הקדמת ספר הזהר

[זהר ח״א א ע״א] [p. 1] רבי <u>חזקיה</u> פתח כתיב (שיר השירים ב׳:2) *כשושנה בין החוחים*. מאן *שושנה*, דא כנסת ישראל, <u>בגין דאית שושנה ואית שושנה</u>. מה שושנה דאיהי בין החוחים אית בה סומק וחוור, אוף כנסת ישראל אית בה דין ורחמי. מה שושנה אית בה תליסר עלין, אוף כנסת ישראל אית בה תליסר מכילן דרחמי דסחרין לה מכל סטרהא. אוף אלהים [p. 2] דהכא משעתא דאדכר אפיק תליסר תיבין לסחרא לכנסת ישראל ולנטרא לה, ולבתר אדכר זמנא אחרא. אמאי אדכר זמנא אחרא. בגין לאפקא חמש עלין תקיפין דסחרין לשושנה ואינון חמש אקרון ישועות ואינון חמש תרעין. ועל רזא דא כתיב (תהלים קט״ז:13) *כוס ישועות אשא*, דא כוס של ברכה. כוס של ברכה אצטריך למהוי על חמש אצבען ולא יתיר, כגוונא דשושנה דיתבא על חמש עלין תקיפין דוגמא דחמש אצבען, ושושנה דא איהו כוס של ברכה.

מאלהים תניינא עד *אלהים* תליתאה חמש תיבין. מכאן ולהלאה אור דאתברי ואתגניז ואתכליל בברית, ההוא דעאל <u>בשושנה</u> ואפיק בה זרעא, ודא אקרי *עץ עושה פרי אשר זרעו בו*, וההוא זרע קיימא באות ברית ממש. וכמה דדיוקנא דברית אזדרע בארבעין ותרין זווגין <u>דההוא</u> זרעא, כך אזדרע שמא גליפא מפרש במ״ב אתוון דעובדא דבראשית.

[p. 3] *בראשית*. רבי שמעון פתח (שיר ב׳:12) *הנצנים נראו בארץ*. *הנצנים*, דא עובדא דבראשית. *נראו בארץ*, אימתי, ביום השלישי דכתיב *ותוצא הארץ*, כדין *נראו בארץ*. *עת הזמיר הגיע*, דא יום רביעי דהוה ביה *זמיר עריצים*, *מארת* חסר. *וקול התור*, דא יום חמישי דכתיב *ישרצו המים וגו׳*, למעבד תולדות. *נשמע*, דא יום ששי דכתיב *נעשה אדם*, דהוה עתיד למקדם עשיה לשמיעה דכתיב **[א ע״ב]** הכא *נעשה אדם*, וכתיב התם *נעשה ונשמע*. *בארצנו*, דא יום שבת דאיהו דוגמת ארץ <u>החיים</u>.

[p. 4] *הנצנים*, אלין אינון אבהן דעאלו במחשבה ועאלו בעלמא דאתי ואתגניזו תמן, ומתמן נפקו בגניזו ואטמירו <u>גו</u> נביאי קשוט. אתיליד יוסף ואטמרו ביה. עאל יוסף בארעא קדישא ונציב לון תמן וכדין *נראו בארץ* ואתגלו תמן. ואימתי אתחזן, בשעתא דאתגלי קשת בעלמא, דהא בשעתא דקשת אתחזי כדין אתגליין אינון <u>ובההוא</u> שעתא *עת הזמיר הגיע*, עדן לקצץ חייבין מעלמא. אמאי אשתזיבו, בגין *דהנצנים נראו בארץ*, ואלמלא *דנראו* לא אשתארון

© 2004–2016 Zohar EducationProject, Inc. All rights reserved.

This document may be reproduced and distributed for educational use only. Any other use, including commercial use, is strictly prohibited without the prior written permission of Zohar Education Project, Inc.

בעלמא ועלמא לא אתקיים. ומאן מקיים עלמא וגרים לאבהן דאתגליין. קל ינוקי דלעאן באורייתא, ובגין אינון רביין עלמא אשתזיב. לקבליהון (שיר א׳:11) *תורי זהב נעשה לך*, [p. 5] אלין אינון ינוקי רביין עולמין דכתיב (שמות כ״ה:18) *ועשית שנים כרובים זהב*.

בראשית. ר׳ אלעזר פתח (ישעיה מ׳:26) *שאו מרום עיניכם וראו מי ברא אלה*. *שאו מרום עיניכם*. לאן אתר, לאתר דכל עיינין תליאן ליה. ומאן איהו, *פתח עינים*. ותמן תנדעון דהא סתים עתיקא דקיימא לשאלה *ברא אלה*. ומאן איהו, מ״י, ההוא דאקרי מקצה השמים לעילא, דכלא קיימא ברשותיה. ועל דקיימא לשאלה ואיהו בארח סתים ולא אתגליא אקרי מ״י, דהא לעילא לית תמן שאלה.

[p. 6] והאי קצה השמים אקרי מ״י, ואית אחרא לתתא ואקרי מ״ה. מה בין האי להאי. אלא קדמאה סתימאה דאקרי מ״י קיימא לשאלה. כיון דשאל בר נש ומפשפש לאסתכלא ולמנדע מדרגא לדרגא עד סוף כל דרגין, כיון דמטי תמן, מ״ה, מה ידעת מה אסתכלתא מה פשפשתא, הא כלא סתים כדקדמיתא.

ועל רזא דנא כתיב (איכה ב׳:13) *מה אעידך מה אדמה לך*. כד אתחרב בי מקדשא נפק קלא ואמר *מה אעידך מה אדמה לך*. בההוא מ״ה אעידך. בכל יומא ויומא אסהידת בך מיומין קדמאין דכתיב (דברים ל׳:19) *העדותי בכם היום את השמים ואת הארץ*. *מה אדמה לך*, בההוא גוונא ממש, עטרית לך בעטרין קדישין, עבדית לך שלטנו על עלמא דכתיב (איכה ב׳:15) *הזאת העיר שיאמרו כלילת יפי וגו׳*. קרינא לך (תהלים קכ״ב:3) *ירושלם הבנויה כעיר שחברה לה*. (איכה ב׳:13) *מה אשוה לך*. כגוונא דאנת יתבה, הכי הוא כביכול לעילא. כגוונא דלא עאלין השתא בך עמא קדישא בסדרין קדישין, הכי אומינא לך דלא איעול אנא לעילא עד דיעלון בך אוכלסך לתתא. ודא איהו נחמה דילך, הואיל דדרגא דא אשוה לך בכלא. והשתא דאנת הכא *גדול כים שברך*. ואי תימא דלית לך קיימא ואסוותא, *מ״י ירפא לך* ודאי, ההוא דרגא סתימאה עלאה דכלא קיימא ביה *ירפא לך* ויוקים לך.

[p. 7] *מ״י*, קצה השמים לעילא. *מ״ה*, קצה השמים לתתא. ודא ירית יעקב דאיהו *מבריח מן הקצה אל הקצה*, *מן הקצה* קדמאה דאיהו מ״י *אל הקצה* בתראה דאיהו מ״ה, בגין דקאים באמצעיתא. ועל דא *מי ברא אלה*.

אמר ר׳ שמעון, אלעזר בני פסוק מליך ויתגלי סתימא דרזא עלאה דבני עלמא לא ידעין.

שתיק רבי אלעזר. בכה רב שמעון וקאים רגעא חדא. אמר, אלעזר מאי *אלה*. אי תימא ככביא ומזלי, הא אתחזן תמן תדיר ובמ״ה אתבריאו, כד״א (תהלים ל״ג:6) *בדבר יי׳ שמים נעשו*. אי על מלין סתימין, לא לכתוב *אלה* דהא אתגלייא איהו. אלא רזא דא לא אתגליא בר

© 2004–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

יומא חד דהוינא על כיף ימא ואתא אליהו ואמר לי ר׳ ידעת מה הוא *מי ברא אלה*. אמינא ליה אלין שמיא וחיליהון, עובדא דקב״ה דאית ליה לבר נש לאסתכלא בהו ולברכא ליה דכתיב (שם ח׳ :4,10) *כי אראה שמיך מעשה* **[ב ע״א]** *אצבעותיך וגו׳ יי׳ אדונינו מה אדיר שמך בכל הארץ* .

[p. 8] א״ל ר׳ מלה סתימא הוה קמי קב״ה וגלי במתיבתא עלאה ודא הוא. בשעתא דסתימא דכל סתימין בעא לאתגלייא עבדברישא נקודה חדא, ודא סליק למהוי מחשבה. צייר בה כל ציורין, חקק בה כל גליפין ואגליף גו בוצינא קדישא סתימא גליפו דחד ציורא סתימאה, קדש קדשין, בניינא עמיקא דנפק מגו מחשבה ואקרי מ״י, שירותא לבנינא, קיימא ולא קיימא, עמיק וסתים בשמא, לא אקרי אלא מ״י.

בעא לאתגלייא ולאתקרי בשמא ואתלבש בלבוש יקר דנהיר וברא *אלה* וסליק אל״ה בשמא. אתחברון אתוון אלין באלין ואשתלים בשמא אלהים, ועד לא ברא *אלה* לא סליק בשמא אלהים. ואינון דחבו בעגלא על רזא דנא אמרו (שמות ל״ב:8) *אלה אלהיך ישראל*. וכמה דאשתתף מ״י באל״ה, הכי הוא שמא דאשתתף תדיר, וברזא דא אתקיים עלמא.

ופרח אליהו ולא חמינא ליה, ומניה ידענא מלה דאוקימנא על רזא וסתרא דילה.

אתא רבי אלעזר וכלהו חברייא ואשתטחו קמיה. בכו ואמרו אלמלא לא אתינא לעלמא אלא למשמע דא די.

[p. 9] א״ר שמעון על דא שמיא וחיליהון במ״ה אתבריאו דכתיב (תהלים ח׳ :1,4) *כי אראה שמיך מעשה אצבעותיך וגו׳*, וכתיב (שם) *מ״ה אדיר שמך בכל הארץ אשר תנה הודך על השמים*. *על השמים* איהו לסלקא בשמא, בגין דברא נהורא לנהוריה ואתלבש דא בדא וסליק בשמא קדישא עלאה. ועל דא *בראשית ברא אלהים*, דא אלהים עלאה, דהא מ״ה לא הוי הכי ולא אתבני אלא בשעתא דאתמשכן אתוון אלין אל״ה מלעילא לתתא ואמא אוזיפת לברתא מאנהא ולא קשיט לה בקישוטהא. ואימתי קשיט לה בקושיטהא כדקא חזי. בשעתא דאתחזון קמה כל דכורא דכתיב (שמות כ״ג :17) *אל פני האדון יי׳*, ודא אקרי אדון, כד״א (יהושע ג׳ :11) *הנה ארון הברית אדון כל הארץ* . כדין נפקת ה׳ ואעילת י׳ ואתקשיטת במאני דכורא לקבליהון דכל דכר בישראל, ואתוון אחרנין משכין לון ישראל מעילא לגבי אתר דא, (תהלים מ״ב :5) *אלה אזכרה*, אדכרנא בפומאי ושפיכנא דמעאי ברעות נפשי בגין לאמשכא אתוון אלין. וכדין אדדם מעילא עד בית אלהים, למהוי אלהים כגוונא דיליה. ובמאי, (שם) *בקול רנה ותודה המון חוגג*.

[p. 10] א״ר אלעזר שתיקא דילי בנא מקדשא לעילא ובנא מקדשא לתתא, ובודאי מלה בסלע ומשתוקא בתרין. מלה בסלע, מה דאמרנא ואתערנא ביה. משתוקא בתרין, מה דשתיקנא, דאברו ואיבנו תרין עלמין כחדא.

© 2004–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

א״ר שמעון מכאן ולהלאה שלימו דקרא דכתיב (ישעיה מ׳:26) *המוציא במספר צבאם*. תרין דרגין אינון דאצטריך למהוי רשים כל חד מנייהו, חד מ״ה וחד מ״י, דא עלאה ודא תתאה. דא עלאה רשים ואמר *המוציא במספר צבאם*. *המוציא*, ההוא דאשתמודע ולית כוותיה. כגוונא דא המוציא לחם מן הארץ. *המוציא*, ההוא דאשתמודעא, דא דרגא תתאה וכלא חד. *במספר* , שתין רבוא אינון דקיימין כחדא ואפיקו חילין לזינייהו דלית לון חשבנא. *לכלם*, בין אינון שתין, בין כל חילין דילהון *בשם יקרא*. מאי *בשם יקרא*. אי תימא דקרא לון בשמהתהון, לאו הכי הוא, אלא בזמנא דדרגא דא לא סליק לעילא ואקרי מ״י, לא אוליד ולא אפיק טמירין לזיניה, אע״ג דכלהו הוו טמירין ביה. כיון ד*ברא אלה* ואסתלק בשמיה ואקרי *אלהים*, כדין בחילא דשמא דא אפיק לון בשלימו, ודא הוא *בשם יקרא*, בההוא שם דיליה קרא ואפיק כל זינא וזינא לאתקיימא בשלימותיה. כגוונא דא (שמות ל״א:2) *ראה קראתי בשם*, אדכרנא שמי לאתקיימא בצלאל על קיום אשלמותיה. [p. 11] (ישעיה מ׳:26) *מרוב אונים*. מאי *מרוב אונים*, דא ריש דרגין דסליקו ביה כל רעותין ואסתלקו ביה **[ב ע״ב]** בארח סתים. *ואמיץ כח*, דא רזא דעלמא עלאה דאסתלק בשם אלהים כדקאמרן. *איש לא נעדר* , מאינון שתין רבוא דאפיק בחילא דשמא. ובגין ד*איש לא נעדר* בכל אתר דמיתו ישראל ואתענשו בחובייהו אתמנון ולא אעדר מאינון שתין רבוא אפילו חד, בגין למהוי כלא דיוקנא חדא. כמה ד*איש לא נעדר* לעילא אוף הכי *לא נעדר* לתתא.

בראשית. רב המנונא סבא אמר אשכחן אתוון בהפוכא, בי״ת בקדמיתא ולבתר בי״ת והיינו *בראשית ברא*, ולבתר אל״ף בקדמיתא ולבתר אל״ף והיינו *אלהים את*. אלא כד בעא קב״ה למעבד עלמא כל אתוון הוו סתימין, ותרין אלפין שנין עד דלא ברא עלמא הוה מסתכל קב״ה ואשתעשע בהו. כד בעא למברי עלמא אתו כל אתוון קמיה מסופא ארישייהו.

[p. 12] שריאת את ת׳ למיעל ברישא. אמרה רבון עלמין ניחא קמך למברי בי עלמא דאנא חותמא דגושפנקא דילך, אמת, ואת אתקריאת אמת. יאות למלכא אמת למשרי באת אמת ולמברי בי עלמא.

אמר לה קב״ה יאות אנת וזכאה אנת, אלא לית אנת כדאי למברי בך עלמא הואיל ואנת זמינא למהוי רשים על מצחין דגוברין מהימנין דקיימו אורייתא מאל״ף ועד תי״ו וברשימו דילך ימותון. ועוד דאנת חותמא דמות. הואיל ואנת כך לית אנת כדאי למברי בך עלמא. מיד נפקת.

עאלת את ש׳ קמיה, אמרה קמיה רבון עלמין ניחא קמך למברי בי עלמא דבי אתקרי שמך שדי ויאות למברי עלמא בשמא קדישא.

© 2004–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

אמר לה יאות אנת וטב אנת וקשוט אנת, אבל הואיל ואתוון דזיופא נטלין לך למהוי עמהון לא בעינא למברי בך עלמא בגין דלא אתקיים שקרא אלא אי יטלון לך ק״ר. מכאן מאן דבעי למימר שקרא יטול יסודא דקשוט בקדמיתא ולבתר יוקים ליה שקרא, דהא את ש׳ את קשוט איהו, את קשוט דאבהתן דאתייחדו בה, ק׳ ור׳ אתוון דאתחזיאו על סטרא בישא אינון, ובגין לאתקיימא נטלי את ש׳ בגווייהו, הוי קשר. כיון דחמאת הכי נפקת מקמיה.

[p. 13] עאלת את צ׳, אמרה קמיה רבון עלמא ניחא קמך למברי בי עלמא דאנא בי חתימין צדיקים, ואנת דאתקריאת *צדיק* בי רשים דכתיב (תהלים י״א:7) *כי צדיק יי׳ צדקות אהב*, ובי יאות למברי עלמא.

אמר לה צדי, צדיק אנת וצדיק אתקריאת, אבל אנת צריך למהוי טמירא, לית אנת צריך לאתגלייא כל כך, בגין דלא למיהב פתחון פה לעלמא. מ״ט, נ׳ איהי, אתיא י׳ דשמא דברית קדישא ורכיב עלה ואתאחד בהדה. ורזא דא כד ברא קב״ה לאדם הראשון דו פרצופין בראו, ובגין כך אנפוי דיו״ד מהדר לאחורא כגוונא דא: צ׳, ולא אתהדרו אנפין באנפין כגוונא דא: צ׳. אסתכל לעילא כגוונא דא: צ׳, אסתכלת לתתא כגוונא דא: צ׳. אמר לה קב״ה תו דאנא זמין לנסרא לך ולמעבד לך אפין באפין, אבל באתרא אחרא תסתלק. נפקת מקמיה ואזלת.

[p. 14] עאלת את פ׳, אמרה קמיה רבון עלמא ניחא קמך למברי בי עלמא דהא פורקנא דאנת זמין למעבד בעלמא בי רשים ודא הוא פדות ובי יאות למברי עלמא.

אמר לה יאות אנת אבל בך אתרשים פשע בטמירו כגוונא דחיויא דמחי ואעיל רישיה בין גופיה, הכי מאן דחב כפיף רישיה ואפיק ידוי.

וכן ע׳, עון. אע״ג דאמרה דאית בי ענוה, אמר לה קב״ה לא אברי בך עלמא. נפקת מקמיה.

עלאת את ס׳, אמרה קמיה רבון **[ג ע״א]** עלמא ניחא קמך למברי בי עלמא דאית בי סמיכא לנפלין דכתיב (תהלים קמ״ה:14) *סומך יי׳ לכל הנופלים*.

אמר לה על דא אנת צריך לאתרך ולא תזוז מניה. אי את נפיק מאתרך מה תהא עלייהו דאינון נפילין הואיל ואינון סמיכין עלך. מיד נפקת מקמיה.

עאלת את נ׳, אמרה קמיה רבון עלמא ניחא קמך למברי בי עלמא דבי כתיב *נורא תהלות* ותהלה דצדיקים *נאוה תהלה*.

אמר לה נו״ן תוב לאתרך דהא בגינך תבת סמ״ך לאתרה והוי סמיך עלה. מיד תבת לאתרה ונפקת מקמיה.

עאלת את מ׳, אמרה קמיה רבון עלמא ניחא קמך למברי בי עלמא דבי אתקריאת מלך.

© 2004–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

אמר לה הכי הוא ודאי אבל לא אברי בך עלמא בגין דעלמא אצטריך למלך. תוב לאתרך, אנת ול׳ וד׳, דהא לא יאות לעלמא למיקם בלא מלך.

בההיא שעתא נחתא מן קדמוהי את כ׳ מעל כורסי יקריה ואמרה קמיה רבון עלמא ניחא קמך למברי בי עלמא דאנא כבודך.

[p. 15] וכד נחתת כ׳ מעל כורסי יקריה אזדעזעו מאתן אלף עלמין ואזדעזע כרסייא וכלהו עלמין אזדעזעו למנפל. אמר לה קב״ה כ״ף כ״ף מה את עביד הכא, דלא אברי בך עלמא. תוב לאתרך דהא בך כליה (ישעיה י׳:23) *כלה ונחרצה* אשתמע. תוב לכרסייך והוי תמן. בההוא שעתא נפקת מקמיה ותבת לדוכתה.

עאלת את י׳, אמרה קמיה רבון עלמא ניחא קמך למברי בי עלמא דאנא שירותא דשמא קדישא ויאות לך למברי בי עלמא.

א״ל די לך דאנת חקיק בי ואנת רשים בי וכל רעותא דילי בך סליק. לית אנת יאות לאתעקרא מן שמי.

עאלת את ט׳, אמרה קמיה רבון עלמא ניחא קמך למברי בי עלמא דאנת בי אתקריאת *טוב וישר*.

אמר לה לא אברי בך עלמא דהא טובך סתים בגווך וצפון בגווך, הה״ד (תהלים ל״א 20:) *מה רב טובך אשר צפנת ליראיך*. הואיל וגניז בגווך לית ביה חולקא לעלמא דא דאנא בעי למברי אלא בעלמא דאתי. ותו דעל דטובך גניז בגווך יטבעון תרעי דהיכלי, ההי״ד (איכה ב׳ 9:) *טבעו בארץ שעריה*. ותו דח׳ לקבלך וכד תתחברון כחדא הא ח״ט. ועל דא אתוון אלין לא רשימין בשבטין קדישין. מיד נפקת מקמיה.

עאלת את ז׳, אמרה ליה רבון עלמא ניחא קמך למברי בי עלמא דבי נטרין בניך שבת דכתיב (שמות כ׳ 8:) *זכור את יום השבת לקדשו*.

[p. 16] אמר לה לא אברי בך עלמא דאנת אית בך קרבא וחרבא דשננא ורומחא דקרבא כגוונא דנו״ן. מיד נפקת מקמיה.

עאלת את ו׳, אמרה קמיה רבון עלמא ניחא קמך למברי בי עלמא דאנא את משמך.

אמר לה וא״ו אנת וה״א די לכון דאתון אתוון דשמי, דאתון ברזא דשמי וחקיקין וגליפין בשמי ולא אברי בכו עלמא.

עאלת את ד׳ ואת ג׳, אמרו אוף הכי. אמר אוף לון די לכון למהוי דא עם דא דהא מסכנין לא יתבטלון מן עלמא וצריכין לגמול עמהון טיבו. דל״ת איהו מסכנא, גימ״ל גומל לה טיבו. לא תתפרשון דא מן דא ודי לכון למיזן דא לדין.

© 2004–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

עאלת את ב׳, אמרה ליה רבון עלמא ניחא קמך למברי בי עלמא דבי מברכאן לך לעילא ותתא.

אמר לה קב״ה הא ודאי בך אברי עלמא ואת תהא שירותא למברי עלמא.

קיימא את א׳, לא עאלת. אמר לה קב״ה אל״ף אל״ף למה לית אנת עאלת קמאי כשאר כל אתוון.

אמרה ליה רבון עלמא בגין דחמינא כל אתוון נפקו מן קמך בלא תועלתא, מה אנא אעביד תמן. ותו דהא **[ג ע״ב]** יהיבתא לאת בי״ת נבזבזא רברבא דא ולא יאות למלכא עלאה לאעברא נבזבזא דיהב לעבדוי ולמיהב לאחרא.

אמר לה קב״ה אל״ף אל״ף אע״ג דאת בי״ת בה אברי עלמא, את תהא ריש לכל אתוון. לית בי יחודא אלא בך. בך ישרון כל חושבנין וכל עובדי דעלמא וכל יחודא לא הוי אלא באת א׳ל״ף.

ועבד קב״ה אתוון עלאין רברבן ואתוון תתאין זעירין, ובגין כך בי״ת בי״ת *בראשית ברא*, אל״ף אל״ף *אלהים את*, [p. 17] אתוון מלעילא ואתוון מתתא, וכלהו כחדא הוו מעלמא עלאה ומעלמא תתאה.

בראשית. רבי יודאי אמר מאי *בראשית*, בחכמה. דא חכמה דעלמא קיימא עלה לעאלה גו רזין סתימין עלאין. והכא אגליפו שית סטרין רברבין עלאין דמנהון נפיק כלא, דמנהון אתעבידו שית מקורין ונחלין לאעלא גו ימא רבא, והיינו ברא שית, מהכא אתבריאו. מאן ברא לון, ההוא דלא אדכר, ההוא סתים דלא ידיע.

רבי חייא ורבי יוסי הוו אזלי בארחא. כד מטו לחד בי חקל אמר ליה רבי חייא לרבי יוסי הא דאמריתו ברא שית, ודאי הכי הוא בגין דשית יומין עלאין גבי אורייתא ולא יתיר, אחרנין סתימין אינון. אבל חמינן גו סתרי בראשית דאמר הכי, גליפו אגליף ההוא סתימאה קדישא גו מעוי דחד טמירו דנקיד בנקודה דנעיץ. ההוא גליפו אגליף וטמיר ביה כמאן דגניז כלא תחות מפתחא חדא, וההוא מפתחא גניז כלא [p. 18] בהיכלא חדא. ואע״ג דכלא גניז בההוא היכלא, עקרא דכלא בההוא מפתחא הוי. ההוא מפתחא סגיר ופתח. ההוא היכלא אית ביה גניזין סתימין סגיאין אלין על אלין. בההוא היכלא אית תרעין עובד סתימו ואינון חמשין. אגליפו לארבע סטרין והוו ארבעין ותשע. חד תרעא לית ליה סטרא, לא ידיע אי הוא לעילא, אי הוא לתתא, ובגין כך ההוא תרעא סתים. גו אינון תרעין אית מנעולא חדא וחד אתר דקיק לאעלא ההוא מפתחא ביה, ולא אתרשים אלא ברשימו דמפתחא. לא ידעין ביה אלא ההוא מפתחא בלחודוי. ועל רזא דנא *בראשית ברא אלהים*. *בראשית*, דא מפתחא דכלא סתים ביה

© 2004–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

והוא סגיר ופתח, ושית תרעין כלילן ביה בההוא מפתחא דסגיר ופתח. כד סגיר אינון תרעין וכליל לון בגויה כדין ודאי כתיב *בראשית*, מלה גליא בכלל מלה סתימאה. ובכל אתר *ברא* מלה סתימאה איהו, סגיר ולא פתח.

א״ר יוסי ודאי הכי הוא, ושמענא לבוצינא קדישא דאמר הכי דמלה סתימאה איהו *ברא*, סגיר ולא פתח. ובעוד דהוה סגיר במלה *דברא*, עלמא לא הוה ולא אתקיים והוה חפי על כלא תהו, וכד שלטא האי תהו עלמא לא הוה ולא אתקיים. [p. 19] אימתי ההוא מפתחא פתח תרעין ואזדמן לשמושא ולמעבד תולדין. כד אתא אברהם, דכתיב *אלה תולדות השמים והארץ בהבראם*, ותנינן באברהם. ומה דהוה כלא סתים במלת *ברא*, אתהדרו אתוון לשמושא ונפק עמודא דעבד תולדין, אבר, יסודא קדישא דעלמא קיימא עליה.

כד האי אבר אתרשים במלת *ברא*, כדין רשים סתימאה עילאה רשימו אחרא לשמיה וליקריה, ודא איהו מ״י, *וברא אלה*. וגם כן שמא קדישא דאתברכא דאיהו מ״ה אתרשים. ואפיק מן ברא אבר, והוא רשים באלה מסטרא דא ואבר מסטרא דא. סתימאה קדישא. אלה קיימא, אבר קיימא. כד אשתלים דא אשתלים דא. גליף להאי אבר ה׳, גליף להאי אלה י׳. אתערו אתוון לאשלמא להאי סטרא ולהאי סטרא. כדין אפיק מ״ם. נטיל חד להאי סטרא וחד להאי סטרא, אשתלים שמא קדישא ואתעביד אלהים, גם כן שמא **[ד ע״א]** דאברהם. כד אשתלים דא אשתלים דא. וכדין עבד תולדות [p. 20] ונפק שמא שלים, מה דלא הוה קדם דנא, הה״ד *אלה תולדות השמים והארץ בהבראם*. כלהו הוו תליין עד דאתברי שמיה דאברהם, כיון דאשתלים שמא דא דאברהם שמא קדישא אשתלים, הה״ד *ביום עשות יי׳ אלהים ארץ ושמים*.

אשתטח רבי חייא בארעא ונשק לעפרא ובכה ואמר עפרא עפרא כמה את קשי קדל, כמה את בחציפו, דכל מחמדי עינא יתבלון בך. כל עמודי נהורין דעלמא תיכול ותידוק. כמה את חציפא. בוצינא קדישא דהוה נהיר עלמא, שליטא רברבא, ממנא דזכותיה מקיים עלמא אתבלי בך. רבי שמעון, נהירו דבוצינא, נהירו דעלמין, אנת בלי בעפרא ואנת קיים ונהג עלמא.

אשתומם רגעא חדא ואמר עפרא עפרא לא תתגאי דלא יתמסרון בך עמודין דעלמא דהא רבי שמעון לא אתבלי בך.

קם רבי חייא והוה בכי. אזל ורבי יוסי עמיה. מההוא יומא אתעני ארבעין יומין למחמי לרבי שמעון. [p. 21] אמרו ליה לית אנת רשאי למחמי ליה. בכה ואתעני ארבעין יומין אחרינין. אחזיאו ליה בחזווא לרבי שמעון ורבי אלעזר בריה דהוו לען במלה דא דאמר רבי יוסי, והוו כמה אלפין צייתין למלוליה. אדהכי חמא כמה גדפין רברבין עלאין, וסליקו עלייהו רבי שמעון ורבי אלעזר בריה וסליקו למתיבתא דרקיעא, וכל אלין גדפין הוו מחכאן להו. חמא דמתהדרן ומתחדשן בזיוון ונהירו יתיר מנהורא דזיוא דשמשא.

© 2004–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

פתח רבי שמעון ואמר ייעול רבי חייא וליחמי בכמה דזמין קב״ה לחדתא אנפי צדיקייא לזמנא דאתי. זכאה איהו מאן דעאל הכא בלא כסופא, וזכאה מאן דקאים בההוא עלמא כעמודא תקיף בכלא.

וחמא דהוה עאל והוה קם רבי אלעזר ושאר עמודין דיתבין תמן, והוא הוה כסיף ואשמיט גרמיה ועאל ויתיב לרגלוי דרבי שמעון. קלא נפק ואמר מאיך עינך לא תזקוף רישך, ולא תסתכל. מאיך עינוי וחמא נהורא דהוה נהיר למרחוק. קלא אהדר כמלקדמין ואמר עלאין טמירין סתימין, פקיחי עינא, אינון דמשטטין [p. 22] בכל עלמא, אסתכלו וחמו. תתאין, דמיכין, סתימין בחוריכון, אתערו. מאן מנכון די חשוכא מהפכן לנהורא וטעמין מרירא למתקא עד לא ייתון הכא. מאן מנכון דמחכאן בכל יומא לנהורא דנהיר בשעתא דמלכא פקיד לאילתא ואתייקר ואתקרי מלכא מכל מלכין דעלמא. מאן דלא מצפא דא בכל יומא בההוא עלמא, לית ליה חולקא הכא.

אדהכי חמא כמה מן חברייא סחרניה, כל אינון עמודין דקיימין, וחמא דסליקו לון למתיבתא דרקיעא, אלין סלקין ואלין נחתין. ועילא דכולהו חמא מארי דגדפי דהוה אתי והוא אומי אומאה דשמע מאחורי פרגודא דמלכא מפקד בכל יומא ודכיר לאילתא די שכיבת לעפרא. ובעט בעיטין בההוא שעתא בתלת מאה ותשעין רקיעין וכלהו [p. 23] מרתתין וזעין **[ד ע״ב]** קמיה, ואוריד דמעין על דא ונפלי אינון דמעין רתיחין כאשא לגו ימא רבא. ומאינון דמעין קאים ההוא ממנא דימא ואתקיים וקדיש שמיה דמלכא קדישא וקביל עליה למבלע כל מימוי דבראשית ויכנוש להו לגויה בשעתא דיתכנשון כל עממיא על עמא קדישא וינגבון מיא ויעברון בנגיבו.

אדהכי שמע קלא דאמר פנון אתר, פנון אתר דהא מלכא משיחא אתי למתיבתא דר׳ שמעון בגין דכל צדיקייא דתמן רישי מתיבתא, ואינון מתיבתי דתמן רשימין אינון וכל אינון חברין די בכל מתיבתא סלקי ממתיבתא דהכא למתיבתא דרקיעא, ומשיח אתי בכל אינון מתיבתי וחתים אורייתא מפומייהו דרבנן. ובההוא שעתא אתי משיח מתעטר מן רישי מתיבתי בעטרין עלאין. בההוא שעתא קמו כל אינון חברייא וקם רבי שמעון והוה סליק נהוריה עד רום רקיע.

אמר ליה רבי זכאה אנת דאורייתך סלקא בתלת מאה ושבעין נהורין וכל נהורא ונהורא אתפרשת לשית מאה ותליסר טעמין, סלקין ואסתחיין בנהרי אפרסמונא דכיא. וקב״ה איהו חתים [p. 24] אורייתא ממתיבתך וממתיבתא דחזקיה מלך יהודה ומגו מתיבתא דאחיה השלוני. ואנא לא אתינא למחתם ממתיבתך אלא מארי דגדפין עאל הכא דהא ידענא דלא ייעול גו מתיבתי אחריתי אלא במתיבתך.

© 2004–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

בההוא שעתא סח ליה ר׳ שמעון ההוא אומאה דאומי מארי דגדפין. כדין אזדעזע משיח וארים קליה ואזדעזעו רקיעין ואזדעזע ימא רבא ואזדעזע לויתן וחשיב עלמא לאתהפכא. אדהכי חמא לר׳ חייא לרגלוי דר׳ שמעון, אמר מאן יהיב הכא בר נש לביש מדא דההוא עלמא.

אמר רבי שמעון דא איהו רבי חייא, נהירו דבוצינא דאורייתא.

אמר ליה יתכנש הוא ובנוי וליהוון ממתיבתא דילך.

א״ר שמעון זמנא יתייהב ליה.

[p. 25] יהבו ליה זמנא ונפק מתמן מזדעזע וזלגין עינוי דמעין. אזדעזע ר׳ חייא ובכה ואמר זכאה חולקהון דצדיקייא בההוא עלמא, וזכאה חולקיה דבר יוחאי דזכה לכך. עליה כתיב (משלי ח׳:21) *להנחיל אוהבי יש ואוצרותיהם אמלא.*

בראשית. ר׳ שמעון פתח (ישעיה נ״א:16) *ואשים דברי בפיך*. כמה אית ליה לבר נש לאשתדלא באורייתא יממא ולילא, בגין דקב״ה ציית לקלהון דאינון דמתעסקי באורייתא, וכל מלה דאתחדש באורייתא על ידא דההוא דאשתדל באורייתא עבד רקיעא חדא.

תנן בההוא שעתא דמלה דאורייתא אתחדשת מפומיה דבר נש, ההוא מלה סלקא ואתעתדת קמיה דקב״ה, וקב״ה נטיל לההוא מלה ונשיק לה ועטר לה בשבעין עטרין גליפין ומחקקן. ומלה דחכמתא דאתחדשא סלקא ויתבא על רישא דצדיק חי עלמין, וטסא מתמן ושטא בשבעין אלף עלמין וסליקת לגבי עתיק [p. 26] יומין. וכל מלין דעתיק יומין מלין דחכמתא אינון ברזין סתימין עלאין, וההוא מלה סתימא דחכמתא דאתחדשת הכא כד סלקא אתחברת באינון מלין דעתיק יומין וסליק ונחית בהדייהו ועאלת בתמניסר עלמין גניזין *דעין לא ראתה אלהים זולתך*. נפקי מתמן ושטאן ואתיין מליאן ושלמין ואתעתדו קמי עתיק יומין. בההוא שעתא ארח עתיק יומין בההוא מלה וניחא קמיה מכלא. נטיל לההוא מלה ואעטר לה בתלת מאה ושבעין אלף עטרין, וההוא מלה טסת וסלקא ונחתא ואתעבידא רקיעא חדא. וכן כל מלה ומלה דחכמתא אתעבדין רקיעין קיימין בקיומא שלים קמי עתיק יומין והוא קרי לון *שמים חדשים*, שמים מחודשים, סתימין דרזין דחכמתא עלאה. וכל אינון שאר מלין דאורייתא דמתחדשין קיימין קמי **[ה ע״א]** קב״ה וסלקין ואתעבידו *ארצות החיים*, ונחתין ומתעטרין לגבי ארץ חד ואתחדש ואתעביד כלא ארץ חדשה מההוא מלה דאתחדש באורייתא. ועל דא כתיב (ישעיה ס״ו:22) *כי כאשר השמים החדשים והארץ החדשה אשר אני עושה עומדים לפני וגו׳*. *עשיתי* לא כתיב אלא *עושה*, דעביד תדיר מאינון חדושין ורזין [p. 27] דאורייתא. ועל דא כתיב (שם נ״א:16) *ואשים דברי בפיך ובצל ידי כסיתיך לנטוע שמים וליסוד ארץ*. *השמים* לא כתיב אלא *שמים*.

© 2004–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

אמר רבי אלעזר מהו *ובצל ידי כסיתיך*.

אמר ליה בשעתא דאתמסר אורייתא למשה אתו כמה רבוא דמלאכי עלאין לאוקדא ליה בשלהובא דפומהון, עד דחפא עליה קב״ה. והשתא דהאי מלה סלקא ואתער וקיימא קמי קב״ה, איהו חפי על ההוא מלה וכסי על ההוא בר נש דלא ישתמודע לגבייהו ולא יקנאון לגביה, עד דאתעביד מההוא מלה שמים חדשים וארץ חדשה, ההי״ד ובצל ידי כסיתיך לנטוע שמים וליסוד ארץ. מכאן דכל מלה דסתים מעינא סלקא לתועלתא עלאה, ההי״ד (שם) *ובצל ידי כסיתיך*. ואמאי אתחפי ואתכסי מעינא. בגין לתועלתא עלאה, ההי״ד *לנטוע שמים וליסוד ארץ* כמה דאתמר.

ולאמר לציון עמי אתה. *ולאמר* לאנון תרעין ומלין דמצויינין אלין על אלין, *עמי אתה*. [p. 28] אל תיקרי *עמי אתה* אלא *עמי אתה*, למהוי שותפא עמי. מה אנא במלולא דילי עבדית שמים וארץ, כד״א *בדבר יי׳ שמים נעשו*, אוף הכי את. זכאין אינון דמשתדלי באורייתא.

ואי תימא דמלה דכל ב״נ דלא ידע עביד דא. ת״ח ההוא דלאו אורחיה ברזין דאורייתא וחדש מלין דלא ידע על בורייהון כדקא יאות, ההוא מלה סלקא ונפיק לגבי ההוא מלה (משלי ט״ז:28) *איש תהפוכות לשון שקר* מגו נוקבא דתהומא רבא, ודלג חמש מאה פרסי לקבלא לההוא מלה ונטיל לה, ואזיל בההוא מלה לגו נוקביה ועביד בה רקיעא דשוא דאקרי תהו. וטס בההוא רקיעא ההוא *איש תהפוכות* שיתא אלפי פרסי בזמנא חדא. כיון דהאי רקיעא דשוא קאים נפקת מיד *אשת זנונים* ואתקיף בההוא רקיעא דשוא ואשתתפת ביה, ומתמן נפקת וקטלת כמה אלפין ורבוון, בגין דכד קיימת בההוא רקיעא אית לה רשו ויכלתא למהוי טס כל עלמא ברגעא חדא. ועל דא כתיב (ישעיה ה׳:18) *הוי מושכי העון בחבלי השוא*. *העון*, דא דכורא. *וכעבות העגלה חטאה*. מאן *חטאה*, דא נוקבא. איהו משיך ההוא דאקרי *עון* באינון *חבלי השוא*, ולבתר *כעבות העגלה חטאה*, לההיא נוקבא דאקרי *חטאה*, דתמן אתתקפת למהוי טס לקטלא בני נשא. ועל דא (משלי ז׳:26) *כי רבים חללים הפילה*. מאן *הפילה*, דא ההיא *חטאה* דקטלית בני נשא. מאן גרים דא, תלמיד חכם דלא מטי להוראה ומורה, רחמנא לשזבן.

[p. 29] א״ר שמעון לחברייא במטותא מנייכו דלא תפקון מפומייכו מלה דאורייתא דלא ידעתון ולא שמעתון מאילנא רברבא כדקא יאות, בגין דלא תהוון גרמין לההוא חטאה לקטלא אכלוסין דב״נ למגנא.

פתחו כלהון ואמרו רחמנא לשזבן, רחמנא לשזבן.

ת״ח באורייתא ברא קב״ה עלמא והא אוקמוה דכתיב (שם ח׳:30) *ואהיה אצלו אמון ואהיה שעשועים יום יום*. ואיהו אסתכל בה זמנא ותרין ותלתא וארבע זמנין, ולבתר אמר לה ולבתר עביד בה עבידתא, לאולפא לבני נשא דלא ייתון למטעי בה, כד״א (איוב כ״ח:27) *אז*

© 2004–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

ראה ויספרה הכינה וגם חקרה ויאמר לאדם. ולקביל ארבע זמנין אינון דכתיב *אז ראה ויספרה הכינה וגם חקרה*, ברא קב״ה מה דברא. ועד לא אפיק עבידתיה אעיל ארבע תבין בקדמיתא דכתיב *בראשית ברא אלהים את*, הא ארבע, ולבתר השמים. אינון לקביל ארבע זמנין דאסתכל קב״ה באורייתא עד לא יפיק עבידתיה לאומנותיה.

[p. 30] רבי אלעזר הוה אזיל למחמי לרבי יוסי ברבי שמעון בן לקוניא חמוי, **[ה ע״ב]** ורבי אבא בהדיה, והוה טעין חד גברא אבתרייהו.

א״ר אבא נפתח פתחין דאורייתא דהא שעתא ועדנא הוא לאתתקנא בארחן.

פתח רבי אלעזר ואמר (ויקרא י״ט:30) *את שבתותי תשמורו*. ת״ח בשית יומין ברא קב״ה עלמא, וכל יומא ויומא גלי עבידתיה ויהב חיליה בההוא יומא. אימתי גלי עבידתיה ויהב חיליה. ביומא רביעאה בגין דאינון תלת יומין קדמאין כולהו הוו סתימין ולא אתגלו. כיון דאתא יומא רביעאה אפיק עבידתא וחילא דכולהו, דהא אשא ומיא ורוחא אע״ג דאינון תלת יסודין עלאין כלהו תליין ולא אתגלי עבידתא דלהון עד דארעא גלי לון. כדין אתידע אומנותא דכל חד מנייהו.

ואי תימא הא ביומא תליתאה הוה, דכתיב *תדשא הארץ דשא*, וכתיב *ותוצא הארץ*. אלא האי אע״ג דכתיב ביומא תליתאה, רביעאה הוה [p. 31] ואתכליל ביומא תליתאה למהוי חד בלא פרודא, ולבתר יומא רביעאה אתגלי עבידתיה לאפקא אומנא לאומנותיה דכל חד וחד, בגין דיומא רביעאה איהו רגלא רביעאה דכרסייא עלאה. וכל עבידתייהו דכלהו, בין יומין קדמאין ובין יומין בתראין, הוו תליין ביומא דשבתא, הה״ד (בראשית ב׳:2) *ויכל אלהים ביום השביעי*, דא שבת ודא הוא רגלא רביעאה דכרסייא.

ואי תימא אי הכי מהו *את שבתותי תשמורו*, תרין. אלא שבת דמעלי שבתא ושבתא דיומא ממש לית לון פרודא.

אמר ההוא טייעא דהוה טעין אבתרייהו ומהו *ומקדשי תיראו*.

אמר ליה דא קדושא דשבת.

א״ל ומהו קדושא דשבת.

א״ל דא קדושא דאתמשכא מלעילא.

[p. 32] א״ל אי הכי עבידת לשבת דלאו איהו קדוש אלא קדושא דשריא עלוי מלעילא.

אמר רבי אבא והכי הוא, (ישעיה נ״ח:13) *וקראת לשבת עונג לקדוש יי׳ מכובד*. אדכר *שבת* לחוד *וקדוש יי׳* לחוד.

אמר ליה אי הכי מאן *קדוש יי׳*.

© 2004–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

א״ל קדושא דנחתא מליעלא ושריא עליה.

אמר ליה אי קדושא דאתמשכא מלעילא אקרי *מכובד* , אתחזי דשבת לאו איהו *מכובד* , וכתיב *וכבדתו* .

אמר ר׳ אלעזר לר׳ אבא אנח להאי גברא דמלה חדתא אית ביה דאנן לא ידענא ביה.

אמרו ליה אימא אנת.

פתח ואמר (ויקרא י״ט:30) *את שבתותי* . את לאסגאה תחום שבת דאיהו תרין אלפין אמין לכל סטרא, ובגין כך אסגי *את שבתותי* , דא שבת עלאה ודא שבת תתאה, דאינון תרין כלילן כחדא וסתימין כחדא. אשתאר שבת אחרא דלא אדכר והוה בכסופא. אמרה קמיה מארי דעלמא מיומא דעבדת לי שבת אתקרינא ויומא לאו איהו בלא ליליא. אמר לה ברתי שבת אנת ושבת קרינא לך, אבל הא אנא מעטר לך בעטרא עלאה יתיר. אעבר כרוזא ואמר *מקדשי תיראו* . דא שבת דמעלי שבתא דאיהי יראה ושריא בה יראה. [p. 33] ומאן איהו, דקב״ה אכליל ואמר *אני יי׳* .

ואנא שמענא מאבא דאמר הכי ודייק *את* לאסגאה תחום שבת. *שבתותי* , דא עגולא ורבוע דלגו ואינון תרין, ולקביל אינון תרין אית תרי קדושתי דאית לן לאדכרא, חד *ויכלו* וחד *קדוש* . *ויכלו* אית ביה תלתין וחמש תבין, ובקדושא דאנן מקדשין תלתין וחמש תבין, וסליק כלא לשבעין שמהן דקב״ה וכנסת ישראל אתעטר בהו. ובגין דעגולא ורבועא דא אינון *שבתותי* , כלילן תרוייהו ב*שמור* , דכתיב *תשמורו* , דהא שבת עלאה [p. 34] הכא לא אתכליל ב*שמור* אלא ב*זכור* , דהא מלכא עלאה ב*זכור* אסתיים. ועל דא אקרי מלכא דשלמא דיליה, ושלמא דיליה זכור איהו. ועל דא לית מחלוקת לעילא, בגין דתרין שלומות לתתא, חד יעקב וחד יוסף, ובגין כך כתיב תרי זמני (ישעיה נ״ז:19) *שלום שלום לרחוק ולקרוב* . *לרחוק* , דא יעקב. **[ו ע״א]** *ולקרוב* , דא יוסף. *לרחוק* , כד״א (ירמיה ל״א:2) *מרחוק יי׳ נראה לי* , (שמות ב׳:4) *ותתצב אחותו מרחוק* . *ולקרוב* , כד״א (דברים ל״ב:17) *חדשים מקרוב באו* . *מרחוק* , דא נקודה עלאה דקיימא בהיכליה, ועל דא כתיב *תשמורו* , אתכליל ב*שמור* . *ומקדשי* [p. 35] *תיראו* , דא נקודא דקיימא באמצעיתא דאית לדחלא מינה יתיר מכלא דעונשיה מיתה, והיינו דכתיב (שמות ל״א:14) *מחלליה מות יומת* . מאן *מחלליה* , מאן דעאל לגו חלל דעגולא ורבועא, לאתר דההוא דנקודה שריא ופגים ביה, *מות יומת* . ועל דא כתיב *תיראו* . וההיא נקודה אקרי אני, ועלה שריא ההוא דסתים עלאה דלא אתגליא והיינו יי׳, וכלא חד.

נחתו ר׳ אלעזר ור׳ אבא ונשקוהו. אמרו ומה כל חכמתא דא אית תחות ידך ואת טעין אבתרן. אמרו ליה מאן אנת.

© 2004–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

אמר לון לא תשאלון מאן אנא, אלא אנא ואתון ניזל ונתעסק באורייתא, וכל חד יימא מלין דחכמתא לאנהרא אורחא.

אמרו ליה מאן יהב לך למיזל הכא למהוי טעין בחמרי.

אמר לון יו״ד עבד קרבא בתרין אתוון בכ״ף וסמ״ך לאתקשרא בהדאי. כ״ף לא בעא לאסתלקא ולאתקשרא בתר דלא יכיל למהוי רגעא חדא אלא בה. סמ״ך לא בעא לאסתלקא בגין לסעדא לאינון דנפלין, דהא בלי סמ״ך לא יכלין למהוי. יו״ד אתא לגבאי יחידאה, נשיק לי [p. 36] וגפיף לי, בכה עמי ואמר לי ברי מה אעביד לך. אבל הא אנא אסתלק ואנא אתמלי מכמה טבין ואתוון טמירין עלאין יקירין. בתר כן איתי לגבך ואנא אהוי סעיד לך ואתן לך אחסנתא דתרין אתוון עלאין יתיר מאלין דאסתלקו, דאינון י״ש, יו״ד עלאה ושי״ן עלאה, למהוי לך אוצרין מליין מכל. ובגין כך ברי זיל והוי טעין חמרי. ועל דא אנא אזיל בכך.

חדו ר׳ אלעזר ור׳ אבא ובכו ואמרו זיל רכיב ואנן נטעין אבתרך.

אמר לון ולא אמרית לכון דפקודא דמלכא איהו עד דייתי ההוא דטעין חמרי.

אמרו ליה הא שמך לא אמרת לן. אתר בית מותבך מאי הוא.

אמר לון אתר בית מותבי איהו טב ועיילא לגבאי, ואיהו מגדל חד דפרח באוירא, רב ויקירא, ואינון דדיירין ביה בהאי מגדלא קב״ה וחד מסכנא. ודא הוא אתר בית מותבי וגלינא מתמן ואנא טעין חמרי.

[p. 37] אשגחו ר׳ אבא ור׳ אלעזר ביה, ואטעים לון מלוי דהוו מתיקין כמנא ודובשא.

אמרו ליה שמא דאבוך אי תימא ננשיק עפרא דרגלך.

אמר לון ואמאי. לאו אורח דילי בכך לאתגאה באורייתא. אבל אבא דילי הוה דיוריה בימא רבא, ואיהו הוה חד נונא דהוה אסחר ימא רבא מסטרא דא לסטרא דא, והוה רב ויקירא ועתיק יומין, עד דהוה בלע כל שאר נונין דימא ולבתר אפיק לון חיין וקיימין, מליין מכל טבין דעלמא. ושאט ימא ברגעא חדא בתוקפיה, ואפיק לי כגירא בידא דגבר תקיף, וטמיר לי בההוא אתר דאמרית לכו, והוא תב לאתריה ואגניז בההוא ימא.

אשגח ר׳ אלעזר במלוי. אמר ליה אנת הוא בריה דבוצינא קדישא, אנת הוא בריה דרב המנונא סבא, בריה דנהירו דאורייתא, ואנת טעין אבתרן.

[p. 38] בכו כחדא ונשקוהו ואזלו.

אמרו ליה אי ניחא קמי מארי לאודעא לן שמיה.

פתח ואמר (שמואל ב׳ כ״ג:20) *ובניהו בן יהוידע*. האי קרא אוקמוה ושפיר איהו, אבל האי קרא לאחזאה רזין עלאין דאורייתא הוא דאתא. *ובניהו בן יהוידע* על רזא דחכמתא קא אתא. מלה סתימא איהו ושמא גרים. *בן איש חי*, דא צדיק עלמין. *רב פעלים*, מארי דכל עובדין

© 2004–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

וכל חילין עלאין, בגין דכלהו נפקין מניה. יי׳ צבאות איהו, אות הוא בכל חיילין דידיה. רשים הוא ורב מכלא, *רב פעלים* איקרי.

מקבצאל. האי אילנא רב ויקירא, רב מכלא, מאן אתר נפק, מאן דרגא אתא. אהדר קרא ואמר *מקבצאל*, דרגא עלאה סתימאה **[ו ע״ב]** *דעין לא ראתה*, דרגא דכלא ביה וכניש בגויה מגו נהורא עלאה ומניה נפיק כלא, ואיהו היכלא קדישא סתימאה דכל דרגין כנישין וסתימין בגויה. [p. 39] ובגופא דהאי אילנא קיימין כל עלמין וכל חיילין קדישין, מיניה אתזנו וקיימי על קיומיהון.

הוא הכה את שני אריאל מואב. תרין מקדשין הוו קיימין בגיניה ואתזנו מניה, מקדש ראשון ומקדש שני. כיון דאיהו אסתלק, נגידו דהוה נגיד מלעילא אתמנע. כביכול *הוא הכה* לון וחריב לון ושצי לון וכרסייא קדישא נפלת, ההי״ד (יחזקאל א׳:1) *ואני בתוך הגולה*, ההוא דרגא דאקרי אני הוא *בתוך הגולה*. אמאי, *על נהר כבר*, *על נהר* דנגיד ונפיק דפסיק מימוי ומבועוי ולא אנגיד כדבקדמיתא, ההי״ד (איוב י״ד:11) *ונהר יחרב ויבש*, *יחרב* בבית ראשון *ויבש* בבית שני. ובגין כך *הוא הכה את שני אריאל מואב*, *מואב* דהוו מאב דבשמיא ואתחרבו ואשתציאו בגיניה, וכל נהורין דהוו נהירין לישראל כלהו אתחשכו.

ותו *הוא ירד והכה את הארי*. בזמנין קדמאין כד האי נהר הוה משיך מימוי לתתא, הוו קיימין ישראל בשלימו דדבחין דבחין וקרבנין לכפרא על נפשייהו. וכדין הוה נחית מלעילא דיוקנא דחד אריה, והוו חמאן ליה ע״ג מדבחא [p. 40] רביץ על טרפיה, אכיל קרבנין כגבר תקיף, וכל כלבין הוו מתטמרין מקמיה ולא נפקי לבר.

כיון דגרמו חובין איהו נחית לגו דרגין דלתתא וקטיל לההוא אריה, דלא בעא למיהב ליה טרפיה כדבקדמיתא, כביכול קטיל ליה, *הוא הכה את הארי* ודאי. *לתוך הבור*, לעינהא דסטרא אחרא בישא. כיון דחמאת הכי ההוא סטרא אחרא אתתקפת ושדרת לחד כלבא למיכל קרבנין. ומה שמיה דההוא אריה. אוריאל, דאנפוי אנפי אריה. ומה שמיה דההוא כלבא. בלאדן שמיה, דלאו איהו בכלל אדם אלא כלבא ואנפוי כלבא. *ביום השלג*, ביומא דגרמו חובין [p. 41] ודינא אתדן לעילא מעם בי דינא עלאה. ועל דא כתיב *לא תירא לביתה משלג*, דא דינא עלאה. אמאי, בגין *דכל ביתה לבוש שנים* ויכיל למיסבל אשא תקיפא.

ע״כ רזא דקרא. מה כתיב בתריה, (שמואל ב׳ כ״ג:21) *והוא הכה את איש מצרי איש מראה*. הכא רזא דקרא דאתא לאודעא כי בכל זמנא דישראל חבו איהו אסתלק ומנע מנייהו כל טבין וכל נהורין דהוו נהירין לון. *הוא הכה את איש מצרי*. דא נהורא דההוא נהורא דהוה נהיר לון לישראל. ומאן איהו, משה דכתיב (שמות ב׳:19) *ותאמרנה איש מצרי הצילנו וגו׳*. ותמן אתיליד ותמן אתרבי ותמן אסתליק לנהורא עלאה. *איש מראה*, כד״א (במדבר י״ב:8)

© 2004–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

ומראה ולא בחידות. *איש*, כד״א (דברים ל״ג:1) *איש האלהים*, כביכול בעלה דההוא *מראה כבוד יי׳*, דזכה לאנהגא דרגא דא בכל רעותיה בארעא, מה דלא זכי בר נש אחרא.

[p. 42] *וביד המצרי חנית*. דא מטה האלהים דהוא אתמסר בידיה, כד״א (שמות י״ז:9) *ומטה האלהים בידי*. ודא איהו מטה דאתברי ערב שבת בין השמשות וחקוק ביה שמא קדישא, גליפא קדישא. ובהאי חב בסלע, כד״א (במדבר כ׳:11) *ויך את הסלע במטהו פעמים*. א״ל קב״ה משה לא יהבית לך מטה דילי להאי. חייך לא יהא בידך מכאן ולהלאה. מיד *וירד אליו בשבט*, בדינא קשיא, (שמואל ב׳ כ״ג:21) *ויגזול את החנית מדי המצרי*, דמההוא שעתא אתמנע מניה ולא הוה בידיה לעלמין. *ויהרגהו בחניתו*. על ההוא חובא דמחא בההוא מטה מת ולא עאל לארעא קדישא ואתמנע נהורא דא מישראל.

(שם:23) *מן השלשים הכי נכבד*. אלין שלשים שנה דאיהו נטיל מנהון ואנגיד לתתא [p. 43] ומנייהו איהו הוה נטיל ואתקרב. *ואל השלשה לא בא*. אינון הוו אתיאן לגביה ויהבי ליה ברעותא דלבא, ואיהו לא הוי אתי לגביהון. ואע״ג דלא עאל במניינא דחושבנא דלהון, (שם) *וישימהו דוד אל משמעתו*, דלא אתפרש מלוחא דלביה **[ז ע״א]** לעלמין. לית פרודא להון לעלמין. דוד שם ליה לגביה, ואיהו לאו לדוד, בגין דתושבחן ושירין ורחמין דסיהרא עביד לשמשא איהי משיכת ליה לגבה למהוי דיוריה בהדה, ודא איהו *וישימהו דוד אל משמעתו*.

נפלו ר׳ אלעזר ור׳ אבא קמיה. אדהכי והכי לא חמו ליה. קמו ואסתכלו לכל סטרין ולא חמו ליה. יתבו ובכו ולא יכילו למללא דא לדא. לבתר שעתא אמר רבי אבא ודאי הא דתנינן דבכל ארחא דצדיקייא אזלין ומילי דאורייתא בינייהו, דאינון זכאין דההוא עלמא אתיאן לגביהון. ודאי דא הוא רב המנונא סבא דאתא לגבן מההוא עלמא לגלאה לן מלין אלין, ועד לא נשתמודע ביה אזל ליה ואתכסי מינן.

[p. 44] קמו והוו בעו למטען לחמרי ולא אזלו, בעו למטען ולא אזלו. דחילו ואנחו לון לחמרי. ועד יומא הוו קראן לההוא אתר דוך דחמרי.

פתח ר׳ אלעזר ואמר (תהלים ל״א:20) *מה רב טובך אשר צפנת ליראיך וגו׳*. כמה הוא טבא עלאה ויקירא דזמין קב״ה למעבד גבי בני נשא לאינון זכאין עלאין דחלי חטאה דמשתדלדי באורייתא כד עאלין לההוא עלמא. *טובך* לא כתיב אלא *רב טובך*. ומאן איהו, *זכר רב טובך יביעו*, ודא איהו ענוגא דחיין דנגדין מעלמא דאתי לגבי חי עלמין דאיהו *זכר רב טובך*, ודא איהו (ישעיה ס״ג:7) *ורב טוב לבית ישראל וגו׳*.

תו *מה רב טובך*. הכא אגליף רזא דחכמתא וכל רזין אתכלילו הכא. *מה*, כמה דאתמר. *רב*, דא אילנא *רב* ותקיף בגין דאית אילנא אחרא זוטא מניה, ודא הוא *רב* ואעיל ליה ברום

© 2004–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

רקיעין. [p. 45] *טובך*, דא אור דאתברי ביומא קדמאה. *אשר צפנת ליראיך*, בגין דגניז ליה לצדיקייא בההוא עלמא.

פעלת, דא גן עדן עלאה דכתיב (שמות ט״ו:17) *מכון לשבתך פעלת יי׳*, ודא הוא *פעלת לחוסים בך*. *נגד בני אדם*, דא גן עדן דלתתא דכל צדיקייא תמן קיימי ברוחא דאתלבש בלבוש יקר כגוונא ודיוקנא דהאי עלמא. ודא איהו *נגד בני אדם*, בההוא דיוקנא ד*בני אדם* דהאי עלמא, וקיימי תמן ופרחי באוירא וסלקי לגו מתיבתא דרקיעא בההוא גן עדן דלעילא ופרחי ואסתחיין בטלי נהרי אפרסמונא דכיא ונחתי ושראן לתתא. ולזמנין [p. 46] אתחזון *נגד בני אדם* למעבד לון נסין כמלאכין עלאין כגוונא דחזינא השתא נהירו דבוצינא עלאה ולא זכינא לאסתכלא ולמנדע רזין דחכמתא יתיר.

פתח רבי אבא ואמר (שופטים י״ג:22) *ויאמר מנוח אל אשתו מות נמות כי אלהים ראינו*. אע״ג דמנוח לא הוה ידע מאי עבידתיה אמר הואיל וכתיב (שמות ל״ג:20) *כי לא יראני האדם וחי*, ודאי אנן חזינן ובגין כך *מות נמות*. ואנן חמינן וזכינן לנהורא דא דהוה אזיל בהדן ונתקיים בעלמא, דהא קב״ה שדריה לגבן לאודעא לן רזין דחכמתא דגלי. זכאה חולקנא.

אזלו, מטו לחד טורא והוה נטי שמשא. שרו ענפין דאילנא דטורא לאקשא דא בדא ואמרי שירתא. עד דהוו אזלי שמעו חד קלא תקיפא דהוה אמר בני אלהין קדישין, אינון דאתבדרו ביני חייא דהאי עלמא, אינון בוציני בני מתיבתא, אתכנשו לדוכתייכו לאשתעשעא במאריכון באורייתא.

דחילו אלין וקאימו בדוכתייהו ויתבו. אדהכי נפק קלא כמלקדמין ואמר טנרין תקיפין, פטישין רמאין, הא מארי דגוונין מרקמא בציורין קאים על אצטוונא. עולו ואתכנשו. בההוא שעתא שמעו קל ענפי דאילנין רב ותקיף והוו אמרי (תהלים כ״ט:5) *קול יי׳ שובר ארזים*. נפלו על אנפייהו ר׳ אלעזר ור׳ אבא ודחילו סגיא נפל עלייהו. קמו בבהילו ואזלו ולא שמעו מידי. נפקו מן טורא ואזלו.

[p. 47] כד מטו לבי ר׳ יוסי בר׳ שמעון בן לקוניא חמו לר׳ שמעון בן יוחאי תמן, חדו. **[ז ע״ב]** חדא רבי שמעון, אמר לון ודאי ארחא דנסין ואתין עלאין קא עברתון, דאנא דמיכנא השתא וחמינא לכו ולבניהו בן יהוידע דקא משדר לכו תרין עטרין על ידא דחד סבא לאעטרא לכו. ודאי ארחא דא דקב״ה הוה. תו דחמינא אנפייכו משניין.

א״ר יוסי יאות אמרתון דחכם עדיף מנביא.

אתא רבי אלעזר ושוי רישיה בין ברכוי דאבוי וסח עובדא. דחיל ר׳ שמעון ובכה ואמר (חבקוק ג׳:2) *יי׳ שמעתי שמעך יראתי*. האי קרא חבקוק אמר בשעתא דחמא מיתתיה ואתקיים על ידא דאלישע. אמאי אקרי חבקוק. בגין דכתיב (מלכים ב׳ ד׳:16) *למועד הזה כעת חיה את*

© 2004–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

חובקת בן, ודא הוא ברא דשונמית הוה. ותו תרין חבוקין הוו, חד דאימיה וחד דאלישע דכתיב (שם 34:) *וישם פיו על פיו*.

[p. 48] אשכחנא בספרא דשלמה מלכא, שמא גליפא דשבעין ותרין שמהן אגליף עלוי בתבין, בגין דאתוון דאלפא ביתא דאגליף ביה אבוי בקדמיתא, כד מית פרחו מניה, והשתא דאלישע חבק ליה, אגליף ביה כל אינון אתוון דשבעין ותרין שמהן. ואתוון דאילין שבעין ותרין שמהן גליפן אינון מאתן ושיתסר אתוון, וכולהו אתוון אגליף ברוחיה אלישע בגין לקיימא ליה באתוון דשבעין ותרין שמהן וקרא ליה חבקוק, שמא דאשלים לכל סטרין, אשלים לחבוקין כדאתמר ואשלים לרזא דמאתן ושיתסר אתוון דשמא קדישא. בתבין אתקיים לאהדרא רוחיה, ובאתוון אתקיים כל גופיה [p. 49] על קיומיה. ועל דא אקרי חבקוק, ואיהו אמר (חבקוק ג׳ 2:) *יי׳ שמעתי שמעך יראתי*. שמענא מה דהוה לי, דאטעימנא מההוא עלמא ודחילנא. שרא למתבע רחמין על נפשיה ואמר *יי׳ פעלך* דעבדת לי, *בקרב שנים* יהון חייו, *חייהו* כמו חייו. וכל מאן דאתקשר באינון שנים קדמוניות חיין אתקשרו ביה. *בקרב שנים תודיע*, לההוא דרגא דלית חיין כלל.

בכה רבי שמעון ואמר אוף אנא ממה דשמענא דחילנא לקב״ה.

זקיף ידוי על רישיה ואמר ומה רב המנונא סבא נהירו דאורייתא זכיתון אתון למחמי אפין באפין ולא זכינא ביה.

נפל על אנפוי וחמא ליה מעקר טורין, מנהיר שרגין בהיכלא דמלכא משיחא. א״ל רבי בההוא עלמא תהון שבבין מארי אולפנין קמי קב״ה.

מההוא יומא הוה קרי לר׳ אלעזר בריה ולר׳ אבא פניאל, כד״א (בראשית ל״ב 31:) *כי ראיתי אלהים פנים אל פנים*.

בראשית. רבי חייא פתח (תהלים קי״א 10:) *ראשית חכמה יראת יי׳ שכל טוב לכל עושיהם תהלתו עומדת לעד*. *ראשית חכמה*. האי קרא הכי מבעי ליה, סוף חכמה *יראת יי׳*, בגין *דיראת יי׳* [p. 50] סוף חכמה איהי, אלא לאעלא לגו דרגא דחכמתא עלאה, הה״ד (שם קי״ח 19-20:) *פתחו לי שערי צדק, זה השער ליי׳*, ודאי, דאי לא ייעול בהאי תרעא לא ייעול לעלמין.

למלכא עלאה דאיהו עלאה וטמיר וגניז ועביד ליה תרעין אלין על אלין, ולסוף כל תרעין עבד תרעא חד בכמה מנעולין בכמה פתחין בכמה היכלין אלין על אלין. אמר כל מאן דבעי למיעל לגבאי, תרעא דא יהא קדמאה לגבי. מאן דיעול, בהאי תרעא יעול.

© 2004–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

אוף הכי תרעא קדמאה לחכמה עלאה *יראת יי׳* איהי, ודא איהי *ראשית* ב׳, תרין אינון דמתחברין כחדא. ואינון תרין נקודין, חד גניזא וטמירא וחד קיימא באתגליא. ובגין דלית בהו פרודא אקרון *ראשית*, חד ולא תרין. מאן דנטיל האי נטיל האי וכלא חד דהא הוא ושמיה חד דכתיב (שם פ״ג:19) *וידעו כי אתה שמך יי׳ לבדך*.

אמאי אקרי *יראת יי׳*. בגין דאיהו אילנא דטוב ורע. זכי בר נש הא טוב, ואי לא זכי הא רע. **[ח ע״א]** ועל דא שרי בהאי אתר יראה ודא תרעא לאעלא לכל טובא דעלמא.

[p. 51] *שכל טוב*. אלין תרין תרעין דאינון כחדא.

רבי יוסי אמר *שכל טוב*, דא אילנא דחיי דאיהו *שכל טוב* בלא רע כלל, ועל דלא שריא ביה רע איהו *שכל טוב* בלא רע. *לכל עושיהם*, אלין *חסדי דוד הנאמנים*, תמכין אורייתא, ואינון דתמכין אורייתא כביכול אינון עבדין. כל אינון דלעאן באורייתא לית בהו עשיה בעוד דלעאן בה, אינון דתמכין לון אית בהו עשיה, ובחילא דא *תהלתו עומדת לעד*, וקיימא כורסייא על קיומיה כדקא יאות.

ר׳ שמעון הוה יתיב ולעי באורייתא בליליא דכלה אתחברת בבעלה, דתנינן כל אינון חברייא דבני היכלא דכלה אצטריכו בההיא ליליא דכלה אזדמנת למהוי ליומא אחרא גו חופה בבעלה, למהוי עמה כל ההוא ליליא ולמחדי עמה בתקונהא דאיהי אתתקנת, למלעי באורייתא מתורה לנביאים ומנביאים [p. 52] לכתובים ובמדרשות דקראי וברזי דחכמתא, בגין דאלין אינון תיקונין דילה ותכשיטהא. ואיהי ועולמתהא עאלת וקיימת על רישיהון ואתתקנת בהו וחדת בהו כל ההוא ליליא, וליומא אחרא לא עאלת לחופה אלא בהדייהו, ואלין אקרון בני חופתא. וכיון דעאלת לחופתא קב״ה שאיל עלייהו ומברך לון ומעטר לון בעטרהא דכלה. זכאה חולקהון.

והוה רבי שמעון וכלהו חברייא בהדיה ומרננין ברנה דאורייתא ומחדשן מלין דאורייתא כל חד וחד מנייהו, והוה חדי רבי שמעון וכל שאר חברייא.

אמר לון רבי שמעון בני זכאה חולקכון, בגין דלמחר לא תעול כלה לחופה אלא בהדייכו, בגין דכלהו דמתקנין תקונהא בהאי ליליא וחדאן בה כלהו יהון רשימין וכתיבין בספרא [p. 53] דדכרניא וקב״ה מברך לון בשבעין ברכאן ועטרין דעלמא עלאה.

פתח רבי שמעון ואמר (תהלים י״ט:2) *השמים מספרים כבוד אל וגו׳*. קרא דא הא אוקימנא ליה, אבל בזמנא דא דכלה אתערת למיעל לחופה ביומא דמחר, אתתקנת ואתנהירת בקישוטהא בהדי חברייא דחדאן עמה כל ההיא ליליא, ואיהי חדאת עמהון. וביומא דמחר כמה אוכלוסין, כמה חיילין ומשריין מתכנשין בהדה, ואיהי וכלהו מחכאן לכל חד וחד דתקינו לה

© 2004–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

בהאי ליליא. כיון דמתחברן כחדא ואיהי חמאת לבעלה, מה כתיב, *השמים מספרים כבוד אל*. *השמים*, דא חתן דעאל לחופה. *מספרים*, מנהרין כזוהרא דספיר דנהיר וזהיר מסייפי עלמא ועד סייפי עלמא. *כבוד אל*, דא כבוד כלה דאקרי *אל*, דכתיב (תהלים ז׳:12) *אל זועם בכל יום*. בכל יומי שתא אקרי *אל*, והשתא דהא עאלת לחופה אקרי *כבוד* ואקרי *אל*, יקר על יקר, נהירו על נהירו, ושלטנו על שלטנו. כדין <u>בההוא</u> שעתא ד*שמים* עאל לחופה ואתי ונהיר לה, כל אינון חברייא דאתקינו לה כלהו אתפרשי בשמהן תמן, הה״ד (שם י״ט:2) *ומעשה ידיו מגיד הרקיע*. *מעשה ידיו*, אלין אינון מארי קיימא דברית בהדי כלה, ואינון מארי קיימא דברית אקרון *מעשה ידיו*, [p. 54] כד״א (שם צ׳:17) *ומעשה ידינו כוננהו*, דא ברית קיימא דחתים בבשרא דבר נש.

רב המנונא סבא אמר הכי (קהלת ה׳:5) *אל תתן את פיך לחטיא את בשרך*, דלא יהיב בר נש פומיה למיתי להרהורא בישא ויהא גרים למחטי לההיא בשר קדש דחתים ביה ברית קדישא, דאילו עביד כן משכין ליה לגיהנם. וההוא <u>דממנא</u> על גיהנם דומה שמיה וכמה רבוא דמלאכי חבלה בהדיה וקאים על פתחא דגיהנם, וכל אינון דנטרו ברית קדישא בהאי עלמא לית ליה רשו למקרב בהו.

דוד מלכא בשעתא דאירע ליה ההוא עובדא דחיל. <u>בההוא</u> שעתא סליק דומה קמי קב״ה ואמר ליה מארי דעלמא **[ח ע״ב]** כתיב בתורה (ויקרא כ׳:10) *ואיש אשר ינאף את אשת איש <u>וגו׳</u>*, וכתיב *ואל אשת עמיתך וגו׳*. [p. 55] דוד דקלקל ברית בערוה מהו.

אמר ליה קב״ה דוד זכאה הוא וברית קדישא על תקוניה קיימא, דהא גלי קדמי דאזדמנת ליה בת שבע מיומא דאתברי עלמא.

אמר ליה אי קמך גלי, קמיה לא גלי.

אמר ליה ותו בהיתרא הוה מה דהוה, דהא כל אינון דעאלו לקרבא לא עאל חד מנייהו עד דאפטר בגט לאנתתיה.

אמר ליה אי הכי הוה ליה לאורכא תלת ירחי ולא אוריך.

אמר ליה במאי אוקים מלה. באתר דחיישינן דהיא מעוברת, וגלי קדמי דאוריה לא קריב בה לעלמין, דהא שמי חתים בגויה לסהדותא, כתיב *אוריה* וכתיב *אוריהו*. שמי <u>חתים</u> בהדיה דלא שמש בה לעלמין.

אמר ליה מארי דעלמא הא מה דאמרית, אי קמך גלי דלא שכיב בהדה אוריה, קמיה מי גלי. [p. 56] הוה ליה לאורכא לה תלת ירחי. ותו אי ידע דלא שכיב בהדה לעלמין, אמאי שדר ליה דוד ופקיד עליה לשמשא באנתתיה דכתיב (שמואל ב׳ י״א:8) *רד לביתך ורחץ רגליך*.

© 2004–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

אמר ליה ודאי לא ידע, אבל יתיר מתלת ירחי אוריך דהא ארבע ירחי הוו, דהכי תנינן בחמשה ועשרים דניסן אעבר דוד כרוזא בכל ישראל, והוו עם יואב בשבעה יומין דסיון, ואזלו וחבלו ארעא דבני עמון. סיון ותמוז ואב ואלול אשתהו שם, ובארבעה ועשרים באלול הוה מה דהוה מבת שבע. וביומא דכפורי מחל ליה קב״ה ההוא חובא. ואית דאמרי בז׳ באדר אעבר כרוזא ואתכנשו בחמיסר דאייר, ובחמיסר באלול הוה מה דהוה מבת שבע, וביומא דכפורי אתבשר (שמואל ב׳ י״ב:13) *גם יי׳ העביר חטאתך לא תמות*. מאי *לא תמות*, לא תמות בידא דדומה.

אמר דומה מארי דעלמא הא מלה חדא אית לי גביה, דאיהו אפתח פומיה ואמר (שם:5) *חי יי׳ כי בן מות האיש העושה זאת*, ואיהו דן לנפשיה. טרונייא אית לי עליה.

אמר ליה לית לך רשו, דהא אודי לגבאי ואמר *חטאתי ליי׳*, ואע״ג דלא חב. אבל במה דחטא באוריה עונשא כתבית עליה וקבל.

[p. 57] מיד אהדר דומה לאתריה בפחי נפש. ועל דא אמר דוד (תהלים צ״ד:17) *לולי יי׳ עזרתה לי כמעט שכנה דומה נפשי*. *לולי יי׳ עזרתה לי*, דהוה אפטרופא דילי, *כמעט שכנה וגו׳*. מהו *כמעט*. כחוטא דקיק כשערא דאית ביני ובין סטרא אחרא. כההוא שיעורא הות דלא *שכנה דומה נפשי*.

ובגין כך בעי לאסתמרא בר נש דלא יימא מלה כדוד, בגין דלא יכיל למימר לדומה (קהלת ה׳:5) *כי שגגה היא*, כמה דהוה לדוד ונצח ליה קב״ה בדינא. *למה יקצוף האלהים על קולך*, על ההוא קול דאיהו אמר. *וחבל את מעשה ידיך*, דא בשר קדש ברית קדישא דפגים ואתמשך בגיהנם על ידא דדומה.

ובגין כך (תהלים י״ט:2) *ומעשה ידיו מגיד הרקיע*. אלין אינון חברייא דאתחברו בכלה דא ומארי קיימא דילה. [p. 58] *מגיד* ורשים כל חד וחד. מאן *הרקיע*, דא איהו הרקיע דביה חמה ולבנה וככביא ומזלי ודא איהו ספר זכרון. איהו *מגיד* ורשים להו וכתיב להו למהוי בני היכלא ולמעבד רעותהון תדיר.

(שם:3) *יום ליום יביע אומר*. יומא קדישא מאינון יומין עלאין דמלכא, משבחין לון לחברייא ואמרין ההיא מלה דאמר כל חד לחבריה. יומא ליומא *יביע* ההוא *אומר* ומשבח ליה.

ולילה ללילה. כל דרגא דשליט בליליא משבח דא לדא ההוא *דעת* דכל חד מחברייא, וברחימו סגי אתעבידו לון חבירין ורחימין.

אין אומר ואין דברים, בשאר מילין דעלמא דלא אשתמעו קמי מלכא קדישא ולא בעי למשמע לון. אבל הני מילי, *בכל הארץ יצא קום*, עבדי **[ט ע״א]** משיחא אינון מלין ומדדי עילא ומדדי תתא. מאלין אתעבידו רקיען ומאלין ארץ בההוא תושבחתא. ואי תימא דאינון מלין

© 2004–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

באתר חד, <u>משטטי</u> בעלמא, *בקצה תבל מליהם*. וכיון <u>דאתעבידו</u> רקיעין מנהון מאן שריא בהון. הדר ואמר *לשמש שם אהל בהם*. ההוא שמשא קדישא שוי מדורה ומשכניה בהו ואתעטר בהו. כיון דשרי באינון רקיעין ואתעטר בהו כדין *והוא כחתן יוצא מחופתו*, [p. 59] חדי ורהיט באינון רקיעין, <u>נפיק</u> מנייהו ועאל ורהיט גו מגדלא חדא אחרא באתר אחרא. *מקצה השמים מוצאו*, ודאי מעלמא עלאה נפיק <u>ואתא</u> דאיהו *קצה השמים* לעילא. *ותקופתו*. מאן *תקופתו*, דא *קצה השמים* לתתא דאיהי *תקופת השנה* דאסחרא לכל סייפין ואתקשרת מן השמים עד רקיעא דא. *ואין נסתר מחמתו* דההיא *תקופה* דא *תקופה* דשמשא דאסחר בכל סטרא. *ואין נסתר*, לית דאתכסי מניה מכל דרגין עלאין, דהוו כלהו מסחרן ואתיין לגביה, וכל חד וחד לית מאן <u>דאתכסי</u> מיניה *מחמתו* בשעתא דאתחמם <u>ותאיב</u> לגבייהו <u>בתיאובתא</u> שלים. כל שבחא דא וכל עלויא דא בגין אורייתא הוא דכתיב (תהלים י״ט:8) *תורת יי׳ תמימה*. שית זמנין כתיב הכא יי׳ ושית קראי מן *השמים מספרים* עד *תורת יי׳ תמימה*. ועל רזא דא כתיב *בראשית*, הא שית אתוון. *ברא אלהים את השמים ואת הארץ*, הא שית <u>תבין אחרנין</u> לקבל שית זמנין יי׳. שית קראי בגין שית אתוון דהכא, שית שמהן בגין שית תבין דהכא.

עד דהוו יתבי עאלו ר׳ אלעזר בריה ור׳ אבא. אמר לון ודאי אנפי שכינתא אתיין ועל דא [p. 60] פניאל קרינא לכו, דהא חמיתון אנפי שכינתא אפין באפין. והשתא דקא ידעתון <u>וגלי</u> לכו קרא *דבניהו בן יהוידע*, ודאי <u>מלה</u> דעתיקא קדישא איהו וקרא דאבתריה, וההוא דסתים מכלא אמרו והאי קרא איהו באתר אחרא כגוונא דא.

פתח ואמר (ד״ה א׳ י״א:23) *והוא הכה את <u>איש</u> המצרי איש מדה חמש באמה*. וכלא רזא חדא איהו. <u>מאי *המצרי*</u>, ההוא דאשתמודע, (שמות י״א:3) *גדול מאד בארץ <u>מצרים</u>*, רב ויקירא כמה דגלי ההוא סבא. והאי קרא במתיבתא עלאה אתמר. *איש מדה*, כלא חד, (ש״ב כ״ג:21) *איש מראה*. <u>ומאי טעמא</u> *מדה*. כלא חד, בגין דאיהו שבת <u>ותחומה</u> [p. 61] דכתיב (במדבר ל״ה:5) *ומדותם מחוץ לעיר*, וכתיב (ויקרא י״ט:35) *לא תעשו עול במשפט במדה*. ועל דא *איש מדה* איהו ואיהו ממש *איש מדה*, איהו ארכיה מסייפי עלמא ועד סייפי עלמא, אדם הראשון הכי הוה. ואי תימא הא כתיב *חמש באמה*, אינון *חמש באמה* מסייפי עלמא עד סייפי עלמא הוה.

(ד״ה א׳ י״א:23) *וביד המצרי חנית*, <u>כדאמר</u>. *כמנור אורגים*, דא מטה האלהים דהוה בידיה, חקיק בשמא גליפא מפרש, בנהירו דצרופי אתוון דהוה גליף בצלאל ומתיבתא דיליה דאקרי *אורג* דכתיב (שמות ל״ה:35) *<u>חרש</u> וחשב ורוקם וגו׳*. וההוא מטה הוה נהיר שמא גליפא בכל סטרין בנהירו דחכימין דהוו מגלפין [p. 62] שמא מפרש בארבעין ותרין גווני. וקרא מכאן ולהלאה כמה דאמר. זכאה חולקיה.

© 2004–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

תיבו יקירין, תיבו ונחדש תקון דכלה בהאי ליליא, דכל מאן דאשתתף בהדה בהאי ליליא יהא נטיר עילא ותתא כל ההיא שתא ויפיק שתא בשלם. עלייהו כתיב (תהלים ל״ד:9-8) *חונה מלאך ײ׳ סביב ליראיו ויחלצם, טעמו וראו כי טוב ײ׳*.

פתח ר׳ שמעון ואמר *בראשית ברא אלהים*. האי קרא אית לאסתכלא ביה, דכל מאן דאמר אית אלהא אחרא אשתצי מעלמין כמה דאתמר (ירמיה י׳:11) *כדנה תמרון להום אלהיא די שמיא וארקא לא עבדו יאבדו מארעא ומן תחות שמיא אלה*, בגין דלית אלהא אחרא בר קב״ה בלחודוי. והאי **[ט ע״ב]** קרא איהו תרגום בר ממלה דסוף קרא. אי תימא בגין דמלאכין קדישין לא נזקקין לתרגום ולא אשתמודען ביה, מלא דא יאות היא למימר בלישנא קדישא [p. 63] בגין דישמעון מלאכין קדישין ויהון נזקקין לאודאה על דא. אלא ודאי בגין כך כתיב תרגום, דלא נזקקין ביה מלאכין קדישין ולא יקנאון בבר נש לאבאשא ליה, בגין דבהאי קרא בכללא אינון מלאכין קדישין דהא אינון *אלהים* אקרון ובכללא ד*אלהים* הוו ואינון *לא עבדו שמיא וארקא*.

ו*ארקא*. וארעא מבעי ליה, אלא בגין ד*ארקא* איהי חדא מאינון שבע ארעין דלתתא ובההוא אתר אית בני בנוי דקין. לבתר דאתתריך מעל אפי ארעא נחית לתמן ועביד תולדות ואשתבש תמן דלא ידע כלום. ואיהי ארעא כפילא דאתכפל מחשוכא ונהורא, ואית תמן תרין ממנן שליטין די שלטין, דא בחשוכא ודא בנהורא, ותמן קטרגו דא בדא. ובשעתא דנחית לתמן קין אשתתפו דא בדא ואשתלימו כחדא וכלא כדחזי לאינון תולדות דקין. ועל דא אינון בתרין ראשין כתרין חיוין, בר דההוא דנהורא שליט ונצח דיליה ונצח על אחרא. ועל דא אתכלילו די בחשוכא בנהורא והוו חד. אינון תרין ממנן עפרירא וקסטימון ודיוקנא דלהון כדיוקנא דמלאכין קדישין בשית גדפין. חד דיוקניה כתורא וחד דיוקניה כנשרא, וכד מתחברן אתעבידו דיוקנא דאדם. כד אינון בחשוכא [p. 64] מתהפכין לדיוקנא דנחש בתרין ראשין ואזלין כחויא וטאסין גו תהומא ואסתחיין בימא רבא. כד מטאן לשלשלאי דעזא ועזאל מרגיזין לון ומתערי לון ואינון מדלגין גו טורי חשוכן וחשבי דקב״ה בעי למתבע לון דינא. ואלין תרין ממנן שאטין בימא רבא ופרחין מתמן ואזלין בליליא לגבי נעמה אמהון דשדין דטעו אבתרהא דחלין קדמאין וחשבין למקרב לגבה, ואיהי דליגת שתין אלפין פרסין ואתעבידת בכמה ציורין לגבי בני נשא בגין דיטעון בני נשא אבתרה. ואלין תרין ממנן פרחין ומשטטן בכל עלמא ואהדרן לאתרייהו ואינון מתערין לאינון בני בנוי דקין ברוחא דיצרין בישין למעבד תולדות.

שמיא דשלטין תמן לאו כהני, ולא אולידת ארעא בחילא דלהון זרועא וחצדא כהני, ולא אהדרן אלא בכמה שנין וזמנין. ואינון *אלהא די שמיא וארקא לא עבדו יאבדו מארעא* עילאה דתבל, דלא ישלטון בה ולא ישטטון בה ולא יהון גרמין לבני נשא לאסתאבא ממקרה ליליא.

© 2004–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

ועל דא *יאבדו מארעא ומן תחות שמיא* [p. 65] דאתעבידו בשמא ד*אלה* כמה דאתמר. ועל דא האי קרא תרגום, דלא יחשבון מלאכי עלאי דעלייהו אמרין ולא יקטרגו לן. ועל דא רזא ד*אלה* כמה דאתמר, איהו מלה קדישא דלא אתחלף בתרגום.

אמר ליה רבי אלעזר האי קרא דכתיב (ירמיה י:7) *מי לא ייראך מלך הגוים כי לך יאתה*, מאי שבחא איהו.

אמר ליה אלעזר ברי האי קרא בכמה דוכתי אתמר, אבל ודאי לאו איהו, דכתיב (שם) *כי בכל חכמי הגוים ובכל מלכותם*, דהא אתא למפתח פומא דחייבין דחשבין דקב״ה לא ידע הרהורין ומחשבין דילהון, ובגין כך אית לאודעא שטותא דלהון. דזמנא חדא אתא פילוסופא חדא דאומות העולם לגבאי, אמר לי אתון אמרין דאלהכון שליט בכל רומי שמיא, כולהון חיילין ומשריין לא אדבקן ולא ידעי אתר דיליה. האי קרא לא אסגי יקריה כל כך דכתיב *כי בכל חכמי הגוים ובכל מלכותם מאין כמוך*. מאי שקולא דא לבני נשא די לית **[י ע״א]** לון קיומא. ותו דאתון אמרין (דברים ל״ד:10) *ולא קם נביא עוד בישראל כמשה*, בישראל לא קם אבל באומות העולם קם. אוף הכי אנא אימא בכל חכמי הגוים אין כמוהו, אבל בחכמי ישראל אית. אי הכי אלהא דאית בחכמי ישראל כוותיה לאו איהו אלהא שליטא. אסתכל בקרא ותשכח דדייקנא כדקא יאות.

[p. 66] אמינא ליה ודאי שפיר קא אמרת. מאן מחיה מתים אלא קב״ה בלחודוי, אתא אליהו ואלישע ואחיו מתייא. מאן מוריד גשמים אלא קב״ה בלחודוי, אתא אליהו ומנע לון ונחית לון בצלותיה. מאן עבד שמיא וארעא אלא קב״ה בלחודוי, אתא אברהם ואתקיימו בקיומייהו בגיניה. מאן מנהיג שמשא אלא קב״ה, אתא יהושע ושכיך ליה ופקיד ליה דיקום על קיומיה ואשתכך דכתיב (יהושע י׳:13) *וידום השמש וירח עמד*. קב״ה גוזר גזירין, אוף הכי משה גזר גזירין ואתקיימו. ותו דקב״ה גוזר גזירין וצדיקיא דישראל מבטלין לון דכתיב (שמואל ב כ״ג:3) *צדיק מושל יראת אלהים*. ותו דאיהו פקיד לון למהך באורחוי ממש לאתדמא ליה בכלא.

אזל ההוא פילוסופא ואתגייר בכפר שחלים וקרון ליה יוסי קטינאה, ואוליף אורייתא סגיא ואיהו בין חכימין וזכאין דההוא אתר.

השתא אית לאסתכלא בקרא, והא כתיב (ישעיה מ׳:17) *כל הגויים כאין נגדו*. מאי רבויא הכא. אלא *מי לא ייראך מלך הגוים*, וכי *מלך הגוים* איהו ולאו מלך ישראל. אלא בכל אתר קב״ה בעא לאשתבחא בישראל ולא אתקרי אלא על ישראל בלחודוי דכתיב (שמות ה׳:1,3) *אלהי ישראל, אלהי העברים*, וכתיב (ישעיה מ״ד:6) *כה אמר יי׳ מלך ישראל, מלך ישראל* ודאי. אמרו אומות העולם פטרון אחרן אית לן בשמיא, דהא מלכיכון לא שליט אלא

© 2004–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

עלייכו בלחודיכון ועלנא לא שליט. אתא קרא ואמר *מי לא ייראך* [p. 67] *מלך הגוים*, מלכא עילאה לרדאה לון ולאלקאה לון ולמעבד בהון רעותיה. *כי לך יאתה*, לדחלא מנך לעילא ותתא. *כי בכל חכמי הגוים*, אלין שליטין רברבן די ממנן עלייהו. *ובכל מלכותם*, בההוא מלכו דלעילא, דהא ארבע מלכוון שליטין אית לעילא ושלטין ברעותיה על כל שאר עמין, ועם כל דא לית בהו דיעביד אפילו מלה זעירא אלא כמה דפקיד לון דכתיב (דניאל ד׳:32) *וכמצביה עביד בחיל שמיא ודיירי ארעא*. *חכמי הגוים*, אינון ממנן ורברבן דלעילא דחכמתא דלהון מפימוי הוה. *בכל מלכותם*, מלכותא דשליט כמה דאתמר.

ודא קרא כפשטיה, אבל *בכל חכמי הגוים ובכל מלכותם*, האי אשכחנא בספרי קדמאי דאינון משריין וחיילין אע״ג דאתפקדן על מלין דעלמא ופקיד לכל חד למעבד עבידתא, *מאין כמוך*, מאן הוא סתימא קדישא, ולא כרעותיה דיעביד שום חד מנייהו *כמוך*, בגין דאנת רשים בעילויא ואת רשים בעובדך ובמילולך מכלהו. ודא הוא *מאין כמוך יי׳*, מאן הוא סתימא קדישא דיעביד ולהוי *כמוך* עילא ותתא ויהא דמי לך בכלא. עובדא דמלכא קדישא שמים וארץ, אבל אינון (ישעיה מ״ד:9) *תהו וחמודיהם בל יועילו*. בקב״ה כתיב *בראשית ברא אלהים וגו׳*, [p. 68] *במלכותם* כתיב *והארץ היתה תהו ובהו*.

א״ר שמעון לחברייא, בני הלולא דא, כל חד מנכון יקשט קשוטא חד לכלה.

אמר לר׳ אלעזר בריה, אלעזר הב נבזבזא חד לכלה, דהא למחר אסתכל כד יעול לחופה באינון שירין ושבחין דיהבו לה בני היכלא לקיימא קמיה.

פתח רבי אלעזר ואמר (שיר ג׳:6) *מי זאת עולה מן המדבר וגו׳*. *מי זאת*, כללא דתרין קדושין דתרין עלמין בחבורא חדא וקשורא חדא. *עולה* ממש, למהוי קדש קדשין, דהא קדש קדשין *מי* ואתחברא *בזאת* בגין למהוי *עולה* דאיהי קדש קדשין. *מן המדבר*, דהא במדבר ירתא למהוי כלה ולמיעל לחופה.

תו *מן המדבר* איהי *עולה*, כד״א (שם ד׳:3) *ומדברך נאוה*. בההוא *מדבר*, **[י ע״ב]** בלחישו דשפוון, איהי *עולה*. ותנינן מאי דכתיב (שמואל א׳ ד׳:8) *האלהים האדירים האלה, אלה הם האלהים המכים את מצרים בכל מכה במדבר*. וכי כל דעבד לון קב״ה במדבר הוה, [p. 69] והא בישובא הוה. אלא *במדבר*, בדבורא, כד״א (שיר ד׳:3) *ומדברך נאוה*, וכתיב (תהלים ע״ה:7) *ממדבר הרים*. אוף הכי *עולה מן המדבר*, *מן המדבר* ודאי. בההיא מלה דפומא איהי סלקא ועאלת בין גדפי דאמא, ולבתר בדבורא נחתא ושריא על רישייהו דעמא קדישא.

היך סלקא בדבורא. דהא בשירותא כד בר נש קאים בצפרא אית ליה לברכא למאריה בשעתא דפקח עינוי. היך מברך. הכי הוו עבדי חסידי קדמאי, נטלא דמייא הוה קמייהו,

© 2004–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

ובזמנא דאתערו בליליא אסחן ידייהו וקיימי ולעאן באורייתא ומברכי על קריאת תרנגולא, דהא בשעתא דתרנגולא קארי כדין הוא פלגות ליליא ממש וכדין [p. 70] קב״ה אשתכח עם צדיקייא בגנתא דעדן. ואסיר לברכא בידין מסואבות ומזוהמות, וכן כל שעתא, בגין דבשעתא דבר נש נאים רוחיה פרחא מניה, ובשעתא דרוחיה פרחא מניה רוחא מסאבא זמין ושריא על ידוי ומסאב לון, ואסיר לברכא בהו בלא נטילה. ואי תימא אי הכי הא בימַמא, דלא נאים ולא פרח רוחיה מניה ולא שריא עליה רוחא מסאבא, עאל לבית הכסא לא יברך ולא יקרא בתורה אפילו מלה חדא עד דיסחי ידוי. ואי תימא בגין דמלוכלכים אינון, לאו הכי הוא, במה אתלכלכו. אלא ווי לבני עלמא דלא משגיחין ולא ידעין ביקרא דמאריהון ולא ידעי על מה קיימא עלמא. רוחא חדא אית בכל בית הכסא דעלמא דשריא תמן ואתהני מההוא לכלוכא וטנופא ומיד שרי על אינון אצבען דידוי דבר נש.

פתח ר׳ שמעון ואמר כל מאן דחדי באנון מועדיא ולא יהב חולקיה לקב״ה, ההוא רע עין שטן שונא אותו [p. 71] וקא מקטרג ליה וסליק ליה מעלמא, וכמה עקו על עקו מסבב ליה.

חולקיה דקב״ה למחדי למסכני כפום מה דיכיל למעבד, בגין דקב״ה ביומייא אלין אתי למחמי לאינון מאנין תבירין דיליה. ועאל עלייהו וחמי דלא אית להון למחדי ובכי עלייהו, סליק לעילא לחרבא עלמא.

אתאן כמה בני מתיבתא קמיה ואמרי רבון עלמא רחום וחנון אתקריאת, יתגלגלון רחמך על בנך.

אמר לון וכי בני עלמא לא ידעין דלא עבדית ליה אלא על חסד, דכתיב (תהלים פ״ט :3) *אמרתי עולם חסד יבנה*, ועלמא על דא קיימא.

אמרי קמיה מלאכי עלאי רבון עלמא הא פלניא דאכיל ורוי ויכיל למעבד טיבו עם מסכני ולא יהיב לון מידי. אתי ההוא מקטרגא ותבע רשו ורדף אבתריה דההוא בר נש.

מאן לן בעלמא גדול מאברהם דעבד טיבו לכל בריין. ביומא דעבד משתיא מה כתיב, [p. 72] (בראשית כ״א :8) *ויגדל הילד ויגמל ויעש אברהם משתה גדול ביום הגמל את יצחק*. עבד אברהם משתייא וקרא לכל רברבי דרא לההיא סעודתא.

ותנינן בכל סעודתא דחדוה ההוא מקטרגא אזיל וחמי. אי ההוא בר נש אקדים טיבו למסכני ומסכני בביתא, ההוא מקטרגא אתפרש מההוא ביתא ולא עאל תמן. ואי לאו, עאל תמן וחמי ערבוביא דחדוה בלא מסכני ובלא טיבו דאקדים למסכני, סליק לעילא ומקטרגא עליה.

© 2004–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

אברהם כיון דזמין לרברבי דרא, נחת מקטרגא וקם על פתחא כגוונא דמסכנא ולא הוה מאן דאשגח ביה. אברהם הוה משמש לאינון מלכין ורברבין. שרה אוניקת בנין לכולהו, דלא הוו מהמנין כד איהי אולידת אלא אמרו אסופי הוא ומן שוקא איתיאו ליה. בגין כך אתיין בנייהו בהדייהו ונטלת לון שרה ואוניקת לון קמייהו, הה״ד (שם: 7) *מי מלל* **[יא ע״א]** *לאברהם הניקה בנים שרה*, *בנים* ודאי.

וההוא מקטרגא על פתחא. אמרה *צחוק עשה לי אלהים*. מיד סליק ההוא מקטרגא קמי קב״ה ואמר ליה רבון עלמא את אמרת *אברהם אוהבי*. עבד סעודתא ולא יהב לי מידי ולאו למסכני, [p. 73] ולא קריב קדמך אפי׳ יונה חד. ותו אמרת שרה דחייכת בה.

אמר ליה קב״ה מאן בעלמא כאברהם.

ולא זז מתמן עד דבלבל כל ההיא חדוה, ופקיד קב״ה למקרב ליצחק קרבנא, ואתגזר על שרה דתמות על צערא דברה. כל ההוא צערא גרים דלא יהיב מידי למסכני.

פתח ר׳ שמעון ואמר מאי דכתיב (ישעיה ל״ח: 2) *ויסב חזקיהו פניו אל הקיר ויתפלל אל יי׳*. ת״ח כמה הוא תקיפא חילא דאורייתא וכמה הוא עלאה על כלא. דכל מאן דאשתדל באורייתא לא דחיל מעילאי ומתתאי ולא דחיל ממרעין בישין דעלמא, בגין דאיהו אחיד באילנא דחיי ויליף מיניה בכל יומא. דהא אורייתא תוליף לבר נש [p. 74] למיזל בארח קשוט, תוליף ליה עיטא היך יתוב קמי מאריה לבטלא ההיא גזרה, דאפילו אתגזר עליה דלא יתבטל האי גזרה מיד אתבטל ואסתלק מניה ולא שריא עליה דבר נש בהאי עלמא. ובגין כך בעי ליה לבר נש לאשתדלא באורייתא יממא ולילי ולא יתעדי מינה, הה״ד (יהושע א׳: 8) *והגית בו יומם ולילה*. ואי אתעדי מינה דאורייתא או אתפרש מינה כאלו אתפרש מאילנא דחיי.

ת״ח עיטא לבר נש, כד איהו סליק בליליא על ערסיה בעי לקבלא עליה מלכותא דלעילא בלבא שלים ולאקדמא לממסר קמיה פקדונא דנפשיה, ומיד אשתזיב מכל מרעין בישין ומכל רוחין בישין ולא שלטין עליה.

ובצפרא כד קם מערסיה בעי לברכא למאריה ולמיעל לביתיה ולמסגד קמי היכליה בדחילו סגיא, ובתר כן יצלי צלותיה ויסב עיטא מאינון אבהן קדישין דכתיב (תהלים ה׳: 8) *ואני ברוב חסדך אבא ביתך אשתחוה אל היכל קדשך ביראתך*. הכי אוקמוה, לא לבעי ליה לבר נש לאעלא לבי כנישתא אלא אי אמליך בקדמיתא באברהם יצחק ויעקב, בגין דאינון תקינו צלותא לקמי קב״ה, הה״ד *ואני ברוב חסדך אבא ביתך*, דא אברהם. *אשתחוה אל* [p. 75] *היכל קדשך*, דא יצחק. *ביראתך*, דא יעקב. ובעי לאכללא לון ברישא ובתר כן ייעול לבי כנישתא ויצלי צלותיה. כדין כתיב (ישעיה מ״ט: 3) *ויאמר לי עבדי אתה ישראל אשר בך אתפאר*.

© 2004–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

ר׳ פינחס הוה שכיח קמיה דר׳ רחומאי בכיף ימא דגנוסר, ובר נש רב וקשישא דיומין הוה ועינוי אסתלקו למחמי.

[p. 76]אמר לרבי פינחס ודאי שמענא דיוחאי חברנא אית ליה מרגלית אבן טבא, ואסתכלית בנהורא דההיא מרגלית נפקא כנהירו דשמשא מנרתקה ונהרא כל עלמא, וההוא נהורא קאים משמיא לארעא ונהיר כל עלמא עד דייתי עתיק יומין ויתיב על כרסייא כדקא יאות. וההוא נהורא כליל כלא בביתך, ומנהורא דאתכליל בביתך נפיק נהירו דקיק וזעיר ונפיק לבר ונהיר כל עלמא, זכאה חולקך. פוק ברי, פוק זיל אבתריה דההיא מרגלית דנהיר עלמא דהא שעתא קיימא לך.

נפק קמיה וקם למיעל בההיא ארבא ותרין גוברין בהדיה. חמא תרין צפרין דהוו אתיין וטסין על ימא, רמא לון קלא ואמר צפרין צפרין דאתון טאסין על ימא, חמיתון דוך דבר יוחאי תמן.

אשתהי פורתא, אמר צפרין צפרין זילו ואתיבו לי.

פרחו ואזלו. עאלו בימא ואזל ליה. עד דנפק הא אינון צפרין אתיין ובפומא דחדא מנייהו פתקא חדא וכתיב בגווה דהא בר יוחאי נפק מן מערתא ור׳ אלעזר בריה.

אזל לגביה ואשכח ליה משניא וגופיה מליא חלודין. בכה **[יא ע״ב]** בהדיה ואמר ווי דחמיתיך בכך.

[p. 77] אמר זכאה חולקי דחמית לי בכך, דאלמלא לא חמיתני בכך לא הוינא בכך.

פתח ר׳ שמעון בפקודי אורייתא ואמר פקודי אורייתא דיהב קב״ה לישראל כלהו באורייתא בארח כלל כתיבי.

בראשית ברא אלהים. הדא היא פקודא קדמאה דכלא ואקרי פקודא דא *יראת יי׳* דאקרי *ראשית* דכתיב (תהלים קי״א:10) *ראשית חכמה יראת יי׳*, (משלי א׳:7) *יראת יי׳ ראשית דעת*, בגין דמלה דא *ראשית* אקרי ודא איהי תרעא לאעלא גו מהימנותא, ועל פקודא דא אתקיים כל עלמא.

יראה אתפרש לתלת סטרין. תרין מנייהו לית בהו עקרא כדקא יאות וחד עקרא דיראה. אית בר נש דדחיל מקב״ה בגין דייחון בנוהי ולא ימותון או דחיל מעונשא דגופיה או דממוניה, ועל דא דחיל ליה תדיר. אשתכח יראה דאיהו דחיל לקב״ה לא שוי לעקרא.

אית בר נש דדחיל מן קב״ה בגין דדחיל מעונשא דההוא עלמא ועונשא דגיהנם. תרין אלין לאו עיקרא דיראה אינון ושרשא דיליה.

© 2004–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

יראה דאיהי עקרא, למדחל בר נש למאריה בגין דאיהו רב ושליט, עקרא ושרשא דכל עלמין, וכלא קמיה [p. 78] כלא חשיבין כמה דאתמר (דניאל ד׳:32) *וכל דיירי ארעא כלא חשיבין*, ולשואה רעותיה בההוא אתר דאקרי יראה.

בכה רבי שמעון ואמר ווי אי אימא, ווי אי לא אימא. אי אימא ינדעון חייבין היך יפלחון למאריהון. אי לא אימא יאבדון חברייא מלה דא.

באתר דיראה קדישא שרי, מלרע אית יראה רעה דלקי ומחי ומקטרג, ואיהי רצועה לאלקאה חייביא. ומאן דדחיל בגין עונש דמלקיותא וקטרוגא כמה דאתמר, לא שריא עליה ההיא יראה דאקרי *יראת יי׳ לחיים*. אלא מאן שריא עליה, ההיא יראה רעה, ואשתכח דשריא עליה ההיא רצועה, יראה רעה, ולא *יראת יי׳*. ובגין כך אתר דאקרי *יראת יי׳ ראשית* אקרי, ועל דא אתכליל הכא פקודא דא. ודא עקרא ויסודא לכל שאר פקודין דאורייתא. מאן דנטיר יראה נטיר כלא, לא נטיר יראה לא נטיר פקודי אורייתא, דהא דא תרעא דכלא.

ובגין כך כתיב *בראשית*, דאיהי יראה, *ברא אלהים את השמים ואת הארץ*. מאן דעבר על דא עבר על פקודי [p. 79] דאורייתא, ועונשא דמאן דעבר על דא האי רצועה רעה, והיינו *והארץ היתה תהו ובהו וחשך על פני תהום ורוח אלהים*. הא אלין ארבע עונשין לאענשא בהון חייביא. *תהו*, דא חנק דכתיב (ישעיה ל״ד:11) *קו תהו חבל מדה*. *בהו*, דא סקילה, אבנין דמשוקעין גו תהומא רבא לעונשייהו דחייביא. *וחשך*, דא שריפה דכתיב (דברים ה׳:20) *ויהי כשמעכם את הקול מתוך החשך*, (שם ד׳:11) *וההר בוער באש עד לב השמים חשך*, ודא אשא תקיפא דעל רישיהון דחייביא שרי לאוקדא לון. *ורוח*, דא הרג בסייף, *רוח סערה*, חרבא משננא היא מלהטא ביה, כד״א (בראשית ג׳:24) *ואת להט החרב המתהפכת*, ואקרי *רוח*.

האי עונשא למאן דיעבר על פקודי אורייתא, וכתיב לבתר יראה, *ראשית*, דאיהי כללא דכלא. מכאן ולהלא שאר פקודין דאורייתא.

פקודא תניינא. דא איהי פקודא דפקודא דיראה אתאחדת בה ולא נפקא מינה לעלמין, ואיהי אהבה, למרחם בר נש למאריה רחימו שלים. ומאן איהו רחימו שלים, דא אהבה רבה דכתיב (שם י״ז:1) *התהלך לפני* [p. 80] *והיה תמים*, שלים ברחימותא. ודא הוא דכתיב *ויאמר אלהים יהי אור*, דא רחימו שלים דאקרי אהבה רבה. והכא איהו פקודא למרחם בר נש למאריה כדקא יאות.

א״ר אלעזר, אבא, רחימותא בשלימו אנא שמענא ביה.

אמר ליה אימא ברי קמיה דר׳ פינחס דהא איהו בהאי דרגא קאים.

© 2004–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

א״ר אלעזר אהבה רבה היינו אהבה שלימתא בשלימו דתרין סטרין, ואי לא אתכליל בתרין סטרין לאו **[יב ע״א]** איהו אהבה כדקא יאות בשלימו. ועל דא תנינן בתרין סטרין אתפרש אהבה, רחימו דקב״ה. אית מאן דרחים ליה מגו דאית ליה עותרא, אורכא דיומין, בנין סחרניה, שליט על שנאוי, ארחוי מתתקנן ליה, ומגו כך רחים ליה. ואי יהא בהפוכא ויהדר עליה קב״ה גלגולא דדינא קשיא, יהא שניא ליה ולא ירחם ליה כלל. ובגין כך רחימו דא לאו איהו אהבה דאית ליה עקרא.

רחימו דאקרי שלים ההוא דהוי בתרין סטרין, בין בדינא בין בטיבו. ותקונא דארחיה דרחים ליה למאריה כמה דתנינן, אפילו הוא נטיל נשמתך מינך. דא איהו רחימו שלים דהוי בתרין [p. 81] סטרין. ועל דא אור דמעשה בראשית נפק ולבתר אגניז. כד אגניז נפק דינא קשיא, ואתכלילו תרין סטרין כחדא למהוי שלימו דאהבה כדקא יאות.

נטליה רבי שמעון אבוי ונשקיה. אתא רבי פנחס ונשקיה וברכיה ואמר בודאי קב״ה שדרני הכא. דא הוא נהירו דקיק דאמרו לי דאתכליל בביתאי ולבתר נהיר כל עלמא.

א״ר אלעזר ודאי לא אצטריך לאתנשי יראה בכל פקודין, כ״ש בפקודא דא אצטריך יראה לאתדבקא בהאי. היך אתדבקא. אהבה איהי בסטרא חד טב כמה דאתמר, דיהב עותרא וטב, אורכא דחיי בני מזוני. כדין אצטריך לאתערא יראה ולמדחל דלא יגרום חובא, ועל דא כתיב (משלי כ״ח:14) *אשרי אדם מפחד תמיד*, בגין דהא כליל יראה באהבה.

והכי אצטריך בסטרא אחרא דדינא קשיא לאתערא ביה יראה. כד חמי דדינא קשיא שריא עלוי כדין יתער יראה [p. 82] וידחל למאריה כדקא יאות ולא יקשה לביה. ועל דא כתיב (שם) *ומקשה לבו יפול ברעה*, בההוא סטרא אחרא דאקרי *רעה*. אשתכח יראה דאתאחדת בתרין סטרין ואתכלילת מנייהו, ודא איהו אהבה שלימתא כדקא יאות.

פקודא תליתאה, למנדע דאית אלהא רברבא ושליטאה בעלמא, ולייחדא ליה בכל יומא יחודא כדקא יאות באינון שית סטרין עלאין ולמעבד לון יחודא חדא בשית תבין ד*שמע ישראל* ולכוונא רעותא לעילא בהדייהו. ועל דא *אחד* אצטריך לארכא ליה כשית תבין, ודא הוא דכתיב *יקוו המים מתחת השמים אל מקום אחד*, יתכנשון דרגין דתחות שמיא לאתאחדא ביה, [p. 83] למהוי בשלימו דשית סטרין כדקא יאות. ועם כל דא בההוא יחודא אצטריך לקשרא ביה יראה, דאצטריך לארכא בדל״ת ד*אחד*, דדל״ת ד*אחד* גדולה, והיינו דכתיב *ותראה היבשה*, דתתחזי ותתקשר דל״ת דאיהי יבשה בההוא יחודא. ולבתר דאתקשרת תמן לעילא איצטריך לקשרא לה לתתא באכלוסהא, בשית סטרין אחרנין דלתתא, בשכמל״ו, דאית ביה שית תבין אחרנין דיחודא. כדין מה דהות *יבשה* אתעבידת *ארץ* למעבד פירין ואיבין ולנטעא אילנין, והיינו דכתיב

© 2004–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

ויקרא אלהים ליבשה ארץ, בההוא יחודא דלתתא ארעא רעוא שלים כדקא יאות. ועל דא *כי טוב כי טוב* תרי זמני, חד יחודא עלאה וחד יחודא תתאה. כיון דאתאחיד בתרין סטרין, מכאן ולהלא [p. 84] *תדשא הארץ דשא*, אתתקנת למעבד פירין ואיבין כדקא יאות.

פקודא רביעאה, למנדע דיי׳ הוא האלהים, כד״א (דברים ד׳ :39) *וידעת היום והשבות אל לבבך כי יי׳ הוא האלהים*, ולאתכללא שמא ד*אלהים* בשמא דיי׳, למנדע דאינון חד ולית בהו פרודא. והיינו רזא דכתיב *יהי מארת ברקיע השמים להאיר על הארץ*, למהוי תרין שמהן חד בלא פרודא כלל, לאתכללא *מארת* חסר בשמא *דשמים* דאינון חד ולית בהו פרודא, נהורא אוכמא בנהורא חיוורא, לית בהו פרודא וכלא חד. **[יב ע״ב]** ודא הוא עננא חיוורא דיממא ועננא דאשתא בליליא, כמה שאמרו מדת יום ומדת לילה, ולאתתקנא דא בדא לאנהרא כמה דאתמר *להאיר על הארץ*.

[p. 85] ודא חובא דההוא נחש קדמאה, חבר לתתא ואתפרש לעילא, ובגין כך גרם מה דגרם לעלמא בגין דאצטריך לאפרשא לתתא ולחברא לעילא. נהורא אוכמא אצטריך לאתאחדא לעילא בחבורא חדא ולאתאחדא לבתר באוכלוסהא דייחודא ולאפרשא לה מסטרא בישא.

ועם כל דא אצטריך למנדע ד*אלהים יי׳*, כלא חד בלא פרודא, *יי׳ הוא האלהים*. וכד ינדע בר נש דכלא חד ולא ישוי פרודא, אפילו ההוא סטרא אחרא יסתלק מעל עלמא ולא אתמשך לתתא. והיינו רזא דכתיב *והיו למאורות*. הא קליפה בתר מוחא סלקא. מוחא אור, סטרא אחרא מות. אור בחבורא דאתוון, מות בפרודא. וכד האי אור אסתלק מתמן מתחברן אתוון דפירודא. מאלין אתוון שריאת חוה וגרמת בישא על עלמא כמה דכתיב (בראשית ג׳ :6) *ותרא האשה*. אהדרת אתוון למפרע, אשתאר מ״ו ואינון אזלו ונטלו אות ת׳ בהדייהו וגרמו מותא על עלמא כמה דכתיב *ותרא*.

[p. 86] א״ר אלעזר אבא הא אוליפנא מ״ם אשתארת יחידאה. וא״ו דאיהו חיין תדיר אתהפכת ואזלת ונטלת תי״ו דכתיב *ותקח, ותתן*, ואשתלים תיבה דא ואתחברו אתוון.

אמר ליה בריך אנת ברי והא אוקימנא מלה דא.

פקודא חמישאה. כתיב *ישרצו המים שרץ נפש חיה*. בהאי קרא אית תלת פקודין. חד למלעי באורייתא וחד לאתעסקא בפריה ורביה וחד למגזר לתמנייא יומין ולאעברא מתמן ערלתא.

© 2004–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

למלעי באורייתא ולאסתכלא באורייתא ולאפשא לה בכל יומא ולא תתנשי מיניה דכתיב *ישרצו המים*, דא אורייתא דאצטריך לאשתדלא בה בכל יומא לתקנא נפשיה ורוחיה. דכיון דבר נש אתעסק באורייתא אתתקן בנשמתא אחרא קדישא דכתיב *שרץ* [p. 87] *נפש חיה*, נפש דההיא חיה קדישא. דכד בר נש לא אתעסק באורייתא לית ליה נפשא קדישא, קדושא דלעילא לא שריא עלוי, וכד אשתדל באורייתא, בההוא רחישו דרחיש בה זכי לההיא נפש חיה ולמהדר כמלאכין קדישין דכתיב (תהלים ק״ג:20) *ברכו יי׳ מלאכיו*, אלין אינון דמתעסקין באורייתא דאקרון *מלאכיו* בארעא. ודא הוא דכתיב *ועוף יעופף על הארץ*, הא בהאי עלמא. בההוא עלמא תנינן דזמין קב״ה למעבד לון גדפין כנשרין ולאשטא בכל עלמא דכתיב (ישעיה מ׳:31) *וקוי יי׳ יחליפו כח יעלו אבר כנשרים*. והיינו דכתיב *ועוף יעופף על הארץ*, דא אורייתא דאקרי מים, *ישרצו* ויפקון רחשא דנפש חיה, מאתר דההיא חיה ימשכון לה לתתא כמה דאתמר. ועל דא אמר דוד (תהלים נ״א:12) *לב טהור ברא לי אלהים*, למלעי באורייתא, וכדין *ורוח נכון חדש בקרבי*.

פקודא שתיתאה, לאתעסקא בפריה ורביה. דכל מאן דאתעסק בפריה ורביה גרים לההוא נהר למהוי נביע תדיר ולא יפסקון מימוי וימא [p. 88] אתמליא מכל סטרין, ונשמתין חדתין מתחדשן ונפקין מההוא אילנא וחילין סגיאין אתרביאו לעילא בהדי אינון נשמתין, הה״ד (בראשית א׳:20) *ישרצו המים שרץ נפש חיה*. דא ברית קיימא קדישא, נהר דנגיד ונפיק, ומיא דיליה אתרביאו ורחשין רחשא ורבויא דנשמתין לההיא חיה. ובאינון נשמתין דעאלין בההיא חיה נפקי כמה עופי דפרחן וטאסן כל עלמא, וכד נשמתא נפקא להאי עלמא ההוא עופא דפרח ונפק בהדי האי נשמתא מההוא אילנא נפק עמה.

כמה נפקן בכל נשמתא ונשמתא. תרין, חד מימינא וחד משמאלא. אי זכי אינון נטרין ליה דכתיב (תהלים צ״א:11) *כי מלאכיו יצוה לך*, ואי לא אינון מקטרגי עליה.

אמר ר׳ פינחס **[יג ע״א]** תלתא אינון דקיימי אפוטרופסין עליה דבר נש דכתיב (איוב ל״ג:23) *אם יש עליו מלאך מליץ אחד מני אלף להגיד לאדם מה ישרו*. *אם יש עליו מלאך*, הא חד. *מליץ*, תרי. *להגיד לאדם ישרו*, הא תלת.

אמר ר׳ שמעון חמש דכתיב יתיר *ויחננו ויאמר*. *ויחננו*, חד. *ויאמר*, תרין.

א״ל לאו הכי אלא *ויחננו*, דא קב״ה בלחודוי דהא לית רשו לאחרא אלא ליה.

א״ל שפיר קאמרת.

[p. 89] ומאן דאתמנע מפריה ורביה כביכול אזעיר דיוקנא דכליל כל דיוקנין וגרים לההוא נהר דלא נגדין מימוי ופגים קיימא קדישא בכל סטרין. ועליה כתיב (ישעיה ס״ו:24)

© 2004–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

ויצאו וראו בפגרי האנשים הפושעים בי, ודאי. דא לגופא, ונשמתיה לא עייל לפרגודא כלל ואטדיד מההוא עלמא.

פקודא שביעאה, למגזר לתמניא יומין ולאעברא זוהמא דערלתא. בגין דההיא חיה איהי דרגא תמינאה לכל דרגין, וההיא נפש דפרחא מינה אצטריכא לאתחזאה קמה לתמניא יומין, כמה דאיהי דרגא תמינאה. וכדין אתחזי ודאי דאיהי *נפש חיה*, *נפש* דההיא *חיה* קדישא ולא מסטרא אחרא. ודא איהו *ישרצו המים*. בספרא דחנוך, יתרשמון מיא דזרעא קדישא [p. 90] רשימו *דנפש חיה*, ודא רשימו דאת יו״ד דאתרשים בבשרא קדישא מכל שאר רשומין דעלמא.

ועוף יעופף על הארץ . דא אליהו דטאס כל עלמא בארבע טאסין למהוי תמן בההוא גזירו דקיימא קדישא. ואצטריך לתקנא ליה כורסייא ולאדכרא בפומיה דא כרסייא דאליהו, ואי לאו לא שארי תמן.

[p. 91] *ויברא אלהים את התנינים הגדולים*. תרין אלין ערלה ופריעה, גזירו דערלה ופריעה לבתר, ואינון דכר ונוקבא.

ואת כל נפש החיה הרומשת. דא רשימו דאת קיימא קדישא דאיהי *נפש חיה* קדישא כדקאמרן.

אשר שרצו המים, מיין עלאין אתמשכו לגבי את רשימו דא. ובגין דא רשימין ישראל ברשימו קדישא ודכיו לתתא. כגוונא דאינון רשימין לאשתמודעא בין סטר קדישא לסטרא אחרא דמסאבו, אוף ישראל רשימין לאשתמודעא [p. 92] בין קדושא לשאר עמין דאתיין מסטרא אחרא מסאבא כמה דאתמר. וכמה דרשים לון הכי רשים בעירי ועופי דילהון לבעירי ועופי דשאר עמין. זכאה חולקהון.

פקודא תמינאה, למרחם על גיורא דעאל למגזר גרמיה ולאעלא תחות גדפוי דשכינתא. ואיהי אעילת לון תחות גדפהא לאינון דמתפרשן מסטרא אחרא מסאבא ומתקרבין לגבה, דכתיב *תוצא הארץ נפש חיה למינה*.

ואי תימא דהא *נפש חיה* דכלילא בישראל לכלא היא אזדמנת, הדר ואמר *למינה*. כמה אכסדרין ואדרין דא לגו מן דא אית לה להאי *ארץ* דאיהי *חיה* תחות גדפהא. ימינא אית לה תרין אכסדרין ומהאי גדפא מתפרשן לתרין אומין אחרנין דאינון קריבין בייחוסא לישראל, לאעלא לון לגו [p. 93] אכסדרין אלין. ותחות גדפא שמאלא אית תרין אכסדרין אחרנין ומתפרשן לתרין אומין אחרנין דאינון עמון ומואב. וכלהון אקרון *נפש חיה*.

© 2004–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

וכמה אדרין סתימין אחרנין והיכלין אחרנין בכל גדפא וגדפא ומנייהו נפקו רוחין לאפרשא לכל אינון גיורין דמתגיירין, ואקרון *נפש חיה* אבל *למינה*. וכלהו עאלין תחות גדפוי דשכינתא ולא יתיר. אבל ישראל נשמתא דילהון נפקא מגו גופא דההוא אילנא, ומתמן פרחין נשמתין לגו האי *ארץ* גו מעהא לגו לגו, ורזא (מלאכי ג׳:32) *כי תהיו אתם ארץ חפץ*. ועל דא ישראל *בן יקיר* דהמו מעהא עליה ואקרון (ישעיה מ״ו:3) *העמוסים מני בטן*, ולא מגדפין לבר. ותו **[יג ע״ב]** גיורין לית לון חולקא באילנא עלאה, כ״ש בגופא דיליה. אבל חולקא דלהון בגדפין איהו ולא יתיר, וגיורא תחות גדפי שכינתא ולא יתיר. גירי הצדק אינון דתמן שראן ואתאחדן ולא לגו כמה דאתמר. ובגין כך *תוצא הארץ נפש חיה למינה*. ולמאן, *בהמה ורמש וחיתו ארץ* [p. 94] *למינה*. כלהו שאבין *נפש* מההיא *חיה*, אבל כל חד *למינה* כדקא חזי לה.

פקודא תשיעאה, למיחן למסכני ולמיהב לון טרפא דכתיב *נעשה אדם בצלמנו כדמותנו*. *נעשה אדם*, בשתופא, כלל דכר ונוקבא. *בצלמנו*, עתירי. *כדמותנו*, רזא דמסכני. דהא מסטרא דדכורא עתירי ומסטרא דנוקבא מסכני. כמה דאינון בשתופא חדא וחס דא על דא ויהיב דא לדא וגמיל ליה טיבו, הכי אצטריך בר נש לתתא למהוי עתירא ומסכנא בחבורא חדא ולמיהב דא לדא ולגמלא טובא דא לדא.

וירדו בדגת הים וגו׳. רזא דנן חמינן בספרא דשלמה מלכא, דכל מאן דחס על מסכני ברעותא דלבא לא משתני דיוקניה לעלם מדיוקנא דאדם, וכיון דדיוקנא דאדם אתרשים ביה שליט על כל בריין דעלמא, ההי״ד (בראשית ט׳:2) *ומוראכם וחתכם יהיה על כל חית הארץ וגו׳*. [p. 95] כלהו זעין ודחלין מההוא דיוקנא דאתרשים ביה כיון דדא הוא פקודא מעליא לאסתלקא בר נש בדיוקניה דמאריה על כל שאר פקודין.

מנא לן, מנבוכדנצר. אע״ג דחלם ההוא חלמא, כל זמנא דהוה מיחן למסכני לא שרא עליה חלמיה. כיון דאטיל עינא בישא דלא הוה מיחן למסכני, מה כתיב, (דניאל ד׳:28-29) *עוד מלתא בפום מלכא וגו׳*. מיד אשתני דיוקניה ואטריד מן בני נשא.

ובגין כך *נעשה אדם*. כתיב הכא עשיה, וכתיב התם (רות ב׳:19) *שם האיש אשר עשיתי עמו היום בועז*.

[p. 96] פקודא עשיראה, לאנחא תפילין ולאשלמא גרמיה בדיוקנא עלאה דכתיב (בראשית א׳:27) *ויברא אלהים את האדם בצלמו*.

© 2004–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

פתח ואמר (שיר ז׳:6) *ראשך עליך ככרמל*. האי קרא אוקימנא ואתמר, אבל *ראשך עליך ככרמל*, דא רישא עלאה, תפלין דרישא, שמא דמלכא עלאה קדישא, יהוה באתוון [p. 97] רשימין. כל את ואת פרשתא חדא, שמא קדישא גליפא בסדורא דאתוון כדקא יאות.

ותנן (דברים כ״ח:10) *כי שם יי׳ נקרא עליך ויראו ממך*, אלין תפלין דרישא דאינון שמא קדישא בסדורא דאתווי. פרשתא קדמאה, (שמות י״ג:1-10) *קדש לי כל בכר*, דא י׳ דאיהי קדש, בוכרא דכל קודשין עלאין. *פטר כל רחם*, בההוא שביל דקיק דנחת מן יו״ד דאיהו אפתח רחמא למעבד פירין ואבין כדקא יאות, ואיהו קדש עלאה.

פרשתא תניינא, (שם:11-16) *והיה כי יביאך*, דא ה׳, היכלא דאתפתח רחמא דילה מגו יו״ד בחמשין פתחין אכסדראין ואדרין סתימין <u>דבינה</u>. דההוא *פטר* דעביד יו״ד בהאי היכלא למשמע בה קלא די נפקא מגו שופר דא, [p. 98] בגין דשופר דא הוא סתים בכל סטרין ואתא יו״ד ופתח ליה לאפקא מניה קלא, וכיון דאפתח ליה תקע ליה ואפיק מניה קלא לאפקא עבדין לחירו. ובתקיעו דשופרא דא נפקו ישראל ממצרים וכך זמין זימנא אחרא לסוף יומיא, וכל פורקנא מהאי שופר אתיא. ובגין כך אית בה יציאת מצרים בפרשתא דא דהא מהאי שופר אתי בחילא דיו״ד דפתח רחמא דילה ואפיק קליה לפורקנא דעבדין. ודא ה׳ את תניינא דשמא קדישא.

פרשתא תליתאה, רזא דיחודא (דברים ו׳:4-9) *דשמע ישראל*. דא ו׳ דכליל כלא וביה יחודא דכלא וביה אתייחדן והוא נטיל כלא.

פרשתא רביעאה, (שם י״א:13-21) *והיה אם שמוע*, כלילו דתרין סטרין **[יד ע״א]** דאתאחדת בהו כנסת ישראל, גבורה דלתתא, ודא ה׳ בתראה דנטלא לון ואתכלילת מנהון.

[p. 99] ותפלין אתוון דשמא קדישא אינון ממש, ועל דא *ראשך עליך ככרמל*, אלין תפלין דרישא. *ודלת ראשך*, ההיא תפלה של יד דאיהי מסכנא לגבי <u>עלאי</u>. אוף הכי שלימו אית לה כגוונא דלעילא. (שיר שם) *מלך אסור ברהטים*, קשיר איהו ואחיד באינון בתי לאתאחדא בההוא שמא קדישא כדקא יאות. ועל דא מאן דאתתקן בהו איהו הוי *בצלם אלהים*. מה אלהים אתיחדא ביה שמא קדישא, אף הוא אתיחד ביה שמא קדישא כדקא יאות. *זכר ונקבה ברא אותם*, תפלין דרישא ותפלה של יד וכלא חד.

פקודא חדסר, לעשרא מעשרא דארעא. הכא אית תרין פקודין, חד לעשרא מעשרא דארעא וחד בכורי דפירי אילנא דכתיב (בראשית א׳:29) *הנה נתתי לכם את כל עשב זורע זרע אשר על פני כל הארץ*. כתיב הכא *הנה נתתי*, [p. 100] וכתיב התם (במדבר י״ח:21) *ולבני לוי*

© 2004–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

הנה נתתי את כל מעשר בישראל, וכתיב (ויקרא כ״ז:30) *וכל מעשר הארץ מזרע הארץ מפרי העץ ליי׳ הוא.*

פקודא תריסר, לאייתאה בכורי דאילנא דכתיב *ואת כל העץ אשר בו פרי עץ זורע זרע.* כל מה דאתחזי לי לכון אסרית למיכל, אתרית לון ויהבית לון כל מעשרא דיליה ובכורין דאילנין. *נתתי לכם*, *לכם* ולא לדרין דבתריכון.

פקודא תליסר, למעבד פורקנא לבריה, לקשרא ליה בחיין. דתרין ממנן נינהו, חד דחיין וחד דמותא, וקיימין עליה דבר נש וכד יפרוק בר נש לבריה, מידא דההוא מותא פריק ליה ולא יכיל לשלטאה עליה. ורזא דא *וירא אלהים את כל אשר עשה*, בכלל, *והנה טוב*, דא מלאך חיים, *מאד* , דא מלאך המות. ועל דא בההוא פורקנא אתקיים דא דחיים ואתחלש ההוא דמות. בפורקנא דא קני ליה חיים כמה דאתמר, וההוא סטרא בישא שבק ליה ולא אחיד ביה.

[p. 101] פקודא ארביסר, לנטרא יומא דשבתא דאיהו יומא דנייחא מכל עובדי בראשית. הכא כלילן תרין פקודין, חד נטירא דיום השבת וחד לקדשא ההוא יומא בקדושיה. לנטרא יומא דשבתא כמה דאדכרנא ואתערנא עליה, דאיהו יומא דנייחא לעלמין וכל עבידן ביה אשתכללו ואתעבידו עד דאתקדש יומא. כיון דאתקדש יומא אשתאר בריאה דרוחין דלא אתברי לון גופא. וכי לא הוה ידע קב״ה לאעכבא לקדושא דיומא עד דיתברון גופין להני רוחין. אלא אילנא דדעת טוב ורע אתער ההוא סטרא אחרא דרע ובעא לאתתקפא בעלמא ואתפרשו כמה רוחין בכמה זיינין לאתתקפא בגופין. כיון דחמא קב״ה כך, אתער מגו אילנא דחיי נשיבו דרוחא ובטש באילנא אחרא ואתער סטרא אחרא דטוב ואתקדש יומא. דהא בריאו דגופין ואתערו דרוחין בסטרא דטוב איהו בהאי ליליא ולא בסטרא אחרא. ואלמלא אקדים סטרא אחרא בהאי ליליא עד דלא יקדים סטרא דטוב, לא יכיל עלמא למיקם קמייהו אפילו רגעא חדא, אבל אסוותא אקדים קב״ה [p. 102] דדליג קמיה קדושא דיומא ואקדים קמי סטרא אחרא ואתקיים עלמא. ומה דחשיב סטרא אחרא לאתבני בעלמא ולאתתקפא, אתבני בהאי ליליא סטרא דטוב ואתתקף, ואתבנון גופין ורוחין קדישין בהאי ליליא מסטרא דטוב, ובגין כך עונתן דחכימין דידעי דא משבת **[יד ע״ב]** לשבת. דהא כד חמאת סטרא אחרא דכמה דאיהי חשיבת למעבד עביד סטרא דקדושה, אזלא ומשטטא בכמה חיילין וסטרין דילה וחמאת כל אינון דקא משמשי ערסייהו בגלויא דגופיהון לנהורא דבוצינא. וכל אינון בנין דנפקין מתמן הוו

© 2004–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

נכפין, דשרו עלייהו רוחין <u>דההוא</u> סטרא אחרא, ואינון רוחין ערטילאין דחייביא דאקרון מזיקין, <u>או שריאת</u> בהו לילית וקטילת לון.

[p. 103] כיון דאתקדש יומא ושלטא קדושה על עלמא ההוא סטרא אחרא אזעירת גרמה ואטמרת כל ליליא דשבתא ויומא דשבתא. <u>בר אסימון</u> וכל כת דיליה דאזלי על שרגי בטמירו למחמי על <u>גלויא</u> דשמושא, ולבתר אטמרון גו נוקבא דתהומא רבא <u>עד דנפיק שבתא</u>. כיון <u>דנפיק</u> שבתא כמה חיילין ומשריין פרחין ומשטטין בעלמא, ועל דא אתקן שיר של פגעים דלא ישלטון על עמא קדישא. לאן אתר משטטי בההוא ליליא. כד נפקי בבהילו וחשבין לשלטאה בעלמא על עמא קדישא, וחמאן לון <u>בצלותא ובשירתא ומבדלי</u> בצלותא ומבדלי על הכוס, פרחי מתמן ואזלי ומשטטי ומטאן לגו <u>מדברא.</u>

<u>במוצאי שבת אז״ל</u> תלתא אינון גרמין בישא לגרמייהו. חד מאן דלייט גרמיה. תניינא מאן דזרק נהמא או פרורין דאית בהו כזית. תליתאה מאן דאוקיד שרגא במפקא דשבתא [p. 104] עד לא מטו ישראל לקדושא דסדרא, דגרים לנורא דגיהנם לאדלקא בהאי נורא עד לא מטא זמנייהו. דחד דוכתא אית בגיהנם לאינון דקא מחללי שבתות, ואינון דענושין בגיהנם לייטין ליה לההוא דאוקיד שרגא עד לא מטא זמניה ואמרי ליה (ישעיה כ״ב:17-18) *הנה יי׳ מטלטלך טלטלה גבר <u>ועוטך עטה</u>, צנוף יצנפך צנפה כדור אל ארץ רחבת ידים*. בגין דלאו יאות הוא לאדלקא נורא כד נפיק שבתא עד דמבדלי ישראל בצלותא ומבדלי על כסא, בגין דעד ההוא זמנא שבת הוא וקדושה דשבת שליט עלנא. ובשעתא דמבדילין על כסא כל אינון חיילין וכל אינון משריין דאתמנן על יומי דחול, כל חד וחד יתיב לאתריה ופולחניה דאתמני עליה. בגין דכד עאל שבתא ואתקדש יומא קדש אתער ושליט בעלמא וחול אתעדי משולטנותא דיליה. עד שעתא דנפיק שבתא לא <u>תייבין</u>, ואע״ג דנפק שבתא לא תייבין לאתרייהו עד זמנא דאמרי ישראל בא״י המבדיל בין קדש לחול. כדין קדש אסתלק ומשריין דאתמניאו על יומי דחול מתערין ותייבין לאתרייהו, כל חד וחד על מטריה דאתפקיד עליה. ועם כל דא לא שלטין עד דיהון <u>נהרין</u> מרזא דשרגא, וכלהון אקרון מאורי [p. 105] האש בגין <u>דמרזא דנגדא דנורא יסודאה</u> אתיאן כלהו ושלטין על עלמא תתאה.

וכל דא כד בר נש אדליק שרגא עד לא שלימו ישראל קדושא דסדרא, אבל אי איהו ממתין עד דישלימו קדושא דסדרא אינון חייבין דגיהנם מצדיקין עלייהו דינא דקב״ה ואינון מקיימי על ההוא בר נש כל ברכאן דקא אמרי צבורא, (בראשית כ״ז:28) *ויתן לך האלהים מטל השמים*, (דברים כ״ח:3) *ברוך אתה בעיר וברוך אתה <u>בשדה</u>*.

© 2004–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

פרשת בראשית

[טו ע״א] [p. 107] *בראשית*.

בריש הורמנותא דמלכא גליף גלופי בטהירו עלאה. בוצינא דקרדינותא נפיק גו סתים דסתימו [p. 108] מרישא דאין סוף, קוטרא בגולמא נעיץ בעזקא, לא חוור ולא אוכם ולא סומק ולא ירוק ולא גוון כלל. כד מדיד משיחא עביד גוונין לאנהרא. לגו בגו בוצינא נפיק חד נביעו דמניה אצטבעו גוונין לתתא, סתים גו סתימין דרזא דאין סוף. בקע ולא בקע אוירא דיליה. לא אתיידע כלל עד דמגו [p. 109] דחיקו דבקיעותיה נהיר נקודה חדא סתימא עלאה. בתר ההיא נקודה לא אתיידע כלל, ובגין כך אקרי *ראשית*, מאמר קדמאה דכלא.

(דניאל י״ב:3) *והמשכילים יזהירו כזהר הרקיע ומצדיקי הרבים ככוכבים לעולם ועד*.

זהר סתימא דסתימין בטש אוירא דיליה דמטי ולא מטי בהאי נקודה, וכדין אתפשט האי *ראשית* ועביד ליה היכלא ליקריה [p. 110] לתושבחתיה. תמן זרע זרעא לאולדא לתועלתא דעלמין ורזא דא (ישעיה ו׳:13) *זרע קדש מצבתה*.

זהר, דזרע זרעא ליקריה כהאי זרעא דמשי דארגוון טב דאתחפי לגו ועביד ליה היכלא דאיהו תושבחתא דיליה ותועלתא דכלא. בהאי *ראשית* ברא ההוא סתימא דלא אתיידע להיכלא דא. היכלא דא אקרי *אלהים* ורזא דא *בראשית ברא אלהים*.

[p. 111] *זהר*, דמניה כלהו מאמרות אתבריאו ברזא דאתפשטותא דנקודה דזהר סתים דא. אי בהאי כתיב *ברא* לית תווהא דכתיב (בראשית א׳:27) *ויברא אלהים את האדם בצלמו*.

זהר, רזא, *בראשית*, קדמאה דכלא. *אהיה* שמא קדישא גליפא בסטרוי. *אלהים* גליפא בעיטרא. *אשר*, היכלא טמיר וגניז, שריאותא דרזא דראשית. אשר, ראש דנפיק מראשית. וכד **[טו ע״ב]** אתתקן לבתר נקודה והיכלא כחדא כדין בראשית כליל ראשיתא עלאה בחכמתא. לבתר אתחלף גוון ההוא היכלא ואקרי בית ונקודה עלאה אקרי ראש, כליל דא בדא ברזא בראשית כד איהו כלא כחדא בכללא חדא עד לא הוי ישובא בביתא. [p. 112] כיון דאזדרע לתקונא דישובא כדין אקרי אלהים טמירא סתימא.

זהר, סתים וגניז כד בנין בגויה לאולדא, וביתא קיימא בפשיטו דתקונא דאינון זרע קדש. ועד לא אתעדיאת ולא אתפשט פשיטו דישובא לא אקרי *אלהים* אלא כלא בכללא, *בראשית*. לבתר דאתתקן בשמא ד*אלהים* אפיק אינון תולדין מההוא זרעא דאזדרע ביה.

מאן ההוא זרעא. אינון אתוון גליפן, רזא דאורייתא, דנפקו מההיא נקודה. ההיא נקודה זרע בגו ההוא היכלא זרעא דתלת נקודין, חל״ם, שור״ק, חיר״ק, ואתכלילו דא בדא ואתעבידו

© 2004–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

רזא חדא, קול דנפיק בחבורא חדא. בשעתא דנפק נפקת בת זוגיה בהדיה דכליל כל אתוון דכתיב *את השמים*, קול ובת זוגו. האי קול דאיהו *שמים* איהו *אהיה* בתראה.

[p. 113] *זהר*, דכליל כל גוונין כגוונא דא עד הכא. *יהוה אלהינו יהוה*, אלין תלתא דרגין, לקבל דא רזא עלאה. *בראשית ברא אלהים*. *בראשית*, רזא קדמאה. *ברא*, רזא סתימא לאתפשטא מתמן כלא. *אלהים*, רזא לקיימא כלא לתתא. *את השמים*, דלא לאפרשא לון, דכר ונוקבא כחדא. *את*, כד נטיל אתוון כלהון, כללא דכלהו אתוון אינון רישא וסופא. לבתר אתוסף ה"א לאתחברא כלהו אתוון בה"א ואתקרי *אתה*, ועל דא (נחמיה ט׳:6) *ואתה מחיה את כלם*. *את*, רזא אדני והכי אקרי. *השמים*, דא יהוה, רזא עלאה. *ואת*, תקונא דכר ונוקבא. *ואת*, רזא ויהוה וכלא חד. *הארץ*, [p. 114] דא *אלהים* כגוונא עלאה למעבד פירין ואיבין. שמא דא כלילא בתלת דוכתי ומתמן אתפרש שמא דא לכמה סטרין.

עד הכא רזא דסתרא דסתרין דגליף ובני וקיים בארח סתים בסתרא דחד קרא. מכאן ולהלאה *בראשית*, ברא שית, *מקצה השמים ועד קצה השמים*, שית סטרין דמתפשטן מרזא עלאה באתפשטותא *דברא* מגו נקודה קדמאה. *ברא*, אתפשטותא דחד נקודה דלעילא. והכא אגליף רזא שמא דארבעין ותרין אתוון.

(דניאל י"ב:3) *והמשכילים יזהירו כזהר הרקיע*, כגוונא דתנועי דמנגני, ובנגונא דלהון אזלין אבתרייהו אתוון [p. 115] ונקודי ומתנענען אבתרייהו כחיילין בתר מלכיהון. גופא אתוון ורוחא נקודי. כלהו נטלו במטלניהון בתר תנועי וקיימי בקיומייהו. כד נגונא דטעמי נטיל, נטלי אתוון ונקודי אבתרייהו. כד איהו פסיק, אינון לא נטלין וקיימי בקיומייהו.

והמשכילים יזהירו, אתוון ונקודי. *כזהר*, נגונא דטעמי. *הרקיע*, אתפשטותא דנגונא כגון אינון דמתפשטי בפשיטו ואזלי בנגונא. *ומצדיקי הרבים*, אינון פסוקי דטעמי דפסקי במטלניהון דבג"כ אשתמע מלה. *יזהירו*, אתוון ונקודי, ונהרין כחדא במטלנין ברזא דסתימו במטלנותא באינון שבילין סתימין. מהאי אתפשט כלא.

תנינא, כל *שלמה* דאתמר בשיר השירים במלכא דשלמה דיליה, *במלך* סתם בנוקבא, מלה תתאה בעלאה. ורזא דירתא תתאה לעלאה, תרוייהו [p. 116] כחד, היינו ב׳ דכתיב *בחכמה יבנה בית*. כתיב *אפריון עשה לו המלך שלמה מעצי הלבנון*. *אפריון*, דא תקונא דעלמא תתאה מעלמא עלאה, דעד לא ברא קב"ה עלמא הוה הוא ושמיה סתים בגויה, חד, ולא קיימא מלה עד דסליק ברעותא דמחשבה לקיימא עלמא במטון דסמיטרא למברי [p. 117] עלמא. והוה רשים ובני ולא קיימא עד דאתעטף בעטופא דחד זוהר, ימינא עלאה, *וברא שמים*. ובהאי דאיהו זוהר קדמאה לשאר נהורין *ברא שמים*, ורזא דא האי קרא, *בראשית ברא אלהים את השמים ואת הארץ*.

© 2004–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

והמשכילים יזהירו כזהר הרקיע, אינון קיימין וסמכין דההוא *אפריון*. *המשכילים*, אינון קיימין וסמכין עלאין דאינון מסתכלי בסכלתנו בכל מה דאצטריך ההוא *אפריון* וסמכין דביה. וסתרא דא כד"א (תהלים מ"א:2) *אשרי משכיל אל דל*.

יזהירו, דאי לא יזהירו ולא נהרין לא יכלין לעיינא ולאסתכלא בההוא *אפריון* בכל מה דאצטריך.

כזהר הרקיע, דקיימא **[טז ע"א]** ע"ג אינון *משכילים* דכתיב ביה (יחזקאל א':22) *ודמות על ראשי החיה רקיע כעין הקרח הנורא*.

[p. 118] *זהר*, דאיהו נהיר לאורייתא. *זהר*, דנהיר לאינון *ראשי* דההיא *חיה*, ואינון *ראשי* אינון *משכילים*, דזהרין ונהרין תדיר ומסתכלן לההוא *רקיע*, לההוא נהירו דנפיק מתמן ודא איהו נהירו דאורייתא דנהיר תדיר ולא פסיק.

והארץ היתה תוהו ובהו וגו'. *היתה* דייקא, מקדמת דנא. תלגא גו מייא. נפקא מנה זוהמא בההוא חילא דתלגא במייא, ואקיש בה אשא תקיפא והוה בה פסולת ואתעבידת *תהו*, מדורא דזוהמא, קינא דפסולת. *ובהו*, ברירו דאתבריר מגו פסולת ואתיישב בה.

[p. 119] *חשך*, רזא דאשא תקיפא. וההוא *חשך* חפי ע"ג *תהו* על ההוא פסולת ואתתקף מיניה.

ורוח אלהים, רוח קודשא דנפיק מאלהים חיים, ודא *מרחפת על פני המים*. בתר דהאי *רוח* נשיב אבריר דקיקו חד מגו ההוא פסולת כטיסא דזוהמא כד אבריר ואצריף זמנא ותרין עד דאשתאר ההוא זוהמא דלית ביה זוהמא כלל. כך האי *תהו* אבריר ואצריף ונפק מניה (מלכים א' יט:11) *רוח גדולה וחזק מפרק הרים ומשבר סלעים*, ההוא דחמא אליהו. אבריר *בהו* ואצריף ונפק מניה *רעש* דכתיב (שם) *ואחר הרוח רעש*. ואבריר *חשך* ואכליל ברזא דיליה *אש* דכתיב *ואחר הרעש אש*. אבריר *רוח* ואתכליל ברזא דיליה *קול דממה דקה*.

תהו, אתר דלית ביה גוון ולא דיוקנא ולא אתכליל ברזא דדיוקנא. השתא איהו בדיוקנא, כד מסתכלן ביה לית ליה דיוקנא כלל. לכלא אית לבושא לאתלבשא בר האי דאתחזי ביה וליתיה כלל ולא הוי.

[p. 120] *בהו*, להאי אית ליה ציורא ודיוקנא, אבנין משקעין גו קליפא *דתהו*, נפקי גו קליפא דמשקען תמן, ומתמן משכי תועלתא לעלמא. בציורא דלבושא משכי תועלתא מעילא לתתא וסלקי מתתא לעילא. ועל דא נקובין ומפולמין, הני תליין באוירא, לזמנין תליין באוירא, לזמנין מטמרין ביומא דעיבא ומפיקי מיין מגו תהומא לאתזנא תהו מתמן, דהא כדין חדוה ושטותא דקא אתפשט תהו בעלמא.

© 2004–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

חשך הוא אשא אוכמא תקיף בגוון, אשא סומקא תקיף בחיזו, אשא ירוקא תקיף בציור, אשא חיוורא דכליל כלא. *חשך* תקיף בכל אשין ודא אתקיף *לתהו*. *חשך* הוא אשא ולאו איהו אשא חשוכא בר כד אתקיף *לתהו*, ורזא דא (בראשית כ״ז:1) *ותכהינה עיניו מראות ויקרא את עשו וגו׳*. *חשך*, פני רע דאסבר אנפין לרע, וכדין אקרי *חשך* דשרי עליה לאתקפא ליה, ורזא דא *וחשך על פני תהום*.

רוח הוא קול דשארי על *בהו* ואתקיף ליה ואנהיג ליה בכל מה דאצטריך, ורזא דא (תהלים כ״ט:3) *קול יי׳ על המים*, וכן *ורוח אלהים מרחפת על פני המים*, אבנין משקען גו תהומי דנפקי מייא מנהון ,ועל דא אקרון פנים, *פני תהום*. רוח אנהיג ואתקיף לאינון פנים *פני המים*, דא כמה דאצטריך ליה ודא כמה דאצטריך ליה.

[p. 121] *תהו*, עליה שריא שם שדי. *בהו*, עליה שריא שם *צבאות*. *חשך*, עליה שריא שם *אלהים*. *רוח*, עליה שריא שם *יהוה*. *רוח חזק מפרק הרים, לא ברוח יי׳ וגו׳*. שמא דא לא הוי ביה דהא שדי שלטא ברזא דסתרא *דתהו*. *ואחר הרוח רעש*, *לא ברעש יי׳*, דהא שם *צבאות* שלטא ביה ברזא *דבהו*, ועל דא אקרי בהו *רעש* דלאו איהו בלא רעש. *ואחר הרעש אש*, *לא באש יי׳*, דהא שמא *דאלהים* שלטא ביה מסטרא *דחשך*. *ואחר האש קול דממה דקה*, הכא אשתכח שם יהוה.

ארבע פרקין הכא דאינון פרקי גופא ואברין ידיען דאינון ארבע ואינון תריסר, והכא שמא גליפא דתריסר אתוון דאתמסר לאליהו במערה. **[טז ע״ב]**

[p. 122] *ויאמר אלהים יהי אור ויהי אור*. מהכא איהו שירותא לאשכחא גניזין היך אתברי עלמא בפרט, דעד הכא הוה בכלל ובתר אתהדר כלל למהוי כלל ופרט וכלל. עד הכא הוה כלא תליא באוירא מרזא דאין סוף. כיון דאתפשט חילא בהיכלא עלאה, רזא דאלהים, כתיב ביה אמירה, *ויאמר אלהים*, דהא לעילא לא כתיב ביה אמירה בפרט, ואע״ג *דבראשית* מאמר הוא אבל לא כתיב ביה *ויאמר*. דא *ויאמר* איהו קיימא למשאל ולמנדע. *ויאמר*, חילא דאתרם ארמותא [p. 123] בחשאי מרזא דאין סוף ברישא דמחשבה. *ויאמר אלהים*, השתא אוליד ההוא היכלא ממה דאתעדיאת מזרעא דקדש ואוליד בחשאי, וההוא דאתילד אשתמע לבר. מאן דאוליד ליה אוליד בחשאי דלא אשתמע כלל. כיון דנפק מניה מאן דנפק אתעביד קול דאשתמע לבר, *יהי אור*. כל מה דנפק ברזא דא נפק. *יהי* על רזא דאבא ואמא דאיהו י״ה, ולבתר אתהדר לנקודה קדמאה למהוי שירותא לאתפשטא למלה אחרא, *אור*.

ויהי אור, אור דכבר הוה. אור דא רזא סתימא, אתפשטותא דאתפשט ואתבקע מרזא דסתרא דאויר עלאה סתימא. בקע בקדמיתא ואפיק חד נקודה [p. 124] סתימא מרזא דיליה,

© 2004–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

דהא אין סוף בקע מאוירא דיליה וגלי האי נקודה י׳. כיון דהאי י׳ אתפשט מה דאשתאר אשתכח *אור* מההוא רזא דההוא אויר סתימאה. כד אשתכח מניה נקודה קדמאה י׳, אתגלי לבתר עליה, מטי ולא מטי. כיון דאתפשט נפק ואיהו הוא *אור* דאשתאר מאויר והיינו אור דכבר הוה. והאי קיימא נפק ואסתלק ואתגניז ואשתאר חד נקודה מניה למהוי מטי תדיר באורח גניזו בההיא נקודה, מטי ולא מטי, נהיר ביה בארח נקודה קדמאה דנפק מניה. ובגין כך כלא אחיד דא בדא, נהיר בהאי ובהאי. כד סליק כלא סלקין ואתאחדן ביה, ואיהו מטי ואגניז באתר דאין סוף וכלא חד אתעביד.

ההוא נקודה דאור *אור* איהו, ואתפשט ונהירו ביה שבע אתוון דאלפא ביתא ולא אקרישו ולחים הוו. נפק *חשך* לבתר ונפקו ביה שבע אתוון אחרן דאלפא ביתא ולא אקרישו וקיימו לחים. נפק *רקיע* דאפריש מחלוקת דתרין סטרין ונפקו ביה תמניא אתוון אחרנין, כדין כ״ב. דלגו שבע אתוון דהאי סטרא ושבע דהאי סטרא ואתגליפו כלהו בההוא *רקיע* והוו קיימי לחים. אקריש ההוא *רקיע* ואקרישו אתוון ואגלימו ואתציירו בציורייהו, ואגליף תמן אורייתא לאנהרא לבר.

[p. 125] *יהי אור* , דהוא אל גדול, רזא דנפיק מאויר קדמאה. *יהי*, רזא ד*חשך* דאקרי *אלהים*. *אור* , דאתכליל שמאלא בימינא, וכדין מרזא דאל הוי *אלהים*, אתכליל ימינא בשמאלא, ושמאלא בימינא.

וירא אלהים את האור כי טוב. דא עמודא דאמצעיתא. *כי טוב*, אנהיר עילא ותתא וכל שאר סטרין ברזא יהוה, שמא דאחיד לכל סטרין.

ויבדל אלהים <u>בין האור ובין החשך</u>. אפריש מחלוקת למהוי כלא שלים.

ויקרא אלהים <u>לאור יום</u>. מהו *ויקרא*. קרא וזמין לאפקא מהאי אור שלים דקיימא באמצעיתא חד נהירו דאיהו יסודא דעלמא דעליה קיימין עלמין. ומההוא אור שלים, עמודא דאמצעיתא, אתפשט יסודא חי עלמין דאיהו *יום* מסטרא דימינא.

ולחשך קרא לילה. קרא וזמין ואפיק מסטרא ד*חשך* חד נוקבא, סיהרא דשלטא בליליא ואקרי *לילה*, רזא דאדני, *אדון כל הארץ* .

[p. 126] עאל ימינא בההוא עמודא שלים דבאמצעיתא, כליל ברזא דשמאלא, וסליק לעילא עד נקודה קדמאה ונטיל **[יז ע״א]** ואחיד תמן <u>חילא</u> דתלת נקודין, ח״לם שו״רק חיר״ק, זרע קדש, דהא לית זרעא דאזדרע בר ברזא דא. ואתחבר כלא בעמודא דאמצעיתא ואפיק יסודא דעלמא, ובגין כך אקרי *כל* דאחיד לכלא בנהירו דתיאובתא.

© 2004–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

שמאלא להיט בתוקפא וארח, בכולהו דרגין ארח ריחא. ומההוא להיטו דאשא אפיק ההוא נוקבא סיהרא, וההוא להיטו הוה חשוך בגין דהוה *מחשך* . ותרין סטרין אלין אפיקו תרין דרגין אלין, חד דכר וחד נוקבא.

יסודא אחיד בעמודא דאמצעיתא מההוא תוספת נהורא דהוה ביה, דכיון דההוא עמודא דאמצעיתא אשתלים ועביד שלם לכל סטרין כדין אתוסף ביה נהירו מעילא ומכל סטרין בחדוה דכלא ביה, ומההוא תוספת דחדוה נפיק יסודא דעלמין ואקרי מוסף. מהכא נפקין כל חיילין לתתא ורוחין ונשמתין קדישין ברזא *יהוה צבאות, אל אלהי הרוחות*.

לילה, אדון כל הארץ , מסטרא דשמאלא מההוא *חשך* . ובגין דההוא *חשך* תיאובתיה לאתכללא בימינא וחלש תוקפיה אתפשט מניה האי *לילה*. [p. 127] כד שארי לאתפשטא האי *לילה* עד לא אסתיים, ההוא *חשך* עאל ואתכליל בימינא וימינא אחיד ליה ואשתאר בגריעו האי *לילה*. וכמה ד*חשך* תיאובתיה לאתכללא ב*אור* , הכי *לילה* תיאובתיה לאתכללא ב*יום*. *חשך* גרע נהוריה ובגין כך אפיק דרגא בגריעו ולא בנהירו. *חשך* לא נהיר אלא כד אתכליל ב*אור* . *לילה* דנפק מניה לא נהיר אלא כד אתכליל ב*יום*. גריעו ד*לילה* לא אשתלים אלא במוסף. מה דאתוסף הכא גרע הכא. במוסף הוה ביה רזא דנקודא עלאה ורזא דעמודא דאמצעיתא בכל סטרין ובגין כך אתוסף ביה תרין אתוון. ב*לילה* גריעו ביה אלין תרין. כדין *קרא*. כתיב *ויקרא* וגרע מיניה ו״י וכתיב *קרא לילה*. הכא רזא דשמא דשבעין ותרין אתוון גליפן דכתרא עלאה.

ויאמר אלהים יהי רקיע בתוך המים וגו׳. הכא רזא בפרט, לאפרשא בין מיין עלאין לתתאין ברזא דשמאלא, ואתברי הכא מחלוקת בסטרא דשמאלא, דעד הכא רזא [p. 128] דימינא הוא והכא איהו רזא דשמאלא, ובגין כך אסגיאו מחלוקת בין דא לימינא. ימינא איהו שלימא דכלא ובגין כך בימינא כתיב כלא דהא ביה תלייא כל שלימו. כד אתער שמאלא אתער מחלוקת ובההוא מחלוקת אתתקף אשא דרוגזא, ונפק מניה מההוא מחלוקת דאתער שמאלא גיהנם, וגיהנם בשמאלא אתער ואתדבק.

חכמתא דמשה, בהא אסתכל ובעובדא דבראשית אשגח. בעובדא דבראשית הוה מחלוקת שמאלא בימינא ובההוא מחלוקת דאתער ביה שמאלא נפק ביה גיהנם ואתדבק ביה. עמודא דאמצעיתא דאיהו יום תליתאי עאל בינייהו ואפריש מחלוקת ואסכים לתרין סטרין, וגיהנם נחית לתתא ושמאלא אתכליל בימינא והוה שלמא בכלא.

כגוונא דא מחלוקת קרח באהרן, שמאלא בימינא. אסתכל משה בעובדא דבראשית, אמר לי אתחזי לאפרשא מחלוקת בין ימינא לשמאלא. אשתדל לאסכמא בינייהו ולא בעי שמאלא ואתקף קרח בתוקפיה. אמר ודאי גיהנם [p. 129] בתוקפא דמחלוקת דשמאלא

© 2004–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

אצטריך לאתדבקא. הוא לא בעי לאתדבקא לעילא ולאתכללא בימינא, ודאי יחות לתתא בתוקפא דרוגזא דיליה. ועל דא לא בעי קרח לאסכמא האי מחלוקת בידא דמשה בגין דלא הוה לשם שמים ולא חייש ליקרא דלעילא ואכחיש עובדא דבראשית. כיון דחמא משה דהוה מכחיש עובדא דבראשית ואתדחא איהו לבר מיד *ויחר למשה מאד*. *ויחר למשה*, על דאכחישו ליה דלא אסכים ההוא מחלוקת. *מאד*, על דאכחישו עובדא דבראשית. ובכלא אכחיש **[יז ע״ב]** קרח בעילא ובתתא דכתיב (במדבר כ״ו:9) *אשר הצו על משה ועל אהרן בעדת קרח בהצותם על יי׳*, הא תתא ועילא, ועל דא אתדבק במה דאתחזי ליה.

מחלוקת דאתתקן כגוונא דלעילא וסליק ולא נחית ואתקיים בארח מישר, דא מחלוקת דשמאי והלל. וקב״ה אפריש בינייהו ואסכים לון, ודא הוה מחלוקת לשם שמים [p. 130] ושמים אפריש מחלוקת ועל מחלוקת דא אתקיים עלמא. ודא הוה כגוונא דעובדא דבראשית, וקרח בעובדא דבראשית אכחיש בכלא ופלוגתא דשמים הוה ובעא לאכחשא מלי דאורייתא. ודאי באתדבקותא דגיהנם הוה ועל דא אתדבק בהדיה. ורזא דא בספרא דאדם. *חשך* כד אתער אתער בתוקפיה ואתברי ביה גיהנם ואתדבק בהדיה בההוא מחלוקת. כיון דשכיך רוגזא ותוקפא אתער מחלוקת בגוונא אחרא, מחלוקת דרחימו. ותרין מחלוקות הוו, חד שירותא וחד סיומא. ודא איהו ארחיהון דצדיקייא, שירותא דלהון בקשיו וסופא דלהון בנייחא. קרח הוה שירותא דמחלוקת כפום רוגזא ותוקפא ואצטריך לאתדבקא בגיהנם. שמאי סופא דמחלוקת כד רוגזא בנייחא ואצטריך לאתערא מחלוקת דרחימו ולאסתכמא ע״י דשמים. [p. 131]

ורזא דא *יהי רקיע בתוך המים ויהי מבדיל*. דא מחלוקת קדמאה, אתערו דרוגזא ותוקפא. בעא לאפרשא, ואתער גיהנם עד דרוגזא ותוקפא אצטנן. וכדין *ויעש אלהים את הרקיע ויבדל*, אתער מחלוקת דרחימו וחביבו וקיומא דעלמא. וברזא דא מחלוקת שמאי והלל, דתורה שבע״פ עאלת ברחימו גבי תורה שבכתב והוו בקיומא שלים.

הבדלה איהו ודאי בשמאלא. כתיב הכא הבדלה, *ויהי מבדיל*, וכתיב *ויבדל*, וכתיב התם (שם ט״ז:9) *המעט מכם כי הבדיל אלהי ישראל אתכם מעדת ישראל*, וכתיב (דברים י׳:8) *בעת ההיא הבדיל יי׳ את שבט הלוי*, דהא ודאי לית הבדלה אלא בשני באתר שמאלא. ואי תימא הבדלה בשני איהו ודאי. אמאי הבדלה בלוי דאיהו תליתאה. הבדלה בשמעון אצטריך דאיהו שני. אלא אע״ג דלוי איהו תליתאה, לדעתא דיעקב שני הוה ולעולם הבדלה בשני, וכלא בארח מישר, בארח שלים כדקא יאות.

[p. 132] הבדלה במוצאי שבת בין אינון דשליטין ביומי חול לשבת. וכד נפיק שבת סלקא מגיהנם חד טסירא ממנא בישא דבעא לשלטאה בשעתא דאמרין ישראל (תהלים צ׳:17) *ומעשה ידינו כוננה עלינו*, ונפיק מההוא דרגא דאקרי שאול ובעי לאתערבא בזרעא דישראל ולשלטאה

© 2004–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

עלייהו. וישראל עבדי עובדא בהדס וביין ואמרי הבדלה ואתפרש מנייהו. וכיון דמבדילי על הכוס מאיך ההוא טסירא ועאל לדוכתיה בשאול, אתר דקרח וסיעתיה תמן דכתיב (במדבר ט״ז 33:) *וירדו הם וכל אשר להם חיים שאולה*. ואינון לא נחתו תמן עד דישראל עבדו הבדלה מנהון דכתיב (שם) *הבדלו מתוך העדה הזאת*.

ולעולם הבדלה בשני דאיהו שמאלא, בשירותא ותוקפא ורוגזא דאתער שמאלא במחלוקת עד לא שכיך בנייחא, ואתברי ביה [p. 133] גיהנם. כדין אתבריאו כל אינון מלאכים דקטרגי למאריהון לעילא ואכיל לון נורא ואתוקדו וכן שאר כל אינון דמתבטלי ולית לון קיומא ואתאכלו בנורא. כגוונא דא קרח לתתא וכלא כגוונא חד.

יהי רקיע, יתפשט פשיטו דא מן דא. אל, קטפא ימינא, אל גדול. אתפשט פשיטו מן גו מייא לאשתלמא שמא דא אל, ולאתכללא בההוא פשיטו דא בדא, אתפשט מאל אלהים. הי״ם, אלין אתפשטו ואתהפכו למהוי מיין תתאין ימ״ה. ההוא פשיטו [p. 134] דאתפשט בשני מיין עלאין הי״ם, *זה הים גדול*. הי״ם מיין עלאין, הפוכא דאלין אתוון ימ״ה מיין תתאין. כיון דאתתקנו אתעביד כלא כללא חדא ואתפשט שמא דא בכמה דוכתי. מיין עלאין דכורין, מיין תתאין נוקבי. בקדמיתא הוו מים במים עד דאתפרשו לאשתמודעא מיין עלאין ומיין תתאין, דא אלהים ודא אדני, ה׳ עילאה, ה׳ תתאה. מה כתיב, *ויעש אלהים את הרקיע ויבדל*. אתפשטותא דא נטל שמא דא אלהים, מיין עלאין, ומיין **[יח ע״א]** תתאין אדני. ועם כל דא כיון דאשתלימו מיין דכורין במיין נוקבין שמא דאלהים אתפשט בכלא.

ואע״ג דאפריש בין מיין עלאין לתתאין מחלוקת לא אתבטל עד דאתי יום תליתאי ואסכים מחלוקת ואתישב כלא [p. 135] בדוכתיה כדקא יאות. ובגין מחלוקת דא אע״פ דאיהו קיומא דעלמא לא כתיב *כי טוב* בשני, דלא אשתלים עובדא. מיין עלאין ומיין תתאין הוו כחדא ולא הוו תולדין בעלמא עד דאתפרשו ואשתמודעו ובגין כך עבדו תולדין. ועם כל דא אע״ג דהבדלה הוה בשני ומחלוקת ביה הוה, יום תליתאי אסכים בכלא דאיהו שמא דאתגליף בגליפו הו״ה לאסתכמא מיין עלאין ומיין תתאין, ה׳ עלאה, ה׳ תתאה, ו׳ בינייהו, לאשלמא בתרין סטרין. וסימנא דא מי הירדן, מיין עלאין *קמו נד אחד* , מיין תתאין נחתו לימא וישראל אזלי באמצעיתא.

חמש רקיען כתיבי הכא וחי העולמים אזיל בהו ואנהיג בהו וכלהו כלילן דא בדא. ואלמלא האי מחלוקת דאסתכם ע״י דאמצעיתא לא אתכלילו ולא אתישבו [p. 136] דא בדא. חמש מאה שנין אינון דאילנא דחיי דביק בהו למעבד אבין ותולדין לעלמא, וכל מימוי דבראשית דנגדין ואתמשכן מבראשית אתפלגו תחותוי על ידיה. ודוד מלכא נקיט כלא ואיהו פליג לבתר דכתיב (שמואל ב׳ ו 19:) *ויחלק לכל העם לכל המון ישראל אשפר אחד ואשישה*

© 2004–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

אחת, וכתיב (תהלים ק״ד:28) *תתן להם ילקוטון*, וכתיב (משלי ל״א:15) *ותקם בעוד לילה ותתן טרף לביתה*.

בשעתא דאתער מחלוקת בתוקפא דשמאלא, אסגי ואתקף הורפילא דטיפסא ונפקו מתמן תרין טסירין ואקרישו מיד בלא לחותא כלל והוו דכר ונוקבא ומנהון אתפרשו זיינין בישין לזנייהו, והכא תקיעו דרוח מסאבא בכל אנון תוקפין טסירין ואנון רזא דערלה. אלין אתקפו בזיינין תקיפין, חד אפעה וחד נחש ואתהדרו לחד. אפעה אוליד לשבעין שנין, בחבורא חדא אתהדר כלא לשבע שנין דנחש. הכא איהו רזא דגיהנם דאקרי בשבע שמהן. יצר הרע בשבע שמהן אקרי. [p. 137] ובכמה דרגין אתפשט מסאבו מהכא לעלמא וכלא מרזא דשמאלא. אתפרש טב וביש ואיהו ישובא דעלמא. הכא שמא גליפא דתמני סרי אתוון ממנא על גשמי רצון וברכה, ישובא דעלמא.

ויאמר אלהים יקוו המים מתחת השמים אל מקום אחד. *יקוו*, בארח קו למהוי בארח מישר, דהא מרזא דההוא נקודא קדמאה נפיק כלא בסתימו עד דמטי ואתכניש להיכלא עלאה ומתמן נפיק בקו מישר לשאר דרגין עד דמטי לההוא אתר חד דכניש כלא בכלל דכר ונוקבא. ומאן איהו, חי עלמין. *המים*, דנפקי מלעיל מאת ה׳ עלאה. *מתחת השמים*, ו׳ זעירא, ועל דא ו״ו, חד *שמים* וחד *מתחת השמים*. כדין *ותראה היבשה*, דא ה׳ תתאה. [p. 138] דא אתגלי וכל שאר אתכסי, ועל דא רזא דברכאן באתגלייא ואתכסייא ולית באתגלייא בר דא. ומגו האי *ותראה*, אשתמודע בסוכלתנו ההוא דאתכסי. *אל מקום* אחד, בגין דהכא הוא קשורא דיחודא דעלמא עלאה.

יהוה אחד ושמו אחד. תרין יחודין, חד דעלמא עלאה לאתיחדא בדרגוי, וחד דעלמא תתאה לאתיחדא בדרגוי. קשורא דיחודא דעלמא עלאה עד הכא איהו. חי עלמין תמן אסתיים ואתקשר עלמא עלאה ביחודא דיליה, ובגין כך אקרי *מקום אחד*. כל דרגין וכל שייפין מתכנשין תמן והוו כלהו ביה חד בלא פרודא כלל, ולית דרגא דאתיחדן תמן ביחודא חד אלא האי, וביה אתכסיין כלהו בארח סתים בתיאובתא חד. ועד הכא בדרגא דא אתאחיד עלמא דאתגלייא בעלמא דאתכסייא.

עלמא דאתגלייא אתאחיד אוף הכי לתתא ועלמא דאתגלייא איהו עלמא *דתראה*. (ישעיה ו׳:1) *ואראה את יי׳*, (שמות כ״ד:10) *ויראו את אלהי ישראל*, (במדבר י״ד:10) *וכבוד יי׳ נראה*, (שם י״ז:7) *וירא כבוד יי׳*, (יחזקאל א׳:28) *כמראה הקשת אשר יהיה בענן ביום הגשם כן מראה הנגה סביב*, [p. 139] *הוא מראה דמות כבוד יי׳*, ודא איהו רזא *ותראה היבשה*.

© 2004–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

את קשתי נתתי בענן, נתתי מן יומא דאתברי עלמא. ביומא **[יח ע״ב]** דעיבא דאתחזי קשת, *מראה דמות כבוד יי׳*, אתער שמאלא לאתתקפא. נפקת *רחל ותקש בלדתה*. מיכאל בסטרא דא, גבריאל בסטרא דא, רפאל בסטרא דא, ואנון גוונין דאתחזיין בההוא דמות, חיור וסומק וירוק. *כן מראה הנגה סביב*, נהירו דאתכסייא בגלגולא [p. 140] דחיזו דעינא. *הוא מראה דמות כבוד יי׳*, גוונין, דאתיחדא יחודא תתאה לפום יחודא דלעילא. *יהוה אלהינו יהוה*, גוונין סתימין דלא אתחזיין ואתקשרן *אל מקום אחד*, יחודא חדא עילאה. גוונין דקשת לתתא לאתיחדא בהו חוור סומק וירוק כגוונא דגוונין סתימין, ואנון יחודא אחרא רזא *ושמו אחד*, ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד, יחודא דלתתא. יחודא עלאה (דברים ו׳:4) *שמע ישראל יהוה אלהינו יהוה אחד*. דא לקביל דא, הכא שית תיבין, והכא שית תיבין.

יקוו, מדידו דקו ומשחתא. משחתא בוצינא דקרדינותא דכתיב (ישעיה מ׳:12) *מי מדד בשעלו מים*. ודא איהו *יקוו המים*. הכא שעורא דיוצר עלמין יו״ד ה״א וא״ו ה״א. [p. 141] *קדוש קדוש קדוש יי׳ צבאות*. *קדוש קדוש קדוש*, דא איהו *יקוו המים*. *יי׳ צבאות*, דא איהו *אל מקום אחד* ברזא דשמא דא. *מלא כל הארץ כבודו*, דא *ותראה היבשה*, רזא גליפא, שמא דיחודא, כוז״ו במוכס״ז כוז״ו.

תדשא הארץ דשא עשב מזריע זרע. השתא אפיקת ארעא חילהא באינון מיין דאתכנשו לאתר חד ונגדין בגוה גו טמירו סתימאה ונפקין בגוה טמירין עלאין וחיילין קדישין די כל אנון בני מהימנותא מתקנן לון בתקונא דמהימנותא [p. 142] בההיא פולחנא דמאריהון, ורזא דא (תהלים ק״ד:14) *מצמיח חציר לבהמה ועשב לעבודת האדם להוציא לחם מן הארץ*. *מצמיח חציר לבהמה*, דא *בהמה* דרביעאה על אלף טורין ומגדלין לה בכל יומא ההוא *חציר*, ו*חציר* דא אינון מלאכין שליטין לפום שעתא דאתבריאו בשני וקיימין למיכלא דהאי *בהמה*, בגין דאית אשא אכלא אשא. *ועשב לעבודת האדם*. *עשב* דא אלין אופנין וחיות וכרובים דכלהו מתתקנן גו תקונייהו וקיימין לאתתקנא בשעתא דבני נשא אתיין לפולחנא דמאריהון בקרבנין ובצלותא דדא איהו *עבודת האדם*. *ועשב* דא אזדמן ואתעתד *לעבודת האדם* לאתתקנא בתקוניה כדקא יאות, וכד אינון מתתקנן בההיא *עבודת האדם* לבתר מנייהו נפקי מזוני וטרפין לעלמא דכתיב (שם) *להוציא* [p. 143] *לחם מן הארץ*, ודא איהו *עשב מזריע זרע* דהא *חציר* לא *מזריע זרע* איהו אלא אזדמן למיכלא דאשא קדישא ו*עשב* לתקונא דעלמא. וכל דא *להוציא לחם מן הארץ*. כל תקונין דבני נשא דקא מתתקני להאי *עשב* בההוא *ארץ* בפולחנא דלהון למאריהון, כלא לאפקא על ידיהון מההיא *ארץ* טרפא ומזוני להאי עלמא ולאתברכא בני נשא מברכן דלעילא.

עץ פרי עושה פרי, דרגא על דרגא, דכר ונוקבא. כמה דעץ *פרי* אפיק חילא ד*עושה פרי*, אוף הכא אפיקת איהי. ומאן נינהו. אלין אנון כרובים ותמרות. מאי תמרות. אלין אנון דסלקי

© 2004–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

בתננא דקרבנא ומתתקני בהדיה ואקרון *תמרות עשן*. וכלהו קיימין בתקונייהו *בעבודת האדם*, מה דלא קיימא כן *חציר* דהא אתעתד למיכל דכתיב (איוב מ׳:15) *הנה נא בהמות אשר עשיתי עמך חציר כבקר יאכל.*

עץ פרי עושה פרי, דיוקנא דכר ונוקבא. *ודמות פניהם פני אדם*. אלין לאו אנון כאנון כרובים, אלין אפי רברבן בגוונא סתימא, כרובים אפי זוטרי כרביין. *פני* [p. 144] *אדם* כל דיוקנין כלילן בהו בגין דאינון אפין רברבין ומצטיירין בהו ציורין גליפין בגלופי שמא מפרש בארבע סטרי דעלמא, מזרח מערב צפון ודרום.

מיכאל רשים ברשימו לצד דרום, וכל אנפין מסתכלין לגבי *פני אדם, פני אריה, פני שור, פני נשר*. *אדם* איהו דכר ונוקבא ולא איקרי *אדם* בר הכי, ומניה אצטיירין ציורין ד*רכב אלהים רבותים* דכתיב (תהלים ס״ח:18) *רכב אלהים רבותים אלפי שנאן*. *שנאן*, כללא דכלהו ציורין, שו״ר נש״ר ארי״ה, ן׳ דא איהו *אדם*, **[יט ע״א]** פשיטו דאתכליל כחדא ברזא דכר ונוקבא. וכלהו אלפין ורבבן כלהו נפקי מהני רזא, שנא״ן, ומהני דיוקנין מתפרשין כל חד וחד בסטרייהו כמה דאתחזי לון, ואלין אינון דקא משלבן חד בחד וכליל חד בחד למהוי כל חד כליל בחבריה, *שור נשר אריה אדם*, אתנהגן ברזא דארבע שמהן גליפאן סלקין לאתנהגא ולאסתכלא.

סליק *שור* לאנפי אדם. סליק שמא חד מתעטרא מחקקא ברזא דתרין גוונין ואיהו אל. כדין אתהדר לאחורא וכורסייא חקיק וגליף ליה ואתרשים לאתנהגא ברזא דשמא דא.

סליק לאתנהגא ולאסתכלא *נשר* לאנפי אדם. סליק שמא אחרא מתעטרא מחקקא ברזא דתרין אנפין גוונין לאתנהרא [p. 145] ולאסתלקא בסליקו דעטורא לעילא ואיהו גדול. כדין אתהדר לאחורא וכורסייא חקיק וגליף ליה ואתרשים לאתנהגא ברזא דשמא דא.

סליק לאתנהגא ולאסתכלא *אריה* לאנפי אדם. סליק שמא אחרא מתעטרא מחקקא ברזא דתרין אנפין גוונין לאתתקפא ולאתישרא בתוקפא ואיהו גבור. כדין אתהדר לאחורא וכורסייא חקיק וגליף ליה ואתרשים לאתנהגא ברזא דשמא דא.

אדם אסתכל בכלהו וכלהו סלקין ומסתכלין ביה. כדין כלהו אצטיירו בגלופייהו בציורא דא ברזא דשמא חד דאקרי נורא, וכדין כתיב עלייהו (יחזקאל א׳:10) *ודמות פניהם פני אדם*. כלהו כלילן בהאי דיוקנא והאי דיוקנא כליל לון, ועל רזא דא אקרי קב״ה (נחמיה ט׳:32) *האל הגדול הגבור והנורא*, דהא שמהן אלין גליפין אנון לעיל ברזא דרתיכא עלאה, כלילא בארבע אתוון יהוה דאיהו שמא דכליל כלא.

דיוקנין אלין מחקקן גליפן בכורסייא וכורסייא גליפא מרקמא בהו, חד לימינא וחד לשמאלא וחד לקמא וחד לאחורא, רשימא בארבע סטרין דעלמא. כרסייא כד סלקא רשימא בארבע דיוקנין אלין. אלין ארבע שמהן עלאין נטלין להאי [p. 146] כרסייא וכרסייא אתכליל

© 2004–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

בהו עד דנקטא ולקטא נפשין וענוגין וכסופין. כיון דנקטא ולקטא אנון ענוגין וכסופין נחתא מלייא כאילנא דמליא ענפין לכל סטר ומלי אבין. כיון דנחתא נפקי אלין ארבע דיוקנין מצטיירין בציורייהו, גליפן מנהרין נציצין מלהטין, ואנון זרעין זרעא על עלמא. כדין איקרון *עשב מזריע זרע*, דאינון זרעין זרעא על עלמא. נפקא דיוקנא ד*אדם* דכליל כל דיוקנין. כדין כתיב *עץ פרי עושה פרי למינו אשר זרעו בו על הארץ* . לא אפיק זרעא אלא לתועלתא, *על הארץ* . *אשר זרעו בו* , דייקא. מכאן דלית רשו לבר נש לאפקא זרעא מניה לבטלא.

דשא דהכא לאו איהו *מזריע זרע* ובגין כך אתבטל ולא קיימא בקיומא כהני אחרנין, דלית ליה דיוקנא לאצטיירא ולאתגלפא בדיוקנא וציורא כלל, אלא אתחזון ולא אתחזון. כל אנון דלא אצטיירו בציורא ודיוקנא לית לון קיומא, קיימי לפום שעתא ואתאכילו באשא דאכלא אשא ומהדרין כמדלקדמין וכן בכל יומא.

בר נש לתתא אית ליה דיוקנא וציורא ולא איהו בקיומא הכי כגוונא דלעילא. ציורא ודיוקנא דלעילא מצטיירין בציוריהון כמה דהויין בלא מלבושא אחרא לאצטיירא, ובגין כך אנון בקיומא תדיר. ציורא דאדם לתתא מצטיירין בציורייהו במלבושא ולא כגוונא אחרא, ובגין כך קיימין בקיומא [p. 147] זמן ועדן. ובכל ליליא וליליא אתפשט רוחא מהאי מלבושא וסלקא וההוא אשא דאכלא אכיל ליה, ובתר אתהדרן כמלקדמין ומצטיירין בלבושייהו. ובגין כך לית לון קיומא כאנון ציורין ודיוקנין דלעילא, ועל דא כתיב (איכה ג׳:23) *חדשים לבקרים*, בני נשא דאינון *חדשים* בכל יומא ויומא. **[יט ע״ב]** מ״ט, *רבה אמונתך*, רבה איהו ולא זעירא. *רבה אמונתך* ודאי *רבה* דיכלא לנטלא כל בני עלמא ולאכללא לון בגוה עלאה ותתאה. אתר רב וסגי איהו דכליל כלא ולא אתמליא יתיר, ורזא דא (קהלת א׳:7) *כל הנחלים הולכים אל הים והים איננו מלא*, *אל מקום שהנחלים הולכים שם הם שבים ללכת*. אזלי לגבי ימא וימא נטיל לון ואכיל לון בגויה ולא אתמליא יתיר, ובתר אפיק לון כמלקדמין ואזלי לון בגוונא דא.

רבה וסגיא איהי *אמונתך* , כליל כלא ואכיל לון ולא אתמליא יתיר ומהדר לון כמלקדמין, ואינון *חדשים* בעלמא כבל יומא ויומא. ביומא דא כתיב *כי טוב*, *כי טוב*, תרי זמני, בגין דיומא דא אחיד לתרין סטרין ואפריש מחלוקת. אמר להאי סטרא *כי טוב* ולהאי סטרא *כי טוב* ואסכים בינייהו, ובגין כך אית ביה תרין זמנין *ויאמר* , *ויאמר* . רזא דשמא דארבע אתוון גליפא מחקקא, סליק לתריסר אתוון בארבע דיוקנין בארבע סטרין, רשים על כורסיא קדישא.

[p. 148] *ויאמר אלהים יהי מארת ברקיע השמים*. *מארת*, חסר, דאתברי אסכרה לרביי, דבתר דאתגניז נהירו אור קדמאה אתברי קליפה למוחא, וההיא קליפה אתפשט ואפיק קליפה אחרא. כיון דנפקת סלקא ונחתא, מטת לגבי אנפי זוטרי. בעאת לאתדבקא בהו ולאצטיירא

© 2004–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

בגווייהו ולא בעאת לאתפרשא מנייהו. אפריש לה קב״ה מתמן ונחית לה לתתא כד ברא אדם בגין לאתקנא האי בהאי עלמא. כיון דחמת לחוה דקא מתדבקא בסטרוי דאדם בשפירו דלעילא וחמאת דיוקנא שלים, [p. 149] פרחא מתמן ובעאת כמלקדמין לאתדבקא באנפי זוטרי. אנון נטרי תרעין דלעילא לא שבקו לה. נזף קב״ה בה ואטיל לה בשפולי ימא ויתבת תמן עד דחטא אדם ואנתתיה. כדין אפיק לה קב״ה משפולי ימא, ושלטא על כל אינון רביי, אפי זוטרי דבני נשא, דאתחזון לאענשא בחובי דאבוהון. ואיהי אזלא ומשטטא בעלמא, קריבת לגבי ג״ע דארעא וחמת כרובים נטרי תרעי דג״ע ויתבא תמן לגבי ההוא *להט החרב* בגין דהיא נפקת מסטרא דההוא *להט*. בשעתא דההוא להט אתהפך ערקת ומשטטת בעלמא ואשכחת רביי דאתחזון לאתענשא וחייכת בהו וקטילת לון. ודא איהו בגריעו דסיהרא דאזעירת נהורא, ודא *מארת* חסר.

כד אתיליד קין לא יכלא לאתדבקא ביה. לבתר אתקריבת בהדיה ואולידת רוחין וטיסין. אדם מאה ותלתין שנין [p. 150] שמש ברוחין נוקבין עד דאתת נעמה ומגו שפירו דילה טעו *בני האלהים* בתרה, עזא ועזאל, ואולידת מנייהו ומנה אתפשטו רוחין בישין ושדין בעלמא. ואיהי אזלא ומשטטא בליליא, ואזלין בעלמא וחייכן בבני נשא ועבדי לון דאושדין קרי, ובכל אתר דאשכחן בני נשא ניימין יחידאין בביתא שרן עלייהו ואחידן לון ומתדבקן בהו ונטלי מנייהו תאובתא ואולידן מנייהו. ותו פגעין ביה במרעין ולא ידע. וכל דא בגריעו דסיהרא.

מארת. כד אתתקנת סיהרא אתהפכן אתוון, (תהלים י״ח:31) *אמרת יי׳ צרופה מגן הוא לכל החוסים* [p. 151] *בו*. *מגן הוא* על כל אנון רוחין בישין וקסטירין דמשטטי בעלמא בגריעו דילה, לכל אנון דאחידן ביה במהימנותא דקב״ה.

שלמה מלכא כד נחת לעמקא דאגוזא דכתיב (שיר ו׳:11) *אל גנת אגוז ירדתי*, נטל קליפה דאגוזא ואסתכל בכל אנון קליפין וידע דכל עינוגין ותפנוקין דאינון רוחין, קליפין דאגוזא, לאו איהו אלא לאתדבקא בבני נשא ולאסטאה לון דכתיב (קהלת ב׳:8) *ותענוגות בני אדם שדה ושדות*. תו *תענוגי בני אדם*, דמתענגי בשינתא דליליא, נפקא מנייהו *שדה ושדות*.

וכלא אצטריך קב״ה למברי בעלמא ולאתקנא עלמא בהו, וכלא מוחא לגו וכמה קליפין חפיין למוחא, וכל עלמא כהאי גוונא עילא ותתא מריש רזא דנקודה עלאה עד סופא דכל דרגין, כלא **[כ ע״א]** איהו דא לגו מן דא ודא לגו מן דא עד דאשתכח דהאי קליפה להאי והאי להאי.

[p. 152] נקודה קדמאה הוה נהירו פנימאה דלית ליה שעורא למנדע זכיכו ודקיקו ונקיו דיליה עד דאתפשט פשיטו מיניה, וההוא פשיטו דההיא נקודה אתעביד חד היכלא לאתלבשא ההיא נקודה, נהירו דלא ידיע לסגיאו זכוכא דיליה. היכלא דא דאיהו לבושא לההיא נקודה סתימא איהי נהירו דלית ליה שעורא ועם כל דא לאו דקיק וזכיך איהו כההיא נקודה קדמאה

© 2004–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

טמיר וגניז. ההוא היכלא אתפשט פשיטו אור קדמאה וההוא פשיטו דההוא אור קדמאה איהו לבושא לההוא היכלא דאיהו נהירו דקיק וזכיך פנימאה יתיר. מכאן ולהלאה אתפשט דא בדא ואתלבש דא בדא עד דאשתכח דא לבושא לדא ודא לדא, דא מוחא ודא קליפה. ואע״ג דדא לבושא, אתעביד איהו מוחא לדרגא אחרא.

וכלא כגוונא דא אתעביד הכי לתתא עד די בצלם דא איהו בר נש בהאי עלמא, מוחא וקליפה רוחא וגופא וכלא איהו תקונא דעלמא ועלמא הכי הוא.

כד הות סיהרא בשמשא בדבקותא חדא הות סיהרא בנהירו. כיון דאתפרשא מן שמשא ואתפקדת על חילהא אזעירת גרמה, אזעירת נהורה ואתברון קליפין על קליפין לגניזו דמוחא וכלא תקונא דמוחא, ועל דא *יהי מארת,* כתיב חסר, וכל דא לתקונא דעלמא ודא הוא דכתיב *להאיר על הארץ* .

[p. 153] *ויעש אלהים את שני המאורות הגדולים* . *ויעש* , רבויא ותקונא דכלא כדקא יאות. *את שני המאורות הגדולים*, בקדמיתא בחבורא חדא, רזא דשמא שלים כחדא יהוה אלהים, אע״ג דלא איהו באתגליא אלא בארח סתים. *הגדולים*, דאתרביאו בשמא, דא כדא, לאתקרי בהו רזא דכלא, מצפץ מצפץ. אלין שמהן עלאין דתליסר מכילן דרחמי. *הגדולים*, אלין אתרביאו וסלקין לעילא בגין דאנון עלאין מרזא עלאה וסלקין לתועלתא דעלמא, לאתקיימא בהון עלמין.

כגוונא דא *שני המאורות*, תרוויהו כחדא סליקו ברבותא חדא. לא אתיישב סיהרא לגבי שמשא, דא אכסיף מקמי דא. סיהרא אמרה (שיר א׳:7) *איכה תרעה, איכה תרביץ בצהרים* . [p. 154] שרגא זעירא אכדין צהיר בצהרים. (שם) *שלמה אהיה כעטיה* אכדין אהוי בכסופא. כדין אזעירת גרמה למהוי רישא לתתאי דכתיב *צאי לך בעקבי הצאן ורעי את גדיותיך*. א״ל קב״ה זילי ואזעירי גרמך. ומתמן לית לה נהורא בר משמשא דהא בקדמיתא כחדא יתבי בשקולא, לבתר אזעירת גרמה בכל אנון דרגין דילה, אע״ג דאיהי רישא עלייהו, דהא לית אתתא ברבוייא בר בבעלה כחדא.

את המאור הגדול, יהוה. *ואת המאור הקטן* , אלהים, סוף כל דרגין, סופא דמחשבה. בקדמיתא אתרשים איהי לעילא באתוון דשמא קדישא, את רביעאה דיליה, ולבתר אזעירת גרמה לאתקרי בשמא דאלהים. ועם כל דא סלקא בכל סטרין לעיל באת ה׳ בחבורא דאתוון דשמא קדישא. לבתר אתפשטו דרגין מסטרא דא ומסטרא דא. דרגין דאתפשטו מסטרא דלעילא אקרון *ממשלת היום*, דרגין דאתפשטו מסטרא דלתתא אקרון *ממשלת הלילה*. *ואת*

© 2004–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

הככבים, שאר חילין ומשיריין דלית לון חושבנא, וכולהו תליין בההוא *רקיע השמים* חי העולמים דכתיב *ויתן אותם אלהים ברקיע השמים*.

[p. 155] מלכותא דדוד אתתקן ביומא דא, רגלא וסמכא רביעאה דכורסייא. אתתקנו אתוון ואתיישרו על דוכתייהו, ועם כל דא עד יום שתיתאה דאתתקן דיוקנא דאדם תקונא כדקא יאות לא אתיישב בדוכתיה, וכדין אתתקן כורסיא עלאה וכורסיא תתאה ועלמין כלהו אתיישבו בדוכתייהו ואתוון כלהו אתתקנן **[כ ע״ב]** על גלגלוי בפשיטו דטופסירא דקוטרא.

ויומא רביעאה איהו יומא מאיס מבונים כד״א (תהלים קי״ח:22) *אבן מאסו הבונים*, הה״ד (שיר א׳:6) *בני אמי נחרו בי*, דהא נהורא דא אזעירת גרמה ונהירו דילה וקליפין אתתקנו על דוכתייהו. כל אינון נהורין דנהרן כלהו תליין [p. 156] בהאי *רקיע השמים* לאתתקנא בהו כורסייא דדוד. אלין נהורין מציירן ציורא דלתתא לאתתקנא ציורא דכלהו דאנון בכללא *דאדם*, ציורא פנימאה, דכל ציורא פנימאה אקרי הכי, ומהכא כל ציורא דאתכליל באתפשטו דא אקרי *אדם*, הה״ד (יחזקאל ל״ד:31) *אדם אתם*, *אתם אדם* ושאר עמין לאו אינון *אדם*. וכל רוחא אקרי *אדם*, רוחא דסטר קדישא גופא דיליה לבושא *דאדם* איהו ועל דא כתיב (איוב י׳:11) *עור ובשר תלבישני ובעצמות וגידים תסוככני*. בשרא לבושא *דאדם* איהו, ובכל אתר כתיב *בשר אדם*, *אדם* לגו, *בשר* לבושא *דאדם* גופא דיליה.

טסירין דלתתא, דאתהתך בהתוכא דרוחא דא, אצטיירו מניה ציורין דאתלבשן בלבושא אחרא כגון ציורי דבעירי דכיין, (דברים י״ד:4-5) *שור שה כשבים ושה עזים איל וצבי ויחמור ואקו ודישון ותאו וזמר*, אינון דבעיין לאתכללא בלבושא *דאדם*, בבשרא *דאדם*. ההוא רוחא פנימאה דאנון ציורין סליק בההוא שמא דאתקרי [p. 157] בה גופא דיליה, לבושא דההוא שמא. בשר שור, שור איהו פנימאה דההוא גופא, בשר דיליה לבושא, וכן כלהו.

כגוונא דא בסטרא אחרא דמסאבו. רוחא דאתפשט בשאר עמין נפקא מסטרא דמסאבו. לאו איהו *אדם* ובגין כך לא סליק בשמא דא. שמא דההוא רוחא טמא, לא סליק בשמא *דאדם* ולית ביה חולקא. גופא דיליה לבושא דההוא טמא, בשר טמא, טמא לגו, בשר לבושא דיליה. בגין כך בעוד דשרי ההוא רוחא בההוא גופא אתקרי טמא, נפק רוחא מההוא לבושא לאו אקרי טמא ולא סליק ההוא לבושא בשמא.

טסירין לתתא דאתהתך בהתוכא דרוחא דא אצטיירן מניה ציורין דאתלבשן בלבושא אחרא כגון ציורי בעירי מסאבו, ואורייתא פתח בהו (ויקרא י״א:29) *וזה לכם הטמא*, כגון חזיר ועופי ובעירי דההוא סטרא. רוחא סליק בההוא שמא, גופא לבושא דיליה וגופא בשר חזיר אקרי, חזיר לגו, בשרא לבושא דיליה.

© 2004–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

ובגין כך אלין תרין סטרין מתפרשן. אלין אתכלילו ברזא ד*אדם* ואלין אתכלילו ברזא ד*טמא*. כל זינא אזיל לזיניה ואתהדר לזיניה.

נהורין עלאין דקא מנהרין נהרין בההוא *רקיע השמים* לאצטיירא לתתא ציורין כדקא חזי דכתיב *ויתן אותם אלהים ברקיע השמים להאיר על הארץ ולמשול ביום ובלילה*. שלטנו דתרין נהורין דא איהו שלטנו כדקא חזי, *מאור גדול* שלטנו ביממא, *מאור קטן* שלטנו בליליא. ורזא דא מהכא, שלטנותא דדכורא ביממא [p. 158] למלאה ביתיה בכל מה דאצטריך ולאעלא ביה טרפא ומזונא. כיון דעאל ליליא ונוקבא נקיט כלא לית שלטנו דביתא בר בנוקבא דהא כדין שלטנו דילה ולא דדכורא דכתיב (משלי ל״א:15) *ותקם בעוד לילה ותתן טרף לביתה וחק לנערותיה*, היא ולא הוא. *ממשלת היום* לדכורא, *ממשלת הלילה* לנוקבא.

ואת הככבים. כיון דנוקבא פקידת ביתהא ואתכנישת בבעלה לית שולטנו דביתא אלא לעולימתן דאשתארן בביתא לתקנא כל תיקונין דביתא. ובתר אתהדר ביתא לשלטנו דדכורא ביממא, כלא כדקא חזי.

ויעש אלהים את שני המאורות הגדולים, דא מאור ודא מאור. בגין כך אינון נהורין דסלקי לעילא אקרון מאורי אור, ואנון נהורין דנחתין לתתא אקרון מאורי האש, דאנון דרגין דלתתא ושלטי כל יומי דחול. ועל דא כד נפיק שבתא מברכין על שרגא דהא אתיהיב לון רשו לשלטאה.

אצבען דבר נש אנון סתרא דדרגין ורזין דלעילא ואית בהו פנימאין ואחורים. אחורים אינון לבר ואינון רמז לטופרין דאצבען ובגין כך אית **[כא ע״א]** רשו לאסתכלא בטופרין במוצאי שבת [p. 159] דהא נהרין מההוא שרגא ונהרין מההוא אש לשלטאה. אלין אתחזיין, אצבען לגו לא אית רשו לאתחזייא בההוא שרגא דהא מלעילא נהרין ואקרון פנים פנימאין. ורזא דא (שמות ל״ג:23) *וראית את אחורי ופני לא יראו*. *וראית את אחורי*, אלין פנים דלבר דאתרמיזו בטופרי. *ופני לא יראו*, אלין אצבען לגו. אלין שלטי בשבתא ואלין שלטי בחול. וביומא דשבתא קב״ה שליט בלחודוי באנון פנים פנימאין על כורסי יקריה וכלהו אתכלילן ביה ושלטנותא דיליה איהו, ובגין כך אחסין נייחא לכל עלמין וירתין ירותא דיומא דא עמא קדישא דאקרון עמא חד בארעא, מאורי אור מסטרא דימינא דאיהו אור קדמאה דהוה ביומא קדמאה. ביומא דשבתא נהרין אנון מאורי אור בלחודייהו ושלטין ומנייהו נהרין כלהו לתתא, וכד נפיק שבתא גניזין מאורי אור ולא אתגליין ומאורי האש שלטין כל חד וחד על דוכתייהו. אימתי שלטין. ממוצאי שבת עד מעלי שבתא, ועל דא אצטריכו לאתנהרא מההוא שרגא במוצאי שבת.

© 2004–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

[p. 160] *והחיות רצוא ושוב*, דלא יכיל עינא למשלט בהו בגין דאנון *רצוא ושוב*. *חיות* דאתגליין אנון דההוא *אופן* קאים בגווייהו. ומאן איהו. דא מטטרון דאיהו רב ויקיר משאר חיילין ועלאה חמש מאה פרסי. חיות דמטמרן אנון רביען תחות תרין אתוון עלאין דאתכסיין, י״ה, אתוון שליטין על ו״ה, אלין רתיכא לאלין, וההוא טמירא לכל טמירין דלא אתידע כלל שליט על כלא ורכיב על כלא. חיות דאתגליין אנון לתתא תחות אלין עלאין דמטמרן ואתנהרן מנייהו ונטלין בגינייהו. חיות עלאין כלהו כלילן *ברקיע השמים* ועלייהו כתיב *יהי מארת, והיו למאורות ברקיע השמים*. כלהו תליין בההוא *רקיע השמים*.

רקיע שעל גבי החיות, ההוא דכתיב (יחזקאל א׳:22) *ודמות על ראשי החיה רקיע כעין הקרח הנורא נטוי על ראשיהם מלמעלה*. דא ה׳ קדמאה דהא מתמן ולהלאה לית מאן דיכיל לאסתכלא ולמנדע. מ״ט, משום דאיהו סתים [p. 161] במחשבה. מחשבה דקב״ה אל״ף טמירא סתימא עלאה. מחשבה דב״נ בכל עלמא לא יכיל לאדבקא ולמנדע לה. מלין דתליין במחשבה עלאה לית מאן דיכיל לאדבקא לון, מחשבה ממש עאכ״ו. לגו מן מחשבה מאן איהו דעביד רעיוני, דהא לית סוכלתנו למשאל כ״ש למנדע. אין סוף לית ביה רשומא כלל ולא תליא שאלתא ביה ולא רעיונא דאסתכלותא דמחשבה כלל. מגו סתימא דסתימו, מריש נחיתו דאין סוף, נהיר נהירו דקיק דלא ידיע, סתים ברשימו כחדודא דמחטא, רזא סתימו דמחשבה, ולא ידיע עד דאתפשט נהירו מניה באתר דאית ביה רשימין דאתוון כלהו מתמן נפקן.

בריש כלא א׳, רישא וסופא דכל דרגין, רשימו דאתרשים בדרגין כלהו, ולא אקרי אלא אחד לאחזאה דאע״ג דאית ביה דיוקנין סגיאין לאו איהו אלא חד. ודאי איהו את דעלאין ותתאין תליין ביה. ראשיתא דאל״ף טמירו חד דרזא דמחשבה עלאה, וההוא אתפשטו דההוא רקיע עלאה כלא סתים בההוא רישא, בגין דכד נפיק א׳ מהאי רקיע, בדיוקנא דרזא דרישא דמחשבה נפקא. בההוא אמצעיתא דא׳ שית דרגין כלילן ביה, רזא דכלהו *חיות* טמירין עלאין דתליין מגו מחשבה.

[p. 162] חד, נהירו דנהיר ואיגניז. דא נהירו דאת ט׳ דבראשית, *חום היום*, רזא דהוה אברהם יתיב *פתח האהל* דאיהי פתחא מתתא לעילא *וחום היום* נהיר על ההוא פתחא ונהרא מתמן.

תנינא, נהירו דאזיל לאתחשכא לעת פנות ערב רזא דצלותא דיצחק לאתקנא האי דרגא דכתיב (בראשית כ״ד:63) *ויצא יצחק לשוח בשדה לפנות ערב*, להה֗וא *פנות ערב*. אסתכלותא *דערב* וחשכין כלהו לגביה. בהאי *פנות ערב* אסתכן יעקב בההוא ממנא דעשו.

תליתאה, נהירו דכליל תרין **[כא ע״ב]** אלין, נהירו דנהיר באסוותא, רזא דכתיב ביעקב (בראשית ל״ב:32) *ויזרח לו השמש כאשר עבר את פנואל*, ודאי כד אתכליל בההוא *פנות ערב*.

© 2004–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

[p. 163] מכאן ולהלאה *והוא צולע על ירכו*, דא איהו *נצח ישראל*. ירכו כתיב ולא ירכיו, דא דרגא רביעאה דלא אתנבי בר נש מתמן עד דאתא שמואל, ועליה כתיב (שמואל א׳ ט״ו :25) *וגם נצח ישראל לא ישקר*. כדין אתתקן דרגא דא דהוה חלשא מכד אסתכן יעקב בממנא דעשו. *ויגע בכף ירכו*. כד אתא לגבי דיעקב נטל תוקפא מההוא *פנות ערב* בדינא תקיפא, ויעקב הוה אתכליל ביה ולא יכיל ליה. *וירא כי לא יכול לו ויגע בכף ירכו*, נטל תוקפא דדינא מתמן בגין דירכא איהו לבר מגופא, דיעקב גופא הוה וגופא הוה כליל ברזא דתרין דרגין ברזא דאקרי אדם. כיון דנטל תוקפא לבר מגופא מיד *ותקע כף ירך יעקב*, ולא אתנבי בר נש מתמן עד דאתא שמואל. ועל דא *נצח ישראל* כתיב ביה *כי לא אדם הוא*. [p. 164] יהושע אתנבי מהודו של משה דכתיב (במדבר כ״ז :20) *ונתת מהודך עליו*, ודא דרגא חמישאה, *נצח* ירכא שמאלא דיעקב. ובגין כך אתא דוד וכליל ליה בימינא דכתיב (תהלים ט״ז :11) *נעימות בימינך נצח*. ימינך לא כתיב אלא *בימינך*.

מ״ט אתחלש ירכא דיעקב. בגין דאתקרב ביה סטר מסאבו ונקיט תוקפא מניה ואתעכב עד שמואל, ועל דא אתא לאדכרא דדא איהו ירכא דישראל דכתיב *וגם נצח ישראל*, ועל דא כל מילוי הוו בדינא בשירותא ובסופא. ותו קב״ה כליל ליה לבתר בהוד. אימתי, לבתר דמשח מלכין. [p. 165] ועל דא שקיל איהו כמשה ואהרן. מה משה ואהרן בתרין סטרין דלעילא, אף הוא לתתא כגוונא דאינון תרין סטרי. ומאן אינון, נצח והוד. ועל דא שקיל הוה שמואל כמשה ואהרן, וכלהו דרגין אחידן דא בדא דכתיב (שם צ״ט :6) *משה ואהרן בכהניו ושמואל בקוראי שמו*, דהא שית סטרין אתכלילו ואחידן דא בדא. כמה דאלין אחידן משה ואהרן ושמואל, אוף הכי אחידן יעקב משה ויוסף. יעקב מאריה דביתא. מית יעקב, נטל משה ביתא ומני לה בחייו. יוסף ע״י דיעקב ומשה הוה צדיק ותרווייהו לא שמשו בביתא אלא [p. 166] ביוסף בגין דהוה צדיק. יעקב ביוסף נטל ביתא דכתיב (בראשית ל״ז :2) *אלה תולדות יעקב יוסף*. משה לא שמש בה עד דנטל ליה ליוסף. כד נפקת שכינתא מן גלותא לא יכיל לאזדווגא בה אלא ביוסף דכתיב (שמות י״ג :19) *ויקח משה את עצמות יוסף עמו*. כיון דכתיב *ויקח משה את עצמות יוסף*, אמאי כתיב *עמו*. אלא גופא לא אזדווג בנוקבא עד דאזדווג בהדי ברית, ועל דא משה נטל ליה ליוסף עמיה. כיון דהוה עמיה שמש בנוקבא כדקא יאות. ובגין כך יעקב משה ויוסף כחדא אזלי. יעקב מית וגופיה אעלו ליה בארעא קדישא. יוסף מית, גופיה לא אתקבר בארעא קדישא אלא גרמוי. משה לא האי ולא האי. אמאי, אלא יעקב בעלה קדמאה דמטרוניתא הוה. מית יעקב אזדווגת ביה במשה, [p. 167] ובעוד דהוה משה בהאי עלמא מני לה כדקא יאות ואיהו הוה בעלה תניינא. יעקב אעילו ליה לארעא גופיה שלים בגין דאיהו גופא. יוסף גרמוי ולא גופיא בגין דגרמין אנון חיילין ומשריין דלעילא וכלהו נפקי מההוא צדיק וצדיק צבאות אקרי. מ״ט, בגין

© 2004–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

דכל צבאות ומשריין עלאין מניה נפקין. ועל דא גרמוי דאינון צבאות אעלו בארעא. משה הוה לבר ולא עאל תמן לא גופיה ולא גרמוי, אלא אעלת שכינתא בארעא בתר דמית משה ואתהדרת לבעלה קדמאה דתמן ודא איהו יעקב. מכאן נוקבא דאתנסיבת בתרין, בההוא עלמא אהדרת לקדמאה. משה הוה לבר כיון דבעלה קדמאה הוה בארעא. משה מני לה בחיוי, מה דלא זכה כן יעקב. יעקב שמש בה בההוא עלמא, משה בהאי עלמא.

ואי תימא גריעו דמשה הוה, לאו הכי, אלא כד נפקו ישראל ממצרים מסטרא דיובלא הוה, וכל אינון שתין רבוון מעלמא עלאה הוו, **[כב ע״א]** ובההוא דיוקנא אזלו במדברא וחד מנהון לא עאל בארעא אלא בניהון [p. 168] תולדין דלהון כדקא חזי דאנון תקונא דסיהרא. וכל עובדי ארעא תקונא דסיהרא הוו. משה שמש בסיהרא בעוד דאיהו בגופא ומני לה לרעותיה. כד אתפטר מהאי עלמא סליק בסליקו עלאה ברוחיה קדישא ואתהדר ברוחא ליובלא עלאה ותמן אתדבק באינון שתין רבוא דהוו דיליה, מה דלא הוה כן ליעקב דאיהו אתהדר ברוחא לגו שמטה, מה דלא הוה כן בחיוי בגין דביתא אחרא הוה ליה. וארעא קדישא בתקונא דלתתא אתתקנת בחילא דלעילא, ועל דא לא אתחזון למהוי כלהו כחדא, אנון דעלמא עלאה הוו בלחודייהו כלהו ברוחא ואינון דעלמא תתאה הוו בלחודייהו כלהו בגופא. ולא אתחזון למהוי אלין ואלין גו סיהרא אלא [p. 169] אלין גו סיהרא ואלין לבר, לנהרא אלין מגו אלין. וכלהו דעאלו בארעא דיוקנא דקדמאי הוו ולא הוו בסליקו עלאה כוותייהו, בגין דלא יהא דרא ולא הוה מקדמת דנא כאנון קדמאי דאתחזי להון זיו יקרא דמאריהון אפין באפין.

יעקב שמש בנשוי בגופא, לבתר אתדבק רוחא ברוחא. משה אתפרש מאתתיה ושמש כד איהו בגופא בההוא רוחא קדישא. לבתר אתדבק רוחיה ברוחא עלאה טמירא דלעילא, וכל דרגין הוו מתדבקן כלהו כחדא. רוחא דמשה דיובלא איהו, גופיה דשמטה. רוחא דיעקב לאתדבקא בשמטה, גופיה דנשוי הוה בהאי עלמא.

כל אנון נהורין עלאין בדיוקנא דלהון לתתא בארעא וכלהו תליין *ברקיע השמים*. רזא דתרין שמהן כלילן כחדא ושכלולא דלהון תלתא ואתהדרן לחד, דא לקבל [p. 170] דא, ואיהו שמא גליפא מחקקא, כלילן בהאי ברזא דמהימנותא.

[כט ע״א] *בראשית*. תנינן כל *שלמה* דאתמר בשיר השירים במלכא דשלמא דיליה, *במלך* סתם בנוקבא, *מלה* תתאה בעלאה. ורזא דמלה דירתא תתאה לעלאה, תרווייהו כחד, והיינו ב״ית דכתיב (משלי כ״ד:3) *בחכמה יבנה בית*, וכתיב (שיר ג׳:9) *אפריון עשה לו המלך שלמה מעצי הלבנון*. *אפריון*, דא תקונא דעלמא תתאה מעלמא עלאה. [p. 171] דעד לא ברא קב״ה עלמא הוה הוא ושמיה סתים בגויה חד, ולא קיימא מלה והוא הוה בלחודוי עד דסליק

© 2004–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

ברעותא דמחשבה לקיימא כלא במטון דסמיטרא למברי עלמא, והוה רשים ובני ולא קיימא עד דאתעטף בעטופא דזיהרא דמחשבה וברא [p. 172] עלמא ואפיק אילנין, ארזין עלאין רברבין מההוא נהורא, זיוא עילאה. ושוי רתיכוי על תרין ועשרין אתוון רשימין, אתגליפו בעשר אמירן ואתיישבו, ההי״ד *מעצי הלבנון*, וכתיב (תהלים ק״ד:16) *ארזי לבנון אשר נטע* דהא מאלין עביד ההוא *אפריון*.

עשה לו המלך שלמה. *לו* לגרמיה, *לו* לתקוניה, *לו* לאחזאה יקרא עלאה, *לו* לאודעא דאיהו חד ושמיה חד, כד״א (זכריה י״ד:9) *יהיה יי׳ אחד ושמו אחד*, ולמנדע דאיהו ושמיה חד הוא דכתיב (תהלים פ״ג:19) *וידעו כי אתה שמך יי׳ לבדך*.

במטון דקלפוי קסטורין ידיעאן. נטיף לסטרא דא לעילא, נטיף לימינא, סטא לשמאלא, נחית לתתא וכן לארבע זויין. מלכו אתפרש לעילא ותתא ולארבע זויין למהוי חד נהרא עלאה, נחית לתתא ועביד ליה ימא רבא, כד״א (קהלת א׳:7) *כל הנחלים הולכים אל הים והים איננו מלא*, דהא הוא כניש כלא ושאיב ליה בגויה, כד״א (שיר ב׳:1) *אני חבצלת השרון*, ואין *שרון* אלא אתר דשאיב כל מימין דעלמא. בגין כך דא אפיק ודא שאיב, נהיר דא בדא [p. 173] באורחין ידיען, וכדין (משלי כ״ד:3) *בחכמה יבנה בית*, ועל דא בי״ת, *בראשית*, בית עלאה אתבני בחכמה וכן תתאה אוף הכי, אבל בית עלאה רברבא, ישובא דעלמא, *מלך* סתם בית תתאה.

(תהלים ס״ג:12) *והמלך ישמח באלהים*. כד אתער גבורה עלאה לאחדא ביה תחות רישיה ולקרבא ליה בחדוה למהוי כלא חד, *והמלך ישמח*, חידו דנהרא דנפיק בחד שבילא טמיר וגניז דעייל ביה. ב׳, תרין דאנון חד, ועל דא עלמא אשתכלל בקיומא שלים. *והמלך ישמח באלהים*, עלמא תתאה חדי בעלמא עלאה עמיקא, חדו דנגיד ונפיק. באן אתר חדי. *באלהים*, ביה חדי, ביה שדר חיים לכלא. חיי מלכא אקרון. דא הוא עקרא **[כט ע״ב]** דביתא. ביתא דא בני ביתא דעלמא ובני עלמא, ורזא דא *בראשית*, ב׳ ראשית, *ראשית חכמה*.

כדין כניש כלא לגויה ואתעביד ימא רבא לשאבא כלא. ימא דקאפו מימוי שאיב כל מימין דעלמא וכניש [p. 174] לון לגויה ומיין אזלין ושאטין ואשתאבן ביה, ודא נפיק מגו עלאה. וסימניך דרזא דא (איוב ל״ח:29) *מבטן מי יצא הקרח*, דמימוי גלידין ביה לשאבא אחרנין. האי *קרח* ימא דקפא, לא נגדין מימוי אלא בשעתא דתוקפא דדרום מטי לגביה ומקריב ליה בהדיה. כדין מיא דהוו גלידין בסטרא דצפון אשתארן ונגדין, דהא מסטרא דצפון גלידי מיא ומסטרא דדרום תשתארן ונגדין לאשקאה כל אנון חיות ברא, כד״א (תהלים ק״ד:11) *ישקו כל חיתו שדי*. ואלין אקרון *הרי בתר*, טורין דפרודא, דכלהו משתקיין כד סטרא דדרום שארי לקרבא בהדיה, וכדין מיא נגדין ובחילא דא דעילאה נגיד כלא בחדו.

© 2004–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

כד מחשבה סליק ברעו דחדווא מטמירא דכל טמירין מטי ואנגיד מגויה חד נהר טמירא. מתקרבין דא בדא בחד שביל דלא ידיע לעילא ותתא, והכא הוא ראשיתא דכלא. וב׳ *מלך* סתם מהאי ראשיתא אשתכלל. [p. 175] ובחילא דא *ברא אלהים את השמים*, סתימא, נהרא סתימא דנגידו מימוי ונפקי, *ברא* ואפיק קול מגויה ודא אקרי קול השופר, והיינו *ברא אלהים את השמים*. *ושמים* שליטין בחיי מלך עלאה על ארעא, וסימניך *בן ישי חי על האדמה*, דחיים תליין *בבן ישי* ובהו שליט בכלא וארעא מיניה אתזנת, הה״ד *ואת הארץ*, וא״ו דאתוסף לשלטאה במזוניה על ארעא, *את* לעילא והוא חילא תתאה דכליל עשרין ותרין אתוון דאפיק *אלהים לשמים*, כמא דכתיב (שיר ג׳:11) *בעטרה שעטרה לו אמו ביום חתונתו*. והיינו *את השמים*, לאכללא דא בדא ולחברא לון דא בדא לאתקיימא כחדא באנון חיי מלכא, מלך סתם, לאתזנא מינייהו *שמים*. *ואת הארץ*, [p. 176] חבורא דדכר ונוקבא דאתגליפו באתוון רשימין, וחיי מלכא דאתנגידו *מעלמא עלאה לשמים* לקיימא ארעא וכל אוכלוסין דילה.

ורזא ד*אלהים* עלאה עבד *שמים וארץ* לקיומא ואפיק לון כחדא בחילא דלעילא, ראשיתא דכלא. כגוונא דא רזא עלאה נחית לתתא והאי בתראה עביד *שמים וארץ* לתתא, ורזא דכלא ב׳, תרוייהו עלמין נינהו ובראו עלמין, דא עלמא עלאה ודא עלמא תתאה, דא כגוונא דא. דא *שמים וארץ* ודא *שמים וארץ*, ועל דא ב׳, תרין עלמין נינהו, דא אפיק תרין עלמין ודא אפיק תרין עלמין, וכלא בחילא ד*ראשית* עלאה. נחית עלאה בתתאה ואתמלייא בארח דחד דרגא דשרי עלה, כגוונא דההוא שביל סתים וטמיר דגניז לעילא, בר דחד שביל דקיק וחד ארח. ההוא דלתתא ארח, כד״א (משלי ד׳:18) *וארח צדיקים כאור נוגה*, וההוא דלעילא שביל כדכתיב (איוב כ״ח:7) *נתיב לא ידעו עיט*. ורזא דכלא (ישעיה מ״ג:16) *הנותן בים דרך ובמים עזים נתיבה*, וכתיב (תהלים ע״ז:20) *בים דרכך ושבילך במים רבים*.

[p. 177] עלמא עלאה כד אתמליא ואתעברא כנוקבא דמתעברא מן דכורא אפיקת תרין בנין כחד, דכר ונוקבא, ואינון *שמים וארץ* כגוונא עלאה. ממייא דשמיא אתזן ארעא ומימוי אשתארן בגווה, אלא דעלאי דכר ותתאי נוקבא ותתאי מן דכורא אתזנו, ומיין תתאין קראן לעלאין כנוקבא דפתיחא לדכורא ושדת מיא לקבל מיא דדכורא למעבד זרעא, ונוקבא מן דכורא אתזנת, הה״ד *ואת הארץ* בתוספת וי״ו כמה דאתמר.

כתיב (ישעיה מ׳:26) *שאו מרום עיניכם וראו מי ברא אלה*. אתוון אתחקקו **[ל ע״א]** בעובדא דכלא, בעובדא דעלאה ובעובדא דתתאה. לבתר אתרשימו אתוון ואתחקקו בקרא. ב׳ *ברא*, א׳ *את*. ב׳ *ברא* ודאי כמה דאתמר. [p. 178] ב׳ *ברא* ודאי בחילא עלאה. ב׳ נוקבא, א׳ דכר. כמה דב׳ *ברא הכי* א׳ אפיק אתוון, כללא דעשרין ותרתין אתוון. ה׳ אפיק *שמים*, *השמים*,

© 2004–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

למיהב ליה חיין ולאשרשא ליה. ו' אפיק *הארץ* למיהב לה מזונא ולאתקנא לה ולמיהב לה ספוקא דאתחזי לה. *ואת הארץ* דנטיל וא"ו *את*, כללא דעשרין ותרין אתוון, ומתזן ארעא וארעא כליל לון לגווה כד"א (קהלת א':7) *כל הנחלים הולכים אל הים*. והיינו רזא *ואת הארץ*, חבורא דכר ונוקבא, וכלא אתכניש לגבי נוקבא וקבילת לון. *הארץ* נטלא *ואת* וקבילת לון לאתזנא.

מטון מלה בקולפוי שכיחי, קוסטרא דקוטרא בארעא שכיח.

כד אשא דמלהטא נגיד ואתער משמאלא אחיד בה וסלקא תננא, כד"א (שמות י"ט:18) *והר סיני עשן כלו מפני אשר ירד עליו יי' באש*. דא אשא ודא תננא, וכתיב (שם כ':15) *ואת ההר עשן*. מגו דאשא כד נחית אחידן דא בדא [p. 179] תננא באשא, וכדין בסטר שמאלא קיימא כלא. והיינו רזא (ישעיה מ"ח:13) *אף ידי יסדה ארץ וימיני טפחה שמים*, בחילא דימינא לעילא. בהאי גוונא אתעבידו שמיא דאיהו דכר, ודכר מסטרא דימינא קא אתי ונוקבא מסטרא דשמאלא דכתיב *אף ידי יסדה ארץ*.

(ישעיה מ':26) *שאו מרום עיניכם וראו מי ברא אלה*. עד הכא אסתלקו מלין, דלא לשאלא בדעילא, דחכמה אשתכליל מאין ולא קיימא לשאלא דסתים ועמיק, לית דיקום ביה. כיון דאתפשט נהרא עמיקא קיימא בשאלתא אע"ג דאיהו סתים מכלא דלתתא וקראן ליה על פום שאילתא *מי*, *מי ברא אלה*, והיינו רזא דקאמרן (איוב ל"ח:29) *מבטן מי יצא הקרח*, *מבטן מי* ודאי, ההוא דקיימא בשאלתא, ולית לשאלא מה לעילא מה לתתא אלא שאלתא [p. 180] אתר דנפקן, למנדע ולא למנדע ליה דהא לא יכלינן, אלא קיימא בשאלתא ולא למנדע.

בראשית, ב' *ראשית*. *ראשית* מאמר הוא או נימא ד*בראשית* איהו מאמר. אלא עד לא נפיק ואתפשט חיליה וכלא סתים ביה, *בראשית* איהו ומאמר איהו. כיון דנפיק ואתפשט מניה חילין, *ראשית* אקרי והוא מאמר בלחודוי.

מי, שאילתא, ההוא ד*ברא אלה*. לבתר כד אתפשט ואשתכלל אתעביד ים וברא לתתא וכלא עביד כההוא גוונא ממש דלעילא, דא לקבל דא ודא כגוונא דדא ותרוייהו ב'.

כתיב (שיר א':12) *עד שהמלך במסבו*. *במסבו*, לאתיישבא במלכו תתאה ברזא דההוא חברותא ותפנוקא [p. 181] דבעדן עלאה, בההוא שביל דסתים וגניז ולא אתידע ואתמליא מניה ונפקא בנחלין ידיען. *נרדי נתן ריחו*, דא מלכא תתאה דברא עלמא לתתא כגוונא דלעילא, וסליק ריחא טבא עלאה לשלטאה ולמעבד ויכיל ושליט ונהיר בנהורא עלאה.

בתרין גוונין אתברי עלמא, בימינא ובשמאלא, בשיתא יומין עלאין. שיתא יומין אתעבידו לאנהרא, כד"א (שמות ל"א:17) *כי ששת ימים עשה יי' את השמים ואת הארץ*. ואלין

© 2004–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

כרון ארחין ועבדו שיתין נוקבין לתהומא רבא ואינון שיתין לאעלאה מיא דנחלי גו תהומא, ועל דא תנינן שיתין משׁשת ימי בראשית נבראו, ואנון הוו שלמא דעלמא.

והארץ היתה תהו ובהו, סוספיתא דקמרי גו קולטוי, דהוה בקדמיתא ולא אתקיימת, היתה [p. 182] כבר ולבתר אתקיימת. בארבעין ותרין אתוון אתגליף עלמא ואתקיים, וכלהו עטורא דשמא קדישא. כד מצטרפין סלקין **[ל ע״ב]** אתוון לעילא ונחתין לתתא, מתעטרן עטרין בארבע סטרי עלמא ויכיל עלמא לאתקיימא ואלין אתקיימו בעובדוי דעלמא. טופסרא דקילטא בהני שכיחי בחותמא דגושפנקא. עאלו ונפקו את ואת ואתברי עלמא. עאלו גו חותמא ואצטרפו ואתקיים עלמא בקולפי [p. 183] דחויא רברבא. מחו ועאלו תחות נוקבי דעפרא אלף וחמש מאה אמין. לבתר תהומא רבא הוה סליק בחשוכא וחשוכא חפי כלא עד דנפק נהורא ובקע בחשוכא ונפק ואתנהיר דכתיב (איוב י״ב:22) *מגלה עמוקות מני חשך ויוצא לאור צלמות*. מיא אתקלו בתיקלא, אלף וחמש מאה באצבעאן תלת נטיפו גו תיקלא, פלגו מנייהו לקיומא ופלגו דעאלו לתתא, אלין סלקין ואלין נחתין. כיון דסליקו בטיקלא דידא קאים טיקלא באורח מישר ולא סטא לימינא ולשמאלא, ההי״ד (ישעיה מ׳:12) *מי מדד בשעלו מים וגו׳*. כלא הוה בה בארעא, סתים ולא אתגלייא, וחילא ותוקפא ומיא גלידין בגוה ולא נגידו ולא אתפשטו עד דאתנהיר עלה נהורא דלעילא, ונהורא מחאת בקולטוי ואשתריאו חילהא, [p. 184] ההי״ד *ויאמר אלהים יהי אור ויהי אור*, דא הוא אור קדמאה עלאה דהוה מקדמת דנא. ומהכא נפקו כל חילין ותוקפין וארעא אתבסמת ואפיקת חילהא לבתר. כיון דנהיר הוה אסתלק נהוריה מסייפי עלמא עד סייפי עלמא. כד אסתכל בחייבי עלמא אתגניז ואתטמר ולא נפיק אלא בשבילוי סתימין דלא אתגליין.

וירא אלהים את האור כי טוב. תנן כל חלמא דקיימא בקיומא ד*כי טוב* שלמא הוא לעילא ותתא. חמי אתוון כפום ארחוי כל חד [p. 185] וחד. חמא ט׳ טב ליה טב לחלמיה דהא אורייתא פתח ביה *כי טוב*, נהיר מסייפי עלמא לסייפי עלמא. ט׳ טב הוא נהירו באשלמותא. ט׳ תשיעאה דכלא, את דאתנהיר מעלאה ראשיתא דאתכליל ביה ואתעביד בסתימו דנקודה רזא די׳ דהיא נקודא חדא. ו׳ מחיליה נפק, ביה אתעבידו שמים. כד אסתיים בנקודא חד ואתגניז גו את נהרא ב׳. מניה נפקו עלאה ותתאה, עלאה טמירא, תתאה אתגלייא, ברזא דתרין וקיימא בחילא דלעילא. ודא הוא *טוב*, אלין תלת אתוון טו״ב אתכלילו לבתר בצדיקא דעלמא דכליל כלא לעילא ותתא, כד״א (שם ג׳:10) *אמרו צדיק כי טוב*, בגין דנהירו עלאה כלילא ביה דכתיב

© 2004–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

(תהלים קמ״ה:9) *טוב יי׳ לכל, לכל* כתיב, דא סתמא דמלה בגין לאנהרא יומא חד דנהיר לכלא, עלאה על כלא, עד כאן סתמא דמלין.

בראשית ברא אלהים, רזא ד*ראשית עריסותיכם חלה תרימו תרומה*. [p. 186] ב׳ ביתא דעלמא לאתשקאה מההוא נהר דעייל ביה, רזא דכתיב *ונהר יוצא מעדן להשקות את הגן*. *ונהר* דא כניש כלא מעומקא עלאה ולא פסיקו מימוי לעלמין לאשקאה לגנתא. וההוא עומקא עלאה בית ראשון אסתימו ביה אתוון בחד שביל דקיק דגניז בגויה, ומגו ההוא עומקא נפקו תרין חילין דכתיב *את השמים*. *שמים* לא כתיב אלא *השמים*, מגו ההוא עומקא רזא סתימא דכלא. *ואת הארץ*, סתימא דא אפיק להאי *ארץ* בכללא ד*שמים* ונפקו כחדא מתדבקא בסטרוי. כד אתנהיר ראשיתא דכלא [p. 187] *שמים* נטלו לה ואותיבו לה באתרה דכתיב *ואת הארץ*, ו׳ וכללא דאתוון. כד אתהדרת למיתב באתרה ואתפרש **[לא ע״א]** מסטרוי הות תוהה ובוהה לאתדבקא ב*שמים* כחדא כקדמיתא בגין דחמת ל*שמים* נהירין והיא אתחשכת, עד דנהורא עלאה נפק עלה ואנהיר לה ותבת באתרה לאסתכלא בשמיא אפין באפין, וכדין אתתקנת ארעא ואתבסמת.

נפק נהורא בסטר ימינא וחשוכא בסטר שמאלא ואפריש לון לבתר בגין לאתכללא דא בדא, הה״ד *ויבדל אלהים בין האור ובין החשך*. ואי תימא הבדלה ממש, לא, אלא *יום* אתי מסטרא דנהורא דאיהו ימינא ו*לילה* מסטרא דחשוכא [p. 188] דאיהו שמאלא, וכד נפקו כחדא אפריש לון, והבדלה הוי מסטרוי לאסתכלא אפין באפין ולאתדבקא דא בדא למהוי כלא חד. ואיהו אקרי *יום* וקרי ליה *יום*, והיא אתקרי *לילה* דכתיב *ולחשך קרא לילה* בגין דאחיד בה *חשך* ולית לה נהורא מגרמה. ואע״ג דאתא מסטרא דאשא דאיהי *חשך*, אבל *חשך* עד דאתנהיר מסטרא ד*יום*. *יום* אנהיר ל*לילה*, ו*לילה* לא נהיר עד זמנא דכתיב (תהלים קל״ט:12) *ולילה כיום יאיר כחשכה כאורה*.

רבי אלעזר קפץ בקדמיתא ודרש (שם כ״ט:3) *קול יי׳ על המים אל הכבוד הרעים יי׳ על מים רבים*. *קול יי׳*, דא *קול* עלאה דממנא על *המים* דנגדין מדרגא לדרגא עד דמתכנשי לאתר חד בכנופיא חדא. ההוא *קול* עלאה משדר לאינון מיין בארחייהו כל חד וחד כפום ארחיה, כהאי גננא דממנא על מיא לשדר לון לכל אתר ואתר כדקא חזי ליה. כך *קול יי׳* ממנא *על המים*.

אל הכבוד הרעים, כד״א (איוב כ״ו:14) *ורעם גבורותיו מי יתבונן*. דא סטרא דאתיא מן גבורה ונפקא מניה.

© 2004–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

[p. 189] ד״א *אל הכבוד הרעים*, דא ימינא דנפקא מניה שמאלא.

י״י על מים רבים. *י״י* דא חכמ״ה עלאה דקיימא *על מים רבים*, על ההוא עומקא סתימאה דנפיק מניה, כד״א (תהלים ע״ז:20) *ושבילך במים רבים*.

ר׳ שמעון פריש פלוגתא, פתח קרא ואמר (שמות כ״ה:27) *לעמת המסגרת תהיינה הטבעות לבתים לבדים*. מאן ההוא *מסגרת*. דא הוא אתר סגיר דלא פתיחא בר בשביל חד דקיק דאתיידע בגניזו לגביה, ובגיניה אתמלי ורשים תרעין לאדלקא בוצינין. ובגין דאיהו אתר גניז וסתים אקרי *מסגרת* ודא הוא עלמא דאתי.

תהיינה הטבעות. אלין עזקאן עלאין דאתאחדן דא בדא, מיא מרוחא ורוחא מאשא ואשא ממיא, כלהון אתאחדן דא בדא ונפקן דא מן דא כהני עזקאן, וכלהון מסתכלן לגבי ההוא *מסגרת* דביה אתאחיד נהרא עלאה לאשקאה לון ואתאחדן ביה.

[p. 190] *בתים לבדים* הני עזקאן עילאין אנון *בתים* ואתרין *לבדים* דאנון רתיכין דלתתא, בגין דדא אתי מסטרא דאשא ודא מסטרא דמיא ודא מסטרא דרוחא וכן כלהו בגין למהוי רתיכא לארונא. ועל דא מאן דמקרב יקרב באלין *בדים* ולא במה דלגו. לך לך אמרין לנזירא, סחור סחור, לכרמא לא תקרב. בר אנון דאתחזון לשמשא לגו, לון אתיהיב לאעלאה ולקרבא, ועל דא כתיב (במדבר א׳:51) *והזר הקרב יומת*.

רבי יוסי שאיל ליה ואמר האי שיתא יומי בראשית דקא תנינן, מאן אנון.

אמר ליה היינו דכתיב (תהלים ק״ד:16) *ארזי לבנון אשר נטע*. כמה דאלין ארזין נפקין מן *לבנון*, הכי נמי אנון שיתא יומין נפקין מן *בראשית*. ואלין שיתא יומין עלאין קרא פריש לון דכתיב (ד״ה א׳ כ״ט:11) *לך י״י הגדולה והגבורה וגו׳* **[לא ע״ב]** ועל דא *בראשית*, ב׳ *ראשית*, בגין דאיהי תניינא לחושבנא ואקרי *ראשית*, בגין דהאי כתרא עלאה טמירא היא קדמאה, ועל דלא עייל בחושבנא תניינא הוי *ראשית*. בגין דא ב׳ *ראשית*. [p. 191] *ברא*, ההי״ד *ונהר יוצא מעדן להשקות את הגן*, לאשקאה ולקיימא ליה ולאסתכלא ביה בכל מה דאצטריך.

אלהים, אלהים חיים, דמשמע *בראשית ברא אלהים* ודאי על ידא דההוא נהרא בגין לאפקא כלא ולאשקאה כלא.

את השמים. דא אתפשטותא דההוא נהר דאתפשט ונגיד ונפיק בתר ד*ראשית* אפיק ליה. כיון דהאי אפיק כלא וכלא אתיישב בדוכתיה כחד, עזקא דא בתרייתא אתעבידת *ראשית*, ובהאי *ראשית* אפיק נהרא ושדי מיא לנגדא לתתא.

© 2004–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

ועל דא *בראשית* ודאי *ברא אלהים*. ביה ברא עלמא תתאה, ביה אפיק נהורין, ביה יהיב חילא לכלא.

ר׳ יהודה אמר על דא כתיב (ישעיה י׳:15) *היתפאר הגרזן על החוצב בו*. שבחא דמאן, לאו דאומנא. כך בהאי *ראשית ברא אלהים* עלאה *את השמים*. שבחא דמאן, ד*אלהים* הוא.

אמר ר׳ יוסי האי דכתיב (דברים ד׳:7) *אשר לו אלהים קרובים אליו*. *קרובים*, קרוב מבעי ליה. אלא *אלהים* עלאה, *אלהים* ד*פחד יצחק*, *אלהים* בתראה, ובגיני כך *קרובים*, וגבורות סגיאין אנון דנפקין מחד וכלהו חד.

[p. 192] *ויאמר אלהים יהי אור*. דא איהו נהורא דברא קב״ה בקדמיתא, והוא נהורא דעינא, והוא נהורא דאחזי קב״ה לאדם קדמאה והוי חזי ביה מסייפי עלמא ועד סייפי עלמא. והוא נהורא דאחזי קב״ה לדוד והוה משבח ואמר (תהלים ל״א:20) *מה רב טובך אשר צפנת ליראיך*. והוא נהורא דאחזי קב״ה למשה וחמא ביה מגלעד ועד דן. ובשעתא דחמא קב״ה דיקומון תלתא דרין חייבין, ואנון דרא דאנוש ודרא דטופנא ודרא דפלגה, גניז ליה בגין דלא ישתמשון ביה. [p. 193] ויהב יתיה קב״ה למשה ואשתמש ביה תלת ירחין דאשתארון ליה מיומי עבורא דיליה, כד״א (שמות ב׳:2) *ותצפנהו שלשה ירחים*, ובתר תלת ירחין עאל קמי פרעה, נטיל ליה קב״ה מניה עד דקאים על טורא דסיני לקבלא אורייתא והדר ליה ההוא נהורא ואשתמש ביה כל יומוי ולא יכלו בני ישראל למקרב בהדיה עד דיהב מסוה על אנפוי, כד״א (שם ל״ד:30) *וייראו מגשת אליו*, ואתעטף ביה כטלית, הה״ד (תהלים ק״ד:2) *עוטה אור כשלמה*.

[p. 194] *יהי אור ויהי אור*. כל מה דאתמר ביה *ויהי* הוא בעלמא דין ובעלמא דאתי.

אמר ר׳ יצחק אור דברא קב״ה בעובדא דבראשית הוה סליק נהוריה מסייפי עלמא עד סייפי עלמא ואתגניז. מאי טעמא אתגניז. בגין דלא יתהנון מניה חייבי עלמא ועלמין לא יתהנון בגיניהון, והוא טמיר לצדיקיא, לצדיקיא דיקא **[לב ע״א]** דכתיב (תהלים צ״ז:11) *אור זרוע לצדיק ולישרי לב שמחה*. וכדין יתבסמון עלמין ויהון כלא חד, ועד יומא דיהא עלמא דאתי הוא טמיר וגניז.

ההוא נהורא נפק מגו חשוכא דאתגלפא בקלפוי דטמירא דכלא עד דמההוא נהורא דאתגניז אתגליף בשביל חד טמירא [p. 195] לחשוכא דלתתא ונהורא שארי ביה. מאן חשוכא דלתתא. ההוא דכתיב ביה *ולחשך קרא לילה*, ועל דא תנינן (איוב י״ב:22) *מגלה עמוקות מני חשך*.

© 2004–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

ר׳ יוסי אמר אי תימא *מחשך* סתים אתגליין, הא חזינן דטמירין אינון כל אינון כתרין עלאין וקרינן *עמוקות*. מהו *מגלה*. אלא כל אינון טמירין עלאין לא אתגליין אלא מגו ההוא חשוכא דאיהו ברזא דליליא.

ת״ח כל אינון עמיקין סתימין דנפקי מגו מחשבה וקלא נטיל לון לא אתגליין עד דמלה מגלה לון. מאן מלה. היינו דבור, והאי דבור אקרי שבת, ובגין דשבת אקרי דבור דבור דחול אסור בשבת, בגין דדבור דא בעיא לשלטאה ולא אחרא. והאי דבור דאיהו מסטרא ד*חשך מגלה עמוקות*.

אמר ר׳ יצחק אי הכי מאי דכתיב *ויבדל אלהים בין האור ובין החשך*.

א״ל *אור* אפיק *יום* ו*חשך* אפיק *לילה*. לבתר חבר לון כחדא והוו חד דכתיב *ויהי ערב ויהי בקר יום אחד*, ד*לילה* ו*יום* אקרון חד. והאי דכתיב *ויבדל אלהים בין האור ובין החשך*, דא בזמנא דגלותא דאשתכח פרודא.

[p. 196] א״ר יצחק עד הכא דכורא ב*אור*, והכא נוקבא בחשוכא דנהיר מנהוריה. לבתר מתחברן כחדא למהוי חד. במאי אתפרשאן לאשתמודעא בין נהורא ובין חשוכא. אתפרשן דרגין ותרוייהו כחד הוו דהא לית נהורא אלא בחשוכא ולית חשוכא אלא בנהורא. ואע״ג דאינון חד אתפרשן בגוונין, ועם כל דא אינון חד דכתיב *יום אחד*.

ר׳ שמעון אמר על ברית עלמא אתברי ואתקיים דכתיב (ירמיה ל״ג :25) *אם לא בריתי יומם ולילה חקות שמים וארץ לא שמתי*. מאן ברית. דא צדיק, ועל דא עלמא קיימא בברית, *יום* ו*לילה* כחדא דכתיב *אם לא בריתי יומם ולילה חקות שמים וארץ לא שמתי*. *חקות שמים וארץ*, אינון דנגדין ונפקין מעדן.

פתח ואמר (שופטים ה׳ :11) *מקול מחצצים בין משאבים שם יתנו צדקות יי׳ צדקות פרזונו בישראל, אז ירדו לשערים עם יי׳*. *מקול מחצצים*, דא קול יעקב. *מחצצים* כד״א (שמואל א׳ י״ז :4) *איש הבינים*. [p. 197] *בין משאבים*, דאיהו יתיב בין אינון דשאבין מיא מלעילא והוא נטיל בתרין סטרין וכליל להון בגויה.

שם יתנו צדקות יי׳, תמן הוא אתר מהימנותא לאתדבקא. *שם יתנו צדקות יי׳*, תמן ינקין *צדקות יי׳* ושאבין.

צדקות פרזונו, דא צדיק דעלמא דאיהו קיים קדישא ואיהו שאיב ונטיל כלא ומפזר לגו ימא רבא אינון מיין עלאין.

בישראל, דהא *ישראל* ירתו קיים דא ויהביה לון קב״ה ירותת עלמין. כיון דישראל שבקו ליה דלא פרעין, הוו גזרין ולא פרעין, מה כתיב, (שופטים ה׳ :11) *אז ירדו לשערים עם יי׳*, אינון *שערי צדק*. הוו יתבין לתרעי ולא עאלין לגו. ובההוא זמנא **[לב ע״ב]** כתיב (שופטים

© 2004–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

ב׳ 12:) *ויעזבו בני ישראל את יי׳*, עד דאתת דבורה ונדיבת לון בהאי כמה דכתיב (שם ה׳ 12:) *בפרוע פרעות בישראל בהתנדב עם*. ועל דא כתיב *חדלו פרזון בישראל חדלו*. *פרזון* דא הוא *פרזונו* [p. 198] דקא אמרן. *חדלו פרזון*, קיים קדישא דלא אתפרעון. (שם 7:) *עד שקמתי דבורה שקמתי אם בישראל*. מאי *אם*. אלא אנא נחתית מיין עלאין מעילא לקיימא עלמין. *בישראל* סתם לעילא ותתא לאחזאה דעלמא לא אתקיים אלא על דא קיימא, ורזא דכלא (משלי י׳ 25:) *וצדיק יסוד עולם*.

תלת נפקי מחד, חד בתלת קיימא, עאל בין תרין, תרין ינקין לחד, חד יניק לכמה סטרין. כדין כלא חד, הה״ד *ויהי ערב ויהי בקר יום אחד*, *יום* דערב ובקר כליל כחדא, היינו רזא דברית *יומם ולילה* וביה כלא חד.

ויאמר אלהים יהי רקיע בתוך המים ויהי מבדיל בין מים למים. ר׳ יהודה אמר שבעה רקיעים אינון לעילא וכלהו קיימי בקדושתא עלאה ושמא קדישא בהו אשתכלל. ודא רקיעא הוא באמצעות [p. 199] מיא, דא *רקיע* דעל גבי חיוותא אחרנין ואיהו אפריש בין מיין עלאין למיין תתאין, ומיין תתאין קראין לעלאין ומהאי *רקיע* שתאן לון, דא הוא דמפריש בינייהו, בגין דכלהו מיא ביה כלילן, ולבתר נחית לון להני חיוותא ושאבין מתמן.

כתיב (שיר ד׳ 12:) *גן נעול אחותי כלה, גל נעול מעין חתום*. *גן נעול*, דכלא אסתים ביה, דכלא אתכליל ביה. *גל נעול*, דההוא נהר נגיד ונפיק ועייל ביה, וכליל ולא אפיק וקרשי מיא ביה וקיימי. מ״ט, בגין דרוח צפון נשיב באינון מיא ואתקרישו ולא נפקי לבר עד דאתעביד קרח. ואלמלא סטרא דדרום דאקיש תקפיה בהאי קרח לא נפקי מניה מיא לעלמין. וחיזו דההוא רקיעא עלאה כחיזו דהאי קרח דמתקרשא וכניש בגויה כל אינון מיין. כך ההוא עלאה דעליה כניש כל אינון מיין ואפריש בין מיין עלאין למיין תתאין.

[p. 200] והאי דאמרן *יהי רקיע בתוך המים*, במציעות, לאו הכי, אלא *יהי* כתיב, ההוא דהוי מניה במציעות מיא הוי ואיהו לעיל דקיימא על רישי דחיוותא.

א״ר יצחק אית קרומא במציעות מעוי דבר נש דאיהו פסיק מתתא לעילא, ושאיב מעילא ויהיב לתתא. כך כגוונא דא *רקיע* איהו באמצעיתא וקיימא על אינון חיותא דלתתא ואיהו פריש בין מיין עלאין לתתאין.

ת״ח אינון מיין אעדו ואולידו חשוכא, ועל רזא דא כתיב (שמות כ״ו 33:) *והבדילה הפרוכת לכם בין הקדש ובין קדש הקדשים*.

© 2004–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

ר׳ אבא פתח (תהלים ק״ד :3) *המקרה במים עליותיו* *השם עבים רכובו המהלך על כנפי רוח*. *במים*, אלין מיין עלאין דכלא דבהו תקין ביתא, כד״א (משלי כ״ד :3) *בחכמה יבנה בית ובתבונה יתכונן*.

השם עבים רכובו. ר׳ ייסא סבא פליג *עבים* עב ים, עב דאיהו חשך שמאלא דקיימא על דא ים.

המהלך על כנפי רוח, דא רוחא דמקדשא עלאה ורזא דא (שמות כ״ה :18) *שנים כרובים זהב*. כתיב (תהלים י״ח :11) *וירכב על* [p. 201] *כרוב ויעוף וידא על כנפי רוח*. *וירכב על כרוב*, חד. לבתר אתגלי *על כנפי רוח*, ועד דהאי אתער לא אתגלי בהאי.

רבי יוסי אמר כתיב (איוב כ״ח :25) *ומים תכן במדה*. *במדה* ממש, ואתקין להו כד מטון לגווה ואינון תקונא דעלמא כד מטו מסטרא דגבורה.

אמר רבי אבא כך הוו קדמאי אמרי כד הוו מטאן להאי אתר, מרחשן שפוון דחכימין ולא אמרין מדי בגין דלא יתענשון.

רבי אלעזר אמר את קדמאה דאתוון הוה שטיא על אנפוי דקיטרא דכיא ואתעטר מלרע מלעילא וסליק **[לג ע״א]** ונחית, ומיא מתגלפי בגלופייהו ומתיישבן בדוכתייהו ואתכלילו חד בחד. וכן אתוון כלהו כלילן דא בדא ומתעטרן דא בדא עד דאתבני בניינא ויסודא. וכד אתבניאו כלהו ואתעטרו הוו מיין עלאין מתערבין במיין תתאין ואפיקו ביתא דעלמא, ועל דא ב׳ אתחזי [p. 202] ברישא. ומיין סלקין ונחתין עד דהאי *רקיע* הוה ואפריש לון, ומחלוקת הוה בשני דביה אתברי גיהנם דאיהו נורא דדליק, כד״א (דברים ד׳ :24) *אש אוכלה הוא*, וזמין לאשדאה על רישייהו דחייביא.

א״ר יהודה מהכא כל מחלוקת דאיהו לשם שמים סופה להתקיים דהא הכא מחלוקת לשם שמים ושמים בהאי אתקיים לבתר דא דכתיב *ויקרא אלהים לרקיע שמים*.

בקטפירא דעיליתא בקסטייהו שכיחי ואתקיימו, דהא תנינן דכתיב (שמות כ״ו :33) *והבדילה הפרוכת לכם בין הקדש ובין קדש הקדשים* דייקא דהא איהו *רקיע* דמפרש באמצעיתא.

[p. 203] ת״ח כתיב לבתר *יקוו המים מתחת השמים אל מקום אחד*, *מתחת השמים* ממש. *אל מקום אחד*, לאתר דאקרי *אחד* ואיהו ים תתאה דהא איהו אשלים *לאחד*, ובלא איהו לא אקרי *אחד*. ומשמע דכתיב *יקוו* דביה מתכנשין כלהו מיא, כד״א (קהלת א׳ :7) *כל הנחלים הולכים אל הים*.

© 2004–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

ר׳ ייסא אמר *אל מקום אחד*, דא איהו אתר דכתיב ביה (ישעיה נ״ד:10) *וברית שלומי לא תמוט*, דהא איהו נטיל כלא ושדי בימא, וביה אתתקנת ארעא דכתיב *ותראה היבשה*, דא הוא *ארץ*, כד״א *ויקרא אלהים ליבשה ארץ*. אמאי אקרי *יבשה*.

אמר רבי יצחק היינו דכתיב (דברים ט״ז:3) *לחם עוני*, *לחם עני* כתיב, ובגין דאיהו *לחם עני* אקרי *יבשה* ושאיב בגווה כל מימין דעלמא, ואיהי *יבשה* הוי עד דאתר דא אמלי לה וכדין <u>נבעין</u> מיא אורח <u>אינון</u> מקורות.

ולמקוה המים קרא ימים. דא הוא בית <u>כנישות</u> דלעילא, דתמן מתכנשין כל מיא ומתמן נגדין ונפקין.

א״ר חייא *מקוה המים* דא צדיק, דכד מטא *למקוה המים* כתיב *וירא אלהים כי טוב*, [p. 204] וכתיב (ישעיה ג׳:10) *אמרו צדיק כי טוב*, <u>וכן</u> אור קדמאה *טוב* אקרי, וכן כלהו כתיב בהו *כי טוב* בר יומא תניינא דלא כתיב ביה *<u>טוב</u>*.

ר׳ יוסי אמר *<u>מקוה</u>* <u>דא איהו ישראל</u> דכתיב (ירמיה י״ז:13) *מקוה ישראל יי׳*.

רבי חייא אמר דא צדיק, היינו דכתיב *קרא ימים*, בגין דנחלין ומבועין ונהרין כולהו נטיל לון ואיהו מקורא דכלא ואיהו נטיל כלא. בגיני כך *ימים*, ועל דא *וירא אלהים כי טוב*, וכתיב *אמרו צדיק כי טוב*. ובגין דאתרשים איהו אפריש בין יומא קדמאה לתליתאה ולא אתמר *כי טוב* בגווייהו, דהא ביומא תליתאה עבדת ארעא איבין מחילא דהאי צדיק דכתיב *ויאמר אלהים תדשא הארץ דשא עשב מזריע זרע עץ פרי*. מאי *עץ פרי*. דא עץ הדעת טוב ורע דאיהו עביד <u>פרין</u>. *עושה פרי*, דא <u>צדיק</u>. *למינו*, דכל בני נשא דאית לון רוחא קדישא דאיהו איבא דההוא אילנא רשים בהו רשימא *למינו*. ומאי איהו, ברית קדש ברית [p. 205] שלום. ובני מהימנותא *למינו למינו* <u>באילן</u> ולא מתפרשן מניה. וצדיק *עושה פרי* הוא וההוא אילנא <u>מתעברת</u> ואפיקת ההוא *פרי למינו*, *למינו* דההוא *עושה פרי* דיהוי כוותיה. זכאה חולקיה מאן דדמי לאמיה ולאבוי. ועל כן רשימא קדישא ביומא תמינאה בגין דידמי <u>לאמיה</u>, וכד אתפרעת ואתגלייא <u>רשימא דמי</u> לאבוי. ועל דא *עץ פרי*, דא אמא. *עושה פרי*, דא ברית קדש אבוי. *למינו*, דידמי ליה <u>ויתרשים</u> ביה.

אשר זרעו בו על הארץ. *זרעו בו*, זרע *בו* מבעי ליה, מאי *זרעו בו*. אלא זרע וא״ו *בו על הארץ*. הכי הוא ודאי דהא ההוא זרעא אשדי על ארעא.

זכאה חולקיהון דישראל דאנון קדישין ודמיין לקדישין. ועל דא ודאי כתיב (ישעיה ס׳:21) *ועמך כלם צדיקים*, *כלם צדיקים* ודאי דהא מהני נפקו ולהני דמיין. זכאין אנון בעלמא דין ובעלמא דאתי.

© 2004–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

[p. 206] **[לג ע״ב]** אמר רבי חייא כתיב (ירמיה י׳: 12 ונ״א) *עושה ארץ בכחו*. מאי *עושה ארץ*. עשה *ארץ* מבעי ליה אלא *עושה* ודאי תדיר, נהיר ומתקן קב״ה להאי *ארץ*. *בכחו*, דא צדיק.

מכין תבל בחכמתו. *תבל*, דא ארץ דלתתא. *בחכמתו*, דא צדק דכתיב (תהלים ט׳: 9) *והוא ישפוט תבל בצדק*.

עושה ארץ, דא קב״ה דהוא מתקין ארעא ומתקין ארחוי. ובמה, *בכחו* כדקאמרן.

רבי יהודה אמר באתוון גליפן דרבי אלעזר אית קוטרי דאתוון, כ״ב קטירין כחדא, תרין אתוון, דא סליק ודא נחית, דנחית סליק ודסליק נחית, וסימן דא (ישעיה מ״ה: 14) א״ך ב״ך א״ל.

[p. 207] רבי יוסי אמר סיפתא דשיקלא באמצעיתא קיימא, וסימן (ויקרא י״ט: 35) *במדה במשקל*. *משקל*, לישן דקיימא באמצעיתא, ורזא דא (שמות ל׳: 13) *שקל הקדש*, ומאזנים ביה קיימן ואתקלו. מאן מאזנים. כד״א (ויקרא י״ט: 35) *מאזני צדק*, וכלהו קיימין במשקל *בשקל הקדש*.

רבי יהודה אמר *שקל הקדש* דא רוח הקדש.

אמר רבי יצחק כתיב (תהלים ל״ג: 6) *בדבר יי׳ שמים נעשו וברוח פיו כל צבאם*. *בדבר יי׳ שמים נעשו*, אלין שמיא דלתתא דאתעבידו *בדבר* שמים דלעילא *ברוח* דאפיק קלא עד דמטי לההוא נהר דנגיד ונפיק ולא פסקין מימוי לעלמין. *וברוח פיו כל צבאם*, כלהו תתאי קיימין *ברוח* דאיהו *דבר*.

(שם ק״ד: 13) *משקה הרים מעליותיו מפרי מעשיך תשבע הארץ*. והא ידיעא. *משקה הרים מעליותיו*. מאן *עליותיו*, כדקאמרן, דכתיב (שם: 3) *המקרה במים עליותיו*. *מפרי מעשיך תשבע הארץ*, רזא דההוא נהר דנגיד ונפיק לתתא, הה״ד *עושה פרי אשר זרעו בו וגו׳* והא אתמר.

יהי מארת ברקיע השמים וגו׳. *יהי מארת*, חסר.

[p. 208] רבי חזקיה אמר *מארת* דשריא ביה תוקפא דקילטא דדינא.

רבי יוסי אמר *יהי מארת* לתתא איהי דבה תליא אסכרה לרביי עלמא, ואיהי תליא בהאי *מארת* נהורא זוטרא מכל נהורין, וזמנין דאתחשכא דלא מקבלא נהורא.

ברקיע השמים. דא הוא רקיעא דאיהו כללא דכלהו בגין דנטיל כל נהורין והוא נהיר להאי נהורא דלא נהרא בגין דאתדבק בהדיה ההוא מארה וביה תליין לתתא כל אינון זיינין אחרנין בגין זעירו דנהורא.

© 2004–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

ר׳ יצחק אמר ואפילו האי רקיעא דלא נהיר, *רקיע השמים* קרינן ליה, מלכות שמים, ארץ ישראל. *משמים* איהו האי *רקיע*. בגיני כך *יהי מארת*, חסר ו׳. מאי טעמא בגין דהא בלא וא״ו מותא הוא בעלמא. *יהי מארת* כלא ביה תליא לאכללא לילית [p. 209] בעלמא. כתיב (איוב ג׳:19) *קטן וגדול שם הוא*, וכתיב (ישעיה ל״ג:21) *שם אדיר יי׳ לנו*, ועל דא כתיב (שם ל״ד:14) *שם הרגיעה לילית ומצאה לה מנוח*.

רבי אלעזר אמר *יהי מארת*, אספקלריא דלא נהרא מגרמה אלא כעששיתא דקלטא נהורא ונהיר.

כתיב (יהושע ג׳:11) *הנה ארון הברית אדון כל הארץ*. *הנה ארון*, דא היא *מארת*. *ארון*, תיבותא לאעלאה בגויה תורה שבכתב. *הברית*, דא שמשא דנהיר לה לאנהרא לעלמא. *ארון הברית* דייקא, *אדון כל הארץ*. *הברית* איהו *אדון כל הארץ*, ובגין דא האי *ארון* איהו *אדון* בגין שמשא דנהיר ליה ונהיר לכל עלמא. **[לד ע״א]** מניה נקטא שמא ואתקרי האי *ארון* ברזא דאל״ף דל״ת נו״ן יו״ד. כמה דאמרינן צדיק וצדק כך *אדון* אדני דא בדא תליא.

[p. 210] תא חזי ככבים ומזלות בברית קיימין דאיהו ודאי *רקיע השמים* דרשימין ביה וגליפין ביה ככבים ומזלות וביה תליין לאנהרא.

רבי ייסא סבא הוה אמר הכי *יהי מארת* דתלייא *ברקיע השמים* ודא סיהרא. כיון דכתיב *והיו למאורת* הא שמשא.... *ולמועדים*, דהא זמנייא וחגין ירחין ושבתי בהו תליאן. והוי וכלא בעבידתא קדמאה עלאה דשמיה קדישא אתאחיד ביה ואיהו הוא כלא.

שבעה ככבי אינון לקבל שבעה רקיעין וכלהו מדברי עלמא ועלמא עלאה עלייהו. ותרין עלמין נינהו, עלמא עלאה ועלמא תתאה, תתאה כגוונא דלעילאה דכתיב (ד״ה א׳ ט״ז:36) *מן העולם ועד העולם*, מלך עלאה, ומלך תתאה. כתיב יי׳ מלך יי׳ מלך יי׳ ימלוך לעולם ועד. יי׳ מלך לעילא, יי׳ מלך באמצעיתא, יי׳ ימלוך לתתא.

רבי אחא אמר *יי׳ מלך*, דא עלמא עלאה דאיהו עלמא דאתי. [p. 211] יי׳ מלך, דא תפארת ישראל. יי׳ ימלוך, דא ארון הברית. אתא זמנא אחרא דוד ואהדר לון מתתא לעילא ואמר (תהלים י׳:16) *יי׳ מלך עולם ועד*. *יי׳ מלך*, לתתא. *עולם*, באמצעיתא. *ועד*, לעילא דתמן ויעודא וקיומא באשלמות כלא. *מלך* לעילא, *מלך* לתתא.

רבי אבא אמר כל הני מאורות כלהו מתחברן *ברקיע השמים להאיר על הארץ*, לאנהרא על ארעא. מאן הוא רקיעא דנהיר על ארעא. הוי אימא דא נהר דנפיק מעדן דכתיב *ונהר יוצא מעדן להשקות את הגן*.

ת״ח כיון דסיהרא שלטא ואתנהיר מההוא נהרא דנגיד ונפיק כל אינון שמיא דלתתא וחיליהון כלהון אתוספן נהורא, וככביא דממנן על עלמא כלהו שלטין ומגדלין צמחים ואילנין,

© 2004–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

ועלמא אתרבי בכלא ואפי׳ מיא ונוני ימא כלהו ברבו יתיר. וכמה גרדיני נימוסין שאטן בעלמא בגין דכלהו בחדוה ברבו חילא. כד חדוה הוא בבי מלכא אפי׳ אנון בבי תרעי ואפי׳ אנון מדבי טרטשי כלהו חדאן ושטאן בעלמא ורביי דעלמא בעיין לאסתמרא.

[p. 212] רבי אחא אמר *ויתן אותם אלהים ברקיע השמים*, וכד כלהון קיימין ביה כדין חדוותא דא עם דא. כדין סיהרא אזעירת גרמה קמי שמשא, וכל מה דנטיל בגין לאנהרא לה, הה״ד *להאיר על הארץ*.

רב יצחק אמר כתיב (ישעיה ל׳:26) *והיה אור הלבנה כאור החמה ואור החמה יהיה שבעתיים כאור שבעת הימים*. מאן *שבעת הימים*. אלין אינון שבעת יומין דבראשית.

רבי יהודה אמר אלין שבעת ימי המלואים, מלואים ודאי, בגין דההוא זמנא אתבסם עלמא ואתהדר באשלמותא, ולא אתפגים סיהרא בגין חויא בישא דכתיב ביה (משלי ט״ז:28) *ונרגן מפריד אלוף*. ואימתי דא. בזמנא (ישעיה כ״ה:8) *בלע המות לנצח*, וכדין כתיב (זכריה י״ד:9) *ביום ההוא יהיה יי׳ אחד ושמו אחד*.

ישרצו המים שרץ נפש חיה. אמר רבי אלעזר אלין מיין תתאין דרחשין זיינין כגוונא דלעילא, אינון עלאי ואינון תתאי.

[p. 213] רבי חייא אמר עלאי אפיקו *נפש חיה*, ומאי איהו. דא נפש דאדם קדמאה, כד״א *ויהי האדם לנפש חיה*.

ועוף יעופף על הארץ. אלין שליחי עלאין דאתחזון לבני נשא בחיזו דבר נש, משמע דכתיב *יעופף על הארץ*, בגין דאית אחרנין דלא אתחזון אלא ברוחא ממש לפום סכלתנו דבני נשא. **[לד ע״ב]** בגיני כך לא כתיב באלין *למינהו* כאינון אחרנין דכתיב בהו *ואת כל עוף כנף למינהו*, בגין דאלין לא משניין ממינייהו לעלמין כהני אחרנין דלא כתיב בהו *למינהו*.

ואי תימא אית בהו דמשניין דא מן דא, הכי ודאי דהא אית בהו דמשניין אלין מאלין, בגיני כך כתיב *ומשם יפרד*.

ויברא אלהים את התנינים הגדולים. אלין לויתן ובת זוגו.

ואת כל נפש החיה הרומשת. דא *נפש* דההיא *חיה* דאיהי *רומשת* לד׳ סטרי עלמא. ומאן איהי. דא לילה.

[p. 214] *אשר שרצו המים למיניהם*, דמיין מגדלין לון, דכד אתי סטרא דדרום שראן מיין ונגדין לכל סטרין וארבי ימא אזלין ועברין, כד״א (תהלים ק״ד:26) *שם אניות יהלכון לויתן זה יצרת לשחק בו*.

© 2004–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

ואת כל עוף כנף למינהו, כד״א (קהלת י׳:20) *כי עוף השמים יוליך את הקול ובעל כנפים יגיד דבר*.

רבי יוסי אמר כלהון משית גדפין ולא משתניין לעלמין ובגיני כך כתיב *למינהו*. מאי *למינהו*. לזיינא דלעילא, ואלין שטאן וטסאן עלמא בשית וחמאן עובדין דבני נשא וסלקין לון לעילא, ועל דא (שם) *גם במדעך מלך אל תקלל ובחדרי משכבך אל תקלל עשיר כי עוף השמים יוליך את הקול*.

ר׳ חזקיה אמר *הרומשת*, השורצת מבעי ליה, אלא כדאמרינן רמש ליליא, ועל דא (תהלים ק״ד:20) *בו תרמוש כל חיתו יער*, דכולהו שלטאן בשעתא דאיהי שלטא ופתחין שירתא בתלת [p. 215] מטרין, פלגוון דליליא, וזמרי שירתא ולא משתככי, ועל אלין כתיב (ישעיה ס״ב:6) *המזכירים את יי׳ אל דמי לכם*.

ר׳ שמעון קם ואמר מסתכל הוינא דכד בעא קב״ה למברי אדם אזדעזעו עלאין ותתאין, ויומא שתיתאה הוה סליק בדרגוי עד דסלקא רעותא עלאה ונהיר שירותא דכל נהורין ופתח תרעא דמזרח, דהא מתמן נהורא נפיק. ודרום אחמי תוקפיה דנהורא דירית מרישא ואתתקף במזרח. מזרח אתקיף לצפון, וצפון אתער ואתפשט וקרי בחיל סגי למערב למקרב [p. 216] ולאשתתפא בהדיה. כדין מערב סלקא בצפון ואתקשר ביה. לבתר דרום אתיא ואחיד במערב וסחרין ליה דרום וצפון, רזא דגדרי גנתא. כדין מזרח קריב במערב ומערב שריא בחדוה ובעאת מכלהו ואמר *נעשה אדם בצלמנו כדמותנו*, דיהא כגוונא דא בארבע סטרין ועילא ותתא. ומזרח אתדבק במערב ואפיק ליה, ועל דא תנינן אדם מאתר דבית המקדש נפק.

תו *נעשה אדם*, קב״ה אמר לאלין תתאי דאתו מסטרא דלעילא רזא דשמא דסליק *אדם* מרזא סתימא עלאה. *אדם* רזא דאתוון דהא *אדם* כליל לעילא וכליל לתתא, אי לעילא לעילא, ס׳ סתימא דאיהי *לםרבה המשרה*, ד׳ תתאה דסתימא [p. 217] במערב, ודא כללא דעילא ותתא, אתתקנן לעילא ואתתקנן לתתא. אלין אתוון כד נחתו לתתא כלא כחדא באשלמותא אשתכח דכר ונוקבא. ונוקבא בסטרוי אתדבקת עד דאפיל עלוי שנתא ודמוך, והוה רמי באתר דמקדשא לתתא, ונסר ליה קב״ה ותקין לה כמה דמתקנין לכלה ואעלא ליה, הה״ד *ויקח אחת מצלעותיו ויסגור בשר תחתנה*. *ויקח אחת* דייקא. בספרי קדמאי אשכחנא דא לילית קדמיתא דהות עמיה ואתעברת מניה ולא הות לקבליה *עזר*. מאי *עזר*, סמך. עד ההיא שעתא דכתיב *לא טוב היות האדם לבדו אעשה לו עזר כנגדו*.

[p. 218] ת״ח אדם בתראה דכלא הוה והכי אתחזי למיתי על עלמא שלים.

© 2004–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

תו א״ר שמעון כתיב *וכל שיח השדה טרם יהיה בארץ וכל עשב השדה טרם יצמח כי לא המטיר יי׳ אלהים על הארץ וגו׳. וכל שיח השדה*, אלין **[לה ע״א]** אילנין רברבין דנטיעי לבתר והוו זעירין.

ת״ח אדם וחוה דא בסטרא דדא אתבריאו. מ״ט לא אתבריאו אנפין באנפין. בגין דכתיב *כי לא המטיר יי׳ אלהים על הארץ*, וזווגא לא אשתכח בתקוניה כדקא יאות. וכד אתתקן האי דלתתא ואתהדרו אנפין באנפין כדין אשתכח לעילא. מנלן, מן *המשכן* דכתיב (שמות מ׳:17) *הוקם המשכן*. ילפינן *דמשכן* אחרא אתקם עמיה, ועד לא אתקם לתתא לא אתקם לעילא. אוף הכא כד אתתקן לתתא אתתקן לעילא. ובגין דעד כאן לא אתתקן לעילא לא אתבריאו אנפין באנפין, וקרא אוכח דכתיב *כי לא המטיר יי׳ אלהים על הארץ*, ובגיני כך *ואדם אין*, דלא הוה בתקוניה. ורזא דא דעד הכא לא אית את סמ״ך בפרשתא, ואע״ג דחברייא אמרו, אבל סמ״ך דא *עזר*, ודא *עזר* דלעילא דאתהדר לעילא אנפין [p. 219] באנפין דכר ונוקבא אסתמך דא לקבל דא, ודאי (תהלים קי״א:8) *סמוכים לעד לעולם עשויים באמת וישר*. *סמוכים*, דא דכר ונוקבא דאנון *סמוכים* כחדא. האי עולם דקא אמרן תליא בעולם דלתתא, וכד לא אתתקן עולם דלתתא לא אתתקן ההוא עולם דקא אמרן.

ולא המטיר יי׳ אלהים על הארץ, דהא דא בדא סמיך. עולם דא תתאה כד אתתקן ואתהדרו אנפין באנפין ואתתקנו, אשתכח סמך לעילא דהא מקדמת דנא לא הוה עובדא בתקונא, ודא בדא תלייא.

מה כתיב בתריה. *ואד יעלה מן הארץ*, דא תקונא דלתתא. לבתר *והשקה את כל פני האדמה*, דא תיאובתא דנוקבא לגבי דכורא.

ד״א מאי טעמא *לא המטיר*. בגין דלא אשתכח תקונא *דיעלה מן הארץ*, ועל דא מן ארעא תתאה אתער עובדא לעילא. ת״ח תננא סליק מן ארעא בקדמיתא ועננא אתער וכלא אתחבר לבתר דא בדא. כגוונא דא תננא דקרבנא אתער מתתא ועביד שלימו לעילא ואתחבר כלא דא בדא ואשתלים. כגוונא דא לעילא אתערותא שרי מתתא ולבתר אשתלים כלא, ואלמלא דכנסת ישראל שריא באתערותא בקדמיתא לא אתער לקבלה ההוא דלעילא, ובתאובתא דלתתא אשתלים כלא.

[p. 220] ר׳ אבא אמר כתיב *ועץ החיים בתוך הגן ועץ הדעת טוב ורע*. *עץ החיים*, הא תנינן דאיהו מהלך חמש מאה שנין וכל מימוי דבראשית מתפלגין תחותוי. *עץ החיים* במציעות גנתא ממש ואיהו נטיל כל מימוי דבראשית ומתפלגין תחותוי, דהא ההוא נהר דנגיד ונפיק שדי על ההוא גנתא ועייל ביה ומתמן מתפלגין מיא לכמה סטרין, ונטיל כלא ימא ולבתר נפקי מנה לכמה נחלין לתתא, כד״א (תהלים ק״ד:16) *ישקו כל חיתו שדי*. כמה דנפקין מההוא עלמא

© 2004–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

עלאה ואשקי לאינון טורין עלאין דאפרסמונא דכיא, לבתר כד מטאן *לעץ החיים* מתפלגין תחותוי <u>לכל</u> סטר כפום ארחוי.

ועץ הדעת טוב ורע. אמאי אקרי הכי, דהא <u>לאו</u> איהו באמצעיתא. אבל *<u>הדעת</u> טוב ורע* מאי הוא. אלא בגין דינקא מתרין סטרין וידע לון כמאן דיניק מתקא ומרירא, ובגין דינקא מתרין סטרין וידע לון ושריא בגווייהו אקרי <u>הכי</u>. וכל אינון נטיען שריין <u>עליה</u>, וביה <u>שריין</u> נטיען אחרנין, <u>נטיען</u> עלאין, ואינון אקרון *ארזי לבנון*. מאן אינון *ארזי לבנון*. <u>אינון ששת</u> ימי בראשית דקאמרן, *ארזי לבנון אשר נטע*, נטיעות ודאי דאתקיימו לבתר.

[p. 221] מכאן ולהלאה סמ"ך. מאי היא, *ויסגור בשר תחתנה*. בסטרוי <u>הות</u>, והוה דא בסטרוי דדא. ודאי עקרן קב"ה ושתיל **[לה ע"ב]** לון באתר אחרא ואתהדרו אנפין באנפין לקיומא. כגוונא דא <u>סמיכו</u> עלמין, עקרן קב"ה ושתיל לון באתר אחרא ואתקיימו <u>בקיומא</u>.

ואמר ר' אבא מנלן דאדם וחוה נטיען הוו. דכתיב (ישעיה ס': 21) *נצר מטעי מעשה ידי להתפאר*, *מעשה ידי* דייקא דלא אשתדלו בהון בריין אחרנין, וכתיב (שם י"ז: 11) *ביום נטעך תשגשגי*, דבההוא יומא דאתנטעו בעלמא <u>אתאחדו וסרחו</u>. תנן <u>כקרני</u> חגבים הוו <u>דנהורא</u> דלהון דקיק ולא הוו נהרין. כיון דאתנטעו ואתתקנו אתרביאו בנהורא ואקרון *ארזי לבנון*. ואדם וחוה [p. 222] עד דאתנטעו לא <u>אתרביאו</u> ולא סליקו ריחא, ודאי אתעקרו ואשתילו ואתתקנו כדקא יאות.

ויצו יי' אלהים הא תנינן לית *צו* אלא <u>ע"ז</u>, <u>*לאמר* דא אתתא, ושפיר</u>. *מכל עץ הגן אכל תאכל*, <u>ושריא</u> ליה כלא דליכלינהו ביחודא, דהא חזינן אברהם אכל, יצחק ויעקב, <u>כולהו אכלו ואתקיימו</u>. אבל אילנא דא אילנא דמותא <u>איהו</u>. מאן דנטיל ליה בלחודוי מיית דהא סמא דמותא <u>נטיל</u>, ועל דא *כי ביום אכלך ממנו מות תמות*, בגין דקא פריש נטיעין.

[p. 223] ר' יהודה שאיל לר' שמעון הא דתנינן אדם הראשון מושך בערלתו הוה, מאי הוא.

א"ל דפריש ברית קדש <u>מאתריה</u>. ודאי מושך בערלה הוה <u>דשבק</u> ברית קדש <u>ואתדבק</u> בערלה ואתפתה במלה דנחש.

ומפרי העץ <u>אשר בתוך הגן</u>, דא אתתא. *לא <u>תאכלו</u> ממנו*, בגין דכתיב (משלי ה': 5) *רגליה יורדות מות <u>וגו'</u>*. ובהאי הוי פרי דהא באחרא לא הוי פרי. *כי ביום אכלך ממנו מות תמות*, בגין <u>דאילנא</u> דמותא <u>איהו</u> כדקאמרן דכתיב *רגליה יורדות מות*.

© 2004–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

והנחש היה ערום מכל חית השדה. ר׳ יוסי אמר האי אילנא דקא אמרן הוה מתשקי ואתרבי והוה חדי, כד״א *ונהר יוצא מעדן להשקות את הגן*. *הגן*, דא אתתא. *ונהר* הוה עייל בה ואשקי לה והוה כלא [p. 224] חד, דהא מתמן ולתתא איהו פרודא דכתיב *ומשם יפרד*.

והנחש. ר׳ יצחק אמר דא יצר הרע. רבי יהודה אמר *נחש* ממש. אתו לקמיה דר׳ שמעון, אמר לון ודאי כלא חד, וסמאל הוה ואתחזי על *נחש*, וצולמיה *דנחש* דא איהו שטן וכלא חד.

תנינא בההיא שעתא נחת סמאל מן שמיא רכיב על *נחש* דא, וצולמיה הוו חמאן כל בריין וערקן מניה, ומטו לגבי אתתא במלין וגרימו מותא לעלמא. ודאי בחכמה אייתי סמאל לווטין על עלמא וחבל אילנא קדמאה דברא קב״ה בעלמא. ומלה דא הוי תלי על סמאל עד דאתא אילנא אחרא קדישא דאיהו יעקב ונטל מניה ברכאן דלא יתברך איהו לעילא ועשו לתתא, דהא יעקב דוגמא דאדם הראשון הוה ושופריה דיעקב שופריה דאדם הראשון הוה, ועל דא כמה דמנע סמאל ברכאן מאילנא קדמאה, הכי נמי מנע יעקב דאיהו אילנא דוגמא דאדם מסמאל ברכאן מעילא ומתתא. ויעקב דידיה נקט בכלא, ועל דא (בראשית ל״ב:25) *ויאבק איש עמו*.

[p. 225] *והנחש היה ערום*, דא יצר הרע, דא מלאך המות. ובגין דאיהו מלאך המות גרם מותא לכל עלמא ודא הוא רזא דכתיב (שם ו׳:13) *קץ כל בשר בא לפני*. דא הוא קצא דכל בשרא דנטיל נשמתא דכל בשרא ואקרי הכי.

ויאמר אל האשה אף וגו׳. ר׳ יוסי אמר *באף* פתח *ואף* אטיל בעלמא. אמר לה **[לו ע״א]** באילנא דא ברא קב״ה עלמא. ודאי אכלו מניה *והייתם כאלהים יודעי טוב ורע*, דהא איהו הכי הוי, *אלהים* שמיה, *עץ הדעת טוב ורע*, ועל דא *והייתם כאלהים יודעי טוב ורע*.

אמר ר׳ יהודה לא אמר הכי, דאלו אמר באילנא דא ברא קב״ה עלמא יאות הוה, אבל לא אמר אלא מאילנא דא אכל קב״ה וכדין ברא עלמא, וכל אומן סני לבריה. אכלו מניה ואתון תהון בראן עלמין. ועל דא *כי יודע אלהים כי ביום אכלכם ממנו וגו׳*, ובגין דאיהו ידע דא אפקיד לכו עליה.

אמר ר׳ יצחק בכלא מלילו שקרא. בשירותא דאמרו שקרא הוה דכתיב *אף כי אמר אלהים לא תאכלו מכל עץ* [p. 226] *הגן*, ולאו הכי דהא כתיב *מכל עץ הגן אכל תאכל*, וכלהו שרא ליה.

אמר ר׳ יוסי הא דתנינן דפקיד ליה קב״ה על ע״ז דכתיב *ויצו*, *יי׳* על ברכת השם, *אלהים* על הדינין, *על האדם* על שפיכת דמים, *לאמר* *על האשה*, על גלוי עריות. וכי כמה בני נשא הוו בעלמא דאיהו אצטריך דא. אלא ודאי כלא על האי אילנא הוה בגין דביה אחידן, דמאן דנטיל ליה בלחודוי נטיל ליה באוכלוסין דלתתא דאחידן ביה ונטיל ע״ז ושפיכות דמים וגלוי עריות.

© 2004–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

ע״ז באינון רברבי ממנן. שפיכות דמים בהאי אילנא גרים דאיהו גבורה, וסמאל אתפקד על דא. גלוי עריות אשה היא ואנתתא אקרי, ואסיר לזמנא לאנתתא בלחודהא אלא עם בעלה דלא יהא חשיד בגלוי עריות. ועל דא [p. 227] בכלהו אתפקד בהאי אילנא. כיון דאכל מניה בכלהו עבר דהא כלא אחיד ביה.

ר׳ יהודה אמר ודאי מלה דא הכי הוא דאסיר לאתיחדא עם אנתתא בלחודהא אלא אם כן בעלה עמה. מה עבד ההוא רשע. אמר הא מטיתי להאי אלינא ולא מתי, אוף את קריב ומטי בידך ביה ולא תמות. ומלה דא הוא אוסיף לה מגרמיה.

מיד *ותרא האשה כי טוב העץ*. במה חמאת. א״ר יצחק ההוא אילנא סליק ריחין, כד״א (בראשית כ״ז:27) *כריח שדה אשר ברכו יי׳*, ובגין ההוא ריח דהוה סליק חמדת ליה למיכל מניה.

ר׳ יוסי אמר ראייה הוה.

א״ל ר׳ יהודה והא כתיב *ותפקחנה עיני שניהם*.

א״ל האי ראיה בשיעורא דאילנא נקטת ליה דכתיב *ותרא האשה*, דייקא.

ותרא האשה כי טוב. חמאת ולא חמאת, חמאת *כי טוב* ולא אתישבת ביה. מה כתיב לבתר. *ותקח מפריו*, [p. 228] ולא כתיב *ותקח* ממנו. והיא אתדבקת באתר דמותא וגרימת לכל עלמא מותא ואפרישת חיי מן מותא, בגין דלא בעיין לאתפרשא, דהא קול מדבור לא מתפרשן לעלמין, ומאן דמפריש קול מדבור אתאלם ולא יכיל למללא, וכיון דאשתקל מניה מלולא אתייהיב לעפרא.

אמר ר׳ שמעון כתיב (תהלים ל״ט:3) *נאלמתי דומיה החשיתי מטוב וכאבי נעכר*. האי קרא כנסת ישראל אמרו דאיהי בגלותא. מ״ט, בגין דקול מדבר ליה לדבור. כיון דאיהי בגלותא קול אתפרש מינה ומלה לא אשתמע ועל דא *נאלמתי דומיה*. מ״ט, בגין *דהחשיתי מטוב*, דלא אזיל קול בהדה, וישראל אמרי (שם ס״ה:2) *לך דומיה תהלה*. מאן *דומיה*. דא *תהלה*, *תהלה לדוד*, דאיהי *דומיה* בגלותא ושתיקא בלא קול.

א״ר יצחק מאי *לך*. בגינך איהי *דומיה* ושתיקא דאסתלקת מנה.

ותקח מפריו ותאכל. הא תנינן סחטה ענבים ויהבת ליה וגרימו מותא לכל עלמא, דהא אילנא דא ביה שריא מותא, והוא אילנא דשלטא בליליא **[לו ע״ב]** וכד איהי שלטא כל [p. 229] בני עלמא טעמי טעמא דמותא, אלא אינון בני מהימנותא מקדמי ויהבו ליה נפשייהו בפקדונא, ובגין דאיהו בפקדונא אתהדרו נפשאן לאתרייהו ועל דא (תהלים צ״ב:3) *ואמונתך בלילות*.

© 2004–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

ותפקחנה עיני שניהם. רבי חייא אמר דהא אתפקחו למנדע בישין דעלמא, מה דלא ידעו עד השתא. כיון דידעו ואתפקחו למנדע ביש כדין *ידעו כי ערומים הם*, דאבדו זהרא עלאה דהוה חפי עלייהו ואסתלק מנייהו ואשתארו *ערומים* מניה.

ויתפרו עלה תאנה. אתדבקו לאתחפאה באינון צולמין דההוא אילנא דאכלו מניה דאקרון טרפי דאילנא.

ויעשו להם חגורות. ר׳ יוסי אמר כיון דידעו מהאי עלמא ואתדבקו ביה חמו דהאי עלמא מתדבר על ידא דאינון טרפין דאילנא ועבדו להון תוקפא לאתתקפא בהו בהאי עלמא, וכדין ידעו כל זייני חרשין דעלמא ובעו למחגר זיינין בהו באינון טרפי אילנא בגין לאגנא עלייהו.

ר׳ יהודה אמר כדין תלת עאלו בדינא ואתדנו ועלמא תתאה אתלטייא ולא קיימא בקיומיה בגין זוהמא דנחש עד דקיימו ישראל בטורא דסיני. לבתר [p. 230] אלביש לון קב״ה בלבושין דמשכא אתהני מנייהו, הה״ד *כתנות עור*. בקדמיתא הוו *כתנות* אור דהוו משמשי ביה עלאין דלעילא בגין דמלאכי עלאין הוו אתיין לאתהנא מההוא נהורא, הה״ד (שם ח׳ :6) *ותחסרהו מעט מאלהים וכבוד והדר תעטרהו*, והשתא דחבו *כתנות עור* דעור אתהני מנייהו ולא נפשא. לבתר אולידו ברא קדמאה, ברא דזוהמא הוה. תרין אתו עלה ואתעברת ואולידת תרין, דא נפק לזיניה ודא נפק לזיניה, וברוחא דילהון אתפרשו, דא לסטרא דא ודא לסטרא דא, דא דמי לסטרוי ודא דמי לסטרוי. מסטרא דקין כל מדורין דזיינין בישין ורוחין ושדין וחרשין אתיין, מסטרא דהבל סטרא דרחמי יתיר, לא בשלימו, חמר טב בחמר ביש, ולא אתתקן בהדיה עד דאתא שת ואתייחסו מניה כל אינון דרין דזכאי עלמא וביה אשתיל עלמא, ומקין אתייחסו כל אינון חציפין ורשעים וחייבי עלמא.

[p. 231] א״ר אלעזר בשעתא דחב קין הוה מסתפי בגין דחמא קמיה זיני משריין מזיינין ואתיין לקטלא ליה, וכד אהדר בתשובה מאי קאמר, *הן גרשת אותי היום מעל פני האדמה ומפניך אסתר*. מאי *מפניך אסתר*, אלא סתיר מבניינא דיליה.

ר׳ אבא אמר כד״א (מיכה ג׳ :4) *ויסתר פניו ממנו*, ועל דא *ומפניך אסתר*, מאינון *פנים* דילך אהא נסתר דלא ישגחון בי *והיה כל מוצאי יהרגני*.

וישם יי׳ לקין אות. מאי *אות*, *אות* חד מעשרין ותרין אתוון דאורייתא יהב עליה לאגנא עליה.

אמר ר׳ יהודה מאי דכתיב *ויהי בהיותם בשדה*. דא אתתא, ועל דא קם וקטיל ליה, דהא מסטרא דא ירית לקטלא, מסטרא דסמאל דגרים מותא לכל עלמא, וקני קין להבל על נוקביה.

ר׳ חייא אמר הא חזינן דכתיב *ויחר לקין מאד ויפלו פניו*, על דלא אתקביל קרבניה.

א״ל הכי הוא וכלא הוה לקבליה.

© 2004–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

ואמר ר׳ יהודה מאי דכתיב *הלא אם תיטיב שאת ואם לא תיטיב לפתח חטאת רובץ*. אלא הכי קאמר [p. 232] *הלא אם תיטיב* עובדך *שאת*. מאי *שאת*, כדכתיב (בראשית מ״ט:3) *יתר שאת*, דהא בוכרא שבחא אית ליה בכלא ותלייא בעובדוהי. ועל דא *אם תיטיב שאת ואם לא תיטיב לפתח חטאת רובץ*. מאי *לפתח*, דא פתחא **[לז ע״א]** דלעילא דמינה נפקין דינין על עובדין בישין דעלמא. *פתח*, כד״א (תהלים קי״ח:19) *פתחו לי שערי צדק*, ולההוא *פתח חטאת רובץ*, דא מלאך המות והוא זמין לאתפרעא מינך.

תא חזי בראש השנה אתיליד אדם, בראש השנה ודאי רזא לעילא ותתא, ר״ה לעילא, ר״ה לתתא. בראש השנה אתפקדו עקרות. מנלן דבראש השנה הוה. דכתיב (בראשית כ״א:1) *וי״י פקד את שרה*, *וי״י* דייקא, דא ר״ה. ובגין דנפק אדם מר״ה נפק בדינא ועלמא קיימא בדינא, [p. 233] ובגיני כך *לפתח* ודאי *חטאת רובץ*, בגין לאתפרעא מינך. *ואליך תשוקתו*, עד דתשתצי. *ואתה תמשל בו*, רזא הוא כמה דכתיב (נחמיה ט׳:6) *ואתה מחיה את כלם*. מכאן אמרו לא שליט אלא בזמנא דישתצון חייבי עלמא. ועל דא כיון דמלאך המות ישצי לון כדין קב״ה שליט עלוי דלא יפוק לאבאשא עלמא דכתיב *ואתה תמשל בו*, *ואתה* דייקא.

אמר רבי יצחק בקוטרא דפלגא קפסירא שכיח.

רבי יהודה אמר *ואתה תמשל בו*, בתיובתא.

רבי יוסי אמר כד הוו אינון דרין דקין אזלין בעלמא מטרטשי ארעא והוו דמיין לעלאי ותתאי.

א״ר יצחק עז״א ועזא״ל כד נפלו מאתר קדושתייהו מלעילא חמו בנות נשא וחטאן ואולידו בנין [p. 234] ואלין הוו *נפילים* דכתיב *הנפילים היו בארץ*.

ר׳ חייא אמר בנוי דקין הוו *בני האלהים* דהא כד אתא סמאל על חוה אטיל בה זוהמא ואתעברת ואולידת לקין, וחיזו דיליה לא הות דמי לשאר בני נשא וכל אינון דאתיין מסטרא דיליה לא אקרון אלא *בני האלהים*.

ר׳ יהודה אמר ואפילו אינון *בני נפילים* הכי אקרון.

המה הגבורים. שתין הוה בארעא כחושבן דלעילא. כתיב הכא *המה הגבורים אשר מעולם*, וכתיב התם (שיר ג׳:7) *ששים גבורים סביב לה*.

רבי יוסי אמר *המה הגבורים אשר מעולם*, ממש. *מעולם*, דייקא.

אנשי השם. מאי *שם*, דא הוא *עולם* דקאמרן, *אנשי השם* דייקא. כתיב הכא *אנשי השם*, וכתיב התם (ויקרא כ״ד:16) *בנקבו שם*, וכתיב (שם) *ויקוב בן האשה הישראלית את השם*.

© 2004–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

רבי חייא אמר *מעולם* ממש הוו ו*מעולם* דלתתא נטל לון קב״ה כד״א (תהלים כ״ה: 7) *זכר* [p. 235] *רחמיך יי׳ וחסדיך כי מעולם המה*, *מעולם* ודאי נטיל לון קב״ה למהוי רתיכא קדישא לעילא. אוף הכא *המה הגבורים אשר מעולם*, *מעולם* ודאי.

ר׳ יצחק אמר *מעולם*, דא איהו *מטתו שלשלמה* דכתיב (שיר ג׳: 7) *ששים גבורים סביב לה*.

רבי אחא אמר כלהו *בני האלהים* אקרון דהא עד לא אתבסמת עלמא.

ת״ח כלהון נטיען הוו סתימין רשימין דקיקין באתר חד, לבתר עקרן קב״ה ושתיל לון באתר אחרא ואתקיימו.

ר׳ ייסא שאל האי דכתיב *זה ספר תולדות אדם וגו׳*.

א״ל רבי אבא רזא עלאה הוא. תנינן תלת ספרין פתיחן בר״ה, חד דצדיקים גמורים **[לז ע״ב]** וכו׳. [p. 236] ספר עלאה דהא מניה נפיק כלא, נפיק מניה כתיבה. ספר אמצעיתא דאיהו כללא דעילא ותתא ואחיד לכל סטרין, רזא דתורה שבכתב, אדם קדמאה. *ספר* דאקרי *תולדות אדם*, ומאי איהו, דצדיקים גמורים, הה״ד *זה ספר* ודאי, צדיק דעביד *תולדות*.

ביום ברא אלהים אדם בדמות אלהים, דהא ודאי כדין אתתקן כלא לעילא ותתא ואתקיימו בדוגמא חדא.

זכר ונקבה בראם, סתם, חד אתכליל בחד.

[p. 237] מתני׳. כתיב (משלי י״ח: 10) *מגדל עוז שם יי׳ בו ירוץ צדיק ונשגב*. דא הוא *ספר תולדות אדם* דרהיט בההוא *מגדל*. האי *מגדל* מאי עבידתיה. אלא דא הוא מגדל דוד ודא הוא *מגדל עז שם יי׳ בו ירוץ צדיק ונשגב*, וכלא חד. הכא ידיעא לבני מהימנותא:

מבש	עוי	מיץ	
	גרג	ווה	יצד
	דצב	זדו	היי
	לקה	שוה	ונק

דא הוא ודאי *ספר תולדות אדם* לבני מהימנותא.

ואמר ר׳ אבא ספר ודאי נחתו ליה לאדם הראשון וביה הוה ידע חכמתא עלאה. וספרא דא מטא *לבני האלהים* [p. 238] ומשגיחין ביה וידעין ביה. וספרא דא נחית ליה מארי דרזין ותלת שליחן ממנן קמיה, ובשעתא דנפק אדם מגנתא דעדן אחיד בההוא ספרא, כד נפק טאס

© 2004–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

מניה לתרעא. צלי ובכי קמי מאריה ואתיבו ליה כמלקדמין בגין דלא תתנשי חכמתא מבני נשא וישתדלון למנדע למאריהון.

וכן תנינן ספר הוה ליה לחנוך, ודא ספר מאתר דספרא ד*תולדות אדם* הוה, ודא הוא רזא דחכמתא דהא מארעא אתנטיל, הה״ד *ואיננו כי לקח אותו אלהים*. והוא הנער כדכתיב (משלי כ״ב:6) *חנוך לנער*. וכל גנזי עלאי אתמסרן בידיה ודא מסיר ויהיב ועביד שליחותא ואלף מפתחן אתמסרן בידיה, ומאה ברכאן נטיל בכל יומא וקשיר קשירין למאריה. [p. 239] מעלמא נטיל ליה קב״ה לשמושיה, הה״ד *כי לקח אותו אלהים*. ומן דא אתמסר ספרא ואתיהיב ספרא דאקרי ספרא דחנוך. בשעתא דאחיד ליה קב״ה אחמי ליה כל גנזי עלאי, אחמי ליה אילנא דחיי בגו מציעות גנתא וטרפוי וענפוי וכלא חמינן בספריה. זכאין אינון חסידי עלמא דחכמתא עלאה אתגלי להו ולא אתנשי מנייהו לעלמין, כד״א (תהלים כ״ה:14) *סוד יי׳ ליראיו ובריתו להודיעם*.

ויאמר יי׳ לא ידון רוחי באדם לעולם בשגם הוא בשר. רבי אחא אמר בההוא זמנא הוה ההוא נהרא דנגיד ונפיק אפיק רוחא עלאה מאילנא דחיי ואריק באילנא דשרייא ביה מותא ואתמשכן רוחין בגווייהו דבני נשא זמנין סגיאין עד דסלקו זינין בישין ואתעתדו לפתח. כדין אסתלק רוחא עלאה מהוא אילנא בשעתא דפרח נשמתין דבני נשא, הה״ד *לא ידון רוחי באדם לעולם*, למיהב ליה לעולם.

בשגם הוא בשר. דבי רבי אלעזר אמרי *בשגם* דא משה דאיהו נהיר לסיהרא ומחילא דא קיימין בני נשא בעלמא יומין סגיאין.

[p. 240] *והיו ימיו מאה ועשרים שנה*. רמז למשה דעל ידיה תורה אתיהיבת וכדין אריק חיין לבני נשא מההוא אילנא דחיין. וכך הוה אלמלא דחבו ישראל, הה״ד (שמות ל״ב:16) *חרות על הלחות*, *חרות* ממלאך המות, דהא אילנא דחיי הוה משיך לתתאי. ועל דא *בשגם* דאיהו *בשר* קיימא מלה לאתרקא רוחא דחיי. *בשגם*, אחיד לתתא, אחיד לעילא. ועל דא תנינן משה לא מית אלא אתכניש **[לח ע״א]** מעלמא והוא נהיר לסיהרא, דהא שמשא אע״ג דאתכנש מעלמא לא מית אלא עאל ואנהיר לסיהרא, כך משה.

ד״א *בשגם הוא בשר*, במשיכו דרוחא בבני נשא זמנא רבה אתהדר למהוי *בשר*, לאתמשכא בתר גופא.

אמר ר׳ יצחק כל דרין דאשתכללו משת כלהו צדיקי וחסידי. לבתר אתפשטו ואולידו ואוליפו [p. 241] אומנותא לשצאה, רומחין וסייפין, עד דאתא נח ואתקין לון תקונא דעלמא ולמפלח ולאתקנא ארעא, דהא בקדמיתא לא הוו זרעין וחצדין, לבתר אצטריכו להאי דכתיב *עוד כל ימי הארץ וגו׳*.

© 2004–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

ר׳ אלעזר אמר זמין קב״ה לתקנא עלמא ולאתקנא רוחא בבני נשא בגין דיורכון יומין לעלמין, הה״ד (ישעיה ס״ה:22) *כי כימי העץ ימי עמי*, וכתיב (שם כ״ה:8) *בלע המות לנצח וגו׳*.

[מה ע״ב] *ויאמר אלהים יהי אור ויהי אור*. א״ר יצחק מכאן דעקרן קב״ה להני נטיען ושתיל לון משמע דכתיב *ויהי*.

ר׳ יהודה אומר אור שכבר היה. תנן דכתיב *ויהי אור*. והיה לא כתיב אלא [p. 242] *ויהי* וכד אסתכל קב״ה באנון דרין דרשיעיא דלא יתחזון לההוא נהורא גניז ליה הה״ד (איוב ל״ח:15) *וימנע מרשעים אורם*. ולמאן גניז ליה, לצדיקים, לצדיקייא דוקי׳ כמא דכתיב (תהלים צ״ז:11) *אור זרוע לצדיק ולישרי לב שמחה*.

ויאמר אלהים יהי אור, הה״ד (ישעיה מ״א:2) *מי העיר ממזרח וגו׳*.

וירא אלהים את האור כי טוב. מאי ראה.

א״ר חייא כדקאמרן חמא בעובדייהו דרשיעייא וגניז ליה.

ר׳ אבא אמר *וירא אלהים את האור*, דסליק נהוריה מסייפי עלמא עד סייפי עלמא.

[p. 243] *כי טוב* הוא **[מו ע״א]** לאגנזא ליה דלא יתהנון מניה חייבי עלמא.

אמר רבי שמעון *וירא אלהים את האור כי טוב* דלא אשתכח ביה רתחא. כתיב הכא *כי טוב*, וכתיב התם (במדבר כ״ד:1) *כי טוב בעיני יי׳ לברך את ישראל* וסופא דקרא אוכח דכתיב *ויבדל אלהים בין האור ובין החשך*, ובגין כך לא אשתכח ביה רתחא ואע״ג דשיתף לון קב״ה כחדא.

ת״ח נהירו עלאה למהוי נהיר האי *אור*, ומההוא נהירו חדו לכלא ביה, והוא ימינא לאתעטרא גלופי גליפין בהדיה, והא אתמר דכתיב (תהלים ל״א:20) *מה רב טובך אשר צפנת ליראיך*, דא אור קדמאה דגניז קב״ה לצדיקים כדקאמרן.

ויהי ערב, מסטרא דחשך. *ויהי בקר*, מסטרא דאור. ומגו דאינון משתתפי כחדא כתיב *יום אחד*.

רבי יהודה אמר מאי טעמא בכל יומא ויומא כתיב *ויהי ערב ויהי בקר*. למנדע דהא לית יום בלא לילה ולית לילה בלא יום ולא אבעון לאתפרשא.

אמר רבי יוסי ההוא יום דנפק אור קדמאה אתפשט בכלהו יומי דכתיב בכלהו *יום*.

א״ר אלעזר ממשמע דכתיב בכלהו *בקר* ולאו *בקר* אלא מסטרא דאור קדמאה.

ר׳ שמעון אמר יומא קדמאה אזיל עם כלהו וכלהו ביה בגין לאחזאה דלאו בהו פרודא וכלא חד.

© 2004–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

[p. 244] *ויאמר אלהים יהי אור*, אתפשטותא דהאי אור לתתא, ואלין אינון מלאכין דאתבריאו ביומא קדמאה דאית לון קיומא לאתקימא לסטר ימינא.

וירא אלהים את האור , *את* לאכללא אספקלריא דלא נהרא עם אספקלריא דנהרא דאתמר ביה *כי טוב*.

א״ר אלעזר *את* לאכללא ולאסגאה כלהו מלאכין דאתיין מסטרא דאור דא וכלהון נהרין כקדמיתא בקיומא שלים.

יהי רקיע בתוך המים. א״ר יהודה בהאי אתפרשו מיין עלאין ממיין תתאין. *רקיע*, פשיטותא דמיין והא אתמר, *ויהי מבדיל בין מים למים*, מיין עלאין למיין תתאין:

ויעש אלהים את הרקיע, דעביד ביה עבידתא בסגיאו עלאה. ויהי *רקיע* לא כתיב אלא *ויעש*, דאסגי ליה ברבו סגיא.

א״ר יצחק בשני אתברי גיהנם לחייבי עלמא, בשני אתברי מחלוקת, בשני לא אשתלים ביה עבידתא, ובגין כך לא כתיב ביה *כי טוב* עד דאתא יום תליתאה [p. 245] דאשתלים ביה עבידתא וכתיב ביי *כי טוב* תרי זמני, חד על אשלמות עבידתא דיום שני וחד לגרמיה. ביום תליתאי אתתקן יום שני ואתפרש ביה מחלוקת, וביה אשתלימו רחמי על חייבי גיהנם. ביומא תליתאה משתככין שביבין דגיהנם, בגיני כך אתכליל ביה יום שני ואשתלים ביה.

ר׳ חייא הוה יתיב קמיה דר׳ שמעון. א״ל האי אור ביום ראשון וחשך ביום שני ואתפרשו מיא ומחלוקת הוה ביה, אמאי לא אשתלים ביום ראשון, דהא ימינא כליל לשמאלא.

א״ל על דא הוה מחלוקת, ותליתאה בעי למיעל בינייהו לאכרעא ולאסגאה בהו שלם.

ויאמר אלהים תדשא הארץ דשא. אתחברו מיין עלאין בתתאין למעבד פרין. מיין עלאין רביין ועבדי איבין ותתאי קראן לון לעלאין כנוקבא לגבי דכורא בגין דמיין עלאין דכורין ותתאי נוקבין.

[p. 246] רבי שמעון אמר כל דא הוא לעילא והוא לתתא.

א״ר יוסי אי הכי *אלהים* דקאמר, מאן אלהים.

א״ל אלהים סתם אלהים חיים לעילא. ואי תימא לתתא, אלא לתתא איהו *תולדות* **[מו ע״ב]** כד״א *אלה תולדות השמים והארץ בהבראם*, ואמרינן בה׳ בראם, וההוא דלעילא אבהן דכלא הוא. איהי עבידתא ועל דא ארעא עבדת *תולדות* דהא היא מתעברא כנוקבא מן דכורא.

© 2004–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

ר׳ אלעזר אמר כל חילין הוו בארעא ולא אפיקת חילהא ואינון *תולדות* עד יום השׁשׁי דכתיב *תוצא הארץ נפש חיה*. ואי תימא והא כתיב [p. 247] *ותוצא הארץ דשא*, אלא אפיקת תקון חילהא לאתיישבא כדקא יאות וכלא הוה גניז בה עד דאצטריך, דהא בקדמיתא כתיב צדייא וריקניא כתרגומו ולבתר אתתקנת ואתיישבת וקבילת זרעא ודשאין ועשבין ואילנין כדקא יאות ואפיקת לון לבתר. ו*מאורות* הכי נמי לא שמשו נהורא דלהון עד דאצטריך.

יהי מארת ברקיע השמים, *מארת* כתיב חסר, לאכללא חויא בישא דאטיל זוהמא ועביד פרודא דלא משמש שמשא בסיהרא. *מארת*, לווטין, ועל דא גרים דאתלטייא ארעא דכתיב *ארורה האדמה*, ובגין כך *מארת* כתיב.

[p. 248] *יהי מארת*, דא סיהרא. *ברקיע השמים*, דא שמשא, ותרווייהו בכללא חדא לאזדווגא, לאנהרא עלמין לעילא ותתא, משמע דכתיב *על הארץ* ולא כתיב בארץ , דמשמע לעילא ותתא. חושבן דכלא בסיהרא הוא.

ר׳ שמעון אמר גימטריאות וחושבן תקופות ועבורין כלא הוא ברזא דסיהרא דהא לעילא לאו איהו.

א״ל ר׳ אלעזר ולא, והא כמה חושבנין ושיעורין קעבדי חברייא.

א״ל לאו הכי אלא חושבנא קיימא בסיהרא ומתמן יעול בר נש למנדע לעילא.

א״ל והא כתיב *והיו לאותות ולמועדים*.

א״ל *לאתת* כתיב חסר.

[p. 249] א״ל הא כתיב *והיו*.

א״ל הויין כלהון דיהוון בה כאסקופא דא דאתמליא מכלא, אבל חושבנא דכלא בסיהרא הוא. ת״ח נקודה חד אית ומתמן שירותא לממני דהא מה דלגו דההיא נקודה לא אתידע ולא אתייהב לממני. ואית נקודה לעילא סתים דלא אתגליא כלל ולא אתידע, ומתמן שרותא למבני כל סתים ועמיקא. הכי נמי אית נקודה לתתא דאתגליא ומתמן הוא שרותא לכל חושבנא ולכל מנין, ועל דא הכא הוא אתר לכל תקופות וגימטריאות ועבורין וזמנין וחגי ושבתי, וישראל דדבקי ביה בקב״ה עבדי חושבן לסיהרא ואינון דבקין בה וסלקין לה לעילא דכתיב (דברים ד׳:4) *ואתם הדבקים ביי׳ אלהיכם*.

ישרצו המים שרץ נפש חיה. אמר רבי אלעזר הא אוקמוה דאינון מיין רחישו ואולידו כגוונא דלעילא והא אתמר.

ועוף יעופף על הארץ . יעוף מבעי ליה, מהו *יעופף*.

© 2004–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

א״ר שמעון רזא הוא. *ועוף*, דא מיכאל דכתיב (ישעיה ו׳:6) *ויעף אלי אחד מן השרפים*. *יעופף*, [p. 250] דא גבריאל דכתיב (דניאל ט׳:21) *והאיש גבריאל אשר ראיתי בחזון בתחלה מועף ביעף*.

על הארץ, דא אליהו דאשתכח תדיר בארעא ולא מסטרא דאבא ואמא אשתכח, דאיהו בד׳ טיסין דכתיב (מ״א י״ח:12) *ורוח יי׳ ישאך על אשר לא אדע*. *ורוח יי׳* חד, *ישאך* תרין, *על אשר* תלת, *לא אדע* ארבע.

על פני, דא מלאך המות דאיהו אחשיך פני עלמא וכתיב ביה *וחשך על פני תהום*.

רקיע השמים, כדאמרן עולה ומסטין וכו׳.

[p. 251] אמר רבי אבא והא מלאך המות בשני אתברי, אלא *על הארץ*, דא רפאל דאיהו ממנא לאסוותא דארעא דבגיניה אתרפיאת ארעא וקיים בר נש עלה ורפי לכל חילהא.

על פני רקיע השמים, דא אוריאל, וכלא הוא בקרא. ובגין כך כתיב בתריה *ויברא אלהים את התנינים הגדולים*.

אמר רבי אלעזר אלין לויתן ובת זוגו. ד״א אלין אינון שבעין רברבן ממנן על שבעין עמין, ובגין כך אתבריאו כלהו למהוי שליטאן על ארעא.

ואת כל נפש החיה הרומשת. אלין אינון ישראל דאינון **[מז ע״א]** *נפש* ודאי דההוא *חיה* ואקרון *גוי אחד בארץ*.

[p. 252] *אשר שרצו המים למיניהם*, דאינון משתדלין באורייתא.

ואת כל עוף כנף, אלין צדיקייא דבהון ובגין כך אינון *נפש חיה*. ד״א *ואת כל עוף כנף*, כדקא אתמר אלין שלוחי עלמא.

אמר רבי אבא *נפש חיה* דאינון ישראל בגין דאינון בנין לקב״ה ונשמתהון קדישין מניה אתיין. נפשא דשאר עמים מאן אתר הוא.

אמר רבי אלעזר מאינון סטרי שמאלא מסאבי דמסאבי לון ומסאבי למאן דקרב בהדייהו.

ויאמר אלהים תוצא הארץ נפש חיה למינה, כלהון שאר חיוון אחרנין, כל חד וחד כפום זיניה.

וא״ר אלעזר האי מסייע למה דאמרן *נפש חיה* אלין ישראל דאינון *נפש חיה* קדישא עלאה. *בהמה ורמש וחיתו ארץ*, אלין שאר עמין דלאו אינון *נפש חיה* אלא ערלה כדקאמרן.

[p. 253] *נעשה אדם בצלמנו כדמותנו*, דאתכליל בשית סטרין, כליל מכלא כגוונא דלעילא בשייפי מתקנן ברזא דחכמתא כדקא יאות, כלא תקונא עלאה. *נעשה אדם*, רזא דכר

© 2004–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

ונוקבא, כלא בחכמתא קדישא עלאה. *בצלמנו כדמותנו*, לאשתכללא דא בדא למהוי הוא יחידאי בעלמא, שליט על כלא.

וירא אלהים את כל אשר עשה והנה טוב מאד. הכא אתתקן מה דלא אתמר *כי טוב* בשני בגין דאתברי ביה מותא והכא אתמר *והנה טוב מאד*. [p. 254] ואזלא כמה דאמרי חבריא והנה טוב מות.

וירא אלהים את כל אשר עשה. וכי לא חמא ליה קודם, אלא כלא חמא ליה קב״ה ומאן דאמר *את כל* לאסגאה כל דרין דייתון לבתר כן ו*כל* מה דיתחדש בעלמא בכל דרא ודרא עד לא ייתון לעלמא.

אשר עשה. דא כל עובדא דבראשית דתמן אתברי יסודא ועקרא לכל מה דייתי ויתחדש בעלמא לבתר כן, ובגין כך חמא ליה קב״ה עד לא הוה ושוי כלא בעובדא דבראשית.

יום הששי. מאי שנא בכלהו יומי דלא אתמר בהו ה״א, אלא הכא כד אשתכלל עלמא אתחברת נוקבא בדכורא בחבורא חד ה׳ *בששי* למהוי כלא חד.

[p. 255] *ויכלו*. אשתכללו כלא כחד, אשתכללו מכלא ואשתלימו בכלא.

ויכלו השמים והארץ. רבי אלעזר פתח (תהלים ל״א:20) *מה רב טובך אשר צפנת ליראיך וגו׳*. ת״ח עבד קב״ה לבר נש בעלמא ואתקין ליה למהוי שלים בפולחניה ולאתקנא ארחוי בגין דיזכי לנהורא עלאה דאגניז קב״ה לצדיקייא, כד״א (ישעיה ס״ד:3) *עין לא ראתה אלהים זולתך יעשה למחכה לו*. ובמה זכי ליה בר נש לההוא נהורא. באורייתא, דכל מאן דאשתדל באורייתא זכי בכל יומא למהוי ליה חולקא בעלמא דאתי [p. 256] ואתחשב ליה כאלו באני עלמין, דהא באורייתא אתבני עלמא ואשתכלל, הה״ד (משלי ג׳:19) *יי׳ בחכמה יסד ארץ*, וכתיב (שם ח׳:30) *ואהיה אצלו אמון ואהיה שעשועים יום יום*. וכל דאשתדל בה שכליל עלמא וקיים ליה.

ות״ח ברוחא עבד קב״ה עלמא וברוחא מתקיימא, רוחא דאינון דלעאן באורייתא וכל שכן רוחא דהבל דרביי דבי רב.

מה רב טובך. דא טובא דאתגניז *ליראיך*, לאינון דחלי חטאה.

פעלת לחוסים בך. מאי *פעלת*. דא עובדא דבראשית.

© 2004–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

רבי אבא אמר דא ג״ע, דהא באומנא דאומנותא עבד ליה קב״ה בארעא כגוונא דלעילא לאתתקפא ביה צדיקייא, **[מז ע״ב]** הה״ד (תהלים ל״א :20) *פעלת לחוסים בך נגד בני אדם*, דהא הוא [p. 257] *נגד בני אדם*, ואחרא נגד עלאין קדישין.

אר׳ שמעון ואפילו אחרא *נגד בני אדם* הוי לאתכנשא ביה צדיקייא דעבדי רעותיה דמאריהון.

ויכלו, דכלו עובדין דלעילא ועובדין דלתתא. *השמים והארץ*, לעילא ותתא.

ר׳ שמעון אמר עובדא ואומנותא דאורייתא שבכתב ועובדא ואומנותא דתורה שבעל פה.

וכל צבאם, אלין פרטי דאורייתא, אפין דאורייתא, שבעים פנים לתורה.

ויכלו, דאתקיימו ואשתכללו דא בדא.

שמים וארץ, פרט וכלל.

וכל צבאם, רזי דאורייתא, דכיאן דאורייתא, מסאבן דאורייתא.

[p. 258] *ויכל אלהים ביום השביעי*, דא תורה שבעל פה דאיהי *יום שביעי* ובה אשתכלל עלמא דאיהי קיומא דכלא.

מלאכתו אשר עשה, ולא *כל מלאכתו*, דהא תורה שבכתב אפיק כלא בתוקפא דכתב דנפיק מחכמתא.

תלת זמנין הכא *ביום השביעי*. *ויכל אלהים ביום השביעי*, *וישבות ביום השביעי*, *ויברך אלהים את יום השביעי*, הא תלת. *ויכל אלהים ביום השביעי*, דא תורה שבעל פה דעם *יום השביעי* דא אשתכלל עלמא כדקא אמרן. *וישבות ביום השביעי*, דא יסודא דעלמא. בספרא דרב ייבא סבא דא יובלא ועל כך כתיב הכא *מכל מלאכתו* דכלא נפיק [p. 259] מניה. ואנן דא יסודא כדקאמרן דהא נייחא ביה הוי יתיר מכלא. *ויברך אלהים את יום השביעי*, דא כהן גדול דמברך לכלא והוא נטיל ברישא וברכאן ביה שריין לברכא ואקרי *שביעי*.

רבי ייסא סבא אמר הני תרי חד ביסודא וחד בעמודא דאמצעיתא, אבל הני תלת חד במעלי שבתא דליליא וחד דיומא וחד דעלמא דאתי דאיהו שבת הגדול.

ויקדש אותו. למאן. לההוא אתר דאת קיימא ביה שריא, כד״א (שמואל ב׳ ט״ו :25) *והראני אותו ואת נוהו*. ובהאי אתר שריין כל [p. 260] קדושין דלעילא ונפקי מניה לכנסת ישראל למיהב לה תפנוקי לחם פנג. ואזלא הא כמה דכתיב (בראשית מ״ט :20) *מאשר שמנה לחמו והוא יתן מעדני מלך*. *מאשר*, דא קיים שלים. *שמנה לחמו*, דהוה *לחם עוני* אתהדר למהוי לחם פנג. *והוא יתן מעדני מלך*. מאן *מלך*. דא כנסת ישראל. הוא יהיב לה כל תפנוקין דעלמין, וכל קדושין דנפקין מלעילא מהא אתר נפקין. ועל דא *ויקדש אותו*.

כי בו שבת. ביה נייחא דכלא, ביה נייחא דעלאין ותתאין. ביה שבתא ארעא לנייחא.

© 2004–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

אשר ברא אלהים. מכללא דזכור נפקא שמור לאתקנא עבידתא דעלמא.

לעשות, דא אומנא דעלמא, למעבד עבידתא דכלא.

[p. 261] תו פריש ר׳ שמעון מלה ואמר כתיב (דברים ז׳:9) *שומר הברית והחסד*. *שומר*, דא שומר ישראל. *הברית*, כדקאמרן. *והחסד*, דא אברהם, וכנסת ישראל היא *שומר הברית והחסד*. דא הוא נטיר פתחא דכלא, ביה תליין כל עבידן דעלמא. ודאי *אשר ברא אלהים לעשות*, לשכללא ולאתקנא כלא, כל חד וחד כל יומא ויומא, ולאפקא רוחין ונשמתין ואפילו רוחין ושדין. ואי תימא דלאו אינון תיקונא דעלמא, לאו הכי דהא אינון תיקונא דעלמא הוו, לאלקאה בהו לחייבי עלמא, דאינון אזלין לקבלייהו לאוכחא להו. מאן דאזיל לשמאלא אתאחיד בסטרא שמאלא לגבייהו. בגיני כך לתיקונא דעלמא הוו.

תא חזי מה כתיב בשלמה, (שמואל ב׳ ז׳:14) *והוכחתיו בשבט אנשים ובנגעי בני אדם*. מאן *נגעי בני אדם*. אלין אינון מזיקין.

[p. 262] תא חזי בשעתא דאתבריאו אתקדש יומא ואשתארו רוחא בלא גופא, ואלין אינון בריין דלא **[מח ע״א]** אשתכללו ומסטר שמאלא אינון, זוהמא דדהבא, ועל דא בגין דלא אשתכללו ואינון פגימין שמא קדישא לא שריא בהו ולא אתדבקו ביה, ודחילו דלהון משמא קדישא איהו וזעין ודחלין מניה דהא שמא קדישא לא שריא באתר פגים.

ות״ח האי ב״נ דאתפגים דלא שבק בר בהאי עלמא כד נפיק מניה לא אתדבק בשמא קדישא ולא עאלין ליה בפרגודא בגין דאיהו פגים ולא אשתלים, ואילנא דאתעקר בעיא נטיעא זמנא אחרא בגין דשמא קדישא אשתלים בכל סטרין, ופגימו לא אתדבק ביה לעלמין.

ות״ח הני בריין פגימין אינון מעילא ומתתא ובגיני כך לא מתדבקן לעילא ולא מתדבקן לתתא, ואלין *ברא אלהים לעשות*, דלא אשתלימו עילא ותתא. ואי תימא הא רוחין אינון, אמאי לאו לעילא, אלא כיון דלא אשתלימו לתתא בארעא [p. 263] לא אשתלימו לעילא. וכלהו מסטר שמאלא קא אתיין ומתכסיין מעינא דבני נשא וקיימי לקבלייהו לאבאשא לון.

תלת לון כמלאכי השרת, ותלת לון כבני נשא והא אוקמוה. בתר דאתבריאו רוחין אישתככו אינון רוחין בתר רחייא דנוקבא דתהומא רבא ליליא דשבתא ויומא דשבתא. כיון דנפק קדושתא דיומא ולא אשתלימו נפקו לעלמא ושטאן לכל סטרין, ובעיא עלמא לאתנטרא מנייהו דהא כדין כל סטר שמאלא אתער ואשא דגיהנם מלהטא, וכל אינון דבסטר שמאלא אזלין ושטאן בעלמא ובעאן לאתלבשא בגופא ולא יכלין. כדין בעינן לאסתמרא מנייהו ואתקינו שיר דפגעים בכל שעתא דדחילו דלהון שריא בעלמא.

© 2004–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

ת״ח כד אתקדש יומא במעלי שבתא סוכת שלום שריא ואתפריסת בעלמא. מאן סוכת שלום. דא שבתא, וכל רוחין ועלעולין ושדין וכל סטרא דמסאבא כלהו טמירין ועאלין בעינא דריחייא דנוקבא דתהומא רבא, דהא כיון דאתער קדושתא על עלמא רוח מסאבא לא אתער בהדיה, ודא עריק מקמיה דדא. וכדין עלמא בנטירו עלאה ולא בעינן לצלאה על נטירו כגון שומר את עמו ישראל לעד, דהא דא ביומי דחול אתתקן [p. 264] דעלמא בעיא נטירו, אבל בשבת סוכת שלום אתפריסא על עלמא ואתנטיר בכל סטרין, ואפילו חייבי גיהנם נטירין אינון וכלא בשלמא אשתכחו עלאין ותתאין, ובגין כך בקדושא דיומא מברכינן הפורס סכת שלום עלינו ועל כל עמו ישראל ועל ירושלם. אמאי על ירושלם. אלא דא היא מדורא דההיא סכה ובעינן לזמנא לההיא סכה דיתפרסא עלנא ולמשרא עמנא ולמהוי מגינא עלנא כאמא דשרייא על בנין ובג״ד לא דחלין מכל סטרין, ועל דא הפורס סוכת שלום.

ת״ח בשעתא דישראל מברכין ומזמנין להאי סכת שלום, אושפיזא קדישא, ואמרי הפורס סכת שלום, כדין קדושתא עלאה נחתא ופריסת גדפהא עלייהו דישראל ומכסיא לון כאמא על בנין, וכל זינין בישין אתכנישו מעלמא ויתבי ישראל תחות קדושתא דמאריהון. וכדין דא סכת שלום יהיב נשמתין חדתין לבנהא. מאי טעמא. בגין דכדין זמן זווגא ונטלת נשמתין ובה שריין ומינה נפקין, וכיון דשריא ופריסת גדפהא על בנהא, אריקת נשמתין חדתין לכל חד וחד.

תו אמר רבי שמעון על דא תנינן שבת דוגמא דעלמא דאתי איהו. הכי הוא ודאי ועל דא שמיטה ויובל דוגמא [p. 265] דא בדא, ושבת ועלמא דאתי הכי הוא. וההוא תוספת דנשמתא מרזא *זכור* קא אתיא על האי סכת שלום דנטיל **[מח ע״ב]** מעלמא דאתי, ודא תוספת יהבת לעמא קדישא ובההוא תוספת חדאן ויתנשי מנייהו כל דחילו וכל צערין וכל עאקו, כד״א (ישעיה י״ד:3) *ביום הניח יי׳ לך מעצבך ומרגזך ומן העבודה הקשה אשר עבד בך.*

ובליליא דשבתא בעי ב״נ לאטעמא מכלא בגין לאחזאה דהאי סכת שלום מכלא אתכלילת, ובלבד דלא יפגים מיכלא חדא ליומא ואית דאמרי תרין לתרין סעודתי אחרנין דיומא ושפיר.

[p. 266] נר של שבת לנשי עמא קדישא אתייהיבת לאדלקא, וחברייא הא אמרו דאיהי כבאת בוצינא דעלמא ואחשיכת ליה כו׳, ושפיר, אבל רזא דמלה האי סכת שלום מטרוניתא דעלמא איהי ונשמתין דאינון בוצינא עלאה בה שריין, ועל דא מטרוניתא בעיא לאדלקא דהא בדוכתהא אתאחדת ועבדת עובדא. ואתתא בעיא בחדוה לאדלקא בוצינא דשבת למיזכי ליקרא עילאה וזכו רב לגרמה, דתזכי לבנין קדישין דיהון בוצינא דעלמא באורייתא ובדחלתא ויסגון שלמא בעלמא, ויהיבת לבעלה אורכא דחיין. בגין כך בעיא לאזדהרא.

© 2004–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

ת״ח שבת ליליא ויומא, *זכור* ו*שמור* איהו כחדא, ועל דא כתיב *זכור את יום השבת לקדשו*, וכתיב *שמור את יום השבת*, *זכור* לדכורא *שמור* לנוקבא וכלא חד. [p. 267] זכאין אינון ישראל חולקיה דקב״ה, עדביה ואחסנתיה. עלייהו כתיב (תהלים קמ״ד:15) *אשרי העם שככה לו אשרי העם שיי׳ אלהיו*.

ויבן יי׳ אלהים את הצלע אשר לקח מן האדם לאשה ויביאה אל האדם. א״ר שמעון כתיב (איוב כ״ח:23) *אלהים הבין דרכה והוא ידע את מקומה*. האי קרא גוונין סגיאין אית ביה, אלא *אלהים הבין דרכה*, כד״א *ויבן יי׳ אלהים את הצלע*. דא תורה שבע״פ דאית בה דרך, כד״א (ישעיה מ״ג:16) *הנותן בים דרך*. בגיני כך *אלהים הבין דרכה*.

והוא ידע את מקומה. מאן *מקומה*, דא תורה שבכתב דאית בה דעת.

יי׳ אלהים. שם מלא לאתקנא לה בכלא, ועל דא אתקרי חכמה ואתקרי בינה, בגין דהוה בשם מלא *יי׳ אלהים* בכלא, בשלימו דתרי שמהן.

[p. 268] *את הצלע*. דא אספקלריא דלא נהרא, כד״א (תהלים ל״ה:15) *ובצלעי שמחו ונאספו*.

אשר לקח מן האדם, בגין דהא מתורה שבכתב נפקת.

לאשה, לאתקשרא בשלהובא דסטר שמאלא דהא אורייתא מסטרא דגבורה אתייהיבת. *לאשה*, למהוי אש ה׳, קשיר כחדא.

ויביאה אל האדם, בגין דלא בעיא לאשתכחא בלחודהא אלא לאתכללא ולאתחברא בתורה שבכתב. כיון דאתחברת בהדיה הוא יזון לה ויתקן לה ויתן לה מה דאצטריך. מכאן אוליפנא מאן דאנסיב ברתיה עד לא תיעול לבעלה אבוה ואמה מתקנין לה ויהבין לה כל מה דאצטריך. כיון דאתחברת בבעלה הוא יזון לה והוא יתן לה מה דבעיא.

ת״ח בקדמיתא כתיב *ויבן יי׳ אלהים את הצלע*, דאבא ואמא מתקנין לה, ולבתר *ויביאה אל האדם*, לאתקשרא כלא כחדא ולאתחברא חד בחד, והוא יהיב לה מה דאצטריך.

[p. 269] ד״א *אלהים הבין דרכה*. ברתא בבי אמא, היא אסתכלא בכל יומא בכל מה דבעיא ברתה, דכתיב (איוב כ״ח:23) *אלהים הבין דרכה*. כיון דחברת לה בבעלה הוא יהיב לה כל מה דבעיא ויתקן עובדהא, הה״ד *והוא ידע את מקומה*. **[מט ע״א]**

ד״א האי קרא על חכמתא עילאה אתמר ואתקשר ברזין עלאין, דהא נקודה קדמאה לית מאן דידע בה כלל אבל *אלהים הבין דרכה*, דא עלמא דאתי, והוא, דא טמירא דכל טמירין, סתימא דכל סתימין דאקרי הוא ולא ידיע בשמא.

© 2004–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

כתיב *וייצר יי׳ אלהים את האדם*. הכא אשתכלל בכלא, בימינא ובשמאלא, והא אוקימנא דאתכליל ביצר הטוב וביצר רע. אמאי. אלא יצר טוב לגרמיה, יצר הרע לאתערא לגבי נוקביה, ומסטר שמאלא אתער תדיר לגבי נוקבא ואתקשר בהדה, ובגין כך אתקרי *אשה*.

[p. 270] ות״ח יצר טוב ויצר הרע בגין דנוקבא אתכלילת בהו ואתקשרא בהדייהו, ולא מתקשרא עד דיצר הרע אתער לגבה ומתקשרן דא בדא. וכיון דמתקשרן דא בדא כדין אתער יצר טוב דאיהו חדוה ואייתי לה לגביה. ולעילא סטרא דצפון ממש דאיהו חדוה בלא זוהמא דיצר הרע אחיד בה בקדמיתא דכתיב (שיר ב׳:6) *שמאלו תחת לראשי*, ולבתר *וימינו תחבקני*, ואתיהבת בין ימינא לשמאלא לאתזנא, ועל דא *וייצר יי׳ אלהים* שם מלא לגבי תרין סטרין אלין.

את האדם. הא אוקימנא דכר ונוקבא כחדא ולא הוו מתפרשן למהוי אפין באפין.

מה כתיב, *עפר מן האדמה*. השתא קיימא לאתתקנא.

ת״ח אתתא כד אתחברת בבעלה אתקריאת על שם בעלה, איש אשה, צדיק צדק, איהו עופר ואיהי עפר. וכדין איהו צבי ואיהי צביה, (יחזקאל כ׳:6) *צבי היא לכל הארצות*.

כתיב (דברים ט״ז:21) *לא תטע לך אשרה כל עץ אצל מזבח יי׳ אלהיך אשר תעשה לך*. *אצל מזבח*. וכי לעילא מניה או באתר אחרא מאן שרייה. אלא הא אוקימנא *אשר* דא בעלה דאתתא, היא אתקריאת על שום בעלה *אשרה*, [p. 271] ועל דא כתיב (מלכים ב׳ כ״ג:4) *לבעל ולאשרה*. בגין כך כתיב *לא תטע לך אשרה אצל מזבח יי׳ אלהיך*, לקבל אתר דההוא *מזבח יי׳*, דהא *מזבח יי׳* איהו קיימא על דא, ועל דא לקבלה *לא תטע לך אשרה* אחרא.

ת״ח בכל אתר כל אינון פלחי שמשא אקרון עובדין לבעל ואינון דפלחין לסיהרא איקרון עובדי אשרה, ועל דא *לבעל ולאשרה*, ו*אשרה* אתקרי על שום בעלה אשר. אי הכי אמאי אתעבר שמא דא. אלא *אשרה* על שום דכתיב (בראשית ל׳:13) *באשרי כי אשרוני בנות*, והא דלא אשרוה שאר עמין וקיימי אחרא תחותה, ולא עוד אלא דכתיב (איכה א׳:8) *כל מכבדיה הזילוה*. ובגין כך אתעבר שמא דא ובגין דלא יתתקפון אינון דעבדי שאר עמין. וקרינן *מזבח* דאיהו *מאדמה* דכתיב (שמות כ׳:22) *מזבח אדמה וגו׳*, בגיני כך *עפר מן האדמה*.

ויפח באפיו נשמת חיים. מלה אתכליל, אבל *ויפח באפיו נשמת חיים*, בההוא *עפר*, כנוקבא דמתעברא מן דכורא דהא מתחברן ואתמליא האי *עפר* מכלא. ומאן איהו. רוחין ונשמתין.

ויהי האדם לנפש חיה. השתא אתתקן וקיים *אדם* לאתקנא ולמיזן *לנפש חיה*.

© 2004–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

[p. 272] *ויבן יי׳ אלהים*. אוף הכי נמי בשם מלא, דהא אבא ואמא אתקינו לה עד לא אתת לבעלה.

את הצלע, כד״א (שיר א׳:5) *שחורה אני ונאוה*, אספקלריא דלא נהרא, אבל אבא ואמא אתקינו לה לאתפייסא בעלה בהדה.

ויביאה אל האדם. מהכא אוליפנא דבעאן אבא ואמא דכלה לאעלא לה ברשותיה דחתן, כד״א (דברים כ״ב:16) *את בתי נתתי לאיש הזה*. מכאן ואילך בעלה ייתי לגבה דהא ביתא דילה הוא דכתיב (בראשית כ״ט:23) *ויבא אליה, ויבא גם אל רחל*. בקדמיתא *ויביאה אל האדם*, דעד הכא אית לאבא ולאמא למעבד. לבתר איהו ייתי לגבה וכל ביתא דילה הוא ויטול רשות מינה. ועל דא אתערנא דכתיב (שם כ״ח:21) *ויפגע במקום וילן שם*, דנטל רשו בקדמיתא. מכאן אוליפנא דמאן דמתחבר **[מט ע״ב]** באנתתיה בעי למפגע ולבסמא לה במלין, ואי לאו לא יבית לגבה, בגין דיהא רעותא דלהון כחדא בדלא אניסו.

[p. 273] *וילן שם כי בא השמש*. לאחזאה דאסיר ליה לבר נש לשמשא ערסיה ביממא.

ויקח מאבני המקום וישם מראשותיו. הכא אוליפנא דאלו יהון למלכא ערסי דדהבא ולבושי יקר למיבת בהו ומטרוניתא תתקין ליה ערסא מתתקן באבנין, ישבוק דיליה ויבית במה דאיהי תתקין דכתיב *וישכב במקום ההוא*.

ת״ח מה כתיב הכא, *ויאמר האדם זאת הפעם וגו׳*. הא בסימו דמלין לאמשכא עמה חביבותא ולאמשכא לה לרעותיה לאתערא עמה רחימותא. חמי כמה בסימין, כמה אינון מילי רחימותא, *עצם מעצמי ובשר מבשרי*, בגין לאחזאה לה דאינון חד בלא פרודא.

השתא שרי לשבחא לה, *לזאת יקרא אשה*, דא היא דלא אשתכח כוותה, דא היא יקרא דביתא. כלהון נשין גבה כקופא בפני בני נשא, אבל *לזאת יקרא אשה*, שלימו דכלא, *לזאת* ולא לאחרא, כד״א (משלי ל״א:29) *רבות בנות עשו חיל ואת עלית על כלנה*.

על כן יעזב איש את אביו ואת אמו ודבק באשתו והיו לבשר אחד. כלא לאמשכא לה ברחימו ולאתדבקא בהדה. כיון דאתער לגבה כל מלין אלין מה כתיב, *והנחש היה ערום מכל חית השדה וגו׳*. הא אתער יצר הרע לאחדא בה, לקשרא לה בתיאובתא דגופא ולאתערא לגבה מלין אחרנין דיצר הרע אתענג בהו, עד לבתר מה כתיב, *ותרא האשה כי טוב העץ למאכל וכי תאוה הוא לעינים ותקח מפריו ותאכל*, [p. 274] קבילת ליה ברעותא, *ותתן גם לאישה עמה*. הא כדין היא אתערא לגביה בתיאובתא למיהב ליה רעותא ורחימו. דא מלה לאחזאה עובדא לבני נשא כגוונא דלעילא.

אמר רבי אלעזר אי הכי במאי נוקים ליה לעילא יצר הרע דאחיד בה בנוקבא.

© 2004–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

אמר ליה הא אתערא ברזא דשמאלא וימינא, כגוונא דא יצר טוב ויצר רע, יצר טוב מימינא ויצר רע משמאלא, אלין לעילא ואלין לתתא. ושמאלא לעילא אחיד בה בגופא לקשרא לה כחדא, כד״א (שיר ב׳:6) *שמאלו תחת לראשי וגו׳*. ועל דא מלין אתפרשן לעילא ותתא עד הכא, מכאן ולהלאה מלין בזוטא דזיפתא לזעירין דטינקין לפרשא מלה, והא אתערו ביה חברייא.

ר׳ שמעון הוה אזיל לטבריה והוו עמיה רבי יוסי ורבי יהודה ור׳ חייא. אדהכי חמו ליה לרבי פנחס דהוה אתי. כיון דאתחברו כחדא נחתו ויתבו תחות אילני טורא.

אמר רבי פנחס הא יתיבנא, מאלין מלי מעלייתא דאת אמר בכל יומא בעינא למשמע.

פתח רבי שמעון ואמר (בראשית י״ג:3) *וילך למסעיו מנגב ועד בית אל. וילך למסעיו*. למסעו מבעי ליה, מאי *למסעיו*. אלא תרין מטלנין אינון, חד דידיה וחד [p. 275] דשכינתא, דהא כל בר נש בעי לאשתכחא דכר ונוקבא בגין לאתקפא מהימנותא וכדין שכינתא לא אתפרשא מניה לעלמין.

ואי תימא מאן דנפיק לאורחא דלא אשתכח דכר ונוקבא, שכינתא אתפרשא מניה. תא חזי האי מאן דנפיק לאורחא יסדר צלותיה קמי קב״ה בגין לאמשכא עליה שכינתא דמריה עד לא יפוק בזמנא דאשתכח דכר ונוקבא. כיון דסדר צלותיה ושכינתא שרייא עליה יפוק, דהא שכינתא אזדווגת בהדיה בגין דישתכח דכר ונוקבא, דכר ונוקבא במתא דכר ונוקבא בחקלא, הה״ד (תהלים פ״ה:14) *צדק לפניו יהלך וישם לדרך פעמיו*.

ת״ח כל **[נ ע״א]** זמנא דבר נש אתעכב באורחא בעי לנטרא עובדוי בגין דזווגא עלאה לא יתפרש מניה וישתכח פגים בלא דכר ונוקבא. במתא אצטריך כד נוקביה [p. 276] עמיה, כ״ש הכא דזווגא עלאה אתקשרת ביה. ולא עוד אלא דהא זווגא נטיר ליה בארחא ולא מתפרשא מניה עד דיתוב לביתיה.

בשעתא דעאל לביתיה בעא לחדתא דביתהו בגין דדביתהו גרמא ליה ההוא זווגא עלאה. כיון דאתא לגבה בעי לחדתא לה בגין תרין גווני, חד בגין דחדוותא דהאי זווגא חדוותא דמצוה היא וחדוותא דמצוה חדוותא דשכינתא איהו, ולא עוד אלא דאסגי שלום לתתא, הה״ד (איוב ה׳:24) *וידעת כי שלום אהלך ופקדת נוך ולא תחטא*. וכי אי לא פקיד לאתתיה חטא איהו. הכי הוא ודאי, בגין דגרע יקר זווגא עלאה דאזדווגת ביה ודביתהו גרמא ליה. וחד דאי מתעברא אתתיה זווגא עלאה אריקת ביה נשמתא קדישא, דהאי ברית אקרי ברית דקב״ה. ועל דא בעי לכוונא בחדוותא דא כמה דבעי בחדוותא דשבת דאיהו זווגא דחכימין. ועל דא *וידעת כי שלום*

© 2004–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

אהלך, [p. 277] דהא שכינתא אתיא עמך ושריא בביתך, ועל דא (שם) *ופקדת נוך ולא תחטא*. מאי *ולא תחטא*. לשמשא קמי שכינתא חדוותא דמצוה.

כגוונא דא תלמידי חכמים דמתפרשן מנשייהו כל אינון יומין דשבתא בגין לאתעסקא באורייתא, זווגא עלאה אזדווג בהו ולא מתפרשא מנייהו בגין דמשתכחי דכר ונוקבא. כיון דעאל שבת בעיין תלמידי חכמים לחדתא לדביתהו בגין יקר דזווגא עלאה ולכוונא לבייהו ברעותא דמאריהון כמה דאתמר.

כגוונא דא האי מאן דאתתיה ביומי מסאבו ונטיר לה כדקא יאות כל אינון יומין זווגא עלאה אזדווג בהדיה ואשתכח דכר ונוקבא. כיון דאתדכיאת אתתיה בעי לחדתא לה חדוה דמצוה, חדוה עלאה. וכלהו טעמי דקא אמרן בחד דרגא סלקין. סתמא דמלה, כל אינון בני מהימנותא בעיין לכוונא לבא ורעותא בהאי.

ואי תימא אי הכי שבחא הוא דבר נש כד נפיק לארחא יתיר מן ביתיה בגין זווגא עלאה דאזדווגת בהדיה. תא חזי בזמנא דב״נ הוא בביתיה עקרא דביתא דביתהו בגין דשכינתא לא אתעדי מן ביתא בגין דביתהו, כמה דתנינן (בראשית כ״ד:67) *ויביאה יצחק האהלה שרה אמו*, דשרגא אתדלקת. מ״ט, בגין דשכינתא אתת לביתא.

[p. 278] רזא דמלה אמא עלאה לא אשתכחת גבי דכורא אלא בזמנא דאתתקנת ביתא ואתחברו דכר ונוקבא. כדין אמא עלאה אריקת ברכאן לברכא לון. כגוונא דא אמא תתאה לא אשתכחת לגבי דכורא אלא בזמנא דאתתקנת ביתא ואתי דכר לגבה דנוקביה ואתחברו כחדא. כדין אמא תתאה אריקת ברכאן לברכא לון. ועל דא בתרי נוקבין אתעטר דכורא בביתיה כגוונא דלעילא, והיינו רזא דכתיב (שם מ״ט:26) *עד תאות גבעות עולם*. האי *עד* תיאובתא *דגבעות עולם* ביה, נוקבא עלאה לאתקנא ליה ולאעטרא ליה ולברכא ליה, נוקבא תתאה לאתחברא ביה ולאתזנא מניה.

וכגוונא דא לתתא כד דכורא אנסיב *תאות גבעות עולם* לגביה ואתעטר בתרי נוקבי, חד עלאה וחד תתאה, עלאה לארקא עליה ברכאן, תתאה לאתזנא מניה ולאתחברא בהדיה, וב״נ בביתיה *תאות גבעות עולם* לגביה ואתעטר בהו. כד נפיק בארחא לאו הכי. אימא עלאה אתחברת בהדיה ותתאה אשתארת. כד תב לביתיה בעי לאתעטרא בתרי נוקבי כדאמרן.

אמר ר׳ פנחס אפילו בקילפי סנפירי קטרא לא פתחי **[נ ע״ב]** פטרא קמך.

א״ר שמעון כגוונא דא אורייתא קאים בין תרי בתים כמה דכתיב (ישעיה ח׳:14) *לשני בתי ישראל*, חד סתימא עלאה וחד [p. 279] דאתגליא יתיר. סתימא עלאה דא *קול גדול* דכתיב (דברים ה׳:19) *קול גדול ולא יסף*. והאי קול פנימאה איהו דלא אשתמע ולא אתגליא ודא הוא

© 2004–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

כד נביע בי גרון אפיק ה׳ בחשאי ונביע תדיר ולא פסיק, ואיהי דקה פנימאה דלא אשתמע לעלמין.

ומהכא נפקא אורייתא דאיהו *קול יעקב* והאי אשתמע דנפקא מההיא דלא אשתמע, ולבתר אתאחיד דבור בהדיה ונפיק לבר מחיליה ומתוקפיה. וקול דיעקב דאיהו אורייתא אחיד בין תרי נוקבי, אחיד בהאי פנימאה דלא אשתמע ואחיד בהאי דלבר דאשתמע.

תרין אינון דלא אשתמעו ותרין אינון דאשתמעו. תרין דלא אשתמעו, דא הוא חכמה עלאה סתימאה דקיימא במחשבה דלא אתגליא ולא אשתמע. לבתר נפקא ואתגליא זעיר בחשאי דלא אשתמע, ההוא דאקרי *קול גדול* דהוא דק ונפיק בחשאי.

תרין אינון דאשתמעו, אינון דנפקי מהכא, קול דיעקב ודבור דאתאחיד בהדיה. האי *קול גדול* דאיהו בחשאי דלא אשתמע איהי בית לחכמה עלאה, וכל נוקבא בית אקרי, והאי דבור בתראה איהו בית לקול דיעקב דאיהו רזא דאורייתא. ועל דא אורייתא שריא בב״ית, *ב׳ ראשית*.

פתח ואמר *בראשית ברא אלהים*, היינו דכתיב *ויבן יי׳ אלהים* [p. 280] *את הצלע*. *את השמים*, היינו דכתיב *ויביאה אל האדם*. *ואת הארץ* כד״א *עצם מעצמי*.

פתח ר׳ שמעון ואמר (תהלים ק״י:1) *נאם יי׳ לאדוני שב לימיני עד אשית אויביך הדום לרגליך*. *נאם יי׳ לאדוני*, דרגא עלאה לדרגא תתאה קאמר *שב לימיני*, לאתקשרא מערבית בדרומית, שמאלא בימינא, בגין לתברא חיליהון דשאר עמין. *נאם יי׳ לאדוני*. *נאם יי׳*, דא יעקב. *לאדוני*, דא (יהושע ג׳:11) *ארון הברית אדון כל הארץ*.

[p. 281] ד״א *נאם יי׳*, דא יובלא. *לאדוני*, דא שמיטה, דכתיב ביה (שמות כ״א:5) *אהבתי את אדוני*. *שב לימיני*, דהא ימינא ביובלא שריא ושמיטה בעי לאתקשרא בימינא.

ת״ח שמיטה דא לא אתקשר בקיומא שלים בימינא ובשמאלא מיומא דאשתכחת. כד בעיא לאתקשרא אושיט דרועא שמאלא לקבלה וברא האי עלמא, ובגין דהוה מסטרא דשמאלא לית ביה קיומא עד זמנא דאלף שביעאה, דבההוא יומא איקרי חד, ותתקשר כדין בימינא וכדין תהוי בין ימינא ושמאלא בקיומא שלים, וישתכחון *שמים חדשים וארץ חדשה*, וכדין לא תעדי מתמן לעלמין.

אי הכי במאי נוקים *שב לימיני*. אלא עד זמנא ידיעא דכתיב *עד אשית אויביך* [p. 282] *הדום לרגליך*, ולא תדיר. אבל בההוא זמנא לא תעדי מתמן לעלמין דכתיב (ישעיה נ״ד:3) *כי ימין ושמאל תפרוצי*, למהוי כלא חד.

© 2004–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

תא חזי *את השמים*, דא שכינתא עלאה. *ואת הארץ* , דא שכינתא דלתתא באתחברותא דדכר ונוקבא כחדא, והא אתמר כמה דאתערו ביה חברייא עד כען.

בעו למיזל, קמו. אמר ר׳ שמעון מלה הכא גבן. פתח ואמר תרי קראי כתיבי (דברים ד׳ :24) *יי׳ אלהיך אש אוכלה הוא*, וכתיב *ואתם הדבקים ביי׳ אלהיכם חיים כלכם היום*. הני קראי אוקימנא לון בכמה אתר ואתערו בהו חברייא.

ת״ח *כי יי׳ אלהיך אש אוכלה הוא*. הא אתמר מלה בגו חברייא דאית אשא אכלא אשא ואכיל ליה ושצי ליה, בגין דאית אשא תקיפא מאשא ואוקמוה. אבל ת״ח מאן דבעי למנדע חכמתא [p. 283] ביחודא קדישא יסתכל בשלהובא דסלקא מגו גחלתא או מגו בוצינא דדליק, דהא שלהובא לא סלקא אלא **[נא ע״א]** כד אתאחד במלה גסה.

ת״ח בשלהובא דסלקא אית תרין נהורין, חד נהורא חוורא דנהיר וחד נהורא דאתאחיד בה, אוכמא או תכלא. ההוא נהורא חוורא איהו לעילא וסלקא באורח מישור ותחותיה ההוא נהורא תכלא או אוכמא דאיהו כרסיא לההוא חוורא, וההוא חוורא שארי עלויה ואתאחידו דא בדא *למהוי* חד. דא נהורא אוכמא גוון תכלא דאיהו לתתא הוא כרסיא דיקר לההוא חוורא, ועל דא רזא דתכלתא, והאי כרסיא תכלא אוכמא אתאחד במלה אחרא לאתדלקא דהוא מתתא, וההוא אתער ליה לאתאחדא בנהורא חוורא. ודא תכלא אוכמא לזמנין אתהדר סומקא, וההוא נהורא חוורא דעליה לא אשתני לעלמין דהא חוורא הוא תדיר, אבל האי תכלא אשתני לגוונין אלין, לזמנין תכלא או אוכמא ולזמנין סומקא. והאי אתאחיד לתרין סטרין, אתאחיד לעילא בההוא נהורא חוורא, אתאחיד לתתא בההוא דתחותוי דמתקנא ביה לאנהרא מלין דשווין ליה לאדלקא. ודא אכלא תדיר ושצי לההוא מלה דשויין ליה, דהא בכל מה דאתדבק ביה לתתא ושריא עלוי ההוא נהורא תכלא שצי ליה, בגין דאורחוי הוא לשיצאה ולמהוי אכיל דהא ביה תליא שצו דכלא, מותא דכלא. ובגיני כך איהי אכיל כל מה דאתדבק ביה לתתא, וההוא נהורא חוורא דשריא עלוי לא אכיל ולא שצי לעלמין ולא אשתני נהוריה, ועל דא אמר משה *כי יי׳ אלהיך אש אוכלה הוא*, *אוכלה* ודאי, אכיל [p. 284] ושצי כל מה דשריא תהותוי, ועל דא אמר *אלהיך* ולא אלהינו, בגין דמשה בההוא נהורא חוורא דלעילא הוה דלא שצי ולא אכיל.

ת״ח לית ליה אתערותא לאתדלקא האי נהורא תכלא לאתאחדא בנהורא חוורא אלא ישראל דאינון מתדבקן ביה תחותוי.

ותי״ח אע״ג דאורחיה דהאי נהורא תכלא אוכמא לשיצאה כל מה דאתדבק ביה תחותוי, ישראל מתדבקן ביה תחותוי וקיימי בקיומא, הה״ד (דברים ד׳ :4) *ואתם הדבקים ביי׳ אלהיכם*

© 2004–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

חיים. ביי׳ אלהיכם ולא אלהינו, *ביי׳ אלהיכם*, בההוא נהורא תכלא אוכמא דאכיל ושצי כל מה דאתדבק תחותיה, ואתון מתדבקן ביה וקיימי דכתיב *חיים כלכם היום.*

ועל נהורא חוורא שרייא לעילא נהורא סתימא דאקיף ליה, ורזא עלאה הכא, וכלא תשכח בשלהובא דסליק וחכמתין דעליונין ביה.

אתא רבי פנחס ונשקיה. אמר בריך רחמנא דאיערענא הכא.

אזלו עמיה דר׳ פנחס תלת מילין. אהדרו רבי שמעון וחברייא. אמר רבי שמעון הא דאמרן רזא דחכמתא איהו ביחודא קדישא, דבג״כ ה״א בתראה דשמא קדישא איהו נהורא תכלא אוכמא דאתאחיד ביה״ו דהוא נהורא חוורא דנהיר.

[p. 285] ת״ח לזמנין האי נהורא תכלא ד׳ ולזמנין ה׳, אלא בזמנא דלא מתדבקן ביה ישראל לתתא לאדלקא ליה לאתאחדא בנהורא חוורא איהו ד׳, ולזמנא דמתערי ליה לאתחברא עם נהורא חוורא כדין אקרי ה׳. מנלן, דכתיב (שם כ״ב:23) *כי יהיה נערה בתולה*, *נער* כתיב בלא ה׳. מ״ט, בגין דלא אתחברת בדכורא, ובכל אתר דלא אשתכחו דכר ונוקבא ה׳ לא אשתכח וסלקא מתמן ואשתאר ד׳, דהא איהי כל זמנא דאתחבר בנהורא חוורא דנהיר אקרי ה׳ דהא כדין כלא כחדא, איהי אתדבקת בנהורא חוורא וישראל מתדבקן בה לתתא וקיימי תחותה לאדלקא לה וכדין כלא חד.

ודא הוא רזא דקרבנא, דתננא דסליק אתער ליה להאי נהורא תכלא לאדלקא, וכד אתדלק אתחבר **[נא ע״ב]** בנהורא חוורא ושרגא דליק ביחודא חד. ובגין דארחיה דהאי נהורא תכלא לשיצאה ולמהוי אכיל כל מה דאתדבק ביה תחותיה, כד רעוא אשתכח ושרגא דליק בחבורא חד כדין כתיב (מלכים א י״ח:38) *ותרד אש מן השמים ותאכל את העולה וגו׳*, וכדין אתיידע דההיא שרגא דליק בחבורא חד וקשורא חד, נהורא תכלא אתדבק בנהורא חוורא ואיהו חד. אכיל תחותיה תרבין ועלוון, דמשמע דהא לא אכיל תחותיה אלא בזמנא דאיהו סליק ואתחבר בנהורא חוורא, וכדין שלמא דעלמין כלהו וכולא אתקשר ביחודא חד.

ולבתר דסיים לשיצאה תחותיה האי נהורא תכלא, מתדבקן ביה תחותיה כהני וליואי וישראל, אלין בחדוה דשיר ואלין ברעותא דלבא ואלין בצלותא, ושרגא דליק עלייהו ואתדבקו נהורין כחד ונהירין עלמין ומתברכין עלאין ותתאין. וכדין *ואתם הדבקים ביי׳ אלהיכם חיים כלכם היום. ואתם*, [p. 286] *אתם* מבעי ליה, אלא ו׳ לאוספא על תרבין ועלוון דאינון מתדבקין ביה ואכלין ושצאן ואתון מתדבקן ביה בההוא נהורא תכלא אוכמא דאכלא ואתון קיימין, הה״ד *חיים כלכם היום*.

כל גוונין טבין לחלמא בר מתכלא, דאיהו אכיל ושצי תדיר ואיהו אילנא דמותא ושריא על עלמא תתאה, ובגין דכלא שריא תחותיה איהו שצי ואכיל.

© 2004–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

ואי תימא הכי נמי שריא בשמיא לעילא וכמה חילין אינון לעילא וכלהו קיימין. ת״ח כל אינון דלעילא בההוא נהורא תכלא אתכללן, אבל תתאי לאו הכי, דאינון מלה גסה על מה דקיימא ושריא עליה ובגין כך אכיל ושצי לון, ולית לך מלה בעלמא דלא אשתצי בגין דנהורא תכלא שצי לכל מה דקיימא עליה.

בארבעין וחמש זיני גווני נהורין אתפליג עלמא. שבעה מתפלגין לשבעה תהומין, כל חד בטש בתהומא דיליה ואבנין מתגלגלין, ועייל ההוא נהורא באינון אבנין ונקב לון ומיא נפקי בהו ושקעין כל חד וחד על תהומא וחפייא לתרין סטרין. נפקי מיא באינון [p. 287] נוקבין ועאל נהורא ובטש לארבע סטרי תהומא. מתגלגלא נהורא בחבירתה ואערעו בחד ופלגין מיין, ואחידן כל אינון שבעה בשבעה תהומי וכראן בחשוכי תהומי וחשוכי אינון אערבי בהון, וסלקין מיא ונחתין ומתגלגלין באינון נהורין, ואתערבן כחדא נהורין וחשוכין ומיין, ואתעבידו מנייהו נהורין דלא אתחזאן חשוכאן. בטש כל חד בחבריה ומתפלגין לשבעין וחמש צנורי תהומין ובהו נגדן מיא. כל צנורא וצנורא סליק בקליה ואזדעזען תהומין, וכד ההוא קלא אשתמע כל תהומא קרי לחבריה ואמר פליג מימך ואעול בך, הה״ד (תהלים מ״ב:8) *תהום אל תהום קורא לקול צנוריך*.

תחות אלין תלת מאה ושתין וחמישא גידין, מנהון חוורין, מנהון אוכמין, מנהון סומקין, אתכלילן דא בדא ואתעבידו גוון חד. אינון גידין אתרקימו בשבע עשרה רשתות, וכל חד רשת גידין אקרי. אתרקימו דא בדא ונחתין בשפולי תהומי. תחות אלין תרין רשתין קיימין כחיזו דפרזלא ותרין רשתין אחרנין כחיזו דנחשא. תרין כרסוון קיימין עלייהו, חד מימינא וחד משמאלא. כל אינון רשתין מתחברן כחדא ומיין נחתין מאינון צנורין ועאלין באלין רשתין. אינון תרי כרסוון, חד כרסייא דרקיעא אוכמא וחד כרסייא דרקיעא ססגונא. כד אינון סלקין, סלקין בההוא כרסייא דרקיעא אוכמא, וכד נחתין, נחתין בההוא כרסייא דרקיעא ססגונא. אלין תרין כרסוון, חד מימינא וחד משמאלא, ההוא כרסייא דרקיעא אוכמא מימינא וההוא כרסייא דרקיעא ססגונא משמאלא. **[נב ע״א]** כד סלקין בכרסייא דרקיעא אוכמא מאיך כרסיא דרקיעא שמאלא ונחתין ביה. מתגלגלין כרסוון חד בחד. נקטין [p. 288] כל אינון רשתין בגוייהו ועאלין לון בשפולא דתהומא תתאה. קאים חד כרסייא וסליק לעילא מכל אינון תהומי וקאים כרסייא אחרא לתתא דכל תהומי. בין תרין כרסוון אלין מתגלגלין כל אינון תהומי, וכל אינון צנורין אתנעצו בין תרין כרסוון אלין.

שבעין וחמש צנורין אינון, שבעה אינון עלאי דכלא וכל אינון אחרנין אחידן בהו, וכלהו נעיצי בגלגלוי דהאי כרסייא בסטרא דא ונעיצין בגלגלוי דהאי כרסייא בסטרא דא. בהון מיין

© 2004–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

סלקין ונחתין. אינון דנחתין כראן בתהומי ובקעי לון, אינון דסלקין עאלין באינון נוקבי אבנין וסלקין ומליין לשבע ימין. עד כאן שבעה גווני נהורין ברזא עלאה.

שבעה נהורין אחרנין מתפלגין לשבעה ימים, וימא חד כליל לון. ההוא ימא חד איהו ימא עלאה דכלהו ימין וכל אינון ימין כלילן ביה. שבעה נהורין אלין עאלין לגו ההוא ימא ומחאן ליה לימא לשבעה סטרין וכל סטרא וסטרא אתפלג לשבעה נחלין כדכתיב (ישעיה י״א:15) *והכהו לשבעה נחלים וגו׳*, וכל נחלא ונחלא אתפלג לשבעה נהרין, וכל נהרא ונהרא אתפלג לשבעה ארחין, וכל אורחא ואורחא אתפלג לשבעה שבילין, וכל מימוי דימא כלהון עאלין לגוייהו.

שבעה נהורין סלקין ונחתין לשבעה סטרין. שבעה נהורין עלאין עאלין לגו ימא, שתא אינון ומחד עלאה נפקי. כמה דנטיל ימא, הכי פליג מימוי לכל אינון ימין, לכל אינון נהרין.

חד תנינא לתתא בסטר שמאלא שאט בכל אינון נהרין. אתי בסטר, קשקשוי כלהון תקיפין כפרזלא, ומטי לשאבא וסאיב אתרא וכל אינון נהורין אתחשכן קמיה. פומיה ולישניה מלהטא אשא, חדו דלישניה כחרבא תקיפא, עד דמטי למיעל למקדשא גו ימא, וכדין סאיב מקדשא ואתחשכן נהורין ונהורין עלאין סלקין מן ימא. כדין ימא מתפלגין מימוי בסטר שמאלא וימא קאפי ולא נגדין מימוי.

ועל דא רזא דמלה כמה דכתיב *והנחש היה ערום מכל חית השדה אשר עשה יי׳ אלהים*, רזא דחויא בישא נחית מעילא לתתא, והוא שאט על אפי מיין מרירן ונחית לאפתי לתתא עד דיפלון גו רשתוי. האי חויא היא מותא דעלמא [p. 289] והוא עאל במעוי דסתים דבר נש. הוא לסטר שמאלא, אחרא דחיי בסטר ימינא, תרוייהו אזלי עמיה דבר נש כמה דאוקמוה.

מכל חית השדה, דהא כל שאר חיון דחקלא לית בהו חכים לאבאשא כהאי, בגין דאיהו זוהמא דדהבא. ווי למאן דאתמשיך אבתריה דאיהו גרים ליה מותא ולכל דאתיין אבתריה והא אוקמוה.

אדם אתמשיך אבתריה לתתא ונחית למנדע בכל מה דלתתא. כמה דנחית הכי אתמשיך רעותיה וארחוי אבתרייהו עד דמטון להאי חויא וחמו תיאובתיה דעלמא ושטו אורחוי באתר דא. כדין קם ואתמשיך איהו אבתרייה דאדם ואתתיה ואתדבק בהו וגרים להו מותא ולכל דרוי אבתריה. עד דמטו ישראל לטורא דסיני לא פסק זוהמא דיליה מעלמא והא אתמר.

כיון דחטו ואתדבקו באילנא דשריא ביה מותא לתתא, מה כתיב, *וישמעו את קול יי׳ אלהים מתהלך בגן*. [p. 290] מהלך אין כתיב אלא *מתהלך*.

ת״ח עד לא חטא אדם הוה סליק וקאים בחכמה דנהירו עלאה ולא הוה מתפרש מאילנא דחיי. כיון דאסגי תיאובתא למנדע ולנחתא לתתא אתמשך אבתרייהו עד דאתפרש

© 2004–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

מאילנא דחיי וידע רע ושבק טוב. ועל דא כתיב (תהלים ה׳ :5) *כי לא אל חפץ רשע אתה לא יגורך* **[נב ע״ב]** *רע*. מאן דאתמשך בתר רע לית ליה דירה עם אילנא דחיי. ועד לא חטאו הוו שמעין קלא מלעילא וידעי חכמתא עלאה וקיימי בקיומא דזיהרא עלאה ולא דחלי. כיון דחטאו אפילו קלא מתתא לא הוי יכלין למיקם ביה.

כגוונא דא עד לא חבו ישראל בשעתא דקיימו על טורא דסיני אתעבר מנייהו זוהמא דהאי חיויא, דהא כדין בטול יצר הוה מעלמא ודחו ליה מנייהו, וכדין אתאחידו באילנא דחיי וסלקו לעילא ולא נחתו לתתא. כדין הוו ידעין וחמאן אספקלריאן עלאין ואתנהרין עינייהו וחדאן למנדע ולמשמע, וכדין חגר לון קב״ה חגורין [p. 291] דאתוון דשמא קדישא דלא יכיל לשלטאה עלייהו האי חויא ולא יסאב לון כקדמיתא. כיון דחטאו אתעבר מנייהו כל אינון דרגין ונהורין עלאין ואתעבר מנייהו חגירו מזיינין בעטרי שמא עלאה ואמשיכו עלייהו חויא בישא כמלקדמין וגרמו מותא לכל עלמא.

ולבתר מה כתיב, (שמות ל״ד :30) *ויראו בני ישראל את פני משה כי קרן עור פני משה וייראו מגשת אליו*. ת״ח מה כתיב בקדמיתא, (שם י״ד :31) *וירא ישראל את היד הגדולה*, וכלהו חמאן זהרין עלאין ואתנהרין באספקלריא דנהרא דכתיב (שם כ׳ :15) *וכל העם רואים את הקולות*. ועל ימא הוו חמאן ולא דחלין דכתיב (שם ט״ו :2) *זה אלי ואנוהו*. לבתר דחטו מה כתיב, (שם ל״ד :30) *וייראו מגשת אליו*.

ת״ח מה כתיב בהו, (שם ל״ג :6) *ויתנצלו בני ישראל את עדים מהר חורב*, דאתעבר מנייהו אינון מזיינן דאתחגרו בהו בטורא דסיני בגין דלא ישלוט בהו ההוא חויא בישא.

[p. 292] כיון דאתעבר מנייהו מה כתיב, (שם :7) *ומשה יקח את האהל ונטה לו מחוץ למחנה הרחק מן המחנה*.

אמר רבי אלעזר מאי האי קרא לגבי האי. אלא כיון דידע משה דאתעברו מנייהו דישראל אינון זיינין עלאין אמר הא ודאי מכאן ולהלאה חויא בישא ייתי לדיירא בינייהו, ואי יקום מקדשא הכא בינייהו יסתאב. מיד *ומשה יקח את האהל ונטה לו מחוץ למחנה הרחק מן המחנה*, בגין דחמא משה דהא כדין ישלוט חויא בישא, מה דלא הוה מקדמת דנא.

וקרא לו אהל מועד. וכי לא הוה בקדמיתא *אהל מועד*. אלא בקדמיתא *אהל* סתם, השתא *אהל מועד*. מאי *מועד*. ר׳ אלעזר אמר לטב, ורבי אבא אמר לביש.

ר׳ אלעזר אמר לטב. מה *מועד* איהו יום חדוה דסיהרא דאתוספא בה קדושה, מה *מועד* לא שלטא בה פגימותא, אוף השתא קרא לה בשמא דא לאחזאה דהא אתרחיק מבינייהו ולא אתפגים, ועל דא *וקרא לו אהל מועד* כתיב.

© 2004–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

ורבי אבא אמר לביש, דהא בקדמיתא הוה *אהל* סתם, כד״א (ישעיה ל״ג:20) *אהל בל יצען בל יסע יתדותיו לנצח*, והשתא *אהל מועד*. בקדמיתא למיהב חיין ארוכין לעלמין דלא ישלוט בהו מותא. מכאן ולהלאה *אהל מועד*, כד״א (איוב ל׳:23) *ובית מועד לכל חי*. השתא אתייהיב ביה זמנא וחיין קצובין לעלמא. [p. 293] בקדמיתא לא אתפגים והשתא אתפגים. בקדמיתא חברותא וזווגא דסיהרא בשמשא דלא יעדון. השתא *אהל מועד*, זווגא דלהון מזמן לזמן, ובגיני כך *וקרא לו אהל מועד*, מה דלא הוה קודם.

רבי שמעון הוה יתיב ליליא חד ולעי באורייתא, והוו יתבי קמיה רבי יהודה ורבי יצחק ורבי יוסי. אמר רבי יהודה הא כתיב (שמות ל״ג:6) *ויתנצלו בני ישראל את עדים מהר חורב*, וקאמרינן דגרמו מותא עלייהו מההוא זמנא ולעילא ושליט בהו ההוא חויא בישא דאעדו ליה מנייהו בקדמיתא. ישראל תינח, יהושע דלא חטא אעדי מניה ההוא זיינא עלאה דקבל עמהון בטורא דסיני או לא. **[נג ע״א]** אי תימא דלא אתעדי מניה, אי הכי אמאי מית כשאר כל בני נשא. אי תימא דאתעדי מניה אמאי, דהא לא חטא דהא איהו עם משה הוה בשעתא דחבו ישראל. ואי תימא דלא קביל ההוא עטרא בטורא דסיני כמה דקבילו ישראל, אמאי.

פתח ואמר (תהלים י״א:7) *כי צדיק יי׳ צדקות אהב ישר יחזו פנימו*. האי קרא אמרו ביה חברייא, אבל *כי צדיק יי׳*, *צדיק* הוא ושמיה *צדיק* [p. 294] ובגיני כך *צדקות אהב*. *ישר*, ואיהו *ישר*, כד״א (דברים ל״ב:4) *צדיק וישר הוא*. ועל דא *יחזו פנימו* כל בני עלמא ויתקנו ארחייהו למיהך בארח מישר כדקא יאות.

ת״ח כד דאין קב״ה עלמא לא דן ליה אלא לפום רובן דבני נשא.

ות״ח כד חב אדם באילנא דאכל מניה גרים לההוא אילנא דשרי ביה מותא לכל עלמא וגרים פגימו לאפרשא אתתא מבעלה, וקאים חובא דפגימו דא בסיהרא עד דקיימו ישראל בטורא דסיני. כיון דקיימו ישראל בטורא דסיני אתעבר ההוא פגימו דסיהרא וקיימא לאנהרא תדיר. כיון דחבו ישראל בעגלא תבת כמלקדמין סיהרא לאתפגמא, ושלטא חויא בישא ואחיד בה ומשיך לה לגביה. וכד ידע משה דחבו ישראל ואתעבר מנייהו אינון זיינין קדישין עלאין ידע ודאי דהא חויא אחיד בה בסיהרא לאמשכא לה לגביה ואתפגימת. כדין [p. 295] אפיק לה לבר. וכיון דקיימא לאתפגמא, אע״ג דיהושע קאים בעטרא דזיינין דיליה, כיון דפגימו שריא בה ואתהדרת כמה דאתפגימת בחובא דאדם, לא יכיל ב״נ לאתקיימא בר משה דהוה שליט בה ומותיה הוה בסטרא אחרא. ועל דא לא הוה רשו בה לקיימא ליהושע תדיר ולא לאחרא, ועל כך *אהל מועד* קרי ליה, *אהל* דהא שריא ביה זמן קציב לכל עלמא.

ועל דא רזא דמלה, אית ימינא לעילא ואית ימינא לתתא, אית שמאלא לעילא ואית שמאלא לתתא. אית ימינא לעילא בקדושה עלאה ואית ימינא לתתא דאיהו בסטרא אחרא.

© 2004–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

אית שמאלא לעילא בקדושה עלאה דאתער רחימותא לאתקשרא סיהרא באתר קדישא לאנהרא, ואית שמאלא לתתא דאפריש רחימותא דלעילא ואפריש לה מלאנהרא בשמשא ולאתקרבא בהדיה. ודא הוא סטרא דחויא בישא, דכד שמאלא דא דלתתא אתערת כדין משיך לה לסיהרא ואפריש לה מלעילא ואתחשכת נהורא ואתדבקת בחויא, וכדין שאיבת מותא לכלא דאתדבקת בחויא ואתרחקת מאילנא דחיי, ועל דא גרים מותא לכל עלמא. ודא הוא דכדין אסתאבת מקדשא עד זמן קציב דאתקנת סיהרא ותבת לאנהרא, ודא הוא *אהל מועד*. [p. 296] ועל דא יהושע לא מית אלא בעיטא של נחש דא דקריב ופגים משכנא כדקדמיתא. ודא הוא רזא דכתיב (שמות ל״ג:11) *ויהושע בן נון נער*. אע״ג דאיהו *נער* לתתא לקבלא נהורא, *לא ימיש מתוך האהל*, כמה דאתפגים דא הכי נמי אתפגים דא. אע״ג דזיינא קדישא הוה ליה, כיון דאתפגים הכי הוא ודאי לא אשתזיב בלחודוי מניה מההוא גוונא ממש.

ת״ח כגוונא דא כיון דחב אדם נטל קב״ה מניה אינון זייני אתוון נהירין קדישין דאעטר ליה קב״ה, וכדין דחלו וידעו דהא אתפשטו מנייהו, הה״ד *וידעו כי ערומים הם*. בקדמיתא הוו מתלבשן באינון כתרי יקר מזיינין דאינון חירו מכלא. כיון דחבו אתפשטו מנייהו וכדין ידעו דהא מותא קרי לון וידעו דאתפשיטו מחירו דכלא וגרמו מותא לון ולכל עלמא. **[נג ע״ב]**

ויתפרו עלה תאנה. הא אוקימנא דאוליפו כל זייני חרשין וקוסמין ואחידו בהאי דלתתא כמה [p. 297] דאתמר. בההיא שעתא אתגרע זקיפו וקיימא דאדם מאה אמין. וכדין אתעביד פרודא וקאים אדם בדינא ואתלטיא ארעא והא אוקימנא.

ויגרש את האדם. א״ר אלעזר לא ידענא מאן עבד תרוכין למאן, אי קב״ה עבד תרוכין לאדם אי לא. אבל מלה אתהפך, *ויגרש את*, דייקא. ומאן גרש *את*. *האדם*. *האדם* ודאי גרש *את*. ובגין דא כתיב *וישלחהו יי׳ אלהים מגן עדן*. אמאי *וישלחהו*. [p. 298] בגין דגרש אדם *את* כדקאמרן.

וישכן. איהו אשרי לון באתר דא, דאיהו גרים. סתים אורחין ושבילין ואשרי דינין על עלמא ואמשיך לווטין מההוא יומא ולעילא.

[p. 299] *ואת להט החרב המתהפכת*. כל אינון דשריין בקוזפי דינין על עלמא דמתהפכין לגוונין סגיאין בגין לאתפרעא מעלמא, לזמנין גוברין לזמנין נשין, לזמנין אשא מלהטא ולזמנין רוחין, דלא אית מאן דקאים בהו. וכל דא *לשמור את דרך עץ החיים*, דלא יוסיפון לאבאשא כקדמיתא.

© 2004–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

להט החרב, אלין דמלהטאן אשא וקוסטירי על ראשיהון דחייביא ומתהפכין גוונין לכמה זיינין לפום ארחייהו דבני נשא. ועל דא *להט*, כד״א (מלאכי ג׳:19) *ולהט אותם היום הבא וגו׳*, והא אתמר.

החרב, דא *חרב ליי׳*, כד״א (ישעיה ל״ד:6) *חרב ליי׳ מלאה דם וגו׳*.

א״ר יהודה *להט החרב* אפי׳ כל אינון קסטרין דלתתא דמתהפכין מדיוקנא לדיוקנא, כלהון ממנן על עלמא לאבאשא ולאסטאה לון לחייבי עלמא דעברין על פקודי דאמריהון.

ת״ח כיון דחב אדם אמשיך עליה כמה זיינין בישין וכמה גרדיני נמוסין ודחיל מכלהו ולא יכיל לקיימא עלייה. שלמה ידע חכמתא עלאה ושוי ליה קב״ה עטרא דמלכותא והוו דחלין ליה כל עלמא. כיון דחב אמשיך עליה כמה זיינין בישין וכמה גרדיני נמוסין ודחיל מכלהו, וכדין יכילו לאבאשא ליה ומה דהוה בידיה נטלו מניה.

[p. 300] ועל דא כמה דאזיל ב״נ ובההוא ארחא דאתדבק ביה, הכי משיך עליה חילא ממנא דאזיל לקבליה. כך אדם הוא משיך חילא אחרא מסאב דסאיב ליה ולכל בני עלמא.

ת״ח כד חב אדם משיך עליה חילא מסאבא וסאיב ליה ולכל בני עלמא, והאי הוא חויא בישא דאיהו מסאב וסאיב עלמא, דתנינן כד אפיק נשמתין מבני נשא אשתאר מניה גופא מסאב וסאיב ביתא וסאיב לכל אינון דמקרבין ביה, הה״ד (במדבר י״ט:11) *הנוגע במת וגו׳*. ועל דא כיון דאיהו נטיל נשמתא וסאיב גופא כדין אתייהיב רשו לכל אינון סטרי מסאבן לשריא עלוי, דהא ההוא גופא אסתאב מסטרא דההוא חויא בישא דשריא עלוי. ועל דא בכל אתר דההוא חויא שארי מסאב ליה ואסתאב.

ות״ח כל בני עלמא בשעתא דניימי על ערסייהו בליליא, ולילייא פריש גדפהא, כל בני עלמא טעמי טעמא דמותא. ומגו דטעמי טעמא דמותא האי רוחא מסאבא שטיא על עלמא וסאיב עלמא בגו קפטירא דיליה ושריא על ידוי דב״נ ואסתאבן. וכד אתער ואתהדר ליה נשמתיה, בכל מה דיקרב בידוי כולהו מסאיב בגין דשריא עלייהו רוח מסאבא. ועל דא לא יסב ב״נ מנוי לאלבשא ממאן דלא נטיל ידוי, דהא אמשיך עליה ההוא רוח מסאבא ואסתאב, ואית ליה רשו להאי רוח מסאב לשריא בכל אתר דאשכח רשימו מסטריה, ועל דא לא יטול ידוי בר נש ממאן דלא נטיל ידוי בגין דאמשיך עליה ההוא רוח מסאב וקביל ליה האי דנטל מיא מניה ואית ליה רשו לשריא עלוי **[נד ע״א]** דבר נש.

[p. 301] בגין כך בעי בר נש לאסתמרא בכל סטרוי מסטרא דהאי חויא בישא ולא ישלוט עלוי. וזמין קב״ה לעלמא דאתי לבערא ליה מעלמא, הה״ד (זכריה י״ג:2) *ואת רוח הטומאה אעביר מן הארץ*. וכדין (ישעיה כ״ה:8) *בלע המות לנצח וגו׳*.

© 2004–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

והאדם ידע את חוה אשתו וגו׳. רבי אבא פתח (קהלת ג׳:21) *מי יודע רוח בני האדם העולה היא למעלה ורוח הבהמה היורדת היא למטה לארץ*. האי קרא כמה גוונין אית ביה, והכי הוא כל מלוי דאורייתא, כמה גוונין בכל חד וחד וכלהו יאות, והכי אינון וכל אורייתא בשבעין סטרין לשבעין אנפין. והכי הוא כל מלה דאורייתא וכל מאי דנפיק מכל מלה ומלה, כמה גוונין אתפרשן מניה לכמה סטרין.

ת״ח כד ב״נ אזיל בארח קשוט הוא אזיל לימינא ואמשיך עליה רוחא קדישא עלאה מעילא. והאי רוח סליק ברעותא קדישא לאתאחדא לעילא ולאתדבקא בקדושה עלאה דלא אתעדי מניה. וכד בר נש אזיל באורח ביש וסטי אורחוי הוא אמשיך עליה רוח מסאבא דלסטר שמאלא וסאיב ליה ואסתאב ביה, כד״א (ויקרא י״א:43) *אל תטמאו בהם ונטמתם בם*. אתא לאסתאבא, מסאבין ליה.

[p. 302] ותא חזי בשעתא דבר נש אזיל בארח קשוט ואמשיך עליה רוחא קדישא עלאה ואתדביק ביה, ברא דיוליד ויפוק מניה לעלמא הוא משיך עליה קדושה עלאה ויהא קדיש בקדושה דמאריה, כמה דכתיב (שם כ׳:44) *והתקדשתם והייתם קדושים וגו׳*. וכד איהו אזיל בסטר שמאלא ואמשיך עליה רוח מסאבא ואתדבק ביה, ברא דיפוק מניה לעלמא הוא אמשיך עליה רוח מסאבא ויסתאב במסאבו דההוא סטרא.

ועל דא כתיב *מי יודע רוח בני האדם העולה היא למעלה*. כד איהו באתדבקות ימינא סלקא היא לעילא, וכד איהו באתדבקות שמאלא ההוא סטר שמאלא דאיהו רוח מסאבא נחית לתתא ושוי דיוריה בבר נש ולא אעדי מניה, ומה דאוליד, מההוא רוח מסאבא איהו ההוא ברא.

אדם אתדבק בההוא רוח מסאב, ואתתיה אתדבקא ביה בקדמיתא ונטלת וקבילת ההוא זוהמא מניה אוליד בר. האי ברא ברא דרוח מסאבא איהו. ועל דא תרין בנין ההו, חד מההוא רוח מסאב וחד [p. 303] כד תב אדם בתיובתא, ובגיני כך דא מסטרא מסאבא ודא מסטרא דכייא.

רבי אלעזר אמר בשעתא דאטיל נחש ההוא זוהמא בה בחוה קבילת ליה וכד אשתמשת עמיה דאדם אולידת תרין בנין, חד מההוא סטרא מסאבא וחד מסטרא דאדם, והוי דמי קין בדיוקנא דלעילא ובדיוקנא דלתתא. ובגין כך אתפרשו ארחייהו דא מן דא. ודאי קין ברא דרוח מסאבא הוה, ובגין דאתא מסטרא דמלאך המות קטיל ליה לאחוי, והוה בסטרא דיליה ומניה כל מדורין בישין ומזיקין ושדין ורוחין אתיין לעלמא.

אמר רבי יוסי קין קינא דמדורין בישין דאתו מסטרא דמסאבא לעלמא. לבתר אייתיאו קרבנא. דא אקריב מסטרא דיליה ודא אקריב מסטרא דיליה, הה״ד *ויהי מקץ ימים ויבא קין מפרי האדמה וגו׳*.

© 2004–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

רבי שמעון אמר *ויהי מקץ ימים*. מאי *מקץ ימים*, דא הוא [p. 304] *קץ כל בשר*. ומאן איהו, דא מלאך המות. וקין מההוא *קץ ימים* אייתי קרבנא דייקא דקאמר *מקץ ימים* ולא אמר *מקץ ימין*. ובג״כ כתיב בדניאל (דניאל י״ב:13) *ואתה לך לקץ ותנוח ותעמוד לגורלך לקץ הימין*. א״ל *לקץ הימים* או *לקץ הימין*. א״ל *לקץ הימין*. **[נד ע״ב]** וקין *מקץ הימים* אייתי.

ויבא קין מפרי האדמה, כד״א *ומפרי העץ*.

אמר ר׳ אלעזר מפרי האדמה, כד״א (ישעיה ג׳:10-11) *אוי לרשע רע כי גמול ידיו יעשה לו כי פרי מעלליהם יאכלו*. *פרי מעלליהם יאכלו*, דא מלאך המות. *יאכלו*, דאתמשך עלייהו ויתדבק בהו לקטלא לון ולסאבא לון. ועל דא קין אקריב מסטרא דיליה.

והבל הביא גם הוא, לאסגאה סטרא עלאה דאתיא מסטר קדושתא. ובגיני כך [p. 305] *וישע יי׳ אל הבל ואל מנחתו ואל קין ואל מנחתו לא שעה*, לא קביל לון קב״ה, ועל דא *ויחר לקין מאד ויפלו פניו*, דהא לא אתקבילו אנפוי, אינון אנפין דסטרוי, וקביל ליה להבל. ובגיני כך כתיב *ויהי בהיותם בשדה*, דא אתתא, והא אתמר.

הלא אם תיטיב שאת, כמה דאתמר, אבל *שאת* כדאמר רבי אבא, *שאת*, תסתלק לעילא ולא תיחות לתתא.

אמר רבי יוסי האי מלה השתא אתמר ויאות הוא, אבל הכי שמענא, *שאת*, יסלק מינך וישבוק לך אתדבקותא דא דרוח מסאבא. ואי לא, *לפתח חטאת רובץ*. מאי *לפתח*, דא דינא עלאה דאיהו פתחא דכלא, כד״א (תהלים קי״ח:19) *פתחו לי שערי צדק*. *חטאת רובץ*, ההוא סטרא דאתדבקת ביה ואתמשכת עלך יהא נטיר לך לאתפרעא מנך כתרגומא.

[p. 306] אמר רבי יצחק ת״ח בשעתא דקטיל קין להבל לא הוה ידע היך נפיק נשמתיה מניה, והא אוקמוה חבריא. ביה שעתא לייט ליה קב״ה והוה אזיל לכל סטרי עלמא ולא הוה אתר דמקבל ליה עד דאטפח על רישיה ותב קמי מאריה וקבילת ליה ארעא במדורא לתתא.

ר׳ יוסי אמר ארעא קבילת ליה למיהך בה דכתיב *וישם יי׳ לקין אות*.

ר׳ יצחק אמר לאו הכי, במדורא חדא דתחותה דכתיב *הן גרשת אותי היום מעל פני האדמה*, *מעל פני האדמה* גורש אבל לתתא לא גורש. ובאן אתר קבילת ליה ארעא. בארקא, וכל אינון דדיירי תמן עליהון כתיב (ירמיה י׳:11) *יאבדו מארעא ומתחות שמיא אלה*. ותמן שוי מדוריה, והיינו דכתיב *וישב בארץ נוד קדמת עדן*.

ואמר רבי יצחק מההיא שעתא אתפרש אדם מאתתיה ואוליד רוחין ושדין דשאטן בעלמא. ולא תקשי לך האי, דהא בר נש כד איהו בחלמיה [p. 307] אתיין רוחין נוקבין וחייכן עמיה ומתחממן מניה ואולידין לבתר, ואלין אקרון *נגעי בני אדם* ולא מתהפכן אלא לדיוקני בני נשא ולית לון שערין ברישא. ועל דא כתיב בשלמה (שמואל ב׳ ז׳:14) *והוכחתיו בשבט אנשים*

© 2004–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

ובנגעי בני אדם. ואפילו כהאי גוונא רוחין דכורין אתיין לנשי עלמא ומתעברן מנייהו ואולידן רוחין, וכלהון *נגעי בני אדם* אקרון.

בתר מאה ותלתין שנין אתלבש אדם **[נה ע״א]** בקינויא ואתחבר באתתיה ואוליד בר וקרא שמיה שת, רזא דסופא דאתוון בקיטרי גליפן.

רבי יהודה אמר רזא דרוחא דאתאביד דאתלבש בגופא בעלמא, ההי״ד *כי שת לי אלהים זרע אחר תחת הבל*.

ואי״ר יהודה כתיב *ויולד בדמותו כצלמו*, משמע דבנין אחרנין לא הוו *בדמותו כצלמו*. ומלה דא הוא כמה דאמר ר׳ שמעון משמיה דרב [p. 308] ייסא סבא, בנין אחרנין באתדבקותא דזוהמא דנחש וההוא דרכיב ביה הוו, ובגיני כך לא הוו בדיוקנא דאדם.

ואי תימא הא אמרת דהבל מסטרא אחרא הוה, הכי הוא, אבל תרוייהו לא הוו בדיוקנא דלתתא.

אמר ר׳ יוסי והא כתיב *והאדם ידע את חוה אשתו ותהר ותלד את קין*. הכי הוא ודאי דלא כתיב ויולד *את קין*, ואפי׳ בהבל לא כתיב ויולד אלא *ותוסף ללדת את אחיו את הבל*, ודא הוא רזא דמלה. אבל בהאי מה כתיב, *ויולד בדמותו כצלמו*.

רבי שמעון אמר מאה ועשר שנין אתפרש אדם מחוה, וכל אינון מאה ועשר שנין הוה אוליד רוחין ושדין בעלמא בגין ההוא חילא דזוהמא דהוה שאיב ביה. כיון דחסיל מניה ההוא זוהמא תב וקני לאנתתיה ואוליד בר, כדין כתיב *ויולד בדמותו כצלמו*.

ת״ח כד בר נש אזיל לסטר שמאלא וסאיב ארחוי כל רוחי מסאבי משיך על גרמיה ואתדבק ביה ולא אעדי מניה ואתדבקותא דיליה דההוא רוחא מסאב בהאי ב״נ ולא באחרא. ובגיני כך אתדבקותא דלהון לאו איהו אלא באינון דמתדבקין בהו. זכאין אינון [p. 309] צדיקיא דאזלי בארח מישר ואינון זכאי קשוט ובניהון זכאין לעלמא.

אמר ר׳ חייא מאי דכתיב *ואחות תובל קין נעמה*. מאי איריא הכא דקאמר קרא דשמה *נעמה*. אלא בגין דטעיין בני נשא אבתרה ואפי׳ רוחין ושדין.

ר׳ יצחק אמר אינון *בני האלהים* עזא ועזאל טעו בתרה.

רבי שמעון אמר אמן של שדים הות, דמסטרא דקין נפקת, והיא אתמנת עם לילית באסכרה דרביי.

אמר ליה רב אבא והא אמר מר דהיא אתמנת לחייכא בבני נשא.

א״ל הכי הוא ודאי, דהא איהי אתיית וחייכאת בהו בבני נשא ולזמנין אולידת רוחין בעלמא מנייהו, ועד כאן איהי קיימת לחייכא בהו בבני נשא.

א״ל רבי אבא והא אינון מתין כבני נשא. מאי טעמא איהי קיימת עד השתא.

© 2004–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

[p. 310] א״ל הכי הוא, אבל לילית ונעמה ואגרת בת מחלת <u>דנפקת</u> מסטרא דלהון כלהו קיימות עד דיבער קב״ה רוח מסאבא מעלמא דכתיב (זכריה י״ג:2) *ואת רוח הטומאה אעביר מן הארץ*.

אמר ר׳ שמעון ווי לון לבני נשא אינון דלא ידעין ולא משגיחין ולא מסתכלין, וכלהו אטימין דלא ידעין כמה מלייא עלמא מבריין משניין דלא אתחזון וממלין סתימין, דאלמלא <u>אתיהיב</u> רשו לעינא למחזי יתמהון בני נשא היך יכלין לאתקיימא בעלמא.

ת״ח האי נעמה אימא דשדין הות <u>ומסטרהא</u> אתיין כל <u>אינון</u> דמתחממן מבני נשא ונטלי רוח תיאובתא מנייהו <u>וחייכן</u> בהון דעבדי לון בעלי קריין. ובגין דבעל קרי אתי מסטרא דרוח מסאבא בעי לאסחאה גרמיה לאתדכאה מניה והא אוקמוה חבריא.

זה ספר תולדות <u>אדם</u>. א״ר יצחק אחמי קב״ה לאדם דיוקני <u>כל דרין</u> דייתון לעלמא וכל חכימי עלמא ומלכי עלמא דזמינין לקיימא עלייהו דישראל. מטא למחמי [p. 311] דוד מלכא דישראל דאתייליד ומית, <u>אמר</u> משנין דילי <u>אוזיף ליה</u>, וגרעו <u>מאדם</u> וסליק לון קב״ה לדוד. ועל דא שבח דוד ואמר (תהלים צ״ב:5) *כי שמחתני* **[נה ע״ב]** *יי׳ בפעלך במעשי ידיך ארנן*. מאן גרם לי חדוה <u>בהאי עלמא</u>. *פעלך*, דא הוא <u>אדם</u> דאיהו פעלו דקב״ה ולא פעלו דבשר ודם, *מעשה ידיו* דקב״ה ולא מבני נשא. ועל דא גרעי אינון שבעין שנין מאדם מאלף שנין דהוה ליה לאתקיימא בהו.

ואחמי ליה קב״ה <u>חכימי כל</u> דרא ודרא עד דמטא לדריה דר׳ עקיבא וחמי אורייתא דידיה וחדי, חמא מיתתיה ועציב. פתח ואמר (תהלים קל״ט:17) *ולי מה יקרו רעיך אל מה עצמו ראשיהם*.

זה ספר, ספר ודאי והא אוקימנא, <u>וכד</u> הוה אדם בגנתא דעדן נחית ליה קב״ה ספרא על ידא דרזיאל מלאכא קדישא ממנא על רזי עלאין קדישין וביה <u>גלופי גליפין</u> עלאין וחכמה קדישא, ושבעין ותרין זיני [p. 312] דחכמתא הוו מתפרשן מניה לשית מאה ושבעין גליפין דרזי עלאי. באמצעיתא דספרא גליפא דחכמתא למנדע אלף וחמש מאה מפתחן דלא אתמסרן לעלאי קדישי וכלהו אסתימו ביה בספרא עד דמטא <u>ליה לאדם. כיון דמטא לגביה דאדם הוו</u> מתכנשי מלאכי עלאי למנדע ולמשמע והוו אמרי (שם נ״ז:12) *רומה על השמים אלהים על כל הארץ כבודך*.

בה שעתא <u>אתרמי</u> לגביה הדרניאל מלאכא קדישא ואמר ליה אדם אדם הוי גניז יקרא דמארך דלא אתייהיב רשותא לעלאי למנדע ביקרא דמרך בר אנת. והוה עמיה <u>גניז עד</u> דנפק

© 2004–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

אדם מגנתא דעדן, ומשתמש כל יומא בגינזיא דמריה ואתגליין ליה רזין עלאין מה דלא ידעו שמשי עלאין.

כיון דחטא ועבר על פקודא דמאריה פרח ההוא ספרא מניה והוה אדם טפח על רישוי ובכי ועאל במי גיחון עד קדליה ומיא עבדין גופיה חלידין ואשתני זיויה. [p. 313] בה שעתא רמז קב״ה לרפאל ואתיב ליה ההוא ספרא, וביה הוה משתדל אדם ואנח ליה לשת בריה וכן לכל אינון תולדות עד דמטא לאברהם וביה הוה ידע לאסתכלא ביקרא דמאריה והא אתמר. וכן לחנוך אתיהיב ליה ספרא ואסתכל ביקרא עלאה.

זכר ונקבה בראם. רבי שמעון אמר רזין עלאין אתגליין בהני תרי קראי. *זכר ונקבה בראם*, למנדע יקרא עלאה, רזא דמהימנותא, דמגו רזא דנא אתברי אדם.

ת״ח ברזא דאתבריאו שמים וארץ אתברי אדם. בהו כתיב *אלה תולדות השמים והארץ*. באדם כתיב *זה ספר תולדות אדם*. בהו כתיב *בהבראם*. באדם כתיב *ביום הבראם*.

[p. 314] *זכר ונקבה בראם*. מהכא כל דיוקנא דלא אשתכח ביה דכר ונוקבא לאו איהו דיוקנא עלאה כדקא חזי, וברזא דמתניתין אוקימנא.

ת״ח בכל אתר דלא אשתכחו דכר ונוקבא כחדא קב״ה לא שוי מדוריה בההוא אתר, וברכאן לא אשתכחו אלא באתר דאשתכח דכר ונוקבא דכתיב *ויברך אותם ויקרא את שמם אדם*, ולא כתיב *ויברך* אותו *ויקרא את* שמו *אדם*, ואפילו *אדם* לא אקרי אלא דכר ונוקבא כחדא.

רבי יהודה אמר מיומא דאתחרב בי מקדשא ברכאן לא אשתכחו בעלמא ואתאבידו בכל יומא דכתיב (ישעיה נ״ז:1) *הצדיק אבד*. מאי *אבד*. אבד ברכאן דהוו שריין ביה, כמה דכתיב (משלי י׳:6) *ברכות לראש צדיק*, וכתיב (ירמיה ז׳:28) *אבדה האמונה*. [p. 315] כגוונא דא כתיב *ויברך אותם*, וכתיב *ויברך אותם אלהים*.

משת אתייחסו כל דרי עלמא וכל אינון צדיקי קשוט דהוו בעלמא.

אמר רבי יוסי אלין אתוון בתראין דהוו באורייתא לאשתכחא, דעבר אדם על אתוון דאורייתא כלהו **[נו ע״א]** ובתיובתיה לקמי מאריה אחיד באלין תרין, ומכדין אתהדרו אתוון, ולא אתתקנו עד דקיימו ישראל על טורא דסיני, וכדין אתהדרו אתוון על תקונייהו כיומא דאתבריאו שמים וארץ ואתבסם עלמא וקיימא על קיומיה.

ר׳ אבא אמר יומא דעבר אדם על פקודא דמאריה בעיין שמים וארץ לאתעקרא מאתרייהו. מ״ט, בגין דאינון לא קיימו אלא על ברית דכתיב (ירמיה ל״ג:25) *אם לא בריתי יומם ולילה חקות שמים וארץ לא שמתי*, ואדם עבר ברית שנאמר (הושע ו׳:7) *והמה כאדם*

© 2004–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

עברו [p. 316] *ברית*. ואלמלא דגלי קמי קב״ה דזמינן ישראל לקיימא על טורא דסיני לקיימא האי ברית, לא אתקיים האי עלמא.

ר׳ חזקיה אמר כל מאן דאודי על חטאיה קב״ה שביק ליה ומחיל על חוביה. ת״ח כד ברא קב״ה עלמא עבד האי ברית וקיימא עליה עלמא. מנלן, דכתיב *בראשית*, ברא שית. דא ברית דעלמא קיימא עליה, שית דמניה נגדין ונפקין ברכאן לעלמא ועליה אתברי עלמא. ואדם עבר על האי ברית ואעבר ליה מאתריה.

האי ברית אתרמיזת באת יו״ד, את זעירא, עקרא ויסודא דעלמא. כד אוליד בר אודי על חטאיה [p. 317] וקרא שמיה שת ולא אדכר ביה יו״ד למהוי שית בגין דעבר עליה. ובגין כך קב״ה מהכא אשתיל עלמא ואתייחסו כל דרי זכאין דעלמא.

ות״ח כד קיימו ישראל על טורא דסיני, בין תרין אתוון אלין על רזא דברית. ומאן איהו. ב״ית, ועאל בין תרין אתוון דאשתארו ויהיב ליה לישראל. וכד עאל ב״ית רזא דברית בין תרין אתוון אלין עאל ואתעביד שבת, כד״א (שמות ל״א:16) *ושמרו בני ישראל את השבת לעשות את השבת לדורותם ברית עולם*. כמא דהוה שירותא דעלמא לאתייחסא בהו כל דרי עלמא מאלין תרין אתוון ש״ת, הוו תליין עד דאשתכלל עלמא כדקא יאות ועאל בינייהו ברית קדישא ואשתכלל בשלימו דאתעביד שבת.

א״ר יוסי אלין תרין אתוון אשתכללו באת ב״ית. וכד אתהדרו אתוון למפרע, מן יומא דאתייליד שת אהדרו אתוון בכל דרא ודרא עד דמטו ישראל לטורא דסיני ואתתקנו.

א״ר יהודה לתתא אתהדרו, ובכל דרא ודרא הוה גפיף עלמא באתוון ולא מתיישבן בדוכתייהו. כד אתיהיבת אורייתא לישראל אתתקן כלא.

[p. 318] ר׳ אלעזר אמר ביומי אנוש הוו חכימין בני נשא בחכמה דחרשין וקוסמין ובחכמתא למעצר לחילי דשמיא. ולא הוה ב״נ מיומא דנפק אדם מגנתא דעדן ואפיק עמיה חכמתא דטרפי אילנא דאשתדל בה, דהא אדם ואתתיה ואינון דנפקו מניה עד דאתא אנוש שביקו לה. כד אתא אנוש חמא לון וחמא חכמתהון משניין עלאין, ואשתדלו בהון ועבדין עבידתין וחרשין וקוסמין, עד דאתפשטת ההיא חכמתא בדרא דמבול וכלהו הוו עבדי עבידתייהו לאבאשא, והוו מתתקפי לגבי נח באינון חכמתן ואמרי דלא יכיל דינא דעלמא לאשראה עלייהו, דהא אינון עבדי חכמתא לדחייא לכל אינון מארי דדינא. ומאנוש שריאו כלהו לאשתדלא באלין חכמתן, הה״ד אז *הוחל לקרא בשם יי׳*.

ר׳ יצחק אמר כל אינון זכאין דהוו בהו לבתר בההוא דרא כלהו הוו משתדלי למחאה בהו ולא יכילו, כגון ירד ומתושלח וחנוך, ולא יכילו עד דאתפשטו חייבין מרדי במאריהון ואמרי (איוב כ״א:15) *מה שדי כי נעבדנו*. וכי האי טפשותא הוו קא אמרי. אלא בגין דהוו ידעי

© 2004–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

כל אינון <u>חכמאן</u> וכלהו ממנן דעלמא דאתפקדן עלייהו והוו מרחצן בהו, עד דאתיב קב״ה עלמא כדקא הוה, דהא **[נו ע״ב]** בקדמיתא הוה מים במים ולבתר [p. 319] אתיב ליה לעלמא כדקדמיתא, ולא אתחריב מכלא דהא ברחמין אשגח עלייהו דכתיב (תהלים כ״ט:10) *יי׳ למבול ישב*, ולא כתיב אלהים.

ביומוי דאנוש אפי׳ ינוקי דההוא <u>יומא</u> כלהו הוו משגחן בחכמתאן עלאין והוי מסתכלן בהו.

א״ר ייסא אי הכי טפשין הוו דלא הוו ידעין דזמין קב״ה לאייתאה עלייהו מי טופנא וימותון בהו.

א״ר יצחק מנדע ידעי אבל אחידו טפשותא בלבייהו, דאינון הוו ידעי ההוא מלאכא דממנא על אשא וההוא דממנא על מיא והוו ידעין למעצר לון דלא יכלין למעבד דינא עלייהו, ואינון לא הוו ידעי דקב״ה שליט על ארעא ומניה ייתי דינא על עלמא, אלא הוו חמאן דעלמא אתפקד בידא דאינון ממנן ובהו כל מלי עלמא. ובגיני כך לא הוו מסתכלן ביה בקב״ה ולא משגיחין בעבידתיה עד דארעא אתחבלת ורוח קודשא אכריז בכל יומא ואמר (שם ק״ד:35) *יתמו חטאים מן הארץ ורשעים עוד אינם*. ואוריך <u>לון קב״ה</u> כל ההוא זמנא דאינון <u>זכאין קיימין</u> בעלמא. כיון דאסתלקו מעלמא <u>כדין נחית</u> קב״ה דינא עלייהו ואתאבידו, כד״א (בראשית ז׳:23) *וימחו מן הארץ*.

[p. 320] *ויתהלך חנוך את האלהים ואיננו כי לקח אותו אלהים*. ר׳ יוסי פתח (שיר א׳:12) *עד שהמלך במסבו נרדי נתן ריחו*. האי קרא אתמר, אבל ת״ח כך ארחוי דקב״ה, בשעתא דב״נ אתדבק ביה והוא אשרי דיוריה עליה, וידע דלבתר יומין יסרח, אקדים ולקיט ריחיה טב מניה וסליק ליה מעלמא, הה״ד *עד שהמלך במסבו נרדי נתן ריחו*. *עד שהמלך*, דא קב״ה. *במסבו*, דא ההוא ב״נ דאתדבק ביה ואזיל בארחוי. *נרדי נתן ריחו*, אינון עובדין <u>טבין דבגינהון</u> יסתלק מעלמא עד דלא מטא זמניה.

ועל דא הוה שלמה מלכא אמר (קהלת ח׳:14) *יש הבל אשר נעשה על הארץ אשר יש צדיקים וגו׳. יש צדיקים אשר מגיע אליהם כמעשה הרשעים*, כמה דאוקימנא דבגין דעובדיהון טבין קב״ה סליק לון <u>מעלמא עד</u> לא מטא זמנייהו ועביד בהון דינין. *ויש רשעים אשר מגיע אליהם כמעשה הצדיקים*, דקב״ה אוריך לון יומין ואוריך רוגזיה בהו, וכל דא כמה דאתמר, אלין בגין דלא יסרחון ואלין בגין דלהדרו לגביה או בגין דיפוק מנייהו בנין דמעלי.

ת״ח חנוך זכאה הוה, וקב״ה חמא ליה דיסרח לבתר ולקיט ליה עד לא יסרח, הה״ד (שיר ו׳:2) *וללקוט שושנים*, בגין דיהבי ריחא טב לקיט לון קב״ה עד לא יסרחו. *ואיננו כי לקח*

© 2004–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

אותו אלהים. [p. 321] *ואיננו*, לארכא יומין כשאר בני נשא דהוו אורכי יומין. מ״ט, בגין ד*לקח* ליה קב״ה עד לא מטא זמניה.

ר׳ אלעזר אמר חנוך נטיל ליה מארעא ואסקיה לשמי מרומים ואמסר בידיה כל גנזי עלאין ומ״ה מפתחן סתרי גליפין דבהו משתמשי מלאכי עלאי, וכלהו אתמסרו בידיה, והא אוקימנא.

וירא יי׳ כי רבה רעת האדם בארץ וכל יצר מחשבות לבו וגו׳. ר׳ יהודה פתח (תהלים ה׳:5) *כי לא אל חפץ רשע אתה לא יגורך רע*. האי קרא אתמר ואוקמוה, אבל ת״ח מאן דאתדבק ביצר הרע ואתמשיך אבתריה יסתאב הוא ויסאבון ליה כמה דאתמר. *כי רבה רעת האדם בארץ*, כל בישין הוו עבדי ולא אשתלים חובייהו עד דהוו אושדין דמין למגנא על ארעא. ומאן אינון דהוו מחבלין ארחייהו על ארעא. הה״ד *רק רע כל היום*. כתיב הכא *רק רע*, **[נז ע״א]** וכתיב התם [p. 322] *לא יגורך רע*, וכתיב (בראשית ל״ח:7) *ויהי ער בכור יהודה רע בעיני יי׳*.

אמר ר׳ יוסי וכי *רע* לאו איהו *רשע*.

א״ל לא, *רשע* אפילו ארים ידיה לגבי חבריה אע״ג דלא עביד ליה מידי אקרי *רשע*, אבל *רע* לא אקרי אלא מאן דמחבל ארחיה וסאיב גרמיה וסאיב ארעא ויהיב חילא ותוקפא לרוח מסאבא דאקרי *רע* דכתיב *רק רע כל היום*. ולא עאל בפלטרין ולא חמי אפי שכינתא בגין דבהאי אסתלק שכינתא מעלמא.

מנלן, מיעקב דכד אסתלק שכינתא מניה חשיב דבבנוי הוה פיסול דבגינייהו אתתקף בעלמא רוחא מסאבא וגרע נהורא מן סיהרא ופגים לה. [p. 323] ואי תימא אמאי, בגין דדא סאיב מקדשא ואסתלקת מעלוי דיעקב, כל שכן ההוא דמסאב ארחיה וסאיב גרמיה דאתקיף ליה לרוחא מסאבא, ובגין כך כד אסתאב אקרי *רע*.

תא חזי כד בר נש אסתאב לא יתפקד מעם קב״ה לטב, ובכל זמנא אתפקיד מההוא דאתקרי *רע* לביש, הה״ד (משלי י״ט:23) *ושבע ילין בל יפקד רע*, כד אזיל בארח מישר כדין *בל יפקד רע*. ועל דא כתיב *רק רע כל היום*, וכתיב *לא יגורך רע*. ודא אקרי *רע* ולא אקרי *רשע*, וכתיב (תהלים כ״ג:4) *גם כי אלך בגיא צלמות לא אירא רע כי אתה עמדי*.

וינחם יי׳ כי עשה את האדם בארץ ויתעצב אל לבו. ר׳ יוסי פתח (ישעיה ה׳:18) *הוי מושכי העון בחבלי השוא וכעבות העגלה חטאה*. *הוי מושכי העון*, אלין אינון בני נשא דחטאן קמי מאריהון בכל יומא ואתדמן בעינייהו אינון חובין דאינון *כחבלי השוא* וההוא חובא דעבדין

© 2004–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

דלאו איהו כלום ולא אשגח בהו קב״ה, עד דעבדין לההוא חובא תקיף ורב *כעבות העגלה* דאיהו תקיף דלא יכיל לאשתצאה.

ותא חזי כד עביד קב״ה דינא בחייביא, אע״ג דאינון חטאן קמיה ורגזין ליה כל יומא, לא בעי לאובדא להו מעלמא. וכד אשגח בעובדיהון אתנחם עלייהו על דאינון עובדי ידוי ואוריך לון בעלמא, ובגין דאינון עובדי ידוי נטיל נחמה ואתנחם עלייהו וחייס עלייהו. וכד בעי למעבד בהו דינא כביכול עציב, כד״א (דניאל ו׳:19) *ודחוון לא הנעל קדמוהי*, [p. 324] דכיון דעובדי ידוי אינון עציב עלייהו.

והא כתיב (דה״א ט״ז:27) *הוד והדר לפניו עוז וחדוה במקומו*.

אמר רבי יוסי תא חזי כתיב *ויתעצב אל לבו*, *אל לבו* עציב ולא לאתר אחרא. *לבו*, כד״א (שמואל א׳ ב׳:35) *כאשר בלבבי ובנפשי יעשה*.

רבי יצחק אמר *וינחם יי׳*, כד״א (שמות ל״ב:14) *וינחם יי׳ על הרעה אשר דבר לעשות לעמו*.

ר׳ ייסא אמר לטב, רבי חזקיה אמר לביש. ר׳ ייסא אמר לטב כמה דאתמר, דקב״ה נחים על דאינון עובדי ידוי וחייס עלייהו, *ויתעצב* בגין דאינון חטאן קמיה.

ורבי חזקיה אמר לביש, דכד קב״ה בעי לאובדא לחייביא מעלמא נטיל נחומין עלייהו, כביכול כמאן דמקבל ניחומין על מה דאביד. כיון דקבל ניחומין ודאי דינא [p. 325] אתעבד ולא תליא מלתא בתשובה. אימתי תליא בתשובה. עד לא קביל תנחומין עלייהו. הא קביל תנחומין עלייהו לא תלייא מלתא בתשובה כלל ודינא אתעביד. וכדין אוסיף דינא על דינא ואתקיף לההוא אתר דדינא ואוביד לון לחייביא מן עלמא. וכלא בקרא דכתיב *וינחם יי׳*, קבל תנחומין, ולבתר *ויתעצב אל לבו*, יהב תוקפא לדינא למעבד דינא.

ר׳ חייא אמר *וינחם יי׳ כי עשה את האדם בארץ*. נטל תנחומין וחדוה כד עבד קב״ה לאדם בארעא דאיהו כגוונא עלאה, וכל מלאכי עלאי משבחן ליה לקב״ה כד חמו ליה בדיקונא עלאה ואמרו **[נז ע״ב]** (תהלים ח׳:6) *ותחסרהו מעט מאלהים וכבוד והדר תעטרהו*. לבתר כד חטא אדם אתעצב על דחטא דיהב פתחון פה למלאכי עלאי דאמרו קמיה *מה אנוש כי תזכרנו ובן אדם כי תפקדנו*.

אמר רבי יהודה *ויתעצב אל לבו*, בגין דבעי למעבד בהו דינא שנאמר (ד״ה ב׳ ב׳:21) *ובעת צאת לפני החלוץ וגו׳ הודו ליי׳ כי לעולם חסדו*, ואמר רבי יצחק אמאי לא כתיב הכא *כי טוב*, אלא בגין דאוביד עובדי ידוי קמייהו דישראל. כגוונא דא כד הוו ישראל עברין ימא אתו מלאכי עלאי [p. 326] למימר שירה קמיה בההוא ליליא. א״ל קב״ה ומה עובדי ידי טבעין בימא

© 2004–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

ואתון אמרין שירה. כדין (שמות י״ד:20) *ולא קרב זה אל זה כל הלילה*. אוף הכא בכל זמנין דאיבוד רשיעיא איהו מעלמא כדין עציבו אשתכח עלייהו.

רבי אבא אמר בשעתא דחב אדם קמי קב״ה ועבר על פקודוי כדין אשתכח עציבו קמיה. אמר ליה קב״ה אדם ווי דחלשת חילא עלאה. בה שעתא אתחשכת נהורא חד. מיד תריך ליה מגנתא דעדן. אמר ליה אנא אעלית לך לגנתא דעדן לקרבא קרבנא ואת פגימת מדבחא דלא אתקרב קרבנא, מכאן ולהלאה *לעבוד את האדמה*. וגזר עליה מיתה, וחס עליה קב״ה וגניז ליה בשעתא דמית סמיך לגנתא. מה עבד אדם. עבד מערתא חדא ואתטמר בה הוא ואתתיה. מנא ידע. אלא חמא חד נהורא דקיק [p. 327] עייל בההוא אתר דנפיק מגנתא דעדן ותאב תיאובתא לקבריה, ותמן הוא אתר סמוך לתרעא דגנתא דעדן.

תא חזי לא אסתלק בר נש מעלמא עד דחמי ליה לאדם הראשון. שאיל ליה על מה אזיל מעלמא והיך נפיק. הוא אמר ליה ווי דבגינך נפקנא מעלמא. והוא אתיב ליה ברי אנא עברית על פקודא חדא ואתענשית בגינה. חמי את כמה חובין וכמה פקודין דמארך עברת.

אמר רבי חייא עד כדו יומא קאים אדם הראשון וחזי באבהן תרין זמנין ביומא ואודי על חובוי ואחמי לון ההוא אתר דהוה ביה ביקרא עלאה, ואזיל וחמי כל אינון צדיקיא וחסידי דנפקו מניה וירתו לההוא יקרא עלאה דבגנתא דעדן. ואבהן כלהון אודן ואמרין (תהלים ל״ו:8) *מה יקר חסדך אלהים ובני אדם בצל כנפיך יחסיון*.

רבי ייסא אמר כלהו בני עלמא חמאן ליה לאדם הראשון בשעתא דמסתלקי מן עלמא לאחזאה סהדותא דבגין חובוי דבר נש איהו אסתלק מעלמא ולא בגיניה דאדם, בר אינון תלתא דאסתלקו בגין ההוא עיטא דנחש קדמאה ואלין אינון עמרם לוי ובנימין, ואית דאמרי אוף נמי ישי, דלא חבו ולא אשתכח עלייהו חובא דימותון ביה, בר דאדכר עלייהו ההוא עיטא דנחש כדאמרן.

[p. 328] תא חזי כלהון דרין דהוו ביומוי דנח כלהו אפשיטו חובין על עלמא באתגליא לעיניהון דכלא. רבי שמעון הוה אזיל יומא חד בפילי דטבריה. חמא בני נשא דהוי מקטרי בקיטרא דקשתא בקולפא דקנטיר. אמר ומה חובא דא באתגליא לארגזא למריהון. יהיב עינוי בהו ואתרמיו לגו ימא ומיתו.

ת״ח כל חובא דאתעביד באתגליא דחי לה לשכינתא מארעא וסליקת דיורה מעלמא. אלין הוו אזלין ברישא זקיף ועבדי חובייהו באתגליא ודחו לה לשכינתא מעלמא, עד דקב״ה דחא לון ואעביר לון מניה, ועל דא כתיב (משלי כ״ה:4,5) *הגו רשע לפני מלך וגו׳, הגו סגים מכסף*.

© 2004–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

ויאמר ייי לא ידון רוחי באדם לעלם בשגם הוא בשר וגו׳. אמר ר׳ אלעזר ת״ח קב״ה כד ברא עלמא עבד להאי עלמא לאשתמשא **[נח ע״א]** כגוונא דלעילא. וכד בני עלמא אינון זכאין ואזלין בארח מישר קב״ה [p. 329] אתער רוחא דחיי דלעילא עד דמטו אינון חיין לאתר דיעקב שריא ביה, ומתמן נגדי אינון חיין עד דאתמשיך ההוא רוחא להאי עולם דדוד מלכא שריא ביה, ומתמן נגדי ברכאן לכלהו תתאי. וההוא רוחא עלאה אתנגיד ואתמשיך לתתא ויכלין לאתקיימא בעלמא, ובגיני כך *לעלם* חסר ו׳, דא הוא עולם דדוד מלכא ובגין כך כתיב בלא ו׳. דהא כד איהו רוחא אתנגיד בהאי עלמא מתמן נפקי ברכאן וחיין לכלא לאתקיימא. השתא דחבו בני נשא אסתלק כלא בגין דלא ימטי ההוא רוחא דחיי להאי עולם לאתהנאה מניה תתאי ולאתקיימא ביה.

בשגם הוא בשר, בגין דלא יתרק האי רוחא להאי עולם. מ״ט, לאסגאה נחש תתאה דדרגין דיתתקף ביה דלא יתערב רוחא דקודשא ברוח מסאב.

בשגם הוא בשר, דא נחש קדמאה דיתברך. בג״כ *הוא בשר*, כד״א (בראשית ו׳:13) *קץ כל בשר בא לפני*, ואמר ר׳ שמעון דא מלאך המות.

[p. 330] *והיו ימיו מאה ועשרים שנה*, אוריכו דקוזפירא דקיטרא.

הנפילים היו בארץ בימים ההם. תני ר׳ יוסי אלין עזא ועזאל כמה דאתמר דאפיל לון קב״ה מקדושתא דלעילא.

והיך יכלו לאתקיימא בהאי עלמא. אמר רבי חייא אלין הוו מאינון דכתיב *ועוף יעופף על הארץ*, והא אתמר דאלין אתחזו לבני נשא כחזו דלהון. ואי תימא היך יכלין לאתהפכא, הא אתמר דמתהפכן לכמה גוונין ובשעתא דנחתי אגלימו באוירא דעלמא ואתחזון כבני נשא. והני עזא ועזאל דמרדו לעילא ואפיל לון קב״ה ואגלימו בארעא ואתקיימו ביה ולא יכילו לאתפשטא מניה. ולבתר טעו בתר נשי עלמא, ועד כען יומא אינון קיימי ואולפי חרשין לבני נשא. ואולידו בנין וקרו להו ענקים גברין, ואנון *נפילים* אקרון *בני האלהים* והא אתמר.

ויאמר ייי אמחה את האדם אשר בראתי מעל פני האדמה. רבי יוסי פתח (ישעיה נ״ה:8) *כי לא מחשבותי מחשבותיכם*. ת״ח כד ב״נ בעי לנקמא מאחרא שתיק ולא אמר מדי, דאילו אודעיה יסתמר [p. 331] ולא יכיל ליה. אבל קב״ה לאו הכי, לא עביד דינא בעלמא עד דאכריז ואודע להו זמנא תרין ותלתא, בגין *דלא איתאי דימחי בידיה ויימר ליה מה עבדת*, ולא יסתמר מניה ולא יכיל לקיימא קמיה.

© 2004–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

ת״ח *ויאמר יי׳ אמחה את האדם אשר בראתי מעל פני האדמה*. אודע לון על ידא דנח ואתרי בהון כמה זמנין ולא שמעי. בתר דלא שמעו אייתי עליהון דינא ואוביד לון מעל אפי ארעא.

ת״ח מה כתיב ביה בנח. *ויקרא את שמו נח לאמר זה ינחמנו ממעשנו*. מנא הוה ידע. אלא בשעתא **[נח ע״ב]** דאתייליד חמא ליה גזיר רשים באת שכינתא וחמא שכינתא מתדבקא בהדיה. כדין קרא שמיה על מה דעביד לבתר. בקדמיתא לא הוו ידעי למזרע ולמחצד ולמחרש. כיון דאתא נח אתקין אומנותא להו וכל מאנין דצריכין לתקנא ארעא למעבד פירין.

[p. 332] *ממעשנו ומעצבון ידינו מן האדמה*, דהא איהו אפיק ארעא ממה דאתלטייא, ובגיני כך כתיב *איש האדמה*.

רבי יהודה אמר *איש האדמה*, כד״א (רות א׳:3) *איש נעמי*, בגין דאקרי צדיק ואפיק לה בקרבנא דעבד ממה דאתלטייא דכתיב *לא אוסיף לקלל עוד את האדמה בעבור האדם*. ובג״ד אקרי *איש האדמה* ועל דא קרא ליה שמא על מה דייתי.

רבי יהודה פתח (תהלים מ״ו:9) *לכו חזו מפעלות אלהים אשר שם שמות בארץ*. דאלו הוו *מפעלות* יו״ד ה״א וא״ו ה״א *שם* קיום *בארץ*, אבל בגין דהוו *מפעלות* שמא דא *שם שמות בארץ*.

א״ל ר׳ חייא השתא להאי לאו אנא הכי אמינא ליה, דבין שמא דא ובין שמא דא כלא הוא שבחא, אבל אנא אמינא ליה כמה דאתערו חבריא דשוי שמהן, *שמות* ממש *שם בארץ*. ואמאי, בגין לאשתמשא בהו עלמא ולמהוי קיומא דעלמא.

[p. 333] ר׳ יצחק אמר ואפי׳ מה דא״ר יהודה שפיר קאמר, דאלו יהא עלמא בשמא דרחמי יתקיים עלמא, אבל בגין דאתברי עלמא על דינא וקיימא על דינא, *שם שמות בארץ*. ושפיר הוא, דאלמלא כך לא יכיל עלמא לאתקיימא מקמי חוביהון דבני נשא.

ת״ח נח כד אתייליד קרון ליה שמא על נחמה ולהוי שמא גרים, אבל קב״ה לאו הכי, *נח* הפיך אתוון *חן*, כד״א *ונח מצא חן*.

א״ר יוסי *חן* היינו *נח*. לצדיקייא שמיהון גרים לטב, בחייביא שמיהון גרים לביש. בנח כתיב *ונח מצא חן בעיני יי׳*. *ער בכור יהודה* אתהפכו אתווי לביש, *ער רע*, *רע בעיני יי׳*.

ת״ח כיון דאתייליד נח חמא עובדיהון דבני נשא דאינון חטאן קמי קב״ה והוה גניז גרמיה ואשתדל בפולחנא דמאריה בגין דלא למהך באורחייהו. וכי תימא במה אשתדל, בההוא ספרא דאדם וספרא דחנוך והוה אשתדל בהו למפלח למריה.

© 2004–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

[p. 334] ת״ח דהכי הוה, דהא מנא הוה ידע לקרב קרבנא למריה, אלא בגין דאשכח חכמתא על מה מתקיים עלמא וידע דעל קרבנא מתקיים. ואלמלא קרבנא לא הוו קיימי עלאי ותתאי.

ר׳ שמעון הוה אזיל בארחא והוו עמיה רבי אלעזר בריה ורבי יוסי ורבי חייא. עד דהוו אזלי א״ר אלעזר לאבוי ארחא מתקנא קמן, בעינן למשמע מלי דאורייתא.

פתח ר׳ שמעון ואמר (קהלת י׳:3) *גם בדרך כשהסכל הולך לבו חסר ואמר לכל סכל הוא*. כד ב״נ בעי לאתקנא ארחיה קמי קב״ה עד לא יפוק לארחא בעי לאמלכא ביה ולצלי קמיה על ארחיה כמה דתנינן דכתיב (תהלים פ״ה:14) *צדק לפניו יהלך וישם לדרך פעמיו*, דהא שכינתא לא אתפרשא מניה.

[p. 335] ומאן דאיהו לא מהימנא על מאריה, מה כתיב **[נט ע״א]** ביה. *וגם בדרך כשהסכל הולך לבו חסר*. מאן *לבו*. דא קב״ה דלא יהך עמיה בארחא, וגרע מן סיעת ארחיה בגין דההוא בר נש דלא מהימן ביה במאריה עד לא יפוק לארחא לא בעי סיעתא דמאריה. ואפי׳ בארחא כד איהו אזיל לא אשתדל במלי דאורייתא, ובגיני כך *לבו חסר* דלא אזיל בהדיה מאריה ולא אשתכח בארחיה.

ואמר לכל סכל הוא. אפילו כד שמע מלה דמהימנותא דמאריה הוא אמר דטפשותא הוא לאשתדלא ביה. כהאי דשאילו לבר נש על את קיימא דרשימא בבשריה דבר נש ואמר לאו איהו מהימנותא. שמע רב ייסא סבא ואסתכל ביה ואתעביד תלא דגרמי.

ואנן הא אורחא בסייעתא דקב״ה, בעינן למימר מלי דאורייתא.

פתח ואמר (תהלים פ״ו:11) *הורני יי׳ דרכך אהלך באמתך יחד לבבי ליראה שמך*. האי קרא קשיא, דהא תנינן כלא היא בידא דקב״ה בר למהוי זכאה או חייבא, ודוד היך תבע דנא מעם קב״ה. אלא דוד הכי קאמר, *הורני יי׳ דרכך*, [p. 336] ההוא ארח מישר ומתקנא, לגלאה עיני ולמנדע ליה, ולבתר *אהלך באמתך*, איהך באורח קשוט ולא אסטי לימינא ולשמאלא. *יחד לבבי*. מאן *לבבי*. כד״א (שם ע״ג:26) *צור לבבי וחלקי*. וכל דא אנא תבע *ליראה שמך*, ואתדבק דחלא לאסתמרא אורחי כדקא יאות. *ליראה שמך*, אתר חולקי דביה שריא דחלתא למדחל.

תא חזי כל בר נש דדחיל ליה לקב״ה שריא עמיה מהימנותא כדקא יאות, דדא הוא ב״נ שלים בפולחנא דמריה. ומאן דלא שריא ביה דחלא דמריה לא שרייא עמיה מהימנותא ולאו איהו כדאי למהוי ליה חולקא בעלמא דאתי.

תו פתח ואמר (משלי ד׳:18) *וארח צדיקים כאור נוגה הולך ואור עד נכון היום*. זכאין אינון צדיקיא בעלמא דין ובעלמא דאתי דקב״ה בעי ביקריהון. תא חזי מה כתיב, *וארח*

© 2004–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

צדיקים כאור נוגה. מאי *כאור נוגה*. כההוא נהורא דנהיר דברא קב״ה בעובדא דבראשית ,דא הוא דגניז לון לצדיקיא לעלמא דאתי. *הולך ואור* , דאיהו [p. 337] סליק בנהוריה תדיר ולא גרע מניה. אבל בחייביא מה כתיב, (שם 19:) *דרך רשעים כאפלה לא ידעו במה יכשלו*. *לא ידעו* , וכי לא ידעין. אלא חייביא אזלי בעקימו דארחא בהאי עלמא ולא בעאן לאסתכלא דזמין קב״ה למידן להו בההוא עלמא ולאעלאה לון בדינא דגיהנם, ואינון צווחין ואמרין ווי לן דלא אוריכנא אודנין ולא אציתנא בההוא עלמא, ובכל יומי ווי זה.

ת״ח זמין קב״ה לאנהרא לון לצדיקיא לעלמא דאתי ולמיהב לון אגר חולקהון דעינא לא שלטא למיקם עליה, כד״א (ישעיה ס״ד 3:) *עין לא ראתה אלהים זולתך יעשה למחכה לו*. וכתיב (שם ס״ו 24:) *ויצאו וראו בפגרי האנשים הפושעים בי* , וכתיב (מלאכי ג׳ 21:) *ועסותם רשעים כי יהיו אפר תחת כפות רגליכם*. זכאין אינון צדיקיא בעלמא דין ובעלמא דאתי. עלייהו כתיב (ישעיה ס׳ 21:) *צדיקים לעולם יירשו ארץ* , וכתיב (תהלים ק״מ 14:) *אך צדיקים יודו לשמך ישבו ישרים את פניך*. *ברוך יי׳ לעולם אמן ואמן*.

© 2004–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

פרשת נח

[נט ע״ב] [p. 339] *אלה תולדות נח*. רבי חייא פתח (ישעיה ס׳:21) *ועמך כלם צדיקים לעולם יירשו ארץ וגו׳*. זכאין אינון ישראל דמשתדלי באורייתא וידעי ארחהא, דבגינה יזכון לעלמא דאתי.

ת״ח כל ישראל אית לון חולקא לעלמא דאתי. מאי טעמא, בגין דנטרין ברית דעלמא אתקיים עליה, כד״א (ירמיה ל״ג:25) *אם לא בריתי יומם ולילה חקות שמים וארץ לא שמתי*. ועל דא ישראל דנטרי ברית [p. 340] וקבילו ליה אית לון חולקא לעלמא דאתי. ולא עוד אלא בגין כך אקרון *צדיקים*. מכאן אוליפנא כל מאן דנטיר האי ברית דעלמא אתקיים עליה אקרי *צדיק*. מנא לן, מיוסף, בגין דנטר ליה לברית עלמא זכה דאקרי *צדיק*. ועל כך *ועמך כלם צדיקים לעולם יירשו ארץ*.

רבי אלעזר אמר *אלה* בכל אתר פסל את הראשונים תנינן. ת״ח מה כתיב לעילא, (בראשית ב׳:10) *ונהר יוצא מעדן להשקות את הגן*. ההוא *נהר* נגיד ונפיק ועייל לגנתא ואשקי ליה משקיו דלעילא ועביד ליה נייחא ועביד איבין ורבי זרעין, והוא כדין נייחא דכלא ודא נייחא ליה לגנתא ודא עביד נייחא ביה, כד״א *כי בו שבת*, וכתיב (שם ב׳:3) *וישבות ביום השביעי*. ודא רזא דמלה, דא עביד *תולדות* ולא אחרא.

[p. 341] ת״ח נח לתתא קיימא דוגמא דלעילא, ועל דא אקרי *איש האדמה*. ורזא אוליפנא דהא נח אצטריך לתיבה לאתחברא בה ולקיימא זרעא דכולא דכתיב *לחיות זרע*. מאן תיבה. דא *ארון הברית*, ונח ותיבה הכי הוו כדוגמא דא. נח כתיב ביה *ברית* דכתיב *והקימותי את בריתי אתך*. ועד דאתקיים ביה ברית לא עייל לתיבותא דכתיב *והקימותי את בריתי אתך ובאת אל התיבה*, וכדין הוה תיבה *ארון הברית*, תיבת נח, וכלא כגוונא דלעילא. ובגין דהאי ברית לעילא הוא עביד תולדות, כגוונא דא נח איהו עביד תולדות. בגיני כך *אלה תולדות נח*.

נח איש צדיק. הכי הוא ודאי כגוונא דלעילא, ועל דא (משלי י׳:25) *וצדיק יסוד עולם* כתיב, וארעא על דא אתקיימת דהא איהו עמודא דעלמא קיימא עליה. ומאן איהו. דא צדיק, ונח אקרי *צדיק* לתתא. ורזא כלא *את האלהים התהלך נח*, למהוי הוא בארעא כגוונא דלעילא.

איש צדיק, יסודא דעלמא, *ברית שלום*, שלמא דעלמא, *איש האדמה* ודאי. ועל דא (בראשית ו׳:8) *ונח מצא חן בעיני יי׳*.

[p. 342] *תמים היה בדורותיו*. מאי *בדורותיו*. אילין אינון דנפקו מניה. הוא אשלים לכולהו והוא הוה שלים מכלהו.

© 2004–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

תמים היה, דאתייליד מהול דכתיב *התהלך לפני והיה תמים*.

בדורותיו, ולא בדרין דעלמא דהא מניה נפקו תולדות לעלמא.

תא חזי נח אתחזי מיומא דאתברי עלמא למהוי בתיבה בחבורא ולמיעל בה, ועד דאתחברו כחדא לא הוה עלמא כדקא יאות. לבתר מה כתיב, (שם ט׳:19) *ומאלה נפצה כל הארץ*. מהו *נפצה*. כד״א (שם ב׳:10) *ומשם יפרד*. מתמן אשתכח פרודא ואתבדרו תולדות לכל סטרא. וכלא כחד, כדוגמא חדא. בגיני כך *אלה תולדות נח*, *אלה* ודאי, דהא יסודא דעלמא איהו דעביד **[ס ע״א]** תולדות בארעא לקיימא.

אתא ר׳ אבא ונשקיה. אמר אריא בחיליה טינרא נקיב ותבר. כך הוא ודאי. ות״ח משיעורא דתיבותא אוף נמי הכי הוא.

ר׳ אלעזר פתח ואמר (תהלים מ״ו:9) *לכו חזו מפעלות אלהים אשר שם שמות בארץ*. *לכו חזו*. מאי *חזו*. [p. 343] כד״א (ישעיה כ״א:2) *חזות קשה הוגד לי*. בעובדוי דקב״ה אתגלי נבואה עלאה לבני נשא.

אשר שם שמות, *שמות* ודאי, דהא שמא גרים לכלא.

כתיב *ויקרא את שמו נח לאמר זה*. אמאי הכא *לאמר*, ואמאי *זה*. אלא *לאמר* דא אתתא, *זה* דא צדיק, כמה דקב״ה קרא ליה נח, נייחא דארעא.מאי *לאמר*. אלא אתר דא קרא ליה נח. ומאן איהו. ארעא קדישא, ואמר *זה ינחמנו*. עבד ליה קב״ה לתתא כגוונא עלאה.

[p. 344] כתיב הכא *זה*, וכתיב התם (שם כ״ה:9) *זה יי׳ קוינו לו*. זכאין אינון צדיקיא דרשימין ברשימו דגושפנקא דמלכא למהוי בשמיה רשימין, ואיהו שוי שמהן בארעא כדקא יאות.

כתיב *ויקרא את שמו נח*, וכתיב *ויקרא שמו יעקב*. אמאי לא כתיב *את*. אלא התם דרגא אחרא והכא דרגא אחרא, כדכתיב (ישעיה ו׳:1) *ואראה את יי׳*, *ואראה יי׳* לא כתיב אלא *את יי׳*. אוף הכא *ויקרא שמו יעקב*, דרגא דיליה קב״ה ממש קרא ליה *יעקב*. אבל הכא *את* לאתכללא שכינתא.

אלה תולדות נח. ר׳ יהודה פתח (תהלים קי״ב:5) *טוב איש חונן ומלוה יכלכל דבריו במשפט*. *טוב איש*, דא קב״ה דאקרי *טוב*, כמה דכתיב (שם קמ״ה:9) *טוב יי׳ לכל*. *חונן ומלוה*, לאתר דלית ליה מדיליה, וההוא אתר מניה אתזן. *יכלכל דבריו במשפט*, דהא ההוא דבר [p. 345] לא אתזן אלא *במשפט*, כד״א (תהלים פ״ט:15) *צדק ומשפט מכון כסאך*.

ד״א *טוב איש*, דא צדיק דכתיב (ישעיה ג׳:10) *אמרו צדיק כי טוב*.

ר׳ יוסי אמר דא נח דכתיב *איש צדיק*.

© 2004–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

ר׳ יצחק אמר דא <u>שבת</u> דביה פתח *טוב* דכתיב (תהלים צ״ב:1) *טוב להודות ליי׳*.

ר׳ חייא אמר כלא חד, וכלהו מלה חדא אמרו, ודא עביד תולדות בעלמא. תולדות דעלמא מאן אינון. אלין נשמתהון דצדיקיא דאינון איבא דעובדוי דקב״ה.

ר׳ שמעון אמר בשעתא דקב״ה מתעטר בעטרוי מתעטר מעילא ומתתא. <u>מתעטר</u> מעילא, מאתר דעמיקא דכלא. מתעטר מתתא במה, בנשמתהון דצדיקיא. כדין אתוסף חיים מעילא ומתתא ואתכלל אתר מקדשא מכל סטרין, ובירא אתמליא וימא אשתלים וכדין יהיב לכלא.

כתיב (משלי ה׳:15) *שתה מים מבורך ונוזלים מתוך בארך*. אמאי <u>הכא</u> *בורך* בקדמיתא ולבתר *בארך*, דהא *בור* לא אקרי אלא ריקניא דלא נביע, *באר* מיין דנבעין. אלא כלא אתר חד הוא, אלא אתר <u>דמסכני</u> אחידן ביה אקרי בור, דלית ליה מדיליה אלא מה [p. 346] דיהבין בגויה. ומאן איהו, דלי״ת. לבתר אתעביד באר <u>דאיהו מליא</u> מכל סטרין. ומאן איהו, ה״א, אתמליא מעילא **[ס ע״ב]** ונביע מתתא. אתמליא מעילא כמה דאמרן, ונביע מתתא מנשמתהון דצדיקיא.

ד״א *שתה מים מבורך*, דא דוד מלכא דכתיב ביה (שמואל ב׳ כ״ג:15) *מי ישקני מים מבור בית <u>לחם</u>. <u>ונוזלים</u>*, דא אברהם. *מתוך*, דא יעקב דאיהו באמצעיתא. *בארך*, דא יצחק דאקרי *באר מים חיים*. הא בהאי קרא אשתכח רתיכא קדישא עלאה מאבהן ודוד מלכא <u>דאתחבר</u> עמהון.

תיאובתא דנוקבא לגבי דכורא לאו איהו אלא כד עייל רוחא בה ואשדת מייא לקבלה מיין עלאין דכורין. כך כנסת ישראל לא אתערת תיאובתא לגבי קב״ה אלא ברוחא [p. 347] דצדיקייא דעאלין בגווה, וכדין נבעין מייא מגווה לקבלא מיין דדכורא וכלא אתעביד תיאובתא חדא <u>וצרורא חדא</u> וקשורא חדא. ודא הוא <u>רעוא</u>, רעוא דכלא, וטיולא דמטייל קב״ה בנשמתהון דצדיקיא.

ת״ח כל אינון תולדות דגנתא דעדן לא נפקין מצדיק אלא כד עייל בהאי תיבה בחבורא חדא וכלא גניזין בה ולבתר מינה נפקין. אוף הכא *נח איש צדיק* לא אפיק תולדות למפרי בעלמא עד דעאל לתיבה ואתכנש כלא בה והוו גניזין בה, ולבתר מנה נפקו למפרי בעלמא ולאתקיימא בארעא. ואלמלא דנפקו מגו תיבה לא אתקיימו בעלמא. וכלא כגוונא דלעילא, מגו תיבה נפקי לעילא, מגו תיבה נפקי לתתא, דא כגוונא דא. <u>מגו הכא</u> אתקיים עלמא ולא מקדמת דנא, דבגיני כך <u>כתיב</u> *<u>ותשחת</u> הארץ לפני האלהים*.

א״ר יהודה כיון דכתיב *ותשחת הארץ*, אמאי *לפני האלהים*. אלא כיון דעבדו חוביהון באתגליא לעיניהון דכלא כדין *לפני האלהים* כתיב.

© 2004–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

[p. 348] ר׳ יוסי אמר אנא אפכא אמרית. *ותשחת הארץ לפני האלהים*, בקדמיתא *לפני האלהים* דלא הוו עבדי באתגלייא, *לפני האלהים* עבדו ולא *לפני* בני נשא. ולבסוף עבדו באתגליא, ההי״ד *ותמלא הארץ חמס*, דלא הוה אתר בכל ארעא דלא הוה באתגליא. ובגין כך בתרי גווני אמר קרא.

אלה תולדות נח. ר׳ אבא אמר מיומא דעבר אדם על פקודא דמריה כל בני עלמא דאתילידו לבתר אקרון בני האדם, ולא לשבחא אקרון הכי אלא כמאן דאמר בנוי דההוא דעבר על פקודא דמריה. כיון דאתא נח אקרון בני עלמא על שמא דנח, *תולדות נח*, דקאים לון בעלמא, ולא *תולדות* דאדם דאעבר לון מעלמא וגרים מותא לכלהו.

א״ל ר׳ יוסי אי הכי, הא כתיב לבתר *וירד יי׳ לראות את העיר ואת המגדל אשר בנו בני האדם*. *בני האדם* כתיב ולא *בני נח*.

אמר ליה בגין דאדם דחטא קמי מריה. טב ליה דלא אברי ולא יכתוב עליה האי קרא. אלא ת״ח כתיב (משלי י׳:1) *בן חכם ישמח אב*. כד ברא טב כל בני עלמא דכרין ליה לאבוי לטב, וכד איהו ביש כלא דכרין ליה לאבוי לביש. אדם בגין דחטא ועבר על פקודא דמריה, כד אתו אנון דמרדו במריהון מה כתיב, *אשר בנו בני האדם*, בנוי דאדם קדמאה דמרד במריה ועבר על פקודא. ובגיני כך *אלה תולדות*, *אלה* ולא [p. 349] קדמאי. *אלה* דנפקו מגו תיבה ואפיקו תולדין לעלמא, ולא *תולדות אדם* דנפק מגנתא דעדן ולא אפיק לון מתמן.

ת״ח אלו אפיק אדם תולדות מגנתא דעדן לא ישתצון לדרי דרין ולא אתחשך נהורא דסיהרא לעלמין, וכלהו הוו קיימין לעלמין, ואפילו מלאכי עלאי לא קיימי קמייהו בנהורא וזיוא וחכמתא. אבל כיון **[סא ע״א]** דגרים חטאה ונפק איהו מגנתא דעדן ועבד תולדות לבר, לא אתקיימו בעלמא ולא הוי כדקא חזי.

א״ר חזקיה וכי היך יכלין למעבד תולדות תמן, דהא אלמלא אתמשיך עליה יצר הרע וחטא אתקיים איהו בעלמא בלחודוי ולא יעביד תולדות. כגוונא דא אלמלא דחבו ישראל ואמשיכו עלייהו יצר הרע לא עבדו תולדות לעלמין ולא ייתון דרין אחרנין לעלמא.

א״ל אלמלא לא חטא אדם לא עביד תולדות כגוונא דא, דהשתא לא עביד תולדות אלא מסטרא דיצה״ר, ובגין דכל תולדות דבני נשא כלהו מסטרא דיצר הרע בגין כך לית לון קיום ואי אפשר לון [p. 350] בסטרא אחרא. אבל אלמלא לא חטא אדם ולא אתתרך מגנתא דעדן, עביד תולדות מסטרא דרוח קדישא קדישין כמלאכי עלאין, קיימין לדרי דרין כגוונא דלעילא. כיון דחטא ואוליד בנין לבר מגנתא ולא זכה לאפקא לון מגנתא, לא אתקיימו אפילו

© 2004–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

לאשתרשא בעלמא, עד דאתא נח ועאל בתיבה, ומן תיבה נפקו כל דרין דעלמא ומתמן אתבדרו לכל ארבע רוחי עלמא.

וירא אלהים את הארץ והנה נשחתה. אמאי *נשחתה*. בגין *כי השחית כל בשר את דרכו* כמה דאתמר.

ר׳ חייא פתח קרא ואמר (יונה ג׳:10) *וירא אלהים את מעשיהם כי שבו מדרכם הרעה*. ת״ח בשעתא דבני נשא זכאן ונטרי פקודי אורייתא כדין ארעא אתתקפת וכל חדו אשתכחת בה. מ״ט, בגין דשכינתא שריא על ארעא וכדין כלא עילא ותתא בחדוא. וכד בני נשא מחבלן ארחייהו ולא נטרי פקודי אורייתא וחטאן קמי מאריהון, כדין כביכול דחיין לה לשכינתא מעלמא ואשתארת ארעא מחבלא, דהא שכינתא לא שריא עלה וכדין אתחבלת. מ״ט אתחבלת. בגין דשריא רוחא אחרא עלה דמחבלא עלמא.

יכול אף בארץ ישראל כן, והא תנינן ארעא דישראל לא שריא עלה רוחא אחרא ולא ממנא בר קב״ה בלחודוי. ת״ח בארעא דישראל הכי הוא, דלא שריא עלה ממנא ולא שליחא אחרא [p. 351] בר קב״ה בלחודוי, אבל שעתא חדא שריא לחבלא בני נשא. מנלן, מדוד דכתיב (ד״ה כ׳ כ״א:16) *וירא דוד את מלאך יי׳ וגו׳ וחרבו שלופה בידו נטויה על ירושלם*, וכדין אתחבלת ארעא.

א״ר אלעזר אפי׳ בההיא שעתא קב״ה הוה. כתיב הכא *מלאך*, וכתיב התם (בראשית מ״ח:16) *המלאך הגואל אותי*, וכתיב (שמות י״ד:19) *ויסע מלאך האלהים*. הן לטב והן לביש קב״ה שליט עלה. לטב בגין דשאר ממנן וכל דיירי ארעא יכספון מן עובדייהו. לביש בגין דלא יחדון אינון לשלטאה עלה.

ואי תימא לא, והא כתיב (איכה א׳:10) *כי ראתה גוים באו מקדשה* וחריבו ביתא, ואי לאו שלטין אנון ממנן לא אתחרב מקדשא. ת״ח כתיב *כי אתה עשית*, וכתיב *עשה יי׳ אשר זמם*.

ת״ח כתיב *וירא אלהים את הארץ והנה נשחתה*. *נשחתה* ודאי, כמה דאתמר. הכי נמי (יונה ג׳:10) *וירא אלהים את מעשיהם כי שבו מדרכם הרעה*, דהא כדין ארעא קראת לעילא ומקשטא אנפהא כנוקבא דמקשטא לגבי דכורא, הכי נמי ארעא. ובגין כך *וירא אלהים את הארץ והנה נשחתה*, כאתתא דאסתאבת ואסתירת אנפהא מבעלה. ובזמנא דאסגיאו חובי בני נשא באתגליא ארעא שויאת אנפהא כנוקבא דלית לה כסופא מכלא, כד״א (ישעיה כ״ד:5) *והארץ חנפה* [p. 352] *תחת יושביה*. ועל דא *כי נשחתה* ודאי. מ״ט, בגין *כי השחית כל* **[סא ע״ב]** *בשר את דרכו על הארץ*.

© 2004–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

ר׳ אלעזר אזל לגביה דר׳ יוסי בר׳ שמעון בן לקוניא חמוי. כיון דחמא ליה אתקין ליה טופסיסא דקומרא במטון דקולפא ויתיבו.

א״ל חמוי אפשר דשמעת מאבוך האי דכתיב (איכה ב׳:17) *עשה יי׳ אשר זמם בצע אמרתו אשר צוה מימי קדם.*

א״ל הא אוקמוה חבריא, *בצע אמרתו*, דבזע פורפירא דיליה. *אשר צוה מימי קדם*, דהא פורפירא פקיד ליה מאינון יומי קדמאי עלאי וביומא [p. 353] דאתחריב בי מקדשא בזע ליה בגין דהאי פורפירא איהי יקרא דיליה ותיקונא דיליה ובזע ליה.

א״ל*עשה יי׳ אשר זמם.* וכי מלכא חשיב קודם לאבאשא לבנוי עד לא ייתון למחטי.

א״ל למלכא דהוה ליה מאן יקר ובכל יומא הוה דחיל עליה דלא יתבר והוה מסתכל ביה ותקין בעינוי. ליומין אתא בריה וארגיז ליה למלכא. נטל מלכא ההוא מאן יקר ותבר ליה, הה״ד*עשה יי׳ אשר זמם.*

ת״ח מן יומא דאתבני בי מקדשא הוה קב״ה מסתכל ביה וחביב עליה סגי, והוה דחיל עלייהו דישראל דיחטון ויחרב בי מקדשא. וכן בכל זמנא דהוה אתי לגביה הוה לביש ההוא פורפירא. לבתר דגרמו חובין וארגיזו קמי מלכא אתחריב בי מקדשא ובזע ההוא פורפירא, היינו דכתיב*עשה יי׳ אשר זמם בצע אמרתו.* היינו בזמנא דאתחריב בי מקדשא, אבל בזמנא אחרא לית חדוה קמי קב״ה כזמנא דאתאבידו חייבי עלמא ואינון דארגיזו קמיה, הה״ד (משלי י״א:10) *ובאבוד רשעים רנה.* וכן בכל דרא ודרא דעביד דינא בחייבי עלמא, חדוא ותושבחא קמי קב״ה.

ואי תימא הא תנינן דלית חדוא קמי קב״ה כד איהו עביד דינא בחייביא. אלא ת״ח בשעתא דאתעביד דינא בחייביא חדוון ותושבחן קמיה על דאתאבידו מעלמא, והני מלי כד מטא ההוא זמנא דאוריך לון ולא [p. 354] תאבן לגביה מחובייהו. אבל אי אתעביד בהו דינא עד לא מטא זמנייהו, דלא אשתלים חובא, כד״א (בראשית ט״ו:16) *כי לא שלם עון האמורי עד הנה*, כדין לית חדוא קמיה על דאתאבידו.

ואי תימא איהו עד לא מטא זמנייהו אמאי עביד בהו דינא. אלא קב״ה לא עביד בהו דינא עד לא מטא זמנייהו אלא בגין דמשתתפי בהדייהו דישראל לאבאשא לון, ובגין כך עביד בהו דינא ואוביד לון מעלמא בלא זמנא. ודא הוא דאבאיש קמיה כגון דטבע מצראי בימא ודאוביד שנאיהון דישראל בימי יהושפט וכן כלהו, דהא בגיניהון דישראל אתאבידו בלא זמנא. אבל כד אשתלים זמנא דאוריך לון ולא תבו, כדין חדוא ותושבחתא קמיה על דאתאבידו מעלמא, בר בזמנא דאתחריב בי מקדשא, דאע״ג דאשתלים זמנא דלהון דארגיזו קמיה, לא הוה חדוא קמיה, ומההוא זמנא לא הוה חדוא לעילא ותתא.

© 2004–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

כי לימים עוד שבעה אנכי ממטיר על הארץ ארבעים יום וארבעים לילה וגו׳. רבי יהודה אמר הני *ארבעים יום וארבעים לילה* מאי עבידתייהו. אלא *ארבעים* לאלקאה חייבי עלמא, וכתיב (דברים כ״ה:3) *ארבעים יכנו לא יוסיף*, לקבל ארבע סטרי עלמא, בכל חד עשרה, בגין דב״נ [p. 355] מארבע סטרי עלמא אתברי. ועל דא *ומחיתי את כל היקום*. ואצטריך ארבעים לאלקאה ולאתמחי עלמא.

רבי יצחק הוה שכיח קמיה דר׳ שמעון. א״ל האי קרא דכתיב *ותשחת הארץ* **[סב ע״א]** *לפני האלהים*, אי בני נשא חטאן, ארעא במה.

א״ל בגין דכתיב *כי השחית כל בשר את דרכו* כמה דאתמר. כגוונא דא (ויקרא י״ח:25) *ותטמא הארץ ואפקוד עונה עליה*. אלא בני נשא חטאן, ואי תימא ארעא במה. אלא עקרא דארעא בני נשא אינון, ואינון מחבלין ארעא והיא אתחבלת. וקרא אוכח דכתיב *וירא אלהים את הארץ והנה נשחתה כי השחית כל בשר את דרכו על הארץ*.

ת״ח כל חטאוי דבר נש כלהו חבלותא דיליה ותליין בתשובה, וחטאה דאושיד זרעא ומחבלא ארחיה ואפיק זרעא על ארעא ומחביל ליה ומחביל ארעא, עליה כתיב (ירמיה ב׳:22) *נכתם עונך לפני*, וכתיב (תהלים ה׳:5) *כי לא אל חפץ רשע אתה לא יגורך רע*, וכתיב [p. 356] (בראשית ל״ח:7) *ויהי ער בכור יהודה רע בעיני יי׳ וגו׳* והא אתמר.

א״ל אמאי דאין קב״ה עלמא במיא ולא באשא ולא במלה אחרא.

א״ל רזא הוא, דהא אנון חבילו ארחייהו בגין דמיין עלאין ומיין תתאין לא אתחברו כדקא יאות. מאן אנון דחבילו כגוונא דא, מיין דכורין ונוקבי. ועל דא אתדנו במיא, כמא דאינון חבו, ומיין הוו רתיחן ופשטו משכא מנייהו, כמה דחבילו ארחייהו במיין רתיחן, דינא לקבל דינא, הה״ד *נבקעו כל מעיינות תהום רבה*, הא מיין תתאין, *וארובות השמים נפתחו*, דא מיין עלאין, מיין עלאין ותתאין.

רבי חייא ור׳ יהודה הוו אזלי בארחא ומטו לגבי טורין רברבן, ואשכחו ביני טוריא גרמי בני נשא דהוו מאינון [p. 357] בני טופנא, ופסעו תלת מאה פסיען בגרמא חדא. תווהו, אמרו היינו דאמרו חברנא דאינון לא הוו מסתפי מדינא דקב״ה, כמה דכתיב (איוב כ״א:14) *ויאמרו לאל סור ממנו ודעת דרכיך לא חפצנו*. מה עבדו. הוו סתימין ברגלייהו מבועי תהומא, ומיין נפקין רתיחן ולא יכילו למיקם בהו, עד דהוו נשמטין ונפלי בארעא ומייתין.

© 2004–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

ויולד נח שלשה בנים וגו׳. אמר רבי חייא לרבי יהודה תא ואימא לך מלה דשמענא בהאי. לבר נש דאעיל לנוקבא איבא דמעהא בזמנא חדא, תרין או תלתא בנין, חד מתפרשא מאחרא באורחוי ובעובדוי, דא זכאה ודא חייבא. אוף הכא נמי תלת קטרי דרוחא אזלין ושטאן ואתכלילן בתלת עלמין.

[p. 358] ת״ח נשמתא נפקאת ואעיל בין טורי פרודא ואתחבר רוחא בנשמתא. נחית לתתא, אתחבר נפש ברוח וכלהו נחתין ומתחברין דא עם דא.

א״ר יהודה נפש ורוח כלילן דא עם דא, נשמתא שריא בארחוי דב״נ, והאי מדורא טמירא דלא אתיידע אתרה. אתא בר נש לאתדכאה, מסייעין ליה בנשמתא קדישא ודכאן ליה ומקדשין ליה ואקרי קדוש. לא זכה ולא אתי לאתדכאה, תרין פתחין דאינון נפש ורוח ביה, נשמתא קדישא לית ביה, סיועא דלעילא ודא כפום ארחיה.

תוספתא. קטורי רמאי, קסטורי דקוסטרי. אינון פתיחן עיינין, פתיחן אודנין. קל, קלא מן קליא נחית מעילא לתתא, מתבר טורין וטנרין. [p. 359] מאן אינון דחמאן ולא חמאן, אטימין אודנין, סתימין עיינין. לא חמאן ולא שמעין, לא ידעין בסכלתנו חד דכלילא בתרין בגווייהו, דחיין ליה לבר. אינון מתדבקן בין אינון תרי. חד, אומנא דאומניא לא שריא בגווייהו. **[סב ע״ב]** לא אכתבו בספרי דוכרנייא, אתמחון מספרא דחיי, כד״א (תהלים ס״ט:29) *ימחו מספר חיים ועם צדיקים אל יכתבו*.

[p. 360] ווי לון כד יפקון מהאי עלמא, ווי לחיון. מאן יתבע לון. יתמסרון בידא דדומה, יתוקדון בנורא דדליק ולא יפקון מניה בר בריש ירחי ושבתי, כד״א (ישעיה ס״ו:23) *והיה מדי חדש בחדשו ומדי שבת בשבתו יבא כל בשר להשתחות לפני אמר יי׳*. לבתר כרוזא דבסטר צפון אכריז עלייהו ואמר (תהלים ט׳:18) *ישובו רשעים לשאולה*. כמה חבילי טריקין אתכנשו עלייהו. בארבע סטרין אשא מלהטא בגי בן הנם, תלת זמנין ביומא מתוקדן.

ולא עוד אלא בזמנא דישראל אתיבו בקול רם אמן יהא שמיה רבא מברך, קב״ה אתמלי רחמין וחייס על כלא ורמיז למלאכא ממנא על תרעי דגיהנם, סמריאל שמיה ותלת מפתחן בידיה, ופתח תלת תרעין דבסטר [p. 361] מדברא וחמאן נהורא דהאי עלמא. אתא תננא דנורא וסתים אורחין. כדין תלת ממנן דתחות ידיה תלת מגרופין מנשבן בידייהו ואתיבו תננא לאתריה ורווחין לון שעתא ופלגות שעתא, ולבתר תייבין לאשייהו. וכן בתלת זמנין ביומא ובכל זמנא דאמרי ישראל אמן יהא שמיה רבא מברך וכו׳.

זכאין אינון צדיקיא דאורחיהון מנהרא בההוא עלמא לכל סטרין, כד״א (משלי ד׳:18) *ואורח צדיקים כאור נוגה הולך ואור עד נכון היום*.

© 2004–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

ר' אבא אמר בגיהנם אית מדורין על מדורין, תניינין תליתאין עד שבע והא אוקמוה חברייא. זכאין אינון צדיקיא דאינון מסתמרין מחובי חייביא ולא אזלי בארחייהו ולא מסתאבי בהו. וכל מאן דאסתאב, כד אזיל לההוא עלמא נחית לגיהנם ונחתין ליה עד מדורא תתאה. ותרין מדורין אינון דסמיכין דא עם דא, שאול ואבדון. מאן דנחית לשאול דיינין ליה תמן ומקבל ענשיה וסליקו ליה למדורא אחרא עלאה, וכן דרגא בתר דרגא עד דאנון סלקין ליה. אבל מאן דנחית לאבדון לא סלקין ליה לעלמין, [p. 362] ובגין כך אקרי אבדון דהא אביד הוא מכלא.

ת"ח נח הוה אתרי בבני דריה ולא הוו שמעי, עד דקב"ה אייתי עלייהו דינא דגיהנם. מאי דינא דגיהנם. אשא ותלגא, מייא ואשא, דא צנינא ודא רתיחא. וכלהו בדינא דגיהנם אתדנו ואתאבידו מעלמא, ולבתר אתקיים עלמא כדקא חזי ליה.

ועאל נח בתיבה ואעיל עמיה כל זינא וזינא מבריין דעלמא. ודאי נח עץ *עושה פרי* הוה, ונפקו מן תיבה כל זייני עלמא כגוונא דלעילא.

ת"ח כד האי עץ *עושה פרי* אתחבר בעץ *פרי*, כל אינון זיינין דלעילא, חיוון רברבן וזעירן וכמה זיינין וכל חד לזיניה, כד"א (תהלים ק"ד:25) *חיות קטנות עם גדולות*. כגוונא דא נח בתיבה, וכלהו נפקו מן תיבותא ואתקיים עלמא כגוונא דלעילא. ובגיני כך *נח איש האדמה* אקרי, *נח איש צדיק* אקרי והא אוקמוה.

[p. 363] רבי חייא אמר תלת מאה שנין עד לא ייתי טופנא הוה נח אתרי בהו על עובדיהון ולא הוו שמעין ליה, עד דקב"ה אשלים זמנא דאוריך לון ואתאבידו מעלמא.

תא חזי מה כתיב לעילא, *ויהי כי החל האדם לרוב על פני האדמה ובנות יולדו להם*, והוו אזלין ערטילאין לעיניהון דכלא. מה כתיב, (בראשית ו':2) *ויראו בני האלהים את בנות האדם וגו'*. ודא הוה יסודא ועקרא למיגד חוביהון, עד דגרים לון לאשתצאה מעלמא. ובגין כך אתמשכאן בתר יצר הרע ובגזעוי ושרשוי, ודחו מהימנותא קדישא מבינייהו ואסתאבו כמה דאתמר.

ויאמר אלהים לנח קץ כל בשר בא לפני. אהדרנא למלה קדמאה קץ כל בשר *בא לפני*, *בא לפני* ודאי בגין דאינון גרמו.

ר' יהודה פתח (תהלים ל"ט:5) *הודיעני יי' קצי ומדת ימי מה היא, אדעה מה חדל אני*. אמר דוד קמי קב"ה תרין קצין אינון, חד לימינא וחד לשמאלא, ואינון תרין אורחין למהך בהו בני נשא לההוא עלמא. [p. 364] קץ לימינא דכתיב (דניאל י"ב:13) *לקץ הימין*, וקץ לשמאלא

© 2004–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

דכתיב (איוב כ״ח:3) *קץ שם לחשך ולכל תכלית הוא חוקר ארץ חשך וצלמות. קץ שם לחשך.* *קץ*, דא מלאך המות, דא נחש ,*קץ כל בשר*. *שם לחשך*, דהא מסטרא דהתוכא דדהבא קאתי. *ולכל תכלית הוא חוקר*, בזמנא דדינא שריא על עלמא *הוא חוקר* למהוי קטיגורא דעלמא לאחשכא אפיהון דברייתא. **[סג ע״א]**

קץ לימינא כדקאמרן דכתיב *לקץ הימין*. א״ל קב״ה לדניאל *ואתה לך לקץ ותנוח ותעמוד*.

אמר ליה לאן אתר, דהא לא ידענא מה יהא עלי בההוא עלמא.

א״ל *ותנוח*.

א״ל בזמנא דיקומון מעפרא איקום בינייהו אי לא.

א״ל *ותעמוד*.

א״ל הא ידענא די יקומון כתות כתות, מנהון דזכאי קשוט ומנהון דחייבי עלמא, ולא ידענא עם מאן מנהון איקום.

[p. 365] א״ל *לגורלך*.

אמר ליה הא אמרת *ואתה לך לקץ*. אית *קץ* לימינא ואית *קץ* לשמאלא, ולא ידענא לאן *קץ*, *לקץ הימין* או *לקץ הימים*.

א״ל *לקץ הימין*.

אוף הכא דוד א״ל לקב״ה (תהלים ל״ט:5) *הודיעני יי׳ קצי*, מה איהו חולק עדבי. ולא נח דעתיה עד דאתבשר דיהוי לימינא דכתיב (שם ק״י:1) *שב לימיני*.

ת״ח אוף קב״ה א״ל לנח *קץ כל בשר בא לפני*. מאן איהו. דא *קץ* דאחשך אפייהו דברייתא דאיהו *קץ כל בשר*.

בא לפני. מכאן אוליפנא חייבי עלמא מקדימין ליה ומשכן ליה עלייהו לאחשכא לון, דכיון דיהבי ליה רשותא נטיל נשמתא ולא נטיל עד דיהבי ליה רשותא. ועל דא *בא לפני*, למיטל רשו לאחשכא אפייהו דבני עלמא, ובגיני כך *והנני משחיתם את הארץ*. ועל דא *עשה לך תיבת עצי גופר*, בגין לאשתזבא ולא יכיל לשלטאה עלך.

ת״ח תנינן בזמנא דמותא אית במתא או בעלמא לא יתחזי בר נש בשוקא בגין דאית ליה רשו למחבלא לחבלא כלא. בגיני כך א״ל קב״ה בעי לך לאסתתרא ולא תחזי גרמך קמיה דמחבלא דלא ישלוט עלך.

[p. 366] ואי תימא מאן יהיב הכא מחבלא, דהא מיין הוו דאתגברו. ת״ח לית לך דינא בעלמא או כד אתמחי עלמא בדינא דלא אשתכח ההוא מחבלא דאזיל בגו אינון דינין

© 2004–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

דאתעבידו בעלמא. אוף הכא טופנא הוה ומחבלא אזיל בגו טופנא ואיהו אקרי הכי. ועל דא אמר קב״ה לנח לטמרא גרמיה ולא יתחזי בעלמא.

ואי תימא האי תיבותא אתחזי בגו האי עלמא ומחבלא אזיל בגווה. כל זמנא דלא אתחזי אפיה דב״נ קמי מחבלא לא יכיל לשלטאה עליה. מנלן, ממצרים דכתיב (שמות י״ב:22) *ואתם לא תצאו איש מפתח ביתו עד בקר*. מאי טעמא, בגין דמחבלא הוה אשתכח ויכיל לחבלא, ולא אצטריך לאתחזאה קמיה. בגין כך הוה גניז נח וכל אינון דעמיה בתיבותא ומחבלא לא יכיל עליה לשלטאה עלייהו.

רבי חייא ורבי יוסי הוו אזלי בארחא. איערעו בהני טורי קרדו, חמו רשימין בקיעין דארעא דהוו מן יומי דטופנא.

א״ל רבי חייא לר׳ יוסי הני בקיעין דהוו מיומוי דטופנא, וקב״ה קיים לון מן יומא דטופנא לדרי דרין בגין דלא יתמחון חוביהון דרשיעיא קמיה. דכך ארחוי דקב״ה, לזכאין דעבדין רעותיה בעי דידכרון להו לעילא ותתא ולא יתנשי דוכרניהון לדרי דרין לטב. כגוונא דא לרשיעייא דלא עבדין רעותיה בעי דלא יתנשי חובייהו ולאדכרא עונשייהו ודוכרניהון לביש לדרי דרין, היינו דכתיב (ירמיה ב׳:22) *נכתם עונך לפני*.

פתח רבי יוסי ואמר (ישעיה י׳:30) *צהלי קולך בת גלים הקשיבי לישה עניה ענתות*. האי קרא אוקמוה [p. 367] חבריא אבל האי קרא על כנסת ישראל אתמר. *צהלי קולך בת גלים*, ברתיה דאברהם, הכי אוקמוה.

בת גלים כדכתיב (שיר ד׳:12) *גל נעול*. *גלים*, אינון נהרין דמתכנשי ואזלי ועאלין לגווה ומליין לה כדכתיב (שם:13) *שלחיך פרדס רמונים*.

הקשיבי לישה, כד״א (איוב ד׳:11) *ליש אובד מבלי טרף*. *ליש* דכר, *לישה* נוקבא. אמאי אקרי *ליש*. אי משום דכתיב (משלי ל׳:30) *ליש גבור בבהמה*, אי משום דכתיב *ליש אובד מבלי טרף*. אלא כלא איהי, *ליש גבור* דאתי מגבורה עלאה, *ליש אובד מבלי טרף* בשעתא דאינון נחלין מסתלקין ולא עאלין לגווה. כדין אתקרי *לישה עניה*, דאבידת *מבלי טרף* דכתיב *ליש אובד מבלי* **[סג ע״ב]** *טרף ובני לביא יתפרדו*.

[p. 368] *ענתות*, מסכנא דמסכנותא, כד״א (ירמיה א׳:1) *מן הכהנים אשר בענתות*, וכתיב (מלכים א׳ ב׳:26) *ענתות לך על שדך*. מאי איריא. אלא כל זמנא דדוד מלכא הוה קיים אסתלק אביתר בעותרא ובכלא. לבתר א״ל שלמה *ענתות לך על שדך*. אמאי קרי ליה שלמה הכי. אלא אמר ליה ביומך הוה אבא במסכנו, והשתא *לך על שדך*.

© 2004–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

השתא אית לומר אמאי אקרי אביתר *ענתות*. אי תימא דהוה מן ענתות, הא תנינן דכתיב (שמואל א׳ כ״ב:20) *וימלט בן אחד לאחימלך בן אחיטוב ושמו אביתר*, והוא מנוב הוה, דהא נוב עיר הכהנים הוה. ואע״פ דאמרו דהיא נוב היא ענתות, ואמאי קרו לה ענתות, בגין דנחתת למסכנו ואתאביד קרתא על ידא דשאול ואתאבידו כהני. אלא ענתות כפר הוה ולאו היא נוב. ועל דא קרי ליה לאביתר *ענתות*, בגין דאמר (מ״א ב׳:26) *וכי התענית בכל אשר התענה אבי*. ומקרתא דנוב הוה, ועל מסכנו דדוד דהוה ביומוי אקרי ליה הכי.

[p. 369] אמר רבי חייא במסכנותא הוה עלמא מיומא דעבר אדם על פקודי קב״ה עד דאתא נח וקריב קרבן ואתיישב עלמא.

אמר ר׳ יוסי לא אתיישב עלמא ולא נפקא ארעא מזוהמא דנחש עד דקיימו ישראל על טורא דסיני ואתאחידו באילנא דחיי, כדין אתיישב עלמא. ואלמלא דאהדרו ישראל וחאבו קמי קב״ה לא הוו מתין לעלמין, דהא אתפסק מנייהו זוהמא דנחש. כדין אתברו אינון לוחי קדמאי דהוו בהו חירו דכלא, חירו דההוא נחש דאיהו *קץ כל בשר*. וכד קמו ליואי לקטלא קטלא, כדין אתער חויא בישא והוה אזיל קמייהו, ולא יכיל לשלטאה בהו בגין דהוו ישראל מזדרזין כולהו בחגירו מזיינן. וכיון דאמר משה (שמות ל״ג:5) *ועתה הורד עדיך מעליך*, אתייהיב רשו להאי נחש לשלטאה עלייהו.

[p. 370] ת״ח מה כתיב (שם:6) *ויתנצלו בני ישראל את עדים מהר חרב*. *ויתנצלו*. וינצלו מבעי ליה, אלא *ויתנצלו* על ידא דאחרא, בגין דאתייהיב רשו לנחש לשלטאה. *את עדיים מהר חורב*, דקבלו מטורא דחורב כד אתייהיב אורייתא לישראל.

אמר ר׳ חייא נח דהוה *איש צדיק*, אמאי לא בטיל מותא מעלמא.

א״ל ר׳ יוסי בגין דעד לא סלקת זוהמא דעלמא. ועוד דאנון לא הוו מהימנין בקב״ה, וכלהו אחידן בטרפי אילנא לתתא ומתלבשאן ברוח מסאבא. ותו לבתר אוספו למחטי ולאתדבקא ביצר הרע כבקדמיתא, ותורה דאיהי אילנא דחיי לא נחית לה קב״ה לארעא.

[p. 371] עד דהוו אזלי חמו חד יודאי דהוה אתי. אמר ר׳ יוסי האי בר נש יודאי איהו ואתחזי. כד מטא גבייהו שאילו ליה. אמר לון שליחא דמצוה אנא, דהא אנן דיירי בכפר ראמין, ומטי זמנא דחג ואנן צריכין לולב וזינין דעמיה, ואנא אזיל לקטפא לון למצוה. אזלו כחדא.

אמר לון ההוא יודאי הני ארבע מינין דלולב דכולהו אתיין לרצויי על מיא, שמעתון אמאי אנן צריכין לון בחג.

א״ל כבר אתערו בהו חברייא, אבל אי מלה חדתא אית תחות ידך אימא ליה.

אמר לון ודאי ההוא אתר דאנן דיירי ביה הוא זעיר, וכלהו עסקי באורייתא, ואית עלן צורבא מרבנן, רבי יצחק בר יוסי מחוזאה שמיה, ובכל יומא אמר לן מלין חדתין. ואמר

© 2004–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

[p. 372] דהא בחג זמנא הוא לשלטאה כל אינון רברבין ממנן על שאר עמין ומתברכאן מסטרייהו דישראל, וקרינן לון *מים זידונים*, כד״א (תהלים קכ״ד:5) *המים הזידונים*. ובגין לשלטאה עלייהו אתינא ברזא דשמא קדישא באינון ארבע מינין דלולב לרצויי ליה לקב״ה עלייהו ולשלטאה **[סד ע״א]** עלייהו ברזא דשמא קדישא ולאתערא עלן מיין קדישין לנסכא על גבי מדבחא.

תו אמר לן בראש השנה אתערותא קדמאה איהו בעלמא. מאי אתערותא קדמאה. דא בי דינא דלתתא דאתער למידן עלמא, וקב״ה יתיב על עלמא בדינא ודאין עלמא. ושלטא האי בי דינא למידן עלמא עד יומא דכפורי, דנהרין אנפהא ולא אשתכח חויא, דלטורא דעלמא, דאיהו אתעסק בההוא שעיר דיהבין ליה דאיהו מסטרא דרוח מסאבא כדקא חזי ליה, [p. 373] ובגין דאתעסק בההוא שעיר לא קריב למקדשא. ושעיר דא כההוא שעיר דר״ח דאתעסק ביה, ואנהירו אנפוי דמקדשא, ועל דא ישראל כלהו משכחין רחמי קמי קב״ה ואתעבר חובייהו.

ורזא חדא אמר לן ולא אתייהיב רשו לגלאה בר לחסידי קדישין חכימין.

אמר רבי יוסי מאי איהו.

אמר לון עד לא בדיקנא בכו.

אזלו. לבתר אמר לון כד סיהרא אתקריב בשמשא אתער קב״ה סטרא דצפון ואחיד בה ברחימו ומשיך לה לגביה. ודרום אתער מסטרא אחרא, וסיהרא סלקא ומתחברא במזרח. וכדין ינקא מתרין סטרין ונטיל ברכאן בחשאי ואתברכא סיהרא ואתמליא. והכא אתקריבת אתתא בבעלה. כמה דאית רזא דיוקנא שייפי דאדם, הכי נמי אית רזא ותקונא דנוקבא, וכלא פריש בגוון.

[p. 374] הכי נמי לתתא, רזא ותקונא דאדם תתאה אחרא תחות סיהרא. כמה דדרועא שמאלא לעילא אחיד בה ואתער לקבלה ברחימו, הכי נמי לתתא האי נחש איהו דרועא שמאלא, רוח מסאבא, ואחיד בה מאן דרכיב בה וקרבא לגבי דסיהרא ומשיך לה ביניקו דקופטא ואסתאבת. וכדין ישראל לתתא מקרבין שעיר וההוא נחש אתמשך אבתריה, וסיהרא אתדכיאת וסלקאת לעילא ואתקשרת לעילא לאתברכא, ונהירין אנפהא מה דאתחשכת לתתא.

כדין הכא ביומא דכפורי, כיון דההוא חויא בישא אתעסק בההוא שעיר, סיהרא אתפרשת מניה ואתעסקת בישראל וקב״ה בריך לון לעילא ומחיל לון. לבתר ישראל כד מטו לחג מתערי סטרא דימינא לעילא בגין דיתקשר ביה סיהרא ויתנהירו אנפהא כדקא חזי. וכדין יהבי חולקא דברכאן לכל אינון ממנן דלתתא, דיתעסקון בחולקהון ולא ייתון לינקא ולקרבא בסטרא דחולקהון דישראל.

© 2004–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

כגוונא דא לתתא, כד שאר עמין מתברכין, כלהון אינון מתעסקין באחסנת חולקהון ולא אתיין לאתערבא בהדייהו דישראל ולחמדא חולק אחסנתיהון. ובגין כך אינון משכין ברכאן לכל אינון ממנן בגין דיתעסקון בחולקהון ולא יתערבון בהדייהו.

[p. 375] וכד סיהרא אתמלי ברכאן לעילא כדקא יאות, ישראל אתיין וינקין מנה בלחודייהו. ועל דא כתיב (במדבר כ״ט:35) *ביום השמיני עצרת תהיה לכם*. מאי *עצרת*. כתרגומו, כנישו. כל מה דכניש מאינון ברכאן עלאין לא ינקין מינה אחרנין, בר ישראל בלחודייהו, ובגין כך כתיב *עצרת תהיה לכם*, *לכם* ולא לשאר עמין, *לכם* ולא לשאר ממנן. ועל דא אינון מרצין על המים למיהב לון חולק ברכאן דיתעסקון ביה ולא יתערבון לבתר בחדוותא דישראל כד ינקין ברכאן עלאין. ועל ההוא יומא כתיב (שיר השירים ב׳:16) *דודי לי ואני לו*, דלא אתערב אוחרא בהדן.

למלכא דזמין רחימוי בסעודתא עלאה דעבד ליה ליומא רשימא. הא רחימא דמלכא ידע דמלכא **[סד ע״ב]** אתרעי ביה. אמר מלכא השתא אנא בעי למחדי עם רחימאי, ודחילנא דכד אנא בסעודתא עם רחימאי יעלון כל אינון קסטורי ממנן ויתיבון עמנא לפתורא למסעד סעודתא דחדוה עם רחימאי. מה עבד. אקדים ההוא רחימוי קוסטורין דירוקי ובשרא דתורי ואקריב קמייהו למיכל. לבתר יתיב מלכא עם רחימוי לההוא סעודתא עלאה מכל עדונין דעלמא, וחדי מלכא עם רחימוי בלחודוי ולא אתערבין אחרנין בינייהו. כך ישראל עם קב״ה. בגין כך *ביום השמיני עצרת תהיה לכם*.

אמרו רבי יוסי ור׳ חייא קב״ה אתקין אורחא קמן. זכאין אינון דמשתדלי באורייתא.

אתו ונשקוהו. [p. 376] קרא עליה ר׳ יוסי (ישעיה נ״ד:13) *וכל בניך למודי יי׳*.

כד מטו חד בי חקל יתיבו. אמר ההוא בר נש מאי שנא דכתיב (בראשית י״ט:24) *ויי׳ המטיר על סדום ועל עמורה גפרית ואש*, ומאי שנא בטופנא דכתיב *אלהים אלהים* בכל אתר. אלא תנינן בכל אתר *ויי׳* הוא ובית דינו, *אלהים* סתם דינא בלחודוי. אלא בסדום אתעביד דינא ולא לשיצאה עלמא, ובגין כך אתערב איהו בהדי דינא, אבל בטופנא כל עלמא שצי וכל אינון דאשתכחו בעלמא.

ואי תימא הא נח ודעמיה אשתזיבו, ת״ח נח סתים מעינא הוה ולא אתחזי, ועל דא כל מה דאשתכח בעלמא שצי ליה. ובגין כך *ויי׳* באתגליא ולא שצי כלא, *אלהים* בעי סתימו ובעי לאסתמרא, דהא כלא שצי. ועל דא *אלהים* בלחודוי הוה.

[p. 377]ורזא דא (תהלים כ״ט:10) *יי׳ למבול ישב*. מהו *ישב*. אלמלא קרא כתיב לא יכלינן למימר, *ישב* בלחודוי דלא אתיא עם דינא. כתיב הכא *ישב*, וכתיב התם (ויקרא י״ג:46) *בדד ישב*, בלחודוי.

© 2004–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

ובגין דנח הוה סתים מעינא, לבתר כד אתעביד דינא ושצי עלמא ונח רוגזיה מה כתיב, *ויזכור אלהים את נח*, דהא כד שצי עלמא לא אדכר, דסתים מעינא הוה.

ורזא אוליפנא, קב״ה סתים וגליא. גליא הוא בי דינא דלתתא, סתים הוא אתר דכל ברכאן נפקי מתמן. ובגין כך כל מלוי דבר נש דאינון בסתימו ברכאן שריין עלוי, וכל דאינון באתגליא ההוא אתר דבי דינא שריא עלוי בגין דאיהו אתר באתגליא, וכלא הוא ברזא עלאה כגוונא דלעילא.

בכה רבי יוסי ואמר זכאה דרא דר׳ שמעון שריא בגויה, דהא זכותא דיליה אזמין לן בטורי מלין עלאין כאלין.

אמר רבי יוסי האי בר נש לאודעא לן מלין אלין קא אתי, ושדריה קב״ה לגבן.

כד אתו וסדרו מלין קמיה דר׳ שמעון אמר ודאי שפיר קא אמר.

ר׳ אלעזר הוה יתיב יומא חד קמיה דר׳ שמעון אבוי. א״ל האי *קץ כל בשר* אתהני מאינון קרבנין דהוו ישראל מקרבין על גבי מדבחא.

[p. 378] א״ל כלא הוו מסתפקי כחדא לעילא ותתא. ות״ח כהני וליואי וישראל אינון אקרון *אדם* בחבורא דאינון רעותין קדישין דסלקין מגווייהו. ההוא כשבה או אמרא או ההיא בהמה דקרבין, אצטריך עד דלא יתקריב על גבי מדבחא לפרשא עלה כל חטאין וכל רעותין בישין לאתודאה עלה, וכדין ההיא אתקרי *בהמה* בכלא בגו אינון חטאין ובישין והרהורין. כגוונא דקרבנא דעזאזל דכתיב (ויקרא ט״ז:21) *והתודה עליו את כל עונות בני ישראל*, הכי נמי הכא. וכד סלקא על גבי מדבחא מטולא על חד תרין, ובגין כך דא סלקא לאתריה, ודא סלקא לאתריה, דא ברזא ד*אדם* ודא ברזא ד*בהמה*, כד״א (תהלים ל״ו:7) *אדם ובהמה תושיע יי׳*.

חביתין וכל שאר מנחות לאתערא רוחא קדישא ברעותא דכהני ושירתא דליואי ובצלותא דישראל. ובההוא תננא ושמנא וקמחא דסליק מתרוון ומסתפקי **[סה ע״א]** כל שאר מארי דדינין, דלא יכלין לשלטאה בההוא דינא דאתמסר לון, וכלא בזמנא חדא.

ת״ח כלא אתעביד ברזא דמהימנותא לאסתפקא דא בדא ולאסתלקא לעילא מאן דאצטריך עד אין סוף.

[p. 379] אמר רבי שמעון ארימית ידי בצלותין לעילא, דכד רעותא עלאה לעילא לעילא קיימא על ההוא רעותא דלא אתידע ולא אתפס כלל לעלמין, רישא דסתים יתיר לעילא, וההוא רישא אפיק מאי דאפיק דלא ידיע ונהיר מאי דנהיר כלא בסתימו, רעו דמחשבה עלאה למרדף אבתריה ולאתנהרא מניה. חד פריסו אתפריס, ומגו ההוא פריסא ברדיפו דההיא מחשבה עלאה

© 2004–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

מטי ולא מטי עד <u>דההוא</u> פריסא נהיר מה דנהיר וכדין <u>איהו מחשבה</u> נהיר <u>בנהירו סתים</u> דלא ידיע, וההוא מחשבה לא ידע.

כדין בטש האי נהירו דמחשבה דלא אתיידע בנהירו דפרסא דקיימא, דנהיר ממה דלא ידיע ולא אתיידע ולא אתגליא. וכדין <u>דא</u> נהירו דמחשבה דלא אתיידע בטש בנהירו דפריסא ונהרין כחדא, ואתעבידו תשע היכלין <u>להיכלין</u>, לאו אינון נהורין ולאו אינון רוחין ולאו אינון נשמתין ולא <u>אית</u> מאן דקיימא בהו. רעותא דכל תשע נהורין דקיימי כלהו במחשבה, דאיהו חד מנייהו בחושבנא, כלהו למרדף בתרייהו בשעתא דקיימי במחשבה, ולא מתדבקן ולא אתיידעו. ואלין לא קיימי לא ברעותא ולא במחשבה <u>עלאה</u>, תפסין בה ולא [p. 380] תפסין. באלין קיימי כל רזי דמהימנותא, וכל אינון נהורין מרזא דמחשבה עלאה <u>ולתתא</u> כולהו אקרון אין סוף. עד הכא מטו נהורין ולא מטון ולא אתיידעו, לאו הכא רעותא ולא מחשבה.

<u>כד</u> נהיר מחשבה ולא <u>ידיע ממאן נהיר</u>, כדין אתלבש ואסתים גו בינה ונהיר <u>מאן</u> דנהיר ואעיל דא בדא עד דאתכלילו כלהו כחדא.

וברזא דקרבנא כד סליק כלא אתקשר דא בדא ונהיר דא בדא. כדין קיימי כלהו בסליקו ומחשבה אתעטר באין סוף. ההוא נהירו <u>דנהיר</u> מניה מחשבה עלאה, <u>דלא ידע איהי ביה כלל</u>, אקרי <u>אין, דמיניה</u> <u>אשתכח ונהיר</u> למאן דנהיר ועל דא <u>קאים.</u> זכאה חולקיהון דצדיקייא בעלמא דין ובעלמא דאתי.

ת״ח האי *קץ כל בשר*, כמה דקשורא אשתכח לעילא בחדו, אוף הכי נמי לתתא בחדוותא ורעותא, לאסתפקא כלא לעילא ותתא, <u>ואימא עליהו</u> דישראל כדקא יאות.

ת״ח בכל <u>ריש ירחא</u> וירחא כד סיהרא <u>אתחדשא</u> יהבין ליה להאי *קץ כל בשר* חולקא חדא יתיר על קרבנין לאתעסקא ביה וישתמש בחולקיה, ויהא סטרא דישראל בלחודייהו בגין <u>דיתחדון</u> במלכיהון. ודא איהו שעיר בגין דאיהו <u>חולקא</u> דעשו דכתיב <u>ביה</u> [p. 381] (בראשית כ״ז:11) *הן עשו אחי איש שעיר*. ועל דא איהו אשתמש בחולקיה וישראל אינון משתמשין בחולקיהון, ובגין כך כתיב (תהלים קל״ה:4) *כי יעקב בחר לו יה ישראל לסגולתו*.

תא חזי האי *קץ כל בשר* כל רעותיה לאו איהו אלא בבשרא תדיר, ובגין כך תקונא דבשרא תדיר לגביה ועל דא אקרי *קץ כל בשר*. וכד איהו שליט, שליט על גופא ולא על נשמתא. נשמתא סלקא <u>לאתרה</u> ובשרא אתיהיב לאתר דא. כגוונא דא בקרבנא, דרעותא סלקא לאתר חד ובשרא לאתר חד. ובר נש דאיהו זכאה איהו קרבנא ממש <u>לכפרא, ואחרא לאו בגין</u> דביה מומא דכתיב (ויקרא כ״ב:20) *כי לא <u>לרצון</u>*. ועל דא צדיקיא כפרה אינון דעלמא <u>וקרבנא</u>. **[סה ע״ב]**

© 2004–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

רבי חייא ור׳ יוסי הוו אזלי בארחא. אמר חד כתיב *ויעש נח ככל אשר צוהו יי׳*. ת״ח מה כתיב, *ונח בן שש מאות שנה וגו׳*. וכי אמאי אתא חושבנא דא לממני. אלא אילו לא הוה נח בן שש מאות שנה לא ייעול לתיבותא ולא יתחבר בהדה. כיון דאשתלים בשש מאות שנה כדין אתחבר בהדה. ועל דא מן יומא דאשתלים חובייהו דבני עלמא [p. 382] אוריך לון קב״ה עד דאשתלים נח *בשש מאות שנה* ואשתלים דרגיה כדקא יאות והוה צדיק שלים, וכדין עאל לתיבותא וכלא כגוונא דלעילא. *ונח בן שש מאות שנה* כמה דאמרן, ובגיני כך לא אתמר *כבן שש מאות שנה*.

תו פתח ואמר *ואני הנני מביא את המבול מים*. מ״ט *הנני* כיון דאמר *ואני*. אלא *אני הנני* כלא מלה חדא היא. ת״ח בכל אתר *אני* אתעביד גופא לנשמתא ודא מקבלא ממה דלעילא, ובגין כך אתרמיז באת קיימא דכתיב *אני הנה בריתי אתך*, *אני* דקיימא באתגליא מזומנת למנדע, *אני* כרסיא למה דלעילא, *אני* דעבידנא נוקמין לדרי דרין. *ואני*, כליל דכר ונוקבא כחדא. לבתר אתרשים בלחודוי דאזדמן למעבד דינא, *הנני מביא את המבול מים*.

כיון דאמר *מביא את המבול*, לא ידענא דאיהו *מים*. אלא *את המבול*, לאסגאה מלאך המות, דאע״ג דמיא הוו, מחבלא אזיל בעלמא לשיצאה באינון מיין.

[p. 383] *אני יי׳*. הכי תנינן נאמן אנא לשלמא אגר טב לצדיקיא ולאתפרע מרשיעיא, ובגין כך אבטח לון לצדיקיא באני לשלמא אגר טב דלהון לעלמא דאתי ואגזים לרשיעיא לאתפרע מנייהו לעלמא דאתי *באני*.

לשחת כל בשר, כמה דאוקימנא דדא הוא מחבלא דעלמא, ועל דא כתיב (שמות י״ב:23) *ולא יתן המשחית לבא אל בתיכם לנגוף*. ודא הוא *לשחת כל בשר*, מסטרא *דקץ כל בשר בא לפני*, דהא כיון דמטא זמנא דאוריך לון קב״ה, עד דאשלים נח לשש מאות שנה, כדין *לשחת כל בשר*.

אמר הכי אוליפנא משמיה דר׳ יצחק דאמר לן.

פתח ואמר (ישעיה ל״ח:11) *אמרתי לא אראה יה, יה בארץ החיים, לא אביט אדם עוד עם יושבי חדל*. *אמרתי לא אראה יה*. כמה אטימין אינון בני נשא דלא ידעין ולא משגיחין במלי דאורייתא ולא מסתכלי במלוי דההוא עלמא ואתנשי מנייהו רוח חכמתא. דכד ב״נ אסתלק מהאי עלמא ויהיב חושבנא למאריה מכל מה דעבד בהאי עלמא בעוד דאיהו קאים רוחא וגופא כחדא, וחמי מה דחמי עד דאזיל לההוא עלמא ופגע ליה לאדם הראשון יתיב לתרעא דגנתא דעדן למחמי כל אינון דנטרו פקודי דמאריהון וחדי בהו. וכמה צדיקיא סחרניה דאדם, אינון דאתמנעו [p. 384] מארחא דגיהנם וסטו לגבי ארחא דגן עדן, ואילין אקרון *יושבי חדל*, ולא

© 2004–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

כתיב *יושבי* חלד, אלא *יושבי חדל*, דאתמנעו מארחא דגיהנם ואתקיפו בהו לאעלא בגנתא דעדן.

ד״א *יושבי חדל*, אינון מריהון דתשובה דמנעו גרמייהו מאינון חובין דחייביא. ובגין דאדם הראשון תב בתיובתא קמי מאריה, יתיב על אינון דאתמנעו מחוביהון, ואינון *בני חדל*, כד״א (תהלים ל״ט:5) *אדעה מה חדל אני*. ובגין כך איהו יתיב לתרעא דגנתא דעדן וחדי בהו בצדיקיא דאתיין בההוא אורחא דגנתא דעדן.

ת״ח מה כתיב, *אמרתי לא אראה יה*. וכי מאן יכיל למחמי יה, אלא סופא דקרא אוכח דכתיב *יה בארץ החיים*. תא חזי כד סלקין נשמתין לאתר צרורא דחיי, תמן מתהנן בזהרא דאספקלריא דנהרא דנהיר **[סו ע״א]** מאתר עלאה דכלא. ואילו לא מתלבשא נשמתא [p. 385] בזהרא דלבושא אחרא לא תיכול לאתקרבא למחמי ההוא נהורא. ורזא דמלה כמה דיהבי לנשמתא לבושא דמתלבשא ביה למיקם בהאי עלמא, הכי נמי יהבי לה לבושא דזהרא עלאה למיקם ביה בההוא עלמא ולאסתכלא בגו ההוא אספקלריא דנהרא מגו ההוא *ארץ החיים*.

ת״ח משה לא יכיל לקרבא לאסתכלא במה דאסתכל אלא כד אתלבש בלבושא אחרא, כד״א (שמות כ״ד:18) *ויבא משה בתוך הענן ויעל אל ההר*, במציעות עננא, ואתלבש בה כמאן דאתלבש בלבושא, ובג״ד (שם כ׳:18) *ומשה נגש אל הערפל אשר שם האלהים*, וכתיב (שם כ״ד:18) *ויהי משה בהר ארבעים יום וארבעים לילה*, ויכיל לאסתכלא במה דאסתכל.

כגוונא דא מתלבשין נשמתהון דצדיקיא בההוא עלמא בלבושא כגוונא דההוא עלמא, וקיימי לאסתכלא בנהורא דנהיר בההוא *ארץ החיים*.

לא אביט אדם עוד. דא אדם קדמאה כמה דאתמר. וכל דא למה. בגין דלא הוה אוליד בנין, דכל מאן דלא אוליד בנין בהאי עלמא, כד נפיק מניה מתרכין ליה מכל מה דאמרן ולא שריא למחמי בההוא נהורא דנהיר. [p. 386] ומה חזקיה דהוה ליה זכות אבות ואיהו זכאה צדיקא וחסידא, כל שכן מאן דלית ליה זכות אבות וחטי קמי מאריה.

האי לבושא דקאמרן איהו מה דאמרי חברייא חלוקא דאתלבישו בה בההוא עלמא. זכאה חולקיהון דצדיקיא דגניז לון קב״ה כמה טב לההוא עלמא. עלייהו כתיב (ישעיה ס״ד:3) *עין לא ראתה אלהים זולתך יעשה למחכה לו*.

ואני הנני מביא את המבול מים על הארץ. ר׳ יהודה פתח (במדבר כ׳:13) *המה מי מריבה אשר רבו בני ישראל את יי׳ ויקדש בם*. וכי באתר אחרא *לא רבו בני ישראל את יי׳*. מ״ש הכא דקאמר *המה* [p. 387] *מי מריבה* ולא אחרנין. אלא הני *מי מריבה* הוו ודאי, דיהבו חילא ותוקפא למאריהון דדינא לאתתקפא. בגין דאית מיין מתוקין ואית מיין מרירן, אית מיין

© 2004–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

צלילן ואית מיין עכירן, אית מיין שלם ואית מיין קטטו. ועל דא *המה מי מריבה אשר רבו בני ישראל את יי׳*, דאמשיכו עלייהו למאן דלא אצטריך ואסתאיבו ביה, ההי״ד *ויקדש בם*.

א״ל ר׳ חזקיה אי הכי מאי *ויקדש*, ויקדשו מבעי ליה.

א״ל מלה אסתליקת. *ויקדש*, אתפגם מאן דלא אצטריך, כביכול דאתפגימת סיהרא. *ויקדש*, לאו לשבחא איהו הכא. *ואני הנני מביא את המבול*, כמה דאוקימנא, לאייתאה מחבלא עלייהו כמה דאינון אסתאבו ביה.

א״ר יוסי ווי לון לרשיעיא דלא בעאן לאתבא קמי קב״ה על חוביהון בעוד דאינון בעלמא. דכד ב״נ אתיב ואתנחם על חובוי, קב״ה מחיל ליה, וכל אינון דמתתקפין [p. 388] בחובייהו ולא בעאן לאתבא קמי קב״ה, לבתר ינפול בגיהנם ולא יסקון ליה מתמן לעלמין.

ת״ח בגין דאתקיפו לבייהו כל אינון דרא דנח ובעו לאחזאה חובייהו באתגליא, קב״ה אייתי דינא עלייהו בההוא גוונא.

א״ר יצחק ואפי׳ כד חטי ב״נ באתכסיא, קב״ה גלי ליה לעיני כלא. מנלן, מסוטה. והכי נמי אתמחון אלין חייביא מארעא. אתמחון, היך אתמחון. אלא דהוו נפקי מייא והוו רתיחן מן תהומא, וסלקי ואעבר מנייהו משכא, וכיון דאעבר מנייהו משכא הכי נמי בשרא, ולא אשתאר אלא גרמין לחוד, לקיימא דכתיב *וימחו מן הארץ*. וכל אינון גרמי אתפרדן דא מן דא ולא אשתארו כחדא, ומכלא אתעברו מעלמא. **[סו ע״ב]**

והקימותי את בריתי אתך. אמר ר׳ אלעזר מכאן אוליפנא דכד זכאין אינון בעלמא מתקיים עלמא לעילא ותתא.

א״ר שמעון מלה סתים איהו באתערותא דדכורא לגבי נוקביה כד איהו מקני לה. ת״ח רזא דמלה, כד צדיקא איהו בעלמא [p. 389] מיד שכינתא לא אתעדיאת מניה ותיאובתא דילה ביה. כדין תיאובתא דלעילא לגבה ברחימו כתיאובתא דדכורא לנוקביה כד איהו מקני לה. ועל דא *והקימותי את בריתי אתך*, אתער תיאובתא בגינך. כגוונא דא (בראשית י״ז :21) *ואת בריתי אקים את יצחק*.

והקימותי את בריתי אתך, למהוי *את בריתי* בעלמא, ולבתר *ובאת אל התיבה*, דאלמלא לאו איהו ברית לא ייעול לתיבותא, דהא לא אתחבר לתיבה בר צדיק. ובגיני כך *ובאת אל התיבה* והא אתמר.

אמר רבי אלעזר בכל זמנא דבני נשא יתאחדון בברית ולא ישבקון ליה, לית עם ולישן בעלמא דייכול לאבאשא לון. ונח אתקיף בברית דא ונטר ליה, בגיני כך קב״ה נטר ליה. וכל בני

© 2004–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

דריה לא נטרו ליה, בגין כך קב״ה אעבר לון מעלמא. והא אתמר בההוא חובא ממש דאינון חאבו בההוא גוונא אתמחון מעלמא.

ר׳ יהודה הוה שכיח קמיה דר׳ שמעון והוו עסקי בהאי קרא דכתיב (מלכים א׳ י״ח:30) *וירפא את מזבח יי׳ ההרוס*. [p. 390] מאי *וירפא*. ת״ח ישראל כלהו שבקו ליה לקב״ה ושבקו ברית קיימא דלהון. כד אתא אליהו חמא דקא שבקו ישראל קיימא קדישא ואעברו האי ברית. כיון דחמא כך אתא לאתקנא מלה. כיון דקריב מלה לדוכתיה מה כתיב, *וירפא את מזבח יי׳ ההרוס*, דא ברית קיימא דאתא לאתקנא *מזבח יי׳ ההרוס*, ברית קיימא דהוה שביק מעלמא.

וכתיב (שם:31) *ויקח אליהו שתים עשרה אבנים למספר שבטי בני יעקב*. דא הוא תקונא ד*מזבח יי׳*.

אשר היה דבר יי׳ אליו לאמר ישראל יהיה שמך. *ישראל יהיה שמך* ודאי, לאסתלקא לעילא ולאתבא ברית קיימא לאתריה, והיינו דכתיב *כי עזבו בריתך בני ישראל*, ובגין כך *את מזבחותיך הרסו*.

ת״ח כל זמנא דישראל נטרי קיימא קדישא כדין עבדי קיומא לעילא ותתא, וכד שבקי להאי ברית כדין לא אשתכח קיום לעילא ותתא, דכתיב (ירמיה ל״ג:25) *אם לא בריתי יומם ולילה חוקות שמים וארץ לא שמתי*. [p. 391] ובגין כך *וירפא את מזבח יי׳ ההרוס*. וכי רפואה איהו. הכי ודאי, דהא מקיים לההוא אתר דמהימנותא תליא ביה.

ת״ח אוף הכי פנחס, בשעתא דקני לעובדא דזמרי, אתקין להאי ברית באתריה, ובגין כך כתיב (במדבר כ״ה:12) *הנני נותן לו את בריתי שלום*. וכי ס״ד דבגין פנחס הוה, ומה קטטא הוה ליה לפנחס בהאי ברית. אלא הכא אתקשר מלה בדוכתיה. *הנני נתן לו את בריתי*. ומה אתן לו, *שלום*, לאתחברא כל חד בדוכתיה, לאתחברא ברית באתריה. ועל דא *הנני נתן לו את בריתי*. ומה, *שלום*, דאיהו אתריה לאתחברא בהדיה. מה דאתפרש מניה בחובייהו, בגיניה אתחבר ביה. ועל דא הואיל והוא אתקין מלה בדוכתיה, מכאן ולהלאה *והיתה לו ולזרעו אחריו ברית כהונת עולם תחת אשר קנא לאלהיו*.

א״ר שמעון לית לך מלה בעלמא דקב״ה קני לה כמו חובא דברית, כד״א (ויקרא כ״ו:25) *חרב נוקמת נקם ברית*. ות״ח לא אשתלים חובא דדרא דטופנא אלא בגין דחבו בחבילו דארחייהו על ארעא, ואע״ג דמקפחי דא לדא [p. 392] כדכתיב *ותמלא הארץ חמס*. **[סז ע״א]**

ת״ח כמה ממנן אינון מלעילא דאתפקדן על קלי דאינון דמסרי דינא על חבריהון על מה דעבדי לון, ועל דא כתיב *כי מלאה הארץ חמס מפניהם*, ובגין כך כתיב *והנני משחיתם את הארץ*.

© 2004–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

ויאמר יי׳ לנח בא אתה וכל ביתך אל *התיבה*. ר׳ שמעון אמר בכלהו *אלהים* והכא *יי׳*. מאי שנא הכא דאתמר *יי׳*, שמא עלאה דרחמי. אלא רזא איהו דאוליפנא, לאו אורח ארעא לקבלא אתתא אושפיזא בהדה אלא ברשו דבעלה. אוף הכא נמי נח בעא לאעלא בתיבותא לאתחברא בהדה, ולאו הוה יאות עד דבעלה דתיבה יהב ליה רשו לאעלא דכתיב *בא אתה וכל ביתך אל התיבה*. ובגין כך אקרי הכא *יי׳*, בעלה דתיבה, וכדין עאל נח ואתחבר בהדה. וכן אוליפנא דלית ליה רשו לאושפיזא למיעל לביתא אלא ברשו בעלה דאתתא, מאריה דביתא, הה״ד לבתר *ויבא נח וגו׳*.

[p. 393] ת״ח מה כתיב *כי אותך ראיתי צדיק לפני בדור הזה*. מכאן אוליפנא דלא יקבל ב״נ אושפיזא בביתיה אי איהו חשיד, אלא אי קאים בעינוי לזכאה דלא חשיד בעינוי כלל, הה״ד *בא אתה וכל ביתך אל התיבה*. מאי טעמא, בגין *כי אותך ראיתי צדיק לפני בדור הזה*.

ואוליפנא דאי יהיב ליה רשו בלחודוי ולא יהיב רשו לכל אינון דאתיין עמיה, לא ייעול לון לביתא, הה״ד *בא אתה וכל ביתך אל התיבה*, לכלא יהיב רשותא למיעל. ומקרא דא אוליפנא רזא דאורחי ארעא.

בא אתה וכל ביתך אל התיבה. רבי יהודה פתח (תהלים כ״ד:1) *לדוד מזמור ליי׳ הארץ ומלואה תבל ויושבי בה*. הא תנינן *לדוד מזמור*, דאמר שירתא ולבתר שארת עליה רוח קודשא. *מזמור לדוד*, דשארת עליה רוח קדישא ולבתר אמר שירתא.

ליי׳ הארץ ומלואה. האי קרא על ארעא דישראל אתמר דאיהי ארעא קדישא. *ומלואה*, דא שכינתא, כד״א (מל"א ח׳:11) *כי מלא כבוד יי׳ את בית יי׳*, וכתיב (שמות מ׳:35) *וכבוד יי׳ מלא את המשכן*. מאי *מלא* ולא מילא. אלא *מלא* ודאי, דאתמליא מכלא, דאתמליא מן שמשא, סיהרא שלים בכל סטרין, *מלא* ממה דלעילא, כאסקופא דא דאתמליא מכל טובא דעלמא.

[p. 394] ועל דא כתיב *ליי׳ הארץ ומלואה*. *תבל ויושבי בה*, דא שאר ארעא.

ד״א *ליי׳ הארץ*, דא ארעא קדישא עלאה דקב״ה אתרעי בה. *ומלואה*, אלין נשמתהון דצדיקיא דכלהון מליין לה ואתמלייא מנייהו מחילא דעמודא חד דעלמא קיימא עליה.

ואי תימא על חד קיימא, ת״ח מה כתיב, (תהלים כ״ד:2) *כי הוא על ימים יסדה*. *כי הוא*. מאן *הוא*, דא קב״ה, כד״א *הוא עשנו*, וכתיב (איוב כ״ח:24) *כי הוא לקצות הארץ יביט*.

על ימים יסדה ועל נהרות יכוננה. אלין שבעה עמודים דקיימא עלייהו ומליין לה ואיהי אתמלייא מנייהו. היך אתמליא מנייהו. בשעתא דאסגיאו זכאין בעלמא כדין ארעא דא עבדת פירין ואתמליא מכלא, ובשעתא דאסגיאו חייבין בעלמא כדין כתיב (שם י״ד:11) *אזלו מים מני ים ונהר יחרב ויבש*. *אזלו מים מני ים*, דא ארעא קדישא דאמרן דאשתקיא משקיו עלאה. *ונהר*

© 2004–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

[p. 395] *יחרב ויבש*, ההוא עמודא חד דקאים עלה לאתנהרא מניה. *ונהר יחרב ויבש*, כד״א (ישעיה נ״ז:1) *הצדיק אבד*.

ואמר רבי יהודה בההוא זמנא דאתאבידו אינון חייבין מעלמא קב״ה עציב על עלמא דלא חמא מאן דקאים עליה. ואי תימא הא נח, די הוה ליה לאגנא על גרמיה ולאפקא מניה תולדין לעלמא, הה״ד *כי אותך ראיתי צדיק לפני בדור הזה*, *בדור הזה* דייקא.

ר׳ יוסי **[סז ע״ב]** אמר *בדור הזה*, דא שבחא דיליה דהוה בההוא דרא חייבא ואשתכח כולי האי *איש צדיק תמים*, ואפילו בדרא דמשה, אבל לא יכיל לאגנא על עלמא בגין דלא אשתכחו עשרה בעלמא, כד״א (בראשית י״ח:32) *אם אמצא שם עשרה*, ולא אשתכחו תמן. אוף הכא לא אשתכחו עשרה, הוא ותלת בנוי ונוקבייהו ולא הוו עשרה.

ר׳ אלעזר שאיל ליה לר׳ שמעון אבוי הא תנינן בשעתא דעלמא אתמליא חובי בני נשא ודינא נפק, ווי לההוא זכאה דאשתכח בעלמא, דאיהו אתפס בחובוי דחייביא בקדמיתא. נח איך אשתזיב דלא אתפס בחובייהו.

[p. 396] א״ל קב״ה בעא לאפקא מניה תולדין לעלמא מגו תיבותא. ותו דהא דינא לא יכלא לשלטאה עלוי בגין דהוה טמיר וגניז בתיבה ואתכסייא מעינא.

ות״ח כתיב (צפניה ב׳:3) *בקשו צדק בקשו ענוה אולי תסתרו ביום אף יי׳*. ונח בקש צדק ועאל בגווה ואסתתר *ביום אף יי׳*, ועל דא דינא לא יכיל לשלטאה ולקטרגא ליה.

הכא אתרמיז לאינון קדישי עליונין למנדע ברזא דאתוון עלאין, הפוכא דאתוון כ״ב, לאתמחי לאינון חייביא. ועל דא *וימחו מן הארץ* כתיב, וכתיב *בא אל התיבה*.

רבי יצחק פתח (ישעיה ס״ג:12) *מוליך לימין משה זרוע תפארתו בוקע מים מפניהם לעשות לו שם עולם*. ת״ח מה בין משה לשאר בני עלמא. בשעתא דא״ל קב״ה למשה (שמות ל״ב:10) *ועתה הניחה לי ויחר אפי בם ואכלם ואעשה אותך לגוי גדול*, מיד אמר משה וכי [p. 397] אשבוק דילהו דישראל בגיני. השתא יימרון כל אינון בני עלמא דאנא קטלית לון לישראל כמה דעבד נח. דכיון דאמר ליה קב״ה דישזיב ליה בתיבותא דכתיב *ואני הנני מביא את המבול מים על הארץ וגו׳ ומחיתי את כל היקום אשר עשיתי וגו׳ והקימותי את בריתי אתך ובאת אל התיבה*, כיון דאמר ליה דישתזיב הוא ובנוי, לא בעא רחמין על עלמא ואתאביד. ובגין כך אקרון מי המבול על שמיה, כד״א (ישעיה נ״ד:9) *כי מי נח זאת לי אשר נשבעתי מעבור מי נח וגו׳*.

© 2004–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

אמר משה השתא יימרון בני עלמא דאנא קטלית לון בגין דאמר לי *ואעשה אותך לגוי גדול*. השתא טב לי דאימות ולא ישתצון ישראל. מיד *ויחל משה את פני יי׳ אלהיו*. בעא רחמין עלייהו ואתער רחמי על עלמא.

ואמר רבי יצחק שירותא דבעא רחמי עלייהו מאי קאמר. *למה יי׳ יחרה אפך בעמך*. וכי מלה דא איך אמר לה משה, *למה*. והא עבדו ע״ז, כד״א *עשו להם עגל מסכה וישתחוו לו ויזבחו לו*, ומשה אמר *למה*. אלא הכי אוליפנא, מאן דמרצה לאחרא לא בעי למעבד ההוא חובא רב אלא יזעיר ליה קמיה, ולבתר יסגי ליה קמי אחרא דכתיב *אתם חטאתם חטאה גדולה*.

ולא שביק ליה לקב״ה עד דמסר גרמיה למותא דכתיב *ועתה אם תשא חטאתם ואם אין מחני נא מספרך*. וקב״ה מחיל לון דכתיב *וינחם יי׳ על הרעה*. ונח לא עבד כן אלא בעא לאשתזבא ושביק כל עלמא.

ובכל זמנא דדינא שריא על עלמא רוח קודשא אמר ווי דלא אשתכח כמשה. (ישעיה ס״ג:11) *איה המעלם מים*. דכתיב (שמות י״ד:15) *ויאמר יי׳ אל משה מה* [p. 398] *תצעק אלי*, דהא איהו בצלותא סליק לון מן ימא.

איה השם בקרבו את רוח קדשו. דא משה דאיהו דאשרי **[סח ע״א]** שכינתא בינייהו דישראל.

מוליכם בתהומות, כד אתבקעו מיא ואזלו בגו תהומי ביבשתא, דגלידו מיא. וכלא אתמר על משה בגין דאמסר גרמיה על ישראל.

אמר רבי יהודה אע״ג דזכאה הוה נח, לאו איהו כדאי דקב״ה יגין על עלמא בגיניה. תא חזי משה לא תלה מלה בזכותיה אלא בזכות אבהן קדמאי, אבל נח לא הוה ליה במאן דיתלי בזכותא כמשה.

אמר רבי יצחק ועם כל דא כיון דאמר ליה קב״ה *והקימותי את בריתי אתך*, הוה ליה למבעי רחמי, וקרבנא דאקריב לבתר, דיקריב ליה מן קדמת דנא וישכך רוגזא מעלמא.

אמר ר׳ יהודה חייבי עלמא הוו מרגיזין קמיה ואיהו יקריב קרבנא. אלא ודאי נח דחיל על גרמיה הוה בגין דלא איערע ביה מותא בגו חייבי עלמא, דהוה חמי עובדיהון כל יומא והיך מרגזן קמי קב״ה.

ר׳ אלעזר אמר כל זמנא דחייבי עלמא אסגיאו, זכאה דאשתכח בינייהו הוא אתפס בקדמיתא דכתיב (יחזקאל ט׳:6) *וממקדשי תחלו*. אל תקרי *ממקדשי* אלא ממקודשי. והכא היך שזיב ליה קב״ה בין כל אינון חייביא. אלא בגין [p. 399] דיפיק מניה קב״ה תולדין לעלמא, דהוה צדיק כדקא יאות.

© 2004–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

ותו דאיהו אתרי בהו כל יומא ויומא ולא קבילו מניה, וקיים בנפשיה קרא דכתיב (שם ג׳:19) *ואתה כי הזהרת רשע וגו׳*, וכתיב *ואתה את נפשך הצלת*. מכאן כל מאן דאזהר לחייבא אע״ג דלא קביל מניה, הוא שזיב ליה לגרמיה וההוא חייבא אתפס בחוביה. ועד כמה. הא אוקמוה חבריא.

רבי יוסי הוה שכיח קמיה דר׳ שמעון. יומא חד א״ל מאי חמא קב״ה לשיצאה כל חיות ברא ועוף שמיא עמהון דחייביא. אי בני נשא חטאן, בעירי ועופי שמיא ושאר בריין מה חטו.

א״ל בגין דכתיב *כי השחית כל בשר את דרכו על הארץ*. כלהו הוו מחבלי ארחייהו ושבקי זיניהו ודבקו בזינא אחרא.

ת״ח אינון חייבי עלמא גרמו הכי לכל בריין ובעון לאכחשא עובדא דבראשית, ואינון גרמו לכל בריין לחבלא [p. 400] אורחייהו כמה דאינון מחבלן. אמר קב״ה אתון בעיתו לאכחשא עובדי ידי, אנא אשלים רעותא דלכון, *ומחיתי את כל היקום אשר עשיתי*. אהדר עלמא למיין כמה דהוה בקדמיתא, מיין במיין והא אתמר. מכאן ולהלאה אעביד בריין אחרנין בעלמא כדקא יאות.

ויבא נח ובניו ואשתו ונשי בניו אתו. רבי חייא פתח (ירמיה כ״ג:24) *אם יסתר איש במסתרים ואני לא אראנו נאם יי׳*. כמה אינון בני נשא אטימין דלא משגיחין ולא ידעין ביקרא דמאריהון דכתיב ביה *הלא את השמים ואת הארץ אני מלא*. היך בעון בני נשא לאסתתרא מחובייהו ואמרי *מי רואנו ומי יודענו*. וכתיב (ישעיה כ״ט:15) *והיה במחשך מעשיהם*. אן יתטמרון קמיה.

למלכא דבנה פלטרין ועבד תחות ארעא טמירין פצירין. ליומין מרדו בני פלטרין במלכא, אסער עלייהו בגייסוי. מה עבדו, עאלו וטמירו גרמייהו תחות נוקבי פצירין. אמר מלכא אנא עבדית לון ומקמאי אתון בעאן לאתטמרא, הה״ד *אם יסתר איש במסתרים ואני לא אראנו נאם יי׳*. אנא הוא דעבדית נוקבי פצירין ועבדית חשוכא ונהורא, ואתון יכלין לאתטמרא קמאי.

תא חזי כד בר נש חטי קמי מאריה ואחשיך גרמיה לאתכסיא, קב״ה עביד ביה דינא באתגליא. וכד בר נש אדכי גרמיה, קב״ה בעי לאסתרא ליה [p. 401] דלא יתחזי ביום אף יי׳. דודאי אבעי ליה לאיניש **[סח ע״ב]** דלא יתחזי קמי מחבלא דשריא על עלמא, דלא יסתכל ביה, דהא כל אינון דיתחזון קמיה אית ליה רשו לחבלא. והיינו דקאמר ר׳ שמעון כל ב״נ דעיניה בישא, עינא דמחבלא שריא עלוי ואיהו מחבלא עלמא אקרי. ולבעי ליה לאיניש לאסתמרא

© 2004–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

מניה ולא לאתקרבא בהדיה דלא יתזק קמיה, ואסיר למקרב בהדיה באתגליא. ועל דא מה כתיב בבלעם, (במדבר כ״ד :3) *ונאם הגבר שתום העין*, דעינא בישא הוה ליה ובכל אתר דהוה מסתכל ביה הוה אמשיך עליה רוח מחבלא. ובגין כך הוה בעי לאסתכלא בהו בישראל בגין דישצי בכל אתר דהוה מסתכל בעיניה. מה כתיב, *וישא בלעם את עיניו*, דזקיף עינא חד ומאיך עינא חד בגין לאסתכלא בהו בישראל בעינא בישא.

ת״ח מה כתיב, *וירא את ישראל שוכן לשבטיו*. חמא דשכינתא חפיא עלייהו ורביעא עלייהו, מתתקנא בתריסר שבטין תחותה, ולא יכיל לשלטאה עלייהו עיניה. אמר איך איכול להון, דהא רוח קדישא עלאה רביעא עלייהו וחפת לון בגדפהא, הה״ד *כרע שכב כארי וכלביא מי יקימנו*. *מי יקימנו* מעלייהו, בגין דיתגליין ושלטא עינא עלייהו.

ועל דא קב״ה בעא לחפיא לנח לאסתתרא מעינא, דלא יכיל רוח מסאבא לשלטא עליה בגין דיתחבל והא אתמר.

[p. 402] *ויבא נח*, כמה דאתמר לאסתתרא מעינא. *מפני מי המבול*, דמיין דחקו ליה.

אמר ר׳ יוסי חמא מלאך המות דקא אתי, ובגין כך עאל לתיבותא ואסתתר בה תריסר ירחין. אמאי תריסר ירחין. דכך איהו דינא דחייביא.

ר׳ יהודה אמר שיתא ירחי אינון במיא ושיתא ירחי באשא. והא הכא מייא הוו, אמאי תריסר ירחי.

אמר ליה רבי יוסי בתרי דינין דגיהנם אתדנו, במיא ואשא. במיא, אינון מיין דהוו מלעילא. באשא, באינון מיין דהוו מתתא והוו נפקין רתיחן כאשא. ועל דא בדינא דגיהנם אתדנו, באשא ומייא, ובגין כך תריסר ירחי הוו, דאמר ר׳ אלעזר דינא דחייביא בגיהנם תריסר ירחי ואוקמוה. ועל דא כל אינון חייבי עלמא אתדנו בתרין דינין אלין, במיא ואשא, עד דאשתציאו מעלמא.

ונח הוה מסתתר בתיבותא ואתכסי מעינא ומחבלא לא קריב לגביה, ואיהי שטיא על אנפי מיא, כד״א *וישאו את התיבה ותרם מעל הארץ*. ארבעים יום לקו דכתיב *ויהי המבול ארבעים יום על הארץ*, וכל שאר זמנא אתמחון מעלמא, הה״ד *וימחו מן הארץ*. ווי לון לאינון חייביא, דהא לא יקומון לאחייא בעלמא למיקם בדינא, הה״ד *וימחו*, כד״א (תהלים ט׳ :6) *שמם מחית לעולם ועד*, דאפילו למיקם בדינא לא יקומון.

© 2004–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

[p. 403] *וישאו את התיבה ותרם מעל הארץ*. רבי אבא פתח (שם נ״ז :6) *רומה על השמים אלהים על כל הארץ כבודך*. ווי לון לחייביא דאינון חטאן ומרגיזין למאריהון בכל יומא ובחובייהו דחיין לה לשכינתא מארעא וגרמין דתסתלק מעלמא.

ת״ח מה כתיב, *וישאו את התיבה*, דדחיין לה לבר. *ותרם מעל הארץ*, דלא שרייא בעלמא ואסתלקת מניה. וכד אסתלקת מעלמא הא לא אית מאן דישגח בעלמא ודינא שלטא כדין עלוי, וכדין יתמחון חייבי עלמא ויסתלקון מניה, ושכינתא אהדרת מדורה בעלמא.

א״ל ר׳ ייסא אי הכי הא ארעא דישראל דאתמחון חייביא דהוו בההוא זמנא, אמאי לא אהדרת שכינתא לאתרה כדבקדמיתא.

א״ל בגין דלא אשתארו בה שאר זכאי עלמא. אבל בכל אתר דאזלו נחתת ושויאת **[סט ע״א]** מדורה עמהון. ומה בארעא אחרא נוכראה לא אתפרשא מנייהו, כל שכן אי אשתארו בארעא קדישא.

והא אתמר, בכל חובין דחייבי עלמא דחיין לה לשכינתא. חד מנייהו מאן דמחבל אורחיה על ארעא כדאמרן, ובגין [p. 404] כך לא חמי אנפי שכינתא ולא עאל בפלטרין, ועל דא כתיב באלין *וימחו מן הארץ*, אתמחון מן כלא.

ת״ח בההוא זמנא דזמין קב״ה לאחייאה מתייא, כל אינון מתין דישתכחון לבר בשאר ארעין נוכראין, קב״ה יברא לון גופייהו כדקא חזי. דהא גרמא חד דאשתאר ביה בבר נש תחות ארעא, ההוא גרמא יתעביד כחמירא בעיסה, ועליה יבני קב״ה כל גופא. ולא יהיב לון קב״ה נשמתין אלא בארעא דישראל דכתיב (יחזקאל ל״ז :12-13) *בפתחי את קברותיכם והעליתי אתכם מקברותיכם עמי והבאתי אתכם אל אדמתכם*, דיתגלגלון תחות ארעא. ולבתר מה כתיב, *ונתתי רוחי בכם וחייתם*. דהא בארעא דישראל יקבלון נשמתין כל אינון בני עלמא, בר אלין דאסתאבו וסאיבו ארעא, באלין כתיב *וימחו מן הארץ*, *מן הארץ* דייקא, [p. 405] ואע״ג דאקשו ואפליגו קדמאי על דא. *וימחו*, כד״א (תהלים ס״ט :29) *ימחו מספר חיים*.

א״ל רבי שמעון ודאי לית לון חולקא בעלמא דאתי דכתיב *וימחו מן הארץ*, וכתיב (ישעיה ס׳ :21) *לעולם יירשו ארץ*, אבל יקומון בדין, ועלייהו כתיב (דניאל י״ב :2) *ורבים מישני אדמת עפר יקיצו, אלה לחיי עולם ואלה לחרפות ולדראון עולם*.

וימח את כל היקום אשר על פני האדמה. ר׳ אבא אמר לאכללא כל אינון שליטין דשלטין ממנן על ארעא, ודא הוא *היקום אשר על פני האדמה*. דכד עביד קב״ה דינא בעלמא, אעבר לון לאינון שליטין דממנן עלייהו בקדמיתא, ולבתר לאינון דיתבי תחות גדפייהו דכתיב (ישעיה כ״ד :21) *יפקוד יי׳ על צבא המרום במרום*, ולבתר *ועל מלכי האדמה באדמה*. והיך

© 2004–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

מתעברן קמיה, אלא אעבר לון בנורא דדליק, הה״ד (דברים ד׳:24) *כי יי׳ אלהיך אש אוכלה הוא*, אשא הוא [p. 406] דאכיל אשא. ההוא *יקום* דעלייהו באשא, ואינון דיתבי תחותייהו במיא. ובגיני כך *וימח את כל היקום אשר על פני האדמה*, ולבתר *מאדם ועד בהמה עד רמש ועד עוף השמים וימחו מן הארץ*, כל אלין דלתתא.

וישאר אך נח, למעוטי דלא אשתאר בעלמא בר נח ודעמיה בתיבותא.

ר׳ יוסי אמר חגיר הוה, דאכיש ליה אריא והא אוקמוה.

ויזכר אלהים את נח ואת כל החיה ואת כל הבהמה אשר אתו בתיבה. רבי חייא פתח (משלי כ״ב:3) *ערום ראה רעה ונסתר*. האי קרא אתמר על נח דעאל לתיבותא ואסתתר בה, ועאל לגו תיבותא בזמנא דמייא דחקו ליה. והא אתמר דעד לא ייעול לתיבותא חמא ליה למלאך המות דאזיל בינייהו ואסחר לון. כיון דחמא ליה עאל ואסתתר בגוה, הה״ד *ערום ראה רעה ונסתר*. *רעה*, דא מלאך המות, *ונסתר* מקמיה, הה״ד *מפני מי המבול*.

[p. 407] ר׳ יוסי אמר *ערום ראה רעה ונסתר*. *ויסתר כתיב*. אהדר על מה דאתמר, בזמנא דמותא שריא בעלמא בר נש חכים יסתר ולא יקום לבר ולא יתחזי קמי מחבלא, בגין דכיון דאתייהיב ליה רשו יחבל כל אינון דישתכחון קמיה ויעברון קמיה באתגלייא. וסופא דקרא, *ופתאים עברו ונענשו*, עברין קמיה ואתחזיין קמיה *ונענשו*.

ד״א *עברו*, עברו פקודא דא ואתענשו.

ד״א *ערום ראה רעה ונסתר*, דא נח. *ופתאים עברו ונענשו*, אלין בני דריה.

כיון דאסתתר ואשתהי תמן כל ההוא זמנא, **[סט ע״ב]** לבתר *ויזכור אלהים את נח*.

א״ר שמעון *ויזכור אלהים את נח*. ת״ח בשעתא דדינא אתעביד לא כתיב ביה זכירה. כיון דאתעביד דינא ואתעברו חייבי עלמא, כדין כתיב ביה זכירה, דהא כד דינא שריא על עלמא אתחברותא לא אשתכח ומחבלא שריא על עלמא. כיון דאתעבד דינא ואשתכיך רוגזא, תב כלא לאתריה. ובגין כך כתיב הכא *ויזכור אלהים את נח*, דביה שריא זכור, *דנח איש צדיק* כתיב.

[p. 408] כתיב (תהלים פ״ט:10) *אתה מושל בגאות הים בשוא גליו אתה תשבחם*. בשעתא דימא קפיץ בגלגלוי ותהומי סלקי ונחתי, קב״ה שדר חד חוטא ומשיך גלגלוי ושכיך זעפיה, ולית מאן דידע ליה.

יונה נחת לימא ואזדמן ליה ההוא נונא ובלע ליה. היך לא נפקת נמשתיה מניה ולא פרחה מיד. אלא בגין דקב״ה שליט בההוא גאותא דימא, וההוא גאותא דימא הוא חד חוטא דסליק ליה לימא לעילא וביה אסתלק. ואי לאו ההוא חוטא דמטי ליה מסטרא דימינא, לא

© 2004–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

סלקא לעלמין, דכיון דההוא חוטא נחית לימא וימא אתאחיד ביה, כדין אתערין גלגלוי ושאגן למטרף טרפא, עד דקב״ה אתיב לון לאחורא ותבין לאתרייהו, הה״ד *בשוא גליו אתה תשבחם*, *תשבחם* לאינון גלי ימא. *תשבחם*, תתבר לון לאתבא לאתרייהו.

ד״א *תשבחם* ממש. שבחא הוא לון בגין דסלקין בתיאובתא למחמי. מכאן כל מאן דכסיף לאסתכלא ולמנדע, אע״ג דלא יכיל, שבחא איהו דיליה וכלא משבחן ליה.

אמר רבי יהודה נח כד הוה בתיבה דחיל הוה דלא ידכר ליה קב״ה לעלמין. וכיון דאתעביד דינא ואתעברו חייבי עלמא, כדין מה כתיב, *ויזכור אלהים את נח*.

רבי אלעזר אמר ת״ח בשעתא דדינא שריא בעלמא לא ליבעי ליה לאיניש דידכר שמיה לעילא, דהא אי אדכר שמיה ידכרון חובוי וייתון לאשגחא ביה. מנלן, משונמית, דההוא יומא יום טוב דראש השנה הוה וקב״ה דאין עלמא. וכדין אמר לה אלישע (מלכים ב׳ ד׳:13) *היש לדבר לך אל* [p. 409] *המלך*, דא קב״ה, דכדין אקרי *מלך*, מלך הקדוש ומלך המשפט. *ותאמר בתוך עמי אנכי יושבת*, לא בעינא דידכרון לי וישגחון בי אלא *בתוך עמי*. מאן דעייל רישיה בין עמא, כלא לא ישגחון עליה למידן ליה לביש, בגיני כך אמרה *בתוך עמי*.

ת״ח נח בשעתא דרוגזא שריא בעלמא לא אדכר. כיון דדינא אתעבד מה כתיב, *ויזכור אלהים את נח*, השתא אדכר שמיה.

ד״א *ויזכור אלהים את נח*, כד״א *ואזכור את בריתי*.

רבי חזקיה הוה אזיל מקפוטקיא ללוד. פגע ביה רבי ייסא. א״ל תווהנא עלך דאת בלחודך, דהא תנינן דלא יפוק בר נש יחידאי באורחא.

א״ל רביא חד אזיל בהדאי ואיהו אתי אבתראי.

[p. 410] א״ל ועל דא תווהנא, איך אזיל בהדך מאן דלא תשתעי ביה מלי דאורייתא, דכל מאן דאזיל בארחא ולאו עמיה מלי דאורייתא אסתכן בנפשיה.

א״ל הכי הוא ודאי.

אדהכי מטא ההוא רביא. א״ל רבי ייסא ברי מאן אתר אנת.

א״ל מקרתא דלוד, ושמענא דהאי ב״נ חכים אזיל תמן וזמינא גרמאי לפולחניה ולמיהך בהדיה.

א״ל ברי ידעת באורייתא.

א״ל ידענא, דהא אבא הוה אוליף לי בפרשת קרבנות, וארכינא אודנאי למאי דהוה אמר עם אחי דאיהו קשישא מנאי.

א״ל ר׳ ייסא ברי אימא לי.

© 2004–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

פתח ואמר *ויבן נח מזבח ליי׳ ויקח מכל הבהמה הטהורה ומכל העוף הטהור ויעל עולות במזבח*. *ויבן נח מזבח*, דא ההוא מזבח דאקריב ביה אדם הראשון. נח **[ע ע״א]** אמאי קריב עולה, דהא עולה לא סלקא אלא בגין הרהורא דלבא, ונח במה חב. אלא נח הרהר ואמר הא קב״ה גזר דינא על עלמא דיתחרב. דילמא בגין דשזיב לי כל זכותא פקע לי ולא ישתאר לי זכו בעלמא. מיד *ויבן נח מזבח ליי׳*, ההוא דאקריב ביה אדם הראשון. אי ההוא הוה אמאי *ויבן*, אלא בגין דחייבי עלמא גרמו דלא קיימא בדוכתיה. כיון דאתא נח כתיב ביה *ויבן*.

[p. 411] *ויעל עולות*, *עלת* כתיב, חדא. כתיב (ויקרא א׳:17) *עולה הוא אשה ריח ניחח ליי׳*. לעולם עולה סלקא דכר ולא סלקא נוקבא דכתיב *זכר תמים יקריבנו*. אמאי כתיב *אשה*, דהא אש בעי לאשתכחא תמן. אלא אע״ג דעולה אתקריב דכר ולאתריה אתקריב, נוקבא לא בעיא לאתפרשא מניה, אלא בה ועמה אתקריב בגין לחברא דא בדא, דסלקא נוקבא לגבי דכורא לאתחברא כחדא, ואע״ג ד*אשה* לשום אישים.

ונח אצטריך ליה למקרב עולה, דאיהו באתר דדכורא עבד ליה קב״ה, לאתחברא ולאעלא בתיבה, ועל דא אקריב עולה.

עולה הוא אשה, אש ה׳, דאתחבר שמאלא בנוקבא, כל נוקבא מסטרא שמאלא קא אתיא, [p. 412] דאתדבק דא בדא. ובגין כך אקרי נוקבא אשה. אשה, קטירו דרחימו דאחיד בה שמאלא לסלקא לה לעילא ולאתקשרא כחדא. ובגין כך *עולה הוא אשה* קשירו דדכר ונוקבא דא בדא.

וירח יי׳ את ריח הניחח, וכתיב *אשה ריח ניחח*. *אשה*, הכי שמענא תננא ואשא מחובר כחדא, דהא לית תננא בלא אשא, כמה דכתיב (שמות י״ט:18) *והר סיני עשן כלו מפני אשר ירד עליו יי׳ באש*.

תא חזי אש נפיק מלגיו ואיהו דק, ואחיד במלה אחרא לבר דלאו איהו דק הכי, ואתאחדן דא בדא, וכדין תננא סלקא. מאי טעמא, בגין דאתאחיד אשא במלה רגיש. וסימניך חוטמא דנפיק ביה תננא מגו אשא, ועל דא כתיב (דברים ל״ג:10) *ישימו קטורה באפך*, בגין דאהדר אשא לאתריה וחוטמא אתכניש בההוא ריחא לגו לגו עד דאתאחיד כלא ותב לאתריה ואתקריב כלא לגו מחשבה ואתעביד רעותא חדא. וכדין *ריח ניחח*, דנח רוגזא ואתעביד נייחא, דהא תננא אתכניש ועייל וקמיט באשא, ואשא אחיד בתננא, ועיילי תרווייהו לגו לגו עד דנח רוגזא. וכד אתאחיד כלא דא בדא ונח רוגזא, כדין הוא נייחא וקשירו חד ואתקרי נייחא, נייחא דרוחא, חדוותא דכלא כחדא, נהירו דבוסינין, נהירו דאנפין. ובגין כך כתיב *וירח יי׳*, כמאן דארח וכניש כלא לגו אתריה.

© 2004–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

אתא ר' ייסא ונשקיה. אמר ומה כל הדין טבא אית תחות ידך, ולא ידענא ביה. אמר אהדר אורחא ונתחבר כחד.

אזלו. אמר רבי חזקיה אורחא דא בהדי שכינתא נהך, דהא מתקנא קמן.

[p. 413] אחידו בידא דההוא ינוקא ואזלו. אמרו ליה אימא לן קרא חד מאינון דאמר לך אבוך.

פתח ואמר (שיר א': 2) *ישקני מנשיקות פיהו*. דא הוא תאובתא עלאה, דנפקא רעותא מפומא ולא נפיק מחוטמא כד אשא נפקא. דהא כד אתחבר פומא לנשקא נפיק אשא ברעותא בנהירו דאנפין, בחדוה דכלא, באתדבקותא דנייחא. ובגין כך *כי טובים דודיך מיין*, מההוא יין דחדי ונהיר אנפין וחייכין עיינין ועביד רעותא, ולאו מיין דשכיר ועביד רוגזא ואחשיך אנפין ולהטא עיינין, יין דרוגזא. ועל דא בגין דחמר טב דין נהיר אנפין וחדי עיינין ועביד תיאובתא דרחימו, מקריבין ליה כל יומא על גבי מדבחא, **[ע ע"ב]** שעורא דמאן דשתי ליה חדי ליה ועביד ליה נייחא דכתיב (במדבר כ"ח: 7) *ונסכו יין רביעית ההין*. ובגין כך *כי טובים דודיך מיין*, מההוא יין דאתער רחימותא ותיאובתא.

וכלא כמה דלתתא אתער רחימותא לעילא. תרין שרגין דכבה נהורא דלעילא, בתננא דסליק מההוא דלתתא אתדליק ההוא דלעילא.

א"ר חזקיה הכי הוא ודאי, דעלמא עלאה תליא בתתאה, ותתאה בעלאה. ומן יומא דאתחריב בי מקדשא ברכאן לא אשתכחו לעילא ותתא, לאחזאה דדא בדא תליא.

[p. 414] אמר רבי ייסא ברכאן לא אשתכחו ולווטין אשתכחו, דהא יניקו דכלא בההוא סטרא נפקי לעלמא וברכאן לא נפקי. מאי טעמא, בגין דישראל לא שריין בארעא ולא פלחי פולחנא דאצטריך, לאדלקא בוסינין ולאשתכחא ברכאן. ובגין כך לא משתכחי לעילא ותתא ועלמין לא יתבי בקיומייהו כדקא יאות.

אמר ר' חזקיה *לא אוסיף לקלל עוד את האדמה בעבור האדם*. מאי הוא.

א"ר ייסא הכי שמענא מרבי שמעון דאמר כל זמנא דאשא דלעילא *אוסיף* לתקפא תננא דאיהו דינא דלתתא, אתקיף רוגזא ושצי כלא. בגין דכד נפיק אשא לית ליה פסק עד דישתלים דינא, וכד דינא דלתתא *לא אוסיף* לאתתקפא בדינא דלעילא, עביד דינא ופסיק ולא ישתלם דינא לשיצאה. ובגין כך כתיב *לא אוסיף*, למיהב תוספת לאתתקפא דינא דלתתא.

אמר ההוא ינוקא שמענא בגין דכתיב *ארורה האדמה בעבורך*, דהא בההיא שעתא דאתלטיא ארעא בחובא דאדם אתייהיב רשו לשלטאה עלה ההוא חויא בישא דאיהו מחבלא דעלמא ושצי בני עלמא. מההוא יומא דקריב נח קרבנא וארח ליה קב"ה, אתייהיב רשו לארעא

© 2004–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

לנפקא מתחות ההוא נחש ונפקא ממסאבו. ועל דא מקריבין ישראל קרבנא לקב״ה בגין לאנהרא אפי ארעא.

א״ר חזקיה יאות הוא, ודא הוה תלי עד דקיימו ישראל על טורא דסיני.

[p. 415] א״ר ייסא קב״ה אזעיר לה לסיהרא ושלטא ההוא נחש, אבל בגין חובא דאדם אתלטייא, בגין למילט עלמא. מההוא יומא נפקת ארעא מההיא קללה וקיימת סיהרא בגרעונא, בר בשעתא דקורבנא אשתכח בעלמא וישראל יתבין על ארעהון.

אמר ר׳ ייסא לההוא ינוקא מה שמך.

א״ל אבא.

א״ל אבא תהא בכלא, בחכמה ובשנין. קרא עליה (משלי כ״ג:25) *ישמח אביך ואמך ותגל יולדתך*.

א״ר חזקיה זמין קב״ה לאעברא רוח מסאבא מן עלמא, כמה דאתמר דכתיב (זכריה י״ג:2) *ואת רוח הטומאה אעביר מן הארץ*, וכתיב [p. 416] (ישעיה כ״ה:8) *בלע המות לנצח ומחה יי׳ אלהים דמעה מעל כל פנים וחרפת עמו יסיר וגו׳*. וזמין קב״ה לאנהרא לסיהרא ולאפקא לה מחשוכא בגין ההוא חויא בישא, כמה דכתיב (שם ל׳:26) *והיה אור הלבנה כאור החמה ואור החמה יהיה שבעתים כאור שבעת הימים*. מאי *אור*, ההוא *אור* דגניז ליה קב״ה בעובדא דבראשית.

ויברך אלהים את נח ואת בניו וגו׳. ר׳ אבא פתח (משלי י׳:22) *ברכת יי׳ היא תעשיר ולא יוסיף עצב עמה*. *ברכת יי׳*, דא שכינתא דאיהי אתפקדא על ברכאן דעלמא ומנה נפקי ברכאן לכלא.

תא חזי מה כתיב בקדמיתא, *ויאמר יי׳ לנח בא אתה וכל ביתך אל התיבה*. כמה דאתמר דמאריה דביתה יהב ליה רשו למיעאל, לבתר אתתא אמרה ליה לנפקא. בקדמיתא עאל ברשותא דבעלה, לסוף נפק ברשו דאתתא. מכאן אוליפנא מאריה **[עא ע״א]** דביתא יעיל ואתתא תפיק, הה״ד *ויאמר אלהים אל נח לאמר צא מן התיבה*, דרשו הוה בידהא לאפקא ליה ולא לאעלא ליה.

כיון דנפק יהב מתנן לה בגין דאיהי ביתא וביתא בידהא. ואינון מתנן דיהב לה בגין לאסגאה לה רחימותא בבעלה. מכאן אוליפנא אורח ארעא לאושפיזא. [p. 417] ועל דא כיון דיהב לה מתנן ברכא ליה דכתיב *ויברך אלהים את נח*. ובגין כך (משלי י׳:22) *ברכת יי׳ היא תעשיר* ודאי כמה דאתמר. *ולא יוסיף עצב עמה*, רזא דכתיב *בעצבון תאכלנה*. *עצבון*, עציבו ורוגזא בלא נהירו דאנפין, כד אתחשך סיהרא וברכאן לא משתכחי. *בעצבון*, סטרא דרוחא

© 2004–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

אחרא דאמנע ברכאן מעלמא, ובגין כך *ולא יוסיף עצב עמה*, ודא הוא רזא דכתיב (בראשית ח׳:21) *לא אוסיף לקלל עוד את האדמה*.

ומוראכם וחתכם יהיה. מכאן ולהלאה דיוקנין דבני נשא, דהא בקדמיתא לא הוו דיוקנין דבני נשא. ת״ח בקדמיתא כתיב (שם ט׳:6) *בצלם אלהים עשה את האדם*, וכתיב (שם ה׳:1) *בדמות אלהים ברא אותו*. כיון דחטו אשתנו דיוקנייהו מההוא דיוקנא עלאה ואתהפכו אינון למדחל מקמי חיוון ברא. בקדמיתא כל בריין דעלמא זקפן עיינין וחמאן דיוקנא קדישא עלאה וזעאן ודחלין מקמיה. כיון דחטו אתהפך דיוקניהו בעינייהו לדיוקנא אחרא, ואתהפך דבני נשא זעין ודחלין קמי שאר בריין.

ת״ח כל אינון בני נשא דלא חטאן קמי מאריהון ולא עברין על פתגמי אורייתא, דיוקנא דלהון לא אשתני מחיזו דדיוקנא עלאה וכל בריין דעלמא זעין ודחלין קמיה. ובשעתא דבני נשא עברין על פתגמי אורייתא, אתחלף דיוקנא דלהון וכלהו זעין ודחלין מקמי בריין אחרנין בגין דמתחלף דיוקנא עלאה ואתעבר מנייהו. וכדין שלטי בהו חיות ברא, דהא לא חמו בהו ההוא דיוקנא כדקחזי.

[p. 418] ועל כך השתא כיון דעלמא אתחדש כמלקדמין, בריך לון ברכה דא ושליט לון על כלא, כד״א *וכל דגי הים בידכם נתנו*, ואפי׳ נוני ימא.

ר׳ חייא אמר *בידכם נתנו*, מקדמת דנא, דכד ברא קב״ה עלמא מסר כלא בידהון דכתיב *ורדו בדגת הים ובעוף השמים וגו׳*.

ר׳ חזקיה פתח (תהלים ל״ב:1) *לדוד משכיל אשרי נשוי פשע כסוי חטאה*. האי קרא אוקמוה, אבל קרא דא ברזא דחכמתא אתמר, דהא תנינן בעשרה זיני שבחא שבח דוד לקב״ה, וחד מנייהו *משכיל* והוא דרגא חד מאינון עשרה. ודוד אתקין גרמיה עד לא ישרי עלוי האי דרגא.

[p. 419] *אשרי נשוי פשע*, דהא בשעתא דקב״ה אתקיל חובי וזכוון דבני נשא, דההוא תיקלא דבסטר חובין מסתלקין ואינון אוחרנין זכיין דבתיקלא אחרא מכריעין לתתא. דא הוא *נשוי פשע*.

כסוי חטאה, בשעתא דדינא שריא בעלמא, דיהא מחפיא דלא ישלוט עלוי מחבלא, כמה דהוה לנח דכסי ליה קב״ה מההוא חטאה דאמשיך עליה אדם ועל עלמא. דכיון דחטאה דא אנגיד אדם על עלמא, שאר בריין שלטאן ובר נש דחיל מנייהו, ועלמא לא אתקין בתקוניה. ובגין כך כד נפק נח מתיבותא קב״ה ברכיה דכתיב *ויברך אלהים את נח ואת בניו וגו׳*.

ואתם פרו ורבו. בהני ברכאן לא אשתכחו נוקבי אלא נח ובניו, אבל נוקבי לא אמר קרא.

© 2004–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

א״ר שמעון *ואתם*, כללא דדכורי **[עא ע״ב]** ונוקבי <u>כחדא. ובגין כך</u> *<u>ואתם</u> פרו ורבו*, למעבד [p. 420] תולדות. מכאן ולהלאה *שרצו בארץ*. והכא יהיב לון קב״ה שבע פקודי אורייתא, לון ולכל דאתו אבתרייהו, עד דקיימו ישראל בטורא דסיני ואתייהב לון כל פקודי אורייתא כחדא.

ויאמר אלהים <u>אל</u> נח וגו׳ זאת אות הברית אשר אני נותן ביני וביניכם וגו׳, את קשתי נתתי בענן. *נתתי*, מקדמת דנא. ר׳ שמעון פתח (יחזקאל א׳:26) *וממעל לרקיע אשר על ראשם כמראה אבן ספיר דמות כסא*. מה כתיב לעילא, *ואשמע את קול כנפיהם כקול מים רבים כקול שדי בלכתן*. אלין ארבע חיוון רברבן עלאין קדישין דההוא *רקיע* ממתקנא עלייהו, וכלהו <u>גדפין פרישן</u> מתחברן דא בדא לחפייא גופייהו. ובשעתא דאינון פרשי גדפייהו אשתמע קול גדפין דכלהו דאמרי שירתא, הה״ד *כקול שדי*, דלא <u>משתכיך</u> לעלמין, כמה דכתיב (תהלים ל׳:13) *למען יזמרך כבוד ולא ידום*. ומאי אמרי, (שם צ״ח:2) *הודיע יי׳ ישועתו לעיני הגוים גלה צדקתו*.

[p. 421] *קול המולה כקול מחנה*. כקול משרייתא קדישא כד מתחברן כל חילין עילאין לעילא. ומאי אמרי, *קדוש קדוש קדוש יי׳ צבאות מלא כל הארץ כבודו*. אהדרו לדרום אמרו *קדוש*, אהדרו לצפון אמרו *קדוש*, אהדרו למזרח אמרו *קדוש*, אהדרו למערב אמרו *ברוך*.

והאי *רקיע* קאים על רישיהון, ובכל אתר דאיהי אזלא <u>אסחר</u> אפין לההיא סטרא <u>ואתכלילו</u> אנפין ביה. אסחרו אנפין לארבע זויין וכלהו <u>מסתחרין ברבועא</u> דיליה, אתגליפת בארבע אנפין, אנפי אריה, אנפי נשרא, אנפי שור, אנפי אדם גליף <u>דכלהו</u>. אדם אנפי אריה, אדם אנפי נשר, אדם אנפי שור, כלהו כלילן ביה. ובגין כך כתיב *ודמות פניהם פני אדם*.

והאי רקיע דאתרבע, כלהו גוונין כלילן ביה, ארבע גוונין אתחזיין ביה, גליפין בארבע ארבע, בארבע גליפין רשימין <u>טמירין</u> עלאין ותתאין. כד מתפרשאן גוונין דאינון ארבע, סלקין תריסר, גוון ירוק, גוון סומק, גוון חוור, <u>גוון דאתכליל</u> מכל גוונין, הה״ד (יחזקאל א׳:28) *כמראה הקשת אשר יהיה בענן ביום הגשם כן מראה הנוגה סביב הוא מראה דמות כבוד יי׳*, חיזו דגוונין דכלא. ובגין כך *את קשתי נתתי בענן*.

[p. 422] מאי *קשתי*, כמה דאתמר ביוסף, (בראשית מ״ט:24) *<u>ותשב</u> באיתן קשתו*, בגין דיוסף צדיק אקרי, ובגין כך *קשתו* דא ברית דקשת דאתכליל בצדיק, דברית דא בדא אתאחיד. ובגין דנח הוה צדיק קיימא דיליה *קשת*.

© 2004–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

ויפוזו. מאי *ויפוזו*, אתנהירו בחמידו דכלא, כד״א (תהלים י״ט:11) *הנחמדים מזהב ומפז רב*. אתנהירו בנהירו עלאה כד נטר ברית, ובגין כך אקרי יוסף הצדיק. ועל דא אקרי הקשת ברית, כליל דא בדא.

זהרא יקרא עלאה, חיזו דכל חיזו, חיזו כחיזו טמירא, גוונין טמירין, גוונין דאתגליין. ולית רשו לאסתכלא בעינא בקשת כד אתחזי בעלמא, דלא יתחזי קלנא בשכינתא. וכן גוונין דקשת הוא חיזו סוספיטא קטירא בחיזו יקרא עלאה, דלא לאסתכלא. [p. 423] וכיון דארעא חמאת להאי קשת, קיימא קדישא אתקיימת בקיומא, ועל דא *והיתה לאות ברית בין אלהים וגו׳*.

האי דאמרן בגוונין אלין, תלת גוונין וחד דאתכליל מינייהו, כלהו רזא חדא, ובגו עננא סלקא לאתחזאה.

(יחזקאל א׳:26) *וממעל לרקיע אשר על ראשם כמראה אבן ספיר*. האי היא אבן שתיה, דאיהי נקודה חדא דכל עלמא וקיימא עלה קדש הקדשים. והאי היא כרסייא קדישא עלאה דאיהי ממנא על אלין ארבע. *דמות כסא*, בארבע סמכין, ודא הוא תורה שבע״פ. *ועל דמות הכסא דמות כמראה אדם*, דא הוא תורה שבכתב. מכאן דתורה שבכתב ישוון **[עב ע״א]** על תורה שבעל פה, בגין דהאי כורסיא להאי. *כמראה אדם*, דא הוא דיוקנא דיעקב דאיהו יתיב עלה.

[p. 424] רבי יהודה קם ליליא חד למלעי באורייתא בבי אושפיזא במתא מחסיא. והוה תמן בביתא חד יודאי דאתא בתרי קסירי דקטפירא.

פתח רבי יהודה ואמר (בראשית כ״ח:22) *והאבן הזאת אשר שמתי מצבה יהיה בית אלהים*. דא היא אבן שתיה דמתמן אשתיל עלמא ועלה אתבני בי מקדשא.

זקף רישיה ההוא יודאי וא״ל האי מלה איך אפשר, והא אבן שתיה עד לא אתברי עלמא הות ומינה אשתיל עלמא, ואת אמרת *והאבן הזאת אשר שמתי מצבה*, דמשמע דיעקב שוי לה השתא דכתיב (שם:18) *ויקח את האבן אשר שם מראשותיו*. ותו דיעקב בבית אל הוה, והאי אבנא הות בירושלם.

ר׳ יהודה לא אסחר רישיה לגביה. פתח ואמר (עמוס ד׳:12) *הכון לקראת אלהיך ישראל*, וכתיב (דברים כ״ז:9) *הסכת ושמע ישראל*. מלי דאורייתא בעיין כוונה, ומלין דאורייתא בעיין לאתתקנא בגופא ורעותא כחדא.

קם ההוא יודאי ואתלבש ויתיב לגביה דרבי יהודה ואמר זכאין אתון צדיקיא דמשתדלי באורייתא יומא ולילי.

© 2004–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

[p. 425] א״ל רבי יהודה השתא דכוונת גרמך אימא מילך דנתחבר כחדא, דהא מלי דאורייתא בעיין תקונא דגופא ותקונא דלבא, ואי לאו בערסאי שכיבנא ובלבאי אמרנא מלין. אלא הא תנינן דאפילו חד דיתיב ולעי באורייתא שכינתא אתחברת בהדיה, ומה שכינתא הכא ואנא שכיב בערסאי. ולא עוד אלא דבעיין צחותא.

ותו דכל ב״נ דקם למלעי באורייתא מפלגו ליליא כד אתער רוח צפון, קב״ה אתי לאשתעשעא עם צדיקיא בגנתא דעדן, והוא וכל צדיקיא דבגנתא כלהו צייתין ליה וצייתין לאינון מלין דנפקי מפומיה. ומה קב״ה וכלהו צדיקיא מתעדנין למשמע מלי דאורייתא בשעתא דא, ואנא אהא שכיב בערסאי.

א״ל השתא אימא מילך.

א״ל שאילנא על מה דאמרת דכתיב *והאבן הזאת אשר שמתי מצבה יהיה בית אלהים*, ודא אבן שתיה. היך אפשר, דהא אבן שתיה עד לא אתברי עלמא הות ומנה אשתיל כל עלמא, ואת אמרת *אשר שמתי*, [p. 426] דמשמע דיעקב שוי לה השתא דכתיב *ויקח את האבן אשר שם מראשותיו*. ותו דיעקב בבית אל הוה ואבנא דא הות בירושלם.

א״ל כל ארעא דישראל אכפל תחותוי, וההיא אבן תחותיה הות.

א״ל *אשר שם* כתיב, וכתיב *האבן הזאת אשר שמתי*.

א״ל אי ידעת מלה אימא לה.

פתח ואמר (תהלים י״ז:15) *אני בצדק אחזה פניך אשבעה בהקיץ תמונתך*. דוד מלכא חביבותא ודבקותא דיליה בהאי אבן הוה, ועלה אמר (שם קי״ח:22) *אבן מאסו הבונים היתה לראש פנה*. וכד בעא לאסתכלא בחיזו יקרא דמריה, נטל להאי אבן בידיה בקדמיתא ולבתר עייל, בגין דכל מאן דבעי לאתחזאה קמי מריה לא עייל אלא בהאי דכתיב (ויקרא ט״ז:3) *בזאת יבא אהרן אל הקודש*. ודוד משבח גרמיה ואמר *אני בצדק אחזה פניך*, וכל אשתדלותיה דדוד לאתחזאה בהאי אבן כדקא יאות לגבי דלעילא.

ת״ח אברהם אתקין צלותא דצפרא ואודע טיבו דמאריה בעלמא, ואתקין ההיא שעתא בתקונהא כדקא יאות דכתיב [p. 427] (בראשית כ״ב:3) *וישכם אברהם בבקר*. יצחק אתקין צלותא דמנחה ואודע בעלמא דאית דין ואית דיין דיכול לשזבא ולמידן עלמא. יעקב אתקין צלותא דערבית, ובגין צלותא דא דאתקין מה דלא אתקין ב״נ מקדמת דנא כדקא יאות, בג״כ שבח גרמיה ואמר **[עב ע״ב]** *והאבן הזאת אשר שמתי מצבה*, דעד ההיא שעתא לא שוי לה אחרא כוותיה. ובגין כך *ויקח את האבן אשר שם מראשותיו וישם אותה מצבה*. מאי *מצבה*, דהות נפילא ואוקים לה. *ויצוק שמן על ראשה*, דהא ביעקב תליא מלתא למעבד יתיר מכל בני עלמא.

© 2004–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

אתא ר׳ יהודה ונשקיה. א״ל וכל האי ידעת, והיך את משתדל בסחורתא ומנח חיי עלמא.

א״ל דהוה דחיקא שעתא, ואית לי תרין בנין וקיימין כל יומא בבי רב, ואנא אשתדלנא על מזונייהו ולמיהב אגר לימודייהו בגין דישתדלון באורייתא.

פתח ואמר (מלכים א׳ ב׳:12) *ושלמה ישב על כסא דוד אביו ותכון מלכותו מאד*. מאי שבחא דא, אלא דאתקין אבן שתיה ושוי עלה קדש הקדשים, וכדין *ותכון מלכותו מאד*.

[p. 428] כתיב (בראשית ט׳:16) *וראיתיה לזכור ברית עולם*, דהא קב״ה תיאובתא דיליה בה תדיר, ומאן דלא אתחזי בה לא אעיל קמי מאריה, ועל דא כתיב *וראיתיה לזכור ברית עולם*. *וראיתיה*. מאי *וראיתיה*, רזא הוא, כד״א (יחזקאל ט׳:4) *והתוית תיו*, לאתחזאה עלייהו. ואיכא דאמרי דא רשימו דאת קדישא די בבשרא.

אמר רבי יהודה ודאי כלא הוא, אבל האי קשת דאתחזי בעלמא ברזא עלאה קיימא. וכד יפקון ישראל מן גלותא זמינא האי קשת לאתקשטא בגוונוי ככלה דא דמתקשטא לבעלה.

א״ל ההוא יודאי כך אמר לי אבא כד הוה מסתלק מעלמא. אמר לי לא תצפי לרגלא דמשיחא עד דתתחזי האי קשת בעלמא מתקשטא בגווני נהירין ויתנהיר עלמא, וכדין צפי ליה למשיח.

מנלן, דכתיב *וראיתיה לזכור ברית עולם*. והשתא דאתחזיא, בגוונין חשוכין מתחזיא, והאי *לזכור*, דלא ייתי מבול. אבל בההיא זמנא אתחזייא בגוונין נהירין ומתקשטא בתקונהא, וכדין *לזכור ברית עולם*, [p. 429] וידכר קב״ה להאי *ברית* דאיהי בגלותא ויקים לה מעפרא, הה״ד (הושע ג׳:5) *ובקשו את יי׳ אלהיכם ואת דוד מלכם*, וכתיב (ירמיה ל׳:9) *ועבדו את יי׳ אלהיכם ואת דוד מלכם אשר אקים להם*, אשר אקים מעפר, כד״א (עמוס ט׳:11) *אקים את סכת דוד הנופלת*. ועל דא *וראיתיה לזכור ברית עולם*, ולאקמא לה מעפרא.

ואמר הכי אבא דבג״כ אדכר באורייתא פורקנא דישראל ודוכרנא דילה בדא דכתיב (ישעיה נ״ד:9) *אשר נשבעתי מעבור מי נח עוד על הארץ כן נשבעתי מקצוף עליך ומגער בך*.

ויהיו בני נח היוצאים מן התיבה. רבי אלעזר אמר כיון דכתיב *ויהיו בני נח*, אמאי *היוצאים מן התיבה*, וכי בנין אחרנין הוו ליה דלא נפקי מן תיבותא.

א״ל רבי אבא אין, דהא לבתר אולידו בנוי בנין דכתיב *ואלה תולדות שם*, ואינון לא נפקי מגו תיבותא. ובגין כך כתיב *היוצאים מן התיבה שם חם ויפת*.

רבי שמעון אמר אילו הוינא שכיח בעלמא כד יהיב קב״ה ספרא דחנוך בעלמא וספרא דאדם, אתקיפנא דלא ישתכחון בני נשא, בגין דלא חיישו כל חכמאן [p. 430] לאסתכלא בהו

© 2004–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

וטען במלין אחרנין, לאפקא מרשו עלאה לרשו אחרא. והשתא הא חכימי עלמא ידעין מלין וסתמין לון, ומתתקפי בפולחנא דמאריהון.

האי קרא אשכחנא ברזא דרזין, דכד אתער חדוא דכל חדוון, טמירא סתימא, סיבתא דסיבתין, אנהיר מניה נהירו דקיק, חדוא דכל חדוון, נהיר לימינא במשח רבות עלאה ונהיר לשמאלא בחדווא דחמרא טב, נהיר לאמצעיתא בחדווא דארגוונא. רוח אתער ורוח סלקא ואתייהיב ברוחא, דבקן דא בדא. תלת עאלין בתלת, מגו תלת נפיק חד ברית דדבקא בברית. אתעברת רוח דסלקא, מתעברת מניה. כד אתייהיבת בין תרין סטרין אתדבקו רוחא ברוחא **[עג ע״א]** ומתעברא מתלת בנין. [p. 431] ונח ותיבה נפקו מנייהו תלתא כגוונא דתלתא עלאין, ואלין אינון דנפקו מגו תיבותא, *שם וחם ויפת*, *שם* דבסטר ימינא, *חם* דבסטר שמאלא, *יפת* ארגוונא דכליל לון.

וחם הוא אבי כנען, זוהמא דדהבא תחות קספיטין, אתערותא דרוחא מסאבא, נחש קדמאה. ובגין כך רשים *וחם הוא אבי כנען*, דאייתי לווטין על עלמא, ההוא *כנען* דאתלטיא, ההוא *כנען* דאחשיך אנפי בריין. ובגין כך בכלהו לא נפיק מגו כללא דכלהו אלא דא דכתיב *וחם הוא אבי כנען*, ההוא דאחשיך עלמא, ולא כתיב בכללא דא ושם הוא *אבי* כך, או יפת הוא *אבי* כך, אלא מיד קפץ ואמר *וחם הוא אבי כנען* ודאי.

ועל דא כד אתא אברהם מה כתיב, (בראשית י״ב:6) *ויעבור אברם בארץ*, דעד לא הוה קיומא דאבהן ולא אתו זרעא דישראל בעלמא דיפוק שמא דא וייעול שמא עלאה. כד הוו זכאין ישראל אקרי ארעא על שמא דא, ארץ ישראל. כד לא זכו אקרי ארעא על שמא אחרא, ארץ כנען. ועל דא כתיב (שם ט׳:25) *ארור כנען*, דאיהו אייתי לווטין על עלמא. ובנחש מה כתיב, (שם ג׳:14) *ארור אתה מכל הבהמה וגו׳*, היינו דכתיב *עבד עבדים*. [p. 432] ועל דא כתיב *שם וחם ויפת*, תלת אלין *בני נח היוצאים מן התיבה* כדקאמרינן.

שלשה אלה בני נח, קיומא דכל עלמא, קיומא דרזא עלאה.

ומאלה נפצה כל הארץ, היינו רזא דתלת גוונין עלאין. דכד ההוא נהר דנגיד ונפיק אשקי לגנתא בחילא דתלת אלין עלאין, ומתמן מתפרשן גוונין לתתא, כל חד וחד כליל בחבריה לאחזאה דיקרא דקב״ה אתפשט לעילא ותתא ואיהו חד בעלאי ותתאי.

אמר ר׳ אלעזר תלת אלין גוונין אינון בכל דאתיין מסטרא דקדושה, ומחיזו דתלת גוונין אלין מתפרשאן לכל אינון דאתיין מסטרא דרוחא אחרא. וכד תסתכל ברזא דדרגין תשכח היך מתפרשן גוונין לכל סטרין עד דעיילין לתתא ברזא דאינון שבעה ועשרין צנורין דדשי דחפיין לתהומי. וכלא ידיעא לחכימין עליונין. זכאה חולקהון דצדיקייא דקב״ה אתרעי ביקריהון וגלי לון סתרין עלאין דחכמתא. עלייהו כתיב (תהלים כ״ה:14) *סוד יי׳ ליראיו*.

© 2004–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

פתח רבי אלעזר ואמר (ישעיה כ״ה:1) *יי׳ אלהי אתה ארוממך אודה שמך כי עשית פלא עצות מרחוק אמונה אומן*. כמה אית לון לבני נשא לאסתכלא ביקרא דקב״ה ולשבחא ליקריה, בגין דכל מאן דידע לשבחא למאריה כדקא יאות, קב״ה עביד ליה רעותיה. ולא עוד אלא דאסגי ברכאן לעילא ותתא. [p. 433] ועל דא מאן דידע לשבחא ליה למאריה וליחדא שמיה, חביב הוא לעילא וחמיד לתתא, וקב״ה משתבח ביקריה, ועליה כתיב (שם מ״ט:3) *ויאמר לי עבדי אתה ישראל אשר בך אתפאר*.

ויחל נח איש האדמה ויטע כרם. ר׳ יהודה ור׳ יוסי. חד אמר מגן עדן אתתרכת ונציב לה הכא. וחד אמר בארעא הות ועקר לה ושתל לה, ובההוא יומא עבדת איבין ואניצת ענבין, והוה סחיט לון ושתי מן חמרא ורוי.

ר׳ שמעון אמר רזא איהו הכא בהאי קרא. כד בעא למבדק בההוא חובא דבדק אדם הראשון, לאו לאתדבקא ביה אלא למנדע ולאתקנא עלמא, ולא יכיל. סחט ענבין למבדק בההוא כרם, כיון דמטא *להאי וישכר ויתגל*, [p. 434] ולא הוה ליה חילא למיקם. ובגין כך *ויתגל*, גלי פרצה דעלמא דהוה סתים. *בתוך אהלה*, כתיב בה״א, *בתוך* **[עג ע״ב]** *אהלה* דההיא כרם.

כגוונא דא בני אהרן, דתנינן שתויי יין הוו. וכי מאן יהיב לון חמרא בההוא אתר למשתי. אי ס״ד דאינון חציפין הוו דרוו חמרא הכי. אלא ודאי מההוא חמרא רוו דכתיב (ויקרא י׳:1) *ויקריבו לפני יי׳ אש זרה*. כתיב הכא *אש זרה*, וכתיב התם (משלי ז׳:5) *לשמרך מאשה זרה*, וכלא חד מלה.

וכן כגוונא דא *וישת מן היין וישכר ויתגל*. ועל דא אתער חם אבי כנען כמה דאתמר, ואתיהיב אתר לכנען לשלטאה. ומאי דהוה צדיק ברזא דברית, סרסו, דתנינן דאעבר מיניה ההוא קיימא. ובגין כך *ויאמר ארור כנען*, [p. 435] דהא לווטין אתערון כדקדמיתא בעלמא. *עבד עבדים יהיה*, כד״א *ארור אתה מכל הבהמה ומכל חית השדה*. כלא יתתקן לזמנא דאתי והוא לא, כלא יפקון לחירו והוא לא יפוק. ורזא איהו לאינון דידעי ארחוי ושבילי דאורייתא.

פתח ואמר (תהלים נ״א:5) *כי פשעי אני אדע וחטאתי נגדי תמיד*. כמה אית לון לבני נשא לאסתמרא מחובייהו מקמי קב״ה, דהא לבתר דחטא רשים הוא חוביה לעילא ולא אתמחק בר בתוקפא סגיא, כד״א (ירמיה ב׳:22) *כי אם תכבסי בנתר ותרבי לך בורית נכתם עונך לפני*.

© 2004–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

ת״ח כיון דחב ב״נ קמי קב״ה זמנא חדא עביד רשימו. תב ביה זמנא תניינא אתתקף ההוא רשימו יתיר. תב ביה אתפשט ההוא כתמא מסטרא דא לסטרא דא. כדין כתיב *נכתם עונך לפני*.

ת״ח דוד מלכא כיון דחב קמי קב״ה בעסקא דבת שבע, חשיב דההוא חובא אתרשים עליה לעלמין. מה כתיב, (שמואל ב׳ י״ב:13) *גם יי׳ העביר חטאתך לא תמות*, אעבר ההוא רשימו מקמיה.

א״ל רבי אבא והא תנינן דבת שבע מיניה דדוד מלכא הות מן יומא דאתברי עלמא. אמאי יהבה קב״ה לאוריה החתי מן קדמת דנא.

א״ל הכי אורחוי דקב״ה. אע״ג דאתתא אזדמינת ליה לב״נ למהוי דיליה, אקדים אחרא ונסיב לה [p. 436] עד דמטא זמניה דהאי אחרא. כיון דמטא זמניה אתדחייא האי דנסיב לה מקמי האי אחרא דאתי לבתר, ואסתלק מעלמא. וקשי קמי קב״ה לאעברא ליה מעלמא עד לא מטי זמניה, מקמי האי אחרא.

ורזא דא דבת שבע דאתיהיבת לאוריה החתי בקדמיתא, פוק ובדוק ותשכח אמאי אתיהיבת ארעא קדישא לכנען עד לא ייתון ישראל. תשכח מלה דא, וכלא רזא חדא איהו.

ת״ח דוד אע״ג דאודי על חוביה ותב בתיובתא, לא אעדי לביה ורעותיה מאינון חובין דחב ומההוא חובא דבת שבע, בגין דדחיל עלייהו תדיר דילמא גרים חד מנייהו ויקטרג עליה בשעתא דסכנה. ובגין כך לא אנשי לון מיניה ומרעותיה.

ד״א *כי פשעי אני אדע*, כלהו דרגין דתליין בהו חובי בני נשא *אני אדע*. *וחטאתי נגדי תמיד*, דא פגימו דסיהרא דלא נפקא מסאובתא עד דאתא שלמה ואתנהירת [p. 437] באשלמותא. וכדין אתבסם עלמא ויתיבו ישראל לרחצן דכתיב (מלכים א׳ ה׳:5) *וישב ישראל איש תחת גפנו ותחת תאנתו*. ועם כל דא *וחטאתי נגדי תמיד* ולא אתפסק מעלמא עד דייתי מלכא משיחא לזמנא דאתי, כמה דאתמר (זכריה י״ג:2) *ואת רוח הטומאה אעביר מן הארץ*.

הוא היה גבור ציד לפני יי׳ על כן יאמר כנמרוד גבור ציד לפני יי׳. ת״ח הוא הוה גיבר תקיף, לבושוי דאדם הראשון הוה לביש, והוה ידע למיצד צידא דברייתא בהו.

אמר רבי אלעזר נמרוד הוה מפתי לברייתא למיהך בתר פולחן דע״ז, והוה שליט באינון לבושין ונצח בני עלמא, והוה אמר דאיהו שליטא בעלמא ופלחין ליה בני נשא. ואמאי אקרי שמיה נמרוד, דמרד במלכא עלאה דלעילא, דמרד בעלאי ומרד בתתאי. [p. 438] באינון **[עד ע״א]** לבושין שליט על כל בני עלמא ומלך בהו, ומרד במאריה ואמר דאיהו שליטא דעלמא, והוי מפתי לברייתא אבתריה עד דמשך בני נשא למיפק מבתר פולחנא דמארי עלמא.

© 2004–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

א״ר שמעון באילין לבושין ידעי בהו חברייא רזא עלאה.

מתניתין. *ויהי כל הארץ שפה אחת ודברים אחדים*. ר׳ שמעון פתח (מלכים א׳ ו׳ :7) *והבית בהבנתו אבן שלמה מסע נבנה ומקבות והגרזן כל כלי ברזל לא נשמע וכו׳*. *והבית בהבנתו*. וכי לא הוה בני ליה שלמה וכלהו אומנין דהוו תמן, מהו בהבנותו. אלא כך הוא כמה דכתיב (שמות כ״ה :31) *מקשה תעשה המנורה*. אם היא *מקשה* מהו *תעשה*, אלא ודאי כלא באת וניסא אתעביד איהו מגרמיה. כיון דשראן למעבד עבידתא אוליף לאומנין למעבד מה דלא הוו ידעין מקדמת דנא. מ״ט, בגין דברכתא דקב״ה שרא על ידייהו, ועל דא כתיב *בהבנותו*, איהו אתבני מגרמיה, דהא אולפא לאומנין היאך שראן למעבד, ולא אסתלק מעינייהו רשימו דההוא עבידתא ממש ומסתכלאן ביה ועבדי עד דאתבני כל ביתא.

אבן שלמה מסע נבנה. *שלמה* כתיב חסר יו״ד, *אבן שלמה* ודאי.

[p. 439] *מסע*, דאתנטיל ואתייא ושריא עלייהו ואתעביד עבידתא. *מסע* דאנטיל ידין למעבד דלא מדעתייהו. כתיב הכא *מסע*, וכתיב התם (במדבר י׳ :2) *ולמסע את המחנות*.

ומקבות והגרזן כל כלי ברזל לא נשמע. בגין דשמיר בזע כלא ולא אשתמע מלה, דלא אצטריכו לשאר מאנין למעבד וכלא באת וניסא הוה.

אמר רבי שמעון כמה חביבין אינון מלי דאורייתא, זכאה חולקיה מאן דאתעסק בהו וידע למיהך בארח קשוט. *והבית בהבנתו*. כד סלקא ברעותא דקב״ה למעבד יקרא ליקריה, סלקא מגו מחשבה רעותא לאתפשטא, ואתפשטת מאתר דאיהי מחשבה סתימא דלא אתיידע, עד דאתפשטת ושרייא לבי גרון, אתר דאיהו נביע תדיר ברזא דאיהו רוח חיים. וכדין כד אתפשטת ההיא מחשבה ושריא באתר דא, אקרי ההיא מחשבה *אלהים חיים*, (ירמיה י׳ :10) *הוא אלהים חיים*.

עוד בעא לאתפשטא ולאתגליא, מתמן נפקו אשא ורוחא ומיא כלילן כחדא, ונפק יעקב גבר שלים, ואיהו קול חד דנפיק ואשתמע. מהכא מחשבה דהוה סתימא בחשאי אשתמע לאתגליא.

עוד אתפשטת האי מחשבה לאתגליא ובטש האי קול ואקיש בשפוון, וכדין נפקא דבור דאשלים כלא וגלי כלא. אשתמע דכלא איהו ההיא מחשבה סתימא דהות לגו וכלא חד.

[p. 440] כיון דמטא אתפשטותא דא ואתעביד דבור בתקיפו דההוא קלא, כדין *והבית בהבנתו*. כאשר נבנה לא כתיב, אלא *בהבנתו*, בכל זמנא וזמנא.

אבן שלמה, כמה דאתמר, וכתיב (שיר ג׳ :11) *בעטרה שעטרה לו אמו*.

מסע, דנפקא מלגו ושריא ונטיל לבר, נפקא מלעילא ושריא ונטיל לתתא.

© 2004–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

ומקבות והגרזן כל כלי ברזל לא נשמע. אלין שאר דרגין תתאין דכלהו תליין ביה, ולא אשתמעו ולא מתקבלן לגו כד איהי סלקא לאתאחדא לעילא ולינקא מתמן. ודא הוא *בהבנותו*. וכדין כד איהי ינקא כלהו קיימי בחדוותא וינקין ואתמליין ברכאן. וכדין קיימין עלמין כלהו ברזא חדא ביחודא חד ולא הוי בכלהו עלמין פרודא. לבתר דנטלי חולקהון כל חד וחד, כלהו מתפרשן לסטרייהו למה דאתמנן.

ת״ח *ויהי כל הארץ שפה אחת ודברים אחדים*. **[עד ע״ב]** לבתר מה כתיב, *ויהי בנסעם מקדם*, מההוא קדמאה דעלמא. *וימצאו בקעה בארץ שנער*, דהא מתמן מתפרשן לכל אינון סטרין ואיהו ריש מלכו לאתבדרא.

ואי תימא הא כתיב (בראשית ב׳:10) *ונהר יוצא מעדן להשקות את הגן ומשם יפרד*, ודאי הכי הוא, דכיון דנטלי מתמן הוי פרודא. וכד אינון כנישין תמן לינקאה לא [p. 441] הוי פרודא, וכד נטלין הוי פרודא דכתיב *ויהי בנסעם מקדם וימצאו בקעה* כמה דאתמר.

ויהי כל הארץ שפה אחת ודברים אחדים, דהא כדין עלמא ביסודא ועקרא ושרשא חדא ומהימנותא חדא ביה בקב״ה. מה כתיב, *ויהי בנסעם מקדם*, מקדמאה עקרא דעלמא מהימנותא דכלא. *וימצאו בקעה*, מציאה אשכחו ונפקו בה מתחות מהימנותא עלאה.

ת״ח נמרוד מה כתיב ביה, *ותהי ראשית ממלכתו בבל*, דהא מתמן נטל לאתאחדא ברשו אחרא. והכא *וימצאו בקעה בארץ שנער*, מתמן נטלו בלבייהו לאפקא מרשותא עלאה לרשו אחרא.

ויאמרו הבה נבנה לנו עיר ומגדל וראשו בשמים ונעשה לנו שם. ר׳ חייא פתח (ישעיה נ״ז:20) *והרשעים כים נגרש כי השקט לא יוכל וגו׳*. וכי אית *ים נגרש*. אין, דכד ימא נפקא מתקוניה ואזיל בלא חבלא, כדין נגרש ואתתרך מאתריה, כמאן דרוי חמרא ולא יתיב על בורייה וסלקא ונחתא. מ״ט, בגין *כי השקט לא יוכל ויגרשו מימיו רפש וטיט*, דמפקי מימוי כל ההוא טינא דימא וכל טנופא לשפוותיה. כגוונא דא אינון רשעים דנפקי מארחא דתקנא ואזלי כרוי חמרא בלא תקונא, דנפקי מאורח מישר לאורח עקים. מאי טעמא, בגין *כי השקט לא יוכל*, דהא עקימו דארחייהו גרים לון למהך בלא תקונא ובלא שכיכו. ולא עוד אלא דכל רוגזא דידהו בשעתא דאמרי מלה מפומייהו, ההוא מלה *רפש וטיט*, כלהו מפקי טנופא וגיעולא מפומייהו לבר, עד דמסתאבי **[עה ע״א]** ומסאבי לון.

ת״ח *ויאמרו הבה נבנה לנו עיר וכו׳*. לית *הבה* אלא הזמנה בעלמא.

נבנה לנו עיר ומגדל וראשו בשמים. כלהו בעיטא בישא אתו לסרבא ביה בקב״ה, בשטותא אתו, בטפשו דלבא.

© 2004–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

[p. 442] א״ר אבא שטותא נסיבו בלבייהו, אבל בחכמה דרשיעו אתו, בגין לנפקא מרשו עלאה לרשו אחרא ולאחלפא יקריה ליקרא נוכראה. ובכלא אית רזא דחכמתא עלאה.

הבה נבנה לנו עיר ומגדל. ת״ח כד מטו להאי בקעה דאיהו רשו נוכראה, ואתגלי להו אתר דשלטנותא דא תקיע בגו נוני ימא, אמרו הא אתר למיתב ולאתקפה לבא, לאתהנאה ביה תתאי. מיד *הבה נבנה לנו עיר*, נתקין באתר דא *עיר ומגדל*.

ונעשה לנו שם. אתר דא יהא לן לדחלא ולא אחרא, *ונבנה* לאתר דא *עיר ומגדל*. למה לן לסלקא לעילא דלא ניכול לאתהנאה מנה, הא הכא אתר מתקנא. *ונעשה לנו שם*, דחלא למפלח תמן. *פן נפוץ*, לדרגין אחרנין ונתבדר לסטרי עלמא.

וירד יי׳ לראות את העיר ואת המגדל. דא הוא חד מאינון עשר זמנין דנחתא שכינתא לארעא. וכי מה הוא *לראות*, ולא הוה ידע מקדמת דנא. אלא *לראות*, לאשגחא בדינא, כד״א (שמות ה׳:21) *ירא יי׳ עליכם וישפוט*.

את העיר ואת המגדל. הכא אית לאסתכלא, דהא לא כתיב *לראות* את בני האדם, אלא *לראות את העיר ואת המגדל*. אמאי. אלא בשעתא דאשגח קב״ה בדינא, בקדמיתא ישגח בדרגא דלעילא ולבתר בדרגא דלתתא, בקדמיתא בעלאי ולבתר בתתאי. ובגין דהאי מלה מטא לעילא, אשגחותא דלעילא הוה ביה בקדמיתא דכתיב *לראות את העיר ואת המגדל אשר בנו בני האדם*. [p. 443] מאי *בני האדם*, בנוי דאדם קדמאה דמרד במריה וגרם מותא לעלמא. *אשר בנו בני האדם*, בניינא ודאי גרמו ובעו למבני לעילא.

ר׳ שמעון פתח (יחזקאל מ״ו:1) *כה אמר יי׳ אלהים שער* **[עה ע״ב]** *החצר הפנימית הפונה קדים יהיה סגור ששת ימי המעשה וביום השבת יפתח וביום החדש יפתח*. האי קרא אית לאסתכלא ביה, דאיהו רזא כמה דאתמר. *יהיה סגור ששת ימי המעשה*. אמאי *יהיה סגור* כל אינון יומין *דששת ימי המעשה*. אלא אלין ימי חול, דתרעא דא יהיה סגור דלא לאשתמשא חול בקודשא. *וביום השבת יפתח וביום החדש יפתח*, דהא כדין שמושא דקודשא בקודשא, וכדין אתנהיר סיהרא לאתחברא בשמשא.

תא חזי תרעא דא לא אתפתח באינון שיתא יומי דחול בגין דהא באינון יומי דחול עלמא תתאה אתזן ושלטין כל אינון שית יומין דחול על [p. 444] עלמא בר בארעא דישראל. ואינון דשלטי בגין דהשער הזה איהו סגור, אבל *ביום השבת וביום החדש* כלהו מתעברן ולא שלטין בגין דהשער הזה איהו פתוח ועלמא איהו בחדוה ואתזן מתמן ולא אתייהיב עלמא לרשו אחרא.

ואי תימא דכל אינון שית יומין אינון שלטין בלחודייהו. תא חזי *הפונה קדים*, עד לא יקומון לשלטאה איהו אסתכל תדיר בעלמא אבל לא אתפתח לאתזנא עלמא מקודשא בר

© 2004–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

ביומא דשבתא וביומא דחדשא. וכלהו יומין כלהו אתדבקן ביומא דשבתא ואתזנו מתמן, דהא ביומא דשבתא כלהו תרעין פתיחן ונייחא אשתכח לכלא לעלאי ותתאי.

תא חזי *וירד יי׳ לראות*, נחת מקודשא לחול, ורדיד פרישא לאשגחא במה דבנו וקיימו קיומא לאתערא על עלמא לדחלא להון.

ר׳ יצחק הוה יתיב קמיה דר׳ שמעון. א״ל מה חמו אלין דעבדו שטותא דא למרדא ביה בקב״ה, וכלהו בעיטא חדא אתקיימו בדא.

א״ל הא אתמר *ויהי בנסעם מקדם*, אתנטילו מעילא לתתא, אתנטילו מארעא דישראל ונחתו לבבל. אמרו הא הכא אתר למדבק, *ונעשה לנו שם*, ויתדבק סיועא דלתתא באתר דא. בגין דכד דינא אתי לאשראה בעלמא, הא אתר דא לקבליה ומהכא יתהני עלמא ויתזן, דהא לעילא רחיקא איהו לאתזנא עלמא מניה. ולא עוד אלא אנן נסק לרקיעא ונגח ביה קרבא דלא יחות טופנא בעלמא כדבקדמיתא.

[p. 445] *ויאמר יי׳ הן עם אחד ושפה אחת לכלם*. בגין דכלהו כחדא בייחודא כלהון יעבדון ויצלחון בעובדייהו. יתבדרון דרגין כל חד לסטריה ובגין כך יתבדרון כל הני דלתתא. מה כתיב, *ויפץ יי׳ אותם משם*.

ואי תימא לישנהון אמאי אתבדר ובלבל ליה קב״ה. אלא בגין דכלהון ממללין בלשון הקודש וההוא לישנא קא עביד לון סיועא, בגין דבעובדא ובמלולא דפומא תליין מלין אלין לאדבקא כוונה דלבא, ובדא עבדי סיועא לההוא אתר דבעו לאקמא. ועל דא אתבלבל לישנהון דלא יכילו לאתתקפא רעותהון בלשון הקדש. כיון דאתחלף לישנהון לא אצלחו בעובדא, בגין דחילא דלעילא לא ידעי ולא אשתמודעי בר בלשון הקדש. וכד אתבלבל לישנא אתחלש חיליהון ואתבר תוקפא דלהון.

ת״ח דהא מלה דא דאמרי תתאי בלשון הקדש, כלהו חילי שמיא ידעי ביה ואתתקפי ביה, ולישן אחרא לא ידעין ולא אשתמודעי ביה. ועל דא אלין כיון דאתבלבל לישנא דלהון, מיד *ויחדלו לבנות העיר*, דהא אתבר חילייהו ולא יכילו למעבד מדי ברעותא דלהון.

(דניאל ב׳ :20) *להוי שמיה דקב״ה מברך מן עלמא ועד עלמא די חכמתא וגבורתא דיליה היא*. דהא בגין דאנחת קב״ה רזי דחכמתא לעלמא, אתקלקלו בה בני נשא לאתגרא ביה. יהב חכמתא עלאה לאדם הראשון, ובההיא חכמה **[עו ע״א]** דאתגלי ליה ידע דרגין ואתדבק ביצר הרע, עד דאסתלקו מניה מבועי דחכמתא. ולבתר תב קמי מאריה, [p. 446] ואתגליין ליה מנייהו ולא כקדמיתא. לבתר בההוא ספרא דיליה ידע חכמאן, ולבתר אתו בני נשא וארגיזו קמיה.

© 2004–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

יהב חכמתא לנח ופלח בה לקב״ה. לבתר מה כתיב, *וישת מן היין וישכר ויתגל* כמה דאתמר.

יהב חכמתא לאברהם ופלח בה לקב״ה. לבתר נפק מניה ישמעאל דארגיז קמי קב״ה. וכן יצחק נפק מניה עשו. יעקב נסב תרין אחתן.

יהב חכמתא למשה. מה כתיב ביה, (במדבר י״ב:7) *בכל ביתי נאמן הוא*. לא הוה כמשה נאמן, שמש בכלהו דרגין ולא סטא לביה בתיאובתא דחד מנייהו, אלא קאים במהימנותא עלאה כדקא יאות.

יהב חכמתא עלאה לשלמה מלכא. לבתר מה כתיב ביה, (משלי א׳:1) *משלי שלמה*, (שם ל׳:1) *המשא נאם הגבר לאיתיאל לאיתיאל ואוכל*. אמר שלמה *אתי אל*, וחכמתא דיליה היא, *ואוכל* למעבד רעותי. לבתר (מלכים א׳ י״א:14) *ויקם יי׳ שטן לשלמה*.

[p. 447] ת״ח בגין זעירו דחכמתא דאשכחו אלין מההוא חכמה דקדמאי, אתגרו ביה בקב״ה ובנו מגדל ועבדו כל מה דעבדו, עד דאתבדרו מאנפי ארעא ולא אשתאר בהו חכמה למעבד מדי. אבל לזמנא דאתי קב״ה יתער חכמתא בעלמא ויפלחון ליה בה, הה״ד (יחזקאל ל״ו:27) *ואת רוחי אתן בקרבכם ועשיתי*, לאו כקדמאי דחבילו ביה עלמא, אלא *ועשיתי את אשר בחוקי תלכו ואת משפטי תשמרו ועשיתם*.

רבי יוסי ורבי חייא הוו אזלי בארחא. א״ל רבי יוסי לרבי חייא נפתח באורייתא ונימא מלה.

פתח רבי יוסי ואמר (דברים כ״ג:15) *כי יי׳ אלהיך מתהלך בקרב מחנך להצילך ולתת אויביך לפניך והיה מחניך קדוש ולא יראה בך ערות דבר ושב מאחריך*. *כי יי׳ אלהיך מתהלך*. מהלך מבעי ליה, אלא כד״א (בראשית ג׳:8) *מתהלך בגן לרוח היום*, ודא הוא אילנא דאכל מניה אדם הראשון. *מתהלך* נוקבא, *מהלך* דכר. ודא הוא דאזיל קמייהו דישראל כד הוו אזלי במדברא דכתיב (שמות י״ג:21) *ויי׳ הולך לפניהם יומם*. הוא דאזיל קמיה [p. 448] דבר נש כד אזיל באורחא דכתיב (תהלים פ״ה:14) *צדק לפניו יהלך וישם לדרך פעמיו*. ודא הוא דאזיל קמיה דבר נש בשעתא דאיהו זכי. ולמה, *להצילך ולתת אויביך לפניך*, לאשתזבא בר נש בארחא ולא ישלוט ביה אחרא. ובגין כך לבעי ליה לבר נש לאסתמרא מחובוי ולדכאה בגרמיה. מאי דכתיב, (דברים כ״ג:15) *והיה מחניך קדוש*. מאי *קדוש*, קדושים מבעי ליה. אלא *מחניך קדוש* אלין שייפי גופא דגופא אתחבר ואתתקן בהו, ובגין כך *והיה מחניך קדוש*.

ולא יראה בך ערות דבר. מאי *ערות דבר*, ערייתא דעריין, דדא הוא מלה דקב״ה מאיס בה יתיר מכלא. כיון דאמר *ולא יראה בך ערות*, אמאי *דבר*. אלא הני חייבי עלמא דגעלי

© 2004–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

ומסאבי גרמייהו במלה דלהון דנפקי [p. 449] מפומייהו, והא איהו *ערות דבר* . וכל כך למה. בגין דאיהו אזיל קמך, ואי את עביד כדין, מיד *ושב מאחריך* , דלא יזיל בהדך וייתוב מאחריך. ואנן הא אזלינן בארחא, נתעסק במלי דאורייתא, דהא אורייתא אתעטרא על רישיה דבר נש ושכינתא לא אעדיאת מניה.

פתח רבי חייא ואמר *ויאמר יי׳ הן עם אחד ושפה אחת לכלם וגו׳*. ת״ח מה כתיב, *ויהי בנסעם מקדם*. מאי *מקדם*, מקדמונו של עולם. *וימצאו* . ויראו מבעי ליה, מאי *וימצאו* . אלא מציאה אשכחו תמן מרזי דחכמתא דקמדאי דאתנער תמן מן בני טופנא, ובה אשתדלו למעבד בההיא עבידתא דעבדו, לסרבא ביה בקב״ה. והוו אמרי בפומא ועבדי **[עו ע״ב]** עבידתא.

חמי מה כתיב, *הן עם אחד ושפה אחת לכלם*. ובגין דאינון בלבא חד ורעותא חד וממללי בלשון הקדש, *ועתה לא יבצר מהם כל אשר יזמו לעשות*, ולית מאן דימנע עובדא דלהון. אבל מאי אעביד, אבלבל לון דרגין דלעילא ולישן דלהון לתתא, וכדין אתמנע עובדא דלהון. ומה בגין דהוו ברעותא ולבא חד וממללי בלשון הקדש, כתיב *לא יבצר מהם כל אשר יזמו לעשות*, ודינא דלעילא לא יכיל לשלטא [p. 450] בהו, אנן חברייא דמתעסקין באורייתא ואנן בלבא ורעותא חד, על אחת כמה וכמה.

א״ר יוסי מכאן לאינון מארי דמחלוקת לית לון קיומא, דכל זמנא דבני עלמא אלין ברעותא חד ולבא חד, אע״ג דמרדי ביה בקב״ה, לא שלטא בהו דינא דלעילא. כיון דאתפלגו מיד *ויפץ יי׳ אותם משם על פני כל הארץ*.

א״ר חייא אשתמע דכלא במלא דפומא תלייא, דהא כיון דאתבלבל מיד *ויפץ יי׳ אותם משם*. אבל בזמנא דאתי מה כתיב, (צפניה ג׳:9) *כי אז אהפוך אל עמים שפה ברורה לקרא כלם בשם יי׳ ולעבדו שכם אחד* , וכתיב (זכריה י״ד:9) *והיה יי׳ למלך על כל הארץ ביום ההוא יהיה יי׳ אחד ושמו אחד*.

© 2004–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

פרשת לך לך

[זהר ח״א עו ע״ב] [p. 1] ר׳ אבא פתח (ישעיה מ״ו :12) *שמעו אלי אבירי לב הרחוקים מצדקה. שמעו אלי אבירי לב.* כמה תקיפין לבייהו דחייביא דחמאן שבילי דאורייתא ואורחי דאורייתא ולא מסתכלן בהו, ולבייהו תקיפין דלא מהדרין בתיובתא לגבי מריהון ואקרון *אבירי לב.*

הרחוקים מצדקה, דמתרחקי מאורייתא.

רבי חזקיה אמר דמתרחקי מקב״ה, ואינון רחיקין מניה, ובגין כך אקרון *אבירי לב.* *רחוקים מצדקה*, דלא בעאן לקרבא לגבי קב״ה, בגין כך אינון *רחוקים מצדקה.* כיון דאינון *רחוקים מצדקה*, רחוקים משלום דלית לון שלום דכתיב (ישעיה מ״ח :22) *אין שלום אמר יי׳ לרשעים.* מאי טעמא, בגין דאינון *רחוקים מצדקה.*

ת״ח אברהם בעי לקרבא לקב״ה ואתקרב, הה״ד (תהלים מ״ה :8) *אהבת צדק ותשנא רשע.* [p. 2] בגין דאהב *צדק* , אתקרב *לצדקה*, ועל דא כתיב (ישעיה מ״א :8) *אברהם אוהבי* . מאי טעמא *אוהבי* , בגין דכתיב *אהבת צדק*, רחימותא דקב״ה דרחים **[עז ע״א]** ליה אברהם מכל בני דריה דהוו *אבירי לב* ואינון *רחוקים מצדקה* כמה דאתמר.

רבי יוסי פתח (תהלים פ״ד :2) *מה ידידות משכנותיך יי׳ צבאות.* כמה אית לון לבני נשא לאסתכלא בפולחנא דקב״ה, דהא כל בני נשא לא ידעי ולא מסתכלי על מה קאים עלמא ואינון על מה קיימין. דכד ברא קב״ה עלמא עבד שמיא מאש וממים מתערבין כחדא ולא הוו גלדי, ולבתר אגלידו וקיימו ברוחא עלאה, ומתמן שתיל עלמא לקיימא על סמכין, ואינון סמכין לא קיימין אלא בההוא רוחא. ובשעתא דההוא רוחא אסתלק כלהו מרפפין וזעין ועלמא ארתת, הה״ד (איוב ט׳ :6) *המרגיז ארץ ממקומה ועמודיה יתפלצון* . וכלא קאים על אורייתא, דכד ישראל משתדלי באורייתא מתקיים עלמא וקיימין וסמכין קיימין באתרייהו בקיומא שלים.

ת״ח בשעתא דאתער פלגות ליליא וקב״ה עאל לגנתא דעדן לאשתעשעא עם צדיקיא, כלהו אילנין [p. 3] דבגנתא דעדן מזמרן ומשבחן קמיה דכתיב (דה״א ט״ז :33) *אז ירננו עצי היער מלפני יי׳.* וכרוזא קרי בחיל ואמר, לכון אמרין קדישי עליונין, מאן מנכון דעייל רוחא באודנוי למשמע ועינוי פקחין למחמי ולבא פתח למנדע. בשעתא דרוחא דכל רוחין ארים בסימו דנשמתא ומתמן נפיק קלא דקליא, חילא אתבדר לארבע סטרי עלמא. חד סליק לסטר חד, חד נחית לההוא סטר, חד עייל בין תרין. תרין מתעטרין בתלת, תלת עיילי בחד. חד אפיק גוונין,

© 2004, 2016 Zohar EducationProject, Inc. All rights reserved.

This document may be reproduced and distributed for educational use only. Any other use, including commercial use, is strictly prohibited without the prior written permission of Zohar Education Project, Inc.

שית מנהון לסטר חד ושית מנהון נחתי לההוא סטר. שית עיילי בתריסר, תריסר מתערין בעשרין ותרין. שית כלילן בעשרה, עשרה קאים בחד.

[p. 4] ווי לאינון דניימי, שינתא בחוריהון, לא ידעי ולא מסתכלאן. אז יקומון בדינא, דחושבן אתפקד **[עז ע״ב]** כד אסתאב גופא ונשמתא שטיא על אנפי דאוירא דטיהרא וסלקא ונחתא, תרעין לא מתפתחן, מתגלגלן אבנין בגו קוספיתא. ווי לון, מאן יתבע לון, דלא יקומון בעדונא דא, בגו דוכתי דענוגי דצדיקיא אתפקדן דוכתייהו. אתמסרן בידא דדומה, נחתי ולא סלקי. עלייהו כתיב (איוב ז׳:9) *כלה ענן וילך כן יורד שאול לא יעלה*.

בההיא שעתא אתער שלהובא חד מסטר צפון ובטש בארבע סטרי עלמא, ונחית ומטי בין גדפי דתרנגולא ואתער ההוא שלהובא ביה וקרי, ולית מאן דאתער בר אינון זכאי קשוט דקיימי ואתערו באורייתא. וכדין קב״ה [p. 5] וכל אינון צדיקייא דבגו גנתא דעדן צייתי לקליהון, כד״א (שיר ח׳:13) *היושבת בגנים חברים מקשיבים לקולך השמיעני*.

ויאמר יי׳ אל אברם. מה כתיב לעילא, (בראשית י״א:28) *וימת הרן על פני תרח אביו*. מאי איריא הכא. אלא עד ההוא יומא לא הוה בר נש דמית בחיי אבוי בר דא. וכד אתרמי אברם לנורא אתקטיל הרן, ובגין דא נפקו מתמן.

[p. 6] ת״ח מה כתיב, *ויקח תרח את אברם בנו ואת לוט בן הרן וגו׳ ויצאו אתם מאור כשדים*. *ויצאו אתו* מבעי ליה, דהא כתיב *ויקח תרח*. מאי *ויצאו אתם*. אלא תרח ולוט עם אברם ושרי נפקו, דאינון הוו עיקרא למיפק מגו אינון חייביא. דכיון דחמא תרח דאברם בריה אשתזיב מגו נורא, אתהדר למעבד רעותיה דאברם, ובגין כך *ויצאו אתם* תרח ולוט. ובשעתא דנפקו מה כתיב, *ללכת ארצה כנען*, דרעותא דלהון הוה למיהך תמן. מכאן אוליפנא מאן דאתער לאתדכאה מסייעין ליה. ת״ח דהכי הוא, דכיון *דיצא ללכת ארצה כנען*, מיד *ויאמר יי׳ אל אברם לך לך*. ועד דאיהו אתער בקדמיתא לא כתיב.

ת״ח מלה דלעילא לא אתער עד דאתער לתתא בקדמיתא על מה דתשרי. ורזא דמלה נהורא אוכמא לא אתיחד בנהורא חוורא עד דאיהי אתערית בקדמיתא. כיון דאיהי אתערית בקדמיתא, [p. 7] מיד נהורא חוורא שרייא עלה. ועל דא כתיב (שם פ״ג:2) *אלהים אל דמי לך אל תחרש ואל תשקוט אל*, בגין דלא יתפסק נהורא חוורא מעלהא לעלמין. וכן (ישעיה ס״ב:6) *המזכירים את יי׳ אל דמי לכם*, בגין לאתערא לתתא במה דישרי אתערותא דלעילא. וכן כיון דאתער בר נש אתערותא בקדמיתא, כדין אתער אתערותא דלעילא. ת״ח כיון דכתיב *ויצאו אתם מאור כשדים וגו׳*, מיד *ויאמר יי׳ אל אברם*.

© 2004, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

ויאמר יי' אל אברם לך לך. אמר ר' אלעזר *לך לך*, לגרמך, לאתקנא גרמך, לאתקנא דרגא דילך. *לך לך*, לית אנת למיקם הכא בין חייבין אלין. ורזא דמלה *לך לך*, **[עח ע"א]** דהא קב"ה יהיב ליה לאברהם רוחא דחכמתא, והוה ידע ומצרף צנורי דיישובי [p. 8] עלמא ואסתכל בהו, ואתקל בתיקלא וידע חילין די ממנן על סטרי יישובא.

כד מטא לגו נקודא דאמצעיתא דיישובא תקיל בתיקלא ולא הוה סליק בידיה. אשגח למנדע חילא די ממנא עלה ולא יכיל לאתדבקא ברעותיה. תקיל כמה זמנין וחמא דהא מתמן אשתיל כל עלמא. [p. 9] אשגח וצרף ותקל למנדע וחמא דהא חילא דעלה לית ליה שעורא, עמיק וסתים, ולאו איהו כגוונא דסטרי דרגי דישובא. אשגח ותקיל וידע דהא כמה דמההיא נקודא אמצעיתא דישובא, מניה אשתיל כל עלמא לכל סטרוי, הכי נמי ידע דהא חילא דשרי עלה, מתמן נפקו כל שאר חילין דממנן על כל סטרי עלמא וכלהו ביה אחידן. כדין (בראשית י"א:31) *ויצאו אתם מאור כשדים ללכת ארצה כנען*.

עוד אשגח ותקיל וצריף למיקם על ברירא דמלה דההוא אתר ולא הוה ידע ולא יכיל לאתדבקא. כיון דחמא תוקפא דהאי אתר ולא יכיל למיקם עליה, מיד *ויבאו עד חרן וישבו שם*. מאי טעמא דאברהם. אלא דאיהו הוה ידע וצריף בכל אינון שלטנין מדברי עלמא בכל סטרי דישובא, והוה תקיל וצריף אינון דשלטין בסטרי דישובא, מדברי ככביא ומזליהון, מאן אינון תקיפין אלין על אלין, והוה תקיל כל ישובי דעלמא והוה סליק בידוי. כד מטא להאי אתר חמא תקיפו דעמיקין דלא יכיל למיקם ביה.

כיון דחמא קב"ה אתערותא דיליה ותיאובתא דיליה, מיד אתגלי עליה ואמר ליה לך לך, למנדע לך ולאתקנא גרמך.

מארצך, מההוא סטרא דישובא דהוית מתדבק ביה. *וממולדתך*, מההוא חכמה דאת משגח ותקיל [p. 10] תולדתא דילך ורגעא ושעתא וזמנא דאתיילידת ביה ובההוא כוכבא ובההוא מזלא. *ומבית אביך*, דלא תשגח בביתא דאבוך, אי אית לך שרשא לאצלחא בעלמא מביתא דאבוך. בגין כך *לך לך*, מחכמה דא ומאשגחותא דא.

תא חזי דהכי הוא, דהא נפקו מאור כשדים והוו בחרן. אמאי יימא ליה *לך לך מארצך וממולדתך*. אלא עקרא דמלתא כמה דאתמר.

אל הארץ אשר אראך. *אראך* מה דלא יכילת למיקם עליה ולא יכילת למנדע חילא דההיא ארעא דאיהו עמיק וסתים.

ואעשך לגוי גדול וגו'. *ואעשך לגוי גדול*, בגין דכתיב לך לך. *ואברכך*, בגין דכתיב *מארצך*. *ואגדלה שמך*, בגין דכתיב *וממולדתך*. *והיה ברכה*, בגין דכתיב *ומבית אביך*.

© 2004, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

ר׳ שמעון אמר *ואעשך לגוי גדול*, מסטרא דימינא. *ואברכך*, מסטרא דשמאלא. *ואגדלה שמך*, מסטרא דאמצעיתא. *והיה ברכה*, מסטרא דארעא דישראל. הא הכא כרסייא דארבע סמכין דכלהו כלילן ביה באברהם. מכאן ולהלאה ברכאן [p. 11] לאחריני דמתזני מהכא דכתיב *ואברכה מברכיך* **[עח ע״ב]** *ומקללך אאור ונברכו בך כל משפחות האדמה*.

ר׳ אלעזר הוה יתיב קמיה דר׳ שמעון אבוי והוו עמיה ר׳ יהודה ור׳ יצחק ור׳ חזקיה. א״ר אלעזר האי דכתיב *לך לך מארצך וממולדתך*. כיון דכלהו נפקו למהך, אמאי לא אתמר ליה דכלהו יפקון. דהא אע״ג דתרח הוה פלח לע״ז, כיון דאתער באתערותא טב למיפק בהדיה דאברהם, וחמינן דקב״ה אתרעי בתיובתא דחייביא ושרא למיפק, אמאי לא כתיב לכו לכם. אמאי לאברהם בלחודוי *לך לך*.

א״ל אי תימא דתרח כד נפק מאור כשדים בגין לאהדרא בתשובה הוה, לאו הכי. אלא כד נפק לאשתזבא נפק, דהוו כלהו בני ארעיה בעאן למקטליה. כיון דחזו דאשתזיב אברהם הוו אמרי ליה אנת הוא דהוית מטעי לן באלין פסילין. ומגו דחלא דלהון נפק. כיון דמטו לחרן לא נפק מתמן לבתר דכתיב *וילך אברם כאשר דבר אליו יי׳ וילך אתו לוט*, ואילו תרח לא כתיב ביה.

פתח ואמר (איוב ל״ח:15) *וימנע מרשעים אורם וזרוע רמה תשבר*. האי קרא אוקמוה, אבל *וימנע מרשעים אורם*, דא נמרוד ובני דריה דנפק אברהם מנייהו. *וזרוע רמה תשבר*, דא נמרוד.

[p. 12] ד״א *וימנע מרשעים אורם*, דא תרח ובני ביתיה. *אורם*, דא אברהם. האור לא כתיב אלא *אורם* דהוה עמהון. *וזרוע רמה תשבר*, דא נמרוד דהוה מטעי אבתריה כל בני עלמא. ובגין כך כתיב *לך לך*, בגין לאנהרא לך ולכל אינון דיפקון מינך מכאן ולהלאה.

תו פתח ואמר (שם ל״ז:21) *ועתה לא ראו אור בהיר הוא בשחקים ורוח עברה ותטהרם*. *ועתה לא ראו אור*. אימתי, בשעתא דאמר קב״ה לאברהם *לך לך וגו׳*.

בהיר הוא בשחקים, דבעא קב״ה לאתדבקא ליה לאברהם בההוא אור דלעילא ולאנהרא תמן.

ורוח עברה ותטהרם, דהא לבתר תבו בתיובתא תרח וכל בני ביתיה דכתיב *ואת הנפש אשר עשו בחרן*. תרח דכתיב *ואתה תבא אל אבותיך בשלום*.

© 2004, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

וילך אברם כאשר דבר אליו יי'. א"ר אלעזר ת"ח דהא לא כתיב *ויצא אברם*, אלא *וילך*, כד"א *לך לך*, דהא יציאה בקדמיתא עבדו דכתיב *ויצאו ללכת ארצה כנען*, והשתא כתיב *וילך* ולא כתיב *ויצא*.

[p. 13] *כאשר דבר אליו יי'*, דאבטח ליה בכלהו הבטחות.

וילך אתו לוט, דאתחבר עמיה בגין למילף מעובדוי, ועם כל דא לא אוליף כולי האי.

א"ר אלעזר זכאין אינון צדיקייא דאולפי ארחוי דקב"ה בגין למיהך בהו ולדחלא מניה מההוא יומא דדינא דזמין בר נש למיהב דינא וחושבנא לקב"ה.

פתח ואמר (שם ז:7) *ביד כל אדם יחתום לדעת כל אנשי מעשהו*. האי קרא אוקמוה, אבל **[עט ע"א]** ת"ח בההוא יומא דאשלימו יומוי דב"נ לנפקא מעלמא, ההוא יומא דגופא אתבר ונפשא בעיא לאתפרשא מניה, כדין אתייהיב רשו לב"נ למחמי מה דלא הוה ליה רשו בזמנא דגופא שלטא וקאים על בורייה. וכדין קיימי עליה תלת שליחן וחשבי יומוי וחובוי וכל מה דעבד בהאי עלמא, והוא אודי על כלא בפומיה ולבתר הוא חתים עליה בידיה, הה"ד *ביד כל אדם יחתום*. ובידיה כלהו חתימין למידן ליה בההוא עלמא על קדמאי ועל בתראי, על חדתי ועל עתיקי, לא אתנשי חד מינייהו, הה"ד *לדעת כל אנשי מעשהו*. וכל אינון עובדין דעבד בהאי עלמא בגופא ורוחא, הכי נמי יהיב חושבנא בגופא ורוחא עד לא יפוק מעלמא.

[p. 14] ת"ח כמה דחייביא אקשי קדל בהאי עלמא, הכי נמי אפי' בשעתא דבעי לנפקא אקשי קדל. בג"כ זכאה הוא ב"נ דיליף בהאי עלמא ארחוי דקב"ה בגין למיהך בהו. וחייבא אע"ג דאסתכל בהני צדיקייא, אקשי קדל ולא בעי למילף. ובגין כך אית ליה לצדיקא למתקף ביה, ואע"ג דחייבא אקשי קדל הוא, לא ישבוק ליה ואית ליה לאתקפא בידיה ולא ישבוק ליה, דאי ישבוק ליה יהך ויחריב עלמא.

ת"ח מן אלישע דדחה לגחזי. וכן אברהם כל זמנא דהוה לוט בהדיה לא אתחבר בהדי רשיעיא, כיון דאתפרש מניה מה כתיב, *ויבחר לו לוט את כל ככר הירדן*, וכתיב *ויאהל עד סדום*. מה כתיב בתריה, *ואנשי סדום רעים וחטאים ליי' מאד*.

א"ר אבא האי דאמרת *וילך אברם* ולא כתיב ויצא *אברם*, שפיר הוא. אבל סופא דקרא מה כתיב, *בצאתו מחרן*.

א"ר אלעזר *מחרן* כתיב, והא יציאה מארץ מולדתו הות בקדמיתא.

ויקח אברם את שרי אשתו. מהו *ויקח*, אלא אמשיך לה במלי מעלייתא, בגין דלית רשו לב"נ לאפקא אתתיה למיהך בארעא אחרא בלא רעותא דילה. וכן הוא אומר (במדבר כ':25) *קח את אהרן*, (שם ג':45) *קח* [p. 15] *את הלוים*. *ויקח אברם*, משיך לה במלין ואודע לה ארחיהון דאינון בני דרא כמה בישין, ובגין כך *ויקח אברם את שרי אשתו*.

© 2004, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

ואת לוט בן אחיו. מה חמא אברהם לדבקא עמיה לוט. אלא בגין דצפה ברוח הקדש דזמין למיפק מניה דוד.

ואת הנפש אשר עשו בחרן. אלין גרים וגיורות דאתקינו נפשייהו.

א״ר אבא אי הכי כמה בני נשא הוו, אי תימא דכלהו אזלו עמיה.

א״ר אלעזר אין, ובגין כלהו בני נשא דהוו אזלין עמיה אקרון כלהו **[עט ע״ב]** *עם אלהי אברהם*, והוה מעבר בארעא ולא הוה דחיל דכתיב *ויעבור אברם בארץ*.

א״ל ר׳ אבא אי כתיב *והנפש אשר עשו בחרן*, הוינא אמר הכי, אלא *ואת הנפש*, לאסגאה זכותא דכולהו נפשן דהוו עמיה. דכל מאן דאזכי לאחרא, ההוא זכותא תליא ביה ולא אעדי מניה. מנלן, דכתיב *ואת הנפש אשר עשו בחרן*, זכותא דכולהו נפשן הוה אזיל עמיה דאברהם.

לך לך. א״ר שמעון מאי טעמא גלויא קדמאה דאתגלי קב״ה עליה דאברהם פתח ב*לך לך*. דהא עד הכא לא מליל עמיה קב״ה. מ״ט פתח ב*לך לך*. אלא הא קאמרו [p. 16] דרמז בחושבניה מאה, דהא למאה שנין אתייליד ליה בר. אבל ת״ח כל מה דעביד קב״ה בארעא כלא רזא דחכמתא איהו. בגין דאברהם לא הוה דביק ביה בקב״ה כדין כדקא חזי, אמר ליה *לך לך*, דא רמז לההוא אתר דבעי לאתקרבא ביה בקב״ה, ואיהו דרגא קדמאה לאעלא לקב״ה. בג״כ *לך לך*.

והאי דרגא לא יכיל אברהם לאתאחדא ביה עד דייעול לארעא דתמן יקבל ליה לההוא דרגא. כגוונא דא כתיב (שמואל ב׳ ב׳:1) *וישאל דוד ביי׳ לאמר האעלה באחת ערי יהודה ויאמר יי׳ עלה, ויאמר אנה אעלה ויאמר חברונה*. וכי כיון דמית שאול ומלכותא אתחזי לדוד, אמאי לא קביל מלכותא מיד על כל ישראל. אלא כלא רזא דחכמתא איהו, בגין דדוד לית ליה לקבלא מלכותא אלא עד דיתחבר באבהן דאינון בחברון, וכדין בהו יקבל מלכותא. ועל דא אתעכב תמן שבע שנין בגין דיקבל מלכותא כדקא יאות, וכלא ברזא דחכמתא ובגין דיתקן מלכותיה. כגוונא דא אברהם לא עאל בקיומא דקב״ה עד דעאל לארעא.

חמי מה כתיב *ויעבר אברם בארץ*. *ויעבר*, וילך מבעי ליה. אלא הכא הוא רמז שמא קדישא [p. 17] דאתחתים ביה עלמא בע״ב אתוון גליפן, דכלהו בשמא דא. כתי׳ הכא *ויעבר*, וכתיב התם (שמות ל״ד:6) *ויעבר יי׳ על פניו ויקרא*.

בספרא דר׳ ייבא סבא, כתיב הכא *ויעבר*, וכתיב התם (שם ל״ג:19) *אני אעביר כל טובי*, והוא רמז לקדושא דארעא מאתר עלאה כדקא חזי.

עד מקום שכם עד אלון מורה, מסטרא דא לסטרא דא כדקא חזי.

© 2004, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

והכנעני אז בארץ. הא אתמר דעד כדין שלטא חויא בישא דאתלטיא ואייתי לווטין על עלמא דכתיב (בראשית ט׳:25) *ארור כנען עבד עבדים יהיה לאחיו*, וכתיב (שם ג׳:14) *ארור אתה מכל הבהמה וגו׳*. [p. 18] ותמן אתקריב אברהם לגבי קב״ה. מה כתיב, *וירא יי׳ אל אברם*. הכא אתגלי ליה מה דלא הוה ידע, ההוא חילא עמיקא דשלטא על ארעא. ובגין כך *וירא*, מה **[פ ע״א]** דהוה אתכסי מניה, וכדין *ויבן שם מזבח ליי׳ הנראה אליו*. כיון דאמר *ליי׳*, מהו *הנראה אליו*. אלא הכא אתגלי ליה ההוא דרגא דשלטא על ארעא ועאל ביה ואתקיים ביה.

ויעתק משם ההרה. מתמן ידע הר ה׳, וכלהו דרגין דנטיעין בהאי אתר.

ויט אהלה, בה״א. פריש פרישו וקביל מלכו שמיא בכלהו דרגין דאחידן ביה. וכדין ידע דקב״ה שליט על כלא, וכדין בנה מזבח. ותרין מדבחן הוו בגין דהכא אתגלי ליה דהא קב״ה שליט על כלא, וידע חכמה עלאה, מה דלא הוה ידע מקדמת דנא. ובנה תרין מדבחן, חד לדרגא דאתגליא וחד לדרגא דאתכסיא. ת״ח דהכי הוא, בקדמיתא כתיב *ויבן שם מזבח ליי׳ הנראה אליו*, ולבתר כתיב *ויבן שם מזבח ליי׳* סתם, ולא כתיב *הנראה אליו*. וכלא רזא דחכמתא איהו.

וכדין אתעטר אברהם מדרגא לדרגא עד דסליק לדרגיה, הה״ד *ויסע אברם הלוך ונסוע הנגבה*, [p. 19] דא דרום והוא חולקיה דאברהם. *הלוך ונסוע*, דרגא בתר דרגא עד דסליק לדרום, ותמן אתקשר כדקא יאות וסליק לדרגיה לדרום.

כיון דאתעטר אברהם בדרגוי בארעא קדישא ועאל בדרגא קדישא, כדין מה כתיב, *ויהי רעב בארץ*, דלא הוו ידעי ידיעה לקרבא לגביה דקב״ה.

ויהי רעב בארץ, דעד כען לא הוה חילא דעל ארעא יהיב תוקפא ומזונא על ארעא, בגין דעד לא אתקדשת ולא קיימא בקיומא. כיון דחמא אברהם דהא ההוא חילא דממנא על ארעא לא יהיב תוקפא וחילא קדישא כדקחזי, כדין *וירד אברם מצרימה לגור שם*. מנא ידע אברהם, דכתיב *לזרעך נתתי את הארץ הזאת*. כדין ידע אברהם דהא ארעא לא תתקנא בתקונא קדישא אלא בדרגין ידיעין דיפקון מניה. וכדין ידע אברהם רזא דחכמתא, דארעא לא תתקן בקדושה אלא כדאמרן. **[פא ע״ב]**

וירד אברם מצרימה. מ״ט למצרים. אלא בגין דשקיל *לגן יי׳* דכתיב *כגן יי׳ כארץ מצרים*. דתמן שקיל ונחית חד נהרא דאיהו לימינא דכתיב (בראשית ב׳:11) *שם האחד פישון הוא הסובב את כל ארץ החוילה אשר שם הזהב*. ואברהם כיון דידע ועאל [p. 20] במהימנותא שלימתא בעא למנדע כל אינון דרגין דאתאחדן לתתא, ומצרים הוה נטיל מימינא ובגין כך נחת למצרים. ות״ח כפנא לא אשתכח בארעא אלא כד מסתלקי רחמי מן דינא.

© 2004, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

ויהי כאשר הקריב לבא מצרימה. א״ר אלעזר *כאשר הקריב*, *כאשר* קרב מבעי ליה. מאי *כאשר הקריב*, אלא כדכתיב (שמות י״ד:10) *ופרעה הקריב*, דאיהו אקריב להו לישראל לתיובתא. אוף הכא *הקריב* גרמיה לקב״ה כדקא יאות.

לבא מצרימה, לאשגחא באינון דרגין ולאתרחקא מנייהו ולאתרחקא מעובדי מצרים.

א״ר יהודה ת״ח כיון דנחת אברהם למצרים בלא רשו, אשתעבידו בנוי במצרים ארבע מאה שנים, דהא כתיב *וירד אברהם מצרימה* ולא כתיב רד *מצרימה*, ואצטער כל ההוא ליליא בגינה דשרה.

ויאמר אל שרי אשתו הנה נא ידעתי כי אשה יפת מראה את. וכי עד ההיא שעתא לא הוה ידע אברהם ד*אשה יפת מראה* הות. אלא [p. 21] הא אוקמוה דעד ההיא שעתא לא אסתכל בדיוקנא דשרה, וכד קריב למצרים אתגלייא איהי וחמא בה.

ד״א *הנה נא ידעתי*, דחמא עמה שכינתא, ובגין כך אתרחץ אברהם לומי *אחותי היא*. ומלה דא אסתלק לתרי גוונין, חד כמשמעו, וחד כדכתיב (משלי ז׳:4) *אמור לחכמה אחותי את*, וכתיב *אמרי נא אחותי את*, וכתיב (דברים ה׳:23) *ואת תדבר אלינו*.

למען ייטב לי בעבורך. כלפי שכינה אמר, בעבורך ייטב לי קב״ה.

וחיתה נפשי בגללך. בגין דבדא יסתלק ב״נ ויזכה לאסתלק לאורכא דחיי.

אמרי נא אחותי את. ר׳ ייסא אמר ידע אברהם דכלהו מצראי שטיפין אינון בזמה, וכיון דכל האי **[פב ע״א]** ידע, אמאי לא דחיל על אתתיה דלא אהדר מארחא ולא ייעול לתמן. אלא בגין דחמא שכינתא.

[p. 22] *ויהי כבא אברם מצרימה ויראו המצרים את האשה כי יפה היא מאד*. א״ר יהודה בתיבה אעיל לה ופתחו לה למיסב מנה קוסטונא. כיון דאתפתח הוה נהירא כנהורא דשמשא, הה״ד *כי יפה היא מאד*. מאי *מאד*. אלא דחמו נהורא אחרא בתיבה. אפיקו לה וחמו לה כמלקדמין, הה״ד *ויראו אותה שרי פרעה*. כיון דכתיב *ויראו המצרים את האשה*, מאי *ויראו אותה שרי פרעה*. אלא דאפיקו לה וחמו לה כמלקדמין וכדין *ויהללו אותה אל פרעה וגו׳*.

א״ר יצחק ווי לאינון חייביא דעלמא דלא ידעין ולא משגיחין בעבידתיה דקב״ה, ואנון לא מסתכלי דכל מה דהוי בעלמא מעם קב״ה איהו, דאיהו ידע בקדמיתא מה דהוי בסופא דכתיב (ישעיה מ״ו:10) *מגיד מראשית אחרית*, ואיהו אסתכי ועביד עבידן בקדמיתא בגין לסלקא לון לבתר יומין.

ת״ח אלמלא דאתנסיבת שרי לגבי פרעה, לא אלקי הוא, ואלקאותא דא גרים אלקאותא לבתר כן, דילקון מצראי בנגעים גדולים. כתיב הכא *נגעים גדולים*, וכתיב התם (דברים ו׳:22)

© 2004, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

ויתן יי׳ אותות ומופתים גדולים ורעים במצרים. מה להלן עשר מכות, אף כאן [p. 23] *עשר מכות*. כמה דקב״ה עבד נסין וגבורן לישראל ליליא, אוף הכא עבד לה קב״ה לשרה נסין וגבוראן ליליא.

ר׳ יוסי פתח (תהלים ג׳:4) *ואתה יי׳ מגן בעדי כבודי ומרים ראשי*. אמר דוד אע״ג דכל בני עלמא ייתון לאגחא בי קרבא, *ואתה יי׳ מגן בעדי*. ת״ח כתיב *מגן בעדי*. אמר דוד קמי קב״ה רבש״ע מפני מה לא עבדי בי חתימה דברכה כמה דחתמי ברכה באברהם דכתיב *אנכי מגן לך*, ואמרי מגן אברהם.

א״ל קב״ה אברהם כבר בחנתיו וצרפתיו וקאים קמי בקיומא שלים.

א״ל דוד אי הכי (שם כ״ו:2) *בחנני יי׳ ונסני צרפה כליותי ולבי*. כיון דעבד ההיא מלה דבת שבע אדכר דוד קמיה על מה דאמר, (שם י״ז:3) *בחנת לבי פקדת לילה צרפתני בל תמצא זמותי בל יעבר פי*. אמר אנא אמינא *בחנני יי׳ ונסני*, ואנת *בחנת לבי*. אנא אמינא *צרפה כליותי ולבי*, ואת *צרפתני בל תמצא*, לא אשכחת לי כדקא יאות. *זמותי בל יעבר פי*, מאן יתן והאי מלה דחשבית דלא יעבר לי פומאי.

[p. 24] ועם כל דא חתמין ביה ברכה דקאמרן מגן דוד. ובגין כך אמר דוד *ואתה יי׳ מגן בעדי כבודי*, ודא דרגא יקרא דילי דאנא אתעטרנא ביה.

ויצו עליו פרעה אנשים וישלחו אותו. ר׳ יצחק פתח (תהלים צ״ב:13) *צדיק כתמר יפרח כארז בלבנון ישגא*. *צדיק כתמר יפרח*. מפני מה אקיש צדיק לתמר. מה תמר כיון דגזרין ליה לא סליק עד זמן סגיא, אוף צדיק כיון דאתאביד מעלמא לא סליק אחר תחותוי עד זמן סגיא. *כארז בלבנון ישגא* אוף הכי נמי.

צדיק כתמר יפרח. מה תמר לא סליק אלא דכר ונוקבא, אוף הכי צדיק לא סליק אלא דכר ונוקבא.

כארז בלבנון ישגא. מה ארז בלבנון עלאה על כלא וכלא יתבי תחותוי, אוף צדיק איהו עלאה על כלא וכלא יתבי תחותוי. ועלמא לא קיימא אלא על צדיק חד דכתי׳ (משלי י׳:25) *וצדיק יסוד עולם*, ועליה קאים עלמא ובגיניה אסתמיך ועליה אשתיל.

[p. 25] ר׳ יהודה אמר והא תנינן דעל שבעה סמכין עלמא קיימא דכתיב (שם ט׳:1) *חצבה עמודיה שבעה*.

© 2004, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

א״ל ר׳ יוסי הכי הוא ודאי, אבל כלהו אחרנין בשביעאה **[פב ע״ב]** קיימי, דאיהו סמכא דעלמא ואיהו צדיק, ודא אשקי לעלמא ורוי עלמא וזן כלא, ועליה כתיב (ישעיה ג׳:10) *אמרו צדיק כי טוב*, וכתיב (תהלים קמ״ה:9) *טוב יי׳ לכל ורחמיו על כל מעשיו*.

אמר ר׳ יצחק הא כתיב (בראשית ב׳:10) *ונהר יוצא מעדן להשקות את הגן*. דא האי סמכא דעלמא קאים עליה ואיהו אשקי לגנתא וגנתא אשתקי מניה, ומניה עביד פירין, וכולהו פירין פרחין בעלמא ואינון קיומא דעלמא, קיומא דאורייתא. ומאן נינהו, נשמתהון דצדיקייא דאינון פרי עובדוי דקב״ה. ובגין כך בכל ליליא וליליא נשמתהון דצדיקייא סלקן, וכד אתפלג ליליא קב״ה אתי לגנתא דעדן לאשתעשעא בהו.

במאן. אמר ר׳ יוסי בכלהו, בין אינון דמדוריהון בההוא עלמא, בין אינון דיתבי במדוריהון בהאי עלמא, בכלהו אשתעשע בהו קב״ה בפלגות ליליא.

ת״ח עלמא דלעילא אצטריך לאתערותא דעלמא דלתתא. וכד נשמתהון דצדיקייא נפקי מהאי עלמא וסלקי לעילא, כלהו מתלבשי בנהורא דלעילא בדיוקנא יקר, ובהו קב״ה [p. 26] משתעשע ותאיב לון דאנהו פרי עובדוי. ועל דא אקרון ישראל דאית לון נשמתין קדישין בנין לקב״ה, כד״א (דברים י״ד:1) *בנים אתם ליי׳ אלהיכם*, *בנים* ודאי, איבא דעובדוי.

רבי ייסא אמר ואפילו אינון דארעא היאך.

א״ל בגין די בפלגות ליליא כל אינון זכאי קשוט כלהו מתערי למקרי באורייתא ולמשמע תושבחן דאורייתא. והא אתמר דקב״ה וכל אינון צדיקיא דבגו גנתא כלהון צייתין לקליהון, וחוטא דחסד אתמשך עלייהו בימָמא דכתיב (תהלים מ״ב:9) *יומם יצוה יי׳ חסדו ובלילה שירה עמי*. ועל דא תשובחן דסלקין בליליא קמיה דא תושבחא שלים.

ת״ח בשעתא דישראל הוו סגירין בבתיהון כד קטל קב״ה בכורי מצרים, הוו אמרי הלילא ותשבחן קמיה.

ת״ח דוד מלכא הוה קם בפלגות ליליא. דאי הוה יתיב או שכיב בערסיה והוה אמר שירין ותושבחן, היך כתיב (שם קי״ט:62) *חצות לילה אקום להודות לך*. *אקום* ודאי, בעמידה, לאתעסקא בשירין ותושבחן דאורייתא. ובגין כך דוד מלכא לעלמין ואפי׳ ביומי מלכא משיחא איהו מלכא. דהא [p. 27] תנן מלכא משיחא אי מן חייא הוא דוד שמיה, ואי מן מתייא הוא דוד שמיה. ואיהו הוה אתער בצפרא עד לא ייתי דכתיב (שם נ״ז:9) *עורה כבודי עורה הנבל וכנור אעירה שחר*.

ת״ח כל ההוא ליליא דשרה הות לגביה דפרעה, אתו מלאכי עלאי לזמרא ליה לקב״ה בשירין ותושבחן. א״ל קב״ה כולכו זילו ועבידו מכתשין רברבין במצרים, רשימו למה דאנא זמין למעבד לבתר. מה כתיב, *וינגע יי׳ את פרעה נגעים גדולים וגו׳*.

© 2004, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

ת״ח מה כתיב, *ויקרא פרעה לאברם ויאמר מה זאת עשית וגו׳*. מנא ידע, דהא לא כתיב הכא כמה דאתמר באבימלך דכתיב *ועתה השב אשת האיש כי נביא הוא*. והכא לא א״ל מדי.

אמר רבי יצחק הא כתיב *על דבר שרי אשת אברם*, דהכי הוו אמרי ליה *על דבר שרי אשת אברם*. דהא לא הוה ממליל עמיה כמה דממליל באבימלך, אלא דא אתמר ולא יתיר, מכתשא דא *על דבר שרי אשת אברם* איהי, ולא הוה ממלל עמיה. כדין ידע דהא אתתיה דאברהם איהי, מיד *ויקרא פרעה לאברם ויאמר וגו׳*.

ויצו עליו פרעה אנשים. למה, בגין דלא יקרב בר נש בהו לאבאשא לון.

וישלחו אותו. לוייה עבדו ליה בכל ארעא דמצרים. א״ל קב״ה הכי אנת זמין למעבד לבנוי, [p. 28] את תוזיף לון מארעך דכתיב (שמות י״ג:17) *ויהי בשלח פרעה את העם*, דאוזיף לון מכל ארעיה.

א״ר אבא כל כך למה אזדמן ליה לאברהם, ולמאי אצטריך. אלא בגין לגדלא שמיה דאברהם ושרה בעלמא, **[פג ע״א]** דאפי׳ במצרים דאינון חרשי עלמא ולא הוה ב״נ דאשתזיב מנייהו, אתגדל אברהם ואסתליק לעילא, הה״ד *ויעל אברם ממצרים*. לאן אתר, *הנגבה*.

אמר רבי שמעון תא חזי כלא רזא דחכמתא איהו, וקא רמז הכא בחכמתא ודרגין דלתתא דקא נחית אברהם לעומקא דלהון וידע לון ולא אתדבק בהו ותב לקיומיה. ולא אתפתא בהו כאדם, דכד מטא לההוא דרגא אתפתא בנחש וגרים מותא לעלמא. ולא אתפתא כנח, דכד נחת ומטא לההוא דרגא מה כתיב, (בראשית ט׳:21) *וישת מן היין וישכר ויתגל בתוך אהלה*, בה״א.

[p. 29] אבל באברהם מה כתיב, *ויעל אברם ממצרים*, סק ולא נחית, ותב לאתריה, לדרגא עלאה דאתדבק ביה בקדמיתא. ועובדא הוה בגין לאחזאה חכמתא, דאתקיים בקיומא שלים כדקא חזי ליה ולא אתפתא וקם בקיומא ותב לאתריה. *הנגבה*, דא דרום, דרגא עלאה דאתאחיד ביה בקדמיתא דכתיב *הלוך ונסוע הנגבה*. אוף הכא *הנגבה*, אתר דאתדבק ביה בקדמיתא.

ת״ח רזא דמלה, אי אברם לא ייחות למצרים ולא יצטרף תמן בקדמיתא, לא יהא חולק עדביה דקב״ה. כגוונא דא לבנוי, כד בעא קב״ה למעבד ליה עמא חדא עמא שלים ולקרבא לון לגביה, אי לא נחתו בקדמיתא למצרים ולא יצטרפו תמן, לא הוו עמא יחידא דיליה. כגוונא דא אי לא אתייהיבת ארעא קדישא לכנען בקדמיתא וישלוט בה, לא הות ארעא חולקיה ועדביה דקב״ה. וכלא רזא חדא.

© 2004, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

ר׳ שמעון הוה אזיל בארחא והוה עמיה ר׳ אלעזר בריה ורבי אבא ור׳ יהודה. עד דהוו אזלי א״ר שמעון תווהנא היך בני עלמא לא משגיחין למנדע מלי דאורייתא ועל מה קיימי.

פתח ואמר (ישעיה כ״ו:9) *נפשי אויתיך בלילה אף רוחי בקרבי אשחרך*. האי קרא אוקמוה ואוקימנא ליה, אבל ת״ח נפשא דב״נ כד סליק לערסיה נפקת מניה [p. 30] וסלקא לעילא. ואי תימא דכלהו סלקאן, לאו כל חד חמי אפי מלכא, אלא נפשא נפקת ולא אשתאר ביה בהדי גופא בר חד רשימו דקסטו דחיותא דלבא. ונפשא אזלא ובעיא לסלקא, וכמה דרגין לדרגין לסלקא. שטאת והיא אתערעת בהני קומרין טהירין דמסאבותא. אי היא דכיאת דלא אסתאבת בימַמא, סלקא לעילא. ואי לאו, אסתאבת בינייהו ואתדבקת בהו ולא סלקא יתיר. ותמן מודעי לה מלין ואתדבקת מאינון מלין דזמן קריב, ולזמנין דחייכין בה ומודעין לה מלין כדיבין. וכדין אזלא בהאי גוונא כל ליליא, עד דיתער ב״נ ותאבת לאתרה. ווי לאינון חייבי עלמא דמסאבין גרמייהו ונפשייהו.

ת״ח אינון דלא אסתאבו, כד סלקי בערסייהו נפשא סלקא ועאלת בין כל הני דרגין בקדמיתא, וסלקא ולא אתדבקת בהו, ולבתר אזלת ושטאת וסלקא כפום אורחה. ההיא נפשא דזכת לסלקא אתחזיאת קמי סבר אפי יומין ואתדבקת ברעותא לאתחזאה בתיאובתא עלאה, למחמי בנועם מלכא ולבקרא בהיכליה. ודא הוא ב״נ דאית ליה חולקא תדיר בעלמא [p. 31] דאתי, ודא היא נפשא דכסופא דילה בקב״ה תדיר, דכסופא דילה כד סלקא בקב״ה, ולא אתדבקת בהני זינין טהירין אחרנין, והיא אזלת בתר זינא קדישא, בתר אתרא דנפקת מתמן. ובגין כך כתיב *נפשי אויתיך בלילה*, בגין למרדף בתרך ולא לאתפתאה בתר זינא אחרא נוכראה.

ת״ח *נפשי*, דאיהי שלטא בלילה ולמרדף בתר דרגא, *רוח* ביום, דכתיב *נפשי אויתיך* **[פג ע״ב]** *בלילה*, דא נפש דאיהי שלטא בליליא, *אף רוחי בקרבי אשחרך*, דא רוח דאיהו שלטא בימַמא. ואי תימא דתרין דרגין אינון בפרודא, לאו הכי, דהא דרגא חד אינון ואינון תרין בחבורא חד, וחד עלאה דשלטא עלייהו ואתדבק בהו ואינון ביה ואיקרי נשמה. וכלהו דרגין סלקאן ברזא דחכמתא, דכד מסתכלן אלין דרגין יסתכל ב״נ בחכמה עלאה. והאי נשמה עייל בהו ומתדבקן ביה, וכד האי שלטא כדין ההוא ב״נ אקרי קדוש, שלים מכלא, רעותא חדא לגבי קב״ה.

נפש איהי אתערותא תתאה, ודא סמיכא בגופא וזנת ליה, וגופא אחיד בה והיא אתאחידת בגופא. לבתר [p. 32] אתתקנת ואתעבידת כרסייא לאשראה עלה רוח באתערותא דהאי נפש דאתאחידת בגופא, כמה דכתיב (ישעיה ל״ב:15) *עד יערה עלינו רוח ממרום*. לבתר דמתתקני תרווייהו, זמינין לקבלא נשמה, דהא רוח אתעביד כרסייא לגבי נשמה לאשראה עליה. והאי נשמה איהי סתימא, עלאה על כלא, טמירא דכל טמירין. אשתכח דאית כרסייא

© 2004, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

לכרסייא וכרסייא לגבי עלאה עלייהו. וכד תסתכל בדרגין תשכח רזא דחכמתא בהאי מלה, וכלא הוא חכמתא לאדבקא בהאי גוונא מלין סתימין.

ת״ח נפש דאיהי אתערותא תתאה דאתדבקא ביה בגופא, כגוונא דנהורא דבוצינא, דנהורא תתאה דאיהי אוכמא אתדבקת בפתילה ולא אתפרש מנה ולא אתתקנת אלא בה. וכד אתתקנת בפתילה אתעבידת כרסייא לנהורא חוורא דשרייא על ההוא נהורא אוכמא. לבתר כד מתתקנן תרווייהו אתעביד ההוא נהורא חוורא כרסייא לנהורא סתימאה דלא אתחזי ולא אתיידע מה דשרא על ההוא נהורא חוורא, וכדין נהורא שלים.

כך הוא ב״נ דאיהו שלים בכלא וכדין אקרי קדוש, כד״א (תהלים ט״ז:3) *לקדושים אשר בארץ המה ואדירי כל חפצי בם*. כגוונא דא ברזא עלאה.

ת״ח בשעתא דעאל אברהם לארעא אתחזי ליה קב״ה כמה דאתמר דכתיב *לייי הנראה אליו*, וקביל תמן נפש ובנה מזבח לההוא [p. 33] דרגא. לבתר *הלוך ונסוע*, דקביל רוח, עד דסליק לאתדבקא גו נשמה, כדין *ויבן שם מזבח לייי* סתם, דא נשמה דאיהי סתימא דכל סתימין.

לבתר ידע דבעי לצרפא ולאתעטרא בדרגין. מיד *וירד אברם מצרימה*, ואשתזיב מתמן ולא אתפתא גו אינון טהירין, ואתצריף ותב לאתריה. כיון דנחת ואתצריף, מיד *ויעל אברם ממצרים*, סליק ודאי ותב לאתריה ואתדבק במהימנותא עלאה דכתיב *הנגבה*. מכאן ולהלאה ידע אברהם חכמתא עלאה ואתדבק בקב״ה ואתעביד ימינא דעלמא. כדין *ואברם כבד מאד במקנה בכסף ובזהב*. *כבד מאד*, בסטרא דמזרח. *במקנה*, בסטרא דמערב. *בכסף*, בסטרא דדרום. *ובזהב*, בסטרא דצפון.

אתו ר׳ אלעזר ור׳ אבא וכלהו חבריא ונשקו ידוי. בכה ר׳ אבא ואמר ווי כד תסתלק מן עלמא, מאן ינהיר נהורא דאורייתא. זכאה חולקהון דחברייא דשמעין מלין דאורייתא מפומך.

אמר רבי שמעון תא חזי מה כתיב, *וילך למסעיו*, למפקד אתריה ודרגוי. *למסעיו*, [p. 34] *למסעו* כתיב. מאן *מסעו*, דא דרגא קדמאה דאתחזי ליה בקדמיתא. כתיב הכא *מסעו*, וכתיב התם (מל״א ו׳:7) *אבן שלמה מסע*, והא אוקימנא *אבן שלמה* ודאי. *מסע* כמה דאתמר.

ובגין כך *וילך למסעיו*, כל אנון דרגין, דרגא בתר דרגא כמה דאתמר.

מנגב **[פד ע״א]** *ועד בית אל*, לאתקנא אתריה ולחברא לון ביחודא שלים, דהא *מנגב ועד בית אל* אשתכח רזא דחכמתא כדקא יאות.

אל המקום אשר היה שם אהלה בה״א בתחלה. מאן *אהלה*, דא *בית אל*, *אבן שלמה* כדאמרן.

© 2004, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

[p. 35] תו רשים ואמר *אל מקום המזבח אשר עשה שם בראשונה*, דכתיב *לי״י הנראה אליו*. וכדין *ויקרא שם אברם בשם י״י*, כדין אתדבק במהימנותא שלימתא.

תא חזי בקדמיתא סליק מתתא לעילא דכתיב *וירא י״י אל אברם*, וכתיב *לי״י הנראה אליו*, ודא הוא דרגא קדמאה כדאמרן, *אבן שלמה מסע*, וכתיב *למסעו*. ולבתר *הלוך ונסוע הנגבה*, דרגא בתר דרגא עד דאתעטר בדרום חולק עדביה. לבתר סתים מלה כד סליק ואמר *לי״י* סתם, ודא עלמא עלאה. ומתמן נטיל בדרגוי ונחית מעילא לתתא, ואתדבק כלא באתריה כדקא יאות.

והכא כד תסתכל בדרגין תשכח רזא דחכמתא עלאה. מה כתיב, *וילך למסעו מנגב*, מסטרא דימינא, שירותא דעלמא עלאה, סתימא עמיקא לעילא עד אין סוף, ונטיל דרגא בתר דרגא *מנגב ועד בית אל* מעילא לתתא.

ויקרא שם אברם בשם י״י. אדבק יחודא באתריה כדקא יאות דכתיב *אל מקום המזבח אשר עשה שם בראשונה*. מאי *אשר עשה*, דסליק לה מתתא לעילא, והשתא [p. 36] נחית בדרגין מעילא לתתא, בגין דהיא לא תעדי מאינון דרגין עלאין ואינון לא יעדון מנה ויתיחד כלא ביחודא חדא כדקא יאות. כדין אתעטר אברהם והוה חולק עדביה דקב״ה ודאי.

זכאין אינון צדיקייא דמתעטרי ביה בקב״ה והוא מתעטר בהון. זכאין אינון בעלמא דין וזכאין אינון בעלמא דאתי. עלייהו כתיב (ישעיה ס׳:21) *ועמך כלם צדיקים לעולם ירשו ארץ*, וכתיב (משלי ד׳:18) *ואורח צדיקים כאור נוגה הולך ואור עד נכון היום*.

אזלו, כד מטו חד בי חקל יתבו. פתח ר׳ שמעון ואמר (תהלים פ״ו:16) *פנה אלי וחנני וגו׳*. האי קרא אית לאסתכלא ביה והא אוקימנא ליה בכמה אתר, אבל בהאי קרא מלין סתימין אית ביה.

פנה אלי. וכי דוד אמר *פנה אלי וחנני*. אלא בגין דרגא דאיהו אתעטר ביה קאמר.

תנה עזך לעבדך. *תנה עזך*, דא עז עלאה כדכתיב (שמואל א׳ ב׳:10) *ויתן עז למלכו*. מאן *מלכו*, דא מלך סתם, מלכא משיחא. אוף הכא *לעבדך*, דא מלכא משיחא כדאמרן מלך סתם.

והושיעה לבן אמתך. וכי לא הוה בריה דישי איהו. אלא הא אוקימנא דכד ייתי ב״נ לקבל מלה עלאה [p. 37] לאדכרא בעי למהך במלה דאיהו ודאי, ועל דא אדכר לאמיה ולא לאבוי. ותו הא דתנינן דא מלך כדקאמרן.

אמר ר׳ שמעון ת״ח מה כתיב, *ויהי ריב בין רעי מקנה אברם*. *רב* כתיב, חסר יוד, דבעא לוט למהדר לפולחנא נוכראה דפלחי יתבי ארעא, וסופיה דקרא אוכח דכתיב *והכנעני והפריזי אז יושב בארץ*. ומנלן דלוט אהדר לסרחניה לפולחנא נוכראה, הה״ד *ויסע לוט מקדם*. מאי

© 2004, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

מקדם, מקדמונו של עולם. כתיב הכא *ויסע לוט מקדם*, וכתיב התם *ויהי בנסעם מקדם*. מה להלן נטלו מקדמונו דעלמא, אוף נטל מקדמונו דעלמא.

כיון דידע אברהם דלוט הכי נטי לביה מיד *ויאמר אברם אל לוט הפרד נא מעלי*, לית אנת כדאי לאתחברא בהדאי. כדין אתפרש אברהם מניה ולא בעא למיהך ולאתחברא עמיה, דכל מאן דאתחבר לחייבא סופיה למיהך אבתריה [p. 38] ולאתענש **[פד ע״ב]** בגיניה. מנלן, מיהושפט דאתחבר עם אחאב. ואלמלא זכו דאבהן אתענש תמן דכתיב (ד״ה ב׳ י״ח:31) *ויזעק יהושפט*, וכדין אשתזיב דכתיב *ויסיתם אלהים מעליו*.

ועל דא לא בעא אברהם למיהך בהדיה דלוט. ועם כל דא לא בעא לוט למהדר מסורחניה, אלא *ויבחר לו לוט את כל ככר הירדן ויסע לוט מקדם*, אתנטיל מן קדמאה דעלמא ולא בעא לאתדבקא במהימנותא שלימתא כאברהם.

אברם ישב בארץ כנען, לאתדבקא באתרא דמהימנותא ולמנדע חכמתא לאתדבקא במאריה. *ולוט ישב בערי הככר ויאהל עד סדום*, עם אינון חייבין דעלמא דנפקו מגו מהימנותא דכתיב *ואנשי סדום רעים וחטאים ליי׳ מאד*. כל חד אתפרש לארחיה כדקא יאות. בג״כ זכאין אינון חברייא דמשתדלי באורייתא יממא ולילא וחברותא דלהון בקב״ה, ועלייהו כתיב (דברים ד׳:4) *ואתם הדבקים ביי׳ אלהיכם חיים כלכם היום*.

ויי׳ אמר אל אברם אחרי הפרד לוט מעמו. ר׳ אבא פתח (יונה א׳:3) *ויקם יונה לברוח תרשישה מלפני יי׳*. וכי מאן עריק מקמי קב״ה דכתיב ביה (ירמיה כ״ג:24) *הלא את השמים ואת הארץ אני מלא נאם יי׳*, והוא אתי למערק מקמיה. [p. 39] אלא כתיב (שיר ב׳:14) *יונתי בחגוי הסלע בסתר המדרגה*. *יונתי*, דא כנסת ישראל. *בחגוי הסלע*, דא ירושלם דאיהי סלקא על כל עלמא. מה סלע איהי עלאה ותקיפא על כלא, אוף ירושלם איהי עלאה ותקיפא על כלא. *בסתר המדרגה*, דא בית המקדש, אתר דאקרי בית קדש הקדשים, לבא דכל עלמא. ובגין כך כתיב *בסתר המדרגה*, בגין דתמן הות שכינתא מסתתרא כאתתא דאיהי צנועה לבעלה ולא נפקת מביתא לבר, כד״א (תהלים קכ״ח:3) *אשתך כגפן פוריה בירכתי ביתך*. כך כנסת ישראל לא שרייא לבר מאתרהא בסתירו דדרגא אלא בזמנא דגלותא דאיהי בגו גלותא, ובגין דאיהי בגלותא שאר עמין אית לון טיבו ושלוה יתיר.

תא חזי בזמנא דישראל שריין על ארעא קדישא כלא הוה מתתקן כדקא יאות וכרסיא שלים עלייהו, ועבדי פולחנא ובקע אוירין דעלמא וסליק ההוא פולחנא לעילא לאתריה, בגין דארעא [p. 40] לא אתתקנת לפולחנא אלא לישראל בלחודייהו. ובגין כך שאר עמין הוו מתרחקי, דלא הוו שלטין כהשתא בגין דלא אתזנו אלא מתמצית.

© 2004, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

ואי תימא הא חמינן כמה מלכין הוו דשליטין בזמנא דבית המקדש קיים על עלמא. ת״ח בבית ראשון עד לא סאיבו ישראל ארעא לא הוו שלטין שאר עמין, אלא אתזנו מתמצית ובה הוו שלטין ולאו כל כך. כיון דחבו ישראל וסאיבו ארעא כביכול דחו לה לשכינתא מאתרה ואתקרבת לדוכתא אחרא, וכדין שלטו שאר עמין ואתייהיב לון רשו לשלטאה.

ת״ח ארעא דישראל לא שליט עלה ממנא ולא אחרא בר קב״ה בלחודוי. ובשעתא דחאבו ישראל והוו מקטרין לטעוון אחרן בגו ארעא, כביכול אתדחייא שכינתא מאתרה, ומשכי ומקטרי לאתקשרא טעוון אחרן גו שכינתא, [p. 41] וכדין אתייהיב לון שלטנותא, בגין דקטרת קטורא הוא לאתקטרא. ומכדין שלטו שאר עמין ובטלו נביאים וכל אינון דרגין עלאין לא שלטו בארעא, ולא אעדיו שולטנותא משאר עמין בגין דאינון משכו לשכינתא לגבייהו. ועל דא בבית שני הא שולטנותא דשאר עמין לא אעדיו, וכ״ש בגלותא דשכינתא בשאר עמין, אתר דשאר ממנן שלטין, ובגין כך כלהו ינקין מן שכינתא דאתקריבת גבייהו.

ועל **[פה ע״א]** דא בזמנא דישראל הוו שראן בארעא ופלחי פולחנא דקב״ה, שכינתא הות צנועה בינייהו ולא נפקת מגו ביתא לבר לאתגלייא. ובגין כך כל אינון נביאים דהוו בההוא זמנא לא נטלו נבואה אלא באתרה כדקאמרן. ובגין כך יונה הוה ערק לבר מארעא קדישא, דלא יתגלי עליה נבואה ולא יהך בשליחותא דקב״ה.

ואי תימא הא חמינן דאתגלייא שכינתא בבבל דאיהו לבר. הא אוקמוה דכתיב (יחזקאל א׳:3) *היה היה*, דהוה מה דלא הוה מן קדמת דנא מיומא דאתבני בי מקדשא, וההיא [p. 42] נבואה לשעתא הוה. וכתיב *על נהר כבר*. מאי *על נהר כבר*. נהר דכבר הוה מיומא דאתברי עלמא ושכינתא אתגלייא תדיר עליה דכתיב (בראשית ב׳:10-11) *ונהר יוצא מעדן להשקות את הגן ומשם יפרד וגו׳ שם האחד וגו׳*. ודא איהו חד מינייהו, ותמן אתגלייא לפום שעתא דאצטריכו לה ישראל לפום צערייהו, אבל בזמנא אחרא לא אתגלייא. ובגין כך יונה בגין דלא תשרי עלוי שכינתא ולא תתגלי עלוי, אזל מארעא קדישא וערק, הה״ד (יונה א׳:3) *מלפני יי׳*.

תא חזי כמה דשכינתא לא אתגליא אלא באתרא דאתחזי לה, אוף הכי לא אתחזי ולא אתגליא אלא בבר נש דאתחזי לה. דהא מן יומא דסליק על רעותיה דלוט לאתהפכא בסרחניה, אסתלקת רוחא קדישא מאברהם. כיון דאתפרש לוט מניה, מיד שרא רוח קודשא בדוכתיה, הה״ד *ויי׳ אמר אל אברם אחרי הפרד לוט מעמו וגו׳*.

[p. 43] תא חזי כיון דחמא אברהם דלוט הוה תב לסרחניה, הוה דחיל אברהם, אמר דילמא ח״ו בגין חברותא דדא אבידנא בגיניה חולקא קדישא דאעטר לי קב״ה. כיון דאתפרש מניה א״ל *שא נא עיניך וראה מן המקום אשר אתה שם*. מאי *אשר אתה שם*. דאתדבקת ביה בקדמיתא ואתעטרת במהימנותא שלימתא. *צפונה ונגבה וקדמה וימה*. אלין אינון מסעיו דהוו

© 2004, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

בקדמיתא דכתיב *וילך למסעיו*, וכתיב *הלוך ונסוע הנגבה*. אלין דרגין עלאין, דאתעטר במהימנותא שלימתא בקדמיתא וכדין אתבשר דלא יעדי מניה ומן בנוי לעלמין דכתיב *כי את כל הארץ אשר אתה רואה*. מאי *אשר אתה רואה*. דא דרגא קדמאה דאתגליא ליה, כד״א *ליי׳ הנראה אליו*. ובגין כך *אשר אתה רואה*, בגין דדרגא דא אתכליל מכלהו דרגין וכלהו אתחזון ביה, ובגין כך *כי את כל הארץ אשר אתה רואה וגו׳*.

ר׳ אלעזר אערע בבי אושפיזא בלוד והוה עמיה רבי חזקיה. קם בליליא למלעי באורייתא, קם רבי חזקיה גביה. א״ל ר׳ אלעזר בקיסטרא דקוסטא חברייא שכיחי.

פתח רבי אלעזר ואמר (שיר ב׳:3) *כתפוח בעצי היער כן דודי בין הבנים. בצלו חמדתי וישבתי ופריו מתוק לחכי*. *כתפוח*, דא קב״ה דאיהו חמיד ומתעטר בגוונוי מכל שאר אילנין, דלא אית דדמי ליה. רשים איהו מכלא, רשים הוא דלית אחרא כוותיה.

[p. 44] בגיני כך *בצלו חמדתי וישבתי*. *בצלו*, ולא בצלא אחרא. *בצלו*, ולא בצלא דשאר ממנן. *חמדתי*. אימתי, מן יומא דהוה אברהם בעלמא, דאיהו חמיד ורחים ליה לקב״ה באהבה, כד״א (ישעיה מ״א:8) *אברהם אוהבי*.

ופריו מתוק לחכי, דא הוא יצחק דאיהו איבא קדישא.

ד״א *בצלו חמדתי וישבתי*, דא יעקב. *ופריו מתוק לחכי*, דא יוסף הצדיק דעביד פירין קדישין בעלמא. וכתי׳ (בראשית ל״ז:2) *אלה תולדות יעקב יוסף*, דכל אינון תולדות דיעקב יוסף איהו דעביד תולדות כעין כלהו שבטים. ובגין כך אקרון ישראל על שמא דאפרים דכתיב (ירמיה ל״א:20) *הבן יקיר לי אפרים*.

ד״א *כתפוח בעצי היער*, דא אברהם דדמי ליה לתפוח דסליק ריחין **[פה ע״ב]** ואתרשים במהימנותא שלימתא [p. 45] על כל בני דריה, ואתרשים חד לעילא ואתרשים חד לתתא דכתיב *אחד היה אברהם*. מאי טעמא הוה *אחד*. דלא הוה אחרא בעלמא די סליק במהימנותא דקב״ה בר איהו.

א״ל ר׳ חזקיה והא כתיב *ואת הנפש אשר עשו בחרן*.

א״ל עד כען אינון לא הוו בדרגין עלאין דאתעטר בהו אברהם.

לבתר א״ל תו שמענא דלא אקרי אברהם *אחד* עד דאסתלק ביצחק ויעקב. כיון דאסתלק ביצחק ויעקב והוו כלהו תלתהון אבהן דעלמא, כדין אקרי אברהם *אחד* וכדין הוה תפוח בעלמא, רשים מכל בני עלמא.

א״ל שפיר קא אמרת.

© 2004, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

ד״א *כתפוח בעצי היער*, כמה דאתמר דא קב״ה. *כן דודי בין הבנים*, דא קב״ה. *בצלו*, דא קב״ה. *חמדתי וישבתי*, ביומא דאתגלי קב״ה על טורא דסיני וקבילו ישראל [p. 46] אורייתא ואמרו (שמות כ״ד:7) *נעשה ונשמע*. *ופריו מתוק לחכי*, אלין מלין דאורייתא דכתיב בהו (תהלים י״ט:11) *ומתוקים מדבש ונופת צופים*.

ד״א *ופריו מתוק לחכי*, אלין נשמתהון דצדיקיא דכלהו איבא דקב״ה וקיימי עמיה לעילא.

תא חזי כל נשמתין דעלמא, דאינון איבא דעובדוי דקב״ה, כלהו חד ברזא חד. וכד נחתי לעלמא כלהו מתפרשין בגוונין, דכר ונוקבא, ואינון דכר ונוקבא מחוברין כחדא.

ות״ח תיאובתא דנוקבא לגבי דכורא עביד נפש, ותיאובתא דדכורא לגבי נוקבא עביד נפש, ורעותא דתיאובתא דדכורא לגבי נוקבא ואתדבקותא דיליה בה אפיק נפש, וכליל תיאובתא דנוקבא ונטיל ליה, ואתכליל תיאובתא תתאה בתיאובתא דלעילא ואתעבידו רעותא חדא בלא פרודא. וכדין נטיל כלא נוקבא ואתעברת מן דכורא, ותיאובתין תרוייהו מתדבקן כחדא, ועל דא כלא כליל דא בדא.

וכד נשמתין נפקין, דכר ונוקבא כחדא נפקין. לבתר כיון דנחתי מתפרשן דא לסטריה ודא לסטריה, וקב״ה מזווג לון לבתר, ולא אתייהיב זווגא לאחרא אלא לקב״ה בלחודוי, דאיהו ידע זווגא דלהון לחברא לון כדקא יאות. זכאה ההוא בר נש [p. 47] דזכי בעובדוי ואזיל באורח קשוט, בגין דאתחבר נפש בנפש כמה דהוו מעקרא, דהא אי זכי בעובדוי דא הוא בר נש שלים כדקא יאות. ובגין כך כתיב *ופריו מתוק לחכי*, דא הוא תקונא מברך, לאתברכא מניה עלמא, בגין דכלא בעובדין דבר נש תליא, אי זכי אי לא זכי.

א״ר חזקיה הכי שמענא דכתיב (הושע י״ד:9) *ממני פריך נמצא*. קב״ה אמר לה לכנסת ישראל *ממני* ודאי *פריך נמצא*. פריי *נמצא* לא כתיב אלא *פריך*, ההוא תיאובתא דנוקבא דעביד נפש ואתכליל בתוקפא דדכורא ואתכליל נפש בנפש ואתעבידו חד, כליל דא בדא. לבתר אשתכחו תרווייהו בעלמא, ודאי בחילא דדכורא אשתכח איבא דנוקבא.

ד״א בתיאובתא דנוקבא אשתכח איבא דדכורא, דאי לאו תיאובתא דנוקבא לגבי דכורא, לא אתעבידו פירין לעלמין, הה״ד *ממני פריך נמצא*.

[p. 48] *ויהי בימי אמרפל מלך שנער וגו׳*. רבי יוסי פתח (ישעיה מ״א:2) *מי העיר ממזרח צדק יקראהו לרגלו וגו׳*. האי קרא אוקמוה חברייא, אבל האי קרא ברזא דחכמתא איהו, דהא תנינן שבעה רקיעין עבד קב״ה לעילא, וכלהו לאשתמודע יקרא דקב״ה, וכלהו קיימין לאודעא רזא דמהימנותא עלאה.

© 2004, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

תא חזי אית רקיעא עלאה סתים לעילא מנייהו, ודא הוא רקיעא דדבר לון ונהיר לון לכלהו. ודא לא אתיידע וקיימא בשאלתא דלא ידיעא, בגין דאיהו סתים ועמיק, וכלא תווהין עליה. ובגין כך אקרי *מי* כמה דאוקמוה דכתיב (איוב ל״ח:29) *מבטן מי יצא הקרח*, ואתמר.

והאי הוא רקיעא עלאה **[פו ע״א]** דקיימא על כל אינון שבעה. ואית לתתא רקיעא דאיהו תתאה מכלהו ולא נהיר, ובגין דאיהו תתאה דלא נהיר ההוא רקיעא דעלייהו אתחבר ביה. ואלין תרין אתוון כליל לון בגויה ואקרי ים דההוא רקיעא עלאה דאקרי מי, בגין דכל אינון [p. 49] רקיעין אחרנין אתעבידו נחלין ועאלין לגביה, וכדין איהו ים עלאה ועביד איבין ונונין לזנייהו. ועל דא אמר דוד (תהלים ק״ד:25) *זה הים גדול ורחב ידים שם רמש ואין מספר חיות קטנות עם גדולות*.

ועל דא כתיב (ישעיה מ״א:2) *מי העיר ממזרח צדק יקראהו לרגלו*. *מי העיר ממזרח*, דא אברהם. *צדק יקראהו לרגלו*, דא הוא רקיעא תתאה דכלהו רקיעין, דאתעביד ים.

(ישעיה מ״א:2) *יתן לפניו גוים*. מאן, האי רקיעא תתאה דאמרן דעביד נוקמין ואפיל שנאין. ובהאי אשתבח דוד ואמר (תהלים י״ח:41) *ואויבי נתתה לי ערף ומשנאי אצמיתם*.

יתן לפניו גוים. אלין אינון עמין דהוה רדיף עליהון אברהם, וקב״ה הוה קטיל.

ומלכים ירד. מאי *ירד*, אלא *ומלכים ירד*, אלין מלכין ממנן דלעילא דעלייהו.

יתן לפניו גוים, אלין עמין דלתתא. *ומלכים ירד*, אלין ממנן רברבן דלעילא. דכד עביד קב״ה דינא בעמא, בכלא עביד דינא, בעילא ותתא.

ירדפם יעבור שלום אורח ברגליו לא יבא. *ירדפם*, דא אברהם, דאברהם [p. 50] הוה רדיף לון וקב״ה הוה עביר קמיה וקטיל לון דכתיב *יעבור שלום*, דא קב״ה דאקרי שלום.

אורח ברגליו לא יבא. סלקא דעתך דהוה אברהם אזיל בגו ענני או בגו סוסוון ורתיכין. אלא *אורח ברגליו לא יבא*, דלא הוה קמיה דאברהם לא מלאכא ולא שליחא אלא קב״ה בלחודוי דכתיב *אורח ברגליו*. מאן *רגליו*, אלין מלאכין דאינון תחותוי דקב״ה, כד״א (זכריה י״ד:4) *ועמדו רגליו ביום ההוא וגו׳*.

ד״א *מי העיר ממזרח*. ת״ח בשעתא דקב״ה אתער עלמא לאייתאה לאברהם ולקרבא ליה לגביה, האי אתערותא בגין דזמין יעקב למיפק מניה ולקיימא תריסר שבטין כלהו זכאין קמיה דקב״ה.

צדק יקראהו לרגלו, דקב״ה הוה קרי ליה תדיר מן יומא דאתברי עלמא, כד״א (ישעיה מ״א:4) *קורא הדורות מראש*. ובגין כך *צדק יקראהו* ודאי. *לרגלו*, לאתחברא ביה בפולחניה ולקרבא ליה לגביה, כד״א (שמות י״א:8) *העם אשר ברגליך*.

© 2004, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

[p. 51] ד"א *מי העיר ממזרח*, דמתמן שרותא דנהורא לאנהרא, בגין דדרום ההוא תוקפא דנהורא דיליה מגו מזרח איהו. ועל דא *מי העיר* ההוא נהורא דדרום. *ממזרח*, בגין דאיהו נטיל ואתזן בקדמיתא, ותיאובתא דההוא רקיעא עלאה למיהב ליה למזרח.

צדק יקראהו לרגלו, דא מערב דאיהו קרי ליה תדיר ולא שכיך, כד"א (תהלים פ"ג:2) *אלהים אל דמי לך אל תחרש ואל תשקוט אל*, בגין דמערב אתער תדיר לגביה.

יתן לפניו גוים ומלכים ירד, דהא מניה קביל תוקפא לאכנעא כל אינון עמין דעלמא.

רבי יהודה אמר (ישעיה מ"א:2) *מי העיר ממזרח*, דא אברהם דלא נטיל אתערותא לגבי קב"ה אלא ממזרח. בגין דחמא שמשא דנפיק בצפרא מסטרא דמזרח, נטיל אתערותא לנפשיה דאיהו קב"ה. אמר דא הוא מלכא דברא יתי. פלח ליה כל ההוא יומא. לרמשא חמא שמשא דאתכניש <u>ואתא חשוכא. אמ׳ ודאי דא הוא דשליט על ההוא דפלחנא</u> כל האי יומא, דהא אתחשך קמיה ולא נהיר. פלח ליה <u>ללילא</u>. לצפרא חמא דאזלא חשוכא ואתנהיר סטרא דמזרח. אמר ודאי כל אלין, מלכא אית עלייהו ושליט דאנהיג לון. כיון דחמא קב"ה תיאובתא דאברהם לגביה, כדין אתגלי עלוי ומליל עמיה דכתיב *צדק יקראהו לרגלו*, דמליל עמיה ואתגלי עליה.

ר׳ יצחק פתח (שם מ"ה:19) *דובר צדק מגיד מישרים*. **[פו ע"ב]** קב"ה כל מלוי אינון בקושטא ועביד *מישרים*. במה עביד *מישרים*. בגין דכד ברא קב"ה עלמא לא הוה קאים והוה מתמוטט להכא ולהכא. א"ל קב"ה לעלמא מה לך דאת מתמוטט.

[p. 52] א"ל רבונו של עולם לא יכילנא למיקם דלית בי יסודא על מה דאתקיים.

א"ל הא אנא זמין למיקם בך חד צדיק <u>ואיהו</u> אברהם די ירחים לי. מיד קאים עלמא בקיומיה, הה"ד (בראשית ב׳:4) *אלה תולדות השמים והארץ בהבראם*, אל תקרי *בהבראם* אלא באברהם, באברהם <u>אתקיים</u> עלמא.

אמר רבי חייא (ישעיה מ"ה:19) *<u>ומגיד</u> מישרים*, דהא אתיב ליה עלמא לקב"ה ההוא אברהם <u>זמין</u> דיפקון מניה <u>בנין</u> דיחריבו מקדשא ויוקידו <u>אורייתא</u>.

<u>אמר</u> ליה זמין חד בר נש למיפק מניה דאיהו יעקב ויפקון מניה תריסר שבטין כלהו זכאין.

מיד אתקיים עלמא בגיניה, הה"ד *<u>ומגיד</u> מישרים*.

ר׳ אלעזר אמר הא אתערנא *וידבר*, *ויגד*, *ויאמר*, כלהו לטעמייהו <u>אתפרשן</u>. *וידבר* איהו באתגליא, דרגא לבר, דלא איהו דרגא פנימאה כאינון דרגין עלאין, ודא איהו (שם) *דובר צדק*. *ויגד* איהו רמז לדרגא פנימאה עלאה דשלטאה על דבור, ודא הוא *<u>ומגיד</u> מישרים*. מאן *מישרים*,

© 2004, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

דא דרגא עלאה דיעקב שרייא ביה, הה״ד (תהלים צ״ט:4) *אתה כוננת מישרים*. ובגין כך *ומגיד* כתיב ולא *דובר*.

[p. 53] א״ר יצחק והא כתיב (דברים ד׳:13) *ויגד לכם את בריתו*.

א״ל הכי הוא ודאי, איהו דרגא דשלטא על תתאה דאיהו *דובר צדק*, וכלא בגין לאסתכלא איכא. ת״ח דאע״ג דדבר איהו תתאה, לא תימא דלאו עלאה איהו, אלא ודאי מליא איהו מכלא ודרגא עלאה איהו, וסימניך (שם ל״ב:47) *כי לא דבר רק הוא מכם*.

רבי אלעזר הוה אזיל לבי חמוי והוו עמיה רבי חייא ורבי יוסי ורבי חזקיה. אמר רבי אלעזר הא חמינא דאתערותא דלעילא לאו איהו אלא כד אתער לתתא, דהא אתערותא דלעילא בתיאובתא דלתתא תליא מלתא.

פתח ואמר (תהלים פ״ג:2) *אלהים אל דמי לך אל תחרש ואל תשקוט אל*. דא הוא אתערותא דלתתא בגין לשלטאה. אמר דוד *אלהים אל דמי לך*, לאתערא לגבי עלאה ולאתחברא גבי ימינא. מאי טעמא, בגין (שם:3,6) *כי הנה אויביך וגו׳*, וכתיב *כי נועצו לב יחדיו עליך ברית יכרותו*. ובגין כך *אלהים אל דמי לך*, לאתערא לגבי עילא, דהא כדין אתערת ימינא וקטירת לה בהדה. וכד אתקשרת בימינא, כדין אתבר שנאין דכתיב (שמות ט״ו:6) *ימינך יי׳ נאדרי בכח ימינך יי׳ תרעץ אויב*.

[p. 54] ותא חזי בשעתא דאתחברו כל אינון מלכין לאגחא קרבא עליה דאברהם, אתייעטו לאעברא ליה מן עלמא, וכיון דשלטו בלוט בר אחוה דאברהם, מיד אזלו דכתיב *ויקחו את לוט ואת רכושו בן אחי אברם וילכו*. מאי טעמא, בגין דדיוקניה הוה דמי לאברהם, ובגין כך *וילכו*, דכל ההוא קרבא בגיניה הוה. מאי טעמא, בגין דהוה אברהם אפיק בני עלמא מפולחנא נוכראה ואעיל לון בפולחנא דקב״ה. ותו קב״ה אתער לון בגין לגדלא שמא דאברהם בעלמא ולקרבא ליה לפולחניה.

ורזא דמלה, כיון דאברהם אתער למרדף אבתרייהו, כדין *אלהים אל דמי לך*, עד דאתקשר כולא באברהם. וכד אתקשר כולא באברהם, כדין אתברו כלהו מלכין מקמיה כדקא אמרן דכתיב *ימינך יי׳ תרעץ אויב*.

ומלכי צדק מלך שלם. רבי שמעון פתח (תהלים ע״ו:3) *ויהי בשלם סכו וגו׳*. תא חזי כד סליק ברעותא דקב״ה למברי עלמא אפיק חד שלהובא דבוצינא דקרדינותא ונשף זיקא בזיקא, חשכא [p. 55] ואוקידת. ואפיק מגו **[פז ע״א]** סטרי תהומי חד טיף וחבר לון כחד וברא בהו עלמא.

© 2004, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

ההוא שלהובא סליק ואתעטרא בשמאלא, וההוא טיף סליק ואתעטר בימינא. סלקו חד בחד, אחלפו דוכתי, דא לסטרא דא ודא לסטרא דא, דנחית סליק, דסליק נחית, אתקטרו דא בדא. נפיק מבינייהו רוח שלים, כדין אינון תרין סטרין אתעבידו חד, ואתייהיב בינייהו ואתעטרו חד בחד. כדין *שלם אשתכח* לעילא ושלם לתתא ודרגא אתקיים. אתעטרת ה״א בוא״ו, ואי״ו בה״א, כדין סלקא ה״א ואתקשרא בקשורא שלים. כדין *ומלכי צדק מלך שלם*, *מלך שלם* ודאי, מלך איהו דשליט בשלימו. אימתי איהו *מלך שלם*, ביומא דכפורי דכל אנפין נהירין.

[p. 56] ד״א *ומלכי צדק*, דא עלמא בתראה. *מלך שלם*, דא עלמא עלאה. דאתעטר חד בחד בלא פרודא, תרין עלמין כחדא, ואפי׳ עלמא תתאה כלא הוא וחד מלה איהו.

הוציא לחם ויין, דתרין אלין בה.

והוא כהן לאל עליון, משמש עלמא לקבל עלמא.

והוא כהן, דא ימינא. *לאל עליון*, עלמא עלאה. ובגין כך בעי כהנא לברכא עלמא.

ת״ח ברכאן דנטיל האי עלמא תתאה כד אתחבר בכהנא רבא. כדין *ויברכהו ויאמר ברוך אברם לאל עליון*, הכי הוא ודאי. כגוונא דא בעי כהנא לתתא לקשרא קשרין ולברכא האי דוכתא בגין דיתקשר בימינא, לאתקשרא תרין עלמין כחד.

ברוך אברם. רזא דמלה תקונא דברכאן. *ברוך אברם*, כמה דאמרינן ברוך אתה. *לאל עליון*, יי׳ אלהינו. *קונה שמים וארץ*, מלך העולם. והאי קרא רזא דברכאן איהו. בגין כך *ויברכהו*, מתתא. *וברוך אל עליון אשר מגן צריך בידיך*, מעילא לתתא.

[p. 57] *ויתן לו מעשר מכל*, לאתדבקא באתר דקשורא אתקשר לתתא.

עד דהוו אזלי ארעא בהו ר׳ ייסא וחד יודאי בהדיה, והוה אמר ההוא יודאי (שם כ״ה:1) *לדוד אליך יי׳ נפשי אשא*. *לדוד*. וכי אמאי לא כתיב *מזמור לדוד* או *לדוד מזמור*. אלא בגין דרגיה קאמר *לדוד*, תושבחתא דאמר בגיניה.

אליך יי׳ נפשי אשא. *אליך יי׳*, לעילא. *נפשי אשא*. מאן *נפשי*, דא דוד, דרגא קדמאה דקאמרן. *אשא*, אסלק, כד״א (שם קכ״א:1) *אשא עיני אל ההרים*. בגין דכל יומוי הוה משתדל לסלקא דרגיה, לאתעטרא לעילא ולאתקשרא תמן בקשורא שלים כדקא יאות.

כגוונא דא (שם ק״ג:1) *לדוד ברכי נפשי את יי׳*, בגין דדוד דרגיה קאמר. ומאי איהו דאמר, *ברכי נפשי את יי׳*. *את*, לאתקשרא בקשורא לעילא.

[p. 58] *וכל קרבי*. מאן *קרבי*, אלין שאר חיון ברא דאקרון קרבים, כד״א (שיר ה׳:4) *ומעי המו עליו*.

© 2004, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

ד״א *ברכי נפשי*, בגיניה קאמר. *את יי׳*, דא שלימו דכלא. *את יי׳*, כללא דכלא.

א״ר אלעזר לר׳ ייסא חמינא לך דהא עם שכינתא קאתית ואתחברת.

א״ל הכי הוא ודאי, ותלת פרסי הוו דאזילנא בהדיה ואמר לי כמה מלי מעלייתא. ואנא אגירנא ליה ליומא דא ולא ידענא דאיהו בוצינא דנהיר כהשתא.

א״ל רבי אלעזר מה שמך.

א״ל יועזר. א״ל יועזר ואלעזר יתיבו כחדא.

יתבו גבי חד טנרא **[פז ע״ב]** בההוא חקל. פתח ההוא יודאי ואמר (ישעיה מ״ג:25) *אנכי אנכי הוא מוחה פשעיך למעני וחטאתיך לא אזכור*. מאי טעמא תרי זמני *אנכי אנכי*. אלא חד בסיני וחד בשעתא דברא עלמא דכתיב (שמות כ׳:2) *אנכי יי׳ אלהיך*, [p. 59] דא הוא בסיני. כד ברא עלמא כתיב (ישעיה מ״ה:12) *אנכי עשיתי ארץ ואדם עליה בראתי*.

הוא, בגין לאחזאה דלא הוי פרודא בין עילא ותתא.

מוחה פשעיך. *מעביר פשעיך* לא כתיב, אלא *מוחה*, בגין דלא יתחזון לעלמין.

למעני. מאי *למעני*, בגין אינון רחמין דתליין בי דכתיב (דברים ד׳:31) *כי אל רחום יי׳ אלהיך*.

ד״א *מוחה פשעיך למעני*. ת״ח חייבי עלמא עבדין פגימותא לעילא, דכד אינון חובין סלקין, רחמין סלקין ונהירו עלאה ויניקו דברכאן לא נחית לתתא, והאי דרגא לא נטיל ברכאן דלעילא לינקא לתתאי. ובגין כך *למעני*, בגין דלא יתמנעון ברכאן לינקא לעילא.

כגוונא דא (שם ל״ב:39) *ראו עתה כי אני אני הוא*, לאתחזאה דלא הוי פרודא בין עילא ותתא כמה דאתמר.

ת״ח כגוונא דא כד אשתכחו זכאין בעלמא אתערו ברכאן לעלמין כלהו. כיון דאתא אברהם אתער ברכאן לעלמא דכתיב *ואברכך והיה ברכה*. מאי *והיה ברכה*. רמז דישתכחון בגיניה ברכאן לעילא ותתא דכתיב *ונברכו בך כל משפחות האדמה*, וכתיב *ואברכה מברכיך*.

אתא יצחק, אודע לכלא דאית דין ואית דיין לעילא לאתפרעא מן חייביא, ואיהו אתער דינא בעלמא בגין דידחלון ליה לקב״ה כל בני עלמא.

אתא יעקב ואתער רחמי בעלמא ואשלים מהימנותא בעלמא כדקא חזי.

[p. 60] ביומוי דאברהם מה כתיב, *ומלכי צדק מלך שלם*, דאתעטרת כרסייא בדוכתיה וכדין אשתכח *מלך שלם*, בלא פגימו כלל.

הוציא לחם ויין, אפיק מזונין לעלמין כלהו כדקא חזי. *הוציא לחם ויין*, דלא אתמנעו ברכאן מכלהו עלמין. *הוציא*, כד״א (בראשית א׳:24) *תוצא הארץ*, מדרגין דלעילא אפיק מזונין וברכאן לעלמין כלהו.

© 2004, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

והוא כהן לאל עליון, דאשתכח כלא בשלימו עלאה כדקא חזי, לאחזאה כמה דחייביא עבדי פגימו בעלמא ומנעי ברכאן, הכי נמי זכאין אתיין ברכאן לעלמא ובגינייהו אתברכאן כל בני עלמא.

ויתן לו מעשר מכל. מאי *מעשר מכל*, מאינון ברכאן דנפקי *מכל*, בגין דאיהו אתר דכל ברכאן דנחתי לעלמא מתמן נפקי.

ד״א *ויתן לו מעשר מכל*, קב״ה יהב ליה מעשרא. ומאן איהו, דא דרגא דכל פתחין דמהימנותא וברכאן דעלמא ביה קיימי, ואיהו *מעשר* ואיהו חד מעשרה ואיהו עשרה ממאה. מכאן ולהלאה עאל אברהם בקיומא דלעילא כדקא חזי.

א״ל ר׳ אלעזר שפיר קא אמרת. א״ל מאי עבידתך.

[p. 61] א״ל קריינא דדרדקי באתרי, והשתא אתא ר׳ יוסי דכפר חנין למתא וסליקו לון מגבאי ואותיבו לון גביה. והוו יהבין לי בני מתא אגרא כההוא זמנא דדרדקי הוו גבאי, ואסתכלנא בנפשאי דלא אתחזי לי לאתהני מנייהו למגנא ואגירנא גרמאי בהדי האי חכים.

א״ר אלעזר ברכאן דאבא אצטריכו הכא.

קמו, אתו קמיה דר׳ שמעון לבתר, והוה יתיב ולעי כל יומא קמיה דר׳ שמעון. יומא חד הוה עסיק בנטילת ידים קמיה. אמר כל מאן דלא נטיל ידוי כדקא יאות, אע״ג דאתענש לעילא אתענש לתתא. ומאי עונשיה לתתא, דגרים ליה לגרמיה מסכנותא. כמה דעונשיה כך, הכי הוא זכי מאן דנטיל ידוי כדקא יאות, דגרים ליה לגרמיה ברכאן דלעילא, דשראן על ידוי ואתברך בעותרא. **[פח ע״א]**

לבתר אקדים ר׳ שמעון, חמא ליה דאמלי ידוי במיא ונטיל לון בשיעורא סגייא דמיין. א״ר שמעון מלא ידיו מברכותיך. וכך הוה, מההוא יומא ולהלאה אתעתר ואשכח סימא, והוה לעי באורייתא, ויהיב מזונא למסכני כל יומא והוה חדי עמהון ואסבר לון אנפין נהירין, קרא עליה ר׳ שמעון *ואתה תגיל ביי׳ בקדוש ישראל תתהלל*.

אחר הדברים האלה היה דבר יי׳ אל אברם במחזה לאמר וגו׳. ר׳ יהודה פתח (שיר ז׳:11) *אני לדודי ועלי תשוקתו*. הא אוקמוה דבאתערותא דלתתא אשתכח אתערותא לעילא, דהא לא אתער לעילא עד דאתער לתתא. וברכאן דלעילא לא משתכחי אלא במה דאית ביה ממשא ולאו איהו ריקניא.

[p. 62] מנלן, מאשת עובדיהו דאמר לה אלישע (מלכים ב׳ ד׳:2) *הגידי לי מה יש לך בבית*. דהא ברכאן דלעילא לא שריין על פתורא ריקניא ולא באתר ריקן. מה כתיב, *ותאמר אין לשפחתך כל בבית כי אם אסוך שמן*. מאי *כי אם אסוך*. אלא אמרה שיעורא דהאי משחא לאו

© 2004, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

איהו אלא כדי משיחת אצבעא זעירא. אמר לה נחמתני, דהא לא ידענא היאך ישרון ברכאן דלעילא בדוכתא ריקניא, אבל השתא דאית לך שמן, דא הוא אתר לאשתכחא ברכאן.

מנלן, דכתיב (תהלים קל״ג:2) *כשמן הטוב וגו׳*. וסיפיה מה כתיב, (שם:3) *כי שם צוה יי׳ את הברכה חיים עד העולם*. ובאתרא דא שראן ברכאן.

ואי תימא (שם) *כטל חרמון שיורד על הררי ציון*, ולא כתיב *שמן* אלא *טל*. אלא איהו שמן ואיהו טל. ההוא טל איהו דאטיל קב״ה ממשחא עלאה, דההוא שמן נפק לסטרא דימינא.

תרין אינון, יין ושמן, ואזלו לתרין סטרין, יין לסטר שמאלא, שמן לסטר ימינא. ומסטרא דימינא נפקי ברכאן לעלמא, ומתמן אתמשח מלכותא קדישא. ובגין דשמן הוה אתתקן לתתא בקדמיתא, שמן אזדמן לעילא, אריקו דברכאן.

[p. 63] ת״ח מאתערותא **[פח ע״ב]** דהאי שמן דלעילא קאים לארקא על דוד ושלמה, לאתברכא בנוי. מנלן, דכתיב *ויעמוד השמן*. כתיב הכא *ויעמוד*, וכתיב התם (ישעיה י״א:10) *שורש ישי אשר עומד לנס עמים*.

ת״ח משלחן דלחם הפנים, דברכאן נפקין מתמן ומזונא לעלמא, דלא בעי לאשתכחא ריקניא אפי׳ רגעא חדא, בגין דלא יסתלקון ברכאן מתמן. אוף הכי לא מברכין על שלחן ריקניא, דהא ברכאן דלעילא לא שריין על שלחן ריקניא.

ת״ח מה כתיב, *אני לדודי ועלי תשוקתו*. *אני לדודי* בקדמיתא, ולבתר *ועלי תשוקתו*. *אני לדודי*, לאתקנא ליה דוכתא בקדמיתא, ולבתר *ועלי תשוקתו*.

ד״א *אני לדודי*. דהא תנינן שכינתא לא אשתכחת עמהון דחייביא. כיון דאתי בר נש לאתדכאה ולמקרב גבי דקב״ה, כדין שכינתא שריא עלוי, הה״ד *אני לדודי* [p. 64] בקדמיתא, *ועלי תשוקתו* לבתר. אתי בר נש לאתדכאה מדכאין ליה.

ת״ח *אחר הדברים האלה*, דרדף אברהם בתר אלין מלכין וקטיל לון קב״ה, הוה אברהם תוהא, אמר דילמא ח״ו גרענא ההוא אגרא, דהוינא אהדר בני נשא לגבי קב״ה ואחידנא בהו לקרבא לון לגביה, והשתא אתקטילו בני נשא על ידוי. מיד א״ל קב״ה *אל תירא אברם וגו׳ שכרך הרבה*, אגרא קבילת עלייהו, דהא כלהו לא יזכון לעלמין.

היה דבר יי׳ אל אברם במחזה. מאי *במחזה*, אלא בההוא חיזו, דרגא דכל דיוקנין אתחזיין ביה.

א״ר שמעון ת״ח עד לא אתגזר אברהם הוה חד דרגא מליל עמיה, ומאן איהו, דא *מחזה* דכתיב (במדבר כ״ד:4) *מחזה שדי יחזה*. כיון דאתגזר הוו כלהו דרגין שראן על האי דרגא וכדין מליל עמיה, הה״ד (שמות ו׳:3) *וארא* **[פט ע״א]** *אל אברהם אל יצחק ואל יעקב באל שדי*. ועד לא אתגזר לא הוו אינון דרגין שראן עלוי למללא.

© 2004, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

[p. 65] ואי תימא דהא בקדמיתא כתיב *וירא יי׳ אל אברם*, וכתיב *ויסע אברם הלוך ונסוע הנגבה*, וכתיב *ויבן שם מזבח ליי׳*, הא הכא אינון דרגין עלאין, והשתא אמרן דעד לא אתגזר לא הוו אינון דרגין עלאין שראן על האי דרגא למללא עמיה.

ת״ח בקדמיתא יהב קב״ה חכמה לאברהם למנדע חכמתא לאתדבקא ביה וידע רזא דמהימנותא, אבל למללא עמיה לא הוה אלא האי דרגא תתאה בלחודוי. כיון דאתגזר כלהו דרגין עלאין הוו שראן על האי דרגא בגין למללא עמיה, וכדין אסתלק אברהם בכלא כמה דאתמר.

ת״ח עד לא אתגזר בר נש, לא אתאחיד בשמא דקב״ה. כיון דאתגזר עאל בשמיה ואתאחיד ביה. ואי תימא אברהם דאתאחיד ביה עד לא אתגזר, הכי הוא, דאתאחיד ביה ולא כדקא יאות. דהא מגו רחימותא עלאה דרחים ליה קב״ה קריב ליה. לבתר פקיד ליה דיתגזר, ואתגזר ואתייהיב ליה ברית, קשורא דכלהו דרגין עלאין. ברית, קשורא לאתקשרא כלא כחדא, לאתכללא דא בדא. ברית, קשורא דכלא אתקשר ביה. ובגין כך אברהם עד לא אתגזר, מלה לא הוה עמיה אלא *במחזה* כמה דאתמר.

ת״ח בשעתא דברא קב״ה עלמא לא אתברי אלא על ברית, כד״א *בראשית* [p. 66] *ברא אלהים*, והיינו ברית, דעל ברית קיים קב״ה עלמא דכתיי (ירמיה ל״ג :25) *אם לא בריתי יומם ולילה חקות שמים וארץ לא שמתי*. דהא ברית קשורא איהו *דיומם ולילה* דלא מתפרשאן.

אמר רבי אלעזר כד ברא קב״ה עלמא על תנאי הוה, דכד ייתון ישראל אם יקבלון אורייתא יאות, ואם לאו הרי אנא אהדר לכו לתהו ובהו. ועלמא לא אתקיים עד דקיימו ישראל על טורא דסיני וקבילו אורייתא, וכדין אתקיים עלמא. ומההוא יומא ולהלאה קב״ה ברי עלמין. ומאן אינון, זווגין דבני נשא, דהא מההוא זמנא קב״ה מזווג זווגין ואומר בת פלוני לפלוני, ואלין אינון עלמין דהוא ברי.

[p. 67] ת״ח *אנכי מגן לך*. *אנכי*, דא הוא דרגא קדמאה דאתאחיד ביה בקדמיתא. **[צ ע״א]**

ויאמר אברם אדני יהוה. אל״ף דל״ת נו״ן יו״ד. אלהים, יו״ד ה״א וא״ו ה״א. אלא רזא דמלה חבורא דתרין עלמין כחדא, עלמא תתאה ועלמא עלאה.

מה תתן לי ואנכי הולך ערירי, דהא לית לי בר, דאוליפנא דכל מאן דלית ליה בר בהאי עלמא אקרי *ערירי*, כד״א (ויקרא כ׳ :21) *ערירים יהיו*.

ואברהם על מה אמר מלה דא, דאמר *מה תתן לי*, כביכול כאילו לא האמין ביה בקב״ה. אלא אמר ליה קב״ה *אנכי מגן לך*, בהאי עלמא, *שכרך הרבה מאד*, בעלמא דאתי. מיד אתער אברהם ברזא דחכמתא ואמר *מה תתן לי*, דהא ידענא דלא קביל אגר למיעל ביה בההוא עלמא

© 2004, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

ב״נ דלא אוליד בר. ועל דא אמר *מה תתן לי ואנכי הולך ערירי*, דהא לא תתן לי דלא זכינא ביה. מכאן ב״נ דלא זכי לבנין בהאי עלמא, לא זכי בההוא עלמא לאעלא בי פרגודא.

ואברהם הוה חמי באצטגנינות דיליה דהא לא אוליד. מה כתיב, *ויוצא אותו* **[צ ע״ב]** *החוצה*. [p. 68] א״ל קב״ה צא מאצטגנינות דילך אברם אינו מוליד אברהם מוליד. א״ל קב״ה לא תסתכל בהאי אלא ברזא דשמי, הה״ד *כה יהיה זרעך*, רזא דשמא קדישא, דמתמן אתקשר ליה ברא ולא מסטרא אחרא. *כה*, ההוא סטרא דאתייא מסטרא דגבורה, דהא מסטרא דגבורה קא אתא יצחק. וההוא סטרא דגבורה *כה* אקרי, דמתמן אתיין איבין ופירי לעלמא ולא מסטרא דככביא ומזלות דלתתא.

כדין *והאמין ביי׳*, אתדבק לעילא ולא אתדבק לתתא. *והאמין ביי׳*, ולא בככביא ומזלי. *והאמין ביי׳*, דאבטח ליה דיסגי אגריה לעלמא דאתי. *והאמין ביי׳*, בההוא דרגא דאתייהיב ליה, דמתמן ייתי ליה זרעא לאולדא בעלמא.

ויחשבה לו צדקה, ויחשב ה׳ לו׳, דאע״ג דאיהי דינא כאילו היא רחמי.

[p. 69] ד״א *ויחשבה לו צדקה*, דקשיר קשרא עלאה בתתאה לחברא לון כחדא.

ת״ח אברם אינו מוליד. וכי תימא והא אוליד ישמעאל בעוד דאיהו אברם. אלא ההוא ברא דאבטח ליה קב״ה לא אוליד בעוד דאיהו אברם. דהא בעוד דאיהו אברם אוליד לתתא, כיון דאתקרי אברהם ועאל בברית, כדין אוליד לעילא. ובגין כך אברם אינו מוליד בקשורא עלאה, אברהם אוליד כמה דאמרן ואתקשר לעילא ביצחק.

ויהי אברם בן תשעים שנה ותשע שנים וגו׳. רבי אבא פתח (שמואל ב׳ כ״ב:32) *כי מי אל מבלעדי יי׳ ומי צור זולתי אלהינו*. דוד מלכא אמר האי קרא, *כי מי אל מבלעדי יי׳*, מאן הוא שליטא או ממנא דיכול למעבד מדי *מבלעדי יי׳*, אלא מה דאתפקד מעם קב״ה, בגין דכלהו לא ברשותייהו קיימי ולא יכלי למעבד מדי.

ומי צור, ומאן איהו תקיף דיכול למעבד תוקפא וגבורה מגרמיה *מבלעדי יי׳* אלא כלהו בידא דקב״ה ולא יכלי למעבד מדי בר מרשותיה.

ד״א *כי מי אל מבלעדי יי׳*, דקב״ה כלא ברשותיה ולא כמאן דאתחזי בחיזו דככביא ומזלי, דכלהו אחזיין מלה וקב״ה אחלף ליה לגוונא אחרא.

ומי צור זולתי אלהינו. הא אוקמוה דלית צייר כמה דקב״ה, דאיהו צייר שלים, [p. 70] עביד וצייר דיוקנא גו דיוקנא ואשלים לההוא דיוקנא בכל תקוניה ואעיל בה נפש עלאה דדמי לתקונא עלאה. בגין כך לית צייר בר קב״ה.

© 2004, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

ת״ח מההוא זרעא דבר נש, כד אתער תיאובתא לגבי נוקביה ונוקביה אתערת לגביה, כדין מתחברן תרווייהו כחדא ונפיק מנייהו בר חד כליל מתרין דיוקנין כחד, בגין דקב״ה צייר ליה בציורא דאתכליל מתרווייהו. ועל דא בעי בר נש לקדשא גרמיה בההוא זמנא בגין דישתכח ההוא דיוקנא בציורא שלים כדקא חזי.

א״ר חייא ת״ח כמה אינון רברבין עובדוי דקב״ה, דהא אומנותא וציורא דבר נש איהו כגוונא דעלמא, ובכל יומא ויומא ברי עלמין וקב״ה מזווג זווגין כל חד וחד כדקא חזי ליה. והוא צייר דיוקניהון עד לא ייתון לעלמא.

[p. 71] תא חזי דאמר רבי שמעון כתיב *זה ספר תולדות אדם*. וכי ספר הוה. אלא אוקמוה דקב״ה אחמי ליה לאדם הראשון דור דור ודורשיו וכו׳. היאך אחמי לון. אי תימא דחמא ברוח קודשא דאינון זמינין למיתי לעלמא, כמאן דחמא בחכמתא מה דייתי לעלמא, לאו הכי, אלא חמא בעינא כלהו, וההוא דיוקנא דזמינין למיקם ביה בעלמא כלהו חמא בעינא. מאי טעמא, בגין דמיומא דאתברי עלמא, כלהו נפשאן דזמינין למיקם בבני נשא, כלהו קיימין קמי קב״ה בההוא דיוקנא ממש דזמינין למיקם ביה **[צא ע״א]** בעלמא.

כגוונא דא כל אינון צדיקייא בתר דנפקין מהאי עלמא, כלהו נפשאן סלקן וקב״ה אזמין לון דיוקנא אחרא לאתלבשא בהו כגוונא דהוו בהאי עלמא. בגין כך כלהו קיימין קמיה וחמא לון אדם הראשון בעינא.

ואי תימא בתר דחמא לון לא קיימי בקיומייהו. תא חזי כל מלוי דקב״ה בקיומא אינון וקיימו קמיה עד דנחתו לעלמא. כגוונא דא כתיב (דברים כ״ט:14) *כי את אשר ישנו פה וגו׳*. הא אוקמוה דכלהו בני נשא [p. 72] דזמינין למהוי בעלמא כלהו אשתכחו תמן. הכא אית לאסתכלא, דהא כתיב *ואת אשר איננו פה*, ומשמע כלהו דיפקון מאינון דקיימו תמן, בגין דכתיב *עמנו היום*, ולא כתיב *עמנו* עומד *היום*. אלא ודאי כלהו קיימו תמן ולא אתחזו לעינא, בגין כך כתיב *עמנו היום*, אע״ג דלא אתחזון.

ואי תימא מאי טעמא לא אתחזון הכא כמה דאתחזון לאדם הראשון דחמא לון עינא בעינא, והא הכא אתחזי יתיר. אלא הכא כד אתייהיבת אורייתא לישראל, חיזו אחרא ודרגין עלאין הוו חמאן ומסתכלאן עינא בעינא והוו תאיבין לאסתכלא ולמחמי ביקרא דמריהון. ובגין כך חמו יקרא עלאה דקב״ה בלחודוי ולא מאחרא.

ועל דא כלהו בני נשא דזמינין לקיימא בעלמא, כלהו קיימי קמי קב״ה בההוא דיוקנא ממש דזמינין לקיימא ביה, הה״ד (תהלים קל״ט:16) *גלמי ראו עיניך ועל ספרך כלם יכתבו*. *גלמי ראו עיניך*. מ״ט, בגין דדיוקנא אחרא עלאה להוי כהאי. ובגין כך כתיב (שם י״ח:32) *ומי צור זולתי אלהינו*, מאן צייר דיוקניהון דבני נשא כקב״ה.

© 2004, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

ד״א *כי מי <u>אל וגו׳</u>*. דא רזא דמלה, דהא אל <u>כללא</u> דאתכליל מכלהו דרגין. ואי תימא דהא אל איהו דרגא אחרא, בגין דכתיב (שם ז׳:12) *אל זועם בכל יום*. [p. 73] ת״ח דהא לית *אל מבלעדי יי׳*, דלאו איהו בלחודוי ולא אתפרש לעלמין, ועל <u>דא</u> (ש״ב כ״ב:32) *כי מי אל מבלעדי <u>יי׳</u>. ומי צור <u>זולתי אלהינו</u>*, דהא *צור* לאו איהו בלחודוי אלא כלא חד כדכתיב (דברים ד׳:39) *וידעת היום והשבות אל לבבך כי יי׳ הוא האלהים וגו׳*.

תא חזי עד לא אתגזר אברהם הוה ממליל עמיה מגו *מחזה* בלחודוי כמה <u>דאמרן</u> דכתיב *היה דבר יי׳ אל אברם במחזה וגו׳. במחזה*, בההוא חיזו, דרגא דכל דיוקנין אתחזיין ביה כמה דאתמר. והאי *מחזה* איהו רזא דברית.

ואי תימא דבגין כך אקרי *מחזה*, בגין דאיהו דרגא חיזו דכל דיוקנין אתחזיין ביה <u>וכדין אקרי *מחזה*</u>. הא אמרת בקדמיתא דעד לא אתגזר אברהם לא הוה ממליל עמיה בר האי דרגא, דלא שראן עלוי דרגין אחרנין, והשתא אמרת *במחזה*, חיזו דכל <u>דרגין</u>, והא עד לא אתגזר כתיב *היה דבר יי׳ אל אברם במחזה*.

אלא האי דרגא חיזו דכל דרגין עלאין איהו ובחיזו דדרגין עלאין אתתקן. ואע״ג דבההוא זמנא <u>אברהם</u> לא הוה גזיר, האי דרגא בחיזו דדרגין עלאין איהו ובכל אינון גוונין איהו קאים וחיזו דאינון גוונין קיימי תחותיה, חד מימינא גוון חוור, חד משמאלא גוון סומק, חד דכליל מכל גוונין, <u>ואינון</u> חיזו דכל גוונין עלאין דקיימי עליה. [p. 74] ועל דא בהאי חיזו קאים עליה דאברהם ומליל עמיה, ואע״ג דלא אתגזר. כיון דאתגזר מה כתיב, *וירא יי׳ אל אברם*.

ת״ח *מחזה שדי* <u>אמר בלעם</u>, ובאברהם כתיב *מחזה* סתם. מה בין האי להאי. אלא *מחזה שדי*, אלין דלתתא <u>דנפקו</u> מניה ואינון חיזו דיליה. *מחזה* <u>סתם, ה׳ דכל חיזו</u> דכל דיוקנין עלאין אתחזיין ביה. ובגין כך כתיב באברהם *מחזה* סתם ובבלעם *מחזה שדי*.

ועל דא עד לא אתגזר אברהם הוה ליה האי דרגא כדאמרן. כיון דאתגזר מיד *וירא יי׳ אל <u>אברם</u>*, אתחזון כלהו <u>שאר</u> **[צא ע״ב]** דרגין על האי דרגא, והאי דרגא מליל עמיה כדקא חזי בשלימו. ואברהם <u>אתקשר</u> מדרגא לדרגא ועאל בברית קיימא קדישא <u>כדקא</u> חזי בשלימו.

ת״ח כיון דאתגזר אברהם נפק מערלה ועאל בקיימא קדישא ואתעטר בעטרא קדישא ועאל בקיומא דעלמא קאים עליה. וכדין אתקיים עלמא בגיניה בגין דכתיב (ירמיה ל״ג:25) [p. 75] *אם לא בריתי יומם ולילה חקות שמים וארץ לא שמתי*, וכתיב (בראשית ב׳:4) *אלה תולדות השמים והארץ בהבראם*, בה׳ בראם, באברהם, וכלא ברזא חדא קאים.

<u>בשעתא</u> דקב״ה אחמי ליה לאדם כל אינון דרין דעלמא וחמא לון כל חד וחד, כל דרא ודרא, כלהו קיימי בגנתא דעדן בההוא דיוקנא דזמינין לקיימא בהאי עלמא. ות״ח הא אתמר

© 2004, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

כיון דחמא ליה לדוד דלאו ביה חיים כלל, תווה ואיהו יהיב ליה מדיליה ע׳ שנין, בגין כך הוו ליה לאדם תשע מאות ותלתין שנין, ואינון שבעין אסתלקו ליה לדוד. ומלה דא רזא דחכמתא איהו, דדוד לית ליה בר שבעין שנין מאדם קדמאה, וכלא רזא דחכמתא איהו, וכל מה דלתתא כלא איהו ברזא דלעילא.

[p. 76] ותא חזי כל אינון דיוקנין דנשמתין דעלמא, כלהו זווגין זווגין קמיה. לבתר כד אתיין להאי עלמא קב״ה מזווג זווגין.

אמר ר׳ יהודה קב״ה מזווג זווגין ואומר בת פלוני לפלוני.

א״ר יוסי מאי קא מיירי, והא כתיב (קהלת א׳: 9) *אין כל חדש תחת השמש*.

אמר ר׳ יהודה *תחת השמש* כתיב, שאני לעילא.

אמר ר׳ יוסי מאי כרוזא הכא, והא אמר ר׳ חזקיה אמר רבי חייא בההיא שעתא ממש דנפיק בר נש לעלמא בת זוגו אזדמנת ליה.

אמר רבי אבא זכאין אינון צדיקייא דנשמתהון מתטמרן קמי מלכא קדישא עד לא ייתון לעלמא. דהכי תנינן בההיא שעתא דאפיק קב״ה נשמתין בעלמא, כל אינון רוחין ונשמתין כלהו כלילן דכר ונוקבא דמתחברן כחדא, ואתמסרן [p. 77] בידא דההוא ממנא שליחא דאתפקד על עדואיהון דבני נשא. ובשעתא דנחתין ואתמסרן בידוי מתפרשין, ולזמנין דא אקדים מן דא, ואחית להו בבני נשא. וכד מטא עידן דזווגא דלהון קב״ה דידע אינון רוחין ונשמתין מחבר לון כדבקדמיתא ומכרזא עלייהו. וכד מתחברן אתעבידו חד גופא, חד נשמתא, ימינא ושמאלא כדקא חזי. ובגין כך *אין כל חדש תחת השמש*.

ואי תימא הא תנינן לית זווגא אלא לפום אורחוי דבר נש. הכי הוא, דאי זכי ועובדוי אתכשרן, זכי לההוא דיליה לאתחברא ביה כמה דנפיק.

אמר ר׳ חייא מאן דאתכשרן עובדוי באן אתר יתבע ההוא זווגא דיליה.

א״ל תנינן לעולם ימכור אדם כל מה שיש לו וישא בת ת״ח, דתלמיד חכם פקדונין דמאריה אתפקדן בידיה.

תאנא ברזא דמתניתא, כל אינון דאתו בגלגולא דנשמתין יכלין לאקדמא ברחמי זווגא דלהון, ועל האי אתערו חבירנא שמא יקדמנו אחר ברחמים, [p. 78] ושפיר קאמרו, אחר דייקא. ועל כן קשין זווגין קמי קב״ה, ועל כל פנים *כי ישרים דרכי יי׳ וגו׳*.

ר׳ יהודה שלח לר׳ אלעזר, אמר הא רזא דמלה ידענא, אינון דאתו בגלגולא דנשמתין מאן אתר להו זווגא.

© 2004, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

שלח ליה כתיב (שופטים כ״א:7) *מה נעשה להם לנותרים לנשים*, וכתיב *וחטפתם לכם וגו׳*. פרשתא דבני בנימין מוכח, ועל האי שמא יקדמנו אחר ברחמים תנינן. **[צב ע״א]**

אמר ר׳ יהודה השתא הוא ודאי דקשין זווגין קמי קב״ה. זכאה חולקהון דישראל דאורייתא אוליף להו אורחוי דקב״ה וכל טמירין וגנזייא דגניזין קמיה. ודאי כתיב (תהלים י״ט:8) *תורת יי׳ תמימה משיבת נפש עדות יי׳ נאמנה מחכימת פתי וגו׳*. זכאה חולקיה מאן דאשתדל באורייתא ולא אתפרש מינה, דכל מאן דאתפרש מאורייתא שעתא חדא כמאן דאתפרש מחיי דעלמא דכתיב (דברים ל׳:20) *כי היא חייך ואורך* [p. 79] *ימיך*, וכתיב (משלי ג׳:2) *אורך ימים ושנות חיים ושלום יוסיפו לך*.

ויהי אברם בן תשעים שנה וגו׳. רבי יוסי פתח (ישעיה ס׳:21) *ועמך כלם צדיקים לעולם ירשו ארץ נצר מטעי מעשה ידי להתפאר*. זכאין אינון ישראל מכל שאר עמין, דקב״ה קרא לון *צדיקים*. דתניא מאה ועשרין וחמש ותמניא אלפי מארי דגדפין דאזלין וטאסין כל עלמא, ושמעין קלא ואחדין ליה לההוא קלא, כמה דתנינן לית לך מלה בעלמא דלית לה קלא, ואזלא וטאסא ברקיעא, ואחדין ליה מארי דגדפין וסלקין ההוא קלא למאריהון דמדין, ודיינין לה הן לטב הן לביש דכתיב (קהלת י׳:20) *כי עוף השמים יוליך את הקול וגו׳*.

אימתי דיינין לההוא קלא. ר׳ חייא אמר בשעתא דב״נ נאים ושכיב ונשמתיה נפקת מניה והיא אסהידת ביה בב״נ, וכדין דיינין לההוא קלא, הה״ד (מיכה ז׳:5) *משוכבת חיקך שמור פתחי פיך*. מאי טעמא, משום דהיא אסהידת בבר נש.

רבי יהודה אמר כל מה דב״נ עביד בכל יומא, נשמתיה אסהידת ביה בליליא.

תאנא אמר רבי אלעזר בתחלת שעתא קמייתא, כד נשף יממא ועאל שמשא, מארי דמפתחן דממנא על [p. 80] שמשא עאל בתריסר תרעין דפתיחין ביממא. בתר דעאל בכלהו, כל אינון תרעין סתימין. כרוזא קאים ושרי לאכרזא, קם מאן דקאים ואחיד לאינון מפתחן. בתר דסיים כרוזא, כל אינון נטורי עלמא מתכנשין וסלקין, לית מאן דפתח פטרא, כלא משתככין. כדין דינין דלתתא מתערין ואזלין ושאטין בעלמא, וסיהרא שארי לאנהרא ומארי דיבבא תקעין ומיללין. תקעין תניינות, כדין מתערין שירתא ומזמרין קמי מאריהון. כמה מארי תריסין קיימי בקיומייהו ואתערין דינין בעלמא. כדין בני נשא ניימין ונשמתא נפקת ואסהידת סהדותא ואתחייבת בדינא, וקב״ה עביד חסד בבר נש ונשמתא תבת לאתרה.

בפלגות ליליא כד צפורין מתערין, סטרא דצפון אתער ברוחא. קם בקיומיה שרביטא דבסטר דרום ובטש בההוא רוחא ושכיך ואתבסם. כדין אתער קב״ה בנמוסוי לאשתעשעא עם צדיקיא דבגנתא דעדן. בההוא שעתא זכאה חולקיה דבר נש דקאים לאשתעשע באורייתא,

© 2004, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

דהא [p. 81] קב״ה וכל צדיקיא דבגנתא דעדן <u>צייתין</u> לקליה, הה״ד (שיר ח׳:13) *היושבת בגנים חברים מקשיבים לקולך השמיעני*. ולא עוד אלא דקב״ה משיך עליה חד חוטא דחסד <u>למהוי נטיר</u> בעלמא, דהא עלאין ותתאין נטרין ליה, הדא דכתיב (תהלים מ״ב:9) *יומם יצוה יי׳ חסדו ובלילה שירה עמי*.

א״ר חזקיה כל מאן דאשתדל <u>בהאי</u> ודאי אית ליה חולקא תדיר בעלמא דאתי.

אמר רבי יוסי מאי טעמא תדיר.

א״ל הכי אוליפנא, דכל פלגות ליליא כד קב״ה אתער בגנתא דעדן, כל אינון נטיען דגינתא אשתקיין יתיר מההוא נחלא דאקרי **[צב ע״ב]** נחל קדומים, נחל עדנים, דלא <u>פסיק לעלמין</u>. כביכול ההוא דקאים ואשתדל באורייתא, כאילו ההוא נחלא אתרק על רישיה ואשקי ליה בגו אינון נטיען דבגנתא דעדן.

<u>א״ר יוסי הואיל</u> וכלהו צדיקייא דבגו <u>גנתא</u> צייתין ליה, חולקא שויין ליה בההוא שקיו דנחלא. אשתכח דאית ליה חולקא תדיר בעלמא דאתי.

[p. 82] רבי אבא הוה אתי מטבריה לבי טרוניא דחמוי, ור׳ יעקב <u>בר רב עמיה</u>. אערעו בכפר טרשא. כד בעו למשכב אמר ר׳ <u>אבא</u> אית הכא תרנגולא.

א״ל <u>מארי</u> דביתא אמאי.

א״ל <u>רעותי למיקם בפלגות ליליא</u>.

א״ל לא <u>אצטריכנא</u>, דהא סימנא לי בביתא, דהדין טקלא דקמי <u>ערסא</u> מלינא ליה מיא ונטיף טיף. בפלגות ליליא ממש אתרקו כלהו מיא ואתגלגל האי קיטפא ונהים ואשתמע <u>קליה</u> בכל ביתא, וכדין הוא פלגות ליליא ממש. וחד סבא הוה לי דהוה קם בכל פלגות ליליא ואשתדל באורייתא, ובגיני כך עבד האי.

[p. 83] אמר ר׳ אבא בריך רחמנא דשדרני הכא.

בפלגות ליליא נהים ההוא <u>גלגולא</u> דקיטפא. קמו רבי אבא ורבי יעקב, שמעו לההוא גברא דהוה יתיב בשפולי ביתא ותרין בנוי עמיה והוה אמר כתיב (תהלים קי״ט:62) *חצות לילה אקום להודות לך על משפטי צדקך*. מאי קא חמא דוד דאיהו אמר *חצות לילה* ולא *בחצות לילה*. אלא *חצות לילה* ודאי, <u>ולקב״ה</u> אמר הכי. וכי קב״ה הכי אקרי. אין, דהא *חצות לילה* ממש קב״ה אשתכח וסיעתא דיליה, וכדין היא שעתא דעייל בגנתא דעדן לאשתעשעא עם צדיקיא.

א״ר <u>אבא</u> ודאי נשתתף בשכינתא ונתחבר כחדא.

קריבו ויתיבו עמיה. אמרו ליה אימא מלה דפומך דשפיר קאמרת. מנא לך האי.

© 2004, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

אמר לון מלה דא אוליפנא מסבאי. ותו הוה אמר דתחלת שעתא קדמייתא דליליא כל דינין דלתתא מתערין ואזלין ושאטין בעלמא. בפלגות ליליא ממש קב״ה אתער בגנתא דעדן, ודינין דלתתא לא משתכחן. וכל נימוסין דלעילא בליליא לא אשתכחו אלא בפלגות *ליליא*. מנלן, מאברהם דכתיב *ויחלק עליהם לילה*. במצרים, (שמות י״ב:29) *ויהי בחצי הלילה*. ובאתרין סגיאין באורייתא הכי אשתכח.

[p. 84] ודוד הוה ידע. ומה הוה ידע. אלא הכי אמר סבא, דמלכותא דיליה בהאי תליא. ועל דא קאים בההיא שעתא ואמר שירתא, והכי קריה לקב״ה *חצות לילה* ממש. *אקום להודות לך על משפטי צדקיך*, דהא כל דינין תליין מהכא, דינין דמלכותא מהכא משתכחין. וההיא שעתא אתקטיר ביה בדוד וקם ואמר שירתא.

אתא ר׳ אבא ונשקיה, אמר ליה ודאי הכי הוא, בריך רחמנא דשדרני הכא.

ת״ח לילה דינא בכל אתר, והא אוקימנא מלי והכי הוא ודאי, והא אתער קמי דרבי שמעון.

אמר ההוא ינוקא, בריה דההוא גברא, אי הכי אמאי כתיב *חצות*.

אמר הא אתמר דבפלגות ליליא מלכותא דשמיא אתער.

אמר אנא שמענא מלה.

אמר אימא ברי, טברקא פומך קלא דבוצינא להוי.

[p. 85] אמר אנא שמענא דהא לילה דינא דמלכותא איהו, ובכל אתר דינא הוא, והאי דקאמר *חצות* בגין דינקא בתרי גווני, בדינא ובחסד. ודאי פלגותא דינא הוא, דהא פלגותא אחרא נהירא אנפהא בסטרא דחסד. ועל דא *חצות לילה* כתיב.

קם רבי אבא ושוי ידוי ברישיה וברכיה. אמר ודאי חשיבנא דחכמתא לא אשתכח בר באינון זכאי דזכו בה. השתא חמינא דאפילו ינוקי בדרא דרבי שמעון זכאן לחכמתא. זכאה אנת רבי שמעון. ווי לדרא דאנת תסתלק מניה.

יתבו עד **[צג ע״א]** צפרא ואשתדלו באורייתא.

פתח ר׳ אבא ואמר (ישעיה ס׳:21) *ועמך כלם צדיקים לעולם ירשו ארץ נצר מטעי מעשה ידי להתפאר*. מלה דא הא הא אוקמוה חברייא. מאי טעמא כתיב *ועמך כלם צדיקים*, וכי כלהו ישראל צדיקי נינהו. והא כמה חייבין אית בהו בישראל, כמה חטאין וכמה רשיעין דעברין על פתגמי אורייתא. אלא הכי תנא ברזא דמתניתין, זכאין אינון ישראל דעבדין קרבנא דרעוא לקב״ה, דמקריבין בנייהו לתמניא יומין לקרבנא, וכד אתגזרו [p. 86] עאלין בהאי חולקא טבא דקב״ה דכתיב (משלי י׳:25) *וצדיק יסוד עולם*. כיון דעאלו בהאי חולקא ד*צדיק*, אקרון

© 2004, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

צדיקים, ודאי *כלם צדיקים*. וע״כ *לעולם ירשו ארץ*, דכתיב (תהלים קי״ח:19-20) *פתחו לי שערי צדק*, וכתיב *צדיקים יבאו בו*. אינון דאתגזרו אקרון *צדיקים*.

נצר מטעי, *נצר* מאינון נטיען דנטע קב״ה בגנתא דעדן, האי *ארץ* חד מנייהו, ועל כן אית להו לישראל חולקא לעלמא דאתי, וכתיב (שם ל״ז:29) *צדיקים ירשו ארץ*. (ישעיה ס׳:21) *לעולם ירשו ארץ*. מהו *לעולם*, כמה דאוקימנא במתניתנא דילן, והא אתמר האי מלה ביני חברייא.

ותאנא מאי קא חמא קרא דלא אקרי אברהם עד השתא. אלא הכי אוקימנא דעד השתא לא אתגזר, וכד אתגזר עייל בהאי ה׳ ושכינתא שריא ביה, וכדין אקרי *אברהם*. והיינו דכתיב (בראשית ב׳:4) *אלה תולדות השמים והארץ בהבראם*, ותאנא בה׳ בראם, ותאנא באברהם. [p. 87] מאי קא מיירי, אלא דא חסד ודא שכינתא, וכלא נחית כחדא ולא קשיא מלה, והאי והאי הוי.

א״ר יעקב לר׳ אבא האי ה׳ *דבהבראם* זעירא, וה׳ *דהליי׳* רברבא, מה בין האי להאי.

א״ל דא שמיטה ודא יובלא. ואית דמתני דכלא חד, דכד מנהרא מצדיק כדין קיימא באשלמותא וה׳ רברבא, דהא מתנהרא כדקא יאות, ולזמנין דלא קיימא באשלמותא וינקא מסטרא אחרא כדין ה״א זעירא. ובגין כך זמנין סיהרא [p. 88] קיימא באשלמותא וזמנין בפגימותא, ובאנפהא אשתכח ואשתמודע, וכלא שפיר, והאי והאי ברירא דמלה.

אמר רבי אבא זכאין אינון ישראל דקב״ה אתרעי בהון מכל שאר עמין ויהיב לון את קיימא דא. דכל מאן דאית ביה האי את, לא נחית לגיהנם אי איהו נטיר ליה כדקא יאות, דלא עייל ליה ברשותא אחרא ולא משקר בשמיה דמלכא. דכל מאן דמשקר בהאי כמאן דמשקר בשמיה דקב״ה דכתיב (הושע ה׳:7) *ביי׳ בגדו כי בנים זרים ילדו*.

תו אמר ר׳ אבא בזמנא דבר נש אפיק בריה לאעליה בהאי ברית, קרי קב״ה לפמליא דיליה ואמר חמו מאן בריה עבדית בעלמא. ביה שעתא אזדמן אליהו ז״ל וטאס עלמא בד׳ טאסין ואזדמן תמן. ועל דא תנינן דבעי בר נש לתקנא כרסייא אחרא ליקרא דיליה, והוא סליק ואסהיד קמי קב״ה.

ת״ח בקדמיתא כתיב (מלכים א׳ י״ט:9) *מה לך פה אליהו*, וכתיב *קנא קנאתי ליי׳ כי עזבו בריתך בני ישראל*. א״ל חייך בכל אתר [p. 89] ברית תזדמן, ופומא דאסהיד האי יסהיד דישראל קיימין האי קיימא. והא תנינן במה אתענש אליהו קמי קב״ה, על מה דאמר דלטורא על בנוי.

אדהכי הוה אתי נהורא דיומא והוו אמרי מלי דאורייתא. קמו למיזל. א״ל ההוא גברא במה דעסקיתו בהאי ליליא אשלימו.

© 2004, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

אמרי מאי הוא.

א״ל דתחמון למחר אנפוי דמארי קיימא, דהא דביתא בעאת בעותא דא מנייכו, וגזר קיימא דברא דאתייליד לי, למחר ליהוי הלולא דיליה.

[p. 90] א״ר אבא בעותא דמצוה, ולמחמי אפי שכינתא, ניתיב.

אוריכו כל ההוא יומא. **[צג ע״ב]** בההוא ליליא כנש ההוא גברא כל אינון רחימוי, וכל ההוא ליליא אשתדלו באורייתא ולא הוה מאן דנאים. אמר לון ההוא גברא במטו מנייכו, כל חד לימא מלה חדתא דאורייתא.

פתח חד ואמר (שופטים ה׳:2) *בפרוע פרעות בישראל בהתנדב עם ברכו יי׳*. מאי קא חמו דבורה וברק דפתחו בהאי קרא. אלא הכי תנינן לית עלמא מתקיימא אלא על האי ברית דכתיב (ירמיה ל״ג:25) *אם לא בריתי יומם ולילה חוקות שמים וארץ לא שמתי*, דהא שמיא וארעא על דא קיימין. בגין כך כל זמנא דישראל מקיימין האי ברית, נמוסי שמיא וארעא בקיומייהו, וכל זמנא דח״ו ישראל מבטלין האי ברית, שמיא וארעא לא מתקיימין וברכאן לא משתכחין בעלמא.

ת״ח לא שליטו שאר עמין על ישראל אלא כד בטילו מנייהו קיימא דא. ומה בטילו מנייהו, דלא אתפרען ולא אתגליין. ועל דא כתיב *ויעזבו בני ישראל את יי׳ וימכור* [p. 91] *אותם ביד סיסרא וגו׳*. *ויעזבו את יי׳* ממש. עד דאתת דבורה ואתנדבת לכל ישראל במלה דא, כדין אתכנעו שנאיהון תחותייהו. והיינו דתנינן אמר קב״ה ליהושע וכי ישראל אטימין אינון ולא אתפרעו ולא אתגלייא קיימא דילי, ואת בעי לאעלא להו לארעא ולאכנעא שנאיהון. (יהושע ה׳:2) *שוב מול את בני ישראל שנית*. ועד דאתפרעו ואתגלייא האי ברית, לא עאלו לארעא ולא אתכנעו שנאיהון. אוף הכא כיון דאתנדיבו ישראל בהאי את, אתכנעו שנאיהון תחותייהו וברכאן אתחזרו לעלמא, הה״ד *בפרוע פרעות בישראל בהתנדב עם ברכו יי׳*.

קם אחרא ופתח ואמר (שמות ד׳:24) *ויהי בדרך במלון ויפגשהו יי׳ ויבקש המיתו*. למאן, למשה. [p. 92] א״ל קב״ה וכי את אזיל לאפקא ית ישראל ולאכנעא מלכא רב ושליטא, ואת אשדית מנך קיימי, דברך לא אתגזר. מיד *ויבקש המיתו*.

תאנא נחת גבריאל בשלהובא דאשא לאוקדיה ואתרמיז חד חויא מתוקדא לשאפא ליה בגויה. אמאי חויא. א״ל קב״ה את אזיל לקטלא חויא רברבא ותקיפא, וברך לא אתגזר. מיד אתרמיז חד חויא לקטלא ליה. עד דחמת צפורה וגזרת לברה ואשתזיב, הה״ד *ותקח צפורה*

© 2004, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

צור. מהו *צור*, אלא אסוותא. ומאי אסוותא, דכתיב *ותכרות את ערלת בנה*, דנצנצא בה רוחא דקודשא.

קם אחרא ואמר (בראשית מ״ה:4) *ויאמר יוסף אל אחיו גשו נא אלי ויגשו ויאמר וגו׳*. וכי אמאי קרי להו, והא קריבין הוו גביה. אלא בשעתא דאמר *אני יוסף אחיכם*, תווהו דחמו ליה מלכו עלאה. אמר יוסף מלכו דא בגין דא רווחנא ליה, *גשו נא אלי*. *ויגשו*, דאחזי להו האי קיימא דמילה, אמר דא גרמת לי מלכו דא, בגין דנטרית ליה.

מכאן אוליפנא, מאן דנטיר להאי את קיימא, מלכו אתנטרת ליה. מנלן, מבעז דכתיב (רות ג:13) *חי יי׳ שכבי* [p. 93] *עד הבקר*, דהוה מקטרג ביה יצריה, עד דאומי אומאה ונטיר להאי ברית. בגין כך זכה דנפקו מניה מלכין שליטין על כל שאר מלכין, ומלכא משיחא דאתקרי בשמא דקב״ה.

פתח אידך ואמר כתיב (תהלים כ״ז:3) *אם תחנה עלי מחנה לא יירא לבי עם תקום עלי מלחמה בזאת אני בוטח*. הכי תאנא מהו *בזאת*, דא היא את קיימא דהיא זמינא תדיר לגבי בר נש ואתרמיזא לעילא, ובגיני כך אתמר *בזאת*, כמה דכתיב *זאת אות הברית*, *זאת בריתי*, וכלא בחד דרגא. ותאנא זה *וזאת* בחד דרגא אינון ולא מתפרשן.

[p. 94] ואי תימא אי הכי, הא שאר בני עלמא הכי. אמאי דוד בלחודוי ולא אחרא. אלא בגין דאחידא ביה ואתרמיזא ביה, והיא כתרא דמלכותא.

ת״ח בגין דהאי *זאת* לא נטר דוד מלכא כדקא חזי, מלכותא **[צד ע״א]** אתעדי מניה כל ההוא זמנא. והכי אוליפנא, האי *זאת* אתרמיזא במלכותא דלעילא ואתרמיזא בירושלם קרתא קדישא. בההוא שעתא דדוד עבר עלה נפק קלא ואמר דוד במה דאתקטרת תשתרי. לך טרדין מירושלם ומלכותא אתעדי מינך. והכי הוה, במה דעבר ביה איתפס. ומה דוד מלכא הכי, שאר בני עלמא על אחת כמה וכמה.

פתח אידך ואמר (תהלים צ״ד:17) *לולי יי׳ עזרתה לי כמעט שכנה דומה נפשי*. תאנא במה זכאן ישראל דלא נחתי לגיהנם כשאר עמין ולא אתמסרן בידוי דדומה. בהאי את. דהכי תאנא בשעתא דב״נ נפיק מעלמא כמה חבילין טהירין אתפקדן עמיה. זקפן וחמאן האי את דהוא קיימא דקודשא אתפרשן מניה, ולא אתייהיב בידוי דדומה לנחתא לגיהנם, דכל מאן דאתמסר בידוי נחית לגיהנם ודאי.

© 2004, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

[p. 95] ומהאי את דחלין עלאין ותתאין. דינין בישין לא שלטין ביה בב"נ אי איהו זכי לנטורי ליה להאי את, בגין דהוא אתאחיד בשמא דקב"ה. כיון דדוד *מלכא אתעדי* מניה מלכותא ואתטריד מירושלים, מיד דחיל דסבר דייחתון ליה לידוי דדומה וימות בההוא עלמא, עד דאתבשר ביה דכתיב (שמ"ב י"ב:13) *גם יי' העביר חטאתך לא תמות*. ביה שעתא פתח ואמר *לולי יי' עזרתה לי כמעט שכנה דומה נפשי*.

פתח אידך ואמר מאי האי דאמר דוד *והראני אותו ואת נוהו*. מאי *והראני אותו* ואח"כ *ואת נוהו*. מאן יכיל למחמי ליה לקב"ה. אלא הכי תנינן בההיא שעתא דאתגזר עליה ההוא עונשא, ודוד ידע דעל דלא נטר האי את כדקא יאות אתענש בהאי, דכלא כחדא אחידא וכלא אתרמיז בהאי את, ולא אקרי צדיק, הוה בעי בעותיה ואמר (שם ט"ו:25) *והראני אותו*. מאי *אותו*, דא את קיימא קדישא דדחילנא דאתאביד מנאי. מאי טעמא, דתרין אלין מלכותא וירושלם בהאי אחידא. ובגין כך תלי בבעותיה *אותו ואת נוהו*, דיתהדר מלכותא דהאי את לאתריה, וכלא חד מלה.

פתח אידך ואמר (איוב י"ט:26) *ומבשרי אחזה אלוה*. מאי *ומבשרי*, ומעצמי מבעי ליה. אלא *ומבשרי* ממש. ומאי היא, דכתיב (ירמיה י"א:15) *ובשר קדש יעברו מעליך*, [p. 96] וכתיב (בראשית י"ז:13) *והיתה בריתי בבשרכם*. דתניא בכל זמנא דאתרשים ב"נ בהאי רשומא קדישא דהאי את, מניה חמי לקב"ה ממש, ונשמתא קדישא אתאחד ביה. ואי לא זכי, דלא נטיר האי את, מה כתיב, (איוב ד':9) *מנשמת אלוה יאבדו*, דהא רשומא דקב"ה לא אתנטיר. ואי זכי ונטיר ליה, שכינתא לא אתפרש מניה. אימתי מתקיימא ביה, כד אתנסיב והאי את עייל באתריה. דתניא מ"ט ו' ה' אזלין כחדא. אלא חד דכר וחד נוקבא, אשתתפו כחדא ואקרי חד שמא. כדין חסד עלאה שרייא עלייהו. באן אתר שרייא, בסטרא דדכורא. ומאן חסד, אל דאתי ונפיק מחכמה עלאה ואתעטר בדכורא, ובגין כך אתבסמת נוקבא.

תו תנינן *אלוה* הכי הוא, אל נהירו דחכמתא, ו' דכר, ה' נוקבא, אשתתפו כחדא, *אלוה* אקרי. ונשמתא קדישא מהאי אתר אתאחדת וכלא תליא בהאי את, ועל דא כתיב *ומבשרי אחזה אלוה*, דהוא שלימותא דכלא, *מבשרי* ממש, מהאי את ממש. ועל דא זכאין אינון ישראל קדישין דאחידן ביה [p. 97] בקב"ה, זכאין אינון בעלמא דין ובעלמא דאתי. עלייהו כתיב (דברים ד':4) *ואתם הדבקים ביי' אלהיכם חיים כלכם היום*.

א"ר אבא ומה בכל כך אתון חכימין ואתון יתבין הכא.

© 2004, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

אמרו ליה אי <u>ציפרא ודרורא מאתרייהו אתעקרו</u> **[צד ע״ב]** לא ידעין לאן טאסן, הה״ד (משלי כ״ז:8) *כצפור נודדת מן קנה כן איש נודד ממקומו*. ואתרא דא זכי לן לאורייתא. <u>והא</u> אורחא דילן בכל ליליא <u>דפלגותא ניימין ופלגותא אורייתא</u>. וכד אנן קיימין בצפרא, ריחי חקלא ונהרי מיא נהרין לן אורייתא ואתיישבת בלבן.

ואתר דא הא דיינוה לעילא זמנא חדא, וכמה סרכי תריסין אסתלקו <u>בההוא</u> דינא על <u>עונשיה</u> דאורייתא. וכדין אתשדלותא דילן יממא וליליא באורייתא הוא, <u>ואתרא</u> קא מסייעא לן, ומאן דאתפרש מכאן כמאן דאתפרש מחיי עלמא.

זקיף ידוי רבי אבא ובריך לון. יתבו עד דנהר יממא. בתר דנהר יממא אמרו לאינון דרדקי דקמייהו, פוקו <u>וחמו</u>, וכל חד לימא מלה <u>חדתא</u> להאי גברא רבא.

נפקו וחמו <u>דהא נהר</u> יממא. אמר חד מנייהו זמין האי יומא אשא מלעילא.

אמר אחרא <u>ובחד</u> ביתא.

אמר אחרא חד סבא הכא דזמין האי יומא לאתוקדא בנורא דא.

א״ר אבא רחמנא לישזבן. תווה ולא יכיל למללא. אמר קוטרא דהורמנא בארעא אתפסת.

[p. 98] וכך הוה, דההוא יומא חמו חברייא אפי שכינתא ואסתחרו באשא. ור׳ אבא אתלהיטו אנפוי <u>בנורא</u> מחדוותא דאורייתא.

תאנא כל ההוא יומא לא נפקו כלהו מביתא, וביתא אתקטר בקיטרא, והוו חדתאן מלי בגווייהו כאלו <u>מקבלין</u> ההוא יומא אורייתא מטורא דסיני. בתר דאסתלקו לא הוו ידעי אי הוא יממא ואי <u>הוא</u> ליליא.

אמר ר׳ אבא בעוד דאנן קיימין לימא כל חד מינן <u>מלה</u> דחכמתא <u>לקשרא</u> טיבו למריה דביתא, מריה דהלולא.

פתח חד ואמר (תהלים ס״ה:5) *אשרי תבחר ותקרב ישכון חצריך*, <u>*נשבעה בטוב ביתך קדוש היכלך*</u>. בקדמיתא *חצריך*, לבתר *ביתך*, ולבתר *היכלך*. דא <u>לגו</u> מן דא, ודא <u>לעילא</u> מן דא.

ישכון חצריך בקדמיתא, כד״א (ישעיה ד׳:3) *והיה הנשאר בציון והנותר בירושלם קדוש יאמר לו*.

[p. 99] *נשבעה בטוב ביתך* לבתר, כד״א (משלי כ״ד:3) *בחכמה יבנה בית*. *החכמה יבנה בית* לא כתיב, דאי כתיב הכי, <u>משמע</u> *דחכמה בית* אקרי, אלא <u>לא כתיב אלא</u> *בחכמה יבנה בית*, היינו דכתיב (בראשית ב׳:10) *ונהר יוצא מעדן להשקות את <u>הגן</u>*.

© 2004, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

קדוש היכלך לבתר, דא הוא שלימו דכלא, דהכי תנינן מהו היכל, כלומר ה׳ י׳ כל, האי והאי, וכלא אשתלים כחדא.

רישא דקרא מה מוכח דכתיב *אשרי תבחר ותקרב ישכון חצריך*. האי מאן דאקריב בריה לקרבנא קמי קב״ה, ורעוא דקב״ה בההוא קרבנא ואתרעי ביה וקריב ליה, דשוי מדוריה בתרין אדרין ואחיד להאי ולהאי, דאינון תרין אתקשרו כחדא דכתיב *ישכון חצריך*, *חצריך* ודאי, תרי.

בגיני כך חסידי קדמאי סבאן דהכא, כד מקריבין בנייהו לקרבנא דא, פתחי ואמרי *אשרי תבחר ותקרב ישכון חצריך*. אינון דקיימי עליה אמרי *נשבעה בטוב ביתך קדוש היכלך*. לבתר מברך אשר קב״ו להכניסו בבריתו של אברהם אבינו. אינון דקיימי עליה אמרי כשם שהכנסתו לברית וכו׳.

[p. 100] ותנינן בקדמיתא לבעי ב״נ רחמין עליה, ולבתר על אחרא, דכתיב (ויקרא ט״ז:17) *וכפר בעדו ובעד ביתו ובעד כל קהל ישראל*. *וכפר בעדו* בקדמיתא, ולבתר *ובעד כל קהל ישראל*. ואנן אורחא דא נקטינן והכי שפיר לקמאן.

אמר ר׳ אבא ודאי כך הוא ויאות מלה, ומאן דלא אמר הכי אפיק גרמיה מעשרה חופות דזמין קב״ה למעבד לצדיקיא לעלמא דאתי, וכלהו מתקשרן בהאי, ובגיני כך עשרה מלי דמהימנותא אית בהאי קרא, *אשרי תבחר ותקרב וגו׳*. וכל מלה ומלה חד חופה אתעביד מניה. זכאה חולקכון בעלמא דין ובעלמא דאתי, דהא אורייתא מתקשרא בלבייכו כאילו קיימתון **[צה ע״א]** בגופייכו בטורא דסיני בשעתא דאתיהיבת אורייתא לישראל.

פתח אידך ואמר (שמות כ׳:21) *מזבח אדמה תעשה לי וזבחת עליו את עולותיך ואת שלמיך את צאנך ואת בקרך, בכל המקום* [p. 101] *אשר אזכיר את שמי אבא אליך וברכתיך*. תאנא כל מאן דקריב בריה לקרבנא דא, כאילו אקריב כל קרבנין דעלמא לקמיה דקב״ה, וכאילו בני מדבחא שלימתא קמיה. בגיני כך בעי לסדרא מדבחא במאנא חד מלייא ארעא, למגזר עליה האי קיימא קדישא, ואתחשיב קמי קב״ה כאילו אדבח עליה עלוון וקרבנין עאנא ותורי, וניחא ליה יתיר מכלהו דכתיב *וזבחת עליו את עולותיך ואת שלמיך את צאנך ואת בקרך. בכל המקום אשר אזכיר את שמי אבא אליך וברכתיך*. מהו *אזכיר את שמי*. דא מילה דכתיב בה (תהלים כ״ה:14) *סוד יי׳ ליראיו ובריתו להודיעם*.

האי *מזבח אדמה* ודאי כמה דאמינא. בתריה מה כתיב, *ואם מזבח אבנים תעשה לי*. רמז לגיורא כד אתגייר דאיהו מעם קשי קדל, קשי לבא, האי אקרי *מזבח אבנים*.

לא תבנה אתהן גזית. מאי הוא. דבעי לאעלא ליה בפולחנא דקב״ה, בגין דינשי פולחניה אחרא דעבד עד הכא ויעדי מניה ההוא קשיו דלבא. ואי אתגזר ולא אעדי מניה ההוא קשיו,

© 2004, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

למיעל בפולחנא קדישא, הרי הוא כהאי פסילא דאבנא דגזרי ליה מהאי גיסא ומהא גיסא ואשתאר אבנא כדבקדמיתא. בגין כך [p. 102] *לא תבנה אתהן גזית*, דאשתאר בקשיותיה, דאי אשתאר הכי, *כי חרבך הנפת עליה ותחלליה*, כלומר ההוא גזירו דאתגזר לא מהניא ליה.

בגיני כך זכאה חולקיה דמאן דאקריב האי קרבנא בחדוותא קמי קב״ה, ובעי למחדי בהאי חולקא כל יומא דכתיב (שם ה׳:12) *וישמחו כל חוסי בך לעולם ירננו ותסך עלימו ויעלצו בך אוהבי שמך*.

פתח אידך ואמר *ויהי אברם בן תשעים שנה ותשע שנים וירא יי׳ אל אברם ויאמר אליו אני אל שדי התהלך לפני והיה תמים*. האי קרא אית לעיינא ביה, *ויהי אברם בן תשעים שנה ותשע שנים*, האי קושיא בכמה אורחין. וכי עד השתא לא אתגלי ליה קב״ה, אלא האידנא כד מטא להני יומין *וירא יי׳ אל אברם* ולא קודם. והלא כתיב *ויאמר יי׳ אל אברם*, *ויי׳ אמר אל אברם*, *ויאמר לאברם ידוע תדע*. והאידנא מני יומוי, וכד מני להו כתיב *וירא יי׳ אל אברם*, אשתמע דעד השתא לא אתגלי עלוי. ועוד דכתיב *בן תשעים שנה ותשע שנים*, בקדמיתא *שנה* ולבסוף *שנים*.

אלא הכי תאנא, כל אינון יומין לא כתיב *וירא*. מ״ט, אלא כמה דהוה אטים וסתים, כך קב״ה לא אתגלי עליה כדקחזי. האידנא אתגלי עליה וכתיב *וירא*. [p. 103] מ״ט, משום דבעא לגלי ביה הא את כתרא קדישא, ועוד דבעא קב״ה לאפקא מניה זרעא קדישא, וקדישא לא להוי אי הוה אטים בשרא. אלא אמר השתא דהוא *בן תשעים שנה ותשע שנים* וזמן קריב הוא דינפוק זרעא קדישא, להוי הוא קדישא בקדמיתא ולבתר ינפוק מניה זרעא קדישא. בגין כך מני יומוי בהאי ולא בכל הני זמני קדמיתא.

תו *תשעים שנה*, דכל יומוי קדמאי לא הוו *שנים* אלא כחד *שנה*, דלא הוו יומוי יומין. השתא דמטא להאי, *שנים* אינון ולא *שנה*.

ויאמר אליו אני אל שדי. מאי משמע דעד השתא לא קאמר *אני אל שדי*. אלא הכי תאנא, עבד קב״ה כתרין תתאין דלא קדישין לתתא, וכל אינון דלא אתגזרו יסתאבון בהון ורשימין בהון. ומאי רשומא דבהון, דאתחזי בהו ש״ין דל״ת ולא יתיר, ובגין כך יסתאבון בהו ואתדבקן בהו. בתר דאתגזרו נפקין מאלין ועאלין בגדפוי דשכינתא ואתגליא בהו יו״ד רשימא קדישא, את קיימא שלים, **[צה ע״ב]** ואתרשים בהו שד״י ואשתלים בקיומא שלים. ועל דא כתיב בהאי *אני אל שדי, התהלך לפני* [p. 104] *והיה תמים*, שלים. דהשתא את חסרא ברשימא דשי״ן דל״ת, גזר גרמך והוי שלים ברשימא דשד״י.

© 2004, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

ומאן דאיהו ברשומא דא אתחזי לאתברכא בשמא דא דכתיב (בראשית כ״ח:3) *ואל שדי יברך אותך*. מהו *ואל שדי*, ההוא דברכאן נפקן מניה, ההוא דשליט על כל כתרין תתאין, וכלא מדחלתיה אסתימן ומזדעזעין. בג״כ מאן דאתגזר, כל אינון דלא קדישין אתרחקן מניה ולא שלטין ביה. ולא עוד אלא דלא נחית לגיהנם דכתיב (ישעיה ס׳:21) *ועמך כלם צדיקים לעולם ירשו ארץ*. כל אינון דאתגזרו אקרון *צדיקים*, ובגין כך *לעולם ירשו ארץ*, דלא ירית האי *ארץ* אלא ההוא דאקרי *צדיק*. אוף הכא *ועמך כלם צדיקים לעולם ירשו ארץ*.

א״ר אבא זכאין אתון בעלמא דין ובעלמא דאתי. זכאה חולקי דאתינא למשמע מלין אלין מפומיכון, כלכו קדישין, כלכו בני מלכא קדישא, עלייכו כתיב (שם מ״ד:5) *זה יאמר ליי׳ אני וזה יקרא בשם יעקב וזה יכתוב ידו ליי׳ ובשם ישראל יכנה*. כל חד וחד מנכון אחיד ואתקשר במלכא קדישא עלאה, ואתון רברבין ממנן תריסין מההוא ארץ דאקרי ארץ החיים דרברבנוהי אכלין ממנא דטלא קדישא.

פתח ואמר (קהלת י׳:17) *אשריך ארץ שמלכך בן חורין ושריך בעת יאכלו*. וכתיב *אי לך ארץ שמלכך נער ושריך בבקר יאכלו*. [p. 105] הני קראי קשיין אהדדי, ולא קשיין. האי דכתיב *אשריך ארץ*, דא ארץ דלעילא דשלטא על כל אינון חיין דלעילא ובגין כך אקרי ארץ החיים. עלה כתיב (דברים י״א:12) *ארץ אשר יי׳ אלהיך דורש אותה*, וכתיב *ארץ אשר לא במסכנות תאכל בה לחם לא תחסר כל בה*, *לא תחסר כל בה* דייקא. וכל כך למה, משום *דמלכך בן חורין*, דא קב״ה, כד״א (שמות ד׳:22) *בני בכורי ישראל*.

בן חורין. מהו *בן חורין*, כד״א (ויקרא כ״ה:12) *יובל היא קדש תהיה לכם*, וכתיב *וקראתם דרור בארץ*. דהא כל חירו מיובלא קא אתי, בג״כ *בן חורין*.

ואי תימא *בן חורין*, ולא כתיב *בן* חירות. הכי הוא ודאי, *בן* חירות מיבעי ליה. אלא במתניתא סתימאה דילן תנינן, כד מתחברן י׳ בה׳ כדין כתיב (בראשית ב׳:10) *ונהר יוצא מדן להשקות את הגן*. [p. 106] ולא תימא כד מתחברן אלא מתחברן ודאי. ובגין כך *בן חורין* כתיב, ועל דא *אשריך ארץ שמלכך בן חורין ושריך בעת יאכלו*, בחדוותא בשלימו ברעוא.

אי לך ארץ שמלכך נער, האי דלתתא, דתניא כל שאר ארצות דשאר עמין אתיהיבו לרברבין תריסין דממנן עלייהו, ועילא מכלהו ההוא דכתיב ביה (תהלים ל״ז:25) *נער הייתי גם זקנתי*, ותאנא האי קרא שרו של עולם אמרו. ועל דא כתיב *אי לך ארץ שמלכך נער*, ווי לעלמא דמסטרא דא ינקא. וכד ישראל בגלותא ינקין כמאן דיניק מרשותא אחרא.

[p. 107] *ושריך בבקר יאכלו*, ולא בכל יומא. *בבקר*, ולא בזמנא אחרא דיומא. דתניא בשעתא דחמה זורחת ואתיין וסגדין ליה לשמשא, רוגזא תלי בעלמא. בשעתא דמנחה רוגזא תלייא בעלמא. מאן גרים האי, משום *דמלכך נער*, ההוא דאקרי *נער*.

© 2004, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

ואתון זכאי קשוט, קדישי עליונין, בני מלכא קדישא, לא ינקין מהאי סטרא אלא מההוא אתר קדישא דלעילא. עלייכו כתיב (דברים ד׳:4) *ואתם הדבקים ביי׳ אלהיכם חיים כלכם היום*.

<u>ר׳ אבא פתח</u> ואמר (ישעיה ה׳:1-2) *אשירה נא לידידי שירת דודי לכרמו, <u>כרם היה לידידי בקרן בן שמן, ויעזקהו ויסקלהו ויטעהו שורק ויבן מגדל בתוכו וגם יקב חצב בו ויקו לעשות ענבים ויעש באושים</u>*. הני קראי אית לאסתכלא בהו. אמאי כתיב *שירה*, תוכחה מבעי ליה. *לידידי*, *לדודי* מבעי ליה, כמה דכתיב *שירת דודי*. *כרם היה לידידי בקרן בן שמן*.

אסתכלנא בכל אורייתא ולא אשכחנא אתרא דאקרי **[צו ע״א]** *קרן <u>בן</u> שמן*.

[p. 108] אלא הני קראי הא אוקמוה חברייא בכמה גוונין, וכלהו שפיר והכי הוא. אבל *אשירה נא לידידי*, דא יצחק דהוה ידיד, ואקרי ידיד עד לא יפוק לעלמא. אמאי ידיד, דתנינן רחימו סגי הוה ליה לקב״ה ביה, דלא אתעביד עד <u>דאתגזר</u> אברהם אבוה ואקרי שלים ואתוסף ליה ה״א לאשלמותא, וכן לשרה האי ה״א אתיהיבת לה.

הכא אית לאסתכלא, ה״א לשרה שפיר, אבל לאברהם אמאי ה״א ולא יו״ד, יו״ד מבעי ליה דהא הוא דכר הוה. אלא רזא עלאה <u>הוא דהוה</u> סתים בגוון, אברהם סליק לעילא ונטיל רזא מה״א עלאה דאיהו עלמא דדכורא. ה״א עלאה וה״א תתאה, האי תליא בדכורא והאי <u>נוקבא</u> ודאי. ובגין כך אברהם סליק בה״א <u>דלעילא</u> ושרה <u>נחתת</u> בה״א דלתתא, <u>דכתיב</u> *כה יהיה זרעך*, <u>ותניא</u> *זרעך*, *זרעך* ממש, דהוה שארי למיעל בהאי קיים, ומאן דשארי למיעל בהאי קיים עאל. ובגיני כך גיורא דאתגזר גר צדק אקרי, בגין דלא אתא מגזעא קדישא [p. 109] דאתגזרו. ועל דא מאן דעאל בהאי, שמיה כהאי, אברהם. בגין כך <u>כתיב</u> *כה יהיה זרעך*, *זרעך* ממש. ואתמסר ליה ה״א, ואי לאו דאתמסר ה״א לשרה הוה ליה לאברהם לאוליד לתתא כמה דהאי כ״ה אולידת לתתא. בתר דאתמסרת ה״א לשרה אתחברו תרין ההי״ן כחדא ואולידו לעילא, ומאי דנפק מנייהו הוא יו״ד, בגיני כך יו״ד את רישא דיצחק, דכר. מכאן שארי דכורא לאתפשטא, ועל דא כתיב (בראשית כ״א:12) *כי ביצחק יקרא לך זרע*, *ביצחק* ולא בך. יצחק אוליד לעילא דכתיב (מיכה ז׳:20) *תתן אמת ליעקב*. יעקב אשלים כלא.

ואי תימא וכי אברהם בהאי אתאחיד ולא יתיר, והא כתיב *חסד לאברהם*. אלא [p. 110] חולקא דיליה כך הוא, בגין <u>דעבד</u> חסד עם בני עלמא, אבל לאולדא, הכא אחיד ומהכא <u>שארי</u>. ועל דא לא אתגזר אברהם אלא בן תשעים <u>ותשע</u>, ורזא דמלה הא אתיידע ואוקימנא במתניתא דילן.

© 2004, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

ובגין כך יצחק דינא קשיא נפק לאחדא לחולקיה, ולאולדא חסד אקרי. ועל דא יעקב אשלים כלא מהאי סטרא ומהאי סטרא. מסטרא דאחידו אברהם ויצחק לחולקיהון לעילא הוא שלימותא, מסטרא דאתיהיב להו לאולדא מתתא לעילא הוא שלימותא. ועל דא כתיב (ישעיה מ״ט:3) *ישראל אשר בך אתפאר*, ביה אתאחידו גוונין מעילא ומתתא.

ועל דא כתיב הכא שירה דכתיב (שם ה׳:1) *אשירה נא לידידי*, שירה ודאי, דהא אקרי לאולדא דכר, דהאי אקרי עד לא יפוק לעלמא.

ואית דאמרי דא, *אשירה נא לידידי*, דא אברהם, כד״א (ירמיה י״א:15) *מה לידידי בביתי*. ואברהם ירית ירותא דאחסנת חולקא דא, אבל על מה דאמינא דדא יצחק הכי הוא.

שירת דודי, דא קב״ה דאקרי *דודי* דכתיב (שיר ה׳:16,10) *זה דודי*, *דודי צח ואדום*.

[p. 111] *ידידי* אחיד ב*דודי*, דכר, ומניה אתנטע כרם דכתיב *כרם היה לידידי בקרן בן שמן*.

מאי *בקרן בן שמן*, אלא במאי דנפיק האי *כרם* ובמאי אתנטע. חזר ואמר *בקרן*. מאי *קרן*, דכתיב (יהושע ו׳:5) *בקרן היובל*, *בקרן היובל* שארי. והאי *קרן* אתאחיד בההוא דכר דאקרי *בן שמן*. מהו *בן שמן*, כד״א *בן חורין*, ותרווייהו חד מלה. שמן דמתמן נגיד משחא ורבו לאדלקא בוצינין, ובגין כך *בן שמן* ודאי. *שמן* ורבו נגיד ונפיק ואדליק בוצינין, עד דנטיל ליה וכניש ליה האי *קרן*, ודא אקרי *קרן היובל*. בגיני כך לית משיחותא דמלכותא אלא בקרן, ועל דא אתמשך מלכותא דדוד, דאתמשח בקרן ואתאחיד ביה.

ויעזקהו ויסקלהו, כהאי עזקא דאסתחר לכל סטרין. **[צו ע״ב]** *ויסקלהו*, דאעדי מניה ומחולקיה כל אינון רברבין, כל אינון תריסין, כל אינון כתרין תתאין, [p. 112] והוא נסיב ליה להאי *כרם* לחולקיה דכתיב (דברים ל״ב:9) *כי חלק יי׳ עמו יעקב חבל נחלתו*.

ויטעהו שורק, כד״א (ירמיה ב׳:21) *ואנכי נטעתיך שורק כלה זרע אמת*, *כלה בה״א*. מכאן שארי אברהם לאולדא לעילא, ומהאי נפק *זרע אמת*, *כלה זרע אמת* ודאי, היינו דכתיב *כה יהיה זרעך*, וכלא חד מלה. זכאה חולקהון דישראל דירתו ירותא קדישא דא.

סופיה דקרא (ישעיה ה׳:2) *ויבן מגדל בתוכו*. מהו *מגדל*, כד״א (משלי י״ח:10) *מגדל עז שם יי׳ בו ירוץ צדיק ונשגב*, *בו ירוץ צדיק* ודאי.

וגם יקב חצב בו. דא תרעא ד*צדק*, כד״א (תהלים קי״ח:19) *פתחו לי שערי צדק*. מאי משמע, דכל בר ישראל דאתגזר עייל בתרווייהו וזכי לתרווייהו. ומאן דקריב בריה לקרבנא דא עייל ליה בשמא קדישא, ועל דא [p. 113] מתקיימין שמיא וארעא דכתיב (ירמיה ל״ג:25) *אם לא בריתי יומם ולילה חקות שמים וארץ לא שמתי*.

והא מריה דהלולא דא זכה לכלא, למחזי קב״ה אנפין באנפין בהאי יומא. זכאה חולקנא דזכינא להאי יומא, וזכאה חולקך עמנא. והאי ברא דאתייליד לך קרינא עליה (ישעיה

© 2004, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

מ״ג: 7) *כל הנקרא בשמי ולכבודי בראתיו יצרתיו אף עשיתיו*, וכתיב (שם נ״ד: 13) *וכל בניך למודי יי׳ ורב שלום בניך*.

אוזפוה לרבי אבא תלת מילין. אמרו ליה האי מריה דהלולא אושפיזך זכה לכולי האי בגין דקיים קיומא דמצוה.

אמר מאי היא.

אמר ההוא גברא דביתאי אתת אחי הוות, ומית בלא בנין, ונסיבנא לה. ודא הוא ברא קדמאה דהוה לי מנה, וקרינא ליה בשמא דאחי דאתפטר.

א״ל מכאן ולהלאה קרי ליה אידי, והיינו אידי בר יעקב.

[p. 114] בריך לון ר׳ אבא ואזיל לארחיה.

כד אתא סדר מלין קמיה דר׳ אלעזר, ודחיל למימר לר׳ שמעון. יומא חד הוה קמיה דר׳ שמעון, וא״ר שמעון מאי דכתיב *ויפול אברם על פניו וידבר אתו אלהים לאמר אני הנה בריתי אתך*. משמע דעד דלא אתגזר הוה נפיל על אנפוי ומליל עמיה, בתר דאתגזר קאים בקיומיה ולא דחיל. *אני הנה בריתי אתך*, דאשכח גרמיה גזיר.

אמר ליה ר׳ אבא אי ניחא קמיה דמר, לימא קמיה מאינון מלי מעלייתא דשמענא בהאי.

אמר ליה אימא.

אמר ליה דחילנא דלא יתענשו על ידאי.

אמר ליה ח״ו (תהלים קי״ב: 7) *משמועה רעה לא יירא נכון לבו בטוח ביי׳*.

סח ליה עובדא וסדר קמיה כל אינון מלין.

[p. 115] אמר ליה וכי כל הני מלי מעלייתא הוו טמירין גבך ולא אמרת להו. גוזרנא דכל תלתין יומין אלין תלעי ותנשי. ולא כתיב (משלי ג׳: 27) *אל תמנע טוב מבעליו בהיות לאל ידך לעשות*. וכך הוה. אמר גוזרנא דבאורייתא דא יגלון לבבל ויגלון בכל בני חברייא.

חלש דעתיה דרבי אבא. יומא חד חמא ליה ר׳ שמעון, אמר ליה טופסרא דלבך באנפך שכיח.

אמר ליה לא על דידי הוא אלא על דידהו.

אמר ליה ח״ו דאתענשו אלא בגין דמלין אתגליין בינייהו כל כך, וכד יגלון ביני חברייא ילפון אינון אורחי ואתכסיין מלין בגווייהו. דהא מלין לא אתגליין אלא ביננא, דהא קב״ה אסתכם עמנא דעל ידנא אתגליין מלין.

אמר רבי יוסי (ישעיה נ״ח: 8) *אז יבקע כשחר אורך וגו׳*. זמין קב״ה לאכרזא על בנוי ויימא *אז יבקע כשחר אורך וארוכתך מהרה תצמח והלך לפניך צדקך כבוד יי׳ יאספך*.

© 2004, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

פרשת וירא

[p. 116] **[צז ע״א]** רבי חייא פתח (שיר ב׳:12) *הנצנים נראו בארץ עת הזמיר הגיע וקול התור נשמע בארצנו*. *הנצנים נראו בארץ*. כד ברא קב״ה עלמא יהב בארעא כל חילא דאתחזי לה. וכלא הוה בארעא ולא אפיקת איבין לעלמא עד דאתא אדם. כיון דאתא אדם כלא אתחזי לעלמא, וארעא גליאת איבהא וחילהא דאתפקדו בה.

כגוונא דא שמים לא יהבו חילין לארעא עד דאתא אדם. הה״ד (בראשית ב׳:5) *וכל שיח השדה טרם יהיה בארץ וכל עשב השדה טרם יצמח כי לא המטיר יי׳ אלהים על הארץ ואדם אין לעבוד את האדמה*. אתטמרו כל תולדין ולא אתגלון, ושמיא אתעכבו דלא אמטירו על ארעא, בגין ד*אדם אין*, דלא אשתכח ולא אתברי וכלא אתעכב בגיניה. כיון דאתחזי אדם, מיד *הנצנים נראו בארץ* וכל חיילין דאתטמרו ואתיהיבו בה.

עת הזמיר הגיע, דאתתקן תקונא דתושבחן לזמרא קמי קב״ה, מה דלא אשתכח כד לא אתברי אדם.

[p. 117] *וקול התור נשמע בארצנו*. דהא מלה דקב״ה לא **[צז ע״ב]** אשתכח בעלמא עד דאתברי אדם. כיון דאשתכח אדם כלא אשתכח. בתר דחטא כלא אסתלק מעלמא ואתלטיא ארעא, הה״ד (בראשית ג׳:17) *ארורה האדמה בעבורך וגו׳*, וכתיב *כי תעבוד את האדמה לא תוסף תת כחה לך וגו׳*, וכתיב *וקוץ ודרדר תצמיח לך*.

אתא נח ותקין קרדומין ופצירי בעלמא. ולבתר *וישת מן היין וישכר*. אתו בני עלמא וחבו קמיה דקב״ה, ואסתלקו חילין דארעא כמלקדמין, והוו קיימי עד דאתא אברהם.

כיון דאתא אברהם לעלמא, מיד *הנצנים נראו בארץ*, אתתקנו ואתגלו כל חילין דארעא.

עת הזמיר הגיע, בשעתא דאמר ליה קב״ה דיתגזר. כיון דמטא ההוא זמנא דברית אשתכח ביה באברהם דאתגזר, כדין אתקיים כל האי קרא ואתקיים עלמא [p. 118] ומלה דקב״ה הוה באתגלייא ביה, הה״ד *וירא אליו יי׳*.

רבי אלעזר פתח האי קרא בשעתא דאתגזר אברהם. דעד לא אתגזר לא הוה מליל עמיה אלא מגו דרגא תתאה, ודרגין עלאין לא הוו קיימי על ההיא דרגא. כיון דאתגזר, מיד *הנצנים נראו בארץ*, אלין דרגין תתאין דאפיקת ואתקינת האי דרגא תתאה.

עת הזמיר הגיע, אלין ענפוי דערלה.

וקול התור נשמע בארצנו, דא *קול* דנפיק מגו **[צח ע״א]** ההוא פנימאה דכלא, וההוא *קול נשמע*, ודא *קול* דגזר מלה למללא ועביד לה שלימו.

© 2004, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

ת״ח דעד לא אתגזר אברהם לא הוה עליה אלא האי דרגא כדאמרן. כיון דאתגזר מה כתיב, [p. 119] *וירא אליו יי׳*. למאן, דהא לא כתיב *וירא יי׳ אל אברם*. דאי *לאברם*, מאי שבחא הכא יתיר מבקדמיתא עד לא אתגזר דכתיב *וירא יי׳ אל אברם*. אלא רזא סתימא איהו, *וירא אליו יי׳*, לההוא דרגא דמליל עמיה, מה דלא הוה מקדמת דנא עד לא אתגזר. והשתא אתגלי קול ואתחבר בדבור כד מליל עמיה.

והוא יושב פתח האהל. *והוא*, ולא גלי מאן. אלא גלי הכא חכמתא דכלהו דרגין דשארו על האי דרגא תתאה בתר דאתגזר אברהם.

ת״ח *וירא אליו יי׳*, דא הוא רזא דקול דאשתמע דאתחבר בדבור ואתגלי ביה.

והוא יושב פתח האהל, דא עלמא עלאה דקאים לאנהרא עליה.

כחום היום, דהא אתנהיר ימינא, דרגא דאברהם אתדבק ביה.

ד״א *כחום היום*, בשעתא דאתקריב דרגא לדרגא בתיאובתא דדא לקבל דא. **[צח ע״ב]**

וירא אליו. אמר רבי אבא עד לא אתגזר הוה אטים, כיון דאתגזר אתגלי כלא ושרא עליה שכינתא בשלימו כדקא יאות.

[p. 120] תא חזי *והוא יושב פתח האהל*. *והוא*, דא עלמא עלאה דשרי על האי עלמא תתאה. אימתי, *כחום היום*, בזמנא דתיאובתא דחד צדיק דשארי ביה עמיה.

מיד *וישא עיניו וירא והנה שלשה אנשים נצבים עליו*. מאן אנון *שלשה אנשים*. אלין אברהם יצחק ויעקב דקיימי עליה דהאי דרגא ומנייהו **[צט ע״א]** יניק ואתזן.

כדין *וירא וירץ לקראתם*, דתיאובתא דהאי דרגא תתאה לאתחברא בהו וחדוותא דיליה לאתמשכא אבתרייהו.

וישתחו ארצה, לאתקנא כרסייא לגבייהו.

ת״ח עבד קב״ה לדוד מלכא חד סמכא מכרסייא עלאה כאבהן. ואע״ג דאיהו כרסייא לגבייהו, אבל בזמנא דאתחבר בהו איהו חד סמכא לאתתקנא בכרסייא עלאה. ובגין כך נטל מלכותא בחברון דוד מלכא שבע שנין, לאתחברא בהו והא אתמר.

ר׳ אבא פתח ואמר (תהלים כ״ד:3) *מי יעלה בהר יי׳ ומי יקום במקום קדשו*. ת״ח כל אינון בני [p. 121] עלמא לא חמאן על מה קיימי בעלמא, ויומין אזלין וסלקין וקיימי קמי קב״ה, כל אינון יומין דבני נשא קיימין בהו בהאי עלמא, דהא כלהו אתבריאו וכלהו קיימי לעילא. ומנלן דאתבריאו, דכתיב (שם קל״ט:16) *ימים יוצרו*. וכד מטאן יומין לאסתלקא מהאי עלמא, כלהו קריבין קמי מלכא עלאה, הה״ד (מלכים א׳ ב׳:1) *ויקרבו ימי דוד למות*, (בראשית מ״ז:29) *ויקרבו ימי ישראל למות*.

© 2004, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

בגין כך ב״נ כד איהו בהאי עלמא לא אשגח ולא אסתכל על מה קאים, אלא כל יומא ויומא חשיב כאילו הוא אזיל ברקנייא. דהא כד נשמתא נפקת מהאי עלמא לא ידיע לאן אורחא סלקין לה, דהא אורחא לסלקא לעילא לאתר דנהירו דנשמתין עלאין נהרין לא **[צט ע״ב]** אתיהיב לכלהון נשמתין. דהא כגוונא דאיהו אמשיך עליה בהאי עלמא, הכי אתמשך לבתר דנפיק מניה.

ת״ח אי ב״נ אתמשיך בתר קב״ה ותיאובתא דיליה אבתריה בהאי עלמא, לבתר כד נפיק מניה איהו אתמשיך אבתריה ויהבין ליה אורח לאסתלקא לעילא בתר ההוא משיכו דאתמשיך ברעותא כל יומא בהאי עלמא.

א״ר אבא יומא חד אערענא בחד מתא מאינון דהוו מן בני קדם, ואמרו לי מההיא חכמתא דהוו ידעין מיומי קדמאי. והוו אשכחן ספרין דחכמתא דלהון, [p. 122] וקריבו לי חד ספרא והוה כתיב ביה דהא כגוונא דרעותא דב״נ איכוון ליה בהאי עלמא, הכי אמשיך עליה רוחא מלעילא כגוונא דההוא רעותא דאתדבק ביה. אי רעותיה איכוין במלה עלאה, איהו אמשיך לההיא מלה מלעילא לתתא לגביה. ואי רעותיה לאתדבקא בסטרא אחרא ואיכוין ביה, איהו אמשיך ליה מלעילא לתתא לגביה.

והוו אמרי דעקרא דמלתא תלייא במלין ובעובדא וברעותא לאתדבקא, ובדא אתמשך מעילא לתתא ההוא סטרא דאתדבק בה.

ואשכחנא ביה כל אינון עובדין ופולחנין דככביא ומזלי ומלין דאצטריכן, והיאך רעותא לאתכוונא בהו בגין **[ק ע״א]** לאמשכא לון לגבייהו.

כגוונא דא מאן דבעי לאתדבקא לעילא ברוח קודשא, דהא בעובדא ובמלין וברעותא דלבא לאתכוונא בההיא מלה תלייא מלתא לאמשכא ליה לגביה מעילא לתתא ולאתדבקא בההיא מלה.

והוו אמרי כמה דבר נש אתמשך בהאי עלמא, הכי נמי משכין ליה כד נפיק מהאי עלמא. ובמה דאתדבק בהאי עלמא ואתמשך אבתריה, הכי אתדבק בההוא עלמא, אי בקודשא בקודשא ואי במסאבא במסאבא.

אי בקודשא, משכין ליה לגבי ההוא סטר ואתדבק ביה לעילא, ואתעביד ממנא שמשא לשמשא קמי קב״ה בין אינון שאר מלאכין. כמה דהכי אתדבק לעילא וקאים בין אינון קדישין דכתיב (זכריה ג׳:7) *ונתתי לך מהלכים בין העומדים האלה*.

הכי נמי כגוונא דא, אי במסאבא, משכין ליה לההוא סטר ואתעביד כחד מנייהו לאתדבקא בהו. ואינון אקרון נזקי בני נשא, ובההוא שעתא דנפיק מהאי עלמא נטלין ליה ושאבין ליה [p. 123] בגיהנם, בההוא אתר דדייני לון לבני מסאבא דסאיבו גרמייהו ורוחייהו. ולבתר אתדבק בהו ואיהו נזקא כחד מאינון נזקי דעלמא.

© 2004, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

אמינא לון בני קריבא דא למלין דאורייתא, אבל אית לכו לאתרחקא מגו ספרין אלין, בגין דלא **[ק ע״ב]** יסטי לבייכו לאלין פולחנין ולכל אינון סטרין דקאמר הכא, דילמא ח״ו לא תסטון מבתר פולחנא דקב״ה. דהא כל ספרים אלין טעיין לון לבני נשא, בגין דבני קדם חכימין הוו וירותא דחכמתא ירתו מאברהם דיהב *לבני פלגשים* דכתיב (בראשית כ״ה:6) *ולבני הפלגשים אשר לאברהם נתן אברהם מתנות וישלחם מעל יצחק בנו בעודנו חי קדמה אל ארץ קדם*. ולבתר אתמשכו בההיא חכמה לכמה סטרין.

אבל זרעא דיצחק וחולקא דיעקב לאו הכי דכתיב (שם:5) *ויתן אברהם את כל אשר לו ליצחק*, דא חולקא קדישא דמהימנותא דאתדבק ביה אברהם, ונפק מההוא עדבא ומההוא סטרא יעקב. מה כתיב, (שם כ״ח:13) *והנה יי׳ נצב עליו*, וכתיב *ואתה יעקב עבדי וגו׳*. בגיני כך בעי ליה לב״נ לאתמשכא בתר קב״ה ולאתדבקא ביה.

ת״ח (תהלים כ״ד:4) *מי יעלה בהר יי׳*. אהדר ופירש *נקי כפים*, דלא עביד בידוי טופסא ולא איתקף בהו במה דלא אצטריך. ותו דלא אסתאב בהו ולא סאיב בהו לגופא, כאנון דמסאבין גרמייהו בידין לאסתאבא. ודא הוא *נקי כפים*.

[p. 124] *ובר לבב*, כגוונא דא דלא אמשיך רעותיה ולביה לסטרא אחרא, לאתמשכא מבתר פולחנא דקב״ה.

אשר לא נשא לשוא נפשי. *נפשו* כתיב, והא אוקמוה **[קא ע״א]** *נפשי* דא נפש דוד, סטרא דמהימנותא. *נפשו* דא נפשיה דבר נש, בגין דכד יפוק מהאי עלמא דנפשיה יסתלק בעובדין דכשרין על מה דאתקיים בהו למיהך בין כל אינון קדישין, כד״א (תהלים קט״ז:9) *אתהלך לפני יי׳ בארצות החיים*. ובגין *דלא נשא לשוא נפשי*, *ישא ברכה מאת יי׳*.

ת״ח בתר דאתגזר אברהם הוה יתיב וכאיב, וקב״ה שדר לגביה תלת מלאכין באתגליא לאקדמא ליה שלם. ואי תימא דהא באתגליא, וכי מאן יכיל למחמי מלאכין, והא כתיב (שם ק״ד:4) *עושה מלאכיו רוחות*. אלא ודאי חמא לון, ונחתי לארעא כגוונא דבני נשא. ולא יקשה לך, דהא ודאי אינון רוחין קדישין, ובשעתא דנחתי לעלמא מתלבשין באוירין וביסודי דגולמין ואתחזו כבני נשא ממש, כחיזו ודיוקנא דלהון.

ות״ח אברהם חמא לון כחיזו בני נשא, ואע״ג דהוה כאיב ממילה, רהט אבתרייהו, בגין דלא למגרע מה דהוה עביד מקדמת דנא.

[p. 125] א״ר שמעון בודאי בחיזו מלאכין חמא לון ממה דכתיב *ויאמר אדני* באל״ף דל״ת נו״ן יו״ד, שכינתא הוה אתיא ואלין הוו סמיכין דילה וכרסייא לגבה, בגין דאינון גוונין תלת דתחותה. וחמא השתא בגין דאתגזר, מה דלא הוה חמי מקדמת דנא עד לא **[קא ע״ב]** אתגזר. בקדמיתא לא הוה ידע אלא דאנון בני נשא, ולבתר ידע דאנון מלאכין ואתיאן בשליחותא לגביה, בשעתא דאמרו ליה *איה שרה אשתך* ובשרו ליה בשורת יצחק.

© 2004, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

אליו, אתוון נקודות אי״ו, וסימן אי״ו רמז למה דלעילא, רמז לקב״ה.

ויאמר הנה באהל. כתיב הכא *הנה באהל*, וכתיב התם (ישעיה ל״ג:20) *אהל בל יצען וגו׳*. ת״ח כיון דנקוד אי״ו, אמאי כתיב לבתר *איה*. אלא בגין חבורא דכר ונוקבא כחדא, רזא דמהימנותא. כדין אמר *ויאמר הנה באהל*, תמן הוא קשורא דכלא ותמן אשתכח.

[p. 126] *איה שרה אשתך*. וכי לא הוו ידעי מלאכי עלאי דשרה באהל, אמאי כתיב *איה*. אלא לא ידעי בהאי עלמא אלא מאי דאתמסר להו למנדע. ת״ח (שמות י״ב:12) *ועברתי בארץ מצרים אני י״י*. וכי כמה שליחין ומלאכין ליה לקב״ה. אלא בגין דאינון לא ידעי בין טפה דבוכרא לההוא דלא בוכרא, בר קב״ה בלחודוי. כגוונא דא (יחזקאל ט׳:4) *והתוית תו על מצחות האנשים*. ואמאי צריכין, אלא בגין דאינון לא ידעי אלא מאי דאתמסר לון למנדע ידעי, כגון כל מלין דזמין קב״ה לאייתאה על עלמא. ומ״ט, בגין דקב״ה אעבר כרוזא בכלהו רקיען בההיא מלה דזמין לאייתאה על עלמא.

כגוונא דא בשעתא דמחבלא אשתכח **[קב ע״א]** בעלמא בעי בר נש לאתכסיא בביתיה ולא יתחזי בשוקא בגין דלא יתחבל, כד״א (שמות י״ב:22) *ואתם לא תצאו איש מפתח ביתו עד בקר*. מנייהו אין, אבל מקמי קב״ה מה כתיב, (ירמיה כ״ג:24) *אם יסתר איש במסתרים ואני לא אראנו נאם י״י*.

איה שרה אשתך, דלא בעו לומר קמה. כיון דאמר *הנה באהל*, מיד *שוב אשוב אליך כעת חיה והנה בן לשרה אשתך וגו׳*. ת״ח אורח ארעא, דעד לא זמין קמייהו למיכל לא אמרו ליה מדי, [p. 127] בגין דלא יתחזי דבגין ההיא בשורה קא אזמין להו למיכל. בתר דכתיב *ויאכלו* כדין אמרו ליה ההיא בשורה.

ויאכלו. סלקא דעתך וכי מלאכי עלאי אכלין. אלא בגין יקרא דאברהם אתחזי הכי.

אמר ר׳ אלעזר *ויאכלו* ודאי, בגין דאינון אשא דאכיל אשא, ולא אתחזי. וכל מה דיהב לון אברהם אכלי בגין דאכלי מההוא סטרא דלעילא.

ת״ח כל מה דאכיל אברהם, בטהרה איהו, ובגין כך אקריב קמייהו ואכלי. ונטיר אברהם בביתיה דכיא ומסאבותא, דאפילו בר נש דאיהו מסאב לא יכיל לקרבא לביתיה, כדין ידע אברהם דהא מסאב איהו ועביד ליה טבילה או עביד ליה לנטרא שבעה יומין כדקא חזי ליה בביתיה. הכי הוא.

ת״ח כתיב (דברים כ״ג:11) *ואיש אשר לא יהיה טהור מקרה לילה*. מאי תקנתיה, כתיב *והיה לפנות ערב ירחץ במים*. אערע ביה טומאה **[קב ע״ב]** אחרא כגון זיבה או סגירו או נדה, דהוו תרי [p. 128] מסאבו, לא סגיא בההיא טבילה, בין דאערע ביה קרי קודם דאיקביל טומאה אחרא, בין דאערע ביה לבתר.

© 2004, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

ואברהם ושרה הוו מתקני טבילה לכולהו, איהו לגברי ואיהי לנשי. מאי טעמא אעסק אברהם לדכאה לבני נשא, בגין דאיהו טהור ואקרי *טהור* דכתיב (איוב י״ד:4) *מי יתן טהור מטמא לא אחד*. *טהור*, דא אברהם דנפק מתרח.

רבי שמעון אמר בגין לתקנא ההוא דרגא דאברהם, ומאן איהו, מים. בג״כ אתקין לדכאה בני עלמא במיא. ובשעתא דאזמין למלאכין, שירותא דמלוי מה כתיב, *יוקח נא מעט מים*, בגין לאתקפא ההוא דרגא דמיין שראן בה. ובגיני כך הוה מדכי לכל בני נשא, מדכי לון מסטרא דע״ז ומדכי לון מסטרא דמסאבא. וכמה דאיהו מדכי לגוברין, הכי נמי שרה מדכאת לנשין, ואשתכחו כלהו דאתיין לגבייהו דכיין מכלא.

ת״ח אילנא נטע אברהם בכל אתר דדיוריה תמן, ולא הוה סליק בכל אתר כדקא יאות, בר בשעתא דדיוריה בארעא דכנען. ובההוא אילנא הוה ידע מאן דאתאחיד ביה בקב״ה ומאן דאתאחיד בע״ז. מאן דאתאחיד בקב״ה, אילנא הוה פריש ענפוי וחפי על רישיה ועביד עליה צלא יאה. ומאן דאתאחיד בסטרא דע״ז, ההוא אילנא הוה אסתלק וענפוי סלקין לעילא. כדין הוה ידע אברהם ואזהיר ליה, ולא אעדי מתמן עד דאתאחיד במהימנותא. מאן דאיהו דכיא הוה מקבל ליה אילנא. מאן דאיהו מסאב לא מקבל ליה, כדין ידע אברהם ומדכי לון במייא. עינא דמייא הוה תחותוי דההוא אילנא, ומאן דצריך טבילה מיד מייא סלקין לגביה ואילנא אסתלקו ענפוי. כדין ידע אברהם דאיהו מסאבא ובעי טבילה מיד. ואם לאו, מיא נגיבן, כדין ידע דבעי לאסתאבא שבעה.

[p. 129] ת״ח דאפילו בשעתא דאזמין לון למלאכין אמר לון *והשענו תחת העץ*, בגין למחמי ולמבדק בהו, ובההוא אילנא הוה בדיק לכל בני עלמא. ורזא לקביל קב״ה קא עבד, דאיהו אילנא דחיי לכלא, ובגין כך *והשענו תחת העץ*, ולא תחת ע״ז.

ות״ח כד חב אדם, בעץ הדעת טוב ורע חב וגרם מותא לכל בני עלמא. כד אתא אברהם, באילנא אחרא אתקין עלמא, דהוא אילנא דחיי, ואודע מהימנותא לכל בני עלמא.

שוב אשוב אליך כעת חיה. א״ר יצחק *שוב אשוב*, *שוב* ישוב מבעי ליה, דהא מפתחא דא למפקד עקרות בידא דקב״ה איהו ולא בידא דשליחא אחרא. כמה דתנינן תלת מפתחן אנון דלא אתמסרו בידא דשליחא, דחיה ותחיית המתים וגשמים. והואיל דלא אתמסרו בידא דשליחא, אמאי כתיב *שוב אשוב*. אי תימא דקב״ה קאמר, הא כתיב *ויאמרו אליו איה שרה אשתך*. אלא ודאי קב״ה דהוה קאים עלייהו אמר מלה, בג״כ כתיב *ויאמר שוב אשוב אליך*.

ות״ח בכל אתר דכתיב *ויאמר* סתם או *ויקרא* סתם, הוא מלאכא דברית ולא אחרא. *ויאמר*, [p. 130] דכתיב (שמות ט״ו:26) *ויאמר אם שמוע תשמע לקול יי׳ אלהיך*. *ויאמר*, ולא קאמר מאן הוא. *ויקרא*, דכתיב (ויקרא א׳:1) *ויקרא אל משה*, ולא קאמר מאן הוה.

© 2004, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

אמר, דכתיב (שמות כ"ד:1) *ואל משה אמר עלה אל יי'*, ולא קאמר מאן הוה. אוף הכא דכתיב *ויאמר שוב אשוב, ויאמר* סתם ולא קאמר מאן **[קג ע"א]** הוה. אלא בכל הני מלאכא דברית הוה, וכלא קב"ה, ובגין כך כתיב *ויאמר שוב אשוב אליך*.

והנה בן לשרה אשתך. מאי טעמא לא כתיב *והנה בן* לך. אלא בגין דלא יחשוב דהא מן הגר איהו כדבקדמיתא.

רבי שמעון פתח (מלאכי א':6) *בן יכבד אב ועבד אדוניו*. *בן יכבד אב*, דא יצחק לאברהם. אימתי כבד ליה, בשעתא דעקד ליה על גבי מדבחא ובעא למקרב ליה קרבנא, ויצחק בר תלתין ושבע שנין הוה ואברהם הוה סבא, דאילו בעט ברגלא חד לא יכיל למיקם קמיה, ואיהו אוקיר ליה לאבוי ועקד ליה כחד אימרא בגין למעבד רעותיה דאבוי.

ועבד אדוניו, דא אליעזר לאברהם, דשדר ליה לחרן ועבד כל רעותיה דאברהם ואוקיר ליה, כמה דכתיב (בראשית כ"ד:35) *ויי' ברך את אדוני מאד ויגדל*, וכתיב (שם:34) *ויאמר עבד אברהם אנכי*, בגין לאוקיר ליה לאברהם. דהא בר נש דהוה מייתי כסף וזהב ואבני יקר וגמלין ואיהו כדקא יאות, שפיר בחיזו, לא אמר דאיהו [p. 131] רחימא דאברהם או קריבא דיליה, אלא אמר *עבד אברהם אנכי*, בגין לסלקא בשבחא דאברהם ולאוקיר ליה בעינייהו.

ועל דא *בן יכבד אב ועבד אדוניו*, ואתון ישראל בני, קלנא בעינייכו לומר דאנא אבוכון או דאתון עבדין לי. *ואם אב אני איה כבודי*. בגין כך *והנה בן*, דא הוא *בן* ודאי, ולא ישמעאל. דא הוא *בן* דאוקיר לאבוי כדקא חזי.

לשרה אשתך, *בן לשרה*, דבגיניה מיתת, דבגיניה כאיבת נפשה עד דנפקת מינה.

והנה בן לשרה, לאסתלקא בגיניה בשעתא דקב"ה יתיב בדינא על עלמא. כדין *ויי' פקד את שרה כאשר אמר*. הא מדכרינן לשרה בגיניה דיצחק, ועל דא איהו *בן לשרה*.

והנה בן לשרה, דהא נוקבא נטלא ליה לברא מן דכורא.

ושרה שומעת פתח האהל והוא אחריו. מאי *והוא אחריו*, והיא *אחריו* מבעי ליה. אלא רזא איהו, *ושרה שומעת* מה דהוה אמר *פתח האהל*, דא קב"ה. [p. 132] *והוא אחריו* הוה אמר. *פתח האהל*, דא דרגא תתאה, פתחא דמהימנותא. *והוא אחריו*, דאודי ליה דרגא עלאה. מן יומא דהות שרה בעלמא לא שמעת מלה דקב"ה בר ההיא שעתא.

ד"א דהות יתבא שרה *פתח האהל* בגין למשמע מלין, והיא שמעת האי מלה דאתבשר בה אברהם. *והוא אחריו*, אברהם דהוה יתיב אחורוי דשכינתא.

© 2004, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

ואברהם ושרה זקנים באים בימים. מאי *באים בימים*, שעורין דיומין דאתחזי כדין להו, חד מאה וחד תשעים, עאלו ביומין, שעורא דיומין כדקא יאות. *באים בימים*, כד״א *כי בא היום*, דאערב יומא למיעל.

חדל להיות לשרה ארח כנשים. וההיא שעתא חמאת גרמה בעדונא אחרא, ובגין כך אמרה *ואדוני זקן*, דהא איהו לאו כדאי לאולדא בגין דאיהו סבא.

[p. 133] ר׳ יהודה פתח (משלי ל״א:23) *נודע בשערים בעלה בשבתו עם זקני ארץ*. תא חזי קב״ה אסתלק ביקריה, ואיהו גניז וסתים בעלויא סגיא. ולא איתי בעלמא ולא הוה מן יומא דאתברי עלמא דיכיל לקיימא על חכמתא דיליה ולא יכיל לקיימא ביה, בגין דאיהו גניז וסתים ואסתלק לעילא לעילא. וכלהו עלאי ותתאי לא יכלין לאתדבקא, עד דכלהו אמרין (יחזקאל ג׳:12) *ברוך כבוד יי׳ ממקומו*. תתאי אמרי דאיהו לעילא דכתיב (תהלים קי״ג:4) *על השמים כבודך*. עלאי אמרי דאיהו לתתא דכתיב (שם נ״ז:12) *על כל הארץ כבודך*. עד דכלהו עלאי ותתאי אמרי *ברוך כבוד יי׳ ממקומו*, בגין דלא אתיידע ולא הוה מאן דיכיל לקיימא ביה. ואת אמרת *נודע בשערים בעלה*. **[קג ע״ב]**

אלא ודאי *נודע בשערים בעלה*, דא קב״ה, דאיהו אתידע ואתדבק לפום מה דמשער כל חד, כמה דיכיל לאתדבקא ברוחא דחכמתא. ולפום מה דמשער בלביה, הכי אתידע בלביה, ובגין כך *נודע* באינון *שערים*. אבל דאתידע כדקא יאות, לא הוה דיכיל לאתדבקא ולמנדע ליה.

[p. 134] רבי שמעון אמר *נודע בשערים בעלה*. מאן *שערים*, כד״א (תהלים כ״ד:7) *שאו שערים ראשיכם והנשאו פתחי עולם*. ובגין אלו שערים דאינון דרגין עלאין, בגינייהו אתידע קב״ה, ואי לא, לא יכלין לאתדבקא.

ת״ח דהא נשמתא דב״נ לאו איהו מאן דיכיל למנדע לה אלא בגין אלין שייפין דגופא דאינון דרגין דעבדין אומנותא דנשמתא, בג״כ אתידע ולא אתידע. כך קב״ה אתידע ולא אתידע, בגין דאיהו נשמתא לנשמתא, רוחא לרוחא, גניז וטמיר מכלא, אבל באינון שערים דאינון פתחין לנשמתא אתידע קב״ה.

ת״ח אית פתחא לפתחא ודרגא לדרגא, ומנייהו ידיע יקרא דקב״ה. *פתח האהל*, דא פתחא דצדק, כד״א (שם קי״ח:19) *פתחו לי שערי צדק*. דא פתחא קדמאה לאעלא ביה, ובהאי פתחא אתחזון כל שאר פתחין עלאין. מאן דזכי להאי, זכי למנדע ביה כלהו שאר פתחין, בגין דכלהו שראן עליה.

והשתא דפתחא דא לא אתידע, בגין דישראל בגלותא, כלהו פתחין אסתלקו מניה, ולא יכלין למנדע ולאתדבקא. אבל [p. 135] בזמנא דיפקון ישראל מן גלותא זמינין כלהו דרגין עלאין למשרי עליה כדקא יאות, וכדין ינדעון בני עלמא חכמתא עלאה יקירא, מה

© 2004, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

דלא הוו ידעין מקדמת דנא דכתיב (ישעיה י״א:2) *ונחה עליו רוח יי׳ רוח חכמה ובינה רוח עצה וגבורה רוח דעת ויראת יי׳*. כלהו זמינין לאשראה על האי פתחא תתאה דאיהו *פתח האהל*, וכלהו זמינין לאשראה על מלכא משיחא לתתא בגין למידן עלמא דכתיב *ושפט בצדק דלים*.

בגיני כך כד אתבשר אברהם האי דרגא הוה כמה דאתמר, דכתיב *ויאמר שוב אשוב אליך כעת חיה. ויאמר*, לא כתיב מאן הוה, ודא הוא *פתח האהל*. ועל דא *ושרה שומעת* האי דרגא דהוה מליל, מה דלא שמעת מקדמת דנא, דכתיב *ושרה שומעת פתח האהל*, דהוה מבשר ואמר *שוב אשוב אליך כעת חיה והנה בן לשרה אשתך*.

ת״ח כמה הוא חביבותא דקב״ה לגביה דאברהם, דהא לא נפק מניה יצחק עד דאתגזר. לבתר דאתגזר אתבשר ביה ביצחק, בגין דאיהו כדין זרעא קדישא, ועד לא אתגזר לאו איהו זרעא קדישא, וכדין איהו כמה דכתיב (בראשית א׳:12) *אשר זרעו בו למינהו*.

ות״ח עד לא אתגזר אברהם ההוא זרעא דיליה לא הוה קדישא, בגין דנפיק בגו ערלה ואתדבק בערלה לתתא. לבתר דאתגזר נפק ההוא זרעא בגו קודשא ואתדבק בקודשא לעילא ואוליד לעילא, ואתדבק אברהם בדרגיה כדקא יאות.

ת״ח כד אוליד אברהם ליצחק נפק קדישא כדקא יאות. ודאי מיא אעדו ואולידו חשוכא.

[p. 136] ר׳ אלעזר שאיל יומא חד לר׳ שמעון אבוי, א״ל האי דקרא ליה קב״ה יצחק דכתיב (בראשית י״ז:19) *וקראת את שמו יצחק*, אמאי, דהא אתחזי דעד לא נפק לעלמא קרא ליה יצחק.

א״ל הא אתמר דאשא נטיל מיא, דהא מיא בסטרא דגבורה קא אתיין. ותא שאיל לליואי דאינון בדיחין לההוא סטרא במאני זמר ותשבחן לקביל האי סטרא, בגין כך יצחק איהו חדוה בגין דאתי מההוא סטרא ואתדבק ביה.

תא חזי יצחק בדיחותא, חדוה, דאחלף מיא באשא ואשא במיא, ועל דא אקרי הכי ובגין כך קרא ליה קב״ה **[קד ע״א]** עד לא יפוק לעלמא שמא דא דאודע ליה לאברהם. ות״ח בכלהו אחרנין שבק לון קב״ה למקרי לון שמהן ואפי׳ נשי הוו קראן לבנייהו שמהן, אבל הכא לא שבק קב״ה לאמיה למקרי ליה שמא אלא לאברהם דכתיב *וקראת את שמו יצחק*, אנת ולא אחרא בגין לאחלפא מיא באשא ואשא במיא לאכללא ליה בסטריה. כיון דאתבשר אברהם ביצחק מה כתיב, (בראשית י״ח:16) *ויקומו משם האנשים וישקיפו על פני סדום*.

[p. 137] ר׳ אלעזר אמר תא חזי כמה אנהג קב״ה טיבו עם כל בריין וכל שכן לאינון דאזלי באורחוי, דאפי׳ בזמנא דבעי למידן עלמא איהו גרים למאן דרחים ליה למזכי במלה

© 2004, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

עד לא ייתי ההוא דינא לעלמא. דתנינן בשעתא דקב״ה רחים ליה לב״נ משדר ליה דורונא, ומאן איהו, מסכנא בגין דיזכי ביה. וכיון דזכי ביה איהו אמשיך עליה חד חוטא דאתמשך מסטר ימינא ופריש ארישיה ורשים ליה, בגין דכד ייתי דינא לעלמא דההוא מחבלא יזדהר ביה וזקיף עינוי וחמא לההוא רשימו, כדין אסתלק מניה ואזדהר ביה. בגיני כך אקדים ליה קב״ה במה דיזכי.

ות״ח כד בעא קב״ה לאיתאה דינא על סדום אזכי קודם לאברהם ושדר ליה דורונא למזכי עמהון בגין לשזבא ללוט בר אחוה מתמן, הה״ד *ויזכור אלהים את אברהם וישלח את לוט מתוך ההפכה*, ולא כתיב *ויזכור אלהים את לוט*. ומאי *ויזכור*, מאי דאזכי קודם עם אנון תלת מלאכין. כגוונא דא בר נש דזכי בצדקה עם בני נשא, בשעתא דדינא שריא בעלמא קב״ה אדכר ליה לההיא צדקה דעבד, בגין דכל שעתא דזכי ב״נ הכי אכתיב עליה לעילא, ואפי׳ בשעתא דדינא שריא עלוי קב״ה אדכר ליה לההוא טיבו דעבד וזכה עם בני נשא, כד״א (משלי י״א:4) *וצדקה תציל ממות*. בגיני כך אקדים ליה קב״ה לאברהם בגין דיזכי וישזיב ללוט.

[p. 138] *וישקיפו על פני סדום*. ת״ח *ויקומו משם האנשים*, מההיא סעודה דאתקין לוו אברהם וזכה בהו, דאע״ג דמלאכין הוו זכה בהו וכל ההוא מיכלא לא אשתאר מניה כלום בגיניה דאברהם ולמזכי ביה, דהא כתיב (בראשית י״ח:8) *ויאכלו*, באשא דלהון אתאכיל.

ואי תימא הא תלת מלאכין הוו, האי אשא והאי מיא והאי רוחא, אלא כל חד כליל בחבריה ובגיני כך *ויאכלו*. כגוונא דא (שמות כ״ד:11) *ויחזו את האלהים ויאכלו וישתו*, אכילה ודאית אכלו דזנו מן שכינתא. אוף הכא *ויאכלו*, גרמו לאתזנא מההוא סטרא דאברהם ובגין כך לא אשארו ממה דיהיב לון אברהם כלום. כגוונא דא בעי ליה לב״נ למשתי מכסא דברכה בגין דיזכי לההיא ברכתא דלעילא. אוף אינון אכלו ממה דאתקין לון אברהם בגין דיזכון לאתזנא מסטרא דאברהם, דהא מההוא סטרא נפיק מזונא לכלהו מלאכי עלאי.

וישקיפו, אתערותא דרחמי לשיזבא ללוט. כתיב הכא *וישקיפו*, וכתיב התם (דברים כ״ו:15) *השקיפה ממעון קדשך*. מה להלן לרחמי אוף הכא לרחמי.

[p. 139] (בראשית י״ח:16) *ואברהם הולך עמם לשלחם*, למעבד לון לויה. אמר ר׳ ייסא אי תימא דאברהם ידע דמלאכין אינון, אמאי אעביד לון לויה. אלא אמר ר׳ אלעזר אע״ג דהוה ידע רגיל הוה למעבד בכלהו בני נשא דזמינין עמיה למעבד לון לויה, בגין דכך אצטריך ליה לבר נש למעבד לויה לאושפיזין דהא כלא בהאי תליא. ובעוד דאיהו הוה אזיל עמהון אתגלי קב״ה עליה דאברהם דכתיב *וי״י אמר המכסה אני מאברהם*. *וי״י*, בגין דקב״ה הוה אזיל **[קד ע״ב]** עמהון. ת״ח כד בר נש עביד לויה לבר נש איהו אמשיך לשכינתא

© 2004, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

לאתחברא בהדיה ולמהך עמיה באורחא לשזבא ליה, ובגין כך בעי ליה לבר נש לאלוויי לאושפיזא בגין דחבר ליה לשכינתא ואמשיך עליה לאתחברא בהדיה. בג"כ *ויי' אמר*.

ויי' אמר המכסה אני מאברהם אשר אני עושה. ר' חייא פתח (עמוס ג': 7) *כי לא יעשה יי' אלהים דבר כי אם גלה סודו אל עבדיו הנביאים*. זכאין אינון זכאי עלמא דקב"ה אתרעי בהו, וכל מה דעביד ברקיעא וזמין למעבד בעלמא על ידי דזכאין עביד ליה ולא כסי מנייהו כלום, בגין דקב"ה בעא לשתפא בהדיה לצדיקייא דלא תהא פתחון פה לרשיעייא בכל מה דאיהו עביד.

ת"ח כלא גלי להו לצדיקייא בגין דאינון אתיין ומזהרין לבני נשא לאתבא מחובייהו ולא יתענשון מגו דינא עלאה ולא יהא לון פתחא דפומא לגביה. בגיני כך קב"ה אודע לון רזא דאיהו עביד. [p. 140] תו בגין דלא יימרון דהא בלא דינא עביד בהו דינא.

אמר ר' אלעזר ווי לון לחייביא דלא ידעי ולא משגיחין ולא ידעי לאסתמרא מחובייהו. ומה קב"ה די כל עובדוהי קשוט ואורחתיה דין לא עביד כל מה דעביד בעלמא עד דגלי להו לצדיקייא בגין דלא יהא לון פתחא דפומא לבני נשא, בני נשא לא כ"ש דאית לון למעבד מלייהו דלא ימללון בני נשא סטיא עליהון, וכן כתיב (במדבר ל"ב: 22) *והייתם נקיים מיי' ומישראל*. ואית לון למעבד דלא יהא לון פתחון פה לבני נשא ויתרון בהון אי אינון חטאן ולא משגחי לאסתמרא, דלא יהא ליה למדת דינא דקב"ה פתחא דפומא לגבייהו. ובמה, בתשובה ועובדין דכשרן.

תא חזי *ויי' אמר המכסה אני מאברהם*. א"ר יהודה קב"ה יהב כל ארעא לאברהם **[קה ע"א]** למהוי ליה אחסנא וירותת עלמין דכתיב (בראשית י"ג: 15) *כי את כל הארץ אשר אתה רואה לך אתננה ולזרעך עד עולם*, וכתיב (שם: 14) *שא נא עיניך וראה*. ולבתר קב"ה אצטריך לאעקרא אתרין אלין. אמר קב"ה כבר יהבית ארעא לאברהם, אצטריך לאודע ליה. בג"כ *ויי' אמר וכו'*.

אמר רבי אבא ת"ח ענותנותא דאברהם דאע"ג דאמר ליה קב"ה (שם י"ח: 20) *זעקת סדום ועמורה כי רבה*, ועם כל דא דאוריך עמיה ואודע ליה דבעי למעבד דינא בסדום, לא בעא קמיה לשזבא ליה ללוט ולא יעביד ביה [p. 141] דינא. מ"ט, בגין דלא למתבע אגרא מן עובדוי. ועל דא שלח קב"ה ללוט ושזיב ליה בגיניה דאברהם דכתיב (שם י"ט: 29) *ויזכור אלהים את אברהם וישלח את לוט מתוך ההפכה וגו'*.

מאי *אשר ישב בהן לוט*. הא אתמר אבל בגין דכולהו חייבין ולא אשתכח בינייהו מכלהו דאית ליה מידי דזכו בר לוט. מכאן אוליפנא בכל אתר דדיירין ביה חייבין חריב איהו.

© 2004, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

אשר ישב בהן לוט. וכי בכלהו הוה יתיב לוט. אלא בגיניה הוו יתבי דלא אתחרבו. ואי תימא בזכותיה, לא, אלא בזכותיה דאברהם.

א״ר שמעון ת״ח דשמושא דעביד ב״נ לזכאה ההוא שמושא אגין עליה בעלמא. ולא עוד אלא דאע״ג דאיהו חייבא אוליף מאורחוי ועביד לון. ת״ח דהא בגין דאתחבר לוט בהדיה דאברהם אע״ג דלא אוליף כל עובדוי אוליף למעבד טיבו עם בריין כמה דהוה עביד אברהם, ודא הוא דאותיב לכל אינון קרתי כל ההוא זמנא דיתבו בתר דעאל לוט בינייהו.

א״ר שמעון ת״ח דשכינתא לא אעדי מניה דאברהם בההוא זמנא דקב״ה אמר ליה.

א״ל ר׳ אלעזר והא שכינתא הוה מליל עמיה, דהא בדרגא דא אתגלי עליה קב״ה דכתיב (שמות ו׳:3) *וארא אל אברהם אל יצחק ואל יעקב באל שדי*.

א״ל הכי הוא ודאי. ות״ח מה כתיב, *ויאמר יי׳ זעקת סדום ועמורה כי רבה*. [p. 142] בקדמיתא *ויי׳ אמר*, לבתר *ויאמר יי׳*, דאיהו דרגא עלאה דאתגלי ליה על דרגא תתאה. **[קה ע״ב]**

כתי׳ (בראשית י״ח:21) *ארדה נא ואראה הכצעקתה הבאה אלי עשו כלה*. למאן קאמר. אי תימא לאינון מלאכין, מאן חמא מליל עם דא ופקיד לדא. אלא לאברהם קאמר דברשותיה קיימין אינון אתרי. ד״א לאינון מלאכין.

מה דאתמר לאברהם, מאי טעמא *עשו*, עשה מבעי ליה, מאי *עשו*. אלא אברהם ושכינתא דלא אעדי מניה. מה דאתמר למלאכין, בגין דהוו זמינין תמן והוו משתכחין למעבד דינא ועל דא *עשו*.

ד״א *עשו*, למעבד, כתרגומו עבדו. וכי לא הוה ידע קב״ה דאיהו אמר *ארדה נא ואראה*, והא כלא אתגלי קמיה. אלא *ארדה נא* מדרגא [p. 143] דרחמי לדרגא דדינא והיינו האי ירידה. *ואראה*, ראייה דא היא לאשגחא עליהון במאן דינא ידין לון.

אשכחן ראייה לטב ואשכחן ראייה לביש. ראייה לטב דכתיב (שמות ב׳:25) *וירא אלהים את בני ישראל וידע*. ראייה לביש דכתיב *ארדה נא ואראה*, בגין לאשגחא עלייהו בדינא. ועל דא אמר קב״ה *המכסה אני מאברהם*.

ואברהם היו יהיה לגוי גדול ועצום. מ״ט ברכה דא הכא. אלא בגין לאודעה דאפי׳ בשעתא דקב״ה יתיב בדינא על עלמא לא אשתני, דהא יתיב בדינא על דא וברחמי על דא וכלא ברגעא חדא ובשעתא חדא.

א״ר יהודה והא כתיב (תהלים ס״ט:14) *ואני תפלתי לך יי׳ עת רצון*. זמנין דאיהו *עת רצון* וזמנין דלאו איהו *עת רצון*, זמנין דשמע וזמנין דלא שמע, זמנין דאשתכח וזמנין דלא אשתכח דכתיב (ישעיה נ״ה:6) *דרשו יי׳ בהמצאו קראוהו בהיותו קרוב*.

א״ר אלעזר כאן ליחיד כאן לצבור, כאן לאתר חד וכאן לכולי עלמא, בגיני כך ברך ליה לאברהם דאיהו שקיל ככל עלמא דכתיב (בראשית ב׳:4) *אלה תולדות השמים והארץ*

© 2004, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

בהבראם, <u>וכתיב</u> *באברהם*. *<u>יהיה</u>*, הכי תנינן תלתין צדיקים אזמין <u>קב״ה לעלמא</u> כמה דאזמין לאברהם.

[p. 144] פתח ואמר (שמואל ב׳ כ״ג:23) *מן השלשים הכי נכבד ואל השלשה לא <u>בא</u>*. *מן השלשים הכי נכבד*, אלין אינון תלתין צדיקים דאזמין קב״ה לעלמא ולא יבטל לון מניה. *ובניהו בן יהוידע* כתיב ביה *מן השלשים הכי נכבד*, איהו חד מנייהו. *ואל השלשה לא בא*, דלא שקיל לתלתא אחרנין דעלמא קאים עלייהו. *ואל השלשה לא בא*, למהוי במניינא כחד מנייהו. באינון <u>תלתין</u> זכה למיעל בחושבנא אבל *ואל השלשה לא בא*, דלא זכה לאתחברא בהו ולמהוי עמהון בחולקא חדא.

יהיה, כמה דתנינן תלתין <u>הוו</u>, ובגין כך קב״ה ברכיה באינון תלתין צדיקים.

ת״ח א״ל קב״ה לאברהם *זעקת סדום ועמורה כי רבה*, דהא סליקת קדמי מה דאינון עבדין לכל עלמא, דכל עלמא מנעי רגלייהו דלא למיעל בסדום ועמורה דכתיב (איוב כ״ח:4) *פרץ נחל מעם גר הנשכחים מני רגל דלו מאנוש נעו*. *פרץ נחל מעם גר*, פרצה הוה פריץ נחל לאינון בני עלמא דעאלו לתמן, דכלהו <u>דחמאן דהוו</u> יהבי למיכל ולמשתי לבר נש אחרא, שדיין ליה <u>בעומקא</u> דנהרא ואיהו דנטיל ליה הכי נמי. ועל דא כלהו בני עלמא הוו נשכחים מני רגל, דמנעי רגלייהו דלא למיעל תמן. ומאן דעאל דלו מאנוש נעו, דהוו דלי גופא בכפנא דלא הוו יהבי ליה למיכל ולמשתי ואשתני דיוקניה משאר בני <u>נשא</u> דכתיב *דלו מאנוש נעו*. [p. 145] כתיב הכא *נעו*, וכתיב התם (משלי ה׳:6) *נעו מעגלותיה*, הכי נמי הוו סטאן מעגלין ואורחין דלא למיעל תמן. ואפילו עופי שמיא הוו מנעי **[קו ע״א]** למיעל תמן דכתיב (איוב כ״ח:7) *נתיב לא ידעו <u>עיט</u>*. ובגיני כך כולי עלמא הוו צווחין על סדום ועל עמורה ועל כלהו קרתי דכלהו כגוונא חדא הוו.

זעקת סדום ועמורה כי רבה. אמר ליה אברהם אמאי. אמר ליה *וחטאתם כי כבדה מאד*, בגיני כך *ארדה נא ואראה הכצעקתה*. הכצעקתם מבעי ליה, דהא כתיב *זעקת סדום ועמורה* ותרי קרתי הוו, אמאי *הכצעקתה*. אלא הא אוקמוה.

ת״ח בסטרא דתותי קלא דברדא סלקין <u>קוטרי בכתפא</u>, מתכנשי בחד טיף ועאלין בגו נוקבי דתהומא רבא, אתעבידו חמש בחד, חד איהו כד <u>צלילן קלי דכולהו</u> אתעבידו [p. 146] חד. קלא דסליק מתתא עאל בינייהו ואתמשכא כחד, וההוא קלא סלקא ונחתא, תבעא דינא לאתמשכא לתתא. כד האי קלא סלקא למתבע דינא כדין אתגלי לאשגחא קב״ה בדינא.

אמר רבי שמעון *הכצעקתה*. מאן *הכצעקתה*, דא גזרת דינא דתבעא דינא כל יומא, דהכי תנינן כמה שנין קיימא גזרת דינא ותבעא מקמי קב״ה על דזבינו אחוי דיוסף ליוסף, בגין דגזרת דינא צווחת על דינא ועל דא *הכצעקתה הבאה אלי*. מאי *הבאה אלי*, דא הוא

© 2004, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

רזא כמה דכתיב (אסתר ב׳:14) *בערב היא באה ובבקר היא שבה*, ודא הוא *הבאה אלי* תדיר. כגוונא דא *קץ כל בשר בא לפני* והא אתמר.

ויגש אברהם ויאמר האף תספה צדיק עם רשע. אמר רבי יהודה מאן חמא אבא דרחמנותא כאברהם. ת״ח בנח כתיב *ויאמר אלהים לנח קץ כל בשר בא לפני, עשה לך תיבת עצי גפר*, ואשתיק ולא אמר ליה מידי ולא בעא רחמי. אבל אברהם בשעתא דאמר ליה קב״ה [p. 147] *זעקת סדום ועמורה כי רבה ארדה נא ואראה*, מיד *ויגש אברהם ויאמר האף תספה צדיק עם רשע*.

אמר רבי אלעזר אוף אברהם לא עבד שלימו כדקא יאות. נח לא עביד מידי. אברהם תבע דינא כדקא יאות דלא ימות זכאה עם חייבא ושארי מחמשים עד עשרה. עבד ולא אשלים דלא בעא רחמי בין כך ובין כך, דאמר אברהם לא בעינא למתבע אגר עובדוי. אבל מאן עבד שלימו כדקא יאות, משה, דכיון דאמר קב״ה (שמות ל״ב:8) *סרו מהר מן הדרך וגו׳, עשו להם עגל מסכה וישתחוו לו*, מיד מה כתיב, (שם:11) *ויחל משה את פני יי׳ אלהיו*, עד דאמר (שם:32) *ועתה אם תשא חטאתם ואם אין מחני נא מספרך אשר כתבת*. ואע״ג דכלהו חטו לא זז מתמן עד דאמר ליה (במדבר י״ד:20) *סלחתי כדברך*.

אבל אברהם לא אשגח אלא אי אשתכח בהו זכאי ואם לאו לא. ועל דא לא הוה בעלמא בר נש דיגין על דריה כמשה דאיהו רעיא מהימנא.

ויגש אברהם ויאמר, אתקין גרמיה למתבע דא. *אולי ימצאון שם חמשים*, שרא מחמשים דאיהו שירותא למנדע עד עשרה דאיהו מעשרא, סופא דכל דרגין.

[p. 148] אמר רבי יצחק עד עשרה, אלין עשרה יומין דבין ראש השנה ליום הכפורים, בגין כך שרא מחמשים עד עשרה. וכיון דמטא לעשרה אמר מכאן ולתתא לאו אתר דקיימא בתשובה, בגיני כך לא נחת לתתא מעשרה.

ויבואו שני המלאכים סדומה בערב ולוט יושב בשער סדום וגו׳. אמר רבי יוסי ת״ח מה כתיב לעילא, (בראשית י״ח:33) *וילך יי׳ כאשר* **[קו ע״ב]** *כלה לדבר אל אברהם*, דהא כיון דאתפרש שכינתא מאברהם ואברהם תב לאתריה כדין *ויבאו שני המלאכים סדומה בערב*, דהא חד אסתלק בשכינתא ואשתארו אינון תרין. כיון דחמא לון לוט רהט בתרייהו. מאי טעמא, וכי כל אינון דהוו אתיין איהו אעיל לון לביתיה ויהיב לון למיכל ולמשתי, ובני מתא היך לא קטלין ליה, דהא לברתיה עבדו דינא. אלא בגין דהוה בליליא חשיב דלא יסתכלון ביה בני מתא, ועם כל דא כיון דעאלו לביתא אתכנשו כלהו ואסחרו לביתא.

אמר ר׳ יצחק אמאי רהט לוט אבתרייהו. אלא בגין דכתיב *וירא לוט וירץ לקראתם*.

רבי חזקיה ורבי ייסא. חד אמר דיוקנא דאברהם חמא עמהון, וחד אמר שכינתא אתיא עלייהו. כתיב הכא *וירא לוט וירץ לקראתם*, וכתיב התם (שם:2) *וירא וירץ לקראתם*

© 2004, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

מפתח האהל. מה להלן חמא שכינתא, אוף הכא חמא שכינתא, ועל דא *וירא לוט וירץ לקראתם* [p. 149] *ויאמר הנה נא אדני* באל"ף דל"ת נו"ן יו"ד.

סורו נא. גשו *נא* מבעי ליה, מאי *סורו נא*. אלא לאהדרא לון סחרניה דביתא בגין דלא יחמון לון בני מתא ולא יעלון באורח מישר לביתא, ובגין כך *סורו נא*.

רבי חזקיה פתח (איוב כ"ח:24) *כי הוא לקצות הארץ יביט תחת כל השמים יראה*. כמה אית לון לבני נשא לאסתכלא בפולחנא דקב"ה ולאשתדלא באורייתא יממא ולילי, דכל מאן דאשתדל באורייתא קב"ה אשתבח ביה לעילא ואשתבח ביה לתתא, בגין דאורייתא אילנא דחיי איהי ואילנא דחיי איהי לכל אינון דאתקיפו בה למיהב לון חיין בעלמא דין **[קז ע"א]** ובעלמא דאתי.

ת"ח *כי הוא לקצות הארץ יביט*, למיהב לון מזונא ולספקא לון מכל מה דאצטריכו, בגין דאיהו אשגח בה תדיר דכתיב (דברים י"א:12) *תמיד עיני יי' אלהיך בה מרשית השנה ועד אחרית שנה*. בגין דארץ דא מה כתיב בה, (משלי ל"א:14) *ממרחק תביא לחמה*, ולבתר איהי יהבת מזונא וטרפא לכל אינון חיוון ברא דכתיב (שם:15) *ותקם בעוד לילה ותתן טרף לביתה וחק לנערותיה*. ועל דא *כי הוא לקצות הארץ יביט תחת כל השמים יראה*, לכלהו בני עלמא למיהב לון מזונא וספוקא בכל מה דאצטריך כל חד וחד [p. 150] דכתיב (תהלים קמ"ה:16) *פותח את ידך ומשביע לכל חי רצון*.

ד"א *כי הוא לקצות הארץ יביט*, לאסתכלא עובדוי דבר נש ולאשגחא בכל מה דעבדי בני נשא בעלמא. *תחת כל השמים יראה*, מסתכל וחמי לכל חד וחד.

ת"ח כיון דחמא קב"ה עובדין דסדום ועמורה שדר לון לאינון מלאכין לחבלא לסדום. מה כתיב, *וירא לוט*, חמא לשכינתא. וכי מאן יכיל למחמי שכינתא. אלא חמא זהרא דנהיר דקא סלקא על רישייהו וכדין *ויאמר הנה נא אדני* באל"ף דל"ת נו"ן יו"ד כמה דאתמר, ובגין שכינתא ההוא נהירו דנהיר קאמר.

סורו נא אל בית עבדכם ולינו ורחצו רגליכם. לא עבד הכי אברהם, אלא בקדמיתא אמר *ורחצו רגליכם* ולבתר *ואקחה פתח לחם וסעדו לבכם*. אבל לוט אמר *סורו נא אל בית עבדכם ולינו* ולבתר *ורחצו רגליכם והשכמתם והלכתם לדרככם*, בגין דלא ישתמודעון בהו בני נשא.

ויאמרו לא כי ברחוב נלין. בגין דכך הוו עבדי אורחין דעאלין תמן, לא הוה ב"נ דיכנוש לון לביתא, ועל דא אמרו *לא כי ברחוב נלין*. מה כתיב, *ויפצר בם מאד וגו'*.

ת"ח כד קב"ה עביד דינא בעלמא שליחא חדא עביד ליה, והשתא חמינן תרי שלוחי, אמאי, וכי לא סגי חד. אלא חד הוה, ומה דאמר תרי, חד הוה לאפקא ליה ללוט ולשזבא ליה, לבתר אשתאר חד.

© 2004, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

[p. 151] *וייי המטיר על סדום ועל עמורה גפרית ואש מאת ייי מן השמים*. ר' חייא פתח (ישעיה י"ג:9) *הנה יום ייי בא אכזרי ועברה*. *הנה יום ייי*, בי דינא לתתא. *בא*, כמה דאתמר *הבאה אלי*, בגין דלא עביד דינא עד דעאל ונטיל רשו, כגוונא דא *קץ כל בשר בא לפני*.

ד"א *הנה יום ייי בא*, דא כד מחבלא לתתא נטיל נשמתא, בגיני כך *אכזרי ועברה*.

לשום הארץ לשמה, דא סדום ועמורה. *וחטאיה* **[קז ע"ב]** *ישמיד ממנה*, אלין יתבי ארעא. מה כתיב בתריה, (שם:10) *כי ככבי השמים וכסיליהם לא יהלו אורם*, דהא מן שמיא אמטר עליהון אשא ואעבר לון מן עלמא. לבתר מה כתיב, (שם:12) *אוקיר אנוש מפז*, דא אברהם דקב"ה סליק ליה על כל בני עלמא.

ר' יהודה אוקים לון להני קראי יומא דאתחרב בי מקדשא דבההוא יומא אתחשכו עלאי ותתאי ואתחשכן שמיא וככביא.

[p. 152] רבי אלעזר מוקים להני קראי ביומא דיוקים קב"ה לכנסת ישראל מעפרא, וההוא יומא יתידע לעילא ותתא דכתיב (זכריה י"ד:7) *והיה יום אחד הוא יודע לייי*, וההוא יומא יומא דנוקמא איהו דזמין קב"ה לנקמא משאר עמין. וכד קב"ה יעביד נוקמין בשאר עמין כדין *אוקיר אנוש מפז*, דא מלכא משיחא דיסתלק ויתייקר על כל בני עלמא וכל בני עלמא יפלחון ויסגדון קמיה דכתיב (תהלים ע"ב:9-10) *לפניו יכרעו ציים ואיים וגו' מלכי תרשיש וגו'*.

ת"ח אע"ג דנבואה דא אתמר על בבל בכלא אתמר דהא חמינן בהאי פרשתא דכתיב (ישעיה י"ד:1-2) *כי ירחם ייי את יעקב*, וכתיב *ולקחום עמים והביאום אל מקומם*.

וייי המטיר על סדום, דא דרגא דבי דינא לתתא דנטיל רשו מעילא.

רבי יצחק אמר דעבד דינא ברחמי דכתיב *מאת ייי מן השמים*, בגין לאשתכחא דינא ברחמי. ואי תימא מאי רחמי הכא, דכתיב *ויהי בשחת אלהים את ערי הככר ויזכור אלהים את אברהם וישלח את לוט*, ולבתר נפקו מניה תרין אומין שלמין וזכה דנפקו מיניה דוד מלכא ושלמה מלכא.

[p. 153] חמי מה כתיב, *ויהי כהוציאם אותם החוצה וגו'*. תא חזי בשעתא דדינא שרי בעלמא הא אתמר דלא ליבעי לב"נ לאשתכחא בשוקא, בגין דכיון דשריא דינא לא אשגח בין זכאה וחייבא ולא בעי לאסתכלא תמן, והא אתמר דבג"כ אסתים נח בתיבה דלא ישגח בעלמא בשעתא דדינא אתעביד, וכתיב (שמות י"ב:22) *ואתם לא תצאו איש מפתח ביתו עד בקר*, עד דיתעביד דינא, ובגין כך *ויאמר המלט על נפשך אל תביט אחריך וגו'*.

רבי יצחק ור' יהודה הוו אזלי בארחא. אמר רבי יהודה לרבי יצחק דינא דעבד קב"ה במבול ודינא דסדום תרווייהו דינין דגיהנם הוו בגין דחייבי גיהנם אתדנו במיא ובאשא.

© 2004, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

אמר ר׳ יצחק סדום בדינא דגיהנם אתדן דכתיב *ויי׳ המטיר על סדום ועל עמורה גפרית ואש*, דא מסטרא דמייא ודא מסטרא דאשא ודא הוא דינא דגיהנם וחייבין דגיהנם בתרין דינין אלין אתדנו.

א״ל דינא דחייבי דגיהנם תריסר ירחי, וקב״ה סליק לון מגיהנם ותמן מתלבנין ויתבין לתרעא דגיהנם וחמאן אינון חייביא דעאלין ודנין לון ואינון תבעי [p. 154] רחמי עלייהו, ולבתר קב״ה חייס עלייהו ואעיל לון לדוכתא דאצטריך לון. מההוא יומא ולהלאה גופא אשתכך בעפרא ונשמתא ירתא **[קח ע״א]** אתרא כדחזי לה.

ת״ח דהא אתמר דאפילו אינון בני טופנא לא אתדנו אלא באשא ומיא, מייא נחתי מלעילא ומייא רתיחן מתתא כאשא, ואתדנו בתרי דינין בגין דדינא דלעילא הכי הוי. כך בסדום *גפרית ואש*.

א״ל אי יקומון ליום דינא.

אמר ליה הא אתמר אבל אלין דסדום ועמורה לא יקומון וקרא אוכח דכתיב (דברים כ״ט:22) *גפרית ומלח שריפה כל ארצה לא תזרע ולא תצמיח וגו׳ אשר הפך יי׳ באפו ובחמתו*. *אשר הפך יי׳*, בעלמא דין. *באפו*, בעלמא דאתי. *ובחמתו*, בזמנא דזמין קב״ה לאחייא מתייא.

א״ל ת״ח כמה דארעא דלהון אתאביד לעלם ולעלמי עלמיא, הכי נמי אתאבידו אינון לעלם ולעלמי עלמיא.

ות״ח דינא דקב״ה דינא לקבל דינא. אינון לא הוו תייבין נפשא דמסכנא במיכלא ובמשתיא, אוף קב״ה לא אתיב לון נפשייהו לעלמא דאתי. ות״ח אינון אתמנעו מצדקה דאיהו חיים, אוף קב״ה מנע מנייהו חיים בעלמא דין ובעלמא [p. 155] דאתי. וכמה דאינון מנעו אורחין ושבילין מבני עלמא, הכי נמי קב״ה מנע מנייהו אורחין ושבילין דרחמי לרחמא עלייהו בעלמא דין ובעלמא דאתי.

ר׳ אבא אמר כלהו יקומון ויקומון לדינא ועלייהו כתיב (דניאל י״ב:2) *ואלה לחרפות ולדראון עולם*. וקב״ה מארי דרחמין איהו, כיון דדן להו בהאי עלמא וקבילו דינא לא אתדנו בכלהו דינין.

א״ר חייא כתיב *וישלח את לוט מתוך ההפכה וגו׳*. מהו *בהפוך את הערים אשר ישב בהן לוט*. אלא בכולהו עבד דיוריה לוט דכתיב *ולוט ישב בערי הככר ויאהל עד סדום*, ולא קבילו ליה, בר דמלך סדום קביל ליה **[קח ע״ב]** בגיניה דאברהם.

ותבט אשתו מאחריו. מאחריה מבעי ליה, אלא מבתר שכינתא.

ר׳ יוסי אמר מבתריה דלוט דמחבלא אזיל אבתריה. וכי אבתריה אזיל, והא הוא שדר ליה, אלא בכל אתר דהוה אזיל לוט אתעכב מחבלא לחבלא, וכל אתר דאזיל כבר

© 2004, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

ושביק לאחוריה הוה מהפך ליה מחבלא. ובגין כך אמר ליה *אל תבט אחריך*, דהא אנא אחבל בתרך, ועל דא כתיב *ותבט אשתו מאחריו*, וחמת מחבלא, כדין *ותהי נציב מלח*. דהא בכל זמנא דמחבלא לא חמי אנפוי דבר נש לא מחביל ליה. [p. 156] כיון דאתתיה אהדרת אנפהא לאסתכלא אבתריה, מיד *ותהי נציב מלח*.

רבי אלעזר ורבי יוסי הוו יתבי יומא חד ועסקי בהאי קרא. אמר רבי אלעזר כתיב (דברים ח׳:9) *ארץ אשר לא במסכנות תאכל בה לחם לא תחסר כל בה*. האי *בה בה* תרי זמני אמאי. אלא הא אתמר דקב״ה פליג כל עמין וארעאן לממנן שליחן וארעא דישראל קב״ה ירית לה ולא יהיב לה לשליחא ולא לממנא אחרא אלא איהו בלחודוי שליט בה, ועמא דישראל לא שליט בה מלאכא ולא ממנא אחרא אלא איהו בלחודוי. בגין כך אעיל לעמא דלא שליט בהו אחרא לארעא דלא שליט בה אחרא.

תא חזי קב״ה יהיב מזונא תמן בקדמיתא ולבתר לכל עלמא. כל שאר עמין *במסכנות* וארעא דישראל לאו הכי, אלא ארץ ישראל אתזן בקדמיתא ולבתר כל עלמא, ובגין כך *ארץ אשר לא במסכנות*, אלא בעתירו בספוקא דכלא. *תאכל בה*, ולא באתר אחרא. *בה*, בקדישו דארעא, בה שריא מהימנותא עלאה, בה שריא ברכתא דלעילא ולא באתר אחרא.

ת״ח כתיב *כגן יי׳ כארץ מצרים*. עד הכא לא אתידע *גן יי׳* אי איהו *ארץ מצרים* ואי איהו סדום **[קט ע״א]** ואי איהו *גן יי׳* דאקרי גן עדן. אלא *כגן יי׳*, דאית ביה ספוקא ועדונא דכלא, הכי נמי הוה סדום והכי נמי מצרים. מה *גן יי׳* לא אצטריך [p. 157] בר נש לאשקאה ליה, אוף מצרים לא אצטריך אחרא לאשקאה ליה, אוף סדום דכתי׳ *כי כלה משקה*, כל עדונין דעלמא הוו בה, ועל דא לא בעאן דבני נשא אחרנין יתעדנון בה.

רבי חייא אמר אינון הוו חייבין מגרמייהו וממונהון, דכל בר נש דאיהו צר עינא לגבי מסכנא יאות הוא דלא יתקיים בעלמא, ולא עוד אלא דלית ליה חיים לעלמא דאתי. וכל מאן דאיהו וותרן לגבי מסכנא יאות הוא דיתקיים בעלמא ויתקיים עלמא בגיניה ואית ליה חיים ואורכא דחיי לעלמא דאתי.

ויעל לוט מצוער וישב בהר הוא ושתי בנותיו עמו וגו׳. מאי טעמא, בגין דחמא דהוה קריב מסדום ואסתלק מתמן.

רבי יצחק פתח (איוב ל״ז:12) *והוא מסבות מתהפך בתחבולותיו לפעלם כל אשר יצום על פני תבל ארצה. והוא מסבות מתהפך*, קב״ה מסבב סבובין בעלמא ואייתי קומרין טהירין למעבד עובדוי, ולבתר מהפך לון ועביד לון כגונא אחרא. ובמה, *בתחבולותיו*, עביד תחבולין ומסבב סבובין לאפקא לון כאינון קדמאי. **[קט ע״ב]**

[p. 158] *לפעלם*, בגין *פעלם* דבני נשא, כמה דאינון עבדין עובדין הכי מהפך לון.

© 2004, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

כל אשר יצום על פני תבל ארצה. בגין עובדין דבני נשא לאינון *מסבות מהפך* בכל מה דאיהו פקיד לון *על פני תבל וגו׳*.

רבי אלעזר אמר *והוא מסבות מתהפך*. הקב״ה מסבב סבובין ואייתי עובדין בעלמא לאתקיימא, ולבתר דחשיבו בני נשא דיתקיימון אינון עובדין קב״ה מהפך לון לאינון עובדין מכמה דהוו בקדמיתא.

בתחבולותיו, בתחבולתו כתיב, כהאי אומנא דעביד מאנין דחרסא. בעוד דההיא טיקלא אסתחרת קמיה חשיב למעבד כגוונא דא עביד, חשיב למעבד כגוונא אחרא עביד. מהפך מאנא דא למאנא אחרא בגין דההוא טיקלא אסתחרת קמיה. כך קב״ה מהפך עובדוי דאיהו עביד *בתחבולתו*, חסר יו״ד. ומאן איהו, דא בי דינא לתתא דאיהו טקלא דאסתחרת קמיה, ועל דא מהפך מאנין ממאנא דא למאנא אחרא. וכל דא *לפעלם* דבני נשא, אי מטיבין בני נשא עובדיהון ההוא טקלא דסחרא אסחרת לון לימינא וכדין אתעבידו עובדין בעלמא לאוטבא לון כדקא יאות, וטיקלא אסחרת תדיר ולא שכיך בההוא סטרא דימינא ועלמא מתגלגלא ביה. אתו בני נשא לאבאשא, **[קי ע״א]** *תחבולתו* דאסחר תדיר והוה קיימא באסחרותא דימינא קב״ה אסחר לה בסטרא דשמאלא ומהפך *מסבות* ומאנין דהוו בקדמיתא לההוא סטר שמאלא, וכדין טקלא אסחרא ואתעבידו עובדין בעלמא לאבאשא לון לבני נשא, וטקלא אסחר לההוא סטרא עד [p. 159] דבני נשא תייבין לאוטבא עובדיהון. וטקלא קיימא בעובדין דבני נשא, ועל דא *בתחבולתו לפעלם* ולא קיימא תדיר.

תא חזי קב״ה גרם סבובין ועובדין בעלמא בגין למעבד כלא כדקא יאות, וכלא נפקא מעקרא ושרשא דלעילא. אקריב אברהם לגביה, נפק מניה ישמעאל דלא הוה אברהם גזיר כד נפק מניה בגין דאיהו לתתא ולא אשתלים באת קיימא קדישא. לבתר קב״ה סבב סבובין *בתחבולותו* ואתגזר אברהם ועאל בברית ואשתלים בשמיה ואקרי אברהם וה׳ עלאה אעטרת ליה ברזא דמים מרות. כיון דהא אשתלים ואתגזר נפק מניה יצחק והוה זרעא קדישא ואתקשר לעילא ברזא דאש ממים, ועל דא כתיב (ירמיה ב׳:21) *ואנכי נטעתיך שורק כלה זרע אמת*, ולא אתקשר בהו סטרא אחרא.

תא חזי לוט נפקו מניה ומבנתיה תרין אומין מתפרשן ואתקשרו בההוא סטרא דאתחזי לון, ועל דא קב״ה מסבב **[קי ע״ב]** סבובין ומגלגל גלגולין בעלמא דיתעביד כלא כדקא יאות ויתקשר כלא באתריה.

ת״ח יאות הוה ליה ללוט דקב״ה יפיק מניה ומאתתיה תרין אומין אלין, אלא בגין לאתקשרא באתרייהו דאתחזי להו, ואתעבידו מגו [p. 160] יינא ודא הוא רזא דאתעבידו, כד״א *וישת מן היין וישכר*, והא אתמר ואוקמוה.

ת״ח מואב ועמון אינון קראן לון שמהן.

© 2004, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

מואב. ר׳ יוסי אמר בחציפו אמרה *מואב*, מאבא הוה. *והצעירה גם היא ילדה בן ותקרא שמו בן עמי*. בצניעו אמרה *בן עמי*, בר עמי ולא אמרה ממאן הוה.

ת״ח בקדמיתא כתיב *ולא ידע בשכבה ובקומה*, בוא״ו ונקוד על וא״ו, בגין דסיועא דלעילא הוה אשתכח בההוא עובדא, דזמין מלכא משיחא לנפקא מניה, ובגין כך אשתלים הכא וא״ו. ובאחרא כתיב *ובקמה*, חסר וי״ו, בגין דלא נפק מינה חולקא לקב״ה כהאי אחרא, ועל דא כתיב בהאי אחרא קשישא *ובקומה*, בוא״ו ונקוד עלה.

[p. 161] ר׳ שמעון אמר *לא ידע* דזמין קב״ה לאוקמא מינה דוד מלכא ושלמה וכל שאר מלכין ומלכא משיחא. תו *ובקומה* דכתיב (רות ג׳:14) *ותקם בטרם יכיר איש את רעהו*, ובההוא יומא הוה לה קימה ודאי **[קיא ע״א]** דאתחבר עמה בעז *להקים שם המת על נחלתו* ואתקם מנה כל הני מלכין וכל עלויא דישראל. *ולא ידע בשכבה*, דכתיב *ותשכב מרגלותיו עד הבקר*. *ובקומה*, דכתיב *ותקם בטרם יכיר איש את רעהו*. בגין כך *ובקומה* נקוד וא״ו.

תא חזי ענותנותא דאברהם, דהא אפי׳ בקדמיתא כד בעא קב״ה למעבד דינא בסדום לא בעא מניה רחמי על לוט, ולבתר דכתיב *וירא והנה עלה קיטור הארץ כקיטור הכבשן*, לא תבע עליה דלוט ולא אמר עליה לקב״ה כלום. אוף קב״ה לא אמר ליה מדי בגין דלא יחשב אברהם דקב״ה גרע מזכותיה כלום.

ואי תימא דאברהם לא הוה חשיב ליה ללוט בלביה כלום, הא מסר נפשיה למיהך לאגחא קרבא בחמשה מלכין תקיפין, כד״א (בראשית י״ד:14-16) *וישמע אברם כי נשבה אחיו וגו׳*, וכתיב *וישב את כל הרכוש וגם את לוט אחיו ורכושו השיב וגו׳*. אבל ברחימותא דרחים לקב״ה וחמא עובדוי דלוט דלא כשרן כדקא יאות, לא בעא אברהם דבגיניה ישבוק קב״ה כלום מדיליה, ובגיני כך לא תבע עליה לא בקדמיתא ולא בסופא.

[p. 162] *ויסע משם אברהם ארצה הנגב*. כל מטלנוי הוו לסטרא דדרומא **[קיא ע״ב]** יתיר מסטרא אחרא בגין דהא בחכמתא עבד לאתדבקא בדרומא.

ויאמר אברהם אל שרה אשתו אחותי היא. תנינן לא ליבעי ליה לבר נש לסמכא על ניסא, ואי קב״ה רחיש ניסא לבר נש לא אית ליה לסמכא תדיר על ניסא, בגין דלאו בכל שעתא ושעתא מתרחיש ניסא. ואי ייעול בר נש גרמיה באתר דנזקא אשתכח לעינא, הא פקע כל זכותיה דעבד בקדמיתא ואוקמוה, כד״א (בראשית ל״ב:11) *קטונתי מכל החסדים ומכל האמת וגו׳*. ואברהם כיון דסליק ממצרים ואשתזיב זמנא חדא, השתא אמאי אעיל גרמיה בצערא כקדמיתא ואמר *אחותי היא*. אלא אברהם לא סמיך על גרמיה כלום וחמא שכינתא תדיר בדיורה דשרה ולא אעדי מתמן, ובגין דהוה תמן אסמיך אברהם לאמר *אחותי היא* דכתיב (משלי ז׳:4) *אמור לחכמה אחותי את*. ובגין כך אמר *אחותי היא*.

© 2004, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

[p. 163] *ויבא אלהים אל אבימלך וגו'*. וכי קב"ה אתא לגבייהו דרשיעיא, כמה דכתיב (במדבר כ"ב:9) *ויבא אלהים אל בלעם*, (בראשית ל"א:24) *ויבא אלהים אל לבן הארמי*. אלא ההוא ממנא שליחא דאתפקדא עלייהו הוה, בגין דכלהו כד עבדי שליחותא נטלי שמא דא ומסטרא דדינא קא אתיין. ועל דא *ויבא אלהים אל אבימלך בחלום הלילה ויאמר לו הנך מת על האשה אשר לקחת*.

ר' שמעון פתח (משלי י"ב:19) *שפת אמת תכון לעד ועד ארגיעה לשון שקר*. *שפת אמת תכון לעד*, דא אברהם דכל מלוי בקדמיתא ובסופא הוו באמת. *ועד ארגיעה לשון שקר*, דא אבימלך. אברהם אמר *אחותי היא*. דא בקדמיתא, בגין דשכינתא דהות עמה דשרה אמי *אחותי היא*, ואברהם בחכמתא עבד. מאי טעמא, **[קיב ע"א]** בגין דאברהם סטרא דימינא איהו אמר *אחותי היא*, ורזא כד"א (שיר ה':2) *אחותי רעיתי יונתי תמתי*, ועל דא אברהם קרא לה תדיר *אחותי*, בגין דאתדבק בהדה ולא יתעדון דא מן דא לעלמין.

לסוף מה כתיב, *וגם אמנה אחותי בת אבי היא אך לא בת אמי*. וכי הכי הוה, אלא כלא בגין שכינתא קאמר. *אחותי היא* בקדמיתא דכתיב *אמור לחכמה אחותי את*, ולבתר *וגם אמנה*. מאי *וגם*, לאתוספא על מה דקאמר בקדמיתא, *אחותי היא, אחותי בת אבי*, ברתיה דחכמה עלאה. ובגין כך אתקרי *אחותי* ואתקרי *חכמה*, *אך* [p. 164] *לא בת אמי*, מאתר דשירותא דכלא סתימא עלאה. ועל דא *ותהי לי לאשה*, באחוה בחביבותא דכתיב (שם ב':6) *וימינו תחבקני*, וכלא רזא דחכמתא איהו.

תא חזי בקדמיתא כד נחת למצרים הכי קאמר בגין לאתדבקא בגו מהימנותא וקרא לה *אחותי* בגין דלא יטעי גו אינון דרגין דלבר. אוף הכא *אחותי*, בגין דלא יתעדי מגו מהימנותא כדקא יאות, דהא אבימלך וכל אינון יתבי ארעא הוו אזלי בתר פולחנא נוכראה ואיהו אתדבק גו מהימנותא, ובגין כך כד עאל לתמן אמר *אחותי*. מה אחות לא אתפרש מאחא לעלמין, אוף הכא, דהא אתתא יכילת לאתפרשא אבל אחות לא אתפרש, דהא תרין אחין לא יכלין לאתפרשא לעלם ולעלמי עלמין. ובגין כך אמר אברהם *אחותי היא*, דהא כלהון הוו להיטין גו טהירי ככביא ומזלי ופלחי לון, ואברהם הוה מתדבק גו מהימנותא ואמר *אחותי*, דלא נתפרש לעלמין. וסימניך (ויקרא כ"א:3) *ולאחותו הבתולה* דאתמר לכהן, אתרא דאברהם שריא ביה.

כתיב (דברים י':20) *את יי' אלהיך תירא ואותו תעבוד ובו תדבק ובשמו תשבע*. האי קרא אוקמוה, אבל ת"ח *ליי' אלהיך תירא* לא כתיב, אלא *את* **[קיב ע"ב]** *יי'*. מאי *את*, דא דרגא קדמאה אתר דחלא דקב"ה, ובגין כך [p. 165] כתיב *תירא*, דתמן בעי ב"נ לדחלא קמי מאריה בגין דאיהו בי דינא.

© 2004, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

ואותו תעבוד, דא דרגא עלאה דקיימא על האי דרגא תתאה ולא מתפרשאן לעלמין, *את ואותו*, דא בדא דבקין ולא אתפרשן. מאי *ואותו*, דא אתר ברית קדישא, אות לעלמין, דהא פולחנא לא שריא ב*את* ולאו איהו למפלח אלא למדחל, אבל פולחנא איהו לעילא ובגין כך *ואותו תעבוד*.

ובו תדבק, באתר דאיהו דבקותא לאתדבקא דאיהו גופא דשרי באמצעיתא.

ובשמו תשבע, אתר שביעאה דדרגין וסימניך (ירמיה ל׳:9) *ואת דוד מלכם אשר אקים להם*.

בגין כך אתדבק אברהם במהימנותא כד נחת למצרים וכד אזל לארעא דפלשתים. לב״נ דבעא לנחתא גו גובא עמיקא. דחיל דלא יכיל לסלקא מגו גובא. מה עבד, קשר חד קשרא דחבל לעילא מן גובא, אמר הואיל דקשירנא קשרא דא מכאן ולהלאה אעול תמן. כך אברהם בשעתא דבעא לנחתא למצרים עד לא ייחות תמן קשר קשרא דמהימנותא בקדמיתא לאתתקפא ביה ולבתר נחת. אוף הכי נמי כד עאל לארעא דפלשתים. בג״כ (משלי י״ב:19) *שפת אמת תכון לעד*, דא אברהם. *ועד ארגיעה לשון שקר*, דא אבימלך דאמר *בתום לבבי ובנקיון* [p. 166] *כפי עשיתי זאת*, וכד אהדרו ליה מה כתיב, *גם אנכי ידעתי כי בתם לבבך עשית זאת*, ולא כתיב *נקיון כפים*.

ועתה השב אשת האיש כי נביא הוא. ר׳ יהודה פתח (שמואל א׳ ב׳:9) *רגלי חסידיו ישמור ורשעים בחשך ידמו*. *חסידו* כתיב, חד, ודא אברהם דקב״ה נטר ליה תדיר ולא אעדי נטירו מניה לעלמין. ומה דאמר *רגלי*, דא אתתיה, דקב״ה שדר שכינתיה עמה ונטר לה תדיר.

ד״א *רגלי חסידו ישמור*, חד, דא אברהם דקב״ה אזיל עמיה תדיר בגין דלא ייכלון לנזקא ליה.

ורשעים בחשך ידמו, אלין אינון מלכין דקטל קב״ה בההוא ליליא דרדף בתרייהו, הה״ד *בחשך ידמו*, דא ליליא דאתקשר בחשוכא וקטל לון, ואברהם רדיף וליליא קטיל לון, הה״ד *ויחלק עליהם לילה הוא ועבדיו ויכם*. *ויחלק עליהם* [p. 167] *לילה*, דא קב״ה דפליג רחמי מן דינא בגין למעבד נוקמין לאברהם, ובגין כך *ורשעים בחשך ידמו*.

ויכם. ויכום מבעי ליה, אלא דא קב״ה.

כי לא בכח יגבר איש, דאיהו ואליעזר הוו בלחודייהו.

ר׳ יצחק אמר והא תנינן באתר דנזקא שכיח לא יסמוך ב״נ על ניסא, ולא הוה אתר דנזקא אשתכח כהאי דאברהם אזל בתר חמשה מלכין למרדף בתרייהו ולאגחא קרבא.

אמר ר׳ יהודה כד אזל אברהם להאי לא אזל לאגחא קרבא ולא סמך על ניסא אלא צערא דלוט אפקיה מביתיה ונטיל ממונא למפרק ליה, ואי לאו דימות בהדיה גו שביה. כיון

© 2004, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

דנפק חמא שכינתא דנהרא קמיה וכמה חילין סחרניה. בההיא שעתא רדף בתרייהו וקב״ה קטיל לון, הה״ד *ורשעים בחשך ידמו*.

ר׳ שמעון אמר רזא איהו, *רגלי חסידו ישמור*, דא אברהם. וכד נפק אשתתף יצחק בהדיה ונפלו קמיה, ואי לאו דאשתתף יצחק בהדיה דאברהם לא אשתציאו, הה״ד *ורשעים בחשך ידמו כי לא בכח יגבר איש*. אע״ג דחילא אשתכח תדיר בימינא, אי לא הוה בסטרא דשמאלא לא אתדחיין קמיה.

[p. 168] ד״א *רגלי חסידו ישמור*. בשעתא דב״נ רחים ליה לקב״ה, קב״ה רחים ליה בכל מה דאיהו עביד ונטיר ארחוי, כד״א (תהלים קכ״א:8) *יי׳ ישמר צאתך ובואך מעתה ועד עולם*.

ת״ח כמה חביבותיה דאברהם לגבי קב״ה, דבכל אתר דהוה אזיל לא חייש על דיליה כלום **[קיג ע״א]** אלא בגין לאתדבקא ביה בקב״ה, ובגין כך *רגלי חסידו ישמור* ודא היא אתתיה דכתי׳ *ואבימלך לא קרב אליה*, וכתיב *כי על כן לא נתתיך לנגוע אליה*. בפרעה מה כתיב, (בראשית י״ב:17) *וינגע יי׳ את פרעה וגו׳ על דבר*, איהי אמרה וקב״ה מחי, ובגין כך *רגלי חסידו ישמור*.

ורשעים בחשך ידמו, אלין פרעה ואבימלך דקב״ה עבד בהו דינין בליליא.

כי לא בכח יגבר איש. מאן *איש*, דא אברהם דכתיב *ועתה השב אשת האיש*.

ויי׳ פקד את שרה. רבי חייא פתח (זכריה ג׳:1) *ויראני את יהושע הכהן הגדול עומד לפני מלאך יי׳ והשטן עומד על ימינו לשטנו*. האי קרא אית לאסתכלא ביה. *ויראני את יהושע הכהן הגדול*, דא יהושע בן יהוצדק.

עומד לפני מלאך יי׳. מאן *מלאך יי׳*, דא אתר צרורא דנשמתין צרירן ביה וכל אינון נשמתין דצדיקיא קיימין תמן, ודא הוא *מלאך יי׳*.

והשטן עומד על ימינו לשטנו, דא יצר הרע דאיהו משוטט ואזיל בעלמא לנטלא נשמתין ולאפקא רוחין ולמסטי לון לברייתא לעילא ותתא.

[p. 169] ודא הוא בשעתא דאטיל ליה נבוכדנצר לאשא עם אינון נביאי שקר, והאי הוה אסטין לעילא בגין דיתוקד עמהון. דהכי הוא אורחוי דלאו איהו מקטרג אלא בזמנא דסכנה ובזמנא דצערא שריא בעלמא, ואית ליה רשו למסטי ולמעבד דינא אפי׳ בלא דינא, כד״א (משלי י״ג:23) *ויש נספה בלא משפט*.

מהו *לשטנו*, דהוה אמר או כלהו ישתזבון או כלהו יתוקדון. דהא בשעתא דאתייהיב רשותא למחבלא לחבלא לא אשתזיב זכאה בין חייביא, ובגין כך בשעתא דדינא שרייא במתא בעי ליה לבר נש לערקא עד לא יתפס תמן, דהא מחבלא כיון דשרי הכי נמי עביד לזכאה ולחייבא, כל שכן דהוו תלתיהון כחד, והוה תבע דיתוקדון כלהו או כלהו ישתזבון,

© 2004, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

בגין דכד אתעביד **[קיג ע"ב]** ניסא לא אתעביד פלגו ניסא ופלגו דינא, אלא כלא כחדא או ניסא או דינא.

אמר ליה ר' יוסי ולא, והא בזמנא דבקע קב"ה ימא לישראל הוה קרע ימא לאלין ואזלין ביבשתא, ומייא הוו תבין מסטרא אחרא וטבעין לאלין ומתין, ואשתכח כחדא ניסא הכא ודינא הכא ובמלה חדא.

א"ל ודא הוא דקשיא קמיה, דכד קב"ה עביד דינא וניסא כחדא לאו באתר חד ולא [p. 170] בביתא חדא דאשתכח כלא כחדא, ואי אתעביד קשיא קמיה, דהא לעילא לא אתעביד כלא אלא בשלימו כחדא, או ניסא או דינא באתר חד ולא בפלגו.

בג"כ לא עביד קב"ה דינא בחייביא עד דאשתלימו בחובייהו, הה"ד (בראשית ט"ו:16) *כי לא שלם עון האמורי עד הנה*, וכתיב (ישעיה כ"ז:8) *בסאסאה בשלחה תריבנה*. ועל דא הוה אסטין ליה ליהושע דיתוקד בהו עד דאמר ליה (זכריה ג':2) *יגער יי' בך השטן*.

מאן אמר ליה, דא *מלאך יי'. ואי* תימא *ויאמר יי' אל השטן יגער יי' בך השטן*. תא חזי הכי נמי למשה בסנה דכתיב (שמות ג':2) *וירא מלאך יי' אליו בלבת אש*, וכתיב *וירא יי' כי סר לראות*. לזמנין *מלאך יי'* ולזמנין *יי'*, ובגין כך א"ל *יגער יי' בך השטן*, ולא אמר הנני גוער בך.

תא חזי כגוונא דא ביומא דאשתכח דינא בעלמא וקב"ה יתיב על כרסייא דדינא, כדין אשתכח האי שטן דאסטי לעילא ותתא, ואשתכח איהו לחבלא עלמא וליטול נשמתין.

[p. 171] רבי שמעון הוה יתיב ולעי באורייתא והוה משתדל בהאי קרא (דברים כ"א:3-4) *ולקחו זקני העיר ההיא עגלת בקר וגו' וערפו שם את העגלה בנחל*. ודינא איהו בקופיץ לערפא ליה.

א"ל רבי אלעזר האי למאי אצטריך.

בכה ר' שמעון ואמר ווי לעלמא דאתמשך בתר דא, דהא מן יומא דההוא חויא **[קיד ע"א]** בישא איתפתה ביה אדם ושליט על כל בני עלמא, איהו קאים למסטי עלמא, ועלמא לא יכיל לנפקא מעונשיה עד דייתי מלכא משיחא ויוקים קב"ה לדמיכי עפרא דכתיב (ישעיה כ"ה:8) *בלע המות לנצח וגו'*, וכתיב (זכריה י"ג:2) *ואת רוח הטומאה אעביר מן הארץ*. ואיהו קאים על עלמא דא למיטל נשמתין דכל בני נשא.

ותא חזי הא כתיב (דברים כ"א:1) *כי ימצא חלל באדמה וגו'*. תא חזי כל בני עלמא ע"י מלאך המות נפקא נשמתייהו. אי תימא דב"נ דא על ידא דההוא מלאך המות נפק נשמתיה, לאו הכי, אלא ההוא דקטיל ליה אפיק נשמתיה עד לא מטא זמניה לשלטאה ביה ההוא מלאך המות, ובגין כך *ולארץ לא יכופר*. ולא די לן דקאים איהו למסטי עלמא למגנא ולקטרגא תדיר, כ"ש דגזלין מיניה מה דאית ליה לנטלא. וקב"ה חייס על בנוי, ובגין כך

© 2004, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

קרבין האי עגלא בגין לתקנא עמיה מה דאתנטיל ההיא נשמתא דב״נ מניה ולא ישתכח מקטרגא על עלמא.

[p. 172] ורזא עלאה תנינן הכא, שור פרה עגל עגלה, כלהו ברזא עלאה אשתכחו, ובגין כך בדא מתקנין ליה, ודא הוא דכתיב *ידינו לא שפכה את הדם הזה*, ולא גרימנא מיתתיה. ובדא לא אשתכח מקטרגא עלייהו, ובכלא יהיב עיטא קב״ה לעלמא.

תא חזי כגוונא דא ביום ראש השנה דדינא אשתכח בעלמא, איהו קאים לקטרגא, וישראל בעיין לאתערא בשופר ולאתערא קול דכליל באשא ומיא ורוחא ואתעבידו חד, ולאשמעא לההוא קול מגו שופר. וההוא קול סלקא עד אתר דכרסייא דדינא יתבא ובטש בה וסלקא. כיון דמטא האי קול מתתא, קול דיעקב אתתקן לעילא וקב״ה **[קיד ע״ב]** אתער רחמי, דהא כגוונא דישראל מתערי לתתא קול חד כליל באשא ומיא ורוחא דנפקי כחדא מגו שופר, הכי נמי אתער לעילא שופר, וההוא קול כליל באשא ומיא ורוחא אתתקן, ונפיק דא מתתא ודא מלעילא ואתתקן עלמא ורחמי אשתכחו. וההוא מקטרגא ארבב, דחשיב לשלטאה בדינא ולקטרגא בעלמא, וחמי דמתערי רחמי, כדין ארבב ואתשש חיליה ולא יכיל למעבד מדי. וקב״ה דאין עלמא ברחמי, דאי תימא דדינא אתעבר, לאו הכי, אלא אתחברו רחמי בדינא ועלמא אתדן ברחמי.

[p. 173] תא חזי כתיב (תהלים פ״א:4) *תקעו בחדש שופר בכסא ליום חגנו*, דאתכסיא סיהרא, דהא כדין שלטא האי חויא בישא ויכיל לנזקא עלמא, וכד מתערי רחמי סלקא סיהרא ואתעברת מתמן, ואיהו אתערבב ולא יכיל לשלטאה, ואתעבר דלא יתקרב תמן. ועל דא ביום ראש השנה בעי לערבבא ליה כמאן דאתער משנתיה ולא ידע כלום. ביומא דכפורי בעי לנייחא ליה ולמעבד ליה נייחא דרוחא בההוא שעיר דקרבין ליה, וכדין אתהפך סניגורא עלייהו דישראל, אבל ביומא דראש השנה אתערבב דלא ידע ולא יכיל למעבד כלום. חמי אתערותא דרחמי סלקין מתתא ורחמי מלעילא וסיהרא סלקא בינייהו, כדין אתערבב ולא ידע כלום ולא יכיל לשלטאה, וקב״ה דן להו לישראל ברחמי וחייס עלייהו ואשתכח להו זמין כל אינון י׳ יומין דבין ראש השנה ליום הכפורים לקבלא כל אינון דתייבין קמיה ולכפרא לון מחובייהו וסליק לון ליומא דכפורי.

ועל דא בכלא קב״ה פקיד לון לישראל למעבד עובדא, בגין דלא ישלוט עלייהו מאן דלא אצטריך ולא ישלוט עלייהו דינא ויהון כלהון זכאין בארעא **[קטו ע״א]** ברחימו דאבא על בנין, וכלא בעובדא ובמלין תליא והא אוקימנא מלין.

[p. 174] *וי״י פקד את שרה כאשר אמר*, דכתיב *למועד אשוב אליך כעת חיה ולשרה בן*. ותנינן *פקד את שרה*, פקידה לנוקבא, זכירה לדכורא, ובגין כך *וי״י פקד את שרה כאשר אמר*, דכתיב *שוב אשוב אליך כעת חיה*. מהכא משמע *ויאמר שוב אשוב אליך*, *ויאמר* סתם, דאיהו הוה ולא שליחא אחרא.

© 2004, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

ויעש יי׳ לשרה. כיון דאמר *ויי׳ פקד את שרה*, מהו *ויעש יי׳ לשרה*. אלא הכי תנינן דאיבא דעובדוי דקב״ה מההוא נהר דנגיד ונפיק מעדן איהו, ואיהו נשמתהון דצדיקיא ואיהו מזלא דכל ברכאן טבאן וגשמי ברכאן נזלי מניה ומתמן נפקי דכתיב *להשקות את הגן*, דאיהו מזיל ומשקה מעילא לתתא בגין דבני בהאי מזלא תליין ולא באתר אחרא. ועל דא כתיב *ויי׳ פקד את שרה*, פקידה בלחודוי. *ויעש יי׳ לשרה*, עשייה איהו לעילא מהאי דרגא כמה דאתמר, דהא במזלא תלייא. ועל דא בכאן פקידה ובכאן עשייה, ובגין כך *ויי׳ יי׳*, וכלא חד.

[p. 175] רבי אלעזר פתח (תהלים קכ״ז:3) *הנה נחלת יי׳ בנים שכר פרי הבטן*. *הנה נחלת יי׳*, אחסנתא לאתאחדא בה דלא יתעבר מיניה לעלמין, דבר נש דזכי לבנין בהאי עלמא זכי בהו למיעל לפרגודא בעלמא דאתי, בגין דההוא ברא דשביק ב״נ וזכי ביה בעלמא דא איהו יזכי ליה לעלמא דאתי וזכי לאעלה ביה *לנחלת יי׳*.

מאן *נחלת יי׳*, דא ארץ החיים, והכי קרא לה לארץ ישראל דאיהי ארץ החיים דוד מלכא *נחלת יי׳* דכתיב (שמואל א׳ כ״ו:19) *כי גרשוני היום מהסתפח בנחלת יי׳ לאמר לך עבוד אלהים אחרים*. ובגין כך *הנה נחלת יי׳* **[קטו ע״ב]** *בנים*. מאן אזכי ליה לבר נש, *בנים*. אי זכי בהו בהאי עלמא, *שכר פרי הבטן*, אגרא וחולקא טבא בההוא עלמא בההוא איבא דמעוי איהו דזכי בר נש בההוא עלמא בהו.

תא חזי *הנה נחלת יי׳ בנים*, ירותא ואחסנתא דאיבין דעובדוי דקב״ה מלעילא איהו מאילנא דחיי, דהא מתמן זכי בר נש לבנין, כד״א (הושע י״ד:9) *ממני פריך נמצא*.

מה כתיב, (תהלי׳ קכ״ז:5) *אשרי הגבר אשר מלא את אשפתו מהם*, *אשרי* בעלמא דין *ואשרי* בעלמא דאתי.

לא יבושו כי ידברו את אויבים בשער. מאן *אויבים בשער*, אלין מריהון דדינין, דכד נשמתא נפקת מהאי עלמא כמה אינון מריהון דדינין דזמינין קמיה עד לא ייעול לדוכתיה.

[p. 176] *בשער*, בההוא תרעא דייעול תמן בגין דמשכונין שביק בהאי עלמא ובגיניהון יזכי בההוא עלמא, ועל דא *לא יבושו כי ידברו את אויבים בשער*.

רבי יהודה ורבי יוסי הוו אזלי בארחא. א״ל רבי יהודה לרבי יוסי אפתח פומך דהא שכינתא גבן, דכל זמן דמילי דאורייתא לעאן שכינתא אתיא ומתחברא, וכל שכן באורחא דשכינתא קדמא ואתיא ואזלא קמייהו דבני נשא דזכאן במהימנותא דקב״ה.

פתח רבי יוסי ואמר (שם:קכ״ח:3) *אשתך כגפן פוריה בירכתי ביתך בניך כשתילי זיתים סביב לשלחנך*. *אשתך כגפן פוריה*, כל זמנא דאתתא צניעא *בירכתי ביתך* ולא נפקת לבר, הא היא צניעא ואתחזי לאולדא בנין דכשרן.

© 2004, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

כגפן. מה גפן לא אתנטעא אלא בזינה ולא בזינא אחרא, כך אתתא דכשרא לא תעבד נטיען בבר נש אחרא. מה גפן לא אית בה רכיבה מאילנא אחרא, אוף אתתא דכשרא הכי נמי.

חמי מה אגרה, **[קטז ע״א]** *בניך כשתילי זיתים*. מה זיתים לא נפלי טרפייהו כל יומי שתא וכלהו קטירין תדיר, אוף הכי *בניך כשתילי זיתים סביב לשלחנך*.

מה כתיב בתריה, *הנה כי כן יבורך גבר ירא יי׳*. מאי *הנה כי כן*, *הנה כן* מבעי ליה. אלא לאסגאה [p. 177] מלה אחרא דאוליפנא דא מינה, דכל זמנא דשכינתא הות צניעא באתרה כדקא חזי לה, כביכול *בניך כשתילי זיתים*, אלין ישראל כד שראן בארעא. *סביב לשלחנך*, דאכלי ושתאן וקרבין קרבנין וחדאן קמי קב״ה, ומתברכן עלאין ותתאין בגינייהו.

לבתר דשכינתא נפקת אתגלו ישראל מעל פתורא דאבוהון והוו ביני עממיא, וצווחין כל יומא ולא משגח בהו בר קב״ה דכתיב (ויקרא כ״ו:44) *ואף גם זאת בהיותם בארץ אויביהם לא מאסתים*. וחמינן כמה קדישי עליונין מיתו בגזירין תקיפין, וכל דא בגין עונשא דאורייתא דלא קיימו ישראל כד הוו שראן בארעא קדישא.

חמי מה כתיב, (דברים כ״ח:47) *תחת אשר לא עבדת את יי׳ אלהיך בשמחה ובטוב לבב מרוב כל*. האי קרא רזא איהו. *תחת אשר לא עבדת*, בזמן דכהני הוו קרבין קרבנין ועלוון, ודא היא *בשמחה*. *ובטוב לב*, בליואי. *מרוב כל*, אלו ישראל דהוו אמצעיים בינייהו ונטלי ברכאן מכל סטרין. דכתיב (ישעיה ט׳:2) *הרבית הגוי לו הגדלת השמחה*, אלין כהני. *שמחו לפניך כשמחת בקציר*, אלו ישראל דקב״ה בריך לון עבורא דחקלא [p. 178] ויהבי מעשרא מכלא. *כאשר יגילו בחלקם שלל*, אלין ליואי דנטלי מעשרא מגו אדרא.

ד״א, *הרבית הגוי*, אלין ישראל דמהימנותא דקב״ה עלייהו כדקא חזי. *לו הגדלת השמחה*, דא איהו דרגא רישא עלאה דאברהם אתדבק ביה דאיהו גדול וחדוה ביה אשתכח. *שמחו לפניך* **[קטז ע״ב]** בשעתא דסלקין לאתדבקא בך. *כשמחת בקציר*, דא כנסת ישראל *דשמחת בקציר* דילה הוא. *כאשר יגילו בחלקם שלל*, אלין שאר חילין ורתיכין לתתא בזמנא דמחלקי שלל וטרפי טרפא בראשיתא דכלא.

ר׳ יהודה פתח (תהלים קי״ט:126) *עת לעשות ליי׳ הפרו תורתך*. *עת לעשות ליי׳* מהו, אלא הא אוקמוה, אבל *עת* דא כנסת ישראל דאקרי *עת*, כד״א (ויקרא ט״ז:2) *ואל יבא בכל עת אל הקדש*. מאי *ואל יבא בכל עת*, כד״א (משלי ז׳:5) *לשמרך מאשה זרה*, ודא הוא (ויקרא י׳:1) *ויקריבו לפני יי׳ אש זרה*. [p. 179] מאי טעמא *עת*, בגין דאית לה *עת* וזמן לכלא, לקרבא לאתנהרא לאתחברא כדקא יאות, כד״א (תהלים ס״ט:14) *ואני תפלתי לך יי׳ עת רצון*.

© 2004, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

לעשות לייי, כמה דכתיב (שמואל ב׳ ח׳:13) *ויעש דוד שם*, דכל מאן דאשתדל באורייתא כאילו עביד ותקן האי*עת* לחברא לה בקב״ה. וכל כך למה, בגין ד*הפרו תורתך*, דאילו *לא הפרו תורתך* לא אשתכח פרודא דקב״ה לעלמין.

אמר ר׳ יוסי כגוונא דא כתיב (ישעיה ס׳:22) *אני ייי בעתה אחישנה*. מהו *בעתה*, בעת ה׳ דתקום מעפרא, כדין *אחישנה*.

אמר ר׳ יוסי ועם כל דא יומא חד איהי כנסת ישראל גו עפרא ולא יתיר.

אמר ר׳ יהודה הכי אמרו אבל ת״ח רזא דאוליפנא, בשעתא דכנסת ישאל אתגלייא מאתרה, כדין אתוון דשמא קדישא כביכול אתפרשו, דאתפרשא ה״א מן וא״ו, ובגין דאתפרשו כתיב, (תהלים ל״ט:3) *נאלמתי דומיה*, בגין דאסתלק וא״ו מן ה״א וקול לא אשתכח, כדין דבור אתאלם. ובגין כך היא [p. 180] שכיבת בעפרא כל ההוא יומא דה״א. ומאן איהו, אלף חמשאה, ואע״ג דאקדימת בגלותא עד לא ייעול ההוא אלף חמשאה רזא דה״א. וכד ייתי אלף שתיתאה דאיהו רזא **[קיז ע״א]** דוא״ו, כדין וא״ו יוקים לה״א בזמנא שית זמנין עשר. כדין שלימו דו״ו, ו׳ סלקא בעשר, ו׳ נחתא בחמש, אשתלים ו׳ גו עשר שית זמנין, הוו שתין, לאקמא מעפרא. ובכל שתין ושתין מההוא אלף שתיתאה אתתקף ה״א וסלקא בדרגוי לאתתקפא. ובשית מאה שנין לשתיתאה יתפתחון מבועי דחכמתא לעילא ומבועי דחכמתא לתתא ויתתקן עלמא לאעלה בשביעאה, כבר נש דמתתקן ביומא שתיתאה מכי ערב שמשא לאעלא בשבתא, אוף הכי נמי, וסימניך (בראשית ז׳:11) *בשנת שש מאות שנה לחיי נח וגו׳ נבקעו כל מעיינות תהום רבה וארובות השמים נפתחו*.

א״ל רבי יוסי כל דא אריכו זמנא יתיר מכמה דאוקמוה חברייא, דאיהו יומא חד גלותא דכנסת ישראל ולא יתיר דכתיב (איכה א׳:13) *נתנני שוממה כל היום דוה*.

א״ל הכי אוליפנא מאבא ברזין דאתוון דשמא קדישא וביומי דשני עלמא וביומי דבראשית, וכלא רזא חדא איהו.

[p. 181] וכדין יתחזי קשתא בעננא בגוונוי נהירין כאתתא דמתקשטא לבעלה דכתיב (בראשית ט׳:16) *וראיתיה לזכור ברית עולם* והא אוקמוה ושפיר הוא. *וראיתיה*, בגוונוי נהירין כדקא יאות, וכדין *לזכור ברית עולם*. מאן *ברית עולם*, דא כנסת ישראל, ויתחבר וא״ו בה״א ויקום מעפרא, כד״א *והיתה לאות ברית*.

ת״ח כד אתער וא״ו לגבי ה״א, אתין עלאין יתערון בעלמא ובנוי דראובן יתערון קרבין בכל עלמא, וכנסת ישראל יוקים לה מעפרא וידכר לה קב״ה. וישתכח קב״ה לגבה גו גלותא כחושבן וא״ו, שית זמנין עשר, עשר שנין, וכדין תיקום ויתפקד עלמא למעבד נוקמין, ומאן דאיהו מאיך יתרמי.

א״ל ר׳ יוסי שפיר קאמרת בגין **[קיז ע״ב]** דאיהו גו רזא דאתוון, ולית לן לאתערא חושבן וקצין אחרנין, דהא בספרא דרב ייבא סבא אשכחנא חושבן כגוונא דא דכתיב (ויקרא

© 2004, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

כ״ו :34) *אז תרצה הארץ*, והוא רזא דוא״ו דכתיב (שם :42) *וזכרתי את בריתי יעקוב*, ודא הוא וא״ו, כלא כחדא. ועל דא *אזכור*, ולבתר *והארץ אזכור*, דא כנסת ישראל. *תרצה*, תתרעי ארעא לגבי קב״ה.

[p. 182] אבל יומא חד דאמרו חברייא, ודאי כלא הוא גניז קמי קב״ה וכלא אשתכח ברזא דאתוון דשמא קדישא, דהא גלותא באינון אתוון גלי לון רבי <u>ייבא סבא</u>, והשתא באינון אתוון <u>אתגליין</u>.

א״ל ת״ח דאפילו כד אתפקדא שרה מהאי דרגא, לא פקיד לה אלא ברזא דוא״ו דכתיב *וי״י פקד את <u>שרה</u>*, בגין דכלא ברזא דוא״ו איהו ובהא כליל כלא וביה אתגליא כלא, בגין דכל מלה דאיהי סתימא איהי גלי כל סתים, ולא <u>אתיא</u> מאן דאיהו באתגליא ויגלי <u>מאי</u> דאיהו סתים.

א״ר יוסי כמה אית לן לאתמשכא גו גלותא עד ההוא זמנא, וכלא תלי ליה קב״ה כד יתובון בתיובתא, אי יזכו ואי לא יזכו, כמה דאתמר <u>בההוא</u> קרא דכתיב *אני יי״ בעתה אחישנה*, זכו *אחישנה*, לא זכו *בעתה*.

אזלו. עד דהוו אזלי א״ר יוסי אדכרנא השתא דהא באתר דא יתיבנא יומא חד <u>באבא</u> ואמר לי ברי זמין אנת כד מטון יומך לשיתין שנין לאשכחא בהאי אתר סימא דחכמתא עלאה. והא זכינא לאינון יומין ולא אשכחנא, ולא ידענא אי הני מלין דקאמרן <u>איהו ההוא</u> חכמתא דאיהו אמר.

ואמר לי כד <u>מטון</u> קולפין דנורא גו טהירי ידך <u>יתאביד</u> מינך.

אמינא ליה אבא במה ידעת.

[p. 183] א״ל בהני תרין צפורין דאעברו על רישך ידענא.

אדהכי אתפרש ר׳ יוסי ועאל גו מערתא **[קיח ע״א]** חדא ואשכח ספרא חד דהוה נעיץ גו נוקבא דטנרא בסייפי מערתא. נפק ביה. כיון דפתח ליה חמא שבעין ותרין גליפין דאתוון דאתמסרו לאדם הראשון ובהו הוה ידע כל חכמתא דעלאין קדישין וכל אינון דבתר ריחיא דמתגלגלן בתר פרוכתא גו טהירין עלאין וכל אינון מלין דזמינין למיתי לעלמא עד יומא דיקום עננא דבסטר מערב ויחשיך עלמא.

קרא לרבי יהודה ושרו למלעי בההוא ספרא. לא ספיקו למלעי תרי או תלתא סטרין דאינון אתוון עד דהוו מסתכלין [p. 184] <u>בחכמה</u> עלאה. כיון דמטו למלעי בסתירו דספרא <u>ומשתעי</u> דא עם דא, נפק שביבא דאשא ועלעולא דרוחא ובטש בידיהון ואתאביד מנייהו.

בכה ר׳ יוסי ואמר דילמא ח״ו <u>חובא</u> איהו גבן או דלאו אנן זכאין למנדע ליה.

כד <u>אתו לגביה</u> דר׳ שמעון <u>ואמרו</u> ליה <u>עובדא</u>, אמר לון דילמא בקץ משיחא <u>באינון</u> אתוון הויתן משתדלי.

אמרו ליה <u>הא</u> לא ידעינן, דהא כלא אתנשי מינן.

© 2004, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

אמר לון ר' שמעון לית רעותא דקב"ה בהא דאתגלי כל כך לעלמא, וקריב ליומי משיחא אפילו רביי דעלמא זמינין לאשכחא טמירין דחכמתא ולמנדע ביה קצין וחושבנין, ובההוא זמנא אתגליא לכלא, הה"ד (צפניה ג' :9) *כי אז*. מהו *אז*, בזמנא דתיקום כנסת ישראל מעפרא ויוקים לה קב"ה, כדין *אהפוך אל עמים שפה ברורה לקרא כלם בשם יי' ולעבדו שכם אחד*.

ת"ח אע"ג דאברהם כתיב ביה *ויסע אברם הלוך ונסוע הנגבה*, וכל מטלנוי הוו לדרומא ואתקשר ביה, לא סליק לדוכתיה כדקא יאות עד דאתיליד יצחק. כיון דאתיליד יצחק אסתלק לאתריה ואיהו אשתתף בהדיה ואתקשרו **[קיח ע"ב]** דא בדא. בג"כ איהו קרי ליה יצחק ולא אחרא, בגין לאשתתפא מיא באשא דכתיב *ויקרא אברהם את שם בנו הנולד לו אשר ילדה לו שרה יצחק*. מאי *הנולד לו*, אש ממים.

[p. 185] *ותרא שרה את בן הגר המצרית אשר ילדה לאברהם מצחק*. אמר רבי חייא מיומא דאתיליד יצחק והוה ישמעאל בביתא דאברהם לא אסתלק ישמעאל בשמא. באתר דדהבא שריא ססיפתא לא אדכר קמיה, ובגין כך *את בן הגר המצרית*, גבר דלא אתחזי לאדכרא קמיה דיצחק.

אמר רבי אלעזר *ותרא שרה*, בעינא דקלנא חמאת ליה שרה, לא חמאת ליה בעינא דאיהו בריה דאברהם אלא דאיהו ברא דהגר המצרית. ובגין כך *ותרא שרה*, שרה חמאת ליה בעינא דא ולא אברהם, דאילו באברהם לא כתיב *את בן הגר* אלא *על אודות בנו*. ת"ח לבתר מה כתיב, *וירע הדבר מאד בעיני אברהם על אודות בנו*, ולא כתיב *על אודות בן הגר המצרית*. בג"כ *ותרא שרה את בן הגר המצרית*, ולא חמאת דאיהו בריה דאברהם.

רבי שמעון אמר האי קרא תושבחתא דשרה איהו. בגין דחמאת ליה דקא *מצחק* בע"ז אמרה ודאי לאו ברא דא דאברהם למעבד עובדוי דאברהם אלא ברא דהגר המצרית איהו, אהדר לחולקא דאמיה. בג"כ *ותאמר לאברהם גרש האמה הזאת ואת בנה כי לא יירש בן האמה הזאת עם בני עם יצחק*.

[p. 186] וכי ס"ד דקני לה שרה או לברה. אי הכי לא אודי קב"ה עמה דכתיב *כל אשר תאמר אליך שרה שמע בקולה*. אלא בגין דחמאת ליה בע"ז ואמיה אולפא ליה נמוסי דע"ז, בגין כך אמרת שרה *כי לא יירש בן האמה הזאת*, אנא ידענא דלא ירית לעלמין חולקא דמהימנותא ולא יהא ליה עם ברי חולקא בעלמא דין ולא בעלמא דאתי, ובגין כך אודי עמה קב"ה.

וקב"ה בעא לאפרשא בלחודוי זרעא קדישא כדקא יאות דבגין כך ברא עלמא, דהא ישראל סליק ברעותא דקב"ה עד לא יברי עלמא, ובגין כך נפק אברהם לעלמא ועלמא אתקיים בגיניה. ואברהם ויצחק קיימו ולא אתיישבו בדוכתייהו עד דנפק יעקב לעלמא.

© 2004, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

כיון דנפק יעקב לעלמא אתקיימו אברהם ויצחק ואתקיים כל עלמא, ומתמן נפק עמא קדישא לעלמא ואתקיים כלא כגוונא כדקא יאות.

ובגין כך א״ל קב״ה *כל אשר תאמר אליך שרה שמע בקולה כי ביצחק יקרא לך זרע*, ולא בישמעאל. מה כתיב לבתר, *ותלך ותתע במדבר באר שבע*. כתיב הכא *ותתע*, וכתיב התם (ירמיה י׳:15) *הבל המה מעשה תעתועים*. וקב״ה בגיניה דאברהם לא שביק לון לה ולברה.

ת״ח בקדמיתא כד אזלת מקמה דשרה מה כתיב, *כי ראה אלהים את ענייך*. והשתא דטעאת בתר ע״ז, [p. 187] אע״ג דכתיב *ותשא את קולה ותבך*, מה כתיב, *כי שמע אלהים את קול הנער*, ולא כתיב *כי שמע אלהים את קולך*.

באשר הוא שם. אוקמוה דלאו בר עונשא הוא לגבי עילא, דהא בי דינא דלתתא מענישין מתליסר שנין ולעילא, ובי דינא דלעילא מעשרים שנין ולהלאה. ואע״ג דחייבא הוא, לאו בר עונשא איהו ואוקמוה, ודא הוא דכתיב *באשר הוא שם*.

א״ר אלעזר אי הכי מאן דאסתלק מעלמא עד לא מטון יומוי לעשרין שנין, מאן אתר אתענש, בגין דהא מתליסר שנין ולתתא לאו בר עונשא איהו אלא בחטאוי דאבוי, אבל מתליסר שנין ולעילא מהו.

א״ל קב״ה חס עליה דלימות זכאי ויהיב ליה אגר טב בההוא עלמא, ולא לימות חייב דיתענש בההוא עלמא ואוקימנא ליה.

א״ל אי חייבא הוא ולא מטון יומוי **[קיט ע״א]** לעשרין שנין מהו. כיון דאסתלק מעלמא במאן הוא עונשיה.

[p. 188] א״ל בדא אתקיים (משלי י״ג:23) *ויש נספה בלא משפט*, דכד עונשא נחת לעלמא איהו אערע בלא כונה לעילא ותתא בההוא מחבלא ואתענש בדלא אשגחו עליה מלעילא, ועליה כתיב (שם ה׳:22) *עונותיו ילכדנו את הרשע*, *את* לאסגאה מאן דלא מטון יומוי לאתענשא. *עונותיו ילכדנו*, ולא בי דינא דלעילא. *ובחבלי חטאתו יתמך*, ולא בי דינא דלתתא. בגין כך כתיב *כי שמע אלהים את קול הנער באשר הוא שם*.

ר׳ שמעון פתח (ויקרא כ״ו:42) *וזכרתי את בריתי יעקוב*, בוא״ו, אמאי. אלא בתרין סטרין איהו רזא דחכמתא. חדא דאיהו רזא דרגא דחכמתא, אתר דשרי ביה יעקב. אבל האי קרא על גלותא דישראל אתמר, דכד אינון גו גלותא ההוא זמנא דיתפקדון ביעקב, יתפקדון ברזא דוא״ו ואיהו אלף שתיתאה. ופקידה בוא״ו שית רגעי ופלג עידן, ובזמנא דשתין שנין [p. 189] לעבורא דדשא באלף שתיתאה יקים אלה שמיא פקידו לברתיה דיעקב, ומההוא זמנא עד דיהא לה זכירה שית שנין ופלגא, ומההוא זמנא שית שנין אחרנין ואינון שבעין ותלת.

© 2004, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

בשיתין ושית יתגלי מלכא משיחא בארעא דגליל. <u>וחד</u> ככבא דבסטר מזרח יבלע שבע ככביא מסטר צפון, ושלהובא דאשא אוכמא תהא תליא ברקיעא שיתין יומין, וקרבין יתערון בעלמא לסטר צפון ותרין מלכין יפלון באינון קרבין. ויזדווגון כלהון עממיא על ברתיה דיעקב לאדחייא <u>לה</u> מעלמא, ועל ההוא זמנא <u>כתיב</u> (ירמיה ל׳:7) *<u>עת</u> צרה היא ליעקב וממנה יושע*. וכדין <u>תסתימון</u> נפשין מגופא ובעיין לאתחדשא, וסימניך (בראשית מ״ו:26-27) *<u>כל הנפש לבית יעקב הבאה מצרימה ששים</u> ושש*.

בשבעין ותלת כל מלכי עלמא יתכנשון לגו קרתא רבתא דרומי, וקב״ה יתער עלייהו אשא וברדא ואבני אלגביש ויתאבדון מעלמא, בר אינון מלכין דלא ימטון לתמן ויהדרון לאגחא קרבין אחרנין. [p. 190] ומההוא זמנא מלכא משיחא יתער בכל עלמא ויתכנשון עמיה כמה עמין וכמה חיילין מכל סייפי עלמא, וכל בני ישראל יתכנשון בכל אינון אתרי עד דאשתלימו אינון שנין למאה. כדין וא״ו יתחבר בה״א, וכדין (ישעיה ס״ו:20) *והביאו את כל אחיכם מכל הגוים מנחה לי״י וגו׳*.

ובני <u>ישמעאל</u> זמינין בההוא זמנא <u>לאתערא בכל</u> עמין דעלמא למיתי על ירושלם דכתיב (זכריה י״ד:2) *ואספתי את כל הגוים אל ירושלם <u>למלחמה</u>*, וכתיב (תהלים ב׳:2) *יתיצבו מלכי ארץ ורוזנים נוסדו יחד על י״י ועל משיחו*. <u>מה כתיב</u> לבתר, *יושב בשמים ישחק י״י ילעג למו*.

לבתר וא״ו זעירא יתער לאתחברא ולחדשא נשמתין דהוו עתיקין בגין לחדתא <u>עלמא. דא הוא</u> (שם ק״ד:31) *יהי כבוד י״י לעולם*, לאתחברא כדקא יאות, *ישמח י״י במעשיו*, לנחתא לון לעלמא ולמהוי כלהון בריין חדתין לחברא עלמין כלהו כחד. זכאין אינון <u>כל</u> דישתארון בעלמא בסייפי אלף שתיתאה למיעל בשבתא, דהא כדין איהו יומא חד לקב״ה בלחודוי לאזדווגא כדקא יאות ולמלקט נשמתין חדתין למהוי בעלמא עם אינון דאשתארו <u>מקדמיתא</u> דכתיב (ישעיה ד׳:3) *והיה הנשאר בציון והנותר בירושלם קדוש יאמר לו כל הכתוב לחיים בירושלם*.

[p. 191] *ויהי אחר הדברים האלה והאלהים נסה את אברהם ויאמר אליו אברהם ויאמר הנני*. רבי יהודה <u>פתח</u> (תהלים מ״ד:5) *אתה הוא מלכי <u>אלהים צוה ישועות יעקב</u>*. *אתה הוא מלכי*, דא הוא שלימו דכל דרגין כחדא דא בדא. *צוה ישועות יעקב*, כל אינון שליחן דעבדי שליחותא **[קיט ע״ב]** בעלמא, <u>דלהוו</u> כלהו מסטרא דרחמי ולא להוו מסטרא דדינא, בגין דאית מארי שליחן מסטרא דרחמי ומסטרא דדינא קשיא. אינון שליחן דאתיין מסטרא דרחמי לא עבדי שליחותא דדינא בעלמא כלל.

ואי תימא הא מלאכא דאתגלי ליה לבלעם, <u>והא</u> תנינן שליחא דרחמי הוה ואתהפך לדינא. לא, לעולם לא אשתני, אלא שליחא דרחמי הוה לאגנא עלייהו דישראל ולמהוי סניגוריא עלייהו, <u>ולקבליה דינא</u>. וכך אורחוי דקב״ה, כד אוטיב לדא, ההוא טיבו דינא לדא.

© 2004, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

כך הא שליחא דרחמי הוה להו לישראל, ולבלעם אתהפך לדינא. בג״כ *צוה ישועות יעקב*. אמר דוד פקיד על עלמא כד ישתלחון שליחן די להויין מסטרא דרחמי.

רבי אבא אמר *צוה ישועות יעקב*, דאינון גו גלותא וישתכח פורקנא להון גו גלותהון.

[p. 192] ת״ח תושבחתן דאבהן יעקב הוה, ואלמלא יצחק לא אתא יעקב לעלמא, ובגין כך *צוה ישועות יעקב*, דא יצחק דכיון דאשתזיב יצחק, *ישועות יעקב* הוו.

ויהי אחר הדברים האלה. ר׳ שמעון אמר הא תנינן *ויהי בימי*, על צערא אתמר. *ויהי*, אע״ג דלא כתיב *בימי*, טיפסי דצערא אית ביה. *ויהי אחר* דרגא תתאה דכל דרגין עלאין. ומאן איהו, *דברים*, כד״א (שמות ד׳:10) *לא איש דברים אנכי*. ומאן הוה בתר דרגא דא, *והאלהים נסה את אברהם*, דאתיא יצר הרע לקטרגא קמי קב״ה.

[p. 193] הכא אית לאסתכלא, *והאלהים נסה את אברהם*. את יצחק מבעי ליה, דהא יצחק בר תלתין ושבע שנין הוה, והא אבוי לאו בר עונשא דיליה הוה, דאלמלא אמר יצחק לא בעינא, לא אתענש אבוי עליה. מאי טעמא *והאלהים נסה את אברהם*, ולא כתיב *והאלהים נסה את* יצחק. אלא *את אברהם* ודאי, דבעי לאתכללא בדינא, דהא אברהם לא הוה ביה דינא כלל מקדמת דנא, והשתא אתכליל מייא באשא, ואברהם לא הוה שלים עד השתא דאתעטר למעבד דינא ולאתקנא ליה באתריה. וכל יומוי [p. 194] לא הוה שלים עד השתא דאשתלים מיא באשא ואשא במיא. ובגין כך *והאלהים נסה את אברהם* ולא את יצחק, דאזמין לאברהם לאתכללא בדינא. וכד עביד דא עאל אשא במיא ואשתלים, דא אתדן ודא עביד דינא לאתכללא דא בדא. וכדין יצר הרע אתא לקטרגא עליה דאברהם, דלא אשתלים כדקא יאות עד דיעביד דינא ביצחק, דיצר הרע *אחר הדברים* איהו ואתא לקטרגא.

ותא חזי רזא דמלה, אע״ג דקאמרן *דאברהם* כתיב ולא יצחק, יצחק אתכליל ביה בהאי קרא, רזא דכתיב *והאלהים נסה את אברהם*. *נסה לאברהם* לא כתיב, אלא *נסה את אברהם*, *את* דייקא, ודא יצחק, דהא בההיא שעתא בגבורה תתאה שריא. כיון דאתעקד ואזדמן בדינא על ידא דאברהם כדקא יאות, כדין אתעטר באתריה בהדיה דאברהם ואתכלילו אשא ומיא וסליקו לעילא, וכדין אשתכח מחלוקת כדקא יאות, מיא באשא.

מאן עבד אבא רחמנא דאתעביד אכזר. אלא בגין לאשתכחא מחלוקת מיא באשא ולאתעטרא באתרייהו, [p. 195] עד דאתא יעקב ואתתקן כלא כדקא יאות ואתעבידו תלתא אבהן שלמין ואתתקנו עלאי ותתאי.

© 2004, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

ויאמר קח נא את בנך. וכי היאך יכיל אברהם דאיהו סבא. אי תימא בגין דיצחק לא נפיק מרשותיה כלל, יאות. אבל כד"א (במדבר כ׳:25) *קח את אהרן ואת אלעזר בנו*, אלא בגין לאמשכא במלין ולאדברא לון לרעותא דקב"ה. אוף הכא *קח* במלין.

את בנך את יחידך אשר אהבת את יצחק, **[קכ ע"א]** ואוקמוה.

ולך לך אל ארץ המוריה, כד"א (שיר ד׳:6) *אלך לי אל הר המור* לאיתקנא באתרא דיתחזי.

ביום השלישי וישא אברהם את עיניו וירא את המקום מרחוק. *ביום השלישי*, הא אוקמוה אלא כיון דאתמר *ויקם וילך אל המקום אשר אמר לו האלהים*, מאי טעמא *ביום השלישי וירא את המקום מרחוק*. אלא בגין דכתיב *כי ביצחק יקרא לך זרע*, ודא הוא יעקב דנפק מניה, והאי הוא *ביום השלישי*.

[p. 196] *וירא את המקום מרחוק*, כד"א (ירמיה ל"א:2) *מרחוק יי׳ נראה לי*. *וירא את המקום*, דא הוא יעקב דכתיב (בראשית כ"ח:11) *ויקח מאבני המקום*. אסתכל אברהם *ביום השלישי* דאיהו דרגא תליתאה וחמא ליה ליעקב דזמין למיפק מניה. *מרחוק* כמה דאמרן, *מרחוק* ולא לזמן קריב.

אמר ליה רבי אלעזר מאי שבחא איהו לאברהם כד אסתכל וחמא דזמין למיפק מניה יעקב, דהא כד אזיל למיעקד ליה ליצחק לאו שבחא כל כך איהו דיליה.

א"ל ודאי חמא ליה ליעקב, דהא מקדמת דנא ידע אברהם חכמתא ואסתכל השתא *ביום השלישי* דאיהו דרגא תליתאה למעבד שלימו, וכדין חמא ליה ליעקב דכתיב *וירא את המקום*, אבל השתא קיימא ליה מלה *מרחוק* בגין דאזיל למיעקד ליה ליצחק ולא בעא להרהר אבתריה דקב"ה.

מרחוק חמא ליה, גו אספקלריא דלא נהרא בלחודוי, ובגין כך חמא ליה ולא אתגלי כלא, דאלו אספקלריא דנהרא הוה שכיח על האי אספקלריא דלא נהרא, אתקיים עליה אברהם כדקא יאות, אבל *מרחוק* בלחודוי הוה.

[p. 197] מאי טעמא אסתלק בהאי מלה אספקלריא דנהרא. בגין דהאי דרגא דיעקב הוה, ובגין דיעקב עד לא אתייליד לא אשתכח השתא על האי דרגא. ותו בגין דיהך ויקבל אגרא.

וירא את המקום, דא יעקב כמה דאתמר. *מרחוק*, דלא זכה ביה ראייה בעינוי בהאי עלמא אלא *מרחוק*, מגו האי דרגא, דהא כד אתא יעקב מית הוה אברהם ואסתלק מעלמא. *וירא את המקום מרחוק*, אבל לאו בראייה אחרא.

© 2004, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

ויבאו אל המקום אשר אמר לו האלהים *ויבן שם אברהם את המזבח*. רמיז הכא דאע״ג דאתו לההוא ראייה וחמו ליעקב, אמר אברהם ודאי קב״ה ידע בגוונא אחרא דאתחזי. מיד *ויבן שם אברהם את המזבח וגו׳.*

מה כתיב לעילא, *ויאמר יצחק אל אברהם אביו ויאמר אבי*. הא אוקמוה, אבל מאי טעמא לא אתיב ליה מידי. אלא בגין דהא אסתלק מרחמי דאבא על ברא, ובגין כך כתיב *הנני בני*, *הנני* דאסתלקו רחמי ואתהפך לדינא.

[p. 198] *ויאמר אברהם*, ולא כתיב *ויאמר* אביו, דהא לא קאים עליה כאבא אלא בעל מחלוקת הוה ביה.

אלהים יראה לו השה. *יראה* לנו מבעי ליה, מאי *יראה לו*. אלא א״ל *אלהים יראה לו* לגרמיה כד איהו אצטריך, אבל השתא *בני* ולא אמרא. מיד *וילכו שניהם יחדו*.

רבי שמעון פתח (ישעיה ל״ג:7) *הן אראלם צעקו חוצה מלאכי שלום מר יבכיון*. *הן אראלם*, אלין מלאכי עלאי. *צעקו* בההוא שעתא ובעו לקיימא על ההוא מלה דכתיב (בראשית ט״ו:5) *ויוצא אותו החוצה*, בגין כך *צעקו חוצה*.

מלאכי שלום, אלין אינון מלאכין אחרנין דהוו זמינין למיהך קמיה דיעקב, ובגיניה דיעקב אבטח לון שלימו קב״ה דכתיב (שם ל״ב:2) *ויעקב הלך לדרכו ויפגעו בו מלאכי אלהים*, ואלין אקרון *מלאכי שלום*. כלהו בכו כד חמו ליה לאברהם דעקיד ליה ליצחק, ואזדעזעו עלאי ותתאי וכלהו עליה דיצחק.

ויקרא מלאך יי׳ וגו׳ אברהם אברהם. פסיק טעמא בגוויהו, דלאו אברהם בתראה כקדמאה. בתראה **[קכ ע״ב]** שלים, קדמאה לא שלים. כגוונא דא *שמואל שמואל*, [p. 199] בתראה שלים, קדמאה לא שלים, בתראה נביא, קדמאה לא נביא. אבל *משה משה* לא פסיק, בגין דמיומא דאתייליד לא אעדי מניה שכינתא.

אברהם אברהם. רבי חייא אמר בגין לאתערא ליה ברוחא אחרא, בעובדא אחרא, בלבא אחרא.

ר׳ אלעזר אמר אתבריר יצחק ואסתליק ברעותא קמי קב״ה כריחא דקטרת בוסמין דקרבין כהנייא קמיה תרין זמנין ביומא ואשתלים קרבנא. דהא צערא דאברהם הוה בשעתא דאתמר ליה *אל תשלח ידך אל הנער ואל תעש לו מאומה*. חשיב דקרבניה לא אשתלים ולמגנא עבד ובנא מדבחא וסדר כלא. מיד *וישא אברהם את עיניו וירא והנה איל וגו׳*. הא תנינן הוא האיל דאתברי בין השמשות, ובן שנתו הוה, כד״א (במדבר ז׳:15) *כבש אחד בן שנתו*, והכי אצטריך. ואת אמרת דאתברי בין השמשות, והא יצחק לא הוה בעלמא. אלא אתפקד חילא לאזדמנא ההוא אימרא בשעתא דאצטריך ליה לאברהם. דכל אינון מלין

© 2004, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

דהוו בין השמשות אתמנא חילא לאזדמנא ההוא מלה בשעתא דאצטריך ליה. הכי נמי האי איל דאתקריב תחותיה דיצחק.

[p. 200] פתח ואמר (ישעיה ס״ג:9) *בכל צרתם לא צר ומלאך פניו הושיעם*. תא חזי *בכל צרתם* דישראל כד אזדמן לון עאקו, *לא*, כתיב באל״ף וקרי בוא״ו, בגין דקב״ה עמהון בעאקו.

לא באל״ף, אתר עלאה יתיר. אע״ג דלאו בההוא אתר רוגזא ועאקו, להתם לעילא מטא עקתא דישראל.

לא באל״ף, כד״א (תהלים ק׳:3) *הוא עשנו ולא אנחנו*, כתיב באל״ף וקרי בוא״ו.

ומלאך פניו הושיעם. והא איהו עמהון בההוא עאקו ואת אמרת *הושיעם*. אלא מושיעם לא כתיב, אלא *הושיעם*, מקדמת דנא, דאיהו זמין בההוא עאקו למסבל עמהון.

תא חזי בכל זמנא דישראל אינון בגלותא, שכינתא עמהון בגלותא, ואוקמוה דכתיב (דברים ל׳:3) *ושב יי׳ אלהיך את שבותך ורחמך וגו׳*.

[p. 201] ד״א *ומלאך פניו הושיעם*, דא שכינתא ואיהי עמהון בגלותא, ואת אמרת דאיהו *הושיעם*. אלא הכי הוא ודאי, דאלין אינון משכנותיו דקב״ה בגלותא, ובגין דשכינתא עמהון קב״ה אדכר לון לאוטבא לון ולאפקא לון מן גלותא דכתיב (שמות ו׳:5) *ואזכור את בריתי* בקדמיתא, ולבתר *והנה צעקת בני ישראל באה אלי*.

וגם ראיתי, לאסגאה אחרא דאיהי קדמאה דכלא דכתיב (שם ב׳:24) *ויזכור אלהים את בריתו*, דא שכינתא. *את אברהם*. מאי *את אברהם*, *לאברהם* מבעי ליה. אלא *את אברהם*, דא חברותא וזווגא דילה באבהן. [p. 202] *את אברהם*, דא הוא מערבית דרומית. *את יצחק*, דא צפונית מערבית. *ואת יעקב*, זווגא חדא, כללא חדא, זווגא שלים כדקא יאות.

כגוונא דא *את השמים ואת הארץ*. *את השמים*, דא הוא כללא מדת לילה ביום. *ואת הארץ*, מדת יום בלילה כחדא. אוף הכא בכלהו *את* וביעקב *ואת*, למהוי כלא זווגא חדא דלא מתפרשין דכר ונוקבא לעלמין. וזמין קב״ה לאכרזא בכל עלמא ולאשמעא קל דיימא (ישעיה ס״ג:8) *ויאמר אך עמי המה בנים לא ישקרו ויהי להם למושיע*.

© 2004, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

פרשת חיי שרה

[p. 203] **[קכא ע״א]** *ויהיו חיי שרה מאה שנה ועשרים שנה ושבע שנים*. ר׳ יוסי פתח (יונה א׳:15) *וישאו את יונה ויטילוהו אל הים ויעמוד הים מזעפו*. הכא אית לאסתכלא, מאי טעמא ארעישת ימא עליה דיונה ולא ארעישת עליה ארעא, כיון דהוה אזיל בגין דלא תשרי עליה שכינתא. ימא אמאי אחיד ביה כד הוה אזיל. אלא ודאי מלה באתריה הוה. ים דמיא לרקיע תנן ורקיע לכסא הכבוד, ובגין כך ימא אחיד ביה ונטיל ליה. מקמי ימא ערק, ימא שדא ביה ידא בדוכתה.

וישאו את יונה ויטילוהו אל הים. אוליפנא דהוו נטלי ליה וטבעי ליה עד ירכוי בימא, הוה שכיך, זקפין ליה אתרעיש. כל מה דטבעי ליה הכי אשתכיך עד דאיהו אמר *שאוני והטילוני אל הים*, מיד *וישאו את יונה ויטילוהו אל הים*. [p. 204] כיון דאתרמי בים פרחה מניה נשמתיה וסלקת עד כורסי יקרא דמלכא ואתדנת קמיה ואהדרו ליה נשמתיה ועאל בפומא דההוא נונא ומית נונא, לבתר אתקיים ההוא נונא ואוקמוה. **[קכא ע״ב]**

תא חזי בשעתא דבר נש סליק בערסיה כל ליליא וליליא נשמתיה נפקת מניה ואתדנת קמי בי דינא דמלכא. אי זכאה לאתקיימא אהדרו ליה להאי עלמא. ודינא הוא בתרין גוונין. לא דיינין ליה לבר נש על בישין דאיהו זמין למעבד דכתיב (בראשית כ״א:17) *כי שמע אלהים את קול הנער באשר הוא שם*. ולא תימא דדיינין ליה על טבין דעבד לחוד, לאו הכי, אלא על טבין דאיהו זמין למעבד ובגינייהו אשתזיב, אע״ג דאיהו השתא חייבא, בגין דקב״ה עביד טיבו עם כל בריין וכל ארחוי דקב״ה לאוטבא לכלא ולא דאין לב״נ על בישין דאיהו זמין למעבד, ובגין כך אתדן בר נש קמי קב״ה.

תא חזי כיון דאטילו ליה ליונה לימא מה כתיב, *ויעמוד הים מזעפו*. מאי *ויעמוד*, דקאים בקיומיה כדקא יאות. עמידה איהו כד רוגזא שכיך. בשעתא דדינא שריא בעלמא ההוא בי דינא איהו כאתתא דמתעברא וקשיא לאולדא, וכד אולידת שכיך רוגזא. הכי נמי כד דינא שריא [p. 205] בעלמא לא שכיך ולא נח עד דאתעביד דינא, כדין הוא נייחא וקיימת למיקם בדוכתא שלים, למיקם בקיומיה, הה״ד (משלי י״א:10) *ובאבוד רשעים רנה*. ואוקימנא כמא דכתיב (יחזקאל י״ח:23) *החפוץ אחפוץ במות רשע*, והא לית נייחא קמי קב״ה כד אתעביד דינא ברשיעייא, אלא כאן קודם דאשתלים קיסטא, כאן לבתר דאשתלים.

ויהיו חיי שרה. מאי שנא הכא שרה דכתיב מיתתה באורייתא מכל נשי דעלמא דלא כתיב הכי מיתתהון באורייתא.

© 2004, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

אמר רבי חייא ולא והא כתיב (בראשית ל״ה:19) *ותמת רחל ותקבר בדרך אפרתה*, וכתיב (במדבר כ׳:1) *ותמת שם מרים ותקבר שם*, וכתיב (בראשית ל״ה:8) *ותמת דבורה* **[קכב ע״א]** *מינקת רבקה*, וכתיב (בראשית ל״ח:12) *ותמת בת שוע אשת יהודה*.

אמר רבי יוסי בכלהו לא כתיב כמה דכתיב בשרה דאתמר *ויהיו חיי שרה מאה שנה ועשרים שנה ושבע שנים שני חיי שרה*, דהא בכלהו לא אתמנון יומין ושנין כמו לשרה, בכלהו לא כתיב פרשתא חדא בלחודהא כמו לשרה. אלא רזא איהו בגין ההוא דרגא דכל יומין ושנין דבר נש ביה תליין.

פתח ואמר (קהלת ה׳:8) *ויתרון ארץ בכל היא מלך לשדה נעבד*. *ויתרון ארץ בכל היא* ודאי, דהא מתמן נפקין רוחין ונשמתין ותועלתא לעלמא.

[p. 206] *מלך לשדה נעבד*. מאן *מלך*, דא קב״ה. *לשדה נעבד*, כד איהו אתתקן כדקא יאות. *מלך*, דא מלך עלאה דאתחבר *לשדה* כד איהו *נעבד*. מאן *שדה*, דא *שדה אשר ברכו יי׳* דכתיב (בראשית כ״ז:27) *כריח שדה אשר ברכו יי׳*, דכד איהו נעבד ואתתקן בכל מה דאצטריך ליה כדקא יאות כדין מלך עלאה אתחבר עמיה.

רבי אלעזר אמר *מלך לשדה נעבד*. כמה גווני רזין עלאין הכא. *מלך*, דא שכינתא דלא שריא בביתא לאתתקנא בה אלא בזמנא דאתנסיב בר נש ואזדווג בה לאולדא ולמעבד איבין, וכדין איהי אפיקת נשמתין לאשראה בה, ובגין כך *לשדה נעבד* ולא לאחרא.

ד״א *מלך*, דא *אשה יראת יי׳* כמא דכתי׳ (משלי ל״א:30) *אשה יראת יי׳ היא תתהלל*. *לשדה נעבד*, דא *אשה זרה*, כד״א (שם ז׳:5) *לשמרך מאשה זרה*. בגין דאית שדה ואית שדה. אית שדה דכל ברכאן וקדושין ביה שריין דכתי׳ *כריח שדה אשר ברכו יי׳*, ואית שדה דכל חירוב ומסאבו ושיצאה וקטולין וקרבין ביה שריין. והאי מלך זמנין דאיהו *נעבד* להאי *שדה*, כדין [p. 207] כתיב (שם ל׳:21-23) *תחת שלש רגזה ארץ* **[קכב ע״ב]** *וגו׳ תחת עבד כי ימלוך ושפחה כי תירש גבירתה*. והאי מלך אתכסיא נהוריה ואתחשך עד דאתדכי ואתחבר לעילא. ובגין כך שעיר דר״ח בגין דאתפרש ההוא שדה ולא שריין ביה ברכאן מהאי מלך. וכד איהו *נעבד לשדה* כדין כתיב (דברים כ״ב:27) *כי בשדה מצאה צעקה הנערה המאורשה וגו׳*. *כי בשדה* כמה דאתמר.

ת״ח אתת חוה לעלמא, אתדבקת בהאי חויא ואטיל בה זוהמא וגרמא מותא לעלמא. אתת שרה ונחתת וסלקת ולא אתדבקת, ביה כד״א (בראשית י״ג:1) *ויעל אברם ממצרים הוא ואשתו וכל אשר לו*. אתא נח לעלמא, מה כתיב, (שם ט׳:21) *וישת מן היין וישכר ויתגל*. ובגין דאברהם ושרה לא אתאחדו בהאי אתר ולא אתדבקו ביה, בג״כ שרה זכתה לחיין עלאין לה ולבעלה ולבנהא בתראה, הה״ד (ישעיה נ״א:1) *הביטו אל צור חוצבתם ואל מקבת בור נקרתם*. ועל דא *ויהיו חיי שרה*, דזכתה בהו בכלא, [p. 208] ולא

© 2004, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

כתיב בכלהו נשי *ויהיו חיי*, *ויהיו חיי* חוה וכן בכלא. דא אתדבקת בחיין ועל דא דילה הוו חיין.

ויהיו חיי שרה, אינון חיין כלהו לעילא, *מאה שנה* לעילא *ועשרים שנה* לעילא *ושבע שנים* לעילא, כלא הוה כדקא יאות.

אמר רבן שמעון **[קכג ע"א]** ת"ח רזא דמלה. מאי שנא בכלהו דאמר *שנה שנה* ובאינון *שבע* דאמר *שנים* דכתיב *מאה שנה ועשרים שנה* ולבתר *שבע שנים*. אלא *מאה שנה* כללא דכלא דאתכליל כלא במאה ברזא דמאה ברכאן דכל יומא, וכן *עשרים שנה*, ובגין כך כתיב *שנה*, רזא דיחודא דלא אתפרש לעלמין. *שבע* שנין, אלין אתפרשן ונפקאן מכללא סתימאה דלעילא, ואע"ג דכלא יחודא חדא, אבל אתפרשן בדינא וברחמי בכמה סטרין ואורחין, מה דלא הוי הכי לעילא. ובגין כך באלין *שבע שנים* כתיב בהו *שנים* ולא *שנה*. וכלהו אקרון חיים, *ויהיו חיי שרה*, דהוו ממש ואתבריאו ואתקיימו לעילא.

[p. 209] אמר ר' חייא הא אוקמוה דכד אתעקד יצחק בר תלתין ושבע שנים הוה, וכיון דאתעקד יצחק מיתת שרה דכתיב *ויבא אברהם לספוד לשרה ולבכותה*. מאין בא, מהר המוריה למעקד ליה ליצחק. ואינון תלתין ושבע שנין מיומא דאתייליד יצחק עד שעתא דאתעקד אינון הוו *חיי שרה* ודאי, כחושבן *ויהיו* בגימטריא, תלתין ושבע שנין הוו כמה דאית מדאתיליד יצחק עד דאתעקד.

ר' יוסי פתח (תהלים צ"ח:1) *מזמור שירו ליי' שיר חדש כי נפלאות עשה וגו'*. האי קרא הא אוקמוה חבריא דפרות אמרוה, כמה דכתיב (שמואל א' ו':1) *וישרנה הפרות בדרך*. מאי *וישרנה*, דהוו אמרי שירתא. ומאי שירה אמרו, *מזמור שירו ליי' שיר חדש כי נפלאות עשה*.

הכא אית לאסתכלא, דכל מה דברא קב"ה בעלמא, כולהו אמרי תושבחן ושירתא קמיה בין לעילא בין לתתא. ואי [p. 210] תימא דאינהו מגרמייהו הוו אמרי שירתא דא, הכי הוא ודאי, דרזא איהו לעילא. אבל הני ארונא הוה על גבייהו, וכיון דארונא אשתקיל עלייהו ושויוה לעילא אנון לא שכיכו שירתא, דהא כיון דאתנטיל מנייהו ארונא הוו געאן כארח שאר פרות דעלמא ולא אמרו שירתא. וודאי ארונא **[קכג ע"ב]** דעל גבייהו עביד לון לזמרא.

מזמור. הא אוקימנא ואתמר, בכולהו כתיב *מזמור לדוד* או *לדוד מזמור*, והכא לא אמר דוד כלל. אלא *מזמור* דרוח קודשא זמין לזמרא ליה לזמנא דיוקים קב"ה לישראל מעפרא. וכדין *שירו ליי' שיר חדש*, כדין איהו *חדש*, דהא שירתא כהאי לא אתמר מיומא דאתברי עלמא.

© 2004, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

א״ר חייא כתיב (קהלת א׳:9) *אין כל חדש תחת השמש*, והכא שירתא דא איהי *חדש* ואיהי *תחת השמש*, דהא תחות שמשא להוי. ומאי איהי, דא סיהרא, וכדין הוי *חדש תחת השמש*. מאי טעמא, בגין *כי נפלאות עשה*. ומאן אינון *נפלאות*, האי דכתיב *הושיעה לו ימינו וזרוע קדשו*. *הושיעה לו*. למאן, **[קכד ע״א]** לההוא דרגא דאמר שירתא דא, בגין דבהו אסתמיך בימינא ובשמאלא. *הושיעא לו* ודאי, לההוא דרגא דהאי מזמור. אימתי, בזמנא דיקומון מתי עלמא ויתערון מעפרא, כדין יהא *חדש*, מה דלא אתעביד בהאי עלמא.

ר׳ יוסי אמר בזמנא דיעביד קב״ה נוקמין בעלמא בגינייהו דישראל, כדין יתאמר שירתא דא, דהא לבתר יתערון מעפרא מתי עלמא ויתחדש עלמא בקיומא שלים, דלא ליהוי כקדמיתא דשליט מותא בעלמא בגין חויא דגרים מותא לכלא ואסתאב עלמא ואחשיך אנפוי.

[p. 211] ת״ח כתיב (בראשית ג׳:15) *ואיבה אשית בינך ובין האשה*. מאי *ואיבה*, כד״א (איוב ט׳:26) *חלפו עם אניות אבה*, דהא כמה ארבין שטאן גו ימא רבא ואית ארבין וספינן מתפרשן דא מן דא, ואינון ארבין דהאי נחש שאט בגווייהו אקרון *אניות אבה*.

בינך ובין האשה, דא *אשה יראת יי׳*. *ובין זרעך*, אלין שאר עמין. *ובין זרעה*, אלין ישראל.

הוא ישופך ראש. *הוא*, דא קב״ה דזמין לבערא ליה מעלמא דכתיב (ישעיה כ״ה:8) *בלע המות לנצח*, וכתיב (זכריה י״ג:2) *ואת רוח הטומאה אעביר מן הארץ*. *ראש*, דא לזמנא דאתי דיתערון מיתיא, דהא כדין להוי עלמא *ראש*, דיתקיים *בראש* דאיהו עלמא עלאה. *ואתה תשופנו עקב*, דא בהאי עלמא השתא דאיהו *עקב* ולאו איהו בקיומא, וההוא חויא נשיך לעלמא ואחשיך אנפי בריין.

ת״ח יומין דבר נש אתבריאו וקיימו באינון דרגין עלאין. כיון דמסיימי לאתקיימא באינון דרגין דכתיב (תהלים צ׳:10) *ימי שנותינו בהם שבעים שנה וגו׳*, מכאן ולהלאה לית דרגא לאתקיימא, ובגין כך *ורהבם עמל ואון*, ואינון כלא הוו. אבל אינון יומין דצדיקייא **[קכד ע״ב]** הוו ואתקיימו, כד״א *ויהיו חיי שרה*, וכן *ויהיו ימי שני חיי אברהם*.

[p. 212] ואי תימא הכי נמי כתיב בישמעאל דכתיב (בראשית כ״ה:17) *ויהיו שני חיי ישמעאל*. אלא בתשובה אהדר ועל דא קרי ביומוי *ויהיו*.

ותמת שרה בקרית ארבע. רבי אחא אמר כגוונא דא לא הוה בכל נשי עלמא, דהא לא אתמר חושבן יומהא ושנהא וקיומהא בעלמא וההוא אתר דאתקבר ביה אלא לאחזאה דלא הוה כשרה בכל נשי עלמא.

© 2004, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

ואי תימא הא מרים, דכתיב (במדבר כ׳:1) *ותמת שם מרים ותקבר שם*. בגין לאחזאה סרחנא דישראל קא אתא, דהא מייא לא אזלי בהו בישראל אלא בזכותא דמרים, אבל לא אתמר במיתתה כמה דאתמר בשרה.

ר׳ יהודה פתח (קהלת י׳:17) *אשריך ארץ שמלכך בן חורין ושריך בעת יאכלו*. האי קרא אוקמוה, אבל אית לן לאסתכלא ביה, דזכאין אינון ישראל דקב״ה יהב לון אורייתא למנדע כל אורחין סתימין ולאתגלייא לון רזין עלאין.

והא אתמר *אשריך ארץ*, דא ארץ החיים, בגין דמלכא דילה אזמין לה כל ברכאן דאתברכא מאבהן עלאין, רזא דוא״ו דאיהו קיימא לארקא עלה ברכאן תדיר. ואיהו *בן חורין* דנפקא מעלמא [p. 213] עלאה דאפיק תדיר כל חיין וכל נהירו וכל משח רבות, וכלא אנגיד האי ברא בוכרא להאי ארץ, כד״א (שמות ד׳:22) *בני בכורי ישראל*, ובגין כך *אשריך ארץ*.

ומה דאתמר *אי לך ארץ שמלכך נער*, כמה דאוקמוה, דהאי ארץ תתאה ועלמא תתאה לא ינקא אלא מגו שלטנותא דעלה, וכולהו מההוא מלכא דאקרי *נער*. ווי לארעא דאצטריך לינקא הכי.

ת״ח האי **[קכה ע״א]** לית ליה מגרמיה כלום, בר כד נטיל ברכאן לזמנין ידיען. ולזמנין דאתמנעו מניה ואתפגים סיהרא ואתחשך וברכאן אתמנעו מניה, ווי לעלמא דאצטריך לינקא בההיא שעתא. ועוד בכמה דינין אתדן האי עלמא עד לא ינקא מניה, דכלא בדינא אתקיים ואתעתד ואוקמוה.

תא חזי *ותמת שרה בקרית ארבע*. רזא איהו, בגין דלא הוה מיתתה על ידא דההוא נחש עקימאה ולא שלט בה כשאר בני עלמא דאיהו שליט בהו ועל ידיה מתו מיומא דגרים לון אדם, בר משה ואהרן ומרים דכתיב בהו *על פי יי׳*, ובגין יקרא דשכינתא לא כתיב בה במרים *על פי יי׳*. [p. 214] אבל בשרה כתיב *בקרית ארבע*, רזא דקרית שמע ברזא עלאה, ולא על ידא אחרא. *בקרית ארבע* ולא בנחש. *בקרית ארבע היא חברון*, דאתחבר דוד מלכא באבהן. ועל דא לא הוה מיתתה בידא אחרא אלא *בקרית ארבע*.

תא חזי כד יומין דבר נש אתקיימו בדרגין עלאין אתקיים ב״נ בעלמא. כיון דלא אתקיימו בדרגין עלאין נפקי ונחתי לתתא עד דקריבו להאי דרגא דמותא שריא ביה, וכדין נטיל רשו ואפיק נשמתא, וטאס עלמא בזמנא חדא ונטיל נשמתין וסאיב ליה לגופא ואשתאר מסאבא. זכאין אינון צדיקיא דלא אסתאבו ולא אשתאר בהו מסאבותא.

[p. 215] ותא חזי במציעו דרקיעא אתקטר חד אורחא קסטירא ואיהו חויא דרקיעא, וכל ככבין דקיקין כלהו קטירין ביה וקיימי ביה תלי תלין ואינון ממנן בסטירו עובדי בני עלמא. כגוונא דא כמה חבילי טהירין נפקי לעלמא מהאי חויא עלאה קדמאה

© 2004, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

דאתפתא ביה אדם, וכלהו ממנן בסטירו עובדי **[קכה ע״ב]** עלמא. ובגין כך אתי בר נש לאתדכאה מסייעין ליה מלעילא וסיועא דמאריה סחרא ליה ואסתמר ואקרי קדוש. אתי בר נש לאסתאבא כמה חבילי טהירין אזדמנן ליה וכולהו שריאן וסחרין ליה ומסאבין ליה ואקרי *טמא*, וכולהו אזלי ומכרזי קמיה *טמא טמא*, כד״א [p. 216] (ויקרא י״ג:45) *וטמא טמא יקרא*. וכולהו קטירין בההוא חיויא קדמאה וסטירי בכמה עובדי עלמא.

ר׳ יצחק ור׳ יוסי הוו אזלי מטבריא ללוד. אמר רבי יצחק תווהנא על ההוא רשע דבלעם דכל עובדוי דההוא רשע הוו בסטרא דמסאבא. והכא אוליפנא רזא חדא דכל זיני נחשיא דעלמא כלהון מתקטרן ונפקין מההוא נחש קדמוני דאיהו רוח מסאבא מזוהמא, ובגין כך כל חרשין דעלמא אקרון על שמא דא נחשים וכלהו מהאי סטרא נפקי, ומאן דאתמשך בהאי הא אסתאב. ולא עוד אלא דבעי לאסתאבא בגין לאמשכא עליה ההוא סטרא דרוח מסאבא, דהא תנינן כגוונא דאתער בר נש הכי נמי אמשיך עליה מלעילא. אי איהו אתער בסטרא דקדושה, אמשיך עליה קדושא עילאה דלעילא ואתקדש, ואי איהו אתער בסטרא דמסאבא, הכי אמשיך עליה רוח מסאבא ואסתאב. והא אתמר על מה דתנינן אתי בר נש לאסתאבא מסאבין ליה.

בגין כך ההוא רשע דבלעם, בגין לאמשכא עליה רוח מסאבא מההוא נחש עלאה, הוה אסתאב בכל ליליא באתניה והוה עביד עמה עובד אישות בגין לאסתאבא ולאמשכא עליה רוח מסאבא, וכדין עביד חרשוי ועובדוי. ושירותא דעובדוי הוה נטיל נחש מאלין חווין וקטיר קמיה ובזע **[קכו ע״א]** רישיה ואפיק לישניה, ונטיל עשבין ידיען ואוקיד כלא ועביד מניה קטרתא חדא. לבתר נטיל רישא דההוא חויא ובזע ליה לארבע סטרין ועביד מניה קטרתא אחרא. ועביד עגולא חד והוה אמר מלין ועביד עובדין אחרנין עד דאמשיך עליה רוחין מסאבין ואודיעין ליה מה דאצטריך, ועביד בהו עובדוי כפום מה דאינון ידעי מההוא חויא דרקיעא. ומתמן אתמשך בעובדוי וחרשוי עד דאמשיך עליה רוח מההוא נחש [p. 217] קדמאה, ומהכא הוה ידע ואדבק ידיען וחרשין וקוסמין. ובגין כך כתיב *ולא הלך כפעם בפעם לקראת נחשים*, *נחשים* ודאי. ועקרא ושרשא במסאבותא איהו כמה דאתמר, ולבתר שירותא דכלא לאו איהו אלא דא.

אמר רבי יוסי אמאי כל זייני חרשין ונחשים לא אשתכחו כל כך אלא בנשייא.

א״ל הכי אוליפנא מדאתא נחש על חוה הטיל בה זוהמא, בה אטיל ולא בבעלה.

אמר הכי הוא ודאי. אתא ונשקיה. אמר כמה זמנין שאילנא האי מלה, ולא זכינא בה אלא השתא.

א״ל כל הני עובדין וכל מה דידע בלעם, מאן אתר אוליף ליה.

© 2004, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

א״ל מאבוי. אבל באינון *הררי קדם* דאיהו ארץ קדם אוליף כל חרשין וכל זיני קוסמין, בגין דבאינון טורי אינון מלאכי עזא ועזאל דאפיל לון קב״ה מן שמיא, ואינון קטירין בשלשלאי דפרזלא ואודיעין חרשין לבני נשא. ומתמן הוה ידע בלעם, כד״א (במדבר כ״ג:7) *מן ארם ינחני בלק מלך מואב מהררי קדם.*

[p. 218] א״ל והא כתיב *ולא הלך כפעם בפעם לקראת נחשים וישת אל המדבר פניו.*

א״ל סטרא תתאה דאתיא מרוח מסאבא דלעילא, והוא רוח מסאבא דשליט במדברא דעבדו בני ישראל ית עגלא בגין לאסתאבא בהדיה דאיהו תתאה. ובכלא **[קכו ע״ב]** עבד חרשוי בגין דייכול לאעקרא לון לישראל ולא יכיל.

אמר רבי יוסי האי דאמרת בקדמיתא דכד נחש אתא על חוה אטיל בה זוהמא, שפיר, אבל הא תנינן דכד קאימו ישראל על טורא דסיני פסקא מנייהו זוהמא, ישראל דקבילו אורייתא פסקא מנייהו זוהמתן, אבל שאר עמין דלא קבילו אורייתא לא פסקא זוהמתן מנייהו.

א״ל שפיר קאמרת, אבל תא חזי אורייתא לא אתיהיב אלא לדכורי דכתיב (דברים ד׳:4) *וזאת התורה אשר שם משה לפני בני ישראל*, דהא נשי פטירין מפקודי אורייתא. ועוד דאהדרו כלהו לזוהמתן כקדמיתא בתר דחטו, ואתתא קשיא לאתפרשא זוהמא מנה יתיר מגברא. ובגין כך אשתכחו נשין בחרשיא ובזוהמא דא יתיר מגוברין, דהא נשייא מסטרא דשמאלא קא אתיין ואתדבקו בדינא קשיא, וסטרא דא אתדבק בהו יתיר מגוברין כמה דאתמר, בגין דאתיין מסטרא דדינא קשיא, וכלא אתדבק ואזיל בתר זיניה.

[p. 219] תא חזי דהכי הוא על מאי דאמינא, דבלעם הוה אסתאב בקדמיתא בגין לאמשכא עליה רוחא מסאבא. כגוונא דא אתתא ביומי דמסאבו דילה, אית ליה לבר נש לאסתמרא מנה, בגין דהא ברוח מסאבא אתדבקת, ובההוא זמנא אי איהי תעביד חרשין אצלחו בידהא יתיר מזמנא אחרא, דהא רוח מסאבא שרייא עמה. ועל דא בכל מה דקריבת אסתאב, כל שכן מאן דקריב בהדה. זכאין אינון ישראל דקב״ה יהב לון אורייתא ואמר (ויקרא י״ח:19) *ואל אשה בנדת טומאתה לא תקרב לגלות ערותה.*

א״ל האי מאן דאסתכל בצפצופא דעופא, אמאי אקרי נחש.

א״ל דהא מההוא סטרא קאתי, דרוח מסאבא שריא על ההוא עופא **[קכז ע״א]** ואודע מלין בעלמא, וכל רוח מסאבא בנחש אתדבקו ואתיין לעלמא. ולית מאן דישתזיב מניה בעלמא, דהא איהו שכיח עם כלא עד זמנא דזמין קב״ה לאעברא ליה מעלמא, כמה דכתיב (ישעיה כ״ה:8) *בלע המות לנצח וגו׳*, וכתיב (זכריה י״ג:2) *ואת רוח הטומאה אעביר מן הארץ.*

© 2004, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

רבי יהודה אמר אברהם ידע בההיא מערתא סימנא ולביה ורעותיה תמן הוה, בגין דמקדמת דנא עאל לתמן וחמא לאדם וחוה טמירין תמן. ומנא הוה ידע דאינון הוו. אלא דיוקניה אסתכל וחמא, [p. 220] ואתפתח ליה חד פתחא דגנתא דעדן תמן וההוא דיוקנא הוה קאים לגביה.

ותא חזי כל מאן דאסתכל דיוקנא דאדם, לא אשתזיב לעלמין, בגין דהא בשעתא דב״נ אסתלק מעלמא חמי ליה לאדם ובההוא זמנא מית. אבל אברהם אסתכל ביה וחמא דיוקניה ואתקיים, וחמא נהורא דנהיר במערתא וחד שרגא דליק. כדין תאיב אברהם דיוריה בההוא אתר, ולביה ורעותיה הוה תדיר במערתא.

ת״ח השתא אברהם בחכמתא עבד בזמנא דתבע קברא לשרה. דהא כד תבע לא תבע למערתא בההוא זמנא ולא אמר דבעי לאתפרשא מנייהו, אלא אמר *תנו לי אחוזת קבר עמכם ואקברה מתי מלפני*.

ואי תימא דלא הוה עפרון תמן, תמן הוה דכתיב *ועפרון יושב בתוך בני חת*. ואברהם לא אמר ליה בההיא שעתא כלום, אלא מה דאמר לון אמר, דכתיב *וידבר אל בני חת*.

וכי ס״ד דאברהם בעא לאתקברא בינייהו בין מסאבין או דתאובתיה הוה עמהון. אלא בחכמה עבד, וילפינן **[קכז ע״ב]** ארח ארעא הכא במה דעבד אברהם. דהא בגין דתאובתיה ורעותיה בההיא מערתא ואע״ג דעפרון הוה תמן לא בעא למשאל ליה מיד ההוא רעותא דהוה ליה במערתא, ושאיל בקדמיתא מה דלא אצטריך ליה לאינון אחרנין ולא לעפרון. כיון דאמרו ליה קמי עפרון *שמענו אדני נשיא אלהים אתה בתוכנו במבחר קברינו קבור את מתך*, מה כתיב, *ועפרון ישב בתוך בני חת*, *ישב* כתיב, משירותא דמלין דאמר אברהם תמן הוה. כדין אמר *שמעוני ופגעו לי בעפרון בן צחר ויתן* [p. 221] *לי את מערת המכפלה*. ואי תימא בגין יקרא דילי יתיר מנייכו דלא רעינא בכו, *בתוככם*, בגין לאתקברא בינייכו, דרעינא בכו בגין דלא אתפרש מנייכו.

רבי אלעזר אמר בשעתא דעאל אברהם במערתא היך עאל. בגין דהוה רהיט אבתריה דההוא עגלא דכתיב *ואל הבקר רץ אברהם וגו׳*. וההוא *בן בקר* ערק עד ההיא מערתא, ועאל אבתריה וחמא מה דחמא. תו בגין דאיהו הוה צלי כל יומא והוה נפיק עד ההוא חקל דהוה סליק ריחין עלאין וחמא נהורא דנפיק מגו מערתא וצלי תמן, ותמן מליל עמיה קב״ה. ובגין כך בעא ליה דתאובתיה הוה בההוא אתר תדיר.

ואי תימא אי הכי אמאי לא בעא לה עד השתא. בגין דלא ישגחון עליה הואיל ולא אצטריך ליה, השתא דאצטריך ליה אמר הא שעתא למתבע ליה.

ת״ח וכי עפרון לא הוה חמי במערתא מה דחמא אברהם בה, ולא יזבין לה לעלמין. אלא ודאי לא חמא ליה ולא כלום, דהא לית מלה אתגלייא אלא למאריה, ובגין כך לאברהם

© 2004, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

אתגלייא ולא לעפרון, לאברהם אתגלייא דליה הוה אזדמן, **[קכח ע"א]** לעפרון לא הות אתגליא דלא הוה ליה חולקא ביה. ובגין כך לא אתגלי לעפרון כלום ולא הוה חמי אלא חשוכא, ועל דא זבין לה. ומה דלא תבע אברהם בקדמיתא זבין, דהא אברהם לא קאמר אלא *ויתן לי את מערת המכפלה וגו'*, ואיהו אמר *השדה נתתי לך והמערה אשר בו*, בגין דכלא הוה מאיס עליה דעפרון דלא ידע מה היא.

ותא חזי כד עאל אברהם במערתא בקדמיתא חמא תמן נהורא ואתרמי עפרא קמיה ואתגלי ליה תרין קברין. אדהכי אסתלק אדם בדיוקניה וחמא ליה לאברהם וחייך, וביה ידע אברהם דתמן הוה זמין לאתקברא.

[p. 222] א"ל אברהם במטו מינך קוסטרא קטיר את הכא.

א"ל קב"ה טמרני הכא ומההוא זמנא עד השתא אתטמרנא בגילדא דקירטא, עד דאתית אנת לעלמא. השתא מכאן ואילך הא קיומא לי ולעלמא בגינך.

חמי מה כתיב, *ויקם השדה והמערה אשר בו*, קימה ממש הוה ליה, מה דלא הוה ליה עד השתא.

רבי אבא אמר *ויקם השדה* ודאי, דקם ואסתלק קמיה דאברהם, בגין דעד השתא לא אתחזי תמן כלום, והשתא מה דהוה טמיר קם ואסתליק, וכדין קם כלא בנמוסוי.

[p. 223] אמר רבי שמעון בשעתא דעאל אברהם במערתא ואעיל לשרה תמן, קמו אדם וחוה ולא קבילו לאתקברא תמן. אמרו ומה אנן בכסופא קמי קב"ה בההוא עלמא בגין ההוא חובא דגרימנא, והשתא דיתוסף לן כסופא אחרא מקמי עובדין טבין דבכו.

אמר אברהם הא אנא זמין קמי קב"ה בגינך דלא תכסיף קמיה לעלמין.

מיד ואחרי כן קבר אברהם את **[קכח ע"ב]** שרה אשתו. מאי ואחרי כן, בתר דקביל אברהם עליה מלה דא.

אדם עאל בדוכתיה, חוה לא עאלת עד דקריב אברהם ואעיל לה לגבי אדם וקביל עליה בגינה, ההי"ד *ואחרי כן קבר אברהם את שרה אשתו*. לשרה לא כתי' אלא *את שרה*, לאסגאה חוה. וכדין אתיישבו בדוכתייהו כדקא יאות, ההי"ד (בראשית ב' :4) *אלה תולדות השמים והארץ בהבראם*, ותנינן באברהם. *תולדות השמים והארץ*, דא אדם וחוה. *אלה השמים והארץ* לא כתיב, אלא *תולדות השמים והארץ* ולא *תולדות* בר נש, ואינון אתקיימו בגיניה דאברהם. ומנא לן דאתקיימו בגיניה דאברהם, דכתיב *ויקם השדה והמערה אשר בו לאברהם*. ועד דאתא אברהם לא אתקיימו אדם וחוה בדוכתייהו בההוא עלמא.

[p. 224] ר' אלעזר שאיל לר' שמעון, אמר האי מערתא לאו איהו כפילתא, דהא כתיב *מערת המכפלה*. וקרא קרי לה לבתר *מערת שדה המכפלה*, *מכפלה* קרי ליה *לשדה*.

© 2004, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

א״ל הכי קארי ליה, *מערת המכפלה*, כד״א *ויתן לי את מערת המכפלה*, אבל ודאי חייך לאו מערתא איהי *מכפלה* ולאו שדה אקרי *מכפלה*, אלא האי שדה ומערתא על שום *מכפלה* אקרון, *שדה המכפלה* ודאי ולא מערתא, דהא מערתא בשדה איהי וההוא שדה קאים במלה אחרא.

תא חזי ירושלם כל ארעא דישראל אתכפל תחותה ואיהי קיימא לעילא וקיימא לתתא. כגוונא דא ירושלם לעילא, ירושלם לתתא, אחידא לעילא ואחידא לתתא. ירושלם לעילא אחידא בתרין סטרין לעילא ותתא, ירושלים לתתא אחידא בתרין סטרין לתתא ולעילא. ובגין כך כפלתא איהי, ועל דא האי שדה מההיא כפלתא איהו דביה שריא.

כגוונא דא כתיב *כריח שדה אשר ברכו יי׳*, לעילא **[קכט ע״א]** ותתא. ובגין כך *שדה המכפלה* ודאי, ולא *שדה* הכפול.

[p. 225] תו רזא דמלה, *שדה המכפלה* ודאי. מאן *מכפלה*, ה׳ דבשמא קדישא דאיהי *מכפלה*, וכלא קיימ׳ בחד, ובגינה קאמר בארח סתים *המכפלה*, דלא הוי בשמא קדישא את אחרא מכפלה בר האי.

ואע״ג דמערתא כפלתא הוה, ודאי דאיהי מערתא גו מערתא, אבל על שום אחרא אקרי *מערת שדה המכפלה* כמה דאתמר. ואברהם ידע וכד אמר לבני חת כסי מלה ואמר *ויתן לי את מערת המכפלה*, על שום דאיהי מערת׳ כפלתא, ואורייתא לא קרי לה אלא *מערת שדה המכפלה* כדקא יאות.

וקב״ה עבד כלא לאשתכחא האי עלמא כגוונא דלעילא ולאתדבקא דא בדא, למהוי יקריה לעילא ותתא. זכאה חולקיהון דצדיקיא דקב״ה אתרעי בהו בהאי עלמא ובעלמא דאתי.

ואברהם זקן בא בימים וגו׳. רבי יהודה פתח (תהלים ס״ה:5) *אשרי תבחר ותקרב ישכון חצריך*. האי קרא אתמר, אבל זכאה הוא ב״נ דאורחוי אתכשרן קמי קב״ה ואיהו אתרעי ביה לקרבא ליה לגביה.

ת״ח אברהם אתקרב לגביה ותיאובתא ורעותא דיליה הוה כל יומוי בהאי. ולא אתקרב אברהם ביומא חד או בזמנא חדא, אלא עובדוי קריבו ליה, ובכל יומוי אתקרב [p. 226] מדרגא לדרגא, עד דאסתלק בדרגוי כד הוה סיב ועאל בדרגין עלאין כדקא חזי דכתיב *ואברהם זקן*, וכדין *בא בימים*, באינון יומין עלאין, באינון יומין ידיעאן ברזא דמהימנותא. *ויי׳ ברך את אברהם בכל*, דמתמן נפקין כל ברכאן וכל טיבו.

זכאין אינון מאריהון דתשובה, דהא בשעתא חדא ביומא חדא ברגעא חדא **[קכט ע״ב]** קריבין לגבי קב״ה, מה דלא הוה הכי אפילו לצדיקים גמורים, דאתקריבו בכמה שנין.

© 2004, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

אברהם לא עאל באינון יומין עלאין עד דהוה סיב כמה דאתמר, וכן דוד דכתיב (מלכים א' א׳:1) *והמלך דוד זקן בא בימים*, אבל מארי דתשובה מיד עאל ואתדבק ביה בקב״ה.

ר׳ יוסי אמר תנינן אתר דמאריהון דתשובה קיימי ביה בההוא עלמא, צדיקים גמורים לית לון רשו לקיימא ביה, בגין דאינון קריבין למלכא יתיר מכלהו ואינון משכי עלייהו ברעותא דלבא יתיר ובחילא סגיא לאתקרבא במלכא.

ת״ח כמה אתרין מתתקנין ליה לקב״ה בההוא עלמא, ובכלהו בי מותבי לון לצדיקיא, כל חד וחד לפום דרגיה כדקא חזי ליה.

כתיב (תהלים ס״ה:5) *אשרי תבחר ותקרב*, דקב״ה קריב לון לגביה, דסלקין אינון נשמתין מתתא לעילא לאתאחדא באחסנתיהון דאתתקנן להו.

[p. 227] *ישכון חצריך*, אלין אתרין ודרגין לבר. ומאן אינון, כד״א (זכריה ג׳:7) *ונתתי לך מהלכים בין העומדים האלה*, והאי הוא דרגא בין קדישין עלאין. ומאן דזכאן לדרגא דא אינון שליחן בעלמא כאינון מלאכין ועבדין שליחותא תדיר ברעותא דמאריהון, בגין דאלין אתקדשו תדיר בקדושה ולא אסתאבו.

כגוונא דא מאן דאסתאב בהאי עלמא איהו משיך עליה רוחי מסאבי, וכד נפיק נשמתיה מניה מסאבין לה ומדורה בין אינון מסאבין, ואלין אינון מזיקין דעלמא. כמא דאמשיך ב״נ גרמיה בהאי עלמא, הכי הוא מדוריה ואתמשך בההוא עלמא, ואינון רוחי מסאבי מסאבין ליה ועאלין ליה לגיהנם.

ת״ח מאן דאתקדש ונטיר גרמיה בהאי עלמא דלא אסתאב, מדוריה בההוא עלמא בין אינון קדישין **[קל ע״א]** עלאין ועבדין שליחותא תדיר, ואלין קיימי בחצר, כד״א (שמות כ״ז:9) *את חצר המשכן*. ואית אחרנין דאינון לגו יתיר, דלאו אינון בחצר אלא בביתא, כד״א (תהלים ס״ה:5) *נשבעה בטוב ביתך*. אמר דוד *נשבעה בטוב ביתך*. כיון דאמר *ישכון חצריך*, אמאי כתיב *נשבעה*, ישבע *בטוב ביתך* מיבעי ליה כמה דכתיב *ישכון*. אלא הא תנינן לית אתר ישיבה בעזרה אלא למלכי בית דוד בלחודייהו.

[p. 228] ואית אתר לחסידי עליונין דעיילי לגו. ומאן אינון, כדכתיב (במדבר ג׳:38) *והחונים לפני המשכן קדמה לפני אהל מועד מזרחה וגו׳*. וכמה מדורין על מדורין ונהורין על נהורין מתפרשן וכל חד אכסיף מנהורא דחבריה. כמה דעובדין מתפרשן, הכי נמי דוכתין ונהורין מתפרשן בההוא עלמא.

ותא חזי הא אתמר דאפילו בהאי עלמא כד בר נש נאים על ערסיה ונשמתין אצטריכו לאתשוטטא בעלמא ונפקו מגו גופא, לאו כל נשמתא ונשמתא סלקא ושטיא למחזי ביקר סבר אפי יומין, אלא כמה דאמתמשיך תדיר וכפום עובדוי, הכי נשמתיה סלקא.

© 2004, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

אי אסתאב איהו נאים <u>ונשמתיה</u> נפקא וכל אינון רוחין מסאבין נקטין לה ואתדבקת בהו באינון דרגין תתאין דשטיין בעלמא, ואינון מודיעין לה מלין דאינון קריבין למיתי בעלמא ולזמנין דמודעין לה <u>כדיבן</u> וחייכן בה והא אוקמוה.

ואי זכי ב״נ כד איהו נאים ונשמתיה <u>נפקא</u>, אזלא ושטיא ובקעא בין אלין רוחין מסאבין וכלהו מכריזין ואמרין <u>פנון, פנון</u>, לאו דא מסטרנא. ואיהי סלקא בין אינון קדישין ומודעי לה מלה חדא דקשוט. וכד נחתא כל אינון <u>חבילי</u> טריקין בעאן <u>לאתדבקא בההוא מלה</u> ואינון מודעין לה מלין אחרנין, וההיא מלה דנטלא גו [p. 229] אינון קדישין בין אינון אחרנין איהי <u>כעיבור</u> גו תיבנא. <u>ומאן</u> איהו דזכי יתיר בעוד דאיהו <u>קאים בהאי</u> **[קל ע״ב]** עלמא.

כגוונא דא כד נפקין נשמתין מגופא בהאי עלמא בעאן לסלקא, וכמה תרעין חבילי טהירין קיימי. אי אינון מסטרייהו כלהו אחדין בהו באינון נפשאן ומסרי לון בידא דדומה <u>לאעלא לגיהנם</u>, ולבתר סלקן <u>ואתאחדן</u> בהו ואינון נטלי <u>לה</u> ומכרזי בהו אלין אינון דעברו על <u>פקודא</u> דמאריהון. וכן שטיין בכל עלמא ולבתר מהדרי להו לגיהנם וכן עד תריסר ירחי. לבתר תריסר ירחי משתככי בההוא אתר דאתחזי לון. אינון נשמתין דזכו סלקי לעילא כמה דאתמר וזכאן בדוכתייהו.

ת״ח זכאין אינון צדיקייא דאתגניז להו כמה טבין לההוא עלמא. ולית אתר פנימאה בכל אינון [p. 230] כאינון דידעי רזא דמאריהון וידעי לאתדבקא <u>ביה</u> בכל יומא. על אלין כתיב (ישעיה ס״ד:3) *עין לא ראתה אלהים זולתך יעשה למחכה לו*. מאי *למחכה לו*, כד״א (איוב ל״ב:4) *חכה את איוב בדברים*. ואלין אינון דדחקין למלה דחכמתא ודייקין לה ומחכאן לה למנדע ברירא דמלה <u>ולאשתמודעא</u> למאריהון. אלין אינון דמאריהון משתבח בהון בכל <u>יומא בין</u> עלאין קדישין, ואלין עאלין כל תרעי דלעילא ולית מאן דימחי בידהון. זכאה חולקיהון בעלמא דין ובעלמא דאתי.

ת״ח אברהם עאל למנדע ולאתדבקא במאריה כדקא יאות לבתר דאקדים עובדוי בקדמיתא, וזכה באינון יומין עלאין ואתברך מאתר דכל ברכאן נפקי מתמן דכתיב *וי׳׳ ברך את אברהם בכל*. מאי *בכל*, אתר דנהרא דלא פסקי מימוי לעלמין.

אמר רבי חייא תא חזי דאברהם לא בעא לאתערבא בנשי עלמא ולאתדבקא בשאר <u>עמין</u>, בגין דנשייא דשאר <u>עמין</u> אינון <u>מסאבי לגוברי לאינון</u> דמתדבקין בהון. בגין דכד אברהם ידע חכמתא ידע עקרא ושרשא <u>מאן</u> אתר נפקי ושטיין רוחי מסאבין [p. 231] בעלמא, ועל דא אומי <u>ליה</u> לעבדיה דלא יסב אתתא לבריה משאר עמין.

רבי יצחק <u>פתח</u> (קהלת י״ב:7) *וישוב העפר אל הארץ כשהיה והרוח תשוב אל האלהים אשר נתנה*. תא חזי כד ברא קב״ה לאדם נטל עפריה מאתר דמקדשא ובנה גופיה

© 2004, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

מארבע סטרין דעלמא דכלהו יהבו ביה חילא. לבתר איתרק עליה רוחא דחיי, כד״א (בראשית ב׳:7) *ויפח באפיו נשמת חיים*. לבתר קם וידע דאיהו מעילא ותתא, וכדין אתדבק וידע חכמה עלאה.

כגוונא דא כל ב״נ דעלמא איהו כליל מעילא ותתא, וכל אינון דידעין לאתקדשא בהאי עלמא כדקא יאות כד אולידו בר משכין עליה רוח קדישא מאתר דכל קדישי נפקין מניה. ואלין אקרון בנין לקב״ה, בגין דגופא אתעביד בקדושה כדקא יאות, הכי נמי יהבין ליה רוחא מאתר עלאה קדישא כדקא חזי והא אתמר.

ת״ח בשעתא דזמין ב״נ למיהב חושבן עובדוי עד לא יפוק מעלמא, ההוא יומא יומא דחושבן איהו דגופא ונשמתא יהבי חושבנא. לבתר נשמתא אתפרשא מיניה וגופא תב לארעא וכלא תב לאתריה דאתנסיב מתמן והא אוקמוה. עד זמנא דקב״ה זמין לאחייא מתייא כלא גניז קמיה. וההוא גופא ממש וההיא נשמתא ממש זמין קב״ה [p. 232] לאתבא לעלמא כמלקדמין ולחדתא אנפי עלמא, הה״ד (ישעיה כ״ו:19) *יחיו מתיך נבלתי יקומון*. וההיא נשמתא ממש גניזא קמי קב״ה ותבת לאתרה כפום ארחהא, כד״א *והרוח תשוב אל האלהים אשר נתנה*.

ולזמנא דזמין קב״ה לאחייא מתייא, זמין איהו לארקא טלא מרישיה, ובההוא טלא יקומון כלא מעפרא, הה״ד (שם:19) *כי טל אורות טלך*. מאי *טל אורות*, *אורות* ממש מאינון נהורין דלעילא דבהון זמין לארקא חיין לעלמא, בגין דאילנא **[קלא ע״א]** דחיי יריק חיין דלא פסקין לעלמין. דהא השתא פסקין, בגין דהא חויא בישא שלטא ואתכסי סיהרא, ובגין כך כביכול פסקין מימוי וחיין לא שלטין בעלמא כדקא יאות. ובההוא זמנא ההוא יצר הרע דאיהו חויא בישא יסתלק מעלמא ויעבר ליה קב״ה כמה דאתמר. ולבתר דאיהו יתעבר מעלמא סיהרא לא אתכסיא ונהרא דנגיד ונפיק לא יפסקון מבועוי, וכדין כתיב (ישעיה ל׳:26) *והיה אור הלבנה כאור החמה ואור החמה יהיה שבעתים כאור שבעת הימים*.

אמר רבי חזקיה אי תימא דכל גופין דעלמא יקומון ויתערון מעפרא, אינון גופין דאתנטיעו בנשמתא חדא מה תהא מנייהו.

[p. 233] אמר רבי יוסי אינון גופין דלא זכו ולא אצלחו הרי אינון כלא הוו. כמה דהוו עץ יבש בהאי עלמא, הכי נמי בההוא זמנא. וגופא בתראה יקום דאתנטע ואצלח ונטע שרשוי כדקא יאות. עליה כתיב (ירמיה י״ז:8) *והיה כעץ שתול על מים וגו׳ והיה עלהו רענן וגו׳*, דעבד איבין ונטע שרשין ואצלח כדקא יאות. ועל ההוא גופא קדמאה כתיב (שם:6) *והיה כערער בערבה ולא יראה כי יבא טוב וגו׳*. *כי יבא טוב*, דא תחיית המתים, ויתנהיר ההוא נהורא דזמין לאנהרא להו לצדיקיא דהוה גניז קמיה מיומא דאתברי עלמא דכתיב (בראשית א׳:4) *וירא אלהים את האור כי טוב*. וכדין זמין קב״ה לאחייא מתייא, וכתיב

© 2004, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

(מלאכי ג׳:20) *וזרחה לכם יראי שמי שמש צדקה ומרפא בכנפיה*. וכדין יתגבר טוב בעלמא וההוא דאתקרי רע יתעבר מעלמא כדאמרן. וכדין אינון גופין קדמאי להוו כלא הוו.

אמר רבי יצחק זמין קב״ה לארקא עלייהו על אינון גופין רוחין אחרנין, ואי זכאן בהון יקומון בעלמא כדקא יאות, ואי לאו יהון אפר קיטמא תחות רגליהון [p. 234] דצדיקיא דכתיב (דניאל י״ב:2) *ורבים מישני אדמת עפר יקיצו וגו׳*. וכלא קם ואתעתד קמי קב״ה וכלהו במניינא הוו, כד״א (ישעיה מ׳:26) *המוציא במספר צבאם וגו׳*.

תא חזי הא אתמר כל אינון מתין דארעא דישראל יקומון בקדמיתא, בגין דקב״ה עלייהו יתער ויקני עלייהו דכתיב *יחיו מתיך*, אלין אינון די בארעא דישראל, *נבלתי יקומון*, אלין אינון דבגו ארעאן אחרנין דלא כתיב בהו תחייה אלא קימה. דהא רוחא דחיי לא תשרי אלא בארעא קדישא, ובגין כך כתיב בהו *יחיו*, ואינון דלבר יתברי גופא דלהון ויקומון גופא בלא רוחא, ולבתר יתגלגלון תחות עפרא עד דמטו לארעא דישראל ותמן יקבלון נשמתא ולא ברשו אחרא, בגין דיתקיימון בעלמא כדקא חזי.

רבי אלעזר ורבי ייסא הוו יתבי ליליא חד ועסקי באורייתא. אמר רבי אלעזר תא חזי בשעתא דזמין קב״ה לאחייא מתייא כל אינון נשמתין דאתעתדן קמיה כלהו קיימין דיוקנין דיוקנין קמיה בההוא דיוקנא ממש דהוו בהאי עלמא. ונחית לון קב״ה [p. 235] ויקרי לון בשמהן, כד״א (שם) *לכלם בשם יקרא*. וכל נשמתא תיעול לדוכתה ויקומון בקיומא בעלמא כדקא חזי, וכדין יהא עלמא שלים. ועל ההוא זמנא כתיב (שם כ״ה:8) *וחרפת עמו יסיר*. מאי *וחרפת עמו*, דא יצר הרע דאחשיך אנפי בריין ושליט בהו.

אמר רבי ייסא הא חמינן כל זמנא דב״נ קאים ברוחא דא לאו איהו מסאב, נפקא נשמתיה מניה איהו מסאב.

א״ל ודאי והא אתמר דההוא יצר הרע כד נטיל רוחא דבר נש סאיב ליה ואשתאר גופא מסאב, ושאר עמין כד אינון בחייהון אינון מסאבין, דהא מסטרא מסאבא אית לון נשמתין, כד אתרק מניה ההוא מסאבו אשתאר גופא בלא מסאבו כלל. בגין כך **[קלא ע״ב]** מאן דאתדבק באתתא דשאר עמין אסתאב איהו, וההוא ברא דאתיליד ליה יקבל עליה רוח מסאבא.

[p. 236] ואי תימא הא מסטרא דאבוי מישראל קא אתיא, אמאי יקבל עליה רוח מסאבא. ת״ח דהא בקדמיתא אסתאב בשעתא דאתדבק בההיא אתתא דאיהי מסאבא, וכיון דהא איהו אסתאב והוי מסאב וההיא אתתא דאיהי מסאבא כל שכן דההוא ברא דאתיליד דיקבל רוח מסאבא. ולא עוד אלא דעבר על אורייתא דכתיב (שמות ל״ד:14) *כי לא תשתחוה לאל אחר כי יי׳ קנא שמו וגו׳*, בגין דקני על האי ברית.

© 2004, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

אמר רבי אלעזר תא חזי דהא אתמר דכיון דידע אברהם חכמתא בעא לאתפרשא מכל שאר עמין ולא לאתדבקא בהו, ובגין כך כתיב *ואשביעך ביי׳ אלהי השמים ואלהי הארץ אשר לא תקח אשה לבני מבנות הכנעני*. *מבנות הכנעני* ודאי, רזא איהו, כד״א (מלאכי ב׳:11) *ובעל בת אל נכר*.

אשר אנכי יושב בקרבו. *אנכי* דייקא. כתיב הכא *אשר אנכי*, וכתיב התם (ישעיה מ״ה:12) *אנכי עשיתי ארץ*. וכל דא בגין דלא לאסתאבא בהו.

ת״ח האי מאן דאעיל האי ברית קדישא בההיא אתתא גרים לאסתאבא איהו וגרים לאסתאבא אתר אחרא, ועל דא כתיב [p. 237] (משלי ל׳:21-23) *תחת שלש רגזה ארץ וגו׳ ושפחה כי תירש גבירתה*. ואע״ג דאומי ליה בהאי ברית, לא אבטח ביה אברהם עד דצלי צלותיה קמי קב״ה ואמר *יי׳ אלהי השמים וגו׳ הוא ישלח מלאכו*, ודאי, דא מלאך הברית, בגין דיתנטיר האי ברית ולא יסתאב בין אינון עמין.

רק את בני לא תשב שמה. מ״ט, בגין דידע אברהם דהא בכלהו לא הוה מאן דאשתמודע ליה לקב״ה בר איהו בלחודוי, ולא בעא דלהוי מדוריה דיצחק בינייהו, אלא דיהא מדוריה עמיה ויצחק יוליף מניה תדיר ארחוי דקב״ה ולא יסטי לימינא ולשמאלא. ועל דא לא בעא אברהם דלהוי מדוריה דיצחק תמן.

אמר רבי ייסא ודאי זכותיה דאברהם אערע קמיה דההוא עבדא, דההוא יומא נפק וההוא יומא מטא לעינא דמיא דכתיב *ואבא היום אל העין*, והא אוקמוה.

רבי אלעזר פתח ואמר (תהלים קי״ט:18) *גל עיני ואביטה נפלאות מתורתך*. כמה אינון בני נשא טפשין, דלא ידעין ולא מסתכלין לאשתדלא באורייתא, בגין דאורייתא כל חיין וכל חירו וכל טב בעלמא דין ובעלמא דאתי. ההוא חירו בעלמא דין ובעלמא דאתי איהו. חיין אינון בעלמא דין דיזכון ליומין בהאי עלמא וליומין אריכין בעלמא דאתי, בגין דאינון חיין שלימין, אינון חיין דחידו, חיין בלא עציבו, חיין דאינון חיין. חירו בעלמא דין, חירו דכלא, דכל מאן דאשתדל באורייתא לא יכלין לשלטאה עלוי כל עמין דעלמא.

ואי תימא אינון בני שמד, גזרה היא [p. 238] מלעילא כגון ר׳ עקיבא וחברוי, וכך סליק במחשבה.

חירו דמלאך המות, דלא יכיל לשלטאה עלוי. והכי הוא ודאי, דאי אדם הוה מתדבק באילנא דחיי דאיהו אורייתא, לא גרים מותא ליה ולכל עלמא. ובגין כך כד יהב קב״ה אורייתא לישראל מה כתיב בה, *חרות על הלוחות*, והא אוקמוה. ואלמלא אינון לא חטו ושבקו אילנא דחיי, לא גרמו מותא לעלמא כמלקדמין, וקב״ה אמר (תהלים פ״ב:6-7) *אני אמרתי אלהים אתם ובני עליון כלכם*, חבלתון גרמיכון, *אכן כאדם תמותון*. ועל דא כל מאן דאשתדל באורייתא לא יכיל לשלטאה עלוי ההוא חויא בישא דאחשיך עלמא.

אמר רבי ייסא ואמאי ימות.

© 2004, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

א״ל ודאי מית, אבל לא שלטא ביה קאמרינן, אלא לא מית על ידוי ולא אסתאב ביה, ולא מית **[קלב ע״א]** ודאי אלא אתדבק בשכינתא ואזיל לחיי עלמא, והאי *חי* אקרי כמה דאוקמוה דכתיב (שמואל ב׳ כ״ג:20) *ובניהו בן יהוידע בן* [p. 239] *איש חי וגו׳*. ועל דא כל מאן דאשתדל באורייתא חירו אית ליה מכלא, חירו בעלמא משעבודא דשאר עמין, חירו בעלמא דאתי בגין דלא יתבעון מניה דינא בההוא עלמא כלל.

ת״ח באורייתא כמה רזין סתימין עלאין אית בה, בגין כך כתיב (משלי ג׳:15) *יקרה היא מפנינים*. כמה גניזין טמירין אית בה, וכד אסתכל דוד ברוחא דחכמתא וידע כמה פליאן נפקי מאורייתא פתח ואמר (תהלים קי״ט:18) *גל עיני ואביטה נפלאות מתורתך*.

תא חזי *ויהי הוא טרם כלה לדבר והנה רבקה יוצאת*. *יוצאת*, באה מבעי ליה, מאי *יוצאת*. דקב״ה אפיק לה מכל אינון בני מתא, דכלהו חייבין והיא *יוצאת* מכללא דילהון.

ותרד העינה, כתיב בה״א, רזא איהו דאיערעת תמן בירא דמרים, ובגין כך כתיב *העינה* בה״א וסליקו לה מיא.

[p. 240] ד״א *והנה רבקה יוצאת*, כמה דכתיב *יוצאות לשאוב מים*. אמאי *יוצאות* ולא הולכות ולא באות. אלא בגין דטמירין הוו כל יומא ובההיא שעתא נפקין לשאבא מיא, וסימנא נקיט בידיה.

תא חזי כד מטא עבדא לחרן ואשכח לה לרבקה לעת ערב הוה עידן צלותא דמנחה. בההיא שעתא דמטא יצחק לצלותא דמנחה, בההיא שעתא מטא עבדא לגבה דרבקה, ובההיא שעתא דמטא יצחק לצלותא דמנחה כמלקדמין מטאת רבקה לגביה, לאשתכחא כלא באתריה דאצטריך כדקא יאות וכלא מטא ברזא דחכמתא. ועל דא אתא ההוא עבדא לבאר המים, רזא דכתיב (שיר ד׳:15) *מעין גנים באר מים חיים*, ואוקימנא וכלא רזא איהו.

רבי שמעון הוה אתי לטבריא והוה עמיה רבי אבא. אמר רבי שמעון לרבי אבא נזיל, דהא אנא חמינא דבר נש חד ימטי השתא לגבן ומלין חדתין בפומיה ואינון מלין דאורייתא.

אמר רבי אבא הא ידענא דבכל אתר דמר אזיל קב״ה משדר ליה מלאכין טסין בגדפין לאשתעשעא ליה.

עד דהוו אזלי סליק רבי שמעון עינוי וחמא בר נש דהוה רהיט ואזיל. יתבו רבי שמעון ורבי אבא. כד מטא גבייהו א״ל רבי שמעון מאן אנת.

[p. 241] א״ל יודאי אנא ומקפוטקיא קאתינא, ואנא אזילנא אטיטריה דבר יוחאי, דאתמנון חברייא במלין ידעין ושדרוני לגביה.

א״ל אימא ברי. א״ל אנת בר יוחאי. א״ל אנא בר יוחאי.

א״ל הא אוקימנא דלא יפסיק בר נש בצלותיה ביניה לבין כותלא, כמה דכתיב (ישעיה ל״ח:2) *ויסב חזקיהו פניו אל הקיר וגו׳*. ומאן דצלי אסיר למעבר ארבע אמות סמיך

© 2004, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

ליה, ואוקמוה להני ארבע אמות לכל סטר, בר לקמיה. ואוקמוה דלא יצלי בר נש אחורי רביה וכו׳, ואתמנון בכל הני מילי.

[p. 242] פתח ואמר (תהלים ל״ט:13) *שמעה תפלתי יי׳ ושועתי האזינה, אל דמעתי אל תחרש*. מאי טעמא *שמעה* ולא *שמע*. באתר חד כתיב *שמע יי׳ וחנני וגו׳*, ובאתר חד *שמעה*. אלא בכל אתר לזמנין *שמע* לדכורא ולזמנין *שמעה* לנוקבא. *שמעה*, כד״א (שם י״ז:1) *שמעה יי׳ צדק וגו׳*. *שמע*, כד״א (שם ל׳:11) *שמע יי׳ וחנני*, (משלי א׳:8) *שמע בני*, (דברים כ״ז:9) *הסכת ושמע*. והכא *שמעה תפלתי יי׳*, בגין דהאי דרגא מקבל כל צלותין דעלמא, והא תנינן דעבדא מנייהו עטרה ושוי לה ברישא דצדיק חי עולמים דכתיב (משלי י׳:6) *ברכות לראש צדיק*, ועל דא *שמעה תפלתי יי׳*.

[p. 243] *שמעה תפלתי יי׳*, דא צלותא די בלחש. *ושועתי האזינה*, דא צלותא דארים בר נש קליה בעקתיה, כד״א (שמות ב׳:23) *ותעל שועתם אל האלהים*. מהו שועה, אלא דבצלותיה ארים קליה וזקיף עינוי לעילא, כד״א (ישעיה כ״ב:5) *ושוע אל ההר*, וצלותא דא **[קלב ע״ב]** מתבר תרעין ודפיק לון לאעלא צלותיה.

אל דמעתי, דא אעיל קמי מלכא ולית תרעא דקאים קמיה, ולעולם לא אהדרו דמעין בריקניא.

הא הכא תלת דרגין, תפלה, שועה, דמעה. לקביל אלין תלת אחרנין, *כי גר אנכי עמך*, לבתר *תושב*, לבתר *ככל אבותי*, עקרא דעלמא.

תא חזי צלותא דבר נש מעומד. בגין דתרי צלותי נינהו, חד מיושב וחד מעומד, ואינון חד לגבי תרין דרגין, תפלה של יד ותפלה של ראש, לגבי [p. 244] יום ולילה, וכלא חד. אוף הכא תפלה מיושב לגבי תפלה של יד לאתקנא לה כמא דתקין לכלה וקשיט לה לאעלא לחופה, הכי נמי אנן מקשטין לה ברזא דרתיכהא ומשירייהא, יוצר משרתים ואשר משרתיו וכו׳ והאופנים וחיות הקדש וכו׳. ועל דא צלותא דא מיושב.

כיון דעאלת לגבי מלכא עלאה ואיהו אתי לקבלא לה, כדין אנן קיימין קמי מלכא עלאה, דהא כדין דכורא אתחבר בנוקבא, ובגין כך לא יפסיק בין גאולה לתפלה. ובגין דבר נש קאים קמי מלכא עלאה נטל ארבע אמות לצלותיה, ואוקמוה בשיעורא דסורטא דיוצר כלא. וכל מה דאתי בסטרא דדכורא [p. 245] בעי ליה לאיניש למיקם בקיומיה ואזדקף. כגוונא דא כד איהו כרע כרע בברוך, וכד איהו זקיף זקיף בשם, בגין לאחזאה שבחא דדכורא על נוקבא.

ות״ח דהא אוקמוה לא יצלי בר נש אחורי רביה, ואתמר כמה דכתיב (דברים ו׳:13) *את יי׳ אלהיך תירא*, *את* לאכללא דבעי למדחל מרביה כמורא דשכינתא, ודחילו דתלמיד רביה איהו. בג״כ בשעתא דצלותא לא ישוי ההוא מורא לקמיה בצלותיה, אלא מורא דקב״ה בלחודוי ולא מורא אחרא.

© 2004, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

ות״ח צלותא דמנחה אתקין ליה יצחק ודאי. כמה דאתקין אברהם צלותא דצפרא לקבל ההוא דרגא דאתדבק ביה, כך יצחק אתקין צלותא דמנחה לקבל ההוא דרגא דאתדבק ביה. ועל דא צלותא דמנחה מכי נטי שמשא לנחתא בדרגוי לסטר מערב, דהא עד לא נטה שמשא לצד מערב אקרי יום, מצפרא עד ההוא זמנא דכתיב (תהלים נ״ב:3) *חסד אל כל היום*.

[p. 246] ואי תימא עד חשכה, תא שמע דכתיב (ירמיה ו׳:4) *אוי נא לנו כי פנה היום כי ינטו צללי ערב*. *כי פנה היום*, לקבל צלותא דצפרא דכתיב *חסד אל כל היום*, דהא כדין שמשא איהו לסטר מזרח. כיון דנטה שמשא ונחתא לסטר מערב, הא כדין איהו זמן צלותא דמנחה וכבר *פנה היום ואתו צללי ערב* ואתער דינא קשיא לעלמא. *ופנה היום*, דאיהו דרגא דחסד, *ונטו צללי ערב*, דרגא דדינא קשיא. וכדין אתחרב בי מקדשא ואתוקד היכלא. ועל דא תנינן דיהא בר נש זהיר בצלותא דמנחה, זמנא דדינא קשיא שרייא בעלמא.

יעקב אתקין צלותא דערבית, דהא איהו אתקין לה וזן לה בכל מה דאצטריך. ודאי וא״ו אתקין לה״א, וה״א אתזנת מן וא״ו, דלית לה נהורא מגרמה כלל. ובגין כך תפלת ערבית רשות, דהא אתכלילת בצלותא דיומא בגין לאתנהרא והשתא לאו [p. 247] זמנא איהו. ואוקימנא לה דהא לא אתגליא נהורא דיממא דינהיר לה, ואיהי שלטא בחשוכא עד זמנא דפלגות ליליא דאשתעשע קב״ה עם צדיקיא בגנתא דעדן, וכדין איהו זמנא לאשתעשעא בר נש באורייתא כמה דאתמר.

תא חזי דוד אתא ואמר אלין תלת זמנין דצלותי דכתיב (תהלים נ״ה:18) *ערב ובקר וצהרים וגו׳*, הא תלתא, ואיהו לא צלי אלא תרי מנייהו דכתיב *אשיחה ואהמה*, ולא יתיר, דא לצלותא דצפרא ודא לצלותא דמנחה. בצפרא דאיהו שעתא דחסד סגי ליה *באשיחה*, ובמנחה דאיהו שעתא דדינא קשיא בעי *המיה*. ולבתר כד אתפליג ליליא הוה קם בשירין ותושבחן כדקא **[קלג ע״א]** יאות דכתיב (תהלים מ״ב:9) *ובלילה שירה עמי*, והא אתמר.

קם רבי שמעון ואזלו. אזל ההוא בר נש בהדיה עד טבריה. עד דהוו אזלי אמר רבי שמעון תא חזי תפלות כנגד תמידין תקנום רבנן דאנשי כנסת הגדולה, בגין דאשכחן תרי דכתיב (במדבר כ״ח:4) *את הכבש אחד תעשה בבקר ואת הכבש השני תעשה בין הערבים*, [p. 248] ואינון מתקרבין להני זמני דיומא דאינון זמנין לצלותא.

אמר ההוא גברא הא בקדמיתא אבות תקנום להני צלותי, ומה דתקינו אברהם ויצחק הוא עקרא, ומה דתקין יעקב דאיהו שבחא דאבהן אמאי איהו רשות ולא עקרא כהני.

אמר רבי שמעון הא אתמר, אבל ת״ח הני תרי זמני דתרי צלותי לאו אינון אלא לחברא ליעקב בעדביה. כיון דאתחברו דא בדא אנן לא צריכין יתיר, דכיון דאתיהיבת אתתא בין תרין דרועין ואתחברת בגופא לא אצטריך יתיר. ועל דא אנן בעינן לאתערא תרין

© 2004, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

דרועין בגין דאתיהיבת בינייהו. כיון דאיהי בינייהו, גופא ואתתא מלייהו בלחישו דלא לאדכרא.

ובגין כך יעקב משמש במרום תנינן. מאי במרום, כד"א (תהלים צ"ב:9) *ואתה מרום*, וכלא איהו רזא לידעי מדין.

[p. 249] אתו רבי אבא וההוא יודאי ונשקו ידוי. אמר רבי אבא עד יומא דין לא קאימנא במלה דא בר השתא. זכאה חולקי דזכינא למשמע לה.

ויביאה יצחק האהלה שרה אמו. אמר רבי יוסי האי קרא קשיא, *האהלה שרה אמו*. לאהל*שרה אמו* מבעי ליה, מאי*האהלה*. דאהדרת תמן שכינתא, בגין דכל זמנא דשרה קיימא בעלמא שכינתא לא אעדי מינה ושרגא הוה דליקת מערב שבת לערב שבת והוה נהיר כל אינון יומי דשבתא. בתר דמיתת כבתה ההיא שרגא, כיון דאתת רבקה אהדרת שכינתא ואתת ושרגא אדליקת. *שרה אמו*, דדמיא לשרה בכל עובדהא.

רבי יהודה אמר כמה דיצחק דיוקניה הוה דיוקניה דאברהם, וכל מאן דחמי ליצחק אמר דא אברהם, וודאי *אברהם הוליד* [p. 250] *את יצחק*, הכי נמי רבקה דיוקנה ממש הות דיוקנא דשרה, ובגין כך *שרה אמו* ודאי.

אמר רבי אלעזר בכלא הכי הוא, אבל ת"ח רזא איהו, דאע"ג דשרה מיתת דיוקנה לא אעדי מן ביתא ולא אתחזי תמן מיומא דמיתת עד דאתת רבקה. כיון דעאלת רבקה אתחזיאת דיוקנא דשרה דכתיב *ויביאה יצחק האהלה*, מיד *שרה אמו* אתחזיאת תמן. ולא הוה חמי לה בר יצחק בלחודוי כד אעיל תמן, ועל דא *וינחם יצחק אחרי אמו*, *אחרי* דאמו אתחזיאת ואזדמנא בביתא, ועל דא לא כתיב *אחרי* מיתת *אמו*.

רבי שמעון אמר מאי שנא דכתיב ביה ביצחק *ויקח את רבקה ותהי לו לאשה ויאהבה*. כיון דאמר *ותהי לו לאשה*, לא ידענא דהוה רחים לה, דהא כל בני עלמא רחמי לנשייהו. מאי שנא ביצחק דכתיב ביה *ויאהבה*. אלא ודאי אתערותא דרחימו דדכורא לגבי אתתא לאו איהו אלא שמאלא דכתיב (שיר ב':6) *שמאלו תחת לראשי*. וחשך ולילה כחד אינון, ושמאלא אתער רחימו תדיר לגבי נוקבא ואחיד בה. ועל דא אע"ג דאברהם רחים לה לשרה, לא כתיב ביה *ויאהבה* אלא ביצחק. [p. 251] ואי תימא *ויאהב יעקב את רחל*, סטרא דיצחק דהוה ביה קעביד ליה.

ת"ח אברהם כד חמא לרבקה הוה מחבק לה ולא יתיר, אבל יצחק דאיהו בעלה אחיד בה ושוי דרועיה תחות רישה דכתיב *שמאלו תחת לראשי וימינו תחבקני*. לבתר אתא יעקב ושמש ערסא ואוליד תריסר שבטין כלא כדקא יאות.

ות"ח אבהן כלהו ברזא חדא **[קלג ע"ב]** אזלו, וכלהו שמשו בארבע נשין כל חד מנייהו. אברהם בארבע, שרה והגר ותרי פלגשים דכתי' *ולבני הפלגשים אשר לאברהם*,

© 2004, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

פלגשים תרי, הא ארבע. יצחק ברזא דארבע דסטירו דרבקה דכתיב *ויקח את רבקה* חד, *ותהי לו לאשה* תרי, *ויאהבה* תלת, *וינחם יצחק אחרי אמו* הא ארבע. לקבל דא הוו ליעקב ד' נשין וכלא ברזא חדא.

ר' חייא אמר אברהם ויצחק שמשו כל חד באתתא חדא ברזא דקודשא. אברהם בשרה, יצחק ברבקה, ולקבל תרווייהו הוי ארבע נשין ליעקב בתרין חולקין.

[p. 252] ר' שמעון אמר סליקו מלין לאתרייהו דהא כלא ברזא קדישא אתעבד וכלא ברזא חדא.

ויוסף אברהם ויקח אשה ושמה קטורה. קטורה דא היא הגר, דהא תנינן בתר דאתפרשא הגר מניה דאברהם וטעת בתר גלולי דאבוה, לבתר אתקשטת ואתקטירת בעובדין דכשרן, ובגין כך אשתני שמה. מכאן דשנוי שמא מכפר חובין, ועל דא אשתני שמה ואתקרי קטורה בעובדין דכשרן, ושדר אברהם ונסבה ליה לאנתו.

ויוסף אברהם. מאי *ויוסף*. אי תימא דעל שרה איהו דאוסיף, לאו, אלא ביומהא דשרה אזדווג בהדה זמנא חדא, ולבתר תריך לה על עסקי דישמעאל, ולבתר *ויוסף* כמלקדמין זמנא אחרא על מה דנסיב לה בקדמיתא. וכפום דשני עובדהא הכי נמי שני שמה.

תא חזי דאמר רבי אלעזר *ויביאה יצחק האהלה שרה אמו*, דאתגליא דיוקנא דשרה, [p. 253] ויצחק אתנחם אחרי דאתגליא אמו ודיוקנהא הוה חמי כל יומא. ואברהם אע"ג דאינסיב לאו בההוא ביתא ולא אעיל לה להאי אתתא תמן, בגין *דשפחה* לא *תירש גבירתה*, ובאהל דשרה לא אתחזי אתתא אחרא אלא רבקה. ואברהם אע"ג דהוה ידע דדיוקנא דשרה אתגליא תמן, שבקיה ליצחק ההוא אהל למחמי דיוקנא דאמיה כל יומא, יצחק ולא אברהם, הה"ד *ויתן אברהם את כל אשר לו ליצחק*. *את כל אשר לו* דייקא, דא ההוא דיוקנא דשרא בההוא משכנא.

ד"א *ויתן אברהם את כל אשר לו ליצחק*, רזא דמהימנותא עלאה, לאתדבקא יצחק בדרגא דחולקיה כדקא יאות. ת"ח הכא אתכליל אשא במיא, ודאי אשא נטיל מיא, משמע *ויתן אברהם את כל אשר לו ליצחק*, דא מיא דאתכליל באשא. בקדמיתא אשא אתכליל במיא. אימתי, בשעתא דעקד ליה ליצחק למעבד ביה דינא, כדין אתכליל אשא במיא, והשתא אתכלילו מיא ואשא, למהוי כלא רזא דמהימנותא עלאה.

ולבני הפלגשים אשר לאברהם נתן אברהם מתנות. מאי *מתנות*, אלין סטרי דרגין תתאין דאינון שמהן דסטרי רוח מסאבא, בגין לאשלמא דרגין ויסתלק יצחק על כלא במהימנותא עלאה כדקא חזי.

בני הפלגשים, אלין הוו בני קטורה, פלגש בקדמיתא ופלגש השתא.

[p. 254] רבי חייא אמר *פלגשים* ממש.

© 2004, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

וישלחם מעל יצחק בנו, דלא לשלטאה לגביה דיצחק.

בעודנו חי, בעוד דהוה אברהם חי וקיים בעלמא, דלא יקטרגון ליה לבתר, ובגין דיתתקף יצחק בסטר דינא קשיא עלאה לאתתקפא על כלהו וכלהו דיתכפיין קמיה.

קדמה אל ארץ קדם, בגין דתמן אינון סטרי חרשי מסאבי.

ת״ח כתיב (מלכים א׳ ה׳:10) *ותרב חכמת שלמה מחכמת כל בני קדם*. אלין אינון דהוו מבני אינון בני פלגשים דאברהם, והא אוקימנא דהא באינון הררי קדם אינון דאולפין חרשין לבני נשא, ומההיא *ארץ קדם* נפקו לבן ובעור ובלעם ובנוי וכלהו חרשי והא אוקמוה.

[p. 255] ר׳ חזקיה פתח (ישעיה מ״ב:24) *מי נתן למשיסה יעקב* **[קלד ע״א]** *וגו׳*. ת״ח מיומא דאתחרב בי מקדשא ברכאן לא שריין בעלמא ואתמנעו, כביכול אתמנעו מעילא ותתא, וכל אינון שאר דרגין תתאין מתתקפי ואזלי ושלטי עלייהו דישראל, בגין דאינון גרמו בחובייהו.

האי קרא לא אתיישבן מיליה, דכתיב *מי נתן למשיסה יעקב*. כיון דאמר *מי נתן למשיסה יעקב*, מהו *חטאנו לו*, חטאו *לו* מבעי ליה. ואי *חטאנו*, *ולא אבינו* מבעי ליה, מאי *ולא אבו*, כיון דאמי *חטאנו לו*. אלא בשעתא דאתחרב מקדשא ואתוקד היכלא ועמא אתגלי, בעיא שכינתא לאתעקרא מדוכתה ולמיהך עמהון בגלותא. אמרה איהך בקדמיתא למחמי ביתאי והיכלאי ואפקוד על דוכתאי דהויתי שריא בגויה ואפקוד על דוכתי דכהני וליואי דהוו פלחין בביתאי.

אמר רבי אלעזר בההיא שעתא אסתכלת כנסת ישראל לעילא וחמאת דבעלה אסתלק מנה לעילא לעילא, נחתת [p. 256] לתתא עאלת בביתה ואסתכלת בכל אינון דוכתי, ואשתמע קלא לעילא לעילא ואשתמע קלא לתתא, הה״ד (ירמיה ל״א:14) *קול ברמה נשמע נהי בכי תמרורים רחל מבכה על בניה* ואוקמוה.

כיון דעאלת בגלותא אסתכלת בעמה וחמאת דדחקי לון ורמסי לון בין רגלייהו שאר עמין, כדין אמרת (ישעיה מ״ב:24) *מי נתן למשיסה יעקב וגו׳*. ואינון אמרין *הלא יי׳ זו חטאנו לו*, והיא אמרת *ולא אבו בדרכיו הלוך ולא שמעו בתורתו*.

ובשעתא דזמין קב״ה למפקד על עמיה וכנסת ישראל תיתוב מן גלותא, בקדמיתא תהך לביתה, בגין דבית המקדש יתבני בקדמיתא. אמר לה קב״ה קומי מעפרא. היא תבת ואמרה לאן אתר איהך, ביתאי חרב, היכלי אתוקד. עד דקב״ה יבני בי מקדשא בקדמיתא ויתקין היכלא ויבני קרתא על תקונה, ולבתר יוקים לה מעפרא, הה״ד (תהלים קמ״ז:2) *בונה ירושלם יי׳* בקדמיתא, ולבתר *נדחי ישראל יכנס*. ויימא לה (ישעיה נ״ב:2) *התנערי מעפר קומי שבי ירושלם*. וכדין *הרופא לשבורי לב ומחבש לעצבותם*, דא תחיית המתים. וכתיב (יחזקאל ל״ו:27) *ואת רוחי אתן בקרבכם*.

© 2004, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

פרשת תולדות

[p. 257] *ואלה תולדות יצחק בן אברהם, אברהם הוליד את יצחק*. ר' חייא פתח (תהלים ק"ו :2) *מי ימלל גבורות יי' ישמיע כל תהלתו*. ת"ח כד בעא קב"ה וסליק ברעותיה למברי עלמא הוה אסתכל באורייתא וברא ליה, ובכל עובדא ועובדא דברא קב"ה בעלמא הוה מסתכל באורייתא וברא ליה, הה"ד (משלי ח' :30) *ואהיה אצלו אמון וגו'*, **[קלד ע"ב]** אל תקרי *אמון* אלא אומן.

כד בעא למברי אדם אמרה תורה אי ב"נ יתברי ולבתר ייתי למחטי ואנת עניש ליה, אמאי יהא עובדי ידך למגנא, דהא לא ייכול למסבל דינך. אמר לה הא אתקינת תשובה עד לא בראתי עלמא.

אמר קב"ה לעלמא בשעתא דעבד ליה וברא ליה לאדם, א"ל עלמא עלמא, אנת ונימוסך לא קיימין אלא על אורייתא, ובגין כך בראתי ליה לאדם בך דיתעסק בה וישתדל בה, ואי לאו הא אנא אהדר לך לתהו ובהו. [p. 258] וכלא בגיניה דאדם קיימא, הה"ד (ישעיה מ"ה :12) *אנכי עשיתי ארץ ואדם עליה בראתי*. ואורייתא קיימא ומכרזא קמייהו דבני נשא בגין דיתעסקו וישתדלו בה, ולית מאן דירכין אודניה.

ת"ח כל מאן דאשתדל באורייתא איהו קיים עלמא וקיים כל עובדא ועובדא על תקוניה כדקא יאות, ולית לך כל שייפא ושייפא דקיימא ביה בבר נש דלא הוי לקבליה בריה בעלמא, דהא כמה דבר נש איהו מתפלג שייפין שייפין וכלהו קיימין דרגין על דרגין מתתקנין אלין על אלין וכלהו חד גופא, הכי נמי עלמא, כל אינון בריין כלהו שייפין שייפין וקיימין אלין על אלין, וכד מתתקנן כלהו חד גופא ממש. וכולהו כגוונא דאורייתא, דהא אורייתא כלא שייפין ופרקין וקיימין אלין על אלין, מתתקנן כלהו ואתעביד חד גופא. כיון דאסתכל דוד בעובדא דא פתח ואמר (תהלים ק"ד :24) *מה רבו מעשיך יי' כלם בחכמה עשית מלאה הארץ קנינך*. באורייתא אינון כל רזין עלאין סתימין דלא יכלין לאתדבקא, באורייתא אינון כל מלין עלאין דאתגליין ולא אתגליין, באורייתא אינון כל מלין דלעילא ולתתא. כל מלין דעלמא דין וכל מלין דעלמא דאתי באורייתא אינון, ולית **[קלה ע"א]** מאן דישגח וידע לון, ובגין כך כתיב (תהלים ק"ו :2) *מי ימלל גבורות יי' ישמיע כל תהלתו*.

תא חזי אתא שלמה ובעא למיקם על מלוי דאורייתא ועל דקדוקי אורייתא ולא יכיל, אמר (קהלת ז' :23) *אמרתי אחכמה והיא רחוקה ממני*. דוד אמר (תהלים קי"ט :18) *גל עיני ואביטה נפלאות מתורתך*.

[p. 259] תא חזי כתיב בשלמה (מלכים א' ה' :12) *וידבר שלשת אלפים משל ויהי שירה חמשה ואלף*. הא אוקמוה ד*חמשה ואלף* טעמים הוו בכל משל ומשל דהוה אמר. ומה שלמה דאיהו בשר ודם כך הוו במלוי, מלין דאורייתא דקאמר קב"ה על אחת כמה וכמה

© 2004, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

דבכל מלה ומלה אית בה כמה משלים כמה שירין כמה תושבחן כמה רזין עלאין כמה חכמאן ועל דא *מי ימלל גבורות יי׳*.

תא חזי מה כתיב לעילא, *ואלה תולדות ישמעאל*, דאינון תריסר נשיאין. לבתר אמר *ואלה תולדות יצחק*. ס״ד דכיון דכתיב ביה בישמעאל דאוליד תריסר נשיאין ויצחק אוליד תרין בנין דדא אסתלק ודא לא אסתלק. על דא כתיב *מי ימלל גבורות יי׳*, דא יצחק דאוליד יעקב ועשו. יצחק אפיק ליה ליעקב דהא איהו בלחודוי יתיר מכלהו, דאוליד תריסר שבטין קיומא דעילא ותתא. אבל יצחק לעילא בקדושה עלאה ועשו לתתא, ועל דא כתיב *מי ימלל גבורות יי׳. ישמיע כל תהלתו*, דא יעקב. כד אתדבק שמשא בסיהרא כמה ככביא נהירין מנייהו.

ואלה תולדות יצחק בן אברהם. אמר רבי יוסי מאי שנא דעד הכא לא כתיב *בן אברהם* והשתא אמר. אלא אע״ג דכתיב *ויברך אלהים את יצחק בנו*, השתא דמית אברהם דיוקניה הוה ביה ואשתאר ביה ביצחק, דכל מאן דחמי ליצחק הוה אמר דא אברהם ודאי, והוה סהיד ואמר *אברהם הוליד את יצחק*.

[p. 260] ר׳ יצחק קם ליליא חד **[קלה ע״ב]** למלעי באורייתא, ור׳ יהודה קם בקוסרוי בההיא שעתא. אמר רבי יהודה איקום ואיזיל לבי רבי יצחק, אילעי באורייתא ונתחבר כחדא. אזל עמיה חזקיה בריה דהוה רביא. כד קריב אבבא שמע ליה לרבי יצחק דהוה אמר *ויהי אחרי מות אברהם ויברך אלהים את יצחק בנו וישב יצחק עם באר לחי רואי*. האי קרא לאו רישיה סיפיה ולאו סיפיה רישיה. מאי שנא דקב״ה אצטריך לברכא ליה ליצחק, בגין דאברהם לא ברכיה. מאי טעמא, משום דלא יתברך עשו, ועל דא סליק אינון ברכאן לקב״ה ואוקומוה.

וישב יצחק עם באר לחי ראי. מאי *לחי ראי*, אלא דאתחבר בה בשכינתא, בירא דמלאך קיימא אתחזי עלה כתרגומו, ובגין כך ברכיה.

אדהכי בטש רבי יהודה אפתחא ועאל ואתחברו. אמר ר׳ יצחק השתא זווגא דשכינתא בהדן.

אמר רבי יהודה האי *באר לחי רואי* דקאמרת שפיר, אבל במיליה אשתמע. פתח ואמר (שיר ד׳:15) *מעין גנים באר מים חיים ונוזלים מן לבנון*. הא אתמר אבל הא אוקמוה, *מעין גנים*, דא אברהם. *באר מים חיים*, דא יצחק. [p. 261] *ונוזלים*, דא יעקב. *באר מים חיים*, דא יצחק, היינו דכתיב *וישב יצחק עם באר לחי ראי* וודאי. *באר*, דא שכינתא. *לחי*, דא חי העולמים, צדיק חי העולמים, ולית לאפרשא לון. חי איהו בתרי עולמים, מלעילא דאיהו עלמא עלאה, חי לגבי עלמא תתאה, ועלמא תתאה בגיניה קיימא ונהרא.

© 2004, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

ת״ח סיהרא לא <u>אתנהיר</u> אלא כד חזיא ליה לשמשא, וכיון דחזיא ליה אתנהיר, ועל דא האי *באר לחי רואי* ודאי, וכדין אתנהרא וקיימא במיין חיין. *לחי ראי*, בגין לאתמליא ולאתנהרא מהאי חי.

תא חזי **[קלו ע״א]** (שמואל ב׳ כ״ג:20) *<u>ובניהו</u> בן יהוידע בן איש חי*, דהוה צדיק ונהיר לדריה כמה דחי <u>לעילא</u> נהיר לעלמא, <u>ובכל</u> זמנא האי *באר לחי* אסתכל וחמי בגין לאתנהרא כדקאמרן.

וישב יצחק עם באר לחי ראי, היינו דכתיב *בקחתו את רבקה*, ויתיב בהדה ואתאחיד עמה, חשך בלילה, דכתיב (שיר ב׳:6) *שמאלו תחת לראשי*. [p. 262] ותא חזי יצחק בקרית ארבע הוה בתר דמית אברהם, מהו *וישב יצחק עם באר לחי רואי*, דאזדווג ביה ואחיד ביה בההוא בירא לאתערא רחימותא כדקאמרן.

פתח רבי יצחק ואמר (קהלת א׳:5) *וזרח השמש ובא השמש ואל מקומו שואף זורח הוא שם*. *וזרח השמש*, דא שמשא דנהיר לסיהרא, דכד אתחזי בהדה כדין נהרא ואתנהיר *וזרח* מאתר עלאה דקיימא עליה, מתמן זרח תדיר.

ובא השמש, <u>לאזדווגא בסיהרא</u>.

הולך אל דרום, דאיהו ימינא ושוי תוקפיה ביה, ובגין דתוקפיה ביה כל חילא דגופא בימינא הוא וביה תליא.

ולבתר *סובב אל צפון*, נהיר לסטרא דא ונהיר לסטרא דא.

סובב סובב הולך הרוח. בקדמיתא כתיב *שמש* והשתא *רוח*, אלא כלא חד ורזא חדא, וכל דא בגין דסיהרא אתנהרא מניה ויתחברון תרווייהו.

תא חזי כד אתא אברהם לעלמא חביק לה לסיהרא וקריב לה. כיון דאתא יצחק אחיד בה ואתקיף בה כדקא יאות ומשיך לה ברחימו כמה דאתמר דכתיב *שמאלו תחת לראשי*. כיון דאתא יעקב כדין אתחבר שמשא בסיהרא ואתנהיר, ואשתכח יעקב שלים בכל <u>סטרוי</u> וסיהרא אתנהירת ואתתקנת בתריסר שבטין.

[p. 263] פתח רבי יהודה ואמר (תהלים קל״ד:1) *הנה ברכו את יי׳ כל עבדי יי׳ <u>העומדים בבית יי׳ בלילות</u>*. האי קרא אוקמוה, אבל תא חזי *הנה ברכו את יי׳*, ומאן אינון <u>דאתחזיין</u> לברכא ליה לקב״ה, *כל עבדי יי׳*, בגין דכל בר נש **[קלו ע״ב]** בעלמא מישראל אע״ג דכלא <u>אתחזיין</u> לברכא ליה לקב״ה, ברכתא דבגינייהו יתברכון עלאין ותתאין מאן היא, ההיא דברכין ליה *עבדי יי׳* ולא כלהו. ומאן אינון דברכתהון ברכתא, *העומדים בבית יי׳ בלילות*, אלין אינון דקיימו בפלגות ליליא ואתערי למקרי באורייתא. אלין קיימי *בבית יי׳ בלילות*, דהא כדין קב״ה אתי לאשתעשעא עם צדיקיא בגנתא דעדן. ואנן קיימי הכא לאתערא <u>באורייתא</u>, נימא במלי דיצחק דאנן ביה.

© 2004, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

פתח רבי יצחק ואמר *ויהי יצחק בן ארבעים שנה בקחתו את רבקה וגו'*. *בן ארבעים שנה*. אמאי אתא לממני הכא דהוה *בן ארבעים שנה* כד נסיב לה לרבקה. אלא ודאי הא אתכליל יצחק בצפון ודרום באשא ומיא, וכדין הוה *יצחק בן ארבעים שנה בקחתו את רבקה*, כמראה הקשת, ירוק חוור סומק. בת שלש [p. 264] שנים אחיד בה כד אחיד בה ברבקה, וכד אוליד אוליד בן ששים לאולדא כדקא יאות, בגין דיפוק יעקב שלם מבן ששים שנה כדקא יאות, וכלהו אחיד ליה ליעקב לבתר ואתעביד גבר שלים.

בת בתואל הארמי מפדן ארם אחות לבן הארמי. מאי אכפת לן כולי האי, דהא כבר אתמר *ובתואל ילד את רבקה*, והשתא אמר *בת בתואל הארמי* ולבתר *מפדן ארם* ולבתר *אחות לבן הארמי*. אלא אוקמוה דהות בין רשעים ואיהי לא עבדת כעובדייהו, דהות *בת בתואל* ו*מפדן ארם* ו*אחות לבן* וכלהו חייבין לאבאשא והיא סלקא בעובדין דכשרן ולא עבדת כעובדייהו.

השתא אית לאסתכלא, אי רבקה הות בת עשרין שנין או יתיר או בת שלש עשרה, כדין הוא שבחא דילה דלא עבדת כעובדייהו, אבל עד כען בת שלש שנים הות, מאי שבחא דילה.

א"ר יהודה בת שלש שנים הות ועבידת לעבדא כל ההוא עובדא.

[p. 265] אמר רבי יצחק אע"ג דכולי האי עבדת לא ידענא עובדהא אי אינון כשראן או לאו. **[קלז ע"א]** אלא תא חזי כתיב (שיר ב':2) *כשושנה בן החוחים כן רעיתי בן הבנות*. *כשושנה*, דא כנסת ישראל דאיהי בין אוכלסהא כוורדא בין כובין. ורזא דמלה יצחק אתי מסטרא דאברהם דאיהו חסד עלאה ועביד חסד עם כל בריין ואע"ג דאיהו דינא קשיא. ורבקה אתיא מסטרא דדינא קשיא ואסתלקת מבינייהו ואתחברת ביצחק, דהא רבקה מסטרא דדינא קשיא אתיא, ואע"ג דאיהי מסטרא דדינא קשיא, דינא רפיא הות וחוטא דחסד תלי בה, ויצחק דינא קשיא ואיהי רפיא, *כשושנה בין החוחים* הות. ואי לאו דאיהי רפיא לא יכיל עלמא למסבל דינא קשיא דיצחק. [p. 266] כגוונא דא קב"ה מזווג זווגין בעלמא, חד תקיף וחד רפיא, בגין לאתתקנא כלא ויתבסם עלמא.

פתח רבי יהודה אבתריה ואמר *ויעתר יצחק ליי' לנכח אשתו*. מהו *ויעתר*, דקריב ליה קרבנא וצלי עליה. ומה קרבנא קריב, עולה קריב דכתיב *ויעתר לו יי'*. כתיב הכא *ויעתר לו יי'*, וכתיב התם (ש"ב כ"ד:25) *ויעתר אלהים לארץ*. מה להלן קרבן, אף כאן קרבן. כתיב *ויעתר יצחק*, וכתיב *ויעתר לו יי'*, דנפק אשא מלעילא לקבלא אשא דלתתא.

ד"א *ויעתר יצחק*, דצלי צלותיה וחתר חתירה לעילא לגבי מזלא על בנין, דהא בההוא אתר תליין בנין, וכדין *ויעתר לו יי'*. [p. 267] אל תקרי *ויעתר* אלא ויחתר. חתירה חתר ליה קב"ה וקביל ליה וכדין *ותהר רבקה אשתו*.

© 2004, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

תא חזי עשרין שנין אשתהי יצחק עם אתתיה ולא אולידת עד דצלי צלותיה, בגין דקב״ה אתרעי בצלותהון דצדיקיא בשעתא דבעאן קמיה צלותהון על מה דאצטריכו. מאי טעמא, בגין דיתרבי ויתוסף רבות קודשא מאן **[קלז ע״ב]** דאצטריך בצלותהון דצדיקייא.

תא חזי אברהם לא צלי קמי קב״ה דיתן ליה בנין אע״ג דשרה עקרה הות. ואי תימא הא כתיב *הן לי לא נתת זרע*, ההוא לאו בגין צלותא הוה, אלא כמאן דמשתעי קמי מריה. אבל יצחק צלי על אתתיה, בגין דהא איהו הוה ידע דלאו איהו עקר אלא היא, דיצחק הוה ידע רזא [p. 268] דחכמתא דיעקב זמין למיפק מניה בתריסר שבטין, אבל לא ידע אי בהאי אתתא אי באחרא, ועל דא *לנכח אשתו*.

אמר ההוא רביא בריה דרבי יהודה אי הכי אמאי לא רחים ליה יצחק ליעקב כל כך כמו לעשו, הואיל והוה ידע דזמין איהו לקיימא מניה בתריסר שבטין.

א״ל שפיר קאמרת, אלא כל זינא רחים ליה לזיניה, ואתמשיך ואזיל זינא בתר זיניה.

תא חזי עשו נפק סומק כמה דכתיב *ויצא הראשון אדמוני וגו׳*, ואיהו זינא דיצחק דאיהו דינא קשיא דלעילא ונפק מניה עשו דינא קשיא לתתא דדמיא לזיניה, וכל זינא אזיל לזיניה, ועל דא רחים ליה לעשו יתיר מיעקב כמה דכתיב *ויאהב יצחק את עשו כי ציד בפיו*. כתיב הכא *כי ציד בפיו*, וכתיב התם (בראשית י׳:9) *על כן יאמר כנמרוד גבור ציד לפני יי׳*.

א״ר יצחק *ויתרוצצו הבנים בקרבה ותאמר אם כן* [p. 269] *למה זה אנכי ותלך לדרוש את יי׳*. לאן אתר אזלת, לבי מדרשא דעבר.

ויתרוצצו הבנים בקרבה, דתמן ההוא רשע דעשו אגח קרבא ביעקב. *ויתרוצצו*, אתברו, כמה דאמרינן רצץ את מוחו. אתברו דא עם דא ואתפלגו.

ת״ח דא סטרא דרוכב נחש ודא סטרא דרוכב על כרסיא שלימתא קדישא בסטרא **[קלח ע״א]** דשמשא לשמשא בסיהרא. ותא חזי בגין דאתמשך עשו אבתריה דההוא נחש אזיל עמיה יעקב בעוקמא כנחש דאיהו חכים, כד״א (בראשית ג׳:1) *והנחש היה ערום וגו׳*, חכים. ועובדוי דיעקב לגביה הוו ליה כנחש, והכי אצטריך ליה בגין לאמשכא ליה לעשו בתריה דההוא נחש ויתפרש מניה ולא יהא ליה חולקא עמיה בעלמא דין ובעלמא דאתי. ותנינן בא להרגך אקדים אנת וקטליה.

כתיב *בבטן עקב את אחיו*, דאשדי ליה לתתא בההוא עקב, הה״ד *וידו אוחזת בעקב עשו*, דשוי ידוי על ההוא עקב לאכפיא ליה.

[p. 270] ד״א *וידו אוחזת בעקב עשו*, דלא יכיל למיפק מניה מכל וכל, אלא *וידו אוחזת*, דא סיהרא דאתכסיא נהורא בגין עקב דעשו, ועל דא אצטריך ליה למיהך עמיה בחכמתא בגין לדחייא ליה לתתא ויתדבק באתריה.

ויקרא שמו יעקב. קב״ה קרי ליה *יעקב* ודאי. תא חזי כתיב *הכי קרא שמו יעקב*. נקרא *שמו* לא כתיב, אלא *קרא שמו*.

© 2004, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

ויעקבני ודאי. חמא ליה קב״ה דהא ההוא חויא קדמאה איהו חכים לאבאשא. כיון דאתא יעקב אמר הא ודאי חכים לקבליה, ובגין כך קרא ליה *יעקב*.

הא אוקימנא בכל אתר *ויקרא* סתם האי הוא דרגא בתראה כמה דכתיב *ויקרא אל משה*, והכא *ויקרא שמו יעקב*. בכל אתר שמיה לא אקרי על ידא דב״נ. באתר אחרא מה כתי׳, (בראשית ל״ג:20) *ויקרא לו אל אלהי ישראל*, קב״ה קרא לו *אל ליעקב*. א״ל אנא אלהא בעלאי ואנת אלהא בתתאי.

[p. 271] ותא חזי יעקב הוה ידע דעשו הוה ליה לאתדבקא בההוא חויא עקימא, ועל דא בכל עובדוי אתמשך עליה חויא עקימא אחרא **[קלח ע״ב]** בחכמתא בעקימו והכי אצטריך. ואתייא הא כי הא דאמר רבי שמעון דכתי׳ (בראשית א׳:21) *ויברא אלהים את התנינים הגדולים*, דא יעקב ועשו. *ואת כל נפש החיה הרומשת*, אלין שאר דרגין דביניייהו. ודאי אתעביד יעקב חכים לקבלי׳ דההוא חויא אחרא והכי אצטריך.

ובגין כך בכל ירחא וירחא חד שעיר בגין לאמשכא ליה באתריה ויתפרש מן סיהרא, וכן ביומא דכפורי לאקרבא ההוא שעיר, ודא בחכמה לשלטאה עליה ולא יכיל לאבאשא דכתיב (ויקרא ט״ז:22) *ונשא השעיר עליו את כל עונתם*, ואוקמוה דא עשו דאיהו שעיר, וכלא [p. 272] בחכמה וברמאות לגביה. מאי טעמא, דכתיב (תהלים י״ח:27) *ועם עקש תתפל*, בגין דאיהו חויא בישא, עקים רוחא, חכים לאבאשא, אסטי לעילא ואסטי לתתא. ובגין כך ישראל מקדמין וחכמין ליה בחכמה בעקימו בגין דלא יכיל לשלטאה.

ועל דא יעקב דאיהו רזא דמהימנותא כל עובדוי לגבי דעשו בגין דלא יהיב דוכתא ליה לההוא חויא לסאבא מקדשא ולא יקרב לגביה. ועל דא לא אצטריך ליה לאברהם לאתנהגא בעוקמא ולא ליצחק, בגין דעשו דאיהו סטרא דההוא חויא עד לא אתא לעלמא, אבל יעקב דאיהו מאריה דביתא איבעי ליה לקיימא לקבליה דההוא חויא דלא יהיב ליה שלטנותא כלל לסאבא בי מקדשא דיעקב. ועל דא אצטריך ליעקב יתיר מכל בני עלמא, ובגין כך ישראל קדישין אתברירו חולק עדביה דקב״ה דכתיב (דברים ל״ב:9) *כי חלק יי׳ עמו יעקב חבל נחלתו*.

ויגדלו הנערים וגו׳. אמר רבי אלעזר כל חד וחד אתפרש לארחיה, **[קלט ע״א]** דא לסטרא דמהימנותא ודא לסטרא דע״ז. וכן הוה במעוי דרבקה דתמן כל חד אזיל לסטריה, דכד איהי אשתדלת בעובדין דכשרן או עברת סמיך אתר טב למעבד מפקודי אורייתא הוה יעקב חדי ודחיק לנפקא, וכד הוות אזלא סמיך לאתר ע״ז ההוא רשע הוה בטש לנפקא ואוקמוה. ובגין כך כד אתבריאו ונפקו לעלמא כל חד אתפרש ואזל ואתמשך בתר דוכתיה דאתחזי ליה, ועל דא *ויגדלו הנערים ויהי עשו איש יודע ציד וגו׳*.

ויאהב יצחק את עשו כי ציד בפיו. הא אוקמוה כמא דכתיב *איש יודע ציד*. כתיב הכא *איש יודע ציד*, וכתיב התם *הוא היה גבור ציד*.

© 2004, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

[p. 273] *איש שדה. מאי איש שדה*, לקפחא לון לבני נשא ולקטלא לון, ואיהו אמר דעביד צלותא, וצייד ליה בפומיה. *איש שדה*, בגין דחולק עדביה לאו איהו בישובא אלא באתר חרוב במדברא בחקלא, ועל דא *איש שדה*.

ואי תימא היך לא ידע יצחק כל עובדוי בישין דעשו, והא שכינתא הות עמיה, דאי לא שריא עמיה שכינתא היך יכיל לברכא ליה ליעקב בשעתא דברכיה. אלא ודאי שכינתא הות דיירא עמיה בביתא ודיירא עמיה תדיר, אבל לא אודעא ליה בגין דיתברך יעקב בלא דעתיה אלא בדעתיה דקב״ה והכי אצטריך. ובההוא שעתא דעאל יעקב קמי אבוי עאלת עמיה שכינתא, וכדין חמא בדעתוי יצחק דאתחזי לאתברכא, ואתברך מדעתא דשכינתא.

[p. 274] ת״ח *ויזד יעקב נזיד ויבא עשו מן השדה והוא עיף. ויזד יעקב.* אמר רבי אלעזר אוקמוה דהא בגין אבלותא דאברהם הוה, אבל *ויזד* יצחק *נזיד* מבעי ליה, אלא יעקב עביד אינון תבשילין ואיהו הוה ידע עקרא **[קלט ע״ב]** דיליה בההוא סטרא דאתדבק ביה, ובגין כך עבד תבשילין סומקין, עדשים תבשיל סומקא, ותבשילא דא תבר חילא ותוקפא דדמא סומקא בגין לתברא תוקפיה וחיליה. ובגין כך עבד ליה בחכמתא בההוא גוונא סומקא, ועל ההוא תבשילא אזדבן ליה לעבדא וזבין בכירותיה ליעקב. בההוא שעתא ידע יעקב דבגין שעיר חד דיקרבון ישראל לגבי דרגא דיליה יתהפך לעבדא לבנוי ולא יקטרג לון, ובכלא אזל יעקב לגביה דעשו בחכמה בגין ההוא דרגא חכים דעשו, ולא יכיל לשלטאה ואתכפיא ולא יסתאב ביתיה ואיהו דיגין עלה.

א״ר יהודה וכן בלבן אתחזי הכי, בגין דהא איהו חרשא הוה כמה דכתיב (בראשית ל׳:27) *נחשתי ויברכני יי׳ וגו׳*. ואע״ג דיעקב אקרי גבר שלים, בג״כ הוה שלים, [p. 275] עם מאן דאצטריך ליה למיהך עמיה ברחמי הוה אזיל, ועם מאן דאצטריך ליה למיהך עמיה בדינא קשיא ובעקימו הוה אזיל, בגין דתרי חולקי הוו ביה ועליה כתיב (תהלים י״ח:27) *עם חסיד תתחסד ועם עקש תתפל. עם חסיד* בסטרא דחסד, ועם עקש בסטרא דדינא קשיא, כלא כדקא יאות.

ויהי רעב בארץ וגו׳. ר׳ יהודה פתח (תהלים י״א:5) *יי׳ צדיק יבחן ורשע ואוהב חמס שנאה נפשו*. כמה עובדוי דקב״ה מתתקנן וכל מה דאיהו עביד כלא על דינא וקשוט כמה דכתיב (דברים ל״ב:4) *הצור תמים פעלו וגו׳*.

ת״ח לא דן קב״ה לאדם קדמאה עד דפקיד ליה לתועלתיה דלא יסטי לביה ורעותיה לארח אחרא בגין דלא יסתאב, ואיהו לא אסתמר ועבר על פקודא דמאריה, ולבתר דן ליה דינא. **[קמ ע״א]** ועם כל דא לא דן ליה כדקא חזי ליה ואוריך עמיה רוגזיה ואתקיים יומא חד דאיהו אלף שנין, בר אינון שבעים דמסר ליה לדוד מלכא דלא הוו ליה מגרמיה כלום.

© 2004, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

כגוונא דא לא דן ליה לב"נ כעובדוי בישין דאיהו עביד תדיר, דאי הכי לא יכיל עלמא לאתקיימא, אלא [p. 276] קב"ה אריך רוגזיה עם צדיקיא ועם רשיעיא יתיר מצדיקיא. עם רשיעיא בגין דיתובון בתיובתא שלימתא ויתקיימון בהאי עלמא ובעלמא דאתי כמה דכתיב (יחזקאל ל"ג:11) *חי אני נאם יי' אלהים אם אחפוץ במות הרשע כי אם בשוב רשע מדרכו וחיה. וחיה* בעלמא דין *וחיה* בעלמא דאתי. ועל דא אוריך לון רוגזיה תדיר, או בגין דיפוק מנהון גזעא טבא לעלמא, כמה דאפיק לאברהם מתרח דאיהו גזעא טבא ושרשא וחולקא טבא לעלמא.

אבל קב"ה מדקדק עם צדיקיא תדיר בכל עובדין דאינון עבדין, בגין דהא ידע דלא יסטון לימינא ושמאלא ובגין כך אבחין לון, לאו בגיניה דהא איהו ידע יצרא ותוקפא דמהימנותא דלהון, אלא בגין לארמא רישא בגינייהו, כגוונא דעבד ליה לאברהם דכתיב (בראשית כ"ב:1) *והאלהים נסה את אברהם*. מאי *נסה*, כד"א (ישעיה ס"ב:10) *הרימו נס*, (ישעיה י"ג:2) *שאו נס*, ארים דגלא דיליה בכל עלמא, ואע"ג דהא אתמר, בגין דקב"ה ארים דגלא דאברהם בעיניהון דכלא, הה"ד *נסה את אברהם*. אוף הכי קב"ה בגין לארמא דגלא דצדיקיא איהו בחין לון לארמא רישייהו בכל עלמא.

[p. 277] *צדיק יבחן*. מאי טעמא. אמר רבי שמעון בגין דקב"ה כד אתרעי בהו בצדיקיא מה כתיב, (שם נ"ג:10) *ויי' חפץ דכאו החלי* ואוקמוה, אבל בגין דרעותא דקב"ה לא אתרעי אלא בנשמתא אבל בגופא לא, דהא נשמתא איהי דמיא לנשמתא וגופא לאו איהו לאתאחדא לעילא ואע"ג דדיוקנא דגופא ברזא עלאה **[קמ ע"ב]** איהו.

ות"ח בזמנא דקב"ה אתרעי בנשמתיה דב"נ לאתנהא בה, מחי לגופא בגין דתשלוט נשמתא, דהא בעוד דנשמתא עם גופא נשמתא לא יכלא לשלטאה, וכד אתבר גופא נשמתא שלטא.

צדיק יבחן. מאי *צדיק יבחן*, כד"א (ישעיה כ"ח:16) *אבן בחן*. הכי נמי *צדיק יבחן*, אתקיף ליה כהאי *אבן בחן* דהיא פנת יקרת, הכי נמי *צדיק יבחן*.

ורשע ואוהב חמס שנאה נפשו. מאי *שנאה נפשו*, ס"ד דקב"ה הוי דנפשו שנאה לההוא רשע. אלא ההוא דרגא דכל נשמתין תליין ביה *שנאה נפשו* דההוא רשע, דלא בעיא בה כלל ולא בעיא בה בעלמא דין ולא בעלמא דאתי, ובגין כך *ורשע ואוהב חמס שנאה נפשו* ודאי.

ד"א *שנאה נפשו*, כד"א (עמוס ו':6) *נשבע יי' אלהים בנפשו*, ובגין כך *צדיק יבחן*.

[p. 278] ת"ח כד ברא קב"ה לאדם פקיד ליה לאוטבא ליה, יהב ליה חכמתא, אסתלק בדרגוי לעילא. כד נחת לתתא חמא תיאובתא דיצר הרע ואתדבק ביה ואנשי כל מה דאסתלק ביקרא עלאה דמריה.

© 2004, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

אתא נח, בקדמיתא כתיב (בראשית ו׳:9) *נח איש צדיק תמים היה*, ולבתר נחת לתתא וחמא חמרא תקיף דלא צליל מחד יומא ואשתי מניה ואשתכר ואתגלי.

אתא אברהם, אסתלק בחכמתא ואסתכל ביקרא דמאריה. לבתר *ויהי רעב בארץ וירד אברם מצרימה וגו׳*. לבתר מה כתיב, *ויעל אברם ממצרים וגו׳*, ואסתלק לדרגיה קדמאה דהוה ביה בקדמיתא, ועאל בשלם ונפק בשלם.

אתא יצחק, מה כתיב, *ויהי רעב בארץ וגו׳ וילך יצחק*. אזל יצחק ואסתלק מתמן לבתר בשלם. [p. 279] וכלהו צדיקייא כלהו בחין לון קב״ה בגין לארמא רישייהו בעלמא דין ובעלמא דאתי.

וישאלו אנשי המקום לאשתו ויאמר אחותי היא, כמה דאמר אברהם, בגין דשכינתא הות עמיה באתתיה ובגין שכינתא קאמר דכתיב (משלי ז׳:4) *אמור לחכמה אחותי את*, ועל דא אתתקף ואמר *אחותי היא*.

תו אברהם ויצחק הכי אתחזי, דודאי בגין קרא דכתיב (שיר ה׳:2) *אחותי רעיתי יונתי תמתי*, ובגין כך ודאי אתחזי לון לומר *אחותי היא*. ועל דא אתתקפו צדיקייא ביה בקב״ה.

ויהי כי ארכו לו שם הימים וגו׳. את רבקה אשתו דייקא, ודא שכינתא. כמה דע״ז כתיב בה (שמות ל״ב:6) *ויקומו לצחק*, הכי נמי *מצחק. את*, דא שכינתא דהות עמה דרבקה.

[p. 280] ד״א וכי ס״ד דיצחק הוה משמש ערסיה ביממא, והא תנינן ישראל קדישין אינון ולא משמשי ערסייהו ביממא, ויצחק דהוה קדיש הוה משמש ערסיה ביממא. אלא ודאי אבימלך חכים הוה ואיהו אסתכל באצטגנינותא דיליה דאיהו חלון. כתיב הכא *בעד החלון*, וכתיב התם (שופטים ה׳:28) *בעד החלון נשקפה ותיבב אם סיסרא*. מה להלן באצטגנינותא, אוף ה״נ באצטגנינותא, וחמא דלא הוא כמה דהוה אמר יצחק, אלא ודאי איהו מצחק ואיהי אתתיה. וכדין *ויקרא אבימלך ליצחק ויאמר אך הנה אשתך ואיך אמרת אחותי היא*.

רבי יוסי אמר יאות הוה אבימלך למעבד ליצחק כמה דעבד לאברהם, בר דהא אוכח ליה קב״ה בקדמיתא.

תא חזי כתיב *כי אמרתי רק אין יראת אלהים במקום הזה*.

אמר רבי אבא בג״כ אמר *אחותי היא*, בגין לאתדבקא בשכינתא דכתיב *אמור לחכמה אחותי את*. מאי טעמא, בגין דבהו לא הוה מהימנותא, דאי מהימנותא אשתכח בינייהו לא אצטריך, אבל מגו דלא הוה בינייהו מהימנותא אמר הכי. ובגין כך אמר *כי אמרתי רק אין יראת אלהים* **[קמא ע״א]** *במקום הזה. יראת אלהים*, דא מהימנותא.

© 2004, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

אמר רבי אלעזר בגין דלא שריא שכינתא לבר מארעא קדישא, ועל דא *אין יראת אלהים במקום הזה*, דלאו אתריה הוא [p. 281] ולא שריא הכא, ויצחק אתתקף בה במהימנותא דחמא דהא שכינתא גו אתתיה שריא.

ויצו אבימלך את כל העם וגו'. תא חזי כמה אוריך להו קב"ה לרשיעייא בגין ההוא טיבו דעבדו בהו באבהן קדמאי, דהא בגין דא לא שליטו ישראל בהו עד לבתר דרין בתראין. יאות עבד אבימלך דעבד טיבו עם יצחק דא"ל *הנה ארצי לפניך בטוב בעיניך שב*.

רבי יהודה אמר חבל עלייהו דרשיעייא דטיבותא דלהון לאו איהו שלים. ת"ח עפרון בקדמיתא אמר (בראשית כ"ג:11) *אדוני שמעני השדה נתתי לך והמערה אשר בו לך נתתיה*. ולבתר אמר *ארץ ארבע מאות שקל כסף ביני ובינך מה היא*, וכתיב *וישקול אברהם לעפרון*. אוף הכא כתיב בקדמיתא *הנה ארצי לפניך*, ולבתר אמר ליה *לך מעמנו וגו'*.

אמר ליה רבי אלעזר דא הוא טיבו דעבד עמיה, דלא נסיב מדיליה אבימלך כלום ושדריה בכל ממוניה, ולבתר אזל בתריה למגזר עמיה קיים.

וא"ר אלעזר יאות עבד יצחק, דהא בגין דידע רזי דחכמתא אשתדל וחפר בירא דמיין, בגין לאתתקפא במהימנותא כדקא יאות. [p. 282] אברהם אשתדל וחפר בירא דמיין, יצחק אשתדל אבתריה וחפר בירא דמיין, יעקב אשכח ליה מתתקן ויתיב עליה, וכלהו אזלו ואשתדלו אבתריה בגין לאתתקפא במהימנותא שלימתא כדקא יאות.

והשתא ישראל אתתקפו בה ברזי דפקודי אורייתא, כגון דכל יומא ויומא אתתקף בר נש בציצית דאיהו מצוה ובר נש אתעטף ביה, בתפלי דמנח ארישיה ובדרועיה דאינון רזא עלאה כדקא חזי, בגין דקב"ה אשתכח ביה בבר נש דאתעטר בתפלוי ואתעטף בציצית וכלא רזא דמהימנותא עלאה. ועל דא מאן דלא אתעטף בהאי ולא אתעטר לאתתקפא בתפילי בכל יומא, דמי ליה דלא שריא עמיה מהימנותא ואתעדי מניה דחילו דמאריה וצלותיה לאו צלותא כדקא יאות. [p. 283] ובגין כך אבהן הוו מתתקפי גו מהימנותא עלאה בגין בירא עלאה דרזא דמהימנותא שלימתא שריא ביה.

ויעתק משם ויחפור באר אחרת ולא רבו עליה וגו'. רבי חייא פתח (ישעיה נ"ח:11) *ונחך יי' תמיד והשביע בצחצחות נפשך וגו'*. האי קרא אוקמוה ואתמר, אבל האי קרא ביה אתתקפו מארי מהימנותא דאבטח לון לעלמא דאתי. *ונחך יי' תמיד*, בהאי עלמא ובעלמא דאתי.

ונחך יי'. כיון דאמר *ונחך יי'*, אמאי *תמיד*. אלא דא *תמיד* דבין הערבים דאיהו אתתקף תחות דרועיה דיצחק, ודא הוא חולקא לעלמא דאתי. מנלן, מדוד דכתיב (תהלים כ"ג:3) *ינחני במעגלי צדק*.

© 2004, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

והשביע בצחצחות נפשך , דא אספקלריא דנהרא דכל נשמתין אתהנן לאסתכלא ולאתענגא בגווה.

[p. 284] *ועצמותיך יחליץ* . הא לאו רישיה דקרא סופיה. אי נשמתא דצדיקיא אתהני בענוגא דא דלעילא, מאי *ועצמותיך יחליץ* . אלא אוקמוה דא תחיית המתים דזמין קב״ה לאחייא מתיא ולאתקנא לון לגרמוי דבר נש למהוי כדקמיתא בגופא שלים, ונשמתא אתוספא נהורא גו אספקלריא דנהרא לאתנהרא עם גופא לקיימא שלים כדקא חזי. ובגין כך כתיב *והיית כגן רוה*. מאי *כגן רוה*, דלא פסקין מימוי עלאין לעלם ולעלמי עלמין והאי גנתא אתשקי מינייהו ואתרוי תדיר. **[קמא ע״ב]**

וכמוצא מים, דא ההוא נהר דנגיד ונפיק ולא פסקין מימוי לעלמין.

ת״ח בירא דמיין נבעין, האי איהו רזא עלאה בגו רזא דמהימנותא, בירא דאית ביה *מוצא מים* ואיהו בירא דאתמליא מההוא *מוצא מים*, ואינון תרין דרגין דאינון חד דכר ונוקבא כדקא חזי. ות״ח ההוא *מוצא* וההוא בירא אינון חד ואקרי כלא באר, דהא ההוא מקורא דעייל לא פסיק לעלמין ובירא אתמלי. ומאן דאסתכל בבירא דא יסתכל ברזא עלאה דמהימנותא, ודא הוא סימנא דאבהן דמשתדלי לחפור בירא דמיא גו רזא עלאה, ולית לאפרשא בין מקורא ובירא וכלא חד.

ויקרא שמה רחובות. רמיז דזמינין בנוי למפלח ולאתקנא האי בירא כדקא חזי ברזא דקרבנין ועלוון. כגוונא דא (בראשית ב׳:15) *ויניחהו בגן עדן לעבדה ולשמרה*, אלין קרבנין ועלוון. ובגין דא [p. 285] דיתפשטון מבועוי לכל סטרין כד״א (משלי ה׳:16) *יפוצו מעינותיך חוצה ברחובות פלגי מים*, ובגין כך *ויקרא שמה רחובות*.

רבי שמעון פתח (שם א׳:20) *חכמות בחוץ תרונה ברחובות תתן קולה*. האי קרא איהו רזא עלאה. מאי *חכמות*, אלין חכמה עלאה וחכמה זעירא דאתכלילת בה בעלאה ושריא בה.

בחוץ תרונה. ת״ח חכמה עלאה איהי סתימאה דכל סתימין ולא אתיידע ולאו איהי באתגליא, כד״א (איוב כ״ח:13) *לא ידע אנוש ערכה*. וכד אתפשטת לאתנהרא אתנהרא ברזא דעלמא דאתי, ועלמא דא אתברי מניה כדקא תנן עלמא דאתי אתברי ביו״ד, ואתכסיא האי חכמה תמן ואינון חד. בזמנא דאתעתד כלא ברזא דעלמא דאתי כדקאמרן, כדין הוא חדוה לאתנהרא וכלא בחשאי דלא אשתמע לבר לעלמין.

תו בעיא לאתפשטא ונפיק מהאי אתר אשא ומיא ורוחא כמה דאתמר, ואתעביד חד קלא דנפקא לבר ואשתמע כמה [p. 286] דאתמר. כדין מתמן ולהלן איהו *חוץ* , דהא לגו בחשאי איהו דלא אשתמע לעלמין, השתא דאשתמע רזא אקרי *חוץ* . מכאן בעי בר נש לאתתקנא בעבידתיה ולשאלא.

© 2004, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

ברחובות. מאן *רחובות*, דא ההוא רקיעא דביה כל כוכביא דנהרין ואיהו מבועא דמימוי לא פסקין, כד"א (בראשית ב׳:10) *ונהר יוצא מעדן להשקות את הגן*. ואיהו *רחובות* ותמן *תתן קולה* עלאה ותתאה וכלא חד.

ובגין דא אמר שלמה (משלי כ"ד:27) *הכן בחוץ מלאכתך ועתדה בשדה לך וגו׳*. *הכן בחוץ*, כמה דאתמר דכתיב *בחוץ תרונה*, דהא מכאן קיימא עבידא לתקנא ומלה לשאלא דכתיב (דברים ד׳:32) *כי שאל נא לימים ראשונים וגו׳ ולמקצה השמים ועד קצה השמים*.

ועתדה בשדה לך, דא *שדה אשר ברכו יי׳*. ובתר דינדע בר נש רזא דחכמתא ויתקין גרמיה בה מה כתיב, *אחר ובנית ביתך*, דא נשמתא דבר נש בגופיה דיתתקן ויתעביד גבר שלים.

[p. 287] ועל דא כד חפר יצחק ועבד בירא בשלם, לההוא שלם קרי ליה *רחובות* וכלא כדקא יאות. זכאין אינון צדיקיא דעובדיהון לגבי קב"ה ולקיימא עלמא דכתיב *כי ישרים ישכנו ארץ*, *ישכינו ארץ* ואוקמוה.

ויהי כי זקן יצחק. אמר רבי שמעון כתיב (בראשית א׳:5) *ויקרא אלהים לאור יום ולחשך קרא לילה*. האי קרא אוקמוה ואתמר, אבל ת"ח כל עובדוי דקב"ה כלהו אינון מלין קשוט וכלא ברזא עלאה, וכל מלוי דאורייתא כלהו מילי דמהימנותא ורזין עלאין כדקא יאות.

ות"ח לא זכה יצחק כאברהם, דלא סמו עינוי ולא כהו. אבל רזא עלאה הכא, רזא דמהימנותא כמה דאתמר דכתיב *ויקרא אלהים לאור יום*, דא אברהם דאיהו נהורא דיממא ונהורא דיליה אזיל ונהיר ואתתקף בתקונא **[קמב ע"א]** דיומא. ובגין כך מה כתיב, (בראשית כ"ד:1) *ואברהם זקן בא בימים*, באינון נהורין דנהרין, ואיהו סיב, כדין אזיל ונהיר, [p. 288] כד"א (משלי ד׳:18) *הולך ואור עד נכון היום*, ובגין כך *ויקרא אלהים לאור יום*.

ולחשך קרא לילה, דא יצחק דאיהו *חשך* ואיהו אזיל לקבלא ליליא בגויה. ובגין כך איהו כד סיב מה כתיב, *ויהי כי זקן יצחק ותכהין עיניו מראות*. הכי הוא ודאי, דבעא לאתחשכא ולאתדבקא ב*חשך* בדרגיה כדקא יאות.

אתא רבי אלעזר בריה ונשיק ידוי. א"ל שפיר, אברהם נהיר מסטרא דדרגא דיליה, יצחק אתחשך מסטרא דדרגא דיליה, יעקב אמאי דכתיב *ועיני ישראל כבדו מזוקן*.

א"ל הכי הוא ודאי. *כבדו* כתיב ולא *כהו*. *מזוקן* כתיב ולא מזקנו, אלא *מזוקן*, *מזוקן* דיצחק, מההוא סטרא *כבדו*. *לא יוכל לראות*, לאסתכלא כדקא חזי, אבל לא *כהו*, ויצחק *כהו* ודאי מכל וכל ואתעביד חשך, דהא כדין אתאחיד ביה לילה ואתקיים *ולחשך קרא לילה*.

© 2004, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

ויקרא את עשו בנו הגדול, דאתכלל מסטריה דדינא קשיא.

ויאמר הנה נא זקנתי לא ידעתי יום מותי. רבי אלעזר פתח (תהלים פ״ד:6) *אשרי אדם עוז לו בך מסלות בלבבם. אשרי אדם עוז לו בך*. זכאה [p. 289] ב״נ דאתתקף ביה בקב״ה וישוי תוקפיה ביה. יכול כחנניה מישאל ועזריה דאתתקפו ואמרו (דניאל ג׳:17) *הן איתי אלהנא די אנחנא פלחין יכיל לשזבותנא מגו אתון נורא יקידתא ומן ידך מלכא ישזיב*. ת״ח דאי לא ישזיב ולא יתקיים עלייהו קב״ה, אשתכח שמא קדישא דלא יתקדש בעינייהו דכלא כמה דאמרו. אלא כיון דידעו דלא אמרו כדקא יאות אהדרו ואמרו *והן לא ידיע להוי לך מלכא*, בין ישזיב בין לא ישזיב *ידיע להוי לך מלכא די לאלהך ליתנא פלחין*. ותנינן דמלה אודעו ליה ליחזקאל ושמעו וקבילו מניה דקב״ה לא יתקיים עלייהו בגין דיקבלון אגרא. וכדין אהדרו ואמרו *והן לא ידיע להוי לך מלכא וגו׳*.

[p. 290] אלא לא יתתקף ב״נ דיימא קב״ה ישזבינני או איהו יעביד לי כך, אבל ישוי תוקפיה ביה בקב״ה דיסייע ליה באינון פקודין דאורייתא ולמיהך בארח קשוט, דכיון דאתי ב״נ לאתדכאה מסייעין ליה ודאי. ובדא יתתקף ביה בקב״ה דאיהו יסייע ליה, ויתתקף ביה דלא ישוי תוקפיה באחרא ובגין כך *עוז לו בך*.

מסלות בלבבם, דיעביד לביה כדקא יאות בלא הרהורא אחרא אלא כהאי מסלה דאיהי מתיישבא לאעברא בכל אתר דאצטריך הכי נמי.

ד״א *אשרי אדם עוז לו בך*. *עז*, כד״א (תהלים כ״ט:11) *יי׳ עז לעמו יתן*, בגין דאצטריך ליה לב״נ דיתעסק באורייתא לשמיה דקב״ה, דכל מאן דאתעסק באורייתא ולא אשתדל בה לשמה טב ליה דלא יתברי.

מסלות בלבבם. מאי *מסלות*, כד״א (שם ס״ח:5) *סולו לרוכב בערבות וגו׳*, דהא ההוא אורייתא דאיהו אשתדל בה לארמא ליה לקב״ה ולמעבד ליה חטיבא בעלמא.

[p. 291] ת״ח יעקב כל עובדוי הוו לשמא דקב״ה, ובגין כך קב״ה הוה עמיה תדיר דלא אעדי מניה שכינתא, דהא בשעתא דקרא ליה יצחק לעשו בריה, יעקב לא הוה תמן ושכינתא אודעת לה לרבקה ורבקה אודעת ליה ליעקב.

רבי יוסי אמר תא חזי אי ח״ו בההוא זמנא יתברך עשו, לא ישלוט יעקב לעלמין. אלא מעם קב״ה הוה, וכלא באתריה אתא כדקא חזי.

תא חזי *ורבקה אוהבת את יעקב* כתיב והא אתמר. ובגין כך שדרת בגיניה דיעקב, אמרה ליה *הנה שמעתי את אביך וגו׳, ועתה בני שמע בקולי וגו׳*. בההוא זמנא ערב פסח הוה ובעי יצר הרע לאתבערא ולשלטאה סיהרא רזא **[קמב ע״ב]** דמהימנותא, ועל דא עבדת תרי תבשילין.

© 2004, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

רבי יהודה אמר רמז הכא דזמינין בנוי דיעקב לקרבא שני שעירים, חד לײ׳ וחד לעזאזל ביומא דכפורי. ובגין כך קריבת שני שעירים, חד בגין דרגא דלעילא וחד בגין לכפייא דרגא דעשו ולא ישלוט עליה דיעקב, ועל דא *שני גדיי עזים* ומתרוייהו טעים יצחק ואכיל.

[p. 292] *ויבא לו יין וישת. ויבא לו יין*, רמז רמז מאתר רחיק קריב ליה, מההוא אתר דעשו.

רבי אלעזר אמר רמז מההוא יין דכל חדו אשתכח ביה, בגין לחדתא ליה ליצחק דבעי חדוה כדקא בעיין חדוה לחדתא סטרא דליואי, ועל דא *ויבא לו יין וישת*.

ותקח רבקה את בגדי עשו בנה הגדול החמודות וגו׳. אלין אינון לבושין דרווח עשו מנמרוד, ואלין לבושי יקר דהוו מן אדם הראשון ואתו לידא דנמרוד ובהו הוה צד צידה נמרוד דכתיב (בראשית י׳:9) *הוא היה גבור ציד לפני ײ׳*. ועשו נפק לחקלא ואגח ביה קרבא בנמרוד וקטל ליה ונסיב אינון לבושין מניה, הה״ד *ויבא עשו מן השדה והוא* [p. 293] *עיף*, ואוקמוה כתיב הכא *והוא עיף*, וכתיב התם (ירמיה ד׳:31) *כי עיפה נפשי להורגים*.

ועשו הוה סליק לון לאינון לבושין לגבה דרבקה ובהו הוה נפיק וצד צידה. וההוא יומא לא נטל לון ונפק לחקלא ואתעכב תמן. וכד הוה לביש לון עשו לא הוו סלקין ריחין כלל, כיון דלביש לון יעקב כדין תב אבידה לאתריה וסליקו ריחין, בגין דשופריה דיעקב שופריה דאדם הוה, ובגין כך אהדרו בההיא שעתא לאתרייהו וסליקו ריחין.

אמר רבי יוסי שופריה דיעקב דאיהו שופריה דאדם, והא תנינן דתפוח עקבו דאדם הראשון מכהה גלגל חמה, ואי תימא דכך הוה יעקב.

א״ל רבי אלעזר ודאי הוא. בקדמיתא עד לא חב אדם הראשון לא הוו יכלין כל בריין לאסתכלא בשופריה, כיון דחטא אשתני שופריה ונתמאך רומיה ואתעביד בר מאה אמין.

ות״ח שופריה דאדם הראשון רזא איהו, דמהימנותא עלאה תלייא בההוא שופרא, ובגין כך (תהלים צ׳:17) *ויהי נעם ײ׳ אלהינו עלינו*, [p. 294] וכתיב (שם כ״ז:4) *לחזות בנועם ײ׳ ולבקר בהיכלו*, ודא הוא שופריה דיעקב ודאי, וכלא רזא עלאה איהו.

וירח את ריח בגדיו ויברכהו. ת״ח *וירח את ריח* הבגדים לא כתיב, אלא *ריח בגדיו*, כד״א (שם ק״ד:2) *עוטה אור כשלמה וגו׳*.

ד״א *וירח את ריח בגדיו ויברכהו*, דכיון דאלביש לון סליקו ריחין בההיא שעתא, ועד דארח ריחא דלבושין לא ברכיה, דהא כדין ידע דאתחזי הוא לברכא, דאי לא אתחזי לאתברכא לא סליקו כל הני ריחי בהדיה, הה״ד *וירח את ריח בגדיו ויברכהו*.

ויאמר ראה ריח בני כריח שדה וגו׳. ויאמר, מלה סתים איהו. אית דאמרי שכינתא הות, ואית דאמרי יצחק הוה.

כריח שדה אשר ברכו ײ׳. מאן *שדה*, דא *שדה* דתפוחין, *שדה* דאבהן עלאין חמידו ליה ומתקנין ליה.

© 2004, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

[p. 295] *ויתן לך האלהים מטל השמים וגו'*. אמר רבי אבא האי קרא אוקמוה. רבי אבא פתח ואמר (תהלים ק"כ:1) *שיר המעלות אל יי' בצרתה לי קראתי ויענני*. כמה שירין ותושבחן אמר דוד מלכא קמי קב"ה וכלא בגין לאתקנא דרגיה ולעשות לו שם, כד"א (שמואל ב' ח':13) *ויעש דוד שם*, ושירתא דא אמר כד חמא ליה עובדא דא ליעקב.

רבי אלעזר אמר יעקב אמר שירתא דא, דהא בשעתא דאמר ליה אבוי *גשה נא ואמשך בני האתה זה בני עשו*, כדין הוה **[קמג ע"א]** יעקב בעאקו סגי דדחיל דאבוי ידע ליה ואשתמודע קמיה. מה כתיב, *ולא הכירו כי היו ידיו כידי עשו אחיו שעירות*. כדין אמר *אל יי' בצרתה לי קראתי ויענני*.

יי' הצילה נפשי משפת שקר. דא הוא דרגא דעשו שריא ביה דאיהו *שפת שקר*. מאי *שפת שקר*, בשעתא דאייתי ההוא חויא לווטין על עלמא ובחכמה ובעקימו אייתי לווטין דאתלטיא עלמא.

ת"ח בשעתא דאמר יצחק לעשו *וצא השדה וצודה לי צידה*, בה"א ואוקמוה. ונפק עשו בגין דיתברך מיצחק דקאמר ליה *ואברככה לפני יי'*. דאלו אמר *ואברככה* ולא יתיר, יאות. כיון דאמר *לפני יי'*, בההיא שעתא אזדעזע כרסי יקרא דקב"ה, אמרה ומה דיפוק [p. 296] חויא מאינון לווטין וישתאר יעקב בהו. בההיא שעתא אזדמן מיכאל ואתא קמיה דיעקב ושכינתא בהדיה, וידע יצחק וחמא לגן עדן בהדיה דיעקב וברכיה קמיה. וכד עאל עשו עאל בהדיה גיהנם, ועל דא *ויחרד יצחק חרדה גדולה עד מאד*, דחשב דלא הוה עשו בההוא סטרא. פתח ואמר *ואברכהו גם ברוך יהיה*.

בגין כך אזדמן יעקב בחכמה ובעקימו דאייתי ברכאן עליה דיעקב דאיהו כגוונא דאדם ואתנטלו מההוא חויא דאיהו *שפת שקר*, דכמה שקרא אמר וכמה מלי דשקרא עבד בגין לאטעאה ולאייתאה לווטין על עלמא. בגין כך אתא יעקב בחכמה ואטעי לאבוי בגין לאייתאה ברכאן ולנטלא מניה מה דמנע מעלמא, ומדה לקבל מדה הוה, ואיהו עליה כתיב (תהלים ק"ט:17) *ויאהב קללה ותבואהו ולא חפץ בברכה ותרחק ממנו*. עליה כתיב (בראשית ג':14) *ארור אתה מכל הבהמה ומכל חית השדה*, ואשתאר ביה לדרי דרין, ואתא יעקב ונטיל מניה ברכאן. ומן יומוי דאדם אזדמן יעקב לנטלא מההוא חיויא כל הני ברכאן, ואשתאר איהו בלווטין ולא נפק מנייהו.

[p. 297] ודוד אמר ברוח קודשא (תהלים ק"כ:3) *מה יתן לך ומה יוסיף לך לשון רמיה*. מה איכפת ליה לההוא חויא בישא דאייתי לווטין על עלמא, כמה דאמרו נחש נושך וממית ולית ליה הנאה מניה.

לשון רמיה, דרמי ליה לאדם ולאתתיה ואייתי בישא עליה ועל כל עלמא. לבתר אתא יעקב ונטל מדיליה כל אינון ברכאן.

© 2004, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

חצי גבור שנונים, דא עשו דאגזים ליה ליעקב על אינון ברכאן, כד״א *וישטום עשו את יעקב על הברכה וגו׳.*

ויתן לך האלהים מטל השמים ומשמני הארץ, הא מלעילא ומתתא בחבורא חדא.

ורוב דגן ותירוש, הא אוקמוה, אבל כדכתיב (שם ל״ז :25) *ולא ראיתי צדיק נעזב וזרעו מבקש לחם*. תא חזי *נער הייתי גם זקנתי*, אוקמוה האי קרא שרו דעלמא אמרו, ובגין כך אמר *ורוב דגן ותירוש*.

[p. 298] *יעבדוך עמים*, בזמנא דשליט שלמה בירושלם דכתיב (דה״ב ט׳ :23-24) *וכל מלכי הארץ מביאים איש מנחתו*.

וישתחוו לך לאומים, בזמנא דייתי מלכא משיחא דכתיב (תהלים ע״ב :11) *וישתחוו לו כל מלכים*.

רבי יהודה אמר כלא בזמנא דייתי מלכא משיחא כדכתיב *וישתחוו לו כל מלכים כל גוים יעבדוהו*.

הוה גביר לאחיך, *הוה* ולא אמר היה או תהיה, אלא דא רזא עלאה דמהימנותא, דאלין אתוון אנון רזי דמהימנותא, ה׳ לעילא, ו׳ באמצעיתא, ה׳ לבתר בבתריתא. ובגין כך אמר *הוה גביר לאחיך*, לשלטאה עלייהו ולרדאה לון בזמנא דאתא דוד מלכא.

רבי יוסי אמר כלא איהו בזמנא דייתי מלכא משיחא, דהא בגין דעברו ישראל על פתגמי אורייתא כדין *ופרקת עלו מעל צוארך*.

ויתן לך האלהים. רבי יוסי אמר כל הני **[קמג ע״ב]** ברכאן [p. 299] מסטרא דחולקיה דיעקב הוו ומדיליה נטל, ואלין ברכאן הוה קא בעי יצחק לברכא ליה לעשו, ובגין כך עבד קב״ה וגרם ליה ליעקב לנטלא מדיליה.

תא חזי בשעתא דההוא נחש אייתי לווטין על עלמא ואתלטיא, ארעא מה כתיב, (בראשית ג׳ :17) *ולאדם אמר כי שמעת לקול אשתך וגו׳ ארורה האדמה בעבורך*, דלא תהא עבדא פירין ואיבין כדקא יאות. לקבל דא *ומשמני הארץ*. *בעצבון תאכלנה*. לקבל דא *מטל השמים*. *וקוץ ודרדר תצמיח לך*. לקבל דא *ורוב דגן ותירוש*. *בזעת אפך תאכל לחם*. לקבל דא *יעבדוך עמים*, דאינון יעבדון ארעא ויפלחון חקלא, כד״א (ישעיה ס״א :5) *ובני נכר אכריכם וכורמיכם*. וכלא נטל יעקב דא לקבל דא ומדיליה נטל, וקב״ה גרים ליה ליעקב דיטול הני ברכאן לאתדבקא באתריה וחולקיה ועשו לאתדבקא באתריה וחולקיה.

אמר ר׳ חזקיה והא חמינן ד*משמני הארץ ומטל השמים נטל* עשו לבתר, הה״ד *הנה משמני הארץ יהיה מושבך ומטל השמים מעל*.

אמר ר׳ שמעון לאו הכי, לאו האי כהאי ולא דא כדא, כמה אתפרשאן דרגין. ביעקב כתיב *ויתן לך האלהים*, ובדא כתיב *יהיה*. ביעקב כתיב *מטל השמים ומשמני הארץ*, בעשו כתיב *משמני הארץ וטל השמים*. [p. 300] דא לאו איהו כדא, דרגין אתפרשן כמה וכמה,

© 2004, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

בגין <u>דהא ביעקב כתיב</u> *ויתן לך האלהים מטל השמים*, דא *טל* עילאה דנגיד מעתיק יומין דאקרי *טל השמים*, *השמים* דלעילא, *טל* דנגיד בדרגא *דשמים* ומתמן לחקל תפוחין קדישין. *ומשמני הארץ*, <u>דא ארץ דלעילא ארץ החיים. ובעשו</u> בארעא דהכא לתתא ובשמים דהכא לתתא. יעקב לעילא לעילא, עשו לתתא לתתא.

תו יעקב לעילא ותתא, ועשו לתתא. ואע״ג דכתיב *והיה כאשר תריד ופרקת עלו מעל צוארך*, מהאי דהכא לתתא, אבל לעילא לא כלום דכתיב (דברים ל״ב:9) *כי חלק ײ׳ עמו יעקב חבל נחלתו*.

תא חזי בשעתא דשרו לנטלא ברכאן דלהון יעקב ועשו, יעקב נטל חולקיה <u>לעילא</u> ועשו <u>נטל</u> חולקיה לתתא.

רבי יוסי ברבי שמעון בן לקוניא אמר לרבי אלעזר כלום שמעת מאביך אמאי לא אתקיימו ברכאן דברכיה יצחק [p. 301] ליעקב, ואינון ברכאן דבריך יצחק לעשו <u>כלהו אתקיימו</u>.

א״ל כל אינון ברכאן מתקיימי וברכאן אחרנין דברכיה קב״ה ליעקב, אבל מיד יעקב נטל לעילא ועשו <u>נטל</u> לתתא. לבתר כד יקום מלכא משיחא יטול יעקב לעילא ותתא ויתאביד עשו מכלא, <u>דלא</u> יהא ליה <u>חולקא ודוכרנא</u> בעלמא, כד״א (עובדיה א׳:18) *והיה בית יעקב אש ובית יוסף להבה ובית עשו לקש וגו׳*, בגין <u>דיתאביד</u> מכלא וירית יעקב תרין עלמין, עלמא דין ועלמא דאתי. ובהאי זמנא כתיב (שם:21) *ועלו מושיעים בהר ציון לשפוט את הר עשו והיתה לײ׳ המלוכה*. ההוא מלכו דעשו <u>נטל</u> בהאי עלמא <u>יהא ליה לקב״ה</u> בלחודוי. וכי השתא לאו <u>איהו מקב״ה</u>. אלא אע״ג דשליט קב״ה לעילא ותתא, הא יהב לון לשאר עמין לכל חד וחד חולק ואחסנתא בהאי עלמא לאשתמשא ביה, <u>ובההוא</u> זמנא יטול מכלהו מלכותא ותהא דיליה כלא דכתיב *והיתה לײ׳ המלוכה*, ליה בלחודוי דכתיב (זכריה י״ד:9) *והיה ײ׳ למלך על כל <u>הארץ</u>*.

ויהי אך יצא יצא יעקב <u>מאת פני יצחק אביו</u>. רבי שמעון אמר *אך יצא יצא*, תרי יציאות הללו למה. אלא **[קמד ע״א]** חד דשכינתא וחד דיעקב, דהא כד עאל יעקב שכינתא עאלת עמיה וקמי שכינתא אתברך, <u>ויצחק</u> הוה אמר ברכאן ושכינתא [p. 302] <u>אודי</u> עלייהו. וכד נפק יעקב שכינתא נפקת עמיה, הה״ד *אך יצא יצא יעקב*, תרי יציאות כחד.

ועשו אחיו בא מצידו. *מן הציד* לא כתיב, אלא *מצידו*, דאיהו צידה דיליה דלא הוה ביה ברכה, ורוח הקודש צווחה ואמרה (משלי כ״ג:6) *אל תלחם את לחם רע עין <u>וגו׳</u>*.

ויעש גם הוא מטעמים <u>ויבא לאביו</u> וגו׳ יקום אבי. דבוריה הוה בעזות, בתקיפו <u>דרוחא</u>, מלה דלית בה טעמא, *יקום אבי*. ת״ח מה בין יעקב לעשו. יעקב אמר בכסיפו דאבוי,

© 2004, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

בענוה. מה כתיב, *ויבא אל אביו ויאמר אבי*. מאי האי, אלא דלא בעא לאזדעזעא ליה אלא בלשון תחנונים, *קום נא שבה ואכלה מצידי*. ועשו אמר *יקום אבי*, כמאן דלא מליל עמיה.

ת״ח בשעתא דעאל עשו עאל עמיה גיהנם, אזדעזע יצחק ודחיל דכתיב *ויחרד יצחק חרדה גדולה עד מאד*. כיון דכתיב *ויחרד יצחק חרדה*, די, אמאי *גדולה עד מאד*. אלא דלא הוה דחילו ואימתא דנפל עליה דיצחק מיומא דאתברי, ואפי׳ בההיא שעתא דאתעקד על גבי מדבחא וחמא סכינא עליה, לא אזדעזע כההיא שעתא דעאל עשו וחמא גיהנם דעאל עמיה. כדין אמר *בטרם תבא ואברכהו גם ברוך יהיה*, בגין דחמא שכינתא אודי ליה על אינון ברכאן.

ד״א יצחק אמר ואברכהו, נפק קלא ואמר *גם ברוך יהיה*. כדין אודי קב״ה על אינון ברכאן.

ת״ח כלא אודו על אינון ברכאן עלאי ותתאי, ואפילו איהו חולק עדביה דעשו אודי עלייהו וברכיה איהו ואודי על אינון ברכאן וסלקיה על רישיה לעילא. מנלן, [p. 303] דכתיב (בראשית ל״ב:27) *ויאמר שלחני כי עלה השחר ויאמר לא אשלחך כי אם ברכתני*. *ויאמר שלחני*, בגין דאתקיף ביה יעקב. וכי היך יכיל ב״נ דאיהו גופא ובשרא לאתתקפא ביה במלאכא דאיהו רוח ממש דכתיב (תהלים ק״ד:4) *עושה מלאכיו רוחות*. אלא מכאן דמלאכי שליחי דקב״ה כד אינון נחתין להאי עלמא גלימין ואתגלימו ומתלבשין בגופא כגוונא דהאי עלמא, בגין דהכי אתחזי דלא לשנאה ממנהגא דההוא אתר דאזיל לתמן והא אתמר דמשה כד סליק לעילא מה כתיב, (שמות ל״ד:28) *ויהי שם עם יי׳ ארבעים יום וארבעים לילה לחם לא אכל ומים לא שתה*, בגין מנהגא דלא לשנאה מההוא אתר דאזיל לתמן. ואינון מלאכין כד נחתו לתתא מה כתיב, (בראשית י״ח:8) *והוא עומד עליהם תחת העץ ויאכלו*. וכן הכא האי מלאכא כד נחת לתתא לא אתאבק עמיה דיעקב אלא מגו דהוה אתלבש בגופא כגוונא דהאי עלמא, ועל דא אתאבק יעקב בהדיה כל ההוא ליליא.

תא חזי בגין דשלטנותא דהני לאו איהו אלא בליליא ודאי, בגין כך שלטנותא דעשו לאו איהו אלא בגלותא דאיהו ליליא, ועל דא בליליא אתתקף עמיה דיעקב ואתאבק עמיה, וכד אתא צפרא אתחלש חיליה ולא יכיל, וכדין אתתקף יעקב בגין דיעקב שלטנותיה בימָמא. ובגין כך כתיב (ישעיה כ״א:11) *משא דומה אלי קורא משעיר שומר מה מלילה שומר מה מליל*. [p. 304] דהא כדין שלטנותיה דעשו דאיהו שעיר, בלילה איהו, ובגין כך אתחלש תוקפיה כד אתא צפרא, וכדין *ויאמר שלחני כי עלה השחר*.

ויאמר לא אשלחך כי אם ברכתני. *כי אם* **[קמד ע״ב]** *תברכני* מבעי ליה. מאי *כי אם ברכתני*, אי אודית לי על אינון ברכאן דברכני אבא ולא תהא מקטרגא לי בגינייהו. מה כתיב, *ויאמר לא יעקב יאמר עוד שמך כי אם ישראל וגו׳*. אמאי *ישראל*, א״ל בעל כרחין

© 2004, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

אית לן לשמשא לך, דהא אנת אתעטרת בחילך לעילא בדרגא עלאה, *ישראל יהיה שמך* ודאי.

כי שרית עם אלהים. מאי *עם אלהים*, ס״ד דעליה הוה אמר. אלא אמר ליה שרית לאתחברא ולאזדווגא עם אלהים בזווגא דשמשא וסיהרא. ועל דא לא כתיב *על אלהים*, אלא *עם אלהים*, בחבורא וזווגא חדא.

ד״א *ויאמר*, כד״א (שמות ט״ו:26) *ויאמר אם שמוע תשמע לקול יי׳ אלהיך*, אוף הכא *ויאמר* [p. 305] *לא יעקב יאמר עוד שמך כי אם ישראל*. כדין אתעטר יעקב בדרגיה למהוי כללא דאבהן. מה כתיב, *ויברך אותו שם*, דאודי ליה על כלהו ברכאן דברכיה אבוי.

ר׳ שמעון פתח (משלי ט״ז:7) *ברצות יי׳ דרכי איש גם אויביו ישלים אתו*. תא חזי כמה אית ליה לבר נש לאתתקנא שבילוי ביה בקב״ה בגין למעבד פקודי דאורייתא. דהא אוקמוה דודאי תרי מלאכין שליחן אית לבר נש מלעילא לאזדווגא בהדיה, חד לימינא וחד לשמאלא, ואינון מזדווגין ביה בבר נש, בכל מה דאיהו עביד אינון משתכחי תמן, וקרינן לון יצר טוב ויצר רע.

אתי בר נש לאתדכאה ולאשתדלא בפקודי דאורייתא, ההוא יצר טוב דאזדווג ביה בבר נש איהו אתתקף על ההוא יצר הרע ואשתלים בהדיה ואתהפיך ליה לעבדא. וכד אהדר בר נש ואזיל לאסתאבא, ההוא יצר הרע אתתקף ואתגבר על ההוא יצר טוב והא אוקימנא. ודאי כד ההוא בר נש אתי לאתדכאה כמה תקיפו אתתקף בר נש כד אתגברא ההוא יצר טוב, כדין *אויביו ישלים אתו*, דההוא יצר הרע אתכפיא קמיה דיצר טוב. ועל דא אמר שלמה (שם י״ב:9) *טוב נקלה ועבד לו*. מאי *ועבד לו*, דא יצר הרע. וכדין כד אזיל בר נש בפקודי אורייתא כדין *גם אויביו ישלים אתו*, דא יצר הרע.

תא חזי בגין דיעקב אבטח ביה בקב״ה וכל ארחוי הוו לשמיה, על דא *אויביו ישלים אתו*. ודא סמאל, חילא [p. 306] ותוקפא דעשו, דאשלים עמיה דיעקב, ובגין דאשלים עמיה דיעקב ואודי ליה על אינון ברכאן כדין אשלים עמיה עשו. ועד דאשתלים יעקב לגבי ההוא ממנא דאתפקד עליה, לא אשלים עמיה עשו. בגין כך בכל אתר תוקפא דלתתא תליא בתוקפא דלעילא.

ויחרד יצחק חרדה גדולה עד מאד ויאמר מי איפה. מאי *מי איפה*, *מי* הוא זה מבעי ליה. אלא *מי איפה*, בגין דקיימא שכינתא תמן כד בריך ליה יצחק ליעקב, ועל דא אמר *מי איפה*, מאן הוא דקיימא הכא ואודי על אינון ברכאן דברכית ליה. ודאי *גם ברוך יהיה*, דהא קב״ה אסתכם באינון ברכאן.

רבי יהודה אמר בגין ההיא *חרדה* דחרד יעקב ליצחק אבוי, אתענש בעונשא דיוסף, דחרד חרדה כהאי בשעתא דאמרו ליה (בראשית ל״ז:32) *זאת מצאנו*. יצחק אמר *מי איפה*,

© 2004, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

ב*איפה* אתענש יעקב דכתיב (שם 16:) *איפה הם רועים*, ותמן יוסף אתאביד ואתעניש יעקב. ואע"ג דקב"ה אסתכם על ידוי באינון ברכאן, איהו אתענש ב*איפה*, *איפה הם רועים*, ותמן אתאביד מניה ואתענש כל ההוא עונשא.

ויחרד יצחק חרדה גדלה. מאי *גדולה*. כתיב הכא *גדולה*, וכתיב התם (דברים י"ח 16:) *ואת האש הגדולה הזאת לא אראה עוד ולא אמות*, דעאל עמיה גיהנם.

[p. 307] *עד מאד*. מאי *עד מאד*. כתיב הכא *עד מאד*, וכתיב התם (בראשית א' 31:) *והנה טוב מאד*, דא מלאך המות. כדין אמר *מי איפה*. **[קמה ע"א]**

כשמוע עשו את דברי אביו. אמר רבי חייא כמה בישין עבדו אינון דמעין דבכה עשו קמי אבוי דיתברך מניה, בגין דהוה חשיב מלה דאבוי יתיר.

הכי קרא שמו יעקב. קרא שמו ההוא דקרא ליה. אפיק ציצא דרוקא בגין קלנא. *הכי* נקרא *שמו* לא כתיב, אלא *קרא שמו*.

[p. 308] *ויעקבני זה פעמים*. מהו *זה פעמים*, *פעמים* מבעי ליה. אלא מלה חד הוה תרי זמני. *בכרתי* אהדר ליה זמנא אחרא *ברכתי*, זה הוה תרי זמנין.

כגוונא דא (בראשית מ"ג 10:) *כי עתה שבנו זה פעמים*. מלה חד תרין זמנין. חד דהא אהדרנא ולא נהוי בכסופא מההוא בר נש, *שבנו*, בשנו, אנן בכסופא מניה וכבר אהדרנא. כגוונא דא אמר איוב (איוב י"ג 24:) *ותחשבני לאויב לך*. אהדר איוב אויב ואוקמוה (שם ט' 17:) *אשר בשערה ישופני*. והכא *בכרתי לקח* והנה עתה אהדר מלה ונטיל *ברכתי*.

הן גביר שמתיו לך וגו' ולכה איפה, לית קיימא הכא מאן דאסתכם עלך.

[p. 309] *מה אעשה בני*. כדין ברכיה בהאי עלמא, ואסתכל בדרגיה ואמר *ועל חרבך תחיה*, דהא הכי אתחזי לך לאושדא דמין ולמעבד קרבין. ועל דא אמר *מה אעשה*.

רבי אלעזר אמר *ולך איפה מה אעשה*. כיון דאמר האי, אמאי *בני*. אלא אמר *ולך איפה מה אעשה*, דאנת בדינא ובחרבא ובדמא חזינא לך, ולאחיך בארח שלים. אלא *בני*, *בני* ודאי, אנא גרימנא לך בגין דאנת *בני*. ועל דא *על חרבך תחיה*, דהכי אתחזי לך.

ואת אחיך תעבוד, ועדיין לא אתקיים דהא לא פלח ליה עשו ליעקב, בגין דיעקב לא בעא ליה השתא, ואיהו אהדר וקרא ליה *אדוני אדוני* כמה זמני, בגין דאסתכל למרחוק וסליק ליה לסוף יומיא כדקאמרן.

רבי חייא ורבי יוסי הוו אזלי בארחא. עד דהוו אזלי חמו ליה לרבי ייסא סבא דהוה אזיל בתרייהו. יתבו עד דמטא לגבייהו. כיון דמטא לגבייהו אמרו השתא ארחא מתתקנא קמן. אזלו. אמר רבי חייא *עת לעשות ליי'*.

© 2004, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

פתח רבי יוסי ואמר (משלי ל"א:26) *פיה פתחה בחכמה ותורת חסד על לשונה*. *פיה פתחה בחכמה*, דא כנסת ישראל. *ותורת חסד לשונה*, אלין אינון ישראל דאינון לישנא דאורייתא דמשתעי בה יומי ולילי.

[p. 310] *פיה פתחה בחכמה*, דא ב' ד*בראשית* ואוקמוה. *ותורת חסד על לשונה*, דא אברהם דביה ברא עלמא וביה משתעי תדיר.

ב' סתים מהאי גיסא ופתיחא מהאי גיסא. סתימא מהאי גיסא, כד"א *וראית את אחורי*. פתיחא מהאי גיסא בגין לאהדרא אנפהא לגבי עילא, ופתיחא מהאי גיסא בגין לקבלא מלעילא ואיהי אכסדרה לקבלא. ובגין כך קיימא בריש אורייתא ואתמליא לבתר.

פיה פתחה בחכמה, *בחכמה* ודאי, דכתיב *בראשית ברא אלהים*. [p. 311] *ותורת חסד על לשונה*, דהא לבתר משתעי ואמר *ויאמר אלהים יהי אור ויהי אור*.

פיה פתחה בחכמה, דא ה' דשמא קדישא דכלא בה ואיהי סתים וגליא, כללא דעילא ותתא, רזא דעילא ותתא. *פיה פתחה בחכמה*, בגין דאיהי סתימא דלא אתיידע כלל דכתיב (איוב כ"ח:21) *ונעלמה מעיני כל חי ומעוף השמים נסתרה*. וכד שארי לאתפשטא בחכמה דאתדבקת בה ואיהי בגווה אפיקת קלא דאיהי *תורת חסד*.

פיה פתחה בחכמה, דא ה"א בתראה דאיהי דבור ומלה תליא ב*חכמה*. *ותורת חסד על לשונה*, דא קול דקיימא על דבור לאנהגא ליה. *ותורת חסד על לשונה*, דא יעקב **[קמה ע"ב]** דאיהו על לשונה לאנהגא מלה ולאחתכא לה, דהא לית דבור בלא קול ואוקמוה.

פתח רבי חייא אבתריה ואמר (משלי ח':12) *אני חכמה שכנתי ערמה ודעת מזמות אמצא*. *אני חכמה*, דא כנסת ישראל. *שכנתי ערמה*, דא יעקב דאיהו חכים. *ודעת מזמות אמצא*, דא יצחק דהוה ליה *דעת מזמות* לברכא לעשו. ובגין ד*חכמה* אשתתף בהדיה דיעקב דאיהו *ערמה*, *ודעת מזמות אמצא*, דאתברך יעקב [p. 312] מאבוי ושרו עליה כל אינון ברכאן ואתקיימו ביה ובבנוי לעלם ולעלמי עלמין. מאינון אתקיימו בהאי עלמא, וכלהו יתקיימון לזמנא דמלכא משיחא, דכדין יהון ישראל *גוי אחד* ועם אחד ליה לקב"ה, הה"ד (יחזקאל ל"ז:22) *ועשיתי אותם לגוי אחד בארץ*. וישלטון לעילא ותתא דכתיב (דניאל ז':13) *וארו עם ענני שמיא כבר אינש אתי*, דא מלכא משיחא דכתיב (שם ב':44) *וביומיהון די מלכייא אינון יקים אלה שמיא מלכו די לעלמין לא תתחבל ומלכותא לעם אחרן לא תשתבק, תדק ותסיף כל אלין מלכוותא והיא תקום לעלמיא*. ועל דא בעא יעקב דיסתלקון ברכוי לההוא זמנא דאתי ולא נטל לון לאלתר.

פתח רבי ייסא אבתריה ואמר (ירמיה מ"ו:27-28) *ואתה אל תירא עבדי יעקב נאם יי' כי אתך אני כי הנני מושיעך מרחוק ואת זרעך מארץ שבים ושב יעקב ושקט ושאנן ואין מחריד*. האי קרא אוקמוה, אבל בההיא שעתא דנפק יעקב מקמי אבוי באינון ברכאן, אסתכל בנפשיה, אמר הא אלין ברכאן בעינא לסלקא לון לבתר לאריכו יומין, והוה דחיל

© 2004, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

ומסתפי. נפק קלא ואמר *ואתה אל תירא עבדי יעקב*, לא אשבוק לך בהאי עלמא. *כי הנני מושיעך מרחוק*, לההוא זמנא דאנת סליק לון לאינון ברכאן. *ואת זרעך מארץ שבים*, דאע״ג דהשתא נטיל ברכוי עשו וישתעבדון בבנך, אנא אפיק לון מידוי וכדין ישתעבדון בנך ביה. *ושב יעקב*, לאינון ברכאן.

ושב יעקב, דא שכינתא, *ושב יעקב* ודאי.

[p. 313] *ושקט ושאנן*, כמה דאוקמוה באינון מלכוותא מבבל ומאדום, דאינהו הוו דאתשעבדו בהו בישראל. *ואין מחריד* לעלם ולעלמי עלמיא.

אזלו, עד דהוו אזלי א״ר יוסי ודאי כל מה דעביד קב״ה בארעא כלא הוא ברזא דחכמתא וכלא בגין לאחזאה חכמתא עלאה להו לבני נשא, בגין דילפון מההוא עובדא רזין דחכמתא וכלא אינון כדקא יאות. ועובדוי כלהו אורחי דאורייתא, בגין דאורחי דאורייתא אינון אורחי דקב״ה, ולית מלה זעירא דלית בה כמה אורחין ושבילין ורזין דחכמתא עלאה.

ת״ח דהא רבי יוחנן בן זכאי הוה אמר תלת מאה הלכות פסוקות ברזא דחכמתא עלאה בפסוק (בראשית ל״ו:39) *ושם אשתו מהיטבאל בת מטרד מי זהב*, ולא גלי לון אלא לרבי אלעזר דהוה עמיה, [p. 314] בגין למנדע דכמה רזין עלאין אינון בכל עובדא ועובדא דאיהי באורייתא ובכל מלה ומלה חכמתא איהי ואורייתא דקשוט. בג״כ אינון מלין דאורייתא מלין קדישין אינון, לאחזאה מינה נפלאות, כד״א (תהלים קי״ט:18) *גל עיני ואביטה נפלאות מתורתך*.

ת״ח בשעתא דעקים ההוא חויא לאדם ולאתתיה, דאקריב לאתתא ואטיל בה זוהמא ואתפתא ביה אדם, כדין אסתאב עלמא ואתלטיא בגיניה וגרים מותא לכל עלמא. קיימא עלמא לאתפרעא מניה, עד דאתא אילנא דחיי וכפר על אדם וכפייא ליה לההוא נחש דלא ישלוט לעלמין על זרעא דיעקב. דהא בזמנא דאקריבו ישראל שעיר הוה אתכפיא ההוא נחש ואתהפך לעבדא כמה דאתמר. ועל דא אקריב יעקב לאבוי תרין שעירין, חד לאכפיא לעשו דאיהו שעיר, וחד בגין דרגא דהוה תלי ואתדבק ביה עשו ואתמר.

[p. 315] ובגין כך קיימא עלמא, עד דתיתי אתתא כגוונא דחוה ובר נש כגוונא דאדם ויעקימו ויחכימו **[קמו ע״א]** ליה לההוא חויא בישא וההוא דרכיב עליה וכלא אתמר.

פתח ואמר *ויהי עשו איש יודע ציד איש שדה*, והא אתמר, *ויעקב איש תם יושב אהלים*. *איש תם*, גבר שלים כתרגומו. *יושב אהלים*. אמאי איהו *תם*, בגין דאיהו *יושב אהלים*, דאחיד לתרין סטרין, לאברהם וליצחק. ועל דא יעקב בסטרא דיצחק אתא לגביה דעשו כמה דאתמר דכתיב (שמואל ב׳ כ״ב:26-27) *עם חסיד תתחסד ועם עקש תתפל*. וכד אתא עם ברכאן, בסיועא דלעילא קא אתא, בסיועא דאברהם ויצחק, ובגין חכמתא הוה כמה דאתמר.

© 2004, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

ת״ח כד יעקב אתער לגבי סמאל דרגא דעשו וקביל עליה ליעקב ויעקב נצח ליה בכמה סטרין, נצח לחויא בחכמתא ובעקימו ולא אתנצח בר בשעיר. ואע״ג דכלא חד, נצח כמו כן לסמאל בנצחונא אחרא ונצחיה, הה״ד *ויאבק איש עמו עד עלות השחר וירא כי לא יכול לו*.

ת״ח זכותיה דיעקב כמה הוה, דאיהו אתא ובעא לאעברא ליה מעלמא, וההוא ליליא הות ליליא דאתברי ביה סיהרא, [p. 316] ויעקב אשתאר בלחודוי דלא הוה עמיה אחרא. ותנן לא יפוק ב״נ יחידאי בליליא וכ״ש בליליא דאתבריאו ביה נהורין, דהא סיהרא איהי חסרא דכתיב *יהי מארת*, חסר, וההוא ליליא אשתאר בלחודוי. בגין דכד סיהרא חסרא חויא בישא אתתקף ושלטא, וכדין אתא סמאל וקטריג ליה ובעא לאובדא ליה מעלמא. ויעקב הוה תקיף בכל סטרין, בסטרא דיצחק ובסטרא דאברהם דאינון תקיפו דיעקב. אתא לימינא חמא לאברהם תקיף בתקיפו, אתא לשמאלא חמא ליצחק תקיף בדינא קשיא, אתא לגופא חמא ליעקב תקיף מתרין סטרין אלין דסחרן ליה, חד מכאן וחד מכאן. כדין *וירא כי לא יכול לו ויגע בכף ירכו*, דאיהו אתר לבר מגופא ואיהו חד עמודא דגופא. כדין *ותקע כף ירך יעקב*.

[p. 317] כיון דאתער צפרא ועבר ליליא, אתתקף יעקב ואתחלש חיליה דסמאל. כדין אמר *שלחני*, דמטא זמניה לומר שירתא דצפרא ובעא למיזל, ואודי ליה על ברכאן ואוסיף ליה ברכתא אחרא דכתיב *ויברך אותו שם*.

ת״ח כמה ברכאן אתברך יעקב, חד דאבוי בההוא עקימו ורווח כל אינון ברכאן, וחד דשכינתא דבריך ליה קב״ה כד הוה אתי מלבן דכתיב *ויברך אלהים את יעקב*, וחד דברכיה ליה ההוא מלאכא ממנא דעשו, וחד ברכה אחרא דברכיה ליה אבוה כד הוה אזיל לפדן ארם דכתיב *ואל שדי יברך אותך ויפרך וירבך*. בההוא זמנא דחמא יעקב גרמיה בכל הני ברכאן אמר במאן ברכתא מנייהו אשתמש השתא. אמר בחלשא מנייהו אשתמש השתא. ומאן איהי, דא בתרייתא דברכיה אבוה, ואע״ג דאיהי תקיפא אמר לאו איהי תקיפא בשלטנותא דהאי עלמא כקדמאה. אמר יעקב אטול השתא דא ואשתמש בה ואסלק כל אינון אחרנין לזמנא דאצטריך לי ולבנאי בתראי. אימתי, בזמנא דיתכנשון כל עממיא לאובדא לבני מעלמא דכתיב (תהלים קי״ח:10-12) *כל גוים סבבוני בשם יי׳ כי אמילם, סבוני גם סבבוני בשם יי׳ כי אמילם, סבוני כדבורים דעכו כאש קוצים בשם יי׳ כי אמילם*. הא הכא תלתא לגבי תלתא דאשתארו, חד אינון ברכאן קדמאי דאבוה, תרין אינון ברכאן דברכיה קב״ה, תלת אינון ברכאן דברכיה ההוא מלאכא. אמר יעקב להתם אצטריכו לגבי כל עמין ואומין ולישנין דכל עלמא ואסליק לון להתם, והשתא לגבי דעשו די לי בהאי.

למלכא דהוו ליה כמה לגיונין תקיפין, כמה מארי מגיחי קרבא לאגחא קרבין דזמינין לגבי מלכין תקיפין **[קמו ע״ב]** לאגחא בהו קרבא. אדהכי [p. 318] שמע על לסטים

© 2004, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

חד קפחא. אמר הני בני תרעי יהכון תמן. א״ל מכל לגיונין דילך לית אנת משדר התם אלא אלין. אמר לגבי לסטים די באלין, דהא כל לגיונותי ומארי קרבא <u>אסלק</u> לגבי אינון מלכין תקיפין, ביומא דקרבא דאצטריכו לי ליהוו.

אוף הכי יעקב אמר לגבי עשו די לי השתא באלין ברכאן, אבל לההוא זמנא דאצטריכו לבני לגבי כל מלכין ושליטין דכל עלמא אסלק לון. כד ימטי ההוא זמנא יתערון אינון ברכאן מכל סטרין ויתקיים עלמא על קיומיה כדקא יאות, ומההוא יומא ולהלאה יקום מלכותא דא על כל שאר <u>מלכוון אחראן</u>, כמה דאוקמוה דכתיב (דניאל ב׳:44) *תדיק ותסף כל אלין מלכוותא והיא תקום לעלמיא*, והיינו ההיא אבנא דאתגזרת מן טורא די לא בידין, כד״א (בראשית מ״ט:24) *משם רועה אבן ישראל*. מאן *<u>אבן</u>*, דא כנסת ישראל, כד״א *והאבן הזאת אשר שמתי מצבה <u>יהיה בית אלהים</u>*.

ר׳ חייא אמר מהכא, (ישעיה י׳:21) *שאר ישוב שאר יעקב*, אלין ברכאן אחרנין דאשתארו, וכתיב *והיה שארית יעקב <u>בגוים, בגוים</u>* כלהו ולא בעשו <u>בלחודוי</u>, *<u>כטל</u> מאת יי׳*.

<u>ר׳ ייסא פתח</u> (מלאכי א׳:6) *בן יכבד אב ועבד אדוניו*. *בן*, דא עשו דלא הוה ב״נ בעלמא דיוקיר לאבוי כמה דאוקיר עשו לאבוי. וההוא יקירו דאוקיר ליה אשליט ליה בהאי עלמא.

[p. 319] *ועבד אדוניו*, דא אליעזר עבד אברהם ואוקמוה, דהא ב״נ דהוה אתי לחרן בכמה עותרא וכמה מתנן <u>ונבזבן</u> וגמלין טעינן, דלא אמר לבתואל ולבן דאיהו רחימוי דאברהם או ב״נ אחרא דאתי בפיוסא דאברהם, אלא <u>עד</u> לא ימלל מלוי מה כתיב, *ויאמר עבד אברהם אנכי*, ולבתר *אדני אדני*, בגין דיוקיר ליה לאברהם. <u>וההוא</u> יקרא וההוא טיבו אוריך ליה לכמה זמנין.

כך עשו, ההוא יקרא דאוקיר ליה לאבוי אוריך ליה כל הני זמנין דישלוט בעלמא דא, ואינון דמעין <u>אוריכו</u> לון לישראל בשעבודא דיליה, עד דיתובון ישראל לקב״ה בבכיה ובדמעין דכתיב (ירמיה ל״א:9) *בבכי יבאו <u>ובתחנונים אובילם וגו׳</u>*. <u>וכדין</u> (עובדיה א׳:21) *ועלו מושיעים בהר ציון לשפוט את הר עשו והיתה ליי׳ <u>המלוכה</u>*.

© 2004, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

פרשת ויצא

[p. 320] *ויצא יעקב מבאר שבע וילך חרנה.* ר׳ חייא פתח (קהלת א׳:5) *וזרח השמש ובא השמש ואל מקומו שואף זורח הוא שם.* האי קרא אוקמוה, אבל *וזרח השמש*, דא יעקב כד הוה בבאר שבע. *ובא השמש*, כד אזל לחרן דכתיב *וילן שם כי בא השמש*. *ואל מקומו שואף* **[קמז ע״א]** *זורח הוא שם*, דכתיב *וישכב במקום ההוא.*

תּ״ח שמשא אע״ג דנהיר כל עלמא מטלנוי בתרין סטרין אינון, כד״א *הולך אל דרום וסובב אל צפון*, בגין דדא ימינא ודא שמאלא. ונגיד ונפיק כל יומא [p. 321] מסטרא דמזרח ואזיל לסטרא דדרום ולבתר לסטרא דצפון ומסטרא דצפון לסטרא דמערב, וכדין שמשא אתכניש ואזיל לגבי מערב. נפיק ממזרח ואזיל למערב. נפיק ממזרח דכתיב *ויצא יעקב מבאר שבע*, ואזיל למערב דכתיב *וילך חרנה.*

רבי שמעון אמר נפק מכללא דארעא דישראל דכתיב *ויצא יעקב מבאר שבע*, ואזל לרשו אחרא דכתיב *וילך חרנה*, ארעא דרשו אחרא.

אמר רבי חייא כד אזיל שמשא למערב האי מערב אקרי מקומו דשמשא, כרסייא דיליה, אתר דשריא עליה, ההי״ד *ואל מקומו שואף זורח הוא שם*, דאזיל לגביה לאנהרא עליה ונטיל כל נהורין וכניש לון לגביה. והיינו כמה דתנינן קב״ה אנח תפלי, בגין דנטיל כל כתרין עלאין. ומאן נינהו, [p. 322] רזא דאבא עלאה ורזא דאמא, ואינון תפלין שבראש כמה דתנינן כהן נוטל בראש. ולבתר דנטיל אבא ואמא נטיל ימינא ושמאלא, ואשתכח דנטיל כלא ואשתכח דקב״ה נטיל כלא.

ר׳ אלעזר אמר תפארת ישראל נטיל כלא, וכד אתמשכא כנסת ישראל לעילא נטלא אוף הכי כלא, עלמא דדכורא, קב״ה, וכן עלמא **[קמז ע״ב]** דנוקבא דקב״ה. כמה דנפקי כל נהורין מהאי עלמא, הכי נמי נטיל כלא האי עלמא, דהא דא כגוונא דא, ובגין כך *באר שבע* אקרי.

תּ״ח *באר שבע* האי יובלא, *באר שבע* אפיי שמטה, וכלא קב״ה דהא דא כגוונא דא. ושמשא לא נהיר אלא מתוך יובלא *מבאר שבע*, ועל דא *ויצא יעקב מבאר שבע וילך חרנה*, דא מערב.

[p. 323] ור׳ שמעון אמר *ויצא יעקב מבאר שבע*, דא מערב, שנת השמטה. *וילך חרנה*, דא שנת ערלה, בגין דנפק מרשו קדישא לרשו אחרא דהוה עריק מאחוי כמה דאתמר. וכד מטא לבית אל דאיהו ברשו קדישא מה כתיב, *ויפגע במקום*. מאן *מקום*.

רבי חייא אמר דא הוא *מקומו* דקאמרן דכתיב *ואל מקומו שואף*.

וילן שם כי בא השמש, כד״א *שואף זורח הוא שם*, דהא בגין לאנהרא ליה קא אתא.

© 2004, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

ויקח מאבני המקום. *אבני המקום* לא כתיב, אלא *מאבני המקום*. אלין אינון אבני יקר, מרגלאן טבאן, דאינון תריסר אבנין עלאין כמה דכתיב *שתים עשרה אבנים*. ותחות אלין תריסר אלף ורבוון אבני פסילן וכלהו אבנין. בגין כך *מאבני המקום* ולא *אבני המקום*. דא הוא *מקום* דקאמרן.

[p. 324] *וישם מראשותיו*. *מראשותיו* דמאן, אלא *מראשותיו* דההוא *מקום*. מאי *מראשותיו*. אי תימא כמאן דשוי תחות רישיה, לא. אלא *מראשותיו*, לארבע רישי סטרין דעלמא, תלת אבנין לסטר **[קמח ע״א]** צפון ותלת לסטר מערב ותלת לסטר דרום ותלת לסטר מזרח, וההוא *מקום* עלייהו לאתתקנא בהו.

וכדין *וישכב במקום ההוא*. כיון דאתתקן ערסא שכיב ביה. מאן שכיב ביה, שמשא, ועל דא כתיב ביעקב *וישב על המטה*, דהא ליה אתחזי ולא לאחרא. ועל דא *וישכב במקום ההוא*, ובגין כך כתיב *וזרח השמש ובא השמש*.

רבי יצחק הוה יתיב יומא חד קמי מערתא דאפיקותא. אעבר חד בר נש ותרין בנין עמיה, והוה אמר חד לחד דא תוקפא דשמשא מסטרא דדרום איהו, ועלמא לא אתקיים אלא על רוח, בגין דרוח איהו קיומא שלימו דכל סטרין, ואלמלא דאיהו קיימא בשלימו לא יכיל עלמא לאתקיימא.

א״ל אחוה זעירא אלמלא יעקב לא אתקיים עלמא. ת״ח בשעתא דייחדו בנוי יחודא דלעילא [p. 325] ואמרו (דברים ו׳:4) *שמע ישראל יי׳ אלהינו יי׳ אחד*, דא הוא שלימו עלאה לאתיחדא ביחודא חד. כדין אתא סבא יעקב אבוהון ונטיל ביתיה ויהביה בחבורא חדא עם אבהן לאתחברא דכר ונוקבא כחדא.

אמר רבי יצחק אשתתף בהדייהו ואשמע מאי קאמרי. אזל בהדייהו.

פתח ההוא בר נש ואמר (תהלים קל״ב:8) *קומה יי׳ למנוחתך אתה וארון עוזך*. *קומה יי׳ למנוחתך*, כמאן דאמר יקום מלכא לנייחא, לבי נייחא דמשכביה. תרין אינון דאמרו *קומה יי׳*, משה ודוד. משה אמר (במדבר י׳:35) *קומה יי׳ ויפוצו אויביך*. דוד אמר *קומה יי׳ למנוחתך*. מאי איכא בינייהו. אלא משה כמאן דפקיד לביתיה קאמר, משה פקיד לה לאגחא קרבא לקביל שנאוי. [p. 326] דוד זמין ליה לנייחא כמאן דמזמין למריה, זמין למלכא ולמטרוניתא עמיה, הה״ד *קומה יי׳ למנוחתך אתה וארון עזך*, בגין דלא לאפרשא לון.

כהניך ילבשו צדק וחסידיך ירננו. מכאן אוליפנא דמאן דמזמן למלכא ישני **[קמח ע״ב]** עובדוי בגין למיהב חדוה למלכא. אי ארחיה דמלכא דחדאן ליה בדיחי הדיוטי, יסדר קמיה בדיחי רופינוס ופרדשכי, ואי לאו איהו, בגין בדיחותא דמלכא.

© 2004, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

ת״ח דוד זמין ליה למלכא ולמטרוניתא לנייחא. מה עבד, שני בדיחי מלכא בגין רופינוס. ומאן נינהו, דכתיב *כהניך ילבשו צדק וחסידיך ירננו. וחסידיך ירננו*, ולוייך *ירננו* מבעי ליה, דהא לית רנה ושירה בר מינייהו ואינון בדיחי מלכא, והשתא דוד דזמין ליה לנייחא עבד כהני וחסידי דלהוו בדיחי מלכא. א״ל קב״ה לאו הכי. א״ל כד אנת בהיכלך את עביד רעותך, השתא [p. 327] דזמינא לך ברעותי קיימא מלה לאקרבא אלין דאינון חשיבי יתיר, אע״ג דלאו ארחייהו בהאי.

מכאן אוליפנא דמאן דאיהו בביתיה יסדר אורחיה ועובדוי כרעותיה, אי מזמנין ליה יעביד רעותא דאושפיזיה כמה דמסדר עלוי, דהא דוד אחלף ליואי וסדר כהני וקב״ה אוקים מלה כרעותיה.

אמר דוד *בעבור דוד עבדך אל תשב פני משיחך*, סדורא דקא סדרנא לא יתוב לאחורא. א״ל קב״ה דוד חייך אפילו במאנין דילי לא אשתמש אלא במאנין דילך. ולא זז קב״ה מתמן עד דיהב ליה נבזבן ומתנן דכתיב (תהלים קל״ב:11) *נשבע יי׳ לדוד אמת לא ישוב ממנה פרי בטנך אשית לכסא לך*.

אתא רבי יצחק ונשקיה, אמר אי לא אתינא האי ארחא אלא למשמע דא דיי.

פתח חד בריה ואמר *ויצא יעקב מבאר שבע וילך חרנה*, היינו דכתיב (בראשית ב׳:24) *על כן יעזב איש את אביו ואת אמו ודבק באשתו*.

ד״א *ויצא יעקב מבאר שבע וילך חרנה*, רמז כד נפקו ישראל מבי מקדשא ואתגלו ביני עממיא, כד״א (איכה א׳:6) *ויצא מן בת ציון כל הדרה*, וכתיב *גלתה יהודה מעוני*.

פתח זעירא ואמר *ויפגע במקום וילן שם כי בא השמש וגו׳*. מאי *ויפגע במקום*. מלכא דאזיל [p. 328] לבי מטרוניתא בעי למפגע לה, בגין דלא תשתכח גביה כהפקירא. ולא עוד אלא דאפילו אית ליה ערסי דדהבא וכסתותי מרקמאן באפלייטא, לא יבית בהו, ואי איהי מתקנא ערסא בארעא ובקסטירא דתיבנא, ישבוק דידיה ויבית בהו למיהב לה נייחא. כמה דאוליפנא הכא, דכיון דאזל לגבה מה כתיב, *ויקח מאבני המקום וישם מראשותיו וישכב במקום ההוא*, בגין למיהב לה נייחא, דאפילו אבני ביתה רחימין קמיה למיבת בהו.

בכה רבי יצחק וחדי, אמר מרגלאן אלין תחות ידייכו ולא אזיל בתרייכו.

אמרו ליה את זיל אורחך, ואנן ניעול למתא להלולא דהאי ברי.

אמר רבי יצחק השתא אית לי למהך ארחי. **[קמט ע״א]** אזיל ליה וסדר מלין קמיה דרבי שמעון.

אמר רבי שמעון ודאי שפיר קאמרו וכלא בקב״ה אתמר. [p. 329] אמר מלין אלין מבני בנוי דרבי צדוק חלשא נינהו. מאי טעמא אקרי חלשא, דארבעין שנין אתעני על ירושלם דלא יתחרב ביומוי, והוה פריש על כל מלה ומלה דאורייתא רזין עלאין ויהיב בהו ארחא לבני עלמא לאתנהגא בהו.

© 2004, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

אמר רבי יצחק לא הוו אלא יומין זעירין עד דאערענא בההוא בר נש ובריה זעירא עמיה. אמינא ליה אן הוא ברך אחרא.

א״ל עבידנא ליה הלולא ואשתאר בדביתהו. כיון דאשתמודע בי א״ל חייך דלא זמינא לך להלולא דברי בגין תלת מלין. חד דלא ידענא בך ולא אשתמודענא לך, דהכי מזמנין ליה לבר נש כפום יקריה ודילמא אנת גברא רבא ואפגים יקרך. וחד דילמא אנת אזיל ארחך בבהילו ולא אטרח עלך. וחד דלא תכסיף קמי אנשי חבורא, דאורחא דילן כל אינון דאכלי לפתורא דחתן וכלה כלהו יהבי נבזבן ומתנן לון.

אמינא ליה קב״ה ידין לך לטב. אמינא ליה מה שמך. א״ל צדוק זוטא.

בההוא שעתא אוליפנא מניה תליסר רזין באורייתא ומן בריה תלת, חד בנבואה ותרין בחלמא. ואמר מה בין נבואה לחלמא. נבואה בעלמא דדכורא איהו וחלמא בעלמא דנוקבא, ומהאי להאי בשיתא דרגין נחתא. נבואה בימינא [p. 330] ובשמאלא, חלמא בשמאלא, וחלמא מתפרשא לכמה דרגין לתתא. בגין כך חלמא איהו בכל עלמא, אבל כפום דרגיה הכי חמי, כפום בר נש הכי דרגיה. נבואה לא אתפשט אלא באתריה.

תא חזי כתיב *ויחלום והנה סלם מוצב ארצה וראשו מגיע השמימה*. פתח ואמר (יחזקאל א׳:3) *היה היה דבר יי׳ אל יחזקאל בן בוזי הכהן בארץ כשדים על נהר כבר ותהי עליו שם יד יי׳*. *היה היה*, נבואה לשעתא היתה דאצטריך על גלותא, בגין דשכינתא נחתת בהו בישראל בגלותא, [p. 331] וחמא יחזקאל מה דחמא לפום שעתא, ואע״ג דלא אתחזי ההוא אתר להאי, בגיני כך *היה היה*. מאי *היה היה*. אלא *היה* לעילא, *היה* לתתא, דכתיב *סלם מוצב ארצה וראשו מגיע השמימה*, נטיל לעילא ונטיל לתתא. *היה היה*, חד לעילא וחד לתתא.

תא חזי האי *סלם* בתרי עלמין אתתקף, בעילא ותתא. *בארץ כשדים על נהר כבר*. *בארץ כשדים*, באתר דגלותא שריא ביה, ועכ״ד *על נהר כבר*. מאי *נהר כבר*, אלא דהוה *כבר* מקדמת דנא, דשכינתא **[קמט ע״ב]** שריא עלוי דכתיב *ונהר יוצא מעדן להשקות את הגן ומשם יפרד והיה לארבעה ראשים*. ודא הוא נהרא חד מאינון ארבע נהרין, ובגין דשריא עלוי מקדמת דנא והוה עלוי *כבר*, שריא ביה השתא ואתגלי ליה ליחזקאל.

תא חזי *ויחלום*. וכי יעקב קדישא דאיהו שלימא דאבהן בחלמא אתגלי עלוי, ובאתר דא קדישא דלא חמא אלא חלמא. אלא יעקב בההוא זמנא לא הוה נסיב ויצחק הוה קיים. [p. 332] ואי תימא והא לבתר דאתנסיב כתיב (בראשית ל״א:10) *וארא בחלום*. תמן אתר גרים ויצחק הוה קיים, ועל דא כתיב ביה *חלום*. ולבתר דאתא לארעא קדישא עם שבטין ואשתלים בהון *עקרת הבית* ו*אם הבנים שמחה*, כתיב *וירא אלהים אל יעקב עוד בבואו מפדן ארם ויברך אותו*, וכתיב (שם מ״ו:2) *ויאמר אלהים לישראל במראות הלילה*. הכא לא כתיב ביה *חלום*, דהא מדרגא עילאה אחרא הוה.

© 2004, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

ת״ח חלמא איהו ע״י דגבריאל דאיהו לתתא בדרגא שתיתאה מנבואה. מראה על ידא דדרגא דההוא חיה דשלטא בליליא. ואי תימא הא כתיב (דניאל ח׳ :16) *גבריאל הבן להלז את המראה*. הכי הוא ודאי, ד*מראה* מלוי סתימין יתיר ובחלמא פריש יתיר ופריש סתימין ד*מראה*, ועל דא אתפקד גבריאל דיפריש מלוי ד*מראה* דאיהו סתים יתיר.

ועל דא כתיב במראה *וירא*, *וארא*. מאי טעמא, בגין ד*מראה* איהו כהאי מראה דאתחזי כל דיוקנין בגויה. בגיני כך *וארא*, אחמית דיוקני *באל שדי* דאיהו מראה דאחמי דיוקנא אחרא בגויה וכל דיוקנין עלאין ביה אתחזון.

[p. 333] בגיני כך יעקב בההוא זמנא כתיב *ויחלום והנה סלם מוצב ארצה*. מהו *סלם*, דרגא דשאר דרגין ביה תליין.

וראשו מגיע השמימה, הכי הוא לאתקשרא בהדיה. *וראשו מגיע השמימה*. מאן *ראשו*, *ראשו* דההוא *סלם*. ומאן איהו, דא דכתיב ביה (בראשית מ״ז :31) *ראש המטה*, בגין דאיהו *ראש* להאי *מטה* ומניה נהיר. *מגיע השמימה*, בגין דאיהו סיומא דגופא וקאים בין עלאה ותתאה, כמה דברית סיומא דגופא וקאים בין ירכין וגופא, ועל דא *מגיע השמימה*.

והנה מלאכי אלהים עולים ויורדים בו. אלין ממנן דכל עמין דאינון סלקין ונחתין בהאי סלם. כד ישראל חטאן מאיך האי סלם וסלקין אינהו, וכד ישראל מכשרן עובדייהו אסתלק האי סלם וכלהו נחתין לתתא ואתעבר שולטנותא דילהון. הא כלא בהאי סלם קיימא. הכא חמא יעקב בחלמיה שלטנותא דעשו ושלטנותא דשאר עמין.

ד״א *והנה מלאכי אלהים עולים ויורדים בו*. במאן, בההוא ראשו דההוא סלם. דכד אסתלק ראשו [p. 334] מניה, סלם אתכפיא וסלקין כלהו, וכד אתחבר ראשו בהדיה, סלם אסתלק וכלהו נחתין. וכלא חד מלה.

כתיב (מלכים א׳ ג׳ :5) *וירא אלהים אל שלמה בחלום הלילה ויאמר אליו שאל מה אתן לך*. ואי תימא הכא בחלום וכי מה **[קנ ע״א]** רשו אית לחלום בהאי. אלא הכא אתכליל דרגא בדרגא, דרגא עלאה בדרגא תתאה, בגין דעד כען שלמה לא הוה שלים, כיון דאשתלים כתיב (מלכים א׳ ה׳ :26) *וי״י נתן חכמה לשלמה*, וכתיב (שם :10) *ותרב חכמת שלמה*, דקיימא סיהרא באשלמותא ובי מקדשא אתבני, וכדין הוה חמי שלמה עינא בעינא חכמתא ולא אצטריך לחלמא.

לבתר דחטא אצטריך ליה לחלמא כקדמיתא, ועל דא כתיב (שם י״א :9) *הנראה אליו פעמים*. וכי *פעמים* הוה ולא יתיר. אלא סטרא דחלמא הוה *פעמים*, סטרא דחכמתא כל יומא. ועם כל דא סטרא דחלמא יתיר על כל שאר בני נשא, בגין דאתכליל דרגא בדרגא, מראה במראה. והא השתא בסוף יומוי חשוך יתיר, ודא בגין דחטא וסיהרא קיימא לאתפגמא. מאי טעמא, בגין [p. 335] דלא אתנטיר ברית קדישא באשתדלותיה *מנשים נכריות*. ודא הוא תנאי דאתני קב״ה בדוד דכתיב (תהלים קל״ב :12) *אם ישמרו בניך בריתי*

© 2004, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

וגו׳ גם בניהם עדי עד ישבו לכסא לך. מאי *עדי עד*, היינו דכתיב (דברים י״א:21) *כימי השמים על הארץ*. ובגין דשלמה לא נטר האי ברית כדקא יאות שריא סיהרא לאתפגמא, ועל דא בסופא אצטריך חלמא, וכן יעקב אצטריך ליה לחלמא כדקאמרן.

והנה יי׳ נצב עליו. הכא חמא קשורא דמהימנותא כחד. *נצב עליו* כד״א *נציב מלח*, תלא, דכל דרגין קיימין כלהו כחד על ההוא סלם לאתקשרא כלא בחד קשרא, ובגין דאתיהיב ההוא סלם בין תרין סטרין, הה״ד *אני יי׳ אלהי אברהם אביך ואלהי יצחק*, אלין אנון תרין סטרין בימינא ושמאלא.

ד״א *והנה יי׳ נצב עליו*, עליה דיעקב, למהוי כלא רתיכא קדישא, ימינא ושמאלא ויעקב בגוייהו וכנסת ישראל לאתקשרא בינייהו, הה״ד *אני יי׳ אלהי אברהם* [p. 336] *אביך ואלהי יצחק הארץ*. מנלן דיעקב באמציעיתא, משמע דכתיב *אלהי אברהם אביך ואלהי יצחק*, ולא כתיב *אלהי יצחק* אביך, דכיון דאתקשר ביה באברהם אשתכח דאיהו באמצעיתא. ולבתר *הארץ אשר אתה שוכב עליה*, הא כלא רתיכא חדא קדישא. והכא חמא דיהוי שלימו דאבהן.

תא חזי *אלהי אברהם אביך*, דכיון דאמר *אברהם אביך* ודאי איהו באמצעיתא. *ואלהי יצחק*. הכא אתרמיז דקשיר לתרין סטרין ואחיד לון. קשיר לסטרא חד דכתיב *אברהם אביך*, וקשיר לסטרא אחרא דכתיב *ואלהי יצחק*, תוספת וא״ו לגבי דיצחק לאשתכחא דיעקב אחיד לתרין סטרין.

ועל דיעקב לא אתנסיב לא אתמר באתגליא יתיר, ואתמר באתגליא למאן דידע אורחוי דאורייתא. לבתר דאתנסיב ואוליד אתמר ליה באתגליא, הה״ד (בראשית ל״ג:20) *ויצב שם מזבח ויקרא לו אל אלהי ישראל*. מהכא אוליפנא [p. 337] מאן דלא אשתלים לתתא לא אשתלים לעילא. שאני יעקב דאשתלים אבל לא באתגליא.

ואי תימא דאשתלים בההיא שעתא, לא. אלא חמא דישתלים לבתר זמנא. ואי תימא הא כתיב *והנה אנכי עמך ושמרתיך בכל אשר תלך*. אלא אשגחותא דקב״ה ונטירו דיליה לא אשתביק מניה דיעקב לעלמין בכל מה דאצטריך ליה בהאי עלמא, אבל בעלמא עלאה לא עד דאשתלים.

ויקץ יעקב משנתו ויאמר אכן יש יי׳ במקום הזה ואנכי לא ידעתי. מאי *ואנכי לא ידעתי*, וכי תווהא הוא דלא ידע. אלא *ואנכי לא ידעתי*, כד״א (שמואל א׳ י״ג:12) *ופני יי׳ לא חליתי*. אמר וכי כל האי אתגלי לי ולא אשתדלנא למנדע *אנכי* ולמיעל תחות גדפוי דשכינתא למהוי שלים.

ת״ח כתיב (בראשית כ״ה:22) *ותאמר אם כן למה זה אנכי*. כל יומא ויומא חמאת רבקה נהורא דשכינתא **[קנ ע״ב]** במשכנא וצליאת תמן. כיון דחמאת עאקו דילה במעהא מה כתיב, *ותלך לדרוש את יי׳*, נפקת מדרגא דא לדרגא אחרא. בגיני כך כתיב *למה זה אנכי*,

© 2004, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

ובגין כך אמר יעקב כל כך חמינא *ואנכי לא ידעתי*, בגין דהוה בלחודוי ולא עאל תחות גדפוי דשכינתא.

[p. 338] מיד *ויירא ויאמר מה נורא המקום הזה*. מלה לתרין סטרין איהו. *מה נורא המקום הזה*, חד על ההוא *מקום* דקאמר בקדמיתא, וחד על דא את קיימא קדישא דלא בעיא לאתבטלא. ואע״ג דאינהו תרי סטרי חד הוא. אמר *אין זה כי אם בית אלהים*, *אין זה* למהוי בטיל, *אין זה* לאשתכחא בלחודוי. קיומא דיליה לאו איהו *אלא בית אלהים*, לאשתמשא ביה ולמעבד ביה פירין ולארקא ביה ברכאן מכל שייפי גופא, דהאי הוא תרעא דכל גופא, הה״ד *וזה שער השמים*, דא תרעא דגופא ודאי, תרעא איהו לארקא ברכאן לתתא, אחיד לעילא ואחיד לתתא. אחיד לעילא דכתיב *וזה שער השמים*, אחיד לתתא דכתיב *אין זה כי אם בית אלהים*. ועל דא *ויירא ויאמר מה נורא המקום הזה*, ובני נשא לא משגיחין ביקרא דיליה למהוי ביה שלים לעילא ותתא.

[p. 339] אתא אבוי ונשקיה.

אמר רבי יצחק כד מלין אינון שמענא מפומיה בכינא, אמינא בריך רחמנא דלא בטיל מעלמא חכמתא עלאה.

אזילנא עמהון תלת פרסי עד דעאלנא עמהון למתא. לא ספיקו למיעל עד דשדך ההוא בר נש לבריה. אמר מיליך לא יהון לבטלא.

אמינא הא דאמר רבי שמעון דמלין אלין כלהו ברזא דחכמתא ולאחזאה מלין אחרנין. כד סדרנא מלין קמיה דרבי שמעון אמי לא תימא דמלין דינוקא נינהו. אלין מלין עילאין נינהו, וכולהו ברזא דחכמתא רשימין.

וידר יעקב נדר לאמר אם יהיה אלהים עמדי ושמרני בדרך הזה וגו׳. אמר רבי יהודה כיון דכל האי אבטח ליה קב״ה, אמאי לא האמין, דאמר *אם יהיה אלהים עמדי וגו׳*. אלא אמר יעקב חלמא חלמנא, וחלמין מנייהו קשוט ומנייהו לא קשוט, ואי יתקיים הא ידענא דחלמא דקשוט הוא, ועל דא אמר *אם יהיה אלהים עמדי*, כמה [p. 340] דחלמנא, *והיה יי׳ לי לאלהים*, אנא אהא משיך ברכאן ממבועא דכלא לאתר דא דאקרי *אלהים*.

תא חזי ישראל דאיהו באמצעיתא כלא נטיל, נטיל הוא בקדמיתא ממקורא דכלא ולבתר דמטי ליה מניה נגיד ואמשיך להאי אתר, משמע דכתיב *והיה יי׳ לי* בקדמיתא, ולבתר כלא *לאלהים*. כמה דאלהים יהא נטיר לי ועביד לי כל אלין טבאן, אוף אנא אהא משיך ליה מאתר דילי כל אינון ברכאן ואתחבר קשרא דכלא ביה. אימתי, *ושבתי בשלום אל בית אבי*, כד אהא יתיב בדרגא דילי ואהא יתיב בדרגא דשלום לתקנא *בית אבי*, *ושבתי בשלום* דייקא, כדין *והיה יי׳ לי לאלהים*.

© 2004, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

ד״א *ושבתי בשלום אל בית אבי*, דתמן הוא ארעא קדישא, תמן אשתלים *והיה יי׳ לי*. באתר דא אסלק מדרגא דא לדרגא אחרא כדקא יאות ותמן אפלח פולחניה.

[p. 341] רבי חייא פתח (תהלים ס״ה:4) *דברי עונות גברו מני פשעינו אתה תכפרם*. האי קרא קשיא דלאו סופיה רישיה ולאו רישיה סופיה. אלא דוד בעא על גרמיה ולבתר בעא על כלא. *דברי עונות גברו מני*. אמר דוד אנא ידענא בגרמי דחבנא, אבל כמה חייבין אינון בעלמא דאתגברו חובייהו עלייהו יתיר מני. הואיל וכן לי **[קנא ע״א]** ולהון *פשעינו אתה תכפרם*.

תא חזי בשעתא דחובין סגיאין בעלמא אינון סלקין עד ההוא אתר דההוא ספר דחייביא אתפתח, כד״א (דניאל ז׳:10) *דינא יתיב וספרין פתיחו*. וההוא ספר לעילא מרישיה דדוד איהו, ובגין כך *דברי עונות גברו מני*, ועל דא *פשעינו אתה תכפרם*. יעקב בגין כך לא הימין. אי תימא דלא הימין ביה בקב״ה, לא. אלא דלא הימין ביה בגרמיה, דילמא יחוב וההוא חובא ימנע לי דלא יתוב בשלם ויסתלק נטירו מניה, ובגין כך לא הימין ביה בגרמיה.

והיה יי׳ לי לאלהים. אפי׳ רחמי כד איתוב בשלם אשוי לקבלי לדינא, בגין דאפלח קמיה תדירא.

אמר ר׳ אחא אמר יעקב השתא לא אצטריכנא לדינא. כד איתוב לבי אבא אתכלילנא בדינא ואתקשר ביה.

[p. 342] אמר רבי יוסי לאו הכי, אלא אמר השתא *אם יהיה אלהים עמדי*, דינא אצטריכנא לנטרא לי עד דאיתוב בשלם לבי אבא. כיון דאיתוב בשלם אכלילנא רחמי בדינא ואתקשר בקשורא מהימנא לאכללא כלא כחד.

והאבן הזאת אשר שמתי מצבה יהיה בית אלהים, דהא כדין יהא כלא קשורא חדא והאי *אבן* אתברכא מימינא ומשמאלא, אתברכא מעילא ומתתא בגין דאתן מעשרא מכלא.

אמר רבי אבא הא כתיב *ויקח מאבני המקום*, ואי תימא דאבנא עילאה דא, כמה אבנין לאתר מותבא למשרי עלייהו, והא כתיב *והאבן הזאת אשר שמתי מצבה*. בגין דאמר *אין זה כי אם בית אלהים*. הכא ארים לה קמא עלאה, בגין דתלה כל שבחא דזה בה, דאין זה לקיומא לתתא *כי אם בית אלהים*. ושפיר, ועל דא *אשר שמתי מצבה* כתיב.

יהיה בית אלהים, לעלמין. *בית אלהים*, *בית יי׳* מבעי ליה, כד״א *לכונן את בית יי׳*, וכן (תהלים קכ״ב:1) *בית יי׳ נלך*. אלא אתר דבי דינא איהו מתרין סטרין עלאין, מסטרא דיובלא דאיהו אלהים חיים ומסטרא דיצחק.

[p. 343] אמר רבי אלעזר יובלא אע״ג דדינין מתערין מיניה וכלהו רחמי ודינין, כל חירו מינה נפקי והוא חדוותא דכלא. אלא *בית אלהים*, סטרא דדינא קשיא. אי לטב, בסטרא דשמאלא אתער ביה רחימותא, כד״א *שמאלו תחת לראשי*. אי לביש, בסטרא

© 2004, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

דשמאלא אתער ביה דינא קשיא, כד"א *מצפון תפתח הרעה על כל יושבי הארץ*. ודאי *בית אלהים*.

רבי שמעון אמר *בית אלהים* היינו דכתיב *קרית מלך רב*. אית מלך ואית מלך. ודאי עלמא עלאה *מלך רב* איהו, ודא *קרית מלך רב* אקרי.

רבי חייא ורבי חזקיה הוו יתבי תחות אילני חקל אונו. אדמוך רבי חייא, חמא ליה לאליהו. אמר ליה מקסטוטירא דמר חקלא נהיר.

[p. 344] אמר השתא אתינא לאודעא דירושלם קריב איהו לאתחרבא וכל אינון קרתין דחכימיא, בגין דירושלם דינא איהו ועל דינא קיימא ועל דינא אתחרב. והא אתיהיב רשו לסמאל עלה ועל תקיפי עלמא, ואתינא לאודעא לחכימיא דילמא יורכון שני ירושלם, דהא כל זמנא דאורייתא אשתכח בה היא קיימא, בגין דאורייתא היא אילנא דחיי דקיימא עלה. כל זמנא דאורייתא לתתא אתער אילנא דחיי לא אעדי לעילא, פסק אורייתא לתתא אילנא דחיי אסתלק מינה. ועל דא כל זמנא דחכימיא יחדון בה באורייתא לא יכיל סמאל בה, דהא כתיב *הקול קול יעקב*. *הקול*, דא היא אורייתא עלאה דאקרי *קול יעקב*. בעוד דהאי *קול* לא פסק דבור שלטא ויכלא, ועל דא לא אצטריך אורייתא לתתא למפסק.

[p. 345] אתער **[קנא ע"ב]** רבי חייא ואזל ואמר מלה לחכימיא.

אמר רבי ייסא כלא ידעין דא והכי הוא דכתיב (תהלים קכ"ז:1) *אם יי' לא ישמר עיר*, אלין אנון דמשתדלין באורייתא, קרתא קדישא קיימא עלייהו ולא על גברין תקיפין דכל עלמא, היינו *אם יי' לא ישמר עיר שוא שקד שומר*.

וירא והנה באר בשדה והנה שם שלשה עדרי צאן רובצים עליה. ר' יהודה פתח (שם ג':1) *מזמור לדוד בברחו מפני אבשלום בנו*. האי קרא אתערו ביה חבריא, אבל *מזמור לדוד*, אמאי קאמר שירה, אי בגין דבריה איהו דהוה קם עליה, קינה יתיר מבעי ליה, דהא באיש מדיליה זעיר מדאחרא סגי. אלא *מזמור לדוד*, אמר שירה והכי בעיא. חד דחשיב דקב"ה סליק ליה חוביה לההוא עלמא, כיון דחמא דהכא בעי למגבי מניה [p. 346] חדי. תו חמא דעילאי מיניה בעלמא דקא ברחו וכלהו בלחודייהו. יעקב ברח דכתיב (הושע י"ב:13) *ויברח יעקב שדה ארם*, וערק בלחודוי. משה ערק דכתיב (שמות ב':15) *ויברח משה מפני פרעה*, וברח בלחודוי. ודוד דהוה בורח, כל אינון שולטני ארעא וכל אינון גיברי ארעא ורישיהון דישראל כלהו ערקין עמיה וסחרין ליה מימינא ומשמאלא לנטרא ליה מכל סטרין. כיון דחמא שבחא דא אמר שירתא.

ואמר רבי יהודה כלהו אערעו בהאי באר, ודוד אמאי לא אערע ביה. אלא דוד מארי דבבו הוה לקבליה בההוא זמנא, ובגין כך לא אערע ביה. יעקב ומשה בחדוה קביל לון האי

© 2004, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

באר ובעא לאתקרבא בהדייהו, ועל דא כיון דחמא לון האי באר סליקו מיא לגבייהו, כאתתא דחדיאת עם בעלה.

ואי תימא הא אליהו ברח ולא אערע ביה, אמאי. אלא אליהו לתתא מן באר הוה ולא לעילא כמה דהוו משה ויעקב, ובגין כך [p. 347] מלאך איהו ועביד שליחותא, ובגין דיעקב ומשה לעילא אינון מן באר, באר חדי לגבייהו וסליק לקבלא לון, כאתתא דחדיאת בבעלה ומקבלא ליה.

וירא והנה באר בשדה. רזא איהו דחמא האי באר לעילא, דא כגוונא דא.

כתיב *שלשה עדרי צאן רובצים עליה*. אי אינון **[קנב ע״א]** *שלשה*, אמאי כתיב *ונאספו שמה כל העדרים*. אלא אינון *שלשה*, דרום מזרח צפון, דרום מהאי סטרא וצפון מהאי סטרא ומזרח בינייהו, ואלין קיימין על האי באר ואחידן ליה ומליין ליה. מאי טעמא, בגין *כי מן הבאר ההיא ישקו העדרים*, היינו דכתיב (תהלים ק״ד:11) *ישקו כל חיתו שדי*.

ונאספו שמה כל העדרים, היינו דכתיב (קהלת א׳:7) *כל הנחלים הולכים אל הים*.

וגללו את האבן, מעבירין מינה תקיפו דדינא קשיא, ההוא דגליד וקריש מימין, דכדין אקרי *אבן* ולא נפקי מייא לבר. וכד אינון נחלין אתיין [p. 348] אתתקף דרום ולא יכלא צפון למקרש מיין, כהאי נהרא כד מימוי סגיאין לא גלידין וקרשי מיא כנהרא דמימוי זעירין. ועל דא כד אינון נחלין אתיין אתתקף דרום דאיהו ימינא ומיין אשתריין ונגדין ואשקיין עדרייא כמה דאמרן דכתיב *ישקו כל חיתו שדי*.

והשיבו את האבן על פי הבאר למקומה, בגין דעלמא אצטריך דינא דילה, ותהוי בדינא לאוכחא ביה חייביא.

ת״ח כד הוה יתיב על בירא וחמא מיא דסלקין לגביה, ידע דתמן תזדמן ליה אתתיה. וכן במשה כד הוה יתיב על בירא וחמא מיא דסלקין לגביה, ידע דאתתיה אזדמנת ליה תמן, והכי הוה ליה ליעקב דתמן אזדמינת ליה אתתיה, כמה דכתיב *עודנו מדבר עמם ורחל באה ויהי כאשר ראה יעקב את רחל וגו׳*. משה דכתי׳ (שמות ב׳:17) *ויבאו הרועים ויגרשום ויקם משה ויושיען*, ותמן אזדמנת ליה צפורה, **[קנב ע״ב]** בגין דההוא באר גרמא לון.

ת״ח האי באר, שבע זמנין כתיב בפרשתא דא, בגין דאיהו רמז לשבע והכי אקרי באר שבע, באר דאדכר שבע זמנין בפרשתא דכתי׳ *וירא והנה באר בשדה*, *כי מן הבאר ההיא*, *והאבן גדולה על פי הבאר*, *וגללו את האבן מעל פי הבאר*, *והשיבו את האבן על פי הבאר*, *עד אשר יאספו כל העדרים וגללו את האבן מעל פי הבאר*, *ויגל את האבן מעל פי הבאר*. הא שבעה, ודאי הכי הוא.

[p. 349] במשה לא כתיב אלא זמנא חדא דכתיב *וישב בארץ מדין וישב על הבאר*, בגין דמשה אתפרש מכל וכל מביתא דלתתא, ויעקב לא אתפרש כלל. במשה חד, כמה דכתיב (שיר ו׳:6) *אחת היא יונתי תמתי אחת היא לאמה*. ובגין כך משה מאריה דביתא הוה

© 2004, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

ואסתלק לעילא. במשה כתיב *וישב על הבאר*, ביעקב כתיב *וירא והנה באר בשדה*, ולא כתיב *וישב על הבאר*.

ד״א *ויצא יעקב מבאר שבע וילך חרנה*. רבי אבא פתח (תהלים ק״ו:3) *אשרי שומרי משפט עושה צדקה בכל עת*. *אשרי שומרי משפט*. זכאין אינון ישראל דקב״ה יהב לון אורייתא דקשוט לאשתדלא בה יממא ולילי, דהא כל מאן דאשתדל באורייתא אית ליה חירו מכלא, חירו מן מותא דלא יכלא לשלטאה עליה והא אוקמוה, בגין דכל מאן דאשתדל באורייתא ואתאחיד בה אתאחיד באילנא דחיי, ואי ארפי גרמיה מאילנא דחיי הא אילנא דמותא שריא עלוי ואתאחיד ביה, הה״ד [p. 350] (משלי כ״ד:10) *התרפית ביום צרה צר כחכה*. *התרפית*, אי ארפי ידוי מאורייתא, *ביום צרה צר כחכה*. מאי *צר כחכה*, *צר* כח כה, דהא איהו תדיר לימינא ונטירו דיליה תדיר על ב״נ כד אזיל באורחי דאורייתא, וכדין דחי ליה לרע לבר דלא יקרב לגביה דב״נ ולא יכיל לקטרגא ליה, וכד ב״נ אסטי מאורחי דאורייתא ואתרפי מינה כדין *צר* כח כה, בגין דההוא רע דאיהו שמאלא שליט עליה דבר נש ודחי ליה להאי כה לבר עד דדחיק ליה אתר בעקו.

ד״א *צר כחכה*, דכד איהו ב״נ אחיד בה באורייתא אתרחים לעילא ואתרחים לתתא, ורחימא דקב״ה הוי, כד״א (שמואל ב׳ י״ב:24) *וי״י אהבו*, דהוי רחימא דקב״ה ורחים ליה, וכד ב״נ אסטי אורחי דאורייתא כדין *צר* כח כה, *צר* דיליה ומארי דבבו איהו לגביה, ושליט עלוי ההוא דאקרי רע, עד דמקטרג ביה בהאי עלמא ובעלמא דאתי.

ת״ח האי רע דאיהו יצר הרע שליט על עלמא בכמה סטרין, וכמה שלטנו אית ליה בעלמא, ואיהו חויא תקיפא דחב ביה אדם וכשלין ביה בני עלמא ומשכי ליה עלייהו עד דאפיק לון נשמתא.

ות״ח כד איהו שליט שליט על גופא, וכיון דעל גופא שליט נשמתא נפקא מיניה מיד, בגין דגופא סאיב ונשמתא סלקא. [p. 351] ולא שליט עליה עד דנטיל רשו. וכמה אינון דאתיין מסטריה ושלטין על עלמא. והא תנינן דכל עובדין דעלמא דאתעבידו שלטי בהו, ואית ליה ממנן ושמשין, כלהו שלטין בעובדין דעלמא.

ועל דא איהו קץ דשמאלא, והא אוקמוה דאית קץ לימינא ואית קץ לשמאלא, והאי קץ דשמאלא איהו *קץ כל בשר*, *קץ כל בשר* אקרי, קץ כל רוחא לא אקרי. ורזא דמלה דא איהו *קץ כל בשר* ודא איהו קץ כל רוחא, דא קץ על בשרא ודא על רוחא. בגין כך דא פנימי ודא חיצון, דא ימינא ודא שמאלא, דא קדישא ודא מסאבא והא אוקמוה.

ות״ח רזא עלאה קדישא דמהימנותא, רזא דעלמא דדכורא ועלמא דנוקבא, וכל קדושא דקדושין וכל רזי דמהימנותא מהכא נפקו, וכל חיין וכל חירו וכל טבין וכל

© 2004, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

[קנג ע״א] נהורין מהכא אינון, וכל ברכאן וטלי נדבאן ורחימו דרחימותא כלא מסטרא דא, רזא דדרום.

מסטרא דצפון מתפשטי דרגין לתתא עד דימטא לתתא, קסטופא דדהבא בסטרא מסאבא, לכלוכא דמסאב ואחיד להאי לעילא ואחיד [p. 352] לתתא. והכא מזדווגי דכר ונוקבא כחדא, ואינון רוכב נחש, רזא דדכר ונוקבא, ורזא דא עזאזל. ומהכא מתפרשי דרגין, ונפקין כמה סטרין לעלמא דמתפשטין מהכא ושלטין על עלמא, וכלהו סטרי מסאבא ורברבין ממנן גו עלמא.

תא חזי עשו כד נפק לעלמא נפק כוליה סומקא כורדא, בשערא כגוונא דשעיר, ומתמן אלופין ממנן תריסין דשלטין בעלמא והא אוקמוה.

תא חזי *אשרי שומרי משפט*, דנטרי למהימנותא דקב״ה, בגין דקב״ה איהו *משפט* ובעי ליה לבר נש לנטרא דלא יסטי לארחא אחרא, אלא דיהא נטיר *משפט*, בגין דקב״ה איהו *משפט* דכל ארחוי *משפט*.

עושה צדקה בכל עת. וכי *בכל עת* יכיל בר נש למעבד *צדקה*. אלא מאן דאשתדל באורחי אורייתא ועביד *צדקה* עם אינון דאצטריכו לה, דכל מאן דעביד *צדקה* עם מסכנא אסגי ההיא *צדקה* לעילא ותתא.

[p. 353] תא חזי מאן דאשתדל ב*צדקה*, ההיא *צדקה* דעביד סליק לעילא ומטא לעילא לעילא לההוא אתרא דיעקב דאיהו רתיכא עלאה, ואמשיך ברכאן לההוא אתר ממבועא דכל מבועין. ומההיא *צדקה* אמשיך וארבי ברכאן לכל אינון תתאי ולכל רתיכין ולכל חילין, וכלהו אתברכאן ואתוספן נהורין כדקא יאות, בגין דכלהו אקרו *עת*, ודא הוא *עושה צדקה בכל עת*.

ת״ח בזמנא דהוו ישראל בארעא קדישא אינון הוו משכי ברכאן מעילא לתתא. כד נפקו ישראל מארעא קדישא עאלו תחות רשו אחרא וברכאן אתמנעו מעלמא.

ת״ח יעקב הוה תחות רשו קדישא. כיון דנפק מארעא עאל ברשו אחרא. ועד לא עאל תחות רשו אחרא אתגלי עליה קב״ה בחלמא וחמא כל מה דחמא, ואזלו עמיה מלאכין קדישין עד דיתיב על בירא, וכיון דיתיב על בירא סליקו מייא לגביה, וכך הוה למשה ותמן אזדמנת ליה אתתיה, והכי הוה ליה ליעקב דתמן אזדמנת ליה אתתיה. רזא דמלה בירא לא סלקא אלא כד חמא קשרא דיליה לאתחברא בהדיה.

ואמר רבי אבא כל הני קראי קשיין אהדדי. בקדמיתא כתיב *ויצא יעקב מבאר שבע וילך חרנה*, ולבן בחרן הוה יתיב. אמאי נטיל מתמן דכתיב *וישא יעקב רגליו וילך ארצה בני קדם*. ומנלן [p. 354] דבחרן בי דיוריה דלבן, דכתיב *ויאמר להם יעקב אחי מאין אתם, ויאמרו מחרן אנחנו*, ויאמר להם *הידעתם את לבן בן נחור וגו׳*. משמע דדיוריה דלבן בחרן הוה.

© 2004, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

אלא יעקב אמר אנא בעינא למיעל בשכינתא בגין דבעינא לאזדווגא. אבא כד אינסיב ושדר לעבדא אשכח עינא דמיא ותמן אזדמנת ליה אתתא לאבא, והא באתר דא לא אשכחנא לא עינא ולא בירא ולא מיא. מיד *וישא יעקב רגליו וילך ארצה בני קדם*, ותמן אזדמנת ליה בירא כדקאמרן ואזדמנת ליה אתתיה.

רבי אלעזר אמר חרן תמן הוה והאי בירא בחקלא הוה, דאי לאו הכי אמאי כתיב *ותרץ ותגד לאביה*, אלא בגין דהוה סמיך למתא.

ואמר רבי אלעזר יעקב דאזדמנת ליה על בירא אתתא, אמאי לא אזדמנת ליה לאה, דהיא קיימת ליה ליעקב כל אינון שבטין. אלא לאה לא בעא קב״ה לזווגא ליה ליעקב באתגליא דכתיב *ויהי בבקר והנה היא לאה*, דהא קודם לכן לא אתגליא מלה. ותו בגין לאמשכא לבא דיעקב בשפירו דרחל למעבד דיוריה תמן, ובגיניה **[קנג ע״ב]** אזדווגת ליה לאה ואוקימת כל אינון שבטין.

במה ידע יעקב מאן היא רחל. אלא אינון רעיין אמרו ליה *והנה רחל בתו באה עם הצאן*.

[p. 355] תא חזי מה כתיב, *ויאמר יעקב אל לבן אעבדך שבע שנים ברחל בתך הקטנה*. וכי מה דעתוי דיעקב דלא קאמר עשר ירחין או שתא חדא, אמאי *שבע שנים*. אלא יעקב בחכמתא עבד, ודלא יימרון דהא בגין תיאובתא דשפירו דרחל עבד אלא בגין חכמתא, דסיהרא בת שבע שנין היא, וכלהו שבע שנין עלאין שרו עליה דיעקב עד לא נסיב לה לרחל, למיתי לגבה כדקא יאות. דהא יעקב נטל כלהו בקדמיתא ולבתר אתא לגבה, בגין לאשתכחא איהו שמים ואיהי ארץ.

ורזא דמלה דכתיב *ויהיו בעיניו כימים אחדים*. מאי *כימים אחדים*, אלא כלהו שבע שנין שקיל לון בעינוי כאינון עלאין דאינון אחדין דלא מתפרשאן וכלהו חד דמתקשרן דא בדא. *באהבתו אותה*, לאשתכחא כגוונא עלאה.

ת״ח דאפילו לבן רמז ליה באינון שבע ולא ידע מאי קאמר, דפתח ואמר *טוב* דכתיב *טוב תתי אותה לך*.

אמר ר׳ אבא הכי הוא ודאי, פלח ז׳ שנין לאזדווגא בשמטה.

אמר רבי אלעזר ת״ח בכל אתר יובלא סתים דלא אתגליא ושמטה אתגליא. [p. 356] ת״ח בשעתא דיעקב פלח שבע שנין קדמאין נפקא קלא ואמר יעקב *מן העולם ועד העולם* כתיב (תהלים ק״ו:48), *עולם* דלעילא יובלא ומתמן הוא שירותא. אלין דאינון סתימין דלא אתגליין לך מן יובלא אינון. בגין כך אסתימו מיעקב דלא ידע בהו, דחשב דהא מן שמטה אינון, ובגין דיעבד שירותא מעולם דלעילא אתכסיין מניה, בגין דיובלא איהו סתים. ולבתר דעברו שני יובלא דאתכסיין עבד שני שמטה דאתגליין ואתעטר בתרין עלמין ואחיד לון.

© 2004, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

ת״ח לאה אולידת שית בנין וברתא חדא והכי אתחזי, דהא שית סטרין קיימין עלה, ואלין שית וברתא חדא ברזא דיובלא נפקן. רחל אולידת תרין צדיקים והכי אתחזי, דהא שמטה בין תרי צדיקי יתבא לעלמין דכתיב [p. 357] (תהלים ל״ז :29) *צדיקים ירשו ארץ*, צדיק לעילא וצדיק לתתא. צדיק לעילא, מניה נקטא מיין עלאין. צדיק לתתא, מניה נבעא נוקבא מיא לגבי דכורא בתיאובתא שלים. צדיק מסטרא דא וצדיק מסטרא דא. כמה דדכורא לעילא יתיב בין תרי נוקבי, הכי נמי נוקבא לתתא יתבא בין תרי צדיקי. ועל דא יוסף ובנימין תרין צדיקין נינהו. יוסף זכה למהוי צדיק לעילא בגין דנטר את קיימא, בנימין איהו צדיק לתתא, לאתעטרא שמטה בין תרי צדיקי, יוסף הצדיק ובנימין הצדיק.

וכי בנימין צדיק הוה, אין, דכל יומוי לא חטא בהאי את קיימא, ואע״ג דלא אזדמן ליה כיוסף עובדא. אי הכי אמאי אקרי צדיק. אלא כל יומוי דיעקב הוה באבלא דיוסף, לא שמש ערסיה. [p. 358] ואי תימא כד אתנטיל יוסף מיעקב רביא הוה ולא נסיב, ואת אמרת דלא שמש ערסיה. אלא אע״ג דאזדווג לבתר לא בעא לשמשא ערסיה.

ואנן הכי תנינן בשעה דשאיל יוסף לבנימין אמר אית לך אנתו. אמר ליה אין אבל בנין זמינין לי והיך אקרא לון. אמר ליה על שום אחי *גרא ונעמן וגו׳*, דהא בההיא שעתא עד לא הוו ליה. ואי תימא *ובני בנימין בלע ובכר*, כד עאלו למצרים הכי הוה ודאי, דכל זמנא דאתאבל יעקב על יוסף לא שמש ערסיה ולבתר שמש ערסיה ואוליד בנין. אלא אמר בנימין הא יוסף אחי את קיימא דאבא הוה, דהא ברית סיומא דגופא איהו. כיון דאיהו אתאביד אנא אהא נטיר **[קנד ע״א]** אתריה דאחי.

ואי תימא הא בההוא זמנא דאתאביד לא הוה צדיק, דצדיק לא הוה עד דאערע עובדא ביה. אלא כלהו הוו ידעי מיעקב, [p. 359] דיעקב הוה ידע דאתר דא ירית יוסף, ובגיני כך אוריך בלבן עד דיסתיים גופא. ומאן הוא סיומא דגופא, דא ברית. ועל דא כתיב *ויהי כאשר ילדה רחל את יוסף ויאמר יעקב אל לבן שלחני ואלכה אל מקומי*, דהא ודאי אשתלים גופא. כיון דגופא אשתלים בעינא למיזל.

ובגיני כך בנימן ידע ונטר אתריה דאחוי. כיון דאתא יוסף ואשתכח, בנימין אהדר לדביתהו ואוליד בנין. ועל דא קב״ה עביד ליה צדיק לתתא ויוסף צדיק לעילא.

ובגיני כך רחל תרין בנין אולידת, ולאה שית בנין וברתא. ועל דא אינון שנין קדמאי אתכסיין, דלא ידע בהו יעקב בגין דהוו דיובלא, ואינון דשמטה אתגליין, ובשמטה דאתגליין פלח ליובלא דאתכסיא דכתיב *ויעבוד יעקב ברחל שבע שנים*, *שבע שנים* סתם, *ברחל* פלח שבע שנים עלאין ואתאחיד בתרי עלמין. מכאן אוליפנא מגו אתגליא אתי בר נש לסתימאה.

ואי תימא אי הכי דשנין קדמאי מיובלא אינון, הא ביובלא כתיב *שבע שנים שבע פעמים*. *שבע שנים* שכיחי, *שבע פעמים* אן אינון. אלא אינון שבעא יומין דנטר בהלולא דלאה אשלימו חושבנא, דהא כל יומא *פעם אחת* אקרי דכתיב (תהלים קי״ט :164) *שבע*

© 2004, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

[p. 360] *ביום הללתיך*, וכל *שבעה* אשתלים בשבעה יומין, ז׳ בכל יומא דאקרי *פעם אחת*. וברחל לא הוה כן, דלא נטר ז׳ יומין, אלא שבע שנין דפלח לבתר.

ואי תימא אי הכי, שנין דשמטה הוה ליה למפלח קודם ולבתר לאזדווגא בשמטה. אלא כיון דקביל עליה למפלח כאילו פלח לון.

אתא ר׳ אבא ונשקיה. אמר בריך רחמנא דזכינא להאי קרא. על ההוא אתר כתיב (ישעיה מ״ב:21) *יי׳ חפץ למען צדקו יגדיל תורה ויאדיר*.

תו א״ר אלעזר הא דאתמר לאה אולידת שית בנין וברתא חדא, הכי הוא ודאי, רחל תרי בנין ודאי, בני שפחות ארבעה, תקונא דלהון היך קיימי. אלא אינון ארבע קשרים דאקרון אחורים דכתיב (מ״א ז׳:25) *וכל אחוריהם ביתה*. דהא בדרועא ימינא תלת קשרין, אבל קשרא חד באמצעיתא דאיהו רב ואיהו אחור דאשתאר לבר, וכן חד בדרועא שמאלא וכן חד בירכא ימינא וחד בירכא שמאלא. וכד מתתקן כולא אשתכחו כלהו ביתה לקיימא דכתיב *וכל אחוריהם ביתה*. כל שאר קשורין כלהו אתחזיין במישר, ואלין נפקין לבר מדרועין ולבר מירכין, לאתחזאה דבני שפחות אע״ג דאינון במניינא לא חשיבי כבני רחל ולאה ובגיני כך נפקי לבר.

ד״א אלין אינון ארבע דכל שאר קשרין נטלי בגינייהו ואלין נטלין לון.

אמר ר׳ אבא דא לאו דא, ועל דא כלא מתתקן כחדא.

[p. 361] *וירא יי׳ כי שנואה לאה ויפתח את רחמה ורחל עקרה*. רבי אלעזר פתח (תהלים קי״ג:9) *מושיבי עקרת הבית אם הבנים שמחה*. *מושיבי עקרת הבית*, דא רחל דאיהי עקרא דביתא. *אם הבנים שמחה*, דא לאה.

מושיבי עקרת הבית, דא שמטה דאיהי עקרא דהאי עלמא ועליה אתדבר. *אם הבנים שמחה*, דא יובלא דכל חירו וחדווא דכלהו עלמן ביה תליין. והאי קרא כללא דכלא הוא, בגין דהאי כליל כלא ברזא קדישא, ועל דא סיומא דקרא *הללויה*.

וירא יי׳ כי שנואה לאה. וכי אמאי היא שנואה, והא בני שנואה לאו בני מעלי נינהו, וחזינן דכל אינון בני מעלי מלאה נפקו, ואת אמרת *כי שנואה לאה*. אלא ודאי יובלא איהו תדיר עלמא דאתכסיא וכל מילוי לאו **[קנד ע״ב]** באתגליא נינהו, ובגין כך יעקב אתכסיין מניה כל עובדוי.

ת״ח עלמא תתאה באתגליא איהו והוא שירותא דכלא לסלקא בדרגוי. כמה דחכמה עלאה הוא שירותא דכלא, הכי נמי דא עלמא תתאה חכמה איהו והוא שירותא דכלא. ובגין כך קרינן אתה, בגין דאיהו שמטה [p. 362] ואתגליא, עלמא עלאה דאיהו יובלא קרינן הוא, דכל מלוי באתכסיא אינון. ורזא דמלה לאה דכתיב *וישכב עמה בלילה הוא*. ועל דא כתיב (במדבר י״ח:23) *ועבד הלוי הוא*, בגין לאמשכא מניה ברכאן לכלא. *הוא*, עלמא עלאה

© 2004, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

דאתכסיא תדיר. ויעקב במה דאתכסייא לא אתדבק ברעותיה, אלא במה דאתגליא, ורזא דא *ודבק באשתו*.

כי שנואה לאה. מהכא דסאני בר נש עריין דאמיה ואחתיה, ויתיחד בר נש באמיה בכל אתר ולא יתחשש. וכלא אתכסי מיעקב, דעלמא עלאה לא אתגליא כלל.

ת״ח בגיניה דיעקב אתקיים עלמא. ואי תימא הא בגיניה דאברהם דכתיב (בראשית ב׳:4) *אלה תולדות השמים והארץ בהבראם*, אל תקרי *בהבראם* אלא באברהם. אלא בגיניה דיעקב אתקיים אפילו אברהם [p. 363] דכתיב (ישעיה כ״ט:22) *כה אמר יי׳ אל בית יעקב אשר פדה את אברהם*. ומקדמת דנא הוה קב״ה בני עלמין וחריב לון. כיון דאתא יעקב, מניה אשתכללו עלמין ולא אתחרבו כקדמיתא, הה״ד (שם מ״ג:1) *כה אמר יי׳ בוראך יעקב ויצרך ישראל*.

ת״ח כתיב (שמות ד׳:22) *בני בכורי ישראל*, וכתיב (שם:23) *שלח את בני ויעבדני*. ישראל אקרי בן לקב״ה בגין דאתדבק ביה, כד״א (משלי ל׳:4) *מה שמו ומה שם בנו*.

לאה כד אולידת מה כתיב, *ותקרא את שמו ראובן*, ראו בן סתם, בגין דאתכליל בתלת סטרין מתחברן כחדא. שמעון ולוי. מאי טעמא לוי, כד״א (מלכים א׳ ז׳:36) *כמער איש ולויות*, חבורא דכל סטרין.

[p. 364] אמר רבי יהודה מהכא דכתיב (בראשית מ״ט:3) *יתר שאת ויתר עז*, כתרגומו בכירותא כהונתא ומלכותא, ומלכו בסטרא דגבורה איהו ועל דא ראו בן סתם.

אמר ר׳ אבא ראו בן, בן סתם דאתכליל בשמעון ולוי. ולאה הכי הוה דעתה דכתיב *הפעם ילוה אישי אלי כי ילדתי לו שלשה בנים*, בגין דהוו תלתא דמתחברן כחדא.

ות״ח דהכי הוא, דהא רתיכא עילאה אבהן ודוד מלכא דאתחבר בהו, וכלהו ארבע אינון רתיכא עילאה, רזא דשמא קדישא, ועל דא ראובן שמעון לוי, לבתר יהודה דירית מלכו. ועל דא כולהו דא בתר דא, וכתיב *הפעם אודה את יי׳ וגו׳*.

[p. 365] *ותעמוד מלדת*, בגין דהכא אשתכללו ארבע סמכין.

הפעם אודה את יי׳. מ״ט אמרה *אודה את יי׳* בהאי ולאו בכלהו. אלא מהכא כל זמנא **[קנה ע״א]** דכנסת ישראל בגלותא שמא קדישא לאו שלים הוא.

ת״ח אע״ג דתלת בנין הוו, עד דאולידת ליהודה לאו שלים כרסייא, ובגיני כך *הפעם אודה את יי׳* ולא בכלהו ועל דא *ותעמוד מלדת*. מאי *ותעמוד*, דקיימא כרסייא על סמכוהי. *ותעמוד*, דהא עד הכא *ותעמוד* ביחודא חד, מכאן ולתתא עלמא דפרודא איהו.

ואי תימא אינון תרין בנין דאולידת לבתר כגוונא דא. לא, דהא אינון תרין באלין אתחברו, בגין דשית סטרין דעלמא כחדא אינון.

© 2004, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

ות״ח כלהו תריסר שבטין תקוני דכנסת ישראל בהאי עלמא נינהו לאתתקנא נהורא אוכמא כמה דאתחזי ולאתבא עקרא דכלא לאתריה. כלהו עלמין כגוונא חד קיימי, ובהאי אשתכלל עלמא תתאה כגוונא דלעילא.

יששכר, זבולון. הכא אשתכללו שית בנין שית סטרין דעלמא. בני השפחות אינון ארבע ואתחברו באלין, ואלין ארבע קשרין דמתחברן בהו ואוקמוה, ועל דא כתיב (מלכים א׳ ז׳:25) *וכל אחוריהם ביתה*, דאע״ג דבני השפחות נינהו, *ביתה*.

[p. 366] רבי חזקיה אמר אי הכי, הא אתמר כל מה דאוליד עלמא תתאה פרודא איהו, דהא כתיב *ומשם יפרד*. מה תימא ביוסף ובנימין. אי תימא דעלמא חד כהני, לאו איהו, דהא לא נפקו מעלמא עלאה, ועלמא תתאה מה דאולידת אולידת לתתא ולא לעילא. אי הכי פרודא איהו.

אתא רבי אבא ונשקיה. א״ל מלה דא סתים איהו, דהא עלמא עלאה אתתקן בתריסר דאינון מדיליה. אבל ת״ח רזא דמלה, בכל זמנא צדיק מעלמא תתאה נפיק ועייל, ביה עייל ומניה נפיק, ובגין כך אתבני באתר דא, ועקרא הוא לעילא ועקרא הוא לתתא, ובעלמא תתאה **[קנה ע״ב]** איהו תדיר לעולם.

כתיב (בראשית ל״ה:18) *ויהי בצאת נפשה כי מתה וגו׳*. ת״ח בהאי עלמא תתאה צדיק ביה עייל ומניה נפיק. כד עייל איהו ברזא דיוסף הצדיק, כד נפיק ברזא דבנימן, הה״ד *ויהי בצאת נפשה*. מאן *נפשה*, דא צדיק דנפיק מינה ודא בנימן. *ותקרא שמו בן אוני*, דחשיבת דאולידת לתתא בעלמא דפרודא ואשתארו חד סרי דאינון לעילא. מה כתיב, *ואביו קרא לו בנימן*, *בן* ימין, דהא אסתלק לעילא בעלמא עלאה, דכד אתאביד יוסף בנימן אשלים אתריה. [p. 367] ועל דא צדיק בעלמא תתאה עייל ונפיק. בגין כך יוסף ובנימן וכלהו תריסר כגוונא דלעילא ביחודא חד.

הפעם אודה את יי׳. רבי שמעון פתח (תהלים קי״א:1) *אודה יי׳ בכל לבב בסוד ישרים ועדה. בכל לבב*, *בכל* לב מבעי ליה. אלא דוד ברזא עלאה דשמא קדישא קא בעא לאודאה ליה לקב״ה. *אודה יי׳ בכל לבב*, ביצר הטוב וביצר הרע, ואלין תרין סטרין, חד ימינא וחד שמאלא.

בסוד ישרים, אלין אינון שאר סטרין דהאי עלמא, דהא *לבב* כגוונא דדרום וצפון, *בסוד ישרים* אלין אינון שאר סטרי עלמא דאינון כגוונא דלעילא. *ועדה*, דא הוא אתר דיהודה דכתיב (שם קל״ב:12) *ועדותי זו אלמדם*, וכתיב (הושע י״ב:1) *ויהודה עוד רד עם אל*.

כתיב (תהלים קל״ח:1) *אודך בכל לבי נגד אלהים אזמרך*. הכא באתר חד קאמר דכתיב *נגד אלהים אזמרך*, דהא לגבי האי דרגא קאמר שירתא לחברא לה בימינא.

© 2004, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

ת״ח יהודה אחיד בכל סטרין, אחיד בדרום ואחיד במזרח, דהא איהו מסטר שמאלא קא אתי ושירותיה בצפון, ואחיד [p. 368] בדרום בגין דאיהו אזיל לימינא ואתאחיד בגופא. בגין כך *הפעם אודה את יי׳*.

ותעמוד מלדת. ותעמוד, דקיימא בקיומא, דקיימא כדקא יאות, דהא אתתקן כלא רתיכא קדישא.

רבי שמעון נפק לקרייתא, אזדמן ליה רבי אבא ורבי חייא ורבי יוסי. כיון דחמא לון אמר חדתותי דאורייתא אצטריך הכא. יתבו תלת יומין. כד בעו למיזל פתח כל חד וחד קרא.

פתח רבי אבא ואמר *ויי׳ אמר אל אברם אחרי הפרד לוט מעמו שא נא עיניך וראה מן המקום אשר אתה שם צפונה ונגבה וקדמה וימה כי את כל הארץ אשר אתה רואה לך אתננה*. וכי לפום חיזו דאברהם ירית ארעא ולא יתיר. עד כמה חמי ב״נ, תלת פרסי או ארבע או חמש פרסי, ואיהו אמר *כי את כל הארץ אשר אתה רואה*. אלא כיון דארבע סטרי עלמא חמי כל עלמא חמי, דהא ארבע סטרי עלמא כללא דכל עלמא. תו זקף ליה קב״ה ארעא דישראל **[קנו ע״א]** ואחמי ליה דאיהי קשירא בסטרי עלמא והוה חמי כלא. כגוונא דא מאן דחמי לר׳ שמעון כל עלמא חמי, חדוותא דעילא ותתא.

[p. 369] פתח רבי חייא ואמר *הארץ אשר אתה שוכב עליה לך אתננה ולזרעך*. וכי ההוא אתר בלחודוי אבטח ליה קב״ה, דהא ארבע אמין הוה ולא יתיר. אלא באינון ארבע אמין כפיל ליה קב״ה כל ארעא דישראל. אשתכח ההוא אתר כללא דכל ארעא. ומה ההוא אתר כללא דכל ארעא, ר׳ שמעון דאיהו בוצינא דכל עלמא על אחת כמה וכמה.

פתח ר׳ יוסי ואמר *הפעם אודה את יי׳*. וכי בכלהו דאולידת לא אתחזי לאודאה ליה לקב״ה אלא בהאי. אלא יהודה איהו ברא רביעאה לכרסייא ואיהו אשלים לכרסייא, ובגין כך יהודה בלחודוי תקונא דכורסייא, סמכא דכלהו סמכין. ר׳ שמעון דנהיר כל עלמא באורייתא וכמה בוצינין נהרין בגיניה על אחת כמה וכמה.

וילך ראובן בימי קציר חטים וימצא דודאים בשדה. ר׳ יצחק פתח (תהלים ק״ד :24) *מה רבו מעשיך יי׳ כלם בחכמה עשית מלאה הארץ קנינך*. האי קרא אוקמוה בכמה אתר, אלא מאן יכיל לממני עובדוי דקב״ה. דהא ברא בעלמא כמה חילין ומשריין משניין דא מן דא [p. 370] וכלהו בזמנא חדא, כמרזפא דאפיק זיקין בזיקין לכל סטרין בזמנא חדא, כך קב״ה אפיק כמה זינין ומשריין משניין דא מן דא, לית לון חושבנא וכלהו בזמנא חדא.

© 2004, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

ת״ח בדבורא וברוחא כחדא אתעביד כולא דכתיב (שם ל״ג:6) *בדבר יי׳ שמים נעשו וברוח פיו כל צבאם*. *בדבר יי׳*, דא דבורא. *וברוח פיו*, דא רוחא. ודא בלא דא לא אזיל, ואתכליל דא בדא ונפק מנייהו כמה חילין לחילין ומשריין למשריין וכלא בזמנא חדא.

תא חזי כד בעא קב״ה למברי עלמין אפיק חד נהורא סתימאה דמההוא נהורא נהרין כל אינון נהורין דאתגליין ומההוא נהורא נפקי ואתפשטו ואתעבידו שאר נהורין ואתעביד עלמא עלאה.

תו אתפשט האי נהורא עלאה ועבד אומנא, נהורא דלא נהיר, ועביד עלמא תתאה. ובגין דאיהו נהורא דלא נהיר בעי לאתקשרא לעילא **[קנו ע״ב]** ובעי לאתקשרא לתתא, ובקשורא דלתתא אתקשר לאתנהרא בקשורא דלעילא. והאי נהורא דלא נהיר בקשורא דלעילא אפיק כל חילין ומשריין לזינין סגיאין, ההי״ד *מה רבו מעשיך יי׳ כלם בחכמה עשית מלאה הארץ קנינך*.

וכל מה די בארעא הכי נמי לעילא, ולית לך מלה זעירא בהאי עלמא דלא תלייא במלה עלאה אחרא דאתפקדא עליה, בגין [p. 371] דכד אתער האי לתתא אתער ההוא דאתפקדא עליה לעילא, דכלא אתאחד דא בדא.

תא חזי כתיב *תני נא לי מדודאי בנך*. לאו דודאים אולידו לה לרחל, אלא קב״ה קא גלגל מלה ע״י דאינון דודאים בגין דיפוק יששכר דאחיד באורייתא יתיר מכלהו שבטין. בגין דהא רחל אחידת ביה ביעקב ולא שבקת ליה לגבי לאה, ההי״ד *המעט קחתך את אישי*, וכתיב *לכן ישכב עמך הלילה תחת דודאי בנך*. אינון גרמו דנפק יששכר לעלמא דסליק ריחא דאורייתא קמי קודשא בריך הוא, ההי״ד *הדודאים נתנו ריח*. וכתיב *וישכב עמה בלילה הוא, הוא* ודאי, והא אוקמוה דעלמא עלאה הוה דסתים ולא גליא. בגין דהא אורייתא מעלמא עלאה נפקת, ובכל אתר עלמא עלאה הוא, ויששכר ביה אתאחיד. ועל דא קרינן עץ החיים, אילנא דאינון חיין עלאין דאקרי *הוא* ולא אתה.

ואי תימא דאלין דודאים פתחו מעהא דרחל. לאו, דהא כתיב *וישמע אליה אלהים ויפתח את רחמה*, קב״ה [p. 372] ולא מלה אחרא, בגין דהא אלין דודאים אע״ג דחילא דלהון לעילא, בההוא חילא דלהון לא אתמני פקידא דבנין, דהא בנין במזלא תליין ולא בחילא אחרא.

ואי תימא דהא אינון למגנא אתבריאו. לאו, דהא אפילו **[קנז ע״א]** למלה דא סיועא אינון לאינון דמתעכבי ולאו אינון עקראן ולא אתגזר עלייהו במזלא.

ותצא לאה לקראתו ותאמר אלי תבא כי שכר שכרתיך. האי מלה חציפותא איהו, והכי איתחזי ולאו הכי הוא, אלא מהכא אוליפנא ענותנותא דלאה דלא אמרה קמי אחתה, ואיהי אקדימת לארחא ואמרת ליה בחשאי ואודעא ליה דהא ברשותא דרחל הוה דכתיב *כי*

© 2004, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

שכר שכרתיך, מרחל נטלית רשו. ובגין דלא יבאיש בעינהא דרחל אמרת ליה לבר ולא בביתא.

ולא עוד אלא פתחא דמשכנא דלאה נפקת לבר, ועיילת ליה ליעקב בפתחא דלבר עד לא ייעול למשכנא דרחל. מאי טעמא, בגין דלא תימא מלה קמי דרחל ולא תחציף קמי אחתה. ולא עוד אלא אמרה לאה אי ייעול יעקב במשכנא דרחל לאו דין הוא לאפקיה מתמן, בג״כ אקדימת ליה לבר.

וכל האי למה, אלא לאה רוחא דקודשא אתערת בה וידעת דכל הני שבטין עלאין כלהו קדישין יפקון מנה, ודחקת שעתא בחביבותא לקב״ה, ובגין כך קראת לון שמהן ברזא דחכמתא.

[p. 373] ר׳ חייא ור׳ יוסי הוו אזלי באורחא. א״ר יוסי לר׳ חייא בכל זמנא דאנן באורחא קב״ה מרחיש לן נסין, והשתא אורחא דא אריך לן, נתעסק באורייתא וקב״ה יזדווג בהדן.

פתח ר׳ חייא ואמר (שמות י״ב:18) *בראשון בארבעה עשר יום לחדש בערב תאכלו מצות*, וכתיב (דברים ט״ז:3) *שבעת ימים תאכל עליו מצות לחם עני, לחם עני* כתיב. האי מלה אתערו בה חברייא, אבל ת״ח ישראל כד הוו במצרים הוו ברשותא אחרא. כד בעא קב״ה לקרבא לון לגביה יהב לון אתר ד*לחם עני*. מאן *עני*, דא דוד מלכא דכתיב ביה (תהלים פ״ו:1) *כי עני ואביון אני*. והאי *לחם עני* אקרי מצה, נוקבא בלא דכורא מסכנותא הוי. אתקריבו לגבי מצה בקדמיתא, כיון דקריבו יתיר עייל לון קב״ה בדרגין אחרנין ואתחבר דכורא בנוקבא, וכדין מצה כד אתחבר בדכורא אקרי מצוה בתוספת וא״ו, הה״ד (דברים ל׳:11) *כי המצוה הזאת*. בגיני כך מצה בקדמיתא ולבתר מצוה.

[p. 374] עד דהוו אזלי שמעו חד קלא דאמר טופסרא דקטנון עקימן באורחא. סטו לעילא, לא תחתון בקוסטרא דקיטרא דלתתא.

אמר ר׳ יוסי שמע מינה דקב״ה בעי לנטרא אורחין.

סליקו לעילא ועאלו בחד טורא בין טנרין תקיפין. אמרו הואיל וקב״ה בעי באורחא דא, מלה נחמי או ניסא אתרחיש לן.

אזלו, יתבו גבי בקיעי טינרא. סליק לון חד בר נש, תווהו. א״ר יוסי מאן אנת.

אמר מאנשי ארקא אנא.

אמר ותמן אית בני נשא.

אמר אין, וזרעין וחצדין. מנייהו בחיזו אחרא משניין מנאי, וסליקנא גבייכו למנדע מנייכו מה שמיה דארעא דאתון בה.

© 2004, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

[p. 375] א״ל ארץ, בגין דהכא ארץ החיים שריא דכתיב (איוב כ״ח:5) *ארץ ממנה יצא לחם*. מהאי *יצא לחם*, בשאר לא *יצא לחם*, ואי נפיק לאו משבעת המינין.

אדהכי עאל לאתריה. תווהו, אמרו ודאי קב״ה בעא לאתערא לן במלה.

א״ר חייא ודאי, על האי קרא דאמרת דכירנא דאוליפנא מסבאי חד מלה עלאה בפסח, דיהב לון קב״ה לישראל לחם דא מארעא דחיי ולבתר לחם מן השמים, והא אוקימנא מלה.

תו הוה אמר בר **[קנז ע״ב]** נש כד נפיק לעלמא לא ידע מדי עד דאטעם נהמא, כיון דאכיל נהמא אתער למנדע ולאשתמודע. כך כד נפקו ישראל ממצרים לא הוו ידעי מדי עד דאטעים לון קב״ה לחם מהאי *ארץ* דכתיב *ארץ ממנה יצא לחם*, וכדין עאלו ישראל למנדע ולאשתמודע ליה לקב״ה. ינוקא לא ידע ולא אשתמודע עד דטעים נהמא דהאי עלמא, וכדין ידע ואשתמודע במילי דהאי עלמא. ישראל לא ידעו ולא אשתמודעו במלין דלעילא עד דאכלו לחם עילאה, וכדין ידעו ואשתמודעו בההוא אתר. ובעא קב״ה דינדעון ישראל יתיר בההוא אתר דאתחזי להאי *ארץ*, ולא יכילו עד דאטעמו לחם מההוא אתר. ומאן איהו, *שמים* דכתיב (שמות ט״ז:4) *הנני ממטיר לכם לחם מן השמים*, וכדין ידעו ואסתלכו בההוא אתר. ועד דאכלו לחם מאלין אתרי לא ידעו מדי ולא אשתמודעו.

[p. 376] אתא ר׳ יוסי ונשקיה. אמר ודאי על דא אתער לן קב״ה בהאי, ועל דא שירותא דישראל למנדע לחם הוה.

קמו ואזלו. עד דהוו אזלי חמו תרי דורמסקין, חד דכר וחד נוקבא. א״ר יוסי לית לך מלה בעלמא דלא הוי כגוונא דלעילא, וכל מה דלעילא הכי נמי אית בארעא, וכל מה די בארעא הכי נמי בימא.

פתח ר׳ יוסי ואמר *ויבא יעקב מן השדה בערב ותצא לאה לקראתו ותאמר אלי תבוא כי שכר שכרתיך בדודאי בני*. *ותצא לאה לקראתו*. מנא ידעת. הא אמרו דגעא חמרא ולאה ידעת ונפקת ליה, וגרים לה דנפק מנה יששכר, הה״ד *יששכר חמור גרם*, אל תקרי *גרם* אלא *גרם*, דחמרא גרמא ליה. אמרת לאה ודאי ידענא דאי ייעול יעקב במשכנא דרחל לית לי לאפקא ליה, אלא אוריך ליה הכא וייעול במשכני.

כי שכר שכרתיך בדודאי בני. מאי *בדודאי בני*, בגין דניחא ליה ליעקב על דא דאלין מסייעין לאולדא. ויעקב [p. 377] הוה ידע דמלה לא קיימא בדודאים אלא לעילא. פתח ואמר *מושיבי עקרת הבית אם הבנים שמחה הללויה*.

א״ר חייא רוחא דקודשא אמר, *מושיבי עקרת הבית*, דא רחל. *אם הבנים שמחה*, דא לאה. *מושיבי עקרת הבית*, דא עלמא תתאה. *אם הבנים שמחה*, דא עלמא עלאה. בגין כך *הללויה*.

© 2004, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

א״ר יהודה כל אלין שבטין תקונין דלתתא אינון וכלהו כגוונא דלעילא. ת״ח *כי שכר שכרתיך*, לנסבא מניה גופא, ומאן איהו, תורה. *שכר שכרתיך*, לך לגופך ממש. *שכר* **[קנח ע״א]** *שכרתיך* לאולדא דיוקנך.

מהכא מאן דלעי באורייתא אחסין עלמא דאתי ואחסין אחסנתא דיעקב. אחסין עלמא דאתי דכתיב *יששכר*, *יש שכר*, וכתיב (משלי ח׳:21) *להנחיל אוהבי יש ואוצרותיהם אמלא*.

[p. 378] *כי ילדתי לו ששה בנים*. אמר רבי חזקיה אלין עילא ותתא וארבע סטרין דעלמא. ומאן דאריך ב*אחד* בעי לאמלכא ליה לקב״ה לעילא ותתא ולארבע סטרין דעלמא, והיינו *אחד*.

אמר רבי חזקיה כתיב (שיר ב׳:17) *על הרי בתר*, וכתיב (שם ח׳:14) *על הרי בשמים*. מאן אינון *הרי בשמים*, אלין שית בנין דלאה דאכללן שית אחרנין ואינון תריסר, ואינון שית בגין דכל חד כליל בחבריה, ולאה עלייהו לקיימא (תהלים קי״ג:9) *אם הבנים שמחה*.

ועל דא כתיב (דברים כ״ב:6) *לא תקח האם על הבנים*, בגין דאיהי עלמא דאתכסיא ולא אתגליא, ועל דא *שלח תשלח את האם*, בגין דלא אתגליא כלל, *ואת הבנים תקח לך*, [p. 379] היינו דכתיב (שם ד׳:32) *כי שאל נא לימים ראשונים וגו׳ ולמקצה השמים ועד קצה השמים*. וכל הני אקרון הרי בשמים, מכאן ולתתא אקרון הרי בתר, דכתי׳ (בראשית ב׳:10) *ומשם יפרד*, טורי דפרודא.

אמר רבי ייסא בני שפחות קשירו קשרין, ארבע קשרין דאצטריכו לתקונא.

ואמר ר׳ אלעזר דבגין כך נפקי לבר אינון קשרין, ואע״ג דכלהו חד. מכאן ולהלאה כלהו חד בארח מישר, ועל דא כלהו שבטין סלקין בסהדותא לעילא, הה״ד (תהלים קכ״ב:4) *ששם עלו שבטים שבטי יה עדות לישראל להודות לשם יי׳*.

ואמר רבי אלעזר כתיב *ויהי כאשר ילדה רחל את יוסף ויאמר יעקב אל לבן שלחני ואלכה אל מקומי ולארצי*. מה חמא יעקב למיהך לארחיה כד אתיליד יוסף, ועד לא אתיליד יוסף לא בעא למיהך לארחיה. אלא הא אוקמוה דחמא דאתיליד שטנא דעשו.

ותא חזי יוסף אשלים דוכתיה באתריה ויוסף זכי ליה דאקרי צדיק, והכא סיומא דגופא. כיון דחמא יעקב [p. 380] דאשתלים גופא בעא למהך לארחיה. וסיומא דגופא הוא, ועם כל דא בנימן אשלים חושבנא דביה אשתלימו תריסר.

וכי לא הוה ידע יעקב דעד לא אשתלימו שבטין אע״ג דאתיליד יוסף. מאי טעמא לא אוריך עד דאתיליד בנימן וישתלימו שבטין. אלא יעקב בחכמתא עבד ומלה ידע. אמר ודאי אי אשתלימו הכא כלהו שבטין, הא ידענא דתקונא דלעילא שריא עלייהו כדקא יאות, ובארעא דא לא ליבעי אלא בארעא קדישא.

© 2004, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

ת״ח דהכי הוא, דכלהו תריסר שבטין תקוני דעלמא תתאה נינהו, וכיון דאתיליד בנימן מיתת רחל ונטלא דוכתא האי עלמא תתאה לאתתקנא בהו. ועל דא לא אתיליד בנימן אלא בארעא קדישא, הה״ד (בראשית מ״ח: 7) *ואני בבאי מפדן מתה עלי רחל בארץ כנען*, ותמן מיתת רחל ונטלא דוכתא עלמא תתאה לאתישבא בביתא שלימתא. וכל זמנא דרחל קיימא, עלמא תתאה לא אתתקנא בהו, מיתת רחל נטלא ביתא בשלימו.

ואי תימא לאה אמאי לא מיתת בההוא זמנא. אלא בגין דביתא דעלמא תתאה איהו וכולהו מניה הוו לאתתקנא ולאו מעלמא עלאה, ובגין כך לא מיתת בההיא שעתא. וכל עובדוי דלאה באתכסיא אינון, בגין דעלמא עלאה איהו באתכסיא ולאו באתגליא, ובגין כך לא אדכר מיתתה דלאה כמיתתה דרחל.

[p. 381] ותא חזי בגין דעלמא עלאה כל מלוי באתכסיא ועלמא תתאה באתגליא, בגין כך אתכסיא לאה במערתא דכפלתא ורחל בגלוייא דאורחא, דא בסתרא ודא באתגליא. בגין כך כל ברכאן דתרין עלמין באתגליא ובאתכסיא, ואע״ג דאוקמוה רזא דא בעלמא עלאה אתרשים דכתיב *ותאמר לאה באשרי כי אשרוני בנות*, ובגינה קראה שמיה *אשר*.

[קנח ע״ב] ועם כל דא כלא חד, דהא כלא הוי מעלמא עלאה, הכי נמי, ובכל אתר תרין עלמין, דא באתגליא ודא באתכסיא. ואנן לא מברכינן לקב״ה אלא בתרין עלמין דכתיב (תהלים ק״ו: 48) *ברוך יי׳ אלהי ישראל מן העולם ועד העולם*. בגיני כך עלמא עלאה קרינן הוא ועלמא תתאה אתה. בגין דאיהו ברוך מעלמא עלאה, איהו ברוך מעלמא תתאה על ידא דצדיק, הה״ד (שם קל״ה: 21) *ברוך יי׳ מציון שוכן ירושלם*, ודאי *מציון* איהו *ברוך*.

[p. 382] תא חזי כגוונא דא *יי׳ יי׳*, תרי זימני, תרי עלמין נינהו, דא באתגליא ודא באתכסיא, ועל דא פסיק טעמא בגוויהו, ומעלמא דא עד עלמא דא כלא חד.

ויהי כאשר ילדה רחל את יוסף ויאמר יעקב אל לבן שלחני ואלכה אל מקומי ואל ארצי. אמר ר׳ יהודה תא חזי שלימותא דיעקב דלא בעא למיזל אלא ברשותיה דלבן. ואי תימא זמנא אחרא אמאי לא. אלא בגין דדחיל יעקב דלא ישבוק ליה, וישתלימו תריסר שבטין בארעא אחרא. ועל דא כיון דחמא דמטא שעתא דבנימן ברח, כד״א *ויברח הוא וכל אשר לו*. דכיון דאתיליד בנימן אתקשרת שכינתא בכלהו שבטין ונטלא ביתא בהו. ויעקב הוה ידע ברוח חכמתא דכד ישתלימו תריסר שבטין דשכינתא תתקשר בהו ורחל תמות ואיהי נטלא ביתא.

ותא חזי הכי אוליפנא, עלמא תתאה אתחזי ליה ליעקב כמה דאתחזי ליה למשה, אלא דלא יכילת עד דהוו תריסר שבטין בביתא לאתקשרא בהו, וכדין אתדחיית רחל ונטלא איהי ביתא בכולהו שבטין והות עקרא דביתא, וכדין *מושיבי עקרת הבית* ודאי.

© 2004, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

[p. 383] אמר יעקב הא מטא זמנא דישתלימו תריסר שבטין, ודאי עלמא דלעילא יחות ליה לביתא ואתקשרא בהו, ומסכנתא דא אתדחיית קמיה. אי תמות הכא לא אפוק מכאן לעלמין, ולא עוד אלא בארעא דא לא אתחזי לאשלמא ביתא. בגיני כך *ויהי כאשר ילדה רחל את יוסף*, עד לא ישתלימו שבטין.

שמע ר' שמעון, אמר ודאי כל מלוי דרבי יהודה שפיר, ודא סליק על כלא. ואי תימא אמאי לא אזל ליה לארחיה מיד. אלא כל זמנא דרחל לא מתעברא מבנימן אתעכב תמן, כיון דמטא זמנא דבנימן ערק ולא בעא רשותא, בגין דלא יתעכב תמן ויתחבר יעקב בכולהו שבטין באתרא דאצטריך.

ר' אבא פתח (שמות ד': 18) *וילך משה וישב אל יתר חותנו ויאמר לו אלכה ואשובה אל אחי אשר במצרים וגו' ויאמר יתרו למשה לך לשלום*. תא חזי משה רעי ענא דיתרו חמוי הוה ודיוריה הוה ביה, וכד בעא למיזל לא אזל אלא ברשותיה, ויעקב דהוה שלים ודיוריה הוה תדיר עמיה דלבן, אמאי לא בעא רשותא מניה. אלא הא אתמר דהא בקדמיתא אמר ליה ומיד גלגל עליה גלגולין דישתאר תמן, והשתא דחיל מניה, אבל יתרו לא הוה הכי לגביה דמשה, בגין דלבן חרשא הוה ובחרשין הוו כל עובדוי לגביה דיעקב. והשתא לא בעא יעקב לאתעכבא תמן, דהא קב"ה אמר ליה *שוב אל ארץ אבותיך וגו'*, [p. 384] ועל דא לא בעא לאתעכבא ולמישבק פקודא דמאריה.

תא חזי כתיב *ויזכור אלהים את רחל וגו'*. פתח ואמר (תהלים מ"ו: 1) *למנצח לבני קרח על עלמות שיר*. האי קרא אית לאסתכלא ביה, דרזא דחכמתא איהו, וכל הני שירין ותושבחן דהוו אמרי בני קרח, כלהו מחדתי אינון שירין ואינון תושבחן דהוו מלקדמין, וכן כל אינון שירין ותושבחן דאמר דוד וכל אינון דהוו עמיה, כלהו הוו ברזא עלאה ברוחא דחכמתא.

ת"ח עבד קב"ה עלמא תתאה כגוונא דעלמא עלאה, וכל אינון סדורין דסדר דוד ושלמה בריה וכל אינון נביאי קשוט, כלהו **[קנט ע"א]** סדרו כגוונא דלעילא.

ת"ח כגוונא דאיכא משמרות בארעא, הכי נמי איכא משמרות ברקיעא והא אוקמוה חברייא, ואיכא סדרי משמרות ברקיעא דמזמרי למאריהון ואמרי שירתא תדיר, וכלהו קיימין אלין לקבל אלין וכלא בסדורא דשירין ותושבחן.

עלמות שיר. מאי *עלמות שיר*, כד"א (שיר ו': 8) *ששים המה מלכות ושמונים פלגשים ועלמות* [p. 385] *אין מספר*. מאי *עלמות אין מספר*, כד"א (איוב כ"ה: 3) *היש מספר לגדודיו*. ובגין דלית להו חושבנא כתיב *ועלמות אין מספר*, וכלהו שורין שורין, מסחרן סדרין, אלין לקבל אלין לזמרא ולשבחא למאריהון, ואלין אינון *עלמות שיר*. ובגין דאית עלמות דלא מזמרין כאלין, אלין אקרון *עלמות שיר*.

© 2004, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

תלת סדרין מתפרשן לכל סטר לד׳ סטרי עלמא, וכל סדרא וסדרא דאיהי לכל סטר, תלת סדרין אחרנין. סדרא קדמאה דלסטר מזרח תלת סדרין אינון, ואינון תשעה סדרין בגין דכל סדרא מאינון תלת אית ליה תלת סדרין, ואשתכחו דאינון תשעה וכמה אלף ורבוון תחותייהו.

הני סדרין תשעה כולהו מתנהגי באתוון רשימן, וכל סדרא אסתכי לאינון אתוון רשימן, ומתחברן כולהו ואמרי שירתא. וכד אינון אתוון פרחי גו אוירא דרוחא דממנא על כלא, כדין אינון נטלי ושירתא אתבסם. וחד את בטש מתתא, וההוא את סלקא ונחתא, ותרין אתוון פרחי עלייהו, והאי את מתתא סלקא מתתא לעילא ואתחבר בהו ואתעבידו תלת אתוון, כלהו לפום אתוון יה״ו, דאינון תלת גו אספקלריא דנהרא. מאילין אתפרשו תלת סדרין, ואינון אתוון תרין, וההוא את דסלקא מתחברא עמהון ואינון תלת.

[p. 386] תא חזי אינון תרין אתוון עלאין דסלקין באוירא, אינון כלילן דא בדא, רחמי בדינא, ובגין כך אינון תרין, ואינון מעלמא עלאה ברזא דדכורא, והאי דסלקא ומתחברא עמהון איהי נוקבא ואתכלילת בתרוייהו. כגוונא דנוקבא אתכלילת בתרי סטרי בימינא ושמאלא ואתחברת בהו, הכי נמי האי את נוקבא ואתחברת בתרי אתוון אחרנין דאינון בתרין סטרין, אלין עלאין ודא לתתא, וכלא איהו חד, דכר ונוקבא, בר דכד אתברי עלמא דאינון אתוון מעלמא עלאה נינהו, דאינון אולידו כל עובדין לתתא כגוונא דלהון ממש. ובגין כך מאן דידע לון ואזדהר בהו, רחים לעילא רחים לתתא.

רבי שמעון אמר אלין אתוון כלהו דכר ונוקבא לאתכללא כחדא ברזא דמיין עלאין ומיין תתאין, וכלא חד ודא איהו יחודא שלים. ועל דא מאן דידע להו ואזדהר בהו, רחים לעילא ולתתא, בגין דאיהו עקרא דיחודא שלים כדקא יאות.

[p. 387] תלת תלת מסטרא דא ומסטרא דא ביחודא חדא בשלימו דכלא, וכלהו רזא דסדרא עלאה כדקא חזי כגוונא דלעילא, דההוא סדרא תלת תלת ברזא חדא.

סדרא תניינא דלסטר דרום, תלת סדרין אינון לההוא סטרא, וכל סדרא וסדרא תלת תלת ואינון תשעה כמה דאתמר. ואתוון אתפלגו הכי לכל סטר, לאתחברא כלא כחד, בגין דאית אתוון ברזא דנוקבא ואתוון ברזא דדכורא, ואתחברו כלהו כחדא והוו חד ברזא דשמא קדישא שלים. ולגבייהו סדרין ממנן תלת תלת כמה דאתמר.

וכלא נפקא מסדרא דאבהן דלעילא, כסדרא דאתתקנא אתוון דשמא קדישא יה״ו כמה דאתמר. הני סדרין כלהו מתנהגי באלין אתוון ידיען ונטלי בהו, וכמה חילין ורברבן כלהו לתתא דנטלי ואתנהגי בסדרא דא.

סדרא תליתאה דלסטר צפון, תלת סדרין אינון לההוא סטרא ואינון תשעה.

ובתלת סטרין תלת תלת לכל סטר, אינון תשעה, ואינון סדרין מתלת סטרין כמה דאתמר שבעה ועשרים **[קנט ע״ב]** ברזא דאתוון דאינון שבעה ועשרין, ואע״ג דאינון תרין

© 2004, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

ועשרין, שלימו דאתוון אינון שבעה ועשרין. ואשתכחו כמה דאתוון שבעה ועשרין, סדורא דסדרין אלין שבעה ועשרין לתלת תלת סדרין לכל סטר, ואשתכחו אלין תלת דהאי סטרא דאינון תשעה ואלין תלת דהאי סטרא דאינון תשעה ואלין תלת דהאי סטרא דאינון תשעה, אשתכחו כלהו שבעה ועשרין.

ורזא דאלין שבעה ועשרין אתוון, תשעה אתוון אינון ברזא דנוקבי, לאתחברא בהו נוקבא עם אינון תמני סרי אחרנין ברזא דאתמר, וכלא איהו כדקא חזי.

[p. 388] ת״ח כגוונא דאתוון עלאין דעלמא עלאה, הכי נמי אתוון אחרנין לתתא, אתוון עלאין רברבין ואתוון תתאין זעירין, וכלא דא כגוונא דא. ובכל הני רזין ברזא דדכר ונוקבא כלא חד בשלימו.

ויזכור אלהים את רחל, דהא במזלא תליא, ובגין כך כתיב בה זכירה. *ויי׳ פקד את שרה*, לאו ממזלא הוה.

ואי תימא דהא בנין במזלא תליין ולא לתתא, הכא בשרה לאו במזלא הוה. אלא *ויי׳* כתיב, כלא כחדא.

[p. 389] אי הכי אמאי כתיב פקידה. אלא ודאי זכירה דא הות מקדמת דנא ואתמסר מפתחא דא לתתא כמה דכתיב (בראשית י״ז :21) *ואת בריתי אקים את יצחק אשר תלד לך שרה למועד הזה וגו׳*. ולבתר כגוונא דא, וכיון דאדכר ברזא דלעילא, לבתר אתמר ברזא דנוקבא פקידה, למהוי כללא דכלא כחדא.

ויזכור אלהים את רחל. רבי חייא פתח (שמות ו׳ :5) *וגם אני שמעתי את נאקת בני ישראל אשר מצרים מעבידים אותם ואזכור את בריתי*. *ואזכור*, הא זכירה בגין דאיהו לעילא, דהא מזלא דאיהו לעילא בדכורא אתא על פקידה דאיהי בגלותא לתתא בנוקבא. כגוונא דא *ויזכור אלהים את רחל*, כד״א *ואזכור את בריתי*.

[p. 390] ת״ח כתיב (שם ג׳ :16) *פקוד פקדתי אתכם*. וכי *פקוד פקדתי*, והא פקידה בנוקבא קיימא, ובההוא זמנא בגלותא הות, ואיהי אמרת *פקוד פקדתי*. אלא הכא אית לאסתכלא ורזא דחכמתא הכא. אי איהי בגלותא היך אתחזי למשה הכא והיך אמרת *פקוד פקדתי*. אלא הכי אוליפנא שמשא כד נהיר איהו בשמיא ותוקפיה וחיליה שלטא על ארעא בכל אתר. כגוונא דא *מלא כל הארץ כבודו*. בזמנא דמקדשא קאים *מלא כל הארץ כבודו*, דא ארעא קדישא, והשתא דישראל בגלותא איהי לעילא ותוקפה סחרא להו לישראל לאגנא עלייהו, ואע״ג דאינון בארעא אחרא.

ות״ח שכינתא לעילא, שכינתא לתתא. שכינתא לעילא בתריסר תחומין רתיכין קדישין, תריסר חיוון עלאין, שכינתא לתתא [p. 391] בתריסר שבטין קדישין, וכדין אתכלילת שכינתא לעילא ותתא וכלא בחד זמנא כחדא, ואע״ג דבזמנא דישראל בגלותא

© 2004, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

ולתתא לא אתתקנת, לעילא הכי נמי לא אתתקנת, ודא הוא גלותא עמהון דישראל, דאיהי עמהון בגלותא.

במה אתתקנת. למלכא דמית בריה. מה עבד, כפא ליה לערסא על אבלא דבריה ולא אתקין ליה לערסא אלא נטל כובין ודרדרין ואטיל תחות ערסיה ושכיב עליה. כך קב״ה כיון דאתגלו ישראל ואתחריב מקדשא נטל כובין ודרדרין ושוי תחותיה, הה״ד (שם ג׳:2) *וירא מלאך יי׳ אליו בלבת אש מתוך הסנה*, בגין דישראל הוו בגלותא.

פקוד פקדתי אתכם. מאן דלא קיימא ברשותיה, מה פקיד ומה עביד. אלא *פקוד* מלעילא, *פקדתי* לתתא. מאי טעמא, בגין דהא זכירה הוה עלה מקדמת דנא דכתיב *ואזכור את בריתי*. כיון דכתיב *ואזכור*, הא זכירה אתמנא עלה, ובגין כך אמרת לבתר *פקוד פקדתי*, **[קס ע״א]** דהא סימנא נקטת מקדמת דנא. [p. 392] כגוונא דא *שרה, ויי׳ פקד את שרה*. אבל הכא רחל דלא אתדכירת מקדמת דנא, לא אתמר בה פקידה אלא זכירה, וכלא בזכירה איהו ברזא דמזלא.

ר׳ יהודה ור׳ חזקיה הוו אזלי מקפוטקיא ללוד, והוה רבי יהודה רכיב ורבי חזקיה ברגלוי. אדהכי נחת רבי יהודה, אמר מכאן ולהלא נתעסק באורייתא כמה דכתיב (דברים ל״ב:3) *הבו גודל לאלהינו*.

א״ל אלו הוינא תלתא יאות הוא, דחד יימא ותרין יתיבו ליה.

[p. 393] א״ל הני מלי בברכאן, בגין דאדכר חד שמא דקב״ה ותרין יתיבו ליה, הה״ד *כי שם יי׳ אקרא הבו גודל לאלהינו*. *כי שם יי׳ אקרא*, דא חד דמברך. *הבו גודל לאלהינו*, אלין תרין אחרנין. אבל באורייתא אפילו תרין יהבי רבו ותוקפא דשבחא דאורייתא לקב״ה.

אמר ליה רבי חזקיה לגבי ברכאן אמאי תלת.

אמר ליה הא אוקמוה ואתמר דכתיב *הבו גודל*. אבל רזא דמלה הכא, דהא כל רזין דברכאן הכי איהו, חד לברכא ותרין לאתבא, בגין דיסלק שבחא דקב״ה ברזא דתלתא, חד מברך ותרין דאודן, ודא הוא קיומא דברכאן ברזא עלאה כדקא יאות וברזא דתלת כמה דאוקמוה.

עד דהוו אזלי אמר רבי יהודה תנינן אית זכירה לטב ואית זכירה לביש, אית פקידה לטב ואית פקידה לביש. אית זכירה לטב כמה דאוקמוה דכתיב (ויקרא כ״ו:45) *וזכרתי להם ברית ראשונים*, (בראשית ח׳:1) *ויזכור אלהים את נח*, (שמות ב׳:24) *ויזכור אלהים את בריתו*. ואית זכירה לביש דכתיב (תהלים ע״ח:39) *ויזכור כי בשר המה רוח הולך ולא ישוב*. [p. 394] פקידה לטב דכתיב (שמות ג׳:16) *פקוד פקדתי אתכם*. פקידה לביש דכתיב (תהלים פ״ט:33) *ופקדתי בשבט פשעם*. וכלהו רזין עלאין.

© 2004, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

כל הני זכירה ופקידה לטב, אלין אינון דרגין ידיען, רזא דמהימנותא דכר ונוקבא, רזא חדא זכירה ופקידה, ואלין אינון לטב. זכירה ופקידה לביש, אלין אינון רזא דסטרא אחרא דקיימא ברזא דאלהים אחרים, דכר ונוקבא כחדא, זכירה בהאי ופקידה בהאי. ואלין אינון דקיימין תדיר לביש, ואלין לקבל אלין. מהכא נפקי כל רזי מהימנותא וכל קדושין עלאין כמה דאוקמוה, ומהכא נפקי כל נזקין וכל בישין וכל מותא וכל סטרין וזינין בישין בעלמא ואוקמוה, ודא בהפוכא מן דא.

א״ר חזקיה הכי הוא ודאי. זכאה איהו מאן דחולקיה אתקיים בסטרא טבא ולא ירכין גרמיה לסטרא אחרא וישתזיב מתמן.

אמר ליה רבי יהודה הכי הוא ודאי, וזכאה מאן דיכיל לאשתזבא מניה מההוא סטרא, וזכאין אינון צדיקייא דיכלי לאשתזבא מנייהו ולאגחא בההוא סטרא קרבא.

אמר ר׳ חזקיה במה.

פתח ואמר (משלי כ״ד:6) *כי בתחבולות תעשה לך מלחמה*. מאן *מלחמה*, דא מלחמה דההוא סטרא בישא דאצטריך בר נש לאגחא ביה קרבא ולשלטאה עלוי ולאשתזבא מניה.

ת״ח דיעקב הכי אשתדל לגבי עשו בגין ההוא סטרא דיליה, לאתחכמא עלוי ולמיזל עמיה בעקימו בכל מה דאצטריך, בגין לשלטאה עלוי ברישא ובסופא וכלא כדקא יאות. ורישא וסופא כגוונא חד כמה דכתיב (בראשית כ״ז:36) *בכרתי*, ולבתר *ברכתי*, שירותא וסופא כחדא, [p. 395] דא כגוונא דא, בגין לשלטאה עליה באורח מישר כדקא חזי ליה. ובגין כך זכאה איהו מאן דאשתזיב מיניה ויכיל לשלטאה עליה.

תא חזי זכירה ופקידה לטב אינון כחדא רזא דמהימנותא, וזכאה איהו דאשתדל אבתר מהימנותא, כד״א (הושע י״א:10) *אחרי יי׳ ילכו כאריה ישאג*.

אמר ר׳ חזקיה הכי הוא ודאי. ות״ח בר נש כד צלי צלותיה לא יימא עליה זכרני ופקדני, בגין דאיכא זכירה ופקידה לטב וזכירה ופקידה **[קס ע״ב]** לביש, וזמינין לנטלא מלה מן פומא ואתיין לאדכרא חובוי דב״נ ולענשא ליה, בר אי איהו זכאה שלים דכד בדקי חובוי ההוא זכירה ופקידה לביש לא ישכחון לון, כגון עזרא דאמר *זכרה לי אלהי לטובה*. דהא בכל אתר דבר נש צלי צלותיה יכליל גרמיה בין סגיאין בכללא דסגיאין.

ותא חזי שונמית כד אמר לה אלישע (מלכים ב׳ ד׳:13) *היש לדבר לך אל המלך או אל שר הצבא*. *היש לדבר לך אל המלך*, ההוא יומא יום טוב דראש השנה הוה, וההוא יומא מלכותא דרקיעא שלטא למידן עלמא [p. 396] וקב״ה אקרי *מלך* בההוא זמנא, ובגין כך אמר לה *היש לדבר לך אל המלך*.

מה כתיב, *ותאמר בתוך עמי אנכי יושבת*. מאי קאמרה, לא בעינא למהוי רשימאה לעילא אלא לאעלאה רישאי בין סגיאין ולא לנפקא מכללא דלהון. וכן בעי ליה לבר נש

© 2004, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

לאתכללא בכללא דסגיאין ולא לאתייחדא בלחודוי, בגין דלא ישגחון עליה לאדכרא חובוי כדקאמרן.

פתח ר׳ יהודה ואמר (איוב ל״ח:17) *הנגלו לך שערי מות ושערי צלמות תראה*. האי קרא קב״ה אמר ליה לאיוב כד חמא דאיוב דחיק גרמיה על דינוי דקב״ה. תא חזי איוב אמר (שם י״ג:15) *הן יקטלני לא איחל*, כתיב *לא* באל״ף וקרי *לו* בוא״ו וכלא איהו. א״ל קב״ה וכי אנא קטיל בני נשא, *הנגלו לך שערי מות*. כמה תרעין פתיחן לההוא סטרא ומותא שלטא עלייהו, וכלהו סתימין מבני נשא ולא יכלין לאסתמרא מנייהו בגין דאינון סתימין מבני נשא ולא ידעין אינון שערים.

ושערי צלמות תראה. מאן אינון *שערי מות* ומאן אינון *שערי צלמות*. אלא *מות* ו*צלמות* כחדא אינון וזווגא חדא אינון. *מות* הא אתמר דא מלאך המות והא אוקמוה. *צלמות*, צל מות, האי איהו מאן דרכיב עליה ואיהו צלא דיליה ותוקפא דיליה לאזדווגא כחדא בקשורא חד ואינון חד. [p. 397] וכל אינון דרגין דנפקי מנייהו ומתקשרן בהו אינון שערים דלהון. כמה דלעילא כתיב (תהלים כ״ד:7) *שאו שערים ראשיכם וגו׳*, ואלין אינון *שערים* נהרין ונחלין, שית סטרין דעלמא, אוף הכי נמי *שערים* אינון מסטרא אחרא, דרגין ידיען דשלטין בעלמא, *שערי מות*, *שערי צלמות*, דא נוקבא ודא דכורא ותרוייהו כחדא.

וכל דא אמר קב״ה לאיוב בגין כל אינון מלין דאיהו אמר (איוב ז׳:9) *כלה ענן וילך כן יורד שאול לא יעלה*, וכל אינון שאר מלין. אמר קב״ה *הנגלו לך שערי מות*, למנדע דהא כלהו ברשותי וכלהו זמינין לאתבערא מעלמא דכתיב (ישעיה כ״ה:8) *בלא המות לנצח וגו׳*.

תא חזי *ויזכור אלהים את רחל וישמע אליה אלהים ויפתח את רחמה*. תרי *אלהים אלהים* אמאי. אלא חד מעלמא דדכורא וחד מעלמא דנוקבא בגין דבמזלא תלייא מלתא. וכד אתערת רחל בשמא דא דכתיב *יוסף יי׳ לי בן אחר* , ידע יעקב דאיהי אתחזייא לאשלמא כלהו שבטין ולא תתקיים בעלמא. בגין כך בעא [p. 398] למיזל ולא יכיל, וכד מטא זמנא דבנימן ערק ואזל ליה בגין דבארעא אחרא לא תשתלים ביתא לאתקשרא עלמא קדישא ביה. והיינו דכתיב (בראשית ל״א:3) *ויאמר אלהים אל יעקב שוב אל ארץ אבותיך ולמולדתך ואהיה עמך* . מאי *ואהיה עמך* , אלא אמר ליה עד הכא רחל הות עמך עקרא דביתא, מכאן ולהלאה אנא אהוי עמך ואטול ביתא בהדך בתריסר שבטין. והיינו דכתיב *ואני בבאי מפדן מתה עלי רחל*, עלי הוה, בגיני הוה מלה דאתדחייא איהי ואתיא דיורא אחרא ונטלא ביתא בגיני לדיירא עמי.

ויאמר נקבה שכרך עלי ואתנה. מאי *נקבה*. אמר רבי יצחק ההוא רשע אמר אנא חמי דיעקב לא אסתכל אלא בנוקבי **[קסא ע״א]** ובגין כך [p. 399] יפלח לי. אמר *נקבה שכרך* ,

© 2004, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

הא *נקבה* דאיהי *שכרך* כדקדמיתא. *ואתנה*, אימא מאן *נקבה* אסתכלת בה *ואתנה* ופלח לי בגינה.

ויאמר יעקב *לא תתן לי מאומה*, חלילה, דהא אנא כל מה דעבידנא לשום יקרא דמלכא קדישא קא עבידנא ולא בכסופא דגרמאי, ועל דא *לא תתן לי מאומה*, דהא לא דעתאי בהאי, אלא *אם תעשה לי הדבר הזה וגו׳*.

ויסר ביום ההוא את התישים העקודים והטלואים וגו׳. רבי אלעזר פתח (תהלים ט״ו:2) *יי׳ מי יגור באהלך ומי ישכון בהר קדשך הולך תמים ופועל צדק וגו׳*. הא אוקימנא ואוקמוה חברייא *הולך תמים*, דא אברהם דכד אתגזר *תמים* אקרי. *ופועל צדק*, דא יצחק. *ודובר אמת*, דא יעקב. ודאי יעקב באמת אתדבק. אי איהו אתדבק באמת מ״ט עבד עם לבן כגוונא דא. אלא יעקב בחין שעתא [p. 400] דמזליה הוה, דשרי ליה לאינש למבחן שעתיה עד לא יתוב לארעיה. אי מזליה קאים במה דעביד שפיר, ואי לאו לא יושיט רגלוי עד דסליק לגביה.

ת״ח כתיב *וענתה בי צדקתי ביום מחר וגו׳*, דהא איהו לא עבד בגין דיטול מדיליה למגנא, אלא כלא בקושטא ובשלימו דרעותא, ולא עוד אלא דאיהו נטיל רשו מלבן. על דא כתיב *נחשתי ויברכני יי׳ בגללך*. כמה זינין חרשין עבד לבן ובחין מזליה בגיניה דיעקב והוה אשכח בגיניה דיעקב מאה עאנא כל ירחא ומאה אמרין ומאה עזין יתיר על עאניה.

ר׳ אבא אמר אלף עאנין ואלף אמרין ואלף עזין הוה מייתי ליה יעקב יתיר בכל ירחא וירחא, הה״ד *כי מעט אשר היה לך לפני ויפרוץ לרוב ויברך יי׳ אותך לרגלי*, וברכתא דלעילא לאו איהו פחות מאלף מכל זינא וזינא, מעאנין אלף אשתכח, מאמרין אלף אשתכח, מעזין אלף אשתכח. על כל מה דשריא ברכתא דלעילא לא פחות מאלף, עד דבגיניה דיעקב אסתלק לבן לכמה עותרא. וכד בעא יעקב לנטלא אגריה לא אשכח אלא עשרה מכל זינא וזינא, ויעקב חשיב ליה לעותרא סגי. חמי כמה נטיל מדיליה ממה דהוה יהיב איהו בזכותיה ללבן, וכל דא דסליק ביה יעקב [p. 401] לא הוה אלא בזרוע, דנטיל אינון מקלות ושוי לגבי עאנא.

ת״ח כמה טרח ההוא שלימא דיעקב אבתריה דלבן. כתיב *וישם דרך שלשת ימים בינו ובין יעקב*, והוה אייתי ליה כל האי עותרא, ועם כל דא לא בעא לבן דיהא אגריה דיעקב הכי, אלא נטל עשרה מן דא ועשרה מן דא ויהב ליה. אמר ליה טול הני ואי יולידו כמה דאמרת כל מה דיולידו בההוא גוונא ליהוי אגרך, הה״ד *ותחלף את משכורתי עשרת מונים*, עשרה מן דא ועשרה מן דא ועשרה מן דא, וכתיב *ואביכן התל בי והחליף את משכורתי עשרת מונים*, ובהני עשרה אשתדל בתר קב״ה וברכיה. ומכל מה דשוי לבן עמיה דיעקב אהדר במלוליה ונטיל מיעקב כלא, עד דקב״ה חס עליה ונטל מדיליה בזרוע.

© 2004, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

אמר רבי אלעזר כל הני קראי לאחזאה חכמתא קא אתיין, דתנינן מלין דלעילא מנהון תליין בעובדא ומנהון במלולא ומנהון ברעותא דלבא, ומאן דבעי לאמשכא ברכאן בצלותא במלולא ורעותא, ודלא בצלותא בעובדא תליין.

ת״ח יעקב שלים כל מה דעבד בחכמתא עבד. כתיב *ויצג את המקלות אשר פצל ברהטים בשקתות המים*, כלא בחכמתא לאמשכא ברכאן ממבועא דכלא לכלהו דרגין עלאין דאינון חולקיה ועדביה.

[p. 402] *את המקלות*. מאן *מקלות*, אלין דרגין דאינון בי דיני.

אשר פצל, דאעבר מנהון דינא.

ברהטים, היינו דכתיב (שיר ז׳:6) *מלך אסור ברהטים*, דהא מההוא *מלך* אתיין ברכאן לכלהו עלמין.

ד״א **[קסא ע״ב]** *מלך אסור ברהטים*, *מלך* דא *אסור* וקשור באינון רהטין עלאין דמנייהו אתמשכן ברכאן לכולא מעם מלך עלאה.

בשקתות המים, דמתמן אתשקיין כולא. *שקתות המים*, אלין אינון נחלין דנפקין ואתיין עד דמטו לאתר דמתכנשי תמן.

אשר תבאנה הצאן לשתות, כד״א (תהלים ק״ד:11) *ישקו כל חיתו שדי וגו׳*. ובההוא אתר דמתכנשי תמן מיא כלהון, כלא אתיין לאשקאה מניה.

ויחמנה. מאי *ויחמנה*. ת״ח בשעתא דרוח צפון נשיב מיא גלידין ולא נגדין לבר ולא אתשקיין, בגין דדינא תליא וקרירו דצפון גליד מיא. וכד אתער רוח דרום מתחממי מיא ואתעבר גלידו דלהון [p. 403] ונגדין, כדין אתשקיין כלא, בגין דחמימו דדרום שראן מיא וכלא מתחממי וחדאן למשתי מההוא קרירו דצפון דהוה לון בקדמיתא, הה״ד *ויחמנה בבואן לשתות*.

ויחמנה, והא כתיב *ויחמו*. אלא בגין דאינון כלהו נוקבי.

ועל דא אתכוון יעקב למעבד עובדא בחכמתא, ודא הוא דכתיב *ויקח לו יעקב מקל לבנה לח וגו׳*.

פתח ואמר (שם קל״ה:4) *כי יעקב בחר לו יה ישראל לסגולתו*. ת״ח *כי יעקב בחר לו יה*. עד כאן לא ידענא מאן בירר למאן, אי קב״ה בירר ליה ליעקב, אי יעקב בירר ליה לקב״ה. אלא ממה דגלי קרא ידענא דקב״ה נטל ליה ליעקב לעדביה דכתיב (דברים ל״ב:9) *כי חלק יי׳ עמו יעקב חבל נחלתו*.

תא חזי הכי נמי יעקב בירר אחסנתיה ועדביה לחולקיה ואסתליק לעילא מכל דרגין ונטל ליה לעדביה *מקל לבנה לח*, היינו דרגא חוורא דסטר ימינא, *ולוז וערמון*, היינו דרגא סומקא דסטר שמאלא.

© 2004, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

ויפצל בהן פצלות לבנות, דאעבר דינא מן דא ואחבר ליה בימינא, והוא עאל ביניהו ונטיל לון כחדא ואתעביד כלא חד [p. 404] בתרי גווני. ועם כל דא *מחשוף הלבן*, דיתגלי חוורא על סומקא. וכל דא למאי, לאמשכא לדרגיה דא ועדביה ברכאן ממבועא דכלא ולשואה לדרגא דא דאיהו תלתא כחדא.

ברהטים בשקתות המים, כמה דאוקימנא. וכדין בעובדא דא דחכמתא נגדין ברכאן לתתא ומתשקיין כלהו עלמין ושריין עליה ברכאן כמה דאוקמוה דכתיב (בראשית מ״ט :27) *בבקר יאכל עד, ולבתר ולערב יחלק שלל*, **[קסב ע״א]** לאתברכא כלהו עלמין לתתא. ויעקב נטל חולקיה מאינון ברכאן דשריין עליה לתתא, בגין דאיהו חולקיה דקב״ה.

ר׳ ייסא זוטא הוה שכיח קמיה דר׳ שמעון. א״ל האי דכתיב (משלי י׳ :6) *ברכות לראש צדיק*, *לצדיק* מבעי ליה, מאי *לראש צדיק*.

א״ל *ראש צדיק* דא היא עטרה קדישא ואוקמוה.

[p. 405] תו *ראש צדיק*, דא יעקב דאיהו נטיל ברכאן ונגיד לון לצדיק, ומתמן אזדריקו לכל עיבר ומתברכן כלהו עלמין.

תו *ברכות לראש צדיק*, *ראש צדיק* אקרי ההוא אתר רישא דברית דמניה נפקין מבועין לבר. נוקבא דקיסטא דחמרא נפיק מניה איהו רישא, כך *ראש צדיק*, ההוא אתר דזריק מבועין לנוקבא אקרי *ראש צדיק*. *צדיק* איהו *ראש דכל* ברכאן ביה שריין.

תו ההוא בר נש דזכי למיטר ההוא את קיימא קדישא ועביד פקודי דאורייתא אקרי צדיק, ומרישיה ועד רגלוי הכי אקרי. וכד ברכאן נגדין לעלמא שריין על רישיה, ומניה קיימי ברכאן לעלמא בבנין קדישין זכאין דאוקים.

ר׳ ייסא תו שאיל ואמר כתיב (תהלים ל״ז :25) *נער הייתי גם זקנתי ולא ראיתי צדיק נעזב וזרעו מבקש לחם*. האי קרא אוקמוה ואמרו דשרו דעלמא אמרו. אי הוא אמרו בחכמתא יתיר איהו ממה דחשבין בני נשא.

[p. 406] א״ל ברי יאות הוא, דהא ביחודא קדישא אתמר. *נער הייתי גם זקנתי*, הכי הוא. *לא ראיתי צדיק נעזב*, דא הוא שבחא דיחודא, דלא אשתכח יום בלא לילה, דהא לילה ביה אשתכח תדירא, ו*צדיק* אחיד לעילא ואחיד לתתא. *וזרעו מבקש לחם*, מאי הוא. אלא בשעתא דזריק ואנגיד זרעא לא תבע לנוקבא דהא בהדיה שריא, דלא מתפרשא מניה לעלמין וזמינא היא לגביה, דהא זרעא לא נגיד אלא בשעתא דנוקבא זמינא **[קסב ע״ב]** ותיאובתא דתרוייהו כחדא בדבקותא חד דלא מתפרשן, ועל דא לא אצטריך למתבע עלה.

א״ל ובזמנא דגלותא לאו הכי.

א״ל *זרעו* כתיב ולא הוא. אימתי נפיק, כד נוקבא בדבוקא חד עם דכורא. ואי תימא *לא ראיתי צדיק נעזב*, בזמנא דגלותא מאי הוא. אלא הא אחיד לעילא ולא *נעזב* לעלמין.

© 2004, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

בזמנא אחרא לא *נעזב* מנוקבא, אחיד לעילא ואחיד לתתא. בזמנא דגלותא אחיד לעילא, בזמנא אחרא לתרין סטרין לעילא ותתא, ולעולם אינו *נעזב*.

כתיב (בראשית א׳:17) *ויתן אותם אלהים ברקיע השמים*, [p. 407] דא צדיק. ואע״ג דאתמר *ברקיע השמים*, אלא *ברקיע השמים* ודאי, דאיהו סיומא דגופא.

תא חזי תרין רקיעין אינון, ואינון שירותא וסיומא, דא כגוונא דא. רקיעא תמינאה, ביה שקיען כל ככביא זעירין ורברבין, ודא הוא רקיעא עלאה סתימאה דקאים כלא ומניה נפיק כלא, ואיהו תמינאה מתתא לעילא והוא שירותא לאפקא מניה כלא.

כך איהו רקיעא תמינאה מעילא לתתא דביה שקיעין כל נהורין ובוצינין, והוא נטיל כלא ודא סיומא דכלא. כמה דבההוא רקיעא תמינאה דאיהו שירותא דכלא תליין ביה כל נהורין ומניה נפקי, הכי נמי האי איהו רקיעא תמינאה ותליין ביה כל נהורין ומניה נפקי לכלהו עלמין. שירותא וסיומא בגוונא חד קיימי, ועל דא איהו נהר דנפיק ולא פסקי מימוי לעלמין, כלא למהוי סיומא כשירותא. ובגין כך *ויתן אותם אלהים ברקיע השמים*. ולמה, *להאיר על הארץ*. ואע״ג דאתמר כלא בגוונא חדא ודא הוא ברירו דמלה.

מה בין האי להאי. אלא דא אוקים וזן לעלמא דלעילא דאיהו ביה ולכל אינון סטרין עלאין, ודא אוקים וזן לעלמא תתאה ולכל אינון סטרין תתאין.

ואי תימא עלמא דלעילא מאן איהו, והא ההוא רקיעא תמינאה עלאה סתימאה עלמא דלעילא איהו והכי אקרי, דהא תרין עלמין נינהו כמה דאתמר. [p. 408] אלא איהו עלמא עלאה וכל אינון דנפקי מניה על שמיה אקרון, וכל אינון דנפקי מעלמא תתאה על שמיה אקרון, וכל האי והאי כלא חד בריך הוא לעלם ולעלמי עלמין.

תא חזי (תהלים ק״ד:16) *ישבעו עצי יי׳ ארזי לבנון אשר נטע*. מאן *לבנון*, הא אוקמוה ואתמר האי קרא.

(שם:17) *אשר שם צפרים יקננו חסידה ברושים ביתה*. *אשר שם צפרים יקננו*, באן אתר, ב*לבנון*. ואלין תרין צפרין דקאמרן בכמה אתר **[קסג ע״א]** ומאלין אתפרשן כמה צפרין אחרנין, אבל אלין עלאין ונפקין מ*לבנון* דאיהו סתימאה, ורזא דמלה *וללבן שתי בנות שם הגדולה לאה ושם הקטנה רחל*.

חסידה ברושים ביתה דכתיב *שם הגדולה לאה*. *ברושים ביתה*, באינון שית בנין עלאין, שית סטרין דעלמא כמה דאתמר.

אמאי אקרי *חסידה*. אלא האי עלמא עלאה, אע״ג דנוקבא קרינן ליה, דכד אתפשט כל טיבו וכל נהירו מניה נפיק. [p. 409] ובגין דאיהי *חסידה* נפקא מינה חסד דאיהו נהורא קדמאה דכתיב (בראשית א׳:3) *ויאמר אלהים יהי אור וגו׳*.

ועל דא *ברושים ביתה*. *ברושים*, אל תקרי *ברושים* אלא בראשים, דהא עלמא אחרא בתתאין *ביתה* ואיהי בי דינא דעלמא, ולזמנין אקרי כגוונא דלעילא בכל אינון שמהן. ועל

© 2004, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

דא אתר כתיב (שם ו׳:6) *וינחם יי׳ ויתעצב אל לבו*, *חרון אף יי׳*, דהא באתר דא תליא, דהא כל מה דלעילא כלא איהו בנהירו, חיין לכל סטרין, ועל דא תנינן אין עצבות לפני המקום, לפני דייקא. ועל דא כתיב (תהלים ק׳:2) *עבדו את יי׳ בשמחה באו לפניו ברננה*. *עבדו את יי׳ בשמחה*, לקביל עלמא עלאה. *באו לפניו ברננה*, לקביל עלמא תתאה.

[p. 410] זכאין אינון ישראל בעלמא דין ובעלמא דאתי. בגין כך כתיב (דברים ל״ג:29) *אשריך ישראל מי כמוך עם נושע ביי׳ מגן עזרך*.

ויצג את המקלות אשר פצל ברהטים וגו׳. ר׳ אלעזר פתח (משלי ט׳:12) *אם חכמת חכמת לך ולצת לבדך תשא*. ת״ח ווי לאינון חייבי עלמא דלא ידעין ולא משגיחין במלי דאורייתא. וכד אינון משגיחין, בגין דלית לון סכלתנו, מלין דאורייתא דמיין בעינייהו כאילו כלהו מילי ריקניא ולית בהו תועלתא. וכלא בגין דאינון ריקנין מדעתא וסכלתנו, דהא כל מילי דאורייתא כלהו מלין יקירין, וכל מלה ומלה כתיב (שם ג׳:15) *יקרה היא מפנינים*, (שם ח׳:11) *וכל חפצים לא ישוו בה* באורייתא.

וכל אינון טפשין אטימין דלבא, כד חמאן מלין דאורייתא, לא די לון דלא ידעי, אלא דאינון אמרי דאינון מלין פגימין, מלין דלית בהו תועלתא. ווי לון כד יתבע קב״ה עלבונא דאורייתא ויתענשון עונשא דמרדי במאריהון.

מה כתיב באורייתא, (דברים ל״ב:47) *כי לא דבר רק הוא מכם*, ואי *רק הוא*, *מכם* איהו, דהא אורייתא כלא מלייא מכל אבנין טבין [p. 411] ומרגלן יקירין, מכל טבין דעלמא, כד״א *וכל חפצים לא ישוו בה*, והיך יימרון דאיהי ריקניא.

ושלמה מלכא אמר *אם חכמת חכמת לך*, דכד יתחכם בר נש באורייתא תועלתא דיליה איהו, דהא באורייתא לא יכיל לאוספא אפילו את חד. *ולצת לבדך תשא*, דהא אורייתא לא יגרע משבחה כלום, וליצנותא דיליה איהו ואשתאר ביה לאובדא ליה מהאי עלמא ומעלמא דאתי.

ת״ח כד אתוון עלאין מתחברן כלהו בהאי דרגא, סופא דכל דרגין קדישין עלאין, ואתמליא מנייהו ואתברכא מעלמא עלאה, כדין האי דרגא קיימא לאשקאה לכולהו עדרין, כל חד וחד כדקא חזי ליה, וכל חד וחד אתשקי מן דינא ורחמי.

ת״ח מה כתיב, *ויצג את המקלות אשר פצל ברהטים*. יעקב בעא לאתקנא תפלה של ערבית ולאנהרא לסיהרא ולאשקאה ולברכא לה מכל סטרין. כתיב *ויצג את המקלות*, אלין דינין וגבורן דנפקי מגבורה דלעילא, ויעקב כד בעא לאתקנא להאי דרגא סליק לאינון דינין וגבורן מינה ואוקים לון *ברהטים*, באינון *רהטים* ארבע דקיימי תחות האי באר דאתמליא מאינון נחלין ומבועין עלאין, בגין דכד נפקין מיין [p. 412] מהאי באר קדישא אלין ארבע

© 2004, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

נטלי כלא ועל דא אקרון *רהטים*, ומתמן **[קסג ע"ב]** אתיין כלא למשתי, ואינון דינין וגבורן כלהו קיימי תמן, לנטלא כל חד וחד כדקא חזי ליה.

אשר תבאנה הצאן לשתות לנכח הצאן, אלין לקביל אלין.

ויחמנה. מאי *ויחמנה*, דכד מתעטרן בדינא מתחממין בההוא דינא ואזלין ושאטין בעלמא ומעייני בארחיהון דבני נשא הן לטב הן לביש.

ת"ח מה כתיב בתריה, *ויחמו הצאן אל המקלות*, בגין אינון *מקלות* הוו מתחממן ומשגיחין בדיני עלמא ואתפקדן עליה ואתדנו בני נשא עלייהו, כד"א (דניאל ד׳:14) *בגזרת עירין פתגמא ובמימר קדישין שאלתא*.

רבי חייא פתח (תהלים ס"ג:9) *דבקה נפשי אחריך בי תמכה ימינך*. האי קרא אית לאסתכלא ביה. *דבקה נפשי אחריך*, בגין דדוד מלכא הוה מתדבק נפשיה תדיר אבתריה דקב"ה ולא חייש למלין דעלמא אחרנין, אלא לאתדבקא נפשיה ורעותיה ביה. וכיון דאיהו הוה מתדבק ביה, קב"ה הוה תמיך ביה ולא שבקיה. מכאן לבר נש כד אתי לאתדבקא ביה בקב"ה, קב"ה אחיד ביה ולא שביק ליה.

ד"א *דבקה נפשי אחריך*, לאתעטרא דרגיה לעילא, דהא כד אתדבק ההוא דרגא בדרגין עלאין לסלקא אבתרייהו, כדין ימינא אחיד ביה לסלקא ליה ולחברא ליה בחבורא חד כדקא יאות, כד"א (שם קל"ט:10) *ותאחזני ימינך*, וכתיב (שיר ב׳:6) *וימינו תחבקני*, ועל דא *בי תמכה ימינך*. [p. 413] וכד אחיד ביה בקב"ה כדין כתיב *שמאלו תחת לראשי וימינו תחבקני*, ואיהו יחודא חד וחבורא חד, וכד איהו חבורא חד כדין אתמליא ההוא דרגא דיליה ואתברכא, וכד אתמליא כל אינון רהטין אתמליין לארבע סטרין דעלמא וכלהו עדרייא אתשקיין כל חד וחד לסטריה.

וכד אתא יעקב לאתקנא האי דרגא בריר ליה סטרא דימינא דאתחזי ליה, וסטרא אחרא דלא אתחזי ליה אתפרש מיניה, כמה דכתיב *וישת לו עדרים לבדו ולא שתם על צאן לבן*. *לבדו*, הוה בלחודוי, דלא ישתמש בטעוון אחרן ובסטרין אחרנין. זכאה חולקהון דישראל דעלייהו כתיב (דברים י"ד:2) *כי עם קדוש אתה לי״י אלהיך וגו׳*.

ותא חזי יעקב איהו תושבחתא דאבהן ואיהו כללא דכלהו, ובגין דאיהו כללא דכלהו בג"כ איהו קאים לאנהרא לסיהרא, דיעקב איהו קאים לאתקנא לה תפלת ערבית. וכל ההוא תקונא איהו כדקא חזי ליה, כל אינון סטרין קדישין כלהו אתקין בסטרוי ואפריש חולקיה מחולקא דשאר עמין, אלין סטרין קדישין בקדושה עלאה, ואלין סטרין מסאבין במסאבו מסאבותא, והא אוקימנא דכתיב *וישת לו עדרים לבדו*. *וישת לו*, דאתקין תקונין למהימנותא. *לבדו*, כד"א (שם) *ובך בחר י״י להיות לו לעם סגולה וגו׳*.

© 2004, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

ולא שתם על צאן לבן, דלא שוי חולקיה ועדביה עמהון. ועל דא יעקב שלימו דאבהן אתקין רזא דמהימנותא ואפריש חולקיה ועדביה מחולקא ועדבא דשאר עמין, ועל דא כתיב (שם ד׳ :4) *ואתם הדבקים ביי׳ אלהיכם חיים כלכם היום*.

[p. 414] רבי אבא אמר זכאה חולקהון דישראל דאינון עלאין על כל שאר עמין דעלמא, בגין דדרגא דלהון לעילא ודרגין דשאר עמין לתתא, אלין בסטרא דקדושה ואלין בסטרא דמסאבא, אלין לימינא ואלין לשמאלא.

כיון דאתחרב בי מקדשא מה כתיב, (איכה ב׳ :3) *השיב אחור ימינו מפני אויב*, ובגין כך (תהלים ס׳ :7) *הושיעה ימינך ועננ׳*. ושמאלא אתגבר ומסאבא אתתקף, עד דיבני קב״ה בי מקדשא ויתקין עלמא על תקונוי, ויהדרון מלין כלהו כדקא יאות ויתעבר סטרא מסאבא מן עלמא. והא אתמר דכתיב (זכריה י״ג :2) *ואת רוח הטומאה אעביר מן הארץ*, **[קסד ע״א]** וכתיב (ישעיה כ״ה :8) *בלע המות לנצח*. וישתאר קב״ה בלחודוי כמה דכתיב (שם ב׳ :18) *והאלילים כליל יחלוף*, וכתיב (שם :17) *ונשגב יי׳ לבדו ביום ההוא*, הוא בלחודוי כמה דכתיב (דברים ל״ב :12) *ואין עמו אל נכר*, בגין דישתצי מעלמא ולא ישתאר לעילא ותתא אלא קב״ה בלחודוי וישראל לפולחניה עם קדיש, ויתקרי קדיש דכתיב (ישעיה ד׳ :3) *והיה הנשאר בציון והנותר בירושלם קדוש יאמר לו*. וכדין יהא עלמא יחידאי לעילא ותתא, עלמא יחידאי לעילא ועלמא יחידאי לתתא ועמא יחידאי לפולחניה כמה דכתיב (דה״א י״ז :21) *ומי כעמך ישראל גוי אחד בארץ*.

ר׳ יצחק ור׳ ייסא הוו אזלי בארחא. אמר רבי ייסא הא שכינתא לגבן, נתעסק במלוי דכל מאן דעסיק במלוי ואשתדל בה זכי לאמשכא לה בהדיה.

[p. 415] פתח רבי יצחק ואמר (תהלים י״ח :47) *חי יי׳ וברוך צורי וירום אלהי ישעי*. האי קרא רזא איהו. *חי יי׳*, וכי לא ידענא דקב״ה אקרי *חי*. אלא אפילו צדיק איהו אקרי *חי*, דהא *חי* צדיק איהו לעילא וצדיק איהו לתתא. לעילא קב״ה אקרי *חי*, צדיק לתתא אקרי *חי* דכתיב (שמואל ב׳ כ״ג :20) *ובניהו בן יהוידע בן איש חי*. אמאי אקרי *חי*, בגין דאיהו צדיק דהא צדיק *חי* אקרי, חי העולמים.

וברוך צורי, כלא חד, *חי וברוך* דלא מתפרשי מהדדי, דכד מתחברין כחדא אקרי באר מים חיים, דא נביע לגו ודא אתמלייא מיניה.

וירום אלהי ישעי, דא עלמא עלאה דאיהו רם ונשא, רם על כלא, דהא מיניה נפיק כלא וכל נביעו דנביע לאתמלייא בירא כדקא יאות, ומתמן אתברכא לאנהרא לכל אינון דלתתא, וכד אתמלייא כלא כדקא יאות כדין *וירום אלהי ישעי*.

© 2004, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

[p. 416] פתח רבי ייסא ואמר (איוב ל״ו:7) *לא יגרע מצדיק עינו ואת מלכים לכסא וישיבם לנצח ויגבהו*. ת״ח כד חייביא לא שלטין בעלמא ואתאבידו מיניה כדין צדיק איהו שליט בעלמא, הה״ד (שם:6) *לא יחיה רשע ומשפט עניים יתן*. בתריה מה כתיב, *לא יגרע מצדיק עינו*. מהו *עינו*, כד״א (תהלים ל״ד:16) *עיני יי׳ אל צדיקים*.

ואת מלכים לכסא, אלין אינון מלכין שליטין דאתאחדן *לכסא*.

וישיבם לנצח ויגבהו. *וישיבם*, אתקיימו בכרסייא בקיומא שלים.

ויגבהו. מאי *ויגבהו*, לשלטאה בעלמא ואתקיים כרסייא על סמכוהי.

ד״א *ויגבהו*, דנטלי כרסייא וזקפין לה לעילא לאתאחדא באתרה כדקא יאות וכדין כלא יחודא חדא.

עד דהוו אזלי חמו חד בר נש דהוה אתי וחד ינוקא עמיה רכיב על כתפיה. אמר רבי יצחק ודאי האי בר נש יודאי איהו ובגין לזכאה לבני נשא קא אתא.

אמר רבי ייסא נזכי אנן בקדמיתא ביה.

כד מטא לגבייהו אמר רבי ייסא אן קיסטא דטירמא בקירטוי דאורחא.

[p. 417] אמר בגין דיזכון בי בני נשא, דהא תרין בנין אית לי ואתא טורנא למתא ואשתבו, והאידנא אזילנא בגין דיזכון בי בני נשא.

זכו בהדיה ויהבו ליה למיכל. אדהכי פתח ההוא יודאי ואמר (במדבר כ״ח:2) *את קרבני לחמי לאשי ריח ניחוחי תשמרו להקריב לי במועדו*. קרבנא דקב״ה בכל יומא, בגין למיזן עלמא ולמיהב ספוקא לעילא ותתא, דהא באתערותא דלתתא אתער לעילא ובדא מסתפקין כל חד וחד כדקא יאות.

את קרבני לחמי, הה״ד (שיר ה׳:1) *אכלתי יערי עם דבשי שתיתי ייני עם חלבי*.

לאשי, הה״ד (שם) *אכלו רעים וגו׳*. ומה קב״ה פקיד לאתערא מזונא לעילא בגין לאתערא מההוא מזונא לתתא, מאן דיהיב [p. 418] מזונא לקיימא נפשא, על אחת כמה וכמה דקב״ה אתער ליה מזונא דלעילא ויתברך עלמא בגיניה.

אמר רבי יצחק ודאי רזא דא כדקא חזי ושפיר קאמר.

אמר רבי ייסא ודאי על דא אמרו דלא יזלזל בר נש לשום בר נש אחרא בעלמא. בתרי גווני זכינא בהאי בר נש.

פתח ואמר האי קרא אמר **[קסד ע״ב]** רבי אלעזר, *את קרבני לחמי לאשי*. *את קרבני*, רזא דכנסת ישראל דכתיב *את*, ודייקא *את*.

קרבני, דא איהו קרבנא וקשורא לאתקשרא.

לחמי, דא מזונא דקא אתי מלעילא באתערותא דלתתא.

לאשי, לאכללא שאר חילין אחרנין דאצטריכו לאתזנא כל חד וחד כדקא חזי ליה.

© 2004, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

ריח ניחחי, דא רעותא וקשורא דאתיחדא כלא ברזא דעלמא עלאה.

[p. 419] *תשמרו להקריב לי במועדו*. מאן *מועדו*, בזמן דאתער אברהם למעבד רעותיה דכתיב (בראשית כ״ב:3) *וישכם אברהם בבקר*, ובזמנא דאתעקד יצחק על גבי מדבחא, דההוא שעתא בין הערבים הוה.

ואמר רבי חייא אי הכי האי דכתיב *במועדו*, במועדם מבעי ליה.

א״ל ההוא שעתא אתכליל אשא במיא ומיא באשא, ובגין כך כתיב *במועדו*.

ת״ח בכל קרבנין לא כתיב כמה דכתיב הכא, *תשמרו להקריב לי*. *תשמרו*, רזא דשמור דאיהי צריכא לקרבא לגבי עילא דכתיב *תשמרו להקריב לי במועדו*, בימינא ושמאלא, כמה דאתמר באברהם ויצחק, וכלא ברזא עלאה.

אמר רבי ייסא אלמלא לא אתינא הכא אלא למשמע מלין אלין דיי. זכאין אינון ישראל בעלמא דין ובעלמא דאתי. על דא כתיב (ישעיה ס׳:21) *ועמך כולם צדיקים*.

[p. 420] *ולבן הלך לגזז את צאנו וגו׳*. אמר רבי יוסי מאן *תרפים*, אלא ע״ז הוה, ואמאי אקרי *תרפים*, אלא משום גנאי, כמה דתנינן מקום התורף. ומנלן דע״ז הוו, דכתיב *למה גנבת את אלהי*, וכתיב *עם אשר תמצא את אלהיך לא יחיה*. ולבן חרש בכל חרשין דעלמא הוה, ובהאי הוה ידע כל מאי דבעי למנדע.

אמר רבי חייא בקסם אתעביד.

רבי יוסי אומר בנחש.

אמר רבי יהודה לא אתעביד אלא בשעתי ידיען. ואמאי אקרי *תרפים*, בגין דבטש וארפי ידא, כד״א (ש״ב כ״ד:16) *עתה הרף ידך*. אומנא כד עביד ליה, ההוא דידע רגעי ושעתי קאים עליה ואמר השתא ארפי, השתא עביד, ולא תשכח עבידתא דירפון מינה כהאי.

ואיהו מליל תדיר ויהיב עיטין בישין לנפשיה דבר נש. ורחל דחילת בגין דיהב עיטא לאבאשא ליה ליעקב, ובגין בזיונא דע״ז שוי ליה תחותה ולא יכיל למללא, דהא כד איהו מתתקן למללא מכבדין ומרביצין קמיה, והשתא מה [p. 421] כתיב, *ותשב עליהם*. דכר ונוקבא הוו, ופולחנין סגיאין קא עבדין לון עד לא ממללן, ובגין כך אתעכב לבן תלת יומין, דלא ידע דערק יעקב דכתיב *ויוגד ללבן ביום השלישי כי ברח יעקב*.

ואמר רבי יהודה זמין גרמיה בתרין מלין, אזדרז בכל חרשין דהוו ליה ואזדרז בזיינין בגין לאובדא ליה מן עלמא דכתיב (דברים כ״ו:5) *ארמי אובד אבי*. כיון דחמא קב״ה דבעא לאובדא ליעקב מה כתיב, *השמר לך פן תדבר עם יעקב מטוב עד רע*, והיינו דכתיב *יש לאל ידי לעשות עמכם רע*. במה אתרחיץ, בחרשין דהוו בידיה.

תא חזי לבן אזל ביומא חד ארח שבעה ימים דאזל יעקב, בגין לאעקרא ליה מן עלמא. חד על דאזל, וחד על אינון תרפים. ורחל אע״ג דאיהי עבדת לאעקרא לאבוה מבתר

© 2004, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

ע״ז, אתענשת דלא רביאת ליה לבנימן ולא קיימא בהדיה שעתא חדא בגין צערא דאבוה, אע״ג דאתכוונת לטב.

[p. 422] רבי יצחק אמר כל ההוא תוכחתא דהוה ליה ליעקב בלבן אהדר ליה ללבן לאודאה ביה בקב״ה דכתיב *ראה אלהים עד ביני ובינך*.

ת״ח כתיב *אלהי אברהם ואלהי נחור ישפטו בינינו*. אהדר ההוא רשע לתקליה, כיון דאמר *אלהי אברהם* אהדר ואמר *אלהי נחור*. **[קסה ע״א]**

וישבע יעקב בפחד אביו יצחק. מאי טעמא *בפחד יצחק* ולא *באלהי אברהם*. אלא לא בעא לאטרחא לימינא בגיניה דלבן. ולא עוד אלא דלא לבעי ליה לאיניש אע״ג דאומי בקושטא, לאומאה באתר עלאה דכלא.

א״ר יוסי ודאי לקיומא כדקא יאות אומי יעקב כך והכי אתחזי, ויעקב אשגח במלה, אמר הא איהו אמר *אלהי אברהם* ושבק לאבא, אנא אשלים כלא. מיד *וישבע יעקב בפחד אביו יצחק*.

ד״א לאתכללא בדינא למיקם קמיה דלבן.

[p. 423] *ויעקב הלך לדרכו ויפגעו בו מלאכי אלהים*. רבי אבא פתח (בראשית ה׳:2) *זכר ונקבה בראם ויברך אותם ויקרא את שמם אדם וגו׳*. כמה אית לן לאסתכלא במילי דאורייתא. ווי לון לאינון אטימי לבא וסתימין עינייהו. הא אורייתא קארי קמייהו (משלי ט׳:4-5) *לכו לחמו בלחמי ושתו ביין מסכתי, מי פתי יסור הנה חסר לב אמרה לו*, ולית מאן דישגח.

ת״ח האי קרא אית ביה רזין עלאין, איהו לגו ואיהו לבר. *זכר ונקבה בראם*, אשתמע להאי גוונא ואשתמע להאי גוונא. אשתמע דשמשא וסיהרא בחבורא חד אינון דכתיב *בראם*, כד״א (חבקוק ג׳:11) *שמש ירח עמד זבולה*. ואשתמע דאדם וחוה כחדא אתבריאו בזווגא חד, וכיון דאשתכחו בזווגא חד מיד *ויברך אותם*, דלית ברכתא שריא אלא באתר דאשתכחו דכר ונוקבא.

תא חזי כד נפק יעקב בקדמיתא למיהך לחרן הוה בלחודוי דלא אינסיב. מה כתיב, *ויפגע במקום*, ולא אתיבו ליה אלא בחלמא. השתא [p. 424] דאנסיב והוה אתי בכלהו שבטין, כביכול משריין עלאין פגעו ביה ואתחננו ליה דכתיב *ויפגעו בו*, אינון אהדרו למפגע ליה, בגין דבגיניה דיעקב ובאינון שבטין אשתקיין אינון ממיין דימא רבא. ולא עוד אלא בקדמיתא בחלמא, השתא בחיזו דעינא ובימאא, הה״ד *ויאמר יעקב כאשר ראם מחנה אלהים זה*.

במה **[קסה ע״ב]** אשתמודע לון. אלא חמא דאינון הוו אינון דחמא בחלמא, בגיני כך קרא לון *מחנים*, משריין דאתחזו לעילא ומשריין דאתחזו לתתא.

© 2004, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

אמאי אתגליאו למפגע ליה. אלא שכינתא אזלת לגביה לנטלא ביתא, ומחכא ליה לבנימן לנטלא ביתא עמיה דיעקב כדקא יאות, וכדין כתיב *ושב יעקב ושקט ושאנן ואין מחריד*.

© 2004, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

פרשת וישלח יעקב

[זהר ח״א קסה ע״ב] [p. 1] *וישלח יעקב מלאכים לפניו וגו׳*. רבי יהודה פתח (תהלים צ״א:11) *כי מלאכיו יצוה לך לשמרך בכל דרכיך*. האי קרא אוקמוה, בשעתא דבר נש אתי לעלמא מיד אזדמן בהדיה יצר הרע דאיהו מקטרג ליה לבר נש תדיר כד״א (בראשית ד׳:7) *לפתח חטאת רובץ*, ודא הוא יצר הרע. ודוד הכי נמי קרייה חטאה בגין דאיהו עביד לבר נש למחטי קמי מריה דכתיב (תהלים נ״א:5) *וחטאתי נגדי תמיד*. והאי לא אעדי מבר נש מן יומא דאתיליד ולעלמין, ויצר הטוב אתי עם בר נש מיומא דאתי לאתדכאה. ואימתי אתי בר לאתדכאה, כד איהו בר תליסר שנין, כדין אזדווג בר נש בתרווייהו חד מימינא וחד משמאלא, יצר טוב לימינא ויצר רע לשמאלא, ואלין אינון תרין מלאכין ממש ממנן דאינון משתכחין תדיר בהדיה דבר נש.

אתי בר נש לאתדכאה ההוא יצר הרע אתכפיא קמיה ושליט ימינא על שמאלא ותרווייהו מזדווגין לנטרא ליה לבר נש בכל ארחוי דאיהו עביד כד״א *כי מלאכיו יצוה לך לשמרך בכל דרכיך*.

[p. 2] רבי אלעזר מוקים ליה להאי קרא ביעקב דקב״ה אזמין בהדיה מלאכין משריין ממנן בגין דהא איהו אתי שלים בשבטין עלאין כלהו שלמין כדקא יאות כד״א *ויעקב הלך לדרכו ויפגעו בו מלאכי אלהים* ואתמר. והכא כיון דאשתזיב מניה דלבן והא אתפרש מניה כדין אזדווגת עמיה שכינתא ואתו משריין קדישין לסחרא ליה וכדין **[קסו ע״א]** *ויאמר יעקב כאשר ראם וגו׳*, ומאינון מלאכין שדר ליה לעשו הה״ד *וישלח יעקב מלאכים*, *מלאכים* ודאי הוו.

רבי יצחק אמר (תהלים ל״ד:8) *חונה מלאך יי׳ סביב ליראיו ויחלצם*. והא אוקמוה, אבל באתר חד כתיב *כי מלאכיו יצוה לך*, מלאכין סגיאין, והכא חד, *מלאך יי׳*. אלא *מלאכיו*, אלין שאר מלאכין, *מלאך יי׳*, דא שכינתא כד״א (שמות ג׳:2) *וירא מלאך יי׳ אליו בלבת אש וגו׳*. ובגין כך *חונה מלאך יי׳ סביב ליראיו*, לאקפא ליה בכל סטרין בגין לשזבא ליה. וכד שכינתא שריא בגויה דב״נ כמה משריין קדישין כלהו אזדמנו לתמן.

ת״ח כד דוד מלכא אשתזיב מאכיש מלך גת כדין אמר האי בגין דשכינתא סחרא ליה ושזיב מנייהו מאכיש ומעמיה כל אינון דאתקיפו ביה. מה כתיב, (שמואל א׳ כ״א:14) *ויתהולל בידם*. אמאי *ויתהולל*, וישתגע מבעי ליה כד״א (שם:16) *כי הבאתם את זה להשתגע עלי*. [p. 3]

© 2006–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

This document may be reproduced and distributed for educational use only. Any other use, including commercial use, is strictly prohibited without the prior written permission of Zohar Education Project, Inc.

אלא אהדר על ההוא מלה דאמר דוד בקדמיתא (תהלים ע״ג:3) *כי קנאתי בהוללים*. א״ל קב״ה חייך עדיין אנת תצטריך להאי. כיון דעאל לבי אכיש ואתקיפו ביה מה כתיב, *ויתהולל*, כאינון הוללים דקני בהו בקדמיתא, וכדין אתיא שכינתא ושריא סחרניה דדוד.

ואי תימא שכינתא לא שריא אלא באחסנתה דאיהי ארעא קדישא. ודאי לא שריא בגין לינקא מנה אבל לאגנא שאני. והכא כד אתא יעקב מבי לבן כלהו משריין קדישין אתו בהדיה.

א״ר חזקיה אי כלהו משריין קדישין אתו בהדיה מה כתיב *ויותר יעקב לבדו*, דהא אי שכינתא בהדיה או אינון משריין קדישין לא אשתאר איהו בלחודוי, אמאי *ויותר יעקב לבדו*.

אמר רבי יהודה בגין דאעיל גרמיה לסכנה והוה חמי לסכנה בעינוי ואינון אתפרשו מניה, וכדין אמר *קטנתי מכל החסדים ומכל האמת*, אלין אינון משריין קדישין דאתפרשו מניה.

[p. 4] רבי יצחק אמר בגין לשבקא ליה עם ההוא ממנא דעשו דברשותא הוה אתי. ואינון אזלו למימר שירתא דמטא זמנייהו לשבחא לקב״ה בההיא שעתא, ולבתר אהדרו הה״ד *קטנתי מכל החסדים ומכל האמת וגו׳, ועתה הייתי לשני מחנות*, מחנה שכינתא וכל ביתיה.

לשני מחנות, דהוה שלים מכל סטרין, מתרין חולקין חוור וסומק.

רבי אלעזר אמר הא אתמר ההוא ליליא שולטנותא דההוא סטרא דעשו הוה בההיא שעתא דהא כתיב (בראשית א׳:14) *יהי מארת*, חסר, ובגין כך *ויותר יעקב לבדו*, [p. 5] דאשתאר בלחודוי דאתכסיא סיהרא מן שמשא ואע״ג דשכינתא לא אתעדי מניה מכל וכל, ועל דא *לא יכול לו* דכתיב *וירא כי לא יכול לו*. אסתכל לימינא וחמא לאברהם, אסתכל לשמאלא וחמא ליצחק, אסתכל בגופא וחמא דאתכליל מסטרא דא ואתכליל מסטרא דא, כדין *וירא כי לא יכול לו ויגע בכף ירכו*, בחד עמודא דסמיך לגופא דאיהו לבר מן גופא. ובגין כך *חונה מלאך יי׳ סביב ליראיו ויחלצם*, אקיף ליה בכל סטרוי בגין לשזבא ליה, וכד שרא שכינתא בגויה כמה חילין ומשריין אתו בהדיה ומאינון מלאכין שדר לגביה דעשו.

וישלח יעקב מלאכים. אמר רבי אבא וכי אמאי אתער איהו לגביה דעשו, הוה ליה לאשתוקי מניה. אלא אמר יעקב ידענא דעשו חייש ליה ליקרא דאבא ולעלם לא ארגיז ליה, והא ידענא דהואיל ואבא קיים לא מסתפינא מניה, אבל השתא דאבא קיים אתפייס עמיה, מיד *וישלח יעקב מלאכים לפניו*.

[p. 6] ר׳ שמעון פתח (משלי י״ב:9) *טוב נקלה ועבד לו ממתכבד וחסר לחם*. האי קרא על יצר **[קסו ע״ב]** הרע אתמר בגין דאיהו מקטרגא תדיר לגבי דבר נש, ויצר הרע איהו ארים

© 2006–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

לביה ורעותיה דבר נש בגאותא ואזיל אבתריה מסלסל בשעריה עד דאיהו אתגאי עליה ומשיך ליה לגיהנם. אבל *טוב נקלה*, ההוא דלא אזיל אבתריה דיצר הרע ולא אתגאי כלל ומאיך רוחיה ולביה ורעותיה לגבי קב״ה, וכדין ההוא יצר הרע אתהפך *לעבד לו* דלא יכיל לשלטאה עלוי וההוא בר נש שליט עלוי כד״א (בראשית ד׳:7) *ואתה תמשול בו*.

ממתכבד, כמה דאמרן דאיהו אוקיר גרמיה מסלסל בשעריה אתגאי ברוחיה, ואיהו *חסר לחם*, חסר מהימנותא, כד״א (ויקרא כ״א:22) *לחם אלהיו*, (שם:6) *לחם אלהיהם*.

ד״א *טוב נקלה ועבד לו*, דא יעקב דמאיך רוחיה לגביה דעשו בגין דלבתר ליהוי *עבד לו* וישלוט עלוי ויתקיים ביה (בראשית כ״ז:29) *יעבדוך עמים וישתחוו לך לאומים וגו׳*. ועדיין לא הוה זמניה כלל, אלא בגין דסליק ליה יעקב לבתר יומיא, ועל דא הוה מיד *נקלה* ולבתר ההוא דאיהו *מתכבד* יהא *עבד לו*, ההוא דאיהו *חסר לחם* יהא עבדא לההוא דיהבו ליה *רוב דגן ותירוש*.

ת״ח על דא בגין דידע יעקב דאצטריך ליה השתא אתהפך *נקלה*, ויותר חכמה ועקימו עבד בדא מכל מה [p. 7] דעבד לגביה דעשו, דאילו הוה ידע עשו חכמה דא יקטיל ליה לגרמיה ולא ייתי לדא, אבל כלא עבד יעקב בחכמה ועליה אמרה חנה (שמואל א׳ ב׳:10) *יי׳ יחתו מריביו וגו׳ ויתן עז למלכו וירם קרן משיחו*.

ויצו אותם לאמר כה תאמרון לאדני לעשו כה אמר עבדך יעקב וגו׳. מיד פתח לאתהפכא ליה לעבדא בגין דלא יסתכל באינון ברכאן דברכיה אבוי דהא יעקב סליק לון כדקאמרן לבתר.

אמר רבי יהודה מאי קא חמא יעקב דשדר ליה לעשו ואמר *עם לבן גרתי*, וכי מה עביד בשליחותיה לעשו מלה דא. אלא לבן הארמי קליה אזיל בעלמא דלא הוה ב״נ משתזיב מניה דהוא הוה חרש בחרשין ורב מקוסמין ואבוי דבעור הוה ובעור אבוי דבלעם וכתיב (יהושע י״ג:22) *בלעם בן בעור הקוסם*, ולבן חכם בחרשין וקוסמין יתיר מכלהו, ועם כל דא לא יכיל ביעקב, ובעא לאובדא ליעקב בכמה זיינין הה״ד (דברים כ״ו:5) *ארמי אובד אבי*.

אמר רבי אבא כולי עלמא הוו ידעי דלבן הוה רב חכימין וחרשין וקוסמין, ומאן דבעי לאובדא בחרשוי לא אשתזיב מניה, וכל מה דידע בלעם מניה הוה [p. 8] וכתיב בבלעם (במדבר כ״ב:6) *כי ידעתי את אשר תברך מבורך ואשר תאר יואר*. וכולי עלמא מסתפי מלבן ומחרשוי, ומלה קדמאה דשדר יעקב לעשו אמר *עם לבן גרתי*. ואי תימא דזעיר הוה ירח או שתא, לאו הכי אלא *ואחר עד עתה*, עשרין שנין אתאחרית עמיה. ואי תימא דלא סליק בידי כלום, *ויהי לי שור וחמור*, אינון תרין גזרי דינין דכד מתחברן תרווייהו כחדא לא מתחברן אלא לאבאשא עלמא, ובגין כך כתיב (דברים כ״ב:10) *לא תחרוש בשור ובחמור יחדו*.

© 2006–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

צאן ועבד ושפחה, אלין אינון כתרי תתאי דקטל קב״ה במצרים (שמות י״ב:29) *בכור בהמה*, (שם) *בכור השבי*, (שם י״א:5) *בכור השפחה*, הה״ד *צאן ועבד ושפחה*. מיד מסתפי ונפק לקדמותיה ודחילו הוה ליה מיעקב כמה דהוה ליה ליעקב מעשו.

לבר נש דהוה אזיל בארחא, עד דהוה אזיל שמע על חד לסטים דהוה כמן בארחא. פגע ביה בר נש אחרא, א״ל ממאן אנת. א״ל מפלוני לגיון אנא. א״ל סטי לך מגבאי דכל מאן דקריב בהדאי חד חויא אנא מייתי וקטיל ליה. אזל ההוא בר נש לההוא לגיון, א״ל חד בר נש אתי וכל מאן דיקרב בהדיה נשכיה חויא דאיהו מייתי **[קסז ע״א]** ומיית. שמע ההוא לגיון ודחיל, אמר יאות דאזיל לקבליה ואתפייס בהדיה. עד דחמא ליה ההוא בר נש אמר ווי השתא יקטילני ההוא לגיון. שארי סגיד וכרע לקבליה. אמר ההוא לגיון אלמלא הוה בידיה חויא לקטלא לא סגיד כולי האי לקבלי. שארי לגיונא לאתגאה, אמר הואיל וכך כרע לקבלי לא אקטליניה.

[p. 9] כך יעקב אמר *עם לבן גרתי ואחר עד עתה*, עשרין שנין אתאחרית עמיה ואנא מייתי חויא לקטלא בני נשא. שמע עשו, אמר ווי מאן יקום קמיה דהשתא יקטילני יעקב בפומיה. שארי נפיק לקדמותיה לאתפייסא עמיה. כיון דחמא ליה מה כתיב, *ויירא יעקב מאד ויצר לו*. כיון דקריב בהדיה שארי כרע וסגיד לקבליה הה״ד *וישתחו ארצה שבע פעמים עד גשתו עד אחיו*. אמר עשו אלמלא כל כך הוה עמיה לא סגיד לקבלי, שארי לאתגאה.

ת״ח מה כתיב בבלעם, (במדבר כ״ב:20) *ויבא אלהים אל בלעם לילה*. בלבן כתיב (בראשית ל״א:24) *ויבא אלהים אל לבן הארמי בחלום הלילה ויאמר לו השמר לך פן תדבר עם יעקב מטוב עד רע*. *פן תדבר*, *פן* תעשה רעה ליעקב מבעי ליה. אלא לבן לא רדף אתבריה דיעקב בחילא דגוברין לאגחא ביה קרבא דהא חילא דיעקב ובנוי רב מניה, אלא למקטליה בפומיה ולשיצאה כלא הה״ד *ארמי אובד אבי*, ובגין כך *פן תדבר*, ולא כתיב *פן* תעשה. וכתיב *יש לאל ידי לעשות עמכם רע. יש לאל ידי*, מנין הוה ידע דיכלתא הוה בידיה. אלא כמה דאתמר *ואלהי אביכם אמש אמר אלי לאמר השמר לך פן תדבר וגו׳*. ודא הוא סהדותא דפקיד קב״ה לאסהדא דכתיב (דברים כ״ו:5) *וענית ואמרת לפני יי׳ אלהיך ארמי אובד אבי וגו׳*. *וענית*, כד״א (שמות כ׳:13) *לא תענה ברעך*, (דברים י״ט:18) *ענה באחיו*.

[p. 10] כתיב ביה בבלעם (במדבר כ״ד:1) *ולא הלך כפעם בפעם לקראת נחשים*, דהכי הוא ארחיה דאיהו הוה מנחש. בלבן כתיב (בראשית ל׳:27) *נחשתי*, דאשגח בחרשוי ובקסמוי בעסקא דיעקב, וכד בעא לאובדא ליעקב בנחשא ובחרשא דיליה בעא לאובדיה ולא שבקיה קב״ה. והיינו דאמר בלעם בר בריה (במדבר כ״ג:23) *כי לא נחש ביעקב ולא קסם בישראל*, מאן יכיל להון דהא סבאי בעא לאובדא לאבוהון בנחשין ובקוסמין דיליה ולא סליקו בידוי דלא שבקיה ללטיא הה״ד *כי לא נחש ביעקב ולא קסם בישראל*. ובכלהו עשרה זיני חרשין וקוסמין

© 2006–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

דקזטיפי דכתרין תתאין עבד לבן לקבליה דיעקב ולא יכיל הה״ד (בראשית ל״א: 41) *ותחלף את משכרתי עשרת מונים*, דכלהו עבד לבן לקבליה ולא סליקו בידוי לאבאשא ליה דכתיב (שם: 7) *והחליף את משכרתי עשרת מונים ולא נתנו אלהים להרע עמדי*. מאי *מונים*, כתרגומו זינין, וכתיב (ויקרא י״ז: 7) *לשעירים אשר הם זונים אחריהם*. *מונים*, מינים כמשמעו דעשרה זינין אינון דחרשין וקוסמין בכתרין תתאין וכלהו עבד לקבליה. עשרה זינין אינון דכתיב (דברים י״ח: 10-11) *קוסם קסמים מעונן ומנחש ומכשף וחובר חבר* [p. 11] *ושואל אוב וידעוני ודורש אל המתים*, הא עשרה אינון.

אמר רבי יוסי נחש וקסם תרי זיני אינון ובדרגא חד סלקין, וכד אתא בלעם בקסם עבד לקבליהון דישראל, והיינו דכתיב (במדבר כ״ב: 7) *וקסמים בידם*, ולקבליה דיעקב אתא לבן בנחש, והאי והאי לא סליקו בידייהו הה״ד (שם כ״ג: 21) *כי לא נחש ביעקב ולא קסם בישראל*. *כי לא נחש ביעקב*, בקדמיתא ביומוי דלבן, *ולא קסם בישראל*, לבתר ביומוי דבלעם. אמר בלעם לבלק ת״ח מאן יכיל להון דכל קסמין וחרשין ונחשין דבכתרין דילן מקיזפא דמלכותא דלעילא מתעטרן והיא אתקשר בהו דכתיב *יי׳ אלהיו עמו ותרועת מלך בו*.

א״ר יהודה ח״ו דהוה ידע בלעם בקדושא דלעילא **[קסז ע״ב]** כלל דהא קב״ה לא אתרעי בעם ולישן אחרא דישתמש ביקריה אלא בנוי קדישין ואמר (ויקרא י״א: 44) *והתקדשתם והייתם קדושים*. מאן דאינון קדישין ישתמשון בקדושה, ישראל אינון קדישין דכתיב (דברים י״ד: 2) *כי עם קדוש אתה*, *אתה קדוש* ולא עם אחרא. מאן דאינון מסאבין מסאבו אזדמן לון לאסתאבא, עליה כתיב (ויקרא י״ג: 46) *טמא הוא בדד ישב מחוץ למחנה מושבו*, ומסאבא למסאבא קרי, כד״א (שם: 45) *וטמא טמא יקרא*, מאן דאיהו טמא לטמא יקרא, כלא אזיל בתר זיניה.

אמר רבי יצחק יאות הוא ליעקב קדישא לומר דאסתאב בלבן ובחרשוי, או שבחא הוא דיליה.

[p. 12] אמר ליה רבי יוסי אע״ג דקאמר ר׳ יהודה אנא מסייע לך דהא כתיב (בראשית כ״ז: 19) *אנכי עשו בכורך*. וכי יאות הוא לצדיקא דיעקב למחלף שמיה בשמא מסאבא. אלא *אנכי*, פסקא טעמא ואמר *אנכי* מאן דאנא, אבל *עשו בכורך* ואוקמוה.

אוף הכא, *ויהי לי שור וחמור*, לומר לא תשוי לבך ורעותך דאתקיים בי מה דבריך לי אבא. הוא בריך לי *הוה גביר לאחיך וישתחוו לך בני אמך*, בגין כך *עבדך יעקב*, *לאדני לעשו*. הוא בריך לי *ברוב דגן ותירוש*, הא לא אתקיים בי דלא אוצרנא לון אלא *ויהי לי שור וחמור צאן ועבד ושפחה*, רעי ענא בחקלא. הוא בריך לי *מטל השמים ומשמני הארץ*, הא לא אתקיים

© 2006–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

בי אלא *עם לבן גרתי*, כגיורא דלא הוה לי ביתא חדא כל שכן *משמני הארץ*. וכל דא בגין דלא יסתכל ביה ביעקב על אינון ברכאן ויקטרג עליה.

רבי אבא אמר כתיב ביה ביעקב (שם כ״ה:27) *איש תם יושב אהלים*, גבר שלים בגין דאיהו יתיב לתרין משכנין עלאין ואשלים להאי גיסא ולהאי גיסא, ואיהו לא אמר דאסתאב בחרשוי, אבל על מה קאמר רבי יהודה בגין דלבוי שלים על טיבו וקשוט דעביד ליה [p. 13] קב״ה, דכל עלמא ידעי עובדוי דלבן מאן אינון ומאן יכיל לאשתזבא מניה ואנא אתגיירנא עמיה עשרין שנין ובעא לאובדא לי וקב״ה שזבני מניה. וכלא הוה בגין דלא יסתכל ביה עשו דאתקיימו ביה אינון ברכאן ולא ינטר ליה דבבו, ועל דא כתיב (הושע י״ד:10) *כי ישרים דרכי יי׳*, וכתיב (דברים י״ח:13) *תמים תהיה עם יי׳ אלהיך*.

וישובו המלאכים אל יעקב לאמר באנו אל אחיך אל עשו וגו׳. כיון דאמר *באנו אל אחיך* לא ידענא דאיהו עשו, וכי אחין אחרנין הוו ליה ליעקב. אלא *באנו אל אחיך*, ואי תימא דהדר בתשובה ואזיל בארח מתקנא לאו הכי אלא *עשו*, רשע כמעיקרא.

וגם הולך לקראתך. ואי תימא דאיהו יחידאי אזיל *וארבע מאות איש עמו*.

וכל כך למה, בגין דקב״ה אתרעי תדיר בצלותהון דצדיקיא ומתעטר בצלותהון כדקאמרן, [p. 14] דההוא מלאכא דממנא על צלותהון דישראל נטיל כל אינון צלותין ועביד מנייהו עטרה ושוייה ברישיה דחי העולמים ואוקמוה, וכל שכן צלותהון דצדיקיא דקב״ה אתרעי בהו ואתעבידו עטרה לאתעטרא באינון צלותין קב״ה.

ואי תימא משריין קדישין הוו אתיין עמיה, אמאי דחיל. אלא צדיקייא לא סמכין על דא אלא בצלותהון ובעותהון לגבי מאריהון.

ות״ח דאמר ר׳ שמעון צלותא דסגיאין סליק קמי קב״ה ומתעטר בההוא צלותא בגין דסלקא בגוונין סגיאין ואתכלילת מכמה סטרין, ובגין דכלילא בכמה גוונין אתעבידת עטרה ומנחא על רישא דצדיק חי העולמים. וצלותא דיחיד לאו איהי כלילא ולאו איהי אלא בגוון חד, ועל דא צלותא דיחיד לאו איהי מתתקנא לאתקבלא כצלותא דסגיאין.

ות״ח יעקב כליל הוה ועל דא [p. 15] צלותיה תאיב לה קב״ה. מה כתיב, *ויירא יעקב מאד ויצר לו*.

רבי יהודה פתח (משלי כ״ח:14) *אשרי אדם מפחד תמיד ומקשה לבו יפול ברעה*. **[קסח ע״א]** זכאין אינון ישראל דקב״ה אתרעי בהו ויהב לון אורייתא דקשוט בגין למזכי בה לחיי עלמא, דכל מאן דאשתדל באורייתא קב״ה משיך עליה חיין עלאין ואעיל ליה לחיי עלמא דאתי

© 2006–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

דכתיב (דברים ל׳:20) *כי היא חייך ואורך ימיך*, וכתיב (שם ל״ב:47) *ובדבר הזה תאריכו ימים וגו׳*, חיין בהאי עלמא וחיין בעלמא דאתי.

רבי אלעזר אמר כל מאן דאשתדל באורייתא לשמה לאו מיתתיה ע״י יצר הרע בגין דאתקיף באילנא דחיי ולא ארפי מניה, ובגין כך צדיקיא דמשתדלי באורייתא לאו מסאבי גופא דלהון דלא שריא עליה מסאבו.

[p. 16] יעקב אילנא דחיי הוה, אמאי דחיל, דהא לא יכיל לשלטאה עלוי. ועוד דהא כתיב *והנה אנכי עמך וגו׳*. תו דהא כתיב *ויפגעו בו מלאכי אלהים*. אי משריין קדישין הוו עמיה אמאי דחיל. אלא כלא כיאות הוה ויעקב לא בעא למסמך על ניסא דקב״ה בגין דחשיב דלאו איהו כדאי דקב״ה יעביד ליה ניסא. מאי טעמא, בגין דלא פלח לאבוי ולאמיה כדקא יאות ולא אשתדל באורייתא ונטל תרי אחיות, ואע״ג דכלא אתמר, ועם כל דא בעי ליה לב״נ למדחל תדיר ולצלאה קמיה דקב״ה בצלותא דכתיב *אשרי אדם מפחד תמיד* והא אוקמוה.

ת״ח צלותא דאבהן קיימו עלמא וכל בני עלמא עלייהו קיימי וסמכי, ולעלם ולעלמי עלמין לא אתנשי זכותא דאבהן בגין דזכותא דאבהן איהו קיומא דעילא ותתא, וקיומא דיעקב איהו קיומא שלים יתיר מכלהו, ובגין כך בשעתא [p. 17] דעאקו לבנוי דיעקב קב״ה אחמי קמיה דיוקנא דיעקב וחייס על עלמא כד״א (ויקרא כ״ו:42) *וזכרתי את בריתי יעקוב*, בוא״ו. אמאי, בגין דאיהו דיוקנא דיעקב ממש.

ת״ח כל מאן דחמי ליה ליעקב כמאן דאסתכל באספקלריא דנהרא, והא אתמר שופריה דיעקב כשופריה דאדם קדמאה.

אמר רבי ייסא אנא שמענא דכל מאן דאסתכל בחלמיה וחמי ליה ליעקב מקסטר בקוספוי חיין אתוספן ליה.

[p. 18] רבי שמעון אמר הא אתמר דדוד מלכא עד לא הוה לא הוו ליה חיים כלל, בר דאדם קדמאה יהב ליה שבעין שנין מדיליה, וכך הוה קיומיה דדוד מלכא שבעין שנין הוו, וקיומא דאדם קדמאה אלף שנין חסר שבעין. אשתכחו בהני אלף שנין קדמאי אדם הראשון ודוד מלכא.

פתח ואמר (תהלים כ״א:5) *חיים שאל ממך נתת לו אורך ימים עולם ועד*. *חיים שאל ממך*, דא דוד מלכא דהא כד ברא קב״ה גנתא דעדן אטיל ביה נשמתא דדוד מלכא ואסתכל ביה וחמא דלית ליה חיים מדיליה כלום. קיימא קמיה כל יומא. כיון דברא אדם הראשון אמר הא ודאי קיומיה, ומאדם קדמאה הוו שבעין שנין דאתקיים דוד מלכא בעלמא.

תו אבהן שבקו ליה מחיין כל חד וחד. אברהם שבק ליה וכן יעקב ויוסף. יצחק לא שבק ליה כלום בגין דדוד מלכא מסטריה קא אתא. אברהם שבק ליה חמש שנין דהוה ליה

© 2006–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

לאתקיימא מאה ותמנין שנין ואתקיים מאה ושבעין וחמש, חסרין חמש. יעקב הוה ליה לאתקיימא כיומי דאברהם ולא אתקיים **[קסח ע״ב]** אלא מאה וארבעין ושבע שנין, חסרין תמניא ועשרין. אשתכח דאברהם ויעקב שבקו מחיון תלתין ותלת שנין. יוסף אתקיים מאה ועשר והוה ליה לאתקיימא מאה וארבעין ושבע כיומי דיעקב וחסר מנהון תלתין ושבע שנין. הא שבעין שנין דשבקו ליה לדוד מלכא לאתקיימא בהון ובהו אתקיים דוד בכל אינון שנין דשבקו אבהן.

[p. 19] ואי תימא יצחק אמאי לא שבק ליה כלום כהני. בגין דאיהו חשך ודוד מסטרא דחשך קא אתא, ומאן דאיהו בחשך לית ליה נהורא כלל ולית ליה חיים, ובגין כך לא הוו לדוד חיים כלל. אבל אלין דהוה בהו נהורא נהירו ליה לדוד מלכא ומנייהו אצטריך לאנהרא ולמהוי ליה חיים, דהא מסטרא דחשך לית ליה חיים כלל, ועל דא לא אתא יצחק בחושבנא.

ואי תימא יוסף אמאי. אלא ודאי יוסף בלחודוי ככלהו בגין דאקרי צדיק ודא הוא דאנהיר לסיהרא יתיר מכלהו, ובגין כך האי שבק ליה לדוד מלכא יתיר מכלהו חיין דכתיב (בראשית א׳:17) *ויתן אותם אלהים ברקיע השמים להאיר על הארץ* .

ת״ח יעקב צלותיה אגין ליה מעשו, בגין דבעא לסלקא זכותיה לבנוי אבתריה ולא לנפקא ליה השתא לגביה דעשו, ועל דא צלי צלותיה לקב״ה ולא אסתמיך על זכותיה לשיזבא ליה בגיניה.

ויאמר אם יבא עשו אל המחנה האחת והכהו והיה המחנה הנשאר לפליטה. ת״ח מה כתיב, *ויחץ את העם אשר אתו ואת הצאן ואת הבקר והגמלים לשני מחנות*. אמאי *לשני מחנות*, בגין דאמר *אם יבא עשו אל המחנה האחת והכהו והיה המחנה הנשאר לפליטה*.

[p. 20] ת״ח שכינתא לא עדת מאהל לאה ומאהל רחל. אמר יעקב ידענא דהא נטירו לון לאלין מן קב״ה. מה עבד, *וישם את השפחות ואת ילדיהן ראשונה*. אמר אי יקטיל עשו לי ולאלין יקטיל, אבל אלין לא מסתפינא מנייהו בגין דשכינתא עמהון, ועל דא *והיה המחנה הנשאר לפליטה*. כיון דעבד האי אתקין צלותיה עלייהו. מה כתיב, *ויאמר יעקב אלהי אבי אברהם ואלהי אבי יצחק וגו׳*.

רבי יוסי פתח (תהלים ק״ב:1) *תפלה לעני כי יעטוף ולפני יי׳ ישפוך שיחו* . האי קרא אוקמוה בכמה אתר, אלא דוד מלכא אמר דא כד אסתכל וחמא במלי דמסכנא ואסתכל ביה כד הוה אזיל וערק מקמי חמוי, אמר דא *תפלה לעני* , דא היא צלותא דבעי מסכנא קמי קב״ה ודא צלותא דאקדימת לכל צלותין דעלמא.

© 2006–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

כתיב הכא *תפלה לעני*, וכתיב (שם צ׳:1) *תפלה למשה איש האלהים*. מה בין האי להאי, אלא דא תפלה של יד ודא תפלה של ראש ולית לאפרשא בין *תפלה לעני* ובין *תפלה למשה איש האלהים* ותרווייהו שקילין כחד. [p. 21] ועל דא צלותא דעני אקדימא קמי קב״ה מכל צלותין דעלמא בגין דכתיב (שם כ״ב:25) *כי לא בזה ולא שקץ ענות עני ולא הסתיר פניו ממנו ובשועו אליו שמע*. ות״ח *תפלה לעני* דא תפלה של יד דעני אתדבק במסכנותיה כמאן דלית ליה מגרמיה כלום.

ד״א *תפלה*, דא משה. *לעני*, דא דוד. *כי יעטוף*, כד אתכסיא סיהרא ואתכסי שמשא מינה. *ולפני יי׳ ישפוך שיחו*, בגין לאתחברא בהדי שמשא.

ת״ח צלותא דכל בני נשא צלותא, וצלותא דמסכנא איהי צלותא דקיימא קמי קב״ה ותבר תרעין ופתחין ועאלת לאתקבלא קמיה הה״ד (שמות כ״ב:26) *והיה כי יצעק אלי ושמעתי כי חנון אני*, וכתיב *שמוע אשמע צעקתו*. *ולפני יי׳ ישפוך שיחו*, כמאן דמתרעם על דינוי דקב״ה.

אמר רבי אלעזר צלותהון דצדיקייא חדוותא לכנסת ישראל **[קסט ע״א]** [p. 22] לאתעטרא קמי קב״ה. בגיני כך קב״ה תאיב לון לצלותהון דצדיקייא בשעתא דאצטריך לון בגין דידעי לרצויי למריהון. מה כתיב ביה ביעקב, *אלהי אבי אברהם ואלהי אבי יצחק וגו׳*. אעטר ואכתר קטורא בקשירו חד כדקא חזי. *אלהי אבי אברהם*, לימינא. *ואלהי אבי יצחק*, לשמאלא. *יי׳ האומר אלי*, הכא תלי מלה לאתעטרא באתריה בינייהו. *שוב לארצך ולמולדתך ואיטיבה עמך*.

קטנתי מכל החסדים. מה אצטריך האי עם האי. אלא אמר יעקב אנת אבטחת לי לאוטבא עמי ואנא ידענא דכל עובדך כלהו על תנאי. הא אנא לית בי זכותא דהא *קטנתי מכל החסדים ומכל האמת אשר עשית וגו׳*, וכל מה דעבדת לי עד יומא דין לאו בגין זכותאי הוה אלא בגינך הוא דעבדת ליה וההוא טיבו וקשוט בגינך הוה, דהא כד עברנא בקדמיתא דהוינא אזיל מקמי עשו יחידאי עברנא ליה להאי נהרא, ואנת עבדת עמי טיבו וקשוט והשתא אנא מעבר ליה בתרי משיריין, אינון תרין משיריין דפליג.

עד הכא סדורא דשבחא דמריה, מכאן ולהלאה בעא מה דאצטריך ליה, לאחזאה לכל בני עלמא דאצטריך ליה לבר נש לסדרא שבחא דמאריה בקדמיתא ולבתר דיבעי בעותיה. דהכי [p. 23] עבד יעקב, בקדמיתא סדר שבחא דמריה ולבתר דסדר שבחא אמר בעותיה דאצטריך ליה הה״ד *הצילני נא מיד אחי וגו׳*. מכאן מאן דמצלי צלותיה דבעי לפרשא מלוי כדקא יאות. *הצילני נא*, ואי תימא דהא שזבת לי מלבן, *מיד אחי*. ואי תימא קריבין אחרנין סתם אחין אקרון, *מיד עשו*. מאי טעמא, בגין לפרשא מלה כדקא יאות. ואי תימא אנא אמאי אצטריך, *כי ירא אנכי אותו פן יבא והכני וגו׳*, בגין לאשתמודעא מלה לעילא ולפרשא לה ולא יסתים מלה.

© 2006–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

ואתה אמרת היטב איטיב עמך וגו׳. *ואתה אמרת*. מאי *ואתה*, כד״א (נחמיה ט׳:6) *ואתה מחיה את כלם*, אוף הכא *ואתה אמרת*.

ת״ח דוד מלכא אמר (תהלים י״ט:15) *יהיו לרצון אמרי פי*, אלין מלין דאתפרשן. *והגיון לבי*, אלין מלין סתימין דלא יכיל בר נש לפרשא לון בפומיה, דא הוא הגיון דאיהו בלבא דלא יכיל לאתפרשא. ועל דא אצטריך מלה דאתפרשא בפומא ומלה דתליא בלבא, וכלא רזא איהו, חד לקבל דרגא חד וחד לקבל דרגא עלאה. מלה דאתפרשא לקבל דרגא דאצטריך לאתפרשא, ההוא דתליא בלבא איהו לקבל דרגא פנימאה יתיר, וכלא כחדא איהו. ועל דא *יהיו לרצון אמרי פי והגיון לבי לפניך*.

[p. 24] כגוונא דא אמר יעקב, בקדמיתא פריש מלה כדקא יאות ולבתר סתים מלה דאיהי תליא בהגיונא דלבא דכתיב (בראשית ל״ב:13) *ושמתי את זרעך כחול הים אשר לא יספר מרוב*. הכא איהו מלה דתליא בלבא דלא אצטריך לפרשא וכן אצטריך כדקאמרן בגין ליחדא יחודא שלים כדקא יאות. זכאין אינון צדיקיא דידעי לסדרא שבחא דמאריהון כדקא יאות ולמבעי בעותהון, ובגין כך כתיב (ישעיה מ״ט:3) *ויאמר לי עבדי אתה ישראל אשר בך אתפאר*.

ויותר יעקב לבדו. רבי חייא פתח (תהלים צ״א:10) *לא תאנה אליך רעה ונגע לא יקרב באהלך*. ת״ח כד ברא קב״ה עלמא עבד בכל יומא ויומא **[קסט ע״ב]** עבידתיה דאתחזי ליה והא אוקמוה. ביומא רביעאה עבד נהורין ואתברי סיהרא חסר, נהורא דאזעירת גרמה, ובגין דאיהי *מארת* חסר וא״ו אתיהיב דוכתא לשלטאה כל רוחין ושדין ועלעולין ומזיקין, וכל רוחי מסאבו כלהו שלטין ושטאן בעלמא לאסטאה ואתמנון בדוכתי דאתחריבו [p. 25] ובחקלין תקיפין במדברין חריבין וכלהו מסטרא דרוחא דמסאבא והא אתמר דהאי רוחא מסאבא דאתיא מנחש עקימאה איהו רוח מסאבא ממש ואיהו אתמנא בעלמא לאסטאה בני נשא לגביה, ועל דא יצר הרע שליט בעלמא ואיהו אתמני לגבייהו דבני נשא ואשתכח עמהון ובעקימו ותסקופין אתי לגבייהו לאסטאה לון מארחוי דקב״ה. כמא דאסטי לאדם קדמאה וגרים מותא לכל עלמא הכי נמי אסטי להו לבני נשא וגרים לון לאסתאבא.

ומאן דאתי לאסתאבא איהו משיך עליה ההוא רוחא מסאבא ושריא בגויה ואתדביק בהדיה, וכמה אינון דזמינין לסאבא ליה ואיהו מסאב וסאבין ליה בהאי עלמא ובההוא עלמא והא אתמר. ובשעתא דאתי בר נש לאתדכאה ההוא רוח מסאבא אתכפייא קמיה ולא יכיל לשלטאה עלוי, וכדין כתיב (תהלים צ״א:10) *לא תאנה אליך רעה ונגע לא יקרב באהלך*.

© 2006–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

אמר רבי יוסי *לא תאנה אליך רעה*, דא לילית. *ונגע לא יקרב באהלך*, אלין שאר מזיקין והא אוקמוה ואתמר.

רבי אלעזר אמר הא אמרן דלא יפוק בר נש יחידאי בליליא וכל שכן בזמנא דסיהרא אתבריאת חסר ואוקמוה, דהא כדין רוח מסאבא שלטא ודא הוא *רעה*. מאן *רעה*, דא חויא בישא. *ונגע*, דא הוא מאן דרכיב על חויא. *רעה ונגע* [p. 26] כחדא אינון, ואע״ג דתנינן *ונגע* אלין נגעי בני אדם דנפקו מאדם, דהא כל אינון שנין דלא קריב אדם עם אתתיה רוחי מסאבי הוו אתיין ומתחממן מניה והני אקרון *נגעי בני אדם*.

והא אתמר דכד בר נש בחלמיה ולא שליט בגופיה וגופא אשתכך רוח מסאבא אתייא ושריא עליה, ואית זמנא דרוחי נוקבן מסאבין אתיין וקרבן בהדיה ומשכין ליה בהדייהו ואתחממן מניה ואולידו לבתר רוחין ומזיקין *נגעי בני אדם* ולזמנין אתחזון כחיזו בני נשא בר דלית לון שערי ברישא.

ובכלא אית ליה לב״נ לאסתמרא מקמייהו בגין דיהך בארחי אורייתא ולא יסתאב בהדייהו, דהא לית מאן דנאים בליליא בערסיה דלא טעים טעמא דמותא ונפקת נשמתיה מניה, וכיון דאשתאר גופא בלא [p. 27] נשמתא קדישא רוח מסאבא זמין ושריא עליה ואסתאב. והא אוקימנא דלית ליה לבר נש לאעברא ידוי על עינוי בצפרא בגין דהא רוח מסאבא שריא עלייהו וכו׳ והא אתמר.

ת״ח דהא יעקב אע״ג דאתרחים קמיה דקב״ה בגין דאשתאר בלחודוי רוחא אחרא הוה זמין לאזדווגא בהדיה.

רבי שמעון אמר ת״ח מה כתיב ביה בההוא רשע דבלעם, *וילך שפי*. מהו *שפי*, יחידאי כד״א *שפיפון עלי ארח*, כהאי חויא דאזיל יחידאי וכמין עלי ארחין ושבילין, הכי נמי בלעם הוה אזיל יחידאי. מאי טעמא, בגין לאמשכא עליה רוח מסאבא, דכל מאן דאזיל יחידאי אפילו במתא בזמנין ידיען, באתרין ידיען בכל זמנא יכול לאתזק. בגין כך לא יהך בר נש יחידאי בארחא, במתא לא יהך יחידאי אלא באתר דבני נשא אזלין ותבין ומשתכחין תמן, ועל דא אפילו בליליא הואיל ובני נשא לא משתכחי. והיינו טעמא *לא תלין נבלתו על העץ*, **[קע ע״א]** דלא לקיימא גופא מיתא בלא רוחא על ארעא בליליא. בגין כך ההוא רשע דבלעם הוה אזיל יחידאי כהאי נחש כמה דאוקמוה.

[p. 28] *ויאבק איש עמו*. מאי *ויאבק*. רבי שמעון אמר מן אבק. אבק תפל לעפר. מאי בין אבק לעפר, אבק דאשתאר מן נורא ולא עביד איבין לעלמין, עפר דכל איבין נפקי מניה ואיהו כללא דעילא ותתא.

© 2006–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

אמר רבי יהודה אי הכי מהו (ש"א ב׳:8) *מקים מעפר דל.*

א"ל כמשמעו, אבל להאי גוונא *מקים מעפר דל*, בגין דלית ליה מגרמיה כלום ומההוא *עפר* נפיק *דל* דלית ליה כלום. וההוא *עפר* כל איבין וכל טיבו דעלמא נפקי מניה וביה אתעבידו כל עובדין דעלמא כמה דכתיב (קהלת ג׳:20) *הכל היה מן העפר*, ותנינן *הכל היה מן העפר* אפילו גלגל חמה. אבל אבק לא עביד פירין ואיבין לעלמין, ובגין כך *ויאבק*, דאתיא בההוא אבק ורכיב עליה בגין לקטרגא ליה ליעקב.

[p. 29] *עד עלות השחר*, דאתעבר שלטניה ואתחלש. וכך הוא לזמנא דאתי בגין דגלותא השתא כליליא ואיהו ליליא ושלטא ההוא אבק על ישראל ואינון שכיבי לעפרא אחרא עד דיסתלק צפרא ויתנהיר יממא, וכדין ישלטון ישראל ולהון יתיהיב מלכותא דאינון קדישי עליונין כד"א (דניאל ז׳:27) *ומלכותא ושלטנא ורבותא די מלכות תחות כל שמיא יהיבת לעם קדישי עליונין וגו׳.*

ויאמר שלחני כי עלה השחר. רבי יהודה פתח (שיר ו׳:10) *מי זאת הנשקפה כמו שחר יפה כלבנה ברה כחמה וגו׳*. האי קרא אוקמוה ואתמר, אבל *מי זאת הנשקפה*, אלין אינון ישראל בזמנא דקב"ה יוקים לון ויפיק לון מן גלותא, כדין יפתח לון פתחא דנהורא דקיק זעיר ולבתר פתחא אחרינא רב מניה עד דקב"ה יפתח לון תרעין עלאין פתיחן לארבע סטרי עלמא. וכן לכל מה דעביד קב"ה לישראל ולצדיקייא דבהו הכי כלהו ולאו בזמנא חדא.

לב"נ דאתיהיב בחשוכא ודיוריה הוה בחשוכא תדיר. כד יבעון לאנהרא ליה בעיין לאפתחא ליה נהורא כמחטא ולבתר רב מניה וכן בכל זמנא עד דינהרון ליה כל נהורא כדקא יאות.

כך אינון ישראל כד"א (שמות כ"ג:30) *מעט מעט אגרשנו מפניך*. וכן למאן דאתי אסוותא, לאו בשעתא חדא אלא זעיר זעיר עד דיתתקף. [p. 30] אבל לעשו לאו הכי אלא בזמנא חדא נהיר ליה ואתאביד מניה זעיר זעיר עד דיתקפון ישראל וישיצון ליה מכלא מעלמא דין ומעלמא דאתי, ובגין דנהיר בשעתא חדא הוה ליה שציאו מכלא. אבל ישראל נהורא דלהון זעיר זעיר עד דיתתקפון וינהיר לון קב"ה לעלמין. וכלא שאלי ואמרי *מי זאת הנשקפה כמו שחר*, בקדמיתא דאיהו נהורא דקיק, ולבתר *יפה כלבנה*, ולבתר *ברה כחמה*, ולבתר *איומה כנדגלות*, תקיפא בנהורא תקיף כדקא יאות.

ת"ח בעוד דאתחשך יממא ואתכסיא נהורא אתי זעיר זעיר עד דאתרבי נהורא כדקא יאות, דהא כיון דקב"ה יתער לאנהרא לה לכנסת ישראל יתנהר בקדמיתא כמו שחר דאיהי אוכמא, ולבתר *יפה כלבנה*, ולבתר *ברה כחמה*, ולבתר *איומה כנדגלות* כמה דאתמר. **[קע ע"ב]**

© 2006–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

ת״ח כיון דאסתליק צפרא, דהא לא כתיב כי בא *השחר* אלא *כי עלה*, דהא בזמנא כי בא השחר כדין אתתקף ההוא ממנא ואקיש ליה ליעקב בגין דההוא שעתא איהו אוכמא וההוא תקיפו לאתתקפא עשו, וכד סליק ההוא אוכמא דשחרותא אתא נהורא ואתתקף יעקב דהא כדין זמניה לאתנהרא.

מה כתיב, *ויזרח לו השמש כאשר עבר את פנואל והוא צולע על ירכו* . *ויזרח לו השמש* , דהא כדין זמנא לאתנהרא. *והוא צולע על ירכו* , רמז דהא בעוד דישראל בגלותא וסבלין כאבין וצערין וכמה בישין כד יתנהיר לון יומא וייתי לון נייחא כדין יסתכלון ויכאבון בגרמייהו מכמה בישין וצערין דסבלו ויתמהו עליה. כך *ויזרח לו השמש* , דההוא זמנא דנייחא, וכדין *והוא צולע על ירכו* , אתכאב וצעיר גרמיה על מה דעבר. ואיהו כד אסתלק קדרותא דשחרא כדין אתתקף ואחיד ביה דהא אתחלש חילא דיליה, דלית שלטניה אלא בליליא ויעקב שלטניה ביממא, ועל דא אמר *ויאמר שלחני כי עלה השחר* , דהא אנא ברשותך קאימנא והא אתמר ואוקמוה.

[p. 31] *על כן לא יאכלו בני ישראל את גיד הנשה.* ר׳ חייא אמר אלמלא לא אתחלש אתר חילא דא דיעקב אתקיים יעקב לגביה ואתבר חילא דעשו לעילא ותתא.

רבי שמעון פתח (יחזקאל א׳:28) *ואפול על פני ואשמע את מדבר אלי*. האי קרא אתמר, אבל ת״ח דהא כתיב (דברים ל״ד:10) *ולא קם נביא עוד בישראל כמשה*. מה בין משה לשאר נביאי. משה אסתכל באספקלריא דנהרא, שאר נביאי לא הוו מסתכלין אלא באספקלריא דלא נהרא. משה הוה שמע וקאים על רגלוי וחיליה אתתקף וידע מלה על בורייה **[קעא ע״א]** כמה דכתיב (במדבר י״ב:8) *ומראה ולא בחידות*. שאר נביאי הוו נפלי על אנפייהו ואתחלש חילא דלהון ולא הוו יכלי לקיימא על בורייה דמלה. מאן [p. 32] גרם לון, בגין דכתיב *כי נגע בכף ירך יעקב והוא צולע על ירכו* .

וכל אינון נביאין לא יכילו לקיימא על מה דזמין קב״ה למעבד ליה לעשו בר עובדיה דהוה גיורא ואתי מסטרא דעשו. דא קאים בקיומיה עליה דעשו ולא אתחלש חיליה. ועל דא כל אינון שאר נביאי אתחלש תוקפייהו ולא הוו יכלין לאתקיימא לקבלא מלה על בורייה כדקא יאות. מאי טעמא, בגין *כי נגע בכף ירך יעקב בגיד הנשה*, דא ושאיב כל חילא דירכא, ועל דא אתבר חילא דירכא ואשתאר *צולע על ירכו* . בגין כך לית לאעכלא ליה כלל, דהא כל נביאין דעלמא לא יכילו לאתדבקא אלא עד זימנא דייתי מלכא משיחא, מכאן ולהלא לא יכילו לאדבקא ולקיימא ליה.

ת״ח נביאין לא קיימו בתוקפייהו כדקא חזי, ומאן דלעי באורייתא לית דסמיך ליה ולא אשתכח מאן דאטיל מלאי לכיסתיה לאתתקפא, ועל דא אורייתא קא משתכחא בכל דרא ודרא

© 2006–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

ואתחלש תוקפא דאורייתא [p. 33] בכל יומא ויומא בגין דלית לון לאינון דלעאן בה על מה דסמכין ומלכו חייבא אתתקף כל יומא ויומא.

ת״ח כמה גרים חובה, דבגין דלית מאן דסמיך לאורייתא כדקא יאות אינון סמכין וגרמין לאתתקפא למאן דלית ליה שוקין ורגלין לקיימא עלייהו.

פתח ואמר (בראשית ג׳:14) *ויאמר יי׳ אלהים אל הנחש כי עשית זאת ארור אתה מכל הבהמה ומכל חית השדה על גחונך תלך*. מאי *על גחונך תלך*. דאתברו סמכין דיליה וקציצו ולית ליה על מה דקאים, בר ישראל לא בעאן לסמכא לה לאורייתא ואינון יהבין ליה סמכין ושוקין לקיימא ולאתתקפא בהו.

ת״ח כמה עקימו וחכימו אתחכם בהוא ליליא ההוא דרכיב נחש לקבליה דיעקב, דהא איהו הוה ידע דכתיב (שם כ״ז:22) *הקול קול יעקב*, ואי פסיק קליה דיעקב כדין *והידים ידי עשו*. בגין כך אסתכל לכל סטרין לאבאשא ליה ליעקב לפסקא קליה וחמא ליה תקיף בכלא, דרועין מסטרא דא ומסטרא דא דאינון תקיפין, גופא דאתתקף בינייהו וחמא דאורייתא אתתקף בכלא, כדין *וירא כי לא יכול לו*. מה עבד, מיד *ויגע בכף ירכו*, אתחכם לקבליה, אמר כיון דאיתבר סמכין דאורייתא מיד אורייתא לא אתתקף וכדין [p. 34] יתקיים מה דאמר אבוהון *הקול קול יעקב והידים ידי עשו*, וכתיב (שם:20) *והיה כאשר תריד ופרקת עלו מעל צוארך*.

ובדא אתחכם לקבליה דיעקב דהא בגין דאתבר חילא דאורייתא אזל ואתתקף עשו, וכד חמא דלא יכיל לגביה לאורייתא כדין חליש תוקפא דאינון דסמכין לה, וכד לא אשתכח מאן דסמיך לאורייתא כדין לא יהא *הקול קול יעקב* ויהון *הידים ידי עשו*.

וכד חמא יעקב הכי כד סליק צפרא אתקיף ביה ואתגבר עליה עד דאיהו בריך ליה ואודי ליה על אינון ברכאן. ומה אמר ליה, *לא יעקב יאמר עוד שמך כי אם ישראל*, לאו יעקב בעקימו אלא בגאותא ותוקפא דלית מאן דיכיל לך.

ות״ח מהאי נחש כמה חילין מתפרשן לכל סטר ואשתחכו בעלמא לגבי בני נשא, ובעינן לקיימא קיומא דההוא *גיד הנשה*, אע״ג דקריב ביה ההוא דרכיב חויא קיים איהו ואתקיים בגוון ולא אתבר וחילא דיעקב אתתקף בעלמא, ולאחזאה *כי שרית עם אלהים ועם אנשים ותוכל*. וכד חמי דהא לא אתבר ולא אתאכיל ההוא אתר כדין אתבר חיליה ותוקפיה **[קעא ע״ב]** ולא יכיל לאבאשא לבנוי דיעקב. ועל דא לא בעינן למיהב דוכתא לבריה דעלמא למיכל ליה ולא לאתאכלא כלל.

© 2006–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

[p. 35] ר׳ ייסא סבא דרש *כי נגע בכף ירך יעקב*. כתיב הכא *כי נגע*, וכתיב התם (במדבר י״ט:13) *כל הנוגע במת בנפש האדם*. מה להלן מסאבא אוף הכא נמי מסאבא דסאיב ההוא אתר, ומאתר מסאבא לית לן לאתהנאה מניה כלל כ״ש באתר דקריב ההוא דסטר מסאבא. ואורייתא לא קאמר אלא *כי נגע*, כד״א (שם:22) *וכל אשר יגע בו הטמא יטמא*. בריך רחמנא דיהב אורייתא לישראל למזכי בה בעלמא דין ובעלמא דאתי דכתיב (משלי ג׳:16) *ארך ימים בימינה בשמאלה עשר וכבוד*.

והוא עבר לפניהם וישתחו ארצה שבע פעמים עד גשתו עד אחיו. ר׳ אלעזר פתח (שמות ל״ד:14) *כי לא תשתחוה לאל אחר וגו׳*. וכי יעקב דאיהו שלימו דאבהן דאשתלים לעילא ותתא ואתבריר חולקא שלימתא לקב״ה ואיהו אתקריב לגביה יתיר, היך סגיד לההוא רשע דעשו דאיהו מסטרא *דאל אחר* ומאן דסגיד ליה סגיד *לאל אחר*.

אי תימא בגין תעלא בעדניה סגיד ליה, לאו הכי דהא עשו *כאל אחר* הוה ויעקב לא יסגוד לההוא סטרא ולההוא חולקא כלל, אלא כתיב (שמואל א׳ כ״ה:6) *ואתה שלום וביתך שלום וכל אשר לך שלום*, והא אתמר דאסיר [p. 36] לאקדומי להו שלם לרשיעיא, אלא אוקמוה דלקב״ה קאמר ובגין דיחשיב נבל דעליה קאמר.

כגוונא דא (בראשית מ״ז:31) *וישתחו ישראל על ראש המטה*. וכי לגבי דבריה יסגוד, אלא לאתריה דשכינתא קא כרע וסגיד. אוף הכא *והוא עבר לפניהם*. מאן *והוא*, דא שכינתא דהוה אזלא קמיה. *והוא*, דא נטירו עלאה. כיון דחמא יעקב אמר הא עידן לסגדא, ולגביה דקב״ה דהוה אזיל קמיה כרע וסגיד שבע זמנין *עד גשתו עד אחיו*, ולא כתיב *וישתחו* לעשו אלא כיון דחמא דהא קב״ה אזל קמיה כדין סגיד לקבליה בגין דלא למיהב יקר ולמסגד לאחרא בר מניה וכלא איהו כדקא יאות. זכאין אינון צדיקייא דכל עובדיהון דקא עבדי בגין יקרא דמאריהון איהו ובגין דלא יסטון לימינא ולשמאלא.

וירץ עשו לקראתו ויחבקהו ויפול על צואריו, *צוארו* כתיב חסר, *וישקהו ויבכו*. ר׳ יצחק פתח (ישעיה נ״ז:20) *והרשעים כים נגרש כי השקט לא יוכל ויגרשו מימיו רפש וטיט*. האי קרא אתמר ומלי דאורייתא כמה רזין עלאין אית בהו משניין דא מן דא וכלהו חד.

[p. 37] *והרשעים כים נגרש כי השקט לא יוכל*, דא עשו דכל עובדוי ברשיעו וחיובא, דהא כד אתא לגביה דיעקב עובדוי לא הוה בשלם. *ויפול על צוארו*, חד, דא ירושלם *צוארו* דעלמא. *צוארו* ולא *צואריו* בגין דתרין זמנין אתחרב בי מקדשא, חד מבבל וחד מזרעיה דעשו דאפיל גרמיה עליה זמנא חדא וחריב ליה ועל דא *ויפול על צוארו*, חד.

© 2006–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

וישקהו, נקוד לעיל בגין דלא נשקיה ברעותא. ותנן דכתיב (משלי כ״ז:6) *ונעתרות נשיקות שונא*, דא בלעם כד בריך לון לישראל דהא לא בריך לון ברעותא דלבא, אוף הכא *ונעתרות נשיקות שונא*, דא עשו.

אמר רבי יוסי כתיב (תהלים ג׳:8) *קומה יי׳ הושיעני אלהי כי הכית את כל אויבי לחי שני רשעים שברת*, ותנן אל תקרי *שברת* אלא *שרבבת* דאסגיאו שינוי וחשיב לנשכא ליה וכו׳. [p. 38] ועל דא *ויבכו*, דא בכי ודא בכי ואוקמוה חברייא.

ת״ח כמה הוה **[קעב ע״א]** לביה ורעותיה דעשו לגביה דיעקב, דהא אפילו בההיא שעתא חשיב לאורך יומין למעבד ליה בישין ולקטרגא ליה, ועל דא *ויבכו*, דא בכי דלא חשיב לאשתזבא מן ידוי, ודא הוה בכי בגין דאבוי הוה קיים ולא יכיל ליה.

אמר רבי אבא ודאי אתחלש רוגזיה דעשו בשעתא דחמא ליה ליעקב. מאי טעמא, בגין דהא אסתכם בהדיה ההוא ממנא דעשו ועל דא לא יכיל עשו לשלטאה ברוגזיה, דהכי כל מלין דהאי עלמא תליין לעילא וכד אסתכמו לעילא בקדמיתא אסתכמו לתתא. שלטנותא לאו איהו לתתא עד דאתיהיב שלטנותא לעילא, וכלא דא בדא תליא.

יעבר נא אדני לפני עבדו וגו׳. אמר רבי אלעזר היינו דקאמרן בקדמיתא דיעקב לא בעא השתא אינון ברכאן קדמאי דברכיה אבוי ועדיין לא אתקיימו ביה אפילו חד מנייהו בגין דסליק לון לסוף יומיא בשעתא דאצטריכו לבנוי [p. 39] לגבי כל עמין דעלמא. ובגין כך בשעתא דאמר עשו *נסעה ונלכה* ונפלוג האי עלמא כחדא ונשלוט כחדא, מה אמר, *יעבר נא אדני לפני עבדו*, יקדים שלטניה השתא בהאי עלמא. *יעבר*, כד״א (מיכה ב׳:13) *ויעבור מלכם לפניהם וגו׳*, אקדים אנת שולטנותך בקדמיתא, *ואני אתנהלה לאטי*, אנא אסלק גרמי לההוא עלמא דאתי ולסוף יומיא לאינון יומיא דאזלין לאט.

לרגל המלאכה. מאן *מלאכה*, דא אספקלריא דלא נהרא דבה אתעביד עבידתא דעלמא.

אשר לפני, דא היא מן קדם יי׳ בכל אתר.

ולרגל הילדים, דא הוא רזא דכרובים לאחזאה רזא דמהימנותא דאיהו אתדבק בה.

עד אשר אבא אל אדני שעירה, עד דייתי וימטי זמנא דילי לשלטאה על הר עשו כד״א (עובדיה א׳:21) *ועלו מושיעים בהר ציון לשפוט את הר עשו*, וכדין *והיתה ליי׳ המלוכה*.

[p. 40] *ויעקב נסע סכותה ויבן לו בית ולמקנהו עשה סכות על כן קרא שם המקום סכות*. רבי חייא פתח (תהלים קכ״ז:1) *שיר המעלות לשלמה אם יי׳ לא יבנה בית שוא עמלו בוניו בו אם יי׳ לא ישמר עיר שוא שקד שומר*. ת״ח בשעתא דסליק ברעותא דקב״ה למברי

© 2006–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

עלמא אפיק מבוצינא דקרדינותא חד קטורא ואתלהיט מגו חשוכא ואשתאר בסליקו, ונחתא לתתא ההיא חשוכא ולהיט, אתלהיט במאה שבילין אורחין דקיקין רברבן, אתעביד ביתא דעלמא.

האי ביתא איהי גו אמצעותא דכלא, כמה פתחין ואדרין ליה סחור סחור, דוכתין עלאין קדישין. תמן מקנני צפרי שמיא, כל חד וחד לזניה. בגוויה נפיק חד אילנא רברבא ותקיף, עפייה ואנביה מזונא לכלא. ההוא אילנא סליק לענני שמיא, [p. 41] אתטמיר בין תלת טורין. תחות אילין טורין נפיק, סליק לעילא נחית לתתא.

האי ביתא אתשקייא מניה וגניז בגוויה כמה גנזין עלאין דלא אתידעו. בדא אתבני האי ביתא ואשתכלל. ההוא אילנא אתגלייא בימא, איתכסיא בליליא. האי ביתא שלטא בליליא, אתכסיא בימא.

בשעתא דעאל חשוכא ואתקטיר ביה שלטא וכל פתחין סתימין מכל סטרין. כדין כמה רוחין פרחין באוירא תאיבין למנדע ולמיעל, ועאלין בין אינון צפורין ונטלין סהדותא ושטיין וחמאן מה דחמאן עד דאתער ההוא חשוכא דאתקטיר בה ואפיק חד שלהובא ובטש בכל פטישין תקיפין ופתח פתחין ובקע טנרין. סלקא ונחתא ההוא שלהובא ובטש בעלמא ואתער קלין לעילא ותתא. כדין חד **[קעב ע״ב]** כרוזא סליק ואתקטיר באוירא וקרי. ההוא אוירא נפקא מגו עמודא דעננא דמדבחא פנימאה, וכד נפקא אתפשט בארבע סטרי עלמא. אלף אלפין קיימין מסטרא דא ורבוא רבוון קיימין מסטרא דא דאיהו ימינא, וכרוזא קאים בקיומיה, קרי בחיל ואכריז. כדין כמה אינון דמתקני שירתא ופלחין פולחנא, ותרין פתחין פתיחו, חד לסטר דרומא וחד לסטר צפון.

סלקא ביתא ואתיהיבת בין תרין סטרין ושירין מזמרן ותושבחן סלקין. כדין עאל מאן דעאל בלחישו וביתא מתלהטא בשית נהורין נהרין זיווי לכל סטר, ונהרין דבוסמין נפקין ואתשקיין כל חיות ברא, כד״א (תהלים ק״ד:11-12) *ישקו כל חיתו שדי וגו׳ עליהם עוף השמים ישכון מבין עפאים יתנו קול*, וזמרין עד דסלקא צפרא. וכדין ככביא ומזלי ושמיא וחיליהון כלהון משבחן ואמרי שירתא, כד״א (איוב ל״ח:7) *ברן יחד ככבי בקר ויריעו כל בני אלהים*.

ת״ח (תהלים קכ״ז:1) *אם יי׳ לא יבנה בית שוא עמלו בוניו בו, אם יי׳* לא ישמר עיר שוא שקד שומר. *אם יי׳*, [p. 42] דא מלכא עלאה דאיהו בני להאי ביתא תדיר ואתקין לה. אימתי, כד סלקין רעותין פולחנין מתתא כדקא יאות. *אם יי׳ לא ישמר עיר*. אימתי, בשעתא דאתחשכא ליליא וסטרין מזיינין שראן ושטאן בעלמא ופתחין סתימין ואתנטיר מכל סטרין דלא יקרב בה ערלא ומסאבא, כד״א (ישעיה נ״ב:1) *כי לא יוסיף יבא עוד ערל וטמא*, דזמין קב״ה לאעברא ליה מעלמא. מאן *ערל* ומאן *טמא*. אלא כלא חד, *ערל וטמא* דא הוא דאתפתא אתבריה אדם

© 2006–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

ואנתתיה וגרים מותא לכל עלמא ואיהו דסאיב האי ביתא, עד ההוא זמנא דיעבר ליה קב״ה מעלמא. ובגין כך *אם יי׳ לא ישמר עיר* ודאי.

ת״ח *ויעקב נסע סכתה*, אתנטיל לקבלא חולק מהימנותא. מה כתיב לעילא, *וישב ביום ההוא עשו לדרכו שעירה*, וכתיב *ויעקב נסע סכתה*. אלא כל חד אתפרש לסטרא דיליה. עשו לסטרא דשעיר. מאן שעיר, דא אשה זרה אל נכר. *ויעקב נסע סכתה*, דא מהימנותא עלאה.

ויבן לו בית, כד״א (שם ב׳:5) *בית יעקב*.

א״ר אלעזר דאתקין תפלת ערבית כדקא יאות.

ולמקנהו עשה סכת, שאר *סכת* לנטרא לון ודא הוא חול.

[p. 43] וכדין *ויבא יעקב שלם*, *שלם* מכלא ואוקמוה, וכתיב (תהלים ע״ו:3) *ויהי בשלם סכו וגו׳*, וכלא רזא חדא. כדין אתחבר עמיה מהימנותא כד הוה שלים דאתעטר בדוכתיה דאתחזי ליה, וכדין האי סכה אתעטרת בהדיה דהוה שלים מאבהן דהוה שלים מבנוי, ודא הוא *שלם*, *שלם* לעילא *שלם* לתתא, *שלם* בשמיא *שלם* בארעא, *שלם* לעילא דאיהו כללא דאבהן, *שלם* לתתא בבנוי קדישין, *שלם* בשמיא ו*שלם* בארעא, וכדין *ויהי בשלם סכו*.

מיד מה כתיב, *ותצא דינה בת לאה*, ואוקמוה חברייא. ת״ח כמה דרגין וסטרין מתפרשאן לעילא וכלהו משניין דא מן דא, חיוון משניין אלין מאלין, אלין מקטרגין לשלטאה על אלין ולמטרף טרפין, כל חד וחד לזיניה. מסטרא דרוחא מסאבא כמה דרגין מתפרשאן וכלהו כמן לקטרגא אלין לקביל אלין, והא כתיב (דברים כ״ב:10) *לא תחרוש בשור ובחמור יחדיו*, דכד מתחברן מקטרגי עלמא.

[p. 44] ותא״ח תיאובתא דדרגין מסאבין לאו איהו אלא לקטרגא בסטרין קדישין. יעקב דאיהו קדישא, כלהו כמן ליה ומקטרגי בהדיה. בקדמיתא נשכיה חויא, כד״א *ויגע בכף ירכו*. השתא נשכיה חמור. תמן איהו קאים לגבי חויא. השתא שמעון ולוי דאתו **[קעג ע״א]** מדינא קשיא קיימו לגבי חמור ושליטו עלוי בכל סטרין ואתכפיא קמייהו, כד״א *ואת חמור ואת שכם בנו הרגו לפי חרב*. ושמעון דהוה שור, מזליה שור אתא על חמור בגין דלא יתחברון כחדא ואשתכח איהו מקטרגא דיליה.

וכלהו אתו לקטרגא ליה ליעקב ואשתזיב, ולבתר איהו שליט עלייהו. לבתר אתא שור ואשתלים בחמורים, כולהו מסטרא דחמור. יוסף דאיהו שור ומצרים דאינון חמורים דכתיב בהו (יחזקאל כ״ג:20) *אשר בשר חמורים בשרם*. ועל דא לבתר בני יעקב נפלו בין אינון חמורים בגין דאזדווגו כחד וכולהו נשכו לון גרמא ובשרא, עד דאתער לוי כמלקדמין ובדר לאינון חמורים ותבר תוקפהון מעלמא ואפיק לשור מתמן, הדא הוא דכתיב (שמות י״ג:19) *ויקח משה את עצמות יוסף עמו*.

© 2006–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

[p. 45] ת"ח כד אתא שמעון בקדמיתא על ההוא חמור אתער עליהון דם דאתגזרו ולבתר *ויהרגו כל זכר*. כגוונא דא עבד קב"ה על ידא דלוי באינון חמורים, בקדמיתא דם ולבתר (שם 15:) *ויהרוג יי' כל בכור וגו'*. הכא בהאי חמור *ואת כל חילם ואת כל טפם ואת כל בהמתם וגו'*, התם באינון חמורים (שם י"ב 35:) *כלי כסף וכלי זהב*, (שם 38:) *וגם ערב רב עלה אתם וגו'*. ושמעון ולוי דא קאים לגבי האי חמור ודא קאים לגבי כל אינון חמורים.

כלהו בעו לאשתתפא בהדיה דיעקב קדישא ואתקנו לנשכא ליה, ואיהו בבנוי קאים לגבייהו וכייף לון תחותיה. השתא דעשו נשיך ליה ולבנוי מאן יקום לגביה. יעקב ויוסף, דא מסטרא דא ודא מסטרא דא דכתיב (עובדיה א' 18:) *והיה בית יעקב אש ובית יוסף להבה ובית עשו לקש וגו'*.

ויסעו ויהי חתת אלהים על הערים אשר סביבותיהם. אמר רבי יוסי כלהו מתכנשי, וכד הוו חגרי זייני קרבא מרתתי ושבקין לון, ובגין כך *לא רדפו אחרי בני יעקב*.

הסירו את אלהי הנכר, דנטלו [p. 46] משכם מאני כסף ודהבא דחקיק עלייהו טעוותא דלהון.

רבי יהודה אמר טעוון הוו מכספא ודהבא ויעקב אטמין לון תמן בגין דלא יתהני מסטרא דע"ז, דאסיר ליה לבר נש לאתהנאה מניה לעלמין.

רבי יהודה ורבי חזקיה הוו אזלי בארחא. אמר רבי חזקיה לרבי יהודה מאי דכתיב (שמואל ב' י"ב 30:) *ויקח את עטרת מלכם מעל ראשו משקלה ככר זהב ואבן יקרה ותהי על ראש דוד*. ותנינן שקוץ בני עמון מלכום שמיה ודא הוא *עטרת מלכם*. מ"ט *ותהי על ראש דוד*, ומאי טעמא כתיב שקוץ, דהא בשאר טעוון עממיא כתיב *אלהי העמים, אל נכר*, ובהאי אמר שקוץ.

א"ל ולכל טעוות עממיא הכי קרא לון קב"ה דכתיב (דברים כ"ט 16:) *ותראו את שקוציהם ואת גלוליהם*. ומה דאמרת *ויקח את עטרת מלכם* דאיהו מלכום, הכי הוא ודאי, אלא איתי הגתי עד דלא אתגייר כדין איהו תבר לה לההוא עטרת, ההוא דיוקנא דחקיק עלה, ופגים לה, כדין איהו עבד לה היתר לאתהנאה מנה והות על רישיה.

ות"ח שקוץ בני עמון, חד חויא בסורטא הוה חקיק על ההוא כתרא ובגין כך אקרי שקוץ, זוהמא.

[p. 47] רבי יצחק אמר *הסירו את אלהי הנכר*, אלין שאר נשין דהוו מייתי בגוייהו וכל נבזבן דידהו, ועל דא כתיב *ויתנו אל יעקב את כל אלהי הנכר*, אלין נשין וכל אינון נבזבן וכל

© 2006–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

אינון טעוון דכספא ודהבא. *ויטמון אותם יעקב* בגין דלא **[קעג ע״ב]** יתהנון מסטרא דע״ז כלל.

ת״ח דיעקב גבר שלים בכלא הוה והוה מתדבק ביה בקב״ה. מה כתיב, *ונקומה ונעלה בית אל ואעשה שם מזבח לאל העונה אותי ביום צרתי ויהי עמדי בדרך אשר הלכתי*. מיד *ויתנו אל יעקב*. מכאן דבעי בר נש לשבחא לקב״ה ולאודאה ליה על נסין ועל טבין דעבד עמיה, הדא הוא דכתיב *ויהי עמדי בדרך אשר הלכתי*.

ת״ח בקדמיתא כתיב *ונקומה ונעלה בית אל*, אכליל בנוי בהדיה, ולבתר כתיב *ואעשה שם מזבח*, ולא כתיב ונעשה *שם מזבח* אלא *ואעשה*, אפיק לון מכללא דא. מאי טעמא, בגין דעליה הוה מלה. יעקב אתקין תפלת ערבית ודאי ואיהו עבד מדבחא ועליה הוה מלה, בגין דאיהו עבר כל אינון עקתין מן יומא דערק מקמיה דאחוה דכתיב *ויהי עמדי בדרך אשר הלכתי*, ואינון אתו לבתר לעלמא, ועל דא לא אעיל לון בהדיה.

רבי אלעזר אמר מכאן מאן דאתעביד ליה נסא איהו בעי לאודאה. מאן דאכיל נהמא בפתורא איהו בעי לברכא ולא אחרא דלא אכיל מידי. [p. 48]

ויבן שם מזבח ויקרא למקום אל בית אל כי שם נגלו אליו האלהים בברחו מפני אחיו.

ת״ח *ויבן שם מזבח ליי׳*, ולא כתיב בהני מדבחן דאסיקו עליהון עלוון ונכסין אלא בגין דאתתקינו ההוא דרגא דאתחזי לאתתקנא. *מזבח ליי׳*, לאתתקנא דרגא תתאה לחברא ליה בדרגא עלאה, ועל דא *ויבן שם מזבח*, דא דרגא תתאה. *ליי׳*, דא דרגא עלאה. *ויקרא למקום אל בית אל*, שמא דא כשמא עלאה בגין דכד אתנהרא כדין כאמה בתה וכלא חד.

כי שם נגלו אליו האלהים, בגין דאינון לא אשתכחו אלא בשכינתא, דהא שבעין הוו ואינון משתכחי תדיר בהדי שכינתא, קתדראי סחרניה דשכינתא. ועל דא *כי שם נגלו אליו האלהים*, דהא כתיב *והנה יי׳ נצב עליו*.

[p. 49] *ויעל מעליו אלהים במקום אשר דבר אתו*. רבי שמעון אמר דאתעביד רתיכא קדישא בהדי אבהן. ות״ח איהו רתיכא קדישא עלאה דקיימא לאנהרא לסיהרא ואיהו רתיכא בלחודוי, הדא הוא דכתיב *ויעל מעליו אלהים*.

פתח ואמר (דברים ד׳:7) *כי מי גוי גדול אשר לו אלהים קרובים אליו כיי׳ אלהינו בכל קראנו אליו*. ת״ח כמה אינון חביבין ישראל קמי קב״ה, דלית לך עם ולישן בכל עמין דעלמא דאית ליה אלהא דישמע לון כמה דקב״ה זמין לקבלא צלותהון ובעותהון דישראל בכל שעתא דאצטריך לון, למשמע לצלותא דאינון בעאן בגין ההוא דרגא דלהון.

© 2006–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

ת״ח יעקב <u>קרא</u> ליה קב״ה ישראל דכתיב *לא יקרא שמך עוד יעקב כי אם ישראל יהיה שמך ויקרא את שמו* <u>*ישראל*</u>. מאן *ויקרא*, דא שכינתא, כד״א *ויקרא אל משה. ויאמר לו אלהים*, <u>לעילא אוקמוה</u>. *ישראל*, דהא אשתלים בכלא כדקא יאות וכדין אסתלק בדרגיה ואשתלים בשמא דא, ועל דא *ויקרא* <u>*שמו*</u> *ישראל* והא אתמר.

[p. 50] רבי אלעזר ורבי יוסי הוו אזלי בארחא. אמר רבי יוסי לר׳ אלעזר ודאי <u>דאמריתו</u> דיעקב <u>שלימו</u> דאבהן איהו ואיהו אחיד לכל סטרין וקרא שמיה *ישראל* וכתיב *לא יקרא שמך עוד יעקב כי אם* <u>*ישראל*</u>, וכתיב *ויקרא* <u>*שמו*</u> *ישראל*. אמאי אהדר קב״ה וקרא ליה יעקב בכמה זמנין וכלא <u>קרו</u> ליה יעקב כמלקדמין. אי הכי מהו *ולא יקרא שמך עוד יעקב*.

א״ל שפיר <u>קאמרת</u>. פתח ואמר (ישעיה מ״ב:13) *יי׳ כגבור יצא כאיש מלחמות יעיר קנאה וגו׳*. האי קרא אוקמוה, אבל ת״ח <u>*כגבור*</u>, גבור מבעי ליה. *כאיש מלחמות*, איש *מלחמות* מבעי ליה. אלא הא אתמר יי׳ בכל אתר רחמי איהו ודאי. **[קעד ע״א]** קב״ה יי׳ שמיה איהו דכתיב (ישעיה מ״ב:8) *אני יי׳ הוא שמי*, וחמינן דלזמנין אתקרי שמיה אלהים והוא דינא בכל אתר. אלא בזמנא דאסגיאו זכאין בעלמא יי׳ שמיה, <u>אתקרי</u> בשמא דרחמי, ובזמנא דאסגיאו חייבין בעלמא אלהים שמיה ואתקרי בשמא דאלהים. כך בזמנא דיעקב לא הוה בין שנאין <u>או</u> בארעא אחרא קרי ליה ישראל, וכד הוה בין שנאין או בארעא אחרא קרי ליה יעקב.

א״ל עדיין לא אתיישבא מלה, דכתיב *לא יקרא* והא אנן קרינן ליה. ומאי דאמרת דכד הוה בין שנאין או בארעא אחרא קרי ליה יעקב, ת״ח כתיב (בראשית ל״ז:1) *וישב יעקב בארץ מגורי אביו בארץ כנען*, <u>הא</u> לא הוה בארעא אחרא.

א״ל הא בקדמיתא אתמר, כמה דקב״ה <u>איקרי</u> יי׳ ולזמנין <u>איקרי</u> אלהים, הכי נמי לזמנין איקרי ישראל ולזמנין [p. 51] איקרי יעקב וכלא בדרגין ידיען. ומה דאתמר *לא יקרא שמך עוד יעקב*, לאתישבא בשמא דא.

א״ל אי הכי הא כתיב (שם י״ז:5) *ולא יקרא עוד את שמך אברם והיה שמך אברהם*.

א״ל התם כתיב *והיה*, ועל דא קיימא בההוא שמא, אבל הכא לא כתיב *והיה*, אלא *כי אם ישראל יהיה שמך*, ולא כתיב *והיה שמך ישראל*, ואפי׳ בזמנא חדא סגי ליה, כ״ש דלזמנין כך ולזמנין כך. <u>ומדאתעטרו</u> בנוי בכהני וליואי ואסתלקו בדרגין עלאין, כדין אתעטר בשמא דא תדיר.

עד דהוו אזלי <u>א״ר</u> יוסי לרבי אלעזר הא אתמר דכד מיתת רחל נטלא ביתא מאן דאצטריך לאתקנא בתריסר שבטין כדקא יאות. אמאי מיתת רחל מיד.

© 2006–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

א״ל <u>*למהוי*</u> שכינתא מתעטרא כדקא יאות ולמהוי *אם <u>הבנים</u>*, וביה <u>שריא</u> לנטלא ביתא <u>ולאתקנא</u>. ועל דא בנימן <u>תדיר הוא</u> במערב ולא בסטרא אחרא וביה [p. 52] שריא לאתקנא בתריסר שבטין וביה שריא מלכותא דרקיעא לאשתמודעא בארעא.

ורזא דא בכל שירותא דאתיא לאשתמודעא בקשיו איהו, ועל דא אית בה דינא דמותא ומתמן אתישבת. הכא כד בעא לאתתקנא ולנטלא ביתא אתעביד דינא ברחל, <u>ובתר</u> אתתקנת לאתישבא. כד בעא לאשתמודעא מלכותא בארעא שריא בדינא, ולא אתישבת מלכותא בדוכתא כדקא יאות עד דאתער דינא בשאול לפום עובדוי ולבתר אתישבת מלכותא ואתתקנת.

ת״ח כל שירותא תקיף ולבתר נייחא. בראש השנה שירותא תקיף, דכל עלמא אתדן כל חד וחד <u>כפום</u> עובדוי, ולבתר נייחא <u>וסליחה</u> וכפורי, בגין דשירותא איהו משמאלא ועל דא <u>דינוי תקיף</u>, ולבתר אתער ימינא ועל דא <u>נייחא</u>.

ולזמנא דאתי זמין קב״ה לאתערא בנייחא על שאר <u>עמין</u> ולבתר יתתקף עלייהו בדינא קשיא, <u>דכתיי</u> (ישעיה מ״ב:13) *יי׳ כגבור יצא כאיש מלחמות יעיר קנאה <u>וגו׳</u>. יי׳* בקדמיתא דאיהו רחמי, ולבתר *כגבור* ולא גבור, ולבתר *כאיש מלחמות* ולא איש *מלחמות*. לבתר <u>יתגלי</u> תוקפא עלייהו ויתתקף לשיצאה לון דכתיב *יריע אף יצריח על אויביו יתגבר*, וכתיב (זכריה י״ד:3) *ויצא יי׳ ונלחם בגוים ההם* [p. 53] *כיום הלחמו ביום קרב*, וכתיב (ישעיה ס״ג:1) *מי זה בא מאדום חמוץ בגדים מבצרה וגו׳.*

ויהי בצאת נפשה כי מתה ותקרא שמו בן אוני ואביו קרא לו בנימן. רבי יהודה <u>פתח</u> (נחום א׳:7) *טוב יי׳ למעוז ביום צרה ויודע חוסי בו*. זכאה חולקיה דבר נש דאתתקף ביה בקב״ה בגין דתוקפא דקב״ה איהו תוקפא. ואוקמוה *טוב יי׳*, כד״א (תהלים קמ״ה:9) *טוב יי׳ לכל. למעוז*, דא הוא תוקפא דאית ביה *ישועות* דכתיב (שם כ״ח:8) *ומעוז* **[קעד ע״ב]** *ישועות משיחו הוא. ביום צרה*, ביומא דעקו דעקין שאר עמין לישראל.

ת״ח מה כתיב, (משלי כ״ד:10) *התרפית ביום צרה צר כחכה*. מאי *התרפית*, מאן דאתרפי ידוי מקב״ה דלא לאתתקפא ביה. והיך <u>יתתקף</u> ב״נ <u>בקב״ה</u>. יתקיף באורייתא, דכל מאן דאתתקף באורייתא אתתקף באילנא דחיי, כביכול יהב תוקפא לכנסת ישראל לאתתקפא. ואי <u>איהו אתרפי</u> מאורייתא מה כתיב. *התרפית*, אי איהו אתרפי מן אורייתא, *ביום צרה צר כחכה*, ביומא דייתי ליה עקו כביכול דחיק לה לשכינתא <u>דאיהי</u> חילא דעלמא.

ד״א *צר כחכה*. ת״ח בשעתא דבר נש אתרפי מאורייתא ואזיל בארחא דלא כשרא, כמה בעלי דבבו זמינין ליה למהוי ליה קטיגורין ביומא דעקו. ואפילו נשמתיה דב״נ <u>דאיהי</u> חילא ותוקפא דיליה <u>איהי בעל</u> דבבו לקבליה דכתיב *צר כחכה*, בגין <u>דאיהי</u> *צר* לגביה.

© 2006–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

[p. 54] אמר רבי אבא בשעתא דב״נ אזיל בארחי דאורייתא וכל ארחוי מתתקנן כדקא יאות, כמה סניגורין קיימין עליה לאדכרא ליה לטב. פתח ואמר (איוב ל״ג:23-24) *אם יש עליו מלאך מליץ אחד מני אלף להגיד לאדם ישרו, ויחוננו ויאמר פדעהו מרדת שחת מצאתי כפר*. הני קראי אית לאסתכלא בהו. וכי לא אתגלי כלא קמי קב״ה דאיהו איצטריך למלאכא דיימא קמיה טב וביש. אלא ודאי איצטריך דכד אית ליה לבר נש סניגורין לאדכרא זכו דידיה קמיה ולא אית ליה קטיגורין, כדין *ויחננו ויאמר פדעהו מרדת שחת מצאתי כפר*.

ת״ח בהאי קרא תשכח ברירא דמלה. כתיב *אם יש עליו מלאך*. אי לא כתיב יתיר יאות הוא, אבל *מלאך מליץ אחד מני אלף* כתיב, ומאן איהו. דא הוא *מלאך* דממנא עמיה דב״נ בסטר שמאלא דכתיב (תהלים צ״א:7) *יפול מצדך אלף*, ודא הוא סטרא דשמאלא דכתיב *ורבבה מימינך*. אבל *אחד מני אלף*, דא הוא יצר הרע דאיהו אחד מאנון דהוו לסטר שמאלא, בגין דאיהו סליק לעילא ונטיל רשו. ועל דא אי ב״נ אזיל בארח קשוט, וההוא יצר הרע איהו עבד לו כמה דאתמר דכתיב (משלי י״ב:9) *טוב נקלה ועבד לו*, כדין איהו סליק ואתעביד סניגוריא ואמר קמי קב״ה זכו עליה דב״נ. כדין קב״ה אמר *פדעהו מרדת שחת*.

[p. 55] ועם כל דא לא אהדר בריקניא, בגין דאתיהיב ליה אחרא לשלטאה עלוי וליטול נשמתיה מניה, בגין דאקדימו חובוי דההוא בר נש ואיהו כפר על האי, דכתי׳ *מצאתי כפר*.

ד״א *מצאתי כפר*, ההוא זכו דאמרת איהו עליה *כפר* למפדי ליה דלא יחות לגיהנם ולא ימות. ועל דא מבעי ליה לב״נ למיהך בארח קשוט, בגין דיהא ליה ההוא קטיגורא סניגורא.

כגוונא דא ישראל ביומא דכפורי דיהבי ליה ואתעסיקו בהדיה עד דאתהדר עבדא להו, וסליק וסהיד סהדותא קמי קב״ה ואתעביד להו סניגורא. ועל דא אמר שלמה (שם כ״ה:21) *אם רעב שנאך האכילהו לחם ואם צמא השקהו מים*, ועל יצר הרע אתמר.

ובגין דא *ביום צרה*, כד ב״נ אתרפי מאורייתא, כביכול דחיק ליה לקב״ה בהדיה דההוא יצר הרע דאיהו אתעביד קטיגורא. *צר כחכה*, *צר* כח כה בגין דאתקרב קמיה לקטרגא ואתחלש חיליה.

ת״ח *טוב יי׳ למעוז ביום צרה*. מאי *ביום צרה*, דא יעקב כד אתא עליה עשו לקטרגא ליה. *וידע חוסי בו*, כד אתא עליה עקו דדינה.

[p. 56] ות״ח לית מקטרגא אשתכח עליה דבר נש אלא בזמנא דסכנה. ות״ח בגין דיעקב אחר נדריה דנדיר קמי קב״ה, אתתקף דינא על ידא דמקטרגא דקטריג עליה דיעקב **[קעה ע״א]** ובעא דינא בשעתא דסכנה דהוה רחל בה. אמר קמיה והא יעקב נדר נדריה ולא שלים, והא איהו תקיף מכלא בעותרא בבנין בכל מה דאצטריך ולא שלים נדריה דנדר קמך ולא נסבת עונשא מניה. מיד *ותלד רחל ותקש בלדתה*. מאי *ותקש*, דאתקשי דינא לעילא גבי מלאך המות.

© 2006–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

ואתענש יעקב בהאי. מאי טעמא, בגין דכתיב (משלי כ״ב:27) *ואם אין לך לשלם למה יקח משכבך מתחתיך*. ועל דא מיתת רחל ואתמסר דינא על ידא דמלאך המות.

ות״ח בשעתא דאתא עשו, מה עבד. *וישם את השפחות ואת ילדיהן ראשונה ואת לאה וילדיה אחרונים ואת רחל ואת יוסף אחרונים*. מאי טעמא, בגין דדחיל עלה דרחל דלא יסתכל ההוא רשע בשפירו דילה ולא יקטרג ליה עלה.

תו מה כתיב, *ותגשן השפחות הנה וילדיהן ותשתחוין ותגש גם לאה וילדיה וישתחוו*, נשין מקמי גוברין. אבל ברחל מה כתיב, *ואחר נגש יוסף ורחל*, יוסף מקמי אמיה ואיהו חפא עלה, ועל דא כתיב (בראשית מ״ט:22) *בן פורת יוסף בן פורת עלי עין*, דאסגי גופיה וחפא על אמיה. *עלי עין*, עלי עינא דההוא רשע.

[p. 57] והכא אתענשת על ידא דיצר הרע דקטרג בשעתא דסכנה, ואתענש יעקב על נדרא דלא שלים, ודא קשיא ליה ליעקב מכל עקו דעברו עליה. ומנא לן דבגיניה דיעקב הוה, דכתיב (שם מ״ח:7) *מתה עלי רחל*, *עלי* ודאי, על דאחרית נדרא.

רבי יוסי אמר כתיב (משלי כ״ו:2) *קללת חנם לא תבא*, ואוקמוה לו בוא״ו. ואי *קללת* צדיקא, אפילו דלא אתכוון בה, כיון דנפקא מפומיה נטיל לה ההוא יצר הרע וקטרג בה בשעתא דסכנה.

יעקב אמר (בראשית ל״א:32) *עם אשר תמצא את אלהיך לא יחיה*. ואע״ג דאיהו לא הוה ידע, נטיל לה לההוא מלה ההוא שטן דאשתכח תדיר גבייהו דבני נשא. ועל דא תנינן לעולם לא יפתח בר נש פומיה לשטנא, בגין דנטיל ההוא מלה וקטרג בה לעילא ותתא, כל שכן מלה דחכם או מלה דצדיקא. ועל תרין אלין אתענשת רחל.

[p. 58] *ויהי בצאת נפשה כי מתה*. אמר רבי אבא וכי כיון דאמר *ויהי בצאת נפשה*, לא ידענא *כי מתה*. אלא אצטריך בגין דלא אהדרת לגופא יתיר ומיתת מיתת גופא. בגין דאית בני נשא דנפקי נשמתייהו ואהדרן לאתרייהו, כד״א (שמואל א׳ ל׳:12) *ותשב נפשו אליו*, (בראשית מ״ב:28) *ויצא לבם*, (שיר ה׳:6) *נפשי יצאה בדברו*, (מלכים א׳ י״ז:17) *לא נותרה בו נשמה*. אבל האי נפקת נשמתא ולא אהדרת לאתרה ומיתת רחל.

ותקרא שמו בן אוני, דקשיו דדינא דאתגזר עלה. ויעקב אהדר ליה וקשיר ליה בימינא, בגין דמערב אצטריך לקשרא ליה לימינא. ואע״ג דאיהו *בן אוני*, סטרא דדינא קשיא, בן ימין איהו דהא בימינא אתקשר. ואתקברת בארחא כמה דאתמר. האי אתגליא מיתתה וקבורתה, אבל לאה לא אתגליא מיתתה וקבורתה, ואע״ג דהני ארבע אמהן רזא אית לון והא אוקמוה.

© 2006–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

[p. 59] *ויצב יעקב מצבה על קבורתה*. אמר רבי יוסי מאי טעמא, בגין דלא אתכסיא אתרה עד יומא דזמין קב״ה לאחייא מתייא, כמה דאתמר *עד היום*, עד ההוא יומא ממש.

רבי יהודה אמר עד יומא דתהדר שכינתא בגלותהון דישראל בההוא אתר, כד״א (ירמיה ל״א:17) *ויש תקוה לאחריתך נאם יי׳ ושבו בנים לגבולם*. ודא אומאה אומי לה קב״ה, וזמינין ישראל כד יתובון מן גלותא לקיימא על ההוא קבורה דרחל ולמבכי תמן, כמה דאיהי בכאת על גלותהון דישראל, ועל דא כתיב (שם:9) *בבכי יבאו*, וכתיב (שם:16) *כי יש שכר לפעולתך*.

ובההיא **[קעה ע״ב]** שעתא זמינת רחל דאיהי בארחא למחדי בהו בישראל ועם שכינתא ואוקמוה חברייא.

ויהי בשכון ישראל בארץ ההיא וילך ראובן וישכב את בלהה פלגש אביו. רבי אלעזר אמר *ויהי בשכון ישראל בארץ ההיא*, דהא לאה ורחל מיתו ונטלא ביתא מאן דנטיל.

וכי סלקא דעתך דראובן אזיל ושכיב בהדה דבלהה. אלא כל יומהא דלאה ורחל שכינתא שרייא עלייהו, והשתא דמיתו שכינתא לא אתפרש מן ביתא ושריא בביתא במשכנא דבלהה, ואע״ג דשכינתא [p. 60] בעיא לנטלא ביתא כדקא יאות. ואלמלא יעקב לא אשתכח בזווגא דכר ונוקבא, לא שריא שכינתא באתגליא בביתא, ועל דא קיימא שכינתא במשכנא דבלהה. ואתא ראובן ובגין דחמא דבלהה ירתא אתרא דאמיה אזל ובלבל ערסא, ועל דקיימא שכינתא עליה כתיב ביה *וישכב את בלהה*.

ר׳ ייסא אמר דנאים על ההוא ערסא ולא חייש ליקרא דשכינתא.

ובגין כך לא אתפגים מחושבנא דשבטין, ואתא קרא ועביד חושבנא. בגין כך כתיב *בכור יעקב ראובן*, ואיהו עבד רישא דכל שבטין.

ר׳ יהודה פתח (הושע י״ד:10) *כי ישרים דרכי יי׳ וצדיקים ילכו בם ופושעים יכשלו בם*. *כי ישרים דרכי יי׳*. כל ארחוי דקב״ה כלהו ישרים וארחוי קשוט, ובני עלמא לא [p. 61] ידעין ולא משגיחין על מה אינון קיימין. ועל דא *וצדיקים ילכו בם*, בגין דאינון ידעין ארחוי דקב״ה ומשתדלי באורייתא, דכל מאן דאשתדל באורייתא איהו ידע ואסתכל בארחוי דקב״ה ואזיל בהו דלא טעא לימינא ולשמאלא. *ופושעים יכשלו בם*, אלין אינון חייבין דלא משתדלי באורייתא ולא מסתכלן בארחוי ולא ידעין לאן אורח אזלין. ובגין דלא ידעי לאסתכלא ולא משתדלי באורייתא, אינון כשלי בהו באינון ארחי בהאי עלמא ובעלמא דאתי.

ת״ח כל בר נש דאשתדל באורייתא, כד נפיק מהאי עלמא נשמתיה סלקא באינון ארחין ושבילין דאינון דאורייתא. ואינון ארחין ושבילין דאורייתא ידיען אינון, ואינון דידעי ארחוי

© 2006–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

דאורייתא בהאי עלמא יהכון בהו בההוא עלמא כד יפקון מהאי עלמא. ואי לא אשתדלו באורייתא בהאי עלמא ולא ידעין ארחין ושבילין, כד יפקון מהאי עלמא לא ינדעון למיהך באינון ארחין ושבילין וכשלין בהו. כדין יהך בארחין אחרנין דלאו אינון ארחי דאורייתא, ואתערון ליה בכמה דינין ואתענש בהו.

ומאן דאשתדל באורייתא, מה כתיב. (משלי ו׳:22) *בשכבך תשמור עליך והקיצות היא תשיחך*. *בשכבך* בקברא, אורייתא תצור עליך מדינא דההוא עלמא. *והקיצות*, כד איתער קב״ה רוחין ונשמתין לאחייא מתייא, כדין *היא תשיחך*, *היא* תהא סניגורא על גופא, בגין דיקומון אינון גופין דאשתדלו באורייתא כדקא יאות. ואלין אינון דיקומון בקדמיתא לחיי עלמא כד״א (דניאל י״ב:2) *ורבים מישני אדמת עפר יקיצו אלה לחיי עולם*, ואלין אינון *לחיי עולם* בגין דאתעסקו ב*חיי עולם* דאיהי אורייתא.

[p. 62] ות״ח כל אינון דאשתדלו באורייתא, ההוא גופא אתקיים ואורייתא תגין עליה. מאי טעמא, בגין דבההוא שעתא יתער קב״ה רוחא חדא דכליל מארבע רוחין, וההוא רוחא דכליל מארבע רוחין אזדמן לכל אינון דאשתדלו באורייתא, לאחייא לון בהאי רוחא בגין דיתקיים לעלמין.

ואי תימא הא כתיב (יחזקאל ל״ז:9) *מארבע רוחות באי הרוח*. אמאי לא אתקיימו, דהא כלהו מיתו כמלקדמין. ת״ח ההוא זמנא דאוקים קב״ה על ידא דיחזקאל אינון מתייא, ההוא רוחא אע״ג דהוה מארבע רוחייא לא נחית לקיימא לון בקיומא, אלא לאחזאה דזמין קב״ה לאחייא מתייא בההוא גוונא ולקיימא לון ברוחא **[קעו ע״א]** דאתכליל בהאי גוונא. ואע״ג דאהדרו גרמין בההוא שעתא כמה דהוו, קב״ה בעא לאחזאה לכל עלמא דאיהו זמין לאחייא מתייא. ועל דא ההוא רוחא דזמין לנחתא בהו בצדיקיא, מה כתיב. *מארבע רוחות בואי הרוח*, רוחא דאתכלילת ב*ארבע*, בגין דקב״ה זמין לקיימא להו קיומא שלים בעלמא כדקא יאות. ואינון דאשתדלו באורייתא בהאי עלמא, היא קיימא עליה דבר נש ואתעבידת סניגורא קמיה דקב״ה.

ר׳ שמעון אמר כל אינון מלין דאורייתא וכל ההיא אורייתא דאשתדל בה בר נש בהאי עלמא, אינון מלין וההיא אורייתא קיימא קמיה דקב״ה ואתאמרת קמיה, והיא ארימת קלין ולא אשתככת. ולההוא זמנא איהי תשיח ותימא כפום דאתדבק בר נש ואשתדל בהאי עלמא, ועל דא אינון יקומון בקיומא שלים לחיי עלמא כדקאמרן, ובגין כך (הושע י״ד:10) *כי ישרים דרכי יי׳ וצדיקים ילכו בם ופושעים יכשלו בם*.

© 2006–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

ר׳ חייא פתח (שמואל א׳ ב׳: 22) *ועלי זקן מאד ושמע את אשר יעשון בניו לכל ישראל ואת אשר ישכבון את הנשים הצובאות פתח אהל מועד*. וכי ס״ד דכהני יי׳ יעבדון עבידתא דא, והא מקדמת דנא אתמר ופרישת אורייתא ההוא חובא דלהון דכתיב (שם: 13, 15-17) *כי נאצו האנשים את מנחת יי׳*, וכתיב *ומשפט הכהנים מאת העם כל איש* [p. 63] *זובח וגו׳*, וכתיב *גם בטרם יקטירון את החלב ובא נער הכהן ואמר לאיש הזובח תנה בשר לצלות לכהן וגו׳*, וכתיב *ואמר לא כי עתה תתן ואם לא לקחתי בחזקה*. ועל דא *ותהי חטאת הנערים גדולה מאד*. וכל דא לא הוו נטלין אלא מאינון חולקין דהוו להו לכהני למיכל מניה, ועל דהוה קליל קרבנא בעינייהו אתענשו, והכא אמר *את אשר ישכבון את הנשים הצובאות*.

אלא ח״ו דהוו עבדי עבירה דא, כ״ש באתרא קדישא ההוא, דלא יקומון כל ישראל ויקטלון לון. אלא בגין דהוו מעכבי לון לאעלא למקדשא ומחאן בידון דלא לאעלא למצלי צלותא עד דקרבנין אתעבידו, בגין דאינון לא מייתן קרבנין למיטל חולקא מנייהו ובגין כך מעכבין לון, ובגין כך אינון נשין הוו בעאן מנייהו לאעלה תמן, ועל דא כתיב *את אשר ישכבון את הנשים*, דמעכבי לון כדקאמרן.

[p. 64] כגוונא דא *וישכב את בלהה*, חס ושלום דאיהו שכב עמה, אלא בגין דעכב לה לשמשא באבוי שמושא דמצוה, ודא הוא בלבולא דערסא. ועבד לקביל שכינתא עבידתא דא, דבכל אתר דשמושא דמצוה אשתכח, שכינתא שריא על ההוא אתר ואשתכח תמן, ומאן דגרים לעכבא שמושא דמצוה גרים דיסתלק שכינתא מעלמא, ועל דא כתיב (בראשית מ״ט: 4) *כי עלית משכבי אביך אז חללת יצועי עלה*. ובגין דא כתיב *וישכב את בלהה פלגש אביו וישמע ישראל ויהיו בני יעקב שנים עשר*, כלהו הוו במניינא, לא גרע מזכותא דלהון כלום.

רבי אלעזר אמר מ״ט בקדמיתא *ישראל* ולבתר *יעקב*, דכתיב *וישמע ישראל ויהיו בני יעקב שנים עשר*. אלא כד אתא ראובן ובלבל ההוא ערסא, אמר ומה תריסר שבטין הוו ליה לאבא לקיימא בעלמא ולא יתיר, והשתא בעי לאולדא בנין, דילמא אנן פגימין דאיהו בעי לאולדא אחרנין כמלקדמין. מיד בלבל ההוא ערסא ואתעכב ההוא שמושא, כאילו עבד קלנא לגבי שכינתא דשריא על ההוא ערסא. ועל דא כתיב *וישמע ישראל*, דהא בשמא דא אסתלק גו תריסר דאתכסיין, דאינון תריסר נהרי אפרסמונא דכיא.

ויהיו בני יעקב שנים עשר, אלין תריסר שבטין דשכינתא אתתקנת בהו. ומאן אינון, אלין דאורייתא אהדרת ועביד לון חושבנא **[קעו ע״ב]** כמלקדמין, כלהו קדישין, כלהו אתחזיין לגבי שכינתא לאסתלקא בקדושה דמאריהון. דאילו עבד ההוא עובדא לא ייתי ראובן במניינא.

© 2006–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

[p. 65] ועם כל דא אתענש דאתנטיל בכרותיה מניה ואתיהיב ליוסף, כד״א (דה״א ה׳:1) *ובני ראובן בכור ישראל כי הוא הבכור ובחללו יצועי אביו נתנה בכורתו ליוסף*.

ת״ח להוא שמיה דקב״ה מברך מן עלמא ועד עלמא די כל מעבדוהי קשוט וארחתיה דין וכל מה דאיהו עביד כלא איהו בחכמתא עלאה.

ת״ח כמה גרים עובדא דבר נש, דהא כל מה דאיהו עביד כלא אתרשים וקיימא קמי קב״ה. דהא יעקב בשעתא דעאל לגבה דלאה, כל ההוא ליליא רעותיה ולביה הוה ברחל דחשיב דרחל איהי, ומההוא שמושא ומההוא טפה קדמאה ומההוא רעותא אתעברת לאה ואוקמוה. דהא אלמלא דיעקב לא ידע, לא יסתליק ראובן בחושבנא, ועל דא לא אסתליק בשמא ידיעא אלא בשמא סתם, ראובן.

ועם כל דא אהדר עובדא לאתריה. כמה דההוא רעותא קדמאה אתעבידת ברחל, ההוא רעותא אתהדרת בה, דהא בכירותא אהדרת ליוסף בוכרא דרחל, אתר דרעותא הוה ברחל וכלא סליק באתריה, בגין דכל עובדוי דקב״ה כלהו קשוט וזכו.

[p. 66] רבי חזקיה אשכחיה יומא חד לרבי יוסי דהוה מסטמיט ססֵפניא גו קטרי דנורא, והוה סליק קטורא דתתנא לעילא. א״ל אלו קטורא דתננא דקרבנא דהוו סלקי על גבי מדבחא הוה סליק תדיר כי האי גוונא, לא שריא רוגזא בעלמא וישראל לא אתגלו מעל ארעא.

פתח ר׳ יוסי ואמר (שיר ג׳:6) *מי זאת עולה מן המדבר כתימרות עשן מקוטרת מר ולבונה מכל אבקת רוכל. מי זאת עולה*. ת״ח בזמנא דהוו אזלי במדברא, שכינתא אזלא קמייהו ואינון הוו אזלי אבתרה דכתיב (שמות י״ג:21) *ויי׳ הולך לפניהם יומם בעמוד ענן לנחותם הדרך*. ובגין כך כתיב (ירמיה ב׳:2) *כה אמר יי׳ זכרתי לך חסד נעוריך אהבת כלולותיך לכתך אחרי במדבר*.

ושכינתא הוה אזלא וכלהו ענני יקר בהדה. וכד הוה שכינתא נטלא, הוו נטלין, כמה דכתיב (שמות מ׳:36) *ובהעלות הענן* [p. 67] *מעל האהל ואחרי כן יסעו בני ישראל*. וכד איהי סלקא, ההוא עננא סלקא עד לעילא, וכל בני עלמא חמאן ושאלי *מי זאת עולה מן המדבר כתימרות עשן*.

ההוא עננא דשכינתא אתחזיא עשן. מ״ט איהי עשן, בגין דנורא דאדליק אברהם ליצחק בריה הוה אחיד בה ולא אעדי מינה, וכד אתאחדא ההוא נורא בגווה הוה סליק תננא.

ועם כל דא *מקוטרת מר ולבונה*. מאי *מקוטרת*, מתקטרא בתרין סטרין אחרנין, עננא דאברהם לימינא, עננא דיצחק לשמאלא.

מכל אבקת רוכל, דא יעקב.

© 2006–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

ד״א דא יוסף הצדיק, בגין דארונא דיוסף הוה אזיל <u>לגבה</u>. אמאי *רוכל*, בגין דהוה רכיל לאחוי לגביה דאבוי.

ד״א אמאי *רוכל*, אלא מה חנוני דא קטירי <u>דקיסתי</u> ואבקי דפולמי כלהו בידיה, [p. 68] הכי נמי יוסף איהו קיומא דאורייתא, <u>דאיהו</u> קיים לה, בגין דכל פקודי אורייתא מתקשרן בנטירו דברית קדישא.

ועל דא שכינתא מתקטרא באברהם <u>ויצחק. יעקב</u> ויוסף כחדא אינון ודיוקנא חדא להו. הדא הוא דכתיב (בראשית ל״ז:2) *אלה תולדות יעקב יוסף*. ובגין כך *מכל אבקת רוכל*, בגין דמאתר דנהרא דנגיד ונפיק אשתקייא כלא ונהירו כל אנפין.

ות״ח כד הוו ישראל בארעא והוו מקריבין קרבנין, כלהו הוו מתקרבין לגבי קב״ה כדקא יאות, וכד קרבנא אתעביד ותננא <u>סלקא</u> בארח מישר, כדין הוו ידעי דתננא דמדבחא אדליק **[קעז ע״א]** בוצינא דאתחזיא לאדלקא וכל אנפין <u>ובוסינין</u> דלקין.

<u>מיומא</u> דאתחריב בי מקדשא לית לך יומא ויומא דלית ביה זעימו ורוגזא, כד״א (תהלים ז׳:12) *ואל זועם בכל יום*, ואתפרש <u>חדוא</u> מעילא [p. 69] ומתתא וישראל אזלין בגלותא ואינון ברשו <u>טעוון</u> אחרנין, וכדין אתקיים קרא דכתיב (דברים כ״ח:64) *ועבדת שם אלהים אחרים*.

וכל דא למה, בגין דכתיב (שם:47) *תחת אשר לא עבדת את יי׳ אלהיך בשמחה ובטוב לבב מרוב כל*. מאי *מרוב כל*. הכא *מרוב כל*, והתם *בחסר כל*. עד דיתער קב״ה ויפרוק לון מביני עממיא, כד״א (שם ל׳:3-4) *ושב יי׳ אלהיך את שבותך <u>ורחמך</u>*, וכתיב *אם יהיה נדחך בקצה השמים משם יקבצך <u>יי׳ אלהיך ומשם יקחך</u>*.

ואלה תולדות עשו הוא אדום. ת״ח בחיי <u>דיצחק</u> לא אתמנון בנוי דעשו כמה דאתמנון בנוי דיעקב, דהא עד לא ימות יצחק אתמנון, אבל <u>לעשו</u> מה כתיב, *ויגוע יצחק וימת ויאסף אל עמיו זקן ושבע <u>ימים</u>*. בתריה מה כתיב, *ואלה תולדות עשו הוא אדום*. מאי טעמא, בגין דהא בחולקיה <u>ובעדביה ובאחסנתיה</u> לאו איהו אלא יעקב ובנוי. ובגין כך יעקב ובנוי אינון חולקיה דקב״ה ועאלין בחושבנא, אבל עשו דלאו איהו בחולקא <u>חד בסטרא</u> דמהימנותא עביד חושבניה לבתר דמית יצחק ואתפרש חולקיה לאתר אחרא.

[p. 70] ת״ח לבתר דמית יצחק ועשו אתפרש לסטריה, מה כתיב, *ויקח עשו את נשיו וגו׳ <u>וילך אל ארץ</u> מפני יעקב אחיו*, דשבק ליה ליעקב קרן וריוח, שעבודא דמצרים וארעא, וזבין ליה חולקיה מן מערתא דכפלתא ואזל ליה מן ארעא ומן מהימנותא ומחולקיה, דאזל ליה מכלא.

© 2006–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

ת״ח כמה הוה חולקיה דיעקב טבא בכלא, בגין דלא אשתאר עשו בהדיה ואתפרש מניה ואזל ליה לחולקיה ולעדביה, ואשתאר יעקב אחיד באחסנת אבוי ובאחסנת אבהתוי. ועל דא *וילך אל ארץ מפני יעקב אחיו*. מאי *מפני יעקב אחיו*, דלא בעא חולקיה ואחסנתיה ועדבא דמהימנותא דיליה. זכאה חולקיה דיעקב, עליה כתיב (דברים ל״ב:9) *כי חלק יי׳ עמו יעקב חבל נחלתו*.

ואלה המלכים אשר מלכו בארץ אדום לפני מלך מלך לבני ישראל. רבי ייסא פתח (עובדיה א׳:2) *הנה קטן נתתיך בגוים בזוי אתה מאד*. ת״ח כד עבד קב״ה עלמא ופלג ארעא לשבעה תחומי פליגין לקביל שבעין רברבין ממנן, וקב״ה פליג לון לשבעין עמין, כל חד וחד כדקא חזי ליה, כד״א (דברים ל״ב:8) *בהנחל עליון* [p. 71] *גוים בהפרידו בני אדם וגו׳*.

ומכלהו רברבן דאתמסרו לשאר עמין לא אית בזוי קמיה כממנא דעשו. מ״ט, בגין דסטרא דעשו סטרא מסאבא איהו, וסטרא דמסאבא קלנא איהו קמי קב״ה. ומאינון דרגין זעירין דבתר ריחיא סריקתא דקוסטרי סומקי קא אתיא. ועל דא *הנה קטן נתתיך בגוים בזוי אתה מאד*, דכתיב (בראשית ג׳:14) *על גחונך תלך ועפר תאכל כל ימי חייך*. *מאד*, כד״א *ארור אתה מכל הבהמה ומכל חית השדה*.

ת״ח בדרגין תתאין אית דרגין על דרגין, כולהו משניין דא מן דא, וכלהו דרגין קפטירין אלין וקשירן אלין באלין. ומלכו אתפרש [p. 72] דא מן דא, מלכו אתקשר במלכו, דא עייל ודא סליק, אחידן בקשרא חדא.

ההוא קשרא, משחתא חדא ליה, תלת תלת קשרין לההוא משחתא. בכל קשרא וקשרא חד עטרא, בכל עטרא ועטרא חד קפסורא, ואתמנא בעטורא דלעילא ואתמנא ונחית לתתא, עד דאתקשרו ביה ככביא ומזלי, כל חד וחד אתפרש ביה חד **[קעז ע״ב]** ככבא וחד מזלא. וכל ככביא זמינין אינון באינון דרגין דלעילא, ועל דא כל דרגא ודרגא אתעטר באתרין ידיען כדקא חזי.

וכד מתפרשן דרגין תשכח קטורא דפוסתקא עד דאתקשרו בסטרא דאתחזי לון. וסטרי דרגי מסאבא דאינון בסטר שמאלא כלהו מתפרשן לכמה ארחין ושבילין מסטרי גבוראן סומקן, ובגין כך תליין גבוראן לתתא לאלף אלפין ורבוא רבוון, ועל דא *הנה קטן נתתיך בגוים בזוי אתה מאד* כדקאמרן.

ת״ח *ואלה המלכים אשר מלכו בארץ אדום*, בסטרא דדרגא דיליה דאיהו דרגא דעשו, כד״א *עשו הוא אדום*, וכלהו קא אתו מסטרא דרוח מסאבא.

© 2006–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

לפני מלך מלך לבני ישראל, בגין דאינון דרגין דקיימין בי תרעי לתתא קדמאי, ובגין כך אמר יעקב *יעבר נא אדני לפני עבדו*, בגין דדרגין דיליה קדמאין אינון לאעלא. ובגין כך *לפני מלך מלך* [p. 73] *לבני ישראל*, דעד כען לא מטא זמנא דמלכו שמיא לשלטאה ולאתאחדא בבני ישראל, ובגין כך אמר *יעבר נא אדני לפני עבדו*.

וכד שלימו אלין דרגין בקדמיתא, לבתר אתער מלכו שמיא לשלטאה על תתאי. וכד שרא, שרא בזעירא דכל שבטין דאיהו בנימן, כד״א (תהלים ס״ח:28) *שם בנימין צעיר רודם וגו׳*, וביה שארי לאתערא מלכותא, לבתר אתא מלכותא באתריה ואתקיים בהדיה דלא תעדי לעלמין.

רבי חייא פתח (ישעיה מ״ד:1-2) *ועתה שמע יעקב עבדי וישראל בחרתי בו, כה אמר יי׳ עושך ויוצרך מבטן יעזרך אל תירא עבדי יעקב וישורון בחרתי בו*. ת״ח כמה אבטח לון קב״ה לישראל בכמה אתר בגין למזכי להו לעלמא דאתי, דהא לא אתרעי לחולקיה לכל עם ולישן בר לישראל בלחודייהו, ובגין כך יהב לון אורייתא דקשוט, למזכי בה ולמנדע ארחוי דקב״ה בגין דירתון ארעא קדישא. דכל מאן דזכי בהאי ארעא קדישא, אית ליה חולקא לעלמא דאתי, כד״א (שם ס׳:21) *ועמך כלם צדיקים לעולם ירשו ארץ*, והא אתמר.

תלת דרגין הכא, בקדמיתא *יעקב* ולבתר *ישראל* ולבתר *ישורון*. ת״ח *יעקב* הא אוקמוה, *ישראל* אוף הכי נמי, ואע״ג דדרגין אינון כחד. *ישורון*, אמאי אקרון ישראל שמא דא. אלא ישראל וישורון כלא חד. ישורון, כד״א (איוב ל״ג:27) *ישור על אנשים*, בגין דנטיל שורא להאי סטרא ולהאי [p. 74] סטרא, ובגין אינון תרין שורין אקרי ישורון, ודא הוא ישראל. ישראל, על דנטיל רבו ותוקפא מכלא. ישורון, על אינון חולקי, תרין סטרין, תרין שורין דקאמרן. וכלא חד ואינון שמהן כלהו סלקי לחד.

יעקב עבדי, זמנין דאיהו עבד, כעבדא דאית ליה פקודא דמאריה ולמעבד רעותיה. וכן *ישראל בחרתי בו*, לאשראה עליה, וכלא ברזא עלאה איהו.

כתיב (ישעיה מ״ג:1) *בוראך יעקב ויוצרך ישראל*, וכתיב *כה אמר יי׳ עושך*. כל אלין דרגין סלקין לחד והא אוקמוה, בורא, יוצר, עושה. וכלהו דרגין אלין על אלין וכלהו חד.

זכאה חולקהון דישראל דקב״ה אתרעי בהו מכל שאר עמין, בגין דבכלהו כתיב (ירמיה י׳:15) *הבל המה מעשה תעתועים בעת פקודתם יאבדו*, בשעתא דקב״ה זמין לבערא לון מעלמא וישתאר הוא בלחודוי, כד״א (ישעיה ב׳:17) *ונשגב יי׳ לבדו ביום ההוא*.

© 2006–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

רבי יהודה פתח (שם מ״א:14) *אל תיראי תולעת יעקב מתי ישראל אני עזרתיך נאם יי׳ וגואלך קדוש ישראל*. [p. 75] ת״ח כל עמין דעלמא קב״ה יהב לון לממנן שלטנין ידיען כמה דאתמר, וכלהו אזלי בתר טעוותהון, כמה דכתיב (מיכה ד׳:5) *ילכו איש בשם אלהיו*. וכלהו אושדין דמין ומגיחין קרבא, גזלין וקפחין ומנאפין ואתערבי **[קעח ע״א]** בכמה עובדין לביש, ואתתקפו בחילהון לאבאשא. וישראל לית לון תוקפא לנצחאה לון בר בפומהון, כתולעתא דא דלית לה תוקפא וחילא אלא בפומיה, ובפומיה מתבר כלא, ועל דא אקרון ישראל *תולעת*.

תו *אל תיראי תולעת יעקב*. מה *תולעת* לית ליה לבריה דעלמא כהאי תולעתא דמשי טיסטרא דמניה נפקי כל לבושי יקר, טיסטרי דמלכין. [p. 76] לבתר זרע זרעין ומית, ולבתר מההוא זרעא דאשתאר מניה אתקיים כמלקדמין והא איהו בקיומיה. כך ישראל אינון כהאי *תולעת*, אע״ג דמתין יתהדרון ויתקיימון בעלמא כמלקדמין. והא אתמר דכתיב (ירמיה י״ח:6) *כי כחמר ביד היוצר כן אתם בידי בית ישראל*. מאי *כחמר*, אלא דא *חמר* דההוא זכוכית, דאע״ג דאתבר אתתקן ואית ליה תקנה כמלקדמין.

מתי ישראל, דא אילנא דחיי, דבגין דישראל אינון מתדבקן באילנא דחיי, בגין כך יהא לון חיין ויקומון מעפרא ויתקיימון בעלמא, ויהון לעם חד למפלח ליה לקב״ה, כד״א (צפניה ג׳:9) *לקרא כלם בשם יי׳ לעבדו שכם אחד*.

רבי אלעזר ורבי יצחק הוו אזלי בארחא, ומטא זמנא דק״ש, וקם ר׳ אלעזר וקרא ק״ש וצלי. [p. 77] לבתר אמר ליה רבי יצחק והא תנינן דעד לא יפוק בר נש לארחא אבעי ליה לנטלא רשו ממאריה ולצלי צלותיה.

אמר ליה בגין דכד נפיקנא לא הוה זמנא לצלותא ולא מטא זמנא דק״ש, השתא דשמשא נהיר צלינא, אבל עד לא נפקנא לארחא בעינא בעותי מניה ואמלכנא ביה, אבל צלותא דא לא צלינא. דהא אנא אשתדלנא באורייתא מפלגות ליליא, וכד אתא צפרא עד כען לא הוה עדנא [p. 78] לצלי צלותא, בגין דההיא שעתא דקדרותא דצפרא אשתכח, אתתא משתעי בבעלה ואינון ברזא כחדא, דבעיא איהי למיהך למשכנא בעולמתהא דיתבי בהדה, ובגין כך לא בעי ליה לבר נש למפסק מלייהו דמחברן כחדא ולאעלא מלה אחרא בינייהו.

והשתא דנהיר שמשא הוא עדן לצלאה, כמה דאוקמוה דכתיב (תהלים ע״ב:5) *ייראוך עם שמש*. מהו *עם שמש*, לנטלא נהורא דשמשא בהדן לאנהרא לה, דהא יראה בהדי שמשא אצטריך ולא לאפרשא לון. וכד לא נהיר יממא לאו הוא יראה בהדי שמשא, וצריכא לחברא לון כחדא, ודא הוא *עם שמש*.

© 2006–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

אזלו, כד מטו בי חקל יתבו. זקפו עינייהו וחמו ליה לטורא דהוו סלקין ברומיה בריין משניין. דחיל רבי יצחק. אמר ליה רבי אלעזר אמאי דחילת.

אמר ליה חמינא דהאי טורא איהו תקיף, וחמינא אלין בריין דאינון משניין, ודחילנא דלא יקטרגו לן.

א״ל מאן דדחיל, מחטאוי דבידיה אית ליה למדחל. ת״ח לאו אלין מאינון בריין תקיפין דהוו משתכחין בטוריא.

פתח ואמר *ואלה בני צבעון ואיה וענה. הוא ענה אשר מצא את הימים במדבר וגו׳*. האי קרא [p. 79] אוקמוה, אבל ת״ח לאו אלין דכתיב בהו (דברים ב׳:10) *האימים לפנים ישבו בה וגו׳*, אבל אלין דקאמר קרא *אשר מצא את הימים במדבר*, *ימם* כתיב. אלין הוו בריין משניין, דכד הוה אתתרך קין מעל אפי ארעא, כד״א (בראשית ד׳:14) *הן גרשת אותי היום מעל פני האדמה*, וכתיב *וישב בארץ נד* ואוקמוה, מבני בנוי בסטרא דרוחין ועלעולין ומזיקין. ואלין קיימו, דהא כד בעא לאתקדשא יומא אתברון מההוא סטרא רוחין קיימין, טסירין בלא גופא. ואלין לאו אינון מיומא דשבתא ולא מיומא שתיתאה, ואשתארו אלין תרין יומין בהו בספקא, ובגין כך לא אתקיימו לא **[קעח ע״ב]** מהאי ולא מהאי.

ואזלו ואתפשטו בההוא סטרא דקין, ואגלימו בההוא סטרא ולא אגלימו לאתקיימא, ואקרון *ימם* חסר, דלא אתקיימו לא [p. 80] ביומא דא ולא ביומא דא. ואתחזון לבני נשא, ואיהו אשכח לון ואולפיה לאייתאה ממזרין לעלמא. ואינון אזלי ביני טוריא וקיימין בגופא זמנא חדא ביומא ולבתר מתפשטי מניה.

ת״ח ענה דא איהו ממזרא הוה, דאתא צבעון על אמיה ואוליד ממזרא. ודא אתא מסטרא דרוח מסאבא דאתדבק ביה, ובגין כך אשכח לון, והוו אולפי ליה כל זינין דסטר מסאבא בג״ד.

ות״ח אלין אינון וכמה אחרנין מתפרשן אלין מאלין, כלהו אתיין מההוא סטרא ואזלי במדברא ואתחזון תמן, בגין דמדברא אתר חרוב איהו בי מותבא דלהון. ועל דא כל ב״נ דאזיל באורחוי דקב״ה ודחיל ליה לקב״ה לא מסתפי מנייהו.

אזלו ועאלו בטורא. אמר רבי יצחק כגוונא דא כל אינון טורין חרובין אתר בי מותבא דלהון.

א״ל הכי הוא, וכל אינון דמשתדלי באורייתא עלייהו כתיב (תהלים קכ״א:7-8) *יי׳ ישמרך מכל רע ישמור את נפשך, יי׳ ישמר צאתך ובאך מעתה ועד עולם.*

פתח רבי אלעזר ואמר (שם קי״א:1) *הללויה אודה יי׳ בכל לבב בסוד ישרים ועדה*. האי קרא אוקמוה, אבל ת״ח דוד מלכא כל יומוי הוה משתדל בפולחנא דקב״ה, והוה קם בפלגות

© 2006–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

ליליא ומשבח ומודה בשירין ותושבחן, בגין לאתקנא דוכתיה במלכו דלעילא. דכד אתער רוח צפון בפלגו דליליא הוה ידע דההוא שעתא קב״ה אתער [p. 81] בגנתא דעדן לאשתעשע עם צדיקייא, ואיהו הוה קם בההוא שעתא ואתגבר בשירין ותושבחן עד דסליק צפרא. בגין דכד קב״ה אשתכח בגנתא דעדן, הא אוקימנא דאיהו וכל צדיקייא דבגנתא כלהו צייתין לקליה כדכתיב (שיר ח׳ :13) *חברים מקשיבים לקולך השמיעני*. ולא עוד אלא דחוטא דחסד משיך עליה בימָמא כד״א (תהלים מ״ב :9) *יומם יצוה יי׳ חסדו ובלילה שירה עמי*. ולא עוד אלא דאינון מלין דאורייתא דאיהו אמר כלהו סלקין ומתעטרין קמי קב״ה. ובגין כך דוד מלכא הוה משתדל בליליא בפולחנא דמאריה.

ת״ח *הללויה*. בכל אינון שירין ותושבחן דקאמר דוד הא תנינן דלעילא מכלהון *הללויה*, ואוקמוה. מאי טעמא, בגין דכליל שמא ושבחא כחדא. מאי שמא ושבחא. שמא דא יה. שבחא מאן איהו. אלא דא כנסת ישראל דאיהי מתקנא שבחא תדיר לקב״ה ולא אשתככת, כד״א (שם פ״ג :2) *אלהים אל דמי לך אל תחרש ואל תשקוט אל*, בגין דסדורא דשבחא איהי מסדרת ומשבחת תדיר לגביה. ובגין כך שמא ושבחא כחדא.

[p. 82] *אודה יי׳ בכל לבב*, כמה דאוקמוה ביצר הטוב וביצר הרע, בגין דאינון משתכחי תדיר לגביה דב״נ, כד״א (דברים ו׳ :5) *בכל לבבך* ואוקמוה.

בסוד ישרים ועדה, אלין אינון ישראל, דכל דרגין בהו מתעטרן, כהני וליואי, צדיקים וחסידים, *ישרים ועדה*, כד״א (תהלים פ״ב :1) *בעדת אל*. ואינון רזא דקב״ה מתעטר בהו.

ובגין כך בעי ב״נ לשבחא ליה למאריה תדיר, בגין דאיהו אתרעי בשירין ותושבחן. ומאן דידע לשבחא ליה לקב״ה כדקא יאות, קב״ה קביל צלותיה ושזיב ליה, הדא הוא דכתיב (שם צ״א :14-16) *אשגבהו כי ידע שמי יקראני ואענהו עמו אנכי בצרה אחלצהו ואכבדהו, ארך ימים אשביעהו ואראהו בישועתי*.

פתח ר׳ יוסי ואמר (שם ל״ב :7) *אתה סתר לי* [p. 83] *מצר תצרני רני פלט תסובבני סלה*. *אתה סתר לי*, דא קב״ה דאיהו סתרא ומגן לב״נ דאזיל בארחוי דאורייתא, ואיהו אסתתר בצלא דגדפוי דלא יכלין לאבאשא ליה.

מצר תצרני, מעילא ומתתא. לעילא אית ליה לבר נש מארי דבבו, לתתא אוף הכי נמי. ומאן איהו, דא יצר הרע, **[קעט ע״א]** דאיהו צר לעילא וצר לתתא. ואלמלא יצר הרע, לא אשתכח מארי דבבו לב״נ בעלמא. בג״כ *מצר תצרני*.

רני פלט תסובבני סלה. יסובבוני מבעי ליה, מאי *תסובבני*. אלא אינון שירין דאית בהו דרגין להצלה, *תסובבני* בהו לשזבא לי בארחא. והאי קרא איהו כסדרא ואיהו למפרע, מהאי גיסא ומהאי גיסא.

© 2006–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

ת״ח באלין שירין ותושבחן דקאמר דוד אית בהון רזין ומלין עלאין ברזי דחכמתא, בגין דכלהו ברוח קודשא אתאמרו, דהוה שרא רוח קודשא עליה דדוד והוה אמר שירתא, ובגין כך כלהו ברזי דחכמתא אתאמרו.

פתח ר׳ אלעזר ואמר (תהלים קי״ח:13) *דחה דחיתני לנפול וי״י עזרני*. *דחה דחיתני*, *דחה* דחוני מבעי ליה, מאי *דחה דחיתני*. אלא דא סטרא אחרא דדחייא ליה לב״נ תדיר ובעי לדחייא ליה ולאסטאה ליה מעם קב״ה, ודא הוא יצה״ר דאשתכח לגביה דב״נ תדיר. ולקבליה אהדר דוד ואמר *דחה דחיתני לנפול*, [p. 84] בגין דאיהו הוה אשתדל לגביה בכל אינון עקתין לאסטאה ליה מעם קב״ה, ועליה אמר דוד *דחה דחיתני לנפול*, בגיהנם, *וי״י עזרני*, דלא אתמסרנא בידך.

ועל דא אית ליה לבר נש לאזדהרא מניה בגין דלא ישלוט עליה, וקב״ה כדין נטיר ליה בכל ארחוי דכתיב (משלי ג׳:23) *אז תלך לבטח דרכך ורגלך לא תגוף*, (שם ד׳:12) *בלכתך לא יצר צעדך ואם תרוץ לא תכשל*, וכתיב (שם:18) *וארח צדיקים כאור נגה הולך ואור עד נכון היום*.

אמר רבי יהודה זכאין אינון ישראל דקב״ה נטיר לון בעלמא דין ובעלמא דאתי דכתיב (ישעיה ס׳:21) *ועמך כלם צדיקים לעולם ירשו ארץ*.

© 2006–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

פרשת וישב יעקב

[p. 85] רבי חייא פתח (תהלים ל״ד:20) *רבות רעות צדיק ומכלם יצילנו יי׳*. ת״ח כמה מקטרגין ליה לב״נ מן יומא דקב״ה יהיב ביה נשמתא לאתקיימא בהאי עלמא, דכיון דנפיק ב״נ לאוירא דעלמא מיד אזדמן בהדיה לאשתתפא בהדיה יצר הרע, כמה דאתמר דכתיב (בראשית ד׳:7) *לפתח חטאת רובץ*. וכדין אשתתף בהדיה יצר הרע.

ות״ח דהכי הוא, דהא בעירי מיומא דאתילידו כלהו נטרי גרמייהו וערקין מגו נורא ומכל אתרין בישין, ובר נש מיד אתי לארמא גרמיה גו נורא, בגין דיצר הרע שארי בגויה ומיד אסטי ליה לאורח בישא.

ואוקימנא דכתיב (קהלת ד׳:13) *טוב ילד מסכן וחכם ממלך זקן וכסיל אשר לא ידע להזהר עוד*. *טוב ילד*, דא יצר טוב דאיהו ילד, מיומין זעירין עמיה דב״נ, דהא מתליסר שנין עמיה כמה דאתמר.

ממלך, דא יצר הרע דאיהו אקרי *מלך* ושליט בעלמא על בני נשא.

זקן וכסיל, דאיהו *זקן* ודאי כמה דאוקמוה, דכד [p. 86] אתיליד ב״נ ונפיק לאוירא דעלמא איהו **[קעט ע״ב]** אזדמן עמיה דב״נ, ועל דא איהו *מלך זקן וכסיל*.

אשר לא ידע להזהר עוד. להזהיר לא כתיב אלא *להזהר*, בגין דאיהו *כסיל* ועליה אמר שלמה (קהלת ב׳:14) *והכסיל בחושך הולך*, דהא מסוסיתא דחשך קא אתיא ולית ליה נהורא לעלמין.

רבי שמעון אמר ת״ח *טוב ילד מסכן וחכם*. מאן *ילד*, הא אוקמוה ואתמר, אבל *טוב ילד*, הדא הוא דכתיב (תהלים ל״ז:25) *נער הייתי גם זקנתי*, ודא הוא *נער* דאיהו *ילד מסכן* דלית ליה מגרמיה כלום. ואמאי אקרי *נער*, [p. 87] בגין דאית ליה חדתו דסיהרא מתחדשא תדיר, ותדיר איהו *נער*. *מסכן*, כמה דאמרן. *וחכם*, בגין דחכמה שריא ביה.

ממלך זקן, דא הוא יצר הרע כמה דאתמר, דהא מן יומא דהוה לא נפק ממסאבותיה לעלמין. ואיהו *כסיל*, דכל ארחוי אינון בישין ואזיל וסטי לבני נשא ולא ידע לאזדהרא, ואיהו אתי עם בני נשא בתסקופין לאסטאה לון מארח טבא לארח בישא.

ת״ח על דא אקדים עם בר נש מיומא דאתיליד, בגין דיהימין ליה, דהא כד אתי יצר הטוב לא יכיל ב״נ למהימנא ליה ודמי עליה כמטול. כגוונא דא תנינן מאן הוא רשע ערום, דא הוא מאן דאקדים לאטענא מלוי קמי דיינא עד לא ייתי מאריה דדיניה, כד״א (משלי י״ח:17) *צדיק הראשון בריבו וגו׳*. כגוונא דא האי רשע ערום, כד״א (בראשית ג׳:1) *והנחש היה ערום*,

© 2006–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

והוא אקדים ושארי עמיה דב״נ עד לא ייתי חבריה לאשראה עליה. ובגין דאיהו אקדים והא אטעין טענתיה עמיה, כד אתי חבריה דאיהו יצר הטוב, אבאיש ליה לב״נ בהדיה ולא יכיל לזקפא רישיה, כאילו אטעין על כתפיה כל מטולין דעלמא, בגין ההוא רשע ערום [p. 88] דאקדים עמיה, ועל דא אמר שלמה (קהלת ט׳:16) *וחכמת המסכן בזויה ודבריו אינם נשמעים*, בגין דהא אקדים אחרא.

ועל דא כל מאן דקביל מבר נש מלה עד לא ייתי חבריה, כאילו מקבל עליה טעווא אחרא למהימנותא, אלא (משלי שם) *ובא רעהו וחקרו*, ודא הוא ארח דבר נש זכאה, דהא ב״נ זכאה דא הוא דלא הימין לההוא רשע ערום דיצר הרע עד דייתי חבריה דאיהו יצר הטוב. ובגין דא בני נשא אינון כשלין לעלמא דאתי.

אבל ההוא זכאה דאיהו דחיל למאריה, כמה בישין סביל בהאי עלמא בגין דלא יהימן ולא ישתתף בההוא יצר הרע, וקב״ה שזיב ליה מכלהו, הדא הוא דכתיב (תהלים ל״ד:20) *רבות רעות צדיק ומכלם יצילנו יי׳*. *רבות רעות לצדיק* לא כתיב אלא *צדיק*, בגין דקב״ה אתרעי ביה בההוא ב״נ ושזיב ליה מכלא בהאי עלמא ובעלמא דאתי זכאה חולקיה.

ת״ח כמה בישין עברו עליה דיעקב בגין דלא יתדבק בההוא יצר הרע ויתרחק מחולקיה, ובגין כך סביל כמה בישין ולא שקיט.

פתח ואמר (איוב ג׳:26) *לא שלותי ולא שקטתי ולא נחתי ויבא רגז*. ת״ח כמה בישין סבלין צדיקיא בהאי עלמא, בישין על בישין כאבין על כאבין, בגין למזכי לון לעלמא [p. 89] דאתי. יעקב כמה סביל, בישין דעל בישין תדיר, כד״א *לא שלותי*, בביתא דלבן ולא יכילנא לאשתזבא מניה. *ולא שקטתי*, מעשו, ההוא צערא דצער לי ההוא ממנא דיליה ולבתר דחילו דעשו. *ולא נחתי*, מדינה ומשכם. *ויבא רגז*, דא רוגזא וערבוביא דיוסף דאיהו קשיא מכולם. ומגו רחימו דיעקב לגבי דיוסף ואיהו רזא דברית, עאל במצרים, בגין דלבתר כתיב (שמות ו׳:5) *ואזכור את בריתי*, לאשתכחא שכינתא תמן בהדיה.

וישב יעקב בארץ מגורי אביו בארץ כנען. **[קפ ע״א]** ר׳ יוסי פתח (ישעיה נ״ז:1) *הצדיק אבד ואין איש שם על לב וגו׳*. *הצדיק אבד*. בזמנא דקב״ה אשגח בעלמא ולא הוי עלמא כדקא יאות ודינא אזדמן לשריא על עלמא, כדין קב״ה נטיל זכאה מבינייהו בגין דישרי דינא על כלהו אחרנין [p. 90] ולא ישתכח מאן דיגין עלייהו. דהא כל זמנא דזכאה שריא בעלמא דינא לא יכיל לשלטאה על דרא. מנלן, ממשה דכתיב (תהלים ק״ו:23) *ויאמר להשמידם לולי משה בחירו עמד בפרץ לפניו*. ובגין כך קב״ה נטיל לזכאה מבינייהו וסליק ליה מעלמא וכדין אתפרע וגבי מדיליה.

© 2006–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

סופיה דקרא, *כי מפני הרעה נאסף הצדיק*, עד דלא ייתי *רעה* לשלטאה על עלמא *נאסף הצדיק*.

ד״א *כי מפני הרעה* דא יצה״ר.

ת״ח יעקב שלימו דאבהן הוה ואיהו קאים לקיימא בגלותא, אבל מגו דאיהו צדיק אתעכב דינא דלא שלטא בעלמא, דהא כל יומוי דיעקב לא שרא דינא על עלמא וכפנא אתבטלת. [p. 91] ביומוי דיוסף דאיהו דיוקנא דאבוי כל יומוי לא שרא דינא על עלמא בגין דאיהו אגין עלייהו כל יומוי. כיון דאיהו מת מיד שרא עלייהו גלותא, כד״א (שמות א׳:6, 10, 14) *וימת יוסף*, וסמיך ליה *הבה נתחכמה לו*, וכתיב *וימררו את חייהם בעבודה קשה*. כגוונא דא בכל אתר דשרא זכאה על עלמא ואיהו קיים, דינא לא שריא עלייהו והא אתמר.

ת״ח *וישב יעקב בארץ מגורי אביו*. מאי *מגורי אביו*, כד״א (ירמיה ו׳:25) *מגור מסביב*, דכל יומוי הוה דחיל והוה בדחילו.

[p. 92] *וישב יעקב בארץ מגורי אביו*. רבי אלעזר אמר דאתקשר ויתיב בההוא אתר דאתאחיד בחשך, *ארץ מגורי אביו* דייקא. *בארץ כנען*, אתקשר אתרא באתריה. *מגורי אביו*, דא דינא קשיא. *בארץ מגורי אביו* כמה דאתמר ההוא דינא רפיא דאתאחיד מן דינא קשיא, וביה אתישב יעקב ואחיד ביה.

אלה תולדות יעקב יוסף. בתר דאתישב יעקב ואזדווג שמשא בסיהרא, כדין שרא למעבד *תולדות*. ומאן איהו דעביד *תולדות*, אהדר ואמר *יוסף*, דהא ההוא נהר דנגיד ונפיק איהו עביד *תולדות* בגין דלא פסקין מימוי לעלמין, ואיהו עביד *תולדות* בהאי *ארץ* ומניה נפקין *תולדות* לעלמא. דהא שמשא אע״ג דאתקרב בסיהרא לא עביד איבין, בר ההוא דרגא דאקרי צדיק, ויוסף איהו דרגא דיעקב למעבד איבין ולאפקא *תולדות* לעלמא, ובגין כך *אלה תולדות יעקב יוסף*.

אלה תולדות יעקב יוסף. כל מאן דהוה מסתכל בדיוקנא דיוסף הוה אמר דא הוא דיוקנא דיעקב. ת״ח דכולהו בני יעקב לא כתיב *אלה תולדות יעקב*, בר יוסף דדיוקניה דמי לדיוקנא דאבוי.

בן שבע עשרה שנה. אמר רבי אבא רמז ליה קב״ה דהא כד אתאביד מניה יוסף בן שבע עשרה שנין הוה, וכל אינון יומין דאשתאר [p. 93] דלא חמא ליה ליוסף הוה בכי על אינון שבע עשרה שנין. וכמה דהוה בכי עלייהו, קב״ה יהב ליה שבע עשרה שנין אחרנין דאתקיים בארעא דמצרים בחדו וביקרא ובשלימו דכלא, יוסף בריה מלכא וכל בנוי קמיה. אינון שבע עשרה שנין הוו חיין לגביה, ובגין כך *בן שבע עשרה שנה* הוה איהו כד אתאביד מניה.

© 2006–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

רבי חייא פתח (איוב ל״ד: 10-11) *לכן אנשי לבב שמעו לי חלילה לאל מרשע ושדי מעול, כי פועל* **[קפ ע״ב]** *אדם ישלם לו וכארח איש ימציאנו*. ת״ח כד ברא קב״ה עלמא עבד ליה על דינא ועל דינא אתקיים, וכל עובדין דעלמא אינון קיימין בדינא, בר דקב״ה בגין לקיימא עלמא ולא יתאביד פריש עליה רחמי, ואינון רחמי מעכבי לדינא דלא ישתצי עלמא, ועל רחמי אתנהיג עלמא ואתקיים בגיניה.

ואי תימא דקב״ה עביד דינא בבר נש בלא דינא, הא אתמר דכד דינא שריא עליה דבר נש כד איהו זכאה, בגין רחימותא דיליה ביה איהו כמה דאתמר. דהא קב״ה רחים ליה ברחימו לקרבא ליה לגביה, מתבר גופא לשלטאה [p. 94] נשמתא, וכדין אתקריב בר נש לגביה ברחימו כדקא יאות, ונשמתא שלטא וגופא אתחלש. ובעיא גופא חלשא ונפשא תקיפא דאתתקף בתקיפו וכדין איהו רחימא דקב״ה, וכד נשמתא חלשא וגופא תקיפא איהו שנאיה דקב״ה דלא אתרעי ביה. ובגין כך ההוא זכאה דאתבר תדיר רחימא איהו דקב״ה, והני מלי כד בדק ולא אשכח חובא בידיה דיתענש עליה.

הכא אית לאסתכלא בכמה סטרין. חד, דהא חמינן דשכינתא לא שריא באתר עציבו, באתר דלא אית ביה חדוא. אי חדוא לית ביה לא שריא שכינתא בההוא אתר, כד״א (מלכים ב׳ ג׳: 15) *ועתה קחו לי מנגן והיה כנגן המנגן ותהי עליו רוח אלהים*, דהא ודאי שכינתא לא שריא באתר עציבו. מנלן, מיעקב, דבגין דהוה עציב עליה דיוסף אסתלקת שכינתא מניה. כיון דאתא ליה חדוא דבשורה דיוסף, מיד *ותחי רוח יעקב אביהם*. הכא בהאי זכאה דאתבר ואיהו חלשא במכאובין, אן הוא חדוא, דהא איהו בעציבו ולאו עמיה חדוא כלל.

וחד, דהא חמינן כמה רחימין הוו צדיקיא קמי קב״ה ולא אתברו במרעין ולא במכאובין ולא אתחלש גופא דלהון לעלמין. אמאי לאו אלין כאלין, דאלין אתברו ואלין קיימו בגופייהו כדקא יאות.

[p. 95] ואי תימא דהא אלין דקיימו בקיומא כדקא יאות, בגין דאינון צדיקי בני צדיקי כמה דאוקמוה, ואלין אחרנין צדיקי ולאו בני צדיקי, הא חמינן צדיקי בני צדיקי דהא אבוי דדין זכאה בר זכאה ואיהו זכאה, אמאי אתבר גופיה במכאובין וכל יומוי בצערא. אלא הכא רזא איהו, דהא כל עובדוי דקב״ה בקשוט וזכו (איוב ל״ד: 11) *כי פועל אדם ישלם לו וכארח איש ימציאנו*. אשכחנא בספרי קדמאי רזא חדא ולגבה רזא אחרא, חד דאיהו תרין. דהא אית זמנין דסיהרא איהי בפגימו ושריא בדינא ושמשא לא אשתכח גבה, ובכל זמנא ובכל שעתא אית לה לאפקא נשמתין בבני נשא כמה דלקטא בקדמיתא, ואפיקת לון השתא בזמנא דאיהי קיימא בדינא. האי מאן דנקיט לה בההוא זמנא ליהוי תדיר בגרעותא ומסכנותא אזלא לגביה ואתבר תדיר בדינא כל [p. 96] יומוי, בר דצלותא בטיל כל גזרי דינין ויכיל לסלקא בצלותא.

© 2006–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

וההוא זמנא דקיימא ההוא דרגא בשלימו וההוא נהר דנגיד ונפיק אשתמש בה, כדין ההיא נשמתא דנפקת ואתרקת ביה בההוא ב״נ, ההוא ב״נ אשתלים בכלא, בעותרא בבנין בשלימו דגופא, וכלא בגין **[קפא ע״א]** ההוא מזלא דנגיד ונפיק ואתחבר בההוא דרגא לאשלמא ליה ולאתברכא מניה. ועל דא כלא במזלא תלי, ועל דא תנינן בני חיי ומזוני לאו בזכותא תליא מלתא אלא במזלא תליא מלתא, דהא בזכותא לאו איהו עד דאתמליא ואתנהיר מן מזלא.

ובגין כך כל אינון דאתברו בהאי עלמא ואינון זכאי קשוט, כלהו אתברו בהאי עלמא ואתדנו בדינא. מ״ט, בגין דההיא נפשא גרמא ליה, ועל דא חייס עלייהו קב״ה לעלמא דאתי.

[p. 97] רבי אלעזר אמר כל מה דעביד קב״ה בדינא איהו, בגין לדכאה לההיא נפשא לאייתאה לה לעלמא דאתי, ובגין כך קב״ה כל עובדוי אינון בדינא וקשוט, בגין לאעברא מינה ההוא זוהמא דקבילת בהאי עלמא, ועל דא אתברת ההיא גופא ואתדכיאת נפשא. ובגין כך קב״ה עביד לההוא זכאה דיסבול יסורין ומכאובין בהאי עלמא ויתנקי מכלא ויזכי לחיי עלמא, ועל דא כתיב (תהלים י״א:5) *יי׳ צדיק יבחן* ודאי והא אתמר.

ר׳ שמעון פתח (ויקרא כ״א:23) *אך אל הפרכת לא יבא ואל המזבח לא יגש כי מום בו*. *אך אל הפרכת לא יבא*, ת״ח בההוא שעתא דההוא נהר דנגיד ונפיק אפיק כל אינון נשמתין ואתעברת נוקבא, כלהו קיימין לגו בקורטא דלגו בסיטו קורטא. וכד סיהרא אתפגים בסטרא דההוא חויא בישא, כדין כל אינון נשמתין דנפקין, אע״ג דכלהו דכיין וכלהו קדישין, הואיל ונפקי בפגימו, [p. 98] בכל אינון אתרי דמטו אינון נשמתין, כלהו אתברו ואתפגימו בכמה צערין בכמה כאבין. ואלין אינון אתרין דאתרעי בהו קב״ה לבתר דאתברו, ואע״ג דנשמתין בעציבו ולא בחדוון.

רזא דמלה שריאן כגוונא דלעילא, גופא אתפגים ונשמתא לגו, כגוונא ודאי כגוונא. ובגין כך אלין אינון דבעיין לחדותי בחדתותא דסיהרא, ועל אלין כתיב (ישעיה ס״ו:23) *והיה מדי חדש בחדשו ומדי שבת בשבתו יבא כל בשר להשתחות לפני, כל בשר* ודאי, דאלין יתחדתון בכלא ובעיין לחדתותי בחדתותא דסיהרא. ואלין אינון בשותפותא חדא בסיהרא, פגימין בההוא פגימו דילה, ובגין כך איהי שריא בגווייהו תדיר ולא שבקא לון, כד״א (שם נ״ז:15) *ואת דכא ושפל רוח*, וכתיב (תהלים ל״ד:19) *קרוב יי׳ לנשברי לב*, לאינון דסבלי עמה ההוא פגימו, אינון קריבין לה תדיר. ועל דא *להחיות לב נדכאים*, [p. 99] באינון חיים דאתיין לה לאתחדתא יהא לון חולקהון, אינון דסבלו עמה יתחדתון עמה. ואלין אקרון יסורין של אהבה, של אהבה

© 2006–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

אינון ולאו מניה דההוא ב״נ. של אהבה אינון, דאתפגם נהורא של אהבה זוטא דאתדחיא מאהבה רבה. ובגין כך אלין אינון חברים משותפין בהדה. זכאה חולקהון בעלמא דין ובעלמא דאתי, דאינון זכו להאי למהוי חברים בהדה, עלייהו כתיב (שם קכ״ב:8) *למען אחי ורעי אדברה נא שלום בך*.

פתח ואמר (ישעיה נ״ב:13) *הנה ישכיל עבדי ירום ונשא וגבה מאד*. זכאה חולקהון דצדיקייא דקב״ה גלי לון ארחי דאורייתא למהך בהו. ת״ח האי קרא רזא עלאה איהו, *הנה ישכיל עבדי*, ואוקמוה. אבל ת״ח כד ברא קב״ה עלמא עבד לה לסיהרא ואזער נהורה, דהא לית לה מגרמה כלום, ובגין דאזעירת גרמה אית לה לאתנהרא בגין שמשא ובתוקפא דנהורין עלאין. [p. 100] ובזמנא דהוה בי מקדשא קיים, ישראל הוו משתדלי בקורבנין ועלוון ופולחנין דהוו עבדין כהני ליואי וישראל בגין לקשרא קשרין ולאנהרא נהורין. ולבתר דאתחרב בי מקדשא אתחשך נהורא וסיהרא לא אתנהירת מן שמשא ושמשא **[קפא ע״ב]** אסתלק מנה ולא אתנהירת, ולית לך יומא דלא שלטא ביה לווטין וצערין וכאבין כמה דאתמר.

ובההוא זמנא דימטי זמנא דסיהרא לאתנהרא מה כתיב, *הנה ישכיל עבדי*, עלה דסיהרא אתמר. *הנה ישכיל עבדי*, דא הוא רזא דמהימנותא. *הנה ישכיל*, [p. 101] דאתער אתערותא לעילא כמאן דארח ריחא ואתי לאתערא ולאסתכלא.

ירום, מסטרא דנהורא עלאה דכל נהורין. *ירום*, כד״א (ישעיה ל׳:18) *ולכן ירום לרחמכם*.

ונשא, מסטרא דאברהם. *וגבה*, מסטרא דיצחק. *מאד*, מסטרא דיעקב. ואע״ג דאוקמוה וכלא חד ברזא דחכמתא.

ובההוא זמנא יתער קב״ה אתערותא עלאה לאנהרא לה לסיהרא כדקא יאות, כד״א (שם:26) *והיה אור הלבנה כאור החמה ואור החמה יהיה שבעתים כאור שבעת הימים*. ובגין דא יתוסף בה רוחא עלאה, ובגין כך יתערון כדין כל אינון מיתיא דאינון גו עפרא. ודא הוא *עבדי* דרזא דמפתחן דמאריה בידיה, כדכתיב *עבדו זקן ביתו*, כד״א (בראשית כ״ד:2) *ויאמר אברהם אל עבדו זקן* [p. 102] *ביתו*, דא סיהרא כמה דאתמר, מטטרון דאיהו עבד שליחא דמאריה.

זקן ביתו, כד״א (תהלים ל״ז:25) *נער הייתי גם זקנתי*. *המושל בכל אשר לו*, בגין דכל גוונין אתחזון ביה ירוק חיוור סומק.

© 2006–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

שים נא ידך תחת ירכי, דא הוא צדיק רזא דמילה קיומא דעלמין, דהא כדין האי עבד ממנא ברזא דלעילא לאחייא לון לדיירי עפרא ויתעביד שליחא ברוחא דלעילא ולאתבא רוחין ונשמתין לאתרייהו לאינון גופי דאתבלו ואתרקבו תחות עפרא.

ואשביעך ביי׳ אלהי השמים. מאי *ואשביעך*, לאתלבשא ברזין דשבע נהורין דאינון רזא דשלימו עלאה.

[p. 103] *אשר לא תקח אשה*, דא הוא גופא דתחות עפרא דאית ליה קיומא לאקמא מעפרא, דכל אינון דאתקברו וזכו בה בארעא דישראל אינון יתערון בקדמיתא כמה דאוקימנא דכתיב (ישעיה כ״ו:19) *יחיו מתיך* בקדמיתא, אלין מתין דארעא דישראל, *נבלתי יקומון*, אינון מתין דשאר ארצות. וכל דא לאינון גופיהון דישראל דאתקברו תמן ולא לגופי דשאר עמין דארעא אסתאבת מינייהו. ועל דא *אשר לא תקח אשה לבני*. מאי *לבני*, דכל נשמתין דעלמא דנפקי מההוא נהר דנגיד ונפיק אינון בנין לקב״ה, ועל דא *אשר לא תקח אשה*, דא גופא, *לבני*, דא נשמתא.

מבנות הכנעני, אלין גופין דשאר עמין דזמין קב״ה לנערא לון מארעא קדישא כד״א (איוב ל״ח:13) *וינערו רשעים ממנה*, כמאן דנעיר טליתא מזוהמא דיליה.

כי אל ארצי ואל מולדתי תלך, דא היא ארעא קדישא דאיהי קדמאה לכל שאר ארעין כמה דאתמר. ועל דא *כי אל ארצי*, דא ארעא קדישא דאיהי דיליה, אבל שאר ארעאן לאינון ממנן אחרנין. [p. 104] ועל דא *כי אל ארצי ואל מולדתי*. כיון דאמר *אל ארצי*, מהו *אל מולדתי*. אלא *אל ארצי* כמה דאתמר, *ואל מולדתי*, אלין אינון ישראל.

ת״ח מה כתיב, *ויקח העבד*, כמה דאתמר. *עשרה גמלים*, אינון עשרה דרגין דהאי עבד שלטא עלייהו כגוונא דלעילא. *מגמלי אדניו*, דאינון כההוא גוונא ממש כמה דאתמר, והאי עבד שלטא ואתתקן בהו.

וכל טוב אדניו בידו, כל ההוא טיבו ורוחין עלאין דנפקי מגו אינון נהורין ובוצינין עלאין. *וכל טוב אדוניו*, ההוא שמושא דשמשא אשתמש בה בסיהרא.

ויקם וילך אל ארם נהרים, דא אתרא בארעא קדישא דבכת תמן רחל כד חריב בי מקדשא.

[p. 105] *ויברך הגמלים מחוץ לעיר אל באר המים*, לאתקפא חילהא ותוקפהא כדקא יאות עד לא תיעול לאקמא לון לאינון גופין.

לעת ערב. מאי *לעת ערב*, דא ערב שבת **[קפב ע״א]** דאיהו זמנא באלף שתיתאה. *לעת ערב*, כד״א (תהלים ק״ד:23) *ולעבודתו עדי ערב*, וכתיב (ירמיה ו׳:4) *כי ינטו צללי ערב*.

© 2006–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

[p. 106] *לעת צאת השואבות*, דההוא זמנא זמינין למיקם ולאחייא בקדמיתא מכל שאר בני עלמא אינון דשאבין מימי אורייתא, בגין דאתעסקו לשאבא ממימי אורייתא ואתתקפו באילנא דחיי, ואינון יפקון בקדמיתא דאילנא דחיי גרמא לון דיקומון בקדמיתא כמה דאתמר.

ובנות אנשי העיר יוצאות. מאי *יוצאות*, כד״א (ישעיה כ״ו:19) *וארץ רפאים תפיל*, דזמינא ארעא למפלט מנה כל גופין דאינון בגווה, ועל דא כתיב *יוצאות*.

לשאוב מים, לנטלא נשמתא ולקבלא לה כדקא יאות, מתקנא מאתרה כדקא חזי.

והיה הנערה אשר אומר אליה הטי נא כדך ואשתה. בגין דהא אתמר דכל אינון נשמתין דעלמא דאתקיימו בהאי עלמא ואשתדלו למנדע למאריהון ברזא דחכמתא עלאה, איהי סלקא ואתקיימת בדרגא עלאה על כל אינון דלא אתדבקו ולא ידעו, ואינון אתקיימון בקדמיתא, ודא הוא שאלתא דקיימא ההוא עבד למשאל ולמנדע, במה אתעסקת ההיא נשמתא בהאי עלמא.

[p. 107] *ואמרה אלי גם אתה שתה*, אנת בעי למשתי ולאתשקיא בקדמיתא, ובתרך *וגם לגמליך אשקה*, בגין דכל אינון שאר רתיכין אע״ג דאתשקיין מהאי דרגא, כלהו אתשקיין מפולחנא דצדיקייא דידעי פולחנא דמאריהון כדקא יאות, דצדיקייא ידעי לספקא לכל דרגא ודרגא כדקא יאות. ועל דא *וגם לגמליך אשקה*. ודאי *היא האשה אשר הוכיח יי׳ לבן אדוני*, ודאי איהו ההוא גופא דאזדמן לההיא נשמתא עלאה.

ת״ח דהא אתמר דתיאובתא דדכורא לגבי נוקבא עביד נשמתא, ותיאובתא דנוקבא לגבי דכורא סלקא ואתערב בהדה דלעילא ואתכליל דא בדא ועביד נשמתא. ובגין כך *היא האשה*, דא הוא גופא ודאי דאיהי זמינא לההוא רעותא דנשמתא דנפקא מן דכורא.

ואינון גופין זמינין לאתערא בקדמיתא כדקאמרן, ולבתר דאלין יקומון, יקומון כל אחרנין דבשאר ארעאן ויתקיימון בקיומא שלים ויתחדתון בחדתותא דסיהרא ויתחדש עלמא כמלקדמין, וכדין בההוא זמנא כתיב (תהלים ק״ד:31) *ישמח יי׳ במעשיו*.

[p. 108] ובגין כך (ישעיה נ״ב:13) *הנה ישכיל עבדי*, לאהדרא נשמתין כל חד וחד לאתריה. *ירום ונשא וגבה מאד*, מסטרא דכל אינון דרגין עלאין כדקאמרן.

(שם:14) *כאשר שממו עליך רבים כן משחת מאיש מראהו*. ת״ח דהא אתמר דכד אתחרב בי מקדשא ושכינתא אתגלי בגו ארען נוכראין בינייהו, מה כתיב, (שם ל״ג:7) *הן אראלם צעקו חוצה מלאכי שלום מר יבכיון*. כלהו בכו על דא וקשירו בכיה ואבלא, וכל דא עלה דשכינתא דאתגלייא מאתרה. וכמה דאיהי משתנית מכמה דהות, אוף הכי בעלה לא נהיר נהוריה ואשתני מכמה דהוה דכתיב (שם י״ג:10) *חשך השמש בצאתו*, ועל דא כתיב *כן משחת מאיש מראהו*.

ד״א *כן משחת מאיש מראהו*, מהאי עבד דאשתני דיוקניה בגוונוי.

© 2006–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

[p. 109] ד״א *כן משחת מאיש מראהו*, כמה דכתיב (שם נ׳ 3:) *אלביש שמים קדרות ושק אשים כסותם*. דהא מיומא דאתחריב בי מקדשא לא קיימו *שמים* בנהורא דלהון.

ורזא דמלה ברכאן לא שריין אלא באתרא דאשתכחו דכר ונוקבא, ואוקמוה כמה דכתיב (בראשית ב׳ 2:) *זכר ונקבה בראם ויברך אותם*, ובגין כך *משחת מאיש מראהו*. ודא כמה דכתיב (ישעיה נ״ז 1:) *הצדיק אבד*. אבוד או נאבד לא כתיב אלא *אבד*, דלא שריין ברכאן אלא באתר דאשתכחו דכר ונוקבא כחדא כמה דאתמר. בגין דהא בההוא זמנא לא אשתכח **[קפב ע״ב]** דכורא בהדה, וכדין כל אינון נשמתין דנפקי כלהו הוי להו שנויא מכמה דהוו בזמנא דשמשא אתחבר בסיהרא כמה דאתמר. ועל דא *אלה תולדות יעקב יוסף* ואתמר.

[p. 110] *והוא נער*, בגין דלא מתפרשין לעלמין, צדיק וצדק כחדא אינון, כמה דאיהי אתקריא בשמא דדכורא, הכי נמי איהו אתקרי בשמא דילה דכתיב *והוא נער*.

את בני בלהה ואת בני זלפה, בכלהו קיימא לחדתא לון כדקא יאות ולאשתעשעא לון, דכלהו ענפין וכלהו עלין מתברכין בחדוה דיליה.

אלה תולדות יעקב יוסף, כמה דאתמר דכל דיוקנא דיעקב הוה ביה ביוסף וכל מאי דאירע להאי איערע להאי, ותרווייהו כחדא אזלי, ודא הוא רזא דאת ו״ו דאזלי תרווייהו כחדא בגין דאינון רזא חדא ודיוקנא חדא.

ויבא יוסף את דבתם רעה. הא אוקמוה דהוה אמר לאבוי עלייהו דהוו אכלי שייפא מבעלי חיין כד אינון חיין.

[p. 111] *ויבא יוסף את דבתם רעה*. וכי הא במניינא הוו אינון בני שפחות, היך הוו מזלזלין בהון בני לאה, והיך הוו אכלי אבר מן החי והוו עברין על פקודא דמאריהון, דהא פקיד על בני נח פקודא דא כמה דכתיב (בראשית ט׳ 4:) *אך בשר בנפשו דמו לא תאכלו*, ואינון הוו אכלי ליה ועברין על פקודא דמאריהון. אלא יוסף הוה אמר, ועל דא אתענש.

רבי יהודה אמר *את דבתם רעה*, כמה דאוקמוה דהוו יהבין עינייהו בבנת ארעא, ודא היא *דבתם רעה*, לינקא לכל אינון דרגין דלא קדישין אע״ג דאתיין מסטרא מסאבא.

וישראל אהב את יוסף מכל בניו. רבי אלעזר פתח (ישעיה כ״ו 20:) *לך עמי בא בחדריך וסגור דלתך בעדך חבי כמעט רגע עד יעבור זעם*. ת״ח כמה רחים לון קב״ה לישראל, ובגין רחימותא דלהון דרחים לון על כל שאר עמין אזהר לון ובעי לנטרא לון בכל מה דאינון עבדין.

[p. 112] ת״ח זמנין אית ביומא דדינא שריא בעלמא, וכד אתי ההוא זמנא מבעי ליה לבר נש לאסתמרא דלא יפגע ביה ההוא דינא, ואינון זמנין ידיען והא אוקמוה. בגין דכד סליק צפרא אברהם אתער בעלמא ואחיד ליה לדינא לקשרא ליה בהדיה. ובשירותא דתלת שעי

© 2006–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

קמייתא נטיל דינא מאתריה לאתעתדא ביה ביעקב עד דיתער צלותא דמנחה, דאהדר דינא לאתריה ואתער דינא דלתתא לאתקשרא בדינא דלעילא, דהא כדין אתקשר דינא בדינא ובעי לאזדהרא.

תו כד דינא אתער בעלמא ומותא אשתכח במתא, לא ליבעי ליה לבר נש למיהך יחידאי בשוקא, והא אוקימנא מילי, אלא בעי לאסגרא גרמיה דלא יפוק לבר, כמה דאוקמוה בנח דאסתגר גרמיה בתיבותא דלא ישתכח קמיה דמחבלא. [p. 113] ועל דא *לך עמי בא בחדריך, אסגר גרמך וסגור דלתך בעדך* דלא יתחזי קמיה דמחבלא.

חבי כמעט רגע עד יעבור זעם, דבתר דאעבר דינא לית ליה רשו למחבלא לחבלא.

ת״ח קב״ה בגין רחימותא דרחים לישראל וקריב לון לגביה, כל שאר עמין שנאין לון לישראל, בגין דאינון מתרחקין וישראל קריבין.

ות״ח בגין רחימותא דרחים ליה יעקב ליוסף יתיר מאחוי, אע״ג דכלהו הוו ליה אחין, מה כתיב, *ויתנכלו אותו להמיתו*, כל שכן שאר עמין לישראל.

ת״ח כמה גרים ליה ההוא רחימותא דרחים ליה יתיר, דגרים ליה דאתגלי מאבוי ואתגלי אבוי בהדיה, וגרים לכולהו גלותא **[קפג ע״א]** ולשכינתא דאתגליא בינייהו, ואע״ג דאתגזירת גזרה, ואוקמוה דבגין כתנת פסים דעבד ליה יתיר מה כתיב, *ויראו אחיו כי אותו אהב אביהם וגו׳*.

[p. 114] *ויחלום יוסף חלום*. רבי חייא פתח (במדבר י״ב:6) *ויאמר שמעו נא דברי אם יהיה נביאכם יי׳ במראה אליו אתודע בחלום אדבר בו*. ת״ח כמה דרגין לדרגין עבד קב״ה וכלהו קיימי דא על דא דרגא על דרגא דא לעילא מן דא, וכלהו ינקין כדקא חזי לון, אלין מימינא ואלין משמאלא, וכלהו אתמנון אלין על אלין כלא כדקא יאות.

ת״ח כל נביאי דעלמא כלהו ינקי מסטרא חדא מגו תרין דרגין ידיען, ואינון דרגין הוו אתחזיין בגו אספקלריא דלא נהרא דכתיב *במראה אליו אתודע*. מאן הוא *מראה*, כמה דאתמר חיזו דכל גוונין אתחזיין בגויה ודא הוא אספקלריא דלא נהרא.

בחלום אדבר בו, דא הוא חד משתין בנבואה כמה דאוקמוה, ואיהו דרגא שתיתאה מההוא דרגא דנבואה, ואיהו דרגא דגבריאל דממנא על חלמא והא אתמר.

[p. 115] ת״ח כל חלמא דאיהו כדקא יאות מהאי דרגא אתיא, ועל דא לית לך חלמא דלא איתערבון ביה מלין כדיבן כמה דאוקימנא. ובגין כך מנייהו קשוט ומנייהו כדיבן, ולית לך חלמא דלא אית ביה מהאי גיסא ומהאי גיסא. ובגין דאית ביה בחלמא כלא כדאמרן כל חלמין דעלמא אזלין בתר פשרא דפומא, ואוקמוה דכתיב (בראשית מ״א:13) *ויהי כאשר פתר לנו כן*

© 2006–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

היה. מ״ט, בגין דאית ביה בחלמא כדיבו וקשוט ומלה שלטא על כלא, ובגין כך בעי חלמא פשרא טבא.

רבי יהודה אמר בגין דכל חלמא מדרגא דלתתא איהו ודבור שלטא עליה, ובגין כך כל חלמא אזלא בתר דבור.

פתח ואמר (איוב ל״ג:15-16) *בחלום חזיון לילה בנפול תרדמה על אנשים בתנומות עלי משכב אז יגלה אזן אנשים ובמוסרם יחתום*. ת״ח כד סליק בר נש על ערסיה מבעי ליה לאמלכא עליה מלכותא דשמיא בקדמיתא ולבתר יימא חד פסוקא דרחמי, ואוקמוה חברייא, בגין [p. 116] דכד בר נש נאים על ערסיה הא נשמתיה נפקת מניה ואזלא ושטיא לעילא, כל חד וחד כפום ארחיה, והכי סלקא כמה דאתמר.

מה כתיב, *בחלום חזיון לילה*, כד בני נשא שכבי בערסייהו ניימין ונשמתא נפקת מיניה הדא הוא דכתיב *בתנומות עלי משכב אז יגלה אזן אנשים*. וכדין קב״ה אודע לה לנשמתא בההוא דרגא דקיימא על חלמא אינון מלין דזמינין למיתי על עלמא או אינון מלין כפום אינון הרהורין דליביה, בגין דבר נש נטיל ארחא דתוכחי דעלמא. דהא לא מודעין ליה לבר נש בעוד דאיהו קאים בתוקפא דגופא כדקאמרן, אלא מלאכא אודע לנשמתא ונשמתא לבר נש, וההוא חלמא איהו מלעילא כד נשמתין נפקין מגופא וסלקין כל חד כפום ארחיה.

וכמה דרגין לדרגין ברזא דחלמא כלהו ברזא דחכמתא. ות״ח חלום דרגא חדא, מראה דרגא חדא, נבואה דרגא חדא, וכלהו דרגין לדרגין אלין על אלין.

ויחלום יוסף חלום ויגד לאחיו ויוסיפו עוד שנא אותו. מהכא דלא בעי בר נש למימר חלמיה בר לההוא בר נש דרחים ליה, ואי לאו איהו גרים ליה דאי ההוא חלמא יתהפך לגוונא אחרא איהו גרם ליה.

[p. 117] ת״ח דיוסף איהו אמר חלמיה לאחוהי, ועל דא גרמו ליה לסלקא חלמיה תרין ועשרין שנין לאתעכבא.

רבי יוסי אמר מנלן, דכתיב ***ויוסיפו עוד שנא אותו***. מאי ***שנא אותו***, דגרמו ליה קטיגורין בדא. מה כתיב, ***ויאמר אליהם שמעו נא החלום הזה*** **[קפג ע״ב]** ***אשר חלמתי***, דבעא מנייהו דישמעון ליה, ואיהו אודע להו ההוא חלמא, דאלמלא אינון אהפכו ליה בגוונא אחרא הכי יתקיים. ואינון אתיבו ואמרו ***המלוך תמלוך עלינו אם משול תמשול בנו***, מיד אמרו ליה פשרא דחלמא וגזרו גזרה, ובגין כך ***ויוסיפו עוד שנא אותו***.

ר׳ חייא ורבי יוסי הוו שכיחי קמיה דר׳ שמעון. אמר רבי חייא הא תנינן חלמא דלא אתפשר כאגרתא דלא אתקריא, אי בגין דיתקיים ואיהו לא ידע או דלא יתקיים כלל.

© 2006–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

אמר ליה יתקיים ולא אתיידע, דהא ההוא חלמא תליא עליה ואיהו לא אתידע ולא ידיע אי יתקיים אי לא יתקיים. ולית לך מלה בעלמא דעד לא ייתי לעלמא דלאו איהו תלייא בחלמא, או על ידא דכרוזא דהא אתמר דכל מלה ומלה עד [p. 118] לא ייתי לעלמא מכרזי עליה ברקיעא ומתמן אתפשט בעלמא ואתיהיב על ידא דכרוזא. וכלא בגין דכתיב (עמוס ג׳:7) *כי לא יעשה יי׳ אלהים דבר כי אם גלה סודו אל עבדיו הנביאים*, בזמנא דנביאים אשתכחו בעלמא, ואי לאו אע״ג דנבואה לא שריא חכימי עדיפי מנביאים, ואי לא, מתיהיב בחלמא, ואי לאו, בצפרי שמיא משתכחי מילי והא אוקמוה.

וילכו אחיו לרעות את צאן אביהם בשכם. רבי שמעון אמר *לרעות צאן אביהם* מבעי ליה, מאי א״ת נקוד לעילא. בגין לאסגאה עמהון שכינתא דאיהי עמהון שרייא בגין דאינון הוו עשרה, דהא יוסף לא הוה עמהון ובנימין איהו [p. 119] זעיר בביתא, ובגין כך אינון הוו עשרה וכד אזלו שכינתא הוה בינייהו, ועל דא נקוד לעילא.

ובגין כך בזמנא דזבינו ליוסף אשתתפו כלהו בהדי שכינתא ושתיפו לה בהדייהו כד עבדו אומאה, ועד דאתגלייא מלה דיוסף לא שריא שכינתא עליה דיעקב. ואי תימא דשכינתא לא אשתכחת עמהון, ת״ח דכתיב (תהלים קכ״ב:4) *ששם עלו שבטים שבטי יה עדות לישראל להודות לשם יי׳*, כלהו צדיקי וחסידי, קיומא דכל עלמין, קיומא אינון לעילא ותתא.

פתח ואמר (שם:1) *שמחתי באומרים לי בית יי׳ נלך*. האי קרא אוקמוה דדוד הוה עם לביה למבני ביתא כד״א (מלכים א׳ ח׳:17) *ויהי עם לבב דוד אבי לבנות בית לשם יי׳*. ולבתר מה כתיב, *רק אתה לא תבנה הבית כי אם בנך היוצא מחלציך הוא יבנה הבית לשמי*. וכל ישראל הוו ידעי דא והוו אמרי אימתי ימות דוד ויקום שלמה בריה ויבנה ביתא, [p. 120] וכדין *עומדות היו רגלינו בשעריך ירושלם*, כדין ניסק ונקריב תמן קרבנין.

ועם כל דא אע״ג דהוו אמרי אימתי ימות סבא דא, כדין *שמחתי* וחדוה הוה לי בגין ברי, דהוו אמרי דברי יקום תחותי למגמר פקודא למבני ביתא. כדין שארי ושבח לה *ירושלם הבנויה כעיר שחברה לה יחדו*.

תנן עבד קב״ה ירושלם לתתא כגוונא דלעילא ודא מתקנא לקבל דא דכתיב (שמות ט״ו:17) *מכון לשבתך פעלת יי׳*.

הבנויה, דזמין קב״ה לנחתא לה לירושלם מעילא כדקא יאות, ובגין כך *הבנויה*.

שחברה לה יחדו. הא אוקמוה *שחברה*, שחברו מבעי ליה, אלא דאתחברת אמא בברתא והוו כחדא והא אוקמוה כמה דאתמר.

© 2006–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

ששם עלו שבטים, אלין אינון קיומא דעלמא ותקונא דעלמא. ולא תימא דעלמא תתאה בלחודוי אלא אפי׳ דעלמא עלאה דכתיב *שבטי יה עדות לישראל*, *לישראל* דייקא. בגין דאינון [p. 121] קיומא לתתא, סהדותא אינון לעילא. וכלא *להודות לשם יי׳*, לאודאה שמיה דקב״ה בכל סטרין דכתיב *להודות לשם יי׳*.

וימצאהו איש והנה תועה בשדה וישאלהו האיש לאמר מה תבקש. **[קפד ע״א]** מה כתיב לעילא, *ויאמר ישראל אל יוסף הלא אחיך רועים בשכם לכה ואשלחך אליהם*. וכי יעקב שלימא דהוה רחים ליה ליוסף מכל בנוי והוה ידע דכל אחוי שנאין ליה, אמאי שדר ליה לגבייהו. אלא איהו לא חשיד עלייהו דהוה ידע דכלהו הוו זכאין ולא חשיד לון, אלא קב״ה גרים כל דא בגין לקיימא גזרה דגזר בין הבתרים.

אשכחנא בספרי קדמאי דבעיין אלין בני יעקב לשלטאה עליה עד לא יחות למצרים, דאילו הוה יחות למצרים ואינון לא שלטו ביה בקדמיתא, יכלי מצראי לשלטאה לעלמין עלייהו דישראל לאתקיימא ביה ביוסף דאזדבן לעבדא ואינון שלטו עלוי. ואע״ג דיוסף הוה מלכא לבתר ומצראי הוו עבדין ליה, אשתכחו ישראל דשלטו על כלהו.

[p. 122] ת״ח דיוסף דאיהו ברית עלאה, כל זמנא דאתקיים ברית, שכינתא אתקיים בהדייהו דישראל בשלם כדקא יאות. כיון דאסתלק יוסף ברית עלאה מעלמא, כדין ברית ושכינתא וישראל נפלו בגלותא כלהו. והא אוקימנא דכתיב (שמות א׳:8) *ויקם מלך חדש על מצרים אשר לא ידע את יוסף*, וכלא הוה מעם קב״ה כדקא יאות.

ת״ח *וימצאהו איש*, דא גבריאל, ואוקמוה כתיב הכא *איש*, וכתיב התם (דניאל ט׳:21) *והאיש גבריאל אשר ראיתי בחזון בתחלה מועף ביעף*.

והנה תועה, *תועה* בכלא, *תועה* דאבטח על אחוי דהוה מתבע אחוה דלהון ולא אשכח ותבע להו ולא אשכח, ועל דא *תועה* בכלא.

וישאלהו האיש לאמר מה תבקש, *ויאמר את אחי אנכי מבקש*, *ויאמר האיש נסעו מזה*.

ר׳ יהודה פתח (שיר ח׳:1) *מי יתנך כאח לי יונק שדי אמי אמצאך בחוץ אשקך גם לא יבוזו לי*. האי קרא אוקמוה חבריא, אבל האי קרא כנסת ישראל אמרו למלכא דשלמא דיליה.

[p. 123] *מי יתנך כאח לי*, כיוסף על אחוי דאמר (בראשית נ׳:21) *ועתה אל תיראו אנכי אכלכל אתכם ואת טפכם וינחם אותם וידבר על לבם*. יהב לון מזוני וזן לון בכפנא, בגין כך *מי יתנך כאח לי*.

ד״א *מי יתנך כאח לי*, דא יוסף לגבה דשכינתא דאתאחד עמה ואתדבק בהדה.

© 2006–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

יונק שדי אמי, דהא כדין אחוה ושלימו בהדייהו.

אמצאך בחוץ, גו גלותא דאיהו בארעא אחרא.

אשקך, בגין לאתדבקא רוחא ברוחא.

גם לא יבוזו לי, אע״ג דאנא בארעא אחרא.

ת״ח דיוסף אע״ג דאחוהי לא הוו ליה כאחין כד נפל בידייהו, איהו הוה לון אחא כד נפלו בידיה, והא אוקמוה דכתיב (שם) *וינחם אותם וידבר על לבם* בכלא דבר על לבייהו.

ות״ח מה כתיב *ויאמרו איש אל אחיו*, דא שמעון ולוי דאינון הוו אחין ודאי בכלא, בגין דקא אתו מסטרא דדינא קשיא. ובגין כך רוגזא דלהון איהי רוגזא דקטלא בעלמא כמה דכתיב (שם מ״ט:7) *ארור אפם כי עז*.

[p. 124] ת״ח רזא דמלה, אית רוגזא ואית רוגזא. אית רוגזא דאיהי מברכא מעילא ומתתא ואקרי *ברוך* כמה דאתמר דכתיב (שם י״ד:19) *ברוך אברם לאל עליון*, והא אוקמוה. ואית רוגזא דאתלטיא לעילא ותתא כמה דאתמר דאקרי *ארור* דכתיב (שם ג׳:14) *ארור אתה מכל הבהמה ומכל חית השדה*. *ארור אפם כי עז*.

ועל רזא דא אית תרין טורין דכתיב (דברים י״א:29) *ונתת את הברכה על הר גריזים ואת הקללה על הר עיבל*, לקביל אלין תרין דרגין, ועל דא דא אקרי *ארור* ודא אקרי *ברוך*. ושמעון ולוי אינון מסטרא דדינא קשיא, ומן סטרא דדינא קשיא תקיפא נפקת רוגזא דאתלטיא.

ות״ח מסטרא דדינא קשיא נפקין תרין סטרין, חד דאתברך וחד דאתלטיא, **[קפד ע״ב]** חד *ברוך* וחד *ארור*. כגוונא דא מסטרא דיצחק נפקו תרין בנין, חד מבורך וחד דאתלטיא לעילא ותתא, דא אתפרש לגויה ודא אתפרש לסטריה, דא דיוריה בארעא קדישא ודא דיוריה בטורא דשעיר דכתיב (בראשית כ״ה:27) *איש יודע ציד איש שדה*, דא אתריה במדברא וחרבא ושממה, ודא *יושב אהלים*, וכלא כגונא דאצטריך.

[p. 125] ובגין כך תרין דרגין אינון, *ברוך* ו*ארור*, דא לסטריה ודא לסטריה. מהאי נפקין כל ברכאן דעלמין דלעילא ותתא וכל חידו וטיבו וכל נהירו וכל פורקן ושיזבותא, ומהאי נפקין כל לווטין וכל חרבא וכל דמא וכל שממא וכל בישין וכל מסאבו.

ר׳ שמעון פתח (תהלים כ״ו:6) *ארחץ בנקיון כפי ואסובבה את מזבחך יי׳*. האי קרא אוקמוה, אבל ת״ח רזא דמלה הכא, דהא לית לך בר נש בעלמא דלא טעים טעמא דמותא בליליא ורוח מסאבא שריא על ההוא גופא. מאי טעמא, בגין דנשמתא קדישא אסתלקת מניה

© 2006–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

דבר נש ונפקת מניה, ועל דנשמתא קדישא נפקת ואסתלקת מניה שריא רוח מסאבא על ההוא גופא ואסתאב.

וכד נשמתא אהדרת לגופא אתעברת ההוא זוהמא. והא אתמר דידוי דבר נש זוהמא דמסאבו אשתאר בהו, ועל דא לא יעבר ידוי על עינוי בגין ההוא רוח מסאבא עד דנטיל לון, וכד נטיל ידוי כדין אתקדש ואקרי קדישא.

והיך בעי לאתקדשא, בעי חד כלי לתתא וחד כלי מלעילא, דיתקדש מההוא דלעילא וההוא דלתתא דיתיב זוהמא דמסאבו ביה, ודא כלי לקבלא מסאבו ודא לאתקדשא מניה, דא ברוך ודא ארור. ולא בעיין אינון מייא דזוהמא לאושדא בביתא, דלא יקרב בהו בר נש, דהא בהו מתכנשי סטרא דלהון ויכיל לקבלא נזקא מאינון מיין מסאבין.

ועד דיתעבר זוהמא מן ידוי לא יברך [p. 126] ואוקימנא. ובגין כך בר נש עד לא יקדש ידוי בצפרא אקרי *טמא*, כיון דאתקדש אקרי *טהור*, ובגין כך לא יטול אלא מן ידא דאדכי בקדמיתא דכתיב (במדבר י״ט:19) *והזה טהור על הטמא*, דא אקרי *טהור* ודא אקרי *טמא*.

בגין כך חד כלי לעילא וחד כלי לתתא, דא קדישא ודא מסאבא. ומאינון מיין אסיר למעבד בהו מידי אלא בעי לאושדא לון באתרא דבני נשא לא עברין עלייהו, ולא יבית לון בביתא דהא כיון דאתושדן בארעא רוח מסאבא אשתכח תמן ויכיל לנזקא, ואי אית מדרון תחות ארעא דלא יתחזון שפיר. ולא יהיב לון לנשי חרשיא דיכלין לאבאשא בהו לבני נשא בגין דאינון מיין דאתלטיין, וקב״ה בעי לדכאה לון לישראל ולמהוי קדישין דכתיב (יחזקאל ל״ו:25) *וזרקתי עליכם מים טהורים וטהרתם מכל טמאותיכם ומכל גלוליכם אטהר אתכם*.

ויקחהו וישליכו אותו הבורה וגו׳. רבי יהודה פתח (תהלים י״ט:8) *תורת יי׳ תמימה משיבת נפש*. כמה אית לון לבני נשא לאשתדלא באורייתא, דכל מאן דישתדל באורייתא להוו ליה חיין בעלמא דין וחיין בעלמא דאתי, וזכי בתרין עלמין ואפי׳ דישתדל באורייתא ולא ישתדל לשמה כדקא יאות זכי אגר טב בהאי עלמא ולא דיינין ליה בההוא עלמא.

[p. 127] ת״ח כתיב (משלי ג׳:16) *ארך ימים בימינה בשמאלה עשר וכבוד*. *ארך ימים*, בההוא דישתדל באורייתא לשמה, דאית ליה *ארך ימים* בההוא עלמא דביה אורכא דיומין, ואינון יומין אינון ודאי. תמן איהו רחצנו דקדושה דלעילא, דאתרחיץ בר נש בהאי עלמא לאשתדלא באורייתא לאתתקפא בההוא עלמא. **[קפה ע״א]** *בשמאלה עושר וכבוד*, אגר טב ושלוה אית ליה בהאי עלמא.

וכל מאן דאשתדל באורייתא לשמה, כד נפיק מהאי עלמא אורייתא אזלת קמיה ואכרזת קמיה ואגינת עליה דלא יקרבון בהדיה מאריהון דדינא. כד שכיב גופא בקברא היא

© 2006–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

נטרת עליה, כד נשמתא אזלא לאסתלקא למיתב לאתרה איהי אזלת קמה דההיא נשמתא, וכמה תרעין אתברו קמה דאורייתא עד דעאלת לדוכתה וקיימת עליה דב״נ עד דיתער בזמנא דיקומון מתייא דעלמא ואיהי סניגורא עליה הדא הוא דכתיב (משלי ו׳:22) *בהתהלכך תנחה אותך וגו׳*.

בהתהלכך תנחה אותך, כמה דאתמר.

בשכבך תשמור עליך, בשעתא דשכיב גופא בקברא, דהא כדין בההוא זמנא אתדן גופא בקברא וכדין אורייתא אגינת עליה.

והקיצות, כמה דאתמר בזמנא דיתערון מתי עלמא מן עפרא.

[p. 128] *היא תשיחך*, דלהוי סניגורא עליה.

רבי אלעזר אמר *היא תשיחך*. מאי *היא תשיחך*, בגין דאע״ג דהשתא יקומון מן עפרא אורייתא לא יתנשי מנייהו, דהא ינדעון כל ההוא אורייתא דשבקו כד אסתלקו מהאי עלמא. ההוא אורייתא נטירא מההוא זמנא ותיעול במעייהו כמלקדמין ואיהי תמלל במעייהו, וכל מלין מתתקנן יתיר מכמה דהוה בקדמיתא, דהא כל אינון מלין דאיהו לא יכיל לאדבקא לון כדקא יאות ואיהו אשתדל בהו ולא אדבק, כלהו עאלין במעוי מתתקנן ואורייתא איהי תמלל ביה הדא הוא דכתיב *והקיצות היא תשיחך*.

רבי יהודה אמר כגוונא דא כל ההוא דאשתדל באורייתא בהאי עלמא זכי לאשתדלא בה לעלמא דאתי והא אתמר. ת״ח ההוא ב״נ דלא זכי לאשתדלא באורייתא בהאי עלמא ואיהו אזיל בחשוכא, כד נפיק מהאי עלמא נטלין ליה ועאלין ליה גו גיהנם, אתר תתאה דלא יהא מרחם עליה דאקרי *בור שאון טיט היון* כמה דכתיב (תהלים מ׳:3) *ויעלני מבור שאון מטיט היון*.

ובגין כך ההוא דלא אשתדל באורייתא בהאי עלמא ואתטנף בטנופי עלמא, מה כתיב, *ויקחהו וישליכו אותו הבורה*, דא הוא גיהנם, אתר דדיינין להו לאינון דלא אשתדלו באורייתא.

והבור רק, כמה דאיהו הוה *רק*. מ״ט, בגין דלא הוה ביה *מים*.

ות״ח כמה הוא עונשא דאורייתא, דהא לא גלו ישראל מארעא קדישא אלא בגין דאסתלקו מאורייתא ואשתבקו מינה הדא הוא דכתיב (ירמיה ט׳:11-12) *מי האיש החכם ויבן את זאת וגו׳ על מה אבדה הארץ, ויאמר יי׳ על עזבם את תורתי*.

[p. 129] רבי יוסי אמר מהכא, (ישעיה ה׳:13) *לכן גלה עמי מבלי דעת*. בגין כך כלא קיימא באורייתא ועלמא לא אתקיים אלא באורייתא דאיהו קיומא דעלמין לעילא ותתא דכתיב (ירמיה ל״ג:25) *אם לא בריתי יומם ולילה חקות שמים וארץ לא שמתי*.

© 2006–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

ויקחהו וישליכו אותו הבורה, רמז על דארמיו ליה לגו מצראי, אתר דלא אשתכח רזא דמהימנותא כלל.

רבי יצחק אמר אמאי כתיב בראובן *השליכו אותו אל הבור אשר במדבר וגו׳*, וכי לא חייש ראובן להאי דהא אינון נחשין ועקרבין ינזקון ליה, והיך אמר *להשיבו אל אביו* וכתיב *למען הציל אותו מידם*. אלא חמא ראובן דנזקא אשתכח בידייהו, בגין דידע כמה שנאין ליה ורעותא דלהון לקטלא ליה. אמר ראובן טב ליה למנפל לגו גובא דנחשין ועקרבין ולא יתמסר בידוי דשנאוי דלא מרחמי עליה. מכאן אמרו יפיל ב״נ גרמיה לאשא או לגוב נחשין ועקרבין ולא יתמסר בידוי דשנאוי. **[קפה ע״ב]** בגין דהכא קב״ה אי איהו צדיקא ירחיש ליה ניסא, ולזמנין דזכו אבהן מסייעין ליה לב״נ וישתזיב מנייהו, אבל כיון דאתמסר בידא דשנאוי, זעירין אינון דיכלין לאשתזבא.

ובגין כך אמר *למען הציל אותו מידם*, *מידם* דייקא ולא כתיב *למען הציל אותו* ותו לא, אלא אמר ראובן [p. 130] ישתזיב מן ידייהו, ואי ימות בגובא ימות, ובגין כך כתיב *וישמע ראובן ויצילהו מידם*.

ת״ח כמה חסידותיה דראובן, דבגין דידע דשמעון ולוי שותפותא וחברותא דלהון קשיא אינון, דכד אתחברו בשכם קטלו כל דכורא והא דקטלו כל דכורא לא די לון אלא דנטלו נשין וטף וכספא ודהבא וכל בעירי וכל מאני יקר וכל מה דאשתכח בקרתא. ולא די כל דא דנטלו כל מה דאשכחו בקרתא אלא דאפילו כל מה דבחקלא נטלו דכתיב (בראשית ל״ד:28) *ואת אשר בעיר ואת אשר בשדה לקחו*. אמר ומה קרתא רבתא כהאי לא אשתזיב מנהון, אלמלא רביא דא יפול בידייהו לא ישארון מניה אומצא בעלמא, ועל דא אמר טב ליה לאשתזבא מנייהו דלא ישארון מניה אשארותא בעלמא ולא יחמי אבא מניה כלום לעלמין. והכא אי ימות, לא ייכלון ליה וישתאר כל גופיה שלים ואתיב ליה לאבא שלים, ועל דא *למען הציל אותו מידם* להשיבו אל אביו, אע״ג דימות התם. ובגין כך אמר *הילד איננו*, ולא אמר *איננו* חי אלא *איננו* אפילו מת.

ת״ח מה עבד, דאיהו בחכמה שתף גרמיה בהדייהו דכתיב *לא נכנו נפש*, ולא כתיב *לא תכוהו*, ואיהו לא הוה תמן כד אזדבן יוסף, דהא כלהו משמשי לאבוהון כל חד חד יומא, וההוא יומא דראובן הוה, ועל דא בעא דבההוא יומא דהוה שמושא דיליה לא אתאביד יוסף, ובגין כך כתיב *וישב ראובן אל הבור והנה אין יוסף בבור*, דייקא אפילו חי או מת. מיד *וישב אל אחיו ויאמר הילד איננו*. [p. 131] ואפילו ראובן לא ידע מההוא זבינא דיוסף, והא אוקמוה דאשתתפו בהו שכינתא ועל דא לא ידע ראובן מההוא זבינו דיוסף ולא אתגלייא ליה עד ההוא זמנא דאתגלי יוסף לאחוהי.

© 2006–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

ת״ח כמה גרים ליה לראובן דאיהו אשתדל לאחייא ליה ליוסף. מה כתיב, (דברים ל״ג:6) *יחי ראובן ואל ימות וגו׳*. דהא בגין דא אע״ג דאשתקיל בכירותיה מניה, אשתדל לאחייא ליה, וצלי משה ואמר *יחי ראובן ואל ימות*, אתקיים בעלמא דין ואתקיים בעלמא דאתי. מאי טעמא, בגין דא ובגין דעבד תשובה על ההוא עובדא. דכל מאן דעביד תשובה קב״ה קיים ליה בעלמא דין ובעלמא דאתי.

ת״ח מה כתיב, *ויקחו את כתנת יוסף וישחטו שעיר עזים וגו׳*. הא אוקמוה דבגין דדמא דשעיר דמיא לדמא דב״נ. אבל ת״ח דקב״ה מדקדק בהו בצדיקייא. אע״ג דמלה אתיא כדקא חזי, קב״ה מדקדק בהו אפילו כחוט השערה. יעקב עבד עובדא כדקא חזי, במאי, בגין דאקריב לגבי אבוי שעיר דאיהו סטרא דדינא קשיא. ועם כל דא בגין דאיהו אקריב ואכחיש [p. 132] ליה לאבוי דאיהו סטרא דיליה, אתענש בהאי בשעיר אחרא דאקריבו ליה בנוי דמא דיליה.

באיהו כתיב (בראשית כ״ז:16) *ואת עורות גדיי העזים הלבישה על ידיו וגו׳*. בגין כך *ויטבלו את הכתנת בדם*, אקריבו ליה כתונתא לאכחשא ליה, וכלא דא לקבל דא. איהו גרים דכתיב *ויחרד יצחק חרדה גדולה וגו׳*, בגין כך גרמו ליה דחרד חרדה בההוא זמנא דכתיב *הכר נא הכתנת בנך היא אם לא*. **[קפו ע״א]**

רבי חייא אמר ביה כתיב (בראשית כ״ז:21) *האתה זה בני עשו אם לא*. ליה מה כתיב, *הכתנת בנך היא אם לא*. ובגין כך קב״ה מדקדק בהו בצדיקיא בכל מה דאינון עבדין.

אמר ר׳ אבא כיון דחמו כלהו שבטין ההוא צערא דאבוהון אתנחמו, וודאי יהיבו גרמייהו עליה דיוסף אלמלא ישכחון ליה. כיון דחמו דלא יכילו אהדרו לגביה דיהודה ואעברוהו מעלייהו, דאיהו הוה מלכא עלייהו וכדין אעברוהו מעלייהו. מה כתיב, *ויהי בעת ההיא וירד יהודה מאת אחיו וגו׳*.

[p. 133] רבי יהודה פתח (תהלים י״ח:14) *וירעם בשמים יי׳ ועליון יתן קולו ברד וגחלי אש*. ת״ח כד ברא קב״ה עלמא אתקין ליה שבעה סמכין על מה דקיימא, וכלהו סמכין קיימי בחד סמכא יחידאי, והא אוקמוה דכתיב (משלי ט׳:1) *חכמות בנתה ביתה חצבה עמודיה שבעה*, ואלין כלהו קיימין בחד דרגא מנייהו דאקרי *צדיק* דכתיב (שם י׳:25) *וצדיק יסוד עולם*.

ועלמא כד אתברי מההוא אתר דאיהו שכלולא דעלמא ותקונוי, דאיהו חד נקודת עלמא, אמצעיתא דכלא. ומאן איהו, ציון דכתיב (תהלים נ׳:1) *מזמור לאסף אל אלהים יי׳ דבר ויקרא ארץ וגו׳*. ומאן אתר, דכתיב *מציון מכלל יופי*, מההוא דאיהו סטרא דשכלולא דמהימנותא שלימתא כדקא יאות. וציון תקיפו ונקודה דכל עלמא, ומההוא אתר אשתכלל כל עלמא ואתעביד ומגויה כל עלמא אתזן.

© 2006–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

ות״ח *וירעם בשמים יי׳ ועליון יתן קולו*. כיון דאמר *וירעם בשמים יי׳*, אמאי *ועליון יתן קולו*. הא הכא רזא דמהימנותא על מה דאמינא דציון איהו שכלולא ושפירו דעלמא ועלמא מניה אתזן, בגין דתרין דרגין אינון ואינון חד, *ציון וירושלם*, דא רחמי ודא דינא, ותרוייהו חד, מהכא דינא ומהכא רחמי.

מעילא לעילא נפקא קול דאשתמע. לבתר דההוא קול נפקא ואשתמע, כדין נפקי דינין וארחי דדינא ורחמי נפקין ומתפרשן מתמן. [p. 134] *וירעם בשמים יי׳*, דא בי דינא ברחמי. *ועליון*, אע״ג דלא אשתכח ולא אתיידע, כיון דההוא קול נפקא כדין אשתכח כלא דינא ורחמי הדא הוא דכתיב *ועליון יתן קולו*, כיון *דיתן קולו*, מיד *ברד וגחלי אש*, מיא ואשא.

ת״ח בשעתא דאתיליד יהודה מה כתיב, (בראשית כ״ט:35) *ותעמוד מלדת*, בגין דדא הוא יסודא רביעאה מאינון ארבע דאינון רתיכא עלאה, סמכא חד מאינון ארבע סמכין. מה כתיב ביה, *ויהי בעת ההיא וירד יהודה מאת אחיו*, דהוה מלכא עלייהו. מאי טעמא, בגין דיוסף נחתו ליה למצרים כדקאמרן.

וירא שם יהודה בת איש כנעני. וכי כנעני הוה, אלא אוקמוה חברייא.

[p. 135] *ותהר ותלד בן ויקרא את שמו ער*. תלת בנין הוו ליה ליהודה ולא אשתאר מנייהו בר חד ודא הוא שלה.

רבי אלעזר ורבי יוסי ורבי חייא הוו אזלי בארחא. אמר רבי יוסי לרבי אלעזר אמאי כתיב בבנוי דיהודה בקדמאה *ויקרא את שמו ער*, ובתרין אחרנין *ותקרא את שמו אונן*, *ותקרא את שמו שלה*.

א״ל ת״ח האי פרשתא רזא איהו וכלא איהו כדקא חזי. *וירד יהודה מאת אחיו*, דהא אתכסיא סיהרא ונחתת מדרגא דתקנא לגו דרגא אחרא דאתחבר ביה חויא כד״א *ויט עד איש עדלמי וגו׳*, *ותהר ותלד בן ויקרא את שמו ער*, ואיהו רע וכלא חד דאתיא מסטרא דיצר הרע. ובגין כך כתיב *ויקרא את שמו* ולא כתיב *ויקרא שמו* אלא *את שמו*. **[קפו ע״ב]** ביעקב כתיב *ויקרא שמו יעקב*, דקב״ה קרא ליה יעקב, והכא לאסגאה דרגא אחרא דבזוהמא דמסאבא אתיליד, ודא הוא *ער* רע וכלא חד. [p. 136] לבתר לא אתבסם אתרא עד דאתא שלה דהוה עקרא דכלהו. מה כתיב, *ויהי ער בכר יהודה רע*. כתיב הכא *רע*, וכתיב התם (בראשית ח׳:21) *כי יצר לב האדם רע מנעוריו*. *רע* דאושיד דמין, אושיד זרעא על ארעא, ובגין כך *וימיתהו יי׳*. מה כתיב בתריה, *ויאמר יהודה לאונן בא אל אשת אחיך ויבם אותה וגו׳*.

© 2006–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

ויאמר יהודה. רבי שמעון פתח (ישעיה מ״א:25) *העירותי צפון ויאת וגו׳*. ת״ח כמה אינון בני נשא טפשין דלא ידעין ולא מסתכלין למנדע ארחוי דקב״ה, דהא כלהו ניימין דלא מתערין, שינתא בחוריהון.

[p. 137] ת״ח קב״ה עבד ליה לבר נש כגוונא דלעילא, כלא איהו בחכמתא, דלית לך שייפא ושייפא בב״נ דלא קיימא בחכמתא עלאה, דהא כיון דאתתקן כל גופא בשייפוי כדקא יאות, קב״ה אשתתף בהדיה ואעיל ביה נשמתא קדישא בגין לאולפא ליה לבר נש למהך בארחוי דאורייתא ולמיטר פקודוי, בגין דיתתקן ב״נ כדקא יאות.

ובעוד דאית ביה נשמתא קדישא מבעי ליה לבר נש לאסגאה דיוקנא דמלכא עלאה בעלמא. ורזא דא דהא ההוא *נהר* דנגיד ונפיק לא פסיק לעלמין, ועל דא מבעי ליה לבר נש דלא יפסיק נהרא ומקורא דיליה בהאי עלמא בגין דיתתקף ביה בההוא עלמא. וכל זמנא דבר נש לא יצלח בהאי עלמא קב״ה עקר ליה ונטע ליה כמה זמנין כמלקדמין.

ת״ח מה כתיב, *העירותי מצפון*, דא אתערותא דזווגא דבר נש בהאי עלמא דאיהו אתערותא מסטרא דצפון.

ויאת, דא היא נשמתא קדישא דאתיא מלעילא. *ויאת*, אתיא בהאי עלמא ועאלת בגו בני נשא כדקאמרן.

[p. 138] *ממזרח שמש*, דא אתר דההוא *נהר* דנגיד ונפיק, דמתמן נפקא נשמתא ואתנהירת.

ויבא סגנים כמו חומר, אלין אינון חילין דעלמא דאתיין בגין ההוא אתערותא דנשמתין כגוונא דאתער ב״נ בגופא.

דהא בגין דא קב״ה עביד זווגא ואטיל נשמתין בעלמא וחברותא אשתכח לעילא ותתא ומקורא דכלא יהא ברוך. ובגין כך קב״ה עבד ליה לבר נש, בגין לאשתדלא בארחוי ולא יפסיק מקוריה ומבועא דיליה לעלמין. ואי הוא פסיק דא, כד נפיק מהאי עלמא ההוא בר נש לא עאל לפרגודא ולא נטיל חולקיה בההוא עלמא. **[קפז ע״א]**

ת״ח (ישעיה מ״ה:18) *לא תהו בראה לשבת יצרה*. קב״ה בגין דא עבד ליה לבר נש כדקאמרן וקב״ה עביד טיבו עם עלמא.

[p. 139] ת״ח מה כתיב, (בראשית כ״ה:1) *ויוסף אברהם ויקח אשה ושמה קטורה*, רזא דנשמתא אתת לאתתקנא כמלקדמין.

ת״ח ההוא גופא מה כתיב, (ישעיה נ״ג:10) *וה׳ חפץ דכאו וגו׳*. האי קרא אית לאסתכלא ביה. אמאי *חפץ*, בגין דיתדכי.

© 2006–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

אם תשים אשם. אם ישים מבעי ליה, מאי *אם תשים*. אלא לנשמתא אהדר מלה, אי ההיא נשמתא בעיא לאתתקנא כדקא יאות *יראה זרע*, בגין דההיא נשמתא אזלת ושאטת ואיהי זמינא לאעלא בההוא *זרע* דאתעסק ביה בר נש בפריה ורביה, וכדין *יאריך ימים*. *וחפץ יי׳ בידו יצלח*, דא אורייתא.

ת״ח אע״ג דבר נש אשתדל באורייתא יומי ולילי ומקוריה ומבועיה קיימא ביה למגנא, לית ליה אתר לאעלא לפרגודא והא אתמר, דבירא דמיא אי ההוא מקורא ומבועא לא עאל ביה [p. 140] לאו איהו באר, דבירא ומקורא כחדא אינון ורזא חד איהו ואוקימנא.

כתיב (תהלים קכ״ז:2) *שוא לכם משכימי קום וגו׳*. ת״ח כמה חביבין אינון מלי דאורייתא, דכל מלה ומלה דאורייתא אית בה רזין עלאין קדישין, והא אתמר דכד יהב קב״ה אורייתא לישראל כל גניזין עלאין קדישין כלהו יהב ביה באורייתא וכלהו אתיהיבו להו לישראל בשעתא דקבילו אורייתא בטורא דסיני.

ת״ח *שוא לכם משכימי קום*, אלין אינון דיחידין אשתכחו, דלאו אינון דכר ונוקבא כדקא יאות, ואקדימו בצפרא לעבידתייהו כמה דכתיב (קהלת ד׳:8) *יש אחד ואין שני וגו׳ ואין קץ לכל עמלו*.

מאחרי שבת, מאחרין נייחא כד״א *כי בו שבת*, בגין דאתתא לגבי בר נש איהי נייחא לגביה ודאי.

אוכלי לחם העצבים. מאי *לחם העצבים*, דכד בר נש אית ליה בנין, ההוא נהמא דאכיל אכיל ליה בחדוא וברעותא דלבא, וההוא דלית ליה בנין, ההוא נהמא דאכיל איהו נהמא דעציבו. ואלין אינון *אוכלי לחם העצבים* ודאי.

כן יתן לידידו שנה. מאי *יתן לידידו*, דא הוא דמקוריה מברך קב״ה יהיב ליה שינה בההוא עלמא כד״א (משלי ג׳:24) *ושכבת וערבה שנתך*, [p. 141] בגין דאית ליה חולקא בההוא עלמא דאתי, בגין דההוא בר נש שכיב ואתהני בההוא עלמא דאתי כדקא יאות.

יש אחד ואין שני גם בן ואח אין לו וגו׳. *יש אחד*, דא הוא בר נש דאיהו יחידאי בעלמא, לאו יחידאי כדקא יאות אלא דאיהו בלא זווגא.

ואין שני, דלית עמיה סמך. *גם בן*, דיוקים שמיה בישראל לא שבק. *ואח*, לאייתאה ליה לתקונא.

ואין קץ לכל עמלו, דאיהו אעמל תדיר ואקדים יממא ולילי.

גם עינו לא תשבע עשר, ולית ליה לבא לאשגחא ויימא *למי אני עמל ומחסר את נפשי* **[קפז ע״ב]** *מטובה*. ואי תימא דבגין דייכול וישתי יתיר ויעביד משתיא בכל יומא, לאו הכי

© 2006–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

דהא נפשא לא אתהני מניה, אלא ודאי איהו מחסר את נפשיה מטיבו דנהורא דעלמא דאתי, בגין דדא היא נפשא חסרא דלא אשתלימת כדקא יאות.

ת״ח כמה חס קב״ה על עובדוי, בגין דקא בעי דיתתקן ולא יתאביד מההוא עלמא דאתי כדקאמרן.

רבי חייא בעא האי דאיהו זכאה שלימא ואשתדל באורייתא יממא ולילי וכל עובדוי אינון לשמא דקב״ה ולא זכה לבנין בהאי עלמא, כגון דאשתדל בהו ולא זכה או דהוו ליה ומיתו, מה אינון לעלמא דאתי.

[p. 142] אמר ר׳ יוסי עובדוי וההיא אורייתא קא מגינן עליה לההוא עלמא.

אמר רבי יצחק עלייהו דאינון זכאי קשוט כגון רבי יוחנן דהוו ליה בנין ומיתו וכגון רבי חזקיה דאיהו עקר, עלייהו כתיב (ישעיה נ״ו:4-5) *כה אמר יי׳ לסריסים וגו׳*. מה כתיב בתריה, *ונתתי להם בביתי ובחומותי יד ושם טוב מבנים ומבנות וגו׳*, בגין דאלין אית לון חולקא בעלמא דאתי.

א״ל רבי יוסי יאות הוא ושפיר. ת״ח זכאה שלים דהוו כל אלין ביה ואשתלים כדקא יאות ומית בלא בנין, והא קא ירית דוכתיה בההוא עלמא, אתתיה בעיא ליבומי או לא. אי תימא דלבעי ליבומי, הא בריקניא איהו דהא אתריה קא ירית בההוא עלמא. אלא ודאי בעיא ליבומי ודאי בגין דלא ידעינן אי הוה שלים בעובדוי או לא. והא דאתיבמת לא הוי בריקניא בגין דאתר אית ליה לקב״ה, דהא בר נש הוה בעלמא ומית בלא בנין ופרוקא לא הוה ליה בעלמא. כיון דמית האי זכאה שלים ואתתיה אתייבמת ואיהו אתריה ירית, אתא ואשתלים הכא, ובין כך ובין כך קב״ה אתר זמין ליה בעלמא עד דיימות האי זכאה שלים וישתלים איהו בעלמא.

[p. 143] פתח ואמר (במדבר ל״ה:28) *כי בעיר מקלטו ישב עד מות הכהן הגדול וגו׳*. ודא הוא דתנינן בנין זמינין אינון לצדיקיא במיתתהון, בחייהון לא זכו ובמיתתהון זכו. ובגין כך כל עובדוי דקב״ה כלהו קשוט וזכו וחייס על כלא.

(קהלת ד׳:9) *טובים השנים מן האחד אשר יש להם שכר טוב בעמלם*. אלין אינון דמתעסקין בהאי עלמא לאולדא בנין, דאינון בנין דשבקו בגיניהון אית להו אגר טב בההוא עלמא ובגינייהו ירתין אבהן דלהון חולקא בההוא עלמא ואוקמוה.

ת״ח קב״ה נטע אילנין בהאי עלמא. אצלחו יאות, לא אצלחו עקר לון ושתיל לון זמנא אחרא. אי אצלחו יאות, ואי לא עקר לון ושתיל לון אפי׳ כמה זמנין, ובגין כך כל ארחוי דקב״ה כלהו לטב ולאתקנא עלמא.

© 2006–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

בא אל אשת אחיך ויבם אותה, דהא יהודה וכלהו שבטין הוו ידעי [p. 144] דא, ועקרא דמלתא *והקם זרע לאחיך*, בגין דההוא *זרע* אצטריך לאתקנא מלה ולמגלם גולמא לתקונא, דלא יתפרש גזעא משרשיה כדקא יאות. וכד מתתקנן לבתר כדקא יאות אלין משתבחי תמן בההוא עלמא בגין דקב״ה אתרעי בהו, ובגין כך כתיב (קהלת ד׳:2) *ושבח אני את המתים שכבר מתו*, *שכבר מתו* דייקא, *מן החיים אשר המה חיים עדנה*. מאי *עדנה*, כד״א (בראשית י״ח:12) *אחרי בלותי היתה לי עדנה*, וכתיב (איוב ל״ג:25) *ישוב לימי עלומיו*.

וטוב משניהם את אשר עדן לא היה אשר לא ראה את המעשה הרע [p. 145] *אשר נעשה תחת השמש*. *וטוב משניהם את אשר עדן לא היה*, דלא שב לימי עלומיו ולא אצטריך לאתתקנא ולא סביל חובין קדמאי, בגין דקב״ה **[קפח ע״א]** יהיב ליה אתר מתתקנא בההוא עלמא כדקא יאות.

ת״ח כתיב (קהלת ח׳:10) *ובכן ראיתי רשעים קבורים ובאו וממקום קדוש יהלכו וגו׳*. *ובכן ראיתי רשעים קבורים*, כמה דאתמר בגין דקב״ה עביד טיבו ולא בעי לאשתצא עלמא אלא כמה דאתמר, וכל ארחוי כלהו קשוט וזכו. זכאה חולקהון דצדיקיא דאינון אזלי בארח קשוט בהאי עלמא לאוטבא להו בעלמא דאתי, עלייהו כתיב (תהלים ל״ז:29) *וצדיקים ירשו ארץ*.

וירע בעיני יי׳ אשר עשה וגו׳. רבי חייא פתח (קהלת י״א:6) *בבקר זרע את זרעך וגו׳*. ת״ח כמה אתחזי ליה לב״נ לאזדהרא מחובוי ולאזדהרא בעובדוי מקמי קב״ה, בגין דכמה שליחן וכמה ממנן אינון בעלמא דאינון אזלי ושטאן וחמאן עובדיהון דבני נשא וסהדין עלייהו וכלא בספרא כתיבין.

[p. 146] ות״ח בכל אינון חובין דאסתאב בהו ב״נ בהאי עלמא, דא איהו חובא דאסתאב ביה ב״נ בהאי עלמא ובעלמא דאתי, מאן דאושיד זרעא בריקניא ואפיק זרעא במגנא בידא או ברגלא ואסתאב ביה כמה דכתיב (תהלים ה׳:5) *כי לא אל חפץ רשע אתה לא יגורך רע*. לא עאל לפרגודא ולא חמי סבר אפי יומין כמה דתנינן דכתיב *לא יגורך רע* וכתיב *ויהי ער בכור יהודה רע בעיני יי׳* ובגין כך (ישעיה א׳:15) *ידיכם דמים מלאו*. זכאה חולקיה דב״נ דדחיל למאריה ויהא נטיר מאורח בישא וידכי גרמיה לאשתדלא בדחילו דמאריה.

ת״ח *בבקר זרע את זרעך*, האי קרא אוקמוה. *בבקר*, דא הוא בזמנא דבר נש אתקיים בחיליה ואיהו בעולימוי, כדין ישתדל לאולדא בנין דכתיב *זרע את זרעך*, דהא כדין זמנא איהו כמה [p. 147] דכתיב (תהלים קכ״ז:4) *כחצים ביד גבור כן בני הנעורים*, בגין דיכיל למילף להו ארחוי דקב״ה ויהא ליה אגרא טבא לעלמא דאתי דכתיב *אשרי הגבר אשר מלא את אשפתו*

© 2006–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

מהם לא יבשו וגו'. לא יבושו בההוא עלמא בזמנא דמאריהון דדינא ייתון לקטרגא עלוי, דלית לך אגרא טבא בההוא עלמא כההוא דאוליף ליה לבריה דחילו דמריה וארחוי דאורייתא.

ת"ח מאברהם דכתיב (בראשית י"ח:19) *כי ידעתיו למען אשר יצוה את בניו וגו'*. ועל דא ההוא זכו קיימא ליה בההוא עלמא לגבי כל מאריהון דדינא, ובגין כך *בבקר זרע את זרעך*.

ולערב, אפילו ביומי דזקנה דאיהו זמנא דסיב ב"נ, מה כתיב, *אל תנח ידך*, לא ישבוק לאולדא בהאי עלמא. מאי טעמא, *כי אינך יודע אי זה יכשר וגו'*, בגין דיקומון בגיניה בההוא עלמא.

ועל דא (תהלים קכ"ז:3) *הנה נחלת יי' בנים*. מאן *נחלת יי' בנים*, דא צרורא דנשמתא, סטרא דעלמא דאתי. ולהאי נחלה מאן זכי ליה לבר נש לאעלא בההוא *נחלת יי', בנים*, אינון בנין זכאן ליה *לנחלת יי'*. ועל דא זכאה ההוא בר נש דזכי לון ויוליף לון ארחוי דאורייתא כמה דאתמר.

[p. 148] *ותסר בגדי אלמנותה מעליה וגו'*. ת"ח תמר בת כהן הות, ס"ד דאיהי אזלא בגין לאזנאה עם חמוה, דהא צניעותא אשתכח בה תדיר. אלא איהי צדקת הות ובחכמה עבדת האי, דהא איהי לא אפקירת גרמה לגביה אלא בגין דידיעה ידעת וחכמתא אסתכלת, ועל דא איהי אתת לגביה למעבד טיבו וקשוט, ועל דא אתת לגביה ואשתדלת בעסקא דא.

ת"ח דאיהי בגין דידעת ידיעה ואשתדלת בעסקא דא, קב"ה עבד סיועא תמן בההוא עובדא ואתעברת מיד, וכלא הוה **[קפח ע"ב]** מניה.

ואי תימא אמאי לא אייתי קב"ה אינון בנין מאתתא אחרא, אמאי מן דא. אלא ודאי איהי אצטריכת לעובדא דא ולא אתתא אחרא.

[p. 149] תרין נשין הוו דמנייהו אתבני זרעא דיהודה ואתו מנייהו דוד מלכא ושלמה מלכא ומלכא משיחא, ואלין תרין נשין דא כגוונא דא, תמר ורות, דמיתו בעלייהו בקדמיתא ואינון אשתדלו לעובדא דא. תמר אשתדלת לגבי חמוה דאיהו קריב יתיר לבנוי דמיתו. מאי טעמא אשתדלת לגביה, דכתיב *כי ראתה כי גדל שלה והיא לא נתנה לו לאשה*. ובגין דא אשתדלת בעובדא דא לגבי חמוה.

רות מית בעלה ולבתר אשתדלת בעובדא דא לגביה דבעז דכתיב (רות ג':7) *ותגל מרגלותיו ותשכב*, ואשתדלת בהדיה ולבתר אולידת ליה לעובד. ואי תימא אמאי לא נפיק עובד מאתתא אחרא, אלא ודאי איהי אצטריכא ולא אחרא. ומתרין אלין אתבני ואשתכלל זרעא דיהודה, ותרווייהו בכשרו עבדו ולמעבד טיבו עם אינון מיתייא לאתקנא עלמא לבתר. ודא הוא כמה דאתמר (קהלת ד':2) *ושבח אני את המתים שכבר מתו*, דהא כד הוו חיין בקדמיתא לא

© 2006–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

הוה בהו שבחא ולבתר הוה בהו שבחא. ותרווייהו אשתדלו [p. 150] למעבד טיבו וקשוט עם מיתייא וקב״ה סייע בההוא עובדא וכלא הוה כדקא יאות. זכאה איהו מאן דאשתדל באורייתא יממא ולילא כמא דכתיב (יהושע א׳:8) *והגית בו יומם ולילה*.

ויוסף הורד מצרימה ויקנהו פוטיפר וגו׳. מה כתיב לעיל, *ויכר יהודה ויאמר צדקה וגו׳*. איהו אמר לגבי אבוי *הכר נא וגו׳*, ועל דא *ויכר יהודה*. וכתיב *והנה תאומים בבטנה*, *תאומים* הוו בקדמת דנא אחין הוו.

[p. 151] ר׳ חזקיה אמר לאו אשתמע הכי אלא בנין אחרנין אתילידו.

א״ר אבא בג״כ אשתדלת לאשכחא אובדא דאתאביד. ת״ח מה כתיב, *ויהי כמשיב ידו והנה יצא אחיו ותאמר מה פרצת עליך פרץ*. רמז הכא פריצותא קדמאה דפריץ דמית עליה, משמע דכתיב *פרצת עליך*, *עליך פרצת* פריצותא, בגין דאצטריכת לאטרחא למארך, ובגין כך פריצותא תעביד בשאר עמין, ועל דא *ויקרא שמו פרץ*.

לבתר דכל עובדא דיהודה אתמר, דאיהו זבין ליה ליוסף ואיהו גרים ליה לכל האי, דאי יהודה הוה אמר נהדר ליה לאבון, הוו עבדין אחוי, ועל דא נחתו ליה אחוי משולטנא דעלייהו. לבתר דאתגלי מאחוי ואתא עליה כל דא, אמר מיוסף, *ויוסף הורד מצרימה*. מאי *הורד*, דאסתכם קב״ה בההוא עובדא לקיימא גזרה דיליה דגזר (בראשית ט״ו:13) *ידוע תדע כי גר יהיה זרעך וגו׳*.

[p. 152] *ויקנהו פוטיפר*, לסטר חטאה קנה ליה.

פתח ואמר (איוב ט׳:7) *האומר לחרס ולא יזרח ובעד ככבים יחתום*. ת״ח שבעה ככביא עבד קב״ה ברקיעין, וכל רקיעא ורקיעא אית ביה כמה שמשין ממנן לשמשא ליה לקב״ה, בגין דלית לך שמשא או ממנא דלית ליה פולחנא ושמושא למאריה, וקיימי כל חד וחד על ההוא שמושא דאתפקדא ביה וכל חד ידע עבידתיה לשמשא.

מנהון משמשי בשליחותא דמריהון ואתפקדן בעלמא על כל עובדיהון דבני נשא, ומנהון דקא משבחין ליה ואינון אתפקדן על שירתא. ואע״ג דאינון אתפקדן בהאי, לית לך כל חילא בשמייא וככבין ומזלי דכלהו לא משבחן ליה לקב״ה. דהא בשעתא דעאל ליליא כדין אתפרשן תלת סטרין משריין לתלת סטרי עלמא, ובכל סטרא וסטרא אלף אלפין ורבוא רבוון וכלהו ממנן על **[קפט ע״א]** שירתא.

תלת משריין אינון וחד חיותא קדישא ממנא עלייהו וקיימא עלייהו, וכלהו קא משבחן ליה לקב״ה עד דאתי צפרא. כד אתי צפרא כל אינון דבסטר דרום וכל ככביא דנהרי כלהו משבחן ואמרי שירתא לקב״ה כד״א (איוב ל״ח:7) *ברן יחד ככבי בקר ויריעו כל בני אלהים*. *ברן*

© 2006–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

יחד ככבי בקר, אלין ככביא דבסטר דרום כד״א (בראשית י״ט:27) *וישכם אברהם בבקר*. [p. 153] *ויריעו כל בני אלהים*, אלין אינון דבסטר שמאלא דאתכלילו בימינא.

וכדין צפרא נהיר וישראל נטלי שירתא ומשבחן ליה לקב״ה ביממא, תלת זמנין ביומא לקביל תלת זמנין דליליא, וקיימין אלין לקביל אלין עד דיסתלק יקרא דקב״ה ביממא ובליליא. ואינון שית זמנין ביממא ובליליא כדקא יאות, וקב״ה אסתלק הוא בשית אלין.

ההיא חיותא קדישא דקיימא עלייהו לעילא וקיימא על ישראל לתתא בגין לאתתקנא כלא כדקא יאות מה כתיב בה, (משלי ל״א:15) *ותקם בעוד לילה ותתן טרף לביתה*, אלין אינון משיריין דלעילא. *וחק לנערותיה*, אלין משריין דישראל לתתא. ובגין כך יקרא דקב״ה אסתלק מכל סטרין מעילא ומתתא, ועל דא כלא הוא ברשותיה קיימא וכלא איהו ברעותיה.

(איוב ט׳:7) *האומר לחרס וגו׳*. רבי שמעון אמר דא יוסף.

ובעד כוכבים יחתום, אלין אחוי דכתיב בהו *ואחד עשר כוכבים*.

ד״א *האומר לחרס*, דא יעקב בשעתא דאמרו ליה *הכר נא*.

ולא יזרח, בשעתא דאסתלק מניה שכינתא.

[p. 154] *ובעד ככבים יחתום*, בגין בנוי אתחתם ואסתים נהורא דיליה. שמשא אתחשך וככביא לא נהירו בגין דיוסף אתפרש מאבוי. ות״ח מההוא יומא אתפרש יעקב משמושא דערסא ואשתאר אבלא עד ההוא יומא דאתבשר בשורה דיוסף.

ויהי יי׳ את יוסף ויהי איש מצליח ויהי בבית אדוניו המצרי. רבי יוסי פתח (תהלים ל״ז:28) *כי לא יעזוב את חסידיו לעולם נשמרו*. האי קרא אוקמוה באברהם, *חסידו* כתיב והא אתמר.

ת״ח בכל אתר דצדיקייא אזלי קב״ה נטיר לון ולא שביק לון. דוד אמר (שם כ״ג:4) *גם כי אלך בגיא צלמות וגו׳*. בכל אתר דצדיקיא אזלי שכינתא אזלת עמהון ולא שבקת לון. יוסף אזל *בגיא צלמות* ונחתו ליה למצרים, שכינתא הות עמיה הדא הוא דכתיב *ויהי יי׳ את יוסף*. [p. 155] ובגין דהות עמיה שכינתא בכל מה דהוה עביד הוה מצלח בידיה, דאפי׳ מאי דהוה בידיה והוה תבע ליה מאריה בגוונא אחרא, הוה מתהפך בידיה לההוא גוונא דרעותא דמאריה הוה רעי ביה כמא דכתי׳ *וירא אדוניו כי יי׳ אתו וכל אשר הוא עושה יי׳ מצליח בידו*, *מצליח בידו* ודאי, *כי יי׳ אתו*.

ת״ח וידע *אדניו כי יי׳ אתו* לא כתיב, אלא *וירא אדניו*, דהא בעינוי הוה חמי עובדא דנסין בכל יומא דקב״ה עביד בידיה. ועל דא *ויברך יי׳ את בית המצרי בגלל יוסף*. קב״ה נטיר

© 2006–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

לון לצדיקיא ובגינהון נטיר לרשיעיא, דהא רשיעיא מתברכאן בגינהון דצדיקיא. כגוונא דא כתיב (שמואל ב׳ ו׳:11-12) *ויברך יי׳ את בית עובד אדום וגו׳, בעבור ארון האלהים*.

צדיקיא, אחרנין מתברכין בגינייהו ואינון לא יכלי לאיתזנא בזכותייהו והא אוקמוה. יוסף אתברך מאריה בגיניה ואיהו לא יכיל לאשתזבא מניה ולנפקא לחירו, ולבתר אעיל ליה בבית הסהר כד״א (תהלים ק״ה:18) *ענו בכבל רגלו וגו׳*, עד דלבתר קב״ה אפיק ליה לחירו ושלטיה על כל ארעא דמצרים. ובגין *כך לא יעזוב את* **[קפט ע״ב]** *חסידו* כתי׳. וקב״ה אגין עלייהו דצדיקיא בעלמא דין ובעלמא דאתי דכתי׳ (תהלים ה׳:12) *וישמחו כל חוסי בך לעולם ירננו וגו׳*.

[p. 156] *ויהי אחר הדברים האלה ותשא אשת אדניו את עיניה אל יוסף*. רבי חייא פתח (שם ק״ג:20) *ברכו יי׳ מלאכיו גבורי כח וגו׳*. ת״ח כמה אצטריך ליה לבר נש לאסתמרא מחובוי ולמיהך בארח תקנא, בגין דלא יסטי ליה ההוא יצר הרע דאיהו מקטרגא ליה כל יומא ויומא כמה דאתמר. ובגין דאיהו מקטרגא ליה תדיר בעי בר נש לאתתקפא עליה ולאסתלקא עליה באתר תקיפו, דבעי למהוי גבר עליה ולאשתתפא באתר דגבורה. בגין דכד אתתקף בר נש עליה כדין איהו בסטר גבורה ואתדבק בה לאתתקפא, ובגין דההוא יצר הרע תקיף בעי ב״נ דיהא תקיף מיניה.

ואלין בני נשא דאתתקפו בהדיה אקרון *גבורי כח*, לאשתכחא זינא עם זיניה, ואלין אינון מלאכיו דקב״ה דאתיין מסטרא דגבורה קשיא לאתתקפא עלוי. *גבורי כח וגו׳*.

ברכו יי׳ מלאכיו, כיוסף דאקרי צדיק ונטר ברית קדישא דאתרשים בגויה.

[p. 157] רבי אלעזר אמר *ויהי אחר הדברים האלה*, מאי היא, הא אוקמוה אתר דא דיצה״ר מקטרג דאיהו דרגא *אחר הדברים*, בגין דיוסף יהב ליה דוכתא לקטרגא, דהוה יוסף מסלסל בשעריה ואתקין גרמיה וקשיט ליה, כדין אתיהיב דוכתא ליצה״ר לקטרגא דאמר ומה אבוי איהו באבלא עליה ויוסף מקשט גרמיה ומסלסל בשעריה, כדין אתגרי ביה דובא וקטרג ליה.

ויהי אחר הדברים האלה. ת״ח בזמנא דקב״ה אשגח ביה בעלמא למידן יתיה ואשכח חייבין בעלמא מה כתיב, (דברים י״א:17) *ועצר את השמים וגו׳*, דהא בגין חובין דבני נשא שמיא וארעא אתעצרו ולא נהגי נמוסיהון כדקא יאות.

ות״ח אינון דלא נטרי להאי קיימא קדישא גרמי פרישו בין ישראל לאבוהון דבשמיא בגין דכתיב *וסרתם ועבדתם אלהים אחרים [והשתחויתם להם]*. האי איהו מאן דסגיד לאלהא אחרא דמשקר באת קיימא קדישא.

© 2006–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

וכד קיימא קדישא אתנטיר בעלמא כדקא יאות, כדין קב״ה יהיב ברכאן לעילא לאתרקא בעלמא כמא דכתיב (תהלים ס״ח :10) *גשם נדבות תניף אלהים וגו׳*. *גשם נדבות*, דא גשם דרעותא [p. 158] כד אתרעי קב״ה בכנסת ישראל ובעי לארקא בה ברכאן, כדין *נחלתך ונלאה אתה כוננתה*. *נחלתך*, אלין ישראל דאינון אחסנתיה דקב״ה כמא דכתיב (דברים ל״ב :9) *יעקב חבל נחלתו*. *ונלאה*, דא כנסת ישראל דאיהי *נלאה* בארעא דאיהי צחיא למשתי וכדין איהי *נלאה*. וכד איהו *גשם* דרעו אתיהיב כדין *אתה כוננתה*.

ועל דא שמיא וארעא וכל חיליהון כלהו קיימי על קיומא דא דכתיב (ירמיה ל״ג :25) *אם לא בריתי יומם ולילה וגו׳*. ובגין כך בעי לאזדהרא בדא והא אוקמוה, ובגין כך כתיב *ויהי יוסף יפה תאר ויפה מראה*, וכתיב בתריה *ותשא אשת אדניו את עיניה אל יוסף וגו׳*.

ויהי כדברה אל יוסף יום יום וגו׳. רבי אלעזר פתח (משלי ו׳ :24) *לשמרך מאשת רע מחלקת לשון נכריה*. זכאין אינון צדיקיא דידעין ארחוי דקב״ה למיזל בהו בגין דאינון משתדלי באורייתא יממא ולילי, דכל מאן דאשתדל באורייתא יממא ולילי אחסין תרי [p. 159] עלמין, עלמא דלעילא ועלמא **[קצ ע״א]** תתאה. אחסין האי עלמא אע״ג דלא אתעסק בה בר נש לשמה ואחסין ההוא עלמא עלאה כד אתעסק בה לשמה.

ת״ח מה כתיב, (משלי ג׳ :16) *ארך ימים בימינה בשמאלה עשר וכבוד*. *ארך ימים בימינה*, מאן דאזיל לימינא דאורייתא אורכא דחיין איהו לעלמא דאתי, דזכי תמן ליקרא דאורייתא דאיהו יקרא וכתרא לאתעטרא על כלא, דכתרא דאורייתא בההוא עלמא איהו.

בשמאלה עשר וכבוד, בהאי עלמא, דאע״ג דלא אתעסק בה לשמה זכי בהאי עלמא לעותרא ויקרא. והא רבי חייא כד אתא מהתם, דכד סליק לארעא דישראל, קרא באורייתא עד דהוו אנפוי נהירין כשמשא, וכד הוו קיימי קמיה כל אינון דלעאן באורייתא הוה אמר דא אשתדל באורייתא לשמה ודא לא אשתדל לשמה. והוה צלי על ההוא דאתעסק לשמה דליהוי הכי תדיר ויזכי לעלמא דאתי, וצלי על ההוא דלא אתעסק בה לשמה דייתי לאתעסקא בה לשמה ויזכי לחיי עלמא.

יומא חד חמא חד תלמיד דהוה לעי באורייתא ואנפוי מוריקן. אמר ודאי מהרהר בחטאה איהו דנא. אחיד ליה לקמיה ואמשיך ליה [p. 160] במלין דאורייתא עד דאתיישב רוחיה בגויה. מההוא יומא ולהלא שוי על רוחיה דלא ירדוף בתר הרהורין בישין וישתדל באורייתא לשמה.

אמר רבי יוסי כד חמי ב״נ דהרהורין בישין אתיין לגביה יתעסק באורייתא וכדין יתעברון מניה.

© 2006–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

אמר רבי אלעזר כד ההוא סטרא בישא אתי למפתי ליה לבר נש יהא משיך ליה לבי אורייתא ויתפרש מניה. ת״ח הא תנינן דכד האי סטרא בישא קיימא קמיה דקב״ה לאסטאה על עלמא בגין עובדין בישין, קב״ה חס על עלמא ויהיב עיטא לבני נשא לאשתזבא מניה ולא יכיל לשלטאה עליהון ולא על עובדיהון. ומאי איהו עיטא, לאשתדלא באורייתא לאשתזבא מניה. מנא לן, דכתיב (שם ו׳:23) *כי נר מצוה ותורה אור*. מה כתיב בתריה, *לשמרך מאשת רע מחלקת לשון נכריה*. ודא הוא סטרא מסאבא סטרא אחרא דאיהי קיימא תדיר קמי קב״ה לאסטאה על חוביהון דבני נשא וקיימא תדיר לתתא לאסטאה לבני נשא. קיימא תדיר לעילא בגין לאדכרא חובייהו דבני נשא ולאסטאה לון על עובדון בגין דיתיהיבו ברשותיה כמה דעביד ליה לאיוב.

וכן קיימא עלייהו דישראל לאסטאה ולאדכרא חוביהון בכל מה דעבדו. באינון זמנין דקב״ה קיימא עלייהו [p. 161] בדינא, כדין קאים לאסטאה לון ולאדכרא חוביהון. וקב״ה חס עלייהו דישראל ויהב לון עיטא לאשתזבא מניה. ובמה, בשופר ביום ראש השנה וביומא דכפורי בשעיר דיהבי ליה בגין לאפרשא מנייהו ולאשתדלא בההוא חולקיה והא אוקימנא.

ת״ח מה כתיב, (שם ה׳:5) *רגליה יורדות מות*. ברזא דמהימנותא מה כתיב, (שם ג׳:17) *דרכיה דרכי נועם וכל נתיבותיה שלום*, ואלין אינון ארחין ושבילין דאורייתא. וכלא חד, האי *שלום* והאי *מות*, וכלא הפוכא דא מן דא.

זכאה חולקהון דישראל דאינון מתדבקין ביה בקב״ה כדקא חזי, ויהיב לון עיטא לאשתזבא מכל סטרין אחרנין דעלמא, בגין דאינון עמא קדישא [p. 162] לאחסנתיה וחולקיה, ועל דא יהב לון עיטא בכלא. זכאין אינון בעלמא דין וזכאין אינון בעלמא דאתי.

ת״ח כד האי סטרא בישא נחת ושאט בעלמא וחמי עובדין דבני נשא דאינון כלהו סטאן אורחייהו בעלמא, סליק לעילא ואסטין להו, ואלמלא דקב״ה חייס על עובדי ידוי לא ישתארון בעלמא.

מה כתיב, *ויהי כדברה אל יוסף יום יום. כדברה*, **[קצ ע״ב]** דסלקא וסאטי בכל יומא ויומא ואמר קמי קב״ה כמה בישין כמה דלטורין בגין לשיצאה בני עלמא. מה כתיב, *ולא שמע אליה*, בגין דאיהו חייס על עלמא.

לשכב אצלה. מהו *לשכב אצלה*, בגין לנסבא שלטנו לשלטאה על עלמא, ושלטנו לא שלטא עד דאתיהיב ליה רשו.

ד״א *לשכב אצלה*, כד״א (ויקרא ט״ו:33) *ולאיש אשר ישכב עם טמאה*.

להיות עמה, למיהב לה רבו וברכאן וסייעתא, דאלמלא סיועא הוי לה מלעילא לא אשתאר בעלמא אפילו חד, [p. 163] אבל בגין דקב״ה חייס על עלמא אשתאר עלמא בקיומיה.

© 2006–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

ר׳ אבא אמר כלא איהו ארחא חד אבל יצה״ר איהו דקא אזיל ומפתי לון לבני נשא בגין לאסטאה ארחייהו ולאתדבקא ביה, וכל יומא ויומא וכל עידן ועידן סטי ליה לב״נ מארחא דקשוט בגין לדחייא ליה מארחא דחיי לאמשכא ליה לגיהנם.

זכאה מה איהו עביד, נטיר ארחוי ושבילוי בגין דלא יתדבק ביה, היינו דכתיב *ויהי כדברה אל יוסף יום יום ולא שמע אליה*, במה דאיהי אמרת ליה כל יומא, דהא רוח מסאבא יצר הרע איהי מפתה ליה לב״נ בכל יומא *לשכב אצלה* גו גיהנם ולאתדנא תמן *להיות עמה*.

ת״ח כד ב״נ אתדבק בה בהוא סטרא אתמשך אבתרה ואסתאב עמה בהאי עלמא ואסתאב עמה בעלמא אחרא. ת״ח האי סטרא מסאבא מנוולתא איהי לכלוכא איהי כד״א (ישעיה ל׳:22) *צא תאמר לו*, צואה ממש, ובה אתדן מאן דאסטי ארחוי מאורייתא ובה אתדנו אינון חייבין דעלמא דלית לון מהימנותא ביה בקב״ה.

[p. 164] מה כתיב, *ויהי כהיום הזה ויבא הביתה וגו׳*. *ויהי כהיום הזה*, יומא דיצה״ר שלטא בעלמא ונחתא לאסטאה לבני נשא. אימתי, יומא דאתי בר נש לאתבא בתיובתא על חובוי או לאשתדלא באורייתא ולמעבד פקודי אורייתא, וכדין בההוא זמנא נחתא בגין לאסטאה לבני עלמא.

ויבא הביתה לעשות מלאכתו, לאשתלדא באורייתא ולמעבד פקודי אורייתא, דאיהי מלאכתו דבר נש בהאי עלמא. וכיון דעבידתא דב״נ בהאי עלמא הוא עבידתא דקב״ה, בעי ליה לב״נ למהוי תקיפא כאריא בכל סטרוי בגין דלא ישלוט עלוי סטרא אחרא ולא יכיל למפתי ליה. מה כתיב, *ואין איש*, לית גבר דיקום לקבליה דיצר הרע ויגח ביה קרבא כדקא יאות.

מאי אורחוי דיצר הרע. כיון דחמי דלית הוא בר נש לקיימא לקבליה ולאגחא ביה קרבא, מיד *ותתפשהו בבגדו*, בגין דכד שליט יצה״ר עליה דבר נש אתקין ליה וקשיט ליה לבושוי מסלסל ליה בשערוי הדא הוא דכתיב *ותתפשהו בבגדו לאמר שכבה עמי*, אתדבק עמי. מאן דאיהו זכאה אתתקף לקבלה ואגח בה קרבא. מה כתיב, *ויעזוב בגדו*, ישבוק ליה ויתתקף לקבלה ויערוק מינה בגין לאשתזבא מינה ולא ישלוט עלוי.

[p. 165] אמר רבי יצחק זמינין אינון צדיקיא למחמי ליה ליצר הרע כחד טורא רברבא, ויתמהון ויימרון היך יכילנא לאכפיא ליה לטורא רברבא עלאה. וזמינין רשיעיא למחמי ליה ליצר הרע דקיק כשערא חד, ויתמהון ויימרון היך לא יכילנא לאכפיא לחוטא דשערא דקיק דא. אלין יבכון ואלין יבכון, וקב״ה יבער ליה מעלמא ויכוס ליה לעינייהו ולא ישלוט עוד על עלמא, ויחמון צדיקיא ויחדון כד״א (תהלים ק״מ:14) *אך צדיקים יודו לשמך ישבו ישרים את פניך*.

[קצא ע״א]

© 2006–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

ויהי אחר הדברים האלה חטאו משקה מלך מצרים וגו׳. ר׳ יהודה פתח (עמוס ג׳ :4) *הישאג אריה ביער וטרף אין לו וגו׳*. ת״ח כמה אית לון לבני נשא לאשגחא בפולחנא דקב״ה, דכל מאן דאשתדל באורייתא ובפולחנא דקב״ה דחליה ואימתיה איהו על כלא. דהא כד ברא קב״ה עלמא עבד כל בריין דעלמא כל חד וחד בדיוקניה כדקא חזי ליה, ולבתר ברא ליה לבר נש בדיוקנא עלאה ושלטיה על כלהו בדיוקנא דא, דכל זמנא דבר נש קאים בעלמא כל אינון בריין דעלמא זקפין רישא ומסתכלן בדיוקנא עלאה דבר נש, כדין כלהו דחלין וזעין מקמיה כד״א (בראשית ט׳ :2) *ומוראכם וחתכם יהיה על כל חית הארץ וגו׳*. [p. 166] והני מלי כד מסתכלן וחמאן ביה האי דיוקנא ונשמתא ביה.

אמר ר׳ אלעזר אע״ג דנשמתא לית ביה צדיקיא לא משתניין מכמה דהוו דיוקניהון בקדמיתא. וכד בר נש לא אזיל בארחוי דאורייתא האי דיוקנא קדישא אתחלף ליה וכדין חיות ברא יכלין לשלטאה עליה בגין דאתחלף לון האי דיוקנא דבר נש.

ות״ח קב״ה אחלף עובדין דלעילא ותתא בגין לאהדרא מלה לאתריה ולאשתכחא רעותיה בכל עובדי דעלמא. דניאל לא אשתני דיוקניה כד אפילו ליה לגובא די אריותא ובגין כך אשתזיב.

א״ר חזקיה אי הכי הא כתיב (דניאל ו׳ :23) *אלהי שלח מלאכיה וסגר פום אריותא ולא חבלוני*, משמע דבגין דמלאכא סגר לפומייהו לא אתחבל.

א״ל בגין דא לא אתחבל, דהא ההוא דיוקניה דבר נש זכאה איהו מלאכא ממש, דסגיר פומא וקשיר לון [p. 167] לנטרא ליה דלא יחבלון ליה, ובגין כך *אלהי שלח מלאכיה*, ההוא דכל דיוקנין דעלמא מתחקקן ביה, ואיהו אתקיף דיוקני בי ולא יכילו לשלטאה בי וסגר פומייהו, ועל דא *שלח מלאכיה* ודאי.

והאי מלאכא דכל דיוקנין מתחקקן ביה כתיב (תהלים ק״י :6) *ידין בגוים מלא גויות*, איהו דלא אשתנו קמיה כל דיוקנין דעלמא. ועל דא מבעי ליה לב״נ לאסתמרא ארחוי ושבילוי דלא יחטא קמי מאריה ויתקיים בדיוקניה דיוקנא דאדם.

ת״ח יחזקאל נטר פומיה ממיכלי דאיסורי דכתיב (יחזקאל ד׳ :14) *ולא בא בפי בשר פגול*, זכה ואקרי *בן אדם*. דניאל מה כתיב ביה, (דניאל א׳ :8) *וישם דניאל על לבו אשר לא יתגאל בפת בג המלך וביין משתיו*, זכה ואתקיים בדיוקנא דאדם, בגין דכל מילי דעלמא כלהו דחלין מדיוקנא דאדם דאיהו שליטא על כלהו ואיהו מלכא על כלא.

[p. 168] א״ר יוסי בגין דא אצטריך ליה לב״נ לאסתמרא מחובוי ולא יסטי לימינא ושמאלא. ועם כל דא בעי ליה לב״נ למבדק בחובוי בכל יומא ויומא, דהא כד ב״נ קאים מערסיה תרין סהדי קיימי עמיה ואזלי בהדיה כל יומא. בעי בר נש למיקם, אינון סהדי אמרין

© 2006–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

ליה בשעתא דאפתח עינוי (משלי ד׳ :25) *עיניך לנכח יביטו וגו׳*. קם ואתקין רגלוי למהך, אינון סהדי אמרי ליה (שם :26) *פלס מעגל רגלך וגו׳*. ועל דא כד אזיל ב״נ בכל יומא בעי לאסתמרא מחובוי בכל יומא ויומא. כד אתי ליליא בעי לאסתכלא ולמבדק בכל מה דעבד כל ההוא יומא בגין דייתוב מנייהו ויסתכל בהו תדיר כד״א (תהלים נ״א :5) *וחטאתי נגדי תמיד*.

ות״ח בזמנא דהוו ישראל בארעא קדישא לא אשתכח בידייהו חובא כמה דאוקמוה בגין דאינון קרבנין דהוו מקרבין בכל יומא **[קצא ע״ב]** הוו מכפרי עלייהו. השתא דאתגליין ישראל מארעא ולית מאן דמכפר עלייהו, אורייתא איהי מכפרא עלייהו ועובדין דכשרן בגין דשכינתא עמהון בגלותא ומאן דאיהו לא מסתכל בארחוי דקב״ה גרים לה לשכינתא לאתכפיא בגו עפרא כד״א (ישעיה כ״ו :5) *ישפילנה ישפילה עד ארץ וגו׳*.

א״ר יצחק וכן מאן דאשתדל באורייתא ובעובדין דכשרן גרים לה לכנסת [p. 169] ישראל לארמא רישא בגו גלותא. זכאה חולקהון דאינון דמשתדלי באורייתא יממא ולילי.

דת״ח גלגל קב״ה גלגולין בעלמא בגין לארמא רישא דצדיקייא, דהא בגין דיוסף ירים רישיה בעלמא על דאשתכח זכאה קמיה, ארגיז רבונא על עבדוהי כד״א *חטאו משקה מלך מצרים והאופה וגו׳*, וכלא בגין לארמא רישיה דיוסף זכאה.

ות״ח על ידא דחלמא אתכפייא מעם אחוי ועל ידא דחלמא אתרבי על אחוי ואתרבי על כל עלמא.

ויחלמו חלום שניהם וגו׳. ת״ח הא אתמר דכל חלמין אזלין בתר פומא. יוסף כד פשר להו חלמא, אמאי פשר להאי פושרא טבא ולהאי פושרא בישא. אלא אינון חלמין עליה דיוסף הוו, [p. 170] ובגין דידע מלה על עקרא ושרשא דיליה בגין כך פשר חלמא להו כמה דאצטריך, לכל חד וחד פשר לון פושרא לאהדרא מלה על אתריה.

מה כתיב, *ויאמר אליהם יוסף הלא לאלהים פתרונים ספרו נא לי*. מאי טעמא, בגין דהכי מבעי ליה למפשר חלמא לפקדא פושרא לקב״ה, בגין דמתמן איהו קיומא דכלא וביה קיימא פושרא.

ת״ח הא אתמר דדרגא דחלמא איהו לתתא ואיהו דרגא שתיתאה, בגין דהא מאתר דנבואה שריא עד האי דרגא דחלמא שיתא דרגי אינון, וסלקא פושרא מדרגא דחלמא לדרגא אחרא. חלמא איהו דרגא דלתתא ופושרא קיימא עלייהו, ופושרא קיימא בדבור, ועל דא בדבור קיימא מלה דכתיב *הלא לאלהים פתרונים*, *הלא לאלהים* ודאי.

ת״ח מה כתיב *ויספר שר המשקים את חלומו ליוסף וגו׳*. רבי אלעזר פתח (מלכים ב׳ ב׳ :9) *ויהי בעברם ואליהו אמר אל אלישע שאל מה אעשה לך וגו׳*. הכא [p. 171] אית לאסתכלא

© 2006–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

והאי קרא תווהא איהו, ואליהו אמר אל אלישע *שאל מה אעשה לך* , וכי ברשותיה קיימא והא ברשותא דקב״ה איהו. ותו דאלישע הכי נמי איהו הוה ידע, מאי טעמא *אמר ויהי נא פי שנים ברוחך אלי* .

אלא ודאי מאן דאחיד בשמיא ובארעא ובכל עלמא, היך לא יהא ברשותיה דא, וודאי אליהו ושאר צדיקיא קב״ה עביד עמהון רעותהון תדיר דכתיב (תהלים קמ״ה: 19) *רצון יראיו יעשה*. וכל שכן דההוא רוחא קדישא די עליה דירית ליה לצדיקא דאלישע דהוה שמשא דיליה, והא קב״ה א״ל (מלכים א׳ י״ט: 16) *ואת אלישע בן שפט מאבל מחולה תמשח לנביא תחתיך* , ועל דא הוה ליה לאלישע לירתא ליה.

פי שנים ברוחך . מאי *פי שנים*. סלקא דעתך דחד תרין שאל, ומה דלא הוה ברשותיה היך שאל. אלא איהו לא שאל רוח על חד תרין אלא איהו שאל בההוא רוחא דהוה ליה דיעביד חד תרין נמוסין בעלמא בההוא רוחא.

ויאמר הקשית לשאול אם תראה אותי וגו׳ . מאי *אם תראה אותי* . אלא אמר ליה אי תיכול למיקם על עקרא דרוחא דשבקנא לך בשעתא דאתנסיב מינך, יהא לך [p. 172] כדין. דהא כל ההוא עקרא דרוחא בשעתא דיסתכל ביה כד חמי לאליהו דיהוי דביקותא ביה כדקא יאות. **[קצב ע״א]**

ת״ח האי מאן דאסתכל במה דאוליף מרביה וחמי ליה בההוא חכמתא יכיל לאתוספא בההוא רוחא יתיר. ת״ח יוסף בכל דאיהו עביד הוה מסתכל ברוחא דחכמתא לההוא דיוקנא דאבוי, ובגין כך הוה מסתייעא ליה מלתא ואתוספא ליה רוחא אחרא בנהירו עלאה יתיר.

בשעתא דאמר ליה ההוא רשע *והנה גפן לפני* אזדעזע יוסף דלא הוה ידע על מה תיתי מלה. כיון דאמר *ובגפן שלשה שריגים*, מיד אתער רוחיה ואתוסף בנהירו ואסתכל בדיוקנא דאבוי, כדין אתנהיר רוחיה וידע מלה.

מה כתיב, *ובגפן שלשה שריגים*. אמר יוסף הא ודאי בשורה דחדוה בשלימו איהו. מאי טעמא, בגין דהאי *גפן* על כנסת ישראל אתחזי ליה ואתבשר יוסף בהאי.

ובגפן שלשה שריגים, אלין אינון תלת דרגין עלאי דנפקי מהאי *גפן*, כהני ליואי וישראל.

[p. 173] *והיא כפורחת עלתה נצה*, דהא בגיניהון סלקא כנסת ישראל ואתברכת מעם מלכא עלאה.

הבשילו אשכלותיה ענבים, אלין אינון צדיקיא דעלמא דאינון *ענבים* מבשלין כדקא חזי.

ד״א *הבשילו אשכלותיה ענבים*, דא הוא יין דאתנטיר בענבייהו משית ימי בראשית.

© 2006–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

עד הכא אתבשר יוסף בחלמיה, מכאן ולהלא חלמא איהו דיליה, בגין דאית חלמין ליה ולאחרנין.

ואקח את הענבים, דאיהו ליה לגרמיה.

תנינן האי מאן דחמי ענבין בחלמא, חיוורי סימן יפה לו, אוכמי לאו. מאי טעמא, בגין דאיהו רזא דתרי דרגי ידיען, אינון אוכמי וחוורי, האי איהו טב והאי איהו דלא טב. וכלהו ענבין ברזא דמהימנותא תליין ועל דא מתפרשן בחכמתא הן לטב הן לביש, אלין צריכין רחמי ואלין אשגחותא דרחמי.

[p. 174] ת״ח אדם הראשון אנתתיה סחטא ליה ענבין וגרים מותא ליה ולכל עלמא. נח אתא להני ענבין ולא אתנטר כדקא יאות, מה כתיב, (בראשית ט׳:21) *וישת מן היין וישכר ויתגל בתוך אהלה*. בני אהרן שתו חמרא מנייהו וקריבו קרבנא בההוא חמרא ומיתו והא אתמר. ובגין כך כתיב (דברים ל״ב:32) *ענבימו ענבי ראש אשכלות מרורות למו*, בגין דאינון ענבין גרמו.

האי חמא ענבין דאינון טבין בההוא כרם דקא סלקין נייחא וריחא בדרגין שלימין כדקא יאות. ועל דא יוסף ידע מלה ואסתכל בעקרא ופשר חילמא על בורייה בגין דאתבשר בההוא חלמא כדקא יאות, ובגין כך פשר פושרא לטב ואתקיים הכי.

מה כתיב *וירא שר האופים כי טוב פתר וגו׳*. ת״ח ארורין אינון רשיעיא דכל עובדיהון כלהו לביש [p. 175] וכל אינון מלין דאינון אמרי כלהו לביש ולאבאשא. כיון דפתח פומיה פתח באף, מיד דחיל יוסף וידע דכל מלוי אינון לאבאשא ובשורה דביש בפומיה.

והנה שלשה סלי חרי. כדין ידע יוסף דאתבשר על חריבו דבי מקדשא וישראל בגלותא דיתגלון מארעא קדישא.

חמי מה כתיב, *ובסל העליון מכל מאכל פרעה מעשה אופה והעוף אוכל אותם*. אלין אינון שאר עמין דמתכנשי עלייהו דישראל וקטלי לון וחרבי ביתייהו ומפזרי לון לארבע סטרי עלמא. וכלא אסתכל יוסף וידע בההוא חלמא, מיד פשר ליה פושרא לביש דיתקיים ביה.

דת״ח תרין דרגין אלין דקא חמא האי וחמא האי, דא חמא **[קצב ע״ב]** כד שליט דרגא עלאה ואתנהיר סיהרא, דא חמא דאתחשך ושליט עלה חיויא בישא. ובגין כך אסתכל יוסף בההוא חלמא ופשר ליה פושרא לביש. ועל דא כלא בפושרא קיימא. ודאי חמו באלין תרין דרגין, דשליט דא ושליט דא.

© 2006–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

רבי יהודה פתח (תהלים נ״א:12) *לב טהור ברא לי אלהים ורוח נכון חדש בקרבי*. האי קרא אוקמוה, אבל *לב טהור* כד״א (מלכים א׳ ג׳:9) *ונתת לעבדך לב שומע*, [p. 176] וכתיב (משלי ט״ו:15) *וטוב לב משתה תמיד*, ובגין כך *לב טהור* ודאי.

ורוח נכון חדש בקרבי, דא הוא *רוח נכון* ודאי, בגין דאית מסטרא אחרא *לב* טמא ודא הוא רוח דאסטי לבני עלמא ודא הוא *רוח* טומאה דאקרי *רוח עועים* כד״א (ישעיה י״ט:14) *יי׳ מסך בקרבה רוח עועים*, ועל דא *ורוח נכון חדש בקרבי*. מאי *חדש*, דא חדושא דסיהרא בשעתא דאתחדש סיהרא, ובגין כך *חדש*.

רבי אלעזר ורבי יוסי הוו אזלי בארחא. אמר ר׳ יוסי לר׳ אלעזר האי דכתיב (מ״א כ״ב:21) *ויצא הרוח ויעמוד לפני יי׳ ויאמר אני אפתנו וגו׳*, ותנינן דא הוא רוח נבות היזרעאלי. וכי נשמתין כיון דסלקין וקיימין לעילא אינון יכלין לאתבא בהאי עלמא, ומלה תמיהה דאמר *אצא והייתי רוח שקר*.

[p. 177] ותו מ״ט אתענש עליה אחאב, דהא דינא דאורייתא דשוי שמואל קמייהו דישראל דכתיב (שמואל א׳ ח׳:14) *שדותיכם וכרמיכם וזיתיכם הטובים יקח*. ואי אחאב נטל ההוא כרם מנבות דינא הוה. ותו דהא יהיב ליה אחרא או כספא ולא בעא.

א״ל יאות שאלת. ת״ח האי *רוח* דקאמרו דאיהו רוח דנבות, הכא אית לאסתכלא אי רוחא דנבות יכיל לסלקא ולקיימא קמיה דכתיב *ויצא הרוח*. אי צדיקא איהו היך בעי שקרא בההוא עלמא דאיהו עלמא דקשוט. ומה בהאי עלמא לא בעי זכאה שקרא, בההוא עלמא כ״ש. ואי לאו זכאה איהו היך יכיל לקיימא קמי קב״ה.

אלא ודאי נבות לאו זכאה הוה כ״כ לקיימא קמיה, אלא רוחא אחרא דשלטא בעלמא הוה, דדא הוא רוחא דקיימא תדיר וסלקא קמי קב״ה, ודא איהו דאסטי לבני עלמא בשקרוי. מאן דאיהו רגיל בשקרא אשתדל תדיר בשקרא, ועל דא אמר *אצא והייתי רוח שקר*. ועל דא א״ל קב״ה *צא ועשה כן*, פוק מהכא כמה דאוקמוה דכתיב (תהלים ק״א:7) *דובר שקרים לא יכון לנגד עיני*. ובגין כך דא איהו *רוח שקר* ודאי.

תו במה דקטל ליה לנבות ונטל כרמא דיליה, יטול, קטולא אמאי קטיל ליה. אלא על דקטל ליה בלא דינא אתענש. קטל ליה בלא דינא ונסב כרמא דיליה, ובגין כך כתיב (מ״א כ״א:19) *הרצחת וגם ירשת*, ועל דא אתענש.

[p. 178] ות״ח כמה אינון בני נשא בעלמא דאסטי לון האי *רוח שקר* בשקרא, ושליט איהו בעלמא בכמה סטרין וכמה עובדין והא אוקימנא מלי. ועל דא דוד מלכא בעא לאסתמרא מניה ובגין לנפקא מגו מסאבו דכתיב (תהלים נ״א:12) *לב טהור ברא לי אלהים ורוח נכון חדש בקרבי*. דא הוא *רוח נכון* ואחרא איהו *רוח שקר*, ועל דא תרין דרגין, חד קדישא וחד מסאבא.

© 2006–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

פתח ואמר (יואל ב׳:11) *ויי׳ נתן קולו לפני חילו כי רב מאד מחנהו כי עצום עושה דברו וגו׳*. האי קרא אוקמוה, אבל *ויי׳* בכל אתר איהו ובי דיניה.

נתן קולו, דא הוא קלא דכתיב (דברים ד׳:12) *קול דברים*. כתיב הכא *קול דברים*, וכתיב התם (שמות ד׳:10) *לא איש דברים*. מאי *איש דברים*, כד״א (דברים ל״ג:1) *איש האלהים*.

[p. 179] *לפני חילו*, אלין ישראל.

כי רב מאד מחנהו, כד״א (איוב כ״ה:3) *היש מספר לגדודיו*, **[קצג ע״א]** דכמה ממנן ושליחן אית ליה לקב״ה וכלהו קיימי לאסטאה עלייהו דישראל. ועל דא קב״ה אזדמן קמייהו דישראל בגין לאסתמרא להו ולא יכילו לקטרגא להו.

כי עצום עושה דברו. מאן *עצום*, דא הוא זכאה ההוא דאשתדל באורייתא קדישא יממא ולילי.

ד״א *כי עצום*, דא הוא מקטרגא דאשתכח קמי קב״ה ואיהו תקיפא כפרזלא תקיפא כטינרא.

עושה דברו, נטיל רשו מלעילא ונטיל נשמתא מתתא.

כי גדול יום יי׳ ונורא מאד ומי יכילנו, דאיהו שליט על כלא ועלאה ותקיפא על כלהו וכלהו תחות שלטניה.

זכאין אינון צדיקיא דקב״ה אתרעי בהו תדיר לזכאה לון לעלמא דאתי ולמחדי להו בחידו דצדיקיא דזמינין למחדי ביה בקב״ה דכתיב (תהלים ה׳:12) *וישמחו כל חוסי בך לעולם ירננו ותסך עלימו ויעלצו בך אוהבי שמך*.

© 2006–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

פרשת ויהי מקץ

[p. 180] רבי יהודה פתח (איוב כ״ח:3) *קץ שם לחשך ולכל תכלית הוא חוקר וגו׳*. האי קרא אתמר, *קץ שם לחשך*, דא איהו *קץ* דשמאלא דאיהו שאט בעלמא ושאט לעילא וקיימא קמיה דקב״ה ואסטי וקטריג על עלמא והא אתמר.

ולכל תכלית הוא חוקר, דהא כל עובדוי לאו אינון לטב אלא לשיצאה תדיר ולמעבד כליה בעלמא.

ארץ חשך וצלמות. ת״ח אית ארץ חיים לעילא והאי איהו *ארץ חשך וצלמות*. מאי *ארץ חשך וצלמות*, דא הוא קץ דאיהו מסטרא דחשך זוהמא דדהבא והא אתמר.

[p. 181] ת״ח כמה אית לון לבני נשא לאסתכלא בפולחנא דקב״ה ולאשתדלא באורייתא יממא ולילי, בגין דינדע ויסתכל בפולחניה. דהא אורייתא איהי מכרזא בכל יומא קמיה דבר נש ואמרה (משלי ט׳:4) *מי פתי יסור הנה*, והא אוקימנא מלי. וכד בר נש אשתדל באורייתא ואתדבק בה זכי לאתתקפא באילנא דחיי דכתיב (שם ג׳:18) *עץ חיים היא למחזיקים בה*.

ות״ח כד בר נש אתתקף באילנא דחיי בהאי עלמא אתתקף ביה לעלמא דאתי, דהא כד נשמתין נפקין מהאי עלמא הכי אתתקנן להו דרגין לעלמא דאתי.

ת״ח אילנא דחיי איהו בכמה דרגין מתפרשן דא מן דא וכלא חד. באילנא דחיי אית דרגין אלין על אלין, ענפין ועלין קליפין גופא דאילנא שרשין וכלא איהו אילנא. כגוונא דא מאן דאשתדל באורייתא איהו אתתקן ואתתקף באילנא דחיי. וכל בני מהימנותא ישראל כולהו מתתקפין באילנא דחיי, מנהון אחידן באילנא ממש בההוא גופא דביה, מנהון אחידין בענפין, מנהון בעלין, מנהון בשרשין. אשתכחו דכלהו אחידן באילנא דחיי, ואינון דמשתדלי באורייתא **[קצג ע״ב]** כלהו אחידן בגופא דאילנא, ובגין כך מאן דאשתדל באורייתא איהו אחיד בכלא והא אוקמוה ואתמר.

ויהי מקץ. מאי *מקץ*. רבי שמעון אמר אתר דלית ביה זכירה ודא הוא *קץ* [p. 182] דשמאלא. מאי טעמא, בגין דכתיב (בראשית מ׳:14) *כי אם זכרתני אתך כאשר ייטב לך*. וכי הכי אתחזי ליה ליוסף צדיקא דאיהו אמר *כי אם זכרתני אתך*, אלא כיון דאסתכל יוסף בחלמיה אמר ודאי חלמא דזכירה איהו, ואיהו טעה בהאי דהא ביה בקב״ה הוי כלא. ועל דא אתר דהוי ביה נשיו קם קמיה. מה כתיב, *ולא זכר שר המשקים את יוסף וישכחהו*. כיון דאמר

© 2006–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

ולא זכר שר המשקים, מהו *וישכחהו*. אלא *וישכחהו* אתר דאית ביה שכחה, ודא הוא *קץ* דסטרא דחשך.

שנתים ימים, דתב דרגא לדרגא דאית ביה זכירה.

[p. 183] *ופרעה חולם והנה עומד על היאר*, דא חלמא דיוסף הוה, בגין דכל נהר דיוסף הצדיק איהו, ורזא דא האי מאן דחמי נהר בחלום חמי שלום דכתיב (ישעיה ס״ו:12) *הנני נוטה אליה כנהר שלום*.

ויהי מקץ שנתיים ימים. רבי חייא פתח (משלי כ״ט:4) *מלך במשפט יעמיד ארץ ואיש תרומות יהרסנה*. ת״ח כד ברא קב״ה עלמא עלאה אתקין כלא כדקא יאות ואפיק נהורין מנהרן לכל סטרין וכלא איהו חדא. וברא שמים דלעילא וארץ דלעילא לאתקנא כלהו כחדא לתועלתא דתתאי.

ת״ח *מלך במשפט יעמיד ארץ*. מאן *מלך*, דא קב״ה. *במשפט*, דא יעקב דאיהו קיומא דארעא. ועל דא ו׳ אתזן מן ה׳, ה׳ אתזן מן ו׳ דקיומא איהו ממשפט דהא *משפט יעמיד ארץ* בכל תקונוי וזן לה.

ד״א *מלך*, דא קב״ה. *במשפט*, דא יוסף. *יעמיד ארץ* דכתיב (בראשית מ״א:57) *וכל הארץ באו מצרימה לשבור אל יוסף וגו׳*. [p. 184] ובגין דקב״ה אתרעי ביה ביעקב עבד ליה ליוסף שליט על ארעא.

רבי יוסי אמר *מלך*, דא יוסף. *במשפט*, דא יעקב. *יעמיד ארץ*, דהא עד לא אתא יעקב למצרים לא הוה קיומא בארעא מגו כפנא. כיון דאתא יעקב למצרים, בזכותיה אסתלק כפנא ואתקיים ארעא.

ד״א *מלך במשפט יעמיד ארץ*, דא דוד מלכא דכתיב ביה (שמואל ב׳ ח׳:15) *ויהי דוד עושה משפט וצדקה*, ואיהו קיים ארעא ובזכותיה קיימא לבתר דנא.

ואיש תרומות יהרסנה, דא רחבעם.

ת״ח קב״ה בגיניהון דצדיקיא, אע״ג דפורענותא אתגזר על עלמא מתעכבא בגיניהון ולא שלטא על עלמא. כל יומוי דדוד מלכא אתקיימא בגיניה, לבתר דמית אתקיימא בזכותיה דכתיב (מלכים ב׳ כ׳:6) *וגנותי על העיר הזאת להושיעה למעני ולמען דוד עבדי*. כגוונא דא כל יומוי דיעקב וכל יומוי דיוסף לא שלטא פורענותא בעלמא.

ת״ח *מלך במשפט יעמיד ארץ*, דא יוסף. *ואיש תרומות יהרסנה*, דא פרעה, דהא בגין דאקשי לביה לגבי [p. 185] קב״ה חריב ארעא דמצרים. בקדמיתא על ידא דיוסף אתקיים ארעא בההוא חלמא דחלם, דכתיב *ויהי מקץ שנתים ימים וגו׳*.

© 2006–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

ויהי מקץ שנתים ימים. ר' אלעזר פתח (תהלים י"ח:47) *חי יי' וברוך צורי וירום אלוהי ישעי*. *אלוהי* כתיב בוא"ו. האי קרא אית לאסתכלא ביה. *חי יי'*, דא *חי* צדיקא יסודא דעלמא דאקרי *חי* דעלמין. *וברוך צורי*, דא הוא דכתיב (שם קמ"ד:1) *ברוך יי' צורי*, ודא עלמא דאתקיים עליה צדיקא דא.

וירום אלוהי ישעי. *וירום*, דא עלמא עלאה. *אלוהי* בוא"ו דא שמים כד"א (שם קט"ז:16) *השמים שמים ליי'*.

ת"ח (שם ס"ח:20) *ברוך אדני יום יום יעמס לנו*. *ברוך אדני* באל"ף דל"ת נו"ן יו"ד, והאי קרא [p. 186] רזא דחכמתא איהו. *יום יום*, אלין *שנתים ימים* כמא דכתי' **[קצד ע"א]** *ויהי מקץ שנתים ימים*.

והנה עומד על היאור. רזא איהו כמה דאתמר דא יוסף דנהר דא יוסף הצדיק.

והנה מן היאור עולות שבע פרות וגו'. *והנה מן היאור*, דהא מן נהר דא אתברכאן כל אינון דרגין דלתתא, בגין דההוא נהר דנגיד ונפיק איהו אשקי וזן לכלא, ויוסף איהו נהר לאתברכא כל ארעא דמצרים בגיניה.

ות"ח ההוא נהר שבע דרגין אתברכן ואתשקיין מניה ואלין אינון *יפות מראה ובריאות בשר*.

ותרעינה באחו, דלא אשתכח בהו פרודא וכלהו לשבחא קיימין, דהא כל הני דרגין שבע דקאמרן רזא איהו כד"א (אסתר ב':9) *ואת שבע הנערות הראויות לתת לה מבית המלך*. ועל דא *שבע פרות יפות מראה*, ולקבל דא כתיב *שבעת הסריסים המשרתים את פני המלך*.

רבי יצחק אמר *שבע פרות הטובות* דרגין אינון עלאין על אחרנין, *ושבע הפרות הרעות* דרגין אחרנין לתתא, אלין מסטרא דקדושה ואלין מסטרא דמסאבא.

[p. 187] *שבע השבלים*. רבי יהודה אמר אלין קדמאי אינון טבין בגין דאינון מסטרא דימינא דכתיב ביה *כי טוב*, ואלין אינון בישין מתתא מנייהו. *שבע השבלים* אינון מסטרא דדכיו, ואלין מסטרא דמסאבו, וכלהו דרגין קיימי אלין על אלין ואלין לקבל אלין, וכלהו קא חמא פרעה בחלמיה.

א"ר ייסא וכי לההוא חייבא דפרעה אחזיין ליה כל הני.

א"ל ר' יהודה כגוונא דלהון חמא, דכמה דרגין על דרגין אלין לקבל אלין ואלין על אלין ואיהו חמא באינון דרגין לתתא. והא תנינן דהא כמה דאיהו בר נש הכי אחזיו ליה בחלמיה והכי חמי ונשמתא הכי סלקא ואשתטחא כל חד וחד כפום דרגיה כדקא חזי ליה, ובגין כך פרעה חמא כדקא חזי ליה ולא יתיר.

© 2006–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

ויהי מקץ. ר׳ חזקיה פתח (קהלת ג׳:1) *לכל זמן ועת לכל חפץ תחת השמים*. ת״ח כל מה דעבד קב״ה לתתא לכלא שוי זמנא וזמן קצוב. זמן שוי לנהורא ולחשוכא, זמנא שוי לנהורא דשאר עמין דאינון שלטי השתא על עלמא, וזמנא שוי לחשוכא דאיהו גלותא דישראל תחות שלטנותא דלהון. זמנא שוי קב״ה לכלא, בג״כ *לכל זמן* [p. 188] *ועת לכל חפץ*. מאי *עת לכל חפץ*, עידן הוא לכלא, לכל ההוא רעותא דאשתכח לתתא.

ד״א *ועת לכל חפץ*. מאי *עת*, כד״א (תהלים קי״ט:126) *עת לעשות ליי׳*. וכתיב (ויקרא ט״ז:2) *ואל יבא בכל עת*, ואיהו דרגא ממנא והא אוקמוה. ובגין כך *עת* איהו ממנא *לכל חפץ תחת השמים*.

ויהי מקץ שנתים ימים, מסטרא דההוא קץ דחשך חמא פרעה בחלמיה ומתמן ידע ואתגלי ליה ההוא חלמא.

ויהי בבקר ותפעם רוחו. מאי *ותפעם רוחו*. רבי יוסי אמר הא אוקמוה בפרעה כתיב *ותפעם*, בנבוכדנצר (דניאל ב׳:1) *ותתפעם*, ואוקמוה דהא בפרעה כתיב *ותפעם* בגין דהוה ידע חלמא ופשרא לא ידע, אבל נבוכדנצר חלמא חמא וחמא פושרא ואתנשי מניה כלא.

[p. 189] אבל ת״ח *ותפעם רוחו* כד״א (שופטים י״ג:25) *לפעמו*, דהוה אתי רוחא ואזיל ואתי ואזיל ולא הוה מתיישבא עמיה עדיין כדקא יאות, ועל דא כתיב (שם) *ותחל רוח יי׳ לפעמו*, כדין הוה שירותא. אוף הכא רוחיה אתער ביה ואזיל ואתער ולא הוה מתישבא למנדע. נבוכדנצר *ותתפעם רוחו*, הוה אתער באתערותי תרין ואזלי ותבין, ודא הוא כד״א (במדבר כ״ד:1) *כפעם בפעם*, *פעם* בהאי **[קצד ע״ב]** *ופעם* בהאי ולא אתישבא רוחיה.

וישלח ויקרא את כל חרטומי מצרים, אלין חרשיא. *ואת כל חכמיה*, אלין חכימין בטיירא. וכלהו הוו מסתכלן למנדע ולא יכילו לאדבקא.

אמר רבי יצחק אע״ג דאתמר דלא אחזיין ליה לבר נש אלא בההוא דרגא דיליה, שאני למלכין דאחזיין לון מלין עלאין משניין מבני נשא אחרנין. כמה דמלכא דרגיה עלאה על כל שאר אחרנין, הכי נמי אחזיאו ליה בדרגא עלאה על כל שאר אחרנין כד״א *את אשר האלהים עושה הראה את פרעה*. אבל לשאר בני נשא [p. 190] לא גלי לון קב״ה מה דאיהו עביד, בר לנביאי או לחסידי או לחכימי דרא והא אוקמוה.

ת״ח כתיב *אותי השיב על כני ואותו תלה*. מכאן דחלמא אזיל בתר פשרא. *השיב על כני*, מאן, אלא דא יוסף. *ואותו תלה*, בההוא פשרא דקא פשר ליה, וכתיב *ויהי כאשר פתר לנו כן היה*.

© 2006–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

וישלח פרעה ויקרא את יוסף ויריצוהו מן הבור וגו׳. רבי אבא פתח (תהלים קמ״ז:11) *רוצה יי׳ את יראיו את המיחלים לחסדו*. כמה קב״ה אתרעי בהו בצדיקיא, בגין דצדיקיא אינון עאלין שלמא ועבדי שלמא לעילא ועבדי שלמא לתתא ואעלין כלה בבעלה. ובגין כך קב״ה אתרעי בהו באנון דדחלין ליה ועבדין רעותיה.

למיחלים לחסדו. מאן אינון *מיחלים לחסדו*, הוי אימא אינון דמשתדלי באורייתא בליליא ואשתתפו בהדה דשכינתא. וכד אתי צפרא אינון מחכאן *לחסדו*, והא אוקמוה בזמנא דבר נש אשתדל באורייתא בליליא חוטא דחסד אתמשיך עליה בימּמא דכתיב (שם מ״ב:9) *יומם יצוה יי׳ חסדו ובלילה שירה עמי*. מאי טעמא *יומם יצוה יי׳ חסדו*, משום ד*בלילה שירה עמי*. [p. 191] ובגין כך *רוצה יי׳ את יראיו*, מאן דרעי ברעותיה לאחרא ואתרעי ליה לאתפייסא בהדיה, ובגין כך *רוצה יי׳ את יראיו ולא ביראיו*.

כגוונא דא יוסף הוה עציב בעציבו דרוחא, בעציבו דלבא הוה אסיר תמן. כיון דשדר פרעה בגיניה מה כתיב, *ויריצוהו*, אתפייסו ליה ואהדרו ליה מלין דחדוה, מלין למחדי לבא, בגין דהוה עציב מן בירא.

ת״ח בבירא נפל בקדמיתא, בבירא אסתלק לבתר.

רבי שמעון אמר עד לא אירע ליה ליוסף ההוא עובדא לא אתקרי צדיק, כיון דנטר ההוא ברית קיימא אתקרי צדיק וההוא דרגא דברית קדישא אתעטר ביה. ומה דהוה בבור בקדמיתא אסתלק בהדיה ואתעטר בבאר מים חיים.

[p. 192] *וישלח פרעה ויקרא את יוסף*. לקרא *ליוסף* מבעי ליה, אלא *ויקרא את יוסף*, דא קב״ה דכתיב (שם ק״ה:19) *עד עת בא דברו אמרת יי׳ צרפתהו*. *עד עת בא דברו*, הדא הוא דכתיב *ויקרא את יוסף*. כתיב הכא *ויקרא את יוסף*, וכתיב התם *ויקרא אל משה*.

ויגלח ויחלף שמלותיו, בגין יקרא דמלכא והא אוקמוה.

ר׳ אלעזר פתח (שם:23) *ויבא ישראל מצרים ויעקב גר בארץ חם*. ת״ח דקב״ה מגלגל גלגולין בעלמא ומקיים אסרין וקיומין בגין לקיימא קיומא וגזרה דאיהו גזיר. דהא תנן אלמלא חביבו ורחימו דרחים קב״ה לאבהן הוה אתחזי לנחתא יעקב למצרים בשלשלאי דפרזלא, וברחימו דלהון שלטיה ליוסף בריה ועבד ליה מלכא ושליטא על כל ארעא ונחתו כלהו שבטין ביקרא ויעקב כמלכא.

ת״ח מה כתיב, *ויבא ישראל מצרים ויעקב גר בארץ חם*. כיון דכתיב *ויבא ישראל מצרים*, לא ידענא ד*יעקב גר בארץ חם*, אמאי אצטריך האי. אלא *ויבא ישראל* [p. 193] *מצרים*,

© 2006–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

דא קב״ה. *ויעקב גר בארץ חם*, דא יעקב, דהא בגיניה דיעקב ובנוי אתא שכינתא למצרים. וקב״ה גלגל גלגולין **[קצה ע״א]** ואחית ליה ליוסף בקדמיתא דבזכותיה אתקיים ברית בהדיה ושלטיה על כל ארעא.

מה כתיב, *שלח מלך ויתירהו מושל עמים ויפתחהו*.

רבי שמעון אמר כתיב (תהלים קמ״ו:7) *יי׳ מתיר אסורים*, והכא כתיב *שלח מלך ויתירהו*. אמאי *מושל עמים ויפתחהו*. אלא *שלח מלך*, דא קב״ה. *מושל עמים*, דא קב״ה. *שלח מלך*, *מלך* עלאה *שלח ויתירהו*. ומאן איהו דשלח ליה, דא מלאך הגואל, דא *מושל עמים* דאיהו *מושל* על תתאי, וכלא קב״ה איהו.

ויריצהו, חסר ו׳. ומאן איהו, דא קב״ה, בגין דהא לית מאן דאסיר ופתח בר קב״ה דכתיב (איוב י״ב:14) *יסגור על איש ולא יפתח*, וכתיב (שם ל״ד:29) *והוא ישקיט ומי ירשיע ויסתר פנים ומי ישורנו ועל* [p. 194] *גוי ועל אדם יחד*, דהא כלא ביה, וכתיב (דניאל ד׳:32) *וכמצביה עביד בחיל שמיא ודיירי ארעא וגו׳*. ובגין כך *ויריצהו מן הבור*.

מאי *ויריצהו*, כד״א (איוב ל״ג:26) *יעתר אל אלוה וירצהו*. כגוונא דא *ויריצהו מן הבור*, ולבתר *ויבא אל פרעה*.

ד״א *ויריצהו*, דאמשיך עליה חוטא דחסד למיהב ליה חנא קמיה דפרעה. מה כתיב, *אלהים יענה את שלום פרעה*, בגין לאקדמא *שלום* ולמפתח ב*שלום*.

רבי אבא אמר ת״ח בההוא רשע דפרעה דאיהו אמר (שמות ה׳:2) *לא ידעתי את יי׳*. ופרעה חכים הוה מכל חרשוי. אלא ודאי שמא דאלהים הוה ידע, דהא כתיב *הנמצא כזה איש אשר רוח אלהים בו*. ובגין דמשה לא אתא לגביה אלא בשמא דיי׳ ולא בשמא ד*אלהים*, ודא הוא קשיא קמיה מכלא, דאיהו הוה ידע דהא שמא דא שליט בארעא ובשמא דיי׳ לא ידע, ועל דא קשיא קמיה שמא דא, ודא הוא דכתיב (שם ט׳:12) *ויחזק יי׳ את לב פרעה*, דמלה דא אקשי לביה ואתקיף ליה. ועל דא משה לא אודע ליה מלה דשמא אחרא אלא שמא דיי׳ בלחודוי ואוקמוה.

פתח ואמר (תהלים קי״ג:5) *מי כיי׳ אלהינו המגביהי לשבת*, דאסתלק על כרסי יקריה ולא אתגלי לתתא, בשעתא [p. 195] דלא אשתכחו זכאין בעלמא הא איהו אסתלק מנייהו ולא אתגלי להו. *המשפילי לראות*, בשעתא דזכאין אינון דאשתכחו בעלמא קב״ה נחית בדרגוי לקבלהון דתתאי לאשגחא על עלמא לאוטבא להו. דהא כד זכאין לא אשתכחו בעלמא איהו אסתלק ואסתיר אנפין מנייהו ולא אשגח עלייהו, בגין דצדיקייא אינון יסודא וקיומא דעלמא דכתיב (משלי י׳:25) *וצדיק יסוד עולם*.

© 2006–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

ועל דא קב״ה לא גלי שמיה קדישא בר לישראל בלחודייהו דאינון חולק עדביה ואחסנתיה, ועלמא פליג ליה קב״ה לממנן תריסין והא אתמר דכתיב (דברים ל״ב:8) *בהנחל עליון גוים וגו׳*, וכתיב *כי חלק יי׳ עמו וגו׳*.

רבי חייא ורבי יוסי הוו אזלי בארחא. אמר רבי יוסי לרבי חייא תווהנא על האי דקאמר שלמה. כל מלוי מלין סתימין ולא אתידעו, דהא בקהלת סתים מלין סתימין.

פתח ואמר (קהלת א׳:8) *כל הדברים יגעים לא יוכל איש לדבר לא תשבע עין לראות ולא תמלא אזן משמוע. כל הדברים יגעים*, וכי *כל הדברים יגעים* אינון למללא דקאמר *לא יוכל איש לדבר וגו׳*, מ״ט. אלא בגין דתרין דילהון לא קיימי ברשותיה דבר נש ופומא איהו ברשותיה, וכל מה דאלין תלת לאן לא יכלין לאשלמא כלא ולאדבקא כלא.

[p. 196] אמר ר׳ חייא הכי הוא, דדבורא דבר נש לא יכיל למללא ועינא למחמי ואודנא למשמע. ו*אין כל חדש תחת השמש*. ות״ח אפילו בריין וקסטורין דעבד קב״ה *תחת השמש* לא יכלי למללא כל מלין דעלמא ועינא לא יכיל **[קצה ע״ב]** למשלט למחמי ואודנא למשמע, ובגין כך שלמה דהוה ידע מלה אמר דא.

ות״ח כל עובדין דעלמא בכמה קסירין תליין, וכל בני עלמא לא ידעין ולא משגיחין על מה קיימי בעלמא. ואפילו שלמה דהוה חכים מכל בני עלמא לא יכיל לקיימא בהו.

פתח ואמר (קהלת ג׳:11) *את הכל עשה יפה בעתו גם את העולם נתן בלבם וגו׳*. ת״ח זכאין אינון דמשתדלי באורייתא וידעי לאסתכלא ברוחא דחכמתא. *את הכל עשה יפה בעתו*. כל עובדין דעבד קב״ה בעלמא, בכל עובדא ועובדא אית דרגא ממנא על ההוא עובדא בעלמא הן לטב הן לביש, מנהון דרגין לימינא ומנהון דרגין לשמאלא. אזיל בר נש לימינא, ההוא עובדא דעביד דרגא ממנא לההוא סטרא ועביד ליה סיועא וכמה אינון דמסייעי ליה. אזיל בר נש לשמאלא ועביד עובדוי, ההוא עובדא דעביד ממנא איהו לההוא סטרא וקא מקטרג ליה ואוביל ליה לההוא סטרא ואסטי ליה.

[p. 197] ובגין כך ההוא עובדא דעביד בר נש כדקא חזי, ההוא ממנא דסטר ימינא קא מסייע ליה, ודא *בעתו*, *יפה בעתו*, דההוא עובדא מתקשרא *בעתו* כדקא חזי ליה.

גם את העולם נתן בלבם. כל עלמא וכל עובדוי דעלמא לאו אינון אלא ברעותא דלבא כי סליק ברעותא דבר נש. זכאין אינון צדיקיא דאמשיכו עובדין טבין לאוטבא לון ולכל עלמא. ווי לון לבני נשא דלא ידעין *עת* דההוא עובדא ולא משגיחין למעבד עובדיהון בעלמא על תקונא דאצטריך ליה עלמא ולאתקנא עובדא בההוא דרגא דאתחזי ליה. מאי טעמא, בגין דלא ידעין.

© 2006–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

ועל דא אתיהיב כלא ברעותהון דבני נשא דכתיב *מבלי אשר לא ימצא האדם את המעשה אשר עשה האלהים וגו'*. ובגין כך דאינון עובדין לא אתעבידו לאתקנא בדרגייהו כדקא חזי דאתכליל עובדא דא בדרגא דא כלא בתקונא אלא כפום רעותיה דבר נש מה כתיב בתריה, *ידעתי כי אין טוב בם כי אם לשמוח ולעשות טוב בחייו*. *ידעתי כי אין טוב בם*, באינון עובדין דלא אתעבידו כדקא יאות, *כי אם לשמוח* בכל מה דייתי עלוי ולמיתן הודאה לקב"ה *ולעשות טוב בחייו*, דהא אי ההוא עובדא גרים ליה בישא בגין ההוא דרגא דקא ממנא עלוי, אית ליה למחדי ביה ולאודאה עליה דאיהו גרים ליה לנפשיה ואיהו אזיל בלא ידיעא כציפרא דא בגו טסירא.

וכל דא מנא לן, דכתיב (שם ט' :12) *כי לא ידע האדם את עתו כדגים שנאחזים במצודה רעה וכצפרים האחוזות בפח כהם יוקשים בני האדם לעת רעה כשתפול עליהם פתאום*. *כי לא ידע האדם* [p. 198] *את עתו*. מאי *עתו*, *עתו* דההוא עובדא דקא עביד כמא דאיתמר *את הכל עשה יפה בעתו*. ובגין כך אינון *כצפרים האחוזות בפח*. ובגין כך זכאין אינון דמשתדלי באורייתא וידעי ארחוי ושבילוי למהך בארח קשוט.

ות"ח לעולם לא יפתח בר נש פומיה לביש, דאיהו לא ידע מאן נטיל ההוא מלה, וכד לא ידע בר נש אתכשל בה. וצדיקיא כד פתחי פומייהו כלהו שלם. ת"ח יוסף כד שרא למללא לפרעה מה כתיב, *אלהים יענה את שלום פרעה*.

אמר רבי יהודה הא אתמר דקב"ה הוא חש על שלמא דמלכותא כד"א (שמות ו' :13) *ויצום אל בני ישראל ואל פרעה מלך מצרים* **[קצו ע"א]** ואוקמוה.

ר' חייא אמר בעא פרעה לנסאה ליה ליוסף ואחליף ליה חלמא, ויוסף בגין דהוה ידע דרגין אסתכל במלה ואמר כך חמיתא, כל מלה ומלה כדקא חזי, הדא הוא דכתיב *ויאמר פרעה אל יוסף אחרי הודיע אלהים אותך את כל זאת וגו'*. *אחרי הודיע אלהים*, *אחרי* היית בההיא שעתא דחלמית חלמא. ובגין כך אמר *כל זאת ידעת היך* הוה וידעת פושריה.

[p. 199] א"ר יצחק אי הכי יוסף אמר כלא חלמא ופושרא כדניאל דאמר חלמא ופשריה.

א"ל לאו הכי, דהא יוסף אסתכל מגו מלולא דפרעה דהוה אמר בדרגין ידיען וחמא ליה דקא טעה, אמ' ליה הכי איהו בגין דדרגין כסדרן אתיין. אבל דניאל לא אסתכל מגו מלולא דנבוכדנצר כלום וכולא קאמר ליה חלמא ופשריה. מה כתיב בדניאל, (דניאל ב' :19) *באדין לדניאל בחזוא די ליליא רזא גלי*. *בחזוא די ליליא*. מאן *חזוא די ליליא*, דא גבריאל דאיהו *חזוא* חיזו מן חיזו.

ת"ח מה כתיב, (יחזקאל מ"ג :2) *והנה כבוד אלהי ישראל בא מדרך הקדים וקולו כקול מים רבים והארץ האירה מכבודו*. מה כתיב בתריה, *וכמראה המראה אשר ראיתי כמראה אשר*

© 2006–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

ראיתי בבאי לשחת את העיר ומראות כמראה אשר ראיתי אל נהר כבר ואפול על פני. כל אלין מראות אינון שית, דאינון מראות וחיזו דחזוא, חיזו אית לאחזאה ביה גוונין דלעילא ואתחזון בההוא חיזו, וחיזו אית לחיזו וחיזו לחיזו דא על דא, וכלהו קיימין דרגין ידיען ושלטין ואיקרו *חיזו דליליא* ובהו מתפשטי כל חלמין דעלמא ואלין אינון כגוונא דלעילא עלייהו.

ובגין כך *לדניאל בחזוא די ליליא רזא גלי*, ואיתמי *רזא אתגלי* לא כתיב אלא *רזא גלי*, חד מאלין דרגין *גלי* ליה ההוא חלמא ופושריה. אבל יוסף מגו מלוי דפרעה אסתכל בדרגין וקאמר.

[p. 200] ובגין דא פקדיה על כל ארעא דמצרים, בגין דקב״ה מדיליה דיוסף יהב ליה. פומא דלא נשק לעבירה, כתיב *ועל פיך ישק כל עמי*. ידא דלא קריב לעבירה, כתיב *ויתן אותה על יד יוסף*. צואר דלא קריב לעבירה, כתיב *וישם רביד הזהב על צוארו*. גופא דלא קריב לעבירה, כתיב *ויקראו לפניו אברך*, וכתיב *וירכב אותו במרכבת המשנה אשר לו*. וכלא מדיליה נטל.

מה כתיב, *ויצא יוסף מלפני פרעה ויעבר בכל ארץ מצרים*. אמר רבי חזקיה מאי טעמא *ויעבור בכל ארץ מצרים*. בגין לשלטאה, דמכרזי קמיה הכי, ובגין למכנש עיבור בכל אתר ואתר.

רבי אלעזר אמר כנש יוסף עיבור בכל אתר ואתר בגין דלא יתרקב.

ואמר רבי שמעון כל מה דעבד קב״ה כלא איהו לגלגלא גלגולין לקיימא קיים. ת״ח קב״ה כד ברא עלמא אייתי כל מה דאצטריך לעלמא בקדמיתא, ולבתר אייתי ליה לב״נ על עלמא ואשכח מזוניה.

[p. 201] ת״ח קב״ה אמר לאברהם (בראשית ט״ו:13-14) *ידוע תדע כי גר יהיה זרעך וגו׳ ואחרי כן יצאו ברכוש גדול*. כד אתא יוסף לא אשתכח בה *רכוש גדול*, גלגל גלגולין ואייתי כפנא על עלמא וכל עלמא הוו מייתן *כסף וזהב* למצרים ואתמליא כל ארעא דמצרים *כסף וזהב*. לבתר דאתתקן כלא *רכוש גדול* אייתי יעקב למצרים. דהכי ארחוי דקב״ה, בקדמיתא ברי אסותא ולבתר מחי. כך בקדמיתא אתקין *רכוש גדול* במצרים ולבתר **[קצו ע״ב]** אייתי לון לגלותא. ועל דא גלגל גלגולין ואייתי על עלמא כפנא בגין דליהוו מייתן כספא ודהבא כל עלמא למצרים.

ת״ח בגין כך יוסף דאיהו צדיק איהו גרים עותרא כספא ודהבא לנטלא ישראל כד״א (תהלים ק״ה:37) *ויוציאם בכסף וזהב ואין בשבטיו כושל*. ומן ידא דצדיק אתא דא לישראל, וכלא למזכי לון לעלמא דאתי.

פתח ואמר (קהלת ט׳:9) *ראה חיים עם אשה אשר אהבת כל ימי חיי הבלך אשר נתן לך תחת השמש כל ימי חיי הבלך כי הוא חלקך בחיים ובעמלך אשר אתה עמל תחת השמש*. ת״ח

© 2006–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

האי קרא ברזא עלאה איהו ואוקמוה. *ראה חיים*, אלין חיי דעלמא דאתי, דזכאה הוא בר נש דזכי בהו כדקא יאות.

[p. 202] *עם אשה אשר אהבת*, דא כנסת ישראל, בגין דבה כתיב אהבה כד"א (ירמיה ל"א: 3) *ואהבת עולם אהבתיך*. אימתי, בשעתא דסטרא דימינא אחיד בה דכתיב (שם) *על כן משכתיך חסד*.

כל ימי חיי הבלך, בגין דהיא אתקשרת בחיים ואיהי עולם דחיין שריין ביה, דהא עלמא דא לא שריין ביה חיים בגין דאינון *תחת השמש* ולא מטון הכא אינון נהורין דההוא שמשא ואסתלקו מעלמא מיומא דאתחריב בי מקדשא דכתיב (ישעיה י"ג: 10) *חשך השמש וגו'*. מאי *חשך השמש*, דסליק נהוריה ולא נהיר כד"א (שם נ"ז: 1) *הצדיק אבד וגו'*.

כי הוא חלקך בחיים, דא הוא שמשא בסיהרא, ובעינן עם סיהרא למיעל בשמשא ושמשא בסיהרא דלא לאפרשא לון. ודא הוא חולקא דב"נ למיעל בהו לעלמא דאתי.

[p. 203] מה כתיב בתריה, (קהלת ט': 10) *כל אשר תמצא ידך לעשות בכחך עשה כי אין מעשה וחשבון ודעת וחכמה בשאול וגו'*. האי קרא אית לאסתכלא ביה. *כל אשר תמצא ידך לעשות*, וכי הותרה רצועה למעבד בר נש כל מה דבעי. אלא *לעשות בכחך* כתיב, דא נשמתיה דב"נ דאיהי חילא דב"נ למזכי בה בעלמא דין.

ד"א *בכחך*, דא היא *אשה* דקאמרן דאיהי חילא לאתתקפא בה בעלמא דין ובעלמא דאתי, ובעי בר נש למזכי בה בהאי עלמא בגין דיתתקף בה בההוא עלמא. מאי טעמא, בגין דלבתר דיפוק בר נש מהאי עלמא לית ביה חילא למעבד מידי ולומר השתא מכאן ולהלא אעביד. ודאי *אין מעשה וחשבון ודעת וחכמה בשאול אשר אתה הולך שמה*. אי לא זכי בר נש בהאי עלמא לא יזכי ביה לבתר בההוא עלמא, ואוקמוה מאן דלא אתקין זוודין למיהך מהאי עלמא לא ייכול בההוא עלמא. ואית עובדין טבין דעביד בר נש בהאי עלמא דייכול מנייהו הכא ולאשתאר לעלמא דאתי ולאתזנא מנייהו.

ת"ח יוסף זכה בהאי עלמא וזכה בעלמא דאתי, בגין דבעא לאתאחדא ב*אשה יראת יי'* כד"א (בראשית ל"ט: 9) *וחטאתי לאלהים*. ובגין כך זכה למשלט בהאי עלמא וזכה לון לישראל.

[p. 204] מה כתיב (שם מ"ז: 14) *וילקט יוסף את כל הכסף*. והכי אתחזי דהא ההוא נהר דנגיד ונפיק איהו לקיט כלא וכל עותרא ביה קיים. ודא הוא רזא דכתיב (שם א': 17) *ויתן אותם אלהים ברקיע השמים*. וכלא איהו כדקא יאות, ודאי יוסף בעי למשלט על מלכותא.

ות"ח כתיב *וירכב אותו במרכבת המשנה וגו'*. מאן *מרכבת המשנה*. קב"ה עביד ליה לצדיק שליטא בגין דהא מניה אתזן עלמא ואצטריך לאתזנא, וקב"ה אית ליה רתיכא עלאה

© 2006–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

ואית ליה רתיכא תתאה. רתיכא תתאה איהי *מרכבת המשנה*, ויוסף הצדיק הכי אצטריך למהוי רכיב על *מרכבת המשנה אשר לו* לקב״ה, וכלא איהו ברזא למהוי כגוונא דלעילא.

ת״ח *ויקראו לפניו אברך*. מאי *אברך*, קשירו דאתקשר שמשא בסיהרא, וכלא כרעין לקבל דא אתר.

[p. 205] *ונתון אותו*, כולי עלמא אודן לגביה, **[קצז ע״א]** ובג״ד כלא ברזא עלאה איהו.

ת״ח קב״ה עבד מלכותא דארעא מעין מלכותא דרקיעא וכלא דא כגוונא דא. וכל מה דאתעביד בארעא קיימא קמיה דקב״ה בקדמיתא.

ת״ח מלכותא קדישא לא קביל מלכו שלימתא עד דאתחבר באבהן, בגין דקב״ה עבד למלכו עלאה לאתנהרא מרזא דאבהן. וכד יוסף הצדיק נחת למצרים בקדמיתא, איהו משיך לה לשכינתא לבתר עמיה, דהא שכינתא לא אזלא אלא בתריה דצדיק. ובגין כך אתמשך יוסף למצרים בקדמיתא ונטיל כל עותרא דעלמא כדקא יאות, ולבתר נחתת שכינתא וכלהו שבטין בהדה. ובגיני כך יוסף דנטר ליה לברית זכה לאתעטרא באתריה וזכה למלכותא דלעילא ולמלכותא דלתתא. ועל דא מאן דנטר ברית קדישא כאילו קיים אורייתא כולה דהא ברית שקיל ככל אורייתא.

[p. 206] *וירא יעקב כי יש שבר במצרים וגו׳*. ר׳ חייא פתח (זכריה י״ב:1) *משא דבר יי׳ על ישראל נאם יי׳ נוטה שמים ויוסד ארץ ויוצר רוח אדם בקרבו*. האי קרא אית לאסתכלא ביה. *משא דבר יי׳*, בכל הני אתר דקאמר *משא משא* אמאי. אלא בכל אתר דאיהו על דינא דשאר עמין ואמר *משא*, לטב. בכל אתר דאיהו על ישראל ואמר *משא*, לביש. בכל אתר דאיהו דינא על שאר עמין לטב, בגין ד*משא* מטולא איהו, כביכול מטולא הוה עליה דקב״ה שלוה דשאר עמין, וכד אתגזר דינא עלייהו למעבר מניה ההוא מטולא דאיהו סביל עלייהו. בכל אתר דדינא אתגזר עלייהו דישראל ואמר *משא* מטולא איהו כביכול עליה דקב״ה. ובגין דא *משא* מהאי גיסא ומהאי גיסא מטולא איהו.

נאם יי׳ נוטה שמים ויוסד ארץ. אמאי אצטריך *ויוצר רוח אדם בקרבו*, וכי לא הוינא ידעין דאיהו *יוצר רוח אדם*. אלא לאחזאה דרגא ידיעא דכל רוחין ונשמתין דעלמא בההוא דרגא קיימי.

ר׳ שמעון אמר האי קרא קשיא, אי אמר *ויוצר רוח אדם* ולא יתיר יאות, אבל *בקרבו* מהו. אלא רזא איהו בתרין סטרין, דהא ההוא נהר דנגיד ונפיק מתמן נפקי ופרחי נשמתין כלהו ואתכנישו באתר חד, וההוא דרגא איהו *יוצר רוח אדם בקרבו* ודאי, כאתתא דא [p. 207]

© 2006–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

דמתעברא מן דכורא וההוא ולדא צרת ליה במעהא עד דאתצר כלא בצורה שלימא במעהא. כך *ויוצר רוח אדם בקרבו*, *בקרבו* קיימא עד דאתברי בר נש בעלמא ויהב ליה.

ד״א *ויוצר רוח אדם בקרבו*, *בקרבו* ממש. מ״ט, בגין דכד אתברי ב״נ וקב״ה יהב ליה נשמתיה ונפיק לאוירא דעלמא, ההוא רוחא די בגויה לא אשכח גופא לאתפשטא ביה וקיימא בסיטא חד בגויה. וכד בר נש גופיה אתפשט ההוא רוחא אתפשט ויהיב ביה חיליה, וכן כגוונא דגופא אתרבי הכי רוחא יהיב חיליה ביה לאתתקפא בר נש בהדיה. ובגין כך *יוצר רוח אדם בקרבו* ממש.

ואי תימא *יוצר* מהו, בגין דההוא רוחא אצטריך חילא דלעילא יתיר לאסתייעא בהדיה, ועל דא קב״ה איהו *יוצר רוח אדם בקרבו* ויהיב ליה סיועא בבר נש.

ת״ח כד ההוא רוחא אצטריך סיועא, כגוונא דאיהו ההוא בר נש וכגוונא דההוא גופא אתתקן הכי נמי ההוא רוחא מתקנין ליה ואוספי ליה רוחא לאתתקנא, ודא הוא *יוצר רוח אדם בקרבו*.

ות״ח כיון דאתאביד יוסף מן אבוי, יעקב אביד ההוא תוספת רוחא דהות ליה ואסתלקת מניה שכינתא. לבתר מה כתיב, (בראשית מ״ה:27) *ותחי רוח יעקב אביהם*. וכי עד השתא **[קצז ע״ב]** מית הוה, אלא ההוא תוספת רוחא אסתלק מניה ולא הוה בגויה בגין דעצבונא דהוה ביה גרמא ליה, ואי גרמא ליה הא לא הוה רוחיה בקיומא, ובגין כך *ותחי רוח יעקב*.

[p. 208] והכא דעד כען לא אתבשר מנין הוה ידע. אלא *וירא יעקב*, דחמא לכל ארעא דאזלי למצרים ומייתי עבורא. *וירא יעקב*.

ר׳ יצחק אמר ת״ח דוד מלכא זכה לאתחברא באבהן וירית דוכתא בגווייהו ההוא דאמר *אבן מאסו הבונים היתה לראש פנה*.

ר׳ ייסא ור׳ חזקיה הוו אזלי מקפוטקיא ללוד והוה עמהון חד יודאי במטול דקטפירא דחמרא. עד דהוו אזלי אמר ר׳ ייסא לר׳ חזקיה אפתח פומך ואימא [p. 209] חד מלה מעלייתא דאורייתא דאת אמר בכל יומא קמי בוצינא קדישא.

פתח ואמר (משלי ג׳:17) *דרכיה דרכי נעם וכל נתיבותיה שלום*. *דרכיה דרכי נעם*, אלין ארחין דאורייתא, דמאן דאזיל בארחי דאורייתא קב״ה אשרי עליה נעימותא דשכינתא דלא תעדי מניה לעלמין.

וכל נתיבותיה שלום, דכל נתיבין דאורייתא כלהו שלם, שלם ליה לעילא שלם ליה לתתא, שלם ליה בעלמא דין שלם ליה בעלמא דאתי.

© 2006–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

אמר ההוא יודאי איסירא בקיסרא בהאי קרא אשתכח.

אמרו ליה מנין לך.

אמר לון מאבא שמענא ואוליפנא הכא בהאי קרא מלה.

פתח ואמר האי קרא בתרי גוונין איהו ובתרי סטרין, קרי ביה *נעם* וקרי ביה *שלום*, קרי ביה דרכים וקרי ביה נתיבות. מאן דרכים ומאן נתיבות, מאן *נעם* ומאן *שלום*. אלא *דרכיה דרכי נעם*, היינו דכתיב (ישעיה מ״ג:16) *הנותן בים דרך*, דהא בכל אתר דקרי באורייתא *דרך* הוא אורח פתיחא לכלא כההוא ארחא דאיהו פתיח לכל בר נש. כך *דרכיה* אלין דרכים דאינון פתיחן מאבהן דכראן בימא רבא ועיילין בגווה, ומאינון אורחין מתפתחין לכל עיבר ולכל סטרי עלמא.

[p. 210] והאי *נעם* ההוא נעימו דנפיק מעלמא דאתי, ומעלמא דאתי נהרין כל בוסינין ומתפרשן נהורין לכל עיבר, וההוא טיבו ונהורא דעלמא דאתי דינקין אבהן אקרי *נעם*.

ד״א עלמא דאתי *נעם* אקרי, וכד אתער עלמא דאתי כל טיבו וכל חידו וכל נהורין וכל חירו דעלמא אתער, ובגיני כך אקרי *נעם*. ועל דא תנינן חייבין דגיהנם בשעתא דעאל שבתא כלהו נייחין ואית להו חירו ונייחא. בשעתא דנפק שבתא אית לן לאתערא חידו עלאה עלנא דנשתזיב מההוא עונשא דחייביא דאתדנו מההיא שעתא ולהלא, ואית לן לאתערא ונימא (תהלים צ׳:17) *ויהי נעם יי׳ אלהינו עלינו*, דא ההוא *נעם* עלאה חידו דכלא, ועל דא *דרכיה דרכי נעם*.

וכל נתיבותיה שלום. מאן *נתיבותיה*, אלין אינון שבילין דנפקי מלעילא, וכלהו נקיט לון ברית יחידאי דאיהו אקרי *שלום* שלמא דביתא ואעיל לון לימא רבא כד איהו בתוקפיה וכדין יהיב ליה שלם הדא הוא דכתיב *וכל נתיבותיה שלום*.

ת״ח יוסף ברית שלום הוה והוה במצרים מלכא ושליט על ארעא, ויעקב בגין דאסתלק מניה שכינתא [p. 211] לא הוה ידע. ועם כל דא יעקב הוה ליה תברא בגין למזבן עבורא במצרים, חמא דאיהו תבירא על תבירא דיחתון בנוי למצרים.

ויאמר יעקב לבניו למה תתראו, בגין דלא תחמון גופייכו אלא כרעבין כגוברין דלית לון שבעא.

אמר ר׳ חזקיה ודאי רזא הכא, דהא בכל זמנא דצערא איהו בעלמא לא בעי בר נש לאחזאה גרמיה בשוקא, בגין דלא יתפס בחובוי, ועל דא אמר *למה תתראו* והא אתמר.

ד״א *וירא יעקב כי יש* **[קצח ע״א]** *שבר במצרים*, עבור ממש, דהא קב״ה ע״ד שדר כפנא בעלמא בגין לנחתא יעקב ובנוי לתמן, ועל דא חמא בני ארעא דהוו מייתין מתמן עבור.

© 2006–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

וירא יעקב כי יש שבר במצרים. ת״ח בשעתא דמית יצחק אתו יעקב ועשו למפלג, ועשו נפק מחולקא [p. 212] דארעא ויעקב דיסבול גלותא ויטול כלא. ועל דא חמא דההוא תבירא הוה ליה במצרים הוא ובנוי למסבל גלותא, ועל דא *ויאמר יעקב לבניו למה תתראו* מקמי דינא דלעילא דלא אשתכח עלייכו מקטרגא.

ויאמר *הנה שמעתי כי יש שבר במצרים רדו שמה*. הא אוקמוה רד״ו, חושבן דא הוו ישראל במצרים.

ויוסף הוא השליט על הארץ. ר׳ יוסי פתח (תהלים כ״ז:6) *ועתה ירום ראשי על אויבי סביבותי וגו׳*. ת״ח כד קב״ה אתרעי ביה בבר נש זקיף ליה על כל בני עלמא ועביד ליה רישא דכלא וכלהו אתכפיין תחותוי. דוד מלכא שנאו ליה אחוי דחו ליה מנייהו, קב״ה ארים רישיה על כל בני עלמא. אתא חמוי ערק מקמיה, קב״ה ארים ליה על מלכותיה וכלא הוו סגדין קמיה. יוסף שנאו ליה אחוי, לבתר כלהו כרעו וסגדו קמיה הדא הוא דכתיב *ויבאו אחי יוסף וישתחוו לו אפים ארצה*.

[p. 213] *ועתה ירום ראשי*. מהו *ועתה*, כמו ואתה.

ר׳ יהודה אומר הא אתמר עת דאיהו דרגא עלאה. ומאן איהו ההוא עת, דא ה״א ואתקרי *עתה*. *ועתה*, דא איהו ובי דיניה.

ירום ראשי, לארמא ליה ביקרא ומלכותא.

על אויבי סביבותי, אלין שאר מלכי ארעא.

ואזבחה באהלו, דא ירושלם. *באהלו*, דא אהל מועד.

זבחי תרועה, למשמע כל עלמא.

אשירה ואזמרה, מההוא סטרא דתרועה דהא מתמן אתיא שירא ותושבחתא.

[p. 214] ד״א *ירום ראשי*, דא כנסת ישראל.

על אויבי סביבותי, דא עשו וכל אפרכין דיליה.

ואזבחה באהלו, אלין ישראל. *זבחי תרועה*, דכתיב (שם נ״א:19) *זבחי אלהים רוח נשברה*, בגין לאעברא דינא מעלמא.

אשירה ואזמרה, לאודאה ולשבחא ליה לקב״ה בלא פסיקו לעלמין.

ועתה ירום ראשי, בכלא, יצר הטוב על יצר הרע.

על אויבי סביבותי, דא יצר הרע דאיהו סחרניה דבר נש ואיהו סנאיה בכלא.

© 2006–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

ואזבחה באהלו זבחי תרועה, דא אורייתא דאתיהיבת מסטרא דאשא כד״א (דברים ל״ג:2) *מימינו אש דת למו*. בגין אורייתא ירים רישיה דבר נש ויתברו כל שנאוי קמיה כד״א (תהלים י״ח:40) *תכריע קמי תחתי*.

ועתה ירום ראשי, לאתכללא באבהן, דהא דוד מלכא אית ליה לאתדבקא באבהן וכדין אתרומם וסליק לעילא ואיהו בחד קשורא בהו.

על אויבי סביבותי, אלין אינון דבסטר שמאלא, כלהו מארי דינין מתכוונין לחבלא, וכדין שמשא אתחבר בסיהרא והוי כלא חד.

[p. 215] ת״ח כתיב *ויוסף הוא השליט על הארץ*, דא שמשא דשליט בסיהרא ונהיר לה וזן לה.

הוא המשביר לכל עם הארץ, דהא ההוא נהר דנגיד ונפיק, מניה אתזנו כלהו ומתמן פרחין נשמתין לכלא. ובגין דא כולהו סגדין לגביה דההוא אתר, דהא לית לך מלה בעלמא דלא תלי במזלא בגין דמתמן מזלי כולהו טבאן בעלמא דהא כולא איהו במזלא ואוקמוה.

ויכר יוסף את אחיו והם לא הכירוהו. ר׳ אלעזר פתח (תהלים מ״ט:6) *למה אירא בימי רע עון עקבי יסבני*. ת״ח תלת אינן דדחלין ולא ידעי ממאי דחלי ואוקמוה. אבל אית מאן דדחיל ולא ידע ממה איהו דחיל בגין אינון חטאי דלא ידע דאינון חטאין ולא אשגח בהו, ואיהו דחיל *מימי רע*, אינון יומין דאינון אזדמנן בההוא **[קצח ע״ב]** *רע*. ומאן אינון, דא יצר הרע דאיהו אקרי *רע* ואית ליה יומין ידיען [p. 216] דאתיהיב ליה רשו בעלמא לאסטאה לכל אינון דמסאבין ארחייהו, דמאן דאתי לאסתאבא מסאבין ליה, ואלין אקרון *ימי רע* ואלין ממנן על אינון חובין דדשין בהו בני נשא ברגלייהו.

ת״ח כל אינון דמסאבי ארחייהו, כמה חבילי טהירין אזדמנן לגבייהו ומסאבי להו. בארחא דבעי בר נש למיהך, בההוא ארחא מדברין ליה ממש. אתי בר נש לאתדכאה, כמה אינון דמסייעין ליה.

הא תנינן דכד בר נש קם בצפרא בעי לאסחאה ידוי מגו נטלא דמיא, דאיהו מאנא ליטול מניה מיא, מגו מאן דאסחי ידוי בקדמיתא כמה דאוקמוה. ות״ח בגין נטלא דא אוקימנא מלה.

ותו דבעי ליה לבר נש לנטלא ידא ימינא בשמאלא בגין לשלטאה ימינא על שמאלא ויסתחי ימינא מן שמאלא ובגין כך איהו נטילא. ועל דא מאן דנטיל ידוי יטול ימינא בשמאלא בגין דלא יהיב דוכתא ליצר הרע לשלטאה כלל והא אוקימנא.

[p. 217] ת״ח בשעתא דדינא בישא שלטא לא אתיב ידיה מלאבאשא, ובשעתא דימינא שלטא על שאר עמין לתברא לון חייס קב״ה עלייהו ולא שצי להו. ובגין כך כל מאן דאיהו חטי

© 2006–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

באינון חטאין דדש בהו ברגלוי לא ידע בהו ודחיל תדירא. דוד מלכא הוה אסתמר תדיר מחובין אלין וכד הוה נפיק לקרבא הוה מפשפש לון ועל דא לא דחיל לאגחא עמהון קרבא.

ות״ח ארבע מלכין הוו, מה דשאיל דא לא שאיל דא. דוד אמר (תהלים י״ח:38) *ארדפה אויבי ואשיגם וגו׳*. מאי טעמא, בגין דהוה אסתמר מאלין חובין ולא יהיב דוכתא לשנאוי לשלטאה, ועל דא בעי למרדף אבתרייהו תדיר ולא ירדפון אינון אבתריה למתבע חובוי ויפול בידייהו.

אסא הוה דחיל יתיר אע״ג דהוה מפשפש בחטאוי ולא כדוד מלכא. איהו בעי למרדף אבתרייהו ולא יגיח לון ויקטול לון קב״ה, וכן הוה דכתיב (ד״ה ב׳ י״ד:11-12) *וירדפם אסא והעם אשר עמו עד לגרר וגו׳*, וכתיב *ויגוף יי׳ את הכושים לפני אסא ולפני יהודה וינוסו הכושים*. אבל דוד מה כתיב ביה, (שמואל א׳ ל׳:17) *ויכם דוד מהנשף ועד הערב למחרתם*. אבל אסא איהו רדיף וקב״ה מחי.

[p. 218] יהושפט מלך יהודה אוף הכי נמי הוה שאיל ואמר לא יכילנא למרדף ולא לקטלא, אלא אנא אזמר ואת קטיל לון, בגין דלא הוה כל כך מפשפש כאסא, וקב״ה עבד ליה הכי דכתיב (דה״ב כ׳:22) *ובעת החלו ברנה ותהלה נתן יי׳ מארבים על בני עמון ומואב והר שעיר הבאים ליהודה וינגפו*.

חזקיה מלך יהודה אוף הכי נמי אמר אנא לא יכילנא לא לזמרא ולא למרדף ולא לאגחא קרבא, בגין דדחיל מאלין חובין דקאמרן. מה כתיב, (מלכים ב׳ י״ט:35) *ויהי בלילה ההוא ויצא מלאך יי׳ ויך במחנה אשור מאה ושמונים וחמשה אלף*. וחזקיה הוה יתיב בביתיה ושכיב בערסיה וקב״ה הוה קטיל לון.

ומה צדיקייא אלין הוו דחלין מאינון חובין, שאר בני עלמא על אחת כמה וכמה. בגין כך אית ליה לבר נש לפשפשא באינון חובין כדקאמרן בגין דלא ישלטון עלוי אינון *ימי רע* דלא מרחמי עליה.

ת״ח *ויכר יוסף את אחיו*, בשעתא דנפלו בידיה, *והם לא הכירוהו*, בשעתא דנפל בידייהו. איהו רחים עלייהו בגין דאיהו שלם, *והם לא הכירוהו* דאינון שמעון ולוי אתו מסטרא דדינא קשיא ועל דא לא רחימו עליה דהא כל אינון מאריהון דדינא קשיא לא מרחמי עלייהו דבני נשא בשעתא דנפלי בידייהו.

ובגין כך אמר דוד (תהלים מ״ט:6) *למה אירא בימי רע*. יראתי לא כתיב אלא *אירא* דלית לי למדחל **[קצט ע״א]** מאינון *ימי רע* כדקאמרן. אלא *עון עקבי יסבני*. מאן *עקבי*, אלין אינון ברזא דכתיב (בראשית כ״ה:26) *וידו אוחזת בעקב עשו*, דא הוא [p. 219] עיקבא ואינון עקבין דמסתכלין תדיר בההוא חובא דדש ביה ב״נ בעקיבא.

© 2006–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

ת״ח מה כתיב, (ישעיה ה׳:18) *הוי מושכי העון בחבלי השוא וכעבות העגלה חטאה.* *בחבלי השוא*, דדש ביה בעקיבא ולא חייש עליה, ולבתר אתתקף ואתעביד *כעבות העגלה*, ואתתקף ההוא חטאה ואסטי ליה בהאי עלמא ובעלמא דאתי.

זכאין אינון צדיקייא דידעין לאסתמרא מחוביהון ואינון מפשפשין תדיר בעובדייהו בגין דלא ישתכח עלייהו מקטרגא בהאי עלמא ולא יסטון עלייהו לעלמא דאתי, דהא אורייתא מתקנא להו ארחין ושבילין למיהך בהו דכתיב (משלי ג׳:17) *דרכיה דרכי נעם וכל נתיבותיה שלום.*

ויזכור יוסף את החלומות אשר חלם להם. רבי חייא פתח (שם כ״ד:17) *בנפול אויבך אל תשמח ובכשלו אל יגל לבך.* ת״ח קב״ה עבד ליה לב״נ ליקרא דיליה ולשמשא קמיה תדירא ולאשתדלא באורייתא יממא ולילי בגין דקב״ה אתרעי באורייתא תדיר. וכיון דברא ליה קב״ה לאדם יהב קמיה אורייתא ואוליף ליה בה למנדע ארחהא. מנא לן, דכתיב (איוב כ״ח:27-28) *אז ראה ויספרה הכינה וגם חקרה*, ולבתר *ויאמר לאדם הן יראת יי׳ היא חכמה וסור מרע בינה.* כיון דאסתכל בה עבר [p. 220] על פקודא דמאריה ואתפס בחוביה, וכל אינון דעברו על מלה חדא דאורייתא אתפסו בה.

שלמה מלכא אתחכם על כל בני עלמא, עבר על מלה חדא דאורייתא וגרים לאתעברא מניה מלכותיה ולאתפלגא מלכותא מן בנוי. מאן דעבר על אורייתא עאכ״ו.

ת״ח יוסף דקב״ה יהב ליה מלכותא ואחוי נפלו בידוי, אמאי גלגל גלגולא עלייהו והא איהו ידע אורייתא דאוליף ליה אבוי. אלא ח״ו דיוסף גלגל עלייהו גלגולא לנקמא מנייהו, אלא כל דא לא עבד אלא לאייתאה לאחוי בנימן לגביה דתיאובתיה הוה לגביה, ואיהו לא שבק לאחוי למנפל דהא כתיב *ויצו יוסף וימלאו את כליהם בר וגו׳* וכל דא בגין דלא ינפלון.

[p. 221] ר׳ יהודה אמר קב״ה כד ברא לסיהרא הוה אסתכל בה כד״א (דברים י״א:12) *תמיד עיני יי׳ אלהיך בה*, אשגחותא דיליה בה תדיר, וכתיב *אז ראה ויספרה*, דהא שמשא באשגחותא דיליה בה אתנהיר. *ויספרה.* מהו *ויספרה*, כד״א (איוב כ״ח:6) *מקום ספיר אבניה.*

הכינה, דאיהי יתבא בתיקונהא בתריסר תחומין, מתפלגא בשבעין קסירין, אתקין לה בשבעה סמכין עלאין לאתנהרא וליתבא על שלימו.

וגם חקרה, לאשגחא בה תדיר זמנא בתר זמנא דלא פסיק לעלמין.

ולבתר אזהר ליה לב״נ ואמר *ויאמר לאדם הן יראת יי׳ היא חכמה*, דהא מתעטרא על תתאי לדחלא ולמנדע ליה לקב״ה בגינה.

© 2006–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

וסור מרע בינה, ברירו מפסלנותא דלא למקרב בהדיה, וכדין אשכחותא ד*בינה* למנדע ולאסתכלא ביקרא דמלכא עלאה.

[p. 222] רבי יוסי קם בליליא לאשתדלא באורייתא והוה תמן חד יודאי דאערע ביה בההוא ביתא.

פתח ר׳ יוסי ואמר (משלי י׳:2) *לא יועילו אוצרות רשע וצדקה תציל ממות*. *לא יועילו אוצרות רשע*, אלין אינון דלא משתדלי באורייתא ואזלי בתר מלי דעלמא למכנש אוצרין דחיובא. מה כתיב, *ואבד העושר ההוא בענין רע*, בגין דאינון *אוצרות רשע*.

וצדקה תציל ממות, אלין אינון דמשתדלי באורייתא וידעין אורחהא לאסתכלא, דהא אורייתא עץ חיים איקרי *צדקה* דכתיב *וצדקה תהיה לנו כי נשמור לעשות את כל דברי המצוה הזאת*.

ד״א *וצדקה תציל ממות*, דא *צדקה* ממש, ובתרי גוונין איהו ובתרי סטרין, קרי ביה אורייתא **[קצט ע״ב]** וקרי ביה *צדקה* וכלא חד.

אמר ההוא יודאי וקרי ביה שלום.

אמר רבי יוסי הכי הוא ודאי.

קם ההוא יודאי ואשתתף בהדיה. פתח ההוא יודאי ואמר (משלי כ״ח:19) *עובד אדמתו ישבע לחם ומרדף רקים ישבע ריש*. האי קרא קשיא, וכי שלמה מלכא דאיהו חכים מכל [p. 223] בני נשא היך אמר דישתדל בר נש למפלח ארעא ולאשתדלא אבתריה וישבוק חיי עלמא. אלא רזא איהו.

פתח ואמר (בראשית ב׳:15) *ויקח יי׳ אלהים את האדם ויניחהו בגן עדן לעבדה ולשמרה*, ואוקמוה דא רזא דקרבנין. ת״ח *לעבדה*, דא מלכא עלאה. *ולשמרה*, דא מלכא תתאה, עלמא עלאה ועלמא תתאה. *לעבדה*, לדכורא ברזא ד*זכור*. *ולשמרה*, ברזא ד*שמור*. ובגין כך *עובד אדמתו*, דא גן עדן דאצטריך למעבד ולמפלח ולאמשכא לה ברכאן מלעילא, וכד אתברכא ואתמשכא בה ברכאן מלעילא איהו נמי אתברך בהדה.

[p. 224] ת״ח כהנא דמברך מתברך כד״א (במדבר ו׳:27) *ואני אברכם*. ובגין כך *עובד אדמתו ישבע לחם*, דא הוא מזונא דלעילא. *ומרדף רקים*, מאן דאתדבק בסטרא אחרא דאיהו *מרדף רקים ישבע ריש* ודאי.

אמר רבי יוסי זכאה אנת דזכית למלה דא.

תו פתח קרא אבתריה (משלי כ״ח:20) *איש אמונות רב ברכות ואץ להעשיר לא ינקה*. *איש אמונות רב ברכות*, דא הוא בר נש דמהימנותא דקב״ה ביה כגון רב ייסא סבא דאע״ג

© 2006–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

דהוה ליה מיכלא ההוא יומא למיכל לא הוה מתקין ליה עד דשאיל מזוניה מקמי מלכא קדישא. לבתר דצלי צלותיה ושאיל על מזוניה כדין הוה מתקין, והוה אמר תדיר לא נתקין עד דינתנון מבי מלכא.

ואץ להעשיר לא ינקה, בגין דלא בעי לאשתדלא באורייתא דאיהו חיים לעלמא דין וחיים לעלמא דאתי. השתא דאיהו שעתא למילעי באורייתא נשתדל.

פתח ההוא גברא ברזא דחלמא ואמר *ויזכור יוסף את החלומות אשר חלם להם*. וכי יוסף אמאי אדכר להו אינון חלמין דחלם להו ומה סגיא ליה. אלא לא אדכר להו דהא יוסף חכים הוה וכתיב *כל ערום יעשה בדעת*. אבל כיון דחמא דאינון סגדו ליה אנפין על ארעא כדין אדכר ממה [p. 225] דחלם להו כד הוה עמהון דכתיב *והנה קמה אלמתי וגם נצבה [והנה תסבינה אלמותיכם ותשתחוינה לאלמתי]*. בשעתא דחמא דכרעין קמיה כדין *ויזכור יוסף את החלומות*, דהא חמא דהוו קיימי.

תו *ויזכור יוסף את החלומות*, אדכר לון בגין דלית נשיו קמי קב״ה, דהא חלמא דאיהו טבא בעי ב״נ לאדכרא ליה דלא יתנשי וכדין יתקיים, דהא כמה דאתנשי קמיה דב״נ הכי אתנשי עליה.

ת״ח חלמא דלא מתפשר כאגרתא דלא מקריא. ות״ח כיון דלא אדכר כמה דלא ידע, ועל דא מאן דאתנשי מניה חלמא ולא ידע ליה לא קיימא עליה לאתקיימא. ובגין דא יוסף הוה דכיר חלמיה בגין לאתקיימא בגין דלא יתנשי מניה חלמא לעלם והוה מחכה ליה תדיר. *ויאמר אליהם מרגלים אתם*, איהו דכיר חלמא אבל מלה לא אמר לון אלא *מרגלים אתם*.

פתח ר׳ יוסי ואמר (קהלת ה׳:2) *כי בא החלום ברוב ענין וגו׳*. הא אוקמוה דכמה אינון סמיכין בחלמא וממנן דרגין על דרגין עד דחלמין מנהון קשוט כלהו ומנהון דאית בהו קשוט וכדיבו, אבל לאינון זכאי קשוט לא אתגלי לון מלין כדיבן כלום אלא כלהו קשוט.

ת״ח דניאל מה כתיב ביה, (דניאל ב׳:19) *באדין לדניאל בחזוא די ליליא* **[ר ע״א]** *רזא גלי*, וכתיב (דניאל ז׳:1) *דניאל* [p. 226] *חלם חזא וחזוי רישיה על משכביה באדין חלמא כתב*. ואי אית ביה מלין כדיבן אמאי איכתוב בין כתובים. אלא לאינון זכאי קשוט בשעתא דנשמתהון סלקין לא מתחברן בהו אלא מלין קדישין ואודעין ליה מלין דקשוט מלין קיימן דלא מתעקראן לעלמין.

ואי תימא הא תנן דדוד מלכא לא חמא חלמא טבא, הא אשתמע דהוה חמי דוד מלין דלא קשוט. אלא ודאי כל יומוי הוה אשתדל לאושדא דמין ואגח קרבין, וכל חלמוי לא הוו אלא חלמין בישין חורבא ושוממותא ודמא ואושידו דמין ולא חלמא דשלם. ואי תימא לבר נש טבא אחזיאו ליה חלמא בישא, הכי הוא ודאי, כל אינון בישין דזמינין לאדבקא אינון דעברין על

© 2006–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

פתגמי אורייתא ואינון עונשין דזמינין לאתענשא בההוא עלמא. ועל דא איהו זכאה אחזיו ליה חלמא בישא כמה דאתמר.

ת״ח דהא תנינן דההוא בר נש דחמי חלמא בעי למפתח פומיה ביה קמי בני נשא דרחמין ליה בגין דיסליק רעותא דלהון לגביה לטב ויפתחון פומייהו לטב ואשתכח רעותא ומלה כלא לטב. רעותא דאיהו גו מחשבה שרותא דכלא ומלה דאיהי סיומא דכלא. ועל דא אשתכח דכלא איהו שלימו דכלא ומלה כדקא יאות ברזא דמהימנותא, ועל דא אשתכח דהא שלימו איהו ברזא עלאה ובגין כך אתקיים כלא. ובעינן רחימין דבר נש לאתקיימא ההוא פושרא טבא וכלא איהו כדקא יאות. ובגין כך קב״ה אודע ליה לבר נש כל חד וחד בההוא דרגא דיליה כמה דאיהו וכההוא גוונא דכל חד וחד.

[p. 227] אמר ההוא יודאי ודאי דחלמא לאו איהו אלא לבר נש זכאה דיהא חלמא כדקא חזי.

ות״ח דכד בר נש נאים על ערסיה נשמתיה נפקת ושטאת בעלמא לעילא ועאלת באתר דעאלת, וכמה חבילי טהירין קיימין ואזלי בעלמא ופגעין לה לההיא נשמתא. אי זכאה היא סלקא לעילא וחמאת מה דחמאת, ואי לא אתאחדת בההוא סטרא ומודיעין לה מלין כדיבן או מלין דזמינין למיתי לזמן קריב. וכד אתער, ההיא נשמתא דביה איהי מודעא ליה מה דחמאת.

ועל דא לבר נש דלאו איהו זכאה מודיעין ליה חלמא טבא דלאו איהו קשוט כלא בגין לאסטאה ליה מההוא ארח קשוט כיון דאיהו אסטי אורחיה מארח קשוט. דכל מאן דאתי לאתדכאה מדכאין ליה, ומאן דאתי לאסתאבא מסאבין ליה.

אמר ר׳ יוסי ודאי הא אתמר הכי.

יתבו עד דסליק צפרא. כיון דסליק צפרא אמר ר׳ יוסי ודאי יוסף לא זכר שמיה באינון דגלים דכתיב (במדבר ב׳:18) *דגל מחנה אפרים*, ולא כתיב *דגל מחנה* יוסף בגין דאתגאי על אחוי והא אתמר.

אמר ההוא יודאי ודאי שמענא דיוסף איהו דכורא וכלהו שבטין בעלמא דנוקבא אינון, ועל דא לא אתכליל יוסף דאיהו בעלמא דדכורא עמהון.

[p. 228] מה כתיב, *כלנו בני איש אחד נחנו*. אנחנו מיבעי ליה, אמאי חסר א׳. אלא בגין דרזא דברית לא אשתכח עמהון אסתלק מתמן א׳, דהא א׳ דכורא איהו, ועל דא ב׳ איהו נוקבא א׳ דכורא. ובגין כך אסתלק מהכא א׳ ואשתארו אינון נוקבי לגבי שכינתא. ולבתר אמרו *כנים אנחנו*, אתוסף א׳ ולא ידעי מאי קאמרי, בגין דיוסף אשתכח תמן ואשלימו מלה ואמרו *אנחנו*. מנא לן, דכתיב *ויאמרו שנים עשר עבדיך אחים אנחנו*, ויוסף בחושבנא. כד עאל בחושבנא אמרו *אנחנו*, וכד לא עאל בחושבנא אמרו *נחנו*.

© 2006–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

אמר רבי יוסי כל הני מלין דקאמרן קב״ה אתרעי בהו, דהא שכינתא **[ר ע״ב]** לא אעדי מהכא כד״א (מלאכי ג׳:16) *אז נדברו יראי יי׳ איש אל רעהו ויקשב יי׳ וישמע ויכתב בספר זכרון לפניו ליראי יי׳ ולחושבי שמו*.

[p. 229] *ויאסוף אותם אל משמר שלשת ימים*. אמר רבי אלעזר הני תלת יומין אמאי. אלא לקביל תלת יומין דשכם דכתיב (בראשית ל״ד:25) *ויהי ביום השלישי בהיותם כואבים*.

ת״ח יוסף מה כתיב ביה, *זאת עשו וחיו*, לאחזאה דלא עבד איהו כמה דאינון עבדו דגרמו לאנשי שכם לקבלא עלייהו האי *זאת* רזא דברית, ולבתר דעבדו קיימא דא קטילו לון ולא אשתאר מינייהו חד. ואיהו מה כתיב, *זאת עשו וחיו*, מ״ט בגין ד*את האלהים אני ירא*, נטיר קיימא. וכל גלגולא דא לא הוה אלא בגיניה דבנימין.

ויאמרו איש אל אחיו אבל אשמים אנחנו על אחינו. *ויאמרו איש אל אחיו*, דא שמעון ולוי כמה דהוה בקדמיתא דכתיב (שם ל״ז:19) *ויאמרו איש אל אחיו הנה בעל החלומות הלזה בא*. מה להלן שמעון ולוי, אוף הכא שמעון ולוי.

[p. 230] ת״ח מאן *איש* ומאן *אחיו*. אלא *איש* דא שמעון, כתיב הכא *איש*, וכתיב התם (במדבר כ״ה:6) *והנה איש מבני ישראל בא*, מה להלן משמעון, אוף הכא שמעון. ובגין דאהדר בתשובה בהא ואתנחם על דא ואמר ללוי *אבל אשמים אנחנו*, על דא אתבני מזליה כגוונא דמזליה דיוסף בשור דכתיב (דברים ל״ג:17) *בכור שורו הדר לו*, ומזליה דשמעון שור איהו. ועל דא *ויקח מאתם את שמעון*, בגין דלא יקטרג בהדיה דלוי, בגין דשמעון ולוי כד מתחברן תרוייהו יכלין לקטרגא.

ויאסור אותו לעיניהם. הא אוקמוה *לעיניהם* אסרו, ולבתר דנפקו הוה מאכיל ליה ומשקי ליה. ואי תימא דרעותא דיוסף איהו בגין דכתיב (משלי כ״ה:21) *אם רעב שונאך האכילהו לחם ואם צמא השקהו מים*, אי הכי יוסף דאיהו זכאה היכי עביד הכי, דהא כתיב (שם:22) *כי גחלים אתה חותה על ראשו ויי׳ ישלם לך*. אלא ח״ו דיוסף להכי הוא דחייש אלא [p. 231] כבר נש לאחוי הכי הוה אתנהיג עמיה באחוה ולא בגוונא אחרא, ולא עמיה בלחודוי אלא עם כל אחוי כמה דכתיב *ויצו יוסף וימלאו את כליהם בר וגו׳*, בגין לאהתנהגא עמהון באחוה.

רבי יוסי פתח (נחום א׳:12) *כה אמר יי׳ אם שלמים וכן רבים וכן נגזו ועבר ועניתיך לא אענך עוד*. האי קרא אוקמוה דכד עמא כלהו אית להו שלמא ולא אית בהו מארי דבבו קב״ה

© 2006–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

חייס עלייהו ודינא לא שלטא בהו, דאע״ג דכלהו פלחי עבודה זרה ואינון בשלם דינא לא שליט עלייהו דכתיב (הושע ד׳:17) *חבור עצבים אפרים הנח לו*.

וכן נגזו. מאי *וכן נגזו*, *תגזו* מבעי ליה. אלא דא הוא רישא דקרא דאיהו שלם, אוף הכא שלם, ומאי איהו, דא צדקה בגין דצדקה דא הוא שלום, ומאן דאסגי בצדקה אסגי שלם לעילא ואסגי שלם לתתא. ובגין כך *וכן נגזו*, דגזזי ממונהון בצדקה.

ועבר. ועברו מבעי ליה, מהו *ועבר*. אלא דא הוא דינא דרוגזא כד״א (ישעיה כ״ו:20) *עד יעבור זעם*, ועבר דינא מעלייהו.

ד״א *אם שלמים*, אלין ישראל דקב״ה יהב לון ברית קיימא לנטרא ליה תדיר ולמהוי ביה בר נש שלים בכל סטרין לעילא [p. 232] ותתא. ואי לא נטיר ליה בר נש הא איהו פגים, פגים בכלא. מנא לן, דכתיב (בראשית י״ז:1) *התהלך לפני והיה תמים*. מאי *תמים*, שלים, דעד לא אתקיים ביה ברית איהו פגים. ובגין כך *אם שלמים*, דנטרי פקודא דא למהוי *שלימים* ולא יהון פגימין.

וכן רבים, יפשון **[רא ע״א]** ויסגון ביה בגין דנשמתין לא נפקי לעלמא אלא בהאי ברית.

וכן נגזו, האי *אם שלמים* דנטרי ליה תדיר. *נגזו*, מאן דאתגזר וקבל עליה קיימא דא.

ועבר. מאי *ועבר*, ההוא זוהמא דערלה דהוה ביה בקדמיתא.

ד״א *כה אמר יי׳ אם שלמים*, אלין בני יעקב, דהא כל זמנא דהוו בהדיה דיוסף אינון *שלמים* דקיימי בהדיה דברית. *וכן נגזו*, דאזלו ושבקו ליה ליוסף ולשמעון. *ועבר*, כדין דינא שריא בינייהו כמה דכתיב (שמות י״ב:23) *ועבר יי׳ לנגוף את מצרים*.

ת״ח אית דינא קשיא ואית דינא רפיא. דינא קשיא תקיף, דינא רפיא חלש, וכד ינקא האי דינא רפיא מדינא קשיא כדין אתתקף ואיהו תקיף. בשעתא דאתעביד דינא [p. 233] על ישראל אתעביד בהאי דינא רפיא ולא אתתקף בההוא דינא קשיא, וכד דינא אתעביד עלייהו דשאר עמין אתתקף האי דינא רפיא בדינא קשיא דלעילא בגין לאתתקפא הדא הוא דכתיב *ועבר יי׳ לנגוף את מצרים*. *ועבר*, דאתמלי עברה וזעמא ואתתקף בדינא קשיא, אוף הכא *ועבר*.

ות״ח בשעתא דמתכנשי עשרה בבי כנישתא ואשתמיט חד מנייהו כדין קב״ה ארגיז עליה.

ד״א *וכן נגזו*, דמתעברי מנייהו עובדין בישין, כדין *ועבר*. מאי *ועבר*.

ר׳ שמעון אמר בשעתא דנשמתא נפקא מהאי עלמא בכמה דינין אתדנת עד לא תיעול לאתרה. לבתר כל אינון נשמתין אית לון לאעברא בחד נהר דינור דנגיד ונפיק ולאסתחאה תמן, ומאן איהו דיקום מתמן ויעבר בלא דחילו כד״א (תהלים כ״ד:3) *מי יעלה בהר יי׳*, ונשמתא דזכאה אעבר בלא דחילו *ויקום במקום קדשו*. ומאן דאשתדל בצדקה בהאי עלמא ויתן

© 2006–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

מממוניה בצדקה כדין ועבר בההוא אתר ולא דחיל, וכרוזא קרי ליה לההוא נשמתא (נחום א׳:12) *ועניתיך לא אענך עוד*. מאן דזכי למעבר בהאי לית ליה דינא יתיר כלל.

ת״ח כל דא דיוסף עם אחוהי וכל הני מילי אמאי אצטריך, אלא אורייתא דקשוט איהי אורייתא וכל ארחהא ארחין קדישין ולית לך מלה באורייתא [p. 234] דלא אית בה רזין עלאין וארחין לבני נשא לאתתקפא בהו.

פתח ואמר (משלי כ׳:22) *אל תאמר אשלמה רע קוה אל יי׳ ויושע לך*. ת״ח קב״ה עביד ליה לבר נש לאתתקפא באורייתא ולמיהך באורחי קשוט ולסטרא דימינא ולא יהכון לסטר שמאלא. ובגין דבעי להו למיהך לסטר ימינא אית לון לאסגאה רחימו דא עם דא ולא יהא דבבו דא עם דא בגין דלא לאכחשא ימינא דאיהו אתר דישראל מתדבקי ביה.

ות״ח בג״כ איהו יצר טוב ויצר רע, וישראל בעיין לאתקפא ליצר טוב על יצר הרע באינון עובדין דכשרן. ואי סטי בר נש לשמאלא כדין אתתקף יצר הרע על יצר הטוב, ומאן דהוה פגים אשלים ליה בחטאוי, דהא לא אשתלים דא מנוולא אלא בחטאין דבני נשא. ובגין כך בעי בר נש לאזדהרא דלא ישתלים ההוא רע בחטאוי ויסתמר תדיר, דהא יצר טוב בעי לאשלמא ליה בשלימו תדיר ולא יצר הרע. ובגין כך *אל תאמר אשלמה רע קוה אל יי׳ ויושע לך*.

ד״א *אל תאמר אשלמה רע* כד״א (תהלים ל״ח:21) *ומשלמי רעה תחת טובה*, למאן דשלים ליה *טובה* דלא ישלים ליה *רע* בגין דהא כתיב (משלי י״ז:13) *משיב רעה תחת טובה לא תמוש רעה מביתו*. אפילו מאן דאשלימו ליה בישין לא אית ליה לשלמא בישא חלף ההוא בישא דשלימו ליה, אלא *קוה אל יי׳ ויושע לך*.

[p. 235] האי קרא אוקמוה ביוסף זכאה דלא בעא לשלמא בישא לאחוי בשעתא דנפלו בידיה. *קוה אל יי׳ ויושע לך*, בגין דאיהו הוה **[רא ע״ב]** מחכה תדיר לקב״ה.

ר׳ אבא פתח (משלי כ׳:5) *מים עמוקים עצה בלב איש ואיש תבונה ידלנה*. *מים עמוקים*, דא קב״ה בגין דאיהו עביד עצות ואייתי טעמין לגלגלא גלגולין על ידא דיוסף לקיימא ההוא גזרה דגזר כפנא על עלמא. *ואיש תבונה ידלנה*, דא יוסף דגלי אינון עמיקין דגזר קב״ה על עלמא.

ת״ח יוסף לא די ליה דאיהו לא שלים ביש לאחוי אלא דעבד עמהון טיבו וקשוט, וכן ארחיהון דזכאי תדיר בגין דקב״ה חייס עלייהו בעלמא דין ובעלמא דאתי.

מים עמוקים עצה בלב איש, הא אוקמוה דא יהודה בשעתא דאתקריב לגביה דיוסף על עסקא דבנימן. *ואיש תבונה ידלנה*, דא יוסף.

© 2006–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

ר׳ אבא הוה יתיב אבבא דתרעא דלוד, חמא חד בר נש דהוה אתי ויתיב בחד קולטא דתלא דארעא והוה לאי מארחא ויתיב ונאים תמן. אדהכי חמא חד חויא דהוה אתי לגביה נפק קסטופא דגורדנא וקטיל ליה. כד [p. 236] אתער ההוא בר נש חמא ההוא חויא לקבליה דהוה מית, אזדקף ההוא בר נש ונפל ההוא קולטא לעומקא דתחותוי ואשתזיב.

אתא ר׳ אבא לגביה, א״ל אימא לי מה עובדך, דהא קב״ה רחיש לך אלין תרין נסין, לאו איהו למגנא.

א״ל ההוא בר נש כל יומאי לא אשלים לי בר נש בישא בעלמא דלא אתפייסנא בהדיה ומחילנא ליה. ותו אי לא יכילנא לאתפייסא בהדיה לא סליקנא לערסאי עד דמחילנא ליה ולכל אינון דצערו לי, ולא חיישנא כל יומאי להוא בישא דשלימו לי. ולא עוד אלא דמההוא יומא ולהלא אשתדלנא למעבד עמהון טבא.

בכה ר׳ אבא ואמר יתיר עובדוי דדין מיוסף. יוסף הוו אחוי ודאי והוה ליה לרחמא עלוי, אבל מה דעביד דא יתיר הוא מיוסף, יאות הוא דקב״ה ירחיש ליה ניסא על ניסא.

פתח ואמר (שם י׳:9) *הולך בתום ילך בטח ומעקש דרכיו יודע. הולך בתום ילך בטח*, דא הוא בר נש דאזיל בארחין דאורייתא. *ילך בטח*, דלא יכלין נזקין דעלמא לאבאשא ליה. *ומעקש דרכיו יודע*, דא הוא מאן דאסטי מארחא דקשוט ובעי גבי מחבריה. *יודע*, מהו *יודע*, אשתמודע איהו בעיניהון דכל מארי דדינא דלא [p. 237] אתאביד מנייהו דיוקניה דההוא בר נש בגין לאייתאה ליה לאתרא דינקמון מניה, ובגין כך *יודע*.

ות״ח ההוא דאזיל בארח קשוט קב״ה חפי עליה דלא אתידע ולא אשתמודע לגבי מאריהון דדינא, אבל *מעקש דרכיו יודע* ואשתמודע לגבייהו. זכאין אינון בני נשא דאזלין בארח קשוט ואזלין לרוחצן על עלמא ולא דחלין אינון בעלמא דין ולא בעלמא דאתי.

ויראו האנשים כי הובאו בית יוסף. ר׳ יוסי אמר ווי לון לבני נשא דלא ידעין ולא מסתכלין בארחי דאורייתא. ווי לון בשעתא דקב״ה ייתי למתבע דינא על עובדיהון ויקום גופא ונפשא למיהב חושבנא מכל עובדיהון עד לא יתפרשון נפשא מן גופא, דההוא יומא יומא דדינא איהו, יומא דספרין פתיחן ומאריהון דדינא קיימין, בגין דההוא זמנא קיימא נחש בקיומיה לנשכא ליה וכל שייפוי מתרגשין לגביה, ונשמתא אתפרשא מן גופא ואזלא ושטיא ולא ידעא לאן ארחא תהך ולאן אתר סלקין לה.

ווי לההוא יומא, יומא דרוגזא ונאצו ההוא יומא. בג״כ בעי ליה לב״נ לארגזא יצריה כל יומא ולאדכרא לגביה ההוא יומא דייקום בדינא דמלכא ועאלין ליה תחות עפרא לאתרקבא ונשמתא אתפרשא **[רב ע״א]** מניה.

© 2006–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

תנן לעולם ירגיז אדם יצר טוב על יצר רע וישתדל אבתריה. אי אזיל מניה יאות, ואי לא יתעסק באורייתא, דהא לית לך מלה לתברא ליצר הרע אלא אורייתא. אי [p. 238] אזיל מוטב, ואי לא ידכר ליה יומא דמותא בגין לתברא ליה.

הכא אית לאסתכלא דהא דא הוא יצר הרע ודא הוא מלאך המות. וכי מלאך המות איתבר מקמי יומא דמיתה, והא איהו קטולא דבני נשא הוי ואשתמע דחדוה הוא דיליה, ובגין כך אסטי לון לבני נשא תדיר בגין לאמשכא לון לדא. אלא ודאי מה דאתמר דידכור ליה בר נש ההוא יומא דמיתה ודאי הכי הוא בגין דמתבר לבא דבר נש, דהא יצר הרע לא שריא אלא באתר דאשתכח חדוה דחמרא וגסותא דרוחא, וכד אשכח רוחא תבירא כדין אתפרש מניה ולא שריא בהדיה. ובגין כך בעי בר נש לאדכרא ליה יומא דמיתה ואיתבר גופא ואיהו אזיל ליה.

ת״ח יצר טוב בעי חדוה ויצר רע בעי חדוה. יצר טוב בעי חדוה דאורייתא ויצר רע בעי חדוה דחמרא וניאופין וגסותא דרוחא. ובגין כך בעי בר נש לארגזא תדיר מההוא יומא רבא, יומא דדינא, יומא דחושבנא, דלית ליה לבר נש לאגנא עליה אלא עובדוי דכשרן דאיהו עביד בהאי עלמא בגין דיגינון עליה בההיא שעתא.

ת״ח *וייראו האנשים כי הובאו בית יוסף*. ומה כלהו הוו גוברין, כלהו הוו תקיפין, וחד עולימא דאייתי לון לביתא דיוסף דחלו, כד ייתי קב״ה למתבע ליה דינא לבר נש על אחת כמה וכמה. בגין כך בעי ליה לבר נש לאזדהרא בהאי עלמא לאתתקפא בההוא עלמא והא אוקימנא.

ת״ח בעי ליה לבר נש לאתתקף ביה בקב״ה וישוי תוקפיה ביה. אע״ג דאיהו חטי ויהדר מניה בתיובתא שלימתא הא תקיף איהו ואתתקף ביה בקב״ה כאילו לא חטי. [p. 239] דהא שבטין בגין דחטו על גניבת יוסף הוו דחלין, דאלמלא לא חטו לא הוו דחלין כלל, בגין דחובי דבר נש מתברין לביה ולית ליה חילא לאתתקפא כלל. מ״ט, דההוא יצר הטוב אתבר עמיה ולית ליה חילא לאתתקפא בההוא יצר טוב על ההוא יצר הרע. ועל דא כתיב (דברים כ׳:8) *מי האיש הירא ורך הלבב*, *דירא* מאינון חובין דבידוי דאינון תבירא דלבא דבר נש.

ות״ח לכמה דרין אתפרע קב״ה מההוא חובא דשבטין, דהא לא אתעביד מקמי קב״ה כלום ואתפרע מדרא לדרא ודינא קיימא קמיה תדיר עד דאתפרע ושארי דינא באתר דאצטריך.

מנא לן, מחזקיהו. חזקיהו חב ההוא חובא דגלי סתירין דקב״ה לשאר עמין דלא אצטריך לגלאה, וקב״ה שדר ליה לישעיהו ואמר ליה (ישעיה ל״ט:6) *הנה ימים באים ונשא כל אשר בביתך וגו׳*.

ת״ח כמה גרים ההוא חובא בגין דגלי מה דהוה סתים, כיון דאתגלי אתייהיב דוכתא לאתר אחרא דלא אצטריך לשלטאה עליה. בגין כך לאו ברכה שריא אלא [p. 240] באתר סתים

© 2006–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

ואוקמוה. מה דאיהו סתים וברכה הוה שריא עלוי, כיון דאתגלי אתייהיב דוכתא לאתר אחרא לשלטאה עלוי.

כתיב (איכה א׳:8) *כל מכבדיה הזילוה כי ראו ערותה* ואוקמוה, אבל *כל מכבדיה*, דא הוא מלכות בבל דהא מתמן אשתדר דורון לירושלם דכתיב (ישעיה ל״ט:1) *בעת ההיא שלח מרודך בלאדן בן בלאדן מלך בבל ספרים ומנחה אל חזקיהו*. ומה כתיב בהו, שלם לחזקיה מלך יהודה ושלם לאלהא רבא ושלם לירושלם. כיון דנפקו פתקין מניה אהדר ללביה ואמר לא עבידנא יאות לאקדמא שלם דעבדא לשלמא דאמריה. קם מכורסיה ופסע תלת פסיען ואהדר פתקין וכתב אחרנין תחותייהו וכתב הכי, שלם לאלהא רבא ושלם לירושלם ושלם לחזקיה, ודא הוא *מכבדיה*. **[רב ע״ב]**

לבתר *הזילוה*. מ״ט *הזילוה*, בגין *כי ראו ערותה*, דאחזי לון חזקיה, דאלמלא כך לא *הזילוה* לבתר. ומגו דהוה זכאה חזקיהו יתיר אתעכב מלה לאייתאה ולא אתא ביומוי דכתיב (ישעיה ל״ט:8) *כי אם יהיה שלום ואמת בימי*, ולבתר פקיד ההוא חובא לבנוי אבתריה.

כגוונא דא ההוא חובא דשבטין קאים עד לבתר בגין דדינא דלעילא לא יכיל לשלטאה עלייהו עד דאשתכח שעתא לאתפרעא מינייהו. ובגין כך מאן דאית חובין בידוי דחיל תדיר כד״א (דברים כ״ח:66) *ופחדת לילה ויומם*, ועל דא *וייראו האנשים כי הובאו בית יוסף וגו׳*.

[p. 241] *וישא עיניו וירא את בנימן אחיו בן אמו*. רבי חייא פתח (משלי י״ג:12) *תוחלת ממושכה מחלת לב ועץ חיים תאוה באה*. *תוחלת ממושכה*, דא הוא דתנינן דלית ליה לבר נש לאסתכלא בבעותיה קמי קב״ה אי אתי אי לא אתי. מאי טעמא, בגין דאי איהו אסתכל בה כמה אינון מאריהון דדינין דאתאן לאסתכלא ביה בעובדוי. ורזא איהו דהא ההוא אסתכלותא דאיהו מסתכל בההוא בעותא גרים ליה *מחלת לב*. מאן *מחלת לב*, דא איהו מאן דקאים תדיר לאסטאה לעילא ותתא.

ועץ חיים תאוה באה. תנינן מאן דבעי דקב״ה יקבל צלותיה ישתדל באורייתא דאיהו *עץ חיים* וכדין *תאוה באה*. מאן *תאוה*, דא הוא דרגא דכל צלותין דעלמא בידיה ואעיל לון קמי מלכא עלאה. כתיב הכא *באה*, וכתיב התם (אסתר ב׳:14) *בערב היא באה וגו׳*, ודא הוא *תאוה באה*, *באה* קמי מלכא עלאה לאשלמא רעותא דההוא בר נש.

[p. 242] ד״א *תוחלת ממושכה מחלת לב ועץ חיים תאוה באה*. ת״ח *תוחלת ממושכה*, דא הוא אתר דאתייהיב ההוא מלה באתר אחרא דלא אצטריך ואתמשכא עד דאתייהיב מידא לידא, ולזמנין דלא ייתי. מ״ט, בגין דאתפשטא ואתמשכא בכל אינון ממנן לנחתא ליה לעלמא.

© 2006–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

ועץ חיים תאוה באה, דא הוא *תוחלת* דלא אתמשכא בין אינון ממנן רתיכין אלא דקב״ה יהיב לה לאלתר. בגין דכד אתמשכא בין אינון רתיכין ממנן כמה אינון מאריהון דדינא דאתייהיב לון רשותא לעיינא ולאסתכלא בדיניה עד לא ינתנון ליה, ומאן דנפיק מבי מלכא ואתייהיב ליה לבר נש בין דזכי בין דלא זכי אתייהיב מיד, ודא הוא *עץ חיים תאוה באה*.

ד״א *תוחלת ממושכה*, דא יעקב דאתמשכא ליה תוחלתא דיוסף עד זמנא אריכא.

ועץ חיים תאוה באה, דא איהו בנימן דהא מההוא זמנא דתבע ליה יוסף עד ההוא זמנא דאתא לגביה לא הוה אלא זמנא זעיר דלא אתמשכא ההוא זמנא הדא הוא דכתיב *וישא עיניו וירא את בנימן אחיו בן אמו*. מאי *בן אמו*, דדיוקנא דאמיה הוה ביה והוה דמי דיוקניה לדיוקנא דרחל, ובגין כך כתיב *אחיו בן אמו*.

רבי יוסי אמר והא כתיב בקדמיתא *וירא יוסף אתם את בנימן*, והשתא כתיב *וישא עיניו וירא את בנימן*, מאי ראיה הכא. אלא חמא ברוח קודשא לבנימן דחולקיה הוה עמהון בארעא ובחולקיה דבנימן ויהודה תשרי שכינתא, דהא חמא ליה דיהודה ובנימן בחולקהון הוה מקדשא. ודא הוא *וירא יוסף אתם את בנימן*, ליה חמא עמהון ויוסף דהוה אחוה לא חמא עמהון בההוא חולקא. אוף הכא *וישא עיניו וירא את בנימן*. מה כתיב בתריה, *וימהר יוסף כי נכמרו רחמיו אל אחיו ויבקש לבכות וגו׳*.

[p. 243] רבי חזקיה פתח (ישעיה כ״ב:1) *משא גיא חזיון מה לך איפה כי עלית כלך לגגות*. ת״ח הא אוקמוה בזמנא דאתחריב בי מקדשא והוו מוקדין ליה בנורא סליקו כל אינון כהני **[רג ע״א]** על מעליהון דמקדשא וכל מפתחן בידייהו ואמרו עד הכא הוינא גזברין דילך, מכאן ולהלא *טול וכו׳*.

אבל ת״ח *גיא חזיון* דא שכינתא דהוה במקדשא וכל בני עלמא מינה הוו ינקין יניקו דנבואה, דאע״ג דכל נביאין הוו מנבאן מאתר אחרא, מגווה הוו ינקין נבואתהון, ועל דא אתקרי איהי *גיא חזיון*. *חזיון*, הא אוקמוה דאיהי חיזו דכל גוונין עלאין.

מה לך איפה כי עלית כלך לגגות, דהא כד אתחרב ירושלים סליקת שכינתא ואזלת בכל אינון אתרין דהוה מדורה בהו בקדמיתא והות בכת על בית מדורה ועל ישראל דאזלו בגלותא ועל כל אינון צדיקי וחסידי דהוו תמן ואתאבידו. ומנא לן, דכתיב (ירמיה ל״א:15) *קול ברמה נשמע נהי בכי תמרורים רחל מבכה על בניה* והא אתמר.

[p. 244] וכדין קב״ה שאיל לה לשכינתא ואמר *מה לך איפה כי עלית כלך לגגות*. מהו *כלך*, דהא *כי עלית* סגיא, מהו *כלך*. לאכללא בהדה כל חילין וכל רתיכין אחרנין דכלהו בכו עמה על חרבן בי מקדשא, ובגין כך *מה לך איפה*.

© 2006–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

אמרה קמיה וכי בני בגלותא ומקדשא אתוקדא ואנא מה לי הכא. שראת ואמרת (ישעיה כ״ב:2,4) *תשואות מלאה עיר הומיה קריה עליזה וגו׳ על כן אמרתי* שעו מני אמרר בבכי וגו׳. והא אוקימנא דקב״ה אמר לה (ירמיה שם:16) *מנעי קולך מבכי וגו׳*.

ות״ח מן יומא דאתחריב בי מקדשא לא הוה יומא דלא אשתכח ביה לווטין, בגין דכד בי מקדשא הוה קיים הוו ישראל פלחין פולחנין וקרבין עלוון וקרבנין ושכינתא שריא בבי מקדשא עלייהו כאמא דרביעא על בנין, והוו כל אנפין נהירין עד דאשתכחו ברכאן לעילא ותתא, ולא הוה יומא דלא אשתכחו ביה ברכאן וחדוון והוו ישראל שריין לרחצן בארעא וכל עלמא הוה אתזן בגינייהו.

[p. 245] השתא דאתחריב בי מקדשא ושכינתא עמהון בגלותא לית לך יומא דלא אשתכח ביה לווטין ועלמא אתלטיא וחדוון לא אשתכחו לעילא ותתא. וזמין קב״ה לאקמא לה לכנסת ישראל מעפרא כמה דאתמר ולמחדי עלמא בכלא כד״א (ישעיה נ״ו:7) *והביאותים אל הר קדשי ושמחתים בבית תפלתי וגו׳*, וכתיב (ירמיה ל״א:9) *בבכי יבואו ובתחנונים אובילם*. כמה דבקדמיתא כתיב (איכה א׳:2) *בכה תבכה בלילה*, הכי לבתר בבכי יתהדרון דכתיב *בבכי יבאו*.

הבקר אור והאנשים שלחו המה וחמוריהם. רבי אלעזר אמר הכא אית לאסתכלא, אי אינון הוו אזלי ואשתדרו מה לן למכתב באורייתא *המה וחמוריהם*. אלא בגין דכתיב *ולקחת אותנו לעבדים ואת חמורינו*, בגין כך *המה וחמוריהם*, בגין דלא אשתארו אינון וחמוריהון כדקאמרו.

פתח ואמר (בראשית כ״ב:3) *וישכם אברהם בבקר ויחבוש את חמורו*. ההוא *בקר* דאברהם הוה נהיר לקיימא עלייהו בזכותיה, כדין זכותא דאברהם קיימא עלייהו ואזלו בשלם ואתשזיבו מן דינא, בגין דההוא שעתא קיימא דינא עלייהו לאתפרעא מנייהו, בר זכותא דההוא בקר דאברהם [p. 246] אגין עלייהו ואשתלחו מן דינא דלא שליט עלייהו בההוא שעתא.

רבי יהודה פתח (שמואל ב׳ כ״ג:4) *וכאור בקר יזרח שמש בקר לא עבות מנגה ממטר דשא מארץ. וכאור בקר*, דא הוא נהורא דההוא בקר דאברהם.

יזרח שמש, דא הוה שמשא דיעקב דכתיב (בראשית ל״ב:32) *ויזרח לו השמש*.

בקר לא עבות, דההוא *בקר* לאו איהו *עבות* כל כך אלא *מנגה ממטר*. *נגה ממטר*, דאיהו מטרא דאתי מסטרא דיצחק, דההוא מטרא אפיק *דשא מארץ*.

ד״א *וכאור בקר*, כההוא נהירו דבקר דאברהם. **[רג ע״ב]**

יזרח שמש, דא הוא יעקב דנהירו דיליה כנהירו דההוא בקר.

© 2006–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

בקר לא עבות, בגין דההוא בקר לאו איהו חשוך אלא נהיר, דהא בשעתא דאתי בקר לא שלטא דינא כלל אלא כלא נהיר מסטרא דאברהם.

מנגה ממטר, דא הוא סטרא דיוסף הצדיק דאיהו אמטיר על ארעא לאפקא דשאה וכל טיבו דעלמא.

אמר ר׳ שמעון ת״ח בשעתא דעאל ליליא ופריש גדפהא על עלמא כמה גרדיני טהירין זמינין לנפקא ולשלטאה בעלמא, וכמה מאריהון דדינא מתערין בכמה סטרין [p. 247] לזנייהו ושלטין על עלמא. כיון דאתי צפרא ונהיר כלהו מסתלקי ולא שלטי וכל חד וחד עאל לדוכתיה ותב לאתריה.

הבקר אור, דא בקר דאברהם.

והאנשים שלחו, אלין מאריהון דדינא דהוו שלטין בליליא.

המה וחמוריהם. *המה*, אינון מאריהון דדינא דקאמרן. *וחמוריהם*, אינון גרדיני נימוסין דאתיין מסטר דרוח מסאבא דלאו אינון קדישין ולא שלטין ולא אתחזון מכי אתי צפרא ואינון מסטר אינון חמרי גרדיני נימוסין דקאמרן.

דהא לית לך דרגין עלאין דלא איתי בהו ימינא ושמאלא, רחמי ודינא, דרגין על דרגין, קדישין מסטרא דקדושה ומסאבין מסטרא דמסאבא, וכלהו דרגין על דרגין אלין על אלין. ובכל אתר דבקר דאברהם אתער בעלמא כלהו מתעברי ולא שלטי בגין דלית לון לקיימא בסטר ימינא אלא בסטר שמאלא. וקב״ה עבד יממא וליליא לאתנהגא כל חד וחד לסטריה כדקא חזי ליה. זכאה חולקהון דישראל בעלמא דין ובעלמא דאתי.

רבי חייא פתח (מלאכי ג׳:20) *וזרחה לכם יראי שמי שמש צדקה ומרפא בכנפיה*. זמין קב״ה לאנהרא לון לישראל ההוא שמשא דגנז קב״ה מיומא דאתברי עלמא וגנז קב״ה מקמי רשיעיא דעלמא כמה דכתיב (איוב ל״ח:15) *וימנע מרשעים אורם*. וההוא נהורא גניז ליה קב״ה, דכד נפק בקדמיתא הוה נהיר מסייפי עלמא ועד סייפי עלמא, כיון דאסתכל בדריה דאנוש ובדריה דמבול ובדרא דחייביא גניז ליה לההוא נהורא.

[p. 248] כיון דאתא יעקב ואתאבק בההוא ממנא רברבא דעשו ואקיש ליה בירכא דיליה והוה נכה, כדין מה כתיב, *ויזרח לו השמש*. מאן *שמש*, דא הוא שמשא דגניז בגין דאית ביה אסותא לאתסאה ליה מארכובתיה. ולבתר אתסי בההוא שמשא דכתיב (בראשית ל״ג:18) *ויבא יעקב שלם*, *שלם* בגופיה דאתסי.

ועל דא זמין קב״ה לגלאה ההוא שמשא ולנהרא ליה לישראל דכתיב *וזרחה לכם יראי שמי שמש צדקה ומרפא בכנפיה*. מאי *שמש צדקה*, דא שמשא דיעקב דאתסי ביה. *ומרפא*

© 2006–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

בכנפיה, דבההוא שמשא יתסון כלהו, בגין דהא בזמנא דיקומון ישראל מעפרא כמה חגרין וכמה סומין יהא בהון, וכדין קב״ה ינהיר לון ההוא שמשא לאתסאה ביה דכתיב *ומרפא בכנפיה*. וכדין יתנהיר ההוא שמשא מסייפי עלמא עד סייפי עלמא, ולישראל יהא אסוותא ושאר עמין יתוקדון ביה. אבל לישראל מה [p. 249] כתיב, (ישעיה נ״ח:8) *אז יבקע כשחר אורך וארוכתך מהרה תצמח*.

אהדרנא למילי קדמאי. *וליוסף יולד שני בנים וגו׳*. ר׳ יצחק פתח (מיכה ה׳:6) *והיה שארית יעקב בקרב עמים רבים*. ת״ח כל יומא ויומא כד נהורא סליק אתער חד ציפרא באילנא דגנתא דעדן וקרי תלת זמנין ושרביטא יזדקף וכרוזא קרי בחיל לכון אמרין הורמני דבורייני, מאן מנכון דחמי ולא חמי, קיימי בעלמא ולא ידעי על מה קיימי, לא משגיחין ביקרא דמאריהון, **[רד ע״א]** אורייתא קיימא קמייהו ולא משתדלי בה, טב לון דלא איברון עד לא יקומון בלא סכלתנו. [p. 250] ווי לון כד יתערון יומי דרע עלייהו ומעלמא יטרדון לון.

מאן אינון יומי דרע. אי סלקא דעתך יומין דסיבו, לאו הכי, דהא יומין דסיבו אי זכי בבנין ובבני בנין יומין דטבאן אינון. מאן אינון יומי דרע, אלא אינון כמה דאתמר דכתיב (קהלת י״ב:1) *וזכור את בוראך בימי בחורותיך עד אשר לא יבאו ימי הרעה*, לאו אינון יומין דסיבו, אלא רזא דמלה, כד ברא קב״ה עלמא ברא ליה באתוון דאורייתא וכל את ואת עאלו קמיה עד דאתקיימו כלהו באת ב״ית, וכל אינון אלפא ביתות דאתגלגלו אתוון כלהו קיימין למברי עלמא. כיון דאתגלגלו ואתחברו ט״ר, תרין אתוון אלין כחדא, סלקא ט׳ ולא אתישבא עד דגער בה קב״ה ואמר לה ט״ית ט״ית על מה את סלקא ולא אתיישבת באתרך.

אמרה קמיה וכי עבדת לי למהוי את ברירא דטוב, דהא אורייתא פתחת בי *כי טוב*. היך אנא מתיישבא לאתחברא באת רע.

אמר לה תוב לאתרך דהא אנת צריך ליה, דבר נש דאנא בעי למברי בכו תרווייכו יתכליל ויתברי, אבל את לימינא ואיהו לשמאלא.

[p. 251] וכדין תב ואתיישבו דא בדא. בההיא שעתא פריש לון קב״ה וברא לון לכל חד וחד יומין ושנין ידיען, אלין לימינא ואלין לשמאלא. אלין דימינא איקרון ימי הטוב, ואלין דשמאלא איקרון *ימי הרעה*. ועל דא אמר שלמה *עד אשר לא יבאו ימי הרעה*, דאלין מסחראן ליה לב״נ בחובוי דאיהו עביד.

כיון דאתברון יומין דטוב ויומין דרע כדין תבו ואתיישבו לאתכללא בהו בר נש, ובגין כך אמר דוד (תהלים מ״ט:6) *למה אירא בימי רע*, *ימי רע* ודאי.

© 2006–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

ורזא דא אלין אקרון ימי רעב שני רעב, ואלין אקרון ימי שבע שני שבע. ורזא דמלה דלא לאפקא מבועא דברית קדישא ביומי רעב *בשנת הרעב*, ובגין כך יוסף דאיהו רזא דברית סתים מבועיה *בשנת הרעב* דלא יהא ליה דוכתא לאסגאה בעלמא. ודא בעי לב״נ דכד שלטא *שנת הרעב* דיסתים מבועא דברית קדישא דיליה בגין דלא יהב ליה דוכתא לאסגאה בעלמא.

רבי שמעון אמר רזא דא איהו רזא עלאה, בההיא *שנת הרעב* כיון דאיהי שלטא בעי לאסתמא מבועיה, בגין דאי לא סתים ליה גרים לאמשכא רוחא לההוא ולדא מההוא סטרא ויהיב דוכתא לההוא סטרא למפשי בעלמא בסטרא דקדושא.

ותו רזא דכתיב (משלי ל׳:21-23) *תחת שלש רגזה ארץ וגו׳*. ובגין כך יוסף צדיקא רזא [p. 252] דברית סליק וסתים מבועיה *בשנת הרעב* דלא אתערבא בהדיה כלל דלא למיהב לה דוכתא. ומאן דאפתח מבועיה בההוא זמנא עליה כתיב (הושע ה׳:7) *ביי׳ בגדו כי בנים זרים ילדו*, דהא איקרון אלין *בנים זרים* ודאי, *ביי׳ בגדו* ודאי. ובגין כך זכאה חולקהון דישראל קדישין דלא יחלפון דוכתא קדישא בדוכתא מסאבא.

ועל דא כתיב *וליוסף יולד שני בנים בטרם תבא שנת הרעב*, דהא מההוא זמנא דשלטא *שנת הרעב* אסתים מבועיה וסליק מקוריה דלא למיהב בנין לסטר מסאבא ולא לאחלפא דוכתא דקודשא בדוכתא דמסאבא. ובעי ב״נ לחכאה למאריה דקודשא כד ייתי וישלוט כד״א (ישעיה ח׳:17) *וחכיתי ליי׳ המסתיר פניו מבית יעקב וגו׳*.

זכאין אינון צדיקיא דידעי אורחוי דקב״ה ונטרי פקודי אורייתא למזכי בהו דכתיב (הושע י״ד:10) *כי ישרים דרכי יי׳ וגו׳* [*וצדיקים ילכו בם ופושעים יכשלו בם*,] וכתיב (דברים ד׳:4) *ואתם הדבקים ביי׳ וגו׳*, וכתיב (ויקרא י״א:44) *והתקדשתם והייתם קדושים כי קדוש אני יי׳*, דהא קב״ה בעא לקדשא להו לישראל **[רד ע״ב]** בכלא ולא יהא להו בסטרא דמסאבא כלום.

ת״ח כד סטרא דא שלטא בעלמא לא אצטריך ליה לב״נ דיתחזי בשוקא קמיה בגין דיכיל לנזקא ואתיהיב ליה רשו לחבלא. [p. 253] ות״ח ביעקב מה כתיב, *ויאמר יעקב לבניו למה תתראו* דלא בעי לאתחזאה קמיה.

ובג״ד קב״ה אזהר לישראל לאתקדשא כמה דאתמר *והתקדשתם והייתם קדושים כי קדוש אני יי׳*. מאן *אני*, דא קב״ה מלכות שמים קדישא. מלכות הרשעה אקרי *אחר* דכתיב (שמות ל״ד:14) *כי לא תשתחוה לאל אחר*.

ות״ח *אני* שלטנו דעלמא דין ועלמא דאתי וכלא ביה תליא. *אחר* סטרא אחרא בסטרא דמסאבא ושולטנו דיליה בהאי עלמא ולית ליה בעלמא דאתי כלום. ובג״ד מאן דאתדבק בהאי *אני* אית ליה חולקא בעלמא דין ובעלמא דאתי, ומאן דאתדבק באחר אתאביד מהאי עלמא

© 2006–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

ולית ליה חולקא בעלמא דאתי, ואית ליה חולקא בהאי עלמא במסאבו בגין דההוא מלכות הרשעה כמה אינון תריסין גרדינין ממנן בה לשלטאה בהאי עלמא.

בגין כך *אחר* דנחת ואתדבק בהאי דרגא אתטריד מההוא עלמא דאתי ולא אתייהיב ליה רשו למהדר בתיובתא ואתטריד מההוא עלמא, ועל דא אקרי *אחר*.

ובגין כך בעי לאתפרשא מכל סטרין דלא לאסתאבא בההוא סטרא, [p. 254] ויתדבק באני מלכות שמים לקבלא עליה עול מלכות שמים למזכי בה בהאי עלמא ובעלמא דאתי. ועל דא דא ברכה ודא קללה, דא שבע ודא רעב, כלא בהפוכא דא מן דא, והא אוקימנא. ועל דא בההוא זמנא ד*שנת הרעב* לית ליה לב״נ לאתחזאה בגו שוקא ולא לאפתחא מבועיא לאולדא למיהב בנין *לאל אחר* והא אתמר.

זכאה איהו ב״נ דאסתמר למיהך בארח קשוט ולאתדבקא במאריה תדיר דכתיב (דברים י׳:20) *ובו תדבק ובשמו תשבע*. *ובו תשבע* לא כתיב אלא *ובשמו תשבע*. מאי *תשבע*, כמה דאוקימנא למהוי מתדבק ברזא דמהימנותא, שבעה דרגין לעילא לעילא עלאין על כלא רזא דשלימו דמהימנותא ושבעה דרגין דלתתא מנייהו דאינון חבורא חד וקשורא חד אלין באלין למהוי כלהו חד. ובגין כך כתיב (מ״א ח׳:65) *שבעת ימים ושבעת ימים וגו׳*, וכלא בחבורא חד, ועל דא כתיב *ובשמו תשבע* מלעילא ומתתא.

זכאה איהו מאן דזכי לאתדבקא ביה בקב״ה כדקא יאות. זכאה איהו בעלמא דין ובעלמא דאתי, וקב״ה פתח ליה אוצרין קדישין בשעתא דאצטריך לקבלא צלותיה דכתיב (שם כ״ח:12) *יפתח יי׳ לך את אוצרו הטוב את השמים*. *את השמים*, אלין אוצרין דלעילא ותתא, *שבעת ימים ושבעת ימים*, כלהו חד דכתיב *את אוצרו הטוב*, *אוצרו* חד ואיהו ד*את השמים*, (זכריה ד׳:2) *שבעה ושבעה מוצקות* ואינון חד.

[p. 255] רבי חייא ורבי יוסי הוו אזלי בארחא, אדהכי חמו חד ב״נ דהוה אתי מתעטף בעטופא דמצוה וכלי זיינין קטורין תחותוי. אמר רבי חייא ב״נ דא חד מתרין אית ביה, או זכאה שלים איהו או לרמאה בני עלמא איהו.

אמר ליה רבי יוסי הא חסידי עליונין אמרו הוי דן לכל ב״נ לזכו. הא תנינן בר נש דנפיק לארחא יתכוון לתלת מלין, לדורון לקרבא ולצלותא. מנא לן, מיעקב דהא לתלת אלין אתכוון וזריז גרמיה לדורון לקרבא ולצלותא. והאי ב״נ אזיל בארחא איהו, הא ביה עטופא דמצוה לצלותא, והא ביה כלי זיינין לקרבא, כיון דתרין אלין ביה תליתאה לא למרדף אבתריה.

כד קריב לגבייהו יהבו ליה שלם, לא אתיב לון. אמר רבי חייא הא חד מאינון **[רה ע״א]** תרין דאתחזיין דלית ביה, דהא לא אתקין גרמיה לדורון ובדורון שלמא כליל ביה.

© 2006–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

[p. 256] אמר ליה רבי יוסי דילמא משתדל בצלותא או מרחיש תלמודיה בגין דלא יעקר ליה.

אזלו כחדא ולא מליל ההוא בר נש בהדייהו. לבתר אשתמיטו רבי חייא ור׳ יוסי ואשתדלו באורייתא. כיון דחמא ההוא בר נש דהוו משתדלי באורייתא קריב לגבון ויהיב לון שלם. אמר לון רבותי במה חשדתון כד יהבתון לי שלם ולא אתיבנא לכו.

אמר ליה ר׳ יוסי דילמא צלותא הוית אמר או מרחיש בתלמודך.

אמר לון קב״ה ידין לכו לכף זכות. אבל אימא לכו, יומא חד הוינא אזיל בארחא והוה קא אזיל בר נש חד ואקדימנא ליה שלם, וההוא גברא הוה לסטים וקם עלי וצער לי, ואלמלא דאתתקפנא ביה אצטערנא. מההוא יומא נדרנא דלא לאקדמא שלם בר לבר נש זכאה אלא אי ידענא ביה בקדמיתא, בגין דיכיל לצערא לי ויתתקף עלי בחילא, בגין דאסיר לאקדמא שלם לבר נש חייבא דכתיב (ישעיה מ״ח:22) *אין שלום אמר יי׳ לרשעים*. וההוא שעתא דחמינא דאקדמתון לי שלם ולא אתיבנא לכו, חשידנא לכו בגין דלא חמינא בכו מצוה, והוינא כמו כן מהדר תלמודאי. אבל השתא דחמינא בכו דאתון זכאין הא ארחא מתתקנא קמאי.

פתח ואמר (תהלים ע״ג:1) *מזמור לאסף אך טוב לישראל אלהים לברי לבב*. ת״ח עבד קב״ה ימינא ושמאלא לאנהגא עלמא, חד אקרי טוב וחד אקרי רע, ובתרין אלין אתכליל בר נש כליל בכלא. [p. 257] וההוא רע דאיהו שמאלא אתכלילו ביה שאר עמין ואיהו סטרא דלהון בגין דאינון ערלי לבא וערלי בשרא לאסתאבא ביה. אבל לישראל מה כתיב, *אך טוב לישראל אלהים*.

ואי תימא לכלהו, לא, אלא לאינון דלא אסתאבו בהדי ההוא רע דכתיב *לברי לבב*, בגין דדא טוב ודא רע, טוב לישראל בלחודייהו ורע לשאר עמין. *אך טוב לישראל*, בגין לאתדבקא ביה, ובהאי אתדבקון ישראל ברזא עלאה ברזא דמהימנותא למהוי כלא חד.

אמר רבי יוסי זכאין אנן דלא שבשנא בך והא קב״ה שדרך לגבן.

אמר רבי יוסי בגין ד*טוב* הוא *לישראל אלהים* אית לון חולקא בעלמא דין ובעלמא דאתי למחמי עינא בעינא זיו יקריה כד״א (ישעיה נ״ב:8) *כי עין בעין יראו בשוב יי׳ ציון*.

© 2006–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

פרשת ויגש אליו יהודה

[p. 258] רבי אלעזר פתח (ישעיה ס״ג:16) *כי אתה אבינו כי אברהם לא ידענו וישראל לא יכירנו אתה יי׳ גואלנו מעולם שמך*. האי קרא אוקמוה, אבל ת״ח כד ברא קב״ה עלמא כל יומא ויומא עבד עבידתא כדקא חזי בכל יומא כגוונא דאצטריך. כיון דאתא יומא שתיתאה ואצטריך למברי אדם אתת אורייתא קמיה אמרה האי אדם דאת **[רה ע״ב]** בעי לאתבראה זמין הוא לארגזא קמך, אי לא תאריך רוגזך טב ליה דלא יתברי.

אמר לה קב״ה וכי למגנא איקרינא *ארך אפים*.

אלא כלא באורייתא אתברי וכלא באורייתא אשתכלל, בגין דעד לא ברא קב״ה עלמין אתיין כל אתוון קמיה ועאלו כל את ואת למפרע.

עאלת ת״ו אמרה קמיה רעותך למברי בי עלמא.

[p. 259] אמר לה לאו דבך זמינין צדיקיא למימת דכתיב (יחזקאל ט׳:4) *והתוית תיו על מצחות האנשים וגו׳*, ותנינן דכתיב *וממקדשי תחלו*, אל תקרי *ממקדשי* אלא ממקודשי, ובגין כך בך לא אתברי עלמא.

עאלו תלת אתוון שי״ן קו״ף רי״ש כל חד וחד בלחודוי. אמר לון קב״ה לאו אתון כדאי למברי עלמא בגין דאתון אתוון דיתקרי בהו שקר, ושקר לאו איהו כדאי למיקם קמאי, והא אוקמוה.

עאלו צד״י פ״ה וכן כלהו עד דמטו לאת כ״ף. כיון דנחת כ״ף מעל כתרא אזדעזעו עלאי ותתאי וכו׳, עד דאתקיים כלא באת ב״ית דאיהו סימן ברכה וביה אשתכלל עלמא ואתברי.

ואי תימא דאל״ף איהו רישא דכל אתוון, לאו איהו אלא בגין דאתקרי ביה ארור, ובגין דאתקרי ביה ארור לא אתברי ביה עלמא. ואע״ג דאל״ף איהי את ברזא עלאה, בגין דלא למיהב דוכתא לסטרא אחרא דאתקרי ארור לא אתברי ביה עלמא. אתא ב״ית ואשתכלל בה עלמא וברכה בה ובה אתברי.

ת״ח *כי אתה אבינו*, בגין דעלמא בהאי דרגא אשתכלל ואתברי ובר נש ביה אתברי ונפק לעלמא.

[p. 260] *כי אברהם לא ידענו*, דהא אע״ג דביה קיימא עלמא לא אשתדל עלן כמה דאשתדל על ישמעאל דאמר (בראשית י״ז:18) *לו ישמעאל יחיה לפניך*.

וישראל לא יכירנו, בגין דכל ברכאן דאצטריך לברכא לבנוי שבק להאי דרגא לאתברכא כלהו.

© 2006–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

אתה יי׳ אבינו, דהא אנת קיימא עלן תדיר לברכא ולאשגחא עלן כאבא דאשגח על בנין בכל מה דאצטריך לון.

גואלנו מעולם שמך, דהא את הוא *גואל* דהכי איקרי *המלאך הגואל אותי*, ודאי, *גואלנו מעולם שמך*, *שמך* ודאי.

תנינן אין מפסיקין בין גאולה לתפלה [p. 261] כמה דאין מפסיקין בין תפלה של יד לתפלה של ראש דבעי למחזי דכלא חד והא אוקמוה.

רבי יצחק ורבי יהודה הוו יתבין ליליא חד ולעאן באורייתא. אמר ליה ר׳ יצחק לרבי יהודה הא תנינן דכד ברא קב״ה עלמא עבד עלמא תתאה כגוונא דעלמא עלאה וכלא דא לקביל דא ואיהו יקריה לעילא ותתא.

אמר רבי יהודה הכי הוא ודאי וברא אדם על כלא הדא הוא דכתיב (ישעיה מ״ה:12) *אנכי עשיתי ארץ ואדם עליה בראתי*. *אנכי עשיתי ארץ*, ודאי. מ״ט *עשיתי ארץ*, בגין דאדם *עליה בראתי*, דאיהו קיומא דעלמא למהוי כלא בשלימו חד.

פתח ואמר (שם מ״ב:5) *כה אמר האל יי׳ בורא השמים ונוטיהם רוקע הארץ וצאצאיה וגו׳*. האי קרא אוקמוה, אבל *כה אמר האל יי׳*, דא קב״ה לעילא לעילא דאיהו *בורא השמים ונוטיהם* ואתקין להו תדיר בכל זמנא.

רוקע הארץ וצאצאיה, דא ארעא קדישא צרורא דחיי.

נותן נשמה לעם עליה, *הארץ* דא היא דיהבה *נשמה*.

[p. 262] אמר רבי יצחק כלא איהו לעילא דהא מתמן נפקא נשמתא דחיי להאי *ארץ*, והאי *ארץ* נקטא נשמתא למיהב לכלא, בגין דההוא נהר דנגיד ונפיק איהו יהיב ועייל נשמתין להאי *ארץ* ואיהי נקטא לון ויהבא לכלא.

ת״ח כד ברא ליה קב״ה לאדם אכניש עפריה מארבע סטרין דעלמא ועבד גרמיה באתר דמקדשא לתתא ואמשיך עליה נשמתא דחיי מבי מקדשא לעילא. ונשמתא איהי כלילא בתלת גוונין, ועל דא **[רו ע״א]** תלת שמהן אינון לנשמתא כגוונא דרזא עלאה, נפש רוח נשמה. נפש הא אוקמוה דאיהי תתאה מכלא. רוח איהו קיומא דשלטא על נפש ואיהו דרגא עלאה עלה לקיימא לה בכלא כדקא חזי. נשמה איהי קיומא עלאה על כלא ושלטא על כלא, דרגא קדישא עלאה על כלהו.

ואלין תלת דרגין כלילן בהו בבני נשא לאינון דזכאן לפולחנא דמאריהון. דהא בקדמיתא אית ביה נפש ואיהו תקונא קדישא לאתתקנא בה בר נש, כיון דאתי בר נש לאתדכאה בהאי דרגא אתתקן לאתעטרא ברוח דאיהו דרגא קדישא דשריא על נפש לאתערא

© 2006–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

בר נש ביה ההוא דזכי. כיון דאסתלק בהו בנפש ורוח ועאל [p. 263] ואתתקן בפולחנא דמאריה כדקא יאות כדין שריא עליה נשמה דרגא עלאה קדישא דשלטא על כלא בגין לאתעטרא בדרגא עלאה קדישא, וכדין איהו שלימו דכלא שלים בכל סטרין למזכי בעלמא דאתי ואיהו רחימא דקב״ה כד״א (משלי ח׳:21) *להנחיל אוהבי יש*. מאן אינון *אוהבי*, אלין אינון די נשמתא קדישא בהו.

אמר ר׳ יהודה אי הכי והכתיב (בראשית ז׳:22) *כל אשר נשמת רוח חיים באפיו מכל אשר בחרבה מתו*.

א״ל הכי הוא ודאי דהא לא אשתאר בהו מכל אינון דהוו בהו נשמתא קדישא כגון ירד וחנוך וכלהו צדיקיא בגין לאגנא על עלמא דלא ישתצי בגינייהו הדא הוא דכתיב *כל אשר נשמת רוח חיים באפיו מכל אשר בחרבה מתו*, כבר *מתו* ואסתלקו מעלמא ולא אשתאר מנייהו מאן דיגין על עלמא בההוא זמנא.

ת״ח כלא אינון דרגין אלין על אלין נפש רוח נשמה, דרגא על דרגא. נפש בקדמיתא ואיהי דרגא תתאה דקאמרן. רוח לבתר דשריא על נפש וקיימא לה. נשמה דרגא דסלקא על כלא ואוקמוה.

נפש דא נפש דוד ואיהי דקיימא לקבלא נפש מההוא נהר דנגיד ונפיק. רוח דא רוח דקיימא עליה ולית קיומא לנפש אלא ברוח, ודא איהו רוח דשריא בין אשא ומיא ומהכא אתזן האי נפש.

[p. 264] רוח קיימא בקיומא דדרגא אחרא עלאה דאקרי נשמה דהא מתמן נפקי נפש ורוח, מתמן אתזן רוח, וכד נטיל רוח כדין נטלא נפש וכלא חד ואתקריבו דא בדא, נפש אתקריב ברוח, ורוח אתקריב בנשמה וכלא חד.

ת״ח *ויגש אליו*, תקרובא דעלמא בעלמא לאתאחדא דא בדא למהוי כלא חד, בגין דיהודה איהו מלך ויוסף מלך אתקריבו דא בדא ואתאחדו דא בדא.

ר׳ יהודה פתח (תהלים מ״ח:5) *כי הנה המלכים נועדו עברו יחדו*. *כי הנה המלכים נועדו*, דא יהודה ויוסף בגין דתרווייהו מלכין ואתקריבו דא בדא לאתווכחא תרווייהו כחדא, בגין דיהודה אתערב ביה בבנימן והוה ערב לגביה דאבוי ביה בהאי עלמא ובעלמא דאתי, ועל דא אתקריב קמיה דיוסף לאתווכחא בהדיה על עסקיה דבנימן דלא למהוי בנדוי בהאי עלמא ובעלמא דאתי כד״א (בראשית מ״ג:9) *אנכי אערבנו מידי תבקשנו אם לא הביאותיו אליך והצגתיו לפניך וחטאתי לאבי כל הימים*, בהאי עלמא ובעלמא דאתי.

© 2006–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

ועל דא *כי הנה המלכים נועדו עברו יחדיו*, [p. 265] אתרגיזו כחדא וארגיזו דא לדא בגיניה דבנימן. מה כתיב, *המה ראו כן תמהו נבהלו נחפזו רעדה אחזתם שם*, לכל אינון דהוו תמן, לכלהו שאר שבטין דהוו תמן.

חיל כיולדה, בגין דהוו דחלין לקטלא ולאתקטלא וכולא בגיניה דבנימן, דהא יוסף אזדבן בגיניה דיהודה ואתאביד מאבוי והשתא אתערב ביה בבנימן ודחיל דלא יתאביד, ובגין כך *ויגש אליו יהודה*. **[רו ע״ב]**

כי הנה המלכים נועדו. רזא דמהימנותא הכא, דהא כד רעוא אשתכח וקשורא אתעטר כחדא כדין תרין עלמין מתקשרן כחדא ואזדמנן כחדא, דא לאפתחא אוצרין ודא ללקטא ולמנקט ולמכנש בגויה, וכדין *כי הנה המלכים נועדו*, תרין עלמין קדישין עלמא עלאה ועלמא תתאה.

עברו יחדיו, רזא דמלה דכד מתחברן כחדא כדין *עברו יחדיו*, בגין דכל חיובין דעלמא לא אתעברן לאתכפרא עד דמתחברן כחדא כד״א (מיכה ז׳:18) *ועובר על פשע*. ועל דא *עברו יחדיו*, *עברו* אינון חובין ואתכפרו בגין דהא כדין כל אנפין נהירין וכל חובין אתעברו.

ר׳ חייא אמר רזא דא בתקונא דקרבנא איהו, דהא כד קרבנא אתקריב כלא מסתפקי, כל חד וחד כדקא חזי ליה, כדין כלא אתקשר כחדא וכל אנפין נהירין וקשורא חד אשתכח, וכדין *המלכים נועדו* ואזדמנו כחדא לכפרא כל חובין ולאעברא עלייהו, וכדין *המלכים נועדו* ואתקשרו כחדא, *עברו יחדיו*, לאנהרא כל אנפין ולמהוי כלא רעותא חדא.

המה ראו כן תמהו. ס״ד דאינון מלכים, אלא אינון מאריהון דדינין דחדוה דלהון למעבד ההוא דינא דאתפקדו [p. 266] עליה. וכדין כד מלכין אזדמנו דתרווייהו עלמין ברעותא חדא כדין *המה ראו כן תמהו*, *המה ראו* ההוא רעותא דתרין עלמין. *כן תמהו נבהלו נחפזו*, בגין דכלהו מארי דדינא אתכפיין ואתעברן מעלמא ולא יכלין לשלטאה, וכדין מעברין קיומהון מעברין שולטנהון.

ר׳ אלעזר אמר *ויגש אליו יהודה*. מ״ט *יהודה*, בגין דהכי אצטריך דאיהו *ערב* כד״א *כי עבדך ערב את הנער*. ורזא דמלה יהודה ויוסף הכי אצטריכו לאתקרבא כחדא בגין דיוסף איהו צדיק, יהודה איהו מלך, ועל דא *ויגש אליו יהודה*, בגין דקורבא דלהון דאתקריבו כחדא גרם כמה טבין לעלמא, גרם שלמא לכלהו שבטין, גרם שלמא בינייהו, גרם ליעקב דאתקיים רוחא דיליה כד״א (בראשית מ״ה:27) *ותחי רוח יעקב אביהם*. ועל דא קריבו דא אצטריך בכלהו סטרין לעילא ותתא.

© 2006–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

ר׳ אבא פתח (תהלים מ״ח:3) *יפה נוף משוש כל הארץ הר ציון ירכתי צפון קרית מלך רב. יפה נוף*, דא יוסף הצדיק דכתיב ביה *ויהי יוסף יפה תאר ויפה מראה*.

משוש כל הארץ, איהו חדוה וחדו לעילא ותתא.

הר ציון ירכתי צפון, בגין דבחולקיה קאים משכנא דשילה.

הר ציון, דא ירושלם.

[p. 267] *ירכתי צפון*, הכי איהו ודאי לעילא ותתא.

קרית מלך רב, אתר איהו מתקנא לקביל *מלך רב*, דא מלכא עלאה דכלא קדש הקדשים, דהא מתמן אתיא כל נהירו וכל ברכאן וכל חידו דכלא, דהא מתמן נהרין כל אנפין ובי מקדשא אתברכא מתמן, וכד איהי מתברכא מתמן נפקי ברכאן לכל עלמא דהא כל עלמא מתמן אתברכא.

ר׳ יהודה ור׳ יוסי אערעו בכפר חנן, עד דהוו יתבי בי אושפיזייהו אתא חד בר נש וחד מטולא בחמרא קמיה ועאל לביתא. אדהכי אמר ר׳ יהודה לרבי יוסי הא תנינן דדוד מלכא הוה מתנמנם כסוס, ושינתיה זעיר. היך הוה קם בפלגות ליליא, הא שעורא זעיר איהו ולא הוה אתער אפילו בתלתות ליליא.

אמר ליה בשעתא דעאל ליליא הוה יתיב עם כל רברבי ביתיה ודאין במילי דאורייתא ולבתר הוה נאים שינתיה עד פלגות ליליא ואתער בפלגות ליליא ואשתדל בפולחנא דמאריה בשירין ותושבחן.

אדהכי אמר **[רז ע״א]** ההוא בר נש וכי האי מלה דקאמריתו הכי הוא, רזא דמלה הכא, דהא דוד מלכא חי וקיים [p. 268] לעלם ולעלמי עלמין, ודוד מלכא הוה נטיר כל יומוי דלא יטעום טעם מיתה בגין דשינתא חד משתין במיתה איהו. ודוד בגין דוכתיה דאיהו חי לא הוה נאים אלא שיתין נשמי, דעד שתין נשמי חסר חד איהו חי, מתמן ולהלא טעים ב״נ טעמא דמותא ושליט ביה סטרא דרוח מסאבא.

ודא הוה נטיר דוד מלכא דלא יטעום טעמא דמותא ולא ישלוט ביה סטרא אחרא בגין דשתין נשמי חסר חד איהו רזא דחיים דלעילא עד שתין נשמי דאינון שתין נשמי עלאין ואילין רזא דלהון דתליין בהו חיים, ומכאן ולתתא רזא דמותא איהו.

ועל דא דוד מלכא הוה משער שעורא דליליא בגין דיתקיים בחיים ולא ישלוט ביה טעמא דמותא. וכד אתפליג ליליא הוה דוד מתקיים באתריה בגין דכד אתער פלגו דליליא וכתרא קדישא אתער בעא דלא לאשכחא ליה לדוד מתקשר באתר אחרא באתר דמותא. בגין דכד אתפליג ליליא וקודשא עלאה אתער ובר נש נאים בערסיה ולא אתער לאשגחא ביקרא

© 2006–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

דמאריה, הא איהו אתקשר ברזא דמותא ומתדבק באתר אחרא. ועל דא דוד מלכא הוה קאים תדיר חי לקביל חי ולא נאים בשינתא לטעמא טעמא דמותא. ובגין כך הוה מתנמנם כסוס שתין נשמי ולא בשלימו.

אתו רבי יהודה ורבי יוסי ונשקוה. אמרו ליה מה שמך.

אמר להו חזקיה.

[p. 269] אמרו ליה תישר ותתקף אורייתך.

יתבו. אמר רבי יהודה הואיל ושרית לן אימא לן מהני רזין עלאין דקאמרת.

פתח ואמר (משלי ג׳:19) *יי׳ בחכמה יסד ארץ כונן שמים בתבונה*. כד ברא קב״ה עלמא חמא דלא יכיל לאתקיימא עד דברא אורייתא בגין דמנה נפקי כל נימוסי עילא ותתא ובה קיימי עלאי ותתאי הדא הוא דכתיב *יי׳ בחכמה יסד ארץ*, דהא *בחכמה* קיים כל קיומין דעלמא וכלהו נפקי מגווה.

ד״א *יי׳ בחכמה יסד ארץ*, עלמא עלאה לא אתברי אלא מגו *חכמה*, עלמא תתאה לא אתברי אלא מגו *חכמה*, וכלהו נפקן מגו *חכמה* עלאה ומגו *חכמה* תתאה.

כונן שמים בתבונה. מאי *כונן*, אלא *כונן* כל יומא ויומא ולא פסיק ולא אתתקן בזמנא חדא אלא בכל יומא ויומא מתקין ליה. והיינו רזא דכתיב (איוב ט״ו:15) *ושמים לא זכו בעיניו*. וכי ס״ד דגרעונא איהו *משמים*, אלא חשיבו *משמים* איהו בגין חביבו ורעו סגי דקב״ה רעי בהו וחביבותיה לגבייהו, דהא אע״ג דאיהו מתקין לון כל יומא ויומא לא דמי בעינוי דאינון מתתקנן כדקא יאות בגין דרחימותא דלהון לגביה ורעותיה לאנהרא לון תדיר בלא פסיקו, דהא עלמא דאתי אפיק נהורין זהירין כל יומא ויומא תדיר בלא פסיקו בגין לאנהרא לון, ועל דא *לא זכו בעיניו*. *לא זכו* בלחודוי לא כתיב, אלא *לא זכו בעיניו*, ובגין כך *כונן שמים בתבונה*.

[p. 270] מאן *שמים*, דא הוא רזא דאבהן, ורזא דאבהן דא הוא יעקב דאיהו כללא דלהון בגין דיעקב תושבחתא דאבהן איהו ואיהו קיימא לאנהרא על עלמא. ובגין דאיהו אסתלק גו עלמא דאתי נפיק מניה ענפא חדא שפירא בחיזו וכל נהורין מיניה נפקין וכל שבעא ומשח רבו לאנהרא לארעא. ומאן איהו, דא יוסף הצדיק דאיהו יהיב שבעא לכל עלמא ועלמא מניה אתזן. ובגין כך קב״ה כל מה דעבד בעלמא כלא איהו ברזא עלאה וכלא כדקא חזי.

אדהכי אתא רבי אלעזר. כיון דחמא לון אמר ודאי שכינתא הכא, במאי עסקיתו.

אמרו ליה **[רז ע״ב]** כל עובדא. אמר ודאי שפיר קאמר, אבל אינון שתין נשמי ודאי אינון שתין נשמי דחיין בין לעילא בין לתתא, ומכאן ולתתא אית שתין נשמי אחרנין דאינון כלהו מסטרא דמותא ודרגא דמותא עלייהו, ואקרון דורמיטא וכלהו טעמא דמותא.

© 2006–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

[p. 271] ובגין כך דוד מלכא הוה מתדבק באינון שתין נשמי דחיין ומתמן ולהלא לא נאים כלל הדא הוא דכתיב (תהלים קל״ב:4) *אם אתן שנת לעיני לעפעפי תנומה*. ועל דא שפיר קאמר בגין דיקום דוד חי בסטרא דחי ולא בסטרא דמות.

יתבו כלהו ואשתדלו באורייתא ואתחברו כחדא.

פתח רבי אלעזר ואמר (שם פ״ח:2) *יי׳ אלהי ישועתי יום צעקתי בלילה נגדך*. ת״ח דוד מלכא הוה קם בפלגות ליליא ואשתדל באורייתא בשירין ותושבחן לחדוה דמלכא ומטרוניתא, ודא הוא חדוה דמהימנותא בארעא בגין דהאי איהו שבחא דמהימנותא דאתחזי בארעא. דהא לעילא פתחי בחדוה שירתא כמה מלאכין עלאין בכמה זינין דקא משבחן בליליא בכל סטרין, וכהאי גוונא לתתא בארעא מאן דמשבח ליה לקב״ה בארעא בליליא קב״ה וכל אינון מלאכין קדישין דקא משבחן לקב״ה כלהו צייתין לההוא דקא משבח ליה בליליא בארעא דהאי תותשבחתא איהו בשלימו לסלקא יקריה דקב״ה מתתא ולזמרא חדוא דיחודא.

ת״ח דוד מלכא אמר *יי׳ אלהי ישועתי [יום צעקתי בלילה נגדך]*. *יי׳ אלהי ישועתי*. אימתי איהו *ישועתי*, בההוא יומא דאקדמית תושבחתא בליליא לגבך כדין איהו *ישועתי* ביממא.

ות״ח דהא בליליא מאן דמשבח למאריה בתשובחתא דאורייתא כדין אתתקף בתקיפו ביממא בסטרא דימינא, דהא חוטא חד נפקא מסטרא דימינא וכדין אתמשך עליה ואתתקף ביה. ועל דא אמר *יי׳ אלהי ישועתי יום צעקתי בלילה נגדך*. ובגין כך אמר (שם קט״ו:17) *לא המתים יהללו יה*, *לא המתים*, בגין דאצטריך לשבחא חי לחי, ומת לחי לאו הכי דכתיב *לא המתים יהללו יה*, [p. 272] *ואנחנו נברך יה*, דהא אנן חיין ולית לן חולקא כלל בסטרא דמותא. חזקיהו אמר (ישעיה ל״ח:19) *חי חי הוא יודך*, בגין דחי אתקרב *לחי*. דוד מלכא איהו *חי* וקורבא דיליה לחי העולמים, ומאן דאתקריב לגביה איהו *חי* דכתיב (דברים ד׳:4) *ואתם הדבקים ביי׳ אלהיכם חיים כלכם היום*, וכתיב (שמואל ב׳ כ״ג:20) *ובניהו בן יהוידע בן איש חי*.

פתח ההוא יודאי אבתריה ואמר (דברים ח׳:10) *ואכלת ושבעת וברכת את יי׳ אלהיך*. וכי לא מברכינן ליה לקב״ה עד לא ניכול, והא אית לן לאקדומי בצפרא ולסדרי שבחיה כדקא יאות ולברכא בשמיה עד לא יברך לאחרא בעלמא. וכתיב (ויקרא י״ט:26) *לא תאכלו על הדם*, אסיר ליה למיכל עד לא יברך למאריה. והשתא כתיב *ואכלת ושבעת וברכת*.

[p. 273] אלא דא ברכתא דצלותא דיחודא, ודא ברכתא דמזונא לאחזאה לגבי דרגא דמהימנותא שובע כדקא יאות, וכדין לברכא ליה כדקא יאות דההוא דרגא דמהימנותא יתרוי ויתברך ויתמלא חידו מחיין דלעילא כמה דאצטריך בגין למיהב לן מזוני.

© 2006–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

דהא קשין מזוני דבר נש קמי קב״ה כקריעת ים סוף. מ״ט, בגין דמזונא דעלמא לעילא הוא דתנן בני חיי ומזוני וכו׳. ובגין כך קשין קמיה דהא במזלא תליא מילתא דמניה נפקי מזוני וחיי ובני, ובגין כך קשין קמיה מזוני דעלמא דהא לאו ברשותיה קיימא עד דיתברך איהו.

כגוונא דא זווגין דעלמא דקשין קמיה, וכלא בגין דרקיע וילון לא משמש כלום. וכ״ש אלין מלין דקיימן לעילא באתר אחרא, ועל דא אצטריך לאתברכא.

[p. 274] ת״ח כל זווגין דעלמא קשין קמי האי דרגא, בגין דכד זווגא קדישא אשתכח כל **[רח ע״א]** נשמתין נפקי מגו האי מזלא לעילא דאיהו ההוא נהר דנגיד ונפיק, וכד תיאובתא אשתכח מלרע לעילא כדין פרחין נשמתין ואתייהיבו כלהו כלילן דכר ונוקבא בהאי דרגא, ולבתר איהו פריש לון כל חד וחד באתריה כדקא חזי ליה. ולבתר קשין קמי האי דרגא לחברא לון כדבקדמיתא בגין דלא מתחברן בר כאינון ארחי דבר נש, וכלא לעילא תליין.

ועל דא קשי קמיה כקריעת ים סוף, דהא קריעת ימא לאתפתחא ביה שבילין לעילא איהו, כמה דמפתחי ביה שבילין ואורחין אתבקע ואתפתח.

ובגין כך כלא תליא לעילא ובעינן לברכא ליה ולמיהב ליה תוקפא מתתא בגין דאתברכא מלעילא ויתתקף כדקא חזי. ועל דא כתיב *וברכת את יי׳*, *את* דייקא.

[p. 275] ולגבי האי אתר אצטריך לאחזאה קמיה שובעא ונהירו דאנפין, ולגבי סטרא אחרא כד איהי שלטא בעלמא בעי לאחזאה קמיה כפנא, דההוא דרגא רעב איהו ואתחזי לאחזאה קמיה כפנא ולא שובעא הואיל ושובע לא שלטא בעלמא. ועל דא *ואכלת ושבעת וברכת את יי׳ אלהיך*.

אמר ר׳ אלעזר הכי הוא ודאי והכי אצטריך.

אמר רבי יהודה זכאין אינון צדיקייא דקורבא דלהון איהו שלמא בעלמא בגין דידעי ליחדא יחודא ומקרבי קורבא לאסגאה שלמא בעלמא, דהא יוסף ויהודה עד לא אתקריבו דא עם דא לא הוה שלמא, כיון דאתקריבו יוסף ויהודה כחדא כדין אסגיאו שלמא בעלמא וחידו אתוסף לעילא ותתא. כמה דקורבא דיוסף ויהודה וכלהו שבטין אשתכחו כחדא ביה ביוסף וההוא קורבא אסגי שלמא בעלמא כמה דאוקימנא דכתיב *ויגש אליו יהודה*.

ולא יכול יוסף להתאפק לכל הנצבים עליו. רבי חייא פתח (תהלים קי״ב:9) *פזר נתן לאביונים צדקתו עומדת לעד קרנו תרום בכבוד*. ת״ח קב״ה ברא עלמא ואשליט ליה לאדם דיהא מלכא. והאי בר נש מתפרשן מניה בעלמא כמה זינין, מנהון צדיקיא ומנהון רשיעיא, מנהון טפשין ומנהון חכימין, וכלהו אתקיימו בעלמא עתירין ומסכנין, וכלהו למזכי אלין באלין, למזכי צדיקיא עם רשיעיא, למזכי חכימין עם טפשין, למזכי עתירין עם מסכנין, וכלהו

© 2006–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

[p. 276] אלין באלין. למזכי עתירין עם מסכנין דהא בגין כך זכי בר נש לחיי עלמא ואתקשר באילנא דחיי, ולא עוד אלא צדקה דאיהו עביד קאים לעלמין דכתיב *צדקתו עומדת לעד*.

פזר נתן לאביונים. רבי אלעזר אמר כד ברא קב״ה עלמא קאים ליה על סמכא חד וצדיק שמיה, והאי צדיק איהו קיומא דעלמא ודא איהו דאשקי וזן לכלא דכתיב (בראשית ב׳:10) *ונהר יוצא מעדן להשקות את הגן ומשם יפרד [והיה לארבעה ראשים]*. מהו *יפרד*, אלא ההוא מזונא ומשקיא דההוא *נהר* נטיל גנתא כלא ולבתר אתבדר ההוא משקיא לד׳ סטרין דעלמא. וכמה אינון דמצפאן לאתשקייא ולאתזנא מתמן כד״א (תהלים קמ״ה:15) *עיני כל אליך ישברו ואתה נותן לה את אכלם בעתו*. ובגין כך *פזר נתן לאביונים*, דא צדיק.

צדקתו עומדת לעד, דא כנסת ישראל, דבגין כך איהי קיימא ברזא דשלם בקיומא שלים.

רשע יראה וכעס, דא מלכות הרשעה.

ת״ח מלכות שמים איהי בי קדושא לקיימא כל מסכני [p. 277] בגו צלא דשרותהא. וצדיק דא איהו אקרי גבאי צדקה למיחן ולמיזן לכלא דכתיב *פזר נתן לאביונים*. ובגין כך גבאי צדקה נטלי אגרא לקביל כלהו דיהבין צדקה.

ת״ח *ולא יכול יוסף להתאפק לכל הנצבים עליו*, אלין אינון כל דקיימי לאתזנא ולאתשקייא מניה.

ולא עמד איש אתו **[רח ע״ב]** *בהתודע יוסף אל אחיו*. *אתו*, דא כנסת ישראל. *אחיו*, אלין שאר רתיכין חיילין דכתיב בהו (תהלים קכ״ב:8) *למען אחי ורעי*.

ד״א *ולא עמד איש אתו*, בזמנא דקב״ה אתי לאזדווגא בכנסת ישראל.

בהתודע יוסף אל אחיו, בזמנא דקב״ה מתחבר בהו בישראל, בגין דאינון נטלי בלחודייהו בלא חבורא דשאר עמין בהדייהו כגון (במדבר כ״ט:35) *ביום השמיני עצרת תהיה לכם*, דהא בזמנא דא קב״ה בלחודוי בחבורא חדא עם ישראל דכתיב בהו *אחי ורעי* כמה דאוקימנא.

רבי ייסא פתר קרא בזמנא דקב״ה יוקים לה לכנסת ישראל מעפרא ויבעי לנקמא נוקמהא [p. 278] משאר עמין, כדין כתיב (ישעיה ס״ג:3) *ומעמים אין איש אתי*, וכתיב הכא *ולא עמד איש אתו בהתודע יוסף אל אחיו*, כד״א (שם:9) *ויינטלם ויינשאם כל ימי עולם*.

ולא יכול יוסף להתאפק. רבי חזקיה פתח (תהלים קכ״ג:1) *שיר המעלות אליך נשאתי את עיני היושבי בשמים*. האי קרא אוקמוה ואתמר, אבל ת״ח *אליך נשאתי את עיני*, וכתיב (שם קכ״א:1) *אשא עיני אל ההרים*, אלא דא לעילא, דא לתתא.

© 2006–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

אשא עיני אל ההרים, דא לעילא בגין לאמשכא ברכאן מלעילא לתתא מאלין *הרים* עלאין לאמשכא מנייהו ברכאן לכנסת ישראל לאתברכא מנייהו.

אליך נשאתי את עיני, למצפי ולחכאה לאנון ברכאן דנחתו לתמן.

היושבי בשמים, דכל תוקפהא וחילהא וקיומהא איהי *בשמים*, בגין דכד יובלא אפתח מבועוי דכל אינון תרעין כלהו קיימי *בשמים*, וכיון *דשמים* נטיל כל אינון נהורין דנפקי מן יובלא כדין איהו זן ואשקי לה לכנסת ישראל על ידא דצדיק חד. וכיון דדא אתער לגבה כמה אינון דקיימין בכל סטרין [p. 279] לאתשקאה ולאתברכא מתמן כד״א (שם ק״ד: 21) *הכפירים שואגים לטרף ולבקש מאל אכלם*. וכדין איהי סלקא ברזא דרזין כדקא חזי ומקבלא עדונין מבעלה בלחודייהו כד״א *ולא עמד איש אתו*, וכתיב *הוציאו כל איש מעלי*. ולבתר דאיהי מקבלא עדונין מבעלה כלהו אתשקיין לבתר ואתזנו כד״א (שם: 11) *ישקו כל חיתו שדי ישברו פראים צמאם*.

רבי יוסי פתר קרא באליהו דכתיב (מלכים א׳ י״ז: 20) *ויקרא אל יי׳ ויאמר יי׳ הגם על האלמנה אשר אני מתגורר עמה הרעות להמית את בנה*. ת״ח תרי הוו דקאמרו מלין כלפי עילא, משה ואליהו. משה אמר (שמות ה׳: 22) *למה הרעות לעם הזה*, אליהו אמר *הרעות להמית את בנה*, ותרווייהו מלה חדא קאמרו.

מ״ט, אלא רזא איהו. משה אמר *למה הרעות*. מאי טעמא, אלא בגין דאתיהיב רשו לסטרא אחרא לשלטאה עלייהו דישראל. *הרעות*, יהבת רשו לסטרא דרע למשלט עלייהו. אליהו אמר *הרעות להמית את בנה*, יהבת רשו לסטרא דרע ליטול נשמתא דדין. ודא הוא *הרעות*, וכלא רזא חדא.

ת״ח אליהו אמר *אשר אני מתגורר עמה*, בגין דקב״ה אמר ליה לאליהו *הנה צויתי שם אשה אלמנה לכלכלך*, וכל מאן דזן ומפרנס למאן דאצטריך ליה וכ״ש [p. 280] ביומי דכפנא הא אתאחיד באילנא דחיי וגרים ליה חיים ולבנוי והא אוקימנא. והשתא אליהו אמר כל מאן דמקיים נפשא בעלמא זכי ליה חיים וזכי לאתאחדא באילנא דחיי, והשתא שלטא אילנא דמותא סטרא דרע על האלמנה דאנת פקדת למיזן לי, בגין דא *הרעות*.

ואי תימא דרע לא אתעביד לבר נש מעם קב״ה. ת״ח בזמנא דבר נש אזיל לימינא נטירו דקב״ה תדיר לגביה ולא יכיל אחרא לשלטאה עליה, והאי רע אתכפיא קמיה ולא יכיל לשלטאה. כיון דנטירו דקב״ה אתעברא מניה בגין **[רט ע״א]** דאיהו אתדבק ברע כדין ההוא רע כיון דחמי דלאו עמיה נטירו כדין שליט עליה ואתי לשיצאה ליה וכדין אתיהיב ליה רשו ונטיל נשמתין.

© 2006–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

משה אמר *למה הרעות* דאתיהיב רשו לסטרא אחרא דרע למשלט עלייהו דישראל ולמהוי בשעבודא דיליה.

דבר אחר *למה הרעות*, דחמא כמה מנהון מתין ואתמסרו בסטרא דרע.

ת״ח בשעתא דטוב אתער דאיהו ימינא כל חידו וכל ברכאן משתכחין וכלא בחשאי איהו כמה דאוקמוה ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד בחשאי. ורזא דא בגין דכדין איהו יחודא כדקא חזי.

[p. 281] אמר רבי חייא וכי אליהו כיון דאיהו גזיר וקב״ה מקיים, ואיהו גזר על שמיא דלא לאחתא מטרא וטלא היך איהו דחיל מאיזבל דשדרת ליה (מלכים א׳ י״ט:2) *כי כעת מחר אשים את נפשך כנפש אחד מהם*, ומיד דחיל וערק על נפשיה.

א״ל רבי יוסי הא אוקמוה דצדיקיא לא בעאן לאטרחא למאריהון באתרא דנזקא אשתכח לעינא, כגוונא דשמואל דכתיב (שמואל א׳ ט״ז:2) *ושמע שאול והרגני*. א״ל *עגלת בקר תקח בידך*. בגין דצדיקיא לא בעאן לאטרחא למאריהון באתרא דנזקא אשתכח. אוף הכא אליהו כיון דחמא דנזקא אשתכח לא בעא לאטרחא למאריה.

א״ל מלה שמענא דהא באליהו לא כתיב ביה ויירא *וילך אל נפשו*, אלא (מלכים שם:3) *וירא*, ראיה חמא, ומה חמא, חמא דהא מכמה שנין אזיל אבתריה מלאך המות ולא אתמסר בידיה, והשתא *וילך אל נפשו*. מאי *וילך אל נפשו*, אלא אזיל לקיומא דנפשא, ומאן איהו, אילנא דחיי לאתדבקא תמן.

[p. 282] ת״ח כלהו כתיב *את נפשו*, והכא כתיב *אל נפשו*, ורזא דא שמענא דאמר ר׳ שמעון כל נשמתין דעלמא כלהו נפקי מההוא נהר דנגיד ונפיק וכלהו נקיט לון ההוא צרורא דחיי. וכד נוקבא אתעברת מן דכורא כלהו בתיאובתא דתרין סטרין בתיאובתא דנוקבא לגבי דכורא, וכד תיאובתא דדכורא נפקא ברעותא כדין אינון נשמתין בקיומא יתיר בגין דכלא בתיאובתא ורעו דאילנא דחיי. ואליהו מההוא רעותא יתיר מבר נש אחרא אתקיים, ובגין כך כתיב *אל נפשו*, ולא כתיב *את נפשו*, דהא *את נפשו* דא היא נוקבא.

ואי תימא *אל האשה אמר*. כללא דדכר ונוקבא כד איהי גו דכורא, כדין *אל האשה אמר*. *את האשה*, נוקבא בלחודהא בלא כלילו דדכורא.

כגוונא דא *אל נפשו*, דכר בלחודוי. *את נפשו*, נוקבא בלחודהא. ובגין דאיהו בסטרא דדכורא יתיר מכל בני עלמא אתקיים בקיומיה [p. 283] יתיר ולא מית כאורח כל בני עלמא, בגין דכלא איהו מאילנא דחיי ולא מגו עפרא. ובגין דא אסתלק לעילא ולא מית כארח כל ארעא דכתיב (מלכים ב׳ ב׳:11) *ויעל אליהו בסערה השמים*.

© 2006–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

ת״ח מה כתיב, *והנה רכב אש וסוסי אש וגו׳*, דהא כדין אתפשט גופא מן רוחא ואסתלק דלאו כשאר ארח ארעא ואשתאר מלאכא קדישא כשאר קדישי עליונין ועביד שליחותא בעלמא, והא אוקמוה דנסין דעבד קב״ה בעלמא על ידיה אתעבידו.

ת״ח מה כתיב, (שם א׳ י״ט:4) *וישאל את נפשו*. בקדמיתא *וילך אל נפשו*, כמה דאתמר לקיומא, והכא *את נפשו*, למותא, אילנא דביה שריא מותא. ותמן אתגלי עלוי קב״ה [p. 284] כד״א (שם:11) *צא ועמדת בהר וגו׳*. מה כתיב, *ואחר הרעש אש לא באש יי׳ ואחר האש קול דממה דקה*, דא הוא אתר פנימאה דכלא דמניה נפקין כל נהורין.

מה כתיב, (שם:13-14) *ויהי כשמוע אליהו וילט פניו באדרתו והנה אליו קול ויאמר מה לך פה אליהו ויאמר קנא קנאתי*.

א״ל קב״ה *עד אימתי אתה מקנא לי*, טרקת גלא דלא **[רט ע״ב]** יכיל לשלטאה בך מותא, ועלמא לא יכיל למסבלך עם בני נשא.

א״ל *כי עזבו בריתך בני ישראל*.

אמר ליה חייך דבכל אתר דבני יקיימון קיים קדישא אנת תהא זמין תמן. והא אתמר דבגין כך מתקנין כורסייא לאליהו דאיהו זמין תמן.

[p. 285] ת״ח מה גרם ההוא מלה דאליהו דכתיב (מ״א י״ט:18) *והשארתי בישראל שבעת אלפים כל הברכים אשר לא כרעו לבעל וגו׳*. אמר ליה קב״ה מכאן ולהלא לא יכיל עלמא למסבלך עם בני נשא, *ואת אלישע בן שפט מאבל מחולה תמשח לנביא תחתיך*, הא נביאה אחרא לגבי בני ואת תסתלק לאתרך.

ות״ח כל ההוא בר נש דמקני לקב״ה לא יכיל מלאכא דמותא לשלטאה ביה כשאר בני נשא ואתקיים ביה שלם, והא אוקמוה כמה דכתיב בפנחס (במדבר כ״ה:12) *הנני נותן לו את בריתי שלום*.

ויפול על צוארי בנימן אחיו ויבך ובנימן בכה על צואריו. רבי יצחק אמר הא אוקמוה דבכה על מקדש ראשון ועל מקדש שני.

פתח ואמר (שיר ד׳:4) *כמגדל דוד צוארך בנוי לתלפיות אלף המגן תלוי עליו כל שלטי הגבורים*. מאן *מגדל דוד*, *מגדל דוד* ודאי, [p. 286] דבנה ליה דוד וסליק ליה גו ירושלם. אלא *כמגדל דוד*, דא ירושלם לעילא דכתיב ביה (משלי י״ח:10) *מגדל עז שם יי׳ בו ירוץ צדיק ונשגב*. מאן *נשגב*, אלא ההוא *מגדל נשגב* בגין דביה *ירוץ צדיק*.

צוארך, דא בי מקדשא לתתא דאיהו קאים בתקונא דשפירו כקדלא דגופא. מה צואר איהו שפירו דכל גופא, הכי נמי בי מקדשא שפירו דכל עלמא.

© 2006–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

בנוי לתלפיות, תלא דכל בני עלמא הוו מסתכלן ביה. הכי אוקמוה, *תלפיות*, תל דכל פיות דעלמא משבחן ומצלאן לגביה.

אלף המגן תלוי עליו, אלין *אלף* תקונין דמתקנן ביה כדקא יאות.

כל שלטי הגבורים, דכלהו קא אתיין מסטרא דדינא קשיא.

מה צואר כל תקונין ביה תלין לאתתא, כך מקדשא כל תקונין דעלמא ביה שריין ותליין, והא אוקמוה דכתיב (איכה ה׳:5) *על צוארינו נרדפנו*, על בי מקדשא דאיהו צואר ושפירו דכל עלמא *נרדפנו*. [p. 287] *יגענו*, למבני ליה תרי זמנין. *ולא הונח לנו*, דהא לא שבקו לן ואתחרב ולא אתבני לבתר.

מא צואר כיון דאשתצי כל גופא אשתצי עמיה, הכי נמי בי מקדשא כיון דאיהו אשתצי ואתחשך כל עלמא הכי נמי אתחשך ולא נהירו שמיא וארעא וככביא.

בגין כך בכה יוסף על דא, ולבתר דבכה על דא בכה על כלהו שבטין דאתגלו כד חריב בי מקדשא, דכלהו שבטין אתגלו מיד ואתבדרו ביני עממיא הדא הוא דכתיב *וינשק לכל אחיו ויבך עליהם*, *עליהם* ודאי, על כלא בכה, על בי מקדשא דאתחריב תרי זמנין ועל אחוי עשרת שבטין דיתגלו בגלותא ויתבדרון ביני עממיא.

ואחרי כן דברו אחיו אתו, ולא כתיב דבכו, דהא איהו דבכה דנצנצא ביה רוחא דקודשא, ואינון לא בכו דלא שריא עלייהו רוחא דקודשא.

והקל נשמע בית פרעה. והקל, חסר וא״ו. מ״ט. אמר ר׳ אלעזר דא איהי שכינתא דבכאת על חרוב בי מקדשא ועל גלותהון דישראל. כתיב הכא *והקל נשמע*, וכתיב התם *קול ברמה נשמע*. מה להלן שכינתא, אף כאן נמי שכינתא.

[p. 288] רבי אבא פתח (תהלים פ״ד:3) *נכספה וגם כלתה נפשי לחצרות יי׳ לבי ובשרי ירננו אל אל חי*. ת״ח כל בר נש דצלי צלותא קמי מאריה אצטריך לאקדמא ליה ברכאן בכל יומא ויומא ולצלי צלותיה למאריה בזמנא דאצטריך. בצפרא לאחדא בימינא דקב״ה, במנחה לאחדא בשמאלא, וצלותא ובעותא אצטריך ליה לבר נש בכל יומא ויומא בגין לאתאחדא ביה.

ואוקימנא מאן דצלי צלותא קמי מאריה אצטריך ליה דלא למשמע קליה בצלותיה, ומאן דאשמע קליה בצלותיה ההיא צלותא לא אשתמע. מ״ט, בגין **[רי ע״א]** דצלותא לאו היא קלא דאשתמע, דהא הוא קלא דאשתמע לאו היא צלותא. ומאן איהי צלותא, דא קלא אחרא דתליא בקלא דאשתמע. ומאן איהי קלא דאשתמע, דא הוא *קול* דאיהו בוא״ו. קלא דתליא ביה דא הוא *קל* בלא וא״ו דתליא ביה.

© 2006–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

ובגין כך לא אצטריך ליה לבר נש למשמע קליה בצלותיה אלא לצלאה בלחש בההוא קלא דלא אשתמע, ודא היא צלותא דאתקבלת תדיר. וסימניך *והקל נשמע*, *קל* בלא וא״ו *נשמע*, דא היא צלותא דאיהי בחשאי, דקב״ה קביל כד אתעביד גו רעותא וכוונה ותקונא כדקא יאות וליחדא יחודא דמריה בכל יומא.

[p. 289] רבי אלעזר אמר קלא בחשאי דא הוא קלא עלאה דכל קלין נפקין מתמן, אבל *קל* בלא וא״ו דא היא צלותא דלתתא דאיהי אזלא לאסתלקא בוא״ו ולאתחברא ביה.

ת״ח *והקל נשמע*, דא היא *קל* בלא וא״ו, דהאי קלא בכאת על מקדש ראשון ועל מקדש שני. *נשמע*, כמה דאתמר *קול ברמה נשמע*. *ברמה*. מאי *ברמה*, דא הוא עלמא עלאה, עלמא דאתי, וסימניך מן *הרמה* ועד *בית אל*, (תהלים ק״ו :48) *מן העולם ועד העולם*. והכא *ברמה* דא עלמא עלאה, דהא בההוא שעתא די *ברמה נשמע* כדין מה כתיב, (ישעיה כ״ב :12) *ויקרא יי׳ אלהים צבאות ביום ההוא לבכי ולמספד וגו׳*.

והקל נשמע, לעילא לעילא. מ״ט, בגין דוא״ו אסתלק ואתרחק מניה, וכדין *רחל מבכה על בניה מאנה להנחם על בניה כי איננו*, והא אוקימנא *כי איננו* דבעלה לא אשתכח עמה, דאלמלא בעלה ישתכח עמה תתנחם עלייהו, דהא כדין בנהא לא יהון בגלותא, ובגין *דאיננו* לאו איהי מתנחמא על בנהא בגין דבנהא אתרחקו מנה על *דאיננו* עמה.

[p. 290] ת״ח *בית פרעה*, דא הוא סימניך לעילא, ביתא דאתפרעו ואתגליין מניה כל נהורין וכל בוצינין, כל מה דהוה סתים מתמן אתגלו, ובגין כך קב״ה מפיק כל נהורין וכל בוצינין בגין לאנהרא לההוא *קול* דאקרי *קל* בלא וא״ו.

ת״ח כד יוקים קב״ה להאי *קל* מעפרא ויתחבר בוא״ו כדין כל דאתאביד מנייהו בזמנא דגלותא יתעדנון בנהורין עלאין כד״א (שם כ״ז :13) *והיה ביום ההוא יתקע בשופר גדול ובאו האובדים בארץ אשור וגו׳*.

ואתה צויתה זאת עשו קחו לכם מארץ מצרים עגלות לטפכם ולנשיכם ונשאתם את אביכם וגו׳. רבי חייא פתח (שם ס״ו :10) *שמחו את ירושלם וגילו בה כל אוהביה שישו אתה משוש כל המתאבלים עליה*. ת״ח כד אתחרב בי מקדשא וגרמו חובין ואתגלו ישראל מארעא אסתלק קב״ה לעילא לעילא ולא אשגח על חרוב בי מקדשיה ועל עמיה דאתגלי, וכדין שכינתא אתגלייא עמהון.

[p. 291] כדין נחת, אשגח על ביתיה ואתוקד, אסתכל על עמיה והא אתגלי, שאל על מטרוניתא והא אתתרכת, כדין *ויקרא יי׳ אלהים צבאות ביום ההוא לבכי ולמספד ולקרחה*

© 2006–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

ולחגור שק. והיא אוף היא מה כתיב בה, (יואל א׳:8) *חגורת שק על בעל נעוריה*, כד״א *כי איננו*, בגין דאסתלק מינה ואשתכח פרודא.

ואפילו שמיא וארעא כלהו אתאבלו דכתיב (ישעיה נ׳:3) *אלביש שמים קדרות ושק אשים כסותם*. מלאכי עלאי כלהו אתאבלו עלה דכתיב (שם ל״ג:7) *הן אראלם צעקו חוצה מלאכי שלום מר יבכיון*. שמשא וסיהרא אתאבלו וחשכו נהוריהון דכתיב (שם י״ג:10) *חשך השמש בצאתו וגו׳*. וכלא עלאי ותתאי בכו עלה **[רי ע״ב]** ואתאבלו. מ״ט, בגין דשלטא עלה סטרא אחרא דשלטא על ארעא קדישא.

פתח ואמר (יחזקאל ז׳:2) *ואתה בן אדם כה אמר יי׳ אלהים לאדמת ישראל קץ בא הקץ על ארבע כנפות הארץ*. האי קרא רזא עלאה איהו. *לאדמת ישראל קץ*, מאי איהו, וכי *אדמת ישראל קץ* איהי. אלא הכי הוא ודאי דאתמר *קץ* איהו לימינא, *קץ* לשמאלא. *קץ* לימינא דכתיב (דניאל י״ב:13) *לקץ הימין*. *קץ* לשמאלא דכתיב (איוב כ״ח:3) *קץ שם לחשך*, ודא איהו (בראשית ו׳:13) *קץ כל בשר*.

[p. 292] *קץ* דימינא היינו *לאדמת ישראל קץ*.

בא הקץ, דא *קץ* דשמאלא.

קץ דימינא, דיצר הטוב. *קץ* דשמאלא, יצר הרע, ודא איהו דכד גרמו חובין אתגבר ואתייהיב שלטנו למלכו הרשעה לשלטאה ולחרבא ביתיה ומקדשיה ודא הוא דכתיב (יחזקאל ז׳:5) *כה אמר יי׳ אלהים רעה אחר רעה הנה באה*, וכלא חד.

ובגין כך אתאבלו עלאי ותתאי על דאתייהיב שלטנו להאי *קץ* דשמאלא, ובגין כך כיון דמלכו קדישא מלכות שמים אתכפיא ומלכו חייבא אתגבר אית ליה לבר נש לאתאבלא עמה ולאתכפיא עמה בגין דכד איהי אזדקפת ועלמא אתחדי דיתחדי איהו בהדה דכתיב (ישעיה ס״ו:10) *שישו אתה משוש כל המתאבלים עליה*.

ת״ח כתיב בהו במצרים (ירמיה מ״ו:20) *עגלה יפיפיה מצרים*, ורזא *דעגלה* דא, הוו ישראל תחות שלטנה כמה [p. 293] זמנין וכמה שנין, ובגין דזמינין ישראל לשלטאה לבתר עלה אתרמיז לון השתא *עגלות*.

רבי אלעזר אמר רמז ליה יוסף ליעקב על עגלה ערופה, דהא בההוא פרקא אתפרש מניה ואוקמוה. עגלה ערופה דאיהי אתיא על דאשתכח קטולא ולא אתיידע מאן קטל ליה, ובגין דלא ישלוט בארעא רוחא דלא אצטריך, יהבין האי עגלה לתקונא בגין דלא ישתמודעון לגביה ולא ישלוט עלייהו.

ת״ח כל בני עלמא כלהו עברין על ידא דמלאכא דמותא בר מהאי דאקדימו ליה בני נשא עד לא ימטי זמנא לשלטאה ביה וליטול רשו, דהא לא שליט ביה בבר נש עד דנטיל רשו. ובגין

© 2006–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

כך אית ליה דינא לשלטאה על ההוא אתר, כמה (דברים כ״א:1) *דלא נודע מי הכהו*, ה״נ אית ליה דינא דלא אתיידע בגין לקטרגא על ההוא אתר. ועל דא (שם:3) *ולקחו זקני העיר ההיא עגלת בקר וגו׳*, בגין לאעברא דיניה דההוא אתר ולאתתקנא דלא ישלוט ביה מקטרגא ולאשתזבא מניה.

[p. 294] ת״ח יוסף כד אתפרש מאבוי בלא לויה ובלא אכילה אשתדר והוה מה דהוה. וכד אמר יעקב (בראשית ל״ז:33, 35) *טרוף טורף יוסף*, אמר *כי ארד אל בני אבל שאולה*, דאנא גרימנא ליה. ותו דהויתי ידע דאחוי שנאין ליה ושדרנא ליה. ורמז קא רמיז.

א״ל רבי יהודה אינון *עגלות* ע״פ פרעה שדר לון דכתיב *ויתן להם יוסף עגלות על פי פרעה*.

א״ל דייקא דמלה דכתיב *ואתה צויתה זאת עשו*, *ואתה צויתה* דייקא, ובגין כך כתיב בה״א דמשמע דיוסף תבע לון, ובגין כך *ויתן להם יוסף עגלות על פי פרעה*. ויעקב לא אתקיים במלה עד דחמא לון דכתיב *וירא את העגלות אשר שלח יוסף לשאת אותו ותחי רוח יעקב אביהם*.

[p. 295] א״ר שמעון בקדמיתא *ותחי רוח יעקב*, ולבתר *ויאמר ישראל רב עוד יוסף בני חי*. אלא בקדמיתא קרי ליה אורייתא *יעקב* בגין שותפותא דאשתתפו שכינתא בההוא חרם כד אזדבן יוסף, והשתא דשכינתא סלקא כדין *ותחי רוח יעקב*, ודא הוא רזא דשכינתא, ולבתר דאיהי קיימא בקיומא כדין דרגא דלעילא יתער לגבה ואיהו דרגא *דישראל*. מכאן דרזא דלעילא לא אתער עד דיתער בקדמיתא לתתא, דהא הכא *ותחי רוח* **[ריא ע״א]** *יעקב* בקדמיתא, לבתר *ויאמר ישראל*.

ויאמר אלהים לישראל במראות הלילה, *במראת* כתיב. ת״ח *ויזבח זבחים לאלהי אביו יצחק*, בקדמיתא בגין לאתערא שמאלא ברזא דרחימו, וכדין *ויאמר אלהים לישראל במראות הלילה*, [p. 296] *במראת הלילה*, בהאי דרגא דקאמרן דאיהי *מראת הלילה*.

ויאמר אנכי האל אלהי אביך. מאי טעמא, בגין דסטרא דקדושה דלעילא הכי הוא, דהא סטר דמסאבו לא אדכר שמא דקב״ה וכל סטר קדושה אדכר בשמיה.

אנכי ארד עמך מצרימה. מכאן דשכינתא נחתת עמיה בגלותא, ובכל אתר דישראל גלו שכינה אתגליא עמהון והא אוקמוה.

ת״ח כמה עגלות הוו, שית כד״א (במדבר ו׳:3) *שש עגלות צב*. ד״א שיתין הוו, וכלא רזא חדא.

© 2006–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

בקדמיתא כתיב *בעגלות אשר שלח יוסף*, ולבתר *אשר שלח פרעה*. אלא כלהו דשדר יוסף הוו בחושבנא כדקא חזי, ואינון דשדר פרעה יתיר מנייהו לא הוו ברזא דא ולא הוו [p. 297] בחושבנא. ואלין ואלין קא אתו, ובגין כך *אשר שלח יוסף ואשר שלח פרעה*. וכד יפקון ישראל מן גלותא מה כתיב, (ישעיה ס״ו:20) *והביאו את כל אחיכם מכל הגוים מנחה ליי׳ בסוסים וברכב ובצבים ובפרדים ובכרכרות על הר קדשי ירושלים וגו׳*.

ויאסור יוסף מרכבתו ויעל לקראת ישראל אביו גשנה. ר׳ יצחק פתח (יחזקאל א׳:22) *ודמות על ראשי החיה רקיע כעין הקרח הנורא נטוי על ראשיהם מלמעלה*. האי קרא אוקמוה, אבל ת״ח אית חיה לעילא מן חיה, ואית חיה קדישא דקיימא על רישי חיותא, ואית חיה עלאה לעילא על שאר חיותא, והאי חיה שלטא על כלהו, בגין דכד האי חיותא יהבא ונהרא לכלהו כדין כלהו נטלי למטלנוי ויהיבת דא לדא ושלטא דא על דא.

[p. 298] ואית חיותא לעילא על תתאי על שאר חיוותא לתתא, וכלהו אתזנו מינה, וארבע סטרין דעלמא רשימין בה, אנפין ידיעאן לכל סטר, ואיהי שלטא על ארבע סטרין, והא אוקמוה דאינון תלת לסטרא דא ותלת לסטרא דא וכן לארבע סטרין דעלמא.

ואית רקיע לעילא מן רקיע, והאי רקיעא דשלטא עלייהו כלהו מסתכלן לגביה. מה כתיב, (שם:23) *ותחת הרקיע כנפיהם ישרות אשה אל אחותה וגו׳*, בגין דכלא שלטין על מה דאתפקד ושליחו דקוסטא דגופטרא בהו.

ואינון לכל סטר תשעה לארבע סטרין דעלמא, ואינון תלתין ושית בחושבן. וכד מתחברן כלהו אתעבידו רשומא חדא ברזא דשמא חדא ביחודא שלים כדקא חזי.

וכד מתתקני לגבי כורסיא מה כתיב, *וממעל לרקיע אשר על ראשם כמראה* [p. 299] *אבן ספיר דמות כסא ועל דמות הכסא דמות כמראה אדם עליו מלמעלה*. והא אוקימנא דיוקנא דהאי *אבן* טבא בכורסיא דקיימא על ארבע סמכין, ועל ההוא כורסיא דיוקנא ד*אדם* לאתחברא ביה כחדא ולאתברכא כדקא יאות. וכד איהי מתתקנא לגבי ד*אדם* למהוי כלא רתיכא קדישא, וכדין כלא רתיכא חדא להאי *אדם*.

ויאסור יוסף מרכבתו, דא צדיק.

ויעל לקראת ישראל אביו גשנה. *לקראת ישראל*, דא רזא ד*אדם*. *גשנה*, תקרובא חדא לאתחברא כחדא בקורבנא ויחודא חדא.

וירא אליו, דכד אתחזי שמשא בסיהרא כדין נהיר ואנהיר לכלהו דלתתא. וכן כגוונא דא כל זמנא דקדושה דלעילא שריא על מקדשא דלתתא אתנהיר בי מקדשא וקיימא בשלימותיה,

© 2006–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

וכד אסתלק מניה ואתחריב בי מקדשא כדין *ויבך על צואריו עוד*, דבכון כלא על מקדשא דאתחריב.

עוד. מאי *עוד*, דא גלות בתראה.

וכדין כיון דחמא יעקב ואסתכל דהא תקונא דלתתא אשתכלל כגוונא דלעילא כדין אמר *אמותה הפעם אחרי ראותי פניך כי עודך חי*, דאתקיימת ברזא דברית קדישא **[ריא ע״ב]** דאקרי חי העולמים. ובגין כך *כי עודך חי*. ועל דא בקדמיתא אמר *רב עוד יוסף בני חי*, דאצטריך למיקם ברזא *דחי* והא אתמר.

[p. 300] ת״ח מה כתיב, *ויברך יעקב את פרעה*. אמר רבי יוסי פרעה אע״ג דאוקמוה ברזא אחרא סמך דקא סמכינן בעלמא. אבל ת״ח (שיר א׳:9) *לסוסתי ברכבי פרעה דמיתיך רעיתי*.

ת״ח אית רתיכין לשמאלא ברזא דסטרא אחרא, ואית רתיכין לימינא ברזא דלעילא דקדושה, ואלין לקבל אלין, אלין רחמי ואלין דינא. וכד קב״ה עביד דינא במצראי כל דינא דאיהו עביד כההוא גוונא דאינון רתיכין ממש וכגוונא דיליה דההוא סטרא ממש. מה ההוא סטרא קטיל ואפיק נשמתא, אוף קב״ה עביד בההוא גוונא דכתיב (שמות י״ג:15) *ויהרוג יי׳ כל בכור*. וכן בכלא במצרים בההוא גוונא ממש, ובגין כך *דמיתיך רעיתי*, כגוונא דיליה ממש לקטלא דכתיב *אני יי׳*, אני הוא ולא אחר. ולזמנא דאתי מה כתיב, (ישעיה ס״ג:1) *מי זה בא מאדום חמוץ בגדים מבצרה זה הדור בלבושו צועה ברוב כחו אני מדבר בצדקה רב להושיע*.

ת״ח מה כתיב, *וישב ישראל בארץ מצרים בארץ גושן ויאחזו בה ויפרו וירבו מאד*.

[p. 301] *ויאחזו בה*, אחסנת עלמין. *ויאחזו בה*, דהא דילהון אתחזי כמה דאוקמוה.

א״ר יצחק *ויפרו וירבו מאד* ודאי, דהא צערא לא שרת בהו וקיימו בתפנוקי עלמא ובגין כך *ויפרו וירבו מאד*.

© 2006–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

פרשת ויחי יעקב

[p. 302] **[רטז ע״א]** ר׳ חייא פתח (ישעיה ס׳:21) *ועמך כלם צדיקים לעולם יירשו ארץ נצר מטעי מעשה ידי להתפאר*. זכאין אינון ישראל יתיר מכל שאר עמין דקב״ה קרא לון *צדיקים* לאחסין לון ירותת עלמין בעלמא דאתי לאתענגא בההוא עלמא כמה דכתיב (שם נ״ח:14) *אז תתענג על יי׳*. מאי טעמא, בגין דמתדבקין בגופא דמלכא דכתיב (דברים ד׳:4) *ואתם הדבקים ביי׳ אלהיכם חיים כלכם היום*.

רבי יצחק פתח *ועמך כלם צדיקים לעולם יירשו ארץ*. [p. 303] האי קרא רזא עלאה הוא בין מחצדי חקלא דהא ברזא דאגדתא תני רבי שמעון דאחסנת ירותא עלאה דהאי *ארץ* לית מאן דירית לה בר ההוא דאקרי *צדיק*, דהא מטרוניתא ביה אתדבקת לאתבסמא וצדיק ירית למטרוניתא ודאי.

אוף הכא בחביבותא דקב״ה לישראל אמר *ועמך כלם צדיקים*, ובגיני כך *לעולם יירשו ארץ*, אתחזון לירית למטרוניתא. מאי טעמא אקרון *צדיקים* ומ״ט ירתין למטרוניתא, בגין דאתגזרו, דתנינן כל מאן דאתגזר ועייל בהאי אחסנא ונטיר להאי ברית עאל ואתדבק בגופא דמלכא ועאל בהאי צדיק ובגיני כך אקרון *צדיקים*, ועל דא *לעולם יירשו ארץ*. מאי *ארץ*, חזר ואמר *נצר מטעי מעשה ידי להתפאר*. *נצר מטעי*, ענפא מאינון ענפין דנטע קב״ה כד ברא עלמא דכתיב (בראשית ב׳:8) *ויטע יי׳ אלהים גן בעדן מקדם*, והאי *ארץ* חד מנייהו, בגיני כך *נצר מטעי מעשה ידי להתפאר*.

ד״א *ועמך כלם צדיקים*, דא יעקב ובנוי דנחתו למצרים בין עם קשי קדל ואשתכחו כלהו זכאין, ובגיני כך כתיב *לעולם* **[רטז ע״ב]** *יירשו ארץ*, דמתמן סליקו לירית ארעא קדישא.

[p. 304] *ויחי יעקב בארץ מצרים*. אמאי פרשתא דא סתימא.

רבי יעקב אמר דבשעתא דמית יעקב אסתימו עיניהון דישראל.

רבי יהודה אמר דכדין נחתו לגלותא ואשתעבידו בהון.

רבי שמעון אמר מאי כתיב לעילא, *וישב ישראל בארץ מצרים בארץ גשן ויאחזו בה ויפרו וירבו מאד*, וכתיב *ויחי יעקב*, דלא אתחזי לאפרשא בין דא לדא. מה אינון קיימו בתפנוקי מלכין וקבילו ענוגא וכסופין לגרמייהו, אוף יעקב נמי קיים בתפנוקי מלכין בענוגא וכסופין לגרמיה, לא אתפרש דא מן דא.

© 2006–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

והכא אקרי *ויחי*, דהא כל יומוי לא אקרי *ויחי* בגין דכלהו יומוי בצערא הוו, בצערא אשתכחו, עליה כתיב (איוב ג׳:26) *לא שלותי ולא שקטתי ולא נחתי ויבא רגז*. בתר דנחת למצרים אקרי *ויחי*, חמא לבריה מלכא, חמא לכל בנוי זכאין צדיקים, כלהו בענוגי ותפנוקי עלמא והוא יתיב ביניהו כחמר טב על דורדייה, כדין אקרי *ויחי יעקב*, ולא פריש בין *ויפרו וירבו מאד* ל*ויחי יעקב* והכי אתחזי.

שבע עשרה שנה. מאי טעמא *שבע עשרה שנה*. אלא אמר ר׳ שמעון כל יומוי דיעקב בצערא הוו, בצערא אעבר לון בקדמיתא. כיון דמטא יוסף והוה קאים קמיה וכד [p. 305] יעקב מסתכל ביוסף הוה אשתלים בנפשיה כאילו חמא לאמיה, דשפירו דיוסף דמי לשפירו דרחל, והוה דמי בגרמיה כמאן דלא אעבר צערא מן יומוי.

וכד יוסף אתפרש מניה כדין אתקיים *לא שלותי ולא שקטתי ולא נחתי ויבא רגז*, דדא קשיא ליה ליעקב מכל מה דעבר. ובזמנא דאתפרש יוסף מניה מה כתיב, (בראשית ל״ז:2) *יוסף בן שבע עשרה שנה היה רועה וגו׳*. וכל יומין דיעקב לא חמא צערא כהאי והוה בכי כל יומא לאינון *שבע עשרה שנה* דיוסף.

מאי קא אתיבו ליה, (שם מ״ו:4) *ויוסף ישית ידו על עיניך*, הא לך שבע עשרה שנין אחרנין בתפנוקין וענוגין והנאות וכסופין הדא הוא דכתיב *ויחי יעקב בארץ מצרים שבע עשרה שנה וגו׳*. תאנא כל אינון שנין שכינתא יקרא דקב״ה עמיה אשתכח, ובגין כך חיים אקרון.

ת״ח כתיב *ותחי רוח יעקב אביהם*, אתחזי דהא בקדמיתא מית הוה ההוא רוחא דיליה ולא הוה מתכוין לקבלא רוחא אחרא, דהא רוחא דלעילא לא שריא בריקניא.

אמר רבי יוסי שכינתא לא שריא אלא באתר שלים ולא באתר חסרא ולא באתר פגים ולא באתר עציב, אלא באתר שלים באתר דאתכוון באתר חדו. ובגין כך כל אינון שנין דיוסף אתפרש מאבוי ויעקב הוה עציב לא שריא ביה שכינתא.

[p. 306] תאנא אמר רבי אלעזר אמר רבי אבא כתיב (תהלים ק׳:2) *עבדו את יי׳ בשמחה באו לפניו ברננה*, לאפקא דלית פולחנא דקב״ה אלא מגו חדוה. דאמר רבי אלעזר לית שכינתא שריא מגו עציבותא דכתיב (מלכים ב׳ ג׳:15) *ועתה קחו לי מנגן והיה כנגן המנגן*. *מנגן מנגן* תלת זימני אמאי, בגין לאתערא רוחא משלימותא דכלא דהוא רוח שלימא.

אמר רבי אבא תמן תנינן מארבע סטרין כלא אשתכח וכל שרשין דעלאין ותתאין בהו אחידן. ותאנא דא עייל דא נפיק, דא סתים דא פריש, אתאחד חד בחברתה ואינון אבהן דכלא.

ר׳ שמעון אמר (דברים י׳:15) *רק באבותיך חשק יי׳*. כתיב *באבותיך* ממש תלתא, ומשמע דכתיב *רק*, *רק ממש*. ומאלין מתפרשן ומתאחדן כל שאר אחרנין וסלקין שמא לאתעטרא.

© 2006–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

תאנא אמר ר׳ יוסי מיומא דאסתליק ר׳ שמעון מן מערתא מלין לא אתכסיין מן חבריא ורזין עלאין הוו מתגליין מבינייהו כאילו אתייהיבו ההיא [p. 307] שעתא בטורא דסיני. בתר דשכיב כתיב (בראשית ח׳:2) *ויסכרו מעיינות* **[ריז ע״א]** *תהום וארובות השמים*. והוו חברייא מרחשן מלי ולא מתקיימי בהו.

דיומא חד הוה יתיב ר׳ יהודה אפתחא דטבריה וחמא תרי גמלי דסלקי קטפירא מעילוי דכתפין, נפל מטולא דקטפירא ואתו צפרי ועד לא מטו עלייהו אתבקעו. לבתר אתו כמה צפרין והוו אזלי עלייהו ושדי לון בטרטישא ולא מתבקעין, והוו צווחין לון ולא מתפרשן.

שמעו חד קלא, עטרא דעטרין בקיזרין שדיא למריה לבר.

[p. 308] עד דהוה יתיב אעבר חד גברא אשגח בהו, אמר לא קיים דא דכתיב (בראשית ט״ו:11) *וירד העיט על הפגרים וישב אותם אברם*.

אמר רבי יהודה והא עבידנא ולא מתפרשן.

אהדר רישיה ההוא גברא, אמר עד לא מריט דא רישא דמריה ועד לא גליש למטרוניתא.

רהט אבתריה תלת מלין ולא אמר ליה. חלש דעתיה דרבי יהודה.

יומא חד אידמך תחות אילנא וחמא בחלמיה ארבע גדפין מתתקנן וסליק רבי שמעון עלייהו וספר תורה עמיה ולא שבק כל ספרי דרזין ואגדתא דלא סליק לון בהדיה, וסלקין ליה לרקיעא, וחמא דמתכסיא מעינא ולא אתגליא.

כד אתער אמר ודאי מדשכיב ר׳ שמעון חכמה אסתלק מארעא. ווי לדרא דהאי אבנא טבא דמתאחדן מניה סמכין עלאין ותתאין אתאביד מנייהו.

אתא לגביה דר׳ אבא, סח ליה. סליק ידוי רבי אבא על [p. 309] רישיה ובכה ואמר ר׳ שמעון ריחייא דטחנין מניה מנא טבא כל יומא ולקטין כמה דכתיב (במדבר י״א:32) *הממעיט אסף עשרה חמרים*, והשתא ריחייא ומנא אסתלקו ולא אשתאר בעלמא מיניה בר כמה דכתיב (שמות ט״ז:33) *קח צנצנת אחת ותן שמה מלא העומר מן והנח אותו לפני יי׳ למשמרת*. ואלו באתגלייא לא כתיב אלא *למשמרת*, לאצנועותא. השתא מאן יכיל לגלאה רזין ומאן ינדע לון.

לחיש ליה לרבי יהודה בלחישו, א״ל ודאי ההוא גברא דחמית אליהו הוה ולא בעא לגלאה רזין בגין דתנדע שבחא דר׳ שמעון דהוה ביומוי ויבכון דרא עלוי.

א״ל די למבכי לבכייא דר׳ יהודה דבכי כל יומא עלוי דהוה ארעע עמיה באדרא קדישא דר׳ שמעון ושאר חברייא.

א״ל ווי דלא אסתלקנא ההוא יומא עם אינון תלתא דאסתלקו ולא נחמי דרא דהא מתהפך.

© 2006–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

[p. 310] א״ל רבי אימא לי, כתיב (שמות כ״ח:5) *והם יקחו את הזהב ואת התכלת ואת הארגמן ואת תולעת השני ואת השש*, ואילו כסף לא כתיב, והא כתיב *זהב וכסף*.

א״ל והכי נמי נחשת, דכסף ונחשת בחשבנא הוו והכא לא. אלא אי לא דגלי בוצינא קדישא באתריה לא אצטריכנא לגלאה.

פתח ואמר (חגי ב׳:8) *לי הכסף ולי הזהב*, היינו דכתיב (תהלים קט״ו:16) *השמים שמים ליי׳*. בכמה אתר אסתכלנא באלין מאני דקודשא דכתיב (ויקרא ט״ז:4) *בגדי קדש הם*, (שמות כ״ח:4) *ועשו בגדי קדש*. מאי קדושא הכא. אלא הכי תנינן קדושא אינון בכל אתר, דכתיב *בגדי קדש הם*, *ועשית בגדי קדש*, כגוונא דלעילא, דתניא כהן גדול לעילא, כהן גדול לתתא, לבושין דיקר לעילא, לבושין דיקר לתתא.

ומה דלא אמר *כסף ונחשת*, לאתר אחרא אסתליקו דכתיב (שם כ״ז:17) *כל עמודי החצר סביב מחושקים כסף וגו׳ ואדניהם נחשת*, דאינון מאני שמושא לאשתמשא משכנא בהו. אבל הכא באלין לבושין דיקר לא בעי לאשתמשא בהו ב״נ אחרא בר כהנא רבא דרבו משח קודשא על רישיה דכתיב (שם כ״ח:2) *ועשית בגדי קדש לאהרן אחיך* [p. 311] *לכבוד ולתפארת*, דבאינון לבושין דיקר דמי כגוונא דלעילא.

תניא *ויקרבו ימי ישראל למות*. א״ר יהודה ווי לעלמא דהא בני נשא לא חמאן ולא שמעין ולא **[ריז ע״ב]** ידעין דהא כל יומא ויומא קלא דכרוזא אשתמע במאתן וחמשין עלמין.

תאנא עלמא חדא אשתמודע לעילא, וכד כרוזא נפיק ההוא עלמא מזדעזעא ומתחלחלא, נפקי תרי צפרין ואסתלקו מההוא עלמא דמדוריהון תחות אילנא דחיזו דחיי ומותא ביה. נפק חד צפרא לסטר דרומא וחד צפרא לסטר צפונא, חד צפרא כד נהיר יממא וחד צפרא כד אתחשך יממא, כל חד וחד קרי ומכרזא מה דשמעין מההוא כרוזא. לבתר בעאן לאסתלקא לאתרייהו, משתמטי רגלייהו בנוקבא דתהומא ומתלכדן בגויה עד דיתפלג ליליא. כד אתפלג ליליא כרוזא קרי (קהלת ט׳:12) *כצפרים הנאחזים בפח כהם יוקשים בני האדם וגו׳*.

א״ר יהודה בשעתא דמתלכדן רגלוי דבני נשא ויומוי אתקריבו ההוא יומא אתקרי *יום יי׳* לאתבא רוחיה ליה. תאנא בההוא שעתא פקדא ההוא כתרא קדישא על רוחיה, ומאן איהי, דכתיב (תהלים צ׳:10) *ימי שנותינו בהם שבעים שנה*, והא כתרא שביעאה דכלא. [p. 312] ואם מסטרא דגבורה קא אתי כתיב *ואם בגבורות שמנים שנה*, דכתרא דגבורה תמינאה הוי. מכאן ולהלא לית אתר לאתמשך כמה דכתיב *ורהבם עמל ואון*, באתר דלא הוי יסודא בניינא לא אתקיים.

© 2006–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

א״ר יהודה זכאין אינון צדיקיא כד קב״ה בעי לאתבא רוחיה ליה ולשאבא ההוא רוחא בגויה. דתניא בשעתא דקב״ה בעי לאתבא רוחיה ליה אי זכאה הוא כתיב (קהלת י״ב:7) *והרוח תשוב אל האלהים אשר נתנה*. ואי זכאה לא אשתכח ווי לההוא רוחא דבעיא לאתסחאה בנורא דדליק ולאתתקנא בגין לאשתאבא בגופא דמלכא, ואי לא אתתקנת ווי דהא ההוא רוחא מתגלגלא כאבנא בקוספתא דכתיב (שמואל א׳ כ״ה:29) *ואת נפש אויביך יקלענה בתוך כף הקלע*.

[p. 313] תניא אי ההוא רוחא זכי כמה טבאן גניזין ליה בההוא עלמא דכתיב (ישעיה ס״ד:3) *עין לא ראתה אלהים זולתך יעשה למחכה לו* .

א״ר יוסי כד ההוא בר נש אתקריבו יומוי תלתין יומין מכרזין עלוהי בעלמא ואפי׳ צפרי שמיא מכריזין עלוהי, ואי זכאה הוא תלתין יומין מכריזין עלוהי בין צדיקיא בגינתא דעדן.

תאנא כל אינון תלתין יומין נשמתיה נפקא מניה בכל ליליא וסלקת וחמאת דוכתה בההוא עלמא, וההוא ב״נ לא ידע ולא אשגח ולא שליט בנשמתיה כל אינון תלתין יומין כמה דהוה בקדמיתא דכתיב (קהלת ח׳:8) *אין אדם שליט ברוח לכלא את הרוח וגו׳*.

א״ר יהודה מכד שראן אינון תלתין יומין צלמא דב״נ אתחשך ודיוקנא דאתחזי בארעא אתמנעת.

ר׳ יצחק הוה יתיב יומא חד אפתחיה דר׳ יהודה והוה עציב, נפק ר׳ יהודה אשכחיה לתרעיה דהוה יתיב ועציב. א״ל מה יומא דא משאר יומין.

א״ל אתינא לגבך למבעי מינך תלת מלין, חד דכד תימא מלה דאורייתא ותדכר מאינון מלין דאנא אמינא דתימא [p. 314] לון משמי לאדכרא שמי, וחד דתזכי ליוסף ברי באורייתא, וחד דתיזיל לקברי כל שבעת יומין ותבעי בעותיך עלי.

א״ל מנין לך.

א״ל הא נשמתי אסתליקת מיני בכל ליליא ולא אתנהיר לי בחלמא כמה דהוה בקדמיתא. ועוד דכד אנא מצלינא ומטינא לשומע תפלה אשגחנא בצלמא דילי בכותלא ולא חמינא, ואמינא דהואיל וצלמא אתעבר ולא אתחזי דהא כרוזא נפיק וכריז דכתיב (תהלים ל״ט:7) *אך בצלם יתהלך איש*, כל זמנא דצולמא דבר נש לא יתעבר מניה *יתהלך איש* ורוחיה אתקיימא בגויה, אתעבר צולמא דבר נש ולא אתחזי מהאי עלמא אתעבר.

א״ל ומהכא דכתיב (איוב ח׳:9) *כי צל ימינו עלי ארץ* . אמר כל אלין מלין דאת בעי עבידנא, אבל בעינא מינך **[ריח ע״א]** דבההוא עלמא תבריר דוכתאי גבך כמה דהוינא בהאי עלמא.

© 2006–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

בכה רבי יהודה, אמר במטו מינך דלא אתפרשנא מינך כל אלין יומין.

אזלו לגבי דרבי שמעון, אשכחו דהוה לעי באורייתא. זקיף עינוי רבי שמעון וחמא לרבי יצחק וחמא למלאך המות רהיט קמיה ורקיד קמיה. קם רבי שמעון ואחיד בידיה דרבי יצחק, אמר גוזרנא מאן דרגיל למיעל יעול, מאן דלא רגיל למיעל לא ייעול. [p. 315]

עאלו רבי יצחק ורבי יהודה, קטיר מלאך המות לבר. אשגח ר׳ שמעון וחמא דעד לא מטא עדנא דהא עד תמניא שעתי דיומא הוה זמנא. אותביה קמיה ר׳ שמעון והוה לעי ליה באורייתא.

אמר ליה לרבי אלעזר בריה תיב אפתחא ומה דתחמי לא תשתעי בהדיה, ואי יבעי למיעל הכא אומי אומאה דלא ליעול.

אמר ר׳ שמעון לרבי יצחק חמיתא דיוקנא דאבך יומא דא. דהא תנינן בשעתא דבר נש יסתלק מעלמא אבוי וקריבוי משתכחין תמן עמיה וחמא לון ואשתמודע לון, וכל אינון דהוה מדוריה גבייהו בההוא עלמא בדרגא חד כלהו מתכנפי עמיה ואזלין עם נשמתיה עד אתר דתשרי באתרוי.

אמר עד לא חמינא.

אדהכי קם ר׳ שמעון ואמר מארי עלמא אשתמודע רבי יצחק לגבן ומאנון שבעה עיינין דהכא הוא, הא אחידנא ביה והב לי.

נפק קלא ואמר טסיסא דמאריה קריפא בגדפוי דר׳ שמעון, הא דידך הוא, ועמך תתייה בזמנא דתיעול למשרי בכורסייך.

[p. 316] אמר ר׳ שמעון ודאי.

אדהכי חמא רבי אלעזר דהוה אסתליק מלאך המות ואמר לית קופטרא דטיפסא באתר דרבי שמעון בן יוחאי שכיח.

אמר ר׳ שמעון לרבי אלעזר בריה עול הכא ואחיד ביה ברבי יצחק דהא חמינא ביה דמסתפי.

עאל רבי אלעזר ואחיד ביה, ורבי שמעון אהדר אפיה ולעי באורייתא.

נאים רבי יצחק וחמא לאבוי. א״ל זכאה חולקך בעלמא דין ובעלמא דאתי, דהא בין טרפי אילנא דחיי דגנתא דעדן אתיהיב אילנא רבא ותקיף בתרי עלמין, ר׳ שמעון בן יוחאי הוא, דהא הוא אחיד לך בענפוי, זכאה חולקך ברי.

אמר ליה אבא ומה אנא התם.

© 2006–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

אמר ליה תלת יומין הוה דחפו אדרא דמשכבך ותקינו לך כוין פתיחן לאנהרא לך מארבע סטרין, ואנא חמינא דוכתיך וחדינא ואמינא זכאה חולקך, בר דעד כען ברך לא זכי באורייתא.

והא השתא הוינא זמינין למיתי גבך תריסר צדיקיא חברין, ועד דהוינא נפקי קלא אתער בכלהו עלמין, מאן חברין רחימין דהכא, אתעטרו בגיניה דר׳ שמעון, שאלתא שאיל ואתייהיב ליה.

ולא דא בלחודוי דהא שבעין דוכתי מתעטרן הכא דיליה, וכל דוכתא ודוכתא פתחין פתיחן לשבעין עלמין, וכל עלמא ועלמא אתפתח לשבעין רהיטין, וכל רהיטא ורהיטא אתפתח לשבעין כתרין עלאין, ומתמן אתפתחו ארחין לעתיקא סתימא דכלא למחמי [p. 317] בההוא נעימותא דנהרא ומהניא לכלא כמה דכתיב (תהלים כ״ז:4) *לחזות בנועם יי׳ ולבקר בהיכלו*. מהו *לבקר בהיכלו*, היינו דכתיב (במדבר י״ב:7) *בכל ביתי נאמן הוא*.

אמר ליה אבא כמה זמנא יהיבו לי בההוא עלמא.

א״ל לית לן רשותא ולא מודעי ליה לבר נש, אבל בהלולא רבא דר׳ שמעון תהא מתקן פתוריה כד״א (שיר ג׳:11) *צאינה וראינה בנות ציון במלך שלמה בעטרה שעטרה לו אמו ביום חתונתו וביום שמחת לבו*.

אדהכי אתער רבי יצחק והוה חייך ואנפוי נהירין. חמא רבי שמעון ואסתכל באנפוי, א״ל מלה חדתא שמעת.

אמר ליה ודאי. סח ליה, אשתטח קמיה דרבי שמעון.

תאנא מההוא יומא הוה **[ריח ע״ב]** רבי יצחק אחיד לבריה בידוי ולעי ליה באורייתא ולא הוה שבקיה. כד הוה עאל קמיה דרבי שמעון אותביה לבריה לבר ויתיב קמיה דרבי שמעון והוה קרי קמיה (ישעיה ל״ח:14) *יי׳ עשקה לי ערבני*.

[p. 318] תאנא בההוא יומא תקיפא ודחילא דבר נש כד מטא זמניה לאסתלקא מעלמא ארבע סטרי עלמא קיימין בדינא תקיפא ומתערין דינין מארבע סטרין וארבע קטורין נצאן וקטטותא אשתכח בגוייהו ובעיין לאתפרשא כל חד לסטרוי.

כרוזא נפיק ומכרזא בההוא עלמא ואשתמע במאתן ושבעין עלמין. אי זכאה הוא כלהו עלמין חדאן לקדמותיה, ואי לאו ווי לההוא בר נש ולחולקיה.

תאנא בההוא זמנא דכרוזא כריז נפיק חד שלהובא מסטר צפון ואזלא ואתתקד בנהר דינור ומתפרשא לארבע סטרי עלמא ואוקיד נשמתהון דחייביא, ונפיק ההוא שלהובא וסלקא ונחתא בעלמא, וההוא שלהובא מטא בגדפוי דתרנגולא אוכמא ובטש בגדפוי וקרי לפתחא בין

© 2006–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

תרעי. זמנא קדמאה קרי ואמר [p. 319] (מלאכי ג׳:19) *הנה יום בא ליי׳ בוער כתנור וגו׳*. זמנא תניינא קרי ואמר (עמוס ד׳:13) *כי הנה יוצר הרים ובורא רוח מגיד לאדם מה שחו*. וההוא שעתא יתיב בר נש בעובדוי דסהדין קמיה והוא אודי עלייהו. זמנא תליתאה כד בעיין לאפקא נשמתיה מניה קרי תרנגולא ואמר (ירמיה י׳:7) *מי לא ייראך מלך הגוים כי לך יאתה וגו׳*.

אמר רבי יוסי תרנגולא אוכמא למאי נפקא.

א״ר יהודה כל מה דעבד קב״ה בארעא כלהו רמיזי בחכמה, בר דבני נשא לא ידעי הדא הוא דכתיב (תהלים ק״ד:24) *מה רבו מעשיך יי׳ כלם בחכמה עשית*. ומשום דאתעבידו *בחכמה* כלהו *רמיזי בחכמה*. ותרנגולא אוכמא תנינן לית דינא שריא אלא באתר דהוא זיניה, ואוכמא מסטרא דדינא קא אתי, ובגין כך בפלגות ליליא ממש כד רוחא דצפון אתער חד שלהובא נפיק ובטש תחות גדפוי דתרנגולא וקרי, וכ״ש באוכמא דאתכוון יתיר מאחרא.

אוף הכא בשעתא דדינא דבר נש אתער שארי וקרי ולית דידע ליה בר ההוא בר נש דשכיב. דתנינן בשעתא דבר נש שכיב ודינא שריא עלוי לנפקא מהאי עלמא אתוסף רוחא עלאה ביה מה דלא הוה ביומוי, וכיון [p. 320] דשריא עלוי ואתדבק ביה חמי מה דלא זכה ביומוי משום דאתוסף ביה ההוא רוחא, וכד אתוסף ביה וחמא נפיק מהאי עלמא הדא הוא דכתיב (שם:29) *תוסף רוחם יגועון ואל עפרם ישובון*, וכתיב (שמות ל״ג:20) *כי לא יראני האדם וחי*, בחייהון לא זכאן במיתתהון זכאן.

תאנא בשעתא דבר נש חמי גביה קריבוי וחברוי מההוא עלמא ואשתמודע להו וכלהו גליפין בדיוקניהון כמה דהוו בהאי עלמא, אי זכאה ההוא בר נש כלהו חדאן קמיה ומקדמי ליה שלם. ואי זכאה לא הוי לא אשתמודען גביה בר מאינון חייביא דטרדין לון כל יומא בגיהנם, וכלהו עציבין ופתחין בווי ומסיימי בווי. סליק עינוי וחמא לון כטיסא דמסתלקא מן נורא. אוף הוא פתח ווי.

תניא בשעתא דנפק נשמתיה דבר נש אזלין כלהו קריבוי וחברוי דההוא עלמא עם נשמתיה ומחזיין ליה אתריה דעדונא ואתריה דעונשא. אי זכאה הוא חמי דוכתיה וסליק ויתיב ואתעדן בעדונא עלאה דההוא עלמא, ואי לא זכאה אשתארת ההיא נשמתא בהאי עלמא עד דאיטמר גופא בארעא. כיון דאיטמר כמה גרדיני נימוסין אחידן ביה עד דמטא לדומה ועאלין ליה במדורי דגיהנם.

[p. 321] אמר ר׳ יהודה כל שבעה יומין נשמתא אזלא מביתיה לקבריה ומקבריה לביתיה ומתאבלת עלוי **[ריט ע״א]** דגופא דכתיב (איוב י״ד:22) *אך בשרו עליו יכאב ונפשו עליו תאבל*. אזלת ויתבא בביתא, חמי לכלהו עציבין ומתאבלא.

© 2006–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

תאנא בתר שבעה יומין גופא הוי כמה דהוי ונשמתא עאלת לדוכתא, עאלת במערתא דכפלתא, עאלת לאתר דעאלת, חמאת מה דחמאת עד דמטא לג״ע וערעת בכרובים ושנן חרבא די בגן עדן דלתתא. אי זכאה היא דתיעול עאלת.

תאנא ארבע סמכין זמינין וחד דיוקנא דגופא בידייהו, מתלבשא ביה בחדוותא ויתיבת בההיא מדורא זמנא דאתגזר. לבתר כרוזא קרי ועמודא דתלת גווני אזדמן, וההוא עמודא אקרי *מכון הר ציון* דכתיב (ישעיה ד׳:5) *וברא יי׳ על כל מכון הר ציון ועל מקראיה ענן יומם ועשן ונוגה אש להבה*. סלקא בההוא עמודא לפתחא דצדק דציון וירושלם ביה.

[p. 322] אי זכי לסלקא יתיר טב חולקיה ועדביה לאתדבקא בגו גופא דמלכא. ואי לא זכי לסלקא יתיר כתיב (שם 3:) *והיה הנשאר בציון והנותר בירושלם קדוש יאמר לו*. ואי זכי לסלקא יתיר זכאה הוא דזכי ליקרא דמלכא ולאתעדנא בעדונא עלאה דלעילא מאתר דאקרי שמים דכתיב (שם נ״ח 14:) *אז תתענג על יי׳*, *על יי׳* דייקא. זכאה חולקיה מאן דזכי לחסד דא דכתיב (תהלים ק״ח 5:) *כי גדול מעל שמים חסדך*.

וכי *על שמים* הוא, והא כתיב (שם נ״ז 11:) *כי גדול עד שמים חסדך*.

אמר ר׳ יוסי אית חסד ואית חסד, חסד עלאה חסד תתאה, חסד עלאה *מעל שמים* הוא, חסד תתאה הוא דכתיב (ישעיה נ״ה 3:) *חסדי דוד הנאמנים*, ובהני כתיב *עד שמים*.

תניא אמר ר׳ יצחק כתיב (תהלים קי״ג 9:) *אם הבנים שמחה*. אימא ידיעא, *הבנים* מאן אינון.

אמר ר׳ שמעון הא תנינן תרין בנין אית ליה לקב״ה, חד דכר וחד נוקבא. דכר יהביה ליעקב דכתיב (שמות ד׳:22) *בני בכורי ישראל*, וכתיב (ישעיה מ״ט 3:) *ישראל אשר בך אתפאר*. בת יהבה לאברהם דכתיב [p. 323] (בראשית כ״ד 1:) *ויי׳ ברך את אברהם בכל*, בת היתה לאברהם *ובכל* שמה.

ואימא רביעא עלייהו ויינקא להו, ועל האי כתיב (דברים כ״ב 6:) *לא תקח האם על הבנים*. ותנינן לא יסגי ב״נ חובוי לתתא בגין דתסתלק אימא מעל בנין, וכתיב (ויקרא י״ח 7:) *אמך היא לא תגלה ערותה*. ווי למאן דגלי עריתה.

וכד תייבין בני עלמא ואסגין בזכותא קמי קב״ה ואימא תבת וכסיא על בנין כדין אתקרי תשובה. מאי תשובה, תשובה דאימא דתבת בקיומא, וכדין כתיב *אם הבנים שמחה*, *אם הבנים* ודאי. ועל האי לא ליפטור איניש מפריה ורביה עד דאוליד בן ובת.

[p. 324] תניא אמר ר׳ יצחק כתיב (תהלים כ״ז 4:) *לחזות בנועם יי׳ ולבקר בהיכלו*, תיאובתא דצדיקיא למחמי דא, ואת אמרת *על יי׳*.

© 2006–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

אמר ר׳ שמעון כלא חד משמע דכתיב *נעם יי׳*, דאתיא מעתיקא קדישא להאי שמים, ותיאובתא דצדיקיא כך הוא ודאי, *על שמים* כתיב *אז תתענג על יי׳*. זכאה חולקיה דמאן דזכי, ודאי זעירין אינון.

תנינן אמר ר׳ שמעון כתיב (שיר א׳:6) *בני אמי נחרו בי שמוני נוטרה את הכרמים*. *בני אמי* כמה דכתיב (איכה ב׳:1) *השליך משמים ארץ*, דכד בעא קב״ה לחרבא ביתיה דלתתא ולאגלאה לישראל ביני עממיא אעבר קב״ה מקמיה להאי *ארץ* ואתרחקא מניה כמא דכתיב (שמות ב׳:4) *ותתצב אחותו מרחוק*. וכד האי *ארץ* אתרחקא *משמים* האי *ארץ* דלתתא אתחרבת וישראל אתפזרו ביני עממיא. אמרה [p. 325] כנסת ישראל מי גרם לי האי ומאן עבד לי האי, *בני אמי דנחרו בי* ואתרחקו מני, *בני אמי* ודאי.

רבי יוסי הוה אזיל בארחא והוה עמיה רבי חייא בר רב. עד דהוו אזלי אמר רבי יוסי לרבי חייא חמית דאנא חמי. אמר ליה חמינא חד גברא בנהרא וצפרא חד על **[ריט ע״ב]** רישיה ועלעא בפומיה דצפורא ואכלא ורפסא ברגלוי, וההוא גבר רמי קלין וצווח ולא ידענא מאי קאמר.

אמר נקרב גביה ונשמע.

אמר מסתפינא למקרב.

א״ל וכי ב״נ הוא באתר דא, אלא רמיזא דחכמתא דרמיז לן קב״ה.

קריבו גביה שמעו דהוה אמר עוטרא עוטרא תרין בנין שדין לברא לבר, לא נח ולא נייחא עד דצפרא בקיסרא רמיו.

[p. 326] בכה ר׳ יוסי ואמר היינו דתנינן *בני אמי נחרו בי שמוני נוטרה את הכרמים*. מ״ט, בגין *דכרמי שלי לא נטרתי*. אמר ודאי גלותא אתמשך ועי״ד צפרי שמיא לא אעדיו עד די שלטנותא דשאר עמין אעדיו מן עלמא. ואימתי, עד די מטא יומא דקב״ה אתער דינוי בעלמא דכתיב (זכריה י״ד:7) *והיה יום אחד הוא יודע ליי׳ לא יום ולא לילה וגו׳*.

עד דהוו אזלין שמעו חד קלא דהוה אמר אוקידא דקופטירא מטא בדינוי. נפק חד שלהובא ואוקיד לההוא צפורא. אמר ודאי כמה דכתיב (דניאל ז׳:11) *ויהיבת ליקידת אשא*.

א״ר יוסי לא גלי קב״ה לישראל אלא בזמנא דלא אשתכח מהימנותא בינייהו. כד אתמנע מהימנותא בינייהו כביכול הכי אשתכח בכלא דכתיב (ישעיה כ״ח:18) *וכפר בריתכם את מות*.

א״ר חייא מאי דכתיב (שם כ״ה:8) *בלע המות לנצח*.

© 2006–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

א״ל כד <u>אתער</u> קב״ה ימינא דיליה <u>יתמנע</u> מותא מן עלמא, ולא יתער האי ימינא אלא כד יתערון ישראל בימינא [p. 327] דקב״ה. ומאי <u>ניהי</u>, תורה <u>דכתיב</u> (דברים ל״ג:2) *מימינו אש דת למו*. בההוא זמנא (תהלים קי״ח:16-17) *ימין יי׳ עושה <u>חיל</u>, לא אמות כי אחיה ואספר מעשי יה*.

<u>תאנא</u> ההוא זכאה דקב״ה אתרעי ביה <u>כרוזא קרי תלתין</u> יומין ביני צדיקייא בגנתא דעדן <u>וכלהו</u> צדיקיא חדאן <u>וכלהו</u> צדיקייא אתיין ומעטרן <u>לדוכתיה</u> דההוא <u>זכאה</u> עד דייתי למידר דיוריה בינייהו. ואי חייבא הוא כרוזא <u>קרי</u> בגיהנם תלתין יומין <u>עלוי</u> וכלהו חייביא כלהו עציבין כלהו פתחין ווי דהא דינא חדתא אתער השתא בגיניה דפלניא. כמה <u>גרדיני נימוסין</u> מזדמנין לקבליה ולאקדמא ליה <u>ווי</u>, וכלהו פתחין ואמרין (ישעיה ג׳:11) *אוי לרשע רע כי גמול ידיו יעשה לו*. <u>מאי</u> *גמול ידיו*.

אמר ר׳ יצחק <u>לאכללא</u> מאן דזני בידוי לאפקא ולחבלא <u>זרעא</u> בריקניא. דהא תנינן כל מאן דאפיק זרעיה בריקניא <u>אתקרי</u> *רע* ולא חמי אפי שכינתא דכתיב (תהלים ה׳:5) *כי לא אל חפץ רשע אתה לא יגורך רע*, וכתיב (בראשית ל״ח:7) *ויהי ער בכור יהודה רע <u>בעיני יי׳</u>*. אוף הכא *אוי לרשע רע*, ווי לההוא חייבא דאיהו *רע*, דעבד גרמיה *רע*. *כי גמול ידיו יעשה לו*, לאכללא מאן דזני בידוי <u>לאפקא זרעא</u> בריקניא, ולהאי טרדין בההוא עלמא יתיר מכלא.

ת״ח דהא כתיב *אוי לרשע <u>רע</u>*. כיון דכתיב *אוי לרשע* אמאי *רע*. אלא כמה דאמינא דעבד גרמיה *רע*, [p. 328] וכתיב *לא יגורך רע*, וכלהו סלקין והאי לא סליק. ואי תימא שאר חייבין דקטלו בני נשא. ת״ח כלהו סלקין והוא לא סליק. מ״ט, אינון <u>קטלו</u> בני נשא <u>אחרנין והוא</u> קטיל בנוי, <u>בנוי</u> ממש, אושיד דמין סגיאין.

ת״ח בשאר חייבי עלמא לא כתיב *וירע בעיני יי׳*, וכאן כתיב *וירע בעיני יי׳ אשר עשה*. מ״ט, <u>בגין</u> *ושחת ארצה*.

תנן אמר ר׳ יהודה לית לך <u>בעלמא</u> דלא אית ליה תשובה בר מהאי ולית לך <u>חייבין</u> דלא חמאן אפי שכינתא בר מהאי דכתיב *לא יגורך רע* כלל.

א״ר יצחק זכאין אינון צדיקייא בעלמא דין ובעלמא דאתי, עלייהו כתיב (ישעיה ס׳:21) *ועמך כלם צדיקים לעולם יירשו ארץ*. מאי *לעולם יירשו ארץ*.

א״ר יהודה כמה דכתיב (תהלים קט״ו:9) *אתהלך לפני יי׳ בארצות <u>החיים</u>*.

© 2006–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

[רכא ע״ב] תאנא *ויקרבו ימי ישראל למות*. א״ר חייא כתיב *ויחי יעקב בארץ מצרים שבע עשרה שנה*, [p. 329] התם בקיומיה *יעקב*, והכא במיתתיה *ישראל* דכתיב *ויקרבו ימי ישראל למות*.

א״ר יוסי הכי הוא ודאי, דהא לא כתיב ויקרב יום *ישראל למות* אלא *ימי*. וכי בכמה יומין מית ב״נ, והא בשעתא חדא ברגעא חדא מית ונפיק מעלמא. אלא הכי תנינן כד קב״ה בעי לאתבא רוחיה ליה כל אינון יומין דקאים ב״נ בהאי עלמא אתפקדן קמיה ועאלין בחושבנא, וכד אתקריבו קמיה למיעל בחושבנא מית ב״נ ואתיב קב״ה רוחיה ליה, ההוא הבל דאפיק ונפח ביה אותביה לגביה.

זכאה חולקיה דההוא ב״נ דיומוי אתקריבו לגבי מלכא בלא כסופא ולא דחי יומא מנייהו לבר דישכח בההוא יומא דאתעביד ביה חובא. בגין כך בצדיקיא כתיב בהו קריבה משום דקריבו יומוי קמי מלכא בלא כסופא.

ווי לרשיעיא דלא כתיב בהו קריבה. והיך יקרבון יומוי קמי מלכא דהא כל יומוי בחיובי עלמא אשתכחו, ובגיני כך לא יקרבון קמי מלכא ולא יתמנון קמיה ולא אדכרו לעילא, אלא אינון שציין מגווייהו דכתיב (משלי ד׳:19) *דרך רשעים כאפלה לא ידעו במה יכשלו*. **[רכב ע״א]**

והכא *ויקרבו ימי ישראל* ודאי בלא כסופא בשלימו בחדוותא שלים, ובגיני כך *ימי ישראל*, דהוה שלים יתיר מיעקב. ואי תימא והא כתיב (בראשית כ״ה:27) *ויעקב איש תם*, שלים. שלים הוה ולא שלים בדרגא עלאה כישראל.

[p. 330] תניא אמר רבי יוסי בשעתא דיומוי דבר נש אתפקדן קמי קב״ה אית זכאה דאתפקדן יומוי ורחיקין מקמי מלכא, ואית זכאה דכד אתפקדן יומוי קריבין סמיכין למלכא ולא מתרחקין, בלא כסופא עאלין וקריבין למלכא. זכאה חולקהון הדא הוא דכתיב *ויקרבו ימי ישראל למות*.

ויקרא לבנו ליוסף. אמר רבי יצחק וכי שאר שבטין לאו בנוי אינון. אלא אמר רבי אבא *בנו* הוה יתיר מכלהו, דתנינן בשעתא דאנתו דפוטיפר דחקת ליה ליוסף מה כתיב, (שם ל״ט:11) *ויבא הביתה לעשות מלאכתו ואין איש מאנשי הבית*. האי קרא הכי מבעי ליה, *ואין איש בבית*, מהו *מאנשי הבית*. אלא לאכללא דיוקנא דיעקב דהוה תמן ואשתכח תמן, ובגיני כך *מאנשי הבית*, אבל *איש* אחרא הוה תמן. כיון דסליק יוסף עינוי וחמא דיוקנא דאבוי תב בקיומיה ותב לאחורא.

ת״ח מה כתיב, (שם:8) *וימאן ויאמר אל אשת אדניו*. א״ל קב״ה את אמרת *וימאן*, חייך [p. 331] *וימאן* אחרא ייתי לברכא לבנך ויתברכון ביה הדא הוא דכתיב *וימאן אביו ויאמר*

© 2006–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

ידעתי בני ידעתי. כיון דאמר *ידעתי בני* אמאי *ידעתי* אחרא. אלא אמר *ידעתי בני*, בזמנא דקיימת בגופך דאת ברי כד חמית דיוקנא דילי, בגין כך כתיב *ידעתי בני*. *ידעתי*, על מה דאמרת דדא הוא בוכרא, *גם הוא יהיה לעם וגם הוא יגדל*. והכא כתיב *ויקרא לבנו ליוסף*, *לבנו ליוסף* ממש.

ד״א *ויקרא לבנו ליוסף*, דבדיוקנא חד הוו מתחזיין, דכל מאן דחמי ליוסף הוה אסהיד דבריה דיעקב הוא.

רבי יוסי אמר כלא הכי הוא, ועוד דיוסף זן ליה ולבנוהי בסיבותיה, ובגיני כך *בנו* ממש יתיר מכלהו.

ויקרא לבנו ליוסף. אמאי *ליוסף* ולא לאחרא, משום דרשותא הוה בידיה לסלקיה מתמן.

רבי יוסי אמר כיון דיעקב ידע דבנוי ישתעבדון בגלותא תמן במצרים אמאי לא אתקבר תמן בגין דיגין זכותיה על בנוי, אמאי בעא לאסתלקא מתמן, והא כתיב (תהלים ק״ג:13) *כרחם אב על בנים*, אן הוא רחמנותא.

[p. 332] אלא הכי תנינן בשעתא דהוה נחית יעקב למצרים הוה דחיל, אמר ח״ו ישתצון בני ביני עממיא, ודילמא קב״ה יסלק שכינתיה מיני כקדמיתא. מה כתיב, (בראשית ל״ה:9) *וירא אלהים אל יעקב וגו׳* (שם מ״ו:3) *אל תירא מרדה מצרימה כי לגוי גדול אשימך שם*. ומאי דאמרת דילמא אסלק שכינתי מבינך, *אנכי ארד עמך מצרימה*.

אמר עוד דחילנא דילמא אתקבר תמן ולא אזכה עם אבהתי. א״ל *ואנכי אעלך גם עלה*. *אעלך ממצרים*, *גם עלה* לאתקברא בקברי אבהתך.

בגיני כך בעא לסלקא גרמיה ממצרים. חד דלא יעבדון מניה דחלא, דהא חמא דקב״ה עתיד לאתפרעא מדחליהון. וחד דחמא דשכינתא ישוי מדוריה בין בנוי בגלותא. וחד בגין דגופיה יהא בין אבהתוי לאתכללא בינייהו ולא יתמני עם חייבי דמצרים. דתנינן גופא דיעקב אתמשיך משופרוי דאדם הראשון, ודיוקניה דיעקב דיוקנא עלאה קדישא, דיוקנא דכורסיא קדישא, ולא בעא לאתקברא ביני חייביא. ורזא [p. 333] דמלה באבהן לית פרודא כלל, ועל דא כתיב *ושכבתי עם אבותי*.

ויקרא לבנו ליוסף, *בנו* בחד דיוקנא דאנפין, *בנו* בגין דברעותא דרוחא ולבא אוליד ליה יתיר מכלהו.

ת״ח מה כתיב, (שם ל׳:15) *המעט קחתך את אישי*, דכל רעותא דיעקב ברחל הוה, ובגין כך **[רכב ע״ב]** *ויקרא לבנו יוסף*.

© 2006–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

ר׳ שמעון פתח (דברים כ״ט:28) *הנסתרות ליי׳ אלהינו*. כמה אית ליה לבר נש לאזדהרא מחובוי ולאסתכלא דלא יעבר על רעותא דמאריה. דתנינן כל מה דבר נש עביד בהאי עלמא בספרא כתיבו אינון עובדין ועאלין בחושבנא קמי מלכא קדישא, וכלא אתגלייא קמיה הדא הוא דכתיב (ירמיה כ״ג:24) *אם יסתר איש במסתרים ואני לא אראנו נאם יי׳*. אי הכי איך יתטמר בר נש למיחב קמי מאריה. ותנינן אפילו ההוא דחשיב בר נש ואסתלק ברעותיה כלא אשתכח קמי קב״ה ולא אתאביד מניה.

ת״ח בההוא ליליא דעאלת לאה לגביה דיעקב ויהבת ליה אינון סימנין דיהב יעקב לרחל סליק ברעותיה דאיהי רחל ושמש שמושא בה, וההיא טפה קדמיתא דיעקב הוה דכתיב (בראשית מ״ט:3) *כחי וראשית אוני*, וסבר דאיהי רחל. קב״ה דאיהו גלי עמיקתא [p. 334] ומסתרתא וידע מה בחשוכא סליק ההוא רעותא לאתריה, ובכרותא דראובן אסתלק ליוסף. מאי טעמא, משום דרעותא דיעקב הוה ברחל, ורחל הוה רעותא דטפה קדמאה דנפק מיעקב, ובגין דההיא טפה קדמאה הוה דילה ההוא בכירותא ממש דראובן ירית יוסף ורחל ירתה ההוא דילה.

ובגין כך רזא דמלה לא אסתלק ראובן כשאר שבטין בשמא, אלא ראובן, חמו בר סתם. ומהאי בן לא אתידע שמיה, ועל דא לא קרייה לאה בני בהאי שמא ולא אקרי ראובני בגין דהא לאה ידעת עובדא.

ותנינן גלי קמי קב״ה דיעקב לאו רעותיה למיחב קמיה בהאי ולא אסתכל ברעותיה באתתא אחרא בההיא שעתא כשאר חייבי עלמא, ועל דא כתיב (שם ל״ה:22) *ויהיו בני יעקב שנים עשר*, דהא בנייהו דשאר חייבי עלמא דעבדי ההוא עובדא בשמא אחרא אקרון, והא ידיע מלה דא לגבי חבריא. ובגיני כך *ויקרא לבנו ליוסף*, *בנו* הוה משרותא וסיומא.

[p. 335] א״ר יוסי במה אומי ליה יעקב ליוסף דכתיב *שים נא ידך תחת ירכי*. אלא בההוא את קיימא דאתרשים בבשריה דהא חשיבותא דאבהן יתיר מכלא, והאי ברית רזא דיוסף איהו.

אמר ר׳ שמעון באברהם וביעקב כתיב *שים נא ידך תחת ירכי*, בההוא אתר דאתרמיזא בשמא קדישא ואפיק זרעא קדישא מהימנא לעלמא. ביצחק לא כתיב דנפק מניה עשו.

[p. 336] תו מ״ט הכא *שים נא ידך תחת ירכי אל נא תקברני במצרים*. אלא אמר ליה יעקב ליוסף בהאי רשימא קדישא אומי לי דאפיק זרעא קדישא מהימנא לעלמא ואתנטיר ולא אסתאב לעלמין, דלא אתקבר בין אינון מסאבין דלא נטרו ליה מעלמין דכתיב בהו (יחזקאל כ״ג:20) *אשר בשר חמורים בשרם וגו׳*.

© 2006–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

ואי תימא הא יוסף דנטיר ליה על כלא אמאי איקבר בינייהו. אלא תנינן (שם א׳:3) *היה היה דבר יי׳ אל יחזקאל בן בוזי הכהן בארץ כשדים על נהר כבר וגו׳*, והא תנינן שכינתא לא שריא אלא בארעא דישראל, אמאי הכא שכינתא. אלא *על נהר כבר* כתיב, וכתיב *ותהי עליו שם יד יי׳*. אוף הכא יוסף במיא אתרמי ארונא דיליה, אמר קב״ה אי יוסף אסתלק מהכא גלותא לא אתקיים, אלא תהא קבריה באתר דלא יסתאב ויסבלון ישראל גלותא.

[p. 337] תאנא אמר רבי יוסי חמא יעקב דהא בכלא אתתקן בכרסיא קדישא באבהן, אמר אי הכא אתקבר היך גופא דא אחידא באבהן, ואפילו מערתא דאתקבר תמן אקרי כפלתא, בגין דכל מלה כפיל איהו תרין וחד, אוף מערתא תרין וחד.

ות״ח אבהתא זכו לאתקברא תמן אינון וזווגייהו. יעקב **[רכג ע״א]** הוא ולאה, מ״ט רחל לא, והא כתיב (בראשית כ״ט:31) *ורחל עקרה*, דאיהי עקרא דביתא. אלא לאה זכתה ביה לאפקא שית שבטין דגזעא קדישא בעלמא יתיר, ובגיני כך אתיהיבת עמיה לזווגא במערתא.

א״ר יהודה לאה כל יומהא הות בפרשת אורחין קיימא ובכאת בגיניה דיעקב כד שמעת דאיהו צדיקא וצלותא אקדימת ליה והיינו דכתיב (שם:17) *ועיני לאה רכות* כמה דאוקימנא דמקדמת ומחשכת ביני אורחין למשאל. [p. 338] רחל לא נפקת לעלמין. בגיני כך זכתה לאתקברא עמיה, ורחל קיימת קבורתה בפרשת אורחין ואתקברת תמן הדא הוא דכתיב *ואני בבאי מפדן מתה עלי רחל*. מהו *עלי*, *עלי* דווקא, בגיני. *בארץ כנען בדרך*, בגיני מתה *בדרך* דלא נפקת בגיני לעלמין כאחתה. בג״כ לאה דנפקת ובכיא בפרשת אורחין בגיניה דיעקב זכתה לאתקברא עמיה, רחל דלא בעאת למיפק ולמשאל בהדיה קבורתה בפרשת אורחין.

ורזא דמלה הא אוקימנא ואתמר, דא באתגליא ודא באתכסיא.

ות״ח דמעין סגיאין אשדת ההיא צדקת דלאה בגין דיהא חולקא ביעקב ולא בההוא רשע דעשו. והיינו דתנינן כל בר נש דבכי ואושיד דמעין קמי קב״ה אע״ג דאתגזר עליה עונשא אתקרע ולא יכיל לשלטאה ביה. מנא לן, מלאה, דהא לאה דאתגזר למהוי חולקא דעשו והיא בבעותא אקדימת ליה ליעקב ולא אתייהיבת ליה לעשו.

[p. 339] אמר רבי חייא כתיב *ושכבתי עם אבותי ונשאתני ממצרים וקברתני בקבורתם ויאמר אנכי אעשה כדבדך*.

רבי יצחק פתח (קהלת א׳:3) *מה יתרון לאדם בכל עמלו שיעמול תחת השמש*. בכמה אתר אתמר דאסתכלנא במלוי דשלמה מלכא ואתחזון מלין סתימין, אבל כלהו מלין דשלמה אמר כלהו אקרון בחכמתא.

© 2006–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

ת״ח מה כתיב, *ותרב חכמת שלמה*. ביומוי דשלמה מלכא קיימא סיהרא באשלמותא, והיינו דכתיב (מלכים א׳ ה׳:10) *ותרב חכמת שלמה מחכמת כל בני קדם*. מאן *בני קדם*, הא אוקמוה, אבל *חכמת בני קדם* היא חכמתא דיריתו מאברהם דכתיב (בראשית כ״ה:5) *ויתן אברהם את כל אשר לו ליצחק*. מאי *את כל אשר לו*, דא חכמתא עלאה דהוה ידע בשמא קדישא דקב״ה, משמע *את כל אשר לו* דהוה דיליה כדתנינן בת הוה לאברהם ו*בכל* שמה. וכתיב *ולבני הפילגשים אשר לאברהם נתן אברהם* [p. 340] *מתנות*, דיהב להו ידיען בכתרין תתאין. אשדי להו *אל ארץ קדם*, ומתמן יריתו *בני קדם* חכמתא, והיינו דכתיב *מחכמת כל בני קדם*.

ת״ח ר׳ שמעון הוה אתי יומא חד מקפוטקיא ללוד והוה עמיה ר׳ אבא ור׳ יהודה. רבי אבא הוה לאי והוה רהיט אבתריה דר׳ שמעון דהוה רכיב. אמר רבי אבא (הושע י״א:10) *אחרי יי׳ ילכו כאריה ישאג*.

נחת ר׳ שמעון, א״ל ודאי כתיב (דברים ט׳:9) *ואשב שם עם יי׳ ארבעים יום וארבעים לילה*. ודאי לאו חכמתא מתקיימא אלא כד יתיב ב״נ ולא אזיל ולא קאים בקיומא, והא אוקימנא מלי על מה דכתיב *ואשב שם*, בנייחא תלייא מילתא.

יתבו, אמר רבי אבא כתיב *ותרב חכמת שלמה מחכמת כל בני קדם ומכל חכמת מצרים*. [p. 341] מאי היא *חכמת שלמה*, ומאי היא *חכמת כל בני קדם*, ומאי היא *חכמת מצרים*.

א״ל ת״ח בכמה אתרי אוקמוה בההוא שמא דסיהרא, כד אתברכא מכלא כתיב *ותרב*, ביומוי דשלמה מלכא דאתרביאת ואתברכת וקיימא באשלמותא.

ותנינן אלף טורין מרברבין קמה וכלהו נשיכה חד הוו לקמה, אלף נהרין סגיאן לה ובגמיעא חדא גמע לון. טפרהא מאחדא לאלף ושבעין עיבר, **[רכג ע״ב]** ידהא אחידן לארבע ועשרין אלף עיבר, לית דנפיק מנה לסטר האי ולית דנפיק מנה לסטר אחרא. כמה וכמה אלפי תריסין מאחדין בשערהא.

חד עולימא דאורכיה מרישא דעלמא לסייפי עלמא נפיק בין רגלהא, בשתין פולסי דנורא מתלבש בגוונוי. דא אתמנא על תתאי מארבע סטרהא. דא איהו נער דאחיד שית מאה ותלת עשר מפתחן עלאין מסטרא דאמא, בשננא דחרבא דחגיר בחרציה תליין.

ההוא נער קרון ליה חנוך בן ירד באינון ברייתי דכתיב (משלי כ״ב:6) *חנוך לנער על פי דרכו*. [p. 342] ואי תימא מתניתין, במתניתא דילן אוקימנא מילי והא אתמר, וכלא מלה חד אסתכלו. תחותיה תטלל חיות ברא.

© 2006–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

ת״ח כמא דישראל קדישא אקרי *בן* לאמיה דכתיב (שם ד׳:3) *כי בן הייתי לאבי רך ויחיד לפני אמי*, וכתי׳ (שמות ד׳:22) *בני בכורי ישראל*, הכי נמי לתתא אקרי *נער* דכתיב (הושע י״א:1) *כי נער ישראל ואוהבהו*. ובכמה גוונין אקרי בן ירד והא אוקימנא, אבל ת״ח בן ירד ממש, דתנינן עשר ירידות ירדה שכינה לארעא וכלהו אוקמוה חברייא.

[p. 343] ותחות האי כמה חיותא קיימי דאקרון חיות ברא, חיות ברא ממש. תחות אינון חיוותא מאחדן שערהא דאקרון ככביא דשרביטא ממש, מארי דמדין מארי דמתקלא מארי דקשיו מארי דחצדא, וכלהו אקרון שערי דארגוונא. ידהא ורגלהא אחידן כהאי אריא תקיפא דאחיד על טרפיה, על דא כתיב (מיכה ה׳:7) *וטרף ואין מציל*.

טופרהא כל אינון דאדכרן חובין דבני נשא וכתבין ורשימין חובייהו בתקיפא דדינא קשיא, ועל דא כתיב (ירמיה י״ז:1) *חטאת יהודה כתובה בעט ברזל בצפורן שמיר*. מהו *שמיר*, ההוא דרשים אבנא ועמיק לה לכל סטרא.

זוהמא דטופרהא כל אינון דלא מתדבקין בגופא דמלכא וינקין מסטרא דמסאבותא כד שארי סיהרא בפגימותא.

ובגין דשלמה מלכא ירתא לסיהרא באשלמותא בעא לירתא לה בפגימותא, ועל דא אשתדל בדעתא דרוחין ושדין למירת סיהרא בכל סטרהא. וביומי דשלמה מלכא בכלא אתנהירת סיהרא הדא הוא דכתיב (מלכים א׳ ה׳:10) *ותרב חכמת שלמה*, *ותרב* דייקא.

[p. 344] *מחכמת כל בני קדם*, רזא עלאה הוא כמה דכתיב (בראשית ל״ו:31) *ואלה המלכים אשר מלכו בארץ אדום*, ואלין אקרון *בני קדם*.

ותא״ח אע״ג דאנהירא סיהרא לא אנהירת באשלמותא עד דאתא שלמה דאתחזי לקבלה כמה דאוקימנא דבג״כ אמיה בת שבע הות.

ומכל חכמת מצרים, דא חכמה תתאה דאקרי שפחה דבתר ריחיא, וכלא אכליל האי חכמה דשלמה, *חכמת בני קדם* ו*חכמת מצרים*.

א״ר אבא בריך רחמנא דשאילנא קמך מלה דא, דהא בכל הני מילי זכינא.

אמר ר׳ שמעון מלין אלין הא אוקימנא לון והא אתמרו.

ת״ח (קהלת א׳:3) *מה יתרון לאדם בכל עמלו*. יכול אף עמלה של תורה, [p. 345]ת״ל *שיעמול תחת השמש*, שאני עמלה של תורה דלעילא מן שמשא הוא.

רבי חייא אמר אף עמלה של תורה דאיהו עמל בגיניהון דבני נשא או בגין יקרא דיליה האי *תחת השמש* כתיב דהא לא סליק לעילא.

© 2006–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

ותא"ח אמר ר' אלעזר אפילו אי ב"נ קיים אלף שנין ההוא יומא דאסתלק מעלמא דמי ליה כאילו לא אתקיים בר יומא חד.

ושכבתי עם אבותי. זכאה חולקהון דאבהתא דקב"ה עבד לון רתיכא קדישא לעילא ואתרעי בהו לאתעטרא עמהון הדא הוא דכתיב (דברים י׳:15) *רק באבותיך חשק יי'*.

א"ר **[רכד ע"א]** אלעזר יעקב הוה ידע דהא עטורא דאבהן עמיה הוא, ועטורא דיליה באבהתא הוא ועטורא דילהון עמיה הוא, ועל כך באתוון גליפן תנינן ש תלת קשרין, תרין קשרין מהאי סטרא ומהאי סטרא וחד כליל לון. ודא הוא דתנינן (שמות כ"ו:28) *והבריח התיכון בתוך הקרשים מבריח מן הקצה אל הקצה*, וההוא קשרא די באמצעותא אחיד להאי סטרא ולהאי סטרא, ועל האי כתיב *ושכבתי עם אבותי* ודאי.

[p. 346] *ושכבתי עם אבותי*. רבי יהודה פתח (ישעיה מ"ב:18) *החרשים שמעו והעורים הביטו לראות*. *החרשים שמעו*, אלין בני נשא דלא צייתין למלולי אורייתא ולא פתחי אודנייהו למשמע לפקודי מאריהון. *והעורים*, דלא מסתכלין למנדע על מה אינון קיימין. דהא בכל יומא ויומא כרוזא נפיק וקרי ולית מאן דישגח.

דתנן אינון יומין דב"נ כד אתברי בההוא יומא דנפיק לעלמא כלהו קיימין בקיומייהו, ואזלין וטאסין עלמא, נחתין ואזדהרן לב"נ כל יומא ויומא בלחודוי. וכד ההוא יומא אתי ואזהר ליה ובר נש עביד בההוא יומא חובא קמי מאריה ההוא יומא סליק בכסופא ואסהיד סהדותא וקאים בלחודוי לבר.

ותא"ח בתר דקאים בלחודוי יתיב עד דבר נש יתיב מניה תשובה. זכה תב ההוא יומא לאתריה, לא זכה ההוא יומא נחית ואשתתף ברוחא דלבר ותב לביתיה ואתתקן בדיוקניה דההוא בר נש בגין לאבאשא ליה ודייר עמיה בביתא. ואית דדיוריה לטב אי הוא זכי, ואי לאו דיוריה עמיה לביש. בין כך ובין כך אתפקדן אינון יומין וחסרין ולא עאלין במניינא דאינון דאשתארו. ווי לההוא בר נש דגרע יומוי קמי [p. 347] מלכא קדישא ולא שביק לעילא יומין לאתעטרא בהו בההוא עלמא ולקרבא בהדייהו קמי מלכא קדישא.

ותא"ח כד קריבו אינון יומין קמי מלכא קדישא, אי הוא זכאי האי בר נש דנפיק מעלמא סליק ועאל באינון יומין ואינון לבושי יקר דמתלבשא ביה נשמתיה, ואינון יומין הוו דזכה בהו ולא חב בהו.

ווי למאן דגרע יומוי לעילא, דכד בעאן לאלבשא ליה ביומוי אינון יומין דפגים הוא בחובוי חסרין מההוא לבושא ואתלבש במנא חסרא. כל שכן אי סגיאין אינון ולא להוי ליה לב"נ במה דאתלבש בההוא עלמא, כדין ווי ליה ווי לנפשיה דדיינין ליה בגיהנם יומין על יומא

© 2006–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

חד, על חד תרין. דכד נפיק מהאי עלמא לא אשכח יומין דאתלבש בהו ולא הוי ליה לבושא במה דאתכסי. זכאין אינון צדיקיא דיומין דלהון טמירין אינון לגבי קב״ה ואתעביד מנייהו לבושי יקר לאתלבשא בהו לעלמא דאתי.

תנינן ברזא דמתניתין מאי דכתיב (בראשית ג׳:7) *וידעו כי ערומים הם*. ידיעא ידעו ממש דההוא לבושא דיקר מאינון יומין גרע מנייהו ולא אשתאר יומא לאתלבשא ביה הדא הוא דכתיב (תהלים קל״ט:16) *גלמי ראו עיניך ועל ספרך כלם יכתבו ימים יוצרו ולא אחד בהם*, *ימים יוצרו* ודאי, *ולא אחד בהם*, דלא אשתאר חד מנייהו לאתלבשא בהו, עד דאשתדל אדם ועבד תשובה [p. 348] וקב״ה קביל ליה ועביד ליה מאני לבושא אחרנין ולא מן יומוי הדא הוא דכתיב (בראשית ג׳:21) *ויעש יי׳ אלהים לאדם ולאשתו כתנות עור וילבישם*.

ת״ח באברהם דזכה מה כתיב, (שם כ״ד:1) *בא בימים*, כד אסתלק מהאי עלמא באינון יומין ממש דיליה עאל ואתלבש בהו ולא גרע מההוא לבוש יקר כלום דכתיב *בא בימים*. באיוב מה כתיב, (איוב א׳:21) *ערום יצאתי מבטן אמי וערום אשוב שמה*, דהא לא אשתאר לבושא לאתלבשא ביה.

[p. 349] ת״ח זכאין אינון צדיקיא דיומיהון זכאין ואשתארו לעלמא דאתי, וכד נפקי מתחברן כלהו ואתעבידו **[רכד ע״ב]** לבוש יקר לאתלבשא ביה, ובההוא לבושא זכאן לאתענגא מענוגא דעלמא דאתי, ובההוא לבושא זמינין לאחייא ולמיקם, וכל אינון דאית לון לבושא יקומון הדא הוא דכתיב (איוב ל״ח:14) *ויתיצבו כמו לבוש*. ווי לאינון חייבי עלמא דיומיהון בחוביהון חסרין ולא אשתאר מנייהו במה דאתכסיין כד יפקון מעלמא.

ת״ח כל אינון זכאין דזכו לאתלבשא בלבוש יקר ביומיהון מתעטרן בההוא עלמא מעטורי דמעטרי בהו אבהן מההוא נחלא דנגיד ונפיק לגנתא דעדן הדא הוא דכתיב (ישעיה נ״ח:11) *ונחך יי׳ תמיד והשביע בצחצחות נפשך וגו׳ והיית כגן רוה וכמוצא מים וגו׳*. ואינון חייבי עלמא דלא זכו לאתלבשא בלבושא דיומיהון עלייהו כתיב (ירמיה י״ז:6) *והיה כערער בערבה ולא יראה כי יבא טוב וגו׳*.

אמר רבי יצחק זכאה חולקיה דיעקב דרחצנו יתיר הוה ליה דכתיב *ושכבתי עם אבותי*, דאזכי בהו ולא באחרא, דאזכה בהו לאתלבשא ביומין דילי וביומין דלהון.

[p. 350] רבי יהודה אמר כתיב (בראשית כ״ז:27) *וירח את ריח בגדיו ויברכהו*. *בגדיו*, בגדי עשו מבעי ליה, דהא לאו דיליה הוו אלא דעשו דכתיב (שם:15) *ותקח רבקה את בגדי עשו בנה הגדול*, *בגדי עשו* כתיב והכא *בגדיו* דיעקב. אלא הכי אוקימנא *וירח*, אסתכל להלה וארח ריחא דלבושוי דההוא עלמא, כדין ברכיה. ועל דא כתיב *ראה ריח בני כריח שדה*, כההוא חקל תפוחין קדישין. אמר הואיל וזכית באינון לבושי יקר *ויתן לך האלהים מטל השמים*. מאי

© 2006–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

משמע, בגין דההוא חקל תפוחין קדישין נטיף טלא כל יומא מההוא אתר דאקרי *שמים* דכתיב *מטל השמים*.

[p. 351] אמר רבי יוסי בכלא ברכיה, *מטל השמים ומשמני הארץ*. מ״ט, בגין *דוירח את ריח בגדיו* ממש כמא דאמינא.

תנן אלף וחמש מאה ריחין סלקין בכל יומא מגנתא דעדן דמתבסמי בהו אינון לבושין דיקר דההוא עלמא דמתעטרי מן יומוי דב״נ.

אמר רבי יהודה כמה לבושין אינון.

אמר רבי אלעזר טורי דעלמא על דא פליגו, אבל תלתא אינון. חד דמתלבש בההוא לבושא רוחא דבגנתא דעדן דארעא, וחד יקרא מכלא דמתלבשת ביה נשמתא בגו צרורא דחיי בין פורפירא דמלכא, וחד לבושא דלבר דקאים ולא קאים, אתחזי ולא אתחזי, בהאי אתלבשת ביה נפשא ואזלת ושטאת בעלמא. בשבתא ובכל ריש ירחא אזלת ואתקשרת ברוחא דבגנתא דעדן דארעא דקיימא בין פרגודא יקירא ומניה אוליפת וידעת מה דידעת ושאטת ואודעת ליה בעלמא.

ת״ח בתרין קשורין אתקשרת נפשא בכל ריש ירחא ושבתא, בקשורא דרוחא די בין ריחי בוסמין דבגנתא דעדן דארעא, ומתמן אזלת ושטאת ואתקשרת עם רוחא בנשמתא דצרירא בצרורא דחיי ומתרויא ומתזנת מאינון זיוין יקרין דהאי סטרא ודהאי סטרא הדא הוא דכתיב *ונחך יי׳ תמיד והשביע בצחצחות נפשך*. מאי *בצחצחות*, אלא צחותא חד כד אתקשר ברוחא בגנתא דלתתא, צחותא דלגו מן צחותא כד מתקשרן בנשמתא דלעילא [p. 352] בצרורא דחיי, והיינו בצח חד, צחות דאינון לעילא לעילא ביקירו דנשמתא, ודא *צחצחות*. מאן ירית דא, *נפשך*, *נפשך* ממש. זכאה חולקהון דצדיקייא.

אמר ר׳ שמעון כד אנא בין אינון חברייא דבבל מתכנשי גבאי ואולפי מלי באתגלייא ואינון עיילי לון בגושפנקא דפרזלא תקיפא סתימא מכל סטרין. כמה זמנין אמינא לון אורחוי דגנתא דמלכא קדישא ואורחין עלאין, כמה זמנין אוליפנא לון כל אנון דרגין דצדיקיא בההוא עלמא, וכלהו מסתפי למימר **[רכה ע״א]** מלין אלא לעאן בגמגומא, בגיני כך פסילוסין אקרון כהאי פסילוסא דמגמגם בפומיה.

אבל לזכותא דאינא להו הואיל ומסתפי דהא אוירא קדישא ורוחא קדישא אתעדי מנייהו וינקי מאוירא ורוחא דרשותא אחרא. ולא עוד אלא דקשת אתחזי עלייהו ולאו אינון כדאי. אבל דא מהניא להו דאנא שכיח בעלמא ואנא סימנא דעלמא, דהא בחיי לא יתיב עלמא בצערא ולא אתדן בדינא דלעילא. בתראי לא יקום דרא כדרא דא, [p. 353] וזמין עלמא דלא

© 2006–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

ישתכח מאן דיגין עליה וכל אנפין חציפין ישתכחון בין לעילא בין לתתא, לעילא בחובייהו דלתתא וחציפותא דלהון.

וזמינין בני עלמא דצווחין ולית מאן דישגח עלייהו ויהדרון רישא לכל סטרי עלמא ולא יתובון באסוותא. אבל חד אסוותא אשכחנא בעלמא ולא יתיר, בההוא אתר דישתכחון ביה אינון דלעאן באורייתא וישתכח בינייהו ספר תורה דלא משתקר ביה, כד מפקי האי בגיניה מתערי עלאי ותתאי, וכל שכן אי כתיב ביה שמא קדישא כדקא חזי, והא אוליפנא מלה.

ווי לדרא דאתגלייא בינייהו ספר תורה ולא מתערי עליה לעילא לתתא. מאן אתער עליה בשעתא דעלמא בצערא טפי ואצטריך לאגלאה ס״ת יתיר בדוחקא דעלמא. דכד עלמא בצערא ובעאן בני נשא רחמין עלי קברי כלהו מתין מתערין עלייהו, דהא נפשא אקדימת ומודעא לרוחא דהא ס״ת אשתכח בגלותא דאתגלי בדוחקא דעלמא וחייא אתאן ובעאן רחמי. כדין רוחא אודעא לנשמה ונשמה לקב״ה, וכדין אתער קב״ה וחס על עלמא, ודא על דאתגלי ס״ת מאתריה וחייא אתאן למבעי רחמי על קבריהון דמתייא. ווי [p. 354] לדרא אי אצטריך ס״ת לאגלאה ליה מאתר לאתר אפי׳ מבי כנישתא לבי כנישתא דהא לא אשתכח בינייהו על מה ישגיחון עלייהו.

ודא לא ידעין כלהו בני נשא, דהא שכינתא כד אתגלייא גלותא בתראה עד לא תסתלק לעילא מה כתיב, (ירמיה ט׳:1) *מי יתנני במדבר מלון אורחים*. לבתר בזמנא דדחקא אשתכח טפי בעלמא תמן אשתכחת ובגלותא דס״ת תמן היא, וכלא מתערין עליה עלאי ותתאי.

אמר רבי שמעון אי הני מילי ינדעון, מילי דרזי דחכמתא על מה קאים עלמא וסמכי עלמא על מה מתרגשן כד אשתכח בדוחקא ינדעון שבחא דרב ייבא סבא כד אשתכח בינייהו ולא הוו ידעין שבחיה. והא אשכחנא מלוי מתקשרן במלוי דשלמה מלכא ברזא דחכמתא ואינון לא הוו ידעין שבחיה, והשתא אזלין בתר מלה דחכמתא ולית מאן דקאים עלה. ועם כל דא אית בינייהו פקחין [p. 355] בעבורא דשתי ובקביעותא דירחי אע״ג דלא אתייהיב להו ולא אתמסר בידייהו.

תנינן תריסר ירחי האי נפשא מתקשרא בגופא בקברא ואתדנו כחדא, בר האי נפש דצדיקייא כמא דאוקימנא, וזמינת בקברא וידעת בצערא דיליה ובצערא דחיי ידע ולא אשתדלת עלייהו. לבתר תריסר ירחי אתלבשת בלבושא חד ואזלת ושטאת בעלמא וידעת מן רוחא מה דידעת ואשתדלת על צערא דעלמא ולמבעי רחמין ולמנדע להו צערא דחיי.

ומאן אתער לכל האי, בזמנא דאית זכאה דמודע להו כדקא יאות, וההוא זכאה אשתמודע בינייהו. ת״ח זכאה כד אשתאר בין חייא ובין מיתיא אשתמודע דהא כל יומא מכרזי עליה בינייהו, וכד צערא טפי בעלמא והוא לא יכיל לאגנא על דרא הוא אודע להו צערא דעלמא.

© 2006–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

וכד לא אשתכח זכאה **[רכה ע״ב]** דמכרזי עליה בינייהו ולא אשתכח מאן דיתער להו בצערא דעלמא אלא ס״ת כדין עלאי ותתאי מתערין עליה, [p. 356] וצריכין כלא בההוא זמנא דישתכחון בתשובה, ואי לא משתכחי בתשובה הא מארי דדינא מתערין עלייהו ואפי׳ רוחי דגנתא דעדן מתערי עלייהו.

ושכבתי עם אבותי, בגופא בנפשא ברוחא בנשמתא ברתיכא חדא בדרגא עלאה.

א״ר יהודה כמה אטימין מכלא בני עלמא דלא ידעין ולא שמעין ולא מסתכלין במלי דעלמא ואיך קב״ה משתכח עלייהו ברחמי בכל זמן ועידן ולית מאן דישגח.

תלת זימנין ביומא עאל רוחא חדא במערתא דכפלתא ונשיב בקברי אבהתא ואתסיין גרמין וקיימין בקיומא, וההוא רוחא נגיד טלא מלעילא מרישא דמלכא אתר דמשתכחי אבהן עלאי, וכד מטי ההוא טלא מנייהו מתערין אבהן דלתתא.

ותי״ח נחית ההוא טלא בדרגין ידיען דרגא בתר דרגא ומטי לגן עדן דלתתא, וההוא טלא אתסחי בבוסמין דגנתא ואתער רוחא חדא דכליל בתרין אחרנין וסליק ושאט ביני בוסמין ועייל בפתחא דמערתא, כדין מתערין אבהן אינון וזיווגן ובעאן רחמי על בנוי.

[p. 357] וכד אשתכח עלמא בצערא בגין דאינון דמיכין בחובי עלמא וההוא טלא לא אתנגיד ולא אשתכח עד דאתער ס״ת כדקא חזי בעלמא, ונפשא אודעא לרוחא ורוחא לנשמתא ונשמתא לקב״ה. כדין יתיב מלכא בכרסייא דרחמי ונגידא מעתיקא עלאה נגידו דטלא דבדולחא ומטי לרישא דמלכא ומתברכין אבהן ונגיד ההוא טלא לאינון דמיכין וכדין מתחברן כלהו וחס קב״ה על עלמא.

ותי״ח לא חייס קב״ה על עלמא עד דאודע לאבהן ובגינייהו עלמא אתברכא.

אמר רבי יוסי ודאי הכי הוא והא אשכחנא מלי בספרא דשלמה מלכא ההוא עלאה דקרא ליה עיטא דחכמתא דכלא.

ורב ייבא הכי גלי ואמר דהא אחזיו ליה דיתיר עבדת רחל דקיימא בפרשת אורחין בכל זמנא דאצטריך עלמא מכלהו, ורזא דמלה ארון וכפורת וכרובים בחולקא דבנימן דאתיליד בארחא ושכינתא על כלא.

[p. 358] *וישתחו ישראל על ראש המטה*. מאן *ראש המטה*, שכינתא.

אמר ר׳ שמעון ח״ו אלא לדידיה כרע וסגיד. ת״ח *מטה*, דא שכינתא דכתיב (שיר ג׳: 7) *הנה מטתו שלשלמה*. *ראש המטה*, דא יסודא דעלמא דהוא רישא דערסא קדישא. *על ראש*, דא ישראל דקאים *על ראש המטה*. בגיני כך ישראל לדידיה קא סגיד.

© 2006–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

ואי תימא הא בההוא זמנא לא הוה מרע דהא לבתר כתיב *ויהי אחר הדברים האלה ויאמר ליוסף הנה אביך חולה*, ובשעתא דסגיד לא הוה חולה, ועל דא ידע דהא בההוא זמנא סליק בדרגא עלאה קדישא כרסיא שלימתא, בגיני כך סגיד לההוא רתיכא עלאה שלימו אילנא רבא ותקיף [p. 359] דאקרי על שמיה. ועל דא *וישתחו ישראל על ראש המטה, על ראש המטה* ודאי דהא אסתליק לאתריה ואתעטר בעטרי מלכא קדישא.

ויאמר השבעה לי וגו'. רבי חייא פתח (קהלת ז׳:23) *כל זה נסיתי בחכמה אמרתי אחכמה והיא רחוקה ממני*. הא תנינן שלמה מלכא ירית סיהרא מכל סטרוי וביומוי קיימא ההוא סיהרא באשלמותא דאתברכא מכלא, וכד בעא למיקם על נמוסי אורייתא אמר *אמרתי אחכמה והיא רחוקה ממני*.

אמר רבי יהודה יעקב אמר *ושכבתי עם אבותי ונשאתני ממצרים וקברתני בקבורתם*. תמן תנינן מאן דנפק נשמתיה ברשותא אחרא **[רכו ע״א]** וגופא אתקבר בארעא קדישא עליה כתיב (ירמיה ב׳:7) *ותבאו ותטמאו את ארצי וגו'*. ויעקב ברשותא אחרא נפקא נשמתיה ואמאי אמר *וקברתני בקבורתם*.

אמר ר׳ יהודה שאני יעקב דשכינתא אחידת ביה ואתדבקת ביה הדא הוא דכתיב (בראשית מ״ו:4) *אנכי ארד עמך מצרימה ואנכי אעלך גם עלה. אנכי ארד עמך* לדיירא עמך בגלותא, *ואנכי אעלך גם עלה* לאזדווגא נשמתך בי ולאתקברא גופך בקברי אבהתך. מאי קא מיירי, דאע״ג דהא נפקת נשמתיה ברשותא אחרא, ועל דא *אנכי אעלך גם עלה*.

[p. 360] *ויוסף ישית ידו על עיניך*, דהוא בוכרא דהרהורא דלבא, בוכרא דטפה קדמאה מניה הוה. ובגין דידע קב״ה טמירא דא אתבשר ליה ביוסף דהא כל רחימותא ביה תליא.

ישית ידו על עיניך, מאי קא מיירי. אמר רבי יוסי בגין יקרא דיעקב ולאתבשרא דהא יוסף קיים וישתכח עליה במיתתיה.

ר׳ חזקיה אמר מלה ידענא דחילנא לאגלאה ובעובדי עלמא חכמתא אשתכח.

אתא ר׳ אבא בטש ביה, אמר אימא מילך וזיין זיינך, ביומוי דרבי שמעון מלין אתגליין.

אמר אוליפנא מפרקיה דרב ייבא סבא בנמוסי עלמא, בר נש דזכי לבר בהאי עלמא ליבעי לנגדא עפרא על עינוי כד יתקבר, ודא הוא יקרא דיליה לאחזאה דעלמא אסתים מניה והוא ירית ליה לעלמא תחותוי.

בגין דעינוי דבר נש חיזו דעלמא ביה אתחזי וכל גווני הכי אינון דאסחרו. חוורא דביה הוא ימא רבא דאסחר עלמא בכל סטרוי. גוונא אחרא הוא יבשתא דאקיפו מיא, ויבשתא קאים בין מיא, הכי הוא גוונא בין מיא. גוונא אחרא תליתאה הוא באמצעיתא דביה, דא ירושלם

© 2006–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

דהיא אמצעיתא דעלמא. גוונא רביעאה חיזו דכל עינא [p. 361] ואתקרי בת עין דבההוא בת עין אתחזי פרצופא וחיזו יקרא מכלא, דא ציון דהיא נקודה אמצעיתא מכלא דחיזו דכל עלמא ביה אתחזי, ותמן שריא שכינתא דהיא שפירו דכלא וחיזו דכלא. ועינא הוא ירותא דעלמא ובגיני כך האי שביק ליה והאי נטיל ליה וירית ליה.

א״ל שפיר קאמרת, אבל מלה סתימא הוא יתיר ובני עלמא לא ידעי ולא מסתכלן דהא בשעתא דב״נ נפיק מהאי עלמא נפשא דיליה סמיכא עמיה, ועד לא נפקת עינוי דב״נ חמו מה דחמו כמא דאוקמוה דכתיב (שמות ל״ג:20) *כי לא יראני האדם וחי*, בחייהון לא חמאן ובמיתתהון חמאן. ועינא פקיחא מההוא חיזו דחמא, אינון דקיימין עליה בעאן לשואה ידא על עינוי ולאסתמא עינוי בגין דההוא דאוליפנא ברזא דנמוסי עלמא דבשעתא דאשתאר עינא פקיחא מההוא חיזו דחמא יקירא, אי זכי לבר ברא קדים לשואה ידיה על עינוי ולאסתמא לון כמה דכתיב *ויוסף ישית ידו על עיניך*, בגין דהא חיזו אחרא דלא קדישא אזדמנא לקבליה ועינא דחזא השתא חיזו קדישא עלאה לא יסתכל בחיזו אחרא.

ועוד דההוא נפש סמיכא לקבליה בביתא, ואי אשתאר עינא פקיחא וההוא חיזו אחרא ישרי על עינוי בכל מה דאסתכל אתלטיא, ולאו יקרא דעינא הוא וכ״ש מקריבוי [p. 362] וכ״ש מן מיתא דלאו יקרא דיליה לאסתכלא במה דלא אצטריך ולשריא על עינוי מלה אחרא. לבתר יתכסי בעפרא, והא אתערו חבריא על דינא דקברא מה הוא. ויקרא הוא דיסתים עינא מכלא על ידא דבריה דשבק בעלמא.

ת״ח כל ז׳ יומין נפשא אזלת מביתא לקברא ומקברא לביתא ואתאבלת עליה. ותלת זמנין ביומא אתדנו כחדא נפשא וגופא ולית מאן דידע בעלמא וישגח לאתערא לבא. לבתר גופא אתטריד ונפשא אזלא ואתסחי **[רכו ע״ב]** בגיהנם ונפיק ושאט בעלמא ומבקרא לקבריה, עד דאתלבשא במה דאתלבש.

לבתר תריסר ירחי נייחין כלא, גופא שכיך בעפרא, נפשא אתצריר ברוחא במאנא דאתלבש, רוחא אתענג בגנתא, נשמתא סלקא לצרורא דענוגא דכל ענוגין וכלא אתקשר דא בדא לזמנין ידיען.

ת״ח ווי לון לבני נשא דלא מסתכלאן ולא ידעין ולא אשתמודען על מה קיימין ואתנשי מנייהו למעבד פקודי אורייתא. דתנינן אית פקודי אורייתא דעבדין לבושי יקר לעילא, ואית פקודי אורייתא דעבדין לבושי יקר לתתא, ואית פקודי אורייתא דעבדין לבושי יקר להאי עלמא וכלהו אצטריכן ליה לב״נ, ומן יומוי ממש כלהו אתתקן כמה דאוקימנא.

© 2006–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

[p. 363] רבי יהודה סבא אתרגיש בדעתוי יומא חד ואחזיאו ליה בחלמיה חד דיוקנא דיליה מנהורא תקיף דאזדהר לארבע סטרין. אמר לון מאי האי. אמרו ליה לבושא דילך הוא לדיורא דהכא. ומההוא יומא הוה חדי.

א״ר יהודה כל יומא ויומא רוחין דצדיקייא יתבין בלבושיהון שורין בגנתא דעדן ומשבחן ליה לקב״ה ביקרא עלאה הדא הוא דכתיב (תהלים ק״מ: 14) *אך צדיקים יודו לשמך ישבו ישרים את פניך*.

א״ר אבא בקדמיתא מה כתיב, *וישתחו ישראל על ראש המטה* כמה דאוקימנא. מאן *מטה*, דא כנסת ישראל. *ראש*, דא צדיק. *על ראש המטה*, דא מלכא קדישא דשלמא כלא דיליה כמה דכתיב (שיר ג׳: 7) *הנה מטתו שלשלמה*, ויעקב לדידיה קא סגיד ההוא דקאים *על ראש המטה* ישראל שמיה, בגיני כך *וישתחו ישראל על ראש המטה*.

לבתר כיון דידע יעקב דהא בדרגא עלאה אשתלים ודרגא דיליה הוא לעילא עם אבהתא והוא בלחודוי תקונא שלימתא, אחסין לביה וחדי ואתתקף ברעותא עלאה דקב״ה. ביה מה כתיב, *ויתחזק ישראל וישב על המטה*, *על המטה* ממש, דהא בדרגא עלאה יתיר אשתלים, זכאה חולקיה.

[p. 364] תנן אמר ר׳ יהודה במתניתא אוקימנא הא דתנינן בארבעה פרקים בשנה העולם נדון, בפסח על התבואה, בעצרת על פירות האילן, בראש השנה כל באי עולם עוברין לפניו כבני מרון, ובחג נדונין על המים. הא אוקימנא מלי, ורזא דא אוליפנא, בפסח על התבואה, לקביל רתיכא עלאה רזא דאבהן ודוד מלכא.

תו בפסח על התבואה, דהכי הוא ממש והא אוקמוה מלה על מה אתייא מצה בפסח, והא דינא הוא ודינא דמלכותא דינא, ודא שירותא דשריאו ישראל למיעל בחולקא קדישא דקב״ה ולבערא מנייהו חמץ טעוון אחרנין דממנן על שאר עמין דאקרון אלהי נכר ואקרון חמץ יצר הרע, ולמיעל במצה חולקא קדישא דקב״ה.

[p. 365] אמאי תבואה, כמה דכתיב (ירמיה ב׳: 3) *תבואתה* בה״א ואוקימנא, ועלמא אתדן על דינא דדא.

בעצרת על פירות האילן. פירות האילן, פירות האילנות מבעי ליה, מאן פירות האילן. אלא דא הוא אילנא רברבא ותקיף לעילא. פירות האילן כמה דכתיב (הושע י״ד: 9) *אני כברוש רענן ממני פריך נמצא*.

בראש השנה כל באי עולם עוברין לפניו כבני מרון. ת״ח בראש השנה דא הוא רישא דמלכא, ומאן איהו, דא יצחק דאקרי ראש דאיהו חד רישא דמלכא אתר דאקרי שנה. בגיני כך

© 2006–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

כל באי עולם עוברין לפניו כבני מרון, ועל דא תנינן בראש השנה דהא ברישא דשתא שארי יצחק.

[p. 366] ובחג נדונין על המים, ודא הוא שירותא דימינא דמלכא, ועל דא חדוותא דמיא אשתכח בכלא בשעתא דנסכי מיא ושאבי לון בגין דמים הא ידיעא. ועל כך בארבעה פרקים אלין כלא משתכחי. **[רכז ע״א]**

אמר רבי יוסי כד יסתכלון מלי כלא אשתכח בהני פרקין, אברהם יצחק ויעקב ודוד מלכא, ובהני עלמא אתדן, ובארבעה פרקים בני נשא אתדנו ביומין דאשתכח בעלמא. ובכל יומא ויומא ספרין פתיחן ועובדין כתיבין ולית מאן דישגח ולית מאן דירכין אודניה, ואורייתא אסהידת ביה בכל יומא וקלא קרי בחילא (משלי ט׳:4) *מי פתי יסור הנה חסר לב ואמרה לו*, ולית מאן דיצית לקליה.

ת״ח בשעתא דבר נש קאים בצפרא סהדין קיימין לקבליה וסהדין ביה והוא לא אשגח. נשמתא אסהידת עליה בכל עידן ובכל שעתא, אי אצית יאות, ואי לא ספרין פתיחן ועובדין כתיבין.

אמר ר׳ חייא זכאין אינון צדיקייא דלא מסתפי מן דינא לא בעלמא דין ולא בעלמא דאתי הדא הוא דכתיב (שם כ״ח:1) *וצדיקים ככפיר יבטח*, וכתיב (תהלים ל״ז:29) *וצדיקים יירשו ארץ*.

[p. 367] רבי חזקיה פתח (בראשית ט״ו:12) *ויהי השמש לבא ותרדמה נפלה על אברם והנה אימה חשכה גדולה נופלת עליו*. האי קרא אוקמוה, אבל דא יומא דדינא קשיא דאפקין ליה לב״נ מהאי עלמא. ות״ח ההוא יומא דבר נש נפיק מעלמא הוא יומא דדינא רבא דאתחשך שמשא מן סיהרא כמה דכתיב (קהלת י״ב:2) *עד אשר לא תחשך השמש וגו׳*, דא נשמתא קדישא דאתחשך מבר נש תלתין יומין עד לא יפוק מעלמא, וההוא הוי צולמא דאתמנעת מניה ולא אתחזי.

מאי טעמא אתמנעת מניה, בגין דנשמתא קדישא סלקא ואתעברת מניה, דלא תימא דכד מית בר נש ואתחלש האי נשמתא אתעברת מניה, אלא כד איהו בתוקפיה אתעברת מניה נשמתא קדישא ולא נהירא לרוחא ורוחא לא נהיר לנפשא, כדין צולמא אתעברת מניה ולא נהיר ליה. מההוא יומא כלא מכרזי עליה ואפילו צפרי שמיא. מאי טעמא, בגין דנשמתא הא סלקא מניה ורוחא לא נהיר לנפשא, כדין נפשא אתחלשת ומיכלא וכל תיאובתא דגופא סלקא מניה ואתעבר.

© 2006–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

אמר רבי יהודה ואפילו כל זמנא דנפיל איניש בבי מרעיה ולא יכיל לצלאה נשמתיה אתעברת וסלקא מניה וכדין לא נהיר רוחא לנפשא עד דדיינין דיניה דבר נש. ואי דיינין ליה לטב כדין נשמתא אתהדרת לאתרה ונהיר לכלא. האי בזמנא דקיימא מלה בדינא, ובזמנא דלא קיימא מלה בדינא תלתין יומין אקדימת נשמתא לכלא וצולמא אתעבר מניה.

[p. 368] ת״ח בזמנא דדיינין ליה לבר נש לעילא סלקין נשמתיה לבי דינא ודיינין על מימרהא, והיא אסהידת בכלא, ואסהידת בכל רעיוני דבר נש ובעובדין לא אסהידת דהא כלהו בספרא כתיבין, וכלהו דיינין ליה לב״נ.

בההוא שעתא דדיינין ליה לב״נ לעילא כדין דוחקא דגופא אשתכח יתיר משאר זמנא. אי דיינין ליה לטב כדין ארפין מניה וזיעא אתבקע על אנפוי ונשמתא אהדרת לבתר ונהיר לכלא. ולא סליק בר נש מבי מרעיה לעלמין עד דדיינין דיניה לעילא.

ואי תימא הא כמה חייבי עלמא כמה רשיעי עלמא קיימין בקיומייהו. אלא קב״ה אשגח בדיניה דב״נ, אע״ג דהשתא לא זכי והוא חמי דהא לבתר יזכי דאין ליה לטב, או לזמנין דאוליד בר דיהא זכאה בעלמא ועל דא קב״ה דאין ליה לטב. וכל עובדוי דקב״ה לטב ודינוי לטבא ובכלא אשגח כמה דכתיב (יחזקאל ל״ג:11) *חי אני נאם יי׳ אלהים אם אחפוץ במות הרשע כי אם בשובו מדרכו וחיה*. ובגין כך כל אינון חייבי עלמא דקיימין בקיומייהו קב״ה דאין לון לטב.

ולזמנין דאינון מרעין אשתלימו זמנייהו מלמשרי תמן כד״א (דברים כ״ח:59) *וחלאים רעים ונאמנים*, דעבדי מהימנותא דכד שריין עליה דבר **[רכז ע״ב]** נש מסתלקי מניה לבתר דאשלימו זמנייהו בין לצדיקיא בין לחייביא, וכלא אעבד בדינא כדקאמרן.

וירא ישראל את בני יוסף ויאמר מי אלה. אמר רבי יצחק האי קרא קשיא דכתיב *וירא ישראל*, וכתיב *ועיני ישראל כבדו מזוקן לא יוכל לראות*. אי *לא יוכל לראות* מהו *וירא ישראל*. דחמא ברוחא דקודשא אינון *בני יוסף* דאינון ירבעם [p. 369] וחביריו, דירבעם עבד תרין עגלי דדהבא ואמר (מלכים א׳ י״ב:28) *אלה אלהיך ישראל*. ובגין כך *מי אלה*, מאן הוא דזמין למימר *אלה אלהיך* לטעוון אחרן, ובגין כך *וירא ישראל את בני יוסף*.

מכאן דצדיקיא חמאן עובדא למרחיק וקב״ה מעטר לצדיקיא בכתרא דיליה. מה קב״ה חמי למרחיק כמה דכתיב (בראשית א׳:31) *וירא אלהים את כל אשר עשה והנה טוב מאד*, דקב״ה חמא כל עובדין עד לא יעביד לון וכלהו אעברו קמיה, כגוונא דא כל דרין דעלמא מרישא דעלמא עד סייפי עלמא כלהו אתעתדו וקיימו קמיה עד לא ייתון לעלמא הדא הוא דכתיב (ישעיה מ״א:4) *קורא הדורות מראש*, עד לא אתברי עלמא, בגין דכל נשמתין דנחתין

© 2006–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

לעלמא עד לא ייחתון כלהו קיימי קמי קב״ה בדיוקנא דקיימי בהאי עלמא ואקרון בשמהן דכתיב (שם מ׳:26) *לכלם בשם יקרא*.

אוף הכי צדיקייא, קב״ה אחמי לון כל דרין דעלמא עד לא ייתון וישתכחון בעלמא. מנ״ל, מאדם דהוה קדמאה וקב״ה אחמי ליה כל אינון דרין עד לא ייתון כדכתיב (בראשית ה׳:1) *זה ספר תולדות אדם*, [p. 370] ותנינן אחמי ליה כל אינון דרין דזמינין למיתי לעלמא. וכן למשה דכתיב (דברים ל״ד:1) *ויראהו יי׳ את כל הארץ*, דקב״ה אחמי ליה כל דרין דעלמא וכל אינון מנהיגי עלמא וכל שאר נביאן עד לא ייתון לעלמא.

אוף הכא *וירא ישראל את בני יוסף*, חמא למרחיק ואזדעזע ואמר *מי אלה*, והאי קרא אשלים לתרין סטרין להאי סטרא ולהאי סטרא, ועל דא אתיב יוסף ואמר *בני הם אשר נתן לי אלהים בזה*. ומנ״ל דקב״ה אחמי ליה ברוחא דקודשא, דכתיב *והנה הראה אותי אלהים גם את זרעך*, *גם* לאסגאה אינון דנפקין מניה.

ויברך את יוסף ויאמר האלהים אשר התהלכו אבותי לפניו. האי קרא אית לאסתכלא ביה, *ויברך את יוסף*, לא אשכחן הכא ברכה דבריך ליה ליוסף אלא לבנוי. ואי לבנוי ויברכם מבעי ליה, מהו *ויברך את יוסף*, ולא אשכחן הכא דאתבריך יוסף.

[p. 371] אמר רבי יוסי *את* דייקא דכתיב *את יוסף*, ברכתא דבנוי הוה וכד אתברכאן בנוי איהו אתברך, דברכתא דבנוי דבר נש ברכתיה איהי.

א״ר אלעזר *ויברך את יוסף*, *את* דייקא דבריך *לאת* קיימא רזא דברית, בגין דכיון דאמר *בני הם אשר נתן לי אלהים בזה* כדין בריך לההוא אתר רזא דברית דנטר יוסף, ובגין כך אקרי צדיק. *את* דיוסף, רזא דברית דקיימא בהדיה דיוסף.

האלהים אשר התהלכו אבותי לפניו. *האלהים*, דא רזא דברית קיימא קדישא. *אבותי לפניו*, דייקא *לפניו* דאינון קדמאי עלאי מקמי רזא דנא, *אברהם ויצחק* דהא מנהון אתזן ויינקא ההוא אתר.

האלהים הרועה אותי. כיון דאמר *האלהים אשר התהלכו אבותי לפניו* מ״ט זמנא אחרא *האלהים*. אלא רזא עלאה הוא, והכא בריך לההוא אתר ברזא *דאלהים* חיים [p. 372] מקורא דחיי דמניה נפקין ברכאן. ובגין דא אדכר גרמיה בהאי אתר ואמר *האלהים הרועה אותי*, בגין דכל ברכאן דנגדין ממקורא דחיי יעקב נטיל לון, וכיון דאיהו נטיל לון האי אתר נטיל ברכאן, וכלא איהו תלייא בדכורא, ועל דא *ויברך את יוסף* כתיב.

בגין כך בכל אתר דברכאן אצטריכו לברכא בעי קב״ה לאתברכא בקדמיתא, ולבתר יתברכו אחרנין. ואי קב״ה לא יתברך בקדמיתא אינון ברכאן לא **[רכח ע״א]** מתקיימן.

© 2006–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

ואי תימא הא יעקב דברכיה אבוה ולא בריך לקב״ה בקדמיתא. ת״ח בשעתא דבריך יצחק ליעקב לא ברכיה עד דבריך לקב״ה בקדמיתא דכתיב (בראשית כ״ז:27) *ויאמר ראה ריח בני כריח שדה אשר ברכו יי׳*, הכא קיים לקב״ה ברכה דכתיב *אשר ברכו יי׳*, אתברך בקיומא דברכא. ולבתר מה כתיב, *ויתן לך האלהים*. כיון דההוא *שדה* אתקיים בברכוי מיד ברכיה *ויתן לך האלהים*, רזא דההוא *שדה* דנפקי מניה ברכאן לבתר דאיהו אתקיים בברכוי. כגוונא דא בריך יעקב בקדמיתא לקב״ה ולבתר בריך לבנוי.

ת״ח בצפרא בעי בר נש לאקדמא ברכאן לקב״ה, ולבתר לשאר בני עלמא, והא אוקימנא דכתיב *בבקר יאכל עד וגו׳*.

[p. 373] ות״ח כד בעא יעקב לברכא לאינון בני יוסף חמא ברוח קודשא דזמין לנפקא מאפרים ירבעם בן נבט, פתח ואמר *מי אלה*, מאי שנא בעבודא דא דסטרא דע״ז דאמר (שמות ל״ב:4) *אלה אלהיך ישראל*. אלא רזא איהו, כל אינון סטרין דההוא חויא בישא. סטרא דרוח מסאבא ההוא חויא ואית מאן דרכיב עליה, וכד מזדווגן אקרון *אלה*, דאינון מזדמנין בעלמא בכל אינון סטרין דלהון.

ורוח קודשא אקרי *זאת* דאיהי רזא דברית רשומא קדישא דאשתכח תדיר בבר נש, וכן (שם ט״ו:2) *זה אלי ואנוהו*, (ישעיה כ״ה:9) *זה יי׳*. אבל אלין אקרון *אלה*, ועל דא כתיב *אלה אלהיך ישראל*. ובגין כך כתיב (שם מ״ט:15) *גם אלה תשכחנה ואנכי*, רזא דזאת, *לא אשכחך*. [p. 374] וכתיב (איכה א׳:16) *על אלה אני בוכיה*, דההוא חובא גרמא לון למבכי כמה בכיין.

ד״א *על אלה אני בוכיה*, מ״ט, בגין דאתייהיב רשו לאתר דא לשלטאה על ישראל ולחרבא מקדשא, ועל דא כתיב *על אלה*, רזא דמלה *על אלה* דא סטרא דמסאבא דאתייהיב לון רשו לשלטאה. *אני בוכיה*, דא רוחא קודשא דאקרי *אני*.

ואי תימא הא כתיב (דברים כ״ח:69) *אלה דברי הברית*. הכי הוא ודאי, דכל אינון לא מתקיימי אלא מגו *אלה* דתמן כל לווטין שריין כמה דאוקימנא דאיהו ארור. ובגין דא אקדים ואמר *אלה*, דקיימא למאן דיעבר *דברי הברית*.

(ויקרא כ״ז:34) *אלה המצות אשר צוה יי׳*, בגין דפקודא דאורייתא לאתדכאה בר נש ולא יסטי לארחא דא ויסתמר מתמן ויתפרש מנייהו.

ואי תימא (בראשית ו׳:9) *אלה תולדות נח*, הכי הוא ודאי, דהא נפק חם דאיהו אבי כנען וכתיב (שם ט׳:25) *ארור כנען*, ואיהו רזא דא *דאלה*.

ועל דא כל הני התוכא סוספיתא דדהבא, ועל דא כתיב *מי אלה*. ישראל כד עבדו ית עגלא הכי אמרו *אלה אלהיך ישראל*. [p. 375] אהרן קריב דהבא דאיהו סטרא דיליה ותוקפא

© 2006–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

דאשא, וכלא חד וסטרא חד, דהבא ואשא לאתתקפא רוח מסאבא דאשתכח תדיר במדברא, אשכח אתר בההוא זמנא לאתתקפא ביה.

ומה דהוו ישראל דכיין מההוא זוהמא קדמאה דאטיל בעלמא וגרים מותא לכלא כד קיימו על טורא דסיני, השתא גרים לון כמלקדמין לסאבא לון ולאתתקפא עלייהו וגרים לון מותא ולכל עלמא לדריהון בתרייהו הדא הוא דכתיב (תהלים פ״ב:6-7) *אני אמרתי אלהים אתם וגו׳ אכן כאדם תמותון*.

ועל דא כד חמא יעקב לירבעם בן נבט דעבד ע״ז ואמר *אלה אלהיך ישראל* אזדעזע ואמר *מי אלה*. כד בעא לבתר לברכא לון בריך לשכינתא בקדמיתא [p. 376] ולבתר בריך לון ובריך לבנוי. כיון דבריך לקב״ה בקדמיתא, לבתר מההוא אתר דבריך בקדמיתא בריך לון הדא הוא דכתיב *המלאך הגואל אותי מכל רע יברך את הנערים*.

ר׳ יהודה פתח (ישעיה ל״ח:1) *ויסב חזקיהו פניו אל הקיר ויתפלל אל יי׳*. הא אוקמוה דלא יצלי בר נש אלא סמיך לכותלא ולא יהא מלה חציץ ביניה לבין כותלא דכתיב *ויסב חזקיה פניו אל הקיר*. ומאי שנא בכלהו דצלו צלותא דלא כתיב בהו *ויסב פניו אל הקיר*, דהא די ליה דיימא *ויתפלל אל יי׳*, דהא מאן דמצלי צלותא איהו כוין דעתיה כדקא יאות, דהא כתיב במשה (במדבר י״א:2) *ויתפלל משה אל יי׳*, וכתיב (שמות י״ז:4) *ויצעק משה אל יי׳*, ולא כתיב **[רכח ע״ב]** *ויסב פניו*, הכא בחזקיהו מ״ט *ויסב חזקיהו וגו׳* ולבתר *ויתפלל אל יי׳*.

אלא רזא דמלה איהו דתנינן חזקיה בההוא זמנא לא הוה נסיב ולא הוה ליה אנתו במה לאוליד בנין. מה כתיב, (ישעיה ל״ח:1) *ויבא אליו ישעיה בן אמוץ הנביא ויאמר אליו כה אמר יי׳ צו לביתך כי מת אתה ולא תחיה*, ותנינן *כי מת אתה* בעולם הזה *ולא תחיה* לעולם הבא. מ״ט, בגין דלא אוליד בנין. דכל מאן דלא אשתדל לאולדא בנין בהאי עלמא לא אתקיים לעלמא דאתי ולא יהא ליה חולקא בההוא עלמא, ואתתרכת נשמתיה בעלמא ולא אשכחת נייחא באתר דעלמא. ודא הוא עונשא דכתיב באורייתא (ויקרא כ׳:20) *ערירים ימותו*, ומתרגמינן בלא ולד. ושכינתא לא שריא עלוי.

[p. 377] כדין *ויסב חזקיהו פניו אל הקיר*. אוליפנא דשוי רעיונוי וכוין אנפוי למיסב אתתא בגין דתשרי עלוי שכינתא רזא *דקיר*, ולבתר *ויתפלל אל יי׳*. מכאן אוליפנא מאן דאית ביה חובא ובעי למבעי רחמי עלוי יכוין אנפוי ורעיונוי לאתקנא גרמיה מההוא חובא ולבתר יצלי צלותא כד״א (איכה ג׳:40) *נחפשה דרכינו ונחקורה ונשובה עד יי׳. נחפשה דרכינו* בקדמיתא, ולבתר *ונשובה עד יי׳*. אוף הכא כיון דידע חוביה חזקיהו מה כתיב, *ויסב חזקיהו פניו אל הקיר*, שוי אנפוי לאתתקנא לגבי שכינתא, דהא לגבי אתר דא חב. בגין דשכינתא כל

© 2006–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

נוקבי דעלמא קיימין בסתרהא, מאן דאית ליה נוקבא שריא איהי לגביה, מאן דלית ליה נוקבא לא שריא לגביה. ועל דא אתקין גרמיה לגבה לאתתקנא ושוי עליה לאתנסבא ולבתר *ויתפלל אל יי׳*.

קיר, דא הוא *אדון כל הארץ*, ודא שכינתא כד״א (יהושע ג׳:11) *הנה ארון הברית אדון כל הארץ*.

קיר, כד״א (ישעיה כ״ב:5) *מקרקר קיר*, קרקורא *דקיר* קרקורא ונהומא *דקיר* דאיהו *אדון* כד אתחריב בי מקדשא כד״א (ירמיה ל״א:15) *רחל מבכה על בניה* והא אוקימנא.

[p. 378] ת״ח בצלותא מה כתיב, (ישעיה ל״ח:3) *אנא יי׳ זכר נא את אשר התהלכתי לפניך באמת ובלבב שלם והטוב בעיניך עשיתי ויבך חזקיהו בכי גדול*. רמז הכא דנטר ברית קדישא ולא סאיב ליה, כתיב הכא *אשר התהלכתי לפניך*, וכתיב התם (בראשית י״ז:1-2) *התהלך לפני והיה תמים ואתנה בריתי ביני ובינך*.

באמת ובלבב שלם, דאתכוון בכל הני רזי מהימנותא לכללן *באמת*.

והטוב בעיניך עשיתי, דסמך גאולה לתפלה, ואוקמוה חברייא דאתכוון ליחדא יחודא כדקא יאות. כדין *ויבך חזקיהו בכי גדול*, דלית תרעא דקיימא קמי דמעין. גאולה, דא הוא *המלאך הגואל* דדא הוא דאשתכח בכל פרוקא דעלמא והא אוקימנא.

[p. 379] *המלאך הגואל אותי מכל רע*. א״ר אלעזר כיון דבריך יעקב ואתכוון מתתא לעילא כדין אמשיך מעילא לתתא דכתיב *האלהים הרועה אותי מעודי עד היום הזה*. כיון דאיהו נטיל יהב ברכאן להאי אתר, כיון דאמטי ברכאן להאי אתר כדין פתח ואמר *המלאך הגואל אותי מכל רע יברך את הנערים*.

פתח ואמר (מלכים א׳ ח׳:7) *כי הכרובים פורשים כנפים אל מקום הארון ויסכו הכרובים על הארון ועל בדיו מלמעלה*. ת״ח כרובים באת וניסא הוו קיימי, תלת זמנין ביומא הוו פרסי גדפייהו וסככי על ארונא לתתא דכתיב *פורשים כנפים*, פרושי לא כתיב אלא *פורשים*.

ות״ח עבד קב״ה לתתא כגוונא דלעילא, כרובים דיוקנא דלהון כחיזו רביין וקיימן תחות האי אתר מימינא ושמאלא, ואלין אתברכן בקדמיתא מהנהו ברכאן דנגדן מלעילא ומהכא נגדין ברכאן לתתאי. ועל דא כתיב *המלאך הגואל אותי*, דנטיל ברכאן מגוונין דלעילא, וכיון דאיהו נטיל *יברך את הנערים*, דא רזא דכרובים דמנייהו נגדי **[רכט ע״א]** ברכאן מעילאי לתתאי.

© 2006–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

[p. 380] *המלאך הגואל אותי מכל רע יברך את הנערים*. ר׳ חייא פתח (משלי י״ט :14) *בית והון נחלת אבות ומיי׳ אשה משכלת. בית והון נחלת אבות*, וכי *נחלת אבות* אינהו, אלא קב״ה יהיב כלא לב״נ, וכיון דאחסין ביתא לבר נש וממונא לזמנין דיחסין כלא לבריה ויהא אחסנא דאבות. אבל *ומיי׳ אשה משכלת*, בגין דאתתא כד אחסין לה ב״נ מעם קב״ה יחסין לה, דהא לא יחסין לה קב״ה לב״נ אלא כד מכריזין עליה מלעילא. דהא קב״ה מזווג זווגין עד לא ייתון לעלמא, וכד זכו בני נשא לפום עובדיהון הכי יהבי ליה אתתא, וכלא אתגלייא קמי קב״ה ולפום עובדין דזכאן הכי מזווג זווגין.

ולזמנין דקא סליקו בקליטין ואי סטי ההוא ב״נ ארחיה סליק זווגיה לאחרא עד דיכשר עובדוי, וכד יכשר [p. 381] עובדוי או דמטי זמניה אדחיא גבר מקמי גבר ואתא האי ונטיל מדיליה. ודא קשי קמי קב״ה מכלא לדחיא בר נש מקמי אחרא.

ובגין כך קב״ה איהו יהיב אתתא לב״נ ומניה אתיין זווגין, ועל דא *ומיי׳ אשה משכלת*. בגין כך קב״ה יהיב כלא לבר נש.

ואי תימא *אשה משכלת* ולא אחרא. ת״ח אע״ג דקב״ה אזמין טבאן לב״נ למיהב ליה והוא אסטי אורחיה מעם קב״ה לגבי סטר אחרא, מההוא סטרא אחרא דאתדבק ביה ייתי ליה מאן דייתי כל קטרוגין וכל בישין, ולא אתיין ליה מעם קב״ה אלא מההוא סטרא בישא דאתדבק ביה באינון עובדין דעבד.

[p. 382] ועל דא אתתא דלאו איהי *משכלת* קרא ע״ד שלמה (קהלת ז׳ :26) *ומוצא אני מר ממות את האשה*, בגין דבחובוי דב״נ הוא משיך עליה באינון עובדין דעבד. ועל דא קב״ה כד אתרעי ביה בבר נש בגין עובדוי דכשרן איהו אזמין ליה אנתו דאיהי *משכלת* ופריק ליה בפורקן מגו סטרא אחרא.

ועל דא אמר יעקב *המלאך הגואל אותי מכל רע*. מאי *מכל רע*, דלא אזדמנת לי אנתו דאיהי מגו סטרא אחרא ולא אערע פסול בזרעי דכלהו צדיקי ושלימי בשלימו, בגין דאתפרק *מכל רע* ויעקב לא אתדבק בההוא סטרא אחרא כלל.

ועל דא *המלאך הגואל אותי מכל רע יברך את הנערים*. מ״ט אתחזו לאתברכא, בגין דנטר יוסף את קיימא קדישא, ועל דא אמר יוסף *בני הם אשר נתן לי אלהים בזה*, אחמי ליה רזא דברית דנטר ליה, ובגין דנטר ליה אתחזו לאתברכא ואתחזי איהו לברכאן סגיאין. לכלהו יהב ברכא חד וליוסף ברכאן סגיאין, משמע דכתיב *ברכות אביך, ברכות שדים ורחם, תהיינה לראש יוסף*.

© 2006–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

[p. 383] ר׳ יהודה פתח (תהלים קכ״ג:1) *אליך נשאתי את עיני היושבי בשמים*, האי קרא אוקמוה, אבל ת״ח צלותא דב״נ דאתכוון בה איהי לעילא לעומקא עלאה דמתמן נגדי כל ברכאן וכל חירו, ומתמן נפקי לקיימא כלא. ועל דא יתיר יו״ד בגין דלא פסיק יו״ד מאתר דא לעלמין, ובגין דא כתיב *היושבי בשמים*, אחיד לעילא ברזא דחכמתא עלאה, ואחיד לתתא דיתיב על כרסיא דאבהן, יתיב על כרסיא דאקרי *שמים*, ובגין כך *היושבי בשמים*.

ומהכא כד ברכאן נגדין מלעילא מעומקא דא כלהו נטיל לון האי אתר דאקרי *שמים*, ומהכא נגדי לתתא עד דמטו לצדיקא קיומא דעלמא, ומהכא מתברכין כל אינון חיילין וכל אינון משריין לזנייהו והא אוקימנא.

ת״ח בשבעין ותרין נהורין אסתלק עטרא דכל משריין. עגולא דעלמא בשבעין דוכתי, חד עגולא כלהו. בגו ההוא עגולא נקודה חדא דקיימא באמצעיתא, מההוא נקודה אתזנת כל ההוא עגולא. [p. 384] בית קדש הקדשים איהי אתר **[רכט ע״ב]** לההוא רוחא דכל רוחין. הכא רזא דכל רזין אתטמר בגויה, האי טמירא איהי גו חילהא, טמירא איהי בגו לגו. כד סלקא דא כלא סלקין אבתרה הדא הוא דכתיב (שיר א׳:4) *משכני אחריך נרוצה*.

ר׳ חזקיה ור׳ יוסי ור׳ יהודה הוו אזלי בארחא. אמר ר׳ יוסי כל חד וחד מינן לימא מלי דאורייתא.

פתח ר׳ יהודה ואמר (תהלים ע״ט:8) *אל תזכר לנו עונת ראשונים מהר יקדמונו וגו׳*. ת״ח קב״ה ברחימותא דישראל דרחים לון דאינון עדביה ואחסנתיה לא מסתכל אחרא בדינייהו בר איהו בלחודוי, וכיון דאיהו מסתכל בדינייהו אתמלי עלייהו רחמין בגין דאיהו כאב דרחים על בנין כד״א (שם ק״ג:13) *כרחם אב על בנים רחם יי׳ על יריאיו*. וכיון דאשכח לון חובין אעבר לון ראשון ראשון עד דאעבר לכלהו מקמיה, וכיון דאעבר לון מקמיה לא אשתאר עלייהו חובין למיהב שלטנו לסטרא דדינא עלייהו.

[p. 385] אתו למיחב קמיה כדבקדמיתא אינון חובין דאעבר מקמיה חשיב עלייהו, ועל דא כתיב *אל תזכר לנו עונת ראשונים מהר יקדמונו רחמיך*, דאי רחמין לא יקדימו עלייהו דישראל לא יכלין לקיימא בעלמא. בגין דכמה אינון מארי דדינא קשיא מארי תריסין וכמה דלטורין דקיימי עלייהו דישראל לעילא, ואלמלא דאקדים קב״ה רחמין עלייהו דישראל עד לא ישגח בדיניהון לא יכלין לקיימא בעלמא, ועל דא *מהר יקדמונו רחמיך כי דלונו מאד*, דלותא דעובדין טבין, דלותא דעובדין דכשרן.

© 2006–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

ת״ח אלמלא יסגלון ישראל עובדין דכשרן לא קיימין שאר עמין בעלמא, אבל ישראל אינון גרמין לשאר עמין לזקפא רישייהו בעלמא, דאלמלא ישראל לא יהון חטאן קמי קב״ה שאר עמין אתכפיין קמייהו.

ות״ח אלמלא דאמשיכו ישראל בעובדין בישין לסטר אחרא בארעא קדישא הא אתמר דלא שליטו שאר עמין על ארעא דישראל ולא אתגלו מעל ארעא. ועל דא כתיב *כי דלונו מאד*, דלית לן עובדין דכשרן כדקא חזי, ובגין כך *מהר יקדמונו רחמיך*.

ר׳ יוסי פתח (שם ב׳:2) *עבדו את יי׳ בשמחה באו לפניו ברננה*. ת״ח כל ב״נ דאתי למפלח ליה לקב״ה פולחנא דצלותא דיממא בצפרא ובפניא בעי למפלח ליה לקב״ה. בצפרא כד סליק נהורא ואתערותא דסטר ימינא אתער בעלמא כדין בעי ב״נ לאתקשרא בימינא דקב״ה ולמפלח קמיה בפולחנא דצלותא בגין דצלותא אחסין תוקפא לעילא ואמשיך ברכאן מעומקא עלאה לכלהו עלמין ומתמן אמשיך ברכאן לתתא, ואשתכחו עלאין ותתאין מתברכין בההוא פולחנא דצלותא.

פולחנא דצלותא דקא בעי ב״נ למפלח ליה לקב״ה *בשמחה וברננה* לאכללא לכנסת ישראל בינייהו ולבתר [p. 386] לייחדא יחודא כדקא יאות דכתיב (שם ק׳:3) *דעו כי יי׳ הוא האלהים*, דא הוא רזא דייחודא ברזא דפולחנא. ועם כל דא בעי בר נש למפלח ליה לקב״ה בחדוה ולאחזאה חדוה בפולחניה. ואלין תרי *שמחה ורננה* לקביל תרין אלין תרין צלותין תרין קורבנין ליומא לקביל תרין אלין דאינון *שמחה ורננה*, *שמחה* בצפרא, *רננה* ברמשא, ועל דא (במדבר כ״ח:4) *את הכבש האחד תעשה בבקר ואת הכבש השני תעשה בין הערבים*.

ועל דא צלותא דערבית רשות איהו בגין דההוא שעתא מחלק טרפא לכל חילהא ולאו שעתא היא לאתברכא אלא למיהב מזונא. ביממא אתברכא מתרין סטרין אלין בצפרא וברמשא מגו *שמחה ורננה*, ובליליא פליג ברכאן לכלא כדקא חזי הדא הוא דכתיב (משלי ל״א:15) *ותקם בעוד לילה ותתן טרף לביתה וחק לנערותיה*.

פתח ר׳ חזקיה ואמר (תהלים קמ״א:2) *תכון תפלתי קטרת לפניך משאת כפי מנחת ערב*. אמאי *מנחת ערב* ולא צלותא **[רל ע״א]** דצפרא ולא כתיב *תכון תפלתי* בבקר. אלא הכי אתמר *תכון תפלתי קטרת לפניך*, *קטרת* לא אתיא אלא לחדוא דכתיב (משלי כ״ז:9) *שמן וקטרת ישמח לב*. ועל דא כהנא באדלקות בוצינין הוה מקריב [p. 387] קטרת כד״א (שמות ל׳:7-8) *בהטיבו את הנרות יקטירנה ובהעלות אהרן את הנרות בין הערבים יקטירנה*. בצפרא על חדוא דשעתא גרים, ברמשא למחדי שמאלא והכי אתחזי, ולעולם לא אתיא אלא על חדוא.

ות״ח קטרת מקשר קשרין ואחדי מעילא לתתא, ודא אעבר מותא וקטרוגא ורוגזא דלא יכיל לשלטאה בעלמא כמה דכתיב (במדבר י״ז:11-13) *ויאמר משה אל אהרן קח את המחתה*

© 2006–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

ותן עליה אש מעל המזבח ושים קטרת וגו׳, לבתר דא כתיב *ויקח אהרן כאשר דבר משה וירץ וגו׳ ויכפר על העם*, וכתיב *ויעמוד בין המתים ובין החיים ותעצר המגפה*, בגין דלא יכלין כל סטרין בישין וכל מקטרגין למיקם קמיה דקטרת, ועל דא איהו חדוא דכלא וקשורא דכלא.

ובשעתא דמנחה דדינא שריא בעלמא אתכוון דוד בההיא צלותא דכתיב *תכון תפלתי קטרת*. והאי צלותא דסליק ויעבר רוגזא דדינא קשיא דשליט השתא בהאי זמנא כההוא קטרת דדחי ואעבר קמיה כל רוגזא וכל קטרוגא דעלמא. מ״ט, בגין דאיהו *מנחת ערב* דדינא תליא בעלמא.

[p. 388] ת״ח כד אתחריב בי מקדשא בשעתא דאתוקד זמן מנחה הוה, ועל דא כתיב (ירמיה ו׳ :4) *אוי לנו כי פנה היום כי ינטו צללי ערב*. מאן *צללי ערב*, אינון מקטרגין דעלמא ורוגזי דדינין דזמינין בההוא שעתא. ועל דא תנינן דבעי ב״נ לכוונא דעתיה בצלותא דמנחה, בכלהו צלותי בעי ב״נ לכוונא דעתיה ובהאי צלותא יתיר בגין דדינא תליא בעלמא. ועל דא זמן צלותא דמנחה יצחק תקן לה והא אוקמוה.

עד דהוו אזלי עאלו בחד טורא. א״ר יוסי האי טורא דחלא, נהך ולא נתעכב הכא בגין דטורא דחילא הוא.

א״ר יהודה אי הוה חד הוה אמינא הכי דהא תנינן דמאן דאזיל יחידאי בארחא אתחייב בנפשיה, אבל תלתא אנן וכל חד וחד מנן אתחזי דלא תעדי מניה שכינתא.

א״ר יוסי הא תנינן דלא יסמוך ב״נ על ניסא. מנא לן, משמואל דכתיב (שמואל א׳ ט״ז :2 *איך אלך ושמע שאול והרגני*), והא אתחזי שמואל יתיר מינן.

[p. 389] א״ל אפילו הכי איהו חד והזיקא אשתכח, אבל תלתא אנן והזיקא לא אשתכח לעינא. אי מזיקין הא תנינן לתלתא לא אתחזי ולא מזיק כלל, אי משום לסטים לא אשתכחו הכא דהא רחיק מיישובא הוא האי טורא ובני נשא לא משתכחי הכא, אבל דחילו דחיוון בראן משתכחי הכא.

פתח ואמר *המלאך הגואל אותי מכל רע*. האי קרא אית לאסתכלא ביה, *הגואל*, אשר גאל מבעי ליה. מאי *הגואל*, בגין דהאי איהו אשתכח תדיר לגבי בני נשא והאי איהו דלא אעדי מבר נש זכאה לעלמין. ת״ח *המלאך הגואל אותי*, דא שכינתא דאזיל עמיה דבר נש תדיר ולא אעדי מניה כד בר נש אזיל בארח קשוט ונטיר פקודי אורייתא. ועל דא יזדהר ב״נ דלא יפוק יחידאי לארחא. מאי יחידאי, דיזדהר ב״נ למטר פקודי אורייתא בגין דלא יסתלק מיניה שכינתא ויצטרך למיהך יחידאי בלא זווגא דשכינתא.

ת״ח כד נפיק ב״נ בארחא יסדר צלותיה קמי מאריה בגין לאמשכא עליה שכינתא ולבתר יפוק לארחא וישכח זווגא דשכינתא למפרק ליה בארחא ולשזבא ליה בכל מה

© 2006–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

דאצטריך. מה כתיב ביעקב, (בראשית כ״ח:20) *אם יהיה אלהים עמדי*, דא זווגא דשכינתא. *ושמרני בדרך הזה*, [p. 390] למפרק לי מכלא. ויעקב יחידאי הוה **[רל ע״ב]** בההוא זמנא ושכינתא אזלת קמיה, כל שכן חברייא דאית ביניהו מלין דאורייתא על אחת כמה וכמה.

א״ר יוסי מאי נעביד, אי נתעכב הכא הא יומא מאיך למיעל, אי נהך טורא רב איהו ודחילו דחיוון חקלא דחילנא.

א״ר יהודה תווהנא עלך ר׳ יוסי.

א״ל הא תנינן דלא יסמוך בר נש על ניסא דקב״ה ירחיש ניסא בכל שעתא.

א״ל ה״מ יחידאי אבל תלתא ומלי דאורייתא בינא ושכינתא עמנא לא דחילנא.

עד דהוו אזלי חמו לעילא בטורא טנרא חד וחד מערתא בגווה. א״ר יהודה ניהך וניסק לההוא טינרא דאנא חמי חד מערתא תמן.

סליקו לתמן וחמו ההוא מערתא. א״ר יוסי דחילנא דילמא האי מערתא אתר לחיוון איהו ולא יפגעון לן הכא.

א״ר יהודה לר׳ חזקיה הא חמינא דר׳ יוסי דחיל. אי תימא בגין דאיהו חטאה דכל מאן דדחיל חטאה איהו דכתיב (ישעיה ל״ג:14) *פחדו בציון חטאים*, הא לאו איהו חטאה וכתיב (משלי כ״ח:1) *וצדיקים ככפיר יבטח*.

א״ר יוסי בגין דנזקא שכיח.

א״ל אי נזקא שכיח הכי איהו, אבל הכא לא אשתכח נזקא, ולבתר דאנן ניעול למערתא לא ייעול נזקא לצערא לן.

[p. 391] עאלו במערתא. א״ר יהודה נפלוג ליליא לתלת משמרות דהוי ליליא, כל חד וחד מנן ליקום על קיומיה בהני תלת סטרי דליליא ולא נדמוך.

פתח ר׳ יהודה ואמר (תהלים פ״ט:1) *משכיל לאיתן האזרחי*. האי תושבחתא אברהם אבינו אמרה בשעתא דאשתדל בפולחנא דקב״ה ועביד חסד עם בני עלמא דישתמודעון כלא דקב״ה שליט על ארעא, ואקרי *איתן* בגין דאתתקף בתקיפו ביה בקב״ה.

חסדי יי׳ עולם אשירה וגו׳. וכי מסטרא דחסדים אתיין לזמרא, אלא הכא אתכלילו סטרא שמאלא בימינא. ועל דא קב״ה נסי לאברהם ואבחין ליה, והא אתמר דיצחק בר תלתין ושבע שנין הוה בההוא זמנא, מאי *נסה את אברהם*, *נסה את* יצחק מבעי ליה. אלא *נסה את אברהם*, דישתכח בדינא ולאתכללא בדינא דישתכח שלים כדקא יאות, ועל דא *חסדי יי׳ עולם אשירה*.

[p. 392] ד״א *חסדי יי׳ עולם אשירה*, אינון חסדים דקב״ה עביד עם עלמא.

(שם) *לדור ודור אודיע אמונתך בפי*, טיבו וקשוט דעביד עם כלא.

© 2006–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

לדור ודור אודיע אמונתך, דא מהימנותא דקב״ה דאודע אברהם בעלמא ואדכר ליה בפומא דכל בריין, ועל דא *אודיע אמונתך בפי*.

וקב״ה אודע ליה לאברהם רזא דמהימנותא, וכד ידע רזא דמהימנותא ידע דאיהו עיקרא וקיומא דעלמא דבגיניה אתברי עלמא ואתקיים הדא הוא דכתיב (שם: 3) *אמרתי עולם חסד יבנה*.

תו *כי אמרתי עולם חסד יבנה*, דכד ברא קב״ה עלמא חמא דלא ייכול למיקם עד דאושיט ימיניה עליה ואתקיים. ואי לאו דאושיט ימיניה עליה לא אתקיים בגין דעלמא דא בדינא אתברי.

[p. 393] והא אוקימנא *בראשית*, ורזא דא כללא חדא, תרין גוונין הכא. *בראשית*, אע״ג דקאמרן שירותא מתתא לעילא *ראשית* הכי נמי מעילא לתתא, וקאמרן בית *ראשית* כדקאמרינן בית קדש הקדשים, דהאי איהי בית להאי *ראשית*, ומלה כלילא איהי כחדא.

ובהאי בית אתברי עלמא דא, ולא אתקיים אלא בימינא, דכתיב *אמרתי עולם חסד יבנה*, והיינו אברהם דכתיב *בהבראם*, אל תקרי *בהבראם* אלא באברהם.

ובנינא קדמאה דעלמא ההוא נהורא דיומא קדמאה הוה ביה לקיימא, ולבתר ביומא תניינא בשמאלא ובהו אתתקן שמים דכתיב *שמים תכין אמונתך בהם*.

[p. 394] ד״א *שמים תכין אמונתך בהם*, *שמים* באינון *חסדי יי׳* אתתקנו ורזא דאמונה אתתקנת בהו דלית תקונהא אלא מגו *שמים*.

(שם: 4) *כרתי ברית לבחירי*, דא הוא רזא דמהימנותא.

ד״א דא איהו **[רלא ע״א]** צדיק דמיניה נפקי ברכאן לכלהו תתאי, וכל חיוון קדישן כלהו אתברכאן מן ההוא נגידו דנגיד לתתאי ובגין כך *כרתי ברית לבחירי*.

(תהלים פ״ט: 4) *נשבעתי לדוד עבדי*, דא רזא דמהימנותא דאיהי קיימא תדיר בצדיק, דא קיומא דעלמא דלא יתפרדון לעלמין, בר בזמנא דגלותא דנגידו דברכאן אתמנעו ורזא דמהימנותא לא אשתלים וכל חדוון אתמנעו.

וכד עייל ליליא מההוא זמנא דחוון לא עאלו קמי מלכא, ואע״ג דדחוון לא אתערו אבל לבר קיימי ומזמרי שירתא, וכד אתפלג ליליא ואתערותא סלקא מתתא לעילא [p. 395] כדין קב״ה אתער כל חילי שמיא לבכיה ובעט ברקיעא ואזדעזען עלאין ותתאין.

ולית נייחא קמיה בר בזמנא דמתערי לתתא באורייתא וכד מתערי לתתא באורייתא כדין קב״ה וכלהו נשמתין דצדיקיא כלהו צייתין לההוא קלא, וכדין נייחא קמיה ואית נייחא לכלהו נשמתהון דצדיקיא עמיה. בגין דמיומא דאתחרב בי מקדשא לתתא אומי קב״ה דלא

© 2006–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

ייעול בירושלם דלעילא עד דיעלון ישראל בירושלם דלתתא דכתיב (הושע י״א:9) *בקרבך קדוש ולא אבוא בעיר*, והא אוקמוה חברייא.

וכל אינון מזמרי קיימי מלבר ואמרי שירתא בתלת פלגי דליליא וכלהו משבחן בתושבחן ידיעאן, וכלהו חילי שמיא כלהו מתערי בליליא וישראל בימּמא, וקדושא לא מקדשי לעילא עד דישראל מקדשי לתתא, וכד ישראל מקדשי לתתא כלהו חילי שמיא כלהו מקדשי שמא קדישא כחדא. ועל דא ישראל קדישין מתקדשי מעילא [p. 396] ומתתא בגין דקדושא דשמא דקב״ה לא סליק אלא מעילא ומתתא כחדא, ובגין כך (ויקרא י״ט:2) *קדושים תהיו כי קדוש אני יי׳ אלהיכם*.

פתח ר׳ יוסי ואמר (איוב ל״ח:6) *על מה אדניה הטבעו או מי ירה אבן פנתה*. האי קרא קב״ה אמר לה בגין דכד ברא עלמא לא ברא ליה אלא על סמכין ואינון ז׳ סמכין דעלמא דכתיב (משלי ט׳:1) *חצבה עמודיה שבעה*, ואינון סמכין לא אתיידע על מה קיימין בגין דאיהו רזא עמיקא סתימא דכל סתימין.

ועלמא לא אתברי עד דנטל אבנא חדא ואיהי אבנא דאקרי אבן שתיה, נטל לה קב״ה וזריק לה לגו תהומי ואתנעיץ מעילא לתתא ומינה אשתיל עלמא, ואיהי נקודה אמצעיתא דכל עלמא ובההוא נקודה קיימא קדש הקדשים הדא הוא דכתיב (איוב ל״ח:6) *או מי ירה אבן פנתה*. *אבן פנתה*, כד״א (ישעיה כ״ח:16) *אבן בחן פנת יקרת*, וכתיב (תהלים קי״ח:22) *היתה לראש פנה*.

[p. 397] ת״ח האי *אבן* איברי ממיא ומאשא ומרוחא ואגליד מכלהו ואתעביד אבנא חדא, וההיא אבנא קיימא על תהומי, ולזמנין נבעין מינה מיא ואתמליין תהומי, והאי אבנא קיימא לאת באמצעיתא דעלמא. והאי איהי *אבן* דקיים ואשתיל יעקב שתילו וקיומא דעלמא דכתיב (בראשית כ״ח:22) *והאבן הזאת אשר שמתי מצבה יהיה בית אלהים*.

וכי השתא שוי לה יעקב, והא עד לא אתברי עלמא הוות אלא דיעקב שוי קיומא לעילא ותתא, ועל דא *אשר שמתי מצבה* כתיב. מאי *אשר שמתי*, דכתיב *יהיה בית אלהים*, דשוי מדורא דלעילא הכא.

ת״ח האי *אבן* דאית עלה שבעה עינים כד״א (זכריה ג׳:9) *על אבן אחת שבעה עינים*. על מה אתקרי שתייה, דמינה אשתיל עלמא. שתייה, שת יה דשוי לה קב״ה לאתברכא מינה עלמא בגין דמינה עלמא מתברכא.

ות״ח בשעתא דעאל שמשא הני כרובים דקיימן בהאי דוכתא והוו יתבי באת הוו אקישן גדפייהו לעילא ופרשי לון ואשתמע קול נגונא דגדפייהו לעילא, וכדין שראן לנגנא אינון מלאכין דאמרין שירתא בשירותא דליליא בגין דסליק יקריה דקב״ה מתתא לעילא. ומה שירתא הוו

© 2006–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

אמרי ההוא נגונא דגדפייהו דכרובים, (תהלים קל״ד:1-2) *הנה ברכו את יי׳ כל עבדי יי׳ העומדים בבית יי׳ בלילות, שאו ידיכם קדש וברכו את יי׳.* וכדין שירותא לאינון מלאכי עלאי לזמרא.

במשמרה תניינא הני כרובים **[רלא ע״ב]** אקשי גדפייהו לעילא ואשתמע קול נגונא דלהון וכדין שראן לנגנא אינון מלאכין דקיימן במשמרה תניינא. [p. 398] ומה שירתא הוו אמרי נגונא דגדפייהו דכרובים בההיא שעתא, (תהלים קכ״ה:1) *הבוטחים ביי׳ כהר ציון לא ימוט לעולם ישב.* וכדין איהו שירותא לאינון דקיימי במשמרה תניינא לנגנא.

במשמרה תליתאה הני כרובים אקשי גדפייהו ואמרי שירתא. ומה שירתא אמרי אינון גדפי כרובים, (שם קי״ג:1-3) *הללויה הללו עבדי יי׳ הללו את שם יי׳, יהי שם יי׳ מבורך מעתה ועד עולם, ממזרח ועד מבואו מהולל שם יי׳.* כדין כל אינון מלאכין דקיימין במשמרה תליתאה כלהו אמרי שירתא, וכלהו ככבי ומזלי דרקיעא כלהו פתחי ואמרי שירתא כד״א (איוב ל״ח:7) *ברן יחד ככבי בקר ויריעו כל בני אלהים*, וכתיב (תהלים קמ״ח:3) *הללוהו כל ככבי אור*, דהא אינון *ככבי* דנהורא דממנן על שירתא כד אתי צפרא. וכדין נטלי שירתא אבתרייהו ישראל לתתא וסלקא יקריה דקב״ה מתתא ומלעילא, ישראל לתתא ביממא ומלאכי עלאי לעילא בליליא, וכדין אשתלים שמא קדישא בכל סטרין.

והאי אבן דקאמרן כלהו מלאכי עלאי לעילא וישראל לתתא כלהו אתתקפי בהאי אבן ואיהי סלקא לעילא לאתעטרא גו אבהן ביממא. ובליליא קב״ה אתי לאשתעשעא עם צדיקיא בגנתא דעדן. זכאין אינון כל אינון דקיימי בקיומייהו ומשתדלי באורייתא בליליא בגין דקב״ה וכל אינון צדיקיא דבגנתא דעדן צייתין לקליהון דבני נשא דמשתדלי באורייתא כמה דכתיב (שיר ח׳:13) *היושבת בגנים חברים מקשיבים לקולך השמיעני.*

ת״ח האי אבן איהי אבן טבא ודא הוא דכתיב (שמות כ״ח:17) *ומלאת בו מלואת אבן ארבעה טורי אבן*, [p. 399] ואלין אינון סדרין דאבן טבא, אשלמותא דאבן טבא, בגין דאית אבן אחרא דכתיב (יחזקאל ל״ו:26) *והסירותי את לב האבן מבשרכם ונתתי לכם לב בשר*, וכתיב (שם:27) *ואת רוחי אתן בקרבכם*, והאי איהי (ישעיה כ״ח:16) *אבן בחן פנת יקרת.* ועל רזא דא כתיב (שמות ל״א:18) *לוחות אבן*, דאינון *לוחות* מהכא אתגזרו, ועל דא אקרון על שמא דהאי *אבן*. ודא הוא רזא דכתיב (בראשית מ״ט:24) *משם רועה אבן ישראל*, הא ודאי *אבן ישראל* אקרי כמה דאתמר.

פתח ר׳ חזקיה ואמר (שמות ל״ט:14) *והאבנים על שמות בני ישראל המה שתים עשרה על שמותם פתוחי חותם איש על שמו תהיינה לשנים עשר שבט. והאבנים*, אלין אבנין יקרין עלאין דאקרו *אבני המקום* כד״א (בראשית כ״ח:11) *ויקח מאבני המקום*, והא אוקמוה.

© 2006–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

על שמות בני ישראל, כמה דאית לתתא תריסר שבטין הכי נמי לעילא תריסר שבטין, ואלין אינון תריסר אבנין יקירין, וכתיב (תהלים קכ״ב:4) *ששם עלו שבטים שבטי יה עדות לישראל*, דא ישראל רזא דלעילא, וכלא *להודות לשם יי׳*. ועל דא *והאבנים על שמות בני ישראל המה שתים עשרה על שמותם*.

[p. 400] כמה דאית תריסר שעתי ביומא הכי אית תריסר שעתי בליליא, תריסר שעתי ביומא לעילא, תריסר שעתי בליליא לתתא, כלא דא לקביל דא. הני תריסר שעתי די בליליא מתפלגין לתלת פליגאן, וכמה ממנן תריסין קיימין תחותייהו דרגין על דרגין, כלהו ממנן בליליא ונטלין טרפא בקדמיתא.

וכדין כד אתפלג ליליא קיימין תרין סדרין מסטרא דא ותרין סדרין מסטרא אחרא ורוחא עלאה נשיב בינייהו, וכדין כל אינון אילנין די בגנתא דעדן כלהו פתחי שירתא וקב״ה עאל בגנתא דעדן הדא הוא דכתיב (דה״א ט״ז:33) *אז ירננו עצי היער מלפני יי׳ כי בא לשפוט את הארץ*, כד״א (ישעיה י״א:4) *ושפט בצדק דלים*, בגין דמשפט עאל בינייהו ואתמליא מניה גנתא.

ורוחא דצפון אתער בעלמא וחדוותא אשתכח, ונשיב ההוא רוחא באינון בוסמין וסלקין ריחין לעילא, ומתעטרי צדיקייא בעטרייהו כדקא יאות ומתהנן מגו זיוא דאספקלריא דנהרא. זכאין אינון צדיקייא דזכאן לההוא נהורא עלאה, וההוא נהירו דאספקלריא דנהרא נהיר לכל סטרין, וכל חד וחד מאינון צדיקייא נטיל חולקיה כדקא חזי ליה והכי נהיר כל חד וחד כפום עובדוי [p. 401] דעבד בהאי עלמא, מנהון מתכספי מההוא נהירו דנטיל חבריה **[רלב ע״א]** יתיר ונהיר והא אוקימנא.

חולקין דליליא, מכד שארי ליליא למיעל כמה גרדיני נמוסין מתערין ושטאן בעלמא ופתחין סתימין, ולבתר כמה זינין לזנייהו כמה דאוקימנא. וכדין כד אתפלג ליליא סטרא דצפון נחית מלעילא לתתא ואחיד בה בליליא עד תרין חולקין דליליא. ולבתר סטרא דדרום אתער עד דאתי צפרא, וכד אתי צפרא כדין דרום וצפון אחידו ביה, אתאן ישראל לתתא סלקין לה לעילא בצלותהון ובעותהון עד דסלקא ואתגניזת בינייהו ונטלא ברכאן מרישא דכל רישין ואתברכא מההוא טלא דאתמשכא מלעילא, וההוא טלא פריש לכמה סטרין וכמה רבוון דאתזנו מניה, ומההוא טלא זמינין לאחייא מיתייא לעלמא דאתי הדא הוא דכתיב (ישעיה כ״ו:19) *הקיצו ורננו שוכני עפר כי טל אורות טלך*, טלא מאינון נהורין עלאין דנהרין לעילא.

[p. 402] עד דהוו יתבי אתפליג עליהון ליליא. א״ל ר׳ יהודה לרבי יוסי השתא רוחא דצפון אתער וליליא אתפליג והשתא איהו עדנא דקב״ה תאיב לקלהון דצדיקיא בהאי עלמא, אינון דמשתדלין באורייתא. השתא קב״ה ציית לן בהאי אתר, לא נפסוק מלי דאורייתא.

© 2006–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

פתח ואמר *המלאך הגואל אותי מכל רע*. הא אתמר ואוקמוה, אבל ת״ח כתיב (שמות כ״ג:20) *הנה אנכי שולח מלאך לפניך*, דא הוא *מלאך* דאיהו פרוקא דעלמא נטירו דבני נשא, והאי איהו דאזמין ברכאן לכל עלמא בגין דהאי נטיל לון בקדמיתא ולבתר איהו אזמין לון בעלמא, ובגין כך *הנה אנכי שולח מלאך לפניך*, וכתיב (שם ל״ג:2) *ושלחתי לפניך מלאך וגרשתי*.

איהו *מלאך* די לזמנין דכר ולזמנין נוקבא. בזמנא דאזמין ברכאן כדין איהו דכר ואקרי דכר כדכורא דאזמין ברכאן לנוקבא, הכי איהו אזמין ברכאן לעלמא. ובזמנא דקיימא בדינא על עלמא כדין אקרי נוקבא כנוקבא דאיהי עוברא, הכי איהי אתמליא מן [p. 403] דינא וכדין אקרי נוקבא. ועל דא לזמנין אקרי דכורא ולזמנין אקרי נוקבא וכלא רזא חדא.

כגוונא דא כתיב (בראשית ג׳:24) *ואת להט החרב המתהפכת*, מלאכין אית שליחן בעלמא דמתהפכי לכמה גוונין, לזמנין נוקבי ולזמנין דכורי, לזמנין בדינא לזמנין ברחמי, וכלא בחד גוונא. כגוונא דא האי *מלאך* בגוונין סגיאין איהו, וכל גוונין דעלמא כלהו איתנהו בהאי אתר, ורזא דא (יחזקאל א׳:28) *כמראה הקשת אשר יהיה בענן ביום הגשם כן מראה הנגה סביב הוא מראה דמות כבוד יי׳*. וכמה דאית ביה כל אינון גוונין הכי נמי אנהיג לעלמא.

תוספתא. רחימי עלאי מארי דסכלתנו אסתכלו, הורמני ידיען בקולופי דסיכתא קריבו למנדע. מאן מנכון מארי דעיינין בסכלתנו למנדע.

[p. 404] בשעתא דסליק ברעותא דרזא דרזין לאפקא תלת גוונין כלילן כחדא, ואינון חוור וסומק וירוק, תלת גוונין כחדא אשתלבן דא עם דא מזדלגן דא עם דא.

מגרופיא תתאה אצטבע ונפקא מגו גוונין אלין. כל גוונין אתחזון בהאי, חיזו איהי לאסתכלא כעינא דבדולחא אתחזי, בשעתא דגוונא בטש בגווה הכי אתחזי לבר.

תלת אלין גוונין סחרן בהאי, גוונא אזלא סלקא ונחתא, קסטרין דקטרא קביעי בגווה. גוונין סחרן גוונין כלילן כחדא, סלקין לה לעילא לעילא, סלקא ביממא נחתא בליליא. שרגא דדליק אתחזי בליליא, ביממא אסתתרת נהורא טמירא במאתן וארבעין ותמניא עלמין כלהו אזלין בגינה מעילא לתתא גו תלת מאה ושתין וחמש שייפין גניזא ואתכסיא לתתא.

מאן דיפשפש **[רלב ע״ב]** לאשכחא לה יתבר גדיפין קליפין טמירין ויפתח תרעין. מאן דזכי למחמי יחמי גו ידיעה [p. 405] וסכלתנו כמאן דחמי בתר כותלא, בר משה נביאה מהימנא עלאה דהוה חמי עינא בעינא לעילא באתר דלא אתיידע.

מאן דלא זכי דחו ליה לבר, כמה חבילי טהירין אזדמנו לגביה, נפקי עליה ואפקי ליה דלא יסתכל בענוגא דמלכא. ווי לון לחייביא דלא זכאן לאסתכלא כד״א (במדבר ד׳:20) *ולא יבאו לראות וגו׳*.

© 2006–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

אמר רבי יהודה מסתכל הוינא והא מגו זהירין אלין מסתכלן נשמתהון דצדיקיא כד אתדבקו בהאי אתר. מגו האי אתר מסתכלן אלין גוונין סלקין ואתכלילן כחדא. זכאה איהו מאן דידע לאכללא וליחדא כלהו כחדא לאתקנא כלא באתר דאצטריך לעילא לעילא, וכדין אתנטיר בר נש בעלמא דין ובעלמא דאתי.

פתח רבי יוסי ואמר (תהלים צ״ט:4) *ועז מלך משפט אהב אתה כוננת מישרים*. *ועז מלך*, דא קב״ה. *משפט אהב*, דא קב״ה.

[p. 406] *ועז מלך*, תוקפא דאתקף קב״ה לאו איהו אלא *במשפט* דהא *במשפט* יקיים ארעא כד״א (משלי כ״ט:4) *מלך במשפט יעמיד ארץ*, ובגין כך *משפט אהב*. לא אתתקף כנסת ישראל אלא ב*משפט* בגין דמתמן אתזנת וכל ברכאן דנטלא מתמן נטלא, ובגין כך *ועז מלך משפט אהב*, כל תאיבו וכל רחימו דילה לקביל *משפט*.

אתה כוננת מישרים, רזא דתרין כרובים לתתא דאינון תקונא ויישובא דעלמא והא אתמר.

רבי חזקיה פתח ואמר (תהלים קל״ה:1) *הללויה הללו עבדי יי׳ הללו את שם יי׳*. האי קרא אית לאסתכלא ביה, כיון דאמר *הללויה* אמאי *הללו עבדי יי׳*, ולבתר *הללו את שם יי׳*. אלא הכי תנינן מאן דמשבח לאחרא אצטריך לשבחא ליה כפום יקריה, וכפום יקריה הכי אצטריך שבחיה. ותנינן מאן דמשבח לאחרא בשבחא דלית ביה הוא גלי גנותיה וסבב לגנאה ליה, ועל דא מאן דעביד הספדא על בר נש אצטריך כפום יקריה ולא יתיר, דמגו שבחיה אתי לגנותיה, ובכלא שבחא אצטריך כפום יקריה.

[p. 407] ת״ח *הללויה*, הכא איהו שבחא עלאה דמארי דכלא, אתר דלא שלטא ביה עינא למנדע ולאסתכלא, אתר דאיהו טמירא דכל טמירין. ומאן איהו, י״ה שמא עלאה על כלא. ובגין כך *הללויה*, שבחא ושמא כחדא כלילן כחד, וסתים מלה ואמר *הללו* ולא אמר מאן. *הללויה*, למאן אמרו. אלא כמה די״ה סתים, הכי שבחא דשבוחי סתים, אינון דמשבחי לא ידענא מאן אינון, והכי אצטריך למהוי כלא סתים ברזא עלאה.

ולבתר דסתים ברזא עלאה גלי ואמר *הללו עבדי יי׳ הללו את שם יי׳*, בגין דדא איהו אתר דלא סתים כההוא עלאה טמירא דכל טמירין, דא הוא אתר דאקרי *שם* כד״א (שמואל ב׳ ו׳:2) *אשר נקרא שם שם יי׳*. קדמאה סתים דלא גליא, דא סתים וגליא, ובגין דקיימא באתגלייא אמר אינון דקא משבחין להאי אתר מאן אינון ואמר דאינון *עבדי יי׳* דאתחזון לשבחא לאתר דא.

© 2006–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

יהי שם יי׳ מבורך *מעתה ועד עולם*. מאי שנא דקאמר *יהי*. אלא *יהי* רזא דאמשכותא מההוא שמא עלאה דאיהו סתים דקאמרן דאיהו יי״ה עד רזא דברית דאיהו יו״ד תתאה כגוונא דיו״ד עלאה, שירותא כסופא. ובגין כך *יהי*, רזא דאמשכותא מטמירא דכל טמירין עד דרגא בתראה, [p. 408] ובמלה דא אתקיים כל עובדא דבראשית כד״א *יהי רקיע, יהי מאורות, יהי אור*. בכל אינון עובדין דלעילא כתיב *יהי*, בכל אינון עובדין דלתתא לא כתיב *יהי*, בגין דרזא דא דאיהו אמשכותא מרזא עלאה סתימא דכל סתימין לא אתקיים אלא באינון מלין עלאין דלעילא ולא אתמר באינון **[רלג ע״א]** מלין תתאין דלתתא. ובדא מתברך שמא קדישא בכלא, ועל דא כתיב *יהי שם יי׳ מבורך* *מעתה ועד עולם*.

ממזרח שמש ועד מבואו מהולל שם יי׳. ממזרח שמש, דא אתר עלאה דקא נהיר מניה שמשא ואנהיר לכלא, ודא איהו אתר דרישא עלאה סתימא.

ועד מבואו, דא הוא אתר קשרא דאתקשר ביה מהימנותא כדקא חזי, ומתמן נפקי ברכאן לכלא, ועלמא מהכא אתזן כמה דאתמר. ובגין כך קיימא האי אתר לאתזנא מעילא ולאתברכא מתמן, וכלא קיימא באתערותא דלתתא דמתערי אינון *עבדי יי׳* כד מברכי שמא קדישא כדקאמרן, ובגין כך דא דאיהו באתגלייא כתיב *הללו עבדי יי׳ הללו את שם יי׳*.

אדהכי הוה נהיר צפרא, נפקו מן מערתא [p. 409] ובההוא ליליא לא דמכו. אזלו בארחא, כד נפקו מאינון טורין יתבו וצלו צלותא. מטו לחד כפר ויתבו תמן כל ההוא יומא, בההוא ליליא ניימו עד דהות פלגו ליליא, בפלגו ליליא קמו לאתעסקא באורייתא.

פתח רבי יהודה ואמר *ויברכם ביום ההוא לאמור בך יברך ישראל*. מאי *ביום ההוא*, דהא סגיא מדקאמר *ויברכם*. ותו *לאמור* כתיב בוא״ו, מאי שנא. אלא רזא איהו, *ויברכם ביום ההוא*, רזא דדרגא דאתמנא על ברכאן לעילא. *יום ההוא*, *יום* מההוא אתר עלאה דאקרי *הוא*, והאי *יום ההוא* דלית פרודא בין *יום* ובין *הוא*, ובכל אתר *יום ההוא* דא תרין דרגין, דרגא עלאה ותתאה דאינון כחדא. ובגין כך כד בעא יעקב לברכא לבנוי דיוסף בריך לון ביחודא דעלמא עלאה ותתאה כחדא.

לאמור בוא״ו דאתכליל וא״ו בינייהו, ועל דא יחד לון ביחודא דלעילא כלהו כחדא, בגין דיתקיים ברכתהון, ולבתר כליל כלא כחדא, *בך יברך ישראל לאמר*. מאי *בך*, *בך* ודאי, דא רזא דיחודא, בקדמיתא מתתא לעילא, *יום ההוא* מתתא לעילא, ולבתר נחית לאמצעיתא, *לאמור* בוא״ו הא אמצעיתא, ולבתר נחית לתתא, *בך*. והכי הוא יאות כדקא חזי, מתתא לעילא ומעילא לתתא.

© 2006–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

[p. 410] *בך יברך ישראל*. מאן *ישראל*, ישראל סבא. יבורך *ישראל* לא כתיב, אלא *יברך ישראל*, דהא ישראל נטיל ברכאן מלעילא ולבתר איהו מברך לכלא בהאי דרגא תתאה דייקא דקאמר *בך יברך ישראל*.

ישימך אלהים כאפרים וכמנשה. אקדים ליה לאפרים בקדמיתא בגין דאפרים על שמא דישראל אקרי. מנא לן, מכד זמנא דשבטא דאפרים נפק עד לא אשתלים זמנא דשעבודא דמצרים, דחקו שעתא ונפקו מן גלותא, קמו עליהון שנאיהון וקטלו לון דכתיב (יחזקאל ל״ז:11) *בן אדם העצמות האלה כל בית ישראל המה*, משמע דכתיב (שם) *כל בית ישראל המה*, ועל דא אקדים לאפרים קדם מנשה, בגין כך אפרים מטולא דסטר מערב ומטלנוי הוה.

[p. 411] ת״ח ברכתא דבריך לבני יוסף, אמאי אקדים לון ברכאן עד לא יברך לבנוי. אלא מכאן דחביבותא דבני בנוי חביב עליה דב״נ יתיר מבנוי, ובגין כך אקדים חביבותא דבני בנוי קודם לבנוי לברכא לון בקדמיתא.

ויברכם ביום ההוא לאמר. ר׳ יוסי פתח (תהלים קט״ו:12) *יי׳ זכרנו יברך יברך את בית ישראל וגו׳*. *יי׳ זכרנו יברך*, אלין גוברין. *יברך את בית ישראל*, אלין נשין, בגין דדכורין בעיין לאתברכא בקדמיתא ולבתר נשין, ונשין לא מתברכן אלא מברכתהון דדכורין, דכד דכורין מתברכן כדין נשין מתברכן. ואי תימא הא כתיב (ויקרא ט״ז:6) *וכפר בעדו ובעד ביתו*, דצריך לכפרא עליה בקדמיתא ולבתר על ביתיה בגין דאתברכא מיניה.

ת״ח נשין לא מתברכן אלא מגוברין כד אתברכן אינון בקדמיתא, ומההוא ברכא אתברכן. אלא במאי אוקימנא *יברך את בית ישראל*. אלא קב״ה יהיב תוספת ברכאן לדכורא בגין דאתברכא מיניה אתתא, וכן בכל אתר **[רלג ע״ב]** יהיב קב״ה תוספת ברכאן לדכורא דנסיב בגין דאתברכא נוקבא מההוא תוספת דברכאן. כיון דאנסיב ב״נ יהבי ליה תרי חולקין חד ליה וחד לנוקביה, ואיהו נטיל כלא חולקיה וחולקא דנוקביה.

[p. 412] ת״ח *ויברכם ביום ההוא לאמור*, בריך לון ולכל דיפקון מנייהו לבתר.

לאמור בוא״ו, הכא אתרמיז ברא בוכרא, (שמות ד׳:22) *בני בכורי ישראל*, (ירמיה ל״א:8) *ואפרים בכורי הוא*, ועל דא תוספת וא״ו.

ר׳ חזקיה פתח (תהלים קל״ט:16) *גלמי ראו עיניך ועל ספרך כלם יכתבו ימים יוצרו ולא אחד בהם*. האי קרא אוקמוה בכמה אתר, אבל ת״ח כל אינון נשמתין דהוו מיומא דאתברי עלמא כלהו קיימי קמי קב״ה עד לא נחתו לעלמא בההוא דיוקנא ממש דאתחזון לבתר בעלמא, וההוא חיזו דגופא דב״נ דקאים בהאי עלמא הכי קאים לעילא.

ובשעתא דההיא נשמתא זמינא לאחתא בעלמא ההיא נשמתא בההיא דיוקנא ממש דקיימא בהאי עלמא הכי קאים קמי קב״ה ואומי לה קב״ה דיטור פקודי אורייתא ולא יעיבר

© 2006–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

על קיימיה. ומנא לן דקיימין קמיה, כמה דכתיב (מלכים א׳ י״ז:1) *חי יי׳ אשר עמדתי לפניו*, *אשר עמדתי* ודאי והא אוקמוה. ובגין כך *גלמי ראו עיניך*, עד לא יתחזי בעלמא.

ועל ספרך כלם יכתבו, דהא כלהו נשמתין בההוא דיוקנא דלהון כלהו בספרא כתיבי.

ימים יוצרו, הא אוקמוה *יוצרו* ודאי.

[p. 413] *ולא אחד בהם*, בהאי עלמא למיקם בקיומא דמאריהון כדקא חזי.

ת״ח יומין דב״נ כד זכי ב״נ בהאי עלמא בעובדין טבאן אינון יומין דיליה אתברכאן לעילא מההוא אתר דאיהי מדת יומוי.

פתח ואמר (תהלים ל״ט:5) *הודיעני יי׳ קצי ומדת ימי מה היא*. האי קרא אוקמוה, אבל ת״ח *קצי*, דא קץ הימין דאיהי מתקשרא ביה בדוד.

ומדת ימי מה היא, דא איהו ממש דאתמנא על יומוי.

א״ר יהודה הא שמענא מר׳ שמעון דהאי קרא אתמר על אינון יומין דאתגזרו עלוי מאדם קדמאה דאינון שבעין והא אתמר דחיין כלל לא הוו ליה אלא דיהב ליה אדם לדוד מאינון יומין דיליה שבעין שנין. ורזא דא וילון דלא משמש כלל, וסיהרא לא אתנהירא מגרמה כלל ושבעין שנין נהרין לה בכל סטרהא ואינון חיי דוד סתם. ועל דא בעא דוד למנדע רזא דא על מה לית לה חיין לסיהרא מגרמה ולמנדע עקרא דיליה.

[p. 414] *ומדת ימי מה היא*, דא הוא דרגא עלאה סתימא דאיהו קיימא על כל אינון יומין דאינון חיין דילה, אתר דנהיר לכלא.

אדעה מה חדל אני. מאי *מה חדל אני*, אמר דוד אנדע על *מה חדל* אנא נהורא מגרמי ואתמנע מני כשאר כל אינון עלאין דאית לון חיין לכלהו, ואנא על *מה* אנא *חדל* ועל מה אתמנע מני. ודא הוא דבעא דוד למנדע ולא אתייהיב ליה רשותא למנדע.

ת״ח כל ברכאן עלאין כלהו אתמסרן להאי דרגא לברכא לכלא, ואע״ג דלית לה נהורא מגרמה כל ברכאן וכל חידו וכל טיבו כלהו קיימי בה ומנה נפקי, ועל דא אקרי כוס של ברכה ואקרי ברכה ממש, ועל דא כתיב (משלי י׳:22) *ברכת יי׳ היא תעשיר*, *ברכת יי׳* ודאי. ועל דא כתיב (דברים ל״ג:23) *ומלא ברכת יי׳ ים ודרום ירשה*. בגין כך אית לה בכלהו שאר, מכלהו אתמליא ומכלהו אית בה, ואתברכא מכל **[רלד ע״א]** אינון ברכאן עלאין ואתמסרו לה ברכאן לברכא. מנלן, א״ר יצחק יעקב בריך לבנוי דיוסף מאתר דא דכל ברכאן [p. 415] אתמסרו ליה לברכא כמא דכתיב (בראשית י״ב:2) *והיה ברכה*, מכאן ולהלאה ברכאן אתמסרו בידך.

ת״ח כגוונא דא אנן מברכן ומשבחין לשמא דא, וע״ד הלילא באינון יומין דקאמרי הלילא, דאמר ר׳ חייא בהלילא צריכין תלת דרגין, חסידים וצדיקים וישראל, בגין דתסתלק יקרא דקב״ה על כלא באלין דרגין, חסידים צדיקים וישראל, חסידים מסטרא דימינא,

© 2006–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

וצדיקים מסטרא דשמאלא, וישראל מכל אינון סטרין בגין דישראל כלילן מכלהו. ועל דא סליק תושבחתא דקב״ה בכלא, וכן בכל אתר דישראל משבחן ליה לקב״ה מתתא אסתלק יקריה בכלא.

[רלג ע״ב] תוספתא. קל גלגלא מתגלגלא מתתא לעילא, רתיכהא טורקהא אזלין ומתגלגלין, קל נעימותא סלקא ונחתא אזלא ושטיא בעלמא. קל שופרא נגיד בעומקי דדרגין אסחר גלגלא.

[p. 416] סחרנהא יתבין תרין מגרופין מימינא ומשמאלא, בתרי גוונין משתאבין דא בדא, דא חוור ודא סומק, ותרווייהו סחרנין גלגלא לעילא. אסחר לימינא חוורא סלקא, אסחר לשמאלא סומקא נחתא, **[רלד ע״א]** וגלגלא אסחר תדיר ולא שכיך.

תרין צפרין סלקין מצפצפן חד לסטר דרום חד לסטר צפון, פרחין באוירא. צפצופא וקל נעימו דגלגלא מתחברן כחדא, כדין (תהלים צ״ב:1) *מזמור שיר ליום השבת*, וכל ברכאן נגדין בלחישו בדא נעימו מגו רחימו דקול שופרא.

לקבלא אינון ברכאן נחתין מעילא לתתא ואתגניזו כחדא בגו עומקא דבירא, נביעו דבירא דלא פסקא בלחישו עד דאתמליא. ההוא גלגלא סחרא, אינון תרי מגרופין סחרן, חד דימינא קרא בחיל ואמר זהירו דזהרן סלקא ונחתא, תרי אלפי עלמין אזדהרו, עלמא דאמצעיתא בגווייהו אזדהר בזוהרא דמארך.

כל אינון מארי דעיינין אסתכלו ופקחו עיניכון, תזכון להאי נהירו להאי עדונא, אלין אינון ברכאן דנגדי מלעילא. מאן דזכי גלגלא סחרא לימינא ואנגיד ואמשיך לההוא דזכי ואתעדן מאינון ברכאן עלאין דזהרין. זכאין אינון דזכאן בהו.

וכד לא זכי גלגלא אסחר וההוא מגרופיא דלסטר שמאלא אסחר ונחית לתתא ואמשיך דינא על האי דלא זכי וקלא נפקת ווי לאינון חייבין דלא זכו. מההוא סטרא נפקא אשא דשלהובא דדליק ושארי על רישיהון דחייבי עלמא. זכאין אינון כל אינון דאזלי בארח קשוט בהאי עלמא למזכי לההוא נהירו עלאה ברכאן דצחצחן כד״א (ישעיה נ״ח:11) *והשביע בצחצחות נפשך וגו׳*.

[p. 417] *ויקרא יעקב אל בניו ויאמר האספו ואגידה לכם את וגו׳*. רבי אבא פתח (תהלים ק״ב:18) *פנה אל תפלת הערער ולא בזה את תפלתם*. האי קרא אוקמוה ואקשו ביה חברייא, אלא תו אית ביה סטר קורדיטא. *פנה*, הקשיב מבעי ליה או שמע, מאי *פנה*. אלא כל צלותין דעלמא צלותין, וצלותא דיחיד לא עאל קמי מלכא קדישא אלא בחילא תקיף, דעד לא

© 2006–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

עאל ההיא צלותא לאתעטרא בדוכתיה אשגח בה קב״ה ואסתכי בה ואסתכי בחובוי או בזכותיה דההוא ב״נ, מה דלא עביד בצלותא דסגיאין, דהא בצלותא דסגיאין כמה אינון צלותין דלא מבני זכאין נינהו ועאלין כלהו קמי מלכא ולא אהפך בחובייהו.

[p. 418] בג״כ *פנה אל תפלת הערער*, ומהפך ביה ואסתכי ביה במה לבא ומה רעותא אתעביד, ומאן איהו ב״נ דצלי צלותא דא ומאן אינון עובדוי. בג״כ ליבעי ליה לב״נ דיצלי צלותיה בצבורא. מאי טעמא, בגין *דלא בזה את תפלתם*, אע״ג דכלהו לאו בכוונה ורעותא דלבא.

ד״א *פנה אל תפלת הערער*, דא יחידאי דאתכליל בסגיאין, ומאן איהו יחידאי דאתכליל בסגיאין, דא יעקב דאיהו כליל בתרין סטרין וקרא לבנוי וצלי צלותא עלייהו. מאן צלותא, צלותא דיקבלון בשלימו לעילא, צלותא דלא ישצון בגלותא. בההיא שעתא דיעקב קרא לון אסתלק מניה שכינתא והא אוקמוה.

ות״ח ההיא שעתא דיעקב הוה קארי לבנוי אברהם ויצחק אזדמנו תמן ושכינתא על גבייהו, ושכינתא הוה חדי ביה ביעקב לאתחברא באבהן **[רלד ע״ב]** לקשרא נפשייהו כחד למהוי רתיכא. בשעתא דפתח *יעקב האספו ואגידה לכם את אשר יקרא אתכם באחרית הימים*, דא שכינתא, כביכול הוה עציבו ביה ואסתלק, ולבתר אהדרו לה בנוי ביחודא דמילייהו ופתחו ואמרו (דברים ו׳:4) *שמע ישראל יי׳ אלהינו יי׳ אחד*. בההיא שעתא יעקב קיים לה ופתח ואמר ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד, ואתיישב תמן שכינתא בדוכתיה.

[p. 419] *ויקרא יעקב*. מאי קריאה הכא, אלא לקיימא דוכתייהו, לקיימא לון לעילא ותתא.

ת״ח בכל אתר קריאה כהאי גוונא דכתיב (במדבר י״ג:16) *ויקרא משה להושע בן נון יהושע*, לקיימא דוכתיה ולקשרא ליה כמה דאצטריך. וכן (בראשית כ״ה:26) *ויקרא שמו יעקב*, וכתיב (שם ל״ג:20) *ויקרא לו אל אלהי ישראל*, קב״ה קיים ליה בשמא דא, קריאה לקיומא קאתא.

ואי תימא (יונה ג׳:8) *ויקראו אל אלהים*, (שם ב׳:3) *קראתי מצרה לי* [p. 420] *אל יי׳ ויענני*. הכי הוא ודאי לקיימא קיומא לעילא. ומאן איהו, סדורא דשבחא דמאריה וכל אינון מלין דבעי קמי מאריה קיומא יהיב למאריה דאחזי דביה תליא כלא ולא באתר אחרא, הא קיים קיומא.

כהאי גוונא *ויקרא יעקב אל בניו*, קיים לון בקיומא שלים. כגוונא דא *ויקרא אל משה*, אתקיים בקיומיה.

אמר רבי יצחק אל״ף *דויקרא* אמאי היא זעירא.

© 2006–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

א״ל אתקיים משה בשלימו ולא בכלא דהא אסתלק מאתתיה. בספרי קדמאי אמרי לשבחא, ואנן הכי תנן מאן דיסתלק לעילא יתקשר לעילא ותתא, וכדין הוא שלים.

תו אל״ף זעירא, מאתר זעירא הוה, זעירא דאיהו רב באתחברותיה לעילא.

ויאמר, מאי *ויאמר*, הא אוקמוה כד״א (בראשית י״ז :17) *ויאמר בלבו*, אמירה בחשאי.

[p. 421] *האספו*, אספו מבעי ליה כד״א (תהלים נ׳ :5) *אספו לי חסידי*, אלא הכא קיים לון, *האספו* מאתר דלעילא, *האספו* בקשורא שלים ביחודא חד.

ואגידה לכם, מאי *ואגידה*, רזא דחכמתא איהו.

רבי יוסי שאיל לר׳ שמעון, א״ל האי *אגידה* או *ויגד* או *ויגידו*, וכל כלהו, וחמינן דרזא דחכמתא איהו, אמאי במלה דא רזא דחכמתא.

א״ל בגין דאיהו מלה דאתיא בגימ״ל דל״ת בלא פרודא והכא הוא רזא דחכמתא, מלה דאתיא בשלימו ברזא דאתוון, הכי כד אינון בחכמתא, דל״ת בלא גימ״ל לאו הוא שלימו וכן גימ״ל בלא דל״ת דהא דא בדא אתקשרו בלא פרודא, ומאן דאפריש לון גרים לגרמיה מותא, ורזא דא חובא דאדם.

[p. 422] בג״כ הוא רזא דחכמתא, ואע״ג דאית יו״ד לזמנין בין גימ״ל לדל״ת לא הוי פרודא וכלא קשורא חד ועל דא מלה הכי הוא ודאי, *ואגידה לכם*, רזא דחכמתא, בעא לגלאה סופא דכל עובדיהון דישראל.

ואי תימא דלא גלי האי דבעא לגלאה, אי הכי אמאי אכתוב באורייתא מלוי דיעקב שלימא ואתפגים לבתר ולא אשתלים. אלא ודאי אשתלים, כל מה דאצטריך לגלאה גלי וסתים, אמר מלה וגלי לבר וסתים לגו, ומלה דאורייתא לא אתפגים לעלמין וכלא הוא סתים ביה באורייתא, בגין דאורייתא שלימו דכלא שלימו דעילא ותתא ולא הוי מלה או את באורייתא פגימא. ויעקב כל מה דאצטריך ליה למימר אמר, אבל גלי וסתים ולא פגים מכל מה דבעא אפילו את חד.

רבי יהודה ור׳ יוסי הוו יתבי יומא חד קמי דתרעא דלוד. אמר רבי יוסי לרבי יהודה הא דחמינן דיעקב בריך לבנוי חמינן ממה דכתיב *ויברך אותם*, אבל אן ברכתא דלהון.

א״ל כלא ברכאן אינון דקא בריך להו כגון *יהודה אתה יודוך אחיך*, *דן ידין עמו*, *מאשר שמנה לחמו*, וכן כלהו. אבל מה דגלי לון [p. 423] לא גלי מה דבעא לגלאה להו את הקץ, והא אוקמוה דאית קץ לימין ואית קץ לשמאל, בעא לגלאה לון את הקץ בגין לאסתמרא **[רלה ע״א]** ולאתדכאה מערלה. ומאי דגלי לון אתידע ואתגלי עד דעאלו לארעא קדישא, אבל מלין אחרנין לאו אינון באתגלייא וסתימין אינון באורייתא בההיא פרשתא דיעקב ובאינון ברכאן.

© 2006–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

פתח ואמר *ראובן בכרי אתה וגו׳*. מאי קא חמא יעקב למפתח בראובן, ליפתח ביהודה דאיהו קדמאה לכל משריין ואיהו מלכא, וחמינן דלא ברכיה וסליק ברכאן מניה עד דאתא משה וצלי צלותא עליה כד״א (דברים ל״ג:6) *יחי ראובן ואל ימות*.

אבל ודאי ברכיה וסליק ההוא ברכא לאתריה. לבר נש דהוה ליה בר, כד מטא זמניה לאסתלקא מעלמא אתא מלכא עליה, אמר הא כל ממונא דילי ליהוי בידא דמלכא נטיר לבראי, כד יחזי מלכא בברי [p. 424] דאתחזי ליה יהיב ליה. כך יעקב אמר *ראובן בכרי אתה*, רחימא דמעיי אנת, אבל ברכאן דילך יסתלקון בידא דמלכא קדישא עד דיחמי בך בגין דאזלת לקביל אפך כתרגומו.

ראובן בכורי אתה. רבי אלעזר פתח (יחזקאל ל״ז:9) *הנבא אל הרוח הנבא בן אדם ואמרת אל הרוח כה אמר יי׳ מארבע רוחות בואי הרוח ופחי בהרוגים האלה ויחיו*. כמה אטימין אנון בני נשא דלא ידעין ולא משגיחין ביקרא דמאריהון, דהא אורייתא אכריזת קמייהו בכל יומא ולית מאן דציית אודניה לקבלה. האי קרא קשיא, כיון דכתיב *הנבא אל הרוח*, אמאי זמנא אחרא *הנבא בן אדם ואמרת אל הרוח*.

אלא מכאן אוליפנא רזא דחכמתא, תרין קיומין הכא, חד לאתערא מתתא לעילא דאי לא מתערין מתתא לא מתערין לעילא, ובאתערותא דלתתא אתער לעילא. *הנבא אל הרוח*, מתתא לעילא. *הנבא בן אדם ואמרת אל הרוח*, מעילא לתתא, דהא אפילו לעילא באתערותא דלתתא נקיט ההוא עלאה מעלאה מניה, כגון האי קרא (שם) *כה אמר יי׳ מארבע רוחות באי הרוח*, *מארבע רוחות*, דא דרום ומזרח וצפון ומערב, ורוח אתיא ממערב באתחברותא דאלין אחרנין כד״א (במדבר כ״א:18) *כרוה נדיבי העם*, ומהכא נפקין רוחין ונשמתין לבני עלמא לאצטיירא בהו.

[p. 425] *ופחי*, כד״א (בראשית ב׳:7) *ויפח באפיו נשמת חיים*.

ת״ח נקיט מהאי גיסא ויהיב בגיסא אחרא, ועל דא (קהלת א׳:7) *כל הנחלים הולכים אל הים והים איננו מלא*. אמאי *איננו מלא*, בגין דנקיט ויהיב אעיל ואפיק.

רבי אלעזר שאיל שאלתא לר׳ שמעון, אמר הואיל וקב״ה גלי קמיה דבני נשא ימותון אמאי נחית נשמתין לעלמא ואמאי אצטריך ליה.

א״ל שאילתא דא קמייהו דרבנן שאילו כמה וכמה ואוקמוה, אבל קב״ה יהיב נשמתין דנחתין להאי עלמא לאשתמודעא יקריה ונקיט לון לבתר. אי הכי אמאי נחתו. אלא רזא דא הכי הוא.

© 2006–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

פתח ואמר (משלי ה׳:15) *שתה מים מבורך ונוזלים מתוך בארך*. *בור* אתר דלא נביע מגרמיה, ואימתי נבעין הני מיא, בשעתא דאשתלים נשמתא בהאי עלמא, כד סלקא לההוא אתר דאתקשר ביה, כדין הוא שלים מכל סטרין מתתא ומלעילא.

וכד נשמתא סלקא כדין אתער תיאובתא דנוקבא לגבי דכורא וכדין נבעין מיא מתתא לעילא, ו*בור* אתעביד *באר* מיין דנבעין, וכדין אתחברותא ויחודא ותיאובתא ורעוא אשתכח דהא ביה בנשמתא דצדיקייא אשתלים ההוא אתר, ואתער חביבותא ורעותא לעילא ואתחבר כחד.

[p. 426] *ראובן בכרי אתה*, הכי הוא ודאי, טפה קדמאה דיעקב הוה ורעותיה באתר אחרא הוה כמה דאתמר.

ת״ח ראובן וכלהו שבטין תריסר כלהו אתאחדן בשכינתא, וכד חמא יעקב לשכינתא על גביה קרא לבנוי תריסר לאתחברא בה.

ות״ח ערסא שלימתא לא אשתכח מן יומא דאתברי עלמא כההיא שעתא דבעא **[רלה ע״ב]** יעקב לאסתלקא מעלמא, אברהם מימינה ויצחק משמאליה, יעקב הוה שכיב ביניהו, שכינתא קמיה. כיון דחמא יעקב כך קרא לבנוי ואחיד לון סחרניה דשכינתא וסדר לון בסדורא שלים. מנא לן דסדר לון סחרניה דשכינתא, דכתיב *האספו*. וכדין אשתכח תמן שלימו דכלא, וכמה רתיכין עלאין סחרנייהו.

פתחי ואמרי (דה״א כ״ט:11) *לך יי׳ הגדולה והגבורה והתפארת והנצח וההוד וגו׳*. כדין אתכנש שמשא לגבי סיהרא ואתקרב מזרח במערב הדא הוא דכתיב *ויאסוף רגליו אל המטה*, ואתנהיר סיהרא ואשתכח בשלימו, וכדין ודאי תנינן יעקב לא מית. כיון דחמא יעקב סטרא שלים מה דלא אשתכח הכי לבר נש אחרא חדי ושבח ליה לקב״ה ופתח ובריך לבנוי כל חד וחד כדקא יאות ליה.

[p. 427] ר׳ יוסי ורבי ייסא הוו אזלי בארחא. אמר ר׳ ייסא הא ודאי תנינן כל בנוי דיעקב אתקנו בסדורא שלים ואתברכו כל חד וחד כדקא יאות ליה, מאי קא נימא בהאי קרא דכתיב *מאשר שמנה לחמו וגו׳*.

א״ל לא ידענא בגין דלא שמענא ביה, אלא אנא ואנת ניזיל לגבי בוצינא קדישא.

אזלו, כד מטו לגביה דרבי שמעון אמרו מלה ושאילו שאילתא. אמר לון ודאי רזא דחכמתא איהו.

© 2006–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

פתח ואמר (שופטים ה׳:17) *אשר ישב לחוף ימים ועל מפרציו ישכון*. אמאי יתיב תמן, אלא מאן דיתיב לשפתא דימא אשתמש בתפנוקי עלמא. והכא *אשר* דא פתחא עלאה דצדיק כד אתברכא לארקא ברכאן בעלמא, והאי פתחא אשתמודע תדיר לברכאן דעלמא ואקרי *אשר*, ודא הוא עמודא מאינון דקאים עלמא עלייהו. וההוא אתר דאקרי *לחם עוני* מהאי אתר אתתקן ההי״ד *מאשר* [p. 428] *שמנה לחמו*, מה דהוה לחמא דמסכנא אתהדר לחם *פנג* בגין דאריק ביה ברכאן ותפנוקין, וסופיה דקרא אוכח *והוא יתן מעדני מלך*. מאן *מלך*, דא כנסת ישראל, דמניה אתזן בתפנוקי עלמא, ודא יהיב להאי *מלך* כל ברכאן כל חידו וכל טיבו, הוא יהיב ומניה נפקי.

אמרו אי לא ניתי לעלמא אלא למנדע דא טב לן.

ראובן בוכרא דיעקב הוה. אמר רבי חייא ליה הוה אתחזי ואתעבר מניה כלא, מלכו ליהודה אתיהיב, בכירותא ליוסף, כהונתא ללוי הדא הוא דכתיב *פחז כמים אל תותר*, לא תשתאר בהו.

ומה דאמר *כחי וראשית אוני*, הכא ברכיה ופקדיה לקב״ה. לרחימא דמלכא דבעא מלכא למעבד ליה טיבו. יומא חד אעבר בריה בשוקא, אמר למלכא דא הוא ברי ודאי רחימא [p. 429] דנפשאי. שמע מלכא וידע דהא שאיל על בריה. כך יעקב אמר *ראובן בכורי אתה כחי וראשית אוני*, הכא פקדיה למלכא.

פחז כמים אל תותר, הכא אמר מה דאערע ליה דלא ישתאר בארעא וישרי לבר. לקביל דא חד ממנא מסטרא דמשכנא לעילא די ממנא תחות ידא דמיכאל, ואמרי לה תחות ידא דגבריאל. ומיכאל הוא רישא בכל אתר מסטרא דחסד, וגבריאל מסטרא דגבורה, (הושע י״ב:1) *ויהודה עוד רד עם אל*, סטר גבורה בי דינא אקרי, וסמיך ליה ראובן, אע״ג דמלכו הוה דיהודה ראובן סמיך לקבליה הוה.

אר׳ שמעון זמינין אינון בני ראובן לאגחא תרי קרבין בגו ארעא.

ת״ח *כחי*, בגלותא דמצרים.

וראשית אוני, דאינון הוו קדמאין לגבי אחוהון לקרבא.

יתר שאת, בגלותא דאשור דתמן גלו בני ראובן ובני גד קדמאין מכלהו וסבלו כמה בישין וכמה עוניין סבלו ולא תבו עד כען.

[p. 430] *ויתר עז*, לזמנא דמלכא משיחא יתער בעלמא אינון יפקון ויגחון קרבין בעלמא ונצחין ויתתקפון על עממיא ובני עלמא ידחלון מנייהו וירתתון קמייהו **[רלו ע״א]** ויחשיבו לאתגברא במלכותא ולא ישתארון ביה הדא הוא דכתיב *פחז כמים אל תותר*. מ״ט לא

© 2006–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

ישתארון במלכותא ואפילו בסטרא חד דעלמא, בגין *כי עלית משכבי אביך*, דזמינין לאעלא ולאגחא קרבין בגו ארעא קדישא, *משכבי אביך* דייקא, דא ירושלם.

ת״ח בארבע סטרי עלמא אתבדרו בני ראובן בגלותא לקבליהון דכל ישראל דאתגלו בגלותא ארבע זמנין בארבע סטרי עלמא הדא הוא דכתיב *כחי* חד, *וראשית אוני* תרי, *יתר שאת* תלת, *ויתר עז* ארבע. כגוונא דא זמינין אינון לאגחא קרבא בארבע סטרי עלמא ולמשלט בקרבייהו על כלא וינצחון עממין סגיאין וישלטון עלייהו.

פחז כמים אל תותר, הכא אתרמיז על הרהורא קדמאה דהוה ליה ליעקב בההוא טפה קדמאה ברחל, דאלמלא הרהורא דההוא טפה הוה באתריה אשתאר ראובן בכלא. אבל *פחז כמים אל תותר כי עלית משכבי אביך*, בהרהורא אחרא *אז חללת וגו׳*.

[p. 431] דבר אחר *פחז כמים אל תותר*, דהא כד יגחון קרבא בני ראובן בעלמא וינצחון עממין סגיאין לא ישתארון במלכותא. מ״ט, *כי עלית משכבי אביך*, דזמינין לאגחא קרבא בארעא קדישא דייקא דכתיב *כי עלית משכבי אביך*, דא ירושלים. *משכבי*, *משכב* מבעי ליה. אלא דא ישראל סבא, *משכבי אביך* ולא *משכב* בגין דהא בתרי זמני אתבני ירושלם, ותליתאה לזמנא דמלכא משיחא, ועל דא *משכבי אביך*.

הא הכא אתגלייא ברכה, ומה דהוה בההוא זמנא ומה דייתי כד עאלו ישראל לארעא, ומה דיהא בזמנא דמלכא משיחא בעובדא דראובן.

שמעון ולוי אחים כלי חמס מכירותיהם. אמר ר׳ יצחק אחיד לון בסטרא שמאלא דשכינתא דחמא עובדין דינא קשיא דעלמא לא יכיל למסבל.

אמר ר׳ יוסי ברכא דלהון אן הוא.

אמר רבי יצחק שמעון לא אתחזי להאי דחמא ליה כמה עובדין בישין, ולוי דאתי מסטרא דדינא קשיא [p. 432] וברכתיה לא תליא ביה, ואפילו כד אתא משה לא תליא ביה דהא בקב״ה תליא דכתיב (דברים ל״ג:11) *ברך יי׳ חילו ופועל ידיו תרצה*.

ת״ח כתיב (תהלים ק״ד:25) *זה הים גדול ורחב ידים שם רמש ואין מספר חיות קטנות עם גדולות*. *זה הים גדול*, דא שכינתא דקיימא עליה דיעקב כד בעא לאסתלקא מעלמא.

ורחב ידים, דהא כל עלמא אמלי ואשלים ונתצמצם תמן.

שם רמש ואין מספר, דכמה מלאכי עלאי אשתכחו תמן.

חיות קטנות עם גדולות, אלין אינון י״ב שבטין בנוי דיעקב דאשתכחו בה בשלימו, חד אריה וחד איל, חד זאב וחד טלה.

© 2006–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

אמר רבי יצחק אריה חד טלה חד, חד זאב וחד גדי, וכן כלהו לאשתכחא *חיות קטנות עם גדולות*.

רבי יהודה אמר כלהו שפיר, אבל יהודה אריה, שמעון שור, דא אוקמוה חברייא דהוו משגיחין דא לקביל דא, דא מימינא ודא משמאלא. לתורא דעובדוי בישין, אמרו נצייר אקונין דאריה בקופטיה ויסתכל ביה וידחל מניה. כך שמעון שור, יהודה אריה.

[p. 433] שמעון לא זכה לברכאן אלא טפל ליה משה ביהודה דכתיב (דברים ל״ג:7) *שמע יי׳ קול יהודה*. כתיב *שמע יי׳*, וכתיב (בראשית כ״ט:33) *כי שמע יי׳ כי שנואה אנכי*.

א״ר יהודה שמעון ולוי אבוהון סליק לון למשה.

א״ל ר׳ יוסי מ״ט אבוהון סליק לון למשה, אף אנן נסליק ליה לבוצינא קדישא עלאה.

אתו שאילו ליה לר׳ שמעון. אמר כמה חביבין מלין. אטפח בידוי ובכה אמר מאן יגלי לך מהימנא קדישא, אסתלקת בחייך על בני עלמא, אסתלקת במותך ואסתים דיוקנך, מפתחן דמארך אתמסרו בידך תדיר.

ת״ח יעקב הוה ליה ארבע נשין ואוליד בנין מכלהו **[רלו ע״ב]** ואשתלים בנשוי. כד בעא לאסתלקא [p. 434] שכינתא קיימא עלוי, בעא לברכא לאלין ולא יכיל מקמי שכינתא דדחיל. אמר איך אעביד דהא תרווייהו מסטרא דדינא קשיא קא אתיין, אי אתקוף בשכינתא לא יכילנא דהא ארבע נשין הוו לי ואשתלימנא בהו, אלא אסליק לון למארי ביתא דהא ביתא ברעותיה קיימא ומה דבעי יעביד.

כך יעקב אמר חולקי דנשין ובנין נסבית בהאי עלמא ואשתלימנא, היך אתקוף במטרוניתא יתיר, אלא אסלק מלין למארי מטרוניתא והוא יעביד ולא ידחל.

ת״ח מה כתיב (דברים ל״ג:1) *וזאת הברכה אשר ברך משה איש האלהים*, מארי דביתא מארי דמטרוניתא כמה דכתיב (במדבר ל׳:14) *אישה יקימנו ואישה יפרנו*, דהא (שם ז׳:1) *כלת משה* כתיב, ועל דא משה בריך מאן דבעא ולא דחיל. בגין כך אמר יעקב הא חמינא דבני אלין בסטרא דדינא קשיא, ליתי מארי דביתא והוא יברך לון.

ודאי *איש האלהים*, ורעותיה עביד בביתא כמה דאוקמוה *אישה יקימנו ואישה יפרנו*, *אישה יקימנו* כמא דכתיב (שם י׳:35) *ויאמר משה קומה יי׳*, *ואישה יפרנו* כמא דכתיב (שם 36:) *ובנחה יאמר שובה יי׳*. ודאי רעותיה עביד מארי דביתא ולית מאן דמחי בידיה, כבר נש דגזר על אתתיה ועבדא רעותיה. ועל דא יעקב אע״ג דאחיד באילנא דחיי לא הוה מארי דביתא אלא לתתא [p. 435] ומשה לעילא, בג״כ סליק לון למארי ביתא.

© 2006–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

בסודם אל תבא נפשי. ר׳ אבא פתח (תהלים כ״ה:14) *סוד ייי ליראיו ובריתו להודיעם*. *סוד יי׳ ליראיו*, רזא עלאה דאורייתא לא יהביה קב״ה אלא לאינון דחלי חטאה, ומאן דאינון דחלי חטאה אתגלי לון רזא עלאה דאורייתא. ומאן איהו רזא עלאה דאורייתא, הוי אימא דא קיימא קדישא דאקרי *סוד יי׳* ברית קודש.

[p. 436] שמעון ולוי אטרחו גרמייהו על האי סוד באנשי שכם דיגזרון גרמייהו ויקבלון עלייהו האי סוד, וקרא אסהיד במרמה. תו בעובדא דזמרי בן סלוא דפסל האי *סוד יי׳*. ויעקב אמר *בסודם אל תבא נפשי*. מאי *נפשי*, דא נפש דעאלת ואתאחדת בברית לעילא ואקרי נפש צרורא דחיי.

בקהלם אל תחד כבודי. הא אוקמוה כד״א (במדבר ט״ז:19) *ויקהל עליהם קרח*. *אל תחד כבודי*, דא כבוד ישראל סתם. [p. 437] ועל דא לא בריך לון אבוהון בגין דסליק לון למשה.

ר׳ חייא אמר מהני קראי [חסר] בגיני כך דלא אתאחיד דא בדא ואצטריך הכי, ועל דא אית ביה כלא, ולית לך דרא בעלמא דלא נחתא דינא דלהון לקטרגא בעלמא ואסגיאו מהדרי על פתחייהו דבני נשא, הא לך כלא.

יהודה אתה יודוך אחיך. ר׳ ייסא פתח (תהלים ק״ד:19) *עשה ירח למועדים שמש ידע מבואו*. *עשה ירח למועדים*, בגין לקדשא ביה ריש ירחין וריש שתין. ולעלמין סיהרא לא נהיר אלא משמשא, וכד שמשא שלטא סיהרא לא שלטא, כד אתכניש שמשא כדין סיהרא שלטא, ולית חושבן לסיהרא אלא כד אתכניש שמשא.

ותרווייהו עבד קב״ה לאנהרא דכתיב (בראשית א׳:7) *ויתן אותם אלהים ברקיע השמים להאיר על הארץ*. *והיו לאותות*, אלין שבתות דכתיב (שמות ל״א:17) *כי אות היא*. *ולמועדים*, אלין ימים טובים. *ולימים*, אלין ריש ירחין. *ושנים*, אלין רישי שנין. דלהוו אומות העולם עבדין חושבן לשמשא וישראל לסיהרא.

[p. 438] ואזלא הא כי הא דאמר ר׳ אלעזר כתיב (ישעיה ט׳:2) *הרבית הגוי לו הגדלת השמחה*. *הרבית הגוי*, אלין ישראל דכתיב בהו (דברים ד׳:7) *כי מי גוי גדול*. *לו הגדלת השמחה*, בגיניה *הגדלת השמחה*, דא סיהרא דאתרבי בנהורא בגיניהון דישראל.

אומות העולם לשמשא, וישראל לסיהרא, הי מנייהו עדיף. ודאי סיהרא **[רלז ע״א]** לעילא, ושמשא דאומות העולם תחות האי סיהרא הוא, וההוא שמשא מהאי סיהרא נהיר. חמי מה בין ישראל להו. ישראל אחידן בסיהרא ואשתלשלו בשמשא עלאה ואתאחדו באתר דנהיר לשמשא עלאה ומתדבקן ביה דכתיב (דברים ד׳:4) *ואתם הדבקים ביי׳ אלהיכם חיים כלכם היום*.

© 2006–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

יהודה אתה יודוך אחיך. ר׳ שמעון אמר מלכו ליהודה אתקיים, והיינו דאמרינן מאי דכתיב (בראשית כ״ט:35) *הפעם אודה את יי׳*, בגין דאיהו רביעאה *אודה את יי׳*, רגלא רביעאה לכרסיא. יהודה, יה״ו דא רשימו דשמא עלאה, ובמה אשתלים בדל״ת, והיינו ה׳ בתראה דשמא קדישא, שמא קדישא שלים באתווי וקשר דאחיד לון. ועל דא *יודוך אחיך*, דמלכו לך אתחזי לאתקיימא [p. 439] כד״א (הושע י״ב:1) *ויהודה עוד רד עם אל ועם קדושים נאמן*. מאן *קדושים*, אלין קדישי עליונין דכלהו אודן לגביה ושוייה *נאמן*. בג״כ הוא קדמאה על כולא, הוא מלכא על כלא.

ר׳ שמעון פתח (תהלים מ״ה:14) *כל כבודה בת מלך פנימה ממשבצות זהב לבושה*. *כל כבודה*, דא כנסת ישראל. *כבודה*, בגין דאית כבוד דא על דא, דא דכר ודא נוקבא ואקרי *כבודה*. *בת מלך*, היינו בת שבע, בת קול דאיהו קול גדול, והאי מלך עלאה הוא *פנימה* [p. 440] בגין דאית מלך דלאו איהו לגו כוותיה, והאי *כבודה בת מלך*.

ממשבצות זהב לבושה, בגין דאתלבשת ואתאחדת בגבורה עלאה. והאי אוף נמי מלך איהו, ובגיניה קיימא ארעא. אימתי, בזמן דאתאחדא במשפט כד״א (משלי כ״ט:4) *מלך במשפט יעמיד ארץ*. ודא קרינן מלכו דשמיא, יהודה ביה אתאחד וירית מלכותא דארעא.

ר׳ יהודה ור׳ יצחק הוו קא אזלי בארחא. אמר ר׳ יהודה נפתח במלי דאורייתא ונ‎יזיל.

פתח ר׳ יצחק ואמר (בראשית ג׳:24) *ויגרש את האדם וישכן מקדם לגן עדן את הכרובים ואת להט החרב המתהפכת לשמור את דרך עץ החיים*. האי קרא אוקמוה חברייא, אבל *ויגרש* כב״נ דיהיב תירוכין לאנתתיה. *את האדם* דייקא.

ת״ח רזא דמלה, אדם במה דחטא אתפס וגרים ליה מותא וגרים לכל עלמא, וגרים לההוא אילנא דחטא ביה תירוכין לאתתרכא ביה ולאתתרכא בבנוי לעלמין הדא הוא דכתיב *ויגרש את האדם*, *את* דייקא כד״א (ישעיה ו׳:1) *ואראה את יי׳*, אוף הכא *את האדם*.

[p. 441] *וישכן מקדם לגן עדן את הכרובים*, האי לתתא. כמא דכרובים לעילא אית כרובים לתתא, והאי אילנא אשרי עלייהו.

[p. 442] *ואת להט החרב המתהפכת*, אינון טפסי דשלהובי דאשא מההוא חרבא דמלהטא.

המתהפכת, דא היא דינקא בתרי סטרין ואתהפכא מסטרא דא לסטרא אחרא.

ד״א *המתהפכת*, אינון טפסי דשלהובא דקאמרן מתהפכן לזמנין נשין לזמנין גוברין, ומתהפכן מדכותייהו בכלא.

וכל דא *לשמור את דרך עץ החיים*. מאן *דרך*, כד״א (שם מ״ג:16) *הנותן בים דרך*.

© 2006–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

אמר ר׳ יהודה שפיר והכי הוא ודאי דגרים אדם לההוא אילנא דחטא ביה לאתתרכא ואפילו שאר בני עלמא נמי כד״א (שם נ׳:1) *ובפשעיכם שלחה אמכם*. אבל שפיר קאמרת דהא מדוכתיה משמע דכתיב *ויגרש את האדם*, בגין דדא שלימו דאדם הוא. ומההוא יומא אתפגים סיהרא עד דאתא נח ועאל בתיבה. אתו חייביא ואתפגים, עד דאתא אברהם וקיימא בשלימו דיעקב ובנוי ואתא יהודה ואחיד ביה ואתתקף במלכותא ואחסין ליה לאחסנת ירותת עלמין הוא וכל בנוי בתריה הדא הוא דכתיב [p. 443] *יהודה אתה יודוך אחיך*, בגין דיליה מלכותא עלייהו כד״א (דה״א ה׳:2) *כי יהודה גבר באחיו. יודוך אחיך* ודאי בשעתא דקיימו ישראל על ימא דכלהו אודו ליה ונחתו אבתריה לימא.

ידך בערף אויבך, כד״א (שופטים א׳:2) *יהודה יעלה בתחלה*.

ישתחוו לך בני אביך, כללא דכל אינון שאר שבטין בגין דאמר *בני אביך* ולא *בני* אמך, *בני אביך* הא כלהו שאר שבטין דאע״ג דאתפליגו לתרין מלכוון כד הוו סלקין לירושלם הוו סגדין וכרען למלכא די בירושלם בגין דמלכותא **[רלז ע״ב]** ממלכותא קדישא מניה הוה.

ישתחוו לך, ולא כתיב *וישתחוו*, דאי כתיב *וישתחוו* לאוספא לשאר עמין. *וישתחוו* לא כתיב אלא בזמנא דייתי מלכא משיחא דכתיב (ישעיה מ״ט:7) *שרים וישתחוו*, השתא דאמר *ישתחוו* לאחזאה דישראל כלהו בלחודייהו יפלחון לרישא דגולה די בבבל ולא שאר עמין.

[p. 444] *גור אריה יהודה*, בקדמיתא *גור* ולבתר *אריה*, ורזא דמלה בקדמיתא נער ולבתר איש, (שמות ט״ו:3) *יי׳ איש מלחמה*.

מטרף בני עלית. מאי *מטרף*, לאכללא מלאך המות דקיימא על *טרף* לשיצאה בני עלמא ולא משזיב כד״א (מיכה ה׳:7) *וטרף ואין מציל*, ומההוא *טרף* אסתלקת שכינתא.

כרע, בגלותא דבבל. *רבץ*, בגלותא דאדום.

כאריה, דאיהו תקיפא. *וכלביא*, דאיהו תקיפא יתיר. כך ישראל תקיפין אינון דכל בני עלמא מפתאן לון ודחקין לון ואינון קיימין בדתיהון ובנימוסיהון *כאריה וכלביא*. דאע״ג דכתיב (עמוס ה׳:2) *נפלה ולא תוסיף קום בתולת ישראל* היא תקיפא *כאריה וכלביא* בההיא נפילה. מה אריה ולביא לא נפלין אלא בגין למטרף טרפא ולשלטאה, דהא מרחיק ארח אריה טרפיה [p. 445] ומשעתא דארח נפיל ולא קם עד דדליג על טרפיה ואכלה, כך שכינתא לא נפלה אלא כאריה וכלביא בגין לנקמא משאר עמין ולדלגא עלייהו כד״א (ישעיה ס״ג:1) *צועה ברוב כחו*.

מי יקימנו, הוא לא יקום לנקמא מנייהו נוקמא זעירא, אלא *מי יקימנו*. מאן *מי*, אלא כד״א (איכה ב׳:13) *מי ירפא לך*, והא איהו עלמא עלאה דביה שלטנותא לאתתקפא לכלא, וכתיב (איוב ל״ח:29) *מבטן מי יצא הקרח* ואוקמוה.

© 2006–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

לא יסור שבט מיהודה וגו׳. אוקמוה חבריא, אבלעד *כי יבא שילה* בה״א בגין דשאר בוא״ן, לאחזאה הכא שמא קדישא י״ה. באתר אחרא *שילו*, ובאתר אחרא *שלה* בלא יו״ד, והכא *שילה* ביו״ד ה״א רזא דשמא עלאה דשכינתא תיקום בשמא דא ואיהו רזא מי כדקאמרן.

[p. 446] *אסרי לגפן עירה ולשורקה בני אתונו כבס ביין לבושו ובדם ענבים סותה*. רבי חייא פתח (תהלים קכ״א:7) *יי׳ ישמרך מכל רע ישמור את נפשך*. כיון דאמר *יי׳ ישמרך מכל רע* אמאי *ישמור את נפשך*. אלא *יי׳ ישמרך מכל רע* בהאי עלמא, *ישמור את נפשך* בההוא עלמא.

שמירה דהאי עלמא למהוי נטיר ב״נ מכמה זינין בישין מקטרגין דאזלין בעלמא לקטרגא בני נשא ולאתדבקא בהו. מההוא עלמא מאי הוא, כד נפק ב״נ מהאי עלמא אי איהו זכי נשמתיה סלקא ואתעטרא באתריה. ואי לאו כמה חבילי טריקין אזדמנן לאנגדא ליה לגיהנם ולאמסרא ליה בידוי דדומה דממנא על גיהנם, ותריסר אלף רבוא ממנן עמיה וכלהו אזדמנן על נפשייהו דחייביא.

ת״ח שבעה מדורין אית ביה בגיהנם ושבעה פתחין, ונשמתא דחייביא עאלת, וכמה טריקי טהירין נטורי תרעין ועלייהו חד ממנא בכל תרעא ותרעא, ונשמתהון דחייביא אתמסרן לאינון ממנן על ידא דדומה. כיון דאתמסרן בידייהו סתימין תרעין דאשא דמלהטא דהא תרעין בתר תרעין הוו, תרעין כלהו פתיחין וסתימין אינון, דלבר פתיחין דלגו סתימין.

[p. 447] ובכל שבת ושבת כלהו פתיחן ונפקי חייביא עד אינון פתחין דלבר ופגעין נשמתין אחרנין דמתעכבין בפתחין דלבר. כד נפיק שבתא כרוזא קרי בכל פתחא ופתחא ואמר (שם ט׳:18) *ישובו רשעים לשאולה וגו׳*.

ת״ח נשמתא דצדיקייא קב״ה נטיר לון דלא יתמסרון בידא דדומה כד״א *ישמור את נפשך*. **[רלח ע״א]**

אסרי לגפן עירה. מאי *גפן*, דא כנסת ישראל כד״א (תהלים פ׳:9) *גפן ממצרים תסיע*, וכתיב (שם קכ״ח:3) *אשתך כגפן פוריה*, *אשתך* כהאי *גפן* קדישא.

א״ר יוסי האי דברכינן בורא פרי הגפן, בורא היינו דכתיב *עץ עושה פרי*, פרי הגפן דא *עץ פרי*. *עושה פרי* דכר, *עץ פרי* דא נוקבא. בגיני כך בורא פרי הגפן דכר ונוקבא כחדא. נשמתהון דצדיקיא אינון פרי הגפן כדקאמרן בורא וגו׳.

[p. 448] *אסרי לגפן עירה*, דא מלכא משיחא דזמין לשלטאה על כל חילי עממיא חילין דממנן על שאר עמין ואינון תוקפא דלהון לאתתקפא. וזמין מלכא משיחא לאתגברא עלייהו בגין דהאי גפן שליט על כל אינון כתרין תתאין דשלטי בהו עממיא. האי נצח לעילא, ישראל דאינון שרקה ישיצון וינצחון חילין אחרנין לתתא, ועל כלהו יתגבר מלכא משיחא הדא הוא

© 2006–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

דכתיב (זכריה ט׳:9) *עני ורוכב על חמור ועל עיר*. *עיר* ו*חמור*, תרין כתרין דשליטין בהו עממיא ואינון מסטר שמאלא סטרא דמסאבא.

ומה דאמר *עני*, וכי מלכא משיחא *עני* אקרי. אלא הכי אמר ר׳ שמעון בגין דלית ליה מדיליה, וקרינן ליה מלך המשיח, דא סיהרא קדישא לעילא דלית לה נהורא אלא משמשא. ומלך המשיח דא ישלוט בשולטנותיה ויתייחד בדוכתיה, וכדין (שם) *הנה מלכך יבא לך סתם*, אי לתתא *עני* דהא בסטרא דסיהרא הוא, אי דעילא אספקלריא דלא נהרא, לחם עני. ועם כל דא *רוכב על חמור ועל עיר*, תוקפא דכל שאר עמין לאתכפייא תחותיה ויתתקף קב״ה בדוכתיה.

[p. 449] *כבס ביין לבושו*, כד״א (ישעיה ס״ג:1) *מי זה בא מאדום חמוץ בגדים מבצרה*, וכתיב *פורה דרכתי לבדי*. *כבס ביין*, דא סטר גבורה דינא קשיא למיתי על עממיא.

ובדם ענבים, דא אילנא לתתא בי דינא דאקרי *ענבים*, ויינא אסתמר *בדם ענבים* בגין לאתלבשא בתרווייהו לתברא תחותיה כל שאר עמין וכל מלכין דעלמא.

ר׳ יוסי פתח *אסרי לגפן עירה*. כתיב (בראשית מ׳:10) *ובגפן שלשה שריגים והיא כפורחת עלתה נצה והיא כפורחת עלתה נצה*. ת״ח כמה אטימין אינון בני נשא דלא ידעין ולא משגיחין ביקרא דמאריהון ולא מסתכלי במלי אורייתא ולא ידעי ארחייהו במה יתפסון כד״א (משלי ד׳:19) *דרך רשעים כאפלה לא ידעו במה יכשלו*.

בזמנא קדמאה הוה נבואה שריא עלייהו דבני נשא והוו ידעי ומסתכלי למנדע ביקרא עלאה. כיון דפסקא נבואה הוו משתמשי בבת קול. השתא פסקא נבואה ופסקא בת קול [p. 450] ולא משתמשי בני נשא אלא בחלמא. וחלמא דרגא תתאה הוא לבר דהא תנינן חלמא חד משתים בנבואה. מאי טעמא, בגין דאתייא מדרגא שתיתאה לתתא.

ת״ח חלמא לכלא אתחזי בגין דחלמא מסטר שמאלא אתייא ונחית בכמה דרגין ואתחזי אפילו לחייביא ואפילו לאומות העולם, בגין דלזמנין נקטין חלמא ושמעין הני זיני בישין ומודעין לבני נשא, מנייהו דחייכאן בבני נשא ומודעין לון מלין כדיבאן ולזמנין מלין דקשוט דשמעין, ולזמנין דאינון שלוחין לחייביא ומודעי לון מלין עלאין.

האי רשע מה כתיב ביה, חמא חלמא קשוט דכתיב *ובגפן שלשה שריגים*. מאן *גפן*, דא כנסת ישראל דכתיב (תהלים פ׳:15) *הבט משמים וראה ופקוד גפן זאת*. *משמים*, דהא מאתר דא אתרמי כד״א (איכה ב׳:1) *השליך משמים ארץ*. *ופקוד גפן זאת*, *גפן* דאיהי *זאת* ודאי.

[p. 451] *שלשה שריגים*, כד״א (בראשית כ״ט:2) *שלשה עדרי צאן רובצים עליה*.

והיא כפורחת, כד״א (מלכים א׳ ה׳:10) *ותרב חכמת שלמה*, דאתנהיר סיהרא.

עלתה נצה, דא ירושלם לתתא.

© 2006–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

ד״א *עלתה נצה*, לעילא ההוא דרגא דקיימא עלה ויניק לה כד״א **[רלח ע״ב]** (בראשית א׳:11) *אשר זרעו בו על הארץ*.

הבשילו אשכלותיה ענבים, לנטרא בהו יין דמנטרא.

חמי כמה חמא ההוא רשע, מה כתיב, (שם מ׳:11) *וכוס פרעה* [p. 452] *בידי ואקח את הענבים ואשחט אותם*. הכא חמא ההוא *כוס תרעלה*, יניקא דבי דינא דנפיק מאינון ענבים דאתייהיב לפרעה ושתי ליה כמה דהוה בגיניהון דישראל. כיון דשמע יוסף חדי וידע מלה קשוט בהאי חלמא, בגיני כך פתר ליה חלמא טב על דבשר ליה ליוסף בהאי.

ת״ח *אסרי לגפן עירה*, דאתכפיין תחות האי גפן כל אינון חילין תקיפין דשאר עמין, ובגין האי גפן אתקשר ואתכפייא ההוא חילא דלהון ואתמר.

ר׳ שמעון אמר אית גפן ואית גפן, גפן קדישא עלאה, (ירמיה ב׳:21) *גפן נכריה* בת אל נכר. בגין כך כתיב *גפן זאת*, ההיא דאקרי *כלה זרע אמת*. *שורק*, אלו ישראל דנפקי מהאי *גפן*. כד חבו ישראל ושבקו להאי *גפן* מה כתיב, *כי מגפן סדום גפנם*. בגין כך אית גפן ואית גפן.

ר׳ יהודה ור׳ יצחק הוו אזלי בארחא. א״ר יהודה לר׳ יצחק ניזיל בהאי חקל דהוא ארח מישר יתיר. [p. 453] אזלו, עד דהוו אזלי פתח רבי יהודה ואמר (משלי ל״א:21) *לא תירא לביתה משלג כי כל ביתה לבוש שנים*. האי קרא רבי חזקיה חברנא אוקים ביה דאמר דינא דחייבי דגיהנם תריסר ירחין, פלגו מנייהו בחמה ופלגו מנייהו בתלגא. בשעתא דעאלין לנורא אינון אמרין דא הוא ודאי גיהנם. עאלין לתלגא ואמרי דא חריפא דסתוא דקב״ה. שראן ואמרין וה, ולבתר וי. ודוד אמר (תהלים מ׳:3) *ויעלני מבור שאון מטיט היון*, מאתר דאמרי וה ולבתר וי.

והיכן משתלמי נפשייהו, בשלג ההי״ד (שם ס״ח:15) *בפרש שדי מלכים בה תשלג בצלמון*. יכול אף ישראל כן, ת״ל *לא תירא לביתה משלג*. מ״ט, *כי כל ביתה לבוש שנים*. אל תקרי *שנים* אלא *שנים*, כגון מילה ופריעה, ציצית ותפילין מזוזה ונר חנוכה וכו׳.

[p. 454] ת״ח *לא תירא לביתה משלג*, דא כנסת ישראל דאיהי *כי כל ביתה לבוש שנים* כמה דאמרן דכתיב *חמוץ בגדים*, לבושא דדינא קשיא לאתפרעא משאר עמין, וזמין קב״ה למלבש סומקא וחרבא סומקא ולאתפרעא מן סומקא. לבושא סומקא דכתיב (ישעיה ס״ג:1) *חמוץ בגדים מבצרה*, וכתיב (שם:2) *מדוע אדום ללבושך*. סייפא סומקא דכתיב (שם ל״ד:6) *חרב ליי׳ מלאה דם*. ולאתפרעא מן סומקא דכתיב (שם) *כי זבח ליי׳ בבצרה*.

תו *כי כל ביתה לבוש שנים*, דהא מסטרא דדינא קשיא קא אתייא.

© 2006–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

א״ר יצחק ודאי הכי הוא אלא *כי כל ביתה לבוש שנים*, מאי *שנים*, אלין *שנים קדמוניות*, בגין דהיא אתכלילת מכלהו וינקא מכל סטרא כד״א (קהלת א׳:7) *כל הנחלים הולכים אל הים*.

[p. 455] עד דהוו אזלי פגעו בההוא ינוקא דהוה אזיל בקסטרא דחמרא וחד סבא רכיב. אמר ההוא סבא לינוקא ברי אימא לי קראיך.

אמר ליה קראי לאו חד הוא, אלא חות לתתא או ארכיב לי קמך ואימא.

אמר ליה לא בעינא, אנא סבא ואנת רביא, דאתקיל גרמי בהדך.

אמר ליה אי הכי אמאי שאלת קראי.

אמר ליה בגין דניזיל אורחא.

אמר תיפח רוחיה דההוא סבא, הוא רכיב ולא ידע מלה ואמר דלא יתקל גרמיה בהדי. אתפרש מההוא סבא ואזל ליה באורחא.

[p. 456] כד מטו ר׳ יהודה ור׳ יצחק קריב לגבייהו. שאילו ליה וסח לון עובדא. אמר ר׳ יהודה שפיר קא עבדת, זיל בהדן וניתיב הכא ונשמע מלה מפומך.

אמר לון לאינא דלא **[רלט ע״א]** אכילנא יומא דין.

אפיקו נהמא ויהבו ליה. אתרחיש לון ניסא ואשכחו חד נביעא דקיק תחות אילנא ממיא, שתא מנייהו ואינון שתו ויתבו.

פתח ההוא ינוקא ואמר (תהלים ל״ז:1) *לדוד אל תתחר במרעים אל תקנא בעושי עולה*. *לדוד*, אי שירתא דא לא קאמר, אי תפלה לא קאמר. אלא בכל אתר *לדוד* סתם רוח הקדש אמרו.

אל תתחר במרעים. מאי *אל תתחר במרעים*, *אל* תתחבר מבעי ליה. אלא לא תעביד תחרות *במרעים* בגין דלא ידעת יסודא דגרמך ולא תיכול ליה, דילמא איהו אילנא דלא אתעקר לעלמין ותדחי קמיה.

[p. 457] *ואל תקנא בעושי עולה*, דלא תשגח בעובדיהון ולא תיתי לקנאה עלייהו, דכל מאן דחמי עובדיהון ולא קני לקב״ה אעבר על תלתא לאוין דכתיב (שמות כ׳:3,5) *לא יהיה לך אלהים אחרים על פני, לא תשתחוה להם ולא תעבדם כי אנכי יי׳ אלהיך אל קנא*.

בג״כ בעי ליה לב״נ לאתפרשא מנייהו ולאסטאה אורחיה מנייהו, על דא אתפרשנא וסטינא ארחא. מכאן ולהלא דאשכחנא לכו הא קרא קמייכו.

פתח ואמר *ויקרא אל משה*. הכא אל״ף זעירא, אמאי, בגין דהאי קריאה לא הוה בשלימו. מאי טעמא, דהא לא הוה אלא במשכנא ובארעא אחרא, בגין דשלימו לא אשתכח אלא בארעא קדישא.

© 2006–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

תו הכא שכינתא, התם שלימו דדכר ונוקבא, (דה״א א׳:1) *אדם שת אנוש*, *אדם* שלימו דדכר ונוקבא, הכא נוקבא.

[p. 458] תו סופיה דקרא *וידבר יי׳ אליו מאהל מועד לאמר*, בגין כך אל״ף זעירא.

תו אל״ף זעירא, למלכא כד איהו יתיב בכרסיה כתרא דמלכותא עליה ואקרי מלך עלאה, כד נחית ואזיל לבי עבדיה מלך זוטא אקרי. כך קב״ה כל זמנא דאיהו לעילא על כלא מלך עלאה אקרי, כיון דנחת מדוריה לתתא מלך איהו אבל לא עלאה כקדמיתא, בגין כך אל״ף זעירא.

ויקרא, הכי תנינן זמין ליה להיכליה.

מאהל מועד. מאן *אהל מועד*, *אהל* דביה תליין מועדי וחגי ושבתי לממני כד״א (בראשית א׳:14) *והיו לאותות ולמועדים*, ביה שריא חושבנא לממני. ומאן איהו, סיהרא כד״א (ישעיה ל״ג:20) *אהל בל יצען בל יסע יתדותיו לנצח*.

לאמר. מאי *לאמר*, בגין לגלאה מה דהוה סתים לגו. ובכל אתר *לאמר* כד״א *וידבר יי׳ אל משה לאמר*, דאתייהיב רשו לגלאה, אבל כלא חד ושפיר הוא בגין דהא אתמני לסיהרא ההיא מלה מאתר דמשה קיימא. *וידבר יי׳*, לעילא. *אל משה*, באמצעיתא. *לאמר*, בתרייתא אתר דאית רשו לגלאה.

[p. 459] תו *ויקרא אל משה*, מה כתיב לעילא, (שמות ל״ט:33) *ויביאו את המשכן אל משה*. אמאי *אל משה*, הכי אמרו בגין דמשה חמא ליה בטורא וקב״ה אחמי ליה בחיזו דעינא כד״א (שם כ״ז:8) *כאשר הראה אותך בהר*, וכתיב (שמות כ״ה:40) *וראה ועשה בתבניתם אשר אתה מראה בהר*. השתא דאייתיאו ליה בגין דיחמי אי איהו ההוא משכנא דחמא.

אבל אמאי *ויביאו את המשכן אל משה*. אלא למלכא דבעא למבני פלטרין למטרוניתא, פקיד לאומנין היכלא דא בדוך פלן והיכלא דא בדוך פלן, הכא אתר לערסא והכא אתר לנייחא. כיון דעבדו לון אומנין אחמיו למלכא. כך *ויביאו את המשכן אל משה* מארי דביתא *איש האלהים*, כיון דאשתכלל היכלא דמטרוניתא זמינת למלכא להיכלא זמינת לבעלה עמה, בג״כ *ויקרא אל משה*.

ובגין דמשה מארי דביתא איהו מה כתיב, (שם ל״ג:7) *ומשה יקח את האהל ונטה לו מחוץ למחנה*. משה דאיהו מארי דביתא **[רלט ע״ב]** עביד הכי דלית רשו לבר נש אחרא למעבד הכי.

[p. 460] *וידבר יי׳ אליו*, דרגא אחרא עלאה. וכדין בשעתא דאזדמן משה למיעל כדין פתח ואמר (ויקרא א׳:2) *אדם כי יקריב מכם*. מאי *אדם* הכא, אלא כד אתחברו שמשא וסיהרא כחדא פתח ואמר *אדם* כדכתיב (חבקוק ג׳:11) *שמש ירח עמד זבולה*, *עמד* ולא עמדו.

© 2006–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

כי יקריב מכם, הכא אתרמיז מאן דיעביד פולחנא דקרבנא שלים דישתכח דכר ונוקבא, משמע דכתיב *מכם*, דישתכח בחיזו דלכון.

קרבן לייי, דיקריב כלא לאתאחדא כחדא עילא ותתא.

מן הבהמה, לאחזאה אדם ובהמה כלא כחדא.

מן הבקר ומן הצאן, אלין דאינון דכיין, דכיון דאמר *מן הבהמה* יכול מכלא בין דכיין בין מסאבן, הדר ואמר *מן הבקר ומן הצאן*.

תקריבו את קרבנכם. קרבני מבעי ליה, מאי *קרבנכם*. אלא בקדמיתא *קרבן לייי*, והשתא *קרבנכם*. *קרבן לייי*, *אדם*. *קרבנכם*, *מן הבהמה מן הבקר ומן הצאן*, לאחזאה יחודא מתתא לעילא ומעילא לתתא, מתתא לעילא היינו *קרבן לייי*, מעילא לתתא היינו *קרבנכם*.

[p. 461] למלכא דאיהו יתיב בטורסקא עלאה לעילא לעילא וכרסיא אתתקן על ההוא טורסקא ומלכא עלאה על כלא. בר נש דקריב דורונא למלכא בעי לסלקא מדרגא לדרגא עד דסליק מתתא לעילא לאתר דמלכא יתיב עלאה על כלא, וכדין ידעין דהא סלקין דורונא למלכא וההוא דורונא דמלכא איהו. נחית דורונא מעילא לתתא הא ידעין דההוא דורונא נחית מעילא לרחימא דמלכא דאיהו לתתא.

כך בקדמיתא אדם סליק בדרגוי מתתא לעילא וכדין *קרבן לייי*. *מן הבהמה מן הבקר*, נחית בדרגוי מעילא לתתא וכדין *קרבנכם*. בגיני כך כתיב (שיר ה׳:1) *אכלתי יערי עם דבשי שתיתי ייני עם חלבי*, היינו *אדם* ו*קרבן לייי*. *אכלו רעים*, היינו *מן הבהמה מן הבקר ומן הצאן*, וכדין *תקריבו את קרבנכם*.

אתו ר׳ יהודה ור׳ יצחק ונשקוה על רישיה, אמרו בריך רחמנא דזכינא למשמע דא, ובריך רחמנא דלא אתאבידו מלין אלין בההוא סבא.

קמו ואזלו, עד דהוו אזלי חמו חד גפן נטיע בחד גנא. פתח ההוא ינוקא ואמר *אסרי לגפן עירה ולשורקה בני אתונו*. האי קרא עלאה הוא. *אסרי*, *אסר* מבעי ליה. *עירה*, *עיר* מבעי ליה. אלא רזא הוא לדרדקי דבי רב [p. 462] לאסתמרא מההוא גירא דעיר, ושמא קדישא אתכליל תמן י״ה.

וכמה דהכא אתרמיז שמא קדישא, הכי נמי *ולשורקה*, מבעי ליה כד״א (ירמיה ב׳:21) *ואנכי נטעתיך שורק*. *בני*, *בן* מבעי ליה כד״א (זכריה ט׳:9) *בן אתונות*. אמאי *שורקה* ואמאי *בני*. אלא כמה דאית שמא קדישא לאתכפיא לעיר, הכי נמי שמא קדישא לאתכפיא לחילא אחרא דאיהו חמרא, דאלמלא דשמא קדישא אתרמיז הכא הוו מטרטשי עלמא. י״ה בחילא דא וי״ה בחילא דא לאסתמרא עלמא מנייהו ולאסתמרא בר נש דלא ישלטון ביה בעלמא.

© 2006–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

אסרי לגפן. מאי *גפן*, דא כנסת ישראל. אמאי אקרי *גפן*. אלא מה גפן לא מקבלא עליה נטיעא אחרא, הכי נמי כנסת ישראל לא מקבלא עלה אלא לקב״ה. ובגין כנסת ישראל אתכפיין כל חילין אחרנין ולא יכלין לאבאשא ולשלטאה בעלמא. ועל דא אטיל קרא שמא קדישא בינייהו בהאי גיסא ובהאי גיסא.

[p. 463] *בני אתונו*, דאתעקר בגין ההוא *שורק* כד״א *ואנכי נטעתיך שורק*.

כבס ביין לבושו. *כבס*, כובס מבעי ליה. אלא *כבס* מיומא דאתברי עלמא, ומאן איהו, דא מלכא משיחא לתתא. *ביין*, סטר שמאלא. *ובדם ענבים*, סטר שמאלא לתתא. וזמין מלכא משיחא **[רמ ע״א]** לשלטאה לעילא על כל חילין אחרנין דשאר עמין ולתברא תוקפיהון מעילא ומתתא.

ד״א *כבס ביין לבושו*, כגוונא דהא חמרא אחזי חדווא וכוליה דינא, הכי נמי מלכא משיחא יחזי חדו לישראל וכוליה דינא לשאר עמין.

כתיב (בראשית א׳:2) *ורוח אלהים מרחפת על פני המים*, דא רוחא דמלכא משיחא, ומן יומא דאתברי עלמא אסחי לבושיה בחמרא עלאה.

חמי מה כתיב בתריה, *חכלילי עינים מיין*, דא חמרא דמרוי עלאה דאורייתא מניה שתי. *ולבן שנים מחלב*, דא אורייתא. *יין* ו*חלב*, תורה שבכתב ותורה שבעל פה.

כתיב (תהלים ק״ד:15) *ויין ישמח לבב אנוש*. אמאי, בגין דמאתר דחדוה קאתי, ומאן הוא, סופיה דקרא אוכח דכתיב *להצהיל פנים משמן*, *משמן* ודאי, מאתר דאקרי *שמן*.

[p. 464] ת״ח שירותא דחמרא חדוה איהו, אתר דכל חידו מניה נפקא, וסופיה דינא. מ״ט, בגין דסופא דיליה אתר כנישו דכלא דינא הוא וביה אתדן עלמא, ועל דא שירותא חדוה וסופא דינא. בגיני כך *להצהיל פנים משמן*, מאתר דכל חדוה מניה נפקא.

ולחם לבב אנוש יסעד. מאן *לחם*, אלא *לחם* עלמא סעיד. ואי תימא דביה תלייא סעידו דעלמא בלחודוי, לאו הכי דהא ליליא בלא יום לא אשתכח ולא בעי לאפרשא לון. ומאן דאפריש לון אתפרש מחיים והיינו דכתיב (דברים ח׳:3) *למען הודיעך כי לא על הלחם לבדו יחיה האדם*, בגין דלא בעי לאתפרש.

ואי תימא דוד היך קאמר *ולחם לבב אנוש יסעד*, הואיל ולא תלייא ביה בלחודוי סעידו דעלמא. אלא דייקא דמלה *ולחם*, דאתוסף וא״ו כמו *ויין*, ועל דא כלא אשתכח כחדא.

ת״ח מאן דמברך על מזונא לא יברך על פתורא ריקניא, וליבעי נהמא לאשתכחא על פתורא וכסא דחמרא בימינא. מאי טעמא, בגין לקשרא שמאלא בימינא ונהמא דיתברך מנייהו ולאתקשרא בהו ולמהוי כלא חד קשורא לברכא שמא קדישא [p. 465] כדקא יאות, דהא *לחם* אתקשר ב*יין*, ו*יין* בימינא, וכדין ברכאן שריין בעלמא ופתורא אשתלים כדקא יאות.

© 2006–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

א״ר יצחק אלמלא לא אזדמן לן אורחא דא אלא למשמע מלין אלין די לן.

א״ר יהודה יאות הוה להאי ינוקא דלא ינדע כל האי ואנא מסתפינא עליה אי אתקיים בעלמא בגין האי.

א״ר יצחק ולמה.

א״ל בגין דהא יכיל לאסתכלא באתר דלית רשו לאסתכלא ביה, ואסתפינא עלוי דעד לא ימטי לפרקיה ישגח ויסתכל ויענשון ליה.

שמע ההוא ינוקא ואמר לא מסתפינא מעונשא לעלמין דהא בשעתא דסליק אבא מעלמא בריך לי וצלי עלי, וידענא דזכותא דאבא יגין עלי.

אמרו ליה מאן הוא אבוך.

אמר רב יהודה בריה דרב המנונא סבא.

[p. 466] נטלו ליה וארכבוה על כתפייהו תלת מילין. קרו עליה (שופטים י״ד:14) *מהאוכל יצא מאכל ומעז יצא מתוק*.

אמר לון ההוא ינוקא מלה אתא לידייכו פרישו לה.

אמרו ליה קב״ה זמין לן ארחא אימא אנת.

פתח ואמר *מהאוכל יצא מאכל*. האי קרא אסמכתא אית לן ביה, *מהאוכל*, דא צדיק דכתיב (משלי י״ג:25) *צדיק אוכל לשובע נפשו*, *צדיק אוכל* ודאי ונטיל כלא. אמאי, *לשובע נפשו*, למיהב שבעא לההוא דאקרי *נפשו* דאקרי נפש דוד.

יצא מאכל, דאלמלא ההוא צדיק לא יפוק מזונא לעלמא ולא יכיל עלמא לקיימא ביה.

ומעז יצא מתוק, דא יצחק דבריך ליעקב ב*טל השמים ומשמני הארץ*. תו אע״ג דכלא [p. 467] חד אלמלא תוקפא דדינא קשיא לא נפקא דבש. מאן *דבש*, דא תורה שבעל פה. *ומעז*, דא תורה שבכתב דכתיב (שם כ״ט:11) *יי׳ עז לעמו יתן*. *יצא מתוק*, דא תורה שבע״פ דכתיב *ומתוקים מדבש ונופת צופים*. **[רמ ע״ב]**

אזלו כחדא תלת יומין עד דמטו לטורסיא דקירא דאמיה, כיון דחמאת לון אתקין ביתא ויתבו תמן תלת יומין אחרנין. ברכו לון ואזלו וסדרו מלין קמיה דרבי שמעון. אמר ודאי ירותת אורייתא אחסין, ואלמלא זכותא דאבהן אתענש מלעילא, אבל קב״ה לאינון דאזלין בתר אורייתא אחסינו לה אינון ובנייהו לעלמין הדא הוא דכתיב (ישעיה נ״ט:21) *ואני זאת בריתי אותם אמר יי׳ רוחי אשר עליך ודברי אשר שמתי בפיך לא ימושו מפיך ומפי זרעך ומפי זרע זרעך אמר יי׳ מעתה ועד עולם*.

© 2006–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

זבולון לחוף ימים ישכון. ר' אבא פתח (תהלים מ"ה:4) *חגור חרבך על ירך גבור הודך והדרך*. וכי דא הוא *הוד והדר* למיזן זיינא ולאזדרזא בהאי. מאן דישתדל באורייתא ואגח קרבא דאורייתא וזריז גרמיה בה דא הוא שבחא, דא הוא *הוד והדר*, [p. 468] ואת אמרת *חגור חרבך על ירך גבור הודך והדרך*.

אלא עקרא דמלה, את קיימא קדישא יהב קב"ה ורשים ליה בבני נשא בגין דינטרון ליה ולא יפגמון בפגימו רשימו דמלכא, ומאן דפגים ליה הא קאים לקבליה (ויקרא כ"ו:25) *חרב נוקמת נקם ברית* לנקמא נוקמא דברית קדישא דאתרשים ביה והוא פגים ליה.

ומאן דבעי לנטרא האי אתר יזדרז ויתקן גרמיה וישוי לקבליה בשעתא דיצרא בישא יתתקף עלוי להאי חרב דקיימא על ירך לאתפרעא ממאן דפגים להאי אתר, וכדין *חגור חרבך על ירך גבור*, *גבור* איהו, *גבור* אתקרי, ועל דא *הודך והדרך*.

ד"א *חגור חרבך על ירך גבור*. מאן דנפיק בארחא יתקן גרמיה בצלותא דמאריה ויזדרז בהאי צדק חרב עלאה עד לא יפוק בארחא כד"א (תהלים פ"ה:14) *צדק לפניו יהלך וישם לדרך פעמיו*.

ת"ח זבולון נפיק תדירא לשבילין וארחין ואגח קרבין ואזדרז בהאי חרב עלאה בצלותין ובעותין עד לא נפיק בארחא, וכדין נצח עמין ואתתקף עלייהו. ואי תימא יהודה הא אתתקן בהאי לאגח קרבין ותקוניה [p. 469] בהאי חרב, אמאי זבולון. אלא ת"ח הני תריסר שבטין כלהו תקונא דמטרוניתא הוו.

תרין תקונין דנוקבי אמר שלמה בשיר השירים, חד לרעיא עלאה יובלא, וחד לכלה שנת שמיטה, חד תקונא לעילא וחד תקונא לתתא. עובדא דבראשית הכי הוא נמי בהני תרי אתר, חד עובדא לעילא וחד עובדא לתתא, ועל דא ב' פתחא דאורייתא, עובדא דלתתא כגוונא דלעילא, דא עבד עלמא עלאה ודא עבד עלמא תתאה. כגוונא דא תרין תקונין קאמר שלמה, חד לעילא וחד לתתא, חד לעילא בתקונא עלאה דשמא קדישא, חד לתתא בתקונא תתאה כגוונא דלעילא.

ת"ח זכאה חולקא דיעקב קדישא דזכה להאי, והא אתמר מיומא דאתברי עלמא לא אשתכח ערסא שלימתא כערסא דיעקב, ובשעתא דבעא לאסתלקא מעלמא כדין הוה שלים בכל סטרוי, אברהם מימינה, יצחק משמאליה, הוא באמצעיתא, שכינתא קמיה. כיון דחזא יעקב האי קרא לבנוי ואמר לון *האספו*, בגין דישתכח תקונא דלעילא ותתא.

[p. 470] ת"ח רזא דמלה תרי תקונין אשתכחו תמן, חד עלאה וחד תתאה למהוי כלא שלים כדקא יאות. תקונא עלאה תקונא סתים וגליא דהא תקונא דיובלא איהו, ההוא דאמר שלמה בשיר השירים כדקאמרן. רישא סתים הוה דלא אתגלייא הכא ולא יאות לאתגלייא,

© 2006–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

דרועין וגופא אתגליין והא ידיעא, שוקין סתים ולא אתגליין. מ״ט, בגין דנבואה לא שריא אלא בארעא קדישא, ותקונא דא סתים וגלייא.

תקונא אחרא תתאה, תקונא דכלה דאמר שלמה בשיר השירים, האי תקונא דאתגלייא יתיר ותקונא דא בתריסר שבטין **[רמא ע״א]** דאינון תחותה וגופא דתקונא דילה.

פתח ר׳ אבא ואמר (מלכים א׳ ז׳:23) *ויעש את הים וגו׳*, וכתיב *עומד על שני עשר בקר שלשה פונים צפונה ושלשה פונים ימה ושלשה פונים נגבה ושלשה פונים מזרחה והים עליהם מלמעלה וגו׳*, וכתיב *ואת הבקר שנים עשר תחת הים*. *עומד על שני עשר בקר*, הכי הוא ודאי דדא ים מתתקנא בתריסר בתרין עלמין, בתריסר לעילא רתיכין ממנן, בתריסר לתתא תריסר שבטין. כיון דחמא יעקב תקונא עלאה וחמא שכינתא קאים לקבליה בעא לאשלמא תקונהא, קרא לבנוי תריסר ואמר לון *האספו*, אתקינו גרמייכו לאשלמא מהימנותא.

[p. 471] ת״ח תריסר שבטין בד׳ דגלין בד׳ סטרין, *שלשה פונים צפונה ושלשה פונים ימה ושלשה נגבה ושלשה מזרחה והים עליהם*, הכי הוא ודאי, תלת שבטין לכל סטר לד׳ רוחי עלמא, תלת שבטין לדרועא ימינא ותלת שבטין לדרועא שמאלא, ותלת שבטין לירכא ימינא ותלת שבטין לירכא שמאלא, וגופא דשכינתא עלייהו הדא הוא דכתיב *והים עליהם*.

מאי טעמא תלת שבטין לדרועא ותלת שבטין לירכא וכן לכלא. אלא רזא דמלה תלת קשרין אינון בדרועא ימינא ותלת קשרין בדרועא שמאלא, ותלת קשרין בירכא ימינא ותלת קשרין בירכא שמאלא, אשתכחו תריסר קשרין לארבע סטרין וגופא עלייהו, אשתכחו תליסר עם גופא כגוונא דלעילא. מנ״ל, דכתיב *כל אלה שבטי ישראל שנים עשר וזאת*, דבה אשתלים חושבנא כמה דאתמר *והים עליהם מלמעלה*.

שבעה עיני יי׳, אינון עיני העדה שבעין סנהדרין.

שערהא כמה דכתיב (במדבר ב׳:9) *כל הפקודים למחנה יהודה מאת אלף וגו׳*, *כל הפקודים למחנה ראובן* וכן לכלהו.

[p. 472] אי תימא במצרים בסליקו דיעקב מעלמא דאשתכח שלימו בההוא שעתא, כולי האי אן הוא. ודאי שבעין נפש הוו, וכל אינון דאולידו בשבע עשרה שנין דלית לון חושבנא כד״א (שמות א׳:7) *ובני ישראל פרו וישרצו וירבו ויעצמו*, וכתיב (תהלים מ׳:13) *עצמו משערות ראשי*. זכאה חולקיה דיעקב שלימא דהוא אשלים לעילא ותתא.

אמר ר׳ אלעזר ודאי הכי הוא, אבל בתקונא עלאה דיובלא היך אשתכח כולי האי.

א״ל אריא כיון דסדר רגלוי דייעול בכרמא מאן איהו דעייל בהדיה.

© 2006–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

פתח רבי אלעזר ואמר (איוב כ״ג:13) *והוא באחד ומי ישיבנו ונפשו אותה ויעש*. האי תקונא עלאה כלא הוא חד, לא הוי ביה פרודא כהאי תתאה דהא כתיב (בראשית ב׳:10) *ומשם יפרד*. ואע״ג דאית ביה פרודא כד יסתכלון מלי כלא סלקא לחד.

[p. 473] אבל האי תקונא עלאה דיובלא קיימא על תריסר כהאי תתאה, ואע״ג דאיהו חד האי חד אשלים לכל סטר בהאי סטר ובהאי סטר. אינון שית סטרין עלאין תריסר הוו דהא כל חד אוזיף לחבריה ואתכליל מניה, ואשתכחו תריסר וגופא, כלא קיימא על תריסר. מאן גופא, דא יעקב, והא אתמר רישא וגופא בחד קיימי.

תו תריסר, תלת קשרין דדרועא ימינא חס״ד חסדים, תלת קשרין בדרועא שמאלא גבור״ה גבורות, תלת קשרין בירכא ימינא נצ״ח נצחים, תלת קשרין בירכא שמאלא הו״ד והודות, הא תריסר וגופא קיימא עלייהו.

תו בתליסר מכילן דאורייתא אתפרש וכלא חד מעילא לתתא ביחודא עד ההוא אתר דקיימא על פרודא.

שבעה עינין עלאין אלין דכתיב (זכריה ד׳:10) *עיני יי׳ המה משוטטים* דכורין דהא אתר דדכורא הכא. (דה״ב ט״ז:9) *עיני יי׳ משוטטות*, בתקוני שכינתא לתתא אתר דנוקבא. שבעה עינין עילאין לקביל רזא דכתיב (דה״א כ״ט:11) *לך יי׳* **[רמא ע״ב]** *הגדולה והגבורה והתפארת והנצח וההוד כי כל בשמים ובארץ*. האי חד אשלים לכל סטר.

[p. 474] תו שערא דכתיב (תהלים ק״ו:2) *מי ימלל גבורות יי׳*, הדא הוא דכתיב (שם מ׳:13) *עצמו משערות ראשי*, וכתיב (איכה ג׳:22) *חסדי יי׳ כי לא תמנו וגו׳*. ותקונין אלין אסתלקו לאתר אחרא ואע״ג דהכא אתמר טפי ואסתליק במתקלא עילא ותתא, ושלמה מלכא אמרן ואצטריכנא לפרשא לון. זכאה חולקהון דצדיקיא דידעין ארחוי דקב״ה, והכא כלא אתגלייא לידעי מדין.

[p. 475] א״ר יהודה זבולן ויששכר תנאי עבדו, חד יתיב ולעי באורייתא, וחד נפיק ועביד פרקמטיא ותמיך לישׂשכר לקיימא דכתיב (משלי ג׳:18) *ותומכיה מאושר*, והוה פריש בימא וחולקיה הכי הוה דהא ימא הוה אחסנתיה. ובגיני כך קרא ליה ירך, דדרכא דירך לנפקא ולמיעל הדא הוא דכתיב (דברים ל״ג:18) *שמח זבולון בצאתך*.

לחוף ימים ישכון, באינון פרישי ימים למעבד פרקמטיא.

לחוף ימים, אע״ג דימא חד הוה ליה לאחסנתיה בתרי ימים שרייא.

ר׳ יוסי אמר כל שאר ימים הוו מהדרין קרפולין בימא דיליה. והוא *לחוף אניות*, אתר דכל ארבין משתכחין למעבד סחורתא.

© 2006–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

וירכתו. אמר ר׳ חזקיה ירכא דיליה מטי עד ספר צידון ותחומא פריש לההוא אתר, ופרקמטיא דכל מארי סחורתא סחרין ותייבין בסחורתא לההוא אתר.

[p. 476] רבי אחא אמר כתיב (ויקרא ב׳:13) *לא תשבית מלח ברית אלהיך מעל מנחתך על כל קרבנך תקריב מלח*. וכי אמאי *מלח*, אלא בגין דאיהו ממרק ומבסם מרירא לאטעמא, ואי לא הוי מלחא לא יכיל עלמא למסבל מרירא הדא הוא דכתיב (ישעיה כ״ו:9) *כי כאשר משפטיך לארץ צדק למדו יושבי תבל*, וכתיב (תהלים פ״ט:15) *צדק ומשפט מכון כסאך*. ומלח איהו ברית דעלמא קיימא ביה דכתיב (ירמיה ל״ג:25) *אם לא בריתי יומם ולילה [חקות שמים וארץ לא שמתי]*. בגין כך אקרי *ברית אלהיך* ואקרי ים המלח וימא אקרי על שמיה.

ר׳ חייא אמר כתיב (תהלים י״א:7) *כי צדיק יי׳ צדקות אהב*, דא מלחא בימא, ומאן דפריש לון גרים לגרמיה מותא, בג״כ *לא תשבית מלח ברית אלהיך*, דהא דא בלא דא לא אזלא.

אמר ר׳ אחא ימא חד הוא ואקרי *ימים*. [p. 477] אלא אתר אית בימא דאיהו מיין צלילן, ואתר דאית מיין מתיקין, ואתר דאית מיין מרירן, בג״כ *ימים* קרינן, ועל דא *לחוף ימים*.

ר׳ אבא אמר כל שבטא ושבטא וכל חד וחד קשרא חד מאינון קשרין דמתחברן בגופא.

ר׳ אבא הוה יתיב ליליא חד וקם למלעי באורייתא. עד דהוה יתיב אתא רבי יוסי ובטש אפתחא, אמר סיפטא בטיפסרא קפטילאי שכיחי.

יתבו ולעו באורייתא. אדהכי קם בריה דאושפיזא ויתיב קמייהו, אמר לון מאי דכתיב (יהושע ב׳:12-13) *והחייתם את אבי ואת אמי וגו׳*, וכתיב *ונתתם לי אות אמת*. מאי קא בעא מנייהו.

א״ר אבא יאות שאלת, אבל אי שמעת מידי אימא ברי.

אמר תו שאלתא דהא אינון יהבו לה מה דלא בעאת מנייהו דכתיב *את תקות חוט השני הזה תקשרי בחלון וגו׳*. אלא הכי אוליפנא היא בעאת סימנא דחיי דכתיב *והחייתם את אבי ואת אמי*, ואמרה סימנא דחיי לא שרייא אלא *באות אמת*. ומאי איהו *אות אמת*, דא את וא״ו בגין דביה שריין חיין. והכי אוליפנא סימנא דמשה קא בעאת, ואינון אמאי יהבו לה *תקות חוט השני*.

[p. 478] אלא אמרו משה הא אסתליק מעלמא דהא אתכניש שמשא, והא מטא זמנא דסיהרא למשלט, סימנא דסיהרא אית לן למיהב לך. ומאי איהו, *תקות חוט השני הזה*, כד״א (שיר ד׳:3) *כחוט השני שפתותיך וגו׳*. סימנא דיהושע יהא גבך בגין דשולטנותא דסיהרא השתא.

© 2006–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

קמו ר׳ אבא ור׳ יוסי **[רמב ע״א]** ונשקוה. אמרו ודאי זמין אנת למהוי ריש מתיבתא או גברא רבא בישראל. ומנו, רבי בון.

תו שאיל להו בנוי דיעקב כלהו תריסר שבטין, אמאי אקדים בברכאן זבולון לישׂשכר תדיר, והא יששכר אשתדלותיה באורייתא ואורייתא אקדים בכל אתר, אמאי אקדים ליה זבולן בברכאן, אבוי אקדים ליה, משה אקדים ליה.

אלא זבולן זכה על דאפיק פתא מפומיה ויהיב לפומיה דיששכר, בגיני כך אקדים בברכאן. מהכא אוליפנא מאן דסעיד למארייהו דאורייתא נטיל ברכאן מעילא ותתא. ולא עוד אלא דזכי לתרי פתורי, מה דלא זכי ב״נ אחרא, זכי לעותרא דיתברך בהאי עלמא, וזכי למהוי ליה חולקא בעלמא דאתי הדא הוא דכתיב *זבולון לחוף ימים ישכון והוא לחוף אניות*. כיון דכתיב *לחוף ימים* אמאי *לחוף אניות*. אלא *לחוף ימים* בעלמא דין, [p. 479] *לחוף אניות* לעלמא דאתי כד״א (תהלים ק״ד:26) *שם אניות יהלכון וגו׳*, דתמן הוא נגידו דעלמא דאתי.

פתח ואמר (שיר ה׳:8) *השבעתי אתכם בנות ירושלים אם תמצאו את דודי מה תגידו לו שחולת אהבה אני*. וכי מאן קריב למלכא ככנסת ישראל דאיהי אמרת *אם תמצאו את דודי מה תגידו לו*. אלא *בנות ירושלם* אלין נשמתהון דצדיקייא דאינון קריבין למלכא תדיר ומודעין למלכא בכל יומא עסקהא דמטרוניתא.

דהכי אוליפנא בשעתא דנשמתא נחתא לעלמא כנסת ישראל עאלת ליה בקיומא דאומאה דיחזי למלכא ויודע ליה רחימותא דילה לגביה בגין לאתפייסא בהדה. ובמה, בגין דחיובא על ב״נ ליחדא שמא קדישא בפומא ולבא ונפשא, ולקשרא כלא כשלהובא דאתקשרא בטיפסא, ובההוא יחודא דאיהו עביד גרים לאתפייסא מלכא במטרוניתא ואודע ליה למלכא רחימותא דילה לגביה.

ד״א *בנות ירושלם*, אלין תריסר שבטין, דתנינן ירושלם על תריסר טורין קיימא. ומאן דאמר על שבעה לא קאמר לאשלמא שלימו, ואע״ג דכלא חד, דאית שבעה, [p. 480] ואית ארבע, ואית תריסר, וכלא חד. ודאי על תריסר טורין קיימא, תלת טורין לסטרא דא, ותלת טורין לסטרא דא, וכן לארבע זווין, וכדין אתקרי חיה כד״א (יחזקאל י׳:20) *היא החיה אשר ראיתי תחת אלהי ישראל*. ואלין אקרו *בנות ירושלים* בגין דקיימא עלייהו, ואינון סהדי סהדותא על כנסת ישראל הדא הוא דכתיב (תהלים קכ״ב:4) *שבטי יה עדות לישראל להודות לשם יי׳*.

אמר רבי אבא זכאה חולקיהון דישראל דידעי אורחוי דקב״ה, עלייהו כתיב (דברים י״ד:2) *כי עם קדוש אתה ליי׳ אלהיך*.

© 2006–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

יששכר חמור <u>*גרם*</u>. אמר רבי אלעזר וכי יששכר *חמור* אקרי. אי בגין דאשתדל באורייתא <u>נקרי</u> ליה סוס או אריה או נמר, אמאי *חמור* . אלא <u>אמרי</u> בגין דחמור נטיל מטולא ולא בעיט במאריה כשאר בעירי ולא אית ביה גסות <u>רוח</u> ולא חייש <u>מדוריה</u> למשכב באתר מתתקן, אוף הכי יששכר דאשתדלותיה באורייתא נטיל מטולא דאורייתא ולא בעיט ביה בקב״ה ולא אית ביה גסות <u>רוח</u> כחמור <u>ולא</u> חייש ליקרא דיליה אלא ליקרא <u>דמאריה</u>. *רובץ בין המשפתים*, כדאמרינן על הארץ <u>תשכב</u> וחיי צער <u>תחיה</u>.

[p. 481] <u>פתח</u> ואמר (תהלים כ״ז:1) <u>*יי׳*</u> *אורי וישעי ממי אירא יי׳ מעוז חיי ממי אפחד* . כמה חביבין אינון מלין דאורייתא, כמה חביבין אינון דמשתדלי באורייתא קמי קב״ה, דכל מאן דאשתדל באורייתא לא דחיל מפגעי עלמא, נטיר הוא לעילא, נטיר הוא לתתא. ולא עוד אלא **[רמב ע״ב]** דכפית לכל <u>פגעי עלמא ונחית</u> לון לעומקי דתהומא רבא.

ת״ח בשעתא <u>דאתער</u> ליליא פתחין סתימין וכלבי וחמרי שריין <u>וסטאן</u> בעלמא <u>ואתייהיב</u> רשו לחבלא, וכל בני עלמא <u>ניימין</u> בערסייהו ונשמתהון דצדיקייא סלקין לאתענגא לעילא. כד אתער רוח צפון <u>ואתפלג</u> ליליא אתערותא קדישא אתער <u>בעלמא</u>. זכאה חולקיה דההוא ב״נ דאיהו <u>קם בההוא</u> שעתא ואשתדל באורייתא, <u>דכיון</u> דאיהו פתח באורייתא כל אינון זינין בישין אעיל לון בנוקבי דתהומא רבה וכפית ליה <u>לחמור בטפסירי</u> דתחות עפרא דזוהמי קסרא.

[p. 482] בגיני כך יששכר דאשתדלותיה באורייתא כפית ליה לחמור ונחית ליה <u>מההוא</u> *גרם* המעלות דאיהו סליק לנזקא עלמא ושוי מדוריה *בין המשפתים*, בין זוהמי <u>דטפסירי</u> דעפרא.

ת״ח מה כתיב *וירא מנוחה כי טוב ואת הארץ כי נעמה* <u>*וגו׳*</u>. *וירא מנוחה כי טוב*, דא תורה שבכתב. *ואת הארץ כי נעמה*, דא תורה שבע״פ. *ויט שכמו לסבול*, למסבל עולא דאורייתא <u>ולאתדבקא</u> בה <u>יממא</u> ולילי. *ויהי למס עובד* , למהוי פלח <u>לקב״ה ולאתשא</u> גרמיה בה.

ר׳ שמעון ור׳ יוסי ור׳ חייא הוו קא אזלי מגלילא עלאה לטבריה. אר׳ שמעון <u>נהך</u> ונשתדל <u>במילי דאורייתא</u>, דכל מאן דידע לאשתדלא באורייתא ולא אשתדל אתחייב בנפשיה, ולא עוד אלא <u>דיהבי עליה</u> עולא דארעא ושעבודא בישא דכתיב ביששכר *ויט שכמו לסבול*. מהו *ויט*, סטא כד״א (שמואל א׳ ח׳:3) *ויטו אחרי הבצע*. מאן דסטא ארחיה וגרמיה דלא למסבל עולא דאורייתא, מיד *ויהי למס עובד* .

[p. 483] פתח ר׳ שמעון ואמר (משלי ח׳:21) *להנחיל אוהבי יש ואוצרותיהם אמלא*. זכאין אינון בני עלמא אינון דמשתדלי באורייתא, דכל מאן דאשתדל באורייתא אתרחים לעילא ואתרחים לתתא ואחסין בכל יומא ירותא דעלמא דאתי הדא הוא דכתיב *להנחיל אוהבי*

© 2006–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

יש. מאי *יש*, דא עלמא דאתי דלא פסק לעלמין, ונטיל אגר טב עלאה דלא זכי ביה ב״נ אחרא, ומאן איהו, *יש*. ובגין כך רמיז לן שמא דיששכר דאשתדל באורייתא, *יש שכר*, דא איהו אגרא דאינון דמשתדלי באורייתא, *יש*.

כתיב (דניאל ז׳:9) *חזי הוית עד די כרסוון רמיו ועתיק יומין יתיב*. *חזי הוית עד די כרסוון רמיו*, כד אתחריב בי מקדשא תרי כרסוון נפלו, תרי לעילא תרי לתתא. תרי לעילא בגין דאתרחקת תתאה מעלאה, כרסייא דיעקב אתרחקת מכרסייא דדוד, וכרסייא דדוד נפלת הה״ד (איכה ב׳:1) *השליך משמים ארץ*. תרי כרסוון לתתא, ירושלם ואינון מארי דאורייתא, וכרסוון דלתתא כגוונא דכרסוון דלעילא, מריהון דאורייתא היינו כרסייא דיעקב, ירושלם היינו כרסייא דדוד. ועל דא כתיב *עד די כרסוון* ולא כרסיא, *כרסוון* סגיאין נפלו, וכלהו לא נפלו אלא בעלבונה דאורייתא.

[p. 484] ת״ח כד אינון זכאי קשוט משתדלי באורייתא כל אינון תוקפין דשאר עמין וכל חילין דלהון אתכפיין ולא שלטין בעלמא, ויש אזדמן עלייהו לסלקא לון על כלא. ואי לאו חמור גרמא לון לישראל למיהך בגלותא ולמנפל ביני עממיא ולמשלט עלייהו. וכל דא אמאי, בגין *וירא מנוחה כי טוב* ומתקנא קמיה, ויכיל למרווח בגינה כמה טבין וכמה כסופין וסטא אורחיה דלא למסבל עולא דאורייתא. בג״כ *ויהי למס עובד*.

כתיב (שיר ז׳:14) *הדודאים נתנו ריח ועל פתחינו כל מגדים חדשים גם ישנים וגו׳*. *הדודאים*, אלין אינון דאשכח ראובן כד״א (בראשית ל׳:14) *וימצא* **[רמג ע״א]** *דודאים בשדה*.

נתנו ריח, דנפק מנייהו יששכר, דאלמלא אינון דודאים לא נפק יששכר לעלמא ולא אתחדשן מלי דאורייתא על ידוי בישראל כד״א (דה״א י״ב:33) *ומבני יששכר יודעי בינה*.

[p. 485] *ועל פתחינו כל מגדים*, אינון גרמו למהוי על פתחי בתי כנסיות ובתי מדרשות *כל מגדים*.

חדשים גם ישנים, כמה חדתאן ועתיקן באורייתא דאתגליין על ידייהו לקרבא לישראל לאבוהון דלעילא הדא הוא דכתיב (שם) *לדעת מה יעשה ישראל*.

(שיר ז׳:14) *דודי צפנתי לך*, מהכא אוליפנא כל מאן דאשתדל באורייתא כדקא יאות וידע למחדי מלין ולחדתותי מלין כדקא יאות אינון מלין סלקן עד כרסייא דמלכא וכנסת ישראל פתח לון תרעין וגניז לון. ובשעתא דעאל קב״ה לאשתעשעא עם צדיקייא בגנתא דעדן אפיקת לון קמיה, וקב״ה מסתכל בהו וחדי בהו, כדין מתעטר קב״ה בעטרין עלאין וחדי במטרוניתא הדא הוא דכתיב *חדשים גם ישנים דודי צפנתי לך*. ומההוא שעתא מלוי כתיבן בספרא הדא הוא דכתיב (מלאכי ג׳:16) *ויכתב בספר זכרון לפניו*. זכאה חולקיה מאן דאשתדל באורייתא כדקא יאות, זכאה הוא בעלמא דין וזכאה הוא בעלמא דאתי.

© 2006–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

[p. 486] עד הכא שולטנותא דיהודה, דרועה דאתכליל בכלא בחילא דכל סטרין, תלת קשרין דדרועא לאתגברא על כלא.

דן ידין עמו כאחד שבטי ישראל. רבי חייא אמר האי קרא הכי אית ליה למימר *דן ידין לשבטי ישראל*, או *דן ידין לשבטי ישראל כאחד*. מהו *דן ידין עמו*, ולבתר *כאחד שבטי ישראל*. אלא דן הוא דכתיב ביה (במדבר י׳:25) *מאסף לכל המחנות*, דאיהו ירכא שמאלא דאזיל לבתרייתא.

ת״ח כיון דיהודה וראובן נטלין, ליואי וארונא פרשין דגלא ונטיל דגלא דאפרים דאיהו למערב, ירכא ימינא נטיל בקטפירי קסטא.

ואי תימא זבולן דאיהו עאל ונפיק, [p. 487] וכתיב ביה (דברים ל״ג:18) *שמח זבולן בצאתך*, וכתיב *וירכתו*. אלא ודאי יהודה אתכליל מכלא.

ת״ח מלכו דלעילא אתכליל מכלא ויהודה איהו מלכו תתאה. כמה דמלכו עלאה אתכליל מכלא הכי נמי מלכו תתאה אתכליל מכלא מגופא מירכא בגין לאתגברא בתוקפיה.

כתיב (שם:2) *מימינו אש דת למו*, אורייתא מסטרא דגבורה אתייהיב, וגבורה אתכליל בימינא ובגופא ובירכא ובכלא. הכי נמי סדרא קדמאה יהודה דאיהו מלכו דאתי מסטר גבורה ואתכליל בימינא בגופא ובירכא בכלא אתכליל כמה דמלכו דלעילא אתכליל מכלא.

סדרא תניינא ראובן דאיהו לסטר דרום, ודרום איהו ימינא. כל חילא דימינא יהודה נטיל ליה בגין דראובן אתאביד מניה מלכו כמא דכתיב *פחז כמים אל תותר*, ונטיל ליה יהודה ואתגבר בתוקפא דימינא דהוה מראובן. וכן כתיב בדוד (תהלים ק״י:1) *נאם יי׳ לאדני שב לימיני*, בגין דשמאלא אתכליל בימינא ואתתקף בחיליה הדא הוא דכתיב (שם קי״ח:16) *ימין יי׳ עושה חיל*. יהודה וראובן תרין דרועין.

סדרא תליתאה אפרים איהו ירכא ימינא ונטלא קמי שמאלא תדיר, [p. 488] ודן דאיהו ירכא שמאלא נטיל לבתרייתא, ועל דא הוא *מאסף לכל המחנות לצבאותם* ואזיל לבתרייתא.

יהודה נטיל חילא דתרין דרועין בגין דראובן דאיהו ימינא אתאביד מניה בכירותא כהונתא ומלכותא, ועל דא כתיב ביהודה (דברים ל״ג:7) *ידיו רב לו ועזר מצריו תהיה*.

ת״ח כתיב (מלכים א׳ י׳:18) *ויעש המלך כסא שן גדול*. כרסייא דשלמה עבד ליה כגוונא דלעילא, וכל דיוקנין דלעילא עבד הכא, ועל דא כתיב (דה״א כ״ט:23) *וישב שלמה על כסא יי׳ למלך*, מלה סתימא הוא. וכן (מלכים א׳ ב׳:12) *ושלמה ישב על כסא דוד אביו ותכון מלכותו מאד*, דקיימא סיהרא באשלמותא.

© 2006–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

דן ידין עמו בקדמיתא, ולבתר *כאחד שבטי ישראל*. *כאחד*, כיחידו של עולם, **[רמג ע״ב]** כמה דהוה בשמשון דאיהו יחידאי עביד דינא בעלמא ודאין וקטיל כאחד ולא אצטריך סמך.

[p. 489] *דן ידין עמו*. ר׳ יצחק אמר דן היינו חויא כמין על אורחין ושבילין. אי תימא דעל שמשון בלחודוי הוא, אוף הכי נמי לעילא דא הוא נחש אחרא *מאסף לכל המחנות* וכמין לאורחין ושבילין לבתר חילין ומשריין. מהכא נפקי אינון דכמאן לבני נשא על חובין דראמין להו בתר כתפייהו.

אמר רבי חייא נחש הקדמוני עד לא יתבשם בחמרא דחידו *נחש עלי דרך*.

ת״ח כמה דאית *דרך* לעילא הכי נמי אית *דרך* לתתא ומתפרשא ימא לכמה אורחין לכל סטר. ואית אורחא חד דאתי ואסגי ימא ורבי נונין בישין לזנייהו, כמה דאפיקו מיין לתתא נונין טבין נונין בישין נוני עורדענייא, כגוונא דא נונין בישין לזנייהו. וכד משתמטי מארחא דימא אתחזון רכבין על סוסיהון, ואלמלא דהאי חויא דאיהו כניש לכל משריין כמין לסוף ארחין ובדר לון לאחורא הוו מטשטשי עלמא. [p. 490] מסטרא דהני נפקין חרשין לעלמא. ת״ח בבלעם כתיב (במדבר כ״ד:1) *ולא הלך כפעם בפעם לקראת נחשים*, בגין דאינון קיימין ללחשא בחרשי עלמא.

חמי מה כתיב, *יהי דן נחש עלי דרך*. מאי *עלי דרך*, אלא נחש מאן דאשתדל אבתריה אכחיש פמליא דלעילא, ומאי איהו, ההוא *דרך* עלאה דנפקא מלעילא כד״א (ישעיה מ״ג:16) *הנותן בים דרך וגו׳*. נחש מאן דאשתדל אבתריה כאילו אזיל על ההוא *דרך* עלאה לאכחשא ליה, בגין דמההוא *דרך* אתזנו עלמין.

ואי תימא דן אמאי איהו בדרגא דא. אלא כד״א (בראשית ג׳:24) *ואת להט החרב המתהפכת לשמור את דרך עץ החיים*. הכי נמי *הנושך עקבי סוס וגו׳*, בגין לנטרא לכל משריין.

אמר רבי אלעזר תקונא דכורסייא איהו. ת״ח כרסייא דשלמא מלכא חד חויא מרפרף בקטורי שרביטא לעילא מאריותא.

[p. 491] כתיב (שופטים י״ג:25) *ותחל רוח יי׳ לפעמו במחנה דן*. ת״ח שמשון נזיר הוה ופריש עלמא איהו, ואתגבר ביה חילא תקיפא, והוא הוה חויא בהאי עלמא לקביל שאר עמין דהא אחסנת חולקא דברכתא דדן אבוה ירית דכתיב *יהי דן נחש עלי דרך*.

אמר ר׳ חייא *נחש* ידיעא, *שפיפון* מאי איהו.

א״ל רזא דתקונא דחרשין *נחש* איהו, *שפיפון* הכי נמי, וההוא רשע דבלעם בכלא הוה ידע. ת״ח כתיב (במדבר כ״ג:3) *וילך שפי*, לזמנין בהאי ולזמנין בהאי.

© 2006–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

ואי תימא דן לאו דרגיה בהאי, הכי הוא ודאי, אלא אתמנא על דרגא דא למהוי סטרא בתרייתא ושבחא הוא דיליה. ממנן דמלכא בהאי וממנן על האי, ויקרא הוא לכל אינון ממנן וכרסייא דמלכא בכל הני ממנן אתתקן. ואלין ממנן תחותייהו מתפרשן אורחין ודרגין הן לטב הן לביש, וכלהו אתאחדן בהני תקוני דכרסייא, ובגיני כך דן לסטר צפון. בנוקבא דתהומא רבא דסטר צפון כמה חבילי טריקין אזדמנן תמן וכלהו טפסירא דקיטרא לאבאשא עלמא. בגיני כך [p. 492] צלי יעקב ואמר *לישועתך קויתי יי׳*. בכלהו שבטין לא קאמר *לישועתך קויתי יי׳* אלא בהאי, בגין דחמא ליה תוקפא תקיפא חויא מרחשא דינא לאתגברא.

ר׳ יוסי ור׳ חזקיה הוו אזלי למחמי לר׳ שמעון בקפוטקיא. אמר רבי חזקיה האי דאמריתו לעולם יסדר בר נש שבחא דמריה ולבתר יצלי צלותיה, האי מאן דלביה טריד ובעי לצלאה צלותיה ואיהו בעאקו ולא יכיל לסדרא שבחא דמריה כדקא יאות מאי הוא.

א״ל אע״ג דלא יכיל לכוונא לבא ורעותא, סדורא דשבחא דמריה אמאי גרע ליה, אלא יסדר שבחא דמאריה אע״ג **[רמד ע״א]** דלא יכיל לכוונא ויצלי צלותיה הדא הוא דכתיב (תהלים י״ז:1) *תפלה לדוד שמעה יי׳ צדק הקשיבה רנתי האזינה תפלתי וגו׳*. *שמעה יי׳ צדק* בקדמיתא בגין דאיהו סדורא דשבחא דמריה, ולבתר *הקשיבה רנתי האזינה תפלתי*. מאן דיכיל לסדרא שבחא דמריה ולא עבד עליה כתיב (ישעיה א׳:15) *גם כי תרבו תפלה אינני שומע*.

כתיב (שמות כ״ט:39) *את הכבש האחד תעשה בבקר ואת הכבש השני תעשה בין הערבים*. תפלות כנגד תמידין תקנום. ת״ח באתערותא דלתתא [p. 493] אתער הכי נמי לעילא, ובאתערותא דלעילא אתער נמי לעילא מניה עד דמטי אתערותא לאתר דבעיא בוצינא לאדלקא ואדליק. ובאתערותא דתננא דלתתא אדליק בוצינא לעילא, וכד האי אדליק כלהו בוצינין אחרנין נדלקין ומתברכאן כלהו עלמין. אשתכח דאתערותא דקרבנא תקונא דעלמא וברכאן דעלמין כלהו.

הא כיצד, שארי תננא לסלקא אינון דיוקנין קדישין דממנן על עלמא אתתקנן לאתערא ומתערין בכסופא דלעילא כד״א (תהלים ק״ד:21) *הכפירים שואגים לטרף ולבקש מאל אכלם*. ואלין מתערין לדרגין עלאין דעלייהו עד דמטי אתערותא דבעיא מלכא לאתחברא במטרוניתא. ובכסופא דלתתא נבעין מיין תתאין לקבלא מיין עלאין, דהא לא נבעין מיין אלא באתערותא דכסופא דלתתא, וכדין תיאובתא אתדבק ונבעין מיין תתאין לקבל מיין עלאין ועלמין מתברכאן ובוצינין כלהו דליקן ועלאין ותתאין משתכחין בברכאן.

ת״ח כהני וליואי מתערין לאתחברא שמאלא בימינא.

© 2006–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

אמר ר׳ חזקיה כלא הכי הוא ודאי, אבל הכי שמענא כהני [p. 494] וליואי דא אתער ימינא ודא אתער שמאלא, בגין דאתחברותא דדכר לגבי נוקבא לאו איהו אלא בשמאלא וימינא כד״א (שיר ב׳:6) *שמאלו תחת לראשי וימינו תחבקני*. וכדין אתחבר דכר ונוקבא ותיאובתא אשתכח ועלמין מתברכאן ועלאי ותתאי בחידו.

ועל דא כהני וליואי מתערין מלה לתתא לאתערא כסופא וחביבותא לעילא דכלא תליא בימינא ושמאלא. אשתכח דקרבנא יסודא דעלמא תקונא דעלמא חידו דעלאין ותתאין.

אמר ר׳ יוסי ודאי שפיר קאמרת והכי הוא, והא שמענא מלה ואנשינא לה, ואנא שמענא האי וכלא בחד סלקא.

השתא צלותא באתר דקרבנא, ובעי ב״נ לסדרא שבחא דמריה כדקא יאות, ואי לא יסדר לאו צלותיה צלותא. ת״ח סדורא שלים דשבחא דקב״ה, מאן דידע ליחדא שמא קדישא כדקא יאות דבהאי מתערין עלאין ותתאין ונגדי ברכאן לכלהו עלמין.

א״ר חזקיה לא אשדי קב״ה לישראל בגלותא ביני עממיא אלא בגין דיתברכון שאר עמין בגיניהון, דהא אינון נגדין ברכאן מעילא לתתא כל יומא.

אזלו, עד דהוו אזלי חמו חד חויא אסטר בארחא, סטו מארחא. אתא ב״נ אחרא לגביה וקטליה חויא. אהדרו רישייהו וחמו ליה לההוא ב״נ מית. אמרו ודאי ההוא חויא [p. 495] שליחותא דמריה קא עביד, בריך רחמנא דשזבן.

פתח רבי יוסי ואמר *יהי דן נחש עלי דרך*. אימתי הוא *נחש* דן, ביומי ירבעם דכתיב (מלכים א׳ י״ב:29) *ואת האחד נתן בדן*. על מה אתיהיב תמן, *עלי דרך*, על ההוא ארח דיתמנע ההוא דרך דסלקין לירושלם ולא יסלקון תמן. ודן הוה לון *נחש* לישראל*עלי דרך*, *עלי דרך* ודאי כד״א (שם:28) *ויועץ המלך וגו׳*.

שפיפון עלי ארח, דעקיץ לון לישראל, וכלא לא הוה אלא*עלי דרך* ו*עלי אורח* לאתמנעא מישראל דלא יסלקון לירושלם למיחג חגייהו ולקרבא קרבנין ועלוון למפלח תמן. **[רמד ע״ב]**

ת״ח בשעתא דמטו ברכאן לידוי דמשה לברכא לכלהו שבטין חמא לדן דהוה קטיר בחויא, אהדר וקטר ליה באריא הדא הוא דכתיב (דברים ל״ג:22) *דן גור אריה יזנק מן הבשן*. מ״ט, בגין דיהא שירותא וסופא דד׳ דגלין קטיר ביהודה דאיהו מלכא כד״א *גור אריה יהודה*, והוא שירותא דדגלין, סופא דדגלין דן דכתיב *דן גור אריה*, למהוי שירותא וסופא קטיר בחד אתר.

לישועתך קויתי יי׳. רבי חייא אמר כד״א (שופטים י״ג:5) *והוא יחל להושיע את ישראל מיד פלשתים*.

© 2006–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

אמר רבי אחא וכי אמאי *קויתי*, והא סליק הוה יעקב בההוא זמנא מעלמא מכמה שנין, אמאי אמר דאיהו מחכה לההוא ישועה.

[p. 496] אמר ליה ודאי רזא דמלה כד״א (שמות י״ז:11) *והיה כאשר ירים משה ידו וגבר ישראל*, *ישראל* סתם. אוף הכא *והוא יחל להושיע את ישראל*, *ישראל* סתם. בגיני כך *לישועתך קויתי יי׳* ודאי.

אמר ר׳ אחא ודאי הכי הוא ושפיר. זכאה חולקהון דצדיקייא דידעי לאשתדלא באורייתא למזכי בה לחיין דלעילא כד״א (דברים ל׳:20) *כי היא חייך ואורך ימיך*.

גד גדוד יגודנו והוא יגוד עקב. רבי ייסא אמר ודאי *מגד* אשתמע דחילין יפקון לאגחא קרבא משמע דכתיב *גד* בכל אתר גימ״ל ודל״ת, חילין ומשריין נפקי מנייהו, דהא גימ״ל יהיב ודל״ת לקיט, ומהכא כמה חילין וכמה משיריין תליין בהו.

[p. 497] ת״ח ההוא נהר דנגיד ונפיק מעדן לא פסקין מימוי לעלמין והוא אשלים למסכני, ועל דא קיימין כמה חילין וכמה משיריין ואתזנו מהכא. ועל דא *גד*, דא אפיק ויהיב, ודא לקיט ונקיט ואתזן ביתא וכל אנשי ביתא.

א״ר יצחק אלמלא דהוה מבני שפחות גד שעתא קיימא ליה לאשלמא יתיר מכלא הדא הוא דכתיב (בראשית ל׳:11) *בא גד*, קרי ולא כתיב. *בגד*, חסר אל״ף דהא שעתא קיימא בשלימו ואסתלק מניה כד״א (איוב ו׳:15) *אחי בגדו כמו נחל*, בגין דההוא נהר דנגיד ונפיק אסתלק בההוא שעתא, וכתיב *בגד* חסר אל״ף, ועל דא לא זכה בארעא קדישא ואסתלק מניה.

ר׳ יהודה אמר מנין לראובן כי האי גוונא, דכתיב *פחז כמים אל תותר*, דאסתלקו מייא ולא נגידו והא אתמר במאי אתפגים, ותרווייהו לא זכו בארעא וחילין ומשריין אפיקו לאחסנא להו לישראל לארעא.

[p. 498] ת״ח מה דאתפגים בגד אשתלים באשר הדא הוא דכתיב *מאשר שמנה לחמו והוא יתן מעדני מלך*. השתא אשלים גימ״ל לדל״ת.

ר׳ אלעזר ורבי אבא אשתמיטו במערתא דלוד דעאלו מקמי תוקפא דשמשא דהוו אזלי בארחא. אמר רבי אבא נסחר האי מערתא במלי דאורייתא.

פתח ר׳ אלעזר ואמר (שיר ח׳:6) *שימני כחותם על לבך כחותם על זרועך כי עזה כמות אהבה קשה כשאול קנאה רשפיה רשפי אש שלהבת יה*. האי קרא הא אתערנא ביה, אבל לילה חד הוי קאים קמי אבא ושמענא מניה מלה, לית שלימו דרעותא וכסופה דכנסת ישראל בקב״ה

© 2006–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

אלא בנשמתהון דצדיקייא דאינון מתערי נביעו דמיא תתאי לקבלא עלאי, ובההוא שעתא שלימו דרעותא בדביקו חדא למעבד פירין.

ת״ח בתר דאתדבקו דא בדא והיא קבילת רעותא היא אמרת *שימני כחותם על לבך*. אמאי *כחותם*, אלא ארחיה ד*חותם* כיון דאתדבק באתר חד אע״ג דאתעדי מיניה הא אשתאר בההוא אתר ולא אעדי מניה, דכל רשימו וכל דיוקנא דיליה ביה אשתאר. כך אמרה כנסת ישראל הא אתדבקנא בך, אע״ג דאתעדי [p. 499] מינך ואיזיל **[רמה ע״א]** בגלותא *שימני כחותם* בגין דישתאר כל דיוקני בך כהאי *חותם* דאשתאר כל דיוקניה בההוא אתר דאתדבק ביה.

כי עזה כמות אהבה. תקיפא היא כפרישו דרוחא מן גופא *אהבה*. ותנינן בשעתא דב״נ מטי לאסתלקא מן עלמא וחמא מה דחמי רוחא אזלא בכל שייפי גופא וסליק גלגלוי כימא דאזלא בלא שייטין, סליק ונחית ולא מהנייא ליה, אתי ואישתאיל מכל שייפי גופא, ולית לך תקיפו כיומא דפרישו דרוחא מן גופא. תקיפו דרחימותא דכנסת ישראל לגבי קב״ה כתקיפו דמותא בשעתא דבעיין לאתפרשא רוחא מן גופא.

קשה כשאול קנאה. כל מאן דרחים ולא קשיר עמיה קנאה לאו רחימותיה רחימותא, כיון דקני הא רחימותא אשתלים. מכאן אוליפנא דבעי ב״נ לקנאה לאנתתיה בגין דיתקשר עמיה רחימותא שלים, דהא מגו כך לא יתן עינוי באינתו אחרא.

מהו *קשה כשאול קנאה*. מה *שאול קשה* בעינייהו דחייבין למיחת ביה, כך *קנאה קשה* בעינייהו דמאן דרחים וקני לאתפרשא מרחימותא.

ד״א *קשה כשאול קנאה*, מה *שאול* בשעתא דנחתין ביה לחייבא מודעין ליה חובייהו על מה נחתין ליה וקשיא ליה, כך מאן דקני הוא תבע על חוביה וחשיד כמה עובדין וכדין קשורא דרחימותא אתקשר ביה.

רשפיה רשפי אש שלהבת יה. מאן *שלהבת יה*, דא שלהובא דאתוקדא ונפקא מגו שופר דאיהו אתער ואוקיד שלהובא דרחימותא. ומאן איהו, שמאלא הדא הוא דכתיב (שיר ב׳:6) *שמאלו תחת לראשי*. דא אוקיד שלהובא דרחימו דכנסת ישראל לגבי קב״ה. ובגיני כך (שם ח׳:7) *מים רבים לא יוכלו לכבות את האהבה*, דהא כד אתי ימינא דאיהו *מים* אוסיף יקידו דרחימותא [p. 500] ולא כבי שלהובא דשמאלא כד״א *וימינו תחבקני*. הא *מים רבים לא יוכלו לכבות את האהבה*, וכן כלא כהאי גוונא.

עד דהוו יתבי שמעו קליה דרבי שמעון דהוה אתי באורחא הוא ורבי יצחק ורבי יהודה. קריב למערתא, נפקו רבי אלעזר ורבי אבא.

אמר רבי שמעון מכותלי מערתא חמינא דשכינתא הכא.

© 2006–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

יתבו. אמר ר' שמעון במאי עסקיתו.

אמר ר' אבא ברחימותא דכנסת ישראל לקב"ה, ור' אלעזר פריש האי קרא *שימני כחותם על לבך*.

א"ל אלעזר ברחימו עלאה וקשירו דחביבותא אסתכלת.

אשתיק רבי שמעון שעתא, אמר בכל אתר בעייא שתיקו בר שתיקו דאורייתא. גינזא חדא אית לי גניזא ולא בעינא דיתאביד מנייכו והוא מלה עלאה, ואשכחנא בספרא דרב המנונא סבא.

ת"ח בכל אתר דכורא רדיף בתר נוקבא ואתער לגבה רחימותא, והכא אשכחנא דהיא אתערת רחימותא ורדפה אבתריה, ואורחיה דעלמא דלית שבחא דנוקבא למרדף בתריה דדכורא. אלא מלה סתימא היא ומלה עלאה דבי גנזייא דמלכא.

[p. 501] ת"ח תלת נשמתין אינון ואינון סלקין בדרגין ידיען, ועל דאינון תלת ארבע אינון. חד נשמתא עלאה דלא אתפס ולא אתער ביה גזברא דרקטיקא עלאה כל שכן תתאה. והאי נשמתא לכל נשמתין והוא סתים ולא אתגליא לעלמין ולא אתיידע וכלהו ביה תליין.

והאי אתעטף בעטופא דזהרא דבדולחא בגו זהירותא ונטיף טפין טפין מרגלאן ואתקשרו כלהו כחד כקשרין דשייפי גופא חד חד, והוא עייל בגווייהו ואחזי בהו עבידתיה, והא ואינון חד הוא ולית ביה פרישו. האי נשמתא עלאה טמירו לכלא.

נשמתא אחרא נוקבא דמטמרא בגו חילה והיא נשמתא להו ומנייהו אחידת **[רמה ע"ב]** גופא לאחזאה בהו עבידתא [p. 502] לכל עלמא, כגופא דאיהו מאנא לנשמתא למעבד ביה עבידתא. ואלין כגוונא דאינון קשירין טמירין לעילא.

נשמתא אחרא היא נשמתהון דצדיקיא לתתא, דנשמתהון דצדיקייא אתיין מאינון נשמתין עלאין מנשמתא דנוקבא ומנשמתא דדכורא. ובגין כך נשמתהון דצדיקייא עלאין על כל אינון חילין ומשריין דלעילא.

ואי תימא הא עלאין אינון מתרי סטרין, אמאי נחתין לעלמא דא ואמאי אסתליקו מניה. למלכא דאתייליד ליה בר, שדר ליה לחד כפר לרבי ליה ולגדלא ליה, עד דיתרבי ויולפון ליה ארחי דהיכלא דמלכא. שמע מלכא דהא בריה רב והא אתרבי, מה עבד, ברחימו דבריה שדר למטרוניתא אמיה בגיניה ואעיל ליה להיכליה וחדי עמיה כל יומא.

כך קב"ה אוליד בר במטרוניתא, ומאי איהו, נשמתא עלאה קדישא. שדר ליה לכפר להאי עלמא דיתרבי ביה ויולפון ליה אורחי דהיכלא דמלכא. כיון דידע מלכא דהא בריה אתרבי בהאי כפר ועידן הוא למיתי להיכליה, מה עבד, ברחימו דיליה משדר למטרוניתא

© 2006–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

בגיניה ואעיל ליה להיכליה, דנשמתא לא סלקא מהאי עלמא עד דאתת מטרוניתא בגיניה ואובילת ליה בהיכלא דמלכא ויתיב תמן לעלמין.

ועם כל דא אורח דעלמא דאינון בני כפר בכו על פרישו דבריה דמלכא מנייהו. חד פקח הוה תמן, אמר לון על מה אתון בכאן, וכי לאו בריה דמלכא איהו ולא אתחזי ליה למידר יתיר בינייכו אלא בהיכלא דאבוי. כך משה דהוה פקח חמא בני כפר דבכאן על דא אמר (דברים י״ד:1) *בנים אתם ליי׳ אלהיכם לא תתגודדו וגו׳*.

[p. 503] ת״ח אילו הוו ידעין כלהו צדיקייא האי הוו חדאן יומא דמטי לון לאסתלקא מהאי עלמא. וכי לאו יקרא עלאה הוא דמטרוניתא אתת בגנייהו ולאובלא לון בהיכלא דמלכא למחדי מלכא בהו כל יומא, דהא קב״ה לא אשתעשע אלא בנשמתהון דצדיקיא.

ת״ח אתערותא דרחימו דכנסת ישראל לגבי קב״ה נשמתהון דצדיקיא לתתא מתערין ליה בגין דאינון אתיין מסטרא דמלכא מסטרא דדכורא, ואתערותא דא מסטרא דדכורא ואתער רחימותא. אשתכח דדכורא אתער חביבו ורחימותא לנוקבא, וכדין נוקבא אתקשרת ברחימותא לגביה. כהאי גוונא תיאובתא דנוקבא למשדי מיין תתאין לקבלא מיין עלאין לאו איהו אלא בנשמתהון דצדיקיא.

זכאין אינון צדיקיא בהאי עלמא ובעלמא דאתי, דעלייהו קיימין עלאין ותתאין, ועל דא (משלי י׳:25) *וצדיק יסוד עולם* כתיב סתם. ורזא דכלא *צדיק* איהו *יסוד עולם לעילא* ואיהו *יסוד* לתתא, וכנסת ישראל אתכלילת מ*צדיק* מעילא ומתתא, *צדיק* מהאי סטרא ו*צדיק* מהאי סטרא ירתין לה הדא הוא דכתיב (תהלים ל״ז:29) *וצדיקים ירשו ארץ*, *ירשו ארץ* ודאי.

[p. 504] ת״ח *צדיק* אחסין להאי *ארץ* ואריק עלה וברכאן בכל יומא ויהיב לה תפנוקין ועדונין בנגידו עלאה דנגיד עלה, והא אוקימנא רזא דכתיב (בראשית מ״ט:20) *מאשר שמנה לחמו והוא יתן מעדני מלך*. ועם כל דא מלה אחרא כמה דכתיב (שיר ו׳:9) *ראוה בנות ויאשרוה*, ועל דא אמרה לאה (בראשית ל׳:13) *באשרי כי אשרוני בנות*, וכלא שפיר.

ות״ח מעלמא דאתי אתמשך ונגיד להאי *צדיק* למיהב תפנוקין ועדונין להאי *ארץ* דאיהו לחם עוני ועביד ליה לחם פנג כד״א *מאשר שמנה לחמו והוא יתן מעדני מלך* ודאי והא אוקימנא. **[רמו ע״א]**

ת״ח *מאשר*, רזא הוא לאתר דכלא מאשרין ליה, ומאן איהו, עלמא דאתי דעלאי ותתאי מאשרין ליה ומכספין ליה.

[p. 505] *שמנה לחמו*, ממאן, עד כאן לא פריש מאן הוא אתר. אלא אית לחם ואית לחם, כמה דאית אילנא ואית אילנא. אית אילנא דחיי, ואית אילנא דתלייא ביה מותא. אית לחם

© 2006–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

דאיקרי לחם עוני, ואית לחם דאקרי לחם פנג, ומאן איהו, דא *לחם ו'* ודא הוא *לחמו*, ועל דא כתיב (שמות ט"ז:4) *הנני ממטיר לכם לחם מן השמים*, *מן השמים* ודאי.

ועל דא *מאשר שמנה לחמו*, *לחם ו'*, דהא מניה אתזן האי אילנא והוא מעטרא ליה כד"א (שיר ג':11) *בעטרה שעטרה לו אמו*. וכד איהו נקיט ודאי *הוא יתן מעדני מלך*, דא כנסת ישראל דהא מניה אתזנת והוא יהיב לה, בגין דצדיק איהו את קיימא קדישא וזן לה תדיר, ומהכא לשאר דרגין דלתתא וכלהו כגוונא דלעילא.

בספרא דרב ייבא סבא הוה אמר הכי *מאשר שמנה* [p. 506] *לחמו*, דא לחם דשבת דאיהו פנג על חד תרין כד"א (שמות שם:22) *לקטו לחם משנה*. מאי *משנה*, אלא תרי לחם, לחם מן השמים ולחם מן הארץ, דא לחם פנג ודא לחם דמסכנא, ובשבת אתכליל לחם תתאה בלחם עלאה ואתברך האי בגיני האי, ואיהו *לחם משנה*.

ותו הוה אמר *לחם משנה* דשבת נקיט משבת עלאה דאיהו נגיד ואנהיר לכלא ואתחבר לחם בלחם ואיהו *משנה*.

ובכל אתר רזא דלחם נוקבא, בגין כך *שמנה* כתיב ולא *שמן*, וכתיב (בראשית ל"ט:6) *כי אם הלחם אשר הוא אוכל*, דא אתתיה. ואי תימא (שמואל א' ט':7) *והלחם אזל מכלינו* ולא אזלת, שאר מזונא *לחם* קרינן ליה, ואשתמודען מילי מאן הוא שאר מזונא ומאן הוא לחם ממש. לחם דלעילא בכל אתר דכר, לחם תתאה נוקבא. ואנן אשכחנא דזמנין כתיב דכר ולזמנין כתיב נוקבא, וכלא חד מלה בהאי ובהאי ושפיר כלא.

ת"ח אשר רשים לעילא ורשים לתתא בתקוני [p. 507] כלה, וכלהו תריסר שבטין ימא קאים עלייהו ואתתקן בהו הדא הוא דכתיב (מלכים א' ז':25) *והים עליהם מלמעלה*. ורזא דמלה אתתקן לעילא ואתתקן לתתא בארעא, אתתקן לעילא בתקונין ידיען כגוונא דעלמא עלאה, ואתתקן לתתא בהני תריסר שבטין כגוונא דלעילא. ועל דא שכינתא לעילא ושכינתא לתתא בגינייהו דישראל, ובתרי סטרין אתכלילת ואתתקנת.

אשר בתקונא קיימא כשאר שבטין, ואי לאו דגלי משה לא אתיידע דכתיב (דברים ל"ג:24) *וטובל בשמן רגלו*, לאחזאה אן הוא קשרא דיליה באתריה דהוא נגיד ההוא רבות משחא מלעילא, בגיני כך כתיב *ברוך מבנים אשר*.

ר' שמעון פתח ואמר *נפתלי אילה שלוחה הנותן אמרי שפר*. הא אתמר דעלמא עלאה עלמא דדכורא הוא, כיון דסלקא מלה מכנסת ישראל ולעילא כלא הוא דכר. מנלן, *מעולה*. אמאי אתקרי *עולה*, בגין דסלקא לעילא מן נוקבא ובגיני כך (ויקרא א':10) *עולה זכר תמים וגו'*. אמאי *תמים*, וכי פסקי פסקי בעינן ליה דאמר *תמים*. מהו *תמים*, אלא כד"א (בראשית

© 2006–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

יי״ז:1) *התהלך לפני והיה תמים*. אימתי *תמים*, בשעתא דאתגזר דהא דכורא לא [p. 508] הוי ולא אשתמודעא אלא בההוא אתר דאקרי *תמים*, ומאן איהו, דא את קיימא דביה אשתמודע דכר מן נוקבא כד״א (שם ו׳:9) *איש צדיק תמים היה*. בגיני כך *זכר תמים* דישתמודע ביה האי שייפא ולא יסרסון ליה.

ואי תימא הא כתיב (ויקרא ד׳:32) *נקבה תמימה*. הכי הוא ודאי, כמה דאקרי *צדיק תמים*, כך אקרי צדק *תמימה*, בגין דכלא נטלא מיניה. בגיני כך עולה דסלקא מן נוקבא לדכורא, ומהאי אתר ולעילא כלא הוא דכורא ומן נוקבא **[רמו ע״ב]** ולתתא כלא הוא נוקבא והא אוקימנא.

[p. 509] ואי תימא הכי נמי נוקבא לעילא. אלא סיומא דגופא אחזי על כל גופא דאיהו דכר. רישא דגופא נוקבא עד דנחית לסיומא, וכד סיומא אתחזי הוא עביד כלא דכר. אבל הכא רישא וסופא נוקבא דהא כל תקון גופא נוקבא.

ת״ח חד רזא עלאה אית במלה דא, דהא חמינן ליעקב דאיהו בריך ליוסף בגו אחוהי, כיון דמני קב״ה ארבע דגלין בשכינתא בתריסר שבטין לאתתקנא בהו גרע מנייהו ליוסף ושוי לאפרים באתריה. מ״ט אסתלק יוסף מנייהו. אי תימא בגין חובוי לאו הכי, דהא זכאה איהו. אלא רזא דמלה יוסף רשימו דדכורא הוה דכתיב *בן פורת יוסף בן פורת עלי עין*, וכתיב *משם רועה אבן ישראל*, מתמן אתזן האי *אבן*. *אבן* דא כנסת ישראל ועלה אמר דוד (תהלים קי״ח:22) *אבן מאסו הבונים היתה לראש פנה*. ובגין דיוסף איהו רשימו דדכורא אקרי יוסף הצדיק דהא איהו צדיק ודאי, *משם רועה אבן ישראל*.

ובגין דכל תקוני שכינתא אינון נוקבא אסתלק יוסף מתמן ואתמני תחותיה אפרים דאיהו נוקבא לתקונהא. ובגין דאיהו הכי אתמני לסטר מערב אתר דנוקבא שריא, וההוא רשימו דאיהו דכורא אסתלק מתקונהא בגין דאיהו עלמא דנוקבא ולא עלמא דדכורא וכל תקונהא בעיין נוקבי. ובגין כך יוסף דאיהו צדיק אסתלק מתקונהא ואתמני אפרים תחותיה. ועל דא כלהו תריסר שבטין תקוני שכינתא אינון, וכלהו בעיין כגוונא דלעילא בר דרגא דצדיק דאיהו עביד כל שייפין דכר ולא בעי לאכחשא ליה.

[p. 510] *נפתלי אילה שלוחה הנותן אמרי שפר*, כד״א (שיר ד׳:3) *ומדברך נאוה*, בגין דקול מדבר ליה לדבור ולית קול בלא דבור, וההוא קול אשתלח מאתר עמיקא דלעילא ושליח מקמיה לאנהגא לדבור דהא לית קול בלא דבור, ולית דבור בלא קול, ודאי כלל דצריך לפרט, ופרט דצריך לכלל. ודא קול דנפקא מדרום ומדבר למערב ירית לתרי סטרין הה״ד (דברים ל״ג:23) *ולנפתלי אמר וגו׳ ים ודרום ירשה*, לעילא דכר, לתתא נוקבא. בגין כך *נפתלי אילה שלוחה* נוקבא לתתא, כגוונא דיליה דכר לעילא דכתיב *הנותן אמרי שפר*, הנותן ולא הנותנת.

© 2006–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

[p. 511] ת״ח מחשבה ראשיתא דכלא, ובגין דאיהי מחשבה איהי לגו סתימא ולא אתיידע. כד אתפשט האי מחשבא יתיר אתי לאתר דרוחא שריא, וכד מטי לההוא אתר אקרי בינה דהא לא סתים כקדמיתא ואע״ג דאיהו סתים. האי רוחא אתפשט ואפיק קלא כליל מאשא ומיא ורוחא דאינון צפון ודרום ומזרח, והאי קלא כללא דכל שאר, וקלא דא מדבר לדבור ודא יהיב מלה בתקונא בגין דקול אשתלח מאתר דרוחא ואתי לדברא מלה לאפקא מלין תריצין.

וכד תסתכל בדרגין הוא מחשבה הוא בינה הוא קול הוא דבור וכלא חד היא היא מחשבה ראשיתא דכלא ולא הוי פרוד אלא כלא חד, וקשורא דא דאיהו מחשבה ממש אתקשר באין ולא אתפרש לעלמין, ודא הוא (זכריה י״ד:9) *יי׳ אחד ושמו אחד*.

[p. 512] ועל דא *הנותן אמרי שפר* כתיב, דא גופא. סיומא דגופא דא דכתיב *בן פורת יוסף בן פורת עלי עין וגו׳*. אמאי תרי זמני *בן פורת*. אלא *בן פורת* לעילא, *בן פורת* לתתא. ואמאי לאו איהו *בן פורת* לתתא למהוי בתקוני מטרוניתא, בגין ד*בנות צעדה עלי שור*, דבעיין *בנות* לתקונהא ולא בנים.

ת״ח מלכותא קדישא לא קביל מלכו שלימא עד דאתחבר באבהן, וכד אתחבר בהו אתבני בבניינא שלים מעלמא **[רמז ע״א]** עלאה דאיהו עלמא דדכורא, ועלמא עלאה אקרי *שבע שנים* בגין דכלהו *שבע שנים* ביה וסימניך (מלכים א׳ ו׳:38) *ויבנהו שבע שנים*, דא עלמא עלאה, ולא כתיב ב*שבע שנים* כד״א (שמות כ׳:11) *ששת ימים עשה יי׳ את השמים ואת הארץ*. מאן *ששת ימים*, דא אברהם דכתיב (בראשית ב׳:4) *אלה תולדות השמים והארץ בהבראם*, באברהם. ואברהם *ששת ימים* אקרי, [p. 513] וביה דאיהו *ששת ימים* אתבני עלמא. כהאי גוונא *ויבנהו שבע שנים*, ואלין אקרון עלמא דדכורא. כגוונא דא לתתא שבע שנין דאיהו רזא דעלמא תתאה דאינון *שבעת ימים*, ורזא דא דכתיב (מלכים א׳ ח׳:65) *שבעת ימים ושבעת ימים ארבעה עשר יום*. וכי כיון דאמר *שבעת ימים ושבעת ימים* לא ידענא דשבעה ושבעה ארביסר אינון. אלא לאחזאה דעלמא עלאה ועלמא תתאה דאינון *שבעת ימים ושבעת ימים*, אלין דכורין ואלין נוקבין. אלין נוקבי האי עלמא תתאה עלייהו דכתיב (משלי ל״א:29) *רבות בנות עשו חיל ואת עלית על כולנה. רבות בנות עשו חיל*, אלין תריסר שבטין דאינון *עשו חיל* כד״א (במדבר ב׳:9) *כל הפקודים למחנה יהודה וגו׳*, וכן כלהו.

ואי תימא *רבות*, והא תריסר אינון ולא יתיר בר ההוא *חיל* דעבדו, מאי *רבות*. אלא כד״א (בראשית י״ח:20) *זעקת סדום ועמורה כי רבה*, כמו גדלה. וכן *רבות*, *גדולות*, עלאין ורברבין על כלא. ואלין אקרון חיות גדולות, וההוא חיל דעבדו דסמיכין עלייהו אקרון *חיות קטנות עם גדולות*, לאתחבר [p. 514] כחדא לאתתקנא בהו מטרוניתא למחדי עלאין ותתאין

© 2006–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

כד״א (תהלים ק״ד:26) *לויתן זה יצרת לשחק בו*. בגיני כך *רבות בנות עשו חיל ואת עלית על כולנה*, כד״א (מלכים א׳ ז׳:25) *עומד על שני עשר בקר שלשה פונים צפונה וגו׳*, וכתיב *והים עליהם מלמעלה*, היינו *ואת עלית על כולנה*.

ועל דא *בנות צעדה עלי שור*. צעדה, צעדות מבעי ליה. אלא ההוא *עין* דכתיב לעילא, ומאן איהו, עין משפט, ואיהו קאים *עלי עין*, ואיהי *עין צעדה* ופסעה למיטל בנות לתקונהא, והיינו *בנות צעדה* ולא בנים, *בנות צעדה* ואסתכלת לתקונהא ולא בנים.

וימררוהו ורבו, באסתכלותא דרחימו לגביה כד״א [p. 515] (שיר ו׳:5) *הסבי עיניך מנגדי שהם הרהיבוני*, ועל דא *וישטמוהו בעלי חצים*.

ותשב באיתן קשתו ויפזו זרועי ידיו וגו׳. ותשב באיתן דא *קשת*. מה *קשתו*, דא בת זוגו. *באיתן*, תוקפא אלבישת עלוי דלא אחלשת חילא דהא ידעת דיוסף לא יסטי בההוא דרגא דאת קיימא דיליה לימינא ולשמאלא.

ויפזו. מאי *ויפזו*, אלא כד״א (תהלים י״ט:11) *הנחמדים מזהב ומפז רב*, וכתיב (איוב כ״ח:17) *ותמורתה כלי פז*, אתייקרו דרועוי במרגליתא עלאה.

מידי אביר יעקב, מאינון תרי סטרין דאתקיף בהו יעקב.

[p. 516] *משם רועה אבן ישראל*, מתמן אתזן ההוא *אבן* יקרא דקאמרן, מאינון תרי סטרין אתזן ההוא *אבן* יקרא דאינון צפון ודרום, והיא אתיהיבת בינייהו לאתברכא מנייהו ולאתזנא מנייהו על דרגא דצדיק.

ת״ח ליוסף אתוסף ליה ברכה אחרא כמא דכתיב *מאל אביך ויעזרך ואת שדי ויברכך וגו׳*. האי קרא קשיא, *מאל אביך ויעזרך*, *אל אביך יעזרך* מבעי ליה. *ואת שדי*, ואל *שדי* מבעי ליה כמא דכתיב (בראשית מ״ג:14) *ואל שדי יתן לכם רחמים*. *ויברכך*, *יברכך* מבעי ליה.

אלא אחסין ליה לעילא ולתתא. אחסין ליה לעילא, *מאל אביך*, דאיהו אחסנא עלאה אתר דאקרי *שמים*. *ויעזרך*, בגין דלא יחליף האי אתר לאתר אחרא וסיועא דיליה ליהוי מאתר דא ולא מאחרא.

ואת שדי. מהו *ואת שדי*, אלא איהו דרגא אחרא תתאה דהא תנינן בכל אתר *את יי׳* דא שכינתא כד״א (ישעיה ו׳:1) *ואראה את יי׳*, *את* לרבות, *ואת* לאכללא יום בלילה ולילה ביום כד״א *ואת שדי*, דהא מתמן נפקי ברכאן לברכא.

[p. 517] תו אמאי לא קאמר *ואל שדי*, דהא הכי נמי משמע כדקאמרינן דכתיב *ואל שדי יתן לכם רחמים*, דכלא אתר חד הוא, אמאי שבק ל׳ וכתב ת׳. אלא רזא איהו דכד אינון שבילין נפקי מעילא **[רמז ע״ב]** כללא דאורייתא אחסין שמים כמא דכתיב *את השמים*, כללא דכ״ב אתוון. ומהכא נפקי לתורה שבע״פ דאקרי *ארץ* כדקאמרינן *ואת הארץ*, כללא דכ״ב אתוון.

© 2006–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

ו*שמים* כלא כליל כחדא, וכדין מתעטרא סיהרא בכלא ויתבא באשלמותא, וברכאן נגדין כדין מתמן, ועל דא *ואת שדי*.

[p. 518] *ויברכך*, בגין דליהו ליה קיום יתיר, דהא בכל אתר דאית ביה וא״ו תוספת אית ליה קיומא.

עד כאן כלל, לבתר עבד פרט דכתיב *ברכות שמים וגו׳*.

ברכות אביך גברו, גברו ודאי, דהא יעקב אחסין שבחא דכלא יתיר מאבהן דהא הוא שלים בכלא, וכלא יהב ליוסף. מ״ט, בגין דהכי אתחזי דהא צדיק נטיל כלא כחדא וכל ברכאן ביה שריין, הוא אריק ברכאן מרישא לעילא וכל שייפי גופא כלהו אתהנן לארקא ביה ברכאן, וכדין אתעביד נהר דנפיק מעדן.

מאי *מעדן*, אלא בשעתא דכל שייפין יתבי בקשורא חדא, ואינון בעדונא דתיאובתא מרישא דלעילא לתתא וכלהו מעדונא ותיאובתא דלהון מריקין ביה ואתעביד נהר דנפיק *מעדן* ודאי.

תו מחכמה עלאה נגיד כלא לאתמשכא ועביד נהרא ואתמשכא עד דמטי להאי דרגא, וכדין כלא בברכאן וכלא חד.

עד תאות גבעות עולם, תיאובתא דאינון *גבעות עולם*, ומאן נינהו, תרי [p. 519] נוקבי חד לעילא וחד לתתא דכל חד אקרי *עולם*, ותיאובתא דכל שייפי גופא באינון תרי אמהן, תיאובתא לינקה מאמא עלאה, תיאובתא לאתקשרא באמא תתאה, ותיאובתא דכלא חד. בגין כך כלהו *תהיינה לראש יוסף*, לאתברכא ההוא דרגא דצדיק ולנטלא כלא כדקא חזי.

זכאין אינון דאקרון צדיקים, דהא צדיק לא אקרי אלא מאן דנטיר האי דרגא האי את קדישא את קיימא. זכאין אינון בעלמא דין ובעלמא דאתי.

נפקו מן מערתא. אמר ר׳ שמעון כל חד לימא מלה וניהך בארחא.

פתח ר׳ אלעזר קרא אבתריה, *בנימין זאב יטרף בבקר יאכל עד ולערב יחלק שלל*. אמאי *זאב*, אלא בגין דהכי אתרשים בכרסייא דהא כל חיוון רברבן זעירן רשימן תמן כמה דכתיב (תהלים ק״ד:25) *חיות קטנות עם גדולות*. וכרסייא דעבד שלמה הכי רשים כגוונא דלעילא.

תו *זאב יטרף*, דהא מזבח בחולקיה הוה, ומזבח איהו *זאב*, דאי תימא בנימין איהו *זאב* לאו הכי, אלא מזבח דהוה [p. 520] בחולקיה *זאב* הוה דאכיל בשרא כל יומא ובנימין הוה זן ליה בגין דהוה בחולקיה, כביכול איהו מפרנס וזן להאי זאב.

תו *זאב יטרף*, *זאב* יזון. ומאן אינון, אילין מארי דבבו דאינון קיימי לעילא לקטרגא וכלהו אתהנן מקרבנא ומתערי אתערותא לעילא.

© 2006–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

בבקר יאכל עד. מאי *בבקר יאכל עד*. אלא בצפרא דאברהם אתער בעלמא ושעתא דרעוא אשתכח קרבנא עביד אתערותא ונייחא וסלקא עד *עד*, ההוא אתר דכתיב (דברים ל׳:2) *ושבת עד יי׳ אלהיך*.

תו *בבקר*. מאן *בקר*, דא אברהם כדקאמרן דכתיב (בראשית כ״ב:3) *וישכם אברהם בבקר*, דזמנא דרעוא אשתכח בההיא שעתא לא הוה אכיל קרבנא אחרא. ומאן הוה אכיל, ההוא אתר דאקרי *עד* כד״א *לעדי עד*, ואיהי כרסייא עלאה דאיהי לעדי עד. וזמן [p. 521] אכילה בצפרא הוא והאי *עד* לעילא דכתיב (ישעיה כ״ו:4) *בטחו ביי׳ עדי עד*. ו*בבקר*, היינו *קרבן ליי׳* ודאי. *יאכל עד* ולא אחרא.

תננא סליק ואתערותא דרחימו קשיר ואתער לעילא וקיימא דא לקביל דא, **[רמח ע״א]** ושרגא דליק ואנהיר בהאי אתערותא דלתתא, וכהנא אתער וליואי משבחן ואחזיין חידו, וכדין חמרא אתנסיך לאתקשרא במיא וחמרא נהיר ואחזי חידו. בגיני כך חמרא טב לתתא לאחזאה חידו לחמרא אחרא, וכלא אתער לאתקשרא שמאלא בימינא.

ולחם דאיהו סלת מלכותא דאתער אתערותא נקטין ליה שמאלא וימינא ומקשרי ליה בגופא, וכדין נגיד משחא עלאה ולקטא ליה על ידא דצדיק. ועל דא בעיא למעבד אתערותא דסלת במשחא ויתקשר כלא כחדא, וכדין עדונא ונייחא דיחודא חד ולקטין עדונא ונייחא כל אינון כתרין ואתקשרן דא בדא ואתנהיר סיהרא ואתקשרא בשמשא ויתיב כלא בעדונא חד.

[p. 522] וכדין *קרבן ליי׳* ולא לאחרא. ועל דא *בבקר יאכל עד* ולא אחרא. *עד* יאכל ויתעדן בקשוריה בקדמיתא. אימתי, *בבקר* דבעי לאתברכא שמא קדישא בקדמיתא, ולבתר יתברכון אחרנין. ועל דא אסיר ליה לב״נ לברכא לחבריה בצפרא עד דיברך ליה לקב״ה דאיהו בעי לאתברכא בקדמיתא ולבתר יתברכון אחרנין, והיינו *בבקר יאכל עד*.

ולערב יחלק שלל, דהא קרבנא דאיהו ברמשא כלא אתקריב לקב״ה ואתערותא סלקא תמן, ובגין דהא הוא אתברך הוה מקשר קשרין לכל שאר חילין עלאין ופליג לון ברכאן כל חד וחד כדקא חזי ליה ומתבסמן עלמין ואתברכאן עלאין ותתאין. והיינו רזא דכתיב (שיר ה׳:1) *אכלתי יערי עם דבשי וגו׳* בקדמיתא, לבתר פליג לכלהו ואמר *אכלו רעים שתו ושכרו דודים*, אריק ברכאן לכלהו ומפליג לון כל חד כדקא חזי ליה. ועל דא *ולערב יחלק שלל*, דהא שמא קדישא אתברך בקדמיתא והשתא פליג ברכאן לכלהו עלמין, דלא תימא דקרבנא מתקרב לון ולא לשום חילא אחרא אלא כלא מתקרב לקב״ה והוא אריק ברכאן ומפליג ברכאן לכלהו עלמין. ובגין כך *קרבן ליי׳* ולא לאחרא.

© 2006–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

אמר ר׳ שמעון שפיר קא אמרת. תו אתערותא חדא דקרבנא בגין לאמשכא ברכאן ולאתערא אתערותא דיתברכון כלהו עלמין. בקדמיתא *קרבן לייי* ולא לאחרא, השתא *תקריבו את קרבנכם*, דיתקשרון כלהו עלמין כחד ויתברכון עלאי ותתאי.

[p. 523] פתח רבי אבא קרא אבתריה ואמר *כל אלה שבטי ישראל שנים עשר וזאת אשר דבר להם אביהם ויברך אותם איש אשר כברכתו ברך אותם*. *כל אלה שבטי ישראל*. *אלה שבטי ישראל* מבעי ליה, מאי *כל אלה*. אלא למחתם לון באתר דכל ברכאן מריקין מתמן.

שנים עשר ודאי, קשרין דתקוני מטרוניתא, והיא אתחברת בהדייהו הדא הוא דכתיב *שנים עשר וזאת*.

אשר דבר להם אביהם, דהא באתר דא דבור שריא.

תו *אשר דבר*, הכא קשרא חד לאתחברא מתתא ומלעילא. מתתא באלין תריסר, *וזאת* הא חבורא בהדייהו. *אשר דבר*, קשורא בתרי סטרין מתתא ומלעילא. לסוף קשר לון באתר דלעילא דכר ונוקבא הדא הוא דכתיב *איש אשר כברכתו*. מאי *כברכתו*, בת זוגו.

פתח ואמר (תהלים קכ״ח:5) *יברכך ייי מציון וראה בטוב ירושלם*. *יברכך ייי מציון*, דמניה נפקי ברכאן לאשקאה לגינתה והוא כליל כל ברכאן ויהיב [p. 524] לה. לבתר *וראה בטוב ירושלם*, לאחזאה דכל ברכאן אתיין מדכר ונוקבא. כגוונא דא (במדבר ו׳:24) *יברכך ייי וישמרך*, *יברכך ייי* מדכורא, *וישמרך* מנוקבא, *יברכך ייי* מזכור, *וישמרך* משמור, וכלא חד מלה בגין דמתרווייהו נפקי ברכאן לעלמא. ועל דא **[רמח ע״ב]** *אשר כברכתו ברך אותם*.

רבי יהודה פתח *ויכל יעקב לצוות את בניו ויאסוף רגליו אל המטה ויגוע ויאסף אל עמיו*. *לצוות את בניו*, לברך מבעי ליה. אלא דפקיד לון לגבי שכינתא לאתקשרא בהדה. תו דפקיד לון [p. 525] על עסקי מערתא דהיא קריב לגן עדן, דתמן אדם הראשון קביר.

ת״ח מתא אקרי קרית ארבע. מ״ט, בגין דתמן אתקברו ארבע זוגות, אדם וחוה, אברהם ושרה, יצחק ורבקה, יעקב ולאה. הא קושיא הכא, דתנינן אבהן אינון רתיכא קדישא, ורתיכא לא פחות מארבע, ותנינן קב״ה אחבר לדוד מלכא בהדייהו ואתעבידו רתיכא שלימתא הדא הוא דכתיב (תהלים קי״ח:22) *אבן מאסו הבונים היתה לראש פנה*, דוד מלכא אתחבר למהוי רתיכא בהדייהו. אי הכי דוד בעיא לאתקברא בגו אבהן ויהוי קרית ארבע בהדיה, מ״ט לא אתקבר בהדייהו.

אלא דוד מלכא אתר מתתקן הוה ליה כדקא יאות. ומאן איהו, ציון לאתחברא ביה כחדא. ואדם דאתקבר בגו אבהן, הא אינון אתקברו בהדיה בגין דאיהו מלך קדמאה הוה

© 2006–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

ואתעבר מניה מלכו ואתיהיב לדוד מלכא, וביומוי דאדם אתקיים דוד מלכא בעלמא, דאדם אלף שנין אתגזרו עלוי [p. 526] ואתעברו ואסתלקו מניה יומוי דדוד מלכא והוא יהיב לון. ואבהן היך יקומון עד דייתי דוד מלכא, אלא זכה לאתריה כדקא חזי ליה, בגיני כך לא אתקבר גבי אבהן.

תו אבהן באתר דדכורא שריין, ודוד באתר דנוקבא, ואבהן נוקבייהו אתקברו בהדייהו, ודוד אתחבר ואתקבר באתר דדכורא, מלה כדקא חזי ליה.

ויאסוף רגליו אל המטה, בגין דהא איהו באתר דחיין יתיב, כד בעא לאסתלקא מעלמא נחית רגלוי לגבי מטה ואתכניש ואסתלק מעלמא הדא הוא דכתיב *ויגוע ויאסף אל עמיו*.

פתח ואמר (שם פ״ד:3) *נכספה וגם כלתה נפשי לחצרות יי׳*. מלה דא אוקמוה חברייא, אבל ת״ח אית מדורין עלאין ואית תתאין. בעלאין לא שריין תמן, ומאן [p. 527] אינון, בתי גואי. בתי בראי אינון אקרון *חצרות יי׳*, בגין דאינון קיימי ברחימו דתיאובתא לגבי נוקבא.

ת״ח נשמתא כד סלקא אתער כלא לגבי נוקבא דהא איהי אתאחדת בתיאובתא שלימתא ואתקשרת ביה.

יעקב לא מית בגין דלא אתמר ביה מיתה אלא *ויגוע ויאסף אל עמיו*. חמי מה כתיב *ויאסוף רגליו אל המטה*, דאתכניש לגבי סיהרא, שמשא לא מית אלא אתכניש מעלמא ואזיל לגבי סיהרא.

ת״ח בשעתא דאתכניש יעקב אתנהיר סיהרא, ותיאובתא דשמשא עלאה אתער לגבה, בגין דשמשא כד סליק אתער שמשא אחרא ואתדבק דא בדא ואתנהיר סיהרא.

אמר ר׳ שמעון שפיר קא אמרת, אבל הא אתמר לעילא עלמא דדכורא אתקשר בתתאה דאיהו עלמא דנוקבא ותתאה אתקשר בעלאה, וכלא דא כגוונא דא. והא אתמר תרי [p. 528] עלמין נינהו כד״א (דה״א ט״ז:36) *מן העולם ועד העולם*, ואע״ג דתרי נוקבי נינהו חד אתתקן בדכורא וחד בנוקבא. דא שבע ודא *בת שבע*, דא אם ודא אם, דא אקרי אם שלמה ודא אקרי הכי. דא אם שלמה כד״א (שיר ג׳:11) *צאינה וראינה בנות ציון במלך שלמה בעטרה שעטרה לו אמו*. *במלך שלמה*, מלכא דשלמא כלא דיליה. דא *אם שלמה* כד״א (מלכים א׳ א׳:11) *בת שבע אם שלמה*, וכתיב (שם ה׳:10) *ותרב חכמת שלמה*, *חכמת שלמה* דא *אם שלמה*.

כתיב (משלי ל״א:1) *דברי למואל מלך משא אשר יסרתו אמו*. *דברי למואל מלך*, האי קרא לא אתיידע מהו סתימא דיליה. אלא *דברי למואל מלך*, דברים דאתאמרו בגין *אל* **[רמט ע״א]** דאיהו *מלך*, ומאן איהו, דא (תהלים ז׳:12) *אל זועם בכל יום*, אל שדי. *למואל*, כד״א (איוב מ׳:4) *למו פי*. *למואל מלך*, דאיהו בת שבע.

[p. 529] *משא אשר יסרתו אמו*, כד אתגלי עלוי בגבעון בחלמא דליליא.

© 2006–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

ת״ח יעקב אתכניש לגבי סיהרא ועביד בה פירין לעלמא, ולית לך דרא בעלמא דלא אית ביה איבא דיעקב בגין דהא אתער אתערותא לעילא בגין דכתיב *ויאסוף רגליו אל המטה*. זכאה חולקיה דיעקב דהא אשתלים לעילא ותתא דכתיב (ירמיה ל׳:10-11) *ואתה אל תירא עבדי יעקב נאם יי׳ כי אתך אני*. כי אתי אתה לא כתיב אלא *כי אתך אני*, והא אתמר.

רבי יצחק פתח קרא ואמר *ויבאו עד גרן האטד אשר בעבר הירדן ויספדו שם מספד גדול וכבד מאד*, וכתיב *וירא יושב הארץ הכנעני את האבל בגרן האטד ויאמרו אבל כבד זה למצרים, על כן קרא שמה אבל מצרים*. הני קראי אית לאסתכלא בהו. מאי איכפת לון דאינון אתו עד גרן האטד, ומ״ט אתכנת אבלותא דא למצרים דהא *אבל* ישראל מבעי ליה. אלא הכי אמרו כל ההוא זמנא דהוה יעקב במצרים אתברך ארעא בגיניה ונילוס הוה נפיק ומשקי ארעא, ועוד [p. 530] דפסק כפנא בגיניה דיעקב, ועל דא מצראי עבדו אבלותא ואתכני עלייהו.

פתח ואמר (תהלים ק״ו:2) *מי ימלל גבורות יי׳ ישמיע כל תהלתו*. האי קרא אוקמוה, אבל מהו *ימלל*, ידבר מבעי ליה. דאי תימא ארחיה דקרא הכי הוא דהא קראי אינון הכי, לא, בגין דכלהו לאחזאה מלה קא אתיין. *מי ימלל* כד״א (דברים כ״ג:26) *וקטפת מלילות בידך*. *גבורות יי׳*, בגין דסגיאין אינון דהא כל גזרי דינא מתמן קא אתיין. ועל דא מאן איהו דיסלק ויעבר גזרה חדא מאינון גבוראן דעביד קב״ה.

תו *מי ימלל*, כלא חד, ידבר, דהא כמה וכמה גבוראן אינון דלית לון חושבנא, כמה מארי דדינין כמה מארי תריסין כמה גרדיני נמוסין, ומלה לא יכלה למללא לון. ובמה ידיען כלהו, בהגדה דאית ביה רזא דחכמתא, דהא במלולא באמירה לא יכיל למללא לון ולמנדע לון אבל בהגדה ידיען כד״א (תהלים קמ״ה:4) *דור לדור ישבח מעשיך וגבורותיך יגידו*, ברזא דא ידיען. אבל *וגבורתך* דאיהי גבורה תתאה *ידברו* דכתיב *וגבורתך ידברו*.

[p. 531] *ישמיע כל תהלתו*, בגין דסגיאין אינון דרגין דאשתמודען ומתחברן בתהלה, וכמה חילין וכמה משריין דאתחברן בה כד״א (איוב כ״ה:3) *היש מספר לגדודיו*. ועל דא מאן יכיל לאשתמע *כל תהלתו*.

ת״ח מצראי כלהו חכימין הוו, ומסטרא דגבורה נפקי כמה חילין וכמה משריין כמה דרגין על דרגין עד דמטו לגבי דרגין תתאין, ומצראי הוו חרשין וחכימין בהו וידעין סתימין דעלמא ואסתכלו דהא בזמנא דיעקב קיים בעלמא לא אית עמא דשלטא על בנוי וידעו דהא ישתעבדו בהו בישראל זמנין סגיאין. כיון דמית יעקב חדו ואסתכלו מה יהא בסופא עד דמטו לגורן האטד דאיהו גזרא דינא שליטא. *אטד* בגימטריא *יד* כד״א (שמות י״ד:31) *וירא ישראל את היד הגדולה אשר עשה יי׳ במצרים*. כיון דמטו לאתר דא וחמו גבוראן דנפקי מהאי *אטד*

© 2006–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

כדין *ויספדו שם*. אמאי אקרי *אטד*, אלא מה *אטד* זה נפקי מניה כובין להאי סטרא ולהאי סטרא, הכי נמי *יד* נפקי מניה אצבעאן להאי סטרא ולהאי סטרא וכל אצבעא ואצבעא סליק בכמה גבוראן בכמה דינין בכמה נמוסין. כדין *ויספדו שם מספר גדול וכבד מאד*, *על כן קרא שמה אבל מצרים* ודאי, *אבל כבד זה למצרים* ולא לאחרא.

[p. 532] ר׳ שמעון פריש פרשתא ותבו לבי מערתא. אמר חמינא דיומא דין ינפול ביתא במתא ויעברון תרי בי רומאי מקטרגין, ואי אנא במתא לא ינפול ביתא. אהדרו לבי מערתא יתבו.

פתח ר׳ שמעון ואמר (ישעיה י׳:30) *צהלי קולך בת גלים הקשיבי לישה עניה ענתות*. **[רמט ע״ב]** האי קרא לכנסת ישראל אתמר בגין דאיהי משבחת ליה לקב״ה בקלא דשבחא, ועל דא *צהלי קולך*. מהכא אוליפנא כל מאן דבעי לשבחא ליה לקב״ה בקלא בעיא ליה קלא נעימותא דיתערב לאודנין דשמעין ליה, ואי לא לא יקום לארמא קלא.

ת״ח ליואי דאתיין מסטרא דא כתיב (במדבר ח׳:25) *ומבן חמשים שנה ישוב מצבא העבודה ולא יעבוד עוד*. [p. 533] מ״ט, בגין דקליה הא אינמיך ולא אתערב לאודנין כשאר חברוי, כדין מעברין ליה *מצבא העבודה* מחילין דלעילא דקיימי לנגנא לגבי האי *עבודה* וליקרא שמא קדישא כדקא יאות. דתנינן חילין ומשריין לעילא כלהו ממנאן לגבי תתאי לשבחא שמא קדישא ולזמרא קמיה, ובגיני כך *ישוב מצבא העבודה*. ובגין דכנסת ישראל קא משבחת ליה לקב״ה אמר *צהלי קולך*.

בת גלים, בת אבהן.

תו *בת גלים*, עלמא דאתי אקרי *גלים* בגין דכלא קיימא ביה ואתכליל ביה תלי תלים ונפקא מניה לכלא.

תו *בת גלים*, כד״א (שיר ד׳:12) *גל נעול*, וכל אינון *גלים* ומבועין כלהו נפקי מעלמא דאתי וכנסת ישראל איהי *בת גלים*.

ת״ח האי קרא קשיא, בקדמיתא כתיב *צהלי קולך* דהא דא בגין לזמרא לארמא קלא, ולבתר כתיב *הקשיבי*. אי הכי אמאי *צהלי קולך* כיון דכתיב *הקשיבי*. אלא *צהלי קולך* בגין לשבחא ולזמרא ליה לקב״ה. ת״ח אי ישראל שראן לשבחא ולזמרא לקב״ה כדין כתיב *הקשיבי*. מ״ט, בגין דישראל אנון משבחן בגינה לקב״ה, ועל דא כתיב *הקשיבי*.

[p. 534] *לישה*, בגין דאתיא מסטרא דגבורה כד״א (משלי ל׳:30) *ליש גבור בבהמה*, ואיהי *לישה* גבורה לתברא חילין ותוקפין.

© 2006–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

עניה ענתות. מ״ט, בגין דהיא אספקלריא דלא נהרא, *עניה* ודאי, לית נהורא לסיהרא מדילה אלא מה דיהיב לה שמשא.

ענתות איהו חקל כפר חד ושריין ביה כהני מסכני דאהדרן על פתחין כליואי ולית מאן דישגח בהו בגין דכל בני ההוא כפר קליסין הוו בעיניהו דעמא ובתיהון ריקנין יתיר מכל עמא בר מה דיהבין לון כמסכני קליסי עמא. בגין כך סיהרא לית לה נהורא מגרמה אלא בשעתא דאתחבר עמה שמשא ואתנהיר.

ת״ח רזא דכתיב (מלכים א׳ ב׳:26) *ולאביתר הכהן אמר המלך ענתות לך על שדך כי איש מות אתה וגו׳*. וכי על דזמין ליה אדוניהו *איש מות* אקרי. אלא בגין דהוה מאתר מסכנא דאתדבק ביה סיהרא דאיהי *עניה ענתות*.

[p. 535] ואי תימא (שם) *וכי התענית בכל אשר התענה אבי*, בגיני כך זכה דלא קטל ליה. אלא אביתר בגין דהוה מאתר מסכנא זכה ביה דוד עד לא סליק למלכו כד הוה מכמאן ליה שאול והוה ארחוי כמסכנא, אביתר כגוונא דא. ולזמנא דשלטא שלמה דסיהרא קיימא באשלמותא ועתירו דכלא הוה ליה לא זכה ביה אביתר.

ודאי שדה ענתות רזא דמלה הוא, וירמיה דקנה ליה כלא הוא בגין לאחסנא רזא עלאה.

ת״ח כד שלטא סיהרא שדה של תפוחים אקרי, כד איהי במסכנו שדה ענתות. בגיני כך תושבחתא דלתתא עביד לה [p. 536] עתירו ושלימו, כמה דדוד כל יומוי אשתדל למעבד שלימו לה ולנגנא ולזמרא לתתא, וכד דוד אסתלק מעלמא שבק לה בשלימו ונטל לה שלמה מלכא בשלימותא דהא סיהרא נפקא ממסכנו ועאלת לעותרא. בגיני כך עותרא דשלמה שלטת על כל מלכי ארעא, ועל דא (שם י׳:21) *אין כסף נחשב בימי שלמה*, אלא כלא זהב בגין דהא אתרבי דהב ובההוא זמנא כתיב (איוב כ״ח:6) *ועפרות זהב לו*, דהא עפר דלעילא הוה אסתכל ביה שמשא, ובאסתכלותא דשמשא ותוקפיה עפרא עביד ואסגי דהב.

ת״ח מטורי נהירו דתוקפא דשמשא תמן עפרא **[רנ ע״א]** דארעא ביני טורי כלהו עבדי דהב, ואלמלא חיוון בישן דרביאו תמן בני נשא לא הוו מסכני בגין דתוקפא דשמשא אסגי דהבא. בג״כ ביומוי דשלמה *אין כסף נחשב למאומה* דהא תוקפא דשמשא אסתכל בעפרא ואסגי ליה דהב. ועוד דההוא עפרא סטרא דדהבא איהו וכד אסתכל ביה שמשא נטל תוקפא ואתרבי דהבא. כיון דאסתכל שלמה בהאי שבח ואכריז (קהלת ג׳:20) *הכל היה מן העפר וגו׳*. ועל דא שלמה לא אצטריך לנגנא כדוד אלא שירתא דאיהו רחימו דעותרא דכל תושבחן דעלמא ביה הוו, תושבחתא דמטרוניתא כד יתבא בכרסייא לקביל מלכא קאמר.

© 2006–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

[p. 537] (מלכים א׳ י׳:27) *ויתן המלך את הכסף בירושלם כאבנים*, בגין דכלא הוה דהב ועפרא אתקשר בשמאלא בסטרא דרחימו כד״א (שיר ב׳:6) *שמאלו תחת לראשי*, ושמשא אתדבק בהדיה ולא אתעדי מניה.

שלמה טעה בהאי, חמא דהא אתקריב סיהרא בשמשא וימינא מחבק שמאלא תחות רישיה, כיון דאתקריבו דא בדא אמר הא אתקריבו כחדא, ימינא מה הכא, דהא ימינא לאו איהו אלא בגין לקרבא, כיון דהא אתקריבו דא בדא למאי אצטריך, מיד *אין כסף נחשב בימי שלמה*.

א״ל קב״ה את דחית ימינא, חייך את תצטרך לחסד ולא תשכח. מיד סטא שמשא מלקביל סיהרא וסיהרא שריא לאתחשכא והוה שלמה אהדר על פתחין ואמר (קהלת א׳:12) *אני קהלת*, ולא הוה מאן דיעביד עמיה חסד. מ״ט, בגין דדחה ימינא ולא חשיב לה הדא הוא דכתיב (דברי הימים ב׳ ט׳:20) *אין כסף נחשב בימי שלמה למאומה*.

[p. 538] ועל דא מאן דאסגי תושבחן לגבי קב״ה אסגי שלמא לעילא, בגיני כך *הקשיבי לישה*.

כתיב (איוב ד׳:11) *ליש אובד מבלי טרף ובני לביא יתפרדו*. *ליש*, היינו *לישה* כד״א חק חקה.

אובד, כדכתיב (ישעיה כ״ז:13) *ובאו האובדים*.

מבלי טרף, בגין דאיהי תבעת עליה למיהב כד״א (משלי ל״א:15) *ותקם בעוד לילה ותתן טרף לביתה*.

ובני לביא יתפרדו, בגין דכלהו חיילין כד איהי יהיבת לון *טרף* כלהו מתחברן כחד וינקי כחד, וכד איהי יתבא *מבלי טרף* דגרמא גלותא ודאי *ובני לביא יתפרדו*, מתפרשן כלהו לכמה סטרין וארחין בגין לאשכחא למעבד דינא. ועל דא בזמנא דקרבנא אתעביד כלא מתתקנן ומתקרבין כחדא כדקאמרן, השתא דקרבנא לא אתעביד ודאי *בני לביא יתפרדו*, ובגיני כך לית לך יום דלא אשתכח ביה דינא, דהא לא מתערין עלאין ותתאין בשלימו עלאה כדקאמרן.

[p. 539] ת״ח השתא צלותא דב״נ אתער שלימו לעילא ותתא ובברכתא דבריך לקב״ה מתברכין עלאין ותתאין, ועל דא בצלותא דישראל מתברכין עלמין. מאן דבריך לקב״ה יתברך ומאן דלא בריך לא יתברך הדא הוא דכתיב (שמואל א׳ ב׳:30) *כי מכבדי אכבד ובוזי יקלו*.

רב המנונא סבא כסא דברכתא לא יהיב ליה לב״נ אחרא לברכא, אלא איהו אקדים ונטיל ליה בתרי ידוי ומברך. והא אמרן דבעי לנטלא ליה בימינא ושמאלא ואע״ג דכלא אתערו ביה ושפיר הוא, אבל כוס דברכה הכי אצטריך, *כוס* כד״א (תהלים קט״ז:13) *כוס ישועות אשא*, דהא בהאי *כוס* אתנגידו ברכאן מאינון *ישועות* דלעילא והוא נטיל לון וכניש לון, ותמן

© 2006–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

אתנטיר חמרא עלאה ואתכניש בההוא כוס. ובעינן לברכא ליה בימינא ולא בשמאלא, וחמרא דאיהו בהאי כוס כניש דיתברכון כחדא, ובעינן לברכא על פתורא דלא תהא ריקניא נהמא וחמרא כלא כחד.

[p. 540] ת״ח כוס של ברכה כנסת ישראל הכי אקרי, וכיון דאיהי כוס של ברכה בעינן ימינא ושמאלא לנטלא ליה, וההוא כוס דאתיהיב בין ימינא **[רנ ע״ב]** ושמאלא, ובעי דאתמליא חמרא בגין חמרא דאורייתא דאיהו נפיק מעלמא דאתי.

ות״ח כוס של ברכה, בהאי אתגליין מלין עלאין. הכא דאנן במערתא אימא, הכא אתגלייא רזא דרתיכא קדישא. כוס של ברכה בעי לקבלא ליה בימינא ושמאלא דאינון צפון ודרום, וכוס של ברכה דיהא נטיל ברכאן מנייהו. מאן כוס של ברכה, דא מטתו שלשלמה דבעינן דאתייהיב בין צפון לדרום, ובעינן לאנחא לה בימינא, וגופא דיתתקן ביה וישגח ביה בההוא כוס לברכא ליה בארבע ברכאן בגין דכתיב (דברים י״א:12) *תמיד עיני יי׳ אלהיך בה מראשית השנה ועד אחרית שנה*. אשתכח בכוס של ברכה רזא דמהימנותא צפון ודרום מזרח ומערב, הא רתיכא קדישא.

[p. 541] ופתורא בנהמא בגין דיתברך מכל סטרין מלעילא ומתתא, לעילא ברזא דכוס של ברכה לאתחברא דוד מלכא באבהן, ויתברך לתתא דיתברך לחם עוני ויהא לחם פנג ויתברך פתורא דב״נ לאשתכחא מניה מזונא תדיר.

קמו כלהו ונשקו ידוי, אמרו בריך רחמנא דעאלנא הכא ושמענא מלין אלין.

נפקו מן מערתא ואזלו, כד עאלו במתא חמו עירטא דבני נשא דמיתו דנפל ביתא עלייהו. יתבו וחמו דקא ספדי לאינון דמיתו עם אינון רומאי.

פתח רבי שמעון ואמר *ויבאו עד גרן האטד*. *מאי גרן האטד*. אלא הכא אתרמיז שלטנותא דאתעדי ממצראי. *גרן האטד*, דא ממנא שולטנא דמצראי דאתעדי מקמי שולטנותא דישראל דהא חמו כד״א (מלכים א׳ כ״ב:10) *מלובשים בגדים בגרן*, ועל דא *ויספדו שם מספד גדול וכבד וגו׳ על כן קרא שמה אבל מצרים*, דודאי דמצרים הוה, אוף הכא לאו דיודאי אינון אלין בכיין ואע״ג דמיתו ביה יודאי. ואלין יודאי אלמלא [p. 542] הוו יודאי לא מיתו, וכיון דמיתו קב״ה מכפר חובייהו.

אמר ר׳ שמעון ת״ח דהא יעקב אע״ג דנפקת נשמתיה במצרים לאו ברשותא אחרא נפקת. מ״ט, כמה דאתמר דלא הוה מיומא דאתברי עלמא ערסא שלימתא כערסא דיעקב בשעתא דהוה סליק מעלמא ונשמתיה מיד אתקשרת באתריה והא אוקימנא.

כד הוה עאל יעקב במערתא כל ריחין דגנתא דעדן אשתכחו במערתא, ומערתא סלקא נהורא ושרגא חד דליק, דהוה דליק וכד עאלו אבהן לגבי דיעקב למצרים לאשתכחא עמיה

© 2006–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

אסתלק נהורא דשרגא, כיון דעאל יעקב במערתא תב נהורא דשרגא לאתריה, כדין אשתלים מערתא מכל מה דאצטריך. ועד [p. 543] יומי עלמא לא קבילת מערתא ב״נ אחרא ולא יקבל, ונשמתין דזכאין אעברן מקמייהו בבי מערתא בגין דיתערון ויחמון זרעא דשבקו בעלמא ויחדון קמי קב״ה.

אמר ר׳ אבא חניטא דיעקב מאי איהו.

א״ל זיל שאיל לאסיא. ת״ח כתיב *ויצו יוסף את עבדיו את הרופאים לחנוט את אביו ויחנטו הרופאים את ישראל*. ס״ד כשאר בני נשא הוה חניטא דא. אי תימא בגין אורחא הוא דעבדו, הא כתיב *וימת יוסף בן מאה ועשר שנים ויחנטו אותו ויישם בארון במצרים*, הא לא אזלו עמיה בארחא דהא תמן אתקבר, וכתיב *ויחנטו אותו*. אלא ארחא דמלכין אינון, בגין לקיימא גופייהו חנטי לון במשח רבות עלאה על כל משחין מעורב בבוסמין ושאבין ליה גופא יומא בתר יומא בההוא משחא טבא ארבעין יומין כמה דכתיב *וימלאו לו ארבעים יום כי כן ימלאו ימי החנוטים*. בתר דאשתלים דא קיימא גופא שלים זמנין סגיאין. [p. 544] בגין דכל ההוא ארעא דכנען וארעא דמצרים מבלי גופא ומרקב ליה **[רנא ע״א]** לזמן זעיר מכל שאר ארעא, ובגין לקיימא גופא עבדי דא. ועבדי חניטא דא מגו ומברא, מגו דשוין ההוא משחא על טבורא והוא עאל בטבורא לגו ואשתאיב במעוי וקיים ליה לגופא מגו ומבר לזמנין סגיאין.

ויעקב הכי הוה בקיומא דגופא והכי אצטריך דגופא דאבהן איהו והוה בקיומא דגופא ונפשא. כגוונא דא ליוסף דאיהו דוגמא דגופא ובקיומא דגופא ונפשא הוה. בקיומא דגופא דכתיב *ויחנטו אותו*, בקיומא דנפשא דכתיב *ויישם בארון*, בתרי יודי״ן אמאי. אלא יוסף נטר ליה ברית דלתתא ונטר ליה ברית דלעילא, כד אסתלק מעלמא אשתוי בתרי ארוני בארון דלתתא ובארון דלעילא. ארון דלעילא מאן איהו, אלא כד״א (יהושע ג׳:11) *הנה ארון הברית אדון כל הארץ*, דארון דלעילא *ארון הברית* אקרי, דהא לא ירית ליה אלא מאן דנטר ברית, ובגין דיוסף נטר ליה לברית אשתוי בתרי ארוני, *ויישם בארון במצרים*, הכי הוא ודאי.

[p. 545] וקרא אוכח רזא אחרא דאע״ג דנפקת נשמתיה ברשותא אחרא דאתקשר בשכינתא הדא הוא דכתיב *ויישם בארון*, לעילא ותתא בגין דהוה צדיק, דכל צדיק ירית ארעא קדישא דא דכתיב (ישעיה ס׳:21) *ועמך כלם צדיקים לעולם ירשו ארץ נצר מטעי מעשה ידי להתפאר. ברוך יי׳ לעולם אמן ואמן*.

© 2006–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

פרשת ואלה שמות

[זהר ח"ב ב ע"א] [p. 1] *ואלה שמות בני ישראל הבאים מצרימה את יעקב איש וביתו באו*. (דניאל י"ב:3) *והמשכילים יזהירו כזהר הרקיע ומצדיקי הרבים ככוכבים לעולם ועד*. *והמשכילים* אינון דמסתכלי ברזא דחכמתא.

יזהירו, נהרין ונצצין בזיוא דחכמתא עלאה.

כזהר, נהירו נציצו דנהרא דנפיק מעדן, ודא איהו רזא סתימא דאקרי *הרקיע*, ביה קיימין כוכביא ומזלי שמשא וסיהרא וכל אינון בוצינין דנהורא.

[p. 2] *זהר* דהאי רקיע נהיר בנהירו על גנתא, ואילנא דחיי קיים במציעות גנתא, ענפוי חפיין על כל אינון דיוקנין ואילנין ובוסמין במאנן דכשראן, ותטללין תחותיה כל חיות ברא וכל צפרי שמיא ידורון תחות אינון ענפין.

זהר, איבא דאילנא יהיב חיין לכלא, קיומיה לעלם ולעלמי עלמין. סטרא אחרא לא שריא ביה אלא סטרא דקדושה. זכאה חולקיהון דאינון דטעמין מניה, קיימין אינון לעלם ולעלמי עלמין. אלין אקרון חיים להאי עלמא וחיים לעלמא דאתי.

זהר, אילנא דא זקפא לעילא לעילא, חמש מאה פרסי הלוכיה, שתין רבוא איהו בפשיטותיה. בהאי אילנא קיימא חד זהרא, *זהר*, כל גוונין קיימין ביה. אינון גוונין סלקין ונחתין, לא מתישבי בדוכתא אחרא בר בההוא אילנא. כד נפקי מניה לאתחזאה בגו זהר דלא נהרא מתישבן ולא מתישבן, קיימן ולא קיימן בגין דלא מתישבן באתר אחרא.

מאילנא דא נפקו תריסר שבטין דמתחמן ביה, ואינון נחתו בהאי זהר דלא נהרא לגו גלותא דמצרים בכמה משיריין עלאין הה"ד *ואלה שמות בני ישראל הבאים מצרימה*.

[p. 3] רבי שמעון פתח (יחזקאל א׳:3) *היה היה דבר יי׳ אל יחזקאל בן בוזי וגו׳*. *היה היה* תרי **[ב ע"ב]** זמני אמאי. ותו אית לשאלה אי יחזקאל נביאה מהימנא הוה אמאי גלי כל מה דחמא, מאן דמלכא אעיל ליה בהיכליה אית ליה לגלאה רזין דחמי. אלא ודאי יחזקאל נביאה מהימנא הוה וכל מה דחמא במהימנותא איהו וברשותא דקב"ה גלי כל מה דגלי וכלא אצטריך.

ואמר ר׳ שמעון מאן דארגיל בצערא אע"ג דאתי לפום צערא סביל מטלנוי ולא חייש, אבל מאן דלא ארגיל בצערא והוי כל יומוי בתפנוקין ועידונין ואתי לצערא דא איהו צערא שלים ועל דא אצטריך למבכי.

© 2007–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

This document may be reproduced and distributed for educational use only. Any other use, including commercial use, is strictly prohibited without the prior written permission of Zohar Education Project, Inc.

ישראל כד נחתו למצרים רגילין בצערא הוו דהא כל יומוי דההוא זכאה אבוהון בצערא הוו ועל דא סבלו גלותא כדקא יאות, אבל גלותא דבבל ההוא הוה צערא שלים, ההוא הוה צערא דעלאין ותתאין בכו עליה. עלאין דכתיב (ישעיה ל״ג:7) *הן אראלם צעקו חוצה מלאכי שלום מר יבכיון*. תתאין דכתיב (תהלים קל״ז:1) *על נהרות בבל שם ישבנו גם בכינו*. כלא בכו על גלותא דבבל. מ״ט, בגין דהוו [p. 4] בתפנוקי מלכין דכתיב (איכה ד׳:2) *בני ציון היקרים המסולאים בפז וגו׳*. והשתא הוו נחתי לגלותא ברחיין על קדליהון וידיהון מהדקן לאחורא. וכד הוו בגלותא חשיבו דהא לית להו קיימא לעלמין והא קב״ה שביק לון לעלמין.

ותנינן בההוא שעתא קרא קב״ה לכל פמליא דיליה ואמר לון מה אתון עבדין הכא, ומה בני בגלותא דבבל ואתון הכא. קומו נחתו כלכון לבבל ואנא עמכון, הה״ד (ישעיה מ״ג:14) *כה אמר ייי למענכם שולחתי בבלה והורדתי בריחים כלם*. *למענכם שולחתי בבלה*, דא קב״ה. *והורדתי בריחים כולם*, אלין כל רתיכין ומשריין עלאין.

בההוא שעתא אתגלי קב״ה על יחזקאל וחמא כל מה דחמא, אמר לון לישראל הא מאריכון הכא. [p. 5] *לא הימנוה*, עד דאצטריך לגלאה כל מה דגלי, *וארא וארא*. ואי גלי יתיר כלא אצטריך. כיון דחמו ישראל כך חדו, וכד שמעו מלין מפומיה דיחזקאל לא חיישו על גלותהון כלל דהא ידעו דקב״ה לא שביק לון, וכל מאן דגלי ברשותא גלי.

ותנינן בכל אתר דישראל גלו תמן שכינתא אתגליא עמהון, והכא בגלותא דמצרים מה כתיב, *ואלה שמות בני ישראל הבאים מצרימה את יעקב*. כיון דכתיב *בני ישראל* מהו *את יעקב*, *הבאים* אתו אצטריך למימר. אלא *אלה שמות בני ישראל* אינון רתיכין ומשריין עלאין דנחתו עם *יעקב* בהדי שכינתא בגלותא דמצרים.

רבי חייא פתח (שיר ד׳:8) *אתי מלבנון כלה אתי מלבנון תבואי תשורי מראש אמנה מראש שניר וחרמון ממעונות אריות מהררי נמרים*. האי קרא על כנסת ישראל אתמר, בשעתא דנפקו ישראל ממצרים וקריבו לטורא דסיני לקבלא אורייתא אמר לה קב״ה *אתי מלבנון*, מן ההוא עדונא עלאה קא אתת.

כלה, שלימתא כהאי סיהרא דאשתלימת מן שמשא בכל נהורא ונציצו. **[ג ע״א]**

[p. 6] *אתי מלבנון תבואי*, בגין לקבלא בניך אורייתא.

תשורי מראש אמנה, *תשורי* כד״א (שמואל א׳ ט׳:7) *ותשורה אין להביא*. תקביל תקרובתא על בניך.

© 2007–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

מראש אמנה, מראשיתא דעאלו במהימנותא עלאה ואמרו (שמות כ״ד:7) *כל אשר דבר יי׳ נעשה ונשמע*, והוו במתקלא חדא כמלאכין עלאין דהכי כתיב בהו (תהלים ק״ג:20) *ברכו יי׳ מלאכיו גבורי כח עושי דברו לשמוע בקול דברו*. כדין קבילת כנסת ישראל *תשורה*.

מראש שניר וחרמון, דא טורא דסיני דקריבו לגביה ואתעתדו תחותיה דכתיב (שמות י״ט:17) *ויתיצבו בתחתית ההר*.

ממעונות אריות, אלין בני שעיר דקב״ה זמין לון באורייתא ולא בעו לקבלה.

ומהררי נמרים, אלין בני ישמעאל דכתיב (דברים ל״ג:2) *יי׳ מסיני בא וזרח משעיר למו הופיע מהר פארן ואתא מרבבות קדש*.

[p. 7] מאי *ואתא מרבבות קדש*, דתנינן כד בעא קב״ה למיהב אורייתא לישראל אתו משריין דמלאכי עילאי, פתחו ואמרו (תהלים ח׳:2) *יי׳ אדונינו מה אדיר שמך בכל הארץ אשר תנה הודך על השמים*. בעון דיתיהיב לון אורייתא.

אמר לון קב״ה וכי אית בינייכון מותא דכתיב (במדבר י״ט:14) *אדם כי ימות באהל*, (דברים כ״א:22) *וכי יהיה באיש חטא משפט מות*. אית בינייכו חטאה. אתון בעיין לדינין. אית בינייכו גזל או גנבה דכתיב (שמות כ׳:13) *לא תגנב*. אית בינייכו נשין דכתיב (שם) *לא תנאף*. אית בינייכו שקרא דכתיב (שם) *לא תענה ברעך עד שקר*. אית בינייכו חמדה דכתיב (שם:14) *לא תחמד*. מה אתון בעאן אורייתא. מיד פתחו ואמרו *יי׳ אדונינו מה אדיר שמך בכל הארץ*, ואלו *אשר תנה הודך על השמים* לא כתיב. ועל דא *ואתא מרבבות קדש*, כדין *מימינו אש דת למו*.

ר׳ יוסי אוקים להאי קרא כד נחתת שכינתא בגלותא דמצרים.

ר׳ שמעון אמר האי קרא על רזא דיחודא דמהימנותא אתמר. *אתי מלבנון כלה*, קול אמר לדבור *אתי* בגין דהאי קול אתי לדבור ומדברא ליה בהדיה כחדא בלא פרודא כלל, בגין דקול איהו כלל, דבור איהו פרט. ועל דא כלל אצטריך לפרט ופרט אצטריך לכלל, דהא לית קול בלא דבור ולית דבור בלא קול. ועל דא *אתי מלבנון*, דעקרא דתרוייהו *מלבנון* קא אתיין.

[p. 8] *תשורי מראש אמנה*, דא איהו בי גרון דמתמן נפקא רוחא לאשלמא כלא מרזא דלבנון סתים וגניז.

מראש שניר וחרמון, דא איהו לישנא רישא ואמצעיתא דמחתכא לדבור.

ממעונות אריות, אלין אינון שינים.

מהררי נמרים, אלין אינון שפוון שלימו דאשתלים בהו דבור.

© 2007–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

ואלה שמות בני ישראל, רבי חייא פתח (משלי כ״ג:6) *אל תלחם את לחם רע עין ואל תתאו למטעמתיו*. *אל תלחם את לחם רע עין*, בגין דנהמא או הנאה דההוא בר נש דהוי *רע עין* לאו איהו כדאי למיכל ולאתהני מניה. דאי כד נחתו ישראל למצרים לא יטעמון נהמא דמצראי לא אשתבקו בגלותא ולא יעיקון לון מצראי.

[p. 9] אמר ליה רבי יצחק והא גזרא אתגזר.

א״ל כלא איהו כדקא יאות, דהא לא כתיב (בראשית ט״ו:13) *כי גר יהיה זרעך בארץ* מצרים, אלא *בארץ לא להם*, ואפילו בארעא אחרא.

אמר ר׳ יצחק מאן דאיהו *בעל נפש* דמיכליה יתיר משאר בני נשא או מאן דהוה אזיל בתר מעוי, אי אערע בההוא *רע עין* יכוס גרמיה ולא ייכול מנהמא דיליה, דלית נהמא בישא בעלמא בר מההוא רע עין. מה כתיב, (שם מ״ג:32) *כי לא יוכלון המצרים לאכל את העברים לחם כי תועבה היא למצרים*, הא לך *לחם רע עין*.

תלתא אינון דדחיין שכינתא מעלמא וגרמין דדיוריה דקב״ה לא הוי בעלמא, ובני נשא צווחין ולא ישתמע קליהון. ואלין אינון, מאן **[ג ע״ב]** דשכיב בנדה, בגין דלית מסאבו תקיף בעלמא בר מסאבו דנדה. מסאבו דנדה קשיא מכל מסאבו דעלמא, אסתאב איהו וכל דמקרבין בהדיה יסתאבון עמיה, בכל אתר דאזלין אתדחייא שכינתא מן קמייהו.

[p. 10] ולא עוד אלא דגרים מרעין בישין על גרמיה ועל ההוא זרעא דיוליד, דכיון דיקרב ב״נ לגבי נדה ההוא מסאבו דליג עלוי וישתאיב בכל שייפין דיליה. זרעא דיוליד בההוא שעתא משכין עלוי רוח מסאבו וכל יומוי יהא במסאבו דהא בנינא ויסודא דיליה איהו במסאבו רב ותקיף מכל מסאבו דעלמא, דמיד דיקרב ב״נ לגבי נדה ההוא מסאבו דליג עלוי דכתיב (ויקרא ט״ו:24) *ותהי נדתה עליו*.

מאן דשכיב בגויה, דאעיל ברית ואת קיימא דקודשא ברשו אחרא דכתיב (מלאכי ב׳:11) *ובעל בת אל נכר*. ותנינן לית קנאה קמי קב״ה בר קנאה דברית קדישא דאיהו קיומא דשמא קדישא ורזא דמהימנותא. מה כתיב, (במדבר כ״ה:1,3) *ויחל העם לזנות אל בנות מואב* מיד *ויחר אף יי׳ בישראל*, רישי עמא דידעי ולא מיחו בידייהו אתענשו בקדמיתא דכתיב (שם:4) *קח את כל ראשי העם והוקע אותם ליי׳ נגד השמש*.

רבי אבא אמר מאי *נגד השמש*, נגד הברית דאקרי *שמש*, ועליה אתמר (תהלים פ״ד:12) *כי שמש ומגן יי׳ צבאות*. *שמש ומגן* דא ברית קדישא. מה שמש זרח ואנהיר על עלמא, אוף הכי ברית קדישא זרח ואנהיר גופא דב״נ. [p. 11] *מגן*, מה מגן איהו לאגנא עליה דב״נ, אוף הכי

© 2007–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

ברית קדישא מגן עליה דב״נ, ומאן דנטיר ליה לית נזקא בעלמא דיכיל למקרב בהדיה ודא איהו *נגד השמש*.

רישי עמא יתפסון בכל דרא ודרא בחובא דא אי ידעין בגין דחובתא דא עלייהו לקנאה ליה לקב״ה בהאי ברית. מאן דאעיל קודשא דא ברשותא אחרא עליה כתיב (שמות כ׳ :3,5) *לא יהיה לך אלהים אחרים על פני, לא תשתחוה להם ולא תעבדם כי אנכי יי׳ אלהיך אל קנא*, וכלא קנאה חדא. ועל דא אתדחייא שכינתא מקמיה. מאן דמשקר בברית קדישא דחתים בבשריה דב״נ כאילו משקר במהימנותא דקב״ה, מאן דמשקר חותמא דמלכא משקר ביה במלכא, לית ליה חולקא באלהא דישראל אי לאו בחילא דתיובתא יתיר.

ר׳ יוסי פתח *ויעזבו בני ישראל את יי׳ וימכור אותם*. מאי *ויעזבו*, דדחו מנייהו ברית קיימא דקודשא, הוו גזרין ולא פרעין, עד דאתת דבורה ונדיבת בהאי לכל ישראל כמה דכתיב (שופטים ה׳ :2) *בפרוע פרעות בישראל בהתנדב עם ברכו יי׳*.

[p. 12] מאן דקטיל בנוי ההוא דמתעברא אתתיה וגרים לקטלא ליה במעהא, דסתיר בניינא דקב״ה ואומנותא דיליה. אית מאן דקטיל בר נש והאי קטיל בנוי. תלתא בישין עביד דכל עלמא לא יכיל למסבל ועל דא עלמא מתמוגגא זעיר זעיר ולא ידיע וקב״ה אסתליק מעלמא וחרבא וכפנא ומותנא אתיא על עלמא. ואלין אינון, קטיל בנוי, סתיר בניינא דמלכא, דחיא נשמתא דאזלא ומשטטא בעלמא ולא אשכחת נייחא. ועל אלין רוחא דקודשא עביד בכיה ועלמא אתדן בכל הני דינין. ווי לההוא ב״נ ווי ליה, טב ליה דלא איברי בעלמא.

זכאין אינון ישראל דאע״ג דהוו בגלותא דמצרים אסתמרו מכל הני תלתא, מנדה ומגויה ואשתדלו בפריה ורביה, דאע״ג דגזרה אתגזר *כל הבן הילוד היאורה תשליכוהו* לא אשתכח ביניהון דקטיל עוברא במעהא דאתתא כל שכן לבתר, ובזכותא דא נפקו מן גלותא.

מנדה דתני רבי חייא מאי **[ד ע״א]** דכתיב (שמות ל״ח :8) *ויעש את הכיור נחשת ואת כנו נחשת במראות הצובאות וגו׳*. מפני מה זכו נשין להאי, בגין דאסתמרו גרמייהו בגלותא דמצרים, דלבתר דאתדכיין הוו אתיין מתקשטן ומסתכלן במראה בבעליהון ומעוררן לון לפריה ורביה.

[p. 13] מגויה דכתיב (שם י״ב :41) *יצאו כל צבאות יי׳ מארץ מצרים*, (תהלים קכ״ב :4) *שבטי יה עדות לישראל, ואלה שמות בני ישראל, שבטי בני ישראל, דבר אל בני ישראל, בני ישראל ודאי*.

ואי תימא והא כתיב *והוא בן איש מצרי*, הא ודאי חד הוה ופרסמו קרא דכתיב (ויקרא כ״ד :10) *והוא בן איש מצרי, ושם אמו שלומית בת דברי למטה דן*.

© 2007–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

פריה ורביה דכתיב (שמות א׳:7) *ובני ישראל פרו וישרצו וירבו וגו׳*. ומכל הני אסתמרו ישראל, *בני ישראל* עאלו, *בני ישראל* נפקו, הה״ד *ואלה שמות בני ישראל הבאים מצרימה וגו׳*.

[p. 14] *ואלה שמות בני ישראל*. רבי אלעזר ורבי יוסי הוו אזלי באורחא. עד דהוו אזלי אמר רבי אלעזר פתח פומך וינהרון מילך.

אמר ליה ניחא קמיה דמר דאשאל מלה חדא דקשיא לי, הא שמענא מבוצינא קדישא דהוה אמר *ואלה שמות בני ישראל*, ישראל סבא, כל אינון חילין ומשריין דהוו נחתי בהדיה דיעקב דכתיב *את יעקב*. מהו *איש וביתו*.

אמר ליה הכי הוא ודאי אבל הא תנינן מאן דמקבל מאחרא איהו ביתא מההוא דיהיב, ועל דא *איש וביתו באו*.

פתח רבי אלעזר ואמר (מלכים א׳ ט׳:1) *ויהי ככלות שלמה לבנות את בית יי׳ ואת בית המלך וגו׳*. וכי כיון דאתמר *את בית יי׳* מהו *ואת בית המלך*. אי בגין שלמה אתמר לאו הכי, אלא *את בית יי׳* דא בית המקדש, *בית המלך* דא קדש הקדשים דאיהו פנימאה דכלא.

המלך סתם, דא *מלך* אע״ג דאיהו מלך עלאה איהו נוקבא לגבי נקודה עלאה סתימא דכלא, ואע״ג דאיהו נוקבא [p. 15] איהו דכורא לגבי מלך דלתתא, ובגין כך כלא כגוונא דא, ועל דא תתאי ברזא דא כתיב בהו *איש וביתו באו*.

]ה ע״ב] *ויקם מלך חדש על מצרים*. ר׳ אבא פתח (ישעיה ל״ב:20) *אשריכם זורעי על כל מים משלחי רגל השור והחמור*. זכאין אינון ישראל דקב״ה אתרעי בהו מכל שאר עמין וקריב לון לגביה דכתיב (דברים י״ד:2) *ובך בחר יי׳ להיות לו לעם סגולה וגו׳*, וכתיב (שם ל״ב:9) *כי חלק יי׳ עמו יעקב חבל נחלתו*. ישראל מתדבקין ביה בקב״ה דכתיב (שם ד׳:4) *ואתם הדבקים ביי׳ אלהיכם חיים כולכם* **[ו ע״א]** *היום*.

ועל דא זכאין אינון קמיה בגין דאינון זרעין *על כל מים*. מאי *על כל מים*, דזרעין לצדקה. [p. 16] ומאן דזרע לצדקה כתיב ביה (תהלים נ״ז:11) *כי גדול עד שמים חסדך*. *על כל מים*, הה״ד (שם ק״ח:5) *כי גדול מעל שמים*. *מעל שמים*, *על כל מים* איהו, ומאן איהו *מעל שמים*, דא עלמא דאתי, וישראל זרעי זרעא *על כל מים*.

בספרא דרב ייבא סבא הכי אמר כתיב (דניאל ד׳:14) *בגזרת עירין פתגמא ובמאמר קדישין שאלתא*. כל דינין דהאי עלמא וכל גזרין וכל שאלתא כלהו קיימי בחד היכלא דתמן ע״ב סנהדרין מעיינין בדינין דעלמא, וההוא היכלא אקרי היכל זכותא בגין דכד דיינין דינא מהפכין בזכותא דבר נש בקדמיתא, דלאו הכי בדרגא דההוא סטרא אחרא דתמן [p. 17] איהו

© 2007–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

אתר דאקרי חובה בגין דכל עובדוי דההוא אתר דנחש *אשת זנונים* לאו איהו אלא למהפכא בחובה דב״נ ולמלשן עבדא למאריה.

אינון דהיכלא דזכותא אקרון מים מתיקין מים צלילן. אינון דהיכלא דחובה אקרון מים מרירין (במדבר ה׳:18) *מי המרים המאררים*. בההוא היכלא דזכותא לא קיימי תלת, בני חיי ומזוני, ולאו בההוא אתר דחובה, לאו במים מתיקין וצלילן ולאו במים מרירין מלטטיא.

ועל דא ישראל זרעי *על כל מים*, זרעא קדישא דאולידו *על כל מים* איהו דהא לאו נכון זרעא דילהו אלא לעילא, במזלא קדישא תלי מלה, *על כל מים* איהו.

משלחי רגל השור והחמור, דלא אית לון בההוא סטרא בישא כלום, ומשדרן מנייהו כל חולקין בישין ומתדבקן בסטרא טבא דכל קדושין עלאין. *שור וחמור* כד מזדווגן כחדא תרין פגעין בישין אינון. *שור* סטרא דדינא קשיא איהו ואתדבקותא דסטר קדושא איהו. *חמור* כד אזדווג בהדיה דאיהו מסטרא אחרא תרין פגעין בישין אינון לעלמא. ועל דא שמעון תוקפא דדינא קשיא הוה ביה וכד מזדווגן כחדא לא יכיל עלמא למסבל, ובגין כך (דברים כ״ב:10) *לא תחרוש בשור ובחמור יחדו*. ועל דא שדר יעקב לעשו מלה דא דכתיב (בראשית ל״ב:6) *ויהי לי שור וחמור*. ואי לאו דמאיך יעקב גרמיה דחילו סגי נפל ביה בעשו.

[p. 18] ת״ח כל עמין דעלמא וכל מלכין דעלמא לא מתתקפי בשולטניהון אלא בגינייהו דישראל. מצרים לא הוו שלטין על כל עלמא עד דאתו ישראל ועאלו בגלותא, כדין אתתקפו על כל עמין דעלמא. בבל לא אתתקפו על כל עמין דעלמא אלא בגין דישראל להוון בגלותהון. אדום לא אתתקפו על כל עמין דעלמא אלא בגיניהון דישראל דלהוון בגלותהון, דהא עמין אלין בשפלותא הוו דשאר עמין ומאיכין הוו מכלהו ובגין ישראל אתתקפו. מצרים דכתיב (שמות כ׳:2) *מבית עבדים*, *עבדים* אקרון ממש דהא מצרים בשפלותא דשאר עמין הוו. בבל דכתיב (ישעיה כ״ג:13) *הן ארץ כשדים זה העם לא היה*. אדום דכתיב (עובדיה א׳:2) *הנה קטן נתתיך בגוים בזוי אתה מאד*.

וכלהו לא נטלו תוקפא אלא בגיניהון דישראל, דכד עמא דישראל בגלותהון מיד מתתקפי על כל עמין דעלמא. מ״ט, בגין דישראל אינון בלחודייהו לקביל כל עמין דעלמא. כד עאלו ישראל בגלותא מיד הוה קימא למצרים ואתתקף שולטנותא דלהון על כל שאר עמין דכתיב *ויקם מלך חדש על מצרים*. *ויקם*, קימה הוה לון דאתתקף וקם ההוא ממנא שולטנא דמצרים ואתייהיב ליה תוקפא [p. 19] ושלטנותא על כל שאר עמין, דהא בקדמיתא אית שולטנותא לההוא ממנא דלעילא, ולבתר לעמא **[ו ע״ב]** לתתא. ובגין כך *ויקם מלך חדש על מצרים*, דא ההוא ממנא דלהון. *חדש*, דעד יומא הדין לא הוה ליה שולטנו על כל שאר עמין

© 2007–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

והשתא אתקם לשלטאה על כל עמין דעלמא, וכדין אתקיים (משלי ל׳:21-22) *תחת שלש רגזה ארץ וגו׳ תחת עבד כי ימלוך וגו׳*.

ר׳ חייא אמר תלתין יומין עד לא ייתי תוקפא לעמא בארעא או עד לא ייתי תבירו לעמא בארעא מכרזי בעלמא ההוא מלה ולזמנין דאתמסר ההוא מלה בפומא דרביי, ולזמנין באינון בני נשא דלית בהו דעתא, ולזמנין דההוא מלה אתמסר בפומא דעופי ומכריזי בעלמא ולית מאן דישגח ביה. כד עמא זכאין אתמסר ההוא מלה לאינון רישין זכאין דעמא בגין דיודע לון ויתובון למאריהון, וכד לאו אינון זכאין כדקאמרן.

ר׳ אלעזר הוה יתיב אבבא דתרעא דלוד והוה יתיב עמיה רבי אבא ורבי יהודה ורבי יוסי. א״ר יוסי אימא לכו מה דחמית יומא דא בצפרא, קמית בנהורא חמית חד עופא דהוה טאס, זקף לעילא תלת זמנין ומאיך חד והוה אמר עלאין עלאין טאסי רקיעין לימינא, [p. 20] תלת זקפין ממנן שלטנין על ארעא, חד יתיב דלא יתיב אעברו ליה בנורא דדליק, מעברין קיימיה מעברין שלטניה. תלת סמכין שליטין עלאין קיימין על עלמא.

רמינא ליה לההוא עופא קלא, אמינא ליה עופא עופא אימא לי ההוא דמעברן קימיה ואינון שולטנין דקיימין על עלמא, מאן אינון.

רמא לי מגדפוי דימינא תלת גירין אלין, מגדפוי דשמאלא חד, ולא ידענא מאי רמיזא.

נסיב להו רבי אלעזר, נחית להו לנחירוי, נפק דמא מנחירוי. אמר ודאי תלת שלטנין עמין קיימין על עלמא ואינון לסטר רומאי וזמינין למעבד גזרין בישין לישראל.

נסב ההוא גירא דמגדפא שמאלא, ארח ונפק אשא אוכמא מניה. אמר שלטנא דמצראי אעדיו וזמין חד מלכא דרומאי לאעבר בכל ארעא ולמנאה במצרים רברבי תריסין וסתיר בנין ובני בנין.

רמא לון ר׳ אלעזר לארעא, נפלו אלין תלת על חד דלסטר שמאלא.

עד דהוו יתבי אעבר חד ינוקא והוה קארי (ישעיה י״ט:1) *משא מצרים הנה יי׳ רוכב על עב קל ובא מצרים ונעו אלילי מצרים מפניו ולבב מצרים ימס בקרבו*. אעבר תניינא חבריה ואמר *וארץ מצרים תהיה שממה*. אעבר תליתאה חבריה ואמר *ואבדה חכמת מצרים*. חמו גירא דבגדפא שמאלא דאתוקד ותלת אחרנין דהוו עליה לא אתוקדו.

[p. 21] א״ר אלעזר האי דעופא דדרדקי כלא נבואה עלאה היא, ובעא קב״ה לאחזאה לן סתרי דאיהו עביד הה״ד (עמוס ג׳:7) *כי לא יעשה יי׳ אלהים דבר כי אם גלה סודו אל עבדיו הנביאים*, וחכימי עדיפי מנביאי בכל זמן, דהא לנביאי לזמנין שרת עלייהו רוח קודשא ולזמנין

© 2007–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

לא וחכימי לא אעדי מנהון רוח קודשא אפילו רגעא חדא, ועוד דידעי מה לעילא ותתא ולא בעא לגלאה.

א״ר יהודה כלא בחכמתא וחכמתא דר׳ אלעזר יתיר מכלהו.

רבי אבא אמר אלמלא לא הוו חכימי לא הוו ידעי בני נשא מהו אורייתא ומה פקודאי דמרי עלמא ולא אתפרשא רוחא דבני נשא מרוחא דבעירי.

א״ר יצחק כד אייתי קב״ה דינא על עמא בקדמיתא עביד דינא בההוא ממנא דממנא עלייהו לעילא דכתיב (ישעיה כ״ד:21) *ופקדתי על צבא המרום במרום ועל מלכי האדמה באדמה*. מאי דינא אתדן ההוא ממנא דלעילא. אעברו ליה בההוא נהר דינור דנגיד ונפיק וכדין אעדיו ההוא שולטנותא דיליה, ומיד מכרזי עליה ברקיעא [p. 22] שולטנותא דפלניא אעדיו מניה, **[ז ע״א]** עד דמטי ההוא קלא בכל אינון רקיעין עד דמטי לאינון דשלטין בהאי עלמא, ונפיק קלא ואכריז בכל עלמא עד דמטי לעופי ולינוקי ולאינון טפשין דבני נשא דלא ידעין.

ויקם מלך חדש. רבי חייא אמר *מלך חדש* ממש דהוה מחדש גזירין דלא חדש מלכא אחרא מקדמת דנא.

אשר לא ידע את יוסף, כל ההוא טיבו דעבד יוסף בארעא דמצרים דכתיב (בראשית מ״ז:14) *ויבא יוסף את כל הכסף ביתה פרעה*, וקיים לון בשני כפנא, כל האי לא דכר ועבד גרמיה דלא ידע ביה.

רבי יוסי ורבי יהודה הוו יתבי ולעאן באורייתא קמיה דר׳ שמעון. אמר רבי יהודה האי דכתיב *ויקם מלך חדש על מצרים*, ותנינן דאיהו קם מגרמיה, מה דהוה שפיל קם ולא אתחזי למלכא ובעותרא קם.

אמר רבי שמעון כלא הוא כגוונא דאחשורוש דלא אתחזי למלכא וקם מגרמיה ובעא לאעברא לשנאיהון דישראל מעלמא, אוף הכא הא לא אתחזי למלכא וקם מגרמיה ובעא לאעברא לשנאיהון דישראל מעלמא דכתיב *ויאמר אל עמו הנה עם בני ישראל רב ועצום ממנו הבה נתחכמה לו וגו׳*. וכד הוה קם מלכא לעילא קם מלכא לתתא.

[p. 23] פתח ואמר (ישעיה י״ט:1) *משא מצרים הנה יי׳ רוכב על עב קל ובא מצרים ונעו אלילי מצרים מפניו וגו׳*. ת״ח כל מלכין דעלמא וכל עמין דעלמא לא חשיבי כלום קמי קב״ה דכתיב (דניאל ד׳:32) *וכל דיירי ארעא כלא חשיבין וכמצביה עביד בחיל שמיא וגו׳*. והכא במצרים אע״ג דכל אינון גבוראן ודרעא מרממא גלי קב״ה במצרים מה כתיב, *הנה יי׳ רוכב על*

© 2007–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

עב קל ובא מצרים. מאי שנא בכל עמין דעלמא דלא הוה הכי דהא קב״ה גזר גזרה ואתעביד, והכא איהו אתא דכתיב *ובא מצרים*, וכתיב (שמות י״ב:12) *ועברתי בארץ מצרים אני יי׳*.

אלא בגין דמלכא הוה אתי לאפקא למטרוניתא דהוות תמן, ובגין יקרא דמטרוניתא הוה אתי, ועל דא הוה קב״ה בעי ביקרה ואתי לגבה לאקמא לה ולמיהב לה ידא כמה דזמין קב״ה למעבד בסוף גלותא דאדום.

אמר רבי ייסא אי הכי דבגין דמטרוניתא הוה, הא בגלותא דבבל מטרוניתא תמן הוה, אמאי לא הוה כך.

[p. 24] אמר ליה הא תנינן דחטאה גרים דנטלו נשין נכריות ואעילו ברית קיימא קדישא ברשותא אחרא, ובגין כך אתאביד מנהון נסין ואתיין דאתחזי למעבד להו, מה דלא הוה הכי במצרים דכלהו הוו *שבטי יה*, *בני ישראל* עאלו, *בני ישראל* נפקו.

בגלותא דאדום בעי קב״ה לאתיקרא בעלמא ולמיתי איהו לאקמא למטרוניתא ולנערא לה מעפרא. ווי למאן דאיערע תמן קמיה בשעתא דיימא (ישעיה נ״ב:2) *התנערי מעפר קומי שבי ירושלם התפתחי מוסרי צוארך*. מאן איהו עמא ומלכא דייקום קמיה. (שם י״ט:1) *ונעו אלילי מצרים מפניו*. *אלילי מצרים* לאו על אבנין ואעין אתמר אלא על כל אינון דרגין ממנן עלאין על אינון פולחנין תתאין דלהון.

ובכל אתר דגלו ישראל קב״ה בעי עלייהו ואתקביל מאינון עמין. מה כתיב, (שם נ״ב:4) *כה אמר יי׳ מצרים ירד עמי בראשונה לגור שם ואשור באפס עשקו*. תורעמא דאתרעם קב״ה על אשור ואמר חמו מה עבד לי אשור, דהא מצרים דאנא עבדית בהו כל אינון דינין, עמי אינון נחתו תמן לדיירא ביניהון וקבלום מצראי בינייהו ויהבו לון שפר ארעא ארץ גושן, ואע״ג דאעיקו לון בגלותא לא אעדו ארעא מנהון דכתיב (שמות ט׳:26) *רק בארץ גושן אשר שם בני ישראל לא היה ברד*, ומיטב ארעא דמצרים הוה דכתיב (בראשית מ״ז:11) *במיטב הארץ בארץ רעמסס*. ותו דלא אעדו מדלהון כלום דכתיב (שמות ט׳:6) *וממקנה בני ישראל וגו׳*. ועכ״ד אתדנו בכמה דינין. [p. 25] אבל אשור באפס עשקו, אטיל **[ז ע״ב]** לון בארעא דסייפי עלמא ונטל ארעא דלהון. ומה מצראי דעבדו כל הני טבאן בהו בישראל אתדנו בכל אינון דינין, אשור ואדום ושאר עמין על אחת כמה וכמה דאנון מעיקין לון וקטלי לון ונטלי ממוניהון, עאכ״ו דקב״ה בעי לאתיקרא שמיה דכתיב (יחזקאל ל״ח:23) *והתגדלתי והתקדשתי ונודעתי*. התם במצרים במלכא חד, הכא בכל מלכין דעלמא.

רבי שמעון זקף ידוי ובכה, אמר ווי מאן דיזדמן בההוא זמנא, וזכאה מאן דיזדמן וישתכח בההוא זמנא. ווי מאן דיזדמן בההוא זמנא בגין דכד ייתי קב״ה לפקדא לאיילתא

© 2007–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

יסתכל מאן אינון דקיימין בהדה בכל אינון דמשתכחי עמה בכל עובדוי דכל חד וחד ולא ישתכח זכאי דכתיב (ישעיה ס״ג:5) *ואביט ואין עוזר*, וכמה עקתין על עקתין לשנאיהון דישראל.

זכאה מאן דיזדמן וישתכח בההוא זמנא בגין דההוא דאתקיים במהימנותא יזכה לההוא נהירו דחדוה דמלכא. ועל ההוא זמנא כתיב (זכריה י״ג:9) *וצרפתים כצרוף את הכסף ובחנתים כבחון את הזהב*.

לבתר דאינון עקתין מתערי על שנאיהון דישראל וכל מלכי עמין יתייעטון כחדא עלייהו ומתערי כמה גזירין בישין כלהו בעיטא חדא עלייהו וייתון עקתא על עקתא בתרייתא משכחן קמייתא, כדין יתחזי חד עמודא דאשא קאים מעילא לתתא ארבעין יומין וכל עמין דעלמא חמאן ליה.

בההוא יומא יתער מלכא משיחא לנפקא מגו גנתא דעדן [p. 26] מההוא אתר דאתקרי קן צפור ויתער בארעא דגליל, וההוא יומא דיפוק לתמן יתרגז כל עלמא וכל בני עלמא מתחבאין בגו מערתי וטנרי דלא יחשבון לאשתזבא. ועל ההוא זמנא כתיב (ישעיה ב׳:19) *ובאו במערות צורים ובנקיקי הסלעים מפני פחד יי׳ ומהדר גאונו בקומו לערוץ הארץ*.

מפני פחד יי׳, דא הוא רגיזו דכל עלמא.

ומהדר גאונו, דא משיח.

בקומו לערוץ הארץ, כד יקום ויתגלי בארעא דגליל בגין דאיהו הוה אתר קדמאה לחרבא דארעא קדישא ובגין כך יתגלי תמן קדמאה לכל אתר ומתמן יתער קרבין לכל עלמא.

לבתר ארבעין יומין דעמודא יקום מארעא לשמיא לעיניהון דכל עלמא ומשיח יתגלי, יקום מסטר מזרח חד כוכבא מלהטא בכל גוונין, ושבעה כוכבין אחרנין דסחרן לההוא כוכבא, ויגיחון בה קרבא בכל סטרין תלת זמנין ביומא עד שבעין יומין, וכל בני עלמא חמאן. וההוא כוכבא יגיח בהו קרבא בטיסין דנורא מלהטין מנצצין בכל עיבר ובטש בהו עד דבלע לון בכל רמשא ורמשא, וביומא אפיק לון ויגיחון קרבא לעיניהון [p. 27] דכל עלמא, וכן בכל יומא עד שבעין יומין. לבתר שבעין יומין יתגניז ההוא כוכבא ויתגניז משיח עד תריסר ירחין, ויתהדר ההוא עמודא דאשא כמלקדמין וביה יתגניז משיח וההוא עמודא לא יתחזי.

לבתר תריסר ירחין יסלקון ליה למשיח בההוא עמודא לגו רקיעא, ותמן יקבל תוקפא ועטרא דמלכותא. וכד נחית יתחזי ההוא עמודא דאשא כמלקדמין לעיניהון דכל עלמא, ויתגלי לבתר משיח ויתכנשון לגביה עמין סגיאין ויתער קרבין בכל עלמא. ובההוא זמנא יתער קב״ה גבורתיה לכל עמין דעלמא, ומלכא משיחא אתידע בכל עלמא, וכל מלכין דעלמא יתערון לאתחברא לאגחא ביה קרבא, וכמה עמין מפריצי יהודאין יתהפכון לאהדרא לגבייהו וייתון

© 2007–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

עמהון <u>לקרבא</u> על מלכא משיחא. כדין יתחשך כל עלמא חמש עשרה יומין, וסגיאין מעמא דישראל יהון מתין בההוא <u>חשוכא</u>.

פתח ואמר (דברים כ״ב:6-7) *כי* **[ח ע״א]** *יקרא קן צפור לפניך בדרך בכל עץ או על הארץ אפרוחים או ביצים והאם רובצת <u>על האפרוחים או על הביצים לא תקח האם על הבנים,</u> שלח תשלח את האם וגו׳*. האי קרא אוקימנא ליה ואיהו חד מפקודי אורייתא גניזין, ואנן אית לן <u>גו כריסי אורייתא</u> גניזין שבילין וארחין ידיען <u>לגו חברייא</u> באינון תלתין ותרין שבילין דאורייתא.

[p. 28] אמר רבי שמעון לרבי אלעזר בריה אלעזר בזמנא דיתער מלכא משיחא כמה <u>אתיין</u> ונסין אחרנין יתערון בעלמא. ת״ח בגנתא דעדן <u>לתתא</u> אית אתר חד גניז וטמיר דלא אתידע, ואיהו מרקמא בכמה גוונין וביה גניזין אלף היכלין דכסופין, ולית מאן <u>דעאל</u> בהו בר משיח דאיהו קאים תדיר בגנתא דעדן. וכל גנתא מסחרא <u>בכתרין</u> סגיאין דצדיקיא, ומשיח <u>קאים על</u> כמה חילין ומשיריין דנשמתין <u>דצדיקיא, ובזמני ושבתי</u> משיח עאל בההוא אתר <u>ואשתעשע</u> בכל אינון היכלין.

לגו לגו <u>מאינון</u> היכלין אית אתר אחרא טמיר וגניז דלא אתידע כלל ואקרי עדן, ולית מאן דיכיל למנדע ביה. ומשיח <u>אגניז</u> לבר סחרניה דההוא אתר, עד <u>דאתגליא</u> ליה חד אתר דאקרי קן צפור, ואיהו אתר דכריז עליה ההוא צפור דאתער <u>בגנתא</u> בכל יומא. ובההוא אתר מרקמן דיוקנין דכל שאר עמין דאתכנשו עלייהו דישראל לאבאשא לון. עאל בההוא אתר, זקיף עינוי וחזי אבהן דעאלין בחרבן בית אלהא, עד דחמי לרחל <u>דמעהא</u> באנפהא וקב״ה מנחם לה ולא צביאת לקבלא תנחומין כד״א (ירמיה ל״א:15) *מאנה להנחם על בניה*. כדין משיח ארים קליה ובכי ואזדעזע כל גנתא דעדן וכל אינון צדיקיא דתמן <u>געיין ובכיין</u>. געי ובכי זמנא תניינא ואזדעזע ההוא <u>רקיעא</u> דעל גבי גנתא <u>ואלף</u> וחמש מאה רבוא משריין עלאין עד דמטי לגו כרסייא עלאה. כדין קב״ה רמיז לההוא צפרא ועאל <u>בההוא</u> קן דילה ויתבא לגבי משיח וקרי מה דקרי ואתער מה דאתער. עד דמגו כרסייא קדישא אתקרי תלת זמנין ההוא קן צפור ומשיח, וכלא סלקין <u>לון</u> לעילא, ואומי לון קב״ה [p. 29] לאעברא מלכו חייבא מן עלמא על ידא דמשיח ולנקמא <u>נוקמין</u> דישראל, וכל אינון <u>טבאן</u> דזמין קב״ה למעבד לעמיה. ותב ההוא קן צפור ומשיח <u>ביה</u> לדוכתיה, <u>ושף</u> משיח ואתגניז גו ההוא אתר כמלקדמין.

ובזמנא דיתער קב״ה <u>לאתקנא אתוון</u> דשמיה בשלימו יו״ד בה״א, <u>לאתקנא</u> וא״ו בה״א למהוי כלא בשלימו חד, כדין יתער חד <u>ככבא באמצעות</u> רקיעא <u>בגוון</u> ארגוונא להיט ונציץ בימּמא לעיניהן דכל עלמא. ויקום חד שלהובא דאשא מסטרא דצפון גו רקיעא, ויקום דא <u>לקביל</u> דא ארבעין יומין ויתבהלון כל בני עלמא. לסוף ארבעין יומין יגחון קרבא ככבא

© 2007–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

ושלהובא לעיניהון דכלא ויתפשט ההוא שלהובא ביקידו דאשא גו רקיעא ויחשב למבלע ההוא ככבא, וכמה מלכין ושליטין ואומיא ועממיא יתבהלון מהאי.

כדין יסתלק ההוא ככבא לסטר דרום וישלוט על ההוא שלהובא, וההוא שלהובא יתבלע זעיר זעיר ברקיעא מקמי ההוא ככבא עד דלא יתחזי כלל. כדין ההוא ככבא יעביד אורחין ברקיע תריסר יומין אחרנין. לבתר תריסר יומין דיזדעזעון כל בני עלמא יתחשך שמשא בפלגו שמייא כמה דאתחשך יומא דאתחרב בי מקדשא עד דלא יתחזון שמיא וארעא, ויתער חד קלא ברעם זיקין ואתחלחלא ארעא מההוא קלא וכמה חילין ומשיריין ימותון מניה.

[p. 30] וההוא יומא ממש יתער בקרתא דרומי רבתא חד שלהובא דאשא בההוא קלא דיתער בכל **[ח ע״ב]** עלמא, ויוקיד כמה היכלין וכמה מגדלין יפלון וכמה פרדשכי ורברבי יפלון בההוא יומא, וכלהו יתנבאון עלה לביש וכל בני עלמא לא יחשבון לאשתזבא.

מההוא יומא עד תריסר ירחין יתיעטון כל מלכין ויגזרון כמה שמדות על שנאיהון דישראל ויצלחון ביה כמה דאתמר. זכאה איהו מאן דלא איערע תמן, וזכאה איהו מאן דאיערע תמן. וכל עלמא יהא בערבוביא סגיא.

לסוף תריסר ירחי יקום שבט מישראל, דא מלכא משיחא דיתער גו גנתא דעדן, וכל אינון צדיקיא יעטרון ליה תמן ויחגרון ליה מאני זיניה באתוון רשימן דשמא קדישא. וקלא יתפוצץ בענפי אילנין דגנתא, קרי בחיל ואמר אתערו קדישין עליונין, קומו מקמי משיחא, הא עדנא לאתחברא אילתא בבעלה, ובעלה בעי לנקמא לה נוקמין דעלמא ולאקמא לה מעפרא.

כדין יקומון כלהו ויחגרון ליה כמלקדמין מאני זיניה, אברהם מימיניה, יצחק משמאליה, יעקב קמיה, משה רעיא מהימנא על כל אינון צדיקיא אזיל ורקיד גו גנתא. כיון דאתתקן משיח על ידא דצדיקיא בגנתא דעדן יעול בההוא דוכתא דאקרי קן צפור כמלקדמין וחמי ההוא דיוקנא [p. 31] דחרבן בית מקדשא וכמה צדיקיא דאתקטלו ביה. כדין נטיל מתמן עשר לבושין ואקרון לבושי קנאה, ויתגניז תמן ארבעין יומין דלא אתגליא כלל.

לסוף ארבעין יומין קלא חד יתער ויתקרי מגו כורסייא עלאה ההוא קן צפור במלכא משיחא דאתגניז ביה, וכדין סלקין ליה לעילא וקב״ה חמי ליה למלכא משיחא מתלבש בלבושי נוקמא וחגיר מאני זיניה, נטל ליה ונשיק ליה על רישיה.

כדין מזדעזען ג׳ מאה ותשעין רקיעין, ואזמין קב״ה לחד רקיעא מאינון דהוה גניז משתת ימי בראשית ואפיק מחד היכלא דבההוא רקיעא כתרא חדא גליפא מחקקא בשמהן קדישין. בההוא כתרא אתעטר קב״ה כד אעברו ישראל ית ימא למיטל נוקמין מכל רתיכי פרעה ופרשוי, ואעטר ליה למלכא משיחא.

© 2007–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

כיון דאתעטר ואתתקן בכל הני תקונין נטיל ליה קב״ה ונשיק ליה כמלקדמין. מאן חמי רתיכין קדישין ומשריין עלאין דסחרין ליה ויהבין ליה מתנן ונבזבזן סגיאין ואתעטר מכלהו. עאל תמן בחד היכלא וחמי כל אינון מלאכי עלאי דאקרון אבלי ציון, אינון דבכו על חרבן בי מקדשא ובכאן תדיר, ואינון יהבי ליה חד פורפירא סומקא למעבד נוקמין. כדין קב״ה גניז ליה בההוא קן צפור ויתכסי תמן תלתין יומין. לבתר בההוא קן צפור יחות מעטר בכל אינון תקונין מעילא ומתתא, כמה משריין קדישין סחרניה, ויחמון כל עלמא חד נהירו תלי מרקיעא לארעא דיקום שבעה יומין, וכל בני עלמא יתמהון ויתבהלון ולא ינדעון כלל, בר אינון חכימין דידעי ברזין אלין, זכאה חולקהון.

[p. 32] וכל אינון שבעה יומין יתעטר בארעא בההוא קן צפור. באן אתר, *בדרך*, דא קבורת רחל דאיהי קיימא בפרשת אורחין, ויבשר לה וינחם לה, וכדין תקבל תנחומין ותקום ותנשיק ליה.

לבתר יקום ההוא נהירו מההוא אתר ושרי ביריחו קרתא דאילני. *בכל עץ*, דא יריחו. או *על הארץ*, דא ירושלים. ויהא גניז בההוא נהירו דקן צפור תריסר ירחי. בתר תריסר ירחי יזדקף ההוא נהירו בין שמיא וארעא וישרי בארעא דגליל דתמן הוה שרותא דגלותא דישראל, ותמן יתגלי מההוא נהירו דקן צפור ותב לאתריה.

וההוא יומא אזדעזע כל עלמא כמלקדמין מסייפי שמיא ועד **[ט ע״א]** סייפי שמיא. כדין ינדעון כל עלמא דהא אתגלי מלכא משיחא בארעא דגליל, ויתכנשון ליה כל אינון דלעאן באורייתא ואינון זעירין בעלמא, ובזכות אינון ינוקי דבי רב יתתקף חיליה לאתגברא, ורזא דא *אפרוחים*, ואי לא ישתכחון אלין הא ינוקי דיתבי בתוקפא דאמהון וינקי כד״א (ישעיה כ״ח:9) *גמולי מחלב* [p. 33] *עתיקי משדים*, והיינו *או ביצים*, דבגין אלין שריא שכינתא עמהון דישראל בגלותא דהא חכימין זעירין אינון דישתכחון בההוא זמנא, והיינו (דברים כ״ב:6) *והאם רובצת על האפרוחים או על הביצים*.

לא תקח האם על הבנים, דהא ביה לא קיימא מלה לאפקא לה מן גלותא אלא במלכא עלאה, דכיון דאלין רביין וינוקין יהבין תוקפא למלכא משיחא כדין אימא עלאה דהות רביעא עלייהו אתערת לגבי בעלה, ויתעכב הכי עד תריסר ירחין אחרנין. לבתר ייתי בעלה ויוקים לה מעפרא כד״א (עמוס ט׳:11) *אקים את סוכת דוד הנופלת*.

בההוא יומא מלכא משיחא שארי ויכנוש גלותא מסייפי עלמא עד סייפי עלמא כד״א (דברים ל׳:4) *אם יהיה נדחך בקצה השמים וגו׳*. מההוא יומא כל אתין ונסין וגבוראן דעבד קב״ה במצרים יעביד לון לישראל כד״א (מיכה ז׳:15) *כימי צאתך מארץ מצרים אראנו נפלאות*.

© 2007–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

אמר ר׳ שמעון אלעזר מלין אלין כלהו תשכח ברזא דתלתין ותרין שבילין דבשמא קדישא, ועד דנסין אלין לא יתערון [p. 34] בעלמא לא אשתלים רזא דשמא קדישא ולא תתער לאהבה כד״א (שיר ב׳:7) *השבעתי אתכם בנות ירושלם בצבאות*. *צבאות*, דא מלכא דאקרי *צבאות*.

או באילות השדה, שאר חילין ומשריין דלתתא.

אם תעירו ואם תעוררו את האהבה, דא ימינא דקב״ה דאקרי *אהבה*.

עד שתחפץ, ההיא דשכיבת לעפרא ויהא רעותא דמלכא בה.

זכאה איהו מאן דיזכי לההוא דרא, זכאה איהו בעלמא דין וזכאה איהו בעלמא דאתי.

ר׳ שמעון ארים ידוי בצלו לקב״ה וצלי צלותיה. לבתר דצלי צלותיה אתו ר׳ אלעזר ור׳ אבא ויתבו קמיה. עד דהוו יתבי חמו חד נהורא דיממא דאתחשך ואשתקע חד צנורא דשלהובא דאשא גו ימא דטבריה ואזדעזע כל ההוא אתר.

אמר ר׳ שמעון ודאי השתא הוא עדנא דקב״ה אדכר לבנוי ואחית תרין דמעין לגו ימא רבא, וכד נחתין פגעין בהאי צנורא דשלהובא ואשתקעו דא בדא גו ימא. בכה ר׳ שמעון ובכו חברייא.

[p. 35] אמר ר׳ שמעון הא אתערנא ברזי דאתוון דשמא קדישא בסתרא דאתערותא דיליה לגבי בנוי, אבל השתא אית לי לגלאה מה דלא אתיהיב רשו לב״נ אחרא לגלאה, אלא זכו דדרא דא יקיים עלמא עד דייתי מלכא משיחא.

אמר לר׳ אלעזר ולרבי אבא קומו בקיומייכו. קמו ר׳ אלעזר ור׳ אבא.

בכה ר׳ שמעון זמנא אחרא, אמר ווי מאן יקום במה דחמינא, גלותא יתמשך, מאן יכיל למסבל.

אוף הוא קם ואמר (ישעיה כ״ו:13) *יי׳ אלהינו בעלונו אדונים זולתך לבד בך נזכיר שמך*. האי קרא אוקמוה, אבל בהאי קרא אית רזא עלאה גו מהימנותא. *יי׳ אלהינו*, דא איהו שירותא דרזין עלאין, אתר דמתמן נפקי כל נהירו דשרגין כלהו לאדלקא, ותמן תליא כל רזא דמהימנותא, שמא דא שליט על כלא.

בעלונו אדונים זולתך, דהא עמא דישראל לית מאן דשליט עליה בר שמא עלאה דא, והשתא בגלותא שליט עליה אחרא.

לבד בך, רזא דשמא קדישא כללא דעשרין ותרין אתוון וכנסת ישראל לא מתברכא אלא מגו שמא דא דאקרי *בך* [p. 36] כד״א (שמות ל״ב:13) *אשר נשבעת להם בך*, (בראשית מ״ח:20) *בך יברך ישראל*, (תהלים י״ח:30) *כי בך ארוץ גדוד*. ובזמנא דשלימו אשתכח לא הוה מתפרש

© 2007–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

דא מן דא, ואסיר **[ט ע״ב]** לאפרשא דא מן דא, אתתא מבעלה לא ברעיוני ולא בדכירו בגין דלא לאחזאה פרודא, והשתא בגלותא אשתכח מגו עאקו דכל זמנא וזמנא אנן עבדי פרודא לאדכרא ההוא שם בר מבעלה בגין דאיהי שכיבת לעפרא, והיינו *לבד בך נזכיר שמך*, בר מבעלה אנן דכרין להאי שם בפרודא בגין דאנן רחיקין מינך ושלטין אחרנין עלן *ושמך* איהי בפרודא מן שמא דאקרי *בך*.

והאי ביומי דגלותא בגין דגלותא קדמאה הוה מבית ראשון, ובית ראשון איהי רזא דה׳ קדמאה, ולקביל ע׳ שנין דילה גלותא דבית ראשון הוה ע׳ שנין, ואינון ע׳ שנין לא אשתכחת אימא רביעא עלייהו והוה פרודא מן שמא עלאה רזא דה׳ עלאה. וכדין י׳ רזא עלאה אסתלק לעילא לעילא לאין סוף ובית ראשון עלאה קדישא [p. 37] לא נביע נביעו דמיין חיין דהא מקורא דילה אסתלק, ואיהי ע׳ שנין דגלותא בגין דאיהי ז׳ שנין אקרי כד״א (מ״א ו׳: 38) *ויבנהו שבע שנים*.

ואי תימא דשלטא מלכות בבל לעילא ברזא דע׳ שנין ח״ו, אלא נהורא ונביעו דאמא עלאה הוה נהיר ונחית לתתא, כיון דחטו ישראל ושלטא מלכות בבל הוה חפי ואחשיך ההוא נהירו ותתאי קדישין לא נהרין. כיון דתתאי לא הוו נהרין מגו שלטנו דמלכו בבל אסתלק ההוא נהורא וההוא מבועא עלאה דהוה נביע רזא די׳ אסתלק לעילא לעילא לאין סוף, כדין אינון ע׳ שנין לא נהרין וההוא נהירו דאתמנע הוה ודאי גלותא דע׳ שנין.

כיון דאעדיו שלטנו דבבל ישראל כלהו לא אהדרו לאתדכאה למהוי סגלתא שלימתא כמלקדמין אלא זעיר זעיר בערבוביא, וכדין כד שלימו לא אשתכח ושריאת ה׳ תתאה לשלטאה כדין י׳ נביעו עלאה לא נחית כ״כ לאנהרא כמה דהוה מלקדמין אלא זעיר זעיר בערבוביא דלא הוו דכיין כמה דאתחזי. ועל כך נביעו עלאה לא נביע ולא נהיר אלא דאהדר לאנהרא זעיר זעיר מגו דחקא דשמאלא.

[p. 38] ועל דא אתגרו בהו בישראל קרבין סגיאין עד *דהחשך יכסה ארץ*, וה׳ תתאה אתחשך ונפלת לארעא ונביעו עלאה אסתלק כמלקדמין בגין דמלכות אדום אתתקף וישראל אהדרו לסורחנייהו. ועל דא ה׳ בית שני אתחרב וכל אינון תריסר שבטין דילה כחושבן משריין דלהון אינון בגלותא דמלכות אדום, ונביעו עלאה אסתלק מההוא נביעו דקיימא עלה כד״א (ישעיה נ״ז: 1) *הצדיק אבד*, *אבד* ההוא נביעו דמקורא עלאה דהוה נגיד ומשיך מלעילא. וכדין הוה פרודא בה׳ בית שני ואיהי בגלותא בכל אינון תריסר שבטין ומשריין דילהון. תריסר שבטין סלקין לחושבן סגי ועל דרזא דה׳ בהו בכל ההוא חושבנא גלותא אתמשך.

רזא דרזין לחכימי לבא אתיהיבת. י׳ שבטין אלף שנין, תרין שבטין מאתן שנין.[p. 39] שארו דמעין למנפל, פתח ואמר (איכה א׳: 2) *בכה תבכה בלילה ודמעתה על לחיה*. לסוף תריסר

© 2007–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

שבטין דבגלותא ליליא אתחשך לאינון שנאיהון דישראל עד דיתער ו' לזמן שתין ושית שנין. לבתר תריסר שבטין דאינון אלף ומאתן שנין דגלותא ולבתר עד שתין ושית שנין דחשוכא דליליא כדין (ויקרא כ"ו :42) *וזכרתי את בריתי יעקב*, דא אתערותא דאת ו' דאיהו *נפש דבית יעקב*, ורזא דא (בראשית מ"ו :26-27) *כל הנפש לבית יעקב ששים ושש*, ואיהו ו' נפש דבית שני רזא דה' תתאה, ודא ו' רזא דששים ושש, ששים לאתערותא דיעקב ושש לאתערותא דיוסף, ועל דא איהו ו"ו דאינון תרין בחבורא חדא ורזא חדא.

מתמן ולהלאה יתער קב"ה לאינון אתין ונסין **[י ע"א]** דקאמרן [p. 40] ויתערון על שנאיהון דישראל אינון עקתין דקאמרן, ורזא דא *ואף את בריתי יצחק*. ולבתר כד יגיח מלכא משיחא קרבין בכל עלמא בימינא דקב"ה כד"א (שמות ט"ו :6) *ימינך יי' נאדרי בכח*, כדין *ואף את בריתי אברהם אזכור*, ולבתר *והארץ אזכור*, דא ה' בתראה. בההוא זמנא כתיב (זכריה י"ד :9) *והיה יי' למלך על כל הארץ ביום ההוא יהיה יי' אחד ושמו אחד*.

לסוף שתין ושית שנין אחרנין דאינון מאה ותלתין ותרין שנין יתחזון אתוון דשמא קדישא גליפן בשלימו עילא ותתא כדקא יאות, ורזא דא ה' ה' עלאה ותתאה וכל אינון שבילין דאינון תלתין ותרין דכלילן ברזא דאת ו', ה' ו' ה' רזא דשלימו דמאה ותלתין ותרין.

לסוף מאה ותלתין ותרין שנין אחרנין יתקיים *לאחוז בכנפות הארץ וינערו רשעים ממנה*, ויתדכי ארעא קדישא, וקב"ה יתער מתייא דארעא קדישא ויקומון חיילין חיילין. וכדין יתער סתימו דנביעו עלאה [p. 41] את י' ויתקיימון תלתין ותרין שבילין לנגדא לתתא, ויתקיימון אתוון בקיומייהו יהו"ה, ועד כען לא יהון בשלימו, עד זמן דינגיד ויתמשך ההוא נביעו עלאה בחבורא דאתוון גו ה' בתראה, ודא איהו לסוף תשלום מאה וארבעין וארבעה שנין אחרנין דישתלמון, ויתערון שאר מתי ישראל דבשאר ארעאן, דישתכח כל דא בחשבן ח"ת דיתישב עלמא ויתבסם ויתעבר סטרא אחרא מעלמא. וה' תתאה יתמלי מגו נביעו עלאה ותתעטר ותתנהיר בשלימו, כדין כתיב (ישעיה ל' :26) *והיה אור הלבנה כאור החמה ואור החמה יהיה שבעתים*, עד דיהא [p. 42] *שבת ליי'* לאלקטא נפשין דתענוגי קדושה דא ה' בתראה כל ההוא אלף שביעאה, ודא איהו אתערו דרוחין קדישין דעמא דישראל לאתלבשא לבתר שבת בגופין אחרנין קדישין לאתקרי קדישין דכתיב (שם ד' :3) *והיה הנשאר בציון והנותר בירושלם קדוש יאמר לו*. עד כאן מלין דרזין סתימין.

ויקם מלך חדש. ר' יוסי אמר בכל יומא קב"ה עביד מלאכין שליחן על עלמא דכתיב (תהלים ק"ד :4) *עושה מלאכיו רוחות*, עשה לא כתיב אלא *עושה*, בגין דכל יומא ויומא *עושה*, ובההוא זמנא אתמנא ממנא חד על מצרים, ודא איהו דכתיב *ויקם מלך חדש*, *חדש* ודאי.

© 2007–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

[p. 43] *אשר לא ידע את יוסף*, דהא מאתר דפרודא <u>הוי</u> כד״א (בראשית ב׳:10) *ומשם יפרד*, וקדמאה מההוא פרודא נהרא דמצרים איהו, ובגין כך *אשר לא ידע את יוסף*, אתר דכל יחודא שריא ביה דאקרי צדיק.

ר׳ אלעזר ור׳ יוסי הוו אזלי בארחא, <u>אקדימו</u> בנהורא למיזל. חמו חד כוכבא דהוה רהיט מסטרא דא <u>וכוכבא</u> מסטרא דא. א״ר אלעזר השתא מטא זמנא דכוכבי בקר לשבחא למאריהון, ורהטי מדחילו ואימתא דמאריהון לשבחא ולזמרא ליה הה״ד (איוב ל״ח:7) *ברן יחד כוכבי בקר ויריעו כל בני אלהים*, בגין דכלהו ביחודא חדא קא משבחן ליה.

פתח ואמר (תהלים כ״ב:1) *למנצח על אילת השחר מזמור לדוד*. *אילת השחר*, דכד נהירו אנפוי דמזרח ואתפרשא חשוכא דליליא חד ממנא אית לסטר מזרח ומשיך חד חוטא דנהירו דסטר דרום עד דאתי ונפיק שמשא ובקע באינון כוי רקיעא ואנהיר עלמא, וההוא חוטא אפריש חשוכא דליליא. כדין אילתא דשחרא אתי, ואתי נהירו אוכמא בקדרו לאתחברא בימּמא ונהיר יממא ונהירו דיממא כליל ושאיב בגויה לההוא אילתא. ועל האי אילתא כד אתפרש מיומא לבתר דכליל לה אמר דוד שירתא דכתיב *למנצח על אילת השחר*. [p. 44] ומאי קא אמר, **[י ע״ב]** *אלי אלי למה עזבתני*, דהא <u>אתפרשא</u> אילתא דשחרא מנהירו דיממא.

עד דהוו אזלי נהיר יממא ומטא עידן צלותא. א״ר אלעזר נצלי צלותא וניזיל. יתבו וצלו, לבתר קמו ואזלו.

פתח ר׳ אלעזר ואמר (קהלת ח׳:14) *יש הבל אשר נעשה על הארץ אשר יש צדיקים אשר מגיע אליהם כמעשה הרשעים <u>ויש רשעים שמגיע אליהם כמעשה הצדיקים</u> אמרתי שגם זה הבל*. האי קרא אוקמוה ואתמר, אבל *יש הבל*, שלמה מלכא עבד ספרא דא ואוקים ליה על שבעה הבלים דעלמא קיימא עלייהו, ואינון שבעה עמודין סמכין דעלמא <u>לקביל</u> שבעה <u>רקיעין, וילון</u>, רקיע, שחקים, זבול, מעון, מכון, ערבות, ולקבלייהו *הבל <u>הבלים הבל</u> הבלים הכל הבל*.

כמה דאינון שבעה רקיעין ואית אחרנין דדבקי בהו ומתפשטי [p. 45] ונפקי מנייהו, הכי נמי אית *הבלים* אחרנין דמתפשטי ונפקי מאלין, וכלהו אמר שלמה.

והכא רזא דחכמתא אית ביה. *יש הבל* דנפקא מאינון *הבלים* עלאין דעלמא קיימא עלייהו, ודא *נעשה על הארץ* ואתקיים בקיומיה ואתתקף <u>תוקפיה</u> בעובדי ארעא ובסליקו דסלקא מארעא, ודא אתמנא על ארעא וכל תוקפא וקיומא דיליה באינון נשמתין דצדיקיא דאתלקיטו מארעא כד אינון זכאין עד לא סרחו בעוד דיהבי ריחא טב, כגון חנוך דכתיב ביה (בראשית ה׳:24) *ואיננו כי לקח אותו אלהים*, <u>נטל</u> ליה עד לא מטא זמניה ואשתעשע ביה, וכן שאר זכאין דעלמא, דתנינן על תרין מלין צדיקיא <u>מסתלקי</u> עד לא <u>מטא</u> זמנייהו. חד על חובי

© 2007–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

דרא, דכד אסגיאו חייביא בעלמא אינון זכאין דמשתכחי ביניהו יתפסון בחוביהון. וחד דאיגלי קמי קב״ה דיסרחון לבתר, סליק לון מעלמא עד לא מטא זמנייהו הה״ד (קהלת ח׳:14) *אשר יש צדיקים אשר מגיע אליהם כמעשה הרשעים*, מטי עלייהו דינא מלעילא כאילו עבדו חובין ועובדין דרשיעייא.

[p. 46] דהא זמנא חדא שאיל רבי יוסי ב״ר יעקב איש כפר אונו בזמנא דרבי עקיבא וחברוי אסתלקו מעלמא ומיתו בההוא גוונא לרבי מאיר. אמר ליה וכי כתיב דא בכל אורייתא כלה.

אמר ליה ולא והא אמר שלמה *אשר יש צדיקים אשר מגיע אליהם כמעשה הרשעים*, מטי עלייהו דינא מלעילא כאילו עבדו עובדוי דרשיעייא. *ויש רשעים שמגיע אליהם כמעשה הצדיקים*, יתבי בשקט בשלם בהאי עלמא דינא לא מטא עלייהו כאילו עבדו עובדוי דצדיקייא. אמאי, בגין דאתגלי קמי קב״ה דיתובין בתיובתא או דיפוק מנייהו זרעא דיהא קשוט בעלמא כגון תרח דנפק מניה זרעא דקשוט, אחז דנפק מניה חזקיהו, ושאר חייבי דעלמא.

ובגין כך בסטרא דא ובסטרא דא *הבל* דקאמרן *נעשה* ואתתקף *על הארץ*.

ד״א *יש הבל אשר נעשה על הארץ*, כדקאמרן דאתתקן ואתתקף על עלמא. במאי, בגין ד*יש צדיקים אשר מגיע אליהם כמעשה הרשעים*, מטאן לדידיהו כעובדין דחייביא דאינון *מעשה הרשעים* ואינון קיימי בקיומייהו מדחילו דמאריהון ולא בעאן לאסתאבא, כגון כמא זכאי קשוט דמטא לידייהו כעובדין אלין ואינון גבורי כח דעבדי רעותא דמאריהון ולא חטאן. ועל דא *הבל נעשה על הארץ* ואתתקף בתוקפיה.

[p. 47] *ויש רשעים שמגיע אליהם כמעשה הצדיקים*, מטי לדידייהו חד מצוה דאיהו עובדא דצדיקיא וזכאן בה ועבדי, כגון לסטים מקפחא הוה משכח בטורייא בהדי אינון גוים וכד הוה יודאי אעבר תמן הוה משזיב ליה ונטיר ליה מנייהו, והוה קרי עליה רבי עקיבא *יש רשעים אשר מגיע אליהם כמעשה הצדיקים*.

כגון ההוא חייבא דהוה **[יא ע״א]** בשבבותיה דרבי חזקיה. ליליא חד פגע בה בההיא אתתא דהות אזלת לבי ברתה. בעא למתקף בה, אמרה ליה במטו מינך אוקיר למרך ולא תחטי גבאי. שבקה ולא חב בה. הוי *ויש רשעים אשר מגיע אליהם כמעשה הצדיקים אמרתי שגם זה הבל*, כמה דאתתקף *הבל* בהדי אינון *צדיקים* דמטו לידייהו עובדי דחייביא ולא חטאן, אוף הכי אתתקף בהדי אינון חייביא דמטי לידייהו עובדי דצדיקים ועבדי. דתנינן עבד קב״ה צדיקים ורשעים בעלמא, וכמה דאתייקר איהו בעלמא בעובדי צדיקים הכי נמי אתייקר איהו ברשעים כד עבדי עובדא טבא בעלמא כד״א (קהלת ג׳:11) *את הכל עשה יפה בעתו*. ווי לחייבא כד עביד גרמיה רע ואתתקף בחוביה כד״א (ישעיה ג׳:11) *אוי לרשע רע וגו׳*.

© 2007–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

תו פתח ואמר *את הכל ראיתי בימי הבלי יש צדיק אובד בצדקו ויש רשע מאריך ברעתו*. האי קרא אוף הכי חברייא אוקמוה, אבל כד אתיהב חכמה לשלמה חמא כולא בזמנא דשלטא סיהרא.

יש צדיק, עמודא דעלמא.

[p. 48] *אובד*, כד״א (שם נ״ז:1) *הצדיק אבד*, בזמנא דגלותא.

בצדקו, בגין דאיהי שכיבת לעפרא. *צדק* דא כל זמנא דישראל בגלותא איהי עמהון בגלותא, ובגין כך (קהלת ז׳:15) *צדיק אובד בההיא צדקו*, דהא לא מטאן לגביה אינון ברכאן עלאין.

ויש רשע מאריך ברעתו, דא סמאל דאוריך שקט ושלוה לאדום. במאי, *ברעתו*, בההיא אשה רעה (הושע א׳:2) *אשת זנונים* נחש תקיפא, דהא לא מטא עלייהו שקט ושלוה אלא בגין דאתדבק בההיא נוקבא. כגוונא דא לשאר מלכוון עד דקב״ה יקים מעפרא לההיא *סוכת דוד* דכתיב (עמוס ט׳:11) *אקים את סוכת דוד הנופלת*.

וילך איש מבית לוי. רבי יוסי פתח (שיר ו׳:2) *דודי ירד לגנו לערוגת הבושם וגו׳*. *דודי ירד לגנו*, דא כנסת ישראל בגין דהיא *ערוגת הבושם*, כלילא מכל סטרי בוסמין וריחין דעלמא. בשעתא דקב״ה נחית לגנתא דא כל אינון נשמתין דצדיקיא דמתעטרן תמן [p. 49] כלהו יהבי ריחא כד״א *וריח שמניך מכל בשמים*, אלין אינון נשמתהון דצדיקיא, דאמר רבי יצחק כל אינון נשמתין דצדיקיא דהוו בהאי עלמא וכל אינון נשמתין דזמינין לנחתא להאי עלמא כלהו בגנתא דא קיימין. בגנתא די בארעא כלהו קיימין בדיוקנא וציורא דהוו קיימין בהאי עלמא.

וסתרא דא אתמסר לחכימין, רוח דנחית לבני נשא דאיהי מסטרא דנוקבא מתגלפא תדיר בגלופא כהאי חותם. ציורא דגופא דבר נש בהאי עלמא בליט לבר ורוחא אתגליף לגו. כד אתפשט רוחא מן גופא ההוא רוח בליט בגנתא דארעא בציורא ודיוקנא ממש דגופיה בהאי עלמא בגין דהוה תדיר *כחותם*.

ועל דא איהי אמרה (שם ח׳:6) *שימני כחותם*. מה *חותם* גליף בגלופא לגו ואתצייר בציורא בלטא לבר, אוף הכי איהי, [p. 50] ורוח דהוה מסטרא דילה כהאי גוונא ממש בהאי עלמא גליף בגלופא לגו. כד אתפשט מן גופא ועאל בגנתא דארעא אוירא דתמן בליט ההוא גלופא לאתציירא לבר ואתצייר בציורא בלטא לבר כגוונא דציורא דגופא בהאי עלמא. לעילא נשמה דאיהי מאילנא דחיי אתצריר תמן לעילא בההוא צרורא דחיי לאתענגא *בנועם יי׳* כד״א (תהלים כ״ז:4) *לחזות בנועם יי׳ ולבקר בהיכלו*.

וילך איש, דא גבריאל כד״א (דניאל ט׳:21) *והאיש גבריאל אשר ראיתי בחזון בתחלה*.

© 2007–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

מבית לוי, דא כנסת ישראל דאתיא מסטרא דשמאלא.

ויקח את בת לוי, דא נשמתא דתנינן בשעתא דאתייליד גופא דצדיק בהאי עלמא **[יא ע״ב]** קב״ה קרי ליה לגבריאל ונטיל ההיא נשמתא די בגנתא ונחתא ליה להאי גופא דצדיקא דאתייליד בהאי עלמא ואיהו אתפקדא עליה ונטיר ליה. [p. 51] ואי תימא ההוא מלאכא דאתמנא על רוחיהון דצדיקיא לילה שמיה ואת אמרת דאיהו גבריאל, הכי הוא ודאי בגין דאתי מסטרא דשמאלא, וכל מאן דאתי מסטרא דשמאלא הכי אקרי.

וילך איש, דא עמרם.

ויקח את בת לוי, דא יוכבד, ובת קול נחתת ואמרת ליה לאזדווגא בה דהא קריב זמנא דפורקנא דישראל על ידא דברא דאתיליד מנייהו. וקב״ה סייע ביה דתנן שכינתא קיימא על ערסייהו ורעותא דלהון בדבקותא חדא הוה בה בשכינתא, ועל דא לא אתעדי שכינתא מההוא ברא דאולידו לקיימא דכתיב (ויקרא י״א:44) *והתקדשתם והייתם קדושים*, ב״נ מקדש ליה מלרע קב״ה מקדש ליה מלעילא. כמה דרעותא דלהון בדבקותא דשכינתא, הכי אתדבקת בההוא עובדא ממש דעבדו.

[p. 52] א״ר יצחק זכאין אינון צדיקיא דרעותא דלהון בדבקותא דקב״ה תדיר, וכמה דאינון מתדבקין ביה תדיר הכי איהו אתדבק בהו ולא שביק לון לעלמין. ווי לרשיעייא דרעותא דלהון ודבקותא דלהון מתרחקא מניה, ולא די להו דמתרחקן מניה אלא דמתדבקן בסטרא אחרא.

ת״ח עמרם דאתדבק ביה בקב״ה נפק מניה משה דקב״ה לא אעדי מניה לעלמין ושכינתא אתדבקת בהדיה תדיר, זכאה חולקיה.

ותהר האשה ותלד בן ותרא אותו כי טוב הוא. מאי *כי טוב הוא*. אמר רבי חייא דאתייליד מהול, בגין דרזא דברית *טוב* אקרי דכתיב (ישעיה ג׳:10) *אמרו צדיק כי טוב*.

רבי יוסי אמר נהירו דשכינתא דנהיר ביה חמאת דבשעתא דאתיליד אתמלי כל ביתא נהורא דכתיב *ותרא אותו כי טוב הוא*, וכתיב (בראשית א׳:4) *וירא אלהים את האור כי טוב*, ועל דא *כי טוב הוא* כתיב וכלא הוה.

[p. 53] *ותצפנהו שלשה ירחים*. *ג׳ ירחים* מאי קא מיירי. אמר ר׳ יהודה רמז הוא דקא רמז על דלא אשתמודע משה בזיהרא עלאה עד ג׳ ירחים, דכתיב (שמות י״ט:1) *בחדש השלישי*, דהא כדין אתיהיבת תורה על ידוי ושכינתא אתגליא עלוי לעיניהון דכלא דכתיב (שם:3) *ומשה עלה אל האלהים ויקרא אליו יי׳*.

© 2007–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

ולא יכלה עוד הצפינו, דעד ההוא שעתא לא אשתמודע מלוליה בקב״ה, וכתיב *משה ידבר והאלהים יענו בקול*.

ותקח לו תבת גומא, רמז על הארון דלוחות קיימא עאלין בגויה. *תיבת גומא* ארון הברית איהו.

ותחמרה בחמר ובזפת, דההוא תיבה דאיהו ארון הוה מחופה מלגו ומלבר.

רבי יהודה אמר דא היא אורייתא דהחמירה קב״ה במצות עשה ובמצות לא תעשה.

ותשם בה את הילד, אלו ישראל כד״א (הושע י״א:1) *כי נער ישראל ואהבהו*.

ותשם בסוף, דלא הוו פקודי אורייתא חומרא למעבד עד סוף דעאלו ישראל לארעא לסוף ארבעין שנין.

[p. 54] *על שפת היאור*, על מימרא דאינון דמורים אורייתא וחוקה לישראל.

וילך איש, דא קב״ה דכתיב *יי׳ איש מלחמה*.

מבית לוי, דא קב״ה, אתר דחכמה עלאה וההוא נהר מתחברין כחדא ולא מתפרשין לעלמין.

מבית לוי דא שארי לויתן לחידו בעלמא הה״ד (תהלים ק״ד:26) *לויתן זה יצרת לשחק בו*.

ויקח את בת לוי, דא קב״ה, אתר דנהירו דסיהרא נהיר.

ותהר האשה ותלד בן, *האשה* ודאי כד״א *לזאת יקרא אשה*. בקדמיתא *בת* **[יב ע״א]** והשתא *אשה*, אלא הכי אוליפנא אתתא עד לא אזדווגת אתקריאת *בת* פלוני, בתר דאזדווגת אתקריאת *אשה*, והכא *בת* ו*אשה*, כלא חד דרגא איהו.

[p. 55] *ותצפנהו שלשה ירחים*, אלין תלת ירחין דדינא קשיא שריא בעלמא. ומאי נינהו, תמוז אב טבת. מאי קא משמע, דעד לא נחת משה לעלמא שכיח הוה איהו לעילא, ועל דא אזדווגת ביה שכינתא מיומא דאתיליד. מכאן אמר רבי שמעון רוחיהון דצדיקיא שכיחין אינון לעילא עד לא יחתון לעלמא.

ולא יכלה עוד הצפינו ותקח לו תבת גומא. מאי *ותקח לו תבת גומא*, דחפת ליה בסימנהא למהוי נטיר מאינון נוני ימא דשאטין בין ימא רבא במיא דכתיב (תהלים ק״ד:25) *שם רמש ואין מספר*, והיא חפת ליה למהוי נטיר מנייהו בחפו דסטרא דיובלא יקירא דתרין גוונין חוור ואוכם, ואחוואן ליה למישט בינייהו זמנא אחרא לקבלא אורייתא.

[p. 56] *ותרד בת פרעה לרחוץ על היאור*, דא איהי דאתיא מסטרא דשמאלא דדינא קשיא כד״א *לרחוץ על היאור*, *על היאור* דייקא ולא *על הים*. ואי תימא והא כתיב (שמות י״ז:5)

© 2007–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

ומטך אשר הכית בו את היאור, ומשה לא מחא אלא ימא וקרייה *יאור*. אלא *יאור* דמחא אהרן על ידא דמשה ושוויה קרא דאיהו עביד. כהאי גוונא (שם ז׳:25) *וימלא שבעת ימים אחרי הכות יי׳ את היאור*, ואהרן הכהו, אלא על דאתא מסטרא דקב״ה קרייה קרא *הכות יי׳*, לבתר קרייה בשמא דמשה.

ונערותיה הולכות על יד היאור, אלין שאר משריין דאתיין מסטרא דא.

ותפתח ותראהו את הילד. *ותראהו*, *ותראה* מבעי ליה, מאי *ותראהו*. אמר רבי שמעון לית לך מלה באורייתא דלית בה רזין עלאין ויקירין, אלא הכי אוליפנא רשימא דמלכא [p. 57] ומטרוניתא אשתכח ביה ואיהו רשימא דוא״ו ה״א. מיד *ותחמול עליו וגו׳*. עד כאן לעילא, מכאן ולהלאה לתתא בר מהאי קרא.

ותתצב אחותו מרחוק. *ותתצב אחותו*, *אחותו* דמאן. אחותיה דההוא דקרא לכנסת ישראל *אחותי* כד״א (שיר ה׳:2) *פתחי לי אחותי רעיתי*.

מרחוק, כד״א (ירמיה ל״א:3) *מרחוק יי׳ נראה לי*.

מאי משמע, דאינון זכאין דלא נחתו לעלמא אשתמודעאן אינון לעילא לגבי כלא וכל שכן משה, ומשמע נמי דנשמתהון דצדיקיא אתמשכו מאתר עלאה כמה דאוקימנא, ורזא דמלה אוליפנא דמשמע דאב ואם עביד לגופא בארעא, ומשמע דכל סטרין בין לעילא בין לתתא מדכר ונוקבא אתיין כלא ואשתכחי. והא אוקמוה רזא דכתיב *תוצא הארץ נפש חיה*. *הארץ*, דא כנסת ישראל. *נפש חיה*, נפשא דאדם קדמאה עלאה כמה דאתמר.

[p. 58] אתא רבי אבא ונשקיה, אמר ודאי שפיר קאמרת והכי הוא ודאי. זכאה חולקיה דמשה נביאה מהימנא על כל שאר נביאי עלמא.

_, דא היא חכמה כד״א (משלי ז׳:4) *אמור לחכמה אחותי את*.

אמר רבי יצחק מעולם לא אתעדיאת גזרת דינא מעלמא, דהא בכל שעתא דהוו ישראל חטאן הוה דינא מקטרגא עמהון, וכדין *ותתצב אחותו מרחוק*. *מרחוק*, כד״א *מרחוק יי׳ נראה לי*.

ותרד בת פרעה לרחוץ על היאור וגו׳. בשעתא דהוו פסקי ישראל מאורייתא מיד *ותרד בת פרעה לרחוץ על היאור*, הות נחתת מדת הדין **[יב ע״ב]** לאתסחאה מדמא דישראל על עלבונא דאורייתא.

ונערותיה הולכות על יד היאור, אלין אומיא דאינון אזלין ורדפין אבתרייהו.

על יד היאור, על סבת עלבונא דאורייתא ואינון דמורים בה דרפו ידייהו מינה.

© 2007–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

[p. 59] א״ר יהודה כל מלין דעלמא תליין בתשובה ובצלותא דצלי ב״נ <u>קמי קב״ה</u>, וכל שכן מאן דאושיד דמעין בצלותיה דלית לך תרעא דלא עאלין אינון <u>דמעין</u>. מה כתיב, *ותפתח ותראהו את הילד. ותפתח*, דא שכינתא דקיימא עלייהו דישראל כאימא על בנין והיא פתחה תדיר בזכותיהון דישראל. כיון שפתחה *ותראהו את הילד*, (ירמיה ל״א:20) *ילד שעשועים*, <u>ישראל דמתחטאין</u> קמי <u>מלכיהון</u> בכלא <u>ומיד מהדרן</u> בתשובה ובכאן קמיה <u>כברא קמי</u> אבוי. מה כתיב, *והנה נער בוכה*. כיון דבכי <u>מתברי</u> כל גזרין בישין דעלמא. מה כתיב, *ותחמול עליו*, אתער עלוי <u>ברחמין</u> ומרחם ליה.

ותאמר מילדי העברים זה, <u>ולא</u> *מילדי* <u>האומות</u> דאינון קשי קדל <u>קשי</u> לבא. *מילדי העברים*, רכי לבא מאבהן <u>ומן אמהן</u> לאתבא קמי מאריהון.

ותקרא את אם הילד, <u>שהיא</u> בוכה הה״ד (שם:15) *קול ברמה נשמע נהי בכי תמרורים רחל מבכה על בניה וגו׳*. הוא בוכה ואם הילד היא בוכה.

[p. 60] א״ר יהודה לזמנא דאתי מה כתיב, (שם:9) *בבכי יבואו ובתחנונים <u>אובילם</u>*. מהו *בבכי יבואו*, בזכות בכי ד*אם הילד* שהיא רחל יבואו ויתכנשון מן גלותא.

<u>אמר</u> רבי יצחק פורקנא דישראל לא תליא אלא בבכי, כד ישתלמון ויכלון בכי דמעות דבכה עשו קמי אבוי דכתיב (בראשית כ״ז:38) *וישא עשו קולו ויבך*.

<u>אמר רבי יוסי אותו בכי דבכה עשו</u> ואינון דמעין אחיתו לישראל בגלותיה. כיון דיכלון אינון דמעין בבכיה דישראל יפקון מגלותיה הה״ד (ירמיה ל״א:9) *בבכי יבואו ובתחנונים אובילם <u>וגו׳</u>*.

<u>ויפן</u> כה <u>וכה</u>. <u>אמר</u> רבי אבא *כה*, <u>אי</u> הוו ביה עובדין <u>דכשרן</u>. *וכה*, אי זמין לנפקא מניה ברא מעליא. מיד *וירא כי אין איש*, חמא ברוח קודשא <u>דלית</u> זמין לנפקא מניה ברא מעליא. דאמר רבי אבא כמה חייבין אינון בעלמא דמפקי בני <u>מעליי</u> יתיר מאינון זכאין, וההוא <u>מעליא</u> דנפק מן חייבא איהו <u>משובח</u> יתיר למהוי טהור מטמא, נהורא מגו חשוכא, חכמתא מגו טפשותא, ודא איהו מעליא מכלא.

וירא, *וירא*, דהכא כלא ברוח קודשא אסתכל וחמא, ובגין כך אסתכל ביה <u>וקטיל</u> ליה. וקב״ה סבב [p. 61] כלא <u>למהך</u> כמה דאזל יעקב לגבי ההוא בירא דכתיב *וישב על הבאר*. ביעקב כתיב (בראשית כ״ט:15) *וירא והנה באר*, במשה כתיב *וישב בארץ מדין וישב על הבאר*, בגין <u>דמשה</u> אע״ג דבדרגא חדא הוו אסתלק משה בהאי יתיר מניה.

© 2007–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

רבי יוסי ורבי יצחק הוו אזלי באורחא. אמר רבי יוסי ההוא באר דחמא יעקב וחמא משה אי הוה ההוא בירא דחפר אברהם ויצחק אי לאו.

א״ל בשעתא דאתברי עלמא אברי האי באר ובערב שבת בין השמשות אברי פומא דיליה והאי איהו באר דחמא יעקב ומשה.

מתניתין. אינון רדפי קשוט, אינון דתבעו רזא דמהימנותא, [p. 62] אינון דאתדבקו בקשורא מהימנא, אינון דידעין אורחוי דמלכא עלאה, קריבו שמעו.

כד סליקו תרין ונפקי לקדמות חד מקבלין ליה בין תרין דרעין. תרין נחתין לתלתא, תרין אינון, חד בינייהו. תרין יתבין מותבא דנביאי ינקי בהו. חד בינייהו, חבורא דכלא הוא נטיל כלא. **[יג ע״א]**

ההוא בירא קדישא קאים תחותיה, חקלא דתפוחין קדישין איהו. מהאי בירא אתשקיין עדרייא דרעי משה במדברא, מהאי בירא אתשקיין עדרייא דבריר יעקב כד אתבריר לון לגו חולקיה כל אינון רתיכין כל אינון מארי דגדפין.

תלת קיימין רביעין על האי בירא. האי בירא מנייהו אתמלי, אדנ״י אתקרי, על דא כתיב (דברים ג׳:24) *אדני אלהים אתה החלות וגו׳*, וכתיב (דניאל ט׳:17) *והאר פניך על מקדשך השמם למען אדני*. *אדון כל הארץ*, הה״ד (יהושע ג׳:11) *הנה ארון הברית אדון כל* [p. 63] *הארץ*. ביה גניז חד מקורא קדישא דנביע ביה תדיר ואמלי ליה, יהו״ה צבאות אקרי, בריך הוא לעלם ולעלמי עלמין.

ולכהן מדין שבע בנות ותבאנה ותדלנה וגו׳. א״ר יהודה אי בירא דא איהו בירא דיעקב הא כתיב ביה (בראשית כ״ט:3) *ונאספו שמה כל העדרים וגללו את האבן*, והכא בנות יתרו לא אצטריכו להאי אלא *ותבאנה ותדלנה* בלא טורח אחרא.

א״ר חייא יעקב אעדי ליה מן בירא דהא כתיב כד מתכנשי תמן כל עדרייא *והשיבו את האבן*, וביעקב לא כתיב וישב את האבן דלא אצטריך לבתר כן, דהא בקדמיתא מיא לא הוו סלקין, כיון דאתא יעקב סליקו מיא לגביה. משה אוף הכי סליקו מיא לגביה וההוא אבנא לא הוה על פום בירא, ובגין כך *ותבאנה ותדלנה*.

[p. 64] ר׳ אלעזר ור׳ אבא ור׳ יוסי הוו אזלי מטבריא לצפרי. עד דהוו אזלי פגע בהו חד יודאי ואתחבר בהדייהו. א״ר אלעזר כל חד לימא מלה דאורייתא.

© 2007–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

פתח איהו ואמר (יחזקאל ל"ז:9) *ויאמר אלי הנבא אל הרוח הנבא בן אדם ואמרת אל הרוח כה אמר יי' מארבע רוחות בואי הרוח וגו'*. מהאי קרא ידענא אתר דהרוח נפקא מניה. וכי יכיל הוה יחזקאל לנבאה על הרוח והא כתיב (קהלת ח':8) *אין אדם שליט ברוח לכלוא את הרוח*. אלא בר נש לא יכיל לשלטאה ברוח, אבל קב"ה שליט בכלא ועל מימריה הוה מנבי יחזקאל. ותו דהא ההוא רוח הוה בגופא בהאי עלמא ובגין כך אתנבי עליה *מארבע רוחות בואי הרוח*, מההוא אתר דאתחם בסמכוי בארבע סטרין דעלמא.

דליג ההוא יודאי קמיה. אמר ליה רבי אלעזר מאי חמית.

אמר מלה חמינא.

אמר ליה מאי היא.

אמר ליה רוח בני אדם אי אתלבש בדיוקנא דגופא דהאי עלמא הוה ליה למכתב *כה אמר יי'* מגן עדן *בואי הרוח*, מהו *מארבע רוחות*.

א"ל רוחא לא נחתא להאי עלמא עד דסלקא מגנתא דארעא לגו כורסייא דקיימא על ארבע סמכין. כיון דסלקא תמן אשתאבא מגו ההוא כורסייא דמלכא ונחתא להאי [p. 65] עלמא. גופא אתנטיל מארבע סטרי עלמא, רוח אוף הכי נטיל מארבע סטרין דכורסייא מתתקנא עלייהו.

אמר ליה ההוא בר נש דלוגא דקא דליגנא קמייכו, מלה חמינא מהאי סטרא, בגין דיומא חדא הוינא אזיל במדברא וחמינא אילנא חדא דמרגג למחזי וחד מערתא תחותיה. קריבנא גביה וחמינא ההוא מערתא דסליק ריחין מכל זיני ריחין דעלמא. אתתקפנא בגרמאי ועאלנא בההוא מערתא ונחיתנא בדרגין ידיען לגו דוכתא חדא דהוו ביה אילנין סגיאין וריחין ובוסמין דלא יכילנא למסבל. ותמן חמינא חד בר נש ושרביטא חדא בידיה, והוה קאים בחד פתחא. כיון דחמא לי תוה וקם לגבאי, אמר לי מה את הכא ומאן את.

אנא דחילנא סגי. אמינא ליה מארי מבין חברייא אנא, כך וכך חמינא במדברא ועאלנא בהאי מערתא ונחיתנא הכא.

אמר לי הואיל ומן חברייא אנת טול האי קיסנא דכתבא והב ליה לחברייא אינון דידעין רזין דרוחיהון דצדיקיא. **[יג ע"ב]**

[p. 66] בטש בי בההוא שרביטא ודמיכנא. אדהכי חמינא כמה חילין ומשיריין גו שינתא דהוו אתיין באורחא בההוא דוכתא וההוא גברא בטש בההוא שרביטא ואמר באורחא דאילני זילו. אדהכי דהוו אזלי פרחי באוירא וסלקי ולא ידענא לאן אתר. ושמענא קלין דמשיריין סגיאין ולא ידענא מאי הוא. אתערנא ולא חמינא ודחילנא בההוא אתר.

אדהכי חמינא לההוא בר נש, אמר לי חמית מידי.

© 2007–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

אמינא ליה חמינא גו שינתא כך וכך.

אמר לי בהאי אורחא אזלי רוחיהון דצדיקיא גו גנתא דעדן לאעלא תמן. ומה דשמעת מנייהו הוא דקיימי בגנתא בדיוקנא דהאי עלמא וחדאן ברוחיהון דצדיקיא דעאלין תמן. כמה דגופא אתבני בהאי עלמא מקטורא דארבע יסודי ואתצייר בהאי עלמא, אוף הכי רוחא אתצייר בגינתא מקטורא דארבע רוחין דקיימי בגנתא, וההוא רוחא אתלבשת תמן ומתציירא מנייהו בציורא דדיוקנא דגופא דאתצייר בהאי עלמא. ואלמלא אינון ארבע רוחין דאינון אוירין דגנתא רוחא לא מתציירא בציורא כלל ולא אתלבשא בהו. אינון ד׳ רוחין קטירין אלין באלין כחדא וההוא רוחא אתצייר ואתלבש בהו כגוונא דגופא אתצייר בקטורי דד׳ יסודי עלמא, ובגין כך *מארבע רוחות בואי הרוח*, מאינון *ארבע דאתלבשת* ואתציירת בהו. והשתא טול האי קסנא דכתבא וזיל לאורחך והב ליה לחברייא.

אתא רבי אלעזר ואינון חברייא ונשקו רישיה. א״ר אלעזר בריך רחמנא דשדרך הכא [p. 67] דודאי דא ברירא דמלה וקב״ה אזמין לפומאי האי קרא.

יהב לון ההוא קסנא דכתבא. כיון דנטל ליה רבי אלעזר ופתח ליה נפק אפותא דאשא ואסחר ליה. חמא ביה מה דחמא ופרח מן ידוי. בכה ר׳ אלעזר אמר מאן יכול לקיימא בגנזייא דמלכא. (תהלים ט״ו:1) *יי׳ מי יגור באהלך ומי ישכון בהר קדשך*. זכאה האי אורחא וההוא שעתא דאערענא בך. ומההוא יומא הוה חדי רבי אלעזר ולא אמר כלום לחברייא.

עד דהוו אזלי פגעו בחד בירא דמיא, קיימו עליה ושתו מן מיא. א״ר אלעזר זכאה חולקהון דצדיקיא, יעקב ערק מקמי אחוהי ואזדמן ליה בירא, כיון דבירא חמא ליה מיא אשתמודעו למאריהון וסלקו לגביה וחדו בהדיה, ותמן אזדווגת ליה בת זוגיה. משה ערק מקמי פרעה ואזדמן ליה ההוא בירא ומיא חמו ליה ואשתמודעו למאריהון וסלקו לגביה ותמן אזדווגת ליה בת זוגיה.

[p. 68] מה בין משה ליעקב. יעקב כתיב ביה (בראשית כ״ט:10) *ויהי כאשר ראה יעקב את רחל וגו׳ ויגש יעקב ויגל את האבן וגו׳*. משה מה כתיב ביה, *ויבואו הרועים ויגרשום ויקם משה ויושיען וגו׳*. בודאי ידע הוה משה כיון דחמא מיא דסלקין לגביה דתמן תזדמן ליה בת זוגיה. ותו דהא רוח קודשא לא אתעדי מניה לעלמין וביה הוה ידע דצפורה תהוי בת זוגיה. אמר משה ודאי יעקב אתא להכא ומיא סליקו לגביה, אזדמן ליה בר נש דאכניש ליה לביתיה ויהב ליה כל מה דאצטריך, אנא אוף הכי.

אמר ההוא בר נש הכי אוליפנא דיתרו כומר דע״ז הוה, כיון דחמא דע״ז לית בה ממשו אתפרש מפולחנא דילה. קמו עמא ונדוהו. כיון דחמו בנתיה הוו מתרכן לון, דהא בקדמיתא

© 2007–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

אינון הוו רעאן עאניה. כיון דחמא משה ברוח קודשא דעל מלה <u>דע״ז</u> הוו עבדי מיד *ויקם משה ויושיען וישק את צאנם*, ואתעביד קנאה לקב״ה בכלא.

אמר ליה רבי אלעזר אנת לגבן ולא ידענא **[יד ע״א]** שמך.

אמר אנא יועזר בן יעקב.

אתו חברייא <u>ונשקוה</u>, אמרו ומה אנת לגבן ולא <u>הוינא</u> ידעין בך. אזלו כחדא כל ההוא יומא, ליומא אחרא <u>אוזפוה</u> תלת מילין <u>ואזל</u> לאורחיה.

[p. 69] *ותאמרן איש מצרי הצילנו*. רבי חייא אמר הא אוקמוה חברייא דנצנצא בהו רוח קודשא ואמרו ולא ידעו מה אמרו. לבר נש דהוה יתיב במדברא <u>והוה</u> יומין דלא אכל בשרא. יומא חד אתא דובא לנטלא חד אימרא, <u>ערק</u> ודובא אבתריה עד דמטו לגבי ההוא בר נש למדברא, חמא אימרא ואתקיף ביה ושחטיה ואכל <u>בשרא</u>.

© 2007–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

פרשת וארא

[כב ע״א] **[p.** 70] *וידבר אלהים אל משה ויאמר אליו אני יי׳*. רבי אבא פתח (ישעיה כ״ו :4) *בטחו ביי׳ עדי עד כי ביה יי׳ צור עולמים. בטחו ביי׳*, כל בני עלמא בעיין לאתתקפא ביה בקב״ה ולמהוי רחצנו דלהון ביה. אי הכי מהו *עדי עד*. אלא בגין דיהא תקיפו דבר נש באתר דאיהו קיומא וקשורא דכלא, ואקרי *עד*, והא אוקמוה כד״א (בראשית מ״ט :27) *בבקר יאכל עד*.

והאי *עד* אתר דאחיד לכל סטרין לסטרא דא ולסטרא דא, לאתקיימא ולאתקשרא קשורא דלא תעדי. והאי *עד* תיאובתא דכלא ביה כד״א (שם :26) *עד תאות גבעות עולם*. מאן אינון *גבעות עולם*, אלין אינון תרין אמהן נוקבי דאקרון *עולם* כד״א (תהלים ק״ו :48) *מן העולם ועד העולם*, [p. 71] יובל ושמטה כל חד *עולם* אקרי, ואלין אקרון *גבעות עולם*, ותיאובתא דילהון בהאי *עד* קיומא דכל סטרין. *מ״ט*, תיאובתא דיובלא לאעטרא ליה ולנגדא עליה ברכאן ולארקא עליה מבועין מתיקין הה״ד (שיר ג׳ :11) *צאינה וראינה בנות ציון במלך שלמה בעטרה שעטרה לו אמו*. תיאובתא דשמטה לאתברכא מניה ולאתנהרא מניה. ודאי האי *עד תאות גבעות עולם* איהו.

בגין כך *בטחו ביי׳ עדי עד*, דהא מתמן ולעילא אתר טמיר הוא וגניז דלא יכיל לאתדבקא, אתר הוא דמניה נפקו ואצטיירו עלמין הה״ד *כי ביה יי׳ צור עולמים*. והוא אתר גניז וסתים ועל דא *בטחו ביי׳ עדי עד*, עד הכא אית רשו לב״נ לאסתכלא ביה, מכאן ולהלאה לית רשו לכל ב״נ לאסתכלא ביה דהא איהו גניז מכלא. ומאן איהו, *יה יהוה*, דמתמן אצטיירו עלמין כלהו ולית מאן דקאים על ההוא אתר.

[p. 72] א״ר יהודה קרא אוכח עליה דכתיב (דברים ד׳ :32) *כי שאל נא לימים ראשונים אשר היו לפניך למן היום אשר ברא אלהים אדם על הארץ ולמקצה השמים ועד קצה השמים*. עד הכא אית רשו לב״נ לאסתכלא, מכאן ולהלאה לית מאן דיכיל למיקם עליה.

ד״א *בטחו ביי׳ עדי עד*, כל יומוי דבר נש בעי לאתתקפא ביה בקב״ה דהכי אמר דוד (תהלים כ״ה :2) *אלהי בך בטחתי אל אבושה אל יעלצו אויבי לי*, ומאן דשוי ביה רוחצניה ותוקפיה כדקא יאות לא יכלין לאבאשא ליה כל בני עלמא. וכל מאן דשוי תוקפיה בשמא קדישא אתקיים בעלמא. מאי טעמא, בגין דעלמא בשמא קדישא אתקיים הה״ד *כי ביה יי׳* **[כב ע״ב]** *צור עולמים*, צייר עלמין דהא בתרין אתוון אתברון עלמין עלמא דין [p. 73] ועלמא דאתי. עלמא דא בדינא אתברי ועל דינא קיימא הה״ד *בראשית ברא אלהים*. מ״ט, בגין דיתנהגון בני נשא על דינא ולא יפקון מאורחא לבר.

© 2007–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

ת״ח<u>וידבר</u> *אלהים אל משה*, גזירת דינא דקיימא עליה. מה כתיב לעילא, (שמות ה׳:22) *וישב משה אל <u>יי׳</u> ויאמר אדנ״י* באל״ף דל״ת נו״ן יו״ד. חמי <u>תוקפיה</u> דמשה בשירותא דנביאותיה לא נח רוחיה בהאי אתר, אמר (שם :22-23) *אדני למה <u>הרעתה</u> וגו׳ ומאז באתי אל פרעה לדבר בשמך <u>וגו׳</u>*. מאן הוא דיימא כדין, אלא משה <u>ידע</u> דהא דרגא אחרא עלאה זמין ליה.

אמר רבי יצחק בשירותא דאתיהיב ליה ביתא פקיד לה כבר נש דפקיד <u>ביתיה</u> ואמר כל <u>מאי</u> דבעי בלא דחילו, אוף הכי משה לביתיה קאמר ולא דחיל.

[p. 74] *<u>וידבר</u> אלהים <u>אל משה</u>*, גזרת דינא, בגין כך *<u>וידבר</u>*. *ויאמר <u>אליו</u>*, דרגא אחרא דרחמי, והכא אתקשר כולא כחדא דינא ורחמי הה״ד *ויאמר אליו אני יי׳*.

אמר <u>רבי יוסי</u> אי כתיב *וידבר אלהים אל משה אני <u>יי׳</u>* הוינא אמר הכי, <u>אבל</u> לא כתיב אלא *וידבר אלהים אל משה* בקדמיתא ולבתר *ויאמר אליו אני <u>יי׳</u>* דמשמע דרגא בתר דרגא.

ואמר רבי יוסי משה אלמלא דהוה מאריה דביתא *איש האלהים* אתענש על מה דאמר, אבל בגיני האי לא אתענש. לבר נש דנפל ליה קטטה בדביתהו ואמר לה מלין. שראת היא לאתרעמא, כיון <u>דשארת</u> מלה הוה תמן מלכא, נטל מלכא מלה והיא שתקת ופסקת למללא. אמר ליה מלכא וכי לא ידעת דאנא הוא מלכא <u>ומקמי</u> מלילת מלין אלין. [p. 75] כביכול אוף הכי משה, *וישב משה אל יי׳ ויאמר אדני למה הרעותה וגו׳*, מיד *וידבר אלהים אל משה*, <u>שרא</u> לאתרעמא, מיד נטל מלכא מלה *ויאמר אליו אני <u>יי׳</u>*, ולא ידעת דאנא הוא מלכא <u>ומקמי</u> מלילת מלין אלין.

וארא אל אברהם אל יצחק ואל יעקב באל שדי. אמאי שני שמא הכא מאלין דלעילא. אלא למלכא דהוה ליה ברתא דלא אתנסיבת והוה ליה רחימא. כד בעי מלכא למללא בההוא רחימא משדר לברתיה למללא עמיה והוה מלכא על ידא דברתיה ממליל עמיה. אתא זמנא דברתיה לאתנסבא, ההוא יומא דאתנסיבת אמר מלכא <u>מכאן ולהלא קרו</u> לה <u>לברתי קרוסופינא מטרוניתא. עד השתא</u> מלילנא <u>בידהא</u> למאן דמלילנא, מכאן ולהלאה אנא אימא <u>לבעלה</u> והוא יימא למאן דאצטריך. ליומין אמר לה בעלה <u>קמי מלכא מלין</u>. עד דהיא שראת למללא נטל מלכא מלה, אמר ליה ולאו אנא מלכא דעד יומא דא לא מליל <u>עמי בר נש</u> אלא על ידא דברתי <u>בזמנא דשמה כך כד לא</u> [p. 76] <u>אתנסיבת, ואת</u> יהיבנא לך ברתי ומלילנא עמך באתגליא מה דלא עבידנא לאחרא.

כך *וארא אל אברהם אל יצחק ואל יעקב באל שדי*, כד איהי בביתי <u>דלא נסיבת</u> ולא מלילו עמי אנפין באנפין כמה דעבידנא לך, ואת בשירותא דמלולך מלילת לברתי <u>קמי</u> מלין אלין. <u>בגיני</u> כך *וארא אל אברהם אל יצחק ואל יעקב באל שדי ושמי יי׳ לא נודעתי להם*, למללא עמהון <u>בדרגא</u> דעמך מלילנא.

© 2007–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

רבי ייסא פתח (תהלים כ״ד:1) *לדוד מזמור לײ׳ הארץ ומלואה וגו׳*. דא ארעא קדישא דישראל דהיא קיימא לאתשקייא מניה ולאתברכא מניה בקדמיתא ולבתר מנה אתשקי עלמא כלא.

תבל ויושבי בה, דא שאר ארעא דשאתא מינה. מנא לן, דכתיב (שם ט׳:9) *והוא ישפוט תבל בצדק*.

כי הוא על ימים יסדה, אלין **[כג ע״א]** שבעה עמודים דארעא סמיכא עלייהו ואינון שבעה ימים וים כנרת שלטא עלייהו.

[p. 77] א״ר יהודה לא תימא שלטא עלייהו אלא דאתמלייא מנייהו.

ועל נהרות יכוננה. מאן אינון *נהרות*, אלא כד״א (תהלים צ״ג:3) *נשאו נהרות קולם ישאו נהרות דכים*. אינון *נהרות* כד״א (בראשית ב׳:10) *ונהר יוצא מעדן להשקות את הגן*, ובגין כך *ועל נהרות יכוננה*.

ת״ח האי ארץ ארץ ישראל אקרי, יעקב דאיהו ישראל אמאי לא שליט על דא כמשה דהא כתיב *וארא אל אברהם אל יצחק ואל יעקב באל שדי* ולא יתיר. אלא יעקב נטל ביתא דלתתא ואשתביק מניה ביתא דלעילא, ועם ביתא דלתתא אתקין ביתא דלעילא בתריסר שבטין בשבעין ענפין. משה נטל ביתא דלעילא ושביק ביתא דלתתא, ועל דא אפיי ליעקב *באל שדי* מליל עמיה קב״ה ולא יתיר. *ושמי ײ׳ לא נודעתי להם*, למללא עמהון בדרגא דא דאיהו עלאה.

וארא אל אברהם אל יצחק ואל יעקב. א״ר חייא תושבחן דאבהן יעקב הוה דהוא שלימו דכלא. בכלהו כתיב *אל אברהם אל יצחק*, וביה אתוסף את חד דכתיב *ואל יעקב*, [p. 78] ו׳ יתיר דאיהו שלימו יתיר מכלהו. ועם כל דא לא זכה לאשתמשא ביה כמשה.

וגם הקימותי את בריתי אתם לתת להם את ארץ כנען, בגין דאתגזרו דכל מאן דאתגזר ירית ארעא דהא לא ירית ארעא אלא צדיק וכל מאן דאתגזר אקרי צדיק דכתיב (ישעיה ס׳:21) *ועמך כלם צדיקים לעולם יירשו ארץ*. כל מאן דאתגזר ונטיר האי את קיימא אקרי צדיק. ת״ח מן יוסף דכל יומוי לא אקרי צדיק עד דנטיר ההוא ברית את קיימא קדישא, כיון דנטר ליה אקרי צדיק יוסף הצדיק.

[p. 79] רבי שמעון הוה יתיב יומא חד ורבי אלעזר בריה. א״ר אלעזר האי קרא דכתיב *וארא אל אברהם אל יצחק ואל יעקב*. מהו *וארא*, ואדבר מבעי ליה.

© 2007–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

אמר ליה אלעזר רזא עלאה הוא. ת״ח אית גוונין דמתחזיין ואית גוונין דלא מתחזיין, ואלין אינון רזא עלאה דמהימנותא ובני נשא לא ידעין ולא מסתכלין. ואלין דמתחזיין לא זכה בהו בר נש עד דאתו אבהן וקיימו עלייהו, ועל דא כתיב *וארא*, דחמו אינון גוונין דאתגליין.

ומאן אינון, אלין גוונין ד*אל שדי* דאינון גוונין בחיזו עלאה ואלין אתחזיין. וגוונין דלעילא סתימין דלא אתחזיין לא קאים איניש עלייהו בר משה, ועל דא כתיב *ושמי יי׳ לא נודעתי להם*, לא אתגליתי לון בגוונין עלאין. ואי תימא דאבהן לא הוו ידעי בהו, אלא הוו ידעי מגו אינון דאתגליין.

כתיב (דניאל י״ב:3) *והמשכילים יזהירו כזהר הרקיע ומצדיקי הרבים ככוכבים לעולם ועד*. *והמשכילים יזהירו*. מאן אינון *משכילים*, אלא ההוא חכם דיסתכל מגרמיה מלין דלא יכילין בני נשא למללא בפומא, ואלין אקרון *משכילים*.

[p. 80] *יזהירו כזהר הרקיע*. מאן *זהר הרקיע*, דא רקיעא דמשה דקיימא באמצעיתא, והאי *זהר* סתים ולא אתגלייא וקיימא על ההוא רקיעא דאתחזיין ביה גוונין, ואינון גוונין אע״ג דאתחזיין ביה לא מזדהרי כזהרא דאינון גוונין סתימין.

ת״ח ארבע נהורין אינון, תלת מנייהו סתימין וחד דאתגלייא. נהורא דנהיר, נהורא דזהרא ואיהו נהיר כנהירו דשמיא בדכיו, נהורא דארגוונא דנטיל כל נהורין, נהורא דלא נהיר ואסתכל לגבי אלין ונטיל לון ואתחזיין אינון ביה כעשישתא לקבל שמשא. ואלין תלת דקאמרן סתימין וקיימי על האי **[כג ע״ב]** דאתגלייא.

ורזא דא עינא. בעינא אית גוונין דאתגליין רשימין ביה, וכלהו לא מזדהרי בגין דקיימי בנהורא דלא נהיר. ואלין אינון כגוונא דאינון סתימין דקיימי עלייהו, ואלין אינון דאתחזיין לאבהן למנדע אינון סתימין דמזדהרין מגו אלין דלא מזדהרי. אינון דמזדהרי ואינון סתימין אתגליין ליה למשה בההוא רקיעא דיליה, ואלין קיימי על אינון גוונין דאתחזיין ביה בעינא.

[p. 81] ורזא דא סתום עינך ואסחר גלגלך ואתגליין אינון גוונין דנהרן דמזדהרי, ולא אתייהיב רשו למיחמי אלא בעיינין סתימין בגין דאינון סתימין עלאין דקיימי על אינון גוונין דאתחזיין דלא מזדהרי.

ועל דא קרינן משה זכה באספקלריא דנהרא דקיימא על ההוא דלא נהרא, שאר בני עלמא בההוא אספקלריא דלא נהרא, ואבהן הוו חמאן מגו אלין גוונין דאתגליין אינון סתימין דקיימי עלייהו דלא נהרין. ועל דא כתיב *וארא אל אברהם אל יצחק ואל יעקב באל שדי*, באינון גוונין דאתחזיין. *ושמי יי׳ לא נודעתי להם*, אלין גוונין סתימין דזכה בהו משה לאסתכלא.

© 2007–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

ורזא דעינא סתים וגליא. סתים חמי אספקלריא דנהרא, אתגלייא חמי אספקלריא דלא נהרא. ועל דא *וארא* באספקלריא דלא נהרא דאיהו באתגלייא, כתיב ביה ראיה. באספקלריא דנהרא כתיב ביה ידיעה דכתיב *לא נודעתי*.

[p. 82] אתו רבי אלעזר ורבי אבא ונשקו ידוי. בכה ר׳ אבא ואמר ווי כד תסתלק מעלמא וישתאר עלמא יתים מינך, מאן יכיל לאנהרא מלין דאורייתא.

פתח רבי אבא ואמר (שמואל א׳ כ״ה:6) *ואמרתם כה לחי ואתה שלום וביתך שלום וכל אשר לך שלום*. *ואמרתם כה לחי*. וכי דוד לא הוה ידע ביה בנבל דאיהו אמר *ואמרתם כה לחי*. אלא ההוא יומא יומא טבא דר״ה הוה וקב״ה יתיב בדינא על עלמא, ובגין קב״ה קאמר *ואמרתם כה לחי*, לקשרא *כה לחי* דכל חיין ביה תליין.

ואתה שלום. מאי *ואתה*, *אתה* מבעי ליה. אלא כלא לקב״ה קאמר בגין לקשרא קשרא דמהימנותא כדקא יאות. מכאן אוליפנא דהא לבר נש חייבא אסיר לאקדמא ליה שלם. ואי אצטריך יקדים כדוד דבריך ליה לקב״ה ואתחזי דבגיניה קאמר. ואי תימא דרמאות הוה, לאו דכל מאן דסליק ליה לקב״ה לאו רמאות הוא. ומאן דאקדים שלם לזכאה כאילו אקדים ליה לקב״ה, כל שכן מר דאיהו שלמא לעילא ותתא.

[p. 83] *וארא אל אברהם אל יצחק ואל יעקב באל שדי*. רבי חזקיה פתח (תהלים ל״ב:2) *אשרי אדם לא יחשב יי׳ לו עון*. כמה אינון בני נשא אטימין דלא ידעין ולא מסתכלין על מה קיימין בעלמא דהא קב״ה כד ברא עלמא עבד ליה לבר נש בדיוקנא דיליה ואתקין ליה בתקונוי, דהא כד אתברי אדם מעפרא דמקדשא דלתתא אתתקן וארבע סטרי עלמא אתחברו בההוא אתר. ואינון סטרין דעלמא אתחברו בארבע סטרין דאינון יסודא דעלמא, אש ורוח מים ועפר, ואתחברו בארבע סטרי עלמא ואתקין מנייהו קב״ה חד גופא תקונא עלאה, ואתחבר האי גופא מתרין עלמין מעלמא דא תתאה ומעלמא דלעילא.

[p. 84] אמר ר׳ שמעון ת״ח ד׳ אינון קדמאי רזא דמהימנותא, ואלין אבהן דכלהו עלמין ורזא דרתיכא עלאה קדישא, ואינון אש ורוח ומים ועפר. אלין אינון רזא עלאה ואלין אינון אבהן דכלהו עלמין אבהן דכלא, ומאינון נפקין זהב וכסף ונחשת וברזל ותחות **[כד ע״א]** אלין מתכאן אחרנין דדמיין לון כגוונא דאלין.

ת״ח אש ורוח מים ועפר אלין אינון קדמאי ושרשין דלעילא ותתא, ועלאין ותתאין עלייהו קיימי ואלין אינון ארבע לארבע סטרי עלמא צפון ודרום ומזרח ומערב, אלין ארבע סטרין דעלמא וקיימי בארבע אלין. אש לסטר צפון, רוח לסטר מזרח, מים לסטר דרום, עפר

© 2007–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

לסטר מערב, וארבע אלין בארבע אלין קשירין וכלהו חד, ואלין עבדי ארבע מתכאן דאינון זהב וכסף ונחשת וברזל, הא אינון תריסר וכלהו חד.

ת״ח אש הוא שמאלא לסטר צפון דהא אש תוקפא דחמימותא ביה ויבישו דיליה תקיף, וצפון בהפוכא דיליה הוא ואתמזיג חד בחד ואיהו חד. מים לימינא והוא לסטר דרום, וקב״ה לחברא לון כחדא עביד מזיגא דא כמזיגא דא. צפון איהו קר ולח, אש חם ויבש, אחלף לון לסטר דרום. דרום איהו חם ויבש, מים קרים ולחים וקב״ה מזיג לון כחד. נפקי מיא מדרום ועיילי בגו צפון, ומצפון נגדי מיא. נפיק אשא מצפון ועאל בתוקפא דדרום, [p. 85] ומדרום נפיק תוקפא דחמימותא לעלמא, בגין דקב״ה אוזיף דא בדא וכליל דא בדא וכל חד אוזיף לחבריה מדיליה כדקא חזי ליה. כגוונא דא רוח ומזרח בגין דאוזיף כל חד לחבריה ואתכליל דא בדא לאתחברא כחד.

ת״ח אש מסטרא דא, מים מסטרא דא ואינון מחלוקת עד דעאל רוח בינייהו ואחיד לתרין סטרין ההי״ד (בראשית א׳:2) *ורוח אלהים מרחפת על פני המים*, דהא אש קאים לעילא בסטרא דא, מים קיימי על אפי ארעא, רוח אעיל בינייהו ואחיד לתרין סטרין ואפריש מחלוקת. עפר מיא קיימי עלה ורוחא ואשא ומקבלא מכלהו ובחילא דתלתא אלין דקיימי עלה.

ת״ח רוח ומזרח, מזרח חם ולח, רוח חם ולח, בגיני כך אחיד לתרין סטרין דהא אש חם ויבש ומים קרים ולחים, רוח איהו חם ולח, סטרא דאיהו חם אחיד באשא, סטרא דאיהו לח אחיד במיא, ועל דא אסכים בינייהו ואפריש מחלוקת דאשא ומיא.

[p. 86] עפר איהו קר ויבש ועל דא מקבל עליה כלהו וכלהו עבדי ביה עבידתייהו ומקבלא מכלהו לאפקא בחילייהו מזונא לעלמא, בגין דמערב אתאחיד עפר דאיהו קר ויבש וסטרא דאיהו קר אתאחיד בצפון דאיהו קר ולח דהא קרירא אתאחיד בקרירא, בג״כ צפון אתאחיד למערב בסטרא דא. דרום דאיהו חם ויבש ההוא יבישותא דיליה אחיד ליבשותא דמערב בסטרא אחרא ואתאחיד מערב בתרין סטרין. וכן אתאחיד דרום במזרח דהא חמימותא דדרום אתאחיד בחמימותא דמזרח, ומזרח אתאחיד בצפון דהא לחותא דיליה אתאחיד בלחותא דצפון. השתא אשתכח דרומית מזרחית, מזרחית צפונית, צפונית מערבית, מערבית דרומית, וכלהו כלילן דא בדא לאשתלשלא חד בחד.

כגוונא דא צפון עביד דהבא, מסטרא דתוקפא דאשא אתעביד דהבא והיינו דכתיב (איוב ל״ז:22) *מצפון זהב יאתה*. אש אתאחיד בעפר ואתעביד דהבא והיינו דכתיב (שם כ״ח:6) *ועפרות זהב לו*, ורזא דא *שנים כרובים זהב*.

מים אתאחיד בעפר וקרירותא בלחותא עביד כסף. השתא הא עפר אתאחיד בתרין סטרין בזהב ובכסף ואתייהיב בינייהו. [p. 87] רוח אחיד למים ואחיד **[כד ע״ב]** לאש ואפיק

© 2007–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

תרין כחד דאיהו (יחזקאל א׳:7) *עין נחשת קלל*. עפר דקאמרן כד איהו בלחודוי ביבישו וקרירו דיליה נפיק ברזל וסימניך (קהלת י׳:10) *אם קהה הברזל והוא לא פנים קלקל*. והאי עפר אתאחיד בכלהו וכלהו עבדי ביה כגוונא דלהון.

ת״ח בלא עפר לית זהב וכסף ונחשת דהא כל חד אוזיף לחבריה מדיליה לאתקשרא דא בדא ואתאחיד עפר בכלהו בגין דתרין סטרין אחידן ליה, אשא ומיא, ורוחא אתקריב ביה בגין אלין תרין ועביד ביה עבידתא. אשתכח דכד אתחבר עפרא בהדייהו עביד ואוליד עפרא אחרנין כגוונא דלהון. כגוונא דזהב אוליד עפר ספסיטא ירוקא דאיהו כגוונא דדהבא ממש. כגוונא דכסף אוליד עופרת, כגוונא דנחשת עילאה אוליד קסיטרא דאיהו נחשת זוטא, כגוונא דברזל אוליד ברזל וסימנך (משלי כ״ז:17) *ברזל בברזל יחד*.

ת״ח אש מים רוח עפר כלהו אחידן דא בדא ומתקשרן דא בדא ולא הוי פרודא. ועפר דא כד איהו אוליד לבתר לא מתקשרן דא בדא כאינון עלאי [p. 88] כד״א (בראשית ב׳:10) *ומשם יפרד והיה לארבעה ראשים*, באלין הוי פרודא, בגין דהא עפר כד איהו אוליד בחילא דתלת עלאין אפיק ארבעה נהרין דתמן משתכחי אבני יקר ובאתר חד אינון בגין דכתיב *שם הבדלח ואבן השהם*. ואלין אבני יקר אינון תריסר ואינון לארבע סטרי עלמא לקביל תריסר שבטין דכתיב (שמות כ״ח:21) *והאבנים תהיין על שמות בני ישראל שתים עשרה על שמותם*, ואלין אינון שנים עשר בקר דאינון תחות ימא.

ת״ח כל ארבעה סטרין עלאין דקאמרן אע״ג דמתקשרן דא בדא וכלהו קיומא דלעילא ותתא, קיומא דעלמא יתיר רוח בגין דכלא קיימא בגיניה ונפשא לא קיימא אלא ברוחא דאי גרע רוח אפילו רגעא חדא נפשא לא יכילת לאתקיימא, ותי״ח (משלי י״ט:2) *גם בלא דעת נפש לא טוב*, נפשא בלא רוחא לא איהו טוב ולא יכלא לאתקיימא.

[p. 89] ותי״ח אינון תריסר דקאמרן דאינון תריסר אבנין אינון תריסר בקר דתחות ימא, בגין כך על אינון תריסר נשיאים (במדבר ז׳:87) *כל הבקר לעלה שנים עשר וגו׳*, וכלא רזא עלאה הוא. מאן דאשגח במלין אלין ישגח ברזא דחכמתא עלאה דעקרא דכלא ביה.

אמר רבי שמעון הא דאמר רבי חזקיה דכד ברא קב״ה לאדם מעפרא דמקדשא דלתתא אתברי, מעפרא דמקדשא דלעילא אתייהיב ביה נשמתא. כמה דכד אתברי מעפרא דלתתא אתחברו ביה תלת סטרין יסודי עלמא, הכי נמי כד אתברי מעפרא דלעילא אתחברו ביה סטרי יסודין עלאין ואשתלים אדם, והיינו דכתיב (תהלים ל״ב:2) *אשרי אדם לא יחשב יי׳ לו עון*. אימתי *לא יחשב יי׳ לו עון*, בזמן *שאין ברוחו רמיה*.

© 2007–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

ת״ח משה אשתלים יתיר מאבהן בגין דמליל עמיה קב״ה מדרגא עלאה יתיר מכלהו, ומשה פנימאה דבי מלכא עלאה הוה, ועל דא כתיב *וארא אל אברהם אל יצחק ואל יעקב וגו׳*, והא אוקימנא מלי.

[p. 90] *לכן אמר לבני ישראל אני יי׳ והוצאתי אתכם וגו׳*. רבי יהודה אמר האי קרא אפכא הוא דכתיב *והוצאתי אתכם* בקדמיתא, ולבתר *והצלתי אתכם מעבודתם*, ולבתר *וגאלתי אתכם*. והכי מבעי ליה *והצלתי אתכם* בקדמיתא, ולבתר *וגאלתי אתכם*, ולבתר *והוצאתי אתכם*. אלא עקרא דכלא בקדמיתא דקב״ה בעא לבשרא לון בשבחא דכלא בקדמיתא.

אמר רבי יוסי והא שבחא דכלא *ולקחתי אתכם לי לעם והייתי* **[כה ע״א]** *לכם לאלהים*, אמר ליה לבתר. אבל בההוא זמנא לית להו שבחא אלא יציאה, דחשיבו דלא יפקון מעבדותהון לעלמין בגין דהוו חמאן כל אסירי דהוו בינייהו מקשרי לון בקשרא דחרשי ולא יכלין לנפקא מבינייהו לעלמין, ובגין כך מה דחביב עלייהו מכלא אתבשרו ביה.

ואי תימא דהא נפקי יזלון בתרייהו לאבאשא לון, כתיב *והצלתי אתכם מעבודתם*. ואי תימא הא יפקון וישתזבון לא יהא לון פרוקא, ת״ל *וגאלתי אתכם בזרוע נטויה*.

[כה ע״ב] *וידבר משה כן אל בני ישראל ולא שמעו אל משה מקוצר רוח ומעבודה קשה*. מאי *מקוצר רוח*. א״ר יהודה דלא הוו נפישי ולא לקיטי רוחא.

א״ר שמעון *מקוצר רוח* דעד לא נפיק יובלא נפשו ורוח בתראה עד לא שלטא למעבד נימוסוי וכדין הוה עאקו דרוח. ומאן איהו, רוח בתראה דקאמרן.

[p. 91] ת״ח*הן בני ישראל לא שמעו אלי ואיך ישמעני פרעה ואני ערל שפתים*. והא בקדמיתא כתיב *לא איש דברים אנכי וגו׳ כי כבד פה וכבד לשון אנכי*, וקב״ה הוה אותיב ליה *מי שם פה לאדם או מי ישום אלם וגו׳*, והוא אמר *ואנכי אהיה עם פיך*. ס״ד דלא הוה כן והשתא אמר *ואני ערל שפתים*, אי הכי אן הוא מלה דאבטח ליה קב״ה בקדמיתא. אלא רזא איהו, משה קלא ודבור דאיהו מלה דיליה הות בגלותא והוה אטים לפרשא מלין, אמר *ואיך ישמעני פרעה* בעוד דמלה דילי איהי בגלותא דיליה דהא לית לי מלה. הא אנא קלא, מלה יגרע דאיהי בגלותא. ועל דא שתף קב״ה לאהרן בהדיה.

[p. 92] ת״ח כל זמנא דדבור הוה בגלותא קלא אסתלק מניה ומלה הוה אטים בלא קול, כד אתא משה אתא קול. ומשה הוה קול בלא מלה בגין דהוה בגלותא, וכל זמנא דדבור הוה בגלותא משה אזיל קלא בלא דבור, והכי אזיל עד דקריבו לטורא דסיני ואתיהיבת אורייתא,

© 2007–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

ובההוא זמנא אתחבר קלא בדבור וכדין מלה מליל הה"ד (שמות כ׳:1) *וידבר אלהים את כל הדברים האלה*, וכדין משה אשתכח שלים במלה כדקא יאות קול ודבור כחדא בשלימו.

ועל דא משה אתרעים דמלה גרע מניה בר ההוא זמנא דמליל לאתרעמא עלוי דכתיב *ומאז באתי אל פרעה לדבר בשמך*, מיד *וידבר אלהים אל משה*. ת"ח דהכי הוה, שרא מלה למללא ופסקו לה בגין דעד לא מטה זמנא דכתיב *וידבר אלהים*, ופסק ואשלים מלה אחרא הה"ד *ויאמר אליו אני יי׳*, בגין דדבור הוא בגלותא ולא מטא זמנא למללא.

ות"ח בגיני כך משה לא הוה שלים בקדמיתא דהכי אתחזי דאיהו קול ואתי בגין דבור לאפקא ליה מן גלותא. כיון דנפק מן גלותא ואתחברו קול ודבור כחדא בטורא דסיני אשתלים משה ואתסי ואשתכח קול ודבור כחדא בשלימו.

ת"ח כל יומין דהוה משה במצרים דבעא לאפקא מלה מן גלותא לא מליל מלה. כיון דנפק מן גלותא ההוא מלה דאיהו דבור אנהיג ודבר לון לישראל אבל לא מליל עד דקריבו לטורא דסיני ופתח באורייתא דהכי אתחזי. ואי [p. 93] תימא (שם י"ג:17) *כי אמר אלהים פן ינחם העם*, לא כתיב *כי* דבר אלא *כי אמר* דאיהו רעותא דלבא בחשאי והא אוקימנא.

[כו ע"א] *וידבר אלהים אל משה ויאמר אליו אני יי׳*. ר׳ יהודה פתח (שיר ה׳:5-6) *קמתי אני לפתוח לדודי ודודי חמק עבר*. ת"ח כנסת ישראל כד איהי בגלותא קלא אסתלק מינה ומלה אשתכך. ואי אתער מה כתיב, *ודודי חמק עבר*, דהא אסתלק מיני, ופסקא מלה כמה דכתיב *וידבר אלהים אל משה*, ופסק ושתיק, לבתר אשלים קלא ואמר *ויאמר אליו אני יי׳*.

וארא אל אברהם אל יצחק ואל יעקב, *ביעקב* תוספת וא"ו דאיהו שלימו דאבהן כד"א *אלהי אברהם אלהי יצחק ואלהי יעקב*, *ביעקב* תוספת וא"ו.

[p. 94] אמר רבי יוסי אי הכי הא כתיב *אני יי׳ אלהי אברהם אביך ואלהי יצחק*, הא *ביצחק* תוספת וא"ו.

אמר ליה שפיר הוה בגין דיעקב הוה קיים ואכליל ליה ליעקב ביצחק דהוה מית דהא בעוד דב"נ איהו קיים בהאי עלמא לא אדכר עלוי שמא קדישא ועל דא אכליל ליה ביצחק. השתא דיעקב מית אתא מלה באתריה הה"ד *וארא אל אברהם אל יצחק ואל יעקב*, בתוספת ו׳.

באל שדי, אתחזינא להו מגו אספקלריא דלא נהרא, ולא אתחזינא מגו אספקלריא דנהרא. ואי תימא דהא אשתמשו בנוקבא בלחודהא ולא יתיר, ת"ח דלא אתפרשן לעלמין הה"ד *וגם הקימותי את בריתי אתם*, דהא ברית אתחבר עמה. מקב"ה אית ליה לבר נש למילף דהא איהו קאמר דלא פריש לון דכתיב *באל שדי*, וכתיב *וגם הקימותי את בריתי אתם*, בגין לקיימא קיומא ביחודא חד.

© 2007–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

[p. 95] *וגם הקימותי את בריתי אתם וגו׳*. הא אתמר מאן דזכי לברית ירית לארעא.

רבי חייא ורבי יוסי הוו שכיחי יומא חד קמיה דרבי שמעון. פתח רבי שמעון ואמר (איוב י״ט:29) *גורו לכם מפני חרב כי חמה עונות חרב למען תדעון שדון*, *שדין* כתיב. *גורו לכם מפני חרב*. מאן *חרב*, דא *חרב* (ויקרא כ״ו:25) *נוקמת נקם ברית*, דהא האי *חרב* קאים לאסתכלא מאן דמשקר בברית דכל מאן דמשקר בברית נוקמא דנקמין מניה האי *חרב* הוא הה״ד (איוב י״ט:29) *כי חמה עונות חרב*. מאי טעמא, בגין דמאן דמשקר בברית פריש תיאובתא ולא נטיל מאן דנטיל ולא יהיב לאתריה דהא לא אתער <u>לגבי</u> אתריה. וכל מאן דנטיר ליה להאי ברית איהו <u>גרם</u> לאתערא <u>האי</u> ברית לאתריה ואתברכאן עלאין ותתאין.

מאן אתער האי ברית לאתריה. כד אשתכחו זכאין בעלמא. מנא לן, מהכא דכתיב *וגם הקימותי את בריתי אתם לתת להם את ארץ כנען את ארץ מגוריהם*. מאי *מגוריהם*, כד״א *גורו לכם מפני חרב*, בגין דאיהו אתר דאשדי מגור בעלמא ועל דא *גורו לכם מפני חרב*.

אשר גרו בה, מיומא דאתקריבו לגבי קב״ה [p. 96] דחילו <u>בה ודחילו דחילו</u> עלאה בה למיטר פקודוי, דאי בהאי לא <u>ישרי דחילו</u> על רישיה דבר נש לא דחיל ליה לקב״ה <u>לעלמין</u>.

ת״ח באתערותא דלתתא כד אתערו ישראל לגבי קב״ה וצווחו לקבליה מה כתיב, *ואזכור את בריתי*, דהא בברית הוי זכור, <u>וכדין תיאובתא</u> לאתקשרא כלא בקשורא חד. כיון דהאי ברית אתער הא קשורא דכלא אתער. *ואזכור את בריתי*, לאזדווגא ליה באתריה, ועל דא *לכן אמור לבני ישראל אני <u>יי׳</u>*.

וידבר ה׳ אל משה ואל אהרן ויצום אל בני ישראל ואל פרעה מלך מצרים. רבי יוסי אמר *אל בני ישראל*, לדברא לון בנחת כדקא חזי. **[כו ע״ב]** *ואל פרעה*, לאנהגא ביה יקר ואוקמוה.

אמר רבי ייסא אמאי סמיך הכא *אלה ראשי בית אבותם*. אלא אמר <u>לון</u> קב״ה דברו לון לבני ישראל בנחת דאע״ג דאינון יתבי בפולחנא קשיא מלכין בני מלכין <u>אינון</u>, <u>*אלה*</u> *ראשי בית אבותם*, אלין דאת חמי רישי בית אבהן אינון.

[p. 97] א״ר חייא דכלהו לא שקרו נימוסיהון ולא אתערבו <u>בעם</u> אחרא, אלין אינון דקיימו בדוכתייהו קדישא ולא שקרו לאתערבא בהו במצראי.

אמר רבי אחא בגין לאייתאה למשה ולאהרן דאינון אתחזון לאפקא להו לישראל ולמללא לפרעה ולרדאה ליה <u>בחוטר</u> בגין דבכל רישיהון דישראל לא אשתכח כוותייהו.

© 2007–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

ת״ח *ואלעזר בן אהרן לקח לו מבנות פוטיאל לו לאשה ותלד לו את פינחס אלה ראשי אבות הלוים*. וכי אלה *ראשי* והא הוא בלחודוי הוה, אלא בגין דפינחס קיים כמה אלפין ורבוון מישראל והוא קיים *לראשי* אבהן ליואי סתים ביה מלה.

תו *ותלד לו את פינחס אלה ראשי*, אובדא דרישי דליואי אשתכח ביה ומה דאינון גרעו ואתוקדו הוא אשלים ורווח כהונתא דילהון ושריא ביה טסטוקא דתרווייהו, אובדא דרישי דליואי אשתכח ביה. ומאן נינהו, נדב ואביהוא. אינון פרישו את קיימא מאתריה והוא אתא [p. 98] וחבר לון, בגין כך אתייהיב ליה ירותא דתרווייהו, ואדכר הכא על מה להוי לבתר.

ואי תימא אמאי אדכר הכא פינחס, אלא חמא קב״ה לאהרן בשעתא דאמר *ואזכור את בריתי* דזמינין תרין בנוהי דאהרן לאפגמא ליה להאי ברית, והשתא דקא משדר ליה למצרים בעא לאעברא ליה. כיון דחמא דקיים פינחס וקיים ליה להאי ברית באתריה ואתקין עקימא דילהון, מיד *הוא אהרן ומשה*, אמר קב״ה השתא *הוא אהרן*, איהו דקדמיתא.

[p. 99] *הוא אהרן ומשה אשר אמר יי׳ להם הוציאו את בני ישראל וגו׳*. *הוא אהרן ומשה*, הם *אהרן ומשה* מבעי ליה, אלא לאכללא דא בדא רוחא במיא. *הוא משה ואהרן*, לאכללא מיא ברוחא. ועל דא כתיב *הוא* ולא הם.

רבי אלעזר ורבי אבא הוו שכיחי ליליא חד דקמו בבי אושפיזייהו לאשתדלא באורייתא. פתח רבי אלעזר ואמר (דברים ד׳:39) *וידעת היום והשבות אל לבבך כי יי׳ הוא האלהים*. האי קרא הכי מיבעי ליה *וידעת היום כי יי׳ הוא האלהים והשבות אל לבבך*, אלא זכאה הוא מאן דישתדל באורייתא.

[p. 100] ת״ח *והשבות אל לבבך*, לבך מבעי ליה. אלא אמר משה אי את בעי למיקם על דא ולמנדע *כי יי׳ הוא האלהים והשבות אל לבבך* וכדין תדע ליה. *לבבך*, יצר טוב ויצר רע דאתכליל דא בדא ואיהו חד, כדין תשכח *כי יי׳ הוא האלהים*, דהא אתכליל דא בדא ואיהו חד, ועל דא *והשבות אל לבבך*, למנדע מלה.

תו אמר רבי אלעזר חייבין עבדין פגימותא לעילא. מאי פגימותא, דשמאלא לא אתכליל בימינא, דיצר רע לא אתכליל ביצר הטוב בגין חובייהו דבני נשא. ופגימו לא עבדי אלא לון ממש הה״ד (שם ל״ב:5) *שחת לו לא בניו מומם*, כביכול עבדי ולא עבדי. עבדי דלא יתמשך עלייהו ברכאן דלעילא כד״א (שם י״א:17) *ועצר את השמים ולא יהיה מטר*. ולא עבדי דהא *שמים* נטלי לגרמייהו ברכאן מה דאצטריך ולא נטלי לאמשכא לתתא, ודאי *מומם* דאינון חייבין איהו.

© 2007–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

[p. 101] תו *לו* בו׳ דלא אתכליל ימינא בשמאלא בגין דלא יתמשכון ברכאן לתתאי, *לא* באל״ף דהא לא נטלי לאתמשכא לתתא. מאן גרים דא, בגין דחייבין מפרישין יצר רע מיצר טוב ומתדבקן ביצר רע.

ת״ח יהודה אתי **[כז ע״א]** מסטרא דשמאלא ואתדבק בימינא בגין לנצחא עמין ולתברא חיליהון, דאי לא אתדבק בימינא לא יתבר חיליהון. ואי תימא אמאי בימינא והא שמאלא אתער דינין בעלמא. אלא רזא דא בשעתא דקב״ה דן להו לישראל לא דן להו אלא מסטרא דשמאלא בגין דיהא דחי לון בשמאלא ומקרב בימינא, אבל לשאר עמין דחי לון בימינא ומקרב לון בשמאלא וסימניך גר צדק. דחי לון בימינא כמה דכתיב (שמות ט״ו :6) *ימינך יי׳ נאדרי בכח ימינך יי׳ תרעץ אויב*, מקרב לון בשמאלא כמה דאמרן.

[p. 102] בגיני כך יהודה דאיהו מסטר שמאלא אתדבק בימינא ומטלנוי לימינא, ואינון דעמיה אתחברו כלהו לימינא. יששכר דלעי באורייתא דאיהו ימינא דכתיב (דברים ל״ג :2) *מימינו אש דת למו*, זבולון דאיהו תמיך אורייתא ימינא כד״א *שוק הימין*. ועל דא יהודה אתקשר מסטרא דא בדא, צפון במים שמאלא בימינא.

ראובן דחטא לגבי אבוי שרא בימינא ואתקשר בשמאלא ואתדבק ביה, ועל דא אינון דאשתכחו עמיה אינון שמאלא. שמעון דאיהו שמאלא מסטרא דשור דכתיב (יחזקאל א׳ :10) *ופני שור מהשמאל*, גד שוקא שמאלא דכתיב (בראשית מ״ט :19) *גד גדוד* [p. 103] *יגודנו והוא יגוד עקב*. הכא אתדבק דרום באש ימינא בשמאלא.

ועל דא הא דאמרן *והשבות אל לבבך*, לאכללא לון כחדא שמאלא בימינא, כדין תדע (דברים ד׳ :39) *כי יי׳ הוא האלהים*.

א״ר אבא ודאי הכי הוא והשתא ידיעא *הוא אהרן ומשה*, *הוא משה ואהרן*, רוחא במיא ומיא ברוחא למהוי חד, ועל דא כתיב *הוא*.

ר׳ אבא פתח ואמר (שם ו׳ :5) *ואהבת את יי׳ אלהיך בכל לבבך ובכל נפשך ובכל מאדך*. כהאי גונא הכא אתרמיז יחודא קדישא, ואזהרה הוא לבר נש ליחדא שמא קדישא כדקא יאות ברחימו עלאה. *בכל לבבך*, דא ימינא ושמאלא דאקרי יצר טוב ויצר רע. *ובכל נפשך*, דא נפש דוד דאתיהיבת בינייהו. *ובכל מאדך*, לאכללא לון לעילא באתר דלית ביה שעורא. הכא הוא יחודא שלים למרחם ליה לקב״ה כדקא יאות.

[p. 104] תו *ובכל מאדך*, דא יעקב דאיהו אחיד לכל סטרין וכלא הוא יחודא שלים כדקא יאות. בגיני כך *הוא אהרן ומשה*, *הוא משה ואהרן*, כלא הוא חד בלא פרודא.

© 2007–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

כי ידבר אליכם פרעה לאמר. רבי יהודה פתח (תהלים קי״ט:197) *מה אהבתי תורתך כל היום היא שיחתי*. ת״ח דוד איהו מלכא דישראל ואצטריך למידן עמא לדברא לון לישראל כרעיא דמדבר עאניה. הא בלילה כתיב (שם:62) *חצות לילה אקום להודות לך על משפטי צדקך*, ואיהו אתעסק באורייתא ובתושבחן דקב״ה עד דאתי צפרא, ואיהו אתער צפרא כמה דכתיב (שם נ״ז:9) *עורה כבודי עורה הנבל וכנור אעירה שחר*. כד אתי יממא האי קרא אמר *מה אהבתי תורתך כל היום היא שיחתי*. מאי *כל היום היא שיחתי*, אלא מכאן אוליפנא כל מאן דאשתדל באורייתא לאשלמא דינא על בורייה כאילו קיים אורייתא כלא. בגין כך *כל היום היא שיחתי*.

ת״ח ביומא אשתדל באורייתא לאשלמא דינין, בליליא אשתדל בשירין ותושבחן עד דאתי יממא. מ״ט, כל יומא אתעסק [p. 105] לאשלמא דינא בגין לאכללא שמאלא בימינא, בליליא בגין לאכללא דרגא דליליא ביממא.

ות״ח ביומוי דדוד מלכא הוה מקרב כל אינון (שם ק״ד:11) *חיתו שדי* לגבי ימא, כיון דאתא שלמה נפק ימא ואתמלי ואשקי לון. הי מנייהו אתשקיין בקדמיתא, הא אוקמוה אלין תנינייא רברבין עלאין דכתיב בהו (בראשית א׳:22) *ומלאו את המים בימים*.

ר׳ **[כז ע״ב]** אלעזר אמר בסטרא עלאה ימינא נפקי תליסר מבועין נהרין עמיקין, אלין סלקין אלין נחתין, עייל כל חד בחבריה. חד אפיק רישיה ואעיל ליה בתרין גופין, חד גופא דנהרא נטיל מימין לעילא אפריש לתתא, אלף יאורין נפקין לארבע סטרין. מאינון נהרין מבועין תליסר מתפרשן תליסר יאורין, עאלין ונקטי מיא, ארבע מאה ותשעין ותשעה ופלגא יאורין מסטרא דא, וארבע מאה ותשעין ותשעה ופלגא מסטרא דא שמאלא. אשתאר פלגא מכאן ופלגא מכאן ואתעביד חד. דא אעיל בין אינון יאורין, אתעביד חויא בישא סומקא כורדא, קשקשוי תקיפין כפרזלא, גדפוי שטאן ואתפרשן לכל אינון יאורין.

[p. 106] כד סליק זנביה מחי ובטש לשאר נונין, לית מאן דיקום קמיה. פומיה מלהטא אשא. כד נטיל בכל אינון יאורין מזדעזען שאר תנינייא וערקין ועאלין בימא. חד לשבעין שנין רביץ בסטרא דא, וחד לשבעין שנין רביץ בסטרא דא. אלף יאורין חסר חד אתמליין מניה. דא תנינא רביץ בין אינון יאורין.

כד נטיל נפיק חד פסותא דאשא בקליפין, כלהו קיימי וזקפי בזעפוי. מתערבין אינון יאורין לעין תכלא אוכמא וגלגלין נטלין לארבע סטרי דעלמא. זקיף זנביה מאיך רישיה מחי לתליסר עיבר, מחי לעילא מחי לתתא, כלא ערקין קמיה, עד דסטר צפון קם חד שלהובא דאשא וכרוזא קרי אזדקפו סבתין אתבדרו לד׳ זויין, הא אתער מאן דשוי קלידא על אנפוי דתנינא, כד״א (יחזקאל כ״ט:4) *ונתתי חחים בלחייך וגו׳*. כדין כלהו אתבדרו ונקטין ליה לתנינא ונקבין אנפוי בסטר עלעוי ועאלין ליה בנוקבא דתהומא רבא עד דאתבר חיליה, כדין

© 2007–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

אהדרו ליה <u>לנהרוי</u>. [p. 107] חד לשבעין שנין עבדין ליה כדין בגין דלא <u>מטשטש</u> אתרין דרקיעין וסמכייהו, <u>עליה</u> כלא אודן ומברכן ואמרין (תהלים צ״ה:6) *בואו נשתחוה ונכרעה נברכה לפני <u>יי׳</u> עושנו*.

תנינייא <u>עלאין</u> לעילא קיימין אינון דמתברכאן כד״א (בראשית א׳:22) *ויברך אותם אלהים <u>וגו׳</u>*. אלין שלטין על <u>כל נוני ימין</u> דכתיב *ומלאו את המים בימים*. <u>על</u> דא כתיב (תהלים ק״ד:24) *מה רבו מעשיך <u>יי׳</u> כלם בחכמה עשית <u>וגו׳</u>*.

[כח ע״א] *ואמרת אל אהרן קח את מטך*, מאי טעמא <u>אהרן ולא משה</u>. אלא ההוא דמשה איהו קדישא יתיר דאתגליף בגנתא עלאה בשמא קדישא ולא בעי קב״ה לסאבא ליה באינון חוטרין דחרשיא. ולא עוד אלא לאכפייא לון [p. 108] לכל אינון דאתיין <u>משמאלא</u> בגין דאהרן <u>אתי</u> מימינא ושמאלא אתכפייא בימינא.

<u>וגלי</u> קמי קב״ה דאינון חרשין יעבדון תנינייא, מאי גבורתא איהו למעבד קמי פרעה <u>תנינא. אלא</u> בגין דמתמן הוא שירותא <u>לאלקאה ומשירותא דתנינא שארי שולטניה</u>. כדין חדו כולהו חרשי דהא ריש <u>חכמתא דילהון</u> הכי <u>הוא</u>. מיד אתהדר ההוא תנינא דאהרן לאעא יבישא ובלע לון, ועל דא תווהו וידעו <u>דשלטאה</u> עלאה אית בארעא, דאינון חשיבו דהא <u>לתתא מנייהו</u> לא אית שלטנא למעבד מידי, כדין *ויבלע מטה אהרן <u>את מטותם</u>*, *מטה אהרן* דייקא, דאתהדר לאעא ובלע לון. ועל דא <u>עביד</u> אהרן תרין אתין, חד לעילא וחד לתתא. חד לעילא תנינא עלאה <u>דשליט</u> על אינון דלהון. חד לתתא דשליט אעא על תנינא דילהון. ופרעה חכים הוה מכל חרשוי ואסתכל <u>דשלטאה</u> עלאה שליט <u>בארעא</u>, שליט לעילא שליט לתתא.

אמר רבי <u>אבא</u> אי תימא חרשיא כל מה דעבדין לאו איהו אלא בחיזו דעינא דהכי אתחזי ולא יתיר, קא משמע לן *ויהיו* דייקא דכתיב *ויהיו לתנינים*.

ואמר רבי יוסי אפילו אינון תנינא דילהון אהדרו למהוי אעין ואעא דאהרן בלע לון.

[p. 109] כתיב (יחזקאל כ״ט:3) *הנני עליך פרעה מלך מצרים התנים הגדול הרובץ בתוך יאוריו*. מתמן שרותא לתתא בשולטנא דילהון, אבל חכמתא דילהון לתתא מכלהו דרגין <u>אינון</u>. ת״ח חכמתא דילהון בדרגין תתאין <u>ואכפיין</u> לון לאלין דרגין בדרגין עלאין. רישי שולטנותהון ועקרא דילהון לתתא מההוא תנינא ומשתלשלן בתנינא דהא מתמן נטיל חילא דרגא עלאה דילהון, משמע דכתיב (שמות י״א:5) *<u>אחר</u> הרחים*.

רבי חייא הוה יתיב יומא <u>חד</u> אבבא דתרעא דאושא, חמא ליה לרבי אלעזר <u>בחד</u> קטפירא טאסא גביה. אמר ליה לרבי אלעזר משמע דאפילו באורחך כלא תאיבין למהך אבתרך.

© 2007–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

אהדר רישיה וחמא ליה, אמר ודאי שליחותא אית גביה, דהא קב״ה בכלא עביד שליחותיה וכמה שלוחין אית לקב״ה, דלא תימא מלין דאית בהו רוחא בלחודייהו אלא אפילו אינון מלין דלית בהו רוחא.

[p. 110] פתח ואמר (חבקוק ב׳:11) *כי אבן מקיר תזעק וכפיס מעץ יעננה*. כמה אית ליה לבר נש לאזדהרא מחובוי דלא יחטא קמי קב״ה. ואי יימא מאן אסהיד ביה, הא אבני ביתיה ואעי ביתיה יסהידו ביה, ולזמנין דקב״ה עביד בהו שליחותא.

ת״ח חוטרא דאיהו אעא יבישא קב״ה שירותא דנסין עבד ביה ותרי שליחותא עביד ביה, חד דאיהו אעא יבישא, ולשעתיה אתהדר ברוחא ואתעביד בריה.

אמר רבי אלעזר תפח **[כח ע״ב]** רוחיהון מאינון דאמרי דלא זמין קב״ה לאחייא מתייא ואיך יתעביד מנייהו בריה חדתא. ייתון ויחמון אינון טפשאי חייביא רחיקין מאורייתא רחיקין מניה, בידיה דאהרן הוה חוטרא אעא יבישא וקב״ה לפום שעתא אהדר ליה בריה משניא ברוחא וגופא, אינון גופין דהוו בהו רוחין ונשמתין קדישין ונטרו פקודי אורייתא ואשתדלו באורייתא יממא ולילי וקב״ה טמיר לון בעפרא, לבתר לזמנא דיחדי עלמא על חד כמה וכמה דיעביד בריה חדתא.

אמר ליה רבי חייא ולא עוד אלא דההוא גופא דהוה יקום, משמע דכתיב (ישעיה כ״ו:19) *יחיו מתיך* ולא יברא, משמע דבריין אינון אבל *יחיו*. דהא גרמא חד אשתאר מן גופא תחות ארעא וההוא לא אתרקב ולא אתבלי בעפרא לעלמין, ולההוא זמנא קב״ה ירכך ליה ויעבד ליה כעיסא בחמירא ויסתלק ויתפשט לארבע זויין [p. 111] ומניה ישתכלל גופא וכל שייפוי, וקב״ה יתן רוחא בהו לבתר.

אמר רבי אלעזר הכי הוא. ות״ח ההוא גרמא במה אתרכיך, בטל דכתיב (שם:19) *כי טל אורות טלך וגו׳*.

קח את מטך ונטה ידך על מימי מצרים על נהרותם על יאוריהם ועל אגמיהם ועל כל מקוה מימיהם ויהיו דם והיה דם בכל ארץ מצרים ובעצים ובאבנים. אמר רבי יהודה האי קרא קשיא דהיך יכול למהך לכל הני אתר, ולא עוד אלא דהא כתיב *וימלא שבעת ימים אחרי הכות יי׳ את היאור*, ואת אמרת *על מימי מצרים על נהרותם על יאוריהם וגו׳*. אלא *מימי מצרים* נילוס הוה, ומתמן אתמליין כל אינון שאר אגמין ויאורין ומבועין וכל מימין דילהון, ועל דא אהרן לא נטה לאמחא אלא לנילוס בלחודוי. ות״ח דהכי הוא דכתיב *ולא יכלו מצרים לשתות מים מן היאור*.

© 2007–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

[p. 112] אמר רבי אבא ת״ח מיין תתאין מתפרשאן לכמה סטרין עלאין, דהא מיין עלאין מתכנשין בבי כנישו מיא דכתיב (בראשית א׳:9) *ויאמר אלהים יקוו המים מתחת השמים אל מקום אחד*, וכתיב *ולמקוה המים קרא ימים*, האי קרא הא אוקמוה. ות״ח ההוא רקיעא דאית ביה שמשא וסיהרא כוכביא ומזלי איהו בי כנישו מיא דהא נטיל כל מיין ואשקי לארעא דאיהי עלמא תתאה. כיון דנטיל מיא בדר לון ופלג לון לכל עיבר ומתמן אתשקיין כלא.

ובזמנא דדינא שריא עלמא תתאה לא ינקא מן ההוא רקיעא וינקא מסטר שמאלא, וכדין אקרי (ישעיה ל״ד:6) *חרב ליי׳ מלאה דם*. ווי לאינון דינקין כדין מינה ואתשקיין. בההוא זמנא אתפלג ימא לתרין חולקין חוור וסומק, וכדין שדי ליאורא חולקא דמצרים ואלקי לעילא ואלקי לתתא. ועל דא שתאן ישראל מיא ומצראי דמא.

אי תימא בגין גיעולא הוה ולא יתיר. ת״ח שתאן דמא ועאל למעייהו ואסתלק ובקע עד דהוו מזבנין לון ישראל מיא בממונא וכדין שתאן מיא. בגיני כך שירותא לאלקאה לון הוא דמא.

[p. 113] רבי יצחק פתח (תהלים קמ״ה:1) *ארוממך אלהי המלך ואברכה שמך לעולם ועד*. ת״ח דוד לקביל דרגא דיליה קאמר *אלהי המלך*, דידי בגין דבעי לסלקא שבחיה ולאעלא ליה בנהורא עלאה לאתערבא דא בדא למהוי כלא חד, בגיני כך *ארוממך אלהי המלך ואברכה שמך לעולם ועד*. דתנינן כל יומוי דדוד אשתדל לתקנא כורסיא ולאנהרא אנפהא בגין דיגין עלה ויתנהיר תדיר נהורא תתאה **[כט ע״א]** בנהורא עלאה למהוי כלא חד, וכד אתא שלמה אשכח עלמא שלים וסיהרא דאתמליא ולא אצטריך לאטרחא עלה לאנהרא.

ת״ח בשעתא דבעי קב״ה למיסב נוקמין משאר עמין אתער שמאלא ואתמליא סיהרא מההוא סטרא, וכדין דמא נבעין ממבועין ונחלין דלתתא כל אינון דסטר שמאלא, ועל דא דינא דילהון דמא.

ת״ח כד דמא אתער על עמא ההוא דמא דמא דקטולין דאתער עלייהו עמא אחרא וקטלי לון, אבל השתא במצרים לא בעא קב״ה לאייתאה עלייהו עמא אחרא לאתערא עלייהו דמא, בגין דישראל הוו בינייהו ולא יצטערון ובגין דאתגיירו בארעיהו. אבל קב״ה מחא לון בדמא בנהרין דלהון דלא הוו יכלין למשתי, ובגין דשולטנותא דלהון בקדמיתא שלטא בההוא סטרא, ופקיד קב״ה לשולטנותא דלהון בקדמיתא בגין דילקי דחלא דלהון, בגין דנילוס חד טעותא דלהון הוה, וכן שאר דחלין דלהון נבעין דמא הה״ד *והיה דם בכל ארץ מצרים ובעצים ובאבנים*.

© 2007–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

[p. 114] ר׳ חייא קם ליליא חד למלעי באורייתא והוה עמיה ר׳ זוטא דהוה רביא. פתח ר׳ חייא ואמר (קהלת ט׳:7) *לך אכול בשמחה לחמך ושתה בלב טוב יינך כי כבר רצה האלהים את מעשיך*. מאי קא חמא שלמה דאמר האי קרא. אלא שלמה כל מלוי בחכמה הוו, והאי דאמר *לך אכול בשמחה לחמך*, בשעתא דבר נש אזיל באורחוי דקב״ה קב״ה מקרב ליה לגביה ויהיב ליה שלוה ונייחא. ת״ח נהמא וחמרא אכיל ושתי בחדוה דלבא בגין דקב״ה אתרעי בעובדוי.

א״ל ההוא רביא אי הכי הא אמרת דמלוי דשלמה בחכמתא הוו, אן הוא חכמתא הכא.

א״ל ברי תבשל בשולך ותחמי האי קרא.

א״ל עד לא בשילנא וידענא.

א״ל מנין לך.

א״ל קלא חד שמענא מאבא דהוה אמר האי קרא, ושלמה קא מזדהר ליה לב״נ לאעטרא לה לכנסת ישראל *בשמחה* דאיהו סטרא דימינא נהמא דאתעטר בחדוה, ולבתר דאתעטר בחמרא דאיהו שמאלא בגין דתשתכח חדותא דכלא במהימנותא שלימתא בימינא ושמאלא, וכד תהוי בין תרווייהו כדין כל ברכאן שראן בעלמא. וכל דא כד אתרעי קב״ה בעובדיהון דבני נשא הה״ד *כי כבר רצה האלהים את מעשיך*.

[p. 115] אתא ר׳ חייא ונשקיה, אמר חייך ברי האי מלה שבקנא בגינך, והשתא ידענא דקב״ה בעי לאעטרא לך באורייתא.

תו פתח ר׳ חייא ואמר *אמור אל אהרן קח את מטך ונטה ידך על מימי מצרים*. מ״ט אהרן ולא משה. אלא קב״ה אמר אהרן מיין קיימין בדוכתיה ושמאלא בעי לנגדא מיין מתמן. אהרן דאתי מההוא סטרא יתער ליה, וכד שמאלא נקיט לון אינון יתהדרון דמא.

ת״ח תתאה דכל דרגין מחא בקדמיתא.

אמר ר׳ שמעון מתתאה שרא קב״ה, וידא דיליה מחא בכל אצבעא ואצבעא, וכד מטא לדרגא עלאה דכל דרגין עבד איהו דיליה ועבר בארעא וקטל כלא. ובגיני כך קטל כל בוכרין בארעא דמצרים בגין דאיהו דרגא בוכרא דכלא.

ות״ח פרעה שולטניה הוה במיא דכתיב (יחזקאל כ״ט:3) *התנים הגדול הרובץ בתוך יאוריו*, בגין כך אתהפך נהריה דמא. לבתר צפרדעים דמשמשי לון בקלין טסירין מקרקרין בגו [p. 116] מעייהו, ונפקי מגו יאורא וסלקי ביבשתא ורמאן קלין בכל סטרא וסטרא עד דאינון נפלין כמתין בגו ביתא.

ורזא דכלא כל אינון עשר אתין דעבד קב״ה כלהו הוו מגו ידא תקיפא, וההוא ידא אתרמי על אינון דרגין **[כט ע״ב]** כולהו שלטנותא דלהון בגין לבלבלא דעתייהו ולא הוו ידעי

© 2007–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

למעבד מידי. ת״ח כל אינון דרגין דלהון כיון דנפקי למעבד מידי דאתחזי לכלא לא יכלין לבתר למעבד מידי. אימתי, כד ידא תקיפא שריא עלייהו.

כתיב *וישרץ היאור צפרדעים ועלו ובאו בביתך ובחדר משכבך וגו׳*. ר׳ שמעון פתח ואמר (ירמיה ל״א:15) *קול ברמה נשמע נהי בכי תמרורים רחל מבכה על בניה וגו׳*. ת״ח האי קרא אוקמוה בכמה אתר, והאי קרא קשיא. *רחל מבכה על בניה*, בנוי דרחל יוסף ובנימין הוו ולא יתיר, ולאה כלהו שית שבטין הוו דילה, אמאי בכת רחל ולא לאה. הכי אמרו (בראשית כ״ט:17) *ועיני לאה רכות*. אמאי *רכות*, בגין דקיימא לפרשת ארחין ושאילא על עשו, והוו אמרין לה עובדוי דההוא רשע, ודחילא למנפל בגו עדביה והות בכיא כל יומא עד דאתרככו עינהא. וקב״ה אמר אנת בכית בגין ההוא צדיקא דלא תהוי בעדביה דההוא רשיעא, חייך אחתך תקום בפרשת ארחין ותבכי על גלותהון דישראל ואת תקום לגו ולא תבכי עלייהו. ורחל איהי בכל על גלותהון דישראל.

[p. 117] אבל האי קרא איהו על מה דאמרן. רזא דרחל ולאה תרי עלמי נינהו, חד עלמא דאתכסיא וחד עלמא דאתגליא, ועל דא דא אתקברת ואתחפיאת לגו במערתא ואתכסיאת, ודא קיימא בפרשת ארחין באתגליא, וכלא כגוונא עלאה. ובגין כך לא אעיל לה יעקב במערתא ולא באתר אחרא דהא כתיב (שם מ״ח:7) *בעוד כברת ארץ לבוא אפרתה*, ולא אעיל לה למתא בגין דהוה ידע דאתרה הוה באתגליא.

ת״ח כנסת ישראל הכי אתקרי רחל כד״א (ישעיה נ״ג:7) *וכרחל לפני גוזזיה נאלמה*. אמאי *נאלמה*, דכד שלטין שאר עמין קלא אתפסק מינה והא אתאלמת. ודא הוא דכתיב *קול ברמה נשמע*, דא ירושלם דלעילא.

[p. 118] *רחל מבכה על בניה*, כל זמנא דישראל אינון בגלותא איהי *מבכה* עלייהו דאיהי אימא דלהון.

מאנה להנחם על בניה כי איננו. מ״ט *כי איננו*, *כי* אינם מבעי ליה. אלא בגין דבעלה אסתלק מינה ולא אתחבר עמה.

ות״ח לאו שעתא חדא איהי דבכת עלייהו דישראל אלא בכל זמנא וזמנא דאינון בגלותא. בגיני כך קב״ה גרם לון למצראי דכתיב (שמות י״א:6) *והיתה צעקה גדולה בכל ארץ מצרים וגו׳*, וזמין לון קלין אחרנין דאינון עורדענין דרמאן קלין במעייהו והוו נפלי בשוקי כמתים.

חד הות ואולידת ואתמלי ארעא מינייהו, והוו כלהו מסרי גרמייהו לאשא דכתיב *ובתנוריך ובמשארותיך*. ומאי הוו אמרי (תהלים ס״ו:12) *באנו באש ובמים ותוציאנו לרויה*.

© 2007–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

[p. 119] ואי תימא אי הכי מאי איכפת להו למצראי דעאלין לאשא כל אינון עורדענין. אלא כלהו עאלין לאשא אזלין בתנורא ולא מתין. ואינון דמייתין מאי קא עבדי, נהמא הוה בתנורא ועאלין בגו נהמא ומתבקעין ונפקי מנייהו אחרנין ואשתאבין בנהמא. אתאן למיכל מיניה, ההוא פתא אתהדר עורדעניא במעייהו ורקדן ורמאן קלין עד דהוו מייתין, ודא קשיא לון מכלא.

ת״ח *ושרץ היאור צפרדעים ועלו ובאו בביתך ובחדר משכבך ועל מטתך*. פרעה איהו אילקי קדמאה מכלהו. להוי שמיה די אלהא מברך מן עלמא ועד עלמא דהוא פקיד עובדין דבני נשא בכל מה דעבדי. כתיב (בראשית י״ב:15) *ויראו אותה שרי פרעה ויהללו אותה אל פרעה ותקח האשה בית פרעה*. האי קרא לדרשא הוא דאתא. תלת פרעה **[ל ע״א]** הכא, חד בההוא זמנא, וחד ביומוי דיוסף, וחד ביומוי דמשה דאילקי בקולפוי.

האי קרא כלא אתקיים בפרעה קדמאה, אבל בשעתא דאתנסיבת שרה לגביה רמז לאומנין וציירו דיוקנה באדריה על ערסיה בכותלא. לא נח דעתיה עד דעבדו דיוקנא בנסירו וכד סליק לערסיה סליק לה עמיה. כל מלכא דאתי אבתריה הוה חמי ההוא דיוקנא מציירא ציור והוו עאלין קמיה בדיחין כד סליק לערסיה ואתהני בההוא ציור. בגין כך מלכא אילקי הכא יתיר מכלהו. ת״ח היינו דכתיב *ובחדר משכבך ועל מטתך*, ולבתר *ובבית עבדיך ובעמך*. ובכלהו לא כתיב *ועל* מטתם *ובחדר משכבם*, אלא ליה בלחודוי.

[p. 120] ר׳ אבא פתח (קהלת א׳:7) *כל הנחלים הולכים אל הים והים איננו מלא, אל מקום שהנחלים הולכים שם הם שבים ללכת*. האי קרא אתמר ואמרי ליה חברייא, אבל ת״ח כד אינון נחלין עאלין לגו ימא וימא נקיט לון ושאיב לון לגויה בגין דקפאן מיא בגו ימא וההוא גלידו שאיב כל מיא דעאלין ביה, ולבתר נפקי מיא בתוקפא דדרום ואשקיין לכל חיות ברא כמד״א (תהלים ק״ד:11) *ישקו כל חיתו שדי*.

ות״ח ימא דקפא תשתרי בתוקפא דדרום כמה דאתמר ושאיב כל מיא ועל כך *איננו מלא*, ואתמר והא אתערו ביה חברייא.

אל מקום שהנחלים הולכים שם הם שבים ללכת. מאי טעמא *הם שבים*, בגין דההוא נהר דנפיק מעדן לא פסיק לעלמין והוא אפיק מיא לימא, ועל דא *הם שבים ללכת* ותבין ואזלין ותבין ולא פסקין לעלמין. וכד איהו יתיב ללכת בגין למהך לאשקאה לכלא ואתי רוח צפון וקפי מיא, ורוחא דדרום דאיהו חמימא שרי לון למהך לכל סטר. ועל דא האי ימא יתיב בין תרי סטרי אלין ובגינייהו קיימא וארבין אזלין ונטלי לכל סטר.

© 2007–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

[p. 121] ת״ח כד מלכא אתי לערסיה בשעתא דאתפלג ליליא רוחא דצפון אתער דאיהו אתער חביבותא לגבי מטרוניתא דאלמלא אתערותא דצפון לא אתחבר מלכא בהדה, בגין דצפון שארי חביבותא כד״א (שיר ב׳:6) *שמאלו תחת לראשי*, ודרום חביק ברחימו דכתיב *וימינו תחבקני*. כדין כמה בדיחין מתערין שירתא עד דאתי צפרא דכתיב (איוב ל״ח:7) *ברן יחד כוכבי בקר ויריעו כל בני אלהים*, וכד אתי צפרא כלהו עלאי ותתאי אמרי שירתא. וישראל כגוונא דא לתתא דכתיב (ישעיה ס״ב:6) *המזכירים את יי׳ אל דמי לכם*. *אל דמי לכם*, בליליא. כד אתפלג ליליא אינון דתיאובתא דילהון לאדכרא תדיר לקב״ה לא יהבי שכיכו ללבא וקיימין לאדכרא ליה לקב״ה. כד סליק צפרא מקדימין לבי כנישתא ומשבחאן ליה לקב״ה, וכן בתר פלגות יומא וכן בליליא כד אתחשך ואתדבק ליליא בחשוכא ובת שמשא. על אלין כתיב *המזכירים את יי׳ אל דמי לכם*, ודא עמא קדישא דישראל.

[p. 122] ועל דא אדכר לון קב״ה במצרים וסליק על פרעה אינון דלא משתככי יממא ולילי. ומאן ניהו, עורדעניא דקלהון לא אשתכיך תדיר, בגין דאתתקיף בעמא קדישא דלא משתככי יממא ולילי לשבחא ליה לקב״ה. ולא הוה ב״נ במצרים דיכיל לאשתעי בהדי הדדי, ומנייהו אתחבלת ארעא ומקליהון ינוקין ורביין מייתין.

ואי תימא היך לא יכלין קטלין לון. אלא ארים בר נש חוטרא או אבנא לקטלא חד אתבקעת ונפקי שית מינה מגו מעהא ואזלי וטרטשי בארעא עד דהוו מנעי למקרב בהו.

ת״ח כמה נהרין יאורין נפקין מגו ימא עלאה כד תשתרן מיא ומתפלגאן **[ל ע״ב]** כמה נחלין לכמה סטרין וכמה יאורין וכמה נהרין. וחולקא דממנא בסטרא דמצרים אינון מיין מרחשן, דלית לך מיין דנפקי מגו ימא דלא נפקי נונין לזינין. מאן אינון נונין, אינון שליחן בעלמין ממנן למעבד רעותא דמאריהון ממנן ברוחא דחכמתא. ועל דא תנינן אית מיין מגדלין חכימין ואית מיין מגדלין טפשין לפום אינון נהרין דמתפלגין לכל סטרין.

נהרא דמצראי מגדלא מארי דחרשין, נונין בסיטין קפיטין בעשר דרגין דחרשין דכתיב (דברים י״ח:10-11) *קוסם קסמים מעונן ומנחש ומכשף וחובר חבר ושואל אוב וידעוני ודורש אל המתים*, הא עשר זינין דחכמתא דחרשיא. [p. 123] ובההוא זמנא אושיט קב״ה אצבעא דידיה ובלבל אינון נחלין נהרין דמצראי ואתמנעו אינון נוני דחכמתא דילהון. חד דאתהפך לדמא וחד דסליקו נוני קלין בלא תועלתא ולא אתי עלייהו רוחא דאינון חכמתן.

ערוב, כהאי גוונא דערבב לון זינין דחכמתא דילהון ולא יכלין לאתדבקא, ולא עוד אלא דהני דאשתכחו בארעא מחבלן לון ארעא ומחבלן אורחייהו. *ערוב*. מאי *ערוב*, ערבוביא כמד״א (ויקרא י״ט:19) *ובגד כלאים*, ערובין. (שם) *שדך לא תזרע כלאים*, זינין סגיאין בארמת ידא.

© 2007–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

ת״ח כמה חילין אתערבו לעילא כחד ובלבל לון קב״ה כחדא בגין לבלבלא חילייהו תקיפא לעילא, וכל אינון גבורן דעבד קב״ה במצרים בידא חדא הוה דארים ידיה עלייהו לעילא ותתא, [p. 124] ומתמן אתאביד חכמתא דמצרים דכתיב (ישעיה כ״ט:14) *ואבדה חכמת חכמיו וגו׳*.

ות״ח כתיב (שם י״ט:2) *וסכסכתי מצרים במצרים*, לעילא ותתא *מצרים* דלעילא *במצרים* דלתתא, בגין דאינון חילין ממנן לעילא על חילין דלתתא ואתערבו כלהו. אתערבו לעילא דלא הוו יכלי מצראי לאתקשרא בחרשייהו באינון דוכתי דהוו מתקשראן בקדמיתא דהא אתבלבלו. ועל דא אייתי עלייהו *ערוב*, חיוון דהוו מתערבין דא בדא.

כנים, דסלקא עפרא דארעא. ת״ח כל איבא דאתילידת בארעא מחילא דלעילא דאזדרע עלה איהו, וכלא הוא כגוונא דלעילא.

ות״ח שבעה רקיעין עבד קב״ה, כגוונא דא שבעה ארעאן, ואינון תחומין דמתפרשן בדוכתייהו. ז׳ רקיעין לעילא, שבעה תחומי ארעא לעילא. כהאי גוונא לתתא מתפרשן דרגין ז׳ רקיעין וז׳ תחומי ארעא, והא אוקמוהו חברייא בז׳ ארעין כסופטא דא על דא.

[p. 125] ואינון ז׳ תחומי ארעא לעילא כל חד וחד מתפרשאן לעשר סטרין דממנן על שבעין רברבין ממנן על שבעין עמין. וההוא ארעא תחומא דכל עמא ועמא סחרא לארעא קדישא דישראל כד״א (שיר ג׳:7) *הנה מטתו שלשלמה ששים גבורים סביב לה*, ועשרה בגווייהו טמירין ואינון ע׳ דסחרן ארעא קדישא. ודא הוא לעילא, כגוונא דא לתתא.

ות״ח ההוא ארעא תחומא דחולקא דמצראי בההוא זמנא אושיט קב״ה אצבעא דיליה ואתיליד טפסירין בההוא תחומא ואתיבשו כל רכיכין דרכיכו מיא וכל ירוקא דמי נבעין, כדין לתתא אתחזיאו קלמין מעפרא דארעא.

והא אתמר דאהרן הוה מחי. אבל בגין דא אהרן הוה מחי לאחזאה דימינא דקב״ה תבר לשנאין כד״א (שמות ט״ו:6) *ימינך יי׳ תרעץ אויב*. כגוונא דא זמין קב״ה לאייתאה על רומי חייבא דכתיב [p. 126] (ישעיה ל״ד:9) *ונהפכו נחליה לזפת ועפרה לגפרית וגו׳*. ועל דא *כל עפר הארץ היה כנים בכל ארץ מצרים*.

רבי יהודה ורבי חייא הוו אזלי באורחא. אמר רבי חייא חברייא כד אזלין באורחא **[לא ע״א]** בעיין למהך בלבא חד ואי איערעו או אזלי בגווייהו חייבי עלמא או בני נשא דלאו אינון מהיכלא דמלכא בעו לאתפרשא מנייהו. מנא לן, מכלב דכתיב (במדבר י״ד:24) *ועבדי כלב עקב היתה רוח אחרת עמו וימלא אחרי*. מאי *רוח אחרת*, דאתפרש מאינון מאללין.

© 2007–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

פתח ואמר (שם י״ג:22) *ויעלו בנגב ויבא עד חברון*. *מאי ויבא עד חברון*, דאתפרש מאינון מאללין ואתא איהו בלחודוי לחברון לאשתטחא על קברי אבהן. וחברון אתיהיב ליה חולק ואחסנא לאתתקפא בה כד״א (דברים א׳:36) *ולו אתן את הארץ אשר דרך בה ולבניו*. אמאי יהיב ליה חברון. אי בגין דאשתטח בקברי אבהן לאשתזבא מההוא עיטא די ליה דאשתזיב, אלא רזא דמלה שמענא.

כגוונא דא כתיב (שמואל ב׳ ב׳:1) *וישאל דוד ביי׳ לאמר האעלה באחת ערי יהודה ויאמר יי׳ עלה ויאמר דוד אנה אעלה ויאמר* [p. 127] *חברונה*. הכא אית לאסתכלא, כיון דהא מית שאול ודוד ביומי דשאול אתמשח לקבלא מלכו, כיון דמית שאול אמאי לא אמליכו ליה לדוד ולא קביל מלכו על כל ישראל, ואתא לחברון ומלכו קביל עליה בלחודוי שבע שנים ואתעכב תמן כל הני שבע שנים ולבתר דמית איש בושת קביל מלכו על כל ישראל בירושלים. אלא כלא רזא איהו קמי קב״ה.

ת״ח מלכותא קדישא לא קביל מלכו שלימתא עד דאתחבר באבהן, וכד אתחבר בהו אתבני בבניינא שלימו מעלמא עלאה. ועלמא עלאה אתקרי *שבע שנים* בגין דכלהו ביה, וסימניך (מלכים א׳ ו׳:38) *ויבנהו שבע שנים*, דא עלמא עלאה, ולא כתיב *בשבע* כד״א (שמות ל״א:17) *כי ששת ימים עשה יי׳ את השמים ואת הארץ*. מאן *ששת ימים*, דא אברהם דכתיב (בראשית ב׳:4) *אלה תולדות השמים והארץ בהבראם*, באברהם, ואברהם *ששת ימים* אקרי ובגין דאיהו *ששת ימים* אתברי עלמא. כהאי גוונא *ויבנהו שבע שנים*.

[p. 128] ות״ח דוד בעא לאתבנאה במלכו שלימתא ולא אתבני עד דאתא ואתחבר באבהן, וקאים שבע שנים לאתבנאה בגווייהו. לבתר שבע שנים אתבני בכלא ואתמשכא מלכותיה דלא תעדי לעלמין. ואי לא אתעתד בחברון לאתחברא בדוכתיה לא אתבני מלכותא לאתמשכא כדקא יאות. כהאי גוונא כלב אתנהיר ביה רוחא דחכמתא ואתא לחברון לאתחברא באבהן ולדוכתיה אזיל, לבתר דוכתיה הוה וירית לה.

רבי ייסא ורבי חזקיה הוו אזלי מקפוטקיא ללוד והוה עמהון חד יודאי במטול דקטפירא דחמרא. עד דהוו אזלי [p. 129] א״ר ייסא לרבי חזקיה אפתח פומך ואימא חד מלה מאינון מלי מעלייתא דאורייתא דאת אמר בכל יומא קמי בוצינא קדישא.

פתח ואמר (משלי ג׳:17) *דרכיה דרכי נעם וכל נתיבותיה שלום*. *דרכיה דרכי נעם*, אלין אורחין דאורייתא דמאן דאזיל באורחי דאורייתא קב״ה אשרי עליה נעימותא דשכינתא דלא תעדי מניה לעלמין. *וכל נתיבותיה שלום*, דכל שבילין דאורייתא כולהו שלם, שלא ליה לעילא שלם ליה לתתא, שלם ליה בעלמא דא שלם ליה בעלמא דאתי.

© 2007–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

אמר ההוא יודאי איסירא בקיסרא בהאי קרא אשתכח.

אמרו ליה מניין לך.

אמר לון מאבא שמענא ואוליפנא הכא בהאי קרא מלה.

פתח ואמר האי קרא בתרין גוונין איהו ובתרין סטרין. קרי ביה דרכים וקרי ביה נתיבות, קרי ביה *נועם* וקרי ביה *שלום*. מאן דרכים ומאן נתיבות, מאן *נעם* ומאן *שלום*. אלא *דרכיה דרכי נעם* היינו דכתיב (ישעיה מ״ג:16) *הנותן בים דרך*, דהא כל אתר דאקרי באורייתא *דרך* הוא אורח פתיחא לכלא כהאי אורחא דהיא פתיח לכל ב״נ. כך *דרכיה* אלין דרכים דאינון פתיחן מאבהן דכראן בימא **[לא ע״ב]** רבא ועיילין בגוה, ומאינון אורחין מתפתחין לכל עיבר ולכל סטרי עלמא.

[p. 130] והאי *נעם* ההוא נעימו דנפיק מעלמא דאתי ומעלמא דאתי נהרין כל בוצינין ומתפרשן נהורין לכל עיבר וההוא טיבו ונהורא דעלמא דאתי דינקין אבהן אקרי *נעם*.

דבר אחר עלמא דאתי *נעם* אקרי, וכד אתער עלמא דאתי כל טיבו וכל חידו וכל נהורין וכל חירו דעלמא אתער, ובגיני כך אקרי *נעם*. ועל דא תנינן חייבין דגיהנם בשעתא דעאל שבתא כלהו נייחין ואית להו חירו ונייחא. בשעתא דנפיק שבתא אית לן לאתערא חידו עלאה עלנא דנשתזיב מההוא עונשא דחייביא דאתדנו מההיא שעתא ולהלאה ואית לן לאתערא ונימא (תהלים צ׳:17) *ויהי נעם יי׳ אלהינו עלינו*, דא ההוא *נעם* עלאה חידו דכלא. ועל דא *דרכיה דרכי נעם*.

וכל נתיבותיה שלום. מאן *נתיבותיה*, אלין אינון שבילין דנפקי מלעילא וכלהו נקיט לון ברית יחידאי דאיהו אקרי *שלום* שלמא דביתא ועאיל לון לימא רבא כד איהו בתוקפיה וכדין יהיב ליה שלם הה״ד *וכל נתיבותיה שלום*.

[p. 131] אתו רבי ייסא ור׳ חזקיה ונשקו ליה. אמרו ומה כל הני מלין עלאין טמירין גבך ולא ידענא.

אזלו, כד מטו חד בי חקל חמו בעירי דבי חקל מתין. אמרו ודאי דבר דבעירי אית באתר דא.

אמר ההוא יודאי הא דאמריתו דקטל קב״ה במצרים כל אינון עאני וכל אינון בעירי, תלת מותני הוו בבעירי, חד דבר וחד אינון דקטל ברד וחד אינון בוכרי דבעירי. מה הוה מותנא דילהון. אלא הא כתיב בקדמיתא *הנה יד יי׳ הויה במקנך אשר בשדה וגו׳*. אמאי בכלהו לא כתיב *יד יי׳*, אלא הכא *יד יי׳* איהו ידא דחמשה אצבעאן, דהא בקדמיתא כתיב *אצבע אלהים היא*, והכא כלהו חמש אצבעאן וכל אצבעא ואצבעא קטל זינא חד וחמשה זינין הוו דכתיב

© 2007–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

בסוסים בחמורים בגמלים בבקר ובצאן, הא חמשה זינין לחמשה אצבעאן דאקרון *יד*, בגיני כך *יד יי׳. דבר כבד מאד*, דהוו מייתין מגרמייהו ואשתכחו מייתין.

בתר דלא אהדרו מצראי אינון אתוון ממש אתהדרו וקטלו כל אינון דאשתארו, *דבר* אהדר *ברד*. מה בין האי להאי, אלא דא בניחותא ודא בתקיפו דרוגזא, ותרין אלין הוו באתר חד בחמש אצבעאן.

ת״ח *דבר* אתוון דהוו בניחותא מותנא בנייחא [p. 132] דהוו מתין מגרמייהו, ברד דאתהדרו אתוון בתקוף רוגזא וקטל כלא.

יתבו בההוא חקל, חמו עאני דאתיין לאתר חד ומתין תמן. קם ההוא יודאי לגבי ההוא אתר וחמא תרין קטפירי דמליין אקוסטרא.

פתח ואמר כתיב (בראשית י״ב:2) *ואעשך לגוי גדול ואברכך ואגדלה שמך וגו׳*. האי מלה דרבי אלעזר דאמר *ואעשך לגוי גדול* לקביל *לך לך*, *ואברכך* לקביל *מארצך*, *ואגדלה שמך* לקביל *וממולדתך*, *והיה ברכה* לקביל *ומבית אביך*, ודא לקביל דא.

ר׳ שמעון אמר רזא דחכמתא הכא, *ואעשך לגוי גדול* לקביל סטר ימינא, *ואברכך* לקביל סטר שמאלא, *ואגדלה שמך* לקביל סטר אמצעיתא, *והיה ברכה* לקביל סטר ארעא דישראל, וכלא רזא דרתיכא קדישא.

[p. 133] ת״ח באתערותא דלתתא אתער לעילא, ועד לא אתער לתתא לא אתער לעילא לאשראה עליה. מה כתיב באברהם, (שם י״א:31) *ויצאו אתם מאור כשדים וגו׳*. *ויצאו אתם*, *ויצאו* אתו מבעי ליה דהא כתיב *ויקח תרח את אברם בנו וגו׳*, מהו *ויצאו אתם*. אלא עם אברהם ושרי, דכיון דאשתזיב אברהם מן נורא אתהדר תרח למעבד רעותיה, ובגין **[לב ע״א]** כך *ויצאו אתם*. כיון דאינון אתערו בקדמיתא א״ל קב״ה *לך לך*.

[p. 134] רבי שמעון אמר *לך לך*, לתקונך ולגרמך.

מארצך, מההוא סטרא דישובא דאת תקיל דאתילידת ביה.

וממולדתך, מההוא תולדתא דילך.

ומבית אביך, דאת אשגח בשרשא דלהון.

אל הארץ אשר אראך, תמן יתגלי לך מה דאת בעי ההוא חילא דממנא עלה דאיהו עמיק וסתים.

מיד *וילך אברם וגו׳*. ואנן קא בעינן למהך מהכא למנדע רזא דחכמתא. קמו.

© 2007–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

[p. 135] פתח רבי אבא ואמר (צפניה ג׳:9) *כי אז אהפוך אל עמים שפה ברורה לקרא כלם בשם יי׳ לעבדו שכם אחד*, וכתיב (זכריה י״ד:9) *והיה יי׳ למלך על כל הארץ ביום ההוא יהיה יי׳ אחד ושמו אחד*.

© 2007–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

פרשת בא אל פרעה

[לב ע״ב] [p. 136] רבי יהודה פתח (תהלים פ״ט:16) *אשרי העם יודעי תרועה יי׳ באור פניך יהלכון*. כמה אצטריכו בני נשא למהך בארחי דקב״ה ולמנטר פקודי דאורייתא בגין דיזכון בה לעלמא דאתי ולאשתזבא לון מכל קטרוגין דלעילא ותתא דהא כמה דאשתכחו מקטרגין בעלמא לתתא הכי נמי אשתכחו מקטרגין לעילא דקיימי עלייהו דבני נשא.

אינון דעבדי פקודי דאורייתא ואזלי באורח מישר בדחלא דמאריהון כמה אינון סניגורין דקיימי עלייהו לעילא כד״א (איוב ל״ג:23-24) *אם יש עליו מלאך מליץ אחד מני אלף להגיד לאדם יושרו ויחננו ויאמר פדעהו מרדת שחת מצאתי כפר*. בגין כך זכאה מאן דנטיר פקודי אורייתא.

אמר רבי חייא אי הכי אמאי אצטריך הכא מלאך דליהוי סניגורא עליה דבר נש והכתיב (משלי ג׳:26) *כי יי׳ יהיה בכסלך ושמר רגלך מלכד*, וכתיב (תהלים קכ״א:7) *יי׳ ישמרך מכל רע*, דהא קב״ה חמי כל מה [p. 137] דבר נש עביד בהאי עלמא הן טב הן ביש כד״א (ירמיה כ״ג:24) *אם יסתר איש במסתרים ואני לא אראנו נאם יי׳*.

אמר ליה רבי יהודה כלא הכי הוא ודאי, אבל הא כתיב (איוב ב׳:5-6) *וגע אל עצמו ואל בשרו, ויאמר יי׳ אל השטן וגו׳*, וכתיב (שם:3) *ותסיתני בו לבלעו חנם*, לאחזאה דהא רשו אתמסר לסטרא אחרא ורשו אתמסר על מלין דעלמא למאן דלא אצטריך לאתמסרא בידוי. וכל אלין ארחין טמירין קמי קב״ה ולית לן למהך אבתרייהו בגין דאינון נמוסין דקב״ה ובני נשא לאו אינון רשאין לדקדקא אבתרייהו בר אינון זכאין דקשוט דידעין רזין דאורייתא ואזלין בארחא דחכמתא למנדע אינון מלין סתימין דאורייתא.

רבי אלעזר פתח (שם א׳:6) *ויהי היום ויבאו בני האלהים להתיצב על יי׳ ויבא גם השטן בתוכם*. *ויהי היום*, דא יום דראש השנה דקב״ה קאים למידן עלמא. כגוונא דא (מלכים ב׳ ד׳:11) *ויהי היום ויבא שמה*, ההוא יומא דיום טוב דראש השנה הוה.

ויבאו בני האלהים, אינון רברבין ממנן שליחן בעלמא לאשגחא בעובדין דבני נשא.

להתיצב על יי׳, כד״א (מלכים א׳ כ״ב:19) *וכל צבא השמים עומדים עליו מימינו ומשמאלו*. [p. 138] אבל *להתיצב על יי׳*, בהאי קרא אשכחנא רחימותא דקב״ה על ישראל בגין דהני שליחן דאינון ממנן לאשגחא על עובדין דבני נשא אזלין ושאטין ונטלין אינון עובדין כלהו וביומא דקאים דינא למידן עלמא אתעבידו קטיגורין למיקם עלייהו דבני נשא.

© 2007–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

ות״ח מכל עמין דעלמא לא קיימין לאשגחא בעובדוי בר ישראל בלחודייהו בגין דאינון בנין דקב״ה, וכד לא אשתכחו עובדין דישראל כדקא יאות כביכול אינון ממנן שליחן כד בעאן לקיימא על אינון עובדין דישראל *על יי׳* ודאי קיימין, דהא כד ישראל עובדהון עובדין דלא כשרן כביכול מתישין חילא דקב״ה, וכד עובדין כשרן יהבין חילא ותוקפא וחילא לקב״ה. ועל דא כתיב (תהלים ס״ח:35) *תנו עז לאלהים*. במה, בעובדין דכשרן. ועל דא בההוא יומא כלהו רברבן ממנן אתכנשו *על יי׳*, *על יי׳* ודאי דהא כיון דעל ישראל אתכנשו עליה אתכנשו.

ויבא גם השטן בתוכם, גם לאסגאה עלייהו דכלהו אתיין למהוי קטיגורין על ישראל **[לג ע״א]** ודא אתוסף עלייהו בגין דאיהו דילטורא רבא מכלהו קטיגוריא מכלהו.

כיון דחמי קב״ה דכלהו אתיין לקטרגא מיד *ויאמר יי׳ אל השטן מאין תבא*. וכי לא ידע קב״ה *מאין* הוה אתי. אלא לאייתאה עובדא לרעותיה.

ויען השטן את יי׳ ויאמר משוט בארץ. מכאן אוליפנא דישובא דארעא אתמסר לסטרין אחרנין בר [p. 139] ארעא דישראל בלחודהא. כיון דאמר *משוט בארץ* אשגח קב״ה דבעי למהוי דלטורא עלייהו דישראל, מיד *ויאמר יי׳ אל השטן השמת לבך על עבדי איוב כי אין כמוהו בכל הארץ*. חמא שעתא למיהב ליה חולקא במה דיתעסק ויתפרש מנייהו דישראל, והא אוקמוה לרעיא דבעי למעבר עאניה בחד נהרא וכו׳. מיד אתעסק ביה ההוא שטן ולא קטרג עלייהו דישראל.

ויען השטן את יי׳ ויאמר החנם ירא איוב אלהים, לאו תווהא לעבדא דמאריה עביד ליה כל רעותיה דיהא דחיל ליה, אעדי אשגחותך מניה ותחמי אי דחיל לך אם לאו.

[p. 140] ת״ח בשעתא דעאקו כד אתיהיב חולקא חדא להאי סטרא לאתעסקא ביה אתפרש לבתר מכלא. כגוונא דא שעיר דר״ח ושעיר ביומא דכפורי בגין דאתעסקא ביה ושביק להו לישראל במלכיהון. והכא מטא זמנא למיטל חולקא דא מכל זרעא דאברהם בסטרא אחרא כד״א (בראשית כ״ב:20-21) *הנה ילדה מלכה גם היא בנים לנחור אחיך את עוץ בכורו*.

ות״ח בשעתא דאמר *משוט בארץ* בעא מיניה למעבד דינא בישראל דהא דינא הוה ליה על אברהם למתבע מקב״ה בגין דלא אתעביד דינא על יצחק כד אתקריב ע״ג מדבחא דהא לא הוה ליה לאחלפא [p. 141] קרבנא דאזמין על מדבחא באחרא וכן בכל סטרא דיליה כד״א (ויקרא כ״ז:10) *לא יחליפנו*, והכא קאים יצחק אע״ג מדבחא ולא אשתלים מניה קרבנא ולא אתעביד ביה דינא. ובעא דא מעם קב״ה כמה דבעא זבינו דיוסף בכמה דרין, וכל מאי דבעא באורח דינא בעא.

ומההוא זמנא דאשתזיב יצחק ואתחלף קרבניה זמין ליה קב״ה לההוא מקטרגא האי לחולקיה מכל זרעא דאברהם ולא יקרב בסטרא אחרא. וכלא בדינא אתא לגביה בגין דאיוב

© 2007–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

מקריבי עיטא דפרעה הוה וכד קם פרעה עלייהו דישראל בעא לקטלא לון, אמר ליה לא אלא טול ממונהון ושליט על גופיהון בפולחנא קשיא ולא תקטול לון. אמר ליה קב״ה חייך בההוא דינא ממש תהא דאין מה כתיב ביה (איוב ב׳:5) *ואולם שלח נא ידך וגע אל עצמו ואל בשרו*, במה דאיהו דן ביה אתדן ואע״ג דבכל שאר הוה דחיל לקב״ה.

[p. 142] ת״ח מה כתיב *אך את נפשו שמור*, בגין רזא דכתיב (בראשית ו׳:13) *קץ כל בשר בא לפני*, ואוקמוה *בא לפני* ודאי. דא איהו *קץ כל בשר* ולא רוחא. ואיתמר דאיהו *קץ* דאתי מסטרא דחשך כד״א (איוב כ״ח:3) *קץ שם לחשך ולכל תכלית הוא חוקר*, *הוא שצי לכל* בשרא, בגין דאית *קץ* אחרא ואקרי (דניאל י״ב:13) *קץ הימין* ודא איהו *קץ* אחרא מסטרא דשמאלא דאיהו *חשך*, ועל דא אתייהיב ליה רשו ב*עצמו* וב*בשרו*.

ותסיתני בו לבלעו חנם. אי הכי לאו בדינא הוה אלא במימר ההוא מקטרגא דאסית ליה ואסטי ליה. אלא כלא בדינא הוה והכי א״ל אליהו (איוב ל״ד:11) *כי פעל אדם ישלם לו וכארח איש ימציאנו*. והכי הוה כמה דאתמר, כמה דאיהו גזר הכי אתגזר עליה.

[p. 143] והא דאתמר *ותסיתני בו לבלעו חנם*, *ותסיתני לבלעו* לא כתיב אלא *ותסיתני בו*, ביה קיימא בדעתיה דאיהו חשיב דהא *תסיתני* כמה דאמר (שם י׳:3) *ועל עצת רשעים הופעת*, אמר איוב אתפתית על מימר ההוא מקטרגא. כגוונא דא (תהלים ע״ח:36) *ויפתוהו בפיהם ובלשונם יכזבו לו*, *ויפתוהו ויכזבו לו* לא כתיב אלא *ויפתוהו בפיהם*, *בפיהם* קיימא מלה דהא אתפתה. **[לג ע״ב]**

א״ר אבא כלא הוא שפיר אבל הכי אוליפנא דתנן סליק ואשטין. וכי איהו יכיל לאשטנא, אין דהא איהו *מלך זקן וכסיל* והא כתיב (קהלת ד׳:13) *טוב ילד מסכן וחכם ממלך זקן וכסיל*, ועל דא יכיל לאסטאה לבר נש. מאי טעמא, בגין דאיהו מהימן על כל עובדי בני נשא.

ת״ח האי בדינא דיחיד אבל בדינא דעלמא כתיב (בראשית י״א:5) *וירד יי׳ לראות את העיר*, (שם י״ח:21) *ארדה נא ואראה*, דלא אתייהיב מהימנותא אלא בידיה בלחודוי דהא לא בעי לאובדא עלמא על מימר דההוא מקטרגא דתיאובתיה איהו תדיר לשיצאה. מנלן, דכתיב (איוב כ״ח:3) *קץ שם לחשך ולכל תכלית הוא חוקר*, [p. 144] לשיצאה עלמא איהו חוקר. ודא איהו *קץ כל בשר בא לפני*, ודאי בגין לשיצאה.

ות״ח *ויהי היום ויבואו בני האלהים להתיצב על יי׳*, כמא דאתמר, וההוא יומא קיימין תרין סטרין לקבל בני עלמא. כל אינון דאתיין קמי קב״ה בעובדא טבא ובתיובתא אינון זכין למהוי כתיבין לגבי דאיהו חיים ואפיק תוצאות חיים ומאן דאיהו מסטריה אכתיב לחיים, וכל

© 2007–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

אינון דאתיין בעובדין בישין אינון לההוא סטרא אחרא דאיהו מותא ואקרי מותא וביה שריא מותא.

ובההוא יומא קיימין אלין תרין סטרין חיים ומות. אית מאן דאכתיב לסטרא דחיים ואית מאן דכתיב לסטרא דמות. ולזמנין דעלמא שריא באמצעיתא אי קיימא חד זכאה בעלמא דאכרע עלייהו כלהו קיימין וכתיבו לחיים, ואי חד חייבא אכרע עלמא כלהו כתיבי למיתה.

וההוא זמנא עלמא קיימא באמצעיתא וההוא מקטרגא בעא לאסטאה. מיד מה כתיב, *השמת לבך על עבדי איוב כי אין כמוהו בארץ*. כיון [p. 145] דאשתמודע איהו בלחודוי מיד אתקיף ביה מקטרגא. ועל דא תנינן דלא אצטריך ליה לבר נש לאתפרשא מכללא דסגיאין בגין דלא אתרשים איהו בלחודוי ולא יקטרגון עליה לעילא, דכתיב בשונמית (מלכים ב׳ ד׳:13) *בתוך עמי אנכי יושבת*, לא בעינא לאפקא גרמי מכללא דסגיאין, *בתוך עמי* יתיבנא עד יומא ו*בתוך עמי* אתיב בכללא חדא אשתמודע לעילא.

והכא איוב כיון דאשתמודע לעילא ואתרשים מיד אתקיף ביה מקטרגא, אמר *החנם ירא איוב אלהים*, כל מאן דדחיל לך ואתקיף בסטרך לאו למגנא עביד, *הלא אתה סכת בעדו*, אבל טול לכל האי טבא דאנת עבדת ליה ומיד *אם לא על פניך יברכך* , ישבוק לך ויתדבק בסטרא אחרא דהא עד השתא בפתורא דילך איהו אכיל, סליק פתורך מניה ונחזי ממאן סטרא הוא ובאן סטרא אתדבק.

מיד *ויאמר יי׳ אל השטן הנה כל אשר לו בידך* , לאחזאה דדחילו דאיוב לגבי קב״ה לא הוה לנטרי עותריה. ומהכא אוליפנא דכל אינון דדחלין ליה לקב״ה על עותרייהו או על בנייהו לאו איהו דחילו כדקא יאות. ועל דא קטרג ההוא מקטרגא דאמר *החנם ירא איוב אלהים*, *הלא אתה סכת בעדו וגו׳ מעשה ידיו ברכת*, ועל דא איהו דחיל לך. ואתיהיב רשו לקטרגא ביה ולאחזאה דלא פלח איוב לקב״ה ברחימו, דכיון דאתנסי נפק מאורחא ולא קאים בקיומיה. מה כתיב, *בכל זאת* [p. 146] *לא חטא איוב בשפתיו* , *בשפתיו לא חטא* אבל בלבו חטא ולבתר חטא בכלא.

ואי תימא דלא אתנסי בר נש, הא כתיב (תהלים י״א:5) *יי׳ צדיק יבחן*, ובגין כך אתנסי איוב. ואע״ג דלא קאים בקיומיה כדקא יאות לא נפק מתחות רשו דמריה לאתדבקא בסטרא אחרא.

וכמה הוה נסיונא דיליה, תריסר ירחא, שולטנותא דההוא סטרא אחרא כמה דתנינן דינא דחייביא בגיהנם י״ב ירחי שתא, ובגין דלא אתדבק בסטרא אחרא כתיב (איוב מ״ב:12) *וייי׳ ברך את* **[לד ע״א]** *אחרית איוב מראשיתו* .

© 2007–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

ר׳ שמעון אמר האי דאיוב לאו נסיונא איהו דקב״ה כנסיונא דשאר צדיקיא דהא לא כתיב *והאלהים נסה את* איוב כמה דכתיב (בראשית כ״ב:1) *והאלהים נסה את אברהם*, ואברהם איהו בידיה אקריב לבריה יחידאי דיליה לגבי קב״ה ואיוב איהו לא יהב כלום ולא מסר ליה לקב״ה כלום, ולא אתמר ליה דהא גלי קמיה דלא יכיל לקיימא ביה, אבל אתמסר בידא דמקטרגא ובדינא דקב״ה אתעביד, וקב״ה אתער דינא דא בההוא מקטרגא לגביה כמא דכתיב (איוב א׳:8) *השמת לבך על עבדי איוב*.

פתח ואמר (שם ד׳:3) *ויהי מקץ ימים ויבא קין מפרי האדמה. מקץ ימים* ולא *מקץ ימין*, איהו דחה *לקץ ימין* ואתקריב *לקץ ימים*. והא אוקימנא (דניאל י״ב:13) *ואתה לך לקץ*, [p. 147] ואמר דניאל לאן קץ *לקץ* הימים או *לקץ הימין*, עד דא״ל *לקץ הימין*. ועל דא דוד דחל ואמר (תהלים ל״ט:5) *הודיעני יי׳ קצי ומדת ימי מה היא*, אי *לקץ הימין* או *לקץ הימים*. והכא מה כתיב, *ויהי מקץ ימים* ולא *מקץ ימין* ובגין כך לא אתקבל קרבניה דהא מסטרא אחרא הוה כלא.

ת״ח מה כתיב *והבל הביא גם הוא*. מאי *גם הוא*, לאסגאה דא בדא, קרבנא דקב״ה הוה כלא ועקרא דקרבנא לקב״ה הוה ויהב חולקא לסטרא אחרא. וקין עקרא עבד *מקץ ימים* רזא דסטרא אחרא ויהב חולקיה לקב״ה ועל דא לא אתקבל.

באיוב מה כתיב, (איוב א׳:4-5) *והלכו בניו ועשו משתה וגו׳ ויהי כי הקיפו ימי המשתה וישלחו וקראו לשלשת אחיותיהם לאכל ולשתות עמהם*, ובמשתיא דכל יומא מקטרגא שכיח [p. 148] ולא יכיל ליה. מנא לן, דכתיב (שם:10) *הלא אתה סכת בעדו ובעד ביתו ובעד כל אשר לו מסביב*, ולעולם לא יהב חולקא כלל לגביה. מה כתיב (שם:5) *והעלה עולות מספר כולם*. עולה סלקא לעילא ולא יהיב חולקא לסטרא אחרא, דאלמלא יהב ליה חולקא לא יכיל ליה לבתר, וכל מה דנטל מדידיה נטל.

ואי תימא אמאי אבאיש ליה קב״ה. אלא דאלמלא יהב ליה חולקא יפני ארחא ויסתלק מעל מקדשא וסטרא דקודשא אסתלק לעילא לעילא, ואיהו לא עבד כן ועל דא קב״ה תבע בדינא.

תו כמא דאיהו אתפרש ולא אכליל טוב ורע איהו דן ליה בהאי גוונא, יהב ליה טוב ולבתר רע ולבתר אהדריה לטוב, דהכי אתחזי לב״נ למנדע טוב ולמנדע רע ולאהדרא גרמיה לטוב ודא איהו רזא דמהימנותא.

ת״ח איוב מעבדי פרעה הוה ודא איהו דכתיב ביה (שמות ט׳:20) *הירא את דבר יי׳ מעבדי פרעה*.

© 2007–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

רבי שמעון אמר השתא אית לגלאה רזין דאינון מתדבקין לעילא ותתא. ת״ח כולא בעא קב״ה לאעקרא מאתרייהו, איוב הוה מכסי על פרעה, כיון דאתחלש עבד [p. 149] נוקמין בפרעה. מה כתיב, *בא אל פרעה*. לך *אל פרעה* מבעי ליה, מאי *בא*. אלא דעייל ליה קב״ה אדרין בתר אדרין לגבי דרגא חדא עלאה תקיפא דכמה דרגין משתלשלין מניה, ומאן איהו, רזא דתנין הגדול. ומשה דחיל מניה ולא קריב אלא לגבי אינון יאורין ואינון דרגין דיליה אבל לגביה דחיל ולא קריב בגין דחמא ליה משתרשא בשרשין עלאין. כיון דחמא קב״ה דדחיל משה ושליחן ממנן אחרנין לעילא לא יכלין לקרבא לגביה אמר לו קב״ה (יחזקאל כ״ט:3) *הנני עליך פרעה מלך מצרים התנין הגדול הרובץ בתוך יאוריו אשר אמר לי יאורי ואני עשיתיני*, וקב״ה אצטריך לאגחא ביה קרבא ולא אחרא כד״א *אני יי׳*. ואוקמוה רזא דחכמתא [p. 150] *דתנין הגדול הרובץ בתוך יאוריו* לאינון מארי מדין דידעי ברזין דמאריהון.

פתח ר׳ שמעון (בראשית א׳:21) *ויברא אלהים את התנינים הגדולים ואת כל נפש החיה הרומשת אשר שרצו המים למיניהם*. האי קרא אוקמוה ליה, אבל *ויברא אלהים את התנינים* כמא דאוקימנא דא **[לד ע״ב]** לויתן ובת זוגו. *תנינם* חסר כתיב בגין דקטל לנוקבא וסלקא קב״ה לצדיקיא ואוקמוה.

[p. 151] *התנין הגדול*. תשע יאורין אינון דאיהו רובץ בינייהו וחד יאור איהו דמימוי שכיכין וברכאן דמימן דגנתא נפלין ביה תלת זמנין בשתא, וכד תרין זמנין מתברך ההוא יאורא ולא כ״כ וכד חד לאו הכי. וההוא תנינא עאל בההוא יאורא אתקיף ביה ואזל ושאט, עאל גו ימא ובלע נונין לכמה זינין ושליט ותב לההוא יאורא. אלין תשעה יאורין אזלין וסלקין וסחרנייהו כמה אילנין ועשבין לזנייהו.

יאורא קדמאה, נפקא סטרא שמאלא בחד צנורא דנגיד ונפיק תלת טפין וכל טפה וטפה אתפרש לתלת טפין וכל טפה וטפה אתעביד מניה יאורא חד, ואלין אינון תשעה יאורין דמתתקפין ואזלין ושאטן וסחרן בכל אינון רקיעין. ממה דאשתאר מאינון טפין כד סיימין למיפק אשתאר טפה חדא דנפקא בשכיכו, נפיל בינייהו ואתעביד מניה יאורא חד. האי יאורא איהו ההוא דאמרן דאזלא בשכיכו. האי יאורא כד ההוא נהר דנגיד ונפיק אפיק טפין אחרנין דברכאן מסטרא דימינא מה דאשתאר מאינון טפין אשתאר טפה חדא בשכיכו מאינון ברכאן ונפיל בההוא יאורא דאיהו שכיך, והאי איהו יאורא עדיף מכלהו.

[p. 152] כד נפקין ומתפרשן אינון ארבע נהרין דנפקין מגנתא דעדן ההוא דאקרי פישון נפיק בהאי יאורא ואתכליל ביה, ועל דא מלכות בבל אתכליל בהאי ומלכות בבל איהו פישון. מיאורא דא אתזנו ואתמליין כל אינון יאורין אחרנין.

© 2007–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

בכל יאורא ויאורא אזלא ושאט חד תנינא ואינון תשע וכל חד וחד נקיב נוקבא ברישיה כד״א (תהלים ע״ד :13) *שברת ראשי תנינים על המים*. ואפילו האי *התנין הגדול* הכי הוא בגין דכלהו נפחין רוחין לגבי עילא ולא לתתא.

בראשית ברא אלהים, וכתיב *ויברא אלהים את התנינים הגדולים*. בכל עובדא דאינון עשר אמירן קיימין לקבלייהו אינון עשר יאורין וחד תנינא מרפרפא ברוחא לקבל כל חד וחד. ועל דא חד משבעין שנין מזדעזע עלמא בגין דהאי *תנין הגדול* כד איהו סליק סנפירוי ואזדעזע כדין כלהו מזדעזעין באינון יאורין וכל עלמא מזדעזעא וארעא מתחלחלת, וכלהו כלילן בהאי *תנין הגדול*.

והארץ היתה תוהו ובהו וחשך על פני תהום. אמר רבי שמעון עובדא דבראשית חבריא לעאן ביה [p. 153] וידעין ביה אבל זעירין אינון דידעין לרמזא עובדא ד*בראשית* ברזא ד*תנין הגדול*, ועל דא תנינן דכל עלמא לא משתלשלא אלא על סנפירוי דדא.

ת״ח *והארץ היתה תהו ובהו*. תנינן *היתה* ואוקימנא, בגין דבהאי יאורא קדמאה דקאמרן כד האי *התנין הגדול* עאל ביה כדין אתמלייא ושטיף ודעיך ניצוצין דאתלהטו באינון עלמין דאתחרבו בקדמיתא.

אינון *תנינים* אחרנין דקאמרן הוו ולא הוו. אמאי, בגין דאתחלש חילייהו דלא יטשטשון עלמא בר לשבעין שנין חד זמנא ואינון אתתקפו בחילא דההוא *התנין הגדול* והאי איהו בלחודוי לאתתקפא. ואלמלא נוקביה קיימא לגביה לא יכיל עלמא למסבל לון ובגין כך עד לא קטל קב״ה לנוקבא *הארץ היתה תהו ובהו*, *תהו* היתה ולבתר דקטיל לה *היתה בהו* , שראת לאתקיימא.

[p. 154] *וחשך*, עד לא הות נהירא עובדא דעבדת. מה עביד קב״ה, מחץ רישיה דדכורא לעילא ואתכפיא בגין דהא תהומא לתתא לא הוה נהיר. מ״ט לא הוה נהיר, בגין דהאי *תנין הגדול* הוה נשיב על תהומא ואחשיך ליה ולא מרפרפא לתתא, ורוחא אחרא דלעילא נשיב ובטש בההוא רוחא ושכיך ליה הה״ד *ורוח אלהים מרחפת על פני המים*, והיינו דתנינן דקב״ה בטש רוחא ברוחא וברא עלמא.

ויאמר אלהים יהי אור ויהי אור , נהיר נהירו דלעילא ובטש **[לה ע״א]** על גבי רוחא דנשיב ואסתלק מעל תהומא ולא חפא ליה. כיון דתהומא אתנהיר ואיהו אסתלק כדין הוה נהירו דאנהר על רישיה ומיא הוו נפקי מגו אפותיה ורוחא נשיב לעילא ונהיר מנהירו דא עד דהוה נחית נהוריה מנצנצא לשבעין ותרין נהורין דשמשא. כיון דאינון נהורין אתרשימו בגו שמשא לתתא הוו חייביא דעלמא ידעין בהו והוו פלחין שמשא. כיון דאסתכל קב״ה באינון חייביא סליק נהוריה וגניז ליה. אמאי גניז ליה, בגין דההוא תנין הוה סליק ונחית ובטש באינון

© 2007–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

יאורין עד דגניזו ליה ולא אתגליא, וזרע זרועא לחד צדיק דאיהו גננא דגנתא, וזרע דזרע בגנתא בגניזו בטמירא האי אור איהו.

[p. 155] כד האי *תנין הגדול* חמי דצמח בגנתא זרועא דאור דא כדין אתער לסטר אחרא לההוא נהר דאקרי גיחון, ואתפלגו מימוי דהאי גיחון. חד שבילא דיליה איהו אזיל גו ההוא זרועא דאצמח גו ההוא גנתא ואנהיר ביה ברבו דזרועא דא ואקרי גיחון, ומגו ההוא רבו דזרועא דא אסתלק לרבו דשלמא מלכא כד אסתלק למלכו דכתיב (מ״א א׳ :33-34) *והורדתם אותו אל גיחון*, וכתיב *ומשח אותו שם*, ולא באתר אחרא בגין דהוה ידע דוד מלכא דא. ומימוי אחרנין אסתלקו למלכו אחרא ודא איהו מלכו דאיהו תקיפא.

והאי *תנין הגדול* אתער ליה ואסתלקו סנפירוי דהאי תנין בההוא נהר לאתתקפא ביה, וכל אינון שאר יאורין כלהו סלקי ונחתי בתקפא דהאי *תנין הגדול* ותב ועאל לההוא יאורא שכיכא ואשתכך ביה.

וכדין כד ההוא אור אתגניז לנטלא ליה ההוא גננא דקאמרן כדין נפק חשך קדמאה ופשט על רישיה [p. 156] בההוא נוקבא דאתמחא ביה ואתפרש חד חוטא בין ההוא נהירו דאור דא דאתגניז ובין האי חשוכא דחשך כדכתיב (בראשית א׳ :4) *ויבדל אלהים בין האור ובין החשך*.

האי תנין תב בההוא פרישו דהאי חוטא דאפרש ואפריש לאינון יאורין גו חשוכא ואתפרשו נונין לזנייהו אלין מאלין בההוא פרישו. וכד אתפרישו מיין עלאין קדישין כל אלין יאורין אתפרשו ועאלו לגו ההוא יאורא שכיכא דאתבריר מכלהו ונפקי ועאלי ביה תלת זמנין ביומא.

וכל אינון נונין דמגדלן גו אינון נהרין פרישן אלין מאלין ואקרון לילות, ואלין אינון ראשין לכל אינון נונין דנפקי לבר ואלין שלטין על כלהו ואלין אקרון בכורי מצרים ומהכא אתבדרו לבר בכורין, וכלהו אתזנו משקיו דאינון נהרין והאי *התנין הגדול* שלטא על כלהו. וכלא בפרישו דמיין עלאין דכתיב *ויהי מבדיל בין מים למים*, ואתרשימו מיין קדישין ואתפרשו לעילא ומיין תתאין אתפרשו לתתא כלהו אלין מאלין קדישין ודלא קדישין, ועל דא אקרון מלאכין עלאין פרישן בגין דאתפרשו אלין מאלין לזנייהו.

ויאמר אלהים תדשא הארץ דשא עשב מזריע זרע. רזא כד האי *תנין הגדול* נשיב רוחא בההוא נוקבא [p. 157] ומתרפרפא לגבי עילא כל אלין עשבין מהפך לון ליבישו עד דרוחא אחרא נשיב בההוא רוחא ושכיך לה לתתא ועשבין צמחין כמלקדמין ושלטין ומשבחן ואודן קמי קב״ה.

© 2007–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

מסטר שמאלא לגו יאורא שכיכא נפקין בעירין לזנייהו ואזלין למקרבי לגבי אינון עשבין ולא יכלין ותייבין לאתרייהו. כל אינון יאורין אזלין ושאטין עם ההוא תנינא דשליט בהו וסחרין לאינון עשבין ולא יכלין בר לזמנין דרוחא עלאה לא נשיב ואיהו מרפרפא רוחא בההוא נוקבא לעילא כמה דאוקימנא. כדין שליט רוחא על אינון עשבין ויאורא שכיכא תב לאתריה וסלקא ונחתא, ובגין דמימוי שכיכין אזל בשכיכו, והאי *תנין הגדול* סלקא לגבי אינון יאורין ועשבין כלהו מגדלן לסחרניה ההוא יאורא שכיכא ואלנין מגדלין בכל עיבר. כדין סליק ההוא תנינא ואתרבי בינייהו ותב לכל אינון יאורין.

ויאמר אלהים יהי מארת ברקיע השמים, דא איהו *נחש בריח*. אמאי *בריח*, בגין דסגיר לתרין סטרין ולא נפיק לעלמין אלא חד זמנא ליובלא. ובספרי קדמאי דא *נחש עקלתון* דאיהו בעקימו תדיר ואייתי לווטין על עלמא. וכד האי קם תבר תוקפא **[לה ע״ב]** דההוא תנינא ולא יכיל למיקם עד דאביד גשמיה בגין דקב״ה כפיף ליה גו ימא כד עאל לגביה ואיהו דרך על תקפיה דימא ותקפיה דימא דא איהו תנינא כד״א (איוב ט׳:8) *ודורך על במתי ים*. וכד האי נחש קם כדין מה כתיב, (ישעיה כ״ז:1) *והרג את התנין אשר בים*, דא איהו *התנין הגדול*, ועל דא כתיב (יחזקאל כ״ט:3) *הנני עליך* . ודא *נחש* איהו *מארת*, בלווטין דכלא [p. 158] בגין דאיהו תקיפא עליה בתקפיה דההוא נהר רברבא דאקרי חדקל והא אוקימנא.

ההוא נחש איהו ביבשתא. כד נפקין דא בדא דא ביבשתא אתתקף תדיר בגין דכל אורחוי ותקפוי ביבשתא איהו ואכיל עפרא וארעא תדיר כד״א (בראשית ג׳:14) *ועפר תאכל כל ימי חייך* . דא גדיל בעפרא ודא גדיל במיא, נחש דאתגדל במיא לאו תקיפא כתוקפיה דהאי דאתגדל ביבשתא ועל דא כתיב (שם א׳:14) *מארת* חסר דדא אזדמן לגבי ההוא [p. 159] דמיא ואע״ג דאזדמן לגביה לא אגח לגביה אלא קב״ה בלחודוי דקטיל ליה גו ימא כמה דאוקימנא בגין גסות הרוח דביה כד״א (יחזקאל כ״ט:3) *אשר אמר לי יארי ואני עשיתיני*.

ועבר יי׳ לנגוף את מצרים . תנא א״ר יוסי האי קרא קשיא, *וכי וראה את הדם* ואח״כ *ופסח*, דמשמע דהא סימנא הוא דעביד. ואי תימא בגין דמא דאיהו מצוה אמאי לבר ואמאי לתלת דוכתי דפתחא והא כתיב (דניאל ב׳:22) *והוא גלי עמיקתא*. מ״ט דאתגליא דמא *על המשקוף ועל שתי המזוזות*. אלא תנא כתיב (דברים ל״ב:19) *וירא יי׳ וינאץ* , וכתיב (בראשית ו׳:5) *וירא יי׳ כי רבה רעת האדם בארץ* , ותנינן לא אתחזי אשגחותא דלעילא אלא כד אתחזי לתתא עובדא דאתעביד מניה, ועד דאתעביד עובדא מניה לא משגיחין לאבאשא בר הרהורא דע״ז דכתיב (דברים י״א:17) *השמרו לכם פן יפתה לבבכם*. ומדאתעביד עובדא אשגחותא דלעילא אתער ובגין כך כלא בין טב בין ביש כלא בעובדא תליא מלתא.

© 2007–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

[p. 160] א״ר יוסי כל שוקי מצרים מליין טעוון הוו ועוד דבכל ביתא וביתא הוו שכיחי זינין דמתקטרין בחרשייהו באינון כתרין תתאין דלתתא ומתערין רוח מסאבא בגווייהו. ורזא דמלה כתיב *ולקחתם אגדת אזוב וטבלתם בדם אשר בסף והגעתם אל המשקוף ואל שתי המזוזות*. *אגודת אזוב* למה, בגין לבערא רוח מסאבא ולאחזאה בפתחייהו בהני תלת דוכתי מהימנותא שלימתא, חד הכא וחד הכא וחד בגווייהו, ובגיני כך *ופסח יי׳ על הפתח ולא יתן המשחית לבא אל בתיכם לנגוף*, משום דחמי שמא קדישא רשים על פתחא.

א״ר יהודה אי הכי אמאי דמא דהא תנינן חוור וסומק וחד דכליל ביני גווני.

[p. 161] א״ל תרי דמי הוו, חד דמילה וחד דפסחא. דמילה רחמי, דפסחא דינא.

א״ר יהודה לאו הכי אלא כמה דאוליפנא דחזר ההוא דמא קב״ה לרחמי כאילו הוו חוור בגו גווני הה״ד (יחזקאל ט״ז :6) *ואעבור עליך ואראך מתבוססת בדמיך*, ואע״ג דהוה סומקא אתחזר לרחמי דכתיב *בדמיך חיי*, ובגין כך רשים פתחא בתלת סטרין, חד הכא וחד הכא וחד בגוייהו.

תאני ר׳ חזקיה תרין דמי אתחזו לקבל תרי כתרי דאתערו לעילא בההיא שעתא.

א״ר יוסי חד כתרא דכלילא בתרין סטרין טמירין **[לו ע״א]** ברחמי ודינא.

אמר רבי אבא בכמה אתרי חס קב״ה על בנוי. עביד בר נש ביתא קב״ה אמר ליה כתוב שמי ושוי לפתחא ואת שרי לגו ביתך ואנא אתיב לבר בפתחך לנטרא לך. הכא אמר רשים על פתחא [p. 162] רזא דמהימנותא דילי ואת שרי לגו ביתך ואנא אסתמר לך לבר דכתיב *ואתם לא תצאו איש מפתח ביתו עד בקר*, וכתיב *וראה את הדם על המשקוף ועל שתי המזוזות ופסח יי׳ על הפתח ולא יתן המשחית לבא אל בתיכם לנגוף*.

תו אמר רבי אבא כגוונא דשמא קדישא עבדו בההוא שעתא. מה שמא קדישא אתחזר בההוא שעתא דינא אוף הכא אחזיאו בהאי שעתא דינא דכתיב *וראה את הדם על המשקוף ועל שתי המזוזות*, רשימא דא כלהו סומקא לאתחזאה דהא אתחזר לדינא למעבד נוקמין. ורזא דמלה כגוונא דהוי לעילא בההוא שעתא כך בעי לאתחזאה לתתא, אי רחמי רחמי ואי דינא דינא הה״ד *וטבלתם בדם אשר בסף והגעתם אל המשקוף*.

ואתם לא תצאו איש מפתח ביתו עד בקר. מאי טעמא, משום דתנינן אמר רבי יצחק אמר רבי ירמיה לא ליבעי ליה לאיניש למיזל לשוקא ולאשתכחא בשוקא בזמנא דדינא תליא באתרא, דכיון דרשותא אתייהיב לחבלא מאן דפגע ביה אתזק, והכא משום דדינא אשתכח לא בעי לנפקא לבר.

© 2007–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

[p. 163] תניא אמר רבי יוסי בההוא ממש דאשתכח דינא למצראי בההוא ממש אשתכח רחמי לישראל הה״ד *וראיתי את הדם ופסחתי עליכם*. וכן תנא בכל אינון כתרין קדישין דלעילא במה דאשתכח דינא אשתכח רחמי וכלא בשעתא חדא.

תאני רבי חזקיה כתיב (שם י״ט:22) *ונגף יי׳ את מצרים נגוף ורפא*, *נגוף* למצרים *ורפא* לישראל. מאי *ורפא*, ממה שנימולו צריכין רפואה. ותנא באותה שעה שנגפו מצראי באותה שעה נתרפאו ישראל דתניא אמר רבי יוסי אמר רבי חזקיה מ״ד *ופסח יי׳ על הפתח*. מאי *על הפתח*, *ופסח יי׳* עליכם מבעי ליה. אבל *על הפתח*, *פתח* ממש ופתח הגוף, ואי זו פתח הגוף, הוי אומר זו המילה.

רבי שמעון אמר בשעתא דאתפליג כתרא קדישא אתערב בה דכורא. ומאן דכורא, חסד עלאה דמשמע דדא בלא דא לא סלקא ובגין דא דא מחי ודא מסי וכלא בשעתא חדא.

וכתיב *ופסח יי׳ על הפתח*, *על הפתח* הידוע. מאי *הפתח*, משום דאיהו פתחא ומשיכא דרוחא וגופא. ות״ח עד לא אתגזר אדם הוא אטום וסתום מכל סטרוי, מדאתגזר אתפתח מכלא ולא הוי אטים וסתים כקדמיתא והיינו רזא דתנינן (בראשית י״ח:1) *והוא יושב פתח האהל*, משום דאתגלייא האי יו״ד.

[p. 164] מאי קא מיירי. אלא אמר רבי יצחק דהא אשרי בגלויא דא חסד בצדק ודא הוא פתחא דמשכנא עלאה קדישא משמע דכתיב *האהל*, *האהל* הידוע.

אמר רבי אלעזר כד אתגלייא האי יו״ד אתבשר ואתברך *בפתח האהל* דהאי צדק לאתבסמא בחסד הה״ד *כחום היום*, דהוא שעתא דשלטא חסד חולקא דאברהם. ומ״ל דהאי *פתח האהל* אתבשם לקבליה דאברהם, דכתיב (שם כ״ד:1) *ויי׳ ברך את אברהם בכל*, דאתבשם בחסד מדאתגלייא יו״ד.

אמר רבי אבא *והוא יושב פתח האהל*, כמה דכתיב *ויי׳ ברך את אברהם בכל*, דדא הוא פתח קדישא כתרא עשיראה.

[p. 165] *כחום היום*, כמה דאתיהיבת ליה כתרא דחסד הה״ד *כחום היום*, כמה דיתיב בהאי כך יתיב בהאי דהא לא סליק האי בלא האי.

ד״א **[לו ע״ב]** *ועבר יי׳ לנגוף את מצרים*. מאי *ועבר*, דעבר על שורי דדינא דכתרין דהוו מתקטרי בכתרין אחרנין דלעילא שרא להו מקיומיהון, ועבר על אורחוי בגין למעבד בהו דינא ולנקמא להו לישראל. וכדין הוא כל *ועבר ועברתי ויעבר* על דקב״ה *עבר* על כל אורחוי או לדינא או לרחמי. הכא *ועבר* בגין למעבד דינא, התם *ויעבר* בגין לרחמא.

© 2007–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

ויהי בחצי הלילה. ר׳ חייא ור׳ יוסי הוו אזלי מאושא ללוד והוה רבי חייא רכיב בחמרא. א״ר יוסי ניתיב הכא ונצלי דהא מטא זמנא דצלותא דמנחה ותנינן לעולם יהא אדם זהיר בתפלת [p. 166] המנחה. אמאי זהיר, משום דהיא שעתא דתליא דינא ובעי ב״נ לכוונא דעתוי. נחת ר׳ חייא וצלו.

עד דהוו אזלי נטא שמשא למיעל. א״ר חייא לר׳ יוסי אמאי את שתיק.

א״ר יוסי מסתכל הוינא בדעתאי דלית עלמא מתקיימא אלא על רישיהון דעמא. אי רישי עמא זכאן טב לעמא טב לעלמא, ואי לא זכאן ווי לעמא ווי לעלמא.

א״ר חייא ודאי כך הוא. מנלן, דכתיב (דה״ב י״ח:16) *ראיתי את כל ישראל נפוצים על ההרים כצאן אשר אין להם רועה ויאמר יי׳ לא אדונים לאלה ישובו איש לביתו בשלום. ישובו*, ישבו מבעי ליה. *לביתו*, בביתו מבעי ליה, דהא באתרייהו קיימי. אלא הכי תנינן אי רישא דעמא לא זכי עמא מתפסן בחוביה. מנלן, דכתיב (ש״ב כ״ד:17) *ויאמר דוד אנכי חטאתי ואלה הצאן מה עשו*, דוד חב וישראל סבלו. ואי רישא מתפס בחוביה עמא [p. 167] משתזבן דהא דינא לא שריא עלייהו דהכי כתיב *ויאמר יי׳ לא אדונים לאלה* כלומר אם אלו לא הוו רישין לעמא מהאי ארחא *ישובו איש לביתו בשלום*, כלהו משתזבן אי רישיהון מתפסן. ואפילו יהושפט אתגזר עליה לאתענש משום דאתחבר באחאב אי לאו ההוא צוחה דכתיב (דה״ב י״ח:31) *ויזעק יהושפט*.

עד דהוו אזלי רמש ליליא. אמרו מה נעביד, אי ניזיל חשך ליליא, אי ניתיב דחלא הוא. סטו מאורחא יתבו תחות אילנא חד ויתבו והוו אמרי מלי אורייתא ולא אדמכו.

בפלגותא דליליא חמו חד אילתא דאעבר קמייהו והוה צווח ורמי קלין. קמו ר׳ חייא ור׳ יוסי ואזדעזעו, שמעו חד קלא דמכרזא ואמר דמתערין קומו, דניימין אתערו, עלמין אזדמנו לקדמת מריכון דהאנפק קלא דכאיב אילתא דעילא ותתא דכתיב (תהלים כ״ט:9) *קול יי׳ יחולל אילות ויחשוף יערות.* הא מריכון נפיק לג״ע לאשתעשעא עם צדיקיא.

[p. 168] יתבו ר׳ חייא ור׳ יוסי. א״ר חייא השתא הוא פלגות ליליא ממש. זכאה חולקנא דזכינא למשמע דא. ות״ח רזא דמלה בשעתא דקב״ה אתחזי על כל גנתא, כל גנתא אתכנש ולא מתפרש מעדן, והאי עדן מבועי נפקין לכמה אורחין ושבילין וכל גנתא אתקרי צרורא דחיי דתמן מתעדנין צדיקיא לעלמא דאתי, ובהאי שעתא קב״ה אתגלי עלייהו.

אמר רבי יוסי בכמה זמנין שאילנא דכתיב *ויהי בחצי הלילה וי״י הכה כל בכור בארץ מצרים*, אמאי לא הוה ביממא דאתגלי פרסומי ניסא, ואמאי מיתו כל אינון חלשי דבתר רחייא ואינון טלייא בני עאנא ולא מיתו פרדשקי וגוברי מגיחי קרבא כמה דהוה בסנחריב דכתיב

© 2007–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

(מלכים ב׳ י״ט:35) *ויצא מלאך יי׳ ויך במחנה אשור וגו׳*, ותנינן כלהו מלכין בני מלכין רופינוס ופרדשקי. התם **[לז ע״א]** אתחזי גבורתא דחד שליחא דיליה מהאי דהוה יאות למהוי יתיר.

[p. 169] אמר ליה יאות שאלת ואנא לא שמענא מידי בהאי ולא אימא, אבל הא זכינא לכל האי וארחא אתתקן קמן ואנא שמענא דר׳ שמעון בן יוחאי מדכי שוקי טבריא, ניזיל גביה.

יתבו עד דנהר יממא, כד סליק נהורא קמו ואזלו. כד מטון גביה אשכחוה דהוה יתיב וספרא דאגדתא בידיה.

פתח ואמר (ישעיה מ׳:17) *כל הגוים כאין נגדו לאפס ותהו נחשבו לו*. כיון דאמר *כל הגוים כאין נגדו* למה כתיב *לאפס ותהו נחשבו לו*. אלא למדנו דדעתייהו דכל עמין דעלמא דמהימנותא דלהון הוא כאין דלא אדבקו עלאין ותתאין ושויין לקבליה מהימנותא דשטותא, אבל *לאפס ותהו נחשבו לו*, כהאי עלעולא דסחרא ברוחא ומתגלגלא בריקניא הה״ד (דניאל ד׳:32) *וכל דיירי ארעא כלא חשיבין*.

[p. 170] עוד פתח ואמר *את השמים ואת הארץ*. *את*, זו ימינו של קב״ה, *ואת*, זו שמאלו. מלמד שנטה קב״ה ימינו וברא את השמים ונטה שמאלו וברא את הארץ הה״ד (ישעיה מ״ח:13) *אף ידי יסדה ארץ וימיני טפחה שמים קורא אני אליהם יעמדו יחדו*. מהו *יעמדו יחדו*, ס״ד השמים והארץ, לאו הכי, אלא הימין והשמאל דאינון *את ואת*. והיאך *יעמדו יחדו*, בזאת ההיא דשלטא בפלגות ליליא דכלילא *את ואת* בזאת. ותנן כתיב (קהלת ג׳:11) *את הכל עשה יפה בעתו*. *את*, הא דאמרן. *הכל*, כד״א (בראשית כ״ד:1) *ויי׳ ברך את אברהם בכל*, ותאנא ההיא כתרא דאתקרי זאת דכלילא *מאת ואת*, ושלטא בפלגות ליליא בתרין סטרוי ברחמי ודינא, רחמי לישראל ודינא לשאר עמין.

[p. 171] פתח ר׳ חייא ואמר ניחא קמיה דמר דנימא מלה חד על מה דאתינא. כתיב *ויהי בחצי הלילה ויי׳ הכה כל בכור בארץ מצרים*, ומהאי דאמר מר אשתמע דהאי בההוא מלה אתא, ואנן אורחא אתתקנא קמן למיתי למשאל קמך.

פתח ואמר (תהלים קי״ג:5) *מי כיי׳ אלהינו המגביהי לשבת*. *מי כיי׳ אלהינו*, דסליק ואתעטר לאתישבא בכתרא קדישא עלאה, נהירו דבוציני כתרין ועטרין. *המשפילי לראות*, דנחית בכתרוי מכתרא לכתרא מנזרא לנזרא מנהירו לנהירו מבוצינא לבוצינא לאשגחא בעלאין ותתאין הה״ד (שם י״ד:2) *יי׳ משמים השקיף על בני אדם לראות וגו׳*.

ת״ח כתיב *ויהי בחצי הלילה ויי׳ הכה כל בכור וגו׳*. *ויהי בחצי הלילה*, בחצות *הלילה* מבעי ליה, או *כחצות* כגוונא דאמר משה. ואי כמה דאמרו חבירנא דלא יימרון אצטגניני פרעה משה בדאי הוא, הא קושיא באתרה בג׳ גווני דאפי׳ ישראל יימרון. [p. 172] חד דאי הכי הוה ליה למימר ויאמר משה כחצות הלילה, אמאי קאמר *כה אמר יי׳*, כמה דלא יתכוון שעתיה דהא

© 2007–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

לא יתפסון במשה אלא בפטרונא בגין דאמר *כה אמר יי'*. תרי דהא משה אמר *עד בכור השפחה אשר אחר הרחים*, ולא הוה הכי אלא *עד בכור השבי אשר בבית הבור*. עכ"פ אפילו ישראל נמי יימרון הכי דהא לא אתבררון מלי. תלת דאיהו אמר משמא דפטרונא *כחצות*, וכתיב *ויהי בחצי הלילה*.

ועוד שאלתא דילכון יתיר על מטולא דלא יכיל בעירא למסבל. אלא כלא רזא עלאה הוא בין מחצדי חקלא וכלא אתכשר בנביאה מהימנא.

זכאה חולקיה דמשה דעליה כתיב (שם מ"ה:3,8) *יפיפית מבני אדם הוצק חן בשפתותיך על כן משחך אלהים אלהיך שמן* **[לז ע"ב]** *ששון מחבריך*.

[p. 173] *יפיפית מבני אדם*, משת וחנוך. *הוצק חן בשפתותיך*, מנח ובניו. *על כן משחך אלהים אלהיך*, מאברהם ויצחק. *שמן ששון* מיעקב. *מחבריך*, משאר נביאי.

וכי גבר דסליק בדרגין עלאין דלא סליק ב"נ אחרא לא ידע מה דאמר. אלא הכי תנינן האי כתרא דאתקרי *זאת* אתקרי *אשה* כד"א (בראשית ב':23) *לזאת יקרא אשה*. אמאי, משום *כי מאיש לקחה זאת*. מאן הוא *איש*, ההוא דאתקרי *זה*, ודא הוא *איש* דכר כד"א (שמות ל"ב:1) *כי זה משה האיש*, *האיש הזה*, ואתקרי *איש זה* *זה איש*, *זאת* אתנסיבת *מזה דכר*.

ובגין דא איהי תמר דכר ונוקבא דלא סליק דא בלא דא. תמר כד"א (שיר ג':6) *תמרות עשן*. [p. 174] מה עשן סליק חוור ואוכם, אוף הכא כלא כליל בפלגות ליליא למעבד נימוסוי בחד שעתא, חוור לישראל ואוכם לשאר עמין. ועד דהאי ליליא לא אתפלג לא עביד נימוסוי. מ"ל, מאברהם דכתיב (בראשית י"ד:15) *ויחלק עליהם לילה*, דאתפלג למעבד נימוסוי. אוף הכא אמר משה *כחצות*. מהו *כחצות*, כד"א (מ"א י"ח:36) *כעלות המנחה*, (איוב ה':26) *כעלות גדיש*, אוף הכא *כחצות*, כמפלג דמשה ידע דלא עביד נימוסוי עד דיתפלג. והכי הוה דלא עבד ליליא נימוסוי עד דאתפלג בפלגות בתראה הה"ד *ויהי בחצי הלילה*. מאי *בחצי*, בפלגות בתראה בזמנא דאיהי שלטא ואשתכח האי למעבד נמוסין תדירא וכל נימוסא דאתעביד בליליא בפלוגתא בתראה אתעביד.

[p. 175] *ויי' הכה כל בכור*, בשעתא דקב"ה אתער בגנתא דעדן לאשתעשעא עם צדיקיא וכרוזא נפיק וקרי (שיר ד':16) *עורי צפון ובואי תימן הפיחי גני יזלו בשמיו יבא דודי לגנו ויאכל פרי מגדיו*. מאי *ויאכל פרי מגדיו*, אלין קרבנין דאתקריבו קמיה מנשמתהון דצדיקיא. האי בפלגות ליליא, בשעתא אחרא שאר קרבנין ממש.

ויי', הוא ובית דינו. *יי'*, הוא ונימוסוי.

הכה כל בכור. משה לא אמר אלא *ומת*, מהו *הכה*, דאתער *כה* כמה דאגזים משה דכתיב *והנה לא שמעת עד כה*.

© 2007–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

[p. 176] ותאנא פרעה חכים הוה מכל חרשוי ואסתכל בהאי דיעביד ליה דינא וזמין לחרבא ארעיה כמה דאמר משה *בזאת תדע כי אני יי׳*. ואיהו מה כתיב, *ויפן פרעה*, דאפני לביה מהרהורא דא כד״א *ויפן פרעה ויבוא אל ביתו ולא שת לבו גם לזאת*, *גם* לרבות האי דזמינא לחרבא ארעיה ולא שוי לביה לקבליה דזאת.

כל בכור, דאפיי דרגין עלאין ותתאין אתברו משלשוליהון כל אינון דשלטין בחכמתא דלהון דכתיב *בארץ מצרים*. וכלהו דרגין עלאין ותתאין דאתברו משולשליהון כלהו בפסוקא אתחזון דכתיב *מבכור פרעה היושב על כסאו עד בכור השפחה אשר אחר הרחים וכל בכור בהמה*, הא כלהו אתחזון בפסוקא.

סתמא דמלה *מבכור פרעה היושב על כסאו*, כתרא תתאה דקוזמיטא דמלכותא דלעילא.

[p. 177] *עד בכור השפחה*, כתרא שמאלא תתאה מינה דקוזמיטא מבתר ארבע רחיין ארבע משיריין משום דכתיב *אחר הרחים* ולא *מן הרחים*.

וכל בכור בהמה, תתאין מתתאי נוקבא מנוקבתא דאשתכחו באתני בבעירי ברברבי בזוטרי ומקבלין מנהון גוברין ונוקבאן.

עד בכור השבי אשר בבית הבור, אינון דנפקין משפחה דבהון עבדי לאסירי דישתעבדון בהון לעלמין ולא יפקון לחירו. וברוחצנותא דאלין דרגין סריבו מצראי דבהון עבדו קשרא לישראל דלא יפקון מן עבודתהון לעלמין. ובהאי אתחזי גבורתא ושלטנותא דקב״ה ודוכרנא דא לא אשתצי מישראל לדרין **[לח ע״א]** בתראין. ואי לא הוה חילא וגבורתא דקב״ה כל מלכי עלמין וכל חרשי עלמין וחכימי עלמין לא יפקון לישראל מן עבודתא דשרא קשרין דלהון ותבר כל אינון כתרין לאפקא לון. על דא כתיב (ירמיה י׳:7) *מי לא יראך מלך הגוים כי לך יאתה כי בכל חכמי הגוים ובכל מלכותם מאין כמוך*.

[p. 178] בכה ר׳ שמעון, ארים קליה ואתגנח, אמר קנטורא דקיטפא, חשבתון דשבח קב״ה כמה זמנין (דברים ה׳:6) *אשר הוצאתיך מארץ מצרים*, (שם ט״ז״1) *הוציאך יי׳ אלהיך ממצרים*, (שם ה׳:15) *ויוציאך יי׳ אלהיך משם*, (שמות י״ב:17) *הוצאתי את צבאותיכם*, (שם י״ג:3) *זכור את היום הזה אשר יצאתם ממצרים*, (דברים ד׳:37) *ויוציאך בפניו בכחו הגדול ממצרים*, (שמות י״ג:3) *הוציא יי׳ אתכם מזה*.

אלא תאנא י׳ כתרין אינון לתתא כגוונא דלעילא וכלהו סתימין בתלת אלין דאמרן, ותלת קשרין קשירו בהו על ג׳ דרגין דבהו בישראל דלא יפקון משעבודהון לעלמין.

זכאין אתון אברהם יצחק ויעקב דבזכותיהון שריאו קשרין וקב״ה דכר תלת קשרי מהימנותא דלכון הה״ד (שם ב׳:24) *ויזכר אלהים את בריתו את אברהם*, הא קשרא חד

© 2007–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

דאברהם, את יצחק, הא קשרא תניינא ד*יצחק*, *ואת יעקב*, הא קשרא תליתאה שלימתא דיעקב.

תנא כל זמנין וחגין ושבתי כלהו דוכרנא להאי ועל האי אתקיימו כלהו דאלמלא האי לא הוה נטורא דזמנין וחגין ושבתי, ובגיני כך לא אשתצי דוכרנא דמצרים מכל זמנין וחגין ושבתי. ות״ח דנא הוא יסודא ושרשא דאורייתא ופקודוי וכל המנותא שלימתא דישראל.

[p. 179] ועוד אמאי לא הוה ביממא דשאילתו. תנינן כתיב *היום אתם יוצאים*, וכתיב *הוציאך יי׳ אלהיך ממצרים לילה*. אלא תאנא עקרא דפורקנא דישראל לא הוה אלא *לילה*, *דלילה* שרא קטרין ועבד נוקמין ויומא אפיק לון בריש גלי הה״ד (במדבר ל״ג:3) *יצאו בני ישראל ביד רמה לעיני כל מצרים*, וכתיב *ומצרים מקברים את אשר הכה יי׳ וגו׳*, דא הוא פרסומי ניסא.

אתו ר׳ חייא ור׳ יוסי אשתטחו קמיה ונשקו ידוי. בכו אמרו גליפין עלאין ותתאין זקפן רישא בגינך. עבד קב״ה ירושלים לתתא כגוונא דלעילא, עבד ר׳ שמעון בן יוחאי שורי קרתא ותרעוי. מאן דעייל לא עייל עד דיתפתחון תרעי. מאן דסליק לא סליק עד דיתקנון דרגין דשורי. וכתיב [p. 180] (שמות ל״ד:23) *יראה כל זכורך את פני האדון יי׳*, דא הוא ר׳ שמעון בן יוחאי דמאן דאיהו דוכרא מדוכרניא בעי לאתחזאה קמיה.

אמר לון עד לא סיימנא מלה דשאלתא דילכון, דהא תנינן *ויי׳ הכה כל בכור*, *כל בכור* סתם כדקאמרן וכלא הוה, ואינון דמיתו אינון קטורי קטרין דהוו משתמשי בחרשייהו באינון כתרין, מנהון משתמשי בעלאי ומנהון משתמשי בתתאי ואע״ג דכלהו תתאי אינון. וכל ארעא דמצרים מליא חרשין הוה, וכתיב *כי אין בית אשר אין שם מת*. ואתעביד דינא בכלא בשעתא דאתכנשו כלהו בבתיהון ולא הוו מתפזרי במדברא ובחקלא אלא כלהו אשתכחו בבתיהון, ועבד לילה דינוי בכלא בההיא שעתא.

ותנא נהיר לילה כיומא תקיפא דתמוז וחמאן כל עמא דינוי דקב״ה הה״ד (תהלים קל״ט:12) *לילה כיום יאיר כחשכה כאורה*. [p. 181] ובשעתא דנפקו אשתכחו כלהו מתים בשוקי לעיניהון דכלא דבעיין לאקברא לון, ודא אתקשי להו מכלא, חמו לישראל נפקין **[לח ע״ב]** לעיניהון בחד גיסא וחמו למיתיהון בהאי גיסא, ובכלא הוה פרסומי ניסא דלא הוה כהאי מיומא דאתברי עלמא.

ות״ח כתיב *ליל שמורים הוא ליי׳ להוציאם מארץ מצרים הוא הלילה הזה ליי׳ שמורים*. האי פסוקא קשיא, כיון דאמר *ליל* מהו *שמורים* ולא שמור, שמור אשתמע מלה. וכתיב *הוא הלילה הזה*, *ליל* קאמר בקדמיתא והשתא *לילה*. אלא הכי תנינן כתיב (דברים כ״ב:23) *כי יהיה נערה בתולה*, *נער* כתיב. מ״ט, משום דכל זמן דלא קבילת דכר עלה אתקרי *נער*, מדקבילת דכר

© 2007–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

עלה אתקרי *נערה*. אוף הכא *ליל* דעד לא קבילת דכר אע״ג דכתיב *שמורים* אלא דכר הוה זמין לאתחבר עמה. ובשעתא דאתחבר עמה דכר כתיב *הוא הלילה הזה ליי׳ שמורים*, *שמורים* דכר ונוקבא, ובגיני כך כתיב *הלילה הזה*.

ובאתר דאשתכחו דכר ונוקבא לית שבחא אלא דדכורא, והכי שבחו ישראל בתושבחתייהו לדכורא ולא לנוקבא הה״ד (שמות ט״ו:2) *זה אלי ואנוהו*, דלית שבחא באתר דדכר ונוקבא אשתכחו אלא מדכורא. ולדא מחכאן ישראל [p. 182] דכתיב (ישעיה כ״ה:25) *זה יי׳ קווינו לו נגילה ונשמחה בישועתו*, משום דהכי זמין למעבד להו דכתיב (מיכה ז׳:15) *כימי צאתך מארץ מצרים אראנו נפלאות*.

ורזא דא הכי הוא, כגוונא דהכא *ליל* ו*לילה* כך זמין למעבד דכתיב (ישעיה כ״א:12) *שומר מה מלילה שומר מה מליל*. מה להלן שמירה ו*ליל*, אוף הכא שמירה ו*ליל*. מה להלן שמירה ו*לילה*, אוף הכא שמירה ו*לילה*. ו*לילה* אתקרי על גב דכורא הה״ד (שם:12) *אתא בקר וגם לילה*. *בקר* כד״א (בראשית י״ט:27) *וישכם אברהם בבקר*, דהיא מדתו ממש, וכתיב (תהלים ה׳:4) *יי׳ בקר תשמע קולי*, *בקר* ממש.

יתבו ר׳ חייא ור׳ יוסי ואוליף להו רזא דתורת כהנים והוו מהדרי בכל יומא ויתבי קמיה. חד יומא נפק לבר ר׳ שמעון, אזלו בהדיה, מטו לחד חקלא יתבו.

[p. 183] פתח ר׳ שמעון ואמר ת״ח כתיב (קהלת ז׳:15) *את הכל ראיתי בימי הבלי יש צדיק אובד בצדקו ויש רשע מאריך ברעתו*. שלמה דהוה חכמתיה יתירא על כלא מאי קאמר בהאי קרא. אלא שלמה רמז דחכמתא קא רמז, דחזינן אורחוי דקב״ה דלא הכי דהא כתיב (ירמיה י״ז:10) *ולתת לאיש כדרכיו וכפרי מעלליו*. אלא תרי ענייני אינון דקא רמז הכא דתנינן כד דינוי דקב״ה בעאן לאשגחא בעלמא ולעיינא ביה דכתיב (זכריה ד׳:10) *עיני יי׳ המה משוטטות בכל הארץ*, ואשכחן חייבין בדרא ההוא צדיקא דאשתכח בדרא אתפס בחובייהו, וחייביא מאריך קב״ה רוגזיה עמהון עד דיתובון, ואי לאו לא ישתכח מאן דיתבע רחמי עליהון הה״ד *יש צדיק אובד בצדקו*, משום דהוא זכאה אסתלק מעלמא.

בגיני כך תנינן לעולם אל ידור אדם אלא במקום שאנשי מעשה דרים בתוכה. מאי טעמא, משום דווי לההוא דמדוריה בין חייביא דהוא אתפס בחובייהו, ואי דיוריה בין זכאין אוטיבין ליה בגיניהון. דהא רב חסדא הוה דיוריה בקדמיתא ביני קפוטקאי והוה דחיקא ליה שעתא ומרעין רדפין אבתרוי, נטל ושוי מדוריה בין [p. 184] מארי תריסין דצפורי וסליק וזכה לכמה טבאן לכמה עותרא לכמה אורייתא, ואמר כל האי זכינא על דעאלית בין אינון דמאריהון אשגח לאוטבא להו.

© 2007–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

ד״א *את הכל ראיתי בימי הבלי*. וכי שלמה דדרגין דחכמתא הוו ביה על כל דרא ואשתדלותיה באורייתא למעבד טיבו וקשוט דכתיב (דברי הימים א׳ כ״ט:23) *וישב שלמה על כסא יי׳ למלך*, אמר *בימי הבלי*, וכתיב (קהלת א׳:2) *הבל הבלים אמר קהלת*.

ותאנא ז׳ שמות נקראו לו, שלמה ידידיה אגור בן יקא איתאל למואל קהלת. קהלת כנגד כלם, וכלם נקראו **[לט ע״א]** כעין של מעלה. קהלת, כנופיא קדישא דבי עשרה, בגין כך קהל אין פחות מעשרה וקהל אפילו מאה. קהלת כלל דכלא כמד״א (דברים ל״ג:4) *קהלת יעקב*.

[p. 185] ותאנא שמותיו על חכמה אתקרון, ובגין כך ג׳ ספרין עבד, שיר השירים, קהלת, משלי, וכלהו משלי חכמתא, שיר השירים לקבליה דחסד, קהלת לקבליה דדינא, משלי לקבליה דרחמי, בגין לאשלמא חכמתא. והוא עבד כל מה דעבד בגין לאחזאה חכמתא ולקבליה דרזא עלאה, והוא אמר *בימי הבלי*, *הבל הבלים*.

אלא רזא דהבל יקירא הוא, והוא הבל דנפיק מפומא, ורזא דהבל דנפיק מפומא קלא אתעביד. ותאנא אין העולם מתקיים אלא בהבל תינוקות שלא חטאו, שלא חטאו ממש. וקלא בהבל אתעביד ברוחא ומיא, וכל מה דאתעביד בהבל. ורזא דהאי הבל של תינוקות אתעביד קלא ואתפשט בעלמא ואינון נטורי עלמא ונטורי קרתא הה״ד (תהלים קכ״ז:1) *אם יי׳ לא ישמר עיר שוא שקד שומר*.

[p. 186] ותי״ח הוא הבל הוא קלא. מה בין האי להאי, הבל הוא קלא וקאים בחילא למיפק קלא. קלא ממש קאים בקיומיה דלא לאפקא אחרא. וההוא הבל דהוה אחסנתיה דאבוי קראיה הבלי ומניה חזא מה דחזא, ואע״ג דסיועין סגיאין מעילא אחרנין הוו ליה, ולאשתמודעא מלה אמר *בימי הבלי*, דמלה דא מתמן אתא. ורזא דמלה *הכל הבל*.

יש צדיק אובד בצדקו, דא הוא רזא דמלה דגלי ופרסם.

בימי הבלי, כלומר בזמנא דהאי הבל ינקא מן דינא בגין למעבד דינא *צדיק אובד בצדקו*, ובזמנא דהאי הבל ינקא מרחמי *רשע מאריך ברעתו*. ותרווייהו תליין בהאי הבל, ובגין כך כתיב *בימי* ולא כתיב ביום. וכלא תליא *בימי* הבל דא, מאן דאערע בדינא בדינא, מאן דאערע ברחמי ברחמי.

[p. 187] ואי תימא *יש צדיק אובד*, ולא קאמר אבוד. הכי הוא *אובד* ממש דההוא דינא *אובד לצדיק* מעלמא ומדרא. *ויש רשע מאריך*, *מאריך* ממש דההוא דינא כד ינקא מרחמי עביד רחמי לההוא *רשע* ו*מאריך* ליה.

עד דהוו יתבי חמו קיטורא דהוה סליק לעילא ונחית לתתא. אמר אתעטרותא אתעטר בטינתא דארעא מגו לעילא. סליק ההוא חקלא ריחא מכל בוסמין. אמר ניתיב, שכינתא בגוון, אתקיים בגינן *ריח שדה אשר ברכו יי׳*.

© 2007–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

פתח ואמר (בראשית כ״ז:27) *וירח את ריח בגדיו ויברכהו ויאמר ראה ריח בני כריח שדה אשר ברכו יי׳*. *וירח את ריח בגדיו*, משמע דאינון לבושין הוו סלקין ריחא טבא דלא אתעדי מנהון. השתא אית לאסתכלא, כתיב *ריח בגדיו*, וכתיב *ריח בני*, ולא אמר *ריח* הבגדים אלא *ריח בני*. אלא תאנא כיון שנכנס יעקב נכנס עמו גן עדן. ותאנא אותם הבגדים היו של אדם הראשון [p. 188] דכתיב (שם ג׳:21) *ויעש יי׳ אלהים לאדם ולאשתו כתנות עור וילבישם*, והוציאם מגן עדן.

ואי תימא דכתיב *ויתפרו עלה תאנה*, דאינון הוו. אי הכי אמאי כתיב *ויעש ה׳ אלהים*, וכתיב *כתנות עור*, הא לאו הוו אלא *עלה תאנה*. אלא כתרגומו לבושין דיקר, והוו סלקין ריחין מבוסמיא דעדן.

ותניא בשם מלא אתעבידו דכתיב *ויעש יי׳ אלהים*, מה דלא אתעבידו ביה שמיא וארעא. ולא, והא כתיב (שם ב׳:4) *ביום עשות יי׳ אלהים ארץ ושמים*. לא קשיא, אלא כדאתעבידו לא אתעבידו בשם מלא, כדאתקיימו בשם מלא אתקיימו.

[p. 189] ומה דאמרו דאינון לבושין אתו להההוא רשע דעשו דנסיב לון מן נמרוד, הכי אוקימנא וקשיא מלה. אי הכי הא כתיב *לאדם ולאשתו*, לבושין לאדם ולבושין לחוה, לבושין דחוה מה אתעבידו. ואי הכי **[לט ע״ב]** במה אתקברו, ס״ד דאינון שבקו וראמו מנהון זהרא עלאה דיהיב לון קב״ה. אלא אינון לבושין דאתלבשו בהו אדם ואתתיה לא אתלבש בהו ב״נ אחרא, דבאינון לבושין דמו כגוונא דלעילא. וס״ד דאינון אתלבשו מגרמיהון בהו. ת״ח כתיב *וילבישם*, דקב״ה אלביש לון, זכאה חולקהון.

כתיב (תהלים ק״ד:1) *יי׳ אלהי גדלת מאד הוד והדר לבשת*, וכתיב (שם צ״ו:6) *הוד והדר לפניו*, (שם ק״ד:2) *עוטה אור כשלמה*. כיון דאתלבש מאן דאתלבש עבד מה דעבד, מלמד שנתעטף קב״ה באור וברא את השמים.

[p. 190] במאי אוקימנא *החמודות אשר אתה בבית*. *החמודות*, בגדי מלכות במשי וזהב ואורחוי דעלמא דגנזי להו בבוסמין וריחין ליקרא דלבושיהון.

ת״ח *וירח את ריח בגדיו* בתחלה, כד ארגיש אמר *ראה ריח בני*, דידע דביה הות מלה ובגיניה סליק ריחא.

כריח שדה אשר ברכו יי׳, וכי מניין ידע יצחק *ריח שדה אשר ברכו יי׳*. תרי מלי אינון וכלא הוה חד, דכתיב (בראשית כ״ד:63) *ויצא יצחק לשוח בשדה*. וכי לא היה לו בית או מקום להתפלל. אלא אותו *השדה היה אשר קנה אברהם* סמוך למערה כדכתיב (שם כ״ה:10) *השדה אשר קנה אברהם*, ובשעתא דהוה עאל יצחק בגויה חמא שכינתא עליה וסליק ריחין עלאין

© 2007–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

קדישין, ובגיני כך הוה מצלי תמן וקבעיה לצלותא. ואברהם אמאי לא מצלי תמן, משום דקביעותא דאתרא הוה ליה בקדמיתא.

[p. 191] ומלה אחרא ריחא דחמא בהר המוריה. ולמה נקרא מוריה, ע״ש *המר הטוב*. וכלא הוה, וגן עדן דעאל עמיה וברכיה, ובגין כך לא תלה מלה בלבושין אלא ביעקב ממש דחמא דביה הוה מלה ויאות הוא לאתברכא.

אמר רבי יצחק לא אצטריך אורייתא למכתב אלא *מהחדש הזה לכם ראש חדשים*. מאי טעמא, משום דשירותא דסיהרא הוה ועל דא אורייתא אצטריך הוה ליה למכתב מהכא דהא בקב״ה אתקשר מלה. ולא קשיא דלא כתיב *זאת החדש* דהא זה וזאת כחד מתקשראן ובאתר דאית דכר ונוקבא כחדא לית שבחא אלא דדכורא, ועל דא *ראשון הוא לכם לחדשי השנה* ודאי.

[p. 192] אמר רבי יהודה *לכם לכם* תרי זמני למה.

אמר רבי יצחק מנייהו אשתמע יתיר כמה דכתיב (דברים ל״ב:9) *כי חלק יי׳ עמו*, אתקשרותא דא *לכם* ולא לשאר עמין.

דברו אל כל עדת ישראל לאמר בעשור לחדש הזה ויקחו להם איש שה לבית אבות שה לבית. *בעשור*, אמאי *בעשור*. אמר רבי אבא בזמנא דאנהיר יובלא לסיהרא דכתיב ביובלא *בעשור לחדש השביעי הזה יום הכפורים הוא*.

ויקחו להם איש שה לבית אבות. אמאי, בגין דלזמנא דא אצטריך למיגד ליה דהא תנינן במלה דא אתאחדא כתרא תתאה דמתאחדין בה כל שאר כתרין תתאין, ועל דא פריש משה ואמר *משכו וקחו לכם צאן*, כמה דכתיב *צאן ועבד ושפחה*. ואמר קב״ה עבידו אתון עובדא לתתא ואנא אתבר תקפיהון לעילא, וכמה דתעבדון בנורא אתון דכתיב *כי אם צלי אש*, ואנא אוף הכי.

[p. 193] אמאי אתנגיד בעשרה ואתנכיס בארבעה עשר. אמר רבי אבא בדא אתקשרו ישראל ארבע מאה שנין, ואע״ג דארבע מאה שנין לא אשתעבדו בהו כיון דהוה זמין לאתקשרא ביה אתחשיב עליה כאילו אשתעבידו כל ת׳ שנין. בג״כ מעכבין ליה ארבע יומין קטירא ברשותייהו דישראל ובתר *ושחטו אותו כל קהל עדת ישראל בין הערבים*.

אמאי *בין הערבים*, בשעתא דדינא תליא ובשעתא דאתמסר **[מ ע״א]** מלה דא ליה על ידא דאברהם דכתיב (בראשית ט״ו:12) *ויהי השמש באה ותרדמה נפלה על אברם והנה אימה חשכה גדולה נופלת עליו*. *אימה* כתרא חד, *חשכה* כתרא אחרא, *גדולה* האי דאיהי רברבא מכלא. ואע״ג דאוקימנא קרא דא על שאר שעבודייהו דישראל וכלא הוה.

© 2007–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

[p. 194] כגוונא דא (שמות י״ז:14) *כי מחה אמחה*, אתון מתתא ואנא מעילא.

תנא לא נפקו ישראל ממצרים עד דאתברו כלהו שלטונין דלעילא משלשולהון ונפקו ישראל מרשותהון ועאלו ברשותא קדישא עלאה בקב״ה ואתקטירו ביה הה״ד (ויקרא כ״ה:55) *כי לי בני ישראל עבדים עבדי הם*. מאי טעמא *עבדי הם*, *אשר הוצאתי אותם מארץ מצרים*, דאפקית להו מרשותא אחרא ועאלית להו ברשותי.

והיינו רזא דאמר רבי שמעון, מאי דכתיב *אך ביום הראשון תשביתו שאור מבתיכם כי כל אוכל מחמצת*, אלא הכי אוקימנא האי *שאור* והאי *מחמצת* דרגא חד אינון וכלהו חד רשו אוחרי אינון שלטנין דממנן על שאר עמין וקרינן להו יצר הרע רשותא אחרא אל נכר אלהים אחרים. אוף הכא *שאור מחמצת חמץ כלא* חד. אמר קב״ה כל הני שני קאימתון ברשותא אחרא עבדין לעם אחרא, מכאן ולהלאה דאתון בני חורין, *אך ביום הראשון תשביתו שאור מבתיכם*, *כל מחמצת לא תאכלו*, *ולא יראה לך חמץ*.

[p. 195] אמר רבי יהודה אי הכי כל ימי שתא נמי, אמאי שבעה יומין דכתיב *שבעת ימים שאור לא ימצא בבתיכם*, *שבעת ימים* ולא יותר.

א״ל כל זמנא דאתחייב בר נש לאחזאה גרמיה בן חורין הכי אצטריך, כל זמנא דלא אתחייב ביה לא אצטריך. למלכא דעבד לחד בר נש רופינוס, כל אינון יומין דסליק להאי דרגא חדי ולביש לבושי יקר, לבתר לא אצטריך. לשתא אחרא נטיר אינון יומין דסליק ליקירו דא ולביש אינון לבושין וכן בכל שתא ושתא. כהאי גוונא ישראל כתיב *שבעת ימים שאור לא ימצא*, דאינון יומי חדוותא יומין דסליקו ליקירו ונפקו משעבודא אחרא ועאלו ברשותא קדישא, בגין כך נטרין בכל שתא ושתא אינון יומין דסליקו להאי יקר, ועל דא כתיב *שבעת ימים מצות תאכלו*.

[p. 196] אמר רבי שמעון *מצת* כתיב כמד״א (יחזקאל א׳:1) *מראת אלהים*. ולמה אתקרי *מצת*, דינא, דינא קדישא, דינא דאתאחדא בשמא קדישא, דינא דלא הוה תקיפא כל ההוא זמנא בגווייהו דישראל דהא קיימא סיהרא בפגימותא. ועל דקיימא סיהרא בפגימותא (דברים ט״ז:3) *לחם עני* כתיב. מ״ט קיימא בפגימותא, בגין דלא אתפרע ולא אתגליא האי את קדישא, גזירין הוו ולא אתפרעו. אימתי אתפרעו, בשעתא דכתיב (שמות ט״ו:25) *שם שם לו חק ומשפט ושם נסהו*. ואע״ג דאוקימנא האי קרא במלה אחרא כלא הוה ויאות מלה.

[p. 197] ואי תימא בימי יהושע אתפרעו, הא לאו הני אלא אינון דכתיב (יהושע ה׳:5) *וכל העם הילודים במדבר בדרך*. בתר דאתפרעו אמר קב״ה בקדמיתא אכלתון מצות דקיימא סיהרא בפגימותא ואקרי *לחם עני*, מכאן ולהלאה האי *לחם* מאתר אחרא להוי. מאי הוא,

© 2007–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

דכתיב (שמות ט״ז:4) *הנני ממטיר לכם לחם מן השמים*, לא מן סיהרא כההוא זמנא אלא *מן השמים* ממש כמה דכתיב (בראשית כ״ז:28) *ויתן לך האלהים מטל השמים*.

וישראל קדישין נטרין אינון יומין דעאלו תחות גדפוי דשכינתא ונטרין ההוא נהמא דאתי מסטרהא [p. 198] ועל דא כתיב (שם כ״ג:15) *את חג המצות תשמר*, וכתיב *ושמרתם את המצות*. ומהו *ושמרתם את המצות*, כד״א (שמות י״ט:5) *ושמרתם את בריתי*, וכלא בחד דרגא סלקא ואתאח.

ואי תימא משה איך לא פרע להו. אלא בגין דלא יתעכבון ישראל תמן עד דאתסיאו. ועל דא כתיב (דברים ט״ז:3) *שבעת ימים תאכל עליו מצות לחם עני*. מ״ט *לחם* **[מ ע״ב]** *עני*, משום *כי בחפזון יצאת וגו׳*, וכתיב *ולא יכלו להתמהמה*.

ת״ח כד עאלו ישראל לארעא עאלו גזירין ואתפרעו. מה כתיב, (דברים ח׳:9) *לא במסכנות תאכל בה לחם*. מאי *מסכנות*, *לחם עני*. אמאי אקרי *לחם עני*, משום דקיימא סיהרא בפגימותא ולא מתברכא משמשא ולא מתנהרא מן שמשא כד״א (ד״ה א׳ כ״ט:11) *כי כל בשמים ובארץ*, ולא אתנהרא *מכל*. מאי טעמא, משום דלא אתפרעו. אבל הכא דאתגזרו ישראל ואתפרעו *לא תחסר כל בה* כתיב, ועל דא *לא במסכנות תאכל בה לחם*. מאי טעמא, משום ד*לא תחסר כל בה* כמה דחסרו ליה במצרים.

[p. 199] ובכל שתא ושתא דוכרנא דמצרים קא עבדי ישראל ואכלי ולא אשתצי מדרי דרין. ובגין דלא אתפרעו הכא במצרים חסרו ליה להאי כל וקיימא סיהרא בפגימותא ואקרי *לחם עני*, *מסכנות*. ומאי דאכלי ליה תמן בארעא, בגין דוכרנא דמצרים הוה ויהא לדרי דרין. ולזמנא דאתי כתיב (ישעיה ס׳:20) *לא יבא עוד שמשך וירחך לא יאסף*.

תנא א״ר יוסי כתיב *בעשור לחדש הזה*, וכתיב (ויקרא כ״ג:) *אך בעשור לחדש השביעי הזה יום הכפורים הוא*, אשתמע כמה דאתמר דכתיב *בעשור לחדש הזה*. מאי קא מיירי, אלא *בעשור*, מלה דא *בעשור* תליא. *לחדש הזה*, ב*חדש הזה* מבעי ליה. אלא כד אתא נימוסא להאי דרגא כתיב *לחדש הזה*, *לחדש הזה* דייקא.

ויקחו להם איש שה לבית אבות שה לבית. דתניא תלת קשרין אינון דתלת קשרין דכל שאר מתקשרי בהו באלין תלת כגוונא דלעילא, ובהאי דאקרי *צאן* אתקשר כלא וכלא כליל ב*צאן*, אתקשר *צאן* ב*צאן* ולא יכיל לאתפרשא מקטרוי ובהאי אתקשרו כלהו. ועל דא כתיב *והיה לכם למשמרת עד ארבעה עשר*, קטירו ליה בקטירותא ויהא אתמסר בידיכון עד [p. 200] דתנכסון ליה ותעבדון ביה דינא. ולזמנא דאתי כתיב (שם ל״ד:6) *כי זבח ליי׳ בבצרה*, וכתיב (ישעיה ס״ג:1) *מי זה בא מאדום חמוץ בגדים מבצרה*, וכתיב (זכריה י״ד:9) *והיה יי׳ למלך על כל הארץ ביום ההוא יהיה יי׳ אחד ושמו אחד*.

© 2007–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

פרשת ויהי בשלח

[מד ע״א] [p. 201] רבי שמעון פתח (חבקוק ג׳:1) *תפלה לחבקוק הנביא על שגיונות*. האי קרא קשיא ואית לאסתכלא ביה, מאי שנא *תפלה לחבקוק* על שאר נביאי עלמא דלא כתיב בהו *תפלה* לישעיה הנביא *תפלה* לירמיה או ליחזקאל ולהושע ולשאר נביאי עלמא. אלא הכי תנינן אלישע זכה בהאי עלמא מה דלא זכה נביאה אחרא בר ממשה ועם כל דא לא בעא לאטרחא למאריה. מה כתיב (מלכים ב׳ ד׳:8) *ויהי היום ויעבור אלישע אל שונם ושם אשה גדולה*. מאי *אשה גדולה*, אלא *גדולה* בעובדהא דכל בני דרא משתבחין בה והיא עקרא דביתא, ובגין דבעלה לא הוה שכיח בביתא למהוי עקרא לא אדכר הוא אלא היא.

[p. 202] תו *ושם אשה גדולה*, *גדולה* על שאר נשי עלמא דהא שאר נשי עלמא כד חמאן אושפיזין בביתא מצטערן ביה כל שכן לאפקא עליה ממונא והאי חדת באושפיזין כל שכן באלישע דחדת ביה, ועל דא שבחה.

ותאמר אל אישה הנה נא ידעתי כי איש אלהים קדוש הוא. במה ידעה, אלא הא אוקמוה חבריא דשושיפא חוורא זריקת ליה בערסא ולא חמת ביה קרי לעולם ולא אעבר זבובא בפתוריה.

הא מלה קשיא. אי תימא דלא חמאת קרי הא סגיאין אינון בני נשא הכי בעלמא, מאי שנויא הכא. ואי תימא דלא אעבר זבובא בפתוריה אמאי כתיב *הנה נא ידעתי*, וכי היא ידעה ולא אחרא, הא כל אינון דחמו ליה אכיל הוו ידעי. אלא שפיר קאמרו, היא ידעה ולא אחרא בגין דהיא מתקנת ערסיה בשעתא דשכיב בליליא ובשעתא דקאים בצפרא, והאי דקאמרי דשושיפא זריקת ליה בערסיה הכי הוא ובה ידעה. ארחא דעלמא כיון דקאים בר נש מערסא סליק שופיפא דנאים ביה ריחא מנוולא, והאי בשעתא דלקטה ההיא שושיפא מערסיה הוה סלקא ריחין כריחין דגנתא דעדן. אמרה אי לא דקדושה דמאריה עליה לא סלקא ריחין קדישין הכי ובגיני כך בעי לאתפרשא מן ביתא דלא אזדהר בר נש כל כך בביתא, אבל (שם:10) *נעשה נא עליית קיר קטנה ונשים לו שם מטה ושלחן וכסא ומנורה*. ארבע אלין למה, אלא בגין דאינון תקונא דכנסת ישראל והכי אתקרי.

[p. 203] *מטה ושלחן וכסא ומנורה*, לאו אינון כתיקון שמושא דהא *כסא* בעי בקדמיתא ולבתר *שלחן* ולבתר *מנורה* ולבתר *מטה*, אמאי אקדימת *מטה*. בגין דהיא חביבת עלה מכלא, ולא אקדים בר נש אלא מה דחביב עליה.

(מ״ב ד׳:11) *ויהי היום ויבוא שמה*. מאן הוא יומא דא, אלא כמה דאוקמוה דיומא דא יום טוב דראש השנה הוה דאתפקדו ביה עקרות דעלמא ואתפקדן ביה בני עלמא.

© 2007–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

קרא <u>לה</u> ואמר (שם ד׳:13) *הנה חרדת אלינו את כל החרדה הזאת <u>וגו׳</u>*, <u>בגינך</u> אצטריכנא לעיינא יומא דא בדיני <u>עלמא</u> דקב״ה דאין ביומא דא **[מד ע״ב]** לעלמא, ובגין דאתפרשנא בלחוד באתר דא אצטריכנא לאסתכלא ברגיזו דעלמא.

(מ״ב ד׳:13) *ומה לעשות לך היש לדבר לך אל <u>המלך</u>*. וכי מלה דא <u>למאי אצטריך</u> לגבי אתתא דלא <u>נפקא</u> ולא <u>אעלת</u> ולא <u>אזלת</u> בהיכלא דמלכא. אלא <u>יומא</u> הוה גרים דכל בני עלמא <u>יתבין</u> בדינא, <u>וההוא זמנא</u> [p. 204] אקרי <u>קב״ה המלך</u> המשפט. אמר לה אי <u>אצטריך</u> לך לגבי מלכא עלאה על עובדין די בידך.

ותאמר בתוך עמי אנכי יושבת. מאי קאמרת, אלא <u>בשעתא</u> דדינא תליא בעלמא לא <u>אתפרש</u> בר נש בלחודוי ולא <u>אתרשים</u> לעילא ולא <u>אשתמודעון</u> ביה בלחודוי דהא בזמנא <u>אחרא</u> דדינא תליא בעלמא אינון דאשתמודעון ורשימין בלחודייהו <u>ואע״ג</u> דזכאין אינון אינון אתפסן בקדמיתא. ועל דא לא לבעי ליה לאיניש לאתפרשא מבין <u>עמא</u> דבכל זמנא רחמי <u>קב״ה</u> על עמא כלהו <u>כחדא ולא ליבעי ליה לאיניש לאתפרשא מעמא לעלם</u>. ובגיני כך אמרה *בתוך עמי אנכי יושבת* ולא בעינא לאתפרשא מנייהו כמה דעבדנא עד <u>יומא</u>.

ויאמר גחזי *אבל בן אין לה <u>ואישה זקן</u>*. <u>אמר אלישע ודאי</u> שעתא קיימא דהא יומא גרים. *ויאמר למועד הזה כעת חיה את חובקת בן*. *ותהר האשה ותלד בן למועד <u>וגו׳</u>*, *למועד* ודאי.

לבתר מית. מאי טעמא מית, אלא בגין דאתייהיב לה ולא לבעלה ומאתר דנוקבא אתקשר ומאן דאתקשר בנוקבא מיתה אזדמנת קמיה. <u>לה</u> אתיהיב דכתיב *את חובקת בן*.

[p. 205] ת״ח באברהם <u>דכתיב</u> (בראשית י״ח:10) *שוב אשוב אליך <u>כעת חיה, אליך</u>* ודאי, בך אתקשר ולא בנוקבא, <u>*אליך* ולא אליה</u>. מאן דאתי <u>בסטר נוקבא מות קרי</u> לרגלוי.

<u>*ותשכיבהו*</u> *על מטת איש האלהים*, בגין דתמן <u>הוה חמאת קדושא</u> עלאה מכלא.

<u>*השלום*</u> *לך השלום לאישך השלום לילד*. מכאן דהיא עקרא דביתא, ולא עוד אלא <u>דהיא</u> אזלת <u>לגביה</u>.

<u>*ויאמר*</u> *איש האלהים הרפה לה*. מאי שנא <u>הכא</u> <u>*איש*</u> *האלהים* וכד <u>איהו</u> במתא אלישע. <u>אלא ודאי</u> *איש האלהים* דהכא <u>הוא</u> דוכתיה ולא במתא <u>ובשעתא</u> דהוו בני נביאי קמיה.

וי״י העלים <u>ממני ולא</u> הגיד לי. מאי טעמא לא ידע אלישע. אלא אמר קב״ה ומה אנא קטיל להאי אי אימא ליה לא ימות דהא <u>נבואה</u> דיליה הוא, ודאי אית ליה למימת <u>והא אתמר</u> <u>*את*</u> *חובקת בן*, ומאתר <u>דנוקבתא</u> גרים מותא, ובגיני כך לא אמר ליה.

[p. 206] ויאמר לגחזי *חגור מתניך וקח משענתי בידך ולך*, והא אוקמוה ואסתלק ניסא מניה.

© 2007–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

חי יי׳ וחי נפשך אם אעזבך. ואמאי כיון דגיחזי הוה אזיל. אלא היא ידעה ארחוי, לאו איהו כדאי דאשתכח ניסא על ידוי.

וישם פיו על פיו וגו׳. אמאי, אלא אשגח אלישע וידע דאתרא הוה גרים דאתקשר ביה השתא. *וישם פיו על פיו*, לאקשרא ליה באתר אחרא עלאה אתר דחיין אשתכחו ביה, ולא יכול לאעקרא ליה מאתר דאתקשר בקדמיתא אלא אתער רוחא אחרא דלעילא ואתקשר בהאי אתר ואתיבו ליה נפשיה, דאי לאו הכי לאו הוה קאים לעלמין.

ויזורר הנער עד שבע פעמים, ולא סליק יתיר כד״א (תהלים צ׳:10) *ימי שנותינו בהם שבעים שנה*.

ודא הוה חבקוק נביאה, כד״א *את חובקת בן*. אי הכי חבוק מבעי ליה, אמאי חבקוק. תרי, חד **[מה ע״א]** דאמיה וחד דאלישע דאתחבק עמיה. תרי חבוקין הוו בין להאי סטר ובין להאי סטר, חבוקא חד ההוא אתר דהווה תלי ביה בקדמיתא, חבוקא אחרא דסליק ליה לדרגין עלאין יתיר, ובגין כך חבקוק תרי.

[p. 207] (חבקוק ג׳:2) *תפלה לחבקוק הנביא*. מאי *תפלה*, אלא דא הוא אתר דהוה קשיר ביה בקדמיתא ודא הוה תפלה של יד.

על שגיונות, דההוא יומא דאתקשר ביה *שגיונות* דעלמא הוו תליין קמי קב״ה וגבורה הוה שליט, ועל דא אתקשר ביה האי *תפלה*.

ד״א *תפלה לחבקוק*, *תפלה* בגין חבקוק דאיהו עביד בגיניה.

יי׳ שמעתי שמעך יראתי. ת״ח כד הוה אתער עליה רוחא דנביאי על אתר דא דהאי *תפלה* הוה אתי והוה דחיל ומזדעזע. מלה אמרי מאן דנשכיה כלבא מקליה מזדעזע.

[p. 208] *יי׳ פעלך בקרב שנים חייהו*. מאן *פעלך*, אלא עליה קאמר דאיהו *פעל* דיליה. *בקרב שנים חייהו*, הב ליה חיין להאי *פעלך בקרב שנים* עלאין. *חייהו*, דלא ימות כדקדמיתא.

על שגיונות. מאי *שגיונות*, *שגיאות* מבעי ליה כד״א (תהלים י״ט:13) *שגיאות מי יבין*, אלא כלא הוא אבל *שגיונות* כד״א (שם ז׳:1) *שגיון לדוד*, זיני תושבחן הוו קמייהו דנביאי למישרי עלייהו רוחא נבואה כד״א (ש״א י׳:5) *ומצאת חבל נביאים מתנבאים ולפניהם תוף וחליל וגו׳*, וכתיב (מ״ב ג׳:15) *ועתה קחו לי מנגן וגו׳*, וכל שכן חבקוק דאצטריך ליה יתיר מכלהו לנייחא דרוחא ולבסמא ליה ולבסמא לההוא אתר לאמשכא עליה רוח נבואה, וכן כלהו נביאי כהאי גוונא בר ממשה דסליק על כל שאר נביאי דעלמא, זכאה חולקיה.

ת״ח כד נפקו ישראל ממצרים רוחיהון הות תביר בגוייהו ולא יכלין למחדי, ובשעתא דכלהו אוכלסין ורתיכין נפקו בשכינתא כלהו ארימו תושבחן ושירין קמי קב״ה ואתער קב״ה רוחיהון דישראל והוו שמעין אינון תושבחן וקאים רוחיהון בגווייהו דלא פרחן. [p. 209] בר נש

© 2007–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

כד איהו שביק פולחנא כדין ידע תבירו דגרמוי תבירו דרוחא, כך ישראל כד נפקו ממצרים כדין טעימו טעמא דמות וקב״ה אסי לון ההייד (שמות י״ג:21) *וייי הולך לפניהם יומם*, וכל אורחא הוה סליק ריחין דאסותא ועאל בגוייהו ואתסון וקל תושבחתן דהוו שמעי חדאן ונייחין ברוחיהון.

ופרעה וכל אינון אוכלוסין דיליה הוו אזלי בתרייהו לאוזפא לון עד דנפקו מארעא דמצרים, וכן כל אינון רברבין דממנן עלייהו ועל שאר עמין אוזיפו לה לשכינתא ולישראל כלהו עד דשארו *באיתם בקצה המדבר* ההייד *ויהי בשלח פרעה את העם*.

ולא נחם אלהים דרך ארץ פלשתים כי קרוב הוא, ההוא אומאה דאומי אבימלך לאבהן על ההוא טיבו דעבדו פלשתים לאבהן וכתיב (בראשית כ״א:23) *כחסד אשר עשיתי עמך תעשה עמדי ועם הארץ אשר גרתה בה*.

[p. 210] מה כתיב לעילא, *ויקם פרעה לילה הוא וכל עבדיו וגו׳*. ת״ח נוקמא עלאה דעבד קוב״ה במצרים תלת מותנא הוו, חד אעברו בכורים במצרים וקטילו כל אינון דאשכחו, וחד דקטיל קב״ה בפלגות ליליא, וחד כד חמא פרעה מותנא בביתיה בבנוי ובעבדוי קם וזריז גרמיה וקטיל אפרכין וסרכין וכל דאמליכו ליה לסרבא בעמא עד דאורייתא אסהיד עליה דאיהו קם בליליא ממש. כמה דלילה קטל ועבד נוקמין הכי *קם פרעה* בארעא דמצרים וקטל ועבד נוקמין בסרכוי ואפרכוי ואמרכלוי ובכל אינון רברבין **[מה ע״ב]** ההייד (שמות י״ב:31) *ויקם פרעה לילה*, *לילה* ממש לקטלא ולשיצאה.

אורחוי דכלבא מחיין ליה באבנא איהו אתי ונשיך לחבריה, כך פרעה לבתר איהו הוה אזיל בשוקי והוה אכריז ואמר *קומו צאו מתוך עמי*, אתון קטלתון לכל בני מתא אתון קטלתון סרכי ואפרכי וכל בני ביתי ההייד *ויקרא למשה ולאהרן לילה*, כיון דבידכון הוה כלא *וברכתם גם אותי*, דלא תקטלו לי. לבתר איהו בגרמיה אוזיף לון ואפיק לון מארעא ההייד *ויהי בשלח פרעה את העם*.

[p. 211] *ויסב אלהים את העם דרך המדבר ים סוף*, לתקנא ארחא לאתריה. ר׳ יהודה אמר מאי שנא כד הוה ישראל במצרים דכתיב (שם ה׳:1) *שלח את עמי*, (שם י׳:4) *כי אם מאן אתה לשלח את עמי*, (שם ד׳:22) *בני בכורי ישראל*, ובההוא זמנא לא הוו גזירין ולא אתקשרו ביה כדקא יאות, והכא דהוו גזירין ועבדו פסחא ואתקשרו ביה קרא לון *העם*, *את העם*. אלא בגין ההוא ערב רב דאתדבק בהו ואתערבו בהדייהו קרא לון *העם* סתם, והיינו דכתיב (שם ל״ב:35) *ויגוף ייי את העם*, *ויקהל העם על אהרן*, *וירא העם כי בשש משה*, וכן כלהו.

© 2007–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

ר׳ יצחק ור׳ יהודה הוו אזלי לאושא והוה עמהון [p. 212] יוסי טייעא בקטירא דגמלי עטפורא בקטפייהו. עד דהוו אזלי אשכח ההוא יוסי טייעא חדא אנתו משאר עמין דקטירא בירוקי חקלא, אשתמיט מנייהו ואתקיף בה ואתא עלה. תווהו ר׳ יצחק ור׳ יהודה, אמרו ודאי ניתוב מארחא דהא קב״ה בעי לאחזאה לן דלא נתחבר בהדיה. תבו מארחא, בדקו אבתריה ואשכחו דבריה דגויה הוא ואבוה פסול זרעיה הוה. אמרו בריך רחמנא דשזיב לן.

פתח ר׳ יצחק ואמר (תהלים ל״ז:1) *לדוד אל תתחר במרעים וגו׳*. מאן אינון *מרעים* והא לא כתיב *חטאים* או *רשעים* אלא *מרעים* דאבאישין לגרמייהו ולאחורי דמתחברן בהו.

ר׳ יהודה אמר *מרעים*, ארחיק גרמך *ממרעים* דלא תהוון רעים וחברים כחדא דלא יבאיש לך עובדוי ותתפס בחטאיה.

[p. 213] ת״ח אי לא הוו אינון *ערב רב* דאתחברו בהו בישראל לא אתעבד ההוא עובדא ולא מיתו מישראל כל אינון דמיתו ולא גרים להו לישראל כל מה דגרים. ות״ח ההוא עובדא וההוא חובה ממש גרים גלותהון דישראל דתנינן בעי קב״ה דישתכחון ישראל בההוא שעתא כמלאכי עלאי ולמעבד להו חירין מכלא ולמהוי חירין מן שעבודא אחרא דשאר עמין כד״א (שמות ל״ב:16) *חרות על הלוחות*, אל תקרי *חרות* אלא חירות. כיון דאתעבידא ההוא עובדא גרמו כלא, גרמו מותא, גרמו שעבוד מלכוון, גרמו דאתברו אינון לוחי קדמאי, גרמו דמיתו מישראל כמה אלפין מנייהו, וכל דא בגין חברותא דאינון *ערב רב* דאתחברו בהו.

אוף הכא בגיניהון לא אקרון להו *ישראל* ולא *בני ישראל* ולא *עמי* אלא *העם* סתם. ואי תימא *וחמושים עלו בני ישראל*, כד הוו סלקין ולא אתחברו בהדייהו אינון *ערב רב*, כיון דאתחברו בהדייהו קרי לון *העם*.

[p. 214] רבי יוסי אקשי ואמר כתיב *כי אשר ראיתם את מצרים היום לא תוסיפו לראותם עוד עד עולם*, והא כל יומא הוו חמאן לאינון *ערב רב*.

אמר רבי יהודה *ערב רב* כתיב ולא מצרים דהא כמה שאר עמין הוו דיירי במצרים. ולא עוד אלא כלהו אתגזרו, כיון דאתגזרו לא אקרון מצרים. ועל פומא דמשה קבילו לון, והיינו כמאן **[מו ע״א]** דאמר (שמות ל״ב:7) *לך רד כי שחת עמך אשר העלית מארץ מצרים וגו׳*.

וחמשים עלו בני ישראל, חד מחמשה הוו. ור׳ יוסי אמר חמשה מישראל וחד מנייהו. ורבי יהודה אמר חד מחמשין.

[p. 215] ר׳ שמעון אמר *וחמשים* בגין איהו יובלא סליק לון ממצרים ובגין *חמשים עלו בני ישראל ממצרים*, ואי לאו לא סליקו, ועל דא אתעכבו חמשין יומין לקבלא אורייתא, ומההוא אתר נפקת אורייתא ואתיהיבת, ועל דא *וחמשים* חסר, דבגין דא *עלו בני ישראל ממצרים*.

© 2007–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

ויקח משה את עצמות יוסף עמו. אמאי סליק גרמוי, אלא בגין דאיהו רישא לאחתא לגלותא. ולא עוד אלא דאיהו סימנא דגאולה הוה ליה ואומי להו לישראל על דא הה״ד *כי השבע השביע את בני ישראל וגו׳* והא אתמר.

[p. 216] *ויי׳ הולך לפניהם יומם וגו׳*. רבי יוסי פתח (תהלים כ״ב:1) *למנצח על אילת השחר מזמור לדוד*. כמה חביבה אורייתא קמי קב״ה דכל מאן דאשתדל באורייתא רחים הוא לעילא רחים לתתא, קב״ה אצית ליה למלולוי לא שביק ליה בעלמא. ואורייתא בעי למלעי בה בימַמא ובליליא דכתיב (יהושע א׳:8) *והגית בו יומם ולילה*, וכתיב (ירמיה ל״ג:25) *אם לא בריתי יומם ולילה וגו׳*. תינח בימַמא, *בלילה* אמאי. בגין דיהוי שכיח לגביה שמא קדישא שלים. כמה דלית יום בלא לילה ולאו איהו שלים אלא דא עם דא, כך בעי אורייתא לאשתכחא עמיה דב״נ יום ולילה למהוי שלימותא לגביה.

והא אתמר דעקרא דליליא מפלגותא ואילך, ואע״ג דפלגו קדמאה דליליא הוא, אבל בפלגו ליליא קב״ה עאל בגנתא דעדן לאשתעשעא עם צדיקיא וכדין בעי ליה לבר נש למיקם ולמלעי באורייתא. והא אתמר דקב״ה וכל צדיקיא דגנתא דעדן כלהו צייתין לקליה דכתיב (שיר ח׳:13) *היושבת בגנים חברים מקשיבים לקולך השמיעני*, והא אוקמוה *היושבת בגנים*, דא כנסת ישראל דהיא משבחת ליה לקב״ה בליליא. זכאה חולקיה מאן דאשתתף בהדה לשבחא ליה לקב״ה באורייתא בשבחא דאורייתא. [p. 217] וכד אתי צפרא כנסת ישראל אתיא ומשתעיא ביה בקב״ה ואושיט לגבה שרביטא דחסד, ולא עלה בלחודהא אלא עלה ועל אינון דמשתתפין בהדה, והא אתמר (תהלים מ״ב:9) *יומם יצוה יי׳ חסדו ובלילה שירה עמי*. ועל דא *אילת השחר* אתקרי.

ר׳ שמעון אמר בשעתא דבעי לאנהרא צפרא אתחשך ואתקדר נהורא וקדרותא אשתכח, כדין אתחברת אתתא בבעלה למשתעי בהדיה ועאלת בהיכליה. לבתר כד בעי שמשא למיעל אתנהיר ואתא ליליא ונטיל ליה. כדין כל תרעי סתימין וחמרי רתיתין וכלבי נבחין. כד אתפלג ליליא שארי מלכא למיקם ומטרוניתא לזמרא ואתי מלכא ואקיש לתרעא דהיכלא ואמר (שיר ה׳:2) *פתחי לי אחותי רעיתי וגו׳*, וכדין משתעשע בנשמתהון דצדיקיא. [p. 218] זכאה חולקיה דההוא דאתער בההוא זמנא במלי דאורייתא בגין דכל אינון דבני היכלא דמטרוניתא כלהו בעיין לשבחא למלכא וכלהו משבחן קמיה ושבחא דסליק מהאי עלמא דאיהו רחיק יתיר ניחא ליה לקב״ה דכלא. כד אסתליק ליליא ואתי צפרא ואתחשך ואתקדר כדין מלכא ומטרוניתא ברזא ויהיב לה מתנן לכל בני היכלא. זכאה חולקיה מאן דאיהו במניינא.

© 2007–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

ויי' הולך לפניהם יומם. *ויי'* קב"ה ובי דיניה. **[מו ע"ב]** אמר רבי יצחק היינו דתנינן שכינתא באבהתא נטלא. *הולך לפניהם יומם*, דא אברהם.

בעמוד ענן, דא יצחק.

לנחותם הדרך, דא יעקב דכתיב ביה (בראשית ל"ב:2) *ויעקב הלך לדרכו ויפגעו בו מלאכי אלהים*.

ולילה בעמוד אש להאיר להם, דא דוד מלכא. וכלהו רתיכא קדישא עלאה למהך לישראל בשלימותא דכלא.

[p. 219] *ללכת יומם ולילה*. וכי אמאי הוו אזלי *יומם ולילה*, יהכון ביממא ולא יהכון בליליא כבני נשא דערקין, כיון דקב"ה נטיר לון אמאי אזלי ביממא ובליליא. אלא לאשתכח בהו שלימו דכלא דלית שלימו אלא *יומם ולילה*.

רבי אבא אמר זכאה חולקיהון דישראל דקב"ה אפיק לון ממצרים למהוי חולקיה ואחסנתיה. ות"ח מסטרא דיובלא אשתכח חירו לישראל, וכן לזמנא דאתי דכתיב (שם כ"ז:13) *והיה ביום ההוא יתקע בשופר גדול וגו'*. ובגין ההוא יובלא עלאה אשתכחו חמשין יומין לקבלא אורייתא ולמקרב לטורא דסיני. וכיון דאזלי ביממא אזלי בליליא למהוי כלא חד יומא ולא אשתכח פרישו. ולא עוד אלא דכלהו בנייחא אזלין ברעותא דנפשייהו. ביומא דיהבי לון אורייתא הוו חמשין יומין שלמין יומי ולילי כדקא יאות דלית יום בלא לילה ולית לילה בלא יום, ויום ולילה אקרי *יום אחד*, לקביל חמשין יומין דיובלא, וכיון דשארו עלייהו אינון חמשין יומין דיובלא מסטרא דיובלא אתייהיב להו אורייתא, ובגין כך אזלין *יומם ולילה*.

ויי' הולך לפניהם יומם. א"ר אבא הכי אוקמוה *יומם בעמוד ענן*, דא אברהם. *ולילה בעמוד אש*, דא יצחק. אי הכי יעקב אן הוא. אלא במלה קדמאה אתמר ותמן שארי כמה דכתיב *ויי'*. *ולילה* הוה אנהיר בסטרא דא ודא.

[p. 220] וא"ר אבא כתיב (בראשית כ"ז:1) *ויהי כי זקן יצחק ותכהין עיניו מראות*. אמאי. הא אוקמוה מאן דרחים לחייבא הכי הוא. ות"ח ביצחק אתכליל ליליא.

ר' יצחק אמר *ויגד למלך מצרים כי ברח העם וגו'*. מאן קאמר ליה. אלא הכי אוקמוה חכמוי וחרשוי אתכנשו קמיה ואודעוה *כי ברח העם*. ואמאי קאמרו דא. אלא חמו בחכמתא דלהון דהוו אזלין יממא ולילי, אמרו ודאי ערקין אינון. ולא עוד אלא דחמו דלא אזלין באורח מישר כמה דכתיב *וישובו ויחנו לפני פי החירות*.

ויקח שש מאות רכב. אמאי. א"ר יוסי לקביל מניינא דישראל דכתיב *כשש מאות אלף רגלי*.

© 2007–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

בחור, לקביל הגברים דאינון עקרא דכל שאר.

וכל רכב מצרים, שאר רתיכין דאינון טפלין לאחוראין לקביל דכתיב *לבד מטף*. וכלא עביד בעיטא דחכמוי וחרשוי.

[p. 221] *ושלישים על כלו*, כלא בחכמתא לקביל דרגין עלאין תרין וחד.

ר׳ יצחק אמר כתרגומו מזרזין, זריזין הוו בכלא.

ויקח שש מאות רכב. ר׳ חייא אמר (ישעיה כ״ד:21) *ופקדתי על צבא המרום במרום*. בזמנא דקב״ה יהיב שלטנא לרברבי עמין לעילא יהיב להו לעמא לתתא, ובשעתא דנחית להון מדרגיהון דלעילא נחית להון לעמא לתתא. *ויקח שש מאות רכב בחור*, הא ממנא דלהון. אוקמוה דדבר רברבין דשאר עמין וכלהו נפלו במשריתא דסיסרא לבתר, והיינו *בחור*, ולבתר *וכל רכב מצרים*.

כתיב (שיר א׳:9) *לסוסתי ברכבי פרעה דמיתיך רעיתי*, דדוגמת סוסיא נוקבא אתחזי להון לסוסיהון דפרעה ואוקמוה. [p. 222] *לסוסתי ברכבי פרעה*. **[מז ע״א]** בשעתא דהוה רדיף בתרייהו דישראל מה עבד, נטל סוסין נוקבן וכפית לון ברתיכוי בקדמיתא וסוסוון דוכרי כפית לון לאחורהון והוו מזימי דוכרי לקביל נוקבי ונוקבי לא בעאן ואוחן למיזל. כיון דקריב לגבייהו דישראל נטל נוקבאן ושוי לון לאחורי וסוסוון לקדמין לאתיאשא לגבייהו ולאגחא להו. כגוונא דא *וי״י הולך לפניהם יומם*, לבתר *ויסע מלאך האלהים ההולך לפני מחנה ישראל וילך מאחריהם*. בגיני כך *דמיתיך רעיתי*, והאי קרא אוקמוה.

ופרעה הקריב. רבי יוסי אמר הא אתמר דקריב לון בתשובה. *ופרעה הקריב*, כתיב (ישעיה כ״ו:16) *י״י בצר פקדוך צקון לחש מוסרך למו י״י*. *בצר פקדוך*, לא פקדין ישראל לקב״ה בשעתא דרווחא אלא בשעתא דעאקי כדין כלהו פקדין ליה.

צקון לחש, וכלהו צלאן בצלותין ובעותין ואריקו צלותהון. אימתי, (שם) *מוסרך למו*, בשעתא דפקיד קב״ה [p. 223] לון ברצועי. כדין קב״ה קאים עלייהו ברחמי וניחא קמיה ההוא קלא דלהון בגין לאתפרעא מן שנאיהון, אמלי עלייהו ברחמין.

ליונא כמה דאוקימנא. כך ישראל הוו קריבין לימא וחמו ימא קמייהו אזיל ושאט וגלגלוי זקפין לעילא לעילא, הוו דחילין. זקפו עינייהו וחמו לפרעה ולמשירייתיה ואבני גירין ובלסטראין, כדין *וייראו מאד*. מה עבדו, *ויצעקו בני ישראל אל י״י*. מאן גרים דא דקריבו ישראל לגבי אבוהון דלעילא, פרעה הה״ד *ופרעה הקריב* והא אתמר.

© 2007–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

ויאמר משה אל העם אל תיראו התיצבו וראו את ישועת יי׳. אמר רבי יצחק זכאה דרא דרעיא כמשה אזיל בגווייהו. כתיב (שם ס״ג:11) *ויזכור ימי עולם משה עמו, איה המעלה וגו׳*. *ויזכור ימי עולם*, דא קב״ה. *משה עמו*, מכאן אוליפנא שקיל הוה משה ככלהו ישראל, ואוליפנא ההוא רעיא דעמא הוא ממש עמא כלהו. אי הוה זכי עמא כלהו זכאן, ואי הוא לא זכי עמא כלהון לא זכאן ואתענשו בגיניה ואוקמוה.

[p. 224] *התיצבו וראו*, לית לכו לאגחא קרבא דהא קב״ה יגח קרבא בגיניכון כמה דאתמר *יי׳ ילחם לכם*.

ת״ח ההוא ליליא כניש קב״ה לפמליא דיליה ודאין דינוי דישראל, ואלמלא דאקדימו אבהן עלייהו דישראל לא אשתזיבו מן דינא.

רבי יהודה אמר זכותא דיעקב אגין עליהון דישראל הה״ד (תהלים קכ״ד:1) *לולי יי׳ שהיה לנו יאמר נא ישראל*, ישראל סבא.

יי׳ ילחם לכם ואתם תחרישון. רבי אבא פתח (ישעיה נ״ח:13) *אם תשיב משבת רגליך עשות חפציך ביום קדשי*. זכאין אינון ישראל דקב״ה אתרעי בהו לאתדבקא בהו מכל שאר עמין דעלמא, ומגו רחימותא דלהון קריב לון לגביה ויהב לון אורייתא ויהב לון שבתא דאיהו קדישא מכל שאר יומין ונייחא מכלא וחדוותא דכלא דשקיל שבתא לקביל אורייתא כלה, ומאן דנטיר שבתא כאילו נטיר אורייתא כלה.

[p. 225] *וקראת לשבת ענג*, ענוגא דכלא דגופא ונפשא, ענוגא דעלאין ותתאין.

וקראת לשבת. מהו *וקראת*, תזמין ליה כד״א (ויקרא כ״ג:2) *מקראי קדש*, זמינין כמאן דמזמין אושפיזא לביתיה, ועל דא *וקראת לשבת ענג*, תזמין ליה לפתורא מתקנא כדקא יאות, תזמין ליה לביתא מתקנא במיכלא ומשתיא יתיר על שאר יומין.

וקראת לשבת, מבעוד יום.

ולקדוש יי׳ מכובד, דא יום, תרי דאינון חד.

וכבדתו מעשות **[מז ע״ב]** *דרכיך*, כמה דאוקימנא.

ממצוא חפצך ודבר דבר, והא אתמר בגין דההוא מלה סלקא ואתער מלה דחול לעילא. מאן דמזמין אושפיזא ביה בעי לאשתדלא ולא באחרא.

ת״ח ההוא מלה דאפיק מפומיה סלקא ואתער אתערותא לעילא אי לטב אי לביש, ומאן דיתיב בענוגא דשבתא אסיר ליה לאתערא מלה דחול דהא פגים פגימו ביומא קדישא. מאן דיתיב בהילולא דמלכא לא אתחזי למשבק למלכא ויתעסק עם אחרא. ובכלא בעי לאתחזאה

© 2007–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

עובדא ולאתערא אתערותא ממה דאצטריך, ובשבת במלי דשמיא ובקדושא דיומא בעי לאתערא ולא במלה אחרא.

[p. 226] ת״ח הכא כד אקריב פרעה לאגחא קרבא בהו בישראל בההוא זמנא לא בעא קב״ה דיתערון ישראל אתערותא לתתא כלל דהא אתערותא לעילא הוה דהא אבהן אקדימו אתערותא לעילא וזכותא דלהון קאים קמיה ואתער אתערותא דא ולא בעא קב״ה דישראל יתערון לתתא כלל דהא באתרא לעילא הוה הה״ד *יי׳ ילחם לכם ואתם תחרישון*, *תחרישון* ודאי ולא תתערון דלא אצטריך לכו. הכא אתכליל שמא קדישא באתווי רשימין והא אתערו ביה חברייא.

רבי יוסי ורבי יהודה הוו אזלי בארחא. אמר רבי יוסי לרבי יהודה ודאי תנינן *יי׳* בכל אתר רחמי ואע״ג דאגח קרבא ועביד דינא ההוא דינא ברחמי הוא. והכא חמינא *יי׳ ילחם לכם*, ולא אתחזי בההוא דינא רחמי כלל דהא כתיב *לא נשאר בהם עד אחד*.

[p. 227] אמר ליה מלה דא שמענא מרבי שמעון דאמר דאפילו הכא דינא ברחמי דחפא עליהון ימא ומיתו ולבתר אפיק לון מיא, וקב״ה בעא ביקריהון ואתקברו בארעא ולא בעאת ארעא לקבלא לון עד דאושיט לה קב״ה ימיניה וקבילת לון הה״ד *נטית ימינך תבלעמו ארץ*. ובגין דא הוא דינא ברחמי.

ועל דא לא בעא קב״ה דיתערון ישראל מלה בעלמא, דאי אתערון ישראל מלה לא אתערון שמא דרחמי ולא אתעביד דינא ברחמי הה״ד *יי׳ ילחם לכם ואתם תחרישון*, דלא תתערון מידי דהא שמא דרחמי בעי לאתערא עלייהו למעבד דינא ברחמי ועל דא בעי דלא תעבדון פגימו ותתערון מלה אחרא.

אמר ליה הא כתיב (זכריה י״ד:3) *ויצא יי׳ ונלחם בגוים ההם כיום הלחמו ביום קרב*. *ויצא יי׳ ונלחם*, אי הכי דינא ברחמי הוא.

אמר ליה הכי הוא ודאי, דינא הוא ברחמי דמותא דלהון לא אשתכח במותנא אלא חס עלייהו דלא יהא כמותנא דשאר בני עלמא דקטלין לון אלא בנחת בלא צערא, הא דינא ברחמי.

ובכל אתר שמא דא דינא ברחמי הוא בר מאתר חד דכתיב (ישעיה מ״ב:13) *יי׳ כגבור יצא כאיש מלחמות יעיר קנאה וגו׳*. *כגבור* ולא *גבור*, אלא ישני לבושוי וילבש לבושין אחרנין. *כאיש מלחמות*, ישני זיניה, ועם כל דא דינא הוא יתיר אבל רחמי ביה כמה דכתיב *כגבור* ולא *גבור*, *כאיש מלחמות* ולא *איש מלחמות* [p. 228] דודאי אע״ג דעביד דינא חס על עובדי ידוי. ועל דא *יי׳ ילחם לכם* ודאי. זכאה חולקיהון דישראל דקב״ה בריר לון לחולקיה דכתיב (דברים ל״ב:9) *כי חלק יי׳ עמו יעקב חבל נחלתו*.

© 2007–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

ויאמר יי׳ אל משה מה תצעק אלי וגו׳. מלה דא אוקמוה בספרא דצניעותא ותמן הוה רזא דיליה.

ר׳ יהודה פתח (יונה ב׳:2) *ויתפלל יונה אל יי׳ אלהיו ממעי הדגה*. מה כתיב לעילא, *וימן יי׳ דג גדול לבלוע את יונה וגו׳*. *וימן יי׳* כמד״א (דניאל א׳:5) *וימן להם המלך*, והוא מנה, והאי הכי **[מח ע״א]** מבעי ליה *וימן יי׳ את יונה לדג*, דהא מנה הוא דמשדר. אלא ודאי ההוא *דג* הוא הוה מנה ליונה לנטרא ליה מן שאר נוני ימא ויהוי גניז בגויה. [p. 229] וכיון דאעליה חמא יונה במעוי פותיא כמו היכלא רברבא ותרין עינוי דההוא נונא נהרין כשמשא ואבן הוה במעוי דנהיר ליה והוה חמי כל מה דבימא ובתהומי.

ואי תימא אי הכי מה כתיב (יונה ב׳:3) *קראתי מצרה לי אל יי׳ וגו׳*, הא לא אתחזי דכל האי רווחא הוה ליה. אלא ודאי כיון דאחמי ליה ההוא נונא כל מה די בימא ובתהומי מית דלא יכיל תלתא יומין למסבל, כדין עקת ליה ליונה. ואמר רבי אלעזר כיון דחמא יונה כל ההוא רווחא הוה חדי, אמר קב״ה ומה תבעי יתיר, לדא אעילנא לך הכא. מה עבד, קטל להההוא נונא, וכל נוני ימא הוו סחרין סחרניה דההוא נונא ודא נשיך ליה מהאי גיסא ודא מהאי גיסא. כדין חמא יונה גרמיה בעקו, מיד *ויתפלל יונה אל יי׳ אלהיו ממעי הדגה*. בקדמיתא *דג* והשתא *דגה* כד״א (שמות ז׳:21) *והדגה אשר ביאור מתה*. וכדין כתיב *קראתי מצרה לי אל יי׳* [p. 230] *ויענני*. *קראתי מצרה לי*, ולא הייתי *בצרה* או ישבתי *בצרה* אלא *קראתי* מההוא עקו דעקין לי נוני ימא.

מבטן שאול, דהוה מית, ולא אמר *מבטן* חי ולא *מבטן* דג אלא דודאי דהוה מית.

כיון דצלי צלותא קביל ליה קב״ה ואחי לההוא נונא ואפיק ליה ליבשתא לעיניהון דכלא וחמו עבידתיה דקב״ה.

מה כתיב, *ויתפלל יונה אל יי׳ אלהיו*, לאתר דהוה קשיר ביה, משמע דכתיב *יי׳ אלהיו* ולא כתיב *ויתפלל יונה אל יי׳* ולא יתיר אלא *יי׳ אלהיו*.

אוף הכא *ויאמר יי׳ אל משה מה תצעק אלי*, *אלי* דייקא.

דבר אל בני ישראל ויסעו, *ויסעו* מלאסגי מלין, לאו עידנא דצלותא השתא.

ויסעו, וכי לאן אתר פקיד דינטלון דהא על ימא הוו שראן. אלא אהדר לעילא דכתיב *מה תצעק אלי*, דהא כלהו באתר חד קיימי ועל דא *ויסעו*, ינטלון מדא, לאו עידן הוא.

© 2007–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

[p. 231] *ואתה הרם את מטך וגו׳*. *הרם את מטך* ביה רשים שמא קדישא, ארכין ידך בסטרא חדא וכיון דיחמאן מיא שמא יערקון קמיה, ועל דא *ונטה את ידך* בסטרא חדא דסטרין אחרנין דההוא *מטה* יצטרכו לך למיין אחרנין.

אמר רבי אלעזר חמינא לזמנין אתקרי האי *מטה מטה האלהים* ולזמנין מטהו דמשה.

אמר ר׳ שמעון תרי הוו והכי אוקמוה, ובספרא דרב המנונא סבא שפיר קאמר דכלא חד בין דאתמר דקב״ה ובין דמשה. והאי מטה לאתערא [p. 232] סטרא דגבורה ועל דא *ונטה את ידך*, דא שמאלא דאיהו בסטרא דגבורה.

אמר רבי שמעון ווי לאינון דלא חמאן דאורייתא קארי קמייהו ולא ידעין ולא משגיחין. ת״ח בסטרא דגבורה מתערי מים בעלמא ונפקי מיא והשתא בעי קב״ה לנגבא מיא, אמאי *ונטה את ידך* דאיהו שמאלא. אלא *הרם את מטך* לנגבא מיא, *ונטה את ידך* לאתבא מיא לאתערא סטרא דגבורה ולאתבא מיא על מצרים. ובגין כך תרין מלין הכא דכתיב *הרם את מטך ונטה את ידך על הים*.

ובקעהו, והא תהומי הוו. אלא קב״ה עבד ניסא גו ניסא כד״א *קפאו תהומות בלב ים*, והוו אזלי ביבשתא גו מיא הה״ד *ויבאו בני ישראל בתוך הים ביבשה*.

[p. 233] **[מח ע״ב]** *ויסר את אופן מרכבותיו וגו׳*. ר׳ שמעון פתח (יחזקאל א׳:15) *וארא החיות והנה אופן אחד בארץ וגו׳*. האי קרא אוקמוה ואתמר. ת״ח קב״ה בכולא אתחזי שלטנותא דיליה ושלטניה לא תעדי לעלם ולעלמי עלמין. ועבד שולטנותא באבהן, נטל אברהם וקיים ביה עלמא דכתיב (בראשית ב׳:4) *אלה תולדות השמים והארץ בהבראם* ואוקמוה. נטל יצחק ושתיל ביה עלמא דאיהו קיים לעלמין דכתיב (שם י״ז:21) *ואת בריתי אקים את יצחק*. נטל ליעקב ואותביה קמיה ואשתעשע בהדיה ואתפאר ביה הה״ד (ישעיה מ״ט:3) *ישראל אשר בך אתפאר*.

ות״ח יעקב אחיד באילנא דחיי דלית ביה מותא לעלמין דכל חיין בההוא אילנא אשתכללו ויהיב חיין לכל אינון דאחידן ביה, ובגין כך יעקב לא מית. ואמתי מית, בשעתא דכתיב [p. 234] (בראשית מ״ט:33) *ויאסף רגליו אל המטה*, *המטה* כד״א (שיר ג׳:7) *הנה מטתו שלשלמה*, בגין דבהאי *מטה* כתיב (משלי ה׳:5) *רגליה יורדות מות*, ובגין כך *ויאסף רגליו אל המטה*, כדין *ויגוע ויאסף אל עמיו*. ועבד קב״ה ליעקב שלימו דאבהן הה״ד (ישעיה מ״א:8) *יעקב אשר בחרתיך*.

© 2007–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

ודא הוא חיותא עלאה קדישא דכל שאר חיותא אחידן ביה ואשתלשלו בגינה, וכמה חיואן לחיואן אלין סלקין ואלין נחתין כלהו דרגין בדרגין עלאין ותתאין דאזלין ושאטין בימא הה״ד (תהלים ק״ד:25) *זה הים גדול ורחב ידים שם וגו׳*, עלאין ותתאין כלהו שטאן בימא.

[p. 235] וכד סליק ימא גלגלוי כלהו ארבין סלקין ונחתין וזעפא אשתכח ורוחא תקיפא אזיל עלה בתקיפו, ונוני ימא מבדרין לכל אתר אלין למזרח ואלין למערב אלין לצפון ואלין לדרום, וכל אינון בני עלמא דחמאן רשימא עלייהו נטלין לון ובלעי לון בקפטירי עפרא. וכל ארבין לא נטלין מאתרייהו אלא סלקין ונחתין בר ההוא שעתא דאתי חד דברא דימא וידע לאשלמא רוחא דזעפא דימא. כיון דסליק דא עלה דימא שכיך מרוגזיה ונייחא אשתכח, וכדין ארבין כלהו אזלין בארח מישר ולא סטאן לימינא ולשמאלא הה״ד (שם:26) *שם אניות יהלכון לויתן זה יצרת לשחק בו*, *זה* דייקא. וכל נוני ימא מתכנשי לאתרייהו וכל אינון חיוון חדאן וחיוון חקלא עלאה חדאן עלה הה״ד (איוב מ׳:20) *וכל חית השדה ישחקו שם*.

ת״ח כגוונא דלעילא אית לתתא, כגוונא דלתתא אית בימא, כגוונא דלעילא לעילא אית בימא עלאה, כגוונא דלעילא אית לתתא, כגוונא דלתתא אית בימא תתאה.

[p. 236] גופא דההוא ימא הא אתערנא לון לחברייא אורכיה ופותיה רישא ודרעין ושערי גופא כלא כמה דאצטריך וכלא בשמא אתקרי, כגוונא דא דלתתא לימא דתתא הכי נמי רישא דימא ודרועין דימא וגופא דימא.

כתיב (בראשית מ״ט:13) *זבולון לחוף ימים ישכון וגו׳*, והא ימא חד הוה בעדביה. אלא *לחוף ימים* ודאי, ואוקימנא לון לחברייא ברזא עלאה.

וירכתו על צידון. *וירכתו* כד״א (שמות א׳:5) *יוצאי ירך יעקב*, וזבולון שוקא ימינא הוה דגופא, וים כנרת הוה בעדביה ומהכא אשתכח חלזון לתכלתא.

[p. 237] ת״ח רתיכא על רתיכא אשתכחו, גלגלי דרתיכא רהטין בבהילו ולא מתעכבי אינון סמכי רתיכא לנטלא עלייהו וכן כלהו.

ת״ח רתיכא דממנא על מצרים אי תימא רתיכא שלימתא לא אשתכח דהא כתיב *ויסר את אופן מרכבותיו*. כמה רתיכין הוו דהוו נטלין על חד סמיך גלגלא דאתפקדא עלייהו, כיון דאתעבר האי משולטניה כלהו רתיכין לא נטלו וכלהו אתעברו משולטניהון, כדין כלהו דלתתא אתעברו משולטנותא דהא (ירמיה מ״ו:25) *על מצרים ועל הבוטחים* **[מט ע״א]** *בו*.

ובההוא זמנא שלטנותא דמצרים שליט על שאר עמין, כיון דאתבר חילא דמצרים אתבר חילא דשאר עמין. מנלן, דכתיב *אז נבהלו אלופי אדום אלי מואב יאחזמו רעד וגו׳*, וכתיב *שמעו עמים ירגזון חיל אחז וגו׳*, בגין דכלהו הוו אחידן בפולחנא דמצרים ואחידן במצרים לסיועא דלהון, ובההוא זמנא כלהו בעאן סיועא [p. 238] דמצרים לאתתקפא. ועל דא כיון דשמעו גבורן

© 2007–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

דעביד קב״ה במצרים רפו ידיהון ולא יכילו למיקם ואזדעזעו כלהו משולטניהון. ודאי כד אתבר חילא דלהון לעילא יתבר חילא דכל אינון דאחידו ביה. כיון דאתבר חילא דכלהו כל הני דלתתא אתברו בגין ההוא חילא דאתבר בקדמיתא, ובגין כך *ויסר את אפן מרכבותיו*, וכתיב *וינהגהו בכבדות*, דהא כד דא אתבר לא הוו אזלי. ת״ח דהכי הוא דהא לא כתיב *ויסר את* אופני *מרכבותיו* או *אופן* מרכבתו אלא *אופן מרכבותיו*, בגין האי דכלהו הוו מתדבקן ביה הכי אקרון.

תו *ויסר את אופן מרכבותיו*. ת״ח זכאה חולקהון דישראל דקב״ה אתרעי בהו לאתדבקא ביה ולמהוי חולקיה ההי״ד (דברים י״ג:5) *ובו תדבקון*, וכתיב (שם ד׳:4) *ואתם הדבקים ביי׳ אלהיכם*, וכתיב (תהלים קל״ה:4) *כי יעקב בחר לו יה ישראל לסגלתו*, וכתיב (דברים ל״ב:9) *כי חלק יי׳ עמו יעקב חבל נחלתו*, דאפיק לון מזרעא קדישא למהוי חולקיה, ועל דא יהב לון אורייתא עלאה גניזא תרי אלפי שנין עד לא אתברי עלמא והא אתמר, ובגין רחימותא דיליה יהבה לישראל למהך אבתריה ולאתדבקא ביה.

ת״ח כל משיריין דלעילא וכל אינון רתיכין כלהו אחידן אלין באלין דרגין בדרגין אלין עלאין ואלין תתאין והא אוקמוה (תהלים ק״ד:25) *זה הים גדול ורחב ידים וגו׳*. [p. 239] וחיותא קדישא עלייהו וכלהו אוכלוסין ומשריין כלהו נטלין תחות ידה על מימריה נטלין ועל מימריה שראן, בעדנא דהיא נטלא כלהו נטילין בגין דכלהו אחידן בה.

ותי״ח בשעתא דבעא קב״ה לאעברא לאוכלוסין דפרעה לתתא אעבר בקדמיתא לההוא חילא דלהון כמה דאוקמוא. מה עבד, אעבר וסליק ההוא אתר עלאה קדישא דהות מדבר לכל אינון רתיכין. כיון דהאי אסתלק כלהו משיריין לא יכילו לדברא, כיון דאינון לא יכילו ההוא ממנא דמצראי אעברו ליה משולטניה ואעבר בנורא דדליק וכדין שלטנותא דמצראי אעדיו.

ר׳ יצחק אמר בשעתא דקריבו ישראל לימא קרא קב״ה לממנא רברבא דעל ימא, אמר ליה בשעתא דאנא עבדית עלמא מניתי יתך על ימא ותנאי אית לי על ימא דיבזע מימוי מקמי בני. השתא מטא עדנא דיעברון בני בגו ימא וכו׳. לבתר מה כתיב, *וישב הים לפנות בקר לאיתנו*, ואוקמוה לתנאו דהוה ליה בקב״ה כד ברא עלמא.

והוו ישראל שראן על ימא וחמאן גלגלי ימא סלקין ונחתין, זקפו עינייהו וחמו לפרעה וכל אוכלוסין דיליה, דחילו וזעקאן והא איתמר.

מה חמא ימא, ארונו דיוסף חמא וערק קמיה. מ״ט, בגין דכתיב (בראשית ל״ט:12) *וינס ויצא החוצה*, ועל דא *הים ראה וינוס*.

[p. 240] כתיב *ויסר את אופן מרכבותיו ויאמר מצרים אנוסה מפני ישראל*. מאי טעמא, בגין דחמו ארעא דמצרים כאלו אתוקד בנורא, כדין אמרו *אנוסה מפני ישראל כי יי׳ נלחם להם במצרים*.

© 2007–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

רבי חייא ורבי יוסי הוו אזלי במדברא. אמר רבי חייא לרבי יוסי תא ואימא לך דכד קב״ה בעא לאעברא שולטנותא דארעא לא עביד עד דאעבר שולטנותא דלהון ברקיעא, ולא אעבר שולטנותא דלהון עד דמני אחרא באתריה בגין דלא יגרע שולטנותא **[מט ע״ב]** ברקיעא לקיימא דכתיב (דניאל ד׳:14) *ולמאן די יצבא יתנינה*.

א״ר יוסי ודאי הכי הוא. פתח ר׳ יוסי ואמר (תהלים ח׳:2) *יי׳ אדונינו מה אדיר שמך בכל הארץ אשר תנה הודך על השמים*. כד בעא קב״ה לתברא חילא דשאר עמין אתקיף דיניה עלייהו ותבר לון ואעבר מקמיה שולטנותא דלהון.

[p. 241] *אשר תנה*. *אשר* נתת מבעי ליה, או *תנה הודך*, מהו *אשר תנה הודך*. אלא דא רזא דנהרא עמיקא דכלא, ודוד בעא בעותיה למנגד מניה *על השמים* ודא הוא *אשר* כד״א (שמות ג׳:14) *אהיה אשר אהיה*. בשעתא דהאי נהרא עמיקתא דכלא נגיד ונפיק כדין כלא בחידו ומטרוניתא אתעטרת במלכא וכל עלמין כלהו בחידו ושלטנותא דשאר עמין אתעבר מקמי מטרוניתא, וכדין זקפאן רישא כל מאן דאחידו בה.

אדהכי חמו חד בר נש דהוה אתי וחד מטולא קמיה. א״ר חייא נזיל דלמא האי בר נש או גוי או עם הארץ הוא ואסיר לאשתתפא בהדיה בארחא.

א״ר יוסי ניתיב הכא ונחמי דלמא גברא רבא הוא.

אדהכי אעבר קמייהו, אמר לון בדוקפא דמעברא דקוטפא דהני חברותא אבעי ואנא ידענא ארחא אחרא ונסטי מהאי, ואנא בעינא דאימא לכו ולא אתחייבנא בכו [p. 242] ולא אעבר על מה דכתיב (ויקרא י״ט:14) *ולפני עור לא תתן מכשול*, ואתון כסומין בארחא ולא תסתכנו בנפשייכו.

א״ר יוסי בריך רחמנא דאוריכנא הכא.

אתחברו בהדיה. אמר לון לא תשתעון מידי השתא עד דאעבר בהאי. סטו בארחא אחרא.

בתר דנפקו מההוא אתר אמר לון בההוא ארחא אחרא הוו אזלי זמנא חדא חד כהן חכם וחד עם הארץ בהדיה. קם עליה בההוא אתר וקטליה. מההוא יומא כל מאן דאעבר בההוא אתר מסתכן בנפשיה, והא מתחבון תמן משדדי טורי וקטלין לבני נשא ופקחין דידהו לא מעברי תמן, ובעי קב״ה דמא דההוא כהנא בכל יומא.

פתח ואמר (ישעיה י׳:32) *עוד היום בנוב לעמוד וגו׳*. הא אוקמוה אינון מארי מתיבתא אבל אנא לא אמינא הכי דרזא דמלה אוליפנא. *עוד היום*, מאן יומא דא. [p. 243] אלא הכי כתיב (שמות ו׳:23) *ויקח אהרן את אלישבע בת עמינדב*, ורזא הוא על כנסת ישראל דאהרן הוא

© 2007–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

שושבינא דילה לתקנא ביתא ולשמשא לה ולמיעל לה למלכא לאזדווגא כחדא. מכאן ולהלה כל כהן דמשמש במקדשא כגוונא דא.

אחימלך כהנא רבא עלאה הוה וכל אינון כהני בהדיה כלהון הוו שושבינין דמטרוניתא. כיון דאתקטילו אשתארת מטרוניתא בלחודהא ואתאביד ביתא ולא אשתכח מאן דמשמש קמה ויתקן ביתה ויחדי לה לאזדווגא עם מלכא. כדין מההוא זמנא אתעברת לשמאלא וקיימא על עלמא כמין על כלא קטיל לשאול ולבנוי ואתאביד מינייהו מלכותא ומיתו מישראל כמה אלף וכמה רבוון. ועד כען ההוא חובה תלי עד דאתא סנחריב וארגיז כלא, ודא הוא *עוד היום בנוב לעמוד*, דא הוא יומא עלאה. ומאן איהו, כנסת ישראל דאבדת שושבינין דילה, ההיא דאשתארת בלא ימינא והוה לה לאתדבק בשמאלא, דכהנא ימינא הוא ובגין כך הות לה לאתדבקא בשמאלא, ובגין כך *עוד היום בנוב לעמוד*.

[p. 244] ת״ח כתיב *גבעת שאול נסה*. שאול אמאי הכא, אלא בגין דאיהו קטל לכהני וגרים דרועא ימינא לאתעקרא מעלמא. אוף הכא מההוא יומא לא אעבר בר נש בההוא דוכתא דלא אסתכן בנפשיה.

אמר רבי יוסי לרבי חייא ולא אמינא לך דגברא רבא הוא.

פתח ואמר (משלי ג׳:13) *אשרי אדם מצא חכמה ואדם יפיק תבונה*. *אשרי אדם מצא חכמה*, **[נ ע״א]** כגון אנא דאשכחנא לך וידענא מינך מלה דחכמתא. *ואדם יפיק תבונה*, כגון אנא דאוריכנא לך לאתחברא בהדך. ודא הוא האי ב״נ דזמין ליה קב״ה בארחא אנפוי דשכינתא, ועל דא כתיב (משלי ד׳:18) *וארח צדיקים כאור נגה הולך ואור עד נכון היום*.

אזלו. פתח ההוא גברא ואמר (תהלים כ״ד:1) *לדוד מזמור ליי׳ הארץ ומלואה וגו׳*. באתר חד *מזמור לדוד* ובאתרא אחרא *לדוד מזמור*, מה בין האי להאי. אלא *לדוד מזמור* שירתא על כנסת ישראל, *מזמור לדוד* שירתא דקאמר דוד על גרמיה.

[p. 245] *ליי׳ הארץ ומלואה*. *ליי׳*, דא קב״ה. *הארץ ומלואה*, דא כנסת ישראל וכל אוכלוסין דילה דמתחברן בהדה ואקרון *מלואה*, ודא הוא (ישעיה ו׳:3) *מלא כל הארץ כבודו*.

תבל ויושבי בה, דא הוא ארעא דלתתא דאקרי *תבל* ואחידת בדינא דלעילא הה״ד (תהלים ט׳:9) *והוא ישפוט תבל בצדק*. בין לחד בין לעמא חד בין לכל עלמא מהאי דינא אתדנו.

ת״ח פרעה מהאי דינא ינקא עד דאתאבידו הוא וכל עמיה. כיון דהאי דינא אתער עליה ההוא ממנא דאתמנא עלייהו בשלטנותא אתעדי ואתעבר, כדין כלהו מלתתא אתאבידו כדכתיב *ויסר את אופן מרכבותיו*. מאן *אופן מרכבותיו*, *מרכבותיו* דפרעה. ומאן איהו ההוא אופן דלהון, ההוא ממנא דשליט עלייהו. ועל דא מיתו כלהו בימא. אמאי בימא, [p. 246] אלא ימא עלאה אתער עלייהו ואתמחו בידה, ובגין כך *טבעו בים סוף* כתיב.

© 2007–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

אמר רבי יוסי ודאי הכי הוא, ועל דא כתיב *בים סוף*, סופא דדרגין.

רבי חייא אמר *וינהגהו בכבדות. בכבדות* מהו, אלא מכאן אוליפנא דבההוא דברותא דבר נש יתבדר בה מדברין ליה. בפרעה כתיב (שמות ט׳:7) *ויכבד לב פרעה.* בההוא מלה דבר ליה קב״ה *בכבדות* ממש. אמר ליה קב״ה רשע אנת אוקיר לבך, אנא אדבר לך בהאי. ועל דא *וינהגהו בכבדות.*

ויאמר מצרים אנוסה מפני ישראל. ויאמר מצרים, דא ממנא דאתמנא על מצראי.

אמר רבי יוסי האי מלה קשיא דכיון דאעברו ליה משולטנותיה היך יכיל הוא למרדף אבתרייהו דישראל. אלא ודאי כלא הוא, אבל דא מצרים דלתתא דכיון דאתבר חילא דלהון מלעילא כדין אתבר תוקפא דלהון לתתא הה״ד [p. 247] *כי יי׳ נלחם להם במצרים*, *במצרים* דיקא, דא הוא תוקפא דלהון לעילא, ודא הוא דאוקמוה *מלך מצרים* סתם. הכא *ויאמר מצרים אנוסה מפני ישראל*, דחמו דהא אתבר תוקפיהון לעילא.

ת״ח כד אתער האי כנסת ישראל כל אינון דאחידן בה כלהו אחידן לתתא וישראל לעילא מכלהו דהא אינון נטלי לה בגופא דאילנא והא אוקמוה, ובגיני כך ישראל אחידן בה יתיר מכל שאר עמין, וכד אינון מתערין כל שאר עמין אתבר תוקפיהון מאינון דשלטי עלייהו.

ת״ח האי ממנא שלטנא דמצראי דחיק להו לישראל בכמה שעבודא כמה דאוקמוה. לבתר דאתבר הוא בקדמיתא אתברו אינון מלכוותא הה״ד *כי יי׳ נלחם להם במצרים*, *נלחם להם* ודאי.

[p. 248] *ויסע מלאך האלהים ההולך לפני מחנה ישראל וגו׳.* מתניתין. עד לא אשתקע אוירא דכיא ולא נהיר אבנין נקיבן הוו סתימאן, תלת רוחין דכלילן בתלת הוו שקיען, ומיין סתימן תחות נוקבי, בשבעין ותרין אתוון אתהדרו לאתרייהו. **[נ ע״ב]** אינון אבנין בתר שבעין ותרין דרגין אתבקעו ואנקיבו אבנין תחות צרורא דהוה חקיק, אתכנפו ואתעבידו כנופיא חד.

[p. 249] לבתר אתפלגו ואתעבידו תרין מייא, פלוגתא אגלידו ופלוגתא אשתקעו, אלין סליקו אלין נחתו. מהכא שרא עלמא לאתפלגא.

צרורא אחרא אית לעילא לעילא והיא גליפא בע״ב חתימן דגושפנקא תקיפא ובהו שקיעין גלגלוי דימא. כד נטלין אתפלגו לארבע זויין, פלגו חדא סליק ופלגו חדא נחית, פלגו חדא לסטר צפון ופלגו חדא לסטר דרום. כד מתחברן כחדא גומרין דלהטין קיימין בלהט שננא דחרבא דמתהפכא.

© 2007–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

חד קיימא נעיץ בגו ימא. דרגא שליחא דאפרכא עלאה סליק בההוא קיימא לעילא לעילא, אסתכל למרחיק קטורא דארבין דשאטין בימא. מאן חמי גלגלין דסלקין ונחתין ורוחא נשיב בהו ונוני ימא נגדין כל אינון ארבין לכל סטרי עלמא.

ההוא דרגא כד נחית מההוא קיימא אלף מימיניה ואלף משמאליה, הוה תב ויתיב באתריה כמלכא בכורסיא ההוא דרגא דכד שאטי ימא לארבע סטרי עלמא עמיה נפקת ביה תבת, הוא תב בקיומא דמלכא.

כדין כרוזין נפקין, מאן מארי דעיינין יזדקף לון לעילא לעילא, מאריהון דגדפין יקומון בקיומייהו, מארי דאפין חפיין לון עד דנטיל ימא במטלנוי. כדין *ויסע מלאך האלהים וגו׳*.

[p. 250] רבי חייא פתח (משלי ל״א:14) *היתה כאניות סוחר ממרחק תביא לחמה. היתה כאניות*, דא כנסת ישראל. *ממרחק תביא לחמה*, כד״א (ישעיה ל׳:27) *הנה שם יי׳ בא ממרחק*.

תביא לחמה, בחד דרגא דשארי עלה וביה אתמשכן כל אינון נחלין ומבועין דאזלין לימא כד״א (קהלת א׳:7) *כל הנחלים הולכים אל הים וגו׳*. אע״ג דכלהו נחלין אתמשכן בההוא דרגא וההוא דרגא נגיד לון לההוא ימא לא תימא דהא אריק לון והא לא שריין ביה אחרנין ולא נגדין ביה כמלקדמין, אהדר ואמר *אל מקום שהנחלים הולכים וגו׳*, *אל מקום* דההוא דרגא דנחליא אזלין זמנא חדא *שם הם שבים ללכת*, תמן אינון תבין מההוא אתר עלאה ולא פסקין לעלמין ומתכנשי כלהו בההוא אתר. ולמה. *ללכת*, למהך לההוא ימא כמה דאתמר. מה שמיה דההוא דרגא, צדיק אקרי.

רבי יהודה אמר כתיב (תהלים ק״ד:26) *שם אניות יהלכון וגו׳. שם*, בההוא ימא דאזלין ושאטין עד דאתיאת לאתחברא בההוא דרגא, כדין כתיב *לויתן זה יצרת לשחק בו*.

רבי יצחק אמר לעילא לעילא יתיר אית זווגא דשריא בחביבותא ולא מתפרש לעלמין.

[p. 251] אמר רבי יהודה מאן זכי לההוא.

אמר ליה מאן דאית ליה חולקא בעלמא דאתי, בעלמא דאתי דיקא.

אמר ליה והא מהכא אוליפנא דכתיב (שם:26) *לויתן זה יצרת לשחק בו*, משמע דקאמר *זה*, וזה וזאת ידיען אינון.

אמר רבי אבא תרווייכו שפיר קאמריתו והא דרבי יהודה שפיר דיקא, וכלא זמין קב״ה לענגא בהו לצדיקייא הה״ד (ישעיה נ״ח:14) *אז תתענג על יי׳*.

[p. 252] אמר רבי אבא כמה אלפין וכמה רבוון דמשיריין קדישין אית לקב״ה מארי דאנפין עלאין מארי דעיינין מארי דזיינין מארי דיבבא מארי דיללא מארי דדינא מארי דרחמי ועילא מנייהו אפקיד למטרוניתא לשמשא בהיכלא קמיה.

© 2007–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

לקבלי אלין אית לה למטרוניתא משיריין מזיינין, בשתין אנפין משתכחוי מזיינין וכלהו חגירן חרבא בסחרנהא, קמה נפקין קמה עאלין, בשית גדפין טאסין כל עלמא. קמי כל חד וחד גומרין דנור דליק, לבושי מתלהטא אשא, בגבוי שננא דחרבא מתלהטא בכל עלמא לנטרא **[נא ע״א]** קמה הה״ד (בראשית ג׳:24) *ואת להט החרב המתהפכת לשמור את דרך עץ החיים*.

מאן *דרך עץ החיים*, דא היא מטרוניתא דהיא ארחא לההוא אילנא רברבא ותקיף אילנא דחיי וכתיב (שיר ג׳:7) *הנה מטתו שלשלמה ששים גבורים סביב לה מגבורי ישראל*, *ישראל* דלעילא, *כלם אחוזי חרב וגו׳*. כד נטלא מטרוניתא כלהו נטלין בתרה הה״ד *ויסע מלאך האלהים וגו׳*.

וכי *מלאך האלהים* אקרי. א״ר אבא אין. ת״ח הכי א״ר שמעון אתקין קב״ה קמיה היכלא קדישא היכלא עלאה, קרתא קדישא קרתא עלאה, ירושלים עיר הקדש אקרי. מאן דעאל [p. 253] למלכא לא עאל אלא מהאי קרתא קדישא נטיל ארחא למלכא דארחא מהכא אתתקן הה״ד (תהלים קי״ח:20) *זה השער לי״י צדיקים יבואו בו*.

כל שליחותא דבעי מלכא מבי מטרוניתא נפקא, כל שליחותא מתתא למלכא בבי מטרוניתא עייל בקדמיתא ומתמן למלכא. אשתכח דמטרוניתא היא שליחא דכלא מעילא לתתא ומתתא לעילא בגין דאיהי פתחא למלכא ואורחא למלכא ולית רזא דאתכסיא מינה מלעילא לתתא ומתתא לעילא, ועל דא שליחא היא דכלא הה״ד *ויסע מלאך האלהים ההולך לפני מחנה ישראל*, *ישראל* דלעילא. *מלאך האלהים*, הה״ד *וי״י הולך לפניהם יומם* כמה דאוקימנא.

וכי יקרא הוא דמלכא דמטרוניתא תזיל והיא אגח קרבין והיא אזלא שליחא. למלכא דאזדווג במטרוניתא עלאה, חמא מלכא יקירו דילה על כל שאר מטרוניתא דעלמא, אמר כלהו משתכחי לחינתא לקבלא דהאי מטרוניתא דילי, היא סלקא על כלא, מה אעביד לה, אלא הא כל ביתא דילי [p. 254] בידהא. אפיק מלכא כרוזא מהכא כל מלין דמלכא בידא דמטרוניתא אתמסרן. מה עבד, אפקיד מלכא בידהא כל זיינין דיליה כל אינון מארי מגיחי קרבא כל אינון אבנין יקירין דמלכא כל גנזייא דמלכא. אמר מהכא כל מאן דאצטריך לי לא יכיל למללא עמי עד דאודע לה למטרוניתא.

כך קב״ה מסגיאות רחימותא דיליה בכנסת ישראל אפקיד כלא ברשותה, אמר הא כל שאר לא משתכחי כלום לגבהא. אמר (שיר ו׳:8-9) *ששים המה מלכות ושמונים פלגשים וגו׳ אחת היא יונתי תמתי אחת היא לאמה וגו׳*. מה אעביד לה, אלא הא כל ביתא דילי בידהא. אפיק כרוזא מהכא כל מלין דמלכא בידא דמטרוניתא אתמסרן. אפקיד בידהא כל זיינין דיליה רומחין וסייפין קשתין חצין בלסטרין קסטירין אבנין כל אינון מארי מגיחי קרבא הה״ד *הנה*

© 2007–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

מטתו שלשלמה ששים גבורים סביב לה וגו׳ כלם אחוזי חרב וגו׳. אמר מלכא מכאן ולהלאה קרבא דילי בידך אתמסרא בידך זיונין דילי מארי מגיחי קרבא בידך, מכאן ולהלאה את הוי נטיר לי הה״ד (תהלים קכ״א:4) *שומר ישראל*. מכאן ולהלאה מאן דאצטריך לי לא יכיל למללא עמי עד דאודע למטרוניתא הה״ד (ויקרא ט״ז:3) *בזאת יבא אהרן אל הקדש*, שליחא דכלא כמה דאוקימנא. אשתכח כלא יקרא הוא דמטרוניתא.

[p. 255] *ויסע מלאך האלהים ההולך לפני מחנה ישראל וגו׳* כמה דאתמר. *וילך מאחריהם*. מ״ט *מאחריהם*, בגין דאשתכחו לקמהא מארי מגיחי קרבא מארי בלסטראות מארי רומחין וסייפין ואתגליין קמהא דהא הוו אתיין משיריין אחראין לאגחא קרבא בישראל מלעילא.

ותנינן בההיא שעתא אתא רברבא שולטנא דממנא על מצראי וכנש שית מאה רתיכין מקטרגין ועל כל רתיכא ורתיכא שית מאה שלטונין ממנן קטיגורין הה״ד *ויקח שש מאות רכב בחור וכל רכב מצרים וגו׳*. וכי *שש מאות רכב בחור* לאו הוו *רכב מצרים*, מ״ט *וכל רכב מצרים*. אלא הכי תאנא סמאל אוזיף ליה שית מאה רתיכין מקטרגין לסייעא ליה הה״ד *ויקח שש מאות רכב* **[נא ע״ב]** *בחור וגו׳*.

אימתי אשלים ליה קב״ה לסמאל, בקרבא דסיסרא דעקר קב״ה לכל אינון רתיכין ואתמסרו בידא דמטרוניתא הה״ד (שופטים ה׳:21) *נחל קישון גרפם נחל קדומים וגו׳*. ולזמנא דאתי יתמסרון כלהו הה״ד (ישעיה ס״ג:1) *מי זה בא מאדום וגו׳ אני מדבר בצדקה רב להושיע*. ועל דא *וילך מאחריהם*.

[p. 256] *ויסע עמוד הענן מפניהם*. מאן *עמוד הענן* דא. רבי יוסי אמר ההוא עננא דאתחזי תדיר עם שכינתא ודא הוא עננא דעאל משה בגויה.

רבי אבא אמר כתיב *יי׳ הולך לפניהם יומם בעמוד ענן*, אלא סיועא דצדיק הוא ופרישו דרשימו דיליה ועל דא אזיל האי *ענן יומם* וכתיב (תהלים מ״ב:9) *יומם יצוה יי׳ חסדו*, ומסטרא דחסד אתיא דא ודא חסד אקרי, ועננא אחרא אזיל בליליא ואתקרי *עמוד אש*.

רבי שמעון אמר *עמוד הענן יומם*, דא אברהם. *ועמוד אש לילה*, דא יצחק, ותרווייהו אשתכחו בשכינתא. ומה דאמר רבי אבא הכי הוא דעל ידא דהאי דרגא אשתכחו.

[p. 257] והאי *ויסע מלאך האלהים וגו׳ וילך מאחריהם*, דנטיל מסטרא דחסד ואתדבק בסטרא דגבורה בגין דהא מטא שעתא לאתלבשא בדינא.

ת״ח בההיא שעתא אשתלים סיהרא מכלא וירתא שבעין שמהן קדישין בתלת סטרין. סטרא חדא אתלבשת בעטרוי דחסד בשבעין גליפין דנהירו דאבא עלאה דנהיר לה. סטרא

© 2007–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

תניינא אתלבשת ברומחי דגבורה בשתין פולסין דנורא ועשרה דילה דנחתו מסטרא דאמא עלאה בנימוסי גליפין. סטרא תליתאה אתלבשת בלבושי ארגונא דלביש מלכא קדישא דאקרון תפארת דירית ברא קדישא בשבעין עטרין עלאין מסטרא דאבא ואמא והוא כליל להאי סטרא ולהאי סטרא.

ותנינן מסטרא דחסד שבעין ותרין סהדין, מסטרא דגבורה שבעין ותרין סופרין, מסטרא דתפארת שבעין ותרין גוונין לאתפארא. [p. 258] והאי אתר אתגלף חד בחד ואסתליק שמא קדישא רזא דרתיכא והכא אתגליפו אבהתא לאתחברא כחד והוא שמא קדישא גליפא באתווי.

צרופא דאתוון אלין, אתוון קמאי רשימין כסדרן בארח מישר בגין דכלהו אתוון קדמאי אשתכחו בחסד למהך בארח מישר בסדורא מתקן. אתוון תנייני רשימין בגלגולא למפרע בגין דכלהו אתוון תנייני משתכחי בגבורא לגלאה דינין וזינין דאתיין מסטרא דשמאלא. אתוון תליתאי אינון אתוון רשימין לאחזאה גוונין לאתעטרא במלכא קדישא וכלא ביה מתחברן ומתקשרן והוא אתעטר בעטרוי בארח מישר ורשים להאי סטרא ולהאי סטרא כמלכא דמתעטר בכלא דהכא אתרשים שמא קדישא גליפא בע״ב אתוון דמתעטרי באבהתא רתיכי קדישי עלאי.

[p. 259] ואי תימא הני אתוון תליתאי מ״ט לאו אינון כתיבין מנהון בארח מישר כסדורן ומנהון למפרע דהא תנינן (שם צ״ט:4) *אתה כוננת מישרים*, לישרא להאי סטרא ולהאי סטרא, קב״ה עביד *מישרים* לתרי סטרי, וכתיב (שמות כ״ו:28) *והבריח התיכון בתוך הקרשים וגו׳*, דא קב״ה. רבי יצחק אמר דא יעקב וכלא חד.

אלא למלכא דאיהו שלים מכלא דעתוי שלים מכלא. מה ארחיה דההוא מלכא, אנפוי נהירין תדיר בגין דאיהו שלים וכך דאין לטב דאין לביש. מאן דאיהו טפשא חמי אנפי מלכא נהירין לא אסתמר מניה, ומאן דאיהו חכימא חמי אנפוי דמלכא נהירין אמר ודאי מלכא שלים הוא שלים הוא מכלא דעתיה שלים, אנא חמי דבההוא נהירו דינא יתיב **[נב ע״א]** ואתכסיא אע״ג דלא אתחזיא דאי לאו הכי לא יהא מלכא שלים ועל דא בעי לאסתמרא.

[p. 260] כך קב״ה שלים הוא תדיר בהאי גוונא ובהאי גוונא אבל לא אתחזיא אלא בנהירו דאפין, ובגין כך אינון טפשין חייבין לא אסתמרן מניה, אינון חכימין זכאין אמרין מלכא שלים הוא, אע״ג דאנפוי אתחזיין נהירין דינא אתכסיא בגויה, בעי לאסתמרא מניה.

אמר רבי יהודה מהכא (מלאכי ג׳:6) *אני יי׳ לא שניתי*, לא פליגנא לאתר אחרא, בי אתכליל כלא, הני תרי גווני בי כלילן. בגין כך כלא בארח מישר אתחזיא ואע״ג דאתוון אחידן להאי סטרא ולהאי סטרא כסדורן כתיבין.

© 2007–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

ויסע מלאך האלהים ההלך לפני מחנה ישראל וילך מאחריהם ויסע עמוד הענן מפניהם ויעמד מאחריהם. עד כאן סטרא חד חסד לאברהם.

אמר רבי שמעון אלעזר ברי ת״ח רזא דא כד עתיקא קדישא אנהיר למלכא אחסין ליה בכתרין קדישין עלאין, כד מטאן לגביה מתעטרי אבהתא. בשעתא דמתעטרי אבהתא כדין הוא שלימו דכלא, כדין מטרוניתא נטלא במטלנהא בההוא שלימו דאבהתא, וכד מתעטרא מכלהו כדין אתברכא ורשותא דכלא בידהא. [p. 261]

ו	א	ל	ש	א	ע	מ	מ
י	ל	פ	ר	ח	ע	פ	ד
ס	ה	נ	א	ר	מ	נ	מ
ע	י	י	ל	י	ו	י	א
מ	ם	מ	ו	ה	ד	ה	ח
ל	ה	ח	י	ם	ה	ם	ר
א	ה	נ	ל	ו	ע	ו	י
ד	ל	ה	ד	י	נ	י	ה
ה	ד	י	מ	ס	ן	ע	ם

עד כאן אתתקנו טורין כסדרן ברזא דחסד לא סטאן ימינא ושמאלא.

© 2007–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

ח	ב	ר	נ	א	ו	ל	ה
מ	ו	ש	ע	י	ה	א	ל
ן	ס	י	ה	ו	ל	ה	י
י	י	ה	י	ד	י	ז	ל
ב	ר	נ	ה	ש	ל	ב	ה
א	צ	ח	י	ח	ה	ר	ל
ב	מ	מ	ו	ה	ת	ק	כ
י	ה	ן	ל	ו	א	א	ה
ו	נ	י	א	ן	ר	ל	ז

או כהאי גוונא כלהו שמאלא מסטרא דגבורה

ה	ל	י	ל	ה	ל	כ	ה
ז	ל	א	ה	ז	ב	ר	ק
א	ל	ו	ה	ל	י	ל	ה
ת	א	ר	א	י	ו	ד	ש
ח	ה	ו	ן	נ	ע	ה	י
ה	י	ו	ל	א	ר	ש	י
ה	נ	ח	מ	ן	י	ב	ו
ס	י	ר	צ	מ	ה	נ	ח
מ	ן	י	ב	א	ב	י	ו

עד כאן אתתקנו טורין למפרע ברזא דגבורה כלהו שמאלא כלילן בימינא.

© 2007–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

ו	ד	ו	ה	י	י	ה	י
י	ו	ל	י	ם	ל	י	ב
ט	ע	ך	ס	ע	ה	ם	ק
מ	ל	י	ב	ז	ו	ל	ע
ש	ה	ה	ר	ה	י	ח	ו
ה	י	ו	ו	כ	ש	ר	ה
א	ם	ה	ח	ל	ם	ב	מ
ת	ו	א	ק	ה	א	ה	י
י	י	ת	ד	ל	ת	ו	ם

עד כאן אתתקנו כלילן טורין דמלכא קדישא בתפארת וכלא כלילן ביה.

לבתר מתחברן אבהן ואתעבידו שמא חד קדישא.

והו	ילי	סיט	עלמ	מהש	ללה	אכא	דהת
הזי	אלד	לאו	ההע	יזל	סבה	הרי	הקם
לאו	דלי	לוו	פהל	נלך	ייי	מלה	חהו
נתה	האא	ירת	שאה	ריי	אום	לדב	ושר
יחו	להח	דוק	מוד	אני	חעם	רהע	ייז
ההה	סיכ	וול	ילה	סאל	ערי	עשל	מיה
והו	דני	החש	עמם	ננא	וית	מבה	פוי
נסם	ייל	הרח	סצר	ומב	יהה	ענו	מחי
דמב	מוק	איע	חבו	ראה	יבמ	היי	סום

הא כגוונא דא שמא קדישא עלאה גליפא באתווי רשימין ברתיכא עלאה קדישא ואסתים ביה עטורא דאבהן.

[p. 263] אמר רבי ייסא אשכחנא ברזא דא בתקיעתא דרב בבבל תלת ובכן ובכן ובכן לקבלי הני תלת וכן הוא סדורא.

א״ר יוסי כלא אתכליל בהאי שליחא קדישא ואסתיים ביה, אשתכח דשלימו דרתיכא קדישא אית ביה.

אמר רבי שמעון האי הוא שמא קדישא עטורא דאבהן דמתעטרי בגליפייהו בחבורא כחדא ואכליל בארבעין ותמניא תיבותא דהוא שלימו דכלא ועקרא דשרשין.

© 2007–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

[p. 264] ת״ח גופא דאילנא אנ״י אל״ף נו״ן יו״ד, רישא דכל ענפי אילנא וה״ו וה״ו, והא אתערו חבריא כללא דענפין וגופא ושרשא בארבעין ותמניא תיבין והוא ארשים בתלת עלמין עלאין בתלת עלמין תתאין. לקבליה קדוש קדוש קדוש, קדוש לעילא, קדוש באמצעיתא, קדוש לתתא. קדוש חסד, קדוש גבורה, קדוש תפארת. וכלא בשבעין ותרין אתגליפו כמה דאתמר. בריך הוא בריך שמיה לעלם ולעלמי עלמין אמן.

ת״ח בשעתא דשרו ישראל על ימא חמו לכמה **[נב ע״ב]** אכלוסין לכמה חיילין לכמה משיריין מעילא לתתא וכלהו בכנופיא עלייהו דישראל, שריאו וצלו מגו עאקא דלהון. ביה שעתא אתגלי עתיקא קדישא ואשתכח רעוא בכלהון עלמין עלאין, כדין נהירו דכלא אתנהיר.

אמר רבי יצחק ביה שעתא חמו ישראל עאקו מכל סטרין, ימא בגלוהי דזקפן קמייהו, בתרייהו כל אינון אכלוסין כל [p. 265] אינון משיריין דמצרים, לעילא עלייהו כמה קטיגורין, שריאו צווחין לקב״ה. כדין כתיב *ויאמר יי׳ אל משה מה תצעק אלי*, ותאנא בספרא דצניעותא *אלי* דייקא, בעתיקא תליא כלא. כדין אתנהיר כלא כחדא ועבד ימא נימוסין עלאין ואתמסרו בידוי עלאין ותתאין. ובגיני כך קשיא קמי קב״ה כלא כקריעת ים סוף וכלא הכי אוקמוה. מאי טעמא, בגין דקריעת ים סוף בעתיקא תלייא.

אמר רבי שמעון חד איילתא אית בארעא וקב״ה עביד סגיא בגינה, בשעתא דהיא צווחת קב״ה שמע עאקו דילה וקביל קלה. וכד אצטריך עלמא לרחמי למייא היא יהבת קלין [p. 266] וקב״ה שמע קלה וכדין חייס על עלמא הה״ד (תהלים מ״ב:2) *כאיל תערוג על אפיקי מים וגו׳*. וכד בעיא לאולדא היא סתימא מכל סטרוי, כדין אתיאת ושוי רישה בין ברכהא וצווחת ורמת קלין וקב״ה חייס עלה וזמין לקבלה חד נחש ונשיך בערייתה ופתח ליה וקרע ליה לההוא אתר ואולידת מיד. א״ר שמעון בהאי מלה לא תשאל ולא תנסה את יי׳ והכי דייקא.

[p. 267] *ויושע יי׳ ביום ההוא את ישראל וגו׳ וירא ישראל את מצרים מת*. ההוא שלטנא ממנא דמצראי אחמי לון קב״ה דעבר ליה בנהר דינור דהוה בשפתא דימא רבא. *מה מת*, כמה דאוקמוה דאעברו ליה מההוא שלטנא דיליה.

וירא ישראל את היד הגדולה. רבי חייא אמר הכא אשתלים ידא וכלהו אצבען ואשתלים ידא דאכליל ביה בימינא דהכי תנינן כלא בימינא אתכליל ובימינא תליא הה״ד *ימינך יי׳ תרעץ אויב*.

ואמר רבי אחא לא אשתכח מאן דאתקיף לביה קמי קב״ה כפרעה.

אמר רבי אבא סיחון ועוג הכי נמי.

© 2007–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

אמר ליה לאו הכי, אינון לגביה דישראל אתתקפו <u>אבל לגבי קב״ה</u> לא כמה <u>דאתקיף</u> פרעה רוחיה לקבליה <u>דקב״ה</u> והוה חמי כל יומא גבוראן דיליה ולא הוה תב.

[p. 268] א״ר יהודה א״ר יצחק פרעה חכים <u>הוה מכל חרשוי</u> ובכל אינון כתרין ובכל אינון ידיען אסתכל ובכל סטרא דלהון לא חמא פורקנא דלהון דישראל ולא הוה תלי בחד מנייהו. ועוד דהא בכלהו קשירו קשרא עלייהו דישראל ופרעה לא סבר דאית קשרא אחרא <u>דמהימנותא על</u> כלא ועל דא הוה אתקיף לביה.

רבי אבא אמר לא אתקיף <u>לביה</u> דפרעה אלא שמא דא דכד הוה אמר משה *כה אמר יי׳* דא מלה ממש אתקיף לביה הה״ד (שמות ט׳:22) *ויחזק יי׳ את לב פרעה*, דהא בכל חכמתא דיליה לא אשתכח דשמא דא שליט <u>בארעא</u>.

<u>אמר</u> רבי יוסי לבתר אמר (שם י׳:16) *חטאתי ליי׳*. ההוא פומא דאמר דא אמר דא.

רבי חזקיה <u>פתח</u> (איוב ט׳:22) *אחת היא על כן אמרתי תם ורשע הוא מכלה*. האי <u>קרא ברזא</u> דחכמתא. *אחת היא*. מאי *אחת היא*, הה״ד <u>בה</u> (שיר ו׳:9) *אחת היא יונתי תמתי אחת היא לאמה*. <u>ובהא</u> קב״ה דאין דינוי לתתא ודאין <u>דינוי בכלא</u>, [p. 269] וכד קב״ה אתער דינוי <u>בהאי ודינוי דאין</u> בהאי כתרא כדין כתיב *תם ורשע הוא מכלה*, **[נג ע״א]** בגין דאינון צדיקייא מתפסאן בחוביהון דרשיעיא דכתיב (שמואל ב׳ כ״ד:16) *ויאמר יי׳ למלאך המשחית בעם <u>רב</u>*. ועל דא אמר <u>ר׳ יוסי</u> איוב <u>אמר מלה ולא</u> אגמר <u>מלה</u>.

<u>אחת היא</u>. ר׳ ייסא <u>אמר דא</u> כנסת ישראל בגלותא דמצרים דבגינה קטל קב״ה במצראי ועבד בהו נוקמין הה״ד *תם ורשע הוא מכלה*.

ר׳ חייא אמר איוב לא אלקי אלא בזמנא דנפקו ישראל ממצרים. אמר איוב אי הכי כל אפייא שוין *תם ורשע הוא מכלה*. פרעה אתקיף בהו בישראל ואמר (שמות ה׳:1) *מי יי׳ אשר אשמע בקולו*, ואנא לא אתקיפנא בהו ולא עבידנא מידי, *תם ורשע הוא מכלה*, הה״ד (שם ט׳:20) *הירא את דבר יי׳ מעבדי <u>פרעה</u>*.

[p. 270] ר׳ יהודה אמר אינון אבני <u>ברד</u> דהוו נחתין <u>ואתעכבו</u> על ידוי דמשה לבתר עבדו נוקמין <u>ביומוי</u> דיהושע, ולזמנא דאתי זמינין לאחתא אינון דאשתארו על אדום <u>וכו׳</u>.

א״ר יוסי <u>כתיב</u> (מיכה ז׳:15) *כימי צאתך מארץ מצרים אראנו נפלאות*.

דבר אחר *וירא ישראל את היד הגדולה <u>אשר עשה יי׳</u> וגו׳*. האי קרא <u>לא</u> רישיה <u>סופיה ולא סופיה</u> רישיה, בקדמיתא *וירא ישראל* <u>ולבתר</u> *וייראו העם את יי׳*. אלא אמר רבי יהודה ההוא סבא דנחת עם בנוי בגלותא <u>וקביל</u> עליה גלותא ואעיל לבנוי בגלותא הוא ממש חמא כל

© 2007–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

אינון נוקמין וכל אינון גבוראן דעבד קב״ה במצרים הה״ד *וירא ישראל את היד הגדולה*, *ישראל* ממש.

ואמר רבי יהודה סליק קב״ה לההוא סבא אמר ליה קום חמי ברך דנפיק מגו עם תקיפא, קום חמי גבורן דעבדית בגין ברך למצראי. [p. 271] והיינו דאמר רבי יוסי בשעתא דנטל ישראל לנחתא בגלותא למצרים דחילו ואימתא תקיפא נפל עלוי. אמר ליה קב״ה יעקב אמאי את דחיל (בראשית מ״ו:3) *אל תירא מרדה מצרימה*. ממה דכתיב *אל תירא* משמע דחילו דהוה דחיל. אמר ליה *כי לגוי גדול אשימך שם*. אמר ליה דחילנא מן גלותא וישיצון בני. אמר ליה *אנכי עמך ארד מצרימה*. אמר תו דלא אזכי לאתקברא ביני אבהתי ולא אחמי פורקנא דבני. אמר *ואנכי אעלך גם עלה*. *אעלך*, לאתקברא בקברי אבהתך. *גם עלה*, למחמי פורקנא דברך וגבוראן דעבדית להו. וההוא יומא דנפקו ישראל ממצרים סליק ליה קב״ה ליעקב אמר ליה קום חמי לבנך בפורקנא בכמה חילין וגבוראן דעבדית להו, ויעקב הוה זמין וחמא כלא הה״ד *וירא ישראל*.

ר׳ יצחק אמר מהכא (דברים ד׳:37) *ויוציאך בפניו בכחו הגדול ממצרים*. מאי *בפניו*, *בפניו* דיעקב דאעיל לכלהו תמן.

רבי חזקיה אמר *ויוציאך בפניו*, *בפניו* דאברהם דכתיב (בראשית י״ז:17) *ויפל אברהם על פניו וגו׳*. ת״ח אברהם אמר *הלבן מאה שנה יולד וגו׳*, אמר ליה קב״ה חייך את תחמי כמה אכלוסין כמה חיילין נפקו ממך. בשעתא דנפקו ישראל ממצרים כל אינון [p. 272] שבטין כל אינון רבוון סליק ליה קב״ה לאברהם וחמא לון הה״ד *ויוציאך בפניו*.

רבי אבא אמר כלהו אבהתא אזדמנו תמן בההוא פורקנא הה״ד *ויוציאך בפניו*. מאי *בפניו*, אלין אבהתא.

רבי אלעזר אמר *ויוציאך בפניו*, דא יעקב. *בכחו*, דא יצחק, *הגדול*, דא אברהם.

ר׳ שמעון אמר וכן בגיניהון דאבהתא אזדמן פורקנא תדיר לישראל דכתיב (ויקרא כ״ו:42) *וזכרתי את בריתי יעקוב ואף את בריתי יצחק ואף את בריתי אברהם אזכור והארץ אזכור*. אבהתא תינח, מהו *והארץ אזכור*. אלא לאכללא עמהון דוד מלכא דאיהו רתיכא באבהתא **[נג ע״ב]** ואינון מתערין פורקנא תדיר לישראל.

וירא ישראל את היד הגדולה אשר עשה יי׳ במצרים. וכי השתא *עשה* והא מקדמת דנא אתעבידת, מאי *אשר עשה יי׳ במצרים*. אלא *יד* לא אקרי פחות מחמש אצבעאן. *גדולה*, דכלילן בהו חמש אחרנין, כדין אקרי *גדולה*. וכל אצבע ואצבע סליק לחושבנא רבא וקב״ה עביד ליה השתא ובהאי אתעקרו כלהו דרגין דבהו משולשליהון.

© 2007–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

[p. 273] מכאן אוליפנא בחמש אצבעאן קדמאי כתיב *ויחזק לב פרעה*. כיון דאשתלמו אינון חמש הא לא הוה מלה ברשותיה דפרעה, כדין כתיב *ויחזק יי׳ את לב פרעה*. ועל דא *וירא ישראל את היד הגדולה וגו׳*.

ויאמינו ביי׳. וכי עד השתא לא *האמינו ביי׳* והא כתיב (שמות ד׳:31) *ויאמן העם וישמעו וגו׳*, והא חמו כל אינון גבוראן דעבד להו קב״ה במצרים. אלא מאי *ויאמינו*, ההוא מלה דאמר משה *ויאמר משה אל העם אל תיראו וגו׳ כי כאשר ראיתם את מצרים וגו׳*.

[p. 274] ר׳ ייסא אמר והא כתיב *וירא ישראל את מצרים מת*, וכתיב *לא תוסיפו לראותם עוד*.

א״ר יוסי מתים חמו להו.

אמר ליה אי הוה כתיב *לא תוסיפו לראותם עוד* חיים הוינא אמר הכי.

אמר ליה ר׳ אבא יאות שאלת, אלא ת״ח כתיב (תהלים ק״ו:48) *מן העולם ועד העולם*, ותנינן *עולם* דלעילא *ועולם* דלתתא. עולם דלעילא מתמן הוא שירותא לאדלקא בוצינין, עולם דלתתא תמן הוא סיומא ואתכליל מכלא, ומהאי עולם מתערי גבוראן לתתאי, ובהאי עולם עביד קב״ה אתין להו לישראל ורחיש לון בניסא. וכד אתער האי עולם למעבד נסין כלהו מצראי אשתקעו בימא על ידא דהאי עולם ואתרחיש להו לישראל ניסא בהאי עולם, ועל דא כתיב *לא תוסיפו לראותם עוד עד עולם*, עד דאתער האי עולם ויתמסרון בדינוי, וכיון דאתמסרו ביה למתדן כדין כתיב *וירא ישראל את מצרים מת על שפת הים* הה״ד *מן העולם ועד העולם*, עד דאתער האי עולם דייקא. ביה זמנא כתיב *ויאמינו ביי׳ ובמשה עבדו*.

אז ישיר משה ובני ישראל וגו׳. רבי יהודה פתח (ירמיה א׳:5) *בטרם אצרך בבטן ידעתיך וגו׳*. זכאה חולקהון דישראל דקב״ה אתרעי בהו מכל שאר עמין ומסגיאות רחימותא סגיאה דרחים להו אוקים עלייהו נביאה קשוט מהימנא ואתער עליה רוחא דקודשא יתיר מכל שאר נביאי מהימנא ואפיק ליה מחולקיה ממש דאפריש יעקב מבנוי לקב״ה. וכיון [p. 275] דהוא דיליה נטל ליה קב״ה ואעטר ליה בכמה עטרין ומשח ליה במשח רבות קודשא דלעילא, וכדין אפיק מבנוי רוחא קדישא דלעילא וזריז ליה בהמייני קדישי מהימנותא.

ובההוא שעתא דמטא זמנא דמשה נביא מהימנא אפיק קב״ה רוחא קדישא מגזרא דספירו דאבן טבא דהוה גניז בארבעין ומאתן ותמניא עטרין וקיימיה קמיה ואפקיד ליה בכל ביתיה ויהב ליה מאה ושבעין ותלת מפתחן, ואעטר ליה בחמש עטרין וכל עטרא ועטרא סליק ואנהיר עלמין דנהירין ובוצינין דגניזין בגניזא דמלכא קדישא עלאה. כדין אעבריה בכל בוסמין דגנתא דעדן ואעליה בהיכליה. **[נד ע״א]**

© 2007–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

מ פתוחה סלקא ואתעטר בעטרוי ואעטריה בתלת מאה ועשרין וחמש עטרין ואפקיד מפתחוי בידוי ואעבריה בכל חיילין עייפין דיליה. כדין אזדעזעו כלהו, פתחו ואמרו אסתלקו מסחרניה סטרא דסטרין דהא קב״ה אתער רוחא לשלטאה למרגז עלמין. קלא נפק ואמר מאן הוא דין דכל מפתחן אלין בידוי. פתח קלא אחרא ואמר קבילו ליה בגווייכו, דא הוא דזמין לאנחתא בין בני נשא וזמינא אורייתא גניזא [p. 276] דגנזייא לאתמסרא בידוי ולארעשא עלמין דלעילא ותתא על ידוי דדין. ביה שעתא אתרגישו כלהו ונטלו אבתריה, פתחו ואמרו (תהלים ס״ו :12) *הרכבת אנוש לראשנו באנו באש ובמים*. כדין סלקא ההוא רוחא וקיימא קמי מלכא.

ש דאבהתא אתעטרו ליה בתלת עטרין קדישין ואפקידו כל מפתחן דמלכא בידיה ואפקידו ליה מהימנא דביתא.

ה סלקא ואתעטרא בעטרוי וקבילת ליה מן מלכא. כדין נחית ההוא רוחא בארבין דשאטין בההוא ימא רבא וקבילת ליה לגדלא ליה למלכא והיא יהבת ליה מאתן זיונין לאלקאה לפרעה ולכל ארעיה, ובשבתא ובריש ירחא סלקת ליה למלכא, כדין אקרי שמיה באלין אתוון רשימין.

ובההיא שעתא דנחת לארעא בזרעא דלוי אתתקנו ארבע מאה ועשרין וחמש כורסיין למלכא וארבע מאה ועשרין וחמש גליפין ממנן אוזפיה לההוא רוחא לאתריה. כד נפיק לעלמא אתנהרא ה באנפוי ואתמלייא ביתא מן זיותא. ביה שעתא קרא עליה קב״ה *בטרם אצרך* [p. 277] *בבטן ידעתיך וגו׳*.

רבי יצחק אמר בשעתא דאפיל קב״ה לרברבא ממנא דמצראי וחמו ליה משה ובני ישראל כדין אמרו שירה ההי״ד *אז ישיר משה ובני ישראל*.

רבי אבא אמר אסתכלנא בכל תושבחן דשבחו לקב״ה וכולם פתחי *באז* , (מלכים א׳ ח׳ :12) *אז אמר שלמה*, (יהושע י׳ :12) *אז אמר יהושע*, (במדבר כ״א :17) *אז ישיר ישראל*. אלא הכי תאנא כל נסין וכל גבורן דאתעבידו להו לישראל כד אתנהיר נהירו דעתיקא קדישא בעטרוי גליפין רשימין בא׳ וא׳ אנקיב בחשוכי ונהיר לכל עיבר, וכד אתחבר נהירו דא׳ ומטא לז׳, מאן זיי״ן, דא (ישעיה ל״ד :6) *חרב ליי׳ מלאה דם*, כדין עביד נסין וגבוראן בגין דאתחבר א׳ עם ז׳ ודא הוא שירתא. שירתא הוא בכל סטרין ודא הוא *אז ישיר משה ובני ישראל*.

ישיר , שר מבעי ליה. אלא מלה דא תליא ואשלים לההוא זמנא ואשלים לזמנא דאתי דזמינין ישראל לשבחא שירתא דא.

© 2007–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

[p. 278] *משה ובני ישראל*. מכאן אוליפנא דצדיקייא קדמאי אע״ג דאסתלקו בדרגין עלאין דלעילא ואתקשרו בקשורא דצרורא דחיי זמינין כלהו לאחייא בגופא ולמחמי אתיין וגבורן דעביד קב״ה לישראל ההי״ד *אז ישיר משה וגו׳*.

ר׳ שמעון אמר מהכא, (שם י״א:11) *יוסיף יי׳ שנית ידו לקנות את שאר עמו*. *לקנות*, כד״א (משלי ח׳:22) *יי׳ קנני ראשית דרכו*.

את שאר עמו, אלין אינון צדיקייא דבהון דאקרון *שאר* כד״א (במדבר י״א:26) *וישארו שני אנשים במחנה*, ותנינן לית עלמא מתקיימא אלא על אינון דעבדי גרמייהו שיריים.

[p. 279] ואי תימא הואיל ואתקשרו בצרורא דחיי ומתענגי בענוגא עלאה אמאי יחית לון קב״ה לארעא, פוק ואוליף מזמנא קדמאה דכל אינון רוחין ונשמתין הוו בדרגא עלאה לעילא וקב״ה נחת להו לארעא לתתא, כל שכן השתא דבעי קב״ה לישרא לעקימא כד״א (קהלת ז׳:20) *כי אדם אין צדיק בארץ אשר יעשה טוב ולא יחטא*.

ואי תימא אינון דמיתו בעטיו של נחש, אפילו אינון יקומון ויהון מארי דעיטא למלכא משיחא.

ועל דא תני משה זמין למימר שירתא לזמנא דאתי. מ״ט, בגין דכתיב (מיכה ז׳:15) *כימי צאתך מארץ מצרים אראנו נפלאות*. *אראנו*, אראך מבעי ליה. אלא *אראנו* ממש, למאן דחמא בקדמיתא יחמי ליה תניינות ודא הוא *אראנו*, וכתיב (תהלים נ׳:23) *אראנו בישע אלהים*, **[נד ע״ב]** וכדין *ישיר משה ובני ישראל*.

את השירה הזאת, שירתא דמטרוניתא לקב״ה.

תנינן כל בר נש דאמר שירתא דא בכל יומא ומכוון בה [p. 280] זכי למימרא לזמנא דאתי דהא אית בה על מא דעבר ואית בה עלמא דאתי, ואית בה קשרי מהימנותא ואית בה יומי דמלכא משיחא.

את, לאעלא כל אינון תושבחאן אחרנין דקאמרי עלאי ותתאי.

השירה, שיר מבעי ליה. אלא שירתא דקא משבחת מטרוניתא למלכא, ומשה מתתא לעילא קאמר והא אוקמוה.

ליי׳, בגין דאנהיר לה מלכא אנפהא ונהיר אנפוי דמלכא לקבלה.

ר׳ יוסי אמר דכל אינון משחין דהוו נגדין משיך מלכא קדישא לקבלה, בגיני כך משבחת ליה מטרוניתא.

אמר רבי יהודה אי הכי אמאי כתיב *משה ובני ישראל*, מטרוניתא בעא לשבחא. אלא זכאה חולקהון ד*משה ובני ישראל* דאינון הוו ידעי לשבחא למלכא בגין מטרוניתא כדקא יאות בגין דכל ההוא חילא וגבורה דילה ירתא מן מלכא.

© 2007–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

[p. 281] ר׳ חייא פתח (איכה ב׳:19) *קומי רוני בלילה לראש אשמורות*. *קומי רוני* דא כנסת ישראל. *בלילה*, בגלותא.

ר׳ יוסי אמר *בלילה* בזמנא דאיהי שלטא ומתערא.

לראש אשמורות, *בראש* מבעי ליה. אלא *לראש* כמה דכתיב (בראשית מ״ז:31) *על ראש המטה*, ואוקימנא *ראש המטה* דא יסוד. אוף הכא *לראש* דא יסוד דמטרוניתא אתברכת ביה.

ראש אשמורות, דא הוא רישא דנצח והוד.

ר׳ יוסי אמר דא הוא רישא דכתרי מלכא וסיומא.

רבי אבא אמר *לראש אשמורות* כתיב חסר ודא הוא *ראש המטה* וכלא במלכא קדישא אתמר ודא הוא *ליי׳*.

רבי ייסא אמר *ליי׳*, דא הוא נהרא דנפיק מעדן דכל משחא ורבות נפק מניה לאדלקא בוצינין, ומשמע לבתר דכתיב *אשירה ליי׳*, דא הוא מלכא קדישא, ועל דא לא כתיב *אשירה לו*.

[p. 282] *ויאמרו לאמר*, דא הוא לדרי דרין בגין דלא אתנשי מנייהו לעלמין דכל מאן דזכי להאי שירתא בהאי עלמא זכי לה לעלמא דאתי, זכי לשבחא בה ביומי מלכא משיחא בחדותא דקב״ה דכתיב *לאמר*, *לאמר* בההוא זמנא, *לאמר* בארעא קדישא בזמנא דשרו ישראל בארעא, *לאמר* בגלותא, *לאמר* בפורקנא דלהון דישראל, *לאמר* בעלמא דאתי.

אשירה ליי׳. *אשירה*, *נשירה* מבעי ליה, מאי *אשירה*. אלא בגין דהוו משבחן תושבחתא דמטרוניתא בעי לשבחא.

ליי׳, דא מלכא קדישא.

כי גאה גאה, דסליק ואתעטר בעטרוי לאפקא ברכאן וחילין וגבוראן בכלא.

כי גאה גאה, *כי גאה* בהאי עלמא, *גאה* בעלמא דאתי. *כי גאה* בההוא זמנא, *גאה* בגין דאתעטר בעטרוי בחדוותא שלימו.

סוס ורוכבו רמה בים, שולטנותא דלתתא ושולטנותא דלעילא דאחידן בהו אתמסרן בההוא ימא רבא למעבד בהו נוקמין דהכי תנינן לא עביד קב״ה [p. 283] דינא לתתא עד דעביד בשולטניהון לעילא הה״ד (ישעיה כ״ד:21) *יפקוד יי׳ על צבא המרום במרום ועל מלכי האדמה באדמה*.

רמה בים, אמר ר׳ יהודה ביה בליליא דכתיב *ויולך יי׳ את הים ברוח קדים עזה וגו׳*, *ויולך יי׳ את הים*, דאתער בה גבורה תקיפא הה״ד *ברוח קדים עזה כל הלילה*, בההיא זמנא בעאת מטרוניתא מן מלכא כל אינון אכלוסין דלתתא וכל אינון שולטנין דלעילא דיתמסרון בה וכלהו אתמסרו בידהא למעבד נוקמין הה״ד *סוס ורוכבו רמה בים*, *בים* סתם לעילא ותתא.

© 2007–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

עזי וזמרת יה. רבי חייא פתח (תהלים קל״ט:5) *אחור וקדם צרתני ותשת עלי כפכה*. כמה אצטריכין בני נשא ליקרא לקב״ה בגין דקב״ה כד ברא עלמא **[נה ע״א]** אסתכל ביה באדם למהוי שליטא על כל פרצופין והוה דאמי לעלאין ותתאין. נחת ליה בדמות יקירא וחמו ליה בריין, אתכנשו לגביה סגידו לקבליה ואימתא ודחילו נפל עלייהו מדחלתיה הה״ד (בראשית ט׳:2) *ומוראכם וחתכם יהיה על כל חית הארץ וגו׳*. עייליה לגניה דנטע לנטריה למהוי ליה חדו על חדו לאשתעשעא ביה, [p. 284] עבד ליה טרוצבלין מחפיין באבני יקר ומלאכין עלאין חדון קמיה, לבתר פקיד ליה על אילנא חד ולא קאים בפקודא דמאריה.

אשכחנא בספרא דחנוך דלבתר דסליק ליה קב״ה ואחמי ליה כל גנזי עלאי ותתאי אחמי ליה אילנא דחיי ואילנא דאתפקד עליה אדם וחמא דוכתיה דאדם בגנתא וחמא דאלמלא נטר אדם פקודא דא דיכיל לקיימא תדירא ולמהוי תדירא תמן. הוא לא נטר פקודא דמאריה, נפק בדימוס ואתענש.

רבי יצחק אמר אדם דו פרצופין אתברי והא אוקימנא. (בראשית ב׳:21) *ויקח אחת מצלעותיו*, נסרו קב״ה [p. 285] ואתעבידו תרין ממזרח למערב הה״ד (תהלים קל״ט:5) *אחור וקדם צרתני*, *אחור* זה מערב, *וקדם* זה מזרח.

ר׳ חייא אמר מה עבד קודשא ברוך הוא, תקן לההיא נוקבא ושכלל שפירותא על כלא ועיילה לאדם הה״ד *ויבן יי׳ אלהים את הצלע אשר לקח מן האדם לאשה ויביאה אל האדם*.

ת״ח מה כתיב לעילא, *ויקח אחת מצלעותיו*. מאי *אחת*, כד״א (שיר ו׳:9) *אחת היא יונתי תמתי וגו׳*. *מצלעותיו*, מסטרוי כד״א (שמות כ״ו:20) *ולצלע המשכן*.

ר׳ יהודה אמר יהב קב״ה נשמתא עלאה באדם וכליל ביה חכמתא וסכלתנו למנדע כלא. מאן אתר יהב ביה נשמתא.

[p. 286] ר׳ יצחק אמר מאתר דשאר נשמתין קדישין אתיין.

ר׳ יהודה אמר מהכא דכתיב (בראשית א׳:24) *תוצא הארץ נפש חיה*. מאן *הארץ*, ההיא דאתר דמקדשא אשתכח בה. *נפש חיה*, *נפש חיה* דא *נפש* דאדם קדמאה דכלא.

ר׳ חייא אמר אדם הוה ידע חכמתא עלאה יתיר ממלאכי עלאי והוה מסתכל בכלא ואשתמודע למאריה יתיר מכל שאר בני עלמא. בתר דחב אסתימו מניה מבועי חכמתא. מה כתיב, (שם ג׳:23) *וישלחהו יי׳ אלהים מגן עדן וגו׳*.

ר׳ אבא אמר אדם הראשון מדכר ונוקבא אשתכח הה״ד (שם א׳:26) *ויאמר אלהים נעשה אדם בצלמנו כדמותינו*, ועל דא דכר ונוקבא אתעביד כחדא ואתפרשו לבתר. ואי תימא

© 2007–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

האדמה אשר לקח משם, הכי הוא ודאי, ודא היא נוקבא וקב״ה אשתתף עמה, ודא הוא דכר ונוקבא וכלא חד מלה.

ר׳ יוסי אמר *עזי וזמרת יה*, כלומר כלילן דא בדא לא אתפרשאן דא מן דא לעלמין בחביבותא ברעותא חדא, מתמן אשתכחו משיחן דנחלין ומבועין לאסתפקא כלא לברכא כלא, לא כדיבו מימי מבועין כד״א (ישעיה נ״ח:11) *וכמוצא מים אשר לא יכזבו מימיו*, ועל דא *ויהי לי לישועה*, דבגיני כך מלכא קדישא משיך ואחסין לתתאי ואתער ימינא למעבד נסין.

[p. 287] *זה אלי ואנוהו*, דא צדיק דמניה נפקו ברכאן בזווגי. *ואנוהו*, בההוא אתר דחביבותא אשתכח ביה ודא הוא מקדשא.

אלהי אבי וארוממנהו, משה קאמר דא לגבי אתר דלואי אתיין מההוא סטרא ועד כאן הוא שלימותא דכלא בהאי קרא.

ר׳ יצחק אמר האי דכתיב *ויהי לי לישועה*, דא מלכא קדישא הכי הוא. מנא לן, מקרא אחרא אשכחנא ליה דכתיב (ישעיה י״ב:2) *כי עזי וזמרת יה יי׳ ויהי לי לישועה*, משמע דקאמר *יי׳ ויהי לי לישועה*, **[נה ע״ב]** דא מלכא קדישא.

עזי וזמרת. ר׳ חזקיה פתח קרא דכתיב (משלי י״ז:17) *בכל עת אוהב הרע ואח לצרה יולד*. *בכל עת אוהב הרע*, דא קב״ה דכתיב ביה (שם כ״ז:10) *רעך ורע אביך אל תעזוב*.

[p. 288] *ואח לצרה יולד*, בשעתא דעאקין לך שנאך קב״ה מה אמר, (תהלים קכ״ב:8) *למען אחי ורעי*, דישראל אקרון אחים לקב״ה.

יולד מהו, וכי השתא *יולד*, אלא בשעתא דעקתא *יולד* בעלמא *אח* יהי לקבלך לשזבא לך מאינון דעקין לך.

רבי יהודה אמר *יולד*, דמלכא קדישא אתער בהאי עז לינקא מאימא בההוא סטרא דכתיב *עזי וזמרת יה ויהי לי לישועה*, לאתערא גבוראן לקבלי שנאיהון דישראל.

ר׳ ייסא אמר כמה אית ליה לבר נש לרחמא לקב״ה דהא לית פולחנא דקב״ה אלא רחימותא, וכל מאן דרחים ליה ועביד פולחנא ברחימותא קני ליה לקב״ה לרחימא. אי הכי במאי אוקימנא הני קראי *רעך ורע אביך אל תעזוב*, וכתיב (משלי כ״ה:17) *הוקר רגלך מבית רעך פן ישבעך ושנאך*. אלא הא אוקמוה חברייא האי בעולות וכו׳. והשתא *רעך ורע אביך אל תעזוב*, למפלח ליה ולאדבקא ביה ולמעבד פקודוי. *אל תעזוב* ודאי.

והא דאתמר *הוקר רגלך מבית רעך*, כלומר *הוקר* יצרך דלא ירתח לקבלך ולא ישלוט בך ולא תעביד הרהורא אחרא.

[p. 289] *מבית רעך*, מאי *בית רעך*, דא נשמתא קדישא דעייל בך *רעך* ויהבה בגוך.

© 2007–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

ועל דא פולחנא דקב״ה לרחמא ליה בכלא כמה דכתיב (דברים ו׳:5) *ואהבת את יי׳ אלהיך*.

זה אלי ואנוהו, דכל ישראל חמו על הים מה דלא חמא יחזקאל נביאה ואפילו עוברין במעי אמהון הוו חמאן ומשבחן ליה לקב״ה וכלהו הוו אמרי *זה אלי ואנוהו*.

אלהי אבי וארוממנהו, כד״א *אלהי אברהם*.

א״ר יוסי אי הכי אמאי *וארוממנהו* דהא *אלהי אברהם* לעילא הוא.

אמר ליה אפי׳ האי אצטריך וכלא חד מלה. *וארוממנהו* בכלא לאכללא מאן דידע ליחדא שמא קדישא דהא הוא פלחנא דקב״ה.

ר׳ יהודה הוה יתיב קמיה דר׳ שמעון והוה קרי דכתיב (ישעיה נ״ב:8) *קול צופיך נשאו קול יחדיו* [p. 290] *ירננו*. *קול צופיך*, מאן אינון *צופיך*, אלא אינון דמצפאן אימתי ירחם קב״ה למבני ביתיה.

נשאו קול, ישאו *קול* מבעי ליה, מאי *נשאו קול*. אלא כל בר נש דבכי וארים קליה על חרבן ביתיה דקב״ה זכי לבתר דכתיב *יחדיו ירננו*, וזכי למחמי ליה בישובא בחדוותא.

בשוב יי׳ ציון, *בשוב יי׳* אל *ציון* מבעי ליה, מאי *בשוב יי׳ ציון*.

אמר ליה *בשוב יי׳ ציון* ודאי. ת״ח בשעתא דאתחריב ירושלם לתתא וכנסת ישראל אתתרכת סליק מלכא קדישא לציון ואנגיד ליה לקבליה בגין דכנסת ישראל אתתרכת, והשתא דאתגליא כנסת ישראל סליק ליה לגביה. כד תתהדר כנסת ישראל לאתרה כדין יתיב מלכא קדישא לציון לאתריה לאזדווגא חד בחד ודא הוא *בשוב יי׳ ציון*. וכדין זמינין ישראל למימר *זה אלי ואנוהו*, וכתיב *זה יי׳ קוינו לו נגילה ונשמחה בישועתו*.

[p. 291] *יי׳ איש מלחמה יי׳ שמו*. רבי אבא פתח (במדבר כ״א:14) *על כן יאמר בספר מלחמות יי׳ וגו׳*. כמה אית לן לאסתכלא בפתגמי אורייתא, כמה אית לאתעיינא בכל מלוי דלית לך מלה באורייתא דלא אתרמיזא בשמא קדישא עלאה ולית לך מלה באורייתא דלא אית בה כמה רזין וכמה טעמין וכמה שרשין וכמה ענפין. **[נו ע״א]**

הכא אית לאסתכלא, *על כן יאמר בספר מלחמות יי׳*, וכי *ספר מלחמות יי׳* אן הוא. אלא הכי אתערו חברייא כל מאן דאגח קרבא באורייתא זכי לאסגאה שלמא בסוף מלוי. כל קרבין דאורייתא שלמא ורחימותא וכל קרבין דעלמא קטטה וחרבנא הה״ד *על כן יאמר בספר מלחמות יי׳ את והב בסופה*, כלומר אהבה *בסופה*, דלית לך אהבה ושלמא בר מהאי.

© 2007–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

[p. 292] תו קשיא באתרה קיימא, *בספר מלחמות יי׳*, בתורת *מלחמות יי׳* מבעי ליה, מאי *בספר*. אלא רזא עלאה הוא אתר אית לקב״ה דאתקרי *ספר* כד״א (ישעיה ל״ד:16) *דרשו מעל ספר יי׳ וקראו*, דכל חילין וגבורן דעביד קב״ה בההוא אתר תליין ומתמן נפקין.

את והב בסופה, מאן *והב*, אלא כל אינון חילין וכל אינון גבוראן דעביד קב״ה בההוא *ספר* תליין, ובמה אגח קב״ה קרבוי, בחד אתר דאית *בסופא* דדרגין ואקרי *והב* כד״א (משלי ל׳:15) *לעלוקה שתי בנות הב הב*. *בסופה*, בסוף דרגין אשתכח. *בסופה*, ים סוף אתקרי ים דאיהי סוף כל דרגין.

ואת הנחלים ארנון, ועם נחלייא דאשתכחו ואתנגידו מאתר עלאה דאקרי *ארנון*. מאי *ארנון*, זווגא עלאה דחביבותא דלא אתפרשאן לעלמין כד״א (בראשית ב׳:10) *ונהר יוצא מעדן*, ובאלין משרשאן שרשוהי ואתרביאו ענפין לאושטא קרבוי בכל אתר לאושטא חילין וגבוראן ולאתחזאה שולטנא יקריה בכלא.

[p. 293] ת״ח כד מתערין גבוראן וקרבין דקב״ה כמה גרדינין טהירין מתערין בכל עיבר, כדין שננן רומחין וסייפין ומתערין גבוראן וימא אתרגישת וגלגלוי סלקין ונחתין וארבין דאזלין בימא שאטן לכל עיבר מסתלקין. שורי קרבא באבני בלסטראות מארי דרומחין וסייפין כדין (תהלים מ״ה:6) *חציך שנונים וגו׳*, וקב״ה אתתקיף בחילוי. ווי לאינון דמלכא קדישא אתער עלייהו קרבא, כדין *יי׳ איש מלחמה*.

מהכא מאינון אתוון ומהאי קרא נפקין טורי קרבא לאינון חייביא לאינון מארי דבבו לקב״ה, ואתוון אתגליין לאינון מארי קשוט והא אתפרשן מלין והא אתמר.

יי׳ איש מלחמה יי׳ שמו, כיון דכתיב *יי׳ איש מלחמה* לא ידענא *יי׳ שמו*. אלא כמה דכתיב (בראשית י״ט:24) *ויי׳ המטיר על סדום ועל עמורה גפרית ואש מאת יי׳ מן השמים*, [p. 294] וכלא האי בהאי תליא כד״א (איוב כ׳:27) *יגלו שמים עונו וארץ מתקוממה לו*.

ועל דא בשעתא דקב״ה אתער קרבא בעלמא עלאי ותתאי מתעקרי משולשליהון כמא דאוקימנא, ולזמנא דאתי זמין קב״ה לאגחא קרבא עלאה ותקיפא בעממיא בגין לאוקיר שמיה הה״ד (זכריה י״ד:3) *ויצא יי׳ ונלחם בגוים ההם וגו׳*, וכתיב (יחזקאל ל״ח:23) *והתגדלתי והתקדשתי ונודעתי וגו׳*.

מרכבות פרעה וחילו ירה בים ומבחר שלישיו וגו׳. כד אתער קב״ה קרבא כדין אתערו דרגין עלאין ודרגין דלתתא וכדין *מרכבות פרעה וחילו ירה בים*.

ר׳ יהודה פתח (תהלים ע״ז:17) *ראוך מים אלהים ראוך מים יחילו*. בשעתא דעברו ישראל ית ימא אמר קב״ה למלאכא די ממנא על ימא פליג מימך. [p. 295] א״ל למה. א״ל בגין

© 2007–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

דיעברון בני בגווך. אמר ליה פוסקא דקינטא קשוט דאלין ואלין. א״ל על דא עבדית ימא כד בראתי עלמא.

מה עבד קב״ה, אתער גבורתא דיליה ואתקמטו מיא הה״ד *ראוך מים יחילו*. א״ל קב״ה קטילו לאלין אכלוסין לבתר ארמו לון לבר לבתר חפו עלייהו הה״ד *מרכבות פרעה וחילו ירה בים תהומות יכסיומו*.

מרכבות פרעה וחילו. פוק חמי כמה רתיכין עבד קב״ה לעילא כמה חיילין כמה אכלוסין וכלהו **[נו ע״ב]** קשירין אלין באלין. והא אוליפנא כלהו רתיכין אלין באלין דרגין על דרגין ומסטרא דשמאלא מתערין רתיכין שליטין וכלהו דרגין ידיען לעילא.

והא אתערנא בבכור פרעה דהוא דרגא חד דקטל קב״ה חילא דיליה ותבר משלשולא תקיפא ודרגא דיליה. תחות שולטניה כמה רתיכין וכמה חיילין דקוזמטין מדרגא שמאלא מנהון אחידן באתר עלאה מנהון אחידן בתר ארבע רחיין כמה דאתמר, וכלהו אתמסרו בדינא דמלכותא דאקרי ימא רבא לתברא לון מדרגיהון, וכד אינון אתברו לעילא כל אינון דלתתא אתברו ואתאבידו בימא תתאה הה״ד *מרכבות פרעה וחילו ירה בים*, *בים* סתם.

[p. 296] *ומבחר שלישיו טבעו בים סוף*. *ומבחר שלישיו*, הא אתמר *ושלישים על כלו*, כלהו דרגין תרין וחד אלין על אלין כגוונא דלעילא, וכלהו אתמסרו לאתברא משולטניהון משולשליהון אלין באלין.

ת״ח הא אתמר דכלהו עשר מחאן דקב״ה עבד במצרים כלא הוה ידא חד דעשר אצבען כלילן דא בדא לקבל עשר אמירן דקב״ה אתקרי בהו. לבתר לקבלי דכלא האי בימא דתקיף ורב ושליטא כד״א (ישעיה ח׳:23) *והאחרון הכביד*, הה״ד *מרכבות פרעה וחילו ירה בים וגו׳*. ולזמנא דאתי זמין קב״ה לקטלא אכלוסין וקוזדורוטין וקלטרוסילין דאדום הה״ד (שם ס״ג:1) *מי זה בא מאדום חמוץ בגדים מבצרה זה הדור בלבושו*.

[p. 297] רבי יצחק פתח (ירמיה י׳:13) *לקול תתו המון מים בשמים וגו׳*. הא תנינן שבעה רקיעין עבד קב״ה ובכל רקיע ורקיע ככבים קביעין רהטין בכל רקיעא ורקיעא ולעילא מכלהו ערבות. וכל רקיע ורקיע בא בהלוכו מאתן שנין ורומיה חמש מאה שנה ובין רקיע ורקיע חמש מאה שנין, והאי ערבות הלוכא דאורכיה אלף וחמש מאה שנין ופותיה אלף וחמש מאה שנין ומזיוא דיליה נהרין כל אינון רקיעין.

והא תנינן לעילא מערבות רקיע. פרסו דחיות קדישין ורומהון ככלהון, לעילא מנייהו קרסולין דחיות ככלהו, ארכובין דחיות ככלהו, ירכין דחיות ככלהו, עגבי דחיות ככלהו, גופא דלהון ככלהו, גדפייהו ככלהו. מאי ככלהו, כקבלי כלהו. וכל שייפא ושייפא דבחיות לקביל

© 2007–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

שבעה תהומין ולקביל שבעה היכלין וכקביל מארעא לרקיעא וכקביל מן רקיעא לרקיעא, ושיעורא דכלהו ורומהון עשרין וחמשה אלפין חולקין משיעורא דקב״ה כמה דאוקימנא.

[p. 298] ועוד רקיעא חד לעילא מקרני חיותא דכתיב (יחזקאל א׳:22) *ודמות על ראשי החיות רקיע*. מלרע כמה רתיכין בימינא ושמאלא, מתחות ימא שטאן כלהו בין נוני ימא, אתכנפו בזיויהון ארבע נחתין בדרגייהו וכלהו רתיכין אקרון בשמהון. מתחות אלין אזלין ושאטין נונין זעירין דרגין על דרגין דכתיב (תהלים ק״ד:25) *זה הים גדול ורחב ידים שם רמש ואין מספר חיות קטנות עם גדולות*, והא אוקימנא מלי.

מסטרא שמאלא תתאה קוזמיטא סטרא אחרא מאינון דלעילא ונחתו לאתברא בחילא תקיפא קדישא כמה דאוקימנא *מרכבת פרעה וחילו וגו׳*.

ימינך יי׳ נאדרי בכח ימינך יי׳ תרעץ אויב. ר׳ שמעון אמר בשעתא דצפרא נהיר ואילתא קם בקימיה אתעברת בסטרהא ועאלת במאתן היכלין דמלכא. בר נש דאשתדל **[נז ע״א]** בפלגותא דליליא באורייתא בשעתא דאתער רוחא דצפון וכאיב אילתא דא לאתערא בעלמא [p. 299] ואתי עמה לקיימא קדם מלכא, בשעתא דנהיר צפרא משכין עליה חד חוטא דחסד. מסתכל ברקיעא שריא עליה נהירו דסכלתנו בדעתא קדישא, מתעטר ביה בר נש ודחלין מניה כלא, כדין האי בר נש אקרי ברא לקב״ה בר היכלא דמלכא, לית דימחי בידיה בשעתא דקרי להיכלא דמלכא, עליה כתיב (תהלים קמ״ה:18) *קרוב יי׳ לכל קוראיו לכל אשר יקראוהו באמת*. מאי *באמת*, כמה דאוקימנא (מיכה ז׳:20) *תתן אמת ליעקב*, דידע ליחדא שמא כדקא יאות, ודא פולחנא דמלכא קדישא.

ומאן דידע ליחדא שמא קדישא אוקים בעלמא עמא יחידא דכתיב (שמואל ב׳ ז׳:23) *ומי כעמך כישראל גוי אחד בארץ* . ועל דא אוקמוה כל כהן דלא ידע ליחדא שמא קדישא כדקא יאות לאו פולחניה פולחנא דהא כלא ביה תליא פולחנא עלאה ופולחנא תתאה, ובעי לכוונא לבא ורעותא בגין דיתברכון עלאי ותתאי.

[p. 300] כתיב (ישעיה א׳:12) *כי תבאו לראות פני וגו׳*. כל בר נש דאתי ליחדא שמא קדישא ולא אתכוון ביה בלבא ברעותא בדחילו בגין דיתברכון ביה עלאי ותתאי רמאן ליה לצלותיה לבר וכלא מכרזי עליה לביש וקב״ה קרי *כי תבאו לראות פני* . *לראות* מבעי ליה, מאי *לראות*. אלא כל אינון אנפין דמלכא טמירין בעומקא לבתר חשוכא, וכל אינון דידעין ליחדא שמא קדישא כדקא יאות מבקעין כל אינון כותלי חשוכא ואנפין דמלכא אתחזיין ונהרין לכלא, וכד אינון אתחזיין ונהרין מתברכין כלא עלאי ותתאי, כדין ברכאן אשתכחו בכלהו עלמין וכדין *לראות פני* .

© 2007–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

מי בקש זאת מידכם, מאי קאמר. אלא מאן דאתי ליחדא שמא עלאה בעי ליחדא מכתרא ד*זאת* כמה דכתיב (ויקרא ט״ז:3) *בזאת יבא אהרן אל הקדש*, בגין דאזדווגון כחדא תרין אינון צדיק וצדק בזווגא דברכתא בגין דיתברכון כלא עלייהו ואלין אקרון כמה דכתיב (תהלים ס״ה:5) *אשרי תבחר ותקרב ישכן חצרך*. ואי איהו אתי ליחדא שמא קדישא ולא אתכוון ביה ברעוא דלבא בדחילו קב״ה אמר *מי בקש זאת מידכם רמוס חצרי*, *רמוס חצרי* ודאי דהא לא אשתכח בהו ברכאן, ולא די דלא אשתכח בהו ברכאן אלא דשרא בהו דינא לאשתכחא בכלא.

[p. 301] ת״ח ימינא דקב״ה מניה מתערין כל נהירו וכל ברכאן וכל חדו, ביה כליל שמאלא, כמה דאית ביה בבר נש ימינא ושמאלא ושמאלא אתכליל בימינא וימינא הוא כליל כלא, וכד אתער ימינא שמאלא אתער עמיה דהא ביה אחיד ואתכליל.

ות״ח בשעתא דארים בר נש ידיה בצלותא מכוון באצבען דיליה לעילא כמה דאתמר דכתיב (שמות י״ז:11) *והיה כאשר ירים משה ידו*, דהא בימינא תליא כלא, וכתיב (ויקרא ט׳:22) *וישא אהרן את ידו*, *ידו* חסר, וכדין אתכוון לברכא לעילא.

וקב״ה לאו הכי, בשעתא דארים ימיניה לעילא ווי להו לתתאי דהא כל סייעתא וכל ברכאן אסתלק מנייהו. מנא לן, דכתיב *נטית ימינך תבלעמו ארץ*. מאי *נטית ימינך*, כתרגומו ארימת ימינך, מיד *תבלעמו ארץ*. [p. 302] וכד ימינא אשתכח שמאלא אשתכח עמיה וכדין לא שלטן דינין בעלמא. מ״ט, בגין דימינא אשתכחת עמיה. ואי ימינא אסתלקת הא שמאלא אזדמנת, כדין דינין מתערין בעלמא ודינא שריא בכלא.

ר׳ שמעון כד מטי להאי קרא הוה בכי דכתיב (איכה ב׳:3) *השיב אחור ימינו מפני אויב*. וכי אפשר ד*השיב אחור ימינו*, אלא *השיב אחור ימינו* בגין דאקדים שמאלא לנחתא בעלמא וימינא אשתאר באתר אחרא.

אמר ר׳ שמעון כתיב (ישעיה נ״ז:1) *הצדיק אבד*, והא אוקימנא מלי, *הצדיק* נאבד לא **[נז ע״ב]** כתיב אלא *הצדיק אבד*, מכל אינון אנפי מלכא לא אשתכח ד*אבד* אלא *צדיק*. *אבד* בתרי סטרי, חד דלא שארי ביה ברכאן כדקא חזי בקדמיתא, וחד דאתרחיקת מניה בת זוגיה כלומר כנסת ישראל. אשתכח ד*צדיק אבד* על כל פנים יתיר מכלא. ולזמנא דאתי כתיב (זכריה ט׳:9) *גילי מאד בת ציון הריעי בת ירושלם הנה מלכך יבא לך צדיק ונושע הוא*. *צדיק* ומושיע לא כתיב אלא *צדיק ונושע הוא*, *נושע* על כל פנים והא אתמר.

© 2007–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

[p. 303] *ימינך יי׳ נאדרי בכח*. מאי *נאדרי*, נאדר מבעי ליה. אלא בשעתא דשמאלא אתיא לאזדווגא ביה בימינא כדין כתיב *נאדרי*, תרין, ולעולם הכי הוא בגין דשמאלא אשתכח בימינא ואתכליל ביה.

אמר רבי שמעון כמה דאוקימנא והכי הוא דבר נש אשתכח דאתפליג. מ״ט, בגין לקבלא בת זוגיה ואתעבידו חד גופא ממש. כך *ימינך* אשתכח דאתפלג. מ״ט, בגין לקבלא עמיה שמאלא. והכי הוא כלא חד בחד, ועל דא בחד מחי ומסי הה״ד *ימינך יי׳ תרעץ אויב*.

ת״ח שירתא דא אתמר על ההוא זמנא ועל זמנא דאתי ביומי דאתער מלכא משיחא דכתיב *ימינך יי׳ תרעץ אויב*, רעצת לא כתיב אלא *תרעץ* כמא דכתיב בקדמיתא (איכה ב׳:3) *השיב אחור ימינו מפני אויב*, בההוא זמנא היא *תרעץ אויב* לזמנא דאתי.

וכלא הכי, *תהרוס קמיך*, הרסת לא כתיב אלא *תהרוס*. *תשלח חרונך יאכלמו כקש*, כלא לזמנא דאתי.

[p. 304] *ימינך יי׳ נאדרי בכח*, בזמנא דא בעלמא דין. *ימינך יי׳ תרעץ אויב*, בזמנא דמלכא משיחא. *וברוב גאונך תהרוס קמיך*, לביאת גוג ומגוג. *תשלח חרונך יאכלמו כקש*, לתחיית המתים דכתיב (דניאל י״ב:2) *ורבים מישיני אדמת עפר יקיצו וגו׳*.

ובההוא זמנא אמר רבי שמעון זכאין אינון דאשתארן בעלמא. ומאן אינון, ת״ח לא ישאר להו לבני עלמא בר אינון גזירין דקבילו את קדישא ועאלו בקיומא באינון תרין חולקין כמה דאוקימנא, והוא נטיר ליה לההוא קיים ולא עייליה באתר דלא אצטריך, אלין אינון דאשתארון ויכתבון לחיי עלמא. מנא לן, דכתיב (ישעיהו ד׳:3) *והיה הנשאר בציון והנותר בירושלם קדוש יאמר לו כל הכתוב לחיים וגו׳*. משמע *הנשאר בציון והנותר בירושלם* דכל מאן דאתגזר באלין תרין דרגין עאל ואי נטיר לההוא קיים כדקא חזי ואשתאר ביה עליה כתיב *הנשאר בציון והנותר בירושלם*, אלין ישתארון בההוא זמנא, ובהו זמין קב״ה לחדתא עלמא ולמחדי בהו. על ההוא זמנא כתיב (תהלים ק״ד:31) *יהי כבוד יי׳ לעולם ישמח יי׳ במעשיו*.

[p. 305] ר׳ חייא הוה אזיל לגביה דרבי אלעזר, אשכחיה דהוה יתיב לגבי רבי שמעון ב״ר יוסי בן לקוניא חמוי. עד דזקיף רישיה חמא ליה לרבי חייא, אמר (ישעיה י״ט:24-25) *ביום ההוא יהיה ישראל שלישיה למצרים ולאשור ברכה בקרב הארץ אשר ברכו יי׳ צבאות לאמר ברוך עמי מצרים וגו׳*. כמה טפשין בני עלמא דלא ידעין ולא משגיחין במלוי דאורייתא דהא מלין דאורייתא...

אמר ליה ר׳ חייא אי הכי הא כתיב (משלי ג׳:17) *דרכיה דרכי נעם*.

© 2007–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

[p. 306] אמר ליה *דרכי נעם* ודאי. מאי *דרכי נעם*, כמה דכתיב (תהלים כ״ז:4) *לחזות בנעם יי׳*, והא אוקמוה מאי *נעם יי׳*. בגיני כך אורייתא וארחוי מההוא *נעם* אתיין ואינון ארחין פרישן ביה, ועל דא *וכל נתיבותיה שלום*.

א״ר חייא תנינן בשעתא דקב״ה יהב אורייתא לישראל נפק נהורא דההוא *נעם* ואתעטר ביה קב״ה, ומההוא *נעם* אבהיקו זיוון דכלהו עלמין **[נח ע״א]** דכלהו רקיעין. על ההיא שעתא כתיב (שיר ג׳:11) *צאינה וראינה בנות ציון במלך שלמה בעטרה שעטרה לו אמו ביום חתונתו וביום שמחת לבו*. וההיא שעתא דאתבני מקדשא אתעטר קב״ה בההוא *עטרה* ויתיב מלכא עמה דכלה. ומההוא זמנא דאתחרב בי מקדשא לא אתעטר קב״ה בעטרוי דההוא *נעם* אתטמר ואיגניז.

א״ר אלעזר בשעתא דעאל משה רבינו בגו עננא כמה דכתיב (שמות כ״ד:18) *ויבא משה בתוך הענן וגו׳* כבר נש דהוא אזיל באתר דרוחא. איערע ביה חד מלאכא רברבא, ותאנא קמואל שמיה והוא ממנא על תריסר אלפי ממנן שליחן. בעא לאזדווגא ביה במשה, פתח משה בתריסר אתוון גליפן דשמא קדישא דאוליף ליה קב״ה בסנה ואתרחק מניה תריסר אלפי פרסין, [p. 307] והוה אזל משה בעננא ועינוי מלהטין כגומרין דאשא עד דאיערע ביה חד מלאכא רב ויקירא מן קדמאה, ותאנא הדרניאל שמיה והוא עלאה על שאר מלאכין אלף ושתין רבוא פרסין וקליה אזיל במאתן אלף רקיעין דמסתחראן באשא חיוורא. כיון דחמא ליה משה לא יכיל למללא, בעא לאשדי גרמיה מגו עננא. א״ל קב״ה משה וכי אנת הוא דאסגית מלין עמי בסנה תלת יומין ובעית למנדע רזא דשמא קדישא ולא דחלת והשתא את דחיל מחד משמשי.

כיון דשמע משה קליה דקב״ה אתתקף, פתח פומיה בע״ב אתוון דשמא עלאה. כיון דשמע הדרניאל אתוון דשמא קדישא מפומיה דמשה אזדעזע, קריב גביה. א״ל זכאה חולקך בריה דבר נש דאתגלי לך מה דלא אתגלי למלאכי עלאי.

והוה אזיל עמיה עד דמטא לאשא תקיפא דסנדלפון. ותאנא סנדלפון עלאה הוא על שאר חברוי חמש מאה שנין והוא קאים בתר פרגודא דמאריה וקשר ליה כתרי [p. 308] מבעותהון דצלותא דישראל, ובשעתא דמטי ההוא כתר לרישיה דמלכא קדישא מקבל צלותא דישראל וכלהו חיילין ואכלוסין מזדעזעין ונהמין ואמרין בריך יקרא דיי׳ מאתר בית שכינתיה.

א״ל הדרניאל למשה, משה לית אנא יכיל למהך עמך דלא יוקיד לי אשתא דסנדלפון. ביה שעתא אזדעזע משה עד דאתקיף ביה קב״ה במשה ואותביה קמיה ואוליף ליה אורייתא וחפא ליה למשה בההוא נהורא וזיוא דההוא *נעם*, והוו אנפוי דמשה נהירין בכל רקיעין וכל חילא דשמיא הוו מזדעזעין קמיה בשעתא דהוה נחית באורייתא.

© 2007–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

כיון <u>דחבו</u> לתתא נטל קב״ה <u>ממשה</u> אלף חולקין מההוא זיוא. <u>בההיא</u> שעתא בעו מלאכין עלאין וכל אינון אכלוסין <u>לאוקדיה</u> למשה. בשעתא דא״ל קב״ה (שמות ל״ב:7) *לך רד כי שחת עמך*, אזדעזע משה ולא יכיל למללא עד דאסגי בצלותין ובעותין קמי קב״ה.

[p. 309] <u>א״ל משה</u> אתקיף בכורסייא דילי, עד דגער קב״ה <u>בכלהו חיילין</u> ואתקיף משה בתרין <u>לוחי אבנין ואוחית</u> לון לתתא. ודא הוא דכתיב (משלי כ״א:22) *עיר גבורים עלה חכם וירד עז מבטחה*. ומההוא זיוא דאשתאר ביה הוו מבהיקין אנפוי דמשה, ומה בהאי דאשתאר <u>כך</u> לא <u>הוו</u> יכלין לאסתכלא באנפוי בההוא דאסתלק מיניה על אחת כמה וכמה.

ר׳ חייא אמר *ימינך יי׳ נאדרי בכח*, דא אורייתא. *<u>ימינך</u> יי׳ תרעץ אויב*, דלית מלה בעלמא דיתבר חיליהון <u>דשאר עמין</u> בר בשעתא דישראל <u>מתעסקי</u> באורייתא דכל <u>זמנא</u> דישראל <u>מתעסקי באורייתא אתבר</u> חילא ותוקפא <u>דשנאיהון דישראל</u>, ובגיני כך <u>אקרי אורייתא</u> *עז* כד״א (תהלים כ״ט:11) *יי׳ עז לעמו יתן*.

ובשעתא דישראל לא מתעסקין <u>באורייתא אתתקף</u> חיליהון <u>דשאר עמין</u> ושלטין עלייהו וגזרין עלייהו גזרין דלא יכלין למיקם בהו, ועל דא <u>אתגלו ישראל ואתפזרו</u> ביני עממיא הה״ד **[נח ע״ב]** (ירמיה ט׳:11-12) *על מה אבדה הארץ וגו׳ ויאמר יי׳ על עזבם את תורתי*, דהא כל זמנא דישראל ישתדלון באורייתא <u>יתבר</u> חילא ותוקפא דכל <u>עממיא</u> הה״ד *ימינך יי׳ תרעץ אויב*.

א״ר אלעזר ודאי הכי הוא דכל זמנא דקליהון דישראל אשתמע בבתי כנסיות ובבתי <u>מדרשות כמה דתנינן</u> (בראשית כ״ז:22) *הקול קול* [p. 310] *יעקב*, ואי לאו *הידים ידי עשו* והא אוקימנא.

וברב גאונך תהרוס קמיך <u>תשלח חרונך יאכלמו כקש</u>. ר׳ חזקיה <u>פתח</u> (תהלים י׳:1) *למה יי׳ תעמוד ברחוק תעלים לעתות בצרה*. בשעתא דחובי עלמא גרמו קב״ה סליק <u>לעילא</u> ובני נשא צווחין <u>ומחתין</u> דמעין ולית מאן דישגח עלייהו. מ״ט, בגין <u>דהוא</u> סליק לעילא לעילא ותשובה אתמנע מנייהו, כדין כתיב *וברב גאונך תהרוס קמיך*.

ר׳ יצחק אמר האי קרא בשעתא <u>דיתלבש</u> קב״ה גאותא על עממיא דיתכנשון עליה כמה דכתיב (שם ב׳:2) *ורוזנים נוסדו יחד על יי׳ ועל משיחו*. ותאנא זמינין <u>שבעין</u> קסטורין מכל <u>עיבר</u> לאתכנשא בההוא זמנא <u>באוכלוסי</u> דכל עלמא ולמעבד קרבא על ירושלם קרתא קדישא ולאחדא עיטין עליה דקב״ה. ומאי אמרי, נוקים על פטרונא בקדמיתא, ולבתר על עמיה ועל היכליה. [p. 311] <u>וכדין</u> זמין קב״ה לחייכא עלייהו <u>הה״ד</u> (שם:4) *יושב בשמים ישחק יי׳ ילעג למו*. בההוא זמנא ילבש קב״ה <u>גאותא</u> עלייהו וישיצינון מן עלמא כמה דכתיב (זכריה י״ד:12) *וזאת תהיה המגפה אשר יגף יי׳ את כל העמים אשר צבאו על ירושלם <u>וגו׳</u>*.

© 2007–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

רבי אבא אמר משמיה דרב ייסא סבא והכי א״ר שמעון זמין קב״ה לאחייא לכל אינון מלכין דצרו על ישראל ועל ירושלם רופינוס נבוכד נצר סנחריב ולכל שאר מלכין דחריבו ביתיה ולשלטאה לון כקדמיתא ויתכנשון עמהון כל שאר עמין וזמין קב״ה לאתפרעא מנייהו באתגלייא סחרני ירושלם, הה״ד *את כל העמים אשר צבאו על ירושלם*, *אשר* יצבאו לא כתיב אלא *אשר צבאו*. כדין כתיב *וברב גאונך תהרוס קמיך*, ודא לזמנא דאתי כתיב, ושירתא דא שירתא דעלמין היא.

וברוח אפיך נערמו מים וגו׳, בההוא זמנא. ובגין כך אית בההוא זמנא ולזמנא דמלכא משיחא ולזמנא דגוג ומגוג ולזמנא דעלמא דאתי דאיהו חדוותא דכל עלמין.

אמר אויב ארדוף אשיג אחלק שלל וגו׳. *אמר אויב*, דא הוא רברבא ממנא על מצראי, בשעתא דאתיהיב ליה שלטנותא על ישראל חשיב דישיצון תחות שלטניה אלא [p. 312] דדכר קב״ה טורי עלמא דהוו מגינין עלייהו. ולא תימא בלחודוי אלא כל אינון רברבין ממנן על שאר עמין כד אתייהיב להו רשותא ושלטנותא על ישראל כולהו בעאן דישיצון ישראל תחותייהו, ועל דא אינון עמין דתחות שולטניהון דאינון ממנן כלהו גזירין גזרין לשיצאה לון בר דאגין עלייהו קב״ה. וכד חמא משה דא שרי לשבחא ליה לקב״ה ואמר *מי כמוכה באלים יי׳ מי כמוך נאדר בקדש*.

אמר אילנא חד רברבא עלאה ותקיפא ביה אתזנו עלאין ותתאין והוא אתחם בתריסר תחומין אתתקף בארבע סטרי עלמא דאסתחראן בדוכתייהו, שבעין ענפין סלקין בגויה ואתזנו מניה בעקר שרשוהי ינקין אינון סחרניה, ואינון ענפין משתכחין באילנא כד מטי עדן שלטנא דכל ענפא וענפא כלהו בעאן לשיצאה כלא, גופא דאילנא דהוא עקרא דכלהו ענפין הוא שליט עלייהו וישראל אחידן ביה.

[p. 313] כד מטא שלטנותא עלייהו ההוא **[נט ע״א]** חולקא דישראל גופא דאילנא בעי לנטרא לון ולמיהב שלמא בכלהו, ועל דא שבעים פרי החג למיהב שלמא לשבעין ענפין דבגו אילנא.

ועל דא *מי כמוכה באלים יי׳*. מאי *באלים*, אילנא כד״א (ישעיה א׳:29) *כי יבושו מאילים*, והוא אילנא דהוו פלחין לחד כופסא דמתתקין בגויה ואקרי *אילים* אילנא. *מי כמכה* דיעבד כעובדך וירחם על כלא. *מי כמכה* בכל ההוא סחרניה דאילנא דאע״ג דאיהו שלטא נטיר לכלא נטיר לכל שאר ולא בעא למעבד עמהון גמירא.

מי כמכה נאדר בקדש, בההוא חילא עלאה דאקרי *קדש*. *בקדש* ממש ואקרי כח יי׳ נעם יי׳, והא אוקמוה מילי.

© 2007–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

[p. 314] *מי כמוכה באלים יי׳*. ר׳ יוסי פתח (קהלת א׳:14) *ראיתי את כל המעשים אשר נעשו תחת השמש והנה הכל הבל ורעות רוח*. שלמה מלכא דאסתלק בחכמתא על כל בני עלמא היך אמר דכל עובדין *הבל ורעות רוח*, יכול אף מעשה הצדקה דכתיב (ישעיה ל״ב:17) *והיה מעשה הצדקה שלום*. אלא הא אוקמוה כל המעשים שנעשו *תחת השמש* כתיב, שאני מעשה הצדקה דהוא לעילא מן שמשא.

והנה הכל הבל ורעות רוח, מאי קא מיירי. אי תימא *הכל הבל* כמה דאוקימנא דאיהו ברזא דחכמתא כמה דכתיב *הבל הבלים*, ואינון *הבלים* דלעילא, מאי תימא בהאי דכתיב *הכל הבל ורעות רוח*, והא מלה דא *תחת השמש* כתיב. אלא הכי אוקמוה והכי הוא. ת״ח בשעתא דעובדין מתכשרן לתתא ובר נש אסתכל בפולחנא דמלכא קדישא ההוא מלה דעביד *הבל* אתעביד מיניה לעילא, ולית לך *הבל* דלית ליה קלא וסלקא ואתעטר לעילא ואתעביד סניגוריא קמי קב״ה. [p. 315] וכל עובדין דאשתדל בהו בר נש דלאו אינון פולחנא דקב״ה ההוא מלה דעביד *הבל* אתעביד מיניה ואזיל ושאט בעלמא וכד אפיק נשמתיה דבר נש ההוא *הבל* מגלגלא ליה בעלמא כאבנא בקוספתא כמה דכתיב (שמואל א׳ כ״ה:29) *ואת נפש אויביך יקלענה בתוך כף הקלע*. מאן *יקלענה* ההוא *הבל* דמדבר סחרניה בעלמא. כדין כל מלין דאתעבדין ואינון תחות שמשא דלאו אינון פולחנא דקב״ה *הבל* אתעביד מיניה אבל איהו תבירא דרוחא דמתבר לרוחא וסלקא ונחתא בעלמא הה״ד *הבל ורעות רוח*.

אבל ההוא מלה דהוא פולחנא דמריה דא אקרי לעילא מן שמשא ואתעביד מניה *הבל* קדישא, ודא הוא זרעא דזרע בר נש בההוא עלמא, ומה שמיה, צדקה דכתיב (הושע י׳:12) *זרעו לכם לצדקה*. האי מדבר ליה לבר נש כד יפוק נשמתיה מניה וסלקא ליה באתר דכבוד לעילא אשתכח לאתצררא בצרורא דחיי הה״ד (ישעיה נ״ח:8) *והלך לפניך צדקך*, בגין לדברא לך לסלקא לך. לאן אתר, לאתר דכתיב (שם) *כבוד יי׳ יאספך*. [p. 316] כל אינון נשמתין דההוא *הבל* קדישא מדבר לון ההוא דאקרי *כבוד יי׳* כניש לון בגויה ואתצרו ביה הה״ד *כבוד יי׳ יאספך*, ודא אקרי נייחא דרוחא, אבל אחרא *רעות רוח* אקרי. זכאין אינון צדיקייא דכל עובדיהון לעילא מן שמשא וזרעין עובדין, זרעין לצדקה למזכי לון לעלמא דאתי ועל דא כתיב (מלאכי ג׳:20) *וזרחה לכם יראי שמי שמש צדקה ומרפא בכנפיה*.

אמר רבי שמעון ת״ח בקדמיתא כד אתבני בי מקדשא לתתא לא אתבני אלא בדינא ורוגזא דכתיב (ירמיה ל״ב:31) *כי על אפי ועל חמתי היה הבית הזה וגו׳*, בגין דבאתר דדינא שריא. לזמנא דאתי זמין קב״ה למבני ליה ולאתקנא ליה בדרגא אחרא עלאה דאקרי צדקה דכתיב (ישעיה נ״ד:14) *בצדקה תכונני*, בגין כך אתקיים ושמו **[נט ע״ב]** ממש צדקה אתקרי. מנלן, דכתיב (ירמיה כ״ג:6) *וזה שמו אשר יקראו יי׳ צדקנו*.

© 2007–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

נטית ימינך תבלעמו ארץ, והא אתמר ארימת *ימינך*.

אמר רבי יצחק הא אתערו ביה דכד אפיק קב״ה למצראי מן תהומא אמר לארעא כניש בגווך וכו׳ עד דאושיט קב״ה ימיניה לקבלה ואומי לה, כדין בלעתנון ארעא הה״ד *תבלעמו ארץ*.

[p. 317] ר׳ אלעזר אמר *נטית ימינך*, לאפרשא מיניה שמאלא ויתעביד בהו דינא.

נחית בחסדך עם זו גאלת, כמה דכתיב (תהלים מ״ד:4) *כי ימינך וזרועך ואור פניך כי רציתם*. *ימינך*, דא גדולה.

נהלת בעזך, דא גבורה, *וזרועך*.

אל נוה קדשך, דא צדקה דכתיב *ואור פניך*, וכלהו משתכחי בקרא.

תפול עליהם אימתה ופחד. *אימתה*, אימה מבעי ליה, מאי *אימתה* דהא לית לך מלה או את באורייתא דלא אית בה רזין עלאין. מאי *אימתה*.

אמר רבי שמעון כלומר דחילו דשכינתא. כהאי גוונא *תביאמו ותטעמו בהר נחלתך וגו׳*. *תביאמו*, תביאם מבעי ליה, מאי *תביאמו*. אלא רוחא דקודשא אמר על אינון דרא בתראה דגזר יהושע ואתגליא בהו גלויא דרשימא קדישא דשמיה דקב״ה דאלין אחידן ביה בוא״ו ואלין אתחזיאו למירת ארעא כמה דכתיב (ישעיה ס׳:21) *ועמך כלם צדיקים לעולם יירשו ארץ*. כל מאן דאתגזר ואתגליא ביה רשימא קדישא ונטיר ליה אקרי צדיק, בגין כך *לעולם יירשו ארץ*. ועל דא *תביאמו* וא״ו יתירה, *תביאמו* לאינון דאחידן בוא״ו.

[p. 318] *ותטעמו*, כד״א *נצר מטעי*, לאינון דאחידן בוא״ו ולאינון בתראי אתער מלה. ולית לך מלה באורייתא או את זעירא בכולא אורייתא דלית בה רזין דרזין עלאין וטעמין קדישין, זכאה חולקהון דאינון דידעין בהו. **[ס ע״א]**

תנינן אמר רבי אבא זכאה חולקהון דאינון דזכאן למימר שירתא דא בהאי עלמא דיזכי למימר לה בעלמא דאתי. ושירתא דא אתבני בעשרין ותרין אתוון גליפן ובעשר אמירן וכלא אתרשים בשמא קדישא וכלא שלימותא דשמא קדישא והא אתערנא מלי.

[p. 319] א״ר שמעון בההיא שעתא דהוו קיימין ישראל על ימא והוו אמרי שירתא אתגלי קב״ה עלייהו וכל רתיכוי וחילוי בגין דינדעון מלכהון דעבד לון כל אינון נסין וגבוראן וכל חד וחד ידע ואסתכל מה דלא ידעו ואסתכלו שאר נביאי עלמא. דאי תימא דלא ידעין ולא אתדבקו חכמתא עלאה מן שירתא דא תחמי דכלהו בחכמתא אסתכלו וידעו מלין ואמרו. דאי לאו הכי היך יימרון כלהו מלין אחידן דלא סטו מלין אלין מאלין, ומה דאמר דא אמר דא ולא אקדים מלה דא מן דא, אלא כלהו בשקולא חדא ורוחא דקודשא בפומא דכל חד וחד ומלין

© 2007–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

אתמרו כלהו כאלו נפקין בפומא חד. ואפילו אינון דבמעי אמהון הוו אמרי שירתא כלהו כחדא והוו חמאן כלהו מה דלא חמא יחזקאל נביאה. ועל כך כלהו מסתכלין כאלו חמאן עינא בעינא, וכד סיימו מלין כלהו מתבסמאן בנפשייהו ותאבין למחמי ולאסתכלא ולא הוו בעאן לנטלא מתמן מסגיאות תיאובתא.

בההיא שעתא אמר משה לקב״ה בניך מסגיאות תיאובתא לאסתכלא בך לא בעאן לנטלא מן ימא. מה עבד קב״ה, אסתים יקריה לבר במדברא ותמן אתגלי ולא אתגלי. אמר לון משה לישראל כמה זמנין לנטלא מתמן ולא בעו עד דאחמי לון זיוא יקרא במדברא ומיד הוו תאבין. ולא בעו לנטלא עד דאחיד בהו משה ואחמי לון זיוא יקרא דקב״ה במדברא, כדין מסגיאות תיאובתא ורעותא לאסתכלא נטיל לון משה הה״ד *ויסע משה את ישראל מים סוף ויצאו אל מדבר שור*. מאי *אל מדבר שור*, מדברא דהוו בעאן לאסתכלא ביה זיוא יקרא דמלכא קדישא ועל דא אתקרי *מדבר שור*, שם אסתכלותא.

[p. 320] *וילכו שלשת ימים במדבר ולא מצאו מים*. ואין *מים* אלא תורה דכתיב (ישעיה נ״ה:1) *הוי כל צמא לכו למים*.

אמר רבי ייסא וכי מאן יהב להו אורייתא הכא, ועד כען לא אתיהיבת אורייתא.

אמר רבי אלעזר אינון נפקו למדברא לאסתכלא וקב״ה נטיל זיו יקרא דיליה מתמן ואינון אזלו לאסתכלא ביה ולא אשכחו, ואוליפנא דקב״ה תורה אקרי ואין *מים* אלא תורה ואין תורה אלא קב״ה.

אמר רבי שמעון עד דהוו אזלי במדברא אתגלי עלייהו רשותא אחרא דשאר עמין ואערעו בהו תמן. חמו ישראל דלא הוה ההוא זיוא יקרא דמלכיהון הה״ד *ויבאו מרתה ולא יכלו לשתות מים ממרה*. מ״ט, *כי מרים הם*, לא אתבסם נפשיהון כדקדמיתא, ולא עוד אלא דאתי לקטרגא עליהון.

מה כתיב, *ויצעק אל יי׳ ויורהו יי׳ עץ*, **[ס ע״ב]** ואין *עץ* אלא תורה דכתיב (משלי ג׳:18) *עץ* [p. 321] *חיים היא למחזיקים בה*, ואין תורה אלא קב״ה.

רבי אבא אמר אין *עץ* אלא קב״ה דכתיב (דברים כ׳:19) *כי האדם עץ השדה*, *עץ השדה* ודאי, דא *שדה* דתפוחין קדישין. וכד אתגלי זיו יקרא דמלכהון עלייהו כדין *וישלך אל המים וימתקו המים*. מאי *וימתקו המים*, דקטיגורא אתעביד סניגורא.

אמר רבי אבא ת״ח בקדמיתא עאלו ישראל בקיימא דקב״ה ולא עאלו כדקא יאות. מאי טעמא, בגין דאתגזרו ולא אתגלייא רשימא קדישא. כיון דמטו הכא מה כתיב, *שם שם לו חק ומשפט*, תמן [p. 322] עאלו ישראל בתרין חולקין קדישין בההוא גלויא דאתגליא רשימא

© 2007–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

דלהון ואקרון *חק ומשפט*. *חק* כד״א (משלי ל״א:15) *ותתן טרף לביתה וחק לנערותיה*, *ומשפט* כד״א (תהלים פ״א:5) *משפט לאלהי יעקב*.

ושם נסהו, בההוא את קדישא.

בספרא דרב ייבא סבא אמר מלה על ההוא חוטרא קדישא.

[p. 323] *ויאמר אם שמוע תשמע לקול יי׳ אלהיך וגו׳ כי אני יי׳ רופאיך*. *ויאמר*, מאי *ויאמר*, לא כתיב מאן קאמר דא. אלא קב״ה.

רבי חזקיה אמר משמע אמירה סתם. מאי אמירה סתם, דכתיב (שמות כ״ד:1) *ואל משה אמר עלה אל יי׳*, לא כתיב מאן קאמר.

אמר רבי יוסי משמע דכתיב *ויצעק אל יי׳ ויורהו יי׳ עץ*, מהכא משמע *ויאמר* ומשמע מאן אמר מלה.

לקול יי׳ אלהיך, לקולי מבעי ליה, אלא לההוא *קול* דעאלו ביה.

אמר רבי אבא בתר דאתגליא בהו רשימא קדישא עאלו בתרין חולקין קדישין כמה דאתמר, וכיון דעאלו באלין תרין עאלו בתרין חולקין אחרנין דכד יסתכלון מלי תרין אחרנין יתחברון באלין ולא מנעין ברכאן ובגין כך באלין מאטון עד מלכא קדישא.

[p. 324] ומאתריה דקרא אשתמע מלה דכתיב *ויאמר אם שמוע תשמע*. *ויאמר*, דא מלכא קדישא. ומאי אמר, *אם שמע תשמע לקול יי׳ אלהיך*, דא כנסת ישראל. *והישר בעיניו תעשה*, דא צדיק. *והאזנת למצותיו*, דא נצח. *ושמרת כל חקיו*, דא הוד. כיון דעאלו באלין הא מטו למלכא קדישא. לבתר מה כתיב, *כל המחלה אשר שמתי במצרים לא אשים עליך כי אני יי׳ רופאך*. *אני יי׳*, דא מלכא קדישא.

אשתמע דכל דנטיר להאי רשימא קדישא מטי עד מלכא עלאה. מאי משמע, אינון תרין דאתכנש בהו זרעא ומשח רבות קודשא דשדיין ליה בפום אמה ועל דא אתקשרו כחדא ומלכא עלאה עלייהו ואתקשרו ביה. ועל כך מאן דעאל באלין תרין ונטיר לון אתקשר בתרין אחרנין ועאל בהו וכדין מטי למלכא קדישא.

אמר רבי יצחק ודאי דמאן דזכי בצדיק זכי בנצח והוד ואלין אנון תלתא דאתברכא בהו כנסת ישראל, ומאן דזכי בהו זכי במלכא קדישא ועאל בכלהו ארבעה ולקבלי ארבעה אלין נטורא להאי רשימא קדישא מארבע מלין, נטירו דכנסת ישראל אסתמרותא דנדה, נטירו דצדיק שפחה, נטירו דנצח גויה, נטירו דהוד זונה. [p. 325] ועל דא *לקול יי׳ אלהיך*, דא כנסת ישראל. במאי זכאן ישראל לקבלא אנפי שכינתא, באסתמרותא דא. תנינן (ויקרא י״ח:19) *ואל אשה בנדת טמאתה לא תקרב לגלות ערותה*. מאי *לגלות ערותה*, דא כנסת ישראל, ובהאי אחידן ומתקשרן מלין אחראין דכנסת ישראל אתקשרת בהו והא אוקימנא מלי.

© 2007–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

והישר בעיניו תעשה, דא צדיק דכתיב (תהלים ל״ד:16) *עיני יי׳ אל צדיקים*, לאסתמרא מן שפחה **[סא ע״א]** והא אוקימנא מלי כמה דכתיב (משלי ל׳:23) *ותחת שפחה כי תירש גבירתה*, דגרים לצדיק דיתדבק בשפחה.

והאזנת למצותיו, דא נצח לאסתמרא דלא ישקר ביה דלא יעול לרשימא דא בגויה ולא ישקר ביה בנצח דכתיב (שמואל א׳ ט״ו:29) *וגם נצח ישראל לא ישקר*. ומאן דנטיר האי קיים מצותיו דכתיב (שמות ל״ד:14) *כי לא תשתחוה לאל אחר*.

[p. 326] *ושמרת כל חקיו*, דא הוד לאסתמרא מן זונה.

ואזלא הא כמה דתנינן אמר רבי יהודה מאי דכתיב (תהלים מ״ה:4) *תגור חרבך על ירך גבור הודך והדרך*. אלא כל מאן דמזרז גרמיה ושוי דחילו דחרבא שננא תקיפא לקבליה. *על ירך*, מאי *על ירך*, דא רשימא קדישא כד״א (בראשית כ״ד:2) *שים נא ידך תחת ירכי*.

ד״א *חגור חרבך על ירך גבור*, כלומר זריז ואתקיף יצרך בישא דאיהו *חרבך*. *על ירך*, על ההוא רשימא קדישא לנטרא ליה. ואי נטר ליה כדין אקרי *גבור* וקב״ה אלביש ליה בלבושוי, ומאן לבושוי דקב״ה, הוד ונצח דכתיב (תהלים ק״ד:1) *הוד והדר לבשת*, אוף הכא *הודך והדרך*. וכדין אתדבק בר נש במלכא קדישא כדקא יאות.

[p. 327] מכאן ולהלאה *כל המחלה אשר שמתי במצרים*, דא מלכא קדישא, *לא אשים עליך כי אני יי׳ רופאך*.

ועל דא אזהר לון על ההוא מלה ממש דיהיב ורשים בהו ולא יתיר, דעד כען לא אתייהיבת להו אורייתא, אלא כיון דכתיב *שם שם לו חק ומשפט ושם ניסהו*, מיד *ויאמר אם שמוע תשמע לקול יי׳ אלהיך וגו׳*.

ת״ח כד בעא לאזהרא לישראל על אורייתא בכמה מלין משיך להו בכמה משיכין דחביבותא כבר נש דמשיך בריה לבי רב. ות״ח לא בעא קב״ה למיהב להו אורייתא עד דקריבו בהדיה. ובמה קריבו בהדיה, בגלוייא דרשימא דא כמה דאתמר.

אמר ר׳ יהודה לא קריבו ישראל לטורא דסיני עד דעאלו בחולקא דצדיק וזכו ביה. מנלן, דכתיב (שמות י״ט:1) *ביום הזה באו מדבר סיני*, *ביום הזה* דייקא, וכתיב (ישעיהו כ״ה:9) *ואמר ביום ההוא הנה אלהינו זה קוינו לו ויושיענו זה יי׳ קוינו לו נגילה ונשמחה בישועתו*.

© 2007–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

פרשת המן

[p. 328] *ויאמר יי׳ אל משה הנני ממטיר לכם לחם מן השמים וגו׳*. רבי יהודה פתח (תהלים מ״א:2) *אשרי משכיל אל דל ביום רעה ימלטהו יי׳*. האי קרא אוקימנא ליה בשעתא דבר נש שכיב בבי מרעיה הא אתפס באטרוניא דמלכא רישיה בקולרא רגלוהי בטפסרא כמה חבילין נטרין ליה מהאי גיסא ומהאי גיסא שייפוי בדחקא מגיחין אלין באלין מיכלא אתעדי מניה.

בההוא זמנא פקדין עליה. מאן הוא, אפטרופסא עליה למילף עליה זכו קמי מלכא. בההיא שעתא זכאה הוא ב״נ דעאל עליה ויוליף ליה ארחא לשיזבותיה מן דינא הה״ד *אשרי משכיל אל דל*. והיך יכיל לשזבא ליה, למילף ליה אורחוי דחיי לאתבא קמי מאריה, כדין עביד אפטרופסא עליה לעילא. מאי אגריה, *ביום רעה ימלטהו יי׳*.

ד״א *אשרי משכיל אל דל*, כמה תקיפא אגריה דמסכנא קמי קב״ה.

[p. 329] א״ר חייא תווהנא על האי קרא דכתיב (תהלים ס״ט:34) *כי שומע אל אביונים יי׳*, וכי *לאביונים שומע* ולא לאחרא.

א״ר שמעון בגין דאינון קריבין יתיר למלכא דכתיב (שם נ״א:19) *לב נשבר ונדכה אלהים לא תבזה*, ולית לך בעלמא דאיהו תביר לבא כמסכנא.

תו אמר רבי שמעון ת״ח כל אינון בני עלמא אתחזיין קמי מלכא קדישא בגופא ונפשא ומסכנא לא אתחזי אלא בנפשא בלחודוי וקב״ה קריב לנפשא יתיר מן גופא.

מסכנא חד הוה בשיבבותיה דר׳ ייסא ולא הוה מאן דישגח ביה והוא הוה איכסיף בבני נשא. **[סא ע״ב]** יומא חד חלש, עאל לגביה רבי ייסא, שמע חד קלא דאמר טילקא טילקא הא נפשא פרחא גבאי ולא מטון יומוי, ווי לבני מאתיה דלא אשתכח בהו דיתיב נפשיה לגביה.

קם רבי ייסא שדי בפומיה מיא דגרגרין אפותא דקופתא, אתבקע זיעא על אנפוי ותב רוחיה לגביה. [p. 330] לבתר אתא ושאיל ליה, אמר חייך רבי נפשא נפקא מנאי ומטו ליה קמי כורסיה דמלכא ובעא לאשתארא תמן אלא דבעא קב״ה לזכאה לך ואכריזו עלך זמין הוא רבי ייסא לסלקא רוחיה ולאתקשרא בחד אדרא קדישא דזמינין חברייא לאתערא בארעא, והא אתקינו תלת כורסי דקיימין לך ולחברך. מההוא יומא הוו משגיחין ביה בני מאתא.

תו מסכנא אחרא אעבר קמיה דר׳ יצחק והוה בידיה פלג מעה דכסף. אמר ליה לרבי יצחק אשלים לי ולבני ולביתי נפשאן.

אמר ליה והיך אשלים נפשייכו והא לא אשתכח גבאי בר פלג מעה.

אמר ליה בדא אשלימנא בפלגא אחרא דאית גבאי. אפקיה והב ליה.

© 2007–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

אחזין ליה בחלמיה דהוה אעבר בשפתא דימא רבא ובעאן למשדייה בגוה. חמא לרבי שמעון דהוה אושיט ידוי לקבליה ואתי ההוא מסכנא ואפקיה ויהביה בידוי דרבי שמעון ואשתזיב. כד אתער נפל בפומיה האי קרא (תהלים מ״א:2) *אשרי משכיל אל דל ביום רעה ימלטהו יי׳*.

[p. 331] ת״ח כל יומא ויומא נטיף טלא מעתיקא קדישא לזעיר אפין ומתברכין כל חקל תפוחין קדישין, ומההוא טלא אנגיד לאינון דלתתא ומלאכין קדישין אתזנו מניה כל חד וחד כפום מיכליה הה״ד (שם ע״ח:25) *לחם אבירים אכל איש*, דהא מההוא מזונא אכלו ישראל במדברא.

א״ר שמעון כמה בני נשא מתזנין בהאי זמנא מניה. ומאן אינון, אלין חברייא דמשתדלי באורייתא יממא ולילי. וכי סלקא דעתך מההוא מזונא ממש, אלא כעין ההוא מזונא דשקיל על חד תרין.

ת״ח ישראל כד עאלו ואתדבקו במלכא בגין גלויא דרשימא קדישא כדין זכו למיכל נהמא אחרא עלאה יתיר ממה דהוה בקדמיתא כד נפקו ממצרים דעאלו בנהמא דאקרי מצה, והשתא עאלו וזכו למיכל נהמא אחרא עלאה יתיר מאתר עלאה דכתיב *הנני ממטיר לכם לחם מן השמים*, *מן השמים* ממש, וההוא זמנא אשתכח להו לישראל מאתר דא. [p. 332] חברייא דמשתדלי באורייתא מאתר אחרא עלאה יתיר אתזנו. ומאן הוא, כמה דכתיב (קהלת ז׳:12) *והחכמה תחיה בעליה*, אתר עלאה יתיר.

א״ל ר׳ אלעזר אי הכי אמאי חלשא נפשייהו יתיר משאר בני עלמא, בחילא יתיר ותקיפא אתחזון לאשכחא.

אמר ליה יאות שאלת. ת״ח כל מזוני דבני עלמא מעילא קא אתיין. ההוא מזונא דאתיא מן שמיא וארעא דא מזונא דכל עלמא והוא מזונא גס ועבה. מזונא דאתי יתיר מעילא הוא מזונא דאתיא בדינא ומאתר דדינא אשתכח, הוא מזונא יתיר דקיקא. מזונא דאשתכח להו לישראל בההוא זמנא מאתר עלאה דאקרי שמים הוא מזונא יתיר דקיק דעייל לנפשא מכלא ומתפרש יתיר מגופא ואקרי *לחם הקלקל*.

[p. 333] מזונא עלאה יתיר מכלא הוא מזונא דחברייא אינון דמשתדלי באורייתא דאכלי מזונא דרוחא ונשמתא ולא אכלי מזונא דגופא כלל והיינו מאתר עלאה יקירא על כלא ואקרי חכמה. ובגיני כך חליש גופא דחברייא יתיר מבני עלמא דהא לא אכלי מזונא דגופא כלל ואכלי מזונא דרוחא ונשמתא מאתר רחיקא עלאה **[סב ע״א]** יקירא מכלא, ובגיני כך ההוא מזונא דקיק מן דקיקא יתיר מכלא, זכאה חולקהון הה״ד (קהלת ז׳:12) *והחכמה תחיה בעליה*. זכאה חולקא דגופא דיכיל לאתזנא במזונא דנפשא.

© 2007–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

אמר ליה רבי אלעזר ודאי הכי הוא. בהאי זמנא היך משתכחי אלין מזוני.

אמר ליה ודאי יאות שאלת. ת״ח ודא הוא ברירא דמלה, מזונא קדמאה הוא מזונא דכל עלמא ההוא דאתיא מן שמיא וארעא והוא מזונא דכולא.

מזונא דאיהו עלאה מניה ההוא דאיהו דקיקא יתיר ואתיא מאתר דדינא שריא דאקרי צדק ודא הוא מזונא דמסכני. ורזא דמלה מאן דאשלים למסכנא אשלים ליה את חד ואתעביד צדקה, ודא הוא (משלי י״א:17) *גומל נפשו איש חסד*, גמילות חסדים משמע דהא בדינא שריא ואשלים ליה *חסד*, כדין הוא רחמי.

[p. 334] מזונא עלאה יתיר מאלין הוא מזונא עלאה ויקירא מאתר דאקרי שמים והוא דקיק מכלהו והוא מזונא דבני מרע הה״ד (תהלים מ״א:4) *יי׳ יסעדנו על ערש דוי*, *יי׳* דייקא. מ״ט, בגין דהא בני מרע לא אתזנו אלא בההוא דקב״ה ממש. ומאי איהו, *חלב ודם* דכתיב (יחזקאל מ״ד:15) *להקריב לי חלב ודם*. ודא הוא מזונא דאתר דאקרי שמים והוא עלאה ויקירא דקיק מכלא.

מזונא עלאה קדישא ויקירא מזונא דרוחא ונשמתא הוא מזונא דאתר רחיקא עלאה והוא מזונא דחברייא דמשתדלי באורייתא והוא מזונא דאתי מחכמה עלאה. מ״ט, בגין דאורייתא נפקא מחכמה עלאה ואינון דמשתדלי באורייתא עיילי בעקרא דשרשהא ועל דא מזונא דלהון מההוא אתר עלאה קדישא קא אתא.

אתא ר׳ אלעזר ונשיק ידוי, אמר זכאה חולקי דקאימנא במלין אלין. זכאה חולקהון דצדיקייא דמשתדלי באורייתא יממא ולילי דזכי לון בהאי עלמא ובעלמא דאתי (דברים ל׳:20) *כי היא חייך ואורך ימיך*.

[p. 335] *הנני ממטיר לכם לחם מן השמים*. רבי יוסי פתח (תהלים קמ״ה:16) *פותח את ידך ומשביע לכל חי רצון*. מאי כתיב לעילא, *עיני כל אליך ישברו וגו׳*, כל אינון בני עלמא מצפאן וזקפאן עיינין לקב״ה, בגין כך כל אינון בני מהימנותא בעאן בכל יומא ויומא לשאלא מזונייהו מקב״ה ולצלאה צלותהון עליה. מ״ט, בגין דכל מאן דמצלי צלותיה לגבי קב״ה על מזוניה גרים דיתברך כל יומא על ידוי ההוא אילנא דמזון דכלא ביה, וטעמא דמלה (שם ס״ח:20) *ברוך יי׳ יום יום*. ואע״ג דישתכח עמיה בעי למשאל קמי קב״ה ולצלאה צלותיה על מזוניה כל יומא בגין דישתכח ברכאן כל יומא ויומא לעילא.

ועל דא לא לבעי ליה לאיניש לבשלא מזונא מן יומא ליומא אחרא ולא ליעכב יומא ליומא אחרא הה״ד *ויצא העם ולקטו דבר יום ביומו*, *דבר יום ביומו* דייקא, בר מערב שבת לשבת כמה דאוקימנא. וכדין אשתכח קב״ה מלי ברכאן בכל יומא ויומא, כדין כתיב *פותח את*

© 2007–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

ידך ומשביע לכל חי רצון. מאי רצון, ההוא דישתכח מעתיקא קדישא ונפק מניה רצון לאשתכחא מזוני לכלא. ומאן דשאיל מזוני לכל יומא ויומא, ההוא אקרי ברא מהימנותא, ברא דעליה משתכחי ברכאן לעילא.

[p. 336] ר' אבא פתח (שם קמ"ז:11) *רוצה יי' את יראיו למיחלים לחסדו*. כמה אית להו לבני נשא למהך בארחוי דמלכא קדישא ולמהך בארחוי דאורייתא בגין דישתכחון ברכאן בכלא לעילא ותתא, דתניא מאי דכתיב (ישעיה מ"ט:3) *ישראל אשר בך אתפאר*, *אתפאר* ודאי. מאי משמע, משמע דבגין **[סב ע"ב]** ישראל לתתא קב"ה מתפאר לעילא. ומאי פארא דיליה דאתחבש ביה, תפילין. תו דאתחברן גווני לאתפארא.

תאנא *רוצה יי' את יראיו*. מאי *רוצה יי' את יראיו*, *רוצה יי' ביראיו* מבעי ליה. אלא *רוצה יי' את יראיו*, כלומר דאפיק ההוא רצון ואתרעי קב"ה ביה *ליראיו* לאינון דדחלין ליה. ומאן אינון *יראיו* דאפיק לון האי רצון, הדר ואמר *למיחלים לחסדו*, אינון דמחכאן בכל יומא ויומא למבעי מזונייהו מן קב"ה, משמע *למיחלים לחסדו*.

רבי ייסא סבא לא אתקין סעודתא בכל יומא עד דבעי בעותיה קמי קב"ה על מזוני, אמר אתקין סעודתא כד ינתנון מבי מלכא. לבתר דבעי בעותיה הוה מחכי חדא שעתא, אמר הא עידנא הוא דינתנון מבי מלכא, מכאן ולהלן אתקינו סעודתא. ודא הוא ארחא דאינון דחלי דקב"ה דחלי חטאה.

[p. 337] אינון חייביא דאזלי עקימין בארחוי דאורייתא מה כתיב בהו, (ישעיה ה':11) *הוי משכימי בבקר שכר ירדפו*. ועל דא *רוצה יי' את יראיו למיחלים לחסדו*, *לחסדו* דייקא. ובהא אשתמודען אינון בני מהימנותא בכל יומא ויומא הה"ד *ולקטו דבר יום ביומו*, ולא ליום אחר. *למען אנסנו הילך בתורתי אם לא*, בכאן אשתמודען אינון בני מהימנותא אינון דאזלי בארח מישר באורייתא.

רבי יצחק אמר מהכא (משלי י"ג:25) *צדיק אוכל לשובע נפשו וגו'*.

רבי שמעון אמר ת"ח עד לא יהב קב"ה אורייתא לישראל אבחין בין אינון בני מהימנותא ובין אינון חייביא דלאו אינון בני מהימנותא ולא קיימי באורייתא. ובמה אבחין להו, במן כמה דאתמר. וכל אינון דמשתכחי בני מהימנותא רשים להו קב"ה ברשימא דכתרא דחסד כד"א *למיחלים לחסדו* הה"ד *למען אנסנו הילך בתורתי אם לא*, וכל אינון דלא משתכחין בני מהימנותא אעדי מנייהו כתרא עלאה דא, ומנא מכריז ואמר (שם) *ובטן רשעים תחסר*, ועם כל דא *לא העדיף המרבה והממעיט לא החסיר איש לפי אכלו לקטו*.

[p. 338] תאנא בההוא זמנא אשתלימו ישראל לתתא כגוונא דלעילא כמה דאוקימנא.

© 2007–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

ויבואו אלימה ושם שתים עשרה עינות מים וגו׳, ואתתקן אילנא קדישא בתריסר תחומין בארבע סטרין דעלמא ואתתקף בשבעין ענפין וכלא כגוונא דלעילא. בההיא שעתא נטיף טלא קדישא מעתיקא סתימאה ומלייה לרישיה דזעיר אפין אתר דאקרי שמים, ומההוא טלא דנהורא עלאה קדישא הוה נגיד ונחית לתתא, וכד הוה נחית הוה מתפרש גלידין גלידין ואקריש לתתא הה״ד *דק ככפור על הארץ*.

כל אינון בני מהימנותא נפקי ולקטי ומברכאן שמא עלאה עליה וההוא מנא הוה סליק ריחא ככל בוסמין דגנתא דעדן דהא ביה אתמשך ונחית לתתא. שויוה לקמיהו, בכל טעמא דאינון בעו הכי טעימין ומברכין למלכא עלאה וכדין מתברך במעוי והוה מסתכל וידע לעילא ואסתכי בחכמתא עלאה, ועל דא אקרון דור דעה, ואלין הוו בני מהימנותא ולהון אתיהיב אורייתא לאסתכלא בה ולמנדע ארחהא.

[p. 339] ואינון דלא אשתכחו בני מהימנותא מה כתיב בהו, (במדבר י״א:8) *שטו העם ולקטו וגו׳*. מאי *שטו*, שטותא הוו נסבי לגרמייהו בגין דלא הוו בני מהימנותא. מה כתיב בהו, *וטחנו ברחים או דכו במדוכה וגו׳*. מאן אטרח **[סג ע״א]** לון כל האי, אלא אינון דלא הוו בני מהימנותא.

כגוונא דא אינון דלא מהימני ביה בקב״ה לא בעאן לאסתכלא בארחוי ואינון בעאן לאטרחא גרמייהו כל יומא בתר מזונא יממא ולילי דלמא לא סליק בידייהו פתא דנהמא. מאן גרים לון האי, בגין דלא אינון בני מהימנותא. אוף הכא שטו בשטותא דגרמייהו ובעאן לאטרחא עליה, *טחנו* [p. 340] *ברחים או דכו במדוכה וגו׳*. בתר כל טרחא דא לא סליק בידייהו אלא דכתיב *והיה טעמו כטעם לשד השמן*, ולא יתיר. מאן גרים לון האי, אינון דלא הוו בני מהימנותא.

אמר רבי יוסי מאי *לשד השמן*. איכא דאמרי דליש במשחא כתרגומו, ואיכא דאמרי מה השד אתחזר לכמה גוונין, אוף מנא אתחזר לכמה גוונין.

רבי יהודה אמר *לשד השמן* יניקא דמשחא.

רבי יצחק אמר *איש לפי אכלו לקטו*. וכי מאן דאכיל קמעא לקיט קמעא ומאן דאכיל יתיר לקיט יתיר, והא כתיב *ולא העדיף המרבה והממעיט לא החסיר*. אלא לפום אינון דאכלין לקטין, משמע *אכלו* מאן דהוה אכיל ליה ובגיני כך לא כתיב אכילתו.

מאי קא מיירי, אחיד בר נש בעבדא או באמתא וסבור דאיהו דיליה. אתא חבריה ואמר האי עבד דילי הוא. קריבו קמיה דמשה לדינא, אמר לון כמה נפשין בביתיה דדין וכמה נפשין בביתך, אמי כך וכך, וההוא שעתא אמר לון משה *לקטו מחר* וכל חד מנייכו ייתי לגבאי. למחר נפקו ולקטו ואיתון קמי משה, שוויין קמיה מנא, הוא מדיד ליה. אי ההוא עבדא דדין אשכח

© 2007–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

חד עומרא דעבדא בההוא מנא וחד עומרא לכל נפשא ונפשא מביתיה, [p. 341] ומדיד לדין ואשכח חסרא ההוא דעבדא בההוא מנא וחד עומרא לכל נפש ונפש מביתיה, אמר עבדא דדין הוא, ההי״ד *איש לפי אכלו לקטו*, וכתיב *עמר לגלגלת מספר נפשתיכם*.

אמר ר׳ אחא כתיב *ערב וידעתם כי יי׳ הוציא אתכם מארץ מצרים ובקר וראיתם את כבוד יי׳*. *ערב וידעתם*, במה ינדעון. אלא הכי תאנא בכל יומא ויומא אשתכחו נימוסי קב״ה, בצפרא אתער חסד בעלמא, בההוא זמנא דאתקרי *ערב* תליא דינא בעלמא והא אוקמוה דבגיני כך יצחק תקן תפלת המנחה. מאי קא מיירי *ערב וידעתם*, כד אתער דינא בעלמא תנדעון דבההוא דינא אפיק יי׳ יתכון ממצרים. *ובקר וראיתם את כבוד יי׳*, דהא בההוא זמנא אתער חסד בעלמא ויתן לכו למיכל.

אמר ר׳ חייא איפכא, מאי כתיב לעילא, *בשבתנו על סיר הבשר וגו׳*. ביה שעתא אתער *ערב*, בההוא זמנא דאתער דינא יתער חסד בעלמא ההי״ד *וידעתם כי יי׳ הוציא אתכם מארץ מצרים*, תנדעון בההוא חסד דעבד עמכון באפקותכון ממצרים. *ובקר וראיתם את כבוד יי׳*, *כבוד יי׳* הא ידיע. וכל כך למה, *בשמוע יי׳ את תלנותיכם וגו׳*.

[p. 342] אמר ר׳ יוסי לא שני קב״ה נימוסוי בר אינון חייבי עלמא שניין לון ומהפכי רחמי לדינא כמה דאתמר.

תאני ר׳ אלעזר מהאי מנא זמינין צדיקייא למיכל לעלמא דאתי. ואי תימא כהאי גוונא, לא אלא יתיר דלא הוי כן לעלמין. ומאי איהו, כמה דאוקימנא דכתיב (תהלים כ״ז:4) *לחזות בנעם יי׳ ולבקר בהיכלו*, וכתיב (ישעיה ס״ד:3) *עין לא ראתה אלהים זולתך וגו׳*.

ראו כי יי׳ נתן לכם השבת וגו׳. ר׳ חזקיה פתח (תהלים ק״ל:1) *שיר המעלות ממעמקים קראתיך יי׳*. *שיר המעלות*, סתם ולא פריש מאן אמרו. אלא *שיר המעלות* דזמינין **[סג ע״ב]** כל בני עלמא למימר דזמין האי שיר לדארי דארין. [p. 343] ומאי איהו *ממעמקים קראתיך יי׳*. הכי תאנא כל מאן דמצלי צלותיה קמי קב״ה הוא בעי למבעי בעותיה ולצלאה מעומקא דלבא בגין דישתכח לביה שלים בקב״ה ויכוון לבא ורעותא.

ומי אמר דוד הכי והא כתיב (תהלים קי״ט:10) *בכל לבי דרשתיך*, ודא קרא סגי, מאי בעי *ממעמקים*. אלא הכי תאנא כל בר נש דבעי בעותיה קמי מלכא בעי לכוונא דעתא ורעותא מעיקרא דכל עקרין לאמשכא ברכאן מעומקא דבירא בגין דינגיד ברכאן ממבועא דכלא. ומאי איהו, ההוא אתר דנפיק מניה ואשתכח מניה ההוא נהר דכתיב (בראשית ב׳:10) *ונהר יוצא מעדן וגו׳*, וכתיב (תהלים מ״ו:5) *נהר פלגיו ישמחו עיר אלהים*. ודא אקרי *ממעמקים*, עומקא

© 2007–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

דכלא עומקא דבירא דמבועין נפקין ונגדין לברכא כלא ודא הוא שרותא לאמשכא ברכאן מעילא לתתא.

א״ר חזקיה כד עתיקא סתימא דכל סתימין בעי לזמנא ברכאן לעלמין אשדי כלא ואכליל כלא בהאי עמיקא עלאה ומהכא שאיב ואתנגיד בירא דנחלין ומבועין אתנגידו מניה ומתשקיין מניה. ומאן דמצלי צלותיה בעי לכוונא לבא ורעותא לאמשכא ברכאן מההוא עמיקא דכלא בגין דיתקבל צלותיה ויתעביד רעותיה.

[p. 344] א״ר יהודה בכל יומא ויומא מתברך עלמא מההוא יומא עלאה דהא כל שיתא יומין מתברכאן מיומא שביעאה, וכל יומא ויומא יהיב מההוא ברכה דקביל בההוא יומא דביה. ועל דא אמר משה *איש אל יותר ממנו עד בקר*. מ״ט, בגין דלא יהיב ולא יוסיף יומא דא לחבריה אלא כל חד וחד שליט בלחודוי בההוא זמנא דיליה ולא שליט יומא ביומא דחבריה.

בגיני כך כל אינון שיתא יומין שליטין ביומייהו ואשתכח בהו מה דקבילו, ויומא שתיתאה אשתכח ביה יתיר. ואזלא הא כהא דאמר רבי אלעזר מאי דכתיב *יום הששי* ולא אתמר הכי בכל שאר יומין, אלא הא אוקימנא אבל *הששי* דאזדווג ביה מטרוניתא לאתקנא פתורא למלכא, בגיני כך אשתכח ביה תרי חולקין חד ליומיה וחד תקונא דמלכא בחדוותא דמטרוניתא. וההוא ליליא זיווגא דמטרוניתא במלכא ומתברכין כל שיתא יומין כל חד וחד בלחודוי. בגין כך בעי בר נש לסדרא פתורא בליליא דשבתא בגין דישרי עליה ברכאן מלעילא, וברכתא לא אשתכח על פתורא ריקניא. וההוא ליליא חדוותא דמטרוניתא במלכא וזווגא דלהון, [p. 345] בג״כ ת״ח דידעין רזא דא זווגא דלהון משבת לשבת.

ראו כי יי׳ נתן לכם השבת. מאי *שבת*, יומא דביה נייחין שאר יומין והוא כללא דכלא דכל אינון שיתא אחרנין.

רבי ייסא אמר וכן נמי כנסת ישראל אקרי שבת בגין דאיהי בת זוגו ודא היא כלה. וכתיב (שמות ל״א:17) *ושמרתם את השבת כי קדש היא לכם וגו׳, נתן לכם*, *לכם* ולא לשאר עמין ההי״ד (שם) *ביני ובין בני ישראל אות היא לעולם*, ודא היא אחסנת ירותא לישראל לעלמין, ועל דא כתיב (ישעיה נ״ח:13) *אם תשיב משבת רגלך וגו׳*, ובאתריה אוקימנא מלי. **[סד ע״א]**

[p. 346] *ויאמר יי׳ אל משה עבור לפני העם וגו׳ ומטה אשר הכית בו את היאור קח בידך והלכת*. רבי חייא פתח (תהלים ל״ד:8) *חונה מלאך יי׳ סביב ליראיו ויחלצם*. זכאין אינון צדיקייא דקב״ה אתרעי ביקריהון יתיר על דיליה. ת״ח כמה אינון בני עלמא דמחרפי ומגדפי לעילא, כגון סנחריב שחרף וגדף ואמר (מלכים ב׳ י״ח:35) *מי בכל אלהי הארצות וגו׳*, וקב״ה

© 2007–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

לא תבע מניה. כיון דאושיט ידיה על חזקיה מה כתיב, (שם י״ט:35) *ויצא מלאך יי׳ ויך במחנה אשור וגו׳*.

ירבעם בן נבט הוה פלח לע״ז ומקטר ליה ומשבח לע״ז וקב״ה לא תבע מניה, וכד אתא עדו נביאה ואתנבי עליה אושיט ירבעם ידיה לקבליה, מה כתיב, (שם א׳ י״ג:4) *ותיבש ידו*, ועל דפלח לע״ז לא תבע מניה.

[p. 347] פרעה חרף וגדף ואמר (שמות ה׳:2) *מי יי׳ אשר אשמע בקולו*, וקב״ה לא תבע מניה אלא עד דסריב בהו בישראל דכתיב (שם ט׳:17) *עודך מסתולל בעמי לבלתי שלחם*, (שם:3) *הנה יד יי׳ הויה וגו׳*. וכן בכל אתר קב״ה תבע עלבונא דצדיקייא יתיר על דיליה.

הכא משה אמר *עוד מעט וסקלוני*. אמר ליה קב״ה משה לאו הוא עידן למתבע עלבונך ולאו הכי אלא *עבור לפני העם* ואחמי מאן יושיט ידיה לקבלך. וכי ברשותייהו את קאים או ברשותי.

ומטך אשר הכית בו את היאור קח בידך. מ״ט, משום דמחקק בנסין הוה ושמא קדישא עלאה רשימא ביה.

בקדמיתא נחש כמה דאתמר (משלי ל׳:19) *דרך נחש עלי צור*. *נחש* הא אתידע, *צור* באן אתר אתגלי. הכא אתגלי דכתיב *הנני עומד לפניך שם על הצור בחורב והכית בצור*. ומאן *צור* כד״א (דברים ל״ב:4) *הצור תמים פעלו*. ותמן ידע משה היך קאים *נחש עלי צור* והא אוקימנא מלי.

[p. 348] א״ר יהודה אי לישתוק קרא יאות אלא הכי כתיב *והכית בצור* *לעיניהם ונתן מימיו והשקית את העדה*.

אמר ליה ודאי הכי הוא דלית לך כל שמא ושמא מאינון שמהן קדישין דקב״ה דלא עבד נסין וגבוראן ואפיק כלא דאצטריך לעלמא, כ״ש לאפקא הכא מיא.

א״ל אי הכי הא כתיב (תהלים ע״ח:20) *הן הכה צור ויזובו מים*, מאן מחי לשמיה.

א״ל פטישא חריפא בקוטרוי ידיע ואת שאיל דא. אלא ת״ח בכל אתר *צור* גבורה, וכד בעי קב״ה למחאה או לאלקאה אתער גבורה דא וההוא גבורא מחי ולקי ודא הוא דכתיב *הן הכה צור ויזובו מים*. ואי לאו דאתער האי *צור* ולקה באתר דאצטריך לא נביעו מיא.

א״ל אי הכי הא כתיב (דברים ל״ב:18) *צור ילדך תשי*. ותנינן מאי *תשי*, כלומר חלשת ליה.

[p. 349] א״ל ודאי הכי הוא דאלמלא ינדעון חייביא דהאי *צור* זמינא לאתערא לקבלייהו ולאלקאה לון ימנעון מלחב קמיה אלא חלשא בעינייהו הואיל ולא מסתכלי ביה ולא מסתכלי בארחייהו, ועל דא *צור ילדך תשי*.

© 2007–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

ר׳ אבא אמר אית צור ואית צור. מסטרא דצור עלאה נפיק צור אחרא. ומאי צור עלאה, צור דכל צורים. ומאי איהו, ההוא דאולידת לישראל דכתיב *צור ילדך תשי*, דהא מסטרא דצור עלאה לעילא נפיק צור אחרא, מסטרא דאימא עלאה נפיק גבורה. ואזלא הא כהא דא״ר אלעזר מאי דכתיב (תהלים ק״ו:2) *מי ימלל גבורות יי׳. מאן גבורות יי׳*, לאכללא אימא עלאה דכלא דאע״ג דלאו איהי דינא מסטרהא אשתכח דהא מסטרהא **[סד ע״ב]** גבורה אשתכח ובגיני כך צור עלאה אתקרי.

(דברים ל״ב:18) *ותשכח אל מחוללך*, דא נהירו דאבא. ומאי ניהו, חסד עלאה דהוא נהירו דאבא.

תו אמר רבי אבא מים בכל מקום הא ידיעא וקב״ה בהאי *צור* אתער לארקא מים דהא לא אתחזי אלא מגדולה ודא הוא את וניסא דקב״ה. ועל דא שבח דוד ואמר (תהלים קי״ד:8) *ההפכי הצור אגם מים*, [p. 350] ומשמע *ההפכי* דהא לאו ארחוי מצור בכך. ועל דא בצור עלאה אפיק מיא מאתר דלתתא. ומה שמא דלתתא, *סלע* דכתיב (במדבר כ׳:8) *והוצאת להם מים מן הסלע*. ובמה אפיק האי *סלע* מיא, בחילא דצור דלעילא.

ר׳ שמעון אמר (דברים ל״ב:4) *הצור תמים פעלו*. מאי משמע *תמים פעלו*, אלא דמתהפך *צור* למעבד פעליה *תמים*, ומאי איהו, אברהם דכתיב (בראשית י״ז:1) *התהלך לפני והיה תמים*. ודא הוא *ההפכי הצור אגם מים*, משמע *תמים פעלו* ודא אברהם.

בשעתא דא אתהדר *צור תמים*. בשעתא אחרא תניינא כד אתענש משה ובעא לאפקא מיא בהאי *צור*, בחיובא דישראל לא אתהדר תמים כדקדמיתא. ביה זמנא אתרעם משה ואמר *צור ילדך תשי*, כלומר חלשת ליה ממה דהוה בקדמיתא דבגינך לא אשתכח *תמים* השתא ואתעביד ביה דינא מה דלא הוה ביומי *ילדך*, כלומר עולימך.

א״ר אבא מאי דכתיב *היש יי׳ בקרבנו אם אין*. וכי טפשין הוו ישראל דלא ידעו מלה דא, חמו שכינתא קמייהו וענני יקרא עלייהו דסחרן לון ואינון אמרי *היש יי׳ בקרבנו אם אין*. גוברין דחמו זיו [p. 351] יקרא דמלכיהון על ימא, ותנינן ראתה שפחה על הים מה שלא ראו עיני דיחזקאל, ואינון אשתכחו טפשין ואמרו *היש יי׳ בקרבנו אם אין*. אלא הכי אמר ר׳ שמעון בעו למנדע בין עתיקא סתימאה דכל סתימין דאקרי אין ובין זעיר אפין. ועל דא לא כתיב *היש יי׳ בקרבנו אם לא*, כמה דכתיב *הילך בתורתי אם לא*, אלא *היש יי׳ בקרבנו אם אין*.

אי הכי אמאי אתענשו. אלא דעבדו פרודא ועבדו בנסיונא דכתיב *ועל נסותם את יי׳*. אמרו אי האי נשאל בגוונא חד, ואי האי נשאל בגוונא אחרא. מיד *ויבא עמלק וגו׳*.

© 2007–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

[p. 352] *ויבא עמלק*. רבי יוסי פתח (ישעיה ל״ב:20) *אשריכם זורעי על כל מים משלחי רגל השור והחמור*. *אשריכם זורעי על כל מים*, תמן תנינן כמה מים וכמה מים משתכחין. זכאין אינון ישראל דלית זריעה דילהו אלא *על המים* דכתיב *ויחנו שם על המים*, אינון הוו ענפי אילנא דקב״ה דתניא אילנא אית לקב״ה והוא אילנא רברבא ותקיף וביה אשתכח מזונא לכלא, והוא אתחם בתריסר תחומי מתקלא דאתתקפו בארבע רוחי עלמא וע׳ ענפין אחידן ביה, וישראל משתכחי בגופא דההוא אילנא ואינון שבעין ענפין סחרנא דלהון, והיינו דכתיב *ויבאו אלימה ושם שתים עשרה עינות מים ושבעים תמרים ויחנו שם על המים*, והא אתמר ואוקמוה בכמה אתר.

מאי *ויחנו שם על המים*, אלא בההוא זמנא שליטו ישראל על אינון *מים* דאינון ענפין דאילנא דאקרון (תהלים קכ״ד:5) *המים הזידונים*, ועל דא *אשריכם זורעי על כל מים*.

משלחי רגל השור והחמור, אינון תרי כתרי שמאלא דאחידן בהו שאר עמין דאקרון *שור וחמור*, והיינו דכתיב (בראשית ל״ב:6) *ויהי לי שור וחמור*, בגין דלבן חכים הוה בחרשין ובאינון כתרין תתאין ובאינון בעא לאובדא ליעקב כמה דכתיב (דברים כ״ו:5) *ארמי אובד אבי* והא אתמר. וכשישראל זוכין משלחי להו ולא יכלין לשלטאה עלייהו הה״ד *משלחי רגל השור והחמור*, דלא שלטין בהו.

[p. 353] א״ר אבא כד מזדווגי כחדא לא יכלין בני עלמא למיקם בהו, ועל דא **[סה ע״א]** כתיב (דברים כ״ב:10) *לא תחרוש בשור ובחמור יחדיו*, *יחדיו* דייקא. ותנינן לא יהיב איניש דוכתא לזינין בישין דהא בעובדא אתער מה דלא אצטריך, וכד מזדווגי כחדא לא יכלין למיקם בהו.

מבין סטרא דלהון נפיק מתקיפותא דלהון דאקרי כלב ודא חציפא מכלהו הה״ד (שמות י״א:7) *ולכל בני ישראל לא יחרץ כלב לשונו*. אמר קב״ה אתון אמרתון *היש יי׳ בקרבנו אם אין*, הרי אני מוסר אתכם לכלב. מיד *ויבא עמלק*.

[p. 354] ר׳ יהודה אמר (במדבר כ״ד:20) *ראשית גוים עמלק*. וכי *ראשית גוים עמלק* והלא כמה עממין ולישנין ולאומין הוו בעלמא עד לא אתא עמלק. אלא כד נפקו ישראל ממצרים דחילו ואימתנא נפל על כלהו עמין דעלמא מישראל הה״ד (שמות ט״ו:14) *שמעו עמים ירגזון וגו׳*, ולא הוה עמא דלא דחיל מגבוראן עלאין דקב״ה אלא עמלק הה״ד *ואתה עיף ויגע ולא ירא אלהים*, *ולא ירא אלהים* למקרב לגבך. ועל דא *ראשית גוים עמלק*, דאתו לאגחא קרבא בישראל בקדמיתא עמלק הוה. ובגיני כך *ואחריתו עדי אובד*, דכתיב *כי מחה אמחה את זכר עמלק*, וכתיב (דברים כ״ה:19) *תמחה את זכר עמלק*, הה״ד *ואחריתו עדי אובד*. *מאי עדי*

© 2007–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

אובד, *עדי* אבדו מבעי ליה. אלא עד דייתי קב״ה ויאבד ליה, כלומר עד דקב״ה *אובד* ליה דכתיב *כי מחה אמחה*.

אמר ר׳ אלעזר ת״ח אע״ג *דצור תמים פעלו* ועבד עמהון חסד לאפקא לון מיא לא שביק דידיה דהא כתיב בתריה *ויבא עמלק*.

ויבא עמלק. ר׳ אבא פתח (קהלת ה׳:12) *יש רעה חולה ראיתי תחת השמש וגו׳*. כמה בני נשא אטימין לבא בגין דלא משתדלי באורייתא. *יש רעה חולה*, וכי יש רעה דהיא חולה ויש רעה דלאו חולה היא. אלא [p. 355] ודאי *יש רעה חולה* דתנינן מסטרא דשמאלא נפקין כמה גרדיני נימוסין ומתבקעין באוירא, וכד בעיין למיפק אזלין ואשתאבין בנוקבא דתהומא רבה, לבתר נפקין ומתחברן כחדא ובקעין אוירא ושאטין בעלמא ומקרבין לגבייהו דבני נשא, וכל חד אקרי *רעה* כד״א (תהלים צ״א:10) *לא תאונה אליך רעה*. מאי *לא תאונה*, בגין דאתיא בתסקופא על בני נשא.

חולה, אמאי היא *חולה*. כד שריא האי על בני נשא עביד לון קמצאנין מממוניהון. אתיין גבאי צדקה גביה היא מחת בידיה, א״ל לא תפיק מדידך. אתיין מסכני מחת בידיה, אתי הוא למיכל מממוניה מחת בידיה בגין לנטרא ליה לאחרא. ומן יומא דשריא עליה דבר נש היא *חולה* דהוא שכיב מרע ולא אכיל ולא שתי, ועל דא היא *רעה חולה*.

ושלמה מלכא הוה צווח בחכמתא ואמר (קהלת ו׳:2) *איש אשר יתן לו האלהים עושר ונכסים וכבוד וגו׳ ולא ישליטנו האלהים לאכול ממנו וגו׳ גם זו רעה חולה*. מאי *ולא ישליטנו האלהים*, אי הכי לאו ברשותיה הוא דב״נ. אלא אי כתיב *ולא יעזבנו האלהים לאכול ממנו* הוינא אמר הכי, אלא *ולא ישליטנו*, בגין דהוא הימניה לההוא *רעה* [p. 356] ואחיד בה קב״ה לא שלטיה עלה לתברא תחותיה על דהוא אתרעי בה ואחיד בה, וכל ארחוי כשכיב מרע ולא קריב לממוניה ולא אפיק מיניה ונטיר ליה עד דהוא יפוק מעלמא וייתי אחרא דהוא בעליו.

ושלמה מלכא הוה צווח ואמר (שם ה׳:12) *עשר שמור לבעליו לרעתו*. מאן *בעליו*, דא אחרא דירית ליה. ובמה זכה למהוי *בעליו* דההוא עתרא, בגין דהאי הימין לההוא *רעה* ואתרעי ביה הה״ד *לרעתו*, כלומר בגין *רעתו* דהוה מתדבק ביה רווח ליה האי.

ד״א *יש רעה חולה*, האי מאן דיתיב בחולקא טבא בבית אבוי והוה אזיל לקבל אבוי **[סה ע״ב]** בתסקופי מלין הא אתדבק בההיא *רעה חולה* כבר נש שכיב מרע דכל ארחוי בתסקופא, דא בעינא, דא לא בעינא. כד ישראל קב״ה נטיל לון על גדפי נשרין, אסחר לון בענני יקרא, שכינתא נטיל קמייהו, נחית לון מנא למיכל, אפיק לון מייא מתיקין, ואינון הוו אזלין עמיה בתסקופין, מיד *ויבא עמלק*.

© 2007–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

ויבא עמלק. א״ר שמעון רזא דחכמתא מגזרת דינא קשיא קא אתיא, וקרבא חדא אשתכח לעילא ותתא, [p. 357] ולית לך מלה באורייתא דלא אית בה רזין עלאין דחכמתא דמתקשרן בשמא קדישא. כביכול אמר קב״ה כד ישראל אינון זכאין לתתא אתגבר חילא דילי על כלא, וכד לא אשתכחו זכאין כביכול מתישין חילא דלעילא ואתגבר חילא דדינא קשיא.

ת״ח בשעתא דחבו ישראל לתתא מה כתיב, *ויבא עמלק וילחם עם ישראל*, אתי לקטרגא דינא ברחמי וכלא אשתכח לעילא ותתא. *ברפידים*, ברפוי ידים דרפו ידיהון מאורייתא דא קב״ה כמה דאוקימנא.

אמר ר׳ יהודה תרי זמני אגח קרבא עמלק בישראל, חד הכא, וחד דכתיב (במדבר י״ד:45) *וירד העמלקי והכנעני היושב בהר ההוא ויכום ויכתום עד החרמה*.

אמר ר׳ שמעון לעילא ותתא קטרוגא דקב״ה. לעילא כמה דאתמר, לתתא בקב״ה הוה דהוו נסבי לגברי וגזרי לון על אתא דרשימא קדישא ונטלי להו וארמיו לון לעילא ואמרי טול מה דאתרעית. ועל דא על כל פנים דקב״ה הוה כלא.

[p. 358] *ויאמר משה אל יהושע בחר לנו אנשים וצא הלחם בעמלק וגו׳*. וכי מה חמא משה דסליק גרמיה מהאי קרבא קדמאה דקב״ה, אמאי סליק גרמיה. אלא משה זכאה חולקיה דאסתכל וידע עקרא דמלה. אמר משה אנא אזמין גרמי לההוא קרבא דלעילא ואנת יהושע זמין גרמך לקרבא דלתתא והיינו דכתיב *והיה כאשר ירים משה ידו וגבר ישראל*, ישראל דלעילא. ובגין כך סליק משה גרמיה מקרבא דלתתא בגין לאזדרזא בקרבא דלעילא ויתנצח על ידוי.

אמר ר׳ שמעון וכי קלה היא בעיניך קרבא דא דעמלק. ת״ח מן יומא דאתברי עלמא עד ההוא זמנא ומההוא זמנא עד דייתי מלכא משיחא ואפי׳ גוג ומגוג לא אשתכח כוותיה, לאו בגין חיילין סגיאין ותקיפין אלא בגין דבכל סטרין דקב״ה הוה.

ויאמר משה אל יהושע, אמאי ליהושע ולא לאחרא ובההוא זמנא רביא הוה דכתיב (שמות ל״ג:11) *ויהושע בן נון נער*, וכמה הוו בישראל תקיפין מניה. אלא משה בחכמתא אסתכל וידע. מאי חמא, חמא לסמאל דהוה נחית מסטרא דלעילא לסייעא לעמלק לתתא. אמר משה ודאי קרבא הכי אתחזי.

[p. 359] יהושע בההוא זמנא בדרגא עלאה יתיר אשתכח. אי תימא דבשכינתא אשתכח בההוא זמנא לאו הכי הוא דהא במשה אתנסיבת ואתאחדת ואשתכח יהושע לתתא מיניה דאתאחד. ובמה. אמר ר׳ שמעון בההוא אתר דאקרי נער. והיינו דא״ר יהודה מאי דכתיב (ישעיה ל״ג:20) *עיניך תראינה ירושלם נוה שאנן אהל בל יצען*, ירושלם דלעילא דאקרי *אהל בל*

יצען דלא ישתכח יתיר למהך בגלותא, ודא הוא רזא דכתיב *ויהושע בן נון נער*, *נער* ודאי, *לא ימיש מתוך האהל*, ההוא דאקרי *אהל בל יצען*. מלמד דבכל יומא ויומא הוה יניק משכינתא כמה דאיהו נער דלעילא ויניק מניה תדירא. **[סו ע״א]**

בגין כך כד חמא משה לסמאל נחית לסיועא דעמלק אמר משה ודאי האי *נער* לקבליה דישליט עליה לנצחא ליה, מיד [p. 360] *ויאמר משה אל יהושע בחר לנו אנשים וצא הלחם בעמלק*, דילך הוא האי קרבא דלתתא ואנא אזדרז לקרבא דלעילא. *בחר לנו אנשים*, זכאין בני זכאין דיתחזון למהך עמך.

אמר ר׳ שמעון בשעתא דנפק יהושע *נער* אתער נער דלעילא ואתתקן בכמה תיקונין בכמה זיינין דאתקנת ליה אמיה לקרבא דא לנקמא נוקמא דברית, והיינו (ויקרא כ״ו:25) *חרב נוקמת נקם ברית*. ודא הוא רזא דכתיב *ויחלוש יהושע את עמלק ואת עמו לפי חרב*, *לפי חרב* ודאי, ולא לפום רומחין וזיינין אלא ההיא דאקרי *חרב נוקמת*. ומשה אתתקן לקרבא דלעילא.

וידי משה כבדים, *כבדים* ממש, יקירין קדישין לא אסתאבו לעלמין, יקירין דאתחזון לאגחא בהו קרבא דלעילא.

ויקחו אבן וישימו תחתיו, בגין דישראל שריין בצערא ויהא עמהון בצעריהון.

ואהרן וחור תמכו בידיו מזה אחד ומזה אחד ויהי ידיו אמונה. *אמונה*, מהימנותא ודאי. וכי על דאהרן וחור סמיכו לידוי הוו ידוי אמונה, אלא משה כלא בחכמתא עביד. אהרן וחור, דא מסטרא דיליה ודא מסטרא דיליה וידוי באמצעיתא ועל דא *ויהי ידיו אמונה*. אהרן [p. 361] בגין דיתער סטרא דיליה וחור דיתער סטרא דיליה והוו אחידן בידוי מכאן ומכאן לאשכחא סיועא לעילא.

והיה כאשר ירים משה ידו. *כאשר ירים*, דזקיף ימינא על שמאלא ואתכוון בפריסו דידוי. *וגבר ישראל*, ישראל דלעילא.

וכאשר יניח ידו וגבר עמלק, בשעתא דישראל לתתא משתככי מצלותא לא יכלין ידוי דמשה למיקם בזקיפו *וגבר עמלק*. מכאן אוליפנא אע״ג דכהנא בעי לקרבנא לתקנא גרמיה בכלא ישראל בעיין לאשתכחא בצלותיהון עמיה.

תאנא בקרבא דא דעמלק אשתכחו עלאין ותתאין ועל דא *ויהי ידיו אמונה*, מהימנותא כדקא חזי. *ויהי ידיו*, *ויהיו* מבעי ליה. אלא בגין דתליא כלא בימינא כתיב *ויהי*, [p. 362] וכתיב *ידו* בגין דהוא עקרא דכלא דכתיב (שמות ט״ו:6) *ימינך יי׳ נאדרי בכח*.

© 2007–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

ויאמר יי׳ אל משה כתב זאת זכרון בספר ושים באזני יהושע כי מחה אמחה את זכר עמלק. ת״ח מה כתיב לעילא, *ויחלוש יהושע את עמלק ואת עמו לפי חרב*. *ויחלוש*, ויהרוג מבעי ליה. אלא *ויחלוש* כד״א (ישעיה י״ד:12) *חולש על גוים*, יהושע הוה חולש עלייהו וההוא *חרב נוקמת נקם ברית* קטיל לון דכתיב *לפי חרב* כמה דאתמר.

כתב זאת זכרון בספר, *זאת* דיקא. *ושים באזני יהושע*, דהא הוא זמין לקטלא מלכין אחרנין.

[p. 363] *כי מחה אמחה*, *מחה* לעילא, *אמחה* לתתא. *זכר*, דוכרנא לעילא ותתא.

אמר רבי יצחק כתיב *כי מחה אמחה*, וכתיב (דברים כ״ה:19) *תמחה את זכר עמלק*. אלא אמר קב״ה אתון מחון דוכרניה לתתא ואנא אמחה דוכרניה לעילא.

אמר רבי יוסי עמלק עמין אחרנין אייתי עמיה וכלהו דחילו לקרבא בהו בישראל בר איהו, ובגין כך יהושע הוה חולש עלייהו.

רבי ייסא אמר *ויחלוש*, דתבר חילא דלהון מלעילא.

ויבן משה מזבח ויקרא שמו יי׳ נסי. *ויבן משה מזבח*, לקביל ההוא דלעילא. *ויקרא שמו יי׳ נסי*, *ויקרא שמו* דהאי מזבח *יי׳ נסי*. מאי *יי׳ נסי*, בגין דאנקים נקמתא דההוא רשימא **[סו ע״ב]** קדישא דישראל דהא מההוא זמנא אתקרי *נוקמת נקם ברית*.

[p. 364] רבי יוסי אמר *ויבן משה מזבח*, *מזבח* לכפרא עלייהו. *ויקרא שמו*, דמאן.

אמר רבי חייא שמיה דמדבחא ההוא. *יי׳ נסי*, כד״א *ושם נסהו*, וכלא חד מלה על דאתפרעו ישראל ואתגלייא ההוא את רשימא קדישא. מכאן אוליפנא כיון דאתגזר בריה דבר נש ואתגלייא ביה את קיימא אקרי *מזבח* לכפרא עליה. ומה שמיה, *יי׳ נסי*. כגוונא דא *ויבן יעקב מזבח ויקרא לו אל אלהי ישראל*. למאן, לההוא אתר דאקרי מזבח. ומה שמיה, *אל אלהי ישראל*.

אמר רבי יוסי מאי דכתיב (שמות כ״ד:10) *ויראו את אלהי ישראל וגו׳*, וכי מאן יכול למחמי ליה לקב״ה והא כתיב (שם ל״ג:20) *כי לא יראני האדם וחי*, והכא אמרת *ויראו את אלהי ישראל*. אלא הכי תנינן כל מאן דאסתכל בקשת כאלו מסתכל בשכינה ולאסתכלא בשכינה אסור. ועל דא אסיר ליה לאיניש לאסתכלא באצבעייהו דכהני בשעתא דפרסי ידייהו. אסיר לאסתכלא בקשת. מאן קשת.

[p. 365] אמר רבי אבא בקשת סתם. מאי בקשת סתם.

© 2007–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

א״ל בקשת דלעילא ובקשת דלתתא. קשת דלעילא, בגוונוי דכל מאן דאסתכל בגוונוי כאילו מסתכל באתר דלעילא ואסיר לאסתכלא ביה דלא יעביד קלנא בשכינתא. קשת דלתתא מאי הוא, ההוא את קיימא דאתרשים ביה בבר נש דכל מאן דאסתכל ביה עביד קלנא לעילא.

אמר רבי יצחק אי הכי והא כתיב (בראשית כ״ד:2) *שים נא ידך תחת ירכי*, דהוה אומי ליה בהאי את.

א״ל הנח להו לאבהן דעלמא דלית אינון כשאר בני עלמא. ועוד *שים נא ידך תחת ירכי* כתיב, ולא כתיב ראה *תחת ירכי*. בג״כ אסיר לאסתכלא בקשת סתם.

[p. 366] תאנא *ויראו את אלהי ישראל*, דאתגליא קשת עלייהו בגוונין ספירין נהירין קלדיטין דנהרין מלהטין לכל עיבר, משמע דכתיב *את אלהי ישראל*, ולא כתיב ויראו *אלהי ישראל*.

אמר רבי יוסי נהורא דבוסינא דשכינתא. ומאי ניהו, ההוא דמשמש לשכינתא דאקרי נער במקדשא, ובגין כך *את אלהי* דייקא.

ותחת רגליו כמעשה לבנת הספיר, דאתרשים ביה תחות דוכתיה חד לבינתא מאינון דהוו בונין במצרים דתנינן אתתא חדא אולידת במצרים והוו אתאן סרכי פרעה ועאלת ליה בחד לבינתא ואתא פס ידא ואחיד ליה ואתרשים תחות רגלוהי דשכינתא וקיימא קמיה עד דאתוקד בי מקדשא דלתתא דכתיב (איכה ב׳:1) *ולא זכר הדום רגליו ביום אפו*.

[p. 367] ר׳ חייא אמר *לבנת הספיר*, נהירותא דספיר בקלדיטי גליפין דעלאין דמתלהטא בשבעין ותרין עיבר הה״ד (ישעיה נ״ד:11) *ויסדתיך בספירים*.

(שמות כ״ד:10) *וכעצם השמים*, מאי *עצם השמים*.

א״ר אבא מה *עצם השמים* גליפן בשבעין ותרין ענפין פרחין מלהטן לכל עיבר, אוף הכא חיזו דההוא *עצם השמים* ממש כחיזו השמים.

רבי יהודה אמר כלא אתרשים בההוא נהירו דחמו דמתגלפא מסטרא דשכינתא.

אמר רבי חזקיה אי הכי והא שתין אינון בסחרניה דשכינתא דכתיב (שיר ג׳:7) *ששים גבורים סביב לה*.

א״ל הכי הוא ודאי אלא שתין ונהירו דתריסר תחומין לא אעדיו מסחרנהא לעלמין, דתנינן תריסר תחומין גליפין עלאין במתקלא סליקו באילנא קדישא רבא ותקיף וכלהו נהירין במטרוניתא כד אתחברת במלכא, ודא הוא *עצם השמים*, *עצם השמים* ממש. וכל אינון נהירין שבילין מנהרן ביה בנהירו דמטרוניתא.

© 2007–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

ותאנא נהירו דאינון שתין דסחרנהא רשימין ביה בההוא נער וקרינן להו שתין פולסי דנורא דאתלבש בהו [p. 368] בסטרא דשכינתא מתלהטן בדינא הה״ד **[סז ע״א]** *ששים גבורים סביב לה.*

תאנא *ויבן משה מזבח* כמה דאוקימנא. *ויקרא שמו יי׳ נסי*, *יי׳ נסי* ממש. אמאי, בגין דעמלק נטל כל אינון דהוו גזירין ולא אתפרעו וגזר לון ושדי להו לעילא ואמר טול מה דאתרעית. ביה שעתא מה כתיב, *ויאמר כי יד על כס יה מלחמה ליי׳ בעמלק מדר דר*, *מדר דר* חסרא.

א״ר יהודה כל דרא ודרא בכל דרין דאתיין לעלמא לית לך דלית בהו מההוא זרעא בישא וקב״ה אגח בהו קרבא.

רבי יצחק אמר מדיורא דלתתא לדיורא דלעילא. עלייהו כתיב (תהלים ק״ד :35) *יתמו חטאים מן הארץ וגו׳*, בעולם הזה ובעולם הבא, ביה זמנא כתיב *ברכי נפשי את יי׳ הללויה.*

© 2007–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

פרשת וישמע יתרו

[p. 369] [רבי אלעזר פתח] (ויקרא ט׳:22) *וישא אהרן את ידיו, ידו כתיב חד* בגין דבעי לארמא ימינא על שמאלא והא אוקימנא רזא. אשכחנא בספרא דשלמה מלכא דכל מאן דארים ידוי לעילא ולאו אינון בצלו ובבעותין האי איהו בר נש דאתלטייא מעשרה שולטנין ממנן, ואינון (קהלת ז׳:19) *עשרה שליטין אשר היו בעיר*, אלין אינון עשרה די ממנן [p. 370] על פרישו דידין לעילא לנטלא ההוא צלותא או ההוא ברכתא ויהבי בה חילא לאתיקרא שמא קדישא ואתברך מתתא. כיון דמתתא אתיקר בההוא פרישו דידין לעילא כדין אתברכא מלעילא ואתיקר בכל סטרין. ואלין עשרה אינון ממנן לנטלא מאינון ברכאן דלעילא ולארקא לתתא ולברכא לההוא דמברך ליה דכתיב (במדבר ו׳:27) *ואני אברכם*.

בג״כ אסתמר בר נש בשעתא דירים ידוי לעילא למהוי בצלו או בברכאן או בבעותין ולא ירים ידוי למגנא בגין דאלין עשרה אינון זמינין ומתערי לגבי ההוא פרישו דידין, ואי הוא למגנא אינון עשרה לייטן ליה במאתן וארבעין ותמניא לווטין, והאי איהו דכתיב ביה (תהלים ק״ט:17) *ויאהב קללה ותבואהו וגו׳*. וכדין רוח מסאבא שריא על אינון ידין דאיהו ארחיה למשרי על אתר ריקניא וברכתא לא שריא על אתר ריקניא. ועל דא כתיב (בראשית י״ד:22) *הרימותי ידי אל יי׳*, ומתרגמינן בצלו.

[p. 371] בהאי פרישו דידין אית רזין עלאין. בשעתא דאתפרישו ואזדקפו לעילא אוקיר בר נש לקב״ה בכמה רזין עלאין. אחזי ליחדא רזא דעשר אמירן בגין ליחדא כלא ולאתברכא שמא קדישא כדקא חזי, ואחזי ליחדא רזא דרתיכין פנימאין ורתיכין דלבר בגין דיתברך שמא קדישא בכל סטרין ויתיחד כלא כחדא עילא ותתא.

פתח ואמר (שמות כ״ג:1) *ולא יראו פני ריקם*. דא איהו רזא דזקיפו דאצבען כד זקיף לון בר נש לעילא דבעי דלא אזדקיפו בריקניא אלא בצלו ובבעותין ובברכאן או בחד מנייהו. *ולא יראו פני ריקם*, *ולא יראו* לפני לא כתיב אלא *ולא יראו פני*, רזא דזקיפו דאצבען דלא אצטריכו לאזדקפא למגנא כמה דאתמר.

עשרה שליטין דקאמרן אינון עשר אמירן לתתא ברזא דאתוון רשימין כגוונא דלעילא ואלין קיימין בקדמיתא על ההוא זקיפו דאצבעאן, **[סז ע״ב]** ובדא כל סטרא דקדושה אתאחד לעילא לארמא, כדין כל סטרין אחרנין כלהו אתכפיין ואודן למלכא קדישא.

[p. 372] ת״ח ברזא דשמא קדישא איהו מלך וכהן דמשמשא ברזא דקדושה בין לעילא בין לתתא. אית מלך לעילא דאיהו רזא דקדש הקדשים ואיהו מלך עלאה, ותחותיה אית כהן רזא דאור קדמאה דקא משמש קמיה ודא איהו כהן דאקרי גדול סטרא דימינא.

© 2007–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

אית מלך לתתא דאיהו כגוונא דההוא מלך עלאה ואיהו מלך על כלא לתתא, ותחותיה אית כהן רזא דמיכאל כהנא רבא דאיהו לימינא. ודאי בסטרא דקדושה אית מלך וכהן ודא איהו רזא דמהימנותא שלימתא.

בסטרא אחרא דלאו איהו סטר קדושה אית רזא דאיהו מלך והא אוקימנא דאקרי (קהלת ד׳:13) *מלך זקן וכסיל*, ותחותיה אית *כהן און* ודא איהו רזא דכתיב (הושע י״ב:9) *ויאמר אפרים אך עשרתי מצאתי און לי*, בגין דחילא דא שלטא על ההוא עובדא דעבד ירבעם, ואלמלא דאשכח חילא דא לא יכיל לאצלחא בההוא עובדא.

[p. 373] רזא דמלה בשעתא דהאי מלך והאי כהן אתכפיין ואתברו ואודן ליה כדין קב״ה איהו שליט בלחודוי עילא ותתא כד״א (ישעיה ב׳:11) *ונשגב יי׳ לבדו*.

כגוונא דא וברזא דא ממש עבד קב״ה בארעא, אתבר ואלקי *מלך זקן וכסיל* ודא איהו פרעה, ואיהו אתא ואודי ליה לקב״ה. לבתר אתבר ואכפייא ההוא כהן דמשמש תחותיה עד דאתא ואודי ליה לקב״ה ודא איהו *כהן און* סטרא אחרא דאיהו סטר שמאלא. ודא רזא דאמרה רחל כד חמאת דמיתת דכתיב (בראשית ל״ה:18) *בן אוני*, ובגין דא אוחי יעקב ואמר *בן ימין* ולא בן און, סטר ימינא ולא סטר שמאלא.

וכיון דההוא מלך וכהן אודו לקב״ה ואתברו קמיה כדין אסתלק קב״ה ביקריה על כלא עילא ותתא, ועד דאסתלק קב״ה ביקריה כד אודן אלין קמיה לא אתיהיב אורייתא. לבתר דאתא יתרו ואודי ואמר *עתה ידעתי כי גדול יי׳ מכל האלהים*, *ברוך יי׳ אשר הציל אתכם וגו׳* כדין אסתלק קב״ה ביקריה עילא ותתא ולבתר יהב אורייתא בשלימו דשלטנו על כלא.

[p. 374] פתח [ר׳ שמעון] ואמר (תהלים ס״ז:4) *יודוך עמים אלהים יודוך עמים כלם*. דוד מלכא קם ושבח ואודי לקב״ה כיון דהוה רוח צפון אתער והוה בטש באינון נימין דכנורא וכנורא הוה מנגן ואמר שירה. ומה שירה קאמר, ת״ח בשעתא דקב״ה אתער לגבי כל אינון רתיכין למיהב לון טרפא כמה דאוקימנא דכתיב (משלי ל״א:15) *ותקם בעוד לילה ותתן טרף לביתה וגו׳*, כדין כלהו בחדו פתחי ואמרי (תהלים ס״ז:2) *אלהים יחננו ויברכנו יאר פניו אתנו סלה*. כד רוח צפון אתער ונחית לעלמא נשיב ואמר *לדעת בארץ דרכך בכל גוים ישועתך*. כנור בשעתא דאיהו מנגנא בההוא רוחא פתח ואמר *יודוך עמים אלהים יודוך עמים כלם*.

דוד כד הוה קם ואתער עליה רוח קדשא פתח ואמר *ארץ נתנה יבולה יברכנו אלהים אלהינו יברכנו אלהים וייראו אותו כל אפסי ארץ*, בגין לאמשכא טיבו דקב״ה מעילא לתתא. לבתר אתא דוד ברוח קדשא וסדר לון כחדא כד אסתכל בכלא האי קרא דכנורא בגין דשלימו דיקרא דקב״ה עילא ותתא בשעתא דשאר עמין אחרנין אתיין ואודאן ליה. כיון דאינון אודן ליה כדין אשתלים יקרא דקב״ה עילא ותתא.

© 2007–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

[p. 375] בשעתא דאתא משה **[סח ע״א]** לפרעה ואמר ליה *אלהי העברים נקרא עלינו וגו׳* פתח ואמר *לא ידעתי את יי׳*. ובעא קב״ה דיתייקר שמיה בארעא כמה דאיהו יקירא לעילא. כיון דאלקי ליה ולעמיה אתא ואודי ליה לקב״ה דכתיב (שמות ט׳:27) *יי׳ הצדיק וגו׳*. איהו דהוה מלכא קרופינוס דכל עלמא כיון דאיהו אודי כל שאר מלכין אודו דכתיב (שם ט״ו:15) *אז נבהלו אלופי אדום וגו׳*. אתא יתרו כומרא עלאה רב ממנא דכל טעוון אחרן ואודי ליה לקב״ה, כדין אתיקר.

א״ר שמעון לר׳ אלעזר בריה אלעזר ע״ד כתיב (תהלים ס״ז:4) *יודוך עמים אלהים יודוך עמים כולם*.

אתא ר׳ אלעזר ונשיק ידוי. בכה ר׳ אבא ואמר (שם ק״ג:13) *כרחם אב על בנים וגו׳*. מאן ירחם על ר׳ אלעזר לאשלמא מלוי בר רחימו דמר. זכאה חולקנא דזכינא למשמע מלין אלין קמיה דלא נכסוף בהו לעלמא דאתי.

[p. 376] אמר רבי אבא הא *כהן און* לא כתיב ביתרו, *כהן מדין* כתיב.

א״ל כלא איהו חד. בקדמיתא חמוי דיוסף *כהן און* אקרי, ולבתר חמוי דמשה *כהן מדין*, וכלא רזא חדא דהא אלין תרין משה ויוסף בדרגא דרזא חדא קיימן. ומה דאתמר *כהן מדין* רזא דא *אשת מדינים*. משה ויוסף בדרגא חד קיימן, רזא דא ו״ו תרין כחדא.

ארים ידוי על רישיה ר׳ אבא ובכה אמר ר׳ נהירו דאורייתא סלקא השתא עד רום רקיעא דכרסייא עלאה, לבתר מאן ינהיר נהירו דאורייתא. ווי לעלמא דאשתאר יתים. אבל מלין דמר יתנהירו בעלמא עד דייתי מלכא משיחא דכדין כתיב (ישעיה י״א:9) *כי מלאה הארץ דעה את יי׳ כמים לים מכסים*.

[p. 377] *וישמע יתרו כהן מדין*. רבי חייא אמר האי קרא אית לאסתכלא ביה, בקדמיתא כתיב *את כל אשר עשה אלהים למשה*, ולבתר כתיב *כי הוציא יי׳*. אלא רזא דא *את כל אשר עשה אלהים*, שמא דא דאגין על משה ועל ישראל ולא אתעדי מנייהו בגלותא, ולבתר שמא עלאה אפיק לון ממצרים דהא שמא קדישא דאפיק לון ברזא דיובלא הוה.

ד״א *את כל אשר עשה אלהים למשה*, כד אתרמי לנהרא ושזיב ליה מחרבא דפרעה. *ולישראל עמו*, [p. 378] דכתיב (שמות ב׳:24) *וישמע אלהים את נאקתם*, וכתיב (שם א׳:12) *וכאשר יענו אותו כן ירבה וכן יפרוץ*.

וישמע יתרו וגו׳. רבי יוסי פתח (תהלים קי״א:9) *פדות שלח לעמו צוה לעולם בריתו קדוש ונורא שמו*. מאי שנא בכל שאר קראי די בכלהו תרין תיבין מאלפא ביתא ובהאי קרא

© 2007–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

ובקרא אחרא דאבתריה תלת תלת. אלא בגין לאשלמא שית סטרין בהאי אלפא ביתא, האי לקביל תלת פורקנין דישראל בר פורקנא קדמאה, קרא אחרא לקביל תורה נביאים וכתובים, וכלא תליא בהאי חכמה.

פדות שלח לעמו, כד פריק קב״ה לישראל מגלותא דמצרים ועבד לון נסין וגבורן. *צוה לעולם בריתו*, כד אתא יתרו וקביל ליה קב״ה וקריב ליה לפולחניה, ומתמן [p. 379] אתקריבו כל אינון גיורין תחות גדפוי דשכינתא. מתמן ולהלאה *קדוש ונורא שמו*, דהא כדין אתקדש שמא דקב״ה דהא מסטרא אחרא אתקדש שמא קדישא כד אתבר ואתכפיא סטרא אחרא כמה דהוה ביתרו.

וישמע יתרו. וכי יתרו שמע וכל עלמא לא שמעו והא כתיב (שמות ט״ו :14) *שמעו עמים ירגזון*. אלא כל עלמא *שמעו* ולא אתברו, והאי שמע ואתבר **[סח ע״ב]** ואכפיא מקמי קב״ה ואתקריב לדחלתיה.

רבי אבא אמר בכמה אתר תנינן דקב״ה כל מה דעבד לעילא ותתא כלא איהו קשוט ועובדא דקשוט ולית לך מלה בעלמא דבעי בר נש לדחיא מניה ולאנהגא ביה קלנא דהא כלהו עובדא דקשוט איהו וכלא אצטריך בעלמא. דהא זמנא חדא הוה אזיל ר׳ אלעזר בארחא והוה עמיה ר׳ חזקיה, חמו חד חויא, קם ר׳ חזקיה למקטליה. א״ל ר׳ אלעזר שביק ליה לא תקטליניה.

[p. 380] א״ל והא מלה בישא איהו דקטיל בני נשא.

א״ל חזקיה והא כתיב (קהלת י׳ :11) *אם ישוך הנחש בלא לחש*, לא נשיך חויא לבר נש עד דלחשין ליה מלעילא ואמרי ליה זיל קטיל ליה לפלניא.

ולזמנין כמה דעביד האי הכי נמי שזיב לבר נש ממלין אחרנין ועל ידיה ארחיש קב״ה ניסא לבני נשא וכלא בידא דקב״ה תליא, וכלא איהו עובדי ידוי ואצטריך עלמא בהו ואי לאו דאיצטריך לון עלמא לא עבד לון קב״ה. ועל דא לא בעי בר נש לאנהגא קלנא במלה דעלמא ובעובדוי דקב״ה.

פתח ואמר (בראשית א׳ :31) *וירא אלהים את כל אשר עשה והנה טוב מאד*. *וירא אלהים*, דא אלהים חיים. *וירא*, דאסתכל לאנהרא לון ולאשגחא לון. *את כל אשר עשה*, כל בכללא חדא עילא ותתא.

והנה טוב, דא סטרא דימינא. *מאד*, דא סטרא דשמאלא, והא אוקמוה *טוב* דא מלאך חיים, *מאד* דא מלאך המות, וכלא רזא חדא.

© 2007–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

רזא הכא לאינון דמסתכלי ברזא דחכמתא. *וירא אלהים את כל אשר עשה*, בכל עובדא דבראשית כתיב [p. 381] *וירא אלהים כי טוב*, והכא *וירא אלהים את כל אשר עשה*. אלהים לתתא שליט על תתאי, אלהים לעילא שליט על עלאי.

ד"א כלא אלהים חיים דאנהיר ואדליק כל אינון בוצינין עלאין ותתאין, ומתמן נפקי כל אינון נהורין לאנהרא.

תוספתא. בטמירו דטמירין אתרשים רשימו חד דלא אתחזי ולא אתגליא. ההוא רשימו רשים ולא רשים, מארי דסכלתנו פקיחין דעיינין לא יכלין למיקם ביה, איהו קיומא דכלא. ההוא רשימו איהו זעיר דלא אתחזיא ולא אתגליא, קיימא ברעותא לקיימא כלא, לנטלא מה דנטלא ממה דלית ביה רשימו ולא רעותא דלא אתחזי.

ההוא רשימו בעא לחפיא גרמיה ועבד ליה לגרמיה לאתטמרא ביה חד היכלא. ההוא היכלא אפיק ליה מגרמיה ומתח ליה במתיחו רב וסגיא לכל סטרין, אוקיר ליה בלבושי יקר, פתח ליה חמשין תרעין.

לגו בגו אתטמר ואתגניז ההוא רשימו, כיון [p. 382] דאתגניז ביה ועאל בגויה אתמליא נהורא. מההוא נהירו נבעין נהורין ונציצין נפקין מאינון תרעין ונהרין כלא.

ההוא היכלא אתחפייא בשית יריען, אינון שית יריען אינון חמש. לגו בגו באינון יריען קיימא חד מרקמא. בההוא יריעה אתחפייא ההוא היכלא, מניה אשגח וחמי לכלא. האי היכלא איהו פקיחא דעיינין דלא נאים, איהו אשגח תדיר לאנהרא לתתא מגו נהירו דההוא רשימו. ההוא סכלתנו חכמתא טמירתא רעו דרעותין הוי וטמיר גניז ולא אתגליא, קיימא ולא קיימא. בריך הוא מטמיר דטמירו, בריך הוא לעלם ולעלמי עלמין, אמן.

ת"ח יתרו דיהב עיטא למשה על תקונא דדינין הכי אצטריך, ורזא דא אודי ליה לקב"ה וסדר קמיה תקונא דדינוי לאחזאה מה דכתיב (דברים א׳:17) *כי המשפט לאלהים הוא*, ולא לסטרא אחרא, ודינין לישראל ולא לשאר עמין דכתיב (תהלים קמ"ז:19) *חקיו ומשפטיו לישראל*.

ות"ח לא ינהיג בר נש קלנא באחרא ומלה דהדיוטא מלה **[סט ע"א]** איהו, דהא משה כתיב ביה *וישמע משה לקול חותנו*.

[p. 383] *וישמע יתרו*. פתח ואמר (תהלים י"ח:1) *על כן אודך בגוים יי׳ ולשמך אזמרה*. דוד מלכא אמר דא ברוח קדשא בשעתא דחמא דהא יקרא דקב"ה לא אסתלק בסליקו לאתיקרא בעלמא אלא מסטרא דשאר עמין. ואי תימא הא קב"ה לא אתייקר בעלמא אלא

© 2007–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

בגיניהון דישראל, הכי הוא ודאי דהא ישראל אינון הוו יסודא דשרגא לאנהרא. אבל כד שאר עמין אתאן ואודן ליה בשעבודא דיקרא דקב״ה כדין אתוסף יסודא דשרגא ואתתקף על כל עובדוי בחבורא חדא ושליט קב״ה בלחודוי עילא ותתא.

כגוונא דא כל עלמא דחילו ואימתא נפל עלייהו מקמי קב״ה, וכיון דאתא יתרו דאיהו כומרא עלאה דכל טעוון אחרנין כדין אתתקף ושליט יקרא דקב״ה על כלא, בגין דכל עלמא כד שמעו שמע גבורתיה דקב״ה זעו וכלהו הוו מסתכלן ביתרו דאיהו חכים ורב ממנא דכל טעוון דעלמא. כיון דחמו דאיהו אתא ופלח ליה לקב״ה ואמר *עתה ידעתי כי גדול יי׳ מכל האלהים*, כדין כלהו אתרחקו מפולחניהון וידעו דהא לית לון ממשו. כדין אתייקר שמא קדישא דקב״ה בכל סטרין. ועל דא אתרשים פרשתא דא באורייתא ושירותא דפרשתא הוה ביה.

יתרו חד מחכימין דפרעה הוה. תלת חכימין הוו ליה לפרעה, חד יתרו וחד איוב וחד בלעם. חד יתרו דלא הוה פולחנא וממנא ושמשא וככבא דשליט על שולטניה דלא הוה ידע פולחנא דאתחזי ליה וההוא שמושא דיליה. בלעם הוה חרשא בכל זיני חרשין בין בעובדא בין במלה.

[p. 384] איוב הוה דחיל בדחילו, ובההוא דחילו הוה עקרא דיליה. בגין דמלה דלעילא בין דקדושה בין דסטרא אחרא לא יכיל בר נש לאמשכא רוחא דלעילא לתתא ולמקרב גביה אי לא בדחילו, ויכוין לביה ורעותיה בדחילו ותבירו דלבא וכדין ימשיך לתתא רוחא דלעילא ורעותא דאצטריך. ואי לא ישוי לביה ורעותיה בדחילו לההוא סטרא לא יכיל לאדבקא רעותיה, בר להני טופסי דקיקין ולא בכלהו בגין דאית בהו שליטין דאצטריך לגבייהו רעותא דלבא ודחילו, כ״ש אינון מלין עלאין דאצטריך דחילו ואימתא ורעותא.

יתרו אצטריך פולחניה דההוא סטרא בין בזמנא דאצטריך ליה לבר נש בין בזמנא דלא אצטריך ליה בגין דההוא סטרא יהא דביק לגביה בשעתא דאצטריך ליה. בלעם באינון חרשין כמה דאתמר. איוב בסגיאו דההוא דחילו דיליה אהדר במצרים למדחל מקמי קב״ה כד חמא אינון גבורן ונסין דעבד קב״ה במצרים. יתרו לא אהדר בכל דא עד דנפקו ישראל ממצרים וכל אינון קשרין וטפסין דקשירו מצראי לא כלום ונפקו, ולבתר דטבע לון בימא כדין תב ואהדר לפולחנא דקב״ה.

בלעם לא תב ולא אהדר דטנופא דסטרא אחרא הוה מתדבק ביה. ועם כל דא אסתכלותא דמרחוק הוה מסתכל בגו ההוא טנופא ואתדבקותא דסטרא אחרא דהא בסטרא אחרא אית נהירו דקיק חד דנהיר סחרניה כמא דכתיב (יחזקאל א׳:4) *ונגה לו סביב*, ובדא אסתכלותא זעיר הוה [p. 385] מסתכל מרחוק, וכד בכלהו מלין הוה מסתכל מלה זעיר ביה מההוא נהירו כבתר כותלא, הוה אמר ולא ידע מאי קאמר, כההוא נהירו דסתימו דעינא

© 2007–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

ואתגלגל עינא וחזי בר נש נהורא סתימא ולא חזי. ורזא דא (במדבר כ״ד:3) *שתום העין*, ואוקמוה *שתום* סתום וכלא חד. דהא לית סטרא אחרא דלית ביה **[סט ע״ב]** נהירו דקיק זעיר מסטרא דקדושה, כגוונא דרוב חלמין דבסגיאות תבנא אית חד גרעינא דחטין, בר אלין טפסי דקיקין חציפין דכלהו מסאבו יתיר, ובכלא הוה בלעם.

זכאה חולקיה דמשה דאיהו לעילא בכל קדושין עלאין ואסתכל במה דלא אתיהיב רשו לבר נש אחרא בעלמא לאסתכלא. וכמה דבלעם הוה חמי נהירו זעיר דקיק כמבתר כותלא מגו ההוא סטרא אחרא אוף הכי משה מגו נהירו עלאה רב וסגי הוה חמי לתתא כמבתר כותלא חד חשוך דקיק דאתחזי ליה ולאו בכל זמנא כמה דבלעם לא הוה מסתכל ההוא נהירו בכל זמנא.

[p. 386] זכאה חולקיה דמשה נביאה מהימנא. מה כתיב ביה, (שמות ג׳:2) *וירא מלאך יי׳ אליו בלבת אש מתוך הסנה*, *הסנה* ודאי הוה בגו ההוא קדושה ואתדבק ביה דכלא אתדבק דא בדא טהור וטמא, לית טהור אלא מגו טמא. ורזא דא (איוב י״ד:4) *מי יתן טהור מטמא*, קליפה ומוחא דא בדא סלקא. והאי קליפה לא אתעדי ולא אתבר עד זמנא דיקומון מתין מעפרא, כדין יתבר קליפה ונהירו ינהיר בעלמא בלא סתימו מגו מוחא. זכאין אינון צדיקיא בעלמא דין ובעלמא דאתי.

ואת שני בניה. אמר רבי חייא וכי *בניה* ולא בניו של משה, אלא בגין דאיהי אשתדלת אבתרייהו בלא בעלה קרא לון אורייתא *בניה* ולא בניו.

א״ר יוסי אע״ג דבנוי דמשה הוו מלה דקשוט *בניה* ודאי.

ר׳ אלעזר אמר הא משה הוה מזדווג באתר אחרא עלאה ולאו יקרא דיליה למקרי לון בניו. השתא אע״ג דבנוי הוו בגין יקרא דההוא אתר דאזדווג ביה קרא לון *בניה* הכא, לבתר קרא לון *בניו*. מ״ט, בגין דההוא שעתא דמטו הוה משה ממלל בשכינתא, לבתר דאתפרש ונפק לגבי חמוי כדין כתיב *ויבא יתרו חתן משה ובניו ואשתו אל משה*.

[p. 387] ר׳ שמעון אמר אלעזר אנא חמינא בפרשתא דא דאת שארי מלה כדקא יאות וסיומא לאו הכי. ודאי בגין יקרא דשכינתא אזדווגותא עלאה דאזדווג ביה משה כתיב *בניה*. ואי תימא והא כתיב *ויבא יתרו חתן משה ובניו ואשתו אל משה*, כלא איהו כללא חדא, *ובניו* בניו דיתרו דהא לבתר דאתא משה לגביה הוו ליה בנין. והכי הוא ביעקב דכיון דאתא לגביה דלבן ושוי דיוריה ביה הוו ליה בנין. אוף הכא משה כיון דשוי דיוריה ביתרו הוו ליה ליתרו בנין, וכל ביתיה אייתי עמיה למיעל לון תחות גדפי דשכינתא, ויתרו אמר למשה *אני חותנך יתרו בא אליך ואשתך ושני בניה*, ולא כתיב *ושני בניך*. בנין ליתרו דכתיב (שופטים א׳:16) *ובני יתרו חתן משה עלו מעיר התמרים*, ובנוי שבק במשה.

© 2007–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

ויבא יתרו. פתח ואמר (ישעיה ב׳:3) *והלכו עמים רבים ואמרו לכו ונעלה אל הר ייי אל בית אלהי יעקב ויורנו מדרכיו ונלכה בארחותיו כי מציון תצא תורה ודבר ייי מירושלם*. האי קרא אוקמוה בכמה אתר, אבל זמינין שאר עמין למהך ולכתתא רגלייהו למיעל תחות גדפי דשכינתא. *לכו ונעלה*, כל שאר טעוון דעלמא אית לון ירידה, וקב״ה מאן דאתדבק ביה אית ביה עליה.

אל הר ייי, דא אברהם דכתיב (בראשית כ״ב:14) *אשר יאמר היום בהר ייי יראה*, דהא אברהם קרי ליה *הר*, מה הר הפקירא לכל דבעי בעלמא [p. 388] אוף אתר דא קדישא הפקירא לקבלא לכל מאן דבעי בעלמא.

אל בית, דא יעקב דקרא להאי אתר *בית* דכתיב (שם כ״ח:17) *אין זה כי אם בית אלהים*.

הר ובית אע״ג דכלא חד דרגא **[ע ע״א]** סליקו לדא מן דא. *הר* לשאר עמין כד אתיין לאעלא תחות גדפוי, *בית* לישראל למהוי עמהון כאתתא בבעלה בדיורא חדא בחדווה ורביעא עלייהו כאימא על בנין.

ת״ח מה כתיב הכא ביתרו, *ויבא יתרו חתן משה ובניו ואשתו אל משה אל המדבר*. כיון דכתיב *אל משה* אמאי כתיב *אל המדבר*, אלא עקרא דכלא, למה כתיב *אל המדבר*, דהוה אתי *אל המדבר*. ומאן איהו, *הר האלהים* דהא איהו אתר לגיורי לאתגיירא. ועל דא כתיב *אל משה אל המדבר*, *למשה* לגיירא לון ולאעלא לון [p. 389] *אל המדבר*, *אל המדבר* הוו אתיין דאיהו *הר האלהים* למעבד נפשייהו. ובגין כך קיימא ההוא אתר ברזא דהא דכל מאן דאתי זכי ביה ואקרי גר צדק והא אוקימנא. גר אע״ג דאתדבק באתר דא עלאה קדישא כיון דשבק עמיה ואבהתוי גר אקרי כמאן דשוי מדוריה באתר דלא ידע מקדמת דנא.

רבי יצחק ורבי יוסי הוו יתבי יומא חד ולעאן באורייתא בטבריא. אעבר רבי שמעון, אמר לון במאי עסקיתו. אמרו ליה בהאי קרא דאוליפנא מניה דמר. אמר לון מאי איהו. אמרו האי דכתיב (בראשית ה׳:1) *זה ספר תולדות אדם ביום ברוא אלהים אדם בדמות אלהים ברא אותו*, והא אתמר דאחמי קב״ה לאדם כל אינון דרין דהוו זמינין למיתי לעלמא וכל אינון פרנסין וכל אינון חכימין דהוו זמינין בכל דרא ודרא.

[p. 390] ורזא אוליפנא *זה ספר*. אית ספר ואית ספר, ספר לעילא ספר לתתא. ספר לתתא אקרי ספר זכרון, ספר דההוא זכרון, ודא חד צדיק ואקרי *זה*. ובגין דלא לאפרשא לון דאינון תדיר כחדא ביחודא חדא כתיב *זה ספר*, תרין דרגין בחד כלל דכר ונוקבא, ודא איהו כללא חדא דכל אינון נשמתין ורוחין דפרחין בבני עלמא כללא דכל תולדות אינון *תולדות אדם*

© 2007–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

ודאי דהא מההוא צדיק דקאמרן פרחין אינון נשמתין בתיאובתא חדא, ודא איהו שקיו דגנתא דאשקי ההוא נהר דנפיק מעדן דכתיב (בראשית ב׳:10) *ונהר יוצא מעדן להשקות את הגן*, ודא איהו רזא דאדם דכתיב *תולדות אדם*.

לבתר *ביום ברוא אלהים אדם*, דא אדם דלתתא דהא תרין אדם כתיבי בהאי **[ע ע״ב]** קרא, חד רזא דלעילא וחד רזא דלתתא. אדם דאיהו רזא דלעילא איהו בגניזו דגניז קרא בדכר ונוקבא ברזא חדא דכתיב *זה ספר*, דא כלל דכר ונוקבא כחדא. כיון דעבדו תולדות כחדא קרא לון *אדם* דכתיב *תולדות אדם*. לבתר דאתגלייא מלתא מגו סתימו קדמאה דקרא ברא אדם לתתא דכתיב *ביום ברוא אלהים אדם בדמות אלהים ברא אותו*. *בדמות*, דא איהו בהאי חיזו דאחזי דיוקנין ביה ואינון דיוקנין לא קיימין בההוא חיזו בדיוקנא דקיומא אלא מתעברן מיניה, אוף הכי *בדמות אלהים*.

[p. 391] ד״א *בדמות אלהים*, דיוקנא דשייפין דכר ונוקבא ברזא (תהלים קל״ט:5) *דאחור וקדם*, *אחור* ברזא *דשמור*, *וקדם* ברזא *דזכור*, ובאלין תליין כל פקודי אורייתא שית מאה ותליסר פקודי אורייתא כללא דכלא. [p. 392] ותנינן *אחור* לעובדא דבראשית, *וקדם* לעובדא דמרכבה, וכלא דא בדא תליא. *בדמות אלהים*, בההוא דיוקנא ממש והא אוקים ליה מר.

תו *זה ספר תולדות אדם*, לדיוקנין ברזי דדיוקנין דב״נ לאשתמודעא באינון *תולדות* דב״נ. דיוקנא דרזין דב״נ בשערא, במצחא, בעיינין, באנפין, בשפוון, באודנין, בשרטוטי ידין. באלין שבע בני נשא אשתמודען.

[p. 393] בשערא, האי מאן דשעריה קמיט וסליק לעילא על רישיה מארי דרגיזו, לביה קמיט בטופסין, לא כשראן עובדוי, בשותפו אתרחק מניה.

שעריה שעיע יתיר ותלי לתתא, טב איהו לשותפו ורווחא אשתכח ביה, ואיהו בלחודוי לאו הכי. מארי דרזין איהו באינון רזין עלאין, ברזין זעירין לא **[עא ע״א]** קיימא בהו, עובדוי כשראן ולא כשראן.

ואי תלי לתתא ולא שעיע לביה לא דחיל, מארי זדונא, כסיף איהו בעובדין דכשרן ויאן קמיה ולא עביד. וכד איהו סיב אהדר למהוי דחיל ויאן עובדוי. [p. 394] והני מילי במילי דעלמא אבל במילי דשמיא יצלח מאן דיקרב ביה. לא יתגלון ליה רזין עלאין אבל רזין זעירין טב איהו לנטרא לון. ממלה זעירא עביד רב ומלוי אשתמעו, ורזא דא ז׳ באינון אתוון דשיעורא דמר.

© 2007–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

שערא אוכמא יתיר צהיב אצלח בכל עובדוי במלי דעלמא בסחורה ובדדמי לון. ותרן איהו, דא אצלח לחודוי, מאן דאתחבר בהדיה לא אצלח ליומין סגיאין אלא אצלח מיד ואצלחותא ההיא פרחא מניה, ורזא דא י׳ דאיהי בכללא דז׳.

שערא אוכם דלא צהיב לזמנין אצלח, לזמנין לא אצלח. דא איהו לשותפו ולאשתדלא בהדיה עד לזמן קריב ולא לזמן רחיק דהא יחשב מחשבאן, ובגין דלא יתפרשון מניה הוי טב לזמן קריב. דא יצלח באורייתא אי אשתדל אבתרה ויצלחון ביה אחרנין. לית ליה רזא לזמן רחיק. דחיק לבא איהו, יחמי בשנאוי, לא יכלין ליה שנאוי ואיהו דחיל לבא, ואיהו ברזא דאת י׳ דלא קיימא בכללא דאת ז׳ אלא י׳ בלחודוי ברזא דאתוון דקיקין.

שעריה דמריט יצלח בעובדוי ורמאה איהו, כפין בביתיה. אתחזי דחיל חטאה לבר, לאו הכי לגו. דא עד לא סיב, אי שעריה מריט לבתר דסיב אתהפך מכמה דהוה בקדמיתא הן לטב הן לביש. והני מילי שערא דמריט בין עיניו ע״ג מוחא באתר דאנח תפלין, ואי באתר אחרא דרישא לאו הכי [p. 395] ולאו איהו **[עא ע״ב]** רמאה אלא מאריה דלישנא בישא בלחישו בלא ארמות קלא. לזמנין דחיל חטאה איהו ולזמנין לא, ודא איהו ברזא דאת ז׳ כד כליל את י׳. עד הכא רזין בשערא למרי מדין דידעי ארחי רזי דאורייתא לאשתמודעא טמירו דבני נשא דאינון *בצלם אלהים* סתם שמא דיתפשט לכמה ארחין.

ברזא דמצחא, באת נ׳ דאיהו שלימו דאת ז״ן, לזמנין אתכלילת ברזא דאת ז״ן ולזמנין איהי בלחודהא. מצחא דאיהו דקיק וחד בלא עגולא, דא איהו בר נש דלא מתיישבא בדעתיה, חשיב דאיהו חכים ולא ידע, אתבהיל ברוחיה, חייך בלישניה כחויא.

קמיטין במצחיה רברבין ולאו אינון בזווגא. בשעתא דמליל אתעבידו אינון קמיטין במצחיה ולא בזווגא, רשימין אחרנין די במצחיה כלהו בזווג. דא בעי דלא לאזדווגא ליה אלא זמנא זעירא ולא זמנא סגי. כל מה דעבד וחשיב איהו לתועלתיה ולא חשיב לתועלתא דאחרנין. לאו איהו מארי דרזין כלל, דא איהו (משלי י״א:13) *הולך* [p. 396] *רכיל מגלה סוד*, ולא חשיב מלוי כלל. דא איהו ברזא דאת נ׳ דכלילא באת ז״ן ודא לא אקרי *נאמן רוח* בקיומא.

מצחא דקיק בעגולא דא איהו בר נש חכים במה דאשתדל. לזמנין אתבהיל ברוחיה. רחימו דיליה בחדוה, רחמן איהו על כלא. אסתכל במלין סגיאין, אי ישתדל באורייתא להוי חכים יתיר.

תלת קמיטין עלאין רברבין במצחיה בשעתא דאיהו מליל, תלת קמיטין קריב לעינא חד, ותלת קמיטין על עינא אחרא. בכי בשעתא דארגיז. דא איהו טב יתיר מכמה דאתחזי. ארמי בתר כתפוי כל מלין דעלמא בין בעובדוי בין במלין אחרנין ולא חייש. אצלח באורייתא כל בר

© 2007–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

נש **[עב ע״א]** דישתדל בהדיה יתיר ממלין אחרנין דעלמא. לזמנין אתדבק רעותיה בקב״ה ולזמנין לא. בדינא לא אצלח, אתרחק איהו מן דינא, ורזא דא את נ׳ בלחודוי דלא אתכלילת באת זיי"ן, ובגין דלא אתכלילת באת דא אתרחק מן דינא ולא קאים ביה ורחמנותא איהו סטרא דיליה.

מצחא דאיהי בלא עגולא ואיהי רברבא האי איהו בר נש דלזמנין כד אזיל וכד קאים כפיף רישיה. האי אתפלג לתרין סטרין ואינון סטרין שגעונא. סטרא חדא איהו שגעונא דאתחזי ובני נשא אחרנין ידעין שגעוניה דאשתמודעא קמי כלא ואיהו טפשא. במצחיה אית ד׳ קמיטין רברבין. לזמנין בשעתא דמליל קמיט לון במצחיה, ולזמנין דאתפשט מצחיה במשכיה ולא אתחזון אינון קמיטין, אתחזון קמיטין אחרנין רברבן בסטרי עינוי. חייך למגנא, פומיה רברבא, לאו איהו בר נש לתועלתא.

סטרא אחרא איהו שגעונא דאתכסי ביה ובני נשא לא מסתכלן ביה. ואיהו אתחכם במה דאשתדל ואפילו באורייתא אבל לא לשמה אלא בגין לאתגאה בפני בני נשא, וכלא בלחישו ובגאו דלבא לאחזאה דאיהו זכאה ולאו הכי. כל מלוי לאו אינון לשמא דקב״ה אלא בגין בני נשא, וחשיב מחשבין ואנהיג גרמיה כמנהגא דלבר דיסתכלון ביה. האי איהו ברזא דאת נ׳ די בכללא דאת זיי"ן.

[p. 397] מצחא דאיהי בעגולא רברבא פקיחא איהו, דוכרנו דכלא ביה. ידע בכל מה דישתדל אפילו בלא אומנא דיוליף ליה. אצלח בכל מה דאשתדל, ובממונא לזמנין אצלח ולזמנין לא אצלח. ממלה זעירא אסתכל סגיאין, נבון אקרי. לא חייש למלין דעלמא ואפילו דינדע דיתכסף **[עב ע״ב]** בהו לא חייש לון ולא שוי על לביה, רכיך לבא איהו.

תרין קמיטין עלאין רברבין במצחיה וחד קמיטא על עינא חד, וחד קמיטא על עינא אחרא, ואשתכחו תלת קמיטין רברבין במצחיה באלין דעיינין בר דקמיטא תתאה דאיהו אתפלג על עיינין, דא חשיב מחשבין לגו ולא לבר בגין דלא חשיב לבני נשא בעובדוי, ודחיל איהו לפום שעתא ולא יתיר, לפיוסא אתפייס. בעובדוי דלבר מקמי בני נשא לאו אינון אלא לזמנין כרביא ולזמנין בחכמה. דא איהו ברזא דאת נ׳ דאיהו בלחודוי דלא אתכליל באת זיי"ן, וחלשא איהו דלא אתכליל באלין אתוון קדמאי אלא אסתמיך לאת ס׳ לאתכללא ביה ולא באתוון קדמאי. עד הכא רזין דחכמתא דמצחא.

ברזא דעיינין ברזא דאת ס׳, בההוא גוונא דסחרא וכמה דיתבא. עינא דיתבא על שלימו דלא שקיע, האי לאו רמאה איהו ורחיק מרמאותא דלא אית ביה כלל.

© 2007–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

[p. 398] גווני דעיינין אינון ד׳. חוורו לבר דסחרא עינא כגוונא דכל בר נש. לגו מניה אוכמא דסחרא ואתכליל חוורו ואוכמא כחדא. לגו מניה ירוקא ואתכליל באוכמא. לגו מניה ההוא בת עינא, נקדא אוכמא. דא איהו בר נש דחייך תדיר וחדי בחדו וחשיב מחשבין לטב ולא אשתלימו אינון מחשבין בגין דסליק לון מיד מרעותיה. אשתדל במילי דעלמא, וכד אשתדל במילי דשמיא אצלח. האי אצטריך לאתתקפא ביה לאשתדלא באורייתא דהא יצלח בה.

גביני עינוי אינון רברבין וכסיאן לתתא. באינון גוונין דעינא אית רשימין סומקין דקיקין בארכא. אינון רשימין אקרון אתוון זעירין דעינא בגין דאינון גוונין דעינא אי **[עג ע״א]** נהרין בנהירו ההוא נהירו סליק אתוון לאתחזאה לאינון מארי מדין, ובאינון רשימין אחרנין דקיקין. והאי איהו באת ס׳ וכלילא באת ה׳.

עיינין ירוקין דסחרן בחוורו ומתערבין אינון ירוקין בההוא חוורו רחימא איהו, ואיהו חשיב תדיר לתועלתיה ולא חשיב לנזקא דאחרנין כלום. גוונא אוכמא לא אתחזי ביה, חמיד איהו ולא מסטרא בישא, ואי סלקא בידיה מסטרא בישא לא יתוב מניה. מהימנא איהו במה דאשתמודעא, ובמה דלא אשתמודעא לאו מהימנא איהו. מארי דרזין איהו במלה דאיהו רזא עד דישמע לההוא רזא באתר אחרא, כיון דשמע ליה גלי כלא ולאו עמיה רזא כלל דכל מלוי לאו אינון בשלימו. גווני עינוי סחרן בחוורו ובירוקא, דא איהו ברזא דאת ה׳ ואתכליל באת ז׳ ובאת ס׳.

עיינין צהיבין ירוקין שגעונא אית ביה, ובגין שגעונא איהו פום [p. 399] ממלל רברבן ועביד גרמיה כבר נש ברברבנו, ומאן דיתתקף גביה נצח ליה. לאו אתחזי לרזין דאורייתא דהא לא שכיך בלביה באינון רזין דעביד גרמיה רב בהו. דא איהו ברזא דאת ה׳ ואתכליל באת ז׳ בלחודוי ואתרחק מאת ס׳, ובגין דאיהו עבד גרמיה ברברבנו אתרחיק מניה מאת ס׳ ולא אתקריב בהדיה. דא כד איהו מליל עביד קמיטין סגיאין במצחיה.

עיינין חוורין דסחרין זעיר בירוקא מארי דרוגזא, ורחמנא איהו לרוב זמנין, וכד אתמלי רוגזא לית ביה רחמנו כלל ואתהפך לאכזרו. לאו איהו מארי דרזין. דא איהו באת מ׳ דאתכליל באת סמ״ך.

עיינין ירוקין וחוורין כחדא וזעיר מגוון אוכם בהו דא איהו מארי דרזין ואצלח בהו, ואי שארי **[עג ע״ב]** באצלחותא אצלח וסליק. שנאוי לא יכלין ליה ואיהו שליט עלייהו בשולטנו ואתכפיין קמיה. דא איהו ברזא דאת כ׳ דאתכליל באת סמ״ך, וע״ד איהו שליט אי שארי ביה. עד הכא רזין דעיינין לאינון מארי דחכמתא.

© 2007–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

רזא דאנפין לאינון מארי דחכמתא פנימאה דדיוקנין דאנפין לאו אינון ברשימין דלבר אלא בגו רשימא דרזין פנימאין, דדיוקנין דאנפין מתהפכן מגו דיוקנין דרשימו דאנפין סתימין דרוחא דשריא לגו ומגו ההוא רוחא אחזי לבר דיוקנין באנפין דאשתמודען לגבי אינון חכימין.

דיוקנין דאנפין אשתמודען מגו רוחא. רוחא אית בבר נש דרזין דאתוון חקיקין ביה וכלהו אתוון סתימין גו ההוא רוחא, וכפום אנפין סלקין רשימין דאינון אתוון לגו אנפין, וכמה דאינון אתוון סלקין הכי אתחזון אנפין בדיוקנין רשימין לפום שעתא בחיזו בלא [p. 400] קיומא בר אינון מארי דחכמתא דאתקיימן בהו ולא אתנשי מנייהו.

ההוא אתר דאקרי עלמא דאתי איהו רזא דאורייתא ומתמן נפקא רזא דאורייתא בכלהו אתוון דאינון כ״ב אתוון כללא דכלא. וההוא נהר דנפיק מעדן נטיל כלא, וכד פרחן מניה אינון רוחין ונשמתין כלהו מצטיירן בציורא דאינון אתוון והכי נפקי כלהו, ובגין כך רוחא דבר נש דמצטיירא בציורא דאתוון עביד ציורא באנפין.

א״ר שמעון אי הכי ציורא דאימא לא מצטיירא ההוא רוחא.

אמרו הכי שמענא מניה דמר דציורא דאתוון מסטרא דלעילא, וציורא דאימא מצטיירא ההוא רוחא, ציורא דאתוון אתגניזו לגו, וציורא דאימא בליט לבר.

ציורא דאימא *פני אדם פני אריה פני שור פני נשר*, ורוחא עביד ציורא דכלהו לבר לפום שעתא בגין דכל מה דאיהו מסטרא **[עד ע״א]** דרוחא בלטא לבר ואתחזי ואתגניז. וכל הני דיוקנין אתחזיין מצטיירן בציורא דאתוון אע״ג דאינון גניזין, אלין ארבע דיוקנין אתחזיין לפום שעתא לאינון מארי דעיינין דידעי ברזי דחכמתא לאסתכלא בהו.

[p. 401] ציורא קדמאה, כד אזיל בר נש בארח קשוט אינון דידעין ברזא דמריהון מסתכלן ביה בגין דההוא רוחא דלגו מתתקנא ביה ובליט לבר ציורא דכלא. וההוא ציורא איהו ציורא דאדם ודא איהו ציורא שלים יתיר מכל ציורין, ודא איהו ציורא דאעבר לפום שעתא קמי עינייהו דחכימי לבא. האי כד מסתכלן באנפוי לבר אינון אנפין דקיימן קמי עיינין דלבא רחים לון.

ארבע סימנין דאתוון אית בהו, שורייקא חד בליט בשכיכו מסטרא דימינא, ושורייקא חד דכליל תרין אחרנין דאחידן ביה בסטרא דשמאלא, ואלין ד׳ סימנים אינון ד׳ אתוון דאינון אקרון עדות, וסימנא דא ע׳ ההוא שורייקא דסטר ימינא דבליט בשכיכו, ד׳ ואינון תרין אתוון דמתחברן ביה וי״ת אינון ההוא שורייקא דכליל תרין אחרנין, ודא איהו רזא דכתיב (תהלים פ״א:6) *עדות ביהוסף שמו*, דכל מאן דחמא ליה הוה רחים ליה בלבוי וברחימו אשתלים.

זרעא דדוד מתהפכן ביה חיזו דגוונין, ובגין כך טעה שמואל דכתיב (שמואל א׳ ט״ז:7) *אל תבט אל מראהו*, בגין דסטרא אחרא הוה ביה באליאב דלא הוה הכי בדוד דדיוקנין דדוד

© 2007–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

טמירין אינון דהא דיוקנא דסטרא אחרא אתכליל גו דיוקנין, וההוא דיוקנא דסטרא אחרא אתחזי ביה בקדמיתא דאעבר על עיינין לפום שעתא ובהיל לבא ודחיל, ולבתר (שם: 12,18) *וטוב רואי, ויי' עמו*, ודא איהו *עדות* לגביה.

[p. 402] דיוקנא דא דאדם כליל כל דיוקנין וכלהו כלילן ביה, האי לא בהיל ברוחיה, בשעתא דרוגזיה איהו בנייחא ומלוי בנייחא ומיד אתפייס. **[עד ע"ב]**

זרעא דדוד דאתחזי ביה ההוא דיוקנא בקדמיתא דאעבר לפום שעתא על עיינין ברוגזיה בנייחא מיד אתפייס, אבל נטיר דבבו כנחש לסופא בגין דההוא סטרא גרמא ליה דסחרא בכל סטרין, אבל מוחא דלגו קליפה ולבא מתישרא ויציבא. דא לאינון זכאין, אבל חייבין לא מתעברן מההוא דיוקנא קדמאה בישא ואתחברן ואסתאבן ביה בכלא.

ציורא תניינא, אי ההוא בר נש לא אזיל כל כך בארחא בישא ואסטי מההוא ארחא ותב למאריה, לאו דאיהו רגילא בארחי דתקנן אלא דהוה באינון אורחי מתעדן וסטי מנייהו ותב למאריה, האי איהו רוחא טבא שארי למשרי עלוי ולאתקפא על זוהמא קדמאה דהוה ביה ובליט לבר באסתכלותא דעיינין לפום שעתא כחד דיוקנא דאריה דאתגבר. או בשעתא דחמי ליה ההוא חיזו גרים ליה לאעברא בלביה אריה דמתגברא לפום שעתא. האי מסתכלן באנפוי לבתר אינון אנפין דלבא לא רחים לון לפום שעתא, ומיד תב לביה ורחים ליה. כד מסתכלן ביה אכסיף וחשיב דכלא ידעין ביה, אנפוי חפיין דמא לפום שעתא מתהפכן לחוורא או לירוקא.

[p. 403] תלת שוריקין אית באנפוי, חד לימינא דדא אתפשט באנפוי ואתאחיד ביה חד דסלקא לחוטמיה לעילא, ותרין לשמאלא וחד דאתפשט לתתא מאינון תרין ואחיד בהאי ובהאי. ואלין אינון אתוון דמחקקן באנפוי ואלין בלטין בבהילין דלא שכיכין, וכד מתיישבא וארגיל בארח קשוט משתככין. ורזא דאינון אתוון איהו קרוב, דא הוה רחיק והשתא אינון אתוון בלטין באנפוי וסהדין ביה בבהילו, וסימנא דא ק' מסטר ימינא, אתוון אחרן מסטר **[עה ע"א]** שמאלא, ואע"ג דשורייקי אחרנין אתחזון באנפוי לא בלטין לבר כהני בר בזמנא דהוה אזיל בעקימו.

האי איהו זרעא דדוד אתהפך מחיזו דא, בקדמיתא אתחזי בדיוקנא דאדם ולבתר קיימא בדיוקנא דאריה ואתפרש מדיוקנא דסטרא אחרא וכלא מתהפכא משאר בני נשא.

ציורא תליתאה, אי ההוא בר נש אזיל בארחא דלא מתקנא וסטי אורחוי מארחי דאורייתא ההוא רוחא קדישא אסתלק מניה ורוחא אחרא אחזי ביה דיוקנא אחרא ובליט לבר

© 2007–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

באסתכלותא דעיינין דחכימי לבא לפום שעתא דיוקנא דשור. או בשעתא דחמאן ליה מעברן בלבייהו ההוא דיוקנא ואסתכלן ביה.

ג׳ קורטמי סומקי באנפוי בסטרא דימינא ואינון שורייקי סומקין דקיקין ותלת בשמאלא ואלין אינון אתוון דבלטין ביה. חד איהו שורייקא דקיק בעגולא ותרין דקיקין אחרנין עליה וכלהו בעגולא, וכדין שקיעין עינוי. [p. 404] ורזא דאינון אתוון, חד איהו כ׳, תרין אחרנין אינון ר״ת, וכן לסטר שמאלא, וסימנא דא ההוא דכתיב (ישעיה ג׳:9) *הכרת פניהם ענתה בם*. ואלין אתוון אינון בלטין באנפין על כל שאר שורייקין, ואי תב משמאלא לימינא אתכפיא ההוא רוחא ואתתקף רוחא דקדשא ואלין שורייקין שכיכו ואחרנין בלטין לבר כמה דאתמר.

זרעא דדוד איהו בהפוכא אתחזי בדיוקנא דאריה בקדמיתא ולבתר אתהדר בדיוקנא דשור. תרין שורייקי אוכמין באנפוי חד מימינא וחד משמאלא ואלין אינון אתוון חד אקרי ר׳ וחד אקרי ע׳, וכלא מתהפכא משאר בני נשא.

ציורא רביעאה, דא איהו ציורא דבר נש דקיימא תדיר לאתתקנא על רזא דמלקדמין, האי איהו לחיזו דחכימי לבא בדיוקנא דנשר. ההוא רוחא דיליה איהו רוחא חלשא, האי לא אחזי באנפין אתוון דבלטין לבר דהא אתאבידו מניה ואשתקעו בזמנא אחרא דמלקדמין דאסתלקו מניה, ועל דא לא בלטין ביה. [p. 405] ורזא דיליה עינוי לא נהרין בנציצו כד איהו בחדוה ובזמנא דספר שער רישיה ודיקניה בגין דרוחיה לא נהיר ליה באתוון ואשתקע נציצו דיליה דהוה בקדמיתא, לא קיימא באסתכלותא דאנפין לאסתכלא. ורזא דהאי (קהלת ד׳:2) *ושבח אני את המתים שכבר מתו מן החיים אשר המה חיים עדנה*. זרעא דדוד (תהלים כ״ה:14) *סוד יי׳ ליראיו ובריתו להודיעם*.

ברוחא דבר נש אצטיירו אתוון כמה דאתמר ואיהו בליט לון לבר, ואתמסר חכמתא דא לחכימי לבא למנדע ולאשמודעא. רוחא קיימא ברזא (בראשית ה׳:1) *זה ספר* וכלא ברזא דא קיימא בר חיזו דאנפין דאתדן בגוונא אחרא כפום שולטנו **[עה ע״ב]** דרוחא או מאיכו דרוחא. זכאין אינון חכימין דכלא אתמסר לון למנדע.

עד הכא רזא דאנפין, מכאן ולהלאה ברזא דשפוון באת פ׳ דכליל ברזא דאת ס׳.

[p. 406] שפוון רברבן דא איהו בר נש מליל בלישנא בישא ולא אכסיף ולא דחיל, מארי דמחלוקת רכילא איהו בין האי להאי, (משלי ו׳:19) *משלח מדנים בין אחים*. לאו איהו מארי דרזין, וכד אשתדל באורייתא מכסה רזין אבל מארי דלישנא בישא ולא שוי דחילו בלביה.

© 2007–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

וסימנא דא את פ׳ דכליל באת ר׳ ולא אתכליל באת ס׳. האי איהו דאתחזי דאיהו זכאה ולא דחיל חטאה איהו ולא ידע לאשתדלא אבתריה בגין דכל מלוי אינון בפומא ולא בגופא.

שפוון עתיקין בעתיקו ולא דקיקין האי איהו בר נש מארי דרוגזא יתיר, מארי דזדונא לא יכיל למסבל מלה, מארי דלישנא בישא בפרהסיא בלא כסופא כלל. לזמנין אשתדל בליצנותא, האי איהו בר נש דבעי לאתרחקא מניה.

אתמלי דיקניה בשעריה ההוא לישנא בישא אורי עליה בפרהסיא, לית ליה כסופא. אשתדל במחלוקת, אצלח במלי דעלמא, חמי בשנאוי. דא איהו (שם ‏:13) *קורץ בעיניו*, על דא אתמר (שם כ״א‏:29) *העז איש רשע בפניו*. דא איהו ברזא דאת פ׳ בלחודוי דלא אתכליל באת ס׳ כלל, ולזמנין אתחבר באת ר׳.

בהאי את ר׳ אתכליל מאן דאודנוי רברבין, טפשא בלביה ושגעונא ברוחיה. אודנוי זעירין וקיימין על קיימא פקיחא דלבא באתערותא איהו, צבי לאשתדלא בכלא, ורזא דא את י׳ דאתכליל בכל שאר אתוון.

[p. 407] עד הכא רזי דדיוקנין דבר נש, מכאן ולהלאה רזין אחרנין באתוון דמר דלא קיימין גו פרצופא אלא למנדע רזין דהאי פסוקא גו דרגין עלאין בזמנין ותקופין דהאי עלמא ולא זכינא בהו.

אמר ר׳ שמעון בני זכאין אתון בעלמא דאתי וזכאן עינוי דזכו למיחמי דא כד איעול לעלמא דאתי. בכו נשמתי קרי לעתיק יומין האי קרא (תהלים כ״ג‏:5) *תערוך לפני שלחן נגד צוררי דשנת בשמן ראשי כוסי רויה*, וקב״ה קרי עלן (ישעיה כ״ו‏:2) *פתחו שערים ויבא גוי צדיק שומר אמונים*.

אוף אינון פתחו ואמרו כתיב (יחזקאל א׳‏:8) *וידי אדם מתחת כנפיהם וגו׳*. האי קרא אוקמוה חברייא דאינון ידין לקבלא מאריהון דתיובתא דתבין לגבי קב״ה. ידי, אלין אינון דיוקנין ורזין עלאין דשוי קב״ה בבר נש וסדר לון באצבען לבר ולגו, ובההוא כף. וקב״ה כד ברא ליה לבר נש סדר ביה כל דיוקנין דרזין עלאין דעלמא דלעילא וכל דיוקנין דרזין תתאין דעלמא תתאה וכלא מתחקקא בב״נ ואיהו קאים בצלם אלהים בגין דאקרי יציר כף.

[p. 408] ורזא דכף דאת דא דאקרי כ״ף דכתיב (בראשית א׳‏:27) *ויברא אלהים את האדם בצלמו*, דא איהו רזא דאת כ״ף. את דא אית ביה רזין עלאין ודיוקנין עלאין, בהאי כף תליין עשר אמירן מימינא ומשמאלא, חמש מימינא וחמש משמאלא, ואינון חד ברזא חדא.

תנינן כתיב (יחזקאל כ״א‏:22) *וגם אני אכה כף אל כף*, דלהוו פלוגתא דא עם דא ויסתלקון ברכאן מעלמא הואיל וגאותא דישראל אתיהיבת לשאר עמין. כד מתחברן כחדא

© 2007–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

כתיב (במדבר ז׳:14) *כף אחת עשרה זהב*, רמז לחבורא חדא. וכד הוה בחבורא חדא כתיב *ויברא אלהים את האדם בצלמו בצלם אלהים ברא אותו*. *ויברא אלהים*, דא סליק במחשבה ברזא פנימאה. *את האדם*, רזא דכר ונוקבא כחדא. *בצלם אלהים*, רזא דכף אחרא.

[p. 409] כד אתברי אדם מה כתיב, (איוב י׳:11) *עור ובשר תלבישני*. **[עו ע״א]** אי הכי האדם מה הוא אלא עור ובשר ועצמות וגידים. אלא ודאי האדם לאו איהו אלא נשמתא, ואלין דקאמרן עור ובשר ועצמות וגידים כלהו לא הוו אלא מלבושא בלחודוי, מאנין אינון דבר נש ולאו אינון אדם. וכד האי אדם אסתליק אתפשט מאינון מאנין דקא לביש.

עור דאתלבש ביה בר נש וכל אינון עצמות וגידים כלהו ברזא דחכמתא עלאה כגוונא דלעילא. עור כגוונא דלעילא כמה דאוליף מר באינון יריעות, וכתיב (שמות כ״ה:5) *עורות*, דמלבושין דלעילא דמסככי למלבושא אתפשטותא דשמים דאיהו מלבושא דלבר, יריעות אינון מלבושא דלגו ואיהו קרומא דסכיך.

עצמות וגידים אינון רתיכין וכל אינון חיילין דקיימין לגו. וכלהו מלבושין לפנימאה רזא דאדם דאיהו פנימאה.

אוף הכי רזא לתתא. אדם איהו פנימאה לגו, מלבושין דיליה כגוונא דלעילא. עצמות וגידין כגוונא דקאמרן באינון רתיכין ומשיריין, בשר איהו סכיך על אינון משיריין ורתיכין וקיימא לבר, ודא רזא דאתמשכא בסטרא אחרא. עור דסכיך על כלא דא איהו כגוונא דאינון רקיעין דסכיכו על כלא, וכלהו מלבושין לאתלבשא בהו פנימאה דלגו רזא דאדם, וכלא רזא לתתא כגוונא דלעילא.

[p. 410] ועל דא *ויברא אלהים את האדם בצלמו בצלם אלהים ברא אותו*, תרי *אלהים* הכא, חד כלפי דכר וחד כלפי נוקבא, ורזא דאדם לתתא כלא איהו ברזא דלעילא.

רקיעא דמסכך על כלא אתרשימו ביה רשימין לאתחזאה ולמנדע באינון רשימין דאתקביעו ביה מלין ורזין סתימין, ואינון רשימין דככביא ומזלי דאתרשימו ואתקביעו בהאי רקיעא דסכך לבר. עור דאיהו סכוכא לבר בבר נש אוף הכי איהו רקיעא דסכיך על כלא, אית ביה רשימין ושרטוטין ואינון ככביא ומזלי דהאי עור רקיעא דסכיך לאתחזאה בהו ולמנדע בהו מלין ורזין סתימין ככביא ומזלי לעיינא בהו חכימי לבא ולאסתכלא בהו למנדע.

אסתכלותא באנפין ברזין דקאמרן כד אינון נהירין וקיימן בלא רוגזא, ורזא דא (ישעיה מ״ז:13) *הוברי שמים החוזים בככבים*. בזמנא דרוגזא שלטא עליה דבר נש דינא אחרא אתמסר למנדע ביה, מה דלא אתייהיב לשלטאה למנדע בזמנא דעיבא שלטא ברקיעא. אבל אסתכלותא דאנפין על ארח קשוט בשעתא דאנפין נהירין וקיימא בר נש על קיומיה ואינון

© 2007–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

רשימין וכלהו אסתכלותא יכיל לאתדנא על בורייה יתיר, ואע״ג דבכלא כל אינון חכימין יכלין לאסתכלא.

[p. 411] שרטוטי ידין ושרטוטי אצבען לגו כלהו קיימין ברזין אחרנין למנדע במלין סתימין ואלין אינון ככביא דנהירין לאסתכלא גו מזלי בסטרין עלאין.

אצבען קיימין ברזין עלאין. טופרי אצבעאן דקיימן לחפיא לבר, הא אוקמוה באינון רזין דהוו פנים דלבר ובהו אית רזין לאינון חרשין דמסתכלי בטופרי בנהירו דמלה אחרא דשלטא בהו ואינון חרשין קא מסאבין לההוא אתר.

בטופרין אית זמנין דנהרין בהו ככבין חוורין דקיקין ואלין אינון כתולדה דטלופחין ואינון שקיעין כהאי מסמרא על לוחא, ולאו אינון כאינון חוורין אחרנין דלא שקיעין אלא דקיימן לעילא. בהני דלא שקיעין לאו בהו ממשא, אבל הני דשקיעין חוורין כתולדה דטלופחין אית בהו ממשו, ואיהו סימנא טבא ליה לבר נש בהו ויצלח בההוא זמנא או גזרה אתגזר עליה וישתזיב מינה.

ידין ברזין עלאין. **[עו ע״ב]** שרטוטין באצבען לגו, בידין שרטוטין רברבין, שרטוטין זעירין דקיקין עלאין בימינא, באינון אצבען דבהו שרטוטין זעירין. באצבעא זעירא דימינא אית רשימין דקיקין, אצבעא דא קיימא תדיר על עובדוי דבסטר ארחא.

בהא אצבעא קיימין שרטיטין אינון דאצבעא אתכפל בהו. הני לאו אינון לאסתכלא אלא אי אתוספן ביה. אי אתוספן תרין אוחרנין על ההוא שרטוטא [p. 412] דאתכפל בהו, ארחא לא אזדמן ליה, ואי יעביד לא יצלח בר אי קיימן בארכא בין רשימא לרשימא בזמנא דימשיך משכא לאחורא ואשתארו אינון רשימין דאשתמודען, האי יצלח בארחא. וסימנא דא תלת תלת בפותיא וארבע בארכא, ורזא דא ז׳ מאתוון זעירין.

רשימא חד בארכא ותרין תרין בפותיא, מארחא ישמע מלין בזמן קריב ולית ליה בהו תועלתא.

ארבע רשימין בארכא וארבע רשימין בפותיא, ארחא אזדמן ליה בטרח סגי ולסופא לתועלתיה, ורזא דא ז׳ מאתוון אמצעיים דבין זעירין ורברבין.

חמש זעירין רשימין בפותיא לתתא וארבע לעילא בפותיא וארבע בארכא, נייחא ליה בביתיה ועצלא איהו, וארחא הוה מתתקן קמיה ולא בעי למעבד, ואי יעבד יצלח בההוא ארחא אבל לא עביד ליה ועצלא הוי, ורזא דא ז׳ דאיהי פשיטא.

© 2007–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

באצבעא דאמצעיתא, האי אצבעא קיימא למעבד עובדא ההוא דחשיב. אי שרטוטא חדא קיימא בארכא בין שרטוטי דפותיא האי חשיב מחשבין ואסתלקן מניה ודחיל ולא עביד, וההיא מחשבה לא אתעביד כלל.

אי תרין שרטוטין בארכא דקיימן כד אתפשט משכא לאחורא, האי לאו ביה מחשבין וחשיב לפום שעתא ואתעביד, ולאו מחשבה דהרהר בה כלל אלא מחשבה דאיהי בבהילו וזעירא אבל הרהורא ומחשבה לאו.

אי תלת רשימין בארכא ובפותיא תרין או תלת כד אתפשט משכא לאחורא האי איהו ב״נ דאיהו פקיחא וחשיב מחשבין וכל אינון מחשבין דאינון לסטר קב״ה אתקיימן בידיה ומחשבין אחרנין לאו הכי.

[p. 413] אי ארבע או חמשה בארכא באתפשטו דמשכא כדקאמרן, דא איהו כד שראן על פותיא בתלת או בארבע או מתרין ולהלאה, דא בר נש דמחשבוי לאבאשא ואשתבח בהו, ודיקניה וגביני עינוי סומקין, מחשב לביש ואשתבח בהו. קצרא דיומין איהו פקיחא ואכנע תדיר למכילן דביש. אצלח ולסופא דיומין אסתלק מעלמא.

אסוותא להאי תיובתא, כדין אשתכחו תלת רשימין או ארבע ושריין על תרין, תלת רשימין או ארבע בארכא ושריין על תרין בפותיא דהא כפום מנהגא דבר נש הכי מתחלפי שרטוטין מזמן לזמן, ורזא דא (ישעיה מ׳:26) *המוציא במספר צבאם וגו׳ מרב אונים ואמיץ כח איש לא נעדר*. כמה דקב״ה אחלף חיילין וזמנין בככבי שמיא יומא דא כך וליומא אחרא כך, ודא איהו צלותא דערבית ומחליף את הזמנים ומסדר את הכוכבים כפום דחלופא דזמנים הכי איהו מסדר כוכביא. כפום דאדם דלגו כל עובדוי הכי אתחזון בהאי רקיעא, הכי אתחזי בהאי משכא דהאי אדם תתאה דאיהו רקיעא עור דחפיא על כלא. וכלא כפום גוונא דאדם דלגו דהא לזמנין קאים בדינא ולזמנין קאים ברחמי, כההוא גוונא ממש אחזי לבר לזמנין כהאי גוונא ולזמנין כהאי גוונא. כגוונא דא לתתא בהא אדם כמה דאמרן לזמנין כהאי גוונא ולזמנין כהאי גוונא, ורזא דא ז׳ ואתכליל ביה את י׳.

ורזין אלין באצבען **[עז ע״א]** דימינא בזעירא וברברבא, וסימניך (דברים א׳:17) *כקטן כגדול תשמעון*. [p. 414] אלין תרין אצבען ברזין אלין והכי אינון ברזין דאוליפנא מניה דמר ולאו אינון ברזי דרב ייבא סבא.

מכאן ולהלאה שרטוטין אחרנין דאקרון כלהו *תולדות* ואינון *תולדות אדם* כמה דכתיב (בראשית ב׳:4) *תולדות השמים* והא אתמר דכלא רזא דא כגוונא דא. *תולדות אדם* בכל אינון דיוקנין באנפין ובכל אינון דקאמרן ובאלין *תולדות* דשרטוטי ידין דאתחזיין ברזין פנימאין כמה דאתחזי.

© 2007–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

זה ספר תולדות אדם לשרטוטין, <u>ז״ר הפ״ץ סימן</u> רזין לחכימי לבא, ר״ז הס״ף חמש אתוון בחמש <u>תרעאן</u> למנדע חכמה בסכלתנו.

תרעא קדמאה ר׳. בידא אית שרטוטין דקיקין ושרטוטין רברבין וכלהו מתערבי דא <u>בדא</u>. שרטוטין רברבין <u>אית</u> בידא, כד אינון תרין בארכא תרין בפותיא ואחידו דא בדא דא איהו ברזא דאת ה׳ וברזא דאת ר׳ ודחי לאת ז׳ ונטיל אלין תרין אתוון, בפותיא נטיל ה׳ בארכא נטיל ר׳ וסימן דיליה ה״ר.

[p. 415] דא אית ליה בידא שמאלא כהאי גוונא באלין שרטוטין רברבין, אבל אינון שרטוטין זעירין דנטלא ימינא לא נטלא שמאלא. <u>ימינא</u> נטלא חד שרטוטא דקיק לעילא בארכא וחד שרטוטא דקיק לתתא דאחיד <u>באינון</u> תרין שרטוטין <u>רברבין</u>. בפותיא אית <u>שרטוטא חד דקיק דשריא</u> עליה ובשמאלא לאו הכי ורזא דיליה איהו בימינא <u>ולא</u> בשמאלא.

האי איהו בר נש דלזמנין תאיב בביתא ולזמנין בארחא, דא לא שכיך לביה בהאי ובהאי, כד איהו בביתא תאיב בארחא וכד איהו בארחא תאיב בביתא. אצלח תדיר בארחא ולזמנין בביתא, דא אצלח באורייתא וברזי דאורייתא אי אשתדל בהו. האי חמי בשנאוי, תועלתא לסגיאין ביה. עצלא איהו במלי דעלמא, אי אתער אתערון לאוטבא ליה מלעילא. זכי במלוי. דא איהו חמידא ומפזר ממונא, טב עינא איהו, צלותיה אשתמע. נחית וסליק בממונא.

דא איהו דלזמנין מתבר לביה <u>לגבי</u> מאריה, וכדין אשתכחו תלת שרטוטין זעירין דמעברן בההוא שרטוטא דקיק דאתוסף על אינון תרין דפותיא, ורזא דא ה׳ דמתחברא עם ר׳. דא <u>ביתא</u> דא <u>ארחא</u>, דא חדוה דא עציבו, דא תועלתא דא עצלא, דא טב עינא דא חמידא ומפזר ממונא, דא מתבר לביה ותב למאריה.

תרעא תניינא ז׳. בימינא בקסטירו דקולטא רשימין שכיחו. כד אשתכחו תלת שרטוטין רברבין בפותיא ותרין רברבין בארכא וחד מאינון דארכא אחיד באינון תרין דפותיא וחד אחרא לא אחיד בהו, האי אית <u>ליה</u> פסלו בזרעיה מסטרא דאבוי או מסטרא דאמיה. וכדין משתכחי לתתא מאינון תלת שרטוטין דפותיא תרין שרטוטין דקיקין דאחידן בהו לתתא, האי איהו בר נש מתקן עובדוי קמי בני נשא ולביה לא קשוט.

ולזמנא דסיב אהדר <u>לאתקנא</u>, כדין אשתכחו אינון תרין שרטוטין בארכא אחידן באינון דפותיא דא עם דא, ותרין אחרנין עמהון [p. 416] באמצעיתא דקיקין ודא בארכא ותלת דקיקין בפותיא, ורזא דא ז׳ דמתחברא באת ר׳. <u>וכד סיב</u> ותב כדקאמרן <u>ואתתקן</u> איהו ברזא

© 2007–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

דאת ר׳ ואתחבר באת ז׳ לבתר האי כד אתתקן איהו תדיר בלחישו וכל עובדוי בלחישו, אבל לאו איהו בקיומא כדקא חזי בגין דההוא פסלו עד לא אתייאשא ביה.

מכאן אוליפנא מאן דפסלא בזרעיה עד תלתא דרין לא אתייאשא ההוא פסלא **[עז ע״ב]** מלכשכשא. בגין כך תנינן ווי לההוא בר נש דפסיל זרעיה ולא חש ליקרא דמאריה, פסיל זרעיה ודאי.

ולבתר דאתייאשא ההוא פסלו כדין אשתכחו שרטוטין בידא דימינא ארבע וחמש, ארבע בפותיא חמש באורכא, ורזא דא ז׳ ואתחבר באת ה׳. האי לזמנין אצלח ולזמנין לא אצלח, אצלח באורייתא ולסוף יומוי אצלח אפילו בממונא.

תרעא תליתאה ה׳ בימינא. כד אשתכחו חמש שרטוטין בפותיא ותלת בארכא ואשתכח ההוא שרטוטא דאמצעיתא מאינון תלת דא איהו ברזא דאת ה׳ ואסתמיך באות ס׳. בזמנא דאשתכח ההוא שרטוטא דאמצעיתא דעאל ואחיד גו אינון חמש שרטוטין דפותיא דא איהו בר נש עציב ורגיז גו ביתיה ובגו בני נשא לאו הכי. קמצן איהו בביתיה וכפין ולזמנין לא, לבר מביתיה לאו הכי. אצלח בעובדי עלמא. כד אשתדל באורייתא אסתכל זעיר ואתהדר בה. מהימנא איהו אבל לאו כל זמנא, וההוא זמנא דלא מהימנא אחזי גוון קשוט ולאו קשוט בשלימו. בדינא יצלח. מהימנא איהו ברזין דאורייתא. דא איהו ברזא דאת ה׳ ואתחבר באת ס׳.

[p. 417] ואי ארבע שרטוטין בפותיא וחמש בארכא תרין מאינון דארכא עאלין גו אינון ארבע, דא איהו חדי בביתיה ואתחזי עציב לבר, ולאו הכי דכיון דמליל עם בני נשא אחזי חדו ואתהנון במלוי.

תלת שרטוטין זעירין עאלין גו אינון דארכא, דא אית ליה חד רשימו אוכם בגופיה ותלת שערין תליין בההוא רשימו. וההוא רשימו איהו בעגולא וחד חדודא ברישיה, ולהאי רשימו קרון חכימי לבא דידעין רזין אלין ריש נשרא. רשימא דא אתחזי לזמנין בין כתפוי ולזמנין בדרועא ימינא ולזמנין על ידא ימינא באצבעוי.

אי רשימא דא ריש נשרא איהו בארח מישר בתיקונוי יסלק לעותרא וליקרא, ואי ההוא ריש נשרא אתהפך לאחורא יזכה לזמנין, אבל כד סיב יזכה לעותרא יתיר וליקר סגיא יתיר מעולמוי ויצלח באורייתא אי אשתדל בה.

ריש נשרא אתחזי לזמנין אוכמא ולזמנין גוון סומק זעיר דלא אצטבע כל כך, לזמנין בשערין לזמנין שעיע, וכלא חד סימנא איהו ובחד דינא אתדן.

ואי ההוא גוון סומק אצטבע יתיר וקאים בגווניה זמן זעיר הוא דאצטבע בגין דאלין גוונין לזמנין קיימין נהירין לזמנין חשוכין, ואי אצטבע ההוא סומקא ונהיר כדין אית בידא

© 2007–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

שמאלא תלת שרטוטין בארכא ותלת בפותיא וחד דקיק על אינון דפותיא וחד דקיק על אינון דארכא, ובידא ימינא אתוסף חד בפותיא בלחודוי. האי בר נש שכיב בנדה ולא תב מיניה למאריה.

וכד תב בתיובתא אשתארו אינון שרטוטין בידא שמאלא וההוא דאתוסף בימינא אתעדי מניה ואתעדי ההוא סומקא דלא נהיר כל כך. ולזמנין דאע״ג דתב לא אעדיו מניה ההוא סומקא עד זמן. האי איהו ברזא דאת ה׳ ואתעדי את ס׳ ועאל תחותוי את ץ׳ ואתחבר את ה׳ באת ץ׳. האי בעי תקונא לנפשיה בבהילו, חכימא דלבא דחמי ליה חובתא אית עליה לומר זיל אסי לנפשך.

[p. 418] ואי תלת שרטוטין בארכא וחד בפותיא דא איהו ברזא דאת ה׳ בלחודוי ולזמנין אתחבר ברזא דאת ז׳. האי איהו בר נש תאיב בתר בצעין דעלמא, ואי לאו רדיף בתר נשין ותיאובתיה לנאופין, ואע״ג דתאיב לבצעין דעלמא האי לא אעדיו מניה ולא אכסיף. עינוי שקיעין ומליל בהו.

אי תב למאריה מתחלפי שרטוטין, תלת בפותיא וחד לארכא ואינון תרין דקיקין **[עח ע״א]** קיימין בקיומייהו, כדין רעו דיליה יתיר באתתיה ואתדבק בה. חד דקיק יתיר עאל בין אינון תרין דקיקין, כדין אתחבר את ה׳ באת ז׳.

ואי שרטוטא חד בארכא וארבע בפותיא ותלת דקיקין קיימין על ההוא חד וחד על אינון ארבע, על דרועא שמאלא אית ליה תלת קסירין דקיקין דאתילידו ביה מיומין זעירין וחד שערא תליא בההוא חד דרישא, האי איהו רדיף בתר נאופא דאשת חבריה. מארי זדונא איהו, אגזים בעינא שמאלא בלא מלולא כלל ואשלים, ובגין דאיהו מארי זדונא לא חייש ליקרא דמאריה לאתבא קמיה. לבתר קטיל ליה חויא או בר נש סומקא.

ואי ארבע בארכא תלת בפותיא ואינון דסלקין לעילא אעדיו מניה הא תבר לביה לגבי מאריה ותב בתיובתא, כדין איהו ברזא דאת פ׳ ואתחבר באת ה׳. על אלין ועל אלין דכוותיה כתיב (ישעיה נ״ז:19) *שלום שלום לרחוק ולקרוב*.

[p. 419] עד הכא כל אינון רזין ד*תולדות אדם* דאינון תולדות דאתילידו ביה מזמן לזמן כפום ארחוי דבר נש. זכאה חולקיהון דאינון דיתבין קמיה דמר וזכו למשמע מפומיה רזין דאורייתא. זכאין אינון בהאי עלמא וזכאין אינון לעלמא דאתי.

אמר ר׳ שמעון זכאין אתון חבריא דכל רזין לא אניס לכו, כמה דוכתין עלאין אזדמנן לכו לעלמא דאתי.

© 2007–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

פתח ואמר *ואתה תחזה מכל העם אנשי חיל יראי אלהים אנשי אמת שונאי בצע*. האי קרא אוקמוה, אבל *ואתה תבחר* לא כתיב אלא *אתה תחזה*, לפום חיזו דעיינין. במאי, בדיוקנא דבר נש באלין שית סטרין דקאמרתון וכלא בהאי קרא.

ואתה תחזה, חד בשערא. *מכל העם*, במצחא תרין. אנשי חיל, תלת באנפין. *יראי אלהים*, ארבע בעיינין. *אנשי אמת*, בשפוון חמש. *שונאי בצע*, בידין בשרטוטיהון שית. דאלין אינון סימנין לאשתמודעא בהו בני נשא אינון דרוח חכמתא שריא עלייהו.

[p. 420] ועם כל דא משה לא אצטריך דא אלא מה כתיב, *ויבחר משה אנשי חיל מכל ישראל*, בגין דרוח קודשא הוה אתי לגביה וביה חמי כלא. מנא לן, דכתיב *כי יהיה להם דבר בא אלי*. באו *אלי* לא כתיב אלא *בא*, רוח קודשא דהוה אתי לגביה וביה הוה ידע ולא אצטריך לכל דא לאסתכלא ולעיינא אלא לפום שעתא הוה ידע משה.

כהאי גוונא שלמה מלכא בכורסייא, ואע״ג דרוח קודשא שריא עליה, דכל מאן דקריב לכורסייא דחילו ואימתא נפל עליהו, וביה הוה דן דינא בלא סהדין בגין דדיוקנין הוו בכורסייא וכל מאן דמקרב בשקרא מכשכשא ההוא דיוקנא והוה ידע שלמה דבשקרא קאתי. בגין כך אימתא דכורסייא הוה נפיל על כלא וכלהו אשתכחו זכאין קמיה.

מלכא משיחא באריחא כמה דכתיב (שם י״א:3) *והריחו ביראת יי׳ לא למראה עיניו ישפוט וגו׳*. תלת אלין דנו [p. 421] עלמא בלא סהדין והתראה, שאר בני עלמא על פום סהדין על מימר אורייתא. חכימין דאשתמודען באינון דיוקנין למיהב אסוותא לבני נשא ולאסי נפשייהו, זכאין אינון בהאי עלמא וזכאין אינון בעלמא דאתי.

בחדש השלישי, דשלטא ביה אוריאל רב ממנא ותלת מאה ושתין וחמש רבוא משריין עמיה כחושבן יומי שתא וכלהו אית לון תלת מאה ושתין וחמש מפתחן נהורא מההוא נהורא דנפקא מגו חשמל עלאה פנימאה גניז וסתים די רזין דאתוון קדישין עלאין דשמא קדישא **[עח ע״ב]** תליין ביה. ואיהו רזא *דאיש תם* מארי דביתא *איש האלהים*. *תם*, דתמן סיומא וקשרא דתפילין, (בראשית כ״ה:27) *ויעקב איש תם* הוה ובדיוקניה קיימא רזא [p. 422] דחשמל פנימאה עלאה טמיר וגניז וכל נהירין סתימין עלאין נקיט איהו ונפקי מניה וכלהו משריין נקטי אינון מפתחן דההוא נהורא דנפיק מגו חשמל.

וההוא נהורא כליל בתרין נהורין ואינון חד. נהורא קדמאה איהו נהורא חוורא דלא שלטא ביה עינא ודא איהו נהורא דגניז לצדיקייא דכתיב (תהלים צ״ז:11) *אור זרוע לצדיק*. נהורא תניינא איהו נהורא מנצצא מלהטא בגוון סומק, ואתכלילו תרין נהורין כחד והוו חדא.

© 2007–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

[p. 423] והא אוריאל רב ממנא וכל אינון משיריין נטלי ההוא נהורא, ובגין דכליל בתרין אקרי *תאומים*, ועל דא שלטא ביה ההוא מזלא דאקרי ברזא דיליה *תאומים* וביה אתיהיבת אורייתא. ומכאן אתמשכאן דרגין לתתא עד דסלקין בשמהן לאנהגא עלמא. כל שאר מזלי לית לון פה ולשון והאי אית ליה פה ולשון כלילן כחדא ועל דא אורייתא (יהושע א׳:8) *והגית בו יומם ולילה* כתיב, *יומם* לקבל לשון, *לילה* לקבל פה, וכלא כליל כחדא ובכלא סליק *תאומים*. ועל רזא דא כתיב (בראשית כ״ה:24) *והנה תומים בבטנה*. אי תימא דבגין תרווייהו קאמר לאו הכי דהא עשו לא סליק ברזא דא אלא בגין יעקב קאמר ושבחא דא דהוה במעהא דההיא צדקת קא משבח קרא, ובגין דהוה תמן ההוא רשע אסתליק מתמן א׳ וכלא רזא חדא.

יעקב נטיל ברזא דיליה תרין ירחין ניסן ואייר ואתכליל איהו ברזא דסיון דאיהו תאומים. עשו נטיל ברזא דיליה תרין ירחין תמוז ואב, ואיהו לא אשתכח ואתאביד [p. 424] דהא אלול לאו דיליה הוא ואפילו אב אלא ט׳ יום אינון דיליה ולא יתיר ואתאביד ולא אשתכח ולאו איהו ברזא דתאומים אלא אתפרשא לחודיה וסטא לסטרא אחרא באפיסה ושממון כד״א (תהלים ט׳:7) *האויב תמו חרבות לנצח וגו׳*. ובגין דיעקב איהו תאומים אתיהיב אורייתא לבנוי בחדש תאומים, ואורייתא ברזא דתאומים, תורה שבכתב ותורה שבעל פה, בחדש תליתאי לעם תליתאי בדרגין תליתאי תורה תליתאי חומש נביאים וכתובים וכלא חד.

בחדש השלישי לצאת בני ישראל מארץ מצרים. פרשתא דא בהאי קרא אוקימנא לה לעילא. תאני רבי חייא בההוא זמנא דמטו ישראל לטורא דסיני כניש להו קב״ה לזרעייאן ואשגח בכלהו ולא אשכח בכלהו זרעא דישראל פסלו אלא כלהו זרעא דקשוט כלהו בני קשוט. ביה זמנא אמר קב״ה למשה השתא אנא בעי למיהב אורייתא לישראל משיך להו ברחימותא דאבהן ברחימותא [p. 425] דרחימנא להו ובאתוון דעבדית להו ואתיב מלין אלין.

אמר ר׳ יוסי אמר ר׳ יהודה כך אמר קב״ה למשה במלה דא הוי לי שליחא מהימנא לאמשכא לישראל אבתראי.

ומשה עלה אל האלהים וגו׳. *ומשה עלה אל האלהים*, לאתרא דפרישן גדפוי דשכינתא כד״א (שם י״ח:10) *ויט שמים וירד וגו׳*.

ומשה עלה. ר׳ יהודה פתח (משלי ל׳:4) *מי עלה שמים וירד מי אסף רוח בחפניו מי צרר מים בשמלה מי הקים כל אפסי ארץ מה שמו ומה שם בנו כי תדע*.

© 2007–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

תאנא אמר ר׳ יהודה כל זמנא דגלופי מלכא עלאה מתישרן באתרייהו עלמין כלהו בחידו וכל עובדין מתישרן בקיומייהו. <u>מאי כל עובדין מתישרן בקיומייהו</u>, כד״א (שמות ל״ד:10) *את מעשה יי׳ כי נורא הוא*. מאי *כי נורא הוא*.

אמר ר׳ אלעזר שלימו דכלא כד״א (דברים י׳:17) *האל הגדול הגבור והנורא*. מאי **[עט ע״א]** *<u>והנורא</u>*<u>, כד״א</u> (בראשית כ״ה:27) *ויעקב איש תם*, כתרגומו גבר שלים, שלים <u>מכלא</u>, כך כל עובדין דקב״ה שלימין בשלימו בקיומא שלים.

[p. 426] תניא רבי יוסי אומר יומא חד הוה קאימנא קמיה דר׳ יהודה סבא שאילנא <u>קמיה האי</u> דכתיב (שם כ״ח:17) *ויירא ויאמר מה נורא <u>המקום הזה</u>*, מאי קא חמא דקאמר דאיהו *נורא*.

אמר לי חמא שלימו דמהימנותא קדישא דהוה שכיח בההוא אתר כגוונא דלעילא ובכל אתר דהוי שלימותא שכיח אקרי *נורא*.

אמינא ליה אי הכי אמאי תרגומו דחילו ולא שלים.

אמר לי לית דחילו אלא באתר דהוי שלימותא <u>שכיח דכתיב</u> (תהלים ל״ד:10) *יראו את יי׳ קדושיו כי אין מחסור ליראיו*, <u>משמע</u> דקאמר *כי אין מחסור* <u>ובאתר</u> דלית *מחסור* שלימותא שכיח.

תאנא (משלי ל׳:4) *מי עלה <u>שמים</u>*. אמר ר׳ יוסי דא הוא משה דכתיב *ומשה עלה אל האלהים*. *מי אסף רוח בחפניו*, <u>דא</u> אהרן דכתיב (ויקרא ט״ז:12) *ומלא חפניו קטרת סמים דקה*. *מי צרר מים בשמלה*, דא אליהו דכתיב (מלכים א׳ י״ז:1) *אם יהיה השנים האלה טל ומטר כי אם לפי דברי*. [p. 427] *מי הקים כל אפסי ארץ*, דא הוא אברהם דכתיב ביה (בראשית ב׳:4) *אלה תולדות השמים והארץ בהבראם*, אל תקרי *בהבראם* אלא באברהם.

הוא תני האי והוא אמר *מי עלה שמים*, דא קב״ה דכתיב ביה (תהלים מ״ז:6) *עלה אלהים <u>בתרועה</u>*. *<u>מי</u> אסף רוח בחפניו*, דא קב״ה דכתיב <u>ביה</u> (איוב י״ב:10) *אשר בידו נפש כל חי <u>ורוח כל בשר איש</u>*. *מי צרר מים בשמלה*, דא קב״ה דכתיב ביה (שם כ״ו:8) *צורר מים בעביו*. *מי הקים כל אפסי ארץ*, דא קב״ה דכתיב ביה (בראשית ב׳:4) *ביום עשות יי׳ אלהים ארץ ושמים*.

תו אמר *מי עלה <u>שמים</u> וגו׳*, <u>אלין</u> ארבע קטירי עלמא, אש רוח מים ועפר.

אמר ר׳ ייסא אתחזון מלוי דר׳ יוסי דלא <u>מתקיימא בהו</u>.

[p. 428] כד מטו מלין אלין לגביה דר׳ שמעון אנח ידוי ברישיה דר׳ יוסי וברכיה, <u>אמר</u> שפיר קא אמרת והכי הוא. אמר ליה מנא לך.

א״ל הכי אוליפנא מאבא דהוה אמר <u>משמוי</u> דרב המנונא סבא.

© 2007–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

יומא חד הוה יתיב ר׳ שמעון בתרעא דצפורי, אמר ליה ר׳ ייסא האי דאמר ר׳ יוסי *מי עלה שמים וירד וגו׳*, זמנא חדא אמר דא משה, לבתר אמר דא קב״ה, לבתר אמר אלין ד׳ קטירין אש רוח מים ועפר, וחמינא ליה למר דברכיה.

אמר ליה ודאי שפיר קא אמר והכי הוא וכלא חד מלה וכלהו מלי אתקיימו בקב״ה וכלא בחד מתקלא סלקא.

אתרגיש ר׳ ייסא במלוי דר׳ שמעון, אמר האי הכי הוא והא אוליפנא מקמיה דמר זמנא אחרא *אלה תולדות השמים והארץ בהבראם*, אל תקרי *בהבראם* אלא באברהם דכתיב (תהלים פ״ט:3) *כי אמרתי עולם חסד יבנה*, אבל כלא שפיר. [p. 429] סופא דקרא מאי קא מיירי דכתיב (משלי ל׳:4) *מה שמו ומה שם בנו כי תדע*. *מה שמו* תינח, אלא *מה שם בנו* מהו.

אמר ליה רזא דמלה הא אוליפנא לר׳ אלעזר ברי.

אמר ליה לימא לי מר דהא בחלמי שאילנא קמיה דמר האי מלה ואמר לי ואנשינא לה.

אמר ליה אי אימא תדכר.

אמר ליה ודאי דהא יומא אהדרנא.

א״ל רזא דמלא היינו דכתיב (שמות ד׳:22) *בני בכורי ישראל*, וכתיב (ישעיה מ״ט:3) *ישראל אשר בך אתפאר*, והוא ברזא עלאה והיינו אקרי *בנו*.

אמר ינוח דעתיה דמר דהא רזא דא ידענא. אדהכי לא אדכר ר׳ ייסא חלש דעתיה אזל לביתיה אדמוך, אחזיאו ליה בחלמיה חד ספרא דאגדתא דהוה כתיב ביה חכמה ותפארת במקדשו. אתער אזל לגבי דר׳ שמעון נשק ידוי אמר הכי חמינא בחלמא, זמנא אחרא חמינא חד **[עט ע״ב]** ספרא דאגדתא דאחזיאו קמאי והוא כתיב ביה חכמה לעילא, תפארת לתתא, במקדשו לגבייהו, והכי אשכחנא בפומאי.

[p. 430] א״ל ר׳ שמעון עד כען רביא את למיעל בין מחצדי חקלא, והא כלא אחזיאו לך והכי הוא דכתיב *מה שמו ומה שם בנו כי תדע*, חכמה שמו תפארת בנו.

תאנא *ומשה עלה אל האלהים*. זכאה חולקיה דמשה דזכי ליקרא דא דאורייתא אסהיד בגיניה כך.

תאני ר׳ יהודה ת״ח מה בין משה לשאר בני עלמא. שאר בני עלמא כד סלקין סלקין לעתרא סלקין לרבו סלקין למלכו, אבל משה כד סליק מה כתיב ביה, *ומשה עלה אל האלהים* זכאה חולקיה.

ר׳ יוסי אמר מכאן אמרו חברייא בא ליטהר מסייעין אותו דכתיב *ומשה עלה אל האלהים*. מה כתיב, *ויקרא אליו יי׳*, דמאן דבעי לקרבא מקרבין ליה.

© 2007–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

ויקרא אליו יי׳ מן ההר לאמר וגו׳. ר׳ יצחק פתח (תהלים ס״ה:5) *אשרי תבחר ותקרב ישכון חצריך*. זכאה חולקיה דבר נש דקב״ה אתרעי ביה וקריב ליה למשרייה בגו היכלא קדישא דכל מאן דאיהו אתרעי ביה לפולחניה רשים הוא מרשימין דלעילא למנדע דהא הוא [p. 431] אתבחר מקמי קדישא עלאה למשרי מדורוי, וכל מאן דאשתכח ביה ההוא רשימא אעבר בכל תרעין דלעילא ולית דימחי בידוי.

ר׳ יהודה אמר זכאה חולקיה דמשה דעליה כתיב *אשרי תבחר ותקרב*, וכתיב ביה (שמות כ״ד:2) *ונגש משה לבדו אל יי׳ והם לא יגשו*.

ויקרא אליו יי׳ מן ההר לאמר כה תאמר לבית יעקב, אלין נוקבי, *ותגיד לבני ישראל*, אלין דוכרנין.

ר׳ שמעון אמר *כה תאמר*, כד״א (במדבר ו׳:23) *כה תברכו*, (תהלים קמ״ה:10) *וחסידיך יברכוכה*, *יברכו* כה.

כה תאמר לבית יעקב, באמירה והיינו מסטרא דדינא. *ותגיד לבני ישראל*, כד״א (דברים ד׳:13) *ויגד לכם את בריתו*, (שם כ״ו:3) *הגדתי היום ליי׳ אלהיך*. *לבני ישראל*, דוכרנין דאתו מסטרא דרחמי.

[p. 432] א״ר יצחק הואיל ואתינא להאי מה הוא *הגדתי היום ליי׳ אלהיך*, *ליי׳* אלהינו מבעי ליה.

אמר ר׳ שמעון וכי האי בלחודוי הוא והא כתיב (שם ח׳:7) *כי יי׳ אלהיך מביאך אל ארץ טובה*, (שם ז׳:16) *אשר יי׳ אלהיך נותן לך*, (שם ד׳:24) *כי יי׳ אלהיך אש אוכלה הוא* וכלהו הכי. אלא הכי תנינן כל הדר בארץ ישראל דומה כמי שיש לו אלוה וכל הדר בחוצה לארץ דומה כמי שאין לו אלוה. מאי טעמא, משום דזרעא קדישא לארעא קדישא סלקא ושכינתא באתרא יתבא והאי בהאי תליא. ומשה לא קאמר *אלהיך* אלא לאינון דהוו זמינין למיעאל לארעא קדישא ולקבלא אפי שכינתא, ומה דלא אמר *אלהינו* דהא משה לא זכה למיעאל לארעא ובגיני כך *אלהיך* ודאי בכל אתר משום דאינון הוו זמינין למיעאל תמן.

[p. 433] אבל הכא כתיב (שם כ״ו:3) *ובאת אל הכהן אשר יהיה בימים ההם ואמרת אליו הגדתי היום ליי׳ אלהיך*, והא אינון בארעא שריין, מ״ט *אלהיך* ולא *אלהינו*. אלא אינון בעיין לאחזאה ולאודאה דבגיני חסד עלאה זכאן לכל האי ושריין בארעא ועאלו להההוא אתר ועבד עמהון כל אינון טבין ובגיני כך הוו אמרין מלין אלין לכהן ולא לבר נש אחרא דכתיב *הגדתי היום ליי׳ אלהיך*, הכי הוא ודאי משום דאתי מסטרא דחסד.

כה תאמר לבית יעקב, בההוא אתר דאתחזי להו. *ותגיד לבני ישראל*, באתר שלים דאתחזי להו, דהא יעקב וישראל תרין דרגין אסתלקו ובדרגא חד סלקין אלא ישראל שלימותא

© 2007–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

דכלא **[פ ע״א]** אקרי. *ותגיד לבני ישראל*, לאחזאה חכמתא ולאשתעי ברוח חכמתא טיבו וקשוט דעבד לון קב״ה דכתיב *ויגד לכם את בריתו*.

תניא אמר ר׳ יוסי זמנא חדא הוינא אזיל בארחא והוה ר׳ חייא ברי עמי. עד דהוינא אזלין אשכחנא חד גבר דהוה לקיט בחקלא עשבין לאסוותא, קריבנא גבוי אמינא ליה בר נש קוטרא דקוטרי דעשבין למה. [p. 434] לא זקיף רישוי ולא אמר מידי. אהדרנא זמנא אחרא ואמינא האי ולא אמר מידי. אמינא לרבי חייא ברי או האי בר נש אטים אודנין או שטיא או חכימא. יתיבנא גבוי, לבתר נקיט אינון עשבין ואחיד לון וחפא עליהון טרפי גופנין.

אמר לן אנא חמינא דיודאין אתון ויודאין אמרי עלייהו דאינון חכימין, אי לא דחייסנא עלייכו השתא תהוון רחיקין מבני נשא כסגירא דא דרחקין ליה מכלא דהא אנא חמינא דריחא דחד עשבא דהוה קריב גביכון עאל לגופייכו ותהוון רחיקין לתלתא יומין, אלא אכילו אלין תומי ברא ותתסון.

אכלנא מנייהו דהוו שכיחין קמן ואדמכנא ואתקטרנא בזיעא עד עידן סגי, לבתר אתערנא. אמר לן ההוא גברא השתא אלהכון עמכון דאשכחתון לי דהא אסוותא דגופיכון על ידי אשתלים.

עד דהוינא אזלין אמר לן כל בר נש בעי לאשתעי בבר נש אחרא כפום ארחוי דהא לנוקבי כפום ארחוי לגברי כפום ארחוי לגברא דגברי כפום ארחוי. אמינא לרבי חייא ברי היינו דכתיב *כה תאמר לבית יעקב ותגיד לבני ישראל*.

אמר לן חמיתון דלא זקיפנא רישאי ולא אשתעינא בהדייכו משום דאנא חכימא בעשבין מכל בני דרא ואוליפנא מאבא ארחוי דכל עשבין דבהון קשוט ואנא בכל שתא מדוראי בינייהו. והאי עשבא דחמיתון דחפינא ליה בטרפי דגופנין אלין, בביתאי אית אתר חד והוא לסטר צפון ובההוא אתר [p. 435] נעיץ חד ריחיא ומעינא דההוא ריחיא נפיק חד גבר בתרין רישין וחרבא שליפא בידיה ובכל יומא קא מצער לן ואנא לקיטנא האי עשבא, וזילו אבתראי ותחמון חיליה דהאי עשבא ומה די אלהא עלאה גלי בעלמא ולית מאן דידע ארחוי בכלא עיינין ולבא.

אזילנא אבתריה, עד דהוינא אזלי בארחא מאיך לחד נוקבא בעפרא ושוי מההוא עשבא לנוקבא, נפק חד חויא ורישא דיליה סגי, נטל חד סודרא וקטיר ליה כחד גדיא. דחילנא, אמר לן זילו אבתראי.

עד דמטינא לביתיה חמינא ההוא אתר בחשוכא בתר חד כותלא. נטל חד שרגא ודליק דליקא סחרניה דההוא אתר דריחיא. אמר לן ממה דתתמון לא תדחלון ולא תשתעון מידי. אדהכי שרי חויא מקטרוי וכתש בקיסטא מההוא עשבא ושוי ברישיה דחויא, עאל חויא בההוא

© 2007–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

עינא דרחייא ושמענא קלא דכל אתר מזדעזעא. בעינא למיפק, אחיד בידנא ההוא גברא אמר לא תדחלון קריבו גבאי.

אדהכי נפק חויא שתית דמא, נקט ההוא גברא מההוא עשבא ושוי ברישיה כבקדמיתא. עאל בההוא עינא דרחיא, לשעתא זעירא חמינא דנפק מההוא עינא חד גברא בתרין רישין וחויא שרייא סחרניה דקדלוי. עאל בההוא עינא דרחיא ונפק תלת זמני והוה אמר זקיטא זקיטא ווי לאימיה דלההוא אתר אוביל ליה.

אדהכי אתעקר ריחיא מאתריה ונפקו גברא וחויא ונפלו ומיתו תרווייהו, ואנן דחילו סגי אסחר לן. אמר לן ההוא גברא דא הוא חילא דעשבא דאנא לקיטנא קמיכו, ובגיני כך לא אשתעינא בהדייכו ולא זקיפנא רישאי בשעתא דקריבתון גבאי. אמר לן אילו **[פ ע״ב]** ידעין בני נשא כל מה דנטע קב״ה בארעא וכל מה דישתכח בעלמא ישתמודעון חילא דמאריהון בחכמתא סגיאה, אבל לא [p. 436] טמיר קב״ה חכמתא דא מבני נשא אלא בגין דלא יסטון מארחוי ולא אתרחיצו בההוא חכמתא וינשון ליה.

כד אתינא ואמינא מלי קמיה דר׳ שמעון אמר ודאי חכימא איהו. ות״ח לית עשבא ועשבא דאתייליד בארעא דלא הוי ביה חכמתא סגיאה וחיליה בשמיא סגיא. ת״ח מן אזובא דבכל אתר דבעי קב״ה לדכאה לבר נש באזובא מתדכי. מ״ט, משום דיתער חיליה דלעילא דאתפקדא עלוי דהא ההוא חילא דאתפקדא עלוי כד אתער מבערא רוח מסאבא ואתדכי בר נש. ועלך אמינא בריך רחמנא דשזבך.

אתם ראיתם אשר עשיתי למצרים ואשא אתכם על כנפי נשרים. מאי *על כנפי נשרים*. א״ר יהודה ברחמי דכתיב (דברים ל״ב:11) *כנשר יעיר קנו וגו׳*, והיינו רזא דאמר ר׳ שמעון (משלי ל׳:19) *דרך הנשר בשמים*. מאי *בשמים*, ברחמי. מה נשר אשתכח ברחמי על בנוי ודינא לגבי אחרנין כך קב״ה אשתכח על ישראל ברחמי ודינא לגבי שאר עמין.

[p. 437] ר׳ אלעזר הוה אזיל מקפוטקיא ללוד והוה אזיל ר׳ יוסי ור׳ חייא עמיה, קמו בנהורא כד נהיר יממא והוו אזלי. אמר ר׳ חייא חמינא האי קרא דכתיב (יחזקאל א׳:10) *ופני אריה אל הימין לארבעתן ופני שור מהשמאל לארבעתן ופני נשר לארבעתן*. הא *אריה* בימינא *שור* משמאלא *נשר* באן דוכתיה.

אמר ר׳ אלעזר באתרא דיעקב שריא. מ״ט, משום דנשר בכלא אשתכח רחמי לבנוי ודינא לגבי אחרנין, כך קב״ה אוביל לון לישראל ברחמי ובדינא לגבי אחרנין דכתיב *ואשא אתכם על כנפי נשרים*, וכתיב *כנשר יעיר קנו*.

© 2007–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

מנלן דנשר רחמי אקרי, דכתיב *דרך הנשר בשמים*, *בשמים* ממש. ובגיני כך *אריה* לימינא, *שור* לשמאלא, *נשר* בינייהו ואחיד לון. *אדם* כליל כלהו וכלא אתכלילו ביה דכתיב *ועל דמות הכסא דמות כמראה אדם עליו מלמעלה*.

[p. 438] *ויהי ביום השלישי וגו'.* ר' אבא פתח (שיר ח': 8) *אחות לנו קטנה ושדים אין לה מה נעשה לאחותנו ביום שידובר בה*. *אחות לנו קטנה*, דא כנסת ישראל דאתקרי *אחות* לקב"ה.

ושדים אין לה, היינו דתנינן בשעתא דאתקריבו ישראל לטורא דסיני לא הוו בהון זכיין ועובדין טבאן לאגנא עלייהו דכתיב *ושדים אין לה* דהא אינון תקונא ושפירו דאתתא, ולית שפירו דאתתא אלא אינון.

מה נעשה לאחותנו, מה יתעבד מינה בשעתא דיתגלי קב"ה בטורא דסיני למללא בפתגמי אורייתא ויתפרח נשמתהון מנייהו.

אמר ר' יוסי בההוא שעתא דקריבו ישראל לטורא דסיני בההוא ליליא נגהי תלתא יומין דלא אזדווגו לאנתו, אתו מלאכין עלאין וקבילו לישראל באחוותא, אינון מלאכין לעילא וישראל מלאכין לתתא, אינון מקדשי שמא עלאה לעילא וישראל מקדשי שמא עלאה לתתא, ואתעטרו ישראל בשבעין כתרין בההוא ליליא ומלאכי עלאי הוו אמרי *אחות לנו קטנה ושדים אין לה*, דלית בהו זכוון ועובדין טבין. *מה נעשה לאחותנו*, מה יקר ורבו נעביד לאחתנא ביומא דקב"ה יגלי לה אורייתא.

[p. 439] *ויהי ביום השלישי*, כתיב *היו נכונים לשלשת ימים אל תגשו אל אשה*, והיינו *ביום השלישי*.

ר' שמעון אמר בשעתא דקב"ה בעא לאתגלאה **[פא ע"א]** בטורא דסיני קרא לכל פמלייא דיליה אמר לון השתא ישראל רביין דלא ידעין נימוסין ואנא בעי לאתגלי עלייהו, אי אתגלי עלייהו בחילא דגבורה לא יכלין למסבל, אלא אתגלי עלייהו ברחמי ויקבלון נימוסי ההי"ד *ויהי ביום השלישי*, *ביום השלישי* ודאי דאיהו רחמי. מנלן, דכתיב (תהלים י"ח: 10) *ויט שמים וירד*, ובהאי אתגלי קב"ה לישראל, אקדים להו רחמי בקדמיתא ולבתר אתייהיב להו אורייתא מסטרא דגבורה. *ביום השלישי*, דהכי אתחזי להו דבגיני כך ישראל אקרון.

בהיות הבקר, דכתיב (שמואל ב' כ"ג: 4) *בקר לא עבות*, הא אי הוה *עבות* קדרותא [p. 440] אשתכח ולא אתגלייא חסד. ואימתי אתגלייא חסד, כד"א (בראשית מ"ד: 3) *הבקר אור*, דכד נהיר צפרא חסד אשתכח בעלמא ודינין מתעברן, ובזמנא דלא נהיר בקר דינין עד כען לא מתעברן דכתיב (איוב ל"ח: 7) *ברן יחד ככבי בקר ויריעו כל בני אלהים*. כיון דאתעברן אינון

© 2007–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

ככביא <u>ונהירו שמייא בה</u> שעתא כתיב *בקר לא עבות* וחסד אתער בעלמא תתאה. בההיא שעתא כתיב *בהיות הבקר*, <u>וכיון דמתערא *בקר* לא אשתכחו משמע דכתיב *בהיות הבקר*</u>.

אמר ר' יוסי *בהיות הבקר* שארי קב"ה לאתגלאה בטורא דסיני. תאנא *בהיות הבקר*, כד אתער זכותיה דאברהם דכתיב ביה (בראשית י"ט:27) *וישכם אברהם בבקר*.

ויהי קלת וברקים. אמר רבי אבא *קלת* כתיב חסר, תרין קלין דאהדרו לחד דא <u>דנפקא</u> מן דא רוחא ממיא ומיא מרוחא. <u>תאנא</u> תרין דאינון חד וחד <u>כללא דכליל לתרין</u>.

[p. 441] אמר רבי יוסי *קלת* חד <u>דאיהי רברבא</u> תקיפא דלא פסקת <u>לעלמין דתניא בארבע</u> תקופין בשתא קלא אתפסקת וכדין דינין מתערין בעלמא והאי קלא דכליל שאר <u>קלין לא פסיק</u> לעלמין ולא אתעבר מקיומא שלים ותוקפא דיליה. <u>האי</u> קלא קלא <u>דקליא</u>, קלא <u>דכליל שאר</u> קלין.

אמר ר' יהודה לית קלא אלא מסטרא דרוחא <u>ומיא, וקלא</u> עביד קלא ואתכליל דא בדא <u>וכתיב</u> *קלת*.

וברקים. א"ר יוסי היינו דכתיב (תהלים קל"ה:7) *ברקים למטר עשה*, שלהובא <u>בעטרי</u> קטירא דרחמי בחיבתא דלא <u>שקיע</u>.

תנא <u>אמר</u> ר' יהודה בסטר גבורה אורייתא <u>אתייהיב</u>.

אמר רבי יוסי אי הכי בסטר שמאלא הוי.

אמר ליה אתהדר לימינא דכתיב (דברים ל"ג:2) *מימינו אש דת למו*, וכתיב (שמות ט"ו:6) *ימינך יי' נאדרי <u>בכח</u>*, אשכחן שמאלא דאתחזר לימינא וימינא לשמאלא, הא גבורה <u>לשמאלא</u>.

[p. 442] *וענן כבד על <u>ההר</u>*. עננא תקיף דשקיע באתריה דלא נטיל.

וקל שפר חזק מאד, מגו <u>דא עננא</u> תקיף הוה נפיק ההוא קלא כד"א (דברים ה':20) *ויהי כשמעכם את הקול מתוך החשך*.

אמר רבי יהודה תלת חשוכי הוו דכתיב *חשך ענן וערפל*, וההוא קלא הוה נפיק פנימאה מכלהו.

אמר רבי יוסי פנימאה דכלא <u>הוי</u> דביה כתיב *קול גדול ולא יסף*.

אמר ר' אבא כתיב *וכל העם ראים את הקולת*. *ראים*, שמעים מבעי ליה. אלא הכי תנינן אינון קלין הוו מתגלפי בההוא חשוכא ועננא וקבלא ומתחזיין בהו כמה דאתחזי גופא וחמאן מה דחמאן ושמעין מה דשמעין מגו ההוא חשוכא וקבלא ועננא, ומגו ההוא חיזו דהוו חמאן הוו נהירין בנהירו עלאה וידעין מה דלא <u>ידעין</u> דרין <u>בתראין</u> דאתו בתרייהו, וכלהו הוו חמאן אפין באפין הה"ד (שם:4) *פנים בפנים דבר יי' <u>וגו'</u>*.

© 2007–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

[p. 443] ומאן הוו חמאן. תאני רבי יוסי נהירו דאינון קלן דלא הוה קול דלא נהיר בנהירו דמסתכלין ביה כל גניזין וכל טמירין וכל דרין דייתון עד מלכא משיחא ובגיני כך *וכל העם ראים את הקולת*, **[פא ע״ב]** ראיה ממש.

אמר רבי אלעזר *וכל העם ראים*, *ראים את הקולת*, כמה דאמינא דחמו מנהירו דאינון קלן מה דלא חמו דרין בתראין אחרנין.

את הקולת, כד״א (ישעיה ו׳:1) *ואראה את יי׳*, *ואראה יי׳* לא כתיב אלא *את יי׳*. אוף הכא *וכל העם ראים הקולת* לא נאמר אלא *את הקולת*. כגוונא דא *את השמים ואת הארץ*, דהא אתין דאורייתא לאסתכלא בחכמתא אתייהיבו, (שמות כ׳:12) *כבד את אביך ואת אמך*, (משלי ג׳:9) *כבד את יי׳ מהונך*, וכלהו לאתכללא מלה אחרא. אוף הכא *את הקולת*, מה דנפיק מנייהו דביה חמאן [p. 444] ומסתכלן בחכמתא סגיאה וכל רישי עמין ודרין בתראין דייתון לעלמא.

ואת הלפידים, בקדמיתא *ברקים* והשתא *לפידים*, כלא חד אבל מדאתתקנו בתקונוי לאתחזאה אקרון הכי.

ואת קול השופר. תאני רבי יצחק כתיב (תהלים ס״ב:12) *אחת דבר אלהים שתים זו שמעתי*, כד״א *אנכי* *ולא יהיה לך*.

ר׳ יהודה אומר *קול השופר* למה, אלא ההוא *קול* דאקרי ביה *שופר* דכתיב (ויקרא כ״ה:9) *והעברת שופר תרועה בחדש השביעי* [p. 445] *בעשור לחדש ביום הכפורים*, בדא אתברי *שופר*.

א״ר יוסי מה שופר אפיק קלא ורוחא ומיא אוף הכא כלא כליל בהאי ומדא נפקין קלין אחרנין.

א״ר אלעזר *קול* נפיק *משופר* דמשמע *דשופר* חד *וקול* נפיק מניה *ושופר* בקיומיה שכיח ובגיני כך כתיב *קול השופר*.

רבי יהודה אמר הכי *קול השופר*, *השפר* כתיב חסר כד״א (דניאל ו׳:2) *שפר קדם דריוש*, (שם ד׳:24) *מלכי ישפר עלך*, (שם ג׳:32) *שפר קדמי להחויא*.

רבי שמעון אמר *קול השופר*, אתרא דקלא נפיק מניה אקרי *שופר*.

תו אמר רבי שמעון ת״ח *קול השופר* היינו דכתיב (דברים ח׳:3) *כי על כל מוצא פי יי׳ יחיה האדם*. מאי *מוצא פי יי׳*, דא *קול השופר* ודא רב מכלהו ותקיפא מכלהו דכתיב *וקול שפר חזק מאד*, ועל כל שאר קלין לא אתמר *חזק מאד*.

[p. 446] אמר ר׳ שמעון בהאי *קול השופר* תלי כלא וכתיב *קול גדול*, (מלכים א׳ י״ט:12) *קול דממה דקה*, בנהירו דהוא דק וזכיך יתיר מכלא.

© 2007–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

דממה, מהו *דממה*. אמר ר׳ שמעון דבעי ב״נ למשתק מניה ולמחסם פומיה כד״א (תהלים ל״ט:2) *אמרתי אשמרה דרכי מחטוא בלשוני אשמרה לפי מחסום*.

וירא העם וינעו, דחמו מה דחמו. *וינעו*, כד״א (ישעיה ו׳:4) *וינעו אמות הספים מקול הקורא*.

תאנא מה כתיב ביה ביחזקאל כד חמא גבורן נימוסי קב״ה, דכתיב (יחזקאל א׳:4) *וארא והנה רוח סערה באה וגו׳*. *רוח סערה* אמאי.

[p. 447] א״ר יוסי לתברא ארבע מלכוון.

א״ר יהודה רוחא רבא דאתער בנימוסי גבורה דלעילא.

באה מן הצפון, *מצפון* לא כתיב אלא *מן הצפון*, ההוא דאשתמודע לעילא ההוא דטמיר וגניז לעילא.

ענן גדול ואש מתלקחת, דהוה אחיד ביה ולא אחיד, אחיד בסטרוי לאתערא דינא דתנינן תלת זמנין ביומא ינקא ההוא דינא קשיא בקרדיטי גליפין מסטרא דגבורה הה״ד *ואש מתלקחת* בגין לאתערא בעלמין. ומה מבסם ליה, ההוא דכתיב ביה *ונגה לו סביב*, ההוא זיהרא דאסחר ליה מכל סטרוי מבסם ליה ותקין ליה בגין דלא להוי דינא קשיא וייכלון בני עלמא למסבל.

[p. 448] (שם) *ומתוכה כעין החשמל*. *ומתוכה*, ומגווה. *כעין החשמל*. מאי *חשמל*, א״ר יהודה א״ר חייא חיות אש ממללות.

תאנא א״ר יוסי *חשמל* מה דהוא לבא לאשא דכתיב *מתוך האש*, מגו אשא דאיהי לגו באשא. *חשמל* דאיהו בתר ארבע דרגין דכתיב *רוח סערה ענן גדול ואש מתלקחת ונגה לו* **[פב ע״א]** *סביב ומתוכה כעין החשמל מתוך האש*, ההוא דכתיב ביה *ואש מתלקחת*.

תניא רבי יוסי בר רבי יהודה אמר חמו ישראל הכא מה דלא חמא יחזקאל וכלהו אדבקו בחכמתא עלאה יקירא. חמשה דרגין דקלין חמו ישראל בטורא דסיני, ובחמשה דרגין אלין אתייהיב אורייתא. דרגא חמישאה הוא דכתיב *קול השופר*. יחזקאל לקבליהון חמא חמשה דרגין דאינון לבר מאלין דאינון *רוח סערה ענן גדול ואש מתלקחת ונגה לו סביב ועין החשמל*.

[p. 449] אמר רבי אלעזר בישראל כתיב (דברים ה׳:4) *פנים בפנים דבר יי׳ עמכם בהר*, ביחזקאל כתיב *כעין*, *ודמות*, כמאן דחמי בתר כותלין סגיאין, כמא דחמי בר נש בתר כותלא.

© 2007–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

אמר רבי יהודה מה דחמו ישראל לא חמא נביאה אחרא, כ״ש מה דחמא משה דלא חמא נביאה אחרא כ״ש בר נש אחרא. זכאה חולקיה דכתיב ביה (שמות ל״ד:28) *ויהי שם עם יי׳*, ולא בחיזו אחרא כמה דכתיב (במדבר י״ב:8) *ומראה ולא בחידות*.

אמר רבי יוסי ת״ח (יחזקאל א׳:3) *היה היה*, נבואה לשעתא היתה.

[p. 450] ר׳ יהודה אומר לקיומא הוא דאתא דאצטריך למהוי בגיניהון דישראל לאשתמודעא דלא שביק לון קב״ה ובכל אתר דמתפזרין ישראל עמהון הוא שריא.

אמר רבי אלעזר *היה היה* דחמא ולא חמא דקאים באינון מלין ולא קאים, אבל ישראל מה כתיב בהו, *וכל העם ראים את הקולת*, כל חד וחד חמא כדקא חזי ליה דתניא כל חד וחד הוו קיימין שורין שורין תחומין תחומין וכדקא אתחזי להו חמו כל חד וחד.

אמר ר׳ שמעון רישי דעמא בלחודייהו רישי דשבטין בלחודייהו נוקבי בלחודייהו ה׳ דרגין לימינא וה׳ דרגין לשמאלא ההי״ד (דברים כ״ט:9) *אתם נצבים היום כלכם לפני יי׳ אלהיכם ראשיכם שבטיכם זקניכם ושוטריכם כל איש ישראל*, הא ה׳ דרגין לימינא. (שם:10) *טפכם נשיכם וגרך אשר בקרב מחניך מחטב עציך עד שאב מימיך*, הא ה׳ לשמאלא כלא אתתקן כגוונא דלעילא. לקבליהון ירתו ישראל אחסנת עלמין עשר אמירן דבהו תליין כל פקודין וכל זכוון וכל ירותת אחסנא דאינון חולקא טבא דישראל.

[p. 451] תאנא בההיא שעתא דקב״ה אתגלי בטורא דסיני הוו חמאן כל ישראל כמאן דחמי נהורא בעשישתא ומההוא נהורא הוה חמי כל חד וחד מה דלא חמא יחזקאל נביאה. מ״ט, משום דאינון קלין עלאין אתגליאו בחד דכתיב *וכל העם רואם את הקולת*, אבל ביחזקאל שכינתא אתגלי ברתיכוי ולא יתיר והוה חמי כמאן דחמי בתר כותלין סגיאין.

אמר רבי יהודה זכאה דרא דכתיב ביה *וירד יי׳ לעיני כל העם על הר סיני*. ת״ח כתיב (דברים ל״ג:2) *מימינו אש דת למו*, מימינא אתגלי מה דאתגלי. מה בין האי להאי.

[p. 452] אמר ר׳ יוסי הכא בסיני רישא וגופא דמלכא דכתיב (שמואל ב׳ כ״ב:10) *ויט שמים וירד*, ובאתר דאית רישא אית גופא, אבל ביחזקאל כתיב (יחזקאל א׳:3) *ותהי עליו שם יד יי׳*, דאתגלי ידא ולא גופא. ותנינן אפי׳ בידא *יד יי׳* עלאה *יד יי׳* תתאה.

ת״ח *נפתחו השמים ואראה מראות אלהים*, *מראת* כתיב לאחזאה דבגין שכינתא קאמר דהא *ואראה מראת* חסר, מראה חד.

אמר ר׳ ייסא וכי שכינתא לאו כלא.

אמר רבי יוסי לא דמי רישא דמלכא לרגלוי דמלכא אע״ג דכלא הוי בגופא דמלכא.

[p. 453] ת״ח בישעיהו כתיב (ישעיה ו׳:1) *ואראה את יי׳*, ביחזקאל כתיב *ואראה מראת אלהים*, הכא *את* התם *מראת*, מה דחמא דא חמא דא. זכאה חולקיה דמשה דלא הוי נביאה

© 2007–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

מהימנא שלימא כוותיה. *ואראה את יי׳*, *את* דייקא, *ואראה מראת אלהים*, *מראת* דייקא, ובדרגא חד הוו. אי **[פב ע״ב]** הכי אמאי לא פריש ישעיה כולי האי.

אמר רבי יוסי דא כליל דא פריש. מאי טעמא פריש כולי האי יחזקאל, כלא אצטריך בגיניהון דישראל דינדעון חביבותא דחביב להו קב״ה דשכינתיה ורתיכוי אתיין לדיירא עמהון בגלותא.

א״ר חייא *בארץ כשדים* והא כתיב (ישעיה כ״ג:13) *הן ארץ כשדים זה העם לא היה*, אמאי אתגלי שכינתא תמן. אי תימא בגיניהון דישראל הוה טב דתשרי שכינתא בגווייהו ולא אתגלייא, אלא הכי תאנא אי לאו דאתגלייא לא הוו ידעין. והא דאתגלייא מה כתיב, *על נהר כבר*, על מייא באתר דלא יסתאב ולא שריא מסאבותא וההוא נהרא הוה חד מארבע נהרין דנפקין מגנתא דעדן דכתיב *על נהר כבר*, מאי *כבר*, *דכבר* [p. 454] הוה מאתרא דשכינתא שריא עלוי, וכתיב *ותהי עליו שם יד יי׳*, *שם* ולא באתר אחרא.

אמר רבי חייא כתיב *ומתוכה דמות ארבע חיות וזה מראיהן דמות אדם להנה*. תאנא ברזא עלאה ארבע חיוון אית דאינהו לגו בגו היכלא קדישא ואינון קדמאי עתיקין מעתיקא קדישא כללא דשמא עלאה, ויחזקאל חמא *דמות* מרתיכין עלאין דהוא חמא מאתר דלא נהיר כל כך.

תאנא כגוונא דלעילא אית לתתא מינייהו, וכן בכלהו עלמין כלהו אחידן דא בדא. ואי תימא לעילא יתיר דחמא, תנינן משה חמא באספקלריא דנהרא וכלהו נביאי לא חמו אלא מגו אספקלריא דלא נהרא דכתיב *ואראה מראת אלהים*, וכתיב (במדבר י״ב:6-8) *אם יהיה נביאכם יי׳ במראה אליו אתודע וגו׳ לא כן עבדי משה וגו׳ פה אל פה אדבר בו*.

[p. 455] א״ר יוסי ת״ח דנביאין כלהו לגביה כנוקבי לגבי דכר דכתיב *פה אל פה אדבר בו ומראה*, ולשאר נביאין *יי׳ במראה אליו אתודע*, *במראה* ולא *מראה*, כ״ש יחזקאל דאפילו *מראה* לא כתיב ביה אלא *מראת* חסרא, וכ״ש דכתיב במשה *ולא בחידות* אלא כל מלה על בורייה. זכאה איהו דרא דנביאה דא שרי בגווייהו.

א״ר יוסי ברבי יהודה אפין באפין חמו ישראל זיו יקרא דמלכיהון ולא הוו בהון סומין וחגרין וקטיעין. סומין משמע דכתיב *וכל העם רואים*, חגרין דכתיב *ויתיצבו בתחתית ההר*, קטיעין דכתיב *נעשה ונשמע*, ולזמנא דאתי כתיב (ישעיה ל״ה:6) *אז ידלג כאיל פסח ותרון לשון אלם*.

[p. 456] *וידבר אלהים את כל הדברים האלה לאמר*. רבי חייא פתח (תהלים ק״ו:2) *מי ימלל גבורות יי׳ ישמיע כל תהלתו*. בכמה ארחין אורייתא אסהיד בבר נש דלא יחוב קמי

© 2007–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

מאריה, בכמה ארחין יהיב ליה עיטא דלא יסטי מארחוי לימינא ולשמאלא, בכמה ארחין יהיב ליה עיטא היך יתוב קמי מאריה וימחול ליה, דתנן שית מאה ותלת עשר זיני עיטא יהיב אורייתא לבר נש למהוי שלים במאריה בגין דמאריה בעא לאוטבא ליה בעלמא הדין ובעלמא דאתי, ויתיר בעלמא דאתי דהא תנינן כל מה דקב״ה אשלים ליה לבר נש מאינון טבאן דזכי בהו לעלמא דאתי אשתלים בהו. מאי טעמא, משום דעלמא דאתי דקב״ה הוי.

ואי תימא דהאי עלמא לאו דידיה הוא, אלא הכי תנינן האי עלמא לקבלי עלמא דאתי לא הוי אלא כפרוזדא דסיקלא לגבי טרקלין, בגין כך עלמא דאתי [p. 457] דקב״ה הוי, וכד זכי ההוא זכאה בדידיה זכי, דתניא (דברים י׳:9) *על כן לא היה ללוי חלק ונחלה וגו׳*. מ״ט, בגין *ד׳׳ הוא נחלתו*. זכאה חולקיה דמאן דזכי לאחסנא עלאה דא, זכי בעלמא דא ובביתא דהאי עלמא, כך בעלמא דאתי ובביתא קדישא דכתיב (ישעיה נ״ו:5) *ונתתי להם בביתי ובחומותי יד ושם*, על אחת כמה וכמה. **[פג ע״א]** זכאה חולקיה דמאן דמדוריה עם מלכא בביתיה.

ר׳ שמעון אמר זכאה חולקיה דההוא זכאה דזכי להאי דכתיב (ישעיה נ״ח:14) *אז תתענג על ד׳׳*, עם ד׳׳ לא כתיב אלא *על ד׳׳*. מאי *על ד׳׳*, אתר דעלאין ותתאין אתמשכן ותאבין לההוא אתר דכתיב (תהלים קכ״א:1) *מאין יבא עזרי*, וכתיב (דניאל ז׳:13) *ועד עתיק יומין מטא וקדמוהי הקרבוהי*. ותיאובתא ועגוגא לאסתכלא בההוא זיוא דזיוא דנפקא ואתמשכן מניה כל אינון כתרין.

[p. 458] תו א״ר שמעון תנינן בהאי קרא *אז תתענג על ד׳׳* סופיה דקרא מה כתיב, *והרכבתיך על במותי ארץ*, על ההוא אתר דאקרי *ארץ* לעילא וההוא אתר דאקרי *על ארץ* היינו שמים והיינו דכתיב *על ד׳׳*.

אמר ר׳ אבא *אז* תשב לא כתיב אלא *אז תתענג על ד׳׳*, היינו שמים דכתיב (תהלים נ״ז:12) *רומה על השמים אלהים. והרכבתיך על במתי ארץ*, היינו ארץ החיים משמע *על במותי* לאכללא ציון וירושלים דאקרון *במתי* דהיינו שמים דלעילא וארץ דלעילא. ומלה דאמר ר׳ שמעון הכי הוא וכלא חד דכתיב *ועד עתיק יומין מטא וגו׳* וכל הני מילין לאתר חד סלקין.

אמר ר׳ אבא לר׳ שמעון לימא מר האי קרא כוליה ובמאי אוקימנא ליה *אז תתענג על ד׳׳* [p. 459] *והרכבתיך על במתי ארץ והאכלתיך נחלת יעקב אביך*.

אמר ליה כלא אתמר דתפנוקא ועדונא *על ד׳׳* כתיב דכתיב *ועד עתיק יומין וגו׳*. *על במתי ארץ*, כמה דאתמר.

והאכלתיך נחלת יעקב אביך, כמה דכתיב (בראשית כ״ז:28) *ויתן לך האלהים מטל השמים*, והיינו *נחלת יעקב*, וברכתא דבריך יצחק ליעקב על האי *שמים* קאמר, וברכיה

© 2007–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

ברכתא דזמינין בנוי דיעקב לאחיא בההוא טלא דכתיב *ויתן לך* ולא לאחרא. *מטל השמים*, דביה זמינין מתיא לאחיא לזמנא דאתי דנפיק מעתיקא לזעירא דאנפין ושרייה בהאי *שמים*.

[p. 460] אסתכל ר׳ אבא אמר השתא אשתמע כלא ואשתכח דברכתא דיצחק עלאה ממאי דחשיבנא.

תאנא (תהלים ק״ו:2) *מי ימלל גבורות יי׳*. מהו *ימלל*, ידבר מבעי ליה. אמר ר׳ חייא כד״א (דברים כ״ג:26) *וקטפת מלילות בידך*. *גבורות יי׳*, דסגיאין אינון ומגבורה חד נפקין. ותאנא גבורה חד עלאה עטרא דעטרין מתעטרא ונפקין מיניה חמשין תרעין מנהון ימינא ומנהון שמאלא וכל חד וחד גבורה אתקרי וכל חד וחד מתעטרא בקרדיטי גליפין זהירין וכלהו אקרון *גבורות יי׳*.

אמר רבי חייא *גבורת* כתיב חסר דהא כלהו בדא כלילן.

ישמיע כל תהלתו, דא הוא שכינתא זיו יקריה דקב״ה דכתיב *ותהלתו מלאה הארץ*.

[p. 461] אמר ר׳ שמעון כתיב (בראשית ב׳:10-11) *ונהר יוצא מעדן להשקות את הגן ומשם יפרד והיה לארבעה ראשים*, *שם האחד פישון וגו׳*, הא אלין בשמהן אקרון והני ארבע מההוא נהר דנפיק אתמשכן. מה שמיה דההוא נהר דנפיק, *יובל* שמיה דכתיב (ירמיה י״ז:8) *ועל יובל ישלח שרשיו*, וכתיב *ולא ימיש מעשות פרי*. מאי טעמא *לא ימיש*, משום ד*על יובל ישלח שרשיו*, ועל דא כתיב (ישעיה נ״ח:11) *וכמוצא מים אשר לא יכזבו מימיו*, ובגין כך כתיב *יוצא*, *יוצא* ואינו פוסק.

תאנא א״ר שמעון כתיב *וידבר אלהים*. *וידבר*, בגין לאכרזא מילין דתאנא בשעתא דקב״ה אתגלי ושארי למללא עלאין ותתאין אתחלחלו ונפקי נשמתהון דישראל. ותאנא ההוא מלה הוה טאס מעילא לתתא ומתגלפא בארבע רוחי עלמא וסלקא ונחתא. כד סלקא אשתאבא בטורי דאפרסמונא **[פג ע״ב]** דכיא ואשתאבא בההוא טלא דלעילא ואסחר בסחרניהון דישראל ותבת בהון נשמתייהו ואסחר ומתגלפא באתריה בלוחי אבנא וכן כל מלה ומלה.

[p. 462] אמר רבי שמעון כל מלה ומלה הוה מליא בכל אינון טעמין בכל אינון מלין גזרין אגרין ועונשין רזין וסתרין כאסקופא דאיהו מליא מכלא. ובשעתא דנפיק ההוא מלה אתחזי חד, וכד הוה מתגלפא באתרוי אתחזון בההוא מלה שבעין ענפין דסלקין בגוה וחמשין כתרין חסר חד מהאי גיסא וחמשין חסר חד מהאי גיסא, כפטישא דא בזמנא דאיהו בטש בטנרא כד״א (ירמיה כ״ג:29) *וכפטיש יפוצץ סלע*. והוו חמאן ישראל עינא בעינא והוו חדאן, וכלהו [p. 463] דרין בתראין כלהו אזדמנו לתמן וכלהו קבילו אורייתא בטורא דסיני דכתיב

© 2007–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

(דברים כ״ט:14) *כי את אשר ישנו פה עמנו עומד היום ואת אשר איננו פה עמנו היום*, וכלהו כל חד וחד כדקא חזי ליה וכלהו חמאן ומקבלין מלין.

אלהים, גבורה.

את, דאתכליל בימינא כמה דתנינן (בראשית א׳:1) *את השמים*, דאיהו ימינא, *ואת הארץ*, דאיהו שמאלא דכתיב (ישעיה מ״ח:13) *אף ידי יסדה ארץ וימיני טפחה שמים*. *וימיני*, דא הוא *את*.

כל, לאתכללא שאר כתרין.

הדברים, מתקשרן דא בדא.

[p. 464] *האלה*, כל אינון טעמין כל אינון רזין כל אינון סתרין אגרין ועונשין.

לאמר, למהוי ירותא לכלא דכתיב (דברים ל״ג:4) *תורה צוה לנו משה מורשה*.

ואי תימא לגלאה מה דלא אצטריך לכל ב״נ, כתיב *אנכי יי׳ אלהיך*, כמה דאנא טמירא וסתים כך יהון מלין אלין טמירין וסתימין בלבד.

ד״א *וידבר אלהים* חד. *את כל הדברים האלה לאמר*, הא חמשה אחרנין.

ר׳ יהודה אמר *וידבר אלהים*, גבורה. *את*, ימינא. *כל*, דא ודא.

אמר ר׳ יצחק *כל, לאתכללא* אברהם דכתיב (בראשית כ״ד:1) *ויי׳ ברך את אברהם בכל*.

הדברים לאתכללא שאר כתרין דאתכסיין.

האלה, אינון דאתגליין דכתיב *וכל העם ראים את הקולת*.

לאמר, דא הוא דכתיב (משלי י״ב:4) *אשת חיל עטרת בעלה*, וכתיב (ירמיה ג׳:1) *לאמר הן ישלח איש את אשתו*.

[p. 465] אמר ר׳ יצחק אמאי אתיהיבת אורייתא באשא וחשוכא דכתיב (דברים ד׳:11) *וההר בוער באש עד לב השמים חשך ענן וערפל*, דכל מאן דאשתדל באורייתא אשתזיב מאשא אחרא ומחשוכא דמחשכין שאר עמין לישראל דבזכותיה דאברהם אשתזיבו ישראל מאשא דגיהנם כדתניא אמר ליה קב״ה לאברהם כל זמנא דבניך ישתדלון באורייתא ישתזבון מאלין ואי לא הא נורא דגיהנם דשלטא בהו וישתעבדוןביני עממיא.

א״ל בתרי קטורי לא מזדקפן מלין אלא אי ניחא קמך ישתזבון מנורא דגיהנם וישתעבדון ביני עממיא עד דיתובון גבך.

אמר ליה יאות הוא ודאי הה״ד (דברים ל״ב:30) *אם לא כי צורם מכרם*. מאן הוא *צורם*, דא אברהם דכתיב (ישעיה נ״א:1) *הביטו אל צור חצבתם*. *ויי׳ הסגירם*, דא קב״ה דאסתכם על ידוי.

© 2007–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

[p. 466] אמר ר׳ יהודה מיומא דנפקו ישראל ממצרים עד יומא דאתיהיב אורייתא חמשין יומין הוו, מ״ט. אמר ר׳ יהודה משום אינון שני יובלא דכתיב (ויקרא כ״ה:10) *וקדשתם את שנת החמשים שנה*.

תאנא א״ר שמעון ההוא יובלא אפיק לון לישראל ממצרים, ואי תימא דיובלא ממש, אלא מסטרא דיובלא הוה ומסטרא דיובלא אתער דינא על מצראי ובגיני כך חמשין יומין אלין דיובלא הוו.

תאנא לקביל דא חמשין זמנין אתמר ואדכר באורייתא נמוסין דמצרים וכלהו שבחי. *אשר* **[פד ע״א]** *הוצאתיך*, (דברים ד׳:37) *ויוציאך*, (שמות י״ג:9) *כי ביד חזקה הוציאך*, וכלהו זמני חמשין אינון ולא יתיר משום דכלא ביובלא אתעטר ומסטרא דיובלא אתא כלא. ובגיני כך אורייתא דאתי בגבורה אתעטר בימינא דכתיב (דברים ל״ג:2) *מימינו אש דת למו*.

[p. 467] ותניא חמשא קלין הוו, וכלהו אתחזיאו בהו ואתכלילו בהו ואתעטרו בדא.

אמר ר׳ שמעון בההוא זמנא דקבילו ישראל אורייתא יובלא דא אתעטר בעטרוי לקב״ה כמלכא דאתעטר בגו חיליה דכתיב (שיר ג׳:11) *צאינה וראינה בנות ציון במלך שלמה בעטרה שעטרה לו אמו*. מאן *אמו*, דא יובלא, ויובלא אתעטר בחדוה בשלימו דכתיב (תהלים קי״ג:9) *אם הבנים שמחה*. מאן *אם הבנים שמחה*. א״ר שמעון דא יובלא.

א״ר יהודה ע״ד כתיב (משלי כ״ג:25) *ישמח אביך ואמך וגו׳*. [p. 468] א״ר יהודה כמה דאוקמוה חברייא דכתיב (ויקרא י״ח:7) *ערות אביך וערות אמך לא תגלה*, ווי למאן דגלי עריתהון.

תאנא א״ר יצחק בשעתא דאתגלי קב״ה על טורא דסיני אזדעזע טורא, ובשעתא דסיני אזדעזע כל שאר טורי עלמא אזדעזעו והוו סלקין ונחתין עד דאושיט קב״ה ידוי עלייהו ואתישבו וקלא נפקא ומכרזא (תהלים קי״ד:5-6) *מה לך הים כי תנוס ההרים תרקדו כאלים*. ואינון תבאן ואמרין *מלפני אדון חולי ארץ*.

אמר ר׳ יצחק *מלפני אדון חולי ארץ*, דא אימא דכתיב *אם הבנים שמחה*. *מלפני אלוה יעקב*, דא הוא דכתיב (שמות ד׳:22) *בני בכורי ישראל*. ועל האי כתיב *בעטרה שעטרה לו אמו*, ומהו *בעטרה*. א״ר יצחק כמה דכתיב (שמואל א׳ כ״ג:26) *ושאול ואנשיו עוטרים אל דוד*, דמתעטר בחוורא בסומקא בירוקא בכל גוונין דכלהו כלילן ביה ואסתחרן ביה.

[p. 469] אמר ר׳ יהודה מאי *עטרה*, דכתיב (ישעיה מ״ט:3) *ישראל אשר בך אתפאר*, וכתיב (שם ס׳:7) *ובית תפארתי אפאר*.

אמר ר׳ יצחק אורייתא אתיהיבת באשא אוכמא ע״ג אשא חוורא לאכללא ימינא בשמאלא ושמאלא דאתחזר ימינא דכתיב *מימינו אש דת למו*.

© 2007–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

א״ר אבא בשעתא דתננא דסיני הוה נפיק סליק ומתעטר ההוא תננא כאתכלא דא וסליק ונחית וכל ריחין ובוסמין דבגנתא דעדן הוה סליק ההוא תננא בחיזו דחוור ואוכם וסומק הה״ד (שיר ג׳:6) *מקטרת מר ולבונה מכל אבקת רוכל*.

ההוא תננא מאן הוה. אמר ר׳ יצחק שכינתא דאתגלי תמן כמא דכתיב (שיר שם) *מי זאת עולה מן המדבר כתמרות עשן*.

אמר ר׳ יהודה למה לך כולי האי, הא קרא שלים הוא דכתיב *והר סיני עשן כלו מפני אשר ירד עליו יי׳ באש* [p. 470] *ויעל עשנו כעשן הכבשן*. זכאה עמא דחמאן דא וידעין דא.

א״ר חייא כד אתגליפו אתוון בלוחי אבנא הוו מתחזיין בתרי סטרין מסטרא דא ומסטרא דא, ולוחין מאבן סנפירינון הוו ואתגליפו ואתחפיין באשא חוורא ואתוון הוו מאשא אוכמא ומתגלפן בתרי סטרין מסטרא דא ומסטרא דא.

אמר ר׳ אבא לוחין הוו בעינייהו ואתוון הוו טאסין ומתחזיין בתרין אשין אשא חוורא ואשא אוכמא לאתחזאה כחדא ימינא ושמאלא דכתיב (משלי ג׳:16) *ארך ימים בימינה בשמאלה וגו׳*. והא כתיב *מימינו אש דת למו*, אלא מסטרא דגבורה הוה ואתכלילת בימינא ובגין כך אשא חוורא ואשא אוכמא.

תאנא כתיב (שמות ל״ב:16) *והלחת מעשה אלהים המה*. א״ר יהודה *והלחת*, חד, תרי הוו ומתחזיין חד ועשר אמירן מתגלפי בהו חמש כלילן בחמש למהוי כלא ימינא, *מעשה אלהים המה* ודאי.

[p. 471] רבי יצחק אמר של סנפירינון הוו **[פד ע״ב]** ותרין הוו ואבנין הוו סתימאן, נשיב קב״ה ברוחא ואתפשטו ואתגליפו תרין לוחין.

ר׳ יהודה אמר כעין סנפירינון הוו משמע דכתיב *מעשה אלהים המה*.

אמר ליה אי הכי סנפירינון דא דהוא אבנא טבא יקירא משאר אבנין לאו עובדא דקב״ה אינון.

א״ל במאי אוקימנא *מעשה אלהים המה*, *המה* דייקא.

א״ל ת״ח כתיב *והלחת מעשה אלהים*, *והלחת* כתיב ולא והאבנים.

אמר ר׳ שמעון כלא הוא אבל אלין תרי לוחי עד לא אתברי עלמא הוו ואסתלקו מערב שבת ועבד לון קב״ה ועובדוי הוו. ממה אתעבידו. תאנא מההוא טלא עלאה דנגיד מעתיקא קדישא, וכד נגיד ואתמשך לחקל תפוחין קדישין נטל קב״ה תרין כפורי מנייהו ואגלידו ואתעבידו תרין אבנין יקירין, נשב בהו ואתפשטו תרין לוחין הה״ד *מעשה אלהים המה*.

[p. 472] *והמכתב מכתב אלהים הוא*, כמה דכתיב (דברים ט׳:10) *כתובים באצבע אלהים*. תאנא *אצבע אלהים*, ההוא אצבע סליק לעשרה כד״א *אצבע אלהים היא*, וכל אצבע

© 2007–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

ואצבע סליק לעשרה עד דיתעביד ידא שלימתא דכתיב (שמות י״ד:31) *וירא ישראל את היד הגדולה*.

אמר ר׳ יהודה *חרות על הלחת*, נקיבין הוו אבנין ואתחזיאו לתרין סטרין. חרות, גלופא דגליפין.

אמר ר׳ אבא מהאי סטרא אתחזי סטרא אחרא ואתקרי מהכא מה דכתיב בסטרא אחרא.

רבי אלעזר אמר בנס הוו כתיבין דכל בני נשא הוו אמרין וסהדין דהא *מכתב אלהים הוא* ודאי דהא כל בני עלמא לא יכלין למנדע לון כמה דהוו. לדעתייהו דאינון דאמרין נקיבין הוו מי כתיב *חרות בלחת*, *על הלחת* כתיב. אלא הכי תאנא חמשא קלין אינון לימינא וחמשא לשמאלא ואינון דשמאלא כלילן בימינא [p. 473] ומן ימינא אתחזון אינון דשמאלא והכא כלא איהו ימינא ואתכלילן אלין באלין, מאן דהוה בסטרא דא חמי לסטרא אחרא וקרי לון לאינון אתוון. תנינן שמאלא אתחזר ימינא דכתיב *מימינו אש דת למו*, ובגין כך *מכתב אלהים הוא* ודאי.

הא כיצד, מאן דהוה בסטרא דא הוה קרי *אנכי יי׳ אלהיך*, ומאלין אתוון הוה חמי וקרי *לא תרצח*. הוה קרי *לא יהיה לך אלהים אחרים*, והוה חמי וקרי *לא תנאף*. הוה קרי *לא תשא את שם יי׳ אלהיך*, והוה חמי וקרי *לא תגנב*, וכן לכלהו וכלא מסטרא דא וכדין מסטרא אחרא וכלהו כלילן דא בדא כהאי גוונא הה״ד (שם ל״ב:16) *מכתב אלהים הוא*, *מכתב אלהים* ודאי.

וירד משה אל העם ויאמר אליהם, ולא כתיב מאי קאמר. א״ר יצחק ת״ח ארחא דעלמא הוא כד אתי חדוותא לבר נש או כד אתי צערא ולא ידע מניה לא יכיל למסבל דהא לבא אתפרח לשעתא, וכד ידע מניה קאים בקיומיה ויכיל למסבל. כל שכן הכא דהא משה אמר לון כל מה דהוה לבתר ואתקיף לבייהו במלין ולא יכלי למסבל, כ״ש אי לא אמר לון מידי, ובגין כך *ויאמר אליהם* בקדמיתא ואתקיף לבייהו, ולבתר *וידבר אלהים*, ועם כל דא לא יכילו [p. 474] למסבל דהא תנינן אמר ר׳ יהודה אמר ר׳ חייא אמר ר׳ יוסי כד שמעו מלה דקב״ה אתפרח נשמתייהו וסלקא נשמתייהו דישראל עד כורסי יקרא דיליה לאתדבקא תמן. אמרה אורייתא קמי קב״ה וכי למגנא הוינא מתרי אלפי שנין עד לא אתברי עלמא, למגנא אית בי (ויקרא כ׳:2) *איש* **[פה ע״א]** *איש מבני ישראל*, (שמות ל׳:31) *ואל בני ישראל תדבר*, (ויקרא כ״ה:55) *כי לי בני ישראל עבדים*, אן אינון *בני ישראל*. בה שעתא אהדרת אורייתא נשמתא לכל חד וחד מישראל, אורייתא אתקיפת ואחידת בהו בנשמתייהו לאהדרא להו לישראל הה״ד (תהלים י״ט:8) *תורת יי׳ תמימה משיבת נפש*, *משיבת נפש* ממש.

© 2007–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

תאנא כתיב (ד״ה א׳ כ״ט:23) *וישב שלמה על כסא יי׳ למלך*, כמה דכתיב (מלכים א׳ י׳:19) *שש מעלות לכסא*. ר׳ אבא אמר דקיימא סיהרא באשלמותא דתנינן ביומוי דשלמה קיימא סיהרא באשלמותא. אימתי באשלמותא, דקיימא בחמשה עשר כמה דתנינן אברהם יצחק יעקב יהודה פרץ חצרון רם עמינדב נחשון שלמון בועז עובד ישי דוד שלמה. כיון דאתא שלמה קיימא סיהרא באשלמותא הה״ד *וישב שלמה על כסא יי׳ למלך*.

[p. 475] ביומוי דצדקיהו קיימא סיהרא בפגימותא כד״א (ישעיה י״ג:10) *וירח לא יגיה אורו*, ותנינן ביומוי דצדקיהו אתפגים סיהרא ואתחשכו אנפיהון דישראל. פוק וחשוב, רחבעם אביה אסא יהושפט יהורם אחזיה יהואש אמציה עוזיהו יותם אחז יחזקיהו מנשה אמון יאשיהו צדקיהו, וכד אתא צדקיהו אתפגים סיהרא וקיימא על פגימותא דכתיב (ירמיה נ״ב:11) *ואת עיני צדקיהו עור*. ביה זמנא (איכה ב׳:1) *השליך משמים ארץ*, אתעברת מקמי *שמים* ואתרחקת מניה ואתחשכא האי *ארץ* כלומר דקיימא סיהרא בפגימותא.

ותאנא בשעתא דקיימו ישראל על טורא דסיני שארי לאנהרא דכתיב (שמואל ב׳ כ״ב:10) *ויט שמים וירד*. מהו *וירד*, דקריב שמשא לגבי סיהרא ושרי לאנהרא סיהרא דכתיב (במדבר ב׳:3) *דגל מחנה יהודה מזרחה*. בטורא דסיני אתמנא יהודה רופינוס במלכותא דכתיב (הושע י״ב:1) *ויהודה עוד רד עם אל ועם קדושים נאמן*. מאי *ועם קדושים נאמן*, כד אמר קב״ה לישראל *ואתם תהיו לי ממלכת כהנים וגוי קדוש*, *נאמן* הוה יהודה לקבלא מלכותא ושארי סיהרא לאנהרא.

[p. 476] *אנכי יי׳ אלהיך*. ר׳ אלעזר פתח (משלי א׳:8) *שמע בני מוסר אביך*, דא קב״ה. *ואל תטוש תורת אמך*, דא כנסת ישראל.

ר׳ יהודה אמר *מוסר אביך*, דא הוא חכמה. *ואל תטוש תורת אמך*, דא בינה.

ר׳ יצחק אמר דא ודא חדא נינהו דתנינן אורייתא מחכמה דלעילא נפקת.

ר׳ יוסי אמר מבינה נפקת דכתיב *להבין אמרי בינה*, וכתיב *ואל תטוש תורת אמך*.

[p. 477] אמר ר׳ יהודה אורייתא מחכמה ובינה אתכלילת דכתיב *שמע בני מוסר אביך ואל תטוש תורת אמך*.

ר׳ אבא אמר בכלא אתכלילת, כיון דבאלין תרין אתכלילת אתכלילת בכלא, בחסד בדינא וברחמי, בכלהו שלימותא דאצטריך מלה. אי מלכא ומטרוניתא מסתכמין כלא מסתכמין, באתר דאלין משתכחין כלא משתכחין.

ר׳ יוסי אמר *אנכי יי׳ אלהיך*. *אנכי*, דא שכינתא כמה דכתיב (בראשית מ״ו:4) *אנכי ארד עמך מצרימה*.

© 2007–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

יי׳ אלהיך, דא כנסת ישראל דכתיב *ואל תטוש תורת אמך*.

ר׳ יצחק אמר *אנכי*, דא שכינתא ופסקא טעמא כד״א (שם כ״ז:19) *אנכי עשו בכורך*.

יי׳ אלהיך, כמה דכתיב (דברים ד׳:36) *מן השמים השמיעך את קולו*, וכתיב *אתם ראיתם כי מן השמים דברתי עמכם*, *מן השמים ממש* דא קב״ה.

[p. 478] *אשר*, אתר דכלא מאשרין ליה. **[פה ע״ב]**

הוצאתיך מארץ מצרים, דא יובלא כמא דתניא מסטרא דיובלא נפקו ישראל ממצרים, ובגין כך חמשין זמנין אדכר באורייתא יציאת מצרים חמשין יומין לקבלא אורייתא חמשין שנין לחירו דעבדין.

מבית עבדים, כמה דכתיב (שמות י״ב:29) *הכה כל בכור בארץ מצרים*, ותנינן אלין כתרין תתאין דאתרחיצו בהו מצראי. כמה דאית ביתא לעילא אית ביתא לתתא, ביתא קדישא לעילא דכתיב (משלי כ״ד:3) *בחכמה יבנה בית*, ביתא תתאה לתתא דלא קדישא דכתיב *מבית עבדים*.

תאנא בשעתא דאתמר *אנכי* כל פקודי אורייתא דמתאחדן בסטרא דא כלהו הוו כלילן בהאי מלה, כמה דתנינן כל פקודי אורייתא מתאחדן בגופא דמלכא, מנהון ברישא דמלכא ומנהון בגופא ומנהון בידי דמלכא ומנהון ברגלוי, ולית דנפיק מן גופא דמלכא לבר. [p. 479] ובגין כך מאן דפשע בפקודי אורייתא כמאן דפשע בגופא דמלכא כמה דכתיב (ישעיה ס״ו:24) *ויצאו וראו בפגרי האנשים הפושעים בי*, *בי* ממש. ווי לחייביא דעברין על פתגמי אורייתא ולא ידעין מאי קא עבדין, דאמר ר׳ שמעון ההוא אתר דאיהו חב לגביה ההוא אתר ממש גלי חוביה. בקב״ה חב קב״ה גלי חוביה דכתיב (איוב כ׳:27) *יגלו שמים עונו וארץ מתקוממה לו*.

תניא *שמים* גליין חוביה דבר נש ובשעתא דאיהו גלי חוביה *ארץ* עביד דינא בבר נש דכתיב *וארץ מתקוממה לו*, למעבד ביה דינא.

אמר ר׳ יוסי תנינא אימא ובנין בשלימו אשתכחו דכתיב (תהלים קי״ג:9) *אם הבנים שמחה*.

אנכי, כמה דתנינן בת היתה לאברהם היא שכינתא ודא בת.

[p. 480] *יי׳ אלהיך*, דכתיב (שמות ד׳:22) *בני בכורי ישראל*, וכתיב (משלי ג׳:18) *עץ חיים היא למחזיקים בה*, הא בן.

אשר הוצאתיך מארץ מצרים, דכתיב (ויקרא כ״ה:12) *יובל היא קדש תהיה לכם*, וכתיב (תהלים קי״ג:9) *אם הבנים שמחה*, *וקדשתם את שנת החמשים שנה וקראתם דרור*, הא אימא ובנין. אי אימא יתבא יתבין בנין ועלמין כלהו בשלימותא, מתעברא אימא כלהו מתעברן

© 2007–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

מדוכתייהו וכתיב (דברים כ״ב:6) *לא תקח האם על הבנים*, ותנינן לא יעביד בר נש חובי לתתא בגין דאתעבר אימא מעל בנין.

אמר ר׳ יצחק כלא קב״ה כלא הוא, כלא חד, ומלין אלין למחצדי חקלא אתגליין. זכאין אינון בעלמא דין ובעלמא דאתי.

[p. 481] תאנא אמר ר׳ אלעזר כתיב *בראשית ברא אלהים את השמים ואת הארץ*, וכתיב (בראשית ב׳:2) *ביום עשות יי׳ אלהים ארץ ושמים*. במאי אוקימנא הני קראי, הא תנינן דתרווייהו כחדא אתבריאו, מלמד שנטה הקב״ה קו ימינו וברא *את השמים* ונטה קו שמאלו וברא *את הארץ*, בקדמיתא *את השמים ואת הארץ*, ולבתר *ארץ ושמים*.

תאנא כתיב (הושע ב׳:23) *ביום ההוא אענה נאם יי׳ אענה את השמים והם יענו את הארץ*. *אענה את השמים*, *שמים* ממש דכתיב (ישעיה ס״ו:1) *השמים כסאי*. *והם יענו את הארץ*, *הארץ* ממש דכתיב *והארץ הדום רגלי*. *שמים* שמים עלאין *וארץ* ארץ עלאה, ותניא כד אתתקן שמים דא בתיקונוי אתתקן לקבלא דהאי ארץ ותיאובתיה לקבלה בחד דרגא דאקרי *צדיק* כמה דכתיב (משלי י׳:25) *וצדיק יסוד עולם*, ואתדבק בהאי ארץ. ומרישא דמלכא עד ההוא אתר דשארי האי צדיק אתי חד נהרא **[פו ע״א]** קדישא משחא דרבות ואטיל בסגיאות תיאובתא בהאי ארץ קדישא ונטיל כלא האי ארץ, ולבתר מהאי ארץ אתזן כלא עילאי ותתאי, כדכורא דא כד תיאובתיה לאתדבקא בנוקבא ואפיק זרעא [p. 482] דרבות מרישא דמוחא בההוא אמה ואטיל בנוקבא ומניה מתעברא, אשתכח דכלהו שייפי דגופא כלהו מתדבקן בנוקבא ונוקבא אחיד כלא. כדוגמא דא תנינן כל דאשלים לעשרה קדמאי דבי כנישתא נוטל אגר כלהו. ר׳ יוסי אמר לקבלא דכלהו.

ר׳ יצחק אמר כתיב (תהלים י״ח:10) *ויט שמים וירד*, וכתיב *וירד יי׳ על הר סיני*. תאנא *ויט שמים וירד*, לאן נחת. אי תימא דנחת לסיני *על הר סיני* כתיב ולא כתיב *בהר סיני*. אלא *ויט שמים וירד*, לאן נחת.

אמר ר׳ יוסי אמר ר׳ יהודה אמר ר׳ חייא נחית בדרגוי מדרגא לדרגא ומכתרא לכתרא עד דאתדבק בהאי ארץ וכדין אתנהיר סיהרא וקיימא באשלמותא הה״ד *ויט* [p. 483] *שמים וירד*, וכדין כתיב *על הר סיני*. מה קיימא *על הר סיני*, הוי אימא דא שכינתא.

ר׳ אבא אמר מהכא (שמות י״ט:18) *מפני אשר ירד עליו יי׳ באש*, וכתיב (דברים ד׳:24) *כי יי׳ אלהיך אש אוכלה הוא*, וכתיב (בראשית י״ט:20) *ויי׳ המטיר על סדום וגו׳*. *ויי׳ המטיר*,

© 2007–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

דא ארץ. ומאן אתר נטיל האי, סופיה דקרא מוכח דכתיב *מאת יי׳ מן השמים, מן השמים ממש.*

רבי חייא אמר מהכא *וידבר אלהים את כל. כל,* כללא דכלא דהא בהא תליא כלא.

לא יהיה לך אלהים אחרים. רבי יצחק אמר לאפקא שכינתא. *על פני,* לאפקא אנפי מלכא דבהו אתחזי מלכא קדישא ואינון שמיה והוא אינון. הוא שמיה דכתיב (ישעיה מ״ב:8) *אני יי׳ הוא שמי,* הוא ושמיה חד, בריך הוא לעלם ולעלמי עלמיא.

[p. 484] תאני רבי שמעון זכאין אינון ישראל דקב״ה קרא לון *אדם* דכתיב (יחזקאל ל״ד:31) *ואתנה צאני צאן מרעיתי אדם אתם,* (ויקרא א׳:2) *אדם כי יקריב מכם קרבן ליי׳.* מאי טעמא קרא לון *אדם,* משום דכתיב (דברים ד׳:4) *ואתם הדבקים ביי׳ אלהיכם, אתם* ולא שאר עמין ובגין כך *אדם אתם,* אתם קרויים *אדם* ואין שאר עמין קרויים *אדם.* דתניא אמר ר׳ שמעון כיון דבר ישראל אתגזר עאל בברית דגזר קב״ה באברהם דכתיב (בראשית כ״ד:1) *ויי׳ ברך את אברהם בכל,* וכתיב (מיכה ז׳:20) *חסד לאברהם,* ושארי למיעאל בהאי *אדם.* כיון דזכה לקיימא פקודי אורייתא עאל ביה בהאי *אדם* ואתדבק בגופא דמלכא ואקרי *אדם,* וזרעא דישראל אקרון *אדם.*

[p. 485] ת״ח כתיב ביה בישמעאל (בראשית ט״ז:12) *והוא יהיה פרא אדם, ולא אדם* משום דאתגזר ושירותא *דאדם* הוה ביה דכתיב (שם י״ז:25) *וישמעאל בנו בן שלש עשרה שנה בהמולו את בשר ערלתו.* כיון דאתגזר עאל בהאי שירותא דאקרי *כל* הה״ד (שם ט״ז:12) *והוא יהיה פרא אדם,* ולא *אדם, ידו בכל, ידו בכל* ודאי ולא יתיר בגין דלא קיים פקודי אורייתא, שירותא הוה ביה בגין דאתגזר ולא אשתלים בפקודי אורייתא. אבל זרעא דישראל דאשתלימו בכלא אקרון *אדם, אדם* ממש וכתיב (דברים ל״ב:9) *כי חלק יי׳ עמו יעקב חבל נחלתו.*

א״ר יוסי כל פרצופין שארי בר מפרצופא דאדם.

ר׳ יצחק אמר כד אתעביד אתחזי דגליפא גו גלופין באשלמותא.

[p. 486] א״ר יהודה היינו דאמרי קוטרוי בזיקא בטפסא שכיחי.

רבי יהודה הוה אזיל מקפוטקיא ללוד למחמי לרבי שמעון דהוה תמן והוה רבי חזקיה אזיל עמיה. אמר רבי יהודה לר׳ חזקיה הא דתנינן קמיה דר׳ שמעון *והוא יהיה* **[פו ע״ב]** *פרא אדם* ודאי כך הוא ודא הוא ברירא דמלה. סופיה דקרא מהו דכתיב *על פני כל אחיו ישכון.*

אמר ליה לא שמענא ולא אימא דהא אוליפנא (דברים ד׳:44) *וזאת התורה אשר שם משה, אשר שם משה* אתה יכול לומר, דלא *שם משה* אי אתה יכול לומר.

© 2007–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

פתח ר׳ יהודה ודרש (שם ל׳:20) *כי היא חייך וארך ימיך*. מאן דזכי באורייתא [p. 487] ולא אתפרש מינה זכי לתרי חיין חד בעלמא דין וחד בעלמא דאתי דכתיב *חייך* תרי, וכל מאן דאתפרש מאורייתא כמאן דאתפרש מחיי, ומאן דפריש מר׳ שמעון כאילו פריש מכלא. ומה בהאי קרא דאיהו פתח פתחא לא יכילנא למיעאל בה, פתגמי אורייתא דסתימין על אחת כמה וכמה. ווי לדרא דר׳ שמעון בן יוחאי אסתליק מניה דכד הוינן קמיה דר׳ שמעון מבועאן דלבא פתיחי לכל עיבר וכלא מתגליא וכד אתפרשנא מניה לא ידענא מידי וכל מבועין סתימין.

אמר ר׳ חזקיה היינו דכתיב (במדבר י״א:25) *ויאצל מן הרוח אשר עליו ויתן על שבעים איש הזקנים*, כבוצינא דא דנהרין מניה כמה בוצינין והוא בקיומיה שכיח, כך ר׳ שמעון בן יוחאי מארי דבוצינין הוא נהיר לכלא ונהורא לא אעדי מניה ואשתכח בקיומיה.

אזלו עד דמטו לגביה. כד מטו גביה אשכחוהו דהוה יתיב ולעי באורייתא והוה אמר (תהלים ק״ב:1) *תפלה לעני כי יעטף ולפני יי׳ ישפוך שיחו*, כל צלותא דישראל צלותא, וצלותא דעני עלאה מכלהו. מאי טעמא, משום דהאי סלקא עד כורסי יקרא דמלכא ואתעטר ברישיה וקב״ה משתבח בההיא צלותא, ודא *תפלה לעני*, *תפלה* דא אקרי *תפלה*.

[p. 488] *כי יעטף*, עטופא דא לאו עטופא דכסו דהא לית ליה, אלא כתיב הכא *כי יעטף*, וכתיב התם (איכה ב׳:19) *העטופים ברעב*.

ולפני יי׳ ישפך שיחו, דיקבל קמי מאריה ודא ניחא ליה קמי קב״ה משום דעלמא מתקיימא ביה כד לא אשתכחו שאר קיימי עלמא בעלמא. ווי למאן דההוא מסכנא יקבל עלוהי למאריה משום דמסכנא קריב למלכא יתיר מכלהו דכתיב (שמות כ״ב:26) *והיה כי יצעק אלי ושמעתי*, ולשאר בני עלמא זמנין דשמע זמנין דלא שמע. מ״ט, משום דדיוריה דמלכא בהני מאני תבירי דכתיב (ישעיה נ״ז:15) *ואת דכא ושפל רוח*, וכתיב (תהלים ל״ד:19) *קרוב יי׳ לנשברי לב*, (שם נ״א:19) *לב נשבר ונדכה אלהים לא תבזה*. מכאן תנינן מאן דנזיף במסכנא נזיף בשכינתא דכתיב *ואת דכא ושפל רוח*, וכתיב (משלי כ״ב:23) *כי יי׳ יריב ריבם וקבע את קובעיהם נפש*. אפטרופוסא דלהון תקיפא ושליטא על כלא דלא אצטריך לסהדי ולא לדיינא אחרא ולא נטיל משכוניה כשאר דייניא. ומה משכונא נטיל, נשמתיה דבר נש דכתיב *וקבע את קובעיהם נפש*.

[p. 489] תו אמר *תפלה לעני*, בכל אתר דאקרי *תפלה* מלה עלאה היא דהא סלקא לאתר דקב״ה אחיד *תפלה* דרישא דאינון תפלין דמלכא אנח להו.

ר׳ שמעון אסחר רישיה וחמא לר׳ יהודה ור׳ חזקיה דמטו גביה. בתר דסיים אסתכל בהו. אמר להו סימא הוה לכו ואתאביד מנייכו.

אמרו ליה ודאי דפתחא עלאה פתח מר ולא יכילנא למיעאל ביה.

© 2007–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

אמר מאי הוא.

אמרו ליה (בראשית ט"ז:12) *והוא יהיה פרא אדם*, וסופיה דקרא בעינא למנדע דכתיב *ועל פני כל אחיו ישכון*, דהא ברירא דכוליה קרא ידענא והאי לא ידענא דסופיה דקרא לא אתחזי כרישא.

[p. 490] אמר לון חייכון כלא חד מלה הוא ובחד דרגא סלקא.

תאנא כמה פנים לפנים אית ליה לקב"ה, פנים דנהרין פנים דלא נהרין, פנים עלאין פנים תתאין, פנים **[פז ע"א]** רחיקין פנים קריבין, פנים דלגו פנים דלבר, פנים דימינא פנים דשמאלא.

ת"ח זכאין אינון ישראל קמי קב"ה דאחידן באנפין עלאין דמלכא באינון פנים דהוא ושמיה אחידן בהו ואינון הוא ושמיה, ושאר עמין אחידן באינון פנים רחיקין באינון פנים תתאין, ובגיני כך אינון רחיקין מגופא דמלכא דהא חמינא כל אינון דמצרים קריבוי דישמעאל כמה אחין וקריבין הוו ליה וכלהו הוו באנפין תתאין באינון פנים רחיקין, ובגיניה דאברהם כד אתגזר ישמעאל זכה דשוי מדורא דחולקיה באתר דשלטא על כל אינון פנים רחיקין ותתאין על כל אינון פנים דשאר עמין הה"ד *על פני כל אחיו ישכון*, כלומר ישוי מדור חולקיה לעילא מכלהו דכתיב *ידו בכל*, דשלטא על כל שאר פנים דלתתא, ובגין כך *על פני כל אחיו* ודאי דלא זכו כוותיה.

אתו ר' יהודה ור' חזקיה ונשקו ידוי. א"ר יהודה היינו דאמינא חמרא בדורדיא ונביעא דבירא בקטרא דקורא אתעטר. ווי לעלמא כד יסתלק מר מניה, ווי לדרא דאתערע בההוא זמנא. זכאה דרא דאשתמודען ליה למר, זכאה דרא דאיהו שרי בגויה.

[p. 491] אמר רבי חזקיה הא תנינן גיורא כד אתגזר אקרי גר צדק ולא יתיר והכא אמר מר *ידו בכל*.

אמר ר' שמעון כלא אתקשר בחד, אבל גיורא תנינן, שאני ישמעאל דלאו גיורא הוא, בריה דאברהם בריה דקדישא הוא וכתיב ביה בישמעאל (בראשית י"ז:20) *הנה ברכתי אותו*, וכתיב התם (שם כ"ד:1) *ויי' ברך את אברהם בכל*, ועל כך כתיב *ידו בכל*. ובגין כך *על פני כל אחיו ישכון*, דאי שאר קריבוי אתגזרו אתקרון גר צדק ולא יתיר והוא יתיר ועלאה מכלהו, כ"ש דלא אתגזרו וקיימין באינון אפין רחיקין באינון אפין תתאין, ואיהו מדוריה לעילא מכל פנים דידהו ומכל פנים דשאר עמין הה"ד *על פני כל אחיו ישכון*.

א"ר יהודה קב"ה בגין כך אכריז ואמר *לא יהיה לך אלהים אחרים על פני*, דדא הוא דיליה.

© 2007–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

לא תעשה לך פסל וכל תמונה, הא אתמר ואמר רבי יוסי כל פרצופין שרי בר מפרצופא דאדם דהא האי פרצופא שליטא בכלא.

[p. 492] ד"א *לא תעשה לך פסל וכל תמונה*. רבי יצחק פתח (קהלת ה׳:5) *אל תתן את פיך לחטיא את בשרך*. כמה אית ליה לבר נש לאזדהרא על פתגמי אורייתא, כמה אית ליה לאזדהרא דלא יטעי בהו ולא יפיק מאורייתא מה דלא ידע ולא קביל מרביה דכל מאן דאמר במלי דאורייתא מה דלא ידע ולא קביל מרביה עליה כתיב *לא תעשה לך פסל וכל תמונה*, וקב"ה זמין לאתפרעא מניה בעלמא דאתי בזמנא דנשמתיה בעיא למיעאל לדוכתא דדחיין לה לבר ותשתצי מההוא אתר דצרירן בצרורא דחיי שאר נשמתין.

רבי יהודה אומר כמא דתנינן מהכא (שם) *למה יקצף האלהים על קולך*, דא היא נשמתיה דבר נש.

אמר רבי חייא כתיב *כי אנכי יי׳ אלהיך אל קנא*. מ"ט, משום דקני לשמיה בכלא. אי בגין פרצופין מקני לשמיה משום דמשקר בשמיה, אי משום אורייתא תנינן אורייתא כלא שמא קדישא היא דלית לך מלה באורייתא דלא כליל בשמיה קדישא. ובגיני כך בעי לאזדהרא בגין דלא יטעי בשמיה ולא ישקר ביה ומאן דמשקר במלכא לא עאלין ליה בפלטרוי דמלכא וישתצי מעלמא דאתי.

[p. 493] אמר רבי אבא כתיב הכא *לא תעשה לך פסל*, וכתיב התם **[פז ע"ב]** (שמות ל"ד:1) *פסל לך שני לחת אבנים*, כלומר *לא תעשה לך פסל*, לא תעבד לך אורייתא אחרא דלא ידעת ולא אמר לך רבך. מאי טעמא, *כי אנכי יי׳ אלהיך אל קנא*, אנא הוא דזמין לאתפרעא מינך בעלמא דאתי בשעתא דנשמתא בעיא למיעאל קמיה. כמה זמינין לשקרא בה ולאעלא לה בגיהנם.

תניא אמר ר׳ יצחק *לא תעשה לך פסל וכל תמונה*, דבעי בר נש דלא לשקרא בשמא דקב"ה דקשרא קדמאה דאתקשרו ישראל בקב"ה כד אתגזרו ודא הוא קדמאה דכלא למיעאל בברית דאברהם דהוא קשרא דשכינתא ובעי בר נש דלא לשקרא בהאי ברית דמאן דמשקר בהאי ברית משקר בקב"ה. מאי שקרא הוא, דלא ייעול האי ברית ברשותא אחרא כמא דכתיב (מלאכי ב׳:11) *ובעל בת אל נכר*.

[p. 494] ר׳ יהודה אמר מהכא (הושע ה׳:7) *ביי׳ בגדו כי בנים זרים ילדו*. מאן דמשקר בהאי ברית משקר בקב"ה משום דהאי ברית בקב"ה אחידא וכתיב *לא תעשה לך פסל וכל תמונה וגו׳ לא תשתחוה להם ולא תעבדם*.

© 2007–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

ר׳ אלעזר הוה אזיל בארחא והוה ר׳ חייא עמיה. אמר ר׳ חייא כתיב (דברים כ״א:18) *וראית בשביה אשת יפת תאר וגו׳*. מאי טעמא והא כתיב *לא תתחתן בם*.

אמר ליה בעוד דברשותייהו קיימי. ות״ח לית לך אנתו בשאר עמין כשרה כדקא חזי, דתנינן אמאי אסמיך פרשתא דא *לבן סורר ומורה*, אלא בודאי מאן דנסיב האי אתתא *בן סורר ומורה* ירית מינה. מאי טעמא, משום [p. 495] דקשיא למעבר מינה זוהמא וכל שכן ההיא דאתנסיבת בקדמיתא דדינא בדינא אתדבק ואשתאבת בה וקשיא זוהמא למעבר מינה, והיינו דאמר משה *בנשי מדין* (במדבר ל״א:17) *וכל אשה יודעת איש למשכב זכר הרוגו*.

זכאה חולקיה דההוא בר נש דירית אחסנתא דא ונטיר לה דבההוא אחסנא קדישא אתדבק בר נש בקב״ה כל שכן אי זכי בפקודי אורייתא דהא פשיט מלכא ימיניה לקבליה ואתדבק בגופא קדישא, ועל כך כתיב בהו בישראל (דברים ד׳:4) *ואתם הדבקים ביי׳ אלהיכם*, וכתיב (שם י״ד:1) *בנים אתם ליי׳*, *בנים אתם* ממש דכתיב (שמות ד׳:22) *בני בכורי ישראל*, וכתיב (ישעיה מ״ט:3) *ישראל אשר בך אתפאר*.

לא תשא את שם יי׳ אלהיך לשוא. ר׳ שמעון פתח (מלכים ב׳ ד׳:2) *ויאמר אליה אלישע מה אעשה לך הגידי לי מה יש לך בבית*. אמר לה אלישע כלום אית לך על מה דתשרי ברכה דקב״ה דתנינן אסיר ליה לבר נש לברכא על פתורא ריקניא. מ״ט, משום דברכתא דלעילא לא שריא בריקניא ובגיני כך בעי בר נש לסדרא על פתוריה חד נהמא או יתיר לברכא עלוי, ואי לא יכיל בעי לשיירא מההוא מזונא דאכל על מה דיברך, ולא ישתכח דבריך בריקניא.

[p. 496] כיון דאמרה *אין לשפחתך כל בבית כי אם אסוך שמן*, אמר ודאי הא ברכתא שלימתא בהאי דכתיב (קהלת ז׳:1) *טוב שם משמן טוב*, דשמא קדישא משמן נפקא לאדלקא בוצינין קדישין. מאי שמן דא, כמא דכתיב (בראשית ב׳:10) *ונהר יוצא מעדן להשקות את הגן*.

ר׳ יצחק אמר כמא דכתיב (תהלים קל״ג:2) *כשמן הטוב על הראש וגו׳*.

ר׳ אלעזר אמר אלין טורי דאפרסמונא דכיא.

אמר ר׳ שמעון *טוב שם*, כמה טבא שמא עלאה דבוצינין קדישין דכלהו נהרין *משמן טוב* כמה דאמינא. מכאן תנינן אסיר ליה לבר נש לאדכרא שמיה דקב״ה בריקניא וכל מאן דאדכר שמא דקב״ה בריקניא טב ליה דלא אתברי.

[p. 497] ר׳ אלעזר אמר לא אצטריך למדכר שמא קדישא אלא בתר מלה **[פח ע״א]** דהא שמא קדישא לא אדכר באורייתא אלא בתר תרין מלין דכתיב *בראשית ברא אלהים*.

© 2007–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

רבי שמעון אמר לא אדכר שמא קדישא אלא על עולם שלם דכתיב (בראשית ב׳:4) *ביום עשות יי׳ אלהים ארץ ושמים*. מכאן דלא לאדכרא שמא קדישא בריקניא וכתיב *לא תשא את שם יי׳ אלהיך לשוא*.

ותנינן אמר רבי יוסי מהו ברכה, שמא קדישא בגין דמיניה אשתכח ברכתא לכל עלמא וברכתא לא אשתכח על אתר ריקניא ולא שרייא עלוי הה״ד *לא תשא את שם יי׳ אלהיך לשוא*.

זכור את יום השבת לקדשו. רבי יצחק אמר כתיב (שם 3:) *ויברך אלהים את יום השביעי*, וכתיב (שמות ט״ז:26) *ששת ימים תלקטהו וביום השביעי שבת לא יהיה בו*. כיון דלא משתכחי ביה מזוני מה ברכתא אשתכח ביה. אלא הכי תאנא כל ברכאן דלעילא ותתא ביומא שביעאה תליין. ותאנא אמאי לא אשתכח מנא ביומא שביעאה, משום [p. 498] דההוא יומא מתברכאן מיניה כל שיתא יומין עלאין וכל חד וחד יהיב מזוניה לתתא כל חד ביומוי מההוא ברכה דמתברכא ביומא שביעאה. ובגיני כך מאן דאיהו בדרגא דמהימנותא בעי לסדרא פתוריה בליליא דשבתא בגין דיתברך פתוריה כל אינון שיתא יומין דהא בההוא זמנא אזדמן ברכה לאתברכא כל שיתא יומין דשבתא וברכתא לא אשתכח בפתורא ריקניא, ועל כך בעי לסדרא פתוריה בליליא דשבתא בנהמא ובמזוני.

רבי יצחק אמר אפילו ביומא דשבתא נמי.

רבי יהודה אמר בעי לאתענגא בהאי יומא ולמיכל תלת סעודתי בשבתא בגין דישתכח שבעא וענוגא בהאי יומא בעלמא.

רבי אבא אמר לאזדווגא באינון יומין דלעילא דמתברכאן מהאי יומא, והאי יומא מליא רישיה דזעיר אנפין מטלא דנחית מעתיקא קדישא סתימא דכלא ואטיל לחקלא דתפוחין קדישין תלת זמני מכד עייל שבתא בגין דיתברכון כלהו כחדא, ובעי בר נש לאתענגא תלת זמנין אלין דהא תליא מהימנותא דלעילא בעתיקא קדישא ובזעיר אפין ובחקלא דתפוחין ובעי בר נש לאתענגא בהו ולמחדי בהו, ומאן דגרע סעודתא מנייהו אחזי פגימותא לעילא ועונשיה דההוא בר נש סגי. בגיני כך בעי לסדרא פתוריה תלת זמני מכד עייל שבתא ולא ישתכח פתוריה ריקניא ותשרי ברכתא עליה כל שאר יומי דשבתא ובהאי מלה אחזי ותלי מהימנותא לעילא.

[p. 499] רבי שמעון אמר האי מאן דאשלים תלת סעודתי בשבתא קלא נפיק ומכרזא עליה (ישעיה נ״ח:14) *אז תתענג על יי׳*, דא סעודתא חדא לקבל עתיקא קדישא דכל קדישין. *והרכבתיך על במתי ארץ*, דא סעודתא אחרא לקבל חקלא דתפוחין קדישין. *והאכלתיך נחלת יעקב אביך*, דא הוא שלימו דאשתלים בזעיר אפין. לקבליה בעי לאשלמא סעודתי ובעי

© 2007–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

לאתענגא בכלהו סעודתי ולמחדי בכל חד וחד משום דאיהו מהימנותא שלימתא, ועל כך שבתא אתיקר מכל שאר זמנין וחגין משום דכלא ביה אשתכח ולא אשתכח הכי בכלהו זמני וחגי.

אמר רבי חייא בג״כ משום דאשתכח כלא ביה אידכר תלת זמנין דכתיב (בראשית א׳: 2-3) *ויכל אלהים ביום השביעי, וישבות ביום השביעי, ויברך אלהים את יום השביעי.*

רבי אבא כד הוה יתיב בסעודתא דשבתא הוה חדי בכל חד וחד והוה אמר דא היא סעודתא קדישא דעתיקא קדישא סתימא דכלא. בסעודתא אחרא הוה אמר דא היא סעודתא דקב״ה, [p. 500] וכן בכלהו סעודתי והוה חדי בכל חד וחד. כד הוה **[פח ע״ב]** אשלים סעודתי אמר אשלימו סעודתי דמהימנותא.

רבי שמעון הכי הוה אמר אתקינו סעודתא דמהימנותא, אתקינו סעודתא דמלכא. כד הוה יתיב הוו מכרזי עליה *אז תתענג על יי׳ והרכבתיך על במתי ארץ והאכלתיך נחלת יעקב אביך.*

אמר רבי אלעזר לאבוי אלין סעודתי היך מתתקנן.

אמר ליה ליליא דשבתא כתיב *והרכבתיך על במתי ארץ*, ביה בליליא מתברכא מטרוניתא וכלהו חקל תפוחין ומתברכא פתוריה דבר נש ונשמתא אתוספת וההוא ליליא חדותא דמטרוניתא הוי, ובעי בר נש למחדי בחדוותא ולמיכל סעודתא דמטרוניתא. ביומא דשבתא בסעודתא תניינא כתיב (ישעיה נ״ח: 14) *אז תתענג על יי׳, על יי׳* ודאי, דההיא שעתא אתגליא עתיקא קדישא וכלהו עלמין בחדוותא ושלימו וחדוותא דעתיקא עבדינן, וסעודתא דיליה הוא ודאי. [p. 501] בסעודתא תליתאה דשבתא כתיב *והאכלתיך נחלת יעקב אביך*, דא היא סעודתא דזעיר אפין דהוי בשלימותא וכלהו שיתא יומין מההוא שלימו מתברכן, ובעי בר נש למחדי בסעודתיה ולאשלמא אלין סעודתי דאינון סעודתי מהימנותא שלימתא דזרעא קדישא דישראל די מהימנותא עלאה דא דילהון ולא דשאר עמין, ובגיני כך אמר (שמות ל״א: 17) *ביני ובין בני ישראל.*

ת״ח בסעודתי אלין אשתמודעו ישראל דאינון בני מלכא דאינון מהיכלא דמלכא דאינון בני מהימנותא ומאן דפגים חד סעודתא מנייהו אחזי פגימותא לעילא ואחזי גרמיה דלאו מבני מלכא הוא דלאו מבני היכלא דמלכא הוא דלאו מזרעא קדישא דישראל הוא ויהבין עליה חומרא דתלת מלין דינא דגיהנם וכו׳.

ות״ח בכלהו שאר זמנין וחגין בעי בר נש ליחדי ולמחדי למסכני, ואי הוא חדי בלחודוי ולא יהיב למסכני עונשיה סגי דהא בלחודוי חדי ולא יהיב חדו לאחרא, עליה כתיב (מלאכי ב׳: 3) *וזריתי פרש על פניכם פרש חגיכם.* ואילו בשבת אי איהו חדי אע״ג דלא יהיב לאחרי לא יהבין עליה עונשא כשאר זמנין וחגין דכתיב *פרש חגיכם, פרש חגיכם* קאמר ולא שבתכם,

© 2007–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

וכתיב (ישעיה א׳:14) *חדשיכם ומועדיכם שנאה נפשי*, ואילו שבת לא קאמר, ובגיני כך כתיב *ביני ובין בני ישראל*.

[p. 502] ומשום דכל מהימנותא אשתכח בשבתא יהבין ליה לבר נש נשמתא אחרא נשמתא עלאה נשמתא דכל שלימו בה כדוגמא דעלמא דאתי, ובגיני כך אקרי שבת. מהו שבת, שמא דקב״ה שמא דהוא שלים מכל סטרוי.

אמר רבי יוסי ודאי כך הוא. ווי ליה לבר נש דלא אשלים חדוותא דמלכא קדישא. ומאן חדוותא דיליה, אלין תלת סעודתי מהימנותא סעודתי דאברהם יצחק ויעקב כלילן בהו וכלהו חדו על חדו מהימנותא שלימתא מכל סטרוי.

תאנא בהדין יומא מתעטרי אבהן וכל בנין ינקין מה דלא כן בכל שאר חגין וזמנין. בהאי יומא נייחין חייביא דגיהנם, בהדין יומא כל דינין אתכפיין ולא מתערין בעלמא. בהדין יומא אורייתא מתעטרא בעטרין שלימין, בהדין יומא חדוותא ותפנוקא אשתמע במאתן וחמשין עלמין.

ת״ח בכל שיתא יומי דשבתא כד מטא שעתא דצלותא דמנחה דינא תקיפא שלטא וכל דינין מתערין, ביומא דשבתא כד [p. 503] מטא עדן צלותא דמנחה רעוא דרעוין אשתכח ועתיקא קדישא גלי רצון דיליה וכל דינין אתכפיין ומשתכח רעותא וחדוותא בכלא. ובהאי רצון אסתלק משה נביאה מהימנא קדישא מעלמא בגין למנדע דלא בדינא אסתלק וההוא שעתא **[פט ע״א]** ברצון דעתיקא קדישא נפק נשמתיה ואיטמר ביה ובגין כך (דברים ל״ד:6) *ולא ידע איש את קברתו* כתיב. מה עתיקא קדישא טמירא מכל טמירין ולא ידעין עלאין ותתאין, אוף הכא האי נשמתא דאתטמר בהאי רצון דאתגליא בצלותא דמנחה דשבתא כתיב *ולא ידע איש את קברתו* והוא טמיר מכל טמירין דעלמא ודינא לא שלטא ביה, זכאה חולקיה דמשה.

תאנא בהאי יומא דאורייתא מתעטרא ביה מתעטרא בכלא בכל אינון פקודין בכל אינון גזרין ועונשין בשבעין ענפין דנהורא דזהרין מכל סטרא וסטרא. מאן חמי ענפין דנפקין מכל ענפא וענפא, חמשא קיימין בגו אילנא כלהו ענפין בהו אחידן. מאן חמי אינון תרעין דמפתחן בכל סטר וסטר כלהו מזדהרין ונהרין בההוא נהורא דנפיק ולא פסק.

קל כרוזא נפיק אתערו קדישי עליונין אתערו עמא קדישא דאתבחר לעילא ותתא, אתערו חדוותא לקדמות מאריכון, אתערו [p. 504] בחדוותא שלימתא. אזדמנו בתלת חדוון בתלת אבהן, אזדמנו לקדמות מהימנותא דחדווא דכל חדוותא. זכאה חולקכון ישראל קדישין בעלמא דין ובעלמא דאתי, דא הוא ירותא לכון מכל שאר עמין, ועל דא כתיב *ביני ובין בני ישראל*.

© 2007–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

אמר ר׳ יהודה ודאי כתיב *זכור את יום השבת לקדשו*, וכתיב (ויקרא י״ט:8) *קדושים תהיו כי קדוש אני יי׳*, וכתיב (ישעיה נ״ח:13) *וקראת לשבת ענג לקדוש יי׳ מכובד*.

תאנא בהאי יומא כל נשמתהון דצדיקייא מתעדנין בתפנוקי עתיקא קדישא סתימאה דכל סתימין, ורוחא חדא מענוגא דא מתפשטא בכלהו עלמין וסלקא ונחתא ומתפשטא לכלהו בני קדישי לכלהו נטורי אורייתא ונייחין בנייחא שלים ומתנשי מכלהו כל רוגזין כל דינין כל פולחנין קשין הה״ד (שם י״ד:3) *ביום הניח יי׳ לך מעצבך ומרגזך ומן העבודה הקשה*. בגיני כך שקיל שבתא לקביל אורייתא, וכל דנטיר שבת כאילו נטיר אורייתא כלה, וכתיב (שם נ״ו:2) *אשרי אנוש יעשה זאת ובן אדם יחזיק בה כל שומר שבת מחללו ושומר ידו מעשות כל רע*, אשתמע דמאן דנטיר שבת כמאן דנטיר אורייתא כלה.

ר׳ יודאי שאיל ליה לר׳ שמעון יומא חד דאערע עמיה בארחא, אמר ליה ר׳ הא כתיב בפרשתא דא דשבת [p. 505] ישעיה (שם:4-5) דאמר *כה אמר יי׳ לסריסים אשר ישמרו את שבתותי וגו׳ ונתתי להם בביתי ובחומותי וגו׳*. מאי קא מיירי.

א״ל קפוטקאה בחמרך קטריה בטיפסא ונחית דמלה דאורייתא בעי צחותא, או אפכיה לאחורך וזיל אבתראי ותכוון לבך.

א״ל בגיניה דמר עבידנא ארחא ובתריה דמר אסתכל בשכינתא.

[p. 506] א״ל ת״ח מלה דא הא אוקמוה חברייא ולא פרישו מלה. *כה אמר יי׳ לסריסים*. מאן *סריסים*, אלין אינון חברייא דמשתדלי באורייתא ומסרסי גרמייהו כל שיתא יומין ובליליא דשבתא מזרזי גרמייהו בזווגא דלהון משום דידעי רזא עלאה דשעתא דמטרוניתא אזדווגת למלכא. ואינון חברייא דידעין רזא דא מכוונין לבייהו למהימנותא דמאריהון ומתברכאן באיבא דמעיהון בההיא ליליא ודא הוא דכתיב *אשר ישמרו*, כד״א (בראשית ל״ז:11) *ואביו שמר את הדבר*. ואקרון *סריסים* ודאי בגין לחכאה לשבתא לאשכחא רעוא דמאריהון דכתיב *ובחרו באשר חפצתי* סתם. מאי *באשר חפצתי*, זווגא דמטרוניתא. *ומחזיקים בבריתי*, כלא חד *בבריתי* סתם. זכאה חולקיה דמאן דאתקדש בקדושא דא וידע רזא דא.

[p. 507] ת״ח כתיב *ששת ימים תעבד ועשית כל* **[פט ע״ב]** *מלאכתך ויום השביעי שבת ליי׳ אלהיך וגו׳*. *כל מלאכתך*, באינון שיתא יומי עבידתייהו דכל בני נשא ובגיני כך לא מזדווגי חברייא בר בזמנא דלא אשתכח מעבידתייהו דבני נשא אלא עבידתיה דקב״ה. ומאי עבידתיה, זווגא דמטרוניתא. ובגיני כך חברייא מתקדשי בקדושה דמאריהון ומכווני לבייהו ונפקי בני מעלי, בני דלא סטאן לימינא ולשמאלא, בנין דמלכא ומטרוניתא, ובגיני כך רזא דמלה כתיב (דברים י״ד:1) *בנים אתם ליי׳ אלהיכם* ודאי, דאלין אקרון בנין ליה, בנין למלכא ולמטרוניתא.

© 2007–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

והא דעתייהו דחברייא דידעין רזא דא בדא מתדבקן, ובגין כך אקרון בנין לקב״ה והני אינון דעלמא מתקיימא בגיניהון, וכד סליק עלמא בדינא אסתכל קב״ה באלין בנוי ומרחם עלמא. ועל דא כתיב (ירמיה ב׳:21) *כלה זרע אמת, זרע אמת* ודאי. מהו *אמת*, עזקא קדישא שלימתא כד״א (מיכה ז׳:20) *תתן אמת ליעקב*, אמת דא קב״ה וכלא חד, ובגיני כך *זרע אמת* ודאי.

אמר ליה ר׳ יודאי בריך רחמנא דשדרני הכא, בריך רחמנא דהא מלה דא שמענא מפומך.

בכה רבי יודאי. אמר ליה ר׳ שמעון אמאי קא בכית.

[p. 508] אמר ליה בכינא דאמינא דווי לאינון בני עלמא דארחיהון כבעירי ולא ידעי ולא מסתכלי דטב לון דלא אתבריאו. ווי לעלמא כד יפוק מר מניה דמאן יכיל לגלאה רזין ומאן ינדע לון ומאן יסתכל בארחי אורייתא.

אמר ליה חייך לית עלמא אלא אינון חברייא דמשתדלי באורייתא וידעין סתימי אורייתא. ודאי בקשוט גזרו חברייא על עמא דארעא דמחבלין ארחייהו ולא ידעין בין ימינא לשמאלא דהא אינון כבעירי דיאות למעבד בהו דינא אפילו ביום הכפורים, ועל בנייהו כתיב (הושע ב׳:6) *כי בני זנונים המה, בני זנונים* ודאי.

אמר ליה ר׳ האי קרא בעי לאתיישבא בארחוי, כתיב (ישעיה נ״ו:5) *ונתתי להם בביתי ובחומותי יד ושם טוב מבנים ומבנות שם עולם אתן לו*. *אתן* להם מבעי ליה, מהו *אתן לו*.

אמר ליה ת״ח *ונתתי להם בביתי*. מהו *ביתי*, כד״א (במדבר י״ב:7) *בכל ביתי נאמן הוא*, שמא דקב״ה אקרי *בית*.

ובחומותי, כד״א (ישעיה ס״ב:6) *על חומותיך ירושלם הפקדתי שומרים*.

[p. 509] *יד ושם*, כלומר דישלפון נשמתין קדישין מדוכתא דא, וההוא *יד* חולק באשלמותא טב מליא מבנין ומבנן.

שם עולם אתן לו, לההוא חולק שלים.

אשר לא יכרת, לדרי דרין.

דבר אחר *אתן לו*, לההוא דידע רזא דמלה ויתכוון במה דבעי לכוונא.

תו אמר ר׳ שמעון כתיב (שמות ל״ה:3) *לא תבערו אש בכל מושבותיכם ביום השבת*. מאי טעמא, בגין דלא יתחזי דינא בהאי יומא. ואי תימא הא לגבוה סלקא, *בכל מושבותיכם* קאמר ולא לגבוה, וההוא דסלקא לגבוה לאכפיא לדינא אחרא סלקא, דתנינן אית אשא אכלא אשא, ואשא דמדבחא אכלא אשא אחרא. ובגיני כך אתגליא עתיקא קדישא בהאי יומא מכל שאר יומין, ובזמנא דאתגליא עתיקא לא אתחזי דינא כלל וכל עלאין ותתאין משתכחין בחדוותא שלימתא ודינא לא שלטא.

© 2007–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

[p. 510] תאנא כתיב (שמות ל״א:17) *כי ששת ימים עשה יי׳ את השמים ואת הארץ*, *ששת ימים ולא* בששת והני יומין קדישין עלאין אקרון יומי דשמא קדישא אתכליל בהו ואינון אתכלילן ביה. זכאה חולקהון דישראל מכל שאר עמין, עלייהו כתיב (דברים ד׳:4) *ואתם הדבקים ביי׳ אלהיכם חיים כולכם היום*. **[צ ע״א]**

כבד את אביך ואת אמך. רבי חייא פתח (בראשית ב׳:10) *ונהר יוצא מעדן להשקות את הגן*. *ונהר*, דא נביעו דמבועא דנפק תדיר ולא פסק ומנהרא דמבועא דא מתשקיא כל גנתא, וההוא נהרא דמבועא קדישא אקרי אב. מאי טעמא, משום דאיהו נביעא למתזנא לגנתא.

רבי אבא אמר *עדן* ממש אקרי אב משום דהאי *עדן* משתכח מההוא אתר דאקרי אין ובגיני כך אקרי אב, והא אוקימנא מאתר דשארי לאתמשכא כלא אקרי *אתה* כד״א (ישעיה ס״ג:16) *כי אתה אבינו*.

ר׳ אלעזר אמר *כבד את אביך*, דא קב״ה. *ואת* [p. 511] *אמך*, דא כנסת ישראל. *את אביך*, *את* דייקא לאכללא שכינתא.

רבי יהודה אמר *כבד את אביך* סתם, *ואת אמך* סתם דהא כלא הוא במניינא. *את*, לרבות כל מה דלעילא ותתא.

רבי יוסי אמר האי דאמר רבי אבא מאתר דשארי לאתמשכא כלא שפיר דהא אוליפנא ההוא דטמירא ולא אית ביה שירותא קרינן הוא, מאתר דשירותא אשתכח קרינן אתה ואקרי אב, וכלא חד בריך שמיה לעלם ולעלמי עלמיא אמן.

[p. 512] רבי חזקיה אמר ודאי כלא חד. *כבד את אביך*, דא קב״ה. *ואת אמך*, דא כנסת ישראל, והא תנינן א״ר שמעון כתיב (דברים י״ד:1) *בנים אתם ליי׳ אלהיכם*, ההוא אתר דאקרון *בנים*, ובגיני כך סתימא דמלה *את אביך ואת אמך*, לאכללא כלא דלעילא ותתא.

ר׳ יצחק אמר לאכללא ביה רביה דהוא עייל ליה לעלמא דאתי.

אמר רבי יהודה בכללא דקב״ה הוי.

בהני חמש כליל כלא, בהני חמש אמירן אתגליפו חמש אחרנין ודאי חמש גו חמש. הא כיצד. *אנכי יי׳ אלהיך* לקבל *לא תרצח* דתנינן אמר ר׳ יצחק אמר רבי יהודה תרין אלין בכללא חדא אתכלילן דמאן דקטל אזער דמותא וצלמא דמאריה דכתיב (בראשית ט׳:6) *כי בצלם אלהים עשה את האדם*, וכתיב (יחזקאל א׳:26) *ועל דמות הכסא דמות כמראה אדם*.

© 2007–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

[p. 513] אמר ר' חייא כתיב (בראשית ט':6) *שפך דם האדם באדם דמו ישפך וגו'*. *שפך דם האדם*, מאן דאושיד דמא כאלו אזעיר דמותא וצלמא דלעילא כלומר לא אזער דמותא דא אלא דמותא אחרא משמע דכתיב *שפך דם האדם באדם*, *באדם* מטי האי פגימותא מההוא דמא דאושיד. מאי טעמא, *כי בצלם אלהים עשה את האדם*, ובגין כך האי בהאי תליא.

לא יהיה לך וגו' לקביל *לא תנאף*, דהא משקר בשמא דקב"ה דאתרשים ביה בבר נש, ובדא כמה וכמה חובין וגזרין ועונשין תליין, ומאן דמשקר בהאי משקר ביה במלכא דכתיב (הושע ה':7) *ביי' בגדו כי בנים זרים ילדו*, וכתיב *לא תשתחוה להם ולא תעבדם*, והאי בהאי תליא.

לא תשא וגו' לקבליה *לא תגנב*, וכתיב (משלי כ"ט:24) *חולק עם גנב שונא נפשו אלה ישמע ולא יגיד*, ודאי האי בהאי תליא דהא גנבא לדא אזדמן לאומאה בשקרא, מאן דעביד דא עביד דא.

זכור את יום השבת לקבליה *לא תענה ברעך עד שקר*, דאמר ר' יוסי שבת [p. 514] סהדותא אקרי ובעי בר נש לסהדא דכתיב *כי ששת ימים עשה יי' וגו'*, ושבת כללא דכלא. ואמר ר' יוסי מאי דכתיב (מיכה ז':20) *תתן אמת ליעקב*, כד"א (שמות ל"א:16) *ושמרו בני ישראל את השבת*, ומאן דאסהיד שקרא משקר בשבת דהיא סהדותא דקשוט ומאן דמשקר בשבת משקר באורייתא כלא. בגיני כך האי בהאי תליא.

כבד את אביך לקביל *לא תחמד אשת רעך*. ואמר ר' יצחק *כבד את אביך*, *אביך* ממש, דהא מאן דחמיד אתתא ואוליד בר אוקיר ההוא בר לאחרא דלא **[צ ע"ב]** אבוי. וכתיב *כבד את אביך וגו'*, *לא תחמד בית רעך שדהו*, וכתיב הכא *על האדמה אשר יי' אלהיך נותן לך*, ההוא דיהיב לך יהא דילך ו*לא תחמד* אחרא. ודאי האי בהאי תליא.

ואלין חמש קדמאי כלילן חמש אחרנין, ובגיני כך (דברים ל"ג:2) *מימינו אש דת למו*, דכלא אתעביד ימין ועל דא בחמשה קלין אורייתא אתיהיב.

[p. 515] אמר ר' יהודה כלהו הוו חמש גו חמש, לקבליהון חמשה חומשי תורה.

תאני ר' אלעזר באלין עשר אמירן אתגליפו כל פקודי אורייתא גזרין ועונשין, דכיא מסאבא, ענפין ושרשין, אילנין נטיעין, שמיא וארעא, ימא ותהומי, דהא אורייתא שמא דקב"ה הוי. מה שמא דקב"ה אתגליף בעשר אמירן, אוף אורייתא אתגליף בעשר אמירן, ואלין עשר אמירן אינון שמא דקב"ה ואורייתא כלא שמא חד הוי שמא קדישא ממש. זכאה חולקיה דמאן דזכי ביה. מאן דזכי באורייתא זכי ביה בשמא דקב"ה ממש.

[p. 516] ר' ייסא אמר בקב"ה ממש זכי דהא הוא ושמיה חד הוא בריך שמיה לעלם ולעלמי עלמיא.

© 2007–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

לא תעשון אתי אלהי כסף ואלהי זהב. אמר ר' יוסי מ"ט, משום דכתיב (חגי ב':8) *לי הכסף ולי הזהב*, אע"ג ד*לי הכסף ולי הזהב לא תעשון אתי*, כלומר אותי.

[p. 517] אמר ר' יצחק כתיב (ירמיה י':6) *מאין כמוך יי' גדול אתה וגדול שמך בגבורה. גדול אתה וגדול שמך*, היינו *לי הכסף*. *בגבורה*, היינו *ולי הזהב*. אלין תרין גוונין לא מתחזיין ולא מתפארן בר כד אינון גליפין באתר חד. באן אתר אתגליפו, כד"א (ישעיה מ"ט:3) *ישראל אשר בך אתפאר*.

ר' יהודה פתח (שם ס"א:10) *שוש אשיש ביי' תגל נפשי באלהי וגו'*. זכאה חולקהון דישראל מכל שאר עמין דחדוותא ותפנוקא דלהון בקב"ה דכתיב *שוש אשיש ביי'*. כיון דאמר *ביי'* אמאי כתיב *באלהי*. אלא הכי אמרו ישראל אי ברחמי אתא עלנא *שוש אשיש ביי'*, אי בדינא *תגל נפשי באלהי*. מ"ט, משום דאלין ביה אתגליפו דכתיב (שם) *כי הלבישני בגדי ישע*. *מהו בגדי ישע*, גוונין דאתגליפו לאסתכלא ביה כד"א (ש"ב כ"ב:42) *ישעו אל יי'*, *ישע* אסתכלותא. מאן דבעי לאסתכלא בגוונין בי יסתכל. מאי טעמא, משום דכתיב (ישעיה ס"א:10) *מעיל צדקה יעטני*, *צדקה* ממש דגוונין ביה אתגליפו.

[p. 518] *כחתן יכהן פאר*, הא גוונא חד. *וככלה תעדה כליה*, הא גוונא אחרא. וכד גוונין מתחברן ביה שעתא אתחזיין וכלהו תאיבין לאחזאה ולאסתכלא ביה.

ר' יוסי אמר *שוש אשיש ביי'*, תרין חדון ברחמי. *תגל נפשי באלהי*, הא חדווא חדא בדינא.

אמר ר' יהודה בכלא חדוה על חדוה, וחדוה דציון זמין קב"ה לאחדאה לישראל בחדוותא יתיר מכלא דכתיב (שם ל"ה:10) *ופדויי יי' ישובון ובאו ציון ברנה*, הא חד. *ושמחת עולם על ראשם*, תרי. *ששון ושמחה ישיגו* הא ארבע, לקבלהון דארבע זמנין דאתפזרו ישראל ביני עממיא וכדין כתיב (שם י"ב:4) *ואמרתם ביום ההוא הודו ליי' קראו בשמו וגו'*.

וידבר אלהים את כל הדברים האלה. *כל הדברים*, כללא דא הוא כללא דכלא כללא דלעילא ותתא.

אנכי, רזא דעלמא עלאה ברזא דשמא קדישא יה"ו.

[p. 519] *אנכי*, אתגליא ואגניז. אתגליא ברזא קדישא דכרסייא דסיהרא קיימא בשלימו כחדא כד שמשא שלטא וסיהרא אתנהירת ולית לה שבחא בר שבחא **[צא ע"א]** דנהורא דנהיר עלה.

© 2007–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

אנכי, באשלמות רזין דשלימו דכורסייא לתתא ואסתלקו חיון קדישין ואיהי אתתקנת בתקונהא, וכד איהי שפירא בחיזו ובעלה אתי לגבה כדין אקרי *אנכי*.

אנכי, רזא דכלא כחדא בכללא דכל אתוון בשבילי אורייתא דנפקי מגו רזא עלאה. ביה תליין רזין עלאין ותתאין.

אנכי, רזא למיהב אגר טב לצדיקיא דקא מחכאן ונטרי פקודי אורייתא. בהאי אית לון בטחונא כדקא חזי לעלמא דאתי וסימניך (בראשית מ״א:44) *אני פרעה*.

[p. 520] *אנכי ולא יהיה לך* אתמר ברזא דאורייתא ודא איהו *זכור ושמור*.

אנכי, רזא סתימאה וגניז בכל אינון דרגין דעלמא עלאה בכללא חדא וכיון דאתמר *אנכי* אתחבר כלא כחדא ברזא חדא.

אנכי, רזא דתרין כרסוון, אני כ׳ דכורסייא אחרא.

[p. 521] *אנכי*, דקא אתדכי מקדשא ונוכראה לא אתקרב בהדיה ומקדשא נהיר בלחודוי דהא אתבטל בההוא שעתא יצר הרע מעלמא וקב״ה אסתלק ביקריה בלחודוי וכדין אתמר *אנכי יי׳ אלהיך*, רזא שלים בשמא קדישא.

א׳ רזא ליחדא שמא קדישא בדרגוי למהוי חד בגין דיהא ו׳.

נ׳ רזא למדחל קב״ה ולמנדע דאית דין ואית דיין ואית אגר טב לצדיקייא ופורען לרשיעיא בגין דרזא דיליה ה׳ תתאה.

כ׳ לקדשא שמא קדישא בכל יומא לאתקדשא גו דרגין קדישין ולצלאה צלותא לגביה בכל זמנא לאסתלקא כתרא עלאה רזא [p. 522] דכורסייא עלאה אע״ג חיוון עלאין כדקא יאות ורזא דיליה ה׳ עלאה.

י׳ לאשתדלא באורייתא יממא ולילי ולמגזר גזירו ברזא לתמניא יומין ולקדשא בכרא ולאנחא תפילין וציצית ומזוזה, ולממסר נפשיה לגבי קב״ה ולאתדבקא ביה.

אלין אינון תריסר פקודין עלאין דכלילן רל״ו פקודין אחרנין דאינון ברזא ד*אנכי* כללא ד*זכור*, ואת דא לא אתחלף באתר דא בגין דאיהי י׳ רזא עלאה כללא דאורייתא, ובאלין תריסר אית תריסר מכילן דרחמי דתליין מנייהו וחד דשלטא למהוי תליסר.

[p. 523] *לא יהיה לך*, רזא ד*שמור* בתלת מאה ושתין וחמש פקודי אורייתא.

ל׳ רזא דלא למיהב יקר ורבו לאלהא אחרא.

ל׳ מגדלא דפרחא וסלקא באוירא דלא יסטי לבא למבני לה כמה דאית רזא דבוני מגדל לאלהא אחרא.

ל׳ דלא למפני בדיוקנא דע״ז דלא להרהרא אבתרה דלא לאסגדא ולא לאכפיא גרמיה לאלהא אחרא.

© 2007–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

א׳ דלא לחלפא יחודא דמריה בגין טעוון אחרנין.

א׳ דלא להרהרא דאית אלהא אחרא בר מניה.

א׳ דלא למסטי בתר בידין וזכורו ברזא דדיוקנא דאדם ולא בדיוקנא אחרא.

א׳ דלא למשאל מן מתייא ולא למעבד חרשין.

א׳ דלא יומי בפומוי בשמא דאלהא אחרא.

[p. 524] הא הכא תריסר אחרנין דאינון פקודי *שמור*, ובאלין תריסר תליין תלת מאה וחמשין ותלת פקודי ד*שמור* אחרנין דכלילן באלין תריסר, ורזא דא *אנכי*.

א״ר שמעון תו תנינן *אנכי*, כללא דעילא ותתא, כללא דעלאין ותתאין, כללא דחיון קדישין דכלילן ביה, כלא הוא ברזא ד*אנכי*.

לא יהיה לך, לתתא רזא דתריסר חיון תתאין.

לא תעשה לך פסל, פסלו מההוא אתר עלאה ההוא אתר קדישא. *פסל*, פסולת דקדושא דאיהו רזא דטעוא אחרא, ורזא דא כד״א (יחזקאל א׳:4) *רוח סערה באה מן הצפון ענן גדול*. *וכל תמונה*, הה״ד (שם) *ואש מתלקחת*.

[p. 525] *כי אנכי יי׳ אלהיך*, בגין לאתערא לבא לגבי עילא ולא לנחתא לתתא ולא למקרב לתרע ביתה.

אל קנא, דקנאה הוא בההוא אתר ורזא דא (משלי ל׳:21) *תחת שלש רגזה ארץ*, ואיהו *לא תעשה לך* חד, *פסל* תרין, *וכל תמונה* תלת, ו*ארץ* דא על דא **[צא ע״ב]** אתרגשת.

פקד עון אבות על בנים על שלשים ועל רבעים, אילנא חדא דאינציב חד ותרין זמנין ותלת זמנין וארבע זמנין ואתפקד על חובוי קדמאי. אב ובן שלישי ורביעי חד הוא כד לא מתתקן ולא חייש לאתתקנא, וכן בהפוכא דא לאילנא דאיהו אתתקן כדקא חזי וקאים על קיומיה.

לא תשא, רזא דא הא אוקמוה חברייא, בגין [p. 526] דקב״ה כד שתל עלמא אטבע גו תהומי צרורא חדא חקיקא בשמא דא ואטבע ליה גו תהומא, וכד מיא בעאן לסלקא חמאן רזא דשמא קדישא חקיקא על ההוא צרורא ותייבין ומשתקעין ומתהדרין לאחורא, ושמא דא קיימא עד יומא גו תהומא. ובשעתא דאומן בני נשא על קשוט בקיומא דקשוט ההוא צרורא סלקא ומקבלא ההוא אומאה ואהדר ואתקיים על תהומא ועלמא אתקיים, וההוא אומאה דקשוט קיים עלמא. ובשעתא דאומו בני נשא אומאה דשקרא ההוא צרורא סלקא לקבלא לה ואיהי דשקרא, כדין ההוא צרורא דהוה סליק תב לאחורא ומייא אזלין ושאטן, ואתוון דההוא

© 2007–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

צרורא פרחן גו תהומי ואתבדרן ובעאן מיא לסלקא לחפייא עלמא ולאהדרא כמלקדמין, עד דאזמין קב״ה לחד ממנא יעזריאל די ממנא על שבעין מפתחן ברזא דשמא קדישא ועאל לגבי ההוא צרורא וחקיק ביה אתוון כמלקדמין וכדין אתקיים עלמא ואתהדרו מייא לדוכתייהו. ועל דא כתיב *לא תשא את שם יי׳ אלהיך לשוא*. **[צב ע״א]**

זכור את יום השבת לקדשו, דא איהו רזא דברית קדישא, ובגין דבהאי ברית קיימין כל מקורין דשייפי גופא ואיהו כלל כלא, כגוונא דא שבת איהו כללא דאורייתא וכל רזין דאורייתא ביה תליין, וקיומא דשבת [p. 527] כקיומא דכל אורייתא, מאן דנטיר שבת כאילו נטיר אורייתא כלה. **[צב ע״ב]**

זכור, רזא דדכורא איהו, רזא דדכורא דנקיט כל שייפי דעלמא עלאה.

את יום השבת, לאסגאה מעלי שבתא דאיהו לילה ודא איהו *את*.

לקדשו, דאצטריך קדושא מגו עמא קדישא ולאתעטרא בהו כדקא חזי.

זכור, אתר דלית ליה שכחה ולא קיימא ביה שכחה דהא לית שכחה באתר דברית עלאה, וכ״ש לעילא. ולתתא אית שכחה אתר דאצטריך לאדכרא, ועל דא כתיב (תהלים ק״ט:14) *יזכר עון אבותיו*, ואית תמן ממנן דאדכרן זכיין דבר נש וחובוי. ולית שכחה קמי כרסייא קדישא, מה דאיהו קמיה. ומאן איהו קמיה, *זכור*, וכ״ש לעילא בגין דכלא רזא דדכורא איהו ותמן אתגליף רזא דשמא קדישא יה״ו. [p. 528] ולתתא אצטריך לאתקדשא, ובמה אתקדש, ב*זכור* דהא מניה נטיל כל קדושין וכל ברכאן, ודא כד מתעטרא מעלי שבתא על עמא קדישא כדקא יאות בצלותין ובעותין ובסדורא דחדוה.

ואי תימא *זכור* לא אצטריך לאתקדשא אע״ג דמניה נפקין כל קדושין דעלמא לאו הכי, דהא דא אצטריך לאתקדשא ביממא ודא אצטריך לאתקדשא בליליא, וכל קדושין נטלין לון ישראל לבתר ואתקדשן בקדושי דקב״ה. **[צג ע״א]**

כבד את אביך ואת אמך, בכל זיני יקר למחדי לון בעובדין דכשראן כד״א (משלי כ״ג:24) *גיל יגיל אבי צדיק* ודא איהו יקרא דאבוי ואמיה.

כבד את אביך, כד״א *כבד את יי׳ מהונך*. *מהונך*, מממונך. *מהונך*, מחנך, בחדוה דנגונא למחדי לבא דהא דא חדוה דלבא. כגוונא דא נגונא דכל עלמא עובדין דכשראן דההוא ברא חדי לבא דאבוה ואמיה.

© 2007–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

מהונך, מממונך לכל מה דאצטריכו. כגוונא דבר נש אוקיר לקב״ה הכי אצטריך [p. 529] לאבא ואמא בגין דשותפותא חדא אית לון בקב״ה עליה. כמא דאצטריך למדחל לקב״ה הכי אצטריך למדחל לאבוה ולאמיה ולאוקיר לון כחדא בכל זיני יקר.

למען יאריכון ימיך, בגין דאית יומין לעילא דתליין בהו חיי בר נש בהאי עלמא, ואוקימנא על אינון יומין דבר נש בההוא עלמא לעילא וכלהו קיימין קמי קב״ה ובהו אשתמודען חיי בר נש.

על האדמה אשר יי׳ אלהיך נותן לך, אבטחותא לאתהנא באספקלריא דנהרא, ורזא דא *על האדמה*, דא אספקלריא דנהרא, באינון יומין עלאין דנהרין מגו מבועא דכלא.

מאי שנא באלין תרין פקודי אורייתא דכתיב בהו *למען יאריכון ימיך*, בדא ובשלוח הקן. אלא תרין פקודין אלין כלהו תליין לעילא. אבא ואמא רזא *זכור* ו*שמור* כחדא ובגיני כך כתיב *למען יאריכון ימיך*. [p. 530] ובשלוח הקן דכתיב (שם כ״ב:7) *שלח תשלח את האם ואת הבנים תקח לך*, רזא דעלמא עלאה דלא אתייהיב ביה רשו לאסתכלא ואצטריך לשלח מגו שאלתא ואסתכלותא ביה. *ואת הבנים תקח לך*, דכתיב (שם ד׳:32) *כי שאל נא לימים ראשונים וגו׳ מקצה השמים ועד קצה השמים*, אבל לעילא *מקצה השמים שלח תשלח* מרעיונין למשאל.

[p. 531] ובדא כתיב *למען ייטב לך והארכת ימים*, *למען* איטב *לך* לא כתיב אלא *למען ייטב לך*, ויאריכון ימיך לא כתיב אלא *והארכת ימים*. *למען ייטב לך*, ההוא אתר דאוטיב לכלא ואיהו עלמא סתים וגניז. *והארכת* **[צג ע״ב]** *ימים*, כמה דכתיב *תקח לך*, ברשותיה דבר נש איהו.

ואי אזדמן ליה עובדא ויכוון ביה זכאה איהו, ואע״ג דלא מכוין ביה זכאה איהו דעביד פקודא דמריה. אבל לא אתחשיב מאן דעביד רעותא לשמה ויכוין ביה ברעותא באסתכלותא ביקרא דמריה כמאן דלא ידע למסבר סברא דהא ברעותא תליא מלה לשמה, ובעובדא דלתתא לשמה אסתלק עובדא לעילא ואתתקן כדקא יאות. כגוונא דא בעובדא דגופא אתתקן עובדא דנפשא בההוא רעותא דהא קב״ה לבא בעי ורעותא דבר נש. ואפילו הכי אי לאו תמן רעותא דאיהו עקרא דכלא, על דא צלי דוד ואמר (תהלים צ׳:17) *ומעשה ידינו כוננה עלינו וגו׳*, דהא לית כל בר נש חכים לשואה רעותא ולבא לתקנא כלא ויעביד עובדא דמצוה, על דא צלי צלותא דא. *ומעשה ידינו כוננה עלינו*. מאי *כוננה עלינו*, *כוננה* ואתקין תקונך לעילא כדקא יאות. *עלינו*, אע״ג דלית אנן ידעין לשואה רעותא אלא עובדא בלחודוי. [p. 532] *מעשה ידינו כוננהו*. למאן, לההוא דרגא דאצטריך לאתתקנא, *כוננהו* בחבורא חדא באבהן למהוי מתתקנא עמהון בהאי עובדא כדקא יאות.

© 2007–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

לא תרצח, לא תנאף, לא תגנב. לא, פסקא טעמא בהני תלתא כלא. ואי לא דפסקא טעמא לא הוה תקונא לעלמין ויהא אסיר לן לקטלא נפש בעלמא אע״ג דעבר על אורייתא, אבל במה דפסקא טעמא אסיר ושרי.

לא תנאף. אי לאו דפסקא טעמא אסיר אפילו לאולדא או למחדי באתתיה חדוה דמצוה, ומאי דפסקא טעמא אסיר ושרי.

לא תגנב. אי לאו דפסקא טעמא הוה אסיר אפילו למגנב דעתא דרביה באורייתא או [p. 533] דעתא דחכם לאסתכלא ביה, או דיינא דדאין דינא לפום טענה דאצטריך ליה למגנב דעתא דרמאה ולמגנב דעתא דתרווייהו לאפקא דינא לנהורא, ובמה דפסקא טעמא אסיר ושרי.

לא תענה ברעך עד שקר. הכא לא פסק טעמא בגין דאסיר הוא כלל כלל. ובכל מילי דאורייתא קב״ה שוי רזין עלאין ואוליף לבני נשא ארחא לאתתקנא בה ולמהך בה כד״א (ישעיה מ״ח:17) *אני יי׳ אלהיך מלמדך להועיל מדריכך בדרך תלך*.

אוף הכי *לא תחמד*, לא פסק כלל. ואי תימא אפי׳ חמודא דאורייתא אסיר כיון דלא פסקא טעמא. ת״ח בכלהו עבדא אורייתא כלל ובהא עבד פרט *בית רעך שדהו ועבדו וגו׳* בכל מילי דעלמא, אבל אורייתא איהי חמודות תדיר שעשועים גנזי דחיי ארכא דיומין בעלמא דין ובעלמא דאתי.

[p. 534] הני עשר אמירן דאורייתא אינון כללא דכל פקודי אורייתא, כללא דעילא ותתא, כללא דכל עשר אמירן דבראשית. אלין אתחקקו על לוחי אבנין וכל גנזין דהוו בהו אתחזון לעיניהון דכלא למנדע ולאסתכלא ברזא דתרי״ג פקודין דאורייתא דכלילן בהו. כלא אתחזי לעיינין, כלא איהו בסכלתנו לאסתכלא בלבא דישראל כלהו, וכלא הוה נהיר לעינייהו בההיא שעתא, כל רזין דאורייתא וכל רזין עלאין ותתאין לא אתעדי מינייהו בגין דהוו **[צד ע״א]** חמאן עינא בעינא זיו יקרא דמריהון, מה דלא הוה כההוא יומא מיומא דאתברי עלמא דקב״ה אתגלי ביקריה על טורא דסיני.

ואי תימא הא תנינן דחמאת שפחה על ימא מה דלא חמא יחזקאל נביאה, יכול כההוא יומא דקאימו ישראל על טורא דסיני. לאו הכי, בגין דההוא יומא דקאימו ישראל על טורא דסיני אעבר זוהמא מנייהו וכל גופין הוו מצחצחן בצחצוחא דמלאכין עלאין כד מתלבשן בלבושי מצחצחן למעבד שליחותא דמריהון, ובההוא מלבושא מצחצחא עאלין לאשא ולא דחלין כגוונא [p. 535] דההוא מלאכא דמנוח כד אתחזי ליה ועאל בשלהובא וסליק לשמיא דכתיב (שופטים י״ג:20) *ויעל מלאך יי׳ בלהב המזבח וגו׳*. וכד אעבר מינייהו ההוא זוהמא אשתארו ישראל גופין מצחצחן בלא טנופא כלל ונשמתין לגו כזוהרא דרקיעא לקבלא נהורא. הכי הוו ישראל דהוו חמאן ומסתכלן גו יקרא דמריהון מה דלא הוו הכי על ימא דלא אתעבר

© 2007–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

זוהמא מנייהו בההוא זמנא, והכא בסיני דפסקא זוהמא מגופא אפילו עוברין דבמעי אמהון הוו חמאן ומסתכלן ביקרא דמריהון וכלהו קבילו כל חד וחד כדקא חזי ליה.

וההוא יומא הוה חדוה קמי קב״ה יתיר מיומא דאתברי עלמא בגין דיומא דאתברי עלמא לא הוה בקיומא עד דיקבלון ישראל אורייתא דכתיב (ירמיה ל״ג:25) *אם לא בריתי יומם ולילה חקות שמים וארץ לא שמתי*. כיון דקבילו ישראל אורייתא על טורא דסיני כדין [p. 536] אתבסם עלמא ואתקיימו שמיא וארעא וקב״ה אשתמודע עילא ותתא ואסתלק ביקריה על כלא, ועל ההוא יומא כתיב (תהלים צ״ג:1) *יי׳ מלך גאות לבש לבש יי׳ עז התאזר*, ואין *עז* אלא תורה דכתיב (שם כ״ט:11) *יי׳ עז לעמו יתן יי׳ יברך את עמו בשלום*.

© 2007–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

פרשת ואלה המשפטים [סבא דמשפטים]

[זהר ח״ב צד ע״ב] [p. 1] רבי חייא ורבי יוסי אערעו חד ליליא במגדלא דצור, אתארחו תמן וחדו דא בדא. אמר רבי יוסי כמה חדינא דחמינא אנפי שכינתא דהשתא [p. 2] בכל ארחא דא אצטערנא בחדא סבא טייעא דהוה שאיל לי **[צה ע״א]** כל ארחא,

מאן הוא נחשא דפרח באוירא ואזיל בפרודא ובין כך אית נייחא לחד נמלה דשכיב בין שנוי, שארי בחבורא וסיים בפרודא.

מאן הוא נשרא דקא מקננא באילן דלא הוה, בנוי דאתגזלו ולאו מן בריין דאתבריאו, כד סלקן נחתין כד נחתין סלקן, תרין דאינון חד, וחד דאינון תלת.

מהו עולימתא שפירתא ולית לה עיינין וגופא טמירתא ואתגליא, איהי נפקת בצפרא ואתכסיאת בימטא, אתקשטת בקשוטין דלא הוו.

[p. 3] כל דא שאיל בארחא ואצטערנא, והשתא אית לי נייחא דאילו הוינן כחדא אתעסקנא במלי דאורייתא מה דהוינן במלין אחרנין דתהו.

אמר רבי חייא וההוא סבא טייעא ידעת ביה כלום.

אמר ליה ידענא דלית ממשו במלוי, דאילו הוה ידע יפתח באורייתא ולא הוה ארחא בריקנייא.

אמר רבי חייא וההוא טייעא אית הכא דהא לזמנין באינון ריקנין ישכח גבר זוגין דדהבא.

אמר הא הכא הוא ואתקין חמריה במיכלא.

קרו ליה ואתא לקמייהו, אמר לון השתא תרין אינון תלת ותלת אינון כחד.

[p. 4] אמר רבי יוסי ולא אמינא לך דכל מלוי ריקנין ואינון בריקנייא.

יתיב קמייהו, אמר לון רבנן אנא טייעא אתעבידנא ומיומין זעירין דהא בקדמיתא לא הוינא טייעא, אבל ברא חד אית לי ויהיבנא ליה בבי ספרא ובעינא דישתדל באורייתא, וכד אנא אשכחנא חד מרבנן דאזיל בארחא אנא טעין אבתריה, והאי יומא חשיבנא דאשמע מלין חדתין באורייתא ולא שמענא מדי.

אמר ר׳ יוסי בכל מלין דשמענא דקאמרת לא תווהנא אלא מחד, או אנת בשטותא אמרת או מלין ריקנין אינון.

© 2009–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

This document may be reproduced and distributed for educational use only. Any other use, including commercial use, is strictly prohibited without the prior written permission of Zohar Education Project, Inc.

אמר ההוא סבא ומאן איהי.

אמר עולימתא שפירתא וכו׳.

פתח ההוא סבא ואמר (תהלים קיח) יי׳ לי לא אירא מה יעשה לי אדם, יי׳ לי בעזרי וגו׳ טוב לחסות ביי׳ וגו׳. כמה טבין ונעימין ויקירין ועלאין מילי דאורייתא ואנא דאימא מקמי דלא שמענא מפומייהו עד השתא אפילו מלה חדא. אבל אית לי למימר דהא לית כסופא ככל לומר מילי דאורייתא קמי כלא.

אתעטף ההוא סבא, פתח ואמר (ויקרא כב) ובת כהן כי תהיה לאיש זר היא בתרומת הקדשים לא תאכל. [p. 5] האי קרא אקרא אחרא סמיך, (שם) ובת כהן כי תהיה אלמנה וגרושה וזרע אין לה ושבה אל בית אביה כנעוריה מלחם אביה תאכל וכל זר לא יאכל בו. הני קראי כמשמען אבל מלין דאורייתא מלין סתימין אינון וכמה אינון מלין דחכמתא דסתימין בכל מלה ומלה דאורייתא ואשתמודעון ארחין דהא אורייתא לאו מלין דחלמא אינון דקא אתמסרן למאן דפשר לון ואתמשכן בתר פומא ועכ״ד אצטריכו לפום ארחוי, ומה אי מלין דחלמא כך מלין דאורייתא דאינון שעשועין דמלכא קדישא על אחת כמה וכמה דאצטריכו למהך בארח קשוט בהו.

ובת כהן, דא נשמתא עלאה ברתיה דאברהם אבינו קדמאה לגיורין ואיהו משיך לה לנשמתא מאתר עלאה. השתא אית לומר מה בין [p. 6] קרא דאמר ובת איש כהן ובין קרא דאמר ובת כהן ולא כתיב איש. אלא אית כהן דאקרי איש כהן ולא כהן ממש, ועל ארחא דא הוה כהן והוה סגן והוה כהן גדול והוה כהן דלאו איהו גדול. כהן סתם רב ועלאה יתיר מאיש כהן. ועל דא אית נשמתא **[צה ע״ב]** ואית רוח ואית נפש.

ובת כהן כי תהיה לאיש זר, דא נשמתא קדישא דאתמשכת מאתר עלאה ועאלת לגו סתימו דאילנא דחיי, וכד רוחא דכהנא עלאה נשבא ויהיב באילנא דא פרחין מתמן אינון נשמתין ועאלין באוצר חד. ווי לעלמא דלא ידעין בני נשא לאסתמרא [p. 7] דקא משכין משיכו בהדי יצר הרע בהדי איש זר והאי בת כהן פרחת לתתא ואשכחת בניינא דאיש זר, ובגין דאיהו רעותא דמאריה עאלת תמן ואתכפיאת ולא יכילת לשלטאה ולא אשתלימת בהאי עלמא. כד נפקת מניה היא בתרומת הקדשים לא תאכל כשאר נשמתין דאשתלימו בהאי עלמא.

תו אית בהאי קרא ובת כהן כי תהיה לאיש זר, עלובתא היא נשמתא קדישא כי תהיה לאיש זר, דקא אתמשכת על גיורא דאתגייר ופרחת עליה מגנתא דעדן בארח סתים על בניינא דאתבני מערלה מסאבא, דא הות לאיש זר.

תו ודא היא רזא עלאה יתירא מכלא. בעמודא דקיימא לטיקלין גו אוירא דנשבא אית טיקלא חדא בהאי סטרא ואית טיקלא אחרא בהאי סטרא, בהאי סטרא מאזני צדק ובהאי

© 2009–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

סטרא מאזני מרמה, וטיקלא לא שכיך לעלמין ונשמתין סלקין עאלין ותבי. אית נשמתין עשיקין כד שלטא אדם באדם דכתיב (קהלת ח) עת אשר שלט האדם באדם לרע לו ודאי. אבל האי נשמתא דהות לסטרא איש זר ואתעשקת [p. 8] מניה, דא איהו לרע לו, להאי איש זר, ואיהי בתרומת הקדשים לא תאכל עד דעביד בה קב״ה מה דעביד. אתא קרא ואמר ובת כהן כי תהיה לאיש זר, הכי הוא.

הכא אית רזא היך מתעשקן נשמתין, אלא האי עלמא אתנהג כלא באילנא דדעת טוב ורע, וכד אתנהגן בני עלמא בסטרא דטוב טיקלא קיימא ואכריע לסטרא דטוב, וכד אתנהגן בסטרא דרע אכרע לההוא סטר, וכל נשמתין דהוו בההוא שעתא בטיקלא עשיק לון ונטיל לון אבל לרע לו, דאינון נשמתין כפיין לכל מה דאשכחן מסטרא בישא ושיצאן כלא. וסימנא לדא ארונא קדישא דאתעשק גו פלשתים ושליטו ביה לרע לון, אוף הכי הני נשמתין אתעשקין מסטרא אחרא לרע לו.

[p. 9] מה אתעבידו מאינון נשמתין, חמינן בספרי קדמאי דמנייהו הוו אינון חסידי אומות העולם ואינון ממזרי תלמידי חכמים דקדמן לכהנא רבא עמא דארעא וחשוב בעלמא אע״ג דעאל לפני ולפנים.

בכה האי סבא רגעא חדא, תווהו חברייא ולא אמרו מדי.

פתח סבא ואמר אם רעה בעיני אדניה אשר לא יעדה והפדה לעם נכרי וגו׳. האי פרשתא על רזא דא אתמר. וכי ימכר איש את בתו לאמה לא תצא כצאת העבדים אם רעה בעיני אדניה וגו׳. מארי דעלמא מאן לא ידחיל מינך דאנת שליט על כל מלכין דעלמא כד״א (ירמיה י) מי לא יראך מלך הגוים כי לך יאתה כי בכל חכמי הגוים ובכל מלכותם מאין כמוך. כמה אינון בעלמא [p. 10] דמשתבשאן בהאי קרא וכלהו אמרין אבל קרא דא לא אתיישר על פומייהו. וכי קב״ה מלך הגוים איהו והלא מלך ישראל איהו והכי אקרי דהא כתיב (דברים לב) בהנחל עליון גוים וגו׳, וכתיב (שם) כי חלק יי׳ עמו, ועל דא אקרי מלך ישראל. ואי תימא דאיהו מלך הגוים אקרי הא שבחא דלהון דקב״ה מלך עלייהו, ולא כמה דאמרין דאתמסרו לשמשוי ולממנן דיליה.

ותו סיפא דקרא דכתיב (ירמיה י) כי בכל חכמי הגוים ובכל מלכותם מאין כמוך, כל האי שבחא איהו לשאר עמין ותווהא איהו איך לא מסתלקי בהאי קרא לרום **[צו ע״א]** ענניו, אלא דקב״ה סמא עינייהו ולא ידעי ביה כלל דהא מה דאנן אמרין דכלהו אין ואפס ותהו דכתיב (ישעיה מ) כל הגוים כאין נגדו מאפס ותהו נחשבו לו, הא עקרא רבא עלאה ויקירא שוי לון קרא דא.

א״ר חייא והא כתיב (תהלים מז) מלך אלהים על גוים וגו׳.

© 2009–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

אמר אנא חמינא דבתר כתלייהו הוית ונפקת בהאי קרא לסייעא לון. הוה לי לאתבא בקדמיתא על מה דאמינא אבל כיון דאשכחנא לך בארחא אעבר לך מתמן ומתמן אהך לאעברא כלא.

ת״ח כל שמהן וכל כנויי שמהן דאית לה לקב״ה כלהו מתפשטן לארחייהו וכלהו מתלבשן אלין באלין ומתפלגין לארחין ושבילין, בר [p. 11] שמא יחידאה בריר מכלא דאחסין לעמא יחידאה בריר מכל שאר עמין ואיהו יו״ד ה״א וא״ו ה״א דכתיב (דברים לב) כי חלק יי׳ עמו, וכתיב (שם ד) ואתם הדבקים ביי׳, בשמא דא ממש יתיר מכל שאר שמהן.

ושמא חד משאר שמהן דיליה איהו דאתפשט ואתפלג לכמה ארחין ושבילין ואקרי אלהים, ואחסין שמא דא ואתפלג לתתאי דהאי עלמא, אתפלג שמא דא לשמשין ולממנן דמנהגי לשאר עמין כד״א (במדבר כב) ויבא אלהים אל בלעם לילה, (בראשית כ) ויבא אלהים אל אבימלך בחלום הלילה, וכן כל ממנא וכל שמשא דאחסין לון קב״ה לשאר עמין בשמא דא כלילן, ואפילו ע״ז בשמא דא אקרי. ושמא דא מלך על גוים, ולא שמא דא ההוא דמלך על ישראל דאיהו יחידאה לעמא יחידאה לעמא קדישא.

ואי תימא על ארחא דא נוקים קרא דכתיב (ירמיה י) מי לא יראך מלך הגוים, דדא איהו שמא דקא מלך על גוים, אלהים, ודחילו ביה שריא ודינא ביה שריא. לאו הכי ולאו על דא אתמר דאי הכי אפילו ע״ז בכללא איהו, אבל כיון דכתלא דהות סמיך אבתריה אתנסח קרא קאים על קיומיה באסתכלותא זעיר. מי לא יראך מלך הגוים, וכי תימא מלך הגוים דעל קב״ה אתמר, לאו הכי, אלא מאן הוא מלך הגוים דלא דחיל מינך ולא אזדעזע מינך, מי מלך הגוים דלא יראך. כגוונא דא (תהלים קיג) הללויה הללו עבדי יי׳ [p. 12] הללו את שם יי׳. מאן דשמע ולא ידע מאי אמר, כיון דאמר הללויה אוף הכי הללו עבדי יי׳, דהוה ליה למכתב עבדי יי׳ הללו את שם יי׳. אוף הכא הוה ליה למכתב מי מלך הגוים דלא יראך. אלא כלא על תקוניה אתמר.

כי בכל חכמי הגוים ובכל מלכותם. מהו מלה דאתפשט בינייהו בחכמתא דלהון, מאין כמוך. וכלהו אודאן על דא, כד חמאן בחכמתא דלהון עובדך וגבורתך אתפשט מלה דא בינייהו ואמרי מאין כמוך, בכל חכמי הגוים ובכל מלכותם מאין כמוך אמרי ואתפשט בינייהו.

חדו חברייא ובכו ולא אמרו מדי. אוף הוא בכה כמלקדמין.

פתח ואמר (בראשית כא) ותאמר שרה לאברהם גרש האמה הזאת ואת בנה כי לא יירש בן האמה הזאת עם בני עם יצחק. חברייא אתערו דבעאת שרה לפנאה ע״ז מביתא ועל דא כתיב כל אשר תאמר אליך שרה שמע בקולה. הכא כתיב וכי ימכר איש את בתו, דא נשמתא בגלגולי עובדין בישין דעלמא. לאמה, [p. 13] ההוא סטרא אחרא בגלגולא דטיקלא דאהדר וקא אתעשקת. לאפקא לה מתמן, ודאי לא תצא כצאת העבדים.

© 2009–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

כל אינון נשמתין דמתעשקן מאן אינון. הכא איהו רזא, אלין אינון נשמתין דינוקי זעירין כד אינון ינקי מגו תוקפא דאמהון, וקב״ה חמי דאי יתקיימון בעלמא יבאשון ריחיהון ויחמצון כחומץ דא, לקיט לון זעירין בעוד יהבי ריחא. מה עביד, שביק לון לאתעשקא בידא דהאי אמה ודא לילית דכיון **[צו ע״ב]** דאתייהיבת ברשותא חדת בההוא ינוקא, עשיק ואפיקת ליה מעלמא כד איהו יניק בתוקפא דאמיה.

[p. 14] ואי תימא דאינון נשמתין דיעבדון טב לעלמא, לאו הכי דכתיב אם רעה בעיני אדניה, דיחמיץ ההוא גבר בה לבתר יומין אי אתקיים בה. דא אתעשקת ואחרא לא אתעשקת, ועל אלין כתיב (קהלת ד) ראיתי את כל העשוקים וגו׳, והיינו אם רעה בעיני אדניה.

אשר לא יעדה, לא כתיב באל״ף. אי תימא דהא לההוא סטרא אחרא אזמין לה קב״ה מיומא דהות, לא. והשתא בגלגולי טיקלא לו יעדה בוא״ו, מה דלא הות מקדמת דנא.

[p. 15] והפדה. מאי והפדה, פריק לה קב״ה השתא דסלקא ריחא עד לא תחמיץ וסלקא לה לרומי מרומים במתיבתא דיליה.

ואי תימא כיון דאתעשקת מההוא סטרא אחרא יהיב לה כמא דאמרו לחסידי שאר עמין ולממזרי. אתא קרא ואוכח לעם נכרי לא ימשול למכרה ודאי בבגדו בה, דעשיק לה בעשיקו דגלגולא דטיקלא, אלא לישראל ודאי ולא לאחרא. וכד נפקת מן טיקלא לא תצא כצאת העבדים, אלא מתעטרא בעטרא בארמא על רישיה.

ואי תימא דההוא סטרא אעילת לה בההוא ינוקא, לאו הכי, אלא נטלת לה וחדאת בהדה ופרחת מן ידא ועאלת בההוא אתר ואיהי פקידת לההוא ינוקא וחדאת ביה וחייכת ביה ותאיבת לההוא בשר, עד לבתר נטיל קב״ה נשמתיה והיא לגופא, ובתר כלא איהו ברשותא דקב״ה.

[p. 16] תא חזי לא תצא כצאת העבדים, מאי הוא. אלא בשעתא דנפקת מן טיקלא וההוא סטרא בחדו רשים לה קב״ה וחתים לה בחד גושפנקא דלבושי יקר דיליה. ומאן איהו, שמא קדישא דאקרי אלוה, ודא איהו לבושא דמלכא דפריש עלה וכדין איהי נטירא דלא אתמסרת אלא לישראל לחוד, ודא איהו (איוב כט) כימי אלוה ישמרני. ועל רזא דא הכא כתיב לעם נכרי לא ימשול למכרה בבגדו בה, בעוד דלבוש יקר דמלכא בה בגין דבגדו בה, לעם נכרי לא ימשול למכרה.

מה רשו אית לההוא סטר בה. ת״ח כל בני עלמא כלהו ברשותיה דמלכא קדישא לזמנא דאיהו בעי לסלקא לון מעלמא, ודא לית ליה זמנא ועל דא איהי חדאת בהו וחייכת בהו.

אזהרותא לבר נש בהאי עלמא אית בהני קראי וכמה טבין עלאין אינון בכל אינון מלי דאורייתא וכלהו בארח קשוט ואשתמודען לגבי חכימין דידעי קשוט. בזמנא דבעא קב״ה

© 2009–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

למברי עלמא סליק ברעותא קמיה וצייר כל נשמתין דאינון זמינין למיהב בבני נשא לבתר וכלהו אתציירו קמיה בההוא ציורא ממש דזמינין למהוי וחמא כל חד וחד, ואית מנהון דזמינין לאבאשא ארחייהו בעלמא, ובשעתא דמטא זמנייהו קרי קב״ה לההוא נשמתא, אמר לה זילי בדוך פלן בגוף פלן.

אתיבת קמיה מארי דעלמא די לי בעלמא דאנא יתבא ביה ולא אהך לעלמא אחרא דישתעבדון בי ואהא מלוכלכא בינייהו.

[p. 17] אמר לה קב״ה מן יומא דאתבריאת ע״ד אתבריאת למהוי בההוא עלמא.

כיון דחמאת נשמתא כך בעל כרחה נחתת ועאלת תמן.

אורייתא דיהבת עיטא לכל עלמא חמאת הכי, אזהירת לבני עלמא ואמרת חמו כמה חס מאריכון עלייכו, מרגליתא טבא דהות ליה זבין לכו למגנא דתשתעבדון בה בהאי עלמא.

וכי ימכר איש, דא קב״ה. את בתו לאמה, דא נשמתא קדישא למיהוי אמה משתעבדא בינייכו **[צז ע״א]** בהאי עלמא, במטו מנייכו בשעתא דמטי זמנא לנפקא מהאי עלמא לא תצא כצאת העבדים, לא תפוק מלכלכא בחובין, לא תפוק מתטנפא, תפוק בת חורין ברירה נקיה בגין דיחדי בה מארה וישתבח בה ויהיב לה אגר טב בצחצוחי דגנתא דעדן כד״א (ישעיה נח) והשביע בצחצחות נפשך, ודאי כד תפוק ברירה נקיה כדקא יאות.

[p. 18] אבל אם רעה בעיני אדניה, מלכלכא בטנופי חובין ולא אתחזיאת קמיה כדקא יאות ווי לההוא גופא דאתאביד מההיא נשמתא לעלמין בגין דכד נשמתין סלקין ברירן ונפקין נקיין מהאי עלמא כל נשמתא ונשמתא עאלת בספרא דאחמתא דמלכא וכלהו בשמהן ואמר דא היא נשמתא דפלניא זמינת תהא לההוא גופא דשבקת, וכדין כתיב לו יעדה בוא״ו. וכד נפקת רעה בעיני אדניה דקא אסתאבת בחובין ובטנופא דחטאין כדין לא יעדה באל״ף ואתאביד ההוא גופא מינה ואיהי לא אזדמנת לגביה, בר ההיא דמארה אתרעי בתיובתא דגופא בה, כדין והפדה כד״א (איוב לג) פדה נפשו מעבור בשחת. והפדה, דא איהו בבר נש דעיטא דיליה דיפרוק לה ויתוב בתיובתא. ולתרין סטרין קתני קב״ה והפדה בתיובתא, לבתר דתב בתיובתא פדה לה מארחא דגיהנם.

לעם נכרי לא ימשל למכרה. מאן עם נכרי, עלובתא איהי דכד נפקת מעלמא ובר נש אסטי ארחיה בהדה היא בעאת לסלקא לעילא גו משריין קדישין בגין דמשריין קדישין קיימי בההוא ארחא דג״ע ומשריין נוכראין קיימי בההוא ארחא דגיהנם. [p. 19] זכתה נשמתא כמה משריין קדישין דקא מתעתדן לה לאתחברא בהדה ולמיעל לה לגנתא דעדן, לא זכתה כמה משריין נוכראין מתעתדן בארחא דגיהנם, ואינון משריין דמלאכי חבלה דזמינין למעבד בה

© 2009–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

נוקמין. אתא קרא ואוכח לעם נכרי לא ימשל למכרה, אלין מלאכי חבלה. בבגדו בה, איהי נטירא קב״ה עביד לה נטורא דלא ישלוט בה עם נכרי בההוא פריסו דנטירו עלה.

ואם לבנו ייעדנה. ת״ח כמה אית ליה לבר נש לאזדהרא דלא יסטי ארחוי בהאי עלמא דאי זכה בר נש בהאי עלמא ונטיר לה כדקא יאות האי איהו בר נש דקב״ה אתרעי ביה ואשתבח ביה בכל יומא בפמלייא דיליה ואמר חמו ברא קדישא דאית לי בההוא עלמא, כך וכך עביד כך וכך עובדוי. האי נשמתא נפקת מהאי עלמא זכייה נקייה ברירה, קב״ה אנהיר לה בכמה נהורין בכל יומין, קארי עלה דא איהי נשמתא דפלניא ברי. ודא הוא דכתיב ואם לבנו ייעדנה.

כמשפט הבנות יעשה לה. מאי משפט הבנות, הכא אית רזא לחכימין, בגו טנרא תקיפא רקיעא טמירא אית היכלא חדא דאקרי היכל אהבה ותמן אינון גנזייא טמירין וכל נשיקין דרחימו דמלכא אינון תמן, ואינון נשמתין רחימאן דמלכא עאלין תמן. כיון דמלכא עאל בההוא היכלא דתמן (בראשית כט) וישק יעקב לרחל אשכח לההיא נשמתא נשיק לה וגפיף לה סליק לה בהדיה אשתעשע בה. ודא הוא כמשפט הבנות יעשה לה, כדינא דאבא עביד לברתיה דאיהי חביבא לגביה ונשיק לה וגפיף לה ויהיב לה מתנן.

[p. 20] יעשה לה, היינו דכתיב (ישעיה סד) יעשה למחכה לו. האי ברתא אשלימת עשייה בהאי עלמא, אוף הכי הוא אשלים לה עשייה אחרא בעלמא דאתי דכתיב עין לא ראתה אלהים זולתך יעשה למחכה לו, והכא כתיב **[צז ע״ב]** יעשה לה. עד כאן.

ההוא סבא אשתטח וצלי צלותא, בכה כמלקדמין ואמר אם אחרת יקח לו וגו׳. אם אחרת, וכי נשמתא אחרא זמין קב״ה לאתבא לצדיקייא להאי עלמא ולאו האי נשמתא דאשלימת בהאי עלמא רעותא דמארה. אי הכי לית אבטחותא לצדיקייא כלל. מאי אם אחרת יקח לו.

פתח ואמר (קהלת יב) וישוב העפר על הארץ כשהיה והרוח תשוב אל האלהים אשר נתנה. האי קרא אוקמוה בחרבן בי מקדשא. וישוב העפר על הארץ כשהיה, הכא איהו מאי דכתיב (בראשית יב) והכנעני אז בארץ. כשהיה ודאי.

[p. 21] והרוח תשוב אל האלהים אשר נתנה. מאי והרוח, דא שכינתא דאיהי רוח קדישא. כד חמאת באינון עשר מסעות דקא נטלא ולא בעון לאתבא קמי קב״ה ושליטו סטר אחרא על ארעא קדישא והא אוקמוה.

תא חזי ההוא רוח דבר נש זכאה אתעטר בדיוקנא בגנתא דעדן דלתתא ובכל שבתי ומועדי ורישי ירחי מתעטרן ומתפשטן וסלקן לעילא, וכמה דעביד קב״ה בההוא נשמתא

© 2009–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

קדישא לעילא ה״נ עביד בהאי רוח דקא סלקת קמיה ואמר דא איהי רוח דפלניא גופא. מעטרא לה קב״ה בכמה עטרין ואשתעשע בה.

ואי תימא דהא בגין רוח דא שביק קב״ה מה דעביד לנשמתא, לאו הכי אלא שארה כסותה ועונתה לא יגרע, תלת אינון אלין שמהן עלאין דעין לא ראתה אלהים זולתך וכלהו בעלמא דאתי ואתמשכן מתמן.

[p. 22] חד שארה, משיכו דנציצו דנהיר בארח סתים מזונא דזן כלא ואקרי יהוה בנקודה דאלהים. שארה בהפוך אתוון אשר ה׳ ודא (בראשית מט) מאשר שמנה לחמו, ודא איהו שארה.

כסותה, דא משיכו אחרא דנהיר ונטיר לה תדיר פרישו דלבושא דמלכא דפריש עלה, אלוה, דא בבגדו בה, תדיר דלא אתעדי מינה, האי איהו כסותה.

ועונתה, מאן הוא, דא משיכו דעלמא דאתי דביה כלא, יי׳ צבאות איהו, דא איהו דנהיר בכל נהורין סתימין עלאין דאילנא דחיי דביה עונה טמירא ומתמן נפקת, וכל דא בעדונא וכסופא דעלמא דאתי.

[p. 23] הני לא יגרע כד איהי זכאה כדקא יאות, וכד לית איהי כדקא יאות הני תלתא גרעאן מנה דלא עביד לה עטרה אפי׳ מחד מנייהו. מה כתיב, ואם שלש אלה לא יעשה לה, דלא זכאת להו. ויצאה חנם, תפוק מקמיה ודחיין לה לבר. אין כסף, לית כסופא ולית עדונא כלל.

עד כאן אוכיחת ההיא דכל עיטין בה תליין ויהיבת עיטא טבא לבני נשא. מכאן ולהלאה נהדר למלין קדמאין בההוא נטירו עלאה דקא פריש עלה קב״ה בגין דלא תהא לעם נכרי דהא בגדו בה ונטירא איהי תדיר.

ואם לבנו ייעדנה כמשפט הבנות יעשה לה. אמר ההוא סבא חברייא כד תהכון לגבי טינרא דעלמא סמיך עליה אמרו ליה דידכר יומא דתלגא דאזדרעו פולין לחמשין ותרין גוונין והדר אקרינן האי קרא והוא יימא לכון.

[p. 24] אמרו במטו מינך מאן דשארי מלה הוא יימא.

אמר לון ודאי ידענא דהא זכאין אתון ואית לרמזא לכו רמזא דחכימין, ועל מה דאנא אימא כד תדכרון ליה סימנא דא הוא ישלים על דא. השתא אית לומר מאן הוא דאקרי בן לקב״ה. כל **[צח ע״א]** ההוא דזכי לתליסר שנין ולהלאה אקרי בן לכנסת ישראל וכל מאן דאיהו מעשרין שנין ולהלאה וזכי בהו אקרי בן לקב״ה, ודאי (דברים יד) בנים אתם ליי׳ אלהיכם.

כד מטא דוד לתליסר שנין וזכה בההוא יומא דעאל לארביסר כדין כתיב (תהלים ב) יי׳ אמר אלי בני אתה אני היום [p. 25] ילדתיך. מ״ט, דהא מקדמת דנא לא הוה ליה ברא ולא

© 2009–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

שראת עליה נשמתא עלאה דהא בשני ערלה הוה ובגין כך אני היום ילדתיך, היום ודאי, אני ולא סטר אחרא כמה דהוה עד השתא, אני בלחודאי. בר עשרין שנין מה כתיב בשלמה, (משלי ד) כי בן הייתי לאבי, לאבי ודאי.

ואם לבנו ייעדנה, בר תליסר ולהלאה דהא נפקת מרשו דסטרא אחרא דאזדמנת ליה. מה כתיב, כמשפט הבנות יעשה לה. מהו משפט הבנות, תנינן בכל יומא ויומא חמי קב״ה לההוא ינוקא דקאי ברשו דערלה ואיהו נפיק מינה ואתמשך לבי ספרא ותבר לה, אזיל לבי כנישתא ותבר לה. מה עביד קב״ה לההוא נשמתא, אעיל לה לאדרא דיליה, יהב לה מתנן ונבזבזן סגיאין, קשיט לה בקשוטין עלאין עד זמנא דאעיל לה לחופה גו ההוא בן מתליסר שנין ולעילא.

אם אחרת יקח לו, הכא איהו רזא דרזין לחכימין אתמסרן ואית לאודעא בקדמיתא מלה חדא. ת״ח ביומא דשבתא בשעתא דמקדשין ישראל יומא בבי כנישתא נפקי נשמתין מגו אילנא דחיי ומנשבין אינון נשמתין בתתאי קדישין [p. 26] ונייחין ביה כל יומא דשבתא ולבתר דנפק שבתא סלקן כלהו נשמתין ומתעטרן בעטרין קדישין, ודא אוף הכי קב״ה אזמין לההוא בר נש ודא איהי נשמתא אחרת ואע״ג דדא זמינא ליה שארה דקדמיתא כסותה ועונתה לא יגרע כמה דאתמר.

בכה ההוא סבא כמלקדמין ואמר איהו לנפשיה סבא סבא כמה יגעת לאדבקא מלין קדישין אלין והשתא תימא לון ברגעא חדא. תימא דתיחס עלייהו על אינון מלין ולא תימא הא כתיב (שם ג) אל תמנע טוב מבעליו בהיות לאל ידך לעשות. מאי אל תמנע טוב מבעליו, אלא קב״ה וכנסת ישראל אינון הכא דהא בכל אתר דמלין דאורייתא אמרין קב״ה וכנסת ישראל אינון תמן וצייתי לון, וכדין ההוא אילנא דטוב ורע בשעתא דאזלין מתמן וציית ו אינון מלין ההוא סטרא דטוב אתגבר ואסתלק לעילא וקב״ה וכנסת ישראל מתעטרן בההוא טוב ואלין אינון בעליו דההוא טוב.

סבא סבא את אמר מלין אלין ולא ידעת אי קב״ה הכא ואי אלין דקיימי הכא זכאין למלין אלין. לא תדחל סבא, הא הוית בכמה [p. 27] קרבין דגברין תקיפין ולא דחלת והשתא אנת דחיל, אימא מילך דודאי הכא איהו קב״ה וכנסת ישראל וזכאין אלין דהכא, ואי לאו לא אערענא בהו ולא שרינא אלין מלין. אימא מילך סבא, אימא בלא דחילו.

בכה ואמר (תהלים קד) יי׳ אלהי גדלת מאד הוד והדר לבשת. יי׳ אלהי, דא שירותא דמהימנותא סליקו דמחשבה דעלמא דאתי רזא חדא בלא פרודא.

גדלת, דא שירותא יומא קדמאה דאינון יומין עתיקין סטרא דימינא.

מאד, בההוא סטרא דשמאלא.

© 2009–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

הוד והדר, אלין תרין בדי ערבות. עד הכא, כיון דמטא לגו אילנא דחיי אתטמר ולא אסתלק למהוי במניינא בגין ההוא מאד. מאי מאד, שמאלא בכל ענפין דלתתא ובכללא ענפא מרירא חדא ועל דא אתטמר ההוא אילנא דחיי ולא בעא למהוי במניינא דא עד דאהדר כמלקדמין ושבח [p. 28] בגוונא אחרא ואמר עוטה אור כשלמה, דא שירותא **[צח ע״ב]** דיומא קדמאה.

נוטה שמים, הכא אתכליל שמאלא ולא אמר מאד, אתכליל שמאלא בימינא למהוי נהיר בכללא דשמים.

(תהלים קד) המקרה במים עליותיו, הכא נפיק בחדווא ההוא אילנא נהר דנפיק מעדן ואשתרשו ביה במימוי אינון תרי בדי ערבות דאינון גדלין במימוי דכתיב המקרה במים עליותיו. מאן עליותיו, אלין בדי ערבות ודא איהו (ירמיה יז) ועל יובל ישלח שרשיו, ודא הוא רזא דכתיב (תהלים מו) נהר פלגיו ישמחו עיר אלהים. מאן פלגיו, אלין אינון והכי אקרון עליותיו שרשיו פלגיו כלהו אשתרשו באינון מים דההוא נהר.

[p. 29] (שם ק״ד) השם עבים רכובו, מיכאל וגבריאל אלין עבים.

המהלך על כנפי רוח, למיהב אסוותא לעלמא ודא איהו רפאל. מכאן ולהלאה עושה מלאכיו רוחות וגו׳.

סבא סבא אי כל הני ידעת אימא ולא תדחל, אימא מילך וינהרון מלין דפומך.

חדו חברייא והוו צייתין בחדווא למלוי קדישין.

אמר אי סבא סבא במה עיילת גרמך, עיילת בימא רבא, אית לך לשטטא ולנפקא מתמן.

אם אחרת יקח לו. כמה גלגולין עתיקין הכא דלא אתגלון עד האידנא וכלהו קשוט כדקא יאות דלית לאסטאה מארח קשוט אפילו כמלא נימא. בקדמיתא אית [p. 30] לאתערא נשמתין דגיורין כלהו פרחן מגו גנתא דעדן בארח סתים, מסתלקן מהאי עלמא נשמתהון דקא רווחו מגו גנתא דעדן לאן אתר תבין. תנינן מאן דנטיל ואחיד בנכסי גיורין בקדמיתא זכי בהו. כל אינון נשמתין קדישין עלאין דקא זמין לון קב״ה לתתא כדקאמרן כלהו נפקין לזמנין ידיען בגין לאשתעשעא בגנתא דעדן. פגען באינון נשמתין דגיורין, מאן דאחיד בהו מאלין נשמתין אחיד בהו וזכי בהו ומתלבשן בהו וסלקין, וכלהו קיימי בהאי לבושא ונחתי גו גנתא בלבושא דא בגין דבגנתא דעדן לא קיימי תמן אלא בלבושא כל אינון דקיימי תמן.

אי תימא דבגין האי לבושא גרען אינון נשמתין מכל ענוגא דהוה לון בקדמיתא, כתיב אם אחרת יקח לו שארה כסותה ועונתה לא יגרע. בגנתא קיימי בלבושא דא דקדמו לאחדא בהו וזכו בהו וכד סלקין לעילא מתפשטן דהא תמן לא קיימין בלבושא.

© 2009–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

בכה כמלקדמין ואמר לנפשיה סבא סבא בודאי אית לך למבכי, בודאי אית לך לאושדא דמעין על כל מלה ומלה דהא גלי קמי [p. 31] קב״ה ושכינתיה קדישא דאנא ברעו דלבא ובפולחנא דלהון קאמינא בגין דאינון בעליו דכל מלה ואתעטרן בהו.

כל אינון נשמתין קדישין כד נחתי להאי עלמא בגין למשרי על דוכתייהו דאתחזון בהו לבני נשא כלהו נחתי מתלבשן באינון נשמתין דקאמרן והכי עאלין בזרעא קדישא ובמלבושא דא קיימי לאשתעבדא מנייהו בהאי עלמא, וכד אשתאבן אינון מלבושין ממלין דהאי עלמא אינון נשמתין קדישין אתהנן מריחא דקא אריחו מגו לבושיהון אלין.

קב״ה כל מלין סתימין דאיהו עביד אעיל לון באורייתא קדישא וכלא אשתכח תמן וההוא מלה סתימא גלי לה אורייתא ומיד אתלבש בלבושא אחרא ואתטמר תמן ולא גלי, וחכימין דאינון מליין עיינין אע״ג דההוא מלה אסתים בלבושיה תמן חמאן לה מגו לבושיה ובשעתא דאתגלי ההוא מלה עד לא תיעול בלבושיה רמאן בה פקיחו דעינא ואע״ג דמיד אסתים לא אתאביד מעינייהו.

בכמה דוכתין אזהר קב״ה על גיורא בגין דזרעא קדישא יזדהרון ביה ולבתר נפיק מלה סתימא מנרתקה **[צט ע״א]** וכיון דאתגלי אהדר לנרתקה מיד ואתלבש תמן. כיון דאזהר על גיורא בכל אינון דוכתין נפק מלה מנרתקה ואמר (שמות כג) ואתם ידעתם את נפש הגר. מיד עאלת לנרתקה ואהדרת בלבושא ואתטמרת דכתיב כי גרים הייתם בארץ מצרים, דחשיב קרא דבגין דאתלבש מיד [p. 32] לא הוה מאן דאשגח ביה. בהאי נפש הגר ידעת נשמתא קדישא במלין דהאי עלמא ואתהניאת מנייהו.

פתח ההוא סבא ואמר (שם כד) ויבא משה בתוך הענן ויעל אל ההר. ענן דא מאי היא. אלא דא היא דכתיב (בראשית ט) את קשתי נתתי בענן. תנינן דההוא קשת אשלחת לבושוי ויהב לון למשה ובההוא לבושא סליק ומניה חמא מה דחמא ואתהני מכלא. עד הכא.

[p. 33] אתו אינון חברייא ואשתטחו קמיה ובכו ואמרו אלמלא לא אתינא לעלמא אלא למשמע מלין אלין מפומך די לן.

אמר ההוא סבא אם אחרת יקח לו. חברייא לאו בגין דא בלחודוי שרינא מלה דהא סבא כגיני לאו במלה חדא עביד קיש קיש ולא קרי. כמה בני עלמא בערבוביא בסוכלתנו דלהון ולא חמאן בארח קשוט באורייתא, ואורייתא קרי בכל יומא בנהימו לגבייהו ולא בעאן לאתבא רישא. ואע״ג דאמינא דהא אורייתא מלה נפקא מנרתקה ואתחזיאת זעיר ומיד אתטמרת והכי הוא ודאי, ובזמנא דאתגליאת מגו נרתקה ואתטמרת מיד לא עבדת דא אלא לאינון דידעין בה ואשתמודעאן בה.

© 2009–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

לרחימתא דאיהי שפירתא בחיזו ושפירתא בריוא ואיהי טמירתא בטמירו גו היכלא ואית לה רחימא יחידאה דלא ידעי ביה בני נשא אלא איהי בטמירו. ההוא רחימא מגו רחימו דרחים לה עבר לתרע ביתא תדיר זקיף עינוי לכל סטר. איהי ידעת דהא רחימא אסחר תרע ביתא תדיר, מה עבדת, פתחה פתחא זעירא בההוא היכלא טמירתא דאיהי תמן וגליאת אנפהא לגבי רחימא ומיד אתהדרת ואתכסיאת. כל אינון דהוו לגבי רחימא לא חמו ולא אסתכלו בר רחימא בלחודוי ומעוי ולביה ונפשיה אזלו אבתרה וידע דמגו רחימו דרחימת ליה אתגליאת לגביה רגעא לאתערא ליה.

[p. 34] הכי הוא מלה דאורייתא לא אתגליאת אלא לגבי רחימא. ידעת אורייתא דהא חכימא דלבא סחרא לתרע ביתא כל יומא. מה עבדת, גליאת אנפהא לגביה מגו היכלא וארמיזת ליה רמיזא ומיד אהדרת לאתרה ואתטמרת. כל אינון דתמן לא ידעי ולא מסתכלי אלא איהו בלחודוי ומעוי ולביה ונפשיה אזיל אבתרה. ועל דא אורייתא אתגליאת ואתכסיאת ואזלת ברחימו לגבי רחימהא לאתערא בהדיה רחימו.

ת״ח אורחהא דאורייתא כך הוא, בקדמיתא כד שריאת לאתגלייא לגבי בר נש ברגעא ארמיזת ליה ברמיזו. ידע טב, לא ידע שדרת לגביה וקראת ליה פתי, אמרו לההוא פתי דיקרב הכא ואשתעי בהדיה, הה״ד (משלי ט) מי פתי יסור הנה חסר לב. קריב לגבה שריאת למללא עמיה מבתר פרוכתא דפרסא מלין לפום ארחוי עד דיסתכל זעיר זעיר ודא הוא דרשא. לבתר תשתעי בהדיה מבתר שושיפא דקיק מלין דחידא ודא איהי הגדה. לבתר דרגיל לגבה אתגליאת לגביה אנפין באנפין ומלילת בהדיה כל רזין סתימין דילה וכל ארחין סתימין דהוו בלבה טמירין [p. 35] מיומין קדמאין. כדין **[צט ע״ב]** איהו גבר שלים בעל תורה ודאי מארי דביתא דהא כל רזין דילה גליאת ליה ולא כסיאת מיניה כלום.

אמרה ליה חמית מלה דרמיזא דקא רמיזנא לך בקדמיתא, כך וכך רזין הוו כך וכך הוא. כדין חמי דעל אינון מלין לאו לאוספא ולאו למגרע מנייהו, וכדין פשטיה דקרא כמא דאיהו דלאו לאוספא ולא למגרע אפילו את חד. ועל דא בני נשא אצטריכו לאזדהרא ולמרדף אבתרה דאורייתא למהוי רחימא דילה כמא דאתמר.

[p. 36] ת״ח אם אחרת יקח לו, גלגולין דקא מתגלגלן בהאי קרא כמה רברבין ועלאין אינון דהא כל נשמתין עאלין בגלגולא ולא ידעין בני נשא ארחוי דקב״ה והיך קיימא טיקלא והיך אתדנו בני נשא בכל יומא ובכל עידן והיך נשמתין עאלין בדינא עד לא ייתון להאי עלמא והיך עאלין בדינא לבתר דנפקי מהאי עלמא.

כמה גלגולין וכמה עובדין סתימין עביד קב״ה בהדי נשמתין. כמה רוחין ערטיראין אזלין בההוא עלמא דלא עאלין לפרגודא דמלכא, וכמה עלמא אתהפך בהו, עלמא דאתהפך

© 2009–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

בכמה פליאן סתימין ובני נשא לא ידעין ולא משגיחין והיך מתגלגלין נשמתין כאבנא בקוספתא כד״א (שמואל א כה) ואת נפש אויביך יקלענה בתוך כף הקלע.

[p. 37] והואיל ושרינן לגלאה השתא אית לגלאה דהא כל נשמתין מאילנא רברבא ותקיף דההוא נהר דנפיק מעדן נפקי וכל רוחין מאילנא אחרא זעירא נפקין, נשמה מלעילא רוח מלתתא ומתחברין כחדא כגוונא דדכר ונוקבא, וכד מתחברן כחדא כדין נהרין נהירו עלאה ובחבורא דתרוייהו אקרי נר (משלי כ) נר יי׳. מהו נ״ר, נשמה רוח ועל חבורא דתרוייהו כחדא אקרי נר דכתיב נר יי׳ נשמת אדם. נשמה רוח דכר ונוקבא לאנהרא כחדא ודא בלא דא לא נהרין ולא אקרי נר וכד מתחברן כחדא אקרי כלא נר. וכדין אתעטף נשמה ברוח לקיימא תמן לעילא בהיכלא טמירא דכתיב (ישעיה נז) כי רוח מלפני יעטוף, יתעטף לא כתיב אלא יעטוף. מ״ט, בגין דנשמות אני עשיתי. תמן לעילא בגנתא טמירא אתעטף ואתלבש נשמה ברוח כמא דאתחזי דכיון דבההוא היכלא לא הוי ולא אשתמש אלא רוח נשמה לא אתי לתמן אלא מתלבש בההוא רוח תמן, וכד נחתא לגו ג״ע דלתתא דהאי עלמא אתלבש בההוא רוח אחרא דאמינא ההוא דנפיק מתמן והוה מתמן ובכלהו שריא בהאי עלמא ואתלבש בהו.

[p. 38] רוח דנפיק מהאי עלמא דלא אתרבי ולא אתפשט בהאי עלמא אזלא בגלגולא ולא אשכח נייחא, אתי בגלגולא בעלמא כאבנא בקוספתא עד דישכח פרוקא דיפרוק ליה בההוא מאנא ממש דאיהו אשתמש ביה ודביק ביה תדיר רוחיה ונפשיה והות בת זוגיה רוחא ברוחא וההוא פרוקא בני ליה כמלקדמין.

[p. 39] וההוא רוח דשבק ואדביק בההוא מאנא לא אתאביד דהא לית מלה אפילו זעירא בעלמא דלא הוי לה אתר ודוכתא לאתטמרא ולאתכנשא תמן ולא אתאביד לעלמין, ובגין כך ההוא רוח דשבק בההוא מאנא תמן הוא ודא רדיף בתר עקרא ויסודא דקא נפיק מיניה ואייתי ליה ובני ליה בדוכתיה באתר דההוא רוח בת זוגו דנפקת בהדיה ואתבני תמן כמלקדמין. ודא איהו בריה חדתא השתא בעלמא רוחא חדתא וגופא חדתא.

ואי תימא רוח דא הוא מה דהוה, הכי הוא אבל לא אתבני אלא בגין דההוא רוח אחרא דקא שבק בההוא מאנא. **[ק ע״א]**

הכא אית רזא דרזין, בספרא דחנוך בניינא דא דאתבני לא אתבני אלא בההוא רוח דשביק תמן בההוא מאנא, וכד שארי [p. 40] לאתבנאה דא משיך אבתריה דההוא רוח דאזיל ערטיראה ומשיך ליה לגביה ותמן תרי רוחות דאינון חד. לבתר דא איהו רוח ודא איהו נשמה ותרוייהו חד. אי זכי לאתרבאה כדקא יאות תרוייהו אינון חד לאתלבשא בהו נשמה אחרא עלאה. כמא דאית לשאר בני עלמא רוח דזכאן בהו נשמתין אינון דקדמן ואחידן בהו ורוח

© 2009–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

אחרא מלעילא ונשמתא קדישא אתלבשא בהו, אוף הכי נמי מדיליה ממש אית תרין רוחין בגין לאתלבשא בהו נשמתא עלאה.

הא לדין גופא אחרא דקא אתבני השתא חדתא, גופא קדמאה מה אתעביד מניה. או האי בריקנייא או האי בריקנייא. לפום סוכלתנו דבר נש אשתמע דהאי קדמאה דלא אשתלים בקדמיתא אתאביד הואיל ולא זכה. אי הכי למגנא אשתדל בפקודי אורייתא או אפילו בחד מנייהו והא אנן ידעין דאפילו ריקנין שבישראל כלהו מליין מצות כרמון דא, וגופא דא אע״ג דלא אשתלים לאתרבאה ולמסגי בעלמא פקודין אחרנין דאורייתא נטר דלא אתאבידו מניה וכי למגנא הוי.

[p. 41] חברייא חברייא פקיחו עינייכו דהא אנא ידענא דהכי אתון סברין וידעי דכל אינון גופין ציונין אינון בריקנייא דלא אית לון קיימא לעלמין. לאו הכי וחס לן לאסתכלא באלין מלין.

פתח ואמר (תהלים קו) מי ימלל גבורות יי׳ ישמיע כל תהלתו. מאן הוא בעלמא דיכיל למללא גבורן דעביד קב״ה בעלמא תדיר. ההוא גופא קדמאה דשבק לא אתאביד וקיימא להוי ליה לזמנא דאתי דהא עונשיה סבל בכמה זינין וקב״ה לא מקפח אגרא דבריאן דברא בר אינון דנפקו מגו מהימנותא דיליה ולא הוה בהו טב לעלמין ולא כרעו במודים. הני קב״ה עביד מנייהו בריין אחרנין בגין דלא יתבני ההוא גופא דיוקנא דבר נש ולא יקום לעלמין. אבל הני לאו הכי. מה עביד קב״ה, אי ההוא רוח זכי לאתתקנא בהאי עלמא בההוא גופא אחרא מה עביד. ההוא פרוקא דפריק ליה ההוא רוח דיליה דקא אעיל תמן ושתף וערב בההוא רוח דהוה בההוא מאנא לא אתאביד, ומה עביד דהא תלת רוחין תמן, חד דהוה בההוא מאנא ואשתאר תמן וחד ההוא דאתמשך תמן דהוה ערטיראה וחד ההוא דאעיל תמן ההוא פרוקא ואתערב בהו. למהוי בתלת רוחין אי אפשר.

[p. 42] אלא כך אינון גבורן עלאין דעביד קב״ה, ההוא רוח דאעיל תמן ההוא פרוקא ביה אתלבשת נשמה באתר דלבושא דגיורי, וההוא רוח ערטירא דתב תמן לאתבנאה להוו לבושא לנשמה, וההוא רוח דהוה בקדמיתא דאשתאר בההוא מאנא פרח מתמן וקב״ה אזמין ליה אתר בגו כוין דטנרא דבתר כתפוי דגנתא דעדן ואתטמר תמן ואסתלק לההוא גופא קדמאה דהוה בקדמיתא ובההוא רוח יקום, ודא איהו חד דאינון תרין דקא אמינא.

ההוא גופא בעוד דלא יקום עונשיה סגיא דהא בגין דלא זכה לאתרבאה נחתי ליה לגו אדמה דסמיך לארקא ואתדן תמן ולבתר סלקי ליה להאי תבל, השתא נחית והשתא סליק הא סליק והא נחית, לית ליה שכיכו בר בשבתי וביומין טבין ובריש ירחי. [p. 43] ואלין דמיכין באדמת עפר, **[ק ע״ב]** אדמת מאדמה, עפר מתבל ועל אלין כתיב (דניאל יב) ורבים מישיני

© 2009–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

אדמת עפר יקיצו אלה לחיי עולם וגו׳ [ואלה לחרפות ולדראון עולם], אי זכה ההוא רוח ערטירא דתב כמלקדמין לאתתקנא זכאה איהו דהא ההוא רוח דאתטמר בטנרא יתתקן בההוא גופא קדמאה, ועל אלין כתיב אלה לחיי עולם ואלה לחרפות וגו׳, כל אינון דלא זכו לאתתקנא.

ואלין אינון גבורן עלאין דמלכא קדישא ולא אתאביד כלום, אפילו הבל דפימא אתר ודוכתא אית ליה וקב״ה עביד מיניה מה דעביד, ואפילו מלה דבר נש ואפילו קלא כלא לא הוי בריקנייא ואתר ודוכתא אית לכלא. האי דאתבני השתא נפקא לעלמא בריה חדתא, לית ליה בת זוג, על דא לא מכריזי דהא בת זוגיה אתאבידת מניה, בת זוגיה דהות אתעבידת אמיה ואחוה אבוה.

[p. 44] סבא סבא מה עבדת, טב הוה לך שתיקא. סבא סבא הא אמינא דעאלת בימא רבא בלא חבלין ובלא דגלא, מה תעביד. אי תימא דתסתלק לעילא לא תיכול. אי תימא דתיחות לתתא הא עומקא דתהומא רבא, מה תעביד.

אי סבא אי סבא לא אית לך לאהדרא לאחורא, בעדנין אלין לא הוית ולא אתרגילת לאתחלשא בתוקפך. הא ידעת דבר נש אחרא בכל דרא דא לא עאל בארבא בעמיקא דא דאנת תמן. בריה דיוחאי ידע לאסתמרא ארחוי ואי עאל בימא עמיקא אשגח בקדמיתא היך יעבר בזמנא חדא וישוט בימא עד לא ייעול ואנת סבא לא אשגחת בקדמיתא. השתא סבא הואיל ואנת תמן לא תשבוק כל ארחך למשטטא לימינא ולשמאלא לארכא ולפותייא לעמקא ולרומא לא תדחל. סבא סבא אתקף בתקפך, כמה גברין תקיפין תברת בתקפיהון כמה קרבין נצחת.

בכה ואמר (שיר ג) צאינה וראינה בנות ציון במלך שלמה וגו׳. האי קרא אוקמוה והכי הוא, אבל צאינה וראינה, וכי מאן יכיל למחמי במלך שלמה דהוא מלכא דשלמא דיליה והא סתים הוא מכל חילי מרומין דלעילא בההוא אתר (ישעיה סד) דעין לא ראתה אלהים זולתך, ואת אמר צאינה וראינה וגו׳. ותו דהא כבוד דיליה כלהו שאלי ואמרי איה מקום כבודו.

[p. 45] אלא מה דאמר צאינה וראינה בנות ציון במלך שלמה בעטרה כתיב ולא כתיב ובעטרה, מאן דחמי ההוא עטרה חמי נעם מלכא דשלמא דיליה.

שעטרה לו אמו, הא תנינן קרי לה בת קרי לה אחות קרי לה אם, וכלא איהו וכלא הוי. מאן דיסתכל וינדע בהאי ינדע חכמתא יקירא.

[p. 46] השתא מה אעביד. אי אימא רזא סתימא דא לא אצטריך לגלאה, אי לא אימא אשתארון זכאין אלין יתמין מהאי רזא. נפל על אנפוי ואמר (תהלים לא) בידך אפקיד רוחי פדית אותי יי׳ אל אמת. מאנא דהות לתתא היך אתעביד לעילא, בעלה דהוה לעילא היך

© 2009–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

אתהפך ואתעביד לתתא. בת זוגיה אתעבידת אמיה, תווהא על תווהא, אחוה אבוה. אי אבוה דקדמיתא יפרוק ליה יאות אבל אחוה דליהוי אבוה וכי לא תווהא דא. עלמא בהפוכא איהו ודאי עלאין לתתא ותתאין לעילא. אלא (דניאל ב) בריך להוי שמיה דאלהא מן עלמא ועד עלמא די חכמתא וגבורתא דיליה היא והוא מהשנא עדניא וזמניא וגו׳ ידע מה בחשוכא ונהורא עמיה שרא. תא חזי מאן דשרי בנהורא [p. 47] לא יכיל לאסתכלא ולמחמי בחשוכא אבל קב״ה לאו הכי, **[קא ע״א]** ידע מה בחשוכא אע״ג דנהורא עמה שרא, מגו נהורא אסתכל בחשוכא וידע כל מה דתמן.

אית לאקדמא בקדמיתא מלה חדא דאמרו קדמאי באינון חזוי ליליא דתנן מאן דאתי על אמיה בחלמא יזכי לבינה דכתיב (משלי ב) כי אם לבינה תקרא. הכא אית לאסתכלא, אי בגין דאיהי אם יאות והוה ליה למכתב הכי, מאן דחמא אמיה בחלמא יזכי לבינה, אבל מאן דאתי עלה אמאי. אלא רזא עלאה בגין דאתהפך מתתא לעילא וסליק. ברא הוה בקדמיתא, כיון דסליק לעילא אתהפך אילנא ואתעביד איהו מעלמא עלאה ושליט עלה וזכי לבינה.

בקדמיתא כד סליק אינש לי״ג שנין מה כתיב, (תהלים ב) יי׳ אמר אלי בני אתה אני היום ילדתיך, כדין איהו לתתא מינה. כיון דסליק עלה הא איהו מעלמא עלאה דהא אסתלק בדרגא דיוסף, ודאי זכי לבינה.

[p. 48] אוף הכי האי מאנא, בקדמיתא איהו הוה בדרגא דיוסף בעיל לאילנא תתאה ברעותיה ושליט עליה דהא כל נוקבא בדיוקנא דנוקבא אילנא תתאה קיימא. כיון דאיהו לא בעא לקיימא בההוא דרגא דיוסף ולא אתקיים לשמשא ביה ולאפשא בעלמא ולמעבד תולדין כדין נחית לתתא ואתעבידת איהי אמיה, וההוא פרוקא ירית ירותא דיוסף דהוה ירית בקדמיתא ואיהו נחית לתתא. כיון דנחית לתתא כדין אתקיים ביה יי׳ אמר אלי בני אתה אני היום ילדתיך. אתהפך אילנא מה דהוה תחותיה ואיהו שליט עליה אתהדר ושליט איהו אילנא עליה ואיהו נחית לתתא. כיון דאיהו נחית לתתא ההוא דירית ירותא אתר דיוסף אבוי אקרי ואבוי הוי ודאי, כלא איהו על תקוניה כדקא יאות. בקדמיתא הוה מעלמא דדכורא והא אתעקר מתמן והשתא איהו מעלמא דנוקבא, ומה דהוה איהו שליט עלה שלטא איהי עליה ואתהדר למהוי מעלמא דנוקבא. ועל דא לית ליה בת זוג כלל ולא מכריזי עליה על נוקבא דהא מעלמא דנוקבא אתהדר איהו.

[p. 49] וההוא גופא קדמאה דשבק אלמלא ינדעון ויסתכלון בני עלמא צערא דאית ליה כד יתעקר מעלמא דדכורא ואתהדר לעלמא דנוקבא ינדעון דהא לית צערא בעלמא כההוא צערא. בת זוג לית ליה דהא לא קיימא באתר דדכורא, לא מכרזי על נוקבא דהא מעלמא

© 2009–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

דנוקבא איהו. ואי אית ליה בת זוג ברחמי אערעת בהדי נוקבא דעד כען לא אית לה בר זוג, ועל דא תנינן דילמא יקדמנו אחר ברחמים, אחר תנן וכלא איהו על תקוניה.

ועל דא כתיב (ויקרא כב) ובת כהן כי תהיה אלמנה וגרושה וזרע אין לה ושבה אל בית אביה כנעוריה. ובת כהן, הא אוקימנא מלה.

אלמנה, מההוא גופא קדמאה.

וגרושה, דלא עאלת לפרגודא דמלכא דכל אינון דלא קיימי בעלמא דדכורא לא אית ליה ביה חולקא. הוא אשתמיט [p. 50] ואעקר גרמיה מעלמא דדכורא, לא אית ליה חולקא ביה ועל דא איהי גרושה.

וזרע אין לה, דהא אי הות לה זרע לא אתעקר מניה ולא הוה נחית לעלמא דנוקבא.

ושבה אל בית אביה. מאן בית אביה, דא עלמא דנוקבא דההוא עלמא בית אביה אקרי וההוא מאנא דהוה אתתקן לאשתמשא ביה אתהפך ואיהו נחית לתתא וההוא מאנא סליק לעילא.

כנעוריה, כההוא זמנא דכתיב אני היום ילדתיך ודאי, ישוב לימי עלומיו כמה דהוה מי״ג שנין ולעילא.

אי זכאת לאתקנא הואיל ושבה אל בית אביה מלחם אביה תאכל, **[קא ע״ב]** תתענג מההוא ענוגא דעלמא דנוקבא דאכלי מנהמא דאבירים דנחית מלעילא, אבל לאסתכלא ולאתהני כמא דאתהנון שאר צדיקייא לא יכלה בגין דהוה זר לתמן. ועל דא לא אכיל קדש אבל אכיל תרומה דאיהו יהבי לעלמא דנוקבא, ומגו דאיהו מעלמא דנוקבא לא אכלי ליה אלא בלילה דכתיב (ויקרא כב) ובא השמש וטהר ואחר יאכל מן הקדשים וכו׳, [p. 51] דהא קדש דאיהו מעלמא דדכורא לא אתאכיל אלא ביום. ובגין כך (ירמיה ב) קדש ישראל ליי׳ ראשית תבואתה, שירותא עלאה דכל עלמא דדכורא קדש איהו ומה דסליק ביה בקדש ישראל הוה ובגין כך קדש ישראל.

כד רוחין פקידן באינון זמנין דפקדין לבי קברי אינון לא פקדן דהא לא זכאן לעלמא דקדש דכתיב (ויקרא כב) וכל זר לא יאכל קדש. ואם לא זכה ההוא רוח לאתקנא כדקא יאות כיון דאהדר בגלגולא אפילו בההוא תרומה לא אכיל וזר אקרי אפילו לעלמא תתאה ולא אכיל בה. עד הכא ברזא דא.

סבא סבא כיון דשארית לשטטא בימא זיל ברעותך לכל סטרין דימא. השתא אית לגלאה, הא אמינא דהא [p. 52] פרוקא כד אתי על ההוא מאנא דקא אמינא אעיל תמן ודביק

© 2009–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

תמן רוח דיליה בההוא מאנא ולא אתאביד כלום אפילו הבל דפומא, יאות הוא וכך הוא. סבא סבא אי תימא ותגלי אימא בלא דחילו.

שאר בני נשא דעלמא דקא מסתלקי מניה והא ידענא דרוח דיליה שביק בהאי אתתא דהות ליה ורוחא אעיל תמן, מה אתעביד ההוא רוח. ואי נסבא אוף הכי מה אתעביד דהא גבר אחרא אתי עלה. לאתקיימא רוח ברוח לא אפשר דהא האי דאתי עלה השתא רוח אעיל בה, וההוא קדמאה דאסתליק רוח אעיל בה. ההוא קדמאה בנין הוו ליה והא דהשתא לאו פרוקא איהו, רוח דשבק ההוא קדמאה בההוא מאנא ואתא האי ואעיל בה רוח ודאי לא יכלי תרוייהו לאתקיימא כחדא. אי נימא דאתאביד אי אפשר, מה אתעביד מניה.

אוף הכי אי איהי לא אנסיבת ההוא רוחא דשבק בעלה מה אתעביד מניה. אי נימא דאתאביד לאו הכי. כל דא צריך לגלאה השתא. סבא נחמי מה עבדת ובמה אעילת גרמך. קום סבא ארים דגלך, קום סבא ושפיל גרמך קמי מארך.

פתח ואמר (תהלים קלא) יי׳ לא גבה לבי ולא רמו עיני וגו׳. דוד מלכא אמר דא בגין דהוה מלכא עלאה ושליטא על כל מלכין דמזרח ומערב ולא סליק לביה לאסטאה מארחא ותדיר שפיל לביה קמי מאריה, וכד הוה לעי באורייתא הוה מתגבר כאריא ועינוי מאיכין בארעא מדחילו דמאריה, וכד הוה אזיל בין עמא לא הוה גס רוח כלל. [p. 53] ועל דא כתיב יי׳ לא גבה לבי, אע״ג דאנא שליטא על שאר מלכין דעלמא. ולא רמו עיני, בזמנא דאנא קיימא קמך לעי באורייתא. ולא הלכתי בגדולות וגו׳, בשעתא דאנא אזיל בין עמא. אי דוד מלכא האי שאר בני עלמא על אחת כמה וכמה, ואנא כמה אנא שפיל לבא ומאיך בעיני קמי מלכא קדישא וחס לי דבמלין קדישין דאורייתא ירים לבאי.

בכה ודמעוי נפלין על דיקניה. אמר סבא לאי בחילא, כמה שפירן דמעין על דיקנך כמא דהוה שפיר משחא טבא כד הוה נחית על דיקנא דסבא טבא דאהרן. אימא מילך סבא **[קב ע״א]** דהא מלכא קדישא הכא.

שאר בני נשא דעלמא דקא אסתלקו מניה ושבקו רוחא בההוא מאנא דהוו משתמשי ביה ואנסיבת ואתא אחרא ואעיל בההוא מאנא רוחא אחרא, מה אתעביד ההוא קדמאה כמא דאתמר. תא חזי כמה עלאין גבוראן דמלכא קדישא דקא עביד ומאן יכיל למללא לון. כד האי בעלה תניינא אתי ואעיל רוחא בההוא מאנא רוחא קדמאה מקטרגא בהאי רוח דעאל ולא אתיישבן כחדא, ובגין כך אתתא לא אתיישבת כדקא יאות בהדי בעלה תניינא בגין דרוחא קדמאה מכשכשא בה וכדין איהי דכירת ליה תדיר ובכת עליה או אתאנחת עליה דהא רוחא דיליה מכשכשא במעהא כחויא ומקטרגא בהדי רוח אחרא דעאל. עד זמן סגיא מקטרגאן דא בדא ואתער דא דעאל לההוא דעאל בקדמאה, [p. 54] לבתר דא קדמאה נפיק ואזיל ליה.

© 2009–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

ולזמנין דדחי דא קדמאה לההוא תניינא ואתעביד ליה מקטרגא עד דאפיק ליה מעלמא. ועל דא תנינן דמתרין ולהלאה לא יסב בר נש להאי אתתא דהא מלאך המות אתתקף בה ובני עלמא לא ידעין דהא רוחא כיון דאתתקף וקא נצח לההוא רוחא אחרא תניינא מכאן ולהלאה לא יתערב בר נש אחרא בהדיה.

חברייא הא ידענא דבאתר דא אית לכו למקשי אי הכי לא מית בדינא האי תניינא ולא דיינין עליה מלעילא. תא חזי כלא איהו בדינא דינצח פלוני לפלוני, דלא יקטרג פלוני לפלוני. ומאן דנסיב ארמלתא כמאן דעאל בימא ברוחין תקיפין ועלעולין בלא חבלין ולא ידע אי יעבר בשלם או יטבע גו תהומי.

ואי דא דעאל רוחא תניינא אתתקיף ונצח לההוא קדמאה ההוא קדמאה נפיק מתמן ואזיל ליה. לאן אזיל ומה יתעביד.

סבא סבא מה עבדת, חשבת דתמלל זעיר ונפקת להאי. הא עאלת באתר דלא עאל בר נש אחרא מן יומא דדואג ואחיתופל עבדו בעיין אלין באינון ארבע מאה בעיי דהוו בעאן על מגדלא דפרח באוירא ולא אתיב עלייהו בר נש עד דאתא שלמה וברר לון כל חד על תקוניה.

[p. 55] סבא סבא רזא עלאה דהוה טמירא אתית לגלאה מה עבדת. סבא סבא בקדמיתא הוה לך לנטרא ארחך ותסתכל ברישך אבל השתא לאו שעתא לאתטמרא. אהדר בתקפך. ההוא רוח דנפק לאן אזל.

בכה ואמר חבריא כל הני בכיין דקא בכינא לאו בגינייכו הוא אלא דחילנא למארי עלמא דגלינא ארחין סתימין דלית רשו, אבל גלי קמיה דלא ליקרי עבידנא ולא ליקרא דאבא אבל רעותי לפולחנא דיליה, ואנא חמינא יקרא דחד מנייכו בההוא עלמא ואחרא ידענא דהכי הוא אבל לא גלי קמאי והשתא חמינא.

תנינן דחיין גברא מקמי גברא, בכמה ארחין אתדחיין. ההוא רוח קדמאה דאתדחייא מקמי ההוא תניינא לאן אזיל. ההוא רוח נפיק ומשטטא בעלמא ולא ידיע ואזיל לגו קברא דההוא בר נש ומתמן משטטא בעלמא ואתחזי בחלמא לבני נשא וחמאן בחלמא דיוקנא דההוא בר נש ואודע לון מלין לפום ארחיה. רוח דהא אתמשך מניה כמה דאיהו בההוא עלמא הכי משטטא האי ואודע בהאי ואזיל הכי ומשטטא בעלמא ופקדא תדיר לההוא קברא עד זמנא דרוחות פקדן לגבי קברייהו דגופין, כדין האי רוח אתחבר בההוא רוח דיליה ואתלבש ביה ואזיל ליה. כד עאל לדוכתיה אתפשט מניה ודוכתא אית ליה **[קב ע״ב]** באינון היכלין [p. 56] דגנתא דעדן או לבר לפום ארחוי דכל חד וחד ותמן אתטמר. וכד רוחין פקדין להאי עלמא דמתין נזקקין לגבי חיין לא נזקקין אלא בההוא משיכו דרוח ואתלבש ביה רוחא אחרא.

© 2009–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

ואי תימא אי הכי תועלתא איהו לרוחא והאי אתתא תועלתא עבדת לכלא. לאו הכי דאלמלא לא אנסיבת והאי רוח לא אתדחייא מקמי האי תועלתא אחרא הוה ליה בגוונא אחרא ולא יהא לאי בעלמא כמא דהוי ולא אזדקיק לגבי חיין דהאי עלמא כמא דהוי משטטא הכא והכא.

אי הכי זווגא תניינא דהאי אתתא לא הוי מלעילא ואת אמר דאתדחייא גבר מקמי גבר. ואימא דהאי בעלה תניינא דנסיב לאתתא דא איהי בת זוגיה ממש וההוא קדמאה לאו בר זוגה ממש הוה, והאי תניינא [p. 57] דיליה הוה וכד מטא זמניה אתדחייא דא מקמיה. ודאי הכי הוא דהא לא אתדחייא ההוא רוח קדמאה דהוה בהאי אתתא אלא בגין דאיהו בר זוגה האי תניינא. וכל אינון תניינין דאתדחיין קדמאין הוו בני זוגייהו ולא הני ובגין כך לא אית לון קיימא בהדייהו ואתדחייא רוח תניינא מקמי רוח קדמאה.

ומגו כך מאן דנסיב ארמלתא קרינן עליה (משלי ז) ולא ידע כי בנפשו הוא, (שם א) כי חנם מזורה הרשת, ולא ידיע אי היא בת זוגיה ממש אי לאו. ארמלתא דלא נסיבת אע״ג דאתי בר זוגה ואיהי לא בעאת קב״ה לא כייף לה מן דינא, וקב״ה אזמין לההוא בר נש אתתא אחרא ולית עלה דינא בהאי לההוא עלמא ואע״ג דלית לה בר דהא אתתא לא אתפקדת על פריה ורביה.

אתתא דא דלא אנסיבת זמנא תניינא ההוא רוח דשבק בה בעלה מאי אתעביד מניה. יתיב תמן תריסר ירחי ובכל ליליא נפיק ופקדא לנפשא ואהדר לאתריה. לבתר תריסר ירחי דקא אסתלק דינא דההוא גברא, דהא כל אינון תריסר ירחי האי רוחא אתכפייא בעציבו כל יומא, לבתר תריסר ירחי נפיק מתמן ואזיל וקיימא לתרע דגנתא דעדן ופקדא להאי עלמא לגבי ההוא מאנא דנפק מניה, וכד האי אתתא אסתלקת מעלמא ההוא רוח נפיק ואתלבש בההוא רוחא דילה וזכאת ביה לגבי בעלה ונהרין תרווייהו כדקא יאות בחבורא חדא.

[p. 58] כיון דאתינא להאי אתר השתא אית לגלאה וארחין סתימין דמארי עלמא לא ידעין בני נשא וכלהו אזלי בארח קשוט כד״א (הושע יד) כי ישרים דרכי יי׳ וצדיקים ילכו בם וגו׳, ובני נשא לא ידעי ולא משגיחין כמה אינון עלאין עובדין דקב״ה וכמה משניין אינון ובני עלמא לא ידעין וכלהו בארח קשוט דלא סטאן לימינא ולשמאלא.

הני דמתגלגלן דקא אתתרכו בתרוכין מההוא עלמא מאן אינון אינון נשין דקא מזדווגן בהדייהו בהאי עלמא דהא כל בני נשא אית לון בת זוג בר מהאי. חמו השתא כמה אינון רברבין ועלאין גבורן דיליה. תנינן מאן דמתרך אתתיה קדמאה מדבחא אחית עלוי דמעין. אמאי, אלא הא אמינא דכל נשין דעלמא בדיוקנא דהאי מזבח קיימן ועל דא ירתאן אינון שבע ברכאן

© 2009–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

דכלהו מכנסת ישראל אינון, ואי איהו **[קג ע״א]** מתרך לה אהדר אבנא עלאה לגרעונא. מ״ט, בגין דמתחברן תרוכין בהדי הדדי. [p. 59] ורזא דא דכתיב (דברים כד) וכתב לה ספר כריתות ונתן בידה ויצאה מביתו והלכה והיתה לאיש אחר. ממשמע דאמר והלכה והיתה לאיש לא ידענא דלית ההוא דתריך לה, מאי אחר. אלא כמא דאתמר אחר תנן ואחר כתיב ואחר קרינן ליה דכתיב (איוב ח) ומעפר אחר יצמחו, ותרוכין מתחברן כחדא תרוכין דההוא עלמא ותרוכין דהאי עלמא. ומה דהות האי אתתא בדיוקנא עלאה הא אשתעבדת לדיוקנא תתאה.

קרינן ליה אחר וקרינן ליה אחרון. אחרון מנא לן, דכתיב (שם יט) ואחרון על עפר יקום, והכא כתיב ושנאה האיש האחרון או כי ימות האיש האחרון. אחרון, שני מבעי ליה. ואי תימא דלא תזדווג אפילו לעשרה דא בתר דא, לאו הכי, וכי לבעלה דא תזדווג ולא לאחרא, מאי אחרון. אלא דא איהו האי אחר דקאמרן ואיהו אחר ואיהו אחרון. השתא אבנא מתגלגלא בקוספיתא.

[p. 60] אחר, אמאי אקרי הכי דהא כל בניינא נפל ואתהדר לעפרא, איהו הוה מה דהוה ולא אחרא, אמאי קרינן ליה אחר. אחרון אוף הכי אמאי אקרי אחרון, וכי אחרון איהו והא אי יתישר יאות ואי לא אתהדר ויתגלגל ויתנטע כמלקדמין, אמאי אקרי אחרון. אבל תא חזי כתיב (בראשית א) וירא אלהים את כל אשר עשה והנה טוב מאד. טוב תנינן דא מלאך דטוב, מאד דא מלאך המות, ולכלא קב״ה אזמין תקונוי.

ת״ח (שם ב) ונהר יוצא מעדן להשקות את הגן, נהר דא לא שכיך לעלמין מלאפשא ולמסגי ולמעבד פירין, ואל אחר אסתרס ולית ליה תיאובתא לעלמין ולא אפיש ולא עביד פירין דאלמלא יעביד פירין יטשטש לכל עלמא. ובגין כך בר נש דגרים לההוא סטר דיפיש בעלמא אקרי רע ולא חמי אפי שכינתא לעלמין דכתיב (תהלים ה) לא יגורך רע. [p. 61] האי בר נש דמתגלגלא בגלגולא איהו עבר ואתדבק בההוא אל אחר דלא עביד פירין ולא אפיש בעלמא, בגין כך אקרי אחר ושמא גרים ליה, איהו הוא ואחר אקרי, אחר ודאי.

אחרון, מקדמאה ואילך אחרון קרינן ליה ואחרון אקרי, תניינא מיד אקרי אחרון והכי קרי ליה קב״ה אחרון בגין דליתקן ולהוי אחרון ולא יתוב כמלקדמין. תליתאה אוף הכי וכן בכל זמנין מקדמאה ואילך הכי אצטריך למקרי אחרון דאלמלא אתקרי מיד תניינא הא פתיחו דפומא לאהדרא כמלקדמין וההוא בניינא אסתתר. מנא לן, מבית שני דכתיב (חגי ב) גדול יהיה כבוד הבית הזה האחרון מן הראשון, דהא מקדמאה ואילך אחרון אקרי דהא לא יהא פתיחו דפומא דההוא בניינא ינפול ויתהדר כמלקדמין. אוף הכי דא אחרון קרינן ליה.

[p. 62] ובגין כך כתיב לא יוכל בעלה הראשון אשר שלחה לשוב לקחתה. לא יוכל, לא יקחנה מבעי ליה, מאי לא יוכל. אלא כיון דהאי אתתא אתדבקת באחר ונחתת לאשתעבדא

© 2009–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

בדרגא תתאה לא בעי קב״ה דאיהו יתוב מדרגא דיליה למיהב איבא ולאתדבקא בההוא דרגא דילה.

ות״ח אלו האי אתתא לא אנסיבת אפילו תזנה בכל גוברין דעלמא אי בעי בעלה יתוב לגבה, אבל אי אתדבקת בנשואין לאחר דא האי לא יוכל לשוב לדרגא קדמאה דהוה בקדמיתא לגבה, לא יוכל ודאי לאתבא לההוא דרגא לעלמין.

אחרי אשר הוטמאה, תנינן דהוטמאה בלביה. אי הכי אפילו תתרחק ותזנה בלא נשואין, אלא כיון דאתדבקת באחר הא קבילת עלה חולקא דההוא סטרא ובעלה **[קג ע״ב]** קדמאה דאיהו בסטרא אחרא טבא דטוב לא יהא ביה חולקא לעלמין ולא יפיש כלל לההוא אתר. הא אם שלחה האיש האחרון או כי ימות האיש האחרון לקדמאה אסורה, אבל לשאר בני נשא תשתרי דילמא תשכח אתרא כמלקדמין ואחרון יקום דיזדווג בהדה.

מאן דאית ליה בנין מאתתיה קדמיתא ואעיל האי לגו ביתיה ההוא יומא אתדבק בחרבא קשיא דמתהפכא בגין תרין סטרין, חד דהא תרין דחת לון לבר והשתא איהו תליתאה, ותו מאנא דאשתעבד ביה אחר היך ייתי איהו למיהב בה רוחא דיליה וישתתף בהדה ויתדבק בה, לאו דאיהי אסורה אבל ודאי שתופא בישא איהי לגרמיה.

[p. 63] רבי לויטס איש כפר אונו הוה חייך ואתלוצץ על אתתא דא כד חמי מאן דאזדוג בהדה והוה אמר (משלי לא) ותשחק ליום אחרון כתיב, מאן דאתדבקת ביה באיש אחרון חיוכא איהי לבתר.

השתא אית לאהדרא ולעיינא על אתר חד רב ועלאה דהוה בעלמא וגזעא ושרשא דקשוט ואיהו עובד אבי ישי אבי דוד דהא איתימא דאחר הוא היך נפק שרשא דקשוט מגו אתר דא. אלא עובד אתתקן בתקונא עלאה ואהדר שרשא דאילנא דקא אתהפך על תקוניה ואסתלק ביה ואתתקן כדקא יאות, ועל דא אקרי עובד מה דלא זכו הכי שאר בני עלמא. אתא איהו פלח ואעדר עקרא ושרשא דאילנא ונפק מענפין מרירין ואהדר ואתקין בנופא דאילנא. [p. 64] אתא בריה ואחסין ליה ותקין ליה ואתאחד בענפוי דאילנא אחרא עלאה וחבר אילנא באילנא ואסתבכו דא בדא. כיון דאתא דוד אשכח אילנין מסתבכן מתאחדן דא בדא, כדין ירית שלטנו בארעא ועובד גרים דא.

בכה ואמר אי סבא סבא ולא אמינא לך דעלת בימא רבא, השתא אנת גו תהומי רברבין, אתתקן לסלקא. סבא סבא אנת גרמת דאלמלא הות שתק בקדמיתא הוה יאות אבל השתא לא יכילתא ולית מאן דאחיד בידך אלא אנת בלחודך. קום סבא ואסתלק בסליקו.

© 2009–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

עובד דא אתתקן ונפק מגו חקל בישא דגובין בישין, אתא בריה ואתקין ואעדר אילנא ועכ״ד, דא רזא דרזין ולא ידענא אי אימא אי לא אימא. אימא מילך סבא ודאי אימא, בדא ידיעאן כל שאר בני גלגולא. ועכ״ד דאילנא אתתקן כד אתא דוד באילנא תתאה דנוקבא אשתאר ואצטריך לקבלא חיין מאחרא. ומה אי האי דאתתקן ואתקין כלא הכי, שאר בני גלגולא דלא יכלין הכי עאכ״ו.

[p. 65] בכל סטרין אתהפך בגלגולא, פרץ הכי הוה, בעז הכי הוה, עובד הכי הוה, ובכלא נפק אילנא מסטרא דרע ואתדבק לבתר בסטרא דטוב. בקדמיתא (בראשית לח) ויהי ער בכור יהודה רע, מחלון אוף הכי ולא כ״כ. אבל בהני הוה אתעכל רע ונפיק טוב לבתר ההוא דכתיב ביה (שמואל א טז) וטוב ראי (שם) וייי עמו. הכא קיימא אילנא תתאה על תקוניה ומלך אלהים על גוים.

בשירותא דכלא מעקרא ויסודא אחרא עלאה אשתרשו דרגין ראובן שמעון לוי, ויהודה מה כתיב ביה, (בראשית כט) הפעם אודה את יי׳, וכתיב ותעמוד מלדת. [p. 66] בספרא דחנוך ותעמוד מלדת היינו (ישעיה נד) רני עקרה לא ילדה, בגין דכד אתיליד יהודה נפקת נוקבא מתדבקא בדכורא ולא הות על תקונהא אנפין באנפין ולא כשרת לאולדא, כיון דנסר לה קב״ה ואתקין לה כדין אתכשרת לאתעברא ולאולדא.

ובספרא דחנוך ותעמוד מלדת לאו על לאה אתמר אלא על רחל אתמר ההיא דמבכת **[קד ע״א]** על בנהא ההיא דאשתרשת ביהודה, יהודה, ותעמוד מלדת דהא לא אתתקנת.

בקדמיתא דיוקנא דלעילא הוה ראובן אור בן, (בראשית א) ויאמר אלהים יהי אור, ימינא אור. שמעון שמאלא בההוא סיגא דדהבא בהדיה שם עון. [p. 67] לוי חבורא דכלא לאתחברא מתרין סטרין. יהודה נוקבא בהדי דכורא מתדבקא יה״ו דא דכורא, ד״ה נוקבא דהות בהדיה. ד״ה, אמאי דא בהדי דא. אלא דבאתדבקו דרע בהדה איהי ד׳ מסכנא ואצטריך לאתבא בגלגולא לאתעכלא ההוא רע ולמתבלי בעפרא ולבתר לצמחא בסטרא דטוב ולנפקא ממסכנו לעתירו וכדין ה׳, ועל דא יה״ו ד״ה.

פוק סבא פוק מגו תהומי לא תדחל, כמה ארבין זמינין לך בשעתא דתשוטט ימא בגין לנייחא בהו.

בכה כמלקדמין ואמר מארי עלמא דילמא יימרון משריין עלאין דאנא סבא בכי כינוקא. גלי קמך דעל יקרך אנא עביד ולא עבידנא על יקרא דילי דהא בקדמיתא הוה לי לאסתמרא דלא איעול בימא רבא, כיון דאנא ביה אית לי לשטטא בכל סטרין ולנפקא מניה.

(שם מט) יהודה אתה יודוך אחיך, היינו דאנן אמרין ברוך אתה, איהו ברוך ואיהי אתה. לכלהו לא אמר יעקב אתה אלא לאתר דאצטריך, דא איהו אתה. [p. 68] שמא דא יודוך אחיך,

© 2009–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

כלהו אודן לך על שמא דא, ודאי אתה יודוך אחיך, על שמא דא אסתלק ואתכפיא סטרא אחרא בגין דכד אתקרי ואדכר הא נפקת סטרא אחרא בהדה, כיון דאמרי אתה שלטנו ורברבנו אית לה וסטרא אחרא אתכפייא ולא אתחזיאת תמן. ודאי בשמא דא אתרשים ואתבריר מסטרא אחרא ודא אסתלקו ושלטנו דילה ותבירו וביש לסטרא אחרא. כיון דיודוך אחיך על שמא דא אתה כדין ידך בערף אויביך, מיד אתכפיין לגבך ושמא דא גרים.

ידענא חברייא ידענא דהא אתה שמא דא אתון אמרין לאתר אחרא עלאה דכתיב (תהלים קי) אתה כהן לעולם, בימינא עלאה, שפיר איהו דהא כיון דרבי שמעון אודן ליה עלאין ותתאין וזכה לכלא כל מה דאיהו אמר הכי איהו ושפיר, אבל כד תהוון מטאן לגביה אמרו ליה ואדכרו ליה יומא דתלגא כד זרענא פולין לכל אינון גוונין דהא אתה כהן, הכא אתקשר כוס דברכה בימינא בלא פרודא כלל [p. 69] ובגין כך אתה כהן לעולם, הכא אתקשר בימינא כדקא יאות. ועל דא יהודה אתה, להאי אתה יודוך אחיך ולא כתיב יהודה יודוך אחיך ולא יתיר אלא על שמא דאתה, אתה אתר דא אצטריך לשמא דא ולא אחרא.

יהודה אבא קדמאה ואבא תניינא ולא הוה ביה חלופא לעלמין, ובגין כך פרץ אתתקף בתוקפוי מה דלא הוה הכי לכל בני עלמא, ועל דא בניינא דדוד שארי חשבנא מפרץ ולא מבעז דהוה ביה שנויא. חברייא אי תשגחון לאו מלין בסתימו קא אמינא ואע״ג דסתימין אינון.

ועל דא רווח שמא דא דאקרי אתה. קם על בוריה זמנא קדמאה וזמנא תניינא ולא אשתני לעלם, ובנוי דיהודה וזרעאן דיליה אודן ואמרין כי אתה אבינו, מה דלית הכי לשאר בני גלגולא לעלמין. שאר בני גלגולא תרין אבהן תרין אמהן אית לון לבניינא. ורזין אלין בעמקי ימא בלבא דתהומי אינון, מאן ייכול לאפקא לון. קום סבא אתתקף בתוקפך, אפיק מרגלן מגו תהומי.

[p. 70] בעז אתחזי דהוה ביה שנויא כד אוליד לעובד דהא עובד בשנויא הוה. לאו הכי, אבצן הוא בעז, הוא אבא קדמאה דלא עבד שנויא. ואי תימא איהו הוא ודאי כד אתער לעובדא דא ביה הוה. מאן, ההוא תקיף כאריא וכליתא ביה הוה בגין דלא **[קד ע״ב]** להוי ביה שנויא בדוד ואתהדר מלה לעקרא קדמאה בגין דיהא כלא מאבא חדא ושלשלא חדא וכלא חד ולא הוה שנויא בגלגולא דזרעא דדוד, ועל דא אתה מרישא ועד סופא בלא שנוייא כלל. השתא נפקת סבא מעמקי לבא דימא.

יהודה אתה ודאי מרישא ועד סופא ולא אתחזי לכל שאר בנין אלא ליה בלחודוי לאתקרי אתה. זכאה חולקיה דדוד דהכי אתבריר ואסתלק משאר עקרא דבני נשא בארעא.

יודוך אחיך, יודוך כל בני עלמא מבעי ליה, מ״ט אחיך. אלא ארח כל בני עלמא לא מתיבמאן לגלגולא אלא מסטרא דאחין ואחא אזדמן ליבמא, והכא כלהו [p. 71] אחיך יודוך

© 2009–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

דלא ישתלשל מנייהו שלשולא דמלכו אלא אתה בלחודך, אתה מרישא ועד סופא. אתה עבדת ומינך נפק כל שלשולא וגזעא דאריא, בניך בני אריה דלא אעברו לשנויא דאחיך, לא אתחלפו לטלה ולא לשור ולא לגדי ולא לשום דיוקנא אחרא אלא אריה שארי למבני ואריה סיים בניינא, כל שלשולך בני אריה נינהו, דאלמלא אתא גלגולא מסטרא דאחיך יתחלפון כל דיוקנין ויתערבון אלין באלין, ודא יודוך אחיך דלא הוה חד מנהון בגלגולא דשלשלאה דבנך. ידך זקיף דלא הוה בך ערבוביא אחרא מנייהו, והיינו מטרף בני עלית, דלא הוה טרפא לאחרא על פתורך.

כרע, במיתת ער. רבץ, במיתת אונן. לבתר אתגבר כארי, לאקמא לפרץ. וכלביא, לאקמא לזרח.

מי יקימנו, דכתיב (בראשית לח) ולא יסף עוד לדעתה, ותרגם ולא פסק. מי יקימנו, מאן הוא דיימא אסורה אתתא דא, מאן הוא דיימא הואיל ואשלימת ארחהא לא אצטריכא לך יתיר, יבמה דא כיון דאשלימת ארחהא אתחזי לאתפרשא מינה. [p. 72] אבל מי יקימנו ודאי מתמן ולהלאה איהי דיליה דהא אפיק מאן דמכשכש במעהא.

רזא סתימא סבא, אחוה דבר נש אמאי, או יהודה דהוה אבוי אמאי. אלא ההוא דמכשכשא במעהא חמי דמאן דהוה נטיר ליה מקטרג ליה קטרוגין בכל סטרין בעי לאפקא. כיון דנפיק זמין לאחרא ההוא רוח אחרא ואתיין לאעלא כמלקדמין עד דאתבני כמלקדמין בחילא דקטרוגא תקיף דקא מקטרגא באחוה, מתמן ולהלאה שריאת אתתא דא ליה.

זכאה חולקיה דיהודה, בקדמיתא הוה גור לבתר אריה דקא אתגבר ואתפשט בחיליה ולבתר אריה וסיים [p. 73] כלביא, כל אינון שאר בני עלמא לאו הכי ועל דא יהודה כדקאמרן.

ראובן שמעון לוי הא תלתא כדאמרנן, יהודה אתחבר בהדייהו וכלא כדקא יאות.

יששכר זבולון תרי ירכין, אתר דינקי נביאי קשוט. ירכא ימינא כתיב (דה״א יב) ומבני יששכר יודעי בינה לעתים, וכתיב (דברים לג) שמח זבולון בצאתך, ובשעורא רברבא כתיב (בראשית מט) זבולון לחוף ימים ישכן והוא לחוף אניות. מ״ט, בגין דירכתו על צידון, שיעורא דירך דידיה עד צידון.

[p. 74] בנימן אשתאר לעילא בין ירכין דהא יוסף הוה דיוקנא בארעא ולאשתמשא בעלמא דא ועמיה אשתמש משה, (שמות יג) ויקח משה את עצמות יוסף עמו. בנימין אסתלק לעילא בנימין צדיקו דעלמא.

מברכין ולתתא דן ונפתלי גד ואשר. ברכא שמאלא דן עד פרקא דרגלא. פרקא דרגלא נפתלי, ובגין כך נפתלי אילה שלוחה, קל ברגלוי. ברכא ימינא גד והוא יגוד עקב, עד פרקא

© 2009–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

דעקב. אשר פרקא דעקב ימינא, (דברים לג) וטובל בשמן רגלו, וכתיב (שם) ברזל ונחשת מנעליך וגו'.

[p. 75] כל אלין אינון דיוקנין עלאין דיוקנא דלעילא ובגין דהוו בריין ממש בהאי עלמא אתתקנת בהו שכינתא **[קה ע"א]** באלין תריסר פרקין תריסר מתיחין דאתמתחו מישראל ממש דכתיב (בראשית מט) כל אלה שבטי ישראל שנים עשר, דמתיחין דישראל אלה אקרון לאתמתחא שמא דמ"י למהוי בניינא כדקא יאות למהוי ישראל בכללא שמא דאלהים. אל"ה איהו ישראל בכלל, מ"י חבר אלה בהדיה והוה בניינא על תקוניה שמא חדא ממש הדא הוא דאמר ליה ליעקב ההוא ממנא דעשו דכתיב (שם לב) כי שרית עם אלהים, לעילא בתקונא קדמאה בבניינא קדמאה. כל אלה, ודאי בניינא קדמאה איהו, ועל דא לית שציאו לישראל לעלם ולעלמי עלמין, וחס ושלום אלמלא אשתציאו שמא דא לא הוי הה"ד (יהושע ז) והכריתו את [p. 76] שמנו מן הארץ ומה תעשה לשמך הגדול, שמא גדול דא בניינא קדמאה שמא קדמאה אלהים. והשתא דישראל בגלותא כביכול כל בניינא נפל ולזמנא דאתי כד יפרוק קב"ה לבנוי מ"י ואל"ה דהוה בהו פרודא בגלותא יתחברון כחדא ושמא יהא שלים על תקוניה ועלמא יתבסם הה"ד (ישעיה ס) מי אלה כעב תעופינה וכיונים אל ארובותיהם. ובגין דאיהו שמא חדא לא כתיב מי ואלה אלא מי אלה שמא חדא בלא פרודא, דהא בגלותא אסתלק מי לעילא כביכול אימא מעל בנין ובנין נפלו ושמא דהוה שלים ההוא שמא עלאה קדמאה רברבא נפל. ועל דא אנן מצלן ומקדשן בבתי כנסיות על שמא דא דאתבני כמה דהוה, יתגדל ויתקדש שמיה רבא. מאן שמיה, ההוא רבא ההוא קדמאה דכלא בגין דלית ליה בניינא אלא בהדן, מ"י לא אתבני לעולם אלא באלה, ועל דא בההוא זמנא מי אלה כעב תעופינה, ויחמון כל עלמא דהא שמא עלאה אתתקן על תקוניה. ואי שמיה רבא דא אתקן ואתבני הא ישראל שליטין על כלא וכל שאר שמהן יהדרון על תקונייהו דהא כלהו תליין בשמיה רבא קדמאה לכל בניינין.

[p. 77] ורזא דא כד ברא עלמין קדמאה לכל בניינין שמא דא אתבני דכתיב (ישעיה מ) שאו מרום עיניכם וראו מי ברא אלה, ברא שמא על תקוניה וכד ברא אלה ברא ליה בכל חילי דאתחזון ליה למהוי שמיה על תקוניה כדקא יאות דכתיב (שם) המוציא במספר צבאם. מאי במספר, אלא ברא חדא דנהיר מסייפי עלמא עד סייפי עלמא אית ליה לקב"ה והוא אילנא רברבא ותקיף, רישיה מטי לצית שמיא וסופיה מתחין שרשוי ואשתרשן בעפרא קדישא ומספר שמיה ותליא בשמים עלאין וחמש רקיעין תליין מניה עד האי מספר וכלהו נטלין שמא דא בגיניה דכתיב (תהלים יט) השמים מספרים כבוד אל, בגין האי מספר כלהו שמים רווחין שמא דא בגיניה, ועל דא המוציא במספר צבאם דאלמלא מספר דא לא ישתכחון חיילין ותולדין לעלמין.

© 2009–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

[p. 78] ועל דא כתיב (במדבר כג) מי מנה עפר יעקב ומספר את רבע ישראל, תרין אינון דמנו עאנא ועאלו בחושבנא על ידייהו בגין דלא שלטא בהו עינא בישא. מי מנה עפר יעקב, הא חד דעביד חושבנא. ומספר את רבע ישראל, הא מונה אחרא ועל תרין אלין לא שלטא בהו עינא בישא. דהא מי מנה לעפר, אלין אינון דרגין קדישין אבנין מפולמאן דמנהון נפקין מיין לעלמין, ועל דא (בראשית כח) והיה זרעך כעפר הארץ. מה ההוא עפר עלמא מתברך בגיניה, אוף הכי (שם כב) והתברכו בזרעך כל גויי הארץ, כעפר הארץ ממש.

ומספר דאיהו מונה תניינא מנה לרבע, כל אינון נוקבין מרגלאן דמטה דשכיב עליה ישראל. [p. 79] ומתמן **[קה ע״ב]** ולהלאה איהו מונה לכלא בגין דאיהו טוב עין הה״ד מונה מספר לככבים. מאן הוא מונה לככבים, מונה מספר לככבים, על ידוי עברין כלהו בחשבנא ולזמנא דאתי (ירמיה לג) עוד תעבורנה הצאן על ידי מונה, ולא ידעין מאן הוא, אלא בגין דבההוא זמנא יהא כלא ביחודא בלא פרודא כלא ליהוי וכלא ליהוי מונה חד.

קום סבא אתער אתגבר בחילך ושוט ימא.

פתח ואמר (במדבר כג) מי מנה עפר יעקב ומספר את רבע ישראל. בשעתא דאתער קב״ה לאחייא מתיא הני דאהדרו בגלגולא תרין גופין ברוחא חדא תרין אבהן תרין אמהן כמה גלגולין מתגלגלן על דא. אע״ג דאתמר והכי הוא, אבל מי מנה עפר יעקב ואיהו יתקין כלא ולא יתאביד כלום וכלא יקום והא אתמר (דניאל יב) ורבים מישני אדמת עפר יקיצו, אדמת עפר הני כמה דאתמר.

[p. 80] בספרא דחנוך כד חברייא אסתכלו באינון אתוון דתליין באוירא ביה ואינון אע״ד פמת״ר, היינו (קהלת ד) ושבח אני את המתים שכבר מתו, אדמת עפר אינון אתוון, וקלא אתער ואודע והכי אמר בבניינא תניינא עפר קדמאה אדמת תניינא דאתקן עקר קדמאה פסולת לגביה.

אדמת עפר כלהו יקיצו אלה דאתתקנו לחיי עולם. מאן עולם, דא עולם דלתתא דהא לא זכו למהוי בעולם דלעילא. ואלה דלא זכו לחרפות לדראון עולם. מאי לחרפות, אלא בגין דסטרא אחרא אתעבר מעלמא וקב״ה אלין דהוו מצביעו דההוא סטרא ישאר לון לתווהא בהון כל בני עלמא.

[p. 81] כל דא מאן גרים, ההוא דלא בעי לאפשא בעלמא ולא בעי לקיימא בברית קדישא, על דא גרים כל מה דגרים וכל הני גלגולין דקא אמינא עד הכא. עד כאן סבא.

שתיק רגעא חדא וחברייא הוו תווהין ולא הוו ידעין אי הוא יממא אי הוא ליליא, אי קיימי תמן אי לא קיימי.

© 2009–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

פתח ההוא סבא ואמר כי תקנה עבד עברי שש שנים יעבד ובשביעית יצא לחפשי חנם. קרא דא אוכח על כל מה דאתמר. כל דכורא קאים בדיוקנא דעלמא דדכורא וכל נוקבא קאים בדיוקנא דעלמא דנוקבא. בעוד דאיהו עבדא דקב״ה אתדבק ביה ובאינון שש שנים קדמוניות, אעקר גרמיה מפולחניה אעקר ליה קב״ה מאינון שש שנים דעלמא דדכורא ואתמסר לבר נש דאיהו משית סטרין. יפלח ליה שית שנין ויתעקר משית שנין, לבתר נחית מתמן ואתמסר בעלמא דנוקבא. הוא לא בעא לקיימא בעלמא דדכורא נחית וקיימא בנוקבא. אתאת נוקבא דאיהי שביעית ונטלא ליה, הא מכאן ולהלאה מעלמא דנוקבא איהו.

[p. 82] לא בעא לקיימא בה ובפירוקא דיליה נחית לתתא ואתדבק לתתא ואתאחיד בסטרא אחרא. מכאן ולהלאה אתעקר מעלמא דדכורא ומעלמא דנוקבא, הא אתאחד באינון עבדים דאינון מסטרא אחרא. השתא כיון דהכי הוא איצטריך פגם ולמעבד ביה רשימו דפגם דהא כל פגם דסטרא אחרא איהו, ומיובל ולהלאה אתהדר לגלגולא ותב לעלמא כמלקדמין ואתדבק בההוא עלמא דנוקבא ולא יתיר. זכה עביד תולדין בעלמא וכלהו רזא דכתיב (תהלים מה) בתולות אחריה רעותיה מובאות לך, וזכאה איהו כד אתתקן וזכי לכך.

אי לא זכה אפי׳ בגלגולא דיובלא הא איהו כלאו הוה, אהדר ולא אשלימו יומוי לאתנסבא בעלמא ולמעבד תולדין. מה כתיב, אם בגפו יבא בגפו יצא, אי יחידאי יעול לההוא עלמא בלא **[קו ע״א]** תולדין ולא בעא לאשתדלא בהאי ונפקא מהאי עלמא יחידאי בלא זרעא אזיל כאבנא בקוספתא עד ההוא אתר דטנרא תקיפא ועאל תמן ומיד נשבא רוחא דההוא יחידאי [p. 83] דקא אשתביק מנוקביה ואזיל יחידאי כחויא דלא אתחבר באחרא באורחא ונשיב ביה ומיד נפק מגו ההוא אתר דטנרא הוא בלחודוי ואזיל ומשטטא בעלמא עד דקא אשתכח פרוקא לאתבא, והיינו אם בגפו יבא בגפו יצא, האי דלא בעא לאתנסבא למהוי ליה תולדין.

אבל אם בעל אשה הוא, דקא אתנסיב ואשתדל באתתיה ולא יכיל, ההוא לא אתתרך כההוא אחרא, לא ייעול יחידאי ולא נפיק יחידאי אלא אם בעל אשה הוא קב״ה לא מקפח אגר כל בריין אע״ג דלא זכו. מה כתיב, ויצאה אשתו עמו, ותרווייהו אתיין בגלגולא וזכיין לאתחברא כחדא כמלקדמין. והאי לא נסיב אתתא דתרוכין אלא הא דאשתדל בה בקדמיתא ולא זכו השתא יזכון כחדא אי יתקנון עובדין ועל דא ויצאה אשתו עמו.

[p. 84] אם אדוניו יתן לו אשה וגו׳. השתא אהדר קרא למלין אחרנין לההוא דנפיק יחידאי בלא נוקבא כלל ויפרוק ליה ההוא דוכתא דאקרי שביעית, וההוא שביעית אקרי אדוניו אדון כל הארץ איהו. אם דא אדוניו חס עליה ואתיב ליה להאי עלמא יחידאי כמא דהוה ויהיב ליה אתתא ההיא דמזבח אחיתת עלוי דמעין ויתחברו כחדא וילדה לו בנים או בנות האשה

© 2009–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

וילדיה תהיה לאדניה כמה דאתמר. דהא אי תב ואתקין ההוא אתר דפגים בחייוי אתקבל קמי מלכא קדישא, נטיל ליה ואתקין ליה על תקונוי לבתר ודא אקרי בעל תשובה דהא ירית מותביה דההוא אתר דההוא נהר דנגיד ונפיק ואתקין גרמיה ממה דהוה בקדמיתא. כיון דאתתקן ותב בתיובתא הא סליק על תקוניה דלית מלה בעלמא ולית מפתחא בעלמא דלא תבר ההוא דתב בתיובתא.

מאי יצא בגפו, הא אתמר אבל תו אית ביה. יצא בגפו, כד״א (משלי ט) על גפי מרומי קרת, [p. 85] מה להתם עלוייא וסליקו אוף הכא עלוייא וסליקו, אתר דמריהון דתיובתא סלקין ואפילו צדיקים גמורים לא יכלין למיקם תמן. ובגין כך כיון דתב בתיובתא קב״ה יקבל ליה מיד.

[קט ע״א] אם אדניו, דא איהו אדון כל הארץ. יתן לו אשה, מהכא דלאו ברשותא דבר נש איהו למיסב אתתא אלא כלא במאזנים לעלות. יתן לו אשה, דהא לאו ברשותיה איהו. ומאן איהי, האי דלאו דיליה ולא אזדמנת לגביה. ומאן איהי, ההיא דהות זמינא לאחרא ואקדים האי ברחמי ונטיל לה, דא אתייהיבת ליה דלא אתחזיאת ליה, וקב״ה חמי מרחיק וחמי לההיא אתתא דזמינת לאפקא זרעא בעלמא, אקדים האי ברחמי ואתייהיבת ליה ועביד איבין וזרע זרעא בגנתא דלאו דיליה, בג״כ האשה וילדיה תהיה לאדניה והוא יצא בגפו. אי ענייא מסכנא, כמה אשתדל בריקניא, לאה ואשתדל למעבד פירין בגנתא דלאו דיליה ונפק בריקניא.

[p. 86] סבא סבא בעדנין אלין לא הוית ברגליך דחי לתרעא כמאן דשכיב בארעא בלא תוקפא ומחלשא סגיא דלא יכיל דחי ברגלוי. אתקף סבא ולא תדחל. הא ענייא מסכנא דאשתדל בריקניא אימא אמאי, אי בגין דזרע בגנתא אחרא דלאו דיליה יאות, אי הכי קב״ה יהיב ליה ההוא גנתא למזרע ביה דהא איהו לא נטיל. אלא ת״ח כל מלין דקב״ה עביד כלהו בדינא אינון ולא הוי מלה בריקניא. האי דקב״ה יהיב ליה אתתא ועביד בה פירין ואיבין לאו האי כשאר בני גלגולא ולא דמי מאן דאשתדל בהאי עלמא לאסגאה אילנא למאן דלא בעא לאשתדלא ואעקר ואפיל טרפין דאילנא ואזעיר איבא דיליה.

האי דאדניו יהיב ליה אתתא בגין למעבד איבין הא אשתדל בקדמיתא בגין לאסגאה אילנא ולא יכיל. זכיין כל כך לית ליה דאי הוה זכאה כדקא יאות לא הוה תב בגלגולא כאבנא בקוספיתא דהא כתיב (ישעיה נו) ונתתי להם בביתי ובחומותי יד ושם טוב מבנים ומבנות, [p. 87] והשתא דלא זכה קב״ה חמי דהא אשתדל ולא יכיל. האי אדוניו יתן לו אשה כמה דאתמר, וכיון דחס עליה קב״ה ויהבא ליה ברחמי קב״ה גבי מדידיה בקדמיתא ונטיל מה דגרע ההוא מבועא, ובגין כך האשה וילדיה תהיה לאדניה, ולבתר ייתוב וישתדל על גרמיה לאשלמא גרעוניה. עד הכא רזא דקרא.

© 2009–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

סבא את אמרת דבריקניא אשתדל ולא אשגחת עלך דבריקניא את אזיל במה דאמרת דהא קרא אבתריה דדא סתיר כל בניינא דבנית עד השתא ואת חשיב דאת משטטא ימא לרעותך. ומאי איהו, דכתיב ואם אמור יאמר העבד אהבתי את אדוני את אשתי ואת בני לא אצא חפשי.

אי סבא מה תעביד, חשבת דלא ליהוי מאן דרדיף אבתרך והא האי קרא נפק מבתר כתלא כאילא בחקלא מדלג דלוגין אבתרך, תליסר דילוגין דליג מאבתרך ואדביק לך. מה תעביד סבא, השתא אית לאתגברא בחילך דהא גיבר תקיף הוית עד יומא. [p. 88] סבא הוי דכיר יומא דתלגא כד זרענא פולין והוו כמה גיברין בני **[קט ע״ב]** חילא לגבך ואנת בלחודך נצחת תליסר גברין בני חילא דכל חד מנייהו הוה קטיל אריא עד לא ייכול. אי לאינון תליסר נצחת הני תליסר דלית בהו אלא מלין עאכ״ו.

אמור יאמר כתיב. אלא קב״ה ארחיה למעבד דינא בכלא. כד מטא זמנא דהאי אתתא למשכח בר זוגא מה עביד, קטיל לדין ונטיל לה ההוא בר זוגא ואיהו נפיק מהאי עלמא בלחודוי יחידאה.

ואם אמור יאמר העבד, הא אוקמוה חברייא כפשטיה דקרא, ואם אמור בשירותא דשית שנין, יאמר בסיפא דשית שנין עד לא יעול שביעאה דהא אי אמר כד איהו אפילו יומא בשביעאה מלוי בטלין. מ״ט, העבד כתיב, בעוד דאיהו עבד בשתא שתיתאה. אמר בשירותא דשית ולא אמר בסופא דשית לאו כלום הוא, ובגין כך תרין זמני אמור יאמר.

והכא בעוד דאיהו בהאי אתתא אסגי צלותין ובעותין בכל יומא לגבי מלכא קדישא, כמא דהוה שירותא ברחמי הכי הוא סופא ברחמי ודא הוא אמור יאמר, אמור בקדמיתא כד אקדים ברחמי, יאמר בסיפא ויתקבל ברחמי.

אהבתי את אדני, דבג״ד ובסגיאו צלותין רחים לקב״ה אתקין עובדוי ואמר אהבתי את אדוני את אשתי ואת בני, קב״ה קביל ליה בההוא תיובתא ובאינון סגיאו דצלותא. מה עביד, מה דהוה לאהדרא בגלגולא ולמסבל עונשין בהאי עלמא על מה דעבד לא אהדר. מה עביד, קריב [p. 89] ליה לבי דינא דמתיבתא דרקיעא ודיינין ליה ומסרין ליה לבי מלקיותא וארשים ליה קב״ה היך אתמסר לבי עונשא ופגים ליה למהוי תחות שלטנותא דערלה עד זמן ידיעא ובתר פריק ליה.

אי בההוא זמנא דקא עבדין ליה פגימו אי מטא יובלא אפילו יומא חד ליובלא אתחשב כמא דאשכח זמנא עד יובלא, הכי אתענש ולא יתיר, אתא יובלא ואפרוק ועאלין ליה גו פרגודא. עד הכא.

© 2009–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

אסתים עינוי ההוא סבא רגעא חדא. פתח ואמר (מיכה ו) שמעו הרים את ריב יי׳ והאיתנים מוסדי ארץ כי ריב ליי׳ עם עמו וגו׳. אי סבא סבא עד השתא הוית בעמקי ימא והשתא דלגת בטורין תקיפין למעבד עמהון קרבא, אלא ודאי עד כען בימא תקיפא אנת אבל עד דאזלת בעמקי ימא פגעת באינון טורין תקיפין די בגו ימא ואערעת בהו. השתא אית לך לאגחא קרבא בעמקי ימא ובהנהו טורין.

לאי חילא מאן יהבך בדא, הוית בשלם ובעית לכל האי, אנת עבדת אנת סבול. השתא לית לך לאתבא לאחורא, אתתקף בחילך סבא חגור חרבך ולא תדחל לתבר הני טורין דלא יתתקפון לגבך. אימא לון טורין רמאין טורין תקיפין היך אתון מתתקפין.

[p. 90] תרי קראי כתיבי, חד כתיב (שם) קום ריב את ההרים ותשמענה הגבעות קולך, וחד כתיב שמעו הרים את ריב יי׳. אלא אית טורין ואית טורין. אית טורין דאינון טורין רמאין לעילא לעילא, לאלין כתיב שמעו הרים את ריב יי׳. ואית טורין דאינון טורין תתאין לתתא מנייהו, לאלין כתיב קום ריב את ההרים דהא רדיף מצותין אית לגבייהו. ועל דא אית טורין ואית טורין.

ואי תימא סבא הא כתיב ותשמענה הגבעות, אלין גבעות כל אינון דלתתא והשתא אנת עביד לון הרים. אלא הכי הוא לגבי טורין רמאין אינון גבעות, כד אינון בלחודייהו אקרון הרים.

תא חזי כתיב והאיתנים מוסדי ארץ. כיון דכתיב שמעו הרים **[קי ע״א]** מאן אינון הרים ומאן אינון איתנים. אלא הרים ואיתנים כלהו חד אבל אלין תלת עלאין לעילא על רישייהו ואלין תלת לתתא מנייהו וכלהו חד. הרים לעילא ועלייהו אמר דוד (תהלים קכא) אשא עיני אל ההרים, ואלין אינון תלת קדמאי. והאיתנים אלין תלת בתראי לתתא מנייהו תרי סמכי ביתא וחד חדוה דביתא ואלין אקרון מוסדי ארץ, איתנים אינון ואיתנים אקרון.

[p. 91] סבא הא ידעת מאן דאגח קרבא אי לא ידע לאסתמרא לא ינצח קרבין. אצטריך למהוי מחי בידיה ולאסתמרא ברעיונוהי, מה דחשיב אחרא דיהא חשיב הוא ויד כהה זמינא תדיר לההוא רעיונא וימינא לכלא, ימינא לרעיונא ולמחאה.

השתא אמרת והאיתנים אינון איתנים לתתא והרים לעילא, אסתמר סבא דהא רעיונא אחרא לקבלך דכתיב (שם פט) משכיל לאיתן האזרחי, ודא איהו אברהם סבא ואקרי איתן, ואי אברהם איהו איתן יצחק ויעקב איתנים אינון. קום סבא דהא ידעת רעיונא דא הוי מחי לרעיונך.

(במדבר כד) וישא משלו ויאמר איתן מושבך ושים בסלע קנך. איתן דא בקר דאברהם והיינו (בראשית מד) הבקר אור, דא עמודא דכל עלמא קיימא עליה ונהירו דיליה מאברהם ירית, נהר היוצא מעדן אקרי.

© 2009–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

[p. 92] אי סבא סבא הא רעיונא אחרא לקבלך ולא ידעת לאסתמרא היכי מגיחין קרבא. סבא אן הוא תוקפא דילך ודאי (קהלת ט) לא לגבורים המלחמה. משכיל לאיתן האזרחי, כתיב משכיל, דא נהר היוצא מעדן דאיהו תורגמן לדוד לאודעא ליה מאינון מלין סתימין עלאין. אי משכיל איהו נהר דנפיק מעדן איתן האזרחי אברהם איהו לעילא.

ודאי הא ידענא ואע״ג דאנא סבא על רעיונא דא מחינא. איתן האזרחי תרין דרגין אינון. בקר אור, אור הוא אברהם, בקר הוא נהר. אוף הכי איתן האזרחי, אזרחי הוא אברהם, איתן כמא דאתמר דא ההוא נהר דנפיק.

השתא סבא קום קאים על רתיכך דהשתא תנפול ולא תיכול למיקם, הא שלמה מלכא אתי בחילוי ורתיכוי וגברוי ופרשוי ואתי לקבלך. פוק מן חקלא דלא ישכח לך תמן. (מלכים א ח) ויקהלו אל המלך שלמה כל איש ישראל בירח האיתנים בחג, ירח דאתילידו ביה האיתנים. ומאן אינון, אבהן ואינון איתני עלמא, וירח דא איהו תשרי דאלפא ביתא אהדר למפרע מתתא לעילא.

[p. 93] ותו ממילך יאות דתפוק מן חקלא. אילו כתיב משכיל איתן האזרחי כדקאמרת, השתא דכתיב משכיל לאיתן האזרחי לית קרבך כלום ותפוק מן חקלא בעל כרחך ולא תתחזי תמן.

אי עניא מסכנא היכי תפוק, אי הכי ינצחון לך ותערוק מן חקלא כל בני עלמא ירדפון אבתרך ולית לך אנפין לאתחזאה קמי בר נש. הכא אומינא דלא אפוק מן חקלא והכא אתחזי אנפין באנפין בשלמה מלכא וכל איש ישראל וגוברין ופרשין ורתיכין דיליה, קב״ה יסייע לך סבא דהא לאי אנת. קום סבא ואתקן, עד יומא דא הוית גבר בגברין.

פתח ואמר משכיל לאיתן האזרחי. אלו כתיב משכיל לדוד כדקאמרת אבל משכיל לאיתן. אית משכיל ואית משכיל, אית משכיל לעילא ואית משכיל לתתא. משכיל לאיתן, בזמנא דההוא נהר קם בתיאובתא כל שייפן חדאן ומתחברן לגביה ואיהו **[קי ע״ב]** סליק וסליק עד מוחא עלאה אתפייס לגביה וחדי לקבליה, וכדין משכיל לאיתן, משכיל ליה ואודע ליה על ידא דאברהם רחימוי כל מה דאצטריך וההוא מוחא עלאה משכיל לאיתן. וכד דוד מלכא אתתקן בתיאובתא לגביה איהו משכיל לדוד כמא דהוה מוחא עלאה משכיל ליה, ועל דא אית משכיל ואית משכיל.

[p. 94] בירח האיתנים, דאתילידו בהאי ירח איתנים, בנינא דלתתא איהו כגוונא דלעילא ואתילידו ביה הרים ואיתנים. הרים סתימין, איתנים ירכין תקיפין כנחשא וההוא איתן בינייהו.

© 2009–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

קום סבא הוי מחי לכל סטרין. בשעתא דסליק משה לקבלא אורייתא מסר ליה קב״ה שבעין מפתחן דאורייתא. כד מטא לתשעה וחמשין הוה חד מפתחא גניז וסתים דלא הוה מסר ליה, אתחנן לקמיה. אמר ליה משה כל מפתחן עלאין ותתאין בהאי מפתח תליין. אמר לקמיה מאריה דעלמא מה שמיה. אמר ליה איתן וכל אינון איתנים ביה תליין וביה קיימן. ולבר מגופא דתורה שבכתב אודע ליה ומשכיל ליה, איהו עקרא ומפתחא דתורה שבכתב, וכד אתקנת תורה שבעל פה לגביה איהו מפתחא דכלא מפתחא דילה ודאי, כדין משכיל לדוד.

[p. 95] ומגו דירתא תורה שבעל פה אתוון למפרע ועל דא אקרי תשר״י. תש״ר איהו אבל בגין דאיהו רזא דשמא קדישא חתים ביה קב״ה את דשמיה י׳. במזבח חתים ביה ה׳, (שמות כז) הרשת עד חצי המזבח. אתת דבורה וחתים ביה ו׳ והיינו (שופטים ה) ותשר דבורה, ובאתר דא חתימו דשמא קדישא דאחתים בה.

וההוא מפתחא כד פתח בתורה שבעל פה בעינן לאשתמודעא ליה ודא איהו תניא, (במדבר כד) איתן מושבך, ברייתא לבר מגופא. איתנים אינון תנאים עמודים סמכין לבר מגופא.

השתא אית לאודעא מלה, בזמנא דאלין לגבי תורה שבכתב אקרון איתנים, לגבי תורה שבעל פה אקרון תנאים, איתן לגבי תורה שבכתב, תניא לגבי תורה שבעל פה וכלא כדקא יאות.

[p. 96] חברייא הא אנא בחקלא, שלמה מלכא וגוברין תקיפין ייתי וישכח חד סבא לאי בחילא תקיף גיבר נצח קרבין. הא ידענא דאתא וקיימא לבתר טינרא דחקלא והוא אשגח בי והיך גבורתי קיימא בחקלא, בלחודוי אשגח דאיהו איש שלום ומאריה דשלמא ואזל ליה. השתא סבא גבורתך עלך ואנת בלחודך בחקלא, תוב לאתרך ושדי זינך מעלך.

(מיכה ו) שמעו הרים את ריב יי׳ והאיתנים מוסדי ארץ. שמעו הרים כדקאמרן. והאיתנים מוסדי ארץ, מוסדי ארץ ודאי דהא מנייהו אתזן ומנייהו קביל כל יומא ואינון מוסדי ארץ.

(שם) כי ריב ליי׳ עם עמו, מאן הוא דיכיל למיקם בריב דקב״ה כל שכן ישראל ועל דא אמר לאלין שמעו הרים, דא איהו מצותא חדא. קום ריב את ההרים, מצותא תניינא דנצת בהו קב״ה. כל אינון ריבות לישראל וכל אינון תוכחות כלהו כאבא לבריה והא אוקמוה.

ביעקב כתיב בשעתא דבעא לנצתא בהדיה מה כתיב, (הושע יב) כי ריב ליי׳ עם יעקב. מה ריב איהו, כמא דכתיב (שם) בבטן עקב את אחיו. על האי מלה אתא תוכחא וכל אינון ריבות, וכי לאו מלה רברבא איהי בבטן עקב את אחיו ובאונו שרה את אלהים. [p. 97] האי לאו מלה זעירא איהו מה דעבד בבטן. וכי עוקבא בבטן, ודאי און ועוקבא עבד בבטן אבל בכלא דחה יעקב לעשו אחוי בגין דלא יהא ליה חולקא כלל. ועשו לא נתרעם **[קיא ע״א]** אלא מחד דאינון

© 2009–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

תרין דכתיב (בראשית כז) ויעקבני זה פעמים. אלה פעמים מבעי ליה, מאי זה. אלא חד דאקיש לתרין, חד דנפק לתרין. ומאי ניהו, בכרתי, אתהפכו אתוון והוי ברכתי, זה פעמים, חד דאתקש לתרין.

ולא ידע עשו מה דעבד ליה בבטן אבל רב ממנא דיליה הוה ידע וקב״ה ארגיש שמיא וחייליהו לקלא דא דהא ברכה ובכורה לא תבע ממנא דיליה ולא אמר דהא ברכה הוה ליה למתבע ולא תבע, אחוה הא תבע ודאי (ישעיה נח) ומבשרך לא תתעלם, ולא בעא יעקב למיהב ליה למיכל עד דנטל מניה בכרותיה. מאי בכורה נטל מניה, הבכורה דלעילא ותתא, בכרה חסר ו׳. [p. 98] כדין עקב את אחיו ודאי דעבד ליה עוקבא וארמי ליה לאחורא. מאי לאחורא, אקדים ליה דיפוק בקדמיתא להאי עלמא. אמר יעקב לעשו טול אנת האי עלמא בקדמיתא ואנא לבתר.

ת״ח מה כתיב (בראשית כה) ואחרי כן יצא אחיו וידו אחזת בעקב עשו. וכי ס״ד דהוה אחיד ידיה ברגליה, לאו הכי אלא ידו אחזת במאן, בההוא דהוה עקב, ומנו, עשו דהא עשו עקב אקרי משעתא דעקב לאחיו ומיומא דאתברי עלמא עקב קרי ליה קב״ה דכתיב (שם ג) הוא ישופך ראש ואתה תשופנו עקב, אנת דאקרי עקב תשופנו בקדמיתא ולבסוף הוא דימחי רישך מעלך, ומנו, סמאל דאיהו רישא דחויא דמחי בהאי עלמא.

ועל דא בבטן עקב את אחיו, שוי עליה למהוי עקב ונטל עשו האי עלמא בקדמיתא ודא רזא דכתיב (שם לו) ואלה המלכים אשר מלכו בארץ אדום לפני מלך מלך לבני [p. 99] ישראל, ודא רזא דאמר שלמה מלכא (משלי כ) נחלה מבוהלת בראשונה ואחריתה לא תבורך, בסוף עלמא. ועל דא (הושע יב) בבטן עקב את אחיו וגו׳. מאי ובאונו שרה את אלהים, הכי אמרו בחילא בתוקפא דיליה, יאות אבל לאו הכי ברירו דמלה. יעקב דיוקנא עלאה הוא וגופא קדישא דלית גופא מיומא דהוה אדם הראשון כגופא דיעקב ושופריה דאדם הראשון ההוא שופריה ממש הוה ליה ליעקב ודיוקנא **[קיא ע״ב]** דיעקב דיוקנא דאדם הראשון ממש.

אדם הראשון בשעתא דאתא חויא ואתפתא על ידוי יכיל חויא ליה. מ״ט, בגין דלא הוה תוקפא לאדם הראשון דעד כען לא אתייליד מאן דהוה תוקפא דיליה, ומנו תוקפיה דאדם הראשון, דא שת דהוה בדיוקניה דאדם הראשון ממש דכתיב (בראשית ה) ויולד בדמותו כצלמו ויקרא את שמו שת. מאי בדמותו כצלמו, דהוה מהול.

[קי ע״ב] האי קלא דאתתא דיכלא קלא דחויא אחדא בה ככלבא בכלבתא מאו איהי.

[קיא ע״א] [p. 100] תא חזי דלאו בכל קלין דנשין דעלמא יכלא קלא דחויא לאתדבקא בה ולאתאחדא בה ולאשתתפא בה אלא תרין נשין אינון דיכלא קלא דחויא לאתאחדא בהון. חדא

© 2009–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

האי דלא נטירת סואבות נדותה וימי לבונה כדקא יאות או דאקדימת יומא חד לטבול, וחדא האי אתתא דמאחרא לבעלה לדעת למעבד ליה צערא לבעלה בר אי איהו לא חייש ולא אשגח לדא. אלא אינון תרין נשין דהא כמא דאקדימו הכי מתאחרן לגבי קלא דנחשא עד דאדביק קלא בקלא, כמא דמתאחרא למעבד צערא לבעלה הכי קלא דנחש אקדים לאתדבקא בהאי קלא דאתתא, ואלין אינון תרין נשין דקלא דנחש אחיד בקלא דלהון ככלבא בכלבתא.

וא״ת מאי איכפת לן אי אחיד קלא בקלא אי לא אחיד. ווי דהכי מתאבדן בני עלמא בלא דעתא, האי קלא דאתתא כד אתערב ואשתתף בהדי קלא דנחש בשעתא דחייבת ומרשעת נפקא מגו איפה ומשטטא בעלמא אערעת בהני תרין קלין קלא דנחש וקלא דאתתא ואתתא אתחממת בהו ואינון בה, וכיון דאתחממת מתעברין רוחא אגלים בהדה עד דמשטטא ועאל במעהא דהאי אתתא. והאי אתתא דילידת כד אתאת ההיא חייבתא פקידת ליה לההוא רוחא דאיהו חבורא בישא קלא דנחש דמכשכשא בה ואיהו מחייכא בינוקא עד דאתת ההיא חייבתא כאתתא דפקידת ברה לאתתא אחרא ומפטפטא ליה וחייך ליה בפטפוטא עד דתיתי אמיה, כך עבדא ההיא רוחא וזמנין סגיאין דאיהו שליחא דאיהי חייבתא וקטלא ליה [p. 101] ההי״ד (קהלת ד) ומיד עושקיהם כח, ולא **[קיא ע״ב]** כמא דאתון אמרין אלא ההוא כח דההוא רוחא ועל דא תרין זמנין כתיב בקרא דא ואין להם מנחם, חד מלילית חייבתא וחד מההוא רוחא.

אי סבא השתא אית לך רחימין ואת משתעי כמאן דלא חמי אנון מגיחי קרבא, הא כלהו בשלמא עמך, השתא מכאן ולהלאה לא אעדי מנאי מאני קרבא בדיל דא דכרנא שמי.

ההוא חטאת רובץ קאים על פתחא ככלבא. בזמנא דקלא בתרייתא דיהיבת אתתא נפיק איהו דליג מעל פתחא ואתעבר מתמן ואזיל אבתרא. מ״ט, בגין דקב״ה שדר חד מפתחא דיליה וקלא פרחא ומפתחא אתיא וחויא אזל בתר קלא דהוא נפיק לעלמא ועד טורא דבטנא אזיל ומכשכשא עד עידן דאתנקיאת מההוא זוהמא דנשיכין דחויא, וקב״ה מסבב סבובין ועביד עובדין כדקא יאות.

[p. 102] וכל דא בגין דההוא בטן אתדחיא, הא ודאי אתדחיא מההוא בטן ולית ליה חולקא ואתדחי מבטן דלתתא דשאר נשין דעלמא דאע״ג דאתעביד צער לא אתיהיב ליה רשו לשלטאה ביה. מאן בטן אתייהיב ליה ואיהו שליט עליה, ההוא בטן דסוטה דכתיב (במדבר ה) וצבתה בטנה בגין דהאי בטן דאיהו עביד נוקמין לרעותיה והאי בטן דיליה איהו, יהבי ליה בגין דלא אתדחי מכלא.

השתא רחימין דילי אציתו, לא חמינא לכו ומלילנא לכו, (קהלת א) כל הדברים יגעים לא יכיל איניש למללא, אפילו מלין דאורייתא יגעין אינון דכתיב (בראשית לב) ויותר יעקב לבדו ויאבק איש עמו, וכתיב וירא כי לא יכול לו ויגע בכף ירכו, וההוא ירך רווח מיעקב וההוא

© 2009–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

ירך הוא בחלישו דיליה עד דאתא שמואל. מאי בחלישו, דלא משיך נבואה. כד אתא שמואל נטל ההוא ירך וסלקיה מההוא אתר וחטף ליה מניה [p. 103] ומההוא זמנא אתעדי מניה ולא הוה ליה חולקא בקדושא כלל.

קב״ה לא קפח ולא דחי ליה מכלא בגין דנטל שמואל ירך דיליה אלא יהב ליה חולקא חדא. מאי איהי, יהיב ליה ההוא ירך דסוטה חלף ההוא ירך דאעדי מניה, בטן דסוטה חלף ההוא בטן דאעדי מניה, ועל דא תרווייהו יהיב ליה קב״ה למהוי אתר דקודשא.

ולנפיל ירך. מהו, ונפלה ירכה, ונשברה ירכה מבעי ליה. אלא כמאן דשדי גרמא לכלבא ואמר טול האי לחולקך. ומכלא לא אבאיש קמיה אלא דגזלו מניה ירך בגין דאיהו יגע ולאי עלה ורווח ליה ואפיקו ליה מניה, [p. 104] ועל דא קב״ה אפיל ליה גרמא דא דסוטה ובדא איהו רוי וחדי.

כל אינון רתיכין וסייעתא דיליה בעאן תדיר ירך ואזלי בכסופא אבתריה ובג״ד האי ברכי דרבנן דשלהי מן דא איהו דכל כסופא דלהון בתר ירך איהו וכל שכן ירך דרבנן וכל מלה אהדר לאתריה וקב״ה לא גרע כלום מכל מה דאצטריך ולא בעא דיקרב לקודשא בר עמיה ועדביה חולקיה ואחסנתיה. כמא דעביד קב״ה לעילא הכי עביד ישראל לתתא, והכי תנינן אסיר ליה לישראל למילף אורייתא לגוי דכתיב (תהלים קמז) מגיד דבריו ליעקב וגו׳, וכתיב לא עשה כן לכל גוי. ועל דא דחי ליה יעקב ודחי ליה שמואל דלא יהא ליה חולקא **[קיב ע״א]** בקודשא ובג״ד כל נטירו דבבו דישראל על דא איהו.

לכלבא דחטף עופא דכיא מן שוקא אייתי ליה, עד לא יתבר ליה אתיא חד בר נש וחטפא מניה, [p. 105] לבתר יהב ליה חד גרמא יחידא גרידא בלא תועלתא. כך לשרו של עשו אפיקו ליה מההוא בטן חטיפו מניה ההוא ירך, לבתר יהבו ליה גרמא חד ההוא בטן וההוא ירך דסוטה ולא אחרא, הא גרמא דקא יהבו ליה לחולקיה ועדביה וערב ליה. ובגין כך כל דינין דקב״ה דינין דקשוט אינון ובני נשא לא ידעין ולא משגיחין לקב״ה וכלהו בארח מישר. איהי אסטיאה גרמה מבעלה כמא דכתיב (משלי ב) העוזבת אלוף נעוריה, אוף הכי אתתא כגוונא דילה בארעא.

ת״ח מאן דאשכח חברא כוותיה עביד כעובדוי בעלמא רחים ליה ואתדבק בהדיה ועביד עמיה טיבו, אבל סטרא אחרא לאו הכי כיון דאשכח מאן דשבק סטרא דקדושה דקב״ה ועביד כעובדוי ואתדבק ביה כדין בעי לשיצאה ליה ולאפקא ליה מעלמא. האי אתתא עבדת כעובדהא ואתדבקת בה חזי מה עבדת בה וצבתה בטנה ונפלה ירכה. קב״ה לאו הכי מאן דשביק לסטרא אחרא ואתדבק ביה בקב״ה כדין רחים ליה ועביד ליה כל טיבו דעלמא. השתא סבא אתקין גרמיך דהא חויא אזיל ליה ובעא לאתגרי בהדך ולא יכיל.

© 2009–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

פתח (קהלת א) מה יתרון לאדם בכל עמלו שיעמול תחת השמש. וכי לא אתא שלמה אלא לאולפא מלה דא, אלו אמר בעמלו שיעמול יאות הוא דהא אשתאר עמל שיש בו יתרון, אלא כיון דכתיב בכל עמלו הא כללא דכלא דלא אשתאר כלום דאית ביה יתרון. אלא לאו לכל אדם אמר שלמה מלה דא אלא אית אדם בעלמא דאיהו משתדל תדיר בביש ולאבאשא ולא אשתדל בטב אפילו רגעא חדא ועל דא [p. 106] כתיב עמלו ולא כתיב יגיעו. עמלו כד״א (תהלים ז) ישוב עמלו בראשו, יגיעו כד״א (תהלים קכח) יגיע כפיך כי תאכל וגו׳, וכתיב (בראשית לא) את יגיע כפי ראה אלהים, אבל עמלו כתיב (תהלים י) עמל וכעס. אשתדלותיה לביש ועל דא איהו תחת השמש, על האי כתיב (איוב יח) לא נין לו ולא נכד בעמו וגו׳, דהא קב״ה בעא דלא יעביד תולדין דאלמלא יעביד תולדין הוה מטשטשא עלמא, ועל דא כתיב מה יתרון לאדם בכל עמלו. האי מאן דלא אשתדל למעבד תולדין אתדבק בהאי סטרא בישא ועאל תחות גדפוי.

רות אמרה (רות ג) ופרשת כנפיך על אמתך בגין לאזדווגא בהדיה למעבד תולדין וקב״ה פריש גדפין על בר נש בגין לאפשא בעלמא ומאן דלא בעי למעבד תולדין בגפו יבא, בגפא דההוא ביש דאיהו אזיל ערירי כחויא דא דאזיל יחידאי.

[קח ע״ב] אם בגפו יבא. מהו בגפו, תנינן כתרגומו בלחודוי. יאות הוא אבל הא תנינן כל עלמא לא קאים אלא על גפא חדא [p. 107] דלויתן, ורזא דא בשעתא דקיימא דכר ונוקבא דדכר ונוקבא ברא לון קב״ה וכל מה דאזלין עלמא מזדעזע ואלמלא דסרס קב״ה דכורא וצנן ית נוקבא הוו מטשטשין עלמא ועל דא לא עבדין תולדין, ומאן דלא עביד תולדין בגפו יבא תחות ההוא גפא דלא עביד תולדין עאל. והואיל וכן בגפו יצא, לתמן אתדחא ולא עאל לפרגודא כלל ואתדחא ואטריד מההוא עלמא, בגפו יצא, בגפו יצא ודאי.

ת״ח מה כתיב (ויקרא כ) ערירים ימותו, ערירם כתיב כלל דכר ונוקבא, ברזא [p. 108] דדכורא עאל וברזא דנוקבא יפוק, עאל בהאי ויפוק בהאי, והאי איהו אתר דקא אתדבק ביה בההוא עלמא דהא קב״ה לא בעי דיעול קמיה מאן דמסרס גרמיה בהאי עלמא. ת״ח מן קרבנא, דלא **[קט ע״א]** הוו מקרבין קמיה סרוסא ואפיקו ליה דלא אתקרב לקמיה ופקיד ואמר (ויקרא כב) ובארצכם לא תעשו, וכן לדרי דרין אסיר לסרוסי בריין דברא קב״ה בעלמא דהא כל סרוסא דסטרא אחרא איהו.

אי איהו אשתדל ונסיב אתתא ולא עביד תולדין ולא בעא אע״ג דאית ליה אתתא או היא לא בעאת ועאל לההוא עלמא בלא תולדין מה כתיב, אם בעל אשה הוא, ולא אשגחו לפעל ידוי דמאריהון ויצאה אשתו עמו, איהו יעול בגפו דדכורא ואיהי בנוקבא, בגפו יבא בגפו יצא כמה דאתמר כלא על תקוניה. **[קיב ע״א]** הא אתמר כל מה דאצטריך.

© 2009–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

[p. 109] ריב דעבד קב״ה הא אתמר, ריב דכתיב (מיכה ו) קום ריב את ההרים מאי איהו, אלא אלין טורין דלתתא. אמאי ריב דא, בגין דבהו תליא כל חובא דעבדין ישראל לגבי אבוהון דבשמיא. מאי טעמא, בגין דישראל הוו ידעי שמושא דכל מלאכין עלאין דשמיא ולא אנס להו כל שמא דכל חד וחד מנייהו וכל שמושא דהוה משמש. ובתרין סטרין הוו טעאן אבתרייהו, חד דהוו ידעי לאמשכא חילא דלהון דככביא ומזלי בארעא, וחד דהוו ידעי לאומאה לון בכל מה דאצטריכו. ועל דא בעא קב״ה למעבד בהו ריב ודינא, וכיון דבהו להוי ריב ודינא כל שלשולא נפל דלא יהא ביה תועלתא. ובגין כך קום ריב.

ותשמענה הגבעות קולך. **[קיב ע״ב]** מאן גבעות, אלין אינון אמהות דרגין דאקרון (תהלים מה) בתולות אחריה רעותיה, ובגין כך ותשמענה הגבעות קולך.

תא חזי דאית לאהדרא סבא במלין קדמאין דהכי הוו עבדי ישראל עד דאשתתפו בדרגין תתאין. ירך דקא אמרן סגיא אתקיפו לון ישראל בההוא ירך. מרדכי הוה אחמי לההוא רשע דהמן ההוא ירך דיליה ועל דא הוה רגיז, מלה דאתחזי ליה ואיהו ארגיז ליה בהדיה.

[p. 110] חמו חברייא מה כתיב (בראשית כז) ותקח רבקה את בגדי עשו בנה הגדול החמודות וגו׳. באלין לבושין דיליה גזל ואפיק ליה מכלא מברכתא דיליה ומבכרותא ובגין כך עילא דקא אשכחו רתיכין דיליה לרבנן איהו דחופיא דלהון למאני דרבנן תדיר ולירכין דלהון. אלין תרין מלין דסטרא אחרא הוו ועל דא בגין דגזלו לון מניה לית ליה עילא אלא לרבנן ובגין כך הני מאני דרבנן דקא בלו מחופיא דדהו איהו והני ברכי דשלהי מינייהו הוא ודאי ומדלהון איהו ומדלהון נטלי עילא וממה דהוה מנייהו בעאן לרבנן דאינון כללא דההוא יושב אהלים, ועל דא לית עילא ולית מלה בלא דינא וכל מלה תב לאתריה.

(קהלת ד) שבתי אני ואראה את כל העשוקים אשר נעשו תחת השמש והנה דמעת העשוקים ואין להם מנחם ומיד עושקיהם כח ואין להם מנחם. האי קרא [p. 111] ארמיזנא ביה ואתמר אבל שבתי אני, מאי שבתי, מאן אתר שב. אי נימא לבתר דאמר מלה דא תב כמלקדמין ואמר מלה אחרא יאות, אבל שבתי ואראה, הכי תני בכל יומא הוה אקדים בצפרא ושוי אנפוי לסטר מזרח וחמי מה דחמי ולבתר תב לסטר צפון וקאים לתמן מאיך עינוי וזקיף רישיה והא עמודא דאשא ועמודא דעננא הוו אתיין ועל עמודא דעננא הוה אתי חד נשרא רברבא ותקיף גדפיה דימינא על גבי עמודא דאשא וגדפא דשמאלא על גבי עמודא דעננא, ההוא נשרא תרין טרפין בפומיה. אתא עמודא דאשא ועמודא דעננא וההוא נשרא עלייהו וסגדין לקמיה דשלמה מלכא. אתא נשרא ומאיך לקמיה ויהיב ליה אינון תרין טרפין, נטיל לון שלמה

© 2009–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

מלכא וארח בהו והוה ידע בהו סימן ואמר דא איהו דנופל ודא איהו דגלוי עינים. בשעתא דתרין טרפין אחיד לון הוה ידע בתרווייהו דנופל וגלוי עינים בעאן לאודעא מלין.

[p. 112] מה עביד, חתים כורסייא דיליה בגושפנקא דהוה חקיק ביה שמא קדישא ואיהו נטיל עזקא דחקיק עליה שמא קדישא וסליק לאגרא ורכיב על ההוא נשרא. אזיל ליה ההוא נשרא ואסתלק לרום עננין ובכל אתר הוה אתחשך נהורא. חכימין דבהו הוו ידעי והוו אמרי הא שלמה אזיל ועבר הכא ולא ידעי לאן הוא אזיל, טפשין הוו אמרי עננא איהו דקא אזיל ואחשיך.

גבה נשרא בהדיה ופרח ארבע מאה פרסי עד טורי חשוך ותמן איהו תרמוד במדבר בהרים ואיהו נחית תמן. זקיף רישיה וחמי טורי חשוך והוה ידע דתמן יעול, רכיב על נשרא כמלקדמין וטאס ועאל לגו טורין עד ההוא אתר דזיתא תמן, קרי בחילא (ישעיה כו) יי׳ רמה ידך בל יחזיון יחזו ויבושו קנאת עם אף אש צריך תאכלם. [p. 113] עאל לתמן עד דקריב לההוא אתר ושוי עזקא קמייהו וקריב ותמן הוה ידע כל מה דבעי מאינון חכמתן נוכראין דבעי למנדע. כיון דאמרין ליה כל מה דבעי כדין הוה רכיב על ההוא **[קיג ע״א]** נשרא ותב לאתריה. כיון דיתיב על כורסייא אתיישב בדעתיה והוה אמר מלין דחכמתא יקירא. בההוא שעתא הוה אמר שבתי ואראה, שבתי ודאי מההוא ארחא, שבתי מההוא חכמתא דאתיישבת בלבאי ובדעתאי. וכדין ואראה את כל העשוקים.

וכי זעירין אנון בעלמא דאיהו אמר את כל העשוקים, אלא מאן עשוקים אלין, אינון ינוקין בתוקפא דאמהון דקא עשיקין מכמה סטרין, עשוקים באתר עלאה לעילא ועשוקים לתתא. והא חברייא אתערו והכי הוא אבל סגיאין אינון. קום סבא אתער בחילך, סבא סבא אימא מילך לא תדחל. אית עשוק באינון עשוקים דהוה עשיק איהו בקדמיתא או מתלתא לאחרא כמא דכתיב (שמות לד) פוקד עון [p. 114] אבות על בנים ועל בני בנים על שלשים ועל רבעים. היך הוה עשוק, שלמה מלכא צווח ואמר (משלי כח) אדם עשוק בדם נפש עד בור ינוס אל יתמכו בו. כיון דהוא עשוק בדם נפש הוא או בנו או בן בנו יהון עשוקין בטיקלא דכתיב עד בור ינוס, עד ההוא בור רק ינוס מאתר קדישא ולא יתמכו בו בהאי עלמא. כיון דאיהו עשוק בדם נפש איהו או זרעיה להוו עשוקין מההוא סטרא אחרא.

אית עשוק משאר עשוקים כד״א (ויקרא יט) לא תעשק את רעך. איהו עבר ועשק, איהו עשוק בבנוי מההוא סטרא אחרא. ובגין כך אמר את כל העשוקים, אמר שלמה קאימנא בכל סטרין דאקרון עשוקים ואמאי אינון עשיקין.

אשר נעשו תחת השמש. אשר נעשו, אשר גרעו מבעי ליה, מאי אשר נעשו. אי עשייה איהו לשבחא לאו עשייה דלהון אלא לעילא מן שמשא. אבל ודאי נעשו. היך נעשו, אלא כיון

© 2009–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

דעשוקין מרוחיהון תמן אמאי אתיין להאי עלמא. אלא רוחין ודאי נעשו, [p. 115] אתעבידו בהאי עלמא. כיון דאשתכלל גופא דלהון ואתעביד ההוא רוחא בגופא זך ונקי בלא לכלוכא דחובין בהאי עלמא כדין אתעשק גופא כמא דאתעשק רוחא והאי איהו גופא דאתהני ביה יתיר מכלא. ועשוקין אחרנין אית בכמה זינין מרוחין תמן ולא נעשו מגופין, אבל אלין אינון עשוקין אשר נעשו.

אית אחרנין אשר נעשו ואטרחו בני נשא למאריהון ומאן איהו, מאן דעשיק אתתא דחבריה בטמירו או באתגלייא וההוא ולדא דאתיליד מנייהו עשיק איהו בלא רעותא דמאריהון ולא ידע בעלה דאתתא. אינון עובדין עשוקין ואטרחו לקב״ה למעבד לון גופא ולציירא לון צורה, אלין עשוקין אשר נעשו, אשר נעשו ודאי גופין דלהון על כרחא. בג״כ שלמה מלכא אמר (קהלת ד) ראיתי את כל העשוקים, בכל זיני עשוקים קאימנא אינון אשר נעשו ואתעבידו בעשייה.

כמא דהני הכי אינון דכבר נעשו בערלה, רבי לון ונטיר וגדיל גופא ועביד ליה ולבתר עשקין ליה מניה ונטלין ליה, הרי עשוקים אשר נעשו. ועל כלא קאים שלמה מלכא ואמר קאימנא על כל העשוקים אשר נעשו.

והנה דמעת העשוקים, כלא אושדין דמעין קמי קב״ה עם טענה. הני אושדין דמעין דהא ערלה רבי לון וגדיל לון עד תליסר שנין לבתר עשקין לון מערלה ונטיל לון קב״ה, הא לך עשוקין אשר נעשו כבר. [p. 116] עבר עבירה קטלין ליה, לון אית טענה וזמינין למימר מארי דעלמא תינוק בר יומיה דחב דיינין ליה דינא, אנא בר יומא הוינא, דהא מההוא יומא קרי ליה קב״ה בן דכתיב (תהלים ב) יי׳ אמר אלי בני אתה אני **[קיג ע״ב]** היום ילדתיך, מאריה דעלמא יליד בר יומא דינא עבדין ביה. הרי דמעת אינון עשוקים ואין להם מנחם.

ואית עשוק אחר ההוא עשוק דאקרי ממזר כד נפק לעלמא מיד מפרישין ליה מקהלתא דעם קדישא, ההוא ממזר עניא מסכינא אושיד דמעין קמי קב״ה ואטעין קמיה מארי דעלמא אי אבהתי חאבו אנא מה חובה עבידנא, הא עובדי מתקנן לקמך הוי. והנה דמעת העשוקים ואין להם מנחם. וכן לכל אינון עשוקים אית לון טענה קמי קב״ה ולית לון מנחם ולית דיתיב מלה על לבהון.

ומה דאמר והנה דמעת העשוקים אלין אינון דמתין בתוקפא דאמהון אלין עבדין לאושדא דמעין לכל בני עלמא בגין דלית דמעין דנפקין מלבא כהני דכל בני עלמא תווהין ואמרין דינין דקב״ה קשוט אינון ועל דרך קשוט אזלי. הני מסכני ינוקי דלא חאבו אמאי מיתו, אן דינא דעביד מאריה דעלמא, אי בחובי אבהתהון מסתלקי מעלמא אמאי. ודאי אין להם מנחם.

© 2009–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

[p. 117] תו והנה דמעת העשוקים, ההוא דמעה דלהון בההוא עלמא דקא מגיני על חייא דתנן אתר אית מתתקנא לון בההוא עלמא דאפילו צדיקים גמורים לא יכלין לקיימא תמן וקב״ה רחים לון ואתדבק בהו ואתתקן בהו מתיבתא עלאה ועלייהו כתיב (תהלים ח) מפי עוללים ויונקים יסדת עז. ומאי תועלת עבדין תמן ואמאי סלקין תמן, דכתיב (שם) למען צורריך להשבית אויב ומתנקם. וכן אית אתר אחרא לבעלי תיובתא.

[קו ע״א] תנינן לית מלה בעלמא דקיימא קמי תשובה ולכלא קב״ה מקבל ואי תב בתיובתא הא אזדמן לקבליה ארח חיין ואע״ג דפגים מה דפגים כלא אתקן וכלא אתהדר על תקוניה דהא אפי׳ על מה דאית אומאה קמי קב״ה קרי ביה (ישעיה יד) כי יי׳ צבאות יעץ ומי יפר, דא איהי רזא סתימא. ותו כד קב״ה אומי אומאה לא אומי אלא אם לא עבדי תיובתא דהא לית פתגמא דקיימא קמי תיובתא ועל כלא מכפר קב״ה כד [p. 118] עבדין תיובתא שלימתא דכתיב (ירמיה כב) חי אני נאם יי׳ אם יהיה כניהו וגו׳, וכתיב (שם) כתבו את האיש הזה ערירי וגו׳, ובתר דתב בתיובתא כתיב (ד״ה א ג) ובני יכניה אסיר בנו וגו׳, דהא תשובה מתבר כמה גזיזין ודינין וכמה שלשלאין דפרזלא ולית מה דקיימא קמה ובגין כך כתיב (ישעיה סו) ויצאו וראו בפגרי האנשים הפושעים בי, אשר פשעו בי לא כתיב אלא הפושעים דלא בעאן לאתבא ולאתנחמא על מה דעבדו, אבל כיון דאתנחמן הא מקבל לון קב״ה. בגין כך בר נש דא אע״ג דפשע ביה ופגים באתר דלא אצטריך ותב לקמיה מקבל ליה וחס עליה דהא קב״ה **[קו ע״ב]** מליא רחמין איהו ואתמלי רחמין על כל עובדוי כד״א (תהלים קמה) ורחמיו על כל מעשיו, ואפילו על בעירוי ועופוי מטון רחמוי. אי עלייהו מטון רחמוי כל שכן על בני נשא דידעין ואשתמודעאן למאריהון דרחמוי מטאן עלייהו ושראן עלייהו ועל דא אמר דוד (שם קיט) רחמיך רבים יי׳ כמשפטיך חייני.

אי על חייבין מטאן כ״ש על זכאין, אלא מאן בעי אסוותא, אינון מארי כאבין. ומאן אינון מארי כאבין, אלין אינון חייבין, אינון בעאן אסוותא ורחמי וקב״ה רחים עלייהו דלא יהון שביקין מניה ואיהו דלא אסתלק מנייהו ויתובון לקבליה. כד מקרב קב״ה בימינא מקרב וכד דחי בשמאלא דחי ובשעתא דדחי ימינא [p. 119] מקרב, מסטרא דא דחי ומסטרא דא מקרב וקב״ה לא שביק רחמוי מנייהו.

ת״ח מה כתיב (ישעיה נז) וילך שובב בדרך לבו, וכתיב דרכיו ראיתי וארפאהו ואנחהו ואשלם נחומים לו ולאבליו. וילך שובב, אע״ג דחייבין עבדין מה דעבדי בזדון דאזלין בארחא דלבייהו ואחרנין עבדין בהו התראה ולא בעאן לצייתא לון בשעתא דתבין ונטלין ארחא דתיובתא הא אסוותא זמינא לקבליהו.

© 2009–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

השתא אית לאסתכלא אי על חייא אמר קרא או על מיתא אמר קרא דהא רישא דקרא לאו איהי סופא וסופא לאו איהו רישא, רישא דקרא אחזי על חייא וסופיה אחזי על מיתא. אלא קרא אמר בעוד דבר נש איהו חי והכי הוא וילך שובב בדרך לבו, בגין דיצר הרע דביה תקיף ואתתקף ביה ועל דא אזיל שובב ולא בעי לאתבא בתיובתא. וקב״ה חמי ארחוי דקא אזלין בביש בלא תועלתא, אמר קב״ה אנא אצטריכנא לאתקפא בידיה ההי״ד דרכיו ראיתי, דקא אזלין בחשוכא, אנא בעי למיהב ליה אסוותא, וארפאהו, קב״ה איהו אעיל בלבוי ארחוי דתיובתא ארחא דאסוותא לנשמתיה.

ואנחהו. מאי ואנחהו, כד״א (שמות לב) לך נחה את העם, אנהיג ליה קב״ה בארח מישר כמאן דיתקיף בידא דאחרא ואפקיה מאתר חשוכא.

ואשלם נחומים לו ולאבליו, הא אתחזי דמיתא איהו. אין ודאי דמיתא איהו וקיימא בחיין דהואיל ואיהו רשע מיתא אקרי. מהו ואשלם נחומים לו ולאבליו, [p. 120] אלא קב״ה עביד טיבו עם בני נשא דכיון דעאל מי״ג שנין ולהלאה פקיד עמיה תרין מלאכין נטורין דנטרין ליה חד מימיניה וחד משמאליה. כד אזיל בר נש בארח מישר אינון חדאן ביה ואתקיפו עמיה בחדוה מכרזן קמיה ואמרי הבו יקר לדיוקנא דמלכא, וכד אזיל בארח עקימו אינון מתאבלן עליה ומתעברן מניה. כיון דאתקיף ביה קב״ה ואנהיג ליה בארח מישר כדין כתיב ואשלם נחומים לו ולאבליו, ואשלם נחומים לו בקדמיתא דאיהו אתנחם על מה דעבד בקדמיתא ועל מה דעבד השתא ותב בתיובתא, וכן ולאבליו אינון מלאכין דהוו מתאבלן עליה כד אתעברו מניה והשתא דאתהדרו יהא ודאי נחומים לכל סטרין, והשתא איהו חי ודאי חי בכל סטרין דאחיד באילנא דחיי, וכיון דאחיד באילנא דחיי כדין אקרי בעל תשובה דהא כנסת ישראל תשובה אוף הכי אקרי ואיהו בעל תשובה אקרי וקדמאי אמרו בעל תשובה ממש ועל דא אפילו צדיקים גמורים אינם יכולים לעמוד בו באתריהון דבעלי תשובה.

[p. 121] דוד מלכא אמר (תהלים נא) לך לבדך חטאתי והרע בעיניך עשיתי וגו׳. לך לבדך, מאי לבדך. אלא בגין דאית חובין דחטי בר נש לקב״ה ולבני נשא ואית חובין דחטי לבני נשא ולא לקב״ה ואית חובין דחטי לקב״ה בלחודוי ולא לבר נש אחרא. דוד מלכא חטי לקב״ה ולא לבני נשא. ואי תימא הא **[קז ע״א]** חב ההוא חובא דבת שבע ותנינן מאן דאתי על ערוה אסרה לבעלה וחב לחבריה וחב לקב״ה, לאו הכי דההוא בהיתרא הוה ודוד דיליה נקט וגט הוה לה מבעלה עד לא יהך לקרבא דהכי הוה מנהגא דכל ישראל דיהבין גט זמן לאתתיה כל דנפיק חילא וכן עבד אוריה לבת שבע, ובתר דעבר זמנא דהות פטורא לכלא נטל לה דוד ובהיתרא עבד כל מה דעבד דאלמלא לאו הכי ובאסורא הוה לא שבקה קב״ה לגביה והיינו דכתיב (שמואל ב

© 2009–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

יב) וינחם דוד את בת שבע אשתו, סהדותא דאשתו היא ואשתו הות ואשתו דאזדמנת לגביה מיומא דאתברי עלמא. הא דוד לא חב חובא דבת שבע כדקאמרן.

[p. 122] מהו חובא דחב לקב״ה בלחודוי ולא לאחרא, דהוא קטל לאוריה בחרב בני עמון ולא קטליה איהו בשעתא דאמר ליה ואדני יואב דהא דוד הוה רבון עליה וקרא אוכח דכתיב (שם ב כג) ואלה שמות הגבורים אשר לדוד, ולא אשר ליואב ולא קטליה ההיא שעתא וקטליה בחרב בני עמון. וקרא אמר ולא נמצא אתו דבר (מ״א טו) רק בדבר אוריה החתי, רק למעוטי קא אתא בדבר אוריה ולא באוריה, וקב״ה אמר ואותו הרגת בחרב בני עמון, וכל חרב בני עמון דיוקנא הוה חקיק עליה דיוקנא דדרקון חויא בישא עקים ע״ז דלהון. אמר קב״ה יהבת חילא לההוא שקוץ דכיון דחרב בני עמון אתגבר בההוא שעתא על אוריה כמה תוקפא אתתקף חויא עקימא.

[p. 123] ואי תימא אוריה לאו זכאה איהו, לאו הכי אלא אע״ג דכתיב עליה אוריה החתי דדיוריה הוה בההוא אתר קראן ליה אוריה החתי כד״א (שופטים יא) ויפתח הגלעדי, על שום אתריה אתקרי הכי.

ועל דא בדבר אוריה החתי, דשקוץ בני עמון אתגבר על מחנה אלהים דהוו משריתא דדוד דדיוקנא ממש דלעילא הוו ובההוא שעתא דהוה פגם במשריתא דא הוה פגימו במשריתא אחרא. ועל דא אמר דוד (תהלים נא) לך לבדך חטאתי, לבדך ולא לאחרא, דא הוה ההוא חובא דחב לגביה ודא הוא בדבר אוריה ודא הוא בחרב בני עמון.

כתיב (ד״ה ב טז) עיני יי׳ משוטטות בכל הארץ, וכתיב (זכריה ד) עיני יי׳ משוטטים בכל הארץ, אלין דכורין ואלין נוקבין והא ידיען אינון. דוד אמר (תהלים נא) והרע בעיניך עשיתי. בעיניך, לפני עיניך מבעי ליה. אלא מאי בעיניך, אמר דוד בההוא אתר דחבנא בעיניך הוה דהוינא ידע דהא עיניך הוו זמינאן וקיימאן קמאי ולא חשיבנא לון, הרי חובא דחבנא ועבדנא באן אתר הוה, בעיניך.

[p. 124] למען תצדק בדברך תזכה בשפטך, ולא יהא לי פתחון פה למימר קמך. ת״ח כל אומן כד מליל באומנותיה מליל. דוד בדיחא דמלכא הוה ואע״ג דהוה בצערא כיון דהוה קמי מלכא תב לבדיחותיה בגין לבדחא למלכא. אמר מאריה דעלמא אנא אמינא (שם כו) בחנני ונסני, ואת אמרת דלא איכול לקיימא בנסיונך. הא חבנא למען תצדק בדברך ויהא מילך קשוט דאלמלא לא חבנא יהא מלה דילי קשוט והא מילך בריקניא, השתא דחבנא בגין דלהוי מילך קשוט יהיבנא אתר לצדקא מילך, בגין כך עבידנא למען תצדק בדברך תזכה בשפטך. אהדר דוד לאומנותיה ואמר גו צעריה מלין דבדיחותא למלכא.

© 2009–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

תנינן לאו דוד אתחזי לההוא עובדא דהא איהו אמר (שם קט) ולבי חלל בקרבי, אנקיד חָלל כבר הוה חלל **[קז ע״ב]** בקרבי הכי הוא אבל אמר דוד בלבא אית תרין [p. 125] היכלין בחד דמא ובחד רוחא, ההוא חד דמלייא דמא ביה דיורא ליצר הרע, ולבי לאו הכי דהא ריקן איהו ולא יהבית דיורא לדמא בישא לשכנא ביה יצר הרע, תרגום נבוב חליל, ודאי חלל איהו בלא דיורא בישא. וכיון דהכי הוא לא אתחזי דוד לההוא חובא דחב אלא בגין למיהב פתיחו דפימא לחייביא, ימרון דוד מלכא חב ותב בתיובתא ומחל ליה קב״ה כ״ש שאר בני נשא, ועל דא אמר (תהלים נא) אלמדה פושעים דרכיך וחטאים אליך ישובו.

כתיב (שמואל ב טו) ודוד עלה במעלה הזיתים עולה ובוכה וראש לו חפוי והוא הולך יחף. ראש חפוי ויחף אמאי, אלא נזוף הוה, עבד גרמיה נזוף לקבלא ענשא ועמא הוו רחיקין מניה ד׳ אמות. זכאה עבדא דהכי פלח למאריה ואשתמודע לחוביה לאתבא מניה בתיובתא.

ת״ח יתיר הוה מה דעבד ליה שמעי בן גרא מכל עקתין דעברו עליה עד ההוא יומא ולא אתיב לקבליה מלה והכי הוה יאות ליה ובדא אתכפרו חובוי. השתא אית לאסתכלא, שמעי ת״ח הוה וחכמתא סגיאה הות ביה, אמאי נפיק לגבי דוד ועבד ליה כל מה דעבד. אלא מאתר אחרא הוה מלה ואעיל ליה בלביה וכל דא לתועלתא דדוד דהא עובדא דעבד ליה שמעי דא גרמא ליה דתב בתיובתא שלימתא ותבר לביה בתבירו סגיא ואושיד דמעין מגו לביה קמי קב״ה ועל דא אמר [p. 126] (שם טז) כי יי׳ אמר לו קלל, ידע דהא מאתר אחרא נחת מלה.

תרין פקודין פקיד לשלמה בריה, חד דיואב וחד דשמעי עם שאר פקודין דפקיד ליה. דיואב דכתיב (מלכים א ב) וגם אתה ידעת את אשר עשה לי יואב בן צרויה, מלה סתימא הוה דאפילו שלמה לא הוה ליה למנדע אלא בגין דידעו אחרנין אתגלי לשלמה, ועל דא אמר וגם אתה, מה דלא אתחזי לך למנדע, וגם אתה ידעת.

דשמעי כתיב והנה עמך שמעי. מאי והנה עמך, זמין הוא עמך תדיר, רבו הוה ובגין כך לא אמר על יואב והנה עמך יואב, אבל דא דאשתכח עמיה תדיר אמר והנה עמך.

וישלח המלך ויקרא לשמעי ויאמר בנה לך בית בירושלם. אן הוא חכמתא דשלמה מלכא בהאי, אלא כלא בחכמתא עבד ולכל סטרין אשגח. איהו חכים הוה. מאן, שמעי, ואמר שלמה בעינא דיסגי אורייתא על ידוי ולא יפוק לבר.

[p. 127] ומלה אחרא שלמה אשגח בחכמתא דכתיב (שמואל ב טז) ויצא יצא ויקלל. מאי ויצא יצא תרי זמני, ויצא ויקלל סגיא. אלא חד יציאה דנפק מבי מדרשא לגבי דוד וחד יציאה דנפק מירושלם לגבי עבדוי דמית עלוי, יציאה חדא לגבי מלכא ויציאה תניינא לגבי עבדין, וכל דא חמא שלמה ואשגח ברוח קודשא ההוא יציאה תניינא, ועל דא אמר (מ״א ב) והיה ביום צאתך, ידע דביציאה ימות.

© 2009–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

(שמואל שם) ועפר בעפר, מהו. אמר שלמה לגבי אבא בעפר הוה, לגבי שמעי במיא דכתיב והיה ביום צאתך ועברת את נחל קדרון, עפר התם, והכא מיא. תרווייהו דן שלמה למהוי עפר ומיא כסוטה למאן דאסטין ארחא לגבי אבוי.

כתיב (מלכים א ב) והוא קללני קללה נמרצת, וכתיב ואשבע לו ביי׳ לאמר אם אמיתך בחרב. וכי שמעי טפשא הוה, דאילו הכי אומי דלא יימא בחרב לא אבל בחנית או בגירא אין. אלא תרין מלין הכא, חד אמר ינוקא בריה דנונא רבא ההוא **[קח ע״א]** דקשקשוי סלקין לרום ענגין. אומאה דדוד מלכא כד הוה בעי לאומאה אפיק חרבא דיליה דתמן הוה חקיק שמא גליפא ותמן אומי, וכך עבד לשמעי [p. 128] דכתיב ואשבע לו ביי׳ לאמר אם אמיתך. במה הוה אומאה דא, בחרב אומי.

ומלה אחרא דן שלמה, קללה אמר לגבי אבא במלין הא מלין לגביה, בשם המפורש קטליה ולא בחרב ובגין כך עבד שלמה הכי.

השתא אית לאסתכלא ולומר דכיון דאומי ליה דוד אמאי קטליה, אתחזי דהא אומאה דא בעלילה הוה דהא לבא ופומא לא הוה כחדא. אלא ודאי לא קטליה, והא ידיע כל שייפין דגופא מקבלין כלא ולבא לא מקבלא אפילו כחוטא דנימא דשערא. דוד מלכא לבא הוה וקביל מה דלא אתחזי ליה לקבלא ובגין כך (מלכים א ב) וידעת את אשר תעשה כתיב. ותו דהא אילנא גרים למהוי נטיר ונוקם כחויא.

[p. 129] כתיב (תהלים נא) כי לא תחפוץ זבח ואתנה עולה לא תרצה, זבחי אלהים רוח נשברה וגו׳. כי לא תחפוץ זבח, וכי לא בעי קב״ה דיקרבון קמיה קרבנא והא איהו אתקין לגבי חייביא קרבנא דיקרבון ויתכפר להו חובייהו. אלא דוד לקמיה דאלהים אמר וקרבנא לא קרבין לשמא דאלהים אלא לשמא דיו״ד ה״א וא״ו ה״א דהא לגבי דינא קשיא מדת הדין לא מקרבין קרבנא דכתיב (ויקרא א) אדם כי יקריב מכם קרבן ליי׳, ליי׳ ולא לשמא דאלהים, וכי תקריב קרבן מנחה ליי׳, זבח תודה ליי׳, זבח שלמים ליי׳. ובגין כך כיון דדוד מלכא לגבי דאלהים אמר אצטריך למכתב כי לא תחפוץ זבח ואתנה עולה לא תרצה, דהא לשמא דא לא מקרבין אבל זבחי אלהים רוח נשברה, עציבו ותבירו דלבא. ובגין כך מאן דחמי חלמא בישא עציבו אצטריך לאחזאה דהא במדת אלהים קיימא וזבח דמדת דינא עציבו אצטריך ורוח נשברה, וההוא עציבו מסתייה לחלמא ולא שלטא דינא עלוי דהא זבח דאתחזי למדת דינא אקריב קמיה.

לב נשבר ונדכה אלהים לא תבזה. מאי לא תבזה, מכלל דאיכא לב דאיהו בוזה. אין [p. 130] היינו לב דאיהו גאה לב בגסו רוחא היינו לב דאיהו בוזה אבל לב נשבר ונדכה אלהים לא תבזה.

© 2009–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

הטיבה ברצונך את ציון תבנה חומות ירושלים. הטיבה ברצונך קמ״ל, מאי הטיבה, אתחזי דהא טיבו אית בה והשתא הטיבה על ההוא טיבו. ודאי הכי הוא דהא מן יומא דקב״ה אשתדל בבנין בי מקדשא לעילא עד כען ההוא הטבה דרצון לא שרייא על ההוא בנין ועל דא לא אשתכלל דהא בשעתא דרצון דלעילא אתער ייטיב וידליק נהורין דההוא בנין וההוא עבידתא דאפילו מלאכין דלעילא לא ייכלון לאסתכלא בבי מקדשא ולאו בההוא בנין וכדין כל עובדא אשתכלל.

תבנה חומות ירושלים, וכי מן יומא דאשתדל קב״ה בבנין בי מקדשא עד כען לא בנה לון, אי חומות ירושלם לא בנה בי מקדשא על אחת כמה וכמה. אלא קב״ה כל עובדוי לאו כעובדי בני נשא. בני נשא כד בנו בי מקדשא בקדמיתא עבדו שורי קרתא ולבסוף עבדו בי מקדשא, שורי קרתא בקדמיתא בגין לאגנא עלייהו ולבתר בניינא דביתא. קב״ה לאו הכי אלא בני בי מקדשא בקדמיתא ולבסוף כד יחית ליה ויותיב ליה על אתריה כדין יבנה חומות ירושלם, שורין דקרתא ועל דא (תהלים נא) הטיבה ברצונך את ציון בקדמיתא ולבתר תבנה **[קח ע״ב]** חומות ירושלם.

הכא אית רזא כל עובדין דעביד קב״ה בקדמיתא אקדים ההוא דלבר ולבתר מוחא דלגו והכא לאו הכי. ת״ח כל אינון עובדין דעביד קב״ה ואקדים ההוא דלבר מוחא אקדים במחשבה ובעובדא ההוא דלבר דהא כל קליפה מסטרא אחרא הוי ומוחא מן מוחא [p. 131] ותדיר סטרא אחרא אקדים ורבי ואגדיל ונטיר איבא, כיון דאתרבי זרקין ליה לבר (איוב כז) יכין רשע וצדיק ילבש, זרקין לההוא קליפה ומברכין לצדיקא דעלמא. אבל הכא בבניינא דבי מקדשא דסטרא בישא אתעבר מעלמא לא אצטריך דהא מוחא וקליפה דיליה הוי, אקדים מוחא דכתיב הטיבה ברצונך את ציון בקדמיתא ולבתר תבנה חומות ירושלם, ההוא חומה דלבר דאיהו קליפה דיליה הוא ממש דכתיב (זכריה ב) ואני אהיה לה נאם יי׳ חומת אש סביב, אני ולא סטרא בישא.

ישראל אינון מוחא דעלמא, ישראל סליקו במחשבה, שאר עמין דאינון קליפה אקדימו דכתיב (בראשית לו) ואלה המלכים אשר מלכו בארץ אדום לפני מלך מלך לבני ישראל. וזמין קב״ה לאקדמא מוחא בלא קליפה דכתיב (ירמיה ב) קדש ישראל ליי׳ ראשית תבואתה, מוחא יקדים לקליפה, ואע״ג דמוחא יקום בלא קליפה מאן הוא דיושיט ידא למיכל מניה, (שם) כל אוכליו יאשמו רעה תבא אליהם נאם יי׳.

[p. 132] בההוא זמנא (תהלים נא) אז תחפץ זבחי צדק, בגין דהא כדין אתחבר כלא בחבורא חדא ויהא שמא דקב״ה שלים בכל תקוניה וכדין קרבנא להוי שלים ליי׳ אלהים, דהשתא אלהים לא אתחבר לקורבנא דאלמלא אתחבר ביה כמה אלהים יסלקון אודנין

© 2009–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

לאתחברא תמן אבל בההוא זמנא (שם פו) כי גדול אתה ועושה נפלאות אתה אלהים לבדך, ואין אלהים אחרא.

ובההוא זמנא כתיב (דברים לב) ראו עתה כי אני אני הוא ואין אלהים עמדי. ראו עתה, ראו כי אני אני הוא סגיא, מאי עתה. אלא דלא הוה קדם לכן וההוא זמנא ליהוי. אמר קב״ה ראו עתה מה דלא תיכלון למיחמי מקדמת דנא.

כי אני אני הוא, תרי זמני אמאי. אלא לדייקא דלית תמן אלהים אלא הוא דהא כמא זמנין דאתמר אני זמנא חדא ולא יתיר והוה תמן סטרא אחרא אבל השתא אני אני הוא ואין אלהים עמדי דהא כלא אתעבר ודייקא אני אני.

אני אמית ואחיה, עד השתא מיתה הות מסטרא אחרא, מכאן ולהלאה אני אמית ואחיה. מכאן דבההוא זמנא כל אינון דלא טעמון מותא מניה תהא לון מותא ויקום לון. אמאי, בגין דלא אשתאר מההוא זוהמא בעלמא כלל ויהא עלמא חדתא בעובדי ידוי דקב״ה.

[קיג ע״ב] תנינן עשרה דברים אתבריאו ערב שבת וכו׳ הכתב והמכתב והלוחות דכתיב (שמות לב) והלוחות מעשה אלהים המה והמכתב מכתב אלהים הוא חרות על הלוחות. מאי איריא מהכא דערב שבת הוה, [p. 133] ודילמא אלף שנין לבתר או בשעתא דקיימו ישראל על טורא דסיני. אלא ודאי הכי הוא דבערב שבת הוה.

ת״ח בכל עובדא דבראשית לא אתמר שם מלא אלא אלהים אלהים בכל מה דאתברי ובכלהו שם אלהים עד דכל עובדא אשתכלל בערב שבת, מדאשתכלל כל עובדא אקרי יי׳ אלהים שמא שלים. ואע״ג דבשם אלהים אברי כלא לא אשתכלל בעשיה כל מה דאתבריא עד ערב שבת, בההוא שעתא אשתכלל כלא בעשיה דכתיב (בראשית ב) מלאכתו אשר עשה, מכל מלאכתו אשר עשה, וקיימא במעשה. ועל דא כתיב והלוחות מעשה אלהים, כד אשתכלל עלמא בשם אלהים במעשה ולא לבתר דכתיב יי׳ אלהים, ובדא אשתכלל עלמא וקיימא על קיומיה.

ת״ח בההוא שעתא דכתיב (שמות לב) וישבר אותם תחת ההר צף אוקיינוס מאתריה דסליק לשטפא. חמא משה דאוקיינוס סליק לגבייהו והוה בעי לשטפא עלמא, מיד ויקח את העגל אשר עשו וישרוף אותו וגו׳ ויזר על פני המים. קם משה על מי אוקיינוס ואמר מיא מיא מה אתון בעאן. [p. 134] אמרו וכי אתקיים עלמא אלא באורייתא דלוחות ועל אורייתא דשקרו בה ישראל ועבדו עגלא דדהבא אנן בעאן לשטפא עלמא. מיד אמר לון משה הא כל מה דעבדו מסיר לכון ולא די כל אינון אלפין דנפלו מנייהו. מיד ויזר על פני המים. לא הוו משתככי מיא עד דנטל מנייהו ואשקי לון דכתיב וישק את בני ישראל, מיד אשתקע אוקיינוס באתריה. דהא בההוא מדברא לא הוו מיא דכתיב (במדבר כ) לא מקום זרע וגו׳ ומים אין לשתות. ואי

© 2009–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

תימא באר דמרים הוה אזיל עמהון, ח״ו דתמן שדי משה דכרנא בישא דא למשתי לבתר. ותו דעד כען לא הוה להו עד דאתו למדבר מתנה דכתיב (שם כא) באר חפרוה שרים וגו׳ וממדבר מתנה, מתמן ירתו בירא. כתיב הכא על פני המים, וכתיב התם (בראשית א) על פני תהום.

[p. 135] חרות על הלוחות. מאי חרות, הכי אוקמוה חירות ממלאך המות חירות ממלכיות **[קיד ע״א]** חירות מכלא, הכי הוא. ומאי חרות, גושפנקא דעלמא דאתי דביה הוה חירות בכל מיני חירות ואלמלא לא אתברו כל מה דאתא לעלמא לבתר לא אתא והוו ישראל בדיוקנא דמלאכין עלאין דלעילא. [p. 136] ועל דא אכריז קרא ואמר והלוחות מעשה אלהים וגו׳, לא תימא דלבתר דעלמא אשתכלל ואדכר שם מלא הוו אלא בשעתא דאשתכלל בשם אלהים עד לא ייעול שבת.

המה. מאי המה, מה׳ ה׳ הוו, מתרין סטרין הוו חדא בעובדא וחדא דחירות לעילא רשים לעילא לנטרא לכלא, ועל דא המה.

והמכתב מכתב אלהים הוא, אשא אוכמא על גבי אשא חוורא. [p. 137] מכתב אלהים הוא, היינו דכתיב (במדבר יח) ועבד הלוי הוא.

חרות כמא דאתמר דהא יובל קרי חירות ועביד חירות לכל עלמא.

עד כאן חברייא, מכאן ולהלאה תנדעון דהא סטרא בישא לא שלא עלייכו ואנא ייבא סבא קאימנא קמייכו לאתערא מלין אלין.

קמו אינון כמאן דאתער משינתיה ואשתטחו קמיה ולא הוו יכלין למללא, לבתר שעתא בכו.

פתח רבי חייא ואמר (שיר ח) שימני כחותם על לבך כחותם על זרועך כי עזה כמות אהבה וגו׳. שימני כחותם, בשעתא דאתדבקת כנסת ישראל בבעלה איהי אמרת שימני כחותם. ארחא דחותם כיון דאדבק בההוא אתר דאתדבק שביק ביה דיוקניה, אע״ג דההוא חותם אזיל הכא או הכא ולא קיימא תמן והא אתעבר מניה כל דיוקניה שביק תמן ותמן קיימא. אוף הכי קאמרת כיון דאתדבקנא בך כל דיוקני ליהוי חקיק בך דאע״ג דאיזיל הכא או הכא תשכח דיוקני חקיק בך ותדכר לי.

[p. 138] וכחותם על זרועך, כמא דכתיב (שם ב) שמאלו תחת לראשי וימינו תחבקני, אוף הכי תהא דיוקני חקיק תמן ובכן אהא בך מתדבקא לעלמין ולא אתנשיא מינך.

כי עזה כמות אהבה, תקיפא בתוקפא תקיף כההוא אתר דשריא ביה מותא. אהבה, ההוא אתר דאקרי אהבת עולם.

קשה כשאול קנאה, אוף הכי דהא אלין שמהן מההוא סטרא אינון.

© 2009–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

רשפיה רשפי אש. מאן אינון רשפין, אלין אינון אבנין ומרגלן טבאן דאתילידו מההוא אש. שלהבת יה, מההוא שלהובא דנפקא מעלמא עלאה ואתאחדא בכנסת ישראל למהוי כלא חד יחודא.

ואנן הא אהבה ורשפין דשלהובא דלבא אבתרך, יהא רעוא קמי קב״ה דדיוקנא דילן תהא חקיקא בלבך כמא דדיוקנא דילך חקיקא בלבן. נשק לון ובריך לון ואזלו.

כד מטו לרבי שמעון וסחו ליה כל מה דאירע לון חדי ותווה, אמר זכאין אתון דזכיתון לכל האי ומה הויתון בהדי אריא עלאה גיבר תקיף דלא הוו כמה גיברין לגביה כלום ולא ידעתון לאשתמודעא ליה מיד, תווהנא [p. 139] היך אשתזבתון מעונשא דיליה אלא קב״ה בעא לשזבא לכון. קרא עלייהו (משלי ד) וארח צדיקים כאור נגה הולך ואור עד נכון היום, (שם) בלכתך לא יצר צעדך ואם תרוץ לא תכשל, (ישעיה ס) ועמך כלם צדיקים לעולם ירשו ארץ נצר מטעי מעשה ידי להתפאר.

© 2009–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

פרשת ואלה המשפטים [המשך]

[קכא ע״א] [p. 140] ואנשי קדש תהיון לי ובשר בשדה טרפה לא תאכלו. רבי יהודה פתח (איוב כח) והחכמה מאין תבוא ואי זה מקום בינה. זכאין אינון ישראל דקב״ה בעי ליקרא לון יתיר על כל שאר בני עלמא. בקדמיתא אמר לון (שמות יט) ואתם תהיו לי ממלכת כהנים, לא אעדי רחימותא סגיאה מנהון עד דקרא לון וגוי קדוש דאיהו יתיר, לא אעדי רחימותא מניהו עד דקרא לון (דברים יד) כי עם קדוש אתה, לא אעדי רחימותא מנייהו עד דקרא לון (שמות כב) ואנשי קדש דאיהו יתיר מכלא.

[p. 141] כתיב והחכמה מאין תבוא. אורייתא מחכמה נפקת מאתר דאקרי קדש והחכמה נפקת מאתר דאקרי קדש קדשים.

ר׳ יצחק אמר וכן יובלא אתקרי קדש דכתיב (ויקרא כה) יובל היא קדש תהיה לכם, וישראל כלילן מנייהו הה״ד ואנשי קדש תהיון לי. בקדמיתא קדוש והשתא קדש, מאי בין האי להאי.

א״ר יוסי דא לעילא לעילא ודא לאו הכי דכתיב (ישעיה ד) והיה הנשאר בציון והנותר בירושלם קדוש יאמר לו, בהאי אתר אתקרי **[קכא ע״ב]** קדוש ולעילא לעילא קדש.

רבי אבא הוה אזיל בארחא והוו ר׳ יוסי ור׳ חייא אזלי עמיה. אמר ר׳ חייא הא דתנינן ואנשי קדש תהיון לי מנלן.

[p. 142] אמר הא ר׳ יוסי וכלהו חברייא שפיר קאמרו והכי הוא. מנלן, דכתיב (ירמיה ב) קדש ישראל ליי׳ ראשית תבואתה, קדש ישראל ודאי. ראשית, חכמה אקרי ראשית דכתיב (תהלים קיא) ראשית חכמה יראת יי׳. ומשום דישראל אקרון קדש בשלימו דכלא כתיב (שמות כב) ובשר בשדה טרפה לא תאכלו, דהא ישראל דאינון שלמין על כלא לא ינקין מסטרא דדינא קשיא.

לכלב תשליכון אותו, לכלב ודאי דהוא דינא תקיפא על כלא. כיון דדינא תקיפא שריא עלוי ואטיל זוהמא ביה אסיר להו לאינון דאקרון קדש אלא לכלב תשליכון אותו ודאי דהוא דינא חציפא דינא תקיפא יתיר מכלא דכתיב (ישעיה נו) והכלבים עזי נפש.

ת״ח כד אדכר נבלה באורייתא כתיב בישראל קדוש ולא קדש. הכא כתיב ואנשי קדש תהיון לי ובשר בשדה טרפה לא תאכלו, והתם בנבלה כתיב (דברים יד) לא תאכלו כל נבלה לגר אשר בשעריך תתננה ואכלה וגו׳ כי עם קדוש אתה, קדוש ולא קדש דהא נבלה מסטרהו דישראל אתעביד דלא פסיל האי אלא ישראל וסגיאין גוונין אית בה בנבלה כמא דאוקימנא.

© 2009–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

[p. 143] אמר ר׳ שמעון כתיב הכא ואנשי קדש תהיון לי, וכתיב התם כי עם קדוש אתה לייי׳ אלהיך. לייי׳ אלהיך, לי מבעי ליה. אלא התם לעילא לעילא, והכא שכינתא, וכתיב (ישעיה ד) והיה הנשאר בציון והנותר בירושלם קדוש יאמר לו ולא קדש, בכאן קדוש לעילא קדש. כתיב קדש ישראל לייי׳ ראשית תבואתה בה״א כמא דאוקימנא ועל כך ואנשי קדש תהיון לי ודאי.

רבי יצחק הוה יתיב קמיה דר׳ שמעון, א״ל הא כתיב קדש ישראל לייי׳ וגו׳, סופיה דקרא כל אכליו יאשמו מאי קא מיירי.

א״ל ר׳ שמעון שפיר קא אמרת, כל אכליו [p. 144] יאשמו היינו דכתיב (ויקרא כב) ואיש כי יאכל קדש בשגגה, וכתיב וכל זר לא יאכל קדש, ומשום דישראל אקרון קדש כתיב כל אכליו יאשמו.

אתא ר׳ יצחק ונשק ידוי, אמר אי לא יתיבנא הכא אלא למשמע מלה דא דיי.

א״ל רבי הא תנינן דקדש יתיר לעילא מן קדוש. אי הכי הא כתיב (ישעיה ו) קדוש קדוש קדוש ייי׳ צבאות ודא שלימו דכלא.

א״ל ת״ח כד מתחברין כחדא כלהו אתעבידו חד ביתא והאי ביתא אקרי קדש כללא דכלהו קדוש ובגיני כך קדש הוא כללא דכלא אתכלל ביה, וישראל כד אתכלל בהו מהימנותא שלימתא אקרון קדש כללא דכלא דכתיב קדש ישראל לייי׳, ובגיני כך ואנשי קדש תהיון לי וגו׳.

לגיון אחד שאל לר׳ אבא א״ל לא כתיב ובשר בשדה טרפה לא תאכלו, אי הכי מאי דכתיב [p. 145] (תהלים קיא) טרף נתן ליראיו, טרף נתן לכלבים מבעי ליה, אמאי נתן ליראיו.

א״ל דיקא מי כתיב טרפה נתן ליראיו, טרף כתיב. ואי תימא טרף כטרפה, נתן ליראיו ודאי דמלה דא לא יהביה לאזדהרא ביה אלא לאינון דחלי שמיה ודחלין ליה, בג״כ האי מלה לא יהביה לכו דהא ידע דאתון לא דחלין ליה ולא נטרין פקודוי, ובגין דהאי מלה חומרא דאורייתא ובעי לאזדהרא ביה נתן ליראיו ודאי ולא לאוחרי וכל חומרי אורייתא לא יהיב לון קב״ה אלא לאינון דחלי חטאה לאינון דחלי פקודוי ולא לכו.

תאני ר׳ אלעזר כתיב ואנשי קדש. מהו ואנשי ולבתר קדש, אלא ואנשי קדש ודאי דתנינן לא נפקו ישראל לחירו אלא מסטרא דיובלא. בתר דנפקו לחירו נקיט לון האי יובלא בגדפוי ואקרון גוברין דיליה בנוי דיליה, וכתיב ביה ביובלא (ויקרא כה) יובל היא קדש תהיה לכם, קדש ודאי לכם ודאי, ובגיני כך ואנשי קדש, אנשי קדש ממש גוברין דילי ממש. וקב״ה אמר דא

© 2009–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

[קכב ע״א] ועל דא זכו ישראל לאתקרי אחים לקב״ה דכתיב (תהלים קכב) למען אחי [p. 146] ורעי אדברה נא שלום בך. לבתר אקרון קדש ממש דכתיב (ירמיה ב) קדש ליי׳, קדש ולא אנשי קדש, בגיני כך כל אכליו יאשמו, וכתיב (ויקרא כב) וכל זר לא יאכל קדש, (שם) ואיש כי יאכל קדש בשגגה.

תאנא ישראל אקרון קדש ובגין דאינון קדש אסיר ליה לאינש למקרי לחבריה בשמא דגנאי ולא לחנכא שמא לחבריה וענשיה סגי, כל שכן במלין אוחרנין.

תאנא כתיב (תהלים לד) נצור לשונך מרע וגו׳. מהו מרע, דבגין לישנא בישא מרעין נחתין לעלמא.

אמר ר׳ יוסי כל מאן דקארי לחבריה במה דלית ביה וגני ליה אתפס במה דלית ביה דאמר ר׳ חייא אמר ר׳ חזקיה כל מאן דקארי לחבריה רשע נחתין ליה לגיהנם ונחתין ליה לעלעוי בר אינון חציפין דאורייתא דשרי ליה לאיניש למקרי להו רשע.

[p. 147] ההוא גברא דלייט לחבריה, אעבר ר׳ ייסא אמר ליה כרשע עבדת. אתייה לקמיה דר׳ יהודה, א״ל רשע לא אמינא ליה אלא כרשע דאחזי מלוי כרשע ולא אמינא דאיהו רשע. אתא ר׳ יהודה ושאיל עובדא קמיה דרבי אלעזר, אמר ליה ודאי לא אתחייב. מנא לן, דכתיב (איכה ב) היה יי׳ כאויב, כאויב ולא אויב, דאי לאו הכי לא אשתייר משנאיהון דישראל גזעין בעלמא. כגוונא דא (שם א) היתה כאלמנה, ולא אלמנה, כאלמנה דאזיל בעלה לעברא דימא ומחכאת ליה.

אמר ר׳ חייא ומהכא משמע דהוא עקרא דכלא דכתיב (יחזקאל א) ועל דמות הכסא דמות כמראה אדם, כמראה אדם ולא מראה אדם.

א״ר יצחק כתיב (שיר ב) כתפוח בעצי היער כן דודי בין הבנים, כתפוח ולא תפוח, כתפוח דמתפרשא בגוונוי ובגוונין אתאחדא מלה.

[p. 148] אמר רבי יהודה אלו לא אתינא הכא אלא למשמע מלין אלין דיי.

תאנא כתיב (זכריה יב) והיה הנכשל בהם כדוד, כדוד ולא דוד, כדוד דאמר (ד״ה א כב) ובעניי הכינותי לבית אלהי וגו׳, וכתיב (תהלים פו) כי עני ואביון אני, והוא מלכא על מלכין הוה והוה קרי לגרמיה הכי.

אמר רבי אבא זכאין אינון ישראל דקב״ה לא קרא לון כקדש אלא קדש ממש דכתיב קדש ישראל ליי׳, ובגין כך כל אכליו יאשמו וגו׳.

תאנא אמר ר׳ יוסי מאי קא חמא קב״ה למיהב דינין לישראל בתר עשר אמירן. אלא הכי תנינן מסטרא דגבורה אתיהב אורייתא לישראל, בגיני כך בעא למיתן שלמא בינייהו בגין

© 2009–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

דאורייתא תהא נטירא מכל סטרוי דאמר רבי אבא אמר רבי יצחק לית עלמא מתקיימא אלא על דינא דאלמלא דינא לא מתקיימא ובגיני כך עלמא בדינא אתברי.

[p. 149] תאנא כתיב (ירמיה כא) דינו לבקר משפט. וכי לבקר ולא בכל יומא. אמר ר׳ אבא לא אלא לבקר עד לא אכלין דיינין ולא ישתון דכל מאן דדאן דינא בתר דאכל ושתי לאו דינא דקשוט הוא דכתיב (ויקרא יט) לא תאכלו על הדם. מאי על הדם, אזהרה לדייני דלא ייכלון עד דדייני דינא דכל מאן דדאן דינא בתר דאכל ושתי כאלו אתחייב דמא דחבריה לאחרא דהא דמיה ממש יהיב לאחרא. האי בממונא כל שכן בדיני נפשאן.

[p. 150] תאנא אמר ר׳ יהודה מאן דמשקר בדינא משקר בתקוני מלכא. מאן תקוני מלכא, אינון דאתמר דכתיב (ירמיה ט) עושה חסד משפט וצדקה בארץ, וכתיב כי באלה חפצתי נאם יי׳, וכלא האי בהאי תליא.

ר׳ יוסי אמר אלין אינון תקוני כרסייא דכתיב (תהלים פ״ט) צדק ומשפט מכון כסאך, וכתיב (ישעיה טז) והוכן בחסד **[קכב ע״ב]** כסא.

תניא ברזא דרזין רישא דמלכא אתתקן בחסד בגבורה. בהאי רישא תליין שערי נימין על נימין דאינון כל [p. 151] משיכותא דמתאחדן בהו עלאי ותתאי מארי דמאדין מארי דמתקלא מארי דיבבא מארי דרחמי וטעמי אורייתא ורזי אורייתא דכיאן מסאבן כלהון אקרון שערי דמלכא כלומר משיכותא דאתמשך ממלכא קדישא וכלא נחית מעתיקא סתימא קדישא.

מצחא דמלכא פקידותא דחייביא כד אתפקדן בעובדייהו וכד אתגליין חיובייהו כדין אקרי מצח דמלכא כלומר גבורה אתתקף בדינוי ואתפשט בסטרוי ודא אשתני ממצחא דעתיקא קדישא דאקרי רצון.

[p. 152] עיינין דמלכא אשגחותא דכלא אשגחותא דעלאין ותתאין וכל אינון מארי אשגחותא הכי אקרון. בעיינין גוונין אתאחדן ואינון גוונין אקרון כל אינון מארי אשגחותא כל חד כפום ארחיה וכלהו גוונין דעינא אקרון, כמא דאתחזי אשגחותא דמלכא הכי גוונין מתערין.

גביני דעיינין אקרון אתר דיהבין אשגחותא לכלהו גוונין מארי אשגחותא, הני גבינין לגבי דלתתא גבינין לאשגחותא דההוא נהרא דנגיד ונפיק, אתר לאמשכא מההוא נהרא לאתסחאה בחוורא דעתיקא מחלבא דנגיד מאמא דכד גבורה מתפשטא ועיינין מתלהטין בגו סומקא נהיר עתיקא קדישא חיורא דיליה ולהטא באמא ואתמלייא מחלבא וינקא לכלא ואתסחאן כלהו עיינין בההוא חלבא דאמא דאתנגיד ונפיק תדירא ההי״ד (שיר ה) רוחצות בחלב, בחלב דאמא דנגיד תדירא ולא פסק.

חוטמא דמלכא תקונא דפרצופא, כד מתפשטין גבורן ומתאחדין כחדא אינון חוטמא דמלכא ואינון גבורן מחד גבורה אחידן ונפקין וכד דינין מתערין בסטרייהו לא מתבסמין אלא

© 2009–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

בתננא דמדבחא וכדין כתיב (בראשית ח) וירח יי׳ את ריח הניחוח. שאני חוטמא דעתיקא דלא אצטריך דחוטמא דעתיקא ארך אפים בכלא אקרי וההוא נהירו דחכמא סתימאה אקרי חוטמא דיליה והיינו תהלה דכתיב (ישעיה מח) ותהלתי אחטם לך, ועל האי אתער דוד מלכא תהלה לדוד.

[p. 153] אודנין דמלכא, כד רעוא אשתכח ואמא ינקא ונהירו דעתיקא אתנהיר מתערין נהירו דתרי מוחי ונהירו דאבא ואמא כל אינון דאקרון מוחי דמלכא ומתלהטין כחדא וכד מתלהטין כחדא אקרון אזני יי׳ דהא אתקבלת צלותהון דישראל וכדין אתערותא לטב ולביש ובאתערותא דא מתערין מארי דגדפין דמטלין קלא דעלמא וכלהו הני אקרון אזני יי׳.

אנפוי דמלכא נהירו דאבא ואמא ואתפשטותא דלהון דנהרין וסחרין ולהטין בהאי רישא דמלכא וכדין סהדותא אתסהד במלכא מנייהו.

דקנא דמלכא יקירותא מכלא, מרישא שארי חסד עלאה וגבורה ונהירו דאבא ואמא אתפלג נהירו דאבא בתלת נהורין ואמא בתרין הא חמשא, חסד וגבורה כחד נהורא הא שיתא, לבתר אתעטר חסד ואתלהיט בתרי נהורין דאתנהיר ואינון תמנייא, וגבורה אתנהיר בחד הא תשעה, [p. 154] וכד מתחברן כלהו נהורין כחדא אקרון דקנא דמלכא וכדין כתיב (ישעיה מב) יי׳ כגבור יצא כאיש מלחמות יעיר קנאה יריע אף יצריח על אויביו יתגבר.

שפוון דמלכא הכי תאנא כד אתלהיט נהירו דאבא נהיר בתלת נהורין. מחד נהורא נהיר חסד עלאה, מחד נהורא אתנהיר נהירו דאקרי מוחא דמלכא וחד נהורא הוה תלי עד דאתנהיר נהירו דאמא וכד אתנהיר אתנהיר בחמש נהורין. במאי אתנהיר, מחד שבילא דטמיר וגניז **[קכג ע״א]** דאתדבק בה אבא דכתיב (איוב כח) נתיב לא ידעו עיט וגו׳ כמא דאתדבק דכורא בנוקבא ואתעברת ואתילדת ואפיקת חמש נהורין ומאינון חמש נהורין אתגליפו חמשין תרעין דנהורין סגיאין. חמשין אינון, מ״ט אקרון לקבליהון מ״ט פנים טהור מ״ט פנים טמא באורייתא. אשתאר חד והאי חד אתנהיר בכלא וההוא דאבא דהוה תלי כד מתחברן כחדא ומתיישבן במלכא אקרון שפוון דמלכא ובגיני כך גזר מלין דקשוט. [p. 155] ופימא בהו תלייא פתיחותא דפימא. מאי פימא, אלא דעת גניז בגופא דמלכא דאקרי פשיטותא דתפארת דכל גוונין אתאחדן ביה דכתיב (משלי כד) ובדעת חדרים ימלאון, והאי דעת הוה גניז באימא ומלייא כל אדרין ואכסדרין וכד אתער נהירו דביה ונפק כדין אקרי פה יי׳. ושפוון דאינון תרי נהורין מאבא ומאימא בשעתא דאתערען בההוא נהירו דדעת מתחברין כחדא ומלין אתגזרו בקשוט בחכמה בתבונה ובדעת, וכדין כל מלין דקב״ה באלין אתגזרו. נהרין תלת אלין ועיילין בגו לגו ואתעטרו בחד וכד מתחברן בעטורא חד כדין אקרי (שיר ה) חכו ממתקים, ואינון חיך דמלכא ואקרון מתיקן דמלכא ועל האי כתיב (תהלים לד) טעמו וראו כי טוב יי׳. ובהאי חיך

© 2009–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

תליין כל אינון שליטין הורמנין דמלכא דכתיב (שם לג) וברוח פיו כל צבאם. בהאי חיך שלימותא דכלא אשתכח ובגיני כך אתוון דאינון בהאי אתר שלימותא אתחזיין בהו.

אחה״ע. א׳ נהירו דעתיקא קדישא סתימא דכל סתימון.

ח׳ נהירו דחכמתא דלא אשתכח ולא אתדבק דכתיב (איוב כח) לא ידע אנוש ערכה וגו׳.

[p. 156] ה׳ נהירו דאימא דנהיר ונגיד ונפיק ומשקי לכלא וינקא לבנין עד דרוי ההוא רבות ומלי לצדיק ואיהו אתקטר בנוקבא תתאה ואתברכא מניה ולא מתפרשין דא מן דא חוור מגו סומק דכתיב (שיר ד) הר המור וגבעת הלבונה.

ע׳ נהירו דשבעין ענפין דאתזנו מהאי רוחא דנפיק מפימא כדין שבעין שמהן לקב״ה לקבלהון בארעא (בראשית מו) כל הנפש לבית יעקב שבעים, דהא יעקב אילנא בארעא ואינון שבעין ענפין.

מאלין אתוון נהרין ארבע אחרנין. מא׳ נהיר ג׳ דאיהו אגר טב לצדיקייא דאקרי גמול ועל דא כתיב (ישעיה נח) אז תתענג על יי׳.

מח׳ נהיר י׳ דהיא חכמה, כלא אסתים בי׳ [p. 157] דהיא סתימא מכל סטרוי ובגין כך לא אשתכח דכתיב (איוב כח) ולא תמצא בארץ החיים.

מה׳ נהיר כ׳ דהיא נהירו ומשח רבות דאתרק מאימא לההוא אתר דאקרי קרן ואקרי קרן היובל ודא מלכות דדוד ובגין כך לית משיחא דדוד אלא ברזא דכ״ף.

ק׳, כמא דע׳ שבעין כך ק׳ מאה דאינון שלימו והכי הוא ובגין כך בהאי חיך שלימו דכלא שלמא דכלא. כל מאן דידע רזא דא ויזדהר ביה זכאה חולקיה.

גופא דמלכא אתפשטותא דתפארת דגוונין ביה מתחברן.

דרועין דמלכא נהירו דחסד וגבורה ובגין כך ימין ושמאל.

מעוי בדעת אתתקן עייל ברישא ואתפשט לגו בגו גופא.

[p. 158] שוקין אתאחדן בתרי נהירין ואינון תרי נהירין ממש. שוקין ותרין כוליין כלהו תליין באתר חד דתמן אתכנש כל רבות וכל משחא דגופא ומתמן שדיין כל ההוא רבות לאתר דאקרי יסוד עולם, יסוד מההוא אתר דאקרי עולם. ומאן אינון, נצח והוד ועל כך יי׳ צבאות שמו בריך הוא בריך שמיה לעלם ולעלמי עלמין.

כל הני תקונין אתיין לאתחברא בחד עד דכל רבות נטיל כלא האי יסוד ואשדי לנוקבא ומתברכא מניה. אימתי מתברכא **[קכג ע״ב]** מניה, בשעתא דאתתקנו דינין דלתתא וכד דינין מתתקנין לתתא מתתקנין לעילא וכל תקונין דמלכא בחדוותא בשלימו דאינון שמא קדישא והוה כלא חד, וכדין הוא שריא בגווייהו דכתיב (תהלים פב) אלהים נצב בעדת אל בקרב אלהים ישפוט. וכד דינין לא מתתקנין לתתא כביכול הכי לעילא דכל תקונין לא מתישרן הכי דהא

© 2009–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

אימא אסתלקת מעל בנין ובנין לא ינקן דהא יסוד לא אשדי בנוקבא וכל דינין מתערין וחויא תקיפא שלטא, כביכול תקוני מלכא על דינא אסתלקו דכיון דהאי נוקבא לא מתברכא וצדיק לא נטיל וחויא תקיפא שלטא ווי לעלמא דינקא מנייהו.

[p. 159] אמר ר׳ אלעזר כל הני תקונין אבא גלי לון בגין דלא ייעול בכסופא לעלמא דאתי, השתא אמאי אצטריכו לאתגלאה.

אמר ר׳ אבא ההוא דאנא כתבנא מבוצינא קדישא אמינא לגבי חבריא דהא אינון ידעין מילי והאי אצטריך למנדע דכתיב (שמות י) וידעתם כי אני יי׳, וכתיב (שם כט) וידעו כי אני יי׳, בגין דאתיישבן בלבן מילי. מכאן ולהלאה סתימין מילי בגוונא. זכאה חולקנא בהאי עלמא ובעלמא דאתי דהא עד כען בוצינא קדישא אתעטר בגוון.

[p. 160] ת״ח אנא חמינא בחלמאי ושאילנא קמיה י׳ הא אוליפנא קמיה דמר דהיא חכמה והכי הוא ודאי, ה׳ אמאי היא בינה.

אמר לי ת״ח הא כתיב (בראשית ב) ונהר יוצא מעדן להשקות את הגן. מאן הוא נהר דיוצא מעדן, דא בינה ובגין כך ה׳ הוא נהר וי׳ סתים בגווה וי׳ פשיט נהרא דא מכל סטרוי ואפיקת בן תחותה דהוא ו׳ כגוונא דא ה׳, לבתר אולידת ואפיקת האי בן ושויה לקמה ובגיני כך ה״י דהא ו׳ לקמה יתיב לינקא ליה. ועל כך תנינן במתניתא דילן ה׳ ד׳ הות, מדאתחבר עמה דכורא אתעברת מחד בן ואתקרי ה׳, לבתר אולידת ואפיקת ההוא בן וקאים לקמה. ועל האי כתיב ונהר יוצא מעדן, מניה נפיק ודאי להשקות את הגן לינקא ליה.

[p. 161] הוינא אחיד ביה ונשיק ידוי. אנא בהאי עדונא אתערנא בכי וחייך והוו תלת יומין דלא אכילנא מידי, חד מחדוותא וחד דלא זכינא למחמי ליה זמנא אחרא. ועם כל דא ביה אתקשרנא תדירא דהא כד נהירא לי שמעתא חמינא דיוקניה דיתער קמאי. זכאין אינון צדיקייא בעלמא דין ובעלמא דאתי וכתיב (תהלים קמ) אך צדיקים יודו לשמך ישבו ישרים את פניך.

ובכל אשר אמרתי אליכם תשמרו ושם אלהים אחרים לא תזכירו לא ישמע על פיך. ובכל אשר אמרתי אליכם תשמרו. מאי תשמרו, תשמורו מבעי ליה, אלא תשמרו ודאי. מאי אשר אמרתי אליכם, כלומר דאגזימית לכון על מימר פולחני. תשמרו, דלא ימטי עליכון שום ביש. תשמרו מההוא שמירה ונטורא דילי בלבד. ושם אלהים אחרים לא תזכירו, כמה דאוקימנא.

ד״א ושם אלהים אחרים לא תזכירו, כלומר לא תסבבון דתפלון ביני עממיא בארעא אחרא ויקיים כמא דכתיב (דברים כח) ועבדת שם אלהים וגו׳.

© 2009–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

ד״א ובכל אשר אמרתי אליכם תשמרו. רבי יהודה פתח (תהלים פא) שמע עמי ואעידה בך ישראל אם תשמע לי, לא יהיה בך אל זר ולא תשתחוה לאל נכר, אנכי יי׳ אלהיך המעלך מארץ [p. 162] מצרים הרחב פיך ואמלאהו. הני קראי אמרן דוד ברוח קודשא ואית לאסתכלא בהו. שמע עמי ואעידה בך ישראל אם תשמע לי, בכמה אתר אזהר אורייתא לבר נש, בכמה אתר קב״ה אסהיד ביה באיניש וכלא לתועלתא דבר נש בגין דינטר פקודי אורייתא דכל מאן **[קכד ע״א]** דינטר ארחי דאורייתא וישתדל באורייתא כמאן דאשתדל בשמא קדישא דתנינן אורייתא כלא שמא דקב״ה ומאן דמשתדל בה כמאן דמשתדל בשמא קדישא בגין דאורייתא כלא שמא חד קדישא הוא, שמא עלאה שמא דכליל כל שמהן, ומאן דגרע את חד מינה כאילו עביד פגימותא בשמא קדישא. תאנא ושם אלהים אחרים לא תזכירו, ליתוסף על אורייתא וליגרע מינה.

רבי חייא אמר ושם אלהים אחרים, מאן דאתעסק בספרי אוחרני דלא מסטרא דאורייתא. לא ישמע על פיך, דאסיר אפילו לאדכרא לון ולמילף מנייהו טעמא כל שכן על אורייתא.

רבי יהודה מתני הכי מאי טעמא כתיב ושם אלהים אחרים וסמיך ליה את חג המצות תשמר. אלא מאן דלא נטיר האי כמאן דלא נטיר מהימנותא דקב״ה. מאי טעמא, משום דביה אחידא מלה.

[p. 163] אמר רבי יצחק וכן בכל שאר זמנין וחגין דהא כלהו אחידן בשמא קדישא, ועל כך תנינן מאי דכתיב שלש פעמים בשנה, משום דבהו תליא מהימנותא.

יראה כל זכורך, אמאי כל זכורך. א״ר אלעזר כל זכורך ממש בגין דנטלין ברכתא ממבועא דנחלא. מכאן תנינן כל בר ישראל דאתגזר בעי לאתחזאה קמי מלכא קדישא בגין דנטיל ברכתא ממבועא דנחלא הה״ד (דברים טז) כברכת יי׳ אלהיך אשר נתן לך, וכתיב אל פני האדון יי׳ כמא דאוקימנא דמתמן מריקין ברכתא ונטלין ברכתא. זכאה חולקיהון דישראל מכל שאר עמין.

זמנא חדא סליקו ישראל למחג חגא ואתערבו גויים בהדייהו וההוא שתא לא אשתכח ברכתא בעלמא. אתו שאילו לרב המנונא סבא אמר להו חמיתון סימנא בקדמיתא בהאי. אמרו ליה סימנא חמינן דכד תבנא מהתם כל ארחין אסתימו ממיא ועננא וחשוכא דלא יכלין [p. 164] למהך כל אינון דסליקו לתמן. ועוד בשעתא דעאלנא לאתחזאה אפי שמיא אתחשכו.

© 2009–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

אתרגיש וחמא אמר להו ודאי או אית בינייכו ערלין דלא אתגזרו או גויים סליקו בהדייכו דהא לא אתברכאן בההוא שעתא בר אינון ישראל דאתגזרו ובהאי את קדישא מסתכל קב״ה ובריך לון.

לשתא אחרא סליקו וסליקו אינון גויים דאתערבו בהדייהו. כד הוו אכלין קורבנין והוו חדאן חמו לאינון גויים דטפסאן בקוטרייהו לקוטרא דאומלא. אשגחו בהו כלא מברכין ואינון לא בריכו. אתו ואמרו מלה לבי דינא אתו ושאילו לון אמרו האי דאכלתון חולקא דלכון מאן קורבנא הוה. לא הוה בידייהו, בדקו ואשכחו דאינון גויים וקטלו לון. אמרו בריך רחמנא דשזיב לעמיה דודאי לית ברכתא שריא אלא בישראל זרעא קדישא בני מהימנותא בני קשוט. וההוא שתא אשתכח ברכתא בעלמא בשלימו, פתחו ואמרו (תהלים קמ) אך צדיקים יודו לשמך וגו׳.

[p. 165] ר׳ חייא אמר בזכו דישראל גזירין אתכנעו שנאיהון תחותיהון ויריתו אחסנתהון. ת״ח מה כתיב (שמות לד) יראה כל זכורך, וכתיב בתריה כי אוריש גוים מפניך והרחבתי את גבולך, דקב״ה עקר דיורין מאתרייהו ואתיב דיורין [p. 166] לאתרייהו ובגיני כך יראה כל זכורך את פני האדון יי׳.

רבי יהודה אמר האדון כמה דכתיב (ישעיה י) כי הנה האדון יי׳ צבאות וגו׳ וכלא חד מעקר דיורין ואתיב דיורין.

ר׳ יצחק אמר אית אדון ואית אדון וכלא בחד תליא.

רבי יהודה אמר אדני אל״ף דל״ת נו״ן יו״ד קב״ה אקרי **[קכד ע״ב]** ההוא דאקרי כמה דאיהו כתיב, ומאן הוא.

רבי יוסי אמר (יחזקאל א) מראות אלהים, מראת כתיב, ומהו מראת, שלימו דכלא יו״ד ה״א וא״ו ה״א. מראת למאי, אי אל״ף דל״ת נו״ן יו״ד האי אקרי ככתבו והאי לא אקרי ככתבו ובגיני כך אקרי בהאי ועל כך מראת אלהים כתיב.

[p. 167] רבי יהודה אמר לזמנין עלאין אקרון בשמא דתתאין, ולזמנין תתאין אקרון בשמא דעלאין. האדון יי׳ בשמא עלאה הוא והא אוקמוה מלי ובגוונין סגיאין אתפרשן מלי וכלא חד. בריך רחמנא בריך שמיה לעלם ולעלמי עלמין.

(שמות כג) הנה אנכי שולח מלאך לפניך וגו׳. רבי יצחק פתח (שיר א) ישקני מנשיקות פיהו וגו׳. אמרה כנסת ישראל ישקני מנשיקות פיהו. מאי טעמא ישקני, יאהבני מבעי ליה. אלא הכי תנינן מאי נשיקות, דבקותא דרוחא ברוחא דבגיני כך נשיקה בפה דהא פימא אפקותא ומקורא דרוחא הוא ועל דא נשיקין נשקין בפימא בחביבותא ודבקין רוחא ברוחא דלא

© 2009–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

מתפרשן דא מן דא. [p. 168] ועל דא מאן דנפיק נשמתיה בנשיקה מתדבק ברוחא אחרא דלא מתפרשא מניה והיינו אקרי נשיקה ועל דא אמרה כנסת ישראל ישקני מנשיקות פיהו לאדבקא רוחא ברוחא ולא אתפריש דא מן דא.

כי טובים דודיך מיין, מאי בעי הכא יין והא כתיב (ישעיה כח) וגם אלה ביין שגו, וכתיב (ויקרא י) יין ושכר אל תשת אתה ובניך. מאי טעמא הכא יין.

רבי חייא אמר מיינה דאורייתא.

רבי חזקיה אמר דא דכתיב (תהלים קד) ויין ישמח לבב אנוש, ועל דא כי טובים דודיך לחדוותא דלבא, מיין דחדי ליה יתיר מכלא.

רבי יהודה אמר כתיב (בראשית כט) וישק יעקב לרחל וישא את קולו ויבך. אמאי בכה, אלא באתדבקותא דרוחא בה לא יכיל לבא למסבל ובכה. ואי תימא הא כתיב (שם לג) וישקהו ויבכו, ותנינן אמאי נקוד וישקהו אלא דלא אתדבק ביה רוחא כלל ועל דא כתיב (משלי כז) ונעתרות נשיקות שונא. מאי ונעתרות נשיקות שונא, אלא מאן דנשיק בחביבותא מדבק רוחיה ברוחיה בדביקותא דחביבותא, ומאן דלא נשיק בחביבותא לא בדביקותא הוא אלא ונעתרות נשיקות שונא. מאי נעתרות, [p. 169] גסותא דלא דביק ההוא נשיקה ברוחיה ולא אתדבק ביה כלל. ובגיני כך כתיב ישקני מנשיקות פיהו דהא דבקותא רוחא ברוחא.

תאנא כל זמנא דקב״ה אזיל בישראל כביכול אתדבק רוחא ברוחא ועל דא כתיב (דברים ד) ואתם הדבקים ביי׳, בכל אינון גווני דביקותא ולא מתפרשא דא מן דא. בשעתא דאתמר הנה אנכי שלח מלאך לפניך ידע משה דפרישותא הוא, אמר (שמות לג) אם אין פניך הולכים אל תעלנו מזה.

רבי אבא אמר מה כתיב לעילא מן דא, (שם כג) ראשית בכורי אדמתך תביא בית יי׳ אלהיך לא תבשל גדי בחלב אמו. מאי קא מיירי, אלא דלא לערבא מלה תתאה בעלאה ולא ינקא סטרא דלבר מסטרא פנימאה. מה בין האי להאי, דא דלבר מסטרא דמסאבא ודא דלגו בסטרא קדישא. מאן אמו, דא כנסת ישראל דאתקרי אם. בחלב אמו, דלא יניק מהאי סטרא מאן דלא אצטריך. והכא כתיב הנה אנכי שלח מלאך לפניך, אמר משה הא [p. 170] קבילנא בטחונא מינך, ודאי אם אין פניך הולכים אל תעלנו מזה, ובמה יודע איפוא וגו׳.

אמר רבי אלעזר מלה דא לא קאמר קב״ה אלא ברחימותא דישראל ולאתפייסא בהדייהו. למלכא דהוה בעי למיזל עם בריה ולא בעי לשבקא ליה. אתא בריה **[קכה ע״א]** ומסתפי למבעי ליה למלכא דייזיל בהדיה. אקדים מלכא ואמר הא לגיון פלן יזיל בהדך למנטר לך. לבתר אמר אסתמר לך מניה בארחא דהא לא גבר שלים הוא. אמר בריה אי הכי או אותיב

© 2009–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

הכא או את תזיל עמי ולא אתפרש מינך. קב״ה כך בקדמיתא אמר הנה אנכי שלח מלאך לפניך לשמרך בדרך, לבתר אמר השמר מפניו וגו׳. ביה שעתא אמר משה אם אין פניך הולכים וגו׳.

[p. 171] אתא ר׳ שמעון אשכח להו בהאי, אמר אלעזר ברי שפיר קאמרת אבל ת״ח באתר דא לא אמר משה מדי ולא אתיב מלה לקבליה. מאי טעמא, משום דהכא לא אשתכח פרישותא מניה והא מלה דא אוקימנא לגבי חברייא. ואית דמתני איפכא ולא הכי פרשוה קדמאי וכד יסתכלון מלי כלא שפיר וכלא בחד מלה אמרי טעמייהו.

אימתי אתיב משה, בזמנא דאמר (שמות לג) ושלחתי לפניך מלאך, וכתיב כי ילך מלאכי לפניך, סתם ולא פריש מלה. ועל דא כתיב כי אם שמוע תשמע בקולו ועשית כל אשר אדבר, אשר אדבר דוקא, וכתיב ואיבתי את אויביך וצרתי את צורריך, וכלא ביה תליא.

ר׳ יהודה אמר אי תימא דתרווייהו מלאך ממש משה לא אתיב עלייהו דלא חמא דוכתא. אימתי [p. 172] אתיב, בזמנא דכתיב אם אין פניך הלכים וגו׳.

אמר ר׳ שמעון כלל כלא משה לא בעא מלאכא דהא כתיב (שם לד) ועתה אם נא מצאתי חן בעיניך ילך נא יי׳ בקרבנו.

א״ר יהודה האי דכתיב לא תבשל גדי בחלב אמו דאמר ר׳ אבא בחלב האם מבעי ליה, מאי אמו דאי תימא כנסת ישראל אמו דסטרא מסאבא לאו הכי דהא שמענא אמר ר׳ שמעון כנסת ישראל אימא קדישא בחולקיה דישראל אתאחדא דכתיב (דברים לב) כי חלק יי׳ עמו.

אמר ר׳ שמעון שפיר קאמרת והא דרבי אבא שפיר וכלא שפיר דא בדא תליא. תא חזי אמא אתאחדא להו לעילא לסטרא דא ולסטרא דא ותרין אינון חדא לימינא וחדא לשמאלא ובגיני כך מנהון לימינא ומנהון לשמאלא וכלהו תליין בהאי אם אמא קדישא ואתאחדן בה. אימתי אתאחדן בה, בשעתא דהאי אם ינקא מסטרא אחרא ומקדשא אסתאבת וחויא תקיפא שארי לאתגלאה, כדין גדי ינקא מחלבא דאמיה ודינין מתערין. ועל דא ישראל קדמין ואתיין בכורים ובשעתא דמתיין להו בעיין למימר ולמפתח ביה בלבן דבעא בחרשוי אלין לשלטאה ביעקב ובזרעא קדישא ולא אתייהיבו בידיה ולא אתמסרן ישראל לסטרא דא, ועל דא כתיב ראשית בכורי אדמתך תביא בית יי׳ אלהיך לא תבשל גדי בחלב אמו, ולא ינקא ההוא סטרא מחלבא דאמיה דהא לא יסתאב מקדשא ודינין לא מתערין. [p. 173] בגיני כך לא יכול ליה בשרא בחלבא כל זרעא קדישא וכל מאן דאתי מסטרא דא דלא יהבין דוכתא למאן דלא אצטריך דהא בעובדא תליא מלתא בעובדא דלתתא לאתערא לעילא. זכאין אינון ישראל מכל שאר עמין דמריהון קרי עלייהו (שם יד) ובך בחר יי׳ להיות לו לעם סגלה, וכתיב (שם) כי עם קדוש אתה ליי׳ אלהיך, וכלא חד מלה וכתיב (שם) בנים אתם ליי׳ אלהיכם.

© 2009–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

תא חזי בשעתא דישראל לא אתכשרו עובדייהו מה כתיב, (ישעיה ג) עמי נוגשיו מעולל ונשים משלו בו דייקא, והא אוקימנא מלי ברזא דספרא דשלמה מלכא והכי אשכחן ביה. [p. 174] תו אשכחאן דכל מאן דאכיל האי מיכלא דמתחבר כחדא או בשעתא חדא או בסעודתא חדא, ארבעין יומין אתחזיא גדיא מקלסא בקלפוי לגבי אינון דלעילא וסיעתא מסאבא **[קכה ע״ב]** מתקרבין בהדיה וגרים לאתערא דינין בעלמא דינין דלא קדישין.

ואי אוליד בר באינון יומין אוזפין ליה נשמתא מסטרא אחרא דלא אצטריכא, וכתיב (ויקרא יא) והתקדשתם [p. 175] והייתם קדושים וגו׳, אתי לאסתאבא מסאבין ליה ודאי, וכתיב (שם) ונטמתם בם, חסר א׳ מסאבותא אטימא מכלא דלית רשו לאתדכאה הכי כשאר זיני מסאבותא דמתדכיין. ותו דמסתפי מחיוון בישין דהא בעיינייהו גדיא אשתכח ויכיל לאתזקא דהא צלמא דבר נש אתעבר מניה.

רבי ייסא שרי למיכל תרנגולא בגבינה דחלבא. אמר ר׳ שמעון אסיר לך ולא יהיב איניש פתחא לזינין בישין, לך אמרי נזירא סחור סחור לכרמא לא תקרב, ודאי אסיר לך דחומרא אית ביה כבעירא. ומאן דשרי מה כתיב, (עמוס ב) ותשקו את הנזירים יין, [p. 176] מאן דשרי האי כמאן דשרי האי וכתיב (דברים יד) לא תאכל כל תועבה, כל לאכללא כלא.

תאנא במאי זכו דניאל חנניה מישאל ועזריה דאשתזיבו מאינון נסיוני, אלא בגין דלא אסתאבו במיכליהון. אמר ר׳ אלעזר כתיב (דניאל א) וישם דניאל על לבו אשר לא יתגאל בפת בג המלך וגו׳, ותאנא בסתימאה דמתניתין מיכלא דההוא רשע בשרא בחלבא הוה וגבינה עם בשרא בר מיכלן אוחרי ודא סליק ליה בפתוריה בכל יומא, ודניאל דאסתמר מהאי כד רמיו לגובא דארייוותא אשתלים בצלמא דמאריה ולא שני צלמיה לצלמא אחרא ועל דא דחלו אריוותא מניה ולא חבלוה. וההוא רשע בשעתא דמלכותא אתעדי מניה (דניאל ד) ועם חיות ברא מדוריה אעדי צלמא דאנפוי מניה ומההוא יומא לא אתחזי צלמיה ביה צלמא דבר נש, וכל בעירא דאתי אתחזי ליה צלמא דזיניה ונוקביה והוו אתיין כלהו עליה, ובכמה זמנין הוו אכלין ליה חיות ברא בר דאתגזר האי עונשא עליה בגין דכתיב (חבקוק א) והוא במלכים יתקלס, בגין כך כלא ביה אתקלסו כל ההוא זמנא.

[p. 177] תא חזי מה כתיב (דניאל א) ולמקצת ימים עשרה נראה מראיהם טוב מכל הילדים האוכלים את פת בג המלך. נראה מראיהם טוב, דצלמא דמאריהון לא אעדיו מנהון ומאחרני אעדיו. מאן גרים האי, בגין דלא אתגעלו בגיעולי מיכליהון. זכאה חולקהון דישראל דכתיב בהו ואנשי קדש תהיון לי.

© 2009–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

ואל משה אמר עלה אל יי׳. ואל משה אמר, מאן אמר, דא שכינתא. עלה אל יי׳, כמה דכתיב (שמות יט) ומשה עלה אל האלהים. אמאי כל דא, לקיימא עמהון קיים בגין דהא אתפרעו מה דלא נפקו הכי ממצרים דאתגזרו ולא אתפרעו, והכא הא אתפרעו ועאלו בברית קיימא דכתיב (שם טו) שם שם לו חק ומשפט ושם נסהו, בהאי את קדישא דאתגלייא בהו, והכא אתקיים בהו על ידא דמשה גזירא דקיימא דכתיב ויקח משה את הדם ויזרק על העם וגו׳.

[p. 178] א״ר יצחק מאי דכתיב (שם) וחצי הדם זרק על המזבח, במזבח לא כתיב אלא על המזבח דייקא.

והשתחויתם מרחוק. מהו מרחוק, כד״א (ירמיה לא) מרחוק יי׳ נראה לי, וכתיב (שמות ב) ותתצב אחתו מרחוק.

[p. 179] תאני ר׳ אבא דקיימא סיהרא בפגימותא וביה שעתא זכו ישראל יתיר בחולקא קדישא וגזרו קיימא קדישא בקב״ה.

ואל משה אמר עלה אל יי׳. מ״ט אמרה ליה שכינתא אסתליק לעילא, דהא אנא וישראל נשתתף כחדא בשלימותא על ידך מה דלא הוה עד הכא. מה כתיב, ויקח משה חצי הדם וגו׳, פלג ליה לתרין, חצי הדם זרק על העם וחצי הדם זרק **[קכו ע״א]** על המזבח כמה דאוקימנא, וכתיב הנה דם הברית אשר כרת יי׳ עמכם.

וישם באגנות, באגנת חסר כתיב כמה דכתיב (שיר ז) שררך אגן הסהר אל יחסר המזג.

ונגש משה לבדו אל יי׳. זכאה חולקיה דמשה דהוא בלחודוי זכה למה דלא זכה בר נש אחרא. ישראל זכו השתא מה דלא זכו עד ההיא שעתא, וההיא שעתא אתקיימו בקיומא עלאה קדישא, ובההוא שעתא אתכשרו למהוי בינייהו מקדשא כד״א (שמות כה) ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם.

[p. 180] ויראו את אלהי ישראל ותחת רגליו כמעשה לבנת הספיר וגו׳. רבי יהודה פתח (שיר ז) זאת קומתך דמתה לתמר. כמה חביבה כנסת ישראל קמי קב״ה דלא מתפרשא מניה כהאי תמר דלא פריש דכר מן נוקבא לעלמין ולא סליק דא בלא דא, כך כנסת ישראל לא אתפרשא מקב״ה.

תא חזי בשעתא דנדב ואביהוא חמו ושבעין סבין, מה כתיב בהו, ויראו את אלהי ישראל, דאתגלי עלייהו שכינתא. רבי יהודה אמר רבי יוסי את דייקא, ודא הוא מרחוק. את לאכללא די בגווה.

© 2009–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

[p. 181] רבי יצחק אמר והא כתיב (יחזקאל י) היא החיה אשר ראיתי תחת אלהי ישראל בנהר כבר, מאן חיה דא.

א״ר יוסי אמר רבי חייא חיה זוטרתי. וכי אית חיה זוטרתי, אין, חיה זוטרתי וחיה עלאה וחיה זוטרא דזוטרתי. ויראו את אלהי ישראל דייקא כמה דאמינא.

ותחת רגליו כמעשה לבנת הספיר, כחזו אבן טבא דזמין קב״ה למבני מקדשא דכתיב (ישעיה נד) ויסדתיך בספירים.

ואל אצילי בני ישראל, דא נדב ואביהוא. לא שלח ידו, דסליק לון לבתר זמנא ולא אתענשו הכא.

[p. 182] רבי יוסי אמר מלה דא לשבחא דלהון דכתיב ויאכלו וישתו, דזנו עיניהון מנהירו דא.

רבי יהודה אמר אכילה ודאית אכלו וזנו גרמייהו והכא אתכשרו לעילא אי לא דסטו אורחייהו לבתר כמה דאוקימנא.

אמר רבי אלעזר ואפי׳ ישראל בההוא שעתא אתכשרו ואתקשר בהו שכינתא ודא קיימא ואורייתא כלא בחד זמנא הוה, וישראל כההיא שעתא לא חמו לעלמין, ולזמנא דאתי זמין [p. 183] קב״ה לאתגלאה על בנוי ולמחמי כלא יקרא דיליה עינא בעינא דכתיב (שם נב) כי עין בעין יראו בשוב יי׳ ציון, וכתיב (שם מ) ונגלה כבוד יי׳ וראו כל בשר יחדו וגו׳.

© 2009–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

פרשת תרומה

[p. 184] רבי חייא פתח (תהלים קלה) כי יעקב בחר לו יה ישראל לסגולתו. כמה חביבין ישראל קמי קב״ה דאתרעי בהו ובעי לאתדבקא בהו ולאתקשרא עמהון, ועבד להו עמא יחידאי בעלמא דכתיב (שמואל ב ז) ומי כעמך כישראל גוי אחד בארץ, ואינון אתרעון ביה ואתקשרו ביה הה״ד כי יעקב בחר לו יה, וכתיב **[קכו ע״ב]** (דברים לב) כי חלק יי׳ עמו, יהב לשאר עמין לשלטנין רברבין ממנן עלייהו והוא נטיל לחולקיה לישראל.

ר׳ שמעון פתח (שיר ו) מי זאת הנשקפה כמו שחר יפה כלבנה ברה כחמה איומה כנדגלות. מי זאת, רזא דתרין עלמין מתחברן כחדא ודא הוא עולם ועולם. מי הא אוקימנא דרגא עלאה לעילא שירותא דקיימא בשאלתא ואקרי מי כד״א (ישעיה מ) שאו מרום עיניכם וראו מי ברא אלה. זאת, דרגא תתאה לתתא עלמא תתאה ותרווייהו תרין עלמין בחבורא חדא בקשורא חדא כחדא.

[p. 185] הנשקפה כמו שחר, מתחברן תרווייהו כחד. כמו שחר, כקדרותא כד בעייא לאנהרא ולבתר אתנהיר כסיהרא כד בטש בה נהירו דשמשא ולבתר כשמשא כד קיימא סיהרא בשלימו.

איומה, תקיפא לאגנא על כלא דהא כדין אית לה שלימו למעבד חילא ונטלא חילא מעלמא עלאה על ידא דיעקב שלימא דחביר לון כחדא, חביר לון כחדא לעילא וחביר לון כחדא לתתא, ומתמן נפקו תריסר שבטין קדישין כגוונא דלעילא.

יעקב דהוה שלים אעיל רחימו בתרין עלמין כמא דאוקימנא, שאר בני נשא דעבדין כדין מגלין עריין לעילא ותתא, גרים [p. 186] דבבו בתרין עלמין, גרים פרודא הה״ד (ויקרא יח) לצרור, דאתעבידו מארי דבבו דא לדא.

ואי תימא (בראשית ל) ותקנא רחל באחותה, הכי הוא ודאי דהא עלמא תתאה כל תיאובתהא לאו איהו אלא בגין למיהוי כגוונא דעלמא עלאה ולמירת דוכתהא. בדוכתא אחרא קנאת סופרים אסגיאת חכמתא והכא קנאת סופרים בגין דאית ספר וספר ואסגיאו משיכו דחכמתא עלאה לגבייהו.

[p. 187] ועכ״ד אפי׳ יעקב לא אשלים לגבייהו כדקא חזי, שאר בני עלמא גרמין דבבו וגרמין פרודא ומגלין עריין דכלא עריין דלעילא ותתא וברזא דא אית עריין דאימא וברתא וכלא ברזא חדא. מי זאת אתקרון אחתן בגין דאינון באחוה וברחימו ובחבורא דרעותא ואקרון אמא וברתא. מאן דגלי ערייתהון לית ליה חולקא בעלמא דאתי ולית ליה חולקא במהימנותא.

© 2009–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

ת״ח כי יעקב בחר לו יה, רזא עלאה לעילא. כיון דאשתלים ואקרי ישראל כדין לסגולתו, נטיל כלא בכל סטרין ונטיל לעילא ונטיל לתתא ואשתלים בכלא.

א״ר שמעון הא תנינן דכד ברא קב״ה עלמא גליף בגליפי דרזי מהימנותא גו טהירין ברזין עלאין וגליף לעילא וגליף לתתא וכלא ברזא חדא דגלופי דשמא קדישא יהוה דשליט באתווי עילא ותתא וברזא דא אשתכללו עלמין עלמא עלאה ועלמא תתאה.

עלמא עלאה אשתכלל ברזא דאת י׳ נקודה קדמאה עלאה דנפקא מגו דסתים וגניז דלא ידיע ולא קיימא למנדע ולא אתיידע כלל סליקו דרזא דאין סוף, ומגו סתימו דא נהיר נהירו חד דקיק [p. 188] סתים כליל בגויה כללא דכל נהורין ובההוא נהירו סתים בטש ביה מאן דלא בטש, נהיר ביה מאן דלא נהיר וכדין אפיק חד נהירו דאיהו עדונא לאשתעשעא לאתגנזא נהירו דקיק וסתים בגו ההוא נהירו.

וההוא נהירו דאיהו עדונא לעדונא סתים אתרקימו ואשתכללו ביה שית רשימין דלא ידיען בר לההוא נהורא דקיק כד עאל לאתגנזא עדונא בעדונא נהירו בנהירו, והאי נהירו דנפק מגו נהירו דקיק איהו דחילא ואמתני ותקיפא יתירא ואתפשט האי ואתעביד עלמא חדא דנהיר לכל עלמין, עלמא סתימא דלא ידיע כלל ובגויה דיירין שית רבוא אלף דאינון דיירין וחילין ומשיריין עלאין. וכיון דאפיק לון ואשתכללו כחדא כדין **[קכז ע״א]** איהו חבורא חדא ואינון רזא דאת וי״ו דאתחבר בההוא עלמא סתימא וכדין איהו כתיב (תהלים קלה) כי יעקב בחר לו יה, כד נפיק וי״ו ואשתכלל מגו י״ה. ישראל לסגולתו, שאר בני עלמא לא אתייהיב לון רשו לסלקא הכי אלא לסגולתו אתר דנטיל וכניש כלא ודא איהו דרגא לתתא ומגו דא נטלין לעילא בסתימו דרעו אבל לא באתגליא כמא דנטיל יעקב הה״ד ויקחו לי תרומה.

[p. 189] ויקחו לי תרומה. רבי יהודה פתח (שם לא) מה רב טובך אשר צפנת ליראיך פעלת לחוסים בך נגד בני אדם. האי קרא הא אוקמוה ואתמר אבל רזא דא אוקמיה בוצינא קדישא גו רזין עלאין דרגא עלאה דאיהו רזא דעלמא עלאה אקרי מי, דרגא תתאה דאיהו רזא דעלמא תתאה אקרי מה, ותנינן אל תקרי מה [p. 190] אלא מאה בגין דכל דרגין עלאין באשלמותהון הכא אינון.

תו אמאי אקרי מה, אלא אע״ג דמשיכו עלאה אתמשך לא אתגליא עד דאשתלים הכא דאיהו אתר סופא דכל דרגין סופא דאמשכותא דכלא וקיימא באתגליא, אע״ג דאתגליא יתיר מכלא קיימא לשאלא מה, מה חמית מה ידעת, כד״א (דברים ד) כי לא ראיתם כל תמונה, ובגין כך מה.

© 2009–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

רב טובך, דא איהו יסודא דעלמא דאקרי רב טוב כד״א (ישעיה סג) ורב טוב לבית ישראל, בגין דהאי איהו רב טוב. אור קדמאה אקרי טוב סתם והכא כלילו דכר ונוקבא כחדא.

[p. 191] אשר צפנת, דהאי אתגניז כגוונא דאור קדמאה דאתגניז ואתטמר.

פעלת, דהכא איהו אומנותא דכלא אומנותא דכל עלמא אומנותא דנשמתין ורוחין. ברזא דא עביד קב״ה אומנותא דכל עלמא ורזא דא (בראשית א) בראשית ברא אלהים את השמים ואת הארץ. ברזא דא אתעביד משכנא ואתבני דאיהו בדיוקנא דעלמא דלעילא ובדיוקנא דעלמא דלתתא הה״ד ויקחו לי תרומה, לי תרומה תרין דרגין דאינון חד מתחברן כחדא.

ויקחו לי תרומה. ר׳ שמעון ור׳ אלעזר ור׳ אבא ור׳ יוסי הוו יתבי יומא חד תחות אילני בבקעתא גבי ימא דגנוסר. אמר רבי שמעון כמה יאה צלא דא דחפיא עלן מגו אילני ואנן צריכין לאעטרא האי אתר במלי דאורייתא. [p. 192] פתח רבי שמעון ואמר (שיר ג) אפריון עשה לו המלך שלמה מעצי הלבנון. האי קרא הא אוקימנא ליה ואתמר אבל אפריון דא היכלא דלתתא דאיהו כגוונא דהיכלא עלאה וקב״ה קרא ליה גנתא דעדן דאיהו נטע להנאותא וכסופא דיליה לאשתעשעא ביה גו אינון נשמתין דצדיקייא דתמן כלהו קיימין ורשימין בגויה. אינון נשמתין דלית לון גופא בהאי עלמא כלהו סלקין ומתעטרן תמן ואית לון דוכתין למחמי לאתענגא גו ענוגא עלאה דאקרי נעם יי׳ ותמן אתמליין מכל כסופין דנהרי דאפרסמונא דכיא.

[p. 193] אפרסמון דא היכלא עלאה טמירא גניזא, אפריון דא היכלא דלתתא דלית ביה ס׳ עד דאסתמיך מגו היכלא עלאה, ובגין כך את ס׳ איהו סתים בכל סטרוי, כגוונא דא ם סתימא. מה בין האי להאי, אלא בשעתא דסתים ואתגניז בגויה גו נקודא עלאה לעילא כדין איהי קיימא בדיוקנא דאת ס׳ סתים בגויה ואתגניז ביה לסלקא לעילא, ובשעתא דהדרא ויתבא רביעא על בנין לתתא לינקא לון כדין איהי קיימא בדיוקנא דאם ם רביעא סתימא לגו ארבע סטרין דעלמא. [p. 194] ועל דא איהי **[קכז ע״ב]** אפרסמון ודא אפריון, ובאתר תרין אתוון ס׳ מ׳ קיימא י׳ ברזא דברית דאיהו זמין לנטלא כלא רזא דאינון מאה ברכאן שתין וארבעין, שתין לקבל שית סטרין דנפקין מאת ס׳ ארבעין לקבל ארבע סטרי עלמא וכלא אשלימו למאה, ואת י׳ איהי אשלים לרזא דמאה כגוונא דלעילא, ועל דא דא אפרסמון ודא אפריון.

אינון נהרי נפקין מאפרסמון דא ונשמתין עלאין דלית לון גופא בהאי עלמא ינקין מההוא נהירו דנפיק מאינון נהרי אפרסמונא דכיא ומתענגי בענוגא דא עלאה, ונשמתין דסלקין ואית לון גופא בהאי עלמא סלקין וינקין מההוא נהירו דאפריון דא יהבי ונטלי, יהבי ריחא מאינון עובדין דכשראן דמשתדלי בהו בהאי עלמא ונטלי מההוא ריחא דאשתאר ביה בגנתא

© 2009–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

כד״א (בראשית כז) כריח שדה אשר ברכו יי׳, ריחא דאשתאר ביה בההוא חקלא וכלהו קיימי בההוא גנתא אלין מתענגי לעילא ואלין מתענגי לתתא.

[p. 195] עשה לו המלך שלמה, עשה לו לגרמיה. ואי תימא הא נשמתין דצדיקיא משתעשען ביה ואת אמרת עשה לו, הכי הוא ודאי בגין דהאי אפריון וכל אינון נשמתין דצדיקיא כלהו קיימי לאשתעשעא קב״ה.

המלך שלמה, מלכא דשלמא דיליה ודא איהו מלכא עלאה והא אוקמוה המלך סתם דא מלכא משיחא ודא עלמא דדכורא ודא עלמא דנוקבא.

מעצי הלבנון, אינון אילנין נטיען דעקר לון קב״ה ושתיל לון באתר אחרא ואלין אקרון ארזי לבנון כד״א (תהלים קד) ארזי לבנון אשר נטע, ולא אתבני האי אפריון ולא אשתכלל אלא בהו. [p. 196] מעצי הלבנון, אלין שית יומי בראשית כל יומא ויומא מסדר בהאי אפריון סדורא דאתחזי ליה.

סדורא קדמאה אתנגיד מסטרא דימינא אור קדמאה דאתגניז ואתנטיל מסטרא דימינא ועאל בהאי אפריון על ידא דיסודא חד ועביד ביה שמושא. לבתר אפיק האי אפריון חד דיוקנא כגוונא דהאי אור ודא הוא רזא דכתיב (בראשית א) יהי אור ויהי אור. כיון דאמר יהי אור מהו ויהי אור, אלא דההוא אור אפיק אור אחרא דאתחזי ליה ודא איהו יומא קדמאה מאינון עצי הלבנון.

סדורא תניינא אתנגיד מסטרא דשמאלא פרישו דמיא בנגידו דאשא תקיפא ואתנטיל מסטרא דשמאלא ועאל בהאי אפריון ועביד ביה שמושא ואפריש בין מיין דבסטר ימינא ובין אינון מיין דבסטר שמאלא. לבתר אפיק ההוא אפריון חד דיוקנא כגוונא דיליה ודא איהו רזא דכתיב (שם) בין המים אשר מתחת לרקיע ובין המים אשר מעל לרקיע ויהי כן, ודא איהו יומא תניינא מאינון עצי הלבנון.

סדורא תליתאה אתנגיד מסטרא דשמאלא ומסטרא דימינא חד יומא תליתאה דעביד שלמא בעלמא ומתמן אתמשיכו איבין לכלא ודא עביד שמושא בהאי אפריון ואפיק זינא [p. 197] לזיניה זינא לעובדין סגיאין זינא דאתחזי ליה כל דשאין ועשבין ואילנין בכמה חילין ואשתאר דיוקניה תמן ואפיק זינא ההוא אפריון כההוא גוונא ממש ודא איהו יומא תליתאה דאתכליל מתרין סטרין מאינון עצי הלבנון.

סדורא רביעאה אתנגיד ואנהיר נהירו דשמשא לאנהרא להאי אפריון גו חשוך דיליה ועאל ביה לאנהרא ולא עביד ביה שמושא עד יומא חמשאה דאפיק האי אפריון ההוא שמושא דנהירו דעאל ביה ביומא רביעאה ואפיק ההוא אפריון בההוא גוונא ממש דההוא נהירו והוא חד מאינון עצי הלבנון.

© 2009–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

סדורא חמישאה אתנגיד חד משיכו דרחישו **[קכח ע״א]** דמיא ועביד שמושא לאפקא ההוא נהירו דסדורא דיומא רביעאה ועביד בהאי אפריון שמושא ואפיק זינין לזיניה אינון דאתחזי כההוא גוונא ממש והאי יומא <u>שמש שמושא</u> יתיר מכל שאר יומין <u>ותליא כלא</u> עד יומא שתיתאה דאפיק <u>האי</u> אפריון כל מה דהוה גניז ביה דכתיב (בראשית א) תוצא הארץ נפש חיה למינה וגו׳, ודא איהו יומא חמישאה <u>מאינון</u> עצי הלבנון.

סדורא שתיתאה דא איהו יומא דאתקין כל האי אפריון ולית ליה תקונא ולית ליה <u>תוקפא</u> בר מהאי יומא. כד אתא <u>האי אתקן</u> האי אפריון בכמה רוחין בכמה נשמתין בכמה עולימתן שפירן בחיזו אינון דאתחזון למיתב בהיכלא דמלכא, אוף איהו <u>אתקן</u> בשפירו כל שאר יומין דהוו בקדמיתא ואתקין לון בתיאובתא חדא <u>ברעווא בחדווא</u> תקונא [p. 198] דלעילא ותתא. כדין אתקדש האי אפריון בקדושין עלאין ואתעטר בעטרוי עד דסליק בסליקו דעטרא דנייחא ואקרי שמא עלאה שמא קדישא דאיהו שבת נייחא דכלא תיאובתא דכלא <u>דבקותא דעילא</u> ותתא כחדא וכדין כתיב (שיר ג) אפריון עשה לו המלך שלמה מעצי הלבנון.

אמר רבי שמעון מאן דזכי <u>בהאי</u> אפריון זכי בכלא זכי למיתב בנייחא דצלא דקב״ה כד״א (שם ב) בצלו חמדתי וישבתי, והשתא <u>יתיבנא</u> בצלא דנייחא דא אית לן לאסתכלא דלא יתבינן אלא בצלא דקב״ה גו ההוא אפריון ואית לן <u>לאתעטרא</u> האי אתר בעטרין עלאין עד <u>דאתערין</u> אילני דההוא אפריון למיתי עלן בצלא אחרא.

פתח רבי שמעון ברישא ואמר ויקחו לי תרומה מאת כל איש אשר ידבנו לבו תקחו את תרומתי. ויקחו לי, האי מאן דבעי לאשתדלא במצוה ולאשתדלא ביה [p. 199] בקב״ה אצטריך דלא ישתדל ביה בריקנייא <u>במגנא</u> אלא אצטריך ליה לבר נש לאשתדלא ביה כדקא יאות כפום חיליה והא אוקימנא מלה דא בכמה אתרי, יאות למיסב בר נש ההוא אשתדלותא דקב״ה כד״א (דברים טז) איש כמתנת ידו.

ואי תימא הא כתיב (ישעיה נה) לכו <u>שברו בלא</u> כסף ובלא מחיר יין וחלב, <u>דהאי</u> איהו במגנא <u>ואשתדלותא בלא כסף</u> ואיהו אשתדלותא דקב״ה. אלא אשתדלותא דאורייתא כל מאן דבעי <u>זכה</u> בה, אשתדלותא דקב״ה למנדע ליה כל מאן דבעי <u>זכה</u> ביה בלא אגרא כלל, אבל <u>אשתדלותא דקיימא</u> בעובדא אסיר לנטלא ליה למגנא ובריקנייא בגין דלא זכי בההוא עובדא כלל לאמשכא עליה <u>רוח קודשא</u> אלא באגר שלים.

בספרא דחרשי דאוליף אשמדאי לשלמה מלכא כל מאן <u>דבעי לאעברא</u> מניה רוח מסאבא ולאכפייא רוחא אחרא ההוא עובדא דבעי לאשתדלא ביה בעי למקני ליה באגר שלים בכל מה דיבעון מניה בין זעיר בין רב בגין דרוח מסאבא איהו אזדמן תדיר במגנא <u>בריקנייא</u> ואזדבן בלא אגרא ואניס לבני נשא למשרי עלייהו ומפתי לון לדיירא עמהון בכמה פתויין בכמה

© 2009–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

ארחין סטי לון לשוואה דיוריה עמהון. [p. 200] ורוח קודשא לאו הכי אלא באגר שלים ובאשתדלותא רב וסגי ובאתקנותא דגרמיה ובאתדכאותא דמשכניה וברעותא דלביה ונפשיה, ולואי דיכיל למרווח ליה דישוי מדוריה עמיה. ועכ״ד דיהך בארח מישר ולא יסטי לימינא ולשמאלא ואי לאו מיד אסתלק מניה ואתרחק מניה ולא יכיל למרווח ליה כדבקדמיתא. ועל דא כתיב ויקחו לי תרומה.

מאת כל איש, מההוא דאקרי איש דיתגבר על יצריה דכל מאן דיתגבר על יצריה אקרי איש.

אשר ידבנו לבו. מאי אשר ידבנו לבו, אלא **[קכח ע״ב]** דיתרעי ביה קב״ה כד״א (תהלים כז) לך אמר לבי, (שם עג) צור לבבי, (משלי טו) וטוב לב, (רות ג) וייטב לבו, כלהו בקב״ה קאמר, אוף הכא אשר ידבנו לבו מניה תקחו את תרומתי, דהא תמן אשתכח ולא באתר אחרא.

ומנא ידעינן דהא קב״ה אתרעי ביה ושוי מדוריה ביה, כד חמינן דרעותא דההוא בר נש בחדווא ברעותא דלבא למרדף ולאשתדלא אבתריה בלביה ובנפשיה וברעותיה, ודאי תמן ידעינן דשריא שכינתא. כדין בעינן למקני ההוא בר נש בכסף [p. 201] שלים לאתחברא בהדיה או למילף מניה, ועל דא קדמאי הוו אמרי קנה לך חבר, באגר שלים בעי למקני ליה בגין למזכי בשכינתא. עד הכא בעי למרדף בתר זכאה ולמקני ליה.

ההוא זכאה בעי למרדף בתר חייבא ולמקני ליה באגר שלים בגין דיעברא מניה ההוא זוהמא ואכפיא לסטרא אחרא ויעבד לנפשיה בגין דיתחשב עליה כאילו הוא ברא ליה ודא איהו שבחא דאסתלק ביה יקרא דקב״ה יתיר משבחא אחרא ואסתלקותא יתיר מכלא. מאי טעמא, בגין דאיהו גרים לאכפיא סטרא אחרא ולאסתלקא יקרא דקב״ה ועל דא כתיב באהרן (מלאכי ב) ורבים השיב מעון, וכתיב (שם) בריתי היתה אתו.

[p. 202] תא חזי כל מאן דאחיד בידא דחייבא ותב לגביה ואשתדל ביה למשבק ארחא בישא איהו אסתלק בתלת סלוקין מה דלא אסתלק הכי בר נש אחרא, גרים לאכפייא סטרא אחרא וגרים דיסתלק קב״ה ביקריה וגרים לקיימא כל עלמא בקיומיה דלעילא ותתא. על האי בר נש כתיב בריתי היתה אתו החיים והשלום, וזכי למחמי בנין לבנוי וזכי בהאי עלמא ובעלמא דאתי. כל מארי דינין לא יכלין למידן ליה בהאי עלמא ובעלמא דאתי, עאל בתריסר תרעי ולא איתי מאן דימחי בידיה, ועל דא כתיב (תהלים קיב) גבור בארץ יהיה זרעו, הון ועשר בביתו וצדקתו עומדת לעד, זרח בחשך אור לישרים.

© 2009–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

באדרא עלאה קיימין תלת סטרי גוונין ואינון להטין גו שלהובא חדא דההוא שלהובא נפקא מסטרא דדרום דאיהו ימינא, ואינון גוונין מתפרשן לתלת סטרין חד סליק לעילא וחד נחית לתתא וחד דאתחזי וגניז בשעתא דשמשא נהיר.

גוונא חדא ההוא דסליק לעילא נפקא וההוא גוונא איהו גוון חוור יתיר מחוורוא אחרא ועאל בההוא שלהובא ואצטבע זעיר ולא אצטבע וקיימא ההוא גוון לעילא על רישא דההוא אדרא. בשעתא דישראל עאלין לבי כנשתא ומצלן צלותהון כד מטאן לגאל ישראל וסמכין גאולה לתפלה כדין האי גוון אסתלק על רישא דאדרא ואתעביד ליה כתרא דקיימא וכרוזא נפיק זכאין אתון עמא קדישא דעבדי טב קמי קב״ה, ורזא דא (מלכים ב כ) והטוב בעיניך עשיתי, דסמיך גאולה לתפלה בגין [p. 203] דהא בההוא שעתא דסליק ההוא גוון על רישא דהאי אדרא אתער האי צדיק לאתחברא באתר דאצטריך בחביבו ברחימו בחדווא ברעותא וכל שייפין כלהו מתחברן בתיאובתא חדא אלין באלין עלאין בתתאין ובוצינין כלהו נהרין ומתלהטין וכלהון קיימי בחבורא חדא בהאי צדיק דאקרי טוב כד״א (ישעיה ג) אמרו צדיק כי טוב, ודא מחבר לכלהו בחבורא חדא. כדין כלא בלחישו עילא ותתא בנשיקין דרעותא קיימא מלה בחביבו דבי אדרא.

כיון דמטו לשים שלום כדין עביד שמושא ההוא נהר דנפיק מעדן באדרא דא וכדין בעיין כלא לנפקא מקמי מלכא ולא אצטריך בר נש ולא אחרא לאשתכחא תמן ולא למשאל שאלתין **[קכט ע״א]** אלא אצטריך למנפל על אנפין. מ״ט, בגין דבההוא שעתא שעתא דשמושא הוי ובעי כל בר נש למכסף מקמי מאריה [p. 204] ולחפיא אנפוי בכסופא סגי ולאכללא נפשיה בההוא שמושא דנפשין דאתכליל ההוא אדרא מעילא ומתתא בנפשין ורוחין. כדין גוון אחרא דנחית לתתא קם ונחית בשפולי דהאי אדרא וכרוז נפיק קארי ואמר עלאין ותתאין אסהידו סהדותא מאן איהו דעביד נפשאן וזכי לחייביא ההוא דעטרא דמלכותא ברישיה ההוא דאתחזי לאעלא השתא קמי מלכא ומטרוניתא דהא מלכא שאיל עליה.

כדין אזדמן תרין סהדין מאינון עיני יי׳ דמשטטן בכל ארעא וקיימין בתר פרגודא וסהדין סהדותא הא אנן סהדין על פלוני בר פלוני, זכאה חולקיה דהא אבוי ידכר בגיניה לטב, דא איהו עביד נפשאן לתתא נפשין דחייביא דהוו מסטרא אחרא. כדין אתיקר קב״ה בחדווא שלימתא. [p. 205] ביה שעתא אזדמן חד ממנא דאיהו גזברא על דיוקנין דצדיקיא ברזא דשמושא דאקרי ברזא יהודיעם בכתרא דשמושא דשמא קדישא ורמיז קב״ה וההוא ממנא אייתי דיוקניה דההוא בר נש דעביד נפשאן דחייביא וקאים ליה קמי מלכא ומטרוניתא. ואנא אסהדנא עלי שמיא וארעא דבההוא שעתא מסרין ליה לההוא דיוקנא, דהא לית לך כל צדיקא בהאי עלמא דלא חקיק דיוקניה לעילא תחות ידא דההוא ממנא, ומסרין בידיה שבעין מפתחן

© 2009–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

דכל גנזיא דמאריה בהו. כדין מלכא בריך לההוא דיוקנא בכל ברכאן דבריך לאברהם כד עביד נפשאן דחייביא וקב״ה רמיז לד׳ משריין עלאין ונטלין לההוא דיוקנא ואזלין עמיה ואיהו עאל לשבעין עלמין גניזין דלא זכי בהו בר נש אחרא בר אינון גניזין לאינון דעבדי נפשיהון דחייביא. ואלמלא הוו ידעי בני נשא כמה תועלתא וזכו גרמי לצדיקיא וזכאן בגינייהו הוו אזלין אבתרייהו ורדפי כמאן דרדיף בתר חיין.

[p. 206] מסכנא זכי לבני נשא בכמה טבאן בכמה גניזין עלאין, לאו איהו כמאן דזכי בחייביא. מה בין האי להאי, אלא מאן דאשתדל בתר מסכנא איהו אשלים לנפשיה וגרים ליה לאתקיימא וזכי בגיניה כמה טבאן לההוא עלמא, מאן דאשתדל בתר חייביא איהו אשלים יתיר, עביד לסטרא אחרא דאלהים אחרים דאתכפיא ולא שלטא ואעבר ליה משולטניה, עביד דיסתלק קב״ה על כורסי יקריה, עביד לההוא חייבא נפשא אחרא, זכאה חולקיה.

גוונא אחרא דאתחזי ולא אתחזי בשעתא דמטאן ישראל לקדושה דסידרא כדין האי גוונא דגניז נפיק בגין דהאי איהו קדושתא דקא מקדשי ישראל יתיר על מלאכי עלאי דאינון חברים בהדייהו, והאי גוונא נהיר ואתחזי בשעתא דישראל מתקדשי דהא מסיימי ישראל עד לא ישגחון מלאכין עלאין ויענישו לון לעילא ולא יהון מקטרגין עלייהו. כדין כרוזא נפיק עלאין ותתאין אציתו מאן איהו גס רוחא במלי דאורייתא, מאן איהו דכל מלוי בגין [p. 207] למגבה במלי דאורייתא. דודאי תנינן דבעי בר נש למהוי שפיל בהאי עלמא במלי דאורייתא דהא לית גבהו דאורייתא אלא בעלמא דאתי.

בקדושתא דא בעינן לאסתמרא ולאגנזא לה ביננא בגין דנתקדש גו קדושא ברישא ובסופא יתיר מאינון קדושן דאמרי בהדן מלאכי עלאי. קדושא דאנן מתקדשי בשבחא דאנן משבחן למלאכי עלאי ובגין שבחא דא שבקין לן למעאל גו תרעי עלאי ועל דא אנן אמרין קדושתא דא ***[קכט ע״ב]*** בלשון הקדש ושבקין לן ברחימו למיעל תרעין דלעילא מגו דאנן משבחין לון בסדורא דלהון, ובגין כך אנן נטלין קדושא יתיר ועאלין תרעין עלאין.

[p. 208] ואי תימא רמאותא היא, לאו הכי אלא מלאכי עלאי אינון קדישין יתיר מינן ואינון נטלי קדושתא יתיר ואלמלא דאנן נטלין ומשכין עלן קדושאן אלין לא ניכול למיהוי חברים בהדייהו ויקרא דקב״ה לא אשתלים עילא ותתא בזמנא חדא, ועל דא אנן משתדלין למהוי עמהון חברים ויסתלק יקרא דקב״ה עילא ותתא בזמנא חדא.

קדושה די בסופא איהי תרגום כמא דאוקימנא ודא אפילו יחיד יכיל לומר לה אינון מלין דתרגום אבל מלין דלשון הקדש בקדושה לאו אינון אלא בעשרה בגין דלשון הקדש שכינתא מתחברא בהדיה ובכל קדושה דשכינתא אתיא לאו איהי אלא בעשרה דכתיב (ויקרא

© 2009–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

כב) ונקדשתי בתוך בני ישראל, בני ישראל אינון לשון הקדש ודאי ולא שאר עמין דאית לון לישן אחרא.

ואי תימא הא קדושתא דקדיש דאיהו תרגום אמאי לאו איהו ביחיד. ת״ח [p. 209] קדושתא דא לאו איהי כשאר קדושאן דאנן משלשין, אבל קדושתא דא איהי סליק בכל סטרין לעילא ותתא ובכל סטרי מהימנותא ותבר מנעולין וגושפנקי דפרזלא וקליפין בישין לאסתלקא יקרא דקב״ה על כלא ואנן בעינן למימר לה בלישנא דסטרא אחרא ולאתבא בחילא תקיף אמן יהא שמיה רבא מברך בגין דיתבר חילא דסטרא אחרא ויסתלק יקרא דקב״ה על כלא. וכד אתבר בקדושתא דא חילא דסטרא אחרא קב״ה אסתלק ביקריה ואדכר לבנוי ואדכר לשמיה, ובגין דקב״ה אסתלק ביקריה בקדושתא דא לאו איהו אלא בעשרה. ובלישנא דא על כרחיה דסטרא אחרא אתכפיא ואתבר חיליה ואסתלק יקרא דקב״ה ותבר מנעולין וגושפנקין ושלשלאן תקיפין וקליפין בישין ואדכר קב״ה לשמיה ולבנוי. זכאין אינון עמא קדישא דקב״ה יהב לון אורייתא קדישא למזכי בה לעלמא דאתי.

א״ר שמעון לחברייא זכאין אתון לעלמא דאתי וכיון דשרינן מלין דכתרא דמלכותא עלאה אימא אנא בגינייכו וקב״ה יהיב לכון אגרא [p. 210] בההוא עלמא והבל דפומייכו יסתלק לעילא כאילו אתון מתערין מלין אלין.

פתח ואמר וזאת התרומה אשר תקחו מאתם זהב וכסף ונחשת. האי קרא איהו לסטרא עלאה ואיהו לסטרא תתאה, איהו לסטרא עלאה בסטרא דקדושה ואיהו לסטרא תתאה בסטרא אחרא. ת״ח כד ברא קב״ה עלמא שארי למברי מסטרא דכספא דאיהו ימינא בגין דההוא כספא הוה מלעילא, ובעובדא דמשכנא דאיהו כגוונא דיליה שארי מסטרא דשמאלא ולבתר מסטרא דימינא בגין דמשכנא מסטרא דשמאלא הוה.

וזאת התרומה וגו׳. כתיב (תהלים נה) ערב ובקר וצהרים וגו׳, האי קרא אוקמוה ואתמר אבל הכא עדן עדנין הוא דצלותא דכל יומא וחברייא אתערו בהני תלת זמנין. ערב דא איהו אספקלריא דלא נהרא, ובקר דא הוא אספקלריא דנהרא, וצהרים לאו האי אתר דאקרי חשך אלא אתר דקיימא בין האי להאי, אבל זמנא דצלותא דמנחה אתר דאתקרי חשך איהו דאחיד בערב וקיימא דא עם דא. [p. 211] ומה דאתמר צהרים דאיהו תוקפא דשמשא לישנא מעליא נקט, והכי ארחא לבר נש אוכם **[קל ע״א]** קראן ליה חוור ולישנא מעליא נקט ולזמנין לחוור קראן ליה אוכם דכתיב (במדבר יב) כי אשה כושית לקח, (עמוס ט) הלא כבני כושיים אתם לי.

ערב, דא צלותא דערבית ובגין דבערב דא אתערב ביה סטרא אחרא דחשיך נהוריה ושלטא בליליא שוו ליה רשות ולית ליה זמן קבע. אמורין ופדרין מתעכלין בהאי זמנא ומכאן אתזנו כמה חבילי טהירין דנפקי ושלטי בליליא.

© 2009–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

[p. 212] ואי תימא אי הכי הא תנינן דכל אינון מארי סטרא אחרא דרוח מסאבא לא שלטי בארעא קדישא והא מתערי לון ישראל בהאי ואסיר לאתערא לון לשריא על ארעא קדישא. אלא בליליא ההוא תננא סליק, ולא סליק כגוונא דקרבנא אחרא דהוה סליק תננא בארח מישר, והכא הוה סליק ההוא תננא לחד נוקבא דצפון דתמן כל מדורין דרוחין בישין, וכיון דההוא תננא סליק ועקים ארח לההוא סטרא כלהו הוו מתזנין ועאלין בדוכתייהו ולא הוו נפקי ושלטי בעלמא.

חד ממנא קיימא לההוא סטרא על ההוא נוקבא דצפון בכל אינון חבילי טהירין סנגיריא שמיה ובשעתא דההוא תננא עקים ארחיה וסליק האי ממנא ושתין אלף רבוא משריין אחרנין כלהו מתעתדן לקבלא ליה ולאתזנא מניה וקיימן בההוא נוקבא ועאלין בחד פתחא דאקרי קרי ודא איהו רזא דכתיב (ויקרא כו) ואם תלכו עמי קרי והלכתי אף אני עמכם בחמת קרי, בההוא רוגזא דנפיק מפתחא דקרי, ואלין אינון דמשטטי בליליא [p. 213] ובשעתא דנשמתין נפקין לסלקא לאתחזאה לעילא אלין נפקין ומקטרגן לון דלא יכלין לסלקא בר אינון חסידי קדישין דאינון בקעין רקיעין ואוירין וסלקין. ואלין חבילי טהירין נפקי ומודעי מלין כדיבין לבני נשא ואתחזיין לון בדיוקנין אחרנין וחייכאן בהו עד דאושדי זרעא ואקרון מאריהון דקרי בגין דאינון דנפקין מפתחא דקרי גרמי לון. ובשעתא דמתעכלי אמורין ופדרין ההוא תננא רוי לון וזן לון, כפום יקרא דלהון הכי מזונא דידהו מה דאתחזי לון, ובהאי לא נפקי ולא משטטי בארעא קדישא.

ערב, כד״א (שמות יב) וגם ערב רב עלה אתם, דכל אינון חבילי טהירין אינון מתערבי בשולטנו דליליא ועל דא לא שויוה חובה לצלותא דערבית דלית מאן דיכיל לאתקנא לה כיעקב דאיהו הוה מדכי משכנא ומתקן ליה כדקא יאות.

[p. 214] ואע״ג דאיהי רשו צלותא דא איהי לאגנא עלן מגו פחד בלילות מגו פחד דכמה סטרין פחד דגיהנם דהא בההוא שעתא טרדי לחייביא בגיהנם על חד תרין מבימא ובגין כך מקדמי ישראל והוא רחום דאיהו בגין פחד דגיהנם, ובשבת דלא אשתכח דינא דגיהנם ולא דינא אחרא אסיר לאתערא ליה דאחזי דהא לית רשו בשבת לאעברא דינא מעלמא.

פחד דקטרוגא דנשמתין כד בעאן לסלקא לעילא לאתחזאה קמי מאריהון ובגין כך אנן מקדימין שומר את עמו ישראל לעד אמן. פחד דכמה מזיקין וקטרוגין דמשתכחי בליליא ואית לון רשו לנזקא למאן דנפיק מתרע ביתיה לבר ובגין כך אנן מקדימין ושמור צאתנו ובואנו.

[p. 215] ועם כל דא מגו דחילו דכל דא אנן מפקידינן גופין רוחין ונשמתין למלכותא עלאה די שולטנו דכלא בידהא. ועל דא צלותא דערבית בכל ליליא וליליא, השתא דקרבנין ומדבחן לא אשתכחו אנן עבדין כל תקונין דאנן עבדין על רזא דנא.

© 2009–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

בפלגו ליליא כד רוח צפון אתער בטש בכל אינון מדורין דרוחין בישין ותבר חד טנרא תקיפא ועאל ושאט לעילא ותתא וכל אינון [קל ע״ב] חבילי טהירין עאלין בדוכתייהו ואתבר חילייהו ולא שלטין, וכדין קב״ה עאל לאשתעשעא עם צדיקיא בגנתא דעדן והא אתמר.

כד אתי צפרא נהורא דשרגא דשלטא בליליא אגניז מקמי נהורא דיממא וכדין בקר שלטא ואתעבר שולטנו דערב וכדין האי בקר איהו בקר דאור קדמאה. האי בקר אשלים טיבו לעלמין כלהו, מניה אתזנו עלאין ותתאין, האי אשקי לגנתא, האי איהו נטירו דכל עלמא.

[p. 216] הכא רזא לידעי מדין מאן דבעי למיפק לארחא יקום בנגהא וישגח באסתכלותא לפום שעתא לסטר מזרח ויחמי בחיזו דאתוון דבטשי ברקיעא דא סליק ודא נחית ואלין אינון נציצו דאתוון דאתברון בהו שמיא וארעא. אי הוא ידע ברזא דאינון אתוון רזא דשמא קדישא דמ״ב אתוון וידכר לון כדקא חזי ברעותא דלבא יחמי גו נהירו דנגהא דרקיעא שית יודי״ן תלת לסטר ימינא ותלת לסטר שמאלא, ותלת ווי״ן דסלקין ונחתין ונצצי ברקיעא ואינון אתוון דברכת כהנים, וכדין יצלי צלותיה ויפוק לארחא ודאי שכינתא אקדימת עמיה זכאה חולקיה.

[p. 217] כד אתי האי בקר עמודא חד נעיץ בסטר דרום גו מתיחו דרקיעא דעל גבי גנתא בר ההוא עמודא דאיהו נעיץ באמצעו דגנתא ועמודא דא איהו נהיר בנהירו דתלת גוונין מרקמא דארגוונא. בההוא עמודא קיימא ענפא חדא, בההוא ענפא אתעתדו תלת צפרין מתערין צפצופא לשבחא.

פתח חד ואמר (תהלים קיג) הללויה הללו עבדי יי׳ הללו את שם יי׳, פתח תניינא ואמר יהי שם יי׳ מבורך מעתה ועד עולם, פתח תליתאה ואמר ממזרח שמש עד מבואו מהולל שם יי׳. כדין כרוזא קדים וקרי אתערו קדישי עליונין אינון דמשבחן למאריהון אתתקנו בשבחא דיממא. כדין אתפרשון יממא מן ליליא, זכאה חולקיה מאן דקם מגו תושבחתא דאורייתא דלעי בליליא. בההוא זמנא צלותא דצפרא.

כתיב (ישעיה כא) אמר שומר אתא בקר וגם לילה אם תבעיון בעיו שובו אתיו. האי קרא אוקמוה ליה על גלותא דישראל דיתבי גו בני שעיר וישראל אמרי [p. 218] לקב״ה שומר מה מלילה, מה תהא עלן מן גלותא דדמי לחשוכא דליליא. מה כתיב, אמר שומר, דא קב״ה. אתא בקר, כבר נהירנא לכו ואפיקנא לכו לפולחני בגין דתזכון לחיי עלמא. שבקתון אורייתי וגם לילה, אעילנא לכו בגלותא כמלקדמין.

אם תבעיון בעיו, כד״א (שם לד) דרשו מעל ספר יי׳ וקראו, ותמן תשכחון במה תליא גלותא דלכון וגאולה וכד תתבעון בה היא תימא ותכריז קמייכו שובו אתיו, שובו בתשובה שלימתא ומיד אתיו ואתקריבו לגבאי.

© 2009–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

וברזא דהאי קרא כתיב משא דומה. בשית ארחין דנבואה אתמר לנביאי, בחזון במחזה בחזות ובחזיון בדבר במשא, וכלהו חמשא כלהו כמאן דחמי בתר כותלא ההוא נהירו דנהורא ומנהון כמאן דחמי נהורא דשמשא מגו עששיתא אבל משא הוי כד מטא האי נהורא בטורח סגיא ואתטרח מלה עלוי דלא יכיל לאתגלייא ליה כד״א (במדבר יא) לשום את משא כל העם הזה עלי, ובגין כך משא. והכא משא דומה, טורח סגיא דלא יכיל לאתגלייא ואיהו נבואה בלחישו וקיימא בלחישו.

[p. 219] אלי קורא משעיר, הכא לא אתגלייא מאן אמר אלי קורא משעיר, אי קב״ה אי נביאה מהימנא, אבל נבואה דא ודאי קיימא בלחישו גו רזא דמהימנותא עלאה ומגו רזא סתימאה נביאה מהימנא אמר דליה הוה קרי קלא דרזא דמהימנותא ואמר אלי קורא משעיר **[קלא ע״א]** כד״א (דברים לג) וזרח משעיר למו, בגין דרזא דמהימנותא הכי איהו דרגין מגו דרגין אלין פנימאין מאלין קליפה גו קליפה ומוחא גו מוחא והא אוקימנא דכתיב (יחזקאל א) והנה רוח סערה באה מן הצפון הא דרגא חד, ענן גדול הא דרגא אחרא, ואש מתלקחת הא דרגא תליתאה, ונוגה לו סביב הא דרגא רביעאה, ולבתר ומתוכה כעין החשמל, ולבתר ומתוכה דמות ארבע חיות, דרגין גו דרגין.

[p. 220] אוף הכא כד אתגלייא קב״ה לא אתגלייא אלא מגו דרגין אלין. מסיני בא, דרגא דהוה טמירא יתיר ולבתר אצטריך לאתגלייא ואמר וזרח משעיר, הא דרגא אחרא דאיהו באתגלייא יתיר קליפה דשריא על גבי מוחא ולבתר הופיע מהר פארן, הא דרגא אחרא ולבתר ואתא מרבבות קדש, דא שבחא דכלא דאע״ג דאתגלייא מכל אלין דרגין מההוא אתר דהוא עקרא דכלא שרי לאתגלאה מניה. מאן אתר איהו, מרבבות קדש איהו אינון דרגין עלאין לעילא לעילא.

אוף הכא אלי קורא משעיר, מההוא דרגא דקאמרן דאתדבק לעילא.

שומר מה מלילה שומר מה מליל, שומר דא מטטרון שומר ישראל וכתיב (משלי כז) ושומר אדוניו יכובד, ודא דשלטא בליליא.

לילה ליל, מה בין האי להאי. אלא כלא חד אבל בחולקא דא שלטא סטרא אחרא ובחולקא דא לא שלטא כלל. ליל אצטריך לנטורא דכתיב (שמות יב) ליל שמורים הוא, ועל דא חסר ה׳ ודא איהו כד עאל ליליא עד דאתפליג. מפלגו ליליא ולהלאה שלטא לילה בה׳ דכתיב (שם) ויהי בחצי הלילה, הוא הלילה הזה, (תהלים קלט) ולילה כיום יאיר. [p. 221] ובגין כך שומר מה מלילה שומר מה מליל.

אמר שומר, אשכחנא בספרא דאדם מה בין ויאמר ואמר, ויאמר לעילא ואמר לתתא. ואל משה אמר, מאן אמר, אמר שומר דא מטטרון. אתא בקר, דא צלותא דשחרית דאיהו

© 2009–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

שלטנו דיממא ההוא דשליט על ליליא. ואי תימא דאיהו אתי בלחודוי ואתפרש דכר מנוקבא הא כתיב וגם לילה, תרוייהו כחדא ולא מתפרשאן דא מן דא לעלמין. וקלא דא קרי במלין אלין אתא בקר וגם לילה, תרוייהו זמינין לגבייכו.

[p. 222] מכאן ולהלאה אם תבעיון בעיו, אם תבעון בעותכון בצלו קמי מלכא קדישא, בעיו, צלו ובעו בעותכון ותובו לגבי מאריכון.

אתיו, כמאן דזמין לקבלא לבנוי ולרחמא עלייהו. אוף הכי קב״ה בקר וגם לילה קרא ואמר אתיו. זכאה עמא קדישא דמאריהון בעי לון וקרי לון לקרבא לון לגביה.

כדין עמא קדישא בעאן לאתחברא בבי כנישתא וכל מאן דאקדים בקדמיתא אתחבר בשכינתא בחבורא חדא. תא חזי ההוא קדמאה דאשתכח בבי כנישתא זכאה חולקיה דאיהו קיימא בדרגא דצדיק בהדי שכינתא ודא איהו רזא (משלי ח) ומשחרי ימצאנני, דא סליק בסליקו עלאה.

ואי תימא הא תנינן בשעתא דקב״ה אתי לבי כנישתא ולא אשכח תמן עשרה מיד כועס, ואת אמרת ההוא חד דאקדים אתחבר בשכינתא וקיימא בדרגא דצדיק. אלא למלכא דשדר לכל בני מתא דישתכחון עמיה ביום פלן בדוך פלן, עד דהוו מזמני גרמייהו אינון בני מתא אקדים חד ואתא לההוא אתר. בין כך ובין כך [p. 223] אתא מלכא אשכח לההוא בר נש דאקדים תמן אמר ליה פלן בני מתא אן אינון. אמר ליה מארי אנא אקדימנא מנייהו והא אינון אתאן אבתראי לפקודא דמלכא. כדין טב בעיני מלכא ויתיב תמן בהדיה ואשתעי עמיה ואתעביד רחימא דמלכא. בין כך **[קלא ע״ב]** ובין כך אתו כל עמא ואתפייס מלכא עמהון ושדר לון לשלם. אבל אי בני מתא לא אתיין וחד לא אקדים לאשתעי קמי מלכא לאחזאה בגינייהו דהא כלהו אתיין מיד כעיס ורגיז מלכא.

אוף הכא כיון דחד אקדים ואשתכח בבי כנישתא ושכינתא אתיא ואשכח ליה כדין אתחשיב כאלו כלהו אשתכחו תמן דהא דא אוריך לון תמן, מיד אתחברת עמיה שכינתא ויתבי בזווגא חד ואשתמודע בהדיה ואותיב ליה בדרגא דצדיק. ואי חד לא אקדים ולא אשתכח תמן מה כתיב, (ישעיה נ) מדוע באתי ואין איש, ואין עשרה לא כתיב אלא ואין איש, איש לאתחברא בהדאי למהוי גבאי כד״א איש האלהים, למהוי בדרגא דצדיק.

ולא עוד אלא דאשתמודע בהדיה ושאיל עלוי אי יומא חד לא אתי כמא דאוקימנא דכתיב (שם) מי בכם ירא יי׳ שומע בקול עבדו. והא אתערנא בהאי על מה דכתיב אלי קורא משעיר דהא דרגא בתר דרגא גו דרגא, ההוא שומר קורא בחילא בכל יומא ויומא ודא איהו שומע בקול עבדו, עבדו דא מטטרון. ובגין כך זכאה איהו מאן דאקדים לבי כנישתא לסלקא בההוא דרגא עלאה דקאמרן.

© 2009–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

[p. 224] כד אתי צפרא וצבורא אשתכחו בבי כנישתא בעאן לאשתכחא בשירין ותושבחן והא אוקימנא דסדורא איהו לאתערא רחימו דלעילא ותתא לאתקנא תקונין ולאתערא חדווא דהא בגין כך ליואי באינון שירין ותושבחן לאתערא רחימו וחדווא לעילא.

ומאן דאשתעי בבי כנישתא ווי ליה דאחזי פרודא, ווי ליה דגרע מהימנותא, ווי ליה דלית ליה חולקא באלהא דישראל דאחזי דהא לית אלהא ולא אשתכח תמן ולית ליה חולקא ביה ואנהיג קלנא בתקונא עלאה דלעילא. דהא בשעתא דישראל מסדרי בבי כנישתא סדורא דשירין ותושבחן וסדורא דצלותא כדין מתכנשי תלת משריין דמלאכי עלאי. משרייא חדא אינון מלאכין קדישין דקא משבחן לקב״ה בימּמא בגין דאית אחרנין דקא משבחן לקב״ה בליליא ואחרנין אינון דקא משבחן ליה ואמרין שירין ותושבחן בהדייהו דישראל בימּמא.

משרייא תניינא אינון מלאכין קדישין דמשתכחי בכל קדושה וקדושה דישראל מקדשי לתתא ובשולטנו דלהון כל אינון דמתערין בכל אינון רקיעין בההוא צלותא דישראל.

משרייא תליתאה אינון עולימתן עלאין דקא מתתקני עם מטרוניתא ומתקני לה לאעלא לה קמי מלכא ואלין אינון משריין עלאין על כלהו.

וכל אינון מתתקני בסדורא דישראל דמתקני לתתא באינון שירין ותושבחן ובההוא צלותא דקא מצלי ישראל. כיון [p. 225] דאלין תלת משריין מזדמני כדין ישראל פתחי וזמרי קמי מאריהון ואינון משרייא חדא די ממנא לשבחא למאריהון בימּמא אזדמנן עלייהו וזמרי עמהון כחדא באינון שבחי דדוד מלכא והא אוקימנא מלי.

בההוא זמנא דמסיימי ישראל שבחי דאינון תושבחן דדוד כדין תושבחתא דשירתא דימא כמא דאוקימנא. ואי תימא האי תושבחתא אמאי איהי בתקונא בתרייתא בתר שבחי דדוד והא תורה שבכתב אקדימת לתורה שבעל פה ואקדימת לנביאים ואקדימת לכתובים וכמא דאקדימת הכי אצטריך לאקדמא. אלא מגו דכנסת ישראל לא אתתקנת אלא מתורה שבכתב הכי אצטריך לומר בשירותא דתקונהא, והאי תושבחתא מעליא מכל שאר תושבחן דעלמא ואיהי לא אתתקנת מכלהו כמא דאתתקנת **[קלב ע״א]** מתושבחתא דא, ובגין כך איהי סמוך לצלותא דמיושב כמא דאוקימנא.

בה שעתא כד שירתא דימא אתמר מתעטרא כנסת ישראל בההוא כתרא דזמין קב״ה לאעטרא למלכא משיחא וההוא כתרא גליפא מחקקא בשמהן קדישין כמא דאתעטר ההוא יומא דאעברו ישראל ית ימא ואטבע קב״ה לכל משריין דפרעה ופרשוהי. בגין כך בעי בר נש לשוואה רעותיה בהאי שירתא וכל מאן דזכי לה בהאי עלמא זכי למחמי למלכא משיחא בתקוני ההוא כתרא ובחגירו זייניה וזכי לשבחא האי שירתא תמן והא אוקימנא מלי.

© 2009–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

[p. 226] כיון דמטי בר נש לישתבח נטיל קב״ה ההוא כתרא ושוי ליה קמיה וכנסת ישראל שריאת לאתתקנא למיתי לקמי מלכא עלאה, ואצטריך לאכללא לה בתליסר מכילן עלאי דמנהון אתברכת ואינון תליסר בוסמין עלאין כד״א (שיר ד) נרד וכרכום קנה וקנמון וגו׳, והכא אינון שיר ושבחה הלל וזמרה עוז וממשלה נצח גדולה וגבורה תהלה ותפארת קדושה, הא תריסר ולבתר לחברא לה בהדייהו ולומר ומלכות בגין דאיהי מתברכא מנייהו. ועל דא איצטריך בשעתא דאתכלילת בינייהו לשוואה רעותא ולבא להאי ולא לישתעי כלל דלא לפסוק בינייהו, ואי פסיק בינייהו מתחות גדפי כרובייא נפיק חד שלהובא קרי בחילא ואמר פלניא דפסיק גאותא דקב״ה ישתצי ויתפסק דלא יחמי גאותא דמלכא קדישא כד״א (ישעיה כ״ו) ובל יראה גאות יי׳, בגין דאלין תליסר אינון גאות יי׳.

מכאן ולהלאה אל ההודאות וכו׳, דא מלכא עלאה דשלמא דיליה, בגין דכל הני שבחן אינון לגביה דכנסת ישראל כד משבחא במשרייהא דלתתא, כד״א שיר השירים אשר לשלמה, למלכא דשלמא דיליה.

[p. 227] מתמן ולהלאה (שם מה) יוצר אור ובורא חשך עושה שלום, והא אתערנא ביה ואתערו חברייא דהני אינון תקונין דעלמא עלאה, אל ברוך תקוני דעלמא תתאה מאינון כ״ב אתוון זעירין בגין דאית אתוון רברבן ואתוון זעירין, אתוון זעירין מעלמא תתאה, אתוון רברבן מההוא עלמא דאתי.

בכלא אינון רברבן, אינון רברבן בגרמייהו כד אתיין יחידאין, אינון רברבן דכד לא פשיטין יתיר אינון אתיין כל את ואת ברתיכא דאתחזי ליה כגון שבחא דשבת דאינון אתוון אל אדון על כל המעשים, ברוך ומבורך בפי כל הנשמה, אלין אתוון בחמש חמש תיבין דאינון חמשין תרעין דעלמא דאתי.

תרין אתוון אחרנין די בסופא ש״ת אינון בשית שית תיבין דאינון שית סטרין דעלמא דאתי ונפקי מתמן [p. 228] כגון שבח יתנו לו כל צבא מרום, תפארת וגדולה שרפים ואופנים וחיות הקודש. אלין תרין אתוון בשית שית, תרין אתוון קדמאי בחמש חמש, כלהו שאר אתוון די באמצעיתא כלהו בארבע ארבע בגין דאינון רזא דרתיכא עלאה.

אינון אתוון קדמאי ואינון דבסופא אינון שלימו דכ״ב אתוון בגין דאית בהו כ״ב תיבין לקבל כ״ב אתוון עלאין, אשתארו תמניסר אתוון אחרנין דקא סלקין ברתיכייהו לארבע ארבע לע״ב תיבין דאינון רזא דשמא מפרש גליפא קדישא דע״ב אתוון דקב״ה אתעטר בהו, ושמא דא איהו מעטרא לכנסת ישראל וסליק ברזהא לאתעטרא בהו גו שליחותא דמאריה.

© 2009–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

וסימניך דאלין אתוון דקא מתעטרן בשבחא עלאה דא קדמאי וסופי דסלקין בעטרייהו אינון א״ת ב״ש, אל״ף בחמש, תי״ו בשית, בי״ת בחמש, שי״ן בשית. בג״כ רזא דא״ת ב״ש **[קלב ע״ב]** כללא דכ״ב אתוון דאינון עטרא דתלתין ותרין שבילין.

וסימניך דאינון אתוון אחרנין דסלקין ברתיכייהו ג״ר, שארי בגימ״ל וסיים ברי״ש וכלהו רזא [p. 229] דרתיכא קדישא. א״ת ב״ש רזא דשמא קדישא, ג״ר רזא דרתיכא קדישא דסלקא לע״ב ואתעביד מנייהו שמא קדישא לאתעטרא כנסת ישראל מגו רתיכא עלאה. ובגין כך ההוא שמא כלילא ברזא דאבהן ימינא ושמאלא ואמצעיתא, ואיהי מתעטרא בהו למהוי שמא קדישא ולאו שמא עלאה כאינון שמהן עלאין דעלמא עלאה דאתאחדא לעילא לעילא ואע״ג דהאי שמא עלאה איהו אבל רזא דיליה דוד מלכא דמתעטרא באבהן.

[p. 230] שמא דמ״ב אתוון רזא דיליה אבהן דקא מתעטרן בעלמא עלאה, ועלמא עלאה במה דלעילא ועל דא סליק ולא נחית אתעטר גו מחשבה עילאה. זכאה חולקיה מאן דידע ליה ואזדהר ביה.

שמא דע״ב דוד דקא מתעטרא באבהן ורזא דיליה סליק ונחית כגוונא דא מצפ״ץ שמא דתליסר מכילן דרחמי, אינון תריסר רזא דרתיכא קדישא דנפקין מחד דשריא עלייהו, ובגין כך סליק ונחית וכלהו סלקין ונחתין בר האי דסליק ולא נחית. ועל דא שמא דע״ב סליק ונחית סליק מסטרא דא ונחית מסטרא דא, שמא דתליסר מכילן סליק מסטרא דא ונחית מסטרא דא וההוא דנחית בגין לאמשכא טיבו לתתא. ועל דא א״ת ב״ש ג״ר ד״ק ה״ץ ו״פ ז״ע ח״ס ט״ן י״ם כ״ל אתוון קדמאי סלקין בחושבנא ואתוון אחרנין נחתי בחושבנא בגין לאמשכא טיבו דלעילא לתתא.

[p. 231] שמא דמ״ב איהו מעטרא לרתיכא עלאה, שמא דע״ב איהו מעטרא לרתיכא תתאה. זכאה חולקיה מאן דישתדל למנדע למאריה, זכאה איהו בעלמא דין ובעלמא דאתי.

ובגין כך תושבחתא דשבת דקא משבח למלכא דשלמא דיליה, משבח ליה בשמא דע״ב ובכ״ב תיבון רזא דכ״ב אתוון בגין דתתעטר ביה לסלקא לעילא בתושבחתא דא. ועל דא אל אדון תושבחתא דעלמא דאתי איהו ופריחו דרתיכא עלאה דמתעטרא לסלקא לעילא ופריחו דכנסת ישראל דמתעטרא לסלקא גו רתיכא עלאה.

א״ת ב״ש סלקין ונחתין כמא דאתמר, א״ל ב״ם סלקין ולא נחתין וסימניך דא שבת בלחודוי ודא שבת ויום הכפורים סלקא רזא לעילא לעילא עד דמתעטרא כלא באין סוף.

[p. 232] אל ברוך דא סדורא דאתוון זעירין ותקוני כנסת ישראל בכל יומא בצלותא, ובגין דאינון אתוון זעירין לית רווחא בינייהו ואינון תקוני עולימתן דאתיין עם מטרוניתא לגבי מלכא עלאה.

© 2009–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

קדושה דא דקא מקדשי מלאכי עלאי לאו איהו ביחיד והא אוקימנא כל קדושה דאיהו בלשון הקודש יחיד אסיר ליה למימר לה, תרגום לעולם ביחיד ולא בסגיאין ויחיד איהו תקונא דיליה ודאי ולא סגיאין, וסימניך לרזא דא שנים מקרא ואחד תרגום, שנים לישנא דסגיאין איהו דודאי קדושה דלשון הקדש אסיר איהו ביחיד, קדושת תרגום אסיר איהו בסגיאין אלא ביחיד לעולם, אחד תרגום תנינן ולא תרין ולא יתיר. תרגום אתיא למיעוטא והכי אצטריך, לשון הקודש אתיא לרבוייא והכי אצטריך דמעלין בקודש ולא מורידין, ובתרגום מורידין ולא מעלין, אחד תנינן ולא יתיר ולא מעלין כלל.

[p. 233] קדושה דא קדושתא דאתקדשת שכינתא וכל אינון רתיכין דילה לאתתקנא לגבי מלכא עלאה, ובגין דאיהי קדושת עלמא תתאה איהי מיושב ולא בעמידה. **[קלג ע״א]** קדושה אחרא דאהדורי צלותא איהי קדושתא דעלמא עלאה ובגין כך איהי בעמידה בגין לאמשכא לה לתתא וכל מלוי דעלמא עלאה איהו בעמידה ולא מיושב. ובכל הני קדושאן ישראל מתקדשי בהו לתתא, ועל דא ישראל מתקדשי בקדושה דרתיכא תתאה מיושב ובקדושה דרתיכא עלאה מעומד. קדושה אחרא איהי תוספת קדושה בגיני כך איהי בתר צלותא, ובגין דאיהי תוספת קדושה על קדושן אחרנין איהי לבתר צלותא, ובגין דכל חד וחד בעי לאמשכא עליה מההוא תוספת אתתקן לכל יחיד ויחיד קדושת תרגום.

[p. 234] ואי תימא הא אית בה קדושת לשון הקדש, ההוא לצבור לאתקדשא כלהו בכלל בההוא תוספת קדושה ובגין דיחיד לית ליה רשו בלשון הקדש לומר ולאתקדשא יחידאי אתקינו ליה בלשון תרגום ואיהו ביחיד לאתקדשא כל חד וחד בההוא תוספת לאמשכא עליה קדושה יתיר. זכאה חולקיהון דישראל דקא מתקדשי בקדושי עלאי בגין דאינון דבקין לעילא דכתיב (דברים ד) ואתם הדבקים ביי׳ אלהיכם.

כתיב (מלכים ב ד) הנה נא ידעתי כי איש אלהים קדוש הוא עובר עלינו תמיד, וכתיב נעשה נא עלית קיר קטנה ונשים לו שם מטה ושלחן וכסא ומנורה והיה בבאו אלינו יסור שמה. בהאי קרא אית לן סימנא בעלמא. הנה נא ידעתי, דא איהו רעותא דבר נש לשואה בגויה.

כי איש אלהים קדוש הוא, דא איהו עלמא עלאה דאיהו יתיב על כורסי יקריה וכל קדושאן נפקין מניה ואיהו מקדש לכלהו עלמין.

עובר עלינו תמיד, מההוא קדושה דאיהו מקדש לכל עלמין לעילא איהו מקדש לן בהאי עלמא דהא לית קדושה לעילא אלא אי אית קדושה לתתא כמא דכתיב (ויקרא כב) ונקדשתי בתוך בני ישראל. [p. 235] והואיל וכך הוא נעשה נא עלית קיר קטנה, דא איהו סדורא

© 2009–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

דתקונא דשכינתא דאיהי עלית קיר כד״א (ישעיה לח) ויסב חזקיהו פניו אל הקיר. קטנה בגין דאיהי זעירא כד״א (קהלת ט) עיר קטנה.

ונשים לו שם, בתקונא דא דאנן מתקנין ובסדורא דילן בשירין ותושבחן ובצלותא, ותקונא דא אנן מתקנין לגביה לנייחא דיליה.

מטה ושלחן וכסא ומנורה, ארבע אלין כלהו בשכינתא אינון ואיהי כלא, וכל תקונין אלין מתתקנן לגבי עלמא עלאה בסדורא דאנן מסדרין. בסדורא דצלותא דערבית ובתקונא דיליה הא מטה, בסדורא דאינון קרבנין ועלוון דאנן מסדרין בצפרא ואינון שירין ותושבחן הא שלחן, בההוא סדורא דמיושב ובתקונא דקרית שמע בההוא יחודא דאנן מתקנין הא כסא, בההוא סדורא דצלותא דמעומד ובאינון קדושאן ותוספת קדושה וברכאן דאנן מסדרין הא מנורה.

[p. 236] זכאה איהו בר נש דדא שוי ברעותיה לאשלמא לגבי מאריה בכל יומא ולאתקנא לגביה הני תקונין, כדין ודאי קב״ה יהא אושפיזיה בכל יומא. זכאה איהו בהאי עלמא וזכאה איהו בעלמא דאתי בגין דאלין ארבע אינון תקוני שכינתא לאתקנא לגבי בעלה, בארבע תקונין אלין אתתקנת בשפירהא בחזווהא ע״י דעמא קדישא בכל יומא.

מטה אתיהיבת ליה ליעקב לאתקנא ועל דא יעקב אתקין צלותא דערבית. שלחן אתקין דוד מלכא באינון שירין ותושבחן דאיהו אתקין כד״א (תהלים כג) תערך לפני שלחן. כסא אתקין אברהם באתקשרותיה טיבו ושלימו דנשמתין לכל בני עלמא ולית תקונא דכסא אלא חסד דאברהם כד״א (ישעיה טז) והוכן בחסד כסא. מנורה **[קלג ע״ב]** אתקין יצחק דאקדיש שמא דקב״ה לעיניהון דכל עלמא ונהיר נהירו דבוצינא עלאה בההוא קדושה.

[p. 237] בגיני כך צריכין עמא קדישא לומר תדיר שבחא דמאריהון ולשואה רעותהון לסדרא לגבי עלמא עלאה דאיהו מאריה דביתא איש האלהים מטה ושלחן וכסא ומנורה למהוי שלימו בכל יומא עילא ותתא.

בשעתא דקא מיחדי ישראל יחודא דרזא דשמע ישראל ברעותא שלים כדין נפיק מגו סתימו דעלמא עלאה חד נהירו וההוא נהירו בטש גו בוצינא דקרדינותא ואתפלג לע׳ נהורין ואינון ע׳ להטי בע׳ ענפין דאילנא דחיי. כדין ההוא אילנא סליק ריחין ובוסמין וכל אילני דגנתא דעדן כלהו סלקין ריחין ומשבחן למאריהון דהא כדין אתתקנת מטרוניתא לאעלא לחופה בהדי בעלה. כל אינון שייפין עלאין כלהו מתחברן בתיאובתא חדא וברעותא חדא למהוי חד בלא פרודא כלל, וכדין בעלה אתתקן לגבה לאעלה בחופה ביחודא חד לאתייחדא במטרוניתא.

© 2009–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

[p. 238] ועל דא אנן מתערי לה ואמרינן (דברים ו) שמע ישראל, אתקין גרמך הא בעלך לגבך בתקונוי זמין לקבלך.

יי׳ אלהינו יי׳ אחד, ביחודא חד ברעותא חד בלא פרודא דכל אינון שייפין כלהו אתעבידו חד ועיילין בחד תיאובתא. כיון דאמרי ישראל אחד באתערותא דשית סטרין כדין כל אינון שית סטרין אתעבידו חד, ורזא דא ו׳ חד פשיטו בלחודוי בלא דבקותא אחרא לגביה אלא איהו בלחודוי פשיט מכלא ואיהו חד.

בההוא שעתא מטרוניתא מתתקנא ומתקשטא ועאלין לה שמשהא בלחישו סגי לגבי בעלה ואמרי ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד, דא איהו בלחישו דהכי אצטריך לאעלא לה לגבי בעלה. זכאה עמא דידעי דא ומסדרי סדורא עלאה דמהימנותא.

[p. 239] בההוא שעתא דאתחברו בעלה ואתתא כחדא כדין כרוזא נפיק מסטרא דדרום אתעתדו חילין ומשריין דגלי רחימותא לגבי מאריכון. כדין אתער חד ממנא עלאה בוא״ל רב משריין ובידיה ארבע מפתחן דנטיל מד׳ סטרי עלמא, חד מפתחא אתרשים באת י׳ וחד מפתחא אתרשים באת ה׳ וחד מפתחא אתרשים באת ו׳. מפתחא אחרא דאתרשים באת ה׳ אנח לה תחות אילנא דחיי. אינון תלת מפתחן דאתרשימו בתלת אתוון אלין אתעבידו חד, כיון דאתעבידו חד ההוא מפתחא אחרא סליק וקאים ואתחבר בההוא אחרא כללא דתלתא וכל אינון משריין וחיילין עאלין לאלין תרין מפתחן גו גנתא וכלהו מיחדי כגוונא דלתתא.

יהוה, דא רשימו דאת י׳ רישא עלאה דבשמא קדישא. אלהינו, דא איהו רזא דרשימו דאת ה׳ עלאה את תניינא דבשמא קדישא. יהוה, דא משיכו דאתמשך לתתא ברזא דרשימו דאת ו׳ דאינון תרין אתוון אתמשכו למהוי באתר דא ואיהו אחד. כל הני תלתא אינון חד ביחודא חד.

[p. 240] כיון דכל דא אתעביד ביחודא חד ואשתאר כלא ברזא דאת ו׳ שלים מרישא דמבועא ומהיכלא פנימאה וירית לאבא ואימא כדין עאלין לה למטרוניתא בהדיה דהא השתא איהו שלים בכל טיבו עלאה ויכיל לאתזנא לה ולמיהב לה מזונא וספוקא כדקא יאות. וכל אינון שייפין דיליה כלהו חד, כדין עאלין לה לגביה בלחישו. אמאי בלחישו, בגין דלא יתערב זר בההוא חדוה כד״א (משלי יד) ובשמחתו לא יתערב זר.

כיון דאיהו אתיחד לעילא בשית סטרין, אוף הכי איהי אתיחדת לתתא בשית סטרין אחרנין בגין למהוי **[קלד ע״א]** אחד לעילא ואחד לתתא כד״א (זכריה יד) יהיה יי׳ אחד ושמו אחד. אחד לעילא בשית סטרין דכתיב (דברים ו) שמע ישראל יי׳ אלהינו יי׳ אחד, הא שית תיבין לקבל שית סטרין. אחד לתתא בשית סטרין, ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד, הא שית סטרין אחרנין בשית תיבין. יי׳ אחד לעילא ושמו אחד לתתא.

© 2009–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

[p. 241] ואי תימא הא כתיב אחד לעילא ולתתא לא כתיב אחד. ועד הוא אחד בחלופי אתוון. אתוון דדכורא לא מתחלפי, דנוקבא מתחלפי ודא שבחא דדכורא על נוקבא. ובגין דלא תשלוט עין הרע אנן מתחלפי אתוון דלא אמרן אחד באתגלייא, ובזמנא דאתי דיתעבר ההוא עין הרע מעלמא ולא תשלוט בהדה כדין אתקרי אחד באתגלייא, בגין דהשתא דההוא סטרא אחרא אתדבק בהדה לאו איהי אחד אלא דאנן מיחדין לה בלחישו ברזא דאתוון אחרנין ואמרי ועד, אבל בזמנא דאתי דיתפרש ההוא סטרא מינה ויתעבר מעלמא כדין יתקרי אחד ודאי דלא יהא בהדה שותפו ודביקו אחרא כד״א (זכריה יד) ביום ההוא יהיה יי׳ אחד ושמו אחד באתגליא בהדיא ולא בלחישו ולא ברזא.

[p. 242] ועל דא אנן מיחדין לה מההוא סטרא אחרא כמאן דזמין לאחרא למיהוי סהיד דיליה, בגין דדא איהו סהיד דילן וסטרא אחרא לאו איהו סהדא לגבן, ובגין דא איהי אתפרשת מההוא סטרא. כיון דאתת אנן עאלין לה לחופה לגבי מלכא עלאה בכל רעותא וכוונא דלבא ועל דא איהי אחד.

בשעתא דאיהי אתת בעולימתהא ובעאת לאתפרשא מסטרא אחרא לא אתת אלא כמאן דאזדמנת למחמי ביקרא דמלכא ולא יתיר והכי מכריזי דיזדמנון למחמי ביקרא דמלכא, כדין סטרא אחרא לא ניחא ליה למחמי ואתפרש מינה כד״א (שיר ג) צאינה וראינה בנות ציון במלך שלמה, פוקו למחמי. כיון דאתת כל אינון שמשהא עאלין לה לחופה בהדי מלכא בלחישו ברזא, דאלמלא לאו הכי לא יתפרש מינה ההוא סטרא אחרא ויתערב בחדווהא. אבל בזמנא דאתי דיתפרש ההוא סטרא אחרא מינה ביום ההוא יהיה יי׳ אחד ושמו אחד.

כיון דעאלת לחופה ואיהי בהדי מלכא בחדווא כדין אנן מתערי חדווא דימינא ושמאלא כד״א (דברים ו) ואהבת את יי׳ אלהיך וגו׳, והיה אם שמוע וגו׳ בלא דחילו כלל דהא סטרא אחרא לא יתקרב תמן ולית ליה רשו.

[p. 243] כלה כל זמנא דבעאן לאעלא לה לגבי מלכא לחדווא דשמושא אצטריך בלחישו ברזא בגין דלא ישתכח ברגלי צעדהא רמז דסטרא בישא ולא יתדבק בהדה ולא ישתכחון בבנוי רמז פסול כלל. והכי אמר יעקב לבנוי חס ושלום שמא אירע פסול בערסי. כדין אינון אמרי כמא דלית בלבך אלא אחד וגו׳, לית לן דביקו בסטרא אחרא כלל דהא פרישא הוה מערסך ואנחנא ביחודא חדא ולא הוינן כלל מסטרא אחרא לא ברעו ולא במחשבה אלא ביחוד הוינן ברעו ומחשבה דילן.

כיון דידע דסטרא אחרא לא אתדבק תמן כלל כדין עאלת אתתא לגבי בעלה בלחישו ברזא דיחודא דשית סטרין. פתח ואמר ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד, דהא איהי ברזא דאחד בעולימתהא בלא ערבובא כלל ולא שותפו דסטרא אחרא.

© 2009–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

ותא חזי בההוא שעתא יעקב ובנוי הוו בדיוקנא עלאה לתתא בהדי שכינתא, יעקב הוה ברזא דשית סטרין דעלמא עלאה ברזא חד, בנוי הוו בדיוקנא דשית סטרין דעלמא תתאה. ואיהו בעא לגלאה לון ההוא קץ כמא [p. 244] דאוקימנא דאית קץ ואית קץ, אית קץ הימין ואית קץ הימים. קץ הימין דא רזא מלכו דשמיא, קץ **[קלד ע״ב]** הימים דא מלכו חייבא רזא דסטרא אחרא דאקרי קץ כל בשר והא אוקימנא.

כיון דחמא דאסתלקת שכינתא מניה וגו׳ אינון אמרו כמא דלית בלבך אלא אחד דאנת ברזא דעלמא עלאה ואיהו אחד, אוף אנן דהוינן ברזא דעלמא תתאה איהו אחד. ועל דא אדכרו תרי לבבות רזא דעלמא עלאה דאיהו לבא דיעקב ורזא דעלמא תתאה דאיהו לבא דבנוי. כדין אעיל לה בלחישו. [p. 245] וכמא דאינון אתייחדו רזא דעלמא עלאה באחד ורזא דעלמא תתאה באחד, אוף הכי אנן צריכין ליחדא עלמא עלאה באחד וליחדא עלמא תתאה ברזא דאחד, דא בשית סטרין ודא בשית סטרין, ובגין כך שית תיבין הכא ברזא דשית סטרין ושית תיבין הכא ברזא דשית סטרין (זכריה יד) יי׳ אחד ושמו אחד. זכאה עדביה וחולקיה מאן דשוי רעותיה להאי בעלמא דין ובעלמא דאתי.

רב המנונא סבא אמר באתערותא דיחודא ושפיר איהו ורזא דברירא דמלה הא אוקימנא ומלין אלין זמינין לאתערא קמי עתיק יומין בלא כסופא כלל.

פתח ואמר ויקחו לי תרומה, הכא איהו יחודא בכללא חדא עילא ותתא. ויקחו תרומה לא כתיב אלא ויקחו לי תרומה עילא ותתא בכללא חדא בלא פרודא כלל.

[p. 246] מאת כל איש אשר ידבנו לבו תקחו את תרומתי. האי קרא הכי אצטריך כל איש אשר ידבנו לבו יקח את תרומתי, מאי מאת כל איש. אלא רזא הכא לאינון מארי מדין. זכאין אינון צדיקיא דידעי לשואה רעותא דלבהון לגבי מלכא עלאה וכל רעותא דלהון לאו איהו לגבי עלמא דא ובכסופא בטלא דיליה אלא ידעי ומשתדלי לשואה רעותהון ולאתדבקא לעילא בגין לאמשכא רעותא דמאריהון לגבייהו מעילא לתתא. ומאן אתר נטלי ההוא רעותא דמאריהון לאמשכא לה לגבייהו, נטלי לה מאתר חד עלאה קדישא דמניה נפקין כל רעותין קדישין. ומאן איהו, כל איש דא צדיק דאקרי כל כד״א (קהלת ה) ויתרון ארץ בכל היא, (תהלים קיט) על כן כל פקודי כל. איש כד״א (בראשית ו) איש צדיק, דא איהו כל איש מאריה דביתא דרעותיה תדיר לגבי מטרוניתא כגברא דרחים לאתתיה ותדיר ידבנו לבו, איהו רחים לה, ולבו דאיהי מטרוניתא דיליה ידבנו לאתדבקא ביה. [p. 247] ואע״ג דרחימו סגיא דא בדא דלא מתפרשן לעלמין מההוא כל איש מאריה דביתא מאריה דמטרוניתא מניה תקחו את תרומתי. ארחיה דעלמא מאן **[קלה ע״א]** דבעי לנסבא אתתיה דבר נש מניה איהו קפיד ולא

© 2009–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

שביק לה, אבל קב״ה לאו הכי, אע״ג דכל רחימו דילה לגביה ורחימו דיליה לגבה מניה נטלין לה לאשראה בינייהו מההוא אתר עלאה דכל רחימו דאתתא ובעלה שריא מתמן תקחו את תרומתי. זכאה חולקהון דישראל וזכאין דלהון דזכו להאי.

וזאת התרומה אשר תקחו מאתם. ואי תימא אי הכי אשר תקחו מאתו מבעי ליה, מאי מאתם. מתרין שמהן אלין.

תו רב ייסא סבא אמר מאתם מאת ם׳ דאיהו רזא דעלמא עלאה אתר מדוריה דהאי צדיק דאיהו אתעטר מאת ם׳ ומתמן נטיל חיין לאתזנא לעלמין כלהו, וכלא מלה חדא.

רזא לחכימין אתיהיבת זכאה חולקהון דאע״ג דאינון נטלין לה הכא לא יכלין אלא ברשו דבעלה וברעו דיליה למעבד פולחנא דרחימו לגביה וכדין ברחימו דיליה תקחו את תרומתי. וכל דא באינון פולחני דצלותא ותקונא וסדורא דישראל מסדרין בכל יומא.

[p. 248] מאתם מכללא דשית סטרין עלאין וכלא חד. מאתם מאינון זמני ושבתי וכלא רזא חדא.

זהב וכסף ונחשת ותכלת וארגמן ותולעת שני ושש וגו׳. זהב, ביומא דרזא דראש השנה דאיהו יומא דזהב ושלטא ההוא סטרא כד״א (איוב לז) מצפון זהב יאתה.

וכסף, דא יום הכפורים דמתלבנן חוביהון דישראל כתלגא כד״א (ישעיה א) אם יהיו חטאיכם כשנים כשלג ילבינו, וכתיב (ויקרא טז) כי ביום הזה יכפר עליכם לטהר אתכם.

ונחשת, יומי דקרבנין דחג דאנון רתיכי דשאר עמין ואקרון רזא דהרי נחשת ובגין כך מתמעטין בכל יומא ואזלין.

[p. 249] ותכלת, דא פסח שולטנו דרזא דמהימנותא רזא דנהורא תכלא ובגין דאיהי תכלא לא שלטא עד דשציאת ועברת כד״א (שמות יב) ועבר יי׳ לנגף את מצרים. בג״כ כל גוונין בחלמא טבאן בר תכלא.

וארגמן, דא שבועות רזא דארגוונא דאורייתא שבכתב אתיהיבת ביה כלילא מכל סטרין מימינא ומשמאלא כד״א (דברים לג) מימינו אש דת למו, ודא איהו ארגמן.

ותולעת שני דא איהו חמשה עשר באב דבנות ישראל נפקי במאני מלת כד״א (איכה ד) האמונים עלי תולע.

[p. 250] עד הכא שית זמנין, מכאן ולהלאה רזא דעשרת ימי תשובה. ושש ועזים ועורות אילים מאדמים ועורות תחשים ועצי שטים ושמן למאר בשמים לשמן המשחה וגו׳ ואבני שוהם ואבני מלואים, עד הכא תשעה לקבל תשעה יומין ויום הכפורים משלים לעשרה. ומכל אלין אנן נטלין תרומת יי׳ בכל זמנא וזמנא בגין לאשראה עלן. בר״ה אנן נטלין תרומת יי׳ ואיהי רזא דר״ה דאתיא מסטרא דזהב.

© 2009–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

מיום הכפורים אנן נטלין לה ואיהי יום הכפורים דירתא ברתא לאימא.

מסכות אנן נטלין לה דכתיב (במדבר כט) ביום השמיני עצרת תהיה לכם, ודא איהי תרומת יי׳.

מפסח, איהי פסח והא אוקימנא רזא דנהורא תכלא.

משבועות אנן נטלין לה דכתיב (שמות כ) וידבר אלהים את כל הדברים האלה לאמר, ואנן נטלין מתורה שבכתב תורה שבעל פה.

[p. 251] חמשה עשר באב איהי קיימא בחדווא על בנות ישראל. כל שאר יומין אינון לתקונא דילה, ועל דא אשר תקחו מאתם כתיב.

כגוונא דאינון אתייחדן לעילא אוף הכא איהי אתיחדת לתתא ברזא דאחד למהוי עמהון לעילא חד לקבל חד. קב״ה אחד לעילא לא יתיב על כורסי יקריה עד דאתעבידת ברזא דאחד כגוונא דיליה למהוי אחד באחד.

רזא דשבת איהי שבת דאתאחדת ברזא **[קלה ע״ב]** דאחד למשרי עלה רזא דאחד.

צלותא דמעלי שבתא דהא אתייחדת כורסייא קדישא ברזא דאחד ואתתקנת למשרי עלה מלכא קדישא עלאה. כד עייל שבתא איהי אתיחדת ואתפרשת מסטרא אחרא וכל דינין מתעברין מינה ואיהי אשתארת ביחודא דנהירו קדישא ואתעטרת בכמה עטרין לגבי מלכא קדישא וכל שולטני רוגזין ומארי דדינא כלהו ערקין ולית שולטנו אחרא בכל עלמין ואנפהא נהירין בנהירו עלאה ואתעטרת לתתא בעמא קדישא וכלהו מתעטרן בנשמתין חדתין. [p. 252] כדין שירותא דצלותא לברכא לה בחדווא בנהירו דאנפין ולומר ברכו את יי׳ המבורך, את יי׳ דייקא בגין למפתח לגבה בברכה.

ואסיר לעמא קדישא למפתח לגבה בפסוקא דדינא כגון והוא רחום וגו׳ בגין דהא אתפרשת מרזא דסטרא אחרא וכל מארי דינין אתפרשו ואתעברו מינה, ומאן דאתער האי לתתא גרים לאתערא הכי לעילא וכרסייא קדישא לא יכלא לאתעטרא בעטרא דקדושה דכל זמנא דמתערי לתתא אינון מאריהון דדינא דהוו מתעברן והוו אזלי כלהו לאתטמרא גו נוקבא דעפרא דתהומא רבא כלהו תייבין לאשראה בדוכתייהו ואתדחקא בהו אתרא קדישא דבעאת נייחא.

[p. 253] ולא תימא דדא איהו בלחוד אלא לית אתערותא לעילא לאתערא עד דישראל מתערי לתתא כמא דאוקמוה דכתיב (תהלים פא) בכסא ליום חגנו, ליום חג לא כתיב אלא ליום חגנו. ועל דא אסיר לעמא קדישא דקא מתעטרין בעטרין קדישין דנשמתין בגין לאתערא נייחא דאינון יתערון דינא אלא כלהו ברעו ורחימו סגי דיתערון ברכאן עילא ותתא כחדא.

ברכו את יי׳, את דייקא כדקאמרן דא שבת דמעלי שבתא.

© 2009–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

ברוך יי׳ המבורך, דא אפיקו דברכאן ממקורא דחיי לאתר דנפיק מניה כל שקיו לאשקאה כלא, ובגין דאיהו מקורא ברזא דאת קיימא קרינן ליה המבורך איהו מבועא דבירא, וכיון דמטו תמן הא ודאי בירא אתמליא דלא פסקין מימוי לעלמין. [p. 254] ועל דא לא אמרינן ברוך את יי׳ המבורך אלא ברוך יי׳ דאלמלא לא מטי התם נביעו ממקורא עלאה לא אתמליא בירא כלל ועל דא המבורך. אמאי איהו המבורך, בגין דאיהו אשלים ואשקי לעולם ועד. עולם ועד דא איהו שבת דמעלי שבתא, ואנן תקעין ברכאן באתר דאקרי מבורך, כיון דמטו התם כלהו לעולם ועד, ודא איהו ברוך יי׳ המבורך, עד הכא מטון ברכאן מעלמא עלאה וכלהו לעולם ועד לאתברכא ולאתשקאה ולמהוי שלים כדקא יאות מליא מכל סטרין.

ברוך, דא מקורא עלאה דכל ברכן נפקין מניה, וכד סיהרא אשתלים קרינן לה הכי לגבי תתאי אבל ברוך מקורא עלאה כדקאמרן.

יי׳, דא אמצעו דכל סטרין עלאין.

המבורך, דא שלמא דביתא מבועא דבירא לאשלמא ולאשקאה כלא.

לעולם ועד, דא עלמא תתאה דאצטריך לאתברכא ומשחא ורבו דברוך יי׳ והמבורך כלא איהו לעולם ועד. מבורך כד״א (בראשית מט) בן פורת.

[p. 255] ועל דא ברכה דא אצטריכו כל עמא לברכא ובמעלי שבתא ברעו דלבא ובחדווא בעו למשרי בשרותא דא לאתברכא האי שבת דמעלי ליליא מעמא קדישא כדקא יאות.

בהאי ברכה כד שראן ישראל לברכא קלא אזלא בכלהו רקיען דמתקדשי בקדושה דמעלי שבתא, זכאין אתון עמא קדישא דאתון מברכי ומקדשי לתתא בגין דיתברכון ויתקדשון לעילא כמה משריין **[קלו ע״א]** עלאין קדישין, זכאין אתון בהאי עלמא וזכאין אתון בעלמא דאתי. ולא ברכי ישראל ברכה דא עד דמתעטרין בעטרין דנשמתין קדישין כדקאמרן. זכאה עמא דהכי לון בהאי עלמא.

בהאי ליליא שמושא דחכימין באלין נשמתין קדישין דמתעטרן בהו ואע״ג דהא אוקימנא וכלא חד, ובכל אתר דתשכח לחכימין בהאי מלה בסטרא דא ולזמנין בסטרא דא כלא איהו חד והני מילי הא אוקימנא, אבל בזמנא דא דמתעטרן כלהו בנשמתין ורוחין חדתין יתירין קדישין כדין איהו שמושא דלהון בגין דנגידו לההוא שמושא נגידו דקדושה דנייחא עלאה ויפקון בנייהו קדישין כדקא חזי.

[p. 256] רזא דא לחכימין אתייהיבת, בשעתא דאתפליג ליליא בליליא דא קב״ה בעי לאעלא בגנתא דעדן. ורזא דא ביומי דחול קב״ה עאל בגנתא דלתתא לאשתעשעא עם צדיקיא דשראן תמן, ובשבת בההוא ליליא דשבת קב״ה די ברזא דמקורא עלאה עאל בגנתא דלעילא בגין דביומי דחול כל נשמתין דצדיקיא כלהו בגנתא די בארעא שריין וכד אתקדש יומא במעלי

© 2009–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

שבתא כל אינון משריין דמלאכין קדישין די ממנן גו גנתא דלתתא כלהו סלקין להני נשמתין דשריין גו גנתא דלתתא לגבי ההוא רקיעא דקיימא על גנתא ומתמן אזדמן רתיכא קדישא דסחרא כורסי יקרא דמלכא וסלקין לון לכל אינון נשמתין בגנתא דלעילא. כיון דאלין רוחין סלקין כדין רוחין אחרנין קדישין נחתין לאתעטרא בהו עמא קדישא, אלין סלקין ואלין נחתין.

ואי תימא הא גנתא דבארעא ביומא דשבתא יתבא בריקנייא בלא נשמתין דצדיקיא. לאו הכי אלא נשמתין אזלין ונשמתין אתיין, נשמתין סלקין ונשמתין נחתין, נשמתין אזלין מגו גנתא ונשמתין אתיין לגו גנתא. כל אינון נשמתין דצדיקייא דמתלבנן ביומי דחול ועד לא עאלו לגו גנתא בשעתא דאלין נפקין אלין עאלין ואתר לא אשתאר בריקניא כאתר דלחם הפנים ביום הלקחו.

[p. 257] ואי תימא כד אהדרו ביומי דחול במה אתמשכן דוכתי לארכא ופותיא ורומא בגנתא ולא אתידע. כגוונא דרזא דארץ הצבי דהוה אתמשך לכל סטרין ולא אתידע, כגוונא דצבי כל מה דאתרבי משכיה אתרבי לכל סטר ולא ידיע. ואית כמה נשמתין דכיון דסלקין תו לא נחתין.

נשמתין סלקין ונשמתין נחתין לאתעטרא בהו עמא קדישא ובמעלי שבתא גלגולא דנשמתין איהו, אלין אזלין ואלין אתיין, אלין סלקין ואלין נחתין. מאן חמי כמה רתיכין קדישין די משטטי לכאן ולכאן, כלהו בחדווא כלהו ברעו באלין נשמתין לאעטרא לעמא קדישא לאעטרא לכמה צדיקייא בגנתא דעדן דלתתא עד שעתא [p. 258] דכרוזא קאים וקארי מקודש מקודש. כדין נייחא ושכיכו דכלא וחייבי דגיהנם כלהו משתככי ואית לון נייחא ונשמתין כלהו מתעטראן בדוכתייהו אלין לעילא ואלין לתתא. זכאה עמא דחולקא דא להון.

בפלגות ליליא דמעלי שבתא דחכימין מתערין לשמושא דלהון ההוא רוחא עלאה דמתעטרן ביה כד יומא אתקדש בשעתא דאינון ניימי בערסייהו ונשמתין אחרנין דלהון בעאן לסלקא למחמי ביקרא דמלכא כדין ההוא רוח דנחית במעלי שבתא נטיל ההוא נשמתא וסלקין לעילא ואתסחיא נשמתא אחרא בבוסמין דגנתא דעדן ותמן חמי מה דחמי, וכד נחית לאשראה בדוכתיה בפלגות ליליא ההוא נשמתא תבאת לדוכתה. ובעי לאינון **[קלו ע״ב]** חכימין לומר חד פסוקא דאתערותא דההיא רוחא עלאה קדישא דעטרא דשבת כגון (ישעיה סא) רוח יי׳ אלהים עלי יען משח יי׳ אותי לבשר ענוים שלחני לחבוש לנשברי לב לקרוא לשבויים דרור ולאסורים פקח קוח, (יחזקאל א) בלכתם ילכו ובעמדם יעמדו ובהנשאם מעל הארץ ינשאו האופנים לעומתם כי רוח החיה באופנים, (שם) על אשר יהיה שמה הרוח ללכת ילכו שמה הרוח ללכת והאופנים ינשאו לעומתם כי רוח החיה באופנים, בגין דמתעטרן בההוא רוחא

© 2009–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

באתערותא דלהון לחדווא דשמושא ויהא נגידו דההוא רוח עלאה דשבת בההוא שמושא דמצוה.

[p. 259] רב המנונא סבא כד הוה סליק מנהרא במעלי שבתא הוה יתיב רגעא וזקיף עינוי והוה חדי והוה אמר דהוה יתיב למחמי חדווא דמלאכי עלאי, אלין סלקין ואלין נחתין. ובכל מעלי שבתא יתיב בר נש בעולם הנשמות. זכאה איהו מאן דידע ברזין דמאריה.

כד נהיר יממא ביומא דשבתא סליקו דחדווא סליק בכלהו עלמין בנייחא בחדווא, כדין (תהלים יט) השמים מספרים כבוד אל ומעשה ידיו מגיד הרקיע. מאן שמים, אלין שמים דשמא עלאה אתחזי בהו דשמא קדישא אתרשים בהו.

מאי מספרים. אי תימא כמאן דמשתעי ספור דברים לאו הכי, אלא דנהרין ונציצין בנציצו דנהורא עלאה וסלקין בשמא דכליל בנהירו דשלימו עלאה. ומאי איהו ספור, דנצצי בנהירו דשלימו דספר עלאה ובגין כך סלקין בשמא שלים ונהרין בנהירו שלים ונצצי בנציצו שלים. אינון מנצצי ונהרי בגרמייהו מגו נהירו דנציצו דספר עלאה ונהרי ונצצי לכל כבוד וכבוד [p. 260] דמתדבקן ביה דהא מנייהו מההוא ספירו ונהירו נהיר כל עזקא ועזקא ונציץ בנציצו, בגין דבהאי יומא מתעטרן שמים וסלקין בשמא קדישא יתיר משאר יומין.

ומעשה ידיו, ההוא טלא עלאה דנהיר מכל סטרין גניזין דאיהו מעשה ידיו ותקונא דיליה דמתקנא ביומא דא מכל שאר יומין.

מגיד הרקיע. מאי מגיד, משיך ונגיד לתתא מרישא דמלכא מליא מכל סטרוי. ההוא רקיע דאיהו מבועא דבירא דא איהו ההוא נהר דנפיק מעדן ודא איהו דנגיד ומשיך לתתא נגידו דטלא עלאה דנהיר ונציץ בנציצו מכל סטרין ודא רקיע אנגיד ליה במשיכו דרחימו ותיאובתא לאשקאה שקיו דחדווא למעלי שבתא, וכד אנגיד ומשיך ההוא טלא דבדולחא כלא נגיד מליא ושלים באתווי קדישין בכל אינון שבילין קדישין. כיון דכלא אתחבר ביה אתעביד ביה ארח לאשקאה ולברכא לתתא.

[p. 261] יום ליום יביע אומר. יום ליום, יומא ליומא ועזקא לעזקא. השתא משתעי קרא בארח פרט היך שמים מספרים ומתקנין בספירו ובנציצו עלאה להאי כבוד והיך נגיד ומשיך ההוא רקיע נגידו דטלא עלאה ואמר יום ליום יביע אומר, יומא ליומא ודרגא לדרגא אוחו לאתכללא דא בדא ולאתנהרא דא מן דא מההוא ספירו דאתנהרי ונצצי שמים להאי כבוד.

יביע, כד״א מבע אתעביד, אוחו לאנהרא דא מן דא ולאתנצצא דא מן דא מההוא ספירו ונציצו.

© 2009–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

אמר, כללא דאתוון ושבילן דנפקן מאבא ואימא וההוא רישא דנפיק מנייהו דאיהו ברא בוכרא. א׳ אבא ודא איהו דסליק ונחית, הא אתחברת מ׳ בהדיה הא [p. 262] אס, ר׳ רישא בוכרא, כד מתחבראן כלהו אמר, דא נהירו דאבא ואימא וברא בוכרא ונהירו דא בדא בחבורא חדא שלטא ביומא דשבת. ועל דא כלא אתכליל דא בדא בגין למהוי חד, ובגין כך אוחי דא בדא ההוא אמר שליטו עלאה למהוי כלא חד.

וכד כל האי אתנגיד ואתמשך לההוא רקיע כדין איהו אשקי ואנהיר לתתא למעבד תולדין בדיוקנא דאינון **[קלז ע״א]** שמים דנהרין לההוא כבוד, ודא הוא דכתיב ולילה ללילה יחוה דעת, רתיכיא דילה דא לדא דאינון גופא דכורסייא וכלהו אקרון לילות כד״א (תהלים טז) אף לילות יסרוני כליותי. רתיכא עלאה אקרי ימים יום ליום, רתיכא תתאה אקרי לילות לילה ללילה.

יחוה דעת, יחוה יחיה, יחיה תולדין דאינון שמים. ואי תימא יחוה לאו איהו יחיה, ת״ח כתיב (בראשית ג) ויקרא האדם שם אשתו חוה כי היא היתה אם כל חי, חוה וחיה במלה חדא סלקין ועל דאסתלק י׳ ועייל ו׳ דא איהו כדקא יאות דהא ו׳ איהו חיין ודאי. ועל דא חוה וחיה דנטלא חיין מן ו׳, אוף הכא יחוה יחיה.

[p. 263] דעת, דא איהו רזא דשמים, מה שמים שית סטרין אוף איהי שית סטרין באינון תולדין דקא יחיה כגוונא דיליה, ועל דא יום ליום אתכליל בדרגא עלאה אמ״ר, ולילה ללילה ברזא דדכורא דקא נהיר לה דאיהו שמים דעת.

ובגין דהאי אמר רזא עלאה הוא ולא כשאר אמירן אסהיד קרא עליה ואמר אין אמר ואין דברים כשאר אמירן דעלמא, אלא האי אמר רזא עלאה הוא בדרגין עלאין דלית תמן אמירן ודברים ולא אשתמעו כשאר דרגין דאינון רזא דמהימנותא דאינון קלא דאשתמע אבל הני לא אשתמעו לעלמין והיינו בלי נשמע קולם.

אבל בכל הארץ יצא קום, אע״ג דאינון טמירין עלאין דלא אתיידעו לעלמין נגידו ומשיכו דלהון אתמשך ואתנגיד לתתא, ובגין ההוא משיכו אית לן מהימנותא שלימתא בהאי עלמא וכל בני עלמא משתעו רזא דמהימנותא דקב״ה באינון דרגין כאילו אתגליין ולא הוו טמירין וגניזין והיינו ובקצה תבל מליהם, מרישא דעלמא ועד סייפי דעלמא משתעאן אינון חכימי לבא באינון דרגין גניזין אע״ג דלא אתיידעו.

[p. 264] אבל במה אשתמודען, בגין לשמש שם אהל בהם, בגין שמשא קדישא דאיהו משכנא מאינון דרגין עלאין קדישין ואיהו נהורא דנטיל כל נהורין גניזין וההוא משיכו דלהון ובגיניה אתחזי מהימנותא בכל עלמא.

© 2009–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

מאן דנטיל לשמשא כמאן דנטיל לכלהו דרגין בגין דשמשא איהו אהל דאתכליל בהם ונטיל כלא ואיהו נהיר בכל אינון גווני נהורין לתתא. ועל דא והוא כחתן יוצא מחפתו, בנהירו ונציצו דכל נהורין גניזין דכלהו בתיאובתא ברעותא שלים יהבי ליה רעותייהו ונהירו דלהון כמא דלחתן אית רעו ותיאובתא דכלא למיהב ליה נבזבזן ומתנן, ועל דא והוא כחתן יוצא מחפתו. מאן חפתו, דא עדן ורזא דא (שם ב) ונהר יוצא מעדן. עדן איהו חופה דחפיא על כלא.

ישיש כגבור, ישיש מסטרא דאור קדמאה דלא אשתכח ביה דינא כלל. כגבור, מסטרא דגבורה, ואע״ג דגבורה איהי דינא שלים כגבור כתיב ולא גבור בגין דאמתיק דינא בחסד ונטל כלא כחדא בתיאובתא ורעותא שלים. [p. 265] וכל דא לרוץ ארח, כד״א (ישעיהו מג) הנותן בים דרך, ולאשקאה ולאשלמא נהירו דסיהרא בכל סטרין ולמפתח בה ארח לאנהרא לתתא.

מקצה השמים מוצאו, מסייפי אלין שמים עלאין דקאמרן איהו נפיק בגין דבסופא דגופא איהו אפיק ובההוא אתר אשתמודע בין דכר לנוקבא, ודא הוא דכתיב (דברים ד) ולמקצה השמים ועד קצה השמים, קצה השמים דא עלמא עלאה, ולמקצה השמים דא שלמא דיליה. כמא דהאי נטיל כל נהורין וכלהו ביה, אוף הכי האי נטיל כל נהורין וכלהו ביה ואיהו נפיק מקצה השמים.

ותקופתו, דסחרא בכל אינון סטרין קדישין דאתחזון **[קלז ע״ב]** לאנהרא ולאתשקאה ולאתנצצא מניה.

[p. 266] ואין נסתר, לית מאן דאתחפיא מההוא נהירו דהא לכלהו אנהיר בכללא חדא לכל חד וחד כמא דאתחזי ליה.

וכד כלהו אשתלימו ואתנהירו מגו שמשא כדין סיהרא מתעטרא כגוונא דאימא עלאה שלימא בחמשין תרעין ודא איהו דכתיב תורת יי׳ תמימה, דהא איהי שלימא מכל סטרין ברזא דחמש דרגין כגוונא דאימא עלאה דאינון חמש רזא דחמשין. ובגיני כך איהי אתיא בחמש חמש תיבין בגין לאשלמא, תורת יי׳ תמימה משיבת נפש הא חמש, עדות יי׳ נאמנה מחכימת פתי הא חמש, פקודי יי׳ ישרים משמחי לב הא חמש, מצות יי׳ ברה מאירת עינים הא חמש, יראת יי׳ טהורה עומדת לעד הא חמש, משפטי יי׳ אמת צדקו יחדיו הא חמש, וכלהו אתיין בחמש חמש לאתכללא כגוונא דאימא עלאה.

ועל דא יי׳ יי׳ שית זמנין לקבל שית סטרין עלאין דאינון רזא דשמא עלאה, ועל דא סיהרא אתמליא ואשתלים בסדורא עלאה כדקא יאות ודא איהו ביומא דשבתא דכלא אשתלים כדקא יאות ברזא דשבתא עילא ותתא.

[p. 267] ועל דא ביומא דא אתוסף נהירו בכלא כדקאמרן. שמים נטלי ממקורא דחיי בקדמיתא ואינון מנהרי ומתקני לכבוד עלאה מרזא דספר עלאה אבא דכלא ומרזא דספר

© 2009–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

אימא עלאה ואיהו מרזא דספור, ובגין כך מספרים כדקאמרן ברזא דתלת שמהן אלין דשלטין ביומא דשבתא על כל שאר יומין. ובגיני כך תושבחתא דא קאמר דוד ברוח קדשא על נהירו ונציצו ושולטנו דיומא דשבתא על כל שאר יומין בגין רזא דשמא עלאה דקא נהיר בנהירו ונציץ בנציצו ואשתלים בשלימו עילא ותתא.

וכדין תורת יי׳ תמימה, שבת דמעלי שבתא ברזא חדא כדקאמרן. ואתקינו חברייא שירותא דתושבחתא מאינון תושבחן דדוד מרזא דא השמים דאיהו נטיל ברישא ונהיר לכל שאר, ולבתר ההוא נהר דנפיק מעדן ודא איהו רזא (תהלים לג) רננו צדיקים ביי׳, בגין דהא נהר כניש ונטיל כלא מרזא דשמים ברזא עלאה ומקורא דחיי כלא כדקא יאות ביומא דא ושמשא אתקין לאנהרא כדקא יאות ביומא דא.

[p. 268] ולבתר סיהרא דקא אתפרשת מסטרא אחרא ביומא דא בגין לאתנהרא מן שמשא ודא איהו לדוד בשנותו את טעמו לפני אבימלך ויגרשהו וילך, ולבתר דאתפרשת מיניה הא אתחברת בשמשא ותושבחתא דא בכ״ב אתוון דאעיל בה שמשא בסיהרא, ותושבחתא דא פרישו דסיהרא מסטרא אחרא ותושבחתא דכ״ב אתוון בנהירו דשמשא.

ולבתר אתחברותא וסליקו דמטרוניתא עם בעלה ודא איהו (שם צ) תפלה למשה איש האלהים, אתחברותא ודבקותא דאתתא בבעלה לאפרשא ימינא ושמאלא לקבלא לה ולמהוי כחדא בחבורא חדא למהוי חד ברזא חד.

וכל אלין שמים מספרים לון ומתקנין לון. מכאן ולהלאה תושבחן אחראן דחדווא ותיאובתא שלימתא, אבל הני אינון תקונא עלאה ברזא דשמא קדישא כדקא יאות ותושבחן אלין אתקינו בתקונא דשבת דאיהו סליק ואתעטר בעטרוי כדקא יאות וסלקין ברזא דשמא קדישא למהוי חד ברזא דכבוד אל דשמים מספרים ליה וזהרין ליה כדקאמרן.

[p. 269] (שם צח) מזמור שירו ליי׳ שיר חדש, תושבחתא דא הא אוקימנא, אבל אע״ג דאתערנא ביה אתערו דחברייא דקא אתערו שפיר איהו ודאי, **[קלח ע״א]** פרות עלות כד הוו נטלי ארונא אינון פרות אתערו בהאי תשבחתא כד״א (שמואל א ו) וישרנה הפרות בדרך. ומה שירה הוו אמרי, (תהלים צח) מזמור שירו ליי׳ שיר חדש כי נפלאות עשה. רזא דא איהו כגוונא דלעילא, בשעתא דאינון חיות נטלי כורסייא לארמא ליה לעילא אינון אמרי תושבחתא דא.

ואי תימא אמאי כתיב הכא חדש והא תדיר קאמרי תושבחתא דא. אלא ודאי חדש איהו וחדש לא אקרי אלא באתחדותא דסיהרא כד אתנהרא מן שמשא, כדין איהו חדש ודא איהו שיר חדש.

הושיעה לו ימינו וזרוע קדשו, הא אתערותא דימינא ושמאלא לקבלא לה. ותושבחתא דא כד נטלי [p. 270] ארונא קא משבחאן לה כד סלקין לבית שמש כגוונא דעגלות סלקין לבית

© 2009–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

שמש וכלא ברזא חד סליק. ובגין דבשבת איהו סליקו דכורסייא לסלקא לעילא תקונא דתושבחתא דא בשבת, ואלין תושבחן כלהו תקינו דשבת לשבחא ליה עמא יחידא בעלמא.

(תהלים צב) מזמור שיר ליום השבת, תושבחתא דא אדם הראשון קאמר לה בשעתא דאתתרך מגנתא דעדן ואתא שבת ואגין עליה ואוקמוה חברייא. תושבחתא דא עלמא תתאה קא משבח לגבי עלמא עלאה יומא דכלא איהו שבת מלכא דשלמא דיליה, ודא איהו מזמור שיר ולא כתיב מאן קאמר ליה כמא דאוקימנא.

[p. 271] ליום השבת, יומא עלאה שבת עלאה. דא שבת ודא שבת, מה בין האי להאי. אלא שבת סתם דא שבת דמעלי שבתא, יום השבת דא שבת דלעילא, דא יום ודא לילה. (שמות לא) ושמרו בני ישראל את השבת, הא לילה רזא דנוקבא. (שם כ) זכור את יום השבת, הא יום רזא דדכורא, ובגין כך מזמור שיר ליום השבת.

ואשכחן בכמה אתר דעלמא תתאה לא סליק בשמא ואתיא סתם כגון האי וכגון (שם כד) ואל משה אמר עלה אל יי׳, (ויקרא א) ויקרא אל משה, כלהו סתים שמא ולא סליק ביה, אלא בגין דאתיא דרגא עלאה ולגבי דרגא עלאה איהי לא סליק בשמא. נהורא דשרגא לא סליק בימּמא בנהורא דשמשא ועל דא לא סליק בשמא. וכל אלין תושבחן דשבת דאיהו עלאה על כל שאר יומין.

[p. 272] נשמת כל חי הא חברייא אתערו מילי קשוט, אבל אית לן לאדכרא האי נשמתא דפרחא מההוא חי העולמים ובגין דאיהי דיליה דמניה נפקין כל ברכאן ושריין ביה והוא אשקי ומברך לתתא האי נשמתא דנפקא מניה אית לה רשו לברכא להאי אתר. ועל דא פרחין נשמתין מההוא חי במעלי שבתא. אינון נשמתין דאינון ברכאן ממש מברכין להאי אתר דאקרי שם מתתא וההוא אתר דנפקי מניה מברך לה לעילא והאי שם מקבלא ברכאן מתתא ומעילא ואתכלילא מכל סטרין.

ביומי דחול איהי מקבלא ברכאן משאר נשמתין דקא מברכין לה מתתא, ביומא דשבת איהי מקבלא ברכאן מאינון נשמתין עלאין דקא מברכאן לה בארבעין וחמש תיבין כחושבן מ״ה כמא דאוקימנא [p. 273] ברזא מ״ה וברזא מ״י, דא עלמא עלאה ודא עלמא תתאה. ועל דא מן ואילו פינו עד ומלפנים סלקא תושבחתא אחרא עד חמשין תיבין, ואע״ג דלא קיימא תמן מלה בחושבנא סלקא חושבנא עד רזא מ״י. ומתמן סלקא תושבחתא אחרא לחושבן מאה תיבין תשלומא דכלא וחד רתיכא על מה דשריא דאיהו **[קלח ע״ב]** תשלומא.

© 2009–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

וכל שבחא דא וכל מלין אלין כלהו שייפין ידיען בחושבנא לתשלומא דשבת ולאשתלמא מנייהו כדקא חזי. זכאה עמא דידעי לסדרא שבחא דמריהון כדקא יאות. מכאן ולהלאה סדורא דצלותא כמא דאתתקנת.

[p. 274] כתיב (תהלים כב) ואתה יי׳ אל תרחק אילותי לעזרתי חושה. דוד מלכא אמר דא בשעתא דהוה מתקן ומסדר שבחא דמאריה בגין לחברא שמשא בסיהרא. כיון דהוה מתקן ומסדר שבחוי לאתחברא אמר ואתה יי׳ אל תרחק. ואתה, רזא דחברותא חדא בלא פרודא.

אל תרחק, כיון דאיהי סלקא לאתעטרא בבעלה וכלא בעלמא עלאה ומתמן בעי לסלקא לאין סוף לאתקשרא כלא לעילא לעילא ובגין כך אל תרחק לאסתלק מינן לשבקא לן.

ובגין כך בגו סדורא דתושבחתא בעאן ישראל לאתכללא תמן ולאתדבקא בהדייהו מתתא דאלמלא יבעי לאסתלקא האי כבוד הא ישראל לתתא דאחידן ביה ותקפין ביה דלא שבקי ליה לאתרחקא מנייהו. ועל דא צלותא בלחש כמאן דמליל ברזא עם מלכא ובעוד דאיהו ברזא עמיה לא אתרחקא מניה כלל.

אילותי, מה איל וצבי בשעתא דאזלי ומרחקי מיד אהדרן לההוא אתר דשבקי, אוף קב״ה אע״ג דאסתלק לעילא לעילא באין סוף מיד אהדר לאתריה. מ״ט, בגין דישראל לתתא אתאחדן ביה ולא שבקין ליה לאתנשיא מניה ולאתרחקא מנייהו. ועל דא אילותי לעזרתי חושה.

[p. 275] ובגין כך בעינן לאתאחדא בקב״ה ולאחדא ביה כמאן דאמשיך מעילא לתתא דלא ישתבק בר נש מניה אפילו רגעא חדא, ועל דא כד סמיך גאולה לתפלה בעי לאחדא ביה ולאשתעי בהדיה בלחישו ברזא דלא יתרחק מינן ולא נשתבק מניה, ועל דא כתיב (דברים ד) ואתם הדבקים ביי׳ אלהיכם חיים כלכם היום, (תהלים קמד) אשרי העם שככה לו אשרי העם שיי׳ אלהיו.

בההוא שעתא קם רבי שמעון וחברייא אוף הכי קמו ואזלו. אמר רבי אלעזר לרבי שמעון אבוי אבא עד הכא הוינא יתבי בצלא דאילנא דחיי דבגנתא דעדן, מכאן ולהלאה דאנן אזלין אצטריכינן למיהך בארחי דנטרן אילנא דא.

אמר ליה אנת שארי בשירותא למפתח אורחא.

[p. 276] פתח ואמר ויקחו לי תרומה, כמא דאתמר. במאי איהי תרומה, ברזא דזהב דהא מתמן אתזנת בקדמיתא בגין דאיהי גבורה תתאה ואתיא מסטרא דזהב. ואע״ג דאתיא מסטרא דזהב כל עקר לא אשתארת אלא בסטרא דכסף דאיהו ימינא ורזא דא כוס של ברכה דאצטריך לקבלא ליה בימינא ובשמאלא וכל עקר לא אשתאר אלא בימינא ושמאלא אתעדי

© 2009–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

מניה ולא אתדבק ביה בגין דאיהו אתייהיב בין ימינא ושמאלא ושמאלא אתאחיד תחותיה וימינא אתאחיד ביה לעילא כד״א (שיר ב) שמאלו תחת לראשי וימינו תחבקני.

זהב וכסף, כד״א (חגי ב) לי הכסף ולי הזהב והא אתמר.

[p. 277] ונחושת, דא איהו גוון כגוונא דזהב בגין דאצטבע מגוון זהב ומגוון דכסף, ועל דא מזבח הנחשת קטן ודוד הוא הקטן (שמואל א יז). אמאי איהו קטן, כד״א (מלכים א ח) כי מזבח הנחשת אשר לפני יי׳ קטן מהכיל את העולה ואת השלמים וגו׳, ואע״ג דאיהו קטן כלא אחיד בגויה. ואי תימא מזבח אחרא אקרי קטן, לאו הכי דלאו קטן בר האי דכתיב (בראשית א) את המאור הגדול לממשלת היום ואת המאור הקטן לממשלת הלילה, ודא איהו המאור הקטן, המאור הגדול דא איהו מזבח הפנימי דאיהו מזבח הזהב.

ותכלת, **[קלט ע״א]** דא איהו תכלת דציצית. תכלת דא איהו כרסייא רזא דתפלה דיד. תכלת דא איהו כרסייא [p. 278] דדיינין ביה דיני נפשות בגין דאית כרסייא דדיינין ביה דיני ממונות ואית כרסייא דדיינין ביה דיני נפשות. ועל דא כל גוונין טבין לחלמא בר גוון תכלא בגין דינדע דהא נשמתיה סלקא בדינא וכד נשמתא סלקא בדינא גופא אתדן לאשתצאה בר דאצטריך ההוא חלמא רחמין סגיאין.

תכלת דא איהו כרסייא דכתיב ביה (יחזקאל א) אש מתלקחת ונגה לו סביב, בגין דעבדין ביה כריכין לציצית וכד נגה לו אתהדר לגוון ירוק גוון כרתי. מההוא שעתא ואילך אשתרי זמן לקרית שמע דהא אשתני גוון תכלא מכמה דהוה, ובגין כך אסיר למידן דיני נפשות בלילה בגין דשלטא ההוא גוון תכלא בההוא זמנא ואתיהיב רשו למחטף נפשא בלא משפט דהא משפט לא שלטא בההוא זמנא. [p. 279] כד אתי צפרא ואתער ימינא דלעילא נפיק ההוא נהורא ומטי עד האי תכלת ואשתני מכמה דהוה וכדין שלטא עליה ואתדבק ביה כרסייא אחרא בקדושה. מההיא שעתא ואילך זמנא לקרית שמע.

וארגמן, דא כנופיא דכלא כל גוונין כחדא.

ותולעת שני, כתיב שני וכתיב שנים דכתיב (משלי לא) כי כל ביתה לבוש שנים. אלא האי איהו גוון דאקרי שני דנטיל כל גוונין ביה, וכלא איהו שני ושנים, שנים כד כלהו ביה כלילן כחדא, שני דנפיק מכרסייא עלאה דשלטא על תכלת מסטרא דימינא ודא איהו אפטרופוסא דישראל דכתיב ביה (דניאל י) מיכאל שרכם. [p. 280] תולעת דחיליה בפומיה כתולעת מעקר כלא ומתבר כלא.

תולעת שני, תרין גוונין כחדא דימינא ושמאלא חיור וסומק.

ושש, בוצא איהו דשית חוטין מתחברן ודא איהו דכתיב ביה (שם) וגויתו כתרשיש. ובאלין תרין כלילן תרין אחרנין.

© 2009–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

ועזים, גבוראן תתאי דלבר לחפיא על פנימאי וכלא אצטריך, ואצטריך למיהב דוכתא לכלא דהא מסטרא דדהבא קא אתיין.

[p. 281] ועורות אלים מאדמים, משיכו דתרין סטרין דימינא ושמאלא לחפייא בדוכתא אחרא.

ועורות תחשים, סטרא חדא אית דרבי גו סטרא אחרא בחורבא ולא בישובא ודא דכיו ואקרי תחש.

בספרא דשלמה מלכא אית גו האי מזבח הנחשת דקאמרן רזין עלאין דהא מזבח אדמה כתיב (שמות כ) מזבח אדמה תעשה לי, ודא איהו רזא כדקא יאות. נחשת, כד שלטין טורין אחרנין ואיהי אצטריכא למיזן לון אצטבע בהאי גוון למיזן לון ואינון אקרון הרי נחשת. ואינון טורי נחשת אתמשך מנייהו רוחא חדא מגו האי מזבח וכד האי מזבח אסתליק בסליקו אחרא כדין אסתלק את נ׳ דאיהי מזבח קדישא ואשתאר רוחא דאלין טורי נחשת, וכד ההוא רוחא אסתליק בקיומיה אקרי תחש דהא אסתלק מניה את נ׳ והאי אתפרש לכמה רוחין אחרנין ואקרון אוף הכי, ועל דא אקרי ההוא עמא חד תחש כד״א (בראשית כב) ואת תחש ואת מעכה, ואינון הוו ידעי בהאי חיה דמשכנא דאקרי על שמהון.

[p. 282] ועצי שטים, אלין אינון רזין קדישין דאינון לוחי משכנא ואקרון ברזא דלהון, כתיב עצי שטים עומדים, וכתיב (ישעיה ו) שרפים עומדים. מכאן ולהלאה משיכו דמשח רבות קודשא לאמשכא עלייהו.

אבני שהם ואבני מלואים, אלין אבני קודשא יסודי דמקדשא ברתיכין קדישין, אלין אזדמנן בלחודייהו ליקר ולשבח בלבוש יקר לעיינא כהנא תמן ולאדכרא תריסר שבטין ועל דא תריסר אבנין כמא דאוקמוה.

תליסר זינין אינון בר אבנין יקרין אלין וכלהו סלקין לכ״ה אתוון **[קלט ע״ב]** ברזא עלאה דיחודא, ולקבל אלין גליף ואתקין משה כ״ה אתוון ברזא דפסוקא דיחודא דכתיב (דברים ו) שמע ישראל יהוה אלהינו יהוה אחד, [p. 283] ואינון כ״ה אתוון גליפן מחקקן ברזא דלעילא. יעקב בעא לאתקנא לתתא ברזא דיחודא ואתקין בכ״ד אתוון ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד, ולא אשלים לכ״ה אתוון בגין דעד לא אתתקן משכנא. כיון דאתתקן משכנא ואשתלים מלה דהוה נפיק מניה כד אשתלים לא מליל אלא בכ״ה אתוון לאחזאה דהא דא כגוונא דלעילא דכתיב (ויקרא א) וידבר יהוה אליו מאהל מועד לאמר. ועל דא כ״ה זינין לאשלמא תקונא דמקדשא וכל הני אתוון אוקימנא באינון אתוון גליפן דאוליפנא ממר. ובגין דמשכנא אשתלים ברזין אלין אקרי כ״ה ביחודא דשלימו דמשכנא ועל דא [p. 284]

© 2009–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

(תהלים קמה) וחסידיך יברכוכה כתיב רזא דשלימו דכל משכנא ותקונא דיליה. כ״ה לקבל כ״ב אתוון ותורה ונביאים וכתובים דאינון כללא חדא ורזא חדא.

בשעתא דישראל קא מיחדי יחודא בהאי קרא ברזא דכ״ה אתוון ואינון שמע ישראל יי׳ אלהינו יי׳ אחד, וברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד דאינון כ״ד אתוון ויכוון כל חד בהו כלהו אתוון מתחברן כחדא וסלקין בחבורא חד מ״ט תרעין ברזא דיובלא, וכדין אצטריך לסלקא ועד ולא יתיר וכדין אתפתחו תרעין וחשיב קב״ה לההוא בר נש כאילו קיים אורייתא כלה דאיהי אתיא במ״ט פנים בכלא. [p. 285] ועל דא אצטריך לכוונא רעותא בכ״ה ובכ״ד ולסלקא לון ברעותא דלבא במ״ט תרעין דקאמרן. כיון דיתכוון בהאי יתכוון בההוא יחודא דאמר מר שמע ישראל וגו׳ וברוך שם וגו׳ כללא דכל אורייתא כלה. זכאה חולקיה מאן דיתכוון בהו דודאי כללא איהו דכל אורייתא דעילא ותתא. ודא איהו רזא דאדם שלימא בדכר ונוקבא ורזא דכל מהימנותא.

מחלוקת דשמאי והלל בקימה ושכיבה דכתיב (דברים ו) בשכבך ובקומך, דשמאי סבר בערב דקא כלילא נוקבא בשלטנהא אצטריך לגבי נוקבא דקא יטו ויקראו, ובבקר דקא שלטא דכורא בשולטנו דעלמא עלאה אצטריך למיקם קמי דכורא כמא דאצטריך בתפלה מעומד ובכל אתר דדכורא אתיא. ובית הלל סבר אלמלא אשתכח דא לחוד ודא לחוד הכי אצטריך אבל כיון דאנן מחברין לון כחדא וסלקין כחדא בחבורא דמ״ט פנים מ״ט תרעין לא אצטריכינן לאפרשא דא לחוד ודא לחוד אלא לאשגחא דכלא איהו חד בלא פרודא וכמא דאזדמן ליה לבר נש הכי יימא דהא תרווייהו בחבורא חדא כמא דניחא לון והכי אצטריך לאחזאה. [p. 286] ועל דא דכורא בשית סטרין בקרא דשמע ישראל דאינון שית תיבין ונוקבא בשית סטרין בברוך שם וגו׳ דאינון שית תיבין אחרנין וסלקין בחבורא חדא ברזא דמ״ט תרעין והלכה כבית הלל בכל אתר.

רבי שמעון ארים ידוי ובריך לרבי אלעזר בריה. פתח ואמר (ישעיה מא) מי העיר ממזרח צדק יקראהו לרגלו יתן לפניו גוים ומלכים ירד יתן כעפר חרבו כקש נדף קשתו. האי קרא אוקמוה ואתמר אבל רזא דחכמתא איהו מ״י רזא דעלמא עלאה איהו דהא מתמן נפקא שירותא לאתגליא רזא דמהימנותא והא אוקימנא.

תו מ״י טמירא דכל טמירין דלא אתידע ולא אתגלייא כלל גלי יקריה לאשתמודעא מההוא אתר דאקרי מזרח דהא מתמן שירותא דכל רזא דמהימנותא ונהורא לאתגלייא. [p. 287] ולבתר צדק יקראהו לרגלו, דהא צדק גלי גבורתא עלאה ושלטניה דקב״ה ולהאי צדק שלטיה על עלמין כלהו לדברא לון ולאתקנא לון כדקא יאות, ועל דא (שם) יתן לפניו גוים ומלכים ירד, **[קמ ע״א]** דהא כל עמין דעלמא ברשותא דהאי צדק קיימין כד״א (תהלים ט) והוא ישפוט תבל בצדק.

© 2009–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

תו צדק יקראהו לרגלו, מאן קרי למאן. אלא צדק איהו קרי תדיר לאספקלריא דנהרא ולא שכיך לעלמין וצדק קאים תדיר לרגלו דלא אעדיו מתמן וקרי ולא שכיך הה״ד (שם פג) אלהים אל דמי לך אל תחרש ואל תשקט אל. והשתא קב״ה אנהיר ארחא דא בגינן ור׳ אלעזר ברי קרי לנהורא עלאה ולא שכיך. זכאה חולקהון דצדיקייא בעלמא דין ובעלמא דאתי.

ר׳ אבא פתח קרא ואמר (שם סג) מזמור לדוד בהיותו במדבר יהודה. מאי שנא בכל שאר תושבחן דלא קאמר באן אתר שבח לון דוד מלכא ומ״ש הכא דקאמר בהיותו במדבר יהודה. אלא לא דא בלחודוי דהא אוף הכי נמי (שם לד) בשנותו את טעמו לפני אבימלך, (שם נה) בבא הזיפים וכן כלהו לאחזאה לכל בני עלמא שבחיה דדוד דאע״ג דבצעריה הוה והוו רדפי אבתריה הוה משתדל לומר שירין ותושבחן לקב״ה.

[p. 288] ואע״ג דברוח דקודשא הוה אמר רוח קודשא לא הוי שארי עלוי עד דאיהו אשתדל למשרי עלוי, וכן בכל אתר לא שרא רוחא דלעילא עד דיתער בר נש עליה מתתא. ודוד אע״ג דרדפי אבתריה והוה בצעריה לא הוה שביק שירין ותושבחן מפומיה ולשבחא למאריה על כלא.

ואי תימא הא דתנינן מזמור לדוד או לדוד מזמור, והכא שרת עליה רוח קודשא בקדמיתא בגין דאמר מזמור לדוד. אי איהו לא מכוין גרמיה בקדמיתא לא שרת עליה רוח קודשא. מזמור, דא רוח קודשא. אמאי אקרי הכי, בגין דאיהי משבחת תדיר למלכא עלאה דכל זמנא איהו דקא משבח ומזמר ולא שכיך. כיון דאתא דוד אשכח גופא מתקנא כדקא יאות ושרא עליה והוה מגלי בהאי עלמא לשבחא ולזמרא למלכא דכלא בגין דיתתקן האי עלמא כגוונא דלעילא. [p. 289] לדוד, גבר שלים בתקונוי גבר מתקנא גבר זכאה. דוד ודאי דלא אשתני לעלמין.

בהיותו במדבר יהודה, דא שבחא דדוד אע״ג דבצעריה הוה דהוו רדפי אבתריה.

ומה תושבחתא קאמר, תושבחתא דאיהי רב ויקירא. ושבחא דילה מאי איהי, (שם סג) אלהים אלי אתה אשחרך. אלהים סתם. כיון דאמר אלהים אמאי אלי, אלא ההוא דרגא דיליה. תלת דרגין הכא, אלהים אלי אתה, ואע״ג דאינון תלת חד דרגא איהו ברזא דאלהים חיים. אלהים, לעילא אלהים חיים. אלי, קצה השמים עד קצה השמים. אתה, דרגא דיליה, ואע״ג דכלא חד ובשמא חד סליק.

אשחרך, אי כמשמעו דיליה שפיר, אבל אשחרך אתקין נהורא דנהיר בשחרותא דהא נהורא דקיימא בשחרותא לא נהיר עד דיתקנון ליה לתתא. [p. 290] ומאן דאתקין נהורא

© 2009–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

שחורה דא אע״ג דאיהי אוכמא זכי לנהורא חוורא דנהיר ודא איהי אספקלריא דנהרא ודא איהו בר נש דזכי לעלמא דאתי.

ורזא דא (משלי ח) ומשחרי ימצאונני. ומשחרי, דמתקנין נהורא משחרא אוכמא. ימצאונני, ימצאוני לא כתיב אלא ימצאונני דזכי לתרין נהורין לנהורא דשחרא אוכמא ולנהורא חוורא דנהרא וזכי לאספקלריא דלא נהיר ולאספקלריא דנהיר ודא איהו ימצאונני. ועל דא אמר דוד אשחרך, אתקין נהורא דמשחרא אוכמא לנהרא עליה נהורא חוורא דנהרא.

(תהלים סג) צמאה לך נפשי כמה לך בשרי, כמאן דכפין למיכל וצחי למשתי.

בארץ ציה ועיף בלי מים, בגין דאיהו מדבר ולאו אתר דישובא ולאו איהו אתר דקודשא **[קמ ע״ב]** ובגין כך איהו אתר בלי מים. וכמא דאנא כפין וצחי לגבך באתר דא כן בקדש חזיתיך. ואנן כמא דאנן צחין לגבי דמר למשתי בצחותא מלוי באתר דא אוף הכי צחינן למשתי בצחותא מלוי בבי מקדשא אתר דאקרי קדש.

[p. 291] אמר ר׳ שמעון לר׳ אבא מאן דשארי מלה השתא יימא.

פתח ואמר ויקחו לי תרומה מאת כל איש וגו׳. משה בשעתא דקב״ה אחמי ליה עובדא דמשכנא הוה קשי קמיה ולא יכיל למיקם ביה והא אוקמוה, והשתא אית לן למקשי הכא אי תרומה דא יהבה קב״ה למשה בלחודוי היך יהבה לאחרא ואמר דבני ישראל יקחו האי תרומה. אלא ודאי למשה יהבה ולא יהבה לאחרא.

למלכא דהוה בגו עמיה ולא הות מטרוניתא עמיה דמלכא. כל זמן דמטרוניתא לא הות עמיה דמלכא לא מתיאשי עמא ביה ואינון לא יתבין לרחצן, כיון דאתת מטרוניתא כל עמא חדאן ויתבין לרוחצן. כך בקדמיתא אע״ג דקב״ה עבד לון נסין ואתין ע״י דמשה לא מתיאשי עמא, כיון דאמר קב״ה ויקחו לי תרומה, (ויקרא כו) ונתתי משכני בתוככם, מיד אתיאשו כלהו וחדו בפולחנא דקב״ה הה״ד (במדבר ז) ויהי ביום כלת משה, דנחתת כלת משה לארעא.

[p. 292] ואי תימא בכל אתר ויהי לאו איהו אלא לישנא דצערא והכא כתיב ויהי ביום. אלא בההוא יומא דשכינתא נחתת לארעא אשתכח מקטרגא לגבה וחפיא ההוא חשוך קבל לגבה בגין דלא תיחות. ותנינן אלף וחמש מאה רבוא מלאכין מקטרגין אשתכחו לגבה בגין דלא תיחות, ובהוא זמנא אשתכחו כל כנופיא דמלאכי עלאי [p. 293] קמי קב״ה אמרו קמיה מארי דעלמא כל זיוונא וכל נהורא דילן בשכינת יקרך איהו והשתא תיחות לגבי תתאי. בההוא שעתא אתתקפת שכינתא ותברת ההוא חשוך קבל כמאן דמתבר גזיזין תקיפין ונחתת לארעא. כיון דחמו כלהו כך פתחו ואמרו (תהלים ח) יי׳ אדוננו מה אדיר שמך בכל הארץ, אדיר ודאי דתבר כמה גזיזין וחילין תקיפין ונחתת לארעא ושליט בכלא. ועל דא כתיב ויהי, צערא דקבילו כמה חיילין ומשיריין ביומא דכלת משה נחתת לארעא.

© 2009–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

ובגין כך ויקחו לי תרומה, ויקחו לי ותרומה לא כתיב אלא ויקחו לי תרומה לאחזאה דכלא חד בלא פרודא.

ועובדא דמשכנא כגוונא דלעילא דא לקבל דא לאתכללא שכינתא מכל סטרין עילא ותתא. הכא בהאי עלמא עובדא דיליה כעובדא דגופא לאתכללא רוחא בגויה ודא איהי שכינתא דאתכלילת לעילא ותתא ואיהי רוח קודשא ולעולם עאלת ואתמשכת גו רזא דגופא לאשראה מוחא גו קליפא כולא כמא דאתחזי.

[p. 294] האי רוחא דקודשא אתעביד כגופא לאתכללא בגויה רוחא אחרא עלאה דקיק ונהיר וכלא הכי אתאחיד ואתכליל דא בדא ועאל דא בדא עד דאתאחיד בהאי עלמא דאיהו קליפא בתראה דלבר. קליפא תקיפא איהי לגו מקליפא דהאי עלמא כגוונא דאגוזא דהא קליפא דלבר לאו איהי תקיפא, קליפא דאיהי לגו מינה איהי קליפא תקיפא. אוף הכי לעילא קליפא תקיפא איהי רוחא אחרא דשלטא בגופא, לגו מניה איהי קליפא קלישא, לגו מניה מוחא.

בארעא קדישא מתקנא כלא בגוונא אחרא דהא קליפא תקיפא אתברת מההוא אתר ולא שלטא ביה כלל. קליפא תקיפא אתברת תדיר ואתפתחת מהאי סטרא ומהאי סטרא, וההוא פתיחו הוה בארעא קדישא בכל זמנא דפלחין פולחנא **[קמא ע״א]** כדקא יאות. כיון דגרמו חובין משיכו ההוא פתיחו להאי סטרא ולהאי סטרא עד דאתקרב קליפא כלא כחדא, כיון דאסתים קליפא למוחא כדין שלטא ההוא קליפא עלייהו ודחה לון לבר מההוא דוכתא. ועכ״ד אע״ג דדחה לון לבר לא יכיל ההוא קליפא לשלטאה בההוא דוכתא קדישא דלאו אתריה איהו.

ואי תימא אי הכי הואיל ולא יכיל ההוא קליפא תקיפא לשלטאה בההוא דוכתא קדישא אמאי קיימא חרוב דהא חרבא לא הוי בעלמא אלא מסטרא דההוא קליפא תקיפא. אלא ודאי כד אתחרב לא אתחרב אלא מההוא סטרא בשעתא דאסתים למוחא וקב״ה עבד דלא תשלוט ההוא קליפא תקיפא על ההוא דוכתא וכד דחה לון לישראל מניה אתהדרת ההוא קליפא ואתפתחת כמלקדמין. ובגין דעמא קדישא לא הוו תמן חפיא על ההוא פתיחו חופאה דפרוכתא קדישא לנטרא ההוא אתר דלא יסתים ליה ההוא קליפא תקיפא ואחיד בכל סטרוי.

[p. 295] למהוי רבות קדשא על ארעא כמלקדמין לא יכיל דהא ההוא חופאה קלישא אחיד דלא יחות לתתא דהא עמא קדישא לאו תמן ועל דא לא אתבני חרבן מיומא דאתחריבו. לשלטאה ההוא קליפא תקיפא לא יכלא דהא ההוא חופאה קלישא אחיד ביה בכל סטרוי בההוא פתיחו דלא תשלוט תמן ולא תסתים למוחא.

ההוא חופאה דפרוכתא קלישא איהו מגו משיכו דפרוכתא קדישא דלעילא דנטיר ההוא אתר, ובגין כך כל אינון נשמתין דשאר עמין דדיירין בארעא כד נפקין לא מקבלא לון ודחי לון

© 2009–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

לבר ואזלין ושאטן ומתגלגלין בכמה גלגולין עד דנפקי מכל ארעא קדישא וסחרן לסטרייהו במסאבו דלהון. וכל אינון נשמתין דישראל דנפקין תמן סלקין וההוא חופאה קלישא מקבלא לון ועאלין לקדושא עלאה בגין דכל זינא אזלא לזיניה. נשמתהון דישראל דנפקי לבר מארעא ברשותא דההוא קליפא תקיפא אזלא וסחרא ומתגלגלא עד דתבת לדוכתא [p. 296] ועאלת לאתר דאתחזי לה. זכאה חולקיה מאן דנשמתיה נפקת ברשו קדישא בההוא פתיחו דארעא קדישא.

מאן דנשמתיה נפקת בארעא קדישא אי אתקבר בההוא יומא לא שלטא עליה רוח מסאבא כלל, ועל דא כתיב בצליבא (דברים כא) כי קבור תקברנו ביום ההוא וגו׳ ולא תטמא את אדמתך, בגין דבליליא אתיהיב רשו למשטטא ואע״ג דאתיהיב לון רשו לא עאלין בארעא קדישא בר אי אשכחן תמן מנא לאעלא ביה.

אברים ופדרים דמתאכלן בליליא לאתזנא זינין אחרנין, לאו דעיילין בארעא ולאו לאמשכא לון בארעא אלא בגין דלא תשלוט סטרא אחרא גו ארעא ולאתמשכא לאעלא תמן. ובגין כך תננא מנייהו הוה סליק עקימא ומתגלגלא לבר ואזיל תקיף בבהילו עד דעאל לנוקבא דצפון דתמן מדורין כל סטרין אחרנין ותמן עאל תננא וכלהו אתזנו תמן. תננא דיממא הוה סליק לדוכתיה בארח מישר ואתזן מאן דאתזן. [p. 297] ומההוא פתיחו אתזנו כל סטרי קליפא תקיפא דאיהי לבר מארעא קדישא ומההוא תננא גסה כמא דאוקימנא.

גופיהון דצדיקייא דלא אתמשכו בהאי עלמא בתר הנאי דההוא קליפא תקיפא לא שלטא עלייהו רוח מסאבו כלל דהא לא אשתתפו אבתריה כלום בהאי עלמא. כמא דגופא אתמשך בהאי עלמא בתר ההוא קליפא תקיפא והנאין דיליה וענוגין דיליה ומתקנין דיליה הכי אסתאב בתר דנפקת נשמתיה מניה.

גופיהון דצדיקיא דלא מתענגי בהאי **[קמא ע״ב]** עלמא אלא מענוגי דמצוה וסעודתי דשבתי וחגין וזמנין ההוא רוח מסאבא לא יכלה לשלטאה עלייהו דהא לא אתענגו מדיליה כלום, והואיל ולא נטלו מדיליה לית ליה רשו עליהון כלל. זכאה איהו מאן דלא אתהני מדיליה כלום.

מאן דנשמתיה נפקת לבר מארעא קדישא וההוא גופא אסתאב בההוא רוח מסאבו ההוא רוח מסאבו אשתאיב בגויה עד דיתבלי בעפרא. ואי ההוא גופא דאשתאיב ביה ההוא רוח מסאבא סלקין ליה לאתקברא גו ארעא קדישא עליה כתיב (ירמיה ב) ותבאו ותטמאו את ארצי ונחלתי שמתם לתועבה, ארצי דלא שלטא עלה רוח מסאבו, בההוא גופא דלכון דאשתאיב ביה רוח מסאבו דקא מתיין לקברא ליה בארצי אתון מסאבין לה לאסתאבא ביה, אי לא דקב״ה

© 2009–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

[p. 298] עביד אסוותא לארעא דהא כיון דאתבלי ההוא גופא נשיב קב״ה רוחא ודחי ליה לבר דהא איהו חס על ארעיה.

יוסף לא שליט על גופיה רוח מסאבו לעלמין אע״ג דנפקת נשמתיה ברשו אחרא. מ״ט, בגין דלא אתמשיך בחייוי בתר רוח מסאבו. ועם כל דא לא בעא דגופיה יסלקון ליה לאתקברא בארעא קדישא אלא אמר (בראשית נ) והעליתם את עצמותי, ולא גופי.

יעקב לא מית וגופיה אתקיים בקיומא תדיר ולא דחיל לסטרא אחרא דהא ערסיה הוה שלים בשלימו דנהורא עלאה בשלימו דתריסר שבטין ובשבעין נפש בגין כך לא דחיל לסטרא אחרא ולא יכיל לשלטאה עליה. [p. 299] ותו דאיהו גופא דדיוקנא עלאה דשפירו דיליה אחיד לכל סטרין וכל אינון שייפין דאדם הראשון הוו אחידן ביה ועל דא כתיב ביה (שם מז) ושכבתי עם אבותי ונשאתני ממצרים, גופא שלים. ועל דא ויחנטו הרופאים את ישראל, דגופיה יהא קיים בקיומא והכי אצטריך.

שאר בני עלמא דנפקת נשמתייהו בארעא קדישא נפשא וגופא אשתזיב מכלא.

תלת שמהן אקרי נפשא דבר נש נפש רוח ונשמה, וכלהו כלילן דא בדא ובתלת דוכתי אשתכח חילייהו. נפש דא אשתכחת גו קברא כד גופא אתבלי בעפרא ובדא מתגלגלא בהאי עלמא לאשתכחא גו חייא ולמנדע בצערא דלהון ובשעתא די אצטריכו בעאת רחמי.

[p. 300] רוח דא איהו דעאלת בגנתא די בארעא ואצטיירת תמן בדיוקנא דגופא דהאי עלמא בחד מלבושא דאתלבשת תמן, ודא אתהני תמן בהנאין וכסופין דזיוא דבגנתא. ובשבתי וירחי וזמני סלקא לעילא ואתהני תמן ותב לאתרה ועל דא כתיב (קהלת יב) והרוח תשוב אל האלהים אשר נתנה, תשוב ודאי בהני זמנין דקאמרן.

נשמה איהי סלקת מיד לאתרה לההוא אתר דנפקת מתמן ודא איהי דבגינה אתנהירת בוצינא לאנהרא לעילא. דא לא נחתת לתתא לעלמין, בדא אתכלילת מאן דאתכלילת מכל סטרין מעילא ומתתא ועד דהאי סלקא לאתקשרא בדוכתא רוח לא מתעטרא בגנתא די בארעא ונפש לא מתישבא בדוכתה. כיון דהאי סלקא כלהו אית להו נייחא.

וכד אצטריך לבני עלמא כד אינון בצערא ואזלי לבי קברי האי נפש אתערת ואיהי אזלא ומשטטא ואתערת לרוח וההוא רוח אתער לגבי אבהן וסלקא ואתער לגבי נשמה וכדין קב״ה חייס על עלמא והא אוקימנא. ואע״ג דהא אתערו מלין אלין דנשמתא בגוונין אחרנין כלהו סלקן במתקלא חדא ודא איהו ברירו דמלה וכלא חד.

[p. 301] וכד נשמה אתעכבת מלסלקא לדוכתה רוח אזלא וקיימא לפתחא דגנתא דעדן ולא פתחין לה פתחא **[קמב ע״א]** ואזלא ומשטטא ולית מאן דישגח בה. נפש אזלא ומשטטא בעלמא חמאת לגופא דסלקא תולעין ובההוא דינא דקברא מתאבלא עליה כמא דאוקמוה

© 2009–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

דכתיב (איוב יד) אך בשרו עליו יכאב ונפשו עליו תאבל. וכלא איהו בעונשא עד דנשמה אתקשרת בדוכתה לעילא וכדין כולהו מתקשרן בדוכתייהו בגין דכל הני קשורא חדא אינון כגוונא דלעילא ברזא דנפש ורוח ונשמה וכלא חד וקשורא חד.

נפש לית לה נהורא מגרמה כלום ודא איהי דמשתתפא ברזא דגופא חד לאענגא ולמיזן ליה בכל מה דאצטריך כמא דכתיב (משלי לא) ותתן טרף לביתה וחק לנערותיה, ביתה דא ההוא גופא דאיהי זן ליה, נערותיה אלין אינון שייפין דגופא כולהו.

[p. 302] רוח דא איהו דרכיב על האי נפש ושליט עלה ונהיר לה בכל מה דאצטריך, ונפש איהי כרסייא להאי רוח. נשמה האי איהי דאפיקת להאי רוחא ושליט עליה ונהיר ליה בההוא נהורא דחיין וההוא רוח תליא בהאי נשמה ואתנהיר מינה בההוא נהורא דנהיר. ההוא נפש תליא בהאי רוח ואתנהירת מניה ואתזנת מניה וכלא קשורא חד.

ועד דהאי נשמה עלאה לא אסתלקת גו נביעו דעתיקא דעתיקין סתימא דכל סתימין ואתמליא מניה בגין דלא פסיק, רוח דא לא עאל בגנתא דעדן דאיהו נפש, ולעולם רוח לא שריא אלא בגנתא דעדן ונשמה לעילא, נפש דא לא מתישבא בדוכתה גו גופא לתתא.

כגוונא דא כלא לתתא הכי מתפרשן בבר נש ואע״ג דכלהו קשורא חדא. נשמה סלקא לעילא גו נביעו דבירא, רוח עאל בגנתא דעדן כגוונא דלעילא, נפש אתישבא גו קברא. ואי תימא נפש לעילא דאתישבת גו גופא בקברא, אן הוא קברא. אלא גו ההוא קליפא תקיפא ועל דא נפש כגוונא דא לתתא וכלא דא כגוונא דא, ובגין כך תלת דרגין מתפרשן דאינון קשורא חדא ורזא חדא.

ובכל זמנא דגרמי אשתכחו גו קברא האי נפש אשתכחת תמן. רזא הכא לאינון דידעי ארח קשוט דחלי חטאה, בשעתא דנשמתא מתעטרא לעילא גו עטרא קדישא ורוח קאים בנהירו עלאה בשבתי וירחי וזמני האי נפש בשעתא דרוח נחתא מגו נהירו עלאה לדיורא דגנתא דעדן נהיר ונציץ איהי קיימא גו קברא ואתגלימת בדיוקנא דהות גו גופא בקדמיתא, וכל אינון גרמי בההוא דיוקנא סלקין תושבחתא ואודן לקב״ה [p. 303] ההי״ד (תהלים לה) כל עצמותי תאמרנה יי׳ מי כמוך, אומרות לא כתיב אלא תאמרנה.

ואלמלא אתיהיב רשו לעינא למחמי חמי בליליא דנפיק שבתא ובלילי ירחי וזמני כדיוקנין על גבי קברי אודן ומשבחן לקב״ה, אבל טפשו דבני נשא קא מעכבא להו דלא ידעין ולא משגיחין על מה קיימין בהאי עלמא ולא חששין לאשגחא ביקרא דמלכא עלאה בהאי עלמא כ״ש לאשגחא ביקרא דההוא עלמא ועל מה קיימא והיך מתפרשן מלין.

בליליא דר״ה דעלמא אתדן וכרסיא דדינא קיימין לגבי מלכא עלאה למידן עלמא כל נפש ונפש משטטן ובעאן רחמי על חייא. בליליא דנפקא יומא דדינא דנא אזלן וקא משטטן

© 2009–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

למשמע ולמנדע מאי הוא דינא דאתדן על עלמא ולזמנין דקא מודיעין בחזווא לחייא כד״א (איוב לג) בחלום חזיון לילה בנפול תרדמה על אנשים וגו׳ אז יגלה אזן אנשים ובמוסרם יחתום. מאי מוסרם, דא נפש דקיימא וחתים לבני נשא מלין לקבלא מוסר.

בליליא דקא נפקין פתקין מבי מלכא וההוא צל אעדיאו מבני גריעו דהאי עלמא ההוא נפש [p. 304] דקאמרן אזלא **[קמב ע״ב]** ומשטטא וחד ממנא סרכא ברזא גליפא דעזקא בכתב מפרש ידומיע״ם דפקיד בכתב דזיוא גליפא ובגו חזוון עלאין בההוא ליליא נחית וכמה אלף אלפין ורבוא רבבן עמיה ונטלין לההוא צל מכל חד וחד וסלקין לה לעילא. וההוא נפש דקאמרן אזלא ומשטטא וחמאת לההוא צל ותב לאתריה גו קברי וקא מכרזא לשאר מתייא פלוני אתי לגבן פלוני אתי לגבן. אי טבא איהו כלהו חדאן ואי לאו כלהו אמרי ווי.

כד סלקין ההוא צל סלקין ליה לגבי ההוא עבד מהימן מטטרו״ן ונטיל ההוא צל לגביה וסליק ליה לאתריה ההי״ד (איוב ז) כעבד ישאף צל ודאי. מההוא שעתא ואילך מתתקנא דוכתא להאי נשמה דההוא בר נש ודוכתא לרוח בגנתא דעדן ודוכתא לנפש לנייחא ולאתהנאה בשעתא דמשטטא ואזלא.

[p. 305] בגין דאית נפש דלית ליה נייחא ואית נפש דאשתצי עם גופא, והאי איהי דלית לה נייחא איהי דכתיב בה (שמואל א כה) ואת נפש אויביך יקלענה בתוך כף הקלע, דדא איהי אזלא ומשטטא ומתגלגלא בכל עלמא ולית לה נייחא כלל יממא ולילי ודא איהו עונשא יתיר מכלא.

והאי דתשתצי עם גופא ההיא דכתיב בה (ויקרא ז) ונכרתה הנפש ההיא מעמיה, והאי לית לה דוכרנו כלל. ואית דלא תשתצי עם גופא ותשתצי מאתר אחרא ההיא דכתיב בה (שם כב) ונכרתה הנפש ההיא מלפני. מאי מלפני, דלא שריא עלה רוח. וכד רוח לא שריא עלה לית לה שותפו כלל במה דלעילא ולא ידעת מאינון מלין דעלמא כלל והאי איהי נפש כבעירי.

נפש דאית לה נייחא האי איהי כד אזלא ומשטטא אערעת בהאי ידומיע״ם ובאינון סרכין דיליה ונטלין לה ועאלין לה בכל פתחי גן עדן ואחזיין לה יקרא דצדיקיא ויקרא דההוא רוח דילה ומתדבקאת ביה בנייחא גו ההוא לבושא וכדין ידעת באינון מלין דעלמא. וכד ההוא רוח סלקא לאתעטרא גו נשמה עלאה לעילא ההוא נפש מתקשרא בההוא רוח ואתנהירת מניה כסיהרא כד אתנהירת משמשא ורוח מתקשרא גו ההוא נשמה וההוא נשמה אתקשרת גו סוף מחשבה דאיהי רזא דנפש לעילא וההיא נפש [p. 306] אתקשרת גו ההוא רוח עלאה וההוא רוח אתקשר גו ההיא נשמה עלאה וההיא נשמה אתקשרת באין סוף וכדין איהו נייחא דכלא וקשורא דכלא עילא ותתא כלא ברזא חדא וגוונא חדא. וכדין דא איהו נייחא דנפש דלתתא ועל

© 2009–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

דא כתיב (שמואל א כה) והיתה נפש אדני צרורה בצרור החיים את יי׳ אלהיך, בגוונא חדא ורזא חדא דההוא את דא כגוונא דא.

כד נחתא סיהרא רזא דנפש עלאה נהירא מכל סטרין איהי נהרא לכל רתיכין ומשריין ועביד לון גופא חדא שלימא דנהיר בנהירו בזיוא עלאה. אוף הכי כגוונא דא נחתא האי נפש תתאה נהירא מכל סטרין מגו נהירו דנשמה ומגו נהירו דרוח ונחתא ונהרא לכל אינון רתיכין ומשריין דאינון שייפין וגרמין ועביד לון גופא שלימא דנהיר בנהירו הה״ד (ישעיה נח) והשביע בצחצחות נפשך, נפשך ממש. ולבתר ועצמותיך יחליץ, דעביד מנייהו גופא שלימא נהיר בנהירו וקם ואודי ומשבח לקב״ה כמה דאתמר דכתיב (תהלים לה) כל עצמותי תאמרנה יי׳ מי כמוך. ודא איהו נייחא דנפש ודאי מכל סטרין. זכאין אינון צדיקייא דדחלין למאריהון בעלמא דין למזכי בתלת נייחי לעלמא דאתי.

[p. 307] אתא רבי שמעון וברכיה לרבי אבא. אמר רבי שמעון זכאין אתון בני וזכאה אנא דעיני חמו בכך. כמה **[קמג ע״א]** דוכתין עלאין מתתקנין לן ונהירין לן לעלמא דאתי.

פתח ואמר (תהלים קכה) שיר המעלות הבטחים ביי׳ כהר ציון לא ימוט לעולם ישב. האי קרא אוקמוה אבל שיר המעלות תושבחתא דקאמרי אינון דרגין קדישין עלאין מסטרא דגבורן עלאין ואינון כגוונא דלואי לתתא ואינון מעלות דרגין על דרגין ופלחין ברזא דחמשין שנין והאי איהו שיר המעלות.

הבטחים ביי׳, דאינון מתרחצן ביה בעובדין כד״א (משלי כח) וצדיקים ככפיר יבטח.

ואי תימא הא צדיקייא לא אתרחצן בעובדיהון כלל ודחלן תדיר כאברהם דכתיב ביה (בראשית יב) ויהי כאשר הקריב לבא מצרימה וגו׳, כיצחק דכתיב ביה (שם כו) כי ירא לאמר אשתי וגו׳, כיעקב דכתיב ביה (שם לב) ויירא יעקב מאד ויצר לו. ואי הני לא אתרחיצו בעובדיהון כל שכן שאר צדיקי עלמא ואת אמרת וצדיקים ככפיר יבטח.

אלא ודאי ככפיר כתיב דהא מכל אינון שמהן לא כתיב אלא כפיר ולא כתיב אריה ולא כתיב שחל ולא שחץ אלא כפיר דאיהו חלשא וזעירא מכלהו ולא אתרחיץ בחיליה אע״ג דאיהו תקיף. כך צדיקייא לא אתרחיצו [p. 308] בעובדיהון אלא ככפיר, אע״ג דידעין דתקיף חילא דעובדיהון לא אתרחיצן אלא ככפיר ולא יתיר.

ובגיני כך הבטחים ביי׳, לאו ככפיר ולאו כאריה ולאו ככלהו שמהן אלא כהר ציון, ואוקמוה מה הר ציון איהו תקיף ולא ימוט תדיר אוף הכי בההוא זמנא להוו כהר ציון ולא כהשתא דלא אתרחיצו אלא ככפיר דדחיל ולא אתגבר בחיליה. ואתון בני קדישי עליונין רחצנותא דלכון כהר ציון ודאי, זכאין אתון בעלמא דין ובעלמא דאתי.

© 2009–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

אזלו, כד מטו למתא אתחשך ליליא. אמר ר' שמעון כמא דיומא דא אנהר לן בהאי עלמא למזכי ביה בעלמא דאתי, אוף הכי ליליא נהיר לן למזכי לן לעלמא דאתי ולאעטרא מלין דיממא ולילִיא קמי עתיק יומין דהא כיומא דא שלים לא ישתכח בכל דרין אחרינן. זכאה חולקנא בהאי עלמא ובעלמא דאתי.

עאלו לביתיה ר' שמעון ורבי אלעזר ורבי אבא ורבי יוסי עמהון, יתבו עד דאתפלג ליליא, כיון דאתפלג ליליא אמר רבי שמעון לחבריא עידן איהו לאתעטרא רתיכא קדישא לעילא באשתדלותא דילן. [p. 309] אמר לרבי יוסי אנת דלא אשתמעו מילך בהאי יומא בינּנא אנת הוי שירותא לאנהרא ליליא דהא השתא עידן רעותא איהו לאנהרא עילא ותתא.

פתח רבי יוסי ואמר שיר השירים אשר לשלמה. שירתא דא אתער לה שלמה מלכא כד אתבני בי מקדשא ועלמין כלהו אשתלימו עילא ותתא באשלמותא חדא, ואע"ג דחברייא פליגן בהאי, אבל שירתא דא לא אתמר אלא בשלימו כד סיהרא אתמליא ובי מקדשא אתבני כגוונא דלעילא. בשעתא דאתבני בי מקדשא לתתא לא הוה חדוה קמי קב"ה מיומא דאתברי עלמא כההוא יומא.

משכן דעבד משה במדברא לנחתא שכינתא לארעא ובההוא יומא משכן אחרא אתקם עמיה לעילא כמא דאוקמוה דכתיב (שמות מ) הוקם המשכן, משכן אחרא דאתקם עמיה ודא משכן דנער מטטרון ולא יתיר. [p. 310] בית ראשון כד אתבני בית ראשון אחרא אתקיים בעלמין כלהו ואנהיר לכל עלמין ואתבסם עלמא ואתפתחו כל משקופי עלאין לאנהרא ולאו הוה חדוה בכל עלמין כההוא יומא. כדין פתחו עלאי ותתאי ואמרו שירתא והיינו שיר השירים, שירתא דאינון מנגנין דמנגנן לקב"ה. **[קמג ע"ב]**

דוד מלכא אמר שיר המעלות, שלמה פתח שיר השירים, שיר מאינון מנגנין. מה בין האי להאי דהא אשתמע דכלא חד. אלא ודאי כלא חד, אבל ביומי דדוד לא הוו כל אינון מנגנין מתתקנן בדוכתייהו לנגנא כדקא יאות ובי מקדשא לא אתבני ובגין כך לא אתתקנו לעילא בדוכתייהו דהא כמא דאית תקוני משמרות בארעא אוף הכי ברקיעא וקיימין אלין לקבל אלין. [p. 311] וביומא דאתבני בי מקדשא אתתקנו כלהו בדוכתייהו ושרגא דלא נהרא שריאת לאנהרא ושירתא אתתקן לגבי מלכא עלאה מלכא דשלמא דיליה. ותושבחתא דא איהי מעליא מכל תושבחן קדמאי. יומא דאתגלי תושבחתא דא בארעא ההוא יומא אשתכח שלימו בכלא ועל דא איהו קדש קדשים.

© 2009–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

בספרא דאדם הוה כתיב ביה יומא דיתקם בי מקדשא יתערון אבהן שירתא עילא ותתא ובגין כך אשכחנא ש׳ מאתוון רברבן ואלין אינון דקא אתערו, לאו דאינון מנגנן אלא דאינון מתערי לגבי עילא כביכול שיר דאינון שרים רברבן דממנן על עלמין כלהו.

[p. 312] ותנינן בההוא יומא קם יעקב שלימא ועאל בגנתא דעדן בחידו על דוכתיה, כדין גנתא דעדן שארי לנגנא וכל אינון בוסמין דגנתא. מאן גרים שירתא דא ומאן אמר לה, הוי אימא יעקב דאלמלא איהו לא עאל בגנתא דעדן לא אמר גנתא שירתא.

שירתא דא שירתא דאיהי כללא דכל אורייתא, שירתא דעלאי ותתאי מתערי לגבה, שירתא דאיהי כגוונא דעלמא דכלא איהו שבת, שירתא דשמא קדישא עלאה אתעטר בגיניה, ועל דא איהי קדש קדשים. מ״ט כל מלוי ברחימו בחדווא, אלא בגין דכוס של ברכה אתיהיב בימינא, כיון דאתיהיב בימינא כדין כל חידו וכל רחימו אשתכח, ובגין כך כל מלוי ברחימו בחדווא.

בזמנא דהאי ימינא אתהדר לאחורא כד״א (איכה ב) השיב אחור ימינו, כדין כוס של ברכה לא אתיהיב אלא בשמאלא, כיון דאתיהיב בשמאלא שריאו עלאי ותתאי למפתח עליה קינה. ומאי קאמרו, איכה, אי כה אי כוס של ברכה דאתר עלאה דהוית יתבא בגויה אתגרע ואתמנע מינך. [p. 313] ובגין כך שיר השירים דהוה מסטרא דימינא כל מלוי רחימו וחדווא, איכה דחסר ימינא ואשתכח שמאלא כל מלוי אינון קנטורין וקינין.

ואי תימא הא כל חדווא וכל חידו וכל שיר מסטרא דשמאלא איהו ועל דא לואי מסטרא דשמאלא מנגני שירתא. אלא כל חידו דאשתכח מסטרא דשמאלא לא אשתכח אלא בזמנא דימינא אתדבק בהדיה ובזמנא דימינא אתער ואתדבק בהדיה כדין ההוא חדווא מימינא איהו דקא אוטיב לרתחא וכד רתחא אשתכך וחדו איהו מסטרא דימינא כדין חדווא שלימא אתי מההוא סטרא. וכד ימינא לא אשתכח רתחא דשמאלא נפיש ולא שכיך ולא אוטיב ולא חדי, כדין איכה, אי כה, כוס של ברכה מה תהא עליה דקא יתבא בשמאלא ורתחא נפיש ולא שכיך ועל דא קנטורין וקינין מתערין. אבל שיר השירים כוס של ברכה אתיהיב בימינא ואתמסר בגויה ועל דא כל רחימו וכל חידו אשתכח, ובגין כך כל מלוי ברחימו בחדווא ולא אשתכח הכי בשאר כל השירים דעלמא, ובגין דא מסטרא דאבהן אתער שירתא דא.

[p. 314] יומא דאתגליא שירתא דא ההוא יומא דנחתת שכינתא לארעא דכתיב (מלכים א ח) ולא יכלו הכהנים לעמוד לשרת וגו׳. מאי טעמא, כי מלא כבוד יי׳ את בית יי׳. בההוא יומא ממש אתגליא תושבחתא **[קמד ע״א]** דא ואמר שלמה ברוח קודשא תושבחתא דשירתא דא דאיהי כללא דכל אורייתא, כללא דכל עובדא דבראשית, כללא דרזא דאבהן, כללא דגלותא דמצרים וכד נפקו ישראל ממצרים ותושבחתא דימא, כללא דעשר אמירן וקיומא דהר סיני וכד

© 2009–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

אזלו ישראל במדברא עד דעאלו לארעא ואתבני בי מקדשא, כללא דעטורא דשמא קדישא עלאה ברחימו בחדווא, כללא דגלותהון דישראל ביני עממיא ופורקנא דלהון, כללא דתחיית המתים עד יומא דאיהו שבת ליי׳, מה דהוה ומה דהוי ומה דזמין למהוי לבתר יומא שביעאה כד יהא שבת ליי׳, כלא איהו בשיר השירים.

[p. 315] ועל דא תנינן כל מאן דאמר פסוקא דשיר השירים ואמר ליה בבי משתאי אורייתא איהי חגירא שק וסלקא לגבי קב״ה ואמרה ליה עבדו לי בניך מחוך בבי משתיא. ודאי אורייתא סלקא וקאמרת האי בגין דאצטריך לנטרא ולסלקא עטרה על רישיה דבר נש כל מלה ומלה דשיר השירים.

ואי תימא אמאי איהו בין הכתובים, הכי הוא ודאי בגין דאיהו שיר תושבחתא דכנסת ישראל קא מתעטרא לעילא, ובגין כך בכל תושבחן דעלמא לא סלקא רעותא לגבי קב״ה כתושבחתא דא.

הכי אוליפנא שיר חד, השירים תרין, הא תלתא. ורזא דא דאתיהיב כוס של ברכה ואתנטיל בין ימינא ושמאלא וכלא אתער לגבי מלכא דשלמא דיליה ובהאי אסתלק רעותא ברזא דאין סוף לעילא לעילא. רתיכא קדישא הכא דהא אבהן אינון רתיכא, דוד מלכא אתחבר עמהון ואינון ארבע רזא דרתיכא קדישא עלאה, ובגין כך ארבע תיבין בהאי קרא קדמאה רזא דרתיכא שלימתא.

[p. 316] תו רזא דא שיר, דא רזא דדוד מלכא דאיהו רזא לסלקא בשיר. השירים, אלין אבהן רזא דרברבן ממנן רתיכא שלימתא כדקא יאות. אשר לשלמה, רזא מאן דרכיב על רתיכא שלימתא דא. ובהאי קרא אשתכח שלימו דרזא (תהלים קו) מן העולם ועד העולם, רזא דכל מהימנותא, וכלא איהו רתיכא שלימתא למאן דלא ידיע ולא אתידע ולית מאן דקאים למנדע ביה. ועל דא אתמר האי קרא בארבע תיבין רזא דרתיכא שלימתא מכל סטרין, מכאן ולהלא רזא לחכימין אתמסר.

שיר, בהאי אית רזא פנימאה דתנינן מאן דחמי ענבין בחלמיה אי חיורן אינון טבאן, אוכמי בזמנן טבאן דלא בזמנן צריכין רחמי. מאי שנא חיורי ומאי שנא אוכמי, מאי שנא בזמנן ומאי שנא שלא בזמנן. ותו תנינן אכלן לאינון אוכמי מובטח לו דהוא בן עלמא דאתי.

[p. 317] אלא תנינן אילנא דחטא ביה אדם קדמאה ענבים הוו דכתיב (דברים לב) ענבמו ענבי רוש, ואלין אינון ענבין אוכמין, בגין דאית ענבים ואית ענבים. ענבין חוורין טבין דהא מסטרא דחיי אינון, ענבין אוכמין צריכין רחמי דהא מסטרא דמותא אינון. בזמנן טבין, מאי טעמא, בגין דבזמנא דחוורי שלטן כלא אתבסם דהא בההוא זמנא כלא אצטריך לתקונא וכלא איהו שפיר וכלא תקונא חדא אוכמא וחוורא. ובזמנא דחוורי לא שלטאן ואוכמי אתחזון

© 2009–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

לינדע דהא בדינא דמותא סליק ואצטריך רחמי דהא אילנא דחטא ביה אדם קדמאה וגרים מותא ליה ולכל עלמא חמא.

הכא אית לאסתכלא ואי לאו דמר הכא לא אימא. תנינן דעלמא דא איהו כגוונא דעלמא דלעילא ועלמא דלעילא כל מה דהוה בהאי עלמא הכי איהו לעילא. אי נחש גרים מותא לאדם לתתא לעילא מאי. **[קמד ע״ב]** אי נימא לאתתא דבגין נחש איהי גרע נהורא דהא סיהרא גרע נהורה לזמנין ובההוא זמנא איהי מיתת, [p. 318] דכורא מאי. ואי נימא דסיהרא בעטיו דהאי נחש מיתת בגריעו נהורא, הא תנינן דלא בגין נחש הוה אלא דאמרת סיהרא קמי קב״ה וכו׳, הא לא הוה בגין נחש. ואי תימא דבעלה הכי הוא, ח״ו דגריעו הוי לעילא. אלא כל דא סתרי אורייתא ונחש בכלא אתקין גריעו.

ת״ח והכי אוליפנא כל מה דעבד קב״ה עילא ותתא כלא ברזא דדכר ונוקבא איהו, וכמה דרגין אינון לעילא משניין אלין מאלין ומדרגא עד דרגא רזא דאדם ואינון דרגין דאינון זינא חדא עבד לון קב״ה דיוקנא דחד גופא עד דסלקין ברזא דאדם. ותנינן ביומא תניינא לעובדא דבראשית אתברי ביה גיהנם ואתעביד חד גופא ברזא דאדם ואינון שייפין ממנן דמקרבין לאשא ומתין ומהדרן כמלקדמין, ודא בגין דאינון אתקריבו [p. 319] לגבי האי חויא ואיהו אדם דאתפתא גו משכנא דהאי חויא ועל דא מית וחויא גרים ליה מותא דאיהו קריב ליה. ובכל אתר אדם דכר ונוקבא איהו אבל אדם דאיהו קדישא עלאה איהו שלטא על כלא, דא יהיב מזונא וחיין לכלא, ועכ״ד בכלא מנע נהורא האי חויא תקיפא. כד מסאיב משכנא נוקבא דההוא אדם כדקאמרן מיתת ודכורא מית וסלקין כמלקדמין ועל דא כלא כגוונא דלעילא.

אכלן לאינון ענבים מובטח לו דהוא בן עלמא דאתי בגין דשיצי ושליט על ההוא אתר ואעבר ליה ואהדק ליה כד״א (דניאל ז) אכלה ומדקא. כיון [p. 320] דאעבר ההוא קליפא תקיפא הא אתקרב לגבי עלמא דאתי ולית מאן דימחי בידיה, ועל דא חמי בחלמיה דאינון ענבין אוכמין אכיל ומהדק. כגוונא דא לא הוי שיר בביתא דדוד עד דאתעברו אינון ענבין אוכמין ושלטא עלייהו וכדין אתמר שיר השירים כמא דאתמר, ואפילו באתר דא אקרי ענבים כד״א (הושע ט) כענבים במדבר וגו׳, ואלין אינון ענבים חוורין.

שירתא דא איהו מעליא על כל שירין דקדמאי. כל שירין דקדמאי אמרו לא סליקו אלא גו שירין דמלאכי עלאי אמרי, ואע״ג דהא אוקמוה אבל כתיב שיר המעלות לדוד, רזא דא אתמר אבל שיר המעלות, שיר דמלאכי עלאי אמרי דאינון מעלות ודרגין. אמרי למאן, לדוד לבקשא טרפא ומזונא מניה.

תו שיר המעלות, כד״א (תהלים מו) על עלמות שיר, (שיר א) על כן עלמות אהבוך. לדוד, בגין דוד מלכא עלאה דאיהו משבח תדיר למלכא עלאה.

© 2009–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

כיון דאתא שלמה מלכא אמר שיר דאיהו עלאה לעילא דרברבי עלמא עלאין קאמרי לגבי מלכא עלאה דשלמא כלא דיליה. כלהו דאמרי שירתא לא סליקו בההוא שירתא לומר אלא ההוא שירתא [p. 321] דמלאכי עלאי קאמרי, בר שלמה מלכא דסליק בההוא שירתא למה דרברבין עלאין עמודי עלמא קאמרי. כל בני עלמא ברתיכין תתאין, שלמה מלכא ברתיכין עלאין.

ואי תימא משה דסליק בדרגא דנבואה ובחביבו לגבי קב״ה על כל בני עלמא, ההוא שירתא דקאמר ברתיכין תתאין הוה ולא סליק יתיר.

תא חזי שירתא דקאמר משה סליק לעילא ולא לתתא, אבל לא אמר שירתא כשלמה מלכא ולא הוה בר נש דסליק בשירתא כשלמה. משה סליק בתושבחתיה לעילא ותושבחתא דיליה הוה למיהב תושבחין והודאין למלכא עלאה דשזיב לון לישראל ועבד לון נסין וגבוראן במצרים ועל ימא, אבל דוד מלכא ושלמה בריה אמרו שירתא **[קמה ע״א]** בגוונא אחרא. דוד אשתדל לאתקנא עולימתן ולקשטא לון במטרוניתא לאתחזאה מטרוניתא ועולימתהא בשפירו ועל דא אשתדל באינון שירין ותושבחן לגבייהו עד דאתקין וקשיט כלהו עולימתן ומטרוניתא. כיון דאתא שלמה אשכח למטרוניתא מתקשטא ועולימתהא בשפירו, אשתדל למיעל לה לגבי חתן ואעיל החתן לחופה עם מטרוניתא ואעיל מלין דרחימו בינייהו בגין לחברא לון כחדא ולמהוי תרווייהו בשלימו חדא בחביבו שלים. ועל דא שלמה סליק בתושבחתא עלאה על כל בני עלמא.

משה זווג לה למטרוניתא בהאי עלמא לתתא למהוי בהאי עלמא בזווגא שלים בתתאי. שלמה זווג לה למטרוניתא בזווגא שלים [p. 322] לעילא ואעיל החתן לחופה בקדמיתא ולבתר אעיל לתרווייהו בהאי עלמא וזמין לון בחדווא בבי מקדשא דאיהו בנה.

ואי תימא היך עייל משה למטרוניתא בלחודהא בהאי עלמא דהא אתחזי פרודא. ת״ח קב״ה זווג לה במשה בקדמיתא ואיהי הוות כלת משה כמא דאתמר. כיון דאזדווגת ביה במשה נחתת להאי עלמא בזווגא דהאי עלמא ואתתקנת בהאי עלמא מה דלא הוות מקדמת דנא ולעולם לא הוות בפרודא. אבל לא הוה בר נש בעלמא מיומא דאתיליד אדם דיעיל רחימו וחביבו ומלין דזווגא לעילא בר שלמה מלכא דאיהו אתקין זווגא דלעילא בקדמיתא ולבתר זמין לון כחדא בביתא דאתקין לון. זכאין אינון דוד ושלמה בריה דאינון אתקינו זווגא דלעילא. מיומא דאמר לה קב״ה לסיהרא זילי ואזעירי גרמיך לא אזדווגת בזווגא שלים בשמשא בר כד אתא שלמה מלכא.

© 2009–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

שיר השירים, הא הכא חמש דרגין לאתדבקא לעלמא דאתי. שיר חד, השירים תרין הא תלתא, אשר הא ארבע, לשלמה הא חמשא. בחמשאה איהו דהא יומא דחמשין רזא דיובלא איהו.

ת״ח זווגא דלעילא לא יכיל שלמה לאתקנא אלא בגין דאשתכח זווגא לתתא מקדמת דנא. ומאן איהו, זווגא דמשה דאי לא הוי [p. 323] זווגא דא לא אתתקן זווגא דלעילא, וכלא ברזא עלאה איהו לחכימי לבא.

כתיב (מלכים א ה) וידבר שלשת אלפים משל ויהי שירו חמשה ואלף. האי קרא אוקמוה חברייא, אבל וידבר שלשת אלפים משל, ודאי על כל מלה ומלה דאיהו אמר הוו ביה תלת אלף משלי כגון ספרא דקהלת דאיהו ברזא עלאה ואיהו בארח משל דלית ביה קרא דלאו איהו בחכמתא עלאה ובארח משל אפילו קרא זעירא דביה, דכד הוה מטי רב המנונא סבא קדמאה להאי קרא (קהלת יא) שמח בחור בילדותך ויטיבך לבך בימי בחורותך, הוה בכי אמר ודאי האי קרא יאות הוא ואיהו בארח משל, ומאן יכיל למעבד דרשא במשל דא, ואי איהו דרשא [p. 324] לית ביה דרשא אלא כמא דחמינן בעיינין, ואי חכמתא איהו מאן יכיל למנדע לה.

מיד הוה תב ואמר כתיב (בראשית לז) אלה תולדות יעקב יוסף בן שבע עשרה שנה וגו׳. האי קרא דקהלת איהו משל לחכמתא דקרא דא דאורייתא ודא משל לדא.

שמח בחור בילדותך, והוא נער.

ויטיבך לבך, היה רעה את אחיו בצאן.

בימי בחורותיך, את בני בלהה ואת בני זלפה נשי אביו.

ודע כי על כל אלה, ויבא יוסף את דבתם רעה אל אביהם.

יביאך האלהים במשפט, אלה תולדות יעקב יוסף, יוסף אתכליל ביעקב. ורזין דסתרי אורייתא מאן יכיל למנדע לון.

והאי משל אתפשט לתלת אלף משלים דכלהו **[קמה ע״ב]** בהאי משל. בשעתא דיוסף אתכליל ביעקב תלת אלף אינון באברהם יצחק ויעקב דכלהו בהאי משל ברזא דחכמתא. וכאן [p. 325] כמה טייעין אינון בטוענין דטמירו בהו דיירי תריסין דלית לון חושבנא לטמירין דחכמתא.

ויהי שירו חמשה ואלף, הכי אוקמוה ויהי שירו של משל, וכלא חד בין מאן דאמר ויהי שירו דשלמה בין מאן דאמר ויהי שירו של משל כלא איהו חד וכלא איהו קאמר.

ויהי שירו, דא שיר השירים. וכי חמשה ואלף איהו שיר השירים. ודאי הכי הוא חמשה איהו תרעין ופתחין דמתפתחין במלכא דשלמא דיליה, ואינון חמש מאה שנין דאילנא דחיי, חמשין שנין דיובלא.

© 2009–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

[p. 326] ואלף, דא אילנא דחיי חתן דנפיק מסטריה ואיהו ירית כל אינון חמשה למיתי לגבי כלה. יומיה דקב״ה אלף שנין איהו ודא איהו נהר דנגיד ונפיק מעדן, יוסף זכאה דאקרי צדיק על שמיה דסיהרא כמא דאתני בה קב״ה.

ובגין כך שיר השירים קדש קדשים ולית לך קרא בשיר השירים דלא אית ביה רזא דחמשה ואלף ודאי. שיר השירים ודאי, חמש דרגין אינון האי קרא כמא דאתמר.

[p. 327] ואי תימא האלף אמאי לא אדכר הכא. ודאי ההוא אלף טמירא הוה וטמירא איהו עד דאתחברת אתתא בבעלה. ועל דא אשתדל שלמה למיתי ההוא אלף לגבי כלה בטמירו דגושפנקא דחכמתא עלאה. כיון דעבד קדש קדשים לתתא גניז וטמיר ואעיל רזא דקדש הקדשים לתמן למעבד גניזו דשמושא שלים עילא ותתא כדקא יאות.

קדש הקדשים איהו לעילא רזא דחכמתא עלאה ויובלא. כגוונא דא ירתין כלה וחתן ירותא דאבא ואמא ואתהדרו אחסנת ירותא בגוונא אחרא. ירותא דאבא ירתא ברתא בסליקו דשמא דא ואתקרי אוף הכי קדש חכמה. ירותא דאמא ירית ברא ואקרי קדשים בגין דנטיל כל אינון קדשים עלאין וכניש לון לגביה, ובתר יהיב לון ואעיל לון לגבי כלה.

ועל דא אמר שיר השירים, שיר לגבי קדש, השירים [p. 328] לגבי קדשים למהוי כלא קדש קדשים ברזא חדא כמא דאתחזי. אשר לשלמה, הא אתמר למלכא דשלמא דיליה.

ואי תימא דשבחא דא דיליה הוא, לא תימא הכי, שבחא באתר עלאה איהו וסלקא. אבל הכי הוא רזא, כד מתתקן דכר ונוקבא כחדא תחות מלכא עלאה כדין ההוא מלכא אסתלק לעילא ואתמליא מכל קדושין ומכל ברכאן דנגדין לתתא ואתמלי ואריק לתתא, ודא איהו תיאובתיה דמלכא עלאה כד אתמלי קדושין וברכאן ואריק לתתא.

ודא איהו צלותין ובעותין דאתתקן ואתמלי ההוא מבועא עלאה דכיון דאיהו מתתקן כדקא יאות מחיזו דיליה ומחיזו דההוא תקונא מתתקנא עלמא תתאה ועולימתהא. ולא אצטריך עלמא תתאה לאתתקנא אלא מחיזו דעלמא עלאה. סיהרא לית לה חיזו מגרמהא כלל בר כד אתתקן שמשא ואנהיר ומחיזו דשמשא ותקונא דיליה אתתקנת סיהרא ואתנהירת.

מאן דאצטריך צלותא ובעותין דאתנהיר ואתתקן ההוא אתר דנפקא מניה נהורא דכיון דההוא אתר מתתקנא מחיזו דיליה אתתקן כל מה דלתתא. ובגין כך תושבחתא דקאמר שלמה לא אשתדל אלא בגין מלכא דשלמא דיליה דיתתקן. כיון דאיהו אתתקן מחיזו דיליה כלא אתתקן, ואי איהו לא אתתקן לית ליה תקונא לסיהרא לעלמין. ובגין כך אשר לשלמה, דיתתקן ויתמלי כדקא יאות בקדמיתא כמא דאתמר. **[קמו ע״א]**

© 2009–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

ויקחו לי תרומה. רזא דרזין לידעי חכמתא, כד אסתלק ברעותא דסתרא דכל סתרין למעבד יקרא ליקריה אנשיב רוחא [p. 329] מנקודא עלאה דנגיד מלעילא לתתא ושוי תקוניה לאתישבא בהאי עלמא. אמאי, בגין דאי לא יהא עקרא ושרשא דהאי עלמא לא יהא מאנא לארקא להאי עלמא כלל, ואי לא יריק להאי עלמא מיד אתאביד דלא יכיל לקיימא אפילו רגעא חדא. אבל בגין דתקוניה איהו מהאי עלמא אתמלי מסטרא חדא לארקא להאי עלמא ומסטרא אחרא לארקא למלאכי עלאי, וכלא אתזנו כחדא מניה.

שלימו דתקונא דהאי רוחא רוחיהון דצדיקיא בהאי עלמא. רוחא דא אשתלים בזמנא דחנוך וירד ומהללאל הוו בעלמא, ואסגיאו חייבי עלמא אעדו ההוא שלימו מניה. לבתר אתא נח ואשלים ליה, אתו דור הפלגה אעדו ההוא שלימו מניה. אתא אברהם ואשלים ליה, אתו אנשי סדום ואעדו ליה. אתא יצחק ואשלים ליה, אתו פלשתים וחייבי דרא ואעדיו ליה מניה. אתא יעקב ובנוי ערסא שלימא ואשלימו ליה, נפקו מארעא קדישא ונחתו למצרים ובגינייהו אתעכבת תמן, ובגין דאהדרו תמן ישראל לעובדין דמצראי אתכפיא ואתעדי ההוא שלימו עד דנפקו ממצרים ואתו למעבד משכנא. אמר קב״ה רעותי לדיירא בינייכו אבל לא יכילנא עד דתתקנון ההוא רוחא דילי דשריא בגווייכו, הה״ד ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם.

[p. 330] ודא איהו רזא דכתיב ויקחו לי תרומה. אמר משה לקב״ה מאן יכיל למיסב לה ולמעבד לה. א״ל משה לאו כמא דאת חשיב אלא מאת כל איש אשר ידבנו לבו תקחו את תרומתי, מההוא רעותא ורוחא דלהון תסבון לה ותשלמון לה.

כד אתא שלמה אתקין לההוא רוחא בשלימו דלעילא דהא מן יומא דאשתלים לתתא ביומוי דמשה לא אעדיו ההוא שלימו מניה עד דאתא שלמה, כיון דאתא שלמה אשתדל לאשלמא ליה לעילא ושארי לאתקנא חיזו דעלמא עלאה לאתתקנא מההוא חיזו עלמא תתאה ודא איהו אשר לשלמה.

וזאת התרומה, הא אתמר דכד קב״ה אתגלי על טורא דסיני כד אתיהיב אורייתא לישראל בעשר אמירן כל אמירה ואמירה עביד קלא וההוא קלא [p. 331] אתפרש לשבעין קלין והוו כלהו נהירין ונצצין לעינייהו דכל ישראל והוו חמאן עיינין בעיינין זיו יקרא דיליה הה״ד (שמות כ) וכל העם ראים את הקולת, רואים ודאי. וההוא קלא הוה אתרי ביה בכל חד וחד מישראל ואמר ליה תקבלני עלך בכך וכך פקודין דבאורייתא ואמרו הין. אהדר ליה על רישיה ומתגלגלא עליה והוה אתרי ביה ואמר ליה תקבלני עלך בכך וכך עונשין דבאורייתא והוה אמר הין. לבתר אהדר ההוא קלא ונשיק ליה בפומיה הה״ד (שיר א) ישקני מנשיקות פיהו.

© 2009–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

וכדין כל מה דהוו חמאן ישראל בההוא זמנא הוו חמאן גו חד נהורא דקביל כל אינון נהורין אחרנין והוו תאבין למחמי. אמר לון קב״ה ההוא נהורא דחמיתון בטורא דסיני דקביל כל גווני נהורין ותיאובתא דלכון עליה תקבלון לה ותסבון לה לגבייכו, ואינון גוונין דאיהי מקבלא אלין אינון זהב וכסף ונחשת וגו׳.

ד״א ישקני מנשיקות פיהו, מאי קא חמא שלמה מלכא דאיהו אעיל מלי דרחימו בין עלמא עלאה [p. 332] לעלמא תתאה ושירותא דתושבחתא דרחימו דאעיל בינייהו ישקני איהו. אלא הא אוקמוה והכי איהו דלית רחימו דדביקותא רוחא **[קמו ע״ב]** ברוחא בר נשיקה, ונשיקה בפומא דאיהו מבועא דרוחא ומפקנו דיליה, וכד נשקין דא בדא מתדבקן רוחין אלין באלין והוו חד וכדין איהו רחימו חד.

בספרא דרב המנונא סבא קדמאה הוה אמר על האי קרא נשיקה דרחימו אתפשט לארבע רוחין וארבע רוחין אינון כחדא ואינון גו רזא דמהימנותא, וסלקין בארבע אתוון דאינון אתוון דשמא קדישא תלי בהו ועלאין ותתאין תליין בהו ותושבחתא דשיר השירים תלי בהו. ומאן איהו, אהב״ה ואינון רתיכא עלאה ואינון חברותא ודבקותא ושלימו דכלא. אלין אתוון ארבע רוחין אינון ואינון רוחין דרחימו וחדווא דכל שייפי גופא בלא עציבו כלל.

ארבע רוחין אינון בנשיקה כל חד כליל בחבריה, וכד האי רוחא כליל באחרא וההוא אחרא כליל בהאי אתעבידו תרין תרין כחדא. וכד אתחברן בדביקו חד אינון ארבע בשלימו ונבעין דא בדא ואתכלילו דא בדא, וכד מתפרשן אתעביד מאינון ארבע רוחין חד איבא ואיהו רוחא חדא דכליל מארבע רוחין ודא סליק ובקע רקיעין עד דסליק ויתיב לגבי חד היכלא דאתקרי היכלא דאהבה ואיהו היכלא דכל רחימו תליא ביה וההוא רוחא הכי אקרי אהבה, וכד האי רוחא סליק אתער לההוא היכלא לאתחברא לעילא.

[p. 333] ארבע אתוון אינון לגבי ארבע רוחין ואינון אהבה ואיבא דלהון אהבה. כד מתחברן דא בדא מיד אתער דא בסטרא דא ודא בסטרא דא. א׳, מיד נפיק ה׳ ואתחבר בא׳ מתדבקן בדביקו ואתעבידו תרין אתוון אחרינין ב׳ ה׳ ואתכלילו רוחין ברוחין בדביקו דרחימו ופרחין אלין אתוון מנייהו בההוא רוחא דסליק מתעטרן ביה כדקא יאות. כיון דסליק ההוא אהבה שלימא כלילא דכל אינון ארבע רוחין פגע בחד ממנא עלאה רברבא די ממנא על אלף ושלש מאה ותשעין רקיעין ואיהו ממנא על נגידו דתליסר נהרי אפרסמונא דכיא דנגדא מרזא דטלא דלעילא, וההוא נגידו אתקרי מים רבים.

כיון דפגע לגבי ההוא רב משרין קאים לגביה ולא יכיל לעכבא ליה לאעברא בהו עד דאעיל לגבי היכל אהבה, ועל דא אמר שלמה מלכא בסיום שבחיה (שיר ח) מים רבים לא יוכלו לכבות את האהבה. מים רבים אלין מיין עלאין דנגדין גו טלא עלאה, ונהרות לא ישטפוה אלין

© 2009–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

אינון נהרי אפרסמונא דאינון תליסר. ההוא ממנא איהו מלאכא דשליח מן קדם יי׳ ודא איהו רב משריין דקשיר כתרין למאריה רזא אכתריי״אל מעטר עטרין למאריה בשמא גליפא מחקקא יהו״ה יי״ה צבאו״ת.

[p. 334] כיון דעאל לגבי היכל אהבה אתער רחימו דנשיקין עלאין דכתיב (בראשית כט) וישק יעקב לרחל, למהוי נשיקין דרחימו עלאה כדקא יאות ואינון נשיקין שירותא דאתערו דכל רחימו דאתדבקותא וקשורא דלעילא, ובגין כך שירותא דתושבחתא דשירתא דא איהו ישקני. מאן ישקני, ההוא דסתים גו סתימו עלאה. ואי תימא סתימאה דכל סתימין ביה תליין נשיקין ונשיק לתתא.

ת״ח סתימא דכל סתימין לית מאן דידע ליה ואיהו גלי מניה נהירו חד דקיק סתים דלא אתגלי בר בחד שביל דקיק דאתפשט מגויה ואיהו נהירו דנהיר כלא ודא אתערו דכל רזין עלאין, ואיהו סתים, לזמנין סתים לזמנין אתגליא, ואע״ג דלא אתגליא כלל ואתערו דסליקו דנשיקין ביה תליין, ומגו דאיהו סתים שירותא דתושבחתא בארח סתים איהו.

[p. 335] ואי ביה תליין מה בעי יעקב הכא דהא ביה תליין נשיקין. אלא ודאי הכי הוא, ישקני ההוא דסתים לעילא. ובמה, **[קמז ע״א]** בההוא רתיכא עלאה דכל גוונין תליין ומתחברן ביה, ודא איהו יעקב כמאן דאמר דביקותא לאתדבקא במלכא בברא דיליה איהו, ועל דא כתיב (שיר א) מנשיקות פיהו.

כי טובים דודיך, אהדר לגבי שמשא דנהיר לה לסיהרא מגו נהירו דאינון בוצינין עלאין ואיהו נטיל נהורא דכלהו ואנהיר לסיהרא. ואינון בוצינין דמזדווגין ביה מאן אתר נהרין, אהדר ואמר מיין, מההוא יין דמנטרא מההוא יין דאיהו חדווא דכל חדוון. ומאן איהו, ההוא יין דיהיב חדו וחיין לכלא ודא איהו אלהים חיים יין דיהיב חיין וחדווא לכלא.

תו מיין, מההוא שמא דאקרי יהו״ה, דא איהו יין דחדווא דרחימו דרחמי ומן דא כלהו נהרין וחדאן.

[p. 336] אתו חברייא ונשקו ליה ברישיה. כד מטו לגבי דרבי שמעון סדרו מלין קמיה. בכה רבי שמעון אמר ודאי ידענא דרוח קדישא עלאה קא מכשכשא בכו. זכאה דרא דחמא דא דהא לא יהא כדרא דא עד זמנא דייתי מלכא משיחא דהא אורייתא אהדרת לעתיקותהא. זכאין אינון צדיקיא בעלמא דין ובעלמא דאתי.

[p. 337] וזאת התרומה אשר תקחו מאתם. רבי אלעזר אמר האי קרא אוקימנא ורזין דיליה הא אתמר, אבל רזא דקרא הכי אוליפנא וקשיין קראי דאי אינון ברזא דלתתא קשיין

© 2009–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

אהדדי, ואי ברזא דלעילא לא אינון בנהירו. דבר אל בני ישראל ויקחו לי תרומה שפיר, תקחו את תרומתי קשיא, וזאת התרומה אשר תקחו מאתם קשיא ודאי כלא עילא ותתא כחדא.

אלא הכי הוא ויקחו לי תרומה. מאן, בני ישראל.

מאת כל איש, אלין מלאכין עלאין לעילא בגין דעליהון איהי תרומה ארמותא דאינון ארימו תדיר לגבי מלכא עלאה דהא אינון סלקין לה תדיר לגבי מלכא עלאה, וכד ישראל זכאין אינון נטלין לה מנייהו ונחתין לה לתתא הה״ד מאת כל איש אשר ידבנו לבו. ומאן אינון, אינון ארבע דארימו לה לעילא דההוא לב אתרעי בהו, וההיא תרומה איהי זקפא עלייהו ואע״ג דאיהי קיימא עלייהו ומנחא על גבייהו תקחו, תסבון לה מנייהו לנחתא לה לתתא.

[p. 338] ובמה, בזמנא דא באינון עובדין דכשראן בצלותין ובעותין למעבד פקודי אורייתא. בההוא זמנא באינון גוונין דאתחזיין לתתא כגוונא דלעילא באינון פולחנין אחרנין, ואינון גוונין אתמשכן לתתא ההוא ארמותא ונצחן גוונין דלתתא לאינון גוונין דלעילא ומשכין אלין גוונין לגוונין עלאין ועיילין אלין באלין ואתעבידו אלין גופין לאלין, ועל דא אשר תקחו מאתם כתיב.

זהב, דאתכליל בגבריאל. זהב לעילא גבריאל נטיל ליה ושבעה זיני זהב אתפרשאן לתתא מן דא.

וכסף, לעילא ואתכליל במיכאל לתתא ושריא דא על דא.

ונחשת, לעילא ונפקא מן זהב בגין דזהב ואשא ברזא חדא אזלין. אשא אפיק נחשת ומחילא ותקפא דא אתבדרן נחשים שרפים דנפקי מאשא, ועל דא נחשת איהו סומקא כאשא ואתכליל באוריאל ואתעביד דא גופא לדא.

[p. 339] ותכלת, שריא בדא ובדא בנחשת וזהב ובגין דאתתקף בתרין סטרין תכלת איהו תקיפא ולית מאן דשלטא עליה לחיין דאיהו כרסייא דדינא לשריא ביה דינא תקיפא, ודא איהו בואל ב״ו א״ל דכתיב (תהלים ז) ואל זועם בכל יום, וכד אהדרן בני נשא בתיובתא שלימתא אתהדר שמיה רפאל דהא אסוותא אזדמן לון מההוא דינא **[קמז ע״ב]** קשיא.

וארגמן, דא זהב וכסף דאהדראן לאתכללא כחדא מיכאל וגבריאל אתכלילו ומשלבן דא בדא ועל דא כתיב (איוב כה) עושה שלום במרומיו, ובגין דאינון משלבאן דא בדא אתעבידו גופא חד.

ותולעת שני, לעילא ואתכליל באוריאל כמלקדמין למהוי אחידו גו תכלת ובגו ארגמן.

ושש, איהו לעילא ואתכליל כמלקדמין ברזא דרפאל לאתאחדא בכסף וזהב. [p. 340]

עד הכא רזא דז׳ עמודין לעילא גו ז׳ עמודים לתתא, קליפא גו קליפא לנטורא.

ועזים, והא אוקימנא דהא אלין ז׳ מוחא למוחא ודא איהו קליפא למוחא.

© 2009–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

ועורות אלים מאדמים, אלין אינון מארי תריסין עיינין מלהטין כטיסין דנורא כד״א (דניאל י) עיניו כלפידי אש ואקרון רקיעין לבר בגו קליפא.

ועורות תחשים, אלין אינון לגו מסטרא קדישא ואתאחדן בקדושה ולא אתאחדן כמא דאמרן דאברהם הא אוליד באינתו אחרא תחש (בראשית כב) ואת תחש ואת וגו׳, ואלין אינון באימא דישמעאל אחוהון דישמעאל, כמא דאית דרגא בעשו הכי נמי אית דרגא בישמעאל. [p. 341] אימא דישמעאל אולידת תחש ומסטרא דאברהם קאתא דהא נהורא קדמאה מנפץ בשעתא דנפיק נהורין לכל סטרין. כיון דאתבסם ההוא נהורא קדמאה גניז ליה קב״ה, ולמאן גניז ליה, לצדיקיא, ומאן אינון, צדיק וצדק, בגין למעבד בההוא נהורא קדמאה איבין לעלמא ואינון איבין דזמינין למיתי לעלמא. דהא אברהם ושרה עבדו נפשין ואיבין דכתיב (שם יב) ואת הנפש אשר עשו בחרן. כמא דעשו נפש בסטרא דקדושה הכי נמי עבדו נפש בסטרא אחרא דאלמלא ההוא אתערו דאתער אברהם בסטרא אחרא לא אשתכחו גיורין בעלמא כלל.

[p. 342] ועצי שיטים, הא אוקימנא דאינון שרפים עומדים כד״א (ישעיה ו) שרפים עומדים ממעל לו. מאי ממעל לו, ממעל לההוא קליפא. ואי תימא האי קרא בקב״ה אתמר, והא אתמר (שם) ואראה את יי׳, את דייקא, כגוונא דא דכתיב בהאי קרא (שם) ושוליו מלאים את ההיכל, את דייקא לאסגאה ההוא קליפא. כיון דאמר רזא דההוא קליפא כתיב שרפים עומדים ממעל לו, ממעל לההוא קליפא.

ושמן למאור דא רבות עלאה דאתיא מלעילא. תרין שמן אינון ואינון חד, חד לעילא ואקרי שמן המאור [p. 343] וחד לתתא ואקרי שמן למאור. שמן המאור איהו עלאה דקיימא בודאי ולא פסיק לעלמין ותדיר מליא רבות קודשא וכל ברכאן וכל נהורין וכל בוצינין כלא אתברכאן ואתנהרן מתמן. שמן למאור, לזמנין אתמליא ולזמנין לא.

תו הא תנינן (בראשית א) ויברא אלהים את שני המאורות הגדולים את המאור הגדול לממשלת היום ואת המאור הקטן לממשלת הלילה, ואע״ג דהא אוקמוה חברייא והכי הוא, אבל שני המאורות הגדולים אלין שמן המאור ושמן למאור עלמא עלאה ועלמא תתאה חד דכר וחד נוקבא, וכל זמנא דדכורא ונוקבא אתיין כחדא תרווייהו קריין בלישנא דדכורא, ובגין דעלמא עלאה אקרי גדול בגיניה עלמא תתאה דאתחבר בהדיה בכללא אקרי גדול. כיון דאתפרש דא מן דא אדכרו בפרט כל חד וחד כדקא חזי ליה, דא אקרי גדול ודא אקרי קטן. ובגין כך אמרו קדמאי דליהוי בר נש זנבא לאריוותא ולא רישא לשועליא, דכד איהו קיימא גו אריוותא לא אקרי כלא אלא בכללא דאריוותא, זנבא דאריא אריא איהו בלא פירודא. גו שועלים אפילו דאיהו **[קמח ע״א]** רישא, רישא דשועל שועל איהו בלא פרודא ושועל אקרי.

© 2009–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

ורזא דא האי קרא דהא בקדמיתא כד יתבין כחדא שני המאורות הגדולים אקרון ואע״ג דדא זנבא לגבי דעלאה, כיון דדא אתפרש מעלאה כביכול למהוי רישא לשועלים כדין אקרי קטן. [p. 344] ועל רזא דא שמן המאור דלא פסיק לעלמין וקיימא בסליקו עלאה למשלט בימּמא, שמן למאור פסיק ואקרי קטן ושלטא בליליא. וחמש בוסמין אינון לגו שמן וקטרת ואע״ג דאיהו חד אינון תרין וכלא חד.

ואבני שהם וגו׳, כל הני תליסר אינון ואינון תקונא דמשכנא.

ואהדרנא למלי קדמאי, זהב, הא אתמר דשבעה זיני זהב אינון. ואי תימא זהב דאיהו דינא וכסף אסתליק לעילא מניה, לאו הכי דודאי זהב סליקו יתירא איהו על כלא, אבל זהב בארח סתים איהו ודא זהב עלאה דאיהו שביעאה מכל אינון זיני זהב ודא איהו זהב דנהיר ונציץ לעיינין ודא איהו דכד נפיק לעלמא מאן דאדביק ליה טמיר ליה בגויה ומתמן נפקי ואתמשכן כל זיני זהב.

אימתי אקרי זהב מאן דאקרי זהב, כד איהו בנהירו ואסתלק ביקר דחילו ואיהו בחדווא עלאה למחדי לתתא. וכד איהו בדינא [p. 345] כד אשתני מההוא גוון לגוון תכלת אוכם וסומק כדין איהו בדינא תקיפא. אבל זהב בחדווא איהו ובסליקו דדחילו דחדווא קיימא ובאתערותא דחדווא.

וכסף, לתתא רזא דרועא ימינא דהא רישא עלאה זהב איהו דכתיב (דניאל ב) אנת הוא רישא דדהבא, (שם) חדוהי ודרעוהי די כסף לתתא. וכד אשתלים כסף כדין אתכליל בזהב ורזא דא (משלי כה) תפוחי זהב במשכיות כסף, אשתכח דכסף אתהדר לזהב וכדין אשתלים אתריה, ועל דא שבעה זיני זהב אינון.

ונחשת, נפקא מזהב ואשתני לגריעותא דדרועא שמאלא.

ותכלת, ירכא שמאלא. ותולעת שני, ירכא ימינא ואתכליל בשמאלא.

ושש, דא נהר דנגיד ונפיק דאיהו נטיל כל שית סטרין, כגוונא דא לתתא והא אוקמוה ואתמר.

הא הכא שבע דיובל ואינון שבע דשמיטה, ואע״ג דאינון שית אינון תליסר ושביעאה דאיהו עלייהו רישא הא תליסר. רישא דקיימא על כל גופא לתתא רישא דקיימא על כל שייפי גופא איהו זהב. מה בין האי להאי, זהב עלאה איהו ברזא סתימאה ושמא דיליה איהו זהב סגור, סגור וסתום מכלא וע״כ אקרי סגור דאיהו סגור מעינא דלא שלטא ביה.

[p. 346] זהב תתאה איהו באתגליא יתיר **[רעז ע״א]** ושמא דיליה אקרי זהב ירקרק ורזא דא אוקמוה חברייא אסתר ירקרוקת היתה גוון אתרוג וכלא חד. זהב דא איהו רישא

© 2009–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

בסתימו אע״ג דאיהו באתגליא לגבי זהב עלאה עד דאתמשכא ושריא לרישא דגבריאל כמא דאוקימנא, ובגין כך כלא איהו ברזא עלאה ואתמשכא ההוא רזא לתתא כלא כגוונא חדא.

ועשית כפורת זהב טהור וגו׳. ר׳ שמעון אמר בכל פרשתא דא אשכחנא דאתמסר עבידתא בידא דמשה בר תרין, בכלהו כתיב ועשית ובארון ואפוד כתיב ועשו ארון עצי שטים, ועשו את האפוד [p. 347] ולא כתיב ועשית. מאי טעמא בארון לא כתיב ועשית, בגין דארון כליל ליה למשה בגויה לאתנהרא מניה ואצטריכו אחרנין לתקנא תיקונא ושפירו דיליה למיעל לגביה.

באפוד לאו דיליה הוא ולא לאשתמשא ביה ולא אצטריך ליה למשה למעבד פולחנא דאחוי דהא משה איהו מלכא ואהרן שושבינא דמלכא. ואי תימא והא כתיב (שמות כט) והלבשת את אהרן, ואפדת לו, ונתת עליו, ושמת עליו, הא כולי האי פולחנא דמשה ויקרא דאהרן איהו. אלא ודאי יקרא דמשה איהו דהא קב״ה לא בעא פולחנא דאהרן אלא על ידא דמשה ואהרן לא יכיל לאתקדשא אלא על ידא דמשה ובכלא אצטריך אהרן למשה וכל האי יקרא דמשה.

ועשית כפורת, תא חזי כתיב בפרשתא דא עובדא דשמים וארץ וכל אינון חילין דתמן דהא [p. 348] קב״ה לא פקיד למעבד משכנא אלא כגוונא דעובדא דשמים וארץ למהוי דיורא דלתתא כגוונא דדיורא דלעילא ולאתחברא דא לדא כגוונא דנשמתא וגופא למהוי כלא חד.

כתיב בראשית ברא אלהים את השמים ואת הארץ, הא אוקימנא אבל רזא דכפורתא הכא ברמיזו דלעילא שלשלא דמטטרון גניזא דמשכנא לארמא ארמות קודשא עילאה ותתאה.

ברא שית, דא שיתא עלאה כפורתא גניזא טמירתא דאשתכחא מרזא דטמירו עלאה, ואתפרש פרישו לאתנהרא גו נהירו טמירותא. טמירא גו האי כפורתא מיטטרון מטטרון דאתאחדא מתתא. [p. 349] מגו דחילו דאזלא בקושטא גו ארעא הוה אשתכח נהירו דאביד אדם קדמאה ואתטמר ההוא נהירו בגנתא דעדן. סלקא לעילא ולא אתיישבא בדוכתיה דהא לא הוה אשתלים מכל סטרין, שלימו דלתתא הוה גרע דהא אתאביד בחוביה דאדם קדמאה. נחת לתתא אתטמר גו אילני גנתא, אתפשט תמן בכל סטרי גנתא עד דאתיליד חנוך בן ירד. כיון דאתיליד הוה אשתכח סמיך לגנתא, שריאת ההוא נהירו לאנהרא בגויה, אתרבי ברבו קודשא ושריא עליה נהירו דא מנצצא. עאל לגנתא דעדן אשכח תמן אילנא דחיי וענפוי ואיביה דאילנא, ארח ביה ואתיישב גו ההוא רוחא דנהירו דחיי. ואתו שליחן מלאכי עלאי ואוליפו ליה חכמתא עלאה, יהבו ליה ספר דהוה טמיר גו אילנא דחיי ואוליף מניה וידע אורחוי דקב״ה ואשתדל אבתריה הה״ד (בראשית ה) ויתהלך חנוך את האלהים, **[רעז ע״ב]** עד דההוא נהירו אשתלים

© 2009–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

בגויה. כיון דההוא נהירו אשתלים לתתא בעא לסלקא לדוכתיה ובגין לאחזאה ההוא שלימו ברזא דחנוך.

יומא חד עאל לגנתא דעדן ואחמי ליה טמירין דגנתא ואנח ההוא ספר וכל מה דחמא לבר ואיהו צניע גו חברייא. לבתר אתלבש ההוא נהירו גו ההוא לבושא לאחזאה לעילא למהוי כסופא בהדיה לכל אינון דעבדו קטגוריא [p. 350] במאריהון דלא יתברי בר נש בעלמא הה״ד (בראשית ה) ואיננו כי לקח אותו אלהים, ואיננו בהאי עלמא, ואיננו כדקא הוי בהאי עלמא, כי לקח אותו אלהים בדיוקנא אחרא בהאי איהו תדיר נער, ורזא דא הא אוקימנא חנוך לנער על פי דרכו, לאנהגא עלמין כלהו. גם כי יזקין לא יסור ממנה, דהא תדיר אשתכח ביה ואתהדר נער דחנוך אתכליל בדיוקנא דעלמא טמירא, איהו גו כרסייא דמאריה עביד שליחן בעלמין. כד עלמא בדינא נפקא ואקרי מטטרון רבון על כל חיילין עלאין, וסבא איהו נער, עאל מעלמא לעלמא ואתיישבא רוגזא.

דיוקנא דא אתפריס בפריסו כפורתא ואתציירן ביה בההוא פריסו תרין דיוקנין חד דכר וחד נוקבא וקיימין תרין רביין עולימין רחימן ברחימו דביקן דא בדא. ורזא דא בראשית ברא אלהים, פרישו כפורתא סתימאה. את השמים ואת הארץ, תרין כרובין קיימין בדביקו דחביבותא. שמים וארץ לא כתיב אלא את לאסגאה תרין כרובין כחדא. כפרת דא פריסא לגו בטמירו דהיכלא ובתרין סטרין קיימין תרין אלין.

[p. 351] בראשית, סלקא לעילא רזא דיליה נחתא לתתא, כגוונא דההוא רזא דבראשית סלקא לעילא לעילא ולא אתרשים ברשימו נפקא רשימו לבתר ואתעביד מניה כפורתא עלאה רשימא ברשימין תלתא ברזא יהו״ה אלהינ״ו יהו״ה. מאלין תלתא נפקין תלתא אחרנין ואינון שית והיינו ברא שית.

אתפרש דא כפורתא לסטר דרום ומערב ואפיק תרין כרובין כחדא דכר ונוקבא דישתכחון דא לקבל דא. דרום איהו ראש כהן בראש ואיהו דכר, מערב איהו נוקבא בת יחידה בת היתה לאברהם ודאי, והיינו ברזא דא בראשית בת ראש י׳, כפורתא דלא אשתמודע עד דאתפרש בפרישו ואפיק תרין אלין כגוונא דא ה׳, ועל דא בת ראש בת אברהם, י׳ כפורתא לאתפרשא.

[p. 352] אתהדר כפורתא ממערב לצפון ואתפרש בפרישו ואתגליא דכר דאתאחיד בסטרא דכפורתא ונוקבא אתטמרת לתתא ואתעבידת באר דצפון, ורזא דא בראשית בת אש, י׳ כפורת, ר׳ פרישו דאתפרש, ואתחזי חד ולא תרין דהא נוקבא אתכפייא לתתא. ואי תימא ר׳ כלא חד פרישו עילאה ותתאה, הכי הוא דלא אתפרש שמא דא מן דא, כלא איהו אלהים.

© 2009–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

אתהדר כפורתא ממערב למזרח, פריס פריסו לתרין סטרין בסטרא דמזרח ובסטרא דמערב. כיון דכפורתא קיימא במזרח ומערב כדין חדווא אשתכח וחבורא כדקא יאות והאי בת אתכלילת בעטרה כדקא יאות וקיימא באשלמותא, וכדין איהי ברזא דיליה בראשית בלא פרודא כלל.

ולקבל תלת זימנין אלין סלקין ישראל תלת זימנין למיחג חגייהו. בפסח אתהדר כפורתא בסטר דרום ומערב וכדין ההיא בת קיימא באברהם ואיהי בת ראש ותמן הלל ולאו הלל גמור דהא תרין כרובין אלין לאו אינון באשלמותא כדקא יאות וישמעאל נפקא ומקטרגא.

[p. 353] מיומא דראש השנה עד יומא דסוכות אתהדר כפורתא מצפון למערב, כדין ההיא בת אתכפיא וקיימא ביה ביצחק ולאו בחדווא ואיהי בת אש ואינון לאו באשלמותא ועל דא לית תמן הלילא כלל דהא עשו נפקא ומקטרגא. בסוכות סלקא האי בת ואשלימא ביה ביצחק בחדווא ומתחברן דא בדא וכדין הלל גמור על דאשתכך רוגזא וחברותא אשתכח.

בשבועות אתהדר כפורתא בסטר מזרח ומערב, כדין שלימו אשתכח וחביבו ודביקותא איהו בכל סטרין וחדווא דעלאי ותתאי וכדין (תהלים יט) תורת ה׳ תמימה משיבת נפש.

ובתלת זימנין אלין כפורתא מהדרא בסטרהא כדקא יאות. כפורת דא אתפרסת לעילא גו ההוא נקודה טמירא בנהירו קדמאה דאתפרסא, לבתר אתפרס בשלימו ושריא על ההוא פריסו קדמאה. כד אתחפייאן גדפי כרובים על האי כפורת בגין דאתחפייא כפורת ולא יהא באתגליא, כפורת, כפרת כתיב, דכד אתיא נהירו עלאה אינון כרובים בטשי בגדפייהו וסליקו לון לעילא ואמרין שירתא מסגיאו דההוא חדווא דההוא נהירו. כגוונא דא לתתא וכפורתא אתהדר ומאינון תלתא וחד הוו כרובים ימינא ושמאלא. ימינא שריא ביה רוחא דלעילא מההוא סטרא, ושמאלא דהוה במערב באתהדרותא דכפורתא קאי לגביה בסטרא שמאלא ושריא ביה רוחא דנוקבא ואתדבק [p. 354] דא בדא בחביבו דדכר ונוקבא, וכן **[רעח ע״א]** לכל סטרין באתהדרותא דכפורתא ולעולם תרין אינון דכר ונוקבא, לתתא בהאי עלמא אינון תרין ולא יתיר.

ואי תימא לעילא הואיל ולא אצטריך דבקותא בכפורתא איך יתהדר כפורתא. ודאי בההוא אתהדרותא אתדבק דא בדא ותדיר אתדבק ביה.

כגוונא דכרובים אינון לעילא קיימין על את וניסא והא אוקימנא רזא דכתיב פורשי כנפים סוככים בכנפיהם, ולא כתיב פרושי כנפים סכוכים אלא על את וניסא הוו קיימין. זמנין ידיעאן הוו סלקין גדפייהו ופרשי לון לעילא בכל יומא ויומא והוו מהדרן ומחפיין על כפורתא, ועל דא באת וניסא הוו קיימין.

© 2009–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

[p. 355] בכל אתר דרוחא עלאה הוה אתי ושריא ודאי בההוא אתר דשארי אית ביה ממשו וקיומא. בר נש איהו מעפרא ועד לא שרא עליה נציצו דרוחא דלעילא לית ביה ממשו, כיון דשריא עליה אית ביה ממשו וקיימא בקיומא. ואי תימא דא בלחודוי ת״ח מחוטרא דאהרן דאיהו אעא בלא ממשו כלל כיון דשדר ביה קב״ה זעירו דרוחא קאי בקיומא וממשו. ומה אעא דלאו אורחיה בכך כיון דשדר ביה קב״ה חד זעירו דרוחא קאים בקיומא והוה ביה ממשו, כרובים דאינון בקדושה וקיימן בקדושה כגוונא דלעילא עאכ״ו.

בכל זמנא דהוו ישראל זכאין כרובים הוו דביקין בדביקו אפין באפין, כיון דהוו סרחאן הוו מהדראן אנפייהו דא מן דא. מנא הוו ידעי, הכא אפליגו עמודין דעלמא אבל בתננא דקורבנא ובקורבנא ע״ג מדבחא וכהנא כד בריך ית עמא, באלין תלתא הוו ידעי דאלין כרובין מהדרן אפין דא מן דא וקב״ה בעי תיובתא דבנוי.

[p. 356] תננא דקורבנא, כד הוו ישראל זכאין תננא הוה סליק לעילא באורח מישר בעיטרא דקולפין. אי לסטר מזרח ואי לסטר מערב או בכל סייפי עלמא באורח מישר הוה סליק וכד לא סטא ימינא ושמאלא כדין רעותא קיימא לעילא ותתא וקב״ה אתרעי בעובדיהון דישראל בחביבו יתיר.

בקורבנא על גבי מדבחא, כד הוו ישראל זכאין הוה אתחזי על גבי אשא דמדבחא דיוקנא דאריה אכיל קורבנא על גבי מדבחא, וכד לא הוו זכאין הוו חמאן דיוקנא דכלבא רביע על מדבחא.

כהנא כד בריך ית עמא, בשעתא דזקיף ידוי כד הוו ישראל זכאין ואתחזון לברכא ידוי הוו זקפין בזקיפו בלא טורח כלל ואתרמו בחדו וברעו, כדין שכינתא שריא עלייהו ואזדקפו אינון מגרמייהו וכדין כהנא הוה ידע דאתחזון ישראל לברכא ובריך לון ברעו דלבא. וכד ידוי הוו יקירן ובטורח סגי אזדקפו ולא יכיל לארמא לון בר בטורח כדין הוה ידע דהא שכינתא לא שריא על ידוי וישראל לא אתחזון לברכא בגין דבשעתא דשכינתא הוה אתייא לשריא על ידוי כל אינון אצבעאן דאינון בדיוקנא עלאה הוו חדאן בחדו לקבלא שכינתא עלייהו ופרחי לאזדקפא לעילא, כמא דהוו חדאן כרובין דהאי עלמא וכ״ש לעילא לקבלא שכינתא על גבייהו.

[p. 357] ורזא דא (שמות יז) וידי משה כבדים וגו׳. מ״ט, בגין דההוא שעתא ישראל לא הוו זכאין וידוי דמשה אתייקרו ולא יכיל לאזדקפא לון דכתיב לעילא (שם) על ריב בני ישראל ועל נסותם את יי׳ לאמר היש יי׳ בקרבנו אם אין, וכדין ויבא עמלק ואתייקרו ידוי דמשה ולא יכיל לזקפא לון עד דקביל עליה ענשא דכתיב (שם) ויקחו אבן וישימו תחתיו וגו׳ והיה כאשר ירים משה ידו וגבר ישראל וכאשר יניח ידו וגבר עמלק. כגוונא דא לוחי אבנא כגוונא דא לכהנא.

© 2009–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

[p. 358] ועל דא כרובים בההוא זמנא דישראל זכאין הוו אנפין באנפין מתדבקן דא בדא וכד לא הוו זכאין הוו מהדרן אנפין אלין מאלין, ועל רזין אלין הוו ידעין אי ישראל זכאין אי לאו זכאין.

כרובים רביין וכלא ברזא חד קיימי דכתיב (הושע יא) כי נער ישראל ואהבהו, ובגין כך כלא בחדתותא דסיהרא קיימי, כמא דאתחדי דא בחדתותא הכי הוא כלא, ובגין נער אינון נערים ורזא דא אשת נעורים דקיימא על תרין נערים בחדתותא עלאה.

כרובים אנפי רברבי ואנפי זוטרי, ודאי הכי אינון, אנפין טמירין לעילא דלא אתגלייאן ובגינייהו הוי חדתותא דסיהרא ומילוי דילה. אנפי זוטרי לתתא כמא דאוקימנא בכפרת לעילא ותתא ברזא חדא קיימא. את השמים ואת הארץ, אלין רזא דתרין כרובים חד דכר וחד נוקבא למהוי דביקין אלין באלין בחביבו כמא דאתמר את לאסגאה עילא ותתא כחדא למהוי רזא דכרובים כלא בכללא חדא.

כתיב (תהלים ק) עבדו את יי׳ בשמחה, חדוותא דתרין כרובים דהא רביין כל מאן דשארי בגווייהו אהדרו אנפוי כרביא וחדי עמהון. ורזא דא [p. 359] כיון דשארי עלייהו מאן דשארי אתהדר נער בחדו דכלא וברעותא. אע״ג דאתיא בדינא על עלמא כיון דשארי עלייהו אתהדר בחדווא נער קטירא בחדו ועלמא אתהדר ברחמי. מאן דאיהו ברוגזא ייתון לגביה רביא מיד אשתכך רוגזא ואתהדר בחדווא ושוי גרמיה כרביא וכדין **[רעח ע״ב]** כלא בחדווא ועל רזא דסתרא דא נער ישראל ואהבהו, לית רחימו וחביבו בר דרביא.

כתיב (שמות לג) ויהושע בן נון נער לא ימיש, הוה קאים גו משכנא דמשה בגין דההוא אהל אהל דמשה הוה ובשעתא דשכינתא הוה אתיא אשתכח תמן יהושע דאיהו נער ומיד הוה בחדו ורעו דחדווא, ויהושע אנפוי דסיהרא בכלא, בכל רזין דיליה הכי הוה. כיון דמשכנא אתבני לא אצטריך יהושע למהוי תמן אלא כרובים הוו תמן ומשתכחי בחביבו דא בדא אנפין באנפין כרביי בחדו, כיון דשארי עלייהו מיד כולא בחדו ודינא לא אשתכח כלל. ובגין כך קב״ה רעותיה דעמא ישראל בעא לאחזאה עובדא לתתא לאתערא רחימו ולאעברא דינא דלא ישלוט עלייהו כלל ויהון תדיר בחדווא עמיה. זכאין אינון בעלמא דין ובעלמא דאתי.

[p. 360] כתיב (שמואל א ג) והנער שמואל משרת את יי׳. כתיב נער וכתיב (תהלים צט) ושמואל בקראי שמו, ותנינן שקול היה שמואל כנגד משה ואהרן. אי שקיל איהו כמשה ואהרן אמאי כתיב נער דהא מכמה דרגין אינון ולא הוי מטי אפילו לדרגא זעירא דמשה כ״ש למהוי שקיל כתרוייהו. אלא האי קרא הכי איהו (שם) משה ואהרן בכהניו ושמואל בקוראי שמו, משה איהו נביאה מהימנא עלאה על כל שאר נביאי, אהרן בכהניו איהו כהנא עלאה על כל כהני

© 2009–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

עלמא ולא הוה כהנא רבא דסליק בדרגא עלאה כאהרן. זכה אהרן לכהונה ונבואה נביא וכהן מה דלא זכה כהנא אחרא.

ואי תימא הא זכריה כהן ונביא הוה, ההוא נבואה **[קמח ע״א]** לשעתא הוה דכתיב (דה״ב כד) ורוח אלהים לבשה את זכריה. [p. 361] ואי תימא הא ירמיה דכתיב ביה (ירמיה א) בטרם אצרך בבטן ידעתיך, והא אחרנין. אלא כלהו לא זכו לנבואה עלאה כאהרן דהא אהרן זכה בנבואה עלאה על כל שאר כהני וזכה בכהונה על כלהו.

משה זכה בנבואה ושמש בכהונה עלאה, שמואל זכה בתרווייהו, מה משה הוה קרי וקב״ה אתיב ליה מיד, אוף שמואל כתיב ביה (שמואל א יב) הלא קציר חטים היום אקרא אל יי׳ ויתן קולות וגו׳, אבל לא סליק לדרגא עלאה כמשה. מה אהרן הוה משמש בכהונה גבי קב״ה אוף שמואל הוה משמש קמי קב״ה אבל לא סליק בשמושא עלאה כאהרן.

ומלה הכי הוא, תלתא אינון דהוו נביאי מהימני ושמשו בכהונה, חד משה וחד אהרן וחד שמואל. ואי תימא שמואל לא משיך בכהונה אלא אחרא הוה דשמש בכהונה ומנו **[קמח ע״ב]** ירמיהו. לאו הכי דהא כתיב (ירמיה א) מן הכהנים אשר בענתות, מן הכהנים הוה אבל לא שמש ושמואל ביומי דעלי שמש ומשה זמנא חדא כל אינון שבעה ימי מלואים.

[p. 362] שמואל זכה לנער דכתיב (שמואל א ב) והנער שמואל משרת ובגין דקיימא בהאי דרגא ודאי איהו כמשה ואהרן. מאן דנטיל להאי נער וזכי ביה זכי באינון דרגין עלאין דקיימן בהו משה ואהרן.

כרובים אינון זהב כמא דאוקמוה דנפקי מסטרא דזהב ולא אתערב בהו כסף ולא גוון אחרא ודא איהו גוון זהב ירקרק. במשכן מתערבין גוונין זהב וכסף למהוי רזא דלעילא בחד. תו נחשת למהוי בהדייהו ולמיזל בינייהו כל סטרין לאשתכחא שלימו דכלא כחדא דכתיב זהב וכסף ונחשת.

ד״א זהב וכסף, זהב דאתהדר לכסף וכסף לזהב וכלא אתכליל כחדא ובדוכתא חדא. בתלת גוונין אתהדר, כד אצטריך לחדווא גו דינא זהב, כד אצטריך לרחמי כסף, כד אצטריך תוקפא דדינא נחשת. ועל דא אסתכל משה בעובדא דנחש דכתיב (במדבר כא) ויעש משה נחש נחשת, והוה ידע אתר דהתוכא דזהב בההוא נחשת בגין דנחש כלישנא דיליה איהו ואתריה הוה ידע דהא קב״ה לא אמר ליה אלא עשה לך שרף ואיהו אתא ועשה [p. 363] נחש נחשת דכתיב ויעש משה נחש נחשת. מ״ט, אלא אתר הוה ידע ועקרא דמלתא דהא בקדמיתא כתיב (שם) וישלח יי׳ בעם את הנחשים השרפים, וכתיב (דברים ח) נחש שרף. עקרא דלהון נחש איהו ובגין דהוה ידע משה עקרא ושרשא ויסודא מההוא אתר עבד נחש ואסתמיך עליה. מ״ט, בגין

© 2009–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

דישראל חטו בלישנהון דכתיב (במדבר כא) וידבר העם באלהים ובמשה, ועל דא וישלח יי׳ בעם את הנחשים השרפים. ומשה לא אזל אלא בתר עקרא ועבד נחש נחשת בההוא גוונא דאצטריך ליה, דהא אתריה נחשת איהו וקב״ה לא א״ל ממה יתעביד ומשה אסתכל ועבד ליה מנחשת כמא דאצטריך לאתריה. מנלן, דכתיב ויעש משה נחש נחשת וישימהו על הנס. מאי על הנס, על ההוא רשימו דאיהו לעילא.

[p. 364] והא תנינן בכל אתר האי נחש אזלא בתר רזא דאשת חיל ובעיא אשת זנונים לאתקנא גרמה כגוונא דילה ולא יכילת. אשת חיל ההוא רשימו ואת דילה איהי את ה׳ והכי אתחזי לה, אשת זנונים ההוא רשימו ואת דילה איהי כההוא גוונא ולא אתתקן למהוי הכי ואת דילה ק׳, את דילה אתתקנת בתקונא דאת ה׳ כגוונא דקופא אצל בני נשא דאזלא בתר בני נשא ולא אתתקן למעבד הכי. כגוונא דא עבד משה ההוא נחש על ההוא רשימו דאתחזי ליה ותדיר אתתקן לאבאשא ועליה חב אדם ואתתרך מגנתא דעדן דהוה אתר דדיוריה כגוונא דדיורא דלעילא.

(בראשית א) ויאמר אלהים יהי אור ויהי אור. אמר רבי יוסי ההוא אור אתגניז ואיהו אזדמן לגבי צדיקיא לעלמא דאתי כמא דאוקמוה דכתיב (תהלים צז) אור זרוע לצדיק, לצדיק ודאי סתם, וההוא אור לא שמש בעלמא בר יומא קדמאה ולבתר אתגניז ולא שמש יתיר.

[p. 365] רבי יהודה אמר אלמלא אתגניז מכל **[קמט ע״א]** וכל לא קאים עלמא אפילו רגעא חדא, אלא אתגניז ואזדרע כהאי זרעא דעביד תולדין ואיבין ומניה אתקיים עלמא, ולית לך יומא דלא נפיק מניה בעלמא וקיים כלא ועליה זן קב״ה עלמא, ובכל אתר דלעאן תמן באורייתא בלילא חד חוטא נפיק מההוא אור גניז ואתמשיך על אינון דלעאן בה הה״ד (תהלים מב) יומם יצוה יי׳ חסדו ובלילה שירה עמי והא אוקימנא.

יומא דאתעביד משכנא מה כתיב, (שמות מ) ולא יכול משה לבא אל אהל מועד כי שכן עליו הענן. [p. 366] מאי הענן, חד הוה מההוא סטרא דאור קדמאה דנפק בחדווא דכלה כד עאלת למשכנא דלתתא, ומההוא יומא קדמאה לא אתגלי אבל שמושא קא משמש בעלמא ואיהו מחדש בכל יומא עובדא דבראשית.

ותכלת. רבי יצחק הוה לעי באורייתא והוו עמיה רבי יוסי ור׳ חזקיה. אמר ר׳ יצחק הא חמינן דעובדא דמשכנא כגוונא דעובדא דשמים וארץ והא אתערו חברייא ברמיזין דלהון זעירו דלא יכיל בר נש למיכל בפומיה ולמישט ידיה לגו פומיה ולמבלע.

© 2009–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

א״ר יוסי מלין אלין סליק לון לגבי בוצינא קדישא דאיהו מתקן תבשילין מתיקין כמה דאתקין לון עתיקא קדישא סתימא דכל סתימין ואיהו אתקין תבשילין דלית בהו אתר למיתי אחרא למשדי בהו מלחא. ותו דיכיל בר נש למיכל ולמשתי ולאשלמא כרסוי מכל עדונין דעלמא ולאשתארא וביה אתקיים (מלכים ב ד) ויתן לפניהם ויאכלו ויותירו כדבר יי׳.

[p. 367] פתח ואמר (שם א ה) ויי׳ נתן חכמה לשלמה כאשר דבר לו ויהי שלום בין חירם ובין שלמה ויכרתו ברית שניהם. האי קרא הא אתמר בכמה דוכתי אבל ויי׳ אסתכמותא דלעילא כחדא איהו ובי דיניה.

נתן חכמה, נתן כמאן דיהיב מתנה ונבזבזא לרחימיה.

כאשר דבר לו, שלימו דחכמה בעותרא ובשלם ובשלטנו הה״ד כאשר דבר לו.

ויהי שלום בין חירם ובין שלמה. מ״ט, בגין דהוו ידעי דא לדא סתימו דמלין דהוו אמרי ובני נשא אחרנין לא הוו ידעי לאסתכלא ולמנדע בהו כלל ובגינייהו אתהדר חירם לאודאה לשלמה בכל מלוי.

שלמה מלכא אסתכל והוה חמי דהא אפילו בההוא דרא דהוה שלים מכל דרין אחרנין לא הוה רעותא ממלכא עלאה דיתגלי כ״כ חכמה על ידיה אתגלי אורייתא דהוה סתים בקדמיתא פתח לה פתחין, ואע״ג דפתח סתימין אינון בר אינון חכימין דזכו ומתגמגמי בהו ולא ידעי למפתח בהו פומא.

[p. 368] ודרא דא דרבי שמעון שריא בגויה רעותיה דקב״ה בגיניה דרבי שמעון דאתגליין מלין סתימין על ידוי. אבל תווהנא על חכימי דרא היך שבקין אפילו רגעא חדא למלעי באורייתא בעוד דרבי שמעון קיימא בעלמא, אבל בדרא דא לא יתנשי חכמה מעלמא. ווי כד אסתלק איהו וחכימין יתמעטון וחכמתא יתנשי מעלמא.

אמר ר׳ יצחק ודאי הכי הוא דהא יומא חד הוינא אזיל עמיה בארחא ופתח פומיה באורייתא וחמינא עמודא דעננא נעיץ מעילא לתתא וחד זיהרא זהיר גו עמודא. דחילנא דחילו סגי אמינא זכאה איהו בר נש דהכי אזדמן ליה בהאי עלמא. מה כתיב במשה, (שמות לג) וראה כל העם את עמוד הענן עומד פתח האהל וקם כל העם והשתחוו איש פתח אהלו. יאות הוא למשה דאיהו נביאה מהימנא עלאה על כל בני עלמא ודרא ההוא דקבילו אורייתא על טורא דסיני וחמו כמה נסין וכמה גבוראן במצרים ועל ימא, אבל הכא בדרא דא זכותא עלאה דרבי שמעון קא עביד לאתחזאה נסין על ידוי. **[קמט ע״ב]**

[p. 369] ותכלת. אמר רבי יצחק תכלת מההוא נונא דימא דגינוסר דאיהו בעדביה דזבולן ואצטריך גוונא דא לעובדא דמשכנא לאתחזאה האי גוון.

© 2009–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

פתח ואמר (בראשית א) ויאמר אלהים יהי רקיע בתוך המים ויהי מבדיל בין מים למים. האי רקיע אתברי בשני דעובדא דא מסטרא דשמאלא איהו וביומא תניינא דאיהו סטר שמאלא אתברי ביה גיהנם דאיהו נפיק מגו התוכא דנורא דשמאלא ובההוא יומא אצטבע ביה גוון תכלת דאיהו כורסייא דדינא. [p. 370] ונטיל האי יומא מים דהוו מסטרא דימינא ואינון מים דהוו מסטרא דימינא לא אתגלו אלא ביום שני, ביומא דיליה לא אתגלי מים אלא אתחלף בגין דאתכליל דא בדא ואתבסם דא בדא.

אור דיומא קדמאה נהירו קדמאה מכל שיתא נהורין איהו והאי אור בסטרא דאשא הוה דכתיב (ישעיה י) והיה אור ישראל לאש, וההוא אור דישראל מסטרא דימינא הוה ואתכליל באשא, ויומא קדמאה מאינון שיתא יומין מים איהו ולא שמש עובדא דמים אלא עובדא דאור דאיהו מסטרא דאש דאיהו יום שני לאחזאה דקב״ה לא ברא עלמא אלא על שלום ובארח שלום הוה כלא. יומא קדמאה כל מה דעבד בסטרא דחבריה עבד, יומא תניינא בסטרא דיומא קדמאה עבד ההוא אומנא ושמש בה דכל חד שמש בעובדא דחבריה לאחזאה דהא אתכלילו דא בדא. יומא תליתאה הוה בסטרא דתרוייהו וביה הוה ארגמן ועל דא כתיב ביה כי טוב כי טוב ביומא תליתאה.

[p. 371] תכלת דא ביומא תניינא אצטבע בשאר גוונין סומק ואוכם. ותכלת, סומק איהו דיליה מיומא תניינא ממש כפום גוון אשא ודא איהו אלהים וירית גוון דהבא דכלא גוונא חדא. תכלא נפיק מגו ההוא גוון סומק וכד נחית לתתא אתרחק גוון סומק גו ההוא אתר דאיהו ימא ואצטבע גוון תכלא, ההוא סומקא עייל גו ימא ואתחלש גוונא דיליה ואתהדר תכלא ודא איהו אלהים אבל לאו תקיפא כקדמאה.

אוכם, נפיק גוון דא מהתוכא דסומקא כד אתחלש ואתהתך לתתא בהתוכא דזוהמא ונחית לתתא ונפק מההוא זוהמא גוון סומק מזוהמא תקיפא ומגו דזוהמא תקיף אתהדר אוכם וכלא מההוא סומקא קדמאה אתהתך, וכלא דא אתברי בשני והאי אקרי אלהים אחרים.

האי אוכם איהו חשוך יתיר דלא אתחזי גוון דיליה מגו חשוכא. בוצינא קדישא הכי אמר דהאי גוון אוכם חשוך באן אתר אצטבע, אלא כד ההוא סומקא אתהתך בגו תכלא ואתערבו גוונין אתהתך התוכא דזוהמא לגו תהומי ואתעביד מתמן רפש וטיט כד״א (שם נז) ויגרשו מימיו רפש וטיט, ומגו ההוא טינא דתהומי נפק ההוא חשוך דאיהו אוכם ולא אוכם אלא חשוך יתיר הה״ד (בראשית א) וחשך על פני תהום. אמאי אקרי חשך, בגין דגוון דיליה חשוך ואחשיך אנפי בריין [p. 372] ודא איהו סומק ואוכם ובגין דא ביום שני לא כתיב ביה כי טוב.

© 2009–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

ואי תימא והא כתיב (שם) והנה טוב מאד דא מלאך המות והכא אמרת דלא אתמר בגיניה כי טוב. אלא רזא דרזין הכא דהא ודאי מלאך המות מאד איהו טוב. מ״ט, בגין דהא כל בני עלמא ידעי דימותון ויהדרון לעפרא וסגיאין אינון דמהדרן בתיובתא למאריהון בגין דחילו דא ודחלין למחטי קמיה. סגיאין דחלי מן מלכא מגו דתליא רצועה לקמייהו, כמה טב ההוא רצועה לגבי בני נשא דעבדת לון טבין וקשיטין ומתקנן בארחייהו כדקא יאות, ועל דא והנה טוב מאד, מאד ודאי. **[קנ ע״א]**

רזא דרזין דאוליפנא מגו בוצינא קדישא והנה טוב דא מלאך חיים, מאד דא מלאך המות דאיהו יתיר. אמאי, אלא כד ברא קב״ה עלמא כלא הוה אתתקן עד לא ייתי אדם דאיהו מלכא דהאי עלמא. כיון דאתברי אדם עבד ליה מתתקן בארח קשוט הה״ד (קהלת ז) אשר עשה האלהים את האדם ישר והמה בקשו חשבונות רבים. עבד ליה ישר ולבתר סרח ואתטריד מגנתא דעדן.

גן עדן איהו בארעא נטיע באינון נטיעין דנטע ליה קב״ה כד״א (בראשית ב) ויטע יי׳ אלהים גן בעדן מקדם, [p. 373] איהו נטע ליה בשמא שלים כגוונא עלאה לעילא וכל דיוקנין עלאין כלהו מרקמן ומתציירן בהאי גן עדן דלתתא. ותמן אינון כרובים, לאו אינון גליפי בגלופי בני נשא מדהבא או ממלה אחרא אלא כלהו נהורין דלעילא גליפן ומתציירן בציורא מרקמא עובדי ידי אומנא דשמא שלים דקב״ה וכלהו מחקקן תמן וכל דיוקנין וציורין דהאי עלמא כלהו מתציירן תמן וגליפן ומתחקקן תמן כלהו כגוונא דהאי עלמא.

ואתר דא איהו מדורא לרוחין קדישין בין אינון דאתו להאי עלמא בין אינון דלא אתו להאי עלמא ואינון דזמינין למיתי להאי עלמא וכלהו רוחין מתלבשן בלבושין וגופין ופרצופין כגוונא דהאי עלמא ומסתכלן תמן בזיו יקרא דמאריהון עד דאתיין להאי עלמא. בשעתא דנפקי מתמן למיתי להאי עלמא מתפשטין אינון רוחין מההוא גופא ולבושא דתמן ומתלבשין בגופא ולבושא דהאי עלמא ועבדין דיוריהון בהאי עלמא בלבושא דגופא דא דאיהו מטפה סרוחה. כד מטא זמניה למיהך ולנפקא מהאי עלמא לא נפיק עד דההוא מלאך המות אפשיט ליה לבושא דגופא דא. כיון [p. 374] דאתפשט ההוא רוחא מההוא גופא על ידא דההוא מלאך המות אזלא ומתלבשא בההוא גופא אחרא דבגנתא דעדן ולית חדו לרוחא בר בההוא גופא דתמן וחדי על דאתפשט מהאי גופא דהאי עלמא ואתלבש בלבושא אחרא שלם כגוונא דהאי עלמא, וביה יתיב ואזיל ואסתכל למנדע ברזין עלאין מה דלא יכיל למנדע ולאסתכלא בהאי עלמא בגופא דא.

וכד אתלבשת נשמתא בההוא לבושא דההוא עלמא כמה עדונין כמה כסופין דילה תמן. מאן גרים לגופא דא לאתלבשא ביה רוחא, הוי אימא ההוא דאפשיט ליה לבושין אלין. וקב״ה עביד טיבו עם בריין ולא פשיט לבר נש לבושין אלין עד דאתקין ליה לבושין אחרנין טבין

© 2009–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

ויקירין מאלין, בר לאינון חייבי עלמא דלא אהדרו בתיובתא שלימתא למאריהון דערטלאין אתו להאי עלמא וערטלאין יתובון תמן, ונשמתא אזלת בכסופין לגבי אחרנין דלית לה לבושין כלל ואתדנת בההוא גיהנם דבארעא מגו ההוא אשא דלעילא.

ואית מנהון דמצפצפי וסלקי, ומאן אינון, חייבי דחשיבו בלבייהו תשובה ומיתו ולא יכילו למעבד תשובה. אלין אתדנו תמן בגיהנם ולבתר מצפצפי וסלקין. [p. 375] חמי כמה רחמנותא דקב״ה עם בריוהי דאפילו דאיהו חייבא יתיר והרהר תשובה ולא יכיל ומית בודאי מקבל עונשא על דאזיל בלא תשובה, לבתר ההוא רעותא דשוי למעבד תשובה לא אעדי מקמי מלכא עלאה וקב״ה אתקין לההוא חייבא דוכתא במדורא דשאול ותמן מצפצפא תשובה דהא ההוא רעותא נחית מקמי קב״ה ותבר כל גזיזין דתרעי מדורי גיהנם ומטי לההוא אתר דההוא חייבא תמן ובטש ביה ואתער ליה ההוא רעותא כמלקדמין, וכדין מצפצפא **[קנ ע״ב]** ההיא נשמתא וסלקא מגו מדורא דשאול ולית רעותא טבא דאתאביד מקמי מלכא קדישא. בגין כך זכאה איהו מאן דמהרהר הרהורין טבין לגבי מאריה דאע״ג דלא יכיל קב״ה סליק ליה רעותיה כאילו עביד, דא לטב אבל הרהורא לביש לאו בר הרהורא דע״ז והא אוקמוה חברייא.

אינון דלא הרהרו תשובה נחתי לשאול ולא סלקן מתמן לדרי דרין, עלייהו כתיב (איוב ז) כלה ענן וילך כן יורד שאול לא יעלה. על קדמאי כתיב (שמואל א ב) יי׳ ממית ומחיה מוריד שאול ויעל.

[p. 376] אמר רבי יהודה דינא דעונשי דגיהנם הא אוליפנא דאיהו למידן תמן לחייביא. על מה אתדנו בנורא דגיהנם. אלא גיהנם איהו נור דליק יממי ולילי כגוונא דחייביא אתחממן בנורא דיצר הרע למעבר על פתגמי אורייתא, בכל חמומא וחמומא דאינון מתחממן ביצר הרע הכי אתוקד גיהנם.

זמנא חדא לא אשתכח יצר הרע בעלמא דאעילו ליה גו גושפנקא דפרזלא בנוקבא דתהומא רבא ובכל ההוא זמנא כבה נורא דגיהנם ולא אתוקד כלל. אהדר יצר הרע לאתריה שארו חייבי עלמא לאתחממא ביה שארי נורא דגיהנם לאתוקדא דהא גיהנם לא אתוקד אלא בחמימו דתוקפא דיצר הרע דחייביא, ובההוא חמימו גיהנם אתוקד יממא ולילי ולא שכיך.

שבעה פתחין אינון לגיהנם שבעה מדורין אינון תמן. שבעה זיני חייבין אינון רע, בליעל, חוטא, רשע, משחית, לץ, יהיר, וכלהו לקבלייהו אית מדורין לגיהנם כל חד וחד כדקא חזי ליה, וכפום ההוא דרגא דאיהו חייב ביה הכי יהבין ליה מדורא בגיהנם. [p. 377] ובכל מדורא ומדורא אית מלאך ממנא על ההוא אתר תחות ידא דדומה וכמה אלף ורבוא עמיה דדיינין לון לחייביא כל חד וחד כמה דאתחזי ליה בההוא מדורא דאיהו תמן.

© 2009–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

אשא דגיהנם מטי לתתא מגו אשא דגיהנם דלעילא ומטי להאי גיהנם דלתתא ואתוקד בההוא אתערו דחמימו דחייביא דקא מחממי גרמייהו גו יצר הרע וכל אינון מדורין דלקין תמן.

אתר אית בגיהנם ודרגין תמן דאקרון צואה רותחת ותמן איהו זוהמא דנשמתין אינון דמתלבנן מכל זוהמא דהאי עלמא ומתלבנן וסלקין ואשתאר ההוא זוהמא תמן ואינון דרגין בישין דאקרון צואה רותחת אתמנן על ההוא זוהמא ונורא דגיהנם שלטא בההוא זוהמא דאשתאר.

ואית חייבין אינון דמתלכלכן בחובייהו תדיר ולא אתלבנן מנייהו ומיתו בלא תשובה אינון דחטו והחטיאו אחרנין והוו קשי קדל תדיר דלא אתברו קמי מאריהון בהאי עלמא. אלין אתדנו תמן בההוא זוהמא בההוא צואה רותחת דלא נפקין מתמן לעלמין. אינון דמחבלאן ארחייהו על ארעא ולא חששי ליקרא דמאריהון בהאי עלמא, כל אלין אתדנו תמן לדרי דרין ולא נפקי מתמן.

[p. 378] בשבתי ובחגי ובזמני ההוא נורא אשתכך ולא אתדנו אבל לא נפקי מתמן כשאר חייבין דאית לון נייחא, כל אינון דמחללי שבתי וזמני ולא חיישי ליקרא דמאריהון כלל בגין למיטר לון אלא מחללי בפרהסיא כמה דאנון לא נטרי שבתי וזמני בהאי עלמא הכי הוא לא נטרי לון בההוא עלמא ולית לון נייחא.

אמר ר' יוסי לא תימא הכי אלא נטרי שבתי תמן בעל כרחייהו.

אמר רבי יהודה אלין אינון גויים דלא אתפקדו דלא נטרי שבת בהאי עלמא נטרי ליה תמן בגיהנם בעל כרחייהו.

בכל מעלי שבתא כרוזין **[קנא ע"א]** אזלין בכל אינון מדורין דגיהנם סליקו דינין דחייביא דהא מלכא קדישא אתיא ויומא אתקדש ואיהו אגין על כלא. ומיד דינין אסתלקו וחייביא אית לון נייחא, וכל אינון מחללי שבתות וזמני בפרהסיא דינין סלקין מנייהו אבל נורא דגיהנם לא אשתכך מעלייהו לעלמין, וכל חייבי גיהנם שאלי עלייהו מאי שנא אלין דלית לון [p. 379] נייחא מכל חייבין דהכא. אינון מאריהון דדינא תייבין לון אלין אינון חייבין דכפרו ביה בקב"ה ועברו על אורייתא כלא בגין דלא נטרו שבת תמן, בגין כך לית לון נייחא לעלמין.

ואינון חייבין כלהו נפקין מדוכתייהו ואתייהיב לון רשו למיהך למחמי בהו ומלאך חד די שמיה סנטרי"אל אזל ואפיק לההוא גופא דלהון ועייל ליה בגיהנם לעיניהון דחייביא וחמן ליה דסרחא תולעין ונשמתא לית לה נייחא בנורא דגיהנם וכל אינון חייבין דתמן סחרין לההוא גופא ומכריזי עליה דא איהו פלניא חייבא דלא חייש ליקרא דמאריה כפר ביה וכפר באורייתא כלא ווי ליה טב ליה דלא אברי ולא ייתי לדינא דא ולכסופא דא, הה"ד (ישעיה סו) ויצאו וראו

© 2009–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

בפגרי האנשים הפשעים בי כי תולעתם לא תמות ואשם לא תכבה, כי תולעתם לא תמות מן גופא ואשם לא תכבה מן נשמתא, והיו דראון לכל בשר, והיו די ראון עד דכל חייבין דגיהנם יימרון די ראיה דא.

ר׳ יוסי אמר ודאי הכי הוא בגין דשבת איהו לקבל אורייתא כלא ואורייתא איהו אש, בגין דאעברו על אש דאורייתא הא אש דליק דגיהנם דלא שכיך מעלייהו לעלמין.

אמר ר׳ יהודה לבתר כד נפיק שבתא אתא ההוא מלאך ומהדר ההוא גופא לקבריה ואתדנו תרווייהו דא [p. 380] לסטריה ודא לסטריה. וכל דא בעוד דגופא קיימא על בורייה דהא כיון דגופא אתבלי לית ליה לגופא כל אלין דינין וקב״ה (תהלים עח) לא יעיר כל חמתו כתיב ביה.

כל חייבין דעלמא בעוד דגופא שלים בכל שייפוי גו קברא אתדנו גופא ורוחא כל חד דינא דאתחזי ליה. כיון דגופא אתבלי דינא דרוחא אשתכך, מאן דאצטריך לנפקא נפיק, מאן דאצטריך למהוי עלייהו נייחא אית לון נייחא, מאן דאצטריך למהוי קטרא וקטמא תחות רגלוי דצדיקייא כל חד וחד כדקא חזי ליה.

ועל דא כמה טב לון בין לצדיקי בין לחייבי למהוי גופא דלהון דביק בארעא ולאתעכלא גו עפרא לזמן קריב ולא למהוי בקיומא כל ההוא זמנא סגי לאתדנא גופא ורוחא תדיר בכל יומא, דהא לית לך כל צדיק וצדיק בעלמא דלית ליה דינא בקברא בגין דההוא מלאך דממנא על קברי קאים על גופא ודן ליה בכל יומא ויומא. אם לצדיקי כך כ״ש על חייביא. [p. 381] בגין כך כל זמנא דגופא אתעכל ואתבלי בעפרא הא דינא אשתכך מכלא בר מאינון חסידי קיימין דעלמא דאינון אתחזון לסלקא נשמתהון לההוא אתר עלאה דיתחזי לון וזעירין אינון בעלמא.

כל אינון מתין דעלמא בר אינון דמתין די בארעא קדישא כלהו מתין על ידא דמלאך מחבלא דאיהו מלאך המות. כל אינון מתין די בארעא קדישא לא מתין על ידוי אלא על ידא דמלאכא דרחמי דשליט בארעא.

אמר רבי יצחק אי הכי מאי שבחא איהו למשה ואהרן ומרים דכתיב בהו (במדבר לג דברים לד) על פי יי׳, דאלין לא מיתו על ידא דההוא מלאך מחבלא ואת אמרת דכולי עלמא אינון דמיתו בארעא דישראל לא מתין על ידוי דדא.

אמר **[קנא ע״ב]** ליה הכי הוא ודאי ושבחא דמשה ואהרן ומרים יתיר מכל בני עלמא דאינון לבר מארעא קדישא, דמשה ואהרן ומרים לבר מארעא מיתו וכלהו מיתו על ידא דההוא מחבלא בר אינון משה ואהרן ומרים דלא מיתו אלא על ידא דקב״ה. אבל אינון דמתין בארעא

© 2009–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

קדישא לא מתין על ידוי דההוא מחבלא דהא ארעא לא קיימא ברשו אחרא אלא ברשו דקב״ה בלחודוי.

[p. 382] ועל דא כתיב (ישעיה כו) יחיו מתיך נבלתי יקומון הקיצו ורננו שוכני עפר. יחיו מתיך, אלין מתין דארעא קדישא דאינון מתין דיליה ולא מאחרא דלא שלטא תמן סטרא אחרא כלל ועל דא כתיב מתיך.

נבלתי יקומון, אינון מתין דמיתו בארעא נוכראה אחרא על ידא דההוא מחבלא, ועל דא אקרון נבלה, מה נבלה מטמאה במשא אוף אינון מתין דלבר מארעא מטמאין במגע ועל דא אינון נבלה. כל שחיטה דאיפסיל בגין שחיטה הא איהי מסטרא אחרא ומיד דאיפסיל שריא עליה סטרא אחרא, ובגין דאיהי דיליה ושריא עליה אקרי נבלה, ורזא דא (שמואל א כה) נבל שמו ונבלה עמו, ועל דא בכל אתר דאיהו שריא אקרי נבלה. מנוול דא לא שריא אלא באתר פסול ועל דא שחיטה דאפסיל הא דיליה הוא ואקרי על שמיה, ובגין כך מתין דאינון לבר מארעא תחות רשו אחרא ושריא עלייהו סטרא אחרא אקרון נבלה.

[p. 383] הקיצו ורננו שוכני עפר. שוכני, דיירין דמיכין ולא מתין. ומאן אינון, דמיכין דחברון דאינון לאו מתין אלא דמיכין ועל דא אקרי בהו גויעה כמאן דגווע ואית ביה קיומא לאנערא, אוף הכי אינון ארבעה זוגי דחברון דמיכין אינון ולא מתין וכלהו קיימי בקיומייהו אינון גופין דלהון וידעי סתרין גניזין יתיר משאר בני עלמא, גניזין הוו תמן גו פתחא דג״ע אינון גופין דלהון ואלין אקרון שוכני עפר.

ועל דא כל אינון דנפיק נשמתייהו בארעא קדישא לא נפיק על ידא דההוא מחבלא ולא שלטא תמן אלא על ידא דמלאך דרחמי דארעא קדישא קיימא בעדביה.

אתר אית בישובא דלא שלטא ביה ההוא מחבלא ולא אתייהיב ליה רשו תמן וכל אינון דדיירי תמן לא מתין עד דנפקין לבר מקרתא, ולית לך בר נש מכל דיירין תמן דלא מתין וכלהו מתין כשאר בני נשא אבל לא במתא. מ״ט, בגין דלא יכלין למיתב תדיר במתא אלא אלין נפקין ואלין עיילי ועל דא כלהו מתין.

[p. 384] מ״ט לא שלטא תמן ההוא מלאך מחבלא. אי תימא דלא קיימא ברשותיה הא ארעא קדישא דלא קיימא ברשו אחרא ומתין, בההוא אתר אמאי לא מתין. אי תימא בגין קדושה לית אתר בקדושה בכל ישובא כגוונא דארץ ישראל. ואי תימא בגין ההוא גברא דבני לה, כמה בני עלמא הוו דזכותהון יתיר מדיליה.

אמר רבי יצחק אנא לא שמענא ולא אימא.

© 2009–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

אתו שאילו ליה לר׳ שמעון אמר לון ודאי אתר דא לא שליט עליה מלאך [p. 385] המות וקב״ה לא בעי דבההוא אתר ימות בר נש לעלמין. ואי תימא דקודם לכן בההוא דוכתא עד לא אתבני מיתו בני נשא לאו הכי, אלא מיומא דאתברי עלמא אתתקן ההוא אתר לקיומא.

ורזא דרזין הכא לאינון דמסתכלי בעקרא דחכמתא, כד ברא קב״ה עלמא ברא ליה ברזא דאתוון ואתגלגלו אתוון וברו עלמא בגלופי דשמא קדישא. אתגלגלו אתוון ואסתחרו עלמא בגלופוי וכד מתגלגלן ואתפשט עלמא ואתברי והוו אתוון סחרן למברי אמר קב״ה די אסתים ביו״ד. אשתארת את ט׳ בההוא דוכתא **[קנב ע״א]** תליא באוירא. ט׳ איהו חיין, בגין כך מאן דחמי ט׳ בחלמיה סימנא טבא איהו ליה וחיין אתתקן ליה. ועל דא בגין דהוה תליא על גב ההוא אתר לא שלטא ביה מותא.

[p. 386] כד בעא קב״ה לקיימא עלמא זריק חד צרורא גו מיא גליף ברזא דשבעין ותרין אתוון ומתמן שארי למיהך ההוא צרורא ולא אשכח אתר לאתקיימא ביה בר ארעא קדישא ומיא הוו אזלין אבתריה עד דמטא ההוא צרורא תחות המזבח ותמן אשתקע ואתקיים תמן כל עלמא.

ואי תימא אי הכי דבההוא אתר שריין חיין אמאי לא אתבני תמן בי מקדשא למיהב חיין ליתבהא. אלא הכא בהאי אתר אתקיים בגין את חד דשריא עליה, בבי מקדשא כל אתוון כלהו שראן ביה ובהו אתברי הוא בלחודוי כגוונא דכל עלמא. ותו דארעא קדישא יהיב חיין וכפרה ליתבהא בההוא עלמא ואתר דא לאו הכי יהיב חיין לההוא אתר בהאי עלמא ולאו לעלמא דאתי, ובי מקדשא בהפוכא מתמן בגין דאית חולקא לישראל בההוא עלמא ולא בעלמא דא, ועל דא קיימא בי מקדשא לכפרא חובין ולמזכי לון לישראל לעלמא דאתי.

[p. 387] ת״ח ט׳ נהירו דחיין בכל אתר ועל דא פתח ביה קרא כי טוב דכתיב (בראשית א) וירא אלהים את האור כי טוב. מהאי את עריק מלאכא מחבלא, לא תימא עריק אלא דלא אתייהיב ליה רשו תמן.

את דא משניא מאת ק׳. את ק׳ לא מתיישבא כלל בדוכתא בעלמא וסימניך (תהלים קמ) איש לשון בל יכון בארץ, את ט׳ אתיישבא בכל דוכתא ואתתקנת לאתיישבא כדקא יאות, ובגין כך בכל דוכתא דאת ט׳ תמן לית ישובא לאת ק׳ תמן לאתיישבא ביה. ועל דא אתר דא לא שלטא ביה כלל סטרא אחרא ויהיב חיין דהאי עלמא ליתבי תחותיה דאת דא ולא יפוק לבר וכד נפיק לבר אית רשו לסטרא אחרא לשלטא ביה. כמה דאת דא שלטא באתר דא הכי שלטא את אחרא באתר דגיהנם, ומאן איהי, את ק׳.

© 2009–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

ובספרא דרב המנונא סבא אינון תרין אתוון ח״ט ועל דא לא הוו כתיבין גו אבני בורלא אבנין דאשלמותא ושבטין דישראל תרין אלין אתמנעו מנייהו בגין דלא יהא רשים בגוייהו חטאה.

[p. 388] באתר דבי מקדשא תליין כל אתוון דאלפא ביתא ברזין גליפן דשמהן קדישין קשירן מרקמן עליה וכל עלמא דלעילא ותתא כלא ברזא דאתוון מתתחמא וגליפא ורזין דקודשא עלאה עלייהו אתגליף.

במשכנא אתגליפו ואתציירו אתוון כדקא חזי. בצלאל הוה ידע לצרפא אתוון דאתבריאו בהו שמיא וארעא ועל חכמתא דא אתבני משכנא על ידיה ואתבריר מכל עלמא. כמה דאיהו אתבריר לעילא הכי בעא קב״ה דיתבריר לתתא. לעילא כתיב (שמות לא) ראה קראתי בשם בצלאל, לתתא (שם לה) ראו קרא יי׳ בשם בצלאל. ושמיה ברזא דלעילא אתקרי הכי בצלאל, בצל אל. ומאן איהו, חד צדיק דיתיב בצל אל ההוא דאקרי אל עליון ואיהו יתיב כגוונא דההוא אל. ההוא אל נטיל שית סטרין ההוא צדיק נטיל לון, אוף הכי ההוא אל אנהיר לעילא האי צדיק אנהיר לתתא, ההוא אל כללא דכלהו שית סטרין האי צדיק כללא דכלהו שית סטרין.

בן אורי, בן אור קדמאה דברא קב״ה בעובדא דבראשית.

בן חור, בן חירו דכלא. [p. 389] ד״א בן חור, בן חוור מכל גוונין ודא אתמנא למטה יהודה כלא כדקא יאות.

כל גוונין טבין לחלמא כמה דאתמר בר תכלא בגין דאיהו כרסייא למידן דינין דנשמתין והאי דרגא חדא איהו, אלא בשעתא דקיימא בדיני דנפשאן כדין איהו גוון תכלא והא **[קנב ע״ב]** אוקימנא.

בשעתא דחמי בר נש להאי גוון אדכר בר נש למעבד פקודין דמאריה. כגוונא דנחש בשעתא דהוו חמאן ליה הוו דחלי מקמי קב״ה ומנטרן גרמייהו, בשעתא דההוא דחילו דקב״ה סלקא עלייהו מיד אתסיין. מאן גרים לון, ההוא נחש ההוא רצועה דמסתכלן ביה. אוף הכי תכלת (במדבר טו) וראיתם אותו וזכרתם את כל מצות יי׳, מההוא דחילו דיליה, ועל דא תכלת.

[p. 390] אמר רבי יצחק האי דאמר מר תכלת כרסייא דדינא איהי וכד איהי קיימא בגוונא דא כדין איהי כרסייא למידן דיני נפשאן, אימתי איהי ברחמי.

אמר ליה בשעתא דכרובין מהדרן אנפייהו דא עם דא ומסתכלן אנפין באנפין. כיון דאינון כרובין מסתכלן אנפין באנפין כדין כל גוונין אתתקנו ואתהפך גוון תכלא לגוון אחרא, אתהפך חיוור ירוק כגוונא דזהב. ועל דא בהפוכא דגוונין אתהפך מדינא לרחמי ומן רחמי לדינא וכלא בהפוכא דגוונין. כמה דמסדרין ישראל תקונייהו לגבי קב״ה הכי קיימא כלא והכי

© 2009–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

אתסדר ועל דא כתיב (ישעיה מט) ישראל אשר בך אתפאר, באינון גוונין דכלילן דא בדא שפירו דכלהו.

ועשית שלחן זהב טהור וגו׳. רבי חזקיה פתח (דברים ח) ואכלת ושבעת וברכת את יי׳ אלהיך. כמה זכאין אינון ישראל דקב״ה אתרעי בהו וקריב לון לגביה מכל שאר עמין ובגינהון [p. 391] דישראל יהיב מזונא ושבעא לכל עלמא ואלמלא ישראל לא יהיב קב״ה מזונא לעלמא. והשתא דישראל אינון בגלותא על חד כמה וכמה דנטלי מזונא על חד תרין. בזמנא דהוו ישראל בארעא קדישא יהבי חולק תמצית לשאר עמין ולא אתזנו אלא מתמצית והשתא דישראל אינון בגלותא אתהפך בגוונא אחרא.

למלכא דאתקין סעודתא לבני ביתיה. כל זמנא דאינון עבדי רעותיה אכלי סעודתא עם מלכא וכלבי יהבי לון חולק גרמין למגרר, בשעתא דבני ביתיה לא עבדי רעותא דמאריהון ארמי כל סעודתא לכלבי וסליק לון גרמי. כגוונא דא כל זמנא דישראל עבדי רעותא דמאריהון הא על פתורא דמלכא אינון אכלי וכל סעודתא אתתקן להון, ואינון מההוא חדוה דלהון יהבי גרמי דאיהו תמצית לשאר עמין, וכל זמנא דישראל לא עבדי רעותא דמאריהון הא סעודתא לכלבי ואסתלק לון תמצית, (יחזקאל ד) ככה יאכלו בני ישראל את לחמם טמא בגוים, דהא תמצית דגעולי גוים אכלי. ווי לברא דמלכא דיתיב ומצפה לפתורא דעבדא, מה דאשתאר מגו פתורא איהו אכיל.

דוד מלכא אמר (תהלים כג) תערך לפני שלחן נגד צוררי [p. 392] דשנת בשמן ראשי כוסי רויה. תערוך לפני שלחן, דא סעודתא דמלכא.

נגד צוררי, אינון כלבי דיתבי קמי פתורא מצפאן לחולק גרמייהו ואיהו יתיב עם מלכא בענוגא דסעודתא בפתורא.

דשנת בשמן ראשי, דא רישא דסעודתא דכל משחא ושמנונא ותקון סעודתא אתייהיב בקדמיתא לרחימא דמלכא, מה דאשתאר לבתר אתייהיב לכלבי ולאינון פלחי פתורא.

כוסי רויה, מליא כסא קמי רחימא דמלכא תדיר דלא יצטריך למשאל. ועל רזא דא הוו ישראל עם שאר עמין.

רבי חייא הוה אזיל לגבי דרבי שמעון לטבריא והוה עמיה רבי יעקב בר אידי ורבי ייסא זעירא. עד דהוו אזלי אמר רב ייסא לרבי חייא תימא דכתיב (מלכים א ב) ולבני ברזילי הגלעדי תעשה חסד והיו באוכלי שלחנך. אי הכי כל טיבו וקשוט למיכל על פתוריה ולא יתיר מדאמר

© 2009–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

הכא והיו באוכלי שלחנך. ותו לאו יקרא דמלכא איהו למיכל בר נש אחרא **[קנג ע״א]** על פתוריה ולא אצטריך אלא מלכא בלחודוי וכלהו רברבנוי סחרניה לתתא מניה.

אמר רבי חייא לא שמענא בהאי מידי ולא אימא.

אמר לרבי יעקב ואת שמעת בהאי מידי.

א״ל אתון דינקין בכל יומא מדובשא דמשחא עלאה לא שמעתון כל שכן אנא.

[p. 393] אמר לרבי ייסא ואת שמעת מידי בהאי.

א״ל אע״ג דאנא רביא ומיומין זעירין אתינא לגבייכו ולא זכינא מקדמת דנא אנא שמענא.

פתח ואמר (תהלים קלו) נותן לחם לכל בשר כי לעולם חסדו. מאי קא חמא דוד דסיום הלילא רבא סיים הכי בהאי קרא. אלא תלת שליטין אינון לעילא דקב״ה אשתמודעא בהו ואינון רזא יקירא דיליה ואלין אינון מוחא ולבא וכבדא, ואינון בהפוכא דהאי עלמא. לעילא מוחא נטיל ברישא ובתר יהיב ללבא, נטיל לבא ויהיב לכבדא ולבתר כבדא יהיב חולק לכל אינון מקורין דלתתא כל חד וחד כדקא חזי ליה. לתתא כבדא נטיל ברישא ולבתר איהו מקרב כלא ללבא ונטיל לבא. כיון דנטיל ואתתקף מההוא תוקפא ורעו דקא נטיל יהיב ואתער לגבי מוחא ולבתר אהדר כבדא ופליג לכל מקורין דגופא.

ביומא דתעניתא דבר נש אתער לעילא בההוא גוונא ממש וביומא דשבעא לאו הכי. ביומא דתעניתא בר נש מקרב מיכלא ומשתיא לגבי כבדא עלאה. ומאי איהו מקרב, חלביה ודמיה ורעותיה. נטיל כלא ברעותא ההוא כבדא, כיון דכלא איהו לגביה נטיל ומקרב כלא לגבי לבא דאיהו רב ושליטא עליה. כיון דלבא נטיל ואתתקף ברעו דא [p. 394] מקרב כלא לגבי מוחא דאיהו שליטא עלאה על כל גופא, לבתר אהדר כבדא ומפלג חולקין לכל אינון מקורין ושייפין דלתתא.

בזמנא אחרא כד מוחא נטיל בקדמיתא ובתר יהיב ללבא ולבא יהיב לכבדא וכבדא יהיב לכלהו מקורין דלתתא, ובתר כד בעי לפלגא מזונא להאי עלמא ברישא יהיב ללבא דאיהו מלכא די בארעא ופתורא דמלכא אתער בקדמיתא מכל שאר בני עלמא. זכאה איהו דהוי בחושבנא דפתורא דמלכא דהא אשתמודעא לאוטבא ליה בההוא טיבו דלעילא. ובגיני כך טיבו וקשוט דעבד דוד לבני ברזילי דכתיב והיו באכלי שלחנך.

ואי תימא בשלחנא דמלכא אכיל בר נש אחרא בר מניה. אלא מלכא אכיל ברישא ובתר כל עמא ואינון דאכלי עם מלכא בשעתא דאיהו אכיל אינון דחביבין עליה מכלהו ואינון אתמנון משלחנא דמלכא.

© 2009–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

ואי תימא הא כתיב (שמואל ב ט) על שלחן המלך תמיד הוא אוכל. בגין דכל מזונא מיניה לא עביד חושבנא אחרא אלא על שלחן המלך דמתמן הוה אתי מזונא ומיכלא דיליה ודא איהו על שלחן המלך תמיד הוא אוכל.

אתא רבי חייא ונשקיה על רישיה, אמר ליה רביא אנת וחכמתא עלאה שריא בלבד.

[p. 395] אדהכי חמו ליה לרבי חזקיה דהוה אתי, א״ל רבי חייא ודאי בחברותא דא קב״ה יתחבר עלן דהא מלין חדתין דאורייתא יתחדתון הכא.

יתבו למיכל, אמרו כל חד וחד לימא מלי דאורייתא בהאי סעודתא.

אמר רבי ייסא סעודת עראי איהי ועכ״ד סעודה אקרי, ולא עוד אלא דהאי אקרי סעודתא דקב״ה אתהני מינה ועל דא כתיב (יחזקאל מא) זה השלחן אשר לפני יי׳, דהא מלין דאורייתא יסתחרון להאי אתר.

פתח רבי חייא ואמר (דברים ח) ואכלת ושבעת וברכת את יי׳ אלהיך. וכי עד לא אכיל בר נש שבעא וימלא כריסו לא יברך ליה לקב״ה. אי הכי **[קנג ע״ב]** במאי נוקים ואכלת ושבעת ובתר וברכת. אלא אפילו לא ייכול בר נש אלא כזית ורעותיה איהו עליה וישוי ליה לההוא מיכלא עקרא דמיכליה שבעא אקרי דכתיב (תהלים קמה) פותח את ידיך ומשביע לכל חי רצון. ומשביע לכל חי אכילה לא כתיב אלא רצון, ההוא רעוא דשוי על ההוא אכילה שבעא אקרי דאפילו דלית קמי דבר נש אלא ההוא זעיר בכזית ולא יתיר הא רעותא דשבעא שוי עליה, ובגין כך ומשביע לכל חי רצון, כתיב רצון ולא אכילה, [p. 396] ועל דא וברכת ודאי ואתחייב בר נש לברכא ליה לקב״ה בגין למיהב חדוה לעילא.

רבי חזקיה פתח בהאי קרא אבתריה ואמר ואכלת ושבעת וברכת, מהכא דשכור שרי ליה לברכא ברכת מזונא מה דלית הכי בצלותא. בצלותא לאו הכי דהא צלותא מעליא בלא אכילה איהי. מאי טעמא, בגין דצלותא סלקא לעילא לעילא אתר דלית ביה אכילה ולא שתיה, ועל דא תנינן עלמא דאתי לית ביה לא אכילה ולא שתיה וכו׳, אבל שאר דרגין דלתתא אית.

בברכת מזונא אשתכח גוונא אחרא ומעליא ברכתא ההיא דאשתכח בשבעא בגין דברכת מזונא באתר דאית ביה אכילה ושתיה [p. 397] ומניה נפיק מזונא לתתא ועל דא אצטריך לאחזאה קמיה שבעא וחדוה, ואתר דצלותא לאו הכי דהא סלקא יתיר לעילא לעילא ועל דא בצלותא שכור לא יצלי צלותא.

בברכת מזונא שכור שרי ליה לברכא ברכת מזונא משמע דהאי קרא דכתיב ואכלת ושבעת וברכת. ואכלת זו אכילה, ושבעת זו שתיה דהא שבעא בחמרא איהו, רוי חמרא דא איהו שבעא ודא איהו שכור.

וכתיב וברכת את, את דייקא דמשמע דברכת מזונא אצטריך שבעא וחדוה.

© 2009–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

על הארץ הטובה. מאי טובה, שבעה כד״א (ירמיה מד) ונשבעה לחם ונהיה טובים. בגין כך אצטריך חדוה ושבעא.

רבי ייסא פתח ועשית שלחן עצי שטים. שלחן דא איהי קיימא לגו במשכנא. מ״ט, בגין דמינה נפקא מזונא לכל עלמא. ושלחן דא לא אצטריך למהוי בריקניא אפילו רגעא חדא אלא למהוי עליה מזונא דהא ברכתא לא אשתכח על אתר ריקניא, ובגין כך אצטריך עליה תדיר נהמא דלהוי תדיר ברכתא עלאה אשתכח ביה ומגו ההוא שלחן נפקי ברכאן ומזוני לכל שאר פתורי דעלמא דאתברכאן בגיניה.

[p. 398] שלחן דכל בר נש אצטריך למהוי תדיר קמיה בשעתא דקא מברך ליה לקב״ה בגין דתשרי עליה ברכתא דלעילא ולא יתחזי בריקניא דהא ברכאן דלעילא לא שריין באתר ריקניא דכתיב (מלכים ב׳ ד׳) מה יש לך בבית, והא אוקמוה חברייתא.

שלחן דלא אתמר עליה מלי דאורייתא עליה כתיב (ישעיה כח) כי כל שלחנות מלאו קיא צואה בלי מקום, ואסיר לברכא על ההוא שלחן. מ״ט, בגין דאית שלחן ואית שלחן. שלחן איהי דקא מסדרא קמי קב״ה לעילא ואיהו קיימא תדיר לסדרא ביה פתגמי אורייתא ולאכללא ביה אתוון דמלי דאורייתא ואיהו לקיט לון בגויה וכליל כלהו בגויה ובהו אשתלים וחדי ואית ליה חדוה, ועל שלחן דא כתיב (יחזקאל מא) זה השלחן אשר לפני יי׳, לפני יי׳ ולא מלפני יי׳.

[p. 399] שלחן אחרא איהו דלא אית ליה חולקא דאורייתא ולית ליה חולקא בקדושה דאורייתא וההוא שלחן אקרי קיא צואה ודא איהו בלי **[קנד ע״א]** מקום דלית ליה חולקא בסטרא דקדושה כלום. בגין כך שלחן דלא אתמר עליה מלי דאורייתא איהו שלחן דקיא צואה, איהו שלחן דטעוא אחרא, לית בההוא שלחן חולקא ברזא דאלהא עלאה.

שלחן דמלי דאורייתא אתמר עליה קב״ה נטיל ההוא שלחן ושוי ליה לחולקיה, ולא עוד אלא סורי״א רב ממנא נטיל כל אינון מלין ושוי דיוקנא דההוא שלחן קמי קב״ה וכל אינון מלין דאורייתא דאתמרו עליה סלקין על ההוא פתורא ואתעתד קמי מלכא קדישא משמע דכתיב זה השלחן אשר לפני יי׳ דאתעתד קמי קב״ה.

שלחן דבר נש קיימא לדכאה ליה לבר נש מכל חובוי. זכאה איהו מאן דאלין תרין קיימין על פתוריה, מלי דאורייתא וחולקא למסכנין מההוא שלחן. כד סלקין ההוא פתורא מקמי בר נש תרין מלאכין קדישין אזדמנן תמן חד מימינא וחד משמאלא. חד אמר דא איהו שלחן דמלכא קדישא דפלניא קא מסדר קמיה, מסדר יהא פתוריה תדיר בברכאן עלאין ומשחא ורבו עלאה ישרי עליה. וחד אמר דא איהו שלחן דמלכא קדישא דפלניא קא מסדר קמיה, דא פתורא די עלאי ותתאי יברכון ליה, מסדר יהא האי פתורא קמי עתיק יומין בהאי עלמא ובעלמא דאתי.

© 2009–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

[p. 400] אבא כד הוו סלקין פתורא מקמיה הוה חפי ליה והוה אמר סליקו האי פתורא בצניעו דלא יהא בכסופא קמי שלוחי מלכא.

שלחן דבר נש זכי ליה לעלמא דאתי, זכי ליה למזונא דהאי עלמא, זכי ליה לאשתמודעא לטב קמי עתיק יומין, זכי ליה לאתוספא חילא ורבו באתר דאצטריך. זכאה איהו חולקיה דההוא בר נש בהאי עלמא ובעלמא דאתי.

רבי יעקב אמר (שמואל א י) והיה כל יודעו מתמול שלשם וגו׳ הגם שאול בנביאים. וכי שאול בחיר יי׳ הוה מקדמת דנא דכתיב (שם) הראיתם אשר בחר בו יי׳, אשר בוחר לא כתיב אלא אשר בחר בו מקדמת דנא, ובשעתא דאתא ועאל בין נביאי ואתנבא בינייהו אמאי תהו. אלא כד קב״ה אתרעי ביה לא אתרעי ביה אלא למלכו אבל לנבואה לא, דהא תרין אלין לא אתמסרו כחדא בעלמא בר במשה מהימנא עלאה דזכה לנבואה ומלכו כחדא ולא אתייהיב לבר נש אחרא תרווייהו כחדא.

[p. 401] ואי תימא הא שמואל דזכה לתרווייהו לנבואה ומלכו. לנבואה זכה דכתיב (שם ג) וידע כל ישראל מדן ועד באר שבע כי נאמן שמואל לנביא, לנביא ולא למלך. נביא ודיין הוה דאי מלך הוה לא שאילו ישראל מלך, אבל איהו לא הוה אלא נביאה מהימנא והוה דאין דינהון דישראל דכתיב (שם ז) ושפט את ישראל. ועל דא כד הוה בנבואה תווהו עליה.

ואי תימא אמאי שרא עליה נבואה הואיל וזכה למלכו. אלא תרווייהו לא זכה בהו כחדא, ובגין דמלכו יהב ליה קב״ה ואודי ליה עלה עד לא הוה מלכא ובגין דמלכו יתישב על רוח אתערותא דקודשא הוה באתערו דנבואה קדם לכן, אבל מדסליק למלכו לא הוה ביה נבואה ואתערו דרוח סכלתנו למידן קשוט אתער עליה דהכי אתחזי למלכא. ובעוד דהוה גו אינון נביאי שרא עליה נבואה, לבתר דאתפרש מנייהו לא הוה ביה נבואה.

ואנא מאן יהב לי אתערו דרוח קדשא למהוי בגו נביאי מהימני תלמידוי דרבי שמעון בן יוחאי דעלאין ותתאין זעין מניה, כ״ש אנא למהוי בינייכו.

פתח ואמר ועשית שלחן. דא איהו שלחן לתתא לשואה עליה לחם דאפיא. מאן עדיף דא מן דא לחם או שלחן. אי תימא דכלא **[קנד ע״ב]** איהו חד, הא שלחן מתסדרא לגבי ההוא לחם, שלחן לתתא ולחם עליה. אלא שלחן איהו עקרא בסדורא דיליה לקבלא ברכאן דלעילא ומזונא דעלמא, ומרזא דהאי שלחן נפיק מזונא לעלמא כמה דאתיהיב ביה מלעילא וההוא לחם איהו איבא ומזונא דקא נפיק [p. 402] מההוא שלחן לאתחזאה דהא משלחן נפיק פרין ואבין ומזונין לעלמא. אי לא אשתכח כרם ענבין דאינון איבא לא יהון משתכחין, אי אילנא לא יהא איבא לא ישתכח בעלמא. בגין כך שלחן עקרא, מזונא דנפיק מניה איהו ההוא לחם.

© 2009–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

וכהני הוו לקטי איבא דשלחן מע״ש לע״ש לאחזאה דמזונא עלאה נפיק מגו שלחן. בגין ההוא לחם מזונא דהוו לקטי כהני אתברכא כל מזונא ומזונא דאכלי ושתאן דלא לקטרגא בהו יצר הרע דהא יצר הרע לא אשתכח אלא מגו מיכלא ומשתיא הה״ד פן אוכל ושבעתי וגו׳ ושכחתי שם אלהי, דמגו מיכלא ושתיא יצר הרע אתרבי במעוי דבר נש. לחם דא מזונא דקא נפיק מגו שלחן מברך מזונא דכהני דלא ישתכח בהו מקטרגא לקטרגא לון למפלח בלבא שלים לקב״ה, ודא אצטריך לכהני יתיר מכל עמא. ובגין כך שלחן איהו עקר, איבא ומזונא דקא נפיק מניה איהו ההוא לחם.

שלחן דא אצטריך סדורא דיליה לאתתקנא בסטרא דצפון דכתיב והשלחן תתן על צלע צפון. מ״ט, בגין דמתמן שירותא דחדוה. שמאלא נטיל מימינא תדיר בקדמיתא ובתר איהו אתער לגבי דנוקבא ובתר קריב לה ימינא לגביה ואתדבקת ביה.

[p. 403] מים איהו מימינא ואינון חדוה, מיד יהיב לשמאלא ואתדבקו ביה אינון מים וחדאן ליה ובתר אתכליל איהו בימינא ואתער לנוקבא בההוא חדוה, וסימנך מאן דנטיל מים בידיה ימינא במאנא קדמאה לארקא מים בשמאלא איהו ולא משמאלא לימינא דהא מים מימינא נטיל לון שמאלא. ובגין כך מים לא אשתכחו אלא מסטרא דשמאלא, כיון דנטיל מים לגויה הא אתערו לגבי נוקבא באינון מים, ועל דא גבורות גשמים תנינן, ובגין כך והשלחן תתן על צלע צפון דמההוא סטרא איבין אשתכחו ביה יתיר מסטרא אחרא באתערו בחדוה דיליה בקדמיתא כד״א (שיר ב) שמאלו תחת לראשי וימינו תחבקני.

שלחן דבר נש אצטריך לאשתכחא בנקיות דגופא דלא יתקרב למיכל מזונא דיליה אלא בנקיותא דגרמיה, ועל דא אצטריך בר נש לפנאה גרמיה [p. 404] בקדמיתא עד לא ייכול מזונא דשלחנא דכיא דההוא מזונא דאתקין ליה ביה קב״ה בגין דלא יקרב על ההוא שלחן קיא צואה דאיהו מרזא דסטרא אחרא, וסטרא אחרא לא יקבל מההוא מזונא דשלחן דא כלום. לבתר דאכיל בר נש ואתענג אצטריך למיהב חולקא דתמצית לההוא סטרא. ומאי איהו, מים אחרונים ההוא זוהמא דידין דאצטריך למיהב לההוא סטרא חולקא דאיצטריך ליה, ועל דא ודאי אינון חובה, חובה אינון ובאתר דחובה שריין, וחיובא איהו על בר נש למיהב ליה חולקא דא. ועל דא לא איצטריך לברכא כלל דהא ברכה לאו איהו בההוא סטרא.

ובגין כך אצטריך בר נש דלא יהיב מזונא דע״ג פתוריה לההוא קיא צואה וכ״ש במעוי וכ״ש וכ״ש דאיהו טב לבר נש ובריאו ותקונא דגופיה, ועל דא שלחן איהו למיכל ביה בדכיו כמה דאתמר.

שלחן דא דקיימא בבי מקדשא בגין לאשתכחא ביה מזונא ולאפקא מניה מזונא ועל דא אפילו **[קנה ע״א]** רגעא חדא לא אצטריך לקיימא בריקניא. שלחן אחרא איהו שלחן דריקניא

© 2009–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

ולא אצטריך למיהב ליה דוכתא באתר קדישא ועל דא אפילו רגעא לא יתיב בלא מזונא ואצטרך דלא אשתכח אתר גריע דהא ברכתא דלעילא לא אשתכח באתר גריע. דא שלחן דקמי [p. 405] קב״ה, שלחן דבר נש לא אצטריך למהוי ריקניא דהא לית ברכתא באתר ריקניא.

נהמי דעל גבי שלחן דקב״ה אינון תריסר והא אוקימנא רזא דנהמי דאיהו רזא דפנים ועל דא אקרי לחם הפנים דהא מזונא וספוקא דעלמא מאינון פנים עלאין קאתייא, ובגין כך לחם דא איהו פנימאה דכלא איהו ברזא עלאה כדקא יאות. לחם הפנים מיכלא דאינון פנים מזונא וספוקא דנפיק לעלמא מנייהו ושריא על ההוא פתורא בגין דשלחן דא מקבלא מזונא וספוקא מאינון פנים דלעילא ואיהי אפיקת מזונין וספוקין מאינון פנימאין ומזונא דאפיקת איהו ההוא לחם כדקאמרן. חום הוה מתקרב וחום אתעדי מתמן והא אוקמוה דכתיב (שמואל א כא) ביום הלקחו. ובגין שלחן דא אית לבר נש לנטרא רזין דשלחן דיליה בכל אינון גוונין כדקאמרן.

[p. 406] רבי אלעזר פתח (קהלת ט) בכל עת יהיו בגדיך לבנים ושמן על ראשך אל יחסר. האי קרא אוקמוה ואתמר, אבל ת״ח קב״ה ברא ליה לבר נש ברזא דחכמתא ועבד ליה באומנו סגי ונפח באנפוי נשמתא דחיי למנדע ולאסתכלא ברזין דחכמתא למנדע ליקרא דמאריה כד״א (ישעיה מג) כל הנקרא בשמי ולכבודי בראתיו יצרתיו אף עשיתיו, ולכבודי בראתיו דייקא.

ורזא דא ולכבודי בראתיו אוליפנא דהאי כבוד דלתתא רזא דכורסייא קדישא לא אתתקן לעילא אלא מגו תקונא דבני עלמא כד אינון בני נשא זכאין וחסידין וידעי לתקנא תקוני ה״ד ולכבודי בראתיו, בגין דההוא כבודי לתקנא ליה בעמודין תקיפין ולקשטא ליה בתקונא ובקשוטא דלתתא בגין דהאי כבודי יסתלק ביקרא דצדיקים די בארעא. בגין כך בראתיו כגוונא דכבוד עלאה דתקונין אלין ביה.

בריאה לסטר שמאלא, ועל דא הואיל ואדם איהו בארעא ואית ליה לתקנא לההוא כבודי עבדית ביה תקונין דכבוד עלאה דאית ביה אוף הכי בריאה ועל דא בראתיו. באיהו כבוד עלאה אית ביה יצירה ועל דא יצרתיו, תקונא דא יהבית ביה באדם למהוי איהו בארעא כגוונא דההוא כבוד עלאה. באיהו כבוד עלאה אית ביה עשייה ועל דא בבר נש כתיב [p. 407] אף עשיתיו למהוי איהו כגוונא דההוא כבוד עלאה דמתקן ובריך לכבוד תתאה.

מנלן דההוא כבוד עלאה אית ביה תלת אלין, דכתיב יוצר אור ובורא חשך עושה שלום. יוצר אור הא יצירה, ובורא חשך הא בריאה, עושה שלום הא עשיה, ודא איהו כבוד עלאה דקא מתקן ובריך וספיק בכל צרכיו לכבוד תתאה.

© 2009–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

כגוונא דא אדם בארעא איהו כגוונא דההוא כבוד עלאה לתקנא להאי כבוד ולאתכללא מכל סטרין. כבוד עלאה דאית ביה תלת אלין, אדם לתתא דאית ביה תלת אלין, ולאתכללא ההוא כבוד מעילא ומתתא למהוי שלים בכל סטרין. זכאה איהו בר נש דזכי בעובדוי למהוי כגוונא דא, ועל דא כתיב (קהלת ט) בכל עת יהיו בגדיך לבנים ושמן על ראשך אל יחסר. מה לכבוד עלאה ההוא משח רבות קודשא לא אתמנע מניה מרזא דעלמא דאתי, אוף הכי לבר נש דעובדוי מתלבנן תדיר ההוא **[קנה ע״ב]** משח רבות קודשא לא יתמנע מניה תדיר.

[p. 408] במאי זכי בר נש לאתעדנא בההוא עדונא עלאה, בשלחן דיליה כמה דאיהו מעדן על פתוריה נפשאן דמסכני דכתיב (ישעיה נח) ונפש נענה תשביע. מה כתיב, אז תתענג על יי׳ וגו׳, דאוף הכי קב״ה רוי ליה בכל אינון עדונין דמשח רבות קודשא עלאה דנגיד ואתמשך תדיר לההוא כבוד עלאה.

ר׳ יוסי ור׳ חייא הוו אזלי באורחא והוה חד טייעא טעין אבתרייהו. א״ר יוסי לר׳ חייא אית לן לאתעסקא ולאשתדלא במלי דאורייתא דהא קב״ה אזיל לקמן ועל דא עידן הוא למעבד ליה תקונא בהדן בהאי ארחא.

פתח רבי חייא ואמר (שם קיט) עת לעשות ליי׳ הפרו תורתך. האי קרא אתמר והא אוקמוה חברייא, אבל עת לעשות ליי׳, בכל זמנא דאורייתא אתקיימא בעלמא ובני נשא משתדלין בה כביכול קב״ה חדי בעובדוי וחדי בעלמין כלהו ושמיא וארעא קיימי בקיומייהו. ולא עוד אלא קב״ה כניש כל פמליא דיליה ואמר לון חמו עמא קדישא דאית לי בארעא דאורייתי אתעטרא בגיניהון, חמו עובדי ידי דאתון אמרתון (שם ח) מה אנוש כי תזכרנו וגו׳. ואינון כד חמאן חדוה דמאריהון בעמיה פתחי ואמרי (שמואל ב ז) ומי כעמך ישראל גוי אחד בארץ.

[p. 409] ובשעתא דישראל מתבטלי מאורייתא כביכול תשש חילא וכדין עת לעשות ליי׳, אינון בני עלמא צדיקיא דמשתארן אית לון לחגרא חרצין ולמעבד עובדין דכשראן בגין קב״ה דיתתקף בהו בצדיקיא גו חילין ומשריין ואוכלסין דיליה. מ״ט, בגין דהפרו תורתך ולא משתדלי בה בני עלמא כדקא יאות.

ההוא טייעא דהוה טעין אבתרייהו אמר לון במטו מנייכו שאלתא חדא בעינא למנדע.

אמר רבי יוסי ודאי ארחא מתקנא קמן שאיל שאלתך.

אמר האי קרא אי כתיב יש לעשות או נעשה הוינא אמר הכי, מאי עת. ותו לעשות ליי׳, לפני יי׳ אצטריך, מאי ליי׳.

© 2009–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

[p. 410] אמר רבי יוסי בכמה גוונין ארחא מתקנא קמן. חד דהוינא תרין, הא אנן תלתא ושכינתא אתכלילת בהדן. וחד דחשיבנא דלא הוית אלא אילנא יבשה ואנת רעננה כזיתא. וחד דיאות שאלת והואיל ושרית מלה אימא.

פתח ואמר עת לעשות ליי׳ הפרו תורתך. עת לעשות ליי׳, אית עת ואית עת, (קהלת ג) עת לאהב ועת לשנא. עת איהו לעילא דההוא עת רזא דמהימנותא איהי ודא אקרי עת רצון והאי איהי דאתחייב בר נש למרחם לה תדיר כד״א (דברים ו) ואהבת את יי׳, ועל דא עת לאהב דא איהי דאתחייב בר נש לאהב. ואית עת אחרא דאיהי רזא דאלהים אחרים ואתחייב בר נש למשני לה ולא יתמשך לביה אבתריה ועל דא עת לשנא, ובגין כך כתיב באהרן (ויקרא טז) דבר אל אהרן אחיך ואל יבא בכל עת אל הקדש.

והכא בזמנא דישראל משתדלי באורייתא ההוא עת מהימנותא מתתקנא בתקונהא ואתקשטא באשלמותא כדקא יאות, ובזמנא דישראל מתבטלי מאורייתא כביכול ההוא עת לאו איהי בתקונהא ולאו אשתכחת בשלימו ולא בנהורא הה״ד עת לעשות ליי׳. מאי לעשות, כד״א (בראשית ב) אשר ברא אלהים לעשות. מאי לעשות, דאשתאר גופא דשידי דאתקדש יומא ולא אתעבידו ואשתארו לעשות, רוחין בלא גופא. אוף הכא עת לעשות, אשתאר בלא תקונא ובלא שלימו. מ״ט, משום הפרו תורתך, בגין דאתבטלו ישראל לתתא מפתגמי [p. 411] אורייתא, בגין דההוא עת הכי קיימא או סלקא או נחתא בגיניהון דישראל.

אתו ר׳ יוסי ור׳ **[קנו ע״א]** חייא ונשקוהו ברישיה. אמר ר׳ יוסי ודאי לית אנת כדאי לטייעא אבתרן, זכאה ארחא דא דזכינן למשמע דא׳ זכאה דרא דרבי שמעון שארי בגויה דאפילו ביני טוריא חכמתא אשתכחת תמן. נחתו רבי יוסי ורבי חייא ואזלו תלתהון בארחא.

פתח ההוא טייעא ואמר (תהלים סט) ואני תפלתי לך יי׳ עת רצון וגו׳. תנינן אימתי עת רצון, בשעתא דצבור מתפללין, ושפיר איהו והכי הוא ודאי דהא כדין צבורא מתקני ומסדרי תקונא דהאי עת וכדין איהו עת רצון ואצטריך למשאל שאלתא דכתיב אלהים ברב חסדך ענני באמת ישעך, דהא כדין אצטריך למשאל שאלתא.

[p. 412] ואני תפלתי לך, הא הכא רזא דיחודא חדא. ואני, דא דוד מלכא אתר דאקרי גאולה. תפלתי, דא תפלה. והכא איהו סמיכא לגאולה דאיהו חד. כדין כד איהו סמיך גאולה לתפלה כדין איהו עת רצון. עת רצון אוף הכי כללא איהו כחדא, עת חד רצון חד, אתכלילו דא בדא והוו חד, ודוד מלכא בעא ליחדא בהאי קרא יחודא חדא.

ואי תימא אמאי אתמני האי קרא בצלותא דמנחה דשבת. יאות הוא למהוי בשבת בההוא צלותא דמנחה ולאו בצלותא דחול דודאי לאו צלותא דמנחה דשבת כחול בגין דהא בחול בשעתא דמנחה תליא דינא בעלמא ולאו איהו עת רצון אבל בשבת דכל רוגזא אתעדי

© 2009–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

וכלא אתכליל כחדא אע״ג דדינא אתער אתבסמותא איהו, ועל דא אצטריך קרא דיחודא ליחדא כל דרגין דכד הוי יחודא דינא אתחבר ואתכליל ברחמי ואתבסם כלא וכדין עת רצון כתיב, עת רצון כליל כלא כחדא ודינא אתבסם בההוא זמנא והוי חדוה דכלא.

[p. 413] משה אסתליק מעלמא בההוא שעתא דצלותא דמנחה בשבת בשעתא דעת רצון אשתכח, ובההוא שעתא רעוא הוה לעילא וצערא לתתא ועל דא ננעלו תרעין בשבת משעתא דמנחה ולעילא. מאי תרעין ננעלו, תרעין דבי מדרשי בגין לאדכרא למשה עבדא מהימנא דאורייתא אתבטלא בגיניה בההוא זמנא. בי מדרשא דמשה אתבטיל בההוא זמנא, כל שכן אחרנין. מאן חמי תרעין דבי מדרשיה ננעלו דלא ננעלו אחרנין כלהו. אורייתא דמשה עציבא עליה בההוא זמנא, מאן לא עציב. בג״כ תרעי ננעלו דבי מדרשי ואצטריכו כלא לצדקא ליה לקב״ה בארח שבחא והיינו (שם לו) צדקתך כהררי אל.

תלתא אינון דאסתלקו מעלמא בהאי זמנא וכלהו כלילן במשה. חד משה מהימנא עלאה וחד יוסף זכאה וחד דוד מלכא. בגיני כך תלת צדוקי דיני הכא, [p. 414] חד איהו דיוסף זכאה קדים לכל הני ודא איהו צדקתך כהררי אל, דא יוסף דאיהו בלחודוי כהררי אל ככלהו טורין עלאין. וחד משה נביאה מהימנא ודא הוא דכתיב (שם עא) וצדקתך אלהים עד מרום אשר עשית גדולות, בגין דאיהו נטיל לכל סטרין ימינא ושמאלא. וחד איהו דוד מלכא ודא איהו דכתיב (שם קיט) צדקתך צדק לעולם ותורתך אמת, דא דוד מלכא.

כדין אתכניש כלא בהאי זמנא תורה שבכתב ותורה שבע״פ ועל דא בהאי זמנא ננעלו תרעי דאורייתא וננעלו תרעי דכל עלמא בהאי זמנא. בשעתא דמית יוסף חסידא יבשו מקורין ומבועין וכלהו שבטין נפלו בגלותא, פתחו עלאי ואמרו צדקתך כהררי אל וגו׳. בשעתא דמית משה אתחשך שמשא בטיהרא ואנעלת תורה שבכתב נהורא דאספקלריא דנהרא. בשעתא דמית דוד מלכא כנישת סיהרא נהורא **[קנו ע״ב]** ואורייתא דבעל פה כנישת נהורא, [p. 415] ומההוא זמנא אסגיאו מחלוקת על משנה וחכימיא במחלוקת וכלהו תקיפי לבא בערבוביא, ועל דא חדוה דאורייתא לאו איהו בההוא זמנא בכל דרין דעלמא. ומה אינון חומרי דתעניות דגזרו רבנן כד מית פלוני גזרו תענית, כד הוה כך גזרו כך, דא דהוה יתיר כנישו דחדוה דתורה שבכתב ותורה שבעל פה בההוא זמנא עאכ״ו דאצטריך למנעל תרעי דאורייתא בההוא זמנא, ובגין כך צדוקי דינא כמה דאתמר.

חדו רבי יוסי ורבי חייא ונשקוהו ברישיה כמלקדמין, אמרו זכאה חולקנא בהאי ארחא.

תו פתח ואמר (קהלת ז) והחכמה תעוז לחכם מעשרה שליטים אשר היו בעיר. והחכמה תעוז לחכם, דא משה, כד סליק לטורא דסיני לקבלא אורייתא אזדעזעו כל אינון רקיעין וכל משריין עלאין, אמרו קמיה מאריה דעלמא ומה כל טיבו וכל חדוה דילן לאו איהו אלא

© 2009–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

באורייתא ואת בעי לאנחתא לה בארעא. אתכנישו על משה לאוקדיה בנורא, אתתקף משה וכו׳ כמה דאוקמוה חברייא דקב״ה אמר ליה למשה וכו׳. אבל והחכמה תעוז לחכם, [p. 416] כל מאן דאתעסק באורייתא ואשתדל בה אתתקף בה באורייתא בשעתא דאצטריך למהוי ליה תוקפא וחילא לאגנא עליה בשעתא דאצטריך. וההוא תוקפא וחילא מאן אתר אתתקף, הדר ואמר מעשרה שליטים, אינון עשר אמירן דכתיבי בה באורייתא דאינון שליטין עלאין דבר נש אתתקף בהו בהאי עלמא ובעלמא דאתי. כל רזין דעלמא וכל פקודין וכל חכמתא דעילא ותתא כלא איהו באורייתא. זכאה חולקיה מאן דאשתדל באורייתא למהוי אתתקף בתוקפא לעלמא דאתי.

עשרה שליטים, עשר זיני חכמתא אינון בה באורייתא בעשר שמהן גליפן ואתכלילו בשמא חד דעשרין ותרין אתוון גליפן רזין דעלמא דאתי באינון זהרין דלא שלטא עינא למחמי ואפילו בסכלתנו למנדע ולאסתכלא בההוא עדונא וכסופא דקב״ה אחסין לון לצדיקיא לעלמא דאתי כד״א (ישעיה סד) עין לא ראתה אלהים זולתך יעשה למחכה לו.

[p. 417] פתורא דבר נש מזכי ליה למיכל על פתורא אחרא בעדונא דההוא עלמא כד״א (שמואל ב ט) כי על שלחן המלך תמיד הוא אוכל. ודוד מלכא הוה אמר (תהלים כג) תערך לפני שלחן נגד צוררי, אתסדרותא דפתורא בההוא עלמא הוי דהא כדין איהו עדונא וכסופא דנשמתא אתהני בהו בעלמא דאתי.

וכי פתורא אית לון לנשמתין בההוא עלמא. אין, דהא מזונא וספוקא דעדונא אכלי בההוא עלמא כגוונא דמלאכי קדישין אכלי. וכי מלאכי עלאי אכלי. אין, כגוונא דלהון אכלו ישראל במדברא. וההוא מזונא איהו רזא דטלא דנגיד ואתמשך מרזא דעלמא דאתי ואיהו מזונא דנהירו משח רבות קדשא ונשמתהון דצדיקיא אתזנו מתמן בגנתא דעדן ואתהנון תמן דהא תמן נשמתהון דצדיקיא מתלבשן בגנתא דעדן דלתתא כגוונא דהאי עלמא.

ובשבתי ובזמני מתפשטאן וסלקין למחמי ביקרא דמאריהון ולאתעדנא בעדונא עלאה כדקא יאות דכתיב (ישעיה סו) והיה מדי חדש בחדשו ומדי שבת בשבתו יבא כל בשר להשתחוות לפני. וכי כל בשר ייתי, לא הוה ליה הכי [p. 418] למכתב אלא כל רוח או כל נשמה, מהו כל בשר. אלא קב״ה עבד ליה לבר נש בהאי עלמא כגוונא דיקרא דכבוד עלאה לעילא. ההוא כבוד עלאה איהו רוח לרוח ונשמתא לנשמתא **[קנז ע״א]** עד דמטי לחד אתר לתתא דאקרי גוף ובהאי עייל חד רוח מקורא דחיין דאקרי כל, בדא איהו כל טובא וכל מזונא וספוקא דההוא גוף, ורזא דא (קהלת ה) ויתרון ארץ בכל היא, האי כל איהו כל, איהו רוח לההוא גוף.

© 2009–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

כגוונא דא בר נש בהאי עלמא איהו גוף ורוח דשלטא ביה כגוונא דההוא רוח דשלטא על גופא דאקרי כל והאי אקרי כל בשר ועל דא כתיב יבא כל בשר להשתחוות לפני. על ההוא עדונא כתיב (ישעיה סד) עין לא ראתה אלהים זולתך.

חדו חברייא בארחא. כד מטו לגו טורא חד אמר ר׳ חייא לההוא טייעא מה שמך.

אמר ליה חנין.

[p. 419] א״ל קב״ה יחנך וישמע לקולך בשעתא דתצטריך ליה.

אמר רבי יוסי ודאי הא נטי שמשא והכא בתר טורא דא אית כפר חד על שמך דאקרי כפר חנין, נבית תמן בגין יקרא דשמך.

כד מטו להתם עאלו בבי אושפיזיהו וסדרו קמייהו פתורא בכמה זינין למיכל. אמר ר׳ חייא ודאי פתורא דא כגוונא דעלמא דאתי ואית לן לסלקא האי פתורא ולעטרא ליה במלין דאורייתא.

פתח ר׳ יוסי ואמר (דברים ח) ואכלת ושבעת וברכת את יי׳ אלהיך על הארץ הטובה אשר נתן לך. אי הכי מניין הוא לבר מארעא, דהא בגוונא דא לא אצטריך. אלא קב״ה כד ברא עלמא פליג ארעא איהו לסטר חד וישובא וחורבא לסטר אחרא. פליג ישובא ואסחר כל עלמא סחרניה דנקודה חדא. ומאן איהו, דא ארעא קדישא. אמצעיתא דארעא וכל עלמא איהי ירושלם, אמצעיתא דירושלם איהי בית קדש קדשין וכל טיבו וכל מזונא דכל ישובא תמן נחית מלעילא, ולית לך אתר בכל ישובא דלא אתזן מתמן.

פליג חורבא ולא אשתכח תוקפא דחורבא בכל עלמא בר ההוא מדבר דתברו חיליה ותוקפיה ישראל ארבעין שנין כד״א [p. 420] (שם) המוליכך במדבר הגדול והנורא נחש שרף ועקרב וצמאון אשר אין מים. בההוא מדברא שלטא סטרא אחרא ובעל כרחיה אזלו ישראל עליה ותברו חיליה ארבעין שנין, ואי ישראל אשתכחו זכאין באינון ארבעין שנין הוה מתעברא ההוא סטרא אחרא מעלמא, ומדקא ארגיזו ליה לקב״ה כל אינון זמנין אתתקף ההוא סטרא אחרא ונפלו כלהו תמן תחות רשותיה.

[p. 421] ואי תימא והא משה דסליק על כל בני עלמא היך נפל תמן. לאו הכי דהא משה מהימנא לא הוה ברשותיה אלא הר העברים. מאי העברים, פלוגתא דאתפלגו עליה שליטין עלאין דלעילא ולא אתמסר בידא דממנא וסטרא אחרא ואשתאר הכי עד דאתא משה עבדא מהימנא ושליט עליה ואתקבר תמן ולא אתעסק ביה בר קב״ה בלחודוי דכתיב (שם לד) ויקבר אותו בגיא. ויקבר אותו, מאן. ההוא דכתיב ביה בארח סתים (שמות כד) ואל משה אמר, ולא כתיב מאן איהו. ויקרא אל משה, ולא כתיב מאן איהו. אוף הכא ויקבור אותו, ולא כתיב מאן איהו, אלא ודאי האי אתר ידיעא איהו לגבי חברייא. ועל דא ההוא טורא לא שליט עליה בר

© 2009–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

משה בלחודוי, איהו תמן. ובגין למנדע כל דרין אחרנין דעלמא דאינון כל מתי מדבר יקומון ההוא רעיא דלהון אשרי ליה בגווייהו למהוי כלהו באתערותא דקיומא לעלמא דאתי.

ואי תימא אי הכי דההוא מדברא איהו תוקפא דסטרא אחרא איך פקיד קב״ה על ההוא שעיר לשדרא ליה לטורא אחרא, הוה לון **[קנז ע״ב]** לשדרא ליה לההוא טורא דאזלי ישראל במדברא ביה. אלא כיון דהא אזלו ישראל ביה ארבעין שנין אתבר תוקפיה, ותוקפיה דקא אתתקף באתר דלא עבר ביה תמן גבר לעלמין. ובההוא טורא הא הוה דיוריהון דישראל תמן ארבעין שנין, אבל בהאי שעיר ההוא אתר איהו טנרא תקיפא עלאה ותחות עמקא דההוא טנרא דבר נש לא עייל תמן איהו שליט יתיר למיכל טרפיה בגין דיתעבר מעלייהו דישראל ולא ישתכח מקטרגא עלייהו בישובא.

שולטנותא דרזא דמהימנותא גו אמצעיתא דנקודה דכל עלמא בבי קדש קדשין, ואע״ג דהשתא לאו איהי בקיומא בזכותהא כל עלמא אתזן ומזונא וספוקא לכלא בכל אתר [p. 422] דישובא. ובגין כך אע״ג דישראל לבר מארעא קדישא על חילא וזכותא דארעא אשתכח מזונא וספוקא לכל עלמא, ועל דא כתיב (דברים ח) וברכת את יי׳ אלהיך על הארץ הטובה אשר נתן לך, על הארץ הטובה ודאי דהא בגינה מזונא וספוקא אשתכח בעלמא.

מאן דאתעדן על פתוריה ואתענג באינון מיכלין אית ליה לאדכרא ולדאגא על קדושה דארעא קדישא ועל היכלא דמלכא דקא אתחריב, ובגין ההוא עציבו דאיהו קא מתעצב על פתוריה בההוא חדוה ומשתיא דתמן קב״ה חשיב עליה כאלו איהו בני ביתיה ובני אינון חורבי בי מקדשא, זכאה חולקיה.

כוס של ברכה לא הוי אלא בתלתא בגין דהא מרזא דתלתא אבהן קא מתברכא ועל דא לא אצטריך כוס אלא בתלתא. כוס של ברכה אצטריך למיהב ליה בימינא ושמאלא ולקבלא ליה בין תרווייהו בגין דיתיהיב בין ימינא ושמאלא, ובתר דישתביק ליה בימינא דהא מתמן אתברכא.

[p. 423] עשרה דברים אתמרו בכוס של ברכה וכלהו הוו כדקא יאות בגין דתקונא דכוס של ברכה עשרה אינון והא אוקמוה חבריא. כוס של ברכה אצטריך לאשגחא ביה בעינא בגין דכתיב (שם יא) תמיד עיני יי׳ אלהיך בה, ולא אצטריך לאתנשי מעינא אלא לאשגחא ביה.

כוס של ברכה אתברך בההוא ברכתא דקא מברך בר נש עליה לקב״ה, בגין כך איהו רזא דמהימנותא ואצטריך לנטרא ליה בנטירו עלאה כמאן דאיהו חשיבותא דמלכא דהא בגיניה יתברך פתוריה.

בשעתא דברכת מזונא יהא מברך ההוא בר נש פתורא אצטריך דלא יהא בריקניא דהא לית ברכתא אשתכח על פתורא ריקניא והא אוקמוה דכתיב (מלכים ב ד) הגידי לי מה יש לך

© 2009–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

בבית וגו׳. ועל דא פתורא לא אצטריך לאתחזאה בריקניא דהא ברכאן עלאין לא שריין אלא באתר שלים, ורזא דא (שמות לא) ובלב כל חכם לב נתתי חכמה, וכתיב (דניאל ב) יהב חכמתא לחכימין, ועל רזא דנא שלחן דלחם הפנים דכתיב (שמות כה) ונתת על השלחן לחם פנים לפני תמיד.

[קס ע״ב] [p. 424] ואת המשכן תעשה עשר יריעות וגו׳.

ר׳ חייא ור׳ יוסי הוו אזלי בארחא. עד דהוו אזלי א״ר יוסי נפתח בעדנין ונימא מלי דאורייתא.

פתח ר׳ יוסי במלי דקרית שמע ואמר כתיב (דברים ו) שמע ישראל יי׳ אלהינו יי׳ אחד, וכתיב (שם כז) שמע ישראל היום הזה נהיית לעם וגו׳, וכתיב (שם ט) שמע ישראל אתה עובר היום את הירדן. כל הני שמע שמע דקאמר משה אמאי, דהא שמע ישראל דיחודא יאות דהאי לדרשא קא אתא, הני אחרנין אמאי. אלא כלהו לדרשא קא אתו. שמע ישראל דיחודא ודאי האי לדרשא קא אתיא והכא רמיז ואתחזי יחודא דחכמתא עלאה. שמע, עיי״ן מאתוון רברבין איהי, אמאי. [p. 425] אלא רמז קא רמיז בכללא חדא לאכללא עילא ותתא כחדא ביחודא חדא, שם ע׳, הכא אתכליל האי שם באינון שבעין שמהן עלאין דהאי שם אתברכא מנייהו ואתכליל בהו, ואצטריך לאכללא לון כחדא ביחודא חד ולשואה רעותא בהו, דהא ודאי עיי״ן שמהן אינון רזא דרתיכא עלאה ומהאי רתיכא עלאה אתברכא האי שם ואתכליל בגווייהו.

ולבתר ישראל בכלל, אבל הא תנינן דא ישראל סבא למהוי ישראל בכללא חדא, ההוא אתר דבקותא דכלא. ועל דא שמע ישראל, השתא אתדבקת אתתא בבעלה והוי כלא בכללא חדא ודא שמע ישראל דיחודא. ישראל קא מיחד תלת סטרין יי׳ אלהינו יי׳ למהוי כלא חד.

[p. 426] שמע ישראל דכלהו שאר לאו איהו כהאי גוונא אבל כלהו לדרשא קא אתו וכלהו באתר אחרא אתדבקו וכלהו בדרגא תתאה אתדבקו. שמע ישראל היום הזה נהיית לעם. שמע ישראל יאות, היום הזה נהיית לעם מהו, היית מבעי ליה מאי נהיית. אלא בכל אתר עם כד אתברו לבייהו לפלחנא כד״א (דניאל ח) נהייתי ונחליתי. ודא איהו דכתיב (דה״א כח) שמעוני אחי ועמי, אי אחי למה עמי ואי עמי למה אחי. אלא אמר דוד אי ברעותא אתון אחי ואי לאו אתון עמי לתברא לבייכו לפולחני. כך היום הזה נהיית לעם, תברת לבך לפולחנא דקב״ה.

שמע ישראל אתה עובר היום, כלא בדרגא תתאה איהו. מה בין האי להאי, אלא ההוא שמע ישראל דיחודא לא הוי בכולהו כהאי גוונא דהא איהו הוי רזא דלעילא ותתא כדקא יאות ובכל אתר רזא לקבלא עלייהו עול מלכות שמים בגין דאצטריך ליה לבר נש למהוי זמין בההוא

© 2009–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

שעתא ליחדא שמא דקב״ה ולקבלא עליה עול מלכות שמים. בשעתא דבר נש אתי לקבלא עליה עול מלכות שמים כדין שכינתא אתיא ושריא על רישיה וקאים עליה כסהיד לסהדא סהדותא קמי מלכא קדישא דהאי איהו דקא [p. 427] מיחד שמיה ושמיה אתיחיד עילא ותתא כדקא יאות. ועל דא ע׳ מאתוון רברבן, ד׳ מאתוון רברבן למהוי עד קמי מלכא קדישא והא אוקמוה.

יי׳ אלהינו יי׳, דא רזא דיחודא בתלת סטרין כמה דאוקמיה בוצינא קדישא ואתער ביה בכמה דוכתי, ולית אנן ברשו לאתערא ביה יתיר.

בר נש דקא מיחד שמא **[קסא ע״א]** דקב״ה עילא ותתא כדקא יאות שכינתא אתיא ושריא על רישיה ומברך ליה בשבע ברכאן וקרי עליה (ישעיה מט) ויאמר לי עבדי אתה ישראל אשר בך אתפאר.

רבי חייא פתח אבתריה ואמר (דברים ד) אתה הראת לדעת כי יי׳ הוא האלהים בשמים ממעל ועל הארץ מתחת אין עוד. [p. 428] האי קרא אית לאסתכלא ביה, אתה הראת, מאי הראת. אלא כד נפקו ישראל ממצרים לא הוו ידעי ברזא דמהימנותא דקב״ה כלום בגין דכלהו הוו פלחי פולחנא נוכראה בארעא אחרא בגו גלותא ואנשו כל עקרא דמהימנותא דהוה בהו בקדמיתא ואוריתו כל אינון תריסר שבטין מאבוהון יעקב. וכד אתא משה אוליף לון דאית אלוה עלאה בעלמא כמה דאוקמוה, לבתר חמו כל אינון נסין וגבורן דעל ימא וכל אינון נסין וגבורן דעבד להו במצרים לבתר חמו כמה גבורן במנא ובמיא ואולפו ארחיה דקב״ה עד דמטו לעדנא דא. אמר לון משה עד הכא אצטריך למילף לכו כמה דאולפין לרביא, מכאן ולהלא אתה הראת ואוליפת עד הכא לדעת למנדע ולאסתכלא ולמיעל ברזא דמהימנותא. ומאי איהו, כי יי׳ הוא האלהים.

אי תימא מלה זעירא היא למנדע הא כתיב וידעת היום והשבות אל לבבך כי יי׳ הוא האלהים. אי תימא מלה זעירא היא הא כתיב בשמים ממעל ועל הארץ מתחת אין עוד. הכא תליא כל רזא דמהימנותא למנדע רזא דכל רזין מגו דא למנדע סתימו רזא דכל סתימין, יהוה אלהים שם מלא וכלא חד.

[p. 429] אתה הראת לדעת, הכא רזא דרזין לאינון ידעי מדין בגין דזכאין אינון כל אינון דמשתדלי באורייתא דכד ברא קב״ה עלמא אסתכל בה באורייתא וברא עלמא ובאורייתא אתברי עלמא כמה דאוקמוה דכתיב (משלי ט) ואהיה אצלו אמון, אל תקרי אמון אלא אומן. וכי אורייתא אומנא הוה, אין. למלכא דבעי למעבד פלטרין, אי לא שוי לגביה אומנא לא יכיל למעבד פלטרין. כיון דפלטרין אתעבידו לא סליק שמא אלא מלכא, אלין פלטרין דעבד מלכא, מלכא שוי באינון פלטרין מחשבה.

© 2009–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

כך קב״ה בעא למברי עלמא, אסתכל באומנא. אע״ג דאומנא עבד פלטרין לא סליק שמא אלא מלכא, ודאי מלכא בנה פלטרין. אורייתא צווחת ואהיה אצלו אמון, בי ברא קב״ה עלמא. וכי בה ברא קב״ה עלמא, אלא עד לא אתברי עלמא אקדימת אורייתא תרין אלפי שנין לעלמא וכד [p. 430] בעא קב״ה למברי עלמא הוה מסתכל בה באורייתא בכל מלה ומלה ועבד לקבלה אומנותא דעלמא בגין דכל מלין ועובדין דכל עלמין באורייתא אינון, ועל דא הוה מסתכל בה קב״ה וברא עלמא, לאו דאורייתא ברא עלמא אלא קב״ה באסתכלותא דאורייתא ברא עלמא. אשתכח דקב״ה איהו אומנא ואורייתא לקבליה ולגביה אומנא ואהיה אמון לא כתיב אלא אצלו, הואיל וקב״ה אסתכל בה אצלו הוה אומנא.

ואי תימא מאן יכיל למהוי אומנא לגביה. אלא אסתכלותא דקב״ה בגוונא דא, באורייתא כתיב בה (בראשית א) בראשית ברא אלהים את השמים ואת הארץ, אסתכל בהאי וברא את השמים. כתיב בה ויאמר אלהים יהי אור, אסתכל בהאי מלה וברא את האור. וכן בכל מלה ומלה דכתיב בה באורייתא אסתכל קב״ה ועבד ההוא מלה, ועל דא כתיב אצלו. כגוונא דא כל עלמא אתברי.

כיון דאתברי עלמא כל מלה ומלה לא הוה מתקיים עד דסליק ברעותא למברי אדם דיהוי אשתדל באורייתא ובגיניה יתקיים עלמא. השתא **[קסא ע״ב]** כל מאן דאסתכל בה באורייתא ואשתדל בה כביכול הוא מקיים כל עלמא. קב״ה אסתכל באורייתא וברא עלמא, בר נש אסתכל באורייתא ומקיים עלמא. אשתכח דעובדא וקיומא דכל עלמא אורייתא איהי. בגין כך זכאה איהו בר נש דאשתדל בה באורייתא דהא איהו מקיים עלמא.

[p. 431] בשעתא דסליק ברעותא דקב״ה למברי אדם קאים קמיה דיוקניה וקיומיה כמה דהוא בהאי עלמא ואפילו יומא דא כל אינון בני עלמא עד לא ייתון להאי עלמא כלהו קיימין בדיוקנייהו כגוונא דקיימין בהאי עלמא בחד אוצר דתמן כל נשמתין דעלמא מתלבשן בדיוקנייהו. ובשעתא דזמינין לנחתא להאי עלמא קרי קב״ה לחד ממנא די מני קב״ה ברשותיה כל נשמתין דזמינין לנחתא להאי עלמא ואמר ליה זיל אייתי ליה רוח פלוני. בההיא שעתא אתיא ההיא נשמתא מתלבשא בדיוקנא דהאי עלמא וההוא ממנא אחזי לה לקמי מלכא קדישא. קב״ה אמר לה ואומי לה דכד תיחות להאי עלמא דתשתדל באורייתא למנדע ליה ולמנדע ברזא דמהימנותא, דכל מאן דהוי בהאי עלמא ולא אשתדל למנדע ליה לקב״ה טב ליה דלא אברי. בג״כ אתחזי קמי מלכא קדישא למנדע בהאי עלמא ולאשתדלא ביה בקב״ה ברזא דמהימנותא הה״ד (דברים ד) אתה הראת לדעת, אתחזית על ידא דההוא ממנא קמי קב״ה, לדעת למנדע ולאסתכלא בהאי עלמא ברזא דמהימנותא, דהא בגין דא אייתי ליה קב״ה לבר נש בהאי עלמא.

© 2009–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

מהו למנדע, כי יי׳ הוא האלהים. דא איהו כללא דכל רזא דמהימנותא כללא דעילא ותתא כללא דכל אורייתא. ברזא דא איהו כללא דכל רזא דמהימנותא הכי הוא ודאי. כללא דכל אורייתא, דא איהו רזא דתורה שבכתב ודא איהו רזא דתורה שבע״פ וכלא חד. כללא דרזא דמהימנותא בגין דאיהו שם מלא, דא איהו רזא דמהימנותא, ומאן איהו, יי׳ אחד ושמו אחד. שמע ישראל יי׳ אלהינו יי׳ אחד, דא איהו יחודא חד. [p. 432] ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד, הא יחודא אחרא למהוי שמיה חד, ורזא דא יי׳ הוא האלהים כד אינון ביחודא חד.

ואי תימא אי הכי כגוונא דכתיב (זכריה יד) יי׳ אחד ושמו אחד לאו איהו יי׳ הוא האלהים דאי כתיב יי׳ ושמו הוא אחד הוינא אמר הכי, אבל לא כתיב אלא יי׳ אחד ושמו אחד ואצטריך לומר כגוונא דא יי׳ הוא האלהים הוא ויתחזי יי׳ אחד ושמו אחד. אלא כלא חד דכד אתייחדן תרין שמהן אלין אתעבידו חד ואתכליל דא בדא והוי כלא שמא שלים ביחודא חדא וכדין יי׳ הוא האלהים דהא כדין אתכליל כלא דא בדא למהוי חד, ועד דאתיחדו כל חד דא בלחודוי ודא בלחודוי לא אתכלילו דא בדא למהוי כלא חד.

כללא דכל אורייתא הכי הוא ודאי דהא אורייתא איהי תורה שבכתב ואיהי תורה שבע״פ. תורה שבכתב דא איהו דכתיב יי׳, תורה שבע״פ דא איהו דכתיב האלהים, ובגין דאורייתא איהי רזא דשמא קדישא אקרי הכי תורה שבכתב ותורה שבע״פ דא כלל ודא פרט, כלל אצטריך לפרט ופרט אצטריך לכלל ואתייחדו דא בדא והוי כלא חד. [p. 433] ועל דא כללא דאורייתא איהו כללא דעילא ותתא בגין דשמא דא לעילא ושמא דא לתתא, דא רזא דעלמא עלאה ודא רזא דעלמא תתאה ועל דא כתיב אתה הראת לדעת כי יי׳ הוא **[קסב ע״א]** האלהים, דא איהו כללא דכלא ודא אצטריך בר נש למנדע בהאי עלמא.

ואי תימא פקודי אורייתא אן אינון הכא בכללא דא. אלא דא איהו זכור ודא איהו שמור וכל פקודי אורייתא בהני כלילן ברזא דזכור וברזא דשמור וכלא איהו חד.

[p. 434] פתח רבי יוסי ואמר הא דתנינן דצלותא דערבית חובה, חובה איהו ודאי בגין דקרית שמע דערבית חובה וקב״ה אתיחדא בליליא כמה דאתיחד בימּמא ומדת ליליא אתכליל ביממא ומדת יממא אתכליל בליליא ואתעביד יחודא. ומאן דאמר רשות בגין אמורין ופדרין דמתאכלי בליליא והא אוקימנא.

כתיב (דברים ו) ואהבת את יי׳ אלהיך בכל לבבך ובכל נפשך וגו׳. האי קרא הא אוקימנא ליה ואוקמוה חברייא, אבל אית לשאלא אי בהאי יחודא דשמע ישראל אתכליל כלא ימינא ושמאלא אמאי כתיב לבתר ואהבת (שם יא) והיה אם שמוע, דהא ביחודא אתכלילו. אלא התם בכלל הכא בפרט והכי אצטריך וברזא דיחודא דא אתערנא ביה.

© 2009–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

יחודא איהו כגוונא דתפלין דרישא ותפלין דדרועא. בתפלין דרישא ארבע פרשיין והא אתמר והכא תלת שמהן אינון. התם ד׳ פרשיין כל חד וחד בלחודוי והכא תלת שמהן, מה בין האי להאי. אלא אינון ארבע פרשיין הא אתערו בהו [p. 435] חד נקודה קדמאה עלאה וחד רזא דעלמא דאתי וחד ימינא וחד שמאלא, אלין רזא דתפלין דרישא, והכא ברזא דיחודא דא תלת שמהן ואינון כגוונא דאינון ארבע פרשיות, יי׳ קדמאה דא נקודה עלאה ראשיתא דכלא, אלהינו רזא דעלמא דאתי, יי׳ בתראה כללא דימינא ושמאלא כחדא בכללא חדא, ואלין אינון תפלין דרישא ודא איהו יחודא קדמאה.

תפלין דדרועא כללא דכל הני כחדא ודא איהו רזא ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד. הכא כללא דאינון תפלין דרישא דאתכלילו גו תפלין דדרועא ורזא דא ברוך דא רזא דנקודה עלאה דאיהו ברוך דכל ברכאן נבעין מתמן. ואי תימא עלמא דאתי אקרי ברוך, לאו הכי דהא נקודה עלאה איהו דכר עלמא דאתי נוקבא, איהו ברוך ואיהי ברכה, ברוך דכר ברכה נוקבא, ועל דא ברוך דא נקודה עלאה. שם דא עלמא דאתי דאיהו שם גדול כד״א (יהושע ז) ומה תעשה לשמך הגדול. כבוד דא כבוד עלאה דאיהו ימינא ושמאלא וכלהו כלילן בהאי תפלה של יד דאיהו [p. 436] מלכותו ונטיל כלא בגויה ובהאי מלכות אתכלילן ביה עלמין כלהו למיזן לון ולספקא לון בכל מה דאצטריכו.

ודא איהו יחודא דתפלין דרישא ותפלין דדרועא, כגוונא דרזא דיחודא דתפלין הכי הוא יחודא דכלא ודא איהו ברירא דמלה. והא סדרנא יחודא דא קמי בוצינא קדישא ואמר לי דהא בארבע גוונין אתסדר יחודא ודא ברירא מכלהו, והכי איהו ודאי וכלהו רזא דיחודא אבל סדורא דתפלין דא איהו יחודא עלאה כדקא יאות.

ומגו דאתכלילו ימינא ושמאלא ברזא דשמא חד בארח כלל אצטריך לבתר לאפקא לון בארח פרט אבל לאו בארח יחודא דהא יחודא בקראי קדמאי איהו למהוי יי׳ אחד בתפלין דרישא ושמו אחד בתפלין דדרועא והוי כלא חד. כיון דיחודא אתסדר כלא בכללא מרישא דנקודה עלאה אצטריך לבתר לאתערא מרישא דנהורא קדמאה דאיהו רישא דכלא. [p. 437] ואהבת דא ראשיתא דימינא למרחם ליה לקב״ה ברחימו דאתדבקותא דיליה. ומאן איהו, ימינא דא אתער רחימו. מאן דרחים ליה לקב״ה איהו אתער ימיניה לגביה ומקבל ליה **[קסב ע״ב]** ברחימו. כל מלין בעלמא לא תליין אלא ברעותא. רוח אמשיך רוח ואייתי רוח וסימנא דא (איוב לד) אם ישים אליו לבו רוחו ונשמתו אליו יאסוף.

כד אתער בר נש רחימו לגבי קב״ה אתערותא דימינא לא אתער אלא בתלת גוונין כמה דכתיב (דברים ו) בכל לבבך ובכל נפשך ובכל מאדך, הא תלת גוונין הכא, דלא תימא או האי או האי אלא כלהו אצטריך דהא לא כתיב או בכל נפשך או בכל מאדך אלא כלהו אצטריך לבא

© 2009–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

ונפשא וממונא, וכדין קב״ה אתער ימיניה לגביה ופשיט ליה לקבליה ומקבלא ליה. ועל דא כתיב (תהלים קי) נאם יי׳ לאדני שב לימיני, ורזא דא דהאי קרא הא אתערנא ביה דדוד מלכא על דרגא דיליה קאמר כד אתקשר בימינא.

תליסר פקודין הכא בימינא, ואהבת את יי׳ אלהיך חד, בכל לבבך תרין, ובכל נפשך תלת, ובכל מאדך ארבע, ושננתם לבניך חמש, ודברת בם הא שית, בשבתך בביתך הא שבע, ובלכתך בדרך הא תמניא, ובשכבך הא תשע, ובקומך הא עשר, וקשרתם [p. 438] לאות על ידך חד סרי, והיו לטטפת בין עיניך תריסר, וכתבתם על מזוזות ביתך הא תליסר.

תליסר פקודין אלין תליין בימינא ושמאלא אתכליל בימינא והכי אצטריך, ובכל זמנא דשמאלא אתער ימינא שארי ביה ברישא ובגין דא אם יזכון שמאלא אתכליל בימינא ואם לאו ימינא אתכליל בשמאלא ושלטא שמאלא, וסימנא דא אם ברישא כגון (ויקרא כו) אם בחוקותי תלכו, ובכל אתר שמאלא אתער ברחימו ברזא דימינא ולבתר אתתקף דיניה וכך אצטריך בכל אתר והא אתערו חברייא בהני מלין.

אתא רבי חייא ונשקיה. פתח ואמר ואת המשכן תעשה עשר יריעות. הא הכא רזא דיחודא דהא תקונא דמשכנא בכמה דרגין איהו וכתיב ביה והיה המשכן אחד, לאתחזאה דכל שייפין דגופא כלהו רזא דגופא חד. [p. 439] בבר נש אית כמה שייפין עלאין ותתאין אלין פנימאין לגו ואלין באתגליא לבר וכלהו אקרון גופא חד ואקרי בר נש חד בחבורא חד. אוף הכי משכנא כלהו שייפין כגוונא דלעילא וכד אתחבר כלא כחד כדין כתיב והיה המשכן אחד.

פקודי אורייתא כלהו שייפין ואברין ברזא דלעילא וכד מתחברן כלהו כחד כדין כלהו סלקן לרזא חד. ברזא דמשכנא דאיהו אברין ושייפין כלהו סלקין לרזא דאדם כגוונא דפקודי אורייתא דהא פקודי אורייתא כלהו ברזא דאדם בדכר ונוקבא דכד מתחברן כחדא אינון חד רזא דאדם. מאן דגרע אפילו פקודא חדא דאורייתא כאלו גרע דיוקנא דמהימנותא דהא כלהו שייפין ואברים בדיוקנא דאדם ובגין כך כלא סלקא ברזא דיחודא. ועל דישראל אינון גוי אחד כתיב (יחזקאל לד) ואתנה צאני צאן מרעיתי אדם אתם, וכתיב (שמואל ב ז) ומי כעמך כישראל גוי אחד בארץ.

רבי יצחק הוה שכיח קמי רבי אלעזר, אמר ליה ודאי רחימו דקב״ה דבר נש רחים ליה לא אתער אלא מלבא בגין דלבא איהי אתערותא לאתערא לגביה רחימו ורחמנא לבא בעי. אי הכי אמאי כתיב בכל לבבך ובתר [p. 440] ובכל נפשך דמשמע דתרין גוונין אינון חד לבא וחד נפשא, אי לבא הוא עקרא מה בעי נפשא.

© 2009–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

אמר ליה ודאי לבא ונפשא תרין אינון ואתאחדן לחד דהא לבא ונפשא וממונא כלהו אתאחדן דא בדא ולבא איהו יחודא דכלא, והאי דאתמר בכל לבבך בתרין לבין איהו דאינון תרין יצרין חד יצר הטוב וחד יצר הרע ותרין אלין כל חד וחד אקרי לב, דא **[קסג ע״א]** אקרי לב טוב ודא אקרי לב רע, ובגין כך איהו לבבך דאינון תרין יצר הטוב ויצר הרע.

ובכל נפשך, ובנפשך מבעי ליה, מאי בכל נפשך האי בכל אמאי. אלא לאכללא נפש ורוח ונשמה, דא איהו ובכל נפשך כל מה דאחיד האי נפש.

ובכל מאודך, אוף הכי כמה זינין אינון דממונא ועל דא כלהו משניין אלין מאלין ואקרי ובכל. רחימו דקב״ה לממסר ליה כל דא למרחם ליה בכל חד וחד.

[p. 441] ואי תימא ביצר הרע היך יכיל בר נש למרחם ליה דהא יצר הרע מקטרגא איהו דלא יקרב בר נש לפולחנא דקב״ה, היך ירחים ליה ביה. אלא דא איהו פולחנא דקב״ה יתיר כד האי יצר הרע אתכפיא בגין רחימו דקא מרחם ליה לקב״ה דכד האי יצר הרע אתכפיא ותבר ליה ההוא בר נש דא איהו רחימו דקב״ה בגין דידע לקרבא לההוא יצר הרע לפולחנא דקב״ה.

הכא איהו רזא למארי מדין, כל מה דעבד קב״ה עילא ותתא כלא איהו בגין לאחזאה יקרא דיליה וכלא איהו לפולחניה. וכי מאן חמי עבדא דלהוי מקטרגא דמאריה ובכל מה דרעותיה דמאריה אתעביד איהו מקטרגא. רעותיה דקב״ה דיהון בני נשא תדיר בפולחניה דיהכון בארח קשוט בגין למזכי לון בכמה טבין, הואיל ורעותיה דקב״ה בהאי היך אתיא עבדא בישא ואשתכח מקטרגא מגו רעותיה דמאריה ואסטי לבני נשא לארח ביש וארחיק לון מארח טב ועביד לון דלא יעבדון רעותא דמאריהון.

אלא ודאי רעותא דמאריה עביד. למלכא דהוה ליה בר יחידאי והוה רחים ליה יתיר ופקיד עליה ברחימו דלא יקרב גרמיה לאתתא בישא בגין דכל מאן דיקרב לגבה לאו כדאי איהו לאעלא לגו פלטרין דמלכא. אודי ליה ההוא ברא למעבד רעותא דאבוי ברחימו.

בביתא דמלכא לבר הות חד זונה יאה בחיזו שפירא בריוא. ליומין אמר מלכא בעינא למחמי רעותא דברי גבאי. קרא לה לההיא זונה אמר לה תהך ותפתי לברי למחמי רעותיה דבריה לגביה. ההיא זונה מה תעביד אלא תהך אבתריה דבריה שראת לחבקא ליה לנשקא ליה למפתי ליה בכמה פתויין. אי ההוא ברא יאות ואצית לפקודא דאבוי געיר בה ולא אצית לה ודחי לה מניה. כדין אבוי חדי בבריה ואעיל ליה לגו היכליה ויהיב ליה מתנן ונבזבזן ויקר סגיא. מאן גרים כל האי יקר לההוא ברא, הוי אימא ההיא זונה.

[p. 442] וההיא זונה אית לה שבחא בהאי או לא. ודאי שבחא אית לה מכל סטרין, חד דעבדת פקודא דמלכא, וחד דגרמא ליה לההוא ברא לכל האי יקר לכל האי טיבו לכל האי

© 2009–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

רחימו דמלכא לגביה. ועל דא כתיב (בראשית א) והנה טוב מאד, והנה טוב דא מלאך חיים, מאד דא מלאך המות דאיהו ודאי טוב מאד למאן דאצית לפקודא דמאריה.

ותא חזי אי לא יהא האי מקטרגא לא ירתון צדיקיא אינון גנזיא עלאין דזמינין לירתא לעלמא דאתי. זכאין אינון דאערעו בהאי מקטרגא וזכאין אינון דלא אערעו ביה. זכאין אינון דאערעו ביה דבגיניה ירתין כל אינון טבאן וכל אינון עדונין וכל אינון כסופין דעלמא דאתי דעליה כתיב (ישעיה סד) עין לא ראתה אלהים זולתך יעשה למחכה לו. וזכאין אינון דלא אערעו ביה דבגיניה ירתין גיהנם ואטרדו מארץ חיים אינון חייבין דלא צייתין למאריהון ואתמשכו אבתריה. ועל דא צדיקיא אית לון למחזק ליה טבין דהא בגיניה ירתין כל אינון טבאן ועדונין וכסופין לעלמא דאתי.

[p. 443] תועלתא דהאי מקטרגא כד חייביא צייתין ליה **[קסג ע״ב]** מאי היא. אלא אע״ג דלית ליה תועלתא פקודא דמאריה איהו עביד. ותו דהא אתתקף בגין האי, הואיל ואיהו רע אתתקף כד עביד ביש. חייבא לא אתתקף עד דקטיל בר נש, כיון דקטיל בני נשא כדין אתתקף ואתגבר בחיליה ואית ליה נייחא. כך ההוא מקטרגא לא אתגבר בחיליה עד דאסטי בני נשא ומקטרג לון וקטיל לון, כדין אית ליה נייחא ואתתקף ואתגבר בחיליה. כמה דאתתקף סטרא דחיין כד בני נשא טבין ויהכון בארח מישר, אוף הכי האי מקטרגא אתתקף ואתגבר כד חייביא צייתין ליה ושליט עלייהו רחמנא לישזבן. וזכאין אינון דזכאן לנצחא ליה ולאכפיא ליה למזכי בגיניה לעלמא דאתי ויתתקף בר נש במלכא קדישא תדיר, על דא אתמר (תהלים פד) אשרי אדם עוז לו בך מסלות בלבבם, זכאין אינון בהאי עלמא וזכאין אינון בעלמא דאתי.

רבי יוסי ורבי יהודה ורבי חייא הוו אזלי בארחא. פגע בהו ר׳ אלעזר, עד דחמו ליה נחתו כלהו מן חמרי. אמר רבי אלעזר ודאי אנפי שכינתא חמינא דהא כד חמי בר נש צדיקיא או זכאין די בדרא ואערע בהו ודאי אינון אנפי שכינתא. אמאי אקרון אנפי שכינתא, אלא בגין דשכינתא אסתתרת בגווייהו, איהי בסתימו ואינון באתגליא, בגין דשכינתא אינון דקריבין לה אקרון פנים דילה. ומאן אינון, אינון דאיהי אתתקנת בהדייהו לאתחזאה לגבי מלכא עלאה. והואיל ואתון הכא ודאי שכינתא אתתקנת עלייכו ואתון פנים דילה.

[p. 444] פתח ואמר (בראשית לג) קח נא את ברכתי אשר הובאת לך. כד חמא יעקב לסמאל מקטרגא בההוא ליליא חמא ליה בההוא דיוקנא דעשו ולא אשתמודע ביה עד דסליק צפרא. כיון דסליק צפרא ואשגח ביה חמא ליה באנפין סתימין ואתגליין. אסתכל בההוא דיוקנא כדיוקנא דעשו, מיד אשגח וידע דהוה ממנא דעשו, אתקיף ביה. מה כתיב, (שם לב)

© 2009–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

שלחני כי עלה השחר, וחברייא אתערו בגין דמטא זמניה לזמרא ולשבחא ליה לקב״ה ועל דא כי עלה השחר.

והכא אית לאסתכלא דודאי שלטנותא דיליה לאו איהי אלא בליליא גו חשוכא ורזא דא (שיר ג) פחד בלילות, דא פחדא דגיהנם, ומה דאמר בלילות איהו ונוקביה, ובגיני כך לא שלטא אלא בליליא. ודא דאמר ויאמר שלחני כי עלה השחר. מאי כי עלה השחר, בגין דכד אתי צפרא ואתעבר שלטנו דחשוכא דליליא כדין עאלן איהו ואכלוסיה בנוקבא דתהומא רבא דלסטר צפון עד דעאל ליליא ואשתארו כלבי ושלטי ומשטטי בליליא עד דאתי צפרא. ועל דא הוה דחיק לומר כי עלה השחר דהא לא שליט בימּמא. [p. 445] כגוונא דא גלותא דישראל דאיהו כליליא ואקרי לילה. אדום מלכו חייבא שלטי עלייהו על ישראל עד דייתי צפרא דינהיר לון קב״ה ויתעבר שלטניהון. ועל דא כי עלה השחר, דחיק הוה בידיה ותשש חיליה דהא אתעבר ליליא ועל דא אתקיף יעקב ביה וחמא דיוקניה כדיוקנא דעשו אבל לא באתגליא כל כך וכדין אודי ליה על ברכאן.

מה כתיב לעיל, (בראשית לג) כי על כן ראיתי פניך כראות פני אלהים ותרצני, דחמא באינון אנפין כדיוקנא דאתחזי ליה סמאל ממש דהא בכל אתר דבר נש אתקשר הכי אתחזי באנפוי. [p. 446] ואתון שכינתא בהדייכו ואנפין דלכון כאינון אנפין דילה, זכאין אתון.

אמר אי ארחא חדא הוינא אזלי בהדייכו הוינא יתבי והשתא דאתון לארחייכו ואנא לארחי אתפרש מנייכו במלה **[קסד ע״א]** דאורייתא.

פתח ואמר (תהלים קכז) שיר המעלות לשלמה אם יי׳ לא יבנה בית שוא עמלו בוניו בו אם יי׳ לא ישמר עיר שוא שקד שומר. וכי שלמה מלכא אמר תושבחתא דא כד בנה בי מקדשא, לאו הכי דהא דוד מלכא אמר ליה בגין שלמה מלכא כד אתא נתן לגביה ואמר ליה על שלמה ולבתר דוד מלכא אחזי לשלמה בריה דיוקנא דבי מקדשא. כיון דחמא דוד דיוקנא דבי מקדשא וכל תקונוי אמר שירתא על שלמה ואמר אם יי׳ לא יבנה בית וגו׳.

ד״א שיר המעלות לשלמה, למלכא דשלמא דיליה. ומה שירתא איהו, שירתא ותושבחתא על כל שאר שירתא דדא סלקא על כלהו.

[p. 447] אם יי׳ לא יבנה בית, דחמא דוד מלכא כל אינון עמודין שבעה דהאי בית קיימא עלייהו דאינון קיימין שורין שורין למבני האי בית, לעילא מכלהו קיימא מארי דביתא דאזלא על גבייהו ויהיב לון חילא ותוקפא לכל חד וחד כדקא יאות. ועל דא אי האי מלכא דשלמא דיליה דאיהו מארי דביתא לא בני להאי ביתא שוא עמלו בוניו בו, אינון קיימין דקיימין על האי ביתא.

© 2009–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

אם יי׳ לא ישמר עיר, דא מלכא דשלמא דיליה. שוא שקד שומר, דא איהו חד קיימא דעלמא אתתקן עליה, ומנו, צדיק דהא איהו נטיר ליה להאי עיר.

משכנא דעבד משה יהושע הוה קאים תדיר ונטיר ליה דהא לית נטירו דיליה בר ביה דאקרי נער דכתיב (שמות לג) ויהושע בן נון נער לא ימיש מתוך האהל. לבתר האי משכן לא הוה נטיר אלא בגין נער דכתיב (שמואל א ג) והנער שמואל משרת, הוה נטיק תמן בגין דלית נטירו דמשכנא אלא נער. אבל בית המקדש לאו הכי דלאו נטירו דיליה אלא קב״ה דכתיב אם יי׳ לא ישמר עיר שוא שקד שומר. מאן שומר, דא איהו דנטיר משכנא דאקרי הכי נער מטטרון.

[p. 448] אבל אתון קדישי עליונין לאו נטירו דלכון כנטירו דמשכנא אלא נטירו דלכון קב״ה בלחודוי דכתיב יי׳ ישמר צאתך ובואך מעתה ועד עולם, דהא בכל זמנא דצדיקיא אזלי בארחא קב״ה נטיר לון תדיר דכתיב (תהלים קכא) יי׳ ישמרך מכל רע ישמר את נפשך, יי׳ ישמר צאתך ובואך מעתה ועד עולם.

אזלו אבתריה ואוזפוה תלת מילין ואהדרו לארחייהו. עליה כתיב (שם צא) כי מלאכיו יצוה לך לשמרך בכל דרכיך, על כפים וגו׳, (משלי כג) ישמח אביך ואמך ותגל יולדתך.

ואת המשכן תעשה עשר יריעת וגו׳. רבי יהודה פתח (שם יד) ברב עם הדרת מלך ובאפס לאם מחתת רזון. ברב עם, אלין אינון ישראל דכתיב בהו (דברים ז) כי עם קדוש אתה ליי׳ אלהיך, ואינון עמא דסלקין לכמה אלף לכמה רבבן וכד אינון סגיאין בחושבניהון יקרא דקב״ה איהו דהא עלאין ותתאין משבחן שמיה דמלכא עלאה ומשבחן ליה בגין עמא קדישא דא הה״ד (שם ד) ואמרו רק עם חכם ונבון הגוי הגדול הזה.

[p. 449] ואי תימא הא כתיב (שם ז) כי אתם המעט מכל העמים, אלא ודאי מכל העמים ודאי אבל מעמא חד יתיר סגיאין אינון דהא לית עמא בכל עלמא רב וסגי כישראל. ואי תימא הא בני ישמעאל והא בני אדום והא כמה אינון. ודאי הכי אינון אבל כל שאר עמין כלהו מתערבין אלין באלין, בנין אית לעם דא בעם דא ואלין בנין בעם אחרא ואינון באחרא, ובגין כך לית עמא בכל עלמא רב וסגי כישראל עמא ברירא יחידאין אלין באלין בלא ערבוביא אחרא כלל דכתיב כי עם קדוש אתה ליי׳ אלהיך ובך בחר יי׳. ועל דא ברב עם הדרת מלך, הדורא איהו דמלכא עלאה קב״ה.

תו בזמנא **[קסד ע״ב]** דקב״ה אתי לבי כנישתא דאיהו מקדש מעט וכל עמא אתיין כחדא ומצלאן ואודן ומשבחן ליה לקב״ה כדין הדורא הוא דמלך דמלך סתם דא מלכא משיחא קדישא דאתתקן בשפירו ובתקונא לסלקא לעילא.

© 2009–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

ובאפס לאס, וכד איהו אקדים לבי כנישתא ועמא לא אתייא לצלאה ולשבחא ליה לקב״ה כדין כל ההוא שלטנותא דלעילא וכל אינון ממנן ומשריין עלאין כלהו אתברו מההוא עלויא דמתתקני בתקוני ההוא מלך. מ״ט, בגין דבההוא שעתא דישראל לתתא קא מסדרי צלותהון ובעותהון ומשבחן למלכא עלאה כל אינון משריין עלאין מסדרן שבחין ומתתקנין בההוא תקונא קדישא בגין דמשריין עלאין [p. 450] כלהו חברים אינון בישראל לתתא לשבחא לקב״ה כחדא למהוי סלוקא דמלכא קדישא עילא ותתא כחדא. וכד אינון מזדמנן למהוי חברים בהו בישראל וישראל לתתא לא אתיין לסדרא צלותהון ובעותהון ולשבחא למאריהון כלהו משריין קדישין שלטנותא עלאה אתבדרו מתקוניהון דהא לא סלקין בסלוקא ולא יכלין לשבחא למאריהון כדקא יאות, בגין דשבחא דקב״ה אצטריך למהוי כחדא עילא ותתא עלאין ותתאין בשעתא חדא, ועל דא מחתת רזון ולא מחתת מלך.

ואפילו דלא אסגיאו בבי כנישתא אלא עשרה באינון עשרה אזדמנן משריין עלאין למהוי עמהון חברים. מ״ט, בגין דכל תקוני ההוא מלך איהו בעשרה ועל דא די בעשרה אי לאו יתיר.

ת״ח במשכן כתיב ואת המשכן תעשה עשר יריעות וגו׳. עשר בגין דתקונא דמשכנא בעשרה איהו למהוי כדקא יאות. עשר, מ״ט עשר ולא עשרה. אלא עשר בכל אתר איהו בלא שכינתא דלאו איהי בחושבנא כגון (מלכים א ז) עומד על שני עשר בקר, שכינתא לאו איהי בחושבנא דהא איהי קיימא לעילא דכתיב (שם) והים עליהם מלמעלה. ובאלין דוכתין דרמיזי לרזא דלעילא דחסר מנהון ה׳ שכינתא יתיר על ההוא חושבנא דלאו איהי בחושבנא.

[p. 451] לסטרא אחרא יהבי חושבנא יתיר ואיהי במניינא בגריעו כגון עשתי והא אוקמוה. ובכל אתר דאתוון אתוספן כגוונא דא איהי לגריעותא כגון (שמואל ב יג) האמינון אחיך, דסגיא אמנון. ובסטרא דקדושה גרע את ואיהו תוספת.

רבי חייא פתח (תהלים קד) עוטה אור כשלמה נוטה שמים כיריעה. האי קרא אוקמוה דכד ברא קב״ה עלמא אתעטף בההוא אור קדמאה וברא ביה שמים. [p. 452] ות״ח אור וחשך כחדא הוו, אור מסטרא דימינא חשך מסטרא דשמאלא. מה עבד קב״ה, שיתף לון וברא מנהון שמים. מאי שמים, אש ומים אשתתפן כחדא וברא מנהון שמים ואתעביד שלם בינייהו. וכד אתכלילו כחדא מתח לון כיריעה מתח לון ועבד מנהון את ו׳ ודא אקרי יריעה. יריעות דהא את דא פשיט מניה נהירו ואתעביד יריעות.

שבע רקיעין אינון מתיחין גניזין בגניזו עלאה כמה דאוקמוה וחד רקיע דקיימא עלייהו, וההוא רקיע לית ביה גוון לית ליה אתר באתגליא לאסתכלא ביה אלא קיימא בסוכלתנו. והאי רקיע איהו גניז ונהיר לכלהו ונטיל לון במטלנון כל חד וחד כדקא חזי.

© 2009–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

מהאי רקיע ולהלא לית מאן דידע וישגח ואית ליה לבר נש למסתם פומא דלא [p. 453] למללא ולאסתכלא בסוכלתנו. מאן דאסתכל אהדר לאחורא דלית מאן דיכול למנדע.

עשר יריעות אינון דאינון עשרה רקיעין. ומאן אינון, אינון יריעאן דמשכנא דאינון עשר וקיימן למנדע לחכימי לבא. מאן דינדע בהו אסתכל בחכמתא סגי וברזין דעלמא ויסתכל [קסה ע״א] לעילא בההוא אתר דכל חד וחד אתדבק ביה בר תרין אינון דקיימן בימינא ושמאלא ואינון גניזין בהדי שכינתא.

רבי יוסי אמר תשע רקיעין אינון ושכינתא איהי עשיראה דאי תימא בגין דכתיב עשר בר משכינתא איהו, אי הכי שכינתא חד סרי איהי דקיימא על עשר. אלא ודאי תשע אינון ואינון תשעה יומין שבין ר״ה ליום הכפורים ויום הכפורים איהו עשיראה. [p. 454] כגוונא דא משכן איהו עשר יריעות, עשר יריעות עשר רקיעין רזא דרזין דלא אתמסר בר לאינון ידעי חכמתא וכלא איהו ברזין דבוצינא קדישא דאיהו גלי רזא דכל רקיעא ורקיעא ואינון שמשין דמשתמשי בכל חד וחד.

שבע רקיעין אינון לעילא, שבע רקיעין אינון לתתא כגוונא דלעילא, שבע רקיעין אינון דבהו ככביא ומזלי לאנהגא עלמא כפום ארחיה כמה דאצטריך ליה. בכלהו שביעאה עדיף בר תמינאה דקא מדבר לכלהו וקיימא על כלהו.

כתיב (תהלים סח) סלו לרוכב בערבות ביה שמו ועלזו לפניו. האי קרא אתמר אבל סלו לרוכב בערבות, מאן רוכב בערבות ומאן איהו ערבות. אלא ערבות דא רקיעא שביעאה. אמאי אקרי ערבות, על דאיהו כליל מאש ומים כחדא מסטרא דדרום ומסטרא דצפון ואיהו מעורב מתרין סטרין.

ואי תימא אי הכי שתי ערבות דקא מתחברן בלולב ותנינן ערבות הה״ד סלו לרכב בערבות, אי הכי מאן יהיב ירכין בגופא או גופא בירכין דהא דא עביד פרין ואיבין ודא לא עביד פרין ואיבין. [p. 455] אלא ודאי כלא איהו רזא דערבות דלולב. אינון ערבות דבלולב חד אש וחד מים, ברזא דא כלהו ואיהו שביעאה איהו אש ומים כליל כחדא ברזא חד. ובגין דערבות איהו כללא דכלהו שית אחרנין איהו רזא דרתיכא עלאה וקב״ה אתרעי בהאי רקיע יתיר מכלהו רקיעין ותיאובתיה תדיר לאתקנא לההוא רקיעא בשפירו עלאה, ועל דא סלו לההוא דרוכב בערבות. ומאן איהו, ההוא רקיע טמיר וגניז דקיימא ע״ג חיותא דאיהו רוכב בערבות.

ועלזו לפניו, מלפניו לא כתיב אלא לפניו דהא לית מאן דינדע ביה כלום. אבל לפניו, מאן דעייל לקמיה דהאי רקיעא אצטריך למיעל בחדוה ולא בעציבו כלל בגין דהאי רקיעא גרים דתמן לא שריא עציבו ורוגזא כלל דהא תמן כלא איהו חדוה. ועל דא כהן גדול דקיימא לקמיה

© 2009–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

לא הוי עאל לגבי קודשא בר בחדוה ולאחזאה חדוה דהא אתרא גרים, ועל דא כתיב [p. 456] (שם ק) עבדו את יי׳ בשמחה באו לפניו ברננה, דהא לא אצטריך לאחזאה ביה עציבו.

ואי תימא אי הכי האי מאן דאיהו בצערא ובדוחקא דלא יכיל למחדי לביה ומגו דוחקיה אית ליה למתבע רחמין קמי מלכא עלאה, אי הכי לא יצלי צלותא כלל ולא ייעול בעציבו כלל דהא לא יכיל למחדי לביה ולאעלא קמיה בחדווא. מה תקונא אית להאי בר נש. אלא ודאי הא תנינן כל תרעין ננעלו ואסגירו ותרעין דדמעה לא סגירו ולא ננעלו, ולית דמעה אלא מגו צערא ועציבו. וכל אינון דממנן על אינון תרעין כלהו מתברין גזיזין ומנעולין ועיילין אינון דמעין וההוא צלותא עאלת קמי מלכא קדישא.

כדין ההוא אתר אית ליה דחקא מההוא עציבו ודחקא דההוא בר נש כד״א (ישעיה סג) בכל צרתם לו צר. תיאובתיה דעלמא עלאה לגבי האי אתר כדכורא דתיאובתיה תדיר לגבי נוקביה כמלכא גבי מטרוניתא, אשכח לה בעציבו כדין כל מה דאיהי בעאת אתמסר בידה, וההוא בר נש ההוא צלותא לא אהדר בריקניא וקב״ה חייס **[קסה ע״ב]** עליה. זכאה חולקיה דההוא בר נש דאושיד דמעין קמי קב״ה בצלותיה.

כגוונא דא בשבת, מאן דיתיב בתעניתא בשבת מגו צעריה אחזי עציבו ובשבת שלטא ההוא רקיעא עלאה [p. 457] ההוא דאתחזי בחדוה ואיהו חדוה וחדי לכלא. ההוא דיתיב בעציבו בגין דאיהו שלטא אפיק לההוא בר נש מההוא ענשא דאתגזר עליה והא אתמר.

סלו, הבו יקר ורוממו לההוא דרכיב בערבות דאיהו חדוה וחדי כלא, רקיעא על גבי חיותא.

ביה שמו, ודאי דהא בההוא אתר שמא דא אתכליל.

ועלזו לפניו, בגין דלא אצטריך לאחזאה קמיה עציבו כמה דאתמר.

רבי אלעזר אמר האי קרא הכי אצטריך סלו לרוכב על ערבות, מהו בערבות. ביה שמו, ביה הוא מבעי ליה, מאי ביה שמו. אלא האי קרא על סתימא דכל סתימין עתיקא דכל עתיקין אתמר, ההוא דלא אתגליא ולא ידיע כלל דאיהו רוכב ערבות. ואי תימא דאיהו אתיא ורכיב ביה אי הכי אע״ג דסתים איהו באתר קיימא לאתגליא. אלא סולו לרוכב בערבות, דאיהו עתיקא דכל עתיקין סתימא דכל סתימין דלא ידיע. ובמה איהו רכיב בערבות, בי״ה דאיהו רזא קדמאה דנפיק קמיה ודא איהו שמיה מההוא סתימא דלא ידיע, שמא דיליה איהו יה. לאו דאיהו הוא אלא איהו הוא בגין ההוא פרוכתא דאתפרסא [p. 458] ונפיק מקמיה, אבל האי פרוכתא איהו שמו ודא איהו רתיכא דיליה ולא אתידע כלל.

ודא איהו שמו הגדול בגין דאית שמא דלאו איהו גדול כך כהאי אע״ג דאית ביה תוספת אתוון. דא איהו שמיה רבא ועל דא בהאי שמא אנן מפקי אמן דאיהו מניה, בהאי אזלא אמן

© 2009–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

בכל זמנא ובשמא אחרא לאו הכי. אמן יהא שמיה רבא מברך, דכד האי שמא אתתקן כלא איהו בשלימו וכל עלמין חדאן בחדו. בהאי שמא כלילן עלאין ותתאין, בהאי שמא כלילן שית מאה ותליסר פקודין דאורייתא דאינון כללא דכל רזין עלאין ותתאין, כללא דעלמא דדכורא לעילא וכללא דעלמא דנוקבא לתתא.

[p. 459] וכלהו פקודין כלהו שייפין ואברים לאתחזאה בהו רזא דמהימנותא. מאן דלא ישגח ויסתכל ברזין דפקודי אורייתא לא ידע ולא יסתכל היך מתתקנן שייפין ברזא עלאה. שייפין דגופא כלהו מתתקנן על רזא דפקודי אורייתא ואע״ג דאית שייפין דאינון רברבין ועלאין כלהו זעירין ורברבין אי אתנטל חד מנייהו אפילו זעירא דבר נש אקרי מארי דמומא, כ״ש וכ״ש ההוא דגרע אפילו חד פקודא מאינון פקודי דאורייתא דאטיל מומא באתר דלא אצטריך.

תא חזי מה כתיב (בראשית ב) ויקח יי׳ אלהים את האדם ויניחהו בגן עדן לעבדה ולשמרה, אלין קרבנין וכלא חד. אבל דא רזא דפקודי אורייתא, לעבדה אלין מאתן ורבעין ותמניא שייפין עלאין, ולשמרה אלין תלת מאה ושתין וחמש שייפין תתאין, אלין עלאין דזכור, ואלין תתאין דשמור וכלא חד. זכאה איהו מאן דזכי לאשלמא לון.

[p. 460] פקודין דאורייתא גרים לבר נש לאשלמא רוחיה ונשמתיה בהאי עלמא ובעלמא דאתי, אורייתא מזכי לבר נש לאחסנא תרין עלמין עלמא דא ועלמא דאתי. כל מאן דאשתדל באורייתא אשתדל בחיין, חיין בהאי עלמא חיין בעלמא דאתי, אשתזיב מכל עונשין בישין דלא יכלין לשלטאה עליה. אי באשתדלותא הכי כ״ש מאן דעביד עובדא.

רבי חייא ור׳ אבא שרו בבי אושפיזייהו, קמו בפלגות ליליא **[קסו ע״א]** לאשתדלא באורייתא. ברתיה דאושפיזא קמת ואנהירת לון שרגא, לבתר קיימת אבתרייהו למשמע מלין דאורייתא.

פתח רבי אבא ואמר (משלי ו) כי נר מצוה ותורה אור ודרך חיים תוכחות מוסר. כי נר מצוה, כל מאן דאשתדל בהאי עלמא באינון פקודין דאורייתא אתסדר קמיה בכל פקודא ופקודא חד שרגא לאנהרא ליה בההוא עלמא.

ותורה אור, מאן דאתעסק באורייתא זכי לההוא נהורא דאדליק שרגא מניה, דהא שרגא בלא נהורא לאו כלום, [p. 461] נהורא בלא שרגא אוף הכי לא יכיל לאנהרא. אשתכח דכלא אצטריך דא לדא, אצטריך עובדא לאתקנא שרגא ואצטריך למלעי באורייתא לאנהרא שרגא. זכאה איהו מאן דאתעסק בהו בנהורא ובשרגא.

ודרך חיים תוכחות מוסר, ארח חיים לאעלא ביה לעלמא דאתי אינון תוכחות דמקבל בר נש לאעדאה גרמיה מארח ביש ולמיהך בארחא טבא. תו ודרך חיים, אינון תוכחות מוסר

© 2009–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

דקב״ה אייתי עליה דבר נש לדכאה ליה מחובוי בגין אינון תוכחות. זכאה איהו מאן דקביל לון ברעו דלבא.

דבר אחר כי נר מצוה, תקונא דשרגא דא שרגא בוצינא דדוד דאיהי נר תקונא דאורייתא דבעל פה דאצטריך לאתתקנא תדיר ואיהי לא נהרא אלא מגו תורה שבכתב דהא אורייתא דבעל פה לית לה נהירו אלא מגו אורייתא דבכתב דאיהי אור לאנהרא.

אשגח אבתריה וחמא ברתיה דאושפיזא. אמר כי נר מצוה, מאי נר, דא נר דאיהי מצוה דנשין זכיין בה ואיהי נר דשבת, דאע״ג דנשין לא זכאין באורייתא הא גוברין זכיין באורייתא ונהרין להאי שרגא דנשים מתקנן בהאי מצוה. נשים בתקונא דהאי נר, גוברין באורייתא לאנהרא להאי נר תקונא דמצוה דנשין אתחייבו בהו.

שמעת ההיא אתתא ובכאת. אדהכי קם אבוה דהוה תמן, עאל בינייהו וחמא ברתיה קיימא אבתרייהו והות בכיא, שאיל לה אבוה. [p. 462] סח ליה רבי אבא עובדא. שארי אוף איהו אבוהא דאתתא ובכא.

אמר ליה רבי אבא דילמא חתנך בעלה דברתיך לא זכה באורייתא.

אמר ליה ודאי ועל דא בכינן אנא וברתי תדיר. ובגין דחמינא ליה יומא חד דדלג מאגרא חדא למשמע קדיש בהדי צבורא סליק ברעותי למיסב ליה ברתי. נפקו צבורא מבי כנישתא ויהיבנא ליה ברתי, דאמינא דדלוגא דא למשמע קדיש דגברא רבא איהו באורייתא ואע״ג דאיהו רביא ולא ידענא ביה מקדמת דנא. והשתא אפילו ברכת מזונא לא ידע ולא יכילנא בהדיה למלעי בין חברייא דיוליף קרית שמע או ברכת מזונא.

אמר ליה אעבר ליה באחרא או דלמא ברא יוליד דלהוי גברא רבה.

אדהכי קם איהו ודלג עלייהו ויתיב לקמייהו. אסתכל ביה רבי אבא אמר ודאי אנא חמינא בהאי רביא דנהורא דאורייתא יפוק לעלמא מניה או ברא דיוקים מניה.

חייך ההוא רביא אמר רבותי אימא קמייכו חד מלה.

פתח ואמר (איוב לב) צעיר אני לימים ואתם ישישים על כן זחלתי ואירא מחות דעי אתכם. האי קרא אתערו ביה עמודין דעלמא, אבל אליהוא דכתיב ביה ממשפחת רם ואתערו דהא מזרעא דאברהם קאתא שפיר, אבל אליהוא כהנא הוה ומזרעיה דיחזקאל נביאה הוה, כתיב הכא בן ברכאל הבוזי וכתיב התם (יחזקאל א) אל יחזקאל בן בוזי הכהן.

[p. 463] ואי תימא בגין דכתיב בוזי (איוב לא) בוז משפחות הוה. לאו הכי, הדר ואמר ממשפחת רם, עלאה על כלא. אמאי אקרי בוזי, על דמבזי גרמיה לגבי מאן **[קסו ע״ב]** דגדול מניה ועל דא סליק בשמא עלאה בוזי דא דאקרי אדם שלימו דכלא מה דלא אקרי הכי בר נש אחרא הה״ד (יחזקאל ב) ואתה בן אדם, ועל דסליק בשמא דא אקרי רם עלאה על כלא.

© 2009–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

ועל דא אמר צעיר אני לימים. מימים מבעי ליה, מאי לימים. אלא אמר צעיר אני ואזעירנא גרמי לימים, לגבי בר נש דאית ליה יומין סגיאין. מ״ט, בגין דאמרתי ימים ידברו ועל דא צעיר אני ואזעירנא גרמי לגבי ימים.

ואתם ישישים, חמינא לכו ישישים, על כן זחלתי ואירא מחות דעי אף אני. אמרתי ימים ידברו ורב שנים יודיעו חכמה ודאי, אכן רוח היא באנוש ונשמת שדי תבינם. ועל דא בגין דאנא רביא שוינא ברעותי דלא למללא באורייתא עד יומא והשתא דאתון הכא אית למפתח באורייתא קמייכו.

פתח ואמר (משלי ו) כי נר מצוה ותורה אור ודרך חיים תוכחות מוסר. כי נר מצוה, דא משנה כד״א (שמות כד) והתורה והמצוה, והתורה זו תורה שבכתב, והמצוה היא משנה דאיהי נר שרגא דקיימא לאדלקא.

[p. 464] נר, אמאי אקרי נר. כד מקבלא מבין תרין דרועין רמ״ח שייפין עלאין ואיהי פתחא לגבייהו תרין דרועין דילה כדין אתכלילו אינון תרין דרועין בהו ואתקרי נר.

ותורה אור, דקא אנהיר לההוא נר ואתדלקא מניה מסטרא דאור קדמאה דאיהו ימינא, דהא אורייתא מההוא סטרא דימינא אור קדמאה איתיהיבת דכתיב (דברים לג) מימינו אש דת למו, מסטרא דימין אתיהיבת אע״ג דאתכליל ביה שמאלא דהא כדין איהו שלימו דכלא.

אור דא אתכליל במאתן ושבע עולמות דאינון גניזין בסטרא דההוא אור ואתפשט בכלהו. תחות כורסייא עלאה טמירא שריין אינון עולמות בסטרא דההוא ימינא. תלת מאה ועשר אינון, מאתן ושבע אינון בסטרא דימינא מאה ותלת אינון בסטרא דשמאלא ואינון תלת מאה ועשר. ואלין אינון דקב״ה מתקן תדיר ומאלין מתפשטין כמה וכמה אוצרי חמדה וכלהו גניזין לאתעדנא מנהון צדיקיא לעלמא דאתי ועל אלין כתיב (משלי ח) להנחיל אוהבי יש ואוצרותיהם אמלא, ועל אלין כתיב (ישעיה סד) עין לא ראתה אלהים זולתך יעשה למחכה לו.

[p. 465] יש, אלין תלת מאה ועשר עולמות גניזין תחות עלמא דאתי, ועל אינון מאתן ושבע דאינון מסטרא דימינא אקרי אור אור קדמאה בגין דאפילו אור שמאלא אור אקרי אבל אור קדמאה איהו זמין למעבד תולדין לעלמא דאתי. ואי תימא לעלמא דאתי ולא יתיר, אלא אפילו בכל יומא ויומא דאי לא הוי האי אור עלמא לא יכיל למיקם דכתיב (תהלים פט) אמרתי עולם חסד יבנה.

האי אור זרע קב״ה בגנתא דעדנוי ועבד ליה שורין שורין על ידא דהאי צדיק דאיהו גננא דגנתא ונטיל להאי אור וזרע ליה זרועא דקשוט ועבד ליה שורין שורין בגנתא ואוליד ואצמח ועביד פרין ומנייהו אתזן עלמא הה״ד (שם צז) אור זרוע לצדיק וגו׳. [p. 466] וכתיב (ישעיה סא) וכגנה זרועיה תצמיח. מאן זרועיה, אלין זרועי דאור קדמאה דאיהו זרוע תדיר, השתא

© 2009–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

אוליד ועביד איבין והשתא זרוע איהו כקדמיתא, עד לא ייכול עלמא איבא דא אוליד זרועא דא ויהיב איבא ולא שכיך. ועל דא עלמין אתזנו בספוקא דההוא גננא דאקרי צדיק ולא שכיך ולא פסיק לעלמין בר בזמנא דגלותא.

ואי תימא בזמנא דגלותא כתיב (איוב יד) אזלו מים מני ים ונהר יחרב ויבש, היך עביד תולדין. אלא כתיב זרוע, זרוע הוא תדיר, ומיומא דאפסיק ההוא נהר גנתא לא עאל **[קסז ע״א]** ביה ההוא גננא וההוא אור דאיהו זרוע תדיר עביד איבין ומניה ומגרמיה אזדרע כקדמיתא ולא שכיך תדיר כגנתא דעביד תולדין ומההוא זרועא נפיל ביה באתריה מגרמיה ועביד תולדין כדקדמיתא.

ואי תימא דאינון תולדין ואיבין כמה דהוה בזמנא דגננא תמן, לאו הכי, אבל לא אתמנע זרועא דא לעלמין.

כגוונא דא ותורה אור, אורייתא הכי אזדרע תדיר בעלמא ועביד תולדין ואיבין ולא שכיך לעלמין ומההוא איבא דיליה אתזן עלמא.

ודרך חיים תוכחות מוסר, תרין ארחין אינון, חד ארח חיים וחד בהפוכא מניה. סימנא דארח חיים מאי איהו, תוכחות מוסר דכד בעא קב״ה לנטרא להאי ארח חיים שוי עליה ההוא דאלקי ועביד תוכחות ומוסר לבני עלמא. ומאן איהו, האי דכתיב (בראשית ג) ואת להט החרב המתהפכת לשמר את דרך עץ החיים, ועל דא דרך חיים איהו תוכחות מוסר, ומאן דאית ביה תוכחות ודאי דמתערי ליה למהך בההוא ארח חיים דשארי תמן תוכחות מוסר.

[p. 467] האי קרא לאו רישיה סופיה ולאו סופיה רישיה. אלא כלא רזא דמהימנותא בהאי קרא. כי נר מצוה דא רזא דשמור, ותורה אור דא רזא דזכור, ודרך חיים תוכחות מוסר אלין גזרין ועונשין דאורייתא, וכלא רזא דמהימנותא ואצטריך דא לדא למהוי רזא דכלא כדקא יאות.

ועל רזא דא דהאי אור דאדליק ונהיר להאי נר כתיב ביה באהרן (במדבר ח) בהעלותך את הנרות וגו׳ בגין דאיהו אתי מסטרא דהאי אור. אור דא כתיב ביה (בראשית א) יהי אור ויהי אור. כיון דאמר יהי אור אמאי כתיב ויהי אור דהא בויהי כן סגי. אלא יהי אור דא אור קדמאה דאיהו ימינא, ויהי אור דימינא אפיק שמאלא ומרזא דימינא נפיק שמאלא ועל דא ויהי אור דא שמאלא.

[p. 468] מכאן ויהי קדמאה דאורייתא בסטרא דשמאלא הוה ובגין כך לאו איהו סימן ברכה. מ״ט, בגין דביה נפק ההוא דאחשיך אנפי עלמא. וסימנא דא כד אתגלי רזא דעשו ועובדוי בהאי הוה דכתיב (שם כה) ויהי עשו איש יודע ציד, לפתאה בני עלמא דלא יהכון בארח מישר.

© 2009–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

וירא אלהים את האור כי טוב, דא איהו עמודא דקאים באמצעיתא ואחיד בסטרא דא ובסטרא דא וכד הוה שלימו דתלת סטרין כתיב ביה כי טוב מה דלא הוה בהני אחרנין בגין דלא הוה שלימו עד אור תליתאה דאשלים לכל סטרין, וכיון דאתא תליתאה דא כדין אפריש מחלוקת דימינא ושמאלא דכתיב ויבדל אלהים בין האור ובין החשך.

ועל דאינון חמש דרגין דאתפרשו ואתמשכו מהאי אור קדמאה כתיב אור חמש זמנין וכלהו הוו מסטרא דימינא ואתכלילו ביה, וכד אתכלילו בסטר שמאלא אתכלילו ברזא דמים דנטל מימינא ובגין כך כתיב מים חמש זמנין, וכד אשתלימו ברזא דאמצעיתא כתיב רקיע חמש זמנין. ועל דא תלת אינון אור מים רקיע לקבל תלת דרגין אלין דכלהו חמש דרגין אתכלילו בהו ועל דא בכלהו כתיב חמש זמנין בכל חד וחד.

[p. 469] הכא רזא דרזין באלין תלתא אתצייר ואגליף בגלופיה רזא דיוקנא דאדם דאינון אור בקדמיתא לבתר מים לבתר אתפשט בגווייהו רקיע דאיהו גלופא דגלופי דיוקנא דאדם. כגוונא דגליפו ציורא דדיוקנא דאדם בתולדתיה דהא בתולדה דבר נש בקדמיתא זרע דאיהו אור דהא נהירו דכל שייפי גופא איהו ההוא זרע ובגין כך איהו אור וההוא אור אקרי זרוע דכתיב אור זרוע לצדיק, איהו זרע ממש. לבתר ההוא זרע דאיהו אור אתפשט ואתעביד **[קסז ע״ב]** מים, בלחותא דיליה אגליף יתיר ואתפשט פשיטו גו אינון מים פשיטו דגופא לכל סטרין. כיון דאתצייר ואגליף ציורא דיוקנא דגופא אקריש ההוא פשיטו ודא איהו רקיע בתוך המים, ולבתר דאקריש כתיב ויקרא אלהים לרקיע שמים דהא אקריש ההוא לחותא דגופא דהוה גו אינון מים.

כיון דאבריר גופא ואנקי בנקיו ההוא לחותא דאנגיד ואשתאר הוה פסולת דקא אתעבד גו התוכא ואינון מים הרעים עכורין ומנהון אתעביד פסולת מקטרגא דכל עלמא דכר ונוקבא. לבתר כד נחתו אינון מים עכורין ואתהתכו לתתא בסטר שמאלא נפקו לקטרגא עלמא. זכאה איהו מאן דאשתזיב מנהון.

[p. 470] כיון דנפק מקטרגא כתיב יהי מארת חסר ואתמשכא אסכרה ברביי וחסר נהורא דסיהרא. לבתר והיו למאורות בשלימו תרווייחו כחדא. במאן, בההוא רקיע השמים דהא כד סלקא ואתחבר בההוא רקיע השמים כדין והיו למאורות נהורין שלימין תרוייהו כחדא בלא פגימו כלל.

שארי חייך האי רביא וחדי. אמר לון האי דאמינא דאבריר הכא רזא דאדם באור דאיהו זרע ולבתר אתעביד מים ומגו אינון מים אתפשט רקיע דיוקנא דאדם כמה דאתערנא, תינח כד אתעביד דא גו מעוי דאתתא דהא לא אתצייר זרעא אלא בגו מעוי דנוקבא לאתפשטא בה

© 2009–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

דיוקנא דאדם, הכא אי אלין חמש דרגין אינון דיוקנא דאדם באן אתר אתציירו ואתפשט האי דיוקנא בגו אינון מים.

אי תימא בגו נוקבא הוו ודא עלמא דאתי, לאו הכי דהא לא אתצייר ציורא ודיוקנא עד דנפקו אתוון לבר ולבתר אגלימו. ותו דהא עלמא דאתי הוה אומנא [p. 471] דכתיב ויאמר אלהים יהי אור, יהי רקיע, הוא הוה אומנא.

אי תימא בנוקבא דלתתא, לאו הכי דהא עד לא הוות וכד נפק האי דיוקנא דאדם נוקביה נפקא בהדיה, הא לא אתצייר דיוקנא דאדם בה. אי הכי באן אתר אתצייר ואגליף האי זרע למהוי גליפו דיוקנא דאדם.

אלא רזא דא אדם קדמאה אתצייר ואגליף בלא נוקבא, תניינא מחילא וזרעא דהאי אגליף ואתצייר גו נוקבא. אדם קדמאה גליפו דציורא ודיוקנא דגופא לא הוה בנוקבא ובלא ציורא כלל הוה ואתצייר ואגליף לתתא מעלמא דאתי בלא נוקבא ובלא דכורא. אינון אתוון אגלימו גו משחתא ואתצייר ואגליף בהו רזא דאדם, ואתוון בארח מישר בסדורא דלהון מרזא דאור קדמאה שריאו לאתגלפא ולאתציירא אתוון ואזדרע האי אור בגויה גו משחתא. כד מטא גו משחתא אתהדר מיא גו מיא, אתפשט רקיע ציורא דאדם דיוקנא כדקא חזי.

[p. 472] לבתר דאתקשטת נוקבא לגביה ואתהדרו אנפין באנפין האי דיוקנא דאדם עאל בתיאובתא לגבי נוקבא ותמן אגליף ואתצייר כגוונא דיליה ועליה כתיב (בראשית ה) ויולד בדמותו כצלמו וגו׳, הא אתצייר גו נוקבא מה דלא הוה ההוא קדמאה דאתצייר ההוא קדמאה בגויה במדידו גו משחתא כמה דאתמר.

כגוונא דא לתתא. לתתא מה כתיב, (שם ד) והאדם ידע את חוה אשתו ותהר ותלד את קין, שריאת קי׳ לאולדא במעהא בחילא וסיועא דאדם לבתר דהא קבילת זוהמא מגו האי קי׳, ועל דא לא כתיב הכא ויולד אלא וידע ותהר ותלד ונפק פסולת גו נוקבא.

ותוסף ללדת, ובהא לא כתיב ויולד ואע״ג דמסטרא דדכורא הוה, אבל [p. 473] מקטרגא תשש ותבר חיליה דהא באת קי׳ **[קסח ע״א]** שריאו אתוון לאולדא.

כיון דאבריר פסולת שריאו אתוון לאולדא מרזא דאת ש״ת תקונא דכר ונוקבא באסכמותא כחדא, וכדין כתיב ויולד בדמותו ויקרא ולא כתיב ותקרא, ויקרא איהו ולא איהי, איהו קרא שמיה שת תקונא דכר ונוקבא כחדא דהוו באסכמותא חדא.

תו אתגלגלו אתוון ואהדרו לאולדא, אי׳ דאדם ואינון אתוון אתר דאיהו סיום שמיה. ומאי איהי, נ׳ ולבתר ו׳ לא ה׳ דהא אעדיאת בהבל. בגין כך נטיל את אחרא אבתריה ו׳ וסיים בשירותא דשת ש׳ ואקרי אנוש.

© 2009–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

מה בין שמא דא לשמא דאדם. אלא אנוש לאו איהו בתוקפא תקונא דקדמאי הוה, (תהלים ח) מה אנוש כי תזכרנו כתיב [p. 474] (איוב ז) ותפקדנו לבקרים וגו׳. ועל דא כתיב (ישעיה נג) וײ׳ חפץ דכאו החלי, תבירו דגופא ותוקפא דנפשא אורית שת לאנוש, ירותא דהוה ליה לקבלא ואיהו אוף הכי אורית לבנוי.

תו אתגלגלו אתוון לאתתקנא עקימו ואהדרו לאולדא, קינן האי תקונא דקין ואתתקן תחותיה ואהדרו אתוון לאתבסמא עלמא מעקימו דהוה. מהללאל מ׳ סופא דאתוון דאדם, ה׳ ל׳ תקונא דאתוון דהבל ובגין דלא הוה חייבא כקין לא אתחלפו אתוון משמיה בר חד, באתר ב׳ הוה א׳ למהוי תקונא יתיר.

עד הכא אתבסם עלמא ואתתקן עקימו משירותא דאנוש, בר חובא דאדם דלא אתבסם עד דקמו ישראל על טורא דסיני, אבל תקונא דעקימו דקין והבל אתתקן ואתבסם אבל הוה בעלמא עצבונא עד דאתא נח דכתיב (בראשית ה) זה ינחמנו ממעשנו ומעצבון ידינו וגו׳. עד הכא נר ואור אתתקן כחדא.

[p. 475] והשתא רבותי אנא מבבל ובריה דרב ספרא אנא ולא זכינא לאשתמודעא לאבא ואטרידנא הכא ודחילנא דהא יתבי ארעא דא אינון אריוון באורייתא ושוינא עלי דלא אימא מילי דאורייתא קמי בר נש עד תרין ירחין ויומא דא אשלימו. זכאה חולקי דאערעתון הכא.

ארים רבי יוסי קליה ובכה וקמו כלהו ונשקוהו ברישיה. אמר רבי יוסי זכאה חולקנא דזכינא בהאי ארחא למשמע מלי דעתיק יומין מפומך מלין דלא זכינא עד השתא.

יתיבו כלהו. אמר לון רבותי מדחמינא צערא דהאי חמי וברתיה דדחקי ומצערי בנפשייהו דלא ידענא ברכת מזונא, אמינא לון דעד דאנדע ברכת מזונא לא אתחבר באנתתי כארח כל עלמא ואע״ג דיכילנא לשמשא בה בלא חובה לא בעינא למעבר על דעתייהו הואיל ולא יכילנא למימר מדי עד תרין ירחין.

[p. 476] חדו רבי יוסי ורבי אבא וחמוי וברתיה ובכו מסגיאות חדוה. אמר רבי יוסי במטו מינך כיון דשריאת אנהיר לן יממא, זכאה חולקנא בארח דא.

פתח איהו בברכת מזונא ואמר (דברים יד) ואכלת לפני ײ׳ אלהיך וגו׳, וכתיב (שם כז) ושמחת לפני ײ׳ אלהיך. הני קראי כד ישראל אתחזון קמי קב״ה בבי מקדשא הוו מתקיימי, השתא היך מתקיימי, מאן יכיל למיכל לפני ײ׳ ולמחדי לפני ײ׳. אלא ודאי הכי הוא, בקדמיתא כד יתיב בר נש על פתוריה למיכל מברך על נהמא המוציא. מאי טעמא המוציא ולא מוציא דהא כתיב (ישעיה מב) בורא השמים ולא כתיב הבורא, (ירמיה י) עושה ארץ ולא כתיב העושה ארץ, מאי טעמא הכא המוציא. אלא כל מלין דאינון מרזא דעלמא עלאה סתירא אסתתר ה׳ מתמן

© 2009–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

לאתחזאה דהא מעלמא גניזא וסתירא איהו, **[קסח ע״ב]** וכל מלין דאינון מעלמא דאתגליא יתיר כתיב בה׳ דכתיב (ישעיה מ) המוציא במספר צבאם, (עמוס ה) הקורא למי הים, כלהו מרזא דעלמא תתאה איהו. ואי אכתיב בשמא איהו בה׳ כגון האל הגדול. והכא דאיהו בארח סתים מרזא דעלמא תתאה כיון דמברך בר נש שכינתא אתיא קמיה.

[p. 477] ומה דאמר ואכלת לפני יי׳ אלהיך הכא אתכליל למללא במלי דאורייתא דהכי אצטריך הואיל וקב״ה קמיה לקיימא דכתיב (יחזקאל מא) זה השלחן אשר לפני יי׳, כמא דכתיב הכא (דברים יד) ואכלת שם לפני יי׳ אלהיך.

הואיל וקאים בר נש קמי מאריה אצטריך למיחן מסכני למיחן לון כמה דאיהו יהיב ליה למיכל. ומאן דאכיל קמי מלכא קדישא אצטריך דלא ישתכח בלען על פתוריה דהא בלענו מסטרא אחרא הוי ורזא דא (בראשית כה) הלעיטני נא, ארח בלענו, והכי אצטריך לסטרא אחרא וכתיב (משלי יג) ובטן רשעים תחסר, ועל דא ואכלת לפני יי׳ כתיב ולא לפני סטרא אחרא. [p. 478] ואצטריך דלא יתעסק במלין בטלין ובצרכי סעודה שפיר בר מלין דאורייתא דהא כד מלין דאורייתא אתמרו על פתורא יהיב ההוא בר נש תוקפא למאריה.

ושמחת לפני יי׳, דא איהו בכוס של ברכה. כד בריך בר נש על כוס דברכה אצטריך למחדי ולאחזאה חדוה ולא עציבו כלל. כיון דנטיל בר נש כוס של ברכה קב״ה קאים על גביה ואיהו אצטריך לאעטפא רישיה בחדוה ולברכא על הכוס במותב תלתא נברך שאכלנו משלו ובטובו חיינו. דא אצטריך רעותא לעילא גבי עתיקא דעתיקין ועל דא איהו בארח סתים.

ובטובו ולא מטובו. ובטובו דא ימינא עלאה, ומטובו דא דרגא אחרא דאתי מסטרא דימינא ואיהו דרגא לתתא בגין דבההוא טוב אתבני עלמא וביה אתזן.

אמאי אקרי טוב ואמאי אקרי חסד. טוב איהו כד כליל כלא בגויה ולא אתפשט לנחתא לתתא, [p. 479] חסד כד נחתא לתתא ועביד טיבו בכל בריין בצדיקי ורשיעי ולא חייש, ואע״ג דדרגא חד הוא. מנלן, דכתיב (תהלים כג) אך טוב וחסד ירדפוני. אי טוב למה חסד ואי חסד למה טוב דהא בחד סגי. אלא טוב כליל כלא בגויה ולא אתפשט, חסד נחית ואתפשט לתתא וזן כלא צדיקי ורשיעי כחדא. והכא כיון דאמר ובטובו חיינו הדר ואמר הזן את העולם כלו בחסד (שם קלו) נותן לחם לכל בשר כי לעולם חסדו, ועל דא הזן את הכל לצדיקי לרשיעי לכלא.

דא אקרי ברכת ימין. שמאל לאו איהו בברכת מזונא ובגין כך שמאל לא תסייע לימין דכיון דבריך ברכת ימין אצטריך לדבקא ארץ החיים בימין לאתזנא מתמן ולפרנסא ולמיהב מזונא לכלא, ועל דא תניינא ברכת הארץ. אצטריך לאדכרא בה ברית ותורה, על בריתך שחתמת בבשרנו ועל תורתך שלמדתנו לאחזאה דבההוא טוב אתזן ברית ותורה דאיהו תקונא דהאי טוב. מכאן אוליפנא דנשים פטורות מברכת מזונא לאפקא ידי חובה דהא לית בהו תורה

© 2009–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

ובריתָ. [p. 480] ולחתום על הארץ ועל המזון, הא דבקותא כחדא בחסד. על הארץ דא היא ארץ חיים, ועל המזון דא חסד, הא כלילו דא בדא בדביקותא חדא.

אתפשטותא דטוב איהו הודאה דאקרי חסד ועל דא איהו נודה לך על כך ועל כך נסין ואתין דאתעבידו מסטרא דטוב. ואי תימא והא כתיב (תהלים טז) נעימות בימינך נצח, הא איהו מסטרא דימין. לאו הכי אלא כל חד וחד אחזי על ההוא אתר דנפק מניה.

ואי תימא נצח בימין, הא כתיב נעימות וכתיב (שמואל ב כג) נעים זמירות ישראל, ודא שמאלא **[קסט ע״א]** וכל שמאלא אתכליל ברזא דימינא, אבל הודאה אורי על ימינא לאחזאה דהא מניה נפק ודא פשיטו דטוב דאתפשט בארץ חיים.

[p. 481] מ״ט לית הכא שמאלא, בגין דלית חולקא לסטרא אחרא במזונא דישראל ואי אתער שמאלא סטרא אחרא יתער עמיה. והא איהו זבין בכרותיה וחולקיה ליעקב אבוהון, והא אנן יהבינן ליה חולקיה לההוא מקטרגא בזוהמא דמיין בתראין, ואי לית זוהמא הא חולקא דההוא מיכלא דקריבו ביה ידין. ועל דא לית ליה חולקא בהדן, והואיל ולית ליה חולקא בהדן והא נטיל חולקיה לית לן לאתערא שמאלא כלל דלא יתער מקטרגא ויטול תרין חולקין חד לתתא וחד לעילא כבכור דהא זבין בכרותיה ליעקב. חולקיה איהו לתתא ולית ליה לעילא כלום, ישראל נטלי לעילא ועשו נטיל לתתא ועל דא לא אתכליל שמאלא כלל בברכת מזונא.

כיון דאתברכא האי ארץ חיים מסטרא דימינא ומקבל מזונא כדין בעינן רחמים על כלא, רחם יי׳ אלהינו על ישראל וגו׳ דהא מההוא מזונא וספוקא דארץ חיים נזכי בה אנן ובי מקדשא ויתבני בי מקדשא לתתא באינון רחמים.

[p. 482] ובשבת דלא ישתכח דינא למהוי נצח והודאה כלל חסדים אומר רצה והחליצנו למהוי תרוייהו (ישעיה נה) חסדי דוד הנאמנים ועל דא אל תהי צרה ויגון וכו׳ דהא רצה ומודים אינון חסדי דוד.

שים שלום דקאמרינן בצלותא בברכת עושה שלום במרומיו הוא ברחמיו יעשה שלום עלינו. הטוב והמטיב דכלא אתי מסטרא דימינא ולא מסטרא שמאלא כלום.

מאן דמברך ברכת מזונא איהו נטיל ברכאן בקדמיתא מכלהו ואתברך בכלל ברכת מזונא ועל דא אית ליה אורכא דחיין. מאן דנטיל [p. 483] כוס של ברכה וקא מברך כתיב (תהלים קטז) כוס ישועות אשא. מאן ישועות, דא ימינא דאיהו מושיע מכל מקטרגין דעלמא דכתיב ותושע לי ימיני, וכתיב (שם ס) הושיעה ימינך ועננִי.

אדהכי הוה נהיר יממא, קמו כלהו ונשקוהו. א״ר יוסי ודאי הלולא איהו יומא דא ולא ניפוק מהכא עד דיתעבד הלולא בכל אנשי מתא דהא היא הלולא דקב״ה אתרעי בה.

© 2009–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

נטלו לה לאתתיה ובריכו לה בכמה ברכאן, עבדו לאבוה דיתקן ביתא אחרא לחדוה. כנישו כל אנשי מתא לחדוה וקראו לה כלה וחדו עמהון כל ההוא יומא ואיהו חדי עמהון במלי דאורייתא.

פתח איהו על פתורא ואמר ועשית את הקרשים למשכן עצי שטים עומדים. כתיב הכא עומדים, וכתיב התם (ישעיה ו) שרפים עומדים, מה להלן שרפים אוף כאן נמי שרפים. אלין קיימין בתקונוי דכלה וסחרן סחרניה דחופה למשרי בההוא חופה רוח עלאה, כגוונא דכלה לתתא דאצטריך לתקונהא חופה לחופאה בתקוני שפירו ליקרא דכלה אחרא דאתיא למשרי תמן בחדוה דכלה לתתא, ובגין יקרא דההיא כלה עלאה אצטריך למעבד חופאה דשפירו בכל תקוני שפירו לזמנא לכלה עלאה לההא חדוה. [p. 484] כגוונא דא בכל גזירו דברית לתתא אצטריך לתקנא כסא אחרא בשפירו למארי ברית קנאה דאתי תמן. אוף הכא בכל חופה אצטריך תקוני שפירו לחופאה ליקרא דכלה סתם דהא דא כגוונא דא קיימא, דא סלקא בשבע ברכאן ודא סלקא בשבע ברכאן. וכד סלקא בשבע ברכאן כדין אקרי כלה, ועל דא אסיר לשמשא בה עד דאתכלילת באינון שבע ברכאן כגוונא עלאה.

[p. 485] אינון שבע ברכאן ירתא כלה מרוחא עלאה **[קסט ע״ב]** אתר דכל ברכאן נגדין מתמן. שית ברכאן אינון דכלה אתברכא מנייהו ואת אמר דאינון שבע, אלא שביעאה איהו דקא מקיים כלא.

רוב ברכאן על היין דאיהו סטרא למחדי כלא על ההוא יין דאתנטיר בענבוי תדיר, ובגין כך ברכה קדמאה דאינון שבע איהי רזא דיין. יין עביד פרי בין לעילא בין לתתא, גפן נטיל כלא ואפיק איבא לעלמא ואתערו דחדוה שמאלא איהו דכתיב (שיר ב) שמאלו תחת לראשי ולבתר וימינו תחבקני. וההוא אילנא דחיי עביד פירין ואיבין באתערותא דא ודא ברכה קדמאה דכלה.

תניינא שהכל רזא דברית קדישא חדוה דחבורא דנטיל כל ברכאן למעבד איבין בההוא גפן דהא בקדמיתא ההוא פרי נחית מלעילא ארח שייפין ונגיד לברית קדישא לנגדא לון בההוא גפן, ודא מסטרא דימינא דהא לית איבא אשתכח אלא בימינא, שמאלא אתער וימינא עביד. [p. 486] לבתר כליל שמאלא בימינא וימינא בשמאלא למהוי רזא דאדם ובגין כך תליתאה איהו יוצר האדם, יעקב ודאי איהו עמודא דאמצעיתא דיוקנא דאדם הוה.

רביעאה איהו עמודא חדא דירכא דימינא. חמישאה שוש תשיש עקרא דביתא בחדוה בקבוץ וכנישו דבנהא מארבע סטרי עלמא ודא רזא דירכא אחרא דאתחבר בירכא שמאלא למיזל ולמיכנש לכל סטרין וכנישו דבנין ורחימו למיעל לון בין ברכין, ובאינון תרין דנביאים שריין בגוייהו חדוה דעקרא דביתא. מ״ט, בגין דהא שתי ערבות לא עבדין איבא ופירין וכנישו דבנין לגבייהו אינון פירין ואיבין דלהון ולא אתערו כנישו דבנהא לגבהא בר נביאים.

© 2009–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

[p. 487] שתיתאה רעים ואהובים אתר דרעותא וחדוה ואחוה אשתכח עמודא דכל עלמא ואקרי צדיק, וצדיק וצדק רעים ואהובים דלא אתעדון דא מן דא. עד הכא שית ברכאן דכלה אתברכא מנייהו.

שביעאה איהו מקיים כלא ומהאי שביעאה אתברכאן כלהו ודאי כללא דעשר אמירן בגין דדא כליל עילא ותתא, ועל דא כליל בהאי עשרה זיני חדוה ששון ושמחה חתן וכלה אהבה אחוה גילה דיצה שלום וריעות למהוי כלה שלימו דכלא. זכאין אינון ישראל דאינון זכו לתתא כגוונא דלעילא, עלייהו כתיב (שמואל ב ז) ומי כעמך כישראל גוי אחד בארץ.

חדו כלהו כל ההוא יומא במלין דאורייתא וכל בני מתא עבדו ליה רישא עלייהו. ליומא אחרא קמו רבי יוסי ורבי חייא וברכו לון ואזלו לארחייהו.

כד מטו לגביה דר׳ שמעון זקף עינוי וחמא לון. אמר לון מסתכל הוינא בכו יומא דא וחמינא לכו תרין יומין וחד ליליא דהויתון לגבי משכנא דההוא נער מטטרון וההוא נער [p. 488] הוה אוליף לכו רזין עלאין בחדוה דאורייתא, זכאה חולקכון בני.

סדרו מלין כלהו קמיה וסחו ליה עובדא. אמר לון זכאין אתון וזכאה חולקי דהא אדכרנא יומא חד דהוה אזיל עמי בארחא רב ספרא אבוי ובריכית ליה כד אתפרש מני דיהא ליה בר אריא באורייתא ולא בריכית ליה דיזכי איהו ביה. זכאה חולקכון בני, עלייכו כתיב (ישעיה נד) וכל בניך למודי יי׳ ורב שלום בניך.

ד״א וכל בניך למודי יי׳. וכי כל בנין דאינון דישראל כלהו אוליף לון קב״ה. אין דהא בשעתא דאינון ינוקי קא לעאן באורייתא שכינתא אתיא ויהיב לון חילא ותוקפא למלעי באורייתא דאלמלא סיועא דקב״ה לא יכלין אינון ינוקי למסבל.

רבי שמעון הוה שכיח יומא חד גבי פתחא דלוד ורבי חייא בהדיה, פגע ביה חד ינוקא. אמר ר׳ שמעון ודאי [p. 489] דקב״ה אתער בעלמא השתא ליומין זעירין גלגולא רבא דמלכי ארעא אלין באלין, **[קע ע״א]** ודאי בעוד דאינון מקטרגי אלין באלין ישראל יהון גו רווחא.

אמר ההוא ינוקא והא ביומא דא שארי אתערותא דא דהא בהאי יומא דמין סגיאין אושדין בעלמא.

אמר ר׳ חייא מנא ליה להאי ינוקא.

אמר ר׳ שמעון לזמנין נבואה נפיל בפום ינוקי ומתנבאי יתיר מחד נביאה.

אמר ההוא ינוקא וכי תווהא איהו בינוקי למהוי לון נבואה והא קרא שלים הוא. מנלן, דכתיב וכל בניך למודי יי׳, אינון ודאי למודי יי׳ ונבואה מנהון נפקא מה דלית הכי בכל עלמא אלא לישראל בלחודייהו דכתיב בהו וכל בניך למודי יי׳ ובגיני כך מנהון נפקא נבואה.

© 2009–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

אתא רבי שמעון ונשקיה אמר מיומי לא שמענא בר השתא.

דא פקודא דקב״ה למשה, ועשית את הקרשים למשכן עצי שטים עומדים, כלא כגוונא עלאה.

ר׳ יצחק פתח (ישעיה ו) שרפים עומדים ממעל לו שש כנפים וגו׳. עובדא דמשכנא באינון קרשים כגוונא דאינון שרפים, בהאי אתר אלין עומדים ואלין עומדים. [p. 490] ואי תימא והא בכלא חילא שמיא כלהו עומדים כד״א (זכריה ג) ונתתי לך מהלכים בין העומדים, דהא כלהו משריין עלאין לית להו קפיצין וכלהו קיימי בקימה. אלא ודאי כלהו קיימן ולזמנין אלין אקרון שרפים ולזמנין סלקין בשמא אחרא אבל כלהו קיימי והאי קרא אוקמוה כד״א וכל צבא השמים עומדים עליו וגו׳.

כתיב (תהלים כג) מזמור לדוד יי׳ רעי לא אחסר. הא אתמר מה בין מזמור לדוד ובין לדוד מזמור והכא שכינתא קדמא ואתיא ושראת עליה בקדמיתא. יי׳ רעי, וכי אמאי שכינתא קדמא והא דוד אצטריך הוא לאקדמא איהו בקדמיתא הואיל ובעי מזוניה מעם קב״ה. אלא ודאי שכינתא קדמא ואתיא בקדמיתא דהא הכי אצטריך על מלה דמזוני דבעיא איהי ורעותא דילה דכל בני עלמא יבעון מזוני בגין דכד מזונא בעי קב״ה לנחתא [p. 491] לעלמא איהי אקדימת בקדמיתא ועלה נחתי מזוני לעלמין כלהו, ובגין כך איהי אקדימת למלה דא דמזוני ושראת עליה דדוד.

יי׳ רעי, יי׳ רעיא דילי כהאי רעיא דמדבר עאנא דיליה באתר דדשאין ועשבין דלא יחסר ביה כל מדעם, אוף הכי קב״ה איהו רעיא דילי למיזן לי בכל מה דאנא אצטריך.

ד״א יי׳ רעי, תנינן דקשין מזונותיו דבר נש קמי קב״ה כקריעת ימא דסוף. הכא תרין גוונין אינון ותרווייהו בארח קשוט. חד בגין דקב״ה כל עובדוי בדינא ועל דינא וקשוט מתקיים כל עלמא, ובכל יומא ויומא ובכל זמנא וזמנא דן כל עלמא בדינא לצדיקי ולרשיעי ולכל בני עלמא כד״א (שם יא) כי צדיק יי׳ צדקות אהב, וכד איהו דן בני נשא וחמי בני נשא כמה חייבין וכמה חטאן קמיה כדין קשי בעינוי למיהב לון מזונא בכל זמנא בגין דאית ליה למיזן לחייביא ולאינון דחטאן, ואיהו עביד עמהון לגו משורת הדין וזן ומפרנס לון כפום חסד עלאה דאתמשך ונגיד על כל עלמין וביה איהו זן ומפרנס לכלא לצדיקי ולחסידי ולכל אינון בני עלמא ולכל חיון ובעירי חקלא ועופי מדברא מקרני ראם עד ביצי קלמי ולא אשתאר בעלמא דלא זן איהו ומפרנס לכלא אע״ג דקשי קמיה כפום עובדין דבני עלמא כקריעת ים סוף.

[p. 492] וכי קריעת ים סוף קשי קמיה והא כתיב (נחום א) הגוער בים ויבשהו, (עמוס ה) הקורא למי הים וישפכם על פני הארץ והא כיון דסליק **[קע ע״ב]** רעותיה כלא קמיה לאין

© 2009–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

ואת אמר דקריעת ים סוף קשי קמיה. אלא בזמנא דאעברו ישראל לגבי ימא ובעא קב״ה לקרעא לון ימא דסוף אתא רהב ההוא ממנא דעל מצרים ובעא דינא מקמי קב״ה. אמר קמיה מארי עלמא אמאי את בעי למעבד דינא למצראי ולמקרע ימא לישראל הא כלהו חייבין קמך וכל ארחך בדינא וקשוט אינון, אלין פלחי ע״ז ואלין פלחי ע״ז, אלין בגלוי עריות ואלין בגלוי עריות, אלין אושדי דמין ואלין אושדי דמין.

בההוא שעתא קשי קמיה למעבר על ארח דינא, והא ישראל הוו נטלי על ימא דכתיב (שמות יד) ויאמר יי׳ אל משה מה תצעק אלי דבר אל בני ישראל ויסעו, והוה קשי קמיה למעבר על דינא ולמקרע לון ימא דסוף ואלמלא דאשגח קב״ה בזכות אברהם דאקדים בצפרא למעבד רעותא דמאריה דכתיב (בראשית כב) וישכם אברהם בבקר כלהו יתאבידו בימא [p. 493] בגין דכל ההוא ליליא בדינא הוה קב״ה עלייהו דישראל. דתנינן מאי דכתיב ולא קרב זה אל זה כל הלילה, מלמד דאתו מלאכי עלאי לשבחא בההוא ליליא קמי קב״ה, אמר לון וכי עובדי ידי טבעין בימא ואתון משבחין קמאי. מיד ולא קרב זה אל זה כל הלילה.

מה כתיב, ויהי באשמורת הבקר, אשגח קב״ה בזכותא דאברהם דאקדים בצפרא למעבד רעותא דמאריה דכתיב וישכם אברהם בבקר. כדין אהדר ימא וערקו מיין קמייהו דישראל הה״ד וישב הים לפנות בקר לאיתנו, ותנינן לאיתנו לתנאו להאי תנאי דתנא עמיה קב״ה כד ברא עלמא. לאיתנו, כתיב הכא לאיתנו וכתיב התם (תהלים פט) משכיל לאיתן האזרחי, ועל דא לפנות בקר בההוא זמנא דאקדים אברהם למעבד רעותא דמאריה כדין אתקרע ימא הכא ויהם את מחנה מצרים, ועל דא קשי קמיה קריעת ים סוף.

[p. 494] כגוונא דא קשין זווגין קמי קב״ה כקריעת ים סוף. מה קריעת ים סוף קטיל לאלין בהאי סטרא ומקיים לאלין בהאי סטרא, אוף הכי בזווגין כתיב (שם סח) מוציא אסירים בכושרות, ותנינן בכי ושירות מיית האי ויהיב אתתיה להאי, דא איהו חייבא ואדמנת ליה אתתא מעליא ולאו איהו בדינא אלא רזין סתימין איהו בכלא וכלא הוא בדינא ומה דאתערו חברייא ודאי הכי הוא.

ומה דאתערו לפני ולא מלפני, לפני ההוא דקאים לפני קמי קב״ה ושמש קמיה ועל דא לא אמרו דקשין זווגין לקב״ה, קשין מזונותיו דבר נש לקב״ה, אלא לפני ולהאי קשיין כל הני דהא לאו ברשותיה קיימי אע״ג דאיהו עביד אבל אע״ג דאיהו עביד ברשותא אחרא עביד.

[p. 495] כתיב (ויקרא כב) ונכרתה הנפש ההיא מלפני. מאי מלפני, אלא דא עלמא דאתי ההוא דכל חיין קיימין תמן. ד״א דא צנורא עלאה נהר דלא פסקין מימוי לעלמין, וכלא חד ודא איהו דנטיל כל עדונין דעלמא דאתי ומאינון עדונין עלאין תשתצי, אתר דההוא נעם יי׳ תמן ודא איהו מלפני.

© 2009–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

ואי תימא אי הכי הא כתיב (יונה א) ויקם יונה לברוח תרשישה מלפני יי׳, כי ידעו האנשים כי מלפני יי׳ הוא בורח, ותנינן מ״ט אזל וברח וכי מאן יכול למברח מקמי קב״ה, אלא הוה אזיל וברח לנפקא מארעא קדישא דהא שכינתא לא שריא לבר מארעא דישראל ובגין דלא תשרי עלוי שכינתא הוה ברח מארעא דהא שכינתא איהי כמה דכתיב (תהלים קכח) אשתך כגפן פוריה בירכתי ביתך, גפן פוריה דא שכינתא, מה שכינתא הוה סתימא לגו בקודש הקדשים **[קעא ע״א]** אוף הכי אתתא צניעא לא נפקא מתרעא דביתא לבר, ובגין כך הוה ברח יונה לבר מארעא קדישא והא הכא כתיב מלפני ולא כתיב לפני.

[p. 496] אלא ודאי הכי איהו מלפני דהא נבואה לא אתי מגו שכינתא אלא מלפני אינון תרין דרגין דנביאים דקא שריין על שכינתא ומההוא אתר דחיל למהוי תמן בארעא קדישא ועל דא מלפני, כי מלפני יי׳ הוא בורח ולא לפני דהא הוה ידע דנבואה לא אתי אלא מלפני.

ובגין כך קשין זווגין קשין מזונות לפני, ועל דא דוד מלכא תלי מזונותיו לעילא בגין דלעילא לא פסיק לעלמין, אבל הכא פסיק דהא לא תליין ביה מזונות לעילא אינון, ועל דא כתיב (תהלים כג) לא אחסר, לא יפסקון מזונותי מני לעלמין בגין דההוא נהר דנפיק מעדן לא פסיק לעלמין ובג״ד קדמא שכינתא על דא.

ת״ח בשעתא דהאי אתר מקבלא מזונא מלעילא כלהו דמקדשי למאריהון כלהו מתערין וסלקין גדפין כד אתיא שכינתא בההוא מזונא בגין דלא יסתכלון בה ואינון תלת משריין בסליקו [p. 497] חד אקראן ואמרי (ישעיה ו) קדוש, קראן אלין למשרייא תניינא וסלקין גדפין אלין קדמאי ואלין תנייני ואמרי אלין תנייני קדוש, קראן אלין למשרייא תליתאה וסלקין גדפין תלת משריין כחדא וכלהו אמרי קדוש יי׳ צבאות מלא כל הארץ כבודו. ועל דא כלהו משלבן דא בדא כד״א משולבות אשה אל אחותה כן תעשה לכל קרשי המשכן. קרשים קיימי תדיר בקיומייהו כגוונא דאינון עומדים דלא מתכפפי דלית לון קפיצין וקיימי תדיר בלא ישובא ועל דא כתיב בקרשים עומדים.

מה כתיב, שתי ידות לקרש האחד, אוף הכי אינון בתרי גווני כלילן כל חד וחד מנייהו ההוא דיליה ודחבריה וחבריה אוף הכי ביה, ועל דא משלבן דא עם דא.

כגוונא דא כתיב באורייתא (משלי ג) כי טוב סחרה מסחר כסף ומחרוץ תבואתה, דא אוליף לדא ודא אוליף לדא אתעבידו משלבן דא עם דא, דא נטיל דיליה ודחבריה ודא נטיל דיליה ודחבריה ומשלבן דא בדא.

כתיב בנאות דשא ירביצני על מי מנוחות ינהלני. נאות דשא, אלין אינון מקורין עלאין דכל מזונא וספוקא אתיא מנייהו. נאות אלין אקרון [p. 498] (איכה ב) נאות יעקב נאות דשא, בגין דאית נאות לבר דאקרון (ירמיה ט) נאות מדבר ועל דא בנאות דשא.

© 2009–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

ואי תימא הא כתיב תדשא הארץ דשא, איהו לתתא. אלא דשא מאינון נאות אתיא דאתייליד ואצמח מנייהו ועל דא בנאות דשא ירביצני.

על מי מנוחות, אלין מיין דהנחה דקא נגדין מההוא נהר דנגיד ונפיק מעדן ואינון מיין אקרון מי מנוחות.

נפשי ישובב, דא איהו נפש דוד ולא בעא דוד אלא לתקנא לההוא דרגא דיליה כדקא יאות.

באלין מנוחות זמינין צדיקיא לנייחא לעלמא דאתי דכתיב (ישעיה נח) ונחך יי׳ תמיד והשביע בצחצחות נפשך ועצמותיך יחליץ והיית כקן רוה וכמוצא מים אשר לא יכזבו מימיו.

ועשית קרסי נחשת חמשים וגו׳.

רבי אלעזר ורבי אבא הוו יתבי ליליא חד כד רמש ליליא גו גננא דעל ימא דטבריא. אדהכי חמו תרין ככביא דנטלי דא מהכא ודא מהכא ואערעו דא בדא ואטמרו.

[p. 499] אמר רבי אבא כמה רברבן עובדי דקב״ה בשמיא מלעילא ובארעא מלרע. מאן יכול למנדע באלין תרין ככביא דנפקו חד מהכא וחד מהכא ואערעו דא בדא ואטמרו.

א״ל רבי אלעזר וכי לא חמינא לון, הא אשגחנא בהו ואשגחנא בכמה עובדין אחרנין **[קעא ע״ב]** דקב״ה עביד תדיר.

פתח ואמר (תהלים קמז) גדול אדונינו ורב כח לתבונתו אין מספר, גדול ורב ועלאה קב״ה. וכי לא ידענא דקב״ה גדול איהו ורב כח, מאי שבחא דדוד הכא. אלא בכל אתר איהו אמר (שם קמה) גדול יי׳ והכא אמר גדול אדונינו. מ״ט, התם דאיהו אמר גדול יי׳ ומהלל מאד בדרגא עלאה קאמר, והכא דכתיב גדול אדונינו בדרגא תתאה קאמר דאיהו אדון כל הארץ.

מה כתיב לעילא מהאי קרא, מונה מספר לככבים לכלם שמות יקרא. אי כל בני עלמא מיומא דאתברי אדם יתכנשון לממני ככביא לא יכלין לממני כד״א (בראשית טו) וספור הככבים אם תוכל לספור אותם, וקב״ה מה כתיב ביה, מונה מספר לככבים לכלם שמות יקרא. מ״ט, בגין דכתיב גדול אדונינו ורב כח לתבונתו אין מספר.

תא חזי כתיב (ישעיה מ) המוציא במספר צבאם לכלם בשם יקרא מרוב אונים ואמיץ כח איש לא נעדר. כלהו חיילין ומשריין וככביא קב״ה אפיק לון בשמא כל חד וחד ולא גרע אפילו חד. בכל ככביא ומזלי דרקיעין כלהו אתמנן נגידין ופקידין לשמשא עלמא כל חד וחד כדקא חזי ליה ולית לך עשבא זעירא בכל עלמא דלא שלטא עליה ככבא ומזלא ברקיע ועל ההוא ככבא ממנא חד דקא משמש קמי קב״ה כל חד וחד כמה דאתחזי ליה. [p. 500] כל ככביא דברקיעין כלהו משמשי על האי עלמא וכלהו פקידין לשמשא כל מלה ומלה מאינון

© 2009–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

דהאי עלמא ולא צמחין ולא מתגדלין צמחין ואילנין ודשאין ועשבי ברא בר בחיזו דככביא דקא קיימי עלייהו ואתחזון עלייהו אפין באפין כל חד וחד כמה דאתחזי ליה.

רוב משריין דככביא ומזלי כלהו נפקי בראשיתא דליליא עד תלת שעתי חסר רביע, מתמן ולהלא לא נפקי בר זעירין. ואינון ככביא כלהו לא משמשי לבטלה ולא אתחזון לבטלה, ואית ככביא דקא משמשי כל ליליא בגין לאצמחא ולגדלא כל אינון מלין דאתפקדו עלייהו, ואית ככביא דקא משמשי עד פלגות ליליא וצמחין ומגדלין מראשיתא דליליא עד ההוא שעתא כל אינון מלין דאתפקדו עלייהו, ואית ככביא דקא משמשי זעיר מליליא דכיון דאתחזי בהדי ההוא עשבא או ההוא דשאה מיד אשלים שמושיה ולא אצטריך יתיר בההוא ליליא, והא אינון לא קיימין לבטלה כיון דאשלימו שמושייהו לא אתחזון יתיר בהאי עלמא ועיילין לאתרייהו.

בספרא דחכמתא עלאה דבני קדם אמרי על כל אינון ככביא דשרביט דקא משדרי שרביטא ברקיעא, אמרי דעשבין אינון בארעא מאינון דאקרון סמי דחיי ואבנין יקירין אית בארעא וזהב שחוט דמגדלא גו טורי רמאי בזעיר מיין דחפיא עליה ולא חפיא אלא דנגיד עליה, ושלטאן על כל אלין אינון ככביא דשרביט ומגדלי אלין בגינייהו וכל תקונא וגדולא דלהון לאו איהו אלא בחיזו ונגהא דההוא שרביטא דקא משדר ההוא ככבא גו רקיעא וכדין אתתקנן ומגדלן כל אינון מלין.

[p. 501] מרעין אית בבני נשא כגון ירוקין וקסטרין דאסוותא דלהון לא תלי אלא בחד מראה דפרזלא קלל נציץ לעיינין ואית ליה למארי מרע לאסתכלא ביה, ולא שייך בהאי עד דאעבר ההוא מראה לסטרא דא ולסטרא דא כגוונא דשרביטא דיושיט נציצו דברק לאנפוי ובההוא אושיטו דברק דקא נציץ לעיינין אית ליה אסוותא. אוף הכי כל אינון דשלטין עלייהו אינון ככביא לית לון תקונא וגדולא כמה דאתחזי בר בההוא פשיטו דשרביטא ובהאי מתקני בחיזו **[קעב ע״א]** בגוון בחילא כמה דאתחזי. ושפיר איהו דהא כגוונא דא רמיז בספרא דשלמה מלכא בחכמתא דאבנין יקירן דאי חסר מנהון נגהא דנציצו ולהיטו דככבי ידיען לא מגדלן ולא מתתקני לעלמין וכלא אתקין קב״ה לתקונא דעלמא כמה דכתיב (בראשית א) להאיר על הארץ בכל מה דאצטריך בהאי עלמא לתקנא ליה.

כתיב ועשית קרסי נחושת חמשים, וכתיב ועשית חמשים קרסי זהב, ותנינן מאן דלא חמא אינון קרסים במשכנא לא חמא נהירו דככבים ברקיעא בגין דבההוא חיזו ובההוא גוונא דמיין לכל מאן דאסתכל בהו.

[p. 502] ככביא אית ברקיעא דאלין נפקי מההוא רקיע דכל ככביא אדוקין תמן. בההוא רקיע אית מאה חלוני משקופין מנהון לסטר מזרח ומנהון לסטר דרום ובכל חלונא וחלונא ככבא חד, וכד שמשא אזיל באינון חלונין ומשקופין די ברקיעא נציץ בנציצו ואלין ככביא נפקי

© 2009–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

לאתנצצא מההוא נציצו דשמשא ואצטבעו כגוונא דנחשא ומנהון ירוקין כגוונא דזהב ועל דא אלין סומקין ואלין ירוקין. חמשין אינון באינון חמשין חלונין וחמשין אינון באינון חלונין אחרנין, דלסטר מזרח אינון ירוקין דלסטר דרום אינון סומקין בהו אתאחיד סיומא דמשכנא.

בכל אינון ככביא דנפקין מההוא רקיע מתערבי אינון ככביא בליליא ומנצצי ומלהטי ושלטי בהאי עלמא, מנהון על נחשת מנהון על זהב ירקרק ואתתקנן ומגדלן על חילא דלהון. אלין ככביא שלטי בעשרין וחמש ופלגא נקודין דליליא דאינון רגעי שעתא ואינון דמגדלי נחשת אינון סומקי ולהטי ומנצצי, וכד אושיטו תלת זימנין נציצו לסטרא דמזרח או חמש או שבע מלכי עמין ייתון על ההוא סטרא וכל עותרא ודהבא יסתלק מההוא סטרא. נציצו חד תרין ארבע שית דא בתר דא אימתא ופחדא [p. 503] יפול וישרי על ההוא סטרא. בטיש נציצו ושכיך בטיש נציצו ושכיך יתערו קרבי ולא יתעבידו דהא בההוא זמנא אתערותא איהו לעילא קמי קב״ה באינון ממנן דעלמא דשלטין על שאר עמין, וכן כגוונא דא בסטרא אחרא.

פתח ואמר (דניאל ב) להוי שמיה די אלהא מברך מן עלמא ועד עלמא די חכמתא וגבורתא דיליה היא והוא מהשנא עדניא וזמניא, וכלא איהו ברשותיה ואפיק לעמיה קדישין מחילא ורשותא דככביא ומזלי בגין דאינון טעוון אחרן ולא כאלין חולקא דיעקב דהא (ירמיה י) יוצר הכל הוא.

רקיע אית לעילא על כל אלין רקיעין ואיהו טמירא וגניזא וחותמא דגושפנקא דמשכנא שלטא על האי רקיע והאי אקרי רקיע אדרא דמשכנא ובהאי כל אינון חלוני מסטרא דא ומסטרא דא ואחיד כל אינון סדורין דמשכנא. שית חלונין אינון רברבין על כלהו וחד סתים דשלטא עלייהו.

חלונא חדא אקרי חלון זהרא וביה נפקא ככבא חדא דאקרי לחכימין י״ד ודא איהו התוכא דקא מהתך לתתא בשלטנותא דיהודה, לאו דאית ליה חולקא ביה דהא לית לשבטין דישראל חולקא ואחסנתא בהו אלא שבטא דיהודה שלטא על האי ולאו איהו עליה. [p. 504] וכד אסטו בני יהודה מבתר קב״ה אזלו למנדע בתר חלונא דא והאי ככבא ואמרו דהא דא דקא מנצח לשאר עמין דכתיב ביה (בראשית מט) ידך בערף אויביך ואזלו אבתריה ועבדו ליה שמושא ופולחנא ועל דא כתיב (מלכים א יד) ויעשו בני יהודה הרע בעיני יי׳.

האי ככבא כד נפיק פשיט כחד יד בחמש אצבען נהיר ונציץ בההוא חלון. **[קעב ע״ב]** מאריהון דקוסמין וחרשין דחלי מהאי אתר בגין דבשעתא דהאי שלטא כלהו קוסמין וחרשין מתבטלי ולא אצלח בידיהון.

ואי תימא הואיל ואיהו האי רקיע טמירא היך ידעי. אלא סימנא אית לון לבר וידעי דהא שלטא ככבא דא ודחלי תדיר מינה ולא אצלח בידיהון אינון קוסמין וחרשין. ועל דא אית

© 2009–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

זמנין דאצלח בידון דבני נשא ואית זמנין דלא אצלח, ובגין דא מתמעטין מעלמא בגין דלא ידעי עקרא כד חמאן דלא אצלחו בידייהו. ועל דא אינון קדמאי הוו ידעי ומסתכלן לבר בההוא סימנא דקא ידעי.

חלונא תניינא אקרי חלון טופרא בגין דאיהו כגוונא דטופרא וביה נפקא ככבא חד דאקרי לחכימין צפעון דהא דא שלטא בשלטנו תקיף בדינא. רישא וזנבא אית ליה כצפעוני כמין לקטלא. מההוא חלון נפקי שית מאה אלף רבוא רוחין דשלטין על אינון טופרי דבני נשא כד אזדרקן באתגליא, בהאי עבדי חרשין וקוסמין כל אינון דידעי לון. בההוא שעתא דהאי ככבא שלטא כל אינון דזרקי טופרין או עביד חרשין גרים מותא לכל עלמא וסלקין חרשין בידייהו דאינון דעבדי לון.

[p. 505] חלונא תליתאה אקרי חלון חושנא וביה נפקא ככבא חדא דאקרי נגהא דבוסיני, האי איהו נציצו דנציץ וקיימא על כל רוחא ונייחא ושיזבותא בה, לית קטרוגא כלל. כד איהי שלטא כל נייחא וכל נהירו שלטא בעלמא, שבעא ושלוה וכלא שליט בעלמא.

חלונא רביעאה איהו חלון דאקרי גביע וביה נפקא ככבא חד דאקרי לחכימין אשכול הכפר בגין דהכי נפיק כאשכול נציץ נציצין כענבין בכופרא, בהאי אתערו דרחמי אתער בעלמא מקרב ומרחם, תולדין סגיאין אסגיאו בעלמא, בני עלמא לא קפדי כד אצטריכו דא לדא, שלמא וחדוה אתער בעלמא.

חלונא חמישאה איהו חלון דאקרי באר על די ככבא דנפיק ביה עאל ונפיק שאיב כדלי לא שכיך לעלמין, בהאי חכימי לבא לא יכלי למיקם על ארח קשוט בגין דלא קאים בקיומא ולא שכיך לעלמין, ועל דא אתדחקן בגרמייהו לעיינא בהאי אתר ולמידן דינא.

חלונא שתיתאה איהו חלון דאקרי נגהא וביה נפקא ככבא חד דאקרי גזרון בגין דכד האי שלטא עלמא קאים בדינא בכמה גזרין בכמה עונשין ובכל יומא ויומא מתחדשן גזרין על עלמא, עד לא יסיימון אלין הא אחרנין מתחדשן והאי לא שלטא כ״כ בעלמא. אבל סמוך ליומי משיחא ישלוט האי חלונא בהאי ככבא על עלמא ועל דא ישלטון חיון בישין על עלמא ויתחדתון זינין בישין דא בתר דא ושנאיהון דישראל יהון בעאקו. וכד יתדחקון גו חשוכא כדין ינהר לון קב״ה נהירו דיממא ויקבלון מלכותא קדישי עליונין, [p. 506] וכדין חלונא שביעאה יתפתח בכל עלמא וככבא דיליה יהא נהיר ארבעין יומין כד יתגלי מלכא משיחא ויתכנשון לגבי מלכא משיחא כל עמין דעלמא, כדין יתקיים קרא דכתיב (ישעיה יא) שרש ישי אשר עומד לנס עמים אליו גוים ידרשו והיתה מנוחתו כבוד.

© 2009–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

פתח ואמר (איוב לה) ולא אמר איה אלוה עושי נותן זמירות בלילה. האי קרא אוקמוה ואתמר אבל עושָׂי, עושִׂי מבעי ליה, מאי עושָׂי. אלא שמא דאלוה שמא כליל איהו דאתחזי הוא ובית דיניה, דא שמא שלים איהו כליל דכר ונוקבא, א״ל ו״ה ובגין כך עושָׂי.

נותן זמירות בלילה, בגין דדא איהי דקא משבחא תדיר לגבי מלכא דשלמא דיליה כגוונא דבוסינא דלא שכיך תדיר בגין לקבלא נהורא חדוה עלאה מסגיאות **[קעג ע״א]** חדוה. ועל דא נותן זמירות.

[p. 507] כל אינון ככביא דקא מנהרן ברקיעא כלהו אודאן ומשבחן לקב״ה בכל ההוא זמנא דאתחזון ברקיעא בגין דמלאכי עלאי כלהו אודאן ומשבחן אשמורות בתלת פלגי דהוי ליליא.

בליליא אתפלגן כמה סטרין. בראשיתא דליליא כד רמש ליליא והא אתחשך כל אינון רוחין בישין וזיני בישין כלהו מתבדרן ומשטטי בכל עלמא ואתפרשא סטרא אחרא ותבעי ארחי דבי מלכא מכל אינון סטרין קדישין. כיון דההוא סטרא אחרא אתערת כל בני עלמא טעמי טעמא דמותא חדא משתין דמותא ושלטא עלייהו. כדין כיון דמסאבו אתפרשא לעילא ושלטא ונחתא לתתא כדין אתפרשן תלת משריין לשבחא ליה לקב״ה בתלת סטרין דליליא כמה דאתערו בהאי. בעוד דאינון משבחן לקב״ה סטרא אחרא אזלא ומשטטא לתתא בכל סטרי עלמא ועד דסטרא אחרא לא אתעבר מתמן לא יכלי אינון לאתייחדא במאריהון.

רזא לחכימין מלאכין עלאין וישראל לתתא כלהו דחקי בההוא סטרא אחרא. מלאכין עלאין כד בעאן לאתייחדא במאריהון לא יכלי עד דדחיין ליה לבר. מה עבדי, נחתי שיתין רבוא דמלאכי קדישי ואפילו שינתא על כל בני עלמא וכד איהי נחתא דקא דחיין לה לבר ויהבי לה כל עלמא דא בההוא שינתא כדין איהי שלטא עלייהו ומקבלין מסאבו מינה, בר ארעא דישראל בלחודהא דלא שלטא תמן. כיון דאתפרשא מנייהו עאלין לקמי מאריהון ומשבחן ואודאן קמיה. [p. 508] כגוונא דא ישראל לתתא לא יכלין לאתייחדא במאריהון עד דדחיין להההוא סטרא אחרא מנייהו ויהבי ליה חולקא במה דמתעסקת, ולבתר אינון מקרבי לגבי מאריהון ולא אשתכח מקטרגא עילא ותתא.

ואי תימא תינח לתתא אבל לעילא מאי קטרוגא תמן. אלא לעילא בגין דאיהי רוח מסאבא ואינון רוחין קדישין ועד דמשדרי רוחא מסאבא מבינייהו לא יכלין לקרבא לגבי מאריהון דהא קודשא גו מסאבו לא מתערב לעלמין. וכן כגוונא דא ישראל לתתא, ותרין סטרין עלאין ותתאין כד בעאן לקרבא לגבי מלכא קדישא דחיין לה לבר. ועל דא כד עייל ליליא ומלאכין עלאין קא מתסדרן שורין שורין לקרבא לגבי מאריהון דחיין ליה לההוא סטרא לבר

© 2009–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

בקדמיתא ובתר עאלין לקודשא, ועל דא כד עייל ליליא כל רוחין בישין וזינין בישין ורוח מסאבו אתדחיין לבר ושמשי מלכא עאלין לגו קודשא.

למלכא דהוו ליה אבנין יקירין בחד תיבותא מתגלפא בקוסטרוי, וההוא מלכא הוה חכים בגין דלא יקרב כל מאן דבעי לגבי ההוא תיבה דאבנין יקירין ומרגלן תמן נטל בחכמתיה חד חויא תקיפא וכריך ליה סחרניה דההוא תיבה. כל מאן דבעי ואושיט ידיה לגבי תיבה הא חויא דליג עליה וקטליה. חד רחימא הוה ליה למלכא, אמר ליה מלכא כל זמנא דאת בעי לאעלא ולאשתמשא בתיבה עביד כך וכך לגבי חויא ותפתח תיבה ותשמש בגניזין דילי.

כך קב״ה כריך חויא סחרניה דקודשא, אתאן מלאכין קדישין לאעלא גו קודשא הא חויא תמן דחלי לאסתאבה ביה.

ואי תימא הא כלהו אשא ואשא לא מקבלא מסאבו. ת״ח כתיב (תהלים קד) עושה מלאכיו רוחות משרתיו אש לוהט. עושה מלאכיו רוחות אלין מלאכין דקיימי לבר, משרתיו אש להט אלין מלאכין דקיימי לגו. איהו רוחא מסאבו [p. 509] ואינון רוח, רוח ברוח לא עיילי דא בדא, רוח מסאבו ברוח קדישא לא **[קעג ע״ב]** אערבו דא בדא, ובגין כך אינון דאקרון רוח לא יכלין לאעלא לגו בגין ההוא רוח מסאבו. אינון דלגו אינון אש וההוא אש דחי לההוא מסאבו דלא עייל לגו, ובגין כך כלא דחיין ליה לבר דלא יתערב בהדייהו, ועל דא מלאכין עלאי קא משבחן ליה לקב״ה בתר דדחיין ליה למסאבו לבר.

תלת אשמורות אינון בליליא, לקבליהון תלת משריין קא מתפלגי כמא דאתמר, ועל דא האי רבון דכלהו איהו נר דדוד דלא שכיך לעלמין אלא תדיר אודי ומשבח ליה למלכא עלאה ועל דא (איוב לה) נותן זמירות בלילה.

ד״א ולא אמר איה אלוה עושי כמא דאתמר בגין דהא מעילא ותתא אתכליל בר נש ואתעביד. כמה דאיהו גופא מתרין סטרין מגו דכר ונוקבא אוף הכי רוחא, רוח איהו כליל מגו דכר ונוקבא, ועל רזא דנא אתתקן בר נש בגליפוי בגופא וברוחא. ובגין דאיהו כליל ברזא דא ובעובדא דא כמה דאתמר ע״ד ודאי כתיב (בראשית א) ויאמר אלהים נעשה אדם והא אתמר.

[p. 510] בליליא דאת אמר דהא בראשיתא דליליא כל אינון זינין בישין ורוחין בישין מתערי בעלמא היך איהו יכיל למהוי דאי הכי הא תנינן דמסטרא דצפון נפקי כל הני זינין בישין ואתמר דכד אתער רוח צפון בפלגו ליליא דהא כדין כל אינון רוחין בישין וסטרין בישין אתכנשו מעלמא ועאלין גו נוקבא דתהומא רבה. אי הכי הא בסטרא דדרום דאיהו ימינא אמאי משטטי אינון זינין בישין בריש ליליא דקא שלטא רוח דרום.

אלא ודאי אלמלא ההוא סטרא דדרום דקא מעכב ודחייא לההוא סטרא בישא הוה מטשטש כל עלמא ולא יכיל עלמא למסבל, אבל כד אתער ההוא סטרא אחרא לא אתער אלא

© 2009–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

בסטר רוח מערב דקא שלטא בריש ליליא ועלמא איהו כניש, ועל דא קב״ה אקדים אסוותא לעלמא בגוונא דא כמה דאתמר. זכאין אינון ישראל בהאי עלמא ובעלמא דאתי דקב״ה אתרעי בהו מכל שאר עמין דעלמא.

עאלו לביתא רבי אלעזר ורבי אבא. כד אתפלג ליליא קמו למלעי באורייתא, [p. 511] אמר רבי אבא ודאי השתא איהו עידן רעוא לקב״ה והא זמנין סגיאין אתערנא האי דקב״ה בשעתא דאתפלג ליליא עאל גו אינון צדיקייא בגנתא דעדן ואשתעשע בהו. זכאה איהו מאן דאשתדל באורייתא בההוא זמנא.

אמר רבי אלעזר הא דאשתעשע קב״ה גו צדיקיא בגנתא דעדן היך אשתעשע. אלא בההוא זמנא דאתפלג ליליא קב״ה אתער רחימו דשמאלא לגבי כנסת ישראל דהא לית רחימו אלא מסטרא דשמאלא, וכנסת ישראל לית לה דורונא או חשיבו מעליא כאינון רוחין דצדיקיא דקב״ה חמי לון מתעטרן בכמה עובדין טבין בכמה זכוון דעבדו בההוא יומא, וקב״ה ניחא ליה מכל קרבנין ועלוון דקב״ה ארח בההוא ריח ניחוח דקא עבדי ישראל.

כדין נהירו אתנהיר וכל אילנין דגנתא דעדן אמרי שירתא וצדיקיא מתעטרן תמן באינון עדונין דעלמא דאתי. כד אתער בר נש בההיא שעתא נטיל חולקיה עמהון דצדיקיא די בגו גנתא. חד שמא גליפא דתלתין ותרין אתוון אתעטר תמן ואיהו גו רזין דצדיקיא.

פתח ואמר (תהלים קיא) הללויה אודה יי׳ בכל לבב וגו׳. הא אתמר ואתערו ביה חברייא והכי הוא דהא [p. 512] איהו שבחא דסלקא על כל שאר שירין ותושבחן דאמר דוד בעשר תושבחן דאיהו אמר דכליל שם ושבחא בחד ואיהו כללא דשמא קדישא עלאה.

אודה יי׳ בכל לבב, כל אתר דאמר דוד מלכא רזא דאלפא **[קעד ע״א]** ביתא איהו רזא דאתוון גליפן דנפקי בגלופי דתלתין ותרין שבילין, ואית אתוון עלאין מרזא דעלמא עלאה ואית אתוון אחרנין דאינון אתוון זעירין, והכא איהו רזא דאלפא ביתא מעלמא תתאה.

אודה יי׳ בכל לבב, ביצר טוב וביצר הרע דאיהו שרי בגויה דהא על כלא אית לאודאה ליה לקב״ה ביצר טוב וביצר הרע, דהא מסטרא דיצר טוב אתי טוב לבר נש ואית לברכא ליה לקב״ה הטוב והמטיב, ובסטרא דיצר הרע אתי קטרוגא לבר נש ואית לאודאה ליה לקב״ה ביצר טוב וביצר הרע בכל מה דאתי לבר נש מסטרא דא ומסטרא דא.

[p. 513] בסוד ישרים ועדה. בסוד ישרים, באינון רזין דקב״ה הוו דהא כל רזין דקב״ה אינון ידעי ואינון רזא דיליה ועל דא בסוד ישרים.

ועדה, אלין אינון ישראל כד מתכנשי בי עשרה לאודאה ליה לקב״ה ובגין כך אית לאודאה לקב״ה על טב ועל ביש ולפרסמא כלא. דאי תימא הא איהו ידע אמאי אצטריך

© 2009–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

לפרסמא. אלא בדא אתייקר קב״ה בעלמא לפרסמא נסא ועל דא קב״ה כתיב ביה (יחזקאל לח) והתגדלתי והתקדשתי ונודעתי.

אמר רבי יהודה מאי דכתיב (תהלים קנ) כל הנשמה תהלל יה. משום הא דתניא כל נשמתין אתו מהאי גופא קדישא ואתעתדו בבני נשא. ומאן אתר, מההוא אתר דאקרי יה. מאן אתר דא, אמר רבי יהודה דכתיב (שם קד) מה רבו מעשיך יי׳ כלם בחכמה עשית. [p. 514] תנא מהאי חכמתא דמבועי נפקין לתלתין ותרין שבילין אשתכלל כלא וכל מה די לעילא ותתא והוא אתקרי רוחא קדישא דכל רוחין אשתכללו ביה.

אמר רבי יצחק ביומא דהוה רבי שמעון פריש מלה דא עינוי נבעין והוה אמר כל גנזייא דמארא עלאה אתמסרן בחד מפתחא ואתגלייא בקזפיטן דקורדיטי גליפין עלאין. אלא הכי תאנא מאן יכיל לאשתמודעא ולאתכללא מה דגניז בדא מבועא דהא משה לא גלי רזא דא ביומוי כד הוה גלי רזא עמיקתא לישראל ואע״ג דכלא הוה מתגלייא על ידוי אלא בההוא שעתא דבעא קב״ה לסלקא ליה למתיבתא קדישא עלאה ולטמרא ליה מבני נשא דכתיב (דברים לא) בן מאה ועשרים שנה אנכי היום, ממש דההוא יומא אשתלימו יומוי לאתקרבא לאתר דא דכתיב (שם) הן קרבו ימיך למות, קרבו ממש.

[p. 515] דתניא אמר רבי שמעון משה לא מית. ואי תימא והא כתיב (שם לד) וימת שם משה. כך בכל אתר לצדיקיא קרי בהו מיתה. מאי מיתה, מסטרא דילן אתקרי הכי. דתניא אמר רבי שמעון וכן תנא דמאן דאיהו בשלימותא דמהימנותא קדישא תלייא ביה, לא תלייא ביה מיתה ולא מית, כמה דהוה ביעקב דמהימנותא שלימתא הוה ביה, דאמר ר׳ יעקב (בראשית לה) ולא יקרא שמך עוד יעקב כי אם ישראל יהיה שמך ויקרא את שמו ישראל. מאי ישראל, שלימותא דכלא וכתיב (ירמיה מו) ואתה אל תירא עבדי יעקב נאם יי׳ כי אתך אני וגו׳ ואת זרעך מארץ שבים.

א״ר יהודה מהכא (שם) כי אתך אני דייקא. זכאה חולקיה דמאריה אמר ליה כן, כי אתי אתה לא כתיב אלא כי אתך אני דמאריה אתי לאתחברא עמיה.

[p. 516] אמר ר׳ שמעון שפיר קאמר ר׳ אבא דאמר (שם) ושב יעקב ושקט ושאנן ואין מחריד, ושב יעקב לאתקרי בשמא אחרא דכתיב לא יקרא שמך עוד יעקב כי אם ישראל. ד״א ושב יעקב לאתר דאתנסיב מתמן, ושקט בעולם הזה, ושאנן בעולם הבא, ואין מחריד ממלאך המות, דמשמע דכלא הוה ביה.

ר׳ יצחק אמר חברייא אוקמוה דכתיב ואת זרעך מארץ שבים, מה זרעו בחיים אף הוא בחיים. **[קעד ע״ב]**

© 2009–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

והבריח התיכון בתוך הקרשים מבריח מן הקצה אל הקצה. רבי יהודה פתח (קהלת י) אשריך ארץ שמלכך בן חורין ושריך בעת יאכלו, וכתיב אי לך ארץ שמלכך נער ושריך בבקר יאכלו. במאי אוקימנא הני קראי. אמר ר׳ יהודה ווי לעלמא דלא משגיחן בפולחנא דמאריהון דהא מאריהון אשגח בגיניהון לאוטבא להו ואנח קמייהו פתגמי אורייתא ולא משגיחן. דתנינן תלת מלין בעי בר נש למעבד לבריה מילה פדיון ולנסבא ליה לאנתו וכלא עביד קב״ה לישראל. מילה דכתיב [p. 517] (יהושע ה) ושוב מול את בני ישראל שנית, וכתיב (בראשית יז) בן שמנת ימים ימול לכם כל זכר. פדיון דכתיב (דברים ז) ויפדך יי׳ אלהיך מיד פרעה מלך מצרים. לנסבא לאנתו דכתיב (בראשית א) זכר ונקבה בראם, וכתיב ויברך אותם אלהים ויאמר להם אלהים פרו ורבו. תו אטיל לון כהאי נשרא דאטיל לבריה על גדפוי דכתיב (שמות יט) ואשא אתכם על כנפי נשרים וגו׳.

תניא אמר רבי יוסי כלא הוא יאות אבל אורייתא דאהדר קמייהו דישראל ואוליף לון יתיר מכלא. תא חזי לית שבחא דבר נש בהאי עלמא ובעלמא דאתי בר שבחא דאורייתא דכתיב ביה (משלי ח) בי מלכים ימלכו. דהא תנינן כד סליק רב הונא להתם אשכח רבנן דהוו עסקי בהאי קרא דכתיב (ירמיה נא) ופקדתי על בל בבבל והוצאתי את בלעו מפיו ולא ינהרו אליו עוד גוים. ורב הונא לא הוו משגיחן ביה דהא לא אשתמודען ליה מקדמיתא. עאל לבי מדרשא ואשכח רבנן דהוו אמרי האי קרא אית לאסתכלא ביה אי טעותיה ודחלתיה דנבוכדנצר הוה שמיה בל הא כתיב ביה (דניאל ד) ועד אחרן עאל קדמי דניאל די שמיה בלטשאצר כשם אלהי. ועוד מאי והוצאתי את בלעו מפיו.

[p. 518] קם רב הונא ביני קיימי דעמודי ואמר אי הוינא באתראי דרישנא ליה להאי פסוקא. לא אשגחו ביה. קם תניינות ואמר מלה דא. אתא רבי יודאי בר רב ואותביה קמיה, אמר ליה אימא ברי אימא דמלי דאורייתא כתיב בהו (משלי א) בראש הומיות תקרא בפתחי שערים בעיר אמריה תאמר.

פתח ואמר הכי תנינן ביומי קדמאי עד לא אתא יעקב הוה בר נש שלו בביתיה, מטא זמניה ומית בלא מרעין. כיון דאתא יעקב בעא קמי קב״ה אמר ליה רבונו של עולם אי ניחא קמך דליפול בר נש בבי מרעיה יומא או תרין יומין ולבתר יתכנש לעמיה ויפקד לביתיה ויתוב מחובוי.

אמר ליה שפיר, את הוא סימנא בעלמא.

ת״ח מה כתיב (בראשית מח) ויהי אחרי הדברים האלה ויאמר ליוסף הנה אביך חולה, חלה כתיב מה דלא הוה כן מקדמת דנא.

© 2009–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

בתר דשכיב לא הוה בר נש דהוה ליה מרעין דלא מית עד דאתא חזקיה. מאי כתיב ביה, (ישעיה לח) בימים ההם חלה חזקיהו למות ויבא אליו ישעיהו בן אמוץ הנביא ויאמר אליו כה אמר יי׳ צו לביתך כי מת אתה ולא תחיה. תא חזי מאי כתיב ויסב חזקיהו פניו אל הקיר ויתפלל אל יי׳. אמר ליה אי ניחא קמך דיתסון בני נשא מבי מרעיהון ויודון שמך וישתמודעאן ויתובון לבתר בתיובתא שלימתא וישתכחון בני עלמא זכאין קדמך.

אמר ליה קב״ה יאות הוא, את תהא סימנא בעלמא. וכך הוא מדלא הוה [p. 519] מקדמת דנא הה״ד (שם) מכתב לחזקיהו מלך יהודה בחלותו ויחי מחליו.

ותאנא ההוא יומא אתחזר שמשא עשר דרגין, ותאנא מרודך בלאדן הוה אכיל כל יומא בארבע שעתי ונאים עד תשע שעתי וההוא יומא נאים, כד אתער חמא שמשא דקאים בארבע שעתי. אמר מאי האי בקטולא דקונטרא קנטרוי אקטורטין.

אמרו **[קעה ע״א]** ליה למה.

אמר להו דנאימנא יומא חד.

אמרו ליה לאו הכי אלא אלהיה דחזקיהו עבד יומא דא תרין ניסין, אסי לחזקיהו מבי מרעיה ואחזר שמשא לעדנא דא.

אמר וכי אית בעלמא אלהא רבא בר מאלהי.

אמרו אלהיה דחזקיהו.

קם וכתב כתבוי שלם לחזקיהו מלכא דיהודה ושלם לאלהיה ושלם לירושלם קרתא קדישא. לבתר אימלך וקם מכרסיה [p. 520] ופסע תלת פסיען וכתב אחרנין שלם לאלהא רבא ושלם לחזקיהו ושלם לירושלם קרתא קדישא.

אמר ליה קב״ה את פסעת בגין יקרי תלת פסיען חייך מינך יקומון תלת מלכין גזטירין רופינוס דשליטין בכל עלמא, וקדמאה מנייהו נבוכד נצר הוה.

ת״ח מה א״ל דניאל (דניאל ב) אנת הוא רישא די דהבא ובתרך תקום מלכו אחרי ארע מינך ומלכו תליתאה אחרי וגו׳. מה כתיב, (שם ג) נבוכד נצר מלכא עבד צלם די דהב רומיה אמין שתין פתיה אמין שית. אמר נבוכד נצר צלמא דחמינא רישא הוה דדהבא מעוי דכסף וגו׳, אנא אעביד כולהא דדהבא דלהוי גזפירא תתאה דדהבא ברישא.

ותאנא ההוא יומא כנש כל עממייא ולישנייא למפלח לההוא צלמא, נטל מאנא ממאני מקדשא דהוה גליף ביה שמא קדישא ועייליה בפומיה דההוא צלמא והוה ממלל רברבן עד דאתא דניאל וקריב גביה דההוא צלמא, אמר אנא שלוחיה דמארא עלאה גוזרני עלך למפק מהכא. אדכר שמא קדישא ונפק ההוא מאנא ונפל צלמא ואתבר הה״ד והוצאתי את בלעו מפיו ולא ינהרו אליו עוד גוים.

© 2009–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

[p. 521] קם ר׳ יהודה ונשקיה ברישא, אמר אי לא דאקרבך בקוטפייא הכא לא אשתמודענא בך. והוו דחלין קמיה מההוא יומא. ע״כ.

תאנא (קהלת י) אשריך ארץ שמלכך בן חורין ושריך בעת יאכלו. ר׳ יוסי אוקים להאי קרא במשה בשעתא דאפיק להו לישראל ממצרים ועבד לון בני חורין. ושריך בעת יאכלו, דכתיב (שמות יב) ואכלתם אותו בחפזון פסח הוא ליי׳.

אמר ר׳ שמעון בן יוחאי וכי לא אמינא דמלוי דשלמה מלכא דכלהו בגו לגו היכלא קדישא הוו, והאי דאמריתו כלא הוה שפיר ולדרשא הוא דאתא אבל האי קרא לעילא בהיכלא קדישא הוא. [p. 522] תאנא אשריך ארץ שמלכך בן חורין ושריך בעת יאכלו. מאי ארץ, ארץ סתם דתניא מאי דכתיב (איכה ב) השליך משמים ארץ תפארת ישראל. אלא האי ארץ היא בגו כתרי מלכא קדישא דכתיב ביה (בראשית ב) ביום עשות יי׳ אלהים ארץ ושמים. והאי ארץ כל מה דנקיט ואתזן מההוא אתר דאתקרי שמים הוא ולא אתזנת ארעא דא אלא משלימותא קדישא דאקרי שמים.

וביומא דבעא קב״ה לחרבא ביתיה דלתתא וארעא קדישא אעבר להאי ארעא קדישא דלעילא בקדמיתא ונחית לה מהוא דרגא דהוה ינקא משמים קדישא ולבתר חריב להאי דלתתא הה״ד השליך משמים ארץ בקדמיתא, ולבתר ולא זכר הדום רגליו ביום אפו. דתניא כך ארחוי דקב״ה כד בעי למידן עלמא בקדמיתא עביד דינא לעילא ולבתר אתקיים לתתא דכתיב (ישעיה כד) ופקדתי על צבא המרום במרום ועל מלכי האדמה באדמה.

[p. 523] א״ר שמעון אשריך ארץ שמלכך בן חורין, דזן לך בסגיאותא בלא דחילו דאחרא ומההוא מלכא קדישא עלאה מתזן כלא.

ושריך בעת יאכלו, כד״א (במדבר כג) כעת יאמר ליעקב ולישראל מה פעל אל.

אי לך ארץ שמלכך נער, כד״א (ישעיה ג) ונתתי נערים שריהם, דווי לארעא כד ינקא משמאלא.

ושריך בבקר יאכלו, בההוא **[קעה ע״ב]** קדרותא עד לא נהיר ולא שלטא מאן דשלטא.

תאנא אמר רבי שמעון והבריח התיכון בתוך הקרשים מבריח מן הקצה אל הקצה. מן הקצה אל הקצה דא הוא יעקב קדישא שלימא כמא דאוקימנא (בראשית כה) ויעקב איש תם ישב אהלים, יושב אהל לא כתיב אלא ישב אהלים תרי דאחיד להאי ואחיד להאי, אוף הכא כתיב והבריח התיכון והוא מבריח מן הקצה אל הקצה דאחיד להאי ואחיד להאי. דתנינן מאי

© 2009–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

איש תם כתרגומו שלים, שלים מכלא שלים לתרי סטרין לעתיקא קדישא ולזעיר אפין, שלים לחסד עלאה ולגבורה עלאה ואשלים להאי ולהאי.

[p. 524] א״ר שמעון חמינא דהא חכמתא כלל כלא, וחסד עלאה נפקא מחכמה, גבורה דהוא דינא תקיפא נפקא מבינה, יעקב אשלים לתרין סטרין, ואבהן כלל כלא יעקב כלל אבהתנא.

תאנא בטש חכמה בשבילוי וכניף ברוחא למיא ואתכנפו מיא לאתר חד ואתפתחו חמשין תרעין לבינה. מאינון שבילין נפקו עשרה כתרין בקרניטי זהירין ואשתארו עשרין ותרין שבילין, בטש ההוא רוחא באינון שבילין ואתפתחו חמשין תרעין לבינה ואתגליפו עשרין ותרין בחמשין תרעין דיובלא ואתעטרו בשבעין ותרין אתוון דשמא קדישא. אלין אתפתחו לסטרוי ואתעטרו עשרין ותרין כתרין דרחמי דכלילן בעתיק יומין דנהיר לון כל חד בסטרוי.

[p. 525] אתעטרו חמשין גליפין בארבעין ותרין אתוון קדישין דאתברו בהו שמיא וארעא, ואתגלפו בגלופיהון תמניא תרעין דאינון תמניא אתוון דרחמי דכתיב (שמות לד) יי׳ יי׳ אל רחום וחנון דנפקא מעתיקא לזעירא ומתחברן באלין כתרין קדישין חכמה בינה עלאין דסלקין. נפקא חסד עלאה מהאי סטרא ודינא דגבורה מהאי סטרא, אתא זכותיה דיעקב ואשלים אתרווייהו ואחיד לון דהא הוא שלימותא עלאה.

[p. 526] תאנא א״ר שמעון בג״כ ישראל אתקרי, דתאנא יעקב תתאה ישראל עלאה, יעקב לאו שלימותא ישראל שלימותא דכלא. וכן תאנא (שמואל ב כג) נאם דוד בן ישי, דוד לאו שלימותא דהא בתראה הוא, ישי עלאה ושלימותא. והיינו דתנינן לא גלו ישראל מארצם עד שכפרו בקב״ה דכתיב (שמואל ב כ) אין לנו חלק בדוד ולא נחלה בבן ישי איש לאהליו ישראל. מאי איש לאהליו, אתר דע״ז שריא בגווייהו.

אמר ר׳ יהודה כד שריא חכמתא לגלפא גלופין בכלהו כתרין מאן כתרא שארי.

אמר ליה בההוא דאתקרי בינה, בבינה אתכלל כלא ובגין כך אתפתחו בה חמשין תרעין ואשתכח דכלא בחכמה אתגלפו הה״ד (תהלים קד) כלם בחכמה עשית.

תאנא (ישעיה מ) מי מדד בשעלו מים ושמים בזרת תכן וכל בשליש עפר הארץ ושקל בפלס הרים וגבעות במאזנים. מי מדד בשעלו מים. מאן מים, דא הוא בינה.

ר׳ אלעזר מתני הכי דא חסד.

א״ל ר׳ שמעון כלא בחד מתקלא סלקא.

[p. 527] (שם) ושמים בזרת תכן. מאן שמים, תפארת דכתיב תפארת ישראל.

וכל בשליש עפר הארץ, דא הוא גבורה.

ושקל בפלס הרים, אלין אינון שאר כתרין דאקרון טורי אפרסמונא דכיא.

© 2009–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

וגבעות במאזנים, אלין שאר רתיכין ותתאין מנייהו.

תא חזי בשעלו. מאי שעלו, דא רוח חכמתא דהכי תנינא שעלא דקיטרי בקיזפא שקיעי.

ושמים בזרת תכן. מאן זרת, אלין אינון חמשין תרעין דאתפתחו ואתפזרו לכל סטרין כד"א (מלאכי ב) וזריתי פרש.

וכל בשליש. מאן שליש, רחמי שלימותא דכלא.

[p. 528] ושקל בפלס, מאי פלס. אמר ר' שמעון דכתיב (ויקרא יט) מאזני צדק אבני צדק.

תו אמר רבי שמעון הני מילי בשיעוריה **[קעו ע"א]** דיוצר כלא אוקימנא.

אמר רבי אלעזר שמע מינה דיעקב מגו דינא קשיא נפק דהא יצחק דינא קשיא אחיד לחולקיה.

אמר ליה ר' שמעון ודא הוא בלחודוי והא יצחק מגו חסד נפקא והכי כלהו דינא מגו רחמי נפקא ורחמי מדינא. אברהם ירית אחסנא דחסד, נפק יצחק בדינא מגו חסד, יעקב נפק ברחמי מגו דינא קשיא, וכך הוא לעילא דא מן דא וינקא דא מן דא עד דאשתמודע כלא דהוא חד ומחד תליין כלהו וכלא אשתכח חד, בריך שמיה לעלם ולעלמי עלמין.

אמר רבי אלעזר אשתמודע דלית שלימותא אלא כד אחידן דא בדא וחד אחיד לתרווייהו לשכללא כלא כגון יעקב והיינו דכתיב מבריח מן הקצה אל הקצה.

תאנא כולי האי לא אתקרי אלא מסטרא דילן ומסטרא דילן אשתמודע כלא דהא לעילא כלא בחד מתקלא סלקא לא שני ולא אשתני כמא דכתיב (מלאכי ג) אני יי' לא שניתי.

אמר רבי יהודה כלהון בוציני נהירין מחד ומחד [p. 529] תליין בוציני ואינהו חד כלא ולא בעי לאתפרשא ומאן דאפריש לון כאלו יתפרש מן חיי עלמא.

אמר ר' יצחק (ישעיה ג) ונתתי נערים שריהם ותעלולים ימשלו בם, דכתיב (שמות כה) ועשית שנים כרובים זהב. כתיב (שמואל א ד) יושב הכרובים, וכתיב (שם ב כב) וירכב על כרוב ויעף. יושב הכרובים, כד שריא לאתיישבא בשלימותא כתיב יושב הכרובים. וירכב על כרוב חד דלא אתיישבא מלכא בכרסייה, יושב הכרובים תרי.

אמר רבי יוסי ווי לעלמא כד חד כרוב אהדר אנפיה מחבריה דהא כתיב ופניהם איש אל אחיו, כד הוי שלמא בעלמא.

אמר רבי יצחק הא תנינן (ויקרא יח) ערות אביך וערות אמך לא תגלה, ווי למאן דגלי עריתהון. כגוונא דא כתיב ביעקב מבריח מן הקצה אל הקצה. זכאה חולקהון דישראל דקב"ה משתבח בתושבחתו כגוונא דלעילא דכתיב (ישעיה מט) ישראל אשר בך אתפאר.

© 2009–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

[p. 530] תאנא אמר רבי יצחק ביומי קדמאי הוה בר נש אמר לחבריה אימא לי מלה חד וטול מנה כסף, השתא אמר בר נש לחבריה טול מנה כסף ואשתדל באורייתא ולית מאן דישגח ולית מאן דירכין אודניה בר אינון זעירין קדישי עליונין דקב״ה משתבח בהו דכתיב (שם ס) ועמך כלם צדיקים לעולם ירשו ארץ נצר מטעי מעשה ידי להתפאר.

(שמות כה) ונתת את הכפרת על הארון מלמעלה וגו׳. ר׳ יצחק אמר (שם כז) ווי העמודים, הא אמינא כל אינון דמתאחדן מקיטרי קיימין עלאין אקרון ווי העמודים וכל אינון דלתתא תליין מאינון ווים. מאן ווים, שתא בגו שתא ומתאחדן ומשקיין מחוטא דשדרה דקאים עלייהו. ובספרא דצניעותא תאנא ווים לעילא ווים לתתא וכלהו במתקלא חד סלקין.

[p. 531] מאן צניעותא דספרא. אמר רבי שמעון חמשה פרקי אנון דכלילן בהיכל רב ומליין כל ארעא.

אמר ר׳ יהודה אי כלילן הכי מכלהו עדיפי.

אמר ר׳ שמעון הכי הוא למאן דעאל ונפיק, למאן דלא עאל ונפיק לאו הכי. [p. 532] לבר נש דהוה דיוריה ביני טינרין ולא ידע בדרי מתא, זרע חטין ואכל חטין בגופייהו. יומא חד עאל למתא אקרבוה נהמא טבא. אמר ההוא בר נש דנא למה. אמרו נהמא הוא למיכל. אמר וממה אתעביד דא. אמרו מחטין.

לבתר אקרבוה גריצין דלישין במשחא. טעם מנייהו, אמר ואלין ממה אתעבידו. אמרו מחטין.

לבתר אקרבוה טריקי מלכין דלישין בדובשא ומשחא. אמר ואלין ממה אתעבידו. אמרו מחטין.

אמר ודאי אנא מלכא דכל אלין דאנא אכיל עקרא דכל אלין. ובגין **[קעו ע״ב]** ההוא דעתא מעדוני עלמא לא ידע ואתאבידו מניה. כך מאן דנקיט כללא ולא ידע בכלהו עדונין דמהניין דנפקי מההוא כללא.

© 2009–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

ספרא דצניעותא

[p. 535] [p. 545] פרקא קדמאה. תאנא ספרא דצניעותא ספרא דשקיל במתקלא, דעד לא הוה מתקלא לא הוו משגיחין אפין באפין [p. 546] ומלכין קדמאין מיתו וזיוניהון לא אשתכחו וארעא אתבטלת, עד רישא דכסופא דכל כסופין לבושין דיקר אתקין ואחסין.

האי מתקלא תלי באתר דלא הוה, אתקלו ביה אינון דלא אשתכחו. מתקלא קאים בגופיה, לא אתאחיד ולא אתחזי. ביה סליקו וביה סלקין דלא הוו והוו ויהויין.

[p. 547] סתרא גו סתרא אתקין ואזדמן בחד גולגלא מלייא טליא דבדולחא. קרומא דאוירא אזדכך וסתים, אינון עמר נקי תליין בשקולא. רעוא דרעוון אתגליא בצלותא דתתאי, אשגחא פקיחא דלא נאים ונטיר תדירא, אשגחותא דתתא באשגחותא דנהירו דעלאה דביה תרין נוקבין דפרדשקא דאתער רוחא לכלא.

[p. 548] בראשית ברא אלהים את השמים ואת הארץ. שיתא בראשית עלייהו כולהו לתתא ותליין משבעה דגולגלא דעד יקירו דיקירותא.

[p. 549] והארץ תניינא לאו בחושבן דהא אתמר, ומההיא דאתלטייא נפקא דכתיב (בראשית ה) מן האדמה אשר אררה יי׳. **[p. 536]** היתה תהו ובהו וחשך על פני תהום ורוח אלהים מרחפת על פני המים, תליסר תליין בתליסר דיקירו דיקירותא.

שיתא אלפי שנין תליין בשיתא קדמאי, שביעאה עלייהו דאתתקף בלחודוי ויתחריב כלא בתריסר שעתי דכתיב היתה תהו [p. 550] ובהו וגו׳. תליסר יקים לון ברחמי ומתחדשן כקדמיתא וקמו כל אינון שיתא בגין דכתיב ברא ולבתר כתיב היתה דהא הות ודאי, ולבסוף תהו ובהו וחשך, (ישעיה ב) ונשגב יי׳ לבדו ביום ההוא.

[p. 551] גלופי דגלופין כחיזו דחויא אריך ומתפשט לכאן ולכאן, זנבא ברישא, רישא אחורא כתפין, אעבר וזעים, נטיר וגניז. [p. 552] חד לאלף יומין זעירין אתגלייא קולטרא בקיטרוי סנפירא בעדבוי, אתבר רישיה במיין דימא רבא דכתיב (תהלים עד) שברת ראשי תנינים על המים. תרין הוו, חד אתחזרו, תנינם [p. 553] כתיב חסר. ראשי כד״א (יחזקאל א) ודמות על ראשי החיה רקיע.

ויאמר אלהים יהי אור ויהי, היינו דכתיב (תהלים לג) כי הוא אמר ויהי, הוא בלחודוי, ויהי בלחודוי. לבתר אתחזרו חד יהו״י יה״ו י״ה י׳. י׳ בתראה שכינתא לתתא כמא דה״א שכינתא אשתכח ובחד מתקלא אתקלו.

© 2009–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

[p. 554] והחיות רצוא ושוב, כדכתיב וירא אלהים את האור כי טוב, (ישעיה ג) אמרו צדיק כי טוב. האי במתקלא סלקא, קדמאה בלחודוי, וכלא לחד אתחזר, אחתא ומודעתא כלילן דא בדא ביו״ד ה״א כתרין רחימין דמתחבקן.

שיתא נפקין מענפא דשרשא דגופא, לישן ממלל רברבן. לישן דא סתים בין יו״ד וה״א דכתיב (שם מד) זה יאמר ליי׳ אני וזה יקרא בשם יעקב וזה יכתוב ידו ליי׳ ובשם ישראל יכנה, ממש. זה יאמר ליי׳ אני, אחתא וכלא אתמר ביה״ו.

[p. 555] כלא כלילן בלישן סתים לאימא דהא אתפתחת ליה דנפיק מינה. אבא יתיב ברישא, אימא באמצעיתא ומתכסייא מכאן ומכאן. ווי למאן דגלי עריתהון.

ויאמר אלהים יהי מארת ברקיע השמים, שליט דכר **[p. 537]** בנוקבא דכתיב (משלי י) וצדיק יסוד עולם. נהיר יי בתרין ונהיר ומעבר לנוקבא.

אתייחד יו״ד בלחודוי סליק בדרגוי לעילא לעילא. אתחשכא נוקבא ואתנהיר אימא ומתפתחא **[קעז ע״א]** בתרעוי. אתא מפתחא דכליל בשית ומכסיא פתחהא ואחיד להאי ולהאי. ווי למאן דגלי פתחתא.

[p. 556] פרקא תניינא. דיקנא מהימנותא לא אדכר בגין היא יקירותא דכלא. מאודנין נפקת בסחרנהא דבסיטא, סליק ונחית חוטא חוורא בתלת עשר מתפרש ביקירא. ביקירותא ההוא כתיב (ירמיה ב) לא עבר בה איש ולא ישב אדם שם. אדם לבר הוא, אדם לא כליל הכא כ״ש איש. בתלת עשר נביעין מבועין מתפרשן, ארבע בלחודוי אסתמכו תשעה אשקיון לגופא.

[p. 557] מקמי פתחא דאודנין שארי יקירו לאתתקן, נחית בשפיר ברישא דשפוון, מהאי רישא להאי רישא קאים.

ארחא דנפיק תחות תרין נוקבין דפרדשקא לאעברא חובה דכתיב (משלי יט) ותפארתו עבור על פשע. תחות שפוון אסחר שערא לרישא אחרא. ארחא אחרא נפיק תחותוי, חפי תקרובתא דבוסמא לרישא דלעילא. תרין תפוחין אתחזן לאנהר בוסמין.

מזלא דכלא תלייא עד לבא, ביה תליין עלאין ותתאין. אינון דתליין לא נפקין דא מן דא. חפיין זעירן על גרונא דיקירו, רברבין מתשערן בשיעור שלים.

[p. 558] שפוון אתפנון מכל סטרין. זכאה למאן דנשקי מאינון נשיקין.

בההוא מזלא דכלא נגדין תלת עשר משיחין דאפרסמונא דכיא. כלא בהאי מזלא שכיך וסתים.

בזמנא דמטא שביעאה משתכחי אלין תליסר בעלמא עלאה ומתפתחי תליסר תרעי דרחמי. בההוא זמנא (ישעיה נה) דרשו יי׳ בהמצאו.

© 2009–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

כתיב (בראשית א) ויאמר אלהים תדשא הארץ דשא עשב מזריע זרע למינהו ועץ עושה פרי וגו׳, היינו דכתיב (ויקרא טז) ועניתם את נפשותיכם בתשעה לחדש בערב.

[p. 559] (דברים ג) יי׳ אלהים אתה החלות להראות את עבדך את גדלך. י״ה ו״ה שלים בסטרוי, והכא ברחישותא דא דארעא לא שלים, יה״י לא כתיב.

קרינן יו״ד עלאה יו״ד תתאה, וייצר יו״ד עלאה יו״ד תתאה. יהי עלאה ותתאה, ה׳ **[p. 538]** בגווייהו, כללא דשלימו שלים ולא לכל סטר. אתעקר מהאי אתר שמא דא ואשתיל באחרא, כתיב ויטע יי׳ אלהים.

[p. 560] ה׳ בין יו״ד ליו״ד דיה״י, נשבא דפרדשקא דעתיקא לזעירא דאפין, בלא רוחא לא אתקיים. בה״א אשתכלל, ה״א עלאה ה״א תתאה דכתיב (ירמיה א) אהה יי׳ אלהים.

בקיטפוי דקטפין צרירא דמתקלין יה״ו. י׳ עלאה דאתעטר בקוטרא דעתיקא היא קרומא דאזדכך וסתים, ה״א עלאה דאתעטר ברוחא דנוקבין דפרדשקא דנפק לאחייא, ו׳ עלאה בוצינא דקרדינותא דאתעטר בסטרוי. מתפשטן אתוון לבתר ואתכללו בזעירא דאפין.

[p. 561] כמא דשריא בגלגלתא אשתכחו מתפשטן בכל גופא לשכללא כלא בעמר נקי. כד תלי תליין אלין אתוון, כד אתגלי לזעירא מתיישבן ביה אלין אתוון ואתקרי בהון.

יו״ד דעתיקא סתים בסטרוי בגין שמא לא אשתכח. ה״א אתפתח באחרא ואינקיב בתרין נוקבין ואשתכח בתקונין. ו״ו אתפתח באחרא דכתיב (שיר ז) הולך לדודי למישרים, בבוצינא דקרדינותא למכסיא פתחא.

ו׳ לעילא ו׳ לתתא, ה׳ לעילא ה׳ לתתא, י׳ לעילא בה לא אשתתף אחרא ולא סליק בהדה בר רמיזא דרמיז כד אתגליין תרין [p. 562] באורייתא ומתחברן בחד דרגא חד רגשא בגין לאתפרשא, ו״ד כלילן ביו״ד. ווי כד אסתלק האי ואתגליין אינון פוסמין דטיפסא שריקין לאעבר לא מתעכבין בדוכתא, והחיות רצוא ושוב, ברח לך אל מקומך, אם תגביה כנשר משם אורידך.

ותוצא הארץ. **[קעז ע״ב]** אימתי, כד שמא אתנטע וכדין אוירא נפיק ונצוצא אזדמן.

חד גולגלתא אתפשט בסטרוי, טלא מלי עלה דתרי גווני. תלת חללין דאתוון רשימין אתגליין בה.

[p. 563] אוכמין ערבאה תליין על נוקבין עקימין דלא יכיל למשמע ימינא ושמאלא, הכא חד ארחא לעילא דקיק.

מצחא דלא נהיר קטטותא דעלמי בר כדרעוא אשגח בה.

עיינין דתלת גווני למרתת קמייהו אתסחן בחלבא דנהיר. כתיב (ישעיה לג) עיניך תראינה ירושלם נוה שאנן, וכתיב (שם א) צדק ילין בה. נוה שאנן, עתיקא דסתים, עינך כתיב.

© 2009–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

[p. 539] [p. 564] חוטמא פרצופא דזעירא לאשתמודעא, תלת שלהובן מתוקדין בנוקבוי.

דרגא עמיקא למשמע טב וביש.

כתיב (שם מב) אני יי׳ הוא שמי, (דברים לב) אני אמית ואחיה, וכתיב (ישעיה מו) אני אשא ואני אסבול, (תהלים ק) הוא עשנו ולא אנחנו, (איוב כג) והוא באחד ומי ישיבנו. הוא אקרי מאן דסתים ולא שכיח, הוא מאן דלא אזדמן לעינא, הוא מאן דלא אקרי בשמא.

ה״א ה״ו, א׳ כליל ו׳, ו׳ כליל א׳ ולא כליל. ה״ו אזיל לאל״ף, אל״ף אזיל ליו״ד, יו״ד אזיל ליו״ד דסתים מכל סתימין דלא מתחברן ביה ו״ד. ווי כדלא נהיר יו״ד בו״ד. [p. 565] כד אסתלק יו״ד מן ו״ד בחובי עלמא עריתא דכלא אשתכח, ע״ד כתיב (ויקרא יח) ערות אביך לא תגלה. י״ה, ווי כד אסתליק יו״ד מן ה״א, ע״ד כתיב וערות אמך לא תגלה אמך היא לא תגלה ערותה, אמך היא ודאי, (משלי ב) כי אם לבינה תקרא לתבונה תתן קולך.

פרקא תליתאה. תשעה יקירין אתמסרו לדיקנא, כל מה דאתטמר ולא אתגלייא עלאה ויקירא אשתכח גנזיה קרא.

נימין על נימין מקמי פתחא דאודנין עד רישא דפומא, מרישא האי לרישא אחרא אשתכח. מתחות תרין נוקבין ארחא מלייא [p. 566] דלא אתחזייא. עילעין אתחפיין מהאי גיסא ומהאי גיסא, בהו אתחזיין תפוחין סומקאן כוורדא.

בחד חוטא תליין אוכמין עד חדוי, שפואן סומקי כוורדא אתפנון. זעירין נחתין בגרונא ומחפיין קדלא, רברבין וזעירין נגידין בשקולא.

באלין אשתכח גיבר ותקיף מאן דאשתכח. כתיב (תהלים קיח) מן המצר קראתי יה, תשעה אמר דוד עד כל גוים סבבוני לאסחר ולאגנא עלוי.

ותוצא הארץ דשא עשב מזריע זרע למינהו ועץ עושה פרי אשר זרעו בו למינהו. תשעה אלין אתעקרו משמא שלים ואשתילו לבתר בשמא שלים דכתיב ויטע יי׳ אלהים.

תקונין דדיקנא בתליסר אשתכחן איהי דהאי עלאה, תתאה בתשעה אתחזון. כ״ב אתוון אתגליפו בגיניהון. על האי חלמא דאחיד **[p. 540]** [p. 567] דיקנא דבר נש עלאה בידיה שלים במאריה שנאין תחותוי יכנעון, כ״ש דיקנא עלאה דנהיר אתתאה דעלאה רב חסד אקרי בזעירא חסד סתם, כד אצטריך נהירו אנהר ואקרי רב חסד.

כתיב ויאמר אלהים ישרצו המים שרץ נפש חיה. יה אתפשט נהירו דדא בדא כלא אתרחשון בזמנא חדא, מים טבאן מים בישן, בגין דאמר ישרצו, אתכללו דא בדא חיה עלאה חיה תתאה, חיה **[קעח ע״א]** טבא, חיה בישא.

© 2009–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

ויאמר אלהים נעשה אדם. האדם לא כתיב אלא אדם סתם לאפקא דלעילא דאתעביד בשמא שלים. כדאשתלים דא אשתלים דא, אשתלים דכר ונוקבא לאשלמא כלא, יהו״ה סטרא דדכר, אלהים סטרא דנוקבא.

[p. 568] אתפשט דכורא ואתתקן בתקונוי באמה בפומיה דאמה, מלכין דאתבטלו הכא אתקיימו. דינין דדכורא תקיפין ברישא בסופא נייחין, דנוקבא באיפכא.

וי״ה, קונטורין דקיטורא בעטפוי שקיעין, י׳ זעירא בגווהא אשתכח. אי אתבסמו דינין בעא עתיקא. אתא חויא על נוקבא וקינא דזוהמא אתתקין בגווה למעבד מדורא בישא דכתיב ותהר ותלד את קין, קינא דמדור דרוחין בישין ועלעולין וקטפורין.

[p. 569] אתקין ביה בהאי אדם כתרין בכלל ופרט אתכללו בפרט וכלל, שוקין ודרעין ימינא ושמאלא. ידא אתפלג בסטרוי, אתתקן דכר בנוקבא יה״ו, י׳ דכר ה׳ נוקבא ו׳. כתיב זכר ונקבה בראם ויקרא את שמם אדם, דיוקנא ופרצופא כאדם יתיב על כורסיא, וכתיב (יחזקאל א) ועל דמות הכסא דמות כמראה אדם.

פרקא רביעאה. עתיקא טמיר וסתים, זעירא דאנפין אתגלייא ולא אתגלייא. דאתגלייא באתווי כתיב, דאתכסייא סתים באתוון דלא מתיישבן באתרוי בגין דאיהו לא אתיישבו ביה עלאין ותתאין.

[p. 570] ויאמר אלהים תוצא הארץ נפש חיה למינה בהמה ורמש וחיתו ארץ, היינו דכתיב (תהלים לו) אדם ובהמה תושיע יי׳, **[p. 541]** חד בכללא דאחרא משתכחא, בהמה בכללא דאדם. (ויקרא א) אדם כי יקריב מכם קרבן ליי׳ מן הבהמה, משום דאתכלל בכללא דאדם.

כד נחת אדם דלתתא **[קעח ע״ב]** בדיוקנא עלאה אשתכח תרין רוחין מתרין סטרין דימינא ושמאלא כליל אדם, דימינא נשמתא קדישא דשמאלא נפש חיה. חב אדם אתפשט שמאלא ואתפשטו אינון בלא גופא. כד מתדבקין דא בדא אתיילדן כהאי חיה דאולידא סגיאין בקיסרא חדא.

[p. 571] כ״ב אתוון סתימן, כ״ב אתוון אתגליין, י׳ סתים י׳ גלייא. סתים וגליא במתקלין דטפסין אתתקלו. [p. 572] י׳ נפקין מניה דכר ונוקבא ו״ד, בהאי אתר ו׳ דכר ד׳ נוקבא, בגין ד״ו תרין, ד״ו דכר ונוקבא, ד״ו תרין קפלין.

י׳ בלחודוי דכר, ה׳ נוקבא. ה׳ ד׳ הות, מדאתעברת אפיקת ו׳. אתחזי יו״ד בחזויה כללא דיה״ו. מדאפיקת ו׳ דהוא דכר ונוקבא אתיישבת לבתר ומכסייא לאמא.

© 2009–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

(בראשית ו) ויראו בני האלהים את בנות האדם, היינו דכתיב (יהושע ב) שנים אנשים מרגלים חרש לאמר. בנות האדם, דכתיב (מלכים א ג) אז תבאנה שתים נשים זונות אל המלך, בגיניהון כתיב כי ראו כי חכמת אלהים בקרבו, אז תבאנה ולא מקדמיתא.

[p. 573] בקיסטרא דקיטורי דפיגאן תרין מתחבקן הוו לעילא, לתתא נחתו ירתו עפרא, אבדו חולקא טבא דהוה בהו עטרא דחמלא ואתעטר בקוסטא דענבא.

(שמות יד) ויאמר יי׳ אל משה מה תצעק אלי, אלי דוקא. דבר אל בני ישראל ויסעו, ויסעו דוקא. במזלא הוה תלי דבעא לאוקיר דקניה. (שם טו) והישר בעיניו תעשה והאזנת [p. 574] למצותיו ושמרת כל חקיו, עד כאן. כי אני יי׳ רפאך, להאי דוקא.

פרקא חמישאה. (ישעיה א) הוי גוי חוטא עם כבד עון זרע מרעים בנים משחיתים עזבו את יי׳ נאצו את קדוש ישראל נזורו אחור. שבעה דרגין יו״ד ה״ה ו״ה ה״, ו״ו אפיק ד׳ ה״ה הו״י ה״ה אפיק ו״ו ד״ו לבר. אסתיר אדם דכר ונוקבא דאינון ד״ו דכתיב בנים משחיתים.

[p. 542] [p. 575] בראשית ברא. בראשית מאמר, ברא חצי מאמר, אב ובן סתים וגליא, עדן עלאה דסתים וגניז, עדן תתאה נפיק למטלנוי ואתגלייא יהוה יה.

אלהים את, אדני אהיה ימינא ושמאלא כחדא אשתתפו.

[p. 576] השמים ואת, דכתיב (דה״א כט) והתפארת והנצח, אינון כחדא אשתתפו.

הארץ, דכתיב (תהלים ח) מה אדיר שמך יי׳ בכל הארץ, (ישעיה ו) מלא כל הארץ כבודו.

יהי רקיע בתוך המים, להבדיל בין הקדש ובין קדש הקדשים, עתיקא לזעירא אתפרש ואתדבק לא אתפרש ממש. פימא ממלל רברבן אנתיק ואתעטר בכתרין זעירין בחמשה זינין מים דכתיב (במדבר יט) ונתן עליו מים חיים, (ירמיה י) הוא אלהים חיים ומלך עולם, (תהלים קטז) אתהלך לפני יי׳ בארצות החיים, (שמואל א כה) והיתה נפש אדני צרורה בצרור החיים, ועץ החיים בתוך הגן.

[p. 577] י״ה יו״ד ה״א אהי״י בין מים למים, מים שלימין ומים דלא שלימין, רחמין שלימין רחמין דלא שלימין.

ויאמר יי׳ לא ידון רוחי באדם לעולם בשגם הוא בשר. ויאמר יי׳ כד אתיישבא בזעירא. מכאן דבר בשם אומרו, דעתיקא סתים קאמר לא ידון רוחי באדם דלעילא משום דבההוא רוחא דאתנשבא מתרין נוקבין דפרדשקא משיך לתתאי. ובגין כך כתיב והיו ימיו מאה ועשרים שנה. יו״ד שלים ולא שלים, י׳ בלחודוי מאה, תרין אתוון תרי זמני, מאה ועשרים שנה. י׳ בלחודוי כד **[קעט ע״א]** אתגליא בזעירא אתמשך בעשר אלפי שנין, מכאן כתיב (תהלים קלט) ותשת עלי כפכה.

© 2009–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

[p. 578] (בראשית ו) הנפילים היו בארץ, היינו דכתיב ומשם יפרד והיה לארבעה ראשים, מאתר דאתפרש גנתא אקרו הנפילים דכתיב ומשם יפרד.

היו בארץ בימים ההם, ולא לבתר זמנא, עד דאתא יהושע ובני האלהים אסתמרו. אתא שלמה ובנות [p. 579] האדם אתכלל הה״ד **[p. 543]** (קהלת ב) ותענוגות, תענוגים לא קארי, בני האדם, דאתרמיו מהאי רוחין אוחרנין דלא אתכללו בחכמה עלאה דכתיב (מלכים א ה) וייי נתן חכמה לשלמה, וכתיב (שם) ויחכם מכל האדם, משום דהני לא אתכללו באדם. [p. 580] וייי נתן חכמה, ה׳ עלאה. ויחכם, דמינה אתחכם לתתא.

המה הגבורים אשר מעולם, עולם דלעילא. אנשי השם, דאתנהגן בשמא. מאי שמא, שמא קדישא דאתנהגן ביה דלא קדישין לתתא ולא אתנהגן אלא בשמא. אנשי השם סתים ולא אנשי יהוה, לאו מסתים סתימא אלא גריעותא ולא גריעותא, אנשי השם סתם מכללא דאדם נפקו.

כתיב (תהלים מט) אדם ביקר בל ילין. אדם ביקר, ביקרו דמלכא. בל ילין, בלא רוחא.

תליסר מלכי קרבא בשבעא, שבעה מלכין בארעא אתחזיאו נצחי קרבא. תשעה דסלקין בדרגין דרהטין ברעותהון ולית דימחי בידון. חמשה מלכין קיימין בבהילו, לקמי ארבע לא יכלין למיקם. ארבע מלכין נפקין לקדמות ארבע בהון תליין כענבין באתכלא. צרירן בהו שבעה רהיטין סהדן סהדותא ולא קיימין בדוכתייהו.

[p. 581] אילנא דמבסם יתיב בגו, בענפוי אחידן ומקננן צפרין, תחותוי תטלל חיותא דשליטא. הוא אילנא בתריסר כבישן למהך בשבעה סמכין סחרניה בארבע זיויין מתגלגלן בארבע סטרין.

[p. 582] חויא דרהיט בתלת מאה ושבעין דלוגין, דליג על טורין מקפץ על גבעתא דכתיב (שיר ב) מדלג על ההרים מקפץ על הגבעות. זנביה בפומיה בשנוי נקיב לתרין גיסא, כד נטיל גיסטרא אתעביד לתלת רוחין.

כתיב ויתהלך חנוך את האלהים, וכתיב (משלי כב) חנוך לנער על פי דרכו, הנער הידוע. את האלהים, ולא את ייי.

ואיננו, בשם זה. כי לקח אותו אלהים, להקרא בשמו.

[p. 583] תלת בתי דינין ארבע אינון, ארבע בתי דינין דלעילא ארבע לתתא דכתיב (ויקרא יט) לא תעשו עול במשפט במדה במשקל ובמשורה. דינא קשיא, דינא דלא קשיא. דינא בשקולא, דינא דלא בשקולא. דינא רפיא, דינא דאפי׳ לא האי ולא האי.

[p. 544] ויהי כי החל האדם לרב על פני האדמה. החל האדם לרב, היינו דכתיב בשגם הוא בשר, האדם דלעילא, וכתיב על פני האדמה.

© 2009–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

[p. 584] (שמות לד) ומשה לא ידע כי קרן עור פניו, היינו דכתיב (בראשית ג) כתנות עור. קרן, דכתיב (שמואל א טז) ויקח את קרן השמן, לית משיחה אלא בקרן, (תהלים פט) ובשמך תרום קרננו, (שם קלב) שם אצמיח קרן לדוד, היינו עשיראה דמלכא ואתיא מן יובלא דהיא אימא דכתיב (יהושע ו) והיה במשוך בקרן היובל, קרן ביובלא אתעטר עשיראה באימא.

[p. 585] קרן, דנטיל קרן וריוח לאתבא רוחיה ליה. והאי קרן דיובלא הוא ויובלא ה׳, וה׳ נשיבא דרוחא לכלא, וכלא תייבין לאתרייהו דכתיב (ירמיה א) אהה יי׳ אלהים, כד אתחזר ה׳ לה׳ יי׳ אלהים אתקרי שם מלא, וכתיב (ישעיה ב) ונשגב יי׳ לבדו ביום ההוא.

[p. 586] עד כאן סתים ואתעטר צניעותא דמלכא. זכאה למאן דנפק וידע שבילוי וארחוי.

© 2009–2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

פרשת ואתה תצוה

[זהר ח״ב קעט ע״ב] [p. 1] (שמות כח:1) *ואתה הקרב אליך את אהרן אחיך את בניו אתו מתוך בני ישראל וגו׳*. אמר רבי חייא מאי שנא הכא בכל אתר דכתיב *ואתה הקרב אליך*, *ואתה תדבר אל כל חכמי לב*, *ואתה תצוה את בני ישראל*, (שמות ל:23) *ואתה קח לך בשמים ראש*. אלא כלא ברזא עלאה איהו לאכללא שכינתא בהדיה.

אמר רבי יצחק נהורא עלאה ונהורא תתאה כליל כחדא ואקרי *ואתה* כד״א (נחמיה ט:6) *ואתה מחיה את כלם*, ועל דא לא כתיב *והקרבת את אהרן אחיך*, *וצוית את בני ישראל*, *ודברת אל כל חכמי לב*, בגין דההיא זמנא שריא שמשא בסיהרא ואשתתף כלא כחדא לשריא על אומנותא דעובדא.

[p. 2] אמר רבי אלעזר מהכא (שמות לו:1) *אשר נתן יי׳ חכמה ותבונה בהמה*.

אמר רבי שמעון מהכא *ואתה תדבר אל כל חכמי לב אשר מלאתיו רוח חכמה*. *אשר מלאתי*ם מבעי ליה, אלא *אשר מלאתיו* לההוא לבא. *מלאתיו רוח חכמה* כד״א (ישעיה יא:2) *ונחה עליו רוח יי׳ רוח חכמה*, ועל דא *אשר מלאתיו רוח חכמה* דשריא שמשא בסיהרא באשלמותא דכלא ועל דא אתרשים הכל בכל אתר.

אמר רבי אלעזר אי הכי האי *ואתה* היך אתיישבן בקראי.

אמר ליה כלהו מתיישבן נינהו. *ואתה הקרב אליך*, ליחדא בהדיה ולקרבא בהדיה רזא דשמא קדישא כדקא יאות. *ואתה תדבר אל כל חכמי לב*, בגין דכלהו לא אתיין למעבד עובדתא עד דרוח קודשא ממללא בגווייהו ולחשא לון בלחישו וכדין עבדי עבידתא. [p. 3] *ואתה תצוה את בני ישראל*, רוח קודשא פקדא עלייהו ואנהיר עלייהו למעבד עובדא ברעותא שלים. *ואתה קח לך*, כמה דאוקימנא דכתיב *ואתה הקרב אליך*. והני כלהו הכא בעובדא דמשכנא דכלא אתעביד ברזא דא.

פתח ואמר (תהלים כב:20) *ואתה יי׳ אל תרחק אילותי לעזרתי חושה*. *ואתה יי׳*, כלא חד. *אל תרחק*, לאסתלקא מינן למהוי סליק נהורא עלאה מתתאה, דהא כד אסתלק נהורא עלאה מתתאה כדין אתחשך כלא נהורא ולא אשתכח כלל בעלמא. ועל דא אתחרב בי מקדשא ביומי ירמיהו, ואע״ג דאתבני לבתר לא אהדר נהורא לאתריה כדקא יאות. ועל רזא דא שמא דההוא נביאה גרים, ירמיהו אסתלקות דנהורא עלאה דאסתלק לעילא ולא אהדר לאנהרא לבתר כדקא יאות. ירמיהו אסתלק ולא אהדר לאתריה ואתחרב בי מקדשא ואתחשכו

© 2011–2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

This document may be reproduced and distributed for educational use only. Any other use, including commercial use, is strictly prohibited without the prior written permission of Zohar Education Project, Inc.

נהורין, אבל ישעיהו שמא גרים לפורקנא ולאהדרא נהורא עלאה לאתריה, ישעיהו לאנהרא ההוא נהורא עלאה ולמעבד פורקנא ולמבני בי מקדשא וכל טבין [p. 4] וכל נהורין יהדרון מקדמיתא. ועל דא קיימין תרין נביאי אלין דא לקביל דא בגין דשמא גרים וצרופא דאתוון דא בדא גרמין עובדא הן לטב הן לביש. ועל רזא דא צרופא דאתוון דשמהן קדישין וכן אתוון בגרמייהו גרמין לאתחזאה רזין עלאין כגוונא דשמא קדישא דאתוון בגרמייהו גרמין רזין קדישין לאתחזאה בהו.

רזא קדמאה יי נקודה קדמאה **[קפ ע״א]** דקיימא על תשע סמכין דסמכין לה ואינון קיימין לארבע סטרי עלמא, כמה דסופא דמחשבה נקודה בתראה קיימא לארבע סטרי עלמא בר דהאי דכר ואיהי נוקבא.

והאי קיימא בלא גופא וכד קיימא בלבושא דאתלבש בהו איהי קיימא על תשע סמכין ברזא דאת ם בלא עגולא, ואע״ג דאת ס׳ איהי בעגולא וקיימא בעגולא אבל ברזא דאתוון חקיקן גו נקודי טהירין לעילא אינון ברבועא, ולתתא בעגולא.

[p. 5] האי ברבועא איהי קיימא בשיעורא דתשע נקודין תלת תלת לכל סטר ואינון בשיעורא דחושבנא תמניא נקודין ואינון תשע, ואלין אינון דקיימין מרזא דבוצינא ברבועא בסמכין תשעה לאת יי נקודה חדא. אינון תשעה אינון תמניא ברזא דאת ם ברבועא כגוונא דא ⁙ תלת תלת לכל סטר.

ודא איהו רזא דאת יי נקודה חדא, ואע״ג דאיהי נקודה חדא דיוקנא דילה רישא לעילא וקוצא לתתא ושיעורא דילה תלת נקודין כגוונא דא ֶ. ועל דא אתפשטותא לארבע סטרין תלת תלת לכל סטר, איהי תשע ואיהי תמניא. ואלין אינון סמכין דנפקין מרזא דבוצינא למהוי סמכין לאת יי ואלין אקרון רתיכא דילה ולא קיימן בשמא בר ברזא דתשע נקודין דאורייתא.

וברזא דספרא דאדם אתפלגו אלין תשע דאינון תמניא בצרופא דאתוון דשמא קדישא לצרפא לון וליחדא לון בכל אינון גוונין. כד נטלין אלין תמניא דאינון תשעה נהרין בנהירו דאת ם ברבועא ואפיק נהורין תמניא, ואינון תמניא ואתחזו תשעה ואתפלגן לתתא לנטלא כל משכנא.

[p. 6] ואינון צרופא דשמא קדישא ברזא דשבעין ותרין אתוון מחקקן דנפקי מרזא דתלת גוונין ימינא ושמאלא ואמצעיתא וכלא מרזא דתלת נקודין שיעורא דאת יי דאיהי לארבע סטרין ⁙. ואינון תמניא נקודין ואינון תשע נקודין ואינון תריסר נקודין עלאין תלת תלת לכל סטר, ומהכא נחתין לתתא בתריסר לשית סטרין, וכד אתחקקן תריסר אלין בשית סטרין אינון שבעין ותרין שמהן רזא דשמא קדישא דשבעין ותרין דאינון שמא חדא קדישא.

© 2011–2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

וכלא איהו סליק ברעותא דמחשבה באינון סמכין דאת י׳ ועל דא אתוון בצרופייהו תלת תלת בכל צרופא דיליה בגין לסלקא ברעותא דאת י׳ דתלת נקודין כמא דאתמר ועל דא לא אסתליק בסליקו דצרופא אלא מעקרא ושרשא דרזא דאלין סמכין דסמכין לאת י׳ רזא דאת ם ברבועא, ט׳ נקודין תמניא נקודין תריסר נקודין שבעין ותרין נקודין, וכל רזא דשמא קדישא קיימא באת י׳ וכלא רזא חדא וקיימא ברזא דבוצינא כמא דאתמר למעבד סמיכו לכל את ואת, ואינון סמכין אינון רתיכא דלהון דכל את ואת כמא דאתמר.

רזא תניינא את ה׳ דקיימא על חמשא סמכין דסמכין לה דנפקין מרזא דבוצינא כד אתכניש לאסתלקא לעילא מרזא דמשחתא. את דא היכלא קדישא אקרי, לגו נקודה דקאמרן וכלא הוא ברזא דקאמרן דאת ם ברבועא אבל הכא לא אתרשים בר את ה׳ ורתיכא דילה חמשא סמכין דקאמרן. [p. 7] דכד בטש נהירו דבוצינא באת י׳ אתנהיר ומההוא בטישותא אתעבידו אינון תשע סמכין דקאמרן, ומגו נהירו דאתנהר את י׳ אתפשטו תלת נקודין די׳, תרין לעילא דאינון רישא וחד לתתא דאיהו קוצא די׳ כגוונא דא ֵ כדקאמרן. כד אתפשטו תרין אתעבידו תלת, חד אתעבידו תרין ואתפשטו ואתעביד היכלא דא. היכלא דא לבתר דאתעביד היכלא לחד נקודה קדמאה **[קפ ע״ב]** אתעביד בגניזו טמיר רזא דאת דא וקיימא על חמש אחרנין.

ארבעא גניזין אינון וחד נקודה דקיימא לגו באמצעיתא, אינון חמש ואיהי ה׳. כמא דה״א לתתא קיימא על ארבע ואיהי נקודה על ארבע דקיימא בגו אמצעיתא אוף הכא נמי האי. מה דקיימא על ה׳ סמכין הכי הוא ודאי דהאי נקודה עלאה איהי על תרין גוונין חד בלחודוי וחד בטמירו.

ובספרא דרזין דחנוך ה׳ ודאי קיימא על חמש סמכין דנפקין מגו בוצינא, וכדין אפיק ה׳ קיימין אחרנין ואשתכחת האי ה׳ ברזא דעשרה. וכד אתפרשת קיימא ה׳ דא על סמכין ואינון הוו תליסר מכילן דרחמי בחד דרגא דאתוסף עלייהו, ואלין אינון תריסר דקיימין בשית זמנין, אינון ארבעין ותרין, שבעין ותרין הוו אבל נחתין לתתא, והכא אתפרשו שבילין לכל סטר דאינון תלתין ותרין, אשתארו ארבעין, ותרין אזני ימינא ושמאלא הא ארבעין ותרין אתוון עלאין דאינין אתוון רברבן דאורייתא. [p. 8] בגין דאית אתוון רברבין ואית אתוון זעירין, אתוון רברבין לעילא ואתוון זעירין לתתא וכלא לתתא כגוונא דלעילא, בגין דאית שמהן עלאין קדישין דקיימין ברעו דרוחא ולבא בלא מלולא כלל, ואית שמהן תתאין קדישין דקיימין במלה ובמשיכו דמחשבה ורעו עלייהו, ואית שמהן אחרנין לתתא דאינון מההוא סטרא אחרא דאיהי סטרא דמסאבא ואלין לא קיימן אלא ברעו דעובדא לתתא לסלקא רעו דההוא עובדא דלתתא לגביה, בגין דאיהו סטרא אחרא לאו איהי אלא בעובדין דהאי עלמא לאסתאבא בהון כגוונא

© 2011–2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

דבלעם ואינון בני קדם וכל אינון דמתעסקי בההוא סטרא אחרא. [p. 9] ואלין לא קיימי באתוון רשימן מן כ״ב דאורייתא בר תרין ואלין חי״ת וקו״ף וסמכין לון בסמיכו אתוון דשקר אבל אלין אשתמודעאן לגבייהו יתיר. ועל דא ב*תהלה לדוד* בכלהו כתיב וא״ו בכל את ואת בר מאלין תרין דלא כתיב וא״ו שמא דקב״ה.

ובגין כך אינון ארבעין ותרין אתוון עלאין דעלמא אתברי בהו. אשתכח האי ה׳ עלאה לסלקא לתשעין ותרין, תשעין הוו בר תרין אזנין ימינא ושמאלא וסימנך (בראשית יז:17) *ואם שרה הבת תשעים שנה תלד*, אבל הוא בחשבנא תשעין ותרין וכד אתוסף דרגא דרזא דברית איהו רקיעא תמינאה וקיימא לתמנא יומין הא מאה ואלין ודאי מאה ברכאן בכל יומא דאצטריכא כנסת ישראל לאתעטרא בהו, וכלא ברזא דה׳.

[p. 10] האי ה׳ איהי דיוקנא דילה בתרין נונין רזא דמאה ואינון חמש סמכין רתיכין דנפקי מגו בוצינא ואינון חמש אחרנין דנפקי מינה ועל דא דיוקנהא כגוונא דא ה׳. תרין נונין ונקודה דקיימא באמצעיתא, ועל דא ו׳ קיימא בינייהו תדיר נו״ן בגין דהכא איהו אתריה לאתעטרא, ואע״ג דרזין אחרנין אינון ברזא דה׳ אבל דא איהו ברזין דספרא דחנוך והכי הוא ודאי.

וכד אתתקנא באינון חמשין בלחודייהו איהי נקודה דקיימא ברזא דנ׳ כגוונא דא ה׳ נו״ן וחד נקודה באמצעיתא דאיהי שלטא עלייהו וכלא רזא חדא. זכאין אינון דידעין ארחוי דאורייתא למהך בארחי קשוט, זכאין אינון בהאי עלמא וזכאין אינון בעלמא דאתי.

רזא תליתאה ו׳, האי את דיוקנא דרזא דאדם כמא דאתמר ואוקימנא, והאי את קיימא על תריסר רתיכין וכד מתפרשאן אינון עשרין וארבע רתיכין דכלילן בהאי את, פשיטו דיוקנא דבר נש לקביל דרועין [p. 11] וירכין וגופא. **[קפא ע״א]** שייפין דלהון עשרין וארבע אינון דדרועין וירכין וגופא הא אתמר אבל כלהו סתימין בגופא וגופא קיימא בכלהו עשרין וארבע, וכלהו רתיכין כלילן ביה בגופא ובגין דכלילן כלהו ביה קיימא ו׳ פשיטו חד.

גופא חד כליל בעשרין וארבע רתיכין ואלין אינון רישא בשית גופא בתמני סרי, ואע״ג דכל רתיכין אינון שתים עשרה לכל סטר בכלא קיימא גופא, אבל עשרין וארבע אינון שית דרישא דאינון שייפין לאענאה רישא, תמני סרי חולין דקיימא רישא דאיהו רזא דשית. ועל דא שיעורא דאת ו׳ רישא שיעורא בשית נקודין ממש גופא בתמני סרי. כגוונא דא כל אלין רזין מתפרשן לאכללא לון בגופא בגין דדרועין וירכין כלהו בגניזו ועל דא כלא אתכליל ברזא דדיוקנא דאת ו׳.

וכד שלימו דאת דא אתחזיין כדין כל סטרין בישין אסתתימו ואתפרשן מסיהרא ולא אתחפיין בגין דאיהו מבקע כל משקופין דרקיעין ואנהיר לה ולא יכלא מקטרגא לאבאשא כלל,

© 2011–2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

וכד האי אסתלק כדין סליק ואסטי ומפתי ויכיל לקטרגא לכל בני עלמא בגין דאיהו *מלך זקן וכסיל* והא אוקימנא. [p. 12] ו׳ איהו נהורא דנהיר לסיהרא ואע״ג דנהורין סגיאין אתכלילן ביה נהורא דנהיר לסיהרא איהו חד פשיטו למליא לה ואיהו רזא דאלף רשימא בכל אינון רזין וכד נהיר לסיהרא ברזא דו׳ נהיר לה.

ובספרא דאדם בדיוקנין דאתוון, ו׳ חד נקודה לעילא וחמש נקודין לתתא וכן שיעורא דילה כגוונא דא, וכל נקודה קיימא ברזא דעשר בגין דלית לך נקודה דלא אשלים לעשר דכל נקודה אית בה תשע סמכין רתיכין וההוא נקודה אשלים לעשר, נקודה דימינא תשע סמכין רתיכין לה ואיהי עשרה, וכן לשמאלא, וכן לכל סטרין. ועל דא כלהו נקודין אינון כל חד וחד כללא דעשר איהי ורתיכוי וכלהו כלילן בההוא פשיטו דאת ו׳.

וכד עייל שימשא בסיהרא נפקא מהאי ו׳ חד פשיטו רזא דברית כגוונא דא ג׳ ודא איהו לאעלא בנוקבא, וכד אתכליל כלא בהאי פשיטו דאת ו׳ כדין קיימא לשמשא בנוקבא ורזא דא דכתיב *ואתה הקרב אליך את אהרן* [p. 13] *אחיך* , לאתכללא דרועא בגופא. *ואת בניו אתו* , אלין כל אינון רתיכין וסמכין דיליה. דרועא שמאלא לגביה דכתיב (במדבר ג:45) *קח את הלוים* , לאשתכחא ו׳ דכליל כלא בחד פשיטו למהוי חד. ועל דא אשתכח יחודא בהאי, ימינא ושמאלא ואמצעיתא כלא איהו חד, ועל דא אתעביד חד פשיטו ואקרי אחד ולא תשכח בר פשיטו חד בלחודוי ודא הוא חד.

ה׳ בתראה אתעביד חד גופא בההוא נקודה דאמצעיתא ואעיל בה ו׳ ואשתכח ו׳ בין תרין נקודין חד לעילא וחד לתתא, וכדין אתאחיד עלמא עלאה בתתאה ואיהו חד ואוקימנא.

אתו רבי אלעזר ורבי אבא ונשקו ידוי. בכה רבי אבא ואמר ווי כד אתכניש שמשא ויתחשך עלמא.

אמר ר׳ אלעזר ירכין לתתא ברזא דאת ו׳, מנ״ל דאתכלילו בהאי את.

אמר ליה דכתיב (מלאכי ג:22) *זכרו תורת משה עבדי* , ולא כתיב נביאי לאתחזאה דכלא אתכליל ברזא דו׳ ואת ו׳ איהי חד בלחודהא ופשיטו חד והא אתמר.

[p. 14] *ואתה הקרב אליך את אהרן אחיך*. אמר רבי שמעון לא שמש משה בסיהרא עד דאתכליל בכל סטרין ברזא דו׳ כמה דאוקימנא. תא חזי מה כתיב, *מתוך בני ישראל לכהנו לי*. *לכהן לי* לא כתיב אלא *לכהנו*, לשמושא דיליה לשמושא דאת דא לשמושא דיליה ודאי. *לי* , דא את ה׳ לאעלא ולשמשא ו׳ בה׳ למהוי כלא חד. זכאין אינון ישראל **[קפא ע״ב]** דעאלו ונפקו וידעי ברזי דארחי דאורייתא למהך בארח קשוט.

© 2011–2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

מתוך בני ישראל. אמאי *מתוך בני ישראל*, אלא כלא לא אתקריב למהוי חד כדקא יאות אלא *מתוך בני ישראל*, דהא *בני ישראל* קיימין לתתא לאפתחא ארחין ולאנהרא שבילין ולאדלקא בוצינין ולקרבא כלא מתתא לעילא למהוי כלא חד ובגין כך כתיב (דברים ד:4) *ואתם הדבקים ביי׳ אלהיכם חיים כלכם היום*.

ואתה הקרב אליך. א״ר אלעזר כלא איהו קריבה למאן דידע ליחדא יחודא ולמפלח למאריה דהא בזמנא דאשתכח קרבנא כדקא יאות כדין אתקריב כלא כחדא ונהירו דאנפין אשתכחו, וכד קרבנא לא אשתכח [p. 15] כדקא יאות או יחודא לא הוי כדקא יאות כדין אנפין עציבין ונהירו לא אשתכח ואתכסיא סיהרא ושלטא סטרא אחרא.

א״ר שמעון קב״ה לא נסי לאיוב ולא אתא עמיה בנסיונא כנסיונא דשאר צדיקיא דהא לא כתיב ביה *והאלהים נסה את* איוב כמה דכתיב באברהם (בראשית כב:1) *והאלהים נסה את אברהם*, ואיהו אקריב בידיה לבריה יחידאי לגביה ואיוב לא יהב ליה ולא מסר ליה כלום ולא אתמר ליה אבל אתמסר בידא דמקטרגא בדינא דקב״ה דאיהו אתער לההוא מקטרגא לגביה מה דאיהו לא בעא, דהא בכל זמנא אתי ההוא מקטרגא לאתערא על בני נשא והכא קב״ה אתער לגביה דכתיב (איוב א:8) *השמת לבך על עבדי איוב*, אבל רזא עמיקא איהו.

פתח ואמר (בראשית ד:3) *ויהי מקץ ימים ויבא קין מפרי האדמה מנחה ליי׳*. *ויהי מקץ ימים*, רזא איהו *מקץ ימים* ולא *מקץ ימין*, דחה *לקץ ימין* וקריב *לקץ ימים*. והא אוקימנא דכתיב (דניאל יב:13) *ואתה לך לקץ*, אמר קב״ה לדניאל *ואתה לך לקץ*. אמר ליה לאן *קץ*, *לקץ הימים* או *לקץ הימין*, [p. 16] עד דאמר ליה *לקץ הימין*. ועל דא דחיל דוד דכתיב (תהלים לט:5) *הודיעני יי׳ קצי*, או *לקץ הימים* או *לקץ הימין*. והכא מה כתיב, *ויהי מקץ ימים* ולא *מקץ ימין*, ובגיני כך לא אתקבל קרבניה דהא מסטרא אחרא הוה כלא.

ת״ח מה כתיב (בראשית ד:4) *והבל הביא גם הוא*. מאי *גם הוא*, לאסגאה כלא דא בדא, קרבנא כלא ועקרא דיליה הוה לקב״ה ויהב חולקא לסטרא אחרא כד״א *ומחלביהן*. וקין עקרא עבד *מקץ ימים* ויהב חולקא לקב״ה ועל דא אתדחת איהו וקרבניה.

[p. 17] באיוב מה כתיב (איוב א:4-5) *והלכו בניו ועשו משתה וגו׳*, וכתיב *ויהי כי הקיפו ימי המשתה*, וכתיב *ושלחו וקראו לשלשת אחיותיהם לאכול ולשתות*, ודא הוא עקרא לסטרא אחרא, ולבתר אקריב עולות, ועולה איהו דכר ולא נוקבא וסלקא לעילא וקרבנא לא קריב לאכללא ליה כדקא יאות.

ות״ח אלמלא חולקא יהב לכלא מקטרגא לא יכיל ליה לבתר. ואי תימא אמאי אבאיש ליה קב״ה, אלא בגין דגרים לכסיא נהורא ולאתחפיא ואיהו לא קריב קרבנא אחרא לאתזנא

© 2011–2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

ביה אחרנין אלא עולה דסלקא לעילא ועל דא כתיב *ככה יעשה איוב כל הימים*, דאלמלא סטרא אחרא אתזנת בחולקא אתעברת מעל מקדשא ואסתלק מניה וסטרא דקדושה סליק לעילא לעילא. אבל איהו לא בעי לאתזני אחרא מקרבניה ואעדי גרמיה מניה. מנא לן, דכתיב (שם 5:) *וסר מרע*, [p. 18] ועל דא אקריב תדיר עולה דהא עולה לא אתהני מניה סטרא אחרא לעלמין. ובגין כך כל מה דנטיל לבתר מדידיה נטיל, ועל דא איוב גרים לחפיא ערלה על ברית קיימא דלא הוה אעדי מניה, ובגין כך קב״ה אתער לההוא מקטרגא דכתיב *השמת לבך אל עבדי איוב*.

ת״ח כד בעא **[קפב ע״א]** קב״ה לאתאחדא בהו בישראל לא קיימא שעתא בגין דערלה חפיא נהורא עד זמנא דההוא מקטרגא הוה נטיל דיליה מאיוב, ועל דא פקיד קב״ה למיכל ליה בבהילו דאיהו סטרא אחרא אשתדל ביה באיוב ופקיד לאעברא ערלה מנייהו וכדין אתאחד קב״ה בישראל וההוא סטרא אחרא אתפרש מן קודשא ואשתדל ביה באיוב ונטיל מדיליה וכדין (שמות יב 11:) *פסח הוא לי״* ודאי, דעד השתא לא הוה *פסח לי״*. זכאין אינון דיחדי יחודא דמאריהון כדקא יאות.

[p. 19] כתיב (שם לד 17:) *אלהי מסכה לא תעשה לך*, וכתיב *את חג המצות תשמר*. מאי האי לגבי האי, אלא הכי אוקמוה מאן דאכיל חמץ בפסח כאלו עביד ע״ז למפלח לגרמיה דהא רזא הכי הוא דחמץ בפסח כמאן דפלח לע״ז דע״ז איהו. וכד נפקו ישראל ממצרים נפקו מרשו דלהון מרשו אחרא מההוא רשו דאקרי חמץ נהמא בישא ועל דא אקרי ע״ז הכי, ודא איהו רזא דיצר הרע פולחנא נוכראה ואקרי אוף הכי שאור ודא איהו יצר הרע דהכי איהו יצר הרע לבר נש כחמיר בעיסה, עאל במעוי זעיר ולבתר אסגי ביה עד דכל גופא אתערב בהדיה, ודא איהו ע״ז ועל דא כתיב (תהלים פא 10:) *לא יהיה בך אל זר* ודאי.

[p. 20] *את חג המצות תשמר*. רבי יהודה פתח (ישעיה ב 22:) *חדלו לכם מן האדם אשר נשמה באפו כי במה נחשב הוא*. האי קרא אוקמוה, אבל מאי *חדלו לכם מן האדם* וכי אזהר ליה לבר נש לאתמנעא משאר בני נשא, אוף אינון נמי לגביה וישתכחון בני נשא דלא יקרבון אלין באלין לעלמין. אלא אוקמוה במאן דאשכים לפתחא דחבריה למיהב ליה שלם, ואנן אוקימנא ליה בקרא אחרא דכתיב (משלי כז 14:) *מברך רעהו בקול גדול בבקר השכם*. ואע״ג דכלא שפיר אבל מאי *חדלו לכם מן האדם אשר נשמה באפו*. הכא פקיד קב״ה לבר נש ואזהיר ליה לאסטמרא מאינון בני נשא דאסטו ארחייהו מארח טב לארח ביש ומסאבי נפשייהו בההוא מסאבו אחרא. אבל כד ברא קב״ה לבר נש עבד ליה בדיוקנא עלאה ונפח ליה רוחא קדישא דכליל בתלת והא אוקמוה דאית ביה נפש רוח נשמה ועילא מכלא נשמה דאיהי חילא עלאה למנדע ולמיטר פקודוי [p. 21] דקב״ה. ואי ההיא נשמתא קדישא אעיל לה בפולחנא אחרא הא

© 2011–2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

איהו מסאיב לה ונפיק מפולחנא דמאריה בגין דתלת חילין אלין כלהו חד נפש ורוח ונשמה משתתפי כחדא והוו חד וכלא כגוונא דרזא עלאה.

ואי חזינן להאי בר נש דהוו ביה אלין דרגין כלהו עד לא קיימא בקיומיה למנדע מאן איהו במה אתידע לקרבא בר נש בהדיה אי בגין לאתמנעא מניה. ברוגזיה ממש ידע ליה בר נש ואשתמודע מאן איהו, אי ההיא נשמתא קדישא נטר בשעתא דרוגזיה דלא יעקר לה מאתרה בגין למשרי תחותה ההוא *אל זר* דא איהו בר נש כדקא יאות דא איהו עבדא דמאריה דא איהו גבר שלים. ואי ההוא בר נש לא נטיר לה ואיהו עקר קדושא דא עלאה מאתריה למשרי באתרא סטרא אחרא ודאי דא איהו בר נש דמריד במאריה ואסיר לקרבא בהדיה ולאתחברא עמיה, ודא אקרי (איוב יח:4) *טורף נפשו באפו*, הוא טריף ועקר נפשיה בגין רוגזיה ושארי בגויה *אל זר*. ועל דא כתיב *חדלו לכם מן האדם אשר נשמה באפו*, דההיא *נשמה* קדישא טריף לה וסאיב לה בגין *אפו*, *אשר נשמה* **[קפב ע״ב]** אחלף *באפו*.

[p. 22] *כי במה נחשב הוא*, ע״ז אתחשיב האי בר נש, מאן דאתחבר עמיה ומאן דאשתעי בהדיה כמאן דאתחבר בע״ז ממש. מ״ט, בגין דע״ז ממש שארי בגויה. ולא עוד אלא דעקר קדושא עלאה מאתריה ושארי באתריה ע״ז *אל זר*. מה *אל זר* כתיב (ויקרא יט:4) *אל תפנו אל האלילים*, כגוונא דא אסיר לאסתכלא באנפוי.

ואי תימא הא רוגזא דרבנן, רוגזא דרבנן טב איהו לכל סטרין דהא תנינן דאורייתא אשא איהי ואורייתא קא מרתחא ליה דכתיב (ירמיה כג:29) *הלא כה דברי כאש נאם יי׳*. רוגזא דרבנן במלי דאורייתא, רוגזא דרבנן למיהב יקרא לאורייתא וכלא לפולחנא דקב״ה. אבל אי במלין אחרנין לא פולחנא דקב״ה האי בגין דבכל חטאין דקא עביד בר נש לאו איהו ע״ז ממש ואסיר לקרבא בהדיה דהאי.

ואי תימא הא לשעתא הוה דעבר והדר אהדר, לאו הכי דכיון דאעקר קדושא דנפשיה מניה ומאתריה וההוא *אל זר* מקפח ההוא אתר אתתקף ביה ולא שביק ליה, בר כד אתדכי בר נש מכל וכל ועקר ליה לעלמין ולבתר אשתדל לאתקדשא ולאמשכא קדושא עליה, כדין ולואי דאתקדש.

א״ל ר׳ יוסי אתקדש ממש.

א״ל ת״ח בשעתא דאיהו עקר קדושא דנפשיה ושארי באתריה ההוא *אל זר* אסתאב בר נש ואקרי טמא וסאיב למאן דקריב בהדיה, וההוא קדושא ערק מניה וכיון דערק מניה זמנא חדא כמה יעביד בר נש עד לא יתוב לאתריה.

[p. 23] א״ל אי הכי כמה טמאין אינון דמתדכאן.

© 2011–2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

א״ל שאני מסאבו אחרא דלא יכיל למעבד יתיר, אבל דא שניא מכלא דכל גופא מגו ומלבר ונפשא וכלא מסאיב ושאר מסאבו דעלמא לאו איהו אלא גופא לבר בלחודוי. ובגין כך כתיב *חדלו לכם מן האדם אשר נשמה באפו*, דאחלף קדושא דמאריה בגין *אפו* דדא מסאבו דמסאיב כלא. *כי במה נחשב הוא*, *במה* ע״ז ודאי *נחשב הוא*.

ת״ח האי איהו רוגזא דאיהו ע״ז סטרא אחרא כמה דאמרן דבעי לבר נש לאסטמרא מניה ולאתפרשא, ועל דא כתיב (שמות לד:17) *אלהי מסכה לא תעשה לך*, *לך* בגין לאבאשא גרמך, וכתיב בתריה *את חג המצות תשמר*, *תשמר* דא סטרא דקדושא דבעי בר נש לנטרא ליה ולא יחלף ליה בגין סטרא אחרא, ואי יחלף ליה הא איהו מסאיב וסאיב לכל מאן דקריב בהדיה.

את חג המצות תשמר, האי איהו אתר דאקרי שמור ובגין כך כתיב *תשמר*.

שבעת ימים תאכל מצות כאשר צויתיך. *שבעת ימים*, לאו אלין אינון *שבעת* יומין דסכות דאינון עלאין ואלין תתאין [p. 24] ועל דא בהני הלל גמור ובהני לאו הלל גמור. ועל דאינון לתתא כתיב *שבעת ימים תאכל מצות*, *מצת* כתיב חסר בלא ו׳ דעד לא שראן אינון יומין עלאין רזא דו׳.

ואי תימא כיון דהאי *חג המצות* אתקדש אמאי נחתא דהא תנינן מעלין בקדש ולא מורידין, אמאי נחתא לתתא באינון יומין תתאין. ת״ח כתיב (ויקרא טז:6) *וכפר בעדו ובעד ביתו וגו׳*, מאן *דכפר* אצטריך עליה בקדמיתא ולבתר על ביתיה. כגוונא דא האי דרגא שארי לאתקדשא ולנפקא בקדושא לכפרא עליה, וכיון דאיהו אתקדש בעי לכפרא על ביתיה ולאתקדשא לון ועל דא נחית לתתא לקדשא ביתיה. ובמה מקדש לון, בישראל לתתא, וכיון דאלין מתקדשאן בעינן לסלקא לעילא דהא כד ביתא דמטרוניתא אתקדשת כדין סלקת לעילא לאתקשרא באינון יומין עלאין **[קפג ע״א]** לעילא.

[p. 25] ועל דא אנן עבדין חושבנא בקיומא על קיימין בגין דאינון יומין יומין עלאין אינון, וכן בכל זמנא דעאל בר נש לאינון יומין עלאין בין בצלותא בין בשבחא אצטריך לקיימא על רגלוי ירכין וגופא כחדא דתמן ירכין וגופא לקיימא כדכורא בחיליה ולא כנוקבא דארחה למיתב. ועוד בגין שבחא דעלמא עלאה. ובגין דאיהו רזא דדכורא נשין פטורות מחושבנא דא ולא מחייבן למימני בר דכורין לאתקשרא כל חד כדקא יאות. כגוונא דא (שמות כג:17) *יראה כל זכורך*, דכורין ולא נשין בגין דרזא דברית בדכורא איהו ולא בנוקבא ובגין דקיימא רזא לעילא נשין לא מתחייבן.

© 2011–2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

ורזא אוליפנא הכא דבכל שבעת יומין מאלין עלאין נטלא קדושתא יומא חד דאלין תתאי והאי תתאה אקרי שבוע דאתקדש בשבע יומין עלאין, וכן בכל שבעה ושבעה מאינון חמשין יומין עד ולא עד. וכד אשתכחו ארבעין ותשע יומין עלאין אשתכחו לתתא שבע יומין דאתקדשו בהו וכל חד אקרי שבוע דעאל באינון שבע, ועל דא [p. 26] כתיב (ויקרא כג:15) *שבע שבתות תמימות תהיינה*, בגין דאינון נוקבין נקט קרא לישנא דנוקבי.

וכד אתקדשו בהו וביתא מתתקנא לאתחברא אתתא בבעלה כדין אקרי *חג שבועות* מאינון נוקבי דשארו עלייהו אינון יומין עלאין ואתקדשו בהו. ובגין כך כתיב *בשבועותיכם*, אינון דלכון ולא כתיב *בשבועות* בגין דהכי נמי מתקדשן ישראל לתתא עמהון. ועל דא כד מטון לתשע וארבעין יומין ההוא יומא עלאה דעלייהו אקרי יומא חמשין דשליט על מ״ט יומין רזא דכללא דאורייתא במ״ט אנפין, וכדין ההוא יומא עלאה יומא דחמשין באתערותא דלתתא אפיק אורייתא כללא דמ״ט אנפין.

[p. 27] ר׳ אלעזר פתח ואמר (תהלים פד:4) *גם צפור מצאה בית ודרור קן לה אשר שתה אפרוחיה וגו׳*. *גם צפור מצאה בית*, אלין צפרי שמיא דמנהון שווי מדורהון לבר ומנהון שווי מדורהון בביתא כגון *דרור* דאיהו עופא דשוי דיוריה בביתא דכל בר נש ולא דחיל. אמאי, בגין דכלא קראן ליה *דרור*. מאי *דרור*, חירו כד״א (ויקרא כה:10) *וקראתם דרור*, חירו, ודא איהו צפור דרור דהא מיומא דעביד קנא בביתא ואפיק בנין מדוריה בביתא חמשין יומין בהו ולבתר מתפרשן אלין מאלין ודא איהו עופא דאקרי דרור חירו.

תא חזי מה כתיב *וקדשתם את שנת החמשים שנה וקראתם דרור בארץ*, דהא מהכא נפקא חירו לכלא, ובגין דנפקא מניה חירו אורייתא דנפקא מניה חירו, ועל דא כתיב (שמות לב:16) *חרות על הלחת*, דא אורייתא דאקרי חירו דהא מה דאפיק יומא דא עלאה אקרי [p. 28] חירו ואיהו חירו דכלא. האי יומא חירו עלאה בגין דאית חירו תתאה, ה׳ עלאה ה׳ תתאה, חירו עלאה חירו תתאה, שמטה ויובל כחדא אינון.

תרי נהמי אכלו ישראל, חד כד נפקו ממצרים וחד במדברא, חד בפסח וחד בשבועות דכתיב (שם טז:4) *הנני ממטיר לכם לחם מן השמים*, ועל דא קרבנא ביומא דא נהמא איהו ועל נהמא אתקריב כל שאר קרבנין דנהמא איהו עקר דכתיב (ויקרא כג:18) *והקרבתם על הלחם שבעת כבשים תמימים וגו׳*, וכתיב (שם:17) *ממושבותיכם תביאו לחם תנופה וגו׳*, דדא איהו נהמא דאחכימו ביה ישראל חכמתא עלאה דאורייתא ועאלו בארחהא.

© 2011–2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

[p. 29] השתא איח לאסתכלא, בפסח נפקו ישראל מנהמא דאקרי *חמץ* דכתיב (שמות יג: 7) *ולא יראה לך חמץ*, וכתיב (שם יב: 15) *כי כל אוכל חמץ*. **[קפג ע״ב]** מאי טעמא, בגין יקרא דההוא נהמא דאקרי מצה. השתא דזכו ישראל לנהמא עלאה יתיר לא יאות הוא לאתבטל חמץ ולא אתחזי כלל. ותו דקרבנא דא חמץ הוה דכתיב *סלת תהיינה חמץ תאפינה*, ותו דהשתא ביומא דא אתבטל יצר הרע ואורייתא דאקרי חירו אשתכח.

למלכא דהוה ליה בר יחידאי וחלש. יומא חד הוה תאיב למיכל, אמרו ייכול בריה דמלכא מיכלא דאסוותא דא ועד דייכול ליה לא ישתכח מיכלא ומזונא אחרא בביתא. עבד הכי, כיון דאכל ההוא אסוותא אמרו מכאן ולהלא ייכול כל מה דאיהו תאיב ולא יכיל לנזקא ליה. כך כד נפקו ישראל ממצרים לא הוו ידעי עקרא ורזא דמהימנותא, אמר קב״ה יטעמון ישראל אסוותא ועד דייכלון אסוותא דא לא אתחזי להון מיכלא אחרא. כיון דאכלו ההוא מצה דאיהו אסוותא למיעל ולמנדע לרזא דמהימנותא אמר קב״ה מכאן ולהלא אתחזי לון חמץ וייכלון ליה דהא לא יכול לנזקא לון, וכ״ש דביומא דשבועות אזדמן נהמא עלאה דאיהו אסוותא דכלא.

[p. 30] ועל דא מקרבין חמץ לאתוקדא על מדבחא ומקרבין תרי נהמין אחרנין כחדא וחמץ אתוקדא בינייהו בנורא דמדבחא ולא יכיל לשלטאה ולנזקא לון לישראל. ובגיני כך ישראל קדישין אתדבקו ביה בקב״ה באסוותא דאורייתא ביומא דא, ואלמלא הוו נטרי ישראל תרי סטרי דנהמי אלין לא הוו עאלין בדינא לעלמין ביומא דראש השנה דאיהו יומא דדינא וכל יומא דדינא לאו איהו אלא לאינון דלא נטלו ההוא מיכלא דאסוותא ושבקו לאסוותא בגין מיכלא אחרא דאיהו חמץ, דהא ביומא דא דר״ה ההוא חמץ איהו סלקא וקטריג עליה דבר נש ואלשין עליה ואיהו קיימא יומא דא מקטרגא על עלמא וקב״ה יתיב בדינא על כלא ודאין עלמא.

ובגיני כך קב״ה כד יהב אורייתא לישראל אטעים לון מההוא נהמא עלאה דההוא אתר ומגו ההוא נהמא הוו ידעין ומסתכלאן ברזי דאורייתא למהך בארח מישר והא אוקמוה מלה אינון חברייא ברזין אלין דקאמרן.

ר׳ שמעון ורבי אלעזר בריה הוו אזלי בארחא והוה אזיל עמהון רבי אבא ורבי יוסי. עד דהוו אזלי אערעו בחד סבא [p. 31] והוה ינוקא בידיה. זקף עינוי רבי שמעון וחמא ליה, אמר ליה לרבי אבא ודאי מלין חדתין אית גבן בהאי סבא.

כד מטאן לגביה אמר רבי שמעון במטול דקופטרך דגבך קא אתית, מאן את.

אמר ליה יודאי.

© 2011–2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

אמר <u>ודאי</u> מלין <u>חדתין יומא לגבן</u>.

אמר ליה לאן הוא <u>ארחך</u>.

אמר ליה דיורי הוה באינון פרישי מדברא דהוינא <u>משתדלי</u> באורייתא והשתא אתינא לישובא למיתב בצלא דקב״ה באלין יומי דירחא <u>דא דאיהו שביעאה</u>.

חדי ר׳ שמעון אמר נתיב דודאי קב״ה <u>שדריה</u> לגבן. אמר ליה חייך דנשמע מלה מפומך <u>מאילין מלין עתיקין</u> דנטעתון תמן במדברא מהאי ירחא שביעאה. אמאי אתפרשתון השתא ממדברא למיתי לישובא. אמר ליה ההוא סבא בשאלתא דא ידענא דחכמתא גבך ומילך מטו <u>לרקיעי דחכמתא</u>.

פתח ההוא סבא ואמר (דברים א:31) *ובמדבר אשר ראית אשר נשאך יי׳ אלהיך כאשר ישא איש את בנו וגו׳*. האי קרא הכי מבעי ליה *ובמדבר אשר נשאך*, מהו *<u>אשר</u> ראית*. אלא קב״ה דבר לון לישראל במדברא מדברא תקיפא <u>כמא</u> דכתיב (שם ח:15) *נחש שרף ועקרב וגו׳*, ומדברא דאיהו תקיף משאר מדברין <u>דעלמא</u>. מאי טעמא, בגין דההוא שעתא דנפקו **[קפד ע״א]** ישראל ממצרים ואשתלימו לשתין רבבן אתתקף <u>מלכו</u> קדישא ואסתלק על <u>כלא וכדין</u> אתכפיא מלכו חייבא [p. 32] <u>וסיהרא אתנהירת</u> ואפיק לון קב״ה למיהך במדברא תקיפא, <u>מדברא איהו</u> אתר ושלטנו <u>דנחש מלכו</u> חייבא דאיהו דיליה ממש, בגין לתברא תוקפיה וחיליה <u>ולכתתא ליה ולאכפיא רישיה</u> דלא ישלוט, ואלמלא דחאבו ישראל בעא קב״ה לאעברא ליה מעלמא ועל דא אעבר לון באחסנתיה ועדביה וחולקיה ממש. כיון דחאבו בכמה זמנין נשיך לון חויא וכדין אתקיים <u>מה דכתיב</u> (בראשית ג:15) *הוא ישופך ראש <u>ואתה תשופנו עקב</u>*, ישראל מחו רישיה בקדמיתא ולא <u>ידעו</u> לאסתמרא מיניה ולבתר איהו מחא <u>לון לבתרייתא</u> ונפלו כלהו במדברא ואתקיים *ואתה תשופנו עקב*, וארבעין שנין לקו מניה <u>לקביל ארבעין מלקו בי</u> דינא.

ועל דא כתיב *אשר ראית*, בעינייהו הוו חמאן לההוא מארי דמדברא אזיל כפית קמייהו ונטלי אחסנתיה ועדביה. <u>מנא לן, ממה דכתיב</u> (שמות טו:15) *אז נבהלו אלופי אדום*, [p. 33] <u>אלין</u> אינון (דברים ח:15) *נחש שרף ועקרב*.

<u>ואנן</u> אתפרשנא מישובא למדברא תקיפא <u>ולעינן</u> תמן באורייתא בגין לאכפיא לההוא סטרא. ותו דלא <u>מתישבא אורייתא</u> אלא תמן דלית נהורא אלא ההוא דנפיק מגו חשוכא דכד אתכפיא סטרא דא אסתלק קב״ה לעילא ואתייקר ביקריה, ולית פולחנא דקב״ה אלא מגו חשוכא ולית <u>טבא</u> אלא מגו בישא, וכד עאל בר נש <u>למנדע</u> באורח בישא ושביק <u>לה</u> כדין אסתלק קב״ה ביקריה. ועל דא שלימו דכלא טוב ורע כחדא ולאסתלקא לבתר בטוב ולית טוב אלא ההוא <u>דנפיק</u> מגו בישא <u>ובההוא</u> טוב אסתלק <u>יקרא דקב״ה</u> ודא איהו פולחנא שלים.

© 2011–2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

ואנן עד השתא יתיבנא תמן כל יומי שתא בגין לאכפיא במדברא לההוא סטרא, השתא דמטא זמנא דפולחנא דסטרא דקידושא אהדרנא לישובא דתמן איהו פולחנא דיליה. ותו דהשתא בר״ה מטא זמנא דההוא חויא למתבע דינא מקמי קב״ה והשתא איהו שלטא ואנן נפקנא מתמן ואתינא לישובא.

[p. 34] פתח ואמר (תהלים פא:4) *תקעו בחדש שופר בכסא ליום חגנו*. השתא איהו זמנא לאתערא דינא עלאה תקיפא וכד איהו אתער סטרא אחרא אתתקף בהדיה וכיון דאיהו אתתקף סליק וחפיא לסיהרא דלא נהיר נהורא ואתמליא מסטרא דדינא. כדין כל עלמא איהו בדינא עלאין ותתאין וכרוזא אכריז בכלהו רקיעין אתקינו כורסיא דדינא למאריה דכלא דאיהו בעי למידן.

ורזא הכא ואתנהיר לן במדברא, אמאי אתער דינא עלאה ביומא דא. אלא כל רזין וכל קדושין יקרין כלהו תליין בשביעאה וההוא שביעאה עלאה עלמא עלאה דאקרי עלמא דאתי מניה נהרין כל בוסינין וכל קדושין וכל ברכאן. וכד מטא זמנא לחדתותי ברכאן וקדושין לאנהרא בעא לאשגחא תקונא דעלמין כלהו וכל אינון תקונין לאתקיימא כלא סלקין מגו תתאי אי אינון כשראן, ואי לא כשראן כדין קיימא דלא נהיר עד דיתפרשן חייבין מגו זכאין, כדין אתער דינא ומההוא דינא אתתקף סטרא אחרא ואשתכח מקטרגא בגין דינתנון ליה אינון חייביא בגין דעליה כתיב (איוב כח:3) *ולכל תכלית הוא חוקר*, וחפיא לסיהרא. [p. 35] אמאי, בגין דלית תיאובתא דקב״ה לאובדא לעובדי ידוי, וההוא סטרא אחרא קיימא קליפא תקיפא דלא יכיל לאתברא בר בההוא עיטא דיהב קב״ה לישראל דכתיב *תקעו בחדש שופר בכסא ליום חגנו*, בגין לתברא ההוא *כסא* דאתחפיא סיהרא ולא נהיר. וכד מתערי ישראל לתתא *שופר* ההוא קלא דנפיק משופר בטש באוירא ובקע רקיעין עד דסלקא לגבי ההוא טנרא תקיפא דחפיא לסיהרא, אשגח ואשכח אתערותא דרחמי **[קפד ע״ב]** דסליק וקיימא לעילא, אתערבב. כדין ההוא קלא קיימא ואעבר דינא, וכיון דלתתא אתערו רחמי הכי נמי לעילא אתער *שופר* אחרא עלאה ואפיק קלא דאיהו רחמי ואערעו קלא בקלא רחמי ברחמי, באתערותא דלתתא אתער הכי נמי לעילא.

ואי תימא היאך יכיל לקלא דלתתא או אתערותא דלתתא לאתערא הכי נמי. תא חזי עלמא תתאה קיימא לקבלא תדיר והוא אקרי אבן טבא ועלמא עלאה לא יהיב לה אלא [p. 36] כגוונא דאיהי קיימא, אי איהי קיימא בנהירו דאפין מתתא הכי נהרין לה לעילא, ואי איהי קיימא בעציבו הא דינא לקבלה.

© 2011–2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

כגוונא דא כתיב (תהלים ק:2) *עבדו את יי׳ בשמחה*. חדווא דב״נ משיך לגביה חדווא אחרא עלאה, הכי נמי האי עלמא תתאה כגוונא דאיהי אתערת הכי אמשיך מלעילא. בג״כ מקדמי ישראל ואתערי בשופר קלא דאיהו רזא דרחמי כליל באשא ומיא ורוחא ואתעביד חד וסלקא לעילא ובטש בהאי אבן טבא ואצטבע מאינון גוונין דההוא קלא וכדין כמא דאתחזיאת הכי משיך מלעילא. וכיון דאתתקנת בהאי קלא רחמי נפקי מלעילא ושריין עלה ואתכלילת מתתא ומלעילא וכדין אתערבב סטרא אחרא, אסתכל וחמי בנהירו דאנפין ואתחלש תוקפיה ולא יכיל לקטרגא והאי אבן טבא קיימא בנהירו בכל סטרין בנהירו דלתתא ובנהירו דלעילא. אימתי קיימא בנהירו דלעילא, הוי אימא ביומא דכפורי וכד אתי יומא דכפורי ואתנהיר האי אבן טבא בנהירו דלעילא דמשיך מגו נהירו דלתתא ואתערבב ההוא דלטורא כדין מתקנין ישראל לתתא חד שעיר לההוא מדברא תקיפא דאיהו שליטא עליה.

וההוא סטרא אחרא איהו נקודא אמצעיתא דחריבו דעלמא בגין דכל חריבו ושממונא ההוא סטרא אחרא שלטא עלוי, ונקודא אמצעיתא דכל ישובא סטרא דקדושא איהו ועל דא קיימא ירושלם באמצעיתא דכל ישובא דעלמא.

[p. 37] בתרין נקודין אתפרש מלכו שמיא סטרא דקודשא חד דילה וחד דעלמא דאתי נקודא עלאה טמירא ועל דא קיימא בתרין נקודין. נקודה דילה קיימא תחותה ירושלם אמצעיתא דכל ישובא, נקודא דנטלא מאימא עלאה טמירא איהי ג״ע דארעא דקיימא באמצעיתא דכל עלמא לכל סטרין דחריבו וישובא ולכל סטרין דעלמא. ועל דא באמצעיתא דגנתא דעדן קיימא נקודא חדא טמירא גניז וסתים דלא ידיע וחד עמודא נעיץ מתתא לעילא גו ההוא נקודה ומתמן נבעין מיא דאתפרשו לארבע סטרין דעלמא. אשתכחו תלת נקודין בעלמא דקיימאן דא על דא כגוונא דתלת נקודין דאורייתא.

תא חזי ההוא שעיר דמשדרי ישראל לההוא מדברא בגין למיהב חולקא לההוא סטרא אחרא לאתעסק בהדיה. ואי תימא תרין שעירין אמאי הכא חד לייי׳ וחד לההוא סטרא אחרא, תינח ההוא שעיר דסטרא אחרא, לייי׳ אמאי. [p. 38] אלא למלכא דהוה יתיב בדינא על בריה. קרא לסנטירא ההוא דעביד תדיר דינא בבני נשא בגין דיזדמן למעבד דינא בבריה. ההוא סנטירא חדי ועאל בבי מלכא ואכיל תמן. כיון דאשגח בריה אמר ודאי לא עאל סנטירא דא בבי אבא אלא בגין דארגיז מלכא עלי. מה עבד, אזל ואתפייס בהדיה. כיון דאתפייס בהדיה פקיד מלכא למעבד סעודתא עלאה ליה ולבריה ופקיד דלא ידע ביה ההוא סנטירא. לבתר עאל ההוא סנטירא, אמר מלכא השתא אי ינדע דא מסעודתא **[קפה ע״א]** דאתקינית לי ולברי יתערבב פתורא. מה עבד, קרא לממנא אמר ליה אתקין מדי ותשוי קמאי ותשוי קמי ההוא סנטירא בגין דיחשיב דסעיד קמאי מדילי ולא ינדע בההוא סעודתא יקירא דחדווא דילי וברי ויטול ההוא

© 2011–2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

חולקא ויזיל ליה ויתפרש מחדווא דסעודתא דילן. ואי לאו דעבד הכי מלכא לא יתפרש ההוא סנטירא מבי מלכא.

ובגין כך אמר קב״ה אזמינו תרין שעירין חד לי וחד לההוא דלטורא בגין דיחשיב דמסעודתא דילי קאכיל ולא ינדע בסעודתא דחדוה אחרא דילן ויטול ההוא חולקא ויזיל לארחיה ויתפרש מביתי.

כיון דאמא עלאה עלמא דאתי אתי למשרי גו היכלא דעלמא תתאה אשכח נהירו דאנפין ולא אשכח דלטורא ולא מארי דדינין לקמיה. כדין אפיק כל ברכאן ואנהיר לכלא וכל חידו אשתכח וישראל נטלי מאינון ברכאן דהא כד עלמא דאתי עאל להיכלא דעלמא תתאה ואשכח דחדי ההוא עלמא תתאה עם בנוי בההוא סעודתא עלאה כדין איהו בריך פתורא [p. 39] ועלמין כלהו מתברכאן וכל חידו וכל נהירו דאנפין אזדמנו תמן הדא הוא דכתיב (ויקרא טז:30) *לפני יי׳ תטהרו*.

כתיב (שם:8) *ונתן אהרן על שני השעירים גורלות גורל אחד ליי׳ וגורל אחד לעזאזל*. דא איהו ההוא חדוא דההוא דלטורא בגין דקב״ה יטיל עמיה גורל וזמין ליה ולא ידע דנור דליק אטיל על רישיה ועל עמא דיליה כד״א (משלי כה:22) *כי גחלים אתה חותה על ראשו*. וסימנך (אסתר ה:12) *אף לא הביאה אסתר המלכה עם המלך אל המשתה אשר עשתה כי אם אותי*, וכתיב *ויצא המן ביום ההוא שמח וטוב לב*, בההוא חולקא דנטיל ואזיל ליה. ולבתר כד אתי מלכא עלאה לבי מטרוניתא, מטרוניתא תבעת עלהא ועל בנהא מן מלכא. ואפילו בזמנא דישראל בגלותא וצלו צלותין בכל יומא איהי סלקא ביומא דא לקמי מלכא עלאה ותבעת על בנהא, וכדין אתגזר כל אינון נוקמין דזמין קב״ה למעבד עם אדום ואתגזר היך זמין דלטורא דא לאתעברא מעלמא כד״א (ישעיה כה:8) *בלע המות לנצח וגו׳*. [p. 40] וסימנך בזמנא דגלותא (אסתר ז:4) *כי נמכרנו אני ועמי להשמיד וגו׳ כי אין הצר שוה בנזק המלך*. מאי *בנזק המלך*, כד״א (יהושע ז:9) *והכריתו את שמנו מן הארץ ומה תעשה לשמך הגדול*, דהא שמא עלאה לא אתקיים בקיומיה ודא הוא *בנזק המלך*. וכדין *והמן נבעת מלפני המלך והמלכה*.

כד נהירו אפין וכל חידו אשתכח וישראל נפקי לחירו בההוא יומא כדין מההוא יומא ולהלא חדוא באתגליא דאפילו ההוא סטרא אחרא חדי בחדוא דלהון ואתהדר למהוי בחדוא עמהון דכיון דחמי דלא יכיל עמהון לשלטאה עלייהו כדין בעי למחדי עמהון מכאן ולהלא. כמא דיהבו ליה חולקא לאתפרשא מנהון הכי נמי יהבין לשאר עמין בגין לאתפרשא מנהון לתתא.

[p. 41] תא חזי מההוא רזא דקרבנא לקרבא שעיר ולא מלה אחרא ואמאי שעיר דראש חדש והכא שעיר. אלא אי תימא בגין דאיהו סטרא דיליה, יאות אמאי לא עז. אלא מלה דא

© 2011–2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

אצטריך ואיהי אשתכח למאריהון דחרשין דכל עובדיהון במה דלא אתחבר בנוקבא, ועל דא שעיר דלא אתחבר בנוקבא בסטרין דיליה כלהו, עז דכר דאתחבר בנוקבא. ובגין דאיהו מלכא יהבין ליה בגין יקרא דיליה האי דלא אתחבר בנוקבא ולא יהיב חיליה לאחרא, ודא אשתמודע לאינון חרשין דמשתמשי בהני עובדין, ובגין כך שריין על ההוא שעיר כל אינון חטאיהון.

ות״ח אע״ג דאיהו חולקא לההוא סטרא רזא הכא, כל הני סטרין אחרנין דלתתא כלהו מסאבין יתיר וכל מה דנחתין דרגין תתאין [p. 42] הכי מסאבו דלהון יתיר, ובגין כך עז יתיר חולקיהון בגין דשערא **[קפה ע״ב]** תליא דיליה יתיר מבעירא אחרא כמא דדינא דלהון תלי לתתא במסאבו. אבל האי מלכו חייבא מלכא דכלא בההוא סטרא ברירא איהו יתיר מסאבו דיליה ולא מסאבו שלים כהני תתאי, ועל דא שעיר דשערא דיליה לא תליא ולא שעיע, לא שעיע בגין דההוא מסאבו דיליה, ולא תליא בגין דלא אתתקף ביה מסאבו כהני תתאי, ועל דא ודאי שעיר ולא אחרא.

כפור, אמאי אקרי כפור. אלא בגין דנקי כל מסאבו ואעבר ליה מקמיה בההוא יומא, ועל דא יום כפור יומא דנקיותא והכי קרינא ליה. כתיב (ויקרא טז:30) *כי ביום הזה יכפר עליכם לטהר אתכם*. *כי* ה*יום הזה* מבעי ליה, מאי *ביום הזה*. אלא בגין דאתדכי מקדשא לעילא ואתנקי כתיב *כי ביום הזה יכפר עליכם*, *יכפר* וינקי בקדמיתא *ביום הזה* בגין דיתדכי ולבתר *עליכם*.

תו *יכפר ביום הזה* וינקי ליה בקדמיתא וכל דא *עליכם*, בגינכון אצטריך לנקאה ליה ולדכאה ליה בקדמיתא.

יכפר, מאן *יכפר*. אלא דא איהו עלמא עלאה דנהיר ונקי כלא ועל דא כלהו סטרין בישין יתעברו דאקרון מצולות ים. וכמא דאינון מצולות ים הכי תלייא שערא כל ההוא סטרא דלהון ושערא דההוא סטרא לא שעיע.

כגוונא דא כתיב (ויקרא טז:16) *וכפר על הקדש מטומאות בני ישראל ומפשעיהם לכל חטאתם*. *וכפר על הקדש*, דא איהו בי מקדשא לעילא דכיון דהאי אתנקי כלא אתנקי.

[p. 43] *מטומאות בני ישראל ומפשעיהם*, יאות, מהו *לכל חטאתם*, ו*כל חטאתם* מבעי ליה. אלא להנאה להון מכאן ולהלא *לכל חטאתם* דלא יכול מקטרגא לשלטאה עלייהו. ועל דא ביומא דכפורי דאיהו קנוחא דכל חובין ונקיו דלהון בעון ישראל לנקאה גרמייהו ולמהך מקרסי רגלין כמלאכי עלאין.

חמש ענויין בגין לאסתייעא מחמש סטרין עלאין דיומא דכפורי אפיק לון ואינון תרעין דיליה, ואי שתיה קא חשיב דאיהו מסטרא דיצחק הא שית ואע״ג דבכלל אכילה הוא וכדין

© 2011–2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

אינון שית. וענויא בתריתא תשמיש המטה איהו ובדרגא שתיתאה שכיח ולקבליה אנן עבדי ענויא דא.

כתיב (במדבר כט:7) *ובעשור לחדש השביעי הזה*, (ויקרא כג:27) *אך בעשור לחדש*. *בעשור*, בעשירי מבעי ליה, [p. 44] מאי *בעשור*. אלא בגין דהשתא ביומא דא כל דרגין עלאין אתיין אלין על אלין למשרי על סיהרא ולאנהרא לה וכלהו ברזא דעשר עד דסלקא למאה, וכד קיימא ברזא דמאה כדין כלא חד ואקרי י״ה, ועל דא *עשור* כד״א *שמור חכור*, כולהו אתיין בגין לעשרא ולאנהרא ברזא דעשר.

אהדר האי סבא רישיה לקבליה דר׳ שמעון. אמר ליה ר׳ שמעון הא ידענא שאלתא תבעי בהאי *בעשור לחדש השביעי*. ודאי *בעשור* יאות הוא והכי הוא, אמאי סלקא למאה והא מקרא לא אתחזי אלא דסליק לשבעין, משמע דכתיב *בעשור לחדש השביעי*, וכד מעשרין לשביעאה עשר זמנין הא ודאי סליק לשבעין.

א״ל על דא אהדרנא רישא לגבך דהא ידענא דחכימא אנת. ת״ח תרין רזין הכא, חד דהא סיהרא *חדש השביעי* אקרי ובגין כך אקרי *חדש השביעי עשור* דקא מנהרין ליה עשר זמנין הא מאה. ותו האי מלה דאמרת ודאי לשבעין סלקא בהאי יומא, ובדרגא דשבעין איהו ובדרגא דמאה איהו. בדרגא דמאה לאשתלמא ולאנהרא, בדרגא דשבעין דהא ביומא דא נטיל לכל עמא דישראל למידן וכלהו קיימין בנשמתא יתיר מגופא דהא ביומא דא ההוא ענויא דנפשא איהו ולא מן גופא כד״א *ועניתם את נפשותיכם*, *כי כל הנפש אשר לא תעונה*. והאי יומא נטיל לכל נפשאן והוו ברשותיה, ואי לא קיימא ברזא דשבעין לית ליה רשו בנפשאן דקיומא דנפשא ברזא [p. 45] **[קפו ע״א]** דשבעין כד״א (תהלים צ:10) *ימי שנותינו בהם שבעים שנה וגו׳*.

ואי תימא נפשאן דרביי דלא אשלימו לשבעין שנין לא שלטא בהו, שלטא בהו אבל לא בשלימו כמאן דזכי יומין סגיאין לפקודי אורייתא, ועל דא בכלהו שבעין שנין אזלא ועל דא תנינא אחד המרבה ואחד הממעיט. מאן אחד, ביחודא דשבעין שנין מאן דאסגי ומאן דאמעיט.

ועל דא ביומא דכפורי אעבר בכלהו ואשתלים האי דרגא בכלהו שבעין וכל נשמתין סלקין קמיה ודאין לון בדינא וקב״ה חייס עלייהו דישראל ביומא דא. מאן דלא אעבר טינא מרוחיה לכפרא עליה ביומא דא כד סליק צלותיה בהאי יומא טבע בההוא אתר דאקרי רפש וטיט ואיהי מצולות ים ולא סליק לאתעטרא ברישא דמלכא.

[p. 46] ביומא דא לא אצטריך לפרשא בר נש חטאוי קמי אחרא בגין דכמה אינון דנטלי ההוא מלה וסלקי לעילא ואית סהדין בההוא מלה. ומה (מיכה ז:5) *משוכבת חיקך שמור פתחי פיך* כתיב, כל שכן אינון דאזלי ועייני לקטרגא וסהדי עליה, וכל שכן דחציפו איהו לקמי כלא

© 2011–2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

וחלול שמא דקב״ה ועל דא כתיב (קהלת ה:5) *אל תתן את פיך לחטיא את בשרך*. מכאן ולהלא רזא בגוון.

פתח ואמר (שמות יב:2) *החדש הזה לכם ראש חדשים ראשון הוא לכם*. וכי חדשין וזמנין לאו דקב״ה, אלא חדשיכם לא כתיב אלא *החדש הזה לכם*, דילי איהו אבל אנא מסרית ליה לכון, דלכון איהו באתגליא אבל שביעאה דילי איהו ועל דא איהו *בכסה* ולא באתגליא. ירחא דלכון איהו כסדרן דאתוון *אביב* דאיהו י״ב רזא דג׳ ואיהו אב״ג כסדרא דאתוון אבל ירחא שביעאה דילי [p. 47] מסופא דאתוון. מאי טעמא, אתון מתתא לעילא ואנא מעילא לתתא.

האי דילי, ברישא דירחא אנא איהו באתכסייא, בעשרה דירחא אנא איהו בגין דאנא בחמש קדמאי ובחמשא אחרנין ובחמשא תליתאי. בקדמיתא דירחא אנא איהו בגין חמשא יומין, בעשרה דירחא אנא איהו בגין חמשא יומין אחרנין, בט״ו דירחא אנא איהו. מ״ט כולי האי, בגין דכל ירחא דא מעלמא עלאה איהו ועלמא עלאה ברזא דחמש איהו בכל זמנא וזמנא, ובגין כך ירחא דא איהו *בכסה* ולא באתגליא בגין דעלמא עלאה *בכסה* איהו וכל מלוי באתכסייא, וירחא דא דקב״ה הוי בלחודוי.

כיון דמטא יומא דחמיסר כדין כלא איהו מטא בחדתותא דסיהרא וסיהרא אשלימת ואתנהירת מאימא עלאה וקיימא לאנהרא לתתאי מגו נהורא דלעילא ועל דא אקרי *ראשון* כד״א [p. 48] (ויקרא כג:40) *ולקחתם לכם ביום הראשון*. עד השתא קיימי כלהו יומין ברזא עלאה, מכאן נחתין לרזא תתאה.

ת״ח אי מיומא עלאה הוו אלין יומין קדמאין רזא דעלמא עלאה מאן דאין עלמא דהא דינא לא אשתכח בהאי עלמא אלא מדינא תתאה רזא (ישעיה נד:5) *אלהי כל הארץ יקרא*. דאי תימא דינא דעלמא דיינין לעילא א״ה לא אקרי עלמא דחירו עלמא דנהירו עלמא דכל חדו. ואי תימא מדינא דיצחק אי איהו אתער דינא לגבי האי עלמא לא יכלין כל עלמא למסבל וההוא אשא תקיפא עלאה לא איתי מאן דסביל ליה אלא אשא דלתתא דאית אשא דסביל אשא. אלא כמא דעלמא דא עלמא תתאה דכלהו עלמין הכי נמי כל דינוי מעלמא תתאה *דאלהים שופט*, ודא אקרי דינא עלאה על האי עלמא ובגין דאיהו דרגא שביעאה לא גזיר גזרה על בר נש אלא מעשרין שנין ולעילא.

אשגח האי סבא בר׳ שמעון וחמא ליה דזלגין עינוי דמעין. אמר רבי שמעון אי הוא שביעאה אמאי **[קפו ע״ב]** מעשרין שנין ולעילא.

© 2011–2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

[p. 49] אמר ליה זכאה מאן דמליל על אודנין דשמעין. ת״ח בי דינא דלתתא בארעא לא גזרין דינא על בר נש עד תליסר שנין. מאי טעמא, בגין דשבקין שבע שנין לשביעאה *אלהי כל הארץ יקרא*, ולית רשו לבר נש באינון שבע ואינון שבע לא שראן אלא על תליסר דלתתא בארעא דאינון כורסייא לגביה. ובגין כך כל גזרין וכל דינין דלתתא מאינון שבע שנין כללא דעשרין שנין איהו. ודינא דעלמא בר״ה על ידא דהאי דרגא איהו דאיהו ממש קיימא בדינא על בעלמא בגין לאתדכאה לגבי עלמא עלאה דלית ליה סיועא לסלקא ולאתדכאה אלא מגו תתאי.

וכד ישראל אינון בחמיסר יומין כדין נטיל לבנוי לפרשא גדפוי עלייהו ולמחדי עמהון, ועל דא כתיב *ולקחתם לכם ביום הראשון פרי*, דא איהו אילנא דאקרי *עץ פרי* ואשתכח ביה פרי.

עץ הדר, כד״א (תהלים צו:6) *הוד והדר לפניו*. מ״ט אקרי *הדר* ומאן איהו *הדר*, דא צדיק. אמאי אקרי *הדר* והא אתר טמירא איהו דלית ליה גלויא וצריכא לאתכסייא תדיר ולית *הדר* אלא [p. 50] מאן דאתגלייא ואתחזי. אלא אע״ג דאיהו דרגא טמירא הדורא איהו דכל גופא ולא אשתכח הדורא לגופא אלא ביה. מאי טעמא, מאן דלית עמיה האי דרגא לית עמיה הדורא למיעל בבני נשא, קלא לאו עמיה כדכורא והדורא דקלא אתפסת מניה, דיקנא והדורא דדיקנא לאו עמיה. ואע״ג דאתכסייא ההוא דרגא כל הדורא דגופא ביה תליא ואתכסי ואתגלייא, ובגין כך *עץ הדר* איהו, *עץ* דכל הדורא דגופא ביה תליא ודא איהו (בראשית א:12) *עץ עושה פרי*.

כפת תמרים, הכא אתכלילת אתתא בבעלה בלא פרודא. *כפת תמרים* כחדא.

[p. 51] *וענף עץ עבות*, תלתא ועלין דיליה תרי דא בסטרא דא ודא בסטרא דא וחד דשליט עלייהו.

וערבי נחל, תרין דלית להו ריחא וטעמא כשוקין בבני נשא.

ובגין כך לולב נטיל כלהו כחוטא דשדרה קיימא בגופא. ומה דנפיק לבר טפח הכי הוא בגין לאשלמא ולאפקא כלא ולשמשא כדקא חזי. ובגין כך בהני זינין בעי בר נש לאתחזאה קמי קב״ה. עלין וטרפין דהני תמרים אינון כל שאר חילין דאתאחדן באינון כנויין דקב״ה אקרי בהון בגין דבעינן לאחזאה לתתא כגוונא דלעילא דלית לך מלה בעלמא דלא אית ליה דוגמא לעילא, כגוונא דלעילא הכי אית לתתא, ובעו ישראל לאתאחדא ברזא דמהימנותא קמי קב״ה.

[p. 52] כתיב (ויקרא כג:42) *בסכת תשבו שבעת ימים*. דא רזא דמהימנותא, האי קרא עלמא עלאה אמר ליה ואנן הכי תנינן כד אתברי עלמא אתמר האי קרא. כד שרא חכמה עלאה

© 2011–2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

לנפקא מאתר דלא ידיע ולא אתחזי כדין נפיק חד משחתא ובטש וההוא חכמה עלאה נציץ ואתפשט לכל סטרין ברזא דמשכנא עלאה, וההוא משכנא עלאה אפיק שית סטרין וכדין ההוא נציצו דמשחתא אנהיר לכלא ואמר *בסכת תשבו שבעת ימים*.

מאן *סכת* חסר ו', דא משכנא תתאה דאיהו כעששיתא לאחזאה לכל נהורין. וכדין אמר *בסכת תשבו שבעת ימים*. מאן *שבעת ימים*, מעלמא עלאה לתתא דכלהו קיימי בקיומא לאנהרא להאי *סכת*. ומאן איהי, דא (עמוס ט:11) *סכת דוד*, *סכת* שלום. ובעו זרעא קדישא למיתב תחות צלא דרזא דא דמהימנותא ומאן דיתיב בצלא דא יתיב באינון יומין עלאין, ועל דא כלהו *בסכת* וחד שלים לאחזאה מאן דיתיב בצלא דא יתיב באינון יומין עלאין לעילא לחפיא עליה ולאגנא ליה בשעתא דאצטריך.

[p. 53] ותו כלהו אקרון *סכות* בשלימו וכד איהו חסר כתיב *סכת* דא עלמא תתאה בהני ז' יומין **[קפז ע"א]** קדישין למיזן לשאר ממנן רברבן דשאר עמין בעוד דאיהי נטלא חדוא בבעלה ולא יקטרגון חדוותא. ובגין דיתעכבון בההוא מזונא קרבנין דלהון סגיאין יתיר משאר יומין בגין דיתעסקון בהו ולא יתערבון לבתר בחדוא דישראל. ומאן חדוא דישראל, יומא דעצרת.

ות"ח בעוד דאינון שאר ממנן חדאן ואכלין בההוא מזונא דמתקני לון ישראל אינון מתקני כורסייא לקב"ה מתתא ולסלקא לה לעילא באינון זינין ובחדוא ובהלילא ולאקפא מדבחא. כדין איהי סלקא ונטלא ברכאן וחדוא בבעלה. ושאר חיוון רברבן ממנן דשאר עמין אכלין ומדקן ורפסי ואתזנו, ואיהי נקטא נפשאן בענוגין לעילא כמא דאתמר. כיון דנחתא והא נקטא כל ברכאן וכל קדושין וכל ענוגין וישראל כל הני שבעה יומין הוו משכין לה באינון עובדין דקא עבדין ומקרבין בהדה כדין נחתא לקרבא בבנהא ולמחדי לון יומא חד. וההוא יומא איהו תמניא בגין דכל שבעה אחרנין בהדה ועל דא איהו תמינאה ותמניא יומין כחדא, ובגין כך אקרי עצרת, כנישין, כלהו כנישין בהאי יומא ואקרי שמיני ולית שמיני אלא מגו שבעה.

[p. 54] כתיב (איוב א:21) *יהי שם יי' מברך*. מאי *מברך*, כלא ידעי אבל רזא חדא ידע חד מחברנא במדברא אחזיאו ליה בחלמא ורבי יצחק כפתורא שמיה. מאי *מברך*, שירותא קשה וסיפיה רך, מ"ב קשה דינא איהו ודאי, לבתר רך. כגוונא דא יומא דר"ה מ"ב דהא במ"ב וברזא דמ"ב אתוון אתברי עלמא ועל דא אתברי בדינא, לבתר רך. ועל דא תנינן כל שירותין קשין וסופא דלהון רכין, ביומא דראש השנה קשה, ביומא דעצרת רך וחדוא.

[p. 55] ת"ח מה בין דינא עלאה להאי דינא. דינא עלאה שירותא וסופא קשה ולית מאן דיקום ביה וכל מה דאזיל אתתקף ובאתר דשארי לא סליק מניה עד דאכיל ושצי כלא ולא

© 2011–2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

אשתאר כלום, אבל דינא אחרא לתתא שירותא קשה וכל מאן דאזיל אתחלש עד דנהיר אנפין כגוונא דנוקבא דחלש חילהא.

אימתי אתער דינא דלעילא למשרי על עלמא, ביומא דטופנא, ועל דא לא אשתאר כלום בעלמא בר ההוא תיבה דאיהי כגוונא עלאה דסביל לההוא תוקפא. ואי לאו דאשתכח וזמין קב״ה רחמי על עלמא כל עלמא יתאביד דכתיב (תהלים כט:10) *יי׳ למבול ישב*. ועל דא לא שריא דינא דלעילא על עלמא ולא יכיל עלמא למסבל ליה אפילו רגעא חדא.

אדהכי הוה ר׳ שמעון בכי וחדי. זקפו עיינין וחמו חמשא מאינון פרושין דהוו אזלי אבתריה למתבע ליה. קמו. אמר ר׳ שמעון מכאן ולהלא מה שמך.

אמר נהוראי סבא בגין דנהוראי אחרא אית גבן.

אזלו ר׳ שמעון ואינון חברייא עמיה תלת מילין. אמר רבי שמעון לאינון אחרנין ומה ארחא דא גבייכו.

[p. 56] אמרו למתבע ליה להאי סבא דמימוי אנן שתאן במדברא.

אתא ר׳ שמעון ונשקיה, אמר ליה נהוראי אנת ונהורא עמך שרי.

פתח ר׳ שמעון ואמר (דניאל ב:22) *והוא גלא עמיקתא ומסתרתא ידע מה בחשוכא ונהורא עמיה שרי. והוא גלא עמיקתא ומסתרתא*, קב״ה גלי *עמיקתא ומסתרתא* דכל עמיקין סתימין עלאין איהו גלי לון. מאי טעמא גלי לון, בגין ד*ידע מה בחשוכא*, דאלמלא חשוכא לא אתידע נהורא ואיהו ידע מה בחשוכא, בגין כך גלי *עמיקתא ומסתרתא* דאי לאו *חשוכא* לא אתגליין עמיקין ומסתראן.

ונהורא עמיה שרי, מאן *נהורא* דא, *נהורא* **[קפז ע״ב]** דאתגלייא מגו *חשוכא* ואנן מגו *חשוכא* דהוה במדברא אתגלי לן נהורא דא. רחמנא ישרי עמך *נהורא* בעלמא דין ובעלמא דאתי.

אזלו ר׳ שמעון ואלין חברייא עמיה תלת מילין. אמר ליה אמאי לא אזלו אלין עמך בקדמיתא.

א״ל לא בעינא לאטרחא לבר נש עמי, השתא דאתו נזיל כחדא.

אזלו ור׳ שמעון אזל לארחיה. א״ר אבא הא אנן ידענא שמיה ואיהו לא ידע שמיה דמר.

אמר ליה מניה ידענא דלא לאחזאה.

© 2011–2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

פרשת כי תשא

[p. 57] *וידבר יי' אל משה לאמר כי תשא את ראש בני ישראל לפקודיהם וגו'. ת"ח* הא אוקמוה לית ברכתא דלעילא שרייא על מלה דאתמני. ואי תימא ישראל היך אתמנון, אלא כופרא נטל מנייהו והא אוקמוה וחושבנא לא הוי עד דאתכניש כל ההוא כופרא וסליק לחושבנא, ובקדמיתא מברכין להו לישראל ולבתר מנין ההוא כופרא ולבתר אהדרן ומברכין לון לישראל. אשתכחו ישראל מתברכאן בקדמיתא ובסופא ולא סליק בהון מותנא.

מותנא אמאי סליק במניינא, אלא בגין דברכתא לא שרייא במניינא. כיון דאסתלק ברכתא סטרא אחרא שריא עליה ויכיל לאנזקא, בגין כך נטלין כופרא ופדיונא לסלקא עליה מניינא והא אוקמוה ואתמר. **[קפח ע"א]**

[p. 58] רבי יוסי ור' חייא הוו אזלי בארחא. עד דהוו אזלין רמש ליליא, יתבו. אדהוו יתבין נהר יממא. אמרו קום וניהך. קמו ואזלו. שריאת צפרא ונהרא.

א"ר חייא חמי אנפוי דמזרח דקא מנהרן. השתא כל אינון בני מדינחא דטורי נהורא סגדין לגבי האי נהורא ופלחין ליה עד לא יפוק שמשא, דהא כיון דנפיק שמשא כמה אינון דפלחין לשמשא ואלין אינון דקא פלחין לנהורא דא קראן להאי נהורא דנהיר באתר דשמשא עד לא יפוק אלה דמרגלא דנהיר ואומאה דלהון באלה דמרגלא דנהיר.

ואי תימא דפולחנא דא למגנא הוה, מיומין עתיקין קדמאין חכמתא ידעו ביה. בזמנא דשמשא נהיר עד לא יפוק ההוא ממנא דפקידא על שמשא נפיק ואתון קדישין דשמא עלאה קדישא רשימן על רישיה דשמשא ובחילא דאינון אתוון פתח לכל כוי שמיא ובטש בהו ועבר, וההוא ממנא עאל גו ההוא זהרא דנהיר סחרניה דשמשא ותמן שכיח עד דנפיק שמשא ואתפשט בעלמא. וההוא ממנא איהו פקידא על דהבא וכל מרגלן סומקן ואינון פלחין לההוא דיוקנא דתמן, ובניקדין וסימנין דירתו מן קדמאי מיומין עתיקין אזלי וידעי נקדין דשמשא למשכח אתרין דדהבא ומרגלן.

[p. 59] א"ר יוסי עד כמה יהון פלחנין סגיאין אלין בעלמא דהא שקרא לית ליה קיימין לקיימא.

פתח אידך ואמר (משלי יב:19) *שפת אמת תכון לעד ועד ארגיעה לשון שקר*. ת"ח אלו כל בני עלמא הוו פלחין לשקרא הוה הכי אבל נהורא וזהרא דנהיר ודאי קשוט איהו, ככבי רומא דרקיעא קשוט אינון. אי בטפשו וחסרונא דילהו אינון אמרי אלהא לא בעי קב"ה לשיצאה

© 2011–2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

עובדוי מעלמא. אבל לזמנא דאתי לא ישתצון ככביא ונהורין דעלמא אבל מאן ישתצי, אינון דפלחי לון. וקרא דא הכי הוא, *שפת אמת תכון לעד*, אלין ישראל דאינון *שפת אמת*, (דברים ו:4) *יי׳ אלהינו יי׳ אחד*, [p. 60] וכלא איהו *אמת* ורזא ד*אמת* ומסיימי יי׳ אלהיכם אמת, ודא איהו *שפת אמת תכון לעד*.

ועד ארגיעה, *ועד* רגע מבעי ליה, אלא עד כמה יהא קיומא דלהון בעלמא, עד זמנא דייתי ויהא לי נייחא מפולחנא קשיא דעלי. ובזמנא ד*ארגיעה* ישתצי *לשון שקר*, לשון ישתצי דקראן אלה למאן דלא הוא אלה. אבל ישראל דאינון *שפת אמת* כתיב בהו (ישעיה מג:21) *עם זו יצרתי לי תהלתי יספרו*.

אדכרנא זמנא חדא דהוינא אזיל בהדיה דר׳ אלעזר, פגע בהגמונא חדא, א״ל לר׳ אלעזר את ידעת מדאורייתא דיהודאי.

אמר ידענא.

א״ל לית אתון אמרין דמהימנותא דלכון קשוט ואורייתכון קשוט ואנן דמהימנותא שקר ואורייתא דילן שקר, והא כתיב *שפת אמת תכון לעד ועד ארגיעה לשון שקר*, אנן מיומין דעלמא קיימין במלכותא ולא אעדי מינן לעלמין דרא בתר דרא, *תכון לעד* ודאי, ואתון זעיר הוה לכון מלכותא ומיד אעדי מנכון וקרא אתקיים בכו דכתיב *ועד ארגיעה לשון שקר*.

א״ל חמינא בך דאנת חכים באורייתא, תפח רוחיה **[קפח ע״ב]** דההוא גברא. אלו אמר קרא *שפת אמת* כוננת *לעד* [p. 61] כדקאמרת אבל לא כתיב אלא *תכון*, זמינא *שפת אמת* ד*תכון* מה דלאו הכי השתא דהשתא *שפת שקר* קיימא ו*שפת אמת* שכיב לעפרא, ובההוא זמנא ד*אמת* יקום על קיומיה ומגו ארץ תצמח כדין *שפת אמת תכון לעד*.

א״ל ההוא הגמון זכאה אנת וזכאה עמא דאורייתא דקשוט ירתין. בתר יומין שמענא דאיגייר.

אזלו, מטו חד בי חקל וצלו צלותהון. כיון דצלו צלותא אמרו מכאן ולהלאה נתחבר בהדי שכינתא ונזיל ונתעסק באורייתא.

פתח ר׳ יוסי ואמר (ישעיה מא:11) *הן יבושו ויכלמו כל הנחרים בך וגו׳*. זמין קב״ה למעבד לישראל כל אינון טבוון דקאמר על ידי דנביאי קשוט וישראל סבלו עליהון כמה בישין בגלותהון, ואלמלא כל אינון טבוון דקא מחכאן וחמאן כתיבין באורייתא לא הוו יכלין למיקם למסבל גלותא, אבל אזלין לבי מדרשות פתחין ספרין וחמאן כל אינון טבוון דקא מחכאן וחמאן כתיבין באורייתא דאבטח לון קב״ה עלייהו ומתנחמין בגלותהון.

ושאר עמין מחרפין ומגדפין לון ואמרין אן הוא אלהכון, אן אינון טבוון דאתון אמרין דזמינין לכו, וכי כל עמין דעלמא יכספון מנייכו. הדא הוא דכתיב (שם סו:5) *שמעו דבר יי׳*

© 2011–2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

החרדים אל דברו אמרו אחיכם שונאיכם וגו׳. מאי *החרדים אל דברו*, אינון דסבלו כמה בישין כמה שמועות שמעי אלין בתר אלין [p. 62] וחרידו עליהון כד״א (ירמיה ל:5) *כי קול חרדה שמענו פחד אין שלום וגו׳*. אינון חרדים תדיר *אל דברו* כד אתעביד דינא.

אמרו אחיכם שונאיכם, אלין אחוכון בני עשו.

מנדיכם, כד״א (איכה ד:15) *סורו טמא קראו למו*, דלית עמא דקא מבזין לון לישראל ומרקקי באנפייהו כבני אדום ואמרי כלהו מסאבין כנדה ודא איהו *מנדיכם*.

למען שמי יכבד יי׳, אנן בנוי דאל חי די בן אתייקר שמיה, אנן שלטנין על עלמא בגין דההוא דאקרי *גדול*, (בראשית כז:1) *עשו בנו הגדול*, ובשמא דא אקרי קב״ה *גדול* (תהלים קמה:3) *גדול יי׳ ומהולל מאד*. אנן בני גדול ואיהו גדול, ודאי *למען שמי יכבד יי׳*. אבל אתון זעירין מכלא (בראשית כז:15) *יעקב בנה הקטן* כתיב, אן הוא אלהכון, אן הוא טבוון דיכספון כל עממיא מחדוא דלכון. מאן יתן *ונראה בשמחתכם* כמא דאתון אמרין.

[p. 63] *והם יבושו*, רוח הקדש אמר *והם יבושו* כמאן דתלי קללה באחרא בגין דאתון אמרין דכדין *יבושו ויכלמו* ובגי״ד רוח קודשא הוה אמר מלה הכי. ועל דא *הם יבושו ויכלמו כל הנחרים בך*. מאי *הנחרים בך*, דאתתקפו נחיריהון ברוגזא עלך בגלותא דא. בההוא זמנא *יבושו ויכלמו* מכל טבין דיחמו להו לישראל.

א״ר חייא ודאי הכי הוא אבל חמינן והכי חמו תקיפי עלמא דהא גלותא אתמשך ועדיין בריה דדוד לא אתי.

א״ר יוסי וכל דא הכי הוא אבל מאן עביד דיסבלון ישראל גלותא דא, כל אינון הבטחות דאבטח לון קב״ה, והא אתמר דעאלין לבתי כנסיות ולבתי מדרשות וחמאן כל אינון נחמות וכל מה דאומי קב״ה לון ואתנחמן וחדאן בלבייהו למסבל כל מה דייתי עלייהו ואלמלא דא לא יכלין למסבל.

א״ר חייא ודאי הכי הוא וכלא בתשובה תליא. ואי תימא ניכלין השתא לאתערא תשובה כלהו כחדא, לא יכלין. מ״ט לא יכלין, בגין דכתיב (דברים ל:1-4) *והיה כי יבאו עליך כל הדברים האלה וגו׳*, וכתיב *ושבת עד יי׳ אלהיך ושמעת בקולו*, וכדין (שם) *אם יהיה נדחך בקצה השמים משם יקבצך יי׳ אלהיך ומשם יקחך*, וכתיב *והשבות אל לבבך בכל הגוים אשר הדיחך יי׳ אלהיך שמה*, ועד דכל אינון דברים אתקיימון לא יכלין **[קפט ע״א]** לאתערא תשובה מנייהו.

[p. 64] א״ר יוסי כמה סתמת כל ארחין ושבילין מכל בני גלותא ולא שבקת לון פתחון פה. אי הכי להוי כמה הוו בכל דרא ודרא דלא יסבלון גלותא ולא אגרא ויפקון מדינא דאורייתא.

© 2011–2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

פתח ואמר (ישעיה כו:17) *כמו הרה תקריב ללדת תחיל תזעק בחבליה כן היינו מפניך וגו׳*. מאי *כמו הרה*, ארח איהו לעוברתא לאעברא עליה תשע ירחין שלמין ואית בעלמא כמה וכמה דלא עבר עלה אלא יומא חד או תרין יומין מתשיעאה וכל צירין וחבלין דעוברתא בתשיעאה אינון ואע״ג דלא אעבר עלייהו אלא יומא חד אתחשיב עלייהו כאילו אעברו כל תשיעאה שלים. אוף הכי ישראל כיון דאטעמו טעם ממש מן גלותא אי יהדרון בתשובה אתחשב עלייהו כאלו אעברו עלייהו כל אינון מלין דכתיבין באורייתא כ״ש וכ״ש דכמה וכמה אעברו עלייהו מן יומא דגלותא שרי.

אבל מאי כתיב (דברים ד:30) *בצר לך ומצאוך כל הדברים האלה באחרית הימים*. ת״ח כמה רחמנותא רחים קב״ה עלייהו דישראל במלה דא. למלכא דהוה ליה ברא יחידאה ורחים ליה רחימו דנפשא ומגו רחימו דיליה יהב ליה לאמיה מטרוניתא דתרבי ליה ותוליף ליה ארחין מתקנן. זמנא חדא חב לגבי אבוה, אתא אבוה ואלקי ליה ובתר אעבר חוביה. תב כמלקדמין וחב לאבוה ואפיקיה אבוה מביתיה וארגיז עליה. נפק ההוא ברא מביתיה. [p. 65] ובאתר דיהך בארח קשוט ויהא זכאה כדקא יאות בגין דישמע אבוה מלכא ויהא תיאובתיה עלוי מה עבד. אמר הואיל ונפקנא מהיכלא דאבא אעביד מכאן ולהלאה כל מה דאנא בעי. מה עבד, אזל ואתחבר בזונות ואתלכלך בלכלוכא בהדייהו ולא הוה משתכח אלא בהדייהו בחבורא דלהון. מטרוניתא אמיה מבקרת בכל יומא על ההוא ברא וידעת דברה בהדי זונות אתחבר וכל חברותא דידיה בהדייהו הוה. שרית למבכי ולאתמררא על בנה.

יומא חד עאל מלכא לגבה, חמא לה דאיהי מבכה. שאיל לה. אמרה ולא אבכה דהא ברנא לבר מהיכלא דמלכא ולא די דהוא לא יתיב בהיכלא דמלכא אלא דהוא בהדי זונות. מה יימרון כל בני עלמא, ברא דמלכא איהו דיתיב בבי זונות. שריאת למבכי ולאתחננא למלכא.

אמר מלכא בגינך אהדר ליה ואנת ערבא דיליה.

אמרת הא ודאי.

אמר מלכא הואיל וכך הוא לא אצטריך לאהדרא ליה ביממא באתגליא דכסופא דילן איהו למהך בגיניה לבי זונות. ואי לא הוי כגוונא דא דטנף גרמיה הכי וחלל יקרי הוינא אנא וכל חיילין דילי אזלין בגיניה בכמה יקר בכמה בוקינס קמיה בכמה מאני קרבא מימיניה ומשמאליה עד דכל בני עלמא יזדעזעון וינדעון כלא דברא דמלכא איהו. השתא כיון דאיהו טנף גרמיה וחלל יקרי איהו יהדר בטמירו דלא ינדעון ביה.

אהדר לגבי מלכא, יהביה לגבי אמיה. ליומין סרח כמלקדמין. מה עבד מלכא, אפיק ליה ולאמיה בהדיה מגו היכלא. אמר תרווייכו תהכון ותרווייכו תסבלון מלקיותא תמן. כיון דתרווייכו תסבלון כחדא כדין ידענא דברי יתוב כדקא חזי.

© 2011–2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

כך ישראל בנוי דמלכא קדישא אינון. אפיק לון ממצרים. ואי תימא בההוא זמנא דלא חאבו, גזרה דגזר קב״ה בין הבתרים הוה [p. 66] אתחזי למהוי קיים וקב״ה אשגח לתרין מלין, חד בגין דההוא מלה דאמר אברהם (בראשית טו:8) *במה אדע כי אירשנה*, דא הוא **[קפט ע״ב]** סבה ועילה. אבל עד דנפקו ממצרים לא הוו גוי ולא אתחזון כדקא יאות.

פתח ואמר (שיר ב:2) *כשושנה בין החוחים כן רעיתי בין הבנות*. בעא קב״ה למעבד לון לישראל כגוונא דלעילא ולמהוי *שושנה* חדא בארעא כגוונא עלאה, ו*שושנה* דסלקא ריחא ואתבריר מכל שאר וורדין דעלמא לא הוי אלא ההיא דסלקא *בין החוחים* ודא ארחא כדקא יאות. ועל דא זרע שבעין זוגין דהוו שבעין נפש ואעיל לון *בין החוחים*, ואינון *חוחים* מיד דהוו אינון זוגין תמן סליקו ענפין וטרפין ושליטו על עלמא וכדין פרחת *שושנה* בינייהו.

[p. 67] כיון דבעא קב״ה לאפקא שושנה ולקיט לה מבינייהו כדין יבשו חוחים ואזדריקו ואשתציאו ולא אתחשבו כלום. בשעתא דאזיל למלקט שושנה דא לאפקא בריה בוכריה בההוא זמנא אזל מלכא גו כמה חיילין רברבנין ושליטין עם דגלין פרישן ואפיק לבריה בוכריה בכמה גבוראן ואייתי ליה להיכליה ויתיב סגי בבי מלכא.

סרח כמלקדמין ומרד באבוה אפקיה מביתיה. מה עבדו ישראל, חמו דהא אתבדרו לבבל אתערבו בין עממיא נסיבו נשין נכריות ואולידו בנים מנהון. עכ״ד אימא קדישא הות אפטרופסא עלייהו.

ועל דעבד הכי קב״ה אמר הואיל וכסופא איהו ליתי ברי איהו מגרמיה, הואיל וחלל יקרי לא אתחזי דאנא איזיל תמן לאפקא ליה ולמעבד ליה נסין וגבוראן כמלקדמין. תבו אינון בלא סיועא דאתחזי לון בלא פליאן ונסין אלא כלהו מתבדרן כלהו לאן במסכנו ותבו להיכלא דמלכא בכסופא ואימא קדישא ערבת לון.

חאבו כמלקדמין. מה עבד קב״ה, אפיק להאי ברא מהיכליה ולאימיה בהדיה. אמר מכאן ולהלאה אימא ובּרא תסבלון כמה בישין כחדא הדא הוא דכתיב (ישעיה נ:1) *ובפשעיכם שלחה אמכם*. ועל דא כתיב (דברים ד:30) *בצר לך ומצאוך כל הדברים האלה באחרית הימים*. מאי *באחרית הימים*, אלא דא היא אימא קדישא דהיא *אחרית הימים* ועמה סבלו כל מה דסבלו בגלותא.

[p. 68] ואילו יהדרון בתיובתא אפילו חד ביש או חד צערא יתחשב עלייהו כאלו סבלו כלא ואי יסתיים קיצא בישא וכל דרין דיליה כמא דאמר בוצינא קדישא דכתיב (ויקרא כה:30) *לצמיתות לקונה אותו לדורותיו*. וכל דא בתיובתא תליא מילתא.

א״ר חייא ודאי הכי הוא ועל דא גלותא אתמשך, אבל קב״ה כל מה דחמי לון לישראל בהאי *אחרית הימים* עביד לון נסין ונוקמין דכתיב (ישעיה ב:2) *והיה באחרית הימים נכון יהיה*

© 2011–2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

הר בית יי׳ בראש ההרים. מאן *ראש ההרים*, דא אברהם סבא כהנא רבא ראש דכלא, ובגין דאיהו ראש כוס דברכה *יהיה נכון בראש ההרים*, דא אברהם סבא קדמאה לשאר ההרים. כוס דברכה אצטריך למהוי מתקנא בימינא.

[p. 69] (שם) *ונשא מגבעות*, אצטריך למהוי זקיף שיעורא דאקרי זרת זקיף מן פתורא לברכא לקב״ה ודא הוא *ונשא*. *מגבעות* מאי הוא, אלא בינה ובין *בתולות אחריה רעותיה* שיעורא דזרת איהו. *נשא* כוס דברכה *מגבעות* ודאי, ועל דא טבא דיהא ליה להאי ברא בוכרא *באחרית הימים* איהו.

א״ל שפיר קאמרת האי קרא דודאי דא ימינא אברהם סבא דאיהו *ראש ההרים* ודאי. *ונשא מגבעות*, משיעורא *דגבעות* אינון *רעותיה* ושפיר קאמרת. (ישעיה ב:2) *ונהרו אליו כל הגוים* מאי הוא.

א״ל ואפילו נשים וקטנים, לשמש דפלח על פתורא אע״ג דאיהו לא אכל אצטריך למשמע ולמימר אמן, [p. 70] דלא יימא בר נש אנא לא אכלית והואיל **[קצ ע״א]** ולא מצטריפנא לזמון לא אשמע ולא אימא אמן. הכל מחוייבין ביה.

ד״א *ונהרו אליו כל הגוים*, אע״ג דנשים וקטנים פטורים מן המצות בכוס דברכה הכל מחוייבין בלבד דינדעון למאן מברכים, ודא הוא *ונהרו אליו כל הגוים*.

אתא רבי יוסי ונשקיה, אמר כמה שפיר מלה דא ומתיקא לחכא. השתא אית לדייקא אי האי *אחרית הימים* איהו ממש מהו *הר בית יי׳*. הוה ליה למכתב הכי *והיה אחרית הימים נכון יהיה בראש ההרים*, מהו *באחרית הימים הר בית יי׳*.

א״ל *אחרית הימים* איהו אילנא כלא מרישיה ועד סופיה דהוא אילנא דטוב ורע, ואתא קרא לברר*א באחרית הימים* ואפיק *הר בית יי׳*, דא טוב בלא רע, *הר בית יי׳* ודאי דלית תמן חולקא לסטרא אחרא דהא אתבריר *הר בית יי׳* מגו אילנא *אחרית הימים*. ודא איהו כוס דברכה דאיהו *נכון בראש ההרים*.

א״ר יוסי זכאה ארחא דא דזכינא להאי מלה. א״ל ממאן שמעת לה.

א״ל יומא חדא הוינא אזיל בארחא וחמינא ליה לרב המנונא סבא דהוה דריש להאי קרא לרבי אחא וכיון דשמענא [p. 71] חדינא ביה ונטירנא ליה צריר בכנפא דלבושאי דלא יתעדי מנאי לעלמין.

א״ל ודאי מלה קדישא דא מנהירו דבוצינא קדישא אתנהיר, זכאה דרא דקיימי עלמא וסמכוי שריין בגויה. ואי אנת צרירת להאי מלה בקשרא חדא דלא יתעדי מינך אנא אצרור לה בתלתין או בארבעין קשרין בכיסאי דלא אתעדי מינאי לעלמין.

© 2011–2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

על ההוא מלה דאחמי קב״ה למשה בגין דאע״ג דישראל חבין קמיה בכל דרא ודרא לא בעי דיימא עלייהו דלטורין. מנא לן, מהושע דכתיב (הושע א:2) *תחלת דבר יי׳ בהושע*, הא אוקמוה מלה, ועל דא (שם ב:1) *והיה מספר בני ישראל כחול הים אשר לא ימד ולא יספר*, ובג״ד בריך לון בכמה ברכאן לאהדרא לון בתשובה ולאתבא לון לגבי אבוהון דבשמיא ולא אעדי מתמן עד דמחל קב״ה על כל חובייהו ואתנקיאו קמיה.

[p. 72] אליהו מה כתיב ביה, (מלכים א יט:4) *ויבא וישב תחת רתם אחד וגו׳*. אמר מארי עלמא אתתא חדא שדרת לון לישראל ודבורה שמה דכתיב (שופטים ד:5) *והיא יושבת תחת תמר*, דא הוא רתם ואהדרת לון למוטב דכתיב (שם ה:7) *עד שקמתי דבורה*, ואנא עאלית בינייהו וקא אכרזית קמייהו ולא יכילנא.

עד דהוה יתיב אתגלי עליה קב״ה א״ל *מה לך פה אליהו*. א״ל קב״ה אליהו בקדמיתא הוית קא מקטרגא ומקני על ברית ומדחמינא בך דקנית עלי בההוא ברית נטלית ליה ברעו דמשה ויהיבנא לך, עד דמשה הוה אמר (במדבר כה:12) *הנני נתן לו את בריתי שלום*. השתא דאיהו דילך לא אתחזי לך לקטרגא עלוי, הוה לך למשבק קנוייך לי כמא בקדמיתא דהוה דילי שבקנא ליה לידא אחרא ולא קטריגנא עלוי. השתא *מה לך פה*. מאי *פה*, ברית קיימא *פה יי׳* איהו. כיון דלא בעית לשבקא לי פומך יתברי באתר דההוא פימא.

[p. 73] תנן בההוא שעתא אתעבר מניה ההוא נבזבזא דיהב ליה משה דתנינן מאי דכתיב (מלכים א יט:8) *וילך בכח האכילה ההיא עד הר האלהים חורבה*, למתבע מתמן. וכי מתמן הוה בעי, אלא למתבע כמלקדמין מההוא דירית *בהר האלהים* ברית דא. פנחס הוא אליהו ודאי בדרגא חדא.

א״ל משה לית אנת יכיל לקבלא מנאי אלא זיל לינוקייהו דישראל ומנהון תרוח ואינון יהבי לך וכך הוא עביד.

[p. 74] כמה טיבו עבד קב״ה בכל דרא ודרא לישראל. תא חזי מה כתיב (מיכה ו:4) *ואשלח לפניך את משה אהרן ומרים*, וכי כמה נביאי הוו לבתר משה **[קצ ע״ב]** *ואשלח לפניך את משה אהרן* אלעזר ופנחס ויהושע אליהו ואלישע וכמה שאר צדיקי וחסידי, אלין תלתא אמאי. אלא אמר קב״ה עמי בני אמאי לא תדכרון לכל טבין דעבדית לכו דשדרית לכו *למשה אהרן ומרים*. מלך בשר ודם דאית ליה מדינתא ושדר לגביה גוברין אפרכין רברבנין דיהון מנהלי עמא ועייני בהו בדינייהו, מאן אצטריך למהוי זקוק במזונייהו במלי דאצטרכון, לאו עמא דמדינתא בעל כרחייהו אצטרכו לעיינא בהו ולמיהב להו יקרא.

© 2011–2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

שדרית למשה איהו אייתי קמייכו מן למיכל ונהיל לכו ולבנייכו ולבעירייכו ואשתדל בדינייכו ובכל מה דאצטריך לכו. שדרית אהרן אייתי היכלין לעננא לכו ענני יקר לחפיא עלייכו כמלכין, אסחי לכו בטלי יקר דלא אתרקבו לבושיכון ומנעליכון והוו מתחדשי בכל יומא. שדרית למרים אייתיאת בירא לאשקאה לכו ותשתון אתון ובעירכון. אינון יהבו לכון ומדלהון אכלתון ושתיתון ויתיבתון בחופאה דיקר דלהון ומדלכון לא יהביתון לון, ולא עוד אלא דאשתדלו עליכון ונטלו על צואריהון מטולכון והויתון מחרפין ומגדפין לון.

אמר רבי יוסי לא הוה אבא רחמן על בנוי כקב״ה וקרא הוא דכתיב (מלכים א ח:56) *לא נפל דבר אחד מכל דברו הטוב וגו׳*. ת״ח רחמנו דיליה, אלו אמר *לא נפל דבר אחד מכל דברו* ולא יתיר נח לעלמא דלא אתברי, אבל מדאמר *מכל דברו הטוב* אפיק ביש לאחורא דהא מלה דביש לא בעי למעבד. ואע״ג דאגזים וארים רצועה אתאת אמא ואתקפת [p. 75] בדרועיה ימינא וקם רצועה בקיומיה ולא נחית לתתא ולא אתעביד בגין דבעיטא חדא תרווייהו איהו דאגזים ואיהי דאחידת בימיניה.

ואי תימא מנא לן, ממלה דאיהי באתגליא דכתיב *לך רד כי שחת עמך*, שרי לארמא רצועה ומשה דלא הוה ידע ארחא דאמא שתיק. כיון דחמא קב״ה כך אנקיד ליה ובטש ביה ואמר *ועתה הניחה לי*, מיד ארגיש משה ואחיד בדרועיה דכתיב *זכור לאברהם*, דא דרועיה ימינא, ובגין כך לא נחית רצועה.

[p. 76] ואי תימא אמא דאיהי רגילא לאחדא ברצועה דמלכא אן הות דשבקא מלה למשה. שאילנא ואמינא דהא לא ידענא ברירא דמלה עד דנהוי לקמיה דבוצינא קדישא.

כד אתו קמיה דר׳ שמעון חמא באנפייהו סימן, אמר עולו בנין קדישין עולו רחימין דמלכא עולו רחימין דילי עולו רחימין אלין באלין. דאמר רבי אבא כל אלין חברייא דלא רחימין אלין לאלין אסתלקו מעלמא עד לא מטא זמנייהו. כל חברייא ביומוי דר׳ שמעון רחימו דנפשא ורוחא הוה בינייהו ובגין כך דרא דר׳ שמעון באתגלייא הוה, דהוה ר׳ שמעון אמר כל חברייא דלא רחמין אלין לאלין גרמין דלא ליהך בארח מישר, ועוד דעבדי פגימו בה דהא אורייתא רחימו אחוה וקשוט אית בה, אברהם רחים ליצחק, יצחק לאברהם מתחבקן דא בדא, יעקב תרווייהו אחידין ביה ברחימו ובאחוה, יהבין ליה רוחייהו דא בדא. חברייא כההוא דוגמא אצטריכו ולא למעבד פגימו.

כיון דחמא סימן באנפייהו ואמר לון הכי אמרו ליה ודאי רוח נבואה שרא על בוצינא קדישא והכי אצטריך לן למנדע.

[p. 77] בכה רבי שמעון אמר חד מלה מאינון מלין דלחישו ליה מגו ריש מתיבתא דגנתא דעדן דלא אמרו באתגליא. דא איהי סתרא ואימא לכו בני רחמאי בני רחימין דנפשאי. מה

© 2011–2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

אעביד, אמרו לי בלחישו ואנא אימא באתגלייא ולזמנא דנחמי אנפין באנפין **[קצא ע״א]** כל אנפין יסתכמון דא בדא.

בני, חובא דעבדו עמא דלבר ואשתתפו ביה עמא קדישא באמא חאבו דכתיב *קום עשה לנו אלהים, אלהים* ודאי כבוד דישראל דא איהו דשריא עלייהו כאמא על בנין ודא הוא רזא דכתיב (תהלים קו:20) *וימירו את כבודם*, דא *כבודם* דישראל אמא דלהון, ודא הוא דכתיב (שמואל א ד:22) *גלה כבוד*, דגרמו לשכינתא דאתגלא בגלותא עמהון. ועל דא *וימירו את כבודם*, במה, *בתבנית שור*.

[p. 78] הכא איהו רזא דמלה, ת״ח לתתא גו שמרים דחמרא דורדיין בישין נפיק חד ערעורא מקטרגא מזיקא קדמאה ואיהו ברזא דיוקנא דאדם כד קריב לגו קודשא. כיון דאתעבר מתמן ובעי לנחתא לתתא בעי לאתלבשא בלבושא לנזקא עלמא ונחית הוא ורתיכוי, ולבושא קדמאה דקא נקיט *תבנית שור* דיוקנא דשור וקדמאה לנזיקין מאינון ארבע שור איהו ואינון ארבע אבות לנזקא עלמא וכלהו תלתא אבות דנזיקין בר שור כלהו דיליה, ועל דא כתיב *וימירו את כבודם בתבנית שור*.

[p. 79] מהו *אוכל עשב*, הא דרשינן ביה אבל עקרא דמלה מתמצית דלחם ושבעה זיני דגן לית ליה בהו חולקא.

ובגין כך אימא לא הוית תמן ולא יאות לה למהוי תמן. ובגין דאבא הוה ידע רחמנו דאמא וארחא דילה אמר למשה, בני רחימאי עיטא בתרווייהו בדא תדיר ודא הוא דלחישו לי בלחישו דלא חזי לגלאה דברא לא ינדע [ויחשיב] בלביה דהא רצועה אתתקנת וידחל תדיר, אבל תרווייהו בעיטא דא ובעיטא חדא.

ת״ח כתיב *וירא העם כי בשש משה*. מאן *העם*, אינון *ערב רב*. מאן *ערב רב*, וכי לודים וכושים וכפתורים ותוגרמין הוו דקראן לון *ערב רב*, והלא מצריים הוו וממצרים נטלו. ואלו הוו ערבוביא דעמין סגיאין הוה למכתב *ערב רב* עלו *אתם* לפום ערבוביא דלהון. אלא (שמות יב:38) *ערב רב עלה אתם*, עמא חד הוה ולישן חד אבל כל חרשי דמצרים [p. 80] *וכל חרטומי* דלהון דכתיב בהו (שם ז:11) *ויעשו גם הם חרטומי מצרים*, דבעו למיקם לקבל פליאן דקב״ה. כיון דחמו נסין ופליאן דעבד משה במצרים אהדרו לגבי משה. א״ל קב״ה למשה לא תקבל לון.

אמר משה מאריה דעלמא כיון דחמו גבורתא דילך בעאן לאתגיירא, יחמון גבורתך בכל יומא וינדעון דלית אלוה בר מנך. וקביל לון משה.

אמאי קרא לון *ערב רב*, אלא כל חרשין דמצרים הוו וברישהון יונוס וימברוס ובשעתי דיומא הוו עבדי תדיר חרשייהו. כל אלין חרשין עלאין הוו מסתכלי מכי נטי שמשא משירותא דשבע שעות עד שירותא דתשע דהיינו ערב רבבא. כל אינון חרשין זעירין משירותא דתשע עד

© 2011–2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

פלג ליליא. [p. 81] אינון עלאין דבהו הוו מסתכלי מכי נטי שמשא דהא כדין שראן תשע מאה ותשעין וחמש דרגין למשטטא על טורי חשוך ורוחא דלהון הוה משטטא על כל אינון חרשין בחרשייהו ואלין הוו עבדי כל מה דאינון בעאן עד דכל מצראי רחצנו דלהון באלין הוה וקראן לון *ערב רב*, בגין דאית ערב זעירא מתשע שעות **[קצא ע״ב]** ומחצה ולתתא דא ערב זעירא ותרי ערבי אינון ועל דא *ערב רב עלה אתם*.

וחכמתא דלהון הוה סגי ואינון אסתכלו בשעתא ואסתכלו בדרגין דמשה וחמו דהא בכל סטרין *בשש משה*, בשש שעתי קדמאין דיומא דאינון לא יכלין לשלטאה בהו, בשש דרגין עלאין דאחידן ביה, ובכל סטרין בשית הוה ובעטרין דאלין שית הוה זמין *לרדת מן ההר* דכתיב *כי בשש משה לרדת מן ההר*. מיד *ויקהל העם על אהרן*. והכי תנינן דבההוא שעתא דנחית משה וקביל אורייתא בלחודוי כללא דכל ישראל ואיהו קביל אורייתא בעלמא ואפילו מגלת אסתר דכתיב (אסתר ט:23) *וקבל היהודים. וקבלו היהודים* מבעי ליה, מאי *וקבל*, אלא דא משה דאיהו *היהודים* כללא דיהודאי.

[p. 82] *ויקהל העם על אהרן*. אמאי *על אהרן*, בגין לאתכללא בסטרא דימינא דהא אינון שמאלא בעו מניה ובגין דלהוי כליל בימינא אתכנשו *על אהרן*.

ויאמרו קום עשה לנו אלהים, *אלהים* ודאי בעו סטר שמאלא.

אשר ילכו לפנינו. אשר ילך מבעי ליה, מאי *אשר ילכו*. אלא אלהים שית דרגא אינון, כלהו בסטר שמאלא דאלהים שית אינון. ואי תימא דהא שבע אינון, ההוא אלהים עלאה לא עאל בכללא.

תא חזי כל זמנא דמשה הוה במצרים שמא דאלהים לא דכיר ועל דא קשיא ליה לפרעה, ומתמן ולהלאה שמא דיי׳ בגין דלא יהא תוקפא לההוא סטרא אחרא ולא יתתקף בעלמא. השתא בעו ההוא מלה והיינו *קום עשה לנו אלהים*, *לנו* דייקא דאנן צריכין להאי מלה לתקפא סטרא דילן דהוי אתדחיא עד השתא.

[p. 83] *אשר ילכו לפנינו*. מאי אמרו, אלא הכי אמרו חמינן דאתון ישראל כל טוב וכל יקר דעלמא לכו ואנן דחיין לבר. לכו (שמות יג:21) *ויי׳ הולך לפניהם יומם*, אוף הכי *אשר ילכו לפנינו* כמא דאזיל קמייכו יי׳ דהא רשו אית לסטרא דילן למהך אוף הכי לקמנא אי נזמין ליה עובדא.

ת״ח כל ענני יקר דאזלו במדברא לא הוו חפיין אלא לבני ישראל לחודייהו וההוא עננא דיקר דכתיב *ויי׳ הולך לפניהם יומם* אזל לקמייהו, ואלין *ערב רב* וכל אינון בעירי עאנין ותורין הוו אזלי לבר ממשרייתא לבתרייתא. ות״ח כל אינון ארבעין שנין דקא אזלו ישראל במדברא

© 2011–2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

שום לכלוכא וטנופא לא הוה גו ענני לגו ועל דא עאני ותורי דהוו אכלי עשב לבר הוו וכל אינון דנטרי לון.

א״ר אלעזר אבא אי הכי אינון ערב רב לא הוו אכלי מן מנא.

א״ל ודאי הכי הוא, אלא מה דיהיב לון ישראל כמא דיהיב לעבדא. וממה הוו אכלי, מתמציתא מה דאשתאר מבתר ריחיא פסולת. וקרא אכריז ואמר (שם טז:35) *ובני ישראל אכלו את המן ארבעים שנה*, *בני ישראל* ולא אחרא, *ויראו בני ישראל ויאמרו מן הוא*, ולא שאר ערב רב ועאני ותורי דהוו ביניהו.

[p. 84] לא אתכפיין אינון ערב רב והשתא קמו ובעו עובדא לאתתקפא לסטרא אחרא. אמרו או נהא כלנו עמא חדא ונהוי בכללא עמכון או יהא לן מאן דיהך קמנא כמא דיהך אלהכון קמיכון. אמר אהרן ח״ו דאלין יכשלון לעמא קדישא למהוי כלא בכללא חדא ולא יתערבון עמא קדישא בעמא דא כללא חדא אלא טב איהו לאתפרשא לון מגו עמא קדישא עד דייתי משה. ואהרן לטב אתכוון אלא סגיאין הוו מישראל דאשתתפו בהדייהו בלבא, ובגין כך כד אתא משה אצטריך לבררא וללבנא לעמא קדישא מההוא חובא ואשקי לון שקיו עד דיתברירו **[קצב ע״א]** כלהו ולא אשתאר בהו פסולת כלל.

אמר אהרן *פרקו נזמי הזהב*. וכי לא הוה לון דהבא אחרא, אלא אמר אהרן בעוד דאית לון קטטה בבנייהו ובנשייהו יתעכבון ובין כך ייתי משה. ת״ח תנינן קשים גרים לישראל כספחת בבשר החי, כ״ש אלין דלא הוו גרים כדקא יאות. אינון מה עבדו, כתיב *ויתפרקו כל העם את נזמי הזהב אשר באזניהם*. כמה אלפי ורבבן הוו מנזמיהון תמן.

[p. 85] מה כתיב, *ויקח מידם ויצר אותו בחרט ויעשהו עגל מסכה*. אהרן לא אסתמר מאינון תרין חכימין דהוו ברישיהון דההוא ערב רב, חד מנייהו קמיה ואחרא הוה עביד בחרשוי. כיון דתרווייהו אתייעטו כחדא נטלו ההוא דהבא חד תרין בידא דחד ושליש בידא דאחרא בגין דהכי אצטריך בההוא זינא דחרשא.

בכה ר׳ שמעון אמר אי חסידא קדישא אהרן משיחא דאלהא רבא, בחסידותך נפלו כמה מעמא קדישא ואנת לא הוית ידע לאסתמרא. מה עבדו, כד מטו שית שעתין ויומא הוה במתקלא נטלו ההוא דהבא דפריקו מאודניהון. מ״ט, בגין דמאן דאצטריך למעבד חרשא לא בעי למיחן עינוי על ממונא. ואינון אמרו שעתא קיימא לן אי אנן לא מעכבין, לאו שעתא למיחס על ממונא. מיד *ויתפרקו כל העם*. מאי *ויתפרקו*, כד״א (מלכים א יט:11) *מפרק הרים ומשבר סלעים*, ותברו.

בכה כמלקדמין אי עמא קדישא, אי עמא קדישא דקב״ה.

© 2011–2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

פתח ר׳ שמעון בבכיה ואמר (שמות כא:6) *והגישו אדניו אל האלהים* *והגישו אל הדלת או על המזוזה ורצע*. הא אוקמוה חברייא אזן דשמע בסיני (ויקרא כה:55) *כי* [p. 86] *לי בני ישראל עבדים עבדי הם* ואיהו פריק עול מלכות שמים מעליה וזבין גרמיה לאחר *תעקר*. אלין חייביא רשיעיא בישין בתיאובתא למהדר לסרחנייהו לא בעו מנשיהון ובניהון אלא חבילו ואתפרקו מעול שמיא דפקיד להו משה ותברו אודנייהו דלית לון חולקא בעמא קדישא רבא.

מה עבדו, פליגו תרווייהו ההוא דהבא, חד נטיל תרין וחד שליש. קמו לקבל שמשא בשית שעתין, עבדו חרשייהו ובלטו בלטיהון בחרשא דפימא. כיון דמטא שירותא דשבע ארימו תרווייהו ידייהו על ידוי דאהרן. ומנא לן דמיד תרווייהו נטל ולא יתיר, דכתיב *ויקח מידם*, תרווייהו הוו ולא יתיר. כיון דאיהו קביל מידם, תרי ולאן ידיהם, קלא נפק ואמר (משלי יא:21) *יד ליד לא ינקה רע*, דכתיב *כי ברע הוא*, אייתי *רע* לעלמא.

[p. 87] רזא דמלה, אינון רשעין חייבין חרשין בנוי דבלעם חייבא, בני בנוי דלבן רשיע חמו דכוס של ברכה בימין איהו ומן ימינא אתקף תדיר. אמרו אי יהא בסטר דא ההוא רישא דימינא הא תוקפא דילן כדקא יאות.

כיון דמטא שבע שעתין ביומא יהיבו ליה לאהרן מיד. אי איהו אמר לון שוו ליה בארעא בקדמיתא ואנא אטול לא הוו יכלין בחרשייהו כלום, אלא מידם נטל, וקרא מתרעם ואמר *ויקח מידם*. חמו מה עבד אהרן גבר נביאה גבר חכים לא ידע לאסתמרא, דאלו נטיל מארעא כל חרשין דעלמא לא הוו יכלין לאצלחא, אבל במה אצלחו בעובדא דא, בגין ד*יקח מידם* ולא מארעא.

ויצר אותו בחרט. לאו כמו דחושבים בני נשא דעבד ציורין במחוגה או במלה אחרא, אלא אתא קרא לאוכחא מלה דאהרן דלא ידע לאסתמרא. אילו כד נטל מידיהון הוה שדי לארעא ואע״ג דיטול ליה לבתר לא הוה **[קצב ע״ב]** אצלח עובדא בישא דא, אבל בכלא סיועא בישא הוה דנקיט דהבא וטמריה מעינא, ביש בתר ביש. מאי *ויצר אותו בחרט*, דשוי כל דהבא בכיסא חדא ואסתמר, כדין סליק כלא לעובדא.

[p. 88] בספרא דחנוך אשכחנא דהוה אמר הכי, ברא יחידא אתיליד לההוא רישא חוורא וכד ייתון מבשרא דחמריא יטעון ליה בההוא דנטיל מרגלאן בזוגין דדהבא בלא דעתא דיליה ודיוקנא יצייר בציורא *בחרט אנוש*, דא קולמוסא דאנוש חייבא דטעי לבני נשא. ודאי דא ברירא דמלה דאנוש כד אטעי עלמא בקולמוסא הוה רשים רשימין דכל דיוקנין דפלחנין נכראין ובההוא קולמוסא רשים רשימו ועל דא הוא *בחרט* ההוא דאשתמודע למעבד הכי ודא איהו ברירו דמלה.

© 2011–2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

וכלא הוה דודאי בכיסא ארמי דהבא וכסי ליה מעינא כמא דאמרו אינון חרשין, והכי אצטריך בזיני דחרשין אלין ודא הוא עובדא [p. 89] דחרשין אלין, מלה דאצטריך באתגליא לבתר אצטריך טמירו וכסויא בקדמיתא דיתכסי מעינא ובתר יפיק אומנא לאומנותיה, ומלה דאצטריך בכסויא לבתר אצטריך באתגליא בקדמיתא.

השתא בני רחימאי רחימין דנפשאי, מאי אעביד. ודאי צריכנא לגלאה, אציתו ואטמירו מלין. בסטר קדושה ההוא אלהים דקשוט מלך על עלמא בתלת מלין אתתקף בבריאה ביצירה בעשיה, והא אתמר רזא דכל חדא וחדא הכא, לקבל בריאה *ויקח מידם*, מלה דלא הוה ביה עד כען כלום, לקבל יצירה *ויצר אותו*, לקבל עשיה *ויעשהו עגל מסכה*. מאן חמא חרשין בכל עלמא כאלין.

השתא אית למימר וכי לא כתיב *ואשליכהו באש* ולא יתיר וכדין *ויצא העגל הזה*, והשתא את אמר *ויעשהו עגל מסכה*. אלא ח״ו דאהרן עבד וקרא אוכח דכתיב *ויקח את העגל אשר עשו*, אבל ממה דכתיב *ויקח מידם* וכתיב *ויצר אותו*, מחילא דתרין אלין אתעביד כלא, כביכול איהו עביד ליה דאי תרין אלין לא הוו לא אתעביד ולא נפיק לאומנותא, אבל מאן גרם דאתעביד, אינון תרין. כביכול *ויעשהו* איהו ודאי עשהו, בעוד דאיהו *לקח* [p. 90] *מידם* אינהו הוו עבדי חרשייהו ומלחשי בפימייהו ומשכי זעיר זעיר רוחא לתתא מן סטרא אחרא. ומשכו תרין רוחין כחדא חד מן דכר וחד מן נוקבא, דכר אתלבש בדיוקנא דשור, נוקבא בדיוקנא דחמור, תרווייהו הוו כלילן כחדא. אמאי תרין אלין, אלא שור הא אתמר, חמור אמאי, בגין דחרשין אלין דמצראי כתיב בהו (יחזקאל כג:20) *אשר בשר חמורים בשרם*. ועל דא כל אינון דישראל דמיתו אתחברו בהדייהו בלבהון, ובגין דהוו תרין דיוקנין כתיב *אלה אלהיך ישראל*, ולא כתיב זה אלא *אלה*, תרין דהוו כחדא. *אשר העלוך מארץ מצרים*, *העלוך* ולא העלך.

כתיב *ויעשהו עגל מסכה ויאמרו*, *ויאמר* לא כתיב אלא *ויאמרו* דאהרן לא אמר מדי.

[p. 91] תנינן מאה ועשרים קנטרין הוו ביה. היך כתיב *ויקח מידם*, וכי בידם הוו כל אלין קנטרין. אלא מכללא דאינון קנטרין נטלו מלי ידייהו וההוא זעיר אסתלק על כלא כאילו הוה כלא בידייהו.

ת״ח מה כתיב *וירא אהרן ויבן מזבח לפניו*. אי חסידא קדישא כמה רעותך הוה לטב ולא ידעת לאסתמרא. כיון דארמי ליה בנורא אתתקף חילא דסטרא אחרא תמן בנורא ונפק **[קצג ע״א]** דיוקנא דשור כמא דאתמר בתרין משיכין דסטרא אחרא. מיד *וירא אהרן*. מהו *וירא אהרן*, חמא דסטרא אחרא אתתקף ואלמלא דאקדים ובנה מזבח דא עלמא אתהדר לחרבנא. ללסטים דהוה נפיק לקפחא ולקטלא בני נשא. חמא לגיונא דמלכא דההוא לסטים נפיק בחילא תקיף, אשתדל בהדי מלכא לנפקא בארחא, משיך ליה ההוא לגיונא בההוא ארחא. עד דאזיל

© 2011–2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

ההוא לסטים בההוא ארחא חמא דיוקנא דמלכא דקאים קמיה. כיון דחמא ליה למלכא דהוה קמיה בארחא מיד נרתע ואהדר לאחורא.

כך *וירא אהרן* דסטרא אחרא אתתקף, אתקיף באסוותא ואחיד בסטר קדישא ושוי ליה לקמיה. כיון דחמא סטרא בישא דיוקנא דמלכא דקאים קמיה מיד אהדר לאחורא [p. 92] ואתחלש תקפיה וחיליה דהוה אתתקף. *מיד ויבן מזבח לפניו* ומזבח דא אתגבר ואתחלש סטרא אחרא.

ת״ח מה כתיב *ויקרא אהרן ויאמר חג לי״י מחר*, *חג לי״י* ולא לעגל, ולסטר קדושה עבד ולסטר קדושה קרא ואמר. ודא אסוותא אקדים דאלמלא דא לא קאים עלמא על קיומיה. ועם כל דא לא שכיך רוגזיה מאהרן אע״ג דלא אתכוון לביש. א״ל קב״ה אהרן תרין חרשין אלין משכו לך למה דבעו, חייך תרין בנך יפלון ועל חובא דא יתפסון הדא הוא דכתיב (דברים ט:20) *ובאהרן התאנף יי׳ מאד להשמידו*. מאי *להשמידו*, אלין בנוי כד״א (עמוס ב:9) *ואשמיד פריו*, *דפריו* דבר נש בנוי אינון.

ת״ח אהרן שוי ליה לההוא *מזבח לפניו* ועגלא תב לאחורא, בנוי שוו לסטר אחרא לפניו וסטר קדושה אהדר לאחורא דכתיב (ויקרא י:1) *ויקריבו לפני יי׳*, *לפני יי׳* שוו, אתפסו בחובה דא.

אהרן חשב דבין כך ייתי משה, ההוא מזבח לא סתר ליה משה, דאילו כמא דחשבין בני נשא מלה קדמאה דאבעי משה [p. 93] לנתצא לההוא מזבח אצטריך כמא דנבי עדו על מזבח דבית אל ונבואתיה על ההוא מזבח הוה. אבל הכא מלה אחרא הוה כמא דאתמר וכתיב *ויקח את העגל אשר עשו וגו׳* ולא כתיב וינתץ את המזבח.

ת״ח *ויקרא אהרן*, אכריז איהו בקלא ואמר. כתיב הכא *ויקרא ויאמר*, וכתיב ביונה (יונה ג:4) *ויקרא ויאמר*. מה להלן כריז לדינא אוף הכא כריז לדינא.

חג לי״י מחר, נבי נבואה בההוא רוח דמזבח דזמין דינא לשריא עלייהו. *חג לי״י*, למעבד בכו דינא. ותלת דינין הוו, חד *ויגוף יי׳ את העם*, וחד בבני לוי, וחד דאשקי לבני ישראל. והיינו *חג* דבני לוי, *לי״י* *דויגוף יי׳*, מחר דאשקי לון משה, וביתו בההוא ליליא *ומחר* אשתכחו נפיחין ומייתין ואינון מיין מכשכשין במעיהון כל ליליא ובצפרא אשתכחו מיתין, ועל דא *חג לי״י מחר*. וכל אסותא דעבד אהרן בגין דכתיב *ויבן מזבח לפניו*.

[p. 94] ת״ח ההוא מזבח דכתיב *וירא את העגל ומחולות*, ואילו מזבח לא כתיב דהא אהרן מנדע הוה ידע דכתיב (שמות כב:19) *זבח לאלהים יחרם בלתי לי״י לבדו*, ודאי אשתזיב אהרן בעיטא טבא דדבר לנפשיה וכלא ברעותא שלים טב דלא אתכוון לביש.

© 2011–2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

א״ל ר׳ אלעזר אבא ודאי הכי הוא וישראל לא הוו, אבל ירבעם דעבד עגלין הא ישראל הוו ועגל עבדו.

[p. 95] א״ל ודאי ואוקמוה אבל ירבעם חטא והחטיא ולא כמא דאמרו דודאי חובא בישא עבד ובמלכות חטא. אמר ירבעם ודאי ידענא דהא סטר קדושה לא שריא אלא בלבא דכל עלמא ודא ירושלם. אנא לא יכילנא לאמשכא לההוא סטרא הכא, מה אעביד. מיד (מלכים א יב:28) *ויועץ המלך ויעש וגו׳*, נטיל עיטא בישא, אמר הא **[קצג ע״ב]** סטרא אחרא דאתמשכא מיד לכל אתר, וכ״ש בארעא דא דתיאובתיה לאשראה בגווה אבל לא יכלא לאתלבשא אלא בדיוקנא דשור.

תרין עגלים אמאי. אלא אמר ירבעם במצרים הוו אינון חרשין דכתיב (יחזקאל כג:20) *בשר חמורים בשרם*, הכא לאו, אינון תרין רוחין בישין אתלבשו כדקא חזי לון, דכר ונוקבא אינון, [p. 96] נוקבא הות בדן, ומגו דכתיב (משלי ה:3) *נפת תטפנה שפתי זרה* אתמשכו ישראל אבתרה יתיר דכתיב *וילכו העם לפני האחד עד דן*. ובגין כך תרין עגלין הוו ומשיך לון ירבעם בארעא קדישא והוה חובא עליה ועל ישראל ומנע ברכאן מן עלמא ועליה כתיב (שם כח:24) *גוזל אביו ואמו וגו׳*.

ועל דא הוו עגלין דהא לבושא קדמאה דמתלבשא סטרא אחרא שור איהו כמא דאתמר. ואי תימא אמאי לאו שור דאיהו עגל, אלא ודאי כך אתחזי וכן בכל סטרין שירותא דלבושא זוטא איהו והא אוקימנא.

ועל דא בני רחימאי כיון דאלהים בעו ובסטרא דאלהים אתבני עובדא אלהים קדישא אימא דאחידת תדיר בדרועא דמלכא וסלקא רצועה לא הות תמן ואצטריך ליה למשה למהוי תמן באתרה. כיון דאנקיד ליה קב״ה אסתכל.

[p. 97] תלת זמנין אנקיד ליה, אי משה רעיא מהימנא כמה חילך תקיף כמה רב גבורתך. תלת זמנין אנקיד ליה דכתיב *ועתה הניחה לי* הא חד, *ויחר אפי בהם ואכלם* הא תרין, *ואעשה אותך לגוי גדול* הא תלת. חכמתא דמשה בתלת נקודין אלין. אחיד בדרועיה ימינא לקבל *הניחה לי*, אחיד בדרועא שמאלא לקבל *ויחר אפי בהם ואכלם*, אתחבק בגופא דמלכא לקבל *ואעשה אותך לגוי גדול*. וכד אתחבק בגופא תרין דרועין מסטרא דא ומסטרא דא לא יכיל לאתנענעא לסטר בעלמא. דא הוא חכמתא דמשה דבמילי נקודין דמלכא ידע בכל חד מנייהו באן אתר יתתקף ובחכמתא עבד.

[p. 98] אתא רבי אלעזר וחבריא ונשקו ידוי. הוה תמן רבי אבא, אמר אלמלא לא אתינא לעלמא אלא למשמע דא די לן. בכה ואמר ווי ר׳ כד תסתלק מעלמא, מאן ינהר ויגלי

© 2011–2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

נהורין דאורייתא. מלה דא בחשוכא אתטמר עד השתא דנפק מתמן והא נהיר עד רום רקיעא ובכרסיא דמלכא רשים וקב״ה חדי השתא בהאי מלה וכמה חדו על חדו אתוסף מקמי מלכא קדישא. מאן יתער מלי דחכמתא בעלמא כוותך.

תא חזי עד לא חטא אדם הוה סליק וקאים בחכמה דנהירו עלאה ולא הוה מתפרש מאילנא דחיי. כיון דאסגי תיאובתא למנדע ולנחתא לתתא אתמשיך אבתרייהו עד דאתפרש מאילנא דחיי וידע רע ושבק טוב. ועל דא כתיב (תהלים ה:5) *כי לא אל חפץ רשע אתה לא יגורך רע*, מאן דאתמשך ברע לית ליה דיורא עם אילנא דחיי. ועד לא חטאו הוו שמעין קלא מלעילא וידעין חכמתא עלאה ולא דחלי. כיון דחטאו אפילו קלא מתתא לא הוו יכלין למיקם ביה.

[p. 99] כגוונא דא עד לא חאבו ישראל בשעתא דקיימו ישראל על טורא דסיני אתעבר מנייהו זוהמא דהאי חויא דהא כדין בטול יצר הרע הוה מעלמא ודחו ליה מנייהו וכדין אתאחידו באילנא דחיי וסליקו לעילא ולא נחתו לתתא. כדין הוו ידעין והוו חמאן אספקלריאן עלאין ואתנהרן עינייהו וחדאן למנדע ולמשמע, וכדין חגר לון קב״ה חגירין דאתוון דשמא קדישא דלא יכיל לשלטאה עלייהו האי חויא ולא יסאב לון כדבקדמיתא. כיון דחטו בעגלא אתעברו מנייהו כל אינון דרגין ונהורין עלאין ואתעבר מנייהו חגירו מזיינין דעטרי שמיה עלאה ואמשיכו עלייהו חויא בישא כמלקדמין וגרימו מותא לכל עלמא. ולבתר מה כתיב, *ויראו בני ישראל את פני משה כי* **[קצד ע״א]** *קרן עור פני משה וייראו מגשת אליו*.

ת״ח מה כתיב בקדמיתא (שמות יד:31) *וירא ישראל את היד הגדולה*, וכלהו חמאן זהרין עלאין ואתנהרין [p. 100] באספקלריא דנהרא דכתיב (שם כ:15) *וכל העם רואים את הקולות*. ועל ימא הוו חמאן ולא דחלין דכתיב *זה אלי ואנוהו*. לבתר דחטו מה כתיב, *וייראו מגשת אליו*.

ות״ח מה כתיב בהו *ויתנצלו בני ישראל את עדים מהר חרב*, דאתעברו מנייהו אינון מזיינין דאתחגרו בהו בטורא דסיני בגין דלא ישלוט בהו ההוא חויא בישא. כיון דאתעבר מנייהו מה כתיב, *ומשה יקח את האהל ונטה לו מחוץ למחנה הרחק מן המחנה*.

[p. 101] אמר רבי אלעזר מאי האי קרא לגבי האי. אלא כיון דידע משה דאתעברו מנייהו דישראל אינון זיינין עלאין אמר הא ודאי מכאן ולהלאה חויא בישא ייתי לדיירא בינייהו ואי יקום מקדשא הכא בינייהו יסתאב. מיד *ומשה יקח את האהל ונטה לו מחוץ למחנה הרחק מן המחנה*, בגין דחמא משה דהא כדין ישלוט חויא בישא מה דלא הוה מקדמת דנא.

© 2011–2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

וקרא לו אהל מועד. וכי לא הוה בקדמיתא *אהל מועד*, אלא בקדמיתא *אהל* סתם, השתא *אהל מועד*. מאי *מועד*. ר' אלעזר אמר לטב, רבי אבא אמר לביש. ר' אלעזר אמר לטב, מה *מועד* איהו יום חדוה דסיהרא דאיתוספא בה קדושה לא שלטא בה פגימותא אוף הכא קרי לה בשמא דא לאחזאה דהא אתרחיק מבינייהו ולא אתפגים, ועל דא *וקרא לו אהל מועד* כתיב.

ור' אבא אמר לביש דהא בקדמיתא הוה *אהל* סתם כד"א (ישעיה לג:20) *אהל בל יצען בל יסע יתדותיו לנצח*, והשתא *אהל מועד*. בקדמיתא למיהב חיין ארוכין לעלמין דלא ישלוט בהו מותא, מכאן ולהלאה *אהל מועד* כד"א (איוב ל:23) *ובית מועד לכל חי*. השתא אתייהיב ביה זמנא וחיין קצובין לעלמא. בקדמיתא לא אתפגים והשתא אתפגים, בקדמיתא חברותא וזווגא לסיהרא בשמשא דלא יעדון, השתא *אהל מועד* זווגא דלהון מזמן לזמן, ובגין כך *וקרא לו אהל מועד* מה דלא הוה קודם.

[p. 102] ר' שמעון הוה יתיב ליליא חדא ולעי באורייתא והוו יתבי קמיה רבי יהודה ורבי יצחק ור' יוסי. אמר ר' יהודה הא כתיב *ויתנצלו בני ישראל את עדים מהר חרב*, וקאמרינן דגרמו מותא עלייהו מההוא זמנא ולעילא ושליט בהו ההוא חויא בישא דאעדו ליה מנייהו בקדמיתא. ישראל תינח, יהושע דלא חטא אעדי מניה ההוא זיינא עלאה דקביל עמהון בטורא דסיני או לא. אי תימא דלא אתעדי מניה, אי הכי אמאי מית כשאר כל בני נשא. ואי תימא דאתעדי מניה אמאי והא לא חטא דהא איהו עם משה הוה בשעתא דחבו ישראל. ואי תימא דלא קביל ההוא עטרא בטורא דסיני כמה דקבילו ישראל אמאי.

פתח ואמר (תהלים יא:7) *כי צדיק יי' צדקות אהב ישר יחזו פנימו*. האי קרא אמרו ביה חברייא מה דאמרו, אבל *כי צדיק יי'*, *צדיק* הוא ושמיה *צדיק* ובגין כך *צדקות אהב*. *ישר*, ואיהו *ישר* כד"א (דברים לב:4) *צדיק וישר*. ועל דא *יחזו פנימו* כל בני עלמא ויתקנון ארחייהו למהך בארח מישר כדקא יאות.

[p. 103] ות"ח כד דאין קב"ה עלמא לא דן ליה אלא לפום רובן דבני נשא. ות"ח כד חב אדם באילנא דאכל מניה גרם לההוא אילנא דשרי ביה מותא לכל עלמא וגרים פגימו לאפרשא אתתא מבעלה וקאים חובה דפגימו דא בסיהרא עד דקיימו ישראל בטורא דסיני. כיון דקיימו ישראל בטורא **[קצד ע"ב]** דסיני אתעבר ההוא פגימו דסיהרא וקיימא לאנהרא תדיר. כיון דחבו ישראל בעגלא תבת סיהרא כמלקדמין לאתפגמא ושלטא חויא בישא ואחיד בה ומשיך לה לגביה. וכד ידע משה דחבו ישראל ואתעברו מנייהו אינון זיינין קדישין ידע ודאי דהא חויא אחיד בה בסיהרא לאמשכא לה לגביה ואתפגימת, כדין אפיק לה לבר. וכיון דקיימא לאתפגמא אע"ג דיהושע קאים בעטרא דזיינין דיליה כיון דפגימו שריא בה ואתהדרת כמה דאתפגימת

© 2011–2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

בחובא דאדם לא יכיל בר נש לאתקיימא בר משה דהוה שליט בה ומותיה הוה בסטר אחרא, ועל דא לא הוה רשו בה לקיימא ליהושע תדיר ולא לאחרא. ועל כך *אהל מועד* קרי ליה, *אהל* דהא שריא ביה זמן קציב לכל עלמא.

[p. 104] ועל דא רזא דמלה אית ימינא לעילא ואית ימינא לתתא, אית שמאלא לעילא ואית שמאלא לתתא. אית ימינא לעילא בקדושה עלאה, ואית ימינא לתתא דאיהו בסטרא אחרא. אית שמאלא לעילא בקדושה עלאה לאתערא רחימותא לאתקשרא סיהרא באתר קדישא לאתנהרא, ואית שמאלא לתתא דאפריש רחימותא דלעילא ואפריש לה מלאנהרא בשמשא ולאתקרבא בהדיה. ודא הוא סטרא דחויא בישא דכד שמאלא דא דלתתא אתערא כדין משיך לה לסיהרא ואפריש לה מלעילא ואתחשכת נהורהא ואתדבקת בחויא, וכדין שאיבת מותא לתתא לכלא דאתדבקת בחויא ואתרחקת מאילנא דחיי ועל דא גרים מותא לכל עלמא. ודא הוא דכדין אסתאב מקדשא עד זמנא קציב דאתתקנת סיהרא ותבת לאנהרא ודא הוא *אהל מועד*.

ועל דא יהושע לא מית אלא בעיטא דנחש דא דקריב ופגים משכנא כדקדמיתא. ודא הוא רזא דכתיב (שמות לג:11) *ויהושע בן נון נער*, ואע״ג דאיהו *נער* לתתא לקבלא נהורא [p. 105] *לא ימיש מתוך האהל*, כמה דאתפגים דא הכי נמי אתפגים דא. אע״ג דזינא קדישא הוה ליה כיון דאתפגים הכי הוא ודאי לא אשתזיב בלחודוי מניה מההוא גוונא ממש והא אתמר.

זכאין אינון צדיקיא דידעין רזין דאורייתא ומתדבקין בה באורייתא ומקיימין קרא דכתיב (יהושע א:8) *והגית בו יומם ולילה וגו׳*, ובגינה יזכון לחיי עלמא דאתי דכתיב (דברים ל:20) *כי היא חייך ואורך ימיך וגו׳*.

© 2011–2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

פרשת ויקהל

[p. 106] *ויקהל משה את כל עדת בני ישראל ויאמר אליהם וגו׳*. רבי חייא פתח (שמואל א טו:6) *ויאמר שאול אל הקני לכו סורו רדו מתוך העמלקי פן אוסיפך עמו ואתה עשית חסד עם כל בני ישראל בעלותם ממצרים וגו׳*. תא חזי מה כתיב בעמלק, (שם:2) *פקדתי את אשר עשה עמלק לישראל אשר שם לו בדרך*. קב״ה בכלהו קרבין דעבדו שאר עמין לגבייהו דישראל, מ״ט לא אקשי קמיה כהאי קרבא דעבד עמלק לגבייהו. אלא ודאי קרבא דעמלק הוה בכל סטרין לעילא ותתא דהא בההוא זמנא אתתקף חויא בישא לעילא ואתתקף לתתא. מה חויא כמין על פרשת ארחין, אוף הכא נמי עמלק חויא בישא הוה לגבייהו דישראל דכמין לון **[קצה ע״א]** על פרשת ארחין דכתיב (שמואל א טו:2) *אשר שם לו בדרך בעלותם ממצרים*. כמין הוה לעילא לסאבא מקדשא וכמין הוה לתתא לסאבא לישראל. מנא לן, דכתיב (דברים כה:18) *אשר קרך בדרך*. כתיב הכא *אשר קרך*, [p. 107] וכתיב התם (שם כג:11) *אשר לא יהיה טהור מקרה לילה*.

ועל דא בבלעם כתיב (במדבר כג:4) *ויקר אלהים אל בלעם*, *ויקר* לישנא דמסאבא נקט. ואי תימא הא כתיב *אלהים*, אלא קב״ה אזמין ליה ההוא אתר דמסאבא לאסתאבא ביה בההוא דרגא דאיהו אתדבק לאסתאבא. מה עבד בלעם, איהו חשיב באינון קרבנין לסלקא לעילא, מיד זמין ליה קב״ה ההוא אתר, א״ל הא מסאבו לגבך כמא דאתחזי לך, ועל דא *ויקר אלהים אל בלעם*. כגוונא דא *אשר קרך בדרך*, אזמין לגבך ההוא חויא בישא לעילא לסאבא לכל סטרין. ואלמלא דאתקיף משה לעילא ויהושע לתתא לא יכילו ישראל ביה. ובגין כך קב״ה נטיר ההוא דבבו לדרי דרין. מ״ט, בגין דחשיב לאעקרא את קיימא מאתריה. ובגין דא *פקדתי* בפקידה דהא תמן אתרמיז רזא דאת קיימא קדישא.

[p. 108] ת״ח מה כתיב *ויאמר שאול אל הקני*. מאן *קני*, דא יתרו. וכי מאן יהיב בני יתרו הכא למהוי דיוריהון בעמלק והא ביריחו הוו שראן. אלא כתיב (שופטים א:16) *ובני קני חתן משה נסעו מעיר התמרים במדבר יהודה וגו׳*, ומתמן שארו בתחומא דעמלק עד ההוא זמנא דאתא שאול מלכא דכתיב *ויסר קני מתוך עמלק*, בגין דהא בזמנא דחייביא אשתכחו אינון זכאין דאשתכחון בינייהו יתפסון בחוביהון והא אוקמוה.

כגוונא דא אלמלא ההוא ערבוביא דאתחברו בהו בישראל לא אתענשו ישראל על עובדא דעגלא. ות״ח מה כתיב בקדמיתא (שמות כה:2) *מאת כל איש אשר ידבנו לבו*, לאכללא כלא בגין דבעא קב״ה למעבד עובדא דמשכנא מכל סטרין מוחא וקליפה, ובגין דהוו אינון ערב רב

© 2011–2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

בגווייהו [p. 109] אתמר *מאת כל איש אשר ידבנו לבו* לאכללא לון בינייהו דישראל דאינון מוחא וכלהו אתפקדו. לבתר סטא זינא לזיניה ואתו אינון ערב רב ועבדו ית עגלא וסטו אבתרייהו אינון דמיתו וגרמו לון לישראל מותא וקטולא. אמר קב״ה מכאן ולהלא עובדא דמשכנא לא יהא אלא מסטרא דישראל בלחודייהו, מיד *ויקהל משה את כל עדת בני ישראל ויאמר אליהם וגו׳ קחו מאתכם תרומה* ודאי ולא כקדמיתא *מאת כל איש אשר ידבנו לבו*.

ויקהל משה. מאן אתר כניש לון, אלא בגין דהוו אינון ערב רב בינייהו אצטריך משה לאכנשא לון וליחדא לון מבינייהו.

ויקהל משה. רבי אבא פתח (דברים לא:12) *הקהל את העם האנשים והנשים וגו׳*. מה להלן כללא דכלהו דישראל אוף הכא כללא דכלהו דישראל, ומאי נינהו, שתין רבוא.

רבי אלעזר פתח קרא בישראל כד נחית משה מן טורא דכתיב (שמות לב:17) *וישמע יהושע את קול העם ברעה ויאמר אל משה קול מלחמה במחנה*. *וישמע יהושע*, וכי יהושע שמע ומשה לא שמע. אלא ודאי עד השתא יהושע לא הוה ידע ומשה הוה ידע. אי הכי מאי *ברעה*. אלא *ברעה* כתיב בה׳ דההוא קלא בסטרא אחרא הות. ויהושע דהוה אנפי דסיהרא אסתכל בההוא קלא דהוה בסטרא *דעה*, מיד *ויאמר אל משה קול מלחמה במחנה*. [p. 110] בההוא שעתא אתברו תרי לוחי אבנא דהוו בקדמיתא והא אוקימנא דאינון אתייקרו על ידוי **[קצה ע״ב]** ונפלו.

ת״ח בארבע סטרין דעלמין בארבע תקיפין קלא אתער וההוא קלא אתערותא דסטרא אחרא אתער ביה, וההוא אתערותא דסטרא אחרא עאל בין קלא לקלא ואתחשך נהורא דקלא דלתתא בגין דלא מטא נהורא דקלא דלעילא לקלא דלתתא, וכדין אקרי ההוא אתערותא דעאל בין דא לדא נחש דמפתי לאתתא ונטיל נהורא וההוא קלא הוא *קול מלחמה קול רעה*, ודא איהו *ברעה*. ועל דא יהושע שמע ולא משה בגין דנטיל ההוא *רעה* נהורא דסיהרא דהוה אחיד בה יהושע, ומשה דהוה אחיד בשמשא לא שמע, וישראל כלהו אתחשך נהורא דילהון בגין ההוא רעה דאתדבקת בהו. כיון דמחל קב״ה חוביהון כדין *ויקהל משה את כל עדת בני ישראל ויאמר אליהם*, דהא ההוא ערב רב אתעברו מנייהו.

[p. 111] רבי אלעזר ורבי יוסי הוו יתבי ליליא חד וקא מתעסקי באורייתא ואתעורו עד לא אתפלג ליליא. אדהכי קרא גברא ובריכו ברכתא. אמר רבי אלעזר השתא הוי זמנא דקב״ה עאל בגנתא דעדן לאשתעשעא עם צדיקייא.

א״ל רבי יוסי אמאי משתעשע קב״ה.

© 2011–2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

בכה רבי אלעזר ואמר ת״ח עד השתא קב״ה אזדעזע תלת מאה ותשעין רקיעין ובעט בהו ובכה על חרבן בי מקדשא ואוריד תרין דמעין לימא רבה ואדכר לבנוהי מגו בכיה, [p. 112] בגין דתלת סטרין אתפלג ליליא בתריסר שעתי דהוו רשימין ביה ואי אתוספון שעתי בליליא אינון שעתי דמתוספאן מימַמא אינון ולא אתחשיבו מליליא בר תריסר דאינון דילה ואינון תריסר אתפלגו לתלת סטרין ותלת משריין דמלאכין קדישין אתפלגו באינון תלת סטרין.

משרייא קדמאה אתמנה בארבע שעתי קמייתא בשירותא דליליא לשבחא למאריהון. ומאי קאמרי, (תהלים כד:1-4) *ליי׳ הארץ ומלאה תבל ויושבי בה, כי הוא על ימים יסדה ועל נהרות יכוננה, מי יעלה בהר יי׳ ומי יקום במקום קדשו, נקי כפים וגו׳*. מ״ט דא, בגין דכד ליליא פריש גדפוי על עלמא כדין כל בני עלמא טעמין טעמא דמותא ונפקי נשמתייהו לסלקא לעילא ואלין מלאכין קיימי וקאמרי *מי יעלה בהר יי׳*. *הר יי׳* דא הר הבית, *מקום קדשו* דא עזרת ישראל, כגוונא דלעילא הכי נמי לתתא. בגין דבכל רקיעא ורקיעא כמה ממנן וכמה סרכין קיימין תמן וכד נשמתין נפקין בעאן לסלקא לעילא ואי לאו זכאין אינון דחיין לון לבר ואזלין ושאטין בעלמא ונטלין לון כמה חבילי טהירין ואודעי לון מילין כדיבין ולזמנין מילי קשוט ממה דאתי לזמן קריב כמה דאוקמוה. [p. 113] ואינון נשמתין דצדיקייא אזלין ושאטן לעילא ופתחי לון פתחין וסלקי לון לגו ההוא אתר דאקרי *הר יי׳* כגוונא דרזא דהר הבית לתתא ומתמן עאלין לגו ההוא אתר דאקרי *מקום קדשו* דתמן אתחזון כל נשמתין לקמי מאריהון כגוונא ההוא אתר דאתחזון ישראל קמי קב״ה אתר דאקרי עזרת ישראל. בשעתא דנשמתין קיימי תמן כדין חדווא דמאריהון לאתתקנא בהו אתר דאקרי קדש הקדשים ותמן רשימין עובדיהון וזכוון דלהון.

משרייא תניינא אתמנה בארבע שעתי אחרנין ולא אמרי שירתא בר תרי שעתי עד דאתפלג ליליא ועאל קב״ה בגנתא דעדן, ואלין אינון אבלי ציון אינון דבכו על חרבן בי מקדשא. ובשירותא דארבע שעתי אמצעין פתחי ואמרי (תהלים קלז:1) *על נהרות בבל שם ישבנו גם בכינו וגו׳*, אינון דבכו על *נהרות בבל* עמהון דישראל **[קצו ע״א]** משמע דכתיב *גם בכינו*. ומנא לן דבכו תמן, דכתיב (ישעיה לג:7) *הן אראלם צעקו חוצה*. מהו *חוצה*, דא בבל בגין דכלהו אוזפו לון עד בבל ותמן בכו עמהון. ועל דא פתחי בהאי ומסיימי *זכור יי׳ לבני אדום את יום ירושלם וגו׳*.

[p. 114] כדין אתער קב״ה בדרגוי ובעט ברקיעין ואזדעזעו תריסר אלפי עלמין וגעי ובכי דכתיב (ירמיה כה:30) *יי׳ ממרום ישאג וגו׳* ואידכר לון לישראל ואחית תרי דמעין לגו ימא רבא. כדין אתער שלהוביתא חד בסטר צפון ובטש רוחא חדא דסטר צפון בההוא שלהוביתא ואזלא ושאט בעלמא, וההוא שעתא אתפלג ליליא ושלהוביתא אזלא ובטש בגדפוי דתרנגולא

© 2011–2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

וקרי. וקב״ה לית ליה נייחא עד דעאל לגנתא דעדן לאשתעשעא בנשמתהון דצדיקייא. וסימניך (אסתר ז:4-7) *כי נמכרנו אני ועמי וגו׳ ויאמר המלך מי הוא זה וגו׳ והמלך קם בחמתו אל גנת הביתן וגו׳.* בשעתא דעאל קב״ה בגנתא דעדן כדין כל אינון אילנין דגנתא וכל אינון נשמתין דצדיקייא כולהו פתחי ואמרי (תהלים כד:7-8) *שאו שערים ראשיכם וגו׳ מי זה מלך הכבוד וגו׳.*

ובשעתא דנשמתהון דצדיקייא די בארעא אהדרו לגופייהו כדין אתקיפו בהו כל אינון מלאכין ואמרין (שם קלד:1) *הנה ברכו את יי׳ כל עבדי יי׳ וגו׳.* ואוליפנא דהא משרייא תליתאה קאמרי דא בארבע שעתי בתרייתא עד דסליק נהורא דצפרא [p. 115] וכדין משבחן למריהון כל אינון ככביא ומזלי וכל אינון מלאכין עלאין די שלטניהון בימּמא כלהו משבחן למאריהון ואמרי שירתא הדא הוא דכתיב (איוב לח:7) *ברן יחד ככבי בקר וגו׳.*

בשעתא דשמשא נפיק בימּמא ישראל נטלי שירתא לתתא ושמשא לעילא, ובשעתא דנטיל שמשא בגלגלוי פתח קל נעימותא ואמר שירתא. ומאי שירתא קאמר, (תהלים קה:1-2) *הודו ליי׳ קראו בשמו וגו׳ שירו לו וגו׳.* וישראל משבחין לקב״ה בימּמא עם שמשא הדא הוא דכתיב (שם עב:5) *ייראוך עם שמש*, ואע״ג דהא אוקימנא להאי קרא.

א״ר אלעזר אלמלא דבני עלמא אטימין לבא וסתימין עיינין לא יכלין למיקם מקל נעימותא דגלגלא דשמשא כד נטיל.

אדהכי דאתעסקו באורייתא נהר יממא, קמו ואתו לקמיה דר׳ שמעון. כיון דחמא לון אמר ר׳ שמעון אלעזר אנת וחברייא אסתימו גרמייכו אלין תלתא יומין דלא תפקון לבר בגין דמלאך המות אשתכח במתא ואית ליה רשו לחבלא בגין דכיון דאתייהיב ליה רשו יכיל לחבלא. ותו דבר נש דאתחזי קמיה סליק ואסטי עליה ואדכר חובוי ובעי דינא מקמי קב״ה ולא אתעדי מתמן עד דאתדן ההוא בר נש ואתייהיב ליה וקטיל ליה.

[p. 116] אמר ר׳ שמעון האלהים רובא דעלמא לא מיתו עד לא מטא זמנייהו בר דלא ידעין לאסתמרא גרמייהו דהא משעתא דמיתא אפקי ליה מביתיה לבי קברי מלאך המות אשתכח ביני נשי. אמאי ביני נשי, דהכי הוא אורחוי מיומא דפתי לחוה ובגינה גרים מותא לכל עלמא. ועל דא כד קטיל בר נש וגוברי אשתכחו עם מיתא עאל ביני נשי בארחא משעתא דאפקי ליה מביתיה לבי קברי עד דאהדרו לביתייהו ובגיניהון גרים מותא לכמה גוברין בעלמא עד לא מטא זמנייהו, ועל דא כתיב (משלי יג:23) *ויש נספה בלא משפט*, בגין דסליק ואסטי ואדכר חובוי דבר נש קמיה קב״ה ואתדן על אינון חובין ואסתלק עד לא מטא זמניה.

מאי תקנתיה, בשעתא דנטלי מיתא לבי קברי יהדר בר נש **[קצו ע״ב]** אנפוי וישבוק לנשי בתר כתפוי, ואי אינון מקדמי יהד לאחורא בגין דלא יתחזי עמהון אנפין באנפין. ולבתר

© 2011–2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

דמהדרי מבי קברי לא יהדר בההוא ארחא דנשי קיימין ולא יסתכל בהו כלל אלא יסטי בארחא אחרא. ובגין דבני נשא לא ידעי ולא מסתכלין דא רובא דעלמא אתדנו בדינא ואסתלקו עד לא מטא זמנייהו.

[p. 117] א״ר אלעזר אי הכי טב ליה לבר נש דלא יוזיף למיתא.

א״ל לא דהא כד בר נש אסתמר כהאי גוונא אתחזי לארכא דיומין וכל שכן לעלמא דאתי. ת״ח לאו למגנא אתקינו קדמאי שופרי לאמשכא מיתא מן ביתא לבי קברי. אי תימא דעל מיתא איהו, לא אלא בגין לאגנא על חייא דלא ישלוט עלייהו מלאך המות לאסטאה לעילא ויסתמרון מניה.

פתח ואמר (במדבר י:9) *וכי תבאו מלחמה בארצכם וגו׳*. ודייקינן *על הצר*, דא מלאך המות. *הצורר אתכם*, *הצורר אתכם* תמיד וקטיל בני נשא צדיקי וחסידי דאיהו אעיק לון לחייא על מיתא דלהון ובעי לקטלא אחרנין. מאי תקנתיה, *והרעותם*. בראש השנה דאיהו יומא דדינא לעילא האי מלאך נחית לתתא בגין לאשגחא בבני נשא ולסלקא לעילא לאסטאה לון. ישראל דידעי דהא מלאך המות נחית לתתא בגין למהוי קטרוגא עלייהו מקדמי בשופר ליבבא עליה דלא יכיל להון ולאגנא עלייהו. כל שכן בשעתא דעביד דינא וקטיל בר נש ואשתכח לתתא, וכל שכן בשעתא דאזלי לבי קברי ואהדרו מבי קברי דהא בשעתא דנשי נטלי רגלייהו עם מיתא איהו נחית ואשתכח קמייהו דכתיב (משלי ה:5) *רגליה יורדות מות*, *רגליה יורדות* למאן, לההוא דאקרי *מות*. ועל דא חוה גרמא מותא לכל עלמא רחמנא לישזבן.

[p. 118] ת״ח כתיב (שם ל:20) *כן דרך אשה מנאפת וגו׳*, והא אוקימנא, אבל *כן דרך אשה מנאפת* דא הוא מלאך המות והכי אקרי. *אכלה ומחתה פיה*, אוקידת עלמא בשלהובוי וקטיל בני נשא עד לא מטא זמנייהו. ואמרה *לא פעלתי און*, דהא דינא בעינא עלייהו ואשתכחו בחובין ובדינא קשוט מיתו.

בשעתא דעבדו ישראל ית עגלא ומיתו כל אינון אוכלוסין הוה מלאך המות אשתכח ביני נשי בגו משרייתא דישראל. כיון דאסתכל משה דהא מלאך המות אשתכח ביני נשי ומשרייתא דישראל בינייהו מיד כניש לכל גוברין לחודייהו הדא הוא דכתיב *ויקהל משה את כל עדת בני ישראל*, אלין גוברין דכניש לון ואפריש לון לחודייהו. ומלאך המות לא הוה מתפרש מגו נשין עד דאתקם משכנא דכתיב *ויקם משה את המשכן*. ואפי׳ בשעתא דנשין הוו אתיין נדבה למשכנא לא הוה אתעדי מבינייהו עד דחמא משה ויהב לגוברין עיטא דלא ייתון בחבורה חדא עמהון ולא אתחזון אפין באפין אלא לבתר כתפייהו הדא הוא דכתיב *ויבאו האנשים על הנשים*, *ויביאו האנשים* לא כתיב אלא *ויבאו*, בארחא לא הוו עאלין אלא לבתר כתפייהו בגין דמלאך המות לא אתפרש מבינייהו עד דאתקם משכנא.

© 2011–2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

[p. 119] ת״ח לא אשתכח ביני נשי <u>פחות</u> משבע <u>נשין</u> ולא פחות מעשר, ובארחא באתגליא בשבע אשתכח ובעי דינא, בעשר אסטי לקטלא. ובגין דאשתכח בינייהו בארחא באתגליא כתיב *ויבאו האנשים על הנשים*. <u>אסטמרו</u> כל ההוא יומא כלהו חברייא <u>ואסתכלו</u> באורייתא.

פתח ר׳ שמעון ואמר (בראשית ז:1) *ויאמר יי׳ <u>לנח</u> בא אתה וכל ביתך אל התבה*. האי קרא אוקימנא אבל ת״ח וכי לא יכיל קב״ה לנטרא ליה לנח באתר חד בעלמא דיהא **[קצז ע״א]** מבול בכל עלמא ולא יהא בההוא אתר <u>כמא</u> דכתיב בגדעון (שופטים ו:40) *ויהי חורב אל הגזה לבדה <u>וגו׳</u>*, או לנטרא ליה בארעא דישראל <u>דכתיב</u> (יחזקאל כב:24) *לא גושמה ביום זעם*, דלא נחתו עלה מי טופנא. אלא כיון דמחבלא נחת לעלמא מאן דלא סגיר גרמיה ואשתכח קמיה באתגלייא אתחייב בנפשיה דאיהו קטיל גרמיה. מנא לן, מלוט דכתיב (בראשית יט:17) *המלט על נפשך אל תביט אחריך <u>וגו׳</u>*. [p. 120] מאי טעמא *אל תביט אחריך*, בגין דמחבלא אזיל בתר כתפוי ואי אהדר רישיה <u>ויסתכל</u> ביה אנפין באנפין יכיל לנזקא ליה. ועל דא כתיב <u>בנח</u> (שם ז:16) *ויסגור יי׳ <u>בעדו</u>*, <u>דלא שליט</u> עליה מלאך המות.

<u>עד</u> דהוו טמירין מיתו תליסר גוברין במתא. אמר רבי שמעון בריך רחמנא דלא <u>ידע</u> בדיוקנייכו מלאך המות.

ויקהל <u>משה</u>. אהדר לון כמלקדמין עובדא דמשכנא.

אמר רבי חייא כלא <u>כמא</u> דאתמר ועובדא דמשכנא לא אתעביד אלא מישראל בלחודייהו ולא מאינון ערב רב בגין דאינון ערב רב אמשיכו ליה למלאך המות לנחתא <u>בעלמא</u>. כיון דאסתכל משה ביה אשדי לאינון ערב רב לבר וכניש לון לישראל בלחודייהו הדא הוא דכתיב *ויקהל <u>משה</u>*.

<u>ויקהל משה</u>. רבי שמעון פתח (משלי ל:4) *מי עלה שמים וירד מי אסף רוח בחפניו מי צרר מים בשמלה מי הקים כל אפסי ארץ מה שמו ומה שם בנו כי תדע*. האי קרא <u>אוקימנא</u> וכמה <u>סימנין</u> אית ביה וכלא בקב״ה אתמר דאיהו כלא. <u>ואי תימא</u> *מה שמו ומה שם <u>בנו</u>*, דא קב״ה. *מה שמו*, יהוה <u>שמו</u>. *<u>מה</u> שם בנו*, ישראל דכתיב (שמות ד:22) *בני בכרי ישראל* והא אוקימנא.

[p. 121] *מי עלה שמים*, <u>אוקמוה</u> דא משה דכתיב (שם כד:1) *ואל משה אמר עלה אל יי׳*. <u>אבל</u> *מי עלה שמים*, דא אליהו דכתיב ביה (מלכים ב ב:11) *ויעל אליהו בסערה <u>השמימה</u>*. וכי היך יכיל אליהו לסלקא לשמים והא כלהו <u>שמיא</u> לא יכלין למסבל אפילו גרעינא <u>דחרדל</u> מגופא דהאי עלמא ואת אמרת *ויעל אליהו בסערה <u>השמימה</u>*. אלא <u>כגוונא דא</u> (שמות יט:20) *וירד יי׳*

© 2011–2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

על הר סיני, וכתיב (שם כד:18) *ויבא משה בתוך הענן ויעל אל ההר*, וכי קב״ה הוה בטורא דסיני וכתיב (שם:17) *ומראה כבוד יי׳ כאש אוכלת בראש ההר*, היך יכיל משה לסלקא לגביה. אלא במשה כתיב *ויבא משה בתוך הענן*, דעאל גו עננא כמאן דאתלבש בלבושא, הכי נמי אתלבש בעננא ועאל בגווה, ובעננא אתקרב לגבי אשא ויכיל למקרב. אליהו דכתיב *ויעל אליהו בסערה* דעאל בההוא סערה ואתלבש ביה וסליק בההוא סערה לעילא.

ורזא אשכחנא בספרא דאדם דאמר באינון תולדות דעלמא רוחא יהא דיחות לעלמא בארעא ויתלבש בגופא ואליהו שמיה, ובההוא גופא יסתלק וישתדל גופיה וישתאר בסערה וגופא דנהורא אחרא יזדמן ליה למהוי גו מלאכי. וכד יחות יתלבש בההוא גופא דאשתאר בההוא *סערה* ובההוא גופא יתחזי לתתא ובגופא אחרא יתחזי לעילא. ודא איהו רזא *דעלה שמים וירד*. לא הוה בר נש דסליק לשמיא רוחא דיליה ונחית לבתר לתתא בר אליהו דדא איהו דסליק לעילא ונחית לתתא.

[p. 122] ד״א *מי עלה שמים*, דא אליהו. *וירד*, דא יונה דנחת לגו תהומא לעמקי ימא. יונה מחילא דאליהו קא אתא. אליהו סליק, יונה נחית, דא שאיל נפשיה למימת ודא שאיל נפשיה למימת, ובגין כך אקרי *בן אמתי* וכתיב (מלכים א יז:24) *ודבר יי׳ בפיך אמת*.

מי צרר מים, דא אליהו דצריר צרורא דמיא ולא נחתו טלא ומטרא דשמיא. *בשמלה*, דא אליהו דהוה אייתי **[קצז ע״ב]** אדרתו למעבד נסין.

מי אסף רוח בחפניו, דא אליהו דאהדר רוחא דבר נש לגו מעוי. *אסף* כד״א (מלכים ב ה:11) *ואסף המצורע*.

[p. 123] *מי הקים כל אפסי ארץ*, דא אליהו דלבתר דצרר מים ואומי על שמיא לבתר אהדר בצלותא ואוקים כל עלמא ונחת מטרא ואתיהיב מזונא לכלא.

מה שמו, אליהו. *מה שם בנו*, אליהו. *מה שמו* כד סליק לעילא, אליהו. *מה שם בנו* כד נחית לתתא ואתעביד שליחא למעבד נסין, אליהו שמיה.

דבר אחר *מי עלה שמים*, דא קב״ה כמא דאוקימנא. ורזא דמלה מ״י והא אוקימנא, והכא איהו רזא דרתיכא עלאה בארבע סטרין דאינון יסודי קדמאי דכלא וכלהו תליין בההוא אתר עלאה דאקרי מ״י כמא דאתמר.

ת״ח כד קיימא שעתא דרעותא קמי קב״ה ליחדא רתיכא עלאה למהוי כלא חד כדין קלא נפיק מההוא אתר עלאה קדישא דאקרי *שמים* וכניש כל אלין קדישין לתתא וכל אינון רברבן קדישין ומשריין עלאין למהוי כלהו זמינין כחדא הדא הוא דכתיב *ויקהל משה*, דא רזא ד*שמים*. *את כל עדת בני ישראל*, אלין אינון תריסר משריין עלאין קדישין. *ויאמר אליהם*, ומאי קאמר, *זה הדבר וגו׳ קחו מאתכם תרומה*, אתתקנו כלכון לסלקא ולמיטל עלייכו יקרא

© 2011–2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

דכרסייא קדישא לסלקא לעילא. אפרישו מנייכו אינון יקירין אינון רברבין עלאין לסלקא להַהוּא *תרומה* [p. 124] רזא דכרסייא קדישא לאתחברא באבהן דהא מטרוניתא לא אתחזי למיתי לבעלה אלא באינון בתולתין עולימתהא דייתון עמה ומדברין לה עד דמטת לבעלה כד״א (תהלים מה:15) *בתולות אחריה רעותיה וגו׳*. וכל כך למה, *ליי׳*, למיתי לאתחברא בבעלה.

כל נדיב לבו, אלין אינון ארבע משריין עלאין דבכללא דלהון כלילן כל אינון שאר משריין ואלין אינון דנפקן מאבהן עלאין דאקרון נדיבים כמא דאוקימנא דכתיב (במדבר כא:18) *כרוה נדיבי העם*, אלין אבהן.

יביאה, יביאוה לא כתיב אלא *יביאה* ליחדא כלהו כחדא. וכן יביא לא כתיב אלא *יביאה* לסלקא לה לגבי בעלה כמה דאצטריך.

[p. 125] *את תרומת יי׳*, *את* לאסגאה כל אינון משריין עלאין אחרנין לאתחברא כלא כחדא ואינון תריסר ובכללא חדא, *זהב וכסף ונחושת ותכלת וארגמן ותולעת שני ושש ועזים וערת אילים מאדמים וערת תחשים ועצי שטים ושמן למאר ובשמים לשמן המשחה ולקטרת הסמים*. אלין אינון תריסר משריין עלאין דכלילן כלהו בכללא דארבע דאקרון *חיות הקדש* כמא דאתמר, וכלהו אלין סלקין לכרסייא קדישא לאעלא לה לעילא לאתחברא בבעלה בגין דאשתכחו עמה ביקרא עלאה. כדין יתיב מלכא עלאה על כורסייא קדישא ואתחברת אתתא בבעלה למהוי כלא חד וכדין איהי חדוא דכלא.

ת״ח הכא שארי לממני *זהב* בקדמיתא *וכסף* לבתר בגין דהאי חושבנא מתתא, אבל כד אתי לממני מחושבנא דרתיכא דלעילא שארי לממני מימינא בקדמיתא ולבתר משמאלא. מנא לן, דכתיב (חגי ב:8) *לי הכסף ולי הזהב*, *כסף* בקדמיתא ולבתר *זהב*. וברתיכא דלתתא שארי משמאלא ולבתר מימינא, *זהב וכסף ונחשת*, *זהב* בקדמיתא ולבתר *כסף*.

[p. 126] וכל אינון רתיכין אקרון *נדיב לב*. *כל*, לאכללא כל שאר רתיכין.

לב. מאי *לב*, היינו רזא דכתיב (משלי טו:15) *וטוב לב משתה תמיד*, ודא איהו לבא דכלא ודא כרסייא קדישא, ועל דא אקרון **[קצח ע״א]** *לב*. *כל נדיב לב*, כמא דאוקימנא דארבע משריין אלין כללא דכלהו אקרון ברזא חדא *נדיב לב*.

תרומת יי׳, דא כרסייא קדישא ובגין דארימו לה לעילא וסלקין לה לעילא אקרי *תרומת יי׳*. ועל דא כד חמא יחזקאל רזא דחיות דהוו סלקין לא חמא מהו דסלקין בגין דאיהי סלקא לגבי מלכא עלאה בגניזו בטמירו ביקרא עלאה.

וכל חכם לב בכם, אלין אינון שתין מקורין דאשקיין עלמא ומנהון אתשקי.

יבאו. אמאי *יבאו*, אלא דייתון למלקט מעם גנזא דחיי. *יבאו* ולבתר *ויעשו* מה דקב״ה פקיד לון לאענאה עלמא.

© 2011–2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

[p. 127] *קחו מאתכם תרומה וגו׳*. רבי יהודה פתח (ישעיה נח:7) *הלא פרוס לרעב לחמך*. ת״ח זכאה חולקיה דבר נש כד מסכנא איערע לגביה דהא מסכנא דורונא דקב״ה הוי דשדר לגביה דבר נש. מאן דמקבל ליה לההוא דורונא בסבר אנפין זכאה חולקיה.

תא חזי מאן דחייס למסכנא ואתיב לנפשיה קב״ה סליק עליה כאילו הוא ברא לנפשיה. ועל דא אברהם דהוה חייס על כל בני עלמא סליק עליה קב״ה כאילו הוא ברא לון דכתיב (בראשית יב:5) *ואת הנפש אשר עשו בחרן*, ואע״ג דהא אוקימנא.

הלא פרוס לרעב. מאי *פרוס*, למפרס מפה בנהמא ומזונא למיכל. ד״א הלא *פרוס* כד״א (דניאל ה:28) *פריס פריסת*, דבעי למפרס פריסן דנהמא קמיה בגין דלא איכסיף ויפרוס קמיה בעינא טבא.

[p. 128] *לחמך*, לחם לא כתיב אלא *לחמך*, ההוא דילך מממונך ולא דגזל ולא מעושק ולא מגניבה, דאלו הכי לאו זכותא הוא אלא ווי ליה דאתי לאדכרא חובוי. כגוונא דא *קחו מאתכם תרומה*, *מאתכם* ממה דלכון ולא מעושק וגזל וגניבה והא אוקימנא.

רבי חייא ורבי יצחק ורבי יוסי הוו אזלי בארחא, עד דהוו אזלי פגע בהו רבי אבא. אמר רבי חייא ודאי שכינתא בהדן. כד מטא לגבייהו אמר רבי אבא כתיב (מלכים א ח:16) *למן היום אשר הוצאתי את עמי את בני ישראל ממצרים לא בחרתי בעיר מכל שבטי ישראל ואבחר בדוד*.

האי קרא לא סופיה רישיה ולאו רישיה סופיה, כתיב *לא בחרתי* [p. 129] *בעיר ואבחר בדוד*, מאי האי עם האי, *ואבחר בירושלם* מבעי ליה. אלא כד קב״ה אית רעותא קמיה למבני קרתא אסתכל בקדמיתא בההוא רישא דנהיג עמא דקרתא ולבתר בני קרתא ואייתי לעמא ביה הדא הוא דכתיב *לא בחרתי בעיר* עד דאסתכלנא בדוד למהוי רעיא על ישראל, בגין דמתא וכל בני מתא כלהו קיימי ברעיא דנהיג לעמא. אי רעיא איהו טב טב ליה טב למתא טב לעמא, ואי רעיא איהו בישא ווי ליה ווי למתא ווי לעמא. והשתא אסתכל קב״ה בעלמא וסליק ברעותא למבני ליה ואוקים ברישא דדרא לר׳ שמעון וחברייא למיקם קמיה.

מלה חדתא שמענא. פתח ואמר (תהלים קמו:5) *אשרי שאל יעקב בעזרו וגו׳*. וכי *אל יעקב* ולא אל אברהם ולא אל יצחק, אלא *אל יעקב* דיעקב לא אתרחיץ באבוי ובאמוי דערק קמי אחוי ואזל בלא ממונא ואזל יחידאי כד״א (בראשית לב:11) *כי במקלי עברתי את הירדן הזה*, ואיהו אתרחיץ ביה בקב״ה דכתיב (שם כח:20) *אם יהיה אלהים עמדי וגו׳*, וכלא שאיל מקמי קב״ה ויהב ליה.

© 2011–2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

[p. 130] *שברו על יי׳ אלהיו*, *שברו* ולא אמר תקותו ולא בטחונו אלא אל תקרי *שברו* אלא *שברו* דניחא ליה לצדיקא לאתבר גרמיה ולתברא תבירו על תבירו וכלא *על יי׳ אלהיו* כד״א (תהלים מד:1) *כי עליך הורגנו כל* **[קצח ע״ב]** *היום, כי עליך נשאנו חרפה*. כגוונא דיעקב דכתיב *וירא יעקב כי יש שבר במצרים*, דהא תבירו דגלותא חמא דהוה ליה *במצרים* ושוי תוקפיה בקב״ה, ובנוי דיעקב סבילו תבירו דגלותא ולא אשתנו מגו רזא דמהימנותא דאבהתהון ושמא דקב״ה הוה רגילא בפומייהו, ועל דא כתיב (שמות ג:13) *ואמרו לי מה שמו*, בגין דהוו ידעי ולא אנשו ליה לעלמין וסבלו תבירא דגלותא על קב״ה ובגין כך זכו לפורקנין ולנסין.

[p. 131] ואתון קדישי עליונין דסבלין תבירא דגופא מאתר לאתר על קב״ה עאכ״ו דזכאין אתון למעבד לכו נסין ופורקנין ותזכון לחיי עלמא דאתי.

אזלו כלהו כחדא. פתח ואמר *קחו מאתכם תרומה ליי׳ גו׳*. תא חזי בשעתא דבר נש שוי רעותיה לגבי פולחנא דמאריה ההוא רעותא סליק בקדמיתא על לבא דאיהו יסודא וקיומא דכל גופא. לבתר סליק ההוא רעותא טבא על כל שייפי גופא דכל שייפי גופא ורעותא דלבא מתחבראן כחדא ואינון משכין עלייהו זהורא דשכינתא לדיירא עמהון וההוא בר נש איהו חולקא דקב״ה הוי הדא הוא דכתיב *קחו מאתכם תרומה ליי׳*, *מאתכם* הוא אמשכותא לקבלא עלייכו ההוא *תרומה* למהוי חולקא *ליי׳*.

ואי תימא דלאו ברשותיה דב״נ קיימא מלה, הא כתיב *כל נדיב לבו יביאה את תרומת יי׳*, *כל נדיב לבו* ודאי. מאן דאתרעי לביה ימשיך ליה לשכינתא לגביה הדא הוא דכתיב *יביאה*, אע״ג דאיהי באסתלקותא לעילא *יביאה* מאתר עלאה לדיירא עמיה. וכד תיתי לאשראה עמיה כמה ברכאן וכמה עותרא תיתי עמה הדא הוא דכתיב *זהב וכסף ונחשת*, לא יחסר ליה כל עותרא בעלמא. דא לשאר בני עלמא, אבל אתון קדישי עליונין *קחו מאתכם תרומה ליי׳*.

[p. 132] אמר רבי חייא מאן דשרי לארמא הוא ירים.

פתח ואמר (יונה ב:11) *ויאמר יי׳ לדג וגו׳*. וכי באן אתר אמר ליה, אלא בשעתא דקב״ה ברא עלמא בעובדא דבראשית ברא ביומא חמישאה נוני ימא. כדין פקיד ואמר דיהא זמין חד נונא למבלע ליונה ויהא במעוי תלת יומין ותלת לילון ולבתר דירמי ליה לבר. ולא דא בלחודוי אלא כל מה דעבד קב״ה בעובדא דבראשית בכלא אתני עמיה. ביומא קדמאה ברא שמיא אתני עמהון דיסליק אליהו בהו גו סערה דכתיב (מ״ב ב:11) *ויעל אליהו בסערה השמים*. בההוא יומא אתני עמיה דחשך לשמשא במצרים תלת יומין דכתיב (שמות י:22) *ויהי חשך אפלה בכל ארץ מצרים שלשת ימים*.

© 2011–2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

ביומא תניינא ברא רקיע דיהא מפריש בין מיא למיא דכתיב (בראשית א:6) *ויאמר אלהים יהי רקיע בתוך המים ויהי מבדיל בין מים למים*, ואתני עמהון קב״ה דמיא יהון מפרישין לישראל בין טומאה לטהרה לאתדכאה בהו וכך הוה.

ביומא תליתאה אפיק ארעא מגו מיא ואכניש למיא ועבד מההוא כנישו דאתכנשו לאתר חד ימא, אתני בימא למעבר ישראל בגווה ביבשתא ולמטבע למצראי וכך הוה דכתיב (שמות יד:27) *וישב הים לפנות בקר לאיתנו* , אל תקרי *לאיתנו* אלא לתנאו למה דאתני עמיה דימא קב״ה בעובדא דבראשית. תו אתני בארעא דיפתח ית פומה במחלוקתא דקרח ותבלע לקרח ולכל [p. 133] כנישתיה דכתיב (במדבר טז:32) *ותפתח הארץ את פיה*.

ביומא רביעאה ברא שמשא וסיהרא דכתיב *יהי מארת ברקיע השמים*, ואתני בשמשא למהוי קאים בפלגו שמיא ביומי דיהושע **[קצט ע״א]** דכתיב (יהושע י:13) *ויעמוד השמש בחצי השמים*. אתני בכוכביא למעבד קרבא בסיסרא דכתיב (שופטים ה:20) *הככבים ממסלותם נלחמו עם סיסרא*.

ביומא חמישאה ברא נוני ימא ועופי דשמיא, אתני בעופי למיזן עורבים לאליהו בזמנא דעצר לשמיא דכתיב (מלכים א יז:4) *ואת העורבים* צויתי דייקא. אתני בנוני ימא לאזדמנא נונא חד למבלע ליונה ולאשדאה ליה לבר.

ביומא שתיתאה ברא לאדם ואתני עמיה דתפוק מניה אתתא דתיזון לאליהו דכתיב (שם:9) *הנה צויתי אשה אלמנה וגו׳*, *הנה צויתי* מיומא דאתברי עלמא.

וכן בכל עובדא ועובדא דאתחדש בעלמא קב״ה פקיד ההוא עובדא מיומא דאתברי עלמא. אוף הכא *ויאמר יי׳ לדג*, *ויאמר* משית יומי בראשית קאמר ליה.

הכא נמי אית לן סמך בעלמא על עובדין דבני נשא בהאי עלמא. יונה דנחת לספינה דא איהי נשמתא דבר נש דנחתת להאי עלמא למהוי בגופא דב״נ. אמאי אתקרי יונה, בגין דכיון דאשתתפת בגופא כדין איהי יונה בהאי עלמא [p. 134] כד״א (ויקרא כה:17) *ולא תונו איש את עמיתו* . וכדין בר נש אזיל בהאי עלמא כספינה לגו ימא רבה דאתחשבת לאתבר כד״א (יונה א:4) *והאניה חשבה להשבר* .

ובר נש כד איהו בעלמא דין חטי וחשיב דערק קמי מאריה ולא אשגח בהאי עלמא וכדין אטיל קב״ה רוח סערה תקיפא, דא איהי גזירת דינא דקיימא תדיר קמי קב״ה ובעאת דינא דבר נש מקמיה, ודא איהי דקא מצער לספינה ואדכר חובוי דבר נש לאתפסא ליה. כיון דאתפס בר נש על ידא דההוא סערה בבי מרעיה מה כתיב, *ויונה ירד אל ירכתי הספינה וישכב וירדם* , אע״ג דבר נש בבי מרעיה נשמתא לא אתערת לאתבא קמי מאריה למפרק חובוי.

© 2011–2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

מה כתיב, *ויקרב אליו רב החובל*. מאן *רב החובל*, דא יצר הטוב דאיהו מנהיג כלא. *ויאמר לו מה לך נרדם וגו׳*, לאו שעתא הוא למדמך דהא סלקין לך לדינא על כל מה דעבדת בהאי עלמא תוב מחובך. אסתכל במלין אלין ותוב למארך, *מה מלאכתך*, דאתעסקת בה בהאי עלמא ואודי עלה קמי מארך. *ומאין תבא*, אסתכל *מאין תבא* מטפה סרוחה ולא תתגאי קמיה. *מה ארצך*, אסתכל דהא מארעא אתבריאת ולארעא תיתוב. *ואי מזה עם אתה*, אסתכל אי אית לך זכו דאבהן דיגין עלך.

[p. 135] כיון דסלקין ליה לדינא דלעילא ההוא סערה דאיהי גזרת דינא דסעיר עליה דבר נש תבעא מן מלכא למידן אינון תפיסין דמלכא וכלהו אתיין חד חד קמיה. בה שעתא אתקריבו בי דינא. אית מנהון דפתחי בזכו, אית מנהון לחובה, וגזרת דינא תבע דינא. ואי ההוא ב״נ לא זכי מה כתיב, *ויחתרו האנשים להשיב אל היבשה ולא יכולו*, משתדלין אינון דאורו זכותיה לאתבא ליה להאי עלמא *ולא יכולו*. מאי טעמא, *כי הים הולך וסוער*, גזרא דדינא אזיל וסעיר לחובוי דב״נ ואתגבר עלייהו.

כדין נחתין עליה תלת שליחן ממנן, חד דכתיב כל זכיין וחובין דעבד בר נש בהאי עלמא, וחד דעביד חושבן יומוי, וחד דהוה אזיל עמיה כד הוה במעוי דאמיה והא אוקימנא. וגזרת דינא לא שכיך עד ההוא זמנא דכתיב *וישאו את יונה*, *וישאו* כד נטלי ליה מביתיה לבי קברי. כדין מכרזי עלוי. אי איהו זכאה מכרזי עליה ואמרי הבו יקר לדיוקנא דמלכא (ישעיה נז:2) *יבא שלום ינוחו וגו׳*. מנא לן, דכתיב (שם נח:8) *והלך לפניך צדקך* **[קצט ע״ב]** *וגו׳*. ואי חייבא הוא מכרזי עליה ואמרי ווי לפלניא, טב ליה דלא אתברי.

[p. 136] כדין מה כתיב, *ויטילוהו אל הים ויעמוד הים מזעפו*, כד עאלין ליה לבי קברי דאיהו אתר דדינא כדין גזרת דינא דהוה סעיר שכיך מזעפיה. ונונא דבלע ליה דא איהי קברא.

מה כתיב, *ויהי יונה במעי הדג*. *מעי הדג* דא איהו *בטן שאול*. מנא לן, דכתיב (יונה ב:1) *מבטן שאול שועתי*, ואיהו במעוי דנונא הוה וקרא ליה *בטן שאול*.

שלשה ימים ושלשה לילות, אלין תלת יומין דבר נש בקברא, אתבקע מעוי. לבתר תלת יומין ההוא טנופא אתהפך על אנפוי ואומר לו טול מה דיהבת בי, אכלת ושתית כל יומא ולא יהבת למסכני וכל יומך הוו כחגין ומועדין ומסכני הוו כפנין דלא אכלו בהדך, טול מה דיהבת בי, הדא הוא דכתיב (מלאכי ב:3) *וזריתי פרש על פניכם וגו׳* והא אוקימנא.

לבתר דא מתלתא יומין ולהלא אתדן בר נש מעינוי מן ידוי ומרגלוי ואוקמוה עד ירח יומין. [p. 137] כל אינון תלתין יומין אתדנו נפשא וגופא כחדא ובגין כך אשתכחת נשמתא לתתא בארעא דלא סלקת לאתרה כאתתא דיתבא לבר כל יומי מסאבה. לבתר נשמתא סלקא וגופא אתבלי בעפרא עד ההוא זמנא דאתער קב״ה למיתייא. וזמינא קלא חדא לאתערא ביני

© 2011–2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

קברי ויימר (ישעיה כו:19) *הקיצו ורננו שוכני עפר וגו׳*. אימתי יהא דא, בזמנא דיתעבר מלאך המות מעלמא דכתיב (שם כה:8) *בלע המות לנצח וגו׳*. כיון *דבלע המות לנצח* לבתר *ומחה יי׳ אלהים דמעה מעל כל פנים וחרפת עמו יסיר וגו׳*. כדין כתיב *ויאמר יי׳ לדג ויקא את יונה אל היבשה*.

לבתר דאתער ההוא קלא ביני קברי כדין כל קברא וקברא יקיא לההוא מיתא דביה לבר הדא הוא דכתיב *וארץ רפאים תפיל*. מאי *תפיל*, דיקיא לון לבר. *רפאים*, מהו *רפאים*, דקבילו אסוותא כמלקדמין ואתסו גרמין בגרמין ואלין אקרון *רפאים*.

[p. 138] ואי תימא הא כתיב בשאר עמים (שם כו:14) *רפאים בל יקומו*. אלא ודאי כל עלמא אתסון גרמין בבי קברי אבל מנהון יקומון ומנהון לא יקומון ועל דא כתיב *רפאים בל יקומו*. זכאה חולקהון דישראל.

ובהאי נונא אשכחנא מלין לאסוותא דכל עלמא. האי נונא כיון דבלע ליונה מית וביה הוה יונה תלתא יומין, לבתר אתקיים כמלקדמין ואקיא ליונה לבר והא אוקימנא דכתיב *ויתפלל יונה אל יי׳ אלהיו ממעי הדגה*. כתיב הכא *הדגה*, וכתיב התם (שמות ז:21) *והדגה אשר ביאור מתה* והא אוקימנא. כגוונא דא זמינת ארעא לאתערא בקדמיתא ולבתר *וארץ רפאים תפיל*.

אתו חברייא ונשקו רישיה.

[p. 139] רבי חייא פתח ואמר **[ר ע״א]** *קחו מאתכם תרומה ליי׳ וגו׳*. ת״ח קב״ה כד ברא עלמא לא ברא ליה אלא בגין דייתון ישראל ויקבלון אורייתא. באורייתא אתברי עלמא ועל אורייתא קיימא הדא הוא דכתיב (ירמיה לג:25) *אם לא בריתי יומם ולילה חקות שמים וארץ לא שמתי*.

אורייתא איהי אורכא דחיי בהאי עלמא ואורכא דחיי בעלמא דאתי, וכל מאן דאשתדל באורייתא כאילו אשתדל ביה בהיכליה דקב״ה דהיכלא עלאה דקב״ה אורייתא איהי בגין דכד בר נש אתעסק באורייתא קב״ה קאים תמן ואצית לקליה כמא דכתיב (מלאכי ג:16) *ויקשב יי׳ וישמע*, ואשתזיב ב״נ מתלת דינין, מדינא דהאי עלמא ומדינא דמלאך המות דלא יכיל לשלטאה עליה ומדינא דגיהנם.

[p. 140] *ספר זכרון*, מאן איהו. אלא אית ספר לעילא ואית ספר לתתא. *זכרון*, אתר קיימא קדישא דנטיל וכניש לגביה כל חיין דלעילא. *ספר זכרון*, תרי דרגין דאינון חד ורזא חדא. שם יהו״ה, שם חד, יי׳ חד, וכלא מלה חדא. בגין דאית שם ואית שם, שם לעילא דאיהו אקרי שם ממה דלא ידיע ולא אתרמיז בידיעה כלל ודא אקרי נקודה עלאה. שם לתתא דאקרי שם (דברים ד:32) *מקצה השמים ועד קצה השמים*, בגין *דקצה השמים* אקרי *זכרון* והאי שם

© 2011–2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

איהי נקודה דלתתא דאיהי שם מההוא *זכרון* דאיהו *קצה השמים* דנטיל כל חיין דלעילא ודא איהו *קצה השמים* דלתתא. נקודה דא איהו ספר וקיימא בחושבנא, דא הוא *ולחושבי שמו*. ספר דקאמרן ושם חד מלה הוא בכל סטרין.

נקודה זו בגין דקיימא באמצעיתא איהי עלאה על כל דאתאחדן בה. שית סטרין אתאחדן בספר עלאה עלייהו, שית סטרין אתאחדן בספר תתאה דאיהי עלאה עלייהו. ספר עלאה ספר תתאה, כלא אקרי תורה. מה [p. 141] בין האי להאי. אלא ספר עלאה איהי תורה שבכתב בגין דאיהי סתימא ולא קיימא אלא בכתב דתמן איהו אתר לאתגלאה לתתא. ומאן איהו, עלמא דאתי. ספר תתאה דא תורה דאקרי תורה שבעל פה. מאן איהו על פה, אלין רתיכין דלתתא דאיהי קיימא עלייהו, ובגין דלאו אינון בכללא דכתיבה לעילא אקרון על פה, ותורה דא קיימא על פה בגין דכתיב (בראשית ב:10) *ומשם יפרד והיה לארבעה*.

ותורה עלאה אע״ג דאיהי קיימא לעילא על הכתב לא אקרי אלא דקיימא בכתב וההוא כתב אתעביד היכלא לגביה ואיהו קיימא גו ההוא היכלא ואתטמרת תמן, ובגין כך אקרי תורה שבכתב ולא על כתב. אבל תורה דלתתא איהי קיימא על רתיכהא ואקרי על פה דקיימא עלייהו ובגין דלא אתחשיבו מלגו מכללא דכתיבה לא אתעבידו היכלא להאי נקודה כההיא נקודה עלאה, ובגין דקיימא עלייהו אקרי *תרומה*.

תו שמענא מבוצינא קדישא, *תרומה*, מהו *תרומה*, כמה דאוקימנא תרי ממאה. ת״ח כל אינון דרגין קדישין די ברזא דמהימנותא דקב״ה אתגלי בהון אינון עשר דרגין ואינון עשר אמירן כמא [p. 142] דאוקמוה ואלין עשר סלקין למאה. וכד אצטריך לן להאי נקודה תתאה לארמא לה אסיר לן לנטלא לה בלחודה אלא לה ולבעלה ואינון תרי מאינון מאה דקאמרן בגין דלא אצטריך לאפרשא לון כלל אלא לאחדא לה ולבעלה. ועל דא אתקרי *תרומה* בכללא חדא.

תא חזי בכל יומא כרוזא קארי בני עלמא בכו קיימא מלה דא. **[ר ע״ב]** *קחו מאתכם תרומה ליי׳*. ואי תימא דקשיא עלייכו מלה *כל נדיב לבו יביאה*. מהו *יביאה* אלא מהכא אוליפנא רזא לצלותא דבר נש, צלותא דבר נש דדחיל למאריה ואתקין תקונא דלעילא כמה דאוקימנא. בשירין ותושבחן בקדמיתא אינון שירין ותושבחן דקאמרי מלאכין עלאין לעילא ובההוא סדורא דתושבחן דקאמרי לתתא איהי אתקשטת גרמה ואיתקנת בתקונהא כאתתא דאתקשטת לבעלה. [p. 143] ובסדורא דצלותא בההוא תקונא דצלותא דמיושב אתקינו עולמתהא וכל אינון דילה ומתקשטין כלהו בהדה. לבתר דאתתקן כלא ואתסדר כד מטו לאמת ויציב כדין כלא מתתקן היא ועולמתהא עד דמטו לגאל ישראל. כדין אצטריך למיקם כלא על קיומייהו בגין דכד מטי בר נש לאמת ויציב וכלא אתתקן עולמתהא נטלי לה ואיהי נטילת גרמה לגבי מלכא עלאה. כיון דמטו לגאל ישראל כדין מלכא קדישא עלאה נטיל בדרגוי ונפק

© 2011–2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

לקבלא לה, ואנן מקמי מלכא עלאה בעינא לקיימא על קיומנא באימתא ברעדה דהא כדין אושיט ימינא לגבה ולבתר שמאליה דשוי לה תחות רישה ולבתר אתחבקו בנשיקן כחדא. ואלין אינון תלת קדמייתא, ובעי בר נש לשוואה לביה ולכווניה בכל הני תקונין וסדורין דצלותא, פומיה ולביה ורעותיה כחדא.

השתא דמלכא עלאה ומטרוניתא אינון בחדווא דאינון נשיקין מאן דאצטריך למשאל שאלתין שאלו דהא כדין שעתא דרעותא איהו. כיון דשאיל בר נש שאלתוי מקמי דמלכא ומטרוניתא כדין יתקין גרמיה ברעותיה ולביה לתלת אחרנין לאתערא חדווא דטמירו דהא מאלין תלת אתברכת בדבקותא אחרא ויתקין בר נש גרמיה למיפק מקמייהו ולאנחת לון בחדווא גניזא דאלין תלת. ועכ״ד דיהא רעותיה דיתברכון תתאי מאינון ברכאן דחדווא טמירא. [p. 144] וכדין אצטריך למנפל על אנפוי ולממסר נפשיה בשעתא דאיהי נקטא נפשין ורוחין, כדין איהו שעתא לממסר נפשיה בגו אינון נפשין דאיהי נקטא דהא כדין צרורא דחיי איהו כדקא יאות.

מלה דא שמענא ברזין דבוצינא קדישא ולא אתייהיב לי רשו לגלאה בר לכו חסידי עליונין. ואי בההיא שעתא דאיהי נקטא נפשין ורוחין ברעו דדבקותא חדא איהו ישוי לביה ורעותיה לדא ויהיב נפשיה בדבקותא דההוא רעותא לאכללא לה בההוא דבקותא, אי אתקבלת בההיא שעתא בההוא רעותא דאינון נפשין ורוחין ונשמתין דאיהי נקטא האי איהו בר נש דאתצריר בצרורא דחיי בהאי עלמא ובעלמא דאתי.

ותו דבעא לאתכללא מכל סטרין מטרוניתא מעילא ותתא ולאתעטרא בנשמתין בכל סטרין, אתעטרת בנשמתין מלעילא ואתעטרת בנשמתין מתתא. ואי בר נש יכוין לביה ורעותיה לכל דא וימסר נפשיה מתתא בדבקותא דרעותא כמה דאתמר כדין קב״ה קארי ליה שלום לתתא כגוונא דההוא שלום לעילא ההוא דבריך לה למטרוניתא ואכליל לה ואעטר לה בכל סטרין. אוף הכא האי בר נש קב״ה קרי ליה שלום כד״א (שופטים ו:24) *ויקרא לו יי׳ שלום*, וכל יומוי הכי קראן לעילא *שלום* בגין דאכליל ואעטר למטרוניתא לתתא כגוונא דההוא *שלום* לעילא.

[p. 145] וכד אסתלק ההוא בר נש מהאי עלמא נשמתיה סלקא ובקע בכל אינון רקיעין ולית מאן דימחי ביה וקב״ה קרי עליה (ישעיה נז:2) *יבא שלום* ושכינתא אמרת *ינוחו על משכבותם*. ויפתחון ליה **[רא ע״א]** תריסר תרעי דאפרסמונא דכיא ולא יהא מאן דימחי ביה. ועל דא זכאה איהו מאן דשוי לביה ורעותיה לדא, ועל דא כתיב *כל נדיב לבו יביאה* לגבי מלכא עלאה כמה דאתמר.

© 2011–2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

ארים ר׳ אבא קליה ואמר ווי ר׳ ווי ר׳ שמעון, אנת בחיין ואנא בכינא עלך. לאו עלך בכינא אלא בכינא על חברייא ובכינא על עלמא. רבי שמעון בוצינא דשרגא דאדליק לעילא ואדליק לתתא, ובנהורא דאדליק לתתא נהרין כל בני עלמא. ווי לעלמא כד אסתלק נהורא דלתתא בנהורא דלעילא. מאן ינהיר נהורא דאורייתא לעלמא.

קם ונשיק לר׳ חייא. א״ל מלין אלין הוו תחות ידך ועל דא קב״ה שדרני הכא לאתחברא עמכון.

רבי יוסי פתח ואמר קרא אבתריה *וכל חכם לב בכם יבאו ויעשו וגו׳*. האי קרא אוקמוה, אבל תא חזי בשעתא דאמר קב״ה למשה (דברים א:13) *הבו לכם אנשים חכמים ונבונים* [p. 146] אשגח בכל ישראל ולא אשכח *נבונים* הדא הוא דכתיב *ואקח את ראשי שבטיכם אנשים חכמים וידועים*, ואלו *נבונים* לא כתיב. ואי תימא *תבון* איהו דרגא עלאה *מחכם* הכי הוא ודאי. מה בין האי להאי. *חכם* הא אוקמוה דאפי׳ תלמיד דמחכים לרביה אקרי *חכם*. *חכם* דידע לגרמיה כל מה דאצטריך. *נבון* כמה דרגין אית ביה מסתכל בכלא וידע בדיליה ובאחרנין. וסימנך (משלי יב:10) *יודע צדיק נפש בהמתו*, (שמואל ב כג:3) *צדיק מושל ביראת אלהים*. והכא *חכם לב* דייקא, בלב חכם ולא באתר אחרא בגין דקיימא בלב, *תבון* לעילא ותתא, *נבון* אסתכל בדיליה ובאחרנין.

פתח ואמר (ישעיה מט:3) *ויאמר לי עבדי אתה וגו׳*. הכא בצלותא דבעי בר נש לצלאה קמי קב״ה דאיהו פולחנא חדא רבה ויקירא מאינון פולחנין דמאריה. אית פולחנא דקב״ה דקיימא בעובדא דגופא ואיהו פולחנא, ואית פולחנא דקב״ה דאיהו פולחנא פנימאה יתיר ואיהו עקרא דכלא קיימא בההוא פולחנא פנימאה דאיהו עקרא דכלא.

בגופא אית תריסר שייפין דקיימין בעובדא דגופא כמה דאוקימנא ואינון שייפין דגופא ופולחנא דקב״ה [p. 147] דעובדא קיימא בהו, בגין דפולחנא דקב״ה בתרין סטרין, בשייפין דגופא לבר ואית תריסר שייפין אחרנין פנימאין לגו מן גופא, ואינון רזא דחכמתא עלאה ואתידיעו ביני חבריא זכאה חולקהון, ואינון תקונין פנימאין לגו מן גופא לאתתקנא בהו תקונא דרוחא דאיהו פולחנא יקירא פנימאה דקב״ה כמה דאוקימנא גו רזין פנימאין דקאמר ר׳ שמעון.

צלותא דבר נש דאיהו פולחנא דרוחא איהי קיימא ברזין עלאין ובני נשא לא ידעי דהא צלותא דבר נש בקע אוירין בקע רקיעין פתח פתחין וסלקא לעילא.

בשעתא דנהיר נהורא ואתפרש נהורא מן חשוכא כדין כרוזא אזלא בכלהו רקיעין אתתקנו מארי דפתחין מאריהון דהיכלין כל חד וחד על מטריה, בגין דאינון דשלטניהון ביממא

© 2011–2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

לאו אינון דשלטניהון בליליא וכד עייל ליליא אתעברו שולטנין דיממא ואתמנון שולטנין אחרנין דשלטין בליליא ואתחלפו אלין באלין. ורזא דא (בראשית א:16) *את המאור הגדול לממשלת היום וגו׳*, *ממשלת היום וממשלת הלילה* שולטנין אינון דממנן ביממא ושולטנין אינון דממנן בליליא, ואלין אקרון *ממשלת היום* ואלין אקרון *ממשלת הלילה*. כד עייל ליליא כרוזא נפקא אתתקנו שולטנין דליליא כל **[רא ע״ב]** חד וחד לאתריה, וכד נהיר יממא כרוזא נפקא אתתקנו שולטנין דיממא כל חד וחד לאתריה. כדין מתעברן שולטנין דליליא ואתתקן שולטנין דיממא, וכד כרוזא אכריז כדין כלהו כל חד וחד אתפקד על ההוא אתר דאתחזי ליה.

כדין שכינתא קדישא נחתא וישראל עאלין לבי כנישתא לשבחא למאריהון, פתחי שירין ותושבחן, דבעי ליה לבר נש כיון דאתקין גרמיה בתקוני דמצוה וקדושה ליחדא לביה בתקונא דפולחנא דמאריה ולשואה לביה ורעותיה בההוא פולחנא דאינון מלין דקשוט דהא מלה סלקא.

[p. 148] ואינון ממנן דקיימי באוירא אתמנון לארבע סטרי עלמא. לסטר מזרח אתמנא ממנא חד דקיימא באוירא גזרדי״א שמיה ועמיה סרכין ממנן אחרני דאינון מחכאן לההוא מלה דצלותא וסלקא באוירא ונטיל לה האי ממנא. אי היא מלה כדקא יאות הוא וכל אינון סרכין נשקין לההוא מלה וסלקין עמה עד ההוא אוירא דרקיעא לעילא דתמן ממנן וסרכין אחרנין. בשעתא דנשקי לההוא מלה פתחי ואמרי זכאין אתון ישראל דידעיתו לאעטרא למאריכון בעטרין קדישין. זכאה איהו פימא דמלה דעטרא דא נפקא מניה.

כדין פרחין אתוון דקיימין באוירא דבשמא קדישא דתריסר אתוון דההוא שמא שליט באוירא והאי איהו שמא דהוה טאס ביה אליהו עד לא אסתלק לשמיא והיינו דקאמר עובדיה לאליהו (מלכים א יח:12) *ורוח יי׳ ישאך וגו׳*, בגין דבשמא דא הוה טאס ביה אליהו באוירא והאי איהו שמא דשליט באוירא. ואינון אתוון פרחין וסלקין בההוא מלה וההוא ממנא דמפתחן דמאריה דאוירא בידיה וכל אינון ממנן אחרנין כלהו סלקין ביה עד רקיעא ואתמסר בידא דממנא אחרא לסלקא לעילא.

לסטר דרום אית ממנא אחרא דשלטא באוירא לההוא סטר וכמה ממנן וסרכין עמיה, פסגניי״ה שמיה וביה [p. 149] אתאחדן מפתחן דאוירא לההוא סטר. וכל אינון מארי דעקו דצלאן צלותא למאריהון מגו עקתא מגו תבירו דלבא אי ההוא מלה כדקא יאות סלקא לאוירא ונטיל לה האי ממנא ונשיק לה בגין דסלקא בההוא סטרא. כד נשיק לה פתח ואמר קב״ה יחוס לקבלך ועליך יתמלי רחמין. סלקין עמה כל אינון ממנן וכל אינון סרכין דההוא סטרא ופרחין אתוון דשמא קדישא דאינון ארבע אתוון מתעטרן ושלטן בההוא סטרא באוירא וסלקין בההוא סטרא באוירא עד רקיעא עד ההוא ממנא דשלטא בההוא סטרא.

© 2011–2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

לסטר צפון אית ממנא אחרא ועמיה כמה סרכין ממנן דשלטין באוירא וההוא ממנא פתחי״ה שמיה והאי אתמנא באוירא לההוא סטרא, וכל אינון דמצלאן צלותין על בעלי דבבו דעאקין לון וכד מלה דההוא צלותא סלקא לאוירא בההוא סטרא ואי זכאה היא נטיל לה האי ממנא ונשיק לה. כדין אתער רוחא חדא דנפקא מגו תהומא בסטרא דצפון וההוא רוחא קארי בכל אינון אוירין ונטלי כלהו ההוא מלה וסלקין לה עד רקיעא ונשקי לה. פתחי ואמרי מארך ירמי סנאך קמך. ואזלא וסלקא ובקע רקיעין עד דסלקין עמה לגבי רקיעא קדמאה. סלקא צלותא ומטא לגבי חד ממנא דאתמנא לסטר מזרח ותמן קיימין תשעה פתחין ובהו קיימין כמה סרכין וכמה ממנן ועלייהו ממנא חד די שמיה זבולי״אל, ודא איהו דבעי לשמשא בהאי רקיעא ביממא ולא אתיהיב ליה רשו עד דסליק נהורא דסיהרא וכדין אפיק כל אינון חילין וכל אינון ממנן. וכד נהיר יממא עאלין כלהו בפתחא חדא דאינון תשע פתחין דאיהי פתחא עלאה על כלהו. וכד צלותא סלקא **[רב ע״א]** עאל בההוא פתחא וכלהו ממנן וכלהו סרכין נפקי מההוא פתחא ועליהון זבולי״אל ההוא רב ממנא ונפקי כלהו ונשקי ליה ומטאן עמיה עד רקיעא תניינא.

[p. 150] רקיעא תניינא. סלקא צלותא עד ההוא רקיעא ואתפתחו תריסר תרעין דההוא רקיעא, ובההוא תרעא דתריסר קיימא ממנא חד דשמיה ענ״אל והאי ממנא על כמה חיילין וכמה משריין וכד צלותא סלקא קיימא האי ממנא וכריז על כל אינון פתחין ואמר (ישעיה כו: 2) *פתחו שערים*, וכלהו תרעין פתיחין ועאלת צלותא בכל אינון פתחין. כדין אתער חד ממנא דקיימא לסטר דרום די שמיה עזרי״אל ולזמנין אתקרי מחני״אל בגין דאתמנא על שתין רבוא משריין וכלהו מארי דגדפין מארי דמשריין מליין עיינין ולגבייהו קיימין אינון משריין מאריהו דאודנין, ואקרון אודנין בגין דאינון צייתין כל אינון דמצלאן צלותהון בלחישו ברעותא דלבא דלא אשמע ההיא צלותא לאחרא. האי צלותא סלקא וצייתין לה כל אינון דאקרון מארי דאודנין.

ואי ההוא צלותא אשתמע לאודנין דבר נש לית מאן דציית ליה לעילא ולית צייתין אחרנין בר מאן דשמע בקדמיתא. בג״כ בעי לאסתמרא דלא ישמעון לההוא צלותא בני נשא. ותו דמלה דצלותא אתאחדא בעלמא עלאה ומלה דעלמא עלאה לא אצטריך למשמע.

[p. 151] כגוונא דא מאן דקרי בספרא דאורייתא חד קרי וחד לשתוק, ואי תרי קראן באורייתא גרעי מהימנותא דלעילא בגין דחד קלא ודיבור כלא חד, תרין דבורין ותרין קלין איהו גריעותא דמהימנותא, אלא דיהא קלא ודבור חד כמא דאצטריך בגין דיהא ההוא קלא וההוא דבור לחוד.

© 2011–2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

וההוא ממנא שמיה עזרי״אל סבא. כד ההוא צלותא סלקא בלחישו כל אינון שתין רבוא משריין וכל אינון מארי דעיינין וכל אינון דצייתין מארי דאודנין כלהו נפקי ונשקי לההוא מלה דצלותא דסלקא הדא הוא דכתיב (תהלים לד:16) *עיני יי׳ אל צדיקים ואזניו וגו׳*. *עיני יי׳ אל צדיקים*, אלין מארי דעיינין לתתא בגין דאית מארי דעיינין לעילא. *ואזניו אל שועתם*, אלין מארי דאודנין.

רקיעא תליתאה. ההוא צלותא סלקא ומטי לההוא רקיעא ותמן ההוא ממנא דאקרי גדרי״ה ועמיה כמה סרכין וכמה ממנן ואיהו משמש תלת זמנין ביומא לקבל חד שרביטא דזהרא דנפיק ואתגניז סליק ונחית ולא קיימא באתר חד. והאי איהו שרביטא דנטיל וכד צלותא סלקא נחית ההוא שרביטא וסגיד קמי ההוא צלותא ואקרי האי רקיעא רקיעא דשרביטא. [p. 152] וכד סלקא ההוא צלותא ההוא ממנא בטש בההוא שרביטא בתר דסגיד בטינרא תקיפא דזהיר דאיהי קיימא באמצעיתא דההוא רקיעא ונפקי מגו ההוא טינרא תלת מאה ושבעין וחמש חיילין דאינון גניזין תמן מן יומא דאורייתא נחתת לארעא בגין דאיתקיפו לסרבא דלא תחות לארעא ואנזיף בהו קב״ה ועאלו גו ההוא טינרא ולא נפקי בר ההוא זמנא דצלותא סלקא. פתחי ואמרי (שם ח:2) *יי׳ אדונינו מה אדיר שמך וגו׳ אשר תנה הודך*. דא הוא צלותא דסלקא על כל אינון רקיעין. כדין סגדין לגבה.

מכאן ולהלא צלותא מתעטרא בעטרין עלאין וסלקא לגו רקיעא רביעאה. כדין שמשא נפיק בדרגוי ושמשי״אל רב ממנא נפקא ועמיה תלת מאה ושתין וחמש משריין ואקרון ימות החמה וכלהו מתעטרן לההוא צלותא בעטרן דבוסמין דגנתא דעדן. תמן אתעכב צלותא עד דכלהו משריין סלקין עמה לגו ההוא רקיעא חמישאה ותמן איהו ממנא חדא די שמיה גדרי״אל מארי דקרבין דשאר עמין. וכד צלותא סלקא כדין אזדעזע הוא וכל אינון משריין דיליה ואתבר **[רב ע״ב]** חילייהו. נפקי וסגדי ומעטרן לההוא צלותא וסלקין עמה עד דמטו לגו רקיעא שתיתאה וכדין נפקי כמה חיילין וכמה משריין, מקבלין לההוא צלותא וסלקין בהדה עד דמטו לשבעין תרעין דתמן קאים חד ממנא די שמיה ענפי״אל רב ממנא והאי מעטר לההוא צלותא בשבעין עטרין. [p. 153] כיון דמתעטרא צלותא בכל הני עטרין כדין מתחברן כל אינון חיילין דכלהו רקיעין וסלקין לההוא צלותא דמתעטרא בכל סטרין לגבי רקיעא שביעאה וכדין עאלת צלותא וסנדלפו״ן רב יקירא עלאה דכל מפתחין דמאריה בידיה אעיל לההוא צלותא לגו שבעה היכלין.

שבעה היכלין אלין אינון היכלין דמלכא והאי צלותא כד מתעטרא בכל הני עטרין כד עאלת מחבר לון כחד לאתעטרא לעילא למהוי כלא חד כדקא יאות. ושמא דקב״ה מתעטרא

© 2011–2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

בכל סטרין עילא ותתא למהוי חד וכדין (משלי י:6) *וברכות לראש צדיק* כתיב. זכאה חולקיה דבר נש דידע לסדרא צלותיה כדקא יאות.

בהאי צלותא דמתעטרא ביה קב״ה איהו מחכה עד דיסתיימון כל צלותהון דישראל וכדין כלא איהו בשלימו כדקא יאות עילא ותתא. עד הכא מלין למנדע רזין עלאין, מכאן ולהלא אית פקודי אורייתא דאינון קיימין במלה כמה דקיימין בעובדא. ואינון שית פקודין וקיימין אוף הכי בצלותא. חד (דברים כח:58) *ליראה את השם הנכבד והנורא*, תניינא *לאהבה אותו*, תליתאה לברכו, רביעאה ליחדו, חמישאה לברך כהנא ית עמא, שתיתאה למסור נשמתיה ליה. ואלין שית פקודין דקיימין בצלותא דמלה בר אינון פקודין דקיימין בעובדא כגוונא ציצית ותפלין.

[p. 154] *ליראה את השם*, פקודא דא קיימא באינון תושבחן דקאמר דוד מלכא ובאינון קרבנין דאורייתא דתמן בעי בר נש לדחלא מקמי מאריה בגין דאינון שירין קיימין בההוא אתר דאקרי יראה, וכל אינון הללויה דאינון רזא דיראה דקב״ה, ובעי בר נש לשואה רעותיה באינון שירין ביראה ואוקמו חברייא כל אינון רזין דשירין ותושבחן וכל אינון דהללויה. כיון דמטי ב״נ לישתבח ישוי רעותיה לברכא ליה לקב״ה כגון יוצר אור יוצר המאורות.

לאהבה, כד מטי לאהבת עולם, (שם ו:5) *ואהבת את יי׳ אלהיך*, דא איהו רזא דרחימו דקב״ה והא אוקימנא.

ליחדו, *שמע ישראל יי׳ אלהינו יי׳ אחד*, דהכא קיימא יחודא דקב״ה ליחדא שמיה ברעותא דלבא כדקא יאות. ומתמן ולהלא אדכרותא דיציאת מצרים דאיהו פקודא לאדכרא יציאת מצרים דכתיב (שם ה:15) *וזכרת כי עבד היית בארץ מצרים*.

[p. 155] לברכא כהנא ית עמא, בגין לאתכללא ישראל בשעתא דנטלין ברכאן לעילא דהא בההוא שעתא נטלא ברכאן כנסת ישראל ושעתא דרעותא הוא.

למסור נשמתיה לגביה ולמיהב ליה נשמתא ברעותא דלבא כד נפלין על אפין ואמרין (תהלים כה:1) *אליך יי׳ נפשי אשא*, דיכוין לביה ורעותיה לגביה לממסר ליה נפשא ברעותא שלים.

ואלין אינון שית פקודין דקיימין בצלותא דסלקין לגבי שית מאה פקודין דאורייתא. ואי תימא תליסר אחרנין יתיר, אינון קיימין לאמשכא תליסר מכילן דרחמי דכלא כלילן בהו. שית פקודין אלין דצלותא מתעטרא בהו זכאה חולקיה מאן דשוי לביה ורעותיה לדא ולאשלמא **[רג ע״א]** לון בכל יומא, ובאלין תליין אחרנין סגיאין. אבל כד מטי בר נש לאתרין אלין אצטריך ליה לכוונא לביה ורעותיה לאשלמא ההוא פקודא דקיימא בההוא מלה, וכדין אכריזו עליה ואמרין (ישעיה מט:3) *ויאמר לי עבדי אתה ישראל אשר בך אתפאר*.

© 2011–2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

אתא ר׳ אבא ונשקיה.

פתח <u>ואמר</u> ר׳ יצחק <u>אבתריה</u> *ויקהל משה את כל עדת בני ישראל וגו׳*. אמאי כניש לון, [p. 156] בגין לממסר לון שבת כמלקדמין דהא בקדמיתא עד לא עבדו <u>ית עגלא ישראל</u> מסר לון <u>השבת</u> ודא איהו דלא נטרו אינון ערב רב. כיון דשמעו *ביני ובין בני ישראל* אמרו <u>מלה</u> דא אתמנע מינן, מיד (שמות לב:1) *ויקהל העם על אהרן וגו׳* ואתמשכו סגיאין <u>בתרייהו</u>. לבתר דמיתו אינון דמיתו כניש משה לבני ישראל <u>לחודייהו</u> ויהב לון שבת כמלקדמין הדא הוא דכתיב *ששת ימים תעשה מלאכה <u>וביום השביעי</u> וגו׳*.

לא תבערו אש בכל מושבותיכם. הכא אית רזא דרזין לאינון דידעי חכמתא עלאה. רזא דשבת הא אוקמוה חברייא, אבל רזא דא אתמסר לחכימי עליונין דהא שבת רזא עלאה הוא.

ת״ח <u>בשעתא</u> דיומא שתיתאה <u>מטי</u> זמנא דערב כדין כוכבא חד מסטרא דצפון נהיר ועמיה שבעין כוכבין אחרנין וההוא כוכבא בטש באינון כוכבין אחרנין ואתכלילו כלהו בההוא כוכבא ואתעביד חד כללא דשבעין, וההוא כוכבא אתפשט ואתעביד כמדורא חדא להיטא בכל סטרין. כדין אתפשט ההוא מדורא סחרנייהו דאלף טורין וקיימא כחד חוטא דסחרא. [p. 157] והאי מדורא דאשא משיך לגביה גוונין אחרנין לגו מניה. גוון קדמאה ירוקא. כיון דקיימא האי גוונא סלקא ההוא מדורא דאשא ודליג לעילא על ההוא גוון ירוקא ועאל לגו מניה ושדי לההוא גוון ירוקא לבר וקיימא ירוקא לבר וההוא מדורא דאשא דכוכבא כלילא לגו. לבתר <u>משיך</u> אבתריה גוון <u>אחרא חוורא</u> וההוא חוורא עאל לגו. כיון דקיימא האי <u>גוונא</u> סלקא ההוא מדורא דאשא דההוא כוכבא ושדי לההוא חוורא לבר ועאל <u>הוא</u> לגו. וכן כל אינון גוונין עד דשדי לון לבר <u>ועאל</u> איהו לגו וקריב לגבי <u>ההוא</u> נקודה <u>טמירתא</u> למיטל נהורא.

פתח ואמר (יחזקאל א:4) *וארא והנה רוח <u>סערה</u> וגו׳*. יחזקאל חמא להאי חיזו בתקונא דלא קיימא בר בשעתא דשליט ההוא כוכבא כדקאמרן, אבל האי קרא אוקמוה. *והנה רוח סערה* אוקמוה דהוה אתי למכבש כל עלמא <u>קמי נבוכד נאצר</u> חייבא, אבל *רוח סערה* דא איהו ההוא כוכבא דקאמרן דבלע שבעין כוכבין אחרנין <u>והאי</u> איהו *רוח סערה* דחמא אליהו (מלכים א יט:11) *מפרק הרים ומשבר סלעים*, ודא דקיימא תדיר קדם כלא למיטר ההוא דלגו כקליפה למוחא. <u>אמאי</u> אקרי *סערה*, דסעיר כלא עילא ותתא.

[p. 158] *באה מן הצפון*, דהא מן ההוא סטרא קא אתיא וסימנך (ירמיה א:14) *מצפון תפתח הרעה*, דהא כמה סטרין אחרנין אתאחדן בההוא *רוח סערה* ובגין כך נפקא מן <u>הצפון</u> <u>בגין</u> דאיהי סוספיתא דדהבא ומסטרא דצפון אתאחדא דא. והאי איהי נקודה אמצעיתא דקיימא בחורבא ובגין דידע למפתי שליט בגו <u>נקודה</u> דישובא, וכל מלין דישובא בר ארעא

© 2011–2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

דישראל כד שראן ישראל בגוה איהי שלטא עלייהו, ולבתר דחבו ישראל שלטא על ארעא קדישא בגין דכתיב (איכה ב:3) *השיב אחור ימינו*.

ענן גדול, דא איהי עננא דחשוכא דאחשיך כל עלמא. תא חזי מה בין עננא לעננא. ההוא עננא **[רג ע״ב]** דכתיב (במדבר י:34) *כי ענן יי׳ עליהם יומם*, (שם יד:14) *ועננך עומד עליהם*, האי איהו דנהיר וזהיר וכל נהורין אתחזון גו ההוא עננא, אבל עננא דא עננא חשוך דלא נהיר כלל אבל מנע כל נהורין דלא יכלין לאתחזאה מקמיה.

גדול, אמאי אקרי *גדול* והא זעיר איהו. אלא *גדול* איהו כיון דשליט. ד״א *גדול*, ההוא חשוכא *גדול* כיון דכסי כל נהורין ולא אתחזון קמיה ואיהו *גדול* על כל עובדין דעלמא.

[p. 159] *ואש מתלקחת*, דא אשא דדינא קשיא לא אעדי מניה לעלמין.

ונגה לו סביב, אע״ג דכל האי קיימא ביה *נגה לו סביב*. מהכא אוליפנא דאע״ג דלית סטרא דא אלא סטרא דמסאבו *נגה לו סביב* ולא אצטריך ליה לבר נש לדחייא ליה לבר. מ״ט, בגין *דנגה לו סביב*, סטרא דקדושה אית ליה ולא אצטריך לאנהגא ביה קלנא ועל דא אצטריך למיהב ליה חולקא בסטרא דקדושה.

רב המנונא סבא הכי אמר וכי *נגה לו סביב*, ואצטריך לאנהגא ביה קלנא. האי *נגה* לגו איהו ולא קיימא לבר, ובגין דקיימא ההוא *נגה* מגו כתיב *ומתוכה כעין החשמל*. *מתוכה* דמאן, *מתוכה* דההוא *נגה*. *כעין החשמל*, *חש מל* הא אוקמוה חיוון דאשא ממללן.

אבל מבוצינא קדישא שמענא רזא דרזין. כד ערלה שרי על קיימא קדישא לסאבא מקדשא כדין ההוא מקדשא אתעכב מלגלאה רזא דאת קיימא מגו ערלה. [p. 160] וכד האי *נגה* עאל לגו ואפריש בין ערלה ובין מקדשא כדין אקרי *חש מל*, *חש* ואתגליא *מל*. מהו *מל*, כד״א (יהושע א:4) *מל יהושע*, רזא דאת קיימא דלא אתעכב מלאתגליא מגו ערלה. ואית רזא אחרא דהא נהורא דיליה אתחזי ולא אתחזי וכד אתגליא *חשמל* אתעבר נהוריה, אבל רזא קדמאה איהו ברזא דקרא כדקא יאות וכלא איהו שפיר ויאות הוא.

בהאי *נגה* מפתי לאתתא לנטלא נהורא ועל דא כתיב (משלי ה:3) *וחלק משמן חכה*. שוי ההוא נהורא לקבליה דברית ובגיני כך מפתי ליה ונטלא נהוריה, ודא איהו פתויא דמפתי לאתתא וכתיב (שם) *נפת תטפנה שפתי זרה וגו׳*.

ת״ח ביומא שתיתאה כד מטא זמנא דערב דליג ההוא מדורא דאשא וסלקא לאעלא גו גוונין. כדין מתתקנן ישראל לתתא ומסדרן סעודתא ומתקנן פתורין. כדין חד שלהובא נפקא ובטש בההוא מדורא. כיון דבטש בה מתגלגלין ההוא שלהובא וההוא מדורא ועאלין בנוקבא דתהומא רבה ואיטמין תמן. [p. 161] וההוא שלהובא איהו מסטרא דכללא דימינא ובגין דאיהי מסטרא דימינא אעבר לההוא מדורא ואעיל לה לנוקבא דתהומא רבה ויתיב תמן עד

© 2011–2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

דנפיק שבתא. כיון דנפק שבתא אצטריך להו לעמא דישראל לברכא על אשא ונפק ההוא שלהובא בברכתא דלתתא ושליט על ההוא מדורא כל ההוא ליליא ואתכפיא ההוא מדורא.

כיון דעאל שבתא ואתטמר ההוא מדורא כל אשין דדינא קשיא אטמרו ואתכפיין ואפילו אשא דגיהנם וחייבין דגיהנם אית לון נייחא וכלא עילא ותתא אית להו נייחא. כד נפקא שבתא ומברכין על אשא כדין נפקין כל אשין דמטמראן כל חד וחד לאתריה. ובגין דלא לאתערא אתר אחרא כתיב (שמות לה:3) *לא תבערו אש* והא אוקמוה.

אשא דמדבחא אמאי. אלא כד עאל שבתא כרוזא קרי בכולהו רקיעין אתתקנו רתיכין אתתקנו משריין לקדמות מאריכון. כדין נפיק חד רוחא מסטרא דדרום וההוא רוחא אתפרש **[רד ע״א]** על כל אינון חילין ומשריין די לסטר ימינא ואתלבשן ביה וההוא רוחא אקרי לבושא דיקר דשבתא. כדין פתורא דהאי עלמא מתתקן בחד היכלא. זכאה חולקיה דההוא בר נש דסדורא דפתוריה אתחזי תמן כדקא יאות וקיימא בלא כסופא אינש כפום חיליה.

[p. 162] כד עאל שבתא אצטריכו אינון עמא קדישא לאסחאה גרמייהו משמושא דחול. מאי טעמא, בגין דבחול רוחא אחרא אזלא ושטיא ושרא על עלמא וכד בעי בר נש לאפקא מן ההוא רוחא ולאעלא ברוחא אחרא קדישא עלאה בעי לאסחאה גרמיה למשרי עליה ההוא רוחא עלאה קדישא.

ת״ח רזא דמלה כל אינון שית יומין קיימא מלה דכלא אתאחדא ברזא דחד נקודה קדישא וכלהו יומין אתאחדן ביה, ואית יומין אחרנין דקיימין לבר בסטרא אחרא, ואית יומין שית אחרנין דקיימין לגו מעגולא קדישא ואתאחדן בנקודה קדישא. וישראל קדישין וכל אינון דמתעסקי בקדושה כל יומין דשבתא אתאחדן כל אינון שית יומין באינון שית יומין דלגו דאתאחדן בההוא נקודה אתאחדן בהאי בגין לנטרא לון. וכל אינון שית יומין דשבתא ההוא נקודה טמירא איהי. כיון דעאל שבתא כדין סלקא ההיא נקודה ואתעטרא ואתחזיא לעילא וכלהו טמירן בגוה.

ת״ח אית ימים ואית ימים. ימי חול כמא דאתמר אלין קיימין לבר לשאר עמין, ימי השבת דאינון ימי השבוע קיימין לישראל. [p. 163] וכד סלקא האי נקודה כלא אתגניז ואיהי סלקא. כיון דסלקא אקרי שבת. מהו שבת, אי תימא בגין שביתה דכתיב *כי בו שבת* יאות הוא, אבל רזא דמלה כיון דסלקא האי נקודה ונהורא נהיר כדין מתעטרא איהי באבהן. כיון דמתעטרא איהי באבהן כדין אתאחדא בהו למהוי חד ואקרי כלא *שבת*. *שבת* ש׳ בת. ש׳ הא אוקמוה רזא דתלת אבהן דמתאחדן בבת יחידה ואיהי מתעדנא בהו ואינון בעלמא דאתי וכלא איהו חד ודא איהו ש׳ בת למהוי כלא חד.

© 2011–2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

ואי תימא שבת הגדול ואיהו לעילא. ודאי הכי הוא, ורזא דמלה בכל אתר נקודה דאיהי עקרא דכל עינא אקרי בת כד״א (תהלים יז:8) *שמרני כאישון בת עין*, בגין דאיהי נקודה עקרא דכל עינא אקרי *בת*. עלמא דאתי איהו היכלא להה‍וא נקודה עלאה וכד איהי קיימא ונטלא בגדפהא לאבהן לאתעטרא לעילא אקרי כלא שבת. וכד אבהן מתעטרן לעילא בגו נקודה עלאה אקרי שבת. נקודה תתאה כד מתעטרא באבהן אקרי שבת.

[p. 164] האי נקודה תתאה סלקא ואתחזיא ואתקשטת. כדין כל חדוא אשתכח לעילא ותתא ועלמין כלהו בחדו. בהאי ליליא האי נקודה אתפשט נהורא ופריש גדפוי על עלמא וכל שלטונין אחרנין מתעברן ונטירו אשתכח על עלמא, וכדין אתוסף רוח נשמתא בישראל על כל חד וחד ובההוא נשמתא יתירא נשיין כל עצבא וחמתא ולא אשתכח בר חדוא לעילא ותתא.

ההוא רוחא דנחית דאתוסף בבני עלמא כד נחית אתסחי בבוסמין דגנתא דעדן ונחית ושרא על עם קדישא. בההוא שעתא דההוא רוח נחית נחתין עמיה לגו גנתא דעדן שתין רתיכין מתעטרן לשית סטרין וכד מטי לגנתא כדין כל אינון רוחין ונשמתין דגנתא דעדן כלהו מתערי לההוא רוחא. פתחי ואמרי זכאין אתון ישראל עם קדישא דרעותא דמאריכון אתער **[רד ע״ב]** לגבייכו.

רזא דרזין לידעי חכמתא. זכאין אינון כד האי רוחא אתער. האי רוחא אתפשטותא דההיא נקודה ונפקא מינה ואתפשט בעלמא וההוא הוי רזא דשבת דשרא לתתא ועל דא כתיב ביה שמירה (שמות לא:16) *ושמרו בני ישראל את השבת*, והא אוקמוה *השבת* לא כתיב אלא *את השבת* לאסגאה ההוא רוחא דשרא על כלא ואצטריך לנטרא ליה הואיל וקיימא עמיה דבר נש ועל דא כתיב (ישעיה נו:6) *כל שומר שבת*.

[p. 165] בהאי רזא אית רזא אחרא. האי רוחא אתהני בהאי יומא מהנאותא דישראל ומענוגא ולמיהב ליה ענוגא במיכלא ומשתיא תלת זמנין בתלת סעודתין דתלת דרגי מהימנותא כמה דאוקמוה והאי נטיל חדווא וענוגא באינון סעודתי דישראל. זכאה חולקיה מאן דאהני ליה ומענג ליה בהאי יומא.

האי רוחא אתהני כל שיתא יומין מרוחא עלאה דעתיקא דכל עתיקין וביומא דשבתא כיון דנחית ואתסחי בגנתא דעדן מבליליא אתהני מענוגא דגופא בסעודתי דמהימנותא ואתעטר האי רוחא מעילא ומתתא ואתחזי בכל סטרין בעטרא דלעילא ותתא, והואיל וקיימא עמיה דבר נש אצטריך לנטרא ליה.

האי רוחא אתפשטותא דההיא נקודה. ההיא אתפשטותא כד אתוסף קדושן וברכאן מלעילא על ההיא נקודה אתנהיר כלא ואתעביד רוחא נהירא בכל סטרין, אתפלג לעילא ונהיר ואתפלג לתתא ונהיר, ודא הוא דכתיב *ביני ובין בני ישראל*, חולק אחסנא אית לן כחדא.

© 2011–2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

חולקא דלעילא אתעטר בהאי יומא מענוגא עלאה קדישא ואתהני מזיוא עלאה, חולקא תתאה אתעטר בהאי יומא מענוגא דלתתא ואתהני בהני סעודתין, ועל דא בעי לענגא ליה במיכלא ומשתיא בחדווא דכלא בלבושי יקר.

[p. 166] וכד מתעטרא האי חולקא לתתא ואתנטיר כמא דאצטריך סלקא לעילא ואתחבר בההוא חולקא אחרא והאי נקודה נטיל כלא מעילא ומתתא ואתכלילא מכל סטרין. ובגין דמתעטרא בשבתא מעילא ותתא לכל שאר יומין יהיב חילא ואתייהיב לה שולטנו מעילא ומתתא. וברזין דספרא דשלמה אשתכח ואוקמיה בוסינא קדישא, זכאה חולקיהון דישראל.

כתיב *וינפש* ואוקמוה ווי נפש דאבדת ושפיר איהו. אבל אי הכי ווי גופא אצטריך לומר דמניה אבדת נפש. אבל רזא דמלה בבר נש אית נפש דנטלא ומשיך לגבה להאי רוחא מערב שבת, וההוא רוחא שריא בגויה דההיא נפש ודיירא ביה כל יומא דשבתא וכדין ההוא נפש יתירא ברבויא ותועלתא יתיר ממה דהות, ועל דא תנינן כל נפשאן דישראל מתעטרן ביומא דשבתא ועטרא דלהון דשריא האי רוחא בגוייהו. כיון דנפק שבתא וי נפש דאבדת ההוא עטרא וההוא חילא קדישא דהוה ביה, ודא איהו *שבת*, כיון דהאי שבת אסתלק לעילא לבתר וי נפש דאבדת מה דאבדת.

[p. 167] עונה דחכימין דידעי רזין עלאין מליליא דשבת ללילא דשבת ואוקמוה. אבל מלה דא שאילנא לבוסינא קדישא דהא חזינן דהאי כתרא תתאה נקטא מה דנקטא בימּמא ובליליא יהיב לכלא חילא כמא דאוקמוה דכתיב (משלי לא:15) *ותקם בעוד לילה וגו׳*, נקטא בימּמא ויהיב בליליא, והשתא אמר מר דזווגא אשתכח בהאי ליליא.

אמר ודאי זווגא אשתכח בליליא דא. מ״ט, בגין דהאי ליליא אפרישת נשמתין לכל אינון **[רה ע״א]** חכימין דידעי רזין דחכמתא, וחבורא וזווגא לא אשתכח ליומא אחרא בבהילו דחדווא בלא עכובא אלא בגין דא, בגין דאינון נשמתין דפליגת לון בחכימין בצדיקי וחסידי כדקא יאות.

[p. 168] ותו בכל ליליא ולילא זווגא אשתכח ודאי. אימתי, בפלגות ליליא והא אוקימנא. אבל בכל סטרין חכימין דידעי רזין בעיין לסדרא שמושא דלהון בהאי ליליא. מאי טעמא, בגין דכל יומי דשבתא אית לון רוחא אחרא דשרא על עלמא ובהאי ליליא אית לון רוחא אחרא קדישא עלאה דנחת לבני קדישין דההוא רוחא נשב מעתיקא קדישא דכל עתיקין ונחת לגו נקודה תתאה למיהב ביה נייחא לכלא, ודא אתפלג לכל סטרין לעילא ותתא כד״א *ביני ובין בני ישראל*. וכד אינון חכימין יתבין בגו רוחא קדישא רוחא עלאה בעי לשמשא ערסייהו דהאי

© 2011–2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

רוחא אמשיך לתתא כל אינון נשמתין קדישין וירתין קדישי עליונין בהאי רוחא נשמתין קדישין עליונין לבניהון כדקא יאות.

כיון דהאי רוחא שרא על עלמא כל רוחין בישין וכל מקטרגין בישין אסתלקו מעלמא ולא בעינן לצלאה על נטורא בגין דישראל נטירין אינון בההוא רוחא וסוכת שלום פריש גדפהא עלייהו ואינון נטירין מכלא.

ואי תימא הא תנינן דלא יפוק בר נש יחידאי לא בליליא רביעאה דשבתא ולא בליליא דשבתא ובעי בר נש לאסתמרא, והא אמרן דליליא דשבתא נטירין בני נשא מכל מקטרגין דעלמא ולא בעינן לצלאה על נטורא. [p. 169] תא חזי הכי הוא ודאי, ליליא רביעאה דשבתא בעינן לאסתמרא מנייהו. מ״ט, בגין כתיב (בראשית א:14) *יהי מאורות ברקיע השמים*, והא אוקמוה *מארת* חסר דהא כמה חבילי טהירין אתכלילן בהאי *מארת*, ו*מארת* אינון בגריעותא דסיהרא וכלהו שלטין בההוא ליליא.

בליליא דשבתא כיון דכלהו מתבדרן לאעלא בנוקבא דעפרא דלא יכלין לשלטאה בעי בר נש יחידאי לאסתמרא. ותו אע״ג דלא יכלין לשלטאה אתחזיין לזמנין ובר נש יחידאי בעי לאסתמרא. מלה דא הכי תנינן ואי הכי גריעו דנטורא איהו. אבל בשבתא נטירו אשתכח לעמא קדישא וקב״ה כד עאל שבתא מעטר לכל חד וחד מישראל ובעי דינטרון ליה לההיא עטרא קדישא דאתעטרו ביה. ואע״ג דאינון לא אשתכחו בישובא לזמנין לבר נש יחידאי אתחזון ויתרע מזליה, ואצטריך ליה לבר נש לאתעטרא בעטרא קדישא ולנטרא ליה.

סוף סוף נטירו אשתכח בההוא ליליא לעמא קדישא הואיל וסוכת שלום פרישא על עלמא דהא תנינן בכל אתר דסוכת שלום אשתכח סטרא אחרא לא אשתכח תמן, ועל דא נטורא איהו ונטורא שכיח.

[p. 170] יומא דשבתא חדוא איהו לכלא וכלא אתעטר לעילא ותתא, ונקודה תתאה נהרא לסלקא לעילא בשפירו דעטרין שבעין חולקין יתיר וסבא דכל סבין אתער. כדין כד סליק נהורא עמא קדישא מקדמי לבי כנישתא בחדווא מתעטרן בעטרא קדישא דלעילא בלבוש יקר משבחין בשירין ותושבחן בההוא רוחא דקיימא לתתא וסלקן תושבחן לעילא ועלאין ותתאין כלהו בחדווא ומתעטרין כלהו כחדא. פתחי עלאי ואמרי זכאין אתון עמא קדישא בארעא דמאריכון אתעטרא עלייכו וכל חילין קדישין מתעטרן בגיניכון.

האי יומא יומא דנשמתין איהו ולאו יומא דגופא בגין דשלטנו דצרורא דנשמתין איהו וקיימין עלאין ותתאין כלהו בזווגא **[רה ע״ב]** חדא ורוחא יתירא עלאה קדישא.

© 2011–2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

צלותא דשבת דעמא קדישא, תלת צלותין אשתכחו בהאי יומא לקביל תלת שבי ואוקמוה וכלהו חד. כיון דעאלו עמא קדישא לבי כנישתא אסיר לאשתדלא אפילו בצורך בי כנישתא אלא במלי דתושבחן ובצלותא ובאורייתא וכדקא חזי לון, ומאן דאשתדל במלין אחרנין ובמלין דעלמא דא איהו בר נש דקא מחלל שבתא, לית ליה חולקא בעמא דישראל. תרין מלאכין ממנן על דא ביומא דשבתא ואינון שוו ידייהו על רישיה ואמרי ווי לפלניא דלית ליה חולקא בקב״ה. ועל דא בעי לאשתדלא בצלותא ובשירין ותושבחן דמאריהון ולאשתדלא באורייתא.

[p. 171] האי יומא איהי יומא דנשמתין דאתעטרא ההיא צרורא דנשמתי. בג״כ משבחן בתושבחן תושבחתא דנשמתא והיינו נשמת כל חי ורוח כל בשר, ולית תושבחתא אלא בסטרא דנשמתא ורוחא והאי יומא קיימא ברוחא ונשמתא ולא בגופא.

תושבחתא דדרגא דרזא דיומא שמשא קדישא דאיהו נהורא דיממא והיינו יוצר אור, רזא דנהורא דנהיר דמניה אתזנו ונהרין כל אינון חיילין רתיכין וכוכביא ומזלי וכל אינון דשלטין על עלמא.

תושבחתא לעלמא דאתי ביומא דא היינו אל אדון, ותושבחתא דא איהי ברזא דעשרין ותרין אתוון עלאין קדישין דמתעטרן באבהן וברתיכא עלאה קדישא. אתוון זעירין אלין אינון עשרין ותרין אתוון דאינון בעלמא תתאה והני אינון אל ברוך, ולאו בין תיבה ותיבה רווחא אחרא אלא את רשימא בכל תיבה ותיבה, ולעלמא עלאה אית רווחא וסטרין קדישין בין את לאת ודא איהו תושבחתא על תושבחתא באתוון עלאין דיומא שביעאה קא משבח ואמר למלכא עלאה יוצר בראשית.

[p. 172] כד תושבחתא דא סלקא לעילא שתין רתיכין עלאין מזדמנן ונטלי להאי תושבחתא מעמא קדישא וסלקין לה לאתעטרא בה כמה רתיכין די ממנן בכל אינון צדיקייא דבגנתא דעדן. כלהו מתעטרן בתושבחתא דא וכל אינון רתיכין וכל אינון נשמתין דצדיקייא כלהו סלקין בתושבחתא עד רזא דכורסייא. כד מטא לכורסייא קדישא תושבחתא דא דכל ישראל קיימין תמן עד זמן דקא אמרי קדושה עלאה דמוסף, וכדין סליקא דלתתא לעילא לאתייחדא כלא לעילא לעילא למהוי כלא חד. דא איהי תושבחתא דסלקא על כל תושבחן.

מכאן ולהלא סדורא דצלותא כשאר יומי עד ישמח משה וגו׳, חדוותא דדרגא עקרא דאבהן דחדי בההוא עדבא דיליה כד סליק כורסייא לגביה ונטיל לה ואתחברן כחדא, ודא איהו חדווא דאורייתא דחדי באורייתא דלתתא ואתחברו דא בדא. כיון דאתחברו כחדא בעי ב״נ לאכללא בההוא חדווא לישראל עמא קדישא. רצה נא במנוחתנו.

© 2011–2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

רזא דספר תורה ביומא דא הא אוקמוה. תנינן כתיב (נחמיה ח:8) *ויקראו בספר תורת האלהים מפורש ושום שכל ויבינו במקרא*, והא אוקמוה רזא דאינון פסוקי טעמים והמסורות וכל אינון דיוקנין ורזין עלאין כלא אתמסר למשה מסיני. אי בכל הני דיוקנין אתמסר אורייתא למשה ספר תורה דאיהו בכל אינון קדושאן אמאי חסרא מכל הני תקונין ורזין דאתמסרו ליה למשה באורייתא. [p. 173] אלא רזא דא כד כורסייא קדישא מתעטרא ואתכלילת באורייתא דבכתב כל אינון דיוקנין וכל אינון טעמין ומסורות כלהו עאלין בגניזו ואתרשימו **[רו ע״א]** בגו כורסייא קדישא ואינון דיוקנין דאעיל אורייתא דבכתב באורייתא דבעל פה בהו אתעברת כאתתא דאתעברא מן דכורא ואשתארו אתוון עלאין לחודייהו בקדושייהו כדקא חזי.
ולאחזאה בבי כנישתא דהא אתברכת ואתעטרת כורסייא מרזא דתורה שבכתב ותמן אעיל כל אינון דיוקנין והא אתקדשת מניה בעי לאתחזאה באתוון לחודייהו כדקא יאות, וכדין כלא אתקדש בקדושה עלאה כדקא חזי כ״ש וכ״ש בהאי יומא.

בהאי יומא בעי לסלקא גוברי דאינון רזא דאורייתא לקביל שבעה קלין וכן בזמנין ובמועדין חמש גו רזא דא. בכפורי שית גו רזא דא עלאה וכלא רזא חדא. חמש דאינון חמש דרגין לתתא מדרגא דאור קדמאה לתתא ואינון רזא דאורייתא, שית דאינון שית סטרין וכלא רזא חדא דאינון חמש, שבע אינון שבעה קלין וכלהו רזא חדא אלין ואלין.

בר״ח דאתוסף חד על תלתא בגין שמשא דנהיר בההוא זמנא לסיהרא ואתוסף נהורא על סיהרא והיינו רזא דמוסף.

[p. 174] בספר תורה בעי לאשתמע חד קלא ודבור, סדורא לסדרא עמא קדישא ביומא דא וכל שאר יומין לספר תורה, בעי לתקנא תקונא דחד כרסייא דאקרי תיבה וההוא כרסייא דלהוי בשית דרגין לסלקא ולא יתיר דכתיב (ד״ה ב ט:18) *ושש מעלות לכסא*, ודרגא חד לעילא לשואה עליה ספר תורה ולאחזאה ליה לכלא.

כד סליק ס״ת לתמן כדין בעאן כל עמא לסדרא גרמייהו באימתא בדחילו ברתת בזיע כלא לתתא ולכוונא לבייהו כמא דהשתא קיימין על טורא דסיני לקבלא אורייתא ויהון צייתין וירכון אודנייהו. ולית רשו לעמא ולא לאחרא למפתח פומיה באורייתא וכל שכן במלה אחרא אלא כלהו באימתא כמאן דלית ליה פומא והא אוקמוה דכתיב (נחמיה ח:5) *וכפתחו עמדו כל העם* (שם:3) *ואזני כל העם אל ספר התורה*.

[א״ר שמעון כד מפקין ס״ת בצבורא למקרא ביה מתפתחן תרעי שמייא דרחמין ומעוררין את האהבה לעילא ואבעי ליה לבר נש לימא הכי, בריך שמיה דמארי עלמא, בריך כתרך ואתרך. יהא רעותך עם עמך ישראל לעלם ופורקן ימינך אחזי לעמך בבית מקדשך

© 2011–2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

ולאמטויי לנא מטוב נהורך ולקבלא צלותנא ברחמי. יהא רעוא קדמך דתוריך לן חיין בטיבו ולהוי אנא פקידא בגו [p. 175] צדיקיא למרחם עלי ולמטר יתי וית כל דילי ודי לעמך ישראל.

את הוא זן לכלא ומפרנס לכלא את הוא שליט על כלא את הוא דשליט על מלכיא ומלכותא דילך היא. אנא עבדא דקב״ה דסגידנא קמיה, לא על אינש רחיצנא ולא על בר אלהין אלא באלהא דשמיא דהוא אלה קשוט ומסגי למעבד טבוון וקשוט. ביה אנא רחיץ ולשמיה קדישא יקירא אנא אימר תושבחן. יהא רעוא קדמך דתשלים משאלין דלבאי ולבא דכל עמך ישראל לטב ולחיין ולשלם.]

אסיר למקרי באורייתא בר חד בלחודוי וכלא שתקין וישמעון מפומיה כאילו קבילו לה ההיא שעתא מטורא דסיני. ומאן דקרי באורייתא להוי חד קאים עליה ושתיק דלא אשתכח בר דבור חד בלחודוי לא תרין דבורין. לשון הקדש חד וחד הוא ולא תרין ואי תרין משתכחין בס״ת גריעותא דרזא דמהימנותא איהי וגריעו דיקרא דאורייתא.

[p. 176] מתרגם חד ורזא דא קליפה ומוחא, רזא דעלמא דא ורזא דעלמא דאתי.

כלא שתקין וחד קארי דכתיב (שמות כ:1) *וידבר אלהים את כל הדברים האלה*. איהו לעילא וכל עמא לתתא דכתיב **[רו ע״ב]** (שמות יט:17) *ויתיצבו בתחתית ההר*, וכתיב (שם:3) *ומשה עלה אל האלהים*.

ההוא דקארי באורייתא ישוי לביה ורעותיה לאינון מלין וכי איהו שליחא דמאריה בסדורא דהני מלין למשמע לכל עמא דהא איהו קאים כדוגמא עלאה. בגין כך מאן דסליק למקרי באורייתא יסדר אינון מלין בקדמיתא בביתיה ואי לאו לא יקרי באורייתא. מנא לן, מההוא דבור. עד לא ישמע אורייתא לעמא קדישא מה כתיב, (איוב כח:27-28) *אז ראה ויספרה הכינה וגם חקרה*, ולבתר *ויאמר לאדם*.

אסיר ליה למאן דקארי באורייתא למפסק פרשה או אפילו מלה חד אלא באתר דפסק משה פרשתא לעמא לאשלמא יפסוק, ולא יפסוק מלין בפרשתא דשבת אחרא בשבתא דא.

רזא דא בשעתא דאיפסיקו פרשיין קמי קב״ה כל חד וחד אתעטר וקאים קמיה. כיון [p. 177] דאישלימו למפסק הני פרשיין דכל שתא ואתעטרו קמיה ואמר אנת משבת פלוני ואנת משבת פלוני בההוא שעתא קרא ליופיא״ל רב ממנא ולחמשין ותלת רתיכין קדישין דתחות ידיה ומני לון בשמושא דאורייתא, וכל רתיכא ורתיכא מני ליה להאי רתיכא על פרשת פלוני דשבת פלוני ורתיכא פלוני על פרשת דשבת פלוני, וכל חד משמשא לאורייתא ההוא שבת דיליה, ואסיר לן לערבא אלין באלין ולאעלא רתיכא ברתיכא דחבריה אפילו כמלא נימא ואפילו בחד תיבה או אפילו את חד אלא כל חד וחד כמא דפסק לון קב״ה וכמא דמני לון באינון פרשין כל חד וחד על מטריה.

© 2011–2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

ועל דא כד מתעטרא פרשתא דא סלקין אינון מלין דההוא פרשתא דאשתלים בצבורא ונטיל לון ההוא רתיכא דממנא בההוא פרשתא וסליק לון קמי קב״ה ואינון מלין ממש קיימין קמיה ואמרין אנא פרשתא פלניא דאשלימו לי צבורא פלוני הכי והכי. אי אשתלים כדקא חזי סלקין אינון מלין ומתעטרן על כורסייא קדישא וההוא רתיכא משמשא קמיה כל רתיכא ורתיכא פרשתא דכל שבתא ושבתא וכלהו מתעטרן בגו כורסייא קדישא ובהו איהי סלקא לאתיחדא לעילא לעילא ואתעביד כללא חדא. בגיני כך זכאה חולקיה מאן דאשלים פרשתא דכל שבת ושבת כדקא יאות כמא דאפסיק לעילא.

תרי זמני בשבת קרינא בספר תורה, במנחה בשעתא דדינא תליא לעידן ערב צריכין לאכללא שמאלא בימינא דהא אורייתא [p. 178] מתרין סטרין אתייהיבת דכתיב (דברים לג:2) *מימינו אש דת למו*, ימינא ושמאלא. בג״כ ספר תורה במנחה ודאי בעשרה פסוקים או יתיר אבל לא שלימו דפרשתא דהא שלימו דפרשתא לא הוי אלא בימינא וימינא תלייא עד שעתא דמנחה והא אוקמוה.

בשני בשבתא ובחמישי בגין דהא נחתין דרגין לתתא דאינון כללא דאורייתא. ואי תימא הא נביאים מתפרשין לתתא, אלא הכי הוא ודאי אבל הני דלתתא כלהו כללא דאורייתא וכל חד וחד כליל לכל חד וחד. ורזא דמלה אלין דרגין עלאין אינון אקרון פרשתא חדא, לבתר נפקי מנייהו תשע דרגין דאתיחדן כחדא ובגיני כך תשעה גוברין, תלת בשבת במנחה ותלת ביומא תניינא ותלת ביומא חמשאה הא תשעה.

ובספרא דרב ייבא סבא במנחה בשבת הא אתער רזא דשמאלא ונקודה תתאה בההוא סטרא דשמאלא מקבלא רזא דאורייתא. כדין בההיא שעתא נטלא מסטרא דשמאלא ומדיליה קרינן דהא איהי קיימא ברזא **[רז ע״א]** דתשע וקרינן תשע ואינון שית דחול ותלת בשעתא דאתער שמאלא בשבת ולאתכללא כלא כחדא, ואיהי [p. 179] מתעטרא בהו בתלת סטרין כגוונא דתלת סטרין עלאין דאינון כללא דפרשתא דשבתא. זכאה חולקיה מאן דזכי ליקרא דשבתא, זכאה איהו בעלמא דא ובעלמא דאתי.

כתיב (שמות טז:29) *אל יצא איש ממקומו ביום השביעי*. *ממקומו*, תנינן מהי *מקומו*, דאתחזי למהך, ורזא דמלה דכתיב (יחזקאל ג:12) *ברוך כבוד יי׳ ממקומו*, ודא איהו *מקום* ודא איהו רזא דכתיב (שמות ג:5) *כי המקום אשר אתה עומד עליו*. אתר ידיעא איהו לעילא וקרינא ליה *מקום* ואשתמודענא ביה יקרא עלאה. ובגין כך אזהרותא לב״נ דהא מתעטרא בעטרא קדישא דלעילא דלא יפוק מיניה בגין דבפימיה במלולא דחול יפוק מניה וקא מחלל שבתא. בידוי כמא דאוקמוה, ברגלוי למהך לבר מתרין אלפין אמין. כל אלין חלולא דשבתא איהו.

© 2011–2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

[p. 180] *אל יצא איש ממקומו* דאיהו אתר יקרא דקדושא דהא מניה לבר אתר אלהים אחרים איהו.

ברוך כבוד יי׳ ממקומו. *כבוד יי׳* דלעילא, *מקומו* דא כבוד דלתתא ודא איהו רזא דעטרא דשבת. בג״כ *אל יצא איש ממקומו* בריך לעלם ולעלמי עלמין.

כתיב (שם לג:21) *הנה מקום אתי*. *מקום* דא איהו מקום טמיר וגניז דלא אתיידע כלל משמע דכתיב *אתי* דלא אתגליא וקיימא טמירא ודא איהו אתר עלאה לעילא לעילא היכלא עלאה טמיר וגניז. אבל דא איהו אתר לתתא כדקא אמרן, ודא איהו *מקום* דאתפרש לעילא ואתפרש לתתא ובגין כך *אל יצא איש ממקומו*.

(במדבר לה:5) *ומדותם מחוץ לעיר את פאת קדמה וגו׳*, הא אוקמוה באינון רזין עלאין, אבל *אלפים באמה* דירתא תרין סטרין לכל סטר רזין ואיהי מתעטרא תדיר בתרין סטרין בין לעילא בין לתתא וסימניך שכינה לא שריא לבר מתחומה דאתחזי לה.

כד נפיק שבתא צריכין ישראל דלתתא לאתעכבא דהא יומא רבא עלאה איהי ואצטריך לאתעכבא עליה דהא אושפיזא רב ויקירא קא שריא עליה, [p. 181] בגין כך בעי לאתעכבא לאתחזאה דלא דחקין באושפיזא קדישא.

כדין פתחי ישראל ואמרי (תהלים עח:38) *והוא רחום* דתקונא שפירא איהו בהאי ליליא כיון דדינא אתהדר לאתריה מה דלא אתחזי כד עייל שבתא דדינא אסתלק ולא אשתכח. בשעתא דפתחי ישראל *ויהי נועם* וקדושתא דסדרא כל אינון חייבין די בגיהנם פתחי ואמרי זכאין אתון עמא קדישא, זכאין אתון צדיקייא דנטרי פקודי אורייתא. ווי להון דלא זכו למיטר אורייתא. כדין דומ״ה קדים וכרוזא אתער ואמר (שם ט:18) *ישובו רשעים לשאולה כל גוים שכחי אלהים*, וכל אינון חבילי טהירין טרדין לון בגיהנם ולית מאן דמרחם עליהון. זכאין אינון כל נטורי שבת בהאי עלמא וקא מענגי לההוא ענג דשריא מלעילא כדקא אמרן.

[p. 182] האי מאן דשרי בתעניתא בשבת תרי מתערי עליה קמי מלכא קדישא, חד ההוא רוחא עלאה דאצטריך לאתענגא ולא אתענג וחד ההוא ממנא דקיימא על מאן דשרי בתעניתא וסנגריי״א שמיה, וסלקין קמי מלכא קדישא ומתערי עליה. וההוא רוחא אסתלק גריע מההוא אתהנותא דלתתא וכד האי לא אשתלים לתתא רוחא אחרא דלעילא לא אשתלים. כיון דלא אשתלים לתתא ולעילא אתחזי ההוא ב״נ לאתלטיא ולאתענשא, אלא בגין דישתלים זמנא אחרא וההוא ממנא דאשתכח על **[רז ע״ב]** תעניתא ישתלים גו אינון ממנן אחרן בענוגא דלעילא קורעין ליה כל גזרא דאתגזר מאינון שבעין שנין עלאין. ולבתר מתהדרי אלין ממנן דענשי לבני נשא ואתפרען מניה דב״נ על דאשתכח בגיניה גריעותא עילא ותתא. מאי תקנתיה, ליתיב תעניתא על תעניתא. מאי טעמא, הא בטיל ענוגא דשבתא יבטל ענוגא דחול. ואי איהו

© 2011–2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

מבטל ענוגא דשבתא וקא מתענגא בחול דמי כמאן דחשיב לאלה אחרא יתיר ממה דחשיב לקב״ה, רוחא עלאה קדישא קדושא דקודשין דשרא עליה לא עניג ובטיל ליה מניה, רוחא אחרא דחול דשריא לבתר על עלמא חשיב וקא מענגא ליה. כדין מהדרי ואתפרען מניה בהאי עלמא ובעלמא דאתי. [p. 183] בגין כך, אצטריך תעניתא אחרא ביומא קדמאה דחול בזמנא דשריא על עלמא ההוא רוחא דחול ובהאי אית ליה אסוותא כיון דלא חשיב לרוחא דחול וסימניך (ויקרא ה:23) *והשיב את הגזלה אשר גזל*. גזלן לא חשיב לקב״ה ולא חשיב לבני נשא, בגיני כך לית ליה עונשא כגנב. גנב דחשיב לבני נשא יתיר מקב״ה אית ליה עונשא בהאי עלמא ובעלמא דאתי. זכאה מאן דאשלים לתתא לההוא עונג עלאה כדקא חזי.

יומא דא מתעטרא בשבעין עטרין ושמא קדישא עלאה אשתלים בכל סטרין ואתנהירו כלהו דרגין וכלא בחדווא דברכאן ובקדושא על קדושא ותוספת דקדושה. קדושא דמעלי שבתא דא איהי קדושא דשבת בראשית דהא אתקדש מתלתין ותרין שבילין ותלת דרגין דתפוחין, ובעינא לאדכרא על האי קדושא כללא דעובדא דבראשית ונייחא ברזא דתלתין ותרין שבילין ותלת דרגין דאתכלילן בהו והיינו רזא דסהדותא דעובדא דבראשית דהיינו (בראשית ב:1-3) *ויכלו* דאית ביה בסהדותא דא תלתין וחמש תיבין, תלתין ותרין שבילין ותלת דרגין דתפוחין קדישין, תלת דרגין דאינון *שביעי שביעי שביעי*. ואית ביה רזא דעלמא עלאה ורזא דעלמא תתאה ורזא דכל מהימנותא. תלת זמנין אלהים, חד עלמא תתאה וחד פחד יצחק וחד עלמא עלאה קדש קודשין. בעי בר נש למסהד סהדותא דא בחדוה ברעותא דלבא לשואה קמי מאריה סהדותא דמהימנותא, וכל מאן דאסהיד דא וישוי לביה ורעותיה לדא מכפר על חטאוי.

[p. 184] אשר קדשנו במצוותיו ורצה בנו ושבת קדשו וגו׳. האי קדושא איהו בחד מתקלא לקביל סהדו דמהימנותא ואיהו תלתין וחמש תיבין אחרנין כמא דאית בויכלו, כלא סליק לשבעין תיבין לאתעטרא בהני שבת דמעלי שבתא. זכאה חולקיה דבר נש דיכוין רעותיה למלין אלין במאניה.

קדושא דיומא הא אוקמוה בורא פרי הגפן ולא יתיר דהאי יומא קאי לקדשא ליה מה דלית הכי בליליא דאנן צריכין לקדשא ליה בהני מלין כמא דאוקימנא דלא אתקדש בהאי ליליא אלא בעמא קדישא לתתא כד שרא עלייהו ההוא רוחא עלאה ואנן בעינן לקדשא ליה ברעותא דלבא ולכוונא דעתא להאי, ויומא איהו קא מקדש ליה וישראל בצלותין ובעותין וישראל מתקדשין בקדושתיה בהאי יומא. זכאין ישראל עמא קדישא דאחסינו יומא דא אחסנת ירותא לעלמין.

© 2011–2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

[p. 185] לבתר דנפיק שבתא בעי בר נש לאפרשא בין קדש לחול. אמאי, דהא אתיהיב רשו לממנן דלתתא לשלטאה על עלמא בכל עובדין דעלמא. לאחזאה יחודא באתר קדישא בקדושא עלאה ולאפרשא לתתאי מיחודא עלאה, **[רח ע״א]** ולברכא על נהורא דאשא בגין דכל אשין אחרנין אתטמרו ואתגניזו ביומא דשבתא בר אשא חדא דקדושא דלעילא דאתגליא ואתכליל בקדושא דשבתא. וכד האי אשא אתגלייא כל אשין אחרנין אתטמרו קמיה, והאי אשא דעקידא דיצחק דאתלהטא על גבי מדבחא. בגין כך בעי לברכא על נהורא דאשא, והאי אשא לא בעי אשא דחול אלא אשא דשבת. והאי אשא איהו אשא דנפיק מאשא דלעילא ודא איהו אשא דסביל אשא. כיון דהאי אשא אתברכא בברכה דנהורא כדין כל שאר אשין אחרנין נפקי ואתמנן בדוכתייהו ואתייהיב להו רשותא לאנהרא.

[p. 186] בההוא שעתא דקא מברכין על אשא אזדמנן ארבע רתיכין ארבע משריין לתתא לאנהרא מההוא אשא מברכא ואינון אקרון מאורי האש. בגין כך בעיין לאכפיא אצבעאן דידיה ארבע דימינא ולאנהרא לון בגו ההוא נהורא דשרגא דמתברכא, ואינון אצבעאן רמז לאינון מאורי האש דנהירי ושלטי מההוא נהורא דשרגא, ובגין דאינון דרגין לתתא כד אחזי בר נש אצבעאן קמי ההוא נהורא דשרגא בעי לאכפייא לון קמיה בגין דההוא נהורא שלטא עלייהו ואינון נהרין מניה. וכד אצבעאן בעינן לזקפא לון בשאר ברכאן בגין לאחזאה קדושא עלאה דדרגין עלאין דשלטין על כלא דשמא קדישא אתעטר בהו ואתקדש בהו ואתברכן כלהו דרגין כחדא ונהרין מגו בוסינא עלאה דכלא ובגין כך בעינן לסלקא לון לעילא. והכא בעינן לאכפייא אצבעאן קמי שרגא בגין לאחזאה דרגין דלתתא דנהרין מגו בוסינא דלתתא ומהכא שלטין ונהרין מנה ואינון מאורי האש.

בכל יומא אנן מברכין מאורי אור דאינון נהורין עלאין דקיימן בההוא אור קדמאה ונהרין כלהו כחדא, והני אקרון מאורי האש כדקא מברכין בורא מאורי האש. ולא אמרי מאיר ונהיר מאורי האש הואיל וקא נהרין מההוא אש בוסינא מברכא, אלא כיון דעאל שבתא כל אינון דרגין דלתתא וכל אינון דנהרין ושלטין כלהו עאלין ואתכלילו בהאי שרגא ואתטמרו ואתנטרו ביה ולא אתחזון אלא ההוא נקודא בלחודהא וכלהו אתטמרן בגווה כל יומא דשבתא. כיון דנפק שבתא אפיק לון לכל חד וחד כאילו ההיא שעתא אתבריאו ונפקו כלהו ואתבריאו כמלקדמין ואשתויאו על דוכתייהו לשלטאה. בכין [p. 187] אתברכא האי שרגא ואתכפיין קמיה לאנהרא. כיון דנהרין כדין אתמנון כל חד וחד על דוכתיה.

כגוונא דא אינון דרגין עלאין דאקרון מאורי אור שלטין ביממא ונהרין מגו בוצינא עלאה. בשעתא דרמש ליליא ההוא בוצינא עלאה כניש לון ואעיל לון בגויה עד דנהיר יממא.

© 2011–2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

כיון דמברכי ישראל על נהורא בימַמא כדין אפיק לון בשלימו דנהורא, ודא איהו דקא מברכין יוצר המאורות ולא אמרי בורא אלא יוצר, והכא בורא מאורי האש בגין דאינון דרגין לתתא.

וכלא איהו רזא ברמז אצבעאן דהא בהו רמיז דרגין עלאין ודרגין תתאין. דרגין עלאין אשתמודעאן בזקיפו דאצבעאן לעילא ובזקיפו דאצבעאן אתברכן דרגין עלאין ודרגין תתאין כחדא, ובמאיכו דאצבעאן אתברכן לאנהרא דרגין תתאין לחודייהו. ורזא דא טופרי דלבתר דאחורי אצבעאן ואצבעאן לחודייהו לגו. טופרי אחורי אצבעאן אינון אנפין אחרנין דצריכו לאנהרא מגו ההוא שרגא ואינון אנפין דאקרון **[רח ע״ב]** אחוראין, אצבעאן לגו בלא טופרין אינון אנפין פנימאין. [p. 188] ורזא דא (שמות לג:23) *וראית את אחורי*, אלין אצבעאן לאחורא בטופרי, *ופני לא יראו*, אלין אצבעאן לגו בלא טופרין דאינון אנפין פנימאין.

וכד מברכין על שרגא בעי לאחזאה אחורי אצבעאן דטופרי לאנהרא מגו שרגא ופנימאי דאצבעאן לא אצטריכו לאכפיא לון לאתנהרא מגו ההוא שרגא דהא אינון לא נהרין אלא מגו שרגא עלאה לעילא לעילא דאיהי טמירא וגניז דלא אתגלייא כלל ואינון לא נהרין מגו שרגא דאתגליא כלל. בגין כך בעי לאחזאה אחורי אצבעאן בטופרין ופנימאי דאצבעאן לא בעי לאחזאה קמי האי שרגא. טמירין אינון ובטמירו אתנהרן, פנימאין אינון ומפנימאה אתנהרן, עלאין אינון ומעלאה אתנהרן. זכאין ישראל בעלמא דין ובעלמא דאתי.

לארחא בבוסמין כד נפיק שבתא על דאסתלק ההוא רוחא ונפשא דבר נש אשתארת בערטורא בגין ההוא סליקו דאסלק רוחא מניה הא אוקמוה.

כתיב (בראשית כז:27) *וירח את ריח בגדיו ויברכהו וגו׳*. האי קרא אוקמוה ואתמר, אבל ת״ח ריחא איהו קיומא דנפשא בגין דאיהו מלה דאעיל לנפשא ולא לגופא. [p. 189] *וירח את ריח בגדיו*, הא אוקמוה אינון לבושין מאדם קדמאה הוו דיהב ליה קב״ה לאלבשא ליה בגין דהא כד חב אדם אתעדי מניה ההוא לבושא יקירא דאתלבש ביה בקדמיתא כד אעיל ליה בגנתא דעדן, ולבתר דחב אלביש ליה בלבושא אחרא. לבושא קדמאה דאתלבש ביה בגנתא דעדן איהו הוה מאינון מלבושין דאינון רתיכין דאקרון אחוראין ואינון לבושין דאקרו לבושי טופרא. וכד הוה בעדן כל אינון רתיכין וכל אינון משריין קדישין כלהו סחרין ליה לאדם ואתנטיר מכלא ולא הוה מלה בישא דיכיל לאתקרבא בהדיה. כיון דחב ואתעדו מניה אינון לבושין דחיל ממלין בישין ורוחין בישין ואסתלקו מניה אינון משריין קדישין ולא אשתארו ביה אלא אינון טופרי דאצבעין וסחרין לון לטופרין סחרנו דזוהמא אחרא.

[p. 190] ובגין כך לא ליבעי ליה לבר נש לרבאה אינון טופרי דזוהמא דהא כמה דאסגיאו הכי נמי אסגי עליה קסטורא וידאיג בכל יומא. ובעי לספרא לון ולא ירמי לון דלא

© 2011–2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

יעביד קלנא בההוא אתר דיכול ההוא בר נש לאתזקא. וכלא כגוונא עלאה דהא לכלהו אחוריים סחרא סטרא אחרא ולא אצטריך ליה באתר דעלמא.

לבתר עבד ליה לאדם לבושין אחרנין מטרפי אילני דגנתא דארעא דהא בקדמיתא הוו אינון לבושין מאינון אחוריים דגנתא דלעילא והשתא מגנתא דארעא ונפק מגנתא. ואינון לבושין הוו סלקין ריחין ובוסמין דגנתא ונפשא מתיישבא בהו וחדי בהו הדא הוא דכתיב *וירח את ריח בגדיו ויברכהו*, דקא מתיישב נפשיה ורוחיה בההוא ריחא.

ריחא מעליא דבוסמין איהו הדס דהא קיומא דאתר קדישא דנשמתין נפקין מניה הדס איהו ודא איהו קיומא דנפשא כגוונא עילאה לאתקיימא מההוא ערטורא דאשתארת. כד נפק שבתא אתלבש אדם באינון לבושין דגנתא דעדן דארעא דסלקין ריחין ובוסמין לקיימא נפשיה על ההוא [p. 191] רוחא קודשא עלאה יקירא דאסתלק מניה. והדס איהו קיומא דנפשא ודאי בכל סטרין.

ההוא רוחא עלאה דנחית עליה דבר נש בחדו וחדי לנפשא, כדין קיימא נפשא דבר נש כגוונא דעלמא דאתי דזמין **[רט ע״א]** לאתהנאה מניה. כמא דבר נש אהני להאי רוחא בעלמא דא הכי איהו רוחא אהני ליה לבר נש לעלמא דאתי דכתיב (ישעיה נח:14) *אז תתענג על יי׳ וגו׳*, וכתיב *והשביע בצחצחות נפשך וגו׳*. כמא דבר נש רוי לה לההוא ענוגא ואהני לה הכי נמי איהו רוי ליה לעלמא דאתי. כדין בר נש זכי ואשלים שלימו דיקרא דשבת כדקאמרן. קב״ה קארי ליה ואמר (שם מט:3) *ויאמר לי עבדי אתה ישראל אשר בך אתפאר*.

קם רבי אבא ושני חברייא ונשקו רישיה. בכו ואמרו זכאה חולקנא דארחא דא זמין לן קב״ה.

אמר ר׳ אבא לי זמין קב״ה ארחא דא בגין לאתחברא עמכון. זכאה איהו חולקי דזכינא לארחא דא. אמר להו אימא לכו מה דחמינא, יומא דא נפקנא לארחא וחמינא נהורא חדא ואתפלג לתלת נהורין ואזלו קמאי ואיטמרו, ואמינא ודאי שכינתא חמינא זכאה חולקי. והשתא אינון תלת נהורין דחמינא אתון אינון, ודאי אתון נהורין ובוסינין עלאין לאנהרא בעלמא דא ובעלמא דאתי.

[p. 192] אמר רבי אבא עד האידנא לא ידענא דכל אלין מרגלן סתימין הוו תחות ידייכו. כיון דחמינא דהא ברעותא דפקודא דמאריכון אתאמרו מלין אלין ידענא דכלהו מלין סלקין יומא דא לגו כורסייא עלאה ונטיל לון ההוא מארי דאנפין ועביד מינייהו עטרין למאריה ויומא דא מתעטרין שתין רתיכין קדישין ליקרא דכרסייא באלין מלין דאתאמרו הכא יומא דא.

© 2011–2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

אדהכי זקף <u>עינוי ואיערב</u> שמשא. אמר ר׳ אבא נהך לגבי האי כפר דאיהו קריב לגבן במדברא. אזלו וביתו תמן.

<u>בפלגו</u> ליליא קם ר׳ אבא ושאר חברייא לאשתדלא באורייתא. אמר רבי אבא מכאן <u>ולהלא</u> נימא מלין לאתעטרא בהו צדיקיא דבגנתא דעדן דהשתא איהו זמנא דקב״ה וכל צדיקיא דבגנתא דעדן צייתין לקליהון דצדיקיא די בארעא.

פתח רבי אבא <u>*ויעשו כל חכם לב בעושי המלאכה את המשכן עשר יריעות וגו׳*</u>, וכתיב (תהלים קטו:16) *השמים שמים לײ׳ והארץ <u>נתן לבני אדם</u>*. האי <u>קרא הכי אצטריך</u> <u>*השמים*</u> *לײ׳ והארץ <u>וגו׳</u>*, מאי *השמים שמים <u>לײ׳</u>*. אלא הכא אית לאסתכלא בגין דאית *שמים* ואית *שמים*, שמים לתתא וארץ לתתא מנייהו, שמים לעילא וארץ לתתא מנייהו, וכל דרגין עלאין ותתאין כלהו כגוונא דא אלין <u>כאלין</u>.

שמים לתתא אינון *עשר יריעות* כד״א (שם קד:2) *נוטה שמים כיריעה*, וקב״ה עבד <u>לון לאנהגא ארעא תתאה ומשריין די בגווייהו</u>. תשיעאה אנהיג לתתאי דסחרן <u>אקופטרא דקילטא</u>, עשיראה איהו עקרא. [p. 193] <u>ואכלהו</u> משריין ממנן עד שביעאה, משביעאה <u>ולהלן</u> אית <u>זיהרא דאפשט</u> לתתא מגו כורסייא עלאה ונהיר לעשיראה, ועשיראה מההוא נהירו דנקטא יהיב לתשיעאה ואיהו לתמינאה ולתתא.

האי תמינאה כד <u>אתפקדן חיילוי</u> דכוכביא ואפיק לון ההוא נהירו קיימא <u>ויהב</u> חיליה לכל חד וחד לאתמנאה בההוא אתר דאצטריך דכתיב (ישעיה מ:26) *המוציא במספר צבאם <u>לכלם בשם יקרא</u> מרוב אונים <u>ואמיץ כח איש לא נעדר</u> . <u>מרוב אונים</u>*, דא איהו <u>זיהרא</u> דלעילא דאקרי *רוב אונים*.

<u>וכל</u> רקיעא ורקיעא <u>ממנא</u> ואתפקד על עלמא ועל ארעא לאנהגא כלא בר ארעא דישראל דלא אנהיג לה רקיעא ולא חילא אחרא אלא קב״ה בלחודוי והא אוקמוה.

ואי תימא <u>היאך</u> שריא למגנא רקיעא על ארעא דישראל והא מטרא <u>וטלא נחית עלה מרקיעא</u> כשאר כל ארעא אחרא. אלא בכל רקיעא ורקיעא אית ממנן שלטין על עלמא **[רט ע״ב]** וההוא ממנא דשלטא על ההוא רקיעא יהיב מחילא דאית ליה לההוא רקיעא [p. 194] <u>בגין למיהב לתתא</u> וההוא רקיעא נקיט מההוא ממנא ויהיב לתתא לארעא וההוא ממנא לא נקיט אלא מתמצית <u>דלעילא</u>.

<u>בכל רקיעא אית</u> פתחין ידיען <u>דשולטנו</u> דכל ממנן מפתחא לפתחא רשימא ומההוא פתחא ולהלן לא שלטא אפילו כמלא נימא ולא <u>עאל בתחומא</u> דפתחא דחבריה בר כד אתיהיב ליה רשו לשלטאה חד על חבריה, כדין שלטין מלכין די בארעא חד על חבריה.

© 2011–2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

באמצעיתא דכלהו רקיעין אית פתחא חדא דאקרי גבלון ותחות האי פתחא אית שבעין פתחין אחרנין לתתא ושבעין ממנן נטרין מרחיק תרי אלפין אמין דלא קרבין לגביה. וההוא פתחא סליק לעילא לעילא עד דמטא לגו כורסייא עלאה ומההוא פתחא לכל סטרין דרקיעא עד תרעא דפתחא דאקרי מגדון דתמן איהו סיומא תחומא דארעא דישראל. וכל אינון פתחין דרשימין גו ההוא פתחא דאקרי גבלון כלהו רשימין בכורסיא קדישא ואוף קרינן לון שערי צדק דלא שליט אחרא עלייהו, וקב״ה פקיד לארעא דישראל בההוא רקיעא מפתחא לפתחא בפקידו כמא דאצטריך, ומתמציתא דההוא פקידו נטלי אינון שבעין ממנן ויהבי לכלהו ממנן אחרנין.

[p. 195] בגנתא דעדן דלתתא אית רזין עלאין. כד עביד קב״ה רקיעא אייתי אש ומים מגו כורסיא יקרא ושתיף לון כחדא ועבד מנהון שמים לתתא ואתפשטא עד דמטא לההוא אתר דגנתא דעדן ויתבו. מה עבד קב״ה, נטל משמים עלאין קדישין אש ומים אחרנין דמשתכחי ולא משתכחי דאגליין ולא אגליין ואינון אש ומים דאתנטילו משמים עלאין עבד מנייהו מתיחא דרקיעא מתחבר גו רקיעא אחרא ומתח ליה על האי גנתא דלתתא.

ארבע גוונין בההוא מתיחו דרקיעא דעל גנתא, חיור וסומק ירוק ואוכם, ולגבי הני גוונין אית ארבע פתחין לתתא מההוא מתיחו דרקיעא ואינון פתחין לארבע סטרין דרקיעא דעל גבי גנתא מאינון אש ומים דאתעביד מנהון ההוא רקיעא. מתפתחין באינון פתחין ארבע נהורין. לסטר ימינא בההוא פתחא מגו מתיחו לסטר מיא נהרין תרין נהורין באינון פתחין בפתחא דימינא ובפתחא דאיהו לגו אנפין.

גו נהורא דנהיר לסטר ימינא אתרשים את חד נהיר ובליט ונציץ בנציצו בגו ההוא נהורא ואיהי את מ וקיימא באמצעיתא דההוא נהורא דפתחא. את דא סלקא ונחתא, לא קאים באתר חד. ההוא נהורא נטיל לה לההוא את ואפיק לה, בג״כ לא קיימא באתר חד.

נהורא דנהיר בסטרא דאיהו לקביל אנפין אתרשים את חד נהיר ובליט ונציץ בנציצו בההוא נהורא ואיהו את ר ולזמנין אתחזי ב וקיימא באמצעיתא דההוא נהורא דפתחא [p. 196] וסלקא ונחתא, לזמנין אתגליא ולזמנין לא אתגליא ולא קיימא באתר חד.

אלין תרין אתוון קיימין וכד נשמתא דצדיקיא עאל בגנתא דעדן אלין תרין אתוון נפקי מגו ההוא נהורא וקיימי על ההיא נשמתא וסלקי ונחתי. כדין מאינון תרין פתחין מקדמי ונחתי מעילא תרין רתיכין, רתיכא חדא עלאה דאיהי רתיכא דמיכאל רב סגנין, רתיכא תניינא דאיהי רתיכא מההוא ממנא דאקרי בוא״ל ודא איהו שמשא יקירא **[רי ע״א]** דאקרי רפאל, ואלין נחתין וקיימין על נשמתא ואמרי לה שלום (ישעיה נז:2) *יבא שלום יבא שלום*. כדין אינון תרין אתוון סלקין וקיימין באתרייהו ואתגניזו גו ההוא נהורא דאינון פתחין.

© 2011–2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

תרין פתחין אחרנין, תרין נהורין אחרנין קא מלהטין מנהירו דאשא דאינון פתחין חד לסטר שמאלא וחד לאחורא. תרין אתוון אחרנין מלהטין באינון נהורין ונציצין בגווייהו, חד את ג וחד את נ וכד אתוון קדמאי מתהדרן לאתרייהו אלין תרין אחרנין נצצין וסלקין ונחתין נפקי מאינון נהורין וקיימין על נשמתא. כדין נחתין תרין רתיכין מאינון תרין פתחין, רתיכא חדא איהי רתיכא דגבריאל רב ממנא יקירא, רתיכא תניינא איהו אחרא קדישא דנוריאל רב ממנא ונחתין מאינון פתחין וקיימין על נשמתא ואתוון מתהדרן לאתרייהו. כדין אלין תרין רתיכין עאלין לגו היכלא חדא טמירא דאקרי אהלו״ת ותמן תריסר זיני בוסמין גניזין דכתיב (שיר ד:14) *נרד וכרכם קנה וקנמון וגו׳*, ואינון תריסר זיני דבוסמין דלתתא. ותמן כל אינון לבושין דנשמתין דאתחזיין לאתלבשא בהו כל חד וחד כדקא חזי. בההוא לבושא אתרשימו כל אינון עובדין טבין דעבד בהאי עלמא ואתרשים ביה האי איהו לבושא דפלניא [p. 197] ונטלי לההוא לבושא ואתלבשת ביה ההוא נשמתא דצדיקיא דבגנתא כגוונא דדיוקנא דהאי עלמא.

והני מילי מתלתין יומין ואילך דהא כל תלתין יומין לאו איהי נשמתא דלא תקבל עונשא עד לא תיעול לגנתא דעדן. כיון דקבילת עונשא עאלת לגנתא דעדן כמא דאוקמוה לבתר דאתלבנת. כיון דאתלבשת בהאי לבושא יהבי לה אתר כמא דאתחזי לה. כדין כל אינון אתוון נחתין וסלקין אינון רתיכין.

ההוא רקיעא אהדר תרי זמנין בכל יומא בההוא נטילו דהאי רקיעא אחרא דמתדבק ביה, והאי רקיעא לא נפיק לבר מגנתא. רקיעא דא מרקמא כל זיני גוונין. תרין ועשרין אתוון רשימין מחקקן בההוא רקיעא, כל את ואת נטיף טלא דמנא דלעילא על גנתא. מההוא טלא דאתוון אתסחיין אינון נשמתין לאתזנא וטלא לא נחית אלא מגו אתוון דרשימין בההוא רקיעא בגין דאינון אתוון כללא דאורייתא וההוא רקיעא רזא דאורייתא דהא [p. 198] מאש ומים דאורייתא אתעביד, ועל דא אינון נגדין טלא על כל אינון דאשתדלו באורייתא לשמה. אינון מלין רשימין בגנתא דעדן וסלקין עד ההוא רקיעא ונטלין מאינון אתוון ההוא טלא לאתזנא ההיא נשמתא הדא הוא דכתיב (דברים לב:2) *יערף כמטר לקחי תזל כטל אמרתי*.

באמצעיתא דהאי רקיעא קיימא פתחא חדא. דא איהי פתחא דקאים לקביל פתחא דהיכלא דלעילא דבההוא פתחא פרחין נשמתין מגנתא דלתתא לעילא בחד עמודא דנעיץ בגנתא עד ההוא פתחא גו ההוא רקיעא. ההוא פתחא דאיהי באמצעיתא דרקיעא דגנתא עאלין בגויה תלת גוונין דנהורא כלילן כחדא ונהרין לגוונין דההוא עמודא, וכדין רקיעא דא נציץ ואתלהטא בכמה גוונין דמתלהטן בכל שעתא וחדין צדיקיא מההוא זיוא עלאה. אבל בכל שבת ושבת ובכל רישי ירחיא איגליא שכינתא יתיר משאר זמני אהאי רקיעא ואתיין כלהו צדיקיא וסגדין לגביה.

© 2011–2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

זכאה חולקיה מאן דזכי להני לבושין דקאמרן דמתלבשן בהו צדיקיא בגנתא דעדן. אינון מעובדין טבין דעביד **[רי ע״ב]** בר נש בהאי עלמא בפקודי אורייתא ובאלין קיימא נשמתא בגנתא דעדן ואתלבש בהני לבושין יקירין. כד סלקא נשמתא בההוא פתחא דרקיעא לעילא אזדמנן ליה לבושין אחרנין יקירין עלאין דאינון מרעותא וכוונא דלבא [p. 199] באורייתא ובצלותא. כד סלקא מתעטר מאן דמתעטרא ואשתאר חולקיה לההוא בר נש ואתעביד מניה לבושין דנהורא לאתלבשא בהו נשמתא לסלקא לעילא. ואע״ג דאוקמוה דאינון לבושין בעובדין תליין אלין לא תליין אלא ברוחא דרעותא כמא דאתמר לקיימא גו מלאכין רוחין קדישין, ודא איהו ברירו דמלה ובוצינא קדישא אוליף ליה הכי מאליהו. לבושין לתתא בגנתא דארעא בעובדין, לבושין דלעילא ברוחא דלבא.

ואוקמוה אבל בהאי גנתא (בראשית ב:10) *ונהר יוצא מעדן להשקות את הגן וגו׳*, ואוקמוה אבל בהאי גנתא דלתתא *נהר יוצא מעדן* ודאי ואצטריך למנדע דהאי *נהר* דנפיק בגנתא דלתתא באן אתר עקרא ושרשא דיליה. באן אתר, *מעדן*. *עדן רזא* עלאה איהו ולא אתייהיב לשלטאה ביה עינא דסכלתנו. ורזא דמלה אלמלא אתר דא אתמסר לתתא לאתגלאה אתר דעדן עלאה קדישא אתמסר אוף הכי למנדע. בגין טמירו דיקרא דעדן עלאה קדישא אתטמר ואתגניז עדן תתאה דההוא נהר נגיד ונפיק מניה, ועל דא לא אתמסר לאתגלאה אפילו לאינון נשמתין דבגנתא דעדן.

כמא דההוא נהר אתפרש ונפיק מגו עדן לאשקאה לגנתא הכי נמי גו ההוא פתחא דאמצעיתא דגנתא נפיק חד נהורא דאתפרש לארבע סטרין בארבע פתחין דקאמרן, אתר דקיימין אינון אתוון רשימין. וההוא נהורא דאתפרש לארבע נהורין בארבע אתוון נציצין נפיק מעדן אתר דזהרא דנקודה תתאה דלעילא, וההיא נקודה אתנהיר ואתעביד עדן לאנהרא ולא אית מאן דשלטא למחמי ולמנדע להאי נקודה בר ההוא נהירו דאתפשט מניה דסגדין לקמיה אינון צדיקיא דבגנתא כמא דאתמר.

[p. 200] האי נקודה תתאה איהי גנתא לגבי עדן עלאה אתר דלא אתייהיב למנדע ולאסתכלא. על כל דא כתיב (ישעיה סד:3) *עין לא ראתה אלהים זולתך*. שמא דא אתפרש, *אלהים זולתך*, דא נקודה תתאה קדישא דאיהו ידע האי עדן דלתתא דטמיר בגנתא ולית אחרא מאן דידע לה. *אלהים זולתך*, דא עדן עלאה על כלא דאיהו רזא דעלמא דאתי דאיהו ידע לנקודה תתאה בחד צדיק דנפיק מניה נהר דרוי ליה ולית מאן דידע ליה בר איהו דכתיב *אלהים זולתך* דאיהו אחיד לעילא לעילא עד אין סוף.

נהר דנפיק מעדן לתתא, הכא רזא דא איהו לחכימין ברזא דכתיב (ישעיה נח:11) *בצחצחות*, ומלה דא אתפרש לעילא ותתא. נשמתא דנפקת מהאי עלמא דחשוכא איהי תאיבה

© 2011–2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

למחמי כהאי בר נש דתאיב למשתי בתאיבו למיא, הכי כל חד וחד איהו *צח צחות* כד״א (שם ה:13) *צחה צמא, צמא* מאינון *צחות* דנהורין דגנתא ורקיעא והיכלין דגנתא. [p. 201] ואלמלא ההוא לבושא לא יכלין למסבל וההוא נהר דנפיק מעדן כל אינון נשמתין בלבושי יקר יתבין על ההוא נהר וכדין מתיישבן באינון צחות ויכלין למסבל, וההוא אתר תקונא דנשמתין לאתיישבא ולאתזנא מאינון צחות ונשמתין אתהנין על ההוא נהר דמתיישבין ביה.

ההוא נהר דלעילא אפיק נשמתין ופרחין מניה לגו גנתא, האי נהר דלתתא בגנתא דארעא מתקין נשמתין לאתתקנא לאתיישבא באינון **[ריא ע״א]** *צחות*. כגוונא דא בהאי עלמא לבר ריחא דמיא מתיישבא נפשא לאתהנאה דהא מעקרא כגוונא דא נפקא. ובגין דמתהנאין נשמתין על ההוא נהר דנפיק מעדן יכלין לאתיישבא באינון *צחות* עלאין לסלקא לעילא בההוא פתחא דאמצעיתא דרקיעא.

חד עמודא דקאים באמצעות גנתא, בההוא עמודא סלקין לעילא בגו ההוא פתחא דרקיעא וביה סחרניה אית ביה (ישעיה ד:5) *ענן ועשן ונגה*. ואע״ג דאוקמוה להאי קרא, אבל *ענן ועשן* אלין מלבר *ונגה* מלגו ודא איהו לחפיא על אינון דסלקין לעילא דלא אתחזון מקמי אינון דיתבין לתתא. דהא הכא רזא דרזין, כד בעי קב״ה לאתתקנא בתקונוי ולאתקשטא בשבתי ובזמני וחגי משדר ארבע אנפין דנשר וקיימי על היכלא דאקרי *דדוד* והיינו *מר דרור*, ובגין דא בשתא דיובלא בעינן לאכרזא *דרור* כמה דאתמר. ואינון ארבע אנפין יהבין קלא ולית מאן דישמע ליה בר אינון נשמתין דאתחזון לסלקא ואינון מתכנשין תמן ונטלי לון ארבע אנפין ואעלי לון לגו בההוא עמודא דקיימא באמצעיתא ובההוא שעתא סלקא ההוא עמודא עננא ואשא ותננא ונגה מלגאו. [p. 202] ואלין אקרון (ישעיה ד:5) *מכון הר ציון ומקראיה*. *מכון הר ציון*, דא איהו תקונא דלעילא כד נקודה תתאה מתקשטא, ואינון *מקראיה* דההיא נקודה לאתקשטא.

כיון דסלקין אלין נשמתין עד ההוא פתחא דרקיעא כדין ההוא רקיעא סחרא סחרניה דגנתא תלת זמנין, ומקל נעימו דסחרנא דההוא רקיעא נפקין כל אינון נשמתין וחמאן נעימו דההוא רקיעא וחמאן ההוא עמודא דסלקא אשא ועננא ותננא ונגה דקא להיט וסגדין כלהו. כדין נשמתין סלקין בההוא פתחא עד דסלקין לגו עגולא דסחרא בההוא נקודה, כדין חמאן מה דחמאן ומגו נהירו וחדוה מההוא דחמאן סלקין ונחתין קרבין ורחקין. ואיהי תאיבא לגבייהו מתקשטא בנהירו. אלביש קנאה לנהורא דחד צדיק עלאה ואסתכל בשפירו דהאי נקודה ובתקונהא ואחיד בה וסליק לה לגביה ונהרי נהורא בנהורא והוו חד.

כל חילא דשמייא פתחי בההיא שעתא זכאין אתון צדיקיא דישראל דמשתדלי באורייתא דהא חדווא דמאריכון הוי בכו דהא עטרא דמאריכון מתעטרא בכו. כדין כיון דנהרי

© 2011–2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

נהורא בנהורא תרין נהורין מתחברן כחדא <u>ונהרי</u>. לבתר <u>אינון</u> נחתין ואסתכלן לאשתעשעא באינון נשמתין דצדיקיא <u>ומתחזי</u> [p. 203] <u>ולא אתחזון</u>, ועל דא אתמר *עין לא ראתה אלהים זולתך יעשה למחכה לו*.

(יחזקאל א:22) *<u>ודמות</u> על ראשי החיה רקיע כעין הקרח הנורא נטוי על ראשיהם מלמעלה*. האי קרא אוקמוה, אבל אית רקיע ואית רקיע. <u>רקיע לתתא</u> איהו קיימא על גבי <u>חיון ארבע</u> ומתמן אתפשט ושארי דיוקנא דחד נוקבא דאחורי דכורא ודא איהו רזא דכתיב (שמות לג:23) *וראית את אחורי*, (תהלים קלט:5) *<u>אחור</u> וקדם צרתני*, וכתיב (בראשית ב:21) *<u>אחת</u> מצלעותיו*. רקיע <u>לעילא</u> איהו קיימא על גבי חיון עלאין ומתמן אתפשט ושארי דיוקנא דחד דכורא דאיהו רזא עלאה. והני <u>תרי</u> רקיעין חד אקרי *קצה השמים* וחד אקרי *מקצה* [p. 204] *השמים* דכתיב (דברים ד:32) *ולמקצה השמים ועד קצה השמים*.

ראשי החיה <u>לתתא</u> אינון ארבע חיון דאינון <u>רשימין</u> עלאין על אינון ארבע אתוון רשימין <u>בגו</u> אינון ארבע פתחין <u>דגנתא</u> דעדן. ואע״ג דאמרן עדן <u>לתתא</u> בארעא הכי הוא ודאי, אבל כלא רזא עלאה איהו <u>כמא</u> דאתמר, **[ריא ע״ב]** דהאי נקודה דקאמרן כמה דאית לה חולקא לעילא הכי נמי אית לה חולקא לתתא בארעא והאי גנתא לתתא איהו חולקא <u>דההוא</u> נקודה לאשתעשעא ברוחי <u>צדיקייא</u> בארעא ואתהני בכל סטרין לעילא ותתא, לעילא בצדיק, לתתא בההוא איבא דצדיק ולא אשתכח שעשועא עילא ותתא אלא בצדיק. והאי גנתא איהו <u>מההוא</u> נקודה דאקרי <u>עדן</u>.

<u>אינון</u> *ראשי החיה* אלין ארבע רישי אנפין, חד <u>אריה והאי אריה</u> דכתיב (יחזקאל א:10) *ופני אריה אל הימין*, וחד שור דכתיב *ופני שור מהשמאל*, וחד נשר דכתיב *ופני <u>נשר</u>*, אדם <u>כליל לכלא</u> דכתיב *ודמות פניהם פני אדם*. [p. 205] ואלין ארבע רישי נהרין <u>דמטולהון לכורסייא</u> קדישא ומגו מטולא דלהון זעין <u>ומההוא</u> זיעא דמטולא דלהון אתעביד ההוא נהר <u>דינור</u>, דכתיב (דניאל ז:10) *נהר <u>דינור</u> נגיד ונפיק מן קדמוהי אלף אלפין ישמשוניה*.

<u>נשמתין</u> כד סלקין אסתחיין בההוא נהר דינור וסלקין לקורבנא ולא אתוקדן אלא אסתחיין. תא חזי מסלמנדרא דעבדין <u>מניה</u> לבושא ומגו <u>דהוא</u> מנורא לא <u>אסתחי</u> ההוא לבושא אלא <u>באשא</u>, אשא אכיל זוהמא דביה ואסתחי ההוא לבושא. הכי נמי נשמתא <u>דינור</u> דאתנטילת מגו כורסייא קדישא דכתיב <u>ביה</u> (שם:9) *כרסיה שביבין <u>דינור</u>*, בזמנא דבעיא לאסתחיא מההוא זוהמא דבה <u>אעברת</u> בנורא <u>ואסתחי</u> ונורא <u>אכלה</u> כל ההוא זוהמא די בנשמתא ונשמתא <u>אסתחי</u> ואתלבנת.

ואי תימא אי הכי עונשא לית לה לנשמתא בהאי. תא חזי ווי לנשמתא דסבלא אשא נוכראה ואע״ג דאיהי אתלבנת. [p. 206] אבל כד זוהמא איהו סגי עלה ווי לנשמתא <u>דסבלא</u>

© 2011–2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

ההוא עונשא בגין ההוא זוהמא, בתרי זמני אתלבנת בנורא. זמנא קדמאה כיון דקבילת עונשא בגופא אזלת נשמתא ונטלי לה ואעלי לה בגו אתר חד דאקרי בן הנם. ואמאי אקרי בן הנם, אלא אתר איהו בגיהנם דתמן אתצריפו נשמתין בצרופא לאתלבנא עד לא עאלין בגנתא דעדן, ואי זכאין אינון נשמתין כד עאלין לון בההוא אתר זמינין תרין מלאכין שליחן בגנתא דעדן וקיימין לתרעא וצווחין לגבי אינון ממנן דבההוא אתר בגיהנם בגין לקבלא ההיא נשמתא, ואי ההיא נשמתא עד לא אתלבנת בנורא אינון ממנן צווחין לגבייהו ואמרי הנם. ולזמנין דהא אתלבנת אינון ממנן נפקי עמה מההוא אתר וזמני לה לגבי פתחא דגנתא דתמן אינון שליחן ואמרי לון הנם הא אינון נשמתין דהא אתלבנו. כדין עאלין לההוא נשמתא בגנתא דעדן.

וכמה איהי תבירא מגו ההוא תבירו דאתלבנותא דגיהנם דאיהו תבירו דאשא תתאה ואע״ג דנחית מלעילא אבל כיון דמטא לארעא לתתא איהו אשא דלא דקיק ונשמתא אתענשת ביה ואתתברת. כדין קב״ה אפיק שמשא דנהיר מאינון ארבע פתחין דנהרין ברקיעא דעל גנתא ומטא לההיא נשמתא ואתסיאת הדא הוא דכתיב (מלאכי ג:20) *וזרחה לכם יראי שמי שמש צדקה ומרפא בכנפיה*.

זמנא תניינא לבתר דיתבא בגנתא דעדן לתתא, כל ההוא זמנא דיתבא ועד כען לא אתפרשת מאינון מלין דחיזו דהאי עלמא מכל וכל. כד סלקין לה לעילא אצטריך לאתפרשא מכל [p. 207] חיזו ומכל מלין דלתתא ואעברו לה בההוא נהר דינור, כדין נשמתא אתלבנת מכל וכל ונפקת ואתחזיאת מקמי מאריה דעלמא ברירא מכל סטרין. כיון דאסתכלת בההוא נהורא אתסיאת ואשתלימת מכלא וכדין קיימין אינון נשמתין בלבושי מתעטראן קמי מאריהון. זכאה חולקהון **[ריב ע״א]** דצדיקיא בעלמא דין ובעלמא דאתי.

ואינון נשמתין דבגנתא דעדן לתתא שטאן בכל ריש ירחי ושבתי וסלקין עד ההוא אתר דאקרי חומות ירושלם דתמן כמה ממנן ורתיכין דנטרי אינון חומות דכתיב (ישעיה סב:6) *על חומותיך ירושלם הפקדתי שומרים*, וסלקין עד ההוא אתר ולא עאלין לגו עד דאתלבנן, ותמן סגדין וחדאן מההוא נהירו ותבין לגו גנתא. נפקי מתמן ושטאן בעלמא וחמאן באינון גופין דחייביא וההוא עונשא דלהון דכתיב (שם סו:24) *ויצאו וראו בפגרי האנשים הפושעים בי כי תולעתם לא תמות ואשם לא תכבה והיו דראון לכל בשר*. מאי *לכל בשר*, לאינון שאר גופין די בסחרנייהו והא אוקמוה. לבתר משטטי ואסתכלין באינון מאריהון דכאבין ובני מרעין ואינון דסבלין על יחודא דמאריהון ותאבין ואמרין ליה למשיח.

בשעתא דאמרי ליה למשיח צערא דישראל בגלותא ואינון חייביא דבהו דלא מסתכלי למנדע למאריהון ארים קלא ובכי על אינון חייביא דבהו הדא הוא דכתיב (שם נג:5) *והוא מחולל מפשעינו מדוכא מעונותינו*. תאבן אינון נשמתין וקיימי באתרייהו.

© 2011–2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

בגנתא דעדן אית היכלא חדא דאקרי היכלא דבני מרעין. כדין משיח עאל בההוא היכלא וקארי כל מרעין כל כאבין כל יסוריהון דישראל ייתון עליה וכלהו אתיין עליה. ואלמלא אקיל מעלייהו דישראל ונטיל עליה לא הוי בר נש דיכיל למסבל יסוריהון דישראל על עונשי אורייתא הדא הוא דכתיב (שם ד:4) *אכן* [p. 208] *חליינו הוא נשא וגו׳*. כגוונא דא רבי אלעזר בארעא. בגין דלית חושבנא לאינון יסורין דקיימין עליה דבר נש בכל יומא וכלהו נחתאן בעלמא בשעתא דאתייהיב אורייתא. וכד הוו ישראל בארעא קדישא באינון פולחנין וקרבנין דהוו עבדי הוו מסלקין כל אינון מרעין ויסורין מעלמא. השתא משיח מסלק לון מבני עלמא עד דנפק בר נש מהאי עלמא ומקבל עונשא כמא דאתמר, בר אינון חייביא יתיר דעאלין לון לגו בגו דגיהנם באינון מדורין אחרנין ומקבלין עונשא סגי מסגיאות זוהמא דנשמתא, כדין אדליקו נורא יתיר למיכל ההוא זוהמא. ווי לההיא נשמתא דסבלא ההוא עונשא, ועם כל דא אינון מלאכי חבלה דבגיהנם מטרדין לון בחוטרין דאשא לנערא ההוא זוהמא, ווי לנשמתא דסבלת ההוא עונשא. זכאין אינון דנטרי פקודי אורייתא.

נקודה קדישא דאיהי בעיא לאשתעשעא לעילא ברוחיהון דצדיקייא כמא דאתמר, כד בעיא לאשתעשעא לתתא ברוחיהון דצדיקייא כאמא דחדאת על בנהא ואשתעשעא בהו ה״נ בפלגו ליליא איהי נחתא ואשתעשעא בהו.

[p. 209] רקיע דקאמרן דקיימא על גנתא איהי קיימא על ארבע רישין ואינון ארבע אתוון דקאמרן רזא דארבע חיון, והאי רקיע קיימא לתתא כמא דאתמר.

רקיע דההיא נקודה לעילא קיימא על אינון ארבע חיון דקאמרן וההוא רקיעא כגוונא דא מן דא איהו אתרקם בגוונין קדישין. בהאי רקיע אסתכלן ארבע חיון וכל אינון חיילין לתתא. כד האי רקיע אנהיר בגוונוי ונציץ כדין ידעין כל אינון רתיכין וכל אינון חיילין ומשריין דהא טרפא דלהון אזדמן.

רקיעא דא מרקמא בכל גוונין קדישין, ביה קיימין ארבע פתחין רשימין בארבע אתוון מנצצן. פתחא חדא רשימא לסטר מזרח וביה קיימא בההוא פתחא את חד וההוא את איהו א׳ ודא נציץ וסליק ונחית בההוא פתחא. פתחא דא זהיר ונהיר מנציצו עלאה והאי את נצצה ובליט בגויה ואיהי נחתא וסלקא ואתרשים בההוא פתחא.

פתחא תניינא רשימא לסטר צפון וביה קיימא את חד ואיהו את ד׳ **[ריב ע״ב]** ודא קיימא ונצצא סלקא ונחתא ולהטא בההוא פתחא. לזמנין נציץ בנציצו ולזמנין אתטמר ההוא נהורא ולא נהיר ועל דא את דא לא קיימא בקיומא יתיר ואת דא אתרשים בהאי פתחא.

פתחא תליתאה דקיימא לסטר מערב וביה קיימא את חד דאתרשים ואתנהיר בההוא פתחא ודא איהי את נ והאי את נציץ בנציצו בההוא פתחא.

© 2011–2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

פתחא רביעאה דאיהו פתחא לסטר דרום וביה קיימא רשימו דחד נקודה תתאה זעירא דאתחזי ולא אתחזי ודא איהי את י׳. ואלין ארבע אתוון לארבע סטרין בההוא רקיעא באינון פתחין.

[p. 210] בהאי רקיעא רשימין אתוון אחרנין בכתרין על רישייהו ואינון עשרין ותרין אתוון מעטרן בכתרין. רקיעא דא נטיל וסחרא על גבי חיוון ברשימו דאתוון רזא דחושבן דיחודא ברזא דצרופא חדא ואינון א״ט ב״ח ג״ז ד״ו. אלין אתוון סחרן ההוא רקיעא ברזא דאתוון עלאין אחרנין קדישין סתימין, ואינון אתוון אחרנין סתימין סחרין לההוא רקיעא וכדין אתחזיין אלין אתוון בגלגולתא דאינון א״ט ב״ח ורשימין בהאי רקיעא.

בשעתא דנהיר האי רקיעא אתנהר ביה ארבע רזין דשמהן קדישין ואינון צרופא בצרופין דתלתין ותרין שבילין. כדין נחתא טלא מהאי רקיעא באינון אתוון דרזין דשמא קדישא ואתזנו כל אינון רתיכין וכל אינון חיילין ומשריין קדישין ונטלי כלהו בחדווא.

בשעתא דדינא תליא אלין אתוון אתטמרו ואתגניזו ארבע גו ארבע ואינון ט׳ ח׳ ז׳ ו׳. בשעתא דאלין אתגניזו ואתטמרו כדין קלא דסטר צפון אתער וידעי דדינא שריא על עלמא ובהאי רקיעא אתרשים גוונא חד דכליל כל גוונין.

כד נטיל האי רקיעא מסטרא דמזרח אינון ארבע רישין דקאמרן בארבע אתוון נטלי כלהו במטלנו וסלקין בסליקו לעילא, וכד אינון נטלין וסלקין אסתלק מאן דאסתלקת ואתוון אתהדרו ואתחזיין בשלימו ברזא קדמאה א״ט ב״ח ג״ז ד״ו ואתרקם ההוא רקיעא, כדין אתנהיר בנהירו. [p. 211] וכד האי רקיעא אתיהיב כמלקדמין באלין אתוון כלהו אהדרו ושאגי למטרף טרפא ומזונא. כיון דאינון שאגי וסלקי קלא אשתמע ההוא קלא לעילא לעילא וכדין נטלא ברכאן וקדושן מאן דנטלא.

סחרן אתוון ומתגלגלן וסחרא ההוא רקיעא וקיימן אינון אתוון לסטר דרום. כיון דקיימין אינון אתוון לסטר דרום סלקין ונציצין בנציצו ולהטין. כדין באמצעיתא דההוא רקיעא רשימו חד אתרשים וההוא רשימו איהו את חד ואיהי י׳. כיון דאת דא אתרשים ואתחזיא כדין להטין אבתרה תלת אתוון אחרנין ואינון הו״ה. אלין אתוון מנצצן באמצעו דהאי רקיעא סלקין ונחתין מלהטן בתריסר להיטין. כדין לבתר דאלין תריסר זמנין מלהטן נחתא מאן דנחתא ואתכלילת באינון אתוון ואתעטרת בהו ולא אתידעת. כדין כלהו חיילין וכלהו משריין בחידו וסלקין שירין ותושבחן.

רקיעא דא נטלא תניינות וסחרא ומתגלגלא ואינון אתוון קדמאי דקאמרן דאינון א״ט ב״ח אתכלילו באינון אתוון עלאין רזא דשמא קדישא דקאמרן וסחרא ההוא רקיעא וקיימין אינון אתוון דהוו באמצעיתא רזא דשמא קדישא כלהו אתרשימו לסטר דרום אתרשימו ולא

© 2011–2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

אתרשימו. לית מאן דיסתכל בההוא סטרא, כלהו אתחפיין ואמרן קל נעימא *ברוך כבוד יי׳ ממקומו*. אתחפיין מסטרא **[ריג ע״א]** דאנפין ואמרי דא, אתחפיין מכל סטרין ואמרי דא.

רקיעא דא סחרא כמלקדמין ואתגלגלא מסטרא לסטרא. כדין קל נעימו דמשריין סגיאין בסטרא דא וקל נעימו דמשריין סגיאין בסטרא דא וכן לארבע סטרין. בההוא שעתא ההוא רקיעא אתנהיר [p. 212] בנהירו אחרא יתיר מכמה דהוה וקיימא בנהירו דגוון אחרא כלילא בכל גוונין. ואלין אתוון דקאמרן סלקין לעילא בההוא רקיעא ומקבלן לאת חד דאיהו עלאה דקא מתחברא בשמא דא דאלין אתוון, בגין דאע״ג דאלין אתוון דשמא קדישא האי איהו שמא דאתכליל לתתא בגין דרזא דא אתכליל לעילא ואתכליל לתתא וכד אתכליל לתתא אלין אתוון סלקין לקבלא לאת חד דהא מההוא את אתזנו אלין אתוון לתתא, וההוא את איהו ו׳ ונחית ואתחברו אלין אתוון בההוא את וכדין כלהו בעטורא חדא ואתעביד שמא שלים לתתא, שמא שלים ולא שלים, שמא שלים בחמש אתוון ולא שמא שלים דתשע אתוון. שמא שלים בחמש אתוון איהו ויהוה רזא דכר ונוקבא ברמיזו, שמא שלים בתשע אתוון יהוה אלהים דא איהו שמא שלים בכלא. שמא אחרא איהו ברמיזו ואיהו בחמש כדקאמרן, אבל דא איהו שלים בכלא.

כיון דמתחברן אלין אתוון ההוא רקיעא אנהיר בתלתין ותרין נהורין, כדין כלא איהו בחדוא כלא קאים ברזא חדא עילא ותתא. כל אינון רתיכין וכל אינון משריין כלהו קיימין ברזא דשלימו וכל דרגין מתתקנן על אתרייהו כל חד וחד כדקא יאות.

[p. 213] בהאי רקיעא קאים לסטר צפון חד שלהובא נהיר דלא שכיך תדיר ואיהו רשים באתוון אחרנין לימין ואינון עשר שמהן וסלקין לשבעין שמהן וכלהו רשימין בהאי רקיעא ונהרין כלהו כחדא. מהאי רקיעא נטלין כל אינון רקיעין דלתתא דלסטר קדושה עד דמטו לאינון רקיעין אחרנין דלסטר אחרא ואלין אקרון *יריעות עזים* כד״א *ויעש יריעת עזים לאהל על המשכן*, בגין דאית *יריעות* ואית *יריעות*. *יריעות המשכן* אינון יריעות דאקרון רקיעי חיוון דמשכנא קדישא, *יריעות עזים* אינון רקיעין אחרנין דסטרא אחרא. אלין רקיעין ברזא דרתיכין דרוחין קדישין, ואלין רקיעין דלבר דקיימין בגופא במלין דעלמא ואינון סטרין דתיאובתין ועובדין דגופא ואלין חפיין על אינון רקיעין דלגו כקליפה על מוחא. רקיעין דלגו אינון ההוא קלישו דקסרא דקיימא על מוחא ואלין אקרון *שמים ליי׳*, לשמא דא לתתא.

[p. 214] רקיעין אחרנין לעילא ואינון רקיעין פנימאין דאקרון רקיעי החיות דאינון רזא דשמא קדישא ברזא דחיון רברבן עלאין, ואלין אינון רזין עלאין ברזי דאורייתא כללא דעשרין ותרין אתוון מחקקן רשימן דנפקי מגו רקיעא עלאה תמינאה דאיהו רקיע דעל גבי חיון. והאי איהו דלית ליה חיזו, האי איהו טמירא וגניז לית ביה גוון. כל גוונין מניה נפקי, ביה לית גוון לא

© 2011–2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

אתחזי ולא אתגליא. האי איהו דאפיק כל נהורין, ביה לא אתחזי לא נהירו ולא חשוך ולא גוון כלל, בר נשמתין דצדיקיא דחמאן מגו רקיעא תתאה כמבתר כותלא נהירו דאפיק ונהיר האי רקיעא עלאה, וההוא נהירו דלא פסק לית מאן דידע ליה לית מאן דקאים ביה.

מתחות דא כל אינון רקיעין אתכלילו בשמא חדא דאקרי *שמים*, ואלין דשמא קדישא אקרון *השמים*, אינון דשמא עלאה אקרי בהון אינון דשמא קדישא אתעטר בהון, ועל דא כתיב (תהלים קטו:16) *השמים שמים לי״י*, לההוא גניזו דרקיעא עלאה דקאים **[ריג ע״ב]** עלייהו.

עד הכא רמז לשמא קדישא דקב״ה אקרי בשמהן, מכאן ולהלא לית חכים בסוכלתנו דיכיל למנדע ולאדבקא כלל בר נהירו חד זעיר בלא קיומא לאתיישבא ביה. זכאה איהו חולקיה מאן דעאל ונפיק וידע לאסתכלא ברזין דמאריה לאתדבקא ביה. ברזין אלין [p. 215] יכיל בר נש לאתדבקא במאריה ברעותא בכוון לבא למנדע שולטנו דחכמה ברזא עלאה. כד פלח למאריה בצלותא ידבק רעותיה כנורא בגחלתא ליחדא אינון רקיעין תתאין דסטרא דקדושא לאעטרא לון בשמא חדא תתאה ומתמן ולהלא ליחדא אינון רקיעין עלאין פנימאין למהוי כלהו חד בההוא רקיעא עלאה דקיימא עלייהו. ובעוד דפומיה ושפוותיה מרחשן לביה יכוון ורעותיה יסתלק לעילא לעילא ליחדא כלא ברזא דרזין דתמן תקיעו דכל רעותין ומחשבין ברזא דקיימא באין סוף. דא בכל צלותא וצלותא לכוונא גופא ונפשא בהאי בכל יומא ויומא לאעטרא כל יומוי ברזין דיומין עלאין בפולחניה.

בליליא ישוי רעותיה דהא אתפטר מעלמא דא ונשמתיה נפקת מניה ויהדר לה למאריה דכלא בגין דכל ליליא ולילא רזא דרזין קיימא למנדע לאינון חכימי לבא. רקיעא דא תתאה ברזא דההיא נקודה קיימא כמא דאמרן. ההוא רקיעא איהו כליל מעילא ומתתא ויסודא דיליה לתתא כהאי שרגא דסלקא נהורא אוכמא לאתיחדא בנהורא חיורא יסודא דיליה איהו לתתא בההיא פתילה במשחא. אוף הכי לתתא בההיא נקודה בימַמא אתכלילת מלעילא, בליליא אתכלילת מתתא באינון נשמתין דצדיקיא. [p. 216] וכל מלין דעלמא אהדרו כלהו לעקרא ויסודא ושרשא דנפקו מניה וכמה לילון זמינין לנטלא כל חד וחד מה דאתחזי ליה כד״א (תהלים טז:7) *אף לילות יסרוני כליותי*. נפשא אזלא ושטאת ותבת לההוא עקרא דאתחזי ליה, גופא קאים שכיך כאבנא ואהדר לההוא אתר דאתחזי למשרי עלוי, ובגין כך תב גופא לסטריה ונפשא לסטרה. גופא שרי עלוי רזא דסטרא אחרא ובגין כך אסתאבו ידוי ובעי לאסחאה לון כמה דאוקימנא דהא בליליא כלא תב לאתריה ונשמתהון דצדיקיא סלקין ואתהדרן לאתרייהו ואתעטרת בהו מאן דאתעטרת ואתכלילת מכל סטרין, כדין סלקא יקרא דקב״ה ואתעטר מכלא.

© 2011–2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

בליליא שלטאן ממנן דאתפקדו על אינון נשמתין דצדיקיא לסלקא לון לעילא ולקרבא לון קרבן נייחא לגבי מאריהון. ההוא ממנא דאתפקד על כל אינון משריין סוריי״א שמיה רב ממנא. כיון דנשמתא סלקא בכל אינון רקיעין כדין מקרבין לה לגביה וארח בה כד״א (ישעיה יא:3) *והריחו ביראת יי׳*, כמא דזמין מלכא משיחא למעבד בעלמא, ועל ידיה אעברו כלהו בפקדונא על ידיה לאתקרבא להלה. וכלהו נשמתין כד אתקריבו לההוא אתר דאתקריבו ואתחזון תמן דא איהו רזא, כלהו נשמתין אתכלילו בההוא נקודה ונטלא לון זמנא חדא כמאן דבלע בליעו דמלה ואתעברת כאתתא דמתעברא.

[p. 217] רזא דא למארי מדין, כד האי נקודה אתעברת כאתתא דמתעברא אתהני מההוא הנאותא דאתכלילת נשמתא מהאי עלמא באינון עובדין ובההוא אורייתא דאשתדלת בה בימּמא ונטלא ההוא רעו דהאי עלמא וביה אתהני בחדווא ואתכלילת מכל סטרין. לבתר אפיקת לון לבר ואולידת לון כמלקדמין ונשמתא איהי חדתא השתא כמלקדמין, ורזא דא (איכה ג:23) *חדשים לבקרים*, *חדשים* ודאי כמא דאתמר. מה טעם **[ריד ע״א]** אינון *חדשים*, בגין רזא דכתיב *רבה אמונתך*, *רבה* ודאי דיכלא לאכללא לון ולאעלא לון לגווה ואפיקת לון ואינון חדתין. ועל דא נקטא אחרנין מלעילא בימּמא. זכאין אינון צדיקיא בעלמא דין ובעלמא דאתי.

אדהכי נהיר יממא. אמר ר׳ אבא נקום ונהך ונודה לרבון עלמא.

קמו ואזלו וצלו. לבתר אהדרו חברייא לגביה אמרו ליה מאן דשרי לסיים שבחא. זכאה חולקנא בארחא דא דכל האי זכינא לאעטרא ליה לקב״ה ברזין דחכמתא.

פתח רבי אבא ואמר *ויעש בצלאל את הארון עצי שטים*. הכא אע״ג דאינון רזין דמשכנא הא אוקמוה חברייא ברזין דבוצינא קדישא הכא אית לאסתכלא דהא רזא דא מתעטרא בכמה רזין למילף חכמתא. [p. 218] ארון דא איהו רזא למיעל תורה שבכתב ואתגניז ביה בשית ואינון שית לוחין מסחרין ודא אקרי *ארון*. כד סחרן אינון שית למהוי כחדא כדין איהו גופא חד לאעלא ביה רזא דאורייתא בשית סטרין. ואינון לוחין אינון חמש ועאלין ביה חמש ספרין, ואינון חמש אינון שית בחד דרגא דאעיל בה בגניזו דאקרי רזא דכלא והאי איהו רזא דברית. כד עאל דא גו אינון חמש לוחין כדין קיימא ארונא ואורייתא ברזא דתשע דרגין דאינון תרין שמהן, ולבתר קיימא לוחא חדא רזא עלאה דחפי על כלא וההוא הוי רזא דההוא רקיעא דסחרא וחפי על כלא וכלהו קיימי בגניזו.

הכא אית לן לאסתכלא ולמנדע רזין דארונא. אית ארון ואית ארון דא לקביל דא.

© 2011–2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

פתח ואמר (שמואל ב כד:23) *הכל נתן ארונה המלך אל המלך וגו׳*. וכי ארונה מלך הוה, ואע״ג דחברייא אוקמוה, אלא דוד דהא כתיב ביה (שם ה:8) *כל מכה יבוסי ויגע בצנור וגו׳* ואיהו נטל ותפיש לירושלם ומדידיה הוה אמאי קנה בכספא.

[p. 219] ואי תימא אע״ג דהוות ירושלם דידיה דדוד ההוא אתר אחסנתיה דארונה הוה כמא דהוה בנבות היזרעאלי דאע״ג דשליט אחאב והוה מלכא אצטריך למתבע לנבות ההוא כרם, אוף הכי דוד. אלא ודאי ארונה מלכא הוה וההוא אתר ברשותיה הוה והוה שליט עלוי וכד מטא זמנא לנפקא מתחות ידיה לא נפיק אלא בסגיאות דמא וקטולא בישראל. ועל דא לבתר קטולא ומותא קאים ההוא מלאכא מחבלא על ההוא אתר ותמן כד הוה קטיל וקאים בההוא אתר לא הוה יכיל ותשש חיליה. וההוא אתר אתר דאתעקד ביה יצחק הוה דתמן בנה אברהם מדבחא ועקד ליה ליצחק בריה. כיון דחמא קב״ה ההוא אתר אתמלי רחמין הדא הוא דכתיב (דה״א כא:15) *וירא יי׳*. מהו *וירא*, חמא עקדת יצחק בההוא אתר ותב ורחם עלייהו. מיד *ויאמר יי׳ אל המלאך המשחית רב עתה*. מהו *רב*, הא אוקמוה טול הרב, אלא הכי הוא, כתיב הכא *רב* וכתיב התם (דברים א:6) *רב לכם שבת בהר הזה*. אוף הכי נמי רב, רב לך למהוי האי אתר תחות ידך, סגיאין שנין הוה תחות ידך, מכאן ולהלא רב, אהדר אתרא למאריה. ועכ״ד בדמא ובמותנא וממונא נפק מתחות ידיה.

[p. 220] אמאי אקרי *ארונה* וכתיב *ארנן*. בעוד דההוא אתר הוה תחות ידיה אקרי *ארונה*, ארון דסטרא אחרא. ועל דאתוספו ביה אתוון יתיר הכי בעינן לאתוספא לההוא דאקרי רע עין רזא דסטרא אחרא וההוא תוספת דלהוי גריעותא. כגוונא דא בסטר קדושא גרעין ליה אתוון ואתוסף קדושתיה, רזא דכתיב (מלכים א ז:25) *עומד על שני עשר בקר*, גרע מ״ם **[ריד ע״ב]** ולא כתיב שנים אלא *שני*. ולסטרא אחרא יהבין ליה תוספת אתוון דכתיב *ויעש יריעת עזים לאהל על המשכן עשתי עשרה יריעות*, תוספת אתוון ואיהו גריעותא, ובסטרא דקדושא *שני עשר* ולא יתיר והכא *עשתי עשרה* וכלא איהו גריעו לגביה והכי אצטריך לההוא רע עין לאשלמא עיניה ובגריעו. כגוונא דא *ארונה* תוספת אתוון ולא כתיב ארון.

[p. 221] ודא סטרא דקדושא אקרי ארון הברית וההוא ארון הברית אתחזי לגופא למיעל ביה דיוקנא דאדם. ועל רזא דא אינון חסידי קדישין כד הוו מפטרי מהאי עלמא הוו אעלין לון בארון, דהא סטרא אחרא לא מתתקן בגופא ולאו איהו בכללא דגופא דאדם ובגין דא לא אתברון גופייא לההוא סטרא אחרא בגין דלאו אינון בכללא דגופא דאדם.

ביוסף מה כתיב, (בראשית נ:26) *ויישם בארון*, תרין יודין אמאי. אלא דאתחבר ברית בברית רזא דלתתא ברזא דלעילא ועאל בארונא. מאי טעמא, בגין דנטר ברית קדישא ואתקיים ביה, להכי אתחזי לאעלא בארון וכלא כדקא חזי.

© 2011–2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

[p. 222] בכה ר׳ אבא ואמר ווי לבני עלמא דלא ידעי, ווי לההוא כסופא, ווי לההוא עונשא, דכל מאן דבעי עאל בארונא. בגין דלא אצטריך למיעל בארונא בר צדיק דידע בנפשיה ואשתמודע בגרמיה דלא חטא בההוא ברית את קיימא קדישא מעולמוי וקא נטיר ליה כדקא יאות, ואי לאו לא אצטריך ליה למיעל בארונא ולמפגם ארונא.

רזא דאצטריך לאתחברא באת קיימא קדישא דאיהו רזא דאתחזי ליה ולא לאחרא דהא ארון לא אתחבר אלא בצדיק דנטיר את קיימא קדישא ומאן דפגים ברית ווי ליה דפגים ליה בחייוי, ווי ליה דפגים ליה במיתתיה, ווי ליה על ההוא עונשא, ווי ליה דפגים את קיימא קדישא, ווי ליה לההוא כסופא דנקמין מניה נקמת עלמין נוקמא דעלמא דא ונוקמא דההוא פגימו. ורזא דא דכתיב (תהלים קכה:3) *כי לא ינוח שבט הרשע על גורל הצדיקים*.

בשעתא דדיינין ליה בההוא עלמא מסתכלן בעובדוי אי הוה פגים רזא דברית קדישא דחתים בבשריה והשתא פגים ארון הברית דיליה ולית ליה חולקא בצדיקיא. מסתכלן ביה ודיינין ליה לבר מכללא דאדם. כיון דנפקי ליה מכללא דאדם אפקי ליה מכללא דכלהו אחרנין דאתעתדו לחיי עלמא ויהבי ליה לההוא ארון דלא אתכליל ברזא דגופא דאדם. כיון דאתמסר לההוא סטרא ווי ליה דעאלין ליה בגיהנם ולא נפיק מניה לעלמין. עליה דא כתיב (ישעיה סו:24) *ויצאו* [p. 223] *וראו בפגרי האנשים הפושעים בי כי תולעתם לא תמות ואשם לא תכבה והיו דראון לכל בשר*, אינון דאשתארו בכללא דאדם.

והני מילי כד לא עבד תיובתא שלימתא, תיובתא דאיהי אתחזייא לחפייא על עובדוי. ועכ״ד טב ליה דלא יעול בארונא דהא כל זמנא דגופא קיים נשמתא אתדנת ולא עאלת לאתרה, בר אינון חסידי עליונין דזכאה חולקהון בעלמא דין ובעלמא דאתי. בגין דלית חובא דקשיא קמי קב״ה כהאי מאן דמשקר ופגים להאי את קיימא קדישא. על חובא דא כתיב (בראשית לח:10) *וירע בעיני יי׳ אשר עשה*.

מה כתיב הכא, *ויעש בצלאל את הארון*. וכי אמאי לא עבדו אינון חכימין דעבדו משכנא ית ארונא. אלא בצלאל דאיהו רזא דברית קדישא ונטר ליה ואיהו קאים בעדבא דחולקיה איהו אשתדל בעובדא דיליה ולא אחרא.

אתו כל אינון חברייא ונשקו ליה.

[p. 224] כד מטו לגביה דר׳ שמעון וסדרו מלין אלין קמיה כל מה דאתמר בההוא ארחא בכה. פתח ואמר (משלי ד:18) *וארח צדיקים כאור נגה הולך ואור עד נכון היום*. **[רטו ע״א]** האי קרא אתמר, אבל האי קרא אית לאסתכלא ביה. *וארח צדיקים*, ההוא ארחא דצדיקיא אזלי ביה איהו ארח קשוט, ארחא דקב״ה אתרעי ביה, ארחא דאיהו אזיל קמייהו וכל אינון רתיכין אתיין למשמע מלין דאינון ממללן ואמרי בפומייהו.

© 2011–2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

כאור נגה דנהיר ואזיל ולא אתחשך כלל כאינון חייביא דארח דלהון אתחשך תדיר כד"א (משלי ד:19) *דרך רשעים כאפלה וגו'*.

ד"א *וארח צדיקים*, מה בין *ארח לדרך* הא אוקמוה, אבל *ארח* דהשתא אתפתח ואתגלייא ואתעביד בההוא אתר *ארח* דלא כתישו ביה רגלין מקדמת דנא. *דרך* כד"א (ישעיה סג:2) *כדורך בגת*, דכתשין ביה רגלין כל מאן דבעי. ועל דא לצדיקים קארי *ארח* דאינון הוו קדמאי למפתח ההוא אתר. ולאו על אתר איהו אלא אע"ג דאחרנין בני עלמא אזלי בההוא אתר השתא דאזלין ביה צדיקיא איהו חדתא, איהו אתר דלא אזיל ביה בר נש אחרא מעלמא בגין דצדיקיא עבדין חדתא לההוא אתרא בכמה מלין עלאין דקב"ה אתרעי בהון.

ותו דשכינתא אזלא בההוא אתר מה דלא הוה מקדמת דנא ובגין כך *ארח* אקרי בגין דאתארח ביה אושפיזא עלאה קדישא.

[p. 225] *דרך* הוא פתיח לכלא וכתשין ביה כל מאן דבעי אפילו אינון חייבין. *דרך*, רזא דא (שם מג:16) *הנותן בים דרך*, בגין דדריך ביה סטרא אחרא דלא אצטריך ושליט לסאבא משכנא. ועל דא צדיקיא בלחודייהו קיימי ושלטי בההוא דאקרי *ארח* כמא דאוקימנא, *דרך* לכלא להאי סטרא ולהאי סטרא.

ואתון קדישי עליונין *ארח* אזדמן לגבייכו וארחתון ביה ומלין עלאין אתסדרו קמי עתיק יומין, זכאה חולקכון.

פתח ר' שמעון ואמר (דברים לד:9) *ויהושע בן נון מלא רוח חכמה כי סמך משה את ידיו עליו*. בכמה אתר תנינן דמשה אנפוי כשמשא ויהושע כאנפי סיהרא דלית ליה נהורא לסיהרא אלא מנהורא דשמשא כד נהיר לסיהרא וסיהרא מגו שמשא אתמליא וכד אתמליא כדין קיימא בשלימו.

אשלמותא דסיהרא מאי איהו, רזא דכלא דאקרי דמות ברזא דשמא עלאה דהא בשמא דא לא קאים בר בזמנא דקיימא באשלמותא, דהא כמה שמהן דאחסינת ואתקרי בהו כך שעתא דקיימא ביה, כפום שעתא דקיימא ביה הכי אקרי בההוא שמא ממש. [p. 226] כד קיימא ברזא דאשלמותא ואשתלימת מכל סטרין כדין אקרי יהוה, אשלמותא דילה כאשלמותא דלעילא דירתא ברתא לאמה. והיינו בחמיסר יומין דכתיב (ויקרא כג:34) *בחמשה עשר יום לחדש השביעי*, וכתיב (שם:27) *בעשור לחדש השביעי*, וכלא רזא חדא. כד קיימא עלמא דאתי ברזא דכל עשר אמירן על האי חדש אקרי *בעשור* וכד אתרשימת סיהרא באשלמותא חדא בינייהו אקרי *בחמשה עשר* דהא אתחברת ואתחקקת ה' בינייהו, ורזא דא י"ה. וכד קיימא בשמא דא כדין אתחבר בה' ואיהי אתוספא לגבי תתאי למיזן לון ולמיהב לון טרפייהו ואתוספא איהי ברזא דאת ה' כמלקדמין, חדא לאתחקקא ולאתחברא ברזא דלעילא

© 2011–2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

וחדא למיהב מזונא לתתאי. וכדין קיימא סיהרא באשלמותא בכל סטרין עילא ותתא ברזא דשמא דא למהוי כלא רזא חדא ושלימו חד.

יהושע דא איהו רזא דאשלמותא דסיהרא באלין אתוון *בן נ״ן*, נו״ן ודאי דהא נו״ן רזא דסיהרא איהי.

מלא, רזא דאשלמותא דשמא קדישא, כדין איהו *מלא רוח חכמה* ודאי בגין דהא נקודה עלאה דאיהי י׳ [p. 227] אתפשט ואפיק *רוח* וההוא *רוח* עביד היכלא, ההוא *רוח* אתפשט ועביד שית סטרין, ההוא *רוח* אתפשט ברזא דכל אלין ואתמלי ועביד היכלא לתתא ואתמלי כלא ועביד רזא **[רטו ע״ב]** דשמא קדישא באשלמותא חדא.

ואמאי יהושע *מלא רוח חכמה*, בגין *כי סמך משה את ידיו עליו* דאיהו אריק ברכאן ואתמלי בירא מניה. ואתון קדישי עליונין כל חד וחד אתמלי *רוח חכמה* וקיימא באשלמותא דרוחא דחכמתא בגין דהא קב״ה הוא אתרעי בכו ואסמיך ידוי עלייכו. זכאה חולקי דעיני חמו דא וחמו שלימו דרוח חכמתא בכו.

כתיב (ויקרא יט:26) *לא תאכלו על הדם לא תנחשו ולא תעוננו*. האי קרא אוקמוה ורזא דמלה האי מאן דאכיל בלא צלותא דיצלי על דמיה קדם דאכיל שקיל איהו למאן דמנחש ומעונן, בגין דבליליא נשמתא סלקא ואשתטחת למחמי ברזא דיקרא עלאה כל חד וחד כמא דאתחזי ליה ואשתאר בר נש בההוא חילא דאשתתף גו דמא לאתקיימא גופא ועם כל דא טעים טעמא דמותא. [p. 228] וההוא חילא מתעתדא לאתערא גו חילא דנשמתא ולקבלא ליה, וכד אתער בר נש לאו איהו דכי והא אוקימנא דסטרא אחרא שליט על אתר דקיימא בלא נשמתא. כיון דאתדכי במיא ואע״ג דאשתדל בר נש באורייתא ההיא נשמתא לא אתקיים באתריה ולא שלטא ביה בב״נ בר חילא דדמא בלחודוי דאקרי נפש ההיא דאתפשטא בדמא תדיר והא אוקימנא. וכד יצלי בר נש צלותא דפלחנא דמאריה כדין מתיישבא חילא דדמא באתריה ואתגבר חילא דנשמתא ואתיישבא על ההוא אתר, וכדין בר נש אשתלים קמי מאריה כמא דאצטריך, נפש לתתא ורזא דחילא דנשמתא לעילא.

ועל דא מאן דמצלי צלותא עד לא ייכול קאים גרמיה כמא דאצטריך ושלטא נשמתא וסלקא על אתר מותבה כמא דאצטריך. ואי אכיל בר נש עד לא צלי צלותיה לאתיישבא דמא על אתריה הא איהו כמנחש ומעונן בגין דהא ארחיה דמאן דמנחש לסלקא סטרא אחרא ולמאכא סטרא דקדושא.

© 2011–2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

אמאי אקרי בר נש ההוא דאשתדל בההוא סטרא מנחש, על דאשתדל בההוא נחש לאתקפא חיליה ולאתגברא ודא איהו מאן דפלח לאלהים אחרים, וכן האי פלח לההוא חילא דדמא ולא פלח ליה לקב״ה לאתקפא חילא דנשמתא סטרא דקדושה.

עונן דאשתדל בחובא ולא אשתדל בזכו. ואי תימא הא קיימא נ׳ באמצעיתא, הכי הוא ודאי דהא לא יכלין לשלטאה בההוא סטרא אחרא עד דאתערב ביה ערובא דההוא סטרא דקדושא כחוטא חד דקיק. מאן דבעי לקיימא שקרא יערב בה מלה דקשוט בגין דיתקיים ההוא שקרא, ועל דא עון מלה דשקר הוא ובגין לקיימא ליה עאלין ביה מלה דקשוט ודא איהו נ׳, בהא קיימי לההוא שקר. ומאן דלא צלי צלותא קמי קב״ה עד לא ייכול על דמיה כמאן דמנחש ומעונן.

[p. 229] צלותא דבר נש כמא דאמרתון אתון קדישי עליונין, זכאה חולקכון דהא בר נש גופיה ונפשיה מתקין ואתעביד שלים. צלותא איהי תקונין מתקנן דמתקנן כחדא ואינון ארבע. תקונא קדמאה תקונא דגרמיה לאשתלמא, תקונא תניינא תקונא דהאי עלמא, תקונא תליתאה תקונא דעלמא דלעילא בכל אינון חילי שמיא, תקונא רביעאה תקונא דשמא קדישא ברזא דרתיכין קדישין וברזא דעלמין כלהו עילא ותתא בתקונא דרזין דשמא קדישא כדקא יאות.

תקונא קדמאה תקונא דגרמיה בגין דאצטריך לאתקנא גרמיה במצוה וקדושה ולאתקנא בקרבנין ועלוון לאתדכאה. תקונא תניינא בתקונא דקיומא דהאי עלמא בעובדא דבראשית לברכא לקב״ה על כל עובדא ועובדא לקיימא קיומא דהאי עלמא, ועל דא בברוך שאמר ברוך ברוך על כלא. תקונא תליתאה דאיהו תקונא **[רטז ע״א]** לעלמא לעילא בכל אינון חיילי חיילין ומשריין באינון הללויה הללויה (תהלים קמח:3) *הללוהו כל כוכבי אור וגו׳*. תקונא רביעאה תקונא דצלותא בתקונא דרזא דשמא קדישא כדקא אמרתון, זכאה חולקכון. והכא רזא דתקונא דשמא שלים. זכאה חולקי עמכון בהאי עלמא ובעלמא דאתי.

[p. 230] פקודי אורייתא דאמרתון בצלותא ודאי הכי הוא. פתח ואמר כתיב (דברים י:20) *את יי׳ אלהיך תירא אותו תעבד*, וכתיב (ויקרא יט:14) *ויראת מאלהיך*. האי קרא אית למימר הכי *ויראת אלהיך* בגין דהא כתיב *את יי׳ אלהיך תירא*, מהו *מאלהיך*. אלא רזא איהו *מאלהיך* ודאי, מההוא אתר דאתחבר וסחרא למוחא דלגו, דא איהו *מאלהיך*, דחילו דא למדחל ליה דהא תמן שריא דינא ואיהי דינא דאשתאיב מגו דינא דלעילא בהאי אתר.

אית אשא ואית אשא, תלת גווני אשא הכא. אשא קדמאה איהו אשא דקביל אשא בחדו וחדאן דא בדא ברחימו. אשא תניינא איהי אשא דכתיב ביה (יחזקאל א:4) *ונגה לו* דאתחזי ביה *נגה* ודא איהו אשא דקיימא גו אשא פנימאה בחדו כמא דאתמר. אשא תליתאה איהי אשא דלבר דסחרא לההוא *נגה* ובהאי אשא שארי דחילו דדינא לאלקאה לחייביא. [p. 231] ואע״ג

© 2011–2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

דתנינן דארבעה גווני אשא נינהו ואינון ארבע דאינון חד, אבל הכא בההוא אשא דקאמרן שארי דחילו דדינא ועל דא כתיב *ויראת מאלהיך* , מההוא עונשא דיליה.

ובההוא יראה בעי לשואה רעותיה בדחילו ורחימו כחדא למדחל בהאי סטרא ולמרחם בהאי סטרא באינון גוונין דקאמרן, וההוא דחילו להוי למדחל מעונשא דמאן דעבר על פקודי אורייתא אתענש בההוא סטרא דכד שארי ההוא סטרא לאלקאה לא שכיך עד דשיצי ליה מהאי עלמא ומעלמא דאתי ובגין כך בעי למדחל מהאי אשא דדחילו שריא ביה. ומניה אתפשט אשא לבר דדחלא אחרא ועל דא כתיב (שופטים ו:10) *לא תיראו את אלהי העמים*, דאסיר למדחל מניה. והאי אשא דדחילו דקאמרן איהי קדש ואשתתף בקדושה והאי איהו דסחרא לההוא *נגה* דקאמרן, וההוא אשא אחרא דלבר איהו דאתחבר בהאי לזמנין, ולזמנין אתעבר מניה ולא אתחבר בהדיה, וכד גרים דאתחבר בהאי כדין איהו אשא דחשוך ואחשיך וכסי נהירו דאלין אחרנין, וסימניך (יחזקאל א:4) *ואש מתלקחת*, ולא דקיימא תדיר והא אתמר.

לבתר אהבה כמא דאוקמוה דאהבה שריא לבתר יראה ורזא דמלה כיון דשארי יראה על רישיה דבר נש לאתערא לבתר אהבה דאיהו ימינא, דמאן דפלח מגו אהבה אתדבק באתר עלאה לעילא ואתקדש בקדושא דעלמא דאתי בגין דהא סליק לאתעטרא ולאתדבקא בסטר ימינא.

ואי תימא דפולחנא דאיהי מסטרא דיראה לאו איהי פולחנא, פולחנא יקירא איהי אבל לא סליק לאתדבקא לעילא, וכד פלח [p. 232] מאהבה סליק ואתעטר לעילא ואתדבק בעלמא דאתי ודא איהו בר נש דאזדמן לעלמא דאתי זכאה חולקיה דהא סליק לאתר דיראה ושליט עליה דהא לית מאן דשליט על דרגא דיראה אלא אהבה רזא דימינא.

רזא דיחודא דאצטריך ליה לההוא דאתחזי לעלמא דאתי ליחדא שמא דקב״ה וליחדא שייפין ודרגין לאעלאה כלהו באתר דאצטריך לקשרא קשרא, ודא איהו רזא דכתיב (דברים ו:4) *שמע ישראל יי׳ אלהינו יי׳ אחד* , ורזא דשמע שם דסליק לע׳ שמהן ודא כללא חד.

ישראל, ישראל סבא בגין דאית זוטא דכתיב (הושע יא:1) *כי נער ישראל ואהבהו* , ודא איהו ישראל סבא רזא חדא בכללא חדא *שמע ישראל*, הכא אתכלילת אתתא בבעלה.

לבתר דאתכלילו דא בדא בכללא חדא כדין אצטריכו לייחדא **[רטז ע״ב]** שייפין ולחברא תרין משכנין כחדא בכלהו שייפין ברעו דלבא לאסתלקא בדבקותא דאין סוף לאתדבקא כלא תמן למהוי רעותא חדא.

[p. 233] ורזא דא *יהיה* כד״א (זכריה יד:9) *יהיה יי׳ אחד* , ברזא ד*יהיה*, י׳ ליחדא ולאתדבקא בה׳ דאיהו היכלא פנימאה לאתר גניזו דהאי נקודה עלאה דאיהי י׳. ודא רזא *יהוה אלהינו* , אלין תרין אתוון דאינון י״ה. ולאכללא כל אינון שייפין בההוא אתר דנפקי מניה דאיהו

© 2011–2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

היכלא פנימאה לאתבא מלין לאתריה לעקרא ויסודא ושרשא דלהון עד ההוא אתר דשרשא דברית. ולבתר אלין תרין אתוון אחרנין דאינון יה לאתיחדא ולאתדבקא י׳ בה׳. י׳ איהו רזא דברית קדישא, והאי ה׳ איהו היכלא אתר גניזו דהאי רזא דברית קדישא דאיהו י׳, ואע״ג דאיהו ו׳ תניינא, אבל י׳ רזא דיליה ליחדא לון כחדא.

אחד, לייחדא מתמן ולעילא כלא כחדא ולסלקא רעותא לאתקשרא כלא מתתא לעילא בקשורא חד לסלקא רעותא בדחילו וברחימו לעילא לעילא דלא ישתבק רעותא מכל אינון דרגין ושייפין אלא בכלהו יסתלק לאדבקא לון ולמיהוי כלא קשורא חדא באין סוף. ודא איהו יחודא דרב המנונא סבא דאוליף ליה אבוי מרביה עד פימא דאליהו ושפיר איהו יחודא בתקונא, ואע״ג דאנן אוקימנא להאי בכמה רזין וכלהו [p. 234] רזין סלקין לחד, אבל רזא דא אשכחנא בספריה ושפיר איהו יחודא בתקונא, והא אנן ביחודא דרזא אחרא אתערנא מלין ואיהו שפיר ויחודא כדקא חזי והכי הוא, אבל יחודא דא יחודא בתקונא ודא איהו יחודא דרב המנונא סבא.

ותו הוה אמר מאן דבעי לאכללא כל רזין דיחודא במלה ד*אחד* שפיר טפי ולהכי מאריכין ב*אחד* לסלקא רעותיה מעילא לתתא ומתתא לעילא למהוי כלא חד. אבל רזא דא יהי״ה סימנא בעלמא איהו להאי.

והאי דתנינן ד*אחד למהוי* רזא עילא ותתא לד׳ סטרין דעלמא הכי הוא ליחדא עילא ותתא כמא דאתמר ולארבע סטרין דעלמא אלין אינון רזא דרתיכא עלאה לאתכללא כלא כחדא בקשרא חדא ביחודא חדא עד אין סוף כמא דאוקימנא.

רזא לאדכרא יציאת מצרים לבתר בגין דהות שכינתא בגלותא ובזמנא דאיהי בגלותא לאו איהו חבורא לאתחברא דא בדא עלמא תתאה בעלמא עלאה ולאחזאה חירו דההוא גאולה הוה בכמה אתין בכמה נסין דעבד קב״ה ואצטריך ההוא פורקנא לאדכרא ולאחזאה דאע״ג דאיהי בגלותא השתא חירו אית לה מיומא דאינון קשרין דמצרים אשתריאו ואינון אתין ונסין אתעבידו. ואצטריך לאחזאה חירו דילה בגין [p. 235] דאתחברא בבעלה ובגין לאסמכא גאולה לתפלה ולמהוי כלא חד בלא פרודא ולא לאחזאה תרוכין וסימנך (ויקרא כא:7) *ואשה גרושה מאישה לא יקחו*.

ואי תימא והא בגלותא איהי והא אתתרכת, לאו הכי ח״ו אלא ודאי בגלותא איהי לדיירא עמהון דישראל ולאגנא עלייהו אבל לא אתתרכת. והא שכינתא לא אתחזי בבית שני ובבית ראשון, עד דלא גלו ישראל סלקא לעילא ולבתר איהי שויאת מדורה עמהון אבל ח״ו תרוכין לא הוו לעלמין.

© 2011–2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

ובגין דא בעי לאחזאה פורקנא דאית בה ארבע גאולות. ורזא הכא בשעתא דנפקת שכינתא מגלותא דמצרים תבעת מקב״ה דיפרוק לה השתא ד׳ זמנין דאינון ד׳ גאולות לקביל ד׳ גליות בגין דתהא בת חורין ולא תהא מתרכא, ובההיא שעתא קיימא ואתפריקת ד׳ גאולות בההיא יציאת מצרים. והשתא דאצטריכת בתקונהא לאתחברא [p. 236] בבעלה אצטריך לאחזאה ההיא גאולת מצרים דאית בה ד׳ גאולות, ועל דא בעינן **[ריז ע״א]** לאדכרא בההוא גאולה אמת אמת אמת אמת ד׳ זמנין עד עזרת אבותינו דדא הוא עזרא וסמך לישראל כלהו. ומתמן ולהלא ד׳ זמנין אחרנין אמת אמת אמת אמת למהוי ד׳ גאולות אלין בקיומא תקיף בחותמא דגושפנקא דמלכא, ד׳ גאולות כפולין בקיומא. וכלהו בההיא יציאת מצרים, דאלו לא אשתכחו אינון ד׳ גאולות בההיא יציאת מצרים כל זמנא דלהוי גלותא לא אתחברת בתקונהא לאתייחדא שמא קדישא. ועל דא אית לאדכרא גאולה דמצרים בכל קדושין דקב״ה בריך הוא ושמיה לעלמין.

רזא דקדושא דשמיה הא אוקימנא דהא בקדושא מתקדשי כלא עילא ותתא וכל דרגין וכל רתיכין עלאין ותתאין כלהו מתקדשי בקדושא דמאריהון, ובקדושא דרזא דא אוקימנא רזין עלאין לאינון מארי מדין דמסתכלין בקדושא דמאריהון, זכאה חולקהון.

[p. 237] רזא לממסר נפשא למאריה, שפיר איהו דקא אמרתון חבריא, זכאה חולקכון וזכאין עיני דחמו כך דזכינא בחיי דמתערין מלין קדישין בהאי עלמא בגין דכלהו כתיבי לעילא קמי מלכא קדישא.

פתח ואמר (מלאכי ג:16) *אז נדברו יראי יי׳ איש אל רעהו ויקשב יי׳ וישמע ויכתב בספר זכרון לפניו ליראי יי׳ ולחשבי שמו*. האי קרא אית לאסתכלא ביה. *אז נדברו*, אז דברו מבעי ליה, מאי *נדברו*. אלא *נדברו* לעילא מכל אינון רתיכין קדישין וכל אינון חיילין קדישין בגין דאינון מלין קדישין סלקין לעילא וכמה אינון דמקדמי ונטלי לון קמי מלכא קדישא ומתעטרן בכמה עטרין באינון נהורין עלאין וכלהו *נדברו* מקמי מלכא עלאה. מאן חמי חדוון, מאן חמי תושבחן דסלקין בכל אינון רקיעין קמי מלכא קדישא. ומלכא קדישא מסתכל בהו ואתעטר בהו ואינון סלקין על רישיה והוו עטרא ונחתין ויתבין על חיקיה לגו בתוקפיה ומתמן סלקין על רישיה, ועל דא אמרת אורייתא (משלי ח:30) *ואהיה שעשועים יום יום*, והייתי לא כתיב אלא *ואהיה*, בכל זמן ובכל עידן דמלין עלאין סלקין קמיה.

[p. 238] והכא תרי זמני כתיב *יראי יי׳ יראי יי׳*. אלא *יראי יי׳* לעילא, *יראי יי׳* לתתא, *יראי יי׳* קיימין לתתא ובאינון מלין קיימין לעילא. ורזא דא אשכחנא בספרא דחנוך דכל מלין דצדיקיא די בארעא אינון מתעטרן וקיימין קמי מלכא עלאה ובאתר דאשתעשע בהו קב״ה

© 2011–2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

אינון נחתין וקיימין קמיה בדיוקנא דההוא צדיק דקאמר לון ואשתעשע קב״ה בההוא דיוקנא. ולבתר אכתיבו *בספר זכרון לפניו* לקיימא קמיה קיומא תדיר.

ולחושבי שמו. מאי *ולחושבי שמו*, הא אוקמוה אבל אינון דמחשבי מלין דאורייתא לאדבקא במאריהון ברזא דשמא קדישא בגין למנדע ליה ולאדבקא חכמה דשמיה בלבייהו דכתיב *ולחושבי שמו*, *שמו* דייקא רזא דשמא קדישא.

כתיב (יחזקאל א:26) *וממעל לרקיע אשר על ראשם כמראה אבן ספיר דמות כסא*. האי קרא הא אוקמוה, [p. 239] אבל *וממעל לרקיע* כמא דאמרתון חברייא, זכאה חולקי וחולקכון, בההוא רקיע לתתא דהא ברקיעא לעילא לית מאן דאסתכל ביה. ומלעילא מניה קיימא ההוא *אבן ספיר* דהא אתערנא ביה ברזא דההוא מרגלית טבא יקירא כמא דאוקימנא.

דמות כסא. לא כתיב *דמות הכסא* בגין דאית כסא ואית כסא, כסא עלאה טמירא גניזא דלא אתגליא ולית מאן דקאים ביה למנדע ולאסתכלא. ועל דא כתיב *כסא* סתמא, דא כסא לתתא.

דמות כמראה אדם. כיון דאמר *דמות* אמאי *כמראה* דהא סגיא ליה *דמות אדם*. אלא *דמות אדם* דא איהו רזא עלאה בההוא כבוד עלאה דיוקנא דאדם, אבל הא דאתוסף *כמראה אדם* לאכללא אינון דיוקנין דמלין דחכמתא ואינון רזין דחכמתא **[ריז ע״ב]** דסלקין ומתעטרן לעילא ולבתר קיימי בדיוקנא ובכלא אשתעשע קב״ה בעטרוי.

ואתון חברייא הא קב״ה אשתעשעא השתא באינון מלין דקא אמריתו ומתעטרן בההוא ארחא והא קיימתון קמיה בדיוקנייכו קדישין דהא אנא בשעתא דחמינא לכו ואסתכלנא בדיוקנייכו חמינא בכו אתוון רשימין חקיקין ברזא דאדם וידענא דהא דיוקנא דלכון אתעתדא לעילא, והכי אזדמנן צדיקיא לאשתמודעא לעיניהון דכלא ולאחזאה פרצופא קדישא קמי כל עלמא הדא הוא דכתיב (ישעיה סא:9) *כל רואיהם יכירום כי הם זרע ברך יי׳*.

[p. 240] אדהכי חמא לר׳ יוסי דהוה מהרהר במלין דעלמא. אמר ליה יוסי קום אשלים דיוקנך דאת חד חסר בך.

קם ר׳ יוסי וחדי במלין דאורייתא וקם קמיה. אסתכל ביה ר׳ שמעון א״ל ר׳ יוסי השתא אנת שלים קמי עתיק יומין.

פתח ואמר *ויעשו את ציץ נזר הקדש זהב טהור וגו׳*. תא חזי אמאי אקרי *ציץ*, אלא אסתכלותא לאסתכלא ובגין דהוה קיימא על אסתכלותא דבר נש אקרי *ציץ*, וכל מאן דאסתכל ביה בההוא *ציץ* אשתמודעא ביה.

בציץ הוו אתוון דשמא קדישא גליפן בגלופא ומחקקן ביה, ואי הוה זכאה ההוא דקיימא קמיה אינון אתוון דמחקקן ביה גו דהבא הוו בלטין מתתא לעילא וסלקין מההוא

© 2011–2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

גליפו בנהירו והוו נהרין באנפין דההוא בר נש ונציץ נציצו ביה ולא נצצין. בשעתא קדמיתא דאסתכל כהנא ביה הוה חמי נהירו דאתוון כלהו באנפוי, וכד הוה מסתכל לעיינא ביה לא הוה חמי מדי אלא נהירו דאנפוי דנהיר כאלו ניצוצא דדהבא הוה נהיר ונציץ, בר דכהנא הוה ידע בחיזו דאסתכלותא קדמאה דהוה חמי לפום שעתא דהא רעותא דקב״ה הוה ביה בההוא בר נש וידע דאיהו זמין לעלמא דאתי בגין דחיזו דא נהרין עליה מלעילא וקב״ה הוה אתרעי ביה, וכד מסתכלן ביה לא חמאן מדי בגין דחיזו דלעילא לא אתגליא אלא לפום שעתא. [p. 241] ואי קיימא בר נש קמיה דציץ ואנפוי לא אתחזיין לפום שעתא חיזו קדישא הוה ידע כהנא דאיהו תקיף מצחא ובעי למבעי עליה רחמין ולכפרא עליה.

ויעש את ציץ נזר הקדש. ר׳ יהודה פתח קרא ברות, (רות ב:9) *עיניך בשדה אשר יקצרון והלכת אחריהן הלא צויתי את הנערים לבלתי נגעך*. האי קרא אית לאסתכלא ביה, אמאי אצטריך הכא למכתב.

אמר ר׳ יצחק אי הכי כמה קראין אינון באורייתא דאתחזיאו דלא אצטריכו למכתב וחמינן דכלהו רזין עלאין.

אמר ר׳ יהודה האי קרא מאן דחמי ולא אסתכל ביה כמאן דלא טעים תבשילא דמי. אלא רזא הכא וברוחא דקודשא אתמר בגין דחמא בעז דיינא דישראל ענוותנותא דההיא צדקת דלא מסלקא עינהא למחמי באתר אחרא אלא לקמה וחמאת כל מה דחמאת בעינא טבא ותוקפא דמצחא לא הוה בה, שבח עינהא, [p. 242] בגין דאית עיינין דבגינהון לא שלטא ברכתא בההוא אתר, ואיהו עינא טבא חמא בה דכל מה דאסתכלת הוה בעינא טבא. ותו דחמא דהוה אצלח בידהא, כל מה דהות לקטא אתוסף בחקלא ובעז אסתכל דרוח קדישא שריא עלה, כדין פתח ואמר *עיניך בשדה אשר יקצרון וגו׳*. ואי תימא בגין אינון לקטין כל אינון אחרנין, היך אמר דתהך אבתרייהו אלא אצטריך למכתב ולקטת אחריהן, מאי *והלכת אחריהן*. אלא בגין עינהא קאמר דהוו גרמין ברכתא ולקטין סגי, ועל דא *והלכת אחריהן* בתר *עיניך*. כל שאר בני עלמא לית להו **[ריח ע״א]** רשו למיהך בתר עינוי, ואנת לבתר עיניך *דעיניך* גרמין ברכאן סגיאין.

ד״א *עיניך בשדה אשר יקצרון*, בעז חמא ברוח הקדש דזמינין לנפקא מינה עיינין עלאין קדישין דאינון עיינין דכלא כמא דהוה מתמר דכתיב בה (בראשית לח:14) *ותשב בפתח עינים*, אתישבת בפתחא דנפקין מינה מלכין ועיינין עלאין דאקרון *עינים* כד״א (במדבר טו:24) *אם מעיני העדה*, בגין דכל שייפין דגופא לא אזלין אלא בתר עיינין ועיינין אינון מנהיגין לכל גופא.

© 2011–2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

אוף הכי מלכין וסנהדרין וכל אינון שליטין כלא אזלין אבתרייהו כמא דאזלין שייפין כלהו בתר עיינין. בגין כך אמר לה *עיניך* דאינון מלכין ושליטין דזמינין למיפק מינה.

בשדה. מאן *שדה*, דא ציון וירושלם דכתיב (מיכה ג:12) *ציון שדה תחרש*, וכתיב (בראשית כז:27) *כריח* [p. 243] *שדה אשר ברכו יי׳*, דא ירושלם. ועל דא כתיב *עיניך בשדה* דאינון עיינין דילה דזמינין למיפק מינה לא יהון שליטין אלא *בשדה*.

אשר יקצרון, דהא מההוא *שדה* הוו לקטין כל בני עלמא תורה ונהורא דנהיר דכתיב (ישעיה ב:3) *כי מציון תצא תורה*.

והלכת אחריהן, באלין עובדין דכשרן דאנא חמינא בך.

הלא צויתי את הנערים וגו׳, כמשמעו בגין דאתתא דעתה קלה.

וצמית, לישנא דנקיות נקט. *וצמית*, דאי תיאובתיך לאתדבקא בבר נש לקיימא זרעא בעלמא *והלכת אל הכלים*, אלין אינון צדיקיא דאקרון *כלי יי׳* דכתיב (שם נב:11) *נשאי כלי יי׳*, דזמינין צדיקייא לאיתאה לון כל עלמא דורונא למלכא משיחא ואינון *כלי יי׳*. ומאנין דקב״ה אתהני בהון אלין אינון מאנין תבירין, תבירין אינון בהאי עלמא בגין לקיימא אורייתא. ושימושא דקב״ה אשתמש בהו לא אשתמש אלא מגו אינון *כלים*. וכד תתדבק בהו *ושתית וגו׳*.

[p. 244] ר׳ יוסי פתח (רות ג:7) *ויאכל בעז וישת וייטב לבו*. מהו *וייטב לבו*, דבריך על מזוניה ואוקמוה. ודא רזא מאן דמברך על מזוניה דא אוטיב ללביה, ומאן אוטיב, כמא דכתיב (תהלים כז:8) *לך אמר לבי*, וכתיב (שם עג:26) *צור לבבי*. בגין דברכת מזונא חביבה קמי קב״ה וכל מאן דמברך על שבעא אוטיב וחדי לאתר אחרא. סעודתי דשבת אינון סימנא דאתר אחרא אתהני מההוא שבעא ומהוא חדו, אוף הכא אתהני מההוא שבעא דההוא צדיק בעז ודא *וייטב לבו*.

מ״ט, בגין דמזונא איהו קשה קמי קב״ה ההוא אתר, וכיון דבר נש אכיל ושתי וקא מברך ההוא ברכתא סלקא ואתהני מאינון מלין דשבעא דסלקין ואשתכח דאתהני ממזונא מתתא ומלעילא ודא איהו רזא דמן חברייא.

[p. 245] רזא דחול לא מתהני אלא מאינון מילין דסלקין מגו שבעא וכלהו מילין מתעטרן ורוון ושבעין בחדו וההוא אתר אתהני מנייהו. בשבת איהו רזא אחרא במזונא ממש ובההוא חדוא דמזונא דמצוה דשבת ובכלא אשתכח כלילא מעילא ומתתא, ורזא דא (דה״א כט:14) *כי ממך הכל ומידך נתנו לך*, נתנו לך ודאי בהנאותא דא ובההוא חדוא דמזונא דמצוה דשבת כמא דאוקמוה.

מאן דמברך לקב״ה מגו שבעא בעי לכוונא לביה ולישוי רעותיה בחדוא ולא אשתכח בעציבו אלא דיברך בחדוא ברזא דא ולישוי רעותיה דהא איהו יהיב השתא לאחרא בעינא

© 2011–2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

טבא, וכמא דאיהו מברך בחדוא ובעינא טבא הכי יהבין ליה בחידו ובעינא טבא, ובגין כך לא אשתכח עציב כלל אלא בחדוא ובמילין דאורייתא וישוי לביה ורעותיה למיהב ברכה דא ברזא דאצטריך.

רזא הכא ארבע רתיכין שליטין בארבע סטרין אתזנו מההוא ברכתא דשבעא ובאינון מלין דברוך אתה יי׳ אתהני ואתרבי ואתעטר ביה. ומאן דמברך אצטריך רעותא בחדוא ובעינא טבא, על דא כתיב (משלי כב:9) *טוב עין הוא יברך*. והכא שפיל לסופיה דקרא *כי נתן מלחמו לדל*, דאי לא תימא הכי האי קרא לאו רישיה סופיה ולאו סופיה רישיה, אלא *טוב* **[ריח ע״ב]** *עין* כמא דאוקימנא *הוא יברך* ודאי בעינא טבא בחדוא, ולאו איהו למגנא לברכא בחדוא דהא מההוא מזונא וברכה ובההוא חדוא דשבעא *נתן מלחמו לדל* אתר דאצטריך לאתזנא מכל סטרין, אתר דלית ליה מגרמיה כלום, אתר דאתהני מכל סטרין. מלין אלין לא אתמסרון אלא לחכימין למנדע ארחין דאורייתא.

[p. 246] ת״ח בעז טב עינא הוה ותוקפא דמצחא לא הוה ביה לעלמין. מה כתיב, (רות ג:7) *ויבא לשכב בקצה הערמה*, רזא דכתיב (שיר ז:3) *בטנך ערמת חטים*. מהכא אוליפנא כל מאן דמברך ברכת מזונא כדקא יאות בחדוא וברעותא דלבא כד סליק מהאי עלמא אתר אתתקנא ליה גו רזין עלאין בהיכלין קדישין. זכאה איהו ב״נ דנטיר פקודי דאורייתא וידע שבחא דלהון דלית לך פקודא ופקודא דאורייתא דלא תליין ביה רזין עלאין ונהורין וזיוין עלאין ובני נשא לא ידעין ולא משגיחין ביקרא דמאריהון. זכאה חולקהון דצדיקיא דאינון משתדלי באורייתא, זכאין אינון בעלמא דין ובעלמא דאתי.

ת״ח הא אמרו דכל אינון תקיפי מצחא דלית לון כסופא לית לון חולקא בעלמא דין ובעלמא דאתי, וכל אינון תקיפי מצחא דישראל כד הוו מסתכלי בההוא ציץ הוו מתברי לבייהו ומסתכלין בעובדיהון בגין דציץ על את הוה קאים וכל מאן דמסתכל ביה הוה מכסיף בעובדוי, ועל דא ציץ מכפר על אינון תקיפי אפין תקיפי מצחא. [p. 247] אתוון דרזא דשמא קדישא דהוו גליפין על ציצא הוו נהירין ובלטין ונצצין, וכל מאן דהוה מסתכל בההוא נציצו דאתוון אנפוי נפלין מאימתא והוה מתבר לביה וכדין ציצא מכפרא עליה כגוונא דא כיון דאיהו גרים לתברא לביה ולאתכנעא מקמי מאריה.

כגוונא דא קטרת כל מאן דארח בההוא תננא כד סליק ההוא עמודא מההוא מעלה עשן הוה מברר לביה בבריר ו דנהירו דחדוא למפלח למאריה ואעבר מניה זוהמא דיצר הרע ולא הוה ביה אלא לבא חדא לאבוה דבשמיא בגין דקטרת תבירו דיצר הרע הוא ודאי בכל סטרין וכמא דציץ הוה קאים על ניסא אוף קטרת דלית לך מלה בעלמא למתבר ליה לסטרא אחרא בר קטרת.

© 2011–2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

ת״ח מה כתיב (במדבר יז :11) *קח את המחתה ותן עליה אש מעל המזבח ושים קטרת. מ״ט, כי יצא הקצף מלפני ייי החל הנגף*, דהא לית תבירו לההוא סטרא בר קטרת דלית לך מלה דהיא חביבה קמי קב״ה כקטרת. מכאן לבטלא חרשין ומלין בישין מביתא. ריחא ועשנא דקטרת דעבדי בני נשא להאי ולהוא עובדא ואיהו מבטל, כ״ש קטרת.

[p. 248] מלה דא איהו גזרה קיימא קמי קב״ה דכל מאן דאסתכל וקרי בכל יומא עובדא דקטרת ישתזיב מכל מלין דחרשין בעלמא ומכל פגעין בישין ומהרהורא בישא וממותנא ולא יתזק כל ההוא יומא דלא יכיל סטרא אחרא לשלטאה עליה ויצטריך דיכוון ביה.

א״ר שמעון אי בני נשא הוו ידעי כמה עלאה ההוא עובדא דקטרת קמי קב״ה הוו נטלי כל מלה ומלה מניה והוו סלקי לה עטרא על רישייהו ככתרא דדהבא. ומאן דאשתדל ביה בעובדא דקטרת ויכוון ביה בכל יומא אית ליה חולקא בהאי עלמא ובעלמא דאתי ויסתלק מותנא מניה ומעלמא וישתזיב מכל דינין ומכל סטרין בישין דהאי עלמא ומדינא דמלכו אחרא ואפילו מדינא דגיהנם.

בההוא קטרת כד הוה סליק תננא בעמודא כהנא הוה חמי אתוון דרזא דשמא **[ריט ע״א]** קדישא פרישן באוירא וסלקי לעילא בההוא עמודא. לבתר כמה רתיכין קדישין סחרין ליה מכל סטרין עד דסליק וחדי למאן דחדי וקשר קשרין ליחדא כלא והא אוקימנא דמקטר קטרין, ודא מכפר על יצר הרע ועו״ז דאיהו סטרא אחרא והא אוקמוה.

ויעש מזבח מקטר קטרת וגו׳. האי קרא אית לאסתכלא ביה בגין דתרין מדבחן הוו, מדבחא דעלוון ומדבחא דקטרת בוסמין דא לבר ודא לגו. האי מדבחא דקטרת איהי פנימאה, אמאי אקרי *מזבח* והא לא הוו דבחין בה דבחין ו*מזבח* ע״ד אקרי. [p. 249] אלא בגין דבטיל וכפית לכמה סטרין בישין דלא יכלין לשלטאה ולמהוי קטרוגא ועל דא אקרי *מזבח*. כד ההוא סטרא אחרא הוה חמי עובדא דקטרת סליק אתכפיא וערק ולא יכיל לקרבא כלל למשכנא. ובגין דלא אתזכי ולא אתערב בההוא חדוא דלעילא בר קב״ה בלחודוי ובגין דחביבא כ״כ לא קאים ההוא מזבח אלא פנימאה לגו דהאי איהו מזבח דברכה אשתכח ביה ועל דא סתים מעינא.

מה כתיב באהרן, (במדבר יז :13) *ויעמוד בין המתים ובין החיים ותעצר המגפה*, דכפית ליה למלאך המות דלא יכיל לשלטאה כלל ולא למעבד דינא. סימנא דא אתמסר בידנא די בכל אתר דקאמרי בכוונא ברעותא דלבא עובדא דקטרת דלא שלטא בההוא אתרא ולא אתזקין ולא יכלין שאר עמין לשלטאה על ההוא אתר.

[p. 250] ת״ח מה כתיב *מזבח מקטר קטרת*. כיון דכתיב *מזבח* אמאי *מקטר קטרת*, אלא בגין דנטלי מהאי אתר לאתקטרא כמא דעבד אהרן. תו מזבח אצטריך לאקטרא ולקדשא

© 2011–2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

ליה בההוא קטרת ועל דא *מקטר קטרת*. תו *מקטר קטרת* כתרגומו לאקטרא קטרת דהא אסיר לאקטרא באתר אחרא קטרת בר במחתה.

ת״ח האי מאן דדינא רדיף אבתריה אצטריך האי קטרת ולאתבא קמי מאריה דהא סיועא איהו לאסתלקא דינין מניה ובהאי ודאי מסתלקין מיניה אי איהו רגילא בהאי לאדכרא תרין זמנין ביומא בצפרא וברמשא דכתיב *קטרת סמים בבקר בבקר*, וכתיב *בין הערבים יקטירנה*. דא איהו קיומא דעלמא תדיר דכתיב (שמות ל: 8) *קטרת תמיד לפני יי׳ לדורותיכם*, ודא איהו קיומא דעלמא דלתתא וקיומא דעלמא דלעילא.

בההוא אתר דלא אדכר ביה בכל יומא עובדא דקטרת דינין דלעילא שריין ביה ומותנין סגיאין ועמין אחרנין שלטין עליה בגין דכתיב *קטרת תמיד לפני יי׳*, *תמיד* איהו קיימא *לפני יי׳* [p. 251] יתיר מכל פלחנין אחרנין. חביבא איהי עובדא דקטרת יתיר מכל פלחנין ורעותין דעלמא, ואע״ג דצלותא איהי מעליא מכלא עובדא דקטרת הוא יקיר וחביב קמי קב״ה.

ת״ח מה בין צלותא לעובדא דקטרת. צלותא אתקינו לה באתר דקרבנין דהוו עבדי ישראל, וכל אינון קרבנין דהוו עבדין לאו אינון חשיבין כקטרת. ותו מה בין האי להאי, אלא צלותא איהו תקונא לאתקנא מה דאצטריך, קטרת עביד יתיר מתקן וקשיר קשרין ועביד נהירו יתיר מכלא. ומאן איהו, דאעבר זוהמא ואדכי משכנא, כלא אתנהיר ואתקן ואתקשר כחדא. ועל דא בעינן לאעברא זוהמא מעלמא דאיהו תקונא דכלא בכל יומא ויומא כגוונא דההוא קרבנא חביבא דאתרעי ביה קב״ה.

מה כתיב במשה, (שם :34) *ויאמר יי׳ אל משה קח לך סמים*. ואע״ג דהא אוקמוה אבל מאי שנא בעובדא דא *קח לך* יתיר מכל מה דאמר ליה. אלא *קח לך* להנאתך ולתועלתך בגין דכד אתתא אתדכיאת הנאותא דבעלה איהו ורזא דא *קח לך סמים* לאעברא זוהמא לאתקשרא אתתא בבעלה, זכאה חולקיה **[ריט ע״ב]** דמשה. [p. 252] כגוונא דא (ויקרא ט: 2) *קח לך עגל בן בקר*, לאהרן ואתמר לכפרא על חוביה על ההוא *עגל* דאיהו גרים לון לישראל. ועל דא כתיב במשה *קח לך* להנאתך ולטובתך, וכן אוקמוה *בפסל לך*, מההוא פסולת דלוחי אבנא נתעשר משה, אוף הכא *קח לך* להנאתך.

קטרת קשיר קשרין ונהיר נהירו ואעבר זוהמא. ד׳ אתחבר בה׳, ה׳ אתחבר בו׳, ו׳ סליק ואתעטר בה׳, ה׳ אתנהיר בי׳, וכלא סליק רעותא לאין סוף והוי כלא קשירו חד ואתעביד חד קשירו ברזא חדא דאיהו קשרא עלאה דכלא. מכאן ולהלא כיון דכלא אתקשר בהאי קשרא אתעטר כלא ברזא דאין סוף ורזא דשמא קדישא אתנהיר ואתעטר בכל סטרין ועלמין כלהו בחדוא ואתנהירו בוצינין ומזונין וברכאן אשתכחו בכל עלמין וכלא ברזא דקטרת. ואי זוהמא לא אתעבר כל דא לא אתעביד, אשתכח דכלא בהאי תלייא.

© 2011–2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

ת״ח קטרת איהו קדמאה תדיר <u>קודם</u> לכלא ובגיני כך עובדא דקטרת אצטריך לאקדמא לצלותא <u>לשירין</u> ותושבחן בגין דכל דא לא [p. 253] סלקא ולא אתתקן ולא אתקשר עד דאתעבר זוהמא <u>בקדמיתא</u>. מה כתיב, (ויקרא טז:16) *וכפר על <u>הקדש</u>* בקדמיתא ולבתר *<u>מפשעיהם</u> לכל חטאתם*, ועל דא <u>לכפרא</u> על <u>קודשא</u> ולאעברא זוהמא ולאתדכאה <u>קודשא</u> ולבתר שירין ותושבחאן וצלותין כלא כדקאמרן.

זכאין אינון ישראל בעלמא דין ובעלמא דאתי דהא אינון ידעין לתקנא תקונא דלעילא ותתא. <u>כד בעינן</u> לתקנא תקונא מתתא לעילא עד דאתקשר כלא כחדא בקשורא חד בההוא <u>קשרא</u> עלאה. כד בעינן לתקנא <u>תקונין דלתתא בעינן לתקנא בתקונין</u> דאתוון <u>רשימן</u> דקב״ה אתקרי בהון.

ר׳ שמעון ור׳ אלעזר בריה הוו יתבי ליליא חד ולעאן באורייתא. א״ר אלעזר לר׳ שמעון אבוי הא כתיב (בראשית ג:16) *ואל האשה אמר הרבה ארבה עצבונך והרונך בעצב תלדי בנים ואל אישך תשוקתך <u>והוא ימשל בך</u>*, ואוליפנא דדא איהו רזא עלאה. תינח לתתא אבל <u>אי</u> איהו כגוונא דלעילא מאי איכא למימר.

פתח ר׳ שמעון ואמר (תהלים מב:2) *כאיל תערג על אפיקי מים <u>וגו׳</u>*. האי קרא אוקמוה, אבל <u>חיה</u> אית בעלמא ואיהי שלטא בשולטנו על אלף מפתחן בכל יומא ואיהי נוקבא <u>ותיאובתא דילה</u> תדיר *על אפיקי מים*, למשתי ולאתרוואה מצחותא דכתיב *כאיל תערוג <u>על אפיקי מים</u>*.

[p. 254] הכא אית לאסתכלא, בקדמיתא כתיב *כאיל* <u>ולא כאילת</u> ולבתר *תערוג* ולא כתיב יערוג. אבל רזא דא דכר <u>ונוקבא כחדא</u> דלא לאפרשא לון וחד איהו דלא אצטריך לסלקא דא מדא אלא תרוייהו כחדא. והאי נוקבא *תערוג על אפיקי מים* ואיהי מתעברא <u>מדכורא</u> וקשי עלה דהא על דינא קיימא <u>ואולידת. וקב״ה</u> זמין לה חד חויא עלאה רברבא ואתי ונשיך לגבי ההוא אתר ואולידת, ורזא דא *הרבה ארבה עצבונך והרונך* בגין דאיהי מתחלחלא בכל יומא ובעציבו על עובדין <u>דכל עלמא</u>. *בעצב תלדי בנים*, *בעצב* דא רזא דחויא דעציב אנפיהון דעלמא.

ואל אישך תשוקתך, כד״א *תערוג על אפיקי מים*. *והוא ימשל בך*, הא אוקימנא רזא דאיהו שליט עלה. וכל דא למה, בגין דאמרה סיהרא <u>כמא</u> [p. 255] דתנינן ובגיני כך אזעירת <u>נהורא</u> ואזעירת <u>שולטנה</u> ולית לה רשו מגרמה בר כד יהבין לה חילא.

בעצב תלדי בנים, <u>כמא</u> דאוקימנא. ואי תימא אמאי אצטריך חויא <u>לדא. אלא דא</u> פתח ארחא <u>לנפקא כל</u> אינון נשמתין דעלמא <u>ואלמלא</u> פתח אורחין לנחתא לתתא לא ישרי בגויה דבר נש.

© 2011–2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

מה כתיב, *לפתח חטאת רובץ*. מאי *לפתח*, לההוא *פתח* דאתערא לאולדא לאפקא נשמתין לעלמא, איהו קאים לגבי ההוא *פתח*. וכל אינון נשמתין דאצטריכו לנחתא בגופין קדישין לא קאים איהו לההוא *פתח* ולית ליה רשו בההיא נשמתא. ואי לאו הא חויא נשיך ואסתאב ההוא נהר ולאו איהו נשמתא דאתדכיא.

והכא איהו רזא עלאה, *בעצב תלדי בנים*, רזא דא דא נחש דהא **[רכ ע״א]** עמיה אולידת נשמתין בגין דדא איהו על [p. 256] גופא ודא על נשמתא ותרווייהו דא בדא, דא נקיט נשמתא ודא נקיט גופא. וזמינא דא חויא לאולדא כל אינון גופין עד דלא ייתי זמנא דיליה הדא הוא דכתיב (ישעיה סו: 7) *בטרם תחיל ילדה*. זמנא דחויא לאולדא בשבע שנין והכא בשית מה דלאו איהו זמניה, ובההוא זמנא דאוליד לון מההוא לידה ימות דכתיב (שם כה: 8) *בלע המות לנצח*, וכתיב (שם כו: 9) *יחיו מתיך נבלתי יקומון*.

אמר ר׳ שמעון בההוא זמנא דאתערין מתי עלמא יתערון בארעא קדישא ויקומון חיילין חיילין כלהו על ארעא דגליל בגין דתמן זמין מלכא משיחא לאתגלאה בגין דאיהו חולקא דיוסף ותמן אתברו בקדמיתא ומתמן שארו לאתגלאה מעל אתרייהו ולאתבדרא ביני עממיא כד״א (עמוס ו: 6) *ולא נחלו על שבר יוסף*. ואמאי יקומון תמן, בגין דאיהו חולקיה דההוא דאשתוי בארונא דכתיב (בראשית נ: 26) *ויישם בארון במצרים*, ולבתר אתקבר בארעא קדישא דכתיב (יהושע כד: 32) *ואת עצמות יוסף אשר העלו בני ישראל ממצרים קברו בשכם*, ודא איהו דקאים בקיומא דברית יתיר מכלא.

[p. 257] ובההוא זמנא דיתערון כלהו חיילין חיילין כלהו יהכון דא לחולק אבהתהון ודא לחולק אבהתהון דכתיב (ויקרא כה: 10) *ושבתם איש אל אחוזתו ואיש אל משפחתו תשובו*, ואשתמודען דא לדא. וזמין קב״ה לאלבשא לון לכל חד וחד לבוש מרקמא וייתון כלהו וישבחון למאריהון בירושלם ויתחברון תמן אוכלוסין אוכלוסין וירושלם יתמשך לכל סטרין יתיר ממה דאתמשך כד אתחברו תמן מגלותא. כיון דיתחברון וישבחון למאריהון קב״ה יחדי עמהון הדא הוא דכתיב (ירמיה לא: 12) *ובאו ורננו במרום ציון ונהרו אל טוב יי׳*, כל חד וחד לחולקיה וחולק אבהתוי, ואחסנתהון דישראל תהא עד רמתא דרמאה ותמן ילפון אורייתא והא אוקמוה וכתיב (ישעיה כו: 19) *הקיצו ורננו שוכני עפר וגו׳*.

© 2011–2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

פרשת אלה פקודי

[p. 258] *אלה פקודי המשכן משכן העדות אשר פקד על פי משה וגו׳*. רבי חייא פתח (קהלת א:7) *כל הנחלים הולכים אל הים והים איננו מלא את מקום שהנחלים הולכים שם הם שבים ללכת*. האי קרא אוקמוה ואתמר, אבל *כל הנחלים* אלין רזין דנחלין ומבועין קדישין דאתמליין ונפקי מבועין קדישין לאנהרא ולמליא להאי ימא רבא. וכיון דהאי ימא רבא אתמלי מסטרא דא דאינון נחלין כדין הוא אפיק מים ואשקי לכל חיוון ברא כד״א (תהלים קד:11) *ישקו כל חיתו שדי*. מה כתיב לעילא, *המשלח מעינים בנחלים*, ולבתר *ישקו כל חיתו שדי*, אלין אינון רתיכין דלתתא דכד ימא נקיט לון כלהו נקיט לון ושאיב לון ולבתר אפיק מיין לסטרא אחרא דאינון רתיכין קדישין דלתתא ואשקי לון, וכלהו אתמנון ואתפקדן בשמא כד״א (ישעיה מ:26) *לכלם בשם יקרא וגו׳*, ובגין כך *אלה פקודי המשכן*.

[p. 259] *אלה פקודי המשכן*. ר׳ יוסי פתח (תהלים לא:20) *מה רב טובך אשר צפנת ליראיך פעלת לחוסים בך נגד בני אדם*. *מה רב טובך*, כמה אית לון לבני נשא למנדע ולאסתכלא בארחוי דקב״ה דהא בכל יומא ויומא **[רכ ע״ב]** קלא נפיק ואכריז ואמר אסתמרו בני עלמא טרוקו גלי חובין אסתלקו מרשתא דתפיס עד לא יתפסון רגליכון בההוא רשתא. גלגלא סחרא תדיר סליק ונחית, ווי לאינון דדחיין רגלייהו מגו גלגלא, נפלי לגו עומקא דטמיר לאינון חייבי עלמא. ווי לון דינפלון ולא יקומון ולא ינהרון בנהורא דגניז לצדיקיא. זכאין אינון צדיקיא לעלמא דאתי דכמה נהורין גניזין לון כמה עדונין בההוא עלמא טמירין לון דכתיב *מה רב טובך אשר צפנת ליראיך*. *מה רב טובך* הא אוקמוה דא הוא אור דגניז לצדיקיא לעלמא דאתי דכתיב (בראשית א:4) *וירא אלהים את האור כי טוב*, וכתיב (תהלים צז:11) *אור זרוע לצדיק ולישרי לב שמחה*. ועל דא *מה רב טובך*, כתיב הכא *מה רב טובך* וכתיב *וירא אלהים את האור כי טוב*.

אשר צפנת, בגין דאסתכל קב״ה בההוא נהורא ואסתכל באינון חייביא דהוו זמינין למחטי בעלמא וגניז ליה לההוא נהורא למזכי ביה צדיקיא לעלמא דאתי כמא דאתמר.

[p. 260] *פעלת*, בקדמיתא *צפנת* ולבתר *פעלת*. אלא *צפנת* כמא דאתמר, *פעלת* בגין דההוא נהורא דגניז ביה עביד קב״ה אומנותא דעלמא. מנא לן, דכתיב (בראשית ב:4) *אלה תולדות השמים והארץ בהבראם*, באברהם, וההוא נהורא דאברהם גניז ליה קב״ה וביה עביד אומנותא דכתיב *פעלת*.

לחוסים בך, לאינון דיתבי תחות צלא דקב״ה.

© 2011–2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

נגד בני אדם, דהא בהאי אומנותא דאתעביד בהאי נהורא קיימין בני נשא בעלמא וקיומא דלהון הוי. אע״ג דאיהו גניז ביה קיימין בני נשא בעלמא.

פעלת, אומנותא דעלמא דביה אתעביד כלא בחושבנא. אומנותא דעלמא כגוונא דא אומנותא דמשכנא דאיהו אומנותא כגוונא דעלמא והא אוקימנא. כתיב הכא *אלה* [p. 261] *פקודי המשכן*, וכתיב התם *אלה תולדות השמים והארץ*, בגין דכל אינון תולדין דעבדו ואפיקו שמיא וארעא כלהו בחילא דההוא נהורא דגניז אתעבידו ונפקו, *פקודי המשכן* מההוא חילא נפקו. מנא לן, דכתיב *ובצלאל בן אורי בן חור*, דא איהו מסטרא דימינא, *ואתו אהליאב*, דא מסטרא דשמאלא, ומשכנא מסטרא דשמאלא וימינא אתקם ואתעביד ומשה דהוה בינייהו אוקים ליה.

ר׳ אלעזר פתח (ישעיה טז:5) *והוכן בחסד כסא וישב עליו באמת באהל דוד שופט ודורש ומהיר צדק*. *והוכן בחסד כסא*, הא אוקימנא כד מחשבה סליק ברעו דחדווא מטמירא דכל טמירין דלא אתיידע ולא אתדבק מטי ההוא חדווא ובטש גו מחשבה וכדין עאל באתר דעאל עד דאתגניז בחד היכלא עלאה דאיהו טמיר לעילא, ומתמן נגדין ואתמשכן כל נהורין לימינא דנטיל בקדמיתא ולבתר נטלי כלהו ומההוא סטר ימינא אתקן כרסייא לתתא דהא קב״ה אתקין לההוא כרסייא *בחסד*.

[p. 262] *וישב עליו באמת*, דאיהו תקונא דחותמא דכלא ולא יתיב על ההוא כרסייא אלא בחותמא דא דאיהו *אמת*.

באהל דוד, דאיהו בי כרסייא לתתא.

שופט ודורש משפט ומהיר צדק, *שופט* מסטרא דדינא, *ודורש משפט* מסטרא דרחמי, *ומהיר צדק* איהו כרסייא דדינא דאיהו בי דינא לתתא.

ת״ח כגוונא דא משכנא לא אתתקן אלא בסטרא דא דחסד כדקאמרן, ועל דא אתמנון תולדין ואתתקנו כלהו לתתא.

אלה פקודי המשכן משכן העדות אשר פקד על פי משה. ר׳ שמעון פתח *בראשית ברא אלהים את השמים ואת הארץ*. הא **[רכא ע״א]** אוקימנא בכמה סטרין, אבל כד ברא קב״ה עלמא ברא ליה כגוונא דלעילא למהוי עלמא דא דיוקנא דעלמא דלעילא וכל אינון גוונין דלעילא אתקין לון לתתא לאתדבקא ולאתקשרא עלמא בעלמא. וכד אסתכל למברי עלמא אשגח באורייתא וברא ליה ואסתכל בשמא קדישא כללא דאורייתא וקיים עלמא. בתלת סטרין אתקיים עלמא ואינון [p. 263] חכמה ותבונה ודעת דכתיב (משלי ג:19-20) *יי׳ בחכמה יסד ארץ כונן שמים בתבונה*, *וכתיב בדעתו תהומות נבקעו*, הא כלהו בקיומא דעלמא. ובאלין

© 2011–2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

תלתא אתבני משכנא דכתיב *ואמלא אותו רוח אלהים בחכמה בתבונה ובדעת*, וכלהו תלתא רמיזין בקרא דא, *בראשית* היינו דכתיב *בחכמה*, *ברא אלהים* היינו דכתיב *בתבונה*, *את השמים* היינו דכתיב *בדעת*. וכלהו כתיבי בעבידת משכנא וברזא דא כתיב *אלה פקודי המשכן* דא רזא דחכמה, *משכן העדות* דא רזא דתבונה, *אשר פקד על פי משה* דא רזא דדעת, וכלא דא לקבל דא בגין דכל מה דברא קב״ה בעלמא דין ברא ליה לעילא וכלא אתרשים בעבידת משכנא.

ת״ח בשעתא דאמר ליה קב״ה למשה עביד לי משכנא הוה קאים משה תוהא דלא ידע מה למעבד עד דאחזי ליה קב״ה בעינא כמא דכתיב (שמות כה:40) *וראה ועשה* [p. 264] *בתבניתם אשר אתה מראה בהר*. מאי *בתבניתם*, אלא אוליפנא דאחמי ליה קב״ה למשה דיוקנא דכל מלה ומלה כההוא דיוקנא דאיהו לעילא וכל חד וחד הוה עביד דיוקנא דיליה כדיוקנא דאיהו לעילא וכל חד הוה עביד דיוקנא דיליה כדיוקנא דאיהו אתעביד בארעא.

אשר אתה מראה בהר, *אשר אתה* רואה מבעי ליה. אלא אוליפנא דאספקלריא דלא נהרא הוה אחמי ליה בגויה כל אינון דיוקנין וכל אינון גוונין דאתעבידו לתתא כהאי חיזו דאחזי בגויה כל דיוקנין, משמע דכתיב *אשר אתה מראה*, *אתה* רזא דאספלקריא דלא נהרא דאחזי ליה בגויה כל אינון דיוקנין והוה חמי לון משה כל מלה ומלה על תקוניה כמאן דחמי גו עששיתא וגו חיזו דאחזי כל דיוקנין. וכד אסתכל בהו משה אקשי קמיה. אמר ליה קב״ה משה את בסימניך וכו׳. כדין אתיישב משה בכל עבידתא.

[p. 265] כד אתעביד כל עבידתא אצטריך משה לממני כלא בגין דלא יימרון ישראל דאשתאר כספא ודהבא ואסתליק לנטלא ליה, ועל דא אצטריך לממני חושבנא קמייהו דישראל בגין דכתיב (במדבר לב:22) *והייתם נקיים מיי׳ ומישראל*, ובגין כך כתיב *אלה פקודי המשכן משכן העדות* דהא רוחא דקודשא הוה אחזי לכלא חושבן משכנא דכל כספא ודהבא דנדיבו ישראל ורוחא דקודשא הוה אמר *וכסף פקודי העדה מאת ככר וגו׳ כל הזהב העשוי למלאכה וגו׳*, בגין דקב״ה אתרעי בהו באינון אומנין ובעא לאפקא מהימנותא דלהון קמי כלא.

אלה פקודי המשכן. ת״ח בההוא שעתא דעבידתא דמשכנא אתעביד הוה סטרא אחרא אזיל ושאט ולא יכיל לאסטאה ולא הוה אשכח עילא על מהימנותא דאומנין עד דקב״ה כפיף ליה לקמיה דמשה ואיהו עביד חושבנא דמהימנותא בעל כרחיה וסליק מהימנותא דלהון לגבי [p. 266] כלא, ורזא דא דכתיב *אלה פקודי המשכן* והא אוקימנא *אלה* כד״א (ישעיה מט:15) *גם אלה תשכחנה*, וכתיב *אשר פקד על פי משה* דתמן אתמני ואתפקד עד דאתעביד חושבנא דבי משכנא מקמי משה וישראל כלהו. **[רכא ע״ב]**

אלה פקודי המשכן משכן העדות. מאן *עדות*, אלא תרי זמני כתיב הכא *משכן* חד לעילא וחד לתתא, ו*משכן* אקרי *משכן העדות*. מאן *עדות*, כד״א (תהלים קכב:4) *שבטי יה עדות*

© 2011–2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

לישראל, שמא דא איהו *עדות לישראל*. כגוונא דא (שם פא:6) *עדות ביהוסף שמו*, ביהוסף שם יה איהו *עדות* ודאי. אלין תרין אתוון סהדי סהדותא בכל אתר והכא איהו *עדות*, ובגין כך *משכן העדות* משכנא דהאי *עדות*, ועל דא משכנא אקרי על רזא דשמא דא קדישא, והיינו דכתיב (שם קלב:12) *ועדותי זו אלמדם*, בגין דהאי אתר איהו סתימו וגניזו דכלא.

[p. 267] *אשר פקד על פי משה*. עד הכא לא ידענא אי משכנא *פקד* או האי *עדות*, אלא *פקד* ודאי האי *עדות* בגין דמן יומא דאבהן אסתלקו מעלמא וכל אינון שבטין בנוי דיעקב ואשתארו ישראל בגלותא ובאינון עאקן אתנשי מנייהו ידיעא דרזא דשמא קדישא עלאה דא דאיהו שמא ד*עדות* דקיומא דשמיא וארעא דאלין תרין אתוון אוקימו עילא ותתא וכלהו סטרין דעלמא. כיון דאתא משה אתפקד ואדכר שמא דא בעלמא, דכד הוה בסנה מיד שאיל על שמא דא דכתיב (שמות ג:13) *ואמרו לי מה שמו מה אומר אליהם*, ותמן אתפקד *על פי משה* שמא דא.

עבדת הלוים. מאי *עבדת הלוים*, אלא רזא דא דכתיב (במדבר יח:23) *ועבד הלוי הוא*, *הוא* דא רזא דשמא קדישא דאקרי *הוא* ולא אקרי *אתה* ובגין כך *עבודת הלוים* ודאי.

[p. 268] ד״א *עבדת הלוים* דאינון נטלין משכנא על כתפייהו מאתר לאתר דכתיב (שם ז:9) *ולבני קהת לא נתן כי עבודת הקדש עליהם בכתף ישאו*.

אלה פקודי המשכן משכן העדות. רבי אבא פתח (ישעיה יא:10) *והיה ביום ההוא שרש ישי אשר עומד לנס עמים אליו גוים ידרשו והיתה מנוחתו כבוד*. *והיה ביום ההוא*, בזמנא דקב״ה יסגי שלמא בעלמא יתקיים שרשא דאילנא דחיי דההוא שרשא מניה אתקיימו שאר שרשין לתתא וכלהו אשתרשן ואתקיימן מניה.

אשר עומד לנס עמים, דהאי איהו קיימא לנסא ולאת לרזא דשמא קדישא.

אליו גוים ידרשו, דתמן רזא דקיומא דשמא קדישא ובגין כך *אליו גוים ידרשו* כד״א (מיכה ד:2) *והלכו גוים רבים ואמרו לכו ונעלה אל הר יי׳ ואל בית אלהי יעקב ויורנו מדרכיו ונלכה בארחותיו כי מציון תצא תורה ודבר יי׳ מירושלם*. ועל דא *אליו גוים ידרשו*.

והיתה מנוחתו כבוד. *מנוחתו* דא בי מקדשא. *כבוד* דהכי אקרי בההוא זמנא *כבוד* דכתיב (ישעיה ל:26) *והיה אור הלבנה כאור החמה ואור החמה יהיה שבעתים*. ו*מנוחתו* דההוא *שרש ישי* אתקרי כבוד יי׳ לא יתמני ולא יקום בחושבנא לעלמא. מאי טעמא, בגין דהא קיימא בחושבנא השתא וההוא זמנא לא יתקיים בחושבנא. מאי טעמא, בגין דכל מה דקיימא בחושבנא לא שריין תמן ברכאן בשלימו, ברכאן שריין במה דלא קיימא בחושבנא. בזמנא קדמאה קיימא בחושבנא דכתיב *אלה פקודי המשכן משכן העדות*.

© 2011–2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

[p. 269] ת״ח משכנא דא קיימא בחושבנא ובגין כך אצטריך לצלותא דמשה דישרי עליה ברכאן דכתיב *ויברך אותם משה*. ומה ברכה בריך לון, יהא רעוא דתשרי ברכה על עובדי ידיכון. וברכאן לא שריין על האי חושבנא עד דאקשר ליה משה לעילא דכתיב *אלה פקודי המשכן משכן עדות אשר פקד על פי משה*, דאי לאו דאתעביד חושבנא על ידא דמשה לא יכלין אינון למעבד חושבנא דכתיב *אשר פקד על פי משה*.

פתח ואמר (מלכים א יז:8-9) *ויהי דבר יי׳ אל אליהו וגו׳ קום לך צרפתה אשר לצידון וישבת שם הנה צויתי שם אשה אלמנה לכלכלך*. ואן פקיד לה קב״ה. אלא עד לא ייתי לעלמא פקיד קב״ה בגזירה דיליה לעילא על העורבים למיתי מזונא לאליהו ולההיא אתתא למיהב ליה מזונא. מה כתיב, **[רכב ע״א]** (מ״א יז:12) *ותאמר חי יי׳ אלהיך אם יש לי מעוג כי אם מלא כף קמח בכד ומעט שמן בצפחת וגו׳*, והא הכא מדידו בההוא קמחא דלא הוה ביה בר *מלא כף קמח בכד*, כך הוא מדידו דיליה ואתחזי דלא שריין ביה ברכאן הואיל [p. 270] וקאים במדה. מה כתיב, (שם:12) *כי כה אמר יי׳ אלהי ישראל כד הקמח לא תכלה וצפחת השמן לא תחסר עד יום תת יי׳ מטר*. *תת*, *תתן* כתיב. מאי טעמא, בגין דבכל דרא לא אשתכח מאן דיזכי לזכו כהאי אתתא ועל דא כתיב *תתן*, אנת *תתן* מטרא על עלמא בגין דזכותך סגי.

וכתיב (שם:16) *כד הקמח לא כלתה וצפחת השמן לא חסר כדבר יי׳ אשר דבר ביד אליהו*. וכי אם ההוא קמחא דקיימא במדידו דהוה *מלא כף קמח* לא פסקא מניה ברכאן בגין מלה דאליהו דכתיב *כד הקמח לא כלתה*, משכן העדות אע״ג דקיימא בחושבנא הואיל ואתפקד על ידא דמשה כל שכן וכל שכן דשריא ביה ברכאן, ועל דא כתיב *אלה פקודי המשכן משכן העדות אשר פקד על פי משה*.

אלה פקודי המשכן משכן העדות. רבי חזקיה פתח (שמות ג:5) *ויאמר אל תקרב הלם של נעליך מעל רגליך וגו׳*. האי קרא אוקמוה, אבל הא אוקמוה דפריש ליה קב״ה מאתתיה בגין לאתדבקא בשכינתא דכתיב (שם) *כי המקום אשר אתה עומד עליו אדמת קודש הוא*, *אדמת קדש* דא שכינתא. אתדבקותא קדישא אתדבק משה לעילא, וכד קב״ה קשיר ליה בחביבותא דלעילא כדין אתפקד רב ממנא על ביתא ואיהו גזיר וקב״ה עביד דכתיב [p. 271] (במדבר טז:30) *ופצתה האדמה את פיה*, וכתיב (שם:31) *ויהי ככלותו לדבר וגו׳*, וכתיב (שם י:35-36) *קומה יי׳*, *שובה יי׳*. מאי טעמא, דכתיב *אשר פקד על פי משה*, *על פי משה* אתתקן ואתפקד בכלא.

פקודי המשכן, בגין דהכא קיימא פקידא. *אשר פקד על פי משה*, דכתיב *פקד פקדתי אתכם*. פקידא הוא על ידא דמשה דאיהו הוה קול דאפיק ליה לדבור ועבד לה פקידה לנפקא

© 2011–2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

מגלותא והשתא אתפקדא לאתמשכא קדושה מעילא לתתא כמא דכתיב (שם כה:8) *ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם*.

[p. 272] *ובצלאל בן אורי בן חור למטה יהודה עשה את כל אשר צוה ייי את משה*. אמר ר׳ יהודה הא אתמר דהא בצלאל מסטרא דימינא הוה ואיהו אתקין תקונא דכלא. ותו דהא יהודה איהו שליטא ומלכא על כל שאר שבטין ומניה נפק מאן דאתקין כל משכנא.

בצלאל הא אוקמוה בצל אל. ומאן איהו בצל אל, דא ימינא. ותו מסטרא דא אתקין כלא וירית חכמתא למעבד כל עיבידן.

ואתו אהליאב בן אחיסמך למטה דן, דאיהו מסטרא דשמאלא, דא איהו מסטרא דדינא קשיא, והא אוקמוה דהא מתרין סטרין אלין אתעביד משכנא ואתתקן בהו לאתקשרא בהו למהוי בין ימינא ושמאלא והא אתמר ואוקמוה.

פתח ואמר (תהלים מח:3) *יפה נוף משוש כל הארץ וגו׳*. ת״ח כד ברא קב״ה עלמא אשדי חד אבנא יקירא מתחות כרסי יקריה ושקע עד תהומא ורישא דההוא אבנא נעיץ גו תהומי ורישא אחרא לעילא, וההוא רישא אחרא עלאה איהו חד נקודה דקיימא באמצעיתא דעלמא ומתמן אתפשט עלמא לימינא ולשמאלא ואתקיים ההוא נקודה [p. 273] באמצעיתא, וההוא אבנא אקרי שתיה דמנה אשתיל עלמא לכל סטרין. תו שתיה שת יה קב״ה שוי לה למהוי יסודא דעלמא ושתילו דכלא.

בתלת **[רכב ע״ב]** גוונין אתפשטת ארעא סחרניה דההוא נקודה. אתפשטותא קדמאה סחרניה דההוא נקודה כל צחותא וזכותא דארעא קיימא תמן ותמן איהו, והאי קיימא לעילא על כל ארעא סחרניה דההוא נקודה. אתפשטותא תניינא סחרניה דההוא אתפשטותא קדמאה איהו צחותא וזכותא ולאו כההוא קדמאה ואיהו דקיק וצח בצחותא דעפרא יתיר מכל שאר עפר אחרא. אתפשטותא תליתאה איהו חשוך וגסו דעפרא יתיר מכלהו וסחרניה דהאי קיימין מיין דימא דאוקיינוס דאסחר כל עלמא. אשתכח דההוא נקודה קיימא באמצעיתא וכלהו גוונין דאתפשטותא דעלמא סחרניה.

אתפשטותא קדמאה איהו בי מקדשא וכל אינון היכלין ועזרות וכל ההוא תקונא דיליה וירושלם וכל מתא משורא לגו. אתפשטותא תניינא כל ארעא דישראל דאתקדשת בקדושא. אתפשטותא תליתאה איהו שאר כל ארעא אתר בי מותבא דשאר עמין וימא דאוקיינוס דסחרא כלא. והא אוקמוה דרזא דא גוונין דעינא דסחרן לההוא נקודה דאמצעיתא דעינא דאיהו חיזו דכל עינא כגוונא דההיא נקודה אמצעיתא דקאמרן דאיהו חיזו דכלא דתמן קאים בית קדש הקדשים וארון וכפורת דאיהו חיזו דכלא. אשתכח ההוא נקודה חיזו דכל עלמא ועל דא כתיב

© 2011–2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

יפה נוף משוש כל[p. 274] *הארץ הר ציון*. *יפה*, שפיר ההוא חיזו וחדוא דכלא. *נוף*, נופא דאילנא דאיהו שפירו דכלא.

ת״ח שפירו דעלמא וחיזו דעלמא לא אתחזי בעלמא עד דאתבני ואתקם משכנא. מההיא שעתא אתחזי חיזו דכלא בעלמא ואתתקן עלמא ואזלו בההוא משכנא עד דמטו להאי נקודה דאיהי *יפה נוף* חדוה דכלא. כיון דמטו להתם כדין פתח ארונא ואמר (תהלים קלב:14) *זאת מנוחתי עדי עד פה אשב וגו׳*.

רבי יוסי אמר האי קרא כנסת ישראל אמרה ליה בשעתא דאתבני בי מקדשא ועאל ארונא לאתריה.

א״ר חייא קב״ה אמר ליה על כנסת ישראל כד ישראל עבדי רעותיה דהא כדין קב״ה יתיב על כורסי יקריה וחייס עלמא וחביבותא דכלא אשתכח וכדין אמר *זאת מנוחתי עדי עד פה אשב וגו׳*.

ות״ח בשעתא דכלהו אומנין שארו למעבד אומנותא ההוא עובדא ממש דשראן איהי אשלימת מגרמה, אינון שראן ואיהי אשלימת עבידתא, איהי ממש. מנא לן, דכתיב *ותכל כל עבודת משכן אהל מועד*. כגוונא דא (בראשית ב:1) *ויכלו השמים והארץ*. ואי תימא *ויכל אלהים ביום השביעי*, [p. 275] ודאי הכי הוא דכל עלמא אע״ג דכל עבידן אשתלימו כל חד וחד עלמא כלא לא הוה שלים בקיומיה עד דאתא יומא שביעאה, דכד אתא יומא שביעאה כדין אשתלימו כל עבידן ואשלים ביה קב״ה עלמא הדא הוא דכתיב *ויכל אלהים ביום השביעי מלאכתו אשר עשה*, בהאי אשתלים בקיומא כל עבידתיה דעבד ועל דא *ויכל אלהים ביום השביעי*.

כד אתבני בי מקדשא כל עבידא דאתעביד איהי מגרמה אתעבידת, אומנין שראן ועבידתא אחזי לון למעבד ואתרשימת קמייהו ואשתלימת היא מגרמה, והא אוקמוה דכתיב (מלכים א ו:7) *והבית בהבנותו*, *והבית* כאשר בנוהו לא כתיב אלא *בהבנותו*. *אבן שלמה מסע נבנה*, בנוהו לא כתיב, אלא *נבנה*, הוא מגרמיה נבנה. וכן בכל עבידתא דאיהו קודשא איהי אשתלימת מגרמה. **[רכג ע״א]**

ובצלאל בן אורי בן חור. האי קרא אוליפנא דרוח קדשא אכריז עלוי לעיניהון דישראל ואמר *ובצלאל בן אורי בן חור למטה יהודה עשה את כל אשר צוה יי׳ את משה*.

ואתו אהליאב. מאי *ואתו* אלא אוליפנא דאהליאב לא עביד עבידתא בלחודוי אלא עם בצלאל ועמיה עביד כל מה דעביד הדא הוא דכתיב *ואתו*, *אתו* ולא בלחודוי. מכאן דשמאלא איהי בכלל [p. 276] ימינא תדיר ועל דא כתיב *ואני הנה נתתי אתו את אהליאב*, דא ימינא ודא שמאלא.

© 2011–2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

אלה פקודי המשכן משכן העדות אשר פקד על פי משה וגו׳. רבי ייסא אמר כיון דעבדו כל חכימייא ית משכנא אצטריך למהדר חושבנא <u>מכל מה דעבדו ומכל</u> אינון עבידן דאתעבידו ביה. מאי טעמא, בגין דכל חושבן וחושבן כד הוה אתעביד חושבנא הכי אתקיים ההוא עבידא ואתקיים באתריה, וישראל כלהו כמה דאתרעו במה דנדיבו בקדמיתא הכי נמי אתרעו בההוא חושבנא וכדין אתקיים כל <u>עובדא</u> בההוא רעותא ועל דא אצטריך הכא חושבנא בגין דבהאי אתקיים <u>עבידתא</u>.

<u>אלה</u>, ולא כתיב ו*אלה* אלא דא איהו חושבנא דפסיל כל חושבנין דעלמא ודא אתקיים יתיר מכלהו דבהאי אתקיים משכנא ולא באחרא.

פתח ואמר (ישעיה לג:6) *והיה אמונת עתיך חסן ישעת חכמת ודעת יראת יי׳ היא אוצרו*. האי קרא אוקמוה חברייא, אבל הא תנינן כל ב״נ דאתעסק באורייתא בהאי עלמא וזכי למקבע <u>עתים</u> לה אצטריך ב*אמונה* דרעותא דיליה <u>יתכוון</u> לקב״ה <u>יתכוון</u> לשם שמים בגין ד*אמונה* להכי אתכוון.

[p. 277] *חסן ישועת*, לאכללא רחמי בדינא.

חכמת ודעת, דתרין אלין שראן דא על דא, דא טמיר וגניז לאשראה דא על דא.

יראת יי׳ היא אוצרו, *אוצרו* דכל אלין בגין <u>דהאי נקיט</u> כל אינון נחלין ואיהי אתעבידת אוצר לכלהו וכד <u>נפקי מינה</u> כל אינון גניזין כלהו אפיק לון בחושבנא. <u>מנא לן</u>, דכתיב (שיר ז:5) *עיניך ברכות בחשבון*, *בחשבון* ודאי עביד ואפיק אינון ברכות מים <u>ואשגח לאפקא</u> כלא בחושבנא. ועל דא אקרי *אמונה* ובכלא אקרי *אמונה* והא אוקימנא. ומה אי הכא אצטריך לאחזאה מהימנותא, לשאר מילי <u>עלמא</u> עאכ״ו. ועל דא קב״ה <u>אודע לכל</u> ישראל רזא דמהימנותא דלהו בכל מה דעבדו וכלא אתמר.

רבי יוסי ורבי יצחק הוו אזלי בארחא. אמר ר׳ יוסי ודאי דקב״ה אתרעי ביה בבצלאל לעבידת משכנא יתיר מכל ישראל, אמאי.

אמר ליה שמא גרים והא אוקמוה <u>בגין</u> דקב״ה שוי שמהן <u>בארעא כמא דכתיב</u> (תהלים מו:9) *אשר שם שמות בארץ*, <u>שמהן שוי בארעא לאתעטרא בהו ולמעבד בהו עבידא בעלמא</u>.

[p. 278] אמר ליה רזא איהו הכא. יהודה מסטר שמאלא הוה ואהדר ואתדבק בימינא ועל דא בסטרא דא אתעביד משכנא, שארי מסטר שמאלא ואתדבק <u>בימינא</u> ולבתר אתכליל דא בדא ואתעביד כלא ימינא. כגוונא דא אורייתא שארי משמאלא ואתדבק בימינא ואתכליל דא בדא ואתעביד כלא ימינא.

© 2011–2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

ראובן שרא מימינא וסטא לשמאלא ונטלו עמיה אינון שאר שבטין דאינון שמאלא בגין דשרי מימינא וסטא לשמאלא. יהודה שרא משמאלא ונטה לימינא, שרא משמאלא בגין דאתיא מסטר שמאלא ואתדבק בימינא. ועל דא בצלאל איהו עביד משכנא ואתתקן לגביה והא אוקמוה דקב״ה אתרעי ביה ובריר ליה מכלא **[רכג ע״ב]** לעבידתא דא ויהב ליה חכמתא ותבונה ודעת כמא דאוקמוה בגין דעמיה הוה בקדמיתא סכלתנו דלבא דכתיב *ובלב כל חכם לב נתתי חכמה*, בגין דקב״ה לא יהיב חכמתא אלא למאן דאית ביה חכמתא ואוקמוה חברייא ואתמר, וכן כגוונא דא בצלאל.

[p. 279] ר׳ שמעון אמר בצלאל שמיה גרים ליה ועל חכמתיה אקרי הכי ורזא דמלה בצל אל.

פתח ואמר (שיר ב:3) *כתפוח בעצי היער כן דודי בין הבנים בצלו חמדתי וישבתי וגו׳*. *בצלו*, היינו בצלאל דאיהו אתקין משכנא ועבד ליה דכתיב *חמדתי וישבתי* דמשכנא חמידא איהו למיתב ביה דאיהו עביד חמודא לכנסת ישראל וכנסת ישראל יתבא בצלא דא, *בצלו* כמא דאוקימנא דאיהו בצלאל. ודא איהו דעביד פירין טבין בעלמא דכתיב (הושע יד:9) *ממני פריך נמצא*. מאן איהו *פרי*, אלין אינון נשמתהון דצדיקייא דאינון איבא דעובדוי דקב״ה דההוא נהר דנפיק מעדן איהו אפיק וזריק נשמתין לעלמא ואינון פריו דקב״ה ובגין כך *פריו*, דא איהי כדקאמרן.

בצלו, דא איהו בצלאל ועל דא תקונא דמשכנא בצלאל הוה, ובגין כך *ובצלאל בן אורי בן חור*. *בן אורי* דא נהורא דשמשא דנפיק, *בן אורי* דא ימינא. *בן חור* דא שמאלא, *בן חור*, בן חורי, ועל דא אשתלים ביה [p. 280] דינא על קב״ה בעובדא דעגלא.

כל הזהב העשוי, הוה עשוי מההוא שעתא דיהבו לון ישראל והוה עשוי ואתתקן מקדמת דנא.

בכל מלאכת הקדש, כל ההוא דהבא אתעביד ואתתקן *בכל מלאכת הקדש*. מאי טעמא, בגין דבכל דרגא ודרגא הוה אתתקן ביה דהבא דלית שלימו אלא רחמי ודינא ועל דא דהבא אזיל *בכל מלאכת הקדש*, בכל ההוא עבידתא דאקרי *קדש* הוה אזיל ביה *זהב*, דהבא בכלא.

רבי אבא ורבי יוסי ורבי חזקיה הוו יתבי ולעאן באורייתא. אמר רבי חזקיה לרבי אבא הא חמינן דקב״ה אתרעי בדינא בכלא לאתערבא דא בדא ואיהו אריך דינא בחייבי עלמא. אי איהו אתרעי בדינא אמאי סליק ליה בחייביא.

[p. 281] אמר ליה כמה טורין אתעקרו במלה דא, אבל כמה מלין גלי בוצינא קדישא בהאי. ות״ח דינא דקב״ה אתרעי ביה איהו דינא בריר איהו דינא דאתער רחימו וחדוא, אבל

© 2011–2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

חייביא כד אינון בעלמא כלהו דינא דזוהמא, כלהו דינא דלא אתרעי ביה קב״ה כלל, ועל דא לא בעי לאתערבא דינא קדישא בדינא מסאבא עד דאיהו אשתצי מגרמיה ולאובדא ליה מעלמא דאתי וההוא דינא דזוהמא דביה איהו אוביד ליה מעלמא.

פתח ואמר (תהלים צב:8) *בפרוח רשעים כמו עשב וגו׳*. האי קרא אוקמוה, אבל ת״ח *בפרוח רשעים כמו עשב*, *בפרוח האי* עשבא דאיהו ביבישו דארעא ואיהו יבישא, כד שראן ביה מיא אפריח וההוא יבישו אתפרח, וכהאי אילנא קציצא דנציץ ולא סליק אלא אינון פארות לסטרא דא ולסטרא דא באינון ענפין דסלקין ולעלמין לא סליק אילנא כד הוה בקדמיתא למהוי אילנא, וכל דא *להשמדם עדי עד*, לאעקרא לון משרשין ומכלא.

תו רזא אחרא אית בהאי על דקב״ה אריך רוגזיה בחייביא בהאי עלמא בגין דהאי עלמא איהו חולקא דסטרא אחרא, ועלמא דאתי איהו סטרא דקדושא וחולקא איהו דצדיקייא למהוי אינון בעטרא דיקרא דמאריהון ביה. ותרין סטרין אלין קיימין דא לקביל דא, דא **[רכד ע״א]** סטרא דקדושא ודא סטרא דמסאבא, דא קיימא לצדיקיא ודא קיימא לרשיעיא וכלא דא לקביל דא. זכאין אינון צדיקיא דלית לון חולקא בהאי עלמא אלא בעלמא דאתי.

[p. 282] ת״ח כלא אתתקן ואתגלי קמי קב״ה, ואע״ג דבלק ובלעם לא אתכוונו לגבי קב״ה כלא איהו מתתקן קמיה ולא גרע מאגר דלהון כלום בהאי עלמא. שליטו בההוא זמנא על ישראל דגרם ההוא קורבנא לאסתלקא מישראל ארבעה ועשרים אלף בר כל אינון דאתקטלו דכתיב (במדבר כה:5) *הרגו איש אנשיו הנצמדים לבעל פעור*, וכתיב *קח את כל ראשי העם והוקע אותם ליי׳ נגד השמש*. ועד כען ההוא קרבנא הוה תלי לאתפרעא מישראל. שבעה מדבחן כחושבן ארבעין ותרין.

רבי שמעון אמר תא חזי אינון ארבעין ותרין קרבנין עבדו בלק ובלעם ונטלו לון מההוא סטרא אחרא לגבי קב״ה וע״ד הוה תלי ההוא קרבנא לנטלא ליה ההוא סטרא אחרא דאקרי קללה מישראל, ועד השתא לא גבה מנייהו ודא איהו רזא (מלכים ב ב:24) *ויפן אחריו ויראם*. *ויפן אחריו*, אחורי שכינתא דקיימא סטרא אחרא לאחורא. *ויראם*, אסתכל בהו ההוא סטרא אחרא וחמא לון דאתחזון לאענשא לון, ועל דא *ויקללם בשם יי׳*. *בשם יי׳*, לאפקא ההוא *שם יי׳* מחיובא דא, מההוא חיובא דההוא קרבנא דאקריבת ההוא סטרא לגביה. וכלא איהו מתקן קמי קב״ה [p. 283] ולא אתאביד מלה. כגוונא דא כלא אתתקן קמי קב״ה הן לטב הן לביש.

דוד הוא הוה דערק קמיה דשאול ועל דא גרים דאתאבידו כל אינון כהני דנוב ולא אשתאר מכלהו בר אביתר בלחודוי דערק, ודא גרים כמה בישין בישראל ומית שאול ובנוי ונפלו מישראל כמה אלפין ורבבן, ועכ״ד ההוא חובה הוה תלי על דוד לגבות מניה עד דכל בני דדוד אתאבידו ביומא חד ולא אשתאר מנייהו אלא יואש בלחודוי דאתגניב כגוונא דלא אשתאר

© 2011–2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

מאחימלך בר אביתר בלחודוי. ועד כען ההוא חובה הוה תלי למעבד דינא על נוב על ההוא חובה דנוב דכתיב (ישעיה י:32) *עוד היום בנוב לעמוד ואוקמוה*.

כגוונא דא *כל הזהב העשוי למלאכה*. מאי *העשוי*, הכא אסתכל קב״ה [p. 284] כד יהבו ישראל דהבא לעגלא וקב״ה אקדים לון דהבא דא לאסוותא, דהאי אקדים לההוא דהבא דכל דהבא דהוה עמהון ואשתכח עמהון יהבו לארמת משכנא. ס״ד דכד עבדו ית עגלא אשתכח עמהון דהבא ואינון פריקו אודנייהו לנטלא ההוא דהבא דכתיב (שמות לב:3) *ויתפרקו כל העם את נזמי הזהב אשר באזניהם*. ועל דא דהבא דארמותא.

ובגין כך *בן אורי בן חור למטה יהודה*, מסטרא דמלכותא, *עשה את כל אשר צוה יי׳ את משה*, דהא כל אומנותא דמשכנא אתתקנת ביה ועל ידיה. בצלאל איהו עביד אומנותא ומשה איהו אתקין כלא לבתר, [p. 285] ומשה ובצלאל כחדא הוו, משה לעילא בצלאל תחותיה, סיומא דגופא כגופא.

ד״א בצלאל ואהליאב הא אוקמוה דא ימינא ודא שמאלא וכלא חד, ובגין כך *ובצלאל בן אורי בן חור למטה יהודה וגו׳ ואתו אהליאב בן אחיסמך למטה דן*.

כל הזהב העשוי למלאכה בכל מלאכת הקדש ויהי זהב התנופה וגו׳. רבי יוסי פתח קרא באלישע דכתיב (מ״ב ב:23) *ויעל משם בית אל והוא עולה בדרך ונערים קטנים יצאו מן העיר ויתקלסו בו ויאמרו עלה קרח עלה קרח*. *נערים קטנים*, הא אוקמוה מנוערים הוו מכל מילי דאורייתא ומפקודי אורייתא. *קטנים*, **[רכד ע״ב]** קטני מהימנותא, ואתחייבו בחיובא דהאי עלמא ובחיובא דעלמא דאתי.

יצאו מן העיר, נפקו מרזא דמהימנותא. כתיב הכא *יצאו מן העיר*, וכתיב התם (הושע יא:9) *לא אבא בעיר*.

[p. 286] *ויפן אחריו ויראם*. *ויפן אחריו*, דאסתכל לאחורא אי יהדרון בתיובתא ואי לאו.

ויראם, מאי *ויראם*, אסתכל בהו דהא לית זרעא מתתקנן זמין לנפקא מנייהו ואוקמוה. *ויראם*, הא אוקמוה דאתעבידו בליליא דכפורי, מיד *ויקללם בשם יי׳*.

ורזא איהו בהאי קרא. *ויפן אחריו*, אסתכל בהו אי לא יתענש עלייהו ואתפני מהאי, כד״א (במדבר יב:10) *ויפן אהרן*, דאתפני מצרעתיה, אוף הכא אתפני מעונשא דלהון.

ויראם, דהוו קיימי לבתר למעבד כמה בישין בישראל.

© 2011–2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

ויפן אחריו, כד"א (בראשית יט:26) *ותבט אשתו מאחריו*. מאי *מאחריו*, מאחורי שכינתא, אוף הכא *ויפן אחריו*, אסתכל מאחורי שכינתא וחמא לכלהו דהא בההוא ליליא דשלטא על כפרה דחוביהון דישראל דאתעברו אמהון מנייהו, מיד *ויקללם בשם יי'*.

[p. 287] *ותצאנה שתים דובים מן היער*. *שתים דובים*, שנים *דובים* מבעי ליה, מאי *שתים דובים*. נוקבין הוו ובנייהו.

ותבקענה מהם ארבעים ושני ילדים, הא אוקמוה לקביל קרבנין דבלק.

ויהי זהב התנופה. אמאי אקרי *זהב התנופה* ולא אקרי הכי כסף *התנופה*. אלא תרין אינון דאקרון הכי, *זהב התנופה* ו*נחשת התנופה*, אלין אקרון הכי בגין דאיהו אסתלקותא לעילא דהא אית הכי לתתא ולאו איהו זהב כגוונא דארמותא. ובכל אתר *תנופה* איהו ארמותא לעילא ולא לנחתא לתתא. ואיהו רזא דחשבנא דא דכל אלין דרגין ורתיכין כלהו קיימין בארמותא דא ואיהו דהב ארמותא, ודא איהו דהבא דכל מה דמתפשטא לתתא אסתים חיזו וטיבו ונהירו דיליה, וכד איהו בארמותא כדין איהו דהב טב ברזא דנהירו דיליה וכל ההוא דלתתא סוספיתא דדהבא ואיהו התוכא דיליה.

[p. 288] *וכסף פקודי העדה*, בגין דהאי איהו כל מה דאתפשט לתתא הכי הוא טב, ואע"ג דלאו איהו בהאי ארמותא אבל כלא איהו לטב, ודהבא כל מה דאתפשט לתתא כלא איהו לביש. דא אתפשט לטב ודא אתפשט לביש, ובגין כך דא אצטריך לארמא ארמותא ולאסתלקא לעילא, ודא אצטריך לאתפשטא לתתא ולכל סטרין בגין דכלהו קאים לטב.

פתח ואמר (תהלים פד:12) *כי שמש ומגן יי' אלהים חן וכבוד יתן יי' לא ימנע טוב להולכים בתמים*. *כי שמש*, דא קב"ה. *ומגן*, דא קב"ה. *שמש*, דא הוא רזא דשמא קדישא יהוה דהכא קיימין כל דרגין לנייחא. *ומגן*, דא איהו רזא דשמא קדישא דאקרי אלהים ורזא דא כתיב (בראשית טו:1) *אנכי מגן לך*. *ושמש ומגן*, דא איהו רזא דשמא שלים.

חן וכבוד יתן יי', למהוי כלא רזא חדא.

לא ימנע טוב להולכים בתמים, רזא דא ההוא דכתיב (איוב לח:15) *וימנע מרשעים אורם*, ודא איהו נהורא קדמאה דגניז וסתים ליה קב"ה כמא דאוקמוה, ומן חייביא גניז ליה ומנע ליה בהאי עלמא ובעלמא דאתי, אבל לצדיקיא מה כתיב, *לא ימנע טוב להולכים בתמים*, דא אור קדמאה דכתיב ביה *וירא אלהים את האור כי טוב*.

[p. 289] ועל דא לא אצטריך דא לאסתלקא ולארמא ליה אלא לאתפשטא ולאתגליא ולא לאסתלקא כההוא אחרא דאיהו שמאלא, ועל דא אקרי ההוא *תנופה* ולאו האי, ובגין כך *וכסף פקודי העדה מאת ככר וגו'*.

© 2011–2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

תא חזי סטרא דימינא איהו תדיר קיימא <u>לקיימא עלמא</u> ולאנהרא **[רכה ע"א]** <u>ולברכא</u>, ובגין כך כהנא דאיהו מסטרא דימינא אזדמן תדיר לברכא עמא דהא מסטרא דימינא אתיין כל ברכאן דעלמא וכהנא נטיל ברישא ועל דא אתמנא איהו לברכא לעילא ולתתא.

תא חזי בשעתא דכהנא <u>פריס</u> ידוי לברכא עמא כדין שכינתא אתיא ושריא <u>עלוי</u> ואמלי ידוי. ידא דימינא זקפא לעילא על ידא דשמאלא בגין לסלקא ימינא ולאתגברא על שמאלא וכדין כלהו דרגין דקא <u>פריס</u> בהו ידוי כלהו אתברכאן ממקורא דכלא. מקורא דבירא מאן איהו, דא צדיק. מקורא דכלא דא איהו עלמא דאתי דאיהו מקורא עלאה דכל אנפין נהירין מתמן דהא איהו מבעוא ומקורא דכלא וכל <u>בוסינין נהרין ואתדלקו מתמן</u>. [p. 290] כגוונא דא מקורא ומבועא דבירא כל אינון <u>בוסינין</u> דלתתא כלהו <u>אתנהרן</u> ואתמליין נהורין מניה, ודא קיימא לקביל דא. ובגין כך בשעתא דכהנא <u>פריס</u> ידוי ושארי לברכא עמא כדין <u>שריאן ברכאן</u> ממקורא עלאה <u>לאתדלקא</u> בוצינין ונהרין כל אנפין וכנסת ישראל אתעטרת בעטרין עלאין וכל אינון ברכאן נגדין ואתמשכן מעילא לתתא.

תא חזי משה פקיד ובצלאל עביד למהוי כלא ברזא דגופא וסיומא דגופא דאיהו את קיימא קדישא לאסגאה רחימו וקשורא דיחודא במשכנא, וכלא ברזא דימינא קא אתעביד. ועל דא בכל אתר דסטרא דימינא אשתכח עינא בישא לא שלטא ביה, ובגין כך *וכסף פקודי העדה*, בגין דההוא כסף מסטרא דימינא קא אתיא ועל דא אתמנא כלא במניינא.

ר' יצחק שאיל לר' שמעון א"ל הא אוקמוה דברכתא לא שריא במלה <u>דמדיד וקאים</u> במדידו ובמלה דקאים בחושבנא, הכא במשכנא אמאי הוה כלא בחושבנא.

אמר ליה הא אתמר אבל בכל אתר דסטרא <u>דקדושא</u> שריא עליה אי ההוא חושבנא אתיא מסטרא <u>דקדושא</u> ברכתא שריא עליה תדיר ולא אתעדי מניה. <u>מנא לן</u>, ממעשר בגין דאתיא חושבנא <u>לקדושא</u> ברכתא <u>אשתכחת</u> ביה, כל שכן משכנא דאיהו קדש <u>ואתי</u> מסטרא דקדש. [p. 291] אבל <u>שאר</u> מילי דעלמא דלא אתיין מסטרא <u>דקדושא</u> ברכתא לא שריא עלייהו כד אינון בחושבנא בגין דסטרא אחרא דאיהו <u>עין רעה</u> יכיל לשלטאה עליה, <u>וכיון דשלטא</u> עליה ברכתא לא אשתכחת ביה בגין <u>דלא הות</u> מסטרא <u>דקדושא. מדידו וחושבנא דקדושא</u> תדיר ברכאן אתוספאן ביה, ועל דא *וכסף פקודי העדה*, *פקודי <u>העדה</u>* <u>ודאי</u>, ולא <u>דחלו</u> מעינא בישא ולא <u>דחלו</u> מכל חושבנא דא <u>ובכלא</u> שראן ברכאן מלעילא.

ותא חזי <u>זרעא</u> דיוסף לא שלטא ביה עינא בישא בגין דאתי מסטרא דימינא ועל דא אתעביד משכנא על ידא דבצלאל דהא איהו ברזא דיוסף קא שרייא דאיהו רזא דברית <u>קדישא.</u>

© 2011–2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

<u>ובגין</u> כך *וכסף פקודי העדה*, וההוא חושבנא איהו חושבן דרגין רברבין ממנן דאתאחדן מסטרא <u>דימינא דכתיב</u> *מאת ככר וגו׳*.

רבי אבא ורבי אחא ורבי יוסי הוו אזלי מטבריה לצפורי. עד דהוו אזלי חמו ליה לרבי אלעזר דהוה אתי ורבי חייא עמיה. א״ר אבא ודאי נשתתף בהדי שכינתא. [p. 292] אוריכו להו עד דמטו לגבייהו. כיון דמטו גבייהו א״ר אלעזר <u>ודאי</u> כתיב (תהלים לד:16) *עיני יי׳ אל צדיקים ואזניו אל שועתם*. האי <u>קרא, אי</u> בגין דאשגחותא דקב״ה עלייהו לאוטבא לון בהאי עלמא הא חמינן כמה זכאין אינון בהאי עלמא ואפילו מזונא כעורבי ברא לא יכלין **[רכה ע״ב]** לאדבקא. אי הכי מאי *עיני יי׳ אל צדיקים*. אלא רזא הכא, ת״ח כל אינון בריין דעלמא כלהו אשתמודעאן לעילא בין לסטרא דא ובין לסטרא דא. אינון דלסטרא <u>דקדושא</u> אשתמודעאן לעילא לגביה ואשגחותא <u>דההוא סטרא עלייהו</u>, ואינון דלסטרא מסאבא אשתמודעאן לגביה ואשגחותא דיליה תדיר עלייהו. <u>באתר דשלטא אשגחותא דהאי סטרא דקדושא</u> לא אשגח עליה סטרא אחרא ולא יקרב לגביה לעלמין ולא יכיל לדחייא <u>ליה בכלא</u> בכל מה דאיהו עביד, ועל דא *עיני יי׳ אל <u>צדיקים</u>* בגין <u>דסטרא</u> אחרא לא יכיל לשלטאה עליה. והשתא סייעתא דשמיא הכא וכל <u>אשגחותא</u> דלעילא הכא <u>וסטרא</u> אחרא וכל מלה בישא לא יכיל לשלטאה עלייכו.

א״ר אבא הא אוליפנא דבכל אתר דסטרא <u>דקדושא</u> שריא עלוי אע״ג דקיימא בחושבנא ברכתא לא אתמנע מתמן.

א״ר אלעזר ודאי הכי הוא.

א״ל הא ישראל אינון קדש ואתיין מסטרא דקדש דכתיב (ירמיה ב:3) *קדש ישראל ליי׳*, וכתיב (ויקרא כ:26) *והייתם קדושים כי קדוש אני <u>יי׳</u>*. אמאי כד עבד דוד חושבנא לישראל הוה בהון מותנא דכתיב (שמואל ב כד:15) *ויתן יי׳ דבר בישראל מן הבקר ועד עת מועד*.

[p. 293] א״ל בגין דלא נטל <u>מנייהו פורקנא</u> דכתיב (שמות ל:12) *ונתנו איש כפר נפשו ליי׳ בפקד אותם ולא יהיה בהם נגף בפקד אותם*, בגין דאצטריך קדש <u>דאיהו באתגלייא</u> למיהב פורקנא דקדש <u>וההוא</u> פורקנא דקדש לא אתנטיל מנייהו.

ת״ח ישראל איהו קדש דקיימא בלא חושבנא <u>דגרמייהו</u> ועל דא אצטריך פורקנא <u>דאתנטיל</u> מנייהו וההוא פורקנא קיימא בחושבנא ואינון לא קיימו בחושבנא. מאי טעמא, בגין דקדש איהו רזא עלאה דכל דרגין. מה ההוא קדש איהו סליק על כלא ואית ליה לבר קדש אחרא לתתא דקיימא תחותיה וקאים בחושבנא ובמניין, אוף הכי ישראל אינון קדש דכתיב *קדש ישראל ליי׳* ואינון יהבי קדש אחרא פורקן דלהון <u>דקיימא</u> בחושבנא. ורזא דא ישראל אינון אילנא דקיימא לגו, <u>פורקנא אחרא</u> קיימא לבר וסליק לחושבנא ואגין דא על דא.

© 2011–2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

אזלו. פתח ר׳ אלעזר ואמר (הושע ב:1) *והיה מספר בני ישראל כחול הים אשר לא ימד ולא יספר וגו׳*. מהו *כחול הים*, תרין גוונין אינון הכא. *כחול הים*, בגין דימא כד סלקן גלגלוי בזעפא ורוגזא ואינון גלגלין סלקן לשטפא עלמא כד מטאן וחמאן חולא דימא מיד תבין ואתברו ותבו לאחורא ואשתככו ולא יכלין לשלטאה. כגוונא דא ישראל אינון חולא דימא וכד אינון גלין דימא אינון מארי דדינין קשין כד בעאן לשלטאה ולשטפא [p. 294] מארי דרוגזא עלמא חמאן להו לישראל דאינון מתקשראן בקב״ה ותבין ואתברו קמייהו ולא יכלין לשלטאה בעלמא.

גוונא אחרא בגין דחולא דימא לית ליה חושבנא, אוף הכי ישראל לית להו חושבנא ולא קיימא בחושבנא לא במדידו ולא בחושבנא דכתיב *אשר לא ימד ולא יספר*.

ת״ח אית מדידו טמיר וגניז ואית חושבן דקיימא בגניזו טמיר וגניז והאי קיימא במדידו והאי קיימא בחושבן ודא איהו רזא וקיומא דכלא דעילא ותתא בגין דההוא מדידו לא אתיידע לעלמין על מה קיימא רזא דההוא מדידו ועל מה קיימא רזא דההוא חושבנא ודא איהו רזא דמהימנותא דכלא. וישראל לתתא לא קיימין בחושבנא אלא בסטרא אחרא דפורקנא דקיימא בחושבנא ובגין כך ישראל כד עאלין **[רכו ע״א]** בחושבנא נטלי מנייהו פורקנא כמא דאתמר. ועל דא ביומוי דדוד כד עבד חושבנא דלהון דישראל ולא נטל מנהון פורקנא הוה רוגזא ואתאבידו מישראל כמה חילין ומשריין, ובגין כך כתיב בעובדא דמשכנא *כל העובר על הפקודים, וכסף פקודי העדה וגו׳ לכל העובר על הפקודים*, וכלא אתקדש לעבידת משכנא, והא אוקמוה *ככרים* חושבנא חדא, *שקלים* חושבנא חדא, בגין דאית עלאין [p. 295] דסלקן לחושבנא עלאה ואית אחרנין דסלקן לחושבנא אחרא, דא עלאה ודא תתאה, ובגין כך *ויהי מאת ככר הכסף לצקת את אדני הקדש ואת אדני הפרכת וגו׳*, אלין אדנים הא אוקמוה.

פתח ואמר (תהלים קכז:1) *שיר המעלות לשלמה אם יי׳ לא יבנה בית שוא עמלו בוניו בו וגו׳*. האי קרא שלמה מלכא א״ל בשעתא דהוה בני בי מקדשא ושארי למבני והוה חמי דעובדא אתתקנא בידייהו והוה מתבני מגרמיה, כדין שארי ואמר *אם יי׳ לא יבנה בית שוא עמלו בוניו בו, אם יי׳ לא ישמר עיר שוא שקד שומר* והא אוקמוה.

ת״ח *אם יי׳ לא יבנה עיר*, היינו רזא דכתיב *בראשית ברא אלהים*, דהא קב״ה ברא ואתקין להאי עלמא בכל מה דאצטריך דאיהו *בית*.

[p. 296] *שוא עמלו בוניו בו*, אלין רזא דאינון נהרין דנפקין ועאלין כלהו בהאי *בית* לאתקנא ליה בכל מה דאצטריך. ואע״ג דכלהו קא אתיין לאתקנא ולמעבד תקוניה ודאי *אם יי׳* דאיהו רזא דעלמא עלאה דאתקין ועביד ביתא כדקא יאות אינון בונין למגנא אינון אלא מה דאיהו עביד ואתקין.

© 2011–2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

אם יי׳ לא ישמר עיר, כד״א (דברים יא:12) *תמיד עיני יי׳ אלהיך בה מרשית השנה וגו׳* ואוקמוה, ובאשגחותא דא איהי אתנטיר בכל סטרין. ואע״ג דכתיב (שיר ג:7) *הנה מטתו שלשלמה ששים גבורים סביב לה וגו׳* וכלהו נטרי לה, מ״ט נטרי לה, בגין דכתיב *מפחד בלילות*, דא פחדא דגיהנם דקאים לקבלה בגין לדחייא לה ובג״ד כלהו סחרין לה.

ואע״ג דכלהו קיימי בנהירו דמחשבה דלא אתידע, וכדין דא נהירו דמחשבה דלא אתידע בטש בנהירו דפריסא ונהרין כחדא ואתעבידו תשע היכלין להיכלין, לאו אינון נהורין ולאו אינון רוחין ולאו אינון נשמתין ולא אית מאן דקיימא בהו. רעותא דכל תשע נהורין דקיימי כלהו [p. 297] במחשבה דאיהי חד מנייהו בחושבנא כלהו למרדף אבתרייהו בשעתא דקיימי במחשבה ולא מתדבקן ולא אתידעו. אלין לא קיימי לאו ברעותא ולאו במחשבה עלאה, תפסין בה ולא תפסין. באלין קיימי כל רזי מהימנותא וכל אינון נהורין מרזא דמחשבה ולתתא כלהו אקרון אין סוף. עד הכא מטון נהורין ולא מטון ולא אתידעו, לאו הכא רעותא ולאו מחשבה.

כד נהיר מחשבה ולא ידע ממה נהיר כדין אתלבש ואסתים גו בינה ונהיר למה דנהיר ואעיל דא בדא עד דאתכלילו כלהו כחדא והא אוקמוה. וברזא דקרבנא כד סליק כלא אתקשר דא בדא ונהיר דא בדא, כדין קיימין כלהו בסליקו ומחשבה אתעטר באין סוף. ההוא נהירו דנהיר מיניה מחשבה עלאה אקרי אין.

[p. 298] כיון דנהיר ואתפשט מניה חילין ההיא מחשבה אסתים ואגניז ולא ידיע ומתמן אתפשט פשיטותא לכל סטרין ואתפשט מניה חד פשיטו דאיהו רזא דעלמא עלאה ודא קיימא בשאלתא ואיהו מאמר עלאה ואוקמוה דאקרי מ״י דכתיב (ישעיה מ:26) *שאו מרום עיניכם וראו מי ברא אלה*, שאלתא ההוא ד*ברא אלה*. לבתר אתפשט ואתעביד ים סופא דכל דרגין דאיהו לתתא ומתמן שארי למבני לתתא, וכלא עביד בההוא גוונא ממש **[רכו ע״ב]** דלעילא דא לקביל דא, ודא כגוונא דא. ובגין כך נטירו דכלא מעילא ותתא האי פשיטו דמחשבה איהו דאיהו עלמא עלאה, ודא איהו *אם יי׳ לא ישמר עיר שוא שקד שומר*, דא איהו *שומר* דכתיב *שומר ישראל* דלאו ביה קיימא נטירו אלא בעלמא עלאה.

ת״ח תכלא דמשכנא כלא קיימא ברזא עלאה ואוקמוה, תכלת וארגמן חד לאתקשרא בחד. והא אתמר ברזא דכתיב (דברים ד:24) *כי יי׳ אלהיך* [p. 299] *אש אוכלה הוא*, והא אתמר דאית אשא אכלא אשא ואכיל ליה ושצי ליה בגין דאית אשא תקיפא מאשא ואתמר דמאן דבעי למנדע חכמתא ביחודא קדישא וכו׳.

© 2011–2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

ואת האלף ושבע המאות וחמשה ושבעים עשה ווים לעמודים וצפה ראשיהם וחשק אותם. ת״ח אוליפנא דאינון תקלין אנשי לון משה ולא ידע מה אתעביד מניהו עד דנפק קלא ואמר *ואת האלף ושבע המאות וחמשה ושבעים עשה ווים לעמודים*.

רבי חזקיה פתח (שיר א:12) *עד שהמלך במסבו נרדי נתן ריחו*. האי קרא אתמר אבל *עד שהמלך* דא קב״ה כד יהב אורייתא לישראל ואתא לסיני וכמה רתיכין הוו עמיה כלהו רתיכין קדישין וכל קדושין עלאין דקדושא דאורייתא כלהו הוו תמן ואורייתא אתיהיבת בלהטי דאשא וכלא בסטרא דאשא וכתיבא באשא חוורא על גבי אשא אוכמא ואתוון הוו פרחין וסלקין באוירא.

[p. 300] ואת קדמאה דאורייתא אתפלג לשבע מאה וחמשה ושבעים לכל סטר וכלהו אתחזון באוירא דרקיעא באת ו״ו, ו׳ לסטרא דא, ו׳ לסטרא דא וכן לכל סטרין. ואלין ווין הוו קיימין על עמודים ואינון עמודים הוו קיימין על ניסא וכלהו ווין עלייהו בגין דרזא דאורייתא על ו״ו קיימא ואינון ווין דאינון רזא דאורייתא כלהו על אינון קיימין דאינון רזין דנפקין בהו נביאים, רזא דלהון בכל סטר ועל אינון קיימין קיימן אינון ווין.

ו׳ עלאה איהו רזא קול דאשתמע ואיהו רזא דקיימא בה אורייתא בגין דאורייתא נפקא מההוא קלא פנימאה דאקרי *קול גדול*, ודא איהו *קול גדול* רזא דאורייתא ועל דא כתיב (דברים ה:19) *קול גדול ולא יסף*.

[p. 301] ת״ח האי *קול גדול* איהו עקרא דכלא ורזא דשמא קדישא עלאה ועל דא אוקמוה דאסיר ליה לב״נ לאקדמא שלם לחבריה עד לא יצלי צלותיה ורזא דא אוקמוה דכתיב (משלי כז:14) *מברך רעהו בקול גדול בבקר השכם קללה תחשב לו*. ולאו איהו אסור עד דמברך ליה ברזא ד*קול גדול* דאיהו עקרא דשמא קדישא. ועל דא רזא דאורייתא נפקא מההוא *קול גדול* ודא איהו *מלך*.

במסבו, דא מעמד הר סיני ואוקמוה.

נרדי נתן **[רכז ע״א]** *ריחו*, דא כנסת ישראל בגין דאמרו ישראל (שמות כד:7) *כל אשר דבר יי׳ נעשה ונשמע*.

[p. 302] *שהמלך*, דא איהו מלך עלאה ואוקמוה.

ת״ח כד קב״ה אייתי טופנא על עלמא בגין לחבלא כלא אמר ליה קב״ה לנח בעי לך לאסתתרא ולא תחזי גרמך קמיה דמחבלא דלא ישלוט עלך בגין דלא הוה מאן דיגין עלוי. כיון דאתקריב קרבנא דקריב נח כדין אתבסם עלמא ולא אתבסם כולי האי עד דקיימו ישראל על טורא דסיני, וכיון דקיימו על סיני כדין אתבסם עלמא ומחבלא לא אשתכח בעלמא. ובעא קב״ה בההוא זמנא לאעברא ההוא מחבלא מעלמא, בר דישראל סרחו בההוא זמנא ליומין

© 2011–2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

זעירין ועבדו עגלא, וכדין מה כתיב, (שם לג:6) *ויתנצלו בני ישראל את עדים מהר חורב*, *ועדים* הוה רזין דשמא קדישא דאעטר לון קב״ה ואתנטיל מנייהו, וכדין שלטא מחבלא על עלמא ואהדר כמלקדמין כההוא זמנא דשלטא בעלמא ועביד דינא.

[p. 303] אמר רבי יוסי ביומי דטופנא מאן יהיב תמן מחבלא דהא מיין הוו דאתגברו. תא חזי לית לך דינא בעלמא או כד אתמחי עלמא בדינא דלא אשתכח ההוא מחבלא דאזיל בגו אינון דינין דאתעבידו בעלמא. אוף הכא טופנא הוה ומחבלא אזיל בגו טופנא ואיהו אקרי הכי. ועל דא אמר ליה קב״ה לנח לטמרא גרמיה ולא אתחזי בעלמא והא אוקמוה.

תא חזי אמר רבי יוסי לא אתיישב עלמא ולא נפקת ארעא מזוהמא וכו׳.

תא חזי אמר רבי אלעזר *ואת האלף ושבע המאות וחמשה ושבעים עשה ווים לעמודים*. אמאי *ווים*, אלא כמין ו״ו הוו ורישיהון חפא בדהבא, אינון דכסף ורישיהון מחפן בדהבא בגין דכל ו״ו בסטרא דרחמי קא אתיא וכלהו הוו אשתמודעאן לעילא בחושבנא, ובגין דאתו מסטרא דרחמי הוו אקרון ווים וכל שאר תליין בהו, ולית ו״ו אלא דהבא וכספא כחדא, ובגין כך כל אינון אקרון ווי דאינון *עמודים*. מאן *עמודים*, כד״א *והעמודים שנים וגו׳*, בגין דהא אלין לבר מגופא לתתא הוו קיימי.

[p. 304] אמר ר׳ יצחק לא ידענא אי דא עבידתא דקדש או חול בגין דכתיב *ואת האלף* דהא כתיב הכא *האלף*, וכתיב התם (שיר ח:12) *האלף לך שלמה*. מה להלן *האלף* חול, אוף הכא *האלף* חול.

[p. 305] אמר ליה לאו הכי דאי הוה חול לא אתעביד מנייהו *ווים*. ותו דהא תמן כתיב *האלף* ולא יתיר והכא כתיב *האלף ושבע המאות וחמשה ושבעים*. *האלף* דאינון חול דכתיב *האלף לך שלמה*, ודא איהו חול בגין דכל חול לאו איהו בסטרא דקדושה כלל, חול איהו מסטרא אחרא מסאבא. ועל דא הבדלה בין קדש לחול בגין דבעינן לאפרשא בין קדש לחול, ורזא דקרא הכי הוא (ויקרא י:10) *ולהבדיל בין הקדש ובין החול ובין הטמא ובין הטהור*.

ועכ״ד אע״ג דפרישו אית לקדש מן החול חולקא חדא אית ליה בקדושא **[רכז ע״ב]** מסטרא דשמאלא הדא הוא דכתיב *האלף לך שלמה* דאינון אלף יומי החול ואינון יומי דגלותא. כמה דאית אלף יומין דקדושה הכי נמי אית אלף יומין לסטר אחרא. ועל דא אינון יומין דגלותא, ובגין כך הא אתערו חברייא דיומין דגלותא אלף שנין הוו דאינון אלף שנין דגלותא. ועל דא אית *אלף* ואית *אלף*. ואלין אלף שנין דגלותא אע״ג דישראל יהון בגלותא ויתמשכון יתיר בהני אלף שנין יתמשכון דאינון אלף יומין דקאמרן. ובגין דא אוקמוה כל *שלמה* דאית בשיר השירים קדש בר מהאי דאיהו חול. *האלף* דהכא קדש איהו וכל עובדוי קדש, ועל דא *עשה ווים לעמודים*.

© 2011–2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

[p. 306] ת״ח הא אמרן כל ו׳ ברזא דרחמי איהו וכל אתר דאתי ו׳ בשמא קדישא רחמי איהו כגון (בראשית יט:24) *וי״י המטיר על סדום*, (שם יג:14) *וי״י אמר אל אברם*, רחמי ודינא כחדא. דמאי שנא בטופנא דכתיב *אלהים* בכל אתר, אמאי לא כתיב *וי״י*. אלא תנינן בכל אתר וי״י הוא ובית דינו, *אלהים* סתם דינא בלחודוי. אלא בסדום אתעביד דינא ולא לשיצאה עלמא ובגין כך אתערב איהו בהדי דינא, אבל בטופנא כל עלמא שיצי וכל אינון דאשתכחו בעלמא.

ואי תימא נח ודעמיה, הא סתים מעינא הוה דלא אתחזי, ועל דא כל מה דאשתכח בעלמא שיצי ליה. וי״י באתגלייא ולא שיצי כלא, אלהים בעי סתימו ובעי לאסתמרא דהא כלא שיצי, ועל דא אלהים בלחודוי הוה. [p. 307] ורזא דא (תהלים כט:10) *י״י למבול ישב*. מהו *ישב*, אלמלא קרא כתיב לא יכלינן למימר, ישב בלחודוי דלא אתא עם דינא. כתיב הכא *ישב*, וכתיב התם (ויקרא יג:46) *בדד ישב*, בלחודוי.

ורזא אוליפנא קב״ה סתים וגליא, גליא הוא בי דינא לתתא, סתים הוא אתר דכל ברכאן נפקי מתמן. בגין כך כל מלוי דבר נש דאינון בסתימו ברכאן שריין עלוי, וכל אינון דבאתגלייא ההוא אתר דבי דינא שריא עלוי בגין דאיהו אתר באתגלייא, וכלא איהו ברזא עלאה כגוונא דלעילא.

(שיר א:12) *עד שהמלך במסבו*, בההוא חברותא ותפנוקא דעדן עלאה הא אוקמוה דהא בההוא שביל דסתים וגניז ולא אתידע ואתמליא מניה ונפקא בנחלין ידיעאן.

נרדי נתן ריחו, דא ים בתראה דברא עלמא תתאה כגוונא דלעילא וסליק ריחא טבא עלאה לשלטאה ולמעבד ויכיל ושליט ונהיר בנהורא עלאה.

[p. 308] ת״ח בשעתא דהאי נרדא סלקא ריחא לעילא כדין חביבותא אתקשרת וסלקא האי נרדא לאתאחדא לעילא וכלהו רתיכין קדישין כלהו סלקין ריחין לאתעטרא לגבי דעילא. אינון רתיכין כלהו אקרון *עלמות שיר* כד״א (תהלים מו:1) *על עלמות שיר*, והא אוקמוה מאי *עלמות שיר*, אלא כד״א (שיר ו:8) *ועלמות אין מספר*. מאי *ועלמות אין מספר*, כד״א (איוב כה:3) *היש מספר לגדודיו*, ובגין דלית להו חושבנא כתיב *ועלמות אין מספר*.

ווים לעמודים, כלהו דכורין. כל אינון דסלקין ברבו משח לעילא כלהו קיימין ברזא דדכורין ולא אקרי דכר אלא וו׳, רזא דשמם דאינון דכורין, וכל אינון דלתתא אקרון נוקבי ובגין כך כל אינון דאתיין מסטרא דשמאלא מסטרא דנוקבא אתמנן על השיר ואמרי שירתא תדיר. ועל דא כתיב *על עלמות שיר*, וכלהו נפקן ברזא דה׳. ה׳ אפיקת כמה חילין לזנייהו ברזא דו׳, ו׳ רזא דדכורא דקיימא למיהב מזונא לנוקבא. [p. 309] ובגין כך כל אינון *ווין* דעבד

© 2011–2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

בצלאל למיהב לון לאשראה על נוקבי, ונפקי מרזא דאלף דאיהו חושבן שלים *ושבע מאות* דאיהו רזא שלים *וחמשה* הכי נמי *ושבעים* כלא רזא חדא. ועל דא מרזא דנא וחושבן דא *עשה ווים* וכלהו ברזא דו״ ובדיוקנא דו״ אתעבידו וכלא ברזא עלאה. **[רכח ע״א]**

ונחשת התנופה שבעים ככר. אמר רבי יהודה כל דא נחתא לתתא בדיוקנא עלאה דרזא דמהימנותא. כגוונא דא עבד (דניאל ג) נבוכדנצר הרשע ההוא צלמא דאתקין.

אמר ר׳ יוסי איהו לא עביד הכי אבל בחלמיה חמא הכי דהא בחלמיה חמא רישא די דהבא ולבתר כספא ולבתר נחשת. ואי תימא פרזלא וחספא אמאי לאו, בגין דלאו אינון כדאי לאעלא לקודשא ואלין אחרנין עאלו. תלת אלין עאלו ורזא דיליה דמשכנא בתלת תלת באלין מתכן, ובשארא ארבע כגון *תכלת וארגמן ותולעת שני ושש* וכגון ארבעה טורי אבן.

אמר רבי יהודה מנהון תלת, מנהון ארבע, מנהון תרין. אבל כל סדרא וסדרא לאו איהו אלא בתלת.

[p. 310] תלת סדרין אינון דמתפרשין לכל סטר לארבע סטרי עלמא וכל סדרא וסדרא דאיהי לכל סטר תלת סדרין אינון ואוקימנא. סדרא קדמאה דלסטר מזרח תלת סדרין אינון ואינון תשעה בגין דכל סדרא מאינון תלת אית ליה תלת סדרין ואשתכחו דאינון תשעה וכמה אלף ורבבן תחותייהו. והני סדרין תשעה כלהו מתנהגי באתוון רשימן וכל סדרא אסתכי לאינון אתוון רשימן והא אוקמוה, וכן לכל סדרא וסדרא וכלהו נטלי באתוון רשימן ואלין עלאי מאלין וקיימי אלין על אלין. וכד אינון אתוון פרחין גו אוירא דרוחא ההוא דממנא על כלא כדין כלהו נטלי והא אוקמוה.

וחד את בטש מתתא וההוא את סלקא ונחתא ותרין אתוון פרחי עלייהו והאי את מתתא סלקא מתתא לעילא ואתחבר בהו ואתעבידו תלת אתוון כלהו לפום אתוון יה״ו דאינון תלת גו אספקלריא דנהרא. מאלין אתפרשו תלת סדרין ואינון אתוון תרין וההוא את דסלקא מתחברא עמהון ואינון תלת.

ת״ח אינון תרין אתוון עלאין דסלקין באוירא אינון כלילן דא בדא רחמי ודינא, ובגין כך אינון תרין ואינון מעלמא דלעילא ברזא דדכורא. והאי דסלקא ומתחברא עמהון איהי נוקבא ואתכלילת בתרווייהו. כגוונא דנוקבא אתכלילת בתרין סטרי בימינא ושמאלא ואתחברת בהו הכי נמי האי את נוקבא ואתחברת בתרין אתוון אחרנין דאינון בתרין סטרין, אלין עלאין ודא לתתא וכלא איהו חד דכר ונוקבא, בר דכד אתברי עלמא דאינון אתוון מעלמא עלאה נינהו דאנון אולידו כל עובדין לתתא כגוונא דלהון ממש. ובגין כך מאן דידע לון ואזדהר בהו רחים לעילא רחים לתתא.

© 2011–2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

[p. 311] ר׳ שמעון אמר אלין אתוון כלהו דכר ונוקבא לאתכללא כחדא ברזא דמיין עלאין ומיין תתאין, וכלא חד ודא הוא יחודא שלים. ועל דא מאן דידע לון ואזדהר בהו זכאה איהו בהאי עלמא זכאה איהו בעלמא דאתי בגין דאיהו עקרא דיחודא שלים כדקא חזי.

תלת תלת מסטרא דא ומסטרא דא ביחודא חדא בשלימו דכלא, וכלהו רזא דסדרא עלאה כדקא חזי כגוונא דלעילא דההוא סדרא תלת תלת ברזא חדא.

סדרא תניינא דלסטר דרום דאיהו רזא דכסף, תלת סדרין אינון לההוא סטרא וכל סדרא וסדרא תלת תלת ואינון תשעה כמא דאתמר. ואתוון אתפלגו הכי לכל סטר לאתחברא כלא כחד בגין דאית אתוון ברזא דנוקבא ואתוון ברזא דדכורא ואתחברו כלהו כחדא והוו חד ברזא דשמא קדישא שלים, ולגבייהו סדרין ממנן תלת תלת כמא דאתמר. [p. 312] וכלא נפקא מסדרא דאבהן דלעילא כסדרא **[רכח ע״ב]** דאתתקנא אתוון דשמא קדישא יה״ו כמא דאתמר. הני סדרין כלהו מתנהגי באלין אתוון ידיען ונטלי בהו וכמה חילין ורברבן כלהו לתתא דנטלי ואתנהגי בסדרא דא.

סדרא תליתאה דלסטר צפון, תלת סדרין אינון לההוא סטרא ואינון תשעה, ובתלת סטרין תלת תלת לכל סטר ואינון תשעה, ואינון סדרין מתלת סטרין כמא דאתמר שבעה ועשרין ברזא דאתוון דאינון שבעה ועשרין, ואע״ג דאינון תרין ועשרין שלימו דאתוון שבעה ועשרין. ואשתכחו כמא דאתוון שבעה ועשרין הכי סדורא דסדרין אלין שבעה ועשרין לתלת תלת סדרין לכל סטר, ואשתכחו אלין תלת דהאי סטרא דאינון תשעה ואלין תלת דהאי סטרא דאינון תשעה ואלין תלת דהאי סטרא דאינון תשעה, אשתכחו כלהו שבעה ועשרין. ורזא דאלין שבעה ועשרין אתוון תשעה אתוון אינון ברזא דנוקבי לאתחברא בהו נוקבא עם אינון תמני סר אחרנין ברזא דאתמר וכלא איהו כדקא חזי.

ת״ח כגוונא דאתוון עלאין דעלמא עלאה הכי נמי אתוון אחרנין לתתא, אתוון עלאין רברבין ואתוון תתאין זעירין וכלא דא כגוונא דא, ובכל הני רזין ברזא דדכר ונוקבא כלא חד בשלימו, ועל דא כלא איהו ברזא עלאה.

בארבעין וחמש זיני גווני נהורין אתפליג עלמא. שבעה מתפלגין לשבעה תהומין. כל חד בטש בתהומא דיליה ואבנין מתגלגלין ועייל ההוא נהורא באינון אבנין ונקיב לון ומייא נפקי בהו ושקעין כל חד וחד על תהומא וחפיא לתרין סטרין. נפקי מיא באינון נוקבין [p. 313] ועאל נהורא ובטש לארבע סטרי תהומא, מתגללא נהורא בחבירתה ואערעו כחד ופלגין מיא, ואחידן כל אינון שבעה בשבעה תהומי וכראן בחשוכי תהומי וחשוכי אינון מתערבי בהו. סלקין מיין ונחתין ומתגלגלן באינון נהורין, ואתערבן כחדא נהורין וחשוכין ומיין ואתעבידו מנייהו נהורין

© 2011–2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

דלא אתחזיין חשוכאן. בטש כל חד בחבריה ומתפלגין לשבעין וחמש צנורי תהומין ובהו נגדין מיא. כל צנורא וצנורא סליק בקליה ואזדעזען תהומין, וכד ההוא קלא אשתמע כל תהומא קארי לחבריה ואמר פליג מימך ואיעול בך, הדא הוא דכתיב (תהלים מב:8) *תהום אל תהום קורא לקול צנוריך*.

תחות אלין תלת מאה ותמנין גידין, מנהון חוורין, מנהון אוכמין, מנהון סומקין, אתכלילן דא בדא ואתעבידו גוון חד. אינון גידין אתרקימו בשבע עשר וכל חד רשת גידין אקרי. אתרקימו דא בדא ונחתין בשפולי תהומי. תחות אלין תרין רשתין קיימין כחיזו דפרזלא ותרין רשתין אחרנין כחיזו דנחשא. תרין כרסוון קיימי עלייהו חד מימינא וחד משמאלא. כל אינון רשתין מתחבראן כחדא ומיא נחתין מאינון צנורין ועאלין באלין רשתין. אינון תרין כרסוון חד כורסייא דרקיעא אוכמא וחד כורסייא דרקיעא ססגונא. אלין תרין כרסוון כד אינון סלקין סלקין בההוא כורסייא דרקיעא אוכמא, וכד נחתין נחתין בההוא כורסייא דרקיעא ססגונא. אלין תרין כרסוון חד מימינא וחד משמאלא, ההוא כורסייא דרקיעא אוכמא מימינא וההוא כורסייא דרקיעא ססגונא משמאלא. כד סלקין בכורסייא דרקיעא אוכמא מאיך כורסייא דרקיעא שמאלא [p. 314] ונחתין ביה. מתגלגלן כורסוון חד בחד, נקטין כל אינון רשתין בגווייהו ועאלין לון בשפולי דתהומא תתאה. קאים חד כורסייא וסליק לעילא מכל אינון תהומי וקאים כורסייא אחרא לתתא דכל תהומי, **[רכט ע״א]** בין תרין כרסוון אלין מתגלגלן כל אינון תהומי וכל אינון צנורין אתנעיצו בין תרין כרסוון אלין.

שבעין וחמש צנורין אינון, שבעה אינון עלאי דכלא וכל אינון אחרנין אחידן בהו, וכלהו נעיצין בגלגלוי דהאי כורסייא בסטרא דא ונעיצין בגלגלוי דהאי כורסייא בסטרא דא. בהו מיא סלקין ונחתין. אינון דנחתין כראן בתהומי ובקעי לון, אינון דסלקין עאלין באינון נוקבי אבנין וסלקין ומליין לשבע ימים. ע״כ שבעה גווני נהורין ברזא עלאה.

ת״ח *נחשת התנופה* דקאמרן אלין אינון טורי נחשת דאקרון *הרי נחשת* ואינון דאקרון *אדני נחשת* ואלין קיימין תרעין בכל אינון פתחין וסחרין להו כל אינון דקיימן לגו בגין דאלין אינון תרעין דקיימין לפתחין ואינון עאלין ונפקי בבי מלכא. ומן נחשת דא כל אינון מאנין דמדבחא לשמשא בה ואלין אינון מאנין למדבחא דכד נשמתין מתקרבין לסלקא על גבי מדבחא אלין אינון פלחין ההוא פולחנא דמדבחא וכלהו מסייעי לשמשא ההוא שמושא ואקרון כלי המזבח, וכל אלין וכל אינון *יתדות המשכן* כלהו בשמהן אקרון מאני דשמושא לשמשא בקודשא. ועל דא כלהו קיימין ממנן ידיעאן ורתיכין ידיעאן ורוחין ידיעאן כל חד וחד כדקא חזי ליה, ובהיכלין דקודשא דאינון היכלין ידיעאן כלהו בחושבנא.

© 2011–2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

[p. 315] קשורא דדהבא בדהבא כספא בכספא נחשא בנחשא. אלין דנחשא דלתתא נטלי חילא מנחשת עילאה וכן כלא. כל אינון גוונין מתערבי אלין באלין לאחדא לאתקשרא אלין באלין.

קרסי זהב אינון קיימין לקשרא אינון יריען חד בחד, *קרסי נחשת* אינון קיימאן לקשרא משכנא, ואלין לקבל אלין וכלהו קיימי ככבביא אלין ברקיעא. כמא דנהרין כוכבין ברקיעא ואתחזון הכי נמי נהרין אינון קרסים במשכנא והא אוקימנא, ונהרין אינון קרסים ואתחזון ככבביא דקיימי ובלטי ונצצי ואינון חמשין דדהבא וחמשין דנחשא ונהרין אלין לקבל אלין.

מגו נהורא דלעילא נפק חד נציצו דנציץ ואנהיר בגו אספקלריא דלא נהרא וההוא נציצו כליל מכל גוונין דנהרין ואקרי ארגמן. וכד בטש האי ארגמן בההוא נהורא חשוכא כדין נפק חד נציצו אחרא דלא להיט ואתערבו דא בדא, ואינון הוו לבושין דקודשא דאתלבש בהו מיכאל כהנא רבא, וכד אתלבש בהו באינון לבושי יקר כדין עאל לשמשא בקודשא ובלא לבישו דמלבושין אלין לא עאל לקודשא. כגוונא דא (שמות כד:18) *ויבא משה בתוך הענן ויעל אל ההר*, אוליפנא דהוה מתלבש בעננא וכד הוה מתלבש בעננא כדין *ויעל אל ההר*, ועד לא אתלבש ביה לא יכיל למיעל לגו.

[p. 316] כגוונא דא כהנא רבא לא עאל לקודשא עד דאתלבש באלין לבושין בגין לאעלא לקודשא. ובגין דנפקו מרזין עלאין ואינון כגוונא דלעילא אקרו *בגדי שרד* בגין דאשתארו מאינון לבושין עלאין בגין דהוו ממה דאשתאר מנהורין דזיוין עלאין *תכלת וארגמן* גוונין דרזא דשמא קדישא דאקרי שמא שלים יהוה אלהים, ודא איהו רזא לאתלבשא כהנא רבא למיעל לקודשא. *תולעת שני* אינון גוונין סומקא ותכלא, *ארגמן* דאיהו כליל בכל אינון גוונין, ומגו דאיהו אתלבש בהו בלבושין דגוונין אלין הוה עאל לגו ולא דחיין ליה לבר.

ת"ח כלא אתעביד ברזא דמהימנותא למהוי כלא כגוונא דלעילא, ועל דא כתיב *בגדי השרד לשרת בקדש*, ואקרון *בגדי קדש* בגין דלא אקרון *קדש* אלא כד שראן ביה אינון גוונין דכתיב (ויקרא טז:4) *בגדי* **[רכט ע"ב]** *קדש הם*, וכתיב (ירמיה ב:3) *קדש ישראל ליי' ראשית תבואתה*, *קדש ישראל* בגין דבישראל אתחזון כל גוונין, כהנים לוים וישראל, ואלין אינון גוונין לאתחזאה.

ת"ח נשמתא לא סלקא לאתחזאה קמי מלכא קדישא עד דזכאת לאתלבשא בלבושא דלעילא לאתחזאה תמן, וכן כגוונא דא לא נחתא לתתא עד דאתלבשת בלבושא דהאי עלמא. כגוונא דא מלאכא קדישא דלעילא, כתיב במלאכין (תהלים קד:4) *עושה מלאכיו רוחות משרתיו אש לוהט*, כד עבדין שליחותא בהאי עלמא לא נחתין לתתא עד דמתלבשן בלבושא

© 2011–2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

דהאי עלמא, וכלא איהו [p. 317] כגוונא דההוא אתר דאזיל תמן, והא אוקימנא דנשמתא לא סלקא אלא בלבושא דנהיר.

ות״ח אדם הראשון כד הוה בגנתא דעדן הוה מתלבש בלבושא כגוונא דלעילא ואיהו לבושא דנהורא עלאה. כיון דאתתרך מגנתא דעדן ואצטריך לגוונין דהאי עלמא מה כתיב, (בראשית ג:21) *ויעש יי׳ אלהים לאדם ולאשתו כתנות עור וילבישם*. בקדמיתא הוו *כתנות* אור, אור דההוא נהורא עלאה דשמש ביה בגן עדן בגין דהא גנתא דעדן נהורא עלאה דנהיר משמש ביה, ועל דא אדם קדמאה כד עאל לגו גנתא אלביש ליה קב״ה בלבושא דההוא נהורא ואעיל ליה תמן, ואי לא אתלבש בקדמיתא בההוא נהורא לא ייעול לתמן. כיון דאתתרך מתמן אצטריך למלבושא אחרא וכדין *ויעש יי׳ אלהים לאדם ולאשתו כתנות עור*, וכלא כמא דאצטריך. והכא כגוונא דא *עשו בגדי שרד לשרת בקדש* לאעלא בקודשא. [p. 318] והא אוקמוה דעובדין טבין דבר נש דעביד בהאי עלמא אינון עובדין משכי מנהורא דזיוא עלאה לבושא לאתתקנא ביה לההוא עלמא לאתחזאה קמי מלכא קדישא, ובההוא לבושא דלביש אתהני וחמי גו אספקלריא דנהרא כד״א (תהלים כז:4) *לחזות בנועם יי׳ ולבקר בהיכלו*. ועל דא נשמתא אתלבשת בתרין עלמין למהוי לה שלימו בכלא בהאי עלמא דלתתא ובעלמא דלעילא ועל דא כתיב (שם קמ:14) *אך צדיקים יודו לשמך ישבו ישרים את פניך*, *אך צדיקים יודו לשמך* בהאי עלמא, *ישבו ישרים את פניך* בההוא עלמא.

ויעש את האפוד זהב, הא אוקמוה. אמר רבי יוסי אפוד וחשן כחדא הוו ואוקמוה דהא באתר דהוא קיומא קיימן כל אינון תריסר אבנין כלהו נטלי שמהן בני ישראל וכלהו תריסר תחומין עלאין כלהו ברזא דשבטי ישראל אינון ורזא דא כתיב (שם קכב:4) *ששם עלו שבטים שבטי יה עדות לישראל להודות לשם יי׳*. *ששם עלו שבטים*, אלין אינון תריסר שבטין עלאין לעילא דאינון שבטי יה דהא שמא דא *עדות לישראל*.

[p. 319] אמר רבי חייא תרי זמני כתיב *שבטים*. אלא *ששם עלו שבטים* אלין שבטים דלתתא, *שבטי יה* אלין שבטים דלעילא, *עדות לישראל* דא רזא דשמא קדישא עלאה דאקרי *עדות* כד״א (שם קלב:12) *ועדותי זו אלמדם*. ואינון תריסר שבטין קדישין עלאין אינון תריסר אבנין קדישין, ועל דא אינון קיימין לתתא כגוונא דלעילא וכל אינון שמהן דתריסר שבטין כלהו גליפן באינון אבנין וכהנא רבא נטיל לון.

תא חזי יעקב כד הוה אזיל לחרן מה כתיב, (בראשית כח:11) *ויקח מאבני המקום וישם מראשותיו*. אלין תריסר אבנין קדישין וכלהו אתעבידו חד אבנא דכתיב *והאבן הזאת אשר שמתי מצבה*, וקרי לה *אבן*. מאי טעמא, בגין דכלהו תריסר אבנין אתכלילו באבנא חד קדישא

© 2011–2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

עלאה דאיהי עילא מנהון דכתיב *והאבן הזאת* **[רל ע״א]** *אשר שמתי מצבה יהיה בית אלהים*.

[p. 320] ועל דא הכא כהנא רבא שוי לון על לביה לרעוא להון תדיר דכתיב (שמות כח:29) *ונשא אהרן את שמות בני ישראל על לבו לפני יי׳ תמיד*. ובגין כך כלא איהו ברזא דתריסר, תריסר עלאין טמירין לעילא דאגניזו ברזא עלאה קדישא ואינון רזא דאורייתא ונפקי מקול חד דקיק והא אוקמוה, תריסר אחרנין טמירין לתתא כגוונא דלהון ונפקי גו קלא אחרא דאיהי אבן דכתיב (בראשית מט:24) *משם רועה אבן ישראל*. ועל דא אוקמוה ברזא דקרא דכתיב (שם כט:3) *ונאספו שמה כל העדרים וגללו את האבן*, דא שכינתא דאקרי *אבן בחן אבן ישראל* דמגנדרין לה ועאלין לה בגלותא וכתיב *והשיבו את האבן על פי הבאר למקומה*, ועל שמה אקרון כלהו אבנין.

וכמה אבנין לאבנין. אית אבנין יסודי ביתא דכתיב (מלכים א ה:31) *ויצו המלך ויסיעו אבנים גדולות אבנים יקרות ליסד הבית אבני גזית*, ואית אבנין עלאין יקירין ואלין אינון אלין תריסר, אלין תריסר אינון ארבע סדרין תלתא תלתא לכל סדרא לארבע רוחי עלמא ואינון תריסר. כגוונא דא אינון ארבע דגלים דהוו אזלי במדברא ואינון תריסר שבטין תלתא תלתא לכל סטרא לארבע רוחי עלמא, וכלא רזא חדא והא אוקמוה.

[p. 321] ות״ח בשעתא דכהנא רבא הוה שוי אלין תריסר אבנין ולביש לון בחושנא ואפודא כדין שריא עליה שכינתא. ואינון תריסר אבנין גליפין בשמהן דכלהו שבטין וכל שבטא ושבטא אתגליף על אבנא חד. משקען הוו אתוון באבנין, וכד נהרין אתוון הוו בולטות לבר ונהרין על מה דאצטריכו. ובאתוון כלהו לא הוו תרין אתוון ח״ט בגין דלא אשתכח חובא בכלהו.

אמר ר׳ חזקיה אי הכי ח׳ דשמא גרים יאות, אבל ט׳ דאיהי את טב ותנינן מאן דחמי ט׳ בחלמיה טב ליה בגין דביה פתח אורייתא כי טוב דכתיב (בראשית א:4) *וירא אלהים את האור כי טוב*, והואיל והיא את טב אמאי לא אכתוב באינון שבטין.

אמר ליה בגין דסמיכין תרין אתוון אהדדי. ותו דהא את ט׳ גניז וטמיר ואיהי נהיר נהירו דכלהו דהא את דא נהירו דכלהו הוי ולאו נהירו אשתכח בר מאת דא דכתיב *וירא אלהים את האור כי טוב*, והוא נהירו דההוא נהורא דגניז וטמיר ועל דא כתיב (תהלים פד:12) *לא ימנע טוב להולכים בתמים*, ודא איהו נהורא דכלהו שבטין ובגין כך לא אתגליף בהו. ותו דכלהו תריסר נפקי מגו [p. 322] אכסדרוה דא טמירא דאיהי ברזא דאת ט׳ ובגין כך איהי טמיר וגניז ולא אתחזי בהו.

ת״ח כל הני אבנין קיימי בארח את וניסא, וכלהו כיון דהוו נהרין כדין כהנא רבא הוו נהירין אנפוי ואתוון נהרין ובלטין לאשתמודעא לבר. וכד הוו נהרין אנפין דכהנא כדין הוו

© 2011–2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

אשתמודעאן בליטו דאתוון דאיהו לטב ובדא אשתמודעא כהנא אי זכאה הוא אי לאו, ועל דא כלא איהו באת וניסא והא אוקמוה.

רבי אבא הוה שכיח קמיה דרבי שמעון. אמר ליה הא דכתיב (שמות כח:30) *ונתת אל חשן המשפט את האורים ואת התמים*, ותנינן *אורים* דנהרין במלה דאצטריכו *תומים* דאשלימו במלייהו. תו אנן צריכין למנדע.

אמר ליה ודאי להכי איהו חשן ואפוד לקבל אורים ותומים ודא רזא דתפלין וקשרא דתפילין לקבל תרין אלין. [p. 323] פתח ואמר (שם לג:23) *וראית את אחורי ופני לא יראו*. *וראית את אחורי*, הא תנינן דאחזי ליה קב״ה למשה קשר של תפלין. *ופני* אלין תפלין ממש, *ופני* אינון תפלין דאינון רזא עלאה שמא קדישא, **[רל ע״ב]** *אחורי* איהו רזא דקשרא דתפלין, והא ידיעא לגבי חברייא בגין דדא אספקלריא דנהרא ודא איהי אספקלריא דלא נהרא. לקבל דא *אורים* דנהרין במלייהו, *תומים* דאשלימו במלייהו, דא פנים ודא אחור. ורזא דא קול ודבור, קול אנהיר למללא, דבור אשלים מלה, ותדיר דא בדא סלקן ולא אתפרשן דא מן דא לעלמין. ובגין כך חשן ואפוד דא *פנים* ודא *אחור* וכלא רזא חדא בלא פרישו כלל.

אמר ליה אי הכי דלא מתפרשן לעלמין ומאן דאפריש לון הא תנינן דכתיב (משלי טז:28) *מפריד אלוף* מהו דכתיב (שמואל א כג:26) *ויהי כברוח אביתר בן אחימלך אל דוד קעילה אפוד ירד בידו*, ואילו חשן לא קאמר.

[p. 324] אמר ליה ודאי הכי הוא. כל מה דאיהו חשיב איהו טמיר וגניז ולא אדכר כל כך, כגוונא דא *נשאי אפוד בד*. מה דאיהו באתגליא יתיר איהו אדכר בגין דיתכסי מה דאיהו בגניזו וטמירו, ועל דא אדכר מה דאיהו באתגליא יתיר. ובגין כך שמא עלאה איהו רזא בטמירו וגניזו ולא אדכר אלא בשמא דאיהו באתגליא, דא אדכר ודא אגניז, דא באתגליא ודא בסתירו, וכל מה דאתגליא איהו אדכר לעלמין. שמא דגניז איהו יהו״ה, שמא דאיהו באתגליא איהו אדנ״י, ועל דא אכתוב באתוון טמירין ואקרי באתוון אלין ואתכסי דא בדא למהוי יקרא עלאה טמיר וגניז לעלמין. וכל ארחי דאורייתא הכי הוא אתגליא וסתירא, וכל מלין דעלמא בין דעלמא דין ובין דעלמא דלעילא כלהו איהו טמיר וגליא.

פתח ואמר (יונה א:8) *ויאמרו אליו הגידה נא לנו באשר למי הרעה הזאת לנו מה מלאכתך ומאין תבוא מה ארצך ואי מזה עם אתה*. האי קרא אית לאסתכלא ביה, כלהו ברזא דחכמתא שאילו דכתיב *הגידה נא לנו באשר*. הכא שאילו רזא דאיהו באתגליא למנדע אי מזרעא דיוסף קאתי דימא כיון דחמא ארונא דיליה מיד אתבקע והוה יבשתא דכתיב (תהלים קיד:3) *הים ראה* [p. 325] *וינוס*, *הים ראה* ההוא דכתיב ביה (בראשית לט:9) *וינס ויצא*

© 2011–2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

החוצה, מיד *הירדן יסוב לאחור*. ועל דא שאילו ליה *באשר* דכתיב (שם) *באשר את אשתו וגו'*, אם מההוא זרעא אתית צלי דישתוק ימא מינן.

למי, ואי מזרעא דיעקב קאתית דכתיב ביה (שם לב:18) *למי אתה ואנה תלך*, ואינון הוו מלאכין קדישין דשדר בשליחותיה ואשתזיב מההוא עאקו, צלי למרך וישדר מלאכיה ונשתזיב מההוא עאקו.

[p. 326] ואי לאו *מה מלאכתך*, במה אשתדלותך בכל יומא. *ומאין תבא*, מאן אינון אבהתך. *מה ארצך*, אי היא ארעא דאתחזיא לאתענשא. *ואי מזה עם אתה*, אי הוא עמלק או חד משבעה עממין דאתחזון לאתענשא. כלא שאילו ליה כדקא יאות.

מה כתיב, *ויאמר אליהם עברי אנכי* מההוא זרעא דאברהם דאקדיש שמא דמאריה בכל עלמא. *ואת יי' אלהי השמים אני ירא אשר עשה את הים ואת היבשה*. אינון לא שאילו ליה אלא מלה באתגליא ובאתכסיא למנדע ביה ואיהו אתיב לון כלא באתגליא.

מה כתיב, *וייראו האנשים יראה גדולה*. כיון דשמעו שמא דקב"ה מיד דחילו בגין דכלהו הוו ידעין נסין וגבוראן דעבד קב"ה בימא וכיון דאמר לון שמא דקב"ה מיד דחילו קמיה דחילו סגי. תו אמר לון דאיהו ערק קמיה ועל דא אמרו *מה זאת עשית* דאנת ערק קמיה ולא עבדת פקודוי, ובגין כך *מה זאת עשית* דעברת על פקודי דמארך.

ותא חזי כלהו אתגיירו לבתר כד חמו נסין וגבורן דעבד קב"ה בימא ליונה, וכלהו חמו ליה כד נפל לימא **[רלא ע"א]** וההוא נונא דסליק ובלע ליה קמייהו, וכד אתא ההוא נונא רבא לעיניהון דכלא [p. 327] ופלט ליה ליבשתא אתו לגביה ואתגיירו כלהו הדא הוא דכתיב (יונה ב:9) *משמרים הבלי שוא חסדם יעזבו*.

ות"ח כלהו אלין הוו גרי צדק ואתחכמו באורייתא והוו חכימין עלאין בגין דהא קב"ה אתרעי בכל אינון דמקרבי לגביה ומקדשי שמיה באתגליא דכד אתקדש שמיה באתגליא שמא דאתכסיא אסתלק על כרסי יקריה דכתיב (ויקרא כב:32) *ונקדשתי בתוך בני ישראל*.

ת"ח מה כתיב *וירכסו את החשן מטבעותיו אל טבעת האפד בפתיל תכלת*. אמאי *בפתיל תכלת*, אלא לאחזאה דהאי תכלא אתקשר בכלא ועל דא כלא איהו ברזא עלאה.

מה כתיב, *פעמון זהב ורמון* ואוקימנא וכלא איהו ברזא עלאה כדקאמרן. מה כתיב, *ונשמע קולו בבאו אל הקדש לפני יי'*, בגין דאצטריך קלא דאשתמע וברכאן ישרון על עלמא בגיניה דכהנא דאיהו מברך כלא ופלח כלא. *פעמון זהב*, הא אוקימנא. *רמון*, דאתמליא כרמונא דא דאיהו אתמליא מכלא וכלא אוקימנא.

© 2011–2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

[p. 328] *ויעש את מעיל האפד מעשה ארג כליל תכלת*. הא אתמר ברזא דחשן ואפד וכלא חד. *כליל תכלת*, דהכי אתחזי כמא דאוקימנא דתכלא איהו רזא דנהורא דכרסייא, תכלא דאיהו בקשורא דנהירו חוורא כלא כחדא ועל דא תכלא לאפודא איהו.

אמר רבי שמעון הני מאני דלבושין דכהנא כלהו רזא עלאה איהו למהוי לבושין דלתתא כגוונא דלעילא. תא חזי כיון דמיכאל כהנא רבא איהו ואתי מסטרא דימינא אמאי כתיב בגבריאל (דניאל יב:7) *האיש לבוש הבדים*, דהא לבושין לכהנא רבא איהו. אלא מהכא דשמאלא אתכליל בימינא תדיר ואתלבש באינון לבושין.

תו דהא גבריאל איהו אתמנא שליחא בהאי עלמא וכל שליחא דאתמנא בהאי עלמא אצטריך לאתלבשא בלבושין דהאי עלמא, והא אוקימנא ברזא דנשמתא כד סלקא לעילא אתלבשת בלבושא כגוונא דלעילא בגין למהוי תמן, וכן כד נחתת לתתא מלעילא כלא איהו כגוונא דההוא אתר דאזלת תמן. כגוונא דא כל אינון שליחן דאתמנן בשליחותא בהאי עלמא והא אוקימנא.

ותא חזי האי מעילא דאפודא לחפיא עליה כד לביש ליה. כתיב (תהלים קלט:5) *אחור וקדם צרתני ותשת עלי כפכה*. האי קרא הא אוקמוה, אבל ת״ח בשעתא [p. 329] דברא קב״ה לאדם דכר ונוקבא אתבריאו והוו תרווייהו דא עם דא קשירן נוקבא לאחורא ודכורא לקמא עד דנסר לון קב״ה ואתקין לה ואעיל לה לקמיה דאדם לאסתכלא אנפין באנפין, וכיון דאסתכלו אנפין באנפין כדין אסגי רחימותא בעלמא ואולידו תולדין בעלמא מה דלא הוה מקדמת דנא והא אוקימנא.

ולבתר דחב אדם ואתא נחש על חוה ואטיל בה זוהמא אולידת חוה לקין והוה דיוקניה דיוקנא דלעילא ותתא מרזא דזוהמא דסטרא אחרא ומסטרא דלתתא, ועל דא איהו הוה קדמאה דעבד מותא בעלמא בגין דסטרא דיליה גרים. חויא ארחיה הוי למהוי כמין לקטולא, ההוא דאתי מניה ארחיה נקיט ואזיל ועל דא כתיב (בראשית ד:8) *ויהי בהיותם בשדה ויקם קין אל הבל אחיו ויהרגהו*. [p. 330] אשכחנא בספרין קדמאין דכד קטל ליה קין להבל הוה נשיך ליה נשיכין **[רלא ע״ב]** כחויא עד דאפיק נשמתיה וקטל ליה, וכל מלין אהדרו ליסודא קדמאה ואי לאו דהוה קין מההוא סטרא לא אשתכח הכי לגבי אחוה.

ועל דא כיון דחזא אדם דאתקטל הבל ואתתרך קין אמר מה אנא אוליד מכאן ולהלא. אתפרש מאתתיה מאה ותלתין שנין ורוחין נוקבי מסאבי הוו אתיין ומתחממן מניה ואוליד רוחין ושדין ואקרון *נגעי בני אדם* ואוקימנא. לבתר קני ואתלבש בקנאה ואתחבר באתתיה ואוליד לשת דכתיב (בראשית ה:3) *ויולד בדמותו כצלמו ויקרא את שמו שת*, דא איהו *בדמותו כצלמו* מה דלא הוה הכי בקדמיתא באינון בנין קדמאי דהוו מקדמת דנא, בגין דהא בקדמיתא

© 2011–2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

אתחברותא אחרא הוה לגביה ואוקמוה עד דאתת חוה ואתקין לה קב״ה לגביה דאדם ואתחברו אנפין [p. 331] באנפין, ועל דא כתיב (שם ב:23) *לזאת יקרא אשה*, דא איהי אתתא אבל אחרא לא אקרי הכי והא אוקמוה. ובגין כך אדם וחוה כחדא אתבריאו דכתיב (שם ה:2) *זכר ונקבה בראם ויברך אותם*, תרווייהו כחדא הוו, ועל דא *אחור וקדם צרתני וגו׳*.

ת״ח אפודא וחושנא *אחור וקדם* הוו וכד כהנא אתלבש בהו הוה דמי בדיוקנא עלאה, והא אתמר דכדין אנפוי נהירין ואתוון בולטות וסלקין לעילא מנהרן וכדין הוו ידעי מלה. ובגין כך תקונא דחושנא ותקונא דאפודא כחדא מתקשרן ואע״ג דתקונא דדא לאו איהו כתקונא דדא וכלא ברזא חדא, [p. 332] קשורא דדא בדא לאתיחדא חושנא באפודא בארבע עזקן דאתקשרן בהאי אתר ובהאי אתר, ואינון רזא דאינון רתיכין דמתקשרן בהאי סטרא דלתתא לאינון דלעילא וכלא איהו ברזא דאופנים וחיות.

כתיב *בראשית ברא אלהים את השמים ואת הארץ*, ואוקמוה דהא כלא כגוונא דא אתעביד משכנא. כגוונא דעלמא תתאה עבד כגוונא דעלמא עלאה וכל עובדוי דעבד כגוונא דלעילא, הכי נמי משכנא כל עובדוי אינון כגוונא דעלמא עלאה. רזא דא כל עובדין דמשכנא כלהו עובדין ותקונין דלעילא ותתא בגין לאשראה שכינתא בעלמא בדיורין עלאין ובדיורין תתאין. כגוונא דא גן עדן לתתא איהו כגוונא עלאה וכגוונא תתאה, כל ציורין וכל דיוקנין דעלמא כלהו תמן. ועל דא עבידת משכנא ועבידת שמים וארץ כלהו כחדא.

כתיב (ישעיה מ:26) *שאו מרום עיניכם וראו מי ברא אלה וגו׳*. האי קרא אוקמוה, אבל ת״ח אי בגין דיסתכל ב״נ עינוי לעילא וזקיף לון לעילא יכיל למנדע ולאסתכלא במה דלא אתרשי למנדע ולמיחמי. אלא *שאו מרום עיניכם*, מאן דבעי לאסתכלא ולמנדע בעובדוי דקב״ה יזקיף עינוי לעילא ויחמי כמה חיילין וכמה משריין עובדין משניין רברבין אלין מאלין, וכדין תחמון ותשאלון מאן ברא אלין.

[p. 333] *מי ברא אלה*, הא אוקימנא רזא *מי ברא אלה* דאיהו אתר דקיימא *מרום* גניז וסתים ולא ידיע וקיימא תדיר לשאלא בגין דלא אתגליא ההוא אתר.

המוציא במספר צבאם. מאי *המוציא*, אלא בגין דההוא אתר דטמיר וגניז אפיק כלא ברזא דקול דנפיק משופר וההוא קול איהו כל חילין עלאין וחושבנא דכלא, ומתמן אשתכח רזא דמהימנותא עלאה בכל אינון סטרין עלאין עד דנגדין דרגין ואתמשכאן לתתא ואתפרשאן כמה חילין לזנייהו כלהו קיימן בחושבנא ואקרון בשמא.

מרוב אונים, דא סטרא דימינא. *ואמיץ כח*, דא סטרא דשמאלא. *איש לא נעדר*, סטרין דנגדין מתרין עיבר. **[רלב ע״א]**

© 2011–2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

ד״א *שאו מרום עיניכם וראו מי ברא אלה*. האי קרא כד אתקם משכנא והוה אתתקן, כל מאן דחמי ליה למשכנא ואסתכל לעילא ותתא כלא חמי במשכנא בגין דכל עובדוי דעלמא כלהו אתתקנו ביה במשכנא והא אוקימנא, כל מאן דחמי אינון קרסים במשכנא ואסתכל בהו הוה מסתכל בנהירו דלהון בנהירו דככביא בגין דהכי קיימן ככביא ברקיעא.

[p. 334] פתח ואמר (תהלים קמח:1-5) *הללויה הללו את יי׳ מן השמים הללוהו במרומים, הללוהו כל מלאכיו הללוהו כל צבאיו, הללוהו שמש וירח הללוהו כל כוכבי אור, הללוהו שמי השמים והמים אשר מעל השמים, יהללו את שם יי׳ כי הוא צוה ונבראו*. ת״ח תושבחתא דא אמר דוד לקבל רזא דשמא קדישא דאיהו כללא דתושבחתא דכלא. תרין תושבחן אינון כגוונא דרזא דשמא קדישא עלאה, דא ותושבחתא בתראה דכלא דכתיב (שם קנ:1) *הללויה הללו אל בקדשו וגו׳*. אבל דא הוה על עשר אמונים ודא הוה על שבע וכלא רזא חדא בשמא קדישא.

הללויה הללו את יי׳ מן השמים איהו שירותא דשית סטרין לאתפשטא לתתא דדא איהו רזא דקיימא לשאלה כד״א (דברים ד:32) *כי שאל נא לימים ראשונים אשר היו לפניך למן היום אשר ברא אלהים אדם על הארץ ולמקצה השמים ועד קצה השמים*. עד הכא אית רשו לשאלה, מכאן ולהלא לית רשו לשאלא בגין דאיהו אתר טמיר וגניז, ועל דא *הללו את יי׳ מן השמים*.

[p. 335] *הללוהו במרומים*, אלין תרין סטרין דאינון רומא דשירותא ימינא ושמאלא ומהכא אתפשטאן כלהו אחרנין לתתא ברזא דדרגין לאתתקנא כדקא יאות.

הללוהו כל מלאכיו, אלין תרין קיימין דקיימי תחות גופא למשען גופא עלייהו. ת״ח אינון קיימין דגופא אשתען עלייהו קיימי הכא ברזא דמלאכין בגין דירכאן אינון שליחן למיזל מאתר לאתר ומרזא דא נפקין אינון דאקרון מלאכים דאינון שליחן למהך בשליחו דמאריהון מאתר לאתר.

הללוהו כל צבאיו, דא איהו אתר דנפקי מניה כל חילין קדישין עלאין רזא דאת קיימא קדישא ואיהו רשים מכל שאר רבוון כדקא אמרן דכתיב (ישעיה מח:2) *יי׳ צבאות שמו*, אות איהו בכל שאר חילין ורבוון.

הללוהו שמש וירח, ביה קיימא רזא דא ואיהו שמשא לאנהרא וביה קיימין ככביא עלאין דנהרין ומזלי והא אוקימנא.

לבתר אהדר לעילא לההוא אתר דקיימא ברומא דמרומים ותמן תקיעו דכלא. לבתר *הללו את יי׳ מן הארץ*, לקבל אלין *אש וברד וגו׳*.

[p. 336] ת״ח אינון ככבים לתתא קיימין במשיכו דאתמשכאן מרזא עלאה בגין דכלא קיימא בדיוקנא עלאה והא אוקימנא, ובגין כך כל אינון ככביא ומזלי מרום רקיעא כלהו קיימי

© 2011–2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

לאנהגא ביה עלמא דלתתא מניה ומתמן אתפשטאן דרגין עד דקיימין דרגין לאינון ככביא דלתתא דכלהו לא קיימי ברשותייהו כלום והא אוקימנא וכלהו קיימאן ברשותא דלעילא ועל דא כתיב (ישעיה מז:13) *יעמדו נא ויושיעך הוברי שמים החוזים בככבים*, וכלא איהו ברשותא ואתמר.

ויעשו את הכתנות שש וגו׳ ואת המצנפת שש ואת פארי המגבעות שש ואת מכנסי הבד שש משזר. רבי יוסי פתח (שם ב:2) *והיה באחרית הימים נכון יהיה הר בית יי׳ בראש ההרים ונשא מגבעות ונהרו אליו כל הגוים*. *והיה באחרית הימים*, כד יפקוד לה קב״ה לברתא דיעקב ויקים לה מעפרא ויתחבר שמשא בסיהרא כדין *נכון יהיה הר בית יי׳*, דא ירושלם לעילא דיהא מתתקנא בתקונהא לאתנהרא בנהורא דלעילא דכל נהורא לאו איהו לאתתקנא אלא בנהורא דלעילא דבההוא זמנא אתנהיר עלה נהורא עלאה על חד שבעה ממה דהוה מקדמת דנא כמא דכתיב (שם ל:26) *והיה אור הלבנה כאור החמה ואור החמה יהיה שבעתים כאור שבעת הימים*.

[p. 337] *בראש ההרים*. בראשי מבעי ליה, מאי *בראש*. אלא תקונא דא דיהא לה **[רלב ע״ב]** *בראש ההרים* איהו. ומאן איהו *ראש ההרים*, דא כהנא רבא דאיהו *ראש ההרים* רישא דכלא לסטר ימינא, ודא איהו דמתקן לביתא תדיר דמברך לה לאנהרא אנפהא, ועל דא *יהיה נכון*. ובמה יתקן לה, באינון לבושין דאינון כגוונא דלעילא כמא דאוקמוה, ואינון לבושין כלהו קיימן ברזא דשית. והאי ביתא כד יהא אתתקן בהאי *ראש ההרים* דאיהו כהנא כדין יתקשר ויסתלק לעילא בקיומא עלאה ויתנהיר עלמא מההוא נהירו עלאה, כדין *ונשא מגבעות*, מכל שאר חילין ומשריין עלאין וכדין *ונהרו אליו כל הגוים*.

ת״ח בזמנא דכהנא פריס ידוי כדין רוחא עלאה אנהיר ונפיק וכל בוצינין נהרין ונהורין אתמשכאן ואתקשראן אלין באלין עד דאתנהיר אנפהא דכנסת ישראל וכלא על ידא דנהורא קדמאה דאיהו כהנא. כד אתעא כהנא לתתא יתער כהנא לעילא, בעובדין דלתתא אתער אתערותא לעילא, ועל דא *נכון יהיה הר בית יי׳ בראש ההרים*.

[p. 338] *ונהרו אליו כל הגוים*, בגין דהשתא כל שאר עמין אית לון ממנן ברקיעא עלייהו ובההוא זמנא יבער לון ויפיל לון קב״ה משולטניהון דכתיב (ישעיה כד:21) *ופקדתי יי׳ על צבא המרום במרום*. וכיון דכלהו אתעברו משולטניהון כדין קב״ה אתתקף בלחודיה כד״א (שם ב:11) *ונשגב יי׳ לבדו ביום ההוא*, וכדין *ונהרו אליו כל הגוים* ה״ד *ואמרו עמים רבים לכו ונעלה אל הר יי׳ אל בית אלהי יעקב וגו׳*. וכלא בשעתא דכהנא דאיהו *ראש ההרים* ינהיר לה וכלא איהו ברזא דשש, שית אינון בכל סטרין דינהיר לה דהא ברזא דשית אנהיר לה.

© 2011–2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

רבי אלעזר ורבי יצחק ור' יהודה הוו אזלי בארחא. א"ר אלעזר עידן איהו למהך בשכינתא בגין דשכינתא לא תשרי עלן אלא מגו מלי דאורייתא.

א"ר יהודה מאן דאיהו רישא ליפתח ברישא.

פתח רבי אלעזר ואמר (תהלים קיט:141) *צעיר אנכי ונבזה פקודיך לא שכחתי*. *צעיר אנכי ונבזה*, דוד מלכא איהו לזמנין [p. 339] קא משבח גרמיה ואמר (שם יח:51) *ועושה חסד למשיחו לדוד*, וכתיב (שמואל ב כג:1) *נאם דוד בן ישי ונאם הגבר הוקם על משיח אלהי יעקב*, ולזמנין עבד גרמיה מסכנא דכתיב (תהלים פו:1) *כי עני ואביון אני*, וכתיב *צעיר אנכי ונבזה*, ואיהו אמר (שם קיח:22) *אבן מאסו הבונים היתה לראש פנה*. אלא בזמנא דהוה סליק בדרגא דשלמא ואסתלק בדינא קשוט הוה קא משבח גרמיה, ובזמנא דחמא גרמיה בעקו ושנאוי מדחקין ליה כדין מאיך גרמיה והוה קרי גרמיה מסכנא זעירא מכלא. מאי טעמא, בגין דהא לזמנין הוה שליט ולזימנין הוה בעאקו דשנאוי, ועכ"ד איהו שליט תדיר עלייהו ולא יכילו ליה. ודוד מלכא איהו שפיל גרמיה לגבי קב"ה דכל מאן דמאיך גרמיה קמי קב"ה איהו זקיף ליה על כלא, ובגין כך אתרעי ביה קב"ה בהאי עלמא ובעלמא דאתי, בהאי עלמא דכתיב (ישעיה לז:35) *וגנותי על העיר הזאת להושיעה למעני ולמען דוד עבדי*, בעלמא דאתי דכתיב (הושע ג:5) *ובקשו את יי' אלהיהם ואת דויד מלכם אשר אקים להם*. דוד איהו הוה מלכא בהאי עלמא ודוד איהו יהא מלכא לזמנא דאתי, ועל דא אמר *אבן מאסו הבונים היתה לראש פנה*.

[p. 340] ת"ח בשעתא דסיהרא אעדת נהורא ולא נהירת כדין איהי במסכנותא בכל סטרין ואתקדרת ולית לה נהורא כלל, וכד שמשא אהדר לקבלה ואנהיר לה כדין אתקשטת לגביה כנוקבא דאתקשטת לגבי דכורא וכדין איהי שלטא **[רלג ע"א]** בשולטנו בעלמא. ועל דא דוד הוה מעטר גרמיה בההוא גוונא ממש. לזמנין איהו מסכנא ולזמנין איהו בעתרא בעתירו דכלא, ובגין כך הוה אמר *צעיר אנכי ונבזה*, ועם כל דא *פקודיך לא שכחתי*. כגוונא דא אית ליה לבר נש לאשפלא גרמיה בכלא למהוי איהו מאנא דקב"ה אתרעי ביה והא אוקמוה דכתיב (ישעיה נז:15) *ואת דכא ושפל רוח*. השתא אנא אפתח ברישא.

פתח ואמר (יחזקאל מ:3) *ויבא אותי שמה והנה איש מראהו כמראה נחשת ופתיל פשתים בידו וקנה המדה והוא עומד בשער*. האי חמא ליה יחזקאל בההוא חיזו דנבואה והאי איהו *איש* דאיהו שליחא באינון לבושין והכא לא אמר אלא *איש* ולא אמר *האיש לבוש הבדים*. אלא בשעתא דעביד שליחותא למעבד דינא או לאחזאה דינא אקרי *לבוש הבדים* ובשעתא דלא אתי להכי אשתני לגוונא אחרא. כפום שליחותא הכי שני חיזו דיליה באינון לבושין ואשתני

© 2011–2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

מלבושין ללבושין בגין דאיהו תדיר בסטר שמאלא וכמה גוונין אינון דאתלבש בהו וכל אינון דאתיין מסטריה.

[p. 341] *מראהו כמראה נחשת*, בההוא לבושא דאינון טורי נחשת דאקרון (זכריה ו:1) *הרי נחשת*.

ודא אייתי מדידו למעבד משחתא. האי לאו איהו בוסינא דקרדינותא דטמיר וגניז ומתמן נפקת האי קנה לתתא דאגליד מגו נהירו דאשתביק מבוסינא דקרדינותא כד אסתלק לעילא ואתגלפת גו ספירו דנציץ ולא אתידע. ועל דא ההוא *קנה המדה* איהו קיימא במדידו דמשחתא דקיימא לתתא.

ולזמנין *קנה המדה* ולזמנין *קו המדה*, ועל דא *פתיל* ו*קנה* וכלא משחתא למעבד מדידו. התם כל מדידו דיחזקאל איהו הוה בההוא *קנה המדה* ובעובדא דמשכנא כלא הוה ב*קו המדה*.

[p. 342] במשכנא בההוא מדידו דלתתא דאיהו *קו המדה* כגוונא דההוא פתילה דכד שרי לאתפשטא בכל אמה חד קשרא ובההוא משחתא מדיד ואקרי אמה, ובגין כך *שמנה ועשרים באמה*, דדא הוא ארכא, ופותיא *ארבע באמה*, ולא כתיב *ארבע אמות* בגין ד*אמה* מדיד לכל סטר.

והאי נפקא מרזא דבוצינא דמדידו דהאי לתתא מההוא מדידו דלעילא אשתכח. מדידו דלתתא זעיר אלף וחמש מאה סטרין וכל סטרא תריסר אלפי אמין, ועל דא אמה חד אזיל בכלהו וההוא אמה דמדיד דא אתפשט קו משחתא ואתגליא אמה ומדיד וכן בכל אינון משחתי.

שמנה ועשרים באמה, איהו ארכא בחד אמה ופותיא *ארבע* בההוא אמה. אשתכח אמה חד דאיהו תלתין ותרין שלישים כד״א (ישעיה מ:12) *וכל בשליש עפר הארץ* , ואלין תלתין ותרין לקבל ל״ב שבילין דנפקי מלעילא.

וכד אתעביד משחתא דארכא בהאי מדידו איהו ארבע סטרין ההוא ארכא וכל סטרא שבע אמין דלהכי סלקן אינון שבע אמין לארבע סטרין ברזא דשבע דאינון תמניא ועשרים דאינון בארכא בגין דשבע איהו רזא עלאה בכלא וכל אינון תלתין ותרין שבילין כלילן בשבע ברזא דשמא קדישא.

[p. 343] ואי תימא הא כתיב *מדה אחת לכל היריעות*. ודאי *מדה אחת* איהו אע״ג דאתפשט אמה בתר אמה ודא בתר דא וכלא ברזא דבוצינא דלעילא קא אתיא למהוי עילא ותתא משחתא חדא.

ודא איהו משחתא דאיהו בקדושה יתיר בגין דאית משחתא אחרא דאיהי לחפיא על דא דאיהו לגו דהא במשחתא אחרא דחפיא על דא סלקא בחושבנא בחושבן ד״ל ולגו כחושבן ל״ב, ודא איהו רזא **[רלג ע״ב]** דחפיא דא על דא ל״ב לגו ד״ל, ל״ב איהו קיימא לגו, ד״ל לבר, בגין

© 2011–2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

דהא משחתא קדמאה <u>דאיהי</u> קדישא בגוונין קדישין דאינון *שש משזר ותכלת וארגמן ותולעת שני* אלין גוונין קדישין וכל חושבן דיליה סלקא לחשבן ל״ב, ומשחתא תניינא <u>דאיהי</u> לבר לחפייא על דא איהי סלקא לחשבן ד״ל, ודא איהו רזא דכתיב (תהלים מא: 2) *אשרי משכיל אל דל ביום רעה ימלטהו יי׳*, *ביום רעה* ממש, *ימלטהו יי׳* רזא דחושבנא לגו דאיהו רזא ל״ב.

<u>וההוא</u> חושבנא דלבר מה כתיב, *ועשית יריעות עזים <u>לאהל על המשכן</u>*. *יריעות עזים*, אמאי *עזים*, אלא רזא דגוונא דיליה למיהב דוכתא ברזא דקודשא ובגין כך *יריעות עזים* ודאי.

[p. 344] כתיב (שיר ו: 11) *אל גנת אגוז ירדתי <u>לראות באבי הנחל</u> וגו׳*. הא אוקמוה אבל מה *אגוז* אית ליה קליפה דסחרא וחפיא על מוחא ומוחא לגו, אוף הכי בכל מלה דקודשא קדושא לגו וסטרא אחרא לבר ורזא דא (חבקוק א: 4) *רשע מכתיר את הצדיק*, ועל דא אקרי *אגוז* והא אוקמוה.

<u>ת״ח כל מאן</u> דאוסיף גרע וסימנך פרי החג דמתמעטין ואזלין. אוף הכא נמי במה <u>דלגו</u> כתיב *ואת המשכן תעשה עשר יריעות*, במה דלבר כתיב *עשתי עשרה יריעות*, אוסיף אתוון וגרע מחושבנא, אוסיף חושבנא <u>וגרע</u>. אוסיף חושבנא דכתיב (שמות כו: 1) *ארך היריעה האחת שלשים באמה ורחב ארבע <u>באמה</u>*. וכד סליק לחושבנא סליק לחושבן ד״ל דלית בכל אינון זיני מסכנותא כההוא דאקרי <u>דל</u>, ובגין כך כד סליק <u>בחושבנא</u> יתיר סליק בגריעו. וכד <u>האי</u> גרע בחושבנא <u>גרע בסליקו</u> דסליק לרזא דל״ב דאיהו רזא דכל מהימנותא ואיהו רזא דשמא קדישא. ועל דא דא סליק ודא גרע, דא סליק וגרע, ודא גרע וסליק, דא לגו ודא לבר.

[p. 345] *<u>קו</u> המדה* שרי לאתפשטא ומדיד משחתא לקרשים דכתיב *ויעש את הקרשים למשכן עצי שטים עומדים*, ואלין אינון רזא דשרפים והא אוקמוה דכתיב *עצי שטים עומדים*, וכתיב (ישעיה ו: 2) *שרפים עומדים*.

מדידו דמשחתא דא *עשר אמות ארך הקרש ואמה וחצי <u>האמה</u>*. הכא כתיב *עשר אמות* ולא כתיב *עשר באמה*. אלין תלת תלת תלת דאינון תשע וחד דשריא עלייהו ודא איהו רוחא חדא דשריא עלייהו. [p. 346] והא אמרן כמה איהו שיעורא דאמה, ודא איהו רזא דשיעורא <u>חד סרי</u> ופלגא דסלקין ולא סלקין בגין דגרעין מאינון אופנים ואוקמוה ברזא דרתיכא קדישא ואינון עשרים, להאי סטרא עשר ולהאי סטרא עשר עד דסלקין לרזא דשרפים עלאין. ולבתר סליק רזא דקדשא עד <u>דאתערו</u> כלהו ברזא דההוא *בריח התיכון* כמה דאוקמוה, ועל דא <u>פלגא</u> אית ביה בלא שלימו.

רזא דהאי משחתא לעשרין דפין אינון מאתן ותלתין וכל האי קיימא במדידו בחושבנא, והכי סליק כל חשבן דנפקא מהאי מדידו ברזא דאינון שרפים.

© 2011–2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

יריעות דמשכנא דקאמרן דאינון רזין עלאין דרזא דשמיא והא אוקמוה דכתיב (תהלים קד:2) *נוטה שמים כיריעה*, ורזא דהאי בההוא חושבן דקאמרן. ואית יריען דקאמרן ברזא חדא ואית יריען ברזא אחרא וכלא איהו ברזא דלעילא, ועל דא כלא איהו למנדע חכמתא דכל סטרא וסטרא דכל מלה ומלה, ועל דא אבחין ב"נ בין טב לביש בין רזא דחכמתא ובין מלה דלא קיימא בחכמתא. וברזא דמדידו קדמאה הא אתמר בכמה סטרין איהו רזא דא.

[p. 347] רזא דארונא דקאים בחושבנא ממה דאיהו נטיל וממה דאיהו קביל וממה דאית ביה. ממה דאיהו מקבל דאיהו תרין סטרין ונטיל מאינון **[רלד ע"א]** תרין סטרין, ועל דא אמה איהו בסטרא דא ואמה בסטרא דא ופלגא דיליה, ובגין כך *אמתים וחצי ארכו*, *אמתים* מתרין סטרין ופלגא דיליה. האי בארכא, בפותיא ורומא *אמה וחצי*, חד מההוא סטרא יתיר דקא נטיל כגוונא דימינא ושמאלא ופלגא דיליה דהא לא שרא מלה אלא על מלה ובגין כך פלגא בכל חושבן וחושבן, ובגין כך ארונא מקבלא מכלא וקיימא ברזא דחושבנא בכלא.

והא אוקמוה על מה איהו מחפיא בדהבא לגו ולבר, והאי איהו שיעורא למיקם במדידו קדמאה וכלא קאים ברזא חדא. פתורא כהאי גוונא דמדיד בההוא שיעורא קדמאה. אבל האי מדידו על מה דקיימא ברזא דאורייתא ובההוא משחתא קדמאה דקאמר אבא לית ביה למעבד שיעורא יתיר כמה דאיהו ברזא לחכימי עליונין למנדע בה רזא [p. 348] דחכמתא לאבחנא בין טב לביש בין חכמתא עלאה לחכמתא אחרא. כלהו עובדין אחרנין כלהו במדידו דאמה בההוא משחתא בר משחתא דחשן דאיהו זרת והא אוקמוה.

ת"ח כתנת אע"ג דכלהו אתעבידו ברזא דקדשא כלא איהו ברזא דשש ובעובדא דשש וקיימא בשש וכלהו תקונין לאתלבשא ולאתתקנא בהו שש וברזא דשש וכלא ברזא *דקו המדה*. ו*קנה המדה* בההוא מדידו דיחזקאל בגין דאיהו ביתא לאתקיימא באתריה באינון כותלין באינון שורין באינון פתחין באינון דלתין בגין למהוי כלא במדידו. אבל לזמנא דאתי משחתא ההיא מה כתיב, (יחזקאל מא:7) *ורחבה ונסבה למעלה למעלה*, בשעתא דישרי ביה *קנה המדה* סלקא לעילא לעילא לארכא ולפותיא למהוי אתפשטותא דביתא בכל סטרין ולא ישגחון עליה לביש כמה דאוקמוה דכתיב (זכריה ט:1) *ודמשק מנוחתו*. מההוא זמנא דינא לא ישתכח בעלמא בגין דכלא אתקיים על קיומיה בקיומא שלים כד"א (שמואל ב ז:10) *ולא ירגז עוד ולא יוסיפו בני עולה לענותו וגו'*.

[p. 349] ות"ח כל משחתין וכל מדידין כלהו קיימין בהאי עלמא בגין לאתקיימא האי עלמא ברזא דגוונא דלעילא לאתקשרא האי עלמא בעלמא דלעילא למהוי כלא חד ברזא חדא. ובההוא זמנא דקב"ה יתער לחדותי עלמא כדין ישתכחון כלהו עלמין ברזא חדא ויקרא דקב"ה בכלא וכדין כתיב (זכריה יד:9) *ביום ההוא יהיה יי' אחד ושמו אחד*.

© 2011–2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

פתח ר' יהודה אבתריה ואמר (תהלים כה:14) *סוד יי' ליראיו ובריתו להודיעם*. האי קרא הא אוקמוה אבל *סוד יי' ליראיו*, ההוא רזא עלאה דקיימא בגניזו דאיהו סתים וגניז לא קיימא אלא *ליראיו* דאינון דחלין לקב"ה תדיר ואינון אתחזון לאינון רזין עלאין ולמהוי אינון רזין עלאין בגניזו וסתימו כדקא יאות בגין דאינון רזין עלאין. אבל *ובריתו להודיעם*, רזא דאיהו קיימא בברית קיימא. *להודיעם* בגין דאיהו אתר דקיימא באתגליא למנדע.

[p. 350] תו *סוד יי' ליראיו*, דאינון רזין דקיימן בדחילו ואינון דחלי חטאה דחלי בהו באינון רזין עלאין, אבל *ובריתו להודיעם*, למנדע ולפרשא מלין בגין דאינון מלין דקיימן לפרשא.

ת"ח בארבעין ותרין אתוון אתגליף עלמא ואתקיים וכלהו עטרא דשמא קדישא. כד מצטרפאן סלקין באתווי לעילא ונחתין לתתא, מתעטרן עטרין בארבע סטרי עלמא ויכיל לאתקיימא. ולבתר נפקו אתוון וברו עלמא לעילא ותתא בעלמא דיחודא ובעלמא דפרודא ואתקרון *הרי בתר* טורי דפרודא דמתשקיין כד סטרא דדרום שארי לקרבא **[רלד ע"ב]** בהדיה, וכדין מיא נגדין ובחילא דא דעילא נגיד כלא הוא בחדו.

כד מחשבה סליק ברעו דחדוה מטמירא דכל טמירין מטי ונגיד מגויה חד זיהרא, מתקרבין דא בדא והא אוקמוה. ואינון ארבעין ותרין אתוון אינון רזא עלאה ובהו אתברי עלמא, עלמא עלאה ועלמא תתאה, ואינון קיומא ורזא דכל עלמין, [p. 351] ועל דאיהו רזא דכל עלמין כתיב *סוד יי' ליראיו ובריתו להודיעם*, דא רזא דאתוון גליפין טטקוטאי מסינטן בגלפוי באתגליא.

כתיב *ונתת אל חשן המשפט את האורים ואת התומים*, והא אוקמוה *את האורים*, דנהרין רזא דאספקלריא דנהרא ודא איהו גליפו דאתוון דשמא קדישא ברזא דארבעין ותרין דבהו אתברו עלמין והוו משקעין ביה. *ואת התומים*, רזא דאינון אתוון דכלילן באתר דאספקלריא דלא נהרא ואיהי אתנהגא בשבעין ותרין אתוון גליפאן דאינון רזא דשמא קדישא וכלהו אקרון אורים ותומים.

[p. 352] ת"ח כד אינון אתוון משקעאן תמן בההוא חילא נהרין אתוון אחרנין דגליפו באינון שמהן דשבטין ונהרין או אתחשכאן וכלא בההוא רזא דאינון אתוון דשמהן קדישין כדקאמרן, ואינון אתוון דשמהן קדישין אינון אתיין על רזא דאורייתא וכלהו עלמין אתיין ברזא דאלין אתוון. אלין שמהן הוו גניזין משקעאן תמן ושמהן דשבטין הוו בלטין אתוון דילהון לעילא ועל דא כלא מרזא דאינון אתוון וכלא אוקימנא.

© 2011–2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

והא אתמר ברזא דאתוון דאורייתא, ב׳ דאורייתא שראת בה והא אוקמוה ב׳ *ברא* ודאי בחילא עלאה בתקיפו דרזא דאינון אתוון. ב׳ נוקבא, א׳ דכר. כמה דב׳ ברא הכי נמי א׳ אפיק אתוון כללא דעשרין ותרין אתוון.

ה׳ זווגא *שמים* למיהב ליה חיין ולאשראה ליה. ו׳ *הארץ* למיהב לה מזונא ולאתקנא לה ולמיהב לה ספוקא דאתחזי לה, ורזא דא *בראשית ברא אלהים את השמים ואת הארץ*. ו׳ *ואת* כללא דעשרין ותרין אתוון ומתזן ארעא וארעא כליל לון לגווה כד״א (קהלת א:7) *כל הנחלים הולכים אל הים*, והיינו רזא *ואת הארץ* דכניש לכלא בגווה וקבילת לון. *הארץ* נטלא ו״ו וקבילת לה לאתזנא.

[p. 353] ורזא דא משכנא לא אתתקן אלא על ידא דמשה בגין דמההוא סטרא אתער דרגא אחרא עלאה לקיימא ליה למהוי קיומא דכלא, ורזא דא *ויקם משה את המשכן*, קיומא דיליה הוה באינון אתוון דאתבריאו בהו שמיא וארעא. ובגין כך כל עובדין דמשכנא הוה בצלאל עביד לון ברזא דגלופא דאתוון דשמיא וארעא אתבריאו בהו ועל דא אקרי בצלאל בגין דהוה ידע בצלאל גלופא דאתוון דאתבריאו בהו שמיא וארעא, ואי לאו דהוה ידע להו בצלאל לא יכיל למעבד אינון עובדין דמשכנא. מ״ט, אלא כגוונא דמשכנא עלאה לא הוה ולא אתתקנו כל עובדוי אלא בההוא רזא דאינון אתוון אוף הכא משכנא דלתתא לא הוה ולא אתתקן אלא ברזין דאינון אתוון.

בצלאל הוה מצרף אינון אתוון וברזא דכל צרופא וצרופא הוה עביד אומנותא וכל עבידא ועבידא דמשכנא בכל צרופא הוה עביד חד אומנו וכל מה דאתחזי ליה, וכן בכל עבידאן דמשכנא ובכל אינון שייפין ותקונין דמשכנא כלא הוה בצרופא דאתוון דשמא קדישא. וכד אתא לאקמא ליה לא הוה יכיל למיקם ליה. מ״ט, בגין דרעותא דסלקן אינון אתוון לא אתמסר אלא למשה בלחודוי ואיהו הוה ידע ההוא רעותא דסלקן כל אינון אתוון ועל דא **[רלה ע״א]** אתקם משכנא על ידיה דכתיב *ויקם משה, ויתן משה, וישם משה*, ובצלאל לא הוה ידע ולא הוה יכיל למיקם ליה.

[p. 354] פתח ר׳ יצחק אבתריה ואמר (תהלים כא:2-5) *יי׳ בעזך ישמח מלך ובישועתך מה יגיל מאד, תאות לבו נתתה לו וגו׳ חיים שאל ממך וגו׳*. שירתא דא לא אמר לה דוד אלא על תושבחתא דכנסת ישראל דקב״ה חדי לה בחידו דאורייתא דאקריעז דכתיב (שם כט:11) *יי׳ עז לעמו יתן*. *ישמח מלך*, דא איהי כנסת ישראל דאקרי *מלך* דכתיב (דברים לג:5) *ויהי בישרון מלך*.

© 2011–2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

ובישועתך מה יגיל מאד, דא ישועה דימינא כד״א *ותושע לי ימיני*, (תהלים ס:7) *הושיעה ימינך ועננִי*.

ד״א *מה יגיל מאד*, י׳ יתירא ודא איהו רזא דברית קיימא קדישא דאיהו חדוותא דכלא, וכלא על האי *מלך* אתמר.

חיים שאל ממך נתת לו. מהכא אוליפנא דדוד מלכא לא הוו ליה חיים כלל בר דאדם קדמאה יהב ליה מדיליה. והא אוקמוה דדוד מלכא אתקיים שבעין שנין, ואינון [p. 355] שבעין שנין יהב ליה קב״ה מאינון שנין דאדם קדמאה ובהו אתקיים ואתייהיב ליה אוריכו דיומין בהאי עלמא ובעלמא דאתי, ועל דא *חיים שאל ממך נתת לו*.

גדול כבודו בישועתך, בגין דאיהו *גדול* דכתיב (שם קמז:5) *גדול אדונינו ורב כח*, ודאי אקרי *גדול*. ורזא דא (בראשית א:16) *ויעש אלהים את שני המארת הגדולים*, *גדולים* הוו ודאי, ועם כל דא איהו אקרי *גדול* כמה דאתמר *גדול אדונינו ורב כח*, וקב״ה לא אקרי *גדול* אלא בהאי דכתיב (תהלים מח:2) *גדול יי׳ ומהלל מאד בעיר אלהינו הר קדשו*, במה איהו *גדול*, *בעיר אלהינו הר קדשו*.

(שם כא:7) *כי תשיתהו ברכות לעד*, בגין דהאי איהו ברכתא דכל עלמא וכל ברכאן דעלמא מהכא נפקי ודא איהו *ברכה* ורזא דא (בראשית יב:2) *והיה ברכה*, דהא הכא שריין כל ברכאן דלעילא ומהכא נפקי לכל עלמא ועל דא אקרי *ברכה*.

תחדהו בשמחה. כתיב הכא *תחדהו*, וכתיב התם (שמות יח:9) *ויחד יתרו*, בגין דזמין קב״ה לאקמא לכנסת ישראל מעפרא ולאתקפא בה ברזא דימינא ולחדותי לה חדתותא דסיהרא בשמשא דכתיב *תחדהו בשמחה את פניך*. *את פניך*, למהוי קמך ולמהוי בחדו לקבל אנפך בההוא שלימו דתשלים בההוא זמנא [p. 356] דהא בזמנא דחריב בי מקדשא אתרקינת מכל דאתמליא כד״א (ירמיה טו:9) *אמללה יולדת השבעה וגו׳*, וכתיב (יחזקאל כו:2) *אמלאה החרבה*.

ת״ח בההוא זמנא דאוקים משה ית משכנא אסתכל בכל אינון עובדין דהוו כדקא יאות וכדין אוקים ליה וכל אינון עיבידן דהוו במשכנא כל חד וחד אייתיאו ליה למשה ורזא דא (תהלים מה:15) *בתולות אחריה רעותיה מובאות לך*, *מובאות לך* דכתיב *ויביאו את המשכן אל משה*. אמאי *ויביאו את המשכן*, בגין דהא בההוא שעתא הוה זווגא דמשה לאזדווגא ועל דא *ויביאו את המשכן אל משה* כמאן דאייתי כלה לבי חתן בגין דהא בקדמיתא אצטריך לאעלא כלה לבי חתן כד״א (דברים כב:16) *את בתי נתתי לאיש הזה לאשה*, ולבתר איהו ייתי לגבה דכתיב *ויבא אליה*, וכתיב (במדבר יז:23) *ויבא משה אל אהל העדות*. [p. 357] והכא מה כתיב, *ולא יכל משה לבא אל אהל מועד כי שכן עליו הענן וכבוד יי׳ מלא את המשכן*. מאי טעמא, בגין

© 2011–2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

דהוה אתתקן כהאי אתתא דאתתקנת ואתקשטת לגבי בעלה ובההוא שעתא דאיהי קא מתקשטא לא אתחזי לבעלה לאעלא לגבה, ועל דא *ולא יכל משה וגו׳*, ובגין כך *ויביאו את המשכן אל משה*. מה כתיב, *וירא משה וגו׳*. **[רלה ע״ב]**

ת״ח בכל עיבידן דמשכנא בכלהו הוה גוונא תכלא בגין דתכלא איהו גוונא לאתעטרא ברזא דכל גוונין. מה כתיב, *ויעשו את ציץ נזר הקדש וגו׳ ויתנו עליו פתיל תכלת וגו׳* והא אוקמוה ברזא דכתיב (שמות כח:36) *ועשית ציץ זהב טהור ופתחת עליו פתוחי חותם קדש לה׳*, *ויכתבו עליו מכתב פתוחי חותם קדש ליי׳*.

ברזא דמשכנא קיימין רזין עלאין ברזא דשמא קדישא עלאה. אדנ״י האי איהו רזא דמשכנא רזא כגוונא עלאה רזא דארונא כמה דכתיב (יהושע ג:11) *הנה ארון הברית אדון כל הארץ*. *אדון כל הארץ* דא הוא רזא קדישא דשמא דאל״ף דל״ת נו״ן יו״ד ודא איהו כגוונא דרזא דשמא קדישא עלאה יהו״ה ואתוון אלין כגוונא דאלין.

[p. 358] א איהי י רזא דא כגוונא דא והא אוקמוה. ד איהי רזא ה ודא כגוונא דדא וכלא כגוונא ורזא חדא. נ איהי רזא דאת ו ואע״ג דדא דכר ודא נוקבא אבל דא אתכליל בדא והא אוקמוה נון ו׳ איהי באמצעיתא בגין דאיהו כללא חדא. ה איהי רזא דאת י בגין דהכא דא איהי חכמה זעירא דאקרי חכמת שלמה. ואתכלילו אלין אתוון באלין וכלהו רזא חדא כלילן אלין באלין וכלא חד וכלא איהו רזא חדא באתוון קדישין.

[p. 359] ועל דא משכנא דלתתא בארעא קיימא ברזא דמשכנא עלאה וההוא משכנא קיימא ברזא דמשכנא אחרא עלאה על כלא, וכלא איהו כליל דא בדא למהוי חד ועל דא כתיב *והיה המשכן אחד*.

כתיב (במדבר כד:20) *ראשית גוים עמלק ואחריתו עדי אובד*. ת״ח ביומא דאתקם משכנא דאקים ליה משה כמה דאתמר דכתיב *ויקם משה את המשכן* דלא הוה יכיל למיקם עד דאקים ליה איהו. למטרוניתא דלית רשו לבר נש אחרא למיקם לה אלא בעלה. אוף הכי כל אינון אומנין כלהו אתו לאקמא משכנא ולא יכיל למיקם על ידייהו עד דאתא משה ואוקים ליה בגין דאיהו מארי דביתא. כיון דאקים משה ית משכנא לתתא אתקם משכנא אחרא לעילא כמה דאוקמוה דכתיב *הוקם המשכן*. מ״ט *הוקם* ולא פריש על ידא דמאן, אלא דלא אתקם אלא מרזא דעלמא עלאה דאיהו סתים וגניז על ידא דרזא דמשה בגין לאתתקנא בהדיה.

[p. 360] מה כתיב לעילא, *ויבאו כל החכמים העושים* **[רלו ע״א]** *את כל מלאכת הקדש וגו׳*. אלין אינון *החכמים העושים* ימינא ושמאלא וכלהו שאר סטרין דאינון ארחין ושבילין לאעלא גו ימא ולמליא ליה ואינון עבדו משכנא לעילא ואתקינו ליה. כגוונא דא בצלאל

© 2011–2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

ואהליאב דא בסטר ימינא ודא בסטר שמאלא, בצלאל לימינא אהליאב לשמאלא, דא מיהודה ודא מדן. ולבתר *וכל איש חכם לב*, *ויבאו כל החכמים העושים* והא אוקימנא וכלא כגוונא דלעילא.

בההוא יומא דאתקם משכנא אתבטל מותא מעלמא. אתבטל לא תימא אלא אסתלק מעלמא דלא יכיל לשלטאה כמה דאוקימנא בגין דלא יתבטל יצה״ר מעלמא עד דייתי מלכא משיחא וקב״ה יחדי בעובדוי וכדין (ישעיה כה:8) *בלע המות לנצח*. כד אתקם משכנא על ידא דמשה כדין אתפרש חילא דיצה״ר ואתכפיא ולא הוה יכיל לשלטאה. בההוא שעתא אתפרש סמאל תקיפא רוגזא דשמאלא מעל תוקפא דחויא בישא ולא יכיל לשלטאה על עלמא ולא יכיל לאתחברא ביה בבר נש ולמסטי ליה.

[p. 361] ר׳ יהודה אמר כד עבדו ישראל ית עגלא מה כתיב, (שמות לג:7) *ומשה יקח את האהל ונטה לו מחוץ למחנה*. מ״ט, בגין דחמא יצר הרע דהוה אזיל בינייהו. אמר משה סטרא דקדושה לא תשרי בגו סטרא דמסאבא.

ר׳ אלעזר אמר כל זמנא דסטר דקדושא שלטא סטר מסאבא לא יכיל לשלטאה ואתכפיא קמיה, ועל דא תנינן כל זמנא דירושלם תהא מלאה, רומי חייבא תהא חרבה.

פתח ואמר (בראשית כד:65) *ותאמר אל העבד מי האיש הלזה ההולך בשדה לקראתנו ויאמר העבד הוא אדוני וגו׳*. מה כתיב לעילא, *ותשא רבקה את עיניה ותרא את יצחק ותפול מעל הגמל*. האי קרא אמאי אצטריך למכתב באורייתא. אי בגין דחמא שפירו דיצחק מ״ט אתרכינת מגמלא. אלא האי קרא רזא איהו. ת״ח *ותרא את יצחק*. מנא ידעת דאיהו יצחק, אלא *ותרא את יצחק* חמאת בההיא שעתא מה דלא ידעת, חמאת ליה ברוגזא דדינא קשיא וחמאת דהא סיום דרוגזא קשיא איהו גמל לתתא ודא איהו רזא [p. 362] דמותא, ובגין כך אתרכינת ואשמיטת גרמה מההוא גמל דהא כד אסתכל דינא קשיא ההוא גמל אתתקף ובגין כך אשמיטת גרמה מיניה ולא יתבה.

ת״ח האי גמל היינו רזא דכתיב (משלי יט:17) *וגמולו ישלם לו*, דא גמול דאינון חייביא. והאי איהו גמל דקיימא לאכלא כלא ולשיצאה כלא והאי איהו זמין תדיר לקבל בני נשא, ובגין כך האי מאן דחמי בחלמיה גמל אחמיו ליה מותא דאתגזרת עליה ואשתזיב מינה.

ת״ח האי סטרא דמסאבא אקרי הכי דגרים מותא על עלמא והאי הוה דאסטי ליה לאדם ולאנתתיה וההוא דרכיב עליה איהו סמאל ואיהו אתא למטעי עלמא וגרים מותא לכלא, ובגין כך אתא ושליט על כלא. אדם איהו אמשיך ליה עליה וכיון דאיהו אמשיך ליה לגביה כדין איהו אתמשך אבתרייהו עד דאסטי לון, ובגין כך אמר שלמה (משלי ה:8) *ואל תקרב אל פתח ביתה*, דכל מאן דאתקרב גבה כדין איהי נפקא ומתקשטא ואתמשכת אבתריה.

© 2011–2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

ועל דא רבקה כד חמאת דהוה לה לאתדבקא בסטרא דדינא קשיא, כיון דחמאת ליה ליצחק רזא דדינא קשיא וחמאת דמההוא סטרא נפק דינא אחרא תקיפא מזוהמא דדהבא וכד חמאת האי מיד *ותפול מעל הגמל* בגין לאתרפויי מן דינא מההוא זוהמא.

[p. 363] ת״ח **[רלו ע״ב]** כד עבדו ישראל ההוא עובדא וגרמו לההוא חובה מאי טעמא עגל ולא סטר אחרא. ואי תימא דאינון ברירו עגלא לאו הכי, אלא אינון אמרו (שמות לב:1) *קום עשה לנו אלהים אשר ילכו לפנינו*, ואהרן רעותיה הוה לעכבא לון. אלא ודאי עבידתא אתעביד כדקא חזי דהא מסטרא דדהבא נפקת סוספיתא כד אתבריר דהבא ומתמן מתפשטי כל אינון סטרי שמאלא דאינון התוכא דההוא סוספיתא דדהבא ומתפרשאן לכמה סטרין. וכל אינון דאית לון חיזו סומקא גוון דדהבא קיימי בטורי כד שמשא בתוקפיה בגין דתוקפא דשמשא אחזי דהבא ואוליד ליה בארעא, וההוא דממנא בההוא תוקפא דשמשא חיזו דיליה כעגלא ואקרי (תהלים צא:6) *קטב ישוד צהרים*, ודא נפקא מגו עגלא התוכא סומקא דדהבא, וכל הני אתיין מההוא סומקא רוח מסאבא דכל אינון דמתפרשי מרוח מסאבא מתפשטי בעלמא.

והאי רוח מסאבא איהו חויא בישא ואית מאן דרכיב עליה ואינון דכר ונוקבא ואקרון אלה דאינון מזדמני בעלמא בכל [p. 364] אינון סטרין דלהון. ורוח קדשא אקרי זאת דאיהי רזא דברית רשימא קדישא דאשתכח תדיר עמיה דב״נ, וכן (ישעיה כה:9) *זה יי׳*, (שמות טו:2) *זה אלי*, אבל אלין אקרון *אלה* ועל דא כתיב *אלה אלהיך ישראל*, ובגין כך כתיב (ישעיה מט:15) *גם אלה תשכחנה ואנכי* רזא דזאת *לא אשכחך*, וכתיב (איכה א:16) *על אלה אני בוכיה*, דההוא חובא גרים לון למבכי כמה בכיין.

[p. 365] ד״א *על אלה אני בוכיה*. מ״ט, בגין דאתיהיב רשו לאתר דא לשלטא על ישראל ולחרבא בי מקדשא ובגין דאתייהיב לון רשו לשלטאה כתיב *על אלה אני בוכיה*. רזא דמלה *על אלה*, דא סטרא דמסאבא דאתייהיב לון רשו לשלטאה. *אני בוכיה*, דא רוח קודשא דאקרי אני.

ואי תימא הא כתיב (דברים כח:69) *אלה דברי הברית*, הכי הוא ודאי דכל אינון לא מתקיימי אלא מגו *אלה* דתמן כל לווטין כמה דאוקימנא דאיהו ארור דכתיב (בראשית ג:14) *ארור אתה מכל הבהמה*, ובגין כך אקדים ואמר *אלה* דקיימא למאן דיעבר *דברי הברית*. (ויקרא כז:34) *אלה המצות אשר צוה יי׳*, בגין דפקודא דאורייתא לאתדכאה בר נש ולא יסטי לארחא דא ויסתמר מתמן ויתפרש מנייהו.

ואי תימא (בראשית ו:9) *אלה תולדות נח*, הכי הוא ודאי דהא נפק חם דאיהו אבי כנען וכתיב (שם ט:25) *ארור כנען*, ואיהו רזא דא ד*אלה*.

© 2011–2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

ועל דא כל הני התוכא סוספיתא דדהבא, ואהרן קריב דהבא דאיהו סטרא אחרא דיליה דכליל איהו בתוקפא דאשא וכלא חד וסטרא חד דהבא ואשא. ורוח מסאבא דאשתכח תדיר במדברא אשכח אתר בההוא זמנא לאתתקפא ביה. ומה דהוו ישראל דכיין מההוא זוהמא קדמאה דאטיל בעלמא וגרים מותא לכלא כד קיימו על טורא דסיני גרם לון כמלקדמין לסאבא לון [p. 366] ולאתתקפא עלייהו וגרם לון מותא ולכל עלמא ולדרייהן בתרייהו הדא הוא דכתיב (תהלים פב:6-7) *אני אמרתי אלהים אתם ובני עליון כלכם, אכן כאדם תמותון וגו'*.

ובגין כך אהרן אהדר לבתר לאתדכאה ברזא דמהימנותא עלאה באינון שבעה יומין קדישין ולבתר לאתדכאה בעגלא. ות"ח בכלא בעא אהרן לאתדכאה דאי איהו לא הוה לא נפק עגלא. מ"ט, בגין דאהרן איהו ימינא ואיהו תוקפא דשמשא ודהבא. רוח מסאבא נחת ואתכליל תמן ואסתאבו ישראל ואסתאב איהו עד דאתדכי.

[p. 367] מ"ט אסתאב, בגין דנפק עגל דאיהו מסטרא דשמאלא דאיהו שור ומניה עגל, ואיהו שמאלא כמה דאתמר דכתיב **[רלז ע"א]** (יחזקאל א:10) *ופני שור מהשמאל*. ואהרן דאיהו ימינא אתכליל ביה שמאלא ונפק על ידיה ועל דא אתיהיב ליה עגל כמה דאיהו גרים. ובגין כך האי רוח מסאבא אתתקף ושליט כמלקדמין על עלמא דהא בזמנא דחאבו ישראל אמשיכו עלייהו ההוא יצר הרע כמלקדמין, וכד אתדכו ישראל ובעו לאתדכאה אצטריכו לקרבא שעיר בגין דשעיר איהו חולקא דההוא יצר הרע ההוא רוח מסאבא כדקאמרן.

כתיב (תהלים קו:20) *וימירו את כבודם בתבנית שור*. מאי *תבנית שור*, דא עגל. *שור* מסטרא דשמאלא, אהרן ימינא אתכליל שמאלא ביה ואתתקף ביה ונפק על ידיה. תא חזי *וימירו את כבודם*, דא שכינתא דאזלת קמייהו ואתחלפו לה בדוכתא מסאבא אל אחר, ובגין כך לא אתעבר זוהמא דא מעלמא עד ההוא זמנא דיעבר ליה [p. 368] קב"ה מעלמא כמה דכתיב (זכריה יג:2) *ואת רוח הטומאה אעביר מן הארץ* והא אוקימנא.

כתיב (שמות לב:4) *ויעשהו עגל מסכה*, וכתיב *ואשליכהו באש ויצא העגל הזה*, דמשמע דלא עבד ליה. אי הכי מאי *ויעשהו*. אלא ודאי כמה דאוקימנא דאלמלא אהרן לא אתתקף רוח מסאבא לאתכללא בדהבא אבל כל תקונא דאצטריך אשכח לאתבנאה.

ת"ח אית מאן דעביד חרשין וקא אצלח בידוי, ואית מאן דעביד לון כההוא גוונא ממש ולא אצלח בידוי דהא לעובדין אלין גבר מתקנא אצטריך. תא חזי מבלעם דאיהו הוה מתקנא לאינון חרשין דיליה לאצלחא בידוי בגין דכתיב (במדבר כד:3) *ונאם הגבר שתום העין*, *שתום העין כלא* חד, דחד עינא סתים תדיר וחיזו דעינוי לא הוה בארח מישר, מומא הוה ביה בעינוי.

כתיב (ויקרא טז:21) *ושלח ביד איש עתי*, זמין בכלא, חזו דעינוי דלא אתכשר. אבל רוחא קדישא מאן דמשתמש בהדיה מה כתיב, (שם כא:18) *כל איש אשר בו מום לא יקרב איש*

© 2011–2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

עור או פסח. [p. 369] והכא כלא אתתקן לרוח מסאבא למיהב ליה דכתא לשלטאה. אשכח מדברא דאיהו חריב מכלא כמה דכתיב (דברים ח:15) *נחש שרף ועקרב וצמאון*, דתמן איהו שלטנותא דיליה, אשכח דהבא ספוקא כדקא יאות, אשכח אהרן לאתתקפא בימינא ולאתכללא ביה. כדין אשלים דוכתיה כדקא יאות ונפק ואשתלים.

ומנא לן דרוח מסאבא הוה, דכתיב (שמות לב:31) *אנא חטא העם הזה חטאה גדולה*, *חטאה גדולה* דא רוח מסאבא נחש קדמאה כדקאמרן בכמה דוכתי. ובזמנא דבעא אהרן לאתדכאה אקריב עגל מההוא סטרא למעבד ביה דינא. בקדמיתא עבד ליה לשלטאה והשתא דיעביד ביה דינא לאכפיא ליה דהא כד אתעביד דינא בסטרא דא אתכפיין כל אינון דשלטי מסטריה.

תא חזי במצרים בההוא סטרא דלהון כתיב (שם יב:9) *אל תאכלו ממנו נא וגו' כי אם צלי אש וגו'*. *צלי אש* בגין דיסלק ריחא נודף. *ראשו על כרעיו*, לתברא ליה ולאכפיא ליה וכדין כל אינון דאתיין מסטריה לא שלטי. כגוונא דא (במדבר יט:2) *פרה אדומה תמימה אשר אין בה מום וגו'* בגין לאכפיא כל אינון סטרי מסאבא דלא ישלטון.

[p. 370] אמר ליה ר' אבא והא פרה קדישא איהי דכיא איהי ואמאי.

אמר ליה הכי הוא והא אוקמוה כללא דארבע מלכוון היא. *פרה*, כד"א (הושע ד:16) *כי כפרה סוררה*. *אדומה*, דא מלכות בבל דכתיב (דניאל ב:38) *אנת הוא רישא די דהבא*. *תמימה*, דא מלכות מדי. *אשר אין בה מום*, דא מלכות יון דאינון קריבין לארחי מהימנותא. *אשר לא עלה עליה עול*, דא מלכות אדום דלא סליק עליה עול.

ורזא דמלה דא אע"ג דכמה מלין אתייהיבו למדרש בקראי כלהו חד. הא אתמר דכתיב (איוב יד:4) *מי יתן טהור* [p. 371] *מטמא לא אחד*. *מי יתן טהור* **[רלז ע"ב]** *מטמא*, רזא דא הכי הוא דדא איהו *טהור* דנפק *מטמא* דהא בקדמיתא *טמא* והשתא דאתעביד ביה דינא ואתיהיב ליקידת אשא בנורא דדליק ואתעביד עפר השתא איהו *טהור מטמא טהור* דנפיק *מטמא*. ובגין כך כל אינון דמשתדלי בה כלהו מסאבי דהא הכי הוא ודאי וכיון דאתעביד אפר כדין עד דיתכניש ויסתלק מתמן מסאיב לכלא כד"א *וכבס האוסף את אפר הפרה את בגדיו וטמא*. *אפר*, כד"א (מלאכי ג:21) *ועסותם רשעים כי יהיו אפר תחת כפות רגליכם*. וכיון דאתייהיב על האי אפר מים כדין איהו *טהור מטמא*.

ורזא דמלה דכתיב (במדבר ח:7) *מי חטאת*, כד"א (בראשית ד:7) *לפתח חטאת רובץ*. ובגין דאיהי *חטאת* ודאי בקדמיתא כתיב *והוציא אותה אל מחוץ למחנה*, ובגין כך אתיהיבת

© 2011–2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

לסגן ולא לכהנא רבא. [p. 372] ודא הוא *טהור מטמא* בקדמיתא *טמא* והשתא *טהור*, וכל סטר רוח מסאבא כיון דחמי דא ערק ולא יתיב בההוא דוכתא.

מי חטאת ודאי *מי נדה* כלא מסאבו, ועל דא שלטא רוח קודשא ורוח מסאבא אתכפיא דלא שלטא כלל. ודא הוא דינא דרוח מסאבא *מחוץ למחנה* בגין דאיהי רוח מסאבא וכתיב (דברים כג:15) *והיה מחניך קדוש*.

אתא רבי אבא ונשקיה.

אמר ר׳ שמעון אע״ג דכל הני מלין כדקאמרן ורוח מסאבא בעי לאכפייא ליה בכל סטרין, תא ואימא לך רזא חדא ולא אתייהיב לגלאה בר לאינון קדישין עליונין.

ת״ח להאי אתר דאיהו רוח מסאבא קב״ה יהיב ליה שלטנו למשלט בעלמא בכמה סטרין ויכיל לאנזקא ולית רשו לאנהגא ביה קלנא דבעינא לאסתמרא מניה דלא יקטרג לן בגו קדושא דילן, ועל דא רזא חדא אית לן דבעינן למיהב ליה דוכתא זעיר בגו קדושא דילן דהא מגו קדושא נפיק שלטנו דיליה. ובעינן גו רזא דתפלין לאצנעא חד שערא דעגלא דיפוק לבר ויתחזי דהא חוטא דשערא דא לא מסאיב בר כד אתחבר האי שערא ואתעביד כשעורה אבל פחות מן דא לא מסאיב. וההוא שערא בעי לאעלא ליה בגו קדושה עלאה דילן ולמיהב ליה דוכתא בגין דלא יקטרג לן בקדושא דילן ויפוק מן ההוא שערא לבר דיתחזי [p. 373] דכד חמי ליה לההוא בר נש בקדושה עלאה ואיהו חולקא דיליה משתתף לתמן כדין לא יקטרג ליה ולא יכיל לאבאשא ליה לעילא ותתא דהא דוכתא יהב ליה. ואי האי חולקא לא יהבינן ליה דוכתא בהאי קדושא יכיל לאבאשא ליה לתתא וסליק מקטרגא לעילא ואמר פלוני דקא מקדש השתא כך וכך עבד יומא פלוני וכך אינון חובוי עד דימסר דינא על ההוא בר נש ויתענש על ידוי.

וכך הוו ישראל עבדי דהוו ידעי רזא דא, כד שראן לאתקדשא בקדושא עלאה ביומא דכפורי הוו מסתכלי מיד למיהב חולקיה להאי אתר ולמיהב ליה חולקא בינייהו בגין דלא ישתכח מקטרגא עלייהו ולא ייתון לאדכרא חוביהון דישראל דכמה חבילין וכמה משריין אינון דאזדמנין לנטלא מלה מניה כד אתי לקטרגא. זכאה חולקיה מאן דיכיל לאשתזבא דלא ידכרון חובוי לעילא ולא ישגחון עליה לביש.

אדהכי הוו זלגין עינוי דרבי אבא. אמר ליה אבא אבא זיל טנפיר טיקורך ואקפוד בקולטך דהא רזין דאורייתא לזכאי אתייהיבו דכתיב (תהלים כה:14) *סוד יי׳ ליראיו*.

[p. 374] ת״ח ביומא דראש השנה עלמא אתדן ובי דינא קדישא קב״ה יתיב ודן כל עלמא ואיהו סטרא אחרא קאים מסטרא דא וכל אינון דאתדנו למותא אשגח עלייהו ואתרשימו קמיה. ובשעתא **[רלח ע״א]** דישראל מתערי רחמי עלייהו בההוא קול שופר כדין אתערבב ליה כלא דלא ידע ולא אשגח באינון דאתדנו עד לבתר כל אינון דלא מהדרי בתיובתא

© 2011–2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

ואגזר עלייהו מותא ודאי נפקי פתקין מבי מלכא ואתמסרו ליה. כיון דאתמסרו ליה לא אהדרו פתקין עד דאתעביד דינא.

וישראל כלהו בעיין לאסתמרא מניה, כ״ש חד ב״נ בלחודוי, וכ״ש וכ״ש דהא ברזא עלאה דלעילא דבעינן לאסתמרא ולמיהב ליה בכל ירחא וירחא כד סיהרא בעי לאתחדתא חד שעיר בגין דלא יקטרג חדוותא (נ״א חדתותא) ויטול חולקיה כדקא חזי ליה וסיהרא קדישא לינקא בקדושא לחדתותי כדקא יאות. וכד מתחדשא בכל ירחא וירחא בגין כך אקרי נער והא אוקימנא, והאי אחרא דא דאיהו תדיר במסאבו ולא נפיק מניה אקרי *מלך זקן וכסיל*. ובגין כך ישראל קדישין דאינון עמא חד [p. 375] ביחודא קדישא יהיב לון קב״ה עיטא לאשתזבא מכלא. זכאין אינון בעלמא דין ובעלמא דאתי דכתיב (ישעיה ס:21) *ועמך כלם צדיקים לעולם ירשו ארץ נצר מטעי מעשה ידי להתפאר*.

ויביאו את המשכן אל משה וגו׳. כתיב (יחזקאל א:26) *וממעל לרקיע אשר על ראשם וגו׳. וממעל לרקיע*, דא איהו רקיעא דקיימא עלייהו דחיוון דכד מסתלקי בגו חד אוירא דבטש בהו ולא זקפין רישא לאסתכלא לעילא בגין דההוא *רוח החיה* בטש בכלהו ובההוא רוח מסתלקי כלהו דכתיב *ובהנשא החיות מעל הארץ ינשאו האופנים לעומתם*, וכתיב *כי רוח החיה באופנים*.

[p. 376] אמאי מסתלקי, אלא כד בטש ההוא אוירא עלייהו סליק לאלין ארבע דתחות האי *חיה* ואינון סלקי לה לעילא עד דמייתין לה לגבי זיהרא עלאה והיינו רזא דכתיב (תהלים מה:15) *בתולות אחריה רעותיה מובאות לך*, בגין דאלין ארבע אקרון הכי. ולא זזן מן *דא חיה* דאיהי כרסייא לעלמין וסלקין לה מתתא לעילא ואתקנא כרסייא לגבי עילא, ורזא דא (בראשית ז:17) *וישאו את התיבה ותרם מעל הארץ*. וכד אסתלקת לעילא ואלין סלקין לה כדין כתיב *ויביאו את המשכן אל משה. ויביאו את המשכן*, כד״א *מובאות לך*, וכתיב *וישאו את התיבה*.

אל משה, כד״א *דמות כמראה אדם עליו מלמעלה*, והיינו רזא דאדם. ומנ״ל דאקרי אדם, דכתיב (שם ו:3) *לא ידון רוחי באדם לעולם בשגם הוא בשר*, והיינו משה ובגין כך על האי כרסייא דיוקנא דאדם קיימא עליה והיינו משה.

ויביאו את המשכן, אלין ארבע חיוון כד סלקין כדקאמרן. *ויביאו את המשכן* אלין כל שייפין דגופא דכלהו בתיאובתא קדישא, כלהו אחידן ביה לאתדבקא דכר ונוקבא כחדא.

ויביאו את המשכן למיעל כלה לחופה, בקדמיתא אינון צריכין לסלקא [p. 377] לה ולאייתאה לה לגביה ולבתר איהו ייתי לגבה תדיר והא אוקימנא.

© 2011–2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

ויביאו את המשכן, רזא דכל אינון דקשרי יחודא ויחדי יחודא דרזא דמהימנותא כל יומא. אלין ארבע חיוון סלקי לה לכורסייא דא עד דאייתון לה לגבי משה וכיון דדבקי לה לגבי משה כדין אינון הוו דרווחי ברכאן ממקורא דחיי על רזא דא בקשורא דיחודא דאינון קשרין. ורזא דא כד מתקשרין יחודא דכלא כדקא יאות, ורזא דא דכתיב *וירא משה את כל המלאכה וגו׳ ויברך אותם משה*, רווח ברכאן מאתר דמשה שריא ביה ודא איהו *מלאכת הקדש* בגין דאיהו ידע לסדרא עיבידתא דקודשא כדקא חזי.

ועל דא כל מאן דצלי צלותא וקשיר יחודא מסתכלאן ביה אי איהי צלותא וקשורא כדקא יאות, ואי ההיא צלותא **[רלח ע״ב]** וההיא קשורא כדקא יאות כדין אתברך איהו בקדמיתא מאתר דכל ברכאן נפקין הדא הוא דכתיב *והנה עשו אותה כאשר צוה יי׳ את משה*, מיד *ויברך אותם משה*.

ובגין כך *ויביאו את המשכן אל משה* דאיהו מארי דביתא לאחזאה בתקונא דביתיה, וליה אצטריך למחזי תקונהא ורזין דילה דלא אתייהיבו לאחרא לאסתכלא ולמחזי בה באינון סתרין ובאינון רזין דילה בר משה בלחודוי, ועל דא *ויביאו את המשכן אל משה*. וכד אייתיאו ליה למשה כלא אייתיאו ליה בשייפין ידיעאן כל חד וחד לאתקנא שייפא בשייפא לאעלא דא בדא, וכד הוו [p. 378] בעאן לתקנא דא בדא ולאעלא דא בדא לא הוה סליק בידיהון, כיון דאייתיאו ליה למשה מיד כלא אסתליק בידיה וכל שייפא ושייפא הוה אסתליק ועאל בדוכתיה הדא הוא דכתיב *ויקם משה את המשכן*, וכתיב *הוקם המשכן* והא אוקימנא.

ת״ח בההיא שעתא כד שארי משה לאקמא משכנא ושארי לאתקנא תקונא דשייפין לאעלא דא בדא כדין אתרפו כל שייפין וכל תקונין דסטרא אחרא מסאבא. שרי לאתקפא האי סטרא דאיהי קדישא אתרפי סטרא אחרא מסאבא, אתקף דא ואתרפי דא והא אוקימנא כד האי אתקף כל זמנא דאיהו בתקיפו סטרא אחרא אתרפן כל שייפוי דא מליא ודא חרוב ורזא דא ירושלם ורומי חייבא כד מליא דא חרוב דא ועל דא כד אתקף דא אתרפי דא. ובגין כך *ויקם משה את המשכן* לאתקפא מרזא דלעילא ולא אתקף מרזא דלתתא. ועל דא משה דהוה מרזא דגו אספקלריא דנהרא אצטריך איהו משכנא לאנהרא מניה ולא מאחרא, ועל דא סיהרא אצטריכא לאנהרא מן שמשא ולא מאחרא. ת״ח כנסת ישראל אצטריכא לאסתלקא לעילא ולאתדבקא גו שמשא.

[p. 379] פתח ואמר (ויקרא ו:2) *זאת תורת העולה היא העולה*. אמר ר׳ שמעון אע״ג דקאמרן כתיב (תהלים לו:7) *אדם ובהמה תושיע יי׳*. *עולה* סליקו וקשירו דכנסת ישראל לעילא ודבוקא דילה בגו עלמא דאתי למהוי כלא חד, אקרי *עולה* קדש קדשים ובגין כך אקרי *עולה* דסלקא ואתעטרא למהוי כלא חד בקשורא חדא בחדו. ובגין דסלקא לעילא לעילא כתיב *זאת*

© 2011–2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

תורה העולה, רזא דכר ונוקבא כחדא תורה שבכתב ותורה שבע״פ. *העולה*, דסלקא גו עלמא דאתי לאתקשרא בגווה דאקרי קדש הקדשים, *עולה* קדש הקדשים ודאי. ובגין כך סדורא דנכיסו דילה לסטר צפון דאיהו סטר שמאלא דהא תורה שבע״פ לא סלקא בחביבותא אלא כד אתער סטרא דצפון [p. 380] כמה דאוקימנא דכתיב (שיר ב:6) *שמאלו תחת לראשי*, וכדין איהי סלקא בחביבותא ואתעטרא בימינא ואתחברת באמצעיתא ואתנהיר כלא מרזא דקדש הקדשים ודא מגו דרזא ד*אדם* ברעו דכהנא ובצלותא ובשירתא.

והא אוקימנא כמה דעולה קדש הקדשים ברזא דרוח עלאה בגין דתלת רוחין קשירין כחדא, רוח תתאה דאקרי רוח הקדש, רוח דלגו באמצעיתא דאקרי *רוח חכמה ובינה* וכן אקרי רוח תתאה אבל האי רוח דנפיק מגו שופר כליל באשא ומיא, רוח עלאה דאיהו סתים בחשאי דביה קיימן כל רוחין קדישין וכל אנפין נהירין. ובגין כך אהדרת עולה רוח ממש.

ולבתר מרזא ד*בהמה* מסתפקי ואתזנו לאתקשרא רוח אחרא דאיהי גו מסאבו מאינון תרבין ושמנונין כמה דאתמר. ובגין כך עולה קדש קדשים, [p. 381] שאר קרבנין למעבד שלמא בעלמא, כלהו מכמה סטרין ומארי דדינין לאתעברא ולאתנהרא מגו רעותא לאתבסמא, אקרון קדשים קלים בגין דלא מתעטרי לעילא **[רלט ע״א]** לעילא בקדש הקדשים ועל דא אינון קדשים קלים ונכיסו דלהון בכל אתר כמה דאוקמוה. אבל עולה דאיהי רזא דקדש הקדשים לאו איהי כשאר קרבנין דכל עובדא קדש.

ת״ח מה כתיב (ויקרא ו:3) *ולבש הכהן מדו בד*, אלין לבושין מייחדין לקדושה, *בד* יחידאי מיחדא לקדושה, וכתיב *בגדי קדש הם ורחץ במים את בשרו ולבשם*. מ״ט דא *קדש*, אלא רזא דמלה כדאמרן דאיהי קדש קדשים דסלקא כלא ואתעטרא בקדש הקדשים בקשורא חדא ולבתר מפני ואעבר רוח מסאבא דסאיב כלא דלא שלטא ולא יקריב גו מקדשא ואתעבר מכל סטרי קודשא ואשתאר כלא קדש בקדושא יחידאי.

וא״ר שמעון הא אתמר דכתיב (תהלים לו:7) *אדם ובהמה תושיע יי׳*, והכי סלקא רזא ד*אדם* מסטרא ד*אדם* ודאי, *בהמה* מסטרא ד*בהמה* ובגין כך כתיב (ויקרא א:2) *אדם כי יקריב מכם*, *אדם* ודאי דדא קרבנא לעילא לקשרא קשרא [p. 382] ולבתר *מן הבהמה* וכלא איהו בקרא *אדם ובהמה* ודא הוא רזא דאצטריך לקרבנא *אדם ובהמה* כדקאמרן.

ת״ח כד ברא קב״ה עלמא הכי עבד *אדם ובהמה*. ואי תימא והא כתיב (בראשית א:20) *ועוף יעופף על הארץ*, דהא מנייהו מקרבין קרבנא ואפילו עולה כמה דכתיב (ויקרא א:14) *ואם מן העוף עולה קרבנו*. ת״ח מכל אינון עופין לא מקרבין אלא *מן התורים או מן בני היונה*, אלא רזא דא מה דאתכשר בדא פסיל בדא, דא ימינא ודא שמאלא וכלא חד. *עוף יעופף על הארץ*, הא אוקימנא דאינון רזא דרתיכא ובהו אסתלק רוח הקדש לסלקא לעילא דאינון תרי חד

© 2011–2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

לימינא וחד לשמאלא, *עוף* לימינא ודא מיכאל, *יעופף* לשמאלא ודא גבריאל, דא לימינא ודא לשמאלא. ובגין כך מקרבין תרין אלין לסלקא רוח קודשא ושמאלא למעטר וזיין לתתא לההוא סטר שמאלא וימינא לימינא ואתקשרת אתתא [p. 383] בבעלה למהוי חד וכלא מסתלק ואתקשר כחדא לעילא ותתא וקב״ה אסתלק בלחודוי ואתקף.

ובספרי קדמאי מסכנא לא יהיב חולקא לאתזנא אלא לעילא לאתקשרא, אבל כלא לעילא ותתא מתקשר כל חד וחד לסטריה כדקא יאות והא אוקימנא.

ר׳ אלעזר שאיל ליה לר׳ שמעון אמר הא קשורא דכלא אתקשר בקדש הקדשים לאתנהרא, אתדבקותא דרעוא דכהני וליואי וישראל לעילא, עד היכן איהו סלקא.

א״ל הא אוקימנא עד אין סוף דכל קשורא ויחודא ושלימו לאצנעא בההוא צניעו דלא אתדבק ולא אתידע דרעוא דכל רעוין ביה. אין סוף לא קיימא לאודעא ולא למעבד סוף ולא למעבד דבר כמה דאין קדמאה אפיק ראש וסוף. מאן ראש, דא נקודה עלאה דאיהי רישא דכלא סתימאה דקיימא גו מחשבה, ועביד סוף דאקרי (קהלת יב:13) *סוף דבר*. אבל להתם אין סוף, לאו רעותין לאו נהורין לאו בוצינין בההוא אין סוף. כל אלין נהורין ובוסינין תליין לאתקיימא בהו ולא קיימי לאתדבקא. מאן דידע ולא ידע לאו איהו אלא רעו עלאה סתימאה דכל [p. 384] סתימין אי״ן, וכד נקודה עלאה ועלמא דאתי אסתלקו לא ידעין בר ריחא כמאן דארחא ריחא ואתבסם. ולאו דא נייחא דהא כתיב (ויקרא כו:31) *ולא אריח בריח ניחחכם*, דהא *ריח ניחח* ריחא דרעותא דכל הני רעותא דצלותא ורעותא דשירתא ורעותא דכהנא דכלהו רזא דאדם. כדין כלהו אתעבידו רעותא חדא וההוא אקרי *ניחח* רעוא כתרגומו, כדין כלא אתקשר ואתנהיר כחדא כדקא יאות כמה דאתמר.

[p. 385] ועל דא אתיהיבת האי סטרא אחרא בידא דכהנא דכתיב (שם ו:2) *צו את אהרן* **[רלט ע״ב]** *ואת בניו לאמר*. רזא הכא דהא אוקימנא לית *צו* אלא ע״ז והכא אתיהיבת ליה לאתוקדא ההוא מחשבה רעה ולאעברא ליה מגו קודשא בהאי רעותא דסלקא לעילא ובהאי תננא ותרבין דאתוקדן בגין לאתעברא מן קודשא. והאי *צו* ברשותייהו קיימא לאפרשא לה מן קודשא מגו האי קרבנא.

ואי תימא (במדבר כח:2) *צו את בני ישראל*, הכי נמי דהא ברשותייהו קיימא כל זמנא דעבדי רעותא דמאריהון דלא יכלא לשלטאה עלייהו. והאי קרא כלא אתיא לאחזאה רזא דמלה לאעטרא להאי רוח קודשא לעילא לעילא ולאפרשא לדא רוח טומאה לנחתא לה לתתא לתתא דא ברעותא ובצלותא כדקאמרן ודא בעובדא כלא כדקא חזי ליה.

© 2011–2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

[p. 386] והאי קרא מוכחא עלייהו דכתיב *צו את אהרן ואת בניו לאמר*. *צו* דא ע״ז רוח מסאבא. *לאמר* דא אתתא דאקרי (משלי לא:30) *יראת יי׳*, כתיב הכא *לאמר*, וכתיב התם (ירמיה ג:1) *לאמר הן ישלח איש את אשתו* והא אוקמוה. בגין כך כלא אתמר וכהנא קיימא לאתקנא כלא ברזא ד*אדם ובהמה*. זכאה חולקיהון דצדיקיא בעלמא דין ובעלמא דאתי דאינון ידעי אורחי דאורייתא ואזלי בה בארח קשוט, עלייהו כתיב (ישעיה לח:16) *יי׳ עליהם יחיו*. מאי *עליהם*, אלין אורחי דאורייתא. *יחיו*, יתקיימון בהאי עלמא ובעלמא דאתי.

ת״ח כתיב *זאת תורת העולה*. א״ר חייא *העולה* אוקימנא ליה כהאי גוונא, *זאת תורת*, דא כנסת ישראל,. *העולה*, דאיהי סלקא ואתעטרא לעילא לעילא לאתקשרא כדקא יאות עד אתר דאקרי קדש הקדשים.

ד״א *זאת תורת*, דא כנסת ישראל. *העולה*, דא מחשבה רעה דאיהי סלקא על רעותא דב״נ לאסטאה ליה מאורח דקשוט. *היא העולה*, *היא* דסלקא ואסטיאת ליה לב״נ. בעי לאוקדא ליה בנורא בגין דלא אתיהיב לה דוכתא לאסגאה ובגין כך *על מוקדה על המזבח כל הלילה*. מאן *לילה*, דא כנסת ישראל דאתי לדכאה [p. 387] לב״נ מההוא רעותא. *על מוקדה*, בגין די נהר דינור איהו אתר לאוקדא לכל אינון דלא קיימין בקיומייהו דהא עאלין לון בההוא נורא דדליק ומעברי שלטנהון מעלמא ובגין דלא ישלוט אצטריך *על מוקדה על המזבח כל הלילה* ואכפייא ולא שלטא.

ועל דא כד אתכפיא האי סלקא כנסת ישראל דאיהי רוח קודשא דסלקא ואתעטרא לעילא דהא סליקו דילה כד אתכפיא האי חילא אחרא ואתפרש מינה ובגין כך בעינן ברזא דקרבנא לאפרשא להאי סטרא מרוח קודשא ולמיהב לה חולקא בגין דרוח קודשא תסתלק לעילא.

ות״ח בזמנא דאתבני משכנא אתעבר ואתכפיא סטרא אחרא ואסתלק מעלמא, וכד אסתלק מעלמא ואתוקם משכנא על ידא דמשה כדין אתוקם לעילא ותתא הדא הוא דכתיב *ויקם משה את המשכן*. מאי *ויקם*, אלא דאוקים ליה לאסתלקא לעילא ועל דא *ויקם משה*, מה דהוה מאיך אוקמיה כמה דאוקים למאן דנפיל. [p. 388] כגוונא דא לזמנא דאתי כתיב (עמוס ט:11) *אקים את סכת דוד הנופלת*. כתיב (שם ה:2) *נפלה ולא תוסיף קום בתולת ישראל*. מאי *ולא תוסיף*, דמשמע דזמנא אחרא קמת, מאי *ולא תוסיף*. אלא זמנא אחרא קמת, היא קמת ולא אוקים לה קב״ה דהא בגלותא דמצרים קב״ה אוקים לה ועבד כמה נסין בגין לאקמא לה ובגלותא דבבל הוא לא אוקים לה אלא היא קמת וסליקו בני גולה כאינון דלא הוה לון פרוקא ולא הות תיאובתא דקב״ה עלייהו בגין דגרם ההוא חובה **[רמ ע״א]** דאינון נשים נכריות ועל דא קב״ה לא אוקים לה לכנסת ישראל ולא עבד לה נסין וגבוראן בההוא זמנא

© 2011–2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

כדקא יאות, ובגין כך *ולא תוסיף קום* כתיב, *לא תוסיף* דייקא וקב״ה יוקים לה דכתיב *אקים את סכת דוד הנופלת*, וכתיב (ירמיה ל:9) *ואת דוד מלכם אשר אקים להם*. ובגין כך כתיב הכא *ויקם משה את המשכן*.

ת״ח כד אוקים ליה משה למשכנא אתוקם משכנא אחרא עמיה ומשכנא עלאה אוקים וסעיד כלא בגין דמשכנא עלאה סתים וגניז איהו לעילא לעילא ומשכנא אחרא אתוקם על משכנא דלתתא וקיימא עליה בחילא [p. 389] דההוא משכנא עלאה על כלא. וכד אתוקם משכנא דלתתא על ידא דמשה אוף הכי לעילא. מנא לן, דכתיב *ויקם משה את המשכן*, את דייקא לאתחזאה דתרי משכנין ברזא דמשה אתתקנו.

אמר רבי יוסי וכי *ויקם משה* והא כלא עד לא אתתקן וקיימא לאו איהו אלא כד אשתלים כלא ועאל שייפא בשייפיה, אמאי *ויקם*.

א״ר יצחק בתלת סטרין אוקים משה ית משכנא. מה כתיב, *ויקם משה את המשכן ויתן את אדניו וישם את קרשיו*, בהני תלת סטרין אוקים ליה משה ית משכנא ובהני תלת סטרין אסתלק משכנא ואתכפיא סטרא אחרא ועל דא כד משה אוקים להאי סטרא אתכפיא דסטרא אחרא ובגין כך משה אוקים ליה ולא אחרא.

ת״ח כתיב *ויתן את אדניו*. בההיא שעתא אזדעזע סמא״ל מאתריה וארבעין רתיכין דעמיה וערק ארבע מאה פרסי גו טהירו דנוקבא דעפרא. אעיל משה אינון סמכין ואתתקיף סטרא דא, כדין אינון סמכין דסטרא אחרא נפלו ואתרפו.

[p. 390] פתח ואמר *ביום ההוא אקים את סכת דוד הנופלת*. מאי *ביום ההוא*, ביומא דקב״ה יעביד דינא בעלמא ויפקוד על חייבי עלמא כעובדיהון דהא לית קיימא לכנסת ישראל מעפרא בעוד דאינון חייבין דישראל יקומון ביה בעלמא. מה כתיב לעילא, (עמוס ט:10) *בחרב ימותו כל חטאי עמי האומרים לא תגיש ותקדים בעדנו הרעה*. וכתיב בתריה *ביום ההוא אקים את סכת דוד הנופלת וגדרתי את פרציהן והריסותיו אקים ובניתיה כימי עולם*. האי קרא אית לאסתכלא ביה. *וגדרתי את פרציהן*, *את* פרצה מבעי ליה. *והריסותיו*, והריסותיה מבעי ליה. אלא *וגדרתי את פרציהן*, ממאן, מאינון חייביא דכתיב *בחרב ימותו כל חטאי עמי*, דהא כדין יתעביד פריצן בישראל ועל דא *וגדרתי את פרציהן*. *והריסתיו אקים*, ממאן, מדוד בגין דכד אתתקף מלכו חייבא בעלמא כדין האי מלכו קדישא אתרפי ואסתיר בניינא דיליה ועל דא *והריסותיו אקים*, דהא תנינן כל זמנא דהאי אתקף האי אתרפי, דא מליא ודא חרבא. ובגין כך עד ההוא יומא ההוא מלכו חייבא אתתקף, בההוא יומא יתתקף ויוקים לה קודשא ב״ה להאי מלכו קדישא ועל דא *והריסותיו אקים*.

© 2011–2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

ובניתיה כימי עולם, מאי *ובניתיה כימי עולם* היינו דכתיב (ישעיה ל:26) *והיה אור הלבנה כאור החמה וגו'*.

[p. 391] *ויקם משה את המשכן*. במאי אוקים ליה, דכתיב *ויתן את אדניו*, ויהב אינון סמכין דתחותיה לקיימא עלייהו ולאסחרא בהו אינון צירין דפתחין בגין דאינון סמכין דתחותייהו אינון קיומא לאסחרא. אמאי *ויתן*, אתקין ואתקיף לון בתקיפו. בההוא שעתא אעדיו אינון סמכין אחרנין דסטרא אחרא.

כגוונא דא כתיב (תהלים קלז:7) *זכור יי' לבני אדום את יום ירושלם האומרים ערו ערו עד היסוד בה*. ועל דא זמין קב"ה למבני יסודי ירושלם מיסודין אחרנין דישלטון על כלא. ומאן אינון, *ספירים* דכתיב (ישעיה נד:11) *ויסדתיך בספירים*, דאלין אינון יסודין וסמכין עלאין ותקיפין דלית בהו חלישו כקדמאי. מ"ט, בגין דאבנין **[רמ ע"ב]** קדמאי מאינון יסודין יכילו שאר עמין למשלט עלייהו. מ"ט, בגין דלית בהו נהירו עלאה כדקא יאות. אבל אלין יהון נהירין מגו נהירו עלאה ומשקען גו תהומי דלא יכלין לשלטאה עלייהו ואלין אינון *ספירים* דינהרון לעילא ותתא בגין דבההוא זמנא יתוסף נהירו עלאה לעילא ותתא.

ואי תימא אינון יסודין קדמאי דיתבטלון, הא כתיב (ישעיה נד:11) *הנה אנכי מרביץ בפוך אבניך*, *מרביץ* לאתקנא תבירא. מאי *בפוך*, כד"א (מלכים ב ט:30) *ותשם בפוך עיניה*, אבנין אית דאקרון *פוך*. מאי טעמא האי.

[p. 392] א"ר אלעזר רזא איהו ורזא דא למחצדי חקלא אתיהיב למנדע. ת"ח אינון אבנין דיסודי ציון וירושלם ח"ו דשליטו עלייהו שאר עמין ולא אוקדו לון ולא אתוקדו אלא כלהו אתגניזו וגניז לון קב"ה וכל אינון יסודי ביתא קדישא כלהו אתגניזו ולא אתאבידו מנייהו אפילו חד, וכד יהדר קב"ה ויוקים לה לירושלם על אתריה אינון אבנין קדמאין יהדרון לאתרייהו ולא ישלוט בהו עינא אחרא בר בזמנא דיכחיל ב"נ עינוי בההוא פוכא וימלי עינוי מניה וכדין יחמי כל אבנין וכל יסודי ירושלם מתתקנן על אתרייהו דלא ישליט בהון שאר עמין, וכל אינון אבנין יקרין אחרנין וכל אינון בנייני אבנין כלהו קיימי על קיומייהו. וכדין (ישעיה נב:8) *כי עין בעין יראו בשוב יי' ציון*. מאי *בשוב יי'*, אלא כד שליטו עלה שאר עמין קב"ה סליק לה לעילא ובההוא זמנא איהו יהדר לה לאתרה דכתיב *בשוב יי' ציון*, *בשוב יי'* ודאי.

ות"ח כל מה דאסתים מן עינא ולא אתיהיב רשו לשלטאה ביה עינא לא יכלין למשלט ביה עינא בר [p. 393] בכחלא דעינא במלין ידיעאן ובגין כך *הנה אנכי מרביץ בפוך אבניך*. ות"ח כל אינון אבנין יתקיימון באתרייהו ולהוון יסודין כקדמיתא ויסודין ספירין אחרנין יתקיימון באתרא אחרא סחרנא לפותיא ולארכא הדא הוא דכתיב *ויסדתיך בספירים*.

© 2011–2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

בזמנא דיוקים <u>לה</u> קב״ה לביתיה בההוא זמנא מה כתיב, (ישעיה כה:8) *בלע המות לנצח*. *בלע* <u>כד״א</u> (איכה ב:2) *בלע יי׳ ולא חמל*, ההוא כוס דשתה האי ישתה האי.

ואי תימא <u>ההיא</u> *בלע* <u>איהי</u> לזמן ידיעא וקציב כישראל, לאו הכי, כתיב *לנצח*. מאי *לנצח*, לדרי דרין. ולאו כישראל ולאו כההוא זמנא דאוקים משה ית משכנא, <u>אלא קב״ה</u> יוקים לה לכנסת ישראל ואיהו יוקים סמכין וסיכין וכל אינון תקרי ביתא <u>בתקיפו</u> לעלם ולעלמי <u>עלמין בגין</u> דיתבלע סטרא אחרא ולא יקום לעלמין וכדין (שם כה:8) *וחרפת עמו יסיר מעל כל הארץ כי יי׳ דבר*.

ויקם משה את המשכן. בההוא זמנא דאלין סמכין אתקמו ואתיהיבו באתרייהו ההוא זמנא אתרפו ואתעברו מאתרייהו סמכין <u>מאתר דסטרא</u> אחרא ועל דא *ויתן את אדניו*. מאי *ויתן*, אלא אוליפנא דחמא משה לקמיה <u>סמא״ל</u> חייבא דהוה אזיל לגביה לקטרגא ליה וכדין אתקיף ביה משה וקשיר ליה קמיה ואוקים <u>ליה</u> ויהב לסמכוי דכתיב *ויתן* [p. 394] *את אדניו*, *ויתן* בתקיפו דלא יכיל בר נש אחרא לשלטאה עליה ולמיהב סמכין באתרייהו <u>בר משה</u> דהא בתקיפו רב אוקים ליה משה.

בההוא יומא <u>דאתוקם</u> משכנא כד שארי משה לאקמא ליה בחד בניסן הוה ובההוא זמנא תקיפו דסטרא אחרא <u>הוי</u> בעלמא דהא ביומי <u>ניסן</u> ריש תורא <u>בדיקולא תנינא</u>. ובניסן שארי משה וחמא ליה לסמא״ל אזיל סחרניה לערבבא ליה ואתגבר עליה משה וכדין *ויתן את אדניו*, שארי הוא ויהב לתתא ושארי מאן דשארי ויהב **[רמא ע״א]** לעילא דא לקבל דא, <u>וביומא</u> דאתקם <u>האי אתקם האי</u> אחרא קדישא לעילא ומשכנא עלאה טמיר וגניז אפיק נהורין לכל סטר <u>ואתנהרו</u> עלמין.

רבי יוסי <u>שאל ליה</u> לרבי שמעון א״ל <u>תנינא</u> תלת משכנין <u>חמינא</u> בקרא דכתיב (במדבר ט:15) *וביום הקים את המשכן כסה הענן את המשכן <u>וגו׳</u> ובערב יהיה על <u>המשכן</u>*, הא תלת <u>משכני</u> הכא. <u>אמאי</u> משכנא ולא בית דהא בית אצטריך ולא משכן.

[p. 395] פתח ואמר (ישעיה סו:1) *כה אמר יי׳ השמים כסאי וגו׳*. ת״ח קב״ה אתרעי בהו בישראל לאחסנתיה ועדביה וקריב לון לגביה והא אוקימנא דעבד מנייהו דרגין ידיעאן בהאי עלמא כגוונא דלעילא לשכללא עלמין כלהו כחד <u>לעילא</u> ותתא דכתיב *השמים כסאי והארץ הדום רגלי* לשכללא עילא ותתא למהוי חד.

<u>ד״א</u> *השמים כסאי*, דא רקיעא דיעקב שריא ביה דאיהו דיוקנא עלאה <u>לכרסייא קדישא</u>. *והארץ הדום רגלי*, דא רקיעא דדוד מלכא שריא ביה <u>לאתהנא</u> מזיוא דאספקלריא דנהרא.

© 2011–2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

ובגין דבעי לאתפשטא יתיר לתתא אמר *איזה בית אשר תבנו לי*, דא בנין בית מקדשא. *ואי זה מקום מנוחתי*, דא בית קדש הקדשים דלתתא.

אבל תא חזי כל זמנא דאזלו ישראל במדברא הוה להו משכן עד דאתו לשילה והוה תמן ודא איהו רזא לאמשכא דא לדא ולאעלא דא בדא לאתקשרא דא בדא בגין לאנהרא אבל לאו לנייחא דהא לאו לנייחא בר כד אתבני בי מקדשא ביומוי דשלמה מלכא דהא כדין איהו מנוחה לעילא ותתא בגין דתמן תקיעו דנייחא ולא לנטלא מאתר לאתר. [p. 396] ובגין כך אית משכן ואית בית. משכן כד״א (ויקרא כו:11) *ונתתי משכני בתוככם ולא תגעל נפשי אתכם*. אמאי *משכני*, משכנותיו דקב״ה דיהון גבייהו דישראל. מאי טעמא, בגין דכתיב *ולא תגעל נפשי אתכם*.

מה בין האי להאי. אלא משכן כמלכא דאתי לבי רחימיה ולא מייתי כל אכלוסין דיליה עמיה, בגין דלא לאטרחא עליה איהו אתי לגביה בזעיר חילין. בית דכל חילין וכל אכלוסין דיליה כלהו אתיין עמיה לדיירא בההוא ביתא, ודא איהו בין משכן ובין בית. בית המקדש איהו דיורא דנייחא לעלמין בכל אינון רתיכין בכל אינון דיוקנין בכל אינון עובדין כגוונא דלעילא לחברא עובדין דלתתא כגוונא דלעילא. משכן בזעירי דיוקנין בזעירי עובדין לנטלא מאתר לאתר וכלא ברזא דלעילא.

ת״ח כד פקיד קב״ה למשה על משכנא לא הוה יכיל למיקם ביה עד דקב״ה אחמי ליה כלא בדיוקניה כל מלה ומלה. במה אחזי ליה, באשא חוורא ובאשא אוכמא ובאשא סומקא ובאשא ירוקא. מה כתיב, (שמות כה:40) *וראה ועשה בתבניתם וגו׳*. ועם כל דא אקשי ליה למשה.

[p. 397] ת״ח אע״ג דאחזי ליה עינא בעינא לא בעא משה למעבד. ואי תימא דאיהו לא הוה ידע למעבד או חכמתא לא הוה עמיה. תא חזי בצלאל ואהליאב וכל אנון שאר אחרנין אע״ג דלא חמו כמשה מה כתיב, *וירא משה את כל המלאכה והנה עשו אותה וגו׳*. אי אינון דלא חמו עבדו כך, משה דחמא על אחת כמה וכמה. אלא משה אע״ג דאסתלק מן מקדשא מעבידתיה כלא הוה על ידיה ואיהו אקרי על שמיה *וראה ועשה*.

ד״א משה אסתלק מן דא ויהיב דוכתיה לאחרא עד דאמר ליה קב״ה **[רמא ע״ב]** (שמות לא:2, 6) *ראה קראתי בשם בצלאל בן אורי בן חור*, *ואתו אהליאב*, וכתיב *ועשה בצלאל ואהליאב וגו׳*. אי יקרא דא הוה דמשה דאיהו יעביד ליה יתקיים ביה תדיר, ועם כל דא כיון דאיהו פקיד ובפקודיה אתעביד איהו עבד כלא.

© 2011–2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

תו כל עבידתא לא קיימא אלא בסיומא דעובדתא ועל דא *ויקם משה את המשכן*, בעו לאקמא ליה כל אינון חכמין לבא ולא הוה מתקיים בגין יקרא דמשה עד דאתא משה ואקים ליה והא אוקימנא.

[p. 398] ר׳ יהודה פתח ואמר (מיכה ז:8) *אל תשמחי אויבתי לי כי נפלתי קמתי*. מאן *אויבתי*, דבבו דמלכו חייבא במלכו קדישא. והאי קרא כנסת ישראל אמר ליה *אל תשמחי אויבתי לי כי נפלתי קמתי*, מה דלית לה הכי, כיון דתפול לא תיקום לעלמין, אבל כנסת ישראל אע״ג דנפלה תיקום וקמת שאר זמנין דכתיב *כי נפלתי קמתי כי אשב בחשך יי׳ אור לי*, דהא כמה זמנין נפלה כנסת ישראל בגלותא ויתבא באינון מארי דבבו דכל שאר עמין קמו עלייהו דישראל לשיצאה לון מן עלמא ולא יכילו כד״א (תהלים פג:4, 6) *על עמך יערימו סוד*, וכתיב *כי נועצו לב יחדו עליך ברית יכרותו*. ועם כל דא אע״ג דשאר עמין קיימו עלייהו קב״ה לא אנח לון בידייהו ואם נפלו קמו דתכיב *כי נפלתי קמתי*, דהא קב״ה אוקים לה תדיר. וזמינא כנסת ישראל למימר בההוא זמנא דקב״ה יוקים לה מעפרא דגלותא ותסתלק מניה *אל תשמחי אויבתי לי כי נפלתי קמתי*, *כי נפלתי* בגלותא ואשתעבדו בי, *קמתי* בהאי זמנא. ובגין כך בההוא זמנא דמשה אפיק לון לישראל כד עביד לון קב״ה אינון נסין וגבוראן דעביד לון, כדין *ויקם משה את המשכן* כתיב דהא על ידא דמשה אתקם בכל זמנא.

[p. 399] רבי שמעון פתח ואמר (יחזקאל א:21) *בלכתם ילכו ובעמדם יעמודו ובהנשאם מעל הארץ ינשאו האופנים לעומתם כי רוח החיה באופנים*. *בלכתם ילכו ובעמדם יעמדו*, האי קרא אית לאסתכלא ביה. *בלכתם ילכו*, וכי לא ידענא דהא *בלכתם ילכו ובעמדם יעמדו*. אלא *בלכתם* דמאן, *בלכתם* דחיות דכד אינון אזלין אינון *אופנים ילכו* כד״א *ובלכת החיות ילכו האופנים אצלם*, ועל דא *בלכתם ילכו ובעמדם יעמדו* בגין דכל מטלנון דאינון אופנים לאו אינון אלא במטלנון דחיות וקיומא דלהון לא קיימי באתרייהו אלא כלא תליא בחיות. וכן כתיב *ובהנשא החיות מעל הארץ ינשאו האופנים לעמתם*, בגין דחיות ואופנים כחדא אזלי.

ותא חזי עשרין וארבע משקופין דמטרנין עלאין קיימי גו משקופא חדא דבסטר מזרח. להאי פתחא נטרין עשרין וארבע משמרות טמירין גו תוקפא דשלהובא דעטרא וסחרא לגו ההוא משקופא דההוא סטרא דמזרח. ועשרין וארבע סמכין תחותייהו ועל אלין סמכין קיימין עשרין וארבע עמודין ואלין אינון דקיימן תדיר ולא פרחין גו אוירא [p. 400] כאינון אחרנין ואלין אינון דאקרון *עומדים* כד״א (זכריה ג:7) *ונתתי לך מהלכים בין העומדים האלה*, ואלין עומדים קיימן על אינון סמכין בהו סחרן לאתקיימא בדוכתייהו.

© 2011–2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

כד אלין קיימין על קיומייהו כלהו שלטין דקיימן עלייהו מעפפי וטסין כל עלמא ואשגחי עיינין, ואינון דצייתי קלין סלקי מלין לעילא כד"א (קהלת י:20) *כי עוף השמים יוליך את הקול*, ובגין כך אינון סמכין קיימן לקיומא תדיר.

תא חזי *בלכתם ילכו* כדאמרן, *ובהנשאם מעל הארץ ינשאו האופנים* **[רמב ע"א]** *לעמתם*, דהא כמה דאלין חיות נטלין או סלקין הכי אינון. מאי טעמא, בגין *כי רוח החיה באופנים*. *רוח החיה*, רוח קודשא דנשיב ובטש בכלהו אופנים למהך. אשתכח דכל מאן דאיהו בדרגא עלאה איהו נטיל למאן דנטיל ליה. ת"ח דארון איהו הוה נטיל למאן דנטיל ליה, אוף הכא חיות אינון נטלי לאופנים.

ואי תימא *כי רוח החיה באופנים* כתיב, דא *חיה* דאיהי לסטר ימינא לסטר שמאלא לסטר לקמא לסטר אחורא, ודא איהי *חיה* ואלין אינון *חיות*.

כתיב (יחזקאל י:20) *היא החיה אשר ראיתי תחת אלהי ישראל בנהר כבר*. דא איהי דמרבע לארבע סטרין [p. 401] דעלמא, ודא איהי דקיימא כרסייא לדיוקנא ד*אדם* כמה דכתיב *ועל דמות הכסא דמות כמראה אדם עליו מלמעלה*, וכלא לההוא דרגא עלאה קדישא סתימאה דאקרי *אלהי ישראל*. ודא *חיה* דלתתא דקיימא תחות כלהו חיון עלאין קדישין בגין דאית חיוון עלאין אלין על אלין. כרסייא דתחות *אלהי ישראל* דא דיוקנא דיעקב וכרסייא דלתתא דא דיוקנא דדוד איהי דמרבע לד' סטרין דעלמא. ובגין כך רוחא נפיק מלעילא ונגיד ואתמשך מדרגא לדרגא עד דבטש בכלהו דלתתא וההוא רוחא אתנהיג לכלא ואתקין תקונא לכלהו לאתתקנא. בההוא גוונא ממש אתתקן לתתא. מה כתיב לעילא, *כי רוח החיה באופנים*, וכתיב *אל אשר יהיה שמה הרוח ללכת ילכו*. לתתא מה כתיב, *ויקם משה את המשכן*. במה, למהוי רוח דההוא דרגא לתתא בההוא דיוקנא דההוא רוח לעילא *היא החיה אשר ראיתי תחת אלהי ישראל*, ומהאי *חיה* נפקא רוחא לאתקנא כלא, הכי נמי משה, *היא החיה* דיהב רוחא לתתא לאתקנא כלא בגין דכתיב *ויקם ויתן וישם*, ובכלא שוי רוחא לאתקנא כלא.

ת"ח בקדמיתא במשכנא דעבד משה איהו אתקין ליה ברזא דאיהו דרגא עלאה דאיהו קיימא ביה. במקדשא דעבד שלמה איהו אתקין ליה ברזא דההוא נהר דנפיק מעדן דאיהו שלמא דביתא והוא נייחא דביתא. ועל דא ברזא דמשכנא [p. 402] איהו קורבא דחביבותא בדרגא דגופא ההוא דרגא דמשה קיימא ביה, קורבא דחביבותא ולאו דנייחא. כד אתא שלמה ואתקין מקדשא ההוא מקדשא אתתקן ברזא דחביבו דנייחא ועל דא כתיב בשלמה (דה"א כב:9) *הוא יהיה איש מנוחה*. ובגין כך דא אתתקן בחד דרגא ודא אתתקן בחד דרגא, דיוקנא דהאי בהאי ורזא דא (בראשית לז:2) *אלה תולדות יעקב יוסף*.

© 2011–2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

שירותא דשארי משה לאתקנא בהאי אתר דאיהו סטרא דקדושה, אוקים קיימא דנקודה דקיימא באמצעיתא דהוה חשוך ושקיע באתריה ולא אתחזי ולא נהיר כלל. ושירותא דכלא אוקים לה להאי נקודה דאשתקעת באתרה, ולבתר לכל אחרא דאיהו בניינא דהאי נקודה. ואם האי נקודה לא אתקם בקדמיתא כל מה דאתפשט מניה לא [p. 403] יכיל לאתקנא ליה, וכיון דהאי נקודה אתקמת ואתנהירת כדין כל שאר תקונא אחרא אתקן ואתישבא בדוכתיה ועל דא *ויקם משה את המשכן*, את דא נקודה דהות חשוכא ושקיעא באתרה. ולבתר *ויתן את אדניו*, אינון סמכין דמכאן ומכאן, בגין דאית אדנים ואית אדנים וכלהו הוו מאה לחושבנא וכלהו אתפלגו לאתרייהו דכתיב *מאת אדנים למאת הככר ככר לאדן*. ואלין אדנים **[רמב ע״ב]** הא אוקימנא אבל לא כתיב בהו קימה אלא *ויתן*, נתינה לשואה עלייהו מה דאצטריך בגין דאית תתאין ועלאין רכיבין דא על דא, ועל דא כתיב בהו נתינה.

בההוא שעתא דהאי נקודה אתקמת אשתקעת סטרא אחרא, ולא אתמחת כלל דהא לא יתמחי אלא לההוא זמנא דאתי דאתמחי מן עלמא כמה דאתמר, אתוקם דא ואשתקע דא.

ויתן את אדניו כדין שארי לאתקפא האי סטרא דקדושה וכד אתייהיבו אלין סמכין אשתקעו כלהו דסטרא אחרא ועאלו בנוקבא דתהומא רבא בגין דאסתלק האי סטרא דקדושה עלאה ואיהו חולקא לאסתלקא וכדין האי סטרא אחרא אשתקע ועאל בההוא נוקבא דתהומא. [p. 404] ואלמלא דחבו ישראל בקדמיתא לא יכיל לשלטאה בעלמא יתיר ולבתר אוף הכי חבו ואמשיכו ליה עלייהו כקדמיתא, ומההוא יומא לא הוה עיטא אלא למיהב חולקא לההוא סטרא אחרא בכלא ברזא דקרבנין ונכסין ועלוון. ת״ח בגין כך עולה אתוקדא כלא באשא לאכפיא האי סטרא ולאסתלקא סטרא דקדושה ובגין כך כד משה אוקים לאתר דא אשתקע דא.

ת״ח *ויקם משה* האי סטרא דקדושה ואשתקע סטרא אחרא דמסאבא. *ויתן* להאי סטרא דקדושה ואתרפי סטרא אחרא דמסאבא. *וישם* להאי סטרא דקדושה ואתכפיא האי סטרא אחרא דמסאבא. ולבתר אהדר *ויתן את בריחיו* ולבתר *ויקם*. מ״ט, בגין דהוי שירותא וסיומא קימא. שארי בקימה וסיים בקימה בגין דבכלא בעי שירותא וסיומא קימא. שירותא דסטרא אחרא אתרפיא ודא איהו קיומא דסטרא דקדושה בגין לאתקיימא ולאסתלקא לעילא למהוי קשורא חדא כדקא יאות, בגין דכל זמנא דקדושה סלקא מסאבו שפיל ומאיך לתתא.

רישא דנקודה דקיימא תחות דרגין די בסטרא אחרא איהי ריש דרגא דלבר רישא דדכורא דקיימא רכיב על חד גמל, איהו רישא דחד ערבובא [p. 405] דחשך דאתפשט, דכד תננא נפקא מגו רוגזא תקיף אתפשט ההוא תננא ואזיל רוגזא בתר רוגזא דא על דא ודא רכיב

© 2011–2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

ושליט על דא בחיזו דכר ונוקבא למהוי כלא רוגזא תקיף. וכד שארי תננא לאתפשטא דחיק מגו רוגזא בדחיקו דחד נקודה לאתפשטא, ולבתר אתפשט תננא דרוגזא בעקימו כחד חויא חכים לאבאשא.

רישא דנפקא לאתפשטא איהו דרגא דאיהו חשוך סליק ונחית אזיל ושאט ונח בדוכתיה וקיימא דרגא לאתישבא מההוא תננא דנפיק מגו רוגזא ואיהו צל, צלא על אתר אחרא דאקרי מות, וכד מתחברן תרוייהו כחדא אקרי צלמות, הא אוקימנא תרין דרגין אינון דמתחבראן כחדא.

[p. 406] האי צל איהו שירותא דנקודה תתאה דלבר חשוכא דמרחקא מנקודה קדישא דקיימא באמצעיתא, והאי איהי נקודה דלא קיימא ולא אתרשימת בגוונוא ומינה אתפשטת פשיטו לבר לתתא ואיהי אשתקעת ולא אתחזי ולא אתרשימת. האי אתפשטת לתתא לימינא ולשמאלא ואתפשטת באמצעיתא גו חשוך קבל, אלף ומאה תיכין סמיכין מתגלפין לסטרא דא ולסטרא דא.

אתפשט חשוכא בגו גוון אוכם ולא אוכם דהא לית ליה גוון לאתקיימא ביה. בההוא פשיטו קיימין חשוכין אינון דשמשו במצרים דכתיב (שמות י:23) *לא ראו איש את אחיו וגו'*, וכתיב *וימש חשך*. **[רמג ע"א]**

האי פשיטו אתפשט בכמה זינין משניין אלין גו אלין. גו האי פשיטו נפקא חד זהרא דאצטבע בדהבא ודא איהו דהבא סומקא. אתפשט האי זהרא וחפי חשוך דרישא ואיהו דהבא דאתכליל ביה חשוכא. האי חשוכא אתפשט לימינא ולשמאלא ומגו אלין תרין סטרין נפקא חד גוונא דכספא דלא זהיר. אתפשט האי גוון דכסף וחפי חשוכא ואתכליל דא בדא ונחית לתתא.

[p. 407] אתפשט חשוכא וקיימין תרין חשוכין, ריש אוכמא דקיימין ומתמן אתפשט ונפיק חד גוון דנחשא ומתמן אתפשט לתתא ההוא חשוך וקאים קיומא, ונפיק חד גוון אוכם חיזו דפרזלא וכלא ברזא דחשוכא. מבין תרין קיימין נפיק קיימא חד חשוך בחשוכא וכל אלין גוונין אתחזון ביה והאי איהו ערלה דאנהיג דכר לנוקבא לאזדווגא כחדא למהוי חד. האי איהו קיימא בשבע דרגין ידיעין.

דרגא קדמאה דאיהו דרגא דקאים בסטר דהאי חשוכא. דא חשוכא סלקא גו טמירו דתננא דאשא, האי כליל בגוון תננא בגוון אשא בגוון אוכם. אלין תלת גוונין אתפרשאן לכמה סטרין לאתעקמא בעקמי עלמא.

גוון תננא האי נחתא לעלמא ואעיל לכמה סטרין ודא אתפשט בעלמא ואסטי לרוחי בני נשא ברגיזו לאסטאה ארחייהו ולאתתקפא ברוגזייהו ועל דא כתיב (תהלים פא:10) *לא יהיה*

© 2011–2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

בך אל זר ולא תשתחוה לאל נכר . *לא יהיה בך אל זר* , דא דכורא. *ולא תשתחוה לאל נכר* , דא נוקבא. האי איהו רוגזא דשלטא ואתתקף בעלמא ועאל גו בני נשא ואתקיף לון לאבאשא.

[p. 408] גוון אשא האי גוונא נחתא לעלמא ועאל לכמה סטרין לאבאשא לקטלא ולאושדא דמין ולקפחא לבני נשא ועל דא כתיב (משלי א:1) *אם יאמרו לכה אתנו נארבה לדם נצפנה לנקי חנם*, בגין דאית דאושדי דמין למגנא וקטלי למגנא ואית דאושדי דמין וקטלין בקרבא והאי מסטרא דדכורא והאי מסטרא דנוקבא. סטרא דדכורא אושיד דמין למגנא כדקאמרן, סטרא דנוקבא לאגחא קרבין ולאתקטלא אלין באלין וכל קרבין וקטולין אלין באלין מההוא סטרא דנוקבא קא אתיין.

גוון אוכם האי גוונא נחתא לעלמא ונחתא לאתמנא על כל פציעין ומחיין ותפישו דגופין וצליבו וחניקו לאבאשא תדיר לבני נשא.

אלין תלת גוונין מתפרשן לכמה סטרי דעלמא ואתפשטן גו בני עלמא. גוון תננא נחתא בעלמא והאי איהו דרגא קדמאה דנפקא מגו נקודה דשקיע מההוא צל דקאמרן ואיהו סמאל דאיהו רכיב על גמל כמה דאתמר, והאי גוון תננא אקרי קצפי״אל רברבא והאי איהו רוגזא דבני נשא דאתקיפו לבא ברוגזא.

תחות האי ממנן אלף ושית מאה חבילין דאינון רוגזא דגופא דבני נשא, בגין דאית רוגזא דשלטא בעלמא למעבד דינא אבל האי איהו רוגזא דשלטא ועאל בגופייהו דבני נשא ואתרגיזו בהאי רוגזא, והאי איהו רוגזא יסוד לכל שאר גוונין ולמעבד בהו בניינא לאבאשא בגין דהאי תננא נפקא מגו רוגזא דאשא עלאה דמלהטא והאי איהו קדמאה לההוא אשא.

ארבע רוגזין מתפרשאן מהאי רוגזא. רוגזא קדמאה אקרי רגז ודא איהו דארגיז לבייהו דבני נשא ודא איהו דנחתא ואזלא ושטיא לבני נשא ואתרגיזו ברוגזייהו ודא איהו דאמשיך מחבלא על עלמא, ועל דא כתיב (חבקוק ג:2) *ברוגז רחם תזכור*.

רוגזא תניינא האי איהו נחתא לעלמא ושאט ואתפשט לכל סטרין והאי אקרי שנאה, והאי נחתא ועאל בבני נשא [p. 409] והאי כיון דעאל אקרי מחבלא שתיקא **[רמג ע״ב]** והאי איהו רוגז דשתיק והאי איהו דאשתתף בההוא אתר דנוקבא, והאי איהו רוגזא שתיקא דקיימא בעקימו. האי קשיא מכלהו בגין דאיהו גוון חויא דשתיק תדיר וקטיל לבתר.

רוגזא תליתאה האי איהו רוגזא בהפוכא מקדמאה ואזלא ואתקף ולא שתיק אלא דאתגלי ההוא רוגזא וכל מה דאתגלי ולא שתיק הכי אתבר והאי אקרי רוגזא תבירא.

רוגזא רביעאה שירותא תקיף סופא תביר, ועל דא האי איהו רוגזא דמהפכא מן קדמייתא, בגין כך האי איהו סטרא תבירא מכלהו. ועל דא כלא איהו בדרגא קדמאה.

© 2011–2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

דרגא תניינא איהו דרגא דנפיק מחשוכא והאי איהו גוון חשוך דקיימא מגו חשוך בגין דכלא קיימא מגו חשוכא וקיימן בדרגין ידיעאן, והאי אתפשט לתתא בגוונין ידיעאן. בדרגא דא קיימן תלת מאה סטרין מתפרשן דא מן דא וכלהו כלילן דא בדא, ואע״ג דמשניין דא מן דא ואתבדרן דא מן דא כלא כליל דא בדא, ובגין כך כל דרגין ידיעין בהאי סטרא לאבאשא.

מהכא נפקי כל אלין מחבלן דשטיין בעלמא ועבדי דינא באתגליא על עובדין סתימין דאתעבידו גו חשוך בטמירו ואינון שטיין בעלמא ועבדי דינא באתגליא בהו, ובגין כך כל אלין דשטיין בעלמא ועבדי דינא באתגליא כלהו קיימין בקבלייהו דבני נשא לאתעתדא תדיר גבי אינון חובין טמירין דקאמרן, ואינון דאקרון אף וחמה מתחבראן עמהון ועבדי דינא עלייהו דבני נשא. האי אתעביד בעלמא מאלין מארי דדינא דהאי כדקאמרן.

[p. 410] דרגא דא קיימא גו חשוכא ואשא דאיהו רזא חדא ומגו דרגא דא מתפרשאן כמה תקיפין גברין דקיימן תחות סטרא דרקיעא חדא דאקרי רקיעא אוכמא. האי איהו רקיעא דמתפשטא על כל אינון דרגין דאינון סומקין כוורדא ואלין אקרון דרועין דהאי סטרא.

תחות אלין מתפשטן לתתא דרגין עד דמטו לגו דרגא תליתאה בגין דאלין די בדרגא תניינא נפקי מגו ההוא רקיעא אוכמא ושטיין בעלמא, אלין מימינא ואלין משמאלא. אלין דימינא מתפרשן לתלת סטרין דאינון תלת קשרין, ואלין דשמאלא מתפרשאן לתלת סטרין דאינון תלת קשרין אחרנין.

קשרא קדמאה קיימא לעילא ותנן חשוכא ברוגזא אתקשר ביה. האי קשרא אית ביה תלת גוונין חשוכין ומשניין דא מן דא ואתכלילו דא בדא והאי קשרא איהו כפיף ולא אתכפייא בר לזמנין ידיעאן. האי אקרי עב״רה בלא שכיכו בגין דלא שכיך בר בזמנא דישראל מקרבין קרבנא לתתא בגין דבההוא זמנא משתכך ההוא רוגזא ואתכפיא לתתא ואתחלש תוקפיה ולא יכיל לשלטאה ולאתתקפא, וכד אתחלש האי כדין קשרא תניינא דאיהו באמצעיתא לא יכיל לנטלא ולאנהגא.

והאי קשרא אקרי זעם, האי איהו קשרא תניינא דאיהו דנטיל מאתר לאתר ואנהיג לכל שאר קשרין, וכל שאר קשרין כלהו אתנהגן ביה וכלהו אתתקפו בההוא קשרא. האי איהו דאנהיג כל צערין בעלמא בגין דכד אתחבר בדרגא אחרא לחבקא לנוקבא כדין נחתי לעלמא כל צערין וכל דחקין וכל עאקו דהא לא יכילו לשלטאה דא בלא דא, וכלהו דרגין אתייהיבו לנוקבא לשלטאה ולמסטי עלמא ואי לאו דרכיב דא על דא ואתחבר דא בדא לא יכלין לשלטאה.

תא חזי כד הוה אדם בגנתא דעדן לאשתדלא בפלחנא דמאריה נחת האי סמאל וכל **[רמד ע״א]** אינון דרגין דביה והוה רכיב על ההוא חויא בישא בגין לאסטאה לון, בגין דההוא

© 2011–2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

חויא דהוה קאים תחותיה איהו עקימא בגין לאסטאה בני נשא ולפתאה לון דכתיב (משלי ה:3) *כי נפת תטפנה שפתי זרה וחלק משמן חכה.* [p. 411] ועל דא דא יהיב חילא ודא עביד אומנותא בעלמא ודא בלא דא לא יכלי לשלטאה. בגין כך כד ההוא קשרא דאמצעיתא אתחבר בנוקבא כדין נחתי דינין וכל דחקין לעלמא, וכד האי אתפרד דלא נטיל כלא אתבר ואתכפיא דלא יכיל לשלטאה. ועל דא כלא אתבר ואתכפיא ברזא דקרבנין דלתתא וסלקא מאן דסלקא לאתעטרא לעילא ולאתברכא מעומקא עלאה דנהיר לכל אנפין.

קשרא תליתאה האי איהו תקיפא בתקיפו יתיר והאי אקרי צר״ה בגין דמהאי נפיק שלטנו לאשראה דחקין ולמעבד עאקו לבני נשא. ורזא דתלת קשרין אלין דכתיב (תהלים עח:49) *עברה וזעם וצרה*, אלין תלת קשרין דימינא. תלת קשרין דשמאלא כד מתתקפי כחדא כדין ההוא שמאלא אקרי (שם) *משלח״ת מלאכי רעים*, בגין דמהאי שמאלא אשתדרו לתתא ונטלן תוקפא כל אינון מלאכי בישין אינון דנפקי מסטרא דלתתא כדקאמרן, וכל דא מגו דרגא תניינא ודרגא תליתאה.

דרגא רביעאה האי דרגא קיימא מגו עקימו דרוגזא והאי אקרי אמצעיתא דאיהו גופא דקיימא בין תרין דרועין. הכא אית להטא דמתלהטא בסומקא כוורדא, מהכא נפקי תקיפו לנחתא לתתא לאתקפא לאושדא דמין בגין דהאי איהו דיהיב רשו ושלטנו לתתא לאתקפא ולאושדא דמין. האי נביע לנוקבא ודא אצטריך לדא כמה דאצטריך גופא לנפשא, ונפשא לא עביד אומנא אלא בגופא, ועל דא כל חילא וכל תקיפו מהכא נפקי לאתתקפא [p. 412] ולמעבד אומנותא לעלמא לאבאשא כנוקבא דמקבלא מן דכורא תדיר.

בכל דרגא ודרגא ובכל קשרא וקשרא אית כמה ממנן וכמה טריקי חבילין דכלהו אתנהגן בגינייהו, וכלהו דאתנהגן בגינייהו כלהו לתתא באינון חיילין די בנוקבא וכלהו אית לון דרגא ידיעא לעילא לאתנהגא ביה. כמה דאית לסטרא קדישא עלאה היכלין ידיען לגבי דרגין עלאין לאתכללא אלין באלין הכי נמי לתתא בהפוכא לסטרא אחרא אית דרגין לגבי אינון היכלין דנוקבא לאתכללא אלין באלין.

בהאי דרגא רביעאה קיימין דינין בישין לנחתא לתתא ולאתמסרא לאינון דעבדי דינא בישא תקיפא. מהכא ינקי תוקפא דלהון לאתתקפא ולאשלמא ההוא דינא דעבדי, ובגין כך כל הני דרגין כלילן בהו כל אינון היכלין תתאין דלסטר נוקבא דלתתא. זכאה חולקהון דצדיקיא דסטו ארחייהו מארחא דא ואזלי בתר דחלתא דקב״ה לאתקדשא בקדושה דמאריהון, זכאין אינון בעלמא דין ובעלמא דאתי.

דרגא חמישאה האי דרגא אתפלג לתרין דרגין ימינא ושמאלא ואלין אקרן שוקים מתדבקן לאבאשא ולמרדף בגין דהכא תקיפו דרדיפו דכל מרעין וכל בישין דרדפי בתרייהו

© 2011–2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

דחייביא. וכד דרגא דא אתקריב כדין *הרצים יצאו דחופים*, ואינון *רצים* אינון לתתא למרהט לאבאשא וכל אינון דאקרון רודפים ועל דא כתיב (איכה ד:19) *קלים היו רודפינו מנשרי שמים*.

האי דרגא דאתפלג לתרי סטרין לימינא ולשמאלא. תלת קשרין אינון לימינא ותלת קשרין אינון לשמאלא, ואלין קשרין ואינון קשרין דקאמרן כלהו מסתכלן לאחורא בגין דאינון קשרין עלאין **[רמד ע"ב]** קדישין כלהו מסתכלן לגו פנימאי לגופא כד"א (מלכים א ז:25) *וכל אחוריהם ביתה*, ואלין כלהו מסתכלן לאחורא.

מה בין האי להאי, אלא קשרי עלאין כלהו ברזא ד*אדם* ובגין דכלא ברזא דאדם *כל אחוריהם ביתה* [p. 413] כתיב, ואלין קשרין אחרנין דקאמרן אינון קשרי דאמצעיתא כלהו מסתכלי לאחורא ואלין אינון ברזא דבהמה ובגין כך *כל אחוריהם* לאחורא, ורזא דא כמה דאוקימנא דכתיב (תהלים לו:7) *אדם ובהמה תושיע יי'*, דא בסטרא ד*אדם* ודא בסטרא דבעירא, וקרבנא הכי סלקא *אדם ובהמה*.

קשרא קדמאה ביה קיימא גוונא דחשוכא גו טהירו דעורפילא דצמח באתלטיא תחות אבנא דקיימא עליה דלא צמח, והאי קיימא עלייהו דזכאי דאית בהו זכיין ולא אית בהו זכו דאבהן לאתתקפא ביה ולאגנא עליה. קשרין אחרנין רדפין בתר חייביא דסטו ארחייהו מקדמת דנא ורדפי אבתרייהו ולכל אינון דרשימו אתחזי בהו לאשתמודעא, בגין דכל אינון דאתחזון לאענשא חד מלאכא שליחא קדישא די מסטרא דגבורה נחית ורשים בהו רשימא וההוא רשימא אשתמודעא לעילא לגבי כל אינון מאריהון דדינין. ההוא רשימא אשתמודע לגבייהו, מאן דאתחזי למרעין אלקי ליה במרעין, מאן דאתחזי למכאובין לשאר עונשין כלא חמאן בההוא רשימא. ובגין דא אינון קשרין כלהו קיימן לאחורא ובעטי באינון דבעטי במאריהון ולכל אינון דאתחזון לבעטא בהו, בר צדיקי וחסידי דמרעין רדפי אבתרייהו דאלין לא שלטי בהו ולא אתי לון מרעין מסטרא דא.

[p. 414] ואי תימא מאן אתר אתי לון מרעין. ת"ח כתיב (ישעיה נג:10) *ויי' חפץ דכאו החלי*. *ויי' חפץ*, איהו אתרעי למחאה ליה ולמיהב ליה מרעין ולא לאחרא ולא מסטרא אחרא, ואלין אקרון יסורין דאהבה וכלא בחד מתקלא דקדושה סלקא.

דרגא שתיתאה האי אקרי ערלה ודא וכל אינון דרגין תתאי לתתא כלהו אקרון ערלה בגין דינקי מסטרא דא, ודא איהו גו רזא *נח"ש בריח* והאי יניק לההוא *נח"ש עקלתו"ן*, וכלהו דרגין דאתאחדן בהאי סטרא אקרון גוהרקי דערלה וכלא ברזא חדא קא אזלי.

[p. 415] ות"ח על דא כל אינון אילנין דאתנטעו בארעא עד לא אתשרשו שריא עלייהו רוחא מסטרא דהאי ערלה ועל דא כתיב (ויקרא יט:23) *וערלתם ערלתו את פריו שלש שנים*

© 2011–2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

וגו׳, בגין דקב״ה חביבותא דישראל תדיר לגביה ורחיק לון מכל ארחין בישין וסטרין בישין ומסאבין לאתדבקא בסטרא דקדושה. זכאין אינון בעלמא דין ובעלמא דאתי.

© 2011–2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

פרשת ויקרא

[זהר ח״ג ג ע״ב] [p. 1] (ויקרא א:1) *ויקרא אל משה וידבר יי׳ אליו מאהל מועד לאמר*. רבי חייא פתח (שיר ה:1) *באתי לגני אחותי כלה אריתי מורי עם בשמי אכלתי יערי עם דבשי שתיתי ייני עם חלבי אכלו רעים שתו ושכרו דודים*. האי קרא לאו רישיה סופיה ולאו סופיה רישיה. כתיב *אכלתי יערי עם דבשי שתיתי ייני עם חלבי*, לבתר *אכלו רעים*. מאן דמזמן לאחרא כד מיכלא מתתקנא קמיה, בתר דאיהו אכלא היך יזדמן לאחרא. אלא זכאין אינון ישראל דקב״ה בעא לדכאה לון ואתרעי בהו מכל שאר עמין ומדאתרעי בהו בעא לסלקא להו מכל מקטרגי עלמא.

תא חזי בתר דאתעביד מקדשא לתתא בההוא יומא אתקם אחרא עמיה דכתיב (שמות מ:17) *הוקם המשכן* סתם, וההוא יומא חדוותא דקב״ה הוה. [p. 2] כיון דאתחנכו בי משכני מה כתיב, (שם:35) *ולא יכול משה לבוא אל אהל מועד וגו׳*. כד חמא קב״ה כך אמר ומה על ידא דמשה אתקם והוא מלבר, מיד *ויקרא אל משה*. אמר ליה משה חנוכא דביתא במה הוי, בסעודתא כד״א *אדם כי יקריב מכם קרבן ליי׳*.

באתי לגני אחותי כלה, והא אוקמוה האי קרא אבל *באתי לגני*, דא גן עדן לעילא. *אחותי כלה*, דא כנסת ישראל דבההוא יומא אזדווגו זווגין בכלא, אזדווגו זווגין בההוא גן עדן בגין דאתברכו כלהו משקיו דנחלא ואתקשרו כל חד בחבריה הה״ד *אריתי מורי עם בשמי אכלתי יערי* **[ד ע״ב]** *עם דבשי שתיתי ייני עם חלבי*, כלהו אתשקיין ואתרוו ממבועא דנחלא. *אכלו רעים שתו ושכרו דודים*, כל אינון דלתתא וכלהו ענפין כלהו אתברכו ואתזנו כד אילין [p. 3] אתברכו לעילא. ובמה מתברכאן ומתבסמאן כלהו, בריחא דקרבנא.

תא חזי בשעתא דנחתא כנסת ישראל לאשראה דיורה בארעא קב״ה אמר לה האי קרא בגין דאשתכחו ברכאן וחדו בכלהו עלמין ואתבסמת היא לנפקא מנה ברכאן לכלא, דכד אלין שית אתברכאן כדין כלהו עלמין אתברכאן לתתא ואתברכאן לעילא וכדין ישראל אתברכא מכלהו.

ד״א *באתי לגני אחותי כלה*. רבי יצחק אמר לא אזדווגא קב״ה בכנסת ישראל אלא בזמנא דאלין שית אתרוויין משקיו דנחלא דלא פסיק.

ר׳ יהודה אמר *אכלו רעים שתו ושכרו דודים*, אלין כל אינון מאריהון דיבבא וילא דאתבסמו כלהו ואתברכאן כחדא דהא מסעודתא דמלכא מתהניין כלא. ואימתי אכלי כלהו,

© 2012, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

This document may be reproduced and distributed for educational use only. Any other use, including commercial use, is strictly prohibited without the prior written permission of Zohar Education Project, Inc.

בשעתא דמלכא <u>אתחדי</u> [p. 4] ועי״ד מלכא אתחדי וחדי למטרוניתא בקדמיתא, לבתר כלהו <u>אכלין</u> וחדאן.

רבי אבא אמר *אכלו רעים שתו ושכרו דודים*, אלין אינון שית דקאמרן ואלין אינון דכתיב בהו (שיר א:4) *הביאני המלך חדריו <u>נגילה ונשמחה בך נזכירה דודיך מיין</u>*. *שתו ושכרו* מההוא יין דרוי לכלא.

רבי אלעזר אמר כל אינון דלתתא דכיון דאינון שית אתברכאן כלהו דלתתא <u>אתברכאן</u>.

רבי שמעון אמר כלא שפיר אבל רזא דמלה *אכלו רעים* לעילא, *שתו ושכרו דודים* לתתא.

אמר ליה ר׳ אלעזר מאן אינון לעילא ומאן אינון לתתא.

אמר ליה <u>ואת שאיל</u> דא, אתר עלאה דאינון באחדותא בחדוותא דלא מתפרשין לעלמין אלין אקרון *רעים* ההי״ד (בראשית ב:10) *ונהר יוצא מעדן*, *<u>עדן</u>* וההוא *נהר* לא <u>מתפרשין</u> לעלמין <u>ואשתכחו</u> ברעותא באחדותא בחדוותא.

שתו ושכרו דודים, אלין אינון לתתא דאקרון *דודים* לזמנין ידיען והא אוקימנא.

[p. 5] ת״ח באינון <u>עלאין</u> כתיב בהו אכילה <u>ולא</u> שתיה. מ״ט, מאן דאית ליה גרבי דחמרא אכילה <u>בעי</u> ובגין דתמן <u>שארי</u> חמרא דמנטרא כתיב בהו אכילה, ובאינון <u>תתאי</u> כתיב בהו שתיה דהא כל נטיען שקיו בעיין מנחלא דעמיקא, ועל דא באלין אכילה ובאלין שתיה, אלין *רעים* ואלין *דודים*.

<u>א״ל</u> אתחזי דהא *דודים* חביבותא אינון, אמאי אינון תתאי.

אמר ליה אינון <u>דתאיבין</u> דא לדא ולא <u>משתכחי</u> תדיר אקרון *דודים* ואינון דמשתכחי תדיר ולא <u>אתכסיין</u> ולא מתפרשן דא מן דא <u>אקרון</u> *רעים*, ועל דא אלין *רעים* ואלין *<u>דודים</u>*, אלין ברעותא באחדותא תדיר ואלין בתיאובתא לזמנין, ודא הוא שלימותא דכלא בגין <u>דאתברכא</u> כנסת ישראל וכדין חדוותא בכלהו עלמין.

ר׳ חזקיה אוקים האי קרא בקרבנין בגין דאינון סעודתא דמלכא לקרבא קמיה ומתהניין מיניה מאריהון דדינין <u>ואתבסמן</u> כלהו ואשתכח חדוותא בכלא.

[p. 6] רבי אחא אוקים <u>קרא</u> בשעתא דעאלת שכינתא למשכנא דאשתכחו <u>כלהו בברכאן וחדו</u> ועאלת שכינתא ככלה לחופה. <u>כדין דאשלימו</u> ישראל לתתא ואתאחדו ביה **[ד ע״ב]** בקב״ה בארעא <u>כד״א</u> (שמות כה:8) *ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם*, וכדין עלאי ותתאי <u>אתבסימו</u>.

ויקרא אל משה. ר׳ <u>יצחק</u> פתח (שיר ב:12) *<u>הנצנים נראו בארץ וגו׳</u>*<u>. האי קרא הא אוקימנא *הנצנים נראו בארץ*, אבל האי קרא הוה לאסתכלא ביה</u>. כיון דכתיב *נראו בארץ* <u>מהו</u>

© 2012, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

נשמע בארצנו דהא *בארץ* חדא סגיא. אלא *הנצנים* *נראו בארץ, הנצנים* אלין אינון נטיען דעקרן קב״ה ושתל באתר אחרא ואתחזיאו כנטיעא כד אחזי פרחין.

נראו בארץ, דהאי *ארץ* מתברכא מנייהו כדקא חזי. ומאי איהי, ארץ קדישא ארץ עלאה ארץ ישראל ודאי.

עת הזמיר הגיע, עידן לאעקרא שולטנותא דרברבי עמין דלא ישלטון בהו בישראל בשעתא דאתוקם משכנא.

[p. 7] *וקול התור נשמע בארצנו*, דא ארץ דלתתא דאחסינו ישראל על ידא דיהושע. מאי הוא *קול התור*, דא הוא התייר עלאה דאזדווג עמה כד באני שלמה בי מקדשא לתתא. בהאי שעתא אתעטר קב״ה בעטרוי כחתן לכלה הה״ד (שם ג:11) *צאנה וראנה בנות ציון במלך שלמה וגו׳*.

בספרא דאגדתא אמר *קול התור* דא תורה שבעל פה דתורה שבכתב אקרי תורה סתם, תורה שבעל פה אקרי *תור* כד״א *ויקרא ויקר*, דא שלימו ודא לאו הכי, ואנא אוקימנא כמה דאתמר והכי הוא.

[p. 8] ת״ח כד נחתא שכינתא למשכנא כתיב *כלת משה, כלת משה* ודאי ואוקימנא, אבל רזא דמלה *כלת משה* דא כנסת ישראל וכלא חד מלה ולמלכא עלאה אתמר.

כיון דאתוקם משכנא הדר משה לבר, אמר לא אתחזי למיעל אלא ברשותא, מיד *ויקרא אל משה*. מאן *ויקרא*, דא ההיא *כלה, ויקרא האי* דביתא דילה היא, ההיא דכל ביתא ברשותה.

[p. 9] *וידבר יי׳ אליו* ההוא דאקרי קולו של משה, ההוא דאחיד ביה משה.

ויקרא אל משה. ר׳ אלעזר פתח (ישעיה נ:2) *מדוע באתי ואין איש קראתי ואין עונה הקצור קצרה ידי מפדות וגו׳*. זכאין אינון ישראל דבכל אתר דאשתכחו קב״ה אשתכח עמהון וקב״ה אתפאר בהו בישראל הה״ד (שם מט:3) *ישראל אשר בך אתפאר*. ולא עוד אלא דישראל אשלים מהימנותא בארעא וישראל שלימו דשמיה קדישא אינון, וכד ישראל לתתא אשתלמין בעובדיהון כביכול שמא קדישא אשתלים, וכד ישראל לא אשתלימו לתתא ואתחייבו בגלותא כביכול שמא קדישא לא שלים לעילא, דתנן דא סליק דא נחית, ישראל לעילא סליק לעילא לעילא, כנסת ישראל נחית לתתא, אתרחיקו דא מן דא, אשתאר שמא קדישא בלא שלימו. וכלא בגין דכנסת ישראל בגלותא.

[p. 10] ואע״ג דישראל בגלותא קב״ה אשתכח ביניהון ואתי ואקדים לבי כנישתא וקרי ואמר (ירמיה ג:22) *שובו בנים שובבים ארפא משובותיכם*, ולית מאן דאתער רוחיה. כדין

© 2012, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

קב״ה אומר *מדוע באתי ואין איש קראתי ואין עונה*. *מדוע באתי* ואקדמית *ואין איש*, *קראתי* ולית מאן דיתער רוחיה.

ת״ח בההוא יומא דאשתכלל משכנא קב״ה אקדים ושארי ביה, מיד *ויקרא אל משה וידבר יי׳ אליו* ואודע ליה דזמינין ישראל למיחב קמיה ולאתמשכנא האי אהל מועד בחובייהו ולא יתקיים ההי״ד *וידבר יי׳ אליו מאהל מועד*. *וידבר יי׳ אליו*, ומה אמר ליה, *מאהל מועד*, מעסקיה דאהל *מועד* דזמין לאתמשכנא בחובייהו ולא יתקיים בקיומיה, אבל אסוותא להאי *אדם כי יקריב מכם קרבן ליי׳*, הרי לך קרבנין דאגין על כלא.

רבי חזקיה הוה שכיח קמיה דר׳ שמעון, אמר ליה **[ה ע״א]** האי דאקרי קרבן קירוב מבעי ליה או קריבות, מאי קרבן.

[p. 11] א״ל הא ידיע לגבי חברייא קרבן מאינון כתרין קדישין דמתקרבין כלהו כחדא ומתקשרי דא בדא עד דאתעבדין כלהו חד ביחודא שלים לתקנא שמא קדישא כדקא חזי ההי״ד *קרבן ליי׳*, קרבן דאינון כתרין *ליהוה* הוא לאתקנא שמא וליחדא ליה כדקא יאות בגין דישתכחו רחמי בכלהו עלמין ושמא דא אתעטר בעטרוי לאתבסמא כלא. ועל דא *ליהוה* ולא לאלהים, ליי׳ אנן צריכין לאתערא ולא לאלהים, רחמי בעינן ולא דינא.

אמר זכאה חולקי דשאילנא ורווחנא מלין אלין ודא ברירא דמלה, אבל הא כתיב (תהלים נא:19) *זבחי אלהים רוח נשברה*, *זבחי אלהים* כתיב ולא *זבחי יי׳*.

אמר ליה ודאי הכי הוא, קרבן *אלהים* לא כתיב אלא *זבחי אלהים* ועל דא שחיטתן בצפון דהא זביחה דא בגין אלהים ההוא סטר גבורה דיתבסם ויתבר רוחא דדינא ויתחלש דינא ויתגברון רחמי על דינא, ועל דא *זבחי אלהים* לתברא חילא ותוקפא קשיא דדינא דכתיב *רוח נשברה* למהוי ההוא *רוח* תקיפא *נשברה* [p. 12] ולא יתגבר חיליה ותוקפיה, וב״נ בעי כדין למיקם על מדבחא ב*רוח נשברה* ואתכסף מעובדוי בגין דיהוי ההוא רוח תקיפא תבירא, וכלא בגין דדינא יתבסם ויתגברון רחמי על דינא.

אדם כי יקריב מכם קרבן ליי׳. א״ר אלעזר האי קרא הכי הוה ליה למכתב *אדם כי יקריב קרבן ליי׳*, מהו *מכם*. אלא לאפקא אדם הראשון דהא אקריב קרבנא כד אתברי עלמא והא אוקימנא והכא *מכם* כתיב, האי *אדם* לאפקא אדם אחרא דלא הוה *מכם*.

אמר ליה ר׳ שמעון שפיר קאמרת והכי הוא.

רבי אבא פתח (שם מח:1-2) *שיר מזמור לבני קרח גדול יי׳ ומהולל מאד בעיר אלהינו הר קדשו*. *שיר מזמור*, האי שיר תושבחתא מעליא הוא על כל שאר תושבחן דזכו לשבחא בני

© 2012, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

קרח. [p. 13] *שיר מזמור*, תושבחתא על תושבחתא, תושבחתא דאתפליג לתרין תושבחן וזכו בני קרח לשבחא ליה על כנסת ישראל ושבחא דכנסת ישראל קאמרן. ומאי הוא, דכתיב (שם) *גדול יי׳ ומהלל מאד*. אימתי אקרי קב״ה *גדול יי׳ ומהולל מאד*, בזמנא דכנסת ישראל אשתכחת עמיה הה״ד *בעיר אלהינו*, עם *עיר אלהינו*.

אמר ליה רבי יהודה *אלהינו* מה בעי הכא.

א״ל הכי הוא ודאי, האי *עיר* דחלא ותושבחתא היא דישראל. מאי משמע, אשתמע דמלכא בלא מטרוניתא לאו הוא מלכא ולאו הוא *גדול* ולאו הוא *מהולל*. בגיני כך מאן דלא אשתכח דכר ונוקבא כלא שבחא אעדיו מניה ולאו הוא בכללא דאדם, ולא עוד אלא דלאו הוא כדאי לאתברכא.

כתיב (איוב א:3) *ויהי האיש ההוא גדול מכל בני קדם*, ותנינן בספרא דרב המנונא סבא דבת זוגו בדחילו דקב״ה כותיה ומסטרא דאתתיה אקרי *גדול*. אוף הכא *גדול יי׳ ומהולל מאד*. אימתי ובמה הוא *גדול*, הדר ואמר *בעיר אלהינו הר קדשו*, ובגיני כך תושבחתא דא ביום שני.

[p. 14] ואי תימא אמאי לא כתיב *טוב* בשני, בגין דזמינין לאתפרשא ורזא דמלה (בראשית ב:18) *לא טוב היות האדם לבדו*, בזמנא דאיהו *לבדו לא טוב* כתיב, ועל דא לא כתיב *טוב* בשני.

גדול יי׳ וגו׳, כדאמרן. *יפה נוף משוש כל הארץ*, תושבחתא דזווגא דילהון. *יפה*, דא קב״ה ודא *נוף משוש כל הארץ*, כדין הוא חדוותא דכלא וכנסת ישראל אתברכא.

[p. 15] *אלהים בארמנותיה נודע למשגב*, אלין אינון נצ״ח והו״ד **[ה ע״ב]** דתמן כנישותא דכל ברכאן כנישותא דחדוותא מתמן נפקין על ידא דהאי דרגא דאקרי צדיק ומתמן אתכנישו ברכאן לבסמא להאי עיר קדישא ולאתברכא מתמן.

כי הנה המלכים נועדו, אלין כל כתרי מלכא בכללא חדא, ולאתר אוחרן סלקין אלין מלין.

תא חזי בשעתא דבר נש מתקן עובדוי על ידא דקרבנא כלא אתבסם ויתקרב ויתקשר דא בדא ביחודא שלים הה״ד *אדם כי יקריב מכם*. *כי יקריב*, לקשרא מלין כדקא חזי.

ותא חזי *אדם כי יקריב*, לאפקא מאן דלא אינסיב דהא קרבניה לאו קרבנא וברכאן לא משתכחן על ידוי לא לעילא ולא לתתא, משמע דכתיב *אדם כי יקריב*, שאני האי דלאו איהו אדם ולא בכלל דאדם הוא ושכינתא לא שריא עליה בגין דאיהו פגים ואקרי בעל מום ומאריה דמומא אתרחקא מכלא כ״ש למדבחא קרבנא. [p. 16] ונדב ואביהוא אוכחן דכתיב (ויקרא י:2)

© 2012, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

ותצא אש מלפני יי' וגו', ובגיני כך כתיב *אדם כי יקריב מכם קרבן ליי'*, *אדם* דישתכחו דכר ונוקבא הא אתחזי לקרבא קרבנא, דא ולא אחרא.

ואמר רבי אבא אע"ג דאוקמוה לנדב ואביהוא הכי הוא איכא, אבל קטרת עלאה הוא מכל קרבנין דעילא דבגיניה אתברכן עלאין ותתאין ודא קרבנא עילאה מכל קרבנין דלא אתחזון אינון לקרבא דהא לא אנסיבו. לשכינתא לא אתחזו, כל שכן למלין עלאין דיתברכון על ידייהו.

ואי תימא *ותצא אש מלפני יי' ותאכל אותם*, אמאי. לבר נש דאתי קמי מטרוניתא לבשרא לה והוא אייתי למלכא לביתא וישרי בה במטרוניתא למחדי עמה. אתא לקמי מלכא, חמא מלכא לההוא בר נש דאיהו מארי דמומין. [p. 17] אמר מלכא לאו הוא יקרא דילי דעל ידא דהאי איעול למטרוניתא. אדהכי אתקנת ביתא מטרוניתא למלכא, כיון דחמאת דמלכא הוה זמין למיתי לגבה בר דההוא בר נש דגרים לאסתלקא מינה מלכא כדין פקיד לקטלא לההוא בר נש.

כך בזמנא דעאלו נדב ואביהוא וקטרתא בידייהו חדת מטרוניתא ואתתקנת לקבלא למלכא. כיון דחמא לון מלכא פגימין מארי דמומין לא בעא על ידייהו למשרי עמה ואסתלק מנה. כד חמת מטרוניתא דבגיניהון אסתלק מלכא מנה מיד *ותצא אש מלפני יי' ותאכל אותם*. וכל דא בגין דלא אינסיבו ומאן דאיהו פגים מארי דמומין קדושא דמלכא אסתלק מניה דלא שריא בפגימו, ועל דא כתיב *אדם כי יקריב מכם קרבן ליי'*, *אדם יקריב* ומאן דלא אקרי *אדם* לא *יקריב*.

מן הבהמה, כלל. *מן הבקר ומן הצאן*, פרט אלין דכשרין למיכל, ודלא כשרין למיכל אסיר לקרבא, ולאתר אחרא אסתליקו אינון דכשרן ואינון דלא כשרן.

[p. 18] *אם עולה קרבנו מן הבקר*. רבי חייא פתח (ישעיה נה:8) *כי לא מחשבתי מחשבותיכם ולא דרכיכם דרכי*. *כי לא מחשבתי*, כתיב בלא וו חסר. תא חזי מחשבת קב"ה היא עלאה ורישא דכלא ומההוא מחשבה אתפשטו ארחין ושבילין לאשתכחא שמא קדישא ולאתתקנא בתקונוי כדקא יאות, ומההוא מחשבה אינגיד ונפיק שקיו דגנתא דעדן לאשקאה כלא, ומההוא מחשבה אשתכח תורה שבכתב ותורה שבעל פה, ובההוא מחשבה קיימין עלאין ותתאין.

מחשבה דבר נש הוא רישא דכלא ומההוא מחשבה אתפשטו ארחין ושבילין לאסטאה ארחוי בהאי עלמא ובעלמא דאתי. מההוא מחשבה אתנגיד ונפיק זוהמא דיצר הרע לאבאשא ליה ולכולא, ומההוא מחשבה אשתכחו עבירות חטאות זדונות ע"ז גלוי עריות ושפיכות דמים.

© 2012, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

ועל דא כי **[ו ע"א]** *לא מחשבתי מחשבותיכם*. ובגיני כך רישא דכלא כתיב *אם עולה קרבנו מן הבקר*, *מן הבקר* ולא *בקר*. ומאי איהו, *פר בן בקר* דאיהו דכר.

[p. 19] רבי יצחק אמר *מן הבקר* סתם, וחזר ופירש *זכר תמים* ולא נקבה, דהא דכר אשתמודע לעילא ונוקבא אשתמודע לתתא, וכן *מן הצאן מן הכשבים ומן העזים לעולה*. מה דאתיא לעולה כלהו דכר ולא נוקבא בגין דעולה עולה על הלב, על הלב ודאי ואשתמודעא מה דקאים על הלב. בגיני כך סלקא לעילא וכלהו דכר, ועל דא פתח קרא ברישא בעולה יתיר מכל שאר קרבנין ודא הוא מחשבה רישא דכלא.

אמר רבי יהודה אי הכי באתר דמחשבה דלעילא בעי לקרבא, אמאי לתתא יתיר.

לא הוה בידיה. אתא רבי שמעון, אמר ליה רישא דכלא מחשבה הוא וסיומא דההוא מחשבה אתר דאקרי בקר. ומאן איהו, ההוא סיומא דגופא דמבסם לנוקבא. [p. 20] כך מחשבת בר נש רישא דכלא, סיומא דההוא מחשבה כד אתעביד עובדא. אימתי, בבקר הה"ד (מיכה ב:1) *הוי חורשי און*, וסיפיה דקרא *לאור הבקר יעשוה*. ועל דא להההוא אתר דמחשבה יסתלק ויסיים עובדא מתקרב לסיומא דמחשבה ודאי.

רבי אחא הוה אזיל בארחא והוה עמיה רבי יהודה. עד דהוו אזלי א"ר יהודה הא דתנינן בתולת ישראל דאתברכא מן שבע ואקרי בת שבע ואוקימנא בכמה אתר ובתולה ירתא שבע ברכות בגינה, הא כתיב *ואתה בן אדם שא קינה על בתולת ישראל*, ודאי עלה אתמר על כנסת ישראל, ודא קשיא מכלא דכתיב (עמוס ה:2) *נפלה ולא תוסיף קום בתולת ישראל*. והאי דקאמרו כלהו חבריא במלה דא שפיר הוא, אבל אי פרשתא אתמר בארח נחמה הוינא אמרי הכי, אבל בהאי נהי וקינה אתמר והא קרא אוכח הכי.

[p. 21] אמר ליה ודאי הכי הוא והא קשיא לי ההוא מלה יתיר ואתינא לגביה דר' שמעון בחשוכן אנפין. אמר לי מחיזו דאנפך אשתמודעא לבך.

אמינא ליה ודאי דהא לבי ואנפי שוין.

אמר לי אימא מילך.

אמינא כתיב *נפלה ולא תוסיף קום בתולת ישראל*, מאן דאית רוגזא בדביתיה ונפקא מניה לא תתהדר לעלמין. אי הכי ווי לבנין דאתתרכו עמה.

אמר לי ולא סגיא לך מה דאמרו כלהו חברייא.

אמינא הא מרחמי מלה ולא מתישבא.

© 2012, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

אמר כל מה דחברייא אמרי שפיר ויאות אבל ווי לדרא כד רעיין לא משתכחי ועאנא אזלי ולא ידעי למיזל לימינא ולשמאלא. ודאי האי קרא בעיא למנדע וכלהו גליא לאינון דחמאן.

[p. 22] תא חזי בכל אינון גלותא דגלו ישראל לכלהו שוי זמנא וקצא ובכלהו הוו ישראל תייבין לקב״ה ו*בתולת ישראל* הות תבת לאתרהא בההוא זמנא דגזר עלה. והשתא בגלותא דא בתראה לאו הכי דהא היא לא תבה הכי כזמנין אחרנין והאי קרא אוכח דכתיב *נפלה ולא תוסיף קום בתולת ישראל*, *נפלה ולא* אוסיף להקימה *לבתולת ישראל* לא כתיב.

למלכא דרגז על מטרונא ואשדי לה מהיכליה לזמנא ידיעא. כד הוה מטי ההוא זמנא מיד מטרונא הוה עאלת ותבת לקמי מלכא וכדין זמנא חד ותרין ותלתא. לזמנא בתרייתא אתרחקת מהיכלא דמלכא ואשדי לה מלכא לזמנא רחיק. אמר הא זמנא דא לאו הוא כשאר זמנין דהיא תיתי קמאי הכי אלא אנא איזיל עם כל בני היכלי ואתבע עלה. כד אתא גבה וחמא לה שכיבת לארעא מאן חמא יקרא דמטרונא בההיא **[ו ע״ב]** זימנא ובעותין דמלכא לקבלה עד דאחיד לה מלכא בידוי ואקים לה ואתייה להיכליה ואומי לה דלא יתפרש מינה לעלמין ולא יתרחק מינה.

כך קב״ה כל אינון זמנין דכנסת ישראל בגלותא כד הוה מטי זמנא היא אתיית ואהדרת קמיה דמלכא, והשתא בגלותא דא לאו הכי אלא קב״ה ייחיד בידה ויוקמה ויתפייס בהדה ויתיב לה להיכליה. ות״ח דהכי הוא דכתיב *נפלה ולא תוסיף קום*, כזמנין אחרנין אבל אני אקימנה, אני יי׳ אקים את סוכתה כדכתיב *אקים את סוכת דוד הנופלת*, דא *בתולת ישראל. הנופלת*, כמאי דכתיב *נפלה*. ודא הוא יקרא דבתולת ישראל ותושבחתהא. ודא אוליפנא בההוא שעתא.

[p. 23] אמר ליה ר׳ יהודה ודאי מלילת על לבאי ואתישבא ודא ברירא דמלה, ואזלא הדה במלה חדא דהשתא רווחנא לה, א״ר יוסי זמין קב״ה לאכרזא על כנסת ישראל ויימא (ישעיה נב:2) *התנערי מעפר קומי שבי ירושלם*, כמאן דאחיד בידא דחבריה ואמר התנער קום, כך קב״ה ייחיד בה ויימא *התנערי קומי*.

א״ל רבי אחא זכאין אינון כל בני היכלא דמלכא, בלישנא דא פתחי הה״ד (שם ס:1) *קומי אורי כי בא אורך*, הא מלכא הכא ודאי, כדין הוא יקרא וחדווא דכלא כד מלכא יתפייס בהדה.

כתיב (מלכים א א:15) *ותבא בת שבע אל המלך החדרה*. כגוונא דא בכל אינון זמנין הוה אתת לגבי מלכא וקמת קמיה הה״ד (שם:28) *ותבא לפני המלך ותעמוד לפני המלך*, אבל בזמנא דא לאו הכי אלא מלכא אתי לגבה לאתפייס בהדה הה״ד (זכריה ט:9) *הנה מלכך יבא לך* ודאי,

© 2012, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

ולא אנת ליה, *יבא לך* לפייסא לך, *יבא לך* לאקמא לך, *יבא לך* לאשלמא לך בכלא, *יבא לך* לאעלא לך להיכליה ולאזדווגא עמך זווגת עלמין כד"א (הושע ב:22, 21) *וארשתיך לי באמונה וארשתיך לי לעולם*.

עד דהוו אזלי פגע בהו ר' אבא, אמרו הא מארי דחכמתא אתא, לקביל אנפוי דשכינתא.

[p. 24] כד קריבו בהדיה אשתמיט מקסטורא דקוטפא ונחית גבון.

פתח ואמר (שמות יט:19) *ויהי קול השופר הולך וחזק מאד וגו'*. *ויהי קול השופר*, הכא אפלגאי ספרי דקדמאי וכלא בחד מלה אתתקנו. *קול השופר* תרי, *קול* חד, *השופר* תרי, ומאן דדייק דלא כתיב *ויהי השופר הולך וחזק* אלא *קול השופר קול* דנפיק *משופר*, ודאי *שופר* אקרי כד"א (ישעיה כז:13) *יתקע בשופר גדול*, ודא הוא *שופר גדול* דביה עבדין נפקין לחירו לעלמין והא אוקימנא. [p. 25] ומאן דדייק דכלא חד בגין דכתיב *קול השופר קול* דאקרי *שופר*. ומנא לן דאקרי *קול*, ההי"ד (דברים ה:19) *קול גדול ולא יסף*, והאי *קול* אקרי *שופר* ועל דא *קול השופר* כתיב.

הולך, לאן הולך. אי תימא להר סיני או לישראל, יורד אבעי ליה, אלא אורייתא מהכא נפקא ומאתר דא דהוא כללא דכל שאר אתיהיבת. כד יסתכלון מלי כלא חד. ועל דא לוחי קדמאי רשימין הוו מהאי אתר, ודא הוא רזא דמלה דכתיב (שמות לב:16) *חרות על הלוחות*, אל תקרי *חרות* אלא חירות, חירות ממש אתר דכל חירו ביה תליא.

[p. 26] ותא חזי לית לך מלה דאמרי כלהו חבריא דא הכי ודא הכי באורייתא דלא אזיל כלא לאתר חד ולמבועא חד אתכנש ההי"ד *הולך* כד"א (קהלת א:7) *כל הנחלים הולכים אל הים והים איננו מלא*, וכתיב (שם:20) *הכל הולך אל מקום אחד*.

וחזק מאד, כמה דתנינן כלי מחזיק ארבעים סאה. *וחזק מאד*, לית לך מלה באורייתא חלשא או תבירא אלא כד תסתכל בה ותנדע בה תשכח לה תקיפא כפטישא דמתבר טינרין, ואי היא חלשא מינך הוא, כמא דאוקימנא דכתיב (דברים לב:47) *כי לא דבר רק הוא מכם*, ועל דא *וחזק מאד* **[ז ע"א]** כתיב.

[p. 27] (שמות יט:19) *משה ידבר והאלהים יעננו בקול*. באתר דא אתכללו מלין עלאין, הא אוקימנא *והאלהים יעננו בקול*, בקולו של משה בההוא קול דאחיד ביה משה. הכא אית לאסתכלא דהא אפכא הוא דכתיב (שם כ:1) *וידבר אלהים*, והכא כתיב *משה ידבר*. אלא אית דאמרי בגין דכתיב (שם:16) *ויאמרו אל משה דבר אתה עמנו ונשמעה ואל ידבר עמנו אלהים*, ועל דא *משה ידבר והאלהים יעננו בקול* בגין דלא ישתכח מלה דאורייתא מפומיה דמשה בלחודוי, ודא הוא דאוקימנא קללות שבמשנה תורה משה מפי עצמו אמרן, מעצמו לא תנינן

© 2012, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

אלא מפי עצמו, הללו מפי הגבורה והללו מפי עצמו, מפי ההוא *קול* דאחיד ביה דאקרי הכי ושפיר מלה.

[p. 28] ובספרא דאגדתא דבי רב אמי אע״ג דאורייתא מפי הגבורה אתאמר כולהו מפי עצמו דמשה כמו כן אתמר. ומאן איהו, כגון קללות שבמשנה תורה ולבתר אתכללן בגבורה הה״ד *משה ידבר והאלהים יעננו בקול*. *משה ידבר*, דא קולו של משה, *והאלהים יעננו בקול*, דא גבורה דאודי ליה לההוא קול הה״ד *והאלהים יעננו בקול* בההוא *קול* דמשה. והשתא מאן דפתח במלי דאורייתא אנן אודן ליה.

אמרו נתיב ומאן דפתח ליפתח ויימא. יתבו.

פתח ר׳ אבא ואמר (ויקרא כב:13) *ובת כהן כי תהיה אלמנה וגרושה וזרע אין לה ושבה אל בית אביה כנעוריה* [p. 29] *מלחם אביה תאכל וכל זר לא יאכל בו*. זכאה חולקא דישראל מכל שאר עמין דהא קב״ה כד ברא עלמא לא ברא ליה אלא בגיניהון דישראל דיקבלון אורייתא בטורא דסיני ויתדכון בכלא וישתכחון זכאין קמיה.

תא חזי כד אשתלים האי עלמא בהו בישראל כגוונא דלעילא וההוא אילנא אינעיץ בארעא ורומיה מטי לשמיא בעא קב״ה לאשלפא נשמתא קדישא מעילא לתתא בגין דאתאחיד ואתקשר דא בדא הה״ד (בראשית ב:7) *וייצר יי׳ אלהים את האדם עפר מן האדמה ויפח באפיו נשמת חיים* למהוי קשיר עלמא דא בדא וישתכח שלים כגוונא דלעילא ויתקן גרמיה הכי. בגיני כך ברא ליה דכר ונוקבא למהוי שלים. ואימתי אקרי בר נש שלים כגוונא דלעילא, בשעתא דאתדבק בבת זוגו ברעותא כגוונא דלעילא ואשלים באחדותא בחדוותא ויפיק מניה ומנוקביה בן ובת וכדין הוא בר נש שלים כגוונא דלעילא ואשלים הוא לתתא כגוונא דשמא קדישא עלאה וכדין אתקרי שמא קדישא עלאה עליה.

ובר נש דלא בעי לאשלמא שמא קדישא לתתא טב ליה דלא אתברי דהא לית ליה חולקא בשמא קדישא, וכד נפקא נשמתיה מניה לא אתאחידת כלל ביה דהא אזעירי׳ דיוקנא דמאריה עד דאתקשרת ואתתקנת נשמתיה בכלא הה״ד (ויקרא כב:13) *ובת כהן כי תהיה אלמנה וגרושה וזרע אין לה*. [p. 30] *ובת כהן*, דא נשמתא קדישא דאקרי ברתא למלכא דהא אוקימנא נשמתא קדישא מזווגא דמלכא ומטרוניתא נפקת בגין דהיך גופא לתתא מדכר ונוקבא כך היא נשמתא לעילא.

כי תהיה אלמנה וגרושה, *אלמנה* מההוא גופא דאזדווגת ביה ומית, *וגרושה* דאתרכת מחולקא דשמא קדישא. וכל כך למה, *וזרע אין לה*, בגין *דזרע אין לה* לאשתכחא כגוונא דלעילא ולאתקשר בשמא קדישא.

© 2012, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

ושבה אל בית אביה כנעוריה. מאי *ושבה*, *ושבה* סתם, *ושבה* לאתתקנא כמלקדמין, וכדין *ושבה אל בית אביה כנעוריה*, כקדמיתא.

מלחם אביה תאכל, אתענגא בענוגא דמלכא.

מכאן ולהלאה *וכל זר לא יאכל בו*. מאי הוא *זר*, דלא אוקים שמא קדישא לתתא ולית ביה חולקא. *לא יאכל בו*, לית ליה חולקא בענוגא דלעילא דאית ביה אכילה כד״א (שיר ה:1) *אכלו רעים* אכילה דלעילא, ענוג **[ז ע״ב]** [p. 31] דקב״ה הוי, והאי ענוג שריא באתר דשריא כד ריחא דקרבנא הוה סליק.

ת״ח בשעתא דישתכח מזונא לתתא אשתכח מזונא לעילא. למלכא דאתתקן סעודתא דיליה ולא אתתקן לעבדוי, כד אתתקן לעבדוי אכל הוא סעודתא דיליה ואינון אכלי סעודתייהו הה״ד (שיר ה:1) *אכלתי יערי עם דבשי*, דא סעודתא דמלכא, *אכלו רעים שתו ושכרו דודים*, דא סעודתא דילהו מריחא דקרבנא, אותו דאקרי *ריח ניחוח ליי׳*, *ריח* לעבדוי, *ניחוח ליי׳*, ניחוח מאתר דענוגא דעתיקא אשתכח. ועל דא סעודתא דמלכא אתעכב בגיני סעודתא דעבדוי ובגין כך ישראל מפרנסין לאביהם שבשמים. תנינן מסעודתא דמלכא מאן אכיל, אלין אינון נשמתהון דצדיקייא.

עוד פתח ואמר (תהלים קלג:1) *הנה מה טוב ומה נעים שבת אחים גם יחד*. זכאין אינון ישראל דלא יהיב לון קב״ה לרברבא או לשליחא אלא ישראל אחידן ביה והוא אחיד בהו, ומחביבותא דלהון קרא לון קב״ה עבדין דכתיב (ויקרא כה:55) *כי לי בני ישראל עבדים*, לבתר קרא לון בנין דכתיב (דברים יד:1) *בנים אתם ליי׳ אלהיכם*, לבתר קרא לון אחים שנאמר (תהלים קכב:8) *למען אחי ורעי*, ובגין דקרא לון אחים בעא לשוואה מדוריה בהו ולא יעדי מנייהו, כדין כתיב *הנה מה טוב ומה נעים שבת אחים גם יחד*.

[p. 32] ובוצינא קדישא הכי אמר *הנה מה טוב ומה נעים*, כד״א (ויקרא כ:17) *ואיש אשר יקח את אחותו וגו׳*. ובספרא דרב ייבא סבא *ואיש* דא קב״ה, *אשר יקח את אחותו* דא כנסת ישראל. וכל כך למה, *חסד הוא*, *חסד הוא* ודאי והא אוקימנא. ועל דא *הנה מה טוב ומה נעים שבת אחים גם יחד*, קב״ה וכנסת ישראל, *גם* לרבות ישראל לתתא כמא דאמרן דהא בשעתא דכנסת ישראל באחוותא ביה בקב״ה ישראל שריין ביה באחוותא, ובגין כך *גם יחד* כתיב. ובספרא דרב המנונא סבא *גם יחד* לרבות צדיק בה בכנסת ישראל דאינון זווגא חד וכלא חד מלה.

[p. 33] ותנינן בפרשתא ד*שמע ישראל יי׳ אלהינו יי׳ אחד* מהו *אחד*, דא כנסת ישראל ביה בקב״ה דאמר רבי שמעון זווגא דדכר ונוקבא אקרי *אחד*. מאי טעמא, בגין דדכר בלא נוקבא פלג גופא אקרי ופלג לאו הויא חד, וכד מתחברן כחדא תרי פלגי אתעבידו חד גופא וכדין

© 2012, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

אקרי *אחד*. והשתא קב״ה לא אקרי *אחד*, ורזא דמלה כנסת ישראל בגלותא וקב״ה סליק לעילא לעילא, זווגא אתפרש ושמא לא אשתכח שלים ו*אחד* לא אתקרי. ואימתי אקרי *אחד*, בשעתא דמטרוניתא אשתכחת ביה במלכא ויזדווגון כחדא הה״ד (עובדיה א:21) *והיתה לײ׳ המלוכה*. מאן *מלוכה*, דא כנסת ישראל דמלכו בה אתקשר, כדין (זכריה יד:9) *ביום ההוא יהיה ײ׳ אחד ושמו אחד*. ועל דא הנה *מה טוב ומה נעים שבת אחים גם יחד*.

[p. 34] (תהלים קלג:2) *כשמן הטוב על הראש*. מאן *שמן הטוב*, דא משח רבות קודשא דנגיד ונפיק מעתיקא קדישא דאשתכח בההוא נהר עלאה דינקא לבנין לאדלקא בוסינין וההוא משח נגיד ברישא דמלכא ומרישיה ליקירו דדיקנא קדישא ומתמן נגיד לכל אינון לבושי יקר דמלכא אתלבש בהו הה״ד *שיורד על פי מדותיו*, *על פי מדותיו* ממש ואלין אינון כתרי מלכא דשמיה אשתכח בהו.

תא חזי כל נגידו וכל נהירו וכל חדו דעלמין לא נחית לברכא אלא על ידא דאלין כתרין קדישין דאינון שמא דמלכא קדישא ובגין כך *שיורד על פי מדותיו*, *על פי מדותיו* ודאי כד״א (במדבר ד:27) *על פי אהרן ובניו תהיה*, כך *על פי מדותיו* *יורד* ונגיד לכלהו עלמין לאשתכחא ברכאן לכלא.

ותא חזי האי *שמן* **[ח ע״א]** *הטוב* לא זמין עד ההוא זמנא דפולחנא דלתתא הוה סליק ואתערעון דא בדא הה״ד (משלי כז:9) *שמן וקטרת ישמח לב*, *שמן* לעילא *וקטרת* לתתא, כדין הוא חדוותא דכלא.

[p. 35] רבי יהודה ורבי אחא זקפו ידייהו ואודו ליה לר׳ אבא.

רבי אחא פתח (בראשית כ:3) *ויבא אלהים אל אבימלך בחלום הלילה וגו׳*, וכתיב *ויאמר אליו האלהים בחלום גם אנכי ידעתי כי בתם לבבך וגו׳*. האי *ויבא אלהים אל אבימלך* מאי שנא באומות העולם *ויבא אלהים* ולישראל לא. אלא הכי תנינן כל אלהים דהכא חילא רברבא דממנא ביה הוה. כגוונא דא *ויבא אלהים אל בלעם לילה*, ההוא חילא דאיפקדא עליה.

ואי תימא *ויאמר אליו האלהים בחלום*, הכי הוא ודאי. *גם אנכי ידעתי*, *גם* אמאי הכא, אלא לרבות קא אתי דאע״ג דלעילא מנאי ידיע *גם אנכי ידעתי*.

ואחשוך גם אנכי, *גם* לרבות. *אותך מחטו לי*, *מחטו* חסר בלא אל״ף. מאי קא מיירי, בגין דחטאה לאו ביה קיימא. אלא הכי אוליפנא בחוביהון דעמא לתתא אתפגים לעילא, בחובי עמא לתתא אתעבר חילא דלהון לעילא [p. 36] משולטניה הה״ד *ואחשוך גם אנכי אותך*, אע״ג דלעילא תליא מלתא *גם אנכי* לרבות לגרמיה. *מחטו לי*, בגין דלא אשתכח כהאי מחט דנעיץ בבשרא דלא תגרום לי בחובך לאעברא לי משולטנותי ויקוצון לי דלא תקוץ לי במחטך כד״א (ויקרא כ:23) *ואקץ בם*, כהני קוצין דמתדבקאן בבשרא.

© 2012, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

מאי משמע, משמע דבחובי בני נשא עבדין פגימו לעילא. ומאי הוא, כד״א (ישעיה נ:1) *ובפשעכם שלחה אמכם*. ועל דא קרבן איקריב. מאי קרבן, הא דאמרן דכתיב *ובפשעכם שלחה אמכם*, גרים פירודא בחוביה, קרבן דקריב עלמא עלאה לעלמא תתאה ואתעביד כלא חד.

[p. 37] ר׳ אבא ור׳ יהודה אודו ליה.

פתח רבי יהודה ואמר (תהלים ק:2-3) *עבדו את יי׳ בשמחה באו לפניו ברננה, דעו כי יי׳ הוא אלהים הוא עשנו ולא אנחנו עמו וצאן מרעיתו*. *עבדו את יי׳ בשמחה*, פולחנא דבעי ב״נ למפלח לקב״ה *בשמחה* בחדוותא דלבא בגין דישתכח פולחניה שלימו.

ואי תימא פולחנא דקרבנא הכי לא אפשר דההוא בר נש דעבר על פקודא דמאריה על פקודא דאורייתא ותב לקמיה דמאריה במאן אנפין יקום קמיה,ודאי ברוח תבירא ברוח עציב, אן הוא *שמחה* אן הוא *רננה*. אלא הכי תנינן ההוא בר נש דחטי קמי מאריה ועבר על פקודוי ואתי לקרבא קרבנא ולאתקנא גרמיה ברוח עציב ואי בכי שפיר הוא מכלא, הא *שמחה* הא *רננה* לא אשתכח.

אלא במאי אתתקן, בהאי בכהני ובליואי דאינון אשלימו *שמחה ורננה* בגיניה. *שמחה* בכהני אתקיים בגין דהוא רחיק מן דינא דתיר וכהנא בעויא לאשתכחא באנפין באנפין נהירין חדאן יתיר מכל עמא, ועוד דהא כתרא דיליה גרים. *רננה* בליואי והכי הוא דהא ליואי משתכחי על שיר לעלמין כמא דאוקימנא. ואלין קיימין **[ח ע״ב]** עליה ובהו אשתלים פולחנא לקב״ה. כהנא קאים עליה וכוון מילין בחדוותא ברעותא ליחדא שמא קדישא כדחזי וליואי בשיר, כדין כתיב *דעו כי יי׳ הוא אלהים*, דא הוא קרבן לקרבא רחמי בדינא ומתבסם כלא.

[p. 38] השתא דלא אשתכח קרבנא מאן דחטי קמי מאריה ותב לגביה ודאי במרירו דנפשיה בעציבו בבכיה ברוח תבירא, היך אוקים *שמחה ורננה* ולא אשתכחו גביה. אלא הכי אוקמוה דתושבחן דמאריה וחדוותא דאורייתא ו*רננה* דאורייתא דא הוא *שמחה ורננה*. והא תנינן לא מתוך עצבות, דלא יקום בר נש לקמיה דמאריה בעציבו והא לא יכיל, מואי תקנתיה. אלא רזא דמלה הא תנינן לעולם יכנס אדם שיעור שני פתחים וכו׳ שני פתחים וצלי צלותיה, והני אלין תרין כתרין.

ואית דמתני הכי *שמחה* דא כנסת ישראל, ו*שמחה* הא אוקמוה דכתיב (ישעיה נה:12) *כי בשמחה תצאו ובשלום תובלון וגו׳*, זמינין ישראל לנפקא מן גלותא בהאי *שמחה*. ומאי איהי, כנסת ישראל ועל דא *עבדו את יי׳ בשמחה* כמא דכתיב (ויקרא טז:3) *בזאת יבא אהרן אל הקדש*, וכלא חד.

[p. 39] *באו לפניו ברננה*, דא שלימו דילה ד*שמחה* בלב *רננה* בפה ודא הוא שלימו יתיר, ושלימו דהאי *שמחה* הא אשתמודע והא ידיע ודא הוא תקונא דבר נש לקמי מאריה. כדין *דעו*

© 2012, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

כי יי׳ הוא אלהים, וכלא בחד מלה אתיא דבעי לבתר ליחדא שמא קדישא כדקא יאות ולקשרא דא בדא למהוי כלא חד ודא הוא פולחנא דקב״ה.

אמרו ליה רבי אבא ורי אחא ודאי הכי הוא, זכאה חולקהון דצדיקייא דמשתדלי באורייתא וידעין ארחוי דקב״ה.

קמו ואזלו אבתריה דרבי אבא תלת מילין.

פתח רבי אבא ואמר (תהלים ה:8) *ואני ברוב חסדך אבא ביתך אשתחוה אל היכל קדשך ביראתך*. הכי אוקמוה דלא לבעי ליה לבר נש לאעלא לבי כנישתא אלא אי אימלך בקדמיתא [p. 40] באברהם ויצחק בגין דאינון תקינו צלותא לקמי קב״ה הה״ד *ואני ברוב חסדך אבא ביתך*, דא אברהם דכתיב *חסד לאברהם*. *אשתחוה אל היכל קדשך ביראתך*, דא יצחק דכתיב *ופחד יצחק היה לי*. ובעי לאכללא לון ברישא ויעול לבי כנישתא ויצלי צלותיה, כדין כתיב (ישעיה מט:3) *ויאמר לי עבדי אתה ישראל אשר בך אתפאר*.

אם עולה קרבנו מן הבקר. אמר רבי יוסי מאי שנא *מן הבקר לעולה* ו*מן הצאן לעולה* ו*מן העוף לעולה*, אי כלא חד אי שנייא דא מן דא דהא מן כלא אתעביד חד מלה. אלא מאן דאדבק ידיה לדא מקרב *מן הבקר*, ואי לא יכיל *מן הצאן*, ואי לא יכיל *מן העוף* דכתיב (ויקרא יד:21) *ואין ידו משגת*, הא קב״ה לא אטרח עליה דבר נש יתיר במלה דלא יכיל.

[p. 41] אמר רבי אלעזר כמה דהוה חטאה הכי הוה מקרב. עתירא דלביה גס ביה מקריב תורא בגין דלביה חשיב יתיר למחטי קמי מאריה, בינוני מקריב *מן הצאן* בגין דלביה לא גס ביה כל כך למחטי קמי מאריה, מסכנא דלביה לא גס ביה ורעותיה נמיך מכלא מקריב מההוא קליל מכלא. ואשתמודען קרבני כלהו כל חד וחד בלחודוי וקב״ה דאין דינא לכל חד וחד.

רבי אלעזר שאיל לרבי שמעון אבוי אמר ליה תנינן על תלתא חובי עלמא רעב בא לעולם וגו׳, וכלהו חובי לא משתכחי אלא בעתירי דאינון לבייהו גס בהו ולא אשתכחו במסכני. מה דינא **[ט ע״א]** הוא דקב״ה קטיל למסכני וקאים לעתירי, הא מהשתא יוספון למחטי קמיה.

אמר ליה יאות שאלת והא אוקמוה חברייא כד בעיא קב״ה לאתפרעא מן רשיעייא ולאובדא להו מן עלמא כדין יהיב להו שלוה ואשלים להו בכלא בגין לאובדא להון מן עלמא.

[p. 42] אבל תא חזי בכל בני עלמא לא משתכחן קריבין למלכא כאינון מאנין דאשתמש בהו. ומאן נינהו, (תהלים נא:19) *לב נשבר ונדכה*, (ישעיה נז:15) *ואת דכא ושפל רוח*, אלין אנון מאני מלכא. וכד אשתכח בצורת בעלמא וכפנא אתתקף על מסכני בכאן וגעאן קמי מלכא וקב״ה קריב לון יתיר על כלא הה״ד (תהלים כב:25) *כי לא בזה ולא שקץ ענות עני ולא הסתיר פניו*

© 2012, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

ממנו ובשועו אליו ישמע. כדין קב״ה פקיד עלמא ואתיא כפנא לעלמא. ווי לאינון חייביא דגרמי האי כד אתער מלכא לאשגחא בעלמא על קלא דמסכני, רחמנא לישזבן מנייהו ומעלבנייהו. כדין כתיב (שמות כב:22) *שמוע אשמע צעקתו*, *שמוע אשמע* תרי זמני, חד לאשגחא בקליהון וחד לאתפרעא מאינון דגרמין לון בהאי דכתיב *ושמעתי כי חנון אני וחרה אפי וגו׳*. ועל דא בשעתא דכפנא אשתכח בעלמא ווי לעתירי חייביא בקליהון דמסכני לגבי קב״ה.

ת״ח דהא קרבנא דמסכנא קליל מכלא בגין דלביה תביר ואע״ג דחשיב למחטי אתעבר מניה דהא די ליה בצעריה ובאנשי ביתיה. ועל דא כל קרבנא וקרבנא כל חד וחד בלחודוי ואשתמודען כלהו לגבי כהני.

[p. 43] ההוא עתירא דקריב קמי כהנא תרין יונין. כיון דחמא ליה כהנא אמר לאו דידך הוא האי קרבנא.

אתא לביתיה והוא עציב. אמר ליה אחוה אמאי את עציב.

אמר ליה לא קריב לי כהנא קורבני.

אמר ליה ומאי איהו.

אמר תרין יונין.

אמר ליה ולאו ממסכנא אינון ולאו דידך דהא כתיב *ואם דל הוא ואין ידו משגת וגו׳*, אלא קריב קרבנך.

אמר ליה ומאי איהו.

אמר ליה חד תור.

אמר ומה כל כך חמירא חד מחשבה, נדרנא דלא אסליק על לבאי מחשבה דחטאה.

מכאן ולהלא מה עביד, כל יומא אשתדל בסחורתא, בליליא נאים, כד אתער הוה קרי לאחוי ואוליף ליה מלי דאורייתא והוה לעי עד דסליק יממא. אשתכח דאוליף אורייתא והוו קארן ליה יהודה אחרא. יומא חד איערע ביה ר׳ ייסא סבא והוה פריש נכסוי פלגו למסכני ופלגו לסחורתא על ימא באינון גוברין פרישי ימין והוא יתיב ולעי באורייתא.

פתח ואמר (שמואל א טו:6) *ויאמר שאול אל הקיני לכו סורו רדו מתוך עמלק וגו׳*. *ויאמר שאול על הקיני*, מאן הוא *קיני*, אלין אינון בני יתרו חמוי דמשה דעבדו קינא במדברא כהאי [p. 44] דרור כד״א (תהלים פד:4) *ודרור קן לה*, בגין למלעי באורייתא דאורייתא לא בעיא תפנוקין ולא סחורתא אלא לעמלא בה יממא וליליא, ובגיני כך נטלו למדברא דיריחו הה״ד (שופטים א:16) *ובני קני חותן משה עלו מעיר התמרים וגו׳*.

ואתה עשית חסד עם כל בני ישראל, בגין דאהנא למשה בביתיה. ותנינן בגין דאוליף פרשתא חדא יתיר באורייתא ועביד *חסד עם כל בני ישראל*.

© 2012, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

[p. 45] אמאי קאתי הכא מלה דא במלחמתא דעמלק. אלא אמר שאול כד נפקו ישראל ממצרים מכל שאר עמין דעלמא לא הוו מאן דאזדווגו להו לישראל לקטרגא להו אלא עמלק, הוא עבד ביש בישראל ואגח קרבא בהו ואת קדמת להו שלם ועבדת חסד עם כלהו, בגיני כך לית אנת כדאי לאתחברא בהו.

ולא עוד אלא מה כתיב ביה ביתרו, (שמות יח:12) *ויקח יתרו חותן משה עולה וזבחים לאלהים*, אקריב קרבנא לייי ואתא לאתגיירא. מאי קא מיירי, דקרבנא **[ט ע״ב]** חשיב קמי קב״ה ובגין דאיהו אקריב קרבנא כתיב (שם) *ויבא אהרן וכל זקני ישראל לאכל לחם עם חותן משה לפני האלהים*, דייקא. מכאן אוליפנא דכל מאן דאקריב קרבנא ברעותא דלבא קב״ה אזדמן לקבליה.

ת״ח קרבנא דמסכנא חשיב קמי קב״ה דהא הוא קריב תרי קרבנין לקמיה, חד חלביה ודמיה, וחד ההוא קרבנא דלית ליה למיכל והוא אייתי קרבנא. קרבנא קליל מכלא תורין או תרי בני יונה ואי לאו זעיר קמחא ומתכפר ליה, ובההיא שעתא מכרזי ואמרי *כי לא בזה ולא שקץ ענות עני ולא הסתיר פניו ממנו ובשועו אליו שמע*.

אמר קרבנא דעני עדיף מכלא דהא הוא גרים לי למהוי לי חולקא באורייתא, בגיני כך פליגנא כל נכסי למסכני דהא אינון גרמו לי כל האי.

[p. 46] כמא דמסכנא ארתח חלביה ודמיה כך ההוא קמחא מרתחין ליה במשח. והכא אוליפנא דאפילו כל בר נש מקריב האי מנחה, *מנחה על המחבת* ו*מנחת מרחשת* בגין כמא דחטאה ארתח דמיה וחלביה באשא דיצר הרע וכל שייפוי באשא כך קרבנא דא כההוא גוונא ממש. ועקרא דקרבנא כגוונא דחטאה ולקרבא קמי קב״ה רעותא דלביה ורוחיה ונפשיה דהאי חביבא מכלא קמיה. זכאה חולקהון דצדיקייא דאנון מקריבין בכל יומא קרבנא לקמי קב״ה. ומאי איהו, גרמייהו ונפשייהו דמקרבי קמיה. ואנא בעינא לקרבא האי קרבנא ממש ודא בעי קב״ה, ועם כל דא קרבנא דכלא עדיף בגין דיתברכאן עלמין כלהו.

עוד פתח ואמר (תהלים קלה:21) *ברוך ייי מציון שוכן ירושלם הללויה*. וכי *מציון* הוא *ברוך* והא מנחלא דעמיקא עלאה הוא *ברוך*. אלא *ברוך ייי*, כד נהיר סיהרא מנהירו דשמשא ומתקרבין דא בדא ולא אעדיו נהורא דא מן דא, ולזמנין דסיהרא אתקרי בשמא דמלכא כד״א (בראשית יט:24) *וייי המטיר על סדום ועל עמורה גפרית ואש*. ולא דא בלחודוי אלא חד שליחא ממש אקרי בשמא דמלכא.

[p. 47] ד״א *ברוך ייי מציון*, מאן אתר דאשתמודע דקב״ה *ברוך*, הדר ואמר *מציון*, מאתר דציון אשתמודע דאיהו *ברוך*. מאי טעמא, בגין דכתיב (תהלים קלג:3) *כי שם צוה ייי את הברכה חיים עד העולם*.

© 2012, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

אמר ליה רבי ייסא זכאה חולקך דזכית *לכל* האי, זכאין אינון דמשתדלי באורייתא דכל מאן דאשתדל באורייתא כאלו אחיד ביה בקב"ה הה"ד (דברים ד:4) *ואתם הדבקים ביי' אלהיכם חיים כלכם היום.*

ואם זבח שלמים קרבנו. רבי יהודה פתח (בראשית א:6) *ויאמר אלהים יהי רקיע בתוך המים וגו'.* ת"ח בשעתא דקב"ה ברא עלמא ברא שבעה שחקים לעילא, ברא ז' ארצות, ברא ז' ימים, ברא ז' נהרות, ברא ז' יומין, ברא ז' שבועות, ברא ז' שנים שבע פעמים שבע אלפי שנים דהוי עלמא, קב"ה בשביעאה דכלא.

[p. 48] ז' שחקים עילא ובכל חד וחד שמשים וכוכבים ומזלות דמשמשי בכל רקיעא ורקיעא וכלהו מאינון דיתבין אלין על אלין לקבלא עלייהו עול מלכותא דמאריהון. ובכלהו רקיעין אית רתיכין ושמשין משניין אלין על אלין מנהון בשית גדפין מנהון בארבע גדפין, מנהון בארבע פנים מנהון בתרי פנים מנהון בחד, מנהון אשא דלהיט מנהון מייא מנהון רוחא הה"ד (תהלים קד:4) *עושה מלאכיו רוחות משרתיו אש לוהט.*

וכלהו רקיעין אלין על אלין כגלדי בצלים, אלין לתתא ואלין לעילא וכל רקיעא ורקיעא אזלא ורעשא מאימתא דמאריהון, על פומיה נטלין ועל פומיה קיימין, ועילא מכלהו קב"ה דנטיל כלא בחיליה ובתוקפיה.

כגוונא דא ז' ארצות לתתא וכלהו בישובא בר **[י ע"א]** דאלין עלאין ואלין תתאין וארץ ישראל עלאה מכלא וירושלם עלאה על כל ישובא.

[p. 49] וחבירנא יתבי דרומא חמו בספרי קדמאי ובספרא דאדם הכי מחלק כל אינון ארצות דכלהו משתכחי לתתא כגוונא דאינון רקיעין לעילא אלין על אלין ואלין על אלין, ובין כל ארעא וארעא רקיע דמפריש בין דא לדא. ועל דא כלהו ארצות פרישן בשמהן ובכלהו גן עדן וגיהנם, ואית בינייהו בריין משניין דא מן דא כגוונא דלעילא מנהון בתרין אנפין מנהון בארבע מנהון בחד וחיזו דאלין לאו כאלין.

[p. 50] ואי תימא הא כל בני עלמא מאדם נפקו, לאן נחית אדם הראשון לכלהו ארצות ואוליד בנין, וכמה נשין הוו ליה. אלא אדם לא אשתכח אלא בהאי עלמא עלאה מכלהו דאקרי *תבל* כד"א *ויצו לתבל ארצו*, והאי *תבל* אחידא ברקיעא דלעילא ואתאחדא בשמא עלאה הה"ד (תהלים ט:9) *והוא ישפוט תבל בצדק*, *בצדק* ודאי. ובגיני כך בנוי דאדם אשתכחו בהאי עלאה דאקרי *תבל* ואינון עלאין על כלא כגוונא דלעילא. מ"ט, כמה דלעילא רקיעין ואית רקיע עלאה מכלהו ולעילא אשתכח כסא דקב"ה כד"א (יחזקאל א:26) *כמראה אבן ספיר דמות כסא ועל*

© 2012, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

דמות הכסא דמות כמראה אדם עליו מלמעלה, אוף הכא בהאי *תבל* אשתכח מלכא דכלא. ומאן איהו, אדם מה דלא אשתכח בכלהו תתאי.

ואינון תתאין מאן אתו, אלא מקסטורא דארעא וסיועא דרקיעא לעילא נפקין בריין משניין אלין מאלין מנהון בלבושייהו כקליפין כאלין תולעים דמשתכחין בארעא, מנהון [p. 51] בקליפין סומקין אוכמין וחיורין ומנהון מכל גוונין. כך כל בריין כגוונא דא ולא אשתכחו בקיומא אלא עשר שנין או יתיר.

ובספרא דרב המנונא סבא פריש יתיר דהא כל ישובא מתגלגלא בעיגולא ככדור אלין לתתא ואלין לעילא וכל אינון בריין משניין בחזוויהו משינויא דאוירא כפום כל אתר ואתר וקיימין בקיומייהו כשאר בני נשא. ועל דא אית אתר בישובא כד נהיר לאלין יממא חשוך לאלין, לאלין יממא ולאלין ליליא, ואית אתר דכולהו יממא ולא אשתכח ביה ליליא בר בשעתא חדא זעירא. [p. 52] והאי דאמרו בספרי קדמאי ובספרא דאדם הראשון הכי הוא דהא כתיב (תהלים קלט:14) *אודך על כי נוראות נפלאתי נפלאים מעשיך ונפשי יודעת מאד*, וכתיב (שם קד:24) *מה רבו מעשיך יי' כולם בחכמה עשית מלאה הארץ קניינך*. ועל דא כלא שפיר, ורזא דא אתמסר למאריהון דחכמתא ולאו למפלגי תחומין בגין דאיהו רזא עמיקא דאורייתא.

כגוונא דא אית בים דאית בה כמה בריין משניין דא מן דא הה"ד (שם:25-26) *זה הים גדול ורחב ידים וגו' שם אניות יהלכון*. וכלא תליא דא בדא ומתקשרא דא בדא וכלא כגוונא דלעילא, ומכלהו עלמין לא שליטא מכלא בר אדם וקב"ה עליה.

ר' נהוראי סבא פריש לימא רבא ואתרגיש ימא ואתאבידו כל אינון דהוו בארבא ואתרחיש ליה ניסא ונחית בשבילין ידיען בלבא דימא ונפק תחות ימא בישובא חדא וחמא מאינון בריין כלהו זעירין והוו מצלן צלותא ולא ידע מאי קאמרי. אתרחיש ליה ניסא וסליק, אמר זכאין אינון צדיקייא דמשתדלי באורייתא וידעין סתימין רזי דעילא ותתא, ווי לאינון דאפליגו על מליהו ולא מהימני.

[p. 53] מההוא יומא כד הוה אתי לבי רב ואמרי מלה דאורייתא הוה בכי. אמרו ליה אמאי את בכי.

אמר לון בגין דעברנא על מהימנותא דרבנן ומסתפינא מדינא דההוא עלמא.

(בראשית א:6) *ויאמר אלהים יהי רקיע בתוך המים*. ר' יהודה אומר אלמלא ההוא רקיע דאפריש *בין מים למים* הוה פליגו בעלמא מנייהו אבל **[י ע"ב]** האי *רקיע* עביד שלמא בינייהו ועלמא לא מתקיימא אלא על השלום. ת"ח קב"ה אקרי שלום, הוא שלום ושמיה שלום ואתקשר כלא בשלום.

© 2012, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

רבי אבא אמר חמינא דהא שמא קדישא כלא הוא שלום וכלא חד וארחין מתפרשאן להאי סטרא ולהאי סטרא.

י׳ דשמא קדישא אתקשר בתלת קשרין בגין דאיהי י׳ קוצא חד לעילא וקוצא חד לתתא וחד באמצעיתא בגין דתלת קשרין אשתלשלו בה, חד קוצא לעילא דאיהו עלאה לאחזאה כתרא עלאה דהוא מכל עלאין רישא דכל רישין והוא קאים על כלא.

[p. 54] חד קוצא באמצעיתא דא הוא רישא אחרא בגין דתלת רישין הוא וכל חד וחד רישא בלחודוי, ועל דא קוצא דאמצעיתא דא הוא רישא אחרא דנפיק מקוצא דלעילא והוא רישא לכל שאר רישין לאתבנא שמא קדישא והוא רישא סתימאה דכלא.

רישא אחרא תתאה הוא רישא לאשקאה גנתא והוא מבועא דמיין דכל נטיען אתשקיין מניה. ודא הוא י׳ בתלת קשרין ועל דא שלשלת איקרי כהאי שלשלאה דאתקשר דא בדא וכלא חד.

תאנא בספרא דחנוך בשעתא דאתחזיאו ליה רזין עלאין וחמא אילנא דגנתא דעדן אחזיאו ליה חכמתא ברזא עלאה וחזא דכלהו עלמין הוו מתקשרין דא בדא ושאיל לון על מה קיימין ואמרו ליה על יו״ד קיימי כלהו ומניה אתבניאו ואשתלשלו, וחמא דכלהו מזדעזעין מדחילו דיו״ד ועל יו״ד אתתקין כלהו.

ובספרא דשלמה מלכא אמר מטון י׳ בקטפורא דתלתא דכלילן בקטפון דגופיה, חד דחילו דכלא חד סתים שבילין חד נהר עמיקין. [p. 55] לבתר פריט באתוון ביתא באשתכלוליה דיו״ד הא בניינא דכולא ושלימו דשמא קדישא, י׳ רישא דכלא אב לכלא, ו׳ בן דאוליד ונפק מניה ומניה אשתכח ד׳ בת מטרוניתא דכל זיינין בידהא אשתכחו, טמירא בכלהו עלמין עלהא נפקין ועאלין תתאי מנה אתזנו. הא יו״ד שלימו דכלא ושמא קדישא אשתכלל ביה ואשתכח סתים בגויה.

לבתר יו״ד אפיק כלא ושלשל כלא בקשורא חד דא בדא והא אוקמיה בוסינא קדישאה.

י׳ אפיק ההוא נהר דכתיב ביה [p. 56] (בראשית ב:10) *ונהר יוצא מעדן* כגוונא דא ה׳, וההוא *נהר* אפיק תרין בנין כמא דאתמר ומניה אתזנו. לבתר נפקין תרין בנין וברתא אתזנת מבן דא ו׳, הא בן מלכא דשלמא כלא דיליה, לבתר אשתכח ה׳ דאתזנת מן ו׳ והא אוקימנא. אשתכח די׳ עקרא ושרשא ושלימו דכלא הה״ד (משלי כד:3) *בחכמה יבנה בית*.

תנן עשרה שמות אשתכללו ונפקין מהאי יו״ד, י׳ דהיא עשיראה דאתוון, וכלהו אעיל לון בההוא נהר קדישא כד אתעברת ועשרה שמהן כלהו סתימאן בחד וכלהו סתימן ביו״ד, יו״ד כליל לון יו״ד אפיק לון האי אב לכלא, אב לאבהן מניה נפקו ביה תבין.

© 2012, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

ו״ד רמז לעשרה בחושבן אתוון, יו״ד כליל לון, ו״ד שלימו דכלא. ו״ד דכר ונוקבא, ד״ו קרינן לון תרין ועל דא אדם דו פרצופין אתברי ואינון פרצופין דכר ונוקבא הוו כגוונא דלעילא, ו״ד ואינון ד״ו מתתא לעילא וכלא חד מלה. תלת עשר מכילן תליין ביה ועל דא יו״ד כליל ו״ד כמא דאתמר והא אוקמוה.

[p. 57] ותי״ח עשרה שמהן אינון לקביל עשרה אתוון. ובספרא דרב המנונא תמניא אינון ותרין דרגין לקביל שני רקיעין, ומשתניין שמהן עשרה ותשעה ותמניא ושבעה.

קדמאה י״ה בגין דיו״ד כליל ה״א וה״א נפקא מן יו״ד, בגין כך חכמה י״ה אקרי.

תנינא יהוה דאקרי אלהים בגין דההוא נהר דרחמי ובגין דדינין מתערין מניה כתיב רחמי ונקוד באלהים ולא אלהים. **[יא ע״א]**

[p. 58] תליתאה אל והוא גדול ודא אקרי *האל הגדול*.

רביעאה אלהים דדינין אתערין ביה והוא גבורה תקיפא.

חמשאה יהו״ה כללא דכל שלימו דמהימנותא ודא הוא רחמי בשלימו.

שתיתאה ושביעאה צבאות אקרון.

תמינאה א״ל חי כד״א (תהלים קלג:3) *כי שם צוה יי׳ את הברכה חיים עד העולם*, ודא צדיק דכל חיים נפקין מתמן ואקרי יהו״ה כד״א (שם יא:5) *יי׳ צדיק*, ודא הוא ו׳ זעירא דשמא קדישא, בגין כך ו״ו תרין.

תשיעאה אדנ״י ודא מלכות קדישא דדינין נפקין מתמן לעלמא ודא הוא בתראה דכלהו שמהן.

ושם אהי״ה כללא וסתימא דקדמיתא והא אוקמוה כתרא עלאה רישא דכל רישין, שמיה סתים ולא אתגליא ואתמר.

[p. 59] ובספרא דאגדתא עשרה שמהן כתיבן בגוונא אחרא ואנן לא תנינן הכי.

רבי אבא פתח (שיר ד:16) *עורי צפון ובאי תימן וגו׳*. *עורי צפון*, אלו עולות דנשחטות בצפון בגין דאינון מחשבות בצפוני לבא ובאתר דדינא אשתכח בגין דמחשבה אשתכח בליליא בזמנא דדינא אשתכח ורוח צפון מנשבת בפלגות ליליא כד מתערי בני נשא וכנור דוד מנגן מאליו ומחשבתא דבני נשא מתערין.

ובאי תימן, אלין שלמין דנשחטות בדרום בגין דאנון שלמא דכלא, שלמא בעלאי ובתתאי ואלין שלימו דסטרי עלמא, שלימו מסטרא דמהימנותא. והשלמים בגין דאינון שלמא בכלא, בעלים אכלי מנייהו ומתהניין מנייהו דהא שלמא הוא ליה [p. 60] ולכל עלמא. חטאות

© 2012, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

ואשמות נאכלין לכהני בגין דאינון זמינין לכפרא עלייהו ולאעברא חובייהו, ומכלהו קרבני לא חביבא קמי קב״ה כמו שלמים בגין דישתכח שלמא בעלאי ובתתאי.

ועילא מכלהו קטרת דאיהו שלים מכלא ולא אתי לא על חטא ולא על אשם ולא על עון אלא על שמחה כד״א (משלי כז:9) *שמן וקטרת ישמח לב* והא אוקמוה, ועל דא קטרת לא מתקרב אלא בזמנא דשמן מתקרב הה״ד (שמות ל:7-8) *והקטיר עליו אהרן קטרת סמים בבקר בבקר בהטיבו את הנרות יקטירנה, ובהעלות אהרן את הנרות בין הערבים יקטירנה*, בגין דישתכח *שמן וקטרת* כחדא. ת״ח שלמים בכלא הוא שלמא וקטטותא לא אתער בעלמא, אבל קטרת קשיר קשירו דמהימנותא.

רבי אלעזר אמר כלהו עשרה שמהן כתיבי ואנן תנינן קדמאה *אהיה* דא סתימא עלאה כמאן דאמר אנא מאן דאנא ולא אתיידע מאן הוא. *אשר אהיה*, דזמין [p. 61] לאתגליא באנון כתרין אחרנין דהא בקדמיתא סתים, לבתר שרי לאתגלאה עד דמטי לגלויא דשלימו קדישא. וכך כתיב במשה *אהיה* בקדמיתא סתימו דכלא, אנא מאן דאנא, ולבתר *אשר אהיה*, אנא זמין לאתגליא. לבתר *אהיה* בתראה ודא כד אמא מתעברא ועדיין הוא סתים. אימתי אתגליא, בזמנא דכתיב (שמות ג:14) *לך ואספת את זקני ישראל ואמרת אליהם יהוה אלהי אבותיכם וגו׳*, דא שלימו דכלא, והכא הוא גלויא וקשורא דשמי. בגין כך קדמאה דכלא *אהיה*.

תניינא י״ה בגין דחכמה אפיק ה״א וסתים ביה ולא אתפרש מניה לעלמין והא אוקמוה (בראשית ב:10) *ונהר יוצא מעדן* כהאי גוונא, ואוליפנא מאבא יו״ד כמא דאתמר, לבתר יה דלא מתפרשן לעלמין ויו״ד אפיק ה״א כהאי גוונא י״ה, הרי יו״ד וההוא *נהר* דאפיק קמיה ואתמשך מניה. [p. 62] ולתתא תרין בנין דנפקי מנייהו, מסטרא דאבא י׳ נפיק בן דהא אחיד ביה ביו״ד ואחיד בההוא נהר, ומסטרא דאימא נפקת בת דאיהי נהר תתאה. והאי בן אתמשך לבתר ונפיק מנייהו **[יא ע״ב]** והוא וא״ו ודא ירית לאבא ואמא ואתקשר ביה מהימנותא דכלא ומניה אתזנת ההיא ברתא מההוא ירותא דהוא ירית.

ועל דא מאן דבעי למכתב שמא קדישא יו״ד בקדמיתא קוצא חד לעילא וקוצא חד באמצעא וקוצא חד לתתא והא אתמר. לבתר י״ה דלא מתפרשן לעלמין כגוונא דא בגין דאשתכחו תרווייהו בשלימו דכלא אב ואם בן ובת כגוונא דא י״ה. הרי לך כל שלימו דמהימנותא.

לבתר אתפשט מהימנותא ונפקי תרין בנין מכללא דא בארחייהו. בן נפיק מתרווייהו והוא וא״ו דשמא קדישא, בת נפקא מסטרא דאמא והיא ה״א בתראה דשמא קדישא ולא אשתלימת אלא עם וא״ו בגין דמניה אתזנת. ועל דא בעי למכתב וא״ו ולבתר ו״ה כגוונא דא

© 2012, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

ו״ה, הרי ו׳ וההוא אתפשטותא דנפיק מניה כגוונא דההוא נהר דנפיק מן יו״ד בגין דמניה אתזנת והרי בן דנפיק מניה לתתא.

והא מלין אלין אוקים לון אבא והא אתאמרו ואנא כד מטינא למלין אלין אמינא לון בגין דפקדונא דאבא הכי, והכי בעי ב״נ לאזדהרא בשמא קדישא ויכתוב שמא קדישא כגוונא דא ודא הוא כדקא חזי [p. 63] ואי לאו לא אקרי שמא קדישא ואקרי פגים ומאן דפגים שמא קדישא טב ליה דלא איברי.

תליתאה יהוה דאקרי אלהים כמה דאתמר רחמי ונפיק מניה דינא ודא הוא ההוא נהר דנגיד ונפיק מעדן.

רביעאה אל גדול והא אתמר ודא גדולה.

חמשאה אלהים ובכל אתר דא גבורה.

שתיתאה יהוה רחמי שלימו דכלא עקרא דכלא קשרא דמהימנותא אחיד לכל סטרין ודא תפארת ישראל.

שביעאה ותמינאה צבאות ועל דא יהו״ה קריב בכלא אחיד לכל סטרין. לזמנין יי׳ אלהים דהא קריבין אינון תפארת לגבי גבורה, לזמנין יי׳ צבאות דהא קריבין אינון תפארת לגבי נצח והוד דאקרון צבאות, והא אתמר דאשתמודען מלי נביאי מהימני מפומיה כד אמר *כה אמר יי׳ אלהים* וכד אמר *כה אמר יי׳ צבאות* והוו ידעי מאן אתר קא אתיין מלין.

תשיעאה שדי דאמר לעולם די דהא די ספוקא הוא וספוקא לא אתי לעלמא אלא מן צדיק דאיהו יסוד עולם דאמר לעולם די.

[p. 64] עשיראה אדני דהא דינא דמלכותא דינא ודאי והאי לאגחא קרבין דמלכא בעלמא ודא גבורה תתאה ודא הוא צדק.

ואלין אינון עשרה שמהן דקב״ה אקרי בהו וכלהו אתקשרן דא בדא ביחודא שלים, ואלין אינון כתרין קדישין דמלכא דהוא אשתמודע בהו ואינון שמיה והוא אינון, וכד מתקשרן כלהו כחדא על ריחא דקטרת כדין אקרי קטרת קשורא דמתקשרי כחדא. זכאה חולקהון דצדיקייא דידעין ארחוי דאורייתא וידעין לאשתמודעא ביקרא דמאריהון הה״ד (ישעיה סו:18) *ובאו וראו את כבודי*.

ואם זבח שלמים קרבנו וגו׳. ר׳ שמעון אומר כתיב (במדבר ז:86) *עשרה עשרה הכף בשקל הקדש*, *עשרה עשרה* למאי קא אתי. אלא *עשרה* למעשה בראשית, *עשרה* למתן תורה, *עשרה* מאמרות במעשה בראשית, *עשרה* מאמרות במתן תורה. מאי קא מיירי, בגין דעלמא לא איברי אלא בגין דאורייתא דכל זמנא דישראל מתעסקי באורייתא עלמא מתקיים וכל זמנא

© 2012, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

דישראל מתבטלי מאורייתא מה כתיב, (ירמיה לג:25) *אם לא בריתי יומם ולילה חקות שמים וארץ לא שמתי*.

[p. 65] ת״ח עשרה מאמרות במעשה בראשית כדתנינן בעשרה מאמרות נברא העולם, עשרה מאמרות למתן תורה. כתיב (שמות כ:2) *אנכי יי׳ אלהיך*, וכתיב במעשה בראשית (בראשית א:3) *יהי אור ויהי אור*, דא הוא מהימנותא דקב״ה **[יב ע״א]** *אור* אקרי דכתיב (תהלים כז:1) *יי׳ אורי וישעי ממי אירא*.

[p. 66] כתיב (שמות כ:3) *לא יהיה לך אלהים אחרים על פני*, וכתיב במעשה בראשית (בראשית א:6) *יהי רקיע בתוך המים ויהי מבדיל בין מים למים*. *יהי רקיע*, אלין ישראל דאינון חולקא דקב״ה דאחידן בההוא אתר דאקרי שמים. והיינו דזמנא חדא שלח רבי ייסא סבא לרבי אלעאי אמר הא כל שאר עמין יהיב לון קב״ה לרברבין ממנן שולטנין, לישראל באן אתר יהיב לון. שלח ליה *ויתן אתם אלהים ברקיע השמים*, ושפיר שלח ליה.

בתוך המים, בין מילי דאורייתא. *ויהי מבדיל בין מים למים*, בין קב״ה דאיהו באר מים חיים ובין ע״ז דאיהו (ירמיה ב:13) *בארות נשברים אשר לא יכילו המים* דאינון מים סרוחים מכונסים, ועל דא ישראל קדישין מבדילין *בין מים למים*.

כתיב (שמות כ:7) *לא תשא את שם יי׳ אלהיך לשוא*, וכתיב במעשה בראשית (בראשית א:9) *יקוו המים מתחת השמים אל מקום אחד*. ת״ח כל מאן דאומי בשמא קדישא לשקרא כאילו פריש אימא מאתרה לעילא וכתרין קדישין לא מתיישרן בדוכתייהו כד״א (משלי טז:28) *ונרגן מפריד אלוף*, ואין *אלוף* אלא קב״ה. וכתיב *יקוו המים מתחת השמים אל מקום אחד*, לא תשוי פרודא בגין אומאה דשקרא. *אל מקום אחד*, כדקא חזי באתריה דקשוט ולא לאתר אחרא דשקרא. ומאי שקרא הוא, דאזלין מיא לאתר אחרא דלאו הות דיליה.

[p. 67] כתיב (שמות כ:8) *זכור את יום השבת לקדשו*, וכתיב במעשה בראשית *תדשא הארץ דשא*. אימתי אתרביאת ארעא קדישא ואתעטרת בעטרהא, הוי אימא ביום השבת דהא כדין אתחברת כלה במלכא לאפקא דשאין וברכאן לעלמא.

כתיב *כבד את אביך ואת אמך וגו׳*, וכתיב במעשה בראשית *יהי מארת ברקיע השמים*. מאי קא מיירי, אלא אלין *מאורות* דא הוא *אביך ואמך*. *אביך* דא שמשא, *אמך* דא סיהרא, ואין שמשא אלא קב״ה דכתיב (תהלים פד:12) *כי שמש ומגן יי׳ צבאות וגו׳*, ולית סיהרא אלא כנסת ישראל דכתיב (ישעיה ס:20) *וירחך לא יאסף*, ועל דא כלא חד.

© 2012, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

[p. 68] כתיב *לא תרצח*, וכתיב במעשה בראשית *ישרצו המים שרץ נפש חיה*, ואת לא תקטול ב״נ דאקרי הכי דכתיב *ויהי האדם לנפש חיה*, ולא תהיה כדגים הללו דרברבי בלעי לזוטרי.

כתיב *לא תנאף*, וכתיב במעשה בראשית *תוצא הארץ נפש חיה למינה*, דלא ישקר ב״נ באנתו אחרא דלאו היא בת זוגו, ועל דא כתיב *תוצא הארץ נפש חיה למינה*, דלא תוליד אתתא אלא *ממינה*. ומאן הוא *מינה*, דא בן זוגה.

כתיב *לא תגנוב*, וכתיב במעשה בראשית *ויאמר אלהים הנה נתתי לכם את כל עשב זורע זרע*. מה דיהבית לכו ואפקדית לכו יהא לכו ו*לא תגנבו* מה דהוא לאחרא.

כתיב במתן תורה *לא תענה ברעך עד שקר*, וכתיב במעשה בראשית *נעשה אדם בצלמנו כדמותנו*. מאן דהוא בדיוקנא דמלכא לא תסהיד ביה שקר, ומאן דאסהיד ביה שקר בחבריה כאילו אסהיד לעילא.

כתיב *לא תחמוד אשת רעך*, וכתיב במעשה בראשית *לא טוב היות האדם לבדו*. הא בת זוגך לקבלך ועל דא *לא תחמוד אשת רעך*.

[p. 69] והיינו עשרה מאמרות למעשה בראשית ועשרה מאמרות למתן תורה והיינו (במדבר ז:86) *עשרה עשרה הכף בשקל הקדש*, *בשקל הקדש* אתתקלו כחדא בשקולא חדא, ובגיני כך קאים עלמא ואשתכח ביה שלמא. ועל דא *ואם זבח שלמים קרבנו*, לקיימא עלמא בשלמא. ולא עוד אלא דמכפר על מצות עשה ועל מצות לא תעשה בגין לאטלא שלם על כלא.

כתיב (איוב כה:2) *המשל ופחד עמו עושה שלום במרומיו*. האי קרא אוקמוה חברייא, אבל *המשל*, דא **[יב ע״ב]** אברהם דכתיב ביה (בראשית יב:2) *ואגדלה שמך*, וכתיב *נשיא אלהים אתה בתוכנו וגו׳*. *ופחד*, דא יצחק דכתיב (שם לא:42) *ופחד יצחק היה לי*. *עושה שלום במרומיו*, זה יעקב דכתיב (מיכה ז:20) *תתן אמת ליעקב*, וכתיב (זכריה ח:19) *והאמת והשלום אהבו*, ד*אמת ושלום* קשיר דא בדא. ועל דא הא שלימותא דכלא ושלמים שלימותא הוא ושלמא דכלא, ומאן דקריב להון אסגי שלמא דכולי עלמא. יעקב עביד שלום כמא דאמרן בגין דאחיד להאי ולהאי, ושלמים אחידן למצות עשה [p. 70] ולמצות לא תעשה בהאי סטרא ובהאי סטרא ועל דא אקרי שלמים, ורזא דמלה דכתיב (בראשית כה:27) *ויעקב איש תם*, ומתרגמי׳ גבר שלים, שלים לעילא ותתא.

רבי אחא אמר כתיב (ויקרא ז:12) *אם על תודה יקריבנו*. *תודה* מאי קא מיירי, כד״א (שם ה:5) *והתודה אשר חטא עליה*, *עליה* דייקא. ועל דא *חלות מצות*, ו*חלות מצות* הא אוקמוה ועל מה אתיא מצה *וחלת* כתיב חסר בגין ד*חטא עליה*.

© 2012, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

[p. 71] תאני רבי חייא כתיב *על זבח תודת שלמיו*, הא שלימו דכלא. *שלמיו* תרי, *תודה* אתידע.

א״ל רבי יהודה *תודה* ידיע, *שלמיו* מהו תרי.

א״ל תרי ווין ו״ו דהיינו שלימו דכלא.

א״ר יצחק *תודת שלמיו*, דאטיל שלמא בכלא ואתער רחמי בכלהו עלמין.

ר׳ יוסי אמר הא דר׳ חייא שפיר דכנסת ישראל אתברכא מאינון תרי דאינון שלימו דכלא.

ר׳ יוסי אמר *לחם חמץ* הא ידיע והא אתמר כמה דהוה חטאה כך הוא מקרב בההוא גוונא ממש.

ת״ח *חלת מצות* חסר כמה דאתמר. *בלולות בשמן ורקיקי מצות*, למאי קא רמיזא.

[p. 72] אמר ר׳ שמעון הני אינון (בראשית ג:24) *להט החרב המתהפכת וגו׳*, בגין דכלהו אתמנן על ארחייהו דבני נשא לאינון דעברין על פתגמי אורייתא, ועל דא כולא *בלולות בשמן* לאמשכא משח רבות מאתר עלאה לתתא ויתברכון כלהו כחדא מההוא משח רבות קודשא. ודא הוא יין לנסך והא אוקמוה *רביעית ההין*, ובאתר חד תלי יין ושמן ומים לנסוך והא אוקימנא מלי. מים לאשקאה גנתא וכל אינון נטיעין ועל דא אית מים ואית מים. יין אית אתר דאיהו טוב ואית אתר דאיהו לאענשא דאיהו דינא, ועל דא מאן דחמי ליה בחלמיה אית למאן דאיהו טב ואית למאן דאיהו דינא. אי ת״ח הוא כתיב (תהלים קד:15) *ויין ישמח לבב אנוש*, וכתיב (שיר א:2) *כי טובים דודיך מיין*, ודא הוא יין דמנטרא דחדי לכלא. ואי לאו (משלי לא:6) *תנו שכר לאובד ויין למרי נפש*, אית יין אחרא דהוא דינא. [p. 73] ועל דא בעי לקרבא אלין מלין לקרבניה בגין דיתעבר דינא ויתער רחמי, אתעבר יין ואתי יין וכן בכלא.

ושמן לא אעדי מן קרבניה לעלמין בר במנחת קנאות דכתיב (במדבר ה:15) *לא יתן עליה שמן וגו׳* דהא הכא לא בעיא רחמי דהא כלא דינא דכתיב (שם:27) *וצבתה בטנה ונפלה ירכה*, (שם:21) *יתן יי׳ אותך*. ועל דא *וזאת תורת זבח השלמים, אם על תודה יקריבנו*.

[p. 74] רבי חזקיה הוה יתיב קמיה דר׳ יצחק, קמו בפלגות ליליא למלעי באורייתא. פתח רבי יצחק ואמר (תהלים קלד:1) *שיר המעלות הנה ברכו את יי׳ כל עבדי יי׳ העומדים בבית יי׳ בלילות*. האי קרא הא אוקמוה חברייא והא אתמר, אבל האי שבחא הוא דכל אינון בני מהימנותא. ומאן אינון בני מהימנותא, אינון דמשתדלי באורייתא וידעין ליחדא שמא קדישא כדקא יאות, ושבחא דאינון בני מהימנותא אינון דקיימי בפלגות ליליא למלעי **[יג ע״א]** באורייתא ומתדבקי בה בכנסת ישראל לשבחא לקב״ה במלי אורייתא.

© 2012, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

ת״ח בשעתא דבר נש קאים בליליא למלעי באורייתא ורוח צפון אתער ואתפלג ליליא ההיא אילתא קיימא ומשבחת ליה לקב״ה, ובשעתא דהיא קיימא כמה אלף וכמה רבבן קיימין עמה בקיומייהו וכלהו שראן לשבחא למלכא קדישא. ההוא מאן דזכי וקם בפלגות ליליא למלעי באורייתא קב״ה אצית ליה כמא דאוקמוה דכתיב (שיר ח:13) *היושבת בגנים חברים מקשיבים לקולך השמיעני*. [p. 75] וכל אינון אוכלוסין לעילא וכל בני תושבחתא דמזמרי למאריהון כלהו משתככי בגין תושבחתא דאינון דלעו באורייתא ומכרזי ואמרי (תהלים קלד:1) *הנה ברכו את יי׳ כל עבדי יי׳*, אתון *ברכו את יי׳*, אתון *שבחו את יי׳*, אתון אעטרו למלכא. וההיא איילתא מעטרת ביה בההוא ב״נ קמי דמלכא ואמרת חמי במאי ברא אתינא לקמך, במאי ברא אתערנא לקמך. ומאן אינון דשבחא כלא דלהון קמי מלכא, ההי״ד *העומדים בבית יי׳ בלילות*, אלין אקרון *עבדי יי׳*, אלין אתחזון לברכא למלכא ההי״ד (שם:2) *שאו ידיכם קדש וברכו את יי׳*, אתון אתחזון דמלכא קדישא אתברך על ידייכו.

שאו ידיכם קדש. מהו *קדש*, אתר עלאה דמבועא דנחלא עמיקא נפיק מיניה דכתיב *ונהר יוצא מעדן*, *ועדן* הוא דאקרי *קדש* עלאה, בגיני כך כתיב *שאו ידיכם קדש וברכו את יי׳*. וב״נ דעביד כן וזכי להאי מאי קא מכרזי עליה, *יברכך יי׳ מציון*, את תברך לקב״ה מאתר דאקרי *קדש* עלאה והוא יברך לך מאתר דאקרי *ציון*. ואת ומטרוניתא תתברכון כחדא, כמא דזווגא דילכון הוה כחדא לשבחא למלכא כך מההוא אתר דמתברכא מההוא אתר ממש יזמין לך ברכאן ההי״ד *יברכך יי׳ מציון*. ולא עוד אלא *וראה בטוב ירושלם*. מאן *טוב ירושלם*, אינון ברכאן דנפקי לה ממלכא ע״י [p. 76] דההוא דרגא קדישא, ועל דא *יברכך יי׳ מציון וגו׳*, כלא חד מלה.

ולא עוד אלא *וראה בנים לבניך וגו׳*. *וראה בנים לבניך* שפיר, מהו *שלום על ישראל*, מאי קא בעיא הכא *ישראל*. אלא בגין דאסגי שלמא לעילא דכד הוא זכי לכל האי אסגי שלמא לעילא ותתא. *שלום על ישראל* סתם *ושלום* שבחא הוא דעלאי ותתאי שבחא הוא דכל עמין, ומילי דאורייתא אסגין שלמא בעלמא דכתיב (שם כט:11) *יי׳ עוז לעמו יתן יי׳ יברך את עמו בשלום*.

נפש כי תחטא. ר׳ יוסי פתח (שיר ב:6) *עד שיפוח היום ונסו הצללים אלך לי אל הר המור ואל גבעת הלבונה*. כמה אית להו לבני נשא לאזדהרא מחובייהו דלא למחטי קמי מאריהון דהא בכל יומא נפיק כרוזא ואומר אתערו לבייכו לקמי מלכא קדישא, אתערו [p. 77] לאזדהרא מחובייכו, עיינו בנשמתא קדישא דיהב בגווייכו מאתר קדישא עלאה. דתנינן בשעתא דקב״ה אפיק אינון נשמתין לנחתא בבני נשא אסהיד בכל חדא בכמה ויעודין בכמה קסטורין

© 2012, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

בגין לנטרא פקודוי. ולא עוד אלא דאעבר לה באלף ותמניא אלפי עלמין לאשתעשע בהו ולמחמי יקרא דאינון דמשתדלי באורייתא, נפקא וקיימא קמי מלכא בלבוש יקר בדיוקנא דהאי עלמא, בלבוש נהורא עלאה אסתכלת ביקרא דמלכא כל יומא ואעטרו לה בכמה עטרין.

בשעתא דמטי זמנא לנחתא לעלמא עבדת מדורא בגן עדן תלתין יומין למחמי יקרא דרוחיהון דאינון צדיקייא וסלקא לאתרה, לבתר נחתא לעלמא. **[יג ע״ב]** אעטר לה מלכא קדישא בשבע עטרין עד דאתת ועאלת לאתרה ויתבא בהאי עלמא ואשתדלת בחשוכא. אורייתא תוהת עלה ואמרת ומה כל יקרא דא וכל שלימותא אשלים לנפשא מלכא עלאה והיא חבאת קמיה. *נפש כי תחטא*, ומה דין הוא דתחטא.

[p. 78] ואמר ר׳ יוסי *נפש כי תחטא*, אהדרנא לקרא *עד שיפוח היום*, עיטא להאי נפש לאזדהרא מחובהא ותיתוב לאתדכאה *עד שיפוח היום*, עד לא תפוח יומא דהאי עלמא וייתי ההוא יומא תקיפא דיתבע לה מלכא דינא לנפקא מהאי עלמא.

ונסו הצללים, דא הוא רזא דחברייא דקאמרי בשעתא דמטי זמנא דב״נ לנפקא מעלמא צולמא דבר נש אתעבר מניה הה״ד *עד שיפוח היום*, עד דינשוף יומא לנפקא מהאי עלמא. *ונסו הצללים*, דיתעבר צולמא, יתוב לקמי מאריה.

ר׳ אלעזר אמר תרי צולמי אית ליה לב״נ כד איהו בקיומיה חד רברבא וחד זעירא ומשתכחי כחדא, כדין ב״נ בקיומיה ועל דא *ונסו הצללים* כתיב. כדין בעי בר נש לאסתכלא בעובדוי ולאתתקנא קמי מאריה ויודי עליהו בגין דקב״ה רחום אקרי ומקבל לאינון דתייבין קמיה. ודא הוא *עד שיפוח היום ונסו הצללים* דכיון דאינון *צללים* מתעברין מיניה ואיהו תפיס בקולרא תשובה היא אבל לא מעליא כ״כ כזמנא דאיהו קאים בקיומיה, ושלמה מלכא אכריז ואמר (קהלת יב:1) *וזכור את בוראך בימי בחורותיך וגו׳*. ועל דא *עד שיפוח היום וגו׳* דבעי ליה לב״נ לתקנא עובדוי דכד מטון יומוי לסלקא מן עלמא קב״ה תוה עליה ואומר *נפש כי תחטא ושמעה קול אלה*, והא אומינא לה באומאה דשמי דלא לשקרא בי [p. 79] ואסהדית בה כד נחתא. *והוא עד*, ודאי מכמה זמנין דאסהדית בה לנטרא פקודי. בגין כך הואיל וב״נ *הוא עד* בשעתא דיתוב קמי מלכא *או ראה או ידע*, *או ראה* אינון חובין דעבד ואסתכל בהו, *או ידע* בבירורא דמלה דהוא עבר על פקודא דמאריה, *אם לא יגיד*, אי לא אודי מינייהו קמי מאריה מה כתיב כד יפוק מהאי עלמא, *ונשא עונו*. וכד *ישא עונו* היך פתחין ליה פתחא והיך יקום קמי מאריה, ועל דא *נפש כי תחטא* כתיב.

נפש כי תחטא. ר׳ אבא פתח (תהלים מד:18) *כל זאת באתנו ולא שכחנוך ולא שקרנו בבריתך*. *כל זאת באתנו*, כל אלו באו עלינו מבעי ליה, אלא כל דינין דלעילא אתו עלנא ולא

© 2012, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

שכחנוך ולא אנשינא מילולי אורייתך. מכאן אוליפנא כל מאן דאנשי מילולי דאורייתא ולא בעי למלעי בה כאלו אנשי ליה לקב״ה דהא אורייתא כלה שמא דקב״ה הוי.

[p. 80] *ולא שקרנו בבריתך*, דלא משקר בהאי את קיים קדישא דרשים ביה בבר נש דכל מאן דמשקר ביה כאלו משקר בשמא דמלכא בגין דשמא דמלכא אתרשים ביה בבר נש.

וקרא אחרא אודי ביה בהאי קרא דכתיב (שם 21:) *אם שכחנו שם אלהינו ונפרוש כפינו לאל זר*. *אם שכחנו שם אלהינו*, כד״א *ולא שכחנוך*, דא אורייתא דאיהי *שם אלהינו*. *ונפרוש כפינו לאל זר*, כד״א *ולא שקרנו בבריתך*, וכלא חד מלה. מאי שקרא הכא, דפריש כפוי לרשותא אחרא ומשקר בהאי ברית. ועל דא אורייתא אחידא בדא דכל מאן דמנטר להאי כאלו נטיר אורייתא כלה, ומאן דמשקר בהאי כאלו משקר באורייתא כלה.

[p. 81] תא חזי אברהם עד לא אתגזר לא אתמר דאיהו נטר אורייתא, כיון דאתגזר מה כתיב, (בראשית כו 5:) *עקב אשר שמע אברהם בקולי וישמור משמרתי מצותי חקותי ותורתי*, וכלא בגין דאתגזר ורשים ביה רשימא קדישא ונטר ליה כדקא יאות סליק ליה כאלו נטיר אורייתא כלה. יצחק **[יד ע״א]** כמו כן כתיב (בראשית יז 21:) *ואת בריתי אקים את יצחק*, ועל דא אורייתא אקרי *ברית*.

ת״ח יוסף בגין דנטיר להאי את קיימא ולא בעא לשקרא ביה זכה ליקרא בהאי עלמא ובעלמא דאתי, ולא עוד אלא דקב״ה אשרי שמיה בגויה הה״ד (תהלים פא 6:) *עדות ביהוסף שמו*. זכה לברכתא דהאי עלמא ולברכתא דעלמא דאתי.

א״ר יצחק כתיב (דברים לג 17:) *בכור שורו הדר לו וגו׳*. יוסף זכה בשור דאיהו קדמאה לקרבנא.

[p. 82] א״ל רבי יהודה אי הכי אמאי אתברך במלה דאיהו שמאלא, בימינא איבעי ליה דהא כתיב (יחזקאל א 10:) *ופני שור מהשמאל*.

א״ל בגין דיגין על חוביה דירבעם.

א״ל רזא אוליפנא בהאי קרא דכיון דיוסף נטיר ליה להאי ברית דהאי ברית אחיד בתרין דרגין ואינון תרין דרגין לעילא בשמהן אקרון, ואוליפנא בפרשת פרה אדומה דהאי פרה חד דרגא הוי וזווגא דפרה שור אקרי ודא הוא *בכור שורו הדר לו* ודאי, ולאו האי כשור דעלמא אלא *וקרני ראם קרניו*, עלאה הוא על כל אחרנין ועל דא *בהם עמים ינגח יחדיו אפסי ארץ*. משמע דכל מאן דנטיר להאי רשימא קדישא אינון תרין דרגין עלאין אתקשרן ביה לנטרא ליה בכלא ולאעטרא ליה ביקרא עלאה, ועל דא זכה הוא בתרין מלכו חד הוא וחד בנוי דכיון דשלמה אידבק בנשים נכריות אתיהיב מלכותא לירבעם ועל דא ברית חביב מכלא.

© 2012, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

בגיני כך א״ר שמעון האי ב״נ דאוליד בר אתקשר בשכינה דהיא פתחא דכל פתחין עלאין פתחא דאתקשר [p. 83] בשמא קדישא, דא״ר שמעון ההוא דמא דנפיק מההוא רביא נטיר קמי קב״ה ובשעתא דדינין מתערין בעלמא אשגח קב״ה בההוא דמא ושזיב עלמא, ובגיני כך כתיב (בראשית יז: 12) *ובן שמונת ימים ימול לכם כל זכר וגו׳*, וכתיב (תהלים צ: 10) *ואם בגבורות שמנים שנה*, וכלא בחד מתקלא סלקא.

תאנא בההוא דמא זכי עלמא לאתבסמא בחסד וקיימין כלהו עלמין דכתיב (ירמיה לג: 25) *אם לא בריתי יומם ולילה חקות שמים וארץ לא שמתי*. *אם לא בריתי* תינח, *יומם ולילה* למה.

א״ר שמעון תרין כתרין אתאחדן כחדא ואינון פתחא דכל שאר כתרין, ותאנא חד דינא חד רחמי מתבסמין דא בדא דכר ונוקבא, בסטרא דדכורא שריא חסד, בסטרא דנוקבא שריא דינא, ובגיני כך חד חוורא וחד סומקא בגין לאתבסמא דא בדא, ובגיני כך מתקשרין דא בדא ואתבסם כלא, ודא הוי *ברית* דאקרי *יומם ולילה* דאחיד בתרוייהו. [p. 84] ועל האי אקרי בר נש שלים דכתיב (בראשית יז: 1) *התהלך לפני והיה תמים*. אימתי אקרי *תמים*, כד זכה בתרוייהו ב*יומם ולילה*, וכתיב (תהלים מב: 9) *יומם יצוה יי׳ חסדו ובלילה שירה עמי*, ותרוייהו אחסין אברהם ולא אתקיימא ביה חסד בקיומא שלים עד דאתגזר, כיון דאתגזר אתקיים ביה וזכה לתרווייהו ואקרי שלים כמא דתנינן דכתיב (בראשית יח: 1) *והוא יושב פתח האהל כחום היום*. *פתח האהל*, דא היא כתרא עשיראה דמלכא דאיהי פתחא לכל משכנא קדישא דשאר כתרין, וכתיב (תהלים קיח: 19) *פתחו לי שערי צדק*, וקרייה דוד מלכא פתחא דכתיב *זה השער ליי׳*.

כחום היום, כנהירו נהירו דחסד חולק עדביה, כמה דיתיב בהאי יתיב בהאי. אימתי אתקיימו ביה, כד אתגזר ובגיני כך כתיב *ברית יומם ולילה*.

[p. 85] תאנא כתיב (שמות יב: 23) *ופסח יי׳ על הפתח*. מאי *ופסח יי׳ על הפתח*, דשריא על האי פתחא חסד לאתבסמא ובגיני כך *ולא יתן המשחית*.

א״ר אלעזר והא תנינן גיורא דאתגזר ועייל תחות גדפוי דשכינה אקרי גר צדק ולא יתיר, גר צדק ודאי, זכי למיעל בההוא **[יד ע״ב]** כתרא דצדק ואת אמרת דזכי לתרווייהו.

א״ל ר׳ שמעון אלעזר ברי לא דמי מאן דאתי משרשא קדישא ומגזעא דקשוט למאן דאתי מזוהמא בישא ומשרשא דגעלי בישין תקיפין. בישראל כתיב בהו (ירמיה ב: 21) *ואנכי נטעתיך שורק כולו זרע אמת*, באומות העולם כתיב (יחזקאל כג: 20) *אשר בשר חמורים בשרם וזרמת סוסים זרמתם*. [p. 86] ובגין כך ישראל קדישין זרעא דקשוט גזעין דאתבסמו בטורא

© 2012, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

דסיני ואתפסק מנהון כל זוהמא כלהו מתבסמין וכלהו עיילין בקיומא קדישא ד*יומם ולילה* למהוי שלימין בכלא, אבל אומות העולם קשיא למעבר מנייהו זוהמא ואפילו עד תלתא דרין, ובגיני כך תנינן *טוב שבגוים וגו׳*, ובגיני כך גר צדק ודאי. דאמר רב המנונא סבא אומות העולם עד דלא אתגזרו שריין בכתרין תתאין דלא קדישין ורוח מסאבא שריא עלייהו, כיון דאתגזרו שריין בכתרא קדישא שכינתא דשלטא על כל שאר כתרין תתאין ורוח קדישא שריא עלייהו, אבל ישראל קדישין בני קדישין דגזעין ושרשין אתבסמו בהימנותא שלימתא קדישא בשעתא דאתגזר בשריה שריא בכלא דכתיב (דברים ד:4) *ואתם הדבקים ביי׳ אלהיכם חיים כלכם היום*.

[p. 87] *והיה כי יחטא ואשם והשיב את הגזלה אשר גזל או את העושק אשר עשק או את הפקדון אשר הפקד אתו או את האבדה אשר מצא*. רבי יוסי פתח (ישעיה נד:9) *כי מי נח זאת לי אשר נשבעתי מעבור מי נח עוד על הארץ*. האי קרא קשיא. כתיב (בראשית ז:10) *ומי המבול היו על הארץ*, וכתיב (שם ט:11) *ולא יכרת כל בשר עוד ממי המבול*. *מי המבול* כתיב ולא *מי נח*, וכתיב *כי מי נח זאת לי אשר נשבעתי מעבור מי נח*. *זאת לי*, הם *לי* איבעי ליה. אלא הכי תאנא כד זכאין סגיאין בעלמא קב״ה חדי עמהון ומשתבח בהון דתנינן כד אשתכח זכאה בעלמא אשתכח ביה שלמא, כביכול אטיל שלמא לעילא וכל עלמין בגיניה מתברכאן ואטיל שלמא בפמליא של מעלה. מנא לן, דכתיב (ישעיה כז:5) *או יחזק במעזי יעשה שלום לי שלום יעשה לי*. תרין שלמין למאי הכא, אלא *יעשה שלום לי* דאשרי דכר ונוקבא, *שלום יעשה לי* דמתברכין אבהן.

מאי איכא בינייהו. אמר ר׳ יוסי כד מתברכין אבהן *שלום יעשה לי* דאקדים *שלום* בכלא ובגין כך *שלום* קדים. *יעשה שלום לי*, מאי טעמא לא אקדים *שלום* הכא. [p. 88] אלא בגין דיתעבר חויא דשריא בנוקבא בקדמיתא וייתי דכורא למשרי באתריה ובגין כך *יעשה* אקדים ולבתר *שלום*.

תאנא בזמנא דזכאה שארי בעלמא דינין לא מתערין ולא שליטין בעלמא משום דההוא ב״נ זכאה את הוא בעלמא וקב״ה בגיני כך בעי ביקריה ועלמא מתקיים בגיניה.

תאנא א״ר יוסי בזמנא דבני עלמא אשתכחו חייבין קמיה דקב״ה ההוא זכאה דישתכח בעלמא בעי קב״ה לאשתעא בהדיה בגין דיבעי רחמי על עלמא ויתפייס בהדייהו. מה עביד קב״ה, משתעי בהדיה אינון חובי עלמא ואמר ליה לאוטבא ליה בלחודוי ולשיצאה כלהו. מה אורחוי דההוא ב״נ זכאה, שביק דידיה ונסיב לכולי עלמא בגין דאתפייס קב״ה בהדייהו.

© 2012, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

מנא לן, ממשה. אמר ליה קב״ה ישראל חבו באותו מעשה. אמר ליה *הרף ממני וגו׳*. בההיא שעתא אמר משה אי בגין יקרא דילי ישתצון ישראל מעלמא דין, טב לי למְמת ולא יימרון דשביקנא ההוא דכולי עלמא בגין יקרא דילי. מיד *ויחל משה* ואושיט גרמיה למיתה בכמה אתרין בגיני ישראל דכתיב *ועתה אם תשא חטאתם וגו׳*. ותאנא לא זז משם עד דמחל קב״ה לישראל הה״ד *וינחם יי׳ על הרעה אשר דבר לעשות לעמו*, וכתיב (במדבר יד:20) *ויאמר יי׳ סלחתי כדבריך*.

[p. 89] ואלו לנח כתיב (בראשית ו:13) *ויאמר אלהים לנח קץ כל בשר בא לפני כי מלאה הארץ חמס*. אמר ליה נח ולי מה את עביד. א״ל *ואני הנני מקים את בריתי אתך וגו׳ עשה לך תבת עצי גפר*. ולא בעא רחמי על עלמא ונחתו מייא ואובידו בני עלמא ובגין כך *מי נח* ודאי דביה הוו תליין ולא בעא רחמי על עלמא. **[טו ע״א]**

מכאן א״ר יוסי מאי דכתיב (בראשית ט:20) *ויחל נח איש האדמה*. *ויחל* כד״א (במדבר ל:3) *לא יחל דברו*, דאתעביד חול. *איש האדמה*, דבגיניה אשתציאת ארעא דלא בעא רחמי עלה.

ד״א *איש האדמה*, דבגיניה אתתקנת לבתר דאשתציאו קדמאי דכתיב *ולא אוסיף עוד להכות את כל חי כאשר עשיתי*.

[p. 90] תאנא *מי נח* אקרון דהוא גרים דאקרון על שמיה.

א״ר יוסי *זאת לי*, מאי קא מיירי. אלא אמר קב״ה *מי נח* גרמו לי דאגלי זאת בעלמא דכתיב *זאת בריתי*, *זאת אות הברית אשר אני נותן*, *את קשתי נתתי בענן והיתה לאות ברית*, כלומר לית למאן דאשגח אלא ליקרא דשמי דרמיזא *בזאת*, ומאן גרים לי, *מי נח*.

ומכאן סימנא לצדיקא וחסידא דלא אתגלייא ולא אצטריך עלמא להאי *זאת*. ומאי נינהו, ההוא דבעי רחמי על עלמא ויתחזי לאגנא עלוי כגון ר׳ שמעון בן יוחאי דלא אצטריך עלמא ביומוי להאי ברית דהוא הוה סימנא בעלמא דלא הוה גזרה דאתגזר לעילא דלא מבטל לה. והיינו דכתיב (שמואל ב כג:3) *מושל באדם*, קב״ה *מושל באדם*, ומי *מושל* בקב״ה, כביכול צדיק דקב״ה גוזר ואיהו מבטל. [p. 91] כגון ר׳ שמעון בן יוחאי דיומא חד הוה יתיב אבבא דתרעא דלוד, זקף עינוי חזא שמשא דנהיר ואסתים נהורא תלת זמני. אדהכי אחשך נהורא ואתחזי בשמשא אוכמא וירוקא.

אמר לר׳ אלעזר בריה תא אבתראי ונחמי דהא ודאי גזרה אתגזר לעילא וקב״ה בעי לאודעא לי דודאי תלתין יומין תליא ההוא מלה דאתגזר לעילא עד דאודעיה קב״ה לצדיקי הה״ד (עמוס ג:7) *כי לא יעשה יי׳ אלהים דבר כי אם גלה סודו אל עבדיו הנביאים*.

עד דהוו אזלי עאלו בההוא כרם. חמו חד חויא דהוה אתי ופומא פתיחא ומלהט בעפרא, אשתניק ר׳ שמעון וקטפר ידוי ברישיה דחויא, שכיך מאיך לפומיה וחמא לישניה מרחיש. א״ל

© 2012, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

חויא חויא זיל ואימא לההוא חויא דהא ר׳ שמעון בן יוחאי בעלמא שכיח. עייליה ברישיה לחד נוקבא דעפרא, אמר גוזרנא כשום דתתאה אתחזר לנוקביה דעפרא כך עלאה אתחזר לנוקביה דתהומא רבא.

[p. 92] רחיש ר׳ שמעון בצלותא. עד דהוו מצלי שמעו חד קלא פוטקרא דקטפא עולו לאתרייכו, קטפירא דבורייני לא שריין בעלמא דהא ר׳ שמעון בן יוחאי בטיל לון. זכאה אנת ר׳ שמעון בן יוחאי דמארך בעי ביקרך על כל בני עלמא. במשה כתיב (שמות לב:11) *ויחל משה*, משמע דאחיד ליה פרגדא, ואנת ר׳ שמעון גוזר וקב״ה מקיים, הוא גוזר ואתה מבטל.

אדהכי חמו דנהיר שמשא ואתעבר ההוא אוכמא, אמר ר׳ שמעון ודאי הא עלמא אתבסם. עאל לביתיה ודרש (תהלים יא:7) *כי צדיק יי׳ צדקות אהב ישר יחזו פנימו*. מ״ט *צדיק יי׳ צדקות אהב*, משום ד*ישר יחזו פנימו*. מאי *פנימו*, *פנימו* דבני עלמא למבעי רחמין עלייהו דעלמא דאצטרכן.

[p. 93] א״ל ר׳ אלעזר אי הכי *ישר יחזו פנימו*, יחזה *פנימו* איבעי ליה או ישרים *יחזו*, מאי *ישר יחזו*.

א״ל רזא עלאה דאינון ימי קדם דעתיקא סתימאה דכל סתימין וימי עולם דזעיר אפין אקרו *פנימו* דאינון חמאן בארח מישר מה דאצטריך למחמי.

תאנא בשעתא דקב״ה אשגח בעלמא וחמא דמתכשרן עובדיהון לתתא אתגלייא עתיקא קדישא בזעירא ומסתכלן כל אינון אנפין באנפין סתימן ומתברכן. מ״ט מתברכן, משום דמסתכלן אלין באלין אנפין באנפין בארח מישר דלא סטיין לימינא ושמאלא הה״ד **[טו ע״ב]** *ישר יחזו פנימו* ומשקאן דא לדא עד דאתברכן כלהו עלמין ואשתכחו עלמין כלהו כחד וכדין אתקרי (זכריה יד:9) *יי׳ אחד ושמו אחד*.

[p. 94] וכד חובי עלמא סגיאו אסתים עתיקא קדישא ולא משגחן אנפין באנפין וכדין דינין מתערין בעלמא וכרסיא רמיו ועתיק יומין אתכסי ולא אתגלייא הה״ד (דניאל ז:9) *חזה הוית עד די כרסוון רמיו*, דאינון כתרין עלאין דמשקיין לכלהו אחרנין לא קיימי בקיומיהון, ומאן אינון, אבהן. *ועתיק יומין יתיב*, *יתיב* ולא אתגלייא וכדין מהפכין חייבי עלמא רחמי לדינא.

תאנא מסטרא דאימא נפקין גרדיני גליפין מאחדן בקולפוי דגבורה שליטין על רחמי כד״א (במדבר טז:11) *הנועדים על יי׳*, *על יי׳* ממש. וכדין אשתכחו עלמין חסירין דלא שלימין ממש וקטטותא אתער בכלהו. ואי בני עלמא מכשירין עובדיהון לתתא מתבסמן דינין ומתעברן ומתערן רחמי ושליטין על ההוא בישא דאתער מדינא קשיא, וכד מתערין רחמי חדו וניחומין

© 2012, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

משתכחין משום דשליטין על ההוא בישא הה״ד (שמות לב:14) *וינחם יי׳ על הרעה*, *וינחם* משום דשליטא *על הרעה* ואתכפיא דינא קשיא ושליטין רחמי.

[p. 95] תאנא בשעתא דמתבסמן דינין ושליטין רחמי כל כתרא וכתרא תב בקיומיה ומתברכאן כלהו כחדא. וכד תייבין כל חד וחד לאתריה ומתברכין מתבסמא אמא בקלדיטי גליפין ותבין לסטרהא וכדין אתקרי תשובה גמורה ואתכפר עלמא דהא אימא בחדוותא שלימתא יתבא בשלימותא דכתיב (תהלים קיג:9) *אם הבנים שמחה*, וכדין יתקרי יום הכפורים וכתיב (ויקרא טז:30) *לטהר אתכם מכל חטאתיכם*, ומתפתחין ביה חמשין תרעין דסטרי גליפין.

תאנא כתיב *והיה כי יחטא ואשם*, מהו *כי יחטא* ולבתר *ואשם*. אלא הכי תאנא *כי יחטא* מאינון חובין דאקרון חטא דכתיב *מכל חטאות האדם*. *ואשם*, כד״א (במדבר ה:6) *האשם המושב ליי׳*. *ואשם*, ויתקן כלומר אם יתקן עובדוי *והשיב את הגזלה אשר גזל*.

[p. 96] א״ר יוסי משמע דכתיב *והשיב*, וישוב לא כתיב אלא *והשיב*, *והשיב* דוקא.

תניא בארבע תקופין בשתא קלא אתפסק ודינין מתערין ותשובה תליא עד דאתתקן, וכד דינין מתערין קלא נפיק וארבע זויין דעלמא סלקין ונחתין, כרוזא קרי ולית מאן דיתער וקב״ה זמין, אי יתובון יתוב ואי לא כולא אתפסק ודינין אתעבידו וכדין אקרי *ויתעצב*, *ויתעצב* בבתי בראי.

א״ר יהודה תנינן מיומא דאתחרב בי מקדשא לית יומא דלא ישתכח ביה רתחא בישא. מ״ט, משום דתנינן א״ר יודאי א״ר ייסא נשבע קב״ה שלא יכנס לירושלם של מעלה עד שיכנס בירושלם של מטה ובגין כך רתחא אשתכח בעלמא.

[p. 97] א״ר יוסי כתיב (ויקרא יח:7) *ערות אביך וערות אמך לא תגלה*, ותנינן *אמך היא לא תגלה ערותה*, *אמך היא* ודאי. אם גלי ערותה למאן בעי לאתבא לה, ודאי לתקנא מה דגלי, דתניא כד סגי יצרא בישא בבר נש לא סגי אלא באינון עריין וכלהו חובי אחידן בההוא עריא, וכתיב *לא תגלה*, כד יתתקן יתתקן לקביל ההוא דגלי ודא אקרי תשובה.

א״ר יצחק כל חובי עלמא אחידן דא בדא עד דאמא אתגליא בגיניהון, וכד היא אתגלייא כל בנין אתגליין בגינה, וכתיב (דברים כב:6) *לא תקח האם על הבנים*. כד אתתקן עלמא לתתא יתתקנון כלהו עד דסלקא תקונא לאמא ומתתקנא ומתכסייא ממה דאתגליא, ובגין כך כתיב (תהלים לב:1) *אשרי* [p. 98] *נשוי פשע כסוי חטאה*, וכדין אקרי תשובה, תשובה ודאי, וכדין יום הכפורים אתקרי כמא דכתיב (ויקרא טז:30) *לטהר אתכם מכל חטאתיכם לפני יי׳ תטהרו*.

© 2012, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

א״ר **[טז ע״א]** יהודה אימתי אתקרי תשובה, כד אמא מתכסייא וקיימא בחדו דכתיב (תהלים קיג:9) *אם הבנים שמחה* ותבאת בקיומה ומה דהוה סגיר תב לאתריה וכלהו תבין חד לחד ומתברכאן כל חד וחד וכדין אתקרי תשובה שלימתא תשובה סתם תשובה שלימתא לאכללא כלא.

אמר רבי יצחק כד מתקשר עלמא כוליה כחדא כתיב (שם קח:5) *כי גדול מעל שמים*, *מעל שמים* דסלקא לעילא מאתר דאקרי *שמים*.

[p. 99] אמר רבי יהודה דיקא דכתיב *מעל שמים*. אלמלא כתיב *על שמים* משמע ההוא אתר דקיימא על*שמים*, כיון דאמר *מעל שמים* משמע ההוא אתר דקיימא מעילא לעילא. ומאי ניהו, אימא והיינו דאקרי תשובה.

תאנא בההוא זמנא דמתכשרן עובדין לתתא ואמא בחדווא אתגלייא עתיקא קדישא ותב נהורא לזעיר אפין וכדין כלא בחדוותא כלא בשלימו כלא בברכאן ורחמין זמינין ועלמין כלהו בחדוותא הה״ד (מיכה ז:19) *ישוב ירחמנו יכבוש עונותינו*. מאן *ישוב*, *ישוב* עתיקא קדישא לאתגלייא בזעירא, *ישוב* לאתגלייא דהוה סתים בקדמיתא וכלא אתקרי תשובה.

אמר רבי יהודה כלא בכלל כלא סתם וכתיב (דברים יג:18) *למען ישוב יי׳ מחרון אפו ונתן לך רחמים*.

א״ר יצחק כלא הוא ודאי והא אוקמוה מלי קמי דר׳ שמעון.

והשיב את הגזלה אשר גזל. שאלו חברייא מפני מה כתיב בגזלה *והשיב את הגזלה* ולא יתיר, ואלו בגניבה משלם קנס. אלא הא אוקמוה דא שוי דחילו עלאה כתתאה ודא דגניב שוי דחילו תתאה לקבליה ולא דחילו עלאה.

[p. 100] מה כתיב לעילא, *נפש כי תחטא* כמא דאמרן דאורייתא וקב״ה תווהין עליה ואמרי *נפש כי תחטא וגו׳*, וכתיב *נפש כי תמעול מעל וגו׳*, *או נפש כי תשבע*.

א״ר יצחק *נפש* כתיב ולא רוח ולא נשמה, והכא גופא ונפש דכתיב *והיה כי יחטא ואשם והשיב את הגזלה*. מאן דבעי לאתקנא עובדוי כמא דאמרן *והשיב*. מאי *והשיב*, אלא דיתקן עובדין בגין דיתיב מבועי מייא לאתרייהו לאשקאה נטיען דהא הוא גרים בחוביה לאתמנעא מנייהו, ועל דא *והשיב את הגזלה* בחובוי כמא דאתמר.

[p. 101] רבי אבא הוה יתיב קמיה דר ׳ שמעון, עאל ר׳ אלעזר בריה. אמר ר׳ שמעון כתיב (תהלים צב:13-15) *צדיק כתמר יפרח כארז בלבנון ישגה, שתולים בבית יי׳ וגו׳ עוד ינובון בשיבה וגו׳*. מאי *כתמר* דהא מכל אילני עלמא לית דיתעכב לאפרחא כמו *תמר* דסליק לשבעין

© 2012, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

שנין, מ״ט *כתמר*. אלא אע״ג דקרא אסהיד חברייא כלהו לא בעאן לגלאה. אבל *צדיק כתמר יפרח* על גלותא דבבל אתמר דהא לא אהדרת שכינתא לאתרהא אלא לסוף שבעין שנין הה״ד (ירמיה כט:10) *כי לפי מלאת לבבל שבעים שנה אפקוד אתכם*, ודא הוא *צדיק כתמר יפרח* דסליק דכר ונוקבא לשבעין שנין. *צדיק* דא קב״ה הה״ד (תהלים יא:7) *כי צדיק יי׳ צדקות אהב,* וכתיב (ישעיה ג:10) *אמרו צדיק כי טוב*.

כארז בלבנון ישגה. *כארז*, מאן הוא *ארז*, דא קב״ה דיתיב על כרסייא דיעקב שלימא.

[p. 102] *בלבנון ישגה*, *בלבנון* ודאי, ודא הוא עדן דעליה כתיב (שם סד:3) *עין לא ראתה אלהים זולתך*, והאי *ארז* בההוא אתר עלאה *ישגה*. ודא בגלותא בתראה הוא כמא דהאי *ארז* דאתעכב לסלקא ומשעתא דסליק עד דקאים בקיומיה הוא יומא ושירותא דיומא אחרא עד דעבד צל בנהורא דיממא. וארזא לא סליק אלא בעדונא דמיא כד״א (במדבר כד:6) *כארזים עלי מים*, כך *ארז בלבנון ישגה*, ומתמן מבועא נפיק ונהרא דמיא לאשקאה, ו*ארז* דא קב״ה (שיר ה:15) *בחור כארזים*.

שתולים בבית יי׳, לזמנא דמלכא משיחא. *בחצרות אלהינו יפריחו*, לתחיית המתים.

עוד ינובון בשיבה, בההוא יומא דאשתכח עלמא חרוב. [p. 103] *דשנים ורעננים יהיו*, לבתר וכדין (ישעיה סו:22) *השמים החדשים והארץ החדשה*, וכדין *ישמח ישראל בעושיו*, וכתיב (תהלים קד:31) *ישמח יי׳ במעשיו*, **[טז ע״ב]** (תהלים צב:16) *להגיד כי ישר יי׳ וגו׳*.

עוד פתח ואמר (משלי טז:28) *איש תהפוכות ישלח מדון ונרגן מפריד אלוף*. *איש תהפוכות ישלח מדון*, כמא דאמרן חייביא עבדין פגימו לעילא. *ונרגן מפריד אלוף*, *מפריד* אלופו של עולם ודא קב״ה.

ד״א *איש תהפוכות ישלח מדון*. מהו *ישלח*, *ישלח* לאינון נטיען. *מדון*, דינקן מסטרא דדינא. *ונרגן מפריד אלוף*, כמא דאמרן דעביד פגימו לעילא. *מפריד*, דיחודא לא אשתכח, *מפריד* למטרוניתא ממלכא ולמלכא ממטרוניתא ובגין כך לא אקרי אחד דאחד לא אקרי אלא כד אינון בזווגא חד. ווי לאינון חייביא דעבדין דא. זכאין אינון צדיקייא דאינון מקיימין קיומא דלעילא, וזכאין אינון מאריהון דתשובה דתייבין כלא לאתרייהו.

ועל דא תנינן אתר דבעלי תשובה יתבי צדיקים גמורים לא יתבי ביה. מ״ט, אלא אלין אתקנו באתר עלאה דשקיו דגנתא אשתכח מתמן, ומאן [p. 104] הוא, תשובה ועל דא אקרון בעלי תשובה, ואלין אתקנו באתר אחרא דאקרי צדיק. ועל דא אלין יתבי באתר עלאה ואלין יתבין באתר זוטר. מ״ט, אלין תייבי מיא לאתרייהו מאתר עלאה דנהרא דועמיקא עד ההוא אתר דאקרי צדיק, וצדיקים גמורים נגדין לון מההוא אתר דאינון יתבי להאי עלמא, ועל דא

© 2012, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

אלין עלאין ואלין תתאין. זכאה חולקהון דבעלי תשובה וזכאה חולקהון דצדיקי דבגיניהון עלמא מתקיים הה״ד *והיה כי יחטא ואשם וגו׳*. מה כתיב לעילא, *או מצא אבדה וכחש בה ונשבע על שקר*, דהא בגין דא אסתלק קב״ה מכלא, כביכול קב״ה לא אשתכח בקיומיה דהא כנסת ישראל אתפרש מאתריה הה״ד (ירמיה ז:28) *אבדה האמונה*. מאן *אמונה*, דא כנסת ישראל כד״א (תהלים צב:3) *ואמונתך בלילות*. *אבדה האמונה*, כד״א (ירמיה ט:11) *על מה אבדה הארץ*, וכלא חד, והא אוקמוה *אבדה* ולא נאבדת ולא אבודה. כגוונא דא (ישעיה נז:1) *הצדיק אבד*, אבוד או נאבד לא כתיב אלא *אבד* הה״ד *אבדה האמונה*. בגין כך *והשיב את הגזלה או את האבדה*. **[יז ע״א]**

[p. 105] *אם הכהן המשיח יחטא לאשמת העם*. רבי אבא פתח (שיר א:8-7) *הגידה לי שאהבה נפשי איכה תרעה וגו׳ אם לא תדעי לך היפה בנשים וגו׳*. הני קראי אוקמוה חבריא בשעתא דהוה סליק משה מעלמא דאמר (במדבר כז:17-16) *יפקוד יי׳ אלהי הרוחות לכל בשר וגו׳ אשר יצא לפניהם וגו׳*. ותנינן על גלותא אתמר.

[p. 106] ות״ח האי קרא כנסת ישראל אמרו למלכא קדישא. *הגידה לי שאהבה נפשי*, כד״א (שיר ג:3) *את שאהבה נפשי ראיתם*. ולמלכא קדישא אתמר *שאהבה נפשי איכה תרעה*.

בספרא דרב המנונא אמר כל זמני דכנסת ישראל אשתכחת ביה בקב״ה כביכול קב״ה בשלימו ורעי ברעותא ליה ולאחראי, זן ליה לגרמיה מההוא יניקו דחלבא דאמא עלאה ומההוא יניקו דאיהו יניק אשקי לכל שאר ויניק לון. ואוליפנא דאמר ר׳ שמעון הכי דכל זמנא דכנסת ישראל אשתכחת ביה בקב״ה קב״ה בחידו בשלימו, ברכאן ביה שריין ונפקין מניה לכל שאר אחרנין, וכל זמן דכנסת ישראל לא אשתכחת ביה בקב״ה כביכול ברכאן אתמנעו מניה ומכל שאר אחרנין. ורזא דמלה בכל אתר דלא אשתכחו דכר ונוקבא ברכאן לא שריין עלוי, ועל דא קב״ה געי ובכי דכתיב (ירמיה כה:30) *שאג ישאג על נוהו*. ומאי אומר, *אוי שחרבתי את ביתי וכו׳*.

ובשעתא **[יז ע״ב]** דכנסת ישראל נפקא בגלותא אמרת קמיה *הגידה לי שאהבה נפשי*, אנת רחימא *דנפשי*, אנת דכל רחימו *דנפשי* בך. *איכה תרעה*, איך תזון גרמך מעמיקא דנחלא דלא פסק, איך תזון גרמך מנהירו דעדן עלאה.

[p. 107] *איכה תרביץ בצהרים*, איך תזון לכל אינון אחרנין דאשתקיין מנך תדירא ואנא הוינא אתזנת מנך בכל יומא ומשתקיא ואשקינא לכל אינון תתאי וישראל אתזנו בי והשתא *שלמה אהיה כעטיה*, איך אהוי מתעטפא בלא ברכאן כד אצטרכון אינון ברכאן ולא אשתכחו בידי.

© 2012, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

על עדרי חבריך, היך איקום עלייהו ולא אהיה רעיא להו וזנא להו. *עדרי חבריך*, אלין אינון ישראל דאינון בני אבהן דאינון רתיכא קדישא לעילא.

אמר לה קב״ה שבוק אנת דידי דהא דידי מלה טמירא הוא לאתידע, אבל *אם לא תדעי לך*, לך לגרמך הרי עיטא לך. *היפה בנשים*, כד״א *הנך יפה רעיתי הנך יפה*. *צאי לך בעקבי הצאן*, אלין אינון צדיקייא דאינון נדשין בין עקבין ובגינייהו יהא לך חילא לקיימא. [p. 108] ועם כל דא *ורעי את גדיותיך על משכנות הרועים*, אלין אינון תינוקות של בית רבן דעלמא מתקיימא בגינהון ויהבין חילא לכנסת ישראל בגלותא. *משכנות הרועים*, אלין בית רבן אתר בית מדרשא דאשתכח אורייתא ביה תדירא.

ד״א *אם לא תדעי לך היפה בנשים וגו׳*. בשעתא דצדיקי אשתכחו ואינון תנוקות של בית רבן משתכחי ולעאן באורייתא יכלא כנסת ישראל לקיימא עמהון בעלמא ואי לאו כביכול היא ואינון לא יכלין לאתקיימא בעלמא. ואי זכאין אשתכחו אינון אתפסין בקדמיתא, ואי לאו אינון גדיים דעלמא מתקיימא בגיניהון אתפסן בקדמיתא וקב״ה סליק לון מעלמא אע״ג דלא אשתכח בהו חובה. ולא דא בלחודוי אלא רחיק מניה לכנסת ישראל ואתגליא בגלותא הה״ד *אם הכהן המשיח יחטא לאשמת העם*, בגין חובי עמא דגרמו האי, *לאשמת העם* ודאי ולא לאשמה דידיה. *יחטא*, יגרע טוביה ודאין דיניה בכלא כד״א (מלכים א א:21) *והייתי אני ובני שלמה חטאים*.

[p. 109] *אם הכהן המשיח*, דא קב״ה כדקאמרן. *יחטא*, יגרע מן כנסת ישראל ומעלמא דלא יהיב לון ספוק ברכאן. אמאי הוא, *לאשמת העם* ודאי בגין חובי עלמא הוא.

אם הכהן המשיח יחטא. רבי יצחק פתח (שמות לב:13) *זכור לאברהם ליצחק ולישראל וגו׳*. האי קרא הכי איבעי ליה *זכור לאברהם* ו*ליצחק ולישראל*, מאי טעמא *ליצחק*. אלא הכי תנינן בכל אתר שמאלא אתכליל בימינא ובכללא דימינא הוא דהא ימינא אתתקנת לעלמין לאכללא ביה שמאלא ועל דא לא פליג בגין לאכללא ליה ביה ובגין כך *לאברהם ליצחק* דייקוא כללא חד. אבל *ולישראל* דא בתרוייהו דאחיד לון בגדפוי והוא שלים בכלא.

אשר נשבעת להם בך, אומאה אומי קב״ה באבהן דלעילא בדא הה״ד *אשר נשבעת להם בך* באינון דלעילא באינון דעמך, *בך* דייקא דשראן *בך*.

ותדבר אליהם ארבה את זרעכם וגו׳ אשר אמרתי, *אשר* [p. 110] *אמרת* איבעי ליה, אלא קב״ה אמר כך לאבהן זמנא ותרין זמנין. *אשר אמרתי*, דרעיתי ברעות נפשי דהא אמירא רעותא הוא הה״ד (מלכים א ח:12) *יי׳ אמר לשכון בערפל*.

© 2012, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

ונחלו לעולם. מאי *לעולם*, עולם דלעילא דאחיד ביה ואתזנת מההוא עולם ואי האי *ארץ* לא אתברכת ואתתרכת במאי הוא, *לאשמת העם* הוא דהוי.

רבי יצחק אמר *אם הכהן המשיח יחטא*, דא כהן גדול דלתתא דאי אתתקן לעבודה ואשתכח ביה חטאה *לאשמת העם* הוא דהוי, ווי לאינון דסמכין עליה. **[יח ע״א]** כגוונא דא שליח צבור דחטי ואשתכח ביה חטאה בגין דעמא לא אשתכחו זכאין קמיה דקב״ה, ווי לאינון דסמכין עלוי.

אמר רבי יהודה וכ״ש כהנא דכל ישראל ועלאין ותתאין כלהו אחידאן ומצפאן לאתברכא עלוי דהא תנינן בשעתא דכהנא שארי לכוונא מלין ולקרבא קרבנא עלאה כלא אשתכח בחדוותא, ימינא שארי לאתערא, שמאלא אתכלל בימינא וכלא אתאחיד ואתקשר דא בדא ואתברכאן כלהו כחדא. אשתכח דעל ידוי דכהנא אתברכאן עלאי ותתאי והא אוקמוה. בגיני כך בעי לקרבא קרבנא עליה בגין דיתכפר חוביה.

[p. 111] אמר ר׳ יוסי הא דתנינן דעל ידא דכהנא אתכפר חוביה דב״נ כד קריב קרבנא, השתא דאיהו חטי מאן מקריב עליה ומאן יכפר עליה. אי תימא דאיהו מקריב על נפשיה הא הוא אתקלקל ולאו הוא כדאי דאתברכאן עילאי ותתאי עליה. תתאי לא יתברכון על ידיה כל שכן עלאי.

אמר ר׳ יהודה והא כתיב (ויקרא טז:6) *וכפר בעדו ובעד ביתו*. אמאי בעי לכפרא עליה, בגין דאיהו חב, יכפר על גרמיה דכתיב *וכפר בעדו*.

אמר ר׳ חייא הא ידיעא באן אתר אתקשר כהנא רבא ובאן אתר אתקשר כהנא אחרא וההוא דאקרי סגן ידיעא, בגין כך אחרא קא מקריב לקרבניה וסליק ליה עד ההוא אתר דהוא אתקשר ביה. בתר דכהנא סליק לההוא אתר לא מעכבין ליה לסלקא לאתריה ולאתכפרא חוביה, ועל דא אחרא מקריב, כיון דאחרא הוא מקריב קרבניה ולא מסתפקי כל כך על ידיה אינון עלאין מתחברן לכפרא חוביה ומלכא קדישא אסתכם עלייהו. כגוונא דא המתפלל וטעה יעמוד אחר תחתיו.

ר׳ אלעזר ורבי אבא הוו יתבי. אמר ר׳ אלעזר חמינא לאבא ביומי ראש השנה ויום הכפורים דלא בעי למשמע צלותא מכל ב״נ אלא אם קאים עליה תלתא יומין לדכאה ליה, דר׳ שמעון הוה אמר הכי בצלותא דהאי ב״נ דאנא מדכינא אתכפר עלמא, וכ״ש בתקיעתא דשופר דלא מקבל תקיעתא דשופר מבר נש דלאו איהו חכים למתקע ברזא דתקיעתא. [p. 112] דתנינן רבי ייסא סבא אמר הני תקיעתא כסדרן, קדמאה כלילא מכלא, תניינא חד כסדרא וחד

© 2012, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

כסדרא גבורן בינייהו, תליתאה חד הכא וחד הכא גבורה בינייהו. פוסקא סלקא, קוטרא נחתא, חד תקיפא וחד רפיא והא אוקימנא. ואנון עשרה ואנון תשע, חד כללא דכלא.

והאי יומא מתעטרא יצחק והוא רישא לאבהן. בהאי יומא כתיב (ישעיה לג:14) *פחדו בציון חטאים*. בהאי יומא יצחק אתעקד ועקיד כלא ושרה מיללת וקול שופרא תקיף לחדא, זכאה חולקיה מאן דיעבר בינייהו וישתזיב מנייהו.

[p. 113] אמר רבי אבא בגין כך פרשתא דיצחק קרינן ליה בהאי יומא. בהאי יומא אתעקד יצחק לתתא ואתקשר בההוא דלעילא. אימתי אתקשר, בשעתא דכתיב (בראשית כב:9) *ויעקוד את יצחק בנו וישם אותו על המזבח*.

אמר רבי אלעזר בהאי יומא אעטר יצחק לאברהם דכתיב (שם:1) *והאלהים נסה את אברהם*. מאי *נסה*, כד"א (ישעיה מט:22) *ואל עמים ארים נסי*, (שמות יז:16) *ויקרא שמו יי' נסי*. מאי קא משמע, בגין דאשתכלל ימינא ואשתלים הה"ד *והאלהים נסה את אברהם*, *והאלהים* דייקא ודא הוא (בראשית לא:42) *ופחד יצחק היה לי*.

רבי אבא אמר כתיב (תהלים עה:8) *כי אלהים שופט זה ישפיל וזה ירים*. *כי אלהים שופט*, דא יצחק ואלמלא דאעבר דינא באתר דיעקב שארי ואיסחי תמן ווי לעלמא דיערע בדיניה. ורזא דמלה (ישעיה סו:16) *כי באש יי' נשפט*, ודא הוא אתבסמותא דעלמא, וכיון דעאל באתריה דיעקב ויעקב אחיד **[יח ע"ב]** ביה כדין שכיך אשא ואצטננו גומרין.

[p. 114] לבר נש דהוה רגיז וזיין גרמיה ונפק ברוגזיה לקטלא בני נשא. חד חכימא קם על פתחא, אמר אלמלא לא אחיד ביה ואתתקף ביה הא קטולי בני נשא אשתכח. בעוד דאתתקפו דא בדא ואחיד דא בדא אצטנן רוגזיה ועל דנפק לקטלא נפק לאוכחא. מאן סביל רוגזא ותוקפא דדינא דההוא בר נש, הוי אימא דא דקאים על פתחא.

כך אמר קב"ה לישראל בני לא תדחלון הא אנא קאים על פתחא אבל אזדרזו בהאי יומא ויהיבו לי חילא. ובמה, בשופר דאי אשתכח קול שופרא כדקא יאות ומכווני ביה לתתא ההוא קלא סליק וביה מתערי אבהן וקיימי במשכניה דיעקב. ועל דא בעי לאזדהרא בשופרא ולמנדע בההוא קלא ולכונא ביה.

ולית לך קלא בשופרא דלא סליק רקיעא חד וכל אינון אכלוסין דההוא רקיעא יהבין אתר לההוא קלא, ומאי אמרי, (יואל ב:11) *ויי' נתן קולו לפני חילו וגו'*. וקאים ההוא קלא בההוא רקיעא עד דאתי קלא אחרא ואתעתדו כחדא וסלקין בזווגא לרקיעא אחרא. ועל דא תנינן אית קול דסליק קול, ומאי איהו, קלא דתקיעתא דישראל לתתא. כיון דמתחברן כל אינון קלין דלתתא וסלקין לההוא רקיעא עלאה דמלכא קדישא שארי ביה מתעטרין כלהו קמי מלכא וכדין כורסוון רמיו וכורסייא דיעקב קאים ואתתקן.

© 2012, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

[p. 115] ועל דא אשכחנא בספרא דרב המנונא סבא באנון צלותי דהוה אמר דקל שופרא הוא קול דאפיק מרוחיה ומנפשיה דאשתכח בההוא שופרא זכאה לסלקא לעילא. בההוא יומא קיימין ומשתכחין מקטרגין לעילא וכד סליק האי קלא דשופרא כלהו אתדחיין קמיה ולא יכלין לקיימא. זכאה חולקהון דצדיקי דידעין לכוונא רעותא וידעין לאתקנא עלמא בקל שופרא בהאי יומא, ועל דא כתיב (תהלים פט:16) *אשרי העם יודעי תרועה*.

בהאי יומא בעי עמא לאסתכלא בבר נש שלים מכלא דידע ארחוי דמלכא קדישא דידע ביקרא דמלכא לבעי עלייהו בעותא בהאי יומא ולזמנא קול שופר בכלהו עלמין בכוונא דלבא בחכמתא ברעותא דשלימו בגין דיסתלק דינא על ידוי מן עלמא. ווי לאינון דשליחא דלהון לא אשתכח כדקא יאות דהא חובי עלמא אתיין לאדכרא בגיניה הה״ד *אם הכהן המשיח יחטא*, דהוא שליחא דכל ישראל, *לאשמת העם* הוא, בגין דדינא שריא עלייהו. [p. 116] וכד שליחא הוא זכאה כדקא יאות זכאין אינון עמא דכל דינין מסתלקי מנייהו על ידיה, כ״ש כהנא דעליה מתברכי עלאי ותתאי.

א״ר אלעזר ועל דא כהן ולוי עד לא יסליק לפולחנא בדקין אבתריה וידעין ארחוי ועובדוי ואי לאו לא סליק לפולחנא וכן בסנהדרין למידן דינא. ואי אשתכח כדקא יאות יהבין עליה חומרא דמקדשא ואי לאו לא סליק לפולחנא הה״ד (דברים לג:8) *וללוי אמר תומיך ואוריך לאיש חסידך*, מפני מה זכה לאורים ותומים ולמפלח פולחנא, הדר ואמר (שם:9-8) *אשר נסיתו במסה וגו׳ האומר לאביו ולאמו לא ראיתיו וגו׳*. וכיון דאשתכח באלין דרגין כדין *יורו משפטיך ליעקב וגו׳ ישימו קטורה באפיך*, לשככא רוגזך ולזמנא שלמא, *וכליל על מזבחך*, בגין דיתבסמון כלא ואשתכחו ברכאן בכלהו עלמין, כדין (שם:11) *ברך יי׳ חילו וגו׳*.

[p. 117] *ואם כל עדת ישראל ישגו וגו׳*. רבי שמעון פתח (ישעיה לב:9) *נשים שאננות קומנה שמענה קולי וגו׳*. כמה אית ליה לבר נש לאסתכלא ביקרא דמאריה בגין דישתכח בריה שלים קמיה דכד ברא קב״ה לבר נש **[יט ע״א]** ברא ליה שלים כמא דכתיב (קהלת ז:29) *אשר עשה האלהים את האדם ישר וגו׳*. *את האדם*, דכר ונוקבא, ונוקבא אתכליל בדכורא וכדין *ישר* כתיב. לבתר *והמה בקשו חשבונות רבים*.

ת״ח מנוקבא דתהומא רבא עלאה אשתכחת חד נוקבא רוחתא דכל רוחין והא אוקמוה לילית שמה והיא אשתכחת בקדמיתא לגבי אדם. [p. 118] ובשעתא דאתברי אדם ואשתלים בגופיה אזדמנו על ההוא גופא אלף רוחי מסטרא שמאלא, דא בעא לאעלא ביה ודא בעא

© 2012, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

לאעלא ביה ולא הוו יכלי עד דגער בהו קב״ה ואדם הוה שכיב גופא בלא רוחא וחיזו דיליה ירוקא הוה וכל אינון רוחי סחרן עליה.

בההיא שעתא נחת עננא חד וזריק לכל אינון רוחין ובשעתא דכתיב (בראשית א:24) *ויאמר אלהים תוצא הארץ נפש חיה* אוקמוה דהא נוקבא אתעברת מן דכורא מההוא נפשא דאדם והיא אפיקת ההוא רוחא לנשבא ביה באדם כליל מתרין סטרין כדקא חזי דכתיב (שם ב:7) *ויפח באפיו נשמת חיים ויהי האדם לנפש חיה*. ומאן דאסתפק בהאי בגין דלא ידע אי חיה זו היא *החיה* תתאה או חיה דשמה ישראל או מן דכורא או מנוקבא אבל לא כתיב *לנפש* החיה אלא *לנפש חיה* סתם דמשמע כלא.

[p. 119] וכד קם הוה נוקבתיה תקועה בסטרוי וההוא נשמתא דביה קדישא הוה אסגי להאי סטרא ולהאי סטרא וסגי להאי ולהאי בגין דהכי אתכלילת. לבתר נסר קב״ה לאדם ותקין לנוקבתיה ההי״ד (שם:22) *ויבן יי׳ אלהים את הצלע וגו׳*. *את הצלע*, הא אוקימנא כד״א (שמות כו:20) *ולצלע המשכן* סטרא. *ויביאה אל האדם*, בתקוניה ככלה לחופה.

כיון דחמת לילית דא ערקת והיא בכרכי ימא ועד כען היא זמינא לאבאשא בני עלמא, וכד זמין קב״ה לאחרבא רומי רשיעתא ולמהוי חורבן עלמין יסלק להאי לילית וישרי לה בחורבא דא בגין דהיא חורבנא דעלמא דכתיב (ישעיה לד:14) *שם הרגיעה לילית ומצאה לה מנוח*.

ובספרי קדמאי אמרי דהיא ערקת מן אדם קודם לכן ואנן לא תנינן הכי בגין דהא נוקבא לא אשתכחת עמיה, אבל עד [p. 120] לא קמת האי עמיה דאדם כדקא יאות הוה מזדווג עמה וכד האי אתתקנת עמיה כדקא יאות ערקת היא לימא וזמינא לאבאשא בני נשא.

אסוותא להאי בשעתא דאזדווג בר נש באתתיה יכוין לביה לקדושא דמאריה ולימא הכי, עיטפא בקיטפא אזדמנת, שרי שרי לא תעול ולא תנפוק לא דידך ולא בעדבך, תוב תוב ימא אתרגישת גלגלוי לך קראן, בחולקא קדישא אחידנא בקדושא דמלכא אתעטפנא. וליחפי ליה לרישיה ואתתיה עד שעתא חדא וכן בכל זמנא עד תלתא יומין לקליטה דכל הרכבה דלא קולטת לתלתא יומין תוב אינה קולטת. ובספרא דאנח אשמדי לשלמה מלכא אמר תלתין יומין ואמר דלבתר דמסיים עובדא לישדי מיין צלילן סוחרניה דערסיה ונטורא דכלא. [p. 121] לבתר מאן דינקא רביא לא תזדווג לבר נש אלא בשעתא דרביא נאים ולבתר לא תניק ליה עד שעתא חדא כתרין מילין או חד מיל אי לא יכלא בגין צערא דרביא בזמנא דאיהו בכי, ובדא לא מסתפי מנה לעלמין.

זכאין אינון צדיקי דקב״ה אוליף לון רזי עמיקתא דלעילא ותתא וכלא בגין אורייתא דהא אורייתא מאן דישתדל בה מעטרין ליה בעטרין דשמא קדישא דהא אורייתא שמא קדישא

© 2012, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

הוא ומאן דאשתדל בה אתרשים ואתעטר בשמא קדישא וכדין ידע ארחין סתימאן ורזין עמיקאן דלעילא ותתא ולא מסתפי לעלמין.

תא חזי **[יט ע״ב]** בההוא יומא אתפקדו על אילנא חד ועברו על פקודא דמאריהון ובגין דאתתא היא חבת בקדמיתא ואתא עלה ההוא נחש כתיב (בראשית ג:16) *והוא ימשל בך*. מכאן ולהלא כל זמנין דגוברין אשתכחו חייבין קמי קב״ה הא אוקימנא אינון נשים לעילא דזמינין למשלט עלייהו בסטרא דדינא קשיא הה״ד (ישעיה ג:12) *עמי נוגשיו מעולל ונשים משלו בו* ודאי. [p. 122] ואלין אקרון *להט החרב המתהפכת*, לאו דאינון *חרב המתהפכת* אלא *להט* מההוא *חרב* דאקרי (ויקרא כו:25) *חרב נוקמת נקם ברית*, (ישעיה לד:6) *חרב ליי׳ מלאה דם*, וההוא *להט מתהפכת* לזמנין גוברין ולזמנין נוקבי והא אוקמוה.

ווי לעלמא כד אינון נשים שלטן בעלמא. כד חמא נביאה דישראל מעקמי ארחייהו ואינון אשתכחו בחטאין קמיה אמר *נשים שאננות*, היך אתון שקיטאן והיך אתון יתבן דלא לאשראה בעלמא *קומנה*. ובאתר אחרא אוקימנא להאי קרא והא אוקמוה חברייא, אבל לא אתמר אלא כמה דאשכחנא בדבורה דכתיב (שופטים ד:4) *והיא שפטה את ישראל בעת ההיא*. ועל דא תנינן ווי לבר נש דאתתיה מברכא לפתורא. כך דבורה (שם) *והיא שופטה את ישראל*, לדרא דלא אשתכח בהו מאן דדאין לעמא אלא חד נוקבא.

[p. 123] תא חזי תרין נשים אנון דאשתכחו בעלמא ואמרו תושבחתא דקב״ה דכל גוברין דעלמא לא יימרון הכי. ומאן אינון, דבורה וחנה. חנה קאמרה (שמואל א ב:2) *אין קדוש כיי׳ כי אין בלתך* וכלהו קראי, דהיא פתחא אפתחא דמהימנותא לעלמא כגון (שם:8) *מקים מעפר דל*, הא פתחא דמהימנותא. *להושיב עם נדיבים*, הא מהימנותא לעילא באתר דאבהן שריין. מאן *נדיבים*, אלין אבהן כד״א (תהלים מז:10) *נדיבי עמים נאספו*. ד״א נבאה על שמואל דהוא זמין לאתקשרא עם משה ואהרן כמא דכתיב (שם צט:6) *משה ואהרן בכהניו ושמואל בקוראי שמו וגו׳*.

(שמואל א ב:8) *וכסא כבוד ינחילם*. מאן *ינחילם*, דא שמואל דאחסין יקרא דמלכותא לתרין מלכין. ד״א דא קב״ה דהוא אחסין כורסייא דיליה לעבדוי.

עוד (שם:10) *יי׳ יחתו מריבו*, חסר מאי קא מיירי. *מריבו* תנינן *מריב ו׳* ודא מלכא קדישא ורזא דחכמתא אתמר הכא בשעתא [p. 124] דדינין שלטין על רחמי ורחמי אתכפיין, ובשעתא דקב״ה אתברך ממבועא דנחלא כדין גברין רחמי ואתכפיין דיני הה״ד *יחתו מריב ו׳*.

עליו. מהו *עליו*, בשעה דטלא דעתיקא קדישא שריא עליה ומליא רישיה בההוא אתר דאקרי *שמים* כדין *ירעם*, יתבר חיליהון ותוקפיהון דדינין תקיפין.

© 2012, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

ויתן עז בגין כך *למלכו*, דא קב״ה. *וירם קרן משיחו*, דא כנסת ישראל דאקרי *קרן היובל* כמא דאוקימנא. *משיחו*, כד״א (שמואל ב כג) *משיח אלהי יעקב*, בגין כך *קרן משיחו* והא אתמר.

[p. 125] דבורה דאתת ושבחת שבחא דמלכא קדישא (שופטים ה:4) *יי׳ בצאתך משעיר*, מלמד דקב״ה זמין באורייתא לשאר עמין. וכי לא הוה גלי קמיה דלא בעאן, אלא כדי שלא יהיה להם פתחון פה דאלמלא יהיב לון אורייתא הוו מנטרין לה.

וכל אנון קראי דאמרה דבורה כלהו ברזא דחכמתא, עד ההוא שעתא דשבחת עצמה אסתלקת מנה רוח נבואה ובגין כך (שם ה:12) *עורי עורי* ב׳ פעמים. וכל דא כד אשתכחו גוברין בחטאה ולאו אינון כדאין למשרי עלייהו רוח קדישא. **[כ ע״א]**

ואם כל עדת ישראל ישגו, כמה דאוקימנא בהוראה דטעו בה. אבל *ואם כל עדת ישראל ישגו*, *ואם עדת ישראל ישגו* איבעי ליה, מאי *כל עדת*. אלא אלין אינון שמשתכחי כלהו בירושלם דהא מתמן נפיק אורייתא לכל עמא ואי אינון דהוו תמן טעאן כל ישראל טעאן, ותנינן דכיון דתמן טעאן כל עמא טעאן בגין דכלהו אמשכי בתרייהו.

[p. 126] *ונעלם דבר מעיני הקהל*, *עיני הקהל* אלין אינון סנהדרין אינון דממנן.

ר׳ חייא ורבי יוסי הוו אזלי בארחא. עד דהוו אזלי א״ר יוסי לר׳ חייא נשתדל במלי עתיק יומין.

פתח ר׳ חייא ואמר (תהלים לב:5) *חטאתי אודיעך ועוני לא כסיתי וגו׳*. *חטאתי אודיעך*, מכאן אוליפנא דכל ב״נ דמכסי חטאוי ולא מפרש לון קמי מלכא קדישא ויתבע עלייהו רחמי לא יהבין ליה למפתח פתחא דתשובה בגין דהוא אכסיף מיניה. ואי איהו פריש לון קב״ה חייס עליה ויתגברון רחמי על דינא, וכ״ש אי איהו בכי דהא כל פתחין סתימן אינון פתיחן ואתקבל צלותיה. ועל דא פרישו דחטאוי יקרא הוא דמלכא לאתגברא רחמי על דינא, ועל דא כתיב (שם נ:23) *זובח תודה יכבדנני*. [p. 127] מהו *יכבדנני*, תרין כבודין אנון חד לתתא וחד לעילא, חד בעלמא דין וחד בעלמא דאתי.

האי קרא קשיא בכלא בסגיאות מלין דהא *באודה עלי פשעי* סגיא, מהו *חטאתי אודיעך* ולבתר *אודה עלי פשעי ליי׳*. ועוד דהא *אודה עלי פשעי ליי׳*, לך מבעי ליה. אלא דוד כל מלוי ברוח הקדש אמרן ולמלכותא דשמיא אמר בגין דאיהו שליחא מתתאי לעלאי ומעלאי לתתאי, ומאן דבעי למלכא לה אודע בקדמיתא ועל דא *חטאתי אודיעך*.

ועוני לא כסיתי, מצדיקו של עולם.

© 2012, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

אמרתי אודה עלי פשעי ליי׳, דא מלכא קדישא דשלמא כלא דיליה, ושלמא דבעי ב״נ לאעלא קמיה באודאה דהא שלמין הכי מתקרבין באודאה דכתיב (ויקרא ז:13) *על זבח תודת שלמיו*.

[p. 128] (תהלים לב:5) *ואתה נשאת עון חטאתי סלה*, דא לעילא לעילא אתר דעתיקא קדישא שארי ביה. בגין כך האי קרא אחיד בכלא.

כגוונא דא מאן דיתבע בעותיה למלכא בעי ליחדא שמיה קדישא ברעותא ולקשרא כלא בחד ובההוא קשורא אשתכח בעותיה.

א״ר יוסי מאן הוא חכימא למתבע בעותיה כדוד מלכא דהוא נטיר פתחא דמלכא.

א״ל רבי חייא ודאי, על דא אורייתא אוליף לן ארחי **[כ ע״ב]** מלכא קדישא בגין דינדע למיהך אבתריה דכתיב (דברים יג:5) *אחרי יי׳ אלהיכם תלכו וגו׳*.

ר׳ יוסי פתח ואמר (ירמיה לא:15) *כה אמר יי׳ קול ברמה נשמע נהי בכי וגו׳*. *כה אמר יי׳*, הא אוקימנא בכל אתר דנביא שריא למללא הוו מלוי אשתמודען והכא על האי *כה אמר* קב״ה. ומאי אומר, *קול ברמה נשמע*. הכי תנינן בההוא ליליא דאיחרב בי מקדשא לתתא ואיתגלו ישראל ריחיין על צואריהון ומהודקין ידיהו לאחורא וכנסת ישראל אתתרכת מבי מלכא למיהך בתרייהו בשעתא דנחתת אמרת איהך ואבכה על מדוראי בקדמיתא ועל בני ועל בעלי.

[p. 129] כד נחתא וחמאת אתרה חריב דמא דחסידי אשתדי בגויה וביתא אתוקד ארימת קלא ואתרגישו עלאי ותתאי ומטא קלא לעילא עד אתר דמלכא שרי בגויה ובעי מלכא לאהדרא עלמא לתהו ובהו, עד דנחתו כמה משריין וכמה אוכלוסין לקבלה ולא קבלה מנייהו הה״ד *מאנה הנחם על בניה*, דלא קבלה מנייהו. *כי איננו*, בגין דמלכא קדישא הוה סליק לעילא לעילא ולא אשתכח בגוה הה״ד *כי איננו* ולא כתיב אינם.

אמר ליה ר׳ חייא מהו *רחל מבכה על בניה*.

א״ל אוליפנא דדא כנסת ישראל ודא אנתו דיעקב ודאי דכתיב (בראשית כט:18) *ויאהב יעקב את רחל*, וכתיב (שם:31) *ורחל עקרה*, וכתיב התם (תהלים קיג:9) *מושיבי עקרת הבית אם הבנים שמחה הללויה*.

ד״א *כי איננו* כד״א (בראשית לט:9) *איננו גדול*. *איננו* [p. 130] דהא אסתליק לעילא ואתרחק מכלא, *איננו* בזווגא בה, *איננו* לאשתכחא שמיה רבה.

א״ר חייא מאן אתר שריא לאתגליא.

אמר מבי מקדשא שריא ולבתר אסחרת כל ארעא, לבתר כד נפקת מארעא קמת עלי מדברא ויתיבת תמן תלתא יומין. דכרת אוכלוסהא ומשרייתהא ויתיבהא בבי מלכא וקראת עלה (איכה א:1) *איכה ישבה בדד וגו׳*. בכו ר׳ חייא ור׳ יוסי.

© 2012, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

אמר ר׳ יוסי לא גלו ישראל מארעא ולא אתחרב בי מקדשא עד דישראל כלהו אשתכחו בחיובא קמי קב״ה ואינון לא אשתכחו כלהו בחיובא עד דדברי עלמא בקדמיתא אשתכחו בחיובא הה״ד (ישעיה ג:12) *עמי מאשריך מתעים וגו׳*, דכיון דרישי עמא אזלין בחיובא כל עמא אתמשכן אבתרייהו.

ר׳ חייא אמר מהכא *ואם כל עדת ישראל ישגו*. במאי הוי, בגין *ונעלם דבר מעיני העדה*, דעיני עמא אינון רישייהו וכל עמא אתמשכן אבתרייהו.

[p. 131] אזלו, עד דהוו אזלי חמו חד אתר מדשנא בעשבין ונהר מייא נגיד ביה. יתבו, עד דהוו יתבי פרח חד עופא ורחיש קמייהו. א״ר חייא ניקום מהכא דודאי נגרי טורייא הכא משתכחין.

קמו ואזלו, עד דאהדרו רישייהו חמו אינון לסטין דרהטו בתרייהו. אתרחיש לון ניסא ואשתכח קמייהו חד טינרא וחד מערתא ביה, עאלו תמן ויתבו כל ההוא יומא וכל ההוא ליליא.

פתח ר׳ חייא ואמר (ירמיה ל:10) *ואתה אל תירא עבדי יעקב וגו׳ כי הנני מושיעך מרחוק*, *כי הנני מושיעך* מקרוב איבעי ליה, והא אוקמוה האי קרא *מרחוק* כד״א *ושבו מארץ מרחק*, אבל *מרחוק* כד״א (שם לא:3) *מרחוק יי׳ נראה לי*, וכתיב (משלי לא:14) *ממרחק תביא לחמה*. ומאן הוא, עמיקא דנחלא אתר דההוא נהר נגיד ונפיק.

ושב יעקב, כיון דכתיב *אל תירא עבדי יעקב* מהו *ושב יעקב*. אלא כמה דאמרן *כי הנני מושיעך מרחוק* דתנינן קב״ה סליק לעילא לעילא דכתיב (תהלים י:1) *למה יי׳ תעמוד ברחוק*, ומההוא אתר [p. 132] דאקרי *רחוק הנני מושיעך ושב יעקב* לאתריה לכורסייה לאזדווגא בכנסת ישראל.

ושקט, דא יסוד. *ושאנן*, למשרי דיוריה בה. *ואין מחריד*, מיצחק כד״א (בראשית כז:33) *ויחרד יצחק חרדה*, **[כא ע״א]** ועל דא (בראשית לא:42) *ופחד יצחק* כתיב וההוא *פחד* כד אתער יסתלק יסוד לאתר אחרא הה״ד (ישעיה לג:14) *פחדו בציון חטאים בציון* דייקא, ועל דא *ואין מחריד*. והשתא קב״ה שזיב לן *מרחוק* וסתיר לן בהאי אתר *בשקט ובשלוה ואין מחריד* מכלא דכד קב״ה עביד ניסא בכלא עביד.

רבי יוסי פתח ואמר (שופטים ד:8) *ויאמר אליה ברק אם תלכי עמי והלכתי וגו׳*. מאי קא מיירי, אלא אמר ברק הואיל ורוח קודשא שריא עלה בזכותה אשתזיב ולא לישרי עלי נזקא. ומה האי דסמיך על אתתא אשתזבא בגינה, אנן דאורייתא עמנא דהיא שמיה דמלכא קדישא עאכ״ו.

© 2012, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

יתבו כל ההוא יומא. כד רמש ליליא אתנהיר סיהרא במערתא, אעברו תרי טייעי וחמריהון טעינין מיכלא ומשתיא לגרמייהו, שארי על מטולא אמרו האי להאי [p. 133] נבית הכא הא לן למיכל ולמשתייא ולחמרי ואנן נעול למערתא האי.

א״ל חבריה עד דלא האי קרא לא מתישבא.

א״ל מאי הוא.

א״ל מלה חד דכתיב (תהלים נב:11) *אודך לעולם כי עשית ואקוה שמך כי טוב נגד חסידך*. מהו *כי עשית* ולא כתיב מה. וכתיב *כי טוב נגד חסידיך*, ולגבי אחרא לאו הוא *טוב*.

לא הוה בידיה. אמר ווי לטיענא דשבקנא לקב״ה בגיניה.

רבי חייא ור׳ יוסי דהוו יתבי במערתא חדו. א״ר חייא לר׳ יוסי ולא אמרית לך דכד עביד קב״ה ניסא בכלא עביד. נפקו.

כד נפקו אקדים ר׳ חייא ופתח (ישעיה נז:19) *שלום שלום לרחוק ולקרוב*. תרי שלמי הכא חד *לרחוק* וחד *לקרוב* וכלא חד *לרחוק* דאתעביד *קרוב*. תו *לרחוק* דא הוא מאריה דתשובה, קודם הוה *רחוק* והשתא הוא *קרוב*. תו *רחוק* כד ב״נ אתרחיק מאורייתא רחיק הוא [p. 134] מקב״ה ומאן דקריב לאורייתא קב״ה קריב בהדיה. השתא אתחברו עמנא ועולו למערתא.

אתו אינון טייעין ואשתטחו קמייהו. אשתנקלו לחמרייהו ואתקינו למיכל, נפקו כולהו לפום מערתא.

אמר חד מן טייעי לימרו לן מארי דאורייתא האי קרא *אודך לעולם כי עשית ואקוה שמך כי טוב נגד חסידך*. *כי עשית* מהו ולא כתיב מה, וכתיב *כי טוב נגד חסידיך*, וכי לגבי אחרא לאו הוא *טוב*.

א״ר חייא *כי עשית* ודאי ומה *עשית*, *לעולם*, ובגין האי *עולם* דעבד קב״ה ואתקין ליה אודי ב״נ לקב״ה בכל יומא.

שמך כי טוב נגד חסידיך, הכי הוא ודאי לקבל דאינון זכאין שמא דקב״ה *טוב* ולא לקבלי חייביא דמבזין ליה בכל יומא ולא משתדלי באורייתא.

[p. 135] א״ל יאות הוא אבל מלה שמענא מבתר שכינתא ומסתפינא לגלאה.

אמרו ליה רבי חייא ורבי יוסי אימא מילך דהא אורייתא לאו הוא ירותא לאתר חד.

אמר לון יומא חד הוינא אזיל ללוד, עאלנא במתא ואסמיכנא גרמאי בתר כותלא חד ור׳ שמעון בן יוחאי הוה בההוא ביתא ושמעית מפומיה האי קרא *אודך לעולם כי עשית וגו׳*. *אודך*, דהע״ה אמרו על ההוא *עולם* בתראה דאיהו עבד דדוד מלכא אחיד ביה בההוא *עולם* וביה ירית מלכותא.

© 2012, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

ואקוה שמך כי טוב, דא קב״ה ביסודא דהאי *עולם* דאקרי *טוב*. אימתי אקרי *טוב*, *נגד חסידיך*. מאן אינון *חסידיך*, אלא אית חסד ואית חסד ואלין אקרון *חסדי דוד הנאמנים*, וכד אלין *חסדי דוד* מליין מההוא טיבו דנגידו דעתיקא כדין אקרי יסוד *טוב* כדין אשתכח *טוב* לגבייהו, דהא כד אשתכח כמה דאיהו ביה הוא מבסם להאי *עולם* בתראה וכלא אשתכח בברכה, ועל דא דוד הוא מחכה להאי דרגא דנהיר להאי *עולם* דאיהו אחיד ביה.

[p. 136] מלין הכי שמענא לון אבל לא ידענא מאי הוא.

אתו ר׳ חייא ור׳ יוסי ונשקו ליה ברישיה.

א״ר **[כא ע״ב]** חייא מאן חפי עינך בעפרא ר׳ שמעון בן יוחאי דאנת באתרך ואנת מרעיש טורייא עלאי, צפורי שמיא וכלא חדאן במלולך. ווי לעלמא כד תסתלק מניה.

עוד פתח ההוא גברא ואמר הא מלה אחרא שמענא מניה בההוא שעתא בקרא דכתיב (דניאל ט:17) *ועתה שמע אלהינו אל תפלת עבדך ואל תחנוניו וגו׳ למען אדני*, ואמר הכי אי שמא דא לעילא מכלא שפיר הוא דהכי אמרי עביד בגין מלכא, אבל שמא דא הא ידיעא דאיהו אתר בי דינא דמניה נפיק דינא לעלמא, מאן חמא דאמרי למלכא עביד בגין עבדך או בגין מלה זעירא מנך. אלא הכי אצטריך דהא שמא דא אתקין ביתא למלכא וביתא דמקדשא לתתא ודא אחידא בדא בגין דאתקשר דא בדא וכד מקדשא לתתא קאים בקיומיה האי שמא לעילא קאים בקיומיה ודא הוא כמאן דאמר למלכא בני ביתא דא והיכלא דא בגין דלא אשתכח מטרוניתא דיתבא לבר מהיכלא. אוף הכא (שם:17) *והאר פניך על מקדשך השמם למען אדני*, דלא ישתכח לבר מן דיוריה.

[p. 137] תווהו ר׳ חייא ור׳ יוסי וחדו בההוא ליליא. בתר דאכלו פתח חבריה טייעא ואמר אימא קמייכו מלה חד דאשתדלנא ביה האי יומא האי קרא דכתיב (תהלים סג:1) *מזמור לדוד בהיותו במדבר יהודה*. דוד אמר שירתא כד הוה עריק מחמוי ומאי אמר, (שם:2) *אלהים אלי אתה אשחרך צמאה לך נפשי כמה לך בשרי בארץ ציה ועיף בלי מים*. *אלהים אלי אתה*, דהא בגבוראן אחידא תדירא.

אשחרך, וכי דוד היך יכיל לשחרא ליה לקב״ה בארעא רחיקא ואתתרך מאתרא דשכינתא שריא. אלא אפילו דאתתרך תמן לא שביק דידיה לאשחרא ליה לקב״ה. ואנא שמענא *אשחרך* כמאן דאמר אזיל לאתחזאה קמך בר דלא יכילנא, כך *אשחרך* בר דאנא לבר מאתרא דשכינתא שריא.

צמאה לך נפשי, תאיבא לגבך וגופא דילי לאתחזאה קמך ולא יכילנא בגין דאנא *בארץ ציה ועיף בלי מים* דהא *ארץ ציה ועיף* אקרי לאתר דאיהו לבר מאתר שכינתא בגין דמים חיים

© 2012, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

לא שכיחן תמן. ומאן אינון מים חיים, דא שכינתא דכתיב בה (בראשית כו:19) *באר מים חיים*, ועל דא *ארץ ציה ועיף בלי מים* כתיב.

אמרו רבי חייא ורבי יוסי ודאי אורחא תקנא קמן.

עאלו למערתא ואידמכו. בפלגות ליליא שמעו קל חיותא במדברא מנהמי, אתערו. אמר רבי חייא הא עידן הוא לסייעא לכנסת ישראל דהא משבחת למלכא.

אמרו כל חד לימא מלה ממה דשמע וידע באורייתא. יתבו כלהו.

פתח רבי חייא ואמר (תהלים כב:1) *למנצח על אילת השחר מזמור לדוד*. מאן *אילת השחר*, דא כנסת ישראל דאקרי (משלי ה:19) *אילת אהבים ויעלת חן*. וכי *אילת השחר* ולא יומא. אלא *אילת* מההוא אתר דאקרי *שחר* כד״א (הושע ו:3) *כשחר נכון מוצאו*, ודוד מלכא על כנסת ישראל קאמר [p. 138] דא דהא לא אמרה כנסת ישראל דא משמע דכתיב *על אילת השחר*.

תא חזי בשעתא דעאל ליליא פתחין סתימין ועלאי ותתאי משתככי וכל אינון רחיקין מתערין ואזלי ושאטין כל עלמא ומהדרי על גופי בני נשא וסחרי לערסייהו וחמאן דיוקנא דמלכא ומסתפו דהא אתתקפו בערסייהו במלי דשמא קדישא, ובני נשא נשמתהון סלקין כל חד וחד כדאתחזי ליה והא אוקמוה. זכאה חולקהון דצדיקיא דנשמתהון סלקין לעילא ולא מתעכבי באתר אחרא דלא אצטריך.

כד אתפליג ליליא קאים כרוזא וכריז ופתחין פתיחו, כדין רוחא חד דסטר צפון אתער ואקיש **[כב ע״א]** בכנור דדוד ומנגנת מאליו ושבחת למלכא וקב״ה משתעשע בצדיקייא בגנתא דעדן. [p. 139] זכאה חולקיה מאן דאתער בההוא זמנא ואשתדל באורייתא וכל מאן דקאים בההוא זמנא אקרי חברא לקב״ה ולכנסת ישראל. ולא עוד אלא אלין אקרון אחים ורעים ליה דכתיב (תהלים קכב:8) *למען אחי ורעי אדברה נא שלום בך*, אקרון חברים דכתיב (שיר ח:13) *חברים מקשיבים לקולך השמיעיני*.

כד אתי יממא כרוזא קאים וכריז ופתחין דסטר דרומא אפתחו ומתערי ככבים ומזלות ופתחין דרחמי אפתחו ומלכא יתיב וקביל תושבחן. כדין כנסת ישראל וכל אינון חברים אחידן בגדפהא ומלייהו אתיין ושראן בחיקא דמלכא, כדין פקיד מלכא ובספרא כתיבו כל אינון בני היכליה וחוטא דחסד אתמשך עלייהו, דמההוא חוטא אתעטר ב״נ בעטרא דמלכא ומניה דחלין עלאין ותתאין, ואפילו בזמנא דמאריהון דדינא שלטין לא דיינין עליה דינא בגין דאתרשים ברשומא דמלכא ואשתמודעא דהוא מהיכלא דמלכא ובגיני כך לא דיינין עליה דינא. זכאה חולקהון דצדיקייא דמשתדלי באורייתא דהא כל זמנא דישראל עם מלכא תאיב על מלי דאורייתא.

© 2012, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

ת״ח רזא דמלה לא קיימא כנסת ישראל קמי מלכא אלא באורייתא דכל זמנא דישראל בארעא אשתדלו באורייתא כנסת ישראל שראת עמהון וכד מבטלי [p. 140] מאורייתא לא יכלא לקיימא עמהון שעתא חדא. בגיני כך בשעתא דכנסת ישראל אתערת לגבי מלכא אתקיף חילהא ומלכא קדישא חדי לקבלא לה וכל זמנא דכנסת ישראל אתת לגבי מלכא ואורייתא לא אשתכח עמה כביכול אתחלש חילהא. ווי לאינון דמחלשי חילא דלעילא, בגיני כך זכאין אינון דמשתדלי באורייתא וכ״ש בההוא שעתא דאצטריך בה כנסת ישראל, כדין קב״ה קארי עליה (ישעיה מט:3) *ויאמר לי עבדי אתה ישראל אשר בך אתפאר*.

רבי יוסי פתח ואמר (שם כא:11) *משא דומה אלי קורא משעיר שומר מה מלילה שומר מה מליל*. האי קרא הא אוקמוה חברייא בכמה אתר, אבל *משא דומה*, כל אינון זמנין דישראל אשתכחו בגלותא אתידע זמנא וקצא דלהון, וגלותא דאדום הוא *משא דומה* דלא אתידע ולא אתגלייא כאינון אחרנין. קב״ה אמר *אלי קורא משעיר*, קלא שמענא בין גלותא *דשעיר* אינון דדחקין בינייהו אינון דשכבין לעפרא. ומאי אמרי, *שומר מה מלילה שומר מה מליל*, אינון תבען לי על מטרוניתא מה עבדית ממטרוניתא דילי.

כדין קב״ה כניש לפמליא דיליה ואמר חמו בני רחימי דאינון דחיקין בגלותא ושבקין צערא דלהון ותבעין לי על מטרוניתא ואמרי *שומר*, את דאתקרית *שומר* [p. 141] אן הוא שמירה, אן הוא שמירה דביתך. *מה מלילה*, מה עבדת *מלילה*, הכי נטרת לה. *מה מליל*, דהא לזמנין אתקרי *לילה* לזמנין אתקרי *ליל* הה״ד (שמות יב:42) *ליל שמורים הוא ליי׳*, וכתיב *הוא הלילה הזה*.

כדין קב״ה אתיב לון הא שמירה דילי אשתכח דהא אנא זמין לקבלא ולאשתכחא בהדה הה״ד *אמר שומר*, ההוא דנטיר ביתא. *אתא בקר וגם לילה*, בקדמיתא אסתלקת לעילא לעילא וסליקת לההוא *בקר* דאזדמן בה תדירא, השתא *אתא בקר*, הא זמין הוא לאתחברא ב*לילה*. וגם *לילה*, הא זמינא היא אבל בגיניכון אתעכבו, ואי אתון בעאן דא ועל מה מתעכבי, *שובו*, *שובו* בתשובה. כדין *אתיו*, אתו לגבאי ונהוי כלא במדורא חדא וכלנא נתוב לאתרנא הה״ד (דברים ל:3) *ושב יי׳ אלהיך את שבותך וגו׳*, והשיב לא כתיב **[כב ע״ב]** אלא *ושב*. תרין *ושב ושב הכא*, אלא חד לכנסת ישראל וחד לקב״ה הה״ד *ושב וקבצך מכל העמים*.

[p. 142] פתח ההוא טייעא ואמר (איוב לח:7) *ברן יחד ככבי בקר ויריעו כל בני אלהים*. ת״ח בשעתא דקב״ה אתי לאשתעשעא עם צדיקיא בגן עדן כל מלי דעלמא עלאה וכל עלאין ותתאין מתערי לקבליה וכל אילנין עדן פתחי שבחא לקבליה דכתיב (ד״ה א טז:33) *אז ירננו עצי היער וגו׳*, ואפילו עופי דארעא כלהו מרחשי שבחא קמיה. כדין תרנגולא בטיש גדפוי וקרי

© 2012, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

ושבח למלכא קדישא וקרי לבני נשא דישתדלון בפולחנא דמאריהון. זכאה חולקיהון דמאן דקיימי מערסייהו לאשתדלא באורייתא.

כד אתי צפרא פתחין דדרומא פתיחין ותרעי דאסוותא נפקי לעלמא ורוח מזרח אתער ורחמי אשתכחו וכל אינון ככביא דממנן תחות שולטניה דהאי בקר כלהו פתחי שבחא וזמרי למלכא עלאה הה״ד *ברן יחד ככבי בקר ויריעו כל בני אלהים*. מה בעאן הכא *בני אלהים* דאינון מזמנין תרועה בהאי זימנא דהא כל דינין אתעברו בזמנא דחסד אתער בעלמא. אלא *ויריעו כל בני אלהים*, הא אתבר תוקפא דדינין קשיין ואתבר חילא דלהון כד״א (ישעיה כד:19) *רועה התרועעה ארץ*. [p. 143] וכל האי בגין דהאי בקר אתער בעלמא ואברהם אתי למנטע *אשל בבאר שבע*. מלה דא הכי שמענא לה *בבאר שבע* ודאי, וכתיב (בראשית כא:33) *ויקרא שם בשם יי׳ אל עולם*.

פתח חבריה ואמר (שם מד:3) *הבקר אור והאנשים שלחו וגו׳*. מאי *הבקר אור*. הכי אוליפנא מהו *בקר*, אלא בזמנא דאתי צפרא ודינין מתעברין וחסד בעא לאתערא כל אינון דאתיין מסטרא דא מבקרי לאתרייהו לזמנא ברכאן לעלמא, ודא הוא *בקר בקר אור* דהא רחמי מתישבן לעלמא וחסד קאים באתריה, כדין הוא *בקר אור*, וכתיב (שם א:4) *וירא אלהים את האור כי טוב*.

ת״ח כלא הוא בדרגין ידיעין. לילה הא ידיעא, *בקר אור* ידיעא והוא דרגא דאשתכחא ביה תדירא. אימתי, כד נהיר שמשא. *שמש* ידיעא והוא דרגא עלאה דמבסם לכלא ונהיר לכלא כד״א (תהלים פד:12) *כי שמש ומגן יי׳ צבאות*, והאי *בקר אור* נהיר מן שמשא ודא נהיר לילה, בגין כך כלא תלי דא בדא. והאי *בקר* [p. 144] *אור* כד אתער כל בני עלמא אתאחדן בחדוותא ומשתכחי בעלמא. והשתא הא נהיר יממא, עידן רעותא הוא למהך באורחא.

בריכו לון ר׳ חייא ור׳ יוסי ונשקו לון ברישייהו ושדרו לון.

א״ר חייא לר׳ יוסי בריך רחמנא דתקין ארחנא קמן, ודאי קב״ה שדר לון גבן, זכאין אינון דמשתדלי באורייתא ולא ארפיין מינה שעתא חדא.

נפקו ר׳ חייא ור׳ יוסי ואזלו בארחייהו. א״ר יוסי ודאי רחימותא דלבאי קשיר באלין טייעי.

א״ר חייא לא תווהנא על דא דהא ביומוי דר׳ שמעון אפילו צפרי שמייא מרחשן חכמתא דהא מלוי אשתמודען לעילא ותתא.

פתח ר׳ חייא ואמר (דברים לא:16) *ויאמר יי׳ אל משה הנך שוכב עם אבותיך וגו׳*. ת״ח כל זמנא דמשה אשתכח קאים בעלמא הוה מחי בידי דישראל בגין דלא ישתכחון בחיובא קמי קב״ה ובגין דמשה אשתכח בינייהו לא הוה דרא עד דייתי מלכא משיחא דיחמון יקרא דקב״ה

© 2012, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

כוותייהו דאינון אדביקו מה דלא אדביקו דרין אחרנין דתנינן חמאת שפחה חדא על ימא מה דלא חמאת עינא דיחזקאל נביאה. אי אינון אדבקו כל כך כל שכן נשיהון דישראל כ״ש בנייהו כ״ש גוברין כ״ש נשיאי כ״ש סנהדרים כ״ש נביאים כ״ש וכ״ש נביאה עלאה מהימנא משה דהוה על כלא. והשתא אלין טייעי מדברא מרחשן חכמתא כל כך כ״ש וכ״ש לחכימי דרא דקיימין קמי דר׳ שמעון ואולפי מניה [p. 145] בכל **[כג ע״א]** יומא כ״ש וכ״ש ר׳ שמעון דהוא עלאה על כלא.

בתר דמית משה מה כתיב, (דברים לא:16) *וקם העם הזה וגו׳*. כך ווי לעלמא כד אסתלק מניה ר׳ שמעון דמבועי דחכמה יסתימו מעלמא ויבעי ב״נ מלה דחכמה ולא ישכח מאן דיימא וטעאן כל עלמא באורייתא בגין דלא אשתכח בינייהו מאן דאתער בחכמה. קרינא ביה *ואם כל עדת ישראל ישגו*. *ואם ישגו* באורייתא ולא ינדעון אורחא במאי הוא, בגין *ונעלם דבר מעיני הקהל*, דלא אשתכח מאן דידע לגלאה עמיקתא ואורחתא. ווי לאינון דרין, ווי לאינון דישתכחון כדין בעלמא.

אמר ר׳ יהודה זמין קב״ה לגלאה רזין עמיקין דאורייתא בזמנא דמלכא משיחא בגין דמלאה (ישעיה יא:9) הארץ *דעה את יי׳ כמים לים מכסים*, וכתיב (ירמיה לא:34) *ולא ילמדו עוד איש את אחיו ואיש את רעהו לאמר דעו את יי׳ כי כלם ידעו אותי מקטנם ועד גדולם*.

אשר נשיא יחטא. אמר רבי יצחק מ״ש בכל אתר דכתיב בהו *ואם* כד״א *אם הכהן המשיח יחטא*, *ואם כל עדת ישראל ישגו*, והכא *אשר נשיא יחטא* ולא כתיב ואם *נשיא יחטא*, מאי קא מיירי. [p. 146] אלא אלין לא משתכחי בחטאה דהא כהן נטיר גרמיה תדירא בגין דמטולא דמאריה עליה בכל יומא ומטולא דישראל כלהו ומטולא דכל חד וחד ועל דא הוה תווהא כד יחטא, בגיני כך *ואם* כתיב. וכן *ואם כל עדת ישראל ישגו*, תווהא הוא דכלא ישתכחו בחובא חד דאי אלין יחטאון אלין לא חטאן, בגיני כך *ואם* כתיב. אבל הכא *אשר נשיא יחטא* ודאי בגין דלביה גס ביה ועמא אזלי אבתריה ואתמנן תחותוי ועל דא *אשר נשיא יחטא* בגין דעבר על מצות לא תעשה והוא עביד חד מנייהו ועל דא לא כתיב ביה *ואם* דהא מלוי לא בספיקא הוא.

ר׳ יהודה פתח (שמות לה:27) *והנשיאם הביאו את אבני השהם ואת אבני המלואים לאפוד ולחשן*. מ״ש דאלין אקריבו נשיאים ולא ב״נ אחרא והא כתיב (שם:5) *כל נדיב לבו יביאה את תרומת יי׳*, וכתיב (שם:9) *את אבני השהם ואת אבני המלואים*. אלא אמר קב״ה אע״ג דבכלא תליא האי נדבה סליקו אלין אבנים לנשיאים. מ״ט, בגין דעל לבא דכהנא משתכחן. אמר קב״ה ליתו נשיאים דלבייהו גס בהו וייתון אלין אבנין דאינון משתכחי על לבא

© 2012, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

ויתכפר עלייהו על לבא, וכתיב (שם כח:30) *והיו על לב אהרן*, [p. 147] ועל דא *והנשיאם הביאו את אבני השהם ואת אבני המלואים* בגין לכפרא עלייהו. בגיני כך *אשר נשיא יחטא* ודאי.

ועשה אחת מכל מצות יי׳ אשר לא תעשינה, כמא דאוקמוה דעבר על מצות לא תעשה.

או הודע אליו חטאתו, דכיון דלביה גס עליה לא אשגח ולבתר אתידע ליה ועבד מניה תשובה.

רבי יהודה ורבי יוסי הוו יתבי חד ליליא ולעי באורייתא. א״ר יהודה לרבי יוסי חמינא דצחותא דאורייתא בליליא הוא יתיר מן יממא, אמאי.

אמר בגין דצחותא דתורה שבכתב תורה שבעל פה הוא ותורה שבעל פה בליליא שלטא ואתערת יתיר מבימּמא ובזמנא דאיהי שלטא כדין צחותא הוא דאורייתא.

פתח רבי יוסי ואמר (איוב לה:10) *ולא אמר איה אלוה עושי נותן זמירות בלילה*. תא חזי בשעתא דאתער רוח צפון [p. 148] ואתפליגת ליליא הא אוקמוה דשלהובא חד נפיק ובטש תחות גדפוי דתרנגולא ואקיש גדפוי וקארי, וההוא שלהובא בזמנא דמטי גביה ואתער לקבליה אסתכי ביה ואזדעזע וקארי ואסתכי ואשגח בגין יקרא דמאריה למעבד רעותיה וקארי לון לבני נשא. ועל דא אקרי שכוי אשגחא ואקרי גבר בגין דיתער בשלהובא **[כג ע״ב]** דגבורה בסטרא דגבורה קא אתיא לאתערא בעלמא. כדין אינון בני מהימנותא קיימי ויהבין חילא לכנסת ישראל וכדין אקרי רנה דאורייתא, ועל דא ירית דוד מלכותא הוא ובנוי לעלמין ולדרי דרין.

וכד תרנגולא קארי ובני נשא ניימי בערסייהו ולא מתערי קארי תרנגולא ואמר מה דאמר והא אוקמוה. לבתר בטש בגדפוי ואמר ווי לפלניא נזיף דמאריה שבקא דמאריה דלא אתער רוחיה ולא אשגח ליקרא דמאריה. כד נהיר יממא כרוזא קרי עליה *ולא אמר איה אלוה עושי נותן זמירות בלילה* לסייעא ליה באינון תושבחן ולמהוי כלא בסייעתא חדא.

ולא אמר *איה אלוה עושי*, עושני איבעי ליה, מהו *עושי*. אלא בשעתא דב״נ קם בפלגות ליליא ואשתדל ברנה דאורייתא דרנה לא איקרי אלא בליליא והוא אשתכח באורייתא, כד נהיר יממא קב״ה וכנסת ישראל מתקני ליה בחד חוטא דחסד לאשתזבא מכלא ולאנהרא ליה בין עלאין ותתאין.

[p. 149] רבי יהודה אמר אנא שמענא דאמר ר׳ אבא האי קרא *אלוה עושי*, עושה לי איבעי ליה, מהו *עושי*. אלא כמה דאמרת בשעתא דאיהו קם בפלגות ליליא ואשתדל באורייתא כד נהיר יממא אתער אברהם בההוא חוטא דיליה דכתיב ביה (בראשית יד:23) *אם מחוט ועד שרוך נעל*, וקב״ה וכנסת ישראל מתקני ליה דעבדי ליה בכל יומא בריה חדתא הה״ד *אלוה עושי*, והא אוקמוה א״ל ו״ה, א״ל דא אברהם דכתיב ביה *האל הגדול*, ו׳ דא קב״ה, ה׳ דא כנסת

© 2012, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

ישראל, ודא הוא *אלוה* ואלין עבדין ליה לב״נ ומתקני ליה בכל יומא ובגין כך כתיב *עושי* כד״א (תהלים קמט:2) *ישמח ישראל בעושיו*.

א״ר יוסי ודאי כך הוא וכלא חד מלה.

ר׳ יהודה פתח ואמר *או הודע אליו חטאתו אשר חטא*. *הודע אליו* מסטרא דמאן, *או* ידע איבעי ליה, מהו *הודע*. אלא [p. 150] קב״ה פקיד לכנסת ישראל לאודע ליה לב״נ ההוא חובה דאיהו חב, ובמה אודע ליה, בדינהא כד״א (איוב כ:27) *יגלו שמים עונו וארץ מתקוממה לו*. *הודע אליו* כמאן דפקיד לאחרא, דתנינן בשעתא דב״נ חב קמי קב״ה ולא אשגח בחטאיה לאהדרא בתיובתא קמי מאריה ואשדי ליה בתר כתפיה נשמתיה ממש סלקא ואסהידת קמי קב״ה. כדין פקיד מלכא לכנסת ישראל ואמר *הודע אליו חטאתו אשר חטא*, אושיט דינך עליה ואודע ליה חוביה כד״א (יחזקאל טז:2) *הודע את ירושלם את תועבותיה*. בתר דמטי עליה דינא כדין אתער רוחיה למהדר בתיובתא קמי מאריה ואתכנע למקרב קרבנא דהא מאן דלביה גס ביה חטי ואנשי חטאיה ולא אשגח עליה וקב״ה זמין לקבליה ופקיד לאודעא ליה ההוא חובה בגין דלא יתנשי מיניה.

א״ר יוסי הכי הוא ודאי. ומנ״ל, מדוד, כיון דעבד ההוא עובדא דבת שבע לא אשגח ביה. א״ל קב״ה הא אנשית ליה, אנא אדכרנא לך. ומיד וכו׳. מה כתיב, (שמואל ב יב:7) *כה אמר יי׳ אתה האיש*, דלא דכרת ליה, *אתה האיש* דאנשית ליה. ובמה *הודע* ליה, בדינא.

[p. 151] אוף הכא קב״ה קאמר *או הודע אליו חטאתו אשר חטא* ושפיר מלה והכי הוא ולא *או נודע אליו* כמא דכתיב (שמות כא:36) *או נודע כי שור נגח הוא*. ומאן דקאים בליליא למלעי באורייתא אורייתא קא מודעא ליה חוביה ולאו באורח דינא אלא כאמא דאודעא לברה במלה רכיך והוא לא אנשי ליה ותב בתיובתא קמי מאריה.

ואי תימא דוד דהוה קם בפלגות ליליא אמאי אתערו עליה בדינא. אלא שאני דוד דאיהו עבר במה דאתקשר ובעא דינא ובמה דעבר אתדן. הוא חטא לקביל מלכותא קדישא, אתתרך מירושלם ומלכותא אעדיו מיניה עד **[כד ע״א]** דאתתקן כדקיאות ואתענש.

א״ר יהודה מאי הוא דקב״ה אענש ליה לדוד על ידא דבריה דכתיב (שמואל ב יב:11) *הנני מקים עליך רעה מביתך*.

א״ר יוסי הא אוקמוה בגין דאי יקום ב״נ אחרא לא ירחם עליה.

א״ל והא אבשלום בעי לקטלא לאבוי, בכמה עיטין דבר עליה.

א״ל לא שמענא.

© 2012, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

[p. 152] אמר אנא שמענא דדוד חטא בבת שבע סתם, אמר קב״ה ליתי ברא *דבת אל נכר* וינקום נקמתה, דאבשלום בריה דיפת תואר הוא מקרבא. מכאן אוליפנא מאן דנטיל אתתא דא בקרבא וחמיד בה לסוף נפיק מנה בן סורר ומורה. מ״ט, בגין דעד כען לא פסקא מנה זוהמא והא אוקמוה.

רבי יוסי פתח ואמר (ישעיה סב:8) *נשבע יי׳ בימינו ובזרוע עזו*. האי קרא הא אוקמוה אבל ת״ח כל זמנא דב״נ קא חטי קמי קב״ה אית דרגא דאשתמודעא לעילא לקבלי ההוא חטאה לדיינא ליה לב״נ ואסתכם עליה. אי תב בתיובתא שלימתא קמיה אתעבר חוביה ודינא לא מטא עלוי. אי לא תב אתרשים ההוא חטאה לגבי ההוא דרגא. אוסיף למחטי הא דרגא אחרא אזדמן לקבליה ואסתכם בדרגא קדמאה, כדין בעי תשובה יתיר, ואי לא דרגא על דרגא אוסיף עד דאשלים לחמשה דרגין.

[p. 153] כיון דאתתקן ימינא לקבליה ואסתכם עליה הא שמאלא זמינא לאסתכמא בימינא ולאתכללא ביה, כיון דשמאלא אסתכם בימינא כדין לא תליא ביה תשובה והא אוקמוה וכדין כלא אסתכמו עליה בדינא ודינא שריא עלוי. וכד דינא אשתלים ושריא עליה דב״נ כדין אסתיים ואתתקן אצבען חמש בגו חמש ימינא בשמאלא לאחזאה דהא כלא אסתכמו עליה בההוא דינא וידוי מתישרן לאחזאה מלה בלא כוונא דב״נ ולא יתכוון ביה. ועל דא כתיב (שמות טו:6) *ימינך יי׳ נאדרי בכח ימינך יי׳ תרעץ אויב*, דאתכלל שמאלא בימינא ואשלים דינא וכדין הוא קיימא דכלא. ועל דא כד בעא קב״ה לקיימא כלא כתיב (ישעיה סב:8) *נשבע יי׳ בימינו ובזרוע עזו*.

ר׳ יהודה פתח ואמר (ויקרא כג:40) *פרי עץ הדר כפת תמרים*. *פרי עץ הדר* מאן הוא, דא אתרוג. וכי אתרוג *מעץ הדר* הוא וכמה קוצין סחרניה מכאן ומכאן ואת אמרת *פרי עץ הדר*. [p. 154] אלא רזא דמלה (בראשית ב:22) *ויבן יי׳ אלהים את הצלע אשר לקח מן האדם לאשה ויביאה אל האדם*, וכתיב (שם:23) *עצם מעצמי ובשר מבשרי*, ודא הוא *פרי עץ הדר*. ומנא לן דאדם אקרי עץ, דכתיב (שם:19) *כי האדם עץ השדה*.

כפות תמרים, דסליק לשבעין שנין וביה אשתכללו שבעין שנין ודא אכפת ואתקשר לעילא ותתא ועל דא אקרי *כפות* כד״א (דניאל ג:21) *כפיתו* דסליק להכא ולהכא הה״ד *כי כל בשמים ובארץ*, *כי כל בשמים ובארץ* דייקא.

ר׳ יוסי אמר *פרי עץ הדר* דא מזבח דעביד פירין וסליק אבין לכל סטרין. מאי טעמא, בגין דכלא שבעין שנין יהבין ליה חולקא ואתברכא [p. 155] מכלהו. מאי קא מיירי, בגין דמאן

© 2012, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

דחטי לגבי מזבח בכלא חטי דהא כפית לקבלי ההוא דכפית לעילא ועל דא אתקשר דא בדא, *פרי עץ הדר כפת תמרים* ולא כתיב ו*כפת תמרים*.

כתיב (ויקרא ז:35) *זאת משחת אהרן ומשחת בניו*. מאי קא מיירי, אלא *זאת* דא המזבח דאתמשח על ידא דאהרן דכתיב (שמות מ:10) *ומשחת את מזבח וגו׳. ומשחת בניו*, דהא מכלהו אתמשח ואתרבי ואתברך.

ת״ח בחג סובבים את המזבח זמנא חדא בכל יומא ושבעה זמנין לבתר. מאי קא מיירי, אלא למלכא דזמין אושפיזין ואתעסק בהו והוה ליה למלכא בת יחידאה, אמרה ליה מארי מלכא בגין אושפיזין לא אשגחת עלי.

א״ל חייך ברתי פרקטא חדא אסלק לך בכל יומא דשוי כלהו. **[כד ע״ב]**

[p. 156] כך בכל יומא ויומא דחג מקריבין ישראל לגבי אומות העולם. אמר מזבח למלכא קדישא לכלהו משתכחי מאנין וחולקין ולי מה את יהיב.

אמר לה כל יומא ויומא יסובבון לך שבעה מינין עלאין ויהבון לך שבעה חולקין בכל יומא.

רבי יוסי אמר שבעין חולקין בכל יומא לקביל שבעין פרים דמקרבין בחג.

רבי יהודה אמר שבעה בכל יומא בגין דיתברכא מכלהו ולסוף שבעה יומין דאתברכא מאתר דמשח רבות אשתכח ולבתר שבעה זמנין לקביל כל אינון שבעה יומין בגין לקיימא לה ברכאן ממבועא דנחלא דנגיד תדיר ולא פסיק, אשתכח דאתברכא כל יומא ויומא עד שבעה יומין דאתברכא ממבועא דנחלא וכן זמנא אחרא שבעה זמנין כחדא ואתקיימו ברכאן לבתר מאתר עלאה דמבועא נפיק ולא פסק כדקאמרן.

בכל יומא מכריז עלה ואמר (שמואל א ב:5) *עד עקרה ילדה שבעה ורבת בנים אמללה*. *עד עקרה ילדה שבעה*, דא כנסת ישראל דאתברכא *משבעה* בכל יומא וסליק לחושבן עלאה. *ורבת בנים אמללה*, אלין אומות העולם דסלקין ביומא קדמאה לחשבון רב ולבתר מתמעטין ואזלין בכל יומא ויומא. ועל דא מזבח מכפר חוביהון דישראל ומדכי לון ואריק לון ברכאן מעילא לתתא.

[p. 157] *וענף עץ עבות*, דא מלכא קדישא דאחיד לתרין סטרין ובגין כך הדס תלתא *ענף* דאתעביד *עץ עבות* דאחיד לכל סטרא.

וערבי נחל, אלין תרין קיימין דמהכא נפקי *לכפת תמרים*. *כפת תמרים*, אחיד לעילא ואחיד לתתא והא אתמר. אתרוג נפקא מגו גובין דאילנות הכי הוא, *כפת תמרים* הכי נמי ואחיד בהו ודאי. כל מה דנפיק לעלמא מהכא נפקא ומהכא אתזן.

© 2012, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

רבי יוסי פתח (תהלים מג:4) *ואבואה אל מזבח אלהים*. מאן *מזבח אלהים*, דא הוא *מזבח לעילא מזבח אלהים* ודאי והיינו באר יצחק, ולזמנין *מזבח יי׳* דכתיב (מלכים א ח:54) *קם מלפני מזבח יי׳*, ועל דא ירתין עלמין מהכא דינא ורחמי בגין דהיא ינקא בהאי סטרא ובהאי סטרא והא אוקמוה מלה.

[p. 158] *נפש כי תמעול מעל מקדשי יי׳*. ר׳ יצחק אמר נפש ודאי. כתיב (שמואל א כה:29) *והיתה נפש אדוני צרורה בצרור החיים את יי׳ אלהיך*, וכתיב *ואת נפש אויביך יקלענה בתוך כף הקלע*. זכאין אינון צדיקייא דאית להו חולקא עלאה בקב״ה חולקא קדישא בקדושי מלכא בגין דאינון מקדשי גרמייהו בקדושא דמאריהון, וכל מאן דאתקדש קב״ה מקדש ליה דכתיב (ויקרא יא:44) *והתקדשתם והייתם קדושים*, בר נש מקדש גרמיה מלרע ומקדשין ליה מלעילא, וכד אתקדש בר נש בקדושא דמאריה מלבשין ליה נשמתא קדישא אחסנא דקב״ה וכנסת ישראל, וכדין ירית כלא ואלין דאקרון בנין לקב״ה דכתיב (דברים יד:1) *בנים אתם ליי׳ אלהיכם* והא אוקמוה.

[p. 159] ת״ח (בראשית א:24) *תוצא הארץ נפש חיה* ואוקמוה *נפש חיה* סתם, ומההוא חולקא ירת דוד מלכא ואתקשר בקטורא עלאה ואחסין מלכותא, ובגין כך *והיתה נפש אדוני צרורה בצרור החיים*. והא אוקמוה *נפש* אתקשר **[כה ע״א]** ברוח ורוח בנשמה והנשמה בקב״ה. זכאה חולקיה דמאן דירית ירותא דא עלאה.

ווי לאינון רשיעיא דנפש דלהון לא זכה בעלמא דין וכ״ש בעלמא דאתי. עלייהו כתיב (שמואל א כה:29) *ואת נפש אויביך יקלענה בתוך כף הקלע*, דאזלין ושאטין בעלמא ולא אשתכחן אתר לאתקשרא ביה ואסתאבן בגו סטרא דמסאבותא וכרוזא קארי ואמר *נפש כי תמעול מעל מקדשי יי׳*, דהא בקדושא לא עייל ולא אתכלל ואינון מזיקי עלמא בגין דאדבק בהו ואסתאבן.

רבי יצחק אמר כד מתעטרא כנסת ישראל במלכא קדישא אתעטר ואקרי צרורא דחיי בגין דבה אתקשר כלא.

[p. 160] רבי אלעזר אמר שכינה כד נטלא באבהתא נטלא הה״ד (שמות יד:19) *ויסע מלאך האלהים ההולך וגו׳*.

רבי אבא אמר כלא אתעביד חד עטרא בגין דאתעטר כחדא ושמא קדישא אתחזי בגוונוי. בההיא שעתא אקרי (שיר ב:3) *כתפוח בעצי היער כן דודי בין הבנים*, והוו חמאן ישראל זיו יקרא עלאה נטיל קמייהו ודא הוא דתנינן (דברים ד:37) *ויוציאך בפניו בכחו הגדול*

© 2012, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

ממצרים, אלין אבהתא. ובגין כך האי שמא מתבר טורין וטנרין, אית ביה לטב ולביש, זכאה חולקהון דישראל.

[p. 161] ת״ח עז לקרבנא אמאי, והא אמר ר׳ שמעון עז שמא דיליה גרים לאוליף מן שמיה דהא סטרא זינא בישא הוא. אלא הכי אמר ר׳ שמעון דא בעי לקרבא דהא אי עבר עליה רוחא דמסאבא או אתעסק ביה הא עז קרבניה כההוא גוונא דאיהו חטי ביה.

ואמר ר׳ שמעון הא תנינן אית מאן דזכא בנשמה ואית מאן דזכא באתערותא דרוח ואית מאן דלא זכי אלא בנפש. האי מאן דלא זכי יתיר ולא סליק יתיר הא אתדבק בההוא סטרא וכד איהו נאים אינון סטרין בישין אתיין ואתדבקן ביה ומודעי ליה מילי עלמא מנהון כדיבין ומנהון קשוט, ולזמנין דחייכן ביה ואחזיאו ליה מלין שקר וצערין ליה בחלמיה. ועל דא גוים מנהון דחמאן בחלמייהו מלי דקשוט בגין ההוא סטרא דאתדבקן ביה וכלהו מלין לזמן קריב.

ת״ח באינון זינין בישי, אית דרגין אלין על אלין. דרגא עלאה דלהון אינון דתליין באוירא, דרגא תתאה אינון דחייכן בבני נשא ומצערין להו בחלמייהו בגין דכלהו חציפין ככלבי, ואית דרגא עלאה עלייהו דאינון מעלאי ומתתאי ואלין מודיעין לבר נש מלין מנהון כדיבין ומנהון קשוט ואינון מלין דקשוט כלהו לזמן קריב.

[p. 162] וההוא דרגא מאינון דתליין באוירא דאינון עלאין יתיר ההוא דלא זכי יתיר אלא בנפש וההוא נפש בעי לאתתקנא לקבלא רוח עד לא רווח ליה נפק מה דנפקא מההוא נפש ואתפשט בעלמא ובעי לסלקא ולא בעי עד דיערע בהו באינון דאוירא ואינון מודעין ליה מלין מנהון קריבין ומנהון רחיקין יתיר ובההוא דרגא אזיל ואתקשר בחלמיה עד דקני רוח. כיון דקני רוח ההוא רוח נפיק מתבר טורין וטנרין סליק ואתפשט ועייל בין מלאכי עלאי קדישי ותמן ידע מה דידע ואוליף מה דאוליף מלין ואתהדר לאתריה. כדין הוא קשורא דב״נ בקדושא עד דזכי בנשמה וקני ליה. כיון דקנה נשמה היא סלקא לעילא לעילא ונטורי פתחין לא מעכבי לה ואזלא ואתפשטא ועיילא בין אינון צדיקי דצרירין בצרורא דחיי ותמן חמי ענוגא דמלכא ומתהניא מזיוא עלאה.

וכד אתער איילתא קדישא ברוחא דצפון נחתא וקם ההוא זכאה דקני לה ואתגבר כאריה תקיפא באורייתא עד דאתי צפרא ואזיל בההיא איילתא לאתחזאה קמי מלכא לקבלא חד חוטא דיליה. ומאי **[כה ע״ב]** איהו, דא חוטא דאברהם דהוא קני ליה דכתיב (בראשית יד:23) *אם מחוט*, הוא לא אתהני מאחרא ואמר *אם מחוט*, זכה להאי חוטא ודא אקרי חוטא דאברהם. [p. 163] וכד אתי ההוא זכאה בהאי אילתא כדין אתעטר קמי מלכא ודוד קאמר

© 2012, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

(תהלים כב:1) *למנצח על אילת השחר* , דא כנסת ישראל, *אילת השחר* שירתא דכנסת ישראל דקאמי בגלותא *אלי אלי למה עזבתני וגו׳*.

אמר ר׳ שמעון זכאין אינון מארי דנשמתא מארי דאורייתא בני פולחנא קדישא. ווי לאינון חייביא דלא זכאן לאתדבקא במאריהון ולא זכאן באורייתא דכל מאן דלא זכי באורייתא לא זכי לא ברוח ולא בנשמה ואדבקותא דילהון בההוא סטרא דזינין בישין. האי לית ליה חולקא במלכא קדישא ולית ביה חולקא דקודשא, ווי ליה כד יפוק מהאי עלמא דהא אשתמודע הוא לגבי אינון זינין בישין מארי חיצופא תקיפין ככלבא שלוחי דנורא דגיהנם דלא מרחמי עליה.

ת״ח מה בין ישראל לשאר עמין. ישראל אע״ג דלא זכי אלא נפש בדרגא קאים איהו למקני רוח ואי איהו בעי למקני נשמה, אבל גוים לא קנאין לעלמא בר אי אתגזר דקני נפש תחת נפש *נפש* מאתר אחרא. וישראל דקיימי בדרגא יתיר אי איהו לא בעי למזכי יתיר עונשיה סגי. ווי לההוא חייבא דאנשי פקודוי דמאריה דלא אשתדל באורייתא אנשי למאריה, עליה כתיב (שם קד:35) *יתמו חטאים מן הארץ וגו׳*.

[p. 164] ות״ח אית בר נש דאתדבק בהאי סטרא בגין האי נפש דלא זכאה יתיר וכד אתעבר ההוא רוח מסאבא אשרי עליה ואתדבק ביה, כדין ההוא חטאה דחטי בר נש הוי מסטרא דההוא רוח מסאבא, קרבניה עז בגין דאיהו בעירא דאתי מההוא סטרא לכפרא על חוביה.

א״ל ר׳ אלעזר בריה הא כתיב (דברים כא:23) *לא תלין נבלתו על העץ כי קבור תקברנו ביום ההוא כי קללת אלהים תלוי ולא תטמא את אדמתך* , בגין דארעא היא קדישא ובאתר דשארי רוח מסאבא לא ישתכח בארעא קדישא. אוף הכא כיון דאיהו בעירא דשריא עליה רוח מסאבא ואתי מסטריה אמאי מקריבין ליה לאתר דקודשא.

א״ל שפיר שאלת, אבל ת״ח כתיב (שם ד:24) *כי יי׳ אלהיך אש אוכלה הוא*, אשא אכיל אשא, אשתא דקב״ה אכיל אשא אחרא.

ות״ח אית מלאכין דאמרי שירתא קמי קב״ה ואינון מתבטלי כד סיימי ההיא שירתא בניצוצא דאשא דאכלא. לתתא זמין קב״ה אישתא דמדבחא והאי אשא אכלא ושצי לכל ההוא סטרא ואתבטל בההוא שלהובא דהאי אשא ולא אשאר בעלמא, וההוא בר נש דמקריב קרבניה קאים עליה, ובההוא ריחא דסליק אתעבר מניה ההוא סטרא דרוח מסאבא דשריא עלוי ויתכפר ליה. בגיני כך כלא אתבטל וישתצי ולית מאן דקאים לגבי ההוא אשא.

© 2012, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

[p. 165] ר' אחא הוה אזיל בארחא ור' יהודה ור' יוסי הוו אזלי, אערעו כחדא. א"ר אחא ודאי אנן תלתא זמינין לקבלא אנפי שכינתא. אתחברו כחדא ואזלו. א"ר אחא כל חד לימא מלה דקטורא דאורייתא וניזיל.

[p. 166] פתח ר' יהודה ואמר (ישעיה מה:8) *הרעיפו שמים ממעל ושחקים יזלו צדק תפתח ארץ ויפרו ישע וצדקה תצמיח יחד וגו'*. האי קרא רזא הוא דחכמתא דאוליפנא מבוצינא קדישא. *הרעיפו שמים ממעל*, מאי *הרעיפו*, כד"א (דברים לב:2) *יערוף כמטר לקחי*, ועל סטרא דמטרא דהוא מזונא דכלא קאמר ועל דא כל עיני עלמא מצפן לקב"ה בגין דאיהו מזונא דכלא.

ואי תימא דבאתר דא דאקרי *שמים* תליא מלה הא תנינן דלא בזכותא תליא מילתא וזכותא הא אוקמוה *צדקה* ותרגם זכותא, וזכותא ו*שמים* חד מלה הוא והכא *הרעיפו שמים*. ואי תימא דבהי תליא כתיב *ממעל*, *ממעל* ודאי מעתיקא קדישא קא **[כו ע"א]** אתיא ולא מההוא אתר, *ממעל* דייקא.

[p. 167] *ושחקים יזלו צדק*, דכד *שמים* נטיל ליה ממעל מההוא אתר עלאה דשארי עלוי כדין *ושחקים יזלו צדק*. מאן *שחקים*, אתר דטחנין מנא לצדיקים, ומאן נינהו, נצח והוד דאינון ודאי טחנין מנא. למאן, לההוא אתר דאקרי צדיק דהא אינון טחנין ליה לההוא מנא דאתיא מלעילא וכל ההוא טיבו מתכניש בגווייהו למיהב ליה לדרגא דצדיק בגין דיתברכא צדק מההוא נזילו דלהון, ועל דא טחנין מן לצדיקים. מאן צדיקים, אלין צדיק ו*צדק* דכד מזדווגן כחדא צדיקים אקרון ואלין טחנין מן לצדיקים ודאי ועל דא *ושחקים יזלו צדק*.

כדין *תפתח ארץ* לתתא, *ויפרו ישע* בני עלמא. *וצדקה תצמיח יחד*, וכל רחמי וכל טיבו בעלמא אסגיאו ומזונייהו דבני נשא משתכחי בעלמא, כדין חדו על חדו אתוסף וכל עלמין מתברכין.

אמר רבי אחא אלמלא לא אתינא אלא בגין למשמע דא דיי.

[p. 168] פתח רבי יוסי ואמר (שופטים ה:9) *לבי לחוקקי ישראל המתנדבים בעם ברכו יי'*. ת"ח כל רעותא וכל לבא דבעי בר נש לארקא ברכאן מעילא לתתא ליחדא שמא קדישא לבעי בצלותא לקב"ה כמה דכתיב (תהלים קל:1) *ממעמקים קראתיך יי'*, דתמן עומקא דכלא בעמיקי עלאי דאינון שרותא עלאה דאבא ואמא מזדווגין. אוף הכא *לבי לחוקקי ישראל*. מאן *חוקקי ישראל*, לא כתיב חקוקי *ישראל* אלא *חוקקי* אלין אבא ואמא דאינון *מחקקי לישראל* קדישא דאיהו נגיד מבינייהו.

© 2012, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

המתנדבים בעם, אלין אבהן דאקרון נדיבים דכתיב (שם מז :10) *נדיבי עמים נאספו וגו'*.
כדין *ברכו יי'*, לנגדא מיניה ברכאן לתתא וישתכחון ברכאן בעלמא כלהו, דכד הכא משתכחין ברכאן מלעילא כלא הוא בחדווא כלא הוא בשלימו.

© 2012, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

פרשת צו

[p. 169] **[כז ע"א]** רבי אחא פתח ואמר *והאש על המזבח תוקד בו לא תכבה ובער עליה הכהן עצים בבקר בבקר. והאש על המזבח תוקד בו לא תכבה.* אמאי *ובער עליה הכהן עצים בבקר בבקר*, וכהנא אמאי, והא תנינן אשא בכל אתר דינא הוא וכהנא מסטרא דימינא קאתי ורחיקא הוא מן דינא דהא כהנא לא אזדמן בדינא לעלמין והכא הוא בעי לאוקדא דינא בעלמא דכתיב *ובער עליה*. אלא הכי אוליפנא בר נש דאתי למחטי קמי מאריה הא אוקיד גרמיה בשלהובא דיצר הרע, ויצר הרע מסטרא דרוח **[כז ע"ב]** מסאבא קאתי והא שארי ביה רוח מסאבא, ולזמנין אשתמודען קרבני דאתיין מההוא סטרא ובעי לקרבא על מדבחא כדדמי ליה, ולא אשתצי ולא אתבטיל ההוא רוח מסאבא בין מבר נש ובין מההוא סטרא דאתי מניה אלא באשא דמדבחא דההוא אשא מבערא רוחא מסאבא וזינין בישאן מעלמא, וכהנא בדא אתכוון לאתקנא אשא [p. 170] דיבער זינין בישין מעלמא. ועל דא בעי דלא ידעכון ליה לעלמא ולא יתחלש חילא ותוקפא דיליה לתברא תוקפא אחרא בישא מעלמא ועל דא *לא תכבה*.

וערך, וכהנא יסדר עליה אשא *בבקר בבקר* בזמנא דשלטא סטרא דיליה ואתער בעלמא בגין לבסמא דינא ואתכפיין דינין ולא מתערי בעלמא. ועל דא תנינן אית אשא אכלא אשא, אשא דלעילא אכלא אשא אחרא, אשא דמדבחא אכלא אשא אחרא, ועל דא אשא דא *לא תכבה* לעלמין וכהנא מסדר ליה בכל יומא. **[כח ע"ב]**

אש תמיד תוקד על המזבח לא תכבה. ר' חייא פתח (בראשית כב:7) *ויאמר יצחק אל אברהם אביו ויאמר אבי ויאמר הנני בני ויאמר הנה האש והעצים ואיה השה לעולה. ויאמר ויאמר* תלת זמני דיצחק *ויאמר* חד דאברהם אמאי הכא. אלא תלתא למעשה בראשית דאינון תלתא דיצחק הוו וחד דאברהם ברביעי. כתיב *הנני בני* דחיקא *הנני*, דכתיב (שם א:14) *יהי מארת חסר*.

[p. 171] ואי תימא *ויאמר ויאמר* יתיר אינון. אלא אינון סתימאן הוו במחשבה, ואלין אתגליין מגו חשוכא. *ויאמר יצחק אל אברהם*, (שם:3) *ויאמר אלהים יהי אור. ויאמר אבי*, *ויאמר אלהים יהי רקיע בתוך המים. ויאמר הנה האש*, *ויאמר אלהים יקוו המים*. **[ל ע"א]**

תא חזי כתיב (מלכים א יט:11) *הנה יי' עובר ורוח גדולה וחזק וגו'*. *רוח גדולה* דאמרן וכתיב *לא ברוח יי'. ואחר הרוח רעש*, וכתיב (יחזקאל ג:12) *ותשאני רוח ואשמע אחרי קול רעש גדול*, הרי הרעש אבתריה דרוח. *ואחר הרעש אש*, דא (דניאל ז:10) *נהר די נור נגיד ונפיק מן קדמוהי*.

© 2012, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

ר׳ יצחק אמר היינו דכתיב (יחזקאל א:13) *ודמות החיות מראיהן כגחלי אש בוערות* [p. 172] *כמראה הלפידים היא מתהלכת בין החיות ונגה לאש ומן האש יוצא ברק.*

ואחר האש קול דממה דקה, *קול* דא *קול* בתראה דהיא *דממה* דלית לה מינה עירטא אלא היא *דממה* מגרמה, וכד מתכנפי עלה היא אשתמעת בכלהו עלמין וכלא מזדעזעי מנה. *דממה דקה*, אמאי היא *דקה*, בגין דאתיא זעירא מכלא.

ר׳ חייא אמר *אש תמיד תוקד על המזבח לא תכבה*, דא אשו דיצחק דכתיב (בראשית כב:7) *הנה האש*, והיינו *אש תמיד* דקיימא תדיר. *והעצים*, אלין עצים דאברהם דכתיב *עצים בבקר בבקר.*

תנן מאשא דא דיצחק נגיד ונפיק להאי מזבח ומטי תמן ונפיק גומרא חד לסטר מזרח וגומרא חד לסטר מערב וגומרא חד לסטר צפון וגומרא חד לסטר דרום לארבע זוויין דמדבחא, וכהנא אסחר לה לארבע זוויין.

במדבחא אית כבש חד בדרגין ידיען, ודרגא תתאה מטי ונחית לתהומא עלאה מגו שית חד, ובשעתא דאינון גומרין מטו לארבע זוויין חד זיקא אתער ונחית לההוא תהומא עלאה. [p. 173] ובההוא אתר אית חיילין חיילין דאמרין קדוש בקול רם עלאה ומסטרא אחרא אמרי קדוש בקול נעימותא עלאה ומסטרא אחרא אמרי קדוש וכן לארבע זווייתא. שית מאה אלף רבוון חיילין בכל זיוא משתכחי ועלייהו חד ממנא וכלהו מתלבשי אפודא וקיימי לסדרא פולחנא דמדבחא לקבלי תתאי.

באתר אחרא אשתכחי גלגלי מיא דנהמין ונחתין בדרגין ידיען ותמן חיילי אמרי בקול נעימותא (יחזקאל ג:12) *ברוך כבוד יי׳ ממקומו*, וכלהו משתכחן בשירתא ולא משתככי ביממא ובליליא וכלהו מסדרי שבחא בקול נעימותא.

באתר אחרא משתכחין חיילין קיימי בדחילו בזיע ברתת דכתיב *ונגה להם ויראה להם*, וכלהו מסתכלי לגבי ההוא מדבחא עילאה.

ובשעתא דמטי אשא דיצחק על גבי מדבחא כמה זיקין סלקין ונחתין לכל עיבר ועיבר ומתלהטין מניה כמה תקיפין מאריהון דחילא גיברין דעלמא, ואלמלא דכהנא קאים על מדבחא מסדר אעין לא יכיל עלמא למיקם קמייהו. [p. 174] מאלין גומרין וזיקין דנפקין מתלהטין גביהון דאינון חיוון דכתיב *ודמות החיות מראיהן כגחלי אש בוערות כמראה הלפידים וגו׳*. מסטרא ימינא דאינון חיוון אתער רוחא חד מלעילא ויתיב בההוא אשא ומתלהטא ומתבסמא ולהיט ושכיך בזיווא יקירא ונהיר לכמה חיילין דקיימין בסטר ימינא. מסטרא שמאלא אתער רוחא אחרא תקיפא מתבר טנרין ויתיב בההוא אשא ואתתקף ואתגבר.

© 2012, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

כדין אתלבש מניה ההוא דסטרא שמאלא ולהיט לכמה חיילין דקיימין לההוא סטר, וכן לארבע סטרין לארבע משריין, וכלהו מתבסמן בשעתא דכהנא סליק על מדבחא.

א״ר אבא תרין מדבחאן אינון לתתא ותרין לעילא. חד פנימאה דכלא **[ל ע״ב]** דמקריב ביה קטרת פנימאה ודקה קשורא דמהימנותא וכהנא עלאה מכלא אקטר קטורתא דא בקשורא דמהימנותא, ודא אתקרי מזבח הזהב ומהכא אתקטר ואתקשר קשרא דמהימנותא בחד קשרא. וחד מדבחא אחרא ואקרי מזבח הנחשת ודא הוא לבר ומיכאל השר הגדול מקריב עליה קרבנא דקב״ה. ולתתא מזבח הזהב ומזבח הנחשת, בדא קטרת ובדא חלבים ואמורים וכו׳.

[p.175] ועל דא כתיב (משלי כז:9) *שמן וקטרת ישמח לב*, ולא כתיב *שמן* וחלבים ואמורים *ישמח לב*, ואע״ג דאתבסמותא דרוגזא ודינא אינון אבל *שמן וקטרת* חדוותא דכלא הוא ולא מסטרא דדינא ורוגזא.

ודא מדבחא דאיהו פנימאה דקטרת דקה בדקותא בקשורא דמהימנותא אקרי *קול דממה דקה* בגין דאיהי מדבחא פנימאה דאתקשר בקשורא דמהימנותא, אחרא אקרי מזבח החיצון. פנימאה אקרי *מזבח יי׳*, אחרא אקרי *מזבח אשר לפני יי׳* דכתיב *כי מזבח הנחשת אשר לפני יי׳*.

רבי יוסי אמר מהכא (דברים לג:10) *וכליל על מזבחך* תרי, וכתיב *על מזבחותי לרצון*.

[p. 176] רבי אבא אמר (שמות יז:15) *ויבן משה מזבח*, לקבל ההוא פנימאה בנה האי ועל דא כתיב *יי׳ נסי*. מהו *נסי*, דרשים רשימא דאת קיימא קדישא, דבשעתא דעמלק אתא לאעברא דא רשימא קדישא מנייהו האי מדבחא קיימא לקבליה לנקמא ההוא נוקמא דקיימא, ועל דא אקרי (ויקרא כו:25) *נוקמת נקם ברית*, ודא אתתקנת להו לישראל רשימא קדישא, ומשה בנה לקבלה האי מזבח ואקרי *יי׳ נסי* ודא הוא מזבח פנימי (מלכים א יט:12) *קול דממה דקה*.

ועל דא *אש תמיד תוקד על המזבח לא תכבה*, *אש* דאשתכח תדירא. ומאי איהו, אשא דיצחק וכדין שמא דא אדני. וכד יסדר עליה כהנא אתבסמא בשמא וקרינן ליה בשמא דרחמי וקרינן ליה בשמא דא, ולזמנין קיימא כגוונא דא ולזמנין קיימא כגוונא דא.

[p. 177] רבי שמעון אמר תרוייהו ופנימאה קיימא על ההוא דלבר ומניה אתזן ואתקשרן דא בדא.

זה קרבן אהרן ובניו. רבי חזקיה פתח (תהלים קמה:17) *צדיק יי׳ בכל דרכיו*. הא תנינן כמה אית להו לבני נשא לאסתכלא בדחלא דמאריהון ולא יטעו מארחייהו לבר דהא בכל יומא ויומא דינא תלי בעלמא בגין דעלמא על דינא אתברי וקיימא. ועל דא בעי בר נש לאסתמרא

© 2012, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

מחובוי דלא ידע זמנא דמטי דינא דשריא עליה. יתיב בביתיה דינא שריא עליה, נפק לבר דינא שריא עליה ולא ידע אי יתוב לביתיה אי לא, נפק לארחא עאכ"ו דהא כדין דינא נפקא עמיה דכתיב (שם פה:14) *צדק לפניו יהלך* . בגין כך בעי לאקדמא רחמי קמי מאריה בגין דאשתזיב מן דינא בשעתא דשריא בעלמא דהא כל יומא ויומא דינא שריא בעלמא דכתיב (שם ז:12) *ואל זועם בכל יום*.

השתא אית למימר הא תנינן ואתערו חברייא אל בכל אתר חסד הוא כד"א (דברים י:17) *האל הגדול*, ודא נהירו דחכמה עלאה ואת אמרת *ואל זועם בכל יום*, שביק קרא כל אינון שמהן ואחיד האי, אי הכי לא קיימין מילי. ועוד כתיב (ישעיה ט:5) *אל גבור* , או נוקים ליה דינא או נוקים ליה רחמי. [p. 178] אלא הכי שמענא חייביא מהפכי רחמי לדינא, דלית לך כל אינון כתרין עלאין דמלכא קדישא דלא כלילן חד בחברתה ועל דא מהפכין חייביא רחמי לדינא.

אמר ליה רבי יהודה שפיר בההוא דכתיב *אל גבור* , אבל*אל זועם בכל יום* מאי הוא דהא בכל יומא ויומא קיימא בין דבני עלמא זכאין בין דלא זכאין, מאי הוא.

לא הוה בידיה. אתו שאלו ליה לר' שמעון, אמר לון ודאי *אל זועם בכל יום* והא אוקמוה חברייא לזמנין הוא דינא לזמנין הוא **[לא ע"א]** רחמי. אי זכאין בני עלמא הא אל קיימא והוא חסד, ואי לא זכאין הא אל קיימא ואקרי דינא ועל דא קיימא *בכל יום*.

אבל מלה שפירא הוא, אל בכל אתר נהירו דחכמתא עלאה הוא וקיימא בקיומיה ואלמלא דהאי אל אתער בעלמא לא יכיל עלמא למיקם שעתא חדא מקמי דינין תקיפין דמתערין בכל יומא הה"ד (בראשית ב:4) *אלה תולדות השמים והארץ בהבראם*, אל תקרי *בהבראם* אלא *באברהם*, באתערותא דאברהם קיימי. וכד אתער אברהם בעלמא כל אינון דינין דמשתכחין בכל יומא ויומא דחי לון לבר ולא קיימי קמיה [p. 179] הה"ד *ואל זועם בכל יום*, נזעם *בכל יום* לא כתיב אלא *זועם*, *זועם* בכל יומא ויומא דדינא אשתכח ודחי לון לבר וקיימא הוא ומבסם עלמא הה"ד (תהלים מב:9) *יומם יצוה יי' חסדו* , ואלמלא האי לא יכלא למיקם אפילו שעתא חד ועל דא כלא קיימין בגיני אברהם.

והאי דכתיב *אל גבור* , לאו דאיהו *גבור* אלא רמזא הוא דקא רמיז לאבהן ורמז הוא דקא רמיז למהימנותא עלאה קדישא. כתיב (ישעיה ט:5) *פלא*, דא חכמה עלאה דהא פליאה ואתכסיא מכלא ההי"ד (דברים יז:8) *כי יפלא ממך דבר* .

יועץ , דא הוא נהר עלאה דנגיד ונפיק ולא פסק ודא *יועץ* לכלא ואשקי לכלא.

אל, דא אברהם כמה דאוקמוה *האל הגדול*.

גבור , דא יצחק דכתיב *הגבור* .

© 2012, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

[p. 180] *אבי עד*, דא יעקב דאחיד להאי סטרא ולהאי סטרא וקיימא בקיומא שלים.

שר שלום, דא צדיק דאיהו שלמא דעלמא שלמא דביתא שלמא דמטרוניתא.

אתו ר׳ יהודה ור׳ חזקיה ונשקו ידוי, בכו ואמרו זכאה חולקנא, זכאה חולקיהון דעלמא דאת שארי בגווייהו.

אמר רבי שמעון *זה קרבן אהרן וגו׳*. ת״ח חייבי עלמא גרמין ליה לקב״ה לאסתלקא מכנסת ישראל הה״ד (משלי טז:28) *איש תהפוכות ישלח מדון ונרגן מפריד אלוף*. מאן הוא *אלוף*, דא קב״ה דאיהו אלופו של עולם, כד״א (ירמיה ג:4) *אלוף נעורי אתה*. ואינון חייביא מפרשי לזאת מזה דאיהו שלמא דביתא ואנון זווגא חדא. [p. 181] אתיין אהרן קדישא ובנוי ועל ידייהו מתקרבין תרווייהו ואזדווג זה בזאת, הה״ד *זה קרבן אהרן ובניו*, אינון מזווגי למלכא עלאה במטרוניתא ועל ידייהו מתברכי עלאי ותתאי ומשתכחי ברכאן בכלהו עלמין ואשתכח כלא חד בלא פירודא.

ואי תימא אמאי לא כתיב זאת *קרבן* לאקרבא זאת לאתרה. לאו הכי דהא כהנא מעילא קא שרי לאתיא זווגא לה לכנסת ישראל עד דמטי להאי זה לאזדווגא בזאת ולקרבא לון כחדא, ובגין כך כהנא אשלים קרבנא וקריב זווגא, זכאה חולקיהון בעלמא דין ובעלמא דאתי.

רבי חייא ורבי יוסי הוו אזלי מאושא לטבריא. אמר רבי חייא כתיב (תהלים קלב:13-14) *כי בחר יי׳ בציון וגו׳, זאת מנוחתי עדי עד וגו׳*. זמנין קרון להאי חברייא דכורא בגין דציון הוא רחמי, והאי קרא נוקבא קרא ליה.

אמר רבי יוסי הכי שמיע לן מבוצינא עילאה, אבל בשעתא דזווגא אזדווג כחדא לאחזאה דהא נוקבא אתכלילת ביה בכללא חד אתקרי נוקבא דהא כדין ברכאן דמטרוניתא אשתכחו ולא הוה בה פרישותא כלל, ועל דא *אוה למושב לו* כתיב, וכתיב *כי בחר יי׳ בציון*, *בציון* דייקא בההוא דאית בגויה דשריא ביה ולא כתיב *לציון*. וכלא חד בין דקרא להאי בשמא דדכורא ובין דקרא להאי בשמא דנוקבא, כלא חד ובדרגא חד קיימין.

[p. 182] פתח רבי יוסי ואמר (שם פז:5) *ולציון יאמר איש ואיש יולד בה* חד לדינא וחד לרחמי. כד מזדווגי כחדא בזווגא חד כדין *ציון* אקרי ו*ציון* בירושלם אשתמודע ואשתכח וחד בחד תליא.

כתיב (ויקרא יא:44) *והתקדשתם* **[ל ע״ב]** *והייתם קדושים*. מאן דמקדש גרמיה מלרע מקדשין ליה מלעילא, מאן דמסאיב גרמיה מלרע מסאבין ליה מלעילא. מקדשין ליה יאות דהא קדושא דמאריה שריא עליה, אבל מסאבין ליה מאן אתר. אי תימא מלעילא, וכי מסאבותא שריא לעילא.

© 2012, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

אמר ר׳ חייא היינו דתנינן בעובדא דלתתא יתער עובדא לעילא. אי עובדא הוא בקדושא יתער קדושא לעילא ושארת עליה ואתקדש בה, ואי הוא אסתאב לתתא אתער רוח מסאבותא לעילא ואתי ושריא עליה ואסתאב בה דהא בעובדא תליא מלתא, דהא לית לך טב וביש קדושא ומסאבותא דלית ליה שורשא ועקרא לעילא, ובעובדא דלתתא יתער עובדא לעילא. מה דתלי בעובדא בעובדא יתער לעילא ואתעביד עובדא, ומה דתלי במלין במלה, כד אתגזר [p. 183] אתער הכי לעילא.

ואי תימא מלה מה אתער, אלא כתיב (ישעיה נח:13) *ודבר דבר*, ההוא *דבר* אתער *דבר* אחר לעילא ואקרי *דבר*, (הושע א:1) *דבר יי׳ אשר היה*, (שמואל א ג:1) *ודבר יי׳ היה יקר*, (תהלים לג:6) *בדבר יי׳ שמים נעשו*. דהא תנינן ההוא מלה סלקא ובקעא רקיעין עד דייתישבא בדוכתיה ויתער מה דאתער, אי טב טב ואי ביש ביש דכתיב (דברים כג:10) *ונשמרת מכל דבר רע*.

ארבעה מינין בלולב ואינון שבעה, ואי תימא דשבעה מינין אינון לאו הכי אלא ארבעה אינון ואינון מתפרשי לתלתא אוחרנין ובעובדא דלהון יתערו שבעה אחרנין לעילא לאוטבא עלמא בכמה סטרין.

כנסת ישראל אע״ג דאיהי בכללא מתברכא מכלהו ואינון שית ואתברכא מאינון שית ומנחלא דמבוע דנגיד ולא פסיק דנגדא עליה וינקא לבת דהא בגין דאיהי בת אימא ינקא לה. עלמא עלאה ותתאה אתברכא מנייהו [p. 184] באתערותא דא דהא בשעתא דכנסת ישראל אתברכא מנייהו כל עלמא אתברכא וע״ד סובבים המזבח כמה דאתמר.

ועוד באתערותא דא שיתא כלהו מתברכאן במיא לאסתפקא ביה ואשתאבין כלהו ממבועא דמיא עמיקא דכלא לנחתא לעלמא. ובגין כך בעאן כלהו לחין ולא יבשין לאמשכא ברכאן לעלמא בגין דאילני אלין כלהו לחין תדיר וטרפין משתכחן וזמן חדוותא דלהון בהאי זמנא.

ותנינן בספרא דרב המנונא סבא דהא ההוא חילא דאתפקדא על אילני אלין כל חד וחד מאלין לא נטיל ברכאן דחדוותא לעילא אלא בזמנא דא וחדוותא דלהון לעילא וחדוותא דאילנין אלין לתתא בזמנא דא הוא ואתערותא דלהון באינון קדישי מלכא תליין, וכד ישראל נטלין לון כלא אתער בזמנא חדא ועלמא מתברכא לארקא ברכאן לעלמא.

(תהלים כט:3) *קול יי׳ על המים אל הכבוד הרעים*. א״ר יוסי דא אברהם. *קול יי׳ בכח*, דא יצחק. *קול יי׳ בהדר*, דא יעקב. *קול יי׳ שובר ארזים*, דא נצח. *קול יי׳ חוצב להבות אש*, דא הוד. *קול יי׳ יחיל מדבר*, דא צדיק. *קול יי׳ יחולל אילות*, דא צדק. וכלהו מתגדלי על מיא

© 2012, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

ואתשקיין במיא לגדלא הה״ד (בראשית ב:10) *ונהר* [p. 185] *יוצא מעדן להשקות את הגן*, וכלהו הני מתערי ברכאן לעלמא מההוא שקיין דאשתקיין כלהו.

ת״ח הני שבע קלין תליין במלה דפומא בשאר יומי שתא והשתא לא תליין אלא בעובדא ואנן עובדא קא בעינן ולא מלה בגין דזמנא דא מברך לכל שתא. וביומא שביעאה דחג הוא סיומא דדינא בעלמא ופתקין נפקין מבי מלכא וגבורן מתערי ומסתיימי בהאי יומא וערבי נחל תליין בהו ובעינן גבורן לאתערא למיא ולסחראה שבעה זמנין לרוואה האי מזבח ממיא דיצחק בגין דאתמליא מיא האי בירא דיצחק וכד היא אתמליא כל עלמא אתברכא במיא. [p. 186] ובהאי יומא גבורות בעינן למייא ולסיימא לון לבתר דהא **[לב ע״א]** בהאי יומא מסתיימי דיני. בגין כך בעאן לבטשא לון בארעא ולסיימא לון דלא משתכחי דהאי יומא אתערותא וסיומא הוא ועל דא אתערותא וסיומא הוא דעבדינן בערבי נחל.

אמר ר׳ חייא ודאי הכי הוא ושפיר, וערבי נחל מסטרא דנחל נפקי גבוראן ובהאי יומא מתערי ומסיימי. בהאי יומא (בראשית כז:18) *וישב יצחק ויחפור את בארת המים*, *בארת* כתיב. *וישב*, מהו *וישב*, אלא יומא קדמאה דירחא שירותא דדינא הוא על כל עלמא ויצחק קיימא לכורסייה למידן עלמא. בההוא יומא *וישב יצחק* לסיימא דינין, לאתערא דינין ולסיימא דינין. *ויחפור את בארת המים* לארקא גבורן לכנסת ישראל למיא דהא מיא בגבורן נחתן לעלמא. ובגין דאינון גבורן לא נחתין אלא בעיבא ויומא דעיבא לא נייחא רוחיהון דקיימי עלמא אלא בגין דעלמא אצטריך להו. מאי טעמא, בגין דעלמא בדינא אתברי וכלא בעי הכי. בגין כך כלא בעובדא תליא מלתא ועל דא כהנא בעובדא ותקונא דאיהו עביד לתתא כדקיאות אתערו עלאין ותתאין לאתתקנא לון ומתתקני על ידוי.

[p. 187] א״ר יוסי הא תנינן ערבה דמיא לשפוון, בהאי יומא מאי היא.

א״ר חייא אע״ג דלדרשא הוא דאתי הכי הוא דהא בהאי יומא בשפוון תליא מילתא, בהאי יומא פקיד מלכא למיהב פתקין לסנטרא ומסתיימי דינין ואסתים לישנא בישא מעלמא ושרותא וסיומא הוא בהאי יומא והא אתמר.

ת״ח יומא דא שלמין ומסיימי שאר עמין ברכאן דלהון ושראן בדינא ויומא דא מסיימי ישראל דינין דלהון ושראן בברכאן דהא ליומא אחרא זמינין לאשתעשעא במלכא לנטלא מניה ברכאן לכל שתא ובההוא חדוותא לא משתכחי במלכא אלא ישראל בלחודייהו, ומאן דיתיב עם מלכא ונטיל ליה בלחודוי כל מה דבעי שאיל ויהיב ליה. ועל דא ישראל שראן ושאר עמין מסיימי.

כתיב (מלאכי א:2-3) *אהבתי אתכם אמר יי׳ ואמרתם במה אהבתנו וגו׳ ואת עשו שנאתי וגו׳*. [p. 188] אי תימא הא חמינן ליה לעשו בשליותא במלכו בכריכן עלאין ושליט על עלמא

© 2012, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

ואת אמרת (שם) *ואשים את הריו שממה*. אלא בכל אתר הכי הוא, כיון דמלכא קדישא גזר גזרה ושוי ההוא גזרה בפתקיה קרא אסהיד כמא דאתעביד. ועל דא *ואשים*, הא שויתי בפתקא דילי, וכן כל אינון טבאן דגזר עלייהו דישראל דכתיב (יחזקאל יז:24) *אני יי' דברתי ועשיתי*.

וזאת תורת האשם, וזאת תורת המנחה, וזאת תורת זבח השלמים, וזאת תורת החטאת. ר' יצחק אמר הא אוקמוה מלה אי לתתא דא בכלא, אי לעילא דא בכלא ,ומאן דאשתדל באורייתא נטלה לחולקיה לכלא ואתאחיד בכל סטרין ולא בעיא קרבנין לקרבא על נפשיה והא אתמר.

ר' יצחק פתח (ירמיה ב:8) *הכהנים לא אמרו איה יי' ותופשי התורה לא ידעוני והרועים פשעו בי*. *הכהנים* אלין אינון *כהנים* דמשמשי בכהונה גדולה ומקרבין מלין קדישין לאתרייהו וייחדין יחודא חד כדקא חזי.

ותופשי התורה, מאן אינון *תופשי התורה*, וכי כהני לאו *תופשי תורה* נינהו. אלא אלין אינון ליואי דתפסי כנורות דאתיין מסטרא דאורייתא ואתיהיבת מסטרא דלהון [p. 189] דהא מסטרא דליואי אתיהיב אורייתא ואינון ממנן על שבחא דתושבחתא דמלכא קדישא ליחדא ליה יחודא שלים כדקיאות.

והרועים פשעו בי, אלין אינון רברבי עמא דאינון רעיין לעמא כרעיא דמדבר ענא.

ואלין אינון תלתא דרגין דבעי לאשתכחא תדיר על קרבנא לאשכחא רעוון לעילא ותתא ולאשתכחא ברכאן בכלהו עלמין. כהנא מקרב קרבנא ואתכוון ליחדא שמא קדישא כדקא חזי ולאתערא סטרא דיליה, וליואי אתכוון בשיר לאתערא סטרא דלהון **[לב ע"ב]** ולאכללא לון בסטרא דכהנא, וישראל אתכוון לבא ורעותא לתיובתא שלימתא ואתכנע קמי מלכא קדישא והוא נטיל כלא ואתכפר חובייהו ואשתכח חדוותא בעלאי ותתאי.

ר' יהודה פתח (תהלים קד:3) *המקרה במים עליותיו*. קב"ה כד ברא עלמא מגו מייא אפיק ליה וסדר ליה על מייא. מה עבד, פליג מיא לתרין, פלגות לתתא ופלגות לעילא ועבד מנהון עובדין. מפלגו תתאה [p. 190] עביד ותקין עלמא דא וסדר ליה על פלגו דא ואתקין ליה לעילא הה"ד (שם כד:2) *כי הוא על ימים יסדה וגו'*, ופלגו אחרא סלקיה לעילא ותקר עליה תקרין עלאין הה"ד *המקרה במים עליותיו וגו'*. ועבד רקיעא בין תרין פלגוותא אלין כד"א (בראשית א:6) *יהי רקיע בתוך המים וגו'*, ועלייהו אתקין וסדר עלאין קדישין מגו טפי טפי ברוחא דאתגזרא בבסיטא דכתיב (תהלים לג:6) *וברוח פיו כל צבאם*. ובאלין אתקין וסדר מזמרין תושבחתא ביומא ואתערבו בשלהובי אשא ואינון גדודים חיילים ואמרין שירתא

© 2012, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

ביומא ותושבחתא בצפרא זמירין ברמשא. כד מטי ליליא כלהו פסקין שירתא. לעילא מנייהו גדודין דאשא בשלהובא תקיף קיימין ומריחין אשא דאכלא ואהדרי לאתרייהו.

ואית בסטרא אחרא דתהומין סלקין אלין על אלין ואית תהומא עלאה ותהומא תתאה, בכלהו שארן מאריהון דדינין מסטרא דדינא קשיא. ואית בגו סיטרא דתהומא תתאה דאוקדין זיקין נורין שלהובין ממנן על דיני דעלמא לאוקדא לחייבי בנורא דנגדי מההוא נהר דינור וכלהו אשא וחיזו דלהון אשא דלהיט וקיימי בין עלאי ותתאי.

[p.191] וכד תננא דמדבחא סליק מתעברן וסלקין מההוא דרגא דקיימין לשיצאה ולאובדא וההוא נגידו דאשא תקיפא דנהר דינור דאיהו תקיף ועלאה אהדר לאתריה וכלהו מתהניין מתננא דמדבחא בגין דאתתקנת לקבלי מדבחא לכא עלאה ובגין כך מתהניין מניה ואינון קריבין להכא.

ותננא אחרא סליק והא אוקימנא לכל חד וחד, רעותא דכלא דסלקא לעילא דאיהו נייחא דרוחא לקמי מלכא קדישא והא אוקימנא.

במדבחא סלקא ואתחזי אוריאל כחיזו דחד אריא תקיפא רביע על טרפיה, והוו חמאן כהני וישראל וחדאן דהוו ידעין דאתקבל ברעוא קמי מלכא קדישא. ואשא אחרא עלאה קדישא נחית לקבלא אשא תתאה, כדין בר נש דחיל ואזדעזע קמי מאריה ותב בתיובתא שלימתא.

למלכא דשדרו ליה דורונא ואתיישר קמיה, אמר לעבדיה זיל וטול דורון דא דאיתיו לי. כך אמר קב״ה לאוריאל זיל וקביל דורונא דבני מקרבין קמאי. [p. 192] כמה חדו משתכחי בכלא כמה בסימותא דכלא משתכחי, וכהנא וליואי וההוא דמקריב קרבנא מכווני לקרבא קרבנא כדקיאות ביחודא שלים.

ת״ח (ויקרא ט:24) *ותצא אש מלפני יי׳ ותאכל את העולה וגו׳*, דא אוריאל דנחתא בחיזו אשא בשלהובא עד דעאל למדבחא לקבלא דורונא ואתחזי כאריא רברבא רביע על קרבנא. וכד ישראל לא אשתכחו זכאין או ההוא דמקריב קרבנא לא קריב כדקיאות ולא אתקבל קרבניה הוו חמאן דלא סליק בארח מישר והא קם חד רוחא מנוקבא דצפון ועאל למדבחא והוו חמאן דיוקנא דחד כלבא חציפא רביע על קרבנא, כדין הוו ידעי דלא אתקבל ברעוא.

למלכא דשדרו ליה דורונא, חמא ליה מלכא דלאו איהו כדאי לקרבא קמיה, אמר מלכא אפיקו ההוא דורונא והבו ליה לכלבי דלאו איהו כדאי לאעלא קמאי. כך [p. 193] בשעתא דקרבנא מקרב ולא אתקבל ברעוא דורונא לכלבי אתמסר ובגין כך חמאן דיוקנא דכלבא ע״ג מדבחא.

© 2012, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

כתיב **[לג ע״א]** *ותצא אש מלפני יי׳ ותאכל את העולה וגו׳*. אמר רבי יהודה דא אוריאל בשלהובא דאשא על מדבחא כמא דאתמר רביע על קרבנין וכדין חדוותא הוה דכלא דהא אתקבל ברעווא כמה דכתיב *וירא כבוד יי׳ אל כל העדה*. ואי לא הוה ערבוביא דבני אהרן מן יומא דנפקו ישראל ממצרים לא אשתכח רעוא הכי רעוא לעילא ותתא. **[לג ע״ב]**

תא חזי אע״ג דבני אהרן מיתו בההיא שעתא יאות הוה בכמה גוונין. חדא דלאו שעתא דקטרת הוה דהא קטרת לא סלקא אלא בזמנין ידיעין דכתיב (שמות ל:7) *והקטיר עליו אהרן קטרת סמים בבקר בבקר בהטיבו את הנרות יקטירנה*, לאשתכחא שמן וקטרת כחדא וכתיב *ובהעלות אהרן את הנרות בין הערבים יקטירנה וגו׳*. בזמנין אלין מתקרב ולא בזמנא אחרא בר בזמנא דמותנא שריא בעלמא כמה דאערע דכתיב (במדבר יז:11) *ויאמר משה אל אהרן קח את המחתה וגו׳ כי יצא הקצף מלפני יי׳*. ובני אהרן לא קריבו בשעתא דשמן וקטרת משתכחי כחדא.

ועוד דדחקו שעתא בחיי אבוהון, ועוד דהא לא אתנסיבו והוו פגימין **[לד ע״א]** דמאן דלא אנסיב [p. 194] פגים הוא ולאו הוא כדאי לאשתכחא ברכאן על ידוי, עליה לא שריא כ״ש על ידוי לאוחרנין. ועוד הא תנן רוויי חמרא הוו. ובגין כך *ותצא אש מלפני יי׳ ותאכל אותם*, דהא קטרת חביבא הוא מכלא וחדוותא דעלאין ותתאין וכתיב (משלי כז:9) *שמן וקטרת ישמח לב*.

זאת משחת אהרן ומשחת בניו. רבי יוסי אומר *זאת* ודאי משוח משיחתא דאהרן דהא אהרן אייתי משח רבות מעילא ונגיד ליה לתתא ועל ידא דאהרן אתמשחת משיחתא קדישא לאתברכא ועל דא *זאת משחת אהרן ומשחת בניו* ודאי.

רבי יהודה אמר (מלכים ב ד:2) *ויאמר אליה אלישע מה אעשה לך הגידי לי וגו׳*. מהכא אוליפנא דלית ברכתא שריא בפתורא ריקנית ועל מלה ריקנית.

[p. 195] *ותאמר אין לשפחתך כל בבית כי אם אסוך שמן*. אמר לה ודאי סיועא דנסא הוא דהא ודאי באתריה הוא. מתמן נפקין ברכאן ושריין דכתיב *הם מגישים אליה והיא מוצקת סתם*.

ר׳ יוסי אומר *ותעמוד השמן*, *ועמוד* איבעי ליה, אלא *ותעמוד* ודאי דקיימא לאנגדא ברכאן.

השמן, כמא דאוקמוה דכתיב (ישעיה ה:1) *בקרן בן שמן*, וכתיב (שיר א:3) *שמן תורק שמך*, לאחזאה דהא מהאי *שמן* נגדין ברכאן על ידא דכהנא וכהנא נגיד להו לתתא ואמשח

© 2012, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

להאי *זאת* ההיד *זאת משחת אהרן ומשחת בניו*, וכתיב (תהלים קלג:2) *כשמן הטוב על הראש וגו'* והא אתמר.

[p. 196] *קח את אהרן ואת בניו אתו ואת הבגדים ואת שמן המשחה וגו'*. רבי חייא פתח (שם לו:10) *כי עמך מקור חיים באורך נראה אור*. *כי עמך מקור חיים*, דא שמן עלאה דנגיד ולא פסיק לעלמין דשריא בגו חכמה עלאה דכלא ההיד *כי עמך*, *עמך* שריא ולא אתפרשא מנך לעלמין בחביבותא דכלא.

מקור חיים, בגין דהיא מקורא ומבועא דחיים לאפקא חיים לאילנא עלאה ולאדלקא בוצינין, ועל דא אקרי ההוא אילנא עץ חיים אילנא דנטיע ואשתרשא בגין ההוא מקורא דחיים. ועל דא *באורך נראה אור*, *באורך* דא אור דגניז לצדיקי לזמנא דאתי דכתיב (בראשית א:4) *וירא אלהים את האור כי טוב*, ומההוא נהורא זמינין ישראל לאנהרא **[לד ע"ב]** לעלמא דאתי.

ד"א *כי עמך מקור חיים*, דא קב"ה דאיהו אילנא עלאה במציעות גנתא דאחיד לכל סטרין. מאי טעמא, בגין דאחיד ביה ההוא *מקור חיים* ומעטר ליה בעטרין עלאין סחרניה דגנתא [p. 197] כאמא דמעטרא לברה על כלא ההיד (שיר ג:11) *צאינה וראינה בנות ציון במלך שלמה וגו'*. ובגין כך *כי עמך מקור חיים* ועל דא *באורך נראה אור*.

רבי יצחק אמר *כי עמך מקור חיים*, דא כהן גדול לעילא לקבליה כהן גדול לתתא. בגין כך אנגיד כהנא משח רבות עלאה קדישא לתתא ואדליק בוצינין לעילא. כהן גדול שלים בשלימו דשבעה יומין עלאין לאתעטרא על כלא, לקביל דא שבעת יומין דמלואים לכהנא דלתתא לאשתכחא כלא כגוונא דלעילא ועל דא ימי המלואים אקרון, יומי אשלמותא בגין דאשתלים כהנא בשאר יומין אחרנין לאשתלמא שבעה כחדא, ואינון ימי המלואים אקרון בגין דאתאחדן שאר אחרנין ביה. מאי קא מיירי, דכד כהנא אתער כל שאר אחרנין יתערון עמיה. ובגין כך כתיב *ומפתח אהל מועד וגו' עד יום מלאת ימי מלואיכם כי שבעת ימים* ודאי. כדין אתעטר כהנא לתתא בכלא כגוונא דלעילא בגין דבשעתא דכהנא דתתא אתער כלא יתערון על ידיה לעילא וישתכחון ברכאן לעילא ותתא.

[p. 198] רבי אבא אמר מאי שנא דמשה משח ליה לאהרן. אלא בגין דאיהו ברא להוא אתר מקורא דחיי וכתיב (ישעיה סג:12) *מוליך לימין משה זרוע תפארתו וגו'*. ומשה שמש כל אינון שבעה יומין לאשראה כלא עמיה דאהרן.

ר' חזקיה הוה יתיב קמיה דר' אלעזר. א"ל כמה נהורין אתבריאו עד לא אברי עלמא.

© 2012, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

א״ל שבעה ואלו הן אור התורה, אור גיהנם, אור גן עדן, אור כסא הכבוד, אור בית המקדש, אור תשובה, אורו של משיח, ואלו אתבריאו עד לא אתברי עלמא. שבעה נהורין בוסינין אתאחידו ביה באהרן והוא אדליק בוסינין מעילא ותתא.

ר׳ אלעזר פתח (קהלת ג:20) *הכל היה מן העפר והכל שב אל העפר*. הא תנינן *הכל היה מן העפר* אפילו גלגל חמה. מאן *עפר*, ההוא דשארי תחות כורסי יקרא קדישא.

[p. 199] בספרא דרב המנונא סבא *הכל היה מן העפר*, אתר דכניס וכניש לכלא. מלמד דנפקו שבילין לדא סטר ולדא סטר ואתכנישו לאנהרא כעפרא דא דזרקין ליה לכל עיבר ועל דא *הכל היה מן העפר והכל שב אל העפר* ודאי, *אל העפר* דבי מקדשא קדישא, והאי עפר מעפרא עלאה, כד״א (איוב כח:6) *ועפרות זהב לו*. כמה דאשתכח *עפר* לתתא הכי הוא לעילא כגוונא דא. ואוקימנא *עפר*, *עפר* דבי מקדשא דעלמא דא בה׳ אתברי ועל דא אפי׳ גלגל חמה כד״א *אלה תולדות השמים והארץ בהבראם*, *בה׳ בראם*, ובגיני כך *הכל היה מן העפר*.

[p. 200] כתיב (שיר ד:7) *כלך יפה רעיתי ומום אין בך*. *רעיתי*, דא כנסת ישראל. *ומום אין בך*, אלו סנהדרין דאינון לקבלי שבעין ותרין שמהן, שבעין שמהן, שבעין נפש דנחתו עם יעקב וקב״ה על כלא, ועל דא אין בודקין מן הסנהדרין ולמעלה תנן.

כתיב (שמות יט:6) *ואתם תהיו לי ממלכת כהנים*. מאן *ממלכת כהנים*, כד״א *זאת משחת אהרן*, דכד אתברכא כנסת ישראל על ידא דכהני כדין אתקרי על שמהן דא הוא *ממלכת כהנים*.

[p. 201] אמר ר׳ שמעון ת״ח ממלכות כהנים לא אקרי אלא ממלכת דאמלכוה כהני ועבדו לה גבירתא על כלא, אבל ממלכות כהנים לא אקרי דהא משמים אקרי מלכות מלכות שמים ודאי והכא ממלכת כמא דאתמר דכהני אמלכו לה ומחבראן לה במלכא וכדין היא ממלכת על כל גניזי דמלכא, ממלכת על כל זייני מלכא, **[לה ע״א]** ממלכת בעלאי ותתאי ממלכת על כל עלמא.

ר׳ יוסי אמר כתיב (עמוס ט:6) *ואגדתו על ארץ יסדה*. *ואגדתו*, כד אזדווג מלכא לקבלה בכל אינון עטרין קדישין בכנופיא חד כדין *ואגדתו* כתיב.

ר׳ יצחק אמר *ואגדתו* כד״א (שמות יב:22) *ולקחתם אגדת אזוב*. מאי קא מיירי, דכד מתחבראן כחדא ואתברכא מנייהו כדין שלטא על כלא ונהרא לעילא ותתא וכלא בשעתא דכהנא פלח פולחנא ומקרב קרבנא ואקטר קטורתא ומכוין מלין לקרבא כלא כחדא, כדין כתיב *ואגדתו על ארץ יסדה*.

© 2012, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

ר׳ יוסי אמר כד נטיל אהרן כלהו נטלין עמיה עד דיתברכא כנסת ישראל ויתברכון עלאי ותתאי, כדין (תהלים קלה:21) *ברוך יי׳ מציון שוכן ירושלם הללויה*, (שם עב:19) *וברוך שם כבודו לעולם וימלא כבודו את כל הארץ אמן ואמן*.

[p. 202] ר׳ אלעזר הוה אזיל מקפוטקיא ללוד והוו עמיה ר׳ ייסא ור׳ חזקיה. פתח ר׳ אלעזר ואמר (ישעיה נא:16) *ואשים דברי בפיך ובצל ידי כסיתיך וגו׳*. תנינן כל בר נש דאשתדל במלי אורייתא ושפוותיה מרחשן אורייתא קב״ה חפי עליה ושכינתא פרשא עליה גדפהא הה״ד *ואשים דברי בפיך ובצל ידי כסיתיך*. ולא עוד אלא דהוא מקיים עלמא וקב״ה חדי עמיה כאלו ההוא יומא נטע שמיא וארעא הה״ד (שם) *לנטוע שמים וליסוד ארץ*.

ולאמר לציון עמי אתה. מכאן אוליפנא דישראל אקרון בשמא ד*ציון* דכתיב *ולאמר לציון עמי אתה*, וזמינא כנסת ישראל לאתקרא בשמא ד*ציון* דכתיב (שם א:27) *ציון במשפט תפדה ושביה בצדקה*.

[p. 203] עוד פתח ואמר (שם ח:16) *צור תעודה חתום תורה בלמודי*. *צור תעודה*, דא סהדותא דדוד דכתיב (תהלים קלב:12) *ועדותי זו אלמדם*. צור, קשורא כמאן דקשר קשורא באתר חד.

חתום תורה בלמודי. *חתום תורה*, חתימה דאורייתא וכל נגידו ורבו דאתי מלעילא. באן חתימה דיליה, בלמודי בגין דתמן אתכנש רבו ומשח בין תרין קיימין דתמן שריין, אתר כנישו דכל רבות ומשח דנגיד מלעילא לאשדאה ליה בפומא דאמא ולארקא ליה בהאי *תעודה* וכדין אתקשר כלא קשרא חדא מהימנא.

תא חזי מה בין אינון דמשתדלי באורייתא לנביאי מהימני, דאינון דמשתדלי באורייתא עדיפי מנביאי בכל זמנא. מאי טעמא, בגין דאינון קיימין בדרגא עלאה יתיר מנביאי. אינון דמשתדלי באורייתא קיימי לעילא באתר דאקרי תורה דהוא קיומא דכל מהימנותא, ונביאי קיימי לתתא באתר דאקרי נצח והוד, ועל דא אקרון אינון דמשתדלי באורייתא עדיפי מנביאי ועלאין מנהון יתיר. אלין קיימין לעילא ואלין קיימין לתתא. אינון דאמרי מילי ברוח הקדש קיימי לתתא מכלהו. [p. 204] ועל דא זכאין אינון דמשתדלי באורייתא דאינון בדרגא עלאה יתיר על כלא, ועל דא מאן דלעי באורייתא לא אצטריך לקרבנין ולא לעלוון דהא אורייתא עדיף מכלא וקשורא דמהימנותא דכלא. ועל דא (משלי ג:17) *דרכיה דרכי נעם וכל נתיבותיה שלום*, וכתיב (תהלים קיט:165) *שלום רב לאוהבי תורתך ואין למו מכשול*.

עד דהוו אזלי אשכחו חד בר נש דהוה אתי ותלת ענפי הדס בידיה. קריבו לגביה, אמרו ליה למה לך האי.

© 2012, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

אמר לרוח אובדא.

[p. 205] אמר ר' אלעזר שפיר קאמרת. תלת אלין למה.

אמר חד לאברהם וחד ליצחק וחד ליעקב וקשירנא לון כחד וארחנא בהו בגין דכתיב (שיר א:3) *לריח שמניך טובים וגו'*, ובגין דהאי ריחא אתקיים חולשא דנפשא במהימנותא דא ויתנגידו ברכאן מעילא לתתא.

אמר ר' אלעזר זכאה חולקהון **[לה ע"ב]** דישראל בעלמא דין ובעלמא דאתי.

ת"ח לית עלמא מתקיימא אלא על ידי ריחא ולית מהימנותא אלא על ידי דריחא ומריחא דא אשתמודע ריחא אחרא דהא בשעתא דנפיק שבתא אפרדא חבילה וסלקא נפשא יתירא ואשתארן נפשן ורוחן עציבן, אתי ריחא דא ומתקרבן חד בחד וחדאן. [p. 206] ועל דא בעי רוחא בתר רוחא לקבלא ריחא, כיון דאתקבל ריחא מתקרבן כחדא וחדאן. כהאי גוונא ריחא דקורבנא, בריחא דא מתקרבין כלא כחדא ואתהלטין בוסינין וחדאן.

ת"ח תרי בוסיני חד לעילא חד לתתא, אי להיט בר נש האי בוסינא דלתתא וכבי ליה ההוא תננא דסליק להיט בוסינא עלאה. כך תננא דקרבנא, האי תננא דסליק להיט בוסיני עלאי ומתלהטן כחד ומתקרבין כלהו כחדא בריחא דא, ובגין כך *ריח ניחח ליי'*, *אשה ליי'* והא אוקימנא.

ועל דא ריחא דקרבנא קיומא דכלא וקיומא דעלמא וקרבנא על ידא דכהנא דמקרב כלא, ובגין כך יומי אשלמותא אשתלימו ביה בגין דאקריבו כלהו בפולחניה וישתכח חידו וברכאן לעילא ותתא.

כתיב (ישעיה כה:1) *יי' אלהי אתה ארוממך אודה שמך כי עשית פלא עצות מרחוק אמונה אומן*. האי קרא אוקמוה, *יי' אלהי אתה*, דבעי בר נש לאודאה לשמא קדישא ולשבחא ליה על כלא. ומאן אתר שבחא דיליה, כמא דאוקמוה והכא מעמיקא דכלא דכתיב *כי עשית פלא*. *פלא*, כמא דכתיב (שם ט:5) *ויקרא שמו פלא* והא אתמר.

[p. 207] *עצות מרחוק*. *עצות*, כד"א *יועץ*. *מרחוק*, דכתיב (ירמיה לא:3) *מרחוק יי' נראה לי*, וכתיב (משלי לא:14) *ממרחק תביא לחמה*.

אמונה אומן, כד"א (דברים לב:4) *אל אמונה ואין עול*, ואוקמוה *אמונה* בלילה כד"א (תהלים צב:3) *ואמונתך בלילות*, וכתיב (איכה ג:23) *חדשים לבקרים רבה אמונתך*. וזמין קב"ה לדכאה לון לישראל מחוביהון דכתיב (יחזקאל לו:25) *וזרקתי עליכם מים טהורים וטהרתם מכל טומאותיכם ומכל גלוליכם אטהר אתכם*.

© 2012, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

פרשת שמיני

[p. 208] ר׳ יצחק פתח (איוב לח:7) *ברן יחד כבבי בקר ויריעו כל בני אלהים*. זכאין אינון ישראל דקב״ה יהב לון אורייתא קדישא חדוותא דכלא חדוותא דקב״ה ואיטיילותא דיליה דכתיב (משלי ח:30) *ואהיה שעשועים יום יום*. ואורייתא שמא דקב״ה ובאורייתא אתברי עלמא דכתיב (שם) *ואהיה אצלו אמון*, אל תקרי *אמון* אלא אומן.

[p. 209] ובאורייתא אתברי בר נש הה״ד (בראשית א:26) *ויאמר אלהים נעשה אדם*. אמר לה קב״ה לאורייתא בעינא למברי אדם. אמרה קמיה האי בר נש זמין הוא לארגזא קמך, אי לאו תאריך רוגזא עליה היאך יקום בעלמא. אמר לה אנא ואנת נוקים ליה בעלמא דהא לאו למגנא אקרינא *ארך אפים*.

ר׳ חייא אמר תורה שבכתב ותורה שבע״פ אוקמוה ליה לבר נש בעלמא הה״ד *נעשה אדם בצלמנו כדמותנו*.

רבי יוסי אמר מהכא (קהלת ב:12) *את אשר כבר עשוהו*, *עשוהו* ודאי, ודא הוא בצלם ודמות, *צלם* בדכורא *דמות* בנוקבא, ועל דא שירותא דאורייתא ב׳ ואוקמוה.

ר׳ יצחק אמר מפני מה ב׳ פתיחא וסתימא. אלא בשעתא דבר נש אתי **[לו ע״א]** לאתחברא בה באורייתא הרי היא פתיחא לקבלא ליה ולאשתתפא בהדיה, ובשעתא דבר נש סתים עינוי מנה ויהך לאחורא הרי היא סתימא מסטרא אחרא ולא ישכח פתחא עד דיתוב לאתחברא בה אנפין באנפין ולא יתנשי מניה. [p. 210] ועל דא אורייתא פתיחא לקמיה דבני נשא ואכרזא וקרי לון (משלי ח:4) *אליכם אישים אקרא וגו׳*, וכתיב (שם א:21) *בראש הומיות תקרא בפתחי שערים בעיר אמריה תאמר*.

ר׳ יהודה אמר ב׳ תרין גגין וחד דאחיד לון. מאי קא מיירי. אלא חד לשמייא וחד לארעא וקב״ה דאחיד לון וסביל לון.

ר׳ אלעזר אמר תלת נהרין אינון עלאין קדישין דאחידן כחדא ואינון כללא דאורייתא ואלין פתחין פתחא לכלא, פתחין פתחא למהימנותא ואלין ביתא דכלא, ועל דא ב׳ אקרי דאלין אינון ביתא, ובגין כך שירותא דאורייתא ב׳ דהא היא אורייתא הוי ואסותא דעלמא. ובגין כך מאן דאשתדל באורייתא כאלו אשתדל ביה בשמא קדישא והא אתמר דאורייתא כלא שמא קדישא עלאה הוי, ובגין דאיהו שמא קדישא פתח בב׳ דאיהי שמא קדישא בתלת קשרי מהימנותא.

© 2012, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

ת״ח כל אינון דמשתדלי באורייתא מתדבקין ביה בקב״ה ומתעטרי בעטרי אורייתא ואתרחימו לעילא ותתא וקב״ה אושיט לון ימיניה כ״ש אינון דמשתדלי באורייתא נמי בליליא והא אוקמוה דאינון משתתפי בשכינתא ואתחברו כחדא. וכד אתי צפרא קב״ה מעטר להו בחד חוטא דחסד לאשתמודעא בין עלאין ותתאין ואינון ככבי צפרא בשעתא דכנסת ישראל וכל אינון דלעאן באורייתא אתאן לאתחזאה קמי מלכא כלהו מזמרי כחדא הה״ד *ברן יחד ככבי בקר ויריעו כל בני אלהים*. מאי *ויריעו*, כד״א (ישעיה כד:19) *רועה התרועעה* דאינון דינין מתברי ואתברו כלהו מקמי *בקר* דאתער *בקר* בעלמא כד״א (בראשית כב:3) *וישכם אברהם בבקר*, ועל דא *ויריעו כל בני אלהים*.

[p. 211] רבי אלעזר הוה אזיל בארחא, אשכחיה לר׳ פנחס בן יאיר דהוה געה חמריה. א״ר פנחס ודאי בטיקולא דחדוותא דחמרא חמיתא. כיון דנפק מבתר ענפי טיהרי טינרא חמא ליה לרבי אלעזר, אמר ודאי טיקולא דחדוותא אשתלים.

נחת רבי אלעזר לגביה ונשק ליה. [p. 212] א״ל אי טופסא דארחא לגבך ניזיל הכא ונתחבר כחדא ואי לאו טול ארחך וזיל.

אמר ודאי לקבלך אזילנא, כיון דאשתכחנא לך ליזיל אבתרך ונתחבר כחדא.

פתח רבי פנחס ואמר (תהלים קכח:5) *יברכך יי׳ מציון וראה בטוב ירושלם כל ימי חייך*. מ״ט *מציון*, בגין דתמן שריין ברכאן לאשתכחא הה״ד *כי שם צוה יי׳ את הברכה חיים עד העולם*. ובגין כך *יברכך יי׳ מציון* דהא מתמן נפקי ברכאן לכלא.

וראה בטוב ירושלם, דבגיני כך אתברכא דכיון דציון אתמלי ברכאן כדין ירושלם אתברכא ואשתכחו בה רחמין, וכד ירושלם אתברכא כל עלמא אתברכא.

כל ימי חייך, דלא אתחזי קשת ביומך כמא דהוה לאבוך, ועל דא *וראה בטוב ירושלם כל ימי חייך*.

וראה בנים לבניך, דחלי חטאה חסידין קדישין, כדין *שלום על ישראל*. מאי *שלום על ישראל*, אלא כמאן דאמר שלמא על רישא דמלכא דלא יחסר כלא, כך *שלום על ישראל* בזמנא דצדיקייא ישתכחון בעלמא.

פתח רבי אלעזר ואמר (משלי יז:6) *עטרת זקנים בני בנים ותפארת בנים אבותם*. *בנים*, הא אוקימנא. *בני בנים*, [p. 213] מן שאר כתרי מלכא כד״א (ישעיה נד:13) *וכל בניך למודי יי׳*, וכתיב (איכה ד:2) *בני ציון היקרים* כמא דאתמר.

© 2012, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

ותפארת בנים אבותם, לא מתעטרן בנין אלא באבהן. מכאן אוליפנא *דבנים* לא מתעטרין ולא משתקיין משקיו דנחלא אלא בזמנא דאבהן מתעטראן ומתברכאן הה״ד **[לו ע״ב]** *תפארת בנים אבותם*.

עד דהוו אזלי מטא עידן צלותא, נחתו וצלו. עד דהוו מצלו קפטר חד חויא ברגלא דחמרא דרבי פנחס, קפטא וגעא תרי זמני. בתר דסיימו צלותא אמר רבי פנחס ודאי צערא הוא לבעירא דילי דודאי יומא דא אקדימנא והוינא מרחיש באורייתא ואעבר לי באתר דלכלוכא שריא והשתא מצערי ליה.

[p. 214] קמו וחמו חד חויא קפטר עליה. אמר רבי פנחס חויא חויא זיל ואסטר קוטרך בקטפירי דחיותא. אדהכי אתנשר חויא ונפל קפסירי קפסירי.

אמר רבי אלעזר ומה כ״כ מדקדק קב״ה עם צדיקייא.

אמר ליה ודאי קב״ה מדקדק בהו בצדיקייא ונטיר לון ובעא לאוספא להו קדושתא על קדושתייהו. והשתא חמי דחמרא דילי על דלא נטר קדושתא דילי אצטער וחויא דא שליחא הוה, וכמה שליחין אית ליה לקב״ה ובכלא עביד שליחותיה ואפי׳ בחיות ברא הה״ד (ויקרא כו:22) *ושלחתי בכם את חית השדה ושכלה אתכם*, ואפי׳ ביד גוי הה״ד (דברים כח:49) *ישא יי׳ עליך גוי מרחוק מקצה הארץ*.

א״ר אלעזר ובידא דישראל עביד שליחותא.

א״ל אין, כגון רשע בידא דצדיק, אבל רשע בידא דישראל רשע אחרא לא עביד ביה שליחותא אלא בזמנא דאיהו לא מכוון ביה הה״ד [p. 215] (שמות כא:13) *ואשר לא צדה והאלהים אנה לידו*, *ואשר לא צדה* דייקא דלא אתכוון לקבליה, ודאי *והאלהים אנה לידו* לאתענשא לתרווייהו.

א״ר אלעזר היכי עביד קב״ה שליחותא בידא דהאי ובידא דגוי.

א״ל ואבוך לא קאמר לך.

א״ל עד לא שאילנא מניה.

פתח ואמר (איוב לד:29) *והוא ישקיט ומי ירשיע וגו׳*. *והוא ישקיט*, בזמנא דקב״ה יהיב שקט ושלוה לב״נ מאן הוא רשאי לארשעא ליה ולמעבד ליה קטרוגא. *ויסתר פנים ומי ישורנו*, ובזמנא דאיהו אסתים עינוי לאשגחא עליו מאן הוא דישגח עליה לנטרא ליה. וארחוי דקב״ה כד״א *ועל גוי ועל אדם יחד*, בין לעמא כלא בין לחד בלחודוי.

ת״ח בזמנא דבני נשא מתכשרן עובדוי לתתא אתער לעילא ימינא דקב״ה, כדין מתערין כמה רחמין כמה נטורי עלמא כמה נטורי דב״נ מימינא ומשמאלא, כדין שמאלא אתכפיא ולא יכלא לשלטאה. ובזמנא דבני נשא לא מתכשרן עובדין לתתא שמאלא אתער וכל אינון דאתו

© 2012, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

מסטרא דשמאלא כלהו מתערי וכלהו אתעבידו שלוחין לגבייהו דבני נשא דהא אינון דעברי על פתגמי אורייתא כלהו רשימין באנפייהו ואשתמודען לגבי אינון דמתערי מסטרא דשמאלא, ובגין כך גוים וחיותא [p. 216] וכל אינון דאתו מסטרא דשמאלא כלהו אקרון שלוחין לגבי אינון רישמין דמתערי להו.

וישראל אע״ג דלא מכשרן עובדין כלהו מסטרא דימינא קא אתיין ובגין דאתכפייא ימינא בעובדייהו שלטא עלייהו שמאלא וכל אינון דאתו מסטרא דשמאלא ועל דא שליחותא בידא דגוי וחיותא וכדדמי לון דאינון מסטרא דשמאלא ולא בידא דישראל, אע״ג דחייבי נינהו מסטרא דימינא קא אתו. וישראל חייבא דנפל בידא דחייבא אחרא בזמנא דלא אתכוון ביה הוא בגין דאתענשו תרווייהו ויקבלון עונשא לדכאה לון.

א״ל ר׳ אלעזר מנא לן.

אמר ליה ת״ח מגבעה (שופטים כ) דאע״ג דחייבי נינהו לא בעא קב״ה דיתערון לגבייהו חייבי ישראל אחרנין ועל דא מיתו מישראל כל אינון זמנין דמיתו עד דכלהו חייבין דאתערו לגבייהו אתעבירו ואשתארו אינון **[לז ע״א]** זכאין יתיר דיעבדון מלה בארח קשוט, ואע״ג דזכאין אינון לא אתייהיב מלה אלא לאינון דאתייהיב כד שקילו עלמין כחדא עלמא תתאה כגוונא דעלמא עלאה, וההוא זמנא לא אשתכחו עלמין שקילין כחדא.

[p. 217] ועל דא חייבין דישראל לגבייהו דחייבין אחרנין לאו אינון שלוחי מלכא דהא לא אתיין מסטרא שמאלא. לבני נשא דחבו למלכא, אתער סנטירא לגבייהו לתפשא לון ולאענשא לון מאינון דחבו למלכא. קם חכים חד מנייהו ואתערב בהדי סנטירא, זקף סנטירא עינוי וחמא ליה, א״ל מאן יהבך לגבן, לאו אנת מאנון דחבו למלכא, הא אנת אתענש בקדמיתא. שקילו ליה וקטלוה.

כך ישראל מסטרא דימינא קא אתיין וכד אלין גרמין בחובייהו דאכפייא ימינא בכן אתער שמאלא וכל אינון דאתו מסטריה. אי חד מישראל קם לאתערבא בהדייהו אשתמודען ביה ואמרי ליה ולאו אנת מאינון דאתיין מסטרא דימינא דאתכפייא בחובייהו ואנת הוא מאינון דחבו למלכא, מאן יהבך לגבן. אשתכח דההוא אתענש בקדמיתא. ושלמה מלכא צווח ואמר (קהלת ח:9) *עת אשר שלט האדם באדם לרע לו*, *לרע לו* בודאי בגין דלא שליחא דמלכא הוא ולא אתי מההוא סטרא.

[p. 218] אמר ר׳ אלעזר ודאי הכי הוא דהא תנינן אית ימינא ואית שמאלא רחמי ודינא ישראל ושאר עמין, ישראל לימינא ושאר עמין לשמאלא. וישראל אע״ג דחייבי נינהו אתכפיין אינון בימינא ולא אתדבקן בשמאלא ולא אתערבין בהדייהו לעלמין, ובגין כך כתיב (תהלים ס:7) *הושיעה ימינך ועני*, וכד אסתלק ימינא ישראל דמתדבקין ליה יסתלקון ויתעטרון ביה

© 2012, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

וכדין אתכפייא שמאלא וכל אינון דאתו מסטרהא הה״ד (שמות טו:6) *ימינך יי׳ נאדרי בכח ימינך יי׳ תרעץ אויב.*

רבי אלעזר פתח ואמר *ויהי ביום השמיני*. מאן הוא *ביום השמיני*, אלא כתיב *ומפתח אהל מועד וגו׳ כי שבעת ימים ימלא את ידכם*. *כי שבעת ימים*, *בשבעת ימים* מבעי ליה, מאי *שבעת ימים ימלא*. אלא זכאין אינון כהני דמתעטרי בעטרי מלכא קדישא ומשיחין במשחא דרבות קודשא בגין דאתער משחא אחרא דמשקי לכל שבעה ואתמשחין מההוא רבות קודשא ואתדלקו מניה כל אינון שבעה בוצינין, והאי משח רבות הוא כללא דכל שבעה וכלהו ביה אתכלילו. ותנינן שיתא אינון וכלהו אתכלילן בהאי ודא כללא דכלהו ובגין כך *שבעת ימים ימלא* דהא בהאי תליין, ועל דא כנסת ישראל אתקרי בת שבע, בת מאיהו שבע דאיהי כללא דשיתא אחרנין.

[p. 219] כיון דהאי *שבעה* אשלים לון לכהני ואעטר לון ומשח לון בכלא כד מטו לכנסת ישראל דאיהי תמינאה אתפקד אהרן לקרבא עגל לקרבנא בגין דאיהו בריה דפרה לכפרא על ההוא עגל אחרא דעבד אהרן וחב לגבי פרה דאיהי תמימה שלימו דאמוני ישראל, וישתכח כהנא שלים בכלא בתמניא לבושי יקר שלים בכל כתרין שלים לעילא שלים לתתא.

ובכלא בעי לאחזאה עובדא ועל דא אתעביד ביה באהרן עובדא לתתא בגין דאתער הכי לעילא וישתכח כלא בגוונא חד, כדין אתברכאן עלמין כלהו ומשתכחי ברכאן על ידוי דכהנא והכא אשתלים כהנא בכלא כדקא חזי.

אמר ליה למה כתיב *עגל בן בקר לחטאת*.

[p. 220] אמר ליה בגין ההוא חטאת דעביד בקדמיתא. *ואיל לעולה*. מאי טעמא *איל*, בגין איל דיצחק דהוה עולה תמימה דהאי אתחזי לקרבא לאשלמא כלא, והאי אתר מסטרא דיצחק אשתאב והאי איל בגין איל דיצחק מתקרבא עולה בגין דאיהי עולה דהא עולה לעילא סלקא ובגין לאתעטרא לה בשלימותא עגל ואיל כדקא חזי. ומה איל, לאשלמא **[לז ע״ב]** ליה בשלימו דיצחק כדקא חזי.

וישראל דחבו עמיה דכהנא בהאי מקרבין כגוונא דא דכתיב *ושור ואיל לשלמים לזבוח לפני יי׳*, חד על מה דחבו וחד לאשלמא להאי אתר בשלימו דיצחק.

ומאי שנא בכהנא דכתיב ביה *עגל לחטאת* ולא כתיב בהו בישראל *שור לחטאת*. אלא ישראל הא קבילו עונשא בקדמיתא וכיון דקבילו עונשא בכמה אתר על דא לא בעא קב״ה לאדכרא לון חובייהו כקדמיתא ועל דא לא כתיב הכא *לחטאת* אלא *לשלמים* בגין שלמא לאחזאה דהא קב״ה בשלמא בהו בישראל על דא. [p. 221] אבל אהרן דהא לא קביל עונשא

© 2012, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

בצלותא דמשה דכתיב (דברים ט:20) *ובאהרן התאנף יי׳ וגו׳*, וכתיב *ואתפלל גם בעד אהרן וגו׳* ועד כען חובא הוה תלי כתיב *עגל בן בקר לחטאת*, *לחטאת* ודאי, *ואיל לעולה*, בגין דיכפר חוביה ויתדכי וישתלים בכלא.

ובההוא יומא אשתלימו עלאין ותתאין ואשתכח שלמא בכלא וחדוותא דעילא ותתא ואלמלא דאשתכח ערבוביא דבני אהרן בההוא יומא מדאסתלקו ישראל מן ימא לא אשתכח חדוותא דעלאי ותתאי כההוא יומא. בההוא יומא אתעבר ההוא חובא מן עלמא ואשתכחו כהנא וישראל מתדכאן מניה. כל ההוא יומא אתעברו כל אינון מקטרגין דלעילא והוו אזלין ושאטן בסחרנייהו דישראל ולא אשכחו בהו עדנא עד דגרים שעתא וקמו נדב ואביהוא וערבבו חדוותא דכלא ואשתכח רוגזא בעלמא הה״ד *וירא כבוד יי׳ אל כל העדה*, מיד *ויקחו שני בני אהרן נדב ואביהוא איש מחתתו ויתנו בהם אש וישימו עליהם קטרת*.

[p. 222] תנן בההוא יומא חדוותא דכנסת ישראל הוות לאתקשרא בקשרא דמהימנותא בכלהו קשרין קדישין דהא קטרת קשיר כלא כחדא ובגין כך אקרי קטרת, ואינון אתו וקשירו כל אינון אחרנין כחדא ושרו לה לבר דלא קשירו לה בהדייהו וקשירו מלה אחרא, ובגין כך אזהר לון לכהני לבתר דכתיב (ויקרא טז:3) *בזאת יבא אהרן אל הקדש*.

ובכמה גוונין ערבבו חדותא דכנסת ישראל בההוא יומא. חד דלא אינסיבו ולא אתחזון לקרבא ולאתברכא עלמין על ידייהו, וחד דלאו הוה שעתא כדקא יאות, וחד דדחקו שעתא, וחד דהא מקדמת דנא נפק נמוסא דילהון. [p. 223] *ויקריבו לפני יי׳ אש זרה*, ודאי מלה אחרא אתקשרו בקשורא דא ושרו לכנסת ישראל לבר.

א״ל ר׳ פנחס לא תימא דאינון שארו לה לבר אלא כנסת ישראל לא אתקשר על ידייהו דהא בכל אתר דלא משתכחי דכר ונוקבא כנסת ישראל לא שריא בינייהו כלל, בגין כך אזהר לכהני דכתיב *בזאת יבא אהרן אל הקדש*, דישתכח דכר ונוקבא ועל דא לא ייעול כהנא לקודשא עד דיתנסיב בגין דישתתף בקשוריה כנסת ישראל דמאן דלא אנסיב שארי לה לכנסת ישראל לבר והיא לא אשתתפא בהדיה ועל דא אשתכח ערבוביא בהאי יומא לגבייהו.

[p. 224] *ויהי ביום השמיני*. ר׳ יוסי פתח (שיר ב:2) *כשושנה בין החוחים כן רעיתי בין הבנות*. *כשושנה*, דא כנסת ישראל והא אוקמוה דקב״ה משבח לה לכנסת ישראל וחביבותא דקב״ה לקבלה לאתדבקא בה, ועל דא מאן דאנסיב בעי לשבחא ליה לקב״ה ולשבחא לה לכנסת ישראל דהא תנינן בכלא בעי לאחזאה עובדא, כמה דאיהו בר נש אתדבק בבת זוגו וחביבותא דיליה לקבלה כד אתי למפלח קמי מלכא קדישא הוא אתער זווגא אחרא דהא קב״ה

© 2012, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

חביבותא דיליה לאתדבקא בכנסת ישראל, ומאן דאתער מלה קב״ה מברך ליה וכנסת ישראל מברכא ליה והא אתמר.

ועל דא שבחא דקב״ה דמשבח לה לכנסת ישראל *כשושנה* דאיהי *בין החוחים* דהיא מעליא וסלקא על כלא, כך כנסת ישראל בין שאר אוכלוסין בגין דאיהי סלקא **[לח ע״א]** ומתעטרא על כלא, ודאי *שושנה בין החוחים* ואתרוג *בין החוחים* לאחזאה שבחא דכנסת ישראל על כלא.

ת״ח כנסת ישראל אתברכא ע״י דכהנא וישראל מתברכא ע״י דכהנא וכהנא מתברכא ע״י דכהנא עלאה הה״ד (במדבר ו:27) *ושמו את שמי על בני ישראל ואני אברכם*.

[p. 225] כתיב (תהלים כה:6) *זכר רחמיך יי׳ וחסדיך כי מעולם המה*. *זכר רחמיך*, דא יעקב. *וחסדיך*, דא אברהם. *כי מעולם המה*, *מעולם* נטיל לון קב״ה וסליק לון לעילא ועביד מנייהו רתיכא קדישא לאגנא על עלמא ובגין דהוו *מעולם* הוי דכיר לון לאגנא ולרחמא על עלמא. כגוונא דא נטיל קב״ה לצדיקייא מן עלמא וסליק לון לעילא לאגנא על עלמא.

ואי תימא יצחק אמאי לא אדכר הכא, אלא אשתאר לאתפרעא מאינון דעאקין לבנוי הה״ד (שם פ:3) *עוררה את גבורתך*, וכתיב (ישעיה מב:13) *יי׳ כגבור יצא כאיש מלחמות יעיר קנאה יריע אף יצריח על אויביו יתגבר*, ודא הוא יצחק דאסתלק הכא.

ר׳ חייא אמר התם *זכר רחמיך יי׳ וחסדיך*, אלין יעקב ואברהם דבעינן לאגנא עלן, אבל יצחק למעבד קרבין קיימא ובגיני כך לא בעינן ליה לגבייהו.

ד״א *כי מעולם המה*, דכד ברא קב״ה עלמא נטל יצחק וברא ביה עלמא, [p. 226] חמא דלא יכיל למיקם בלחודוי נטל לאברהם וקיים בו עלמא הה״ד (בראשית ב:4) *אלה תולדות השמים והארץ בהבראם*, אל תקרי *בהבראם* אלא *באברהם*. חמא דבעיא קיימא יתיר נטל ליעקב ושתף ביה ביצחק וקיים עלמא הה״ד *ביום עשות יי׳ אלהים ארץ ושמים*, ועל דא באברהם וביעקב אתקיים עלמא ובגין כך *כי מעולם המה*.

רבי יהודה פתח *ויהי ביום השמיני*, לבתר דאשתלים אהרן באינון שבעה יומין ואתעטר בהו יומא תמינאה בעייא לאשתלמא מן שבעה דאשלמותא על ידיה דכהנא ועל דא פולחנא בתמינאה לאתעטרא מן שבעה ולאתתקנא כהנא על ההוא דחב בקדמיתא הה״ד *ויאמר אל אהרן קח לך עגל*, והא אוקמוה דעגל ודאי לכפרא על ההוא עגל דכתיב (שמות לב:4) *ויעשהו עגל מסכה*.

© 2012, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

[p. 227] *בן בקר*. מ״ט *בן בקר* ולא *בן* פרה, אלא איהו איבעי לאתתקנא לגבי פרה לא אתחזי לקרבא מניה לגבה. מאן דשדר דורון למלכא חמיתון דנסיב מבי מלכא ויהיב למלכא, אלא מבי אחרא אצטריך ולאו מבי מלכא.

ר׳ יוסי אמר מדידיה לדידיה לא אתחזי.

אמר ר׳ יהודה בגין כך *בן בקר* ודאי ולא *בן* פרה.

לחטאת, לדכאה על ההוא חובה דחב ביה. *ואיל לעולה תמימים*. *תמימים*, *תמים* מבעי ליה. אי תימא דעל עגל ואיל קאמר לאו הכי דהא תרווייהו לא סלקין לעולה דהא כתיב *לעולה תמימים*, *ועגל לחטאת* סלקא, מהו *תמימים* וכתיב *איל*.

[p. 228] אלא אילו דיצחק לקרבא לגבי פרה דאדכר תרי זימני בקרא חד דכתיב (בראשית כב:13) *וישא אברהם את עיניו וירא והנה איל אחר נאחז בסבך בקרניו וילך אברהם ויקח את האיל*, הא תרי, *ויעלהו לעולה*. ועל דא *איל לעולה תמימים*, תרי *איל* דאיהו תרי, ועל דא גבורות תנינן ומנייהו מתפרשין לכמה אחרנין.

ואל בני ישראל תדבר לאמר קחו שעיר עזים לחטאת, עגל *לחטאת* מבעי ליה כגוונא דכהנא. אלא ישראל הא קבילו עונשא ועל דא לא כתיב בהו עגל *לחטאת* אלא *עגל לעולה*. מ״ט, בגין דכל אינון דחבו ביה קבילו עונשא בין במלולא בין בעובדא בין בפולחנא ואפילו אינון דלא עבדו מדי אלא דסליקו ליה ברעותא דלבייהו למפלח ליה אתענשו כמה דכתיב (שמות לב:20) *וישק את בני ישראל*. אבל כל אינון דסליקו ליה ברעותא ולא למפלח ליה אלא דסליקו גוונא דרעותא מניה הכא אתדכן ומקרבין ליה **[לח ע״ב]** *לעולה* ולא *לחטאת*.

[p. 229] אבל *קחו שעיר עזים לחטאת* אמאי, אלא בגין דהוו מקרבין בקדמיתא לשעירים דשלטין על טורי רמאי ודא הוא *לחטאת* ובעיין לאתדכאה מההוא חובא ולא עוד אלא לחדתותי דסיהרא אצטריך.

[p. 230] *ושור*, *שור* ולא פר בגין דשור שלים הוא לאחזאה שלמא ה״ד *לשלמים*.

ר׳ יוסי אמר *שור* ו*איל* מסטרא דשמאלא קא אתיין. שור מסטרא דשמאלה דכתיב (יחזקאל א:10) *ופני השור מהשמאל*. *איל* בגין אילו דיצחק, וסלקין לשלמים לאשלמא לון בכנסת ישראל, ועל דא *שור ואיל לשלמים*.

אמר ר׳ יהודה כלא בגין דכנסת ישראל מתעטרא ומתברכא ע״י דכהנא באשלמותא, והאי יומא חדוותא דכלא הוה חדוותא דכנסת ישראל ביה בקב״ה חדוותא דעלאין ותתאין דביומא דאשתלים כהנא לתתא כביכו״ל אשתלים כהנא לעילא בר נדב ואביהוא דאתערו [p. 231] ערבוביא בין מטרוניתא ומלכא ובגין כך *ותצא אש מלפני יי׳ ותאכל אותם וגו׳*.

© 2012, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

ויאמר משה אל אלעזר ואל איתמר וגו' ראשיכם אל תפרעו ובגדיכם לא תפרומו ולא תמותו כי שמן משחת יי' עליכם. רבי אבא אמר הא תנינן בעובדין דלתתא יתערון עובדין לעילא ועובדא דלתתא בעי לאתחזאה כגוונא דעובדא דלעילא.

ת"ח כל חדוותא דלעילא תליא בההוא שמן קדישא דמתמן נפיק חדוא וברכאן לכלהו בוצינין וכהנא עלאה מיניה אתעטר בנגידו דמשחא ובגין כך כהנא דרבו משח אתנגיד עליה כגוונא דלעילא בעי לאחזאה חידו ונהירו דאנפין יתיר מכלא ולא יתחזי גרעונא ברישיה ולא בלבושיה אלא למהוי כלא שלים כגוונא דלעילא ולא יתחזי ביה פגימו כלל בגין דלא יעביד פגימו באתר אחרא.

ת"ח אלמלא אלעזר ואיתמר יתחזון פגימין בההוא שעתא בלבושיהון או בראשיהון לא ישתיזבון בההוא שעתא דהא שעתא קיימא למעבד דינא. ועל דא תנינן בשעתא דמותנא ארע בעלמא לא יתער אינש גרמיה למלה בעלמא בגין דלא יתערון עליה, בר אי אתער גרמיה לטב ויכיל לדחייא שעתא דהא בזמנא דשעתא דדינא קיימא [p. 232] בעלמא מאן דיערע ביה לקטין ליה ויסתלק מעלמא, ובגין כך *ולא תמותו* כתיב, *ואחיכם כל בית ישראל יבכו את השריפה*, בגין דאינון לא אתיין מסטרא דכהני ולא מתזקי.

רבי אלעזר פתח (שמות ו:23) *ויקח אהרן את אלישבע בת עמינדב אחות נחשון לו לאשה וגו'. ויקח אהרן את אלישבע*, כלא כמה דאצטריך כלא כגוונא דלעילא.

ת"ח ראויה היתה בת שבע לדוד מיומא דאתברי עלמא. תו ראויה היתה אלישבע לאהרן מיומא דאתברי עלמא. מה בין האי להאי, אלא כלא חד, אבל התם לדינא הכא לרחמי. כד אתחברא בדוד לדינא לאגחא קרבין לאושדא דמין. הכא באהרן לשלמא לחדווא לנהירו דאנפין לאתברכא, ועל דא אתקרי הכי התם בת שבע הכא אלישבע דאתחברא בחסד. ת"ח בת שבע לדינא לירתא מלכותא ולאתתקפא.

[p. 233] א"ר שמעון הא דתנינן (שמות יט:19) *ויהי קול השופר*, שפיר הוא ודא הוה יעקב דאסתלק במחשבה באבהן ונפקו כחדא מגו שופר דהא שופר אפיק מייא ואשא ורוחא כחדא ואתעביד מנייהו קלא, כך אימא עלאה אפיק לאבהן בחד קל מגו מחשבה ואסתליקו כחדא בחד קל, וההוא קול אקרי *קול השופר* ודא יעקב דכליל לאבהן כחדא ואקרי *קול*. ותרי קלי נינהו דהא מגו קלא נפיק קלא, אבל קול חד דאקרי *קול השופר*, ומהכא נפקו שאר קולות מגו ההוא *שופר* בזווגא **[לט ע"א]** דמחשבה ושבעה קולות נינהו דנפקו בזווגא [p. 234]

© 2012, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

דמחשבה ב*שופר* ודא *שופר* אשקי לון ורוי לון לאבהן בקדמיתא ולבתר לבנין והא אוקימנא מלה.

ת״ח *ויקח אהרן את אלישבע בת עמינדב*, לבסמא לה למחדי לה לחברא לה במלכא בזווגא שלים לאשתכחא ברכאן בעלמין כולהו על ידא דאהרן. בגין כך בעי כהנא לאשתכחא בנהירו דאנפין בחידו כלא כגוונא דלעילא דהא על ידוי ברכאן וחדוון משתכחי, ועל דא אתרחיק מניה דינא ורוגזא ועציבא בגין דלא אפגים מההוא אתר דאתקשר, ועל דא *ואחיכם כל בית ישראל יבכו את השרפה*, ולא כהנא, עלייהו כתיב (דברים לג:11) *ברך יי׳ חילו ופעל ידיו תרצה*.

יין ושכר אל תשת אתה ובניך אתך בבואכם אל אהל מועד ולא תמותו. ר׳ יהודה אמר מגו פרשתא דא שמעינן דנדב ואביהוא רוי חמרא הוו מדאזהר להו לכהני בהא.

ר׳ חייא פתח (תהלים קד:15) *ויין ישמח לבב אנוש להצהיל פנים משמן*. אי כהנא בעי למחדי ולאשתכחא בנהירו דאנפין יתיר מכלא אמאי אסיר ליה חמרא דהא חידו ביה אשתכח נהירו דאנפין ביה אשתכח. [p. 235] אלא שירותא דחמרא חדוותא, סופיה עציבו. ועוד דיין מסטרא דליואי קא אתיא מאתר דחמרא שרי דהא אורייתא וחמרא דאורייתא מסטרא דגבורה הוא וסטרא דכהנא מים צלילן נהירין.

ר׳ יוסי אמר כל חד אוזיף לחבריה וכליל כלא דא בדא. חמרא שרי חדוותא בגין דכליל מגו מייא, לבתר אהדר לאתריה ועציב ורגיז ודאין דינא, וכהנא שירותא וסיומא בעי חדוותא ונהירו דאנפין.

ר׳ אבא אמר מאתר חד נפקי יין ושמן ומים ודבש וחלב. מים ושמן נטלי כהני ויירתי לון ושמן יתיר מכלא דאיהו חדוותא שירותא וסיומא דכתיב (שם קלג:2) *כשמן הטוב על הראש יורד על הזקן זקן אהרן*. ויין לשמאלא לארמא קלא ולזמרא ולא לשתיק דהא חמרא לא שתיק לעלמין ושמן בחשאי הוא תדיר.

מה בין האי להאי. אלא שמן דאיהו בחשאי בלחישו תדיר אתי מסטרא דמחשבה דאיהי בלחישו תדיר ולא אשתמע ועל דא הוא מימינא, ויין דאיהו לארמא קלא ולא שתיק לעלמין אתי [p. 236] מסטרא דאמא וירתין ליואי לסטר שמאלא וקיימי לארמא קלא וקיימי בדינא ובגין כך כתיב (דברים כא:5) *ועל פיהם יהיה כל ריב וכל נגע*. בגין כך כהנא כד ייעול למקדשא למפלח פולחנא אסיר ליה בחמרא דהא עובדוי בחשאי אינון ובחשאי אתכוון במה דאתכוון וזווג למאן דזווג ונגיד ברכאן לעלמין כלהו וכלא בחשאי. ועוד דעובדוי כלהו ברזא וחמרא מגלי רזין הוא דהא כל עובדוי לארמא קלא קאים.

© 2012, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

רבי יהודה ורבי יצחק הוו אזלי מבי מרוניא לצפורי, והוה חד רבייא שכיח בגוון בחמרא בקונטא דדובשא. א״ר יהודה נימא מלה דאורייתא ונזיל.

פתח רבי יצחק ואמר (שיר ז:10) *וחכך כיין הטוב הולך לדודי למישרים דובב שפתי ישנים. כיין הטוב*, [p. 237] דא יינה דאורייתא דהוה טב דהא יינה דאחרא לא איהו טב ויינה דאורייתא טב לכלא, טב לעלמא דא וטב לעלמא דאתי ודא הוא יינא דניחא ליה לקב״ה יתיר מכלא ובזכו דא מאן דמרוי מיינה דאורייתא יתער לעלמא דאתי ויזכי לאחייא כד אקים קב״ה לצדיקייא.

א״ר יהודה *דובב שפתי ישנים*, הא תנינן דאפילו בההוא עלמא יזכי למלעי באורייתא הה״ד *דובב שפתי ישנים*.

אמר ההוא רבייא אי כתיב *וחכך מיין הטוב* הוינא אמר הכי, אבל *כיין הטוב* כתיב ולא *מיין*.

אשגחו ביה. א״ר יהודה ברי אימא מילך דשפיר קאמרת.

אמר שמענא דמאן דאשתדל באורייתא ודביק בה וההוא מלה אשתמע בפומיה ולא לחיש לה **[לט ע״ב]** בלחישו אלא ארים קליה בה, דאורייתא הכי בעיא לארמא קלא דכתיב (משלי א:21) *בראש הומיות תקרא בפתחי שערים בעיר אמריה תאמר*, לארמא רנה דאורייתא ולא בלחישו, *כיין הטוב*, כחמר טב דלא שתיק והוא לארמא קלא, כד יפוק מהאי עלמא *הולך לדודי למישרים* דלא יסטי לימינא ולשמאלא ולא ישתכח דימחא בידיה.

[p. 238] *דובב שפתי ישנים*, אפילו בההוא עלמא שפתוהי מרחשן אורייתא.

תו שמענא *וחכך כיין הטוב*, האי קרא לכנסת ישראל אתמר ובתושבחתא אתמר. אי הכי מאן הוא דמשבח בהאי. אי קב״ה מהו *הולך לדודי*, *הולך* אלי מבעי ליה. אלא ודאי קב״ה משבח לכנסת ישראל, כמא דאיהי משבחת ליה דכתיב *חכו ממתקים וכולו מחמדים*, כך קב״ה משבח לה לכנסת ישראל דכתיב *וחכך כיין הטוב*, *יין הטוב* הוא ההוא חמרא דמנטרא.

הולך לדודי, דא יצחק דאקרי ידיד מבטן.

למישרים, כד״א (תהלים צט:4) *אתה כוננת מישרים* לאתכללא שמאלא בימינא ודא הוא *מישרים* דבגין חדוותא דההוא חמר טב אתכלל שמאלא בימינא וחדאן כלא.

דובב שפתי ישנים, דהא כלא מתערי בחדוואן וברכאן ועלמין כלהו משתכחי בחדו ומתערי לארקא ברכאן לתתא.

אתו ר׳ יהודה ור׳ יצחק ונשקו ליה וחדו עמיה. א״ל מה שמך.

א״ל ייסא.

© 2012, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

[p. 239] אמרו ר׳ ייסא תהי, יתיר תהי שכיח בעלמא מר׳ ייסא חברנא דאסתלק מביננא.

אמרו ליה מאן הוא אבוך.

אמר אתפטר מעלמא דין והוא מוליף לי כל יומא תלת מלין דאורייתא ובליליא תלת מלין דחכמתא דאגדתא, והני מלי מאבא אוליפנא. והשתא דיורי בחד בר נש וסליק לי מאורייתא ואנא אזיל כל יומא לעבידתיה ובכל יומא אהדרנא אינון מלין דאוליפנא מאבא.

א״ל ההוא ב״נ ידע באורייתא.

אמר להו לאו, והא סבא הוא ולא ידע לברכא ליה לקב״ה ואית ליה בנין ולא שוי לון בבי רב.

א״ר יהודה אילו לא הוה הכי עאלנא לגביה להאי כפר למללא עלך, השתא אסיר לן למחמי אנפוי. שדי חמריה מנך ואת אזיל לגבן.

אזלו. אמרו מאן הוה אבוך.

אמר לון ר׳ זעירא הוה דכפר ראמין.

שמע ר׳ יהודה ובכה, אמר אנא הוינא בביתיה ואוליפנא מניה תלת מלין בכסא דברכה ואוליפנא מניה במעשה בראשית תרי.

א״ר יצחק ומה מהאי רביא בריה אוליפנא, מניה לא כ״ש.

אזלו ואחידו בידיה, חמו חד חקל יתבו תמן. א״ל אימא חד מלה מאינון דאוליף לך אבוך במעשה בראשית.

פתח ואמר (בראשית א:21) *ויברא אלהים את התנינים הגדולים ואת כל נפש החיה הרומשת*. *ויברא אלהים*, כל אתר דדינא אלהים אקרי וההוא אתר עלאה אתר דנפקו מניה הכי קרי ליה הכא, אע״ג דרחמי הוא מניה נפקו דיני וביה תליין.

[p. 240] *את התנינים הגדולים*, אלין אבהן דאינון אשתקיין בקדמיתא ומשתרשאן על כלא.

ואת כל נפש החיה הרומשת, דא *נפש* דההיא ארץ עלאה אפיקת מההוא *חיה* עלאה על כלא דכתיב *תוצא הארץ נפש חיה*.

ד״א *נפש חיה*, נפש מאדם קדמאה דמשך בגויה.

החיה הרומשת, דא *חיה* דרמשא לכל סטרין לעילא ותתא.

אשר שרצו המים, בההוא נהר עלאה נגיד ונפיק ואשקי להאי אילנא לאשתרשא בשרשוי על כלא ולאשתכחא ביה מזונא לכלא.

© 2012, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

ד״א *החיה הרומשת* דא הוא דוד מלכא דכתיב ביה (תהלים קיח:17) *לא אמות כי אחיה*.

[p. 241] *ואת כל עוף כנף למינהו*, אלין כל אינון מלאכין קדישין דמשתכחי לקדשא שמא דמאריהון בכל יומא ויומא דכתיב (ישעיה ו:2) *שש כנפים שש כנפים לאחד*, ומנהון טאסין בעלמא למעבד רעותא דמאריהון כל חד וחד כדקא חזי.

אמר רבי יהודה ודאי כ״כ להאי רביא לא אתחזי אבל אנא חמי ביה דלאתר עלאה אסתלק.

אמר רבי יצחק **[מ ע״א]** ודאי *החיה הרומשת* דא היא *חיה* עלאה על כלא דהא אחרא *ארץ* קריא קרא הכא דכתיב *והעוף ירב בארץ*, ודאי ולא *במים* דהא ההוא נהר נגיד ונפיק ואשקי בלא פירודא עד ההיא אתר דאקרי *ארץ* ומתמן כתיב *ומשם יפרד וגו׳*. *והעוף* בהאי *ארץ* תליין ואתשקיין הה״ד *והעוף ירב בארץ*.

קמו ואזלו. א״ר יהודה נשתתף להאי רבייא עמנא וכל חד לימא מלה.

פתח רבי יהודה ואמר (שיר ב:5) *סמכוני באשישות רפדוני בתפוחים*. האי קרא הא אתמר ושפיר, אבל כנסת ישראל קאמרא דא בגלותא. *סמכוני*, מהו *סמכוני*, אלא מאן דנפיל בעי לאסמכא ליה הה״ד (תהלים קמה:14) *סומך יי׳ לכל הנופלים*, ובגין כך כנסת ישראל דנפלה בעיא לאסמכא והיא אמרה *סמכוני*. למאן, לישראל לבנהא דאינון בגלותא עמה.

[p. 242] ובמה, *באשישות* אלין אינון אבהן דאלין אתמליין בקדמיתא מההוא חמר טב דמנטרא. ומאן דידע ליחדא שמא קדישא אע״ג דברכן לא משתכחי בעלמא סמיך וסעיד לה לכנסת ישראל בגלותא.

רפדוני בתפוחים, כלא חד כמה דאמרן, אבל רזא דא אשישה עייל חמרא, תפוח אפיק חמרא ומכוון רעותא. ועל דא *אשישות תפוחים*, *אשישות* לרוואה מחמרא, *תפוחים* לכוונא רעותא דלא יזיק חמרא.

וכל דא למה, *כי חולת אהבה אני*. ומאן דמיחד שמא קדישא בעי ליחדא דינא ברחמי ולאכללא לון כחדא כדקא חזי לאתבסמא ולאתתקנא כלא כדקא יאות ודא ודא סמוך לה לכנסת ישראל בגלותא.

רבי יצחק פתח ואמר (דברים לב:38) *אשר חלב זבחימו יאכלו ישתו יין נסיכם* [p. 243] *יקומו ויעזרוכם*. זכאין אינון ישראל דאינון קדישין וקב״ה בעא לקדשא לון. ת״ח ישראל קדישין חיי עלמא דירתין כלא תליין בההוא עלמא דאתי בגין דאיהו חיי לכלא לעילא ותתא והוא אתר דיין דמנטרא שארי ואקרי יין ומתמן נפקין חיין וקודשא לכלא. ויין דישראל בגין יין

© 2012, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

דישראל אחרא ודא בדא תליין דהא ישראל לעילא ביה נטיל חיין ובגין כך אקרי עץ חיים, עץ מההוא אתר דאקרי חיים ונפקי חיים. ועל דא מברכין ליה לקב״ה ביין, ויין דישראל לתתא כהאי גוונא.

אבל גוי דאיהו מסאב ומאן דקריב בהדיה יסתאב כד יקרבביין ישראל הא אסתאב ואסיר, כ״ש ההוא יין דאיהו עביד. ועל דא לא תימא דדא הוא בלחודוי אלא כל מה דעבדי ישראל לתתא כלא הוא כעין דוגמא דלעילא, כ״ש יין דקיימא באתר עלאה דוגמא דיין דמנטרא. [p. 244] בגין כך ישראל שתאן יין דאתעביד כדקא חזי בקודשא כגוונא דישראל דלעילא דשתי ואשתרשא ואתברכא בההוא יין עלאה קדישא ולא שתאן יין במסאבותא ומסטרא דמסאבותא דהא ביה שרייא רוח מסאבותא ולאו מסטרא דישראל ומאן דשתי בהדייהו יסתאב רוחיה ומאן דמסאב רוחיה יסאב הוא לחולקיה בעלמא דאתי דהא ההוא עלמא דאתי יין דמנטרא הוא. ועל דא ישראל קדישין בעיין לנטרא דא על כלא בגין דאתקשר באתר דעלמא דאתי, ובגין כך ביין לברך קב״ה יתיר מכלא בגין דאיהו חדי לסטרא שמאלא ובגו חדוותא דיליה אתכלל בימינא ואתעביד כלא ימינא, וכד אתעביד כלא ימינא כדין שמא קדישא בחידו וברכאן משתכחי בכלהו עלמין, ובעובדא דלתתא יתער עובדא לעילא ועל דא ישראל מזמני יין לקבלי יין. ובגין דאיהו מנטרא לעילא בעי לנטרא ליה לתתא וכל נטירו דיליה קודשא הוא דישראל ומאן דפגים ליה לתתא בסטרא דמסאבותא יסתאב הוא בהאי עלמא ולית ליה חולקא בעלמא דאתי אתר דההוא יין דמנטרא שריא. הוא לא נטיר ליה, לא [p. 245] אתנטיר הוא לעלמא דאתי. **[מ ע״ב]** הוא סאיב ליה, יסתאבון ליה בההוא עלמא לא יהא ליה חולקא בההוא יין דהוא עלמא דאתי. זכאין אינון ישראל דנטרין למאן למנטרא דמקדשי למלכא בנטירו עלאה דא, זכאין אינון בעלמא דא ובעלמא דאתי.

פתח ההוא רביא ואמר (משלי כט:4) *מלך במשפט יעמיד ארץ ואיש תרומות יהרסנה*. מאן *מלך*, דא קב״ה. *במשפט יעמיד ארץ*. מאן *משפט*, דא יעקב דאיהו כללא דאבהן. *ואיש תרומות*, *תרומת* כתיב כד״א (שמות כה:3) *וזאת התרומה*.

ד״א *ואיש תרומות*, דא עשו דהוה בעי על התרומות ועל המעשרות בכל יומא ולא הוה עביד מדי.

[p. 246] *ואיש תרומות*, דלאו איהו *משפט* דהא תרומה אסתלקותא דרחמי בגין דלא אתיא במשפט כד״א (משלי יג:23) *ויש נספה בלא משפט*, ועל דא *ואיש תרומות יהרסנה*.

ואי תימא הא דוד מלכא *איש* תרומה הוה, לא הוה אלא ברחמי. ולא עוד אלא דהא כתיב (ישעיה נה:3) *חסדי דוד הנאמנים*, כמא דאתדבק בהאי אתדבק בהאי.

© 2012, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

ת״ח כל יומי דדוד מלכא הוא אשתדל בגין דהאי תרומה אתקשר *במשפט* ויזדווגון כחדא בגין דיתקיים ארעא. אתא שלמה וזווג לון כחדא וקיימא סיהרא באשלמותא וקיימא ארעא בקיומה, אתא צדקיהו ופריש לון ואשתארת ארעא בלא *משפט* ואפגימת סיהרא ואתחרבת ארעא, כדין *ואיש תרומות יהרסנה*.

[p. 247] ותא חזי שמן לכהני ויין לליואי לא בגין דבעיין יין אלא מיין דמנטרא דאתי לסטרא דלהון לחברא כלא כחדא למחדי עלמין כלהו לאשתכחא כלא ימינא כליל דא בדא כחדא לאשתכחא בהו חביבותא דכלא ורחימותא דבני מהימנותא, דמאן דאתדבק רעותיה בהאי הוא שלים בעלמא דין ובעלמא דאתי וישתכח כל יומי דאתדבק בתשובה אתר דיין ושמן משתכחי. כדין לא אתדבק בתר עלמא דא לא לעותרא ולא לכסופא דיליה, ושלמה מלכא צוח ע״ד ואמר (משלי כא:17) *אוהב יין ושמן לא יעשיר*, דהא עתרא אחרא אזדמן ליה למהוי ליה חולקא ביה ליהוי ליה חולקא בעלמא דאתי אתר דיין ושמן שריין בעלמא דין ובעלמא דאתי. ומאן דרחים ליה להאי אתר לא בעי עתרא ולא רדיף אבתריה. זכאין אינון צדיקייא דמשתדלי בעותרא עלאה כל יומא דכתיב (איוב כח:17) *לא יערכנה זהב וזכוכית ותמורתה כלי פז*, הא עלמא, לבתר (משלי ח:21) *להנחיל אהבי יש ואוצרותיהם אמלא*.

[p. 248] תו פתח ואמר (שמות כד:12) *ויאמר יי׳ אל משה עלה אלי ההרה והיה שם ואתנה לך את לוחות האבן והתורה והמצוה אשר כתבתי להורותם*. *והתורה*, דא תורה שבכתב. *והמצוה*, דא תורה שבע״פ. *אשר כתבתי להורותם*, *להורתם* כתיב כד״א (שיר ג:4) *ואל חדר הורתי*.

הכא אית לאסתכלא *להורתם*, *הורתם* דמאי. אי תימא *הורתם* דישראל, לא אדכרו בכל קרא. אלא *הורתם* דתורה ומצוה, ומאי איהי, דא יין דמנטרא בגין דכל כתיבה דספר עלאה תמן שריין ומתמן נפקא תורה ועל דא קרי׳ תורה שבכתב. ודא הוא *אשר כתבתי להורתם*, *להורתם* ודאי כד״א *ואל חדר הורתי*.

[p. 249] תורה שבע״פ אחרא תורה דקיימא על פה. מאי איהו פה, דא איהו דעת דאיהו פה דספר וכתיבה. ותורה דא אחרא אקרי תורה שבע״פ דאיהי קיימא על ההוא פה דאיהו תורה שבכתב. בגין כך אסתלק משה בכלא על כל שאר נביאי מהימני דכתיב *ואתנה לך לך* דייקא.

כתיב (משלי כה:4-5) *הגו סיגים מכסף ויצא לצורף כלי, הגו רשע לפני מלך ויכון בחסד כסאו*. ת״ח בשעתא דאסגיאו חייבין בעלמא כרסייא דמלכא קדישא אתתקנת בדינא ואשתאבת בדינא ושלהובוי אוקדין עלמא, ובשעתא דאתעברו מעלמא כדין *ויכון בחסד כסאו*,

© 2012, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

בחסד ולא בדינא. מאי משמע, משמע דעלמא תתאה תליא בעלמא עלאה ועלמא עלאה לפום אורחיה דעלמא תתאה.

[p. 250] *ויכון בחסד* **[מא ע"א]** *כסאו*, מאן דבעי לברכא ליה, *בחסד* ולא בדינא. מאי משמע, משמע דכד עייל כהנא לבי מקדשא דייעול *בחסד* דאיהו מייא ולא ייעול ביין דשתי גבורה, ייעול במייא ולא ייעול בחמרא.

אתו רבי יהודה ורבי יצחק ונשקו רישיה, ומההוא יומא לא אתפרש מבי רבי יהודה וכד עייל לבי מדרשא הוה קם רבי יהודה קמיה, אמר מלה אוליפנא מניה וראוי לאנהגא ביה יקר. לבתר אסתלק בין חברייא והוו קארן ליה רבי ייסא רישא דפטישא דמתבר טנרין ואפיק שלהובין לכל סטר, והוה קרי עליה ר' אלעזר (ירמיה א:4) *בטרם אצרך בבטן ידעתיך*.

וידבר יי' אל משה ואל אהרן לאמר זאת החיה אשר תאכלו מכל הבהמה אשר על הארץ. מ"ש הכא אהרן. אלא בגין דאיהו קיימא תדיר לאפרשא בין מסאבא ובין דכיא דכתיב *ולהבדיל בין הטמא ובין הטהור*.

[p. 251] רבי אבא פתח (תהלים לד:13-14) *מי האיש החפץ חיים אוהב ימים לראות טוב, נצור לשונך מרע ושפתיך מדבר מרמה*, וכתיב (משלי כא:23) *שומר פיו ולשונו שומר מצרות נפשו*. *מי האיש החפץ חיים*. מאן *חיים*, אלא *חיים* דאקרון עלמא דאתי ו*חיים* תמן שריין, ועל דא תנינן עץ חיים, אילנא מאינון חיים, אילנא דאתנטע באינון חיים, ועל דא *מי האיש החפץ חיים* כתיב.

אוהב ימים לראות טוב. מאן *ימים*, אלא דא הוא שמא דמלכא קדישא דאחידא באינון ימים עלאין דאקרון *ימי השמים על הארץ*, *ימי השמים* ודאי, *על הארץ* ודאי. מאן דבעי חיים דלעילא למהוי ליה חולקא בהו ומאן דבעי יומין לאתדבקא בהו ולרחמא להו ינטר פומיה מכלא, ינטר פומיה ממיכלא וממשתיא דמסאב לנפשא וירחק לבר נש מאינון חיין ומאינון יומין וינטר פומיה ממלין בישין דלא יסתאב בהו ויתרחק מנייהו ולא יהא ליה חולקא בהו.

ת"ח פומא ולשון אתר אחרא עלאה הכי אקרי ובגין כך לא יפגים בר נש פומא ולשון כל שכן לאסתאבא נפשיה וגרמיה בגין דאסתאב הוא בעלמא אחרא והא אוקימנא.

[p. 252] *זאת החיה אשר תאכלו מכל הבהמה אשר על הארץ*. האי קרא לא רישיה סופיה ולא סופיה רישיה, *זאת החיה* בקדמיתא ולבתר *מכל הבהמה*. אלא אמר קב"ה כל זמן דישראל מנטראן נפשייהו וגרמייהו דלא לסאבא לון ודאי *זאת החיה אשר תאכלו*, יהון שכיחין בקדושא לאתדבקא בשמי, בברירו דההיא *בהמה* דברירנא לכו למיכל לא תסתאבון בהו ותהון דבקין בשמי. וכל זמנא דאינון לא נטרין נפשייהו וגרמייהו ממיכלא ומשתייא יתדבקו באתר

© 2012, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

אחרא מסאבא לאסתאבא בהאי, ובגין כך כתיב *זאת החיה אשר תאכלו* ודאי דאיהי רזא דשמא קדישא לאתדבקא ביה.

מכל הבהמה אשר על הארץ, בגין מיכלא דהאי *בהמה* דאשתכח דכייא ולא יסאב לכו יהא לכו חולקא בשמי לאתדבקא ביה.

תו *זאת החיה אשר תאכלו*. בפרעה כתיב (שמות ז:17) *בזאת תדע כי אני יי׳*, האי *זאת* לקבלך לאתפרעא מנך, אוף הכא *זאת החיה אשר תאכלו מכל הבהמה*, האי *זאת* לקבליכון לאתפרעא מנכון אי תסאבון נפשיכון. מ״ט, בגין דנפשתא מנה הוו ואי אתון תסאבון דילה האי *זאת* לקבליכון, אי לטב הא קיימא לגבייכו ואי לביש הא קיימא לגבייכו.

[p. 253] א״ר אלעזר *זאת החיה אשר תאכלו מכל הבהמה*, כל אינון דאחידין בסטרא דא שארי לכו למיכל וכל אינון דלא אתיין **[מא ע״ב]** מסטרא דא אסיר לכו למיכל בגין דאית בעירי דאחידן בסטרא דא ואית דאתיין מסטרא אחרא מסאבא וסימנא דלהון דכתיב *כל מפרסת פרסה וגו׳*, כלהו רשימין וכלהו ארשים להו קרא, ובגין כך מאן דאכל מאינון דאתיין מסטרא מסאבא אסתאב בהו וסאיב לנפשיה דאתייא מסטרא דכייא.

ר׳ שמעון אמר כללא דכלא כמא דאית עשר כתרי מהימנותא לעילא כך אית עשר כתרי דחרשי מסאבא לתתא, וכל די בארעא מנייהו אחידן בסטרא דא ומנייהו אחידן בסטרא אחרא.

ואי תימא האי עז דשריא עליה רוח מסאבא, לאו הכי דאי רוח מסאבא שריא עליה אסיר לן למיכל מניה, אלא אעברן בגווייהו ואתחזון לקבלייהו ולא שריין לדיירא בהו דכד אינון שריין רוחא אחרא אעבר עלייהו ופרישן מגרמייהו, ובגין כך אתחזון לקבלייהו ומקטרגי בגווייהו ולא שלטין בהו בגרמייהו, ועל דא שרי לן למיכל.

ת״ח כיון דאתיין לשלטאה בהו אעבר רוחא חדא, זקפן עיינין וחמאן רשימין דלהון ואתפרשן מנייהו אבל אתחזון לקבלייהו ולא אסיר לן למיכל.

[p. 254] בין בבעירי בין בחיוותא בין בעופי בין בנוני ימא בכלהו אתחזון ימינא ושמאלא רחמי ודינא, וכל מה דאתי מסטרא דימינא מסטרא דרחמי שרי לן למיכל וכל אינון דאתיין מסטרא דשמאלא מסטרא דדינא כלהו אסיר לן למיכל בגין דגרמא דכלהו מסאבא וכלהו מסאבין ורוח מסאבא שריא בגווייהו ודרי בהו. ועל דא רוחא קדישא דישראל לא יתערב בהו ולא אסתאב בהו בגין דישתרון קדישא ואשתמודעא לעילא ותתא. זכאה חולקהון דמלכא קדישא אתרעי בהו ובעא לדכאה להון ולקדשא להו על כלא בגין דאחידן ביה.

ת״ח כתיב (ישעיה מט:3) *ישראל אשר בך אתפאר*. אי קב״ה *אתפאר* בהו בישראל איך אתיין לאסתאבא ולאתדבקא בסטרא דמסאבא. ועל דא כתיב *והתקדשתם והייתם קדושים כי קדוש אני יי׳ ולא תשקצו את נפשותיכם בבהמה ובעוף ובכל אשר תרמוש האדמה אשר*

© 2012, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

הבדלתי אתכם לטמא. מאן דיתיב בדיוקנא דמלכא לא ליבעי לאתפרשא מאורחוי דמלכא, ובגין כך רשים להו קב"ה לישראל כל אינון דאתיין מסטרא דא וכל אינון דאתיין מסטרא אחרא. זכאה חולקהון, כתיב (שם סא:9) *כל רואיהם יכירום כי הם זרע ברך יי׳*, *ברך יי׳* ממש, *ברך יי׳* בכלא.

וכל מאן דאכיל מאינון מיכלי דאסיר אתדבק בסטרא אחרא וגעיל נפשיה וגרמיה ורוח מסאבא שרייא עליה ואחזי גרמיה דלאו חולקא במלכא עלאה ולא אתי מסטריה ולא אתדבק ביה. ואי יפוק הכי מהאי עלמא אחדין ביה [p. 255] כל אינון דאחידין בסטרא דמסאבא ומסאבין ליה ודיינין ליה כבר נש דאיהו געלא דמריה געלא בהאי עלמא וגעלא בעלמא דאתי. ועל דא כתיב *ונטמתם בם*, בלא אלף דלא אשתכח אסוותא לגעוליה ולא נפיק מן מסאבותא לעלמין. ווי לון ווי לנפשייהו דלא אתדבקון בצרורא דחיי לעלמין דהא אסתאבו. ווי לגרמייהו, עלייהו כתיב (שם סו:24) *כי תולעתם לא תמות ואשם לא תכבה והיו דראון לכל בשר*. מאי *דראון*, סרחונא. מאן גרים ליה, ההוא סטרא דאתדבק ביה.

ישראל אתיין מסטרא דימינא, אי אתדבקן בסטר שמאלא ודאי פגימין לסטרא דא ופגימין לגרמייהו ופגימין לנפשייהו ופגימין בעלמא דין ופגימין בעלמא דאתי וכ"ש מאן דאתדבק בסטרא דמסאבא דכלא אחיד דא בדא וכתי׳ (דברים יד:2) *כי עם קדוש אתה ליי׳ אלהיך וכך בחר יי׳ להיות לו לעם סגולה מכל העמים*.

[p. 256] ר׳ יוסי פתח (קהלת ו:7) *כל עמל האדם לפיהו והנפש לא תמלא*. אסתכלנא במלוי דשלמה מלכא וכלהו אחידן בחכמתא עלאה. *כל עמל האדם לפיהו*, האי קרא בשעתא דדיינין ליה **[מב ע"א]** לבר נש בההוא עלמא כתיב, כל ההוא דינא וכל מה דסביל בההוא עלמא דנקמין מיניה נקמתא דעלמא *לפיהו* בגין *פיהו* דלא נטיר ליה וסאיב ליה לנפשיה ולא אתדבק בסטרא דחיי בסטרא דימינא.

והנפש לא תמלא, לא תשתלים דינהא לעלם ולעלמי עלמין. ד"א לא תשתלים לסלקא לאתרה לעלמין בגין דהא אסתאבא ואתדבקת בסטרא אחרא.

ר׳ יצחק אמר כל מאן דאסתאב בהו כאלו פלח ליה לע"ז דאיהו (דברים ז:25) *תועבת יי׳* דכתיב (שם יד:3) *לא תאכל כל תועבה*. מאן דפלח לע"ז נפיק מסטרא דחיי נפיק מרשותא קדישא ועייל ברשותא אחרא, אוף דאסתאב בהני מיכלי נפיק מסטרא דחיין ואתדבק בסטרא דמיתא ונפיק מרשותא קדישא ועייל ברשותא אחרא. ולא עוד אלא דאסתאב בהאי עלמא ואסתאב בעלמא דאתי, ועל דא *ונטמתם בם*.

© 2012, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

כתיב *ולא תטמאו את נפשותיכם בבהמה ובעוף ובכל אשר תרמוש האדמה אשר הבדלתי אתכם לטמא*. מאי *לטמא*, *לטמא* לשאר עמין דהא אינון מסאבין ומסטרא דמסאבא קא אתיין, וכל חד אתדבק באתריה.

[p. 257] ר׳ אלעזר הוה יתיב קמיה דר׳ שמעון אבוי. א״ל האי דתנינן זמין קב״ה לדכאה לון לישראל, במה.

א״ל כמא דכתיב (יחזקאל לו:25) *וזרקתי עליכם מים טהורים וטהרתם מכל טומאותיכם ומכל גלוליכם אטהר אתכם*. כיון דאתדכאן מתקדשן וישראל דאתדבקו ביה בקב״ה *קדש* אקרון דכתיב (ירמיה ב:3) *קדש ישראל ליי׳ ראשית תבואתה וגו׳*, וכתיב (שמות כב:30) *ואנשי קדש תהיון לי וגו׳*. זכאין אינון ישראל דקב״ה קאמר עלייהו *והייתם קדושים כי קדוש אני יי׳*, בגין דכתיב (דברים י:20) *ובו תדבק*, וכתיב (תהלים קמז:20) *לא עשה כן לכל גוי ומשפטים בל ידעום הללו יה*.

© 2012, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

פרשת תזריע

[p. 258] ר' אלעזר פתח (שיר ג:1) *על משכבי בלילות בקשתי את שאהבה נפשי בקשתיו ולא מצאתיו*. *על משכבי*, *במשכבי* מבעי ליה, מהו *על משכבי*. אלא כנסת ישראל אמרה קמי קב"ה ובעאת מניה על גלותא בגין דהיא יתבא בין שאר עמין עם בנהא ושכיבת לעפרא ועל דהיא שכיבת בארעא אחרא מסאבא אמרה *על משכבי בלילות*, *על משכבי* בעינא דכאיבנא בגלותא, ועל דא *בקשתי את שאהבה נפשי*, לאפקא לי מניה.

בקשתיו ולא מצאתיו, דלאו אורחיה לאזדווגא **[מב ע"ב]** בי אלא בהיכליה.

קראתיו ולא ענני, דהא ביני עמין אחרנין יתיבנא וקליה לא שמעין אלא בנוי דכתיב (דברים ד:33) *השמע עם קול אלהים וגו'*.

ר' יצחק אמר *על משכבי בלילות*, אמרה כנסת ישראל *על משכבי* אתרעימנא קמיה דהוה מזדווג עמי למחדי לי ולברכא לי בחידו שלים דהכי תנינן בזווגא דמלכא בכנסת ישראל כמה צדיקיא ירתי ירותת אחסנא קדישא ומשתכחי בעלמא.

[p. 259] ר' אבא הוה אזיל לכפר קניא בפרקטא גו מערתא דלוד והוו עמיה ר' יוסי ור' חייא. א"ר יוסי כתיב (משלי יב:4) *אשת חיל עטרת בעלה וכרקב בעצמותיו מבישה*. *אשת חיל*, דא כנסת ישראל. *וכרקב בעצמותיו מבישה*, אלין שאר עמין דקב"ה לא יכיל למסבל לון בעלמא כד"א (ויקרא כ:23) *ואקוץ בם*, כהני קוצין וגובין דדחקין ליה לב"נ ולא יכיל למסבל לון.

א"ר אבא *אשת חיל עטרת בעלה*. *אשת חיל*, דא כנסת ישראל דאיהי גבירתא מכמה חיילין ומשריין דמשתכחי בעלמא. *עטרת בעלה*, כד"א (ישעיה סב:3) *עטרת תפארת* וכלא חד.

אשת חיל, דא כנסת ישראל דהא בזווגא דמלכא אפיקת כמה חיילין כמה משריין כמה צדיקים בעלמא וכלהו אקרון בנין לקב"ה וכנסת ישראל כמה דכתיב (דברים יד:1) *בנים אתם לי"י אלהיכם*.

[p. 260] עד דהוו אזלי א"ר אבא כל חד לימא מלה בכנסת ישראל. פתח ואמר (משלי לא:10) *אשת חיל מי ימצא ורחוק מפנינים מכרה*. *אשת חיל*, דא כנסת ישראל דאיהי *אשת חיל* כמה דאמרן.

מי ימצא, כד"א *אשר ימצא אתכם באחרית הימים*. *מי ימצא*, לאגחא בה קרבא. *מי ימצא*, מאן יזכה למהוי בה בשלימו ולאשתכחא עמה תדיר.

ורחוק מפנינים מכרה, *מקחה* מבעי ליה. אלא לכל אינון דלא יתדבקו בה בשלימו ולא שלמין בהדה היא מכרה לון ואסגר לון בידי דעמין אחרנין כד"א *ויעזבו בני ישראל את יי'*

© 2012, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

(שמואל א יב:9) *וימכור אותם ביד סיסרא*, וכדין כלהו רחיקין מאינון *פנינים* עלאין קדישין דלא יהא לון חולקא בהו הה״ד *ורחוק מפנינים מכרה*.

ר׳ חייא פתח קרא אבתריה ואמר *בטח בה לב בעלה ושלל לא יחסר*. *בטח בה לב בעלה*, דא קב״ה דבגיני כך מני לה [p. 261] על עלמא לאתדברא עלה. כל זינין דיליה אפקיד בידהא וכל אינון מגיחי קרבא ועל דא *ושלל לא יחסר*.

ר׳ יוסי פתח קרא אבתריה ואמר *גמלתהו טוב ולא רע כל ימי חייה*. *גמלתהו טוב*, היא זמינת טב לעלמא זמינת טב להיכלא דמלכא לבני היכליה. *ולא רע*, בגין דכתיב (בראשית ב:9) *ועץ הדעת טוב ורע*.

טוב, אימתי, בזמנא דאינון ימי השמים נהרין עלה ומזדווגי עמה כדקא יאות דאינון *ימי חייה* בגין דעץ חיים שדר לה חיים ונהיר לה ובההוא זמנא *גמלתהו טוב ולא רע*.

אמר ר׳ אבא שפיר הוא וכלהו קראי בכנסת ישראל אתמרו.

אשה כי תזריע. תנינן אשה מזרעת תחלה יולדת זכר.

ר׳ אחא אמר והא תנינן דקב״ה גזר על ההוא טפה אי הוא דכר אי הוא נוקבא, ואת אמרת אשה מזרעת תחלה יולדת זכר.

[p. 262] א״ר יוסי ודאי דקב״ה אבחין בין טפה דדכורא ובין טפה דנוקבא ובגין דהוא אבחין ליה גזר עלייהו אי דכר אי נוקבא.

א״ר אחא *וילדה זכר*, וכי כיון דמזרעת יולדת דכתיב *וילדה*, האי קרא הכי מבעי ליה *אשה כי תזריע ויהיה זכר*, מהו *כי תזריע וילדה*.

א״ר יוסי אתתא מיומא דאתעברת כל יומא יולדת ולית לה בפימאה אלא ילידו דילה ולהוי דכר, ועל דא *אשה כי תזריע וילדה זכר*.

אשה כי תזריע. ר׳ חזקיה פתח (תהלים קד:24) *מה רבו מעשיך יי׳ כלם בחכמה עשית מלאה הארץ קניניך*. *מה רבו מעשיך יי׳*, כמה סגיאין עובדוי דמלכא. לב״נ דנטיל בידוי כמה **[מג ע״א]** מקשרין כחדא וזרע לון בזמנא חדא ולבתר נפיק כל חד וחד בלחודוי. כך קב״ה עביד עובדוי בחכמה וחכמה נטיל כלא כחדא וזרע לון ולבתר נפקו כל חד וחד בזמניה הה״ד (שם) *כלם בחכמה עשית*.

אמר רבי אבא *מה רבו מעשיך יי׳*, כמה סגיאין אינון עובדוי דמלכא קדישא וכלהו סתימין בחכמה הה״ד *כלם בחכמה*, כלהו בחכמה כלילן ולא נפקי לבר אלא בשבילין ידיען לגבי

© 2012, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

בינה ומתמן אתעבידו כלא ואתתקנו כלא כד״א (משלי כד:3) *ובתבונה יתכונן*, ועל דא *כלם בחכמה, עשית* בבינה.

[p. 263] *מלאה הארץ*, דא כנסת ישראל דמתמן אתמלי מכלא כד״א (קהלת א:7) *כל הנחלים הולכים אל הים והים איננו מלא וגו׳*. *מלאה הארץ קנינך*, דהא אפיקת לון לבתר הה״ד (בראשית ב:4) *אלה תולדות השמים והארץ בהבראם*, *בהא בראם*, ובגיני כך *מלאה הארץ קנינך*.

ת״ח בשעתא דב״נ אתי לאתקדשא לאזדווגא בנוקביה בכוונה דרעות קודשא דיליה יתער עליה רוחא אחרא קדישא כלילא דדכר ונוקבא ורמיז קב״ה לחד מלאכא דממנא על עדואיהון דבני נשא ומני בידיה ההוא רוחא ואודע ליה לאן אתר יפקיד ליה הה״ד (איוב ג:3) *והלילה אמר הורה גבר*, *הלילה אמר* לההוא ממנא *הורה גבר* מפלניא. וקב״ה אפקיד ליה לההוא רוחא כל מה דאפקיד והא אוקמוה.

[p. 264] כדין נחתא רוחא וחד צולמא עמיה ההוא דקאים בדיוקנא לעילא, בההוא צולמא אתברי בההוא צולמא אזיל בהאי עלמא הה״ד (תהלים לט:7) *אך בצלם יתהלך איש*. בעוד דהאי צולמא אשתכח עמיה דבר נש בצולמא דיליה קאים בר נש בעלמא דמתחברן כחדא, ושלמה מלכא אזהר לבני נשא ואמר (שיר ב:17) *עד שיפוח היום ונסו הצללים וגו׳*, תרי.

ובספרא דחרשין דאשמדאי אשכחנא דאינון דידעי לחרשא חרשין בסטר שמאלא ולאתדבקא בהו יקום לנהורא דשרגא או באתר דאתחזון אינון צולמין דיליה ויימא אינון מלין ויזמין צולמין דיליה לאינון דקארי ויימא דהא מתתקנן לרעותייהו להו לפקודייהו, וההוא ב״נ הא נפק מרשותא דמאריה ופקדונא דיליה יהיב לסטר מסאבא. ובאינון חרשין דאיהו יימא ויזמין לון לצולמוי אתחזון תרי רוחי ומתתקנן באינון צולמין דיליה בחיזו דבני נשא ומודעין ליה מלין לאבאשא ומלין לאוטבא לזמנין ידיען ואילין תרי רוחי דלא אתכלילו בכללא דגופא והשתא אתכלילן באלין צולמין [p. 265] ומתתקנן בהו ומודיעין ליה לבר נש מלין, ודא הוא דנפיק מרשותא דמאריה ופקדונא דיליה יהיב לסטר מסאבא.

ת״ח אסיר ליה לבר נש לאשדאה מאני דביתיה ולאפקדא ליה לסטרא אחרא דלא אצטריך או מלה אחרא דביתיה דהא כמה גרדיני נימוסין זמינין לההוא מלה לקבלא ליה ומההוא זמנא לא שריא עליה ברכא דהא מסטרא אחרא הוא, כ״ש מאן דאזמין על ההוא טיבו עלאה דיליה לאחרא ולסטר אחרא דהא מההוא דאזמין ביה הוי.

וכד קריבו יומין דבר נש ההוא צולמא עלאה דיהבו ליה אתיא ההוא רוחא דהוה מתדבק ביה בכל יומא ונטיל ליה ואתתקן ביה ואזיל ליה ולא אתחזי ביה בבר נש לעלמין, כדין לינדע דהא אתדחיא הוא מכלא.

© 2012, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

תא חזי בשעתא דנשמתא נחתא לאעלה לה בהאי עלמא נחתא בגינתא דעדן דארעא וחמאת יקרא דרוחיהון דצדיקיא קיימין שורין שורין. לבתר אזלא לגיהנם וחמאת להו לרשיעייא דצווחין ווי ווי ולא מרחמי עלייהו. ובכלא אסהידן בה סהדותא וההוא צולמא קדישא קיימא עליה עד דנפיק לעלמא. **[מג ע״ב]**

כד נפיק לעלמא אזדמן ההוא צולמא לגביה ואשתתף בהדיה ואתרבי עמיה כמה דאתמר דכתיב (תהלים לט:7) *אך בצלם* [p. 266] *יתהלך איש*. בההוא צלם אשתתפו יומוי דב״נ ותליין ביה הה״ד (איוב ח:9) *כי תמול אנחנו ולא נדע כי צל ימינו עלי ארץ*, *כי צל ימינו* ודאי. ומן יומא דמתעברא אתתא עד יומא דאולידת לא ידעין בני נשא עובדוי דקב״ה כמה אינון וכמה עלאין אינון הה״ד (תהלים קד:24) *מה רבו מעשיך יי׳ כלם בחכמה עשית מלאה הארץ קנינך*.

ת״ח כל רוחין דעלמא כד נפקין כלילן דדכר ונוקבא נפקין ולבתר מתפרשין בארחייהו. אי זכי ב״נ לבתר מזדווגי כחדא והיינו בת זוגו ואתחברן בזווגא חד דכלא דגופא ורוחא.

כתיב (בראשית א:24) *תוצא הארץ נפש חיה למינה*, והא אתמר *תוצא הארץ* ודאי דהא מנה נפקין. *נפש חיה*, כמא דאוקימנא דא רוחיה דאדם קדמאה. והיינו דכתיב (בראשית ג:3) *ומפרי העץ אשר בתוך הגן*. *ומפרי העץ*, דא קב״ה. *אשר בתוך הגן*, *אשר בתוך* האשה.

[p. 267] תנינן היינו *אשה כי תזריע וילדה זכר* כתיב ולא כליל דכר ונוקבא כדפוס אורחי עלמא דאינון גרמו.

ר׳ אלעזר אמר לאו הכי דהא כלא דכר ונוקבא כלילן כחדא ומתפרשן לבתר, אבל *וילדה זכר* כליל בחד מסטר דימינא. *ואם נקבה תלד*, כלילן בחד נוקבא ודכר מסטרא שמאלא דשלטא סטר שמאלא יתיר ודכורא אתכפיא בימינא דלא שלטא וכדין ההוא דכר דנפיק מגו נוקבא מסטר שמאלא כל אורחוי כנוקבא ולא אקרי זכר, אבל זכר דנפיק מגו ימינא הוא שלטא ונוקבא דנפקא מניה אתכפיא דהא סטר שמאלא לא שלטא ועל דא *וילדה זכר* כתיב.

וכמה אלף ורבוון נפקין בזמנא חדא לעלמא ומן יומא דאפיקת לון לא אקרון נפשן עד דאתיאשן בגופא. וכמה הוא, תלתין ותלתא יומין הה״ד *ושלשים יום ושלשת ימים וגו׳*.

וטמאה שבעת ימים, דהא כל שבעה יומין לא עאלין לגבה לאתקשרא בה וכל אלין שבעה יומין רוחא [p. 268] אזלא בגופא לאשכחא אתר וכדין כתיב (ויקרא כב:27) *והיה שבעת ימים תחת אמו*. וביומא תמינאה אתהדרו רוחא וגופא לאתחזאה קמי מטרוניתא ולאתקשרא בה ובדכורא גופא ורוחא.

© 2012, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

ושלשים יום ושלשת ימים תשב על דמי טהרה, לאתיאשא רוחא בגופא. שלשה ימים מאי עבידתייהו, אלא שלשה ימים דמילה רביא כאיב ורוחא לא שריא מדוריה בגופא כשאר יומין ועל דא *שלשים יום ושלשת ימים תשב על דמי טהרה*.

על דמי טהרה בקדמיתא ולבתר *ימי טהרה*. *אלא על דמי טהרה*, אלין דמי מילה דמא בתר דמא מרביא וקב״ה נטיר לאינון דמי כל אלין יומין הה״ד *תשב על דמי טהרה*, *טהרה* סתם דלא אידכר ה״א בתראה דלא תימא טהרה דמטרוניתא אלא *טהרה* סתם, *דמי טהרה* אקרון אלין דמי דכיא.

[p. 269] *בכל קדש לא תגע וגו׳*. ת״ח בכל יומא ויומא כנסת ישראל נטלא מבי מלכא מזונא לרוחיהון דבני נשא וזנת **[מד ע״א]** להו בקדושא בר להני עד דאתיאשן בגופא אינון רוחין. בתר תלתין ותלת יומין אשגחת עלייהו כל יומא והא רוחין מתקשראן בגופא כשאר בני עלמא. כמה דהיא לא שרייא אלא באתר שלים כך כל עובדוי כהאי גוונא עד דאשתלימו. *בכל קדש לא תגע* לאשגחא עלייהו.

ואם נקבה תלד, כמה דאוקימנא דשלטא סטר שמאלא יתיר ואתכפיא ימינא, ועל דא כלא על חד תרין, רחיקא נוקבא מדכורא לאתקשרא רוחא בגופא דהא שמאלא לא אתיאשא הכי כימינא ואשתכחת בתוקפא יתיר.

אשה כי תזריע. רבי יהודה פתח (שמואל א ב:2) *אין קדוש כיי׳ כי אין בלתך ואין צור כאלהינו*. האי קרא קשיא, *אין קדוש כיי׳*, משמע דאיכא *קדוש* אחרא בגין דכתיב *כיי׳*. *ואין צור כאלהינו*, משמע דאיכא *צור* אחרא. אלא ודאי *אין קדוש כיי׳* דכמה קדישין נינהו, קדישין לעילא דכתיב (דניאל ד:14) *ובמימר קדישין*, ישראל קדישין נינהו דכתיב (ויקרא יט:2) *קדושים תהיו*, וכלהו קדישין ולאו קדישין *כיי׳*. מ״ט, בגין דכתיב *כי אין בלתך*. מאי *כי אין בלתך*, אלא קדושא דקב״ה בלתי קדושא דלהון דהוא לא אצטריך לקדושא דלהון, אבל נינהו לאו אינון קדישין *בלתך* ודא הוא *כי אין בלתך*, *אין* קדושא דלהון *בלתך*.

[p. 270] *ואין צור כאלהינו*, כמה דאוקמוה דקב״ה צר צורה גו צורה ותקין ליה ונפח ביה רוחא דחיי ואפיק ליה לאוירא דעלמא.

ד״א *ואין צור כאלהינו*, אית צור דאקרי *צור*, (ישעיה נא:51) *הביטו אל צור חוצבתם*, (שמות יז:6) *והכית בצור*, *הנני עומד לפניך שם על הצור*, וכלהו אקרון *צור ואין צור* בכלהו *כאלהינו* דליה שולטנו ומלכותא על כלא.

© 2012, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

רבי חייא הוה יתיב עמיה דר׳ אבא ליליא חד, קמו בפלגות ליליא למלעי באורייתא. עד דנפקו לבר חמו חד כוכבא דהוה בטש תלת זמני בכוכבא אחרא וסתים נהוריה. אדהכי שמעו תרי קלי בתרי סטרי, קלא חד לסטר צפון לעילא וקלא **[מד ע״ב]** חד לתתא וההוא קלא אכריז ואמר עולו ואתכנישו לאתרייכו, אסתמרותא דנוקבא פתיחא, קב״ה עאל לגנתיה לאטיילא בצדיקייא די בגנתא. אעבר ההוא קלא ושכיך.

[p. 271] אהדרו רבי אבא ורבי חייא, אמרו הא ודאי עידן רעותא דאתערותא דכנסת ישראל הוא לאתחברא במלכא קדישא.

אמר ר׳ אבא ודאי לא אנגידת כנסת ישראל לקב״ה אלא מגו שירתא מגו שבחא דילה לגביה עד דאתי צפרא ואושיט לה מלכא חוטא דחסד ורזא דמלה (אסתר ה:2) *ויושט המלך לאסתר את שרביט הזהב אשר בידו וגו׳*. ולא תימא לה לחודה אושיט אלא לה ולכל אינון דמתחברין בה. תא ונתחבר כחדא. יתבו.

פתח ר׳ אבא (בראשית ב:18) *ויאמר יי׳ אלהים לא טוב היות האדם לבדו וגו׳*. אמאי פתח קרא הכי. אלא הא אתמר דעל דא לא כתיב *כי טוב* בשני בגין דזמין אדם לאתפרשא וכתיב *לא טוב היות האדם לבדו*.

לא טוב היות האדם לבדו, וכי לבדו הוה והא כתיב (שם ה:2) *זכר ונקבה בראם*, ותנינן אדם דו פרצופין אתברי ואת אמרת *לא טוב היות האדם לבדו*. אלא דלא אשתדל בנוקביה ולא הוה ליה סמך לקבליה בגין דהוות בסטרוי והוו כחדא מאחורוי וכדין הוה אדם *לבדו*.

[p. 272] *אעשה לו עזר כנגדו*. מהו *כנגדו*, לקביל אנפוי לאתדבקא דא בדא אנפין באנפין. מה עבד קב״ה, נסר ליה ונטיל לנוקבא מניה הה״ד (שם ב:21) *ויקח אחת מצלעותיו*. מהו *אחת*, דא נוקבא דיליה.

ויביאה אל האדם, אתקין לה ככלה ואייתי לה למהוי לקביל אנפוי אנפין באנפין, ובעוד דהוות מתדבקא נוקבתא בסטרוי הוה אדם *לבדו*. לבתר סליקו תרין וקמו שית כחדא.

ת״ח בשעתא דאתתקנת לגבי אדם קב״ה ברך לון הה״ד (בראשית א:28) *ויברך אותם אלהים וגו׳*, כחזן דמברך לכלה בז׳ ברכות. מכאן אוליפנא חתן וכלה כיון דאתברכן בז׳ ברכות אתדבקן כחדא כדוגמא דלעילא. [p. 273] ועל דא מאן דאתי לאתחברא באנתו אחרא הא פגים זווגא, כביכול עביד שתי רשויות לעילא דהא זווגא דכנסת ישראל ביה בקב״ה בלחודוי בזמנא דאיהו ברחמי ובזמנא דאיהו בדינא, וכאלו משקר ביה בקב״ה ובכנסת ישראל, ועל דא קב״ה לא יהיב ליה תשובה ותשובה תליא עד דיסתלק מעלמא הה״ד (ישעיה כב:14) *אם יכופר העון הזה לכם עד תמותון*. ואימתי, בשעתא דעאל בתשובה לההוא עלמא ואית ליה לקבלא עונשיה.

© 2012, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

ר׳ אלעזר אמר מאן דמשקר בכנסת ישראל לא אתקבל בתשובה עד דיתדן בדינא דגיהנם, כ״ש מאן דמשקר בכנסת ישראל ובקב״ה, וכ״ש אי אטרח ליה לקב״ה למעבד דיוקנא דממזר באנתו אחרא ואכחיש פומבי דמלכא.

[p. 274] רבי חייא פתח ואמר (משלי כח:24) *גוזל אביו ואמו ואומר אין פשע חבר הוא לאיש משחית. גוזל אביו ואמו*, *אביו* דא קב״ה, *אמו* דא כנסת ישראל. מאי *גוזל*, כד״א (ישעיה ג:14) *גזלת העני בבתיכם*. ומאי איהו, מאן דמחמד אתתא אחרא דלאו איהי בת זוגיה.

תמן תנינן כל הנהנה מן העולם הזה בלא ברכה כאלו גוזל לקב״ה וכנסת ישראל דכתיב *גוזל אביו ואמו ואומר אין פשע*. כל הנהנה מן העולם הזה כלל דא אינתו, מאן דאתדבק באנתו למהני מנה דאיהי פנויה ואהני מנה בלא ברכה כאילו גוזל לקב״ה וכנסת ישראל. מ״ט, בגין דזווגא דלהון בשבע ברכות הוא. ומה על פנויה כך, מאן דאתדבק באנתו דאחרא דקאים כגוונא דלעילא בזווגא דשבע ברכות עאכ״ו.

(משלי כח:24) *חבר הוא לאיש משחית*, דא ירבעם כמה דאוקמוה.

[p. 275] *ואומר אין פשע*, דאמר הא פנויה היא אמאי אסיר, בגין דא *גוזל לאביו ואמו*. ולא עוד אלא ד*חבר הוא לאיש משחית*. מאן הוא *איש משחית*, דפגים דיוקנא ותקונא דלעילא. כ״ש מאן דחמיד אנתו דחבריה ואתדבק בה **[מה ע״א]** דפגים יתיר ועל דא אתפגים הוא לעלמין. *איש משחית*, דפגים לעילא ופגים לתתא ופגים לנפשיה הה״ד *משחית*, וכתיב (משלי ו:32) *משחית נפשו הוא יעשנה*.

רבי אבא פתח ואמר (בראשית לב:27) *ויאמר שלחני כי עלה השחר ויאמר לא אשלחך כי אם ברכתני. ויאמר שלחני*, וכי עקיד הוה בידא דיעקב. אלא זכאין אינון צדיקייא דקב״ה חס על יקרא דלהון ולא שביק לון לעלמין הה״ד (תהלים נה:23) *לא יתן לעולם מוט לצדיק*. והא כתיב (בראשית לב:26) *ותקע כף ירך יעקב*, אלא לדידיה גבה והא אתמר.

[p. 276] כתיב (בראשית לב:22) *והוא לן בלילה ההוא במחנה*, וכתיב *ויקחם ויעבירם את הנחל*. מאי הוה דעתוי דיעקב לאעברא להון בליליא. אלא חמא מקטרגא אזיל בין משרייתא דיליה, אמר אעביר לון לגיסא אחרא דנחלא דלמא לא אשתכח. מאי קא חמא, חמא שלהובוי דאשא מלהטא אזלא וטאס בין משרייתיה, אמר יעקב מוטב לנטלא מהכא ונהרא פסיק בגוון ולא אשתכח ערבוביא, מיד *ויקחם ויעבירם את הנחל וגו׳*.

ויותר יעקב לבדו, מכאן אוליפנא מאן דאשתכח בלחודוי בביתא בליליא או בימּמא בביתא מיחדא כ״ש בליליא, מאי מיחדא, מיחדא משאר ביתין, או מאן דאזיל בלחודוי בליליא יכיל לאתזקא. ת״ח *ויותר יעקב לבדו*, כדין *ויאבק איש עמו וגו׳*.

© 2012, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

עד עלות השחר, תנינן מסטרא דדינא קא אתי ושולטניה בסטר ליליא. מאי בסטר ליליא, לאעלא גלותא. כיון דסליק נהורא תשש חיליה ואתגבר יעקב עליה. חמא יעקב דשליחא הוי ולא יכיל ביה ביעקב בגין דהוה סליק נהורא ואתבר חיליה דכתיב (איוב לח:7) *ברן יחד ככבי בקר ויריעו כל בני אלהים*. מאי *ויריעו*, דאתברו כל אינון דאתיין מסטרא דדינא. כדין אתתקף יעקב ואחיד ביה.

[p. 277] א״ל *שלחני כי עלה השחר*, מטא זמנא לשבחא שבחא לקב״ה ולאתכנשא. *ויאמר לא אשלחך כי אם ברכתני*. *אם ברכתני*, *אם* תברכני מבעי ליה, מאי *אם ברכתני*. אלא א״ל יעקב ודאי אבא ברך לי אינון ברכאן דבעא לברכא לעשו ומסתפינא מינך על אינון ברכאן אי אודית עלייהו ואי לאו או אי תשתכח עלי מקטרגא בגיניהון.

מיד א״ל *ויאמר לא יעקב יאמר עוד שמך*. מאי קאמר ליה, אלא הכי קאמר לאו בעקימו ולא בעוקבא דילך רווחת לאינון ברכאן דהא לאו בעוקבא הוו *כי אם ישראל*, *ישראל* ודאי אודי עלייהו ומניה נפקו בגין דאנת אחיד ביה ועל דא אנא וכל שאר אכלוסין אודינא עלייהו.

כי שרית עם אלהים ועם אנשים ותוכל. *עם אלהים*, כל אינון דאתיין [p. 278] מסטרא דדינא קשיא. *ועם אנשים*, עשו וכל אכלוסין דיליה. *ותוכל*, יכילת להון ואינון לא יכלין לך. ולא שביק ליה יעקב עד דאודי על אינון ברכאן הה״ד *ויברך אותו שם*.

ת״ח בשעתא דסליק נהורא אתכפיין כל אינון מארי דדינין ולא משתכחי וכנסת ישראל משתעי ביה בקב״ה וההוא שעתא עידן רעוא הוא דכלא ואושיט לה מלכא ולכל אינון דמשתכחי עמה שרביטא דחוטא דחסד לאשתכחא בשלימו דמלכא קדישא והא אתמר.

ות״ח בשעתא דקב״ה אשתכח בה בכנסת ישראל באינון זמנין דאשתכח עמה והיא אתערת רעותא לגביה בקדמיתא ומשכא ליה לגבה בסגיאות תיאובתא כדין אתמליא מסטרא דימינא וכמה אכלוסין משתכחין מסטרא דימינא בכלהו עלמין. וכד קב״ה אתער חביבותא ורעותא בקדמיתא והיא **[מה ע״ב]** אתערת לבתר ולא בזמנא דהוא אתער כדין כלא בסטרא דנוקבא אשתכח ושמאלא אתער וכמה אכלוסין קיימי ומתערי בסטרא דשמאלא בכלהו עלמין. כה״ג כתיב *אשה כי תזריע וילדה זכר וגו׳* בגין דעלמא תתאה כגוונא דלעילא אשתכח דא כדוגמא דא. [p. 279] ובכלא בעי בר נש לאתדבק רעותא לעילא לגבי קב״ה לאשתכחא רעוין בעלמא. זכאה חולקהון דצדיקייא דאינון ידעין לאתדבקא רעותהון לגבי מלכא קדישא, עלייהו כתיב (דברים ד:4) *ואתם הדבקים ביי׳ אלהיכם חיים כלכם היום*.

אדם כי יהיה בעור בשרו שאת או ספחת או בהרת וגו׳. רבי יהודה פתח ואמר (שיר א:6) *אל תראוני שאני שחרחורת וגו׳*. האי קרא אתמר אבל בשעתא דסיהרא מתכסיא בגלותא היא

© 2012, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

אמרה *אל תראוני*, לאו דאיהי פקידת דלא למחמי לה אלא בגין דאיהי חמת תיאובתא דישראל לגבה למחמי נהורא היא אמרה *אל תראוני*, לא תיכלון למחמי לי. מ״ט, *שאני שחרחורת*, דאנא בקדרותא. מאי *שחרחורת*, שחורה מבעי ליה. אלא תרין קדרותי, חד *ששזפתני השמש*, דאסתלק מני שמשא לאנהרא לי ולאסתכלא בי, וחד *דבני אמי נחרו בי*.

[p. 280] *ששזפתני*, *שזפתני* מבעי ליה. אלא רמז דקא רמיז דכד נהרא שמשא בשית נהורין נהיר וכד אסתלק כל אינון נהורין אסתלקו.

בני אמי נחרו בי, אלין אינון דאתיין מסטרא דדינא קשיא. *נחרו בי*, כד״א (תהלים סט:4) *נחר גרוני*, הה״ד (איכה ה:5) *על צוארנו נרדפנו*, דכד הוו עאלין ישראל בגלותא הוו אזלי ידייהו מהדקן לאחורא וריחיין על צואריהן ולא יכלין לאפתחא פימא.

שמוני נוטרה את הכרמים, למהך בגלותא לנטרא לשאר עמין בגיניהון דישראל. *כרמי שלי לא נטרתי*, דהא לא יכילנא לנטרא לון. בקדמיתא נטירנא *כרמי שלי* ומניה אתנטרו שאר כרמין, השתא נטירנא שאר כרמין בגיניה *דכרמי שלי* דלהוי נטיר בינייהו.

[p. 281] ר׳ חייא ור׳ יוסי הוו אזלי בארחא, כד מטו חד בי חקל חמו חד דפטירא דקיטפא בין ארחא לסטר ימינא. א״ר יוסי עיטפא דקוטרא בעיינין שכיח, לית רשו למחמי בחדווא מיומא דאתחריב בי מקדשא.

פתח ואמר (תהלים כד:1) *ליי׳ הארץ ומלואה תבל ויושבי בה*. כיון דאמר *ליי׳ הארץ ומלואה* אמאי *תבל ויושבי בה*, וכי *תבל* לאו מן ארעא הוא. אלא הכי קאמר *ליי׳ הארץ ומלואה*, דא ארעא קדישא דאקרי ארץ החיים. *תבל ויושבי בה*, דא שאר ארעא וכלא כד״א (שם ט:9) *והוא ישפוט תבל בצדק*, *ותבל בצדק* תלייא וכלא חד מלה.

ר׳ חייא אמר *הארץ ומלואה*. *הארץ* תינח, *ומלואה* מאי היא, אלא אלין נשמתהון דצדיקייא. [p. 282] *תבל ויושבי בה*, *תבל* דא ארעא דלתתא, *ויושבי בה* אלין אינון בני נשא.

א״ר יוסי אי הכי במאי אוקימנא *כי הוא על ימים יסדה ועל נהרות יכוננה*.

א״ל ודאי הכי הוא דהיינו ארץ החיים *על ימים יסדה ועל נהרות יכוננה* דכלהו נפקי מההוא נהר עלאה דנגיד ונפיק מעדן ובהו אתתקנת לאתעטרא במלכא קדישא ולמיזן עלמין.

ובגיני כך *מי יעלה בהר יי׳ וגו׳ נקי כפים ובר לבב אשר לא נשא לשוא נפשו, נפשי* כתיב. מהו *נפשי תפשו*, אלא כלא חד מלה כד״א (עמוס ו:8) *נשבע יי׳ בנפשו*, (שמואל א ב:35) *אשר בלבבי ובנפשי יעשה*, ודוד מלכא אתאחיד בההוא לב בההוא נפש ועל דא *לא נשא לשוא נפשי*.

עד דהוו אזלי איערעו בחד ב״נ ואנפוי מליין מכתשין והוה קם מתחות אילנא, אסתכלו ביה וחמו **[מו ע״א]** אנפוי סומקין באינון מכתשין. אמר רבי חייא מאן אנת.

© 2012, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

אמר יודאי.

א״ר יוסי חטאה הוא דאי לא לא אתרשימו אנפוי באלין מרעין בישין, ואלין לאו אקרו יסורין דאהבה.

[p. 283] א״ר חייא הכי הוא ודאי דיסורין דאהבה מתחייפין אינון מבני נשא.

ת״ח כתיב *אדם כי יהיה בעור בשרו שאת או ספחת או בהרת*, הא תלת זינין הכא וכלהו אקרו *נגע צרעת* הה״ד *והיה בעור בשרו לנגע צרעת*, סגירו סגירו בכלא, וכתיב *והובא אל אהרן הכהן וגו׳*. אבל אינון דאתחזון לבר כתיב *וראהו הכהן וטמא אותו*, דהא ודאי אינון דאתחזון לבר בפני בני נשא מסטרא דמסאבא קא אתיין ולאו יסורין דאהבה אינון.

[p. 284] א״ר יוסי מנ״ל.

א״ר חייא דכתיב (משלי כז:5) *טוב תוכחת מגולה מאהבה מסותרת*, אי ההוא *תוכחת מאהבה מסותרת* מבני נשא. כגוונא דא מאן דאוכח לחבריה ברחימותא בעי לאסתמא מלוי מבני נשא דלא יכסיף מנייהו חבריה, ואי לאו אינון ברחימותא מלוי אינון באתגליא דיתכסף בפני בני נשא. כך קב״ה כד אוכח לב״נ לכלא אוכח ברחימו. בקדמיתא מחי ליה בגרמיה בגו, אי אהדר מוטב ואי לאו מחי ליה תחות תותביה ואלין אקרון יסורין דאהבה. אי אהדר מוטב ואי לאו מחי ליה באנפוי באתגלייא קמי כלא בגין דיסתכלון ביה וינדעון דחטאה הוא ולאו רחימא דמאריה.

אמר לון ההוא בר נש בקיטרא דעיטא חד אתיתון גבאי, ודאי לאו אתון אלא מאינון דדיוריהון בבי ר׳ שמעון בן יוחאי דלא דחלין מכלא. אי בני דאתיין אבתראי יקטרגו בכו היך מלייכו באתגלייא.

א״ל אורייתא הכי הוא דכתיב (שם א:21) *בראש הומיות תקרא בפתחי שערים בעיר אמריה תאמר*, ומה במלי דאורייתא אנן דחלין מקמך הא נשתכח בכסופא קמי קב״ה. ולא עוד אלא דאורייתא בעי צחותא.

[p. 285] פתח ההוא גברא ואמר (מיכה ז:18) *מי אל כמוך נושא עון וגו׳*. ארים ידוי ובכה. אדהכי מטון בנוי. אמר ההוא זעירא סייעתא דשמייא הכא.

פתח ואמר (קהלת ז:15) *את הכל ראיתי בימי הבלי יש צדיק אובד בצדקו ויש רשע מאריך ברעתו*. האי קרא אוליפנא מבי ר׳ דוסתאי סבא דהוה אמר משמיה דרבי ייסא סבא, *את הכל ראיתי בימי הבלי*, וכי שלמה מלכא דהוה חכים מכלא היך אמר הכי דאיהו חמא כלא בזמנא דאיהו אזיל בחשוכי עלמא, דהא כל מאן דאשתדל בחשוכי עלמא לא חמי מדי ולא ידע מדי. אלא הכי אמר, ביומוי דשלמה מלכא קיימא סיהרא באשלמותא ואתחכם שלמה על כל בני עלמא וכדין חמא כלא וידע כלא. ומאי חמא, חמא כל דלא אעדיו מן סיהרא והוה נהיר לה

© 2012, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

כשמשא הה״ד *את הכל ראיתי בימי הבלי*. מאן *הבלי*, דא סיהרא דאתכלילת מן כלא מן מייא ואשא ורוחא כחדא כהבל דנפיק מן פימא דכליל מן כלא, והוא חמא *כל* בההוא הבל דיליה דאחיד ביה.

[p. 286] *יש צדיק אובד בצדקו*. תא חזי בזמנא דאסגיאו זכאין בעלמא האי *כל* לאו אעדיו מן סיהרא לעלמין והאי *כל* נטיל משח רבות דלעילא ואתמליא ורוי וחדי בגין לאזדווגא בסיהרא והוא רווח בגינה. ובזמנא דאסגיאו חייבין בעלמא וסיהרא אתחשך כדין *צדיק אובד בצדקו*, *צדיק* נאבד לא כתיב אלא *צדיק אובד* דהא לא אתחזי בסיהרא ולא נטיל משח ורבו וחדו למלייא לה ולאזדווגא עמה, ועל דא *צדיק אובד*. *בצדקו*, דא סיהרא דבגין דלא אשתכחת לאזדווגא עמיה הוא *אובד* דלא שאיב מחידו כמה דהוה עביד. וכדין כל סטרא שמאלא אתער וחייבין מאריכין בשלוה **[מו ע״ב]** בעולם הה״ד *ויש רשע מאריך ברעתו*. מאי *ברעתו*, בההוא סטרא דאתדבק ביה.

תו *יש צדיק אובד בצדקו*, דכד חייבין סגיאו בעלמא ודינא תלייא בחובייהו *צדיק אובד בצדקו*, איהו אתפס בחובייהו. בגין דא אבא אתפס בחובייהו דבני נשא דבמתא דהוו כלהו חציפין לגביה והא לא אסהיד בהו ולא אכסיף להו לעלמין ומחי בידן דלא נגרי בהו ברשיעייא והוה אמר לן (תהלים לז:1) *לדוד אל תתחר במרעים וגו׳*.

[p. 287] אמר אבוי ודאי קב״ה אעניש לי בדא דהוה רשו בידי למחאה בידייהו ולא אכסיפנא להו אפילו בטמירו ולא באתגלייא.

תו פתח בריה ואמר (בראשית ב:7) *וייצר יי׳ אלהים את האדם עפר מן האדמה וגו׳*.

וייצר יי׳ אלהים, בתרי יצרין יצר טוב ויצר רע, חד לקביל מייא וחד לקביל אשא. *יי׳ אלהים*, שם מלא.

את האדם, כליל דכר ונוקבא.

[p. 288] *עפר מן האדמה*, דא ארעא קדישא דמתמן אתברי והוא אתר דבי מקדשא.

ויפח באפיו נשמת חיים, דא נשמתא קדישא דאתמשכא מאינון *חיים* דלעילא.

ויהי האדם לנפש חיה, *אדם* אתכליל בנפשא קדישא *מחיה* עלאה דאפיקת ארעא דכתיב (שם א:24) *תוצא הארץ נפש חיה*, *נפש* דאיהי *חיה* עלאה.

תא חזי בכל זמנא דהאי נשמתא קדישא אתדבקת ביה בבר נש רחימא הוא דמאריה, כמה נטורין נטרין ליה בכל סטרין, רשימא הוא לטב לעילא ותתא ושכינתא קדישא שריא עלוי. ובזמנא דאיהו אסטי ארחוי שכינתא אסתלקת מניה ונשמתא קדישא לא אתדבקת ביה, ומסטרא דחויא בישא תקיפא אתער רוחא חד דשט ואזיל בעלמא דלא שריא אלא באתר דקדושה עלאה אסתלק מתמן, וכדין אסתאב בר נש ואתפגים בבשריה בחיזו דאנפוי בכלא.

© 2012, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

ות״ח בגין דהאי *נפש חיה* איהי קדישא עלאה כד ארץ קדישא משכא לה בגווה ואתכלילת קרינן ליה נשמה, ודא היא דסלקא לעילא וממללא קמי מלכא קדישא ועיילא בכל תרעין ולית מאן דימחי בידה ועל דא אתקרי רוח ממללא דהא כל שאר נפשתא לית לון רשו למללא קמי מלכא בר האי.

[p. 289] ועל דא אכריז אורייתא ואמי (תהלים לד:14) *נצור לשונך מרע ושפתיך מדבר מרמה*, בגין דאי שפוותיה ולישניה ממללן מלין בישין אינון מלין סלקין לעילא ובשעתא דסלקן כלא מכריזין ואמרין אסתלקו סחרניה דמלה בישא דפלניא, פנון מקום לאורחי חויא בישא. כדין נשמתא קדישא אתעברת מניה ואסתלקת ולא יכילא למללא כד״א (תהלים לט:3) *נאלמתי דומיה החשיתי מטוב*, והיא סלקא בכסיפו בעאקו דכלא ולא יהבין לה אתר כמלקדמין. ועל דא כתיב *שומר פיו ולשונו שומר מצרות נפשו*, *נפשו* ודאי ההיא דהות ממללא אתעבידת משתוקא בגין מלולא בישא, וכדין חויא אזדמן דכלא לאתריה אתהדר.

וכד ההוא מלה בישא סלקא באורחין ידיען ושארי קמיה דחויא תקיפא כמה רוחין מתערין בעלמא ורוחא נחתת מההוא סטרא ואשכח לההוא בר נש דאתער ליה במלה בישא דהא רוחא קדישא ממללא אתעברא מניה, כדין שריא עלוי וסאיב ליה וכדין הוא סגיר.

כמא דעונשא דבר נש בגין מלה בישא כך ענשיה בגין מלה טב דאתי לידיה ויכיל למללא ולא מליל בגין דפגים לההוא [p. 290] רוחא ממללא, כ״ש אי עמא אזלין בארחא עקימא והוא יכיל למללא בהו ושתיק כמא דאמינא דכתיב *נאלמתי דומיה החשיתי מטוב וכאבי נעכר*, במכתשין במסאבותא. ודא הוא דאמר דוד **[מז ע״ב]** בהאי אלקי ואתפני מניה דכתיב (תהלים כה:16) *פנה אלי וחנני*, כד״א (במדבר יב:10) *ויפן אהרן*.

נחתו רבי חייא ורבי יוסי ונשקוה ואזדווגו כחדא כל ההוא ארחא. קרא רבי חייא עלייהו (משלי ד:18) *וארח צדיקים כאור נגה הולך ואור עד נכון היום*.

נגע צרעת כי תהיה באדם והובא אל הכהן. אמר ר׳ יוסי הא כל גוונין אתערו בהו חברייא וכהנא הוה ידע בהו לדכיו למסאב׳, הוה ידע אינון דהוו יסורין דרחימותא או אינון דאשתכחו במאן דמאיס ביה ממאריה ורקיק ביה.

[p. 291] כתיב (תהלים קמא:4) *אל תט לבי לדבר רע להתעולל עלילות ברשע את אישים פועלי און ובל אלחם במנעמיהם*. לפום אורחוי דבר נש גרים נגע בעלמא. *אל תט לבי לדבר רע להתעולל עלילות ברשע*, מכאן תנינן בארחא דבעי בר נש למיהך בה מדברין ליה.

א״ר יצחק האי קרא קשיא, וכי קב״ה אסטי ליה לבר נש למהך בארח חטאה ולמעבד עובדין בישין, אי הכי הא לית דינא בעלמא דין ולא בעלמא דאתי ואורייתא לא אתתקנת

© 2012, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

דכתיב *אם תשמע ואם לא תשמע*. אלא דוד אזהר ללביה לדברא ליה בארח קשוט כד״א (דברים ד:39) *והשבות אל לבבך*. מאי *והשבות*, אלא זמנא חד ותרין ותלתא לאהדרא לקבליה ולדברא ליה ולאזהרא ליה, והכי קאמר ליה *אל תט לבי לדבר רע*, ללביה קאמר *אל תט*. לפום ארחוי דבר נש גרים נגע בעלמא ודינא שריא בעלמא והיינו *נגע צרעת*. הא אתערו חברייא אבל *צרעת* כתרגומו.

א״ר יהודה מאי כתרגומו, סגירו דסגיר ולא פתח ואז אקרי *נגע*.

[p. 292] רבי יוסי אמר דלא מסתפקן אבהן, כל שכן בנין והיינו דכתיב *נגע צרעת כי תהיה באדם*, *באדם* ממש, ומכאן נחית למאן דנחית, *נגע* אשתכח לכלא מההוא סגירו.

א״ר יצחק ודאי דא הוא רזא דמלה דכתיב (איכה ב:7) *נאץ מקדשו*. מ״ט, משום דבני עלמא גרימו והיינו דכתיב (במדבר יט:20) *כי את מקדש ייי טמא*, *טמא ממש*.

א״ר אלעזר מ״ט, משום דאסתלק מאן דאסתלק וחוייא תקיפא שרייא ואטיל זוהמא וסאיב למאן דסאיב וכלהו בגין חובי עלמא.

תאנא כד שארי חויא לאתגלאה מסתלקין סמכין ובנין ומתעברן ואתי חוייא תקיפא ואטיל זוהמא וכדין אשתכח מקדשא מסאב. מאן מקדשא, כמה דכתיב (ויקרא יד:34) *ונתתי נגע צרעת בבית ארץ אחזתכם*, וכתיב (בראשית ג:1) *והנחש היה ערום מכל חית השדה וגו׳ ויאמר אל האשה*, *אל האשה* ממש די אתר מקדשא אתאחיד בגווה והיינו *את מקדש ייי טמא* בגין חובוי דאתגליא חוייא תקיפא.

[p. 293] מאן חובה, דא לישנא בישא דבגין לישנא בישא חוייא אזדמן בין לעילא בין לתתא, וכתיב (במדבר כא:6) *וישלח ייי בעם את הנחשים השרפים*, השרופים או השורפים לא כתיב אלא *השרפים*. מאן *שרפים*, דכתיב (תהלים עד:13) *ראשי תנינים*, תרי חד אתחזרו לזמנין, וכתיב (ישעיה ו:2) *שרפים עומדים ממעל לו*, *ממעל לו* ודאי כד״א (איוב א:6) *להתיצב על ייי*, וכדין סגירו בכלא ולית מאן דפתח. [p. 294] ועל דא כתיב (משלי ל:20) *כן דרך אשה מנאפת וגו׳*. מאי *מנאפת*, *מנאפת* ודאי. *אכלה ומחתה פיה ואמרה לא פעלתי און*.

א״ר יצחק גריעותא דכלא לא אשתכח לתתא אלא בגין דאשתכח לעילא, ולעילא לא אשתכח אלא כד אשתכח לתתא בחובי עלמא דכלא תלייא האי בהאי והאי בהאי.

ואיש כי ימרט ראשו קרח הוא טהור הוא. רבי חייא פתח (קהלת ב:13) *וראיתי אני שיש יתרון לחכמה מן הסכלות כיתרון האור מן החשך*. בכמה אתר אסתכלנא במלוי דשלמה מלכא ואשגחנא בחכמתא **[מז ע״ב]** סגיאה דיליה ואסתים מלוי בגו לגו היכלא קדישא. האי קרא אית לאסתכלא ביה, אמאי אמר *וראיתי אני*, וכי שאר בני עלמא לא ידעי [p. 295] ולא חמאן

© 2012, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

דא. אפי׳ מאן דלא ידע חכמתא מן יומוי ולא אשגח בה ידע האי *שיש יתרון לחכמה מן הסכלות כיתרון האור מן החשך*, והוא שבח ואמר *וראיתי אני*. אלא הכי תאנא מאן חכים כשלמה דבשבעה דרגין אתקרי כגוונא דלעילא. שיתא יומין לעילא שביעאה עלייהו, שיתא יומין לתתא שביעאה עלייהו, שיתא דרגין לכורסיה הוא על כורסייא דכתיב (דה״א כט:23) *וישב שלמה על כסא יי׳ למלך*. שבעה כתרין דיומין לעילא, לקבליהון שבעא שמהן לשלמה לאתחזאה ביה חכמתא קדישא ובגין כך אתקרי שבעה שמהן, שלמה, ידידיה, אגור, בן יקה, למואל, איתיאל, קהלת.

ואמר שבעה הבלים, ומה דאיהו חמא לא חמא בר נש אחרא, וכד כנש חכמתא ואסתלק בדרגין דחכמה אתקרי קהלת, ושבעה הבלין אמר לקביל שבעה כתרין דלעילא וכל הבל קלא אתעביד מניה.

ותאנא משמיה דר׳ שמעון הבל אפיק קלא ברוחא ומייא דביה ולית קלא אלא בהבל.

[p. 296] ותאנא בשבעה הבלים מתקיימין עלאין ותתאין. ותאני ר׳ יצחק ת״ח דעל הבל מתקיים עלמא דאלמלא לא הוי הבל דנפיק מפומא לא מתקיים בר נש אפילו שעתא חדא. כגוונא דא אמר שלמה מלוי דעלמא מתקיימא בהו בהאי הבל דמתקיים ביה עלמא, והאי הבל דמתקיים ביה עלמא מהבלים דלעילא אתי הה״ד *הבל הבלים*, *הבל מהבלים*, וכל מלוי הכי הוו. והבלים דלעילא כתיב (דברים ח:3) *כי על כל מוצא פי יי׳ יחיה האדם*. מאי *מוצא פי יי׳*, הבלים דלעילא.

ותניא *וראיתי אני שיש יתרון לחכמה מן הסכלות*, כלומר *מן הסכלות* ממש אתי תועלתא לחכמתא דאלמלא לא אשתכח שטותא בעלמא לא אשתמודע חכמתא ומלוי. ותאנא חיובא הוא על בר נש דאוליף חכמתא למילף מן שטותא ולמנדע לה בגין דאתי תועלתא לחכמתא בגיניה כמה דאתי תועלתא לנהורא מן חשוכא דאלמלא חשוכא לא אשתמודע נהורא ולא אתי תועלתא לעלמא מניה.

[p. 297] תאנא *שיש יתרון לחכמה*, *לחכמה* סתם דאמר רבי שמעון לרבי אבא ת״ח רזא דמלה לא נהיר חכמתא דלעילא ולא אתנהיר אלא בגין שטוותא דמתערי מאתר אחרא ואלמלא האי נהירו ורבו סגי ויתיר לא להוי ולא אתחזי תועלתא דחכמתא ובגין שטותא אתנהיר יתיר ונהרין ליה יתיר הה״ד *שיש יתרון לחכמה*, *לחכמה* סתם, *מן הסכלות* סתם. וכך לתתא אלמלא לא הוי שטותא שכיח בעלמא לא הוי חכמתא שכיח, והיינו דרב ייסא סבא כד הוו מילפי מניה חברייא רזי דחכמתא הוה מסדר קמייהו פרקא דמלי דשטותא בגין דייתי תועלתא לחכמתא בגיניה, והיינו דכתיב (קהלת י:1) *יקר מחכמה ומכבוד סכלות מעט*, משום דהיא תקונא דחכמתא ויקרא דחכמתא, ועל כך כתיב *ולבי נוהג בחכמה ולאחוז בסכלות*.

© 2012, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

ר׳ יוסי אמר *יקר מחכמה ומכבוד* , כלומר יקרא דחכמתא ונוי דילה ויקרא ד*כבוד* דלעילא מאי היא, *סכלות* מעט. זעיר דשטותא אחזי וגלי יקרא דחכמתא ו*כבוד* דלעילא יתיר מכל ארחין דעלמא.

[p. 298] *כיתרון האור מן החשך* , תועלתא דנהורא לא אתי אלא מן חשוכא. ולעולם תקונא דחוורא מאי היא, אוכמא דאלמלא אוכמא לא אשתמודע חוורא ובגין אוכמא אסתלק חוורא ואתיקר.

א״ר יצחק משל למתוק במר דלא ידע בר נש טעמא דמתיקא עד דיטעם מרירא. מאן עביד להאי מתיקאף הוי אומר מרירא, והיינו דכתיב (שם ז :14) *גם את זה לעומת זה עשה האלהים*, וכתיב **[מח ע״א]** (קהלת ז :18) *טוב אשר תאחוז בזה וגם מזה אל תנח ידך* .

תאנא בכמה דרגין אתקרי בר נש, אדם, גבר, אנוש, איש. גדול שבכלם אדם משום דכתיב (בראשית א :27) *ויברא אלהים את האדם בצלמו* , (שם ט :6) *כי בצלם אלהים עשה את האדם*, ולא כתיב שם אחר.

אמר ר׳ יהודה אי הכי והא כתיב (ויקרא א :2) *אדם כי יקריב מכם קרבן ליי׳* , ולא כתיב גבר אנוש איש. מאן בעי למקרב קרבנא, מאן דאיהו חטאה.

אמר ר׳ יצחק ת״ח קיומא דעלמא דעלאין ותתאין הוא קרבנא, נייחא דקב״ה. ומאן אתחזי למקרב קמיה האי נייחא, הוי אומר *אדם יקירא* מכלא.

[p. 299] א״ל הא כתיב *אדם כי יהיה בעור בשרו וגו׳*.

אמר ליה להאי בעי קב״ה לדכאה יתיר מכלא דמאן דאיהו בדרגא עלאה מכלהו לא יתיב הכי. ובגין כך כתיב באדם *והובא אל הכהן* , ובא לא כתיב אלא *והובא* דכל מאן דחמי ליה אתחייב ביה למקרביה קמי כהנא דדיוקנא קדישא לא יתיב הכי, וכתיב *איש או אשה כי יהיה בו נגע*, *ואיש או אשה כי יהיה בעור בשרם בהרות*, ולא כתיב *והובא*.

אמר ליה והא כתיב (במדבר יב :3) *והאיש משה עניו מאד*, (שמות יא :3) *גם האיש משה*, אמאי לא אקרי *אדם*.

אמר ליה משום דאקרי עבד למלכא דכתיב (במדבר יב :7) *לא כן עבדי משה*, (יהושע א :2) *משה עבדי* . אוף הכי אקרי *איש* לגבי אדם דלעילא.

[p. 300] אמר ליה אי הכי והא כתיב (שמות טו :3) *יי׳ איש מלחמה*, ולא כתיב אדם.

א״ל (תהלים כה :14) *סוד יי׳ ליראיו* .

א״ל אי הכי אנא בינייהו בכלא ובאתר דא לא זכינא.

א״ל זיל לר׳ אבא דאנא אוליפנא מניה על מנת דלא לגלאה.

© 2012, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

אזל לגבי ר' אבא אשכחיה דהוה דריש ואמר אימתי אתקרי שלימותא דלעילא, כד יתיב קב"ה בכורסייא. ועד לא יתיב בכורסייא לא אשתכח שלימותא דכתיב (יחזקאל א:26) *ועל דמות הכסא דמות כמראה אדם עליו מלמעלה*, משמע דכתיב *אדם* דאיהו כללא ושלימותא דכלא.

אמר ר' יהודה בריך רחמנא דאשכחתיך בהאי. אי הכי הא כתיב (שמות טו:3) *יי' איש מלחמה*.

א"ל יאות אנת. ת"ח התם לא אשתכח שלימותא דכלא ובגיני כך אקרי *איש*, אבל הכא שלימותא דכלא וכללא דכלא ובגין דא אקרי *אדם*.

[p. 301] קרא עליה (תהלים קיט:72) *טוב לי תורת פיך מאלפי זהב וכסף*.

אמר ליה תו כתיב (שם לו:7) *אדם ובהמה*, ולא כתיב איש *ובהמה*.

אמר ליה ולא והכתיב (שמות יא:7) *למאיש ועד בהמה*, אלא מה דכתיב *אדם ובהמה* כמה דכתיב (מלכים א ה:13) *מן הארז אשר בלבנון עד האזוב אשר בקיר*, אורחיה דקרא הוא דנקיט עלאה דכלהו ונמיך דכלהו. אוף הכא עלאה דכלא ונמיך דכלא.

א"ל והא כתיב (בראשית ב:5) *ואדם אין לעבוד את האדמה*.

א"ל ת"ח דכל מה דבעלמא לא הוי אלא בגיניה דאדם וכלהו בגיניה מתקיימי ולא אתחזיאו בעלמא וכלהו אתעכבו עד דייתי ההוא דאתקרי אדם הה"ד (שם:5) *וכל שיח השדה טרם יהיה בארץ וגו'*, משום דדיוקנא עלאה לא אתחזי הה"ד *ואדם אין*, ובגין כך לא אתחזי האי דיוקנא אלא בדיוקנא דאתחזי ליה הה"ד (שם:7) *וייצר יי' אלהים את האדם*, בשם מלא כמא דאיהו שלימותא דכלא וכללא דכלא.

[p. 302] תאנא בששי נברא האדם בשעתא דנשלם כסא ונקרא כסא וכתיב (מלכים א י:19) *שש מעלות לכסא*. נראה אדם שהוא ראוי לשבת על הכסא. ותאנא כיון שנברא אדם נתתקן הכל כל מה דלעילא ותתא והכל נכלל באדם.

תניא א"ר יוסי כתיב (יחזקאל א:10) *ודמות פניהם פני אדם*, כלל כלא וכלהו כלילן בהאי דיוקנא.

אמר ר' יהודה והא כתיב (שם) *ופני אריה אל הימין וגו'*. **[מח ע"ב]**

[p. 303] אמר ליה אפי אדם הוו ובההוא דיוקנא דאדם אתחזון כל גווני וכל דיוקנין כמה דתנינן אנפוי אנפי נשרא וכו' לא דהוה נשרא אלא דאתחזי בדיוקנא דאדם דכליל כל דיוקנין.

© 2012, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

א״ר יצחק ת״ח כל מאן דאיהו תחות שולטניה דאדם אתקרי איש משום דאתתקן בגיני אדם מדרגא אחרא דהוה ביה בקדמיתא. דתניא ברזא עלאה דספרא דצניעותא כד אתברי אדם נחת בדיוקנא קדישא עלאה, נחתו עמיה תרין רוחין מתרין סטרין מימינא ומשמאלא כללא דאדם, ורוחא דימינא אקרי נשמתא קדישא דכתיב (בראשית ב:7) *ויפח באפיו נשמת חיים*, ורוח דשמאלא אקרי *נפש חיה* והוה אזיל ונחית מעילא לתתא ולא אתיישבא בהדי אחרא. כד חב אדם אתעבידו מההוא רוחא בריין מתפשטן בעלמא ולא אתסיימו גופא דלהון, ואתחברו בהאי גופא דאדם בדוכרא ובנוקבא ואתילידו בעלמא ואינון אקרו *נגעי בני אדם*.

[p. 304] תאנא עלאין מנייהו דלא אתדבקו לתתא ותליין באוירא ושמעין מה דשמעין מעילא ומנייהו ידעין לתתא.

תאנא מבוצינא דקרדינותא נפקי תלת מאה ועשרין וחמש ניצוצי מתגלפאן ומתאחידן בסטרא דגבוראן דאקרון גבורות ומתלכדן כחדא ואתעבידו חד גופא, וכד עיילין אלין בגופא אקרי איש, ולא איש דהא תנינן *איש תם וישר איש צדיק*, ו*איש* דהכא *איש מלחמה* כתיב דכוליה דינא וכלא חד.

[p. 305] אמר ר׳ יהודה אמאי.

לא הוה בידיה דר׳ יצחק. אתו שאילו קמיה דר׳ שמעון, אמר לון קשיא דהא תנינן כתיב (שם:23) *לזאת יקרא אשה כי מאיש לקחה זאת*, ותנינן מאן *איש*, *זה*. ומאן *זה*, חסד, והכא אמריתו דהוא דינא. אלא הכי תאנא כלא הוא בחד מתקלא סלקא, ומשום דדיני תתאי מתאחדן ומתלכדן בשער׳ דהאי אקרי הוא דינא קשיא, וכד אתעבר מניה שערא דרישא אתבסם, ובגין כך אקרי טהור דלא אקרי טהור אלא כד נפיק מן מסאבא דכתיב (איוב יד:4) *מי יתן טהור מטמא*, והכא כתיב *ואיש כי ימרט ראשו קרח הוא טהור הוא*.

[p. 306] ות״ח רישא דהאי איש בוצינא דקרדינותא ובגין כך גולגלתא ורישא דהאי סומקא כלא כוורדא ושעריה סומק בגו סומקי ותליין מניה כתרין תתאין דלתתא דאתערין דינין בעלמא, וכד אתעבר מניה שערא ואיגליש מחסד עלאה אתבסם כוליה ואקרי על שמיה.

א״ר יהודה אי אתקרי על שמיה *קדוש* להוי ולא *טהור*.

א״ל לאו הכי ד*קדוש* לא אקרי אלא כד תלי שערא דקדושה בשערא תלי דכתיב (במדבר ו:5) *קדוש יהיה גדל פרע שער ראשו*, והאי אקרי *טהור* מסטרא דתליין לתתא מניה ובגיני כך אתעבר מניה שערא ואתדכי.

ות״ח כל מאן דהוא מסטרא דדינא ודינין מתאחדין ביה לא אתדכי עד דאתעבר מניה שערא, ומדאתעבר מניה שערא אתדכי. ואי תימא אדם, לאו הכי דהא הוא שלימותא דכלא

© 2012, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

ורחמי אשתכחו ביה. בגין כך לאו הכי דכלהו קדישא וקדישין אתאחדו ביה, אבל הוא דינא ודיני אתאחדן ביה, לא אתבסם עד דאתעבר מניה שערא.

[p. 307] ת״ח דהא ליואי דאתו מסטרא דדינא לא מתדכאן עד דמתעבר מנהון שערא דכתיב (במדבר ח:7) *וכה תעשה להם לטהרם הזה עליהם מי חטאת והעבירו תער על כל בשרם*. ובגין דיתבסמון יתיר בעי כהנא דאתא מסטרא דחסד עלאה לארמא להו דכתיב (שם:11) *והניף אהרן את הלוים תנופה לפני יי׳*, כמה דאיהו להאי *איש* דלעילא דכד בעי לאתבסמא **[מט ע״א]** יתיר אתגלייא ביה חסד עלאה ואתבסם ומבסם לתתא.

והאי *איש* בכללא דאדם הוא וכד בעא קב״ה לאגחא קרבא בהאי *איש* אגח בהו קרבא דכתיב (שמות טו:3) *יי׳ איש מלחמה*, ולא אגח בהו קרבא עד דאעבר ליה שערא דרישא בגין דישתלשלון משלשוליהון ויתברון כל אינון כתרין דמתאחדן בשעריה הה״ד (ישעיה ז:20) *ביום ההוא יגלח יי׳ בתער השכירה בעברי נהר במלך אשור את הראש ושער הרגלים וגם את הזקן תספה*.

תאנא *וכה תעשה להם לטהרם*. מאי *וכה תעשה להם*, כגוונא דלעילא.

[p. 308] *הזה עליהם מי חטאת*, שיורי טלא דבדולחא, דהכא *מי חטאת* דאינון שיורי טלא, לזמנא דאתי כתיב (יחזקאל לו:25) *וזרקתי עליכם מים טהורים*.

וכבסו בגדיהם, כגוונא דתקוני דהאי איש אתסחן בחסד עלאה ואתדכי מכלא.

תנינן אמאי כתיב *בתער* ולא כתיב בקיספרין, אלא משום דאתעבר שערא בשרשוי ויתעברון דינין תתאין משלשוליהון. ולזמנא דיתכשרון עובדין לתתא זמין קב״ה לאעתברא שערא דא ולמגלשיה בגין דלא יצמח וירבי דכתיב *כי ימרט ראשו*.

אמר ר׳ יצחק רב מכל ליואי קורח הוה דעבדיה קב״ה לתתא כגוונא דלעילא וקרייה קורח. אימתי, בשעתא דגליש בגיניה להאי איש דכתיב *קרח הוא*. וכד חמא קורח רישיה בלא שערא וחמא לאהרן מתקשט בקשוטי מלכין אתזלזל בעיניה וקני לאהרן. א״ל קב״ה אנא עבדית לך כגוונא דלעילא, לא בעית [p. 309] לאעלא בעלאין, חות לתתא והוי בתתאין דכתיב (במדבר טז:30) *וירדו חיים שאולה*. מהו *שאולה*, גיהנם דתמן צווחין חייבין ולית מאן דמרחם עלייהו. וזמינין אינון לאעלא ולאחייא כד אתער קב״ה לעמיה לאחייא להו דכתיב (שמואל א ב:6) *יי׳ ממית ומחיה מוריד שאול ויעל*.

ואם מפאת פניו ימרט ראשו. תאנא אית פנים ואית פנים, ומאן פנים הללו, אלין אינון דאקרון פנים של זעם. וכל אלין דתליין מהאי פנים חציפין אינהו, תקיפין אינהו דלא מרחמי, וכד אתעבר שערא מסטרא דאינון פנים מתעברין כלהו ומתברי, דתניא כל אינון דתליין משערא דרישא אינון עלאין על אחרנין ולא חציפי כוותייהו וכל אינון דתליין מסטרא דשערא דאינון

© 2012, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

פנים כלהו <u>חציפי תקיפי</u> ובגין כך אנפוי מתלהטן כאשא משום <u>ניצוצא דקרדינותא</u>, ובהאי כתיב (איכה ד:16) *פני יי׳ חלקם*, (תהלים לד:17) *פני יי׳ בעושי רע*.

אמר ר׳ יצחק מהו *נגע לבן אדמדם*, *נגע* ממש הוא אי חוורא אתחזי וסומקא לא אתעבר, משמע דכתיב *לבן אדמדם*.

[p. 310] אמר ר׳ יוסי דחוורא לא אתחזי אלא בסומקא כגוונא חוורא וסומקא.

רבי יצחק אמר אע״ג דחוורא אתחזי אי סומקא לא אזיל נגע הוא דכתיב (ישעיה א:18) *אם יהיו חטאיכם כשנים כשלג ילבינו*. וכד אתחוור כלא רחמי אשתכחו ודינין <u>אתעקרו</u>.

תאני רבי אבא כתיב *נגע <u>היא</u>*, וכתיב *נגע <u>הוא</u>*, חד דכר וחד נוקבא. אלא כד נוקבא אסתאבת בגין חובי תתאי כתיב *נגע היא*, וכד דכר לא <u>אתדכי כתיב</u> *נגע הוא*. ואשתמודען <u>מילי דינין</u> דאתו מהאי ודינין דאתו מהאי, ואשתמודען קרבני <u>דבעייא</u> לקרבא דכתיב *זכר תמים*, וכתיב *נקבה תמימה יביאנה*, דהא אשתמודען מילי מאן אתו דינין ומאן <u>אתו</u> חובי דאתאחדן בהאי או בהאי. ועל <u>האי</u> כתיב (תהלים נא:19) *זבחי אלהים רוח נשברה*, לאפקא שאר קרבנין דלא כתיב *רוח נשברה* דאינון שלמא לעלמא <u>וחדווא</u> דעלאין ותתאין.

[p. 311] *ואם יראנה הכהן*. <u>תני</u> רבי יוסי כתיב **[מט ע״ב]** (תהלים סה:3) *שומע תפלה עדיך <u>כל בשר יבואו</u>*. *שומע תפלה*, דא קב״ה.

רבי חזקיה אמר *שומע תפלה*, *שומע* תפלות מבעי ליה, מהו *שומע תפלה*. אלא *תפלה* דא <u>כנסת ישראל דכתיב</u> (שם קט:4) *<u>ואני תפלה</u>*, ודוד בגין כנסת ישראל <u>קאמר</u>, ומה דאמר *<u>ואני</u>* כלא <u>חד, ודא</u> תפלה של יד דכתיב (שמות יג:16) *על ידכה* בה״א.

עדיך כל בשר יבאו. בשעתא דגופא שריא בצערא במרעין במכתשין כד״א *<u>אדם</u> כי יהיה <u>בעור בשרו</u>*, *את הנגע בעור הבשר*, *הבשר החי*, ובגין כך לא כתיב *כל* רוח *יבאו* אלא *כל בשר יבאו*.

[p. 312] מהו *עדיך*, אלא <u>כד״א</u> *והובא אל הכהן* <u>דא</u> קב״ה הה״ד *ואם יראנה הכהן*. ת״ח באתר חד *אהרן הכהן* <u>ובאתר</u> אחרא *הכהן* סתם ודא קב״ה.

א״ר יצחק והא כתיב *נגע צרעת כי תהיה באדם והובא אל הכהן*, אי הכי דא קב״ה.

א״ל אין בגין דביה תלייא כל דכיותא וכל <u>קדושא</u>.

א״ל אי הכי *<u>והובא</u>*, והועלה מבעי ליה.

א״ל כד״א (שמות כז:7) *והובא את בדיו בטבעות*, דעייל דא בגו דא, אוף הכא *והובא* דיכנסון ליה לכהנא לדכאה ליה <u>כד אהדר ביה</u> ויעלון מלה קמיה.

© 2012, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

א״ר יצחק הכי תנינן *נגע צרעת*, *נגע* הוא דינא תקיפא דשריא בעלמא, *צרעת* סגירו כמה דאתמר סגירו דנהורא עלאה, סגירו דטיבו עלאה דלא נחית לעלמא.

[p. 313] *כי תהיה באדם*, *באדם* סתם. *והובא אל הכהן*, דא כהן לתתא דהא אתתקן למפתח ההוא סגירו ולאדלקא בוסינין דישתכחו על ידוי ברכאן לעילא ותתא ויתעבר ויסתלק ההוא *נגע* וישרי נהירו דרחמי על כלא, ובגין כך *והובא אל הכהן*.

ר׳ אבא אמר חמינא לאינהו בני עלמא דלא משגחן ולא ידעין ביקרא דמאריהון. כתיב בהו בישראל (ויקרא כ:24) *אשר הבדלתי אתכם מן העמים להיות לי*, וכתיב (שם יא:44) *והתקדשתם והייתם קדושים כי קדוש אני יי׳*. אי אינון מתרחקן אן הוא קדושא דילהון, הא רעותא דילהון אתרחקא מניה. וקרא אכריז ואמר (תהלים לב:9) *אל תהיו כסוס כפרד אין הבין*. במה אתפרשן בני נשא מסוס ופרד, בקדושא דגרמייהו לאשתכחא שלימין ורשימין מכלא, ועל דא זווגא דבני נשא הוא בזמנין ידיען לכוונא רעותא לאתדבקא ביה בקב״ה.

[p. 314] והא אתערו בפלגות ליליא קב״ה עאל בגנתא דעדן לאשתעשעא עם צדיקייא וכנסת ישראל משבחת ליה לקב״ה והוא שעתא דרעותא לאתדבקא בהו, וחברייא דמשתדלי באורייתא משתתפי בה בכנסת ישראל לשבחא למלכא קדישא ומתעסקי באורייתא. שאר בני נשא כדין עידן רעותא לאתקדשא בקדושא דקב״ה ולכוונא רעותא לאתדבקא ביה, ואינון חברייא דמשתדלי באורייתא זווגא דילהון בשעתא דזווגא אחרא אשתכח והוא משבת לשבת לכוונא רעותא לאתדבקא ביה בקב״ה ובכנסת ישראל דהא עידן רעותא דאתברכאן כלא עלאי ותתאי.

אי בני נשא אתרחקן מניה ועובדא כבעירי אן הוא קדושא דלהון לאשתכחא קדישין, אן אינון נפשתא קדישין דמשכין מעילא. ושלמה מלכא צווח ואמר (משלי יט:2) *גם בלא דעת נפש לא טוב*. *גם בלא דעת*, מאן הוא *דעת*, דא קב״ה. *נפש לא טוב*, ההוא *נפש* דאינון משכין בעובדייהו *לא טוב* דהא מסטרא אחרא אתמשכאן עלייהו נפשתא דלא איהו *טוב* בגין דלא מכווני לבייהו לקב״ה. מאן דאתלהיט ביצר הרע בלא רעותא דכוונה דלבא לקב״ה מסטרא דיצר הרע אתמשך עליה נפשא דלאו איהו *טוב* הה״ד *גם בלא דעת נפש לא טוב*.

[p. 315] *ואץ ברגלים חוטא*, מאן דאיהו *אץ* ודחי שעתא בלא רעותא קדישא *חוטא*, *חוטא* ודאי בכלא.

ועל דא שריין מכתשין בהו בבני נשא ואסהידו באנפייהו בחציפותא לאחזאה דהא קב״ה מאיס בהו ולא דעתיה בהו עד דאינון זכאן **[נ ע״א]** ומכשראן עובדייהו כמלקדמין

© 2012, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

ומתברכאן. ועל דא אשתמודען מכתשין לגבי כהנא אינון דאתיין מסטרא מסאבא ואינון דאתיין מסטרא אחרא.

כגוונא דא כתיב *כי תבאו אל ארץ כנען וגו׳ ונתתי נגע צרעת בבית ארץ אחזתכם*. וכי אגר טב הוא דאשתכח באינון דזכאן למיעל לארעא, אלא הא אוקמוה לאשכחא מטמונין דאיטמרן בביתייהו ולאהניא להו לישראל. [p. 316] אבל ת״ח זכאין אינון ישראל דאינון מתדבקן ביה בקב״ה וקב״ה רחים להו לישראל דכתיב (מלאכי א:2) *אהבתי אתכם אמר יי׳*. ומגו רחימותא דיליה אעיל לון לארעא קדישא לאשראה קדושתיה בינייהו ולמהוי דיוריה עמהון וישראל דישתכחו קדישין על כל בני עלמא.

ת״ח כתיב (שמות לה:26) *וכל הנשים אשר נשא לבן אותנה וגו׳*. ובשעתא דהוו עבדין עבידתייהו הוו אמרי דא למקדשא, דא למשכנא, דא לפרוכתא, וכן כל אינון אומנין בגין דשריא קדושא על ידייהו ואתקדש ההוא עבידתא, וכד סליק לאתריה בקדושא סליק.

כגוונא דא מאן דעביד עבידתא לע״ז או לסטרא אחרא דלאו קדישא כיון דאידכר ליה על ההוא עבידתא הא רוח מסאבא שריא עלוי, וכד סליק עבידתא במסאבו סליק. כנעניים פלחי לע״ז נינהו ומתדבקן כלהו כחדא ברוח מסאבא והוו בנין בניין לטנופייהו לגעולייהו לסטר מסאבא, וכד שראן למבני הוו אמרין מלה וכיון דאידכר בפומייהו שריא עליה רוח מסאבא, כד אסתליק עבידתא ברוח מסאבא אסתליק. כיון דעאלו ישראל בארעא בעא קב״ה לדכאה לון ולקדשא ארעא למפני אתר לשכינתא דלא תשרי גו מסאבא, ועל דא לההוא נגע צרעת הוו סתרין בניין אעין ואבנין.

ת״ח אי עובדא דא הוא לאשכחא מטמונין לחודיה יהדרון אבנין לבתר כמה דאינון לאתרייהו ועפרא לאתריה, אבל קרא כתיב *וחלצו את האבנים*, וכתיב *ועפר אחר יקח*, בגין דיתעבר רוח מסאבא [p. 317] ויתפני ויתקדש כמלקדמין וישתכחו ישראל בקדושא ובדיורא קדישא למשרי בינייהו שכינתא.

ועל דא מאן דבני בנין כד שארי למבני בעי לאדכרא דהא לפולחנא דקב״ה קא בני בגין דכתיב (ירמיה כב:3) *הוי בונה ביתו בלא צדק וגו׳*, וכדין סייעתא דשמיא שארי עליה וקב״ה זמין עליה קדושתא וקארי עליה שלום הה״ד (איוב ה:24) *וידעת כי שלום אהלך וגו׳*. ומאי (שם) *ופקדת נוך*, הא אוקמוה אבל *ופקדת* למפקדא מלה בפומא כד איהו בני, וכדין *ולא תחטא* כתיב, ואי לאו הא זימן לביתיה סטרא אחרא. כ״ש מאן דבני ורעותיה בגוונא אחרא בגין דמייחדא ביתא לאסתאבא ביה, הא ודאי ישרי ביה רוחא מסאבא ולא נפיק ההוא בר נש מעלמא עד דיתענש בההוא ביתא ומאן דדייר ביה יכיל לאתזקא.

© 2012, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

ואי תימא במה ידיע, בגין דיתזק בההוא ביתא ההוא דבני לה או אנשי ביתיה האי בנזקי גופא או בנזקי דממונא הוא ותרין אחרנין אבתריה הא ודאי יערוק בר נש לטורא ולא ידור ביה, ידור בטיחלא דעפרא ואל ידור ביה.

[p. 318] ובגין כך קב״ה חס עלייהו דישראל דאינון לא ידעי מלה בכל אינון בתים והוא אמר אתון לא ידעתון, אנא ידענא וארשים לון. נגע דאיר בביתא, הא נגע אחר תקיפא דיפיק ליה ויעבר ליה מעלמא. וכדין *ונתץ את הבית וגו׳*. כיון דאזיל ליה מ״ט *ונתץ את הבית*, אלא בכל זמנא דההוא בניינא ליהוי קאים **[נ ע״ב]** דיליה הוא ויכיל לאהדרא. האי בארעא קדישא, כ״ש בארעא אחרא דזמינא רוח מסאבא יתיר ויכיל בר נש לאתזקא.

א״ר אלעזר וכ״ש דקרי בקלפוי דחברוי אחרנין לאשתכחא תמן ואפי׳ טורפי דקספתא לא מתעברן ליה מההוא ביתא, ובגין כך קרא ודאי אכריז ואמר *הוי בונה ביתו בלא צדק*, *הוי* ודאי קארי כל יומא בההוא ביתא.

ר׳ יוסי עאל יומא חד בחד ביתא, אטרא בסיפתא עאל לגו. שמע חד קלא אתכנשו עולו הא חד פלוגתא דילן, סיפתו ונזיק ליה עד לא יפוק. [p. 319] אמרו לא ניכול אלא אי שוי דיוריה הכא.

נפק ר׳ יוסי ודחיל, אמר ודאי מאן דעבר על מלייהו דחברייא אתחייב בנפשיה.

א״ל ר׳ חייא והא גוים ושאר בני נשא דיירי בגוויה ואשתלימו.

א״ל אינון בסטרייהו קא אתיין אבל מאן דדחיל חטאה יכיל לאתזקא, ואפילו אינון אי יעכבו דיורייהו תמן לא יפקון בשלם.

א״ל והא כתיב (איוב כא:9) *בתיהם שלום מפחד וגו׳*.

א״ל כיון דהוה מאחרא ואתבני בצדק.

ובא אשר לו הבית והגיד וגו׳ כנגע נראה לי בבית. כנגע, נגע מבעי ליה, *נראה לי*, *יש לי* מבעי ליה דהא כתיב *ונתתי נגע צרעת בבית ארץ אחזתכם*, דיתחזי לכלא, אמאי *כנגע נראה לי*. אלא בשעתא דהאי עייל אחרא אתגליא ומקטרגא דא בדא ועל דא *נראה לי*, ההוא דאתכסיא אתגליא ודאתגליא אתכסיא ולבתר אתחזיא ליה בדיוקנא דההוא נגע דביתא ואתכסייא אחרא. ועל דא *והגיד לכהן*, מלה דחכמתא הוא.

[p. 320] וכדין אתי כהנא וירמון ביתא וינתצון ליה אבנין ואען וכלא. אחר כך כתיב (דברים ח:20) *ובתים טובים תבנה*, אלין אקרון *טובים* דהא קדמאי לאו אינון *טובים* ולא בכללא דקדושא ודכיו אינהו.

© 2012, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

אמר ר׳ יהודה אי הכי במאי נוקימנא קרא דכתיב (שם ו :11) *ובתים מלאים כל טוב אשר לא מלאת*, אי רוח מסאבא שריא בגוייהו איך *מלאים כל טוב*.

א״ר אלעזר *מלאים כל טוב* בממונא בכספא ודהבא כד״א (בראשית מה :20) *מטוב כל ארץ מצרים*, והא כל בתי מצרים מליין חרשין וטעוון הוו אלא בגין עותרא דארעא אתמר, אף הכא.

ר׳ שמעון אמר ודאי על דא הוא לאתקדשא ארעא ולבערא רוח מסאבא מגו ישראל, וכד ביתא הוה נתיץ הוה אשכח בה ממונא למבני ליה ולמלייא ביתיה דלא יצטער על ביתא.

[p. 321] *ואיש כי יהיה בו בהרות וגו׳*. ר׳ יוסי אמר כסילתא דמוקפי בבהרת עזה חיזו תנינן ובחיזו אתדן באינון גוונין.

א״ר יצחק תלת מאה טעמי אית מאן דגרייס בבהרת עזה וכלהו אוליפנא מאבא בר חזור חד סאיב סהדא חד, תרין תרי סהדין ודכי, מכאן ולהלא אפי׳ מאה כתרי ותרי כמאה, ודא אוליפנא לבתר דכתיב (דברים יט :15) *לא יקום עד אחד באיש וגו׳ ע״פ שנים עדים וגו׳*.

רבי חזקיה הוה יתיב קמיה דר׳ שמעון, אמר כתיב *נגע לבן אדמדם*, כדין הוא *נגע* דהא חוורא לא קאים בעיניה.

פתח ר׳ שמעון ואמר (ישעיה א :18) *אם יהיו חטאיכם כשנים כשלג ילבינו וגו׳*. זכאין אינון ישראל דקב״ה בעי לדכאה לון בכלא בגין דלא ישתכחון בדינא קמיה [p. 322] ומאריהון דדינא לא ישלטון בהון דהא כלא אזיל בתר זיניה, סומקא לסומקא חוורא לחוורא, ימינא לימינא ושמאלא לשמאלא. בעשו כתיב (בראשית כה :25) *ויצא הראשון אדמוני*, ועל דא שריא ביה זיניה. **[נא ע״א]** ואי תימא *אדמוני* כתיב וכתיב ביה בדוד (שמואל א טז :12) *והוא אדמוני*, אלא דא מזוהמא דדהבא אתדבק ודא בזיהרא דדהבא אתדבק. כתיב ביה *אדמוני כלו כאדרת שער*, בזוהמא דהתוכא נפק, ובדוד כתיב *עם יפה עינים וטוב ראי*.

ת״ח סומקא בקדמיתא והא אתחזי ביה חוורא הא דכיותא אתיליד ביה ושארי לאתדכאה, חוורא בקדמיתא ואתחזי ביה סומקא הא שארי לאסתאבא. וכתיב *וטמאו הכהן וגו׳* דהא אתיליד ביה סומקא לאסתאבא, וכהנא הוה ידע בכל אינון גוונין ולזמנין דאתחזי ביה גוונא דדכיותא ויסגר ליה למחמי אי אתיליד ביה גוונא אחרא, ואי לאו מדכי ליה הה״ד *וטהרו הכהן וגו׳*.

© 2012, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

רבי יצחק ור׳ יהודה הוו אזלי בארחא. א״ר יהודה כתיב (מלכים ב ה:27) *וצרעת נעמן תדבק בך ובזרעך וגו׳*. אי הוא חטא בנוי אמאי.

[p. 323] א״ל אלישע יתיר משאר נביאי חמא, חמא דהא לא נפיק מגחזי בר מעליא ועל דא לייט לכלהו. ולא עוד אלא א״ל אנא פלחנא בשמושא עלאה לגבי אליהו וזכינא בתרין חולקין דפלחנא ליה בקשוט, ואת רשע פגמת לי אומית לשקרא חמידת, הא עברת על אורייתא כלא, ומאן דעבר על כך מית הוא לעלמא דאתי, אבל בגין דפלחת לי שמושא דילך לא להוי למגנא, תהוי מית בעלמא דין ולא בעלמא דאתי.

א״ר ייסא *בגד הצמר או הפשתים* אמאי.

א״ר יצחק בכלא שריא ובכלא שלטא, ואית כגוונא דא דכתיב (משלי לא:13) *דרשה צמר ופשתים*, ובגיני כך שולטניה דההוא נגע דנפיק מאתר עלאה דא שלטא בכלא בתרי גווני בצמר ובפשתים, ובגין כך *זאת תורת נגע הצרעת בגד הצמר או הפשתים*.

[p. 324] ר׳ יצחק אזל לקטפורא דאבוי, חמא חד בר נש דסאטי בקיטרא דמטולא אכתפוי. א״ל שירטא דקיסטא אכתפך אמאי.

לא אמר ליה מידי. אזל אבתריה חמא ליה דעייל במערתא חדא, עאל אבתריה חמא קיטורא דתננא דהוה סליק תחות ארעא ועאל ההוא בר נש בנוקבא ואתכסיא מניה. דחיל ר׳ יצחק ונפיק לפום מערתא.

עד דהוה יתיב אעברו ר׳ יהודה ור׳ חזקיה, חמא לון סח לון עובדא. אמר ר׳ יהודה בריך רחמנא דשזבך, האי מערתא דסגירי סרוניא היא וכל יתבי ההוא קרתא חרשין ואתיין למדברא לחוייא אוכמין דאינון בני עשר שנין או יתיר למעבד חרשין ולא מנטרי מנייהו ואתעבידו סגירין וכל זיני חרשין דלהון בהאי מערתא אינון.

אזלו. עד דהוו אזלי איערעו בחד בר נש דהוה אתי ובנוי דהוה מרע קטיר על חמרא. אמרו ליה מאן אנת.

אמר יודאי ודא הוא ברי.

אמרו ליה אמאי הוא קטיר.

[p. 325] אמר לון דיורי בחד כפר דאיהו מבני רומאי והאי ברי הוה אוליף אורייתא בכל יומא והוה אהדר לביתאי ולעי לון אינון מלין, ויומא חד עאל ברי לביתא לאהדרא מלין, אעבר חד רוחא קמיה ונזיק ליה, אעקם פומיה ועיניה וידוי אתעקמו ולא יכיל למללא, ואתינא לגבי מערתא דסגירי סרוניא דלמא ילפון לי מלה דאסוותא.

© 2012, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

אמר ליה ר׳ יהודה ובההוא **[נא ע״ב]** ביתא ידעת מקדמת דנא.

אמר ידענא דהא מכמה יומין אנזיק ביה חד בר נש והוו אמרי דמרעי הוו ומינייהו אמרי דרוחא דביתא, ולבתר אעלו ביה כמה בני נשא ולא אנזיקו.

אמר היינו דאמרי חברייא, ווי לאינון דעברי על מלייהו.

פתח ר׳ יהודה ואמר (ירמיה כב:13) *הוי בונה ביתו בלא צדק*, דהא בכל אתר דאשתכח ביה *צדק* כל רוחין וכל מזיקי עלמא ערקין מניה ולא משתכחי קמיה, ועם כל דא מאן דאקדים ונטיל אתר אחיד ביה.

א״ל ר׳ חזקיה אי הכי שקיל שמא קדישא כרוח מסאבא.

אמר ליה לאו הכי אלא שמא קדישא לא שריא באתר מסאבא ובגין כך אי רוח מסאבא נטיל אתרא שמא קדישא לא שריא ביה דהא לאו אתריה, ואי הוא נטיל אתר מקדמת דנא כל רוחין וכל מזיקי עלמא לא יכלין לאתחזאה ביה, כל שכן לקרבא בהדיה.

וכד הוה נחית נגע צרעת הוה מדכי אתרא ואפיק רוח מסאבא מאתריה ולבתר מנתצי ביתא אבנין ואעין וכלא ובני ליה כמלקדמין בסטר קדישא בצדק דדכיר ליה לשמא קדישא, ועם כל דא בעפרא אחרא וירחיק ביתא מאתריה מיסודא קדמאה תרי טפחים.

[p. 326] השתא דלא אתחזי ולא נחית מאן דמקטרג ביה בההוא רוח מסאבא לאפקא ליה מאתריה מאי תקנתיה. אי יכיל לנפקא מניה שפיר, ואי לאו יבנה ליה כמלקדמין באבנין אחרנין ואעין וכלא וירחיק ליה מאתר קדמאה ויבני ליה על שמא קדישא, ועם כל דא לא נפיק ההוא רוחא מאתר קדמאה בגין דקדושא לא שריא על אתר מסאבא.

א״ר יצחק למה ליה לאטרחא כולי האי, בזמנא דא כתיב (קהלת א:15) *מעוות לא יוכל לתקון וגו׳*, מיומא דאתחריב מקדשא לא אשתכח אסוותא בעלמא, בגיני כך בעי לאזדהרא כי היכי דלהוי נטיר.

אמרו נזיל בהדי האי בר נש ונחמי.

א״ר יצחק אסיר לן. אי הוה אזיל לגבי גברא רבא דחיל חטאה כגון נעמן לגבי אלישע נזיל אבתריה, השתא דאיהו אזיל לגבי רחיקי עלמא רחיקי אורייתא געלי מכלא אסיר לן לאתחזאה קמייהו. בריך רחמנא דשזיב לן מנייהו, והאי ב״נ אסיר ליה.

[p. 327] א״ר יהודה והא תנינן בכל מתרפאין חוץ מעצי אשרה וכו׳.

אמר ליה ודא ע״ז הוא ולא עוד אלא דהא כתיב (דברים יח:10) *לא ימצא בך מעביר בנו ובתו באש קוסם קסמים וגו׳*.

אזלו לאורחייהו. אזל ההוא בר נש לפום מערתא הוא ובריה, שרי ליה במערתא. עד דנפק אבוי לקטרא לחמריה נפק קיטורא דאשא ברישא חד וקטליה. אדכהי עאל אבוי

© 2012, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

ואשכחיה מית, נטל ליה בחמריה ואזל ליה. אשכח להו לבתר יומא חד לר׳ יצחק ור׳ יהודה ור׳ חזקיה דהוו אזלי. בכה קמייהו וסח לון עובדא. אמר ר׳ יצחק ולא אמינא לך דאסיר הוא למיהך תמן. בריך רחמנא (דניאל ד:34) *די כל מעבדוהי קשוט וארחתיה דין*. זכאין אינון צדיקייא דאזלין בארח קשוט בעלמא דין ובעלמא דאתי, עלייהו כתיב (משלי ד:18) *וארח צדיקים כאור נגה וגו׳*.

אמר ר׳ אלעזר בכל עובדוי דבר נש לבעי ליה דלהוון כלהו לשמא קדישא. מאי לשמא קדישא, לאדכרא בפימיה שמא קדישא דכלא הוא לפולחניה ולא לישרי עלוי סטרא אחרא בגין דאיהו זמין תדירא לגבי בני נשא ויכיל לאשראה על ההוא עבידתא. ועל דא השתי או הערב הוה אסתאב ושרייא **[נב ע״א]** עליה רוח מסאבא. ומה בהאי כך, מאן דפקיד מלוי לסטר אחרא דלא אצטריך עאכ״ו, ובגין כך כתיב (דברים כג:10) *ונשמרת מכל דבר רע*.

[p. 328] רבי אלעזר הוה אזיל למחמי לחמוי והוה עמיה רבי אבא. א״ר אבא נימא מילי דאורייתא ונזיל.

פתח רבי אלעזר ואמר (בראשית יב:13) *אמרי נא אחותי את וגו׳*. האי קרא קשיא, ומה אברהם דאיהו דחיל חטאה רחימא דקב״ה הוה אמר הכי על אתתיה בגין דיוטיבו ליה. אלא אברהם אע״ג דהוה דחיל חטאה לא סמיך על זכותא דיליה ולא בעא קב״ה לאפקא זכותיה אלא זכותא דאתתיה וירווח בגינה ממונא דשאר עמין דהא ממונא באתתיה זכי ליה בר נש הה״ד (משלי יט:14) *בית והון נחלת אבות ומיי׳ אשה משכלת*. מאן דזכי ב*אשה משכלת* זכי בכלא, וכתיב (שם לא:11) *בטח בה לב בעלה ושלל לא יחסר*. ואברהם הוה אזיל למיכל בגינה שללא דשאר עמין וסמיך על זכותא דילה דלא יכלון לאענשא ליה ולחייכא בה, ובגיני כך לא דחיל מידי למימר *אחותי היא*.

[p. 329] ולא עוד אלא חמא חד מלאכא אזיל קמה ואמר ליה אברהם לא תדחל מנה, קב״ה שדר לי לאפקא לה ממונא דשאר עמין ולנטרא לה מכלא, וכדין לא דחיל אברהם מאתתיה אלא מניה דלא חמא עמיה מלאכא אלא עמה. אמר הא היא מתנטרא ואנא לא נטירנא. בגיני כך אמר *אמרי נא אחותי את למען ייטב לי בעבורך וגו׳*.

ייטב לי, ייטיבו לי מבעי ליה דהא כתיב *והיה כי יראו אותך המצרים ואמרו אשתו זאת*, ועל דא ייטיבו לי מבעי ליה. אלא *ייטב לי*, דא דאזיל קמך, *ייטב לי* בהאי עלמא קב״ה בממונא, *וחיתה נפשי* בההוא עלמא *בגללך*, דלא תסטי מאורחא דכשרא, דאי אזכי בגינך בממונא בהאי

© 2012, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

עלמא ותסטי אנת מאורחא הא מיתא זמינא בההוא עלמא, אלא תסתמר דתחי נפשי בההוא עלמא *בגללך*.

ובגין דההוא מלאכא אזיל קמה לנטרא לה מה כתיב, *וינגע יי׳ את פרעה נגעים גדולים ואת ביתו על דבר שרי*, *על דבר שרי* ודאי דהות אמי׳ למלאכא מחי והוא מחי. ועל דא לא דחיל אברהם מנה כלום דהא היא מתנטרא, ומה דדחיל מגרמיה דחיל דלא חמא עמיה נטורא הכי.

ת״ח עשר זמנין פקידת שרה למלאכא למחאה לפרעה ובעשר מכתשין אילקי, סימנא עבדת שרה לבנהא בתרהא במצרים.

[p. 330] ר׳ אבא פתח (מיכה ז:15) *כימי צאתך מארץ מצרים אראנו נפלאות*. זמין קב״ה למעבד פורקנא לבנוי כאינון יומין דשלח קב״ה לאפקא לישראל ואחזי אינון מכתשין במצראי ואלקי לון בגיניהון דישראל.

ת״ח מה בין פורקנא דא לפורקנא דמצרים. פורקנא דמצרים הוה בחד מלכא ובמלכו חד, הכא בכל מלכין דעלמא וכדין אתייקר קב״ה בכל עלמא ובכל ארעא וינדעון כלא שלטניה דקב״ה וכלהו ילקון במכתשין עלאין על חד תרין בגין דיסרבון כלהו בישראל. וכדין ינדעון שולטניה דקב״ה דכתיב (זכריה יד:9) *והיה יי׳ למלך על כל הארץ ביום ההוא יהיה יי׳ אחד ושמו אחד*. כדין כלהו יתנדבון בהו בישראל לקב״ה הה״ד (ישעיה סו:20) *והביאו את כל אחיכם מכל הגוים מנחה ליי׳ בסוסים וברכב ובצבים ובפרדים וגו׳*. כדין יזדמנון אבהן בחדווא למחמי פורקנא דבנייהו כמלקדמין הה״ד *כימי צאתך מארץ מצרים אראנו נפלאות*.

© 2012, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

פרשת מצורע

[p. 331] [**נב ע״ב**] ר׳ אבא פתח (איוב יט:29) *גורו לכם מפני חרב כי חמה עונות חרב למען תדעון שדון. שדון, שדין* כתיב. כמה אית להו לבני נשא לאסתמרא ארחייהו ולדחלא מקמי קב״ה דלא יסטי מארחא דכשרא ולא יעבור על פתגמי אורייתא ולא יתנשי מנה, דכל מאן דלא לעי באורייתא ולא ישתדל בה נזיפא הוא מקב״ה, רחיקא הוא מניה, שכינתא לא שרייא עמיה, אינון נטורין דאזלין עמיה אסתליקו מניה. ולא עוד אלא דמכרזי קמיה ואמרי אסתלקו סוחרניה דפלניא דלא חס על יקרא דמאריה. ווי ליה דהא שבקוה עלאין ותתאין, לית ליה חולקא בארחא דחיי.

וכד איהו אשתדל בפולחנא דמאריה ולעי באורייתא כמה נטורין זמינין לקבליה לנטרא ליה, ושכינתא שריא עליה. ולא עוד אלא דמכרזי קמיה ואמרו הבו יקרא לדיוקנא דמלכא, הבו יקרא לבריה דמלכא. אתנטיר הוא בעלמא דין, אתנטיר הוא בעלמא דאתי, זכאה חולקיה.

[p. 332] ת״ח בלישנא בישא דאמר נחש לאתתא גרים ליה לאדם למגזר עליה מיתה ועל כל עלמא. בלישנא בישא כתיב (תהלים נז:5) *ולשונם חרב חדה*. בגין כך *גורו לכם מפני חרב*, מפני לישנא בישא.

כי חמה עונות חרב. מאי *כי חמה עונות חרב*, דא *חרב לײ׳*, דתנן חרב אית לקב״ה דביה דאין לחייביא הה״ד (ישעיה לד:6) *חרב לײ׳ מלאה דם וגו׳*, (דברים לב:42) *וחרבי תאכל בשר*. ובגין כך *גורו לכם מפני חרב כי חמה עונות חרב למען תדעון שדון*, בגין דתנדעון דהכי אתדן. מאן דאית ליה חרב בלישניה אזדמן ליה חרב דשצי כלא הה״ד *זאת תהיה תורת המצורע*.

[p. 333] *זאת תהיה תורת המצורע*. ר׳ אלעזר פתח (קהלת ט:12) *כצפרים האחזים במצודה רעה כהם יוקשים בני האדם וגו׳*. ת״ח בני נשא לא ידעין ולא שמעין ולא מסתכלי ברעותא דמאריהון וכרוזא כל יומא קארי קמייהו ולית מאן דציית ליה.

בשעתא דרמש ליליא ותרעין סתימין אתער נוקבא דתהומא רבא וכמה חבילין משתכחי בעלמא. כדין אפיל קב״ה שינתא על כל בני עלמא, על כל אינון דבהון אתערותא דחיי, ואינון שאטן בעלמא ואודיען לבני נשא מלין כדיבן ומנהון קשוט ובני נשא אתקטרו בשינתא.

כד אתער רוח דצפון ואתפלג ליליא כרוזא קרי וקב״ה עאל בגנתא דעדן לאשתעשעא עם צדיקייא וכדין שלהובא נפקא ובטש תחות גדפוי דתרנגולתא וקרי וכל בני עלמא מתערי בערסייהו ולית מאן דיתער רוחיה לפולחנא דמאריה.

© 2012, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

כד אתי צפרא כרוזא קרי וכל חיילין ומשריין דלעילא משבחן ליה לקב״ה הה״ד (איוב לח:7) *ברן יחד ככבי בקר ויריעו כל בני אלהים*. כדין כמה תרעין אתפתחו לכל סטרין ותרעא דאברהם אתפתח בה בכנסת ישראל לזמנא לכל בני עלמא הה״ד (בראשית כא:33) *ויטע אשל בבאר שבע*, ולית מאן דיתער רוחיה בפולחנא דמאריה. [p. 334] בהיך **[נג ע״א]** אנפין יקום קמי מלכא כד יתערון עליה בדינא ולא ישתכח עמיה זכותא לאשתזבא. כדין כתיב (קהלת ט:12) *כצפרים הנאחזים בפח כהם יוקשים בני האדם*.

ועד לא יפוק בר נש מהאי עלמא בכמה דינין אתדן נפשא עם גופא עד לא יתפרשון דא מן דא ולית מאן דישגח. ואפילו בההיא שעתא דמטא זמנא לאתפרשא לא נפיק נפשא מגופא עד דיתגלי שכינתא ונפשא מגו חדותא וחביבותא דשכינתא נפקא מן גופא לקבלה. אי זכאה מתקשר ואתדבק בה, ואי לאו שכינתא אזלא והיא אשתארת ואזלת ומתאבלת על פרישותא דגופא. מתלא אמי שונרא מאשא לא אתפרש, חדדי לסכינא אזלא אבתריה.

לבתר אתדנת בכמה דינין עד דאשתאבת בגיהנם על ידוי דדומה וגופא אתדן בקברא עד דתב לעפריה ונפשא באשא דגיהנם בכמה דינין עד ההוא זמן דקבילת עונשה ומטי זמנא לאתדכאה. כדין אסתליקת מגיהנם ואתלבנת מחובהא כפרזלא דמתלבן בנורא וסלקין עמה עד דעאלת לגן עדן דלתתא ומתסחי תמן באינון מיא ואתסחי בבוסמין דתמן כד״א (שיר ג:6) *מקטרת מר ולבונה*. [p. 335] כדין סלקין עמה עד דאתקריבת כקורבנא על מדבחא הה״ד *זאת תהיה תורת המצורע ביום טהרתו והובא אל הכהן*, כהנא עלאה דלעילא. האי נפשא דלא אסתאבי כ״כ בהאי עלמא האי אית ליה תקנתא כגוונא דא ואי לאו (קהלת א:5) *מעוות לא יוכל לתקון וגו׳*.

זאת תהיה תורת המצורע וגו׳. ר׳ יצחק פתח (שם) *וזרח השמש ובא השמש ואל מקומו שואף זורח הוא שם*. האי קרא אתמר אבל אוקימנא ליה בנשמתא דב״נ בשעתא דאיהי קיימא עמיה דב״נ בהאי עלמא, כדין *וזרח השמש*. *ובא השמש* בזמנא דנפק ב״נ מהאי עלמא ואשתכח בתשובה, כדין *ואל מקומו שואף זורח הוא שם* אי זכאה הוא כד״א (ויקרא כב:7) *ובא השמש וטהר ואחר יאכל מן הקדשים*.

[p. 336] ת״ח כל חובי עלמא קב״ה מכפר עלייהו בתשובה בר ההוא לישנא בישא ודאפיק שום ביש על חבריה והא אוקמוה דכתיב *זאת תהיה תורת המצורע, המוציא רע*.

ר׳ חייא אמר כל מאן דאפיק לישנא בישא אסתאבון כל שייפוי ויתחזי לאסגרא בגין דההוא מלה בישא סלקא ואתער רוח מסאבא עלוי ואסתאב. אתי לאסתאבא מסאבין ליה, במלה דלתתא אתער מלה אחרא.

© 2012, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

פתח ואמר (ישעיה א:21) *איכה היתה לזונה קריה נאמנה וגו'*. מאן דהות מהימנא לבעלה אהדרת *לזונה*. *מלאתי משפט*, *משפט* ודאי דא קב"ה. *צדק ילין בה*, דא קב"ה, ובגין דאתערת מלה אחרא אסתלק מינה קב"ה ושריא בה רוחא דקטולי הה"ד *ועתה מרצחים*. ומה ירושלם קרתא קדישא כך שאר בני נשא עאכ"ו הה"ד *זאת תהיה תורת המצורע*.

ר' יהודה אמר *זאת תהיה* ודאי לקבליה לאתפרעא מניה דההוא מוציא רע.

[p. 337] *ביום טהרתו והובא אל הכהן*. מאי קא משמע, דאית ליה לישנא בישא צלותיה לא עאל קמי קב"ה דהא אתער עליה רוח מסאבא. כיון דאהדר בתשובה וקביל עליה תשובה מה כתיב, *ביום טהרתו והובא אל הכהן*, *וראה הכהן וגו'*.

ולקח למטהר שתי צפרים חיות טהורות ועץ ארז ושני תולעת ואזוב. ר' יצחק ור' יוסי הוו שכיחי, קמיה דר' שמעון. יומא חד אמרו ליה *עץ ארז* הא ידיעא כד"א (מלכים א ה:13) *מן הארז אשר בלבנון*, דהא ההוא *עץ ארז* לא נשתרשו נטיעוי אלא בלבנון. *אזוב* למה ומה הוא.

פתח ואמר *ולקח למטהר שתי צפרים חיות טהורות ועץ ארז ושני תולעת* **[נג ע"ב]** *ואזוב*, ת"ח ב"נ דאשתדל בפולחנא דמאריה ואשתדל באורייתא קב"ה שארי עלוי ושכינתא אשתתף בהדיה. כיון דב"נ אתי לאסתאבא שכינתא אסתלקת מניה, קב"ה אתרחק מניה וכל סטרא דקדושא דמאריה אתרחקן מניה ושריא עליה רוח מסאבא וכל סטרא דמסאבא. אתי לאתדכאה מסייעין ליה. בתר דאתדכי ואהדר בתשובה ההוא דאסתלק מניה אהדר עלוי ושריא עלוי.

[p. 338] ת"ח כתיב *ולקח למטהר שתי צפרים חיות טהורות*, כיון דאמר *שתי צפרים* לא ידענא שהם *חיות*. אלא הא אוקמוה אבל *חיות*, *חיות* ממש כד"א (יחזקאל א:15) *וארא החיות*, לקביל אתר דינקי מנייהו נביאי מהימני.

ועץ ארז, הא אתמר. *ושני תולעת*, סטר סומקא דגבורה דאשתתף בהדיה בקדמיתא.

ואזוב, דא ו' זעירא דיניק לה לכנסת ישראל, ובגין כך *עץ ארז ואזוב* אזלין כחדא, ועל דא ו"ו כחדא אשתכחו חד עלאה וחד זעירא וקרינן לון ו' עלאה ו' תתאה. וכלא אהדרו לשרייא עלוי בגין דהא אתדכי. לקביל אלין לתתא מנייהו *עץ ארז ואזוב ושני תולעת* אשתכחו בשמא דא ותליין מאלין עלאין.

ר' יהודה ור' יצחק הוו אזלי בארחא, יתבו בההוא בי חקל וצלו. בתר דסיימו צלותא קמו ואזלו. פתח ר' יהודה במלי דאורייתא ואמר (משלי ג:18) *עץ חיים היא למחזיקים בה*

© 2012, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

ותומכיה מאושר. *עץ חיים*, דא אורייתא דאיהי אילנא עלאה רברבא ותקיף. תורה, אמאי אקרי תורה, בגין דאורי וגלי במה דהוה סתים דלא אתידע.

[p. 339] *חיים*, דכל חיים דלעילא ביה אתכלילו ומניה נפקין.

למחזיקים בה, לאינון דאחידן בה דמאן דאחיד באורייתא אחיד בכלא אחיד בעילא ותתא.

ותומכיה מאושר. מאן *תומכיה*, אלין אינון דמטילין מלאי לכיסן דתלמידי חכמים כמה דאוקמוה, *ותומכיה* זכי לנביאי מהימני דיפקון מניה.

מאושר, אל תקרי *מאושר* אלא מראשו, אינון תמכין לאורייתא מראשו ועד סופו. מראשו דא רישא דכלא דאקרי ראש דכתיב (שם ח:23) *מעולם נסכתי מראש*, ו*ראש* דא חכמה דאיהי רישא לכל גופא וגופא אתפשט ביה עד סיומא דשית סטרין.

ותומכיה, כד״א (שיר ה:1) *שוקיו עמודי שש*, ואינון דמטילין מלאי לכיסן של דתלמידי חכמים אינון תמכין לאורייתא מרישא עד סיומא דגופא וכל מהימנותא ביה תלייא ואתמך וזכו לבנין דיתחזון לנביאי מהימני.

[p. 340] רבי יצחק פתח *ויקרא אל משה וידבר יי׳ אליו מאהל מועד לאמר*. *ויקרא*, א׳ זעירא אמאי, אלא בגין לאחזאה מאן הוה ההוא דקרא, ההוא דשרי במקדשא, וכדין זמין למשה כמאן דזמין לאושפיזא. הכא א׳ זעירא, התם א׳ רברבא *אדם שת אנוש*, אדם שלימו דכלא.

ת״ח מה בין משה לאהרן, הי מנייהו עלאה. אלא משה עלאה, משה שושבינא למלכא, אהרן שושבינא למטרוניתא. למלכא דהות ליה מטרוניתא עלאה. מה עבד לה, יהב לה שושבינא לתקנא לה ולאסתכלא במלי דביתה, ועל דא כד עייל שושבינא דא למלכא לא עייל אלא עם מטרוניתא הה״ד (ויקרא טז:3) *בזאת יבא אהרן אל הקדש וגו׳*.

משה שושבינא למלכא, לפיכך אזדמן כאושפיזא, לבתר *וידבר יי׳ אליו*. אהרן שושבינא למטרוניתא וכל מלוי הוו לפייסא למלכא במטרוניתא [p. 341] ויתפייס מלכא בהדה, ובגין דאיהו שושבינא לה שוי מדוריה בהדה לתקנא ביתא ולעיינא תדיר במלי דביתא. ועל דא אתתקן כגוונא דלעילא ואקרי כהן גדול. מנ״ל, דכתיב (תהלים קי:4) *אתה כהן לעולם על דברתי מלכי צדק*. ובגין כך כל מה דאצטריך מבי מלכא נטיל ולית מאן דימחי בידיה, ועל דא הוא קאים לדכאה לכל אינון דעאלין לבי מטרוניתא בגין דלא **[נד ע״א]** אשתכח מסאבא באינון בני היכלא ובגין כך כתיב *ולקח למטהר שתי צפרים חיות טהורות*.

רבי יהודה פתח ואמר (תהלים ב:4) *יושב בשמים ישחק יי׳ ילעג למו*. *יושב בשמים ישחק*, דא דאתי מסטרא דחמרא, נהיר בקדמיתא וחייך ולבתר זעים ותריך הה״ד *יושב בשמים*

© 2012, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

ולא כתיב *יושב שמים. ישחק*, נהיר וחייך ועל דא דינא נהיר וחייך להו לרשיעייא. ולבתר מה כתיב, *אז ידבר אלימו באפו ובחרונו יבהלמו*. וכך ארחי דחייביא, קב״ה נהיר לון בהאי עלמא ונהיר לון אנפין כחמרא דנהיר בקדמיתא ולבתר זעים וקטיל. [p. 342] וקב״ה משיך לון לחייביא, אי יהדרון לקבליה יאות, ואי לא שצי לון מההוא עלמא דאתי ולית לון ביה חולקא וישתיצון מכלא. אתון לאתדכאה מסייעי לון וקב״ה מדכי להו וקריב לון לגביה וקארי עלייהו *שלום* הה״ד (ישעיה נז:19) *שלום שלום לרחוק ולקרוב אמר יי׳ ורפאתיו*.

ואשה כי יזוב זוב דמה ימים רבים בלא עת נדתה וגו׳. רבי חייא פתח (זכריה יד:1) *הנה יום בא ליי׳ וחלק שללך בקרבך*. האי קרא הכי מבעי ליה *הנה יום* יבא *ליי׳ וחלק שללך בקרבך*, מאי *הנה יום בא*. אלא שכבר *בא* עד לא אברי עלמא והוא יום דביה עביד דינא לחייביא והוא יום דביה אתפרע קב״ה מאינון דעקו לון לישראל. האי *יום בא* וקאים קמי קב״ה ותבע מניה למעבד דינא ולשיצאה עמין ואתיהיב ליה רשותא כד״א (שם:2) *ואספתי את כל הגוים אל ירושלם למלחמה וגו׳*.

[p. 343] ר׳ יצחק אמר תרין יומין אינון לקב״ה, חד שארי עמיה וחד אתי לקמיה ובאלין עביד קב״ה קרבין בכלא, וכד האי יומא אתי לאגחא קרבא אזדווג בההוא יומא אחרא ונטיל זיינין על זייניה ואגח קרבא בכלא באינון ראמיא ונמיכין הה״ד (ישעיה ב:12) *הנה יום ליי׳ צבאות על כל גאה ורם ועל כל נשא ושפל*.

רבי שמעון אמר *ואשה כי יזוב זוב דמה ימים רבים וגו׳*, היינו דכתיב (שם לד:6) *חרב ליי׳ מלאה דם הודשנה מחלב*, *מלאה דם* ודאי דכתיב *כי יזוב זוב דמה ימים רבים*.

בלא עת נדתה, היינו דכתיב (דניאל ט:14) *וישקוד יי׳ על הרעה ויביאה עלינו*, דתנינן אקדים קב״ה פורענותא לעלמא.

או כי תזוב על נדתה היינו דכתיב (ויקרא כו:18) *ויספתי ליסרה אתכם*. מהו *ויספתי ליסרה*, [p. 344] *אוסיף* דינא על דינא ואתן דמא על דמא יתיר על מה דאית בההוא *חרב מלאה דם*.

כתיב (בראשית ח:21) *לא אוסיף לקלל עוד את האדמה בעבור האדם*. מהו *לא אוסיף*, אלא לא אתן עוד תוספת לההוא *חרב* אלא כגוונא דייכול עלמא למסבל. והא כתיב *ויספתי*, אלא *ליסרה* כתיב ולא לשיצאה הה״ד *או כי תזוב על נדתה*.

כל ימי זוב טומאתה. מהו *זוב טומאתה*, אלא חייביא מסאבין בחוביהון לגרמייהו ומסאבין לאתר אחרא כד״א (בדמבר יט:20) *כי את מקדש יי׳ טמא*, ואתער רוח מסאבא עלייהו, מאן דאתי לאסתאבא מסאבין ליה ודאי.

© 2012, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

רבי חזקיה הוה יתיב קמיה דרבי אלעזר ליליא חד, קמו בפלגות ליליא למלעי באורייתא. פתח רבי אלעזר ואמר (קהלת ז:14) *ביום טובה היה בטוב וביום רעה ראה גם את זה לעומת זה עשה האלהים וגו'. ביום טובה היה בטוב*, בזמנא דאסגי קב"ה חסד בעלמא בעי בר נש למיהך בשוקי ולאתחזאה קמי כלא דהא כד שארי טיבו דקב"ה בעלמא בכלא שארי ובכלא עביד טיבו ואסגי ליה בעלמא, ובגין כך יתחזי בר נש באתגלייא בשוקי ויעביד טיבו דלשרי עליה טיבו אחרא הה"ד *ביום טובה היה בטוב, היה בטוב* ודאי.

[p. 345] *וביום רעה ראה*, לא כתיב *וביום רעה* היה ברע אלא *וביום רעה ראה* דהא בשעתא דדינא תלייא בעלמא לא לבעי ליה לאיניש לאתחזאה בשוק **[נד ע"ב]** ולמיהך יחידאי בעלמא דהא כד דינא שריא בעלמא על כלא שארי ומאן דפגע ביה ואערע ביה אתדן בההוא דינא וכדין כתיב (משלי יג:23) *ויש נספה בלא משפט*, דהא *משפט* אסתלק מצדק ולא שריין דא בדא על עלמא ועל דא *וביום רעה ראה, ראה* והוי נטיר, אשגח ועיין לכל סטר והוי ידע דבכלהו שריא דינא ולא תפוק לבר ולא תתחזי בשוקי בגין דלא ישרי עלך. מ"ט, בגין *גם את זה לעומת זה עשה האלהים*, כמא דכד שארי טיבו בעלמא שרי על כלא כך כד שארי דינא בעלמא שרי על כלא ומאן דאערע ביה אתפס.

ת"ח כד דינא שריא בעלמא כמה סייפין תליין דנפקי מההוא חרב עלאה, זקפין רישא וחמאן דהא ההוא חרב עלאה סומקא מלייא דמא לכל סטרין, כדין כמה פסיקי נימוסין וכמה סייפיא אתערו כד"א (שיר ג:8) *איש חרבו על ירכו*, וכתיב (יהושע ה:13) *וחרבו שלופה בידו*, וכלהו משתכחי למעבד דינא ומאן דאיערע בהו ליתזק. [p. 346] כתיב (בראשית יט:19) *הנה נא מצא עבדך חן בעיניך ותגדל חסדך וגו'*. מ"ט, בגין דבכל אתר דדינא שריא בכלא שריא בין במתא בין במדברא בין בסחרני מתא.

תו פתח ואמר (שיר ח:6) *שימני כחותם על לבך כחותם על זרועך כי עזה כמות אהבה קשה כשאול קנאה רשפיה רשפי אש שלהבת יה. שימני כחותם*, כנסת ישראל אמרה דא לקב"ה. *שימני כחותם*, מאן הוא *חותם*, דא *חותם* דגושפנקא דקשוט.

כחותם על לבך, דא *חותם* דתפילין דאנח בר נש על לביה. *כחותם על זרועך*, דא יד כהה דמנחא בההוא זרוע, ומאן איהו, יצחק. [p. 347] וכנסת ישראל קאמר *שימני כחותם*, *חותם* מבעי ליה, מהו *כחותם*, כאינון תפילין דרישא דאתי שבחא דכל גופא, ועל דא תפילין בזרוע ועל הלב ובדא אשתכח בר נש שלים כגוונא דלעילא.

© 2012, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

כי עזה כמות אהבה. מאי *כי עזה כמות*, אלא לא אשתכח קשיותא בעלמא כמה דפרישו דנפשא מן גופא כד בעיין לאתפרשא, ועל דא אהבת כנסת ישראל בקב״ה דלא יתפרשון לעלמין ובגין כך תפלה של יד לאתקשרא בזרוע לקיימא דכתיב (שם ב:6) *שמאלו תחת לראשי*.

קשה כשאול קנאה, בכל דרגין דגיהנם לא אית קשיא בכלהו *כשאול* דנחית לתתא מנייהו בר ההוא דרגא דאקרי אבדון ודא ודא אשתתפו כחדא ודא קשיא להו לחייביא מכלא. כך *קשה כשאול קנאה* דלית *קנאה* אלא ברחימותא ומגו רחימותא אתי קנאה ומאן דקני לההוא דרחים יתיר קשיא ליה מההוא דרגא דאקרי שאול דאיהו קשיא מכל דרגין דגיהנם.

רשפיה רשפי אש שלהבת יה, ומאן איהו *שלהבת יה*, דא אשא דנפיק מגו שופר כליל ברוחא ומיא, ומגו ההוא *שלהבת* כד מתלהטא בכנסת ישראל אוקיד עלמא בשלהובתא בקנאה דקב״ה ובשעתא דאיהי מקנאה ליה ווי דאערע בשלהוביתא דהא אתוקד בהו.

[p. 348] תו פתח ואמר (שם ח:7) *מים רבים לא יוכלו לכבות את האהבה ונהרות לא ישטפוה וגו׳*. *מים רבים*, דא דרועא ימינא דבעי לקשרא ביה קשרא דתפלה על דרועא שמאלא לקיימא דכתיב *וימינו תחבקני*.

ד״א *מים רבים*, דא הוא נהר עלאה דמניה נפקין נהרין לכל עבר וכלהו נגדין ואתמשכן מניה כד״א (תהלים צג:4) *מקולות מים רבים*, מאינון *קולות* ד*מים רבים* דנפקן ואתמשכן מניה.

ונהרות, כד״א *נשאו נהרות יי׳ וגו׳*.

(שיר ח:7) *אם יתן איש את כל הון ביתו באהבה* דרחים כנסת ישראל לקב״ה *בוז יבוזו לו*. *יבוזו לו*, *יבוז לו* מבעי ליה, מאי *יבוזו לו*. אלא *אם יתן איש*, דא קב״ה. *את כל הון ביתו*, כד״א (משלי כד:4) *כל הון יקר ונעים*. *באהבה* דכנסת ישראל לגביה ולא לאתקשרא בהדיה. *בוז יבוזו לו*, כל אינון **[נה ע״א]** אכלוסין וכל אינון משריין דלעילא לההוא *הון יקר* דהא לית רעותא לכולהו אלא בשעתא דכנסת ישראל מתקשרא ביה בקב״ה ומתעטרא בהדיה, כדין כל אינון אכלוסין וכל אינון משריין וכלהו עלמין כלהו בחדו בנהירו בברכאן. ועל דא אמר *שמאלו תחת לראשי וימינו תחבקני*.

[p. 349] מאן דאנח תפילין כד מנח תפלה של יד בעי לאושטא דרועא שמאלא לקבלא לה לכנסת ישראל ולקשרא קשרא עם ימינא בגין לחבקא לה לקיימא דכתיב *שמאלו תחת לראשי וימינו תחבקני*, לאתחזאה בר נש כגוונא דלעילא ולאתעטרא בכלא וכדין בר נש שלים בקודשא עלאה וקב״ה קארי עליה (ישעיה מט:3) *ישראל אשר בך אתפאר*.

© 2012, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

רבי חזקיה פתח ואמר (תהלים יז:1) *שמעה יי׳ צדק וגו׳*. כמה חביבה כנסת ישראל קמי קב״ה דכל זמנא דכנסת ישראל אתת לקמי קב״ה קב״ה אזדמן לקבלה הה״ד *שמעה יי׳ צדק הקשיבה רנתי האזינה תפלתי*. אמר דוד אנא אתקטרנא בה בכנסת ישראל, כמה דהיא אשתכחת לקמך אנא נמי אשתכחנא, ובגין כך *שמעה יי׳ צדק* בקדמיתא, לבתר *הקשיבה רנתי האזינה תפלתי*.

בלא שפתי מרמה. מאי *בלא שפתי מרמה*, אלא הכי תנינן כל מלה ומלה דבר נש אפיק מפומיה סלקא לעילא ובקע רקיעין ועאל לאתר דעאל ותמן אתבחין ההוא מלה אי הוא מלה דכשרא או לאו. אי הוא מלה דכשרא עאלין לה קמי [p. 350] מלכא קדישא למעבד רעותא, ואי לאו סאטין לה לסטרא אחרא לאתערא בההוא מלה רוחא אחרא.

ות״ח כתיב ביה ביוסף (שם קה:18) *ענו בכבל רגלו ברזל באה נפשו*. עד אימתי *ענו בכבל רגלו*, כתיב *עד עת בא דברו אמרת יי׳ צרפתהו*. *עד עת בא דברו* דמי, אלא *עד עת בא דברו* דיוסף ואתבחין ההוא מלה הה״ד *אמרת יי׳ צרפתהו*, כדין *שלח מלך ויתירהו מושל עמים ויפתחהו*.

אדהכי הוה אתי צפרא. א״ר אלעזר כתיב (שמואל א כה:29) *והיתה נפש אדני צרורה בצרור החיים את יי אלהיך*, *נפש אדני* סתם כד״א (תהלים כד:4) *אשר לא נשא לשוא נפשו*. הא עדנא לאתקשרא כנסת ישראל ולאתחברא בבעלה. זכאין אינון צדיקייא דמשתדלי באורייתא ואתאן לאתקשרא ביה בקב״ה וכנסת ישראל. עלייהו כתיב (משלי כג:25) *ישמח אביך ואמך ותגל יולדתך*.

א״ר אלעזר (ויקרא טו:31) *והזרתם את בני ישראל מטומאתם וגו׳ בטמאם את משכני אשר בתוכם*. *והזרתם*, כהאי זר דאיהו זר מכלא ולא אתחבר במה דליתיה דיליה.

[p. 351] ות״ח בשעתא דאסתאבון בני נשא לתתא מסאבין לון בכלא והא אתמר, אבל בשעתא דרוח מסאבא אתער חשבתון אלא רוח מסאבא דלתתא אתער רוח מסאבא אחרא ואתיהב ליה רשותא לנחתא לעלמא. מאי רשותא, דקדושא דהוה נחית ומחי ביה דלא אשתכח ואסתלק וכדין אתגלייא דינא לקבליהון דחייביא ואוסיף דינא על דיניה וכדין תרין רוחי משתכחי בעלמא, חד רוחא דדינא וחד רוחא דמסאבא.

א״ר אלעזר אצטריכנא למימר מלה דאוליפנא מאבא. ת״ח הכא ילפינן מנגע דביתא דכד רוח מסאבא שריא בביתא וקב״ה בעי לדכאה ליה שדר נגע צרעת בבית לקטרגא דא בדא וההוא נגע לא אעדי מן ביתא אע״ג דרוח מסאבא אסתלק מההוא ביתא עד דינתצון ביתא אבנין ואעין וכלא וכדין אתדכי אתר.

כהאי גוונא מאן דאסתאב ויתער רוח מסאבא וישרי עלוי כד בעי קב״ה לדכאה עלמא אתער רוח דינא תקיפא ואשתכח בעלמא ושריא על ההוא רוח מסאבא ומקטרגי דא בדא עד

© 2012, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

[נה ע״ב] דאתעבר מעלמא, וההוא רוח דינא תקיפא לא אסתלק מאתריה עד דינתץ אתר שייפין וגרמין וכלא. כדין אתדכי עלמא ואתעברו מיניה ועלמא אשתכח בדכיו. [p. 352] ועל דא תנינן אתי לאסתאבא מסאבין ליה ודאי. ווי ליה לגרמיה כד שריא עלוי רוח מסאבא ואשתכח ביה בעלמא דודאי לינדע דקב״ה בעי לבערא ליה מעלמא. זכאין אינון צדיקיא דכלהו קדישין ואשתכחו בקדושה קמי מלכא קדישא ושריא עלייהו רוח קדישא בהאי עלמא ובעלמא דאתי.

כיון דאתא צפרא קמו ואזלו. עד דהוו אזלי פתח ר׳ אלעזר ואמר (בראשית לב:2) *ויעקב הלך לדרכו ויפגעו בו מלאכי אלהים. ויעקב הלך לדרכו*, דהוה אזיל לקביל אבוי. ת״ח כל זמנא דיעקב אשתכח לגביה דלבן לא מליל עמיה קב״ה ולא אשתכח לגביה. ואי תימא והא כתי׳ (שם לא:3) *ויאמר יי׳ אל יעקב שוב אל ארץ אבותיך ולמולדתך*, הא בסופא הוה בזמנא דבעא לאתפרשא מלבן וכד אתפרש מניה אתו לקבליה אינון מלאכי ואוזפוה בארחא.

ת״ח כתיב *ויפגעו בו*, *ויפגעו לפניו* מבעי ליה, מהו *ויפגעו בו*. אלא אתו לאתכללא ביה ואוזפוה בארחא. מאי לאתכללא ביה, אלא מסטרא דגבורה קאתיין דכתיב *מלאכי אלהים* ואתכללו ביה רחמי ודינא וחמא מסטרא אחרא מלאכי דרחמי.

[p. 353] תא חזי בקדמיתא *מחנה אלהים* זה חד, לבתר *ויקרא שם המקום ההוא מחנים* תרי, חד מסטרא דדינא וחד מסטרא דרחמי, מלאכין מהאי גיסא ומלאכין מהאי גיסא ועל דא כתיב *ויפגעו בו*, *בו* דייקא.

ויאמר יעקב כאשר ראם. ראם, ראה אותם מבעי ליה, מאי *ראם*. אלא חמא לון כלילן כחדא מתדבקין דא בדא מתחברן דא בדא, ועל דא *ראם כתיב*, וכלהו אתו לאוזפא ליה ולשיזבא ליה מידא דעשו.

כתיב ביה בעשו (שם כה:25) *ויצא הראשון אדמוני. ויצא הראשון*, אי תימא דיעקב טפה קדמאה הוה, לאו הכי דהא כתיב *ויצא הראשון* ולא כתיב *ויצא ראשון* אלא *ויצא הראשון*. ובגין דיצחק אתי מסטרא דדינא קשיא נפק עשו סומקא, דאי יעקב הוה בוכרא דההוא טפה קדמאה נפיק הכי סומקא אבל טפה תניינא הוה ובגין כך לא נפיק הכי דהא מסטרא דרחמי הות ההוא טפה מהאי גיסא ומהאי גיסא. [p. 354] וטפה דעשו לא הוה כטפה דיעקב דדא שלים ודא לא שלים, ובההוא שעתא יצחק הוה **[נו ע״א]** מכוון בסיומא דדינא קשיא דאפיק בסטרוי בגלופי טהירין בשייפוי ובגין כך עשו זוהמא דאתתיך מדהבא.

ועל דא תנינן דבעי בר נש לכוונא בההיא שעתא ברעותא דמאריה בגין דיפיק בנין קדישין לעלמא. ואי תימא יצחק לא אתכוון, לא הכי אלא אתכוון בקדושא ואתכוון בסיומיה דההוא אתר ואשתכח כד נפק ההוא טפה קדמאה בההוא אתר ממש ועל דא כתיב *כלו כאדרת שער*.

© 2012, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

ת״ח דוד בשפירו דסומקא נפק ואתאחד <u>בקדושא</u> דמאריה ועל דא כתיב (שמואל א טז:12) *והוא אדמוני עם יפה עינים וטוב ראי*.

אבל יעקב בוכרא הוה מניה דעשו, לאו מטפה אלא דכוונא דרעותא באילנא עלאה רברבא ותקיף, ועשו בההוא אתר דסיומא דכלא ובגין כך כתיב (עובדיה א:2) *הנה קטן נתתיך בגוים בזוי אתה מאד*.

[p. 355] ר׳ יהודה הוה מתני הכי עשו נקרא *ראשון* דכתיב (בראשית כה:25) *ויצא הראשון אדמוני <u>וגו׳</u>*, וקב״ה אקרי *ראשון* דכתיב (ישעיה מא:4) *אני <u>ראשון ואת</u> אחרונים אני הוא*, וזמין לאתפרעא *ראשון* מ*ראשון* ולמבני *ראשון* דכתיב (ירמיה יז:12) *כסא כבוד מרום מראשון*. ולזמנא דאתי כתיב (ישעיה מא:27) *ראשון לציון הנה הנם ולירושלם מבשר אתן*.

תאנא זמינא ירושלם למהוי <u>שורוי</u> לעילא ולאתקרבא עד כורסי יקרא דמלכא הה״ד (ירמיה ג:17) *<u>ביום</u> ההיא <u>יקרא ירושלם</u> כסא יי׳*. כדין כתיב (ישעיה ל:26) *והיה אור הלבנה כאור החמה ואור החמה יהיה שבעתים*, כדין (זכריה יד:9) *ביום ההוא יהיה יי׳ אחד ושמו <u>אחד</u>*.

© 2012, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

פרשת אחרי מות

[p. 356] *וידבר יי׳ אל משה אחרי מות שני בני אהרן וגו׳*, *ויאמר יי׳ אל משה דבר אל אהרן אחיך*. רבי יהודה אמר כיון דכתיב *וידבר יי׳ אל משה אחרי מות וגו׳* אמאי זמנא אחרא *ויאמר יי׳ אל משה דבר אל אהרן אחיך* דהא במלה קדמאה סגי. אלא הכי תנינן כתיב *ויקרא אל משה וידבר יי׳ אליו*, וכתיב (שמות כד:1) *ואל משה אמר עלה אל יי׳*, והא אוקמוה מלה דהכא דרגא חד ולבתר דרגא אחרינא. אוף הכא דרגא חד ולבתר דרגא אחרינא *חוידבר יי׳ אל משה* דרגא חד, לבתר *ויאמר יי׳ אל משה דבר אל אהרן אחיך* דרגא אחרינא, וכלא בחד מתקלא סלקא ומשרשא חדא אתחבר.

[p. 357] *אחרי מות שני בני אהרן*. רבי יצחק פתח (תהלים ב:11) *עבדו את יי׳ ביראה וגילו ברעדה*, וכתיב (שם ק:2) *עבדו את יי׳ בשמחה באו לפניו ברננה*. הני קראי קשיין אהדדי, אלא הכי תאנא *עבדו את יי׳ ביראה* דכל פולחנא דב״נ יוליף בקדמיתא לגביה דמאריה *ביראה* לדחלא מניה ובגין דחלא דמאריה ישתכח דעביד פקודי אורייתא, ועל דא כתיב (דברים י:12) *מה יי׳ אלהיך שואל מעמך כי אם ליראה וגו׳*.

וגילו ברעדה, דאסיר ליה לבר נש למחדי יתיר בעלמא דין. הא במלי דעלמא, הא במלי אורייתא ובפקודי דאורייתא בעי למחדי ולבתר ישתכח בר נש דעביד בחדוותא פקודי אורייתא דכתיב *עבדו את יי׳ בשמחה*.

רבי אבא אמר *עבדו את יי׳ ביראה*, **[נו ע״ב]** רזא דמלה הוא *עבדו את יי׳ ביראה*, מה *יראה* הכא, אלא כמה דאוקימנא דכתיב (משלי א:7) *יראת יי׳ ראשית דעת*, (תהלים קיא:10) *ראשית חכמה יראת יי׳*, הכי אקרי.

[p. 358] ר׳ אלעזר אמר *עבדו את יי׳ ביראה*, מאן דבעי למעבד פולחנא דמאריה מאן אתר שארי, מאן אתר יכוון ליחדא פולחנא דמאריה. הדר ואמר *ביראה*, הוא שירותא מתתא לעילא.

ת״ח *בני אהרן*, הא אוקמוה והא אתמר מלה.

ת״ח מה כתיב הכא, *אחרי מות*, ולבתר *דבר אל אהרן אחיך*. אלא מכאן שירותא לאזהרא לכהני כל מה דבעיין לאזדהרא.

דבר אחר *אחרי מות שני בני אהרן*. רבי יוסי אמר *אחרי מות* נדב ואביהוא מבעי ליה, מ״ט *שני בני אהרן* ולא ידעינן דבנוי הוו. אלא הכי תאנא דעד כאן לא ברשותייהו קיימי אלא

© 2012, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

ברשותא דאבוהון, בגיני כך *בקרבתם לפני יי׳ וימותו*, דאינון דחקו שעתא בחיי אבוהון. וכלא הוה וההוא חובא דעבדו (במדבר ג:4) *בהקריבם אש זרה*, דתניא באתר חד כתיב *בהקריבם אש זרה* ובאתר חד כתיב *בקרבתם* והאי והאי הוה ובגין כך כתיב הכא *בני אהרן* וכתיב *בקרבתם*.

[p. 359] תאנא א״ר חייא יומא חד הוינא אזיל בארחא למיהך גביה דר׳ שמעון למילף מניה פרשתא דפסחא, ערעית בחד טורא וחמינא בקיעין גומין בחד טינרא ותרין גוברין בה. עד דהוינא אזיל שמענא קלא דאינון גוברין והוו אמרין (תהלים מח:1-2) *שיר מזמור לבני קרח גדול יי׳ ומהלל מאד בעיר אלהינו הר קדשו*. מאי *שיר מזמור*, אלא הכי תאנא משמיה דר׳ שמעון *שיר* דאיהו כפול, *שיר* דאיהו משובח משאר שירין, ועל דאיהו משובח משאר שירין תרי זמני אתמר ביה שירתא, (שם צב:1) *מזמור שיר ליום השבת*, וכן כה״ג *שיר השירים אשר לשלמה*, דא שירתא דלעילא מן שירתא.

שיר מזמור, שירתא דקב״ה דמזמרי *בני קרח* על אינון דיתבי לפתחא דגיהנם. ומאן אינון, אחיהון דאינון בתרעי גיהנם, ועל דא שירתא דא ביום שני אתמר.

[p. 360] קריבנא גבייהו אמינא לון מאי עסקיתו באתרא דא.

אתיבו לי מזבני אנן ותרי יומי בשבתא בדילנא מישובא ונעסיק באורייתא בגין דלא שבקין לן בני נשא כל יומא.

אמינא זכאה חולקכון.

תו פתחו ואמרו כל זמנא דצדיקייא מסתלקין דינא אסתליק מעלמא ומיתתהון דצדיקייא מכפר על חובי דרא, ועל דא פרשתא דבני אהרן ביומא דכפורי קרינן לה למהוי כפרה על חוביהון דישראל. אמר קב״ה אתעסקו במיתתהון דצדיקייא אלין ויתחשב לכו כאלו אתון מקריבין קרבנין לכפר עלייכו. דתנינן כל זמנא דישראל יהון בגלותא ולא יקרבון קרבנין בההוא יומא ואינון תרין שעירין לא יכלין לקרבא יהא להו דוכרנא דתרין בני אהרן ויתכפר להו,

[p. 361] דהכי אוליפנא דכתיב (במדבר ג:2, 3) *ואלה שמות בני אהרן הכהנים*, וכתיב *הבכור נדב ואביהוא אלעזר ואיתמר*. ו*אלעזר ואיתמר* מבעי ליה, מהו *אלעזר ואיתמר*. אלא שקול הוה אביהוא כתרין אחוי ונדב ככלהו.

ואית דמתני איפכא *הבכור נדב*, דא בלחודוי, *ואביהוא* בלחודוי, כל חד אתחשב בעיניה כתרוייהו כאלעזר ואיתמר. אבל נדב ואביהוא בלחודייהו שקילין הוו כשבעין סנהדרין דהוו משמשין קמי משה, ובגין כך מיתתהון מכפרא על ישראל ועל דא כתיב (ויקרא י:6) *ואחיכם כל בית ישראל יבכו את השריפה*.

© 2012, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

וא״ר שמעון *הבכור נדב*, כלומר ההוא דכל שבחא יקירא דיליה. מה שמיה, *נדב, ואביהוא* עאכ״ו דהני תרי לא אשתכחו כוותייהו בישראל.

וידבר יי׳ אל משה אחרי מות שני בני אהרן. רבי **[נז ע״א]** חזקיה פתח (ישעיה כט:22) *לכן כה אמר יי׳ אל בית יעקב אשר פדה את אברהם לא עתה יבוש יעקב ולא עתה פניו יחוורו וגו׳*. האי קרא קשיא לן, לכן *כה אמר יי׳ אשר פדה את אברהם* איבעי ליה, מאי *כה אמר יי׳ אל בית יעקב אשר פדה את אברהם*. אלא הכי אוקמוה קרא [p. 362] והא אתמר *דיעקב פדה את אברהם* ודאי. בההיא שעתא דנפל אברהם לגו נורא דכשדאי דנו דינוי. אמרו הא ישמעאל דנפיק מניה. אמר קב״ה הא יצחק דיושיט קדליה על גבי מדבחא. אמרו הא עשו דנפיק מניה. אמר קב״ה הא יעקב דנפיק מניה דהוא כרסייא שלימא וכל בנוי שלימין קמאי. אמרו הא ודאי בזכותא דא ישתזיב, הה״ד *אשר פדה את אברהם*.

לא עתה יבוש יעקב ולא עתה פניו יחורו כי בראותו ילדיו מעשה ידי בקרבו יקדישו שמי. מאן אינון *ילדיו*, אלין אנון חנניה מישאל ועזריה דאפילו גרמייהו לגו נורא יקידתא ליקרא דשמי.

לא עתה יבוש יעקב, מאי בעי הכא יעקב והא כתיב (דניאל א:6) *ויהי בהם מבני יהודה דניאל חנניה מישאל* [p. 363] *ועזריה*, *בני יהודה* אקרון ובגין כך *לא עתה יבוש* יהודה מבעי ליה, מאי *לא עתה יבוש יעקב*. אלא הכי תנינן בההוא שעתא דאכפיתו למנפל בנורא כל חד וחד ארים קליה ואמר גבי כל אינון עמין ומלכין ואפרסכיא. חנניה אמר (תהלים קיח:6-8) *יי׳ לי לא אירא מה יעשה לי אדם, יי׳ לי בעוזרי ואני אראה בשונאי, טוב לחסות ביי׳ מבטוח באדם*.

מישאל פתח (ירמיה מו:28) *ואתה אל תירא עבדי יעקב נאם יי׳ כי אתך אני כי אעשה כלה בכל הגוים אשר הדחתיך שמה ואותך לא אעשה כלה ויסרתיך למשפט ונקה לא אנקך*. בההוא שעתא דשמעו כלהו שמא דיעקב תווהו וחכו בלצנותא.

עזריה פתח ואמר (דברים ו:4) *שמע ישראל יי׳ אלהינו יי׳ אחד*. הה״ד (ישעיה מד:5) *זה יאמר ליי׳ אני וזה יקרא בשם יעקב וזה יכתוב ליי׳ ובשם ישראל יכנה*. *זה יאמר ליי׳ אני*, דא חנניה. *וזה יקרא בשם יעקב*, דא מישאל. *וזה יכתוב ידו ליי׳ ובשם ישראל יכנה*, דא עזריה.

ביה שעתא כנש קב״ה לכל פמיליא דיליה אמר לון באן מאלין מלין דאמרו אלין תלתא אשזיב לון. [p. 364] פתחו ואמרו (תהלים פג:19) *וידעו כי אתה שמך יי׳ לבדך עליון על כל הארץ*.

ביה שעתא אמר קב״ה כורסייא דילי בההוא מלה דכולהו חייכאן אשזיב לון, *לא עתה יבוש יעקב ולא עתה פניו יחורו*, כמה דקאים לגביה דאברהם בנורא יקום השתא לגבי דאלין,

© 2012, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

ההי״ד כה אמר יי׳ לבית יעקב אשר פדה את אברהם לא עתה יבוש יעקב ולא עתה פניו יחוורו מההוא כסופא דלצנותא.

תנא כלהו דהוו חייכאן מדא מילתא אתוקדו בההוא נורא וקטיל לון שביבא די נורא. מאן שזיב לאלין, על דהוו מצלן קמי קב״ה ומיחדן שמיה כדקא יאות ועל דמיחדן שמיה כדיאות אשתזיבו מגו אתון יקידתא. תרי בני אהרן קריבו אשתא נוכראה דלא אייחדו שמיה כדקא יאות ואתוקדו בנורא.

ר׳ יצחק אמר *אחרי מות*, וכתיב *וימותו*, כיון דאמר *אחרי מות* לא ידענא דהא *וימותו*. אלא הכי תנינן תרי מותי הוו, חד *לפני יי׳* וחד דלא הוו להון בנין דכל מאן דלא זכי לבנין מית הוא, בגין כך *אחרי מות וימותו*.

[p. 365] ר׳ אבא אמר מאי דכתיב (במדבר ג:4) *וימת נדב ואביהוא לפני יי׳ בהקריבם אש זרה לפני יי׳ במדבר סיני ובנים לא היו להם ויכהן אלעזר ואיתמר*, מה דא לגבי דא דכתיב *ובנים לא היו להם ויכהן אלעזר ואיתמר*. אלא רזא דמלה הא דאמינא *וימותו* בגין דלא הוו להון בנין, הכי הוא ודאי, אבל לא כשאר בני עלמא אע״ג דלא אינסיבו דהא אלין לא מיתו אלא מיתת גרמיהון אבל מיתת נפשהון לא מיתו. מנא לן, דכתיב (שמות ו:25) *ואלעזר בן אהרן* **[נז ע״ב]** *לקח לו מבנות פוטיאל לו לאשה ותלד לו את פנחס אלה ראשי אבות הלוים למשפחותם*. *אלה*, והא פנחס בלחודוי הוה וכתיב *אלה ראשי*. בגין כך מיתת גרמיהון מיתו מיתת נפשהון לא מיתו.

[p. 366] א״ר אלעזר ודאי משמע *אלה* ומשמע *ראשי*, ובגין כך כתיב (במדבר כה:7) *פנחס בן אלעזר בן אהרן הכהן*, וכתיב *ופנחס בן אלעזר בן אהרן הכהן היה כהן בימים ההם*, *פנחס בן אלעזר הכהן* איבעי ליה. אלא בכל אתר דאתא *פנחס בן אהרן הכהן* כתיב ואלעזר לא כתיב אלא *אלעזר הכהן* דכתיב (שם כז:21) *ולפני אלעזר הכהן יעמוד*, (שם לא:21) *ויאמר אלעזר הכהן וגו׳*, ועל דא מיתת גרמיהון מיתו, מיתת נפשהון לא מיתו.

ותנינן ברזא דמתניתין תרי זוג פן חס, והא אתמר י׳ זעירא ביני אתוון דפינחס דהא יו״ד כליל תרי כחדא ודא הוא רזא דמלה והא אוקמוה.

[p. 367] רבי אלעזר שאיל לאבוהי א״ל והא תרי אינון ותרי הוו, אמאי לא אשתכחו תרי.

א״ל תרי פלגי גופא הוו דהא לא אנסיבו ובגין כך בחד אתכלילו דכתיב *ותלד לו את פנחס אלה ראשי וגו׳*. ויו״ד *דפינחס* לא אתיהיב ליה לחברא אתוון אלא בשעתא דקני לקב״ה, אתי לישרא עקימא דחמא דהאי ברית את קדישא עייל זמרי ברשותא אחרא ובמה דאתעקס

© 2012, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

בקדמיתא אתתקן הכא בבתרייתא. בנוכראה אתעקם בקדמיתא דכתיב *בהקריבם אש זרה*, והכא בנוכראה אתתקן כמא דכתיב (מלאכי ב:11) *ובעל בת אל נכר*. מה להלן *אש זרה*, אוף הכא נמי *אשה זרה*.

[p. 368] מאי אתחזי הכא, אלא בקדמיתא רחיקא קריבו וכתיב *בהקריבם אש זרה לפני יי׳*, אוף הכא זמרי הוה קריב רחיקא, שמא דמלכא הוה קריב לגבי רחיקא. מיד (במדבר כה:7) *וירא פנחס בן אלעזר בן אהרן הכהן ויקם מתוך העדה*, הכא אתתקן עקימא דקדמיתא. כדין אתיהיב יו״ד בשמיה לחברא אתוון כחדא ואתבשר *בשלום*. [p. 369] מאי *שלום*, בההוא כתרא דחבו בקדמיתא דכתיב *הנני נותן לו את בריתי שלום*, *את בריתי* ממש, בההוא כתרא אתערו קטטותא בקדמיתא והשתא דאתתקן *הנני נותן לו את בריתי שלום*, *בריתי* ממש תהא עמיה, ובגין כך אתיהיב בשמיה יו״ד זעירא דהא מאתוון זעיראן היא לאחזאה דהא אתתקן מה דאתעקם בקדמיתא והא אשלימת עמיה.

אתא רבי אלעזר ונשיק ידוי, אמר בריך רחמנא דשאילנא האי מלה ולא אתאביד מנאי.

תאנא א״ר יוסי בההוא יומא דכפורי אתתקן פרשתא דא לכפרא על ישראל בגלותא בגין דסדרא דיומא דא הכא אתסדר ובגין דמיתתהון דבני אהרן מכפרא על ישראל. מכאן אוליפנא כל ההוא בר נש דיסורי דמאריה אתיין עליה כפרה דחוביא אינון, וכל מאן דיצטער על יסוריהון דצדיקייא מעבירין חובייהו. ועל דא ביומא דין קורין *אחרי מות שני בני אהרן* ושמעין עמא ויצטערון על אבודיהון דצדיקייא ויתכפר להו חובייהו, וכל מאן דיצטער על אבודיהון דצדיקייא או יחות דמעין עלייהו קב״ה מכרזא עליה ואומר (ישעיה ו:7) *וסר עונך וחטאתך תכופר*, ולא עוד אלא דלא ימותון בנוי ביומוי ועליו כתיב [p. 370] (שם נג:10) *יראה זרע יאריך ימים וחפץ יי׳ בידו יצלח*.

ויאמר יי׳ אל משה דבר אל אהרן אחיך ואל יבא בכל עת אל הקדש וגו׳. רבי שמעון פתח (קהלת א:7) *כל הנחלים הולכים אל הים והים איננו מלא אל מקום שהנחלים הולכים שם הם שבים ללכת*. אמר רבי שמעון תווהנא על בני עלמא דהא לית להון עיינין למחזי ולבא לאשגחא ולא ידעין ולא שוויין לבייהו לאסתכלא ברעותא דמאריהון. היך ניימין ולא מתערין משנתייהו עד דלא ייתי ההוא יומא דחפי עליהון חשוכא וקבלא ויתבע **[נח ע״א]** מאריה דפקודנא חושבנא מנייהו, וכרוזא קארי כל יומא עלייהו (משלי א:22) *עד מתי פתאים תאהבו פתי*, (שם ט:4-5) *מי פתי יסור הנה, לכו* [p. 371] *לחמו בלחמי וגו׳*, ולית מאן דירכין אודניה ולית מאן דיתער לביה.

© 2012, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

ת״ח זמינין דרי בתראי דייתון דיתנשי אורייתא מבינייהו וחכימי לבא יתכנשון לאדרא קדישא ולא אשתכח מאן דסגיר ופתח. ווי לההוא דרא. ומכאן ולהלאה לא יהא דרא כדרא הדין עד דייתי מלכא משיחא ומנדעא יתער בעלמא דכתיב (ירמיה לא:34) *כי כלם ידעו אותי מקטנם ועד גדולם*.

ת״ח (בראשית ב:10) *ונהר יוצא מעדן להשקות את הגן*, ותנינן מה שמיה דההוא נהרא, אוקמינן *יובל* שמיה דכתיב (ירמיה יז:8) *ועל יובל ישלח שרשיו*. ובספרא דרב המנונא סבא חיים שמיה דמתמן נפקין חיים [p. 372] לעלמא ואינון אתקרון חיי מלכא, והא אוקמינן ההוא אילנא רבא ותקיף דמזון לכלא ביה אקרי עץ חיים אילנא דנטע שרשוהי באינון חיים וכלא הוא שפיר.

ותאנא ההוא נהר אפיק נחלין עמיקין במשח רבות לאשקאה גנתא ולרוויי אילנין ונטיעין דכתיב (תהלים קד:16) *ישבעו עצי יי׳ ארזי לבנון אשר נטע*, ואינון נחלין נגדין ואתמשכן ומתכנשין בתרין קיימין ולאינון ברייתי קרינן להו (מלכים א ז:21) יכי״ן ובוע״ז ושפיר. ומתמן נפקין כל אינון נחלין ושדיין לון בחד דרגא דאתקרי צדיק דכתיב (משלי י:25) *וצדיק יסוד עולם*, וכלהו אזלין ומתכנשין לההוא אתר דאקרי ים והוא ימא דחכמתא הה״ד (קהלת א:7) *כל הנחלים הולכים אל הים וגו׳*.

[p. 373] דאי תימא דהא מטו לאתר דא ופסקין ולא תייבין, לבתר כתיב *אל מקום שהנחלים הולכים שם הם שבים ללכת*, בגין דההוא נהרא לא פסיק לעלמין. *הם שבים*, לאן אתר הם *שבים*, לאינון תרין קיימין נצח והוד. *ללכת*, בהאי צדיק לאשתכחא ברכתאן וחידו. והיינו רזא דתנינן (תהלים קד:26) *לויתן זה יצרת לשחק בו*. ועל דא *כלם אליך ישברון לתת אכלם בעתו*. מאן *בעתו*, *עתו* דצדיק, דא מטרוניתא דאתקרי *עתו* דצדיק, ובגין כך כלהו מחכאן להאי *עתו*, כלהו דתתאי מהאי אתר אתזנו, ורזא דא אוקימנא (שם קמה:15) *עיני כל אליך ישברו ואתה נותן להם את אכלם בעתו* כמה דאוקימנא.

ת״ח בשעתא דהאי *כל* מבסם *לעתו* ומתברך מניה כלהו עלמין בחדו כלהו עלמין בברכאן, כדין שלמא אשתכח בעלאי ובתתאי. וכד גרמין חייבי עלמא ותמן לא אשתכחו ברכאן דאינון נחלי וינקא מסטרא אחרא כדין דינין מתערין בעלמא ולית שלמא אשתכח, וכד בעאן בני עלמא לאתברכא לא יכלין אלא על ידא דכהנא בגין [p. 374] דיתער כתרא דיליה ויתברך מטרוניתא וישתכחו ברכאן בכלהו עלמין.

תאנא בההוא שעתא דבעא משה קמי קב״ה מלה דא אמר ליה אי בני עלמא יתובון קמך על ידא דמאן מתברכאן. א״ל קב״ה ולי את אמר, *דבר אל אהרן אחיך* דהא בידיה מסרית ברכאן לעילאי ותתאי.

© 2012, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

ויאמר יי׳ אל משה דבר אל אהרן אחיך ואל יבא בכל עת אל הקדש. א״ר אבא זמנין אית קמי קב״ה לאשכחא רעוון ולאשכחא ברכאן ולמתבע בעותיה, וזמנין דרעוון לא אשתכחן וברכאן לא מזדמנן ודינין קשיין מתערין בעלמין, וזמנין דדינא תלי.

ת״ח זמנין אית בשתא דרעווא אשתכח וזמנין אית בשתא דדינא אשתכח ותליא, וזמנין אית בירחא דרעווא **[נח ע״ב]** אשתכח בהו וזמנין אית בירחא דדינין אשתכחו ותליין על כלא, וזמנין אית בשבי דרעוון משתכחן וזמנין אית בשבי דדינין משתכחן בעלמא, זמנין אית ביומי דרעוואן משתכחי ועלמא מתבסם וזמנין אית ביומי דדינין תליין ומשתכחן, ואפילו בשעתי.

[p. 375] ועל דא כתיב (קהלת ג:1) *ועת לכל חפץ*, וכתיב (תהלים סט:14) *עת רצון*, וכתיב (תהלים י:1) *למה יי׳ תעמוד ברחוק תעלים לעתות בצרה*, וכתיב (ירמיה לא:3) *מרחוק יי׳ נראה לי*. וזמנין דאיהו קריב דכתיב (ישעיה נה:6) *דרשו יי׳ בהמצאו קראוהו בהיותו קרוב*, (תהלים קמה:18) *קרוב יי׳ לכל קוראיו*. בגין כך *ואל יבא בכל עת אל הקודש*.

ר׳ שמעון אומר הא אוקימנא מילי *בעתו* והכי הוא ודאי והכא אתא קב״ה לאזהרא לאהרן דלא יטעה בההוא חובא דטעו בנוי דהא האי *עת* ידיעא, בגין כך לא יטעה לחבר *עת* אחרא לגביה דמלכא הה״ד *ואל יבא בכל עת אל הקדש*, כלומר אע״ג דיחמי עידן דיתמסר בידא דאחרא לאתנהגא עלמא ויתמסר בידוי לא יחיד ביה לקרבא לה לקדשא דהא אנא ושמי חד הוא. בגיני כך *אל יבא בכל עת אל הקדש*. [p. 376] ואי בעי למנדע במה ייעול *אל הקדש*, *בזאת יבא אהרן אל הקדש* דהא איהו *עת* דאחיד בשמי, בהאי דרשימא בשמי ייעול *אל הקדש* אבל *ואל יבא בכל עת אל הקדש*.

תאנא א״ר יוסי כתיב (קהלת ג:11) *את הכל עשה יפה בעתו*. האי מלה אוקמיה בוסינא קדישא והכי הוא דתניא *את הכל עשה יפה בעתו*, *את הכל* ודאי, *עשה יפה בעתו*, דא בדא ולא אתערבן אחרנין בינייהו, *בעתו* ממש ולא באחר. בגיני כך אזדהרותא לאהרן *ואל יבא בכל עת אל הקדש*, אבל במאי ייעול, *בזאת* כמא דאוקימנא, *בזאת יבא אהרן אל הקדש*.

רבי אלעזר הוה יתיב קמי אבוי, א״ל כתיב בכנישתא דקרח (במדבר טז:33) *ויאבדו מתוך הקהל*. מאי *ויאבדו*, אלא כמה דכתיב (ויקרא כג:30) *והאבדתי את הנפש ההיא מקרב עמה*.

[p. 377] אמר ר׳ שמעון שאני בני אהרן דלא כתיב בהו אבידה כאינון בכנישתא דקרח דכתיב בהו אבידה, וכתיב (במדבר יז:27) *כלנו אבדנו*, לאכללא אינון דאקריבו קטרת בוסמין מאתן וחמשין דאתאבידו ודאי ואלין לא אתאבידו.

© 2012, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

א"ל כתיב *ואל יבא בכל עת אל הקדש*, וכתיב *בזאת יבא אהרן אל הקדש*. כיון דאמר *ואל יבא בכל עת* אמאי לא כתיב במאי זמנא ייעול.

א"ל אלעזר והא אתמר ומלה חד הוא וזמנא הוו ידעי כהני, אבל על מה דחאבו בעי לאזדהרא הכא והא אתמר.

א"ל ואנא הכי סבירנא ובגין לאתיישבא מלה בעינא.

ת"ח כל קרבנין ועלוון נייחא דקב"ה, אבל לא הוה נייחא כמא דהאי קטרת דקטרת מעליא מכלא ובגין כך הוו מעלין ליה לגו לגו בלחישו והא אתמר. ובגין כך לא נענשו בני נשא בשאר קרבנין ועלוון כמו בקטרת דכל פולחנא דקב"ה הכא אתקטר ואתקשר יתיר מכלא וע"ד אקרי קטרת, והא אתמר (משלי כז:9) *שמן וקטרת ישמח לב*.

[p. 378] ר' שמעון פתח ודרש (שיר א:3) *לריח שמניך טובים שמן תורק שמך על כן עלמות אהבוך*. האי קרא אסתכלנא ביה והכי הוא. *לריח*, דא ריח קטרת דאיהו יקירא מעליא ופנימאה מכלא וכד סליק ההוא ריח לאתקשרא בההוא משח רבות דנחלי מבועא אתערבון דא בדא ואתקטרו כחדא וכדין אינון משחין טבאן לאנהרא הה"ד *לריח שמניך טובים*. וכדין אתרק משחא מדרגא לדרגא באינון דרגין דאקרון שמא קדישא הה"ד *שמן תורק שמך*.

על כן עלמות אהבוך. מאי *עלמות*, כמא דאוקימנא עולמות, עולמות ממש.

ד"א *על כן עלמות אהבוך*, כד"א (תהלים מו:1) *על עלמות שיר* וכלא חד. [p. 379] ובספרא דרב המנונא סבא כתיב מאי *עלמות*, כד"א (משלי לא:15) *ותקם בעוד לילה ותתן טרף לביתה וחק* **[נט ע"א]** *לנערותיה*. *נערותיה*, הני *עלמות*, *אהבוך*, לברכא שמך ולזמרא קמך, ומתמן אשתכח ברכאן בכלהו תתאי ואתברכאן עלאין ותתאין.

ד"א *על כן עלמות אהבוך*, שפיר הוא מאן דאמר *על מות אהבוך* דהא במלה דא מאריהון דדינין אתבסמן, ובגין דהאי קטרת אתקטר במשחא דלעילא יתיר אתחשיב קמי קב"ה מכל קרבנין ועלוון.

אמרה כנסת ישראל אנא כקטרת ואת כמשחא. *משכני אחריך נרוצה וגו'*. *נרוצה*, כד"א *על כן עלמות אהבוך*, אנא וכלהו אכלוסין דהא כלהו בי אחידן ועל כן *משכני* דהא בי תליין.

הביאני המלך חדריו, ואם ייעול לי מלכא באדרוי *נגילה ונשמחה בך*, אנא וכלהו.

תאנא כלהו אכלוסין בשעתא דכנסת ישראל חדאת ומתברכא כלהו חדאן ומתברכאן ודינא לא שריא כדין בעלמא, ועל דא כתיב (תהלים צו:11) *ישמחו השמים ותגל הארץ וגו'*.

[p. 380] *כי בענן אראה על הכפרת*. א"ר יהודה זכאין צדיקייא דקב"ה בעי ביקריהון. ותנינן מלך בשר ודם אי בר נש רכיב על סוסיא דיליה בר קטולא הוא, קב"ה ארכיב לאליהו על

© 2012, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

דיליה דכתיב (מלכים ב ב:11) *ויעל אליהו בסערה השמימה וגו'*. הכא מה כתיב, *ולא ימות כי בענן אראה על הכפרת*, וקב"ה עייליה למשה ביה דכתיב (שמות כד:18) *ויבא משה בתוך הענן*, *בתוך הענן* ממש.

כי בענן אראה על הכפרת. תאנא אתר דהוו שראן אינון כרובים כמא דאוקימנא כרובים על את יתבין. ותאנא תלת זמני ביומא אתרחיש נסא בגדפייהו, בשעתא דאתגלי עלייהו קדושא דמלכא אינון מגרמייהו סלקין גדפייהו ופרשין לון וחפיין על כפורתא, לבתר קמטין גדפייהו ונאחי לון בגופייהו הה"ד (שם כה:20) *ויהיו הכרובים פורשי כנפים למעלה*, *פורשי* ולא פרושי, *סוככים בכנפיהם על הכפורת*, ולא סכוכים, דהא באת הוו קיימי וחדאן בשכינתא.

[p. 381] א"ר אבא מה בעא הכא *כי בענן אראה על הכפרת*, וכתיב *בזאת יבא אהרן אל הקדש*, והא כהנא לא חמי בשעתא דהוה עאל. אלא עננא נחית וכד הוה נחית מטא עד האי כפרת ומתערין גדפייהו דכרובים ואקשי להו ואמרי שירתא.

ומאי שירתא אמרי, (תהלים צו:4) *כי גדול יי' ומהלל מאד ונורא הוא על כל אלהים*. האי כד סלקי גדפייהו, בשעתא דפרסין להו אמרי (שם:5) *כי כל אלהי העמים אלילים ויי' שמים עשה*. כד חפיין על כפורתא אמרי (שם צח:9) *לפני יי' כי בא לשפוט הארץ ישפוט תבל בצדק ידין לאומים במישרים*. וקלהון הוה שמיע כהנא במקדשא, כדין שוי קטרת באתריה ואתכוון במאי דאתכוון בגין דיתברך כלא, וקליהון דגדפייהו דכרובייא סלקין ונחתין וזמרי שירתא, מחפיין לכפורתא וסלקי להו הה"ד *סוככים בכנפיהם*, *סוככים* דייקא. ומנ"ל דקליהון אשתמע, כדכתיב (יחזקאל א:24) *ואשמע את קול כנפיהם וגו'*.

[p. 382] אמר רבי יוסי *ידין לאומים במישרים*. מהו *במישרים*, כד"א *מישרים אהבוך*, לאכללא תרין כרובים דכר ונוקבא, *מישרים* ודאי, ועל דא *ידין לאומים במישרים*. וכתיב (במדבר ז:89) *וישמע את הקול מדבר אליו מבין שני הכרובים וידבר אליו*.

ר' יצחק אמר מכאן אוליפנא דכל אתר דלא אשתכח דכר ונוקבא לא כדאי למחמי אפי שכינתא הה"ד (תהלים קמ:14) *ישבו ישרים את פניך*. ותנינן כתיב (דברים לב:4) *צדיק וישר הוא*, דכר ונוקבא, אוף הכא כרובים דכר ונוקבא, ועלייהו כתיב (תהלים צט:4) *אתה כוננת מישרים*, *ידין לאומים במישרים*, ובגיני כך (שמות כה:20) *ופניהם איש אל אחיו* והא אוקימנא.
[נט ע"ב]

[p. 383] תניא ר' יוסי אומר זמנא חדא אצטריך עלמא למטרא, אתו לקמיה דר' שמעון ר' ייסא ור' חזקיה ושאר מן חברייא, אשכחוה דהוה אזיל למחמי לר' פנחס בן יאיר. כיון דחמא לון פתח ואמר (תהלים קלג:1) *שיר המעלות הנה מה טוב ומה נעים שבת אחים גם יחד*.

© 2012, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

מאי *שבת אחים גם יחד*, כד״א *ופניהם איש אל אחיו*. בשעתא דהוו חד בחד משגיחין אנפין באנפין כתיב *הנה מה טוב ומה נעים*, וכד מהדר דכורא אנפוי מן נוקבא ווי לעלמא. כגוונא דא כתיב (משלי יג:23) *ויש נספה בלא משפט*, *בלא משפט* ודאי, וכתיב (תהלים פט:15) *צדק ומשפט מכון כסאך*, דלא אזיל דא בלא דא, וכד *משפט* אתרחקא *מצדק* ווי לעלמא, כדין כתיב *ויש נספה בלא משפט*.

[p. 384] והשתא חמינא דאתון אתיתון על דדכורא לא שריא בנוקבא. אמר אי לדא אתיתון גבאי תובו דהא יומא אסתכלנא דיתהדר כלא למישרי אפין באפין, ואי לאורייתא קא אתיתון שרו גבאי.

אמרו ליה לכלא קא אתינא לגבי דמר, שמיט חד מינן לאתבשרא לאחנא שאר חברי ואנן נתיב לקמיה דמר.

עד דהוו אזלי פתח ואמר (שיר א:5) *שחורה אני ונאוה בנות ירושלם*. אמרה כנסת ישראל קמי קב״ה *שחורה אני* מן גלותא *ונאוה* בפקודי אורייתא, דאע״ג דישראל בגלותא לא שבקי לון.

כאהלי קדר, דאינון ביני טוריא ואתקדרו אפייהו תדירא, ועם כל דא *כיריעות שלמה*, כההוא חיזו שמיא למדכי דכתיב (תהלים קד:2) *נוטה שמים כיריעה*.

אל תראוני שאני שחרחורת. מ״ט *שאני שחרחורת*, *ששזפתני השמש*, דלא אסתכל בי שמשא לאנהרא לי כדיאות.

[p. 385] ישראל מה אינון אמרין, *בני אמי נחרו בי*. מאן *בני אמי*, רברבין ממנן תריסין על שאר עמין.

ד״א בני אמי ממש שנאמר (איכה ב:1) *השליך משמים ארץ וגו׳*. וכד *השליך משמים ארץ שמוני נוטרה את הכרמים*. מ״ט, בגין *דכרמי שלי לא נטרתי*. ותנינן *בני אמי* ודאי אסתכמו עלי כלומר כד אתעדי *ארץ משמים* כמא דאוקימנא דכתיב (שמות ב:4) *ותתצב אחותו מרחוק*.

והכא אתמר ודאי *הנה מה טוב ומה נעים שבת אחים גם יחד*, הא אוקימנא כמא [p. 386] דכתיב (ויקרא כו:44) *ואף גם זאת*. *שבת אחים* בכלל, כיון דכתיב *גם* לאכללא כל אינון דלעילא דכל שולטנותא בההוא אתר אשתכח.

ד״א *הנה מה טוב ומה נעים שבת אחים גם יחד*, אלין אינון חברייא בשעתא דאינון יתבין כחדא ולא מתפרשן דא מן דא. בקדמיתא אתחזון גוברי מגיחי קרבא דבעי לקטלא דא לדא, לבתר נראין ברחימותא באחוה. קב״ה מהו אומר, *הנה מה טוב ומה נעים שבת אחים גם יחד*, גם לאכללא עמהון שכינתא. ולא עוד אלא דקב״ה אצית למלולייהו וניחא ליה וחדי בהו

© 2012, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

הה״ד (מלאכי ג:16) *אז נדברו יראי ייי איש אל רעהו ויקשב ייי וישמע ויכתב בספר זכרון לפניו וגו׳.*

[p. 387] ואתון חברייא דהכא כמא דהויתון מן קדמת דנא, מכאן ולהלאה לא תתפרשון דא מן דא עד דקב״ה חדי עמכון ויקרי עלייכו שלם וישתכח בגינכון שלמא בעלמא הה״ד (תהלים קכב:8) *למען אחי ורעי אדברה נא שלום בך.*

אזלו עד דמטו לבי ר׳ פנחס. נפק ר׳ פנחס ונשקיה אמר זכינא לנשקא שכינתא זכאה חולקי. אתקין להו טיקלי דערשי קפטורי דקילטא. [p. 388] אמר ר׳ שמעון אורייתא לא בעי הכי. אעבר לון ויתיבו.

א״ר פנחס עד לא ניכול נשמע ממארא דאורייתא מלה דהא ר׳ שמעון כל מלוי באתגלייא אינון, גברא דלא דחיל מעילאי ותתאי למימר לון. לא דחיל מעילאי דהא קב״ה אסתכם **[ס ע״א]** ביה, לא דחיל מתתאי דאריה לא דחיל מבני ענא.

א״ר שמעון לרבי אלעזר בריה אלעזר קום בקיומך ואימא מלה חדתא לגבי ר׳ פנחס ושאר חברייא.

[p. 389] קם ר׳ אלעזר, פתח ואמר *וידבר ייי אל משה אחרי מות שני בני אהרן בקרבתם לפני ייי וימותו*. האי קרא אית לאסתכלא דאתחזי דיתירא הוא דהא כתיב בתריה *ויאמר ייי אל משה דבר אל אהרן אחיך*, מכאן שירותא דפרשתא, האי קרא דלעילא מהו דכתיב *וידבר ייי אל משה*, מאי הוא דאמר ליה, ולבתר *ויאמר ייי אל משה*. אלא בשעתא דקב״ה יהב קטרת בוסמין לאהרן בעא דלא ישתמש ביה בחייוי בר נש אחרא. מ״ט, משום דאהרן אסגי שלם בעלמא. א״ל קב״ה את בעית לאסגאה שלם בעלמא ועל ידך יסגא שלם לעילא, הא קטורת בוסמין יהא בידך מסור מכאן ולהלאה ובחייך לא ישתמש ביה בר נש אחרא. נדב ואביהוא אקדימו בחיי אבוהון לקרבא מה דלא אתמסר להו ומלה דא גרים לון דטעו ביה.

ותאנא משה הוה מהרהר מאן גרם לון טעותא דא והוה עציב. מה כתיב, *וידבר ייי אל משה אחרי מות שני בני אהרן*, ומה אמר ליה, *בקרבתם לפני ייי וימותו*, בהקריבם לא כתיב [p. 390] אלא *בקרבתם*. א״ל קב״ה משה דא גרמא להו דדחקו שעתא בחיי אבוהון וטעו בה היינו דכתיב (ויקרא י:1) *אשר לא צוה אותם, אותם לא צוה*. ומה תרי בני אהרן על דדחקו שעתא בחיי אבוהון גרמו לגרמייהו כל כך, אנא לקמי אבא ור׳ פנחס ושאר חברייא על אחת כמה וכמה. אתא ר׳ פנחס ונשקיה וברכיה.

רבי שמעון פתח ואמר (שיר ג:7-8) *הנה מטתו שלשלמה ששים גבורים סביב לה מגבורי ישראל, כולם אחוזי חרב מלומדי מלחמה אשי חרבו על יריכו מפחד בלילות. הנה מטתו*

© 2012, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

שלשלמה, מאי *מטתו*, דא כורסי יקרא דמלכא דכתיב (משלי לא:11) *בטח בה לב בעלה ושלל לא יחסר*.

[p. 391] *שלשלמה*, מלכא דשלמא כלא דיליה.

ששים גבורים סביב לה, דאתאחדן בסטרהא מדינא קשייא ואקרון שתין פולסי דנורא דההוא נער אתלבש בהו. מימיניה שננא דחרבא, משמאליה גומרי דנורא תקיפא דמתאחדן בקליפוי בשבעין אלף להטי נורא דאכלא, ואינון שתין מזייני זיונין קשיין ומאינון גבורן תקיפין דההוא גבורא עלאה דקב״ה הה״ד *מגבורי ישראל*.

ותאנא האי ערסא מה כתיב ביה, *ותקם בעוד לילה*, כד ינקא בסטרא דדינא. *ותתן טרף לביתה*, מאי *טרף*, כד״א (מיכה ה:7) *וטרף ואין מציל*, היינו דכתיב *כלם אחזי חרב מלומדי מלחמה*, זמינין בכל אתר למעבד דינא ואקרון מארי דיבבא ויללא.

[p. 392] *איש חרבו על ירכו*, כד״א (תהלים מה:4) *חגור חרבך על ירך גבור*. *מפחד בלילות*, והא אוקימנא מפחדה דגיהנם וכו׳, אבל *מפחד בלילות* כלומר כל דא מאן אתר נטלין דא, *מפחד*, מההוא אתר דאקרי פחד כד״א (בראשית לא) *ופחד יצחק היה לי*, *וישבע יעקב בפחד אביו יצחק*. *בלילות*, בזמנא דאינון מתפקדין למעבד דינא.

ותאנא (משלי לא:16) *זממה שדה ותקחהו וגו׳*, הה״ד (איוב מ:20) *וכל חית השדה ישחקו שם*, ועל דא כתיב (תהלים קד:25-26) *זה הים גדול ורחב ידים*, *שם אניות יהלכון וגו׳*, כד״א (משלי לא:14) *היתה כאניות סוחר ממרחק תביא לחמה*, *ממרחק* ודאי, מרישא דמוחא ומעילא דרישא, *תביא לחמה* על ידא דצדיק כד מזדווגין כחד, כדין חדו בכלא הה״ד *לויתן זה יצרת לשחק בו*.

[p. 393] ותאנא אלף וחמש מאות מארי תריסין מארי דשולטנותא אתאחדן מהאי סטרא דאינון גברין. בידוי דההוא דאקרי נער ד׳ מפתחאן רברבן. תנינייא אזלין תחות ספינא **[ס ע״ב]** דימא רבא לארבע זווין, דא אזיל לסטרא דא ודא אזיל לסטרא דא ודא אזיל לסטרא דא ודא אזיל לסטרא דאחורי. ארבע חיזו דאנפין אתחזיין בהו וכד אתכלילן בחד כתיב (יחזקאל א:10) *ודמות פניהם פני אדם*, *פניהם* דכלא אפי רברבי אפי זוטרי כלילן לעילא.

[p. 394] תרי סלקין ושאטין ותרי מגרופיאן בידייהו. אלף טורין עאלין וסלקין בכל יומא משקיו דההוא ימא, לבתר אתעקרו מנה וסלקין לימא אחרא. לית חושבנא לאינון דאתאחדן בשערהא.

© 2012, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

תרין בנין ינקין כל יומא דאקרון מאללי ארעא ודא הוא רזא דספרא דצניעותא דכתיב (יהושע ב:1) *וישלח יהושע בן נון מן השטים שנים אנשים מרגלים חרש לאמר*, ואלין ינקין מתחות סטרי אברהא.

תרין בנת בתחות רגלהא ועל דא כתיב (בראשית ו:2) *ויראו בני האלהים את בנות האדם וגו׳*, ואלין אתאחדן בטופרי דההוא ערסא ודא הוא דתנינן (מלכים א ג:16) *אז תבאנה שתים נשים זונות אל המלך*, *אז תבאנה* ולא מקדמת דנא. ובזמנא דישראל לתתא אהדרו קדל מבתר קב״ה מה כתיב, (ישעיה ג:12) *עמי נוגשיו מעולל ונשים משלו בו* ודאי.

[p. 395] בידא שמאלא שבעין ענפין דמגדלין בין נוני ימא כלהו סומקי כוורדא ועילא מנהון ענפא חד סומקא יתיר, דא סליק ונחית, כלהו אתחפיין בשערהא.

מאריה דלישנא בישא כד נחית חוייא אתעבד מקפץ על טורין מדלגא על טינרין עד דישכח טרפא דיחיד בטופריה וייכול, כדין שכיך ויתחזר לישניה לטב. זכאין ישראל דזמני ליה טרפא. אהדר לאתריה עייל לנוקבא דתהומא רבא.

[p. 396] כד סליק מארי דרמחין וסייפין לית לון חושבנא סוחרניהון דאינון שתין עלאין דסוחרניה דההוא ערסא, אלף אלפין ורבוא רבוון קיימין לכל סטרין והאי ערסא לעילא ומניה אתזנו ליה פלחין כלהו לקמיה יקומון. מתחות כלהו נפקין כמה אלפין ורבוון דלית לון חושבנא ונחתין ושאטין עלמא עד דתקעין מארי דשופרא ומתכנשי, והני בזוהמא דטופרי אחידן.

דא ערסא כליל לון, דא ערסא רגלוי אחידן בארבע סטרי עלמא, כלא עאלין בכללא ואשתכח לעילא ואשתכח לתתא, *בשמים ממעל ועל הארץ מתחת*. ועל דא כתיב *הנה*. מאי *הנה*, בגין דזמינא בכלא לעילא ותתא, ורשומא האי ערסא מכלא, אדנ״י אתקרי רבונא דכלא רשימא בין חילייא.

[p. 397] בגיני כך בעי לכוונא מלי דלעילא ליחדא שמא קדישא מאתר דבעיא ליחדא, ועל דא תנינן כתיב *בזאת יבא אהרן אל הקדש*, בהאי בעי לקרבא קדושא לאתריה, מהאי אתר בעי בר נש לדחלא מקב״ה. ועל דא כתיב (דברים לב:29) *לו חכמו ישכילו זאת*, מיד *יבינו לאחריתם*, כלומר אי יסתכלון בני נשא היך אחידא *זאת* בכל חיילהא והיך מתמנן קמה כל אינון חיילין ואחידן בפולחנה לאתפרעא מן חייביא מיד *יבינו לאחריתם* ויסתמרון עובדיהון ולא יחובון קמי מלכא קדישא.

תו אמר ר׳ שמעון כל בר נש דזכי למילף אורייתא ונטיר לה האי *זאת* נטיר ליה לבר נש וגזר עמיה קיימא על קיימא דיליה דלא אתעדי מניה ומן בנוהי ומן בני בנוהי לעלמין הה״ד (ישעיה נט:21) *ואני זאת בריתי אותם וגו׳*.

© 2012, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

יתבו למיכל, עד דאכלו אמר ר׳ שמעון לחברייא כל חד וחד לימא מלה דאורייתא על פתורא לקמיה דרבי פנחס.

פתח רבי חזקיה ואמר (שם נ:4) *יי׳ אלהים נתן לי לשון למודים לדעת לעות את יעף דבר וגו׳.* זכאין [p. 398] אינון ישראל דקב״ה אתרעי בהו מכל שאר עמין ויהיב **[סא ע״א]** להו חלק שמיה קדישא. ובמה אחידאן ישראל בשמא קדישא, בגין דזכו באורייתא דכל מאן דזכי באורייתא זכי ביה בקב״ה.

ותנינן קמיה דמר מאי קדש, שלימותא דכלא דאקרי חכמה עלאה, ומהאי אתר נפקי נחלין ומבועין לכל עיבר עד דמטו להאי זאת ומאתר דא אתער רוח קדישא. והאי זאת כד מתברכא אתקרי קדש ואתקרי חכמה וקראן לה רוח הקדש כלומר רוח מההוא קדש דלעילא. וכד נפקין ומתערין מניה רזי דאורייתא כדין יתקרי לשון הקדש.

ובשעתא דנגיד ההוא רבות קודשא לאינון תרי קיימין דאקרון צבאות מתכנש תמן, וכד נפיק מתמן בההוא דרגא דאקרי יסוד להאי חכמה זעירא כדין יתקרי *לשון למודים* ונפיק לאתערא לאינון קדישי עליונין. כדין כתיב *יי׳ אלהים נתן לי לשון למודים לדעת לעות את יעף דבר*, וקב״ה יהיב האי לבוצינא קדישא ר׳ שמעון, ועוד דסליק ליה לעילא לעילא, בגין כך כל מלוי באתגלייא אתמרו ולא אתכסיין, עליה כתיב (במדבר יב:8) *פה אל פה אדבר בו ומראה ולא בחידות.*

[p. 399] פתח רבי ייסא ואמר (מלכים א ה:26) *ויי׳ נתן חכמה לשלמה כאשר דבר לו ויהי שלום בין חירם ובין שלמה וגו׳. ויי׳ נתן חכמה לשלמה*, דא הוא דתנינן ביומוי דשלמה מלכא קיימא סיהרא באשלמותא.

כאשר דבר לו, כד״א (ד״ה ב א:12) *החכמה והמדע נתון לך*.

ויהי שלום בין חירם ובין שלמה, וכי מה בין האי להאי. אלא הכי תנינן *ויי׳ נתן חכמה לשלמה* והאי חכמה במאי אוקים ליה, בהאי בקדמיתא דשלמה עבד דנחית לחירם מההוא דרגא דאמר (יחזקאל כח:2) *מושב אלהים ישבתי*, דתניא חירם מלך צור עבד גרמיה אלהא, בתר דאתא שלמה עבד ליה בחכמתיה דנחית מההוא עיטא ואודי ליה לשלמה, ובגין כך (מלכים א ה:26) *ויהי שלום בין חירם ובין שלמה.*

ותנינן א״ר יצחק א״ר יהודה דשדר ליה חד שידא ונחית ליה שבעה מדורין דגיהנם וסלקיה ושדר ליה פתקין בכל יומא ויומא בידיה עד דאהדר ואודי ליה לשלמה. [p. 400] ותנינן שלמה ירית ליה לסיהרא בכל סטרוי ובגין כך בכלא שליט בחכמתיה, ור׳ שמעון בן יוחאי שליט בדריה על כל בני עלמא דכל אינון דסלקין בדרגין לא סלקין אי לא שלמין עמיה.

© 2012, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

פתח רבי יוסי ואמר (שיר ב:14) *יונתי בחגוי הסלע בסתר המדרגה הראיני את מראיך השמיעיני את קולך כי קולך ערב ומראך נאוה*. *יונתי*, דא כנסת ישראל דלא שבקת בר זוגה לעלמין, כך כנסת ישראל לא שבקת לקב״ה.

בחגוי הסלע, אלו ת״ח דלא משתכחין בנייחא בעלמא דין.

בסתר המדרגה, אלו צנועין דבהון חסידים דבהון דחלין לקב״ה דשכינתא לא אעדי מנייהו לעלמין.

כדין קב״ה מתבע בגינה דכנסת ישראל ואמר *הראיני את מראיך השמיעני את קולך כי קולך ערב*, דלית קלא אשתמע לעילא אלא קלא דאינון דמתעסקין באורייתא.

ותאנא כל אינון דמתעסקי באורייתא דיוקניהון אתחקק לעילא קמי קב״ה וקב״ה משתעי בהו כל יומא ומסתכל בהו, וההוא קלא דהכא סליק ובקע כל אינון רקיעין עד דסליק קמי קב״ה, כדין כתיב *כי קולך ערב ומראך נאוה*. והא קב״ה חקק דיוקנא דר׳ שמעון לעילא לעילא וקליה סלקא ומתעטרא בכתרא קדישא עד דקב״ה מתעטר ביה בכלהו עלמין [p. 401] ומשתבח ביה, עליה כתיב (ישעיה מט:3) *ויאמר לי עבדי אתה ישראל אשר בך אתפאר*.

פתח ר׳ חייא ואמר (קהלת ג:15) *מה שהיה כבר נקרא שמו ואשר להיות וגו׳*. *מה שהיה כבר*, היינו דתנינן עד לא ברא קב״ה האי עלמא הוה בארי עלמין וחריב לון עד **[סא ע״ב]** דקב״ה סליק ברעותיה למברי האי עלמא ואמליך באורייתא, כדין אתתקן בתקונוי ואתעטר בעטרוי וברא האי עלמא. וכל מה דאשתכח בהאי עלמא הא הוה קמיה והא סליק מקמיה ואתתקן קמיה.

[p. 402] ותאנא כל אינון דארי עלמא דאשתכחו בכל דרא ודרא עד לא ייתון לעלמא הוו קיימי קמיה בדיוקניהון. והכי תאנא אפילו כל אינון נשמתין דבני נשא עד לא ייחתון לעלמא כלהו גליפן קמיה ברקיעא בהוא דיוקנא ממש דאינון בהאי עלמא וכל מה דאולפין בהאי עלמא כלא ידעו עד לא ייתון לעלמא.

ותאנא האי באינון זכאי קשוט, וכל אינון דלא משתכחין זכאין בהאי עלמא אפילו תמן מתרחקין מקמי קב״ה ועאלין בנוקבא דתהומא רבא ודחקין שעתא ונחתין לעלמא. וההוא נשמתא דלהון הא אוליפנא כמא דאינון קשי קדל בהאי עלמא כך הוו עד לא ייתון לעלמא וההוא חולקא קדישא דיהיב לון רמאן ליה ואזלין ואשתאבין בההוא נוקבא דתהומא רבא ונטלין חולקהון תמן ודחקין שעתא ונחתין לעלמא. אי זכי לבתר ותב לקמי מאריה הוא נטיל ההוא חולקא דיליה ממש הה״ד *מה שהיה כבר נקרא שמו ואשר להיות כבר היה*.

כבר נקרא שמו, תא חזי בני אהרן לא אשתכחו בישראל כוותייהו בר ממשה ואהרן ואינון אקרון (שמות כד:11) *אצילי בני ישראל*, ועל דטעו קמי מלכא מיתו. וכי קב״ה בעי

© 2012, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

לאובדא לון והא תנינן ברזא דמתניתין דקב״ה [p. 403] עבד חסד בכלא ואפילו ברשיעי עלמא לא בעי לאובדא לון והני זכאי קשוט ס״ד דאינון אתאבדו מעלמא, זכותא דלהון לאן הוה, זכותא דאבוהון לאן הוה, זכותא דמשה לאן הוה הכי נמי, ואינון היך אתאבידו. אלא הכי אוליפנא מבוצינא קדישא דקב״ה חס על יקרא דלהון ואתוקד גרמיהון בלגו ונשמתהון לא אתאבידו והא אוקימנא.

ות״ח עד דלא מיתו בני אהרן (שם ו:25) *ואלעזר בן אהרן לקח לו מבנות פוטיאל לו לאשה וגו׳*, אקרי שמיה דפנחס דהוה זמין לאתקנא עקימא דא הה״ד *ואשר להיות כבר היה*.

[p. 404] ותאנא כלהו זכאי עלמא עד לא ייתון לעלמא כלהו אתתקנו בשמהן, ור׳ שמעון בן יוחאי מיומא דברא קב״ה עלמא הוה אזדמן קמי קב״ה ואשתכח עמיה. זכאה חולקיה לעילא ותתא, עליה כתיב (משלי כג:25) *ישמח אביך ואמך*, *אביך* דא קב״ה *ואמך* דא כנסת ישראל.

ר׳ אבא פתח ודרש (שיר א:12) *עד שהמלך במסבו נרדי נתן ריחו*. האי קרא אוקמוה חברייא דבשעתא דקב״ה אשתכח וזמין בטורא דסיני למיהב אורייתא לישראל *נרדי נתן ריחו*, ישראל יהבו וסליקו ריחא טב דקאים ואגין עלייהו לדרי דרין ודין הוא (שמות כד:7) *נעשה ונשמע*.

[p. 405] דבר אחר *עד שהמלך במסבו*, בעוד דסליק משה לקבלא אורייתא מקב״ה ואתחקק בתרי לוחי אבנא ישראל שבקו ההוא ריחא טבא דהוה מתעטר עלייהו ואמרו לעגלא *אלה אלהיך ישראל*.

השתא האי קרא ברזא דחכמתא הוא. ת״ח כתיב (בראשית ב:10) *ונהר יוצא מעדן להשקות את הגן*, האי נהרא אתפשט בסטרוי בשעתא דאזדווג עמיה בזווגא שלים האי עדן, זווגא בההוא נתיב דלא אתידע לעילא ותתא כמא דכתיב (איוב כח:7) *נתיב לא ידעו עיט*, ואשתכחו ברעותא דלא פרשאן תדירא חד מחד. כדין נפקין מבועין ונחלין ומעטרי לבן קדישא בכל אינון כתרין וכדין כתיב (שיר ג:11) *בעטרה שעטרה לו אמו*, וההוא שעתא ירית ההוא בן אחסנתא דאבוי ואמיה, כדין הוא אשתעשע בההוא ענוגא ותפנוקא.

ותאנא בההוא שעתא דמלכא עלאה בתפנוקי מלכין יתיב בעטרוי כדין כתיב *עד שהמלך במסבו נרדי נתן ריחו*, דא יסוד דאפיק ברכאן [p. 406] לאזדווגא מלכא קדישא **[סב ע״א]** במטרוניתא בהאי דרגא וכדין אתייהבון ברכאן בכולהו עלמין ונפקין ומתברכין עלאין ותתאין. והשתא הא בוצינא קדישא מתעטרא בעטרוי והא חברייא סליקו תשבחן מתתא לעילא והוא

© 2012, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

מתעטרא. השתא אית לאפקא ברכאן לכלהו חברייא מעילא לתתא בהאי דרגא קדישא, ר' אלעזר בריה לימא לן מאינון מלין מעליין דאוליף מאבוי.

פתח ר' אלעזר ואמר (בראשית כט:2-3) *וירא והנה באר בשדה וגו', ונאספו שמה כל העדרים וגו'*. הני קראי אית לאסתכלא בהו ורזא דחכמתא אינון דאוליפנא מאבא. הכי אוליפנא *וירא והנה באר בשדה*. מאן *באר*, דא היא דכתיב (במדבר כא:18) *באר חפרוה שרים כרוה נדיבי העם*.

והנה שם שלשה עדרי צאן רובצים עליה, אלין אינון נצח והוד יסוד דאינון רביעין עלה וקיימין עלה ומאלין אתמלייא ברכאן ההיא באר.

כי מן הבאר ההיא ישקו העדרים, דהא מן ההיא בארא אתזנו עלאין ותתאין ומתברכאן כלהו כחדא.

[p. 407] *והאבן גדולה על פי הבאר*, דא הוא דינא קשייא דקיימא עלה מסטרא אחרא לינקא לה.

ונאספו שמה כל העדרים, אלין אינון שית כתרי מלכא דמתכנשי כלהו מרישא דמלכא ואריקו בה, וכד אתחבראן כלהו כחדא לארקא בה כתיב *וגללו את האבן מעל פי הבאר*, מגנדרין לההוא דינא קשייא ומעברן ליה *מעל פי הבאר*.

והשקו את הצאן, מריקין ברכאן מההוא באר לעלאין ותתאין. לבתר *והשיבו את האבן על פי הבאר למקומה*, תב ההוא דינא לאתריה בגין דאצטריך ליה לאתבסמא עלמא ולתקנא עלמא.

והשתא הא קב"ה אריק עלייכו ברכאן ממבועא דנחלא ומנייכו מתברכאן כל בני דרא, זכאה חולקכון בעלמא דין ובעלמא דאתי, עלייכו כתיב (ישעיה נד:13) *וכל בניך למודי יי' ורב שלום בניך*.

ר' שמעון פתח (תהלים קמט:5) *יעלזו חסידים בכבוד ירננו על משכבותם וגו'*. תאנא בתלת עשר מכילן אתקשרא קשרא דמהימנותא לאשתכחא ברכאן לכלא וכל מהימנותא דקב"ה בתלתא אסתימן, ועל האי בתלת עשר מכילן אורייתא מתעטרא כמא דאוקימנא מקל וחומר מגזירה שוה וגו', וכמה זמנין אוקימנא האי ושמא קדישא בהאי מתעטרא.

[p. 408] ת"ח בההיא שעתא דבעא יעקב דיתברכון בנוי בקשרא דמהימנותא מה כתיב, (בראשית מט:28) *כל אלה שבטי ישראל שנים עשר וזאת*, תליסר דאשתתף עמהון שכינתא ואתקיימו ברכאן והיינו דכתיב *איש אשר כברכתו ברך אותם*. מאי *כברכתו*, כההוא דוגמא דלעילא *כברכתו* דכל מכילא ומכילא.

© 2012, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

ותאנא כל אינון מכילן סלקין ומתעטרין ונייחין ברישא חד ותמן מתעטרן ברישא דמלכא, ההוא דאקרי בדרגא עלאה דחסידות, ו*חסידים* ירתין כל ההוא *כבוד* דלעילא דכתיב *יעלזו חסידים בכבוד* בהאי עלמא, *ירננו על משכבותם* בעלמא דאתי.

[p. 409] *רוממות אל בגרונם*, דידעין לקשרא קשרא דמהימנותא כדיאות. וכדין *חרב פיפיות בידם*. מאן *חרב פיפיות*, דא הוא *חרב ליי׳* חרבא דקב״ה. *פיפיות*, להיטא בתרי דינין. ולמה, *לעשות נקמה בגוים וגו׳*.

והא ר׳ פנחס כתרא דחסד רישא עלאה, בגין כך *כבוד* דלעילא ירתין חסידין וזהו קשרא עלאה קשרא קדישא קשרא דמהימנותא. זכאה חולקנא בעלמא דין ובעלמא דאתי, על דא אתמר (יחזקאל מא:22) *זה השלחן אשר לפני יי׳*.

[p. 410] קם ר׳ פנחס ונשיק ליה ונשיק לר׳ אלעזר ולכל חברייא ובריך להו, נטל כסא ובריך. פתח ואמר (תהלים כג:5) *תערוך לפני שלחן נגד צוררי דשנת בשמן ראשי כוסי רויה*.

חדו תמן כל ההוא יומא והוו חברייא כלהו חדאן **[סב ע״ב]** במלי דאורייתא וחדוותא דר׳ שמעון הוה סגיא. נטל ר׳ פנחס לר׳ אלעזר ולא שבקיה כל ההוא יומא וכל ליליא והוה חדי עמיה, קרי עליה (ישעיה נח:14) *אז תתענג על יי׳*, כל ענוגא יתירא דחולקי ע״ד דעמי הוא, ע״ד כתיב (תהלים קמד:15) *אשרי העם שככה לו וגו׳*. זמינין בההוא עלמא לאכרזא עלי זכאה חולקך רבי פנחס דאת זכית לכל האי, (ד״ה א יב:19) *שלום לך ושלום לעזרך כי עזרך אלהיך*.

אשכימו למיזל, קם ר׳ פנחס ואחיד ביה בר׳ אלעזר ולא שבקיה למיהך. אוזיף ר׳ פנחס לר׳ שמעון וברכיה ולכלהו חברייא.

[p. 411] עד דהוו אזלי אמר ר׳ שמעון לחברייא (תהלים קיט:126) *עת לעשות ליי׳*.

אתא רבי אבא ושאיל כתיב *ונתן אהרן על שני השעירים גורלות גורל אחד ליי׳ וגורל אחד לעזאזל*. הני עדבין למה, ואהרן למה למיהב עדבין, ופרשתא דא למה, והא אוליפנא קמיה דמר סדרא דיומא והאי בעינא למנדע.

פתח ר׳ שמעון ואמר (בראשית מב:24) *ויקח מאתם את שמעון ויאסור אותו לעיניהם*. וכי מה חמא יוסף למיסב לשמעון עמיה יתיר מאחוי. אלא אמר יוסף בכל אתר שמעון ולוי אפתחייא דדינא אינון. בההוא שעתא דאזלנא מאבא לגבייהו דאחי שמעון פתח ואמר בקדמיתא בדינא הה״ד (שם לז:19) *ויאמרו איש אל אחיו הנה בעל החלומות הלזה בא, ועתה לכו ונהרגהו*. לבתר בשכם (שם לד:25) *ויקחו שני בני יעקב שמעון ולוי וגו׳*. שמעון ולוי בדינא הוא, טב למיסב דא מן דא ולא יתער קטטותא בכלהו שבטין.

© 2012, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

[p. 412] ותנינן מאי קא חמא שמעון לאזדווגא בלוי יתיר מכלא, והא ראובן אחוי הוה סמיך ליה. אלא שמעון ידע וחמא דלוי מסטרא דדינא קא אתא ושמעון מסטרא דדינא קשיא יתיר אתאחד, אמר אי יתערבון חד בחד ואינון יחרבו עלמא. מה עביד קב״ה, נטל ליה לחולקיה ללוי, אמר מכאן ולהלאה שמעון ליתוזף בקופטרא בהדיה בלחודוי.

תאנא בסטרא דאימא תרין גרדיני טהירין אתאחדן בידוי שמאלא, ואינון הא אוקימנא דאינון מאללי ארעא בכל יומא ויומא והיינו רזא דכתיב (יהושע ב:1) *שנים אנשים מרגלים*.

ותאנא זכאה חולקהון דישראל יתיר מכל שאר עמין דקב״ה בעי לדכאה לון ולרחמא עלייהו ואינון חולקיה ועדביה הה״ד (דברים לב:9) *כי חלק יי׳ עמו יעקב חבל נחלתו*, וכתיב (שם:13) *ירכיבהו על במתי ארץ*, *על במתי ארץ* דייקא דהא אינון [p. 413] אתאחדן לעילא לעילא. ועל דא קב״ה ברחימותא דילהון אתדבק בהו הה״ד (מלאכי א:2) *אהבתי אתכם*, וכתיב (דברים ז:8) *כי מאהבת יי׳ אתכם*, ומגו רחימותא סגיאה דרחים להו יהב להו יומא חד בשתא לדכאה להו מכל חוביהון דכתיב (ויקרא טז:30) *כי ביום הזה יכפר עליכם לטהר אתכם מכל חטאתיכם לפני יי׳ תטהרו*. ועל דא ביומא דא מתעטרין ישראל ושלטין על כלהו גרדינין ועל כלהו טהירין בגין דאינון זכאין בעלמא דין ובעלמא דאתי ואל ישתכח בהו חובה.

תאנא *ונתן אהרן על שני השעירים גורלות*, *ונתן אהרן*, בגין דאתי מסטרא דחסד. *על שני השעירים*, על דייקא בגין דאתבסם מטרוניתא.

גורל אחד ליי׳ וגורל אחד לעזאזל, והא תרין שעירין אינון, אמאי *חד ליי׳*. אלא אמר קב״ה ליתיב חד גבאי וחד יזיל וישוט בעלמא, דאלמלא תרוייהו מזדווגין לא יכול עלמא למסבל.

נפק האי ואשכח להו לישראל בכמה פולחנין בכמה דרגין בכמה נמוסין טאבין, לא יכיל להו. כלהו שלמא בינייהו, לא יכיל למיעל בהו בדלטורא. אזיל ושאט בעלמא אשכח לישראל כהאי גוונא. ההוא שעירא אחרא שלחין ליה במטוליה דכל חוביהון דישראל.

[p. 414] תאנא כמה חבילי טהירין מזדווגין דאינון תחות ידיה וממנן לאללא ארעא על כל אינון **[סג ע״א]** דעברין על פתגמי אורייתא, וההוא יומא לא שכיחין פטרא למעלה למללא בהו בישראל. כד מטא האי שעירא לגבי טורא כמה חידו על חידו, מתבסמין כלהו ביה. ההוא גרדינא דנפיק אהדר וקאמר תושבחתייהו דישראל, קטיגורא אתעביד סניגורא.

ות״ח לא דא בלחודוי אלא בכל אתר דבעיין ישראל לאתדכאה מחובייהו קב״ה יהיב עיטא לקשרא מארי דדינא ולבסמא להו באינון קרבנין ועלוון דקריבין קמי קב״ה וכדין לא יכלין לאבאשא. והאי יומא יתיר על כלא, כמא דמבסמין ישראל לכלא מבסמין לכל אינון דאית להו פטרא וכלא קרבנא הוא ופולחנא הוא דקב״ה.

© 2012, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

תאנא בההוא שעתא דכתיב *ולקח אהרן את שני השעירים וגו׳* מתערין אינון בההוא יומא לעילא ובעאן לשלטאה ולמיפק בעלמא. כיון דכהנא מקרב אלין לתתא מתקרבין אינון לעילא, כדין עדבין סלקין בכל סטרין, כהנא יהיב עדבין לתתא, כהנא יהיב עדבין לעילא. כמא דחד אשתאר ביה בקב״ה לתתא הכי נמי לעילא, וחד נפק ושאט בעלמא, וחד דלתתא אפקין לה לההוא מדברא עלאה וחד בחד מתקשר.

[p. 415] כתיב *וסמך אהרן את שתי ידיו על ראש השעיר החי והתודה עליו את כל עונות בני ישראל. וסמך אהרן את שתי ידיו*, בגין דקב״ה אסתכם על ידוי.

על ראש השעיר החי, *החי* דייקא לאכללא ההוא דלעילא.

והתודה עליו את כל עונות בני ישראל, כמא דכתיב (ויקרא ה:5) *והתודה אשר חטא עליה*, ואוקימנא *עליה*, דאתדכי ב״נ ואשתאר *עליה* כל ההוא חובא, אוף הכא *והתודה עליו*, בתר דאודי כהנא בגינייהו דישראל, *עליו* כלומר אשתארן כלהו *עליו*.

א״ל ר׳ אבא אי הכי והא כתיב *ולא יזבחו עוד את זבחיהם לשעירים*.

[p. 416] אמר ליה שאני הכא דהתם *לשעירים* הוו קרבין קרבנא ובגין כך לא כתיב *ולא יזבחו עוד את זבחיהם שעירים* אלא *לשעירים* דהתם *לשעירים* הוו עבדי פולחנא ושולטנותא, והכא *ונשא השעיר עליו את כל עונותם* וקרבנא לא אתעביד אלא לקב״ה.

ת״ח דבגיני קרבנא מתבסמין עלאין ותתאין ודינא לא שלטא עלייהו דישראל.

תאנא *ושלח ביד איש עתי*. מהו *איש עתי*, רזא דמלה הכי **[סג ע״ב]** בכל מה דאתעביד בעי בר נש זמין לההוא מלה. אית ב״נ דברכתא אתקיים על ידוי יתיר מאחרא בגין דהוי זמין דאתקיים ברכתא על ידיה, ואית ב״נ דהוא זמין לאתקיימא לוטא על ידיה ובכל מה דישגח ייתי לטיא ומארה ובעיתא, כגון בלעם דאקרי רע עין דהוה זמין בכל ביש ולא הוה זמין לטב, ואע״ג דבריך ברכתיה לא ברכתא ולא אתקיים וכד הוה לייט כל מה דלייט אתקיים ואפילו ברגעא חדא, ועל דא כתיב (במדבר כד:3) *סתום העין*, בכל אתר דעיניה שלטא אתלטייא.

[p. 417] ת״ח מה כתיב (שם:1) *וישת אל המדבר פניו* בגין דיתער מההוא סטרא ההוא דשלטא תמן וייתי בדילטורייא עלייהו דישראל. מה כתיב בכהני, (משלי כב:9) *טוב עין הוא יבורך*, דהא הוא זמין בהאי ושארי ברכתא באשגחותא דיליה. ועל דא תנינן יסטי ב״נ אפילו מאה ארחין ולא יערע בב״נ דאית ליה עינא בישא.

אוף הכא *ושלח ביד איש עתי* דהוא זמין להאי ורשים בהאי וכהנא הוה אשתמודע ביה, חד עינא יתיר מאחרא, סורטא דעל עינא אתחפייא בשערין סגיאין, מכחלא עינא ולא אסתכל במישר. האי הוא ב״נ זמין להאי וכדקא חזי ליה ועל דא כתיב *ביד איש עתי*.

© 2012, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

בגוש חלבא הוה בר נש דבכל אתר דימחי בידוי הוה מית ולא הוו בני נשא מקרבין בהדיה. בסוריא הוה ב"נ דבכל אתר דיסתכל אפי' לטב כוליה אתהפך לביש. יומא חד הוה אזיל חד ב"נ בשוקא והוו אנפוי נהירין, אתא ההוא גברא ואסתכל ביה אתבקע עיניה. בגין כך בכלא הוה זמין ב"נ להאי ולהאי, ועל דא כתיב *טוב עין הוא יבורך*, אל תקרי *יבורך* אלא *יברך*.

ותאנא האי ב"נ דהוה אזיל למדברא כד מטא ביה בההוא שעירא הוה סליק לטורא ודחי ליה בתרין ידוי [p. 418] ובגין כך לא נחית לפלגות טורא עד דאתעביד שייפין שייפין, וההוא ב"נ הוה אמר ככה ימחו וגו'. בגין כך סליק ההוא קטיגורא ואתעביד סניגורא דישראל, כדין קב"ה כל חובייהו דישראל וכל מה דכתיב באינון פתקין דלעילא לאדכרא חובייהו דבני נשא נטיל לון ורמי לון כהאי גוונא לאתר דאקרי *מצולות ים* הה"ד (מיכה ז:19) *ותשלך במצולות ים כל חטאתם*.

תאנא *ומאת עדת בני ישראל יקח שני שעירי עזים לחטאת*. *ומאת עדת*, בגין דיהא מכלהו ויתכפר לכלהו דהא כל חובייהו דבני ישראל הכא תליין וכלהו מתכפרן בדא **[סד ע"א]** ולא סגי מבר נש חד. ומאן אתר אתנסיבו, מאינון קופין דבעזרה נטלין אגרא ואייתו להו באינון דמי דהוו מכלא.

[p. 419] וההוא שעירא אחרא דאשתאר לקב"ה עבדין ליה חטאת בקדמיתא והא אוקימנא באן אתר הוא מתקשרא, ולבתר דא מקריבין הכי ומתבסמין כלא ואשתארו ישראל זכאין מקמי קב"ה מכל חובין דעבדו וחבו הה"ד *כי ביום הזה יכפר עליכם לטהר אתכם מכל חטאתיכם לפני יי' תטהרו*.

תו אמר רבי שמעון כתיב (בראשית כז:11) *ויאמר יעקב אל רבקה אמו הן עשו אחי איש שעיר ואנכי איש חלק*. מאי קא רמיזא, אלא ודאי עשו *איש שעיר* הוא מההוא דאקרי שעיר דהא מההוא סטרא אתי, *ואנכי איש חלק*, גבר מההוא דפליג על שאר עמין רברבין ממנן דכתיב (דברים ד:19) *אשר חלק יי' אלהיך אותם*, וכתיב (שם לב:9) *כי חלק יי' עמו יעקב חבל נחלתו*.

תו *איש חלק*, מתרי שעירין אשתאר חד דאנא פלגית להו חד לחולקיה וחד לקב"ה. אמאי, בגין דיטעין על כתפיה כל חובוי דיעקב דכתיב *ונשא השעיר עליו את כל עונותם*.

[p. 420] תאנא בהאי יומא כמה פתחין פתיחן לקבליהון דישראל לקבלא צלותהון. זכאה אינון ישראל דהא קב"ה בעי לזכאה לון ולדכאה לון הה"ד *כי ביום הזה יכפר עליכם לטהר אתכם מכל חטאתיכם וגו'*. בהאי יומא אתעטר כהנא בכמה עטרין, בהאי יומא פולחנא דכהנא יקירא ורב מכל פולחנין, לכלא יהיב חולקיה באינון קרבנין דקב"ה. בהאי יומא אתער חסד בעלמא על ידוי דכהנא מקרב קרבנין על חוביהון דעמא, על חוביה בקדמיתא, לבתר על חוביהון דעמא, מקרב עלוון עליה ועל עמא והא אוקימנא מלי.

© 2012, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

עד דהוו אזלי יתבו בחד חקל וצלו. נחת חד עננא <u>ואשא</u> ואסחר לון. אמר רבי שמעון הא חמינא <u>דרעותא דקב״ה</u> הכא, ניתיב. יתבו והוו אמרי מלי דאורייתא.

פתח <u>ר׳ שמעון</u> ואמר (משלי כה:25) *מים קרים על נפש עיפה ושמועה טובה מארץ מרחק*. הא אסתכלנא במלוי דשלמה מלכא וכלהו <u>בחכמה</u> אמרן. ת״ח <u>תלתא</u> ספרין דחכמתא <u>אפיק</u> לעלמא וכלהו <u>בחכמה</u>, שיר השירים חכמה, קהלת תבונה, <u>משלי</u> דעת. לקביל <u>תלתא</u> אלין עבד <u>תלת ספרין</u>, שיר השירים <u>לקביל</u> חכמה הכי הוא, קהלת לקביל תבונה הכי הוא, משלי לקביל דעת במאי אתחזי. [p. 421] אלא כל אינון קראי בתרי גווני אינון רישא <u>וסופא</u> תרי גווני <u>אתחזיין</u>, וכד מסתכלי קראי דא <u>בדא כליל</u> ודא כליל בדא, <u>ובגיני</u> כך שקיל <u>לקביל</u> דדעת.

האי קרא <u>לא</u> רישיה <u>סופיה ולא סופיה</u> רישיה, וכד אסתכלנא ביה כלא כליל חד בחד בין <u>מרישיה לסופיה</u> בין <u>מסופיה לרישיה</u>, *שמועה טובה מארץ מרחק מים קרים על נפש עיפה*, *מים קרים על נפש עיפה ושמועה טובה מארץ מרחק*, ודא ודא נייחא דרוחא, <u>כמא</u> דהאי נייחא דרוחא כך האי נייחא דרוחא.

עד דהוו יתבי אתא חד ב״נ אמר אינתו דר׳ שמעון אתסיאת <u>ממרעה</u>, וחברייא שמעו קלא דקב״ה <u>שבקיה</u> לאינון חובי <u>דרא</u>.

אמר רבי שמעון הא <u>אתקיים</u> קרא *ושמועה טובה מארץ מרחק*, הכי הוא נייחא דרוחא *כמו מים קרים על נפש עיפה*. <u>אמר ניקום</u> וניזיל דקב״ה ארחיש לן בנסין.

פתח ואמר *מים קרים על נפש עיפה*, דא אורייתא דכל מאן דזכי למלעי באורייתא ומרוי <u>נפשיה</u> מנה <u>מאי</u> כתיב, *ושמועה טובה מארץ מרחק*, קב״ה אכריז עליה כמה טבאן לאוטבא ליה בעלמא דין ובעלמא דאתי הה״ד *ושמועה טובה*, מאן אתר, *מארץ מרחק*, מאתר דקב״ה הוה <u>רחיקא</u> מניה בקדמיתא, מאתר <u>דהוה</u> בדבבו עמיה בקדמיתא דכתיב (איוב כ:27) *וארץ מתקוממה לו*, מההוא אתר **[סד ע״ב]** מקדימין ליה שלם הה״ד *מארץ מרחק*, וכתיב (ירמיה לא:3) *מרחוק יי׳ נראה לי ואהבת עולם אהבתיך על כן משכתיך חסד*.

[p. 422] *ויצא אל המזבח אשר לפני יי׳ וכפר עליו <u>וגו׳</u>*. ר׳ יהודה <u>פתח</u> (תהלים נ:1-2) *מזמור לאסף אל אלהים יי׳ דבר ויקרא ארץ ממזרח שמש עד מבואו*, *<u>מציון מכלל יופי אלהים הופיע</u>*. תאנא אלף וחמש מאה וחמשין רבוא מארי שירתא מזמרין לקב״ה כד נהיר יממא ואלף וחמש מאה וארבעין ותמניא בטיהרא ואלף וחמש מאה ותשעין אלף רבוא <u>בההוא</u> שעתא דאקרי בין הערבים.

רבי יוסי אמר כד נהיר יממא כל אינון מארי דיבבא <u>משבחין</u> במלי <u>דתושבחן</u> לקבליה דהאי בקר <u>כד אתער, וכד</u> אתער האי בקר כלהו מתבסמין ודינא <u>שכיך</u> ואמרין תושבחן הה״ד

© 2012, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

(איוב לח:7) *ברן יחד ככבי בקר ויריעו כל בני אלהים*. וההוא זמנא הימנותא דברכאן משתכחין בעלמא וקב"ה אתער לאברהם לאחייא ליה ואשתעשע ביה ושלטיה בעלמא. ומנא לן דהאי בקר דאברהם הוא, דכתיב ביה (בראשית יט:27) *וישכם אברהם בבקר אל המקום אשר עמד שם את פני יי'*.

[p. 423] בההוא זמנא דאקרי בין הערבים כל אינון אלף וחמש מאה ותשעין אלף רבוא מארי דיללה אקרון וזמרין בהאי שעתא, וההיא שעתא אתערותא דאתער קב"ה ליצחק וקם ודאין לחייביא דעברין על פתגמי אורייתא ושבעה נהרי אשא נגדין ונפקין וחלין על רישיהון דרשיעייא ושלהובי גומרין דנורא מתערין מעילא לתתא. כדין תב אברהם לאתריה ויום אתפני וחייביא דגיהנם צוחין ואמרין (ירמיה ו:4) *אוי לנו כי פנה היום כי ינטו צללי ערב*, והאי שעתא בעי ב"נ לאזדהרא בצלותא דמנחה.

בזמנא דמטי ליליא אינון אלף וחמש מאה וארבעין ותמניא אקרון דמברא לפרוכתא ואמרין שירתא. כדין דינין דלתתא מתערין ואזלין ושאטין בעלמא, ואלין אמרין שירתא עד דיתפליג ליליא משמרה ופלגא. בתר דיתפליג ליליא מזדמני כלהו אחריני כחדא ואמרי תהלות כד"א (ישעיה ס:6) *ותהלות יי' יבשרו*.

ר' יהודה אמר כד רעוא אשתכח בצפרא תהלות מבשרי.

אמר ר' יוסי בתר דרוח צפון אתער בפלגות ליליא ואזיל ליה תהלות מבשרי עד דאתי צפרא ואתער האי בקר, כדין חדוותא וברכאן אשתכח בעלמא.

[p. 424] תאנא אמר רבי אבא כלהו הכי ועילא מנהון סרכין תלתא. בההוא שעתא דאתער האי בקר ומתערין תושבחן כל אינון אלף וחמש מאה וחמשין רבוא אתמנא עלייהו חד ממנא והימן שמיה לקבליה לתתא ותחות ידיה סרכין ממנן עלייהו לאתקנא ההוא שירתא.

בההיא שעתא דאתער זמנא דבין הערבים וזמרין כל אינון אלף וחמש מאה ותשעין אלף ריבוא מארי דיללה אתמנא עלייהו חד ממנא וידותון שמיה לקבליה לתתא ותחות ידיה סרכין ממנן עלייהו לאתקנא ההוא זמרא כד"א (שם כה:5) *זמיר עריצים*. ובההיא שעתא דמטי ליליא מתערין כל אינון דמברא לפרוכתא, כדין שכיך כלא ופטרא לא אשתכח ודינין דלתתא מתערין, כלהו אתמנן כחד אלין על אלין עד דאתפלג ליליא. בתר דאתפליג ליליא ומתכנשי כלהו אתמנא עלייהו חד ממנא כניש לכל משריין כד"א (במדבר י:25) *מאסף לכל המחנות*, ואסף שמיה לקבליה לתתא ותחות ידיה כל אינון סרכין ממנן ומבשרי תהלות.

[p. 425] כדין עד דאתי צפרא קם ההוא נע"ר ויניק משדי אמיה לדכאה להו ועאל לשמשא. כד אתער בקר כדין הוא שעתא דרעוא דאשתעי מטרוניתא במלכא ומלכא משיך מניה

© 2012, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

חד **[סה ע"א]** חוטא דברכאן ופריס על מטרוניתא ועל אינון דמזדווגין לה. מאן אינון, אינון דמשתדלי באורייתא בליליא כד אתפליג.

רבי שמעון אמר זכאה חולקיה מאן דאתי עם מטרוניתא בשעתא דאתת לקבלא אפי מלכא לאשתעי בהדיה וישתכח עמה בשעתא דאושיט מלכא ימיניה לקבלא למטרוניתא הה"ד (תהלים קלט:9) *אשא כנפי שחר אשכנה באחרית ים*. מאי *אחרית ים*, ההיא שעתא *אחרית* דההיא *ים* הוא דכד אתפליג שירותא הוה ודינא הוה והשתא *אחרית* הוא דילה דמסתלקין דינהא ועאלת בגדפוי דמלכא היא וכל דמזדווגין לה הה"ד *אשכנה באחרית ים*.

[p. 426] ותאנא כל אינון דמשתדלי באורייתא בשעתא דאתפליג ליליא אשתתף בשכינתא וכד אתי צפרא ומטרוניתא אתחברת במלכא הוא ישתכח עמה עם מלכא, ומלכא פריש על כלהו גדפוי הה"ד (שם מב:9) *יומם יצוה יי׳ חסדו ובלילה שירה עמי וגו׳*.

תאנא בההוא שעתא אבהן מזדמנין במטרוניתא וקדמין לאשתעי בהדה ולאתחברא עמה, וקב"ה ממלל עמה בהו והוא קארי לה לפרשא לה גדפוי הה"ד (שם נ:1) *אל אלהים יי׳ דבר ויקרא ארץ ממזרח שמש עד מבואו*. אל דא נהירו דחכמתא ואקרי חסד, אלהים דא גבורה, יהוה דא שלימו דכלא רחמי, ועל דא *דבר ויקרא ארץ*.

רבי אלעזר הוה יתיב קמיה דר׳ שמעון אבוי, אמר ליה תנינן אלהים בכל אתר דינא, יו"ד ה"א וא"ו ה"א דאית אתר דאקרי אלהים כגון *אדני יהוה*. אמאי אקרי אלהים דהא רחמי אינון בכל אתר.

[p. 427] אמר ליה הכי כתיב בקרא (דברים ד:39) *וידעת היום והשבות אל לבבך כי יהוה הוא האלהים*, וכתיב (מלכים א יח:39) *יהוה הוא האלהים*.

אמר ליה מלה דא ידענא דבאתר דאית דינא אית רחמי ולזמנין באתר דאית רחמי אית דינא.

א"ל ת"ח הכי הוא, בכל אתר יהוה רחמי ובשעתא דמהפכי חייביא רחמי לדינא כתיב יהוה וקרינן ליה אלהים. אבל ת"ח רזא דמלה, תלת דרגין אינון וכל דרגא ודרגא בלחודוי ואע"ג דכלא בחד ומתקשר בחד ולא מתפרשא דא מן דא.

ת"ח כלהו נטיעין וכל אינון בוסינין דמתלהטן כלהו נהירין ומתלהטן ואתשקיין ומתברכאן מההוא נהרא דנגיד ונפיק דכלא כליל ביה וכללא דכלא ביה, והאי אקרי אם לגנתא ועילא מן גנתא בגין דעדן אשתתף בהדה ולא פריש מנה, ובגין כך כל מבועין נפקין ונגדין ואשקיין לכל עיבר ופתחין בה פתיחין. ועל דא רחמי מנה משתכחין ורחמי פתיחין בה, ובגין דקרינן לה אם נוקבא גבורה ודינא מנה נפיק. אקרי רחמי בלחודהא והא מסטרהא דינין

© 2012, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

מתערין, בגיני כך כתיב רחמי ונקוד בדינא, אתוון ברחמי ואתנגיד בסטרהא דינא, יהוה. האי דרגא חד.

[p. 428] דרגא תניינא, מסטרא דהאי נפיק ומתער דרגא אחרא ואקרי גבורה והאי אקרי אלהים באלין אתוון ושירותא חד מזעיר אפין הוא וביה אתאחיד, ובגין דאתאחיד האי בהאי כתיב *יי׳ הוא האלהים, כי יי׳ הוא האלהים*, באלין אתוון והוא חד ודא הוא דרגא תניינא.

דרגא תליתאה, צדק כתרא בתראה, האי בי דינא דמלכא. ותאנא אדני הכי כתיב והכי אקרי וכנסת ישראל בהאי אתקרי. והאי שמא באתר דא אשתלים ואלין אינון תלת דרגין דאקרון בשמהן דדינא וכלא מתקשר חד בחד בלא פרודא כמא דאוקימנא.

א״ל אי ניחא קמיה דאבא הא שמענא בהאי דכתיב (שמות ג:14) *אהיה אשר אהיה* ולא קאימנא ביה.

[p. 429] א״ל אלעזר ברי הא אוקמוה חברייא והשתא בחד מלה אתקשר כלא **[סה ע״ב]** ורזא דמלה הכי הוא. *אהיה* דא כללא דכלא דכד שבילין סתימין ולא אתפרשן וכלילין בחד אתר כדין אקרי אהיה כלל כלא סתים ולא אתגלייא. בתר דנפק שירותא וההוא נהר אתעבר לאמשכא כלא כדין אקרי *אהיה אשר אהיה* כלו׳ עד כאן *אהיה*, *אהיה* זמין לאמשכא ולאולדא כלא.

אהיה, כלומר השתא אנא הוא כלל כלא כללא בלא פרטא. *אשר אהיה*, דאתעברת אמא וזמינא לקבלא פרטין כלהו ולאתגלייא שמא עלאה. לבתר בעא משה למנדע פרטא דמלה מאן הוא, עד דפריש ואמר *אהיה*, דא הוא פרטא והכא לא כתיב *אשר אהיה*.

ואשכחנא בספרא דשלמה מלכא, *אשר*, בקיטורא דעדונא קסטירא עלאה חברותא אשתכח כד״א (בראשית ל:13) *באשרי כי אשרוני בנות*. *אהיה*, דזמינא לאולדא.

[p. 430] ת״ח היך נחית מדרגא לדרגא לאחזאה קב״ה למשה. בקדמיתא *אהיה* כללא דכלא סתים דלא אתגלייא כלל כמא דאמינא וסימן (משלי ח:30) *ואהיה אצלו אמון*, וכתיב (איוב כח:13) *לא ידע אנוש ערכה ולא תמצא וגו׳*. לבתר אפיק ההוא נהרא אימא עלאה ואתעברת דזמינא לאולדא ואמר *אשר אהיה*, זמינא לאולדא ולתקנא כלא. לבתר שארי לאולדא ולא כתיב אשר אלא *אהיה*, כלומר השתא יפוק ויתתקן כלא. בתר דנפק כלא ואיתקן כל חד וחד באתריה שביק כלא ואמר יהוה, דא פרטא ודא קיומא, ובההיא שעתא ידע משה רזא דשמא קדישא סתים וגליא ואדבק בדלא אדבקו שאר בני עלמא, זכאה חולקיה.

[p. 431] אתא ר׳ אלעזר ונשיק ידוי.

© 2012, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

א״ל <u>אלעזר</u> מכאן ולהלאה אזדהר דלא למכתב שמא קדישא אלא כדקא יאות דכל מאן דלא ידע למכתב שמא קדישא כדקא יאות ולקשרא קשרא דמהימנותא קשרא דחד בחד בגין ליחדא שמא קדישא עליה כתיב (במדבר טו:31) *כי דבר יי׳ בזה ואת מצותו הפר הכרת תכרת וגו׳*, אפי׳ דגרע חד דרגא או חד קשרא מאת חד מנייהו.

ת״ח י׳ בקדמיתא כללא דכלא סתים מכל סטרין שבילין לא מתפתחין כללא דדכר ונוקבא, <u>קוצא לעילא</u> רמיזא לאין. <u>לבתר דיפיק</u> ההוא נהרא דנגיד ונפיק מניה ולאתעברא מניה, ה׳. בהאי כתיב (בראשית ב:10) *ונהר יוצא מעדן*, *יוצא* ולא יצא. בגין כך לא בעיא לאתפרשא מניה ובגין כך *רעיתי*.

[p. 432] ואי תימא *נהר* <u>כתיב חד</u> והא הכא <u>תלתא</u>, הכי הוא ודאי. י׳ אפיק תלתא ובתלתא אתכלל כלא, י׳ אפיק לקמיה ההוא נהר ותרין בנין דינקא להו אמא ואתעברת מנייהו ואפיק לון. לבתר ה׳ <u>כהאי גוונא י״ה</u> ואינון בנין תחות אבא ואמא.

בתר דאולידת אפיקת בן דכר ושוייה לקמה ובעי למכתב ו׳ והאי ירית <u>אחסנא</u> דאבא ואימא וירית תרין חולקין ומניה <u>מתזנא</u> ברתא <u>ובעי</u> למכתב לבתר ו״ה כחדא <u>ה׳. כמא דה׳</u> קדמאה י״ה כחדא ולא בעי <u>לאפרשא</u> לון, אוף הכא ו״ה כחדא ולא בעי לאפרשא לון, והא אוקימנא מלי ולאתר אחרא סלקין הני מלי. זכאה חולקהון דצדיקייא דידעין <u>רזי עילאי</u> דמלכא קדישא ויתחזון לאודאה ליה הה״ד (תהלים קמ:14) *אך צדיקים יודו לשמך ישבו ישרים את פניך*.

תאנא א״ר יהודה (שם נ:1) *אל אלהים יי׳ דבר ויקרא ארץ*, שלימו דכלא שלימו דאבהן קדישי. [p. 433] *<u>ויקרא</u> ארץ*, לאשתכחא בכנסת ישראל בשלימו בחדוותא. ומאן אתר הוא אשתכח עמה, הדר ואמר *מציון מכלל יופי אלהים הופיע*.

<u>וכן</u> תאנא כד בעא קב״ה למברי עלמא <u>האי</u> דלתתא כלא כגוונא דלעילא <u>עביד</u> ליה. <u>עביד</u> ירושלם אמצעיתא דכל ארעא ואתר <u>דא</u> דאקרי ציון עלה, ומהאי אתר מתברכא ובהאי אתר דציון שארי עלמא לאתבנאה ומניה אתבני הה״ד *אל אלהים יי׳ דבר ויקרא ארץ ממזרח שמש עד מבואו*. ומאן אתר, *מציון מכלל יופי* **[סו ע״א]** *אלהים הופיע*, כלומר *מציון* דהוא שלימו *דיופי* דעלמא *אלהים הופיע*. ת״ח <u>ירושלים</u> לא <u>אתברכא אלא</u> *מציון* וציון מעילא וכלא חד בחד אתקשר.

[p. 434] תאנא א״ר יהודה *ויצא אל המזבח אשר לפני יי׳ וכפר עליו*, *<u>המזבח</u>* סתם. <u>כביכול כמא</u> דאתעביד לתתא אתעביד לעילא וכלא אתקשר חד בחד.

© 2012, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

ותאנא כמא דבהאי יומא מכפר כהנא לתתא הכי נמי לעילא, וכד כהנא דלתתא מסדר פולחניה כהנא דלעילא הכי נמי, כביכול לא אשתכח לעילא עד דישתכח לתתא, ומתתא שארי לסלקא קדושא למלכא עלאה ומשתכחין כלהו עלמין חד לקמיה.

א״ר יהודה אלמלא הוו ידעי ישראל אמאי קב״ה פקיד עלייהו על ישראל לאוכחא להו יתיר מכל שאר עמין ינדעון דהא קב״ה שביק דידיה ולא גבי מנהון חד ממאה.

תאנא קב״ה כמה רתיכין כמה חיילין אית ליה כמה שולטנין ממנן משתכחין בפולחניה. כד זמין להו לישראל בהאי עלמא אכתר להו בכתרין קדישין כגוונא דלעילא, אשרי לון בארעא קדישא דישתכחו בפולחניה. קשיר לכולהו עלאי בהו בישראל וחדוון לא עאלין קמיה ופולחנא לא אתעביד קמיה לעילא עד דישראל עבדין לתתא. [p. 435] כל זמנא דישראל משתכחין בפולחנא דמאריהון הכי נמי לעילא, כביכול בזמנא דישראל בטלי פולחנא לתתא בטלי להו לעילא ופולחנא לא אשתכח לא לעילא ולא לתתא, ועל דישראל בטילו לפולחנא דקב״ה כד שראן בארעא הכי נמי לעילא כ״ש לבתר.

אמר קב״ה לישראל אי אתון ידעין כמה אוכלסין כמה חיילין מתעכבי בגינייכו תנדעון דלית אתון כדאי למיקם בעלמא אפילו שעתא חדא. ועכ״ד מה כתיב, (ויקרא כו:44) *ואף גם זאת בהיותם בארץ אויביהם וגו׳*. בגין כך *ויצא אל המזבח אשר לפני יי׳ וכפר עליו*, לבתר *ויצא ועשה את עלתו ואת עולת העם וגו׳. וכפר עליו*, מאי קא מיירי.

א״ר יוסי לאתערא חסד לעילא בקדמיתא.

תאנא *וכפר על הקדש מטמאות בני ישראל וגו׳*. מאי *וכפר על הקדש*. אלא א״ר אלעזר הא תנינן חייביא עבדין פגימותא לעילא דמתערין דינין וגרמין לאסתאבא מקדשא וחויא תקיפא שארי לאתגלאה וכדין דינין מתערין בעלמא. [p. 436] ובהאי יומא בעי כהנא רבה לדכאה כלא ולאתערא כתרא קדישא דיליה דהיא רישא דמלכא בגין דאייתי למלכא לאשראה במטרוניתא, וכד רישא דמלכא נטיל כלא נטיל וייתי לאזדווגא במטרוניתא ולאתערא חידו וברכאן בעלמא. אשתכח דכל שלמא דלעילא ותתא בכהנא תלי דאי אתער כתרא דיליה כלא אתער וכלא בשלמא אשתכח. ועל דא כתיב *וכפר על הקדש*, בקדמיתא מכפר על הקדש לאסגאה שלם בעלמא ולאסגאה חידו בעלמא, וכד חדווא וזווגא אשתכח במלכא ומטרוניתא כל שמשין וכל בני היכלא כלהו משתכחי בחידו וכל חידו דעלמא מכל חובין דחבו קמי מלכא אתכפר להו הה״ד *מכל חטאתיכם לפני יי׳ תטהרו*. ובגין כך כתיב *וכל אדם לא יהיה באהל מועד בבאו לכפר בקדש עד צאתו*, בשעתא דעאל לזווגא להו, דשעתא דמזדווגין מלכא ומטרוניתא ההיא שעתא *וכפר בעדו ובעד ביתו*.

© 2012, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

תאנא *וכל אדם לא יהיה באהל מועד*. רבי יצחק פתח (שם כו: 42) *וזכרתי את בריתי יעקב ואף את בריתי יצחק ואף את בריתי אברהם אזכור והארץ אזכור*. האי קרא אוקימנא. ת״ח בשעתא דישראל בגלותא כביכול קב״ה עמהון בגלותא דהא שכינתא לא אעדי מנייהו לעלמין. [p. 437] ת״ח בזמנא דישראל אשתכחו בגלותא דבבל שכינתא בינייהו שרייא ותאבת עמהון מן גלותא, ובזכות אינון צדיקייא **[סו ע״ב]** דשארו בארעא שארת בארעא ולא אעדיו מנייהו לעלמין.

א״ר יהודה דאהדרת מטרוניתא במלכא ואהדר כלא בהלולא דמלכא ובגין כך אתקרון אנשי כנסת הגדולה ודאי.

תנינן בכל זמנא דישראל בגלותא אי אינון זכאין קב״ה אקדים לרחמא עלייהו ולאפקא לון מן גלותא, ואי לא אינון זכאין מעכב לון בגלותא עד ההוא זמנא דאתגזר, ואע״ג דמטא זמנא ואינון לא אתחזון קב״ה רעי לאשגח ליקרא דשמיה ולא אנשי להו בגלותא הה״ד *וזכרתי את בריתי יעקוב וגו׳*, אלין אבהן דכלא.

[p. 438] רבי חייא אמר מאי טעמא יעקב קדמאה הכא, אלא בגין דיעקב כללא דאבהן והוא אילנא קדישא, בגין כך ו׳ דשמא קדישא אחידא ביה והכי קרינא יעקוב בוא״ו.

רבי יצחק אמר וא״ו באתווי תלת עשר מכילן דירית ירותא.

רבי אבא אמר ו׳ אמאי כליל ו׳ א׳ ו׳, אלא ו׳ דיתיב על כורסייא כד״א (יחזקאל א: 26) *ועל דמות הכסא דמות כמראה אדם עליו מלמעלה*. א׳ סתים בגויה ולא אתגלייא ודא הוא דכתיב (בראשית כב: 16) *בי נשבעתי נאם יי׳*, בגין כך כתיב ולא אקרי. ו׳ בתראה כללא דו׳ קדמאה, ו׳ בתראה הא אוקימנא דא יסוד דאיהו סיומא דגופא וכללא דיליה. ועל דא כלילן אתוון חד בחד ו׳ רישא וסיומא כמא דאוקימנא.

[p. 439] ותאנא תרין אתוון אינון כהאי גוונא וא״ו דאמינא, נו״ן אוף הכי ואע״ג דאוקימנא מלה נו״ן הכי מתפרש. נ׳ כפופה דא מטרוניתא וסמיכא לה ו׳ דאיהו יסוד בגין לאתברכא מניה, ן׳ פשוטה אתפשטותא דתפארת ועל דא כלילן אתוון ומתאחדן דא בדא. ואי תימא אמאי אתהדר ו׳ אנפוי מני כפופה ואהדר אנפוי לגבי ן׳ פשוטה. אלא בגין יקרא דמלכא אהדר אנפוי לגבי מלכא.

ותאנא מ״ם לא כליל בגווהו את אחרא בגין מ״ם, מ״ם פתוחה מ״ם סתומה, מ׳ פתוחה דהא דכר אתחבר עמה, ם׳ סתומה יובלא דהא סתימין ארחהא ואע״ג דמתפשטין לזמנין. ואית דמתני בהאי כד״א (שיר ד: 12) *גן נעול אחותי כלה גל נעול מעין חתום*.

© 2012, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

[p. 440] א״ר יצחק בשעתא דמלכא קדישא אדכר להו לישראל בגין שמיה ואתהדרת מטרוניתא לאתרה כדין כתיב *וכל אדם לא יהיה באהל מועד בבאו לכפר בקדש*, כך כהנא בשעתא דעאל ליחדא שמא קדישא ולכפרא בקודשא לזווגא למלכא בהאי מטרוניתא כתיב *וכל אדם לא יהיה באהל מועד וגו׳*.

תאני ר׳ יהודה כהנא אתער שלמא בעלמא לעילא ותתא, דתניא עאל בדרגא חד אסחי גופיה, נפיק מהאי לדרגא אחרא אסחי גופיה, אחיד שלמא בהאי ובהאי מקדש ידוי ומתברכאן כחדא. ובכלא בעי לאחזאה עובדא ובעי לאחזאה לבושוי דיתלבש בגוונא דעובדא דיתכוון עד דיסדר כלא כמא דאצטריך ויתברכון עלאי ותתאי.

[p. 441] תאנא פתח י׳ בגלופוי אתוון בסטרין אתקשרן ביו״ד. י׳ אזיל לי׳, י׳ סליק ביו״ד יו״ד ומתכנשי בהו, מכוון דעתא. אתחבר ה׳ בוא״ו, ה׳ עלאה אחיד בתרעוי בגלופי תכסיסין אחידא בנהרוי אלף וחמש מאה ושבעין אכסדרין סתימין. סליק ה׳ ואתעטר חמשין זמנין לחמשין תרעין קיימין דקיימין. כד אתגלף בעטרוי נהירין אנפוי דמלכא, ו׳ אתפשט לשבעין ותרין גליפין. מעטר ה׳ לוא״ו בשבעין אלף וחמש מאה כתרין דמתעטרין בחד כתרא הה״ד (שם ג:11) *בעטרה שעטרה לו אמו*.

ו׳ בתרין רישין גליפא, רישא קוצא חד לעילא, קוצא חד לתתא. וא״ו נחית לוא״ו, גליפא דגלופין בגווייהו שבעין אנפין דעטרין מעילא לתתא. ביה טאסין גביעין ופרחין דא סליק דא נחית, מתגלפין חד בחד.

אתקשר יו״ד בה״א ה״א בוא״ו וא״ו בוא״ו וא״ו בה״א דא אחיד בדא כד״א (בראשית מט:24) *ותשב באיתן קשתו ויפזו זרועי ידיו מידי* [p. 442] *אביר יעקב*, וכתיב (במדבר כד:21) *איתן מושבך ושים בסלע קנך*. כדין אתקשר **[סז ע״א]** כלא חד בחד דא בדא, נהרין מתפתחן ונהירין אפין כלהו. כדין כלהו נפלין על אנפייהו ומזדעזעין ואמרין בריך שמא יקר מלכותיה לעלם ולעלמי עלמין.

קלא מתקשר עמיה דכהנא והוא אתיב לגבייהו ואמר *תטהרו*. *תטהרו* לא אמרי שאר כהני ועמא בר כהנא רבא כד אתקשר ביה ההוא קלא.

תאנא *מכל חטאתיכם לפני יי׳ תטהרו*, כיון דכתיב *מכל חטאתיכם* אמאי *לפני יי׳*. אלא א״ר יצחק *לפני יי׳* ממש, דתניא מרישא דירחא ספרין פתיחן ודייני דיינין, בכל יומא ויומא בתי דינין אתמסרן לאתפתחא בדינא עד ההוא יומא דאקרי תשעה לירחא. בההוא יומא סלקין דינין כלהו למארי דדינא ומתקנן כרסייא עלאה קדישא למלכא. בההוא יומא בעאן ישראל

© 2012, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

לתתא לחדי בחדוותא לקדמות מאריהון דזמין למיתב עלייהו בכורסייא קדישא דרחמי בכורסייא דוותרנותא. [p. 443] וכל אינון ספרין פתיחין קמיה ויתבין קמיה הה״ד *מכל חטאתיכם לפני יי׳ תטהרו*, *לפני יי׳* ממש. ואינון דאמרין קרא עד השתא אמרין ולא יתיר ולית רשו לאחרא דיימא *תטהרו* אלא כהנא רבא דפלח פלחנא וקשר שמא בפומיה, וכד הוה אתקשר ומתברך בפומיה ההוא קלא נחית ובטש ביה ואתנהיר מלה בפומיה דכהנא ואמר *תטהרו*.

פלח פולחנא ומתברכין כל אינון עילאי דאשתארו. לבתר אסחי גופיה וקדש ידוי לאעלא בפולחנא אחרא קדישא עד דמתכוון למיעל לאתר יקירא מכלא. [p. 444] תלת שורין סחרין ליה כהני אחוי ומכל שאר עמא, כלהו ברכאן קמיה וזקפן ידוי עליה בצלותא וקטרא דדהבא זקפא ברגליה.

[p. 445] נטיל תלת פסיען וכלהו קיימין בקיומייהו ולא נטלין בתריה והוא אקטיר בקטורתא. נטיל תלת פסיען אחרן רשימא בלבא אסחר לדוכתיה. נטיל תלת פסיען אחרן אסתים עינוי ואתקשר לעילא. עאל לאתר דעאל שמע קול גדפי כרובייא מזמרין ואקישן גדפין פרישין לון לעילא, משתככא קל גדפייהו ובלחישו אדבקן.

[p. 446] אי כהנא זכי דהא לעילא בחידו אשתכחי אוף הכי בההיא שעתא נפיק רעוא דנהורא מתבסמא מריחי דטורי אפרסמונא דכייא דלעילא ואזלא בכל ההוא אתר ועייל ריחא בתרי נוקבי דחוטמוי ואתיישבא לביה. כדין כלא הוא בלחישו ופטרא לא אשתכח תמן.

פתח כהנא פומיה בצלותא ברעותא בחדוותא וצלי צלותיה. בתר דסיים סלקין כרובייא כמלקדמין גדפייהו וזמרין, כדין ידע כהנא דרעותא הוא ועדנא דחדוותא לכלא ועמא ידעין כמא דכתיב (ישעיה א:18) *אם יהיו חטאיכם כשנים כשלג ילבינו וגו׳*. הוא תב לאחרוי וצלי צלותיה. [p. 447] זכאה חולקיה דכהנא דהא על ידוי חדו על חדו אשתכח ההוא יומא לעילא ותתא. על ההוא שעתא כתיב (תהלים קמד:15) *אשרי העם שככה לו אשרי העם שיי׳ אלהיו*.

והיתה לכם לחקת עולם בחדש השביעי בעשור לחדש תענו את נפשותיכם וגו׳. ר׳ חייא פתח (ישעיה כו:9) *נפשי אויתיך בלילה אף רוחי בקרבי אשחרך וגו׳*. *נפשי אויתיך בלילה*, *נפשי אותך בלילה* מבעי ליה, מאי *נפשי אויתיך*. אף *רוחי בקרבי אשחרך*, *ישחרך* מבעי ליה. אלא הכי תאנא קב״ה רוחא ונפשא דכלא וישראל אמרי *נפשי* ו*רוחי*, בגין כך *אויתיך* לאדבקא בך *ואשחרך* לאשכחא רעווך.

© 2012, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

ר׳ יוסי אמר ת״ח בשעתא דב״נ נאים על ערסיה נפשיה נפקא וסלקא ואסהידת ביה בב״נ על כל מה דעביד כל יומא. גופא אמר לנפשא *נפשי אויתיך בלילה* **[סז ע״ב]** *אף רוחי בקרבי אשחרך*.

[p. 448] ד״א *נפשי אויתיך בלילה*, אמרה כנסת ישראל קמי קב״ה *נפשי אויתיך בלילה*, בעוד דאנא בגלותא ביני עממיא ורוינא *נפשי* מכל פיסתא דקוטרא בני עממיא *אויתיך* בגין לאתבא לאתרי. *אף רוחי בקרבי אשחרך*, כלומר אע״ג דאינון משתעבדאן לבני בכל שעבודא רוחא קדישא לא אתעדי מנאי בגין למשחר לך ולמיטר פקודך.

רבי יצחק אמר אמרו ישראל קמי קב״ה בעוד *נפשי בי אויתיך בלילה*. מאי טעמא *בלילה*, אלא בגין דהאי נפש בהאי שעתא אצטריך לחמדא לך. *אף רוחי בקרבי אשחרך*, וכד אתער בי רוח קודשא *אשחרך* באתערותא למעבד רעותך.

כי כאשר משפטיך לארץ, בזמנא דמשפט נחית לארעא לבסמא עלמא כדין צדק *למדו יושבי תבל*, כלומר יכלין למסבל דינא דצדק ולא ישתצי עלמא מניה. אימתי *צדק למדו יושבי תבל*, *כאשר משפטיך לארץ*.

[p. 449] ר׳ חזקיה אמר *נפשי אויתיך בלילה*, דא כנסת ישראל. *אף רוחי בקרבי אשחרך*, דא קב״ה.

רבי אבא הוה יתיב קמיה דר׳ שמעון. בפלגות ליליא קם ר׳ שמעון למלעי באורייתא, קמו רבי אלעזר ורבי אבא עמיה. פתח רבי שמעון ואמר (תהלים מב:2) *כאיל תערוג על אפיקי מים כן נפשי תערוג אליך אלהים*. האי קרא אוקמוה חברייא, זכאין אינון ישראל דקב״ה יהיב לון נשמתין קדישין ומאתר קדישא מכל שאר עמין בגין למעבד פקודוי ולאשתעשעא באורייתא, דכל מאן דאשתעשע באורייתא לא דחיל מכלא דכתיב (תהלים קיט:92) *לולי תורתך שעשועי אז אבדתי בעניי*.

מאן אינון *שעשועים*, אורייתא *שעשועים* אקרי דכתיב (משלי ח:30) *ואהיה שעשועים יום יום*, ודא הוא דתנינן קב״ה אתי לאשתעשעא בצדיקייא בגנתא דעדן. מאי לאשתעשעא, בגין למחדי בהו דתנינן זכאין אינון צדיקייא דכתיב בהו (ישעיה נח:14) *אז תתענג על יי׳*, בגין לאתענגא מההוא שקיו דנחלא כד״א (שם:11) *והשביע בצחצחות נפשך*. כביכול קב״ה משתעשע בהו מההוא שקיו דנחלא דמתענגי ביה צדיקיא, ועל דא אתי לאשתעשעא עם צדיקיא, וכל מאן דאשתדל באורייתא זכי לאשתעשעא **[סח ע״א]** מההוא שקיו דנחלא.

[p. 450] תאנא *כאיל תערוג על אפיקי מים*, דא כנסת ישראל כד״א (תהלים כב:20) *אילותי לעזרתי חושה*.

© 2012, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

תערוג על אפיקי מים, ודאי לאשתקיא משקיו דמבועי נחלא על ידא דצדיק. *תערוג*, כד"א (שיר ו:2) *לערוגת הבושם*.

כן נפשי תערוג אליך אלהים, לאתשקייא מנך בעלמא דין ובעלמא דאתי ממבועי נחלא. מאן אינון מבועי, חד לעילא דכתיב (בראשית ב:10) *ונהר יוצא מעדן להשקות את הגן*, ומתמן נגיד ונפיק ואשקי גנתא וכל אינון נחלין נפקין ונגדין ומתכנשין בתרין מבועין דאקרון נצח והוד ואלין אקרון *אפיקי מים* בההוא דרגא דצדיק דנגיד ונפיק מיניה ומשתקיא גנתא. בגין כך *איל וצבי* כחדא משתכחי צדק וצדיק.

תאנא כתיב (תהלים כט:9) *קול יי' יחולל אילות ויחשוף יערות, הני אילות השדה*.

[p. 451] ד"א *יחולל אילות*, *אילת* כתיב חסרה.

ד"א *אילות השדה* כדתניא בפלגות ליליא בשעתא דקב"ה עאל לגנתא דעדן לאשתעשעא עם צדיקיא האי *קול* נפיק וכאיב כל אלין אילתא דסחרני כורסייא יקירא קדישא הה"ד (שיר ג:7) *ששים גבורים סביב לה*.

ד"א *יחולל אילות*, כד"א (איוב כו:13) *חוללה ידו נחש בריח*.

ויחשוף יערות, כד"א (שמואל א יד:27) *ביערת הדבש*, וכתיב (שיר ה:1) *אכלתי יערי עם דבשי*, וינקא להו כאמא דינקא לבנין.

אמר ליה ר' אבא (ישעיה כו:9) *נפשי אויתיך בלילה אף רוחי בקרבי אשחרך*. *אויתיך*, *אותך* מבעי ליה. *אשחרך*, *ישחרך* מבעי ליה.

[p. 452] א"ל הא אוקמוה כמא דכתיב (איוב יב:10) *אשר בידו נפש כל חי ורוח כל בשר איש*. ת"ח נפש ורוח אשתתפו כחדא לעלמין, חד אשתתף בחד והא אוקימנא מילי.

תאנא פולחנא שלימתא דבעי ב"נ למפלח לקב"ה כמה דתנינן (דברים ו:5) *ואהבת את יי' אלהיך בכל לבבך ובכל נפשך ובכל מאדך*, דירחים ליה לקב"ה רחימותא דנפשיה ממש ודא הוא רחימותא שלימתא רחימותא דנפשיה ורוחיה. כמא דאתדבקו אלין בגופא וגופא רחים לון כדין יתדבק ב"נ לרחמא ליה לקב"ה רחימותא דנפשיה ורוחיה לאתדבקא ביה הה"ד *נפשי אויתיך בלילה*, כלומר *נפשי* ממש *אויתיך*. *רוחי בקרבי אשחרך*, לאתדבקא בך ברחימותא סגיאה.

בלילה, דבעי ב"נ ברחימותא לקב"ה למיקם בכל ליליא לאשתדלא בפולחניה עד דיתער צפרא ויתמשיך עלוי חוטא דחסד. דתניא זכאה חולקיה דההוא ב"נ דרחימותא דא רחים ליה לקב"ה והני אינון זכאי קשוט דרחמין ליה לקב"ה הכי בגין דעלמא מתקיימא בגיניהון ושלטין על גזרין קשין דלעילא ותתא בגין דיתקיים עלמא בגיניהון.

© 2012, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

[p. 453] תאנא ההוא זכאה דאתדבק ברוחיה ונפשיה לעילא במלכא קדישא ברחימותא כדיאות שליט בארעא לתתא וכל מה דגזר על עלמא אתקיים. מנ״ל, מאליהו דכתיב (מלכים א יז:1) *חי יי׳ אשר עמדתי לפניו אם יהיה השנים האלה טל ומטר כי אם לפי דברי*.

ת״ח בשעתא דאתיין נשמתין קדישין מעילא לתתא ואינון זכאי עלמא משלפי להו ממלכא וממטרוניתא זעירין אינון דבההוא שעתא דנחית קיימא קמי מלכא ורעותא דמלכא לאסתכלא בה. כמא דאוקמוה בשעתא דנשב רוחא דקב״ה בכל חילא דשמיא כלהו חיילין אתעבידו וקיימו בקיומהון הה״ד (תהלים לג:6) *וברוח פיו כל צבאם*, ומנייהו אתעכבו עד דקב״ה **[סח ע״ב]** אחית להו לתתאי.

ותאנא מיומא דאתברי עלמא קיימו קמי קב״ה ואתעכבו עד דמטא זמנא לאחתא לארעא ואלין שליטו לעילא ותתא ודא הוא דכתיב *חי יי׳ אשר עמדתי לפניו*, *אשר אני* עומד אין כתיב אלא *אשר עמדתי*. לבתר אהדר לאתריה וסליק לאדריה ואינון אחרנין לא סלקין עד דימותון בגין דלא קדים להון מה דקדים לאינון אחרנין, ובגין כך אליהו אתעביד שליחא מלאכא לעילא כאינון שאר אחרנין ואלין דמתדבקאן יתיר למלכא.

[p. 454] אשכחנא בספרא קדמאה דאדם דכלהו רוחין קדישין דלעילא עבדין שליחותא וכלהו אתיין מאתר חד ונשתמהון דצדיקייא מתרי דרגין דכלילן בחד ובגין כך סלקין יתיר ודרגיהון יתיר והכי הוא. וכל אינון דהוו טמירין תמן נחיתו וסליקו בחייהון כגון חנוך דלא אקרי ביה מיתה והא אוקימנא מלה דאליהו.

ותאנא מאה ועשרין וחמש אלף דרגי צדיקייא סליקו ברעותא קודם דאיברי עלמא וקב״ה מזמנא להו בעלמא הדין בכל דרא ודרא וסלקין וטאסין בעלמא ומתקשרי בצרורא דחיי, וזמין קב״ה לחדתא עלמא בהו ועלייהו כתיב (ישעיה סו:22) *השמים החדשים והארץ החדשה וגו׳*.

[p. 455] *תענו את נפשותיכם*, *נפשותיכם* קאמר בגין דמשתכחי קמי מלכא קדישא זכאן ויהי רעותא דלהון לגבי קב״ה ולאדבקא ביה בגין דיתכפר להו חובייהו. ועל דא מאן דיכול ושתי בתשיעאה ומענגא נפשיה במיכלא ומשתיא אשתכח בעשיראה עינויא דנפשא תרין חולקין ואשתכח כאילו אתענא תשיעאה ועשיראה.

את נפשותיכם, לאכללא כלא גופא ונפשא ולאתכנעא בהאי יומא לכפרא על חוביהון.

תאנא *כי ביום הזה יכפר עליכם*. *ביום הזה*, *היום הזה* איבעי ליה, אלא *ביום הזה* [p. 456] דייקא דביה אתגלי עתיקא קדישא לכפרא על חוביהון דכלא.

© 2012, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

ד״א *תענו את נפשותיכם*. ר׳ אבא פתח ואמר (קהלת ט:14-15) *עיר קטנה ואנשים בה מעט ובא אליה מלך גדול וסבב אותה ובנה עליה מצודים גדולים, ומצא בה איש מסכן וחכם ומלט הוא את העיר בחכמתו ואדם לא זכר את האיש המסכן ההוא*. *עיר קטנה*, הא אוקימנא אבל*עיר קטנה* כד״א (ישעיה כו:1) *עיר עז לנו ישועה ישית חומות וחיל*, וכתיב (הושע יא:9) *לא אבא בעיר*. *עיר קטנה*, זעירא היא דהיא בתראה מכלא תתאה מכלא ושורוי רברבין תקיפין קדישין, ירושלם עיר הקדש אקרי.

ואנשים בה מעט, זעירין אינון דזכאין לסלקא בגווה ולמשרי בה כד״א (תהלים כד:3-4) *מי יעלה בהר יי׳ ומי יקום במקום קדשו וגו׳*, ועל דא *ואנשים בה מעט*.

ובא אליה מלך גדול, דא קב״ה דאתי לאזדווגא בה ולמשרי בה.

[p. 457] *וסבב אותה*, כד״א (זכריה ב:9) *ואני אהיה לה נאם יי׳ חומת אש סביב ולכבוד אהיה בתוכה*.

ובנה עליה מצודים גדולים, דבנה שורוי יאין ושפירין מכל אבנין יקירין וכל יקרא דמלכא עייל בגווה, בגיני כך היא בלחודהא כלילא מכל עטרי מלכא וכל עטרי מלכא בה מתעטרין, בגין כך *ואנשים בה מעט*.

ומצא בה איש מסכן וחכם, זה (תהלים כד:4) *נקי כפים ובר לבב*. *מסכן*, כד״א (שמות א:11) *ערי מסכנות*, מתעטר בעטרין תקיפין בעטרי אורייתא בעטרי פקודי מלכא.

וחכם, דזכי בה בהאי חכמה יתיר מכלא לעיינא בפולחנא דמאריה בגין למזכי בה ולאעלא בה הה״ד *ומלט הוא את העיר בחכמתו*. *ומלט*, כד״א (שמואל א כ:29) *אמלטה נא ואראה את אחי*, (בראשית יט:20) *אמלטה נא שמה*, אוף הכא *ומלט הוא את העיר בחכמתו*.

ואדם לא זכר את האיש המסכן ההוא. *ואדם לא זכר*, למעבד פקודי אורייתא לאשתדלא באורייתא כההוא גבר מסכנא דאתחכם בכלא **[סט ע״א]** בגין למזכי בה.

(קהלת ט:16) *ואמרתי אני טובה חכמה מכלי קרב*, דהא בההוא עלמא לא יהבין רשותא למיעל בר הני זכאי קשוט הני דאשתדלי בה באורייתא יממא ולילא ומתעטרי בפקודוי בהאי עלמא למיעל בהו לעלמא דאתי.

וחכמת המסכן בזויה ודבריו אינם נשמעים, דהא בני נשא לא מסתכלין ביה ולא בעאן לאתחברא ביה ולא ציתי למלוי, דתאנא כל מאן דאצית למלוי דזכאה בהאי עלמא כאילו קביל מטורא דסיני, ואפילו מכל [p. 458] בר נש נמי בעי למשמע מלה דאורייתא. ומאן דארכין אודניה לקבליה יהיב יקרא למלכא קדישא יהיב יקרא לאורייתא, עליה כתיב (דברים כז:9) *היום הזה נהיית לעם ליי׳ אלהיך*.

© 2012, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

תאנא יומא חד הוו אזלי חברייא עמיה דר׳ שמעון. אמר ר׳ שמעון חמינא אלין עמין כלהו עלאי וישראל תתאה מכלהו מ״ט, בגין דמלכא אשדי למטרוניתא מניה ואעיל אמהו באתרה הה״ד (משלי ל:21-23) *תחת שלש רגזה ארץ ותחת ארבע לא תוכל שאת, תחת עבד כי ימלוך ונבל כי ישבע לחם, תחת שנואה כי תבעל ושפחה כי תירש גבירתה*. מאן *שפחה*, היא כתרא נוכראה דקטל קב״ה בוכרא דלהון במצרים דכתיב (שמות יא:5) *בכור השפחה אשר אחר הריחים*, *אחר הריחים* הות יתבא בקדמיתא והשתא האי *שפחה תירש גבירתה*.

בכה ר׳ שמעון ואמר מלכא בלא מטרוניתא לא אקרי מלכא, מלכא דאתדבק באמהו דילה דמטרוניתא אן הוא יקרא דיליה. רזא דמלה זמינא קלא לבשרא למטרוניתא ולימא (זכריה ט:9) *גילי מאד בת ציון הריעי בת ירושלם הנה מלכך יבא לך* [p. 459] *צדיק ונושע הוא עני ורוכב על חמור ועל עיר בן אתונות*, כלומר *צדיק* הוא *נושע* בגין דהוה רכיב עד השתא באתר דלא דיליה באתר נוכראה ויניק לה. ועל דא כתיב *עני ורוכב על חמור*, *עני* דלא כקדמיתא. *ורוכב על חמור*, כמא דאוקימנא אינון כתרין תתאין דשאר עממין דקטל בוכרא דלהון קב״ה במצרים הה״ד (שמות יא:5) *וכל בכור בהמה*. והא אוקימנא מלי כביכול *צדיק ונושע הוא*, ודאי יתיר מכלא בגין דעד השתא שארי צדיק בלא צדק והשתא דיזדווגון כחדא *צדיק ונושע הוא* דהא לא יתיב בסטרא אחרא.

תאנא כתיב (ישעיה נז:1) *הצדיק אבד ואין איש שם על לב*. האי קרא קשיא *הצדיק אבד*, [p. 460] *הצדיק* נאבד איבעי ליה, מהו *אבד*. אלא *אבד* ממש, ומאי *אבד*, *אבד* למטרוניתא ואדבק באתר אחרא דאקרי *שפחה*.

אמר רבי יצחק לר׳ שמעון אי ניחא קמיה דמארי הא תנינן דכתיב (משלי י:25) *וצדיק יסוד עולם*, מאן דאמר דעל שבעה קיימי קיימא ארעא ומאן דאמר דעל האי קיימא, היך מתישרן מלי.

א״ל כלא חד מלה הוא דהא שבעה אינון ובהו אית חד קיימא דאקרי צדיק וקיימי עליה ועלמא בדא מתקיימא, וכד אתקיימא עלמא עליה כאילו אתקיים על כולהו שבעה, ועל דא כתיב *וצדיק יסוד עולם* והא אוקימנא מלי בכמה אתר.

ותאנא האי שפחה זמינא לשלטאה בארעא קדישא דלתתא כמא דמטרוניתא הות שלטאה בקדמיתא דכתיב (ישעיה א:21) *צדק ילין בה ועתה מרצחים*, והשתא *שפחה תירש גבירתה* בכלא. וזמין קב״ה לאתבא למטרוניתא כקדמיתא וכדין ממאן הוא חדוותא, הוי אימא חדוותא דמלכא וחדוותא דמטרוניתא. חדוותא דמלכא בגין דיתיב לה ויתפרש משפחה כדקאמינא, וחדוותא דמטרוניתא בגין דתיתוב לאזדווגא במלכא הה״ד *גילי מאד בת ציון*.

© 2012, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

[p. 461] ת״ח כתיב *והיתה לכם לחקת עולם. והיתה לכם*, מאן הא דאמרן *לחקת עולם*. בכל אתר דאתת *חקת עולם* אקרי גזירת מלכא דעייל כל נימוסוהי באתר דא ואסתים לון כמאן דאסתים כלא באסקופא חדא. *חקת עולם*, בהאי **[סט ע״ב]** רשים וחקיק כל גניזין דיליה וכל טמירין דיליה.

בחדש השביעי בעשור לחדש, דייקא כמא דאוקימנא.

תענו את נפשותיכם, ודאי הכי הוא והא אתמר, *נפשותיכם* ודאי דהא בנפשא תלייא מלתא, ובגין כך אכילה ושתייה בתשיעאה יתיר מיומא אחרא. ואע״ג דהאי מלה אתמר בגוונא אחרא וכלא שפיר והאי והאי מלה חדא הוא וכל חד באתריה והכי הוא.

[p. 462] ותאנא בהאי יומא כל חידו וכל נהירו וכל וותרנותא דעלמין כלהו תליין מאימא עלאה דכל מבועין נגדין ונפקין מנה וכדין נהירין כל אינון בוסינין ונהירין בנהירו דחדוותא עד דמתבסם כלא וכדין כל דינין אשתכחו בנהירו ודינא לא אתעביד ועל דא *תענו את נפשותיכם*.

אמר רבי אבא הא אוקים לה מר מגופא דמתניתין לא גלו ישראל מארצם עד שכפרו בקב״ה ואמרו (שמואל ב כ:1) *אין לנו חלק בדוד ולא נחלה בבן ישי* והא אתמר. קרא אחרא אשכחנן בהאי דכתיב (מלכים א יב:16) *ראה ביתך דוד*.

[p. 463] א״ל הכי הוא ודאי בית דוד אקרי כמא דכתיב (ישעיה ב:5) *בית יעקב לכו ונלכה באור יי׳. בית יעקב*, כד״א (שם ס:7) *ובית תפארתי אפאר. באור יי׳*. מאין *באור יי׳*, דכתיב (בראשית ב:10) *ונהר יוצא מעדן להשקות את הגן*, ונטע האי *גן* לאשתעשעא ביה עם צדיקים דביה שריין.

תאנא כתיב *אך בעשור לחדש השביעי הזה יום הכפורים הוא וגו׳ ועניתם את נפשותיכם*, וכתיב *והיתה לכם לחקת עולם בחדש השביעי בעשור לחדש וגו׳. אך* דכתיב מאי קבעי הכא.

אמר ליה למיעוטא קא אתי, כיון דאמר *ועניתם את נפשותיכם בתשעה לחדש*, אמר לבתר *אך בעשור*, *אך עשור* ד*בעשור* תלייא מלתא.

[p. 464] אמר ליה אי הכי (שמות יב:15) *אך ביום הראשון תשביתו שאור*, ותנינן *אך* חלק דחציו אסור באכילת חמץ וחציו מותר, אוף הכא *אך בעשור*, אימא דחציו אסור בעשיית מלאכה וחציו מותר.

א״ל אוף הכא ב*עניתם את נפשותיכם* תליא דהא ענוי לא אשתכח אלא מפלג יומא ולהלאה ושפיר הוא *אך* חלק מ*עניתם את נפשותיכם*.

© 2012, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

א״ר אלעזר כתיב *כי ביום הזה יכפר עליכם לטהר אתכם. יכפר עליכם*, *אכפר עליכם* איבעי ליה, אלא *יכפר עליכם* לאכללא יובלא דנגיד ממבועי לאשקאה בהאי יומא לכל עיבר לארואה כלא ולאשקאה כלא ודא *עליכם*, כלומר בגיניכון לדכאה לכון בהאי יומא דכתיב *לפני יי׳ תטהרו* ולא ישלוט עלייכו דינא.

ר׳ יהודה אמר זכאין אינון ישראל דקב״ה אתרעי בהו ובעי לדכאה להו דלא ישתכח בהו חובין בגין דיהון בני [p. 465] היכליה וידורון בהיכליה. ולזמנא דאתי (יחזקאל לו:25) *וזרקתי עליכם מים טהורים וטהרתם*.

רבי יהודה פתח (תהלים קל:1) *שיר המעלות ממעמקים קראתיך יי׳*. תנינן בשעתא דברא קב״ה עלמא בעא למברי ב״נ, אמליך באורייתא. אמרה קמיה תבעי למברי האי ב״נ, זמין הוא למחטי קמך, זמין הוא לארגזא קמך. אי את תעביד ליה כעובדוי הא עלמא לא יכיל למיקם קמך, כ״ש ההוא ב״נ.

א״ל וכי למגנא אתקרינא (שמות לד:6) *אל רחום וחנון ארך אפים*. ועד לא ברא קב״ה עלמא ברא לתשובה. אמר לה לתשובה אנא בעי למברי ב״נ בעלמא על מנת דכד יתובון בך מחוביהון דתהוי זמינא למשבק חוביהון ולכפרא עלייהו. וכל שעתא ושעתא זמינא תשובה לגבי בני נשא וכד בני נשא תייבין מחובייהו האי תשובה תבת לגבי קב״ה וכפר על כלא ודינין אתכפיין ואתבסמן כלהו וב״נ אדכי מחוביה. אימתי אדכי ב״נ מחוביה, בשעתא דעאל בהאי תשובה כדקא חזי.

ר׳ יצחק אמר דתב קמי מלכא עלאה וצלי **[ע ע״א]** צלותא מעומקתא דלבא הה״ד *ממעמקים*.

ר׳ אבא אמר *ממעמקים*, אתר גניז הוא לעילא והוא עמיקא דבירא ומהאי נפקין נחלין ומבועין לכל עיבר וההוא עמיקא דעמיקתא אקרי תשובה, ומאן דבעי לאתדכאה מחובוי בהאי אצטריך [p. 466] למקרי לקב״ה הה״ד *ממעמקים קראתיך יי׳*.

תאנא בשעתא דב״נ הוה חב קריב קרבניה על גבי מדבחא וכהנא מכפר עליה ובעי בעותיה עליה דב״נ ומתערין רחמי ודינין מתבסמן ותשובה אריק ברכאן במבועין דנפקין ומתברכאן כלהו בוסינין כחדא וב״נ אדכי מחוביה.

ת״ח קב״ה אפיק עשר כתרין עטרין לעילא קדישין דמתעטרא בהו ומתלבשא בהו והוא אינון ואינון הוא כשלהובא אחידא בגומרא ולית תמן פרודא. לקביל דנא אית עשר כתרין דלא

© 2012, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

קדישין לתתא ואינון אחידן בזוהמא דטופרא דחד עטרא קדישא דאקרי חכמה ועל דא אקרון חכמות.

ותאנא עשרה זייני חכמות אלין נחתו לעלמא וכלהו אשתאבו במצרים בר מחד דאתפשט בעלמא וכלהו זייני חרשי אינון ומנייהו ידעי מצראי חרשין על כל בני עלמא. וכד מצראי בעו למעבד כנופייא בחרשייהו לעובדיהון הוו נפקי לחקלא לטורי רמיא [p. 467] ודבחין דיבחין ועבדין גומין בארעא וסחרין ההוא דמא סוחרניה דההוא גומא ושאר דמא מתכנשי בההוא גומא ובשרא שוין עליה וקריבין קרבניהון לאינון זינין בישין ומתקרבין כחדא ומתפייסי בהדייהו בההוא טורא. וישראל דהוו בשעבודיהון הוו מקרבי להו ואולפו מנייהו והוו טעאן בתרייהו והיינו דכתיב *כמעשה ארץ מצרים אשר ישבתם בה לא תעשו*, וכתיב *ולא יזבחו עוד את זבחיהם לשעירים אשר הם זונים אחריהם*.

תאנא בשעתא דהוו מקרבין להו על גבי חקלא והוו מזמני להו ומקרבי דמא וקורבנייהו הוו מתכנפי כלהו זינין בישין וחמאן להו כגוונא דשעירים כלהו מליין שערא ומודעין להו מה דאינון בעאן.

ת״ח יצחק מה כתיב ביה, (בראשית כז:22) *ויגש יעקב אל יצחק אביו וימושהו*. אמר הדא לא אתעדי אלא מטלא דשמיא דנגיד על ארעא.

אמר רבי יוסי *ומשמני הארץ*, בכלא ברכיה. מ״ט בגין דחמא ליה בשערא, אמר למעבר דא *משמני הארץ* אצטריך ולא זוהמא דארעא, דהאי זוהמא הוא בארעא וכד טלא דשמיא ומגדא דארעא מתחבראן אתעבר האי זוהמא.

אמר ר׳ חייא בתרייתא דאינון כתרין תתאין דלא קדישין האי הוא דכתיב (דברים יח:11) *ודורש אל המתים* ודא הוא עשיראה דכלא, דתניא א״ר יצחק אמר ר׳ יהודה נפשתא דרשיעייא אלין אינון מזיקין דעלמא.

[p. 468] א״ר יוסי אי הכי טב להו לחייביא דאתעבדין מזיקין בעלמא. אן הוא עונשא דגיהנם, אן הוא בישא דזמינא להו בההוא עלמא.

אמר ר׳ חייא הכי תנינן והא אוקימנא מלי נפשתא דרשיעייא בשעתא דנפקין מעלמא כמה גרדיני מזדמנין לקבלא להו לאעלא להו לגיהנם ועאלין להו בתלת דינין בכל יומא בגיהנם. לבתר מזדווגי להו ואזלין ושאטין בעלמא ואטעו להו לרשיעייא לאינון דקא איסתים תשובה מקמייהו, לבתר תאבין להו לגיהנם ואשתאבין תמן וכך בכל יומא. לבתר דאזלין בהו ושאטין בהו בעלמא מהדרין לקברייהו וחמן תולעתא דגופא מנקרי בשרא ומתאבלין עליה.

ואינון חרשין הוו אזלין לבי קברי וחרשין בחרשייהו ועבדין חד צלמא דבר נש ודבחין קמיה חד צפירא. לבתר עאלין לההוא **[ע ע״ב]** צפירא בההוא קברא וההוא צלמא מתברין ליה

© 2012, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

לארבע סטרוהי ועאלין ליה לארבע זוויתא דקברא. כדין מחרשי בחרשייהו ומתכנפי כנופיא דאינון זינין בישין ומייתין ההוא נפשא ועאל בקברא ואשתעי בהדייהו.

אמר ר׳ יצחק זכאין אינון צדיקייא בעלמא הדין ובעלמא דאתי דהא כלהו קדישין. גופא דילהון קדישא, נפשתא דילהון קדישא, רוחא דילהון קדישא, [p. 469] נשמתא דילהון קדש קדשים, תלת דרגין אינון כגוונא דלעילא. דתניא א״ר יהודה כתיב (בראשית א:24) *תוצא הארץ נפש חיה*, דא נשמתא עלאה דאדם קדמאה עלאה.

ת״ח תלת דרגין אינון ומתחברן כחד, נפש רוח נשמה ועילא מנייהו נשמה, דא״ר יוסי בכלהו בני נשא אית נפש, ואית נפש עלאה מנפש. זכה בר נש בהאי נפש מריקין ביה עטרא חדא דאקרי רוח דכתיב (ישעיה לב:15) *עד יערה עלינו רוח ממרום*, כדין אתער בר נש באתערותא אחרא עלאה לאסתכלא בנימוסי מלכא קדישא. זכה בר נש בההוא רוחא מעטרין ליה בכתרא קדישא עלאה דכליל כלא ואקרי נשמה דאקרי *נשמת אלוה*.

ותאנא ברזא דרזין בספרא דשלמה מלכא האי קרא דכתיב (קהלת ד:2) *ושבח אני את המתים שכבר מתו*. כיון דכתיב *ושבח אני את המתים* אמאי *שכבר מתו*. אלא *שכבר מתו* בהאי עלמא בפולחנא דמאריהון. [p. 470] ותמן כתיב תלת מדורין עבד קב״ה לצדיקייא. חד דזכו אינון צדיקייא דלא אשתצו מהאי עלמא, וכד אצטריך עלמא ואינון חייא יתבין בצערא אינון מצלי צלותא עלייהו ואזלין ומודיעין מלה לאינון דמיכין דחברון ומתערין ועאלין לגן עדן דארעא דתמן רוחיהון דצדיקייא מתלבשן בעטרין דנהורא ואתייעטו בהו וגזרין גזרה וקב״ה עביד רעותהון וחס על עלמא. ואינון נפשתא דצדיקייא משתכחין בהאי עלמא לאגנא על חייא והאי אקרי נפש ודא לא אשתצי מהאי עלמא לאסתכלא ולמנדע ולאגנא על דרא, והאי הוא דמיתי ידעי בצערא דעלמא, ועונשא דחייביא בהאי הוא דכתיב *ונכרתה הנפש ההיא מעמיה*.

מדורא תניינא הוא ג״ע די בארעא דקבע ביה קב״ה מדורין עלאין יקירין כגוונא דהאי עלמא וכגוונא דעלמא עלאה והיכלין בתרי גוונין דלית להון חושבנא ואילנין ועשבין וריחין דסלקין בכל יומא, ובהאי אתר שארי ההוא דאקרי רוח דאינון צדיקייא ומדורא דההוא רוח ביה שארי, וכל רוח ורוח מתלבשא בלבושא יקירא כגוונא דהאי עלמא וכגוונא דההוא עלמא עלאה.

[p. 471] מדורא תליתאה ההוא מדורא עלאה קדישא דאקרי צרורא דחיי דתמן מתעדנא ההוא דרגא עלאה קדישא דאקרי נשמה, והאי אדבק לאתענגא בעדונא עלאה עליה כתיב (ישעיה נח:14) *אז תתענג על יי׳ וגו׳*.

ותאנא בשעתא דאצטריך עלמא ואינון צדיקי זכאין ההוא נפש דמשתכחא בעלמא לאגנא על עלמא נפש סליק ואזיל ושאט בעלמא ומודע לרוח, ורוח סליק ואתעטר ומודעא

© 2012, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

לנשמה ונשמה לקב״ה וכדין חס קב״ה על עלמא. כדין נחתא מעילא לתתא, נשמה אודע לרוח ורוח אודע לנפשא. ובכל שבתא ושבתא וריש ירחא כלהו מתחברן ומתעטרן כחד עד דאזדווגו למיתי לסגדא למלכא עלאה, ולבתר תבין לאתרייהו ההי״ד (שם סו:23) *והיה מדי חדש בחדשו ומדי שבת בשבתו יבא כל בשר להשתחוות לפני אמר יי׳*.

ובשעתא דאצטריך עלמא רחמי וחייא מודעי להו לנפשייהו דצדיקייא ובכאן על קברייהו דאינון דאתחזו לאודעא להו מאי טעמא, דשויין רעותא דילהון לאדבקא נפשא בנפשא, **[עא ע״א]** כדין אתערין נפשייהו דצדיקייא ומתכנפין ואזלין לדמיכי חברון ומודעי להו צערא דעלמא וכלהו עאלין בההוא פתחא דג״ע ומודיעין לרוח, ואינון רוחין דמתעטרן בג״ע מלאכי עלאי אזלי בינייהו וכלהו מודיעין לנשמה, [p. 472] ונשמה מודעא לקב״ה וכולהו בעאן רחמי על חיין וחס קב״ה על עלמא בגיניהון, ועל דא אמר שלמה *ושבח אני את המתים שכבר מתו*.

אמר ר׳ חייא תווהנא אי אית מאן דיכול לאודעא להו למתיא בר אנן.

א״ר אבא צערא מודע להו אורייתא קא מודעא להו דהא בשעתא דלית מאן דידע בהאי אפקי אורייתא סמוך לקברי ואינון מתערי על אורייתא על מה דאיגלייא לההוא אתר, כדין אודע לון.

א״ר יוסי ואינון ידעי דהא עלמא בצערא וחיי לא אתחזון ולא ידעי לאודעא להו. ביה שעתא כלהו צוחין על אורייתא דאתקלנא ואתגלייא לההוא אתר. אי בני נשא תבין ובכאן בלבא שלים כלהו מתכנפי ובעאן רחמי ומודעי לדמיכי חברון, ואי אינון לא תבין בלבא שלים למבכי על צערא [p. 473] דעלמא ווי להו דכלהו מתכנפי. מאן גרם לאורייתא קדישא לאתגלייא על ידייהו בלא תשובה. וכלהו אתיין לאדכרא חובייהו. בגיני כך לא יהכון תמן בלא תשובה ובלא תעניתא למבעי בעותא קמייהו.

רבי חייא אמר בלא תלת תעניתא.

ר׳ יוסי אמר אפילו חד בההוא יומא ובלבד דעלמא יתיב בצערא טפי, כדין כלהו מזדוגי למבעי רחמין על עלמא.

תאנא יומא חד הוו אזלי ר׳ חזקיה ור׳ ייסא באורחא, ערעו בגוש חלב והוה חריב, יתבו סמוך לבי קברי ור׳ ייסא הוה בידיה חד קטרא דס״ת דאתקרע. עד דיתבו אתרגיש חד קברא קמייהו וצוח ואמר ווי ווי דהא עלמא בצערא שכיח הא אורייתא הכא דאתגלייא, או חייא אתו לחייכא עלן ולכספא בכסופא לן באורייתייהו.

אזדעזעו רבי חזקיה ורבי ייסא. אמר ר׳ חזקיה מאן אנת.

© 2012, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

אמר מיתא אנא והא אתערנא לגבי ס״ת דזמנא חד הוה עלמא בצערא ואתו חייא הכא לאתערא לן בספר תורה ואנא וחברי אקדימנא לגבי דמיכי חברון, וכד אתחברו בג״ע ברוחיהון דצדיקייא אשתכח קמייהו דההוא ס״ת דאייתו לקמן אינון חייא הוה פסול ומשקר בשמא דמלכא דאשתכח וא״ו יתיר בהאי קרא דכתיב (דברים יד:6) *ושסעת שסע שתי פרסות*, ואמרו דהואיל ושקרו בשמא דמלכא דלא יתובון לגביהון ודחו לי ולחברי בההיא שעתא מבי [p. 474] מתיבתא, עד דחד סבא דהוה בינייהו אזל ואייתי ספרא דרב המנונא סבא וכדין אתער רבי אלעזר בר׳ שמעון דהוה קביר עמנא ואזל ובעא בג״ע עלייהו ואתסי עלמא, כדין שארו לן.

ומן ההוא יומא דסליקו ליה לר׳ אלעזר מקברא דא ואתייהיב לגבי אבוה לית מאן דידע למיקם קמייהו דדמיכי חברון דמסתפינא מן ההוא יומא. והשתא אתיתון לגבן וס״ת גביכון, אמינא דהא עלמא בצערא אשתכח ועל דא אזדעזענא דאמינא מאן יקדים לאודעא לאינון זכאי קשוט דמיכי חברון.

אשתמיט רבי ייסא בההוא קטרא דספר תורה.

[p. 475] א״ר חזקיה חס ושלום דהא לית עלמא בצערא ואנן לא אתינא להא.

קמו רבי חזקיה ורבי ייסא ואזלו. אמרו ודאי בשעתא דזכאין לא אשתכחו בעלמא, עלמא לא מתקיימא אלא בגיניהון דמיתי.

אמר רבי ייסא בשעתא דאצטריך עלמא אמאי אזלינן לגביהון דמיתי והלא כתיב **[עא ע״ב]** (דברים יח:1) *ודורש אל המתים* ואסיר.

אמר ליה עד כען לא חמיתא גדפי דצפרא דעדן. *ודורש אל המתים* דייקא, דאינון חייבי עלמא דאינון משאר עמין דאינון תדיר *מתים*, אבל ישראל דאינון צדיקי קשוט שלמה קרא עלייהו (קהלת ד:2) *המתים שכבר מתו*, בזמנא אחרא ולא השתא, *שכבר מתו*, והשתא אינון חיין.

ועוד דשאר עמין כד אתיין למתיהון אתיין בחרשין לאתערא עלייהו זינין בישין, וכד ישראל אתיין, אתיין בכמה תשובה לקמי קב״ה, בתבירא דלבא בתעניתא לקבליה, וכלא בגין דנשמתהון קדישין יבעון לקמי קב״ה עלייהו רחמי.

ועל דא תנינן צדיקא אע״ג דאתפטר מהאי עלמא לא אסתלק ולא אתאביד מכלהו עלמין דהא בכלהו עלמין אשתכח יתיר מחייוי. בחייוי אשתכח [p. 476] בהאי עלמא בלחודוי, לבתר אשתכח בתלת עלמין וזמין לגבייהו דכתיב (שיר א:3) *על כן עלמות אהבוך*, אל תקרי *עלמות* אלא עולמות, זכאה חולקהון.

© 2012, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

תאנא כתיב (שמואל א כה:29) *והיתה נפש אדוני צרורה בצרור החיים את יי אלהיך*. *והיתה נפש אדוני*, נשמת *אדוני* איבעי ליה. אלא כמא דאמרן דזכאה חולקהון דצדיקייא דכלא אתקשר דא בדא, נפש ברוח, ורוח בנשמה, ונשמה בקב״ה, אשתכח דנפש *צרורה בצרור החיים*.

אמר רבי אלעזר הא דאמריתו גלותא דס״ת אפילו מבי כנשתא לבי כנשתא אחריתי וכ״ש לבי רחוב, אמאי לבי רחוב אחרא.

אמר רבי יהודה כמא דאמרן בגין דיתערון עלה ויבעון רחמי על עלמא.

אמר ר׳ אבא שכינתא כד אתגלייא הכי נמי מהכא להכא עד דאמרה (ירמיה ט:1) *מי יתנני במדבר מלון אורחים*. אוף הכא מבי כנשתא לבי כנשתא, לבתר לבי רחוב, לבתר *במדבר מלון אורחים*.

[p. 477] א״ר יהודה בני בבל מסתפו ולא קא עבדי ואפילו מבי כנשתא לבי כנשתא כ״ש האי.

תניא אמר ר׳ שמעון ביומאי לא איצטרכון בני עלמא להאי.

א״ר יוסי צדיקייא מגינין על עלמא בחייהון ובמיתתהון, ובמיתתהון יתיר מחייהון הה״ד (ישעיה לז:35) *וגנותי על העיר הזאת להושיעה למעני ולמען דוד עבדי*, ובחייו לא כתיב.

א״ר יהודה מאי שנא הכא *למעני ולמען דוד עבדי*, דשקיל האי לגבי האי. בגין דדוד זכה לאתקשרא ברתיכא קדישא באבהתא ובגין כך כלא חד. בריך הוא לעלם ולעלמי עלמין.

[p. 478] *כמעשה ארץ מצרים אשר ישבתם בה לא תעשו*. רבי יצחק פתח (תהלים קב:22) *לספר בציון שם יי׳ ותהלתו בירושלם בהקבץ עמים יחדו וממלכות לעבוד את יי׳*. תמן תנינן שמא קדישא סתים וגליא ואורייתא דהיא שמא קדישא עלאה סתים וגליא וכל קרא דבאורייתא וכל פרשתא דבה סתים וגליא, דתניא אמר רבי יהודה מחציפותא דחד צדקת נפקו כמה טבין לעלמא. ומאן היא, תמר דכתיב (בראשית לח:14) *ותשב בפתח עינים אשר על דרך תמנתה וגו׳*.

אמר רבי אבא פרשתא דא מוכח דאורייתא סתים וגליא והא אסתכלנא באורייתא כולה ולא אשכחנא אתר [p. 479] דאקרי *פתח עינים* אלא כלא סתים ורזא דרזין הוא. ותאנא מאי חמאת צדקת זו לעובדא דא, אלא ידעא בביתא דחמוה ארחוי דקב״ה היך מדבר האי עלמא עם בני נשא, ובגין דהיא ידעת קב״ה אוקים מלה על ידהא. ואזלא הא כמא דתנינן אזדמנא הות בת שבע משתת ימי בראשית למהוי אימא דשלמה מלכא, אוף הכא אזדמנא הות תמר לדא מיומא דאתברי עלמא.

© 2012, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

[p. 480] *ותשב בפתח עינים*. מאן *פתח עינים*, כד"א (שם יח:1) *והוא יושב פתח האהל*, (שמות יב:23) *ופסח יי' על הפתח*, וכתיב (תהלים קיח:19) *פתחו לי שערי צדק*.

עינים, דכל עיינין דעלמא **[עב ע"א]** להאי פתחא מצפאן.

אשר על דרך תמנתה, מאי *תמנתה*, כד"א (במדבר יב:8) *ותמונת יי' יביט*.

והכי אוקימנא תמר אוקימת מלה לתתא ופרחה פרחין ואניצת ענפין ברזא דמהימנותא. (הושע יב:1) *ויהודה עוד רד עם אל ועם קדושים נאמן*.

ויראה יהודה ויחשבה לזונה, כד"א (משלי ל:20) *כן דרך אשה מנאפת. כי כסתה פניה*, ואוקימנא כד"א (שם) *אכלה ומחתה פיה*. אוקידת עלמא בשלהובוי ואמרה *לא פעלתי און*. מ"ט, בגין *כי כסתה פניה* ולית מאן דידע אורחהא לאשתזבא מנה.

[p. 481] *ויט אליה אל הדרך*, *אל הדרך* ממש לאתחברא חיוור בסומק.

ויאמר הבה נא אבא אליך, והא אוקימנא *הבה* בכל אתר.

כי לא ידע כי כלתו היא, *כי כלתו* דעלמא ומתרגמינן ארי שצייתא היא. מאי טעמא *לא ידע*, בגין דהא מנהרן אפהא לקבלא מניה ואזדמנת לאתבסמא ולרחמא עלמא.

כי כלתו היא, ד"א *כלה* ממש דכתיב (שיר ד:8) *אתי מלבנון כלה*.

[p. 482] *ותאמר מה תתן לי כי תבא אלי*, השתא כלה בעיא תכשיטיה.

ויאמר אנכי אשלח גדי עזים מן הצאן, למלכא דהוה ליה ברא מאמהו חדא ואזיל בהיכליה. בעא מלכא לאתנסבא במטרוניתא עלאה ולאעלה להיכליה. אמרה מה יהיב לי מלכא בהיכליה. אמר מלכא מכאן ולהלא אשדר ואתריך לברא דאמהו מהיכלי.

כך נמי הכא *אנכי אשלח גדי עזים מן הצאן*, והא אוקימנא ב*לא תבשל גדי בחלב אמו*, וכל אינון בסטרא דבכור בהמה קא אתו. ועל דא לא כתיב *אנכי* אתן *לך גדי* אלא *אנכי אשלח*, אתריך ואשדר ליה דלא אשתכח בהיכלי.

ותאמר אם תתן ערבון עד שלחך, אלין אינון סימנין דמטרוניתא דאתברכא מן מלכא בזווגהא.

ויאמר מה הערבון אשר אתן לך, *ותאמר חותמך ופתילך ומטך אשר בידך*, אלין אינון קשורי עלאי תכשיטהא דכלה לאתברכא מתלתא אלין, דהא כלא הכי אשתכח בתלתא אלין וכלא מהני מתברכא נצח הוד יסוד. מיד *ויתן לה ויבא אליה ותהר לו*.

[p. 483] *ויהי כמשלש חדשים*, מאן *משלש חדשים*, בתר דתלתן ירחיא והא תלת ירחין אוקימנא והכא *כמשלש חדשים* דשארי ירחא רביעאה לאתערא דינין בעלמא בחובי בני נשא

© 2012, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

והיא ינקא מסטרא אחרא. כדין *ויוגד ליהודה לאמר זנתה תמר כלתך וגם הנה הרה לזנונים*, הא כלה בסטרא אחרא אשתכחת.

מה כתיב, *הוציאוה ותשרף*, כמא דכתיב (איכה ב:1) *השליך משמים ארץ תפארת ישראל. ותשרף*, בשלהובי טיהרא בגלותא.

מה כתיב, *היא מוצאת*, לאתמשכא בגלותא. *והיא שלחה אל חמיה לאמר לאיש אשר אלה לו אנכי הרה*, ממנו לא כתיב אלא *לאיש אשר אלה לו*, דיליה סימנין אלין משתכחי, *אנכי הרה וגו׳*.

[p. 484] *ויכר יהודה ויאמר צדקה ממני*, *צדקה* ודאי ושמא גרים. מאן גרים לה שמא דא, הדר ואמר *ממני*, דכתיב (תהלים יא:7) *צדיק יי׳ צדקות אהב*. *צדקה*, צדק ה׳, *ממני* נטלא שמא דא, ממני ירתא דא, ממני אשתכחת.

א״ר יוסי מ״ט *חמיה* כתיב באתר חד, *יהודה* באתר אחרא.

א״ל כלא אתקשר דא בדא, *חמיה* באתר עלאה תלי.

א״ר אלעזר פרשתא דא אוקים חכמה עלאה בכמה גוונין. כד אסתכלון מלי מניה אשתמע רזין דאורחוי דקב״ה ודינוי בכל אתר. והיא ידעת ואקדימת גרמה למלה דא לאשלמא אורחוי דקב״ה בגין דנפקו מנה מלכין שליטין וזמינין לשלטאה על עלמא, ורות כהאי גוונא עבדת.

[p. 485] א״ר אבא פרשתא דא ברזי דחכמתא דאורייתא אתקשרת וכלא סתים וגליא, ואורייתא כלא כהאי גוונא אשתכח ולית מלה באורייתא דלית בה שמא קדישא עלאה דסתים וגליא. **[עב ע״ב]** בגיני כך סתימא דאורייתא קדישי עליונין ירתין לה ואתגלייא לשאר בני עלמא. כגוונא דא כתיב (תהלים קב:22) *לספר בציון שם יי׳ ותהלתו בירושלם*, דהא *בציון* במקדש שרי לאדכרא שמא קדישא כדקא חזי ולבר בכנויו, ועל דא כלא סתים וגליא.

תאנא כל מאן דגרע אות אחת מאורייתא או יוסיף כמאן דמשקר בשמא קדישא עלאה.

א״ר יצחק עובדא דמצרים פלחין לשפחה כמא דאוקימנא, עובדא דכנען פלחין לההוא דאקרי (שמות יב:29) *שבי אשר בבית הבור*, ועל דא כתיב (בראשית ט:25) *ארור כנען עבד עבדים יהיה לאחיו*. בגין כך כלהו מכדבין במלין קדישין ועבדין עריין בכלא, בגיני כך *כמעשה ארץ מצרים אשר ישבתם בה וגו׳*.

[p. 486] רבי יהודה אומר דעבדין זינין בישין לשלטאה בעלמא כדכתיב (דברים כא:23) *ולא תטמא את אדמתך*, וכתיב *ותטמא הארץ*.

© 2012, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

כמעשה ארץ מצרים אשר ישבתם בה לא תעשו וגו'. ר' חייא פתח (איוב לח:13) *לאחוז בכנפות הארץ וינערו רשעים ממנה*. תאנא זמין קב"ה לדכאה ארעיה מכל מסאבותא דשאר עמין סאיבו לה כהאי מאן דאחיד טליתו ואנער טנופא מניה וכל אינון דאתקברו בארעא קדישא למשדי לון לבר ולדכאה ארעא קדישא אחרא כביכול דהוה מתזנת לשאר רברבי עמין ולקבלא מסאבותא דילהון ולדברא לון, זמין לדכאה לה ולאעברא לון לבר.

[p. 487] ר' שמעון הוה מדכי שוקי טבריה וכל דהוה תמן מית הוה סליק ליה ומדכי ארעא.

תאנא כתיב (ירמיה ב:7) *ותבואו ותטמאו את ארצי ונחלתי שמתם לתועבה*. א"ר יהודה זכאה חולקיה מאן דזכי בחייו למשרי מדוריה בארעא קדישא דכל מאן דזכי זכי לאנגדא מטלא דשמייא דלעילא דנחית על ארעא וכל מאן דזכי לאתקשרא בחייוי בהאי ארעא קדישא זכי לאתקשרא לבתר בארעא עלאה קדישא. וכל מאן דלא זכי בחייוי ומייתין ליה לאתקברא תמן עליה כתיב (שם) *ונחלתי שמתם לתועבה*. רוחיה נפק ברשותא אחרא נוכראה וגופיה אתי תחות רשותא דארעא קדישא, כביכול עביד קדש חול וחול קדש. וכל מאן דזכי למיפק נשמתיה בארעא קדישא זכי לאתקשרא תחות גדפי שכינתא דכתיב (דברים לב:43) *וכפר אדמתו עמו*. ולא עוד אלא אי זכי בחייוי זכי לאתמשך עליה רוחא דקודשא תדיר, וכל מאן דיתיב ברשותא אחרא אתמשך עליה רוחא אחרא נוכראה.

[p. 488] תאנא כד סליק רב המנונא סבא להתם הוו עמיה תריסר בני מתיבתא דיליה. אמר לון אי אנא אזיל לארחא דא לאו על דידי קא עבידנא אלא לאתבא פקדונא למאריה, דתנינן כל אינון דלא זכו להאי בחייוי, אתיבין פקדונא דמאריהון לאחרא.

אמר ר' יצחק בגיני כך כל מאן דאעבד מאינון זינין בישין או רשותא אחרא בארעא, ארעא אסתאבת. ווי ליה לההוא גבר, ווי לנפשיה דהא ארעא קדישא לא מקבלא ליה לבתר. עליה כתיב (תהלים קד:35) *יתמו חטאים מן הארץ*, בעוה"ז ובעוה"ב. *ורשעים עוד אינם*, לתחיית המתים. כדין *ברכי נפשי את יי' הללויה*.

את משפטי תעשו ואת חקתי תשמרו ללכת בהם וגו'. רבי אבא אמר זכאה חולקיהון דישראל דקב"ה אתרעי בהו מכל שאר עמין ובגין רחימותא דיליה עלייהו יהיב להו נימוסין דקשוט, נטע בהו אילנא דחיי, שארי שכינתא בינייהו. מאי טעמא, בגין דישראל [p. 489] רשימין ברשימא קדישא ואשתמודען דאינהו דיליה ואשתמודען מבני היכליה.

ובגיני כך כל אינון דלא רשימין ברשימא קדישא **[עג ע"א]** בבשריהון לאו אינון דיליה, כלהו מסטרא דמסאבותא אתיין ואסיר לאתחברא בהו ולאשתעי בהדייהו במלוי דקב"ה

© 2012, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

ואסיר לאודעא להו מלי דאורייתא בגין דאורייתא כלא שמא דקב״ה וכל את דאורייתא אתקשרא בשמא קדישא וכל מאן דלא אתרשים בשמא קדישא בבשריה אסיר לאודעא ליה מלה דאורייתא כ״ש לאשתדלא ביה.

ר׳ שמעון פתח (שמות יב:43) *זאת חקת הפסח כל בן נכר לא יאכל בו*, וכתיב *וכל ערל לא יאכל בו*, *תושב ושכיר לא יאכל בו*, וכתיב *וכל עבד איש מקנת כסף ומלתה אותו אז יאכל בו*. ומה פסחא דאיהי בשרא למיכלא, על דאתרמיז במלה קדישא אסיר לכל הני למיכל ביה ולמיהב להו למיכל עד דאתגזרו, אורייתא דהיא קדש קודשין דקודשא שמא עלאה דקב״ה עאכ״ו.

ר׳ אלעזר שאיל לר׳ שמעון אבוי, א״ל הא תנינן אסור ללמד תורה לגוי ושפיר אתערו חברייא דבבל [p. 490] דכתיב (תהלים קמז:19-20) *מגיד דבריו ליעקב חקיו ומשפטיו לישראל, לא עשה כן לכל גוי*. כיון דאמר *מגיד דבריו ליעקב* אמאי *חקיו ומשפטיו לישראל*.

א״ל אלעזר ת״ח זכאין אינון ישראל דחולקא עלאה קדישא נטע בהו קב״ה דכתיב (משלי ד:2) *כי לקח טוב נתתי לכם*, *לכם* ולא לשאר עמים. ובגין דאיהי גניזא יקירא עלאה שמיה ממש אורייתא כלא סתים וגליא ברזא דשמיה, ועל דא ישראל בתרי דרגין אינון סתים וגליא דתנינן תלת דרגין אינון ומתקשרן דא בדא קב״ה אורייתא וישראל, וכל חד דרגא על דרגא סתים וגליא. קב״ה דרגא על דרגא סתים וגליא, אורייתא הכי נמי סתים וגליא, ישראל הכי נמי דרגא על דרגא הה״ד *מגיד דבריו ליעקב חקיו ומשפטיו לישראל*, תרי דרגין אינון *יעקב וישראל*, חד גליא וחד סתים.

מאי קא מיירי, אלא כל מאן דאתגזר ואתרשים ברשימא קדישא יהבין ליה באינון מלין דאתגליין באורייתא כלומר מודיעין ליה ברישי אתוון ברישי פרקין, יהבין עליה חומרא דפקודי אורייתא ולא יתיר, עד דיסתלק בדרגא אחרא הה״ד *מגיד דבריו ליעקב*, *ליעקב* שפיר, אבל *חקיו ומשפטיו לישראל* דאיהו בדרגא עלאה יתיר וכתיב (בראשית לה:10) *לא יקרא שמך עוד יעקב וגו׳*. *חקיו* [p. 491] *ומשפטיו לישראל*, אלין רזי אורייתא ונמוסי אורייתא וסתרי אורייתא דלא אצטריכן לגלאה אלא למאן דאיהו בדרגא עלאה יתיר כדקא חזי. ומה לישראל האי לשאר עמין עאכ״ו, וכל מאן דלא אתגזר ויהבין ליה אפילו את חד זעירא דאורייתא כאילו חריב עלמא ומשקר בשמא דקב״ה דכתיב (ירמיה לג:25) *אם לא בריתי יומם ולילה חקות שמים וארץ לא שמתי*.

ת״ח כתיב (דברים ד:44) *וזאת התורה אשר שם משה לפני בני ישראל*, *לפני בני ישראל שם* אבל לשאר עמין *לא שם*. בגין כך *דבר אל בני ישראל*, (ויקרא כ:2) *ואל בני ישראל תאמר*,

© 2012, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

וכן כלהו. ינוחון אבהן דעלמא הלל ושמאי דהכי אמרו לאונקלוס ולא אודעו ליה מלה דאורייתא עד דאתגזר.

[p. 492] ת״ח מלה קדמאה דאורייתא דיהבין לינוקי אלף בית, דא מלה דלא יכלין בני עלמא לאדבקא בסולכתנו ולא לסלקא ליה ברעותא כ״ש למללא בפומיהון ואפי׳ מלאכי עלאי ועלאי דעלאי לא יכלין לאדבקא בגין דאינון סתימו דשמא קדישא. ואלף וארבע מאה וחמש רבוון דעלמין כלהו תליין בקוצא דאלף. שבעין ותרין שמהן קדישין גליפין באתווי רשימן דקיימי בהו עלאי ותתאי שמיא וארעא וכורסי יקרא דמלכא תליין מסטרא חדא לסטרא חדא דפשיטותא דאלף קיומא דעלמין כלהו, וסמכין דעלאין ותתאין ברזא דחכמה ושבילין סתימין ונהרין עמיקין ועשר אמירן כלהו נפקין מההוא קוצא תתאה דתחות אלף. מכאן ולהלא שארי לאתפשטא אלף בבית ולית חושבן לחכמתא דהכא אתגליף.

בגיני **[עג ע״ב]** כך תנינן קיומא דכלא ומהימנותא דכלא לקשרא קשרא דמהימנותא דא בדא כדקא חזי, ומאן דאתגזר אתקשר בההוא קשרא דמהימנותא, מאן דלא אתגזר ולא אתקשר ביה כתיב (ויקרא כב:10) *וכל זר לא יאכל קדש*, (שמות יב:48) *וכל ערל לא יאכל בו*, דהא אתער רוח מסאבא דמסטריה ואתי לאתערבא בקודשא. בריך רחמנא [p. 493] דפריש לישראל בנוי רשימין ברשימא קדישא מנייהו ומזוהמא דלהון. עלייהו כתיב (ירמיה ב:21) *ואנכי נטעתיך שורק כלה זרע אמת*, בגיני כך (מיכה ז:20) *תתן אמת ליעקב*, ולא לאחרא, תורת אמת *לזרע אמת*.

אתא ר׳ אלעזר ונשיק ידוי.

ר׳ חזקיה אמר כתיב (שמואל א יב:22) *כי לא יטוש יי׳ את עמו בעבור שמו הגדול כי הואיל יי׳ לעשות אתכם לו לעם*. *כי לא יטוש יי׳ את עמו*, מ״ט, בגין דכלא אתקשר דא בדא. ובמה אתקשרו ישראל בקב״ה, בההוא רשימא קדישא דאתרשים בבשריהון, ובגיני כך *לא יטוש יי׳ את עמו*. ולמה, *בעבור שמו הגדול* דאתרשים בהו.

תאנא אורייתא אקרי ברית, האי רשימא קדישא אקרי ברית, קב״ה אקרי ברית, ועל דא כלא אתקשר דא בדא ולא אתפרש דא מן דא.

א״ל ר׳ ייסא אורייתא וישראל שפיר, אבל קב״ה מנא לן דאקרי ברית.

א״ל דכתיב (תהלים קו:45) *ויזכור להם בריתו*, (שמות ב:24) *ויזכור אלהים את בריתו*, הא אתיידע והא אתמר.

(ויקרא יח:4) *את חקותי תשמרו*. *חקותי*, אלין אינון נמוסי מלכא. *משפטי*, אלין אינון גזרי אורייתא.

© 2012, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

[p. 494] ר׳ יהודה אמר כל אינון נמוסין מאתר דאקרי צדק אקרון *חקותי* ואינון גזרת מלכא, וכל אתר דאקרי *משפט* אקרון דיני דמלכא קדישא באתר דתרין חולקין אחידן דא בדא. ועל דא כתיב (תהלים פט:15) *צדק ומשפט מכון כסאך*, ואינון דינא ורחמי, ובגיני כך חק ומשפט, ועל דא כתיב (שם קמז:19) *חקיו ומשפטיו לישראל*, *לישראל* ולא לשאר עמין.

בתריה מה כתיב, *לא עשה כן לכל גוי*. ותנינן אע״ג דאתגזר ולא עבד פקודי אורייתא הרי הוא כגוי לכלא ואסיר למילף ליה פתגמי אורייתא. ועל דא תנינן (שמות כ:22) *מזבח אבנים*, *מזבח אבנים* ממש דהא קשיו דלביה באתריה קיימא וזוהמא לא אתפסק מניה, בגיני כך [p. 495] לא סליק בידיה ההוא גזירו ולא מהניא ליה. על דא כתיב (שם) *כי חרבך הנפת עליה ותחלליה*. בגיני כך *לא עשה כן לכל גוי* סתם, *ומשפטים בל ידעום*, לעלם ולעלמי עלמין. מלה אחרא לא יהבי להו כ״ש רזי אורייתא ונמוסין דאורייתא, וכתיב (דברים לב:9) *כי חלק יי׳ עמו יעקב חבל נחלתו*, (תהלים קמד:15) *אשרי העם שככה לו אשרי העם שיי׳ אלהיו*.

© 2012, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

פרשת עריות

מתניתין. מתני בנמוסי טהירין ארבע מפתחן שנינן לארבע סטרי עלמא בזוייתהון אשתכחו, חד לסטר ארבע וארבע לסטר חד אתגלפן בחד גוונא. בההוא גוונא תכלא וארגוונא צבע זהורי חוורא וסומקא, דא עייל בגוונא דחבריה ודידיה ביה רשים.

[p. 496] ארבע רישין כחדא אסתלקו, בחד דיוקנא מתדבקן. חד רישא אסתליק מגו סחיו דאסתחי, תרי איילתא קציבן בשיעורא חד סלקן מההוא סחיותא דכתיב (שיר ד:2) *כעדר הקצובות שעלו מן הרחצה וגו׳*. בשערא דלהון חיזו דאבן טבא דארבע גוונין. ארבע גדפין דכסיין על גופא, ידין זעירין תחות גדפייהו, חמש בחמש גליפן. טאסין לעילא לעילא מהיכלא דשפירא בריוא ויאה למחזי.

חד עולים רביא נפיק שנן חרבא דמתהפכא לגוברין לנוקבא, נטלין למשחא דאיפה בין שמיא ובין ארעא. לזמנין [p. 497] נטלין לה בכל עלמא וכל משחין בה משיחן דכתיב (ויקרא יט:36) *איפת צדק וגו׳*.

חד חיזו בדולחא קיימא על חרבא חד, ברישא דההוא חרבא מלהטא סומקא מגו בדולחא. **[עד ע״א]** תרין סטרין מהאי גיסא ומהאי גיסא אתחזיא ההוא חרבא ברשימין עמיקין. חד גיבר תקיף, סולמא דקיימא בתלת עשרה עלמין, חגיר ההוא חרבא למעבד נוקמין. עמיה חגירן שתין אחרנין כלהו מתיילפי נצחין קרבא הה״ד (תהלים מה:4) *חגור חרבך על ירך גבור הודך והדרך*, וכתיב (שיר ג:8) *כלם אחוזי חרב מלומדי מלחמה איש חרבו על ירכו*. בכמה גוונין מתהפכין אנפייהו, לית דידע לון בר חד תולעתא דשאט בין נוני ימא, כל אבנין דאעבר עלייהו מתבקעין.

[p. 498] בההוא זמנא קלא דנפיק מאינון חגירי חרבא מבקע תמני סר טורין רברבין. לית מאן דירכין אודניה, כלהו דעלמא סתימין עיינין אטימין לבא ולית מאן דישגח דהא בניינא לסתור, כד עובדן לא מתכשראן סטאן מארחא דתקנא ימינא אעדיו ושמאלא שלטא, כדין עריין אשתכחו. ווי לחייביא דגרמין דא בעלמא דהא לא מתברכין לעילא עד דישתיצון אינון לתתא הה״ד (תהלים קד:35) *ורשעים עוד אינם ברכי נפשי את יי׳ הללויה*.

ערות אביך וערות אמך לא תגלה. ר׳ חייא פתח (שיר ב:3) *כתפוח בעצי היער כן דודי בין הבנים וגו׳*. האי קרא אוקמוה חברייא אבל כמה חביבה כנסת ישראל לקמי קב״ה דהיא משבחת ליה בהאי. הכא אית לאסתכלא אמאי משבחת ליה בתפוח ולא במלה אחרא אי בגוונין

© 2012, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

או בריחא או בטעמא, [p. 499] אבל הואיל וכתיב *תפוח* בכלא קא משבחת ליה, בגוונין בריחא בטעמא. מה תפוח אסוותא לכלא אף קב״ה אסוותא לכלא, מה תפוח אשתכח בגווני כמא דאוקימנא אף קב״ה אשתכח בגווני עלאין, מה תפוח אית ביה ריחא דקיק מכל שאר אילני אוף קב״ה כתיב ביה (הושע יד:7) *וריח לו כלבנון*, מה תפוח טעמיה מתיקא אוף קב״ה כתיב ביה (שיר ה:16) *חכו ממתקים וכלו מחמדים*. וקב״ה משבח לה לכנסת ישראל כשושנה והא אוקימנא מלי אמאי כשושנה והא אתמר.

ר׳ יהודה אמר בשעתא דאסגיאו זכאי בעלמא כנסת ישראל סלקא ריחין טבאן ומתברכא ממלכא קדישא ואנפהא נהירין, ובזמנא דאסגיאו חייבין בעלמא כביכול כנסת ישראל לא סלקא ריחא ואטעמת מסטרא אחרא מרירא, כדין כתיב (איכה ב:1) *השליך משמים ארץ*, ואנפהא חשוכן.

[p. 500] ר׳ יוסי אמר בשעתא דאסגיאו זכאין בעלמא כתיב (שיר ב:6) *שמאלו תחת לראשי וימינו תחבקני*, ובזמנא דאסגיאו חייבין בעלמא כתיב (איכה ב:3) *השיב אחור ימינו*.

ר׳ חזקיה אמר מהכא (משלי טז:28) *ונרגן מפריד אלוף*, כלומר פריש מלכא מן מטרוניתא הה״ד *ערות אביך וערות אמך לא תגלה*.

רבי אלעזר הוה יתיב קמי אבוי, א״ל אי פקילטא בעלמא במטרוניתא אשתכח, ואי קוטורגא בעלמא במטרוניתא אשתכח, אמאי.

[p. 501] אמר ליה למלכא דהוה ליה בר במטרוניתא. כל זמנא דההוא בר עביד רעותא דמלכא, מלכא עביד מדוריה במטרוניתא, כל זמנא דההוא בר לא עביד רעותא דמלכא, מלכא פריש מדוריה ממטרוניתא.

כך קב״ה וכנסת ישראל, כל זמנא דישראל עבדין רעותא דקב״ה, קב״ה שוי מדוריה בכנסת ישראל, כל זמנא דישראל לא עבדין רעותא דקב״ה, קב״ה לא שוי מדוריה בכנסת ישראל. מ״ט, בגין דישראל הוא ברא בוכרא לקב״ה דכתיב (שמות ד:22) *בני בכורי ישראל*. אימא דא כנסת ישראל, (משלי א:8) *ואל תטוש תורת אמך*.

ת״ח כל זמנא דישראל רחיקין מהיכלא דמלכא כביכול מטרוניתא אתרחקא עמהון. מ״ט, בגין דמטרוניתא לא אקדימת קיסטא להאי בר לאלקאה ליה למיהך בארח מישר, בגין דמלכא לא אלקי לבר נש לעלמין אלא שביק כלא בידא דמטרוניתא לאנהגא היכלא ולאלקאה ברה ולדברא ליה בארח מישר לקבליה דמלכא. **[עד ע״ב]**

ורזא דמלה דכתיב (משלי לא:1) *דברי למואל מלך משא אשר יסרתו אמו*, *אמו* ודאי, דא בת שבע והא אתמר. כתיב (שם י:1) *משלי שלמה בן חכם ישמח אב ובן כסיל תוגת אמו*, *תוגת*

© 2012, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

אמו ודאי. [p. 502] חמי מה כתיב *בן חכם ישמח אב*, בעוד דהאי בר אזיל בארח מישר והוא חכימא *ישמח אב כלל*, דא מלכא קדישא לעילא, *ישמח אב* סתם. אשתכח האי בר באורח תקלא מה כתיב, *ובן כסיל תוגת אמו*, *אמו* ולא אביו, ורזא דמלה (ישעיה נ:1) *ובפשעכם שלחה אמכם*, *אמכם* דא כנסת ישראל.

ת״ח לא אשתכח חדוותא קמי קב״ה כיומא דסליק שלמה לחכמתא ואמר שיר השירים כדין נהירו אנפוי דמטרוניתא ואתא מלכא למשרי מדוריה עמה הה״ד (מלכים א ה:10) *ותרב חכמת שלמה*. מאי *ותרב*, דסלקא שפירו דמטרוניתא ואתרביאת בדרגהא על כל שאר דרגין בגין דמלכא שוי מדוריה בה. וכל כך למה, בגין דאפיקת ברא חכימא דא לעלמא. וכד אפיקת ליה לשלמה לכל ישראל אפיקת וכלהו הוו בדרגין עלאין זכאין כשלמה וקב״ה חדי בהו ואינון ביה.

וביומא דשכליל שלמה ביתא לתתא אתקינת מטרוניתא ביתא למלכא ושוו מדוריהון כחדא ונהירו אנפהא [p. 503] בחדווא שלימו, כדין אשתכח חדוותא לעילא ותתא. וכל כך למה, בגין דכתיב *משא אשר יסרתו אמו*, דדברת ליה לרעותא דמלכא.

וכד האי בר כמא דאמינא לא אתדבר לרעותא דמלכא כדין היא ערייתא דכלא, ערייתא דכל סטרין דהא מלכא פריש מן מטרוניתא ומטרוניתא אתרחקת מהיכליה ובגין כך ערייתא הוא דכלא. וכי לא ערייתא הוא דמלכא בלא מטרוניתא ומטרוניתא בלא מלכא. ועל דא כתיב *ערות אביך וערות אמך לא תגלה אמך היא*, ודאי ושריא עמך, בגיני כך *לא תגלה ערותה*.

ר׳ שמעון אקיש ידוי ובכה, ווי אי אימא וגלינא רזא, ווי אי לא אימא דייבדון חברייא מלה. (יחזקאל יא:13) *אהה יי׳ אלהים הכלה אתה עושה וגו׳*. מהו *אהה* ומהו *הכלה אתה עושה*. אלא בזמנא דה׳ אתתרכת מהיכלא דמלכא ה׳ אחרא עלאה בגינה מנעת ברכהא וכדין כתיב *אהה הכלה אתה עושה*, ובגין כך אי ה׳ אתמנעת מברכאן ה׳ אחרא מנעת לון מכלא. מאי טעמא, בגין דברכאן לא משתכחי אלא באתר דשריין דכר ונוקבא.

[p. 504] ועל דא כתיב (ירמיה כה:30) *יי׳ ממרום ישאג וממעון קדשו יתן קולו שאג ישאג על נוהו*, *על נוהו* ממש, דא מטרוניתא. ומאי אומר, אוי שחרבתי את ביתי, ביתי זווגא דמטרוניתא ודא הוא ודאי *ערות אביך וערות אמך לא תגלה*, דהא מכל סטרין ערייתא הוא וכדין לבשו (ישעיה נ:3) *שמים קדרות ושק הושם כסותם*, אתר אחסנת ברכאן דמבועין דנחלין דהוו נגידין ושקיין כדקא חזי.

תנינן כד אתפרש מלכא מן מטרוניתא וברכאן לא משתכחן, כדין אקרי וי. מ״ט, דתניא רישא דיסוד יי׳ הוא דהא יסוד ו׳ זעירא הוא וקב״ה ו׳ עלאה ועל דא כתיב וו ורישא דהאי יסוד יי׳ הוא, וכד אתרחקת מטרוניתא מן מלכא וברכאן אתמנעו מכלא וזווגא לא אשתכח ברישא

© 2012, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

דיסוד נטיל ו׳ עלאה להאי רישא דיסוד דהוא י׳ ונגיד ליה לגביה, כדין הוא וי, וי דכלא דעלאין ותתאין. [p. 505] ועל דא תנינן מיומא דאתחריב ירושלם ברכאן לא אשתכחו בעלמין ולית לך יום דלא אשתכח ביה לווטין דהא ברכאן אתמנעו מכל יום.

אמר ליה אי הכי אוי או הוי מהו.

אמר ליה כד מלה תליא בתשובה ולא תבין כדין ה׳ עלאה נטיל לון ואנגיד לו׳ וי׳ לגבה **[עה ע״א]** בגין דלא תייבין, כדין אקרי הוי.

אוי, כד אסתליק מלכא לעילא לעילא בגין דצווחין בני נשא ולא ישגח בהו וההוא עלאה טמירא סליק לו׳ וי׳ לגביה בגין דלא יתקבל צלותא, כדין אקרי אוי דהא אלף סליק לגביה לו׳ וי׳ וכדין תשובה לא אשתכח ועל דא אסתלק מאלין אתוון ה׳ דהא בתשובה לא תלייא.

ודאי כד אסגיאו חובי עלמא טפי ותשובה הוה תלייא בקדמיתא ולא בעו כדין אסתלק ה׳ ואלף סליק לו׳ י׳ לגביה ואקרי *אוי*, וכד חריב בי מקדשא והא תשובה אסתלקת ולא מעליא כדין צווחו ואמרו (ירמיה ו:4) *אוי לנו כי פנה היום*. מאי *פנה היום*, דא הוא יומא עלאה דאקרי תשובה דאסתלק ואתעבר ולא שכיח, ההוא יומא דאשתמודע [p. 506] לאפשטא ימינא לקבלא חייבין, והא אתפני מכלא ולא אשתכח ועל דא אמרו *אוי* ולא *הוי*.

כי ינטו צללי ערב, דהא ארכינו רברבי ממנן דשאר עמין למשלט עלייהו.

תאנא סליק ו״ו לעילא לעילא והיכלא אתוקד ועמא אתגלי ומטרוניתא אתתרכת וביתא אתחרבת. לבתר כד נחית ו׳ לאתריה אשגח בביתיה והא אתחריב, בעא על מטרוניתא והא אתרחקת ואזלת, חמא להיכליה והא אתוקד, בעא על עמא והא אתגלי, חמא לברכאן דעמיקין דנחלין דהוו נגידין והא אתמנעו. כדין כתיב (ישעיה כב:12) *ויקרא יי׳ אלהים ביום ההוא לבכי ולמספד*, וכדין *לבשו שמים קדרות וגו׳*.

כדין ו׳ י׳ אתנגיד חד לקביל חד וה׳ עלאה נגיד מבועי לסטרא אחרא וברכאן לא משתכחין דהא דכר בנוקבא לא אשתכחו ולא שריין כחדא. כדין (ירמיה כה:30) *שאג ישאג על נוהו*.

[p. 507] בכה ר׳ שמעון, בכה רבי אלעזר. אמר רבי אלעזר בכייה תקיעא בלבאי בסטרא חדא וחדוותא בליבאי מסטרא אחרא דהא שמענא מלין דלא ידענא עד השתא, זכאה חולקי.

ערות אשת אביך לא תגלה. מאן *אשת אביך*.

אמר רבי שמעון הא תנינן כל מילוי דאורייתא סתים וגליא כמא דשמא קדישא סתים וגליא, אורייתא דאיהי שמא קדישא הכי נמי סתים וגליא. הכא כלא דאתגליא ידיע, סתים כמא דאוקימנא. והאי קרא הכי הוא *אשת אביך*, תאנא כל זמנא דמטרוניתא אשתכחת במלכא

© 2012, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

וינקא לך אקרי *אמך*, השתא דאתגליא עמך ואתרחקת מן מלכא *אשת אביך* אתקרי, אנתו היא דמלכא קדישא, לא אתפטרת בתרוכין מניה, אנתתיה היא ודאי כמא דכתיב (ישעיה נ:1) *כה אמר יי׳ אי זה ספר כריתות אמכם אשר שלחתיה*, אלא ודאי אנתו היא דמלכא אע״ג דאתגלייא.

[p. 508] ועל דא פקיד עלה תרי זמני, חד כד יתיבא במלכא בזווגא חד ואתקרי *אמך* כדכתיב *ערות אמך לא תגלה*, לא תעביד דיתרחקון דא מן דא ותשתלח על חובך כמא דכתיב (שם) *ובפשעכם שלחה אמכם*. וחד כד היא בגלותא עמך ואתגלייא מהיכלא דמלכא ואתקרי אנתו דמלכא, אע״ג דאתרחקת מניה לא תעביד בגין דתעדי מבינך וישלטון בך שנאך ולא תסתמר עלך בגלותך הה״ד *ערות אשת אביך לא תגלה*. מאי טעמא, בגין *כי ערות אביך היא*, אע״ג דאתרחקא מן מלכא אשגחותא דמלכא בה תדירא ובעי לאסתמרא לקבלה יתיר ולא תיחוב גבה.

רבי שמעון פתח (דברים כג:15) *כי יי׳ אלהיך מתהלך בקרב מחנך להצילך ולתת אויביך לפניך והיה מחנך קדוש ולא יראה בך ערות דבר ושב מאחריך*. *כי יי׳ אלהיך*, דא שכינתא דאשתכחת בהו בישראל וכל שכן בגלותא לאגנא עלייהו תדירא מכל סטרין ומכל שאר עמין דלא ישיצון להו לישראל, [p. 509] דתניא לא יכלין **[עה ע״ב]** שנאיהון דישראל לאבאשא להו עד דישראל מחלישין חילא דשכינתא מקמי רברבי ממנן דשאר עמין, כדין יכלין להון שנאיהון ושלטין עלייהו וגזרין עלייהו כמה גזירין בישין. וכד אינון תאבין לקבלה היא מתברת חילא ותוקפא דכל אינון רברבין ותברת חילא ותוקפא דשנאיהון דישראל ואתפרעא להו מכלא.

והיה מחניך קדוש, דבעי בר נש דלא יסתאב בחובוי ויעבר על פתגמי אורייתא, דאי הכי מסאבין ליה כמא דכתיב *ונטמתם בם* בלא אלף. ותאנא מאתן וארבעין ותמניא שייפין בגופא כלהו אסתאבין כד איהו אסתאב כלומר דבעי לאסתאבא ועל דא *והיה מחניך קדוש*. מאן *מחניך*, אלין שייפי גופא.

[p. 510] *ולא יראה בך ערות דבר*. מהו *ערות דבר*, ערייתא דהאי דבר כמא דאוקימנא, דאי הכי *ושב מאחריך* ודאי. ועל דא *ערות אשת אביך לא תגלה*. מ״ט, בגין דכתיב *כי ערות אביך היא* כמא דאוקימנא.

תאנא על תלת מלין מתעכבין ישראל בגלותא, על דעבדי קלנא בשכינתא בגלותא ומהדרי אנפייהו משכינתא ועל דמסאבי גרמייהו קמי שכינתא, וכלהו אוקימנא במתניתא דילן.

© 2012, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

רבי אבא הוה אזיל לקפוטקיא והוה עמיה ר' יוסי. עד דהוו אזלי חמו חד בר נש דהוה אתי ורשימא חד באנפוי. אמר ר' אבא נסטי מאורחא דהא אנפוי דדין אסהידו בערייתא דאורייתא, בגיני כך אתרשים באנפוי.

[p. 511] א"ל ר' יוסי אי האי רשימא הוה ליה כד הוה ינוקא מה ערייתא אשתכח ביה.

א"ל אנא חמינא באנפוי דאסהידו בערייתא דאורייתא.

קרא ליה ר' אבא א"ל אימא מלה, האי רשימא דאנפך מהו.

אמר לון במטותא מנייכו לא תענשוה יתיר לההוא בר נש דהא חובוי קא גרמו ליה.

א"ר אבא מהו.

אמר יומא חד הוינא אזיל בארחא אני ואחתי, שרינא בבי אושפיזא ורוינא חמרא וכל ההוא ליליא אחידנא באחתי. בצפרא קמנא ואושפיזאי קטט בחד גבר, עיילנא בינייהו וקטרו לי דא מהאי גיסא ודא מהאי גיסא ורשימא דא הוה עייל לבי מוחא ואשתזיבנא ע"י דחד אסייא דאית בגוון.

אמר ליה מאן הוא אסייא.

אמר ליה ר' שמלאי הוא.

א"ל ומאי אסותא יהב לך.

א"ל אסותא דנפשא, ומההוא יומא אהדרנא בתשובה ובכל יומא חזינא אנפאי בחד חיזו ובכינא קמי קב"ה על ההוא חובא ומאינון דמעין אסחינא אנפאי.

אמר רבי אבא אי לאו דיתמנע מנך תשובה אעברנא מאנפך ההוא רשימא, אבל קרינא עליך (ישעיה ו:7) *וסר עונך וחטאתך תכופר*.

[p. 512] א"ל ר' תלת זמנין אימא.

א"ל תלת זמנין ואתעבר רשימא.

אמר ר' אבא ודאי מארך הא בעא לאעברא מנך דודאי בתשובה אשתכחת.

אמר ליה נדרנא מהאי יומא לאתעסקא באורייתא יממא ולילי.

אמר ליה מה שמך.

א"ל אלעזר.

אמר ודאי שמא גרים דאלהא סייעך והוה בסעדך. שדריה ר' אבא וברכיה.

לזמנא אחרא הוה ר' אבא אזיל לגבי ר' שמעון, עאל במאתיה אשכחיה דהוה יתיב ודריש (תהלים צב:7-8) *איש בער לא ידע וכסיל לא יבין את זאת בפרוח רשעים כמו עשב ויציצו כל פועלי און להשמדם עדי עד*. *איש בער לא ידע*, כמה טפשין אינון בני עלמא דלא משגיחין ולא ידעין ולא מסתכלין למנדע אורחוי דקב"ה על מה קיימין בעלמא. מאן מעכב להו למנדע,

© 2012, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

טפשותא דלהון בגין דלא משתדלי באורייתא, דאילו הוו משתדלי באורייתא ינדעון אורחוי דקב״ה.

וכסיל לא יבין את זאת, דלא מסתכל ולא ידע **[עו ע״א]** נימוסי *דזאת* בעלמא דאע״ג דדאין עלמא בדינוי וחמינא לדינוי דהאי *זאת* דמטאן על בני נשא דאינון [p. 513] זכאין ולא מטון על רשיעייא חייבין דעברין על פתגמי אורייתא דכתיב (תהלים צב:8) *בפרוח רשעים כמו עשב ויציצו כל פועלי און*, דהאי עלמא ירתין ליה בכל סטרוי ודינין לא מטון עלוי בהאי עלמא. אלמלא דאודעיה דוד מלכא בסופיה דקרא לא ידעינן דכתיב *להשמדם עדי עד*, לשיצאה להון לההוא עלמא ולמהוי אפרא תחות רגליהו דצדיקייא דכתיב (מלאכי ג:21) *ועסותם רשעים כי יהיו אפר תחת כפות רגליכם*.

תו פתח ואמר (איוב טז:8) *ויקם בי כחשי בפני יענה*. במאי קא מיירי, אלא זכאה הוא חולקיה דבר נש דאשתדל באורייתא למנדע אורחוי דקב״ה, דכל מאן דאשתדל באורייתא דקב״ה כאילו אשתדל בשמיה ממש. מה שמיה דקב״ה עביד נימוסין, אף אורייתא הכי נמי.

תא חזי האי מאן דעבר על פתגמי אורייתא, אורייתא סלקא ונחית ועביד ביה בב״נ רשימין באנפוי בגין דיסתכלון ביה עלאי ותתאי וכלהו אשדן לווטין על רישיה. ותאנא כל אינון *עיני יי׳* דאזלין ושאטין בעלמא למנדע ארחי בני נשא כלהו זקפאן עיינין ומסתכלין באנפוי דההוא בר נש וחמאן להו, כלהו פתחין עליה ווי ווי, ווי ליה בהאי עלמא ווי ליה בעלמא דאתי. אסתלקו מסוחרניה דפלניא דהא סהדותא באנפוי ורוחא דמסאבא שריא עלוי. [p. 514] וכל אינון יומין דאשתכח רשימו באנפוי לסהדותא אי אוליד בר אשליף ליה רוחא מסטרא דמסאבא, ואלין אינון חייבי דרא תקיפי אנפין דמאריהון שביק לון לשיצאה להו לעלמא דאתי.

תנינן האי צדיקא זכאה דאשתדל באורייתא יממא ולילי קב״ה משיך עליה חד חוטא דחסד ואתרשים ליה באנפוי ומההוא רשימא דחלי עלאי ותתאי. הכי נמי מאן דעבר על פתגמי אורייתא משכאן עליה רוחא דמסאבא ואתרשים ליה באנפוי ומניה ערקין עלאי ותתאי וכלא מכרזי עליה אסתלקו מסחרניה דפלניא, ווי ליה ווי לנפשיה. האי אשליף רוחא דמסאבא דאשתכח עמיה ואורית ליה לבריה והאי הוא דקב״ה לית ליה ביה חולקא ושביק ליה לשיצאה ליה לעלמא דאתי.

אמר ליה רבי אבא מנא לך האי, שפיר קאמרת.

אמר ליה הכי אוליפנא, ואוליפנא דהאי ירותא בישא אחסנן כלהו בנוי אי לא יתובון דהא לא מלה קיימא קמי תשובה, ואנא הכי אוליפנא ואסותא דא יהבו לי זמנא חדא דהוינא רשים באנפאי ויומא חד הוינא אזיל באורחא וערענא בחד זכאה ועל ידוי אתעבר מנאי ההוא רשימא.

© 2012, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

אמר ליה מה שמך.

אמר ליה אלעזר וקרינא עליה אלעזר אחרא.

[p. 515] אמר ליה בריך רחמנא דחמינא לך וזכינא למחמי לך בהאי, זכאה חולקך בעלמא דין ובעלמא דאתי. א״ל אנא הוא דאערענא לך.

אשתטח קמיה, אתייה לביתיה, אתקין קמיה טרטיסאי דנהמא ובשרא דעגלא תליתאה. בתר דאכלו אמר ליה ההוא גבר רבי אימא לך חד מלה, חדא תורתא סומקא אית לי אימא דעגלא דבישרא דא דאכילנא, ויומא חד עד לא אתעברת ואולידת אזילנא בתרה למרעה למדברא. עד דדברנא לה אעבר קמאי חד גבר, אמר לי מה שמה דתורתא דא.

אמינא מן יומאי לא קרינא לה בשמא.

[p. 516] אמר לי בת שבע אם שלמה אתקרי אי תזכי לכפרא.

ואנא בעוד דאהדרנא רישאי לא חמינא ליה, וחייכנא מההוא מלה, **[עו ע״ב]** והשתא דזכינא באורייתא אצטערנא על ההוא מלה ומן יומא דאתפטר ר׳ שמלאי מהכא לא הוה בר נש דינהיר לן אורייתא כוותיה ואנא דחילנא למימר מלה דאורייתא דלא אוליפנא, ומלה דא אסתכלנא דמלה דחכמתא היא ולא ידענא.

א״ל ודאי מלה דחכמתא היא ורמיזא עלאה היא לעילא ולתתא, אבל ת״ח בת שבע אתקרי ממש ברזא דחכמתא, בגין כך כתיב בה כלא בשבע, שבע פרות, שבע שרפות, שבע הזאות, שבע כבוסים, שבע טמאים, שבע טהורים, שבע כהנים, ומשה ואהרן בחושבנא דהא כתיב *וידבר יי׳ אל משה ואל אהרן וגו׳*. ושפיר קאמר ההוא גבר דאמר בת שבע וכלא רזא דחכמתא היא.

[p. 517] א״ל בריך רחמנא דשמענא מלה דא, בריך הוא דהא אקדים לי שלם בקדמיתא למזכי להאי דכתיב (ישעיה נז:19) *שלום שלום לרחוק ולקרוב*. אנא כד הוינא *רחוק* קב״ה אקדים לי שלם למהוי *קרוב*.

קרא עליה ר׳ אבא (שמואל א כה:6) *ואתה שלום וביתך שלום וכל אשר לך שלום*.

[p. 518] *ערות אחות אביך לא תגלה*. רבי חייא פתח *ואיש אשר ישכב את אחותו בת אביו או בת אמו וראה את ערותה והיא תראה את ערותו חסד הוא ונכרתו לעיני בני עמם*. תמן תנינן מאה ועשרין שנין אתפרש אדם מאתתיה דלא הוה אוליד. מדקטל קין להבל לא בעא אדם לאזדווגא באתתיה.

ר׳ יוסי אמר משעתא דאתגזר עליה ועל כל עלמא מיתה אמר אמאי אנא אוליד לבעתותא, מיד אתפרש מאתתיה, ותרין רוחין נוקבאן הוו אתיין ואזדווגן עמיה ואולידו, ואינון

© 2012, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

דאולידו הוו מזיקין דעלמא ואקרון (שמואל ב ז:14) *נגעי בני אדם* ואלין סאטן *לבני אדם* לפתחא דביתא ובבירא ובבתי כסאי. ועל דא בר נש דאשתכח לפתחא דביתיה שמא קדישא ואתרשים שדי בכתרוי עלאין כלהו ערקאן ואתרחקן מניה [p. 519] והיינו דכתיב (תהלים צא:10) *ונגע לא יקרב באהליך*. מאי *נגע*, אלין *נגעי בני אדם*.

ותאנא בשעתא דנחת אדם בדיוקנא עלאה בדיוקנא קדישא וחמו ליה עלאי ותתאי כלהו קריבו גביה ואמלכוהו על האי עלמא. בתר דאתא חוויא על חוה ואטיל בה זוהמא לבתר אולידת קין ומתמן אתייחסו כל דרין חייבין דעלמא ומדורא דרוחין ושדין מסטרוי אשתכחו, ובגיני כך כל רוחין ושדין פלגותא אית בהו מבני נשא לתתא ופלגותא ממלאכי עלאי לעילא. וכן כד אתילידו מאדם אינון אחרנין כלהו אשתכחו כהאי גוונא פלגו מתתא ופלגו מלעילא.

[p. 520] בתר דאתילידו מאדם אוליד מאינון רוחי בנתא דדמיין לשפירו דעלאי ולשפירו דתתאי ועל דא כתיב (בראשית ו:2) *ויראו בני האלהים את בנות האדם כי טובות הנה ויקחו להם נשים מכל אשר בחרו* וטעאן כלא בתרייהו.

וחד אשתכח דאתא לעלמא מרוחיה דסטרא דקין וקרון ליה תובל קין וחדא נוקבא נפקת עמיה והוו בריין טעאן בתרה ואתקרי נעמה, מינה [p. 521] נפקו רוחין ושדין אחרנין ואלין תליין באוירא ואודעין מילי לאינון אחרנין דשכיחין לתתא. ודא תובל קין אפיק זייני קטולא לעלמא, ודא נעמה אתרגישת ברגשתא ואתדבקת בסטרהא, ועד כען היא קיימא ומדורהא בין רגשי ימא רבא ונפקת וחייכת בבני נשא ואתחממת מנייהו בחלמא בההוא תיאובתא דבר נש דאתדבק בה. תיאובתא נטלת ולא יתיר ומההוא תיאובתא אתעברת ואפיקת זיינין אחרנין לעלמא, ואלין דאולידת מבני נשא משתכחין לקבלי נוקבי בני נשא ומתעברן מנייהו ואולידן רוחין, וכלהו אזלין ללילית קדמיתא והיא מגדלת לון, והיא נפקת לעלמא ובעיא **[עז ע"א]** רבייהא וחמת רביי בני נשא ואתדבקת בהו לקטלא להו ולאשתאבא ברוחייהו דרביי בני נשא, והיא אזלא בההוא רוחא ואזדמנן קמה תלת רוחין קדישין וטאסין קמה ונטלין ההוא רוחא מנה ואניחין ליה לקמי קב"ה ותמן מתילפי קמיה.

[p. 522] בגיני כך אורייתא אזהר להו לבני נשא *והתקדשתם והייתם קדושים*, דאי אשתכח ב"נ קדישא לא מסתפי מנה וכדין זמין קב"ה לאלין תלת מלאכין קדישין דאמרן ונטרין ליה לההוא רבייא והיא לא יכלא לאבאשא ליה הה"ד (תהלים צא:10) *לא תאונה אליך רעה ונגע לא יקרב באהלך*. מ"ט *לא תאונה אליך רעה*, בגין *כי מלאכיו יצוה לך*, וכתיב (שם:14) *כי בי חשק ואפלטהו*. ואי ב"נ לא אשתכח קדישא ואשליף רוחא מסטרא דמסאבא כדין היא

© 2012, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

אתייא וחייכת ביה בההוא רבייא ואי קטיל ליה אשתאבת בההוא רוחא ולא תעדי מינה לעלמין.

ואי תימא אינון אחרנין דקטילת לון ואזדמנו קמה אינון תלתא קדישין ונטלין מנה ההוא רוחא, הא לא בסטרא דמסאבא אשתכחו, אמאי שלטא לקטלא להו. אלא האי כד בר נש לא אתקדש אבל לא אתכוון לאסתאבא ולא אסתאב, בגין כך יכלא לשלטאה בגופא ולא ברוחא.

וזמנין אשתכחו דנפקת נעמה לעלמא לאתחממא מבני נשא ואשתכח בר נש בקשרא דתיאובתא עמה ואתער משנתיה ואחיד באינתו ושכיב עמה ורעותא דיליה בההוא תיאובתא דהוה ליה בחלמיה. כדין ההוא דאוליד מסטרא דנעמה קא אתייא דהא בתיאובתא דילה אשתכח האי. כד נפקת לילית וחמאת ליה ידעת מלה והיא אתקטרת ביה ומגדלת ליה כאינון אחרנין בנוי דנעמה ואשתכחת עמיה זמנין סגיאין ולא קטלא ליה.

האי הוא ב״נ דבכל סיהרא וסיהרא אתפגים ולא אתיאשא מניה לעלמין דהא בכל סיהרא וסיהרא כד אתחדשת בעלמא לילית [p. 523] נפקת ופקדא על כלהו דהיא מגדלת וחייכת בהו וכדין ההוא בר נש פגים בההוא זמנא. זכאין אינון צדיקייא דמתקדשי בקדושא דמלכא, עלייהו כתיב (ישעיה סו:23) *והיה מדי חדש בחדשו ומדי שבת בשבתו יבא כל בשר להשתחוות לפני*.

מלין אלין גלי שלמה מלכא בספרא דאשמדאי מלכא ואשכחנא ביה אלף וארבע מאה וחמשין זיני מסאבותא דמסתאבי בהו בני נשא דגלי אשמדאי לשלמה מלכא.

ווי להו לבני נשא דכלהו אטימין סתימין עיינין ולא ידעין ולא שמעין ולא משגיחן היך קיימין בעלמא, והא עיטא ואסותא קמייהו ולא מסתכלין דהא לא יכלין בני נשא לאשתזבא אלא בעיטא דאורייתא. בעיטא דאורייתא כתיב (דברים כג:11) *וכי יהיה בך איש אשר לא יהיה טהור מקרה לילה*, *אשר לא יהיה טהור* דייקא, *מקרה לילה* דייקא והא אוקימנא מלי. בעיטא דאורייתא כתיב *והתקדשתם והייתם קדושים כי קדוש אני יי׳*.

תאנא בתר דאסתלקו קין והבל אתהדר אדם לאתתיה ואתלבש ברוחא אחרא ואוליד לשת ומכאן אתייחסו דרי דצדיקייא בעלמא. ואסגי קב״ה חסד בעלמא ובכל חד אתילידת נוקביה עמיה [p. 524] לאתישבא עלמא כגוונא דלעילא והא אוקמוה בסתימאה דמתניתין דכתיב (ויקרא כ:17) *ואיש אשר יקח את אחותו בת אביו או בת אמו וראה את ערותה והיא תראה את ערותו חסד הוא*, *חסד הוא* ודאי. [p. 525] ובתר דשארי *חסד* גזעין נפקין מתחות לעילא ואתפרשן ענפין וקריב אתרחק. כדין ענפא אסגי ואתי לאתחברא בזווגא חד באילנא.

© 2012, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

האי בקדמיתא האי בסתימא דעלמא בגין דכתיב (תהלים פט:3) *אמרתי עולם חסד יבנה*, אבל מכאן ולהלא בני נשא דישתכחון ביה *ונכרתו לעיני בני עמם*. **[עז ע״ב]**

תאנא *ערות אחות אביך*, כמא דאתגלייא בסתימא. כתיב (הושע יד:10) *כי ישרים דרכי יי׳* [p. 526] *וצדיקים ילכו בם ופושעים יכשלו בם*. זכאה חולקיהון דצדיקייא דידעין ארחוי דקב״ה ואזלין בהו ואשתמודען גבייהו, זכאה חולקיהון.

תאנא אתעברת ה׳ עלאה ברחימותא בחביבותא דלא מתפרש מנה י׳ לעלמין והא אתמר ואפיקת ו׳, לבתר קאים קמה וינקא ליה ודא נ׳ כד נפקא, בת זוגו נפקא עמיה. אתייא חסד ופריש לון ונפקו גזעין מתחות לעילא ואתפשטו ענפין ואסגיאו ואתעבידת ה׳ תתאה, ואתרביאת בענפהא לעילא לעילא עד דאזדווגת באילנא עלאה ואתחברו נ׳ עם ה׳. מאן גרים לון, *חסד הוא* ודאי, דאתחבר לון כחדא. י׳ עם ה׳ עלאה לא תלייא חבורא דלהון בחסד אלא במזלא תלייא חבורא דלהון וחביבותא דלהון דלא מתפרשן לעלמין. [p. 527] י׳ אתקשר בה׳, ה׳ אתקשר בו׳, ו׳ אתקשר בה׳, ה׳ אתקשר בכלא, וכלא חד קישורא הוא חד מלה, לא אתפרשו דא מן דא לעלמין. כביכול מאן דגרים פרודא כאילו חריב עלמא ואקרי ערייתא דכלא.

ולזמנא דאתי דזמין קב״ה לאתבא שכינתא לאתריה ולאשתכחא כלא בזווגא חד כתיב (זכריה יד:9) *ביום ההוא יהיה יי׳ אחד ושמו אחד*. ואי תימא השתא לאו הוא חד, לא דהא חייבי עלמא גרמו דלא אשתכח חד דהא מטרוניתא אתרחקת מן מלכא ולא משתכחי בזווגא, אימא עלאה אתרחקת מן מלכא ולא ינקא ליה בגין דמלכא בלא מטרוניתא לא מתעטר בעיטורי אימא כמא בקדמיתא כד אתחבר במטרוניתא דעטרא ליה בכמה זהרין דעטרין קדישין עלאין דכתיב (שיר ג:11) *צאינה וראינה בנות ציון במלך שלמה בעטרה שעטרה לו אמו ביום חתונתו* דאזדווג במטרוניתא, כדין עטרא ליה אימא עלאה כדקא יאות. השתא דלא אשתכח מלכא במטרוניתא כדין אימא עלאה נטלא כתרהא ומנעת מניה מבועוי דנחלין ולא אשתכח בקישורא חד, כביכול לא אשתכח חד.

ובזמנא דתיתוב מטרוניתא לאתר היכלא ומלכא יזדווג עמה בזווגא חד כדין אתחבר כלא כחדא בלא פרודא, ועל דא כתיב *ביום ההוא יהיה יי׳ אחד ושמו אחד*. *ביום ההוא*, בזמנא דאתותב מטרוניתא להיכלה, כדין כלא אשתכח חד בלא פרודא, וכדין (עובדיה א:21) *ועלו מושיעים בהר ציון לשפוט את הר עשו והיתה ליי׳ המלוכה*. [p. 528] דתניא אמר ר׳ שמעון לא תיעול מטרוניתא לחדוותא בהיכלא עד דיתדן מלכו דעשו ותיסב מניה נוקמין דגרמא כל האי. לבתר תזדווג במלכא ויהא חדו שלים הה״ד *ועלו מושיעים בהר ציון לשפוט את הר עשו* בקדמיתא, לבתר *והיתה ליי׳ המלוכה*. מאן *מלוכה*, דא מטרוניתא הה״ד *והיתה ליי׳ המלוכה*.

© 2012, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

לבתר דאזדווגן כחדא מה כתיב, *והיה יי׳ למלך על כל הארץ ביום ההוא יהיה יי׳ אחד ושמו אחד*.

ערות אחי אביך לא תגלה. תאני רבי יהודה דא ישראל לתתא. *ואחות אמך*, דא ירושלם לתתא, דבחובין אלין יגלון ישראל ביני עממיא ויתחריב ירושלם לתתא. ועל דא תנינן רחימותא דקב״ה דקרא לישראל אחים דכתיב (תהלים קכב:8) *למען אחי ורעי*.

א״ר יהודה אי *אחי* למה *רעי*, ואי *רעי* למה *אחי*. אלא תאנא ההוא מלה דלא אתעדי לעלמין אקרי ריעא כד״א *רעך ורע אביך אל תעזוב*. והאי רזא דמלה דאמר ר׳ שמעון אימא עלאה רעיא אקרי בגין דלא תעדי רחימותא דאבא מנה **[עח ע״א]** לעלמין, ואימא תתאה כלה אקרי.

[p. 529] אחות, כמא דאוקימנא (שיר ח:8) *אחות לנו קטנה*. והיינו סתם מתניתין דילן דכתיב הכא *ערות אחותך בת אביך או בת אמך*, כיון דאמר *בת אביך* מאי *או בת אמך*. אלא אי מסטרא דאבא אשתכחת חכמה אתקרי, ואי מסטרא דאימא בינה אתקרי, ועכ״פ בין האי ובין האי מאימא ואבא אשתכחת דהא יי׳ לא אעדי מן ה׳ לעלמין. ודא הוא רזא דמלה *מולדת בית או מולדת חוץ*, *מולדת בית* דא אבא דכתיב *בחכמה יבנה בית*, או *מולדת חוץ* דמסטרא דאימא.

[p. 530] ר׳ אבא אמר (משלי כד:3) *בחכמה יבנה בית*, מאן הוא *בית* דאתבני *בחכמה*, הוי אימא דא נהר דנפיק מעדן, ובגיני כך *מולדת בית*. *או מולדת חוץ*, כד נפקת מן ו׳ כמא דכתיב (בראשית ב:23) *עצם מעצמי ובשר מבשרי*, וכתיב (שם:21) *ויקח אחת מצלעותיו*, ודא הוא *מולדת חוץ*, מאתר דזעיר אפין אשתכח כמא דאתמר.

ועל דא א״ר יהודה ישראל אחים אקרון לקב״ה דלא אעדי רחימותא דילהון לעלמין. ירושלם דלתתא *אחות אמך* אתקרי כמא דכתיב (תהלים קכב:3) *ירושלם הבנויה עיר שחוברה לה יחדו*. מה *שחוברה לה יחדו*, בגין דיזדווג בה מלכא משית סטרין בכל סטרי מלכא בדרגא דצדיק וכל כתרי מלכא כלילן ביה והיינו *שחוברה לה יחדו*.

ר׳ יצחק אמר (שם:4) *ששם עלו שבטים*, מאן *שבטים*, אלין תריסר תחומין דמתפרשן מההוא אילנא רבא ותקיף דאתחסנן מסטרא דאבא ואימא הה״ד *שבטי יה*, מספר סהדותא [p. 531] דאסהיד ביה ברא קדישא דכתיב *שבטי יה עדות לישראל*, ואינון נהרין עמיקין דנגדין ואתמשכן מן יה. וכ״כ למה, *להודות לשם יי׳*. בגיני כך *שמה ישבו כסאות למשפט כסאות לבית דוד*, לאחסנא מלכותא קדישא הוא ובנוי לדרי דרין ודא הוא שירתא דקאמר דוד על מלכו עלאה קדישא.

© 2012, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

ר׳ חזקיה אמר כלא ברזא עלאה הוא לאחזאה דמאן דפגים לתתא פגים לעילא, דתנינן עונתן דתלמידי חכמים משבת לשבת, בגין דידעין רזא דמלה ויכוונון לבא וישתכח רעותהון שלים ובנין דאולידו אקרון בנין דמלכא. ואי אלין פגימו מלה לתתא כביכול פגימין בכלה דלעילא, כדין כתיב *ערות כלתך לא תגלה.* דא באינון דידעין אורחוי דאורייתא, שאר עמא ההוא דאתגליא *כלתך* ממש דבחובא דא שכינתא אסתלקת מביניהו.

[p. 532] תאנא אתגליף שמא קדישא בסטרין ידיען באתוון רשימין דעשרין ותרין, י׳ באל״ף אל״ף בי׳ י׳ בבי״ת בי״ת בי׳ י׳ באל״ף בי״ת ה׳ בגימ״ל י׳ בה״א י׳ בגימ״ל ה׳ ביו״ד גימ״ל בה״א ה׳ בדל״ת, כלהו מתגלפי ביו״ד, י׳ סליק לון.

[p. 533] ה׳ כליל ביוד, מניה נפקת, כדין מתעטרי לאבהן. אתפתחת ה׳ בנחלוי ואעטר לרישא דו׳ דתמן שריין אבהן. ו׳ כליל שית אתוון, כלהו כליל יו״ד.

יו״ד אתגליף בגלופוי וסליק לאתעטרא בתריסר אתוון אחרנין, מניה נפקו עשר אמירן בגלופוי וכלהו שבילין דאורחא עלאה יקירא דכלא. כדין ה׳ אחרא כלילת מכלהו גליפא דסטרא מתיחא טמירא לאולדא לתתא.

אתגליפו כלהו בארבעין ותרין אתוון וכלהו פרישנא במתניתא דילן, סליקו ברישא דמלכא. שבע שבתן שלימן מתפרשין [p. 534] בשבעין אתוון, שבעין ותרין אסתלקו, אסתלקו באות ו׳, רשימן בפרשת *ויהי בשלח פרעה* בקרא כד נטלא שכינתא, ושבעה רשימין אתרשימו ביה, שבעה אסתלקו **[עח ע״ב]** מניה בעובדין רשימין.

[p. 535] תאנא אסתלקו אתוון ברשימין ידיען וארחין סתימין בר לזכאי קשוט סמכי עלמא.

אמר ר׳ שמעון לר׳ אלעזר ת״ח הני עשרין ותרין אתוון דגליפן באורייתא כלהו מתפרשן בהני עשר אמירן וכל אמירה ואמירה מאלין דאינון כתרי מלכא כלהו גליפין באתוון ידיען. בגיני כך שמא קדישא אתכסייא באתוון אחרן וכל אמירה אוזיף לאמירה עלאה מנה אתווי בגין דאתכלל האי בהאי, ועל דא שמא קדישא גליפנא ליה באתוון אחרנין בגין דאתכסיא דא בדא ודא בדא עד דמתקשרן כלהו כחדא. ומאן דבעי למנדע צרופי שמהן קדישן לינדע אינון אתוון דרשימן בכל כתרא וכתרא וכדין לינדע ויתקיים בכלא, והא גליפנא לון כל אינון אתוון דרשימן וידיען בכל כתרא וכתרא מספרא עלאה דשלמה והכי סליק בידן וחברייא גליפו לון ושפיר הוא דהא כל כתרא וכתרא אוזיף לחבריה אתווי כמה דאוקימנא, ולזמנין דלא אצטריך אלא באתווי אינון דרשימין ביה וכלהו ידיען לגבי חברייא והא אוקימנא לון.

© 2012, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

זכאין אינון צדיקייא בעלמא דין ובעלמא דאתי דקב״ה בעי ביקריהון וגלי להו רזין עלאין דשמיה קדישא דלא גלי לעלאין קדישין. ועל דא יכיל משה לאתעטרא ביני קדישין וכלהו לא יכילו למקרב בהדיה בנורא יקידתא דגומרי אשא, דאי לאו הכי מאן הוה ליה למשה למיקם בינייהו, אלא זכאה חולקא דמשה דהא כד שארי למללא עמיה בעא למנדע שמוי קדישין סתים וגלייא כל חד וחד כדקא חזי וכדין אדבק וידע יתיר מכל בני עלמא.

ת״ח בשעתא דסליק משה בגו עננא יקירא עאל ביני קדישין, פגע ביה חד מלאכא בשלהובי נורא עינין מלהטן [p. 536] וגדפוי מתוקדן בעא לשאפא ליה בגוויה וההוא מלאכא גזריאל שמיה. כדין אדכר משה חד שמא קדישא דהוה גליף בתריסר אתוון ואזדעזע ואתרגיז עד דסליק משה בינייהו וכן לכל חד וחד, זכאה חולקיה והא אוקימנא מלי.

תאנא בתקוני מטרוניתא אוקימנא מאלין עריין ואע״ג דאינון באתגלייא ובסתימא, ותמן *בת בנה בת בתה* דהא עלמא אצטריך לון ואינון ישובא דעלמא כמא דאוקימנא, ומאן דגלי חד עריתא מנייהו ווי ליה ווי לנפשיה דהא גלי בגין דא עריין אחרנין.

ותניא מלה בתראה דעשר אמירן דבאורייתא (שמות כ:14) *לא תחמוד אשת רעך* , בגין דהאי כללא דכלהו [p. 537] ומאן דחמיד אתתא אחרא כאלו אעבר על אורייתא כלה, ברם לא אית מלה דקיימא לקמי תשובה וכ״ש אי קביל עונשיה כדוד מלכא.

א״ר יוסי תנינן כל מאן דחב ואתפרש מההוא חובא תשובה קא מעלייא ליה, ואי לאו לא סליק בידיה תשובה ולא מעלייא ליה. אי הכי דוד היך לא אתפרש מבת שבע לבתר.

א״ל בת שבע דידיה הוה ודידיה נטיל והא מית בעלה דתניא אזדמנת הות בת שבע לדוד מיומא דאתברי עלמא. ומה מעכבא ליה, דנטיל ברתיה דשאול מלכא וההוא יומא נטיל לה אוריה ברחמי ואע״ג דלא הות דיליה. לבתר אתא דוד ונטל דיליה, ועל דדוד דחיק שעתא קמי קב״ה לקטלא לאוריה ולמעבד הכי אבאיש קמיה ואעניש ליה לדוד, דהא קב״ה בעא לאתבא ליה לדוד לקיימא ליה מלכותא קדישא עלה, וכד תאב לדידיה תאב.

[p. 538] תאנא א״ר יוסי מאי דכתיב *אני יי׳, אני יי׳* העתיד ליתן שכר טוב לצדיקים לעתיד לבא, *אני יי׳* העתיד ליפרע מן הרשעים לעתיד לבא, אינון דכתיב בהו (ישעיה סו:24) *הפושעים בי*. *אני יי׳* וכתיב (דברים לב:39) *אני אמית ואחיה*, אע״פ **[עט ע״א]** *שאני* במדת רחמים הרשעים הופכים אותו למדת הדין, דתניא שם מלא יי׳ אלהים, זכו יי׳ ואם לאו אלהים.

אמר ר׳ שמעון חייבין עבדין פגימותא לעילא. מאי פגימותא, כמא דאוקימנא פגימותא ממש והא אתמר.

© 2012, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

[p. 539] תאנא כתיב *ואל אשה בנדת טומאתה לא תקרב לגלות ערותה*. תני רבי יהודה דרא דר׳ שמעון בן יוחאי שארי בגויה זכאין כלהו חסידי כלהו דחלי חטאה נינהו, שכינתא שרייא בינייהו, דלית כן בדרין אחרנין. בגיני כך מלין מתפרשאן ולא אתטמראן, דדרין אחרנין לאו הכי ומלין דרזי עלאי לא יכלין לגלאה ואינון דידעי מסתפי. דרבי שמעון כד הוה אמר רזא דהאי קרא חברייא כלהו עינוי נבעין דמעין וכלהו מילי דאמר הוו גליין בעינייהו כמא דכתיב (במדבר יב:8) *פה אל פה אדבר בו ומראה ולא בחידות*.

דיומא חד שאיל ר׳ ייסא אמר ביעא דקושטא דנפקא מעופא דשריא בנורא ואתבקע לארבע סטרין, תרין סלקין מנייהו וחד מאיך וחד נביע נביעא {רביע רביעא} דימא רבא.

[p. 540] א״ר אבא עבדת קמיה דר׳ שמעון קדש חול דהא כתיב עליה *פה אל פה אדבר בו*.

א״ל ר׳ שמעון עד לא יתבקע ביעא תסתלק מעלמא, וכך הוה באדרא דר׳ שמעון.

תאנא ביומוי דר׳ שמעון הוה אמר בר נש לחבריה פתח פיך ויאירו דבריך. בתר [p. 541] דשכיב ר׳ שמעון הוו אמרי (קהלת ה:5) *אל תתן את פיך לחטיא את בשרך*.

תניא א״ר שמעון אי בני עלמא מסתכלן במה דכתיב באורייתא לא ייתון לארגזא קמי מאריהון. תאנא כד מתערין דינין קשין לאחתא בעלמא הכא כתיב (תהלים כה:14) *סוד יי׳ ליראיו*, ובאדרא קדישא אתמר. הכא אצטריכנא לגלאה דהא לאתר דא אסתלק. דתנן בשעתא דחויא תקיפא דלעילא אתער בגין חובי עלמא שארי ואתחבר עם נוקבא ואטיל בה זוהמא. אתפרש דכורא מנה בגין דהא אסתאבת ואתקרי מסאבא ולא אתחזי לדכורא למקרב בהדה דווי אי אסתאב הוא בהדה בזמנא דהיא אסתאבת.

ותאנא מאה ועשרין וחמש זיני מסאבותא נחתו לעלמא דמתאחדן מסטרא דחויא תקיפא ושבעה ועשרין רברבין מנייהו מתאחדן בנוקבי ואתדבקן בהו. ווי למאן דיקרב בהדה דמאן דיקרב בהדה אחזי פגימותא לעילא דבחובא דא יתער חויא תקיפא ואשדי זוהמא באתר דלא אצטריך ואתחבר בנוקבא ואתרבי שעריה לדכורא ונוקבא אסתאבת ושערה רבא וטופרהא סגיאו, וכדין דינין שריין לאתערא [p. 542] בעלמא ויסתאבון כלא הה״ד (במדבר יט:20) *כי את מקדש יי׳ טמא, מקדש יי׳* אסתאב בחובייהו דבני נשא.

תאנא מאי דכתיב (בראשית ג:15) *ואיבה אשית בינך ובין האשה*. ארבע ועשרין זיני מסאבותא אטיל חוייא בנוקבא כד אתחבר עמה כחושבן *ואיבה*, ועשרין וארבע דינין מתערין לעילא ועשרין וארבע לתתא, ושערא רבא וטופרין סגיאו וכדין דינין מתערין בכלא.

© 2012, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

ותאנא כד בעיא אתתא לאתדכאה בעייא לספרא ההוא שערא דרבי ביומי מסאבא ולספרא טופרהא כל ההוא זוהמא דבהון. דתאנא ברזי מסאבותא זוהמא דטופרין יתער זוהמא אחרא ובגיני כך בעיין גניזא ומאן דאעבר לון לגמרי כאלו אתער חסד בעלמא, [p. 543] דתניא לא ליבעי ליה לאיניש למיהב דוכרנא לזינין בישין, דתנינן אלף וארבע מאה וחמש זינין בישין מתאחדן מההוא זוהמא דאטיל חויא תקיפא וכלהו מתערין בההוא זוהמא דטופרי ואפילו מאן דבעי יעביד בהו חרשין לבני נשא משום אינון דתליין בהו, ומאן דיעבר **[עט ע״ב]** לון כאילו אסגי חסד בעלמא וזינין בישין לא משתכחין, ויעבר ההוא זוהמא וטופרא דרשים ביה, דתניא מאן דדריך ברגליה או במסאניה עלייהו יכיל לאתזקא. ומה בהאי שיורי דשיורי זוהמא דלעילא כך, אתתא דמקבלא ומתחברת בחויא ואטיל זוהמא עאכ״ו. ווי לעלמא דמקבלא מנה בההוא זמנא.

בגיני כך אמר ר׳ שמעון אמר קב״ה הביאו עלי כפרה בר״ח, עלי ודאי בגין דיתעבר ההוא חויא ויתבסם מאן דבעיא. עלי, כמא דכתיב (ישעיה ו:2) *שרפים עומדים ממעל לו*, ועל דא כתיב בקרח (במדבר טז:11) *הנועדים על יי׳*, דבגיניהון יתער מאן דיתער דאתי מסטרייהו. [p. 544] אוף הכא הביאו עלי כפרה, עלי ממש בגין דיתבסם ויתעבר ולא ישתכח חויא באתר דשארי. וכ״כ למה, על שמעטתי את הירח ושלטא בה מאן דלא אצטריך ובגיני כך כתיב *ואל אשה בנדת טומאתה לא תקרב לגלות ערותה*.

זכאה דרא דר׳ שמעון בן יוחאי שארי בגויה, זכאה עדביה בין עלאין ותתאין. עליה כתיב (קהלת י:17) *אשריך ארץ שמלכך בן חורין*. מהו *בן חורין*, דזקיף רישא לגלאה ולפרשא מלין ולא דחיל, כהאי דאיהו *בן חורין* ויימא מה דבעיא ולא דחיל.

[p. 545] מהו *מלכך*, דא הוא ר׳ שמעון בן יוחאי מארי דאורייתא מארי דחכמתא. דכד הוה רבי אבא וחברייא חמאן לרבי שמעון הוו רהטי בתריה ואמרי (הושע יא:10) *אחרי יי׳ ילכו כאריה ישאג*.

אמר רבי שמעון כתיב (ישעיה סו:23) *והיה מדי חדש בחדשו ומדי שבת בשבתו*. אמאי דא שקיל בדא, אלא כלא בחד דרגא סליקו דא אזדווג בדא, וחדוותא דא בדא לא אשתכח אלא כד אתגלי עתיקא קדישא וכדין חדוותא דכלא.

ותנינן כתיב (תהלים צב:1) *מזמור שיר ליום השבת*, *ליום השבת* ממש, שבחא דקא משבח קב״ה, כדין חדוותא אשתכח ונשמתא אתוספת דהא עתיקא יתגלי וזווגא יזדמן. אוף הכי בחדתותי סיהרא דהא נהיר לה שמשא בחדוותא דנהירו דעתיקא לעילא. בגיני כך האי קרבנא הוא לעילא בגין דיתבסם כלא וישתכח חדוותא בעלמא, ועל דא הביאו עלי, דייקא מלה.

© 2012, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

[p. 546] תאנא כתיב (במדבר כח:10) *עולת שבת בשבתו על עולת התמיד*, דבעי לכוונא לבא לעילא לעילא יתיר משאר יומין, ועל דא *על עולת התמיד* דייקא.

תניא כתיב בחנה (שמואל א א:10) *ותתפלל על יי׳ ובכה תבכה*, *על יי׳* דייקא דהא בנין במזלא קדישא תליין כמא דאוקימנא. ולית לך מלה באורייתא או את זעירא באורייתא דלא רמיזא בחכמתא עלאה ותליין מניה תלי תלין סטרי דחכמתא עלאה הה״ד (שיר ה:11) *קווצותיו תלתלים* והא אתמר.

רבי יוסי אשכחיה לרבי אבא דהוה יתיב וקארי האי קרא דכתיב (תהלים נה:23) *השלך על יי׳ יהבך*, *על* דייקא דהא מזוני במזלא תלי.

[p. 547] ר׳ יהודה הוה קארי (שם לב:6) *על זאת יתפלל כל חסיד אליך לעת מצא*, *על זאת* ודאי. *לעת מצא*, הא אוקמוה, אבל *לעת מצא* כמא דכתיב (ישעיה נה:6) *דרשו יי׳ בהמצאו*.

ד״א *לעת מצא*, בשעתא דנהרין נגידין ואתמשכאן ומסתפקי אבהן ומתברכאן כלא.

(תהלים לב:6) *רק לשטף מים רבים*, מאן *שטף מים רבים*, דא עמיקא דמבועין ונהרין דמאן יזכי ליה ומאן יזכי לקרבא ולסלקא תמן הה״ד *רק לשטף מים רבים אליו לא יגיעו*, דהא לא זכאן ולא יכלין.

רבי יצחק אמר כתיב (שם כז:4) *אחת שאלתי מאת יי׳ אותה אבקש שבתי בביתי יי׳ כל ימי חיי לחזות בנועם יי׳ ולבקר בהיכלו*. זכאין אינון צדיקייא דכמה גנזין עלאין טמירין להו בההוא עלמא וקב״ה משתעשע בהו באינון עלמין כמא דאוקימנא. *נועם יי׳* הא אתמר.

[p. 548] רבי חזקיה אמר מהכא (ישעיה סד:3) *עין לא ראתה אלהים זולתך יעשה למחכה לו*. *יעשה*, תעשה מבעי ליה, אלא *יעשה* ודאי, היינו (שם לח:5) *יוסיף על ימיך חמש עשרה שנה*, והיינו *ותתפלל על יי׳* וכלא חד.

זכאה חולקהון דצדיקייא בהאי עלמא ובעלמא **[פ ע״א]** דאתי, עלייהו כתיב (תהלים ה:12) *וישמחו כל חוסי בך לעולם ירננו ותסך עלימו ויעלצו בך אוהבי שמך*, וכתיב (שם קמ:14) *אך צדיקים יודו לשמך ישבו ישרים את פניך*, וכתיב (שם ט:11) *ויבטחו בך יודעי שמך כי לא עזבת דורשיך יי׳*. *ברוך יי׳ לעולם אמן ואמן*.

© 2012, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

פרשת קדושים

[זהר ח"ג פ ע"א] [p. 1] רבי אלעזר פתח (שם לב:9) *אל תהיו כסוס כפרד אין הבין וגו'*. בכמה זמנין אורייתא אתערת בכמה זמנין ארימת קלין לכל סטרין לאתערא להו לבני נשא וכלהו דמיכין ושינתא בחוריהון לא מסתכלין ולא משגיחין, בהיך אנפין יקומון ביומא דדינא עלאה כד יתבע לון מלכא עלאה עלבונא דאורייתא כד צווחת לקבליהון ולא אהדרו אנפין לקבלה, דכלהו פגימין בכלא דלא ידעי מהימנותא דמלכא עלאה. ווי לון ווי לנפשהון דהא אורייתא ביה אסהידת ואמרת (משלי ט:4) *מי פתי יסור הנה חסר לב ואמרה לו*.

מהו *חסר לב*. א"ר אלעזר *חסר* מהימנותא דהא מאן דלית ליה מהימנותא *חסר לב* ודאי איהו ומאן דלא אשתדל באורייתא לאו מהימנותא אית ביה ופגים הוא מכלא.

ואמרה לו, *אומרה לו* מבעי ליה כד"א (תהלים מב:10) *אומרה לאל סלעי*, מהו *ואמרה לו*. אלא לאכללא ולאתוספא אורייתא דלעילא דהיא קראת ליה *חסר לב* פגים מהימנותא [p. 2] דהכי תנינן דכל מאן דלא אשתדל באורייתא אסיר למקרב בהדיה ולמעבד ביה סחורתא, וכ"ש למהך עמיה באורחא דהא לית ביה מהימנותא, ועל דא תנינן כל בר נש דאזיל בארחא ולית עמיה מלי דאורייתא אתחייב בנפשיה, כ"ש מאן דאזדווג בארחא עם מאן דלא חשיב ליקרא דמאריה ודידיה דלא חס על נפשיה.

ר' יהודה אמר מאן דלא חס על נפשיה היך ישלוף נפשא דכשרא לבריה.

[p. 3] אמר ר' אלעזר תווהנא על דא והא אתמר מלה ודאי ועל דא כתיב *אל תהיו כסוס כפרד אין הבין*. זכאין אינון צדיקייא דמשתדלין באורייתא וידעין ארחוי דקב"ה ומקדשי גרמייהו בקדושא דמלכא ואשתכחו קדישין בכלא, ובגין כך משלפי רוחא קדישא מלעילא ובנייהו כלהו זכאי קשוט ואקרון בנין למלכא בנין קדישין. ווי להו לרשיעייא דכלהו חציפין ועובדייהו חציפין, בגיני כך ירתין בנייהו נפשא חציפא מסטרא דמסאבא, כדכתיב *ונטמתם בם*, אתא לאסתאבא מסאבין ליה.

אל תהיו כסוס כפרד, דאינון מארי זנו על כלא.

אין הבין, דלא ישתדלו בני נשא בארחא דא, ועל דא כתיב הכא *אין הבין* וכתיב התם (ישעיה נו:11) *והכלבים עזי נפש לא ידעו שבעה*, כלומר הא מזדמני אינון דאקרון *עזי נפש*. מאי טעמא, בגין *דלא ידעו הבין*.

© 2014, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

This document may be reproduced and distributed for educational use only. Any other use, including commercial use, is strictly prohibited without the prior written permission of Zohar Education Project, Inc.

[p. 4] *והמה רועים*. מאי **[פ ע"ב]** *והמה רועים*, אלא אינון מדברי ומנהגי לבר נש לגיהנם.

לא ידעו שבעה, כד"א (משלי ל:15) *לעלוקה שתי בנות הב הב*, ובגין דאינון *הב הב לא ידעו שבעה*.

איש לדרכו פנו איש לבצעו מקצהו, דהא תיירי דגיהנם אינון.

וכל דא מאן גרים להו, בגין דלא אתקדשו בההוא זווגא כמא דאצטריך, ועל דא כתיב *קדושים תהיו כי קדוש אני יי'*. אמר קב"ה מכל עממי ארעא לא רעיתי לאתדבקא בהו אלא בישראל דכתיב (דברים ד:4) *ואתם הדבקים ביי' אלהיכם וגו'*, אתון ולא שאר עמין, ועל דא כתיב *כי קדוש אני יי'*, אנא *קדוש*, בגין כך *קדושים תהיו*.

רבי יצחק פתח (ישעיה יח:1) *הוי ארץ צלצל כנפים אשר מעבר לנהר כוש*. וכי בגין דהיא *ארץ צלצל כנפים* קנטורא בה אשתכח. אלא אמר ר' יצחק בשעתא דקב"ה גלי עלמא ובעא לגלאה עמיקתא מגו מסתרתא ונהורא מגו חשוכא הוו כלילן דא בדא, ובגין דמגו חשוכא נפק נהורא ומגו [p. 5] מסתרתא אתגליא עמיקתא ודא נפיק מן דא, ומגו טב נפיק ביש ומגו רחמי נפיק דינא וכלא אתכלל דא בדא ודא בדא, יצר טוב ויצר רע, ימינא ושמאלא, ישראל ושאר עמין, חוור ואוכם וכלא בחד תלייא.

תאנא אמר ר' יצחק אמר ר' יהודה כל עלמא כלהו לא אתחזי אלא כחד עטירא דקוטיפא בקוטרוי, וכד אתדן עלמא בדינא כליל אתדן, ואי לאו לא יכיל עלמא לאתקיימא אפילו רגעא חדא, והא אוקימנא מלי (שם כו:9) *כי כאשר משפטיך לארץ צדק למדו יושבי תבל*.

תאנא בההוא זמנא דדינא תלייא בעלמא וצדק אתעטרא בדינוי כמה מארי דגדפין מתערי לקבלא מארי דדינא קשיא לשלטאה בעלמא, פרשין גדפין מהאי סטרא ולהאי סטרא לאתשטיא בעלמא, כדין מתערין גדפין למפרש לון לאשתאבא בדינא קשיא ושאטין בעלמא ושלטין לאבאשא, כדין כתיב *הוי ארץ צלצל כנפים וגו'*.

אמר ר' יהודה חמינא בני עלמא בחציפותא בר אינון זכאי קשוט, ובגין כך כביכול כלא הכי אשתכח, אתא [p. 6] לאתדכאה מסייעין יתיה, אתא לאסתאבא כמא דאוקימנא דכתיב *ונטמאתם בם*.

רבי יוסי הוה אזיל בארחא, פגע ביה ר' חייא, אמר ליה הא דאוקמוה חברייא דכתיב בעלי (שמואל א ג:14) *לכן נשבעתי לבית עלי אם יתכפר עון בית עלי בזבח ומנחה עד עולם*, *בזבח ומנחה* אינו מתכפר אבל מתכפר הוא בדברי תורה, אמאי. בגין דדברי תורה סלקאן על כל

© 2014, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

קרבנין דעלמא כמא דאוקימנא דכתיב (ויקרא ז:37) *זאת התורה לעולה ולמנחה וגו'*, שקילא אורייתא לקביל כל קרבנין דעלמא.

א"ל הכי הוא ודאי דכל מאן דאשתדל באורייתא אע"ג דאתגזר עליה עונשא מלעילא ניחא ליה מכל קרבנין ועלוון דעלמא וההוא עונשא אתקרע ובגין דלעי בה לשמה קב"ה אתפייס בהדיה.

ות"ח לא אתדכי בר נש לעלמין אלא במילי דאורייתא, בגיני כך מילי דאורייתא לא מקבלי טומאה בגין דהיא קיימא לדכאה אינון מסאבי. אסוותא באורייתא אשתכח דכתיב (משלי ג:8) *רפאות תהי לשרך*. דכיותא דכתיב (תהלים יט:10) *יראת יי'* [p. 7] *טהורה עומדת לעד*. מאי *עומדת לעד*, דקיימא תדירא בההוא דכיותא ולא אתעדי לעלמין.

א"ל *יראת יי'* כתיב ולא תורה.

א"ל הכי הוא ודאי דהא אורייתא מסטרא דגבורה קא אתייא ומהתם נפיק דכיותא דכתיב (שם קיא:10) *ראשית חכמה יראת יי'*, וכתיב *יראת יי' טהורה*.

קדושה אתקרי, *כי קדוש אני יי'*, ודא אורייתא דהיא שמא קדישא עלאה. ועל דא **[פא ע"א]** מאן דאשתדל בה אתדכי ולבתר אתקדש דכתיב *קדושים תהיו*, *קדושים* היו לא כתיב אלא *קדשים תהיו* ודאי.

[p. 8] א"ל הכי הוא ומהכא דכתיב (שמות יט:6) *ואתם תהיו לי ממלכת כהנים וגוי קדוש*, וכתיב *אלה הדברים וגו'*.

תאנא קדושה דאורייתא קדושה דסלקא על כל שאר קודשין, וקדושא דחכמתא עלאה סתימאה סלקא על כלא.

אמר ליה לאו אורייתא בלא חכמתא ולאו חכמתא בלא אורייתא וכלא בחד דרגא הוא וכלא חד אלא אורייתא בחכמה עלאה אשתכחת ובה קיימא ואתנטעו שרשהא מכל סטרין.

עד דהוו אזלי אשכחו חד בר נש בלקיוטא דקוסטא רכיב על סוסיא ושמיט ידוי לחד ענפא דאילנא. א"ר יוסי האי דכתיב *והתקדשתם והייתם קדושים*, בר נש מקדש גרמיה מלמטה מקדשין יתיה מלמעלה דכתיב *קדושים תהיו כי קדוש אני וגו'*.

[p. 9] תאני רבי אבא פרשתא דא כללא דאורייתא היא וחותמא דקושטא דגושפנקא היא. בפרשתא דא אתחדשו רזין עלאין דאורייתא ועשר אמירן וגזרין וענשין ופקודין עלאין וכד מטאן חברייא לפרשתא דא הוו חדאן.

© 2014, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

אמר ר׳ אבא מ״ט פרשת עריות ופרשת קדושים סמיכין דא לדא. אלא הכי תאנא כל מאן דאסתמר מאלין עריין בקדושה אתעביד ודאי וכ״ש אי אתקדש בקדושא דמאריה, והא אתערו חברייא אימתי עונתן דכלא לאתקדשא בר נש.

[p. 10] ת״ח מאן דבעי לאתקדשא ברעותא דמאריה לא לשתמש אלא מפלגות ליליא ואילך או בפלגות ליליא דהא בההיא שעתא קב״ה אשתכח בגנתא דעדן וקדושא עלאה אתער וכדין שעתא הוא לאתקדשא. האי לשאר בני נשא, תלמידי חכמים דידעין ארחוי דאורייתא בפלגות ליליא שעתא דלהון למיקם למלעי באורייתא לאזדווגא בכנסת ישראל לשבחא למלכא קדישא, ובליליא דשבתא דרעותא דכלא אשתכח ההוא זווגא דלהון בההוא שעתא לאפקא רעוא דקב״ה וכנסת ישראל כמא דכתיב (דברים יד:1) *בנים אתם לײ׳ אלהיכם*, ואלין אקרון קדישין דכתיב *קדושים תהיו כי קדוש אני ײ׳ אלהיכם*.

[p. 11] רבי אבא פתח (שמואל ב ז:23) *ומי כעמך כישראל גוי אחד בארץ*. ת״ח בכל עמין דעלמא לא אתרעי בהו קב״ה בר בישראל בלחודייהו ועבד לון *גוי אחד* וקרא לון בשמיה *דאחד* ואתעטר להו בכמה עטרין בכמה פקודין לאתעטרא בהו בר נש כגוונא דלעילא ולאשתכח חד שלים בכלא. ובההיא שעתא דאתעטר בר נש בהו ואתקדש בהו אתעביד שלים ואקרי *אחד* *דאחד* לא אקרי אלא כד איהו שלים ומאן דפגים לא אקרי *אחד*. ועל דא קב״ה אקרי *אחד* בשלימו דכלא בשלימו דאבהן בשלימו דכנסת ישראל, בגין כך ישראל לתתא אקרון *אחד* וכד בר נש אחיד ואנח תפילין ואתחפי בכסויא דמצוה כדין אתעטר בעטרין קדישין כגוונא דלעילא ואקרי *אחד*, [p. 12] ובגיני כך ליתי *אחד* וישתדל *באחד*, קב״ה דאיהו *אחד* ישתדל *באחד* דהא לית מלכא משתדל אלא במאי דאתחזי ליה. ובגיני כך כתיב (איוב כג:13) *והוא באחד ומי ישיבנו*, לא שריא קב״ה ולא אשתכח אלא *באחד*, ומאן דאתתקן בקדושא עלאה למהוי חד כדין הוא שריא *באחד* ולא באתר אחרא. ואימת אקרי ב״נ *אחד*, בשעתא דאתקדש בקדושין עלאין.

ות״ח בשעתא **[פא ע״ב]** דאשתכח בר נש בזווגא חד דכר ונוקבא ומתכוין לאתקדשא כדקא יאות כדין הוא שלים ואקרי *אחד* בלא פגימו. בגיני כך בעי בר נש למחדי באתתיה בההיא שעתא לזמנא לה ברעותא חדא עמיה ויכוונון תרוייהו כחדא לההוא מלה. וכד משתכחי תרוייהו בכך כדין כלא *אחד* בנפשא ובגופא, בנפשא לאתדבקא הא בהא ברעותא חד, בגופא כמא דאוליפנא בר נש כמאן דאתפליג וכד מתחברן דכר ונוקבא כדין אתעבידו חד גופא. אשתכח דאינהו חד נפשא וחד גופא ואקרי בר נש *אחד*, כדין קב״ה שריא *באחד* ואפיק רוחא דקודשא בההוא *אחד*, ואלין אקרון בנין דקב״ה כמא דאמרן, ובגיני כך *קדושים תהיו כי קדוש אני וגו׳*.

© 2014, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

[p. 13] זכאין אינון ישראל דלא אוקים מלה דא באתר אחרא אלא ביה ממש דכתיב *כי קדוש אני יי׳* בגין לאתדבקא ביה ולא באחרא ועל דא *קדושים תהיו כי קדוש אני יי׳ אלהיכם*.

איש אמו ואביו תיראו ואת שבתותי תשמורו. הא תנינן דפרשתא דא כללא דאורייתא, מקיש דחילו דאבא ואימא לשבת. אלא אמר ר׳ יוסי כלא חד, מאן דדחיל להאי נטיר להאי.

איש אמו ואביו תיראו, אקדים *אמו לאביו* בדחילו, מ״ט. הא אוקמוה דאימא דלית רשו בידה כאבא כל כך, לכך אקדים דחילו לה.

רבי יצחק אמר מה כתיב לעילא, *קדושים תהיו*, אתי בר נש לאתקדשא באתתיה כחד ממאן הוא שבחא יתיר [p. 14] בההוא קדושא, הוי אומר מנוקבא, בגין כך *איש אמו ואביו תיראו*.

ר׳ יהודה אמר *איש אמו ואביו תיראו*, כהאי גוונא (בראשית ב:4) *ביום עשות יי׳ אלהים ארץ ושמים*, ובאתר אחרא אקדים *שמים לארץ* לאתחזאה דתרווייהו כחדא אתעבידו. אוף הכא אקדים אמא לאבא ובאתר אחרא אקדים אבא לאמא לאתחזאה דתרווייהו כחדא ביה אשתדלו.

ואת שבתותי תשמרו, שקיל דא לדא וכלא כחדא אתקלו במתקלא חד. כתיב (שמות לא:14) *ושמרתם את השבת כי קדש היא לכם*, וכתיב (שם כ:8) *זכור את יום השבת לקדשו*, אלא חד לאבא וחד לאימא.

[p. 15] כתיב הכא *איש אמו ואביו תיראו ואת שבתותי תשמורו*, וכתיב התם (ויקרא כו:30) *ואת שבתותי תשמורו ומקדשי תיראו*. מהו *ומקדשי תיראו*, **[פב ע״א]** כמשמעותיה. תו *מקדשי*, אלין אינון דמקדשי גרמייהו בההוא שעתא. כגוונא דא (יחזקאל ט:6) *וממקדשי תחלו*, אל תקרי *ממקדשי* אלא ממקודשי, מה להלן *מקדשי* מקודשי אף כאן נמי מקודשי דאינון אבא ואימא.

איש אמו ואביו תיראו. ר׳ שמעון אמר כתיב (דברים ד:4) *ואתם הדבקים ביי׳ אלהיכם וגו׳*. זכאין אינון ישראל דאינון מתדבקין ביה בקב״ה, אינון ולא שאר עמין בני עלמא, ובגין דאינון מתדבקין ביה בקב״ה כלא אתדבקן דא בדא.

ת״ח בשעתא דב״נ אתקדש לתתא באתתיה כגון חברייא דמקדשי גרמייהו משבת לשבת בשעתא דרעוא אשתכח וברכתא מזדמנת, כדין מתדבקין כלהו כחד, נפשא דשבת וגופא דאזדמן בשבת. [p. 16] ועל דא כתיב *איש אמו ואביו תיראו*, דאינון זווגא חד לגופא בההוא

© 2014, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

שעתא לאתקדשא. *ואת שבתותי תשמורו*, דאינון מזמנין לנפשא בההוא גופא, ועל דא *ואת שבתותי תשמורו*.

ד״א *ואת שבתותי תשמורו*, דא אזהרה לאינון דמחכאן לזווגיהו משבת לשבת והא אוקימנא כמא דכתיב (ישעיה נו:4) *לסריסים אשר ישמרו את שבתותי וגו׳*. מאן *סריסים*, אלין אינון חברייא דמסרסי גרמייהו כל שאר יומין בגין למלעי באורייתא ואינון מחכאן משבת לשבת הה״ד *אשר ישמרו את שבתותי*, כד״א (בראשית לז:11) *ואביו שמר את הדבר*, ובגיני כך *ואת שבתותי תשמורו*.

איש אמו ואביו תיראו, דא גופא. *ואת שבתותי תשמורו*, דא נפשא, וכלא אתדבק דא בדא. זכאה חולקהון דישראל. **[פג ע״ב]**

[p. 17] *אל תפנו אל האלילים ואלהי מסכה לא תעשו לכם וגו׳*. ר׳ חייא פתח (דברים ט:27) *אל תפן אל קשי העם הזה ואל רשעו ואל חטאתו*. *אל תפן*, וכי מאן הוא דיימא למלכא *אל תפן* והא כתיב (איוב לד:21) *כי עיני יי׳ אל דרכי איש*, וכתיב (ירמיה כג:24) *אם יסתר איש במסתרים ואני לא אראנו נאם יי׳*, והא בכלא אשגח קב״ה בכל עובדין הוא מסתכל ואעיל בדינא על כלהו אם טב ואם ביש כד״א (קהלת יב:14) *כי את כל מעשה האלהים יביא במשפט על כל נעלם אם טוב ואם רע*, ומשה אמר *אל תפן*.

אלא הכי תנינן כל בר נש בעי לאסתמרא מחובוי בגין דלא יחטי קמי מלכא קדישא. ת״ח בר נש עביד חד מצוה ההיא מצוה סלקא וקיימא קמי קב״ה ואמרה אנא מפלנייא דעבד לי, וקב״ה מנח לה קמיה לאשגחא בה כל יומא לאוטבא ליה בגינה. עבר על פקודי אורייתא ההיא עבירה סלקא וקיימא קמיה ואמרה אנא מפלנייא דעבד לי, וקב״ה מנח לה קמיה וקיימא תמן לאשגחא בה כל יומא לאבאשא ליה בגינה ולשיצאה ליה הה״ד (דברים לב:19) *וירא יי׳ ויינאץ וגו׳*. מהו *וירא*, ההוא דקיימא קמיה.

תב בתשובה מה כתיב, (שמואל ב יב:13) *גם יי׳ העביר חטאתך לא תמות*, דאעבר ההוא חובה מקמיה בגין דלא יסתכל ביה לאוטבא ליה, ועל דא *אל תפן אל קשי העם הזה וגו׳*.

[p. 18] אמר רבי יוסי וכן מהכא משמע דכתיב (ירמיה ב:22) *נכתם עונך לפני נאם יי׳*.

רבי ייסא זעירא עאל לקמיה דרבי שמעון יומא חד אשכחיה דהוה יתיב וקארי (בראשית ג:12) *האשה אשר נתת עמדי היא נתנה לי מן העץ ואוכל*, משמע דאדם וחוה כחדא אתבריאו בגופא חדא דכתיב *אשר נתת עמדי* ולא כתיב *אשר נתת לי*.

© 2014, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

[p. 19] אמר ליה אי הכי הא כתיב (שמואל א א:26) *אני האשה הנצבת עמכה בזה*, ולא כתיב *הנצבת* לפניך.

אמר ליה אי כתיב *עמך* ותו לא הוינא אמרי הכי כמא דכתיב *אשר נתת עמדי*, אבל *הנצבת* כתיב.

אמר ליה והא כתיב (בראשית ב:18) *ויאמר ייי אלהים לא טוב היות האדם לבדו אעשה לו עזר כנגדו*, *אעשה לו* השתא.

אמר ליה הכי הוא ודאי דאדם לבדו הוה דלא הוה ליה סמך מנוקביה בגין דהיא מסטרוי כמא דאוקימנא. ומה דאמר *אעשה לו עזר*, הכי הוא דלא כתיב אברא *לו עזר* בגין דכתיב (שם ה:2) *זכר ונקבה בראם* אבל *אעשה* כתיב. ומהו *אעשה*, אתקן משמע דנטל לה מסטרוי ותקין לה בתקונהא ואייתי לה קמיה, וכדין אשתמש אדם באתתיה והוה ליה סמך.

[p. 20] ותנינן שפירו דשפירא דאדם קרטידא דקיטרא עלאה מזהרא דנהרא. שפירו דחוה דלא יכלין כל בריין לאסתכלא ביה, ואפילו אדם לא אסתכל בה עד ההוא זמנא דחאבו ואזעיר שפירו דלהון, כדין אסתכל בה אדם ואשתמודע בה לשמשא בה הה״ד (שם ד:1) *וידע אדם את חוה אשתו*, *וידע* בכלא, *וידע* בתשמיש, *וידע* דאשתמודע בה ואסתכל בה.

[p. 21] ותנינן אסיר ליה לבר נש לאסתכלא בשפירו דאתתא בגין דלא ייתי להרהורא בישא ויתעקר **[פד ע״א]** למלה אחרא. וכך הוה רבי שמעון עביד כד הוה אזיל במתא והוו חברייא אזלין אבתריה וחמו לאינתי שפיראן, מאיך עינוי ואמר לחברייא *אל תפנו אל האלילים*. דכל מאן דאסתכל בשפירו דאתתא ביממא אתי להרהורא בליליא ואי אסתליק ההוא הרהורא בישא עלוי אעבר משום *ואלהי מסכה לא תעשו לכם*. תו אי אשתמיש באתתיה בזמנא דסליק ביה ההוא הרהורא בישא אינון בנין דאולידו *אלהי מסכה* אקרון.

אל תפנו אל האלילים. רבי אבא אמר אסיר ליה לב״נ לאסתכלא בטעות עממין ולא לאתהנא מנייהו כ״ש לאסתכלא באתר דלא אצטריך.

[p. 22] ר׳ אבא פתח ואמר (תהלים פו:16) *פנה אלי וחנני תנה עזך לעבדך וגו׳*. וכי לא הוה ליה לקב״ה בעלמא שפירא כדוד דאיהו אמר *פנה אלי וחנני*. אלא הכי תנינן דוד אחרא אית ליה לקב״ה והוא ממנא על כמה אכלוסין עלאין ומשריין וכד בעי קב״ה לרחמא עלמא אסתכל בהאי ונהיר ליה אנפין וחס עלמא ושפירו דהאי דוד נהיר לכלהו עלמין.

רישיה גולגלתא דדהבא אתרקימת בשבע תכסיסי זיני דדהבא והא אוקמוה וחביבותא דקב״ה לקבליה ומן סגיאות רחימותא דיליה גביה אמר ליה קב״ה דיהדר עינוי לקבליה ויסתכל ביה בגין דאינון שפירן בכלא כד״א (שיר ו:5) *הסבי עיניך מנגדי וגו׳*. *הסבי עיניך*,

© 2014, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

דבשעתא דאלין עיינין מסתכלין ביה בקב״ה כדין מתערין קסטין דבלסטראי בלביה ברחימותא עלאה ומסגיאות שלהובא דרחימו עלאה לגביה אמר *הסבי עיניך מנגדי*, אסחר עיניך לסטר אחרא מני דאינון מוקדין לי בשלהובי רחימותא. [p. 23] ועל דא כתיב ביה בדוד (שמואל א טז:12) *והוא אדמוני עם יפה עינים וטוב ראי*, ובגין דההוא דוד עלאה שפירא רחימותא דקב״ה לאתדבקא ביה, אמר דוד *פנה אלי וחנני*.

(בראשית כז:27) *ויאמר ראה ריח בני כריח שדה אשר ברכו יי׳*, משמע דעאל עמיה דיעקב גנתא דעדן דאיהו שדה תפוחין קדישין. וכי היך יכיל גנתא דעדן לעיילא עמיה דהא גנתא דעדן כמה רב בפותיא ובארכא, כמה זינין רברבין עלאין אית תמן. אלא גנתא אחרא קדישא אית ליה לקב״ה וההוא גנתא רחימותא דיליה ואתדבק ביה ולא אתנטיר אלא לקב״ה בלחודוי [p. 24] דהוא עייל ביה, ודא אחסין קב״ה לאשתכחא תדיר עמהון דצדיקייא וכ״ש לאשכחא ביה ביעקב ולאעלא עמיה ולסייעא ליה.

(שם כח:13) *אני יי׳ אלהי אברהם אביך ואלהי יצחק הארץ אשר אתה שוכב עליה וגו׳*, ותנן מלמד שנתקפלה לו ארץ ישראל. וכי ארץ ישראל דהיא ד׳ מאות פרסה על ד׳ מאות פרסה היך אתעקרת מאתרה ויתבא תחותוי. אלא ארץ אחרא עלאה קדישא אית ליה לקב״ה ואקרי ארץ ישראל והיא תחות דרגא דיעקב דקאים עלה ואחסין לה לישראל בגין רחימותא דלהון לדיירא עמהון ולדברא להון ולאגנא להון מכלא ואקרי ארץ החיים.

ת״ח אסיר ליה לב״נ לאסתכלא באתר דקב״ה מאיס ביה ורחיקא דנפשיה. ומה במה דרחים קב״ה אסיר לאסתכלא, במה דרחיק עאכ״ו. ות״ח אסיר ליה לב״נ לאסתכלא בקשת בגין דאיהו חיזו דדיוקנא עלאה, ואסיר ליה לב״נ לאסתכלא באצבען דכהני בשעתא דפרסי ידייהו בגין דתמן שריא יקרא דמלכא עלאה. ומה באתר קדישא עלאה אסיר **[פד ע״ב]** לאסתכלא, באתר מסאבא רחיקא לא כ״ש. בגיני כך *אל תפנו אל האלילים*.

[p. 25] ר׳ יצחק אמר ומה לאסתכלא בהו אסיר, למפלח להו או למעבד להו עאכ״ו, ובגיני כך *אל תפנו אל האלילים*. והכא אתא לאזדהרא להו לישראל כקדמיתא לקביל (שמות כ:12) *לא יהיה לך אלהים אחרים על פני לא תעשה לך פסל וכל תמונה*.

אני יי׳ אלהיכם, אנכי יי׳ אלהיך.

איש אמו ואביו תיראו, כבד את אביך ואת אמך.

ואת שבתותי תשמרו, זכור את יום השבת לקדשו.

ולא תשבעו בשמי לשקר, לא תשא את שם יי׳ אלהיך לשוא.

לא תגנובו ולא תכחשו ולא תשקרו וגו׳, לא תנאף לא תגנוב לא תענה ברעך עד שקר.

© 2014, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

[p. 26] *לא תעמוד על דם רעך*, *לא תרצח*, והא אוקמוה ועל דא כללא דאורייתא בפרשתא דא.

אמר ר׳ חייא בקדמיתא כתיב *אנכי יי׳ אלהיך*, *זכור את יום השבת*, *לא תשא*, *לא תרצח לא תנאף לא תגנוב* בלישנא יחידאה, והכא *אני יי׳ אלהיכם*, *איש אמו ואביו תיראו ואת שבתותי תשמרו*, *אל תפנו אל האלילים*, בלישנא דסגיאין. אלא ת״ח מיומא דהוו ישראל שכיחין בעלמא לא אשתכחו קמי קב״ה בלבא חדא ברעותא חדא כמא בההוא יומא דקיימו על טורא דסיני ועל דא כלא אתמר בלישנא יחידאה, ואתמר לבתר בלישנין סגיאין דהא לא אשתכחו כל כך בההוא רעותא.

[p. 27] רבי אלעזר הוה אזיל למחמי לר׳ יוסי בר׳ שמעון בן לקונייא חמוי והוו עמיה ר׳ חייא ור׳ יוסי. כד מטו חד בי חקל יתבו תחות אילנא חדא. א״ר אלעזר כל חד לימא מלה דאורייתא.

פתח ר׳ אלעזר ואמר (הושע יג:4) *ואנכי יי׳ אלהיך מארץ מצרים ואלהים זולתי לא תדע וגו׳*. וכי *מארץ מצרים* הוה להו מלכא ולא מקדמת דנא והא כתיב (בראשית לה:2-3) *ויאמר יעקב אל ביתו ואל כל אשר עמו הסירו את אלהי הנכר אשר בתוככם וגו׳ ונקומה ונעלה בית אל וגו׳*, ואת אמרת *מארץ מצרים*. אלא מן יומא דהוו ישראל בעלמא לא אשתמודעו יקרא דקב״ה בר בארעא דמצרים דהוו בפולחנא קשיא וצווחו לקבליה ולא אשתנו מנמוסא דילהון לעלמין, ותמן אתבחינו כהתוכא דדהבא מגו שיפסאי. ועוד דהוו חמאן בכל יומא כמה חרשין כמה זינין בישין לאטעאה להו לבני נשא ולא סטו מארחא לימינא ושמאלא, ואע״ג [p. 28] דלא הוו ידעי כל כך ביקרא דמאריהון אלא הוו אזלי בתר נמוסי אבהתהון. ולבתר חזו כמה כמה גבוראן, בגין כך אמר *ואנכי יי׳ אלהיך מארץ מצרים וגו׳*, דתמן הוה באתגלייא יקרא דיליה, ואתגלי עלייהו על ימא וחמו זיו יקרא דיליה אפין באפין. ולא תימרון אלהא אחרא הוא דמליל עמנא אלא אנא הוא דחמיתון בארעא דמצרים, אנא הוא דקטלנא שנאכון בארעא דמצרים, ובגיני כך *ואלהים זולתי לא תדע* דלא תימא דאחרא הוא אלא אנא הוא כלא.

תו פתח *לא תעשוק את רעך ולא תגזול ולא תלין פעולת שכיר אתך עד בקר*. אמאי, אלא מקרא אחרינא אשתמע דכתיב (דברים כד:15) *ביומו תתן שכרו ולא תבא עליו השמש כי עני הוא וגו׳*, אלא התם אזדהר דלא תתכנש בגינוי מעלמא עד לא ימטי זמנך לאתכנשא כד״א (קהלת יב:2) *עד אשר לא תחשך השמש וגו׳*. [p. 29] מהכא אוליפנא מלה אחרא מאן דאשלים לנפשא דמסכנא אפילו **[פה ע״א]** מטון יומוי לאסתלקא מעלמא קב״ה אשלים לנפשיה ויהב ליה חיין יתירי.

© 2014, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

לא תלין פעולת שכיר. ת״ח מאן דנטיל אגרא דמסכנא כאילו נטיל נפשיה ודאנשי ביתיה. הוא זער נפשייהו, קב״ה אזער יומוי ואזער נפשיה מההוא עלמא, דהא כל אינון הבלים דנפקן מפומיה כל ההוא יומא כלהו סלקין קמי קב״ה וקיימין קמיה, לבתר סלקא נפשיה ונפשייהו דבני ביתיה וקיימין באינון הבלים דפומיה, וכדין אפילו אתגזר על ההוא ב״נ כמה יומין וכמה טבין כלהו מתעקראן מיניה ומסתלקי מניה. ולא עוד אלא דנפשיה לא סלקא והיינו דאמר רבי אבא רחמנא לישזבן מנייהו ומעלבונייהו.

[p. 30] ואוקמוה יכול אפילו עשיר, *ואליו הוא נושא את נפשו* דייקא, ואפילו מכל ב״נ נמי, כ״ש ממסכנא. והיינו דהוה רב המנונא עביד כד הוה ההוא אגיר מסתלק מעבידתיה, יהיב ליה אגריה והוה אמר ליה טול נפשך דאתפקדת בידאי טול פקדונך. ואפילו א״ל יהא בידך דאנא בעינא לסלקא אגרי, לא הוה בעי. אמר פקדונא דגופא לא אתחזי לאתפקדא בידי, כל שכן פקדונא דנפשא דהא פקדונא דנפשא לא אתיהיב אלא לקב״ה דכתיב (תהלים לא:6) *בידך אפקיד רוחי*.

אמר רבי חייא ובידא דאחרא שריא.

אמר ליה ואפילו בידיה בתר דיהב.

כתיב *לא תלין פעולת שכיר*, וכתיב *ולא תבא עליו השמש*, אלא הא אוקמוה. אבל ת״ח לית לך יומא ויומא דלא שלטא ביה יומא אחרא עלאה ואי איהו לא יהיב ליה נפשיה דיליה כמאן דפגים לההוא יומא, ובגין כך *ביומו תתן שכרו ולא תבא עליו השמש*. [p. 31] והא דאתמר *לא תלין* בגין דנפשיה לא סליק וסליק ההוא דמסכנא ודאינשי ביתיה כמא דאוקימנא.

ר׳ חייא פתח קרא אבתריה *לא תקלל חרש וגו׳*. כמשמעו אבל פרשתא דא כלא אוליפנא מנה מלין אחרנין, כלהו תליין דא בדא.

ת״ח מאן דלייט לחבריה ואיהו קמיה ואכסיף ליה כאילו אושיד דמיה והא אוקימנא, והאי קרא דלא חבריה עמיה וההוא לייט ליה ההוא מלה סלקא, [p. 32] ולית לך מלה ומלה דנפיק מפומא דלית לה קלא וההוא קלא סליק לעילא וכמה קסטירין מתחברן עמה בההוא קלא עד דסלקא ואתער אתר דתהומא רבא כמא דאוקמוה וכמה מתערין עליה דההוא ב״נ. ווי למאן דנפיק מלה בישא מפומיה והא אוקמוה.

ולפני עור לא תתן מכשול, כמשמעו ואוקמוה במאן דגרים לאחרא למחטי וכן מאן דמחי לבריה רבא. *ולפני עור לא תתן מכשול*, במאן דלא מטי להוראה ואורי קאמר כמא דתנינן דכתיב (משלי ז:26) *כי רבים חללים הפילה וגו׳*, והאי עובר משום *ולפני עור לא תתן מכשול* בגין דכשיל ליה לחבריה לעלמא דאתי, [p. 33] דתנינן מאן דאזיל בארח מישר באורייתא ומאן

© 2014, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

דאשתדל באורייתא כדקיאות אית ליה חולקא תדיר לעלמא דאתי, וההוא מלה דאורייתא דנפיק מפומיה אזיל ושאט בעלמא וסליק לעילא וכמה עלאין וקדישין מתחבראן בההוא מלה וסליק בארח מישר ואתעטר בעטרא קדישא ואתסחי בנהרא דעלמא דאתי דנגיד ונפיק מעדן ואתקבל ביה ואשתאיב בגויה ואתנטע סחרניה דההוא נהרא אילנא עלאה, וכדין נגיד ונפיק נהורא עלאה ואתעטר ביה בההוא ב״נ כל יומא כמא דאתמר.

[p. 34] ומאן דלעי באורייתא ולא ידע לאשתדלא בה **[פה ע״ב]** בארח מישר ההוא מלה סלקא וסטי אורחין ולית מאן דאתחבר ביה, כלא דחיין ליה לבר ואזיל ושאט בעלמא ולא אשכח אתר. מאן גרים ליה האי, ההוא דסאטי ליה מארח מישר הה״ד ולפני עור לא תתן מכשול, ובגין כך *ויראת מאלהיך*.

ומאן דהוא רעי למלעי באורייתא ולא אשכח דיוליף ליה והוא ברחימותא דאורייתא לעי בה ומגמגם בה בגמגמותא דלא ידע, כל מלה ומלה סלקא וקב״ה חדי בההוא מלה וקביל ליה ונטע ליה סחרניה דההוא נחלא ואתעבידו מאניון מלין אילנין רברבין ואקרון ערבי נחל הה״ד (משלי ה:19) *באהבתה תשגה תמיד*.

[p. 35] ודוד מלכא אמר (תהלים פו:11) *הורני יי׳ דרכך אהלך באמתך וגו׳*, וכתיב (שם כז:11) *ונחני בארח מישור למען שוררי*. זכאין אינון דידעין ארחוי דאורייתא ומשתדלין בה בארח מישר דאינון נטעין אילנין רברבין אילנין דחיין לעילא דכלהו אסותא. ובגיני כך כתיב (מלאכי ב:6) *תורת אמת היתה בפיהו*. וכי אית *תורה* דלאו איהי *אמת*, אין כגוונא דאמרן דאורי מה דלא ידע ולאו איהו קשוט, והאי דאוליף מלה אוליף מלה דלאו איהו *אמת*, ובגיני כך כתיב *תורת אמת היתה בפיהו*.

ועם כל דא מבעי ליה לאיניש למילף מלה דאורייתא מכל בר נש אפילו ממאן דלא ידע בגין דעל דא יתער באורייתא וייתי למילף ממאן דידע ולבתר ישתכח דאזיל בה באורייתא בארח קשוט.

ת״ח ישתדל ב״נ לעלמין באורייתא ופקודוי אפילו דלא עביד לשמה דמגו דלא לשמה אתי לשמה.

רבי יוסי פתח קרא אבתריה ואמר *לא תעשו עול במשפט לא תשא פני דל ולא תהדר פני גדול בצדק תשפוט עמיתך*. *לא תעשו עול במשפט*, כמשמעו אבל הא אתמר דפרשתא דא מלין עלאין ויקירין אית בה בפקודי אורייתא. האי קרא מסופיה קא משמע דכתיב *בצדק תשפוט עמיתך*.

© 2014, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

[p. 36] ת״ח תרי דרגין אינון הכא *משפט* ו*צדק*. מה בין האי להאי, אלא חד רחמי וחד דינא ודא אתבסם בדא. כד אתער *צדק* דאין דינא לכלא כחדא דלית בה רחמי ולאו ותרנותא, וכד אתער *משפט* אית ביה רחמי. יכול יהא כלא ב*משפט*, אתא קרא ואמר *בצדק תשפוט*. מ״ט, בגין ד*צדק* לא דאין לדא ושביק לדא אלא כלהו כחדא בשקולא חד. כגוונא דא *לא תשא פני דל ולא תהדר פני גדול* אלא כלהו בשקולא חד.

בצדק, יכול יהא כלא דינא ב*צדק* בלחודוי, אתא קרא ואמר *תשפוט* דבעי לחברא להו כחדא ולא אשתכח דא בלא דא והאי שלימו דדינא. וכ״כ למה, בגין דקב״ה שכיח תמן ובגיני כך בעי לאשלמא דינא כגוונא דאיהו עביד כגוונא דיליה ממש.

ות״ח קב״ה שוי כורסייא לדינא בשעתא דדייני יתבי ההי״ד (תהלים ט:8) *כונן למשפט כסאו*, דמתמן אתתקן כורסיא דקב״ה. ומאן איהו כורסיא, אלין *צדק ומשפט* ההי״ד (שם פט:15) *צדק ומשפט* [p. 37] *מכון כסאך וגו׳*. ומאן דאיהו דאין דינא בעי למידן בכורסיא דמלכא ואי פגים חד מנייהו כאלו פגים לכורסיא דמלכא וכדין קב״ה אסתלק מביניייהו דדייני ולא קאים בדינייהו. ומאי אמר, (שם יב:6) *עתה אקום יאמר יי׳ וגו׳*, ורוחא דקודשא אמר (שם נז:6) *רומה על השמים אלהים*. **[פו ע״א]**

קמו. עד דהוו אזלי א״ר אלעזר כתיב *לא תלך רכיל בעמך וגו׳, לא תשנא את אחיך בלבבך וגו׳, לא תקום ולא תטור וגו׳*, והא אוקימנא לון וכלהו אתערו חברייא עלייהו.

את חקותי תשמרו בהמתך לא תרביע כלאים שדך לא תזרע כלאים ובגד כלאים שעטנז לא יעלה עליך. [p. 38] פתח ר׳ אלעזר ואמר (ישעיה מג:10) *אתם עדי נאם יי׳ ועבדי אשר בחרתי למען תדעו ותאמינו לי כי אני הוא לפני לא נוצר אל ואחרי לא יהיה*. *אתם עדי*, אלין ישראל, ותנינן אלין שמייא וארעא דכתיב (דברים ל:19) *העידותי בכם היום את השמים ואת הארץ*. אבל ישראל אינון סהדין אלין על אלין ושמייא וכלא סהדי עלייהו.

ועבדי אשר בחרתי, דא יעקב דכתיב (ישעיה מט:3) *ויאמר לי עבדי אתה ישראל אשר בך אתפאר*, וכתיב (שם מא:8) *ואתה יעקב עבדי*. ואית דאמרי דא דוד, ודוד *עבד* אקרי דכתיב (ישעיה לז:35) *למען דוד עבדי*. *אשר בחרתי*, דא דוד עלאה.

מאי *כי אני הוא*, *אני הוא* דאתרעיתי בההוא דוד ובההוא יעקב, אנא *הוא*, אינון ממש.

לפני לא נוצר אל, דתנינן קרא קב״ה ליעקב *אל* דכתיב (בראשית לג:20) *ויקרא לו אל אלהי ישראל*, קרא קב״ה ליעקב *אל* ההי״ד (ישעיה מג:10) *לפני לא נוצר אל*. ובגין כך *אני הוא* כלא כמה דאתמר. *ואחרי לא יהיה*, דהא דוד הכי אתקרי ולא אית בתריה אלה אחרא.

© 2014, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

[p. 39] ת״ח כד ברא קב״ה עלמא אתקין כל מלה ומלה כל חד וחד בסטרוי ומני עלייהו חילין עלאין ולית לך אפי׳ עשבא זעירא בארעא דלית ליה חילא עלאה לעילא וכל מה דעבדין בכל חד וחד וכל מה דחד עביד בתקיפו דההוא חילא עלאה דממנא עליה לעילא, וכלהו נימוסין גזירין בדינא, על דינא נטלין ועל דינא קיימין, לית מאן דנפיק **[פו ע״ב]** מקיומיה לבר. וכלהו ממנן מיומא דאתברי עלמא ואתפקדן שלטונייהו על כל מלה ומלה, וכלהו נטלין על נמוסא אחרא עלאה דנטיל כל חד וחד כמא דכתיב (משלי לא:15) *ותקם בעוד לילה ותתן טרף לביתה וחק לנערותיה*. כיון דנטלין ההוא *חק* כלהו אקרון *חקותי*. וההוא *חק* דאתיהיב להו מן שמייא קא אתי וכדין אקרון (ירמיה לג) *חקות שמים*. ומנא לן דמן שמיא קאתיין, דכתיב (תהלים פא:5) *כי חק לישראל הוא*.

[p. 40] ועל דא כתיב *את חקותי תשמרו* בגין דכל חד וחד ממנא על מלה ידיעא בעלמא בההוא *חק*, ובגיני כך אסיר למחלף זינין לאעלא זינא בזינא אחרא בגין דאעקר לכל חילא וחילא מאתריהון ואכחיש פמליא דלעילא ואכחיש פומבי דמלכא.

[p. 41] *כלאים*, מהו *כלאים*, מאן דיהיב אחרא בבי מטרונא כד״א (ירמיה לז:18) *אל בית הכלא*, בגין דלא למעבד מידי. *כלאים*, מניעותא דמנע לכל אינון חילין מעבידתא דלהון. *כלאים*, ערבובייא דאעיל ערבובייא בחילא דלעילא ואכחיש פומבי מלכא כד״א *ובגד כלאים שעטנז לא יעלה עליך*.

ת״ח כתיב (בראשית ב:17) *ומעץ הדעת טוב ורע לא תאכל ממנו וגו׳*, והא אתמר דשני פקודא דמאריה ואחליף עץ החיים דביה אשתלים כלא ותליא ביה מהימנותא דכלא ואתדבק באתרא אחרא. והא תנינן דבכלא בעי ב״נ לאחזאה עובדא כעובדא דלעילא ולמעבד עבידתא כמא דאצטריך ואי אשתני במלה אחרא הוא אנגיד לשרייא ביה מלה אחרא דלא אצטריך.

[p. 42] ות״ח בשעתא דב״נ אחזי עובדא לתתא בארח מישר כמא דאצטריך נגיד ונפיק ושארי עליה רוח קדישא עלאה, ובשעתא דאיהו אחזי עובדא לתתא באורח עקימא דלאו איהו מישר כדין נגיד ונפיק ושריא עלוי רוח אחרא דלא אצטריך דסטי ליה לב״נ לסטר ביש. מאן משיך עליה ההוא רוחא, הוי אימא ההוא עובדא דאחזי בסטרא אחרא.

כתיב (משלי לא:13) *דרשה צמר ופשתים וגו׳*. מהו *דרשה צמר ופשתים*, דבעיא ודרישא *על צמר ופשתים* מאן דמחבר לון כחדא. ואי תימא בציצית אמאי שרי, הא אוקמוה אבל התם הא ההוא לבושא בתקונוי באשלמות עובדא כדקא חזי.

[p. 43] תו *דרשה צמר ופשתים*, למעבד נוקמא. אבל אימתי שרייא, בשעתא דאיהו בשלימותא דכתיב *ותעש בחפץ כפיה*. וציצית אוקימנא דהא התם בההוא כללא דשלימותא

© 2014, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

אשתכח ולא עביד מידי. אבל בשעתא דלא אשתכח בשלימותא מאן דאתי לחברא לון כחדא אתער רוחא דלא אצטריך.

מלה דא מאן אוכח, הבל וקין אוכחן דדא אתי מסטרא חד ודא אתי מסטרא אחרא ובגין כך לא לבעי לחברא לון כחדא וקרבנא דקין אתרחק מקמי קרבנא דהבל. ועל דא *ובגד כלאים שעטנז לא יעלה עליך*, סתם, *לא יעלה עליך* רוחא אחרא לשלטאה בך. ואצטריך ליה לב״נ לאחזאה עובדא דכשרא כמא דיאות ובההוא עובדא שריא עליה רוח קדישא רוח עלאה לאתקדשא ביה. אתא לאתקדשא מקדשין ליה דכתיב *והתקדשתם והייתם קדושים כי קדוש אני יי׳*.

[p. 44] *ומעץ הדעת טוב ורע וגו׳*, ומה על דא גרים אדם מותא בעלמא, מאן דאחזי עובדא אחרא דלא אצטריך על אחת כמה וכמה.

שור וחמור אוכחן דכתיב (דברים כב:10) *לא תחרוש בשור ובחמור יחדו*, בגין דאתער לאתחברא סטרא אחרא כחדא לאבאשא עלמא, ומאן דפריש לון אסגי שלמא בעלמא. אוף הכא מאן דפריש לון בההוא גוונא דקא אמרו דלא ישתכח שוע **[פז ע״א]** טווי ונוז כחדא האי ב״נ אסגי שלמא עליה ועל עלמא.

[p. 45] ועל דא קרבנא דקין מאי הוה, פשתים. קרבנא דהבל צמר, לא דא כדא ולא דא כדא. רזא דכלא קין *כלאים* הוה ערבוביא דלא אצטריך, סטרא אחרא דלאו זינא דחוה ואדם, וקורבניה מההוא סטרא קאתי. הבל מסטרא חדא אדם וחוה. ובמעהא דחוה אתחברו אלין תרין סטרין, ובגין דאתחברו כחדא לא אתיא מנייהו תועלתא לעלמא ואתאבידו.

ועד יומא דין סטרא דלהון קיימא, ומאן דחזי גרמיה בעובדא דחבורא דא אתער עליה אינון סטרי כחדא ויכיל [p. 46] לאתזקאה ושארי עלוי רוחא אחרא דלא אצטריך. וישראל בעאן לאתערא עלייהו רוח קודשא למהוי קדישין לאשתכחא בשלימו בעלמא דין ובעלמא דאתי.

(ויקרא ו:3) *ולבש הכהן מדו בד*. אמאי אקרי *בד*, יחידאה בגין דלא בעי לאתחברא להאי פשתים באחרא, ועל דא לא כתיב *מדו* פשתים אלא *מדו בד* יחידאה. וכהנא אמאי בעי לאתחזאה בהאי, אלא אלין מאני בד בעי לאתחזאה בהו על מדבחא דעלתא כד הוה מפני קיטמא דדשנא דעולה דהא עולה מסטרא דע״ז והרהורא בישא אתיא ובגין כך בעי לאתחזאה בהו בלחודייהו ולא בערבובייא כמא דאמרן בגין דיתכפר ליה לב״נ כל אינון חובין דאתיין מההוא סטרא. [p. 47] וכד עייל למקדשא אתר דשלימו אשתכח כל אינון פולחני דשלימותא אע״ג דאתחברו לית לן בה כמא דאמרן בציצית בגין דתמן אשתכחו ואתחברו כל אינון זיינין דלעילא ובכל אינון מאני מקדשא משתכחין כמה זיינין משניין דא מן דא וכלהו אתכלילו תמן

© 2014, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

כגוונא דלעילא. זכאין אינון ישראל דקב״ה יהב להו אורייתא דקשוט אורייתא מהימנא ורחים להו על כל שאר עמין דכתיב (מלאכי א:2) *אהבתי אתכם אמר יי׳*.

פתח ר׳ חייא אבתריה ואמר *כי תבאו אל הארץ ונטעתם כל עץ מאכל וגו׳*, [p. 48] *ובשנה הרביעית יהיה כל פריו קדש הלולים ליי׳*. *וכי תבאו אל הארץ*, הא אוקמוה חברייא אבל ת״ח דהא אילנא לא עביד פירין אלא בארעא, וארעא אפיק לון ואחזי לההוא איבא לעלמא, וארעא עביד פירין מגו חילא אחרא דעלה כמא דנוקבא לא עבדא פירין אלא מגו חילא דדכורא. וההוא איבא לא אשלים באשלמותיה עד תלת שנין וחילא לא אתפקדא עליה לעילא עד דאשתלים. בתר דאשתלים אתפקדא עליה חילא וארעא אתתקנת ביה דהא עד תלת שנין ארעא לא אתתקנת ביה ולא אסתכמת עמיה. בתר דאשתלים ואתתקנו כחדא כדין הוא שלימותא.

ת״ח נוקבא עד תלת זמנין דאתעברת איבא דמעהא לא אשתלים, עד לבתר תלת עידונין נוקבא אתתקנת בההוא איבא ואסתכמו כחדא, כדין ההוא איבא שלימו דכלא ושפירו דכלא. בתר דנפיק עד תלת שנין לא אית ליה חילא דלעילא דהא כדין אשתלים בשולא דיליה. לוי אתרעי מכלא תליתאה לאמיה דאתתקנת ביה ואסתכמת בהדיה. בתר תלת שנין אתפקדת עליה חילא עלאה לעילא.

[p. 49] *ובשנה הרביעית יהיה כל פריו קדש הלולים ליי׳*. מאי *קדש הלולים*, תושבחן לשבחא ליה לקב״ה. עד הכא. מכאן ואילך רזא דמלה ד*בשנה* **[פז ע״ב]** *הרביעית* מזדווגא כנסת ישראל בקב״ה והלולא חד אשתכח דכתיב *קדש הלולים*, הלולא וחדווא בזווגא חדא. מאן *שנה רביעית*, דא קב״ה. ותנינן *שנה רביעית* דא כנסת ישראל דאיהי קיימא רביעאה דכורסייא, וכדין הוא *קדש הלולים* והלולא קדישא אשתכח וקב״ה אזדווג בהדה, וכדין חיילין אתמנן על עלמא על כל מלה ומלה כדקא חזי ליה. מכאן ולהלא מתברכאן כלהו ושארי למיכל כלהו בשלימותא דכלא, באשלמותא דעילא ותתא, [p. 50] ועד לא אשתלים בכלא מתתא ומלעילא אסיר למיכל מניה ומאן דאכל מניה כמאן דלית ליה חולקא בקב״ה דהא ההוא איבא בלא רשותא עלאה קדישא קיימא דלא שארי עליה עד דישתלים ובלא רשותא תתאה דהא לא אסתכמת חילא דארעא ביה, וההוא דאכיל מניה אחזי גרמיה דלית ליה חולקא לעילא ותתא, ואי בריך עליה ברכה לבטלה הוא דהא קב״ה עד כאן לא שרייא עלוי ולית ליה ביה חולקא. רחמנא לישזבאן מאינון דלא משגיחין ביקרא דמאריהון. זכאין אינון צדיקייא בעלמא דין ובעלמא דאתי, עלייהו כתיב (משלי ד:18) *ואורח צדיקים כאור נגה וגו׳*.

© 2014, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

רבי יוסי פתח קרא ואמר *לא תאכלו על הדם וגו'*. האי קרא אית בכמה אתרין דאוקמוה חברייא וכל הני קראי אבתריה וכל חד וחד באתגליא, אבל האי קרא אית לאתערא ביה דכתיב *מפני שיבה תקום וגו'*, *מפני שיבה* דאורייתא סתם.

[p. 51] *תקום*, דבעי למיקם בקיומא. מכאן דבעי ב"נ למיקם מקמי ספר תורה. והכי אמר רב ייבא סבא כד הוה חמי ספר תורה הוה קאים קמיה ואמר *מפני שיבה תקום*. כד הוי חמי חומש דאורייתא עביד ליה הדורא והוה אמר *והדרת פני זקן*. כגוונא דא בעי ב"נ למיקם בקיומיה לקמיה דת"ח בגין דאיהו קאים בקיומא עלאה קדישא. *והדרת פני זקן* דאיהו ת"ח בעלמא. הכא רמז לעתיקא קדישא עלאה ורמז לכהנא עלאה. ור' שמעון הוה אמר מכאן רמז לתורה שבכתב ותורה שבעל פה.

ותו תנינן האי קרא לדרשא הוא דאתא, *מפני שיבה תקום* כמא דאתערו ביה, *מפני שיבה*, אזהר ליה לבר נש עד לא אסתליק בשיבותא דיקום בקיומא טבא בעלמא בגין דדא הוא הדורא ליה לסוף יומוי ולית שבחא ליה לב"נ כד איהו סב והוא לא יכיל למהוי ביש, [p. 52] אלא שבחא דיליה כד איהו בתוקפיה ואיהו טב. ושלמה מלכא אמר (שם כ:11) *גם במעלליו יתנכר נער וגו'*. כגוונא דא (קהלת יב:1) *וזכור את בוראיך בימי בחורותיך וגו'*.

א"ר אלעזר ודאי האי ארחא הוא דתקנא קמן והאי אורחא דקב"ה הוי.

פתח ואמר (תהלים א:6) *כי יודע יי' דרך צדיקים ודרך רשעים תאבד*. *כי יודע יי' דרך צדיקים*, מאי *כי יודע*, אלא קב"ה ידע ואשגח בארחא דצדיקייא לאוטבא להו ולאגנא להו והוא אזיל קמייהו לנטרא להו. ובגין כך מאן דנפיק לארחא בעי דלהוי ההוא ארחא דקב"ה וישתתפון ליה בהדייהו, ובגין כך כתיב *כי יודע יי' דרך צדיקים*.

מאן *ודרך רשעים תאבד*, היא מגרמה בגין דקב"ה לא **[פח ע"א]** אשתמודע ליה לההוא ארחא דלהון ולא אזיל בהדייהו.

כתיב *דרך* וכתיב *ארח*, מה בין האי להאי. אלא *דרך* [p. 53] דשאר קרסולי בני נשא אזלו בה, *וארח* דאיהו אתפתח מן זמנא זעירא דכתיב (איוב לד:8) *וארח לחברה עם פועלי און*, וכתיב (משלי ד:18) *וארח צדיקים כאור נגה הולך ואור עד נכון היום*.

© 2014, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

פרשת אמור

[p. 54] *ויאמר יי׳ אל משה אמור אל הכהנים בני אהרן ואמרת אליהם לנפש לא יטמא בעמיו*. א״ר יוסי מ״ט דא לקביל דא, מאי דכתיב לעילא *ואיש או אשה כי יהיה בהם אוב או ידעוני מות יומתו וגו׳*, וסמיך ליה *אמור אל הכהנים וגו׳*. משמע דכיון דאזהר להו לישראל לקדשא להו בכלא אזהר להו לכהני לקדשא לון וכן ללואי. לכהני מניין דכתיב *אמור אל הכהנים*, ללואי מנין דכתיב (במדבר יח:26) *ואל הלוים תדבר ואמרת אליהם*, בגין דישתכחון כלהו זכאין קדישין דכיין.

[p. 55] *אמור אל הכהנים בני אהרן*. *בני אהרן*, וכי לא ידענא ד*בני אהרן* נינהו, אלא *בני אהרן* ולא בני לוי, דאהרן הוא שירותא דכל כהני דעלמא דביה אתרעי קב״ה מכלא בגין למעבד שלמא בעלמא בגין דאהרן ארחוי סליקו קמיה וכל יומוי דאהרן הוה משתדל לאסגאה שלמא בעלמא, ובגין דארחוי כך סליק ליה קב״ה להאי למיטל שלמא בפמליא דלעילא, ובגין כך *אמור אל הכהנים בני אהרן*.

אמור אל הכהנים בני אהרן ואמרת אליהם. רבי יהודה פתח (תהלים לא:20) *מה רב טובך אשר צפנת ליראיך פעלת לחוסים בך נגד בני אדם*. *מה רב טובך*, כמה עלאה ויקירא ההוא טובא דאקרי *טוב יי׳* דביה עביד קב״ה טב בעלמא ולא מנע ליה בכל יומא בגין דביה אתקיים עלמא וקאים עליה.

אשר צפנת ליראיך, דתנן נהורא עלאה עבד קב״ה כד ברא עלמא וגניז ליה לצדיקיא לזמנא דאתי הה״ד *אשר צפנת ליראיך*.

פעלת לחוסים בך. *פעלת*, בזמנא דאתברי עלמא ההוא נהורא הוה קאים ונהיר מרישא דעלמא לסייפי דעלמא. כד אסתכל קב״ה באינון חייבין [p. 56] דזמינין לקיימא בעלמא גניז ליה לההוא נהורא הה״ד (איוב לח:15) *וימנע מרשעים אורם*. וזמין לאנהרא לצדיקיא לעלמא דאתי הה״ד (מלאכי ג:20) *וזרחה לכם יראי שמי שמש צדקה ומרפא בכנפיה*.

ת״ח בשעתא דבר נש קאים למיהך לההוא עלמא והוא בבי מרעיה אתיין עליה תלת שלוחין וחמי תמן מה דלא יכיל בר נש למחמי כד איהו בהאי עלמא. וההוא יומא יומא דדינא עלאה הוא דמלכא בעי פקדונא דיליה. זכאה ההוא בר נש דפקדוניה אתיב למלכא כמא דאתיהיב ליה בגויה. אי ההוא פקדונא אתטנף בטנופי גופא מה יימא למארי פקדונא.

זקף עינוי וחמי למלאך המות קאים קמיה וסייפיה שליפא בידיה, קסטר בקטרין בקומטא דההוא בר נש, ולית ליה לנפשא קשיו בכלא כדפרישו דילה מן גופא. ובר נש לא מית

© 2014, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

עד דחמי לשכינתא ומגו סגיאות תיאובתא דשכינתא נפשא נפקא **[פח ע״ב]** לקבלא לשכינתא. בתר דנפק מאן איהי נפשא דיתדבק בה ויתקבל בגווה והא אוקמוה להני מילי.

[p. 57] בתר דנפקא נפשא מן גופא ואשתאר גופא הכי רוח מסאבא אזדמן לשרייא עלוי ולסאבא לההוא גופא, ובגין דההוא רוח מסאבא אזדמן לא ליבעי ליה לאיניש למיבת ההוא גופא ליליא חד בגין דרוח מסאבא אשתכח בליליא ואשתטח בכל ארעא לאשכחא גופא בלא נפשא לסאבא ליה ואסתאב יתיר. [p. 58] ועל דא אזהר לכהני ואמר *לנפש לא יטמא בעמיו* בגין דאינון קדישין ולא ישרי עלייהו רוח מסאבא ולא יסתאבון.

אמור אל הכהנים. ר׳ יצחק אמר *אמור* בלחישו, כמא דכל עובדיהון דכהני בלחישו כך אמירה בלחישו. זמנא חד ותרי זמני לאזהרא להו על קדושייהו בגין דלא יסתאבון, דמאן דמשמש באתר קדישא דישתכח קדישא בכלא.

[p. 59] *לנפש לא יטמא*, כמא דאוקימנא דגופא בלא רוחא מסאב הוא ושארי עליה רוח מסאבא, דהא תיאובתא דרוחי מסאבי לגבי גופיהון דישראל איהי בגין דאתרק מנייהו רוח קודשא ובמנא דקודשא אתיין לאתחברא וכהני דאינון קדישין קדושתא על קדושתא לא בעיין לאסתאבא כלל בגין דכתיב (במדבר ו:7) *כי נזר אלהיו על ראשו*, וכתיב *כי שמן משחת אלהיו עליו אני יי׳*, והוא כגוונא דלעילא קאים לתתא.

כתיב (תהלים קלג:2) *כשמן הטוב על הראש יורד על הזקן זקן אהרן שיורד על פי מדותיו*. האי קרא אוקמוה אבל *כשמן הטוב*, דא משח רבות קודשא עלאה דנגיד ונפיק מאתר דנהרא עמיקא דכלא. ד״א דנגיד ונפיק מרישא דכל רישין סתימא דכל סתימין.

על הראש, ודאי רישא דאדם קדמאה.

יורד על הזקן, דא דיקנא יקירא כמא דאוקמוה.

[p. 60] *זקן אהרן*, דא כהן גדול לעילא והא אוקמוה.

וההוא שמן **[פט ע״א]** *יורד על פי מדותיו*, דמאינון משיחן נגיד ונחית לתתאי, וכגוונא דא נגיד ואתעטר כהנא תתאה במשח רבות לתתא.

האי קרא לאו רישיה סופיה ולאו סופיה רישיה. כתיב *אמור אל הכהנים ואמרת אליהם לנפש לא יטמא*. *לא* יטמאו מבעי ליה, מהו *לא יטמא*. אלא על ההוא עלאה מכלהו קאמר.

א״ר יהודה והא כתיב *והכהן הגדול מאחיו וגו׳*. אלא ודאי הכי הוא כמא דאוקימנא.

וא״ר יצחק כהנא דקאים לתתא כגוונא דלעילא בקדושה אצטריך לאשתכחא יתיר מכלא כמה דאתמר.

© 2014, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

[p. 61] *ולאחותו הבתולה הקרובה אליו וגו׳*. מה כתיב לעילא, *כי אם לשארו הקרוב אליו וגו׳*.

ר׳ אבא פתח (ישעיה סג:3) *מי זה בא מאדום חמוץ בגדים מבצרה זה הדור בלבושו צועה ברוב כוחו אני מדבר בצדקה רב להושיע*. *מי זה בא מאדום*, זמין קב״ה לאלבשא לבושי נוקמא על אדום דחריבו ביתיה ואוקידו היכליה וגלו לכנסת ישראל ביני עממיא, ולמעבד בהו נוקמת עלמין עד דישתכחון כל טורין מליין מקטולי עמין ולמקרי לכל עופא דשמייא עלייהו וכל חיות ברא יתזנון מנייהו תריסר ירחי ועופא דשמייא שבע שנין עד לא תסבל ארעא ניוולא דידהו הה״ד (שם לד:6) *כי זבח ליי׳ בבצרה וטבח גדול בארץ אדום*, עד דאינון לבושין יסתאבון הה״ד (שם סג:3) *וכל מלבושי אגאלתי*.

חמוץ בגדים מבצרה, בגין דמנה נפקו אכלוסין דעלמא לחיילא על ירושלם ואינון שרו לאוקדא היכלא ובני אדום מפגרין שורין ורמו אבני יסודא הה״ד (תהלים קלז:7) *זכור יי׳ לבני אדום את יום ירושלם האומרים ערו ערו עד היסוד בה*.

זה הדור בלבושו, באינון לבושי נוקמא דזמין לאלבשא.

[p. 62] *צועה ברוב כחו*. *מה צועה*, מתבר כמה דכתיב (שם מה:6) *עמים תחתיך יפלו וגו׳*.

אמרו ישראל לישעיה מאן הוא דין דיעביד כל כך. פתח ואמר (ישעיה סג:1) *אני מדבר בצדקה*, ההוא דאיהו *רב להושיע* ההוא דכתיב ביה (תהלים לג:5) *אוהב צדקה ומשפט*, ואיהו *צדקה* ממש ואיהו *רב להושיע*. וכל כך למה, בגין דגרמו לה לכנסת ישראל למהוי שכיבא לעפרא בגלותא ולמנפל לארעא כמה דכתיב (עמוס ה:2) *נפלה ולא תוסיף קום בתולת ישראל*, ובגין כך קב״ה ילבש לבושי נוקמא עלייהו ולסאבא לון בסגיאו דקטולייא דכתיב *וכל מלבושי אגאלתי*. וכל כך למה, דכתיב *ולאחותו הבתולה הקרובה אליו אשר לא היתה לאיש*, דלאו חולקיה דעשו ולא הוות בעדביה דכתיב ביה (בראשית כה:27) *איש יודע ציד איש שדה*. *לה יטמא*, באינון לבושין דנוקמא דזמין לאסתאבא בין אינון אכלוסין דכתיב *לה יטמא*, בגינה בגין דאיהי שכיבת לעפרא והוא בעי לאקמא לה כמא דכתיב (ישעיה ס:1) *קומי אורי כי בא אורך וגו׳*.

[p. 63] *לא יקרחה קרחה בראשם*. ר׳ יוסי אמר *לא יקרחה* בה״א, מ״ט, אלא ההוא שמן עלאה דאיהו משח רבות קודשא דאשלים לכל שבעה יומין כמה דאתמר דכתיב (ויקרא ח:33) *כי שבעת ימים ימלא את ידכם*, ההוא אתעדי מניה ואתקרח אי איהו פגים רישיה, בגין דרישא דכהנא עלאה ההוא שמן עלאה הוי ועל דא לא לבעי ליה לכהנא לאחזאה ביה בגרמיה פגימו כלל והא אתמר ובגין כך כתיב בה״א.

© 2014, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

פתח ואמר (תהלים קכו:1) *שיר המעלות בשוב יי׳ את שיבת ציון היינו כחולמים*. *בשוב יי׳ את שיבת ציון*, דא בגלות בבל אתמר דלא אשתכחו יתיר בגלותא אלא שבעין שנין דכתיב (ירמיה כט:10) *כי לפי מלאת לבבל שבעים שנה אפקוד אתכם*. וכתיב *היינו כחולמים*, מאי *כחולמים*, אלא הא אתערו חברייא דאיכא שבעין **[פט ע״ב]** שנין בחלמא.

[p. 64] ות״ח הא אתמר כתיב *כי שבעת ימים ימלא את ידכם*. מאן *שבעת ימים*, הא אתמר ההוא אתר עלאה דאיהו כללא דכל שיתא אחרנין ואקרי שבע ואקרי תשובה. תנינן מאן דיתיב בתעניתא בשבת קורעין לו גזר דינו של שבעים שנה, ושבעין שנה אינון שבע אנפי מלכא דאפילו אי אסתכמו עליה לביש כל ההוא גזרא דינא אתקרע. מ״ט, בגין דאחיד ביה בההוא יומא בכללא דכלהו דאקרי שבע תשובה ובגיני כך בכלהו אחיד ואהדר בתשובה ואתקרע גזרא דינא דכלהו, ועל דא ודאי שבעין שנין איכא בחלמא.

[p. 65] כגוונא דא כהנא אתעטר בשבע דאקרי *שבעת ימים*, אי פגים רישיה ההוא שבע דאיהו כללא דכלהו אקרח מניה כל ההוא קדושא דכולהו דשריא עליה, ועל דא אזדהרו *דלא יקרח ה״א קרחה בראשם* וישתכחו פגימין מכלא, ובגין כך כהנא בעי לאשתכחא בשלימו יתיר מכלא כ״ש ההוא דאיהו עלאה מכלהו.

א״ר אבא כאן בה״א תתאה, כאן בה״א עלאה. כהנא דאיהו רב מכלהו בה״א עלאה דכתיב *אשר יוצק על ראשו שמן המשחה ומלא את ידו וגו׳. ומלא את ידו*, דכתיב *שבעת ימים ימלא את ידכם*. כהנא אחרא בה״א תתאה. ובגין כך כתיב *והכהן הגדול מאחיו אשר יוצק על ראשו שמן המשחה וגו׳ ללבוש את הבגדים* כמא דאמרן, ובגין דאיהו קדישא כגוונא דלעילא כתיב *ומן המקדש לא יצא*.

ר׳ אבא פתח ואמר (דניאל ט:7) *לך יי׳ הצדקה ולנו בושת הפנים כהיום הזה לאיש יהודה וליושבי ירושלם וגו׳*. זכאין אינון ישראל דקב״ה [p. 66] אתרעי בהו מכל שאר עמין ומגו מהימנותא דלהון יהב להון אורייתא דקשוט למנדע אורחוי דמלכא קדישא. וכל מאן דאשתדל באורייתא כאילו אשתדל ביה בקב״ה דאורייתא כלא שמיה דקב״ה הוי, ובגין כך מאן דאתעסק באורייתא אתעסק ביה בשמיה ומאן דאתרחק מאורייתא רחיקא הוא מן קב״ה.

ת״ח *לך יי׳ הצדקה*, כד״א (ד״ה א כט:11) *לך יי׳ הגדולה והגבורה וגו׳*. מאן *צדקה*, אתר דכל אנפין נהירין אחידן ביה והוא אחיד בכלהו וביה אשתכחו. *ולנו בושת הפנים*, אתר דכל אנפין ונהורין אתרחקן מניה. *וצדקה* אמת קשוט ונהורא דכלא נהורא דאנפין חידו דכלא. *בשת*, כסופא רחיקו דקשוט. מאן דאיכסיף בגין דאמת דאיהו *צדקה* אתרחק מניה, רחיקו דאנפין נהירין.

© 2014, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

ת״ח כהנא עלאה בעי לאתחזאה בשפירו דאנפין בנהירו דאנפין בחידו יתיר מכלא ולא בעי לאתחזאה ביה עציבו ורוגזא אלא כלא כגוונא דלעילא. זכאה חולקיה דעליה כתיב (במדבר יח:20) *אני חלקך ונחלתך*, וכתיב (דברים יח:2) *יי׳ הוא נחלתו*, ועל דא בעי לאתחזאה שלים בכלא בגרמיה בלבושיה דלא יפגים גרמיה כלל כמא דאתמר.

[p. 67] *והוא אשה בבתוליה יקח*. ר׳ שמעון פתח כתיב (שם כב:17, 19) *והנה הוא שם עלילות דברים וגו׳*, וכתיב *וענשו אותו מאה כסף וגו׳ כי הוציא שם רע על בתולת ישראל*. וכי *בתולת ישראל* היא, *בתולת* אביה היא או *בתולת* בעלה היא, מהו **[צ ע״א]** *בתולת ישראל* הכא. (דברים לב:7) *שאל אביך ויגדך זקניך ויאמרו לך*. אוף הכא כהנא דקאים כגוונא דלעילא כתיב *והוא אשה בבתוליה יקח*. הכי נמי *בבתוליה* דלא תפוק מזמנא דחצדא לבר והוא אתמר.

[p. 68] רבי שמעון הוה אזיל בארחא והוו עמיה רבי יהודה ור׳ יוסי ור׳ חזקיה. פתח ר׳ שמעון ואמר (תהלים קיא:5) *טרף נתן ליראיו יזכור לעולם בריתו*. *טרף נתן ליראיו*, זכאין אינון ישראל דחלי קב״ה דכל מאן דדחיל ליה הכי כתיב ביה (משלי לא:15) *ותקם בעוד לילה ותתן טרף לביתה*. מהכא אוליפנא דכל בר נש דלעי באורייתא בליליא וקם בפלגות ליליא בשעתא דכנסת ישראל אתערא לאתקנא ביתא למלכא האי אשתתף בהדה והאי אקרי מבי מלכא ויהבין ליה כל יומין תיקוני ביתא הה״ד *ותתן טרף לביתה*. מאן *ביתה*, כל אינון דמשתתפי בהדה בליליא ואקרון בני ביתא. ובגין כך *טרף נתן ליראיו*, מההוא *טרף* ממש דאיהי נטלא מאתר רחיקא עלאה דכתיב (שם לא:14) *ממרחק תביא לחמה*.

ומאן זכי להאי *טרף*, סופיה דקרא אוכח דכתיב (תהלים קיא:5) *יזכור לעולם בריתו*, מאן דאשתדל באורייתא לאשתתפא בהדה בליליא. ולא עוד אלא דצדיק חד עלאה אית ליה לקב״ה והוא אשתתף בהדיה וירתין תרווייהו לכנסת ישראל דכתיב (ישעיה ס:21) *וצדיקים לעולם יירשו ארץ*.

[p. 69] תו פתח ואמר *ולא יחלל זרעו בעמיו כי אני יי׳ מקדשו*. ת״ח כל מאן דאפיק זרעא לבטלא לא זכי למחמי אנפי שכינתא ואקרי *רע* דכתיב (תהלים ה:5) *כי לא אל חפץ רשע אתה לא יגורך רע*, האי מאן דאפיק ליה בידיה או במלה אחרא. ואי תימא דאנפיק ליה באנתו דלא מתעברא הכי נמי, לא, אלא כמא דאמרן.

[p. 70] ועל דא יבעי ב״נ מקב״ה דיזמין ליה מאנא דכשרא דלא יפגים זרעיה דמאן דאפיק זרעיה במאנא דלא כשרא פגים ליה לזרעיה. ווי ליה למאן דפגים זרעיה. ומה בשאר אינשא כך בכהנא רבה דקאים לתתא כגוונא דלעילא בקודשא עלאה עאכ״ו.

© 2014, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

מהו *בעמיו, בעמיו* ודאי. כתיב לעילא *אלמנה וגרושה וחללה זונה את אלה לא יקח*, וכתיב *ולא יחלל זרעו בעמיו*. *בעמיו*, בהן מבעי ליה, מהו *בעמיו*. אלא מלה דא קלנא *בעמיו* פגימו ועל דא כתיב *כי אם בתולה מעמיו יקח אשה*, *מעמיו* ודאי כלא כגוונא דלעילא.

כי אני יי׳ מקדשו, מהו *מקדשו*, אלא אנא הוא דאיהו מקדש ליה כל יומא ובגין כך לא יפגים זרעיה ולא אשתכח ביה פגימו. ד״א *כי אני יי׳ מקדשו*, מהו *מקדשו*, דאנא בעינא לקדשא ליה וישתכח קדישא בכלא, דקדישא ישתמש בקדישא.

ת״ח קב״ה **[צ ע״ב]** ישתמש ע״י דכהנא דישתכח קדישא כד אתי לשמשא ובגין דקב״ה ישתמש על ידא דקדישא כהנא ישתמש ע״י דדכיא דאתקדש בדכיותיה, ומאי איהו, ליואי. בר נש אחרא [p. 71] ישתמש ע״י דקדישא אחרא בגין דאשתכחו כלא בקדושא לשמשא לקב״ה. זכאין אינון ישראל בעלמא דין ובעלמא דאתי דעלייהו כתיב (ויקרא כ:26) *ואבדיל אתכם מן העמים להיות לי*. כמה פרישן ישראל מכלא בקדושא דכתיב (שם) *והתקדשתם והייתם קדושים כי קדוש אני יי׳*.

תו פתח ואמר (תהלים ג:9) *ליי׳ הישועה על עמך ברכתך סלה*. *ליי׳ הישועה*, הכי תנינן זכאין אינון ישראל דבכל אתר דאתגלו אתגלייא בינייהו שכינתא וכו׳, וכד יפקון מגלותא פורקנא למאן, לישראל או לשכינתא או לקב״ה, והא אוקמוה בכמה קראי והכא *ליי׳ הישועה* ודאי. אימתי, *על עמך ברכתך סלה*, בשעתא דקב״ה ישגח עלייהו דישראל לאפקא לון מגלותא ולאוטבא להו כדין *ליי׳ הישועה* ודאי. ועל דא תנינן דקב״ה ייתוב עמהון דישראל מן גלותא הה״ד (דברים ל:3) *ושב יי׳ אלהיך את שבותך ורחמך ושב וקבצך*.

[p. 72] *איש מזרעך לדורותם אשר יהיה בו מום לא יקרב להקריב*. ר׳ יצחק אמר בגין דאיהו פגים אסיר לשמשא ואוקמוה דב״נ דאשתכח פגים לית ביה מהימנותא וההוא פגימו אסהיד עליה וכ״ש כהנא דבעייא לאשתכחא שלים מארי מהימנותא יתיר מכלא והא אוקמוה.

ר׳ אלעזר הוה יתיב בקישטרא דבי חמוי והוה אמר זילגא דקיסטרא בעיטא שכיח.

אדהכי עבר חד ב״נ פגים מעיניה חד, אמר חמוי נשאל בהאי.

אמר פגים הוא ולאו מהימנא הוא.

[p. 73] אמר נשאל בהדיה, אתו שאילו ליה טופקא מאן הוא בעלמא.

אמר עתירא אבל דישליף בהאי אנא מכלהו.

א״ר אלעזר במלוי אשתמודע דלאו מהימנותא גביה ולאו בר מהימנא הוא. ת״ח קב״ה אמר *כי כל איש אשר בו מום לא יקרב* דהא קדושא דלעילא לא שריא באתר פגים.

© 2014, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

פתח ואמר (ישעיה ח:20) *לתורה ולתעודה אם לא יאמרו כדבר הזה. לתורה ולתעודה*, מאן הוא *תורה* ומאן הוא *תעודה*. אלא *תורה* דא תורה שבכתב, *תעודה* דא תורה שבעייפ ולא שרי באתר פגים דהא על תורה שבכתב אתבני.

כתיב (שם:16) *צור תעודה חתום תורה בלמודי. צור תעודה*, דא תורה שבעייפ בגין דתמן אתצריר צרורא דחיי ובתעודה אתקשר קשרא דחיין דלעילא למהוי כלא חד. [p. 74] ומתמן ולתתא אתפרשן אורחין ושבילין ההייד (בראשית ב:10) *ומשם יפרד*, מתמן אתפרשן אורחין בעלמין כלהו.

חתום תורה בלמודי. חתום תורה, חתימא דאורייתא דאיהי תורה שבכתב באן אתר הוא. *בלמודי*, אלין נביאי כדייא (מלכים א ז:21) *ויקם את העמוד הימני ויקרא את שמו יכין ויקם את העמוד השמאלי ויקרא את שמו בועז*, ומתמן אתפרשן אורחין לנביאי מהימני וקיימי אלין בקיומא לגופא דשית סטרין ההייד (שיר ה:15) *שוקיו עמודי שש מיוסדים על אדני פז*. וכלא לא קיימא אלא בשלימו ולא שרייא קדושא דכלא אלא בשלימו, כד מתחבראן דא בדא כלא הוא שלים כלא חד לא איפגים אתר, ועל דא אתקרי כנסת ישראל*שלם* כדייא (בראשית יד:18) *ומלכי צדק מלך שלם*, (תהלים עו:3) *ויהי בשלם סכו*. [p. 75] בגין כך לא שרייא כלא אלא באתר שלים ועל דא *כל איש אשר בו מום לא יקרב*, כגוונא דהאי קרבנא דביה מומא לא אתקריב. מאי טעמא, דכתיב *כי לא לרצון יהיה לכם*.

ואי תימא הא קבייה לא שריא אלא באתר תבירא במאנא תבירא כמא דכתיב (ישעיה נז:15) *ואת דכא ושפל רוח וגוי*. האי אתר שלים הוא יתיר מכלא בגין דמאיך גרמיה למשרי עליה גאותא דכלא גאותא עלאה ודא הוא *שלם*, אבל לא כתיב ואת **[צא עייא]** עור ושבור וחרום ושרוע, אלא *ואת דכא ושפל רוח*. מאן דמאיך גרמיה קבייה זקיף ליה. בגיני כך כהנא דקאים לתתא כגוונא דלעילא בעי למהוי שלים יתיר מכלא ולא יתחזי פגים ועל דא אזהר להו לכהני דכתיב *איש מזרעך לדורותם אשר יהיה בו מום וגוי*.

תו פתח ואמר (מלאכי א:8) *וכי תגישון עור לזבוח אין רע וכי תגישו פסח וחולה אין רע*, וכי קבייה אמר *אין רע*, אי הכי טוב הוא, אלא סופיה דקרא אוכח דישראל באינון יומין הוו ממנן כהני מארי דמומין על גבי מדבחא ולשמשא למקדשא ואמרי מאי אכפת ליה לקבייה דא או אחרא ואינון הוו דאמרי *אין רע*, וקבייה אתיב לון ההוא מלה דהוו אמרי, אמר ישראל אתון אמרי כד מתקרבי מארי דמומין על פולחני *אין רע*, מאי אכפת ליה לקבייה.

סופיה דקרא מאי כתיב, *הקריבהו נא לפחתך הירצך או הישא פניך*, בר נש מנייכו אי בעיתו לקרבא קמיה [p. 76] דורונא אתון משדרין ליה בפגימא או לא, *הירצך או הישא פניך* בהאי דורונא, כייש וכייש דאתון מקרבין קמאי בר נש פגים לקרבא דורונא, האי דורונא דילכון

© 2014, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

לכלבי אתמסר, דודאי בר נש דאיהו פגים פגים הוא מכלא פגים הוא מהימנותא ועל דא *כל איש אשר בו מום לא יקרב וגו'*.

אמר רבי יוסי זמין קב"ה לאשלמא להו לישראל ולאשתכחא שלימין מכלא דלא יהא בהו מארי דמומין כלל בגין דיהון תקונא דעלמא כאלין מאני לבושא דבר נש דאינון תקונא דגופא הה"ד (איוב לח:14) *ויתיצבו כמו לבוש*.

ד"א כד יתערון מעפרא כמה דעאלו הכי יקומון, חגרין וסומין עאלו חגרין וסומין יקומון בההוא לבושא דלא יימרון דאחרא הוא דאתער, ולבתר קב"ה ייסי לון וישתכחון שלימין קמיה וכדין יהא עלמא שלים בכלא כדין (זכריה יד:9) *ביום ההוא יהיה יי' אחד ושמו אחד*.

[p. 77] *שור או כשב או עז כי יולד והיה שבעת ימים תחת אמו ומיום השמיני והלאה ירצה לקרבן אשה ליי'*. רבי יוסי פתח (תהלים לו:7) *צדקתך כהררי אל משפטיך תהום רבה אדם ובהמה תושיע יי'*. האי קרא אית לאסתכלא ביה ותא חזי *צדק* כתרא קדישא עלאה. *כהררי אל*, כאינון טורין עלאין קדישין דאקרון טורי אפרסמונא דכיא, ובגין דאיהי סלקא לאתקשרא בהו לעילא כל דינהא בשקלא חדא לכלא דלית בההוא דינא רחמי.

משפטיך תהום רבה, *משפט* דאיהו רחמי נחית לתתא לתקנא עלמא וחייס על כלא ועביד דינא ברחמי לבסמא עלמא, ובגין דאיהו רחמי אדם *ובהמה תושיע יי'*, לכלא בשיקולא חדא.

אדם ובהמה, הא אוקמוה מאן דאיהו *אדם* ושוי גרמיה *כבהמה*. [p. 78] *אדם ובהמה*, דין *אדם* ודין *בהמה* חד הוא. *אדם*, (בראשית יז:12) *ובן שמנת ימים ימול לכם כל זכר*. *ובהמה*, *והיה שבעת ימים תחת אמו ומיום השמיני והלאה ירצה לקרבן אשה ליי'* בגין דעבר עלייהו שבת חדא והא אוקמוה.

רבי חייא פתח (שופטים ה:4) *יי' בצאתך משעיר בצעדך משדה אדום ארץ רעשה אף שמים נטפו וגו'*. ת"ח זכאין אינון ישראל בעלמא דין ובעלמא דאתי דקב"ה אתרעי בהו ואינון מתדבקין ביה ואקרון קדישין עם יי'. עד דסליק לון לדרגא עלאה דאקרי *קדש* דכתיב (ירמיה ב:3) *קדש ישראל ליי'* כמא דאוקימנא דהא ישראל מתמניא יומין מתדבקין ביה בשמיה ואינון דיליה רשימין בשמיה לתתא כד"א (דברי הימים א יז:21) *ומי כעמך ישראל גוי אחד בארץ*. ושאר עמין כלהו לא מתדבקין ביה ולא אזלין בנימוסוהי ורשימא קדישא אעדיו מנייהו עד **[צא ע"ב]** דאינון מתדבקן בסטרא אחרא דלאו קדישא.

© 2014, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

ות״ח בשעתא דבעא קב״ה למיהב אורייתא לישראל זמין ביה לבני עשו, אמר לון בעאן אתון לקבלא [p. 79] אורייתא. בההיא שעתא אתרגיז ארעא קדישא ובעא לעאלא לנוקבא דתהומא רבה. אמרה קמיה מארי עלמא פסטירא דחדווא תרי אלפי שנין עד לא אתברי עלמא קלטינא קמי ערלין דלא רשימין בקיימך.

אמר לה קב״ה כורסייא כורסייא ייבדון אלף עמין כוותייהו וקיימא דאורייתא קדישא לא אזדמן קמייהו, ההייד *יי׳ בצאתך משעיר בצעדך משדה אדום ארץ רעשה* ודאי בגין דאורייתא לא אתיהיבת דאיהי קיימא קדישא אלא למאן דאית ביה קיימא קדישא, ומאן דיהיב אורייתא למאן דלא אתגזר משקר בתרי קיימי, משקר בקיימא דאורייתא ומשקר בקיימא דצדיק וכנסת ישראל, דאורייתא להאי אתר אתיהיב ולא לאחרא.

[p. 80] רבי אבא אמר משקר בתלת דוכתי עלאי, משקר בתורה משקר בנביאים משקר בכתובים. משקר בתורה דכתיב (דברים ד:44) *וזאת התורה אשר שם משה לפני בני ישראל*. משקר בנביאים דכתיב (ישעיה נד:13) *וכל בניך למודי יי׳*, אינון *למודי יי׳* ולא אחרא, וכתיב (שם ח:16) *חתום תורה בלמודי*, אינון ולא אחרא. משקר בכתובים דכתיב (תהלים עח:5) *ויקם עדות ביעקב ותורה שם בישראל אשר צוה את אבותינו להודיעם לבניהם*, וכתיב (שם קמ:14) *אך צדיקים יודו לשמך*. מאן *צדיקים*, דא צדיק וכנסת ישראל דמאן דלא אתגזר ולא עאל בקיימא דלהון לא יודון לשמיה קדישא דאיהי אורייתא.

א״ר חייא כיון דאתגלי קב״ה על טורא דסיני למיהב אורייתא לישראל שכיכת ארעא ותבת בנייחא ההייד (שם עו:5) *ארץ יראה ושקטה*.

ת״ח בר נש דאתיליד לא אתמנא עליה רוחא דלעילא עד דאתגזר, כיון דאתגזר אתער עליה אתערותא דלעילא. זכי ורבי ולעי באורייתא [p. 81] אתער עליה אתערותא יתיר, זכי ועביד פקודי אורייתא אתער עליה אתערותא יתיר, זכי ואינסיב ואוליד בנין ואוליף לון ארחי דמלכא קדישא הא כדין הוא בר נש שלים, שלים בכלא.

אבל בהמה דאתיליד בההיא שעתא דאתיליד ההוא חילא דאית לה לסופא אית לה בההיא שעתא דאתיליד ואתמנה עלה, ובגין כך כתיב *שור או כשב או עז*, דהא עגל או טלה או שעיר לא כתיב אלא *שור או כשב או עז*, ההוא דאית ליה לסופא אית ליה כד דאתיליד.

והיה שבעת ימים תחת אמו, בגין לאתישבא ביה חילא ויתקיים ביה. ובמה יתקיים ביה, כד ישרי עליה שבת חד, ואי לא לא יתקיים, ועוד דייתביש מזוהמא דאמיה. ולבתר דיתקיים ביה ההוא חילא כתיב *ירצה לקרבן אשה ליי׳*, בקיומא דשבת חד דאתעבר עליה.

ובר נש בקיומא דשבת חד אתקיים ביה אתערותא דהאי עלמא וחילא דיליה. בתר דאתגזר אתער ההוא עלאה וכנסת ישראל אעבר עליה וחמאת ליה ברשימא קדישא ואתערת

© 2014, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

עליה ושרייא עליה רוחא דההוא עלמא קדישא כד״א (יחזקאל טז:6) *ואעבור עליך ואראך מתבוססת בדמיך ואומר לך בדמיך חיי ואומר לך בדמיך חיי.* [p. 82] התם כד נפקו ישראל ממצרים דשכיח בינייהו דם פסח ודם מילה כדין כתיב *בדמיך חיי*, הכא מאי *בדמיך חיי*. אלא תרין דמין, דם מילה ודם פריעה, חד דגזירו בכנסת ישראל וחד דפריעה בצדיק עולם, ואלין תרין דמין דבר נש קאים בגינייהו בקיומא דעלמא דאתי הה״ד *בדמיך חיי*.

רבי שמעון אמר כתיב (תהלים כה:14) *סוד יי׳ ליראיו ובריתו להודיעם. סוד יי׳ ליראיו*, דא כנסת ישראל. *ובריתו להודיעם*, דא צדיק עולם **[צב ע״א]** בקשורא חדא.

[p. 83] יו״ד תלת אתוון שלימו דכלא. ראשיתא דכלא י׳ עלאה דכלא, ו׳ אמצעיתא שלימותא דכל סטרין מעבר לכל רוחין ביה תלייא מהימנותא, ד׳ גנתא צרורא דחיי.

את דא זעירא שלימו דכלא, את דא סתימא דכל סטרין. כד נפיק, נפיק כמלכא עם חילוי. תב לבתר י׳ בלחודוי, ביה אסתים מלה ביה נפיק סגיר ופתח.

ה״א שלימותא דכלא לעילא ותתא והא אתמר. ה׳ הא ידיעא, א׳ הוא יו״ד שלימו דתלת אתוון דאינון ברישא דסתימין בי׳ ואע״ג א׳ הא אוקמוה, וכלא חד מלה הוא שלימו דשמא קדישא הוא שלימו דעילא ותתא, בגין כך לזמנין ה״א נטיל א׳ בזמנא דהיא מתעטרא בעטרוי.

[p. 84] ת״ח כל את ואת משמא קדישא ביה אתחזי שלימו דכל שמא. יו״ד הא אתמר שלימו דכלא. ה״א שלימו דכלא ואע״ג דלא איהו באל״ף ה׳ בלחודוי הא אתמר בדיוקנא איהו שלימותא דכלא. וא״ו בין בסטרא דא בין בסטרא אחרא שלימו הוא דכלא. וא״ו ה״א שלימו יתיר לאעטרא לכלא. ה׳ הא כלא חד והא אתערנא ביה.

ת״ח *והיה שבעת ימים*, וא״ו ה״א יו״ד ה״א אתגליפו אתוון. ו׳ ה׳ הא שבעה יומין דאתכלילו בחד. י׳ ה׳ הא שבעה יומין, י׳ חד כללא דכלא, ה׳ תלת היא ותרין בנין, בברא חד תרין אבהן ביה כלילן הא שיתא, ברתא נוקבא חד הא שבעה. אשתמע דה׳ עלאה כללא דשיתא, י״ה שבעה היינו דכתיב (מלכים א ח:65) *שבעת ימים ושבעת ימים ארבעה עשר יום.*

[p. 85] *והיה שבעת ימים תחת אמו, תחת אמו* אתעטרו *שבעת ימים* דכתיב (ד״ה א כט:11) *לך יי׳ הגדולה והגבורה וגו׳*, ועל דא *שבעת ימים* לתתא ליקרא דאמא עלאה, *תחת אמו* לתתא.

כתיב (שמואל א ב:5) *עד עקרה ילדה שבעה*, עקרא דכל ביתא *ילדה שבעה, שבעה* יומין דחג. *ורבת בנים אמללה*, אלין קרבנין דחג דנחתין בכל יומא מן מנינא.

[p. 86] ות״ח אלין סלקין לעילא ואלין נחתין לתתא כד״א (עובדיה א:4) *אם תגביה כנשר ואם בין ככבים שים קנך משם אורידך נאם יי׳*, וישראל סלקין מתתא לעילא דכתיב

© 2014, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

(בראשית כח:14) *והיה זרעך כעפר הארץ* , וכתיב (שם כו:4) *והרביתי את זרעך ככוכבי השמים*, ולבתר סלקין על כלא ומתדבקין באתר עלאה על כלא הה״ד (דברים ד:4) *ואתם הדבקים ביי׳ אלהיכם חיים כלכם היום*.

ושור או שה אותו ואת בנו לא תשחטו ביום אחד. אמר ר׳ יוסי כתרגומו לה ולברה דעקרא דאמא למנדע ברא דאזיל בתרה ולא אזיל בתר אבוה ואנן לא ידעינן מאן הוא.

לא תשחטו ביום אחד. א״ר יהודה מ״ט, אי תימא משום עגמת נפש דבעירא ניכוס להאי בביתא חד ולהאי בביתא אחרא או להאי השתא ולהאי לבתר.

[p. 87] א״ל אית מאן דשרי ולא הכי אלא *ביום אחד* ממש.

ת״ח תנינן יפה תענית לחלום כאש בנעורת ועקרא דתעניתא בההוא יומא ממש ולא ביומא אחרא. מאי טעמא, בגין דלית לך יום לתתא דלא שלטא ביה יום אחרא עלאה וכד איהו שארי בתעניתא דחלמא אוליפנא דההוא יומא לא אעדי עד דאתבטל ההיא גזרה ואי דחי ליה ליומא אחרא הא שולטנא אחרא הוא ולא עאל יומא ביומא אחרא דחבריה. כהאי גוונא לית לך יום דלא אתמנא עליה יומא עלאה לעילא ובעי בר נש דלא יעביד פגימו בההוא יומא ולא איפגים קמי שאר יומין אחרנין.

ותנינן בעובדא דלתתא יתער עובדא דלעילא, אי בר נש עביד עובדא כדקא **[צב ע״ב]** יאות הכי יתער חילא כדקא יאות לעילא. עביד בר נש חסד בעלמא יתער חסד דלעילא ושארי בההוא יומא ואתעטר ביה [p. 88] בגיניה, אתדבר בר נש ברחמי לתתא יתער רחמי על ההוא יומא ואתעטר ברחמי בגיניה וההוא יומא קאים עליה למהוי אפטרופא בגיניה בשעתא דאצטריך ליה. כגוונא דא בהפוכא דדא ועל כלא אי עביד בר נש עובדא דאכזרי הכי אתער בההוא יומא ופגים ליה ולבתר קאים עליה לאכזרי לשיצאה ליה מעלמא. בההוא מדה ממש דבר נש מודד בה מודדין ליה.

תנינן דישראל אכזריות אתמנע מנייהו מכל שאר עמין ולא יתחזון מניה עובדא בעלמא דהא כמה מארי דעיינין קיימין עליה דבר נש בההוא עובדא. זכאה מאן דאחזי עובדא דכשרא לתתא דהא בעובדא תלייא מלתא בכלא לאתערא מלה אחרא.

רבי שמעון פתח (בראשית מב:1) *וירא יעקב כי יש שבר במצרים ויאמר יעקב אל בניו למה תתראו*. האי קרא רזא דחכמתא אית ביה ואית לן לאסתכלא ביה דלאו רישיה סופיה ולאו סופיה רישיה, אלא ת״ח בשעתא דקב״ה בעי למידן עלמא בכפנא לא יהיב מלה לידא דכרוזא דהא כל דינין דעלמא אחרנין כרוזא כריז עלייהו עד דלא יחתון לעלמא ודינא דא לא

© 2014, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

אתיהיב לכרוזא אלא קב״ה אכריז עליה וקרי עליה הה״ד (מלכים ב ח:1) *כי קרא יי׳ לרעב*. [p. 89] מההוא שעתא אתפקדן על עלמא ממנן אחרנין בפקידו דתרעין ואסיר ליה לבר נש דאית ליה שבעא לאחזאה גרמיה בשוקא ולאחזאה ביה שבעא דהא אחזי פגימו לעילא ואכחיש מלה דמלכא, כביכול כאלו מעבר ממנן דמלכא מאתרייהו. ועל דא אמר יעקב לבניו *למה תתראו*, למה תעבדון פגימו לעילא לאכחשא מלה דמלכא וכל אינון ממנן בכריזו דיליה. אבל *הנה שמעתי כי יש שבר במצרים רדו שמה* ותמן אחזיאו גרמייכו בשבעה ולא תכחישו פמליא דלעילא. ות״ח יעקב כמה תבואה הוה ליה ולא בעא אלא למהוי בנוי זכאין ולא ישתכח פגימו בעובדא דיליה.

תו פתח ואמר (ויקרא ט:22) *וישא אהרן את ידיו אל העם ויברכם*, ותנינן *ידו* כתיב דבעי לזקפא ימינא על שמאלא, ואמאי, לאחזאה עובדא לתתא בגין דיתער עובדא דלעילא.

[p. 90] כתיב (שם כה:9) *והעברת שופר תרועה בחדש השביעי בעשור לחדש ביום הכפורים תעבירו שופר בכל ארצכם*. *שופר תרועה* אמאי, אלא *שופר* דמתבר שלשלאין דמתבר שולטנותא מכל עבדין ובעיא לאחזאה שופר דאיהו פשיט ולא כפיף לאחזאה חירו לכלא דהא יומא גרים, ובכלא בעי לאחזאה עובדא ועל דא שופר ולא קרן בגין לאחזאה מאן הוא אתר.

זכאין אינון ישראל בעלמא דין ובעלמא דאתי דאינון ידעין לאתדבקא במלכא קדישא ולאתערא חילא דלעילא ולאמשכא קדושא דמאריהון עלייהו. בגין כך כתיב (דברים לג:29) *אשריך ישראל מי כמוך עם נושע ביי׳* וכתיב (שם ד:4) *ואתם הדבקים ביי׳ אלהיכם חיים כלכם היום*. **[צג ע״א]**

[p. 91] *אלה מועדי יי׳ מקראי קדש אלה הם מועדי*. ר׳ יצחק פתח (בראשית א:5) *ויקרא אלהים לאור יום ולחשך קרא לילה ויהי ערב ויהי בקר יום אחד ויקרא אלהים לאור יום*. תנינן אור דהוה בקדמיתא הוה נהיר מסייפי עלמא לסייפי עלמא וכד אסתכל קב״ה לחייבין דזמינין למיקם בעלמא גניז ליה לצדיקייא לעלמא דאתי הה״ד (איוב לח:15) *וימנע מרשעים אורם*, וכתיב (תהלים צז:11) *אור זרוע לצדיק*.

ת״ח *ויקרא אלהים לאור יום ולחשך קרא לילה*, והא תנינן *יהי אור*, אור דכבר הוה, והכא אי תימא *אור* דאיהו *יום* בלחודוי הדר ואמר *ולחשך קרא לילה*. אי תימא כל חד בלחודוי **[צג ע״ב]** הדר ואמר *ויהי ערב ויהי בקר יום אחד* דלית לך יום בלא לילה ולית לך לילה בלא יום ולא אקרי חד אלא בזווגא חדא. מכאן דקב״ה וכנסת ישראל אקרי *אחד* ודא בלא דא לא אקרי *אחד*.

© 2014, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

[p. 92] ת״ח בגין דכנסת ישראל השתא בגלותא כביכול קב״ה לא אקרי *אחד*, ואימתי אקרי *אחד*, בשעתא דיפקון ישראל מן גלותא וכנסת ישראל אתהדרת לאתרה לאזדווגא ביה בקב״ה ההי״ד (זכריה יד:9) *ביום ההוא יהיה יי׳ אחד ושמו אחד*. בגין כך *ויהי ערב ויהי בקר יום אחד*, דא בלא דא לא אקרי *אחד*.

ת״ח *מועדי יי׳*, לאזדווגא כלא באתר חד ולאשתכחא כלא חד בשלימו ולמהוי ישראל לתתא בזווגא חדא *גוי אחד בארץ*. תינח קב״ה וכנסת ישראל דאקרי *אחד*, ישראל לתתא דאינון כגוונא דלעילא במה אקרון *אחד*. [p. 93] בירושלם דלתתא אקרון ישראל *אחד*. מנא לן, דכתיב (שמואל ב ז:23) *גוי אחד בארץ*, *בארץ* הם *גוי אחד*, עמה אקרון *אחד* ולא אינון בלחודייהו דהא *ומי כעמך כישראל גוי אחד* סגי ליה אבל לא אקרון *אחד* אלא *בארץ* בזווגא דהאי *ארץ* כגוונא דלעילא, ובגין כך כלא קשיר דא בדא זווגא חדא. זכאה חולקיהון דישראל.

ששת ימים תעשה מלאכה הא אתמר ואוקמוה.

[ח״ב לב ע״א] רבי יוסי ורבי חייא הוו אזלי באורחא. א״ר יוסי לרבי חייא אמאי את שתיק דהא אורחא לא אתתקן אלא במלי דאורייתא.

אתנגיד רבי חייא ובכה, פתח ואמר (בראשית יא:30) *ותהי שרי עקרה אין לה ולד*. ווי על דא ווי לההוא זמנא.

א״ל רבי יוסי אמאי את עציבת באתר דא והא אולידת לבתר והוה לה ברא גזעא קדישא.

[p. 94] א״ל את חמי ואנא חמינא, מפומיה דר׳ שמעון שמענא מלה ובכינא.

א״ל מאי היא.

א״ל ווי על ההוא זמנא דהא בגין דשרה אתעכבא מה כתיב, (שם טז:2) *ותאמר שרי לאברם בא נא אל שפחתי אולי אבנה ממנה וגו׳*, ועל דא קיימא שעתא להגר למירת גבירתה והוה לה ברא מאברהם.

ואברהם אמר *לו ישמעאל יחיה לפניך*, אע״ג דקב״ה קא מבשר ליה על יצחק אתדבק אברהם ביה בישמעאל עד דקב״ה אתיב ליה ואמר *ולישמעאל שמעתיך הנה ברכתי אותו*. ולבתר אתגזר ועאל בקיימא קדישא עד דלא יפוק יצחק לעלמא.

ות״ח ארבע מאה שנין קיימא ההוא ממנה דישמעאל ובעא קמי קב״ה, א״ל מאן דאתגזר לית ליה חולקא בשמך.

[p. 95] א״ל אין.

© 2014, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

אמר והא ישמעאל דאתגזר ולא עוד אלא דאתגזר בן שלש עשרה שנה, אמאי לית ליה בך חולקא.

א״ל דא אתגזר כתקונו כדקא יאות ודא לאו הכי, ולא עוד אלא דאלין מתדבקן בי כדקא יאות לתמניא יומין ואלין רחיקין מני.

א״ל ועם כל דא כיון דאתגזר לאו יהא להו אגר בגיניה.

ווי על ההוא זמנא דאתיליד ישמעאל בעלמא ואתגזר. מה עבד קב״ה, ארחיק להו לבני ישמעאל מדבוקא דלעילא ויהב להון חולקא לתתא בארעא קדישא בגין ההוא גזירו דבהון. וזמינין בני ישמעאל למשלט בארעא קדישא כד איהי ריקניא מכלא זמנין סגיאין כמה דגזירו דלהון בריקניא דלא בשלימו ואינון יעכבון להו לבנוי דישראל לאתבא לדוכתייהו עד דישתלים ההוא זכותא דישמעאל. [p. 96] וזמינין בני ישמעאל לאתערא קרבין בעלמא ולאתכנשא בני אדום עלייהו ויתערון קרבא בהו חד על ימא וחד על יבשתא וחד סמיך לירושלם וישלטון אלין באלין וארעא לא אתמסר לבני אדום.

בההוא זמנא אתער עמא חד מסיפי עלמא על רומי חייבא ויגח בה קרבא תלת ירחין ויתכנשון תמן עממיא ויפלון בידייהו עד דיתכנשון כל בני אדום מכל סייפי עלמא, וכדין יתער קב״ה עלייהו הה״ד (ישעיה לד:6) *כי זבח ליי׳ בבצרה וטבח גדול בארץ אדום*. לבתר דא מאי כתיב, *לאחוז בכנפות הארץ וינערו רשעים ממנה*, וישיצי לבני ישמעאל *ממנה* [p. 97] ויתבר כל חילין דלעילא ולא אשתאר חילא על עמא דעלמא אלא חילא דישראל בלחודוי, ההוא דאמר (תהלים קכא:5) *יי׳ צלך על ידך ימינך*, בגין דשמא קדישא בימינא אורייתא בימינא ועל דא בימינא תלי כלא, ותנינן דבעי לזקפא ימינא על שמאלא כמה דאוקימנא דכתיב (דברים לג:2) *מימינו אש דת למו*, ולזמנא דאתי כתיב (תהלים ס:7) *הושיעה ימינך ועני׳*.

[ח״ג צג ע״ב] *אלה מועדי יי׳ מקראי קדש אשר תקראו אותם במועדם*, ר׳ יצחק פתח (תהלים כז:8) *לך אמר לבי בקשו פני את פניך יי׳ אבקש*. האי קרא אוקמוה חברייא בכמה אתר אבל האי קרא הכי אתמר, *לך אמר לבי*, דוד מלכא אמר דא בגין כנסת ישראל לקביל מלכא קדישא. ומאי אמר, *לך אמר לבי*, בגינך *אמר לבי* לבני עלמא ואזהר לון. *לבי*, דאיהו אחיד ביה, דדא בגין מלכא עלאה *אמר*.

בקשו פני, אלין עטרי דמלכא קדישא כתרי מלכא דאיהו אחיד בהו ואינון ביה, אינון שמיה והוא ושמיה מלה חד הוא. בגין כך אמר דוד *את פניך יי׳ אבקש* כד״א (שם קה:4) *דרשו יי׳ ועזו בקשו פניו תמיד*.

© 2014, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

[p. 98] ת״ח יאות הוא דוד מלכא למימר שירתא בגין כנסת ישראל יתיר מכל בני עלמא ולמימר מלי דכנסת ישראל למלכא.

ד״א *לך אמר לבי*, בגינך *אמר לבי* לבני עלמא *בקשו פני*, אלין זמנייא וחגייא דכלהו זמין להו לאתר דאקרי *קדש* בגין לאעטרא לון כל חד וחד ליומיה כל חד וחד לזמניה וישתאבון כלהו מההוא עמיק דעמיקתא דנחלין ומבועין נפקין מניה. בגין כך כתיב *מקראי קדש*, זמינין לההוא אתר דאקרי *קדש* לאתעטרא ביה ולאשתאבא ביה בגין דיתקשרון כלהו כחדא וישתכח בהו חדוותא.

ר׳ אבא אמר *מקראי קדש*, זמינין *דקדש*, וכד מהאי זמינין זמינין מנחלא דנגיד ונפיק. למלכא דזמין בני נשא לסעודתיה, אעתר קמייהו מכל זיני מיכלא דעלמא, אפתח לון גרבי חמרא שפיר בריוא שפיר למשתייא. דהכי מתחזי, מאן דזמין למכלא ולמשתייא זמין.

כך *מקראי קדש*, כיון דאינון זמינין *לסעודת קדש* זמינין אינון לחמרא טב ושפיר דמנטרא כד״א (שיר א:2) *כי טובים דודיך מיין*, ועל דא *מקראי קדש* כתיב.

[p. 99] *אשר תקראו אותם במועדם*, הכי תנינן כתיב (שמות כב:30) *ואנשי קדש תהיון לי*, ישראל לתתא אקרון *אנשי קדש*. כיון דזמינין אינון מקדש לעילא אתון *אנשי קדש* לתתא זמינו להו כדין ואתקינו לון סעודתא וחדוי דהא לכו אתחזי בגין דתתקרון *אנשי קדש* ויהון כלהו **[צד ע״א]** זמינין בכל *סטרי קדש* לעילא ותתא.

ד״א *אלה מועדי יי׳*, מהו *מועדי יי׳*. ר׳ שמעון אמר *מיי׳* אינון דביה אתקשרו מתתא לעילא ומעילא לתתא, כלהו ביה מתקשרן ומתעתדן כלהו לאתקשרא בקשרא חד בקשרא דמלכא קדישא. מאי טעמא, כמה דמלכא ירית לאבא ולאמא ואחיד בההוא קדש ואתעטר בהו, בגיני כך כל אינון דאחידן ביה במלכא בעיין לאזדמנא בההוא אתר עלאה דאקרי *קדש* בגין דאתאחדו כלהו כחדא במלכא עלאה. ועל דא *מועדי יי׳* אקרון ולבתר *מקראי קדש* דהא בהו אתעטר מלכא.

[p. 100] *אשר תקראו אותם במועדם*. תרין חולקין אית לישראל בהו, אי מסטרא דמלכא חולקא עלאה אית לישראל ביה דכתיב (דברים ד:4) *ואתם הדבקים ביי׳ אלהיכם*, (שם לב:9) *כי חלק יי׳ עמו*. ואי מסטרא עלאה *דקדש* חולקא עלאה אית ליה לישראל ביה, ועל דא לכו אתחזו לזמנא להו ולתקנא קמייהו חדוותא וסעודתא ולמחדי בהו. מאן דזמן לאחרא בעא לאחזאה חידו ואנפין נהירין לנטרא אורחיה דההוא אושפיזא.

למלכא דזמין אושפיזא יקירא, אמר לבני היכליה כל שאר יומין הויתון כל חד וחד בביתיה, דא עביד עבידתיה ודא אזיל בסחורתיה ודא בחקליה, בר ההוא יומא דילי דכלהו מתעתדין בחדוותא דילי. השתא זמינית אושפיזא עלאה ויקירא, לא בעי דתשתדלון בעבידתא

© 2014, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

ולא בסחורתא ולא במדברי ולא בחקלי אלא כלכו אזדמנו כגוונא דההוא יומא דילי ואתקינו גרמייכו לקבלא ההוא אושפיזא באנפין נהירין בחדוותא בתושבחתא ואתקינו ליה סעודתי יקירין בגין דיהא זמינו דיליה בכל סטרין.

כך אמר קב״ה לישראל בני כל שאר יומין אתון משתדלין בעבידתא בסחורתא בר ההוא יומא דילי. השתא אושפיזא עלאה ויקירא זמינית, אתון קבילו ליה באנפין נהירין זמינו ליה אתקינו ליה סעודתי עלאי פתורי מסדרן כגוונא דההוא יומא דילי. בגין כך *תקראו אותם במועדם*.

ת״ח בשעתא דישראל לתתא חדאן משבחין שבחא לקב״ה מסדרין פתורי מתקנין גרמייהו במאני יקר מלאכי עלאי אמרי מה טיבן דישראל בכך.

קב״ה אמר לון אושפיזא עלאה אית להון יומא דין.

אמרי ליה ולאו דילך הוא מההוא אתר דאקרי *קדש*.

[p. 101] אמר לון ולאו *קדש* נינהו ואקרון *קדש*, לון אתחזי לזמנא אושפיזא דילי, חד מסטרא דילי דהא אינון דבקין בי, וחד מסטרא *דקדש* דכתיב *קדש ישראל לי״*. הואיל וישראל אקרון *קדש* אושפיזא דלהון הוא ודאי, בגין דזמינו דהאי אושפיזא *מקדש* הוא דכתיב *מקרא קדש מקראי קדש*.

פתחי כלהו ואמרי (תהלים קמד:15) *אשרי העם שככה לו אשרי העם שיי׳ אלהיו*.

תלתא אינון זמינין *מקדש* ולא יתיר, חג המצות חג השבועות חג הסוכות.

אמר ליה רבי אבא וכי השבת לאו זמין איהו *מקדש*.

אמר ליה לאו בתרי סטרין, חד דהוא ודאי *קדש* אקרי דכתיב (שמות לא:14) *ושמרתם את השבת כי קדש היא לכם*, וחד דשבת לא זמין הוא דהא דיליה הוא, ירותא הוא ודאי *דקדש* ולא זמינו. ועל דא כלהו זמינין *בקדש* ומתקשרן בשבת ואתעטרן ביה, בהאי יומא שביעאה אתעטר ביה, ועל דא שבת לא זמין הוא.

לברא דעאל בביתא דאבוי ואמא ואכיל ושתי בשעתא דאיהו בעי. למלכא דהוה ליה בר יחידאי חביבא דנפשיה, יהב ליה שושבינין לנטרא ליה ולאתחברא בהו. אמר מלכא יאות הוא לזמנא לאלין שושבינין דברי לאתחזי [p. 102] יקרא דברי וחביבותא דילי ביה. זמין לון, ברא לא אתחזי לזמנא אלא למיעל ולמיכל ולמשתי בביתא דאבוי בשעתא דאיהו בעי, הה״ד (שם טו:11) *מי כמוכה באלים יי׳ מי כמוכה נאדר בקדש* **[צד ע״ב]** ודאי כבר דאתתקף באבוי, *נאדר בקדש* ולא זמין *מקדש*.

© 2014, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

ששת ימים תעשה מלאכה *וביום השביעי וגו'*. *ששת ימים* מאי עבידתייהו. אמר ר' יוסי כתיב *כי ששת ימים עשה יי' את השמים ואת הארץ* , ולא כתיב *בששת* והא אוקמוה וכל יומא ויומא עביד עבידתיה ואקרון ימי מלאכה.

א"ר יצחק אי הכי אמאי אקרון ששת ימי חול, אמאי חול.

א"ר יוסי דהשתא אתנהיג עלמא ע"י דשלוחייהו, בגין כך ימי חול אקרון.

[p. 103] ר' חייא אמר בגין דשרי בהו עבידתא ובגין דלא אקרון קדש, ומאן דלא אקרי קדש חול אקרי. ועל דא אתקינו חברייא הבדלה בין קדש לחול. מאי הבדלה הכא, אלא קדש מלה בגרמיה הוא ושארא מניה אתיין, ועל דא אלין לעובדא ואלין לנטורא, ואי אשתכח נטירו זמינין מקדש.

א"ר יהודה חדוותא ונטורא דיומא דשבתא בכלא הוא בגין דהאי יומא אתעטר באבא ואמא ואתוסף קדושה על קדושיה. בגין כך האי יומא חדוותא דעלאי ותתאי, כלא חדאן ביה, מלי ברכאן בכלהו עלמין, כלהו מניה אתזנו. בהאי יומא נייחא דעלאי ותתאי, בהאי יומא נייחא דחייביא דגיהנם.

למלכא דעביד הלולא לבריה יחידאי, אעטר ליה בעטרין עלאין, מני ליה מלכא על כלא. בהאי יומא חדוותא לכלא. חד סנטירא אתפקד על דיני דבני נשא הוו בידיה גוברין דבעיין קטולא גוברין דבעיין לאלקאה, בגין יקרא דהאי יומא דחדוותא דמלכא שביק דינוי ונטיר לחדוותא דמלכא.

כך האי יומא הלולא דמלכא במטרוניתא, חדוותא דאבא ואמא עליה, חדוותא דעלאין ותתאין. בחדוותא דמלכא [p. 104] כלא חדאן ולא יצטערון ביה, וע"ד כתיב (ישעיה נח:13) *וקראת לשבת ענג*. מאי *ענג*, אלא *ענג* לא אשתכח אלא לעילא באתר דקדש עלאה שריא כד"א (שם:14) *אז תתענג על יי'* , דהאי *ענג על יי'* הוא והאי יומא דהלולא דמלכא הוא אתעטר בההוא עטרא *דענג* ההי"ד *וקראת לשבת ענג*, מה דלא אשתכח הכי בשאר יומין.

בהאי יומא תלת סעודתי בעיין בני מלכא לזמנא ולסדרא פתורי בגין יקרא דמלכא כמא דאוקימנא. וכד אזדמן ביה חגא או זמנא לא יסדר ב"נ תרי פתורי בכל סעודתא חד לשבת וחד לאושפיזא בגין דכתיב (שמואל ב ט:13) *על שלחן המלך תמיד הוא אוכל*, ספוקא הוא בפתורא דמלכא לההוא אושפיזא דאתייא ליה. ועל דא בעי ב"נ לסדרא פתורא שלימא למלכא והוא יהיב מניה לאושפיזיה.

א"ר אלעזר סעודתא תליתאה דשבת כד איערע ביה אושפיזא שבקינן ליה או לא. אי לא שבקינן ליה אשתכח אושפיזא דחייא מפתורא דמלכא, אי שבקינן ליה אשתכח פגימו בסעודתי מלכא.

© 2014, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

[p. 105] א״ל ר׳ שמעון אבוי למלכא דאירע ביה אושפיזא <u>ונטיל</u> מיכלא מקמיה <u>וסלקיה לאושפיזא</u>, אשתכח <u>דאע״ג</u> דמלכא לא <u>אכיל</u> עמיה ממיכלא דמלכא קא אכיל ומלכא יהיב ליה למיכל וכל דא בגין דהוא <u>אושפיזא</u> דמלכא. ובבי רב המנונא סבא לא <u>חיישי</u> לאושפיזא בשעתא דא ולבתר מסדרי פתורא לאושפיזא. בהאי יומא מלולא אסיר הה״ד (ישעיה נח:13) *ממצוא חפצך ודבר דבר*, <u>ותנינן</u> *חפצך* כתיב בגין דהאי יומא כל מהימנותא <u>מתקשר</u> ביה.

[p. 106] אמר <u>ליה</u> ר׳ אלעזר והיך עבידנא דלא <u>לסלקא</u> סעודתא דמלכא לאושפיזא דהא <u>י״ד שחל</u> להיות בשבת סלקא סעודתא דמלכא לפסחא אע״ג <u>דלא הוא</u> אושפיזיה.

א״ל הכי אמינא דאי הוא אושפיזיה <u>כל ההוא יומא</u> יכלא לסלקא ליה ואי לאו לא סלקא ליה. ואי נימא די״ד <u>שחל</u> **[צה ע״א]** להיות בשבת אתדחייא סעודתא דמלכא מקמי סעודתא <u>דפסח</u>, שאני פסח דסעודתא דשבת <u>אידחייא</u> בכמה גוונין, חד בגין מצות ומרורים דבעי ב״נ <u>דאשתכח</u> תאיבא, וחד בגין פסח והא נהמא לא אשתכח <u>משש</u> שעות ולמעלה <u>וסדורא</u> דפתורא בלא נהמא לאו הוא סדורא. ואי תימא בחמרא, חמרא שארי בגין <u>דתאיב</u> לבא.

[p. 107] אבל מיומאי אשתדלנא דלא בטילנא סעודתא <u>דשבת אינון</u> יומי דאשתכח ביה. בהאי יומא חקל דתפוחין <u>קדישין</u> אתברך <u>ומתברכין</u> עלאין ותתאין והאי יומא קשורא הוא דאורייתא.

א״ר אבא הכי הוה עביד ר׳ שמעון בזמנא דאסתלק סעודתא דשבתא, מסדר פתוריה ואשתדל במעשה מרכבה והוה אמר הא סעודתא דמלכא דייתי למיכל גבאי.

בגיני כך שבת אשתכח בכלא עדיף מכל זמנין וחגין ואקרי *קדש* ולא *מקרא קדש*.

א״ר יהודה כלהו <u>מועדים</u> *מקראי קדש* קרינן בהו, אבל נפקי ראש השנה ויומא <u>דכפורי</u> דלא אשתכח בהו חדוותא דהא אינון דינא הוו, אבל אלין תלתא <u>זמינין</u> *מקדש* לחדוותא [p. 108] לכלא לאשתעשעא בהו בקב״ה הה״ד (דברים יב:12) *ושמחתם לפני יי׳ אלהיכם*, (שם כז:7) *<u>ושמחת</u> לפני יי׳ אלהיך*.

בהאי יומא <u>דשבת</u> אתנשי כל צערא וכל רוגזא וכל דוחקא מכל עלמא בגין דאיהו יומא דהילולא דמלכא <u>ונשמתין</u> אתוספן כגוונא דעלמא דאתי.

א״ר יצחק לרבי יהודה כתיב (שמות כ:8) *זכור את יום השבת לקדשו*, ותנינן זכרהו על היין, אמאי על היין.

א״ל בגין דיין חדוותא דאורייתא <u>ויינה</u> דאורייתא חדוותא הוא דכלא, והאי יין חדי למלכא והאי יין מעטרא למלכא בעיטרוי הה״ד (שיר ג:11) *צאינה וראינה בנות ציון במלך שלמה <u>וגו׳</u>*. [p. 109] ותנינן בכלא בעייא לאחזאה ב״נ עובדא דלא אשתכח <u>קדושא</u> אלא ביין

© 2014, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

כד"א (שם א:2) *כי טובים דודיך מיין*, *מיין* אינון טבאן, ועל דא קדושא דשבתביין והא אוקמוה.

ובחדש הראשון בארבעה עשר יום לחדש וגו'. ר' חייא פתח (שם ה:2) *אני ישנה ולבי ער קול דודי דופק פתחי לי אחותי רעיתי יונתי תמתי שראשי נמלא טל קווצותי רסיסי לילה*.

אמרה כנסת ישראל *אני ישנה* בגלותא דמצרים דהוו בני בשעבודא דקשיו.

קול דודי דופק, דא קב"ה דאמר (שמות ו:5) *ואזכור את בריתי*.

[p. 110] *ולבי ער*, לנטרא להו דלא ישיצון בגלותא.

פתחי לי פתחא כחדודא דמחטא ואנא אפתח לך תרעין עלאין.

פתחי לי אחותי, דהא פתחא לאעלא לי בך הוא, לא ייעלון לגבאי בני אלא בך. אנת הוא פתחא, אי אנת לא תפתח פתחך הא אנא סגיר דלא ישכחון לי, בגין כך *פתחי לי*, *פתחי לי* ודאי. ועל דא אמר דוד כד בעא לאעלא למלכא (תהלים קיח:19-20) *פתחו לי שערי צדק אבא בם אודה יה, זה השער ליי'*, דא הוא פתחא ודאי לאעלא למלכא. *זה השער ליי'*, לאשכחא ליה ולאתדבקא ביה. ועל דא *פתחי לי אחותי רעיתי שראשי נמלא טל וגו'*, בגין לאזדווגא עמך ולמהוי עמך בשלם עלמין.

[p. 111] בשעתא דקב"ה הוה קטיל מצראי כל אינון דקטל בפלגות ליליא ואחית דרגין מעילא ותתא עאלו ישראל בקיימא דאת קדישא, אתגזרו ואשתתפו בכנסת ישראל ואתאחדו בה. כדין ההוא דמא אחזיו ליה על פתחא, ותרין דמי הוו חד דפסחא וחד דמא דאתגזרו והוה רשים על פתחא רשימא דמהימנותא חד הכא וחד הכא וחד בינייהו והא אתמר כמה דכתיב (שמות יב:7) *ונתנו על שתי המזוזות ועל המשקוף* בגין לאחזאה מהימנותא.

ובארבעה עשר, הא אתמר דהא כדין מבטלין חמץ ושאור ואסתלקו ישראל מרשותא אחרא ואתעקרו מניה ואתאחדו במצה **[צה ע"ב]** קשורא קדישא, בתר דאתגזרו עאלו בה עד דאתפרעו ואתגלייא רשימא דלהון וכדין יהב לון קשורא באתר עלאה בקשורא דמהימנותא באתר דכתיב (שמות טז:4) *הנני ממטיר לכם לחם מן השמים*, *מן השמים* דייקא והא אוקמוה.

[p. 112] ת"ח *בארבעה עשר* בשעתא דזווגא דסיהרא אשתכח בשלימו עם שמשא וכתרין תתאין לא משתכחי כל כך בעלמא, דהא בחדתותי דסיהרא זינין בישין משתכחי ומתערי בעלמא ובשעתא דזווגא דסיהרא אשתכח בנהירו דשמשא מתכנשי כלהו לאתר חד וקדושי מלכא אתערו, כדין כתיב (שם יב:42) *ליל שמורים הוא ליי'*, דהא זווגא קדישא אשתכח *והוא שמורים* דכלא.

© 2014, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

ר׳ אחא אמר בגין כך תקונא דכלא בההוא יומא ובליליא אשתכח ישובא דביתא, ווי לאינון דלאו מבני ביתא נינהו כד אתאן לאזדווגא אריוותא כחדא, ווי לאינון דלא אשתמודען גבייהו. בגין כך ישראל קדישין מתקנין לון ביתא כל ההוא יומא ועל ידייהו עיילי מאן דעיילי ואינון חדאן וזמרי חדווייהו. זכאין אינון ישראל בעלמא דין ובעלמא דאתי.

[p. 113] א״ר יוסי למה לן לאטרחא כל האי, קרא שלים הוא דהא בדא ליליא זווגא עלאה קדישא אתער ואשתכח ההי״ד (שם: 42) *הוא הלילה הזה ליי׳ שמורים*, *הוא הלילה הזה ליי׳* דייקא, וכדין כתיב *שמורים לכל בני ישראל*. מאי *שמורים*, תרי, זווגא דסיהרא בשמשא.

לכל בני ישראל לדורתם, דהא מכאן ולהלאה אתאחדו ואתקשרו בקשורא דשמא קדישא ונפקו מרשותא אחרא, בגיני כך *בארבעה עשר* מתקני גרמייהו ומבערי חמץ מביניהו ועיילי ברשותא קדישא, כדין מתעטרי חתן וכלה בעטורי אימא עלאה ובעי ב״נ לאחזאה גרמיה דאיהו בר חורין.

א״ר יוסי הני ארבע כסי דההוא ליליא אמאי.

א״ר אבא הא אוקמוה חברייא לקביל ארבע גאולות, אבל שפיר הוא בספרא דרב ייסא סבא דקאמר הואיל וזווגא קדישא אשתכח בהאי ליליא זווגא הוא בארבע קשרין דאינון ארבע דרגין ולא מתפרשי דא מן דא כד זווגא אשתכח, ואנן חדוותא דלהו אתערנא בגין דהא זכינא בהו דמאן דאחיד בדא זכי בכלא. ועל דא אשתני ליליא דא מכל שאר [p. 114] לילוון ובעינן למעבד שנויא בכלא ולמחדי בהאי ליליא בגין דחדוותא הוא לעילא ותתא.

ועוד אמר דארבע אלין ארבע גאולות קרינן להו. מ״ט, בגין דהאי דרגא בתראה גואל אקרי, ולא אקרי גואל אלא על דרגא אחרא עלאה דקיימא עלה ונהיר לה, ודא לא אפיק לה נהורא אלא באינון תרין דרגין דעליה, אשתכח דארבע אלין ארבע גאולות נינהו.

ר׳ יהודה שאיל ליה לר׳ אבא הא דכתיב *שאור לא ימצא בבתיכם* וחדוותא הוא כל שבעה אמאי לא אשתלים הלל כל שבעה כמא דבסכות אשתכח תשעה יומין הלילא בשלימו דחדוותא כל יומא ויומא.

[p. 115] א״ל שפיר קאמרת אבל ידיעא הוא דהא הכא לא אתקשרו ישראל כל כך בכלא כמא דאתקשרו לבתר, בגין כך בההיא ליליא דזווגא אשתכח וישראל אתקשרו בה בההוא חדוותא עבידנן שלימו והלילא אשתלים, אבל באינון דרגין עלאין אע״ג דכלהו משתכחי עד כען ישראל לא אתקשרו בהו ולא אתפרעו לאתגלייא רשימא קדישא ולא קבילו אורייתא ולא עאלו במה דעאלו לבתר. ובגיני כך בסכות שלימו דכלא אשתכח ביה וחדוותא דכלא יתיר אבל הכא

© 2014, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

עד כען לא זכו ולא אשתכח ביה שלימו כ״כ, אע״ג דאשתכחו כל שבעה לאו הוא באתגלייא וישראל עד לא אתקשרו בהו כדקא חזי.

ועל דא חדוותא דכלא ושלימו דהלילא בגין ההוא חולקא דאתקשרו ביה. מ״ט, דכיון דההוא ליליא זווגא אשתכח כל קשורא דכלא אשתכח בסטרא דזווגא ולאו בסטרא דישראל דכד זווגא אשתכח בה משתכחי אלין **[צו ע״א]** תלת דרגין דקיימי עלה וכד אלין משתכחי הא כל גופא אשתכח בהו וכדין שלימו דכלא וחדוותא מכלא והלילא אשתלים דהא כדין אתעטרת סיהרא בכלא, אבל לבתר דכל יומא ויומא אשתכחי וישראל עד לא זכו בהו הא לאו הלילא שלימא כמה בזמנין אחרנין.

[p. 116] א״ל ר׳ יהודה שפיר הוא והכי הוא ודאי והאי זמנא אחרא שמענא ליה בהאי גוונא ואנשינא מלי. השתא מלה אחרא בעינא למנדע, הא חזינא בפסח שבעה בסכות שבעה ושלימו דחדוותא ביומא אחרא, בשבועות אמאי לא אשתכחו ביה שבעה יומין והא הכא אתחזון יתיר מכלא.

פתח ואמר (דברי הימים א יז:21) *ומי כעמך ישראל גוי אחד בארץ*. וכי מאי שנא הכא דאקרון *ישראל אחד* יתיר מאתר אחרא. אלא כיון דשבחא דישראל אתא לפרשא קרא לון *אחד* דהא בכל אתר שבחא דישראל *אחד* הוא. מאי טעמא, בגין דכל קשורא דעלאי ותתאי בהאי אתר דאקרי *ישראל* אשתכח. ועוד אתקשר במה דלעילא ואתקשר במה דלתתא ואתקשר בכנסת ישראל, ועל דא אקרי כלא *אחד*, ובאתר דא אשתמודעא מהימנותא וקשורא שלימא ויחודא עלאה קדישא.

ועל דא יומא דא קשורא דמהימנותא הוא קשורא דכלא וכתיב (משלי ג:18) *עץ חיים היא למחזיקים בה*, אילנא הוא דאקרי *אחד*, ועל דא בגין אינון דמתקשרי באתר דא אקרי הכי. *ועץ חיים אחד* הוא ודאי אקרי בגין דכלא ביה ויומא דיליה *אחד* ודאי קשורא דכלא ואמצעיתא דכלא כד״א (בראשית ב:9) *ועץ החיים בתוך הגן*, *בתוך* ממש במציעות, ואחיד לכל סטרין ואתקשר ביה, ועל דא פסח סכות הוא באמצעיתא בגין דאיהו אמצעיתא דכלא ודא הוא שבחא דאורייתא בהאי יומא ולא יתיר שבחא דמהימנותא וקשורא דכלא.

[p. 117] אמר ר׳ יהודה בריך רחמנא דשאילנא וזכינא להני מלי.

א״ר יצחק חדוותא ושירתא זמינין ישראל לשבחא לקב״ה כהאי שבחא דמשבחי ישראל בליליא דפסחא דכנסת ישראל אתקדשת בקדושא דמלכא הה״ד (ישעיה ל:29) *השיר יהיה לכם כליל התקדש חג*, *כליל התקדש חג* דייקא. *ברוך יי׳ לעולם אמן ואמן*.

© 2014, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

(במדבר כח:26) *וביום הבכורים בהקריבכם מנחה חדשה ליי' בשבועותיכם וגו'.* ר' שמעון פתח (דב"א טז:33) *אז ירננו עצי היער מלפני יי' כי בא לשפוט את הארץ.* זכאין חולקיהון דאינון דמשתדלי באורייתא דידעין ארחוי דקב"ה ואתאחדן בשמיה כל יומא. ווי לאינון דלא משתדלי באורייתא דהא לית לון חולקא בשמא קדישא ולא אתאחדן ביה לא בהאי עלמא ולא בעלמא דאתי. מאן דזכי בהאי עלמא זכי בעלמא אתי דהכי תנינן (שיר ז:10) *דובב שפתי ישנים,* אע"ג דאינון בההוא עלמא שפוותייהו מרחשן תמן אורייתא.

[p. 118] ת"ח עד השתא אתקריבו ישראל *תבואת הארץ, תבואת הארץ* ודאי, ואתעסקו ביה ואתקשרו בההוא קשורא, ואע"ג דדינא אשתכח דינא דעלמא אתנהגא ביה. ואתקריב שעורים בגין דאיהו קדמאה מכל שאר תבואה ומן קדמאה מתקרבא ולא מההוא דמתאחר דהא אחידו קדמאה דישראל אתאחדו ביה בקב"ה הכא הוא.

אמר קב"ה אנא יהבית מן במדברא מההוא אתר דאקרי *שמים* דכתיב (שמות טז:4) *הנני ממטיר לכם לחם מן השמים* ואתון מקרבין קמאי שעורים עד כאן. ורזא דמלה *זאת תורת הקנאת* חסר, אזהרותא לנשי עלמא דלא יסטון תחות בעליהון, ואי לאו קמח שעורים זמינא לקרבא.

[p. 119] זכאה חולקיהון דישראל דהא כנסת ישראל לא שקרת במלכא קדישא לעלמין. כנסת ישראל תווהת (במדבר ה:15) *אשר תשטה אשה תחת אישה.* בגין כך דינא דהאי אתתא **[צו ע"ב]** מאתרהא קא אתייא. ומאן הוא אתרהא, ההיא דכתיב בה (משלי לא:10) *אשת חיל מי ימצא ורחוק מפנינים מכרה,* (שם יב:4) *אשת חיל עטרת בעלה.*

וההוא קמח שעורים דאתית ההיא אתתא *מנחת קנאת* אתקרי חסר, כנסת ישראל הכי אתקרי. ועל דא בפינחס כתיב (במדבר כה:13) *תחת אשר קנא לאלהיו,* דקנאת הכא אתאחד דמאן דמשקר בהאי ברית קנאה אתערת עליה ועל דא קנאין פגעין ביה.

[p. 120] ת"ח קמח שעורים האי עומר דכיון דהוה מטא לריחין דגרוסות מפקי מניה עשרון מנופה בי"ג נפה. ודא *שבע שבתות תמימות.* לבתר דסלקין *שבע שבתות* אלין אתא מלכא קדישא לאזדווגא בה בכנסת ישראל ואורייתא אתיהיבת וכדין אתעטר מלכא ביחודא שלים ואשתכח אחד לעילא ותתא. וכד אתער מלכא קדישא ומטא זמניה דאורייתא כל אינון אילנין דמבכרי אבייהו סלקין שירתא סלקין שבחא. ומאי אמרי, בשעתא דמלקטי לון פתחי ואמרי (תהלים קג:19) *יי' בשמים הכין כסאו ומלכותו בכל משלה,* (שם לו:6) *יי' בהשמים חסדך וגו',* וכתיב (ישעיה נה:12) *וכל עצי השדה ימחאו כף.*

ועוד פתחי ואמרי (תהלים צח:1) *מזמור שירו ליי' שיר חדש כי נפלאות עשה וגו'. שיר חדש* אקרי, בגין כך *בהקריבכם מנחה חדשה.* התם *מנחת קנאות,* הכא *מנחה חדשה, חדשה*

© 2014, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

דחדושא <u>דכלא</u> הכא, קשורא דכלא דעילא [p. 121] ותתא, קשורא דמהימנותא, ועל דא יעקב שלימא אתעטר בעטרוי ואורייתא אתיהיבת.

וכד מטון בכורים לגבי כהנא הוה בעי בר נש למימר ולפרשא מלין על ההוא אילנא דארעא דאשתלים כגוונא דלעילא בתריסר תחומין בשבעין ענפין ובעא לאובדא ליה לבן ארמאה <u>ויתפגים</u> עלמא בגיניה, וקב״ה שזיב ליה ואתעטר <u>בבנוי כמא</u> דאוקימנא בגין ההוא אילנא דכל קשרא דמהימנותא ביה תלייא. ועל דא *מנחה חדשה* אתקרי, מ״ט, בגין <u>דחדתותי</u> דעלאי ותתאי הוא <u>וחדתותי</u> דסיהרא ובכל זמנא חדתותי <u>הוא דסיהרא</u>.

[p. 122] <u>למלכא</u> דהוו ליה בנין וברתא חדא. אתקין סעודתא לכלהו בנין <u>ולא</u> אשתכחת ההיא ברתא על פתורא. כד אתאת <u>אמרה</u> למלכא מארי לכל אחי זמינת ויהבת לכל חד מאנין ידיען ולי לא יהבת חולקא ביניהו. אמר לה חייך ברתי <u>מנך ישתכחת</u> על חד תרין, הא כלא <u>ינתנון</u> לך מחולקיהון. אשתכח לבתר בידהא <u>חולקא</u> על חד תרין מכלא.

כך כנסת ישראל מכלא נטלא חולקין ועל דא <u>אקרי כלה, ככלה דכלא זמינין</u> לה מאנין וחולקין ותכשיטין, כך היא כנסת ישראל <u>חדתותי</u> דילה בכלא וכלא יהבין לה חולקין ומאנין.

ת״ח בשעתא דמלכא קדישא אשתכח בעטרוי חדוותא דכנסת ישראל הוא, וכד אורייתא אתיהיבת אתעטרת כנסת ישראל בעטרין עלאין, ובגין דכל קשרא דמהימנותא אתקשר בהאי אילנא אקרי *יום אחד* <u>כמא</u> דכתיב (זכריה יד:7) *והיה יום אחד הוא יודע לי״י*, *יום אחד* ודאי <u>בכנסת</u> ישראל, *יום אחד* בקשורא דלעילא.

קשורא דלעילא רישא וגלגלתא ומוחי, קשורא אחרא <u>תרי דרועי דאחידן</u> מחילא דרישא <u>ואוקמוה</u> רב המנונא <u>סבא בתרי קשורי אבהתא. תרין קיימין דלתתא דאתמשכון בקיומא בתרי דרגין לאתכנשא</u> זרעא לאפקא בדרגא אחרא בפום אמה. אילנא דא הוא גופא <u>אמצעיתא</u> דאחיד לכל הני וכלא מתקשרן ביה והוא <u>בהו</u> ועל דא כלא חד, וכד אזדווגת ביה מטרוניתא כדין הוא אחד והא אוקימנא מלי.

[p. 123] תא חזי כתיב *ביום השמיני עצרת*. <u>מהו</u> *עצרת*, <u>בההוא</u> אתר דכלא מתקשרן כחדא אקרי *עצרת*, <u>*עצרת*, כנופיא</u>. ואי תימא הכא דאקרי *עצרת* מ״ט. אלא בכל אינון <u>יומי</u> סעודתי דענפי אילנא **[צז ע״א]** הוו ועל דא <u>שבעין פרין</u> אינון. לבתר חדוותא <u>דגופא</u> דאילנא ממש וחדוותא דאורייתא <u>ובגין כך</u> הוא יומא חד *עצרת* חדוותא דאורייתא חדוותא דאילנא דהוא גופא. ועל דא לית חולקא בהאי יומא אלא <u>קב״ה וישראל</u>, בגין כך *עצרת תהיה לכם*, *לכם* ולא <u>לאחרא דהא</u> בשעתא דמלכא אשתכח כלא אשתכח ביה. ועל דא תנינן בעצרת על פירות האילן והא אוקמוה. בגין כך *יום אחד* אקרי, <u>*יום*</u> *אחד* <u>הוא כמא</u> דאמרן.

© 2014, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

[p. 124] ועל דא תנינן מאי דכתיב *ממושבותיכם תביאו לחם תנופה וגו׳ סלת תהיינה חמץ תאפינה*, מאי שנא הכא חמץ בכנסת ישראל. אלא בגין דכלא אחידן ביה וכן באילנא דהא באילנא אחידן ענפין, באילנא אחידא דינא דינין סגיאין בכל סטרין, כלא אשתכח ביה, ובגין דהאי אילנא מכפר על יצר הרע דהוא בבי מותביה דב״נ.

[p. 125] א״ר אלעזר מהאי אילנא אתזנו כל שאר אילנין לתתא והוא אשתרשא על חד נהרא עמיקא דנגיד ונפיק ולא פסקין מימוי לעלמין. עליה כתיב (ירמיה יז:8) *והיה כעץ שתול על מים ועל יובל ישלח שרשיו וגו׳*, ועל דא אורייתא כתיב (משלי ג:18) *עץ חיים היא למחזיקים בה ותומכיה מאושר*. מאי *ותומכיה מאושר*, הא אוקמוה אבל *ותומכיה מאושר* כד״א (בראשית ל:13) *באשרי כי אשרוני בנות*.

רבי אבא ורבי חייא הוו אזלי באורחא. א״ר חייא כתיב *וספרתם לכם ממחרת השבת מיום הביאכם את עמר התנופה*, מאי קא מיירי.

[p. 126] א״ל הא אוקמוה חברייא אבל ת״ח ישראל כד הוו במצרים הוו ברשותא אחרא והוו אחידן במסאבותא כאתתא דא כד היא יתבא ביומי מסאבותא. בתר דאתגזרו עאלו בחולקא קדישא דאקרי ברית, כיון **[צז ע״ב]** דאתאחדו ביה פסק מסאבו מנייהו כאתתא כד פסקו דמי מסאבו מינה. בתר דאתפסקו מינה מאי כתיב, (ויקרא טו:28) *וספרה לה שבעת ימים וגו׳*, כך הכא כיון דעאלו בחולקא קדישא פסקא מסאבו מנייהו, אמר קב״ה מכאן ולהלא חושבנא לדכיותא.

וספרתם לכם, *לכם* דייקא כד״א *וספרה לה*, לעצמה, אוף הכא *לכם*, לעצמכם. ולמה, בגין לאתדכאה במיין עלאין קדישין, לבתר למיתי לאתחברא ביה במלכא ולקבלא אורייתיה.

כתיב *וספרה לה שבעת ימים*, אוף הכא *שבע שבתות*. אמאי *שבע שבתות*, בגין למזכי לאתדכאה במיין דההוא נהר דנגיד ונפיק ואקרי מים חיים וההוא נהר *שבע שבתות* נפקי מניה ועל דא *שבע שבתות* ודאי בגין למזכי ביה.

[p. 127] כמא דאתתא דכיו דילה בלילה לאשתמשא בבעלה כך כתיב *וברדת הטל על המחנה לילה*, *על המחנה* כתיב ולא כתיב *וברדת הטל לילה*. ואימתי נחת האי טלא, כד קריבו ישראל לטורא דסיני, כדין נחת ההוא טלא בשלימו ואידכו ופסקה זוהמתן מנייהו ואתחברו ביה במלכא וקבילו אורייתא וכנסת ישראל הא אוקימנא, ובההוא זמנא ודאי *כל הנחלים הולכים אל הים*, לאתדכאה ולאסתחאה וכלא אתקדשו ואתחברו ביה במלכא קדישא.

ת״ח כל ב״נ דלא מני חושבנא דא אינון *שבע שבתות תמימות* למזכי לדכיותא דא לא אקרי טהור ולאו בכללא דטהור הוא ולאו הוא כדאי למהוי ליה חולקא באורייתא. ומאן דמטי

© 2014, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

טהור להאי יומא וחושבנא לא אתאביד מניה כד מאטי להאי ליליא לבעי ליה למלעי באורייתא ולאתחברא בה ולנטרא דכיו עלאה דמטי עליה בההוא ליליא ואתדכי.

[p. 128] ואוליפנא **[צח ע״א]** דאורייתא דבעי ליה בהאי ליליא אורייתא דבע״פ בגין דיתדכון כחדא ממבועא דנחלא עמיקא ולבתר בהאי יומא ליתי תורה שבכתב ויתחבר בה וישתכחון כחדא בזווגא חד לעילא, כדין מכריזי עליה ואמרי (ישעיה נט:21) *ואני זאת בריתי אותם אמר יי׳ רוחי אשר עליך ודברי אשר שמתי בפיך לא ימושו מפיך ומפי זרעך ומפי זרע זרעך אמר יי׳ מעתה ועד עולם*.

ועל דא חסידי קדמאי לא הוו ניימי בהאי ליליא והוו לעאן באורייתא ואמרי ניתי לאחסנא ירותא קדישא לן ולבנן בתרין עלמין. וההוא ליליא כנסת ישראל אתעטרת עלייהו [p. 129] ואתיא לאזדווגא ביה במלכא ותרווייהו מתעטרי על רישייהו דאינון דזכאן להאי.

ר׳ שמעון הכי אמר בשעתא דמתכנשי חברייא בהאי ליליא לגביה, ניתי לתקנא תכשיטי כלה בגין דתשתכח למחר בתכשיטהא ובתקונהא לגבי מלכא כדקא יאות. זכאה חולקא דחבריא כד יתבע מלכא למטרוניתא מאן תקין תכשיטהא ואנהיר עטרהא ושוי תקונהא, ולית לך בעלמא מאן דידע לתקנא תכשיטי כלה אלא חברייא, זכאה חולקהון בעלמא דין ובעלמא דאתי.

תא חזי חברייא מתקני בהאי ליליא תכשיטהא דכלה ומעטרי לה בעטרהא לגבי מלכא, ומאן מתקין ליה למלכא בהאי ליליא לאשתכחא בה בכלה לאזדווגא בה במטרוניתא. נהרא קדישא עמיקא דכל נהרין, אימא עלאה הה״ד (שיר ג:11) *צאינה וראינה בנות ציון במלך שלמה בעטרה שעטרה לו אמו ביום חתונתו*. לבתר דאתתקנת ליה למלכא ואעטרת ליה אתיית לדכאה לה למטרוניתא ולאינון דמשתכחי גבה.

למלכא דהוה ליה בר יחידאי, אתא לזוגא ליה במטרוניתא עלאה. מה עבדת אמיה, כל ההוא ליליא עאלת לבי גניזהא, אפיקת עטרא עלאה בשבעין **[צח ע״ב]** אבני יקר סחרנהא ואעטרת ליה, אפיקת לבושין דמלכו ואלבשת ליה ואתקינת ליה בתקוני מלכין.

[p. 130] לבתר עאלת לבי כלה, חמאת עולימתהא דקא מתקני עטרהא לבושהא תכשיטהא לתקנא לה, אמרה לון הא אתקינת בי טבילה אתר דמיין נבעין וכל ריחין ובוסמין סוחרני אינון מיין לדכאה לכלתי, ליתי כלתי מטרוניתא דברי ועולימתהא ויתדכון בההוא אתר דאתקינת בההוא בי טבילה דמיין נבעין דעמי, לבתר תקינו לה בתכשיטהא אלבישו לה לבושהא אעטרו לה בעטרהא. למחר כד ייתי ברי לאזדווגא במטרוניתא יתקין היכלא לכלהו וישתכח מדוריה בכו כחדא.

© 2014, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

כך מלכא קדישא ומטרוניתא וחברייא כהאי גוונא ואימא עלאה דמתקנת כלא. אשתכח דמלכא עלאה ומטרוניתא וחברייא מדוריהון כחדא ולא מתפרשין לעלמין ההי"ד (תהלים טו:1-2) *יי' מי יגור באהלך וגו', הולך תמים ופועל צדק*. מאן הוא, אלא אלין אינון דמתקני למטרוניתא בתשכיטהא בלבושהא בעטרהא וכל חד *פועל צדק* אקרי.

א"ר חייא אלמלא לא זכינא בעלמא אלא למשמע מלין אלין דיי. זכאה חולקהון דאינון דמשתדלי באורייתא וידעין אורחוי דמלכא קדישא ורעותא דלהון באורייתא, עלייהו כתיב (שם צא:14-15) *כי בי חשק ואפלטהו וגו' אחלצהו ואכבדהו*.

[p. 131] *ובחדש השביעי באחד לחדש וגו'*. רבי יצחק פתח (שם פא:4) *תקעו בחדש שופר בכסא ליום חגנו*. זכאין אינון ישראל דקב"ה קריב לון לגביה מן כל שאר אומין ואתרעי בהו ומאתר רחיקא קריב לון לגביה ההי"ד (יהושע כד:2) *ויאמר יהושע אל כל העם כה אמר יי' אלהי ישראל בעבר הנהר ישבו אבותיכם מעולם*, לאחזאה דהא מאתר רחיקא אתרעי בהו וקריב לון לגביה וכתיב (שם:3) *ואקח את אביכם את אברהם מעבר הנהר וגו'*. הני קראי אית לאסתכלא בהו, וכי כל ישראל לא הוו ידעי דא כל שכן יהושע. אלא אורייתא כולה סתים וגלייא כמא דשמא קדישא סתים וגלייא בגין דאורייתא שמא קדישא היא ועל דא איהי סתים וגלייא. אי ישראל **[צט ע"א]** ויהושע הוו ידעי אמאי כתיב *כה אמר יי'*. אלא ודאי סתימא דמלה טיבו סגי עביד קב"ה בישראל דאתרעי בהו באבהתא ועבד לון רתיכא קדישא עלאה ליקריה ואפיק לון מגו *נהר* עלאה יקירא קדישא בוצינא דכל בוצינין בגין דיתעטר בהו ההי"ד *כה אמר יי' בעבר הנהר ישבו אבותיכם*, *הנהר* ההוא דאשתמודע דואתידע.

[p. 132] *מעולם*, מאי קא בעי הכא. אלא לאחזאה חכמתא *בעבר הנהר מעולם*, אלא ההוא *נהר עולם* אקרי ועל דא *בעבר הנהר ישבו אבותיכם מעולם* לאחזאה טיבו וקשוט דעבד קב"ה לישראל.

ואקח את אביכם את אברהם מעבר הנהר, מאי קא מיירי. אלא אברהם לא אתדבק ביה בההוא *נהר* כמו יצחק דאתדבק ביה בסטריה לאתתקפא.

ת"ח האי *נהר* אע"ג דלאו איהו דינא דינין נפקי מסטריה ואתתקפו ביה, וכד יצחק אתתקף בדינוי כדין עלאין ותתאין מתכנפי לדינא וכרסוון דדינא אתתקנו ומלכא קדישא יתיב על כורסייא דדינא ודאין עלמא, כדין *תקעו בחדש שופר בכסא ליום חגינו*. זכאין אינון ישראל דידעין לסלקא כורסייא דדינא ולתקנא כורסייא דרחמי, ובמה, *בשופר*.

© 2014, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

[p. 133] רבי אבא הוה יתיב קמיה דר׳ שמעון. א״ל ודאי הא זמנין סגיאין שאילנא על האי שופר מאי קא מיירי ועד כען לא אתישבנא ביה.

א״ל ודאי דא הוא ברירא דמלה דישראל בעיין ביומא דדינא שופר ולא קרן בגין דקרן הא אתידע ולאתדבקא דינא לא בעינא, אבל הא תנינן במלין ובעובדא בעינן לאחזאה ולאתערא מלין סתימין.

[p. 134] ת״ח כד ההוא שופר עלאה דנהירו דכלא ביה אסתלק ולא נהיר לבנין כדין דינין אתערו וכרסוון אתתקנו לבי דינא ודא שופר אילו דיצחק אקרי תוקפיה **[צט ע״ב]** דיצחק תושבחתיה דאבהן. כד אסתלק האי שופר גדול דלא ינקא לבנין כדין יצחק אתתקף ואתתקן לדינא בעלמא. וכד אתער האי שופר ובני נשא תייבין מחטאיהון בעיין לנגדא קל שופר וההוא קול סליק לעילא, כדין אתער שופר אחרא ואתער רחמי ואסתלק דינא, ובעינן לאחזאה עובדא בשופר לאתערא אחרא ולאפקא בהאי שופר אינון קלי לאחזאה דכל אינון קלין דלעילא כלילן כלהו בההוא שופר עלאה, ובהני קלין יהבין ישראל חילא לרחמי מתתא ואתער שופר גדול לעילא ועל דא בעינן לזמנא שופר ולכוונא ביה דביה כלילן קלי ובגין לאתערא אחרא ולסדרא קלין בשופר.

סדרא קדמאה, קלא נפיק ואתעטר לעילא וסליק רקיעין ואתבקע בין טורי רמאי ומטי לגביה דאברהם ושריא ברישיה ואתער הוא ואתתקן לכורסייא. [p. 135] ובספרא דאגדתא תנינן בשעתא דבההוא קלא קדמאה אתער אברהם ואתתקן לכרסייא פקדין עליה אבא ואימא.

אדהכי סלקא תניינא תקיפא לתברא תוקפי רגיזין, ודא סדרא תניינא ההוא קלא תבירא בתוקפוי וכדין סלקא וכל דינין דאתערען קמיה אתברו עד דסליק לאתריה דיצחק. כיון דיצחק אתער וחמי לאברהם מתקן לכורסייא וקיימא גביה, כדין אתכפיא ואתבר תוקפא קשיא. ובהאי בעי מאן דתקע לכוונא לבא ורעותא בגין לתברא חילא ותוקפא דדינא קשיא ההי״ד (תהלים פט:16) *אשרי העם יודעי תרועה, יודעי תרועה* ודאי.

סדרא תליתאה, קלא נפיק וסליק ובקע כל אינון רקיעין ורחמי מתערין ומטי ההוא קלא לרישיה דיעקב, **[ק ע״א]** ויעקב אתער וחמי לאברהם מתתקן בגיסא אחרא, כדין אחידן תרוייהו ביה ביצחק דא מהאי סטרא ודא מהאי סטרא ולא יכלין תוקפוי לנפקא לבר. והני תלתא סדרין כלהו סדרא חד.

סדרא אחרא, קלא נפיק וסליק ונטיל לאברהם מאתריה ונגיד ליה לתתא לאתר דתוקפיהון דיצחק שריין וקיימן ליה לאברהם בגבייהו.

© 2014, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

[p. 136] סדרא תניינא, נפיק קלא תבירא לא תקיפא כקדמאה, לא דחליש קלא ההוא דתקע אלא ההוא קלא לאו איהו לגבי יצחק כקדמיתא דתמן תוקפא תקיפא שריא אלא לגבי אינון דלתתא מותבי דינא דאינון רפיין יתיר, וכלהו חמאן לאברהם לגבייהו ואתכפיין קמיה.

אדהכי סדרא תליתאה, קלא נפיק וסליק ואתעטר ברישיה דיעקב ונגיד ליה לתתא לההוא אתר דאינון גבוראן שריין וקאים לקבלייהו אברהם מהאי סטרא ויעקב מהאי סטרא ואינון באמצעיתא, כדין אתכפיין כלהו ומשתככי באתרייהו. והני כלהו סדרא אחרא תניינא.

סדרא בתראה, דבעי לסלקא לון לאתרייהו ולישרא בינייהו ליצחק כמלקדמין בגין דהאי בעא לישבא ליה באתריה ולא ינפוק בתוקפוי לבר, כדין דינין כלהו אתכפיין ורחמין אתערו.

ועל דא בעי לכוונא לבא ורעותא בהני קלי ולמהדר בתיובתא לגבי מאריהון. כדין כד ישראל מתקני ומסדרי קלין כדקא יאות בשופרא דא וישראל ברעותא אהדר ההוא שופר עלאה, וכד אהדר מעטרא ליה ליעקב ואתקינת על כלא וכורסייא אחרא רמיו וכדין חידו אשתכח בכלא וקב״ה מרחם עלמא. זכאה חולקהון דישראל דידעין לנגדא ולאמשכא **[ק ע״ב]** למאריהון מדינא לרחמי ולתקנא כלהו עלמין על ידייהו.

[p. 137] ת״ח לקביל דא תלתא ספרין פתיחן ביומא דא וכו׳. וכמא דרחמין מתערין ודינין קשיין אתכפיין ועאלין לדוכתייהו כך הוא לתתא כגוונא דלעילא דינין קשיין אתכפיין ואתעברו מעלמא. ומאן אינון, אלין אינון רשעים גמורים דאינון דינין קשיין דאתכפיין ואתעברו מעלמא ועל דא נכתבים ונחתמים וגו׳.

אמר ר׳ אבא ודאי דא הוא ברירא דמלה, בריך רחמנא דשאילנא ורווחנא להני מלי.

אמר ר׳ יהודה כתיב *זכרון תרועה*, *זכרון* עבדינן לכוונא לבא ורעותא, ישראל עבדין *זכרון* לתתא. במא, בעובדא בגין דיתער מלה כההוא גוונא לעילא.

אמר ר׳ אלעזר (תהלים פא:4) *בכסא ליום חגנו*, דאתכסייא ביה סיהרא. והיך אתכסייא, אלא כד קיימא עיבא ושמשא לא נהיר כדין סיהרא אתכסייא ולא נהיר, ועל דא [p. 138] מקמי עיבא שמשא לא נהיר כ״ש סיהרא דאתכסייא ולא נהרא ועל דא *בכסה* בה״א דאתכסייא סיהרא. ובמה נהיר כלא, בתיובתא ובקל שופרא דכתיב (שם פט:16) *אשרי העם יודעי תרועה*, כדין *יי׳ באור פניך יהלכון*.

ת״ח בהאי יומא אתכסייא סיהרא ולא נהיר עד מעשור לחדש דישראל תייבין כלהו בתיובתא שלימתא ואימא עלאה תאבת ונהיר לה והאי יומא נטילו דאימא נטלא ואשתכח חידו בכלא. ועל דא כתיב *יום הכפורים הוא*. *יום הכפורים הוא*, ימים כפורים מבעי ליה, מאי *יום*

© 2014, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

הכפורים. אלא בגין דתרי נהירן נהרן כחד, בוסינא עלאה נהיר בבוסינא תתאה, והאי יומא מנהרא עלאה נהיר ולא מנהרא דשמשא, ובגין כך *בכסה ליום חגנו* כתיב.

[p. 139] רבי אבא שלח ליה לר׳ שמעון, אמר אימתי זווגא דכנסת ישראל במלכא קדישא. שלח ליה (בראשית כ:12) *וגם אמנה אחותי בת אבי היא אך לא בת אמי ותהי לי לאשה*.

אתרגיש רבי אבא ארים קליה ובכה ואמר ר׳ שמעון רבי בוסינא קדישא ווי לעלמא כד תנפוק מניה, ווי לדרא דיהון בעלמא כד תסתלק מניה וישתארון יתמין מנך.

א״ל רבי חייא לר׳ אבא האי דשלח לקבלך מאי קאמר.

אמר ודאי לית זווגא דמלכא במטרוניתא אלא בזמנא דנהרא מאבא עלאה וכד אתנהירא מניה קרינן לה קדש דהא מבי אבא נטלא האי וכדין מזדווגי כחדא בגין דמלכא *קדש* אקרי דכתיב (ירמיה ב:3) *קדש ישראל ליי׳*, ונטיל מאתר דאקרי *קדש*. כדין [p. 140] *אחותי בת אבי היא אך לא בת אמי* דהא מבית אבא שמא דא ולא מבי אמא, ועל דא *ותהי לי לאשה* לאזדווגא כחדא בזמנא דא ולא באחרא, בזמנא דנטלא מבי אבא ולא בזמנא דנטלא מבי אימא. ויום הכפורים אוכח דתשמיש אסיר בגין דזווגא לא אשתכח דהא מבי אימא נטלא ולא מבי אבא.

א״ר חייא ודאי זכאה דרא דר׳ שמעון שארי בגויה, זכאין אינון דקיימין קמיה כל יומא.

א״ר אבא בראש השנה נברא אדם וקאים בדינא קמי מאריה ותב **[קא ע״א]** בתיובתא וקביל ליה קב״ה, אמר ליה אדם את תהא סימנא לבניך לדרי דרין, בהאי יומא קיימין בדינא ואי יתובון אנא אקביל לון ואיקום מכורסייא דדינא ואתקיים על כורסייא דרחמי וארחים עלייהו. [p. 141] ודוד אמר (תהלים קטז:1) *אהבתי כי ישמע יי׳ את קולי תחנוני*, ועל דא כתיב (שם קל:4) *כי עמך הסליחה למען תורא*, וכתיב (שם לו:10) *כי עמך מקור חיים באורך נראה אור*.

ובעשור לחדש השביעי הזה יום הכפורים הוא מקרא קדש יהיה לכם. רבי חייא פתח (שם לב:1) *לדוד משכיל אשרי נשוי פשע כסוי חטאה. לדוד משכיל*, הא תנינן בעשרה זיני זמרא אקרי ספר תלים, בנצוח, בנגון, במשכיל, במכתם, במזמור, בשיר, באשרי, בתפלה, בהודאה, בהללויה, ועילא מכלהו הללויה והא אוקמוה. והכא *משכיל* אתריה ידיעא. מהו *משכיל*, מייא דאחכימו לאינון דשאתי לון. ההוא אתר אקרי *משכיל* כד״א (משלי טז:20) *משכיל על דבר*

© 2014, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

ימצא טוב, ובגין דאקרי הכי תלי ביה סליחה [p. 142] חירו דחורין הה״ד *אשרי נשוי פשע כסוי חטאה*.

מאי *כסוי חטאה*, הא אוקמוה דהוא *כסוי חטאה* מבני נשא ההוא דחב לקב״ה. אבל *כסוי חטאה* ת״ח כד ב״נ חטי וחב זמנא חדא ותרין ותלתא ולא אהדר ביה הא חובוי באתגלייא אינון ומפרסמי לון לעילא ומפרסמי לון לתתא וכרוזי אזלין קמיה ומכרזי אסתלקו סחרניה דפלנייא, נזיף הוא ממאריה נזיף הוא לעילא נזיף הוא לתתא. ווי ליה דפגים דיוקנא דמאריה, ווי ליה דלא חייש ליקרא דמאריה. קב״ה גלי חוביה לעילא הה״ד (איוב כ:27) *יגלו שמים עונו וארץ מתקוממה לו*. [p. 143] וכד בר נש אזיל בארחא דמאריה אשתדל בפולחניה ואזדמן ליה חטאה חד כלא מכסין עליה עלאין ותתאין, דא אקרי *כסוי חטאה*.

א״ל ר׳ אבא עד כען לא מטית לעקרא דמלה ושפיר קאמרת והאי דאמרו חברייא שפיר, אבל אי הכי מכוסה *חטאה* מבעי ליה, מהו *כסוי חטאה*. אלא תרי מלי דחכמתא אית ביה ותרוייהו הכי. חד כמא דתנינן דעובדין טבין דבר נש עבד בהאי עלמא עבדין ליה בההוא עלמא לבושא יקירא עלאה לאתלבשא בהו. וכד בר נש אתקין עובדין טבין וגברין עליה עובדין בישין ואשגח ביה קב״ה ועובדוי בישין סגיאין ואיהו רשע דאשתכח חטאה קמי מאריה ותוהה על אינון טבאן דעבד בקדמיתא הא אתאביד הוא מכלא מהאי עלמא ומעלמא דאתי.

מה עביד קב״ה מאינון טבאן דעבד האי חטאה בקדמיתא. אלא קב״ה אע״ג דההוא רשע חטאה אתאביד, אינון טבאן וזכיאן לא אתאבידו. אית צדיק דאזיל באורחוי דמלכא עלאה ואתקין לבושוי מעובדוי קב״ה אשלים ליה מאינון [p. 144] עובדין דאביד האי רשע חטאה ואשלים לבושוי לאתקנא בהו בההוא עלמא הה״ד (שם כז:17) *יכין רשע וצדיק ילבש*, ההוא *חטאה יתקין* ו*צדיק* אתחפי ממה דאיהו תקין הה״ד *כסוי חטאה*, *כסוי* הוא מידא *דחטאה*, אתחפי *מחטאה*. ועל דא לא כתיב מכוסה אלא *כסוי*.

וחד כד אתחפי ההוא *חטאה* דהאי זכאה באינון דאקרו *מצולות ים* דהא דמתוך דנפל ב*מצולות ים* לא אשתכח לעלמין בגין דמיין חפין עלייהו. מאן *מצולות ים*, כד״א (מיכה ז:19) *ותשליך* **[קא ע״ב]** *במצולות ים כל חטאתם*.

מאן *מצולות ים*, אלא רזא יקירא הוא והא אוקמוה ר׳ שמעון כל אינון דאתו מסטרא תקיפא ואתאחדו בזינין בישין בכתרין תתאין כגון עזאזל ביומא דכפורי דאיהו אקרי *מצולות ים*, כזפטא דכספא כד בחנין ליה בנורא הה״ד (משלי כה:4) *הגו סיגים מכסף*, כך האי מאינון *מצולות ים* הוא ו*מצולות ים* אקרי, *מצולות* מההוא *ים* קדישא *מצולות* זוהמא דכספא, ועל דא כל אינון חטאי דישראל שדיין לגויה והוא קביל לון וישתאבון בגויה. מ״ט, בגין דאיהו *חטאה*. מאי *חטאה*, גרעונא ועל דא הוא גרעונא דכלא ונטיל גרעונא דגופא ונפשא. בהאי יומא נחית

© 2014, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

האי *מצולות ים* זוהמא דכספא ונטיל זוהמא דגופא. מאן הוא זוהמא דגופא, דא יצר הרע דאקרי זוהמא מנוול.

[p. 145] אמר ר' יוסי תנן (ויקרא טז:8) *והפיל אהרן על שני השעירים גורלות גורל אחד ליי' וגורל אחד לעזאזל*. אי הכי יקרא הוא דעזאזל, חמיתון עבדא דישדי עדבין במאריה, ארחיה דעלמא דעבדא לא נטיל אלא מה דיהיב ליה מאריה. אבל בגין דסמאל זמין האי יומא בדלטורא ובגין דלא יהא ליה פטרא דהא עדבא הוא סלקא ביה, דאמר ר' יהודה א"ר יצחק מלה עלאה אשכחנא בעדבא. עדבא דיהושע כתיב ביה (במדבר כו:56) *על פי הגורל, ע"פ הגורל* ודאי דאיהו אמר דא חולקא דיהודה דא דבנימין דא דפלוני וכן כלהו. אוף הכא כיון דסלקין עדבין בידא דכהנא אינון מדלגי מידוי ושארן באתרייהו הה"ד *והשעיר אשר עלה עליו הגורל, אשר עלה עליו* ודאי.

[p. 146] ולא דא בלחודוי אלא בכל זמנא דדלטורא זמין ואתיהיב ליה רשותא בעינן לשואה לקבליה במה דאתעסק ושביק לון לישראל. בהאי יומא דלטורא זמין לאללא ארעא הה"ד (איוב א:7) *ויאמר יי' אל השטן מאין תבא ויאמר משוט בארץ ומתהלך בה*, והא תנינן *משוט בארץ* מאי הוא, אלא האי הוא דלטורא מקטרגא דישראל.

[p. 147] והא אתערו חברייא דודאי ההיא שעתא הוו זמינין ישראל למעבר ימא ולאתפרעא ממצראי, אמר אעברנא בארעא קדישא וחמינא דלא אתחזון אלין למיעל לגוה, אי אנת דאין דינא דינייהו הכא כמצראי, מאי שניא אלין מאלין, או ימותון כלהו כחדא או יהדרון כלהו למצרים. ולאו את הוא דאמרת (בראשית טו:13) *ועבדום וענו אותם ארבע מאות שנה*, והא לא סליקו מחושבנא אלא רד"ו ולא יתיר.

אמר קב"ה מה אעביד, אשתדלותא בעייא דא הכא. לא אתר לקרבא לקבליה במה דיתעסק וישבוק להו לבני, אלא הא אשתכח במאן דיתעסק. מיד אמר ליה *השמת לבך אל עבדי איוב כי אין כמהו בארץ*. מיד פלג דלטורא במלין *ויען השטן את יי' ויאמר החנם ירא איוב אלהים*.

לרעיא דבעי לאעברא עאניה בחד נהרא, אתיא זאבא לקטרגא ליה בעאניה. רעיא הוה חכים אמר מה אעביד, בעוד דאנא אעבר לטלייא יקטרג הוא בעאנא. זקף עינוי וחמא בין עאנא חד תיישא מאלין תיישי ברא רב ותקיף, אמר אשדי דא לקבליה ובעוד דמקטרג דא בדא אעבר לכל עאנא וישתזבון מניה.

כך קב"ה אמר ודאי הא תיישא חדא רב ותקיף אשדי לקבליה ובעוד דהוא אשתדל ביה יעברון בני ולא ישתכח קטיגורא לגבייהו. מיד *ויאמר יי' אל השטן השמת לבך וגו'*, עד דקב"ה

© 2014, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

זווג להו כחדא דכתיב *הנו בידך אך את נפשו שמור*. בעוד דהוא אשתדל ביה שבק להו לישראל ולא אשתכח קטיגורא לגבייהו.

[p. 148] אוף הכא בהאי יומא בעינן לשדרא לקבליה במה דיתעסק כגוונא דיליה ובעוד דאיהו אשתדל ביה שביק לון לישראל ולא אשתכח קטיגורא לגבייהו. מלה אמרי לזלזולי דבי מלכא הב ליה זעיר חמרא וישבחך קמי מלכא ואי לא יימא מלה בישא. לזמנין נטלין ליה לההוא מלה עלאי דבי מלכא ומלכא עביד דינא בגיניה.

ר' **[קב ע"א]** יצחק אמר לשטייא דקאים קמי מלכא, הב ליה מחמרא ולבתר אימא ליה ואחזי ליה כל אינון טעוון דעבדת וכל אינון בישין והוא אתי וישבחך ויימא דלא ישתכח בעלמא כוותך. [p. 149] אף הכא הא קאים דלטורא תדיר קמי מלכא, ישראל יהבין ליה האי דורון ובהאי דורון פתקא לכל בישין וכל טעוון וכל חובין דעבדו ישראל והוא אתי ומשבח להו לישראל ואתעביד סניגורא קמייהו וקב"ה אהדר כלא לרישא דעמיה בגין דכתיב (משלי כה: 22) *כי גחלים אתה חותה על ראשו ויי' ישלם לך*.

א"ר יוסי ווי לון לעמיה דעשו בשעתא דהאי שעיר משדרין לההוא דלטורא ממנא דעלייהו דבגיניה אתי לשבחא לון לישראל וקב"ה אהדר כל אינון חובין לרישא דעמיה בגין דכתיב (תהלים קא: 7) *דובר שקרים לא יכון לנגד עיני*.

א"ר יהודה אלמלא הוו ידעי אומות העולם מהאי שעיר לא שבקין לון לישראל יומא חד בעלמא.

ת"ח כל ההוא יומא אשתדל איהו בההוא שעיר ובין כך קב"ה מכפר להו לישראל ודכי לון מכלא ולא אשתכח קטגורא קמיה. לבתר הוא אתי ומשבח להו לישראל וכדין שאיל ליה כד"א *ויאמר יי' אל השטן מאין תבא*, והוא אתיב בתושבחתייהו דישראל וקטיגורא אתעביד סניגורא ואזיל ליה. [p. 150] כדין קב"ה אמר לשבעין דסחרין כורסייה חמיתון האי דלטורא היאך קאים על בני תדיר, הא שעירא חדא דאשתכח גביה בפתקא דכל חובייהו וכל טעותייהו וכל מה דחטו וחבו קמאי. כדין אסתכמו כלהו דיהדרון אינון חובין על עמיה.

רבי אבא אמר כל אינון חובין וחטאין מתדבקאן ביה כמא דכתיב (מיכה ז: 19) *ותשליך במצולות ים כל חטאתם*, וכלהו מתהדרן ברישיהון דעמיה הה"ד (ויקרא טז: 22) *ונשא השעיר עליו את כל עונותם אל ארץ גזרה*.

בהאי יומא מתעטר כהנא בעטרין עלאין והוא קאים בין עלאי ותתאי ומכפר עליה ועל ביתיה ועל כהניא ועל מקדשא ועל ישראל כלהו. בשעתא דעאל מכפר אתכוון ברישא דמהימנותא ואדי באצבעיה כמה דכתיב *והזה ממנו על הכפרת ולפני הכפרת*. והיך עביד, בחיס בקיפטא דאצבעא ואדי כמצליף בטיצפין דאצבע לסטר קפטורא, אדי ואתכוון ושארי לממני

© 2014, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

אחת, אחת ואחת. אחת בלחודה, אחת דכליל כלא, אחת שבחא דכלא, אחת דכלא אהדרן לקבליה, אחת רישא דכלא. [p. 151] לבתר אחת ואחת, אחת ואחת דאינון שריין כחדא ברעותא באחוותא ולא מתפרשן לעלמין.

בתר דמטא להאי ואחת דהיא אימא דכלא מכאן שארי לממני בזווגא ומני ואמר אחת ושתים, אחת ושלש, אחת וארבע, אחת וחמש, אחת ושש, אחת ושבע, בגין לאמשכא ולנגדא להאי אחת דהיא אימא עלאה בדרגין ידיען לכתרא דאימא תתאה [p. 152] ולאמשכא נהרין עמיקין מאתרייהו לכנסת ישראל. ועל דא יומא דא תרין נהירין נהרין כחדא, אימא עלאה נהרא לאימא תתאה ועל דא כתיב *יום הכפורים* כמה דאתמר.

א״ר יצחק קפטרא חדא קשירא ברגליה דכהנא בשעתא דהוא עאל דאי ימות התם יפקוה מלבר. ובמה ידעי, בההוא זהוריתא כד לא יהפך גווני. בההוא שעתא אשתמודעא דכהנא אשתכח לגו, אי ינפוק בשלם בזהוריתא אשתמודעא דיהפך גווני לחוור, כדין חדוותא הוא בעלאי ותתאי, ואי לאו כלא אשתכחו בצערא והוו ידעי כלא דלא אתקבל צלותהון.

[p. 153] א״ר יהודה כיון דהוה עאל וטמטם עינוי דלא לאסתכלא במה דלא אצטריך והוה שמע קל גדפי כרובייא מזמרי ומשבחי הוה ידע כהנא דכלא הוא בחדוה [p. 154] ויינפוק בשלם, ועם כל דא בצלותיה הוה ידע דמלין נפקין בחדוותא ומתברכאן ומתקבלאן **[קב ע״ב]** כדקא יאות וכדין חדוותא הוא דעלאי ותתאי.

רבי אלעזר שאיל לרבי שמעון אבוי, א״ל האי יומא אמאי הוא בהאי אתר תלי ולא בדרגא אחרא דיאות הוא למהוי בדרגא דמלכא שארי יתיר מכלא.

א״ל אלעזר הכי הוא ודאי ויאות שאלת.

[p. 155] ת״ח מלכא קדישא שביק היכליה וביתיה בידא דמטרוניתא ושביק לבנוי עמה בגין לדברא לון ולאלקאה לון ולמשרי בגוויהו דאי זכאן מטרוניתא בחדוותא ביקרא לגבי מלכא ואי לא זכאן היא ואינון אתהדרו בגלותא והא אוקימנא כמא דכתיב (משלי יט:26) *משדד אב יבריח אם*, וכתיב (ישעיה נ:1) *ובפשעכם שלחה אמכם*.

ועל דא אית יומא חד בשתא לאשגחא בהו ולעיינא בהו וכד אזדמן האי יומא אמא עלאה דכל חירו בידהא אזדמן לקבליה לאסתכלא בהו בישראל, וישראל אזדרזו בהאי יומא בכמה פולחנין בכמה צלותין בכמה ענויין כלהו בזכותא, כדין אזדמן להו חירו מאתר דכל חירו בידהא דמטרוניתא. בני מלכא בנהא דאתפקדן בידהא כלהו זכאין כלהו בלא חטאין בלא חובין, כדין אזדווגת לגבי מלכא בנהירו בחדווא בשלימו ברעותא דהא רביאת בנין למלכא עלאה כדקא יאות. וכד האי יומא לא אשתכחו כדקא יאות ווי לון ווי לשלוחיהון ווי דהא

© 2014, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

מטרוניתא אתרחקת מן מלכא ואמא עלאה אסתלקת ולא נפיק מנה חירו לעלמין. זכאין אינון ישראל דקב״ה אוליף לון בגין לאשתזבא מן דינא וישתכחון זכאין קמיה הה״ד (ויקרא טז:30) *כי ביום הזה יכפר עליכם לטהר אתכם וגו׳*, וכתיב (יחזקאל לו:25) *וזרקתי עליכם מים טהורים וטהרתם מכל טמאותיכם ומכל גלוליכם אטהר אתכם*.

[p. 156] *ובחמשה עשר יום לחדש השביעי וגו׳*. ר׳ יוסי שאיל לר׳ אבא, א״ל הני *חמשה עשר יום* מאי קא מיירי.

א״ל ודאי רזא יקירא הוא. ת״ח בין לעילא בין לתתא כל חד וחד בארחיה נטלא ובארחיה יתבא ובארחיה אתער ועביד מה דעביד. האי *עשור* מכנסת ישראל אינון, ויומא עשיראה בעשיראה קיימא, ועל דא (שמות יב:3) *בעשור לחדש הזה ויקחו להם איש שה וגו׳*. והאי יומא דילה הוא וחמשה יומין אחרנין דמלכא הוא, ההוא יומא דעלה בגין דבדרגא חמישאה ביה יתיב מלכא בכורסייא. ובכל אתר *בעשור* דמטרוניתא הוא, חמשא עלייהו דמלכא הוא, ההוא יומא דאתי עלה, בגין כך חמשה יומין מירחא לאורייתא.

ואי תימא שביעאה, בזמנא דתרין אבהן משתכחי ביה דהא מלכא בהו וכדין מתעטר בכלא, וחד מלה שביעאה וחמישאה.

[p. 157] ת״ח חמישאה דיליה הוא ודאי כמה דאתמר וכדין נהיר אבא לאמא ואתנהירו מניה חמשין תרעין לאנהרא לחמישאה. ואי תימא שביעאה בגין דמלכא בשלימו דאבהן ועטרא ירית משביעאה כמא דכתיב (שיר ג:11) *צאינה וראינה בנות ציון וגו׳*, ועל דא בשביעאה הוא יומא דמעטרא מלכא בעטרוי וכדין ירית מלכא לאבא ואמא דמזדווגין כחדא, ועל דא כלא בחד תלייא.

ובחמשה עשר יום. רבי יהודה פתח (במדבר כא:1) *וישמע הכנעני מלך ערד*. תנינן תלת מתנן עלאין אזדמנו להו לישראל ע״י דתלתא אחים משה אהרן ומרים. מן בזכות משה, ענני כבוד בזכות אהרן, באר בזכות מרים, וכלהו אחידן לעילא. [p. 158] מן בזכות משה דכתיב (שמות טז:4) *הנני ממטיר לכם לחם מן השמים*, **[קג ע״א]** *מן השמים* דייקא דא משה.

ענני כבוד בזכות אהרן דכתיב (במדבר יד:14) *אשר עין בעין נראה אתה יי׳ וגו׳*, וכתיב (ויקרא טז:13) *וכסה ענן הקטרת*. מה להלן שבעה אף כאן נמי שבעה דהא בקטרת שבעה ענגין מתקשרן כחדא. ועוד דאהרן רישא דכל שבעה ענגין הוא והוא קשיר בשית אחרנין.

באר בגין מרים דהא היא ודאי באר אתקרי, ובספרא דאגדתא (שמות ב:4) *ותתצב אחותו מרחוק*, דא הוא באר מים חיים וכלא קשורא חד. [p. 159] מיתת מרים אסתלקת באר

© 2014, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

דכתיב (במדבר כ:2) *ולא היה מים לעדה*, ובההיא שעתא בעאת באר אחרא לאסתלקא דהות שכיח עמהון דישראל. כד חמאת שתא עננין דהוו קשירין עלה אתקשרת היא בהו.

מית אהרן אסתלקו אינון עננין ואסתלקת עננא דבירא עמהון, אתא משה אהדר להו הה״ד (תהלים סח:19) *עלית למרום שבית שבי לקחת מתנות, לקחת מתנות* ודאי, אינון *מתנות* דהוו בקדמיתא, באר ועננין. באר דא באר יצחק, עננין אלין עננין דאהרן.

[p. 160] א״ר יצחק מפני מה זכה אהרן לדא, בגין דאיהו קשיר בעננין והוא אקשיר כל יומא ויומא לכלהו כחדא ומתברכאן כלהו על ידוי.

ת״ח על כל חסד דעבד קב״ה בישראל קשיר עמהון שבעה עננין יקר. ואן קשר להו, קשיר להו בכנסת ישראל דהא עננא דילה אתקשר בשיתא אחרנין ובכלהו שבעה אזלו ישראל במדברא. מ״ט, בגין דכלהו קשרא דמהימנותא נינהו. ועל דא *בסכות תשבו שבעת ימים*. מאי קא מיירי, בגין דכתיב (שיר ב:3) *בצלו חמדתי וישבתי*, ובעי ב״נ לאחזאה גרמיה דיתיב תחות צלא דמהימנותא.

תא חזי כל אינון שנין דקאים אהרן הוו ישראל בצלא דמהימנותא תחות אלין עננין. בתר דמית אהרן אסתלק עננא חד דהוא ימינא דכלא וכד האי אסתלק אסתלקו כל שאר עמיה ואתחזיאו כלהו בגריעותא, והא אוקמוה דכתיב (במדבר כ:29) *ויראו כל העדה כי גוע אהרן*, אל תקרי *ויראו* אלא *וייראו*. מיד *וישמע הכנעני מלך ערד יושב הנגב כי בא ישראל דרך* [p. 161] *האתרים*, שמע דאסתלקו אינון עננין ומית תיירא רברבא דכל אינון עננין אתקשרו ביה.

ואמר רבי יצחק *הכנעני מלך ערד יושב הנגב* ודאי, וכד אתו אינון מאללין דשדר משה אמרו (שם יג:29) *עמלק יושב בארץ הנגב*, בגין לתברא לבייהו דהא עמלק תבר חיליהון בקדמיתא.

אמר רבי אבא *וישמע הכנעני*, מאי קא מיירי הכא בתר דאסתלקו אינון עננין. אלא כנען כתיב ביה (בראשית ט:25) *ויאמר ארור כנען עבד עבדים יהיה לאחיו*. הכא אוליפנא מאן דאפיק גרמיה מצלא דמהימנותא אתחזי למהוי עבד לעבדי עבדין הה״ד (במדבר כא:1) *וילחם בישראל וישב ממנו שבי*, הוא נטיל עבדין מישראל לגרמיה. [p. 162] ועל דא כתיב *כל האזרח בישראל ישבו בסכות*, כל מאן דאיהו משרשא וגזעא קדישא דישראל *ישבו בסכות* תחות צלא דמהימנותא, ומאן דליתיה מגזעא ושרשא קדישא דישראל לא יתיב בהו ויפוק גרמיה מתחות צלא דמהימנותא.

כתיב (הושע יב:8) *כנען בידו מאזני מרמה*, דא אליעזר עבדא דאברהם. ות״ח כתיב *ארור כנען* ובגין דזכה כנען דא לשמשא לאברהם כיון דשמש לאברהם יתיב תחות צלא דמהימנותא זכה למיפק מההוא ליטא דאתלטייא, ולא עוד אלא דכתיב ביה *ברכה* דכתיב

© 2014, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

(בראשית כד:31) *ויאמר בא ברוך יי׳*. מאי קא מיירי, דכל מאן דיתיב תחות צלא דא דמהימנותא אחסין חירו ליה ולבנוי לעלמין ואתברך בברכתא עלאה, וכל מאן דאפיק גרמיה מצלא דא דמהימנותא אחסין גלות ליה ולבנוי דכתיב *וילחם בישראל וישב ממנו שבי*. **[קג ע״ב]**

בסכת תשבו חסר, חדא דכלהו קשירן ביה. כתיב *כי ענן יי׳ עליהם יומם*, וכתיב (במדבר יד:14) *ובעמוד ענן אתה הולך לפניהם יומם*, דא הוא עננא דאהרן, וכתיב (תהלים מב:9) *יומם יצוה יי׳ חסדו*. ועננא חד נטיל עמיה חמש אחרנין ואינון שית, ועננא אחרא דכתיב *ובעמוד אש לילה*, דא נהרא להו לישראל מנהירו דאינון שית.

[p. 163] רבי אלעזר פתח (ירמיה ב:2) *כה אמר יי׳ זכרתי לך חסד נעוריך אהבת כלולותיך לכתך אחרי במדבר וגו׳*. האי קרא על כנסת ישראל אתמר בשעתא דהוה אזלא במדברא עמהון דישראל.

זכרתי לך חסד, דא עננא דאהרן דנטלא בחמש אחרנין ואתקשרו עלך ונהירו עלך.

אהבת כלולותיך, דכלהו אשתכללו לך ואעטרו לך ואתקינו לך ככלה דתעדי תכשיטהא. וכ״כ למה, בגין *לכתך אחרי במדבר בארץ לא זרועה*.

ת״ח בשעתא דב״נ יתיב במדורא דא צלא דמהימנותא שכינתא פרשא גדפהא עליה מלעילא ואברהם וחמשה צדיקייא אחרנין שויין מדוריהון עמיה.

[p. 164] אמר ר׳ אבא אברהם וחמשה צדיקייא ודוד מלכא שויין מדוריהון עמיה הה״ד *בסכות תשבו שבעת ימים*, *שבעת ימים* כתיב ולא *בשבעת ימים*. כגוונא דא (שמות כ:11) *כי ששת ימים עשה יי׳ את השמים ואת הארץ*. ובעי ב״נ למחדי בכל יומא ויומא באנפין נהירין באושפיזין אלין דשריין עמיה.

ואמר רבי אבא כתיב *בסכות תשבו שבעת ימים*, ולבתר *ישבו בסכות*, בקדמיתא *תשבו* ולבתר *ישבו*. אלא קדמאה לאושפיזי, תניינא לבני עלמא. קדמאה לאושפיזי כהא דרב המנונא סבא כד הוה עייל לסוכה הוה חדי וקאים על פתחא דסוכה מלגו ואמר נזמין לאושפיזין. מסדר פתורא וקאים על רגלוי ומברך ואמר *בסכות תשבו שבעת ימים*, תיבו אושפיזין עלאין תיבו, תיבו אושפיזי מהימנותא תיבו. ארים ידוי וחדי ואמר זכאה חולקנא זכאה חולקהון דישראל, (דברים לב:9) *כי חלק יי׳ עמו יעקב חבל נחלתו*, ויתיב.

[p. 165] תניינא לבני עלמא, דמאן **[קד ע״א]** דאית ליה חולקא בזרעא קדישא יתיב בצלא דמהימנותא לקבלא אושפיזין למחדי בהאי עלמא ובעלמא דאתי. ועם כל דא בעי למחדי למסכני. מ״ט, בגין דחולקא דאינון אושפיזין דזמין דמסכני הוא. וההוא דיתיב בצלא דא

© 2014, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

דמהימנותא וזמין אושפיזין אלין עלאין אושפיזי מהימנותא ולא יהיב לון חולקהון כלהו קיימי מניה ואמרי (משלי כג:6) *אל תלחם את לחם רע עין ואל תתאיו למטעמותיו*. אשתכח דההוא פתורא דתקין דיליה הוא ולא דקב״ה, עליה כתיב (מלאכי ב:3) *וזריתי פרש על פניכם פרש חגיכם, חגיכם* ולא חגי. ווי ליה לההוא בר נש בשעתא דאלין אושפיזי מהימנותא קיימי מפתוריה.

[p. 166] ואמר ר׳ אבא אברהם כל יומוי הוה קאים בפרשת אורחין לזמנא אושפיזין ולתקנא לון פתורי, השתא דמזמנין ליה ולכלהו צדיקייא ולדוד מלכא ולא יהבין לון חולקהון אברהם קאים מפתורא וקרי (במדבר טז:26) *סורו נא מעל אהלי האנשים הרשעים האלה*, וכלהו סלקין אבתריה. יצחק אמר (משלי יג:25) *ובטן רשעים תחסר*. יעקב אמר (שם כג:8) *פתך אכלת תקיאנה ושחת דבריך הנעימים*. שאר כל צדיקייא אמרי (ישעיה כח:8) *כי כל שלחנות מלאו קיא צואה בלי מקום*.

דוד מלכא אמר ואשלים דינוי דכתיב (שמואל א כה:38) *ויהי כעשרת הימים ויגוף יי׳ את נבל וימת*. מאי קא מיירי, בגין דדוד שאיל לנבל ואתעביד ליה אושפיזא ולא בעא, ודא זמין ליה ולא יהיב ליה חולקא, ובאינון עשרה יומין דדוד מלכא דאין עלמא אתדן עליה ההוא ב״נ דאשלים ליה ביש יתיר מנבל.

[p. 167] א״ר אלעזר בגיני כך אורייתא לא אטרח עליה דב״נ יתיר אלא מה דיכיל דהא כתיב (דברים טז:17) *איש כמתנת ידו כברכת יי׳ אלהיך אשר נתן לך*. ולא לימא איניש איכול ואשבע וארווי בקדמיתא ואי אשתאר אתן למסכני, אלא רישא דכלא דאושפיזין הוא. ואי חדי לאושפיזין ורוי לון קב״ה חדי עמיה ואברהם קרי עליה (ישעיה נח:14) *אז תתענג על יי׳ והרכבתיך על במתי ארץ והאכלתיך נחלת יעקב אביך וגו׳*, ויצחק אמר (שם נד:17) *כל כלי יוצר עליך לא יצלח וכל לשון תקום אתך למשפט תרשיעי וגו׳*.

[p. 168] אמר ר׳ שמעון האי דוד מלכא אמר ליה בגין דכל זיינין דמלכא וקרבין דמלכא בידוי דדוד אתפקדו, אבל יצחק קאמר (תהלים קיב:2-3) *גבור בארץ יהיה זרעו דור ישרים יבורך, הון ועושר בביתו וצדקתו עומדת לעד*.

יעקב אמר (ישעיה נח:8) *אז יבקע כשחר אורך וארוכתך מהרה תצמח והלך לפניך צדקך כבוד יי׳ יאספך*. שאר צדיקייא אמרי (שם:11) *ונחך יי׳ תמיד והשביע בצחצחות נפשך ועצמותיך יחליץ והיית כגן רוה וכמוצא מים אשר לא יכזבו מימיו*. דוד מלכא אמר (שם נד:17) *כל כלי יוצר עליך לא יצלח* דהא הוא על כל זייני עלמא אתפקדא. זכאה חולקיה דב״נ דזכי לכל האי, זכאה חולקהון דצדיקייא בעלמא דין ובעלמא דאתי, עלייהו כתיב (שם ס:21) *ועמך כלם צדיקים וגו׳*.

© 2014, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

[p. 169] *ולקחתם לכם ביום הראשון פרי עץ הדר כפות תמרים וענף עץ עבות וערבי נחל וגו'*. ר' שמעון פתח (שם מג:7) *כל הנקרא בשמי ולכבודי בראתיו יצרתיו אף עשיתיו*. *כל הנקרא בשמי*, דא אדם דקב"ה קרא ליה בשמיה דכתיב (בראשית א:27) *ויברא אלהים את האדם בצלמו בצלם אלהים ברא אותו*. ועוד דאקרי בשמיה בשעתא דאפיק קשוט ודינא בעלמא ואקרי *אלהים* דכתיב (שמות כב:27) *אלהים לא תקלל*.

קרא ליה בשמיה דכתיב *ויברא אלהים את האדם בצלמו* ושפיר והא אוקימנא. כתיב *נעשה אדם בצלמנו כדמותנו*, בשעתא דזווגא אתמר וכך הוא *בצלם תמות* זווגא דתרווייהו ואדם מדכר ונוקבא נפק.

[p. 170] *ויברא אלהים את האדם בצלמו*. בספרא דשלמה מלכא אשכחנא די בשעתא דזווגא **[קד ע"ב]** אשתכח לתתא שדר קב"ה חד דיוקנא כפרצופא דב"נ רשימא חקיקא בצולמא וקיימא על ההוא זווגא ואלמלא אתיהיב רשו לעינא למחזי חמי ב"נ על רישיה חד צולמא רשימא כפרצופא דב"נ, ובההוא צולמא אתברי ב"נ ועד דקיימא ההוא צולמא דשדר ליה מאריה על רישיה וישתכח תמן לא אתברי ב"נ הה"ד *ויברא אלהים את האדם בצלמו*.

ההוא *צלם* אזדמן לקבליה עד דנפיק לעלמא. כד נפק בההוא *צלם* אתרבי בההוא *צלם* אזיל הה"ד (תהלים לט:7) *אך בצלם יתהלך איש*. [p. 171] והאי *צלם* הוא מלעילא. בשעתא דאינון רוחין נפקי מאתרייהו כל רוחא ורוחא אתתקן קמי מלכא קדישא בתקוני יקר בפרצופא דקאים בהאי עלמא ומההוא דיוקנא תקונא יקר נפק האי *צלם*, ודא תליתאה לרוחא ואקדימת בהאי עלמא בשעתא דזווגא אשתכח ולית לך בעלמא דלא אשתכח *צלם* בגווייהו. אבל ישראל קדישין האי *צלם* קדישא ומאתר קדישא אשתכח בגווייהו, ולשאר עמין *צלם* מאינון זינין בישין מסטרא דמסאבותא אשתכח בגווייהו, ועל דא לא ליבעי לאיניש לאתערבא צולמא דיליה בצולמא דגוי בגין דהאי קדישא והאי מסאבא.

[ח"א רכ ע"א] תא חזי מה בין ישראל לשאר עמין, דישראל כד אשתכח ב"נ מית הוא אסתאב לכל ביתא וגופא מסאבא וגוי לא אסתאב לאחרא והוא לא מסאבא כד איהו מית, מ"ט. [p. 172] ישראל בשעתא דאיהו מית כל קדושי דמאריה מתעברין מניה, אתעבר מניה האי צולמא קדישא, אתעבר מניה רוחא קודשא. כיון דקדושי דמאריה אתעברן מניה הא גופא מסאבא. אבל גוי לאו הכי, בחייוי הוא מסאב בכל סטרי מסאבותא, צולמא דיליה מסאבא, רוחא דיליה מסאבא, ובגין דמסאבין אלין שריין בגויה מסאבא הוא בכלא ואסיר למקרב בהדיה. כיון דמית נפקי מניה כל אלין מסאבן ואשתכח גופא בלא מסאבותא לאסתאבא, ואע"ג דגופא דלהון בין בחייוי ובין במיתתהון מסאבא, אבל בחייהון דכל מסאבין משתכחי גבייהו

© 2014, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

מסאבין למאן דיקרב בהדייהו, במיתתהון דהא נפקי כלהו מסאבין מנייהו לא יכיל למסאבא לאחרא, ודישראל יכיל גופא למסאבא בגין דכל קדושי עלאין נפקו מניה ושארי עליה סטרא אחרא.

ת״ח האי *צלם* קדישא ביה אזיל ב״נ ואתרבי ואתעביד מהאי פרצופא דיוקנא דיליה צולמא אחרא ומתחברן כחדא דא נטיל לדא. בשעתא דישתכחו נטיר הוא ב״נ וגופא דיליה בקיומא ורוחיה שריא בגויה. בשעתא דקריבו יומוי מתעברן מניה ודא סליק לדא ואשתאר ב״נ בלא נטירו כדין כתיב (שיר ב׳:17) *עד שיפוח היום ונסו הצללים*, *הצללים* תרי.

[p. 173] תא חזי ביומא דדינא אתער בעלמא דקב״ה יתיב על כורסייא דדינא למידן עלמא בעי ב״נ לאתערא תשובה ויתוב מחובוי דהא ההוא יומא פתקין כתיבו ומשתכחי כלהו באחמתא הא כתיבין. אי זכי ב״נ דיתוב קמי מאריה קרעין פתקין דעליה. לבתר קב״ה זמין קמיה דב״נ יומא דכפורי יומא דתשובה. אי תב מחטאוי טב, ואי לאו פקיד מלכא למחתם פתקין, ווי דהא תשובה בעיא לאסתלקא מניה. אי זכי בתשובה שלימתא כדקא יאות תליין ליה עד ההוא יומא בתראה דעצרת דהוא תמינאה לחג ואי עביד שלימו בתשובה לקמי מאריה אתקרעו או [p. 174] מתעכבי, ואי לאו זכי פתקין נפקי מבי מלכא ואתמסרן לידא דסנטירא. כיון דאתמסרן בידוי ודאי דינא אתעביד ופתקין לא מהדרן לבי מלכא.

כדין צולמין אתעברו מניה ולא משתכחי עמיה. כיון דמתעברן מניה הא ודאי טופסקא דמלכא יעבר עליה ויטעם כסא דמותא. ובההוא ליליא דחגא בתראה סנטירין זמינין ופתקין נטלין. בתר דנטלי לון צולמין מתעברן ולא משתכחי, ואי משתכחי בהו גריען או יעבר עלוי דינא או מרעין בישין בגריעותא דלהון והא אוקימנא לדא והא אתמר.

ובספרי קדמאי אמרי יתיר, ברישא אגרע ואשתכח גופא בריה או אנתתיה אשתכחו והוא אסתליק וה״מ כד לא אהדר כל ההוא זמנא לבתר, אבל אי יהדר טעמא דמותא יטעם ויתסי. ואי גופא גרע ויתחזי רישא אינון סלקין והוא אתקיים וה״מ כד בריה זעיר ברשותיה ואנתתיה ברשותיה. [p. 175] ואי ידוי פגימו עבידתא דידוי פגים, רגלוי מרעין רדפין עליה. ערק צולמא ואהדר ערק ואהדר עליה כתיב (דברים כח:67) *בבקר תאמר מי יתן ערב ובערב תאמר מי יתן בקר מפחד לבבך אשר תפחד*. ודא כד נהרא סיהרא וליליא אתתקן בנהורא.

אבל זכאי חסידין בכל יומא ויומא מסתכלי בלבייהו כאלו יומא דא אסתלקו מעלמא ועבדין תיובתא שלימתא קמי מאריהון ולא אצטרכון למלה אחרא, זכאה חולקהון בהאי עלמא ובעלמא דאתי.

ת״ח (ישעיה מג:7) *כל הנקרא בשמי*, כמה עלאין עובדין דמלכא קדישא דהא באינון בריין דהוא עביד קשיר לון במלין עלאין דלעילא וכד נטלין לון לתתא ועבדי בהו עובדא אתער

© 2014, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

ההוא מלה דלעילא דקשיר ביה כגון אזובא עץ ארז והא אוקימנא **[ח״א רכ ע״ב]** מלי.

[p. 176] ואית מנייהו דאחידן בשמא קדישא כגון לולב אתרוג הדס ערבה דכלהו אחידן בשמיה קדישא לעילא, ועל דא בעינן לאחיד לון ולמעבד בהו עובדא בגין לאתערא ההוא דאחיד ביה. ועל דא תנינן במלה ועובדא בעיין לאחזאה מלה בגין לאתערא מלה אחרא הה״ד *כל הנקרא בשמי ולכבודי בראתיו*, לאתערא יקרי *בראתיו*, *בראתיו* לאחידא ליה. *יצרתיו*, למעבד ביה עובדא. *אף עשיתיו*, לאתערא ביה חילא דלעילא.

ד״א *כל הנקרא בשמי*, היינו דכתיב (ויקרא כג:40) *פרי עץ הדר*. *ולכבודי בראתיו*, היינו *כפות תמרים*. *יצרתיו*, היינו *וענף עץ עבות*. *אף עשיתיו*, היינו *וערבי נחל*.

[p. 177] ותקונא דהאי דאמר קרא (שם) *ולקחתם לכם ביום הראשון*, *ביום הראשון* דייקא דהוא חמישאה על עשור. אבל *ביום הראשון*, ההוא *יום ראשון* מאן הוא. אלא ההוא *יום ראשון* דנפיק לכלא במבועי דמיין נביעין ואנן בעינן ליה להאי לאמשכא ליה לעלמא.

למלכא דקטר בני נשא בקטרוי. אתת מטרוניתא אמיה, אפיקת לון לחירות, ומלכא אשגח ליקרה ויהב כלהו בידה. חמת לון כייפין וצחין, אמרה הא אפיקת לון לחירו, אתן לון מיכלא ומשתייא. כך הא יוה״כ אפיק לכלא לחירו ואנן כפני מזונא קאימנא וצחינא למשתיא. היא אעטרת למלכא, בהאי יומא ידענא דהא מיין נביעין עמה שריין, שאילנא למשתייא למאן דנפיק לן לחירו, ועל דא קרינן ליה *יום ראשון*. דא בספרא דאגדתא ושפיר הוא.

אבל בהאי יומא אברהם הוא שירותא דכלא, אי בענני יקר הוא שירותא אי במיא הוא שירותא דאברהם שארי למחפר בירי דמיא.

[p. 178] *פרי עץ הדר*, דא בירא דיצחק דיצחק אהדר ליה לקב״ה ואקרי *עץ הדר*. *פרי* דהאי *עץ הדר* ידיע.

כפות תמרים, דכתיב (תהלים צב:13) *צדיק כתמר יפרח*, ולא אשכח בינייהו פרודא ועל דא לא כתיב *וכפות תמרים* אלא *כפות* בגין דלא סליק דא בלא דא. ובהאי אתמליא ההוא באר ממיין נביעין עלאין, האי אתמלי בקדמיתא ומניה אתמלייא בירא עד דאיהו נביעא לכלא.

וענף עץ עבות, דא ענפא רברבא ותקיף דאשתרשא בשרשוי ואתעביד אילנא עלאה על כלא דאחיד בכל סטרין, *ענף* דאיהו *עץ עבות עץ* דאחיד לאבות דהא מהאי נטיל יסודא דעלמא ואתמליא לארקא בבירא. האי הוא ארקא דשקיותא.

[p. 179] *וערבי נחל*, אלין אינון תרין נחלין דמייא אתכנש בהו לארקא לצדיק. ד״א *וערבי נחל*, אלין גבורן דאחידן ביה ביצחק דאתיין מסטרא דההוא *נחל* עלאה ולא מסטרא דאבא. בג״כ צלא יאה ולא בסימא לפירין ולא עביד פירין. *וערבי נחל*, תרין קיימין דגופא קיימא עלייהו, אבל *ערבי נחל* ודאי כמה דאתמר ואלין אינון כלהו לארקא מייא לבירא.

© 2014, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

ד״א *ולקחתם לכם ביום הראשון פרי עץ הדר*, דא אברהם. *כפת תמרים*, דא יצחק. *וענף עץ עבות*, דא יעקב. [p. 180] *וערבי נחל*, אלין תרין דרגין דאמרן. ומאי דמתני האי בגין דעץ *עבות* דא יעקב דאחיד לכלהו חלקין. ודאי דא יעקב אבל הא אוקימנא *פרי עץ הדר* בירא דיצחק ודא גבורה תתאה. *כפת תמרים*, *כפת* חסר קשורא דאתקשר בבירא כד״א (דניאל ג:21) *כפיתו בסרבליהון*, בגין דאלין לא סלקין דא בלא דא. *וענף עץ עבות*, ענפא הוא עלאה דאתעביד *עץ עבות* ואחיד לכל סטרין כמה דאתמר. *וערבי נחל*, דא יצחק בכל סטרוי דאחידן בסטרא *דנחל* ולא בסטרא דאבא דתנינן אע״ג דבהאי *נחל* דינא לא אשתכח דינין מתערין מינה.

ורב המנונא פריש *וערבי נחל*, אינון תרין קיימין כדקאמרן דמיין נפקין מנייהו, ושפיר אבל הא חזינן דתרין דרגין אלין דקיימי על דרגא דצדיק איבא וכנישו דברכאן נפקי מנייהו, *וערבי נחל* לא נפקי מנייהו איבא ולא טעמא ולא ריחא, והא אוקימנא וכלא שפיר.

[p. 181] ועל דא אתרוג **[ח״א רכא ע״א]** בשמאלא לקביל לבא, לולב בימין *כפת* בכלא וקשיר בכלא דהא צדיק *כפות* הוא לכל סטרין ודא הוא קשורא דמהימנותא.

ובספרא דאגדתא שפיר קאמר דכלהו אלין אינון אושפיזין דזמינין עמא קדישא בהאי יומא דבעייא לאשתכחא בהו כיון דזמין לון ובהו בעי ב״נ למלכא בעותיה. זכאין אינון ישראל דידעין ארחוי דמלכא קדישא וידעין ארחי דאורייתא למהך באורח קשוט למזכי בהו בעלמא דין ובעלמא דאתי.

ביומא דא נפקי ישראל בסימני רשימא מבי מלכא בגין דאינון נצחי דינא. ומה סימנין אינון, סימני מהימנותא חותמא עלאה דמלכא.

[p. 182] לתרי בני נשא דעאלו לדינא קמי מלכא ולא ידעו כל עמא מאן מנייהו נצח דינא. נפק חד לגיון מבי מלכא שאילו ליה, אמר לו ההוא דיפיק בידוי סימני מלכא הוא נצח דינא. כך כל עלמא עאלין לדינא קמי מלכא עלאה ודאין לון מלכא מיומא דראש השנה ועד יום הכפורים עד חמשא עשרה יומין לירחא ובין כך אשתכחו ישראל זכאין כלהו בתיובתא טרחי בסכות בלולב ואתרוג ולא ידעי מאן נצח דינא. מלאכי עלאי שאילו מאן נצח דינא. קב״ה אמר לון אינון דמפקי בידייהו סימנין דילי אינון נצחין דינא. בהאי יומא נפקי ישראל ברשימא דמלכא בתושבחתא בהלילא ועאלין בסכות אתרוג בשמאלא לולב בימינא, חמאן כלהו לישראל רשימין ברשימין קדישין, פתחי ואמרי (תהלים קמד:15) *אשרי העם שככה לו אשרי העם שיי׳ אלהיו*.

עד כאן חדוותא דכלא חדוותא דאושפיזין ואפילו אומות העולם חדאן בחדוותא ומתברכאן מינן ועל דא קרבנין בכל יומא עלייהו לאטלא עלייהו שלם ויתברכון בגינן. מכאן

© 2014, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

ולהלאה יומא חד דמלכא עלאה דחדי בהו בישראל דכתיב (במדבר כט:35) *ביום השמיני עצרת תהיה לכם*, דהא יומא דא ממלכא הוא בלחודוי, חדוותא דיליה בהו בישראל.

[ח״ג קד ע״ב] *למלכא* דזמין אושפיזין, אשתדלו בהו כל בני היכליה. לבתר אמר מלכא עד כאן אנא ואתון אשתדלנא באושפיזין וקרבתון קרבנין על שאר עמין כל יומא, מכאן ולהלאה אנא ואתון נחדי יומא חד הה״ד *ביום השמיני עצרת תהיה לכם*, *לכם* לקרבא קרבנין עלייכו.

[p. 183] אבל אושפיזי מהימנותא במלכא משתכחי תדירא וביומא דחדוותא דמלכא כלהו מתכנפי עמיה ומשתכחי, ועל דא כתיב *עצרת כנישו*. והאי יומא יעקב הוא רישא לחדוותא וכל אינון אושפיזין חדאן עמיה ועל דא כתיב (דברים לג:29) *אשריך ישראל מי כמוך וגו׳*, וכתיב (ישעיה מט:3) *ויאמר לי עבדי אתה ישראל אשר בך אתפאר*.

ויקחו אליך שמן זית זך כתית למאור להעלות נר תמיד. א״ר אלעזר הא אוקמוה אבל אסמיך קב״ה פרשתא דא לפרשת מועדים, אלא כלהו בוסינין עלאין כלהו בוסינין לאדלקא משח רבות עלאה והא אתמר דעל ידייהו דישראל מתברכין עלאין ותתאין ואדליקו בוסינין כמא דאוקמוה וכתיב (משלי כז:9) *שמן וקטרת ישמח לב*, חדוותא **[קה ע״א]** דעלאין ותתאין.

[p. 184] רבי אבא פתח (תהלים לב:11) *שמחו ביי׳ וגילו צדיקים וגו׳*. *שמחו ביי׳* כד״א (שם קיח:24) *זה היום עשה יי׳*, ואוקמוה דהא בקב״ה בעי למחדי ליה ולאנהרא ליה אנפין וישתכח בר נש בחדוותא עמיה בגין דההוא חדווא דקב״ה הוי הה״ד *נגילה ונשמחה בו*, *בו* ביומא, *בו* בקב״ה וכלא חד מלה.

שמחו ביי׳, כד דינין אתכפיין ורחמי אתערו. וכד מתערי רחמי כדין *וגילו צדיקים* כתיב, צדיק וצדק אתברכאן כחדא דאקרון *צדיקים* כמה דאתמר דהא אלין מתברכאן לעלמין וחדאן לעלמין כלהו.

והרנינו כל ישרי לב, אלין בני מהימנותא דאתקשרי בהו.

ת״ח מאן דאמר דלא בעיא עובדא בכלא או מלין לאפקא לון ולמעבד קלא בהו תיפח רוחיה. והא הכא אוכח ופרשתא דא אדלקות בוסיניא וקטרת בוסמין כחדא בגין דכתיב *שמן* [p. 185] *וקטרת ישמח לב*, ובהאי ובעובדא דא אשתכח אדלקותא לעילא וחדוותא לעילא ואתקשרותא כחדא כדקא יאות, ובעובדא דלתתא אתער עובדא לעילא.

אמר ר׳ יהודה מזבח דלתתא אתער מזבח אחרא, כהן דלתתא אתער כהן אחרא, בעובדא דלתתא אתער עובדא דלעילא.

© 2014, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

ר׳ יוסי ור׳ יצחק הוו אזלי באורחא. אמר ר׳ יוסי לר׳ יצחק כתיב (ישעיה נח:13) *וקראת לשבת ענג ולקדוש יי׳ מכובד וכבדתו מעשות דרכיך ממצוא חפצך ודבר דבר. וכבדתו מעשות דרכיך* שפיר, אבל *ממצוא חפצך ודבר דבר* מהו ומאי גריעותא הוא לשבת.

[p. 186] א״ל ודאי גריעותא הוא דלית לך מלה ומלה דנפיק מפומא דבר נש דלית ליה קלא וסלקא לעילא ואתער מלה אחרא. ומאי הוא, ההוא דאקרי חול לעילא מאינון יומין דחול, וכד אתער חול ביומא קדישא גריעותא הוא ודאי וקב״ה וכנסת ישראל שאלי עליה מאן הוא דבעי לאפרשא זווגא דילן, מאי בעי חול הכא. עתיקא קדישא לא אתחזי ולא שרייא על חול.

בגין כך הרהור מותר. מאי טעמא, בגין דהרהור לא עביד מדי ולא אתעביד מניה קלא ולא סליק. אבל בתר דאפיק מלה מפומיה ההוא מלה אתעביד קלא ובקע אוירין ורקיעין וסלקא לעילא ואתער מלה אחרא, ועל דא *ממצוא חפצך ודבר דבר* כתיב. ומאן דאפיק מלה קדישא מפומיה מלה דאורייתא אתעביד מניה קלא וסליק לעילא ואתערו קדושי מלכא עלאה ומתעטרן ברישיה וכדין אשתכח חדוותא לעילא ותתא.

א״ל ודאי הכי הוא והא שמענא מלה, אבל מאן דשארי בתעניתא בשבת עביד גריעותא לשבת או לא. אי תימא דלא עביד גריעותא הא סעודתי מהימנותא בטיל מניה ועונשיה סגי, הא חדוותא דשבת בטיל מניה.

[p. 187] א״ל מלה דא שמענא דדא הוא דאשגיחן עליה מלעילא מכל בני עלמא בגין דהאי יומא חדוותא הוא לעילא ותתא חדווא דכל חדוון חדוותא דכל מהימנותא ביה אשתכח, ואפילו רשעים דגיהנם נייחין בהאי יומא. והאי בר נש לית ליה חדווא לית ליה נייחא ושניא דא מכל עלאין ותתאין, כלא שאלין עליה מאי שניא דפלוני הוא בצערא.

ובשעתא דעתיקא קדישא אתגלי בהאי יומא ואשתכח האי בצערא צלותיה סלקא וקיימא קמיה וכדין אתקרעו כל גזרי דינין דאתגזרו עליה ואפילו אסתכמו בבי דיני דמלכא עליה לביש כלא אתקרע בגין דבשעתא דעתיקא אתגלייא כל חירו וכל חידו אשתכח בגין דאתגליא בהלולא דמלכא.

ועל דא תנינן קורעין לו גזר דינו של שבעים שנה. מאן שבעים שנה, אלא אע״ג דאסתכמו עליה כל אינון שבעין כתרי מלכא דהוא אתחזי בהו כלא אתקרע בגין דעתיקא קדישא נטיל ליה לבר נש, והני **[קה ע״ב]** מילי כד מתערי עליה בחלמא בליליא דשבתא.

למלכא דעביד הלולא לבריה וגזר חדווא על כלא. בהאי יומא דהלולא כל עלמא הוו חדאן ובר נש חד [p. 188] הוה עציב תפיש בקולרא. אתא מלכא לחדווא חמא כל עלמא חדאן כמה דאיהו גזר, זקף עינוי חמא ההוא בר נש תפיש בקולרא עציב. אמר ומה כל בני עלמא חדאן בהלולא דברי ודא תפיש בקולרא. מיד פקיד ונפקי ליה ושארו ליה מקטרוי.

© 2014, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

כך האי דשארי בתעניתא, כל עלמא חדאן ואיהו עציב והא אתפש בקולרא. בשעתא דעתיקא קדישא אתגלייא בהאי יומא ואשתכח האי בר נש תפיש בקולרא אע״ג דאסתכמו עליה כל אינון שבעין שנין דאמרן כלא אתקרע ולא שארי עליה דינא. ביומא אחרא אית ביה רשו למקרע ליה בההוא יומא, כ״ש שבת. דלית לך יום דלא אשתכח ביה חילא ומאן דשארי בתעניתא דחלמא בההוא יומא לא סליק ההוא יומא עד דקרע דיניה אבל לאו דשבעים שנה כיומא דשבת. בגין כך בההוא יומא ממש ולא ביומא אחרא דלית רשו ליומא על יומא אחרא. כל יומא מה דאיערע ביומיה עביד, דלא איערע ביומיה לא עביד, ועל דא לא לבעי ליה לאיניש לסלקא ליה מיומא דא ליומא אחרא, ובגין כך *דבר יום ביומו* תנינן ולא *דבר יום* ליומא אחרא.

תא חזי לאו למגנא מתערי ליה בחלמא בגין למתבע עליה רחמי. ווי לההוא דלא מתערי עליה ולא אודעי ליה בחלמא דהא אקרי *רע* ובגיני כך (תהלים ה:5) *לא יגורך רע*, וכתיב (משלי יט:23) *בל יפקד רע*, *בל יפקד* בגין דאיהו *רע*.

[p. 189] אמר רבי יוסי תנן (ישעיה נח:13) *ממצוא חפצך*, כיון דכתיב *ממצוא חפצך* מהו *ודבר דבר*. אלא עד דגזר מלה כדקא יאות וימלל ליה. ודאי כך הוא ברירא דמלה משמע דכתיב *ודבר דבר*. זכאין אינון ישראל בעלמא דין ובעלמא דאתי, עלייהו כתיב (שם סג:8) *ויאמר אך עמי המה בנים לא ישקרו ויהי להם למושיע*.

ויצא בן אשה ישראלית והוא בן איש מצרי בתוך בני ישראל וינצו במחנה בן הישראלית ואיש הרשראלי. *ויצא*, רבי יהודה אמר נפק מכללא דכלא, נפק מכללא דמהימנותא ונפק מכללא דחולקא דישראל.

וינצו במחנה, מכאן אוליפנא כל מאן דאתי מזוהמא דזרעא לסוף גליא ליה קמי כלא. מאן גרים ליה, זוהמא דחולקא בישא דאית ביה דלית ליה חולקא בכללא דישראל.

[p. 190] רבי חייא פתח (משלי כה:2) *כבוד אלהים הסתר דבר וכבוד מלכים חקור דבר*. *כבוד אלהים הסתר דבר*, דלית רשו לבר נש לגלאה מלין סתימין דלא אתמסרו לאתגלייא, מלין דחפא לון עתיק יומיא כד״א (ישעיה כג:18) *לאכול לשבעה ולמכסה עתיק*. *לאכול לשבעה*, עד ההוא אתר דהורשית ולא יתיר, ועכ״ד *ולמכסה עתיק*, *ולמכסה עתיק* ודאי.

דבר אחר *לאכול לשבעה*, אינון חברייא דידעין ארחין ושבילין למיהך בארח מהימנותא כדקא יאות כגון דרא דר׳ שמעון שארי בגויה. *ולמכסה עתיק*, מדרין אחרנין דהא כלהון לא אתחזו *לאכול לשבעה* ולאתגלייא מלין בגווייהו אלא *למכסה עתיק* כד״א (קהלת ה:5) *אל תתן את פיך לחטיא את בשרך*. ביומוי דר׳ שמעון הוה אמר בר נש לחבריה פתח פיך ויאירו דבריך, בתר דשכיב [p. 191] הוו אמרי *אל תתן את פיך לחטיא את בשרך*. ביומוי *לאכול לשבעה*, בתר

© 2014, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

דשכיב *ולמכסה עתיק* דחברייא מגמגמי ולא קיימין במלין. דבר אחר *לאכול לשבעה*, באינון מלין דאתגליין, *ולמכסה עתיק*, באינון מלין דאתחפיין. **[קו ע״א]**

ויקוב בן האשה הישראלית את השם. מהו *ויקוב*. רבי אבא אמר *ויקוב* ודאי כד״א (מלכים ב יב:10) *ויקוב חור בדלתו*, נקיב מה דהוה סתים.

ושם אמו שלומית בת דברי, עד כאן סתים שמא דאמיה, כיון דכתיב *ויקוב* נקיב שמא דאימיה.

[p. 192] אמר רבי אבא אי לאו דבוסינא קדישא קיימא בעלמא לא ארשינא לגלאה. מכאן ולהלאה לא אתיהיב מלה דא אלא לחברייא דאינון בין מחצדי חקלא, ואי לא תיפח רוחיהון דאינון דאתיין לגלאה לאינון דלא ידעי.

ת״ח כתיב *וינצו במחנה בן הישראלית ואיש הישראלי*, האי קרא הא אוקמוה אבל דא בר אינתו אחרא דאבוה בעלה דשלומית הוה, וכיון דאתא ההוא מצראה עלה בפלגות ליליא ותב לביתא וידע מלה אתפרש מנה ולא אתא עלה ונטל אינתו אחרא ואוליד להאי ואקרי *איש הישראלי* ואחרא *בן הישראלית*. [p. 193] אי אינון נצו כחדא מאי קא בעי הכא שמא קדישא ואמאי קלל שמא קדישא. אלא *איש הישראלי* אמר מלה מאמיה מגו קטטה, מיד *ויקוב בן האשה הישראלית* כד״א *ויקוב חור בדלתו*. רזא דמלה נטל ה׳ דשמא קדישא ולייט לאגנא על אמיה ודא הוא נקיבא דאיהו נקיב שמא קדישא ולמחצדי חקלא אתמר, ורזא דמלה (משלי ל:20) *כן דרך אשה מנאפת וגו׳*. זכאה חולקהון דצדיקייא דידעין מלה ומכסיין ליה, ועל דא אתמר (שם כה:9) *ריבך ריב את רעך וסוד אחר אל תגל*.

[p. 194] ה׳ בתראה הות נוקבא דינקא בתרין סטרין, בגין כך נטלא זיינין דמלכא לנקמא נקמהא, *הוצא את המקלל*, ועל דא כתיב *איש אמו ואביו תיראו*, דחילו דאמא אקדים לאבא. זכאין אינון ישראל בעלמא דין ובעלמא דאתי.

איש איש כי יקלל אלהיו ונשא חטאו. רבי יהודה אמר הא אוקמוה אבל *כי יקלל אלהיו* כתיב, בגין דאמר *אלהיו* סתם *ונשא חטאו* דהא לא ידעינן מאן הוא *אלהיו* מאן דחלא דיליה או חד מן השרים או חד מן ככביא או מדברי עלמא.

א״ר יוסי אי צדיק גמור הוא לא יתער מלה, וכיון דאתער מלה דא חיישינן מינות אזדריקת ביה ולא ימות על דא בגין דאיהו מלה סתים.

רבי יהודה אמר דאין ליה לטב דהא אמר אלהי, יכיל למטען אלהי דהוה עד השתא ואתמשכנא אבתריה בלבאי והשתא אהדרנא לקבלי מהימנותא עלאה. אבל אי אמר ייי׳ אלהי

© 2014, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

או יי' ונקיב ליה [p. 195] בשמא הא לית ליה למטען בהאי בגין דדא הוא מהימנותא דכלא וכל את ואת דשמא דא קדישא סלקא לשמא.

ד"א *ויקוב בן האשה הישראלית את השם ויקלל*. ר' יצחק אמר אמאי. אלא כמא דאוקמוה אבל ההוא *איש הישראלי* בעלה דשלומית הוה.

רבי יהודה אמר בריה דבעלה דשלומית מאנתו אחרא הוה.

א"ר יצחק נצו כחדא ואי"ל מאימיה וכי אבוי הוה דאתקטיל בשמא קדישא כמא דאוקמוה, כתיב (שמות ב:14) *הלהרגני אתה אומר*, דהא בשמא קדישא קטיל ליה משה ועל דא אושיט מלה לקבליה. [p. 196] ודא הוא דכתיב *ויקוב בן האשה הישראלית את השם ויקלל ויביאו אותו אל משה*. אמאי, בגין דמטא לגביה דמשה על דקטיל לאבוי בשמא קדישא, בגין כך *ויביאו אותו אל משה*. כיון דחמא משה מיד *ויניחוהו במשמר וגו'* ואבא וברא נפלו בידא דמשה.

איש איש כי יקלל אלהיו ונשא חטאו. רבי יצחק פתח (תהלים פא:9-10) *שמע עמי ואעידה בך ישראל אם תשמע לי, לא יהיה בך אל זר ולא תשתחוה לאל נכר*. כיון דכתיב *לא יהיה בך אל זר* מאי *ולא תשתחוה לאל נכר*. **[קו ע"ב]** אלא דלא ייעול בר נש ליצר הרע דכל מאן דאתי לאתחברא ביה *אל זר* שריא בגויה דהא כד אתחבר ב"נ בגויה מיד אתי לאעברא על פתגמי אורייתא אתי לאעברא על מהימנותא דשמא קדישא ואתי לבתר למסגד לטעוון אחרן. ועל דא כתיב *לא יהיה בך אל זר*, כיון ד*לא יהיה בך אל זר* לא תיתי למסגד לטעוון אחרן ולמעבר על מהימנותא דשמא קדישא הה"ד *ולא תשתחוה לאל נכר* ומהימנותא בישא דב"נ דא הוא.

ועל דא *כי יקלל אלהיו*, דיכיל למטען דהוא לייט להההוא מהימנותא בישא דשריא עליה לזמנין ואנן לא ידעינן מלוי [p. 197] אי קשוט ואי לאו ועל דא *ונשא חטאו*, אבל *ונוקב שם יי' מות יומת*.

אמר רבי יהודה אי הכי אמאי *ונשא חטאו*, ונסלח *חטאו* מבעי ליה. אלא כגון דאמר אלהי כמא דאוקימנא סתם ולא פריש.

רבי חייא אמר *כי יקלל אלהיו*, סתם ולא פריש דהא ודאי *ונשא חטאו*, אבל *ונוקב שם יי' מות יומת*, דהא הכא תלייא מהימנותא דכלא ולית ליה רשו למטען עליה כלל.

אמר רבי יוסי ודאי מהימנותא דא מהימנותא דעלאי ותתאי, על דא קיימין עלמין כלהו, באת חד זעירא תליין אלף אלפין ורבוא רבוון עלמין דכסופין, ועל דא תנינן אתוון אלין קשירן אלין באלין וכמה אלף ורבוון עלאין תליין בכל את ואת ואסתליקו ואתקשרו במהימנותא ואתגלייא וסתים בהו מה דלא אדבקו עלאין ותתאין, אורייתא בהו תלייא עלמא דין ועלמא

© 2014, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

דאתי, הוא ושמיה חד הוא. ועל דא כתיב (תהלים לט:2) *אמרתי אשמרה דרכי מחטוא בלשוני*, וכתיב (קהלת ה:5) *אל תתן את פיך לחטיא את בשרך*.

[p. 198] רבי חזקיה פתח (שמות יט:13) *לא תגע בו יד כי סקול יסקל או ירה יירה אם בהמה אם איש לא יחיה במשוך היובל וגו'*. ומה טורא דסיני דאיהו טורא כשאר טורי עלמא בגין דאתחזי עליה יקרא דמלכא קדישא כתיב *לא תגע בו יד כי סקול יסקל או ירה יירה*, מאן דקריב למלכא לא כ"ש. ומה טורא דסיני דיכיל ב"נ לאושיט ביה ידא ארח יקר בדחילו כתיב *לא תגע בו יד* סתם ואפילו בארח יקר, מאן דאושיט ידיה בארח קלנא לקביל מלכא לא כל שכן.

רבי ייסא פתח (שם ג:5) *ויאמר אל תקרב הלום של נעליך מעל רגליך כי המקום אשר אתה עומד עליו וגו'*. ומה משה דמן יומא דאתיליד זיהרא קדישא עלאה לא אעדיו מניה כתיב ביה *אל תקרב הלום*, אמר ליה משה עד כען לא אנת כדאי לאשתמשא ביקרי *של נעליך*, ומה משה כך דהוה קריב בדחילו בקדושה, מאן דקריב בארח קלנא לגבי מלכא על אחת כמה וכמה.

[p. 199] רבי אבא אמר *איש איש כי יקלל אלהיו ונשא חטאו*. ת"ח כד ישראל הוו במצרים היו ידעי בהו באינון רברבי עלמא דממנן על שאר עמין וכל חד וחד הוה ליה דחלא בלחודיה מנייהו. כיון דאתקשרו בקשרא דמהימנותא וקריב לון קב"ה לפולחניה אתפרשו מנייהו וקריבו לגבי מהימנותא עלאה קדישא, ובגין כך כתיב *איש איש כי יקלל אלהיו*, אע"ג דפולחנא נוכראה הוא כיון דאנא פקידת לון ממנן לדברא עלמא מאן דלייט ומבזה לון *ונשא חטאו* ודאי דהא ברשותי קיימין ואזלין ומדברין בני עלמא. אבל *ונוקב שם יי' מות יומת*, לאו *ונשא חטאו* כמא לאלין אלא *מות יומת*. *מות יומת*, *מות* בעלמא דין *יומת* בעלמא דאתי. לאלין *ונשא חטאו* בגין דמבזה עובדי ידי מבזה לשמשי דאנא פקידית ואסיר הוא אבל מיתה לא אתחייב בהו.

ר' שמעון הוה אזיל בארחא והוו עמיה רבי אלעזר ורבי אבא ורבי יהודה ורבי חייא ורבי יוסי. מטו לחד טיקלי דמיא, פוסקרא רבי יוסי בקטפוי לגו מייא, אמר **[קז ע"א]** קטורא דקוסטי דמיא ולואי ולא שכיח.

[p. 200] א"ל ר' שמעון אסיר לך, שמשא דעלמא הוא ואסיר לאנהגא קלנא בשמשא דקב"ה וכ"ש דאינון עובדי קשוט.

פתח ואמר (בראשית א:31) *וירא אלהים את כל אשר עשה והנה טוב מאד*. בנימוסי דקיסטרא עלאה שכיח. *וירא אלהים את כל אשר עשה* סתם ואפילו נחשים ועקרבים ויתושין

© 2014, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

ואפילו אינון דאתחזון מחבלי עלמא בכלהו כתיב *והנה טוב מאד*, כלהו שמשי עלמא מדברי עלמא ובני נשא לא ידעי.

[p. 201] עד דהוו אזלי חמו חד חויא מדבר קמייהו. אמר ר' שמעון ודאי דא אזיל לארחשא לן ניסא. רהט ההוא חויא קמייהו וקטר בחד אפעה בקיטרא דאורחא, נצון חד בחד ומיתו. כד מטון חמו לון לתרוייהו שכיבין בארחא. אמר ר' שמעון בריך רחמנא דרחיש לן ניסא דהא כל מאן דיסתכל בהאי כד איהו בקיומיה או הוא יסתכל בבר נש לא ישתזיב ודאי כ"ש אי קרב בהדיה. קרא עליה (תהלים צא:10-11) *לא תאונה אליך רעה ונגע לא יקרב באהלך, כי מלאכיו יצוה לך לשמרך בכל דרכיך*, ובכלא עביד קב"ה שליחותא דיליה ולית לן לאנהגא קלנא בכל מה דאיהו עבד ועל דא כתיב (שם קמה:9-10) *טוב יי' לכל ורחמיו על כל מעשיו*, וכתיב *יודוך יי' כל מעשיך*.

רבי שמעון פתח (שיר ב:1) *אני חבצלת השרון שושנת העמקים*, כמה חביבה כנסת ישראל קמי קב"ה דקב"ה משבח לה והיא משבחת ליה תדיר וכמה משבחין ומזמרין אתקנת ליה למלכא תדיר. זכאה חולקהון דישראל דאחידן בעדבא דחולקא קדישא כמא דכתיב (דברים לב:9) *כי חלק יי' עמו יעקב חבל נחלתו*.

[p. 202] *אני חבצלת השרון*, דא כנסת ישראל דאתקרי *חבצלת* דקיימא בשפירו דנוי בגנתא לאתנטעא. *השרון*, דהיא שרה ומשבחת ליה למלכא עלאה.

ד"א *אני חבצלת השרון*, דבעייא לאשקאה משקיו דנחלא עמיקא מבועא דנחלין כד"א *והיה השרון לאגם מים*.

שושנת העמקים, דקיימא בעמיקתא דכלא. *שושנת העמקים*, מאן אינון *עמקים*, כד"א (תהלים קל:1) *ממעמקים קראתיך יי'*.

חבצלת השרון, מההוא אתר דשקיו דנחלין נפקין ולא פסקין לעלמין. [p. 203] *שושנת העמקים*, *שושנה* מההוא אתר דאקרי עמיקא דכלא סתים מכל סטרין.

ת"ח בקדמיתא ירקרוקת ירוקא *כחבצלת* דטרפין ירוקין, לבתר *שושנת* סומק בגוונין חוור וסומק. *שושנת*, בשית טרפין. *שושנת*, דשניאת גוונהא ואשתניאת מגוונא לגוונא.

שושנת, בקדמיתא *חבצלת*, בזמנא דבעייא לאזדווגא ביה במלכא אקרי *חבצלת*. בתר דאתדבקת ביה במלכא באינון נשיקין אקרי *שושנה* בגין דכתיב (שיר ה:13) *שפתותיו שושנים*.

שושנת העמקים, דהיא שניית ומשניאת גוונהא זמנין לטב זמנין לביש, זמנין לדינא זמנין לרחמי.

© 2014, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

(בראשית ג:6) *ותרא האשה כי טוב העץ למאכל וכי תאוה הוא לעינים ונחמד העץ להשכיל ותקח מפריו ותאכל*. ת״ח דהא בני נשא לא ידעין ולא משגיחין ולא מסתכלי, בשעתא דברא קב״ה לאדם ואוקיר ליה ביקירו עלאה בעא מיניה לאתדבקא ביה בגין דישתכח יחידאי ובלבא יחידאי ובאתר דדביקותא יחידאי דלא אשתני ולא מתהפך לעלמין, בההוא קשורא דמהימנותא דכלא ביה אתקשר הה״ד *ועץ החיים בתוך הגן*. [p. 204] לבתר סאטו מאורחא דמהימנותא ושבקו אילנא יחידאה עלאה מכל אילנין ואתו לאתדבקא באתר דמשתני ומתהפך מגוונא לגוונא ומטב לביש ומביש לטב ונחתו מעילא לתתא ואתדבקו לתתא בשנויין סגיאין ושבקו עלאה דכלא דהוא חד ולא אשתני לעלמין הה״ד (קהלת ז:29) *אשר עשה האלהים את האדם ישר והמה בקשו חשבונות רבים*, *והמה בקשו חשבונות רבים* ודאי. כדין אתהפך לבייהו בההוא סטרא ממש זמנין לטב זמנין לביש, זמנין לרחמי זמנין לדינא **[קז ע״ב]** כההוא מלה דאתדבקו בה ודאי, *המה בקשו חשבונות רבים* ואתדבקו בהו.

א״ל קב״ה שבקת חיי ואתדבקת במותא. חיי דכתיב *ועץ החיים בתוך הגן*, *עץ* דאקרי *חיים* דמאן דאחיד ביה לא טעים מותא לעלמין. ואתדבקת באילנא אחרא, הא ודאי מותא הוא לקבלך הה״ד (משלי ה:5) *רגליה יורדות מות*, וכתיב (קהלת ז:26) *ומוצא אני מר ממות את האשה*. ודאי באתר דמותא אתדבק ושבק אתר דחיי, בגין כך אתגזר עליה ועל כל עלמא מותא.

אי הוא חטא כל עלמא מאי חטאו. אי תימא כל בריין אתו ואכלו מאילנא דא ואתרמיס מכלא, לאו הכי אלא בשעתא דאדם קאים על רגלוי חמו ליה בריין כלהו ודחילו מקמיה והוו נטלין בתריה כעבדין קמי מלכא והוא אמר לון אנא ואתון (תהלים צה:6) *בואו נשתחוה ונכרעה נברכה לפני יי׳ עושנו*, וכלהו אתו אבתריה. [p. 205] כיון דחמו דאדם סגיד להאי אתר ואתדבק ביה כלהו אתמשכו אבתריה וגרים מיתה ליה ולכל עלמא.

וכדין אשתני אדם לכמה גוונין זמנין טב זמנין ביש, זמנין רוגזא זמנין נייחא, זמנין דינא זמנין רחמי, זמנין חיי זמנין מותא ולא קאים בקיומא תדיר בחד מנייהו בגין דההוא אתר גרמא ליה ועל דא אקרי *חרב המתהפכת*, *המתהפכת* מסטרא דא לסטרא דא מטב לביש מרחמי לדינא משלם לקרבא, *מתהפכת* היא לכלא, *טוב ורע* דכתיב *ומעץ הדעת טוב ורע לא תאכל ממנו*.

ומלכא עילאה לרחמא על עובדי ידוי אוכח ליה ואמר ליה *ומעץ הדעת טוב ורע לא תאכל ממנו וגו׳*, והא לא קביל מניה ואתמשך בתר אתתיה ואתרך לעלמין דהא אתתא לאתרהא סלקא ולא יתיר ואתתא גרים מותא לכלא.

© 2014, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

ת״ח לעלמא דאתי כתיב (ישעיה סה:22) *כי כימי העץ ימי עמי*. *כימי העץ*, ההוא דאשתמודע. ביה זמנא כתיב (שם כה:8) *בלע המות לנצח ומחה יי׳ אלהים דמעה מעל כל פנים וחרפת עמו יסיר מעל כל הארץ כי פי יי׳ דבר*.

© 2014, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

פרשת בהר סיני

[p. 206] רבי אלעזר פתח (ויקרא ו:2) *זאת תורת העולה היא העולה וגו'*. האי קרא בכנסת ישראל אוקימנא דהיא סלקא ומתחברא במלכא קדישא בזווגא שלים.

היא העולה על מוקדה על המזבח כל הלילה וגו'. ת"ח כיון דעאל ליליא ותרעין סתימין דינין תתאין מתערין בעלמא ואזלין ושאטין חמרי ואתני וכלבי. חמרי הא אוקימנא וכלבי ואתני לא שאטן ולא אזלין אלא בהו עבדי חרשיא לבני נשא כגון בלעם ואוקמוה. כדין כל בני עלמא ניימין ומזבח תתאה דלבר אתוקד.

[p. 207] בפלגות ליליא אתער רוח צפון ומההוא מזבח תתאה נפיק שלהובא דאשא ותרעין אתפתחו ודינין תתאין אתכנשו בנוקבייהו, וההוא שלהובא אזיל ושאט ותרעין דגנתא דעדן אתפתחו עד דמטי ההוא שלהובא, אתפלג לכמה סטרין דעלמא ועאל **[קח ע"א]** תחות גדפוי דתרנגולא וקארי. כדין קב"ה אשתכח בין צדיקייא וכנסת ישראל משבחת ליה לקב"ה עד דאתי צפרא. כיון דאתי צפרא אשתכחו משתעין ברזא חדא ואית לה נייחא בבעלה הה"ד *על מוקדה על המזבח כל הלילה עד הבקר*, דהא בצפרא דינין ושלהובין אשתככו וכדין אתער אברהם בעלמא ונייחא הוא דכלא.

[p. 208] ת"ח כיון דעאלו ישראל לארעא לא אשתכחו בה דינין תתאין וכנסת ישראל הות בה בנייחא על כנפי דכרובים כמא דאתמר דכתיב (ישעיה א:21) *צדק ילין בה*. כדין הוות לה נייחא מכלא דהא ישראל לא ניימין עד דמקרבי קרבנא דבין הערבים ואסתליקו דינין ועולה הוה אתוקד על מדבחא וכדין הוה לה נייחא מכלא ולא אשתכח אלא אתתא בבעלה הה"ד *כי תבואו וגו' ושבתה הארץ*, נייחא ודאי. *ושבתה הארץ שבת לי"י*, *שבת לי"י* ממש.

תו פתח ר' אלעזר (שמות כא:2) *כי תקנה עבד עברי שש שנים יעבוד וגו'*, בגין דכל בר ישראל דאית ביה רשימא קדישא אית ליה נייחא בשמטה דהא דיליה הוא ההוא שמטה לנייחא ביה ודא אקרי *שבת הארץ*, ודאי חירו אית בה נייחא בה. כמא דשבת נייחא הוא דכלא ה"נ שמטה נייחא דכלא נייחא הוא דרוחא וגופא.

[p. 209] ת"ח ה' נייחא הוא דעלאי ותתאי, בגין כך ה' עלאה ה' תתאה, נייחא דעלאין נייחא דתתאין. ה' עלאה *שבע שנים שבע פעמים*, ה' תתאה *שבע שנים* בלחודייהו, דא שמטה דא יובלא, וכד מסתכלין מלי כלא חד. בגין כך *ושבתה הארץ*, בההוא נייחא דארעא אצטריכו עבדין נייחא ובגין כך *ובשביעית יצא לחפשי חנם*.

© 2014, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

חנם, מהו *חנם*, דלא יהיב למאריה כלום. [p. 210] אלא דא רזא, הכי אוליפנא כתיב (במדבר יא:5) *זכרנו את הדגה אשר נאכל במצרים חנם*, בלא ברכה דלא הוה עלנא במצרים עול דלעילא.

ת״ח עבדין פטורין מעול מלכותא דלעילא ועל דא פטורין מן המצות. מאי עול מלכות שמים, אלא כהאי תורא דיהבין עליה עול בקדמיתא בגין לאפקא מניה טב לעלמא, ואי לא קביל עליה ההוא עול לא עביד מדי. הכי נמי אצטריך ליה לב״נ לקבלא עליה עול בקדמיתא ולבתר דיפלח ביה בכל מה דאצטריך, ואי לא קביל עליה האי בקדמיתא לא יכיל למפלח, [p. 211] הה״ד (תהלים ב:11) *עבדו את יי׳ ביראה*. מהו *ביראה*, כד״א (שם קיא:10) *ראשית חכמה יראת יי׳*, ודא מלכות שמים ובגין כך עול מלכות שמים ועל דא האי בקדמיתא דכלא. מאן אוכח, תפלה בקדמיתא של יד, בגין דבהאי עייל לשאר קדושא ואי האי לא אשתכח לגביה לא שריא ביה קדושא לעילא, בגין כך (ויקרא טז:3) *בזאת יבוא אהרן אל הקדש וגו׳* כתיב.

והאי עול לא שריא במאן דאיהו כפית באחרא ועל דא עבדין פטורין מעול מלכות שמים, ואי מהאי עול פטורין מכל שאר פטורין דהא שאר לא שריא עליה דב״נ עד דאשתכח גביה האי עול, ובגין כך הוו אכלי ישראל במצרים *חנם*. אוף הכא *יצא לחפשי חנם* דהא עבדא הוה וכל מה דעביד *חנם* הוא בלא עול מלכות שמים, ואע״ג ד*חנם* הוו עובדוהי *יצא לחפשי* ויהא ליה נייחא.

[p. 212] לבתר דאיהו בחירו ואשתכח ביה נייחא יהבין עליה עול מההוא אתר דאפיק ליה לחירו. ואי ב״נ יסרב למיפק לחירו כד״א *ואם אמור יאמר העבד אהבתי את אדוני את אשתי ואת בני לא אצא חפשי* הא ודאי פגים ליה להאי אתר דשביק עול מלכותא דלעילא ונטיל עול דמאריה. ועל דא מה כתיב, *והגישו אדניו אל האלהים והגישו אל הדלת או אל המזוזה וגו׳*. *והגישו אדניו אל האלהים*, *אל האלהים* סתם לגבי ההוא דפגים ליה דהו״נ *אלהים* אקרי. ולאן אתר יתקריב לגביה, *אל הדלת או אל המזוזה* **[קח ע״ב]** בגין דהאי אתר פתחא הוא דלעילא *ומזוזה* אקרי והא אתמר. וכיון דאיהו אכוון לאפגמא להאי אתר ההוא פגימו אשתאר בהדיה ביה בגופיה הה״ד *ורצע אדניו את אזנו במרצע ועבדו לעולם*, יהוי עבדא תחות רגלוי דמאריה עד שתא דיובלא.

את אזנו, אמאי. הא אוקמוה אבל שמיעה תלי בהאי אתר, עשייה לעילא, ובגין דישראל כד קריבו לטורא דסיני והוו ברחימו דלבייהו לאתקרבא לקב״ה אקדימו עשייה [p. 213] לשמיעה דהא שמיעה בקדמיתא ולבתר עשייה. שמיעה בהאי שמיטה תלי, ועל דא הוא פגים להאי שמיעה, אתפגים שמיעה דיליה וישתאר פגימו ביה, ולא ישתאר הוא עבדא למאריה עד דיתקרב לההוא אתר דפגים ויתפגים הוא קמיה וישתאר ביה ההוא פגימו, ובגין כך *והגישו אדניו אל האלהים* סתם כמא דאוקימנא ועל דא *ושבתה הארץ וגו׳*.

© 2014, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

שש שנים תזרע שדך וגו׳ ובשנה השביעית שבת שבתון יהיה לארץ שבת ליי׳, והא אוקמוה דכתיב (שמות כג:10) *והשביעית תשמטנה ונטשתה וגו׳*. מ״ט *ואכלו אביוני עמך*, בגין דמסכני בהאי אתר תליין ובגין כך שביק לון למיכל. [p. 214] ועל דא מאן דרחים למסכנא יהיב שלמא בכנסת ישראל ואוסיף ברכתא בעלמא ויהיב חידו וחילא לאתר דאתקרי צדקה לארקא ברכתא לכנסת ישראל ואוקימנא.

[קי ע״ב] *וכי תאמרו מה נאכל וגו׳*. ר׳ יהודה פתח (תהלים לז:3) *בטח ביי׳ ועשה טוב שכן ארץ ורעה אמונה*. לעולם להוי ב״נ זהיר במאריה וידבק לביה במהימנותא עלאה בגין דיהוי שלים במאריה דכד להוי שלים ביה לא יכלין לאבאשא ליה כל בני עלמא.

ת״ח *בטח ביי׳ ועשה טוב*. מאי *ועשה טוב*, אלא הכי תנינן בעובדא דלתתא יתער עובדא דלעילא, והא אוקמוה *ועשיתם אותם*, כביכול אתון תעבדון להון בגין דההוא אתערותא דלכון דאתון עבדין לתתא אתער לעילא, ועל דא *ועשה טוב* כתיב [p. 215] ואין *טוב* אלא *צדיק* דכתיב (ישעיה ג:10) *אמרו צדיק כי טוב*. כיון דאתון עבדין האי ודאי האי *טוב* אתער כדין *שכן ארץ ורעה אמונה* וכלא חד.

שכן ארץ, *ארץ* עלאה דהא לית לך בעלמא דיכול למשרי בהדה עד דיתער האי *טוב* לגבה. כיון דיתער ליה כביכול הוא עביד ליה וכדין *שכן ארץ*, שרי בגווה איכול איבה אשתעשע בהדה.

ורעה אמונה, דא *ארץ* וכלא חד כד״א (תהלים צב:3) *ואמונתך בלילות*. *ורעה אמונה*, הוי דבר לה לכל רעותך.

ואי לא תתער לקבלה האי *טוב*, אתרחק מנה ולא תקרב בהדה, לא תקרב לגו אתון נורא יקידתא, ואי תקרב בהדה בדחילו כמאן דדחיל מן מותא דהא כדין נורא דליק ואוקיד עלמא בשלהובוי. וכיון דאתער לקבלה האי *טוב* כדין שארי בגווה לא תדחל מנה אנת, כדין (איוב כב:28) *ותגזר אומר ויקם לך ועל דרכיך נגה אור*.

[p. 216] ת״ח בני מהימנותא מדברי להאי לרעותהון בכל יומא. מאן אינון בני מהימנותא, אינון דמתערי האי *טוב* לקבליה ולא חס על דיליה וידעי דהא קב״ה יהיב ליה יתיר כד״א (משלי יא:24) *יש מפזר ונוסף עוד*. מ״ט, בגין דהאי אתער ברכאן לקבליה. ולא יימא אי אתן האי השתא מאי אעביד למחר, אלא קב״ה יהיב ליה ברכאן עד בלי די כמא דאוקמוה.

ובגין כך *וכי תאמרו מה נאכל בשנה השביעית וגו׳*. מה כתיב, *וצויתי את ברכתי לכם בשנה הששית ועשת את התבואה לשלש השנים*. *ועשת*, *ועשתה* מבעי ליה, מאי *ועשת*. אלא לאפקא ה׳ דאית לה שמטה ונייחא ולא עביד עבידתא. כתיב (שמות טז:29) *ראו כי יי׳ נתן לכם*

© 2014, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

את השבת על כן הוא נותן לכם ביום הששי לחם יומים וגו׳. כגוונא דא *וצויתי את ברכתי לכם בשנה הששית וגו׳.*

[p. 217] רבי חייא ור׳ יוסי הוו אזלי בארחא, פגעו בההוא טורא, אשכחו תרי גברי דהוו אזלי. אדהכי חמו חד ב״נ דהוה אתי, אמר לון במטו מנייכו הבו לי מזונא פתא דנהמא דהני תרין יומין דתעינא במדבר ולא אכלנא מדי.

אשתמיט חד מאינון תרי גברי ואפיק מזוניה דאיהו איתי לאורחא ויהב ליה ואכיל ואשקי ליה. א״ל חבריה מה תעביד מן מזונא דהא אנא דידי אכלנא.

א״ל ומה על דידך אנא אזיל.

יתיב גביה ההוא מסכנא עד דאכל כל מה דהוה גביה וההוא נהמא יהב ליה לאורחא ואזל ליה.

א״ר חייא לא בעא קב״ה דמלה דא יתעביד על ידן.

א״ר יוסי דילמא דינא אתגזר על ההוא ב״נ ובעא קב״ה לזמנא קמיה האי בגין לשיזאבא ליה.

עד דהוו אזלי לאה ההוא גברא בארחא. א״ל חבריה ולא **[קיא ע״א]** אמינא לך דלא תתן נהמא לאחרא.

א״ר חייא לרבי יוסי הא מזונא גבן, ניהב ליה למיכל.

א״ר יוסי תבעי למיפק מניה זכותא, ניזיל ונחמי דהא ודאי בקפטורי דדא טיפסא דמותא אתאחיד ובעא קב״ה לזמנא זכותיה בגין לשזביה.

[p. 218] אדהכי יתיב ההוא ב״נ ונאים תחות חד אילנא וחבריה אתרחיק מניה ויתיב בדרך אחרא. א״ר יוסי לר׳ חייא השתא ניתיב ונחמי דודאי קב״ה בעי למרחש ליה ניסא. קמו ואוריכו.

אדהכי חמו חד טיפסא בשלהובי קאים גביה. א״ר חייא ווי על ההוא ב״נ דהשתא יימות.

א״ר יוסי זכאה ההוא ב״נ דקב״ה ירחיש ליה ניסא.

אדהכי נחת מאילנא חד חויא ובעא למקטליה, קם ההוא טיפסא עליה וקטליה, קסטר ברישיה טיפסא ואזל ליה.

א״ר יוסי ולא אמינא לך דקב״ה בעא למרחש ליה נסא ולא תפוק זכותיה מניה.

אדהכי אתער ההוא ב״נ וקם ואזל ליה, אחידו ביה ר׳ חייא ור׳ יוסי ויהבו ליה למיכל. בתר דאכיל אחזיאו ליה ניסא דרחיש ליה קב״ה.

© 2014, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

פתח ר׳ יוסי ואמר (תהלים לז:3) *בטח ביי׳ ועשה טוב שכן ארץ ורעה אמונה*. זכאה חולקיה דב״נ דעביד מדידיה דהא אתער *טוב* בכנסת ישראל. ובמה, ב*צדקה*, דכד אתער *צדקה* הא *טוב* כדין אתער לגבי כנסת ישראל. [p. 219] ועל דא כתיב (משלי י:2) *וצדקה תציל ממות*. מ״ט, בגין ד*צדקה* אילנא דחיי הוא ואתער על ההוא אילנא דמותא ונטיל לון דאחידן ביה ושזיב לון מן מותא. מאן גרים לההוא אילנא דחיי דאתער להאי, הוי אימא ההוא *צדקה* דאיהו עביד, כביכול הוא עביד ליה לעילא כד״א (תהלים קו:3) *עושה צדקה בכל עת*.

[זוהר חדש מט ע״ד] וכי *בכל עת* יכיל בר נש למעבד צדקה, אי הכי תריסר שעתי בימּמא מאן יכיל. אלא הכי אוליפנא מאן דעביד צדקה *בכל עת* עביד. מאי *בכל עת*, כד״א (ויקרא טז:2) *ואל יבא בכל עת אל הקדש* ואוקמוה.

ולא תימא בכנסת ישראל בלחודוי דאיהי עת רעווא קדישא אלא אפילו *בכל עת* דלתתא אסגי צדקה עלייהו ואתער צדקה בכולהו בעילאי ותתאי. בגין כך ישוי לביה ורעותיה ב״נ וידבק ביה בקב״ה.

[p. 220] כיון דמטו קמיה דרבי שמעון סחו ליה עובדא. אמר ומה דא בלחודוי, אפילו כל מאן דאחיד לאילנא דחיי אשתזיב בהאי עלמא ואפילו מן מותא דעלמא משאר בני נשא כ״ש מאחרא.

אמר ר׳ שמעון בכולהו איתער צדקה אילנא דחיי והאי אתר איהו מזונא לכלא. תלמידי חכמים מאי עבידתייהו, דהא אינון בצדקה אחידן וכל בני עלמא בזכותייהו ניזונין בהו ממש ואינון לא יכלין לאתזנא בהו ממש, בגין דאשתדלי באורייתא ומאן דאשתדל באורייתא אשתדל באילנא דחיי דכל בני עלמא נזונין מניה. אשתכח דת״ח מתערי מזונא לעלמא ושלמא. אי לכל בני עלמא מתערי מזונא, לון אמאי לא מתערי.

[p. 221] אלא תלמיד חכם הוא אילנא דחיי ממש ואילנא דחיי לא מתזן אלא מן העולם הבא, והעולם הבא לא אשתכח בהאי עלמא, אלא בתר דעאל לההוא עלמא כדין אתזן ביה ואתנטעו שרשוי עליה. השתא אכלי מאיבא דאילנא דחיי. ומאן איהו, ההוא אתר דאשתכח לגבי מסכנא ואיהו אקרי *פרי העץ אשר בתוך הגן*, ועי״ד אכלי מההוא פרי בהאי עלמא.

ועי״ד תנינן הם ניזונים בזרוע. מאי זרוע, דא גבורה. ואינון זמינין לעולם הבא דמזונא דהעולם הבא לאו איהו בהאי עלמא אלא צמצומא זעירא דחילא דיליה דאשתכח במתיקו דאורייתא ודא טעמי על ההוא איבא דאילנא תתאה ודא איהו חדו דתלמידי חכמים ומזונא דילהון.

© 2014, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

כיון דעברון מהאי עלמא כמה נחלין עילאין דעולם הבא סחרין לדוכתייהו וישתרשון ביה ויסתלקון לעילא לעילא, כדין (ישעיה סד:3) *עין לא ראתה אלהים זולתך יעשה* [p. 222] *למחכה לו*. מאן *יעשה*, דא יובלא ההוא דאקרי עולם הבא.

למחכה לו ודאי דלא בעיין מזונא לעלמא דא עד דאתאן למזונא דילהון. ומאי מזונא דילהון, העולם הבא. וע״ד זכאין אינון בכולא דעלייהו כתיב *עין לא ראתה אלהים זולתך וגו׳*.

© 2014, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

פרשת בחוקותי

[p. 223] **[קיב ע"א]** *אם בחקותי תלכו ואת משפטי תשמרו ועשיתם אותם*. ר' חייא פתח (מיכה ו:5) *עמי זכר נא מה יעץ בלק מלך מואב ומה ענה אותו בלעם בן בעור מן השטים ועד הגלגל למען דעת צדקות יי'*. *עמי זכר נא*, זכאה חולקא דעמא דא דמאריהון אוכח לון הכי. *עמי זכר נא*, אע"ג דאתון סטאן מאורחי *עמי* אתון דלא בעינא למעבד לכו כעובדיכון.

ר' יצחק אמר זכאה חולקא דעמא דמארייהו אמר לון (שם 3:) *עמי מה עשיתי לך ומה הלאיתיך ענה בי*. *זכר נא מה יעץ בלק מלך מואב*, בכמה מלין ועובדין אמר לשיצאה לכו מעלמא וכמה חרשין אתער לקבלייכו.

א"ר יוסי אמר לון לישראל קב"ה *זכר נא*, ווי דאנן צווחין בכל יומא וגעינן ובכינן (איכה ה:1) *זכור יי' מה היה לנו*, ולא בעי לאשגחא עלנא. הוא אמר לן בבעו *זכור נא*, אין *נא* אלא בעותא, ואנן לא אשגחנא ביה, כגוונא דא אנן צוחין *זכור יי' מה היה לנו*, (תהלים קלז:7) *זכור יי' לבני אדום*, [p. 224] (שם עד:2) *זכור עדתך קנית קדם גאלת שבט נחלתך*, (שם קו:4) *זכרנו יי' ברצון עמך*, ולא בעי לאשגחא עלן.

ר' יהודה אמר ודאי אי לאו דקב"ה אשגח עלן ודכיר לן לא יקימון ישראל יומא חד בגלותא הה"ד (ויקרא כו:44) *ואף גם זאת בהיותם בארץ אויביהם לא מאסתים ולא געלתים לכלותם להפר בריתי אתם כי אני יי' אלהיהם*, **[קיב ע"ב]** וקב"ה לא עביד לן כעובדנא.

ת"ח בלק חכים הוה ורב חרשין בעובדי ידוי יתיר מבלעם, והכי אוליפנא כל מה דבעי ב"נ בהאי עלמא בפולחנא דקב"ה בעי לאתערא בעובדא, ובעובדא דלתתא יתער עובדא דלעילא ובעובדא בעי קדושה והא אוקמוה, ובאתר דלית עובדא אית מלה ובמלה דפומא תלייא עובדא לאתערא לעילא. וכמא דבעינן לאתערא קדושה עלאה בעובדא ובמלה הכי נמי אינון דמסטרא דמסאבותא בעיין לאתערא סטרא דלהון בעובדא ובמלה דפומא. ואע"ג דבלעם חרשא הוה מכל חרשין דעלמא חרשא עלאה הוה בלק והא אוקמוה. קסם ונחש תרין דרגין אינון, קסם תלייא בעובדא, נחש לא תלייא בעובדא אלא באסתכלא ובמלה דפומא וכדין מתער עלייהו רוח מסאבא לאתלבשא בהו ועבדי מה דעבדי.

[p. 225] וישראל קדישין לאו הכי אלא כלהו קדישין וכל עובדייהו לאתערא עלייהו רוח קדישא כד"א (ישעיה לב:15) *עד יערה עלינו רוח ממרום*, ועל דא כתיב (במדבר כג:23) כי לא נחש ביעקב ולא קסם בישראל *כעת יאמר ליעקב ולישראל וגו'* דהא אינהו מסטרא דקדושה עלאה אחידן ועובדייהו בקדושה אתיין וקדושה מתערי עלייהו ומתלבשן בה.

© 2014, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

ות״ח בלק בקסם הוה רב מכל חרשין ובלעם בנחש, ועל דא בשעתא דבעא בלק לאתחברא עמיה מה כתיב, (שם כב:7) *וילכו זקני מואב וזקני מדין וקסמים בידם*. ובלעם עובדוי בנחש במלה דפומא רב מכל חרשין דעלמא, ובאסתכלותא דההוא *נחש* ידע לאתכוונא שעתא, ועל דא בעא בלק לאשלמא קסם *ונחש*.

אמר ליה קב״ה רשע הא קדמוך בני, עובדא אית בגווייהו דכל סטרין בישין דעלמא וכל חרשין [p. 226] דעלמא לא יכלין לקרבא בהדיה וכלהו ערקין מקמיה. ומאי איהו, אהל מועד ומאני קודשא ושמושי מקדשא וקטרת בוסמין דהוא מבטל כל רתחא וכל רוגזא דעלמא דלעילא ותתא ועלוון וקרבנין בכל יומא ותרי מזבחות למעבד עובדא ושלחן הפנים *ואת הכיור ואת כנו*, וכמה שמושין לעובדא למלה דפומא הא ארון ותרי לוחי אורייתא ואהרן לכפרא על עמא וצלותא בכל יומא. כיון דאשגח ההוא רשע בהאי אמר *כי לא נחש ביעקב ולא קסם בישראל*. מ״ט, *יי׳ אלהיו עמו ותרועת מלך בו*.

ועל דא *זכר נא מה יעץ בלק מלך מואב*, בבעו מינך הוי דכיר ההוא זמנא דאתחברו בלק ובלעם לשיצאה לכו ולא יכילו דאנא רחימנא לכו כאבא דרחים לבריה ולא שביק ליה לאחרא.

מן השטים ועד הגלגל, מאי דא לגבי דא. אלא אמר קב״ה לישראל בבעו מנייכו הוו דכירין כל זמנא דהויתון אחידן בי ולא יכיל איהו בחרשוי וקסמוי לשלטאה עלייכו. כיון דשבקתון ידייכו לאחדא בי והויתון בשטים מה כתיב, (שם כה:2) *ויאכל העם וישתחוו לאלהיהם*. *ועד הגלגל*, כד״א (הושע יב:12) *בגלגל שוורים זבחו וגו׳*, וכדין שלטו שנאיכון עלייכו. [p. 227] וכל דא אמאי, *למען דעת צדקות יי׳*, כל אינון *צדקות* דעבדנא לכו בזמנא דאתון אחידן בי ולא שביקנא מלה דעלמא לאשלטא בכו ורוגזא לעילא ותתא וזינין בישין לא יכלין לקרבא בכו.

ויאמר אליהם לינו פה הלילה וגו׳. ת״ח בשעתא דעאל שמשא ותרעין כלהו אסתימו ועאל ליליא ואתחשך כמה כלבי שריין משלשוליהון ואזלין ושטאן בעלמא וכמה רברבין ממנן עלייהו דמדברי להו ואית ממנא רברבא על כלא מסטרא דשמאלא, וההוא רשע שכיח לגבי ההוא עלאה מכלא והוא אמר בחרשוי בליליא בזמנא דאיהו שלטא וכל סיעתא דיליה והוא הוה אתי לאשתכחא גביה ואודע מה דאיהו בעי.

כגוונא **[קיג ע״א]** דא (בראשית לא:24) *ויבא אלהים אל לבן הארמי*, ההוא דשכיח גביה, (שם כ:3) *ויבא אלהים אל אבימלך*. כלהו כגוונא דא בכל אתר דיקרון ליה בכל אינון חרשין, ועל דא הוא שכיח בליליא יתיר מביממא, והא אוקמוה דכל הני חרשין וחכימין הוו לאבימלך דכתיב (שם כו:8) *וישקף אבימלך מלך פלשתים בעד החלון וגו׳*, וכתיב (שופטים ה:28) *בעד החלון נשקפה ותיבב אם סיסרא בעד האשנב מדוע רכבו בושש לבא מדוע אחרו*

© 2014, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

פעמי מרכבותיו. לבן הא אוקימנא, בלעם כדין. [p. 228] ועל דא בכלהו *ויבא אלהים אל בלעם*, *ויבא אלהים אל לבן*, *ויבא אלהים אל אבימלך*, הוא אתי לגבייהו ולא אינון לגביה דהא לית להו אתר זמין.

ואי תימא הא כתיב אלהים. אלא שמא דא אשתתף בכלא ואפי׳ ע״ז אלהים אקרי ובכללא דאלהים אחרים אלין ממנן ובכללא דא הוו ובגין כך אקרון הכי.

וההוא רשע הוה אומי בחרשוי וקרי ליה ואתי לגביה, ובגין כך כתיב (במדבר כב:9) *לינו פה הלילה והשיבותי אתכם דבר כאשר ידבר יי׳ אלי*. ההוא רשע קא משבח גרמיה דהא לא כתיב אלא *ויבא אלהים אל בלעם*.

ואי תימא הא בימא אשתכח לגבי בלק. אלא בודאי בנחש אסתכלותא הוה ביה ובההוא זמנא הוה מסתכל לכוונא שעתא הה״ד *ולא הלך כפעם בפעם לקראת נחשים*. אמאי *וירא בלעם כי טוב בעיני יי׳ לברך את ישראל*, אלא דההוא יומא אסתכל לכוונא שעתא ולא אשתכח כשאר יומי וכדין חמא דהא רוגזא לא אשתכח בעלמא, כדין ידע *כי טוב בעיני יי׳ לברך את ישראל*. בההוא זמנא שביק גרמיה מכל נחשים דעלמא ולא אסתכל בהו.

[p. 229] ת״ח בההוא שעתא דרתחא אשתכח כדין שמאלא אתער והוה ידע ההוא רשע אתר לתתא בסטרא שמאלא למילט ואסתכל בההוא זמנא ולא אשכח. כדין מה כתיב, (שם כג:8) *מה אקוב לא קבה אל ומה אזעום לא זעם יי׳*. ובגיני כך כתיב (מיכה ו:5) *עמי זכר נא מה יעץ בלק מלך מואב ומה ענה אותו בלעם בן בעור*. בגיני כך ישראל זכאה חולקהון דמאריהון אוכח להו הכי.

אם בחקותי תלכו וגו׳. *אם בחקותי*, דא אתר דגזירין דאורייתא תליין ביה כד״א (ויקרא יט:19) *את חקותי תשמורו*.

ואת משפטי תשמרו, *משפטי* דא הוא אתר אחרא עלאה דההיא חקה אחידת ביה ומתחבראן דא בדא, דעילאי ותתאי וכל פקודי אורייתא וכל גזרי אורייתא וכל קדושי אורייתא בהני אחידן בגין דהאי תורה שבכתב והאי תורה שבע״פ.

ועל דא *אם בחוקותי תלכו ואת משפטי תשמרו ועשיתם אותם*. *אם בחקותי תלכו*, כל אינון גזירין ודינין ועונשין ופקודין דאינון בההוא אתר דאקרי חקה. [p. 230] *ואת משפטי תשמרו*, בההוא אתר דאקרי תורה שבכתב כד״א (תהלים פא:5) *משפט לאלהי יעקב*. ודא אחיד בדא וכלא חד מההוא כללא דשמא קדישא. ומאן דאעבר על פתגמי אורייתא כאלו פגים שמא קדישא בגין דחק ומשפט שמא דקב״ה הוי, ועל דא *אם בחקותי תלכו*, דא אתר דגזירין

© 2014, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

דאורייתא תליין ביה ודא תורה שבעל פה, *ואת משפטי תשמרו*, דא תורה שבכתב, ודא הוא כללא דשמא קדישא.

ועשיתם אותם. מאי *ועשיתם אותם*, אלא מאן דעביד פקודי אורייתא ואזיל באורחוי כביכול כאלו עביד ליה לעילא. אמר קב״ה כאלו עשאני ואוקמוה, ועל דא *ועשיתם אותם* ודאי, הואיל ומתערי עלייכו לאתחברא דא בדא לאשתכחא שמא קדישא כדקא יאות *ועשיתם אותם* ודאי.

כגוונא דא אמר ר׳ שמעון (שמואל ב ח:13) *ויעש דוד שם*, וכי דוד עביד ליה, אלא בגין דאזל בארחי אורייתא [p. 231] ואנהג מלכותא כדקא יאות כביכול*עשה שם* לעילא, ולא הוה מלכא בעלמא דזכה **[קיג ע״ב]** להאי כדוד דהוה קם בפלגות ליליא וקא משבח ליה לקב״ה עד דסליק שמא קדישא בכורסייה בשעתא דסליק נהורא דיממא, כביכול*הוא עבד שם* ממש כד״א (ויקרא כד:11) *ויקוב בן האשה הישראלית את השם*, ובגין כך *ויעש דוד שם*, ועל דא *ועשיתם אותם* ודאי, ואי אתון תשתדלון למעבד לון לאתקנא שמא קדישא כדקא יאות כל אינון ברכאן דלעילא ישתכחון גבייכו בתקוניהון כדקא יאות.

ונתתי גשמיכם בעתם ונתנה הארץ יבולה וגו׳. כל חד וחד יתן חילא דיליה עלייכו. ומאן אינון, ההוא תקונא דעבדתון דאיהו שמא קדישא.

כתיב (בראשית יח:19) *ושמרו דרך יי׳ לעשות צדקה ומשפט*. וכי כיון דכתיב *ושמרו דרך יי׳* אמאי *לעשות צדקה ומשפט*. אלא מאן דנטיר אורחוי דאורייתא כביכול הוא עושה *צדקה ומשפט*. מאי *צדקה ומשפט*, דא קב״ה.

[p. 232] בכה ר׳ שמעון ואמר ווי לון לבני נשא דלא ידעין ולא משגיחין ביקרא דמאריהון. מאן עביד שמא קדישא בכל יומא, הוי אימא מאן דיהיב צדקה למסכנא.

ת״ח הא אוקמוה והכי הוא דמסכנא אחיד ביה בדינא וכל מיכלייהו בדינא הוא באתר דאקרי צדק כד״א (תהלים קב:1) *תפלה לעני כי יעטוף*. *תפלה*, דא תפלה של יד והא אוקימנא. ומאן דיהיב ליה צדקה למסכנא הוא עביד לעילא שמא קדישא שלים כדקא יאות בגין דצדקה דא הוא אילנא דחיי וצדקה יהיב לצדק וכד יהיב לצדק כדין אתחבר דא בדא ושמא קדישא אשתלים. מאן דעביד דא אתערותא דלתתא ודאי כאלו עביד שמא קדישא בשלימו. כגוונא דאיהו עביד ליה לתתא הכי אתער לעילא ובגין דא כתיב (שם קו:3) *אשרי שומרי משפט עושה צדקה בכל עת*. *עושה צדקה*, דא קב״ה, כביכול הוא עביד ליה.

© 2014, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

[p. 233] ת״ח מסכנא הא אתמר מאן הוא אתריה. מ״ט, בגין דמסכנא לא אית ליה מדיליה כלום אלא מה דיהבין ליה, אוף הכי סיהרא לא אית לה נהורא מדידה אלא מה דיהיב לה שמשא ותו לא.

ת״ח אמאי עני חשוב כמת, מ״ט, בגין דההוא אתר גרים ליה בגין דאיהו באתר דמותא שכיח ובגין כך אקרי מת. ההוא דחייס עליה הוא יהיב ליה צדקה אילנא דחיי כד״א (משלי י:2) *וצדקה תציל ממות*. וכגוונא דעביד ב״נ לתתא הכי נמי עביד לעילא ממש. זכאה חולקיה דמאן דזכי למעבד שמא קדישא לעילא, בגין כך *צדקה* סליק על כלא.

והני מלי צדקה לשמא דהא אתער צדקה לצדק ולחברא לון כחדא ולמהוי כלא שמא קדישא כדקא יאות דהא צדק לא אתתקן ולא אשתלים אלא בצדקה דכתיב (ישעיה נד:14) *בצדקה תכונני*, ולכנסת ישראל אתמר ובגיני כך *ועשיתם אותם*.

[p. 234] *ונתתי שלום בארץ ושכבתם ואין מחריד*. רבי יוסי פתח (תהלים ד:5) *רגזו ואל תחטאו אמרו בלבבכם על משכבכם ודומו סלה*. *רגזו ואל תחטאו*, האי קרא אוקמוה דבעי בר נש לארגזא יצר טוב על יצר רע ושפיר, אבל בשעתא דרמש ליליא וב״נ שכיב על ערסיה כמה גרדיני נמוסין מתערין בעלמא ואזלין ושאטין ובני נשא בעאן למרגזא קמי קב״ה ולדחלא בגין דלא ישתכח נפשיה בגווייהו וישתזיב מנייהו, ובעי ליה לב״נ דלא יפיק מנייהו מלה בפומיה בגין דלא יתער להו לגביה ולא ישתכחון בהדיה הה״ד *אמרו בלבבכם על משכבכם*, דלא יפיק מלה מפומיה עלייהו הה״ד *ודומו סלה*.

ת״ח בשעתא דאתשכחו ישראל זכאין קמי קב״ה מה כתיב, *ונתתי שלום בארץ*. האי לעילא דאתי קב״ה לאתחברא בכנסת ישראל. כדין *ושכבתם ואין מחריד*. מ״ט, בגין *דהשבתי חיה רעה מן הארץ*, **[קיד ע״א]** דא חיה דזינא בישא לתתא, ומאי איהי, אגרת בת מחלת היא וכל סייעתא דילה. האי בליליא. בימּמא בני נשא דאתו מסטרה הה״ד *וחרב לא תעבור בארצכם*.

[p. 235] רבי אבא אמר הא אוקמוה דאפילו חרב של שלום כגון פרעה נכה, אבל *וחרב לא תעבור בארצכם*, דא סייעתא דילה. *והשבתי חיה רעה מן הארץ*, דלא תשלוט בארעא ואפילו העברה בעלמא לא תעבור עליכון ואפילו דשאר עמין בר נש מזיינא לא יעבור עלייכו.

ודא דריש יאשיהו מלכא ואוקמוה והא אתפס בחובייהו דישראל כמה דכתיב (איכה ד:20) *רוח אפינו משיח יי׳ נלכד בשחיתותם*. [p. 236] הכא אית לאסתכלא דהא תנינן אי רישא דעלמא הוא טב כל עמא משתזיבין בגיניה ואי רישא דעמא לא אתכשר כל עמא אתפסן בחוביה והא יאשיהו רישא דכשרא הוה ועובדוי מתכשרן, אלא אתפס בחוביהון דישראל דלא הימין

© 2014, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

ביה בירמיהו ולא כפית להו לישראל דחשיב דכלהו זכאי כותיה והוה אמר ליה ירמיה ולא הימין ביה ובגין כך אתפס בחובייהו. ועוד דסיהרא הוה מאיך נהורה ובעי לאסתמא.

ונתתי משכני בתוככם ולא תגעל נפשי אתכם. *ונתתי משכני*, דא שכינתא. *משכני*, משכונא דילי היא דאתמשכן בחובייהו דישראל.

[p. 237] *ונתתי משכני בתוככם*, משכונא ודאי. לב״נ דהוה רחים לאחרא, א״ל ברחימותא עלאה דאית לי גבך בעינא לדיירא עמך. אמר היך אנדע דתידור גבאי. נטל כל כסופא דביתיה ואייתי לגביה, אמר הא משכונא דא לגבך דלא אתפרש מנך לעלמין.

כך קב״ה בעא לדיירא בהו בישראל. מה עבד, נטל כסופא דיליה ונחית להו לישראל, אמר לון ישראל הא משכונא דילי גבייכו בגין דלא אתפרש מנייכו לעלמין. ואע״ג דקב״ה אתרחק מנן משכונא שבק בידן ואנן נטלין ההוא משכונא כסופא דיליה. מאן דיבעי משכוניה ייתי לדיירא גבן. כך *ונתתי משכני בתוככם*, משכוני אתן בידייכו בגין דאדור עמכון. ואע״ג דישראל השתא בגלותא משכונא דקב״ה לגבייהו ולא שבקו ליה לעלמין.

ולא תגעל נפשי אתכם. לב״נ דרחים לאחרא ובעא לדיירא עמיה. מה עבד, נטל ערסא ואייתי לביתיה, אמר הא ערסא דידי בביתיך בגין דלא ארחיק מערסך ומאנך. [p. 238] כך קב״ה אמר *ונתתי משכני בתוככם ולא תגעל נפשי אתכם*, אתן ערסא דילי בביתייכו, כיון דערסא דילי עמכון תנדעון דלא אתפרש מנייכו, ובגין כך *ולא תגעל נפשי אתכם*.

והתהלכתי בתוככם והייתי לכם לאלהים וגו׳. כיון דמשכונא דילי גבייכו בודאי תנדעון דאנא אזיל עמכון כד״א (דברים כג:15) *כי יי׳ אלהיך מתהלך בקרב מחניך להצילך ולתת אויביך לפניך והיה מחניך קדוש וגו׳*.

ר׳ יצחק ור׳ יהודה הוו שכיחי ליליא חד בכפר קריב לימא דטבריא, קמו בפלגות ליליא. א״ר יצחק לר׳ יהודה נימא במלי דאורייתא דאע״ג דאנן באתר דא לא בעינא לאתפרשא מאילנא דחיי.

פתח ר׳ יהודה ואמר (שמות לג:11) *ומשה יקח את האהל ונטה לו מחוץ למחנה וגו׳*. *ומשה יקח את האהל*, אמאי. אלא אמר משה הואיל וישראל קא משקרי ביה בקב״ה ואחלפו יקריה הא משכונא דיליה יהא בידא דמהימנא עד דנחמי במאן ישתאר.

[p. 239] א״ל ליהושע את תהא מהימנא בין קב״ה לישראל וישתאר משכונא בידך במהימנותא ונחמי **[קיד ע״ב]** במאן ישתאר. מה כתיב, *ושב אל המחנה ומשרתו יהושע בן נון*

© 2014, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

נער לא ימיש מתוך האהל. מ״ט ליהושע, בגין דאיהו כסיהרא לגבי שמשא ואיהו אתחזי לנטרא משכונא ועל דא *לא ימיש מתוך האהל*.

א״ל קב״ה למשה משה לא אתחזי הכי דהא משכונא דילי יהבית בידייהו, אע״ג דאינון חאבו לגבאי משכונא יהא לגבייהו לא יתפרשון מניה. תבעי דאתפרש מנייהו דישראל ולא איתוב לגבייהו לעלמין, אלא אתיב משכונא דילי לגבייהו ובגינה לא אשבוק להו. ועל דא בכל אתר אע״ג דישראל חבו לגבי קב״ה דא משכונא דיליה לא שבקו וקב״ה לא נטיל לה מבינייהו, ועל דא בכל אתר דגלו ישראל שכינתא עמהון ועל דא כתיב *ונתתי משכני בתוככם* והא אוקמוה.

פתח ר׳ יצחק ואמר (שיר ב:9) *דומה דודי לצבי או לעופר האילים הנה זה עומד אחר כתלינו משגיח מן החלונות מציץ מן החרכים*. זכאין אינון ישראל דזכו למשכונא דא למהוי גבייהו מן מלכא עלאה דאע״ג דאינהו בגלותא קב״ה אתי בכל ריש ירחי שבתי וזמני לאשגחא עלייהו ולאסתכלא בההוא משכונא דאית ליה גבייהו דאיהו כסופא דיליה.

[p. 240] למלכא דסרחת מטרוניתא, אפקה מן היכלא. מה עבדת, נטלא ברא דיליה כסופא דמלכא רחימא דיליה, ובגין דרעותא דמלכא עלה שבקיה בידה. בשעתא דסליק רעותא דמלכא על מטרוניתא ועל בריה הוה סליק אגרין ונחת דרגין וסליק כתלין לאסתכלא ולאשגחא בין נוקבי דכותלא עלייהו. כיון דחמי לון שארי ובכי מאחורי קוסטי כותלא, לבתר אזיל ליה.

כך ישראל אע״ג דנפקו מהיכלא דמלכא ההוא משכונא לא שבקו ובגין דרעותא דמלכא עלייהו שבקיה עמהון. בשעתא דסליק רעותא דמלכא קדישא על מטרוניתא ועל ישראל סליק אגרין נחית דרגין, *מדלג על ההרים מקפץ על הגבעות*, וסליק כתלין לאסתכלא ולאשגחא בין קוסטי כותליא עלייהו. כיון דחמי לון שארי ובכי הה״ד *דומה דודי לצבי או לעופר האילים*, לדלגא מכתלא לאיגרא ומאיגרא לכתלא.

הנה זה עומד אחר כתלינו, בבתי כנסיות ובתי מדרשות. *משגיח מן החלונות*, דודאי בי כנישתא בעייא חלונות. ודאי *מציץ מן החרכים*, לאסתכלא ולאשגחא עלייהו דישראל. [p. 241] ובגין כך בעי חדוא ולמחדי בההוא יומא דאינון ידעין דא וישראל אמרי (תהלים קיח:24) *זה היום עשה יי׳ נגילה ונשמחה בו*.

ואם בחקתי תמאסו ואם את משפטי תגעל נפשכם וגו׳. רבי יוסי פתח (משלי ג:11) *מוסר יי׳ בני אל תמאס וגו׳*. כמה חביבין ישראל קמי קב״ה דבעי לאוכחא להו ולדברא להו בארח מישר כאבא דרחים לבריה ומגו רחימו דיליה לגביה בעי לדברא ליה בארח מישר דלא יסטי

© 2014, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

לימינא ולשמאלא הה״ד (שם:12) *כי את אשר יאהב יי׳ יוכיח וכאב את בן ירצה*. ומאן דלא רחים ליה קב״ה וסאני ליה סליק מניה אוכחא, סליק מניה שרביטא.

כתיב (מלאכי א:2) *אהבתי אתכם אמר יי׳ ואמרתם במה אהבתנו וגו׳*, ומגו רחימותא דיליה שרביטא בידיה תדיר לדברא ליה. *ואת עשו שנאתי*, ובגיני כך סליקית מניה שרביטא, סליקית מניה אוכחא בגין דלא אתן ליה בי חולקא, רחיקא דנפשי הוא, אבל אתון *אהבתי אתכם* ודאי. ובגין כך *מוסר יי׳ בני אל תמאס ואל תקוץ בתוכחתו*. מאי *ואל תקוץ*, לא תקוצון ביה, כמאן דערק מגו גובין דאינון מלין כגובין בגרמיה.

[p. 242] תא חזי בשעתא דאתער צדק בדינוי כמה סטרי טהירין מתערין מימינא ומשמאלא, כמה שרביטין נפקין, מנהון שרביטי אשא שרביטי גומרין שרביטי שלהוביתא, כלהו נפקין ומתערין בעלמא ולקאן לבני נשא.

תחותייהו ממנן אחרנין מארי טפסין ממנן דארבעין חסר חד שאטן ונחתין, לקאן וסלקין ונטלין רשותא, עאלין **[קטו ע״א]** בנוקבא דתהומא רבא, מצבעין טפסי ונורא דדליק אתחבר בהו, נפקין גומרין ושאטן ונחתין ואשתכחו לקבליהון דבני נשא, והיינו דכתיב *ויספתי ליסרה אתכם*, אתן למאריהון דדינא תוספת על תוספת דלהון כד״א (בראשית ח:21) *לא אוסיף לקלל עוד את האדמה בעבור האדם*. מאי *לא אוסיף*, לא אתן תוספת למארי דינא לשיצאה עלמא אלא תוספת כגוונא דיכיל עלמא למסבל. ועל דא *ויספתי*, אתן תוספת. ודא תוספת אמאי, בגין *ליסרה אתכם שבע על חטאתיכם*.

שבע, והא אי קב״ה גבי ההוא דיליה לא יכיל עלמא למסבל אפילו רגעא חד הה״ד (תהלים קל:3) *אם עונות תשמר יה יי׳ מי יעמוד*, ואת אמרת *שבע על חטאתיכם*. [p. 243] אלא מה ת״ל *שבע*, אלא הא *שבע* לקבלייכו, ומאי איהי, דא שמטה דאיהי *שבע* דאקרי *שבע* כד״א (דברים טו:1) *מקץ שבע שנים תעשה שמטה*, ועל דא *שבע על חטאתיכם*, ואקרי *שבע* ואקרי בת שבע. מה בין האי להאי, אלא *שבע* בלחודהא למעבד שמטה ולמעבד דינין לאפקא חירו כלא. בת שבע, דאתחבר באחרא לאנהרא למשלט במלכותא לאודעא מלכותא בארעא. ובכלא *שבע* אתקרי דכתיב (בראשית כו:28) *על כן שם העיר באר שבע עד היום הזה*. *באר שבע* באר דיצחק הוא וכלא חד מלה הוא.

ר׳ אבא אמר *ויסרתי אתכם אף אני שבע על חטאתיכם*. *ויסרתי אתכם*, על ידא דממנן אחרנין כמה דאוקמוה. *אף אני*, אנא אתער לקבלייכו, הא *שבע* לאתערא עלייכו.

[p. 244] ת״ח רחימותא עלאה דקב״ה בישראל. למלכא דהוה ליה בר יחידאי והוי חטי קמי מלכא. יומא חד סרח קמי מלכא, אמר מלכא כל הני יומין לקינא לך ולא קבילת, מכאן

© 2014, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

ואילך חמי מה אעביד לך, אי אתריך לך מארעא ואפיק לך מן מלכותא דלמא יקומון עלך דובי חקלא או זאבי חקלא או לסטין ויעברון לך מעלמא, אלא אנא ואנת אנת ניפוק מארעא.

כך *אף אני*, אנת תיפוק מארעא, *אף אני אלך עמך*, אנא ואנת ניהך בגלותא וניפוק כחדא. כך אמר קב״ה לישראל מה אעביד לכו, הא לקינא לכו ולא ארכינתו אדנייכו, הא אייתינא עלייכו מארי תריסין מארי טפסין לאלקאה לכו ולא שמעתון. אתריך לכון מארעא וניהך בגלותא הה״ד *ויסרתי אתכם* למהך בגלותא, ואי תימרון דאשבוק לכו אף אני עמכון דכתיב *שבע על חטאתיכם*, הה״ד (ישעיה נ:1) *ובפשעיכם שלחה אמכם*.

אמר קב״ה אתון גרמתון דאנא ואנתון לא נידור בארעא דהא מטרוניתא נפקת מהיכלי עמכון, הא אתחרב כלא. היכלא דילי אתחרב דהא למלכא לא חזי היכלא אלא כד איהו עייל עם מטרוניתא, הא חדוא למלכא לא אשתכח אלא בשעתא דעאל בהיכלא דמטרוניתא ואשכח ברה עמה בהיכלא. השתא דלא אשתכחו ברא ומטרוניתא הא היכלא חריב מכלא. אנא מה אעביד, אף אנא אהך עמכון. והשתא אע״ג דישראל נינהו בגלותא קב״ה אשתכח עמהון ולא שביק לון והא אוקמוה דכתיב (דברים ל:3) *ושב יי׳ אלהיך את שבותך*, דכד יפקון ישראל מן גלותא קב״ה יתוב עמהון והא אתמר.

[p. 245] רבי חייא ור׳ יוסי הוו אזלי בארחא, איערעו בההיא מערתא בחקלא. א״ר חייא לר׳ יוסי האי דכתיב (שם כח:69) *אלה דברי הברית וגו׳ מלבד הברית*. *דברי הברית*, מאי *דברי הברית*, *דברי* גבורה מבעי ליה.

אמר ליה הא אוקמוה הללו מפי הגבורה והללו מפי עצמו של משה ואתמר. ת״ח אלין ואלין *דברי הברית* הוו **[קטו ע״ב]** דאע״ג דמפי הגבורה הוו אלין [p. 246] מלי *הברית* הוו דהא טב וביש ביה תליין, טב דאתי מן צדיק, ביש דאתי מן דינא דינא מאתר דדינא והיינו צדק. צדיק וצדק ברית אינון *ברית* אקרון ועל דא מלי ברית אינון וקשיר ברית כחדא. ובגיני כך *זכור ושמור* קשיר כחדא *זכור* ביום *ושמור* בלילה, הא ברית כחדא, ובגיני כך ודאי *דברי הברית* נינהו ובכל אתר *ברית* באתר דא הוא.

אמר ר׳ חייא ודאי הכי הוא ובגין כך שבת דאיהו *זכור ושמור* אקרי *ברית* דכתיב (שמות לא:16) *ושמרו בני ישראל את השבת לדרתם ברית עולם*, וכלא מלה חד ואתר דא אקרי *ברית* בכל אתר.

[p. 247] ת״ח כתיב *ונתתי שלום בארץ*, דא יסוד דאיהו שלמא דארעא שלמא דביתא שלמא דעלמא.

© 2014, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

ויסרתי אתכם אף אני שבע על חטאתיכם. מאי *שבע*, דא צדק, הא ודאי ברית ובגין כך *דברי הברית* נינהו.

א״ר יוסי *ואף גם זאת בהיותם בארץ אויביהם וגו׳*. *ואף*, כד״א *אף אני*. *גם*, לרבות כנסת ישראל דאקרי *זאת* דלא שבקא לון לעלמין. *בהיותם בארץ אויביהם*, *בהיותם* כלא כחדא. *לא מאסתים ולא געלתים*, בגין דלא אתחבר בהו. *להפר בריתי אתם*, דאי לא אפרוק להו הא *בריתי* פליג ובגין כך *לא אפר בריתי*.

אמר ר׳ חייא אנא שמענא מלה חדתא דאמר רבי אלעזר *לא מאסתים ולא געלתים לכלותם*, *לא* הכיתים *ולא* הרגתים *לכלותם* מבעי ליה. אלא *לא מאסתים ולא געלתים*, מאן דסני לאחרא מאיס הוא לקבליה [p. 248] וגעיל הוא בגיעולא קמיה, אבל *לא מאסתים ולא געלתים*. מ״ט, בגין דחביבותא דנפשאי בינייהו ובגינה כלהו חביבין גבאי הה״ד *לכלותם*, *לכלתם* כתיב, בגינה *לא מאסתים* בגין דאיהי רחימא דנפשאי רחימותא דילי גבה.

לבר נש דרחים אתתא והות דיירא בשוקא דבורסקי. אי לא דהיא תמן לא הוה עייל בה לעלמין, כיון דהיא תמן דמי בעינוי כשוקא דרוכלי דכל ריחין דעלמא גבוי אשתכחו.

אוף הכא *ואף גם זאת בהיותם בארץ אויביהם*, דאיהו שוקא דבורסקי, *לא מאסתים ולא געלתים*. ואמאי, *לכלתם*, דאנא רחימנא, רחימא דנפשי דשרייא תמן, ודמי עלי ריחין טבין דעלמא בגין ההיא כלה דבגווייהו.

א״ר יוסי אלו לא אתינא הכא אלא למשמע מלה דא דיי.

פתח ואמר (מלאכי א:6) *בן יכבד אב ועבד אדניו*. *בן יכבד אב*, כד״א (שמות כ:12) *כבד את אביך ואת אמך*, ואוקמוה במיכלא ובמשתייא ובכלא. האי בחייוי דאתחייב ביה. בתר דמית אי תימא פטור הוא מניה, לא דאע״ג דמית אתחייב ביה יתיר דכתיב *כבד את אביך*, דאי ההוא ברא אזיל בארח תקלא ודאי מבזה לאבוי וקלנא דאבוי הוא דאיהו ודאי עביד ליה קלנא, ואי ההוא ברא אזיל בארח מישר ותקין עובדוי ודאי דא אוקיר לאבוי, אוקיר ליה בהאי עלמא גבי בני נשא, אוקיר ליה בההוא עלמא גבי קב״ה [p. 249] דקב״ה אשגח עליה ואותיב ליה בכורסייא דיקרא. ודאי בן יכבד אב. כגון ר׳ אלעזר דאיהו מוקיר ליה לאבוי בהאי עלמא ובההוא עלמא, השתא אסגי שבחא דר׳ שמעון בתרי עלמין בהאי עלמא ובההוא עלמא יתיר מחייוי. זכאין אינון צדיקייא דזכאן לברין קדישין לגזעין קדישין, עלייהו אתקרי (ישעיה סא:9) *וכל רואיהם יכירום כי הם זרע ברך יי׳*.

© 2014, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

פרשת במדבר

[p. 250] **[קיז ע״א]** *וידבר יי׳ אל משה במדבר סיני באהל מועד באחד לחדש השני וגו׳.* ר׳ אבא פתח (בראשית א:27) *ויברא אלהים את האדם בצלמו בצלם אלהים ברא אותו.* האי קרא אתמר. ת״ח בשעתא דברא קב״ה לאדם עבד ליה בדיוקנא דעלאי ותתאי והוא כליל מכלא והוה נהוריה נהיר מסייפי עלמא לסייפיה דעלמא וחוו דחילין קמיה כלא.

[p. 251] ואע״ג דאוקמוה אית לאסתכלא ביה בהאי קרא. *ויברא אלהים את האדם בצלמו בצלם אלהים*, כיון דאמר *ויברא אלהים את האדם בצלמו* מאי *בצלם אלהים*. אלא ודאי תרין דרגין דכלילן דכר ונוקבא, חד לדכר וחד לנוקבא. ובגין כך דו פרצופין הוו ודאי וסיפא דקרא אוכח דכתיב *זכר ונקבה ברא אותם*, וכליל הוה מכל סטרוי, ואע״ג דנוקבא אחידא בסטרוי הא נמי כליל מתרין סטרין למהוי שלים בכלא. והוה מסתכל בחכמתא לעילא ותתא, כיון דסרח אתמעטו פרצופין וחכמתא סליקת מניה ולא הוה מסתכל אלא במלי דגופיה. לבתר אוליד בנין מעלאי ותתאי ולא אתישבו דא בדא בעלמא עד דאוליד בר ומניה אשתיל עלמא ואקרי שת והא אוקמוה.

[p. 252] ועכ״ד עלמא תתאה לא אשתלים ולא הוה שלים ולא אשתכח בקיומא עד דאתא אברהם ואתקיים עלמא, אבל לא אשתלים עד דאברהם אשתכח בעלמא ואחיד ביה בימינא כמאן דאחיד ביה בימינא למאן דנפיל. אתא יצחק ואחיד ביה בעלמא בשמאלא ואתקיים יתיר. כיון דאתא יעקב אתקיים עלמא ולא הוה מתמוטט.

ועם כל דא לא אשתיל בשרשוי עד דאוליד תריסר שבטין ושבעין נפש ואשתיל עלמא. ועכ״ד לא אשתלים עד דקב״ה נתן אורייתא בטורא דסיני ואתקם משכנא, [p. 253] כדין אתקיימו עלמין ואתבסמו עלאין ותתאין. כיון דאורייתא ומשכנא אתקמו בעא קב״ה למפקד **[קיז ע״ב]** חילוי דאורייתא, כמה חיילין אינון דאורייתא וכמה חיילין אינון דמשכנא.

ת״ח כל מלה דבעי לאתיישבא בדוכתיה לא אתיישבא עד דאדכר בפימא ואתמני עלה. אף הכא בעי קב״ה למפקד חיילין דאורייתא וחיילין דמשכנא וכלהו הוו כחד ולא מתפרשי דא מן דא, כלא כגוונא דלעילא דהא אורייתא ומשכנא לא מתפרשי דא מן דא ואזלין כחדא. ובגין כך חייליהון אעלין בחושבנא לאשתמודעא גביהו בר אינון אחרנין דלית להון חושבנא, ובגין כך כתיב *וידבר יי׳ אל משה במדבר סיני באהל מועד*, דאי *באהל* [p. 254] *מועד* אמאי *במדבר סיני*, אלא חד לאורייתא וחד למשכנא, בהאי ובהאי.

© 2014, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

באחד לחדש השני בשנה השנית, כלא חד והאי אקרי (מ״א ו:1) *חדש זיו*, רמז לההוא ירחא דנהיר לסיהרא דהא כדין עלמין כלהו אשתכח בשלימו.

לצאתם מארץ מצרים, לאשתמודעא דהא כד נפקו ישראל ממצרים *בחדש הראשון* הוה.

רבי יצחק פתח (תהלים קטו:12-13) *יי׳ זכרנו יברך יברך את בית ישראל יברך את בית אהרן, יברך יראי יי׳*. *יי׳ זכרנו יברך*, אלין גוברין דהוו אעלין בחושבנא במדברא וקב״ה מברך לון ואוסיף עלייהו בכל זמנא.

ת״ח האי דאמר שבחא דחבריה אי בממונא בעי לברכא ליה ולאודאה עליה ברכאן. מנלן, ממשה דכתיב (דברים א:10) *והנכם היום ככבבי* [p. 255] *השמים לרוב*. לבתר מה כתיב, *יי׳ אלהי אבותיכם יוסף עליכם ככם אלף פעמים וגו׳*. תרין ברכאן הכא, חד *יי׳ אלהי אבותיכם יוסף עליכם*, הא חד. לבתר *ויברך אתכם כאשר דבר לכם*, לאודאה עלייהו ברכאן על ברכאן.

ואי הוא מני שבחא דחבריה ולא אודי עליה ברכאן הוא יתפס בקדמיתא מלעילא. ואי הוא מברך ליה הוא אתברך מלעילא. וברכתא בעי לברכא ליה בעינא טבא ולא בעינא בישא, ובכלא בעי קב״ה רחימותא דלבא. ומה מאן דמברך לחבריה בעי קב״ה דיברך ליה בעינא טבא בלבא טבא, מאן דמברך ליה לקב״ה עאכ״ו דבעי עינא טבא ולבא טבא רחימותא דלבא, בגין כך כתיב (שם ו:5) *ואהבת את יי׳ אלהיך וגו׳*.

ת״ח לית ברכתא דלעילא שריא על דבר דאתמני. ואי תימא ישראל היך אתמנון, אלא כופרא נטלי מנייהו והא אוקמוה וחושבנא לא הוי עד דיתכניש ההוא כופרא וסליק לחושבנא, ובקדמיתא מברכן להו לישראל ולבתר מנון ההוא כופרא ולבתר מהדרין ומברכין לון לישראל. אשתכחו ישראל מתברכאן בקדמיתא ובסופא ולא סליק בהו מותנא.

[p. 256] מותנא אמאי סליק במניינא, אלא בגין דברכתא לא שריא במניינא, כיון דאסתליק ברכתא סטרא אחרא שריא עלוי ויכיל לאתזקא. בגין כך במניינא נטלין כופרא ופדיונא לסלקא מעליה מותנא.

יברך את בית ישראל, אלין נשין דלא סלקין במניינא.

יברך את בית אהרן, דאינון מברכאן לעמא בעינא טבא בלבא טבא ברחימו דלבא. *את בית אהרן*, הכי נמי נשין דאתברכן בברכתא דלהון.

יברך יראי יי׳, אלין ליואי וכלהו דדחלין ליה לקב״ה.

הקטנים עם הגדולים, אע״ג דלא אעלין במניינא.

ת״ח לא אשתכח מניינא בהו בישראל דאתברכן ביה כהאי, דהא מניינא לאתברכא הוה, מניינא לאשלמא שלימותא דעלמין הוה, ובאתר דברכאן נפקאן אתמנון דכתיב *באחד לחדש*

© 2014, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

השני, דאיהו זיוא דברכאן דעלמא דמניה נפקא זיוא לעלמא ועל דא [p. 257] אקרי *חדש זיי"ו* דזיוא דכלא נפיק מניה. ועל דא כתיב (תהלים קלד:3) *יברכך יי' מציון*, חד מלה, וכתיב (שם קלג:3) *כי שם צוה יי'* **[קיח ע"א]** *את הברכה*.

רבי יהודה הוה שכיח קמיה דר' שמעון. א"ל ישראל מאן אתר אתברכן.

א"ל ווי לעלמא דלא משגיחין ולא מסתכלין בני נשא ביקרא דמלכא עלאה. תא חזי בשעתא דישראל אשתכחו זכאין קמי קב"ה והוו עלמין שכיחין בחד אילנא קדישא עלאה דמזונא דכלא ביה הוה מתברך מאתר דכל ברכאן ביה וביה אתנטעו ואתשילו שרשוי וישראל לתתא הוו מתברכין ואתשילו שרשוי מאתר דכל אינון ברכאן נפקין ביה ולא מתעכבי למפקי כד"א *יברכך יי' מציון*, וכתיב (שם קלג:3) *כטל חרמון שיורד על הררי ציון כי שם צוה יי' את הברכה חיים עד העולם*. ודא הוא נהירו דעלמא דכתיב (שם נ:2) *מציון מכלל יופי אלהים הופיע*, *הופיע* נהיר כד"א (דברים לג:2) *הופיע מהר פארן*. וכד האי אתער כלהו הוא בחביבותא כלא הוא ברחימותא כלא הוא בשלימו, כדין שלמא דכלא שלמא דעילאי ותתאי הה"ד (תהלים קכב:7) *יהי שלום בחילך שלוה בארמנותיך*.

[p. 258] *איש על דגלו באותות לבית אבותם יחנו בני ישראל וגו'*. רבי אלעזר פתח (ישעיה סו:10) *שמחו את ירושלם וגילו בה כל אהביה, שישו אתה משוש כל המתאבלים עליה*. כמה חביבא אורייתא קמי קב"ה דהא בכל אתר דמלי דאורייתא אשתמעו קב"ה וכל חיילי דיליה כלהו צייתין למלוליה וקב"ה אתי לדיירא עמיה הה"ד (שמות כ:21) *בכל המקום אשר אזכיר את שמי אבא אליך וברכתיך*. ולא עוד אלא דשנאוי נפלין קמיה והא אוקמוה.

ת"ח פקודי אורייתא עלאין אינון לעילא. אתי בר נש ועביד פקודא חדא ההוא פקודא קיימא קמיה דקב"ה ומתעטרא קמיה ואמר פלנייא עביד לי, אנא מן פלנייא, בגין דאיהו אתער ליה לעילא. כגוונא דאיהו אתער ליה לתתא ה"נ אתער לעילא ועביד שלמא לעילא ותתא כד"א (ישעיה כז:5) *או יחזק במעוזי יעשה שלום לי שלום יעשה לי*. *יעשה שלום לי* לעילא, *שלום יעשה לי* לתתא. זכאה חולקא דההוא בר נש דעביד פקודי אורייתא.

[p. 259] *שמחו את ירושלם וגילו בה כל אוהביה*. *שמחו את ירושלם*, בגין דחדוה לא אשתכח אלא בזמנא דישראל קיימי בארעא קדישא דתמן אתחברת אתתא בבעלה וכדין הוא חדוא דכלא חדוא דעילא ותתא. בזמנא דישראל לא אשתכחו בארעא קדישא אסיר ליה לב"נ למחדי ולאחזאה חידו דכתיב *שמחו את ירושלם וגילו בה כל אוהביה*, *וגילו בה* דייקא.

© 2014, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

רבי אבא חמא חד ב"נ דהוה חדי בבי טרונייא דבבל, בטש ביה אמר *שמחו את ירושלם* כתיב. אמר רבי אבא בזמנא דירושלם בחדוא בעי בר נש למחדי.

ר' אלעזר לטעמיה דאמר ר' אלעזר *שמחו את ירושלם* היינו דכתיב (תהלים ק:2) *עבדו את יי' בשמחה*.

כתוב אחד אומר *עבדו את יי' בשמחה*, וכתוב אחד אומר (שם ב:11) *עבדו את יי' ביראה וגילו ברעדה*, מה בין האי להאי. אלא כאן בזמנא דישראל שראן בארעא קדישא, כאן בזמנא דישראל שראן בארעא אחרא.

[p. 260] ד"א *עבדו את יי' ביראה*, דא כנסת ישראל בזמנא דאיהי בגלותא ביני עממיא.

א"ר יהודה והא כתיב (ישעיה נה:12) *כי בשמחה תצאו*, ודא היא כנסת ישראל. כיון דאמר *תצאו* מן גלותא הוא ואקרי *שמחה*.

א"ל ודאי הכי הוא דכל זמנא דאיהי בגלותא ושכיבת לעפרא לא אקרי *שמחה*. בזמנא דקב"ה ייתי לגבה ויוקים לה מעפרא ויימא (שם נב:12) *התנערי מעפר קומי שבי*, (שם ס:1) *קומי אורי*, ויתחברון כחדא ויוקים לה מעפרא כדין חדוותא אקרי חדוותא דכלא וכדין *כי בשמחה תצאו* ודאי. כדין כמה חיילין יפקון לקבלא דמטרוניתא לחדוותא דהלולא דמלכא כד"א (שם נה:12) *ההרים והגבעות יפצחו לפניכם רנה וכל עצי השדה ימחאו כף*, וכתיב (שם נב:12) *כי הלך לפניכם יי' ומאספכם אלהי ישראל*. **[קיח ע"ב]**

איש על דגלו באותות. אלין ארבע משריין דכנסת ישראל באינון תריסר שבטין תחומין סחור סחור לה כלא כגוונא דלעילא. כתיב (תהלים קכב:4) *ששם עלו שבטים שבטי יה עדות לישראל להודות לשם יי'*. *ששם עלו שבטים*, אינון תריסר שבטין תריסר תחומין דלתתא. *שבטי יה*, הא אוקמוה בגין דיי"ה *עדות לישראל* ודאי ועל דא *הראובני* [p. 261] *השמעוני* יי"ה בכל חד וחד, אבל ודאי הכי הוא דהא אילנא עלאה קדישא בהו אתחם בתחומוי ואוקמוה.

כתיב (יחזקאל א:10) *ודמות פניהם פני אדם ופני אריה אל הימין לארבעתם ופני שור מהשמאל לארבעתם ופני נשר לארבעתם*. דיוקנא ד*אדם* אתכליל בכלהו ואפין הוו לארבע סטרין דעלמא ומתפרשן בדיוקניהון וכלהו כלילן ביה ב*אדם*.

מיכאל בימיניה, גבריאל משמאלא, אוריאל לקדמייהו, רפאל לבתרייהו, שכינתא עלייהו, תרין מכאן ותרין מכאן והיא באמצעיתא. כגוונא דא בארעא לתתא תרין מכאן ותרין מכאן והיא בינייהו. [p. 262] כיון דנטלין תרין דגלין מה כתיב, *ונסע אהל מועד מחנה הלוים וגו'*. לבתר אינון תרין אחרנין.

© 2014, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

ארבע משריין אנון לארבע סטרי עלמא ואשתכחו תריסר, אוף הכי לתתא כגוונא דלעילא. ונסע בראשונה דגל מחנה יהודה, לקביל משרייא דמיכאל, מחנה ראובן לקביל משרייא דאוריאל, דא לדרום, ודא למזרח. מזבח ה״נ דרומית מזרחית.

מחנה דן לצפון, מחנה אפרים ימה. מחנה דן לקביל משרייא דגבריאל, מחנה אפרים למערב לקביל משרייא דרפאל. מזבח ה״נ צפונית מערבית. [p. 263] כלא אחיד דא בדא עד דסלקא כלא ואתאחד בשמא קדישא דאיהו שירותא דכלא עלאה דכלא קדישא דכלא, כלא אתכליל ביה.

י׳ מזרח, מזרח הוא שירותא דנהורא, אזיל ושאט ונפיק לדרום, דרום נפיק ותלייא בשירותא דמזרח.

ה׳ דרום, מניה נפיק דרום דעייל י׳ בשירותא דמזרח ואפיק ליה, ומה״א תלייא דרום וצפון וההוא דבינייהו. י׳ מזרח צפון ודרום תלייאן ביה.

ו׳ באמצעיתא ודא הוא בן דכר. בגין כך איהו בין צפון לדרום, ועל דא תנינן מאן דיהיב מטתו בין צפון לדרום הויין ליה בנים זכרים דהא בן דכר איהו בין צפון לדרום.

ה׳ עלאה ביה תליא צפון ודרום ובן דכר בינייהו ברזא דו״ו, ה׳ בתראה מערב.

[p. 264] ועל דא דרום אחיד במזרח דאיהו שירותא דשמשא ותלייא ביה, ועל דא תנינן מסטרא דאבא אחיד ותלייא חסד עלאה, מסטרא דאימא תלייא גבורה. כגוונא דא אחיד כלא דא בדא.

זויין דמזבח הכי מסתחרן, לקרן דרומית מזרחית, דדרום תוקפיה במזרח דאיהו שירותא דשמשא ותוקפא דשמשא לא שרייא אלא בשירותא.

מזרחית צפונית, כיון דדרום נטיל תוקפיה במזרח הוא אנהיר לצפון וצפון אתכליל בדרום דהא שמאלא אתכליל בימינא.

צפונית מערבית, דהא מערב דאיהו ה׳ בתראה נטלא מצפון, ועל דא צפון אזיל למערב.

מערבית דרומית, היא אזלא לאתחדא בדרום. כמא דדרום תלייא במזרח ותוקפיה אזיל בשרותא ה״נ מערב בשרותא אזלא לאתדבקא בדרום הה״ד (שיר ב:6) *וימינו תחבקני*. *וימינו* דא הוא דרום, בגין כך ינקא מתרי סטרי מצפון ומדרום הה״ד (שם) *שמאלו תחת לראשי וימינו תחבקני*, *שמאלו* דא הוא צפון, *וימינו* דא הוא דרום.

ורזא דא אוליפנא קב״ה יהיב מטתו בין צפון לדרום, ואחידת להאי בן ודאי. ועל דא הוה לבני נשא [p. 265] דיהבי מטתן בין צפון לדרום והכי אוליף לי אבא ויהבין להו בנין גוברי, דהא אתכוון כלפי מהימנותא עלאה בשלימותא דכלא, לגבי קב״ה דאיהו בין צפון לדרום ולגבי כנסת ישראל דאנהירין בין צפון לדרום, ודאי הוויין לו בנים זכרים.

© 2014, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

ובכלא **[קיט ע"א]** בעי לאחזאה עובדוי כגוונא דלעילא וכמא דאחזיו עובדא לתתא הכי ודאי אתער לעילא ואוקמוה.

שמע חמוי ונשקיה לר' אלעזר ובכה וחייך, אמר זכאה חולקי בהאי עלמא ובעלמא דאתי.

פתח ואמר (תהלים כז:1) *יי' אורי וישעי ממי אירא יי' מעוז חיי ממי אפחד*. *יי' אורי וישעי*, כיון דבר נש אסתכל בנהורא דלעילא וקב"ה אנהר עליה לא דחיל מעלאין ותתאין כד"א (ישעיה ס:2) *ועליך יזרח יי' וכבודו עליך יראה*.

יי' מעוז חיי, כיון דקב"ה אחיד ביה בבר נש לא מסתפי בההוא עלמא מכל מאריהון דדינין. אוף אנא כהאי גוונא כיון דאחידנא באבוך ובך איך אסתפינא מהאי עלמא ומעלמא אחרא. עליך כתיב (משלי כג:25) *ישמח אביך ואמך ותגל יולדתך*. כיון דכתיב *ישמח אביך ואמך* אמאי *ותגל יולדתך* דהא ב*אמך* סגיא. אלא *ישמח אביך* דא קב"ה, *ואמך* דא כנסת ישראל, *ותגל יולדתך* דא יולדתך דלתתא. [p. 266] ר' שמעון אבוך אן הוא חדוה דיליה, אלא קרא הוא בלחודוי (שם:24) *גיל יגיל אבי צדיק ויולד חכם ישמח בו*, דא אבוך דלתתא.

דבר אחר *גיל יגיל אבי צדיק* דא אביך דלתתא, *ויולד חכם ישמח בו*, *וישמח בו* כתיב בתוספת וא"ו, דא קב"ה הוא לעילא.

כתיב (תהלים לא:6) *בידך אפקיד רוחי פדית אותי יי' אל אמת*. [p. 267] אמר ר' אלעזר האי קרא אית לאסתכלא ביה, חמיתון מאן דאפקיד בידא דמלכא מידי. אלא ודאי זכאה ההוא בר נש דאזיל באורחוי דמלכא קדישא ולא חטי קמיה.

תא חזי כיון דעאל ליליא אילנא דמותא ביה שליט בעלמא ואילנא דחיי אסתלק לעילא לעילא. כיון דאילנא דמותא שליט בלחודוי כל בני עלמא טעמין טעמא דמותא. מ"ט, בגין דההוא אילנא גרים. ובר נש בעי לאקדמא ולמפקד בידיה פקדונא דנפשיה כפקדונא דבר נש דיהיב פקדונא לאחרא. אע"ג דאיהו אתחייב לגביה יתיר מההוא פקדונא לא כדאי לאתאחדא ביה הואיל ופקדונא אתמסר גביה, ואי יסרב ביה בודאי נבדוק אבתריה דלאו מזרעא קדישא איהו ולאו מבני מהימנותא.

[p. 268] כך ההוא אילנא בני נשא אקדימו ויהבי ליה פקדונא דנפשייהו וכל נשמתהון דבני עלמא נטיל וכלהו טעמין טעמא דמותא בגין דהאי אילנא דמותא הוא, ובגין דכל אינון נפשתא אע"ג דכלהו אתחייבו גביה כיון דכלהו אתמסרו ליה בפקדונא אתיב כל פקדונין למאריהון.

ת"ח לאו כדאי הוא האי אילנא לאתבא פקדונא לגביה דבר נש אלא בשעתא דאילנא דחיי אתער בעלמא. ואימתי אתער ההוא אילנא, בשעתא דסליק צפרא, וכדין כיון דהאי אתער

© 2014, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

בעלמא כל בני עלמא חיין ושבק ההוא אילנא דמותא כל פקדונין דאתפקדו לגביה. מ״ט חיין, בגין דההוא אילנא גרים.

ואי תימא הא בני נשא סגיאין אינון דמתערין בליליא בעוד דאילנא דמותא שליט. אלא ודאי ההוא אילנא דמותא קא עביד. מ״ט, בגין דכתיב (שם יד:2) *לראות היש משכיל דורש את אלהים*, ולאו יהא ליה פתחון פה לבר נש דיימא אלמלא שליטנא בנפשאי בליליא אשתדלנא באורייתא.

[p. 269] א״ר יהודה האי בישראל ודאי והכי הוא, באומות העולם דחמינן כהאי גוונא מ״ט.

א״ל ודאי שפיר הוא דקאמרת. פתח ואמר (במדבר כג:8) *מה אקוב לא קבה אל וגו׳*. ת״ח כגוונא דאית לעילא אית לתתא, אית ימינא ואית שמאלא, ישראל ושאר עמין, ישראל לימינא קדושא דמלכא קדישא, שאר עמין לשמאלא בסטרא דרוח מסאבא וכלהו לתתא מכלהו דרגין לשמאלא. וכלהו דרגין אחידן דא בדא **[קיט ע״ב]** עד דתליין מרישא וכגוונא דרישא נטיל בההוא גוונא נטיל זנבא דאיהו תתאה. מ״ט, בגין דאחיד ביה. בגיני כך שאר עמין בההוא סטר מסאב דלהון הכי אתדבר.

[p. 270] בלעם הוה אשתמש בכלהו כתרין תתאין והוא הוה חמי דהאי תתאה דאיהו זנבא לא יכיל לאתדבר אלא ברישא, בגין כך אמר *מה אקוב לא קבה אל* דאיהו רישא בגין דההוא רישא עלאה לא אשתכח בדינא באינון יומין. ואע״ג דהאי *אל* אוקימנא האי מלכותא קדישא נטל שמא כגוונא דכלא והאי טב וחסד דהאי עלמא ובגין כך אקרי *אל*, אלא דאיהו *זועם בכל יום* דאשתכח ביה דינא.

[p. 271] ות״ח *אל שדי, שדי* הא אוקימנא דביה ספוקא דעלמא ואיהו אמר לעולם *די*, *אל* הוא דאזדווג בהדיה ובגין כך אקרי *אל שדי אל דשדי*, ועל דא *מה אקוב לא קבה אל*, ובגין כך כגוונא דאתער רישא ה״נ אתער תתאה.

בכה רבי אלעזר. פתח ואמר (ירמיה מו:22) *קולה כנחש ילך וגו׳*. השתא בהאי גוונא דישראל בגלותא איהי ודאי אזלא *כנחש*. חויא כד איהו כפיף רישא לעפרא וסליק זנבא כדין זנבא שליט ומחי לכל אינון דאשכח קמיה. מאן עביד לזנבא דאסתליק לעילא ושליט ומחי, רישא דאתכפיא לתתא. ועם כל דא מאן מדבר ליה לזנבא ומאן נטיל ליה למטלנוי, האי רישא, אע״ג דאיהו כפיף לעפרא הוא מדבר ליה למטלנוי. בגין דא השתא שאר עמין דאינון אחידן בזנבא סלקין לעילא ושלטין ומחיין ורישא כפיף לעפרא כד״א (עמוס ה:2) *נפלה לא תוסיף קום וגו׳*. ועם כל דא האי רישא מדבר לזנבא ונטיר ליה כד״א (שיר א:6) *שמוני נוטרה את הכרמים*, אלין שאר עמין דאינון זנבא.

© 2014, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

[p. 272] אתא רבי יהודה ונשיק ידוי, אמר <u>אלמלא</u> לא שאילנא מלה בעלמא אלא דשאילנא דא ורווחנא <u>לה</u> די לי דהשתא ידענא <u>דשאר עמין</u> ושולטנותא דלהון היך <u>מתדברן</u>. זכאה חולקהון דישראל דעליהו כתיב (תהלים קלה:4) *כי יעקב בחר לו יה* <u>*ישראל לסגולתו*</u>.

א״ל רבי אלעזר מהו *לסגולתו*.

א״ל תלת אבהן אלין אקרון *סגולה* בין לעילא בין לתתא. כגוונא דא כהנים לויים וישראלים, וכלא חד ואלין *סגולתו* <u>דקב״ה</u> לעילא ו*סגולתו* לתתא, ודא הוא דכתיב (שמות יט:5) *והייתם לי סגולה מכל העמים*.

ונסע אהל מועד מחנה הלוים וגו׳. לבתר מה כתיב, *<u>דגל</u> מחנה אפרים לצבאותם ימה*, היינו <u>מערב, שכינה במערב</u> ואוקמוה. [p. 273] כתיב (בראשית מח:20) *ויברכם ביום ההוא לאמר בך יברך ישראל לאמר וגו׳, וישם את אפרים <u>לפני מנשה</u>. בך יברך ישראל*, ישראל סבא. מאי קמ״ל. אלא *בך* יתברך *ישראל* לא כתיב או <u>*יבורך*</u> *ישראל*, מהו *יברך ישראל*. אלא *ישראל* קדישא לא *יברך* לעלמא אלא *בך* דאנת במערב, וכתיב (שם לה:11) *אני אל שדי פרה ורבה*. <u>הא</u> אוליפנא דחמא עמיה שכינתא וכדין אמר *בך יברך ישראל לאמר*, *בך יברך* לעלמא. והיאך חמא והכתיב (שם מח:10) *ועיני ישראל כבדו מזוקן <u>לא יוכל לראות</u>*. אלא *שכל את ידיו* כתיב. מאי *שכל*, אלא ימינא הוה זקיף וסטי ליה שכינתא [p. 274] כלפי אפרים וארח ריחא דשכינתא על רישיה, כדין אמר *בך יברך ישראל*, וחמא דאיהו למערב ודאי שכינתא במערב, והא אוקימנא בגין דלהוי בין צפון לדרום לאתחברא בגופא ולמהוי בזווגא <u>חדא</u>, וצפון מקבלא לה תחות רישא ודרום מחבקא לה הה״ד (שיר ב:6) *שמאלו תחת לראשי וימינו תחבקני*. והא אוקימנא ודאי *מטתו שלשלמה* בין צפון <u>לדרום וכדין</u> כלא חד לאתברכא עלמא.

תנן כל האומר *תהלה לדוד* <u>שלשה</u> פעמים בכל <u>יום</u> **[קכ ע״א]** והא אוקימנא בגין לזווגא <u>לה ולאשתכחא בין</u> צפון לדרום. [p. 275] אתי בר נש בצפרא <u>מקבלא</u> עליה עול מלכות שמים <u>כמא דאתמר. מסדר שבחא</u> באינון תושבחן דקאמר <u>עם</u> *תהלה לדוד* וכלהו *הללויה* דאינון סדורא דעשרה תושבחן דעשרה כתרין קדישין דשמא קדישא, ובגין כך עשרה אינון *הללויה*. לבתר סיים בעשרה תושבחן דאינון (תהלים קנ:1) <u>*הללו*</u> *אל בקדשו* <u>*וגו׳*</u>. מאן אינון עשרה *הללויה* והא חמשה אינון, אלא שרי שבחא ב*הללויה* וסיים ב*הללויה*.

לבתר <u>עלויה</u> דסדור שבחא ב*אז ישיר משה* דאית ביה כלא ובדא מקבל עליה עול <u>מלכות שמים</u> מלכותא קדישא. לבתר אשרי לה בחסד בסיומא דצלותא לאתקדשא ביה. לבתר בצלותא דמנחה דגבורה תלייא ודינא שארי. <u>אשתכחת</u> בכל <u>יומא דאתיהיבת</u> בין צפון לדרום

© 2014, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

לאתחברא בזווגא חד בגופא כדקא יאות, ומאן דמחבר לה כל יומא כהאי גוונא ודאי איהו בן העוה״ב.

[p. 276] בגין האי *דגל מחנה אפרים ימה* ואיהו בין צפון לדרום. דרום ראובן מסטרא חד דכתיב *דגל מחנה ראובן תימנה*, צפון דן מסטרא אחרא דכתיב *דגל מחנה דן צפונה*, אפרים בין דא לדא. אשתכח מערב דאיהו אפרים בין צפון לדרום כלא כגוונא דלעילא.

רזא ליתבי דרומא אחינו, הכי שדר לון אחינו טסטירא דבוסינין ברזין קטירין דבעיתו ליחדא יחודא בטופסרא דקטרא עלאה, קבילו עלייכו עול מלכותא קדישא בכל יומא בקדמיתא ובדא תעלון בקטורא קדישא דדרום ואסחרו סטרי עלמא עד דמתקשרן בקשורא חדא ובדרום תקיעו דוכתא ותמן תשרון.

[p. 277] ר׳ אלעזר שאיל לר׳ שמעון אבוי, א״ל סימנא לזווגא דיחודא מנין.

א״ל ברי אע״ג דאוקימנא מלין לכל סטר ואתבדרו הכא מלה והכא מלה סימנא דא נקוט בידך והכי הוא כעין סחרא דמדבחא, ותנן ובא לו לקרן דרומית מזרחית מזרחית צפונית צפונית מערבית מערבית דרומית.

א״ל והא לא יכיל עד דמקבל עליה ב״נ מלכותא קדישא בקדמיתא ויהיב עליה עול דא ואת אמרת דייתי לדרום בקדמיתא.

א״ל כלא הא אמינא לך דהא ובא לו לקרן בקדמיתא והא ידעתא ודא הוא עול מלכותא קדישא. לבתר דרומית דתמן הוא אילנא דחיי, ודא לאזדווגא ליה במזרח דאיהו אבא עלאה דהא בן מסטרא דאבא קא אתי. ובגין כך מדרום למזרח דתוקפא דדרום במזרח הוא ובעי לאתקשרא כחדא דרום במזרח.

[p. 278] מזרח דאתקשר בצפון כד״א (שם יז:14) *וצפונך תמלא בטנם*, בגין דהאי אשלים ומלי נחלין ומבועין ועל דא מזרחית צפונית דאלין אבא ואמא ולא מתפרשן לעלמין והא אוקימנא. ומה דאתמר צפונית דאיהי טמירא עלאה ומסטר דיליה נפיק צפון ודינין מסטרא דיליה מתערין אע״ג דהיא רחמי וחידו והא אוקימנא. וכד היא נפקת צפון נפקא ביה דאיהו אתכליל וקשיר בדרום.

לבתר צפונית מערבית דהא מסטרא דאבא נפיק בן, מסטרא דנוקבא נפקת בת, ובגין כך צפונית מערבית ודא הוא קרן דקדמיתא דהשתא אתקשר בצפון סתם. [p. 279] לבתר בעי לקשרא לה בדרום דתמן הוא קשורא דכלא וגופא ביה אשתכח ועל דא מערבית דרומית.

© 2014, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

אשתכח האי קרן תלת זמני, חד לקבלא ליה בר נש בקדמיתא ולבתר תרי לקשרא לה בתרי דרועי לאתחברא בגופא ולמהוי כלא חד. ודא הוא סדורא דיחודא שלים וכל סטר וסטר בהאי קשורא דיתחזי ליה ולא יחלף סטרא בסטרא אחרא דלא יתחזי ליה בגין דלא יתענש.

ומאן דעביד **[קכ ע״ב]** יחודא דא כדקא חזי כמא דאמינא זכאה חולקיה בעלמא דין ובעלמא דאתי דהא ידע לסדרא יחודא דמאריה שבחא דמאריה ולא עוד אלא דקב״ה קא משתבח ביה, עליה כתיב (ישעיה מט:3) *ויאמר לי עבדי אתה ישראל אשר בך אתפאר*.

ר׳ שמעון פתח ואמר (תהלים כה:1) *לדוד אליך יי׳ נפשי אשא וגו׳*. מאי קא חמא דוד לסדרא האי שבחא הכי, וכלהו שבחי דאינהו באלפא ביתא כלהו שלימין והאי חסרה דלא אית ביה וא״ו, ואמאי סדורא דא למנפל על אנפין. [p. 280] אלא תא חזי רזא עלאה הוא גניז בין חברייא, בשעתא דליליא עאל ושלטא אילנא תתאה דתלייא ביה מותא פריש ענפוי ומכסיא לכלא ועלמא אתחשך וכל בני עלמא טעמין טעמא דמותא, ואקדים בר נש ויהיב ליה פקדונא דנפשיה ואפקדיה בידיה בפקדונא, ובגין דנטל לון בפקדונא תב פקדונא למריה בשעתא דאתי צפרא. כד אתי צפרא ותב לגביה פקדוניה בעי לברכא ליה לקב״ה דאיהו מהימנא עלאה.

לבתר קם עאל לבי כנשתא מתעטר בטוטפיה אתכסי בכיסויה, עאל ומדכי גרמיה בקורבניה בקדמיתא, לבתר קביל עליה עול מלכותא בשבחא דמאריה בסדורא דשבחיה דדוד דאינון סדורא דעול מלכותא, וסדורא דשבחא דא אשרי עליה ההוא עול. לבתר סדורא דצלותא לקשרא לון כחדא.

[p. 281] ותי״ח רזא דמלה אע״ג דצלותא תלייא בדבורא ובמלולא דפימא כלא תלייא בעקרא דעובדא בקדמיתא ולבתר דבורא ומלולא דפימא. מאן עובדא, אלא ההוא עובדא דעביד בר נש בקדמיתא כגוונא דצלותא הוא ולא יצלי בר נש צלותא עד דיחזי עובדא בגויה כגוונא דצלותא.

בקדמיתא עובדא, בשעתא דבר נש קאים בעי לדכאה גרמיה בקדמיתא, לבתר יקבל עליה האי עול לפרשא על רישיה פרישו דמצוה ולבתר יתקשר קשורא דיחודא דאינהו תפילין. מהו תפילין, תפלה של יד ותפלה דראש ולאתקנא לון בקשורא חדא בשמאלא ועל לבא כמא דאוקימנא (שיר ב:6) *שמאלו תחת לראשי וגו׳*, וכתיב (שם ח:6) *שימני כחותם על לבך* והא אוקימנא, ודא הוא עובדא.

בקדמיתא בשעתא דב״נ אעל לבי כנישתא ידכי גרמיה בקדמיתא בקרבנין במלולא דפומא, לבתר יקבל עליה האי עול לפרשא על רישיה פרישו דמצוה בשבחי דדוד מלכא כגוונא דעובדא דפריש על רישיה.

© 2014, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

[p. 282] לבתר תפלה של יד דאיהו תפלה מיושב, לבתר תפלה של ראש דאיהו תפלה מעומד, ודא כגוונא דא, עובדא כגוונא דדבורא, ודאי בעובדא ובמלולא תלייא צלותא.

ואי פגים עובדא ומלולא לא אשכח אתר לשריא ביה ולאו איהו צלותא ואתפגים ההוא בר נש לעילא ותתא, ולא עוד אלא דבעינן לאחזאה עובדא ודאי ולמללא מלולי עליה ודא הוא צלותא שלים. ווי לבר נש דפגים צלותיה פולחניה דמאריה, עליה כתיב (ישעיה א:12, 15) *כי תבאו לראות פני וגו׳ [גם כי תרבו תפלה אינני שומע].*

ת״ח כיון דבר נש עביד צלותא ודאי בעובדא ובמלולא וקשיר קשורא דייחודא וישתכח דעל ידיה מתברכן עלאין ותתאין, כדין בעי ליה לבר נש לאחזאה גרמיה בתר דסיים צלותא דעמידה כאלו אתפטר מעלמא דהא אתפריש מאילנא דחיי וכניש רגלוי לגבי ההוא אילנא דמותא דאהדר ליה פקדונא כד״א (בראשית מט:33) *ויאסוף רגליו אל המטה*, דהא אודי חטאוי וצלי עלייהו והשתא בעי לאתכנשא לגבי ההוא אילנא דמותא ולמנפל ולימא לגביה *אליך יי׳ נפשי אשא*. בקדמיתא **[קכא ע״א]** יהיבנא לך בפקדונא, השתא דקשירנא ייחודא ועבידנא עובדא ומלולא כדקא יאות ואודינא על חטאוי הא נפשי מסירנא לך ודאי.

[p. 283] ויחזי בר נש גרמיה כאילו פטיר מעלמא דנפשיה מסיר להאי אתר דמותא. בגין כך לא אית ביה וא״ו דוא״ו אילנא דחיי הוא והאי אילנא דמותא הוא. מאי קמשמע לן, רזא דמלא דאית חובין דלא מתכפרין עד דיתפטר מעלמא ההי״ד (ישעיה כב:14) *אם יכופר העון הזה לכם עד תמותון*, והאי יהיב גרמיה ודאי למותא ומסיר נפשיה להאי אתר, לאו בפקדונא כמא בליליא אלא כמאן דאתפטר מעלמא ודאי.

ותקונא דא בעי בכוונא דלבא וכדין קב״ה מרחם עליה ומכפר ליה לחוביה. זכאה הוא בר נש דידע למפתי ולמפלח למאריה ברעותא ובכוונת לבא. ווי ליה למאן דאתי למפתי למאריה בלבא רחיקא ולאו ברעותא כד״א (תהלים עח:36-37) *ויפתוהו בפיהם ובלשונם יכזבו לו ולבם לא נכון עמו*. הוא אומר (שם כה:1) *אליך יי׳ נפשי אשא*, ולאו כל מלוי אלא בלבא רחיקא. הוא גרים עליה לאסתלקא מעלמא עד לא מטון יומוי בזמנא דהאי אילנא אתער בעלמא למעבד דינא.

[p. 284] ועל דא בעי בר נש לאדבקא נפשיה ורעותיה במאריה ולא ייתי לגביה ברעותא כדיבא בגין דכתיב (שם קא:7) *דובר שקרים לא יכון לנגד עיני*. מאי *לא יכון*, אלא בשעתא דאיהו אתקין גרמיה להאי ולביה רחיקא מן קב״ה קלא נפיק ואמר *לא יכון*. אמאי בעי האי לאתקנא גרמיה, *לא יכון*, לא בעינא דיתתקן. כ״ש אי אתי ליחדא שמא קדישא ולא מיחד ליה כדקא יאות.

© 2014, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

זכאה חולקהון דצדיקיא בעלמא דין ובעלמא דאתי, עלייהו כתיב (ישעיה סו:18) *ובאו וראו את כבודי וגו'*, (תהלים קמ:14) *אך צדיקים יודו לשמך ישבו ישרים את פניך*.

אתא ר' אלעזר ונשק ידוי, אמר אלמלא לא אתינא לעלמא אלא למשמע מלין אלין דיי.

אמר ר' יהודה זכאה חולקהון דישראל דאינון מתדבקין בקב"ה דכתיב (ישעיה ס:21) *ועמך כלם צדיקים*, וכתיב (דברים ד:4) *ואתם הדבקים ביי אלהיכם וגו'*.

© 2014, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

פרשת נשא

[p. 285] ר' אבא פתח (תהלים לב:2) *אשרי אדם לא יחשוב יי' לו עון ואין ברוחו רמיה.* האי קרא לאו רישיה סופיה ולאו סופיה רישיה ואית לאסתכלא ביה והא אוקמוה. ת"ח בשעתא דצלותא דמנחה דינא שריא בעלמא ויצחק תקן צלותא דמנחה וגבורה עלאה שלטא בעלמא עד דאתי ועאל ליליא בגין לקבלא לה לליליא, ומזמנא דשארי צלותא דמנחה אתפרש שמאלא לקבלא ואתער ליליא. בתר דאתער כל אינון נטורי פתחין דלבר כלהו מתערי בעלמא ואתפשטו וכל בני עלמא טעמין מותא ואתמר.

בפלגות ליליא ממש אתער שמאלא כמלקדמין וורדא קדישא סלקא ריחין והיא משבחת וארימת קלא, וכדין סלקא ושריא רישא לעילא בשמאלא **[קכא ע"ב]** ושמאלא מקבל לה. כדין כרוזא קארי בעלמא דהא עידן הוא לאתערא לשבחא ליה למלכא וכדין תושבחתן מתערין ואתבסמותא דכלא אשתכח. זכאה חולקהון מאן דאתער לזווגא זווגא דא כדקא [p. 286] יאות. כד אתי צפרא וימינא אתער ומחבקא לה כדין זווגא דכלא אשתכח כחדא.

ת"ח בשעתא דבני נשא דמיכין וטעמין טעמא דמותא ונשמתא סלקא לעילא קיימא באתר דקיימא ואתבחינת על עובדהא דעבדת כל יומא וכתבין ליה על פתקא. מ"ט, בגין דנשמתא סלקא לעילא ואסהידת על עובדוי דב"נ ועל כל מלה ומלה דנפקין מפומיה, בגין דההוא מלה דאפיק ב"נ מפומיה סלקא ובקע רקיעין וקיימא באתר דקיימא עד דעאל ליליא ונשמתא סלקא ואחיד לההוא מלה ואעיל לה קמי מלכא ההי"ד (מיכה ז:5) *משוכבת חיקך שמור פתחי פיך*, וכדין אתרשים ההוא מלה דההוא חובא עליה דבר נש. ובגין כך (תהלים לב:2) *אשרי אדם לא יחשוב יי' לו עון*, אימתי, *כשאין ברוחו רמיה.*

איש או אשה כי יעשו מכל חטאת האדם למעול מעל ביי' וגו'. ת"ח (שופטים ד:11) *וחבר הקיני נפרד מקין מבני חובב חותן משה.* חבר [p. 287] הקיני מבני בנוי של יתרו היה כד"א (שמואל א טו:6) *ויאמר שאול אל הקיני וגו'.* אמאי אקרי *קיני*, והא אוקמוה דכתיב (בראשית טו:19) *את הקיני ואת הקניזי ואת הקדמוני.* ואתמר דעבד קנא במדברא כעופא דא בגין למלעי באורייתא ואתפרש מן מתא.

נפרד מקין, אתפרש מההוא עמא דהוה בקדמיתא ואתדבק ביה בקב"ה.

[p. 288] *נפרד מקין.* זכאה ב"נ דזכי בה באורייתא למיזל לאתדבקא באורחוי דכד בר נש אזיל **[קכב ע"א]** באורחוי דאורייתא משיך עליה רוח קדישא עלאה כד"א (ישעיה לב:15) *עד יערה עלינו רוח ממרום.* וכד בר נש סטי אורחוי משיך עליה *רוח* אחרא מסטר אחרא דאיהו

© 2014, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

סטרא דמסאבא, וסטרא דמסאבא אתער מסטרא דנוקבא דתהומא רבא דתמן מדורין דרוחין בישין דנזקי לבני נשא דאקרון נזקי עלמא דהא מסטרא דקין קדמאה אשתכחו.

ויתרו בקדמיתא כומרא דע״ז הוה ולההוא סטר הוה פלח ומשיך עליה רוחא מההוא אתר. אע״ג דאקרי *קיני* לבסוף *נפרד מקין* ודאי ואתדבק ביה בקב״ה. מאי משמע, דכל מאן דאתדבק ביה בקב״ה ועביד פקודי אורייתא כביכול הוא קיים עלמין עלמא דלעילא ועלמא דלתתא והא אוקמוה *ועשיתם אותם* כתיב.

וכל מאן דעבר על פקודי אורייתא כביכול פגים לעילא פגים לתתא פגים לגרמיה פגים לכל עלמין. לאינון מפרשי ימא דסטרין בארבא, קם חד שטייא בינייהו בעא לנקבא וכו׳. ועל דא *איש או אשה כי יעשו* [p. 289] *מכל חטאת האדם למעול מעל ביי׳ ואשמה*.

ת״ח כתיב (הושע ו:7) *והמה כאדם עברו ברית וגו׳*. *אדם* אעבר על חד פקודא דאורייתא גרים ליה לגרמיה מותא וגרים לכל עלמא, פגים לעילא פגים לתתא, וההוא חובא תלייא עד דקאים קב״ה עלמא כמלקדמין ואתעבר ההוא פגימו מעלמא הה״ד (ישעיה כה:8) *בלע המות לנצח ומחה יי׳ אלהים דמעה מעל כל פנים*. ובגין כך *כי יעשו מכל חטאת האדם*, *האדם* כתיב, *אדם* קדמאה.

למעול מעל ביי׳, דיפוק מן רחמי ויינקי מן דינא הוא גרים פגימו וכו׳. ועל דא רחמנא לישזבן מחייבי עלמא [p. 290] ומפגימו דלהון. כמה זכאין מסתלקין בגיניהון בר מה דגרמי לעילא ותתא.

רבי יצחק ור׳ יהודה הוו אזלי מאושא ללוד אמר רבי יהודה נימא מלין דאורייתא ונזיל.

פתח ר׳ יצחק ואמר (שמות כא:33) *כי יפתח איש בור או כי יכרה איש בור וגו׳*. מה כתיב בתריה, *בעל הבור ישלם וגו׳*, ומה על דא כך, מאן דגרים לאבאשא עלמא בחובוי על חד כמה וכמה. אלא תווהנא דאע״ג דאבאיש עלמא אמאי אית ליה תשובה דהא כתיב *איש או אשה כי יעשו מכל חטאת האדם למעול מעל ביי׳ וגו׳ והתודו וגו׳ והשיב*. [p. 291] אלא ודאי דא מהניא להו, בגין דעבד תשובה כביכול הוא עביד לה ממש דההוא מה דפגים לעילא אתקין ליה לתתא, ובמה בתשובה, ותשובה אתקין כלא אתקין לעילא אתקין לתתא אתקין לגרמיה אתקין לכולי עלמא.

פתח ר׳ יהודה אבתריה ואמר (דברים ד:31) *בצר לך ומצאוך כל הדברים האלה באחרית הימים ושבת עד יי׳ אלהיך וגו׳*. *בצר לך ומצאוך כל הדברים האלה*, מכאן דתשובה מעליא מכלא עד לא ישרי דינא בעלמא, דבתר דשרי דינא תקיף חיליה, מאן דיעבר ליה מעלמא ויסלק ליה דהא **[קכב ע״ב]** כיון דשארי דינא לא יסתלק עד דישתלים. בתר דישתלים ועביד תשובה

© 2014, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

אתקין עלמין כלהו, משמע דכתיב *ומצאוך כל הדברים האלה באחרית הימים*, וכתיב *ושבת עד יי׳ אלהיך וגו׳ כי אל רחום יי׳ אלהיך וגו׳*.

באחרית הימים, מאי איכא הכא. אלא לאכללא כנסת ישראל דאיהו בגלותא ואשתכח בעאקו דלהון ולא שבקת לון לעלמין. ובגין כך קב״ה אע״ג דאשרי דינא בעלמא בעי דיהדרון ישראל בתשובה לאוטבא להו בהאי עלמא ובעלמא דאתי דלית לך מאן דקאים קמי תשובה.

[p. 292] ת״ח אפילו כנסת ישראל תשובה אקרי. ואי תימא תשובה עלאה בכל אתר לא שכיח, אלא דא אקרי תשובה כד אהדר רחמי לקבלה דהיא תבת על כל אינון אוכלסין וינקא לון. ותשובה מעליא כד אתמסר נפשיה לגבה ונטיל לה בזמנא דאיהו בתשובה, כדין כלא אתתקן לעילא ותתא ואתתקן הוא וכל עלמא.

חייבא חד בעלמא קלקולא דכמה אחרנין בגיניה, ווי לחייבא ווי לשיבביה. ת״ח יונה בגין דלא בעא למהך בשליחותא דמאריה כמה בני נשא אתאבידו בגיניה בימא עד דכלהו אהדרו עלוי ודאינו ליה בדינא בימא וכדין אשתזיבו כלהו וקב״ה חס עליה לבתר ושזיב כמה אוכלסין בעלמא. אימתי, כד אהדר למאריה מגו עקתיה הה״ד (יונה ב:3) *קראתי מצרה לי אל יי׳ ויענני וגו׳*, וכתיב (תהלים קיח:5) *מן המצר קראתי יה ענני במרחב יה*.

© 2014, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

פרשת שוטה

[p. 293] **[קכד ע"א]** כתיב *איש איש כי תשטה אשתו ומעלה בו מעל*. מאי האי לגבי האי, אלא כמא דכתיב (במדבר ה:6) *למעול מעל ביי'*.

ר' אלעזר אמר *איש איש*, מאי *איש איש* דהא בחד סגי. אלא הא אוקמוה אבל *איש איש* משמע *איש* דאיהו *איש* וקאים קרא דכתיב (משלי ה:15) *שתה מים מבורך ונוזלים מתוך בארך*. כדין הוא *איש* בעלמא *איש* לגבי אתתיה.

ומעלה בו מעל, הא בחד סגיא אמאי תרי. אלא חד לעילא וחד לתתא, חד [p. 294] לכנסת ישראל וחד לבעלה. בגין כך *והביא האיש את אשתו אל הכהן*. אמאי *אל הכהן*, רזא דמלה בגין דכהנא שושבינא איהו דמטרוניתא.

הכא אית לאסתכלא, הא כתיב (ויקרא א:5) *ושחט את בן הבקר לפני יי'*, *ושחט* אחרא ולא כהנא דכהנא אסיר ליה בדינא בגין דלא יפגים ההוא אתר דאחיד ביה, ואת אמרת *והביא האיש את אשתו אל הכהן* למידן דינא. [p. 295] אלא ודאי כהנא לדא בגין דאיהו שושבינא למטרוניתא וכל נשי עלמא מתברכן בכנסת ישראל, ועל דא אתתא לתתא מתברכא בשבע ברכות ואחידת בה בכנסת ישראל, וכהנא קאים לאתקנא מלי דמטרוניתא ולעיינא בכל מה דאצטריכא, בגין כך כהנא לדא ולא אחרא.

ואי תימא דאיהו עביד דינא, לאו הכי אלא לאסגאה שלמא קא אשתדל בהאי ולאסגאה חסד דאי ההיא אתתא אשתכחת זכאה כהנא אסגי שלמא בהו, ולא עוד אלא דמתעברא בברא דכר ואתעביד שלמא על ידוי. ואי לא אשתכחת זכאה איהו לא עביד דינא אלא ההוא שמא קדישא דאיהי קא משקרת ביה ההוא עביד דינא וההוא בדיק לה.

ותא חזי כהנא לא עייל גרמיה להאי אלא כד היא יהבת גרמה קמיה לזכאה **[קכד ע"ב]** זמנא ותרין שאיל לה, כיון דאיהי בעיא לאשתכחא זכאה כדין כהנא עביד עובדא בגין לאסגאה שלמא.

[p. 296] כהנא כתיב שמא קדישא חד זמנא בארח מישר, לבתר כתיב ליה למפרע אתוון סריטין בטהירין דינא בדינא רחמי ברחמי רחמי בדינא ודינא ברחמי. אשתכחת זכאה אתוון רחמי אשתקיען ודינין סלקין, לא אשתכחת כדקא יאות רחמי סלקין ודינין אשתארן וכדין דינא אתעביד.

ר' אלעזר פתח ואמר (שמות טו:23) *ויבאו מרתה ולא יכלו לשתות מים ממרה כי מרים הם וגו'*, הא אוקמוה. [p. 297] אמר ר' אלעזר תווהנא היך בני עלמא לא מסתכלין ולא משתדלין במלין דאורייתא, הכא אית לאסתכלא אמאי כתיב הכא *שם שם לו חק ומשפט ושם*

© 2014, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

נסחו, והא אוקימנא *ושם נסחו* אבל ודאי רזא דמלה הוא דהכא על מייא הוה בגין דמצראי הוו אמרי דבנייהו דישראל הוו מנייהו והוו כמה בהו בישראל דחשדין לאנתתייהו בדא, עד דקב״ה מטא לון להאי אתר ובעא למבדק לון. מה כתיב, *ויבאו מרתה וגו׳ ויצעק אל יי׳*. אמר קב״ה למשה מה את בעי, הא כמה חבילין קיימין גבייכו הכא ואנא בעינא למבדק הכא נשיהון דישראל, כתוב הכא שמא קדישא ורמי למייא ויבדקון כלהו נשין וגוברין ולא ישתאר לעז על בני, ועד דיבדקון כלהו הכא לא ישרי שמי עלייהו. מיד *ויורהו יי׳ עץ וישלך אל המים*, דא שמא קדישא ההוא דהוה כתיב כהנא למבדק נשיהון דישראל, כדין *שם שם לו חק ומשפט ושם נסחו*.

[p. 298] ואי תימא נשיהון דישראל יאות אלא אינון אמאי. אלא אף אינון בעיין דלא אסתאבו בנשיהון דמצראי, ונשיהון דישראל דלא אסתאבו במצראי כל אינון שנין דהוו בינייהו, וכלהו נפקו גוברין ונוקבי זכאין ואשתכחו זרעא דישראל קדישין זכאין, כדין **[קכה ע״א]** קב״ה אשרי שמיה בינייהו, ועל דא על מיא ודאי *שם שם לו חק ומשפט ושם נסחו*. אף הכא במיין בדיק כהנא לאתתא ובשמא קדישא.

ומן העפר אשר יהיה בקרקע המשכן. מאן *העפר*, הא תנינן כתיב (קהלת ג:20) *הכל היה מן העפר והכל שב אל העפר*. *הכל היה מן העפר*, אפילו גלגל חמה, כ״ש בני נשא דאשתכחו מניה.

א״ר יוסי *ומן העפר*, אילו כתיב *ומן העפר* ולא יתיר הוינא אמרי הכי, אבל כיון דכתיב *ומן העפר אשר יהיה בקרקע המשכן* משמע דאחרא הוא. אלא כתיב [p. 299] (ישעיה מא:2) *יתן כעפר חרבו*, אלין מאריהון דקיסטין ובלסטראין מארי דדינא קשיא, משמע דכתיב *בקרקע המשכן*, דאחידן לתתא. ועל דא *יקח הכהן ונתן אל המים*.

מי המרים המאררים, אלין מי ימא דאינון מרירן. מאי הוא, דא ימא קדישא בשעתא דאשתכח בדינא, כדין אקרון *מי המרים המאררים*. בגיני כך מיא דימא לתתא כלהו מרירן.

ת״ח האי ימא קדישא כמה נהרין מתיקן עיילין לגווה ובגין דאיהי דינא דעלמא מימוי מרירן בגין דאחיד ביה מותא [p. 300] לכל בני עלמא. ואע״ג דאינהו מרירן כד מתפשטין מתיקן. לזמנין ימא דמיא מרירן, לזמנין ימא דבלע כל שאר מימין אקרי ימא דאקפא ובלע כל אינון אחרנין ושאיב לון בגוויה, לזמנין דשארן מייא ונגדין מההוא ימא כל מה דנגיד לתתאי. ובכמה גוונין קיימא האי ימא. *המים המאררים*, בשעתא דאתי חויא ואטיל זוהמא כדין *המים המרים המאררים*, ועל דא כהנא עביד עובדא לתתא ואומי אומאה ואתעביד דינא.

ת״ח אי אתתא אשתכחת זכאה אלין מיין עיילין בגווה **[קכה ע״ב]** ואתהפכן מתיקן ונקאן גרמה וקיימין בגווה עד דמתעברא, כיון דמתעברא הוו משפרי בשפירו לעוברא דמעהא ונפיק ברא שפירא נקי בלא מומא דעלמא. ואי לאו אינון מיין עיילין בגווה וארחת ריחא

© 2014, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

דזוהמא ואינון מיין <u>מתהפכן</u> לחוויא במעהא, במה דקלקלה אתפסת, ואתחזי קלנא לכלא והא אוקמוה חברייא.

[p. 301] ת״ח כל אינון נשי עלמא באתרייהו <u>קיימי</u>, ועל דא ההוא אתר ממש דאינהו קיימי ביה אתדנו. זכאה חולקהון דישראל דקב״ה אתרעי בהו ובעי לדכאה <u>לון</u>.

ר׳ חזקיה פתח (תהלים קכח:3) *אשתך כגפן פוריה <u>בירכתי ביתך בניך כשתילי זתים סביג לשולחנך. אשתך כגפן פוריה</u>*, מה גפן לא <u>מקבלא</u> עליה אלא מדידיה כך אתתא דישראל קיימא בהאי גוונא דלא מקבלא עלה אלא ההוא בר זוגה, <u>כיונה</u> דא דלא מקבלא אלא ההוא בר זוגה. ועל דא *כגפן פוריה בירכתי ביתך*. מהו *פוריה <u>בירכתי ביתך</u>*, *<u>פוריה</u>* כד״א (דברים כט:17) *פורה ראש*, *פוריה* פורחת דאפיקת <u>ענפין</u> לכל סטרא. ואן, *בירכתי ביתך* ולאו לבר בשוקא בגין דלא תיתי לשקרא בברית עילאה, ושלמה אמר (משלי ב:17) *העוזבת* [p. 302] *אלוף נעוריה ואת ברית אלהיה שכחה*. מאן *ברית אלהיה*, ההוא אתר דאקרי *ברית* והיא <u>אתקשרת</u> ביה, בגין כך *בירכתי ביתך*.

א״ר חזקיה תונבא ליתי על ההוא בר נש דשבק <u>לאתתיה דתחזי משערא דרישא</u> לבר ודא הוא חד מאינון צניעותא דביתא, ואתתא דאפיקת <u>משערה</u> לבר לאתתקנא ביה גרים מסכנותא לביתא וגרים לבנהא דלא יתחשבון בדרא וגרים מלה אחרא דשריא בביתא. מאן גרים דא, ההוא שערא דאתחזי מרישה לבר. ומה בביתא <u>הא</u> כ״ש בשוקא וכ״ש חציפותא אחרא, ובגין כך *אשתך כגפן פוריה בירכתי ביתך*.

אמר ר׳ יהודה שערא דרישא **[קכו ע״א]** דאתתא דאתגלייא גרים שערא אחרא לאתגלייא ולאפגמא לה. בגין כך בעיא אתתא דאפילו <u>סטרי ביתא</u> לא יחמון שערא חד מרישא כ״ש לבר.

[p. 303] ת״ח כמה בדכורא שערא הוא חומרא דכלא הכי נמי לנוקבא. פוק חמי כמה פגימו גרים ההוא שערא דאתתא, גרים לעילא גרים לתתא גרים לבעלה דאתלטייא גרים מסכנותא גרים מלה אחרא בביתא גרים <u>דיסתליק</u> חשיבותא מבנהא, רחמנא <u>לישזבן</u> מחציפו דלהון. ועל דא בעיא אתתא לאתכסייא <u>בזיוויהא</u> דביתא ואי עבדת כן מה כתיב, (תהלים קכח:3) *בניך כשתילי זיתים*. מהו *כשתילי זיתים*, מה זית דא בין בסתווא בין בקייטא לא אתאבידו טרפוי ותדיר <u>אשתכח חשיבו משאר</u> אילנין, כך בהא <u>אסתלקו</u> בחשיבו על שאר בני עלמא. ולא עוד אלא דבעלה מתברך בכלא, בברכאן דלעילא בברכאן דלתתא בעותרא בבנין בבני בנין הה״ד (שם:4) *הנה כי כן יבורך גבר ירא יי׳*, וכתיב (שם:5-6) *יברכך יי׳ מציון וראה בטוב ירושלם כל ימי חייך וראה בנים לבניך שלום על ישראל*, <u>ישראל סבא קדישא</u>.

© 2014, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

פרשת נזיר

[p. 304] *ואיש כי יפליא לנדור נדר נזיר וגו׳*. רבי אלעזר פתח (ישעיה נ:2) *מדוע באתי ואין איש קראת ואין עונה הקצור קצרה ידי מפדות וגו׳*. *מדוע באתי וגו׳*, כמה חביבין אינון ישראל קמיה דקב״ה דבכל אתר דאינון שריין קב״ה אשתכח בינייהו בגין דלא אעדי רחימותא דיליה מנהון. מה כתיב, (שמות כה:8) *ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם*, *ועשו לי מקדש* סתם דכל בית כנישתא בעלמא *מקדש* אקרי והא אוקמוה. ושכינתא אקדימת לבי כנישתא, זכאה ההוא ב״נ דאשתכח מאינון קדמאי דבי כנישתא בגין דבהו אשתלים מה דאשתלים ואינון מתקדשי בקדמיתא בשכינתא ואתמר, והא בעיא דאשתכחו עשרה בזמנא חדא בבי כנישתא ולא ייתון פסקי פסקי דלא יתעכב שלימו דשייפין דהא בר נש בזמנא חד עביד ליה קב״ה ואתקין ליה כחדא כל שייפוי הה״ד (דברים לב:6) *הוא עשך ויכוננך*.

[p. 305] ת״ח כיון דב״נ אשתלימו שייפוי בההוא זמנא אתתקן לכל שייפא ושייפא כדקא יאות. כגוונא דא כיון דשכינתא אקדימת לבי כנישתא בעיין עשרה דישתכחון חמן כחדא וישתלים מה דאשתלים ולבתר דאתתקן כלא. ובמה הוא תיקונא דכלא, כד״א (משלי יד:28) *ברב עם הדרת מלך*, ועל דא עמא דאתייאן לבתר כן כולהו תיקונא דגופא. וכד אתא ואקדימת שכינתא ובני נשא לא אתייאן קב״ה קארי *מדוע באתי ואין איש*. מאי *ואין איש*, דלא מתתקני שייפי ולא אשתלים גופא, דכד גופא לא אשתלים *אין איש* ובגין כך *ואין איש* דייקא.

ות״ח בשעתא דגופא אשתלים לתתא קדושה עלאה אתיא ועאל בהאי גופא ואתעבד תתאה כגוונא דלעילא ממש וכדין כלא בעיין דלא יפתחון פומא במילי דעלמא בגין דהא קיימי ישראל בשלימו עלאה ומתקדשי בקדושה עלאה זכאה חולקיהון.

איש כי יפליא לנדור נדר נזיר. מאי *כי יפליא*, דאתפריש משאר בני עלמא לאתקדשא כגוונא דלעילא ולאשתכחא שלים. בשעתא דבר נש אתי לאתדכאה [p. 306] מדכאין ליה, בר נש בעי לאתקדשא מקדשי ליה ופרשי עליה קדושא דלעילא קדושא דאתקדש בה קב״ה.

ר׳ אבא פתח (תהלים קג:1) *לדוד ברכי נפשי את יי׳ וכל קרבי את שם קדשו*. כמה אית ליה לבר נש לאסתכלא ולמנדע בפולחנא דמאריה דהא בכל יומא ויומא כרוזא קארי ואמר (משלי א:22) *עד מתי פתאים תאהבו פתי*, (ירמיה ג:22) *שובו בנים שובבים ארפא משובותיכם*, ולית מאן דירכין אודניה, אורייתא קארי ומכרזא קמייהו ולית מאן דישגח.

[p. 307] תא חזי בר נש אזיל בהאי עלמא והוא חשיב דדיליה הוא תדיר וישתאר בגויה לדרי דרין, עד דאיהו אזיל בעלמא יהבין ליה בקולרא, עד דאיהו יתיב דיינין ליה בקונפון עם

© 2014, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

שאר בני דינא. אי אשתכח עליה סניגוריא הא אשתזיב מן דינא כד״א (איוב לג:23-24) *אם יש עליו מלאך מליץ אחד מני אלף וגו׳*. מאן **[קכו ע״ב]** הוא סניגוריא, הא אלין עובדין דכשרן דקיימין עליה דב״נ בשעתא דאצטריך ליה.

ואי לא אשתכח עליה סניגוריא הא אתחייב מן דינא לאסתלק מן עלמא. בההוא שעתא כד איהו שכיב בקולרא דמלכא עד דזקיף עינוי חמי דאתיין לגביה תרין דכתבין קמיה כל מה דעבד בהאי עלמא וכל מה דאפיק מן פומיה ויהיב דינא על כלא וכתבין קמיה הה״ד (עמוס ד:13) *כי הנה יוצר הרים ובורא רוח מגיד לאדם מה שיחו וגו׳*, והוא אודי עלייהו. [p. 308] מאי טעמא, בגין דההוא עובדא דאיהו עביד סלקא וקיימא עליה לאסהדא ביה וקיימין לאסהדא עליה וכלהו נחתין ואתרשימן קמיה וקיימי קמיה ולא מתעברן מניה עד שעתא דאתדן בהו בההוא עלמא.

ת״ח כל אינון מלין דעביד ב״נ בהאי עלמא כלהו זמינין קמיה ולא אבדן מיניה ובשעתא דמפקי ליה לקברא כלהו מתעתדן קמיה, ותלת כרוזי מכרזי, חד קמיה וחד מימיניה וחד משמאליה ואמרי דא פלנייא דמריד במאריה, מריד לעילא מריד לתתא מריד באורייתא מריד בפיקודוי, חמו עובדוי חמו מלוי טב ליה דלא אברי.

עד דמטין לגבי קברא כלהו מתין ארגזן מדוכתייהו עליה ואמרי ווי ווי דדא אתקבר בגוון. עובדוי ומלוי אקדימן ועאלין לקברא וקיימין עליה דההוא גופא ורוחיה אזלא ושאט ומתאבלא על גופא. כיון דב״נ אתטמר בבי קברי דומ״ה קדים ונפיק, תחות ידיה תלתא בי דינא דממנן על דינא דקברא ותלת שרביטי דאשא בידייהו ודיינין רוחא וגופא כחדא. ווי על ההוא דינא, ווי על עובדוי.

[p. 309] בשעתא דאיהו תפיס בקולרא דמלכא ואתדן דיניה ואשתלים דלא אשתכח עליה סניגורא סנטירא דמלכא נחית וקאים קמיה לרגלוי וחד סייפא שננא בידיה. זקיף ב״נ עינוי וחמא כתלי ביתא מתלהטן באשא דזיוא מניה. אדהכי חמי ליה קמיה כוליה מלי עיינין, לבושוי אשא דלהיט קמיה דבר נש. הכי הוא ודאי דהא כמה בני נשא חמו מלאכא בשוקא וקיימי קמיה ושאר בני נשא לא חמאן ליה.

ואי תימא הא כתיב (תהלים קד:4) *עושה מלאכיו רוחות משרתיו אש לוהט*, איך יכיל לאתחזאה בארעא. אלא מלה דא הא אוקמוה דכיון דנחית אתלבש בגופא ואתחזי למאן דאתחזי בההוא לבושא דאתלבש ביה, ואי לאו לא יכיל למסבל ליה עלמא ולאתחזאה, כ״ש וכל שכן האי דכל בני עלמא צריכין ליה.

[p. 310] תלת טפין בחרביה וכו׳ והא אוקמוה חבריא. כיון דחמי ליה אזדעזע כל גופיה ורוחיה ולביה לא שכיך בגין דאיהו מלכא דכל גופא, ורוחא דיליה אזלא בכל שייפי גופא

© 2014, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

ואשתאיל מנייהו כבר נש דאשתאיל מחבריה למהך לאתרא אחרא. כדין הוא אמר ווי על מה דעבד ולא מהנייא ליה אלא אי אקדים אסוותא דתשובה עד לא מטא ההוא שעתא. דחיל בר נש ובעי לאתטמרא ולא יכיל. כיון דחמי דלא יכיל פתח עינוי ואית ליה לאסתכלא ביה ואסתכל ביה עיינין פקיחין וכדין הוא מסר גרמיה ונפשיה.

וההיא שעתא הוא עידן דדינא רבתא דב"נ אתדן ביה בהאי עלמא, ועם כל דא רוחא אזלא ושאט בכל שייפין ואזדעזע לכל סטרין וכל שייפי גופא כלהו מזדעזען. כד מטא רוחא לכל שייפא ושייפא ואשתאיל מניה נפיל זיעא על ההוא שייפא ורוחא אסתליק מניה ומיד מית ההוא שייפא וכן בכלהו.

כיון דמטי רוחא למיפק דהא אשתאיל מכל גופא כדין שכינתא קיימא עליה ומיד פרחא נשמתא מן גופא. זכאה חולקיה דמאן דאתדבק בה, ווי לאינון חייבין דרחיקין מנה ולא מתדבקן בה.

[p. 311] וכמה בי דינא אעבר בר נש כד נפק מהאי עלמא. חד ההוא דינא עילאה דקאמרן כד נפיק רוחא מן גופא, וחד דינא כד עובדוי ומלוי אזלין קמיה וכרוזי מכרזי עלוי, וחד דינא כד עייל לקברא, **[קכז ע"א]** וחד דינא דקברא, וחד דינא דתולעתא, וחד דינא דגיהנם, וחד דינא דרוחא דאזלא ושאט בעלמא ולא אשתכח אתר עד דאשתלימו עובדוי, ודאי *שבעה עדנין יחלפון עלוי*. בגין כך בעי בר נש כד איהו אשתכח בהאי עלמא לדחלא ממאריה ולאסתכלא בכל יומא ויומא בעובדוי וייתוב מנייהו קמי מאריה.

כד אסתכל דוד מלכא בדינין דבר נש כד אסתלק מהאי עלמא אקדים ואמר (תהלים קג:1) *ברכי נפשי את יי'*, עד דלא תפוק מעלמא השתא דאת אשתכחת עם גופא. *וכל קרבי את שם קדשו*, אתון שייפי דמשתתפי ברוחא השתא דאשתכחת עמכון אקדימו לברכא שמא קדישא עד לא ימטי זמנא דלא תיכלון לברכא ליה ולאודאה עלייכו.

ת"ח *איש כי יפליא לנדור נדר נזיר*, דאקדים בהאי עלמא לאתקדשא בקדושא דמאריה.

מיין ושכר יזיר חומץ יין וחומץ שכר לא ישתה וגו'. כיון דאסיר ליה חמרא ענבים למה דהא הכא אית לאסתכלא כתיב *יין ושכר אל תשת אתה ובניך וגו'*, יכול ענבים נמי, לא בענבים שרי, הכא לנזיר מ"ט אסר ליה ענבים. [p. 312] אלא עובדא דא ומלה דא רזא עלאה הוא לאתפרשא מן דינא בכלא, והא ידעת ההוא אילנא דחב ביה אדם הראשון ענבים הוו ודא הוא רזא דמלה דהא יין ושכר וענבים בסטרא חד אתאחדו. יין לעילא ואוקמוה, שכר לשמאלא דהא שכר מיין נפקא, ענבים דכניש כלהו לגבייהו ודא הוא אילנא דחב ביה אדם הראשון, בגין כך כלא בחד סטרא אתאחד.

© 2014, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

ואי תימא דשביק ממהימנותא כלום לאו הכי אלא לא אתחזי ביה עובדא מסטר שמאלא כלום. ת״ח רזא דא הכי אוליפנא מספרא דרב המנונא סבא והכי הוא, כתיב *גדל פרע שער ראשו*, בעי דאתרבי שעריה ודיקניה ויתפריש מיין ושכר וענבים בגין דכלהו סטר שמאלא ולא תליין שערא. [p. 313] יין אימא. שכר סטרא דאחידו ביה ליואי ונפקי מיין עלאה ולא תלי שערא, ובגין כך כד סליקו ליואי לההאי בעיין לאעברא כל שערן דלהו כד״א (במדבר ח:7) *והעבירו תער על כל בשרם*. ענבים אימא תתאה דכניש יין ושכר לגווה. ועל דא אתפרש מכל סטר שמאלא ולאחזאה עובדא דלהון לגביה.

ענבים דא לא תלי שערא ודיקנא דהא נוקבא בעייא לספרא שערא כד אתיא לאזדווגא בדכורא והא דיקנא לא אשתכח בה. בג״כ הוא תלי שערא דרישא ודיקנא ורזא דמלה (שופטים יג:5) *נזיר אלהים* אקרי ולא *נזיר יי׳*, פריש מדינא כלא.

[p. 314] ת״ח על דא כתיב *וכפר עליו מאשר חטא על הנפש*. *על נפש*ו לא כתיב אלא *על הנפש*, ומאי איהי, דא ענבים דאקרי *נפש*, ועל דא כתיב *חטא* בגין דסטר דילה *יין ושכר* הוא וגרע מניה אתר דינא. *חטא*, מאי חטא, אלא גרע דינא *על הנפש*.

אי הכי אמאי *וכפר עליו*, בגין דהשתא קא אתיא לאתחברא בהדייהו ולא מקבלן ליה הני אתרי עד דימלך בכהנא *ויכפר עליה* בגין דהוא שדי לון לבר בקדמיתא, כיון דהשתא אתי לגבייהו בעי לאתבא לון תקונא דכפרא ויקבלון ליה ודא הוא רזא דמלה ודאי בכלא.

[p. 315] שמשון *נזיר אלהים* הוה, אמאי אתענש. אלא שפיר הוא מלה ד*בעל בת אל נכר* דהוה ליה לאתחברא בדידיה במה דאתחזי ליה והוא דהוה קדיש ארעב ההוא קדושא ב*אל נכר* ושביק אתריה דיתחזי לההוא קדושא ובגין כך אתענש.

ואית מאן דאמר דלית ליה חולקא בההוא עלמא. מ״ט, בגין דאמר (שופטים טז:30) *תמות נפשי עם פלשתים*, ומסר חולקיה בחולקא דפלשתים דימות נפשיה עמהון בההוא עלמא. כך **[קכז ע״ב]** הוו מכרזי על נזירא לך לך אמרין נזירא סחור סחור לכרמא לא תקרב, והא אוקמוה חברייא.

[p. 316] ליואי מה כתיב בהו (במדבר ח:7) *וכה תעשה להם לטהרם הזה עליהם מי חטאת והעבירו תער על כל בשרם וכבסו בגדיהם והטהרו*. כיון דמעברן שערא ועבדי כולי האי כדין אקרי ליואה טהור ולא קדוש, אבל האי נזיר בגין דיתפרש מהאי סטרא אקרי קדוש ולא טהור, בגין כך כתיב *כל ימי הזירו ליי׳*.

גדל פרע שער ראשו, משום הא דכתיב (דניאל ז:9) *ושער ראשה כעמר נקי*, דבהאי דמי לגוונא דלעילא.

© 2014, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

אמר ר׳ יהודה בשערי ממש אשתמודע דאיהו קדישא דכתיב (שיר ה:11) *קווצותיו תלתלים*.

תנא אמר ר׳ שמעון אלמלא ידעין בני נשא מאי קאמרי בהאי שערא וברזא דיליה אשתמודען למאריהון כמה דאיהו [p. 317] ברזא ברזין דחכמתא עלאה. עד כאן רזי דאורייתא, מכאן כתרי תורה, (ישעיה כג:18) *סחרה ואתננה קדש ליי׳*.

© 2014, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

אדרא רבא

[p. 318] תניא אמר ר׳ שמעון לחברייא עד אימתי ניתיב בקיימא דסמכא חד, דכתיב (תהלים קיט:126) *עת לעשות לײ׳ הפרו תורתך*. יומין זעירין מארי דחובא דחיק, כרוזא כל יומא קארי ומחצדי חקלא זעירין אינון ואינהו בשולי כרמא, לא אשגחן ולא ידעין לאן הוא אתר כמה דיאות.

[p. 319] אתכנשו חברייא לבי אדרא מלבשין שריין ורומחי. אזדרזו בתקוניכון, בעיטא בחכמה בסוכלתנו בדעתא בחיזו בידין ברגלין. אמליכו עליכון למאן [p. 320] דברשותיה חיי ומותא למגזר מלין דקשוט דקדישי עילאי צייתין להו וחדאן למנדע להו ולמשמע להו.

יתיב ובכה, אמר ווי אי גלינא ווי אי לא גלינא. [p. 321] חברייא דהוו תמן אשתיקו. קם ר׳ אבא ואמר אי ניחא קמיה דמר הא כתיב (שם כה:14) *סוד ײ׳ ליראיו*, והא חברייא אלין דחלין דקב״ה אינון וכבר עאלו באדרא קדישא דבי משכנא, מנהון עאלו ונפקו.

תאנא אתמנון חברייא קמיה דר׳ שמעון ואשתכחו ר׳ אלעזר בריה ור׳ אבא ור׳ יהודה ור׳ יוסי בר יעקב ור׳ יצחק ור׳ חזקיה בר רב ור׳ חייא ור׳ יוסי ור׳ ייסא. ידין יהבו לר׳ שמעון ואצבען זקפו, עאלו בחקלא ביני אילני ויתבו.

קם ר׳ שמעון וצלי צלותיה. יתיב בגווייהו, אמר כל חד ישוי ידוי בתוקפי. [p. 322] שוו ידייהו ונסיב לון. פתח ואמר (דברים כז:15) *ארור האיש אשר יעשה פסל ומסכה מעשה ידי חרש* **[קכח ע״א]** *ושם בסתר וענו כלם ואמרו אמן*.

פתח ר׳ שמעון ואמר (תהלים קיט:126) *עת לעשות לײ׳ הפרו תורתך*. אמאי *עת לעשות לײ׳*, משום ד*הפרו תורתך*. מאי *הפרו תורתך*, תורה דלעילא דאיהי מתבטלא אי לא אתעביד בתקונוי שמא דא, ולעתיק יומין אתאמר. כתיב (דברים לג:29) *אשריך ישראל מי כמוך*, וכתיב (שמות טו:11) *מי כמוכה באלים ײ׳*.

[p. 323] קרא לרבי אלעזר בריה אותביה קמיה ולרבי אבא מסטרא אחרא, אמר אנן כללא דכולא, עד כאן אתתקנו קיימין.

אשתיקו, שמעו קלא וארכובן נקשן דא לדא. מאי קלא, קלא דכנופייא עלאה דמתכנפי.

חדי ר׳ שמעון, אמר (חבקוק ג:2) *שמעתי שמעך יראתי*. אמר התם יאות הוא למהוי דחיל, אנן בחביבותא תלייא מלתא דכתיב (דברים ו:5) *ואהבת את ײ׳ אלהיך* וכתיב (מלאכי א:2) *אהבתי אתכם אמר ײ׳*.

[p. 324] ר׳ שמעון פתח ואמר (משלי יא:13) *הולך רכיל מגלה סוד ונאמן רוח מכסה דבר*. *הולך רכיל*, האי קרא קשיא, כיון דאמר *רכיל* אמאי *הולך*, איש *רכיל* הוה ליה למימר,

© 2014, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

מאי הולך. אלא מאן דלא אתיישב ברוחיה ולא מהימנא ההוא מלה דשמע אזיל בגוויה כחיזרא במיא עד דרמי ליה לבר. מ״ט, משום דלית רוחיה רוחא דקיומא. אבל מאן דרוחיה רוחא דקיומא כתיב *ונאמן רוח מכסה דבר*. *ונאמן רוח*, קיומא דרוחא, ברוחא תלייא מלתא. וכתיב (קהלת ה:5) *אל תתן את פיך לחטיא את בשרך*, ולית עלמא מתקיימא אלא ברזא. וכי במלי עלמא אצטריך רזא, במלין רזין דרזייא דעתיק דעתיקיא דלא אתמסראן אפילו למלאכין עלאין עאכ״ו.

[p. 325] אמר ר׳ שמעון לשמיא לא אימא דיציתון, לארעא לא אימא דתשמע דהא אנן קיומי עלמין.

תנא רזי דרזי כד פתח ר׳ שמעון אזדעזע ארעא וחברין אתחלחלו. גלי ברזא ופתח ואמר (בראשית לו:31) *ואלה המלכים אשר מלכו בארץ אדום לפני מלך מלך לבני ישראל*. זכאין אתון צדיקייא דאתגלי לכו רזי דרזין דאורייתא דלא אתגלון לקדישי עליונין. מאן ישגח בהאי ומאן יזכה להאי דהוא סהדותא על מהימנותא דמהימנותא דכלא. צלותא ברעוא יהא דלא יתחשב לחובא לגלאה דא. [p. 326] ומה יימרון חברייא דהאי קרא הוא קשיא דלא הוה ליה למכתב הכי דהא חזינן כמה מלכים הוו עד לא ייתון בני ישראל ועד לא יהא מלכא לבני ישראל ומה אתחזי הכא. אלא רזא דרזין הוא דלא יכלין בני נשא למנדע ולאשתמודע ולמרחש בדעתייהו בהאי.

תאנא עתיקא דעתיקין טמירא דטמירין עד לא זמין תקוני מלכא ועטורי עטורין שירותא וסיומא לא הוה והוה מגליף ומשער ביה ופריס קמיה חד פרסה ובה גליף ושעיר מלכין ותקונוי לא אתקיימו הה״ד *ואלה המלכים אשר מלכו בארץ אדום לפני מלך מלך*, מלכא קדמאה, *לבני ישראל* קדמאה. וכלהו דגליפו בשמהן אתקרון ולא אתקיימו עד דאנח להו ואצנע להו. לבתר זמנא הוא אסתליק בההוא פרסה ואתתקן בתקונוי.

ותאנא סליק ברעותא למברי אורייתא ואפקה, מיד אמרה קמיה מאן דבעי לאתקנא ולמעבד יתקן בקדמיתא תקוני טמירא תרין אלפי שנין.

[p. 327] תאנא בצניעותא דספרא עתיקא דעתיקין סתרא דסתרין אתתקן **[קכח ע״ב]** ואזדמן כלומר אשתכח ולא אשתכח, לא אשתכח ממש אבל אתתקן, ולית דידע ליה משום דהוא עתיק מעתיקין אבל בתקונוי ידיע כחד סבא דסבין עתיק מעתיקין טמיר מטמירין ובסימנוי ידיע ולא ידיע. מארי דחוור כסו וחיזו בוסינא דאנפוי, יתיב על כורסייא דשביבין לאכפייא לון.

© 2014, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

[p. 328] ארבע מאה אלפי עלמין אתפשט חוורא דגולגלתא דרישוי ומנהירו דהאי חיוורא ירתן צדיקייא לעלמא דאתי ארבע מאה עלמין הה״ד (בראשית כג:16) *ארבע מאות שקל כסף עובר לסוחר*.

בגולגלתא יתבין תריסר אלפי רבוא עלמין דנטלין עלוי וסמכין עלוי. מהאי גולגלתא נטיף טלא לאיהו דלבר ומלייה לרישיה בכל יומא ומההוא טלא דאינער מרישיה ההוא דאיהו דלבר אתערון מתייא לעלמא דאתי דכתיב *שראשי נמלא טל*, מלאתי *טל* לא כתיב אלא *נמלא*, וכתיב (ישעיה כו:19) *כי טל אורות טלך*, *אורות*, נהורא דחוורתא דעתיקא. ומההוא טלא מתקיימין קדישי עליונין והוא מנא דטחנין לצדיקייא לעלמא דאתי. [p. 329] ונטיף ההוא טלא לחקלא דתפוחין קדישין הה״ד (שמות טז:14) *ותעל שכבת הטל והנה על פני המדבר דק מחוספס*, וחיזו דההוא טלא חוור כהאי אבנא דבדולחא דאתחזייא כל גוונין בגויה הה״ד (במדבר יא:7) *ועינו כעין הבדולח*.

[p. 330] האי גולגלתא חוורא דיליה אנהיר לתליסר עיבר גלופין לארבע עיבר בסיטרא חד ולארבע עיבר בסטרא דאנפוי ולארבע עיבר בסטרא אחרא וחד לעילא דגולגלתא כלומר לסטרא דלעילא, ומהאי אתפשט אורכא דאנפוי לתלת מאה ושבעין רבוא עלמין וההוא אתקרי ארך אפים כלומר אורכא דאנפין, והאי עתיקא דעתיקין אתקרי אריכא דאנפין וההוא דלבר זעיר אנפין לקבליה דעתיקא סבא קדש קדש קודשין דקודשייא. וזעיר אפין כד אסתכל להאי, כלא דלתתא אתתקן ואנפוי מתפשטין ואריכין בההוא זמנא אבל לא כל שעתא כמה דעתיקא.

ומהאי גולגלתא נפיק חד עיבר חיור לגולגלתא דזעיר אפין לאתקנא רישא ומהאי לשאר גולגלתין דלתתאין דלית לון חושבנא, וכל גולגלתא יהבין אגר אודאותא לעתיק יומין כד עאלין בחושבנא תחות שרביטא ולקביל דא *בקע לגולגלת* לתתא כד עאלו בחושבנא.

[p. 331] בחלליה דגולגלתא קרומא דאוירא דחכמתא עלאה סתימאה דלא פסק והאי לא שכיח ולא אתפתח, והאי קרומא אתחפייא על מוחא דהאי חכמתא סתימאה ובגיני כך אתכסיא האי חכמתא דלא אתפתחא בההוא קרומא. והאי מוחא דאיהו האי חכמתא סתימאה אשתכך ושקיט באתריה כחמר טב על דורדייה והיינו דאמרי סבא דעתוי סתים ומוחיה סתים ושכיך.

והאי קרומא אתפסק מזעיר אפין ובגיני כך מוחוי אתפשט ונפיק לתלתין ותרין שבילין הה״ד (בראשית ב:10) *ונהר יוצא מעדן*. מ״ט, משום דקרומא אתפסק דלא מחפיא על מוחא, ועכ״פ קרומא פסיק לתתא, והיינו דתנינן ברשימי אתוון ת״ו כלומר רשים רישומא לעתיק יומין וביה תלייא *תמים דעות* שלים מכל סטרוי וסתים ושקיט ושכיך כחמר טב על דורדייה.

© 2014, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

[p. 332] תאנא בגולגלתא דרישא תליין אלף אלפין רבוא ושבעה אלפין וחמש מאה קוצי דשערי חוור ונקי כהאי עמר כד איהו נקי דלא אסתבך דא בדא דלא לאחזאה ערבוביא בתקונוי אלא כלא על ברייה דלא נפיק נימא מנימא ושערא משערא. וכל קוצא וקוצא אית ביה ארבע מאה ועשר נימי דשערי כחושבן קדו״ש, וכל נימא ונימא **[קכט ע״א]** להיט בארבע מאה ועשר עלמין, וכל עלמא ועלמא [p. 333] סתים וגניז ולית דידע לון בר איהו ולהיט לשבע מאה ועשרין עיבר.

ובכל נימא ונימא אית מבועא דנפיק ממוחא סתימאה כבתר כותלא ונגיד בההוא נימא לנימין דזעיר אפין, ומהאי מתזן מוחיה וכדין נגיד ההוא מוחא לתלתין ותרין שבילין.

וכל קוצא וקוצא מתלהטן ותליין מתתקנין בתקונא יאה בתקונא שפירא מחפיין על גולגלתא, מתתקני קוצי דנימין מהאי סטרא ומהאי סטרא על גולגלתא. ותאנא כל נימא ונימא אתקרי משיכא ממבועין סתימין דנפקין ממוחא סתימאה.

ותאנא משערוי דב״נ אשתמודע מאן הוא אי דינא אי רחמי מכד עבר עלוי ארבעין שנין, ואפילו כד איהו עולים בשעריה בדיקניה ובגביני עיניה.

קוצי דשערי תליין בתקונוי נקיין כעמר עד כתפוי. עד כתפוי ס״ד, אלא עד רישי דכתפי דלא אתחזי קדלא משום דכתיב (ירמיה ב:27) *כי פנו אלי עורף ולא פנים*. ושערא סליק אבתרוי דאודנין דלא לחפייא עלוי דכתיב *להיות אזניך פקוחות*.

נפיק שערא מבתר אודנוי כוליה בשקולא, לא נפיק דא מן דא, תקונא שלים תקונא יאה תקונא שפירא, תאיב למחמי. תיאובתא וחדוותא דצדיקייא [p. 334] דאינון בזעיר אפין למחמי ולאתדבקא בתקוני עתיקא סתימא דכלא.

תלת עשר נימין דשערי קיימין מהאי סטרא ומהאי סטרא דגולגלתא לקביל אנפוי ובאינון שריין שערי לאתפלג. לית שמאלא בהאי עתיקא, כלא ימינא. אתחזי ולא אתחזי, סתים ולא סתים, והאי בתקונוי כ״ש ביה.

ועל האי תאיבו ישראל לצרפא בלבהון דכתיב (שמות יז:7) *היש יי׳ בקרבנו אם אין*, בין זעיר אפין ובין אריך אפין דאתקרי אי״ן. אמאי אתענשו, משום דלא עבדו בחביבותא אלא בנסיונא דכתיב (שם) *ועל נסותם את יי׳ לאמר היש יי׳ בקרבנו אם אין*.

בפלגותא דשערי אזיל חד ארחא דנהיר למאתן ושבעין עלמין ומניה נהיר ארחא דנהרין ביה צדיקייא לעלמא דאתי [p. 335] ההי״ד (משלי ד:18) *וארח צדיקים כאור נגה הולך ואור עד נכון היום*. ומניה ארחא מתפרשא לשית מאה ותלת עשר אורחין דפליג בזעיר אפין דכתיב ביה (תהלים כה:10) *כל ארחות יי׳ חסד ואמת לנוצרי בריתו ועדותיו*.

© 2014, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

מצחא דגולגלתא רעוא דרעוין רעותא דזעיר אפין לקבליה ההוא רעותא דכתיב (שמות כח:38) *והיה על מצחו תמיד לרצון וגו'*. וההוא מצחא אתקרי רצון דהוא גלוייא דכל רישא וגולגלתא, ומתכסייא בארבע מאה עלמין וכד אתגליא אתקבלו צלותהון דישראל. אימתי אתגליא.

שתיק ר' שמעון. שאיל תניינות. אמר לר' אלעזר בריה אימתי איתגליא.

אמר בשעתא דצלותא דמנחה.

א"ל מ"ט. א"ל משום דההיא שעתא תליא דינא דלתתא בזעיר אפין וגליא מצחא דאתקרי רצון בההיא שעתא ואשתכך רוגזא ומתקבלא צלותא הה"ד (תהלים סט:14) *ואני תפלתי לך יי' עת רצון*, עת רצון מעתיק יומין לגלאה מצחא, ובגין כך אתתקן בצלותא דמנחה בשבת.

[p. 336] אמר ר' שמעון לר' אלעזר בריה בריך ברי לעתיק יומין. רעוא דמצחא תשכח בשעתא דאצטריך לך.

ת"ח בשאר דלתתא כד אתגלי מצחא אשתכח חוצפא הח"ד (ירמיה ג:3) *ומצח אשה זונה היה לך מאנת הכלם*, והכא כד אתגלי מצחא תיאובתא ורעוא שלים אשתכח וכל רוגזין אשתככו ומתכפיין קמיה. מהאי מצחא נהרין ארבע מאה בתי דינין כד אתגלייא האי רצון וכלהו משתככין קמיה הה"ד (דניאל ז:10) *דינא יתיב*, כלומר *יתיב* באתריה **[קכט ע"ב]** *דינא* ולא אתעביד.

ותאנא שערא לא קאים בהאי אתר משום דמתגלייא ולא אתחפייא ויסתכלון מארי דדינא וישתככון ולא אתעביד.

תאנא האי מצחא אתפשט במאתן ושבעין אלפין נהירין דבוסינין מעדן עלאה דתניא אית עדן דנהיר לעדן. עדן עלאה לא גליא והוא סתים בסתימאה ולא מתפרש [p. 337] לארחין כדקאמרן, והאי עדן דלתתא מתפרש בשבילוי לתלתין ותרין עיבר שבילין. ואע"ג דמתפרש האי עדן בשבילוי לית דידע כוליה בר האי זעיר אפין, ועדן דלעילא לית דידע ליה ולא שבילוי בר ההוא אריך אפין הה"ד (איוב כח:23) *אלהים הבין דרכה והוא ידע את מקומה*. *אלהים הבין דרכה*, דא עדן דלתתא דידע זעיר אפין. *והוא ידע את מקומה*, דא עדן דלעילא דידע עתיק יומין סתימאה דכלא.

עינוי דרישא חוורא משתניין משאר עיינין, לית כסותא על עינא ולית גבינין על עינא. מ"ט, דכתיב (תהלים קכא:4) *הנה לא ינום ולא יישן שומר ישראל*, ישראל דלעילא, וכתיב

© 2014, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

(מלכים א ח:52) *להיות עיניך פקוחות*. ותאנא כל מה דאתי ברחמי לית כסותא על עינא ולית גבינין על עינא, כ״ש רישא חוורא דלא בעי.

[p. 338] אמר ר׳ שמעון לר׳ אבא מהו דרמיז.

א״ל לדגים ונוני ימא דלית כסותא על עינא ולית גביני על עינא ולא ניימין ולא בעיין נטורא על עינא, כ״ש עתיקא דעתיקין דלא בעי נטורא וכ״ש דאיהו משגח לכלא וכלא מתזן ביה ולא נאים דכתיב *הנה לא ינום ולא יישן שומר ישראל*, ישראל דלעילא.

כתיב (תהלים לג:18) *הנה עין יי׳ אל יראיו*, וכתיב (זכריה ד:10) *עיני יי׳ המה משוטטות בכל הארץ*. לא קשיא, הא בזעיר אפין הא באריך אפין. ועכ״ד תרין עיינין אינון ואתחזרו לחד. עינא דא חוור בגו חוור וחוור דכליל כל חוורי.

חוורא קדמאה נהיר וסליק ונחית לאתכללא דצריר בצרורא. תאנא בטש האי חיורא ואדליק תלת בוסיני דאקרון הוד והדר וחדוה ולהטין בחדוותא בשלימותא.

חוורא תניינא נהיר וסליק ונחית ובטש ואדליק תלת בוסינין אחרנין דאקרון נצח חסד תפארת ולהטין בשלימותא בחדוותא.

חוורא תליתאה להיט ונהיר ונחית וסליק ונפיק מסתימותא דמוחא ובטש בבוצינא אמצעיתא שביעאה. נפיק ארחא למוחא תתאה ונפיק אורחא ללבא תתאה ומתלהטין כלהו בוסיני דלתתא.

[p. 339] אמר ר׳ שמעון יאות הוא ועתיק יומין יפקח עינא דא עלך. תו תאנא חוור בגו חוור, וחוור דכליל כל חוורי. חוורא קדמאה נהיר וסליק ונחית לתלת בוסיני דלסטר שמאלא ולהטין ואסחן בהאי חוורא כמאן דאסחי גופיה ממה דהוה עלוי.

חוורא תניינא נהיר וסליק ונחית לתלת בוסיני דלסטר ימינא ולהטין ואסחאן בהאי חוורא כמאן דאסחי בכוסמין טבין ובריחין על מה דהוה עלוי בקדמייתא.

חוורא תליתאה נהיר וסליק ונחית ונפיק נהירו דחוורא דלגו מן מוחא ובטש בשערא אוכמא כד אצטריך וברישא ובמוחא דרישא ונהיר לתלת כתרין דאשתארו כמה דאצטריך לגלאה אי ניחא קמי עתיק סתים דכלא.

ותאנא לא סתים האי עינא, ואינון תרין ואתחזרו לחד, כלא הוא ימינא, לא הוי שמאלא. לא נאים לא אידמך, לא בעי נטורא, לית מאן דאגין עליה, הוא אגין על כלא, הוא אשגח על כלא, מאשגחותא דהאי עינא מתזנן כלהו.

תאנא אי עינא דא אסתים רגעא חדא לא יכלין לקיימא כלהו, בגין כך אקרי עינא פקיחא, עינא עלאה, עינא קדישא, עינא דאשגחותא, עינא דלא **[קל ע״א]** אידמך ולא נאים,

© 2014, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

עינא דהוא נטורא דכלא, עינא קיומא דכלא. ועל דא כתיב (משלי כב:9) *טוב עין הוא יבורך*, אל תקרי *יבורך* אלא *יברך* דהא אקרי *טוב עין* ומניה מברך לכלא.

[p. 340] ותאנא לית נהירו לעינא תתאה לאתסחאה מאדמימותא מאוכמותא בר כד אתסחי מהאי נהורא חוורא דעינא עלאה דאקרי *טוב עין*, ולית דידע כד נהיר עינא דא עלאה קדישא ואסחי לעינא תתאה, וזמינין צדיקי זכאי עליונין למחמי בחכמתא דא הה״ד (ישעיה נב:8) *כי עין בעין יראו*. אימתי, *בשוב יי׳ ציון*. וכתיב (במדבר יד:14) *אשר עין בעין נראה אתה יי׳*. ואלמלא עינא עלאה דאשגח ואסחי לעינא תתאה לא יכיל עלמא למיקם רגעא חדא.

תאנא בצניעותא דספרא אשגחותא מעינא תתאה כד אשגח נהירו דלעילא ביה ועייל ההוא נהירו דעלאה בתתאה ומניה נהיר כלא הה״ד (שם) *אשר עין בעין נראה אתה יי׳*.

כתיב (תהלים לג:18) *הנה עין יי׳ אל יראיו*, וכתיב (זכריה ד:10) *עיני יי׳ המה משוטטות*. זכו *עין יי׳ אל יראיו* עינא דלעילא, לא זכו *עיני יי׳ משוטטות* דלתתא. דתניא מפני מה זכה יוסף דלא שלטא ביה עינא בישא, מפני שזכה לאשגחא בעינא טבא עלאה הה״ד (בראשית מט:22) *בן פורת יוסף בן פורת עלי עין*. אמאי הוא *בן פורת, עלי עין*, כלומר על סבת עין דאשגח ביה.

וכתיב *טוב עין הוא יבורך*. מ״ט אקרי חד. ת״ח בעיינין דתתאה אית עינא ימינא [p. 341] ואית עינא שמאלא ואינון תרי בתרי גווני, אבל הכא לית עינא שמאלא ותרוייהו בדרגא חד סלקין וכלא ימינא, ובגיני כך *עין* חד ולא תרין.

ותאנא עינא דא דהוא עינא דאשגחותא פקיחא תדיר, חייכאן תדיר, חדאן תדיר דלא הוי הכי לתתאה דכלילן בסומקא באוכמא בירוקא בתלת גווני, לא הוי תדיר פקיחא דליה גבינא סורטא על עינא. על דא כתיב (תהלים מד:24) *עורה למה תישן יי׳ הקיצה*, (דניאל ט:18) *פקח עיניך*.

כד אתפקח אית למאן דאתפקח לטב ואית למאן דלא אתפקח לטב. ווי למאן דאתפקח ועינא אתערב בסומקא וסומקא אתחזי לקבליה ומכסיא עינא, מאן ישתזיב מניה. לעתיק יומין טבא דעינא, חוור בגו חוור, חוור דכליל כל חוורי. זכאה חולקיה דמאן דישגח עלוי בחד חוור מנייהו, ודאי כתיב *טוב עין הוא יבורך*, וכתיב (ישעיה ב:5) *בית יעקב לכו ונלכה באור יי׳*.

תאנא עכ״ד שמיה דעתיקא סתים מכלא, לא מתפרש באורייתא בר מאתר חד דאומי זעיר אפין לאברהם דכתיב (בראשית כב:16) *בי נשבעתי נאם יי׳*, נאם דזעיר אפין, וכתיב (שם מח:20) *בך יברך ישראל*, ישראל דלעילא, וכתיב (ישעיה מט:3) *ישראל אשר בך אתפאר*, ישראל קאמר דא. תנינן עתיק יומין אמרו, והאי והאי שפיר.

[p. 342] תניא כתיב (דניאל ז:9) *חזי הוית עד די כורסוון רמיו ועתיק יומין יתיב*. *כורסוון רמיו*, מאן הוא. אמר לרבי יהודה קום בקיומך ואתקין כרסייא דא.

© 2014, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

א״ר יהודה כתיב (שם) *כורסייה שביבין דינור*, ועתיק יומין יתיב על האי כרסייא. מ״ט, דתניא אי עתיק יומין לא יתיב על האי כרסייא לא יכיל לאתקיימא עלמא מקמי ההוא כורסייא. כד יתיב עתיק יומין עליה לכפייא לההוא כורסייא ומאן דרכיב שליט. בעידנא דנטיל מהאי כרסייא ויתיב על כורסייא אחרא כורסייא קדמאה רמיו דלא שלטא אלא איהי דרכיב בה עתיק יומין.

א״ר שמעון לר׳ יהודה אתתקן ארחך ויתיבך מעתיק יומין. ות״ח כתיב (ישעיה מא:4) *אני יי׳ ראשון ואת אחרונים אני הוא*. כלא *הוא* *והוא* סתים מכל סטרוי כהאי חוטמא.

[p. 343] בחוטמא אשתמודע פרצופא. תא חזי מה **[קל ע״ב]** בין עתיקא לזעיר אפין, דא מאריה דחוטמא, מחד נוקבא חיין ומחד נוקבא חיין דחיין.

האי חוטמא הוא פרדשקא דביה נשיב רוחא לזעיר אפין וקרינן ליה סליחה נחת רוח, דרוח דנפיק מהכא מאינון נוקבין חד רוחא נפיק לזעיר אפין לאתער בגנתא דעדן, וחד רוחא דחיי דביה זמינין לזמנא לבריה דדוד למנדע חכמתא, ומההוא נוקבא אתער ונפיק רוחא ממוחא סתימאה וזמין לשראה על מלכא משיחא דכתיב (ישעיה יא:2) *ונחה עליו רוח יי׳ רוח חכמה ובינה רוח עצה וגבורה רוח דעת ויראת יי׳*.

[p. 344] הא הכא ארבע רוחין והא חד אמרינן, אמאי תלת. קום רבי יוסי אימא.

קם ר׳ יוסי ואמר ביומוי דמלכא משיחא לא יימרון חד לחד אוליף לי חכמתא דא דהכי כתיב (ירמיה לא:34) *ולא ילמדו עוד איש את אחיו וגו׳ כי כלם ידעו אותי מקטנם ועד גדולם*. ובההוא זמנא אתער עתיק יומין רוחא דנפיק ממוחא סתימאה, וכד ישלוף דא כל רוחין לתתא יתערון עמיה. ומאן אינון, אינון אינון כתרין קדישין דזעיר אפין ואינון שיתא רוחין אחרנין דהכי אינון דכתיב *רוח חכמה ובינה רוח עצה וגבורה רוח דעת ויראת יי׳*. דתנינן כתיב (ד״ה א כט:23) *וישב שלמה על כסא יי׳ למלך*, וכתיב (מלכים א י:19) *שש מעלות לכסא*, ומלכא משיחא זמין למיתב בשבעה, שיתא אינון ורוח דעתיק יומין דעלייהו הא שבעה. ומה דאתמר תלת, תלת רוחי אינון דכלילן תלתא אחרנין.

א״ל ר׳ שמעון רוחך ינוח לעלמא דאתי. ת״ח כתיב (יחזקאל לז:9) *כה אמר יי׳ מארבע רוחות באי הרוח וגו׳*. וכי ארבע רוחי עלמא מאי עבדי הכא, אלא ארבע רוחי יתערון, תלת אינון וחד דעתיקא סתימאה [p. 345] ארבע והכי הוו, דכד יפוק דא נפקין עמיה תלתא דכלילן בגו תלתא אחרנין. וזמין קב״ה לאפקא חד רוחא דכליל מכלהו דכתיב *מארבע רוחות באי הרוח*. *ארבע רוחות באי* לא כתיב כאן אלא *מארבע רוחות באי*. וביומוי דמלכא משיחא לא יצטרכון למילף חד לחד דהא רוחא דלהון דכליל מכל רוחי ינדע כלא, *חכמה ובינה עצה וגבורה דעת*

© 2014, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

ויראת יי׳ משום רוחא דכלילא מכל רוחי, <u>ובגיני</u> כך כתיב *מארבע רוחות* דאינון ארבע דכלילן בשבעה דרגין עלאין דאמרן.

ותאנא <u>וכלהו</u> כלילן בהאי רוחא דעתיקא דעתיקין דנפיק ממוחא סתימאה לנוקבא דחוטמא.

ות״ח מה בין חוטמא לחוטמא. חוטמא דעתיק יומין חיין מכל סטרוי, חוטמא דזעיר אפין כתיב (שמואל ב כב:9) *עלה עשן באפו ואש מפיו תאכל <u>גחלים בערו ממנו</u>. עלה עשן באפו* , ומההוא *עשן* דליק נור כד סליק תננא. לבתר <u>מאי</u> *גחלים בערו ממנו*. *<u>ממנו</u>*<u>, מההוא</u> *עשן* מההוא חוטמא מההוא אשא.

<u>ותאנא</u> כד הוה רב המנונא סבא בעי לצלאה צלותיה אמר לבעל החוטם <u>אנא מבקש</u>, לבעל החוטם <u>אנא</u> מתחנן, והיינו <u>רזא</u> דכתיב (ישעיה מח:9) *ותהלתי אחטם לך <u>וגו׳</u>*. האי קרא <u>עתיק</u> יומין אמרו.

[p. 346] תנא אורכא דחוטמא תלת מאה <u>ושבעין וחמש</u> עלמין אתמליין <u>מההוא</u> חוטמא <u>דכלהו אתדבקין</u> בזעיר אפין. האי תושבחתא דתקונא <u>דחוטמוי, והאי</u> וכל <u>תקונין</u> דעתיק יומין אתחזון ולא אתחזון, אתחזון למארי מדין ולא אתחזון לכלא.

פתח ר׳ שמעון ואמר ווי מאן <u>דיושיט</u> ידוי בדיקנא יקירא עלאה דסבא קדישא <u>טמירא סתימא דכלא, דיקנא</u> דסתים ויקיר מכל תקונוי, דיקנא דלא ידעין עלאין ותתאין, דיקנא דהיא תושבחתא דכל <u>תושבחאן</u>, דיקנא דלא הוה בר נש נביאה וקדישא דיקרב למחמי <u>לה</u>, דיקנא דהיא תלייא בשערוי עד טבורא דלבא, חוורא כתלגא יקירא דיקירין טמירא דטמירין מהימנותא דמהימנותא דכלא.

[p. 347] תאנא בצניעותא **[קלא ע״א]** דספרא <u>האי</u> דיקנא מהימנותא דכלא נפיק מאודנוי ונחית <u>וסליק</u> סוחרניה דפומא קדישא ונחית וסליק וחפי <u>בתקרובא סגי דבוסמא, חיוארא רב דיקירא ונחית בשקולא</u> וחפי עד טבורא. הוא דיקנא יקירא מהימנא שלימא דנגדין ביה <u>תלת עשר</u> נביעין מבועין דמשח רבות טבא בתלת עשר תקונין <u>מתתקנן</u>.

[p. 348] תקונא קדמאה, מתתקן שערא <u>מעילא</u> ושארי מההוא תקונא דשער <u>רישא</u> דסליק בתקונוי לעילא <u>מאודנין</u> ונחית מקמי פתחא דאודנין בחד חוטא בשקולא טבא עד רישא דפומא.

תקונא תניינא, מתתקן שערא מרישא דפומא <u>וסליק</u> עד רישא אחרא דפומא בתקונא שקיל.

© 2014, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

תקונא תליתאה, מאמצעיתא דתחות חוטמא מתחות תרין נוקבין נפיק חד אורחא ושערא אתפסק בההוא ארחא ומלי מהאי גיסא ומהאי גיסא שערא בתקונא שלים סוחרניה דההוא אורחא.

תקונא רביעאה, מתתקן שערא ונחית תחות פומא מרישא חדא לרישא חדא בתקונא שקיל.

תקונא חמישאה, תחות פומא נפיק ארחא אחרא בשקולא דארחא דלעילא ואלין תרין ארחין רשימין על פומא מכאן ומכאן.

תקונא שתיתאה, מתתקן שערא וסליק ונפיק מלרע לעילא וחפי תקרובא דבוסמא טבא עד רישא דפומא דלעילא ונחית שערא לרישא דפתחא דאורחא תתאה דפומא.

תקונא שביעאה, פסיק שערא ואתחזן תרין תפוחין בתקרובא דבוסמא שפירן ויאן למחזי. בגיניהון אתקיים (משלי טז:15) *באור פני מלך חיים*.

תקונא תמינאה, נפיק חד חוטא דשערי סוחרניה דדיקנא ותליין בשקולא עד טבורא.

תקונא תשיעאה, מתערבין שערי עם אינון שערי דתליין ולא נפקין דא מן דא.

תקונא עשיראה, נחתין שערי תחות דיקנא וחפיין בגרונא תחות דיקנא.

[p. 349] תקונא חד עשר, דלא נפקין נימא מן נימא ומתשערן בשיעורא שלים.

תקונא דתריסר, דלא תליין שערי על פומא ופומא אתפני מכל סטרוי ויאין שערי סחור סחור ליה.

תקונא דתליסר, דתליין שערי בתחות דיקנא מכאן ומכאן ביקרא יאה ביקרא שפירא מחפיין עד טבורא. לא אתחזא מכל אנפי תקרובא דבוסמא בר אינון תפוחין שפירין חוורין דמפקין חיין לעלמא ומחזיין חדו לזעיר אפין.

בתליסר תקונין אלין נגדין ונפקין תליסר מבועין דמשח רבות ונגדין לכל אינון דלתתא דנהירין בההוא משחא ומשיחין מההוא משחא. בתליסר תקונין אלין אתרשים דיקנא יקירא סתימאה דכלא דעתיק דעתיקי. מתרי תפוחין שפירן דאנפוי נהירין אנפוי דזעיר אפין וכל חיזור ושושן דאשתכחין לתתא נהירין ומתלהטין מההוא נהורא.

תקונין תליסר אלין אשתכחו בדיקנא ובשלימות דיקנא בתקונוי אתקרי בר נש נאמן דכל דחמי דיקניה תלי ביה מהימנותא.

תאנא בצניעותא דספרא תליסר תקונין אלין דתליין בדיקנא יקירא מנהון משתכחי בעלמא ומתפתחי תליסר תרעי דרחמי. ומאן דאושיט ידיה לאומאה כמאן דאומי בתליסר תקוני דיקנא. האי באריך אפין, בזעיר אפין כמה.

© 2014, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

[p. 350] אמר לרבי יצחק קום בקיומך וסלסל בסלסלא דתקונוי דמלכא קדישא היך אתתקנון.

קם רבי יצחק, פתח ואמר (מיכה ז:18-20) *מי אל כמוך נושא עון ועובר על פשע לשארית נחלתו לא החזיק לעד אפו כי חפץ חסד הוא, ישוב ירחמנו יכבוש עוונותינו ותשליך במצולות ים כל חטאתם, תתן אמת ליעקב חסד לאברהם אשר נשבעת לאבותינו מימי קדם*.

תאנא תליסר מכילן אתחזון הכא וכלהו נפקין מתליסר מבועי דמשח רבות דתיקני **[קלא ע״ב]** דיקנא קדישא עתיקא דעתיקין.

[p. 351] תנא טמירא דטמירין תקונא דדיקניה טמיר וסתים טמיר ולא טמיר סתים ולא סתים, בתקונוי ידיע ולא ידיע.

תקונא קדמאה, הא תנינן דכל שערא ושערא וכל נימא ונימא לא מתדבק לחברתה ושארו נימין דדיקנא לאתתקנא מתקונא דשער רישא. הכא אית לאסתכלא אי כל נימין דשער רישא ונימין דדיקנא יקירא עלאה בחד נימא אתקלו אמאי אלין אריכין ואלין לא אריכין, אמאי נימין דדיקנא דלא אריכין כולי האי קשיין ואלין דרישא לא קשיין. אלא כל נימין שקילן מרישא ודיקנא. דרישא אריכין עד כתפין למיגד לרישא דזעיר אפין מההוא משיכא דמוחא למוחא דיליה ובגיני כך לא הוו קשיין ולא אתחזון למהוי. דהכי תאנא מאי דכתיב (משלי א:20) *חכמות בחוץ תרונה ברחובות תתן קולה*. האי קרא קשיא, ברישא כתיב *חכמות בחוץ תרונה* ולבסוף כתיב *ברחובות תתן קולה*, לאו רישיה סופיה ולאו סופיה רישיה. אלא *חכמות בחוץ תרונה*, כד נגיד ממוחא סתימא דאריך אפין למוחא דזעיר אפין באינון נימין כאלו מתחבראן לבר תרי מוחי ואתעביד חד מוחא דלית קיומא דמוחא תתאה אלא קיומא דמוחא עלאה, וכד נגיד מהאי להאי כתיב *תתן קולה* חד.

[p. 352] ובגין דנגיד ממוחא למוחא באינון נימין אינון לא משתכחין קשישין. מ״ט, משום דאי אשתכחו קשישין לא נגיד למוחא בהון. בגיני כך לית חכמתא נפיק מבר נש דאיהו קשישא ומארי דרוגזא וכתיב (קהלת ט:17) *דברי חכמים בנחת נשמעים*. ומהכא אוליפנא מאן דשערוי דרישיה קשישין לא חכמתא מתישבא עמיה.

ועל דא אינון אריכין למיתי תועלתא לכלא. מאי לכלא, למיעל חוטא דשדרה דמתשקי ממוחא. ועל כך לא תלי שערא דרישא על שערא דדיקנא, דשערא דרישא תלי וסליק על אודנין לאחורוי ולא תלי על דיקנא משום דלא אצטריך לאתערבא אלין באלין דכלהו מתפרשן בארחייהו.

© 2014, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

תאנא כלהו שערי בין דרישא בין דדיקנא כלהו חוורי כתלגא. ותאנא אינהו דדיקנא קשישי כלהו. מ״ט, משום דאינון תקיפא דתקיפין לאחסין אינון תליסר מכילן דאתחסינו לתתא.

והכי תנינא מקמי אודנוי שריין שערי משום דבלחודייהו אינון ולא אתערבו באחרנין.

ואי תימא דלית אחרנין כוותייהו, לא דתניא *מי אל כמוך* חד, *נושא עון* תרי, *ועובר על פשע* תלת, *לשארית נחלתו* ארבע, *לא החזיק לעד אפו* חמשה, *כי חפץ חסד הוא* שיתא, *ישוב ירחמנו* שבעה, *יכבוש עונותינו* תמניא, *ותשליך במצולות ים כל חטאתם* תשעה, *תתן אמת ליעקב* עשרה, *חסד לאברהם* חד סר, *אשר נשבעת* [p. 353] *לאבותינו* תריסר, *מימי קדם* תליסר. לקביל דא *אל רחום וחנון* ואינון לתתא.

ואי תימא משה איך לא אמר אלין עלאין. אלא משה לא אצטריך אלא לאתר דדינא אשתכח ובאתר דדינא אשתכח בעי הכי למימר, ומשה לא אמר אלא בעידנא דישראל חאבו ודינא הוה תלייא ובגיני כך לא אמר משה אלא באתר דדינא אשתכח, אבל בהאי אתר סדורא דשבחא דעתיק יומין מסדר נביאה.

ואינון תליסר תקוני דיקנא תקיפין לתברא ולכפיא כל גזרי דינין. מאן חמי דיקנא עלאה קדישא טמירא דטמירין דלא אכסיף מניה. ובגין כך כל שערוי קשישין ותקיפין בתקונוי.

[קלב ע״א]

ואי תימא אי הכי הא שערי דלתתא אינון אוכמי, אמאי לא הוי דא כדא. דתניא כתיב (שיר ה:11) *קווצותיו תלתלים שחורות כעורב*, כמה דאתייהיבת אורייתא לישראל באש לבנה על גבי אש שחורה.

[p. 354] ועקרא דמלה משום דהני שערי בגין מוחא אשתכחו לאתמשכא למוחא דלתתא. ומה דאינון לעילא מן דיקנא דיקנא בלחודוי היא וכל תקונוי בלחודוי אשתכחו, דיקנא בלחודוי ושערי בלחודייהו.

תקונא קדמאה, תקונא דשארי מרישא דשערי דרישא. ותנינא כל דיקנא לא אשתכח אלא ממוחא דרישא, והכא לא פריש דהא הכי לא הוי אלא תקונא דא דנחית מן רישא דשערי דרישא הכי אשתכח.

ומהאי דיקנא אשתמודע כל מה דהוי מרישא דאלף עלמין דחתימין בעזקא דכיא בעזקא דכליל כל עזקין.

[p. 355] אורכא דכל שערא דנחית מקמי אודנוי לא הוי אריכא ולא אתדבק דא בדא ולא נחתין אלין שערין, מכד נגדין אתמשכן ותליין. ושירותא דתקונא קדמאה תלתין וחד קוצי

© 2014, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

שקילין אתמשכן עד רישא דפומא, ותלת מאה ותשעין נימין אשתכחו בכל קוצא וקוצא. תלתין וחד קוצי שקילין דהוו בתקונא קדמאה תקיפין לאכפייא לתתא כחושבן א״ל. מהו א״ל, תקיף יכול.

ובכל קוצא וקוצא מתפרשין תלתין וחד עלמין תקיפין שלטין לאתעיינא, ל״א בהאי סטר ול״א בהאי סטר, וכל עלמא ועלמא מניה מתפרש לאלף עלמין דכסיפין לעדונא רבא. וכלא סתים ברישא דדיקנא דכליל תקיפא וכלילן בהאי א״ל, ועם כל דא האי א״ל אתכפייא לרחמי דעתיק יומין אתבסם ואתכלל ואתפשט ביה.

אמאי עד פומא, משום דכתיב (דניאל ז:10) *דינא יתיב*. מאי *דינא יתיב*, *יתיב* לאתריה דלא שלטא והיינו דכתיב (ישעיה ט:5) *פלא יועץ אל גבור*, *אל* דהוא *גבור*, ואתבסם בדיקנא קדישא דעתיק יומין. ורזא דכתיב *מי אל כמוך* בעתיק יומין אתמר בתקונא דדיקנא קדישא עלאה.

[p. 356] עלמא קדמאה דנפיק מתקונא קדמאה שליט ונחית וסליק לאלף אלפין ורבוא רבוון מארי תריסין ומניה מתאחדן כקיסטא בעיזקא רבא.

עלמא תניינא דנפיק מהאי תקונא שליט ונחית וסליק לשבעה וחמשין אלף דרגין מארי דיבבא ומתאחדן מניה לאיכפייא כקידלא בחיזרא.

עלמא תליתאה דנפיק מהאי תקונא שליט ונחית וסליק לתשעין ושיתא אלפי מארי דיללא ומתאחדן מניה כבוסיטא לקוסרא.

ומהאי תקונא מתכפיין כלהו ומתבסמן כמרירא דדמעין דמתבסמין בימא רבא. מאן חמי תקונא דא דדיקנא קדישא עלאה יקירא דלא איכסיף מניה. מאן חמי טמירותא דקוצין דשערי דתליין מהאי סבא יתיב בעיטרא דעטרין, עטרין דכל עטרין, עטרין דלא אתכללו בעטרין, עטרין דלא כשאר עטרין, עטרין [p. 357] דעטרין דלתתא מתאחדין מנהון. בגיני כך הני תקונין אינון תקונין דלתתא מנהון מתאחדין.

תקוני דאתתקן דאצטריך לאתברכא מאן דבעיא ברכה, דכל תקונין דאתתקן בקבלהון ברכאן משתכחאן, אתעביד מה דאתעביד. כלא כליל בהני תקונין, כלא זקפן לקבלי תקונין דמלכא עתיקא סתימא דכלא וכלהו מתבסמן מתקוני אלין דמלכא עתיקא.

תאנא אי עתיקא דעתיקין קדישא דקדישין לא אתתקן באלין תקונין לא אשתכחו עלאין ותתאין וכלא הוי כלא הוי.

ותניא עד כמה זהירין אלין תקוני דדיקנא, עד תליסר דלתתא. וכל זמנא **[קלב ע״ב]** דתליסר אלין משתכחין כלא בחושבנא דאלין תליסר. אשתכח דיקנא דמלכא עתיקא יקירא מכלא. ובגין דאיהו טמירא ויקירא מכלא לא אדכר בכל באתר דאורייתא ולא אתגלייא. ומהאי

© 2014, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

דיקנא אתגלייא דיקנא דכהנא רבא דלעילא, ומניה דיקנא נחית לדיקנא דלתתא דכהנא רבא. מאי דיקנא דכהנא רבא בתמניא תקונין אתתקן, בגיני כך תמניא תקונין לכהנא רבא כד משחא נחית על דקניה ההי״ד (תהלים קלג:2) *כשמן הטוב על הראש יורד על הזקן זקן אהרן שיורד על פי מדותיו*. [p. 358] ומנא לן, דכתיב (שם:1) *הנה מה טוב ומה נעים שבת אחים גם יחד*, *גם* לרבות כהן גדול של מטה דכל זמן שכהן גדול של מטה משמש בכהונה גדולה כביכול כהן גדול של מעלה משמש בכהונה גדולה.

דנא תקונא חדא דדיקנא דעתיק דעתיקי סתימאה דכלא.

א״ל רבי שמעון יאות אנת ר׳ יצחק למחזי ביקרא דתקוני דיקנא וסבר אפי יומין דעתיקא דעתיקין. זכאה חולקך וזכאה חולקי עמכון בעלמא דאתי.

קום ר׳ חזקיה קאים בקיומך ואוקיר יקרא דתקוני דיקנא קדישא.

קם ר׳ חזקיה שארי ואמר (שיר ז:11) *אני לדודי ועלי תשוקתו*. מי גרם *שאני לדודי*, משום *דעלי תשוקתו*. [p. 359] מסתכל הוינא וארו חמית נהורא יקירא דבוסינין עלאין נהיר וסליק לתלת מאה ועשרין וחמשא עיבר וחד חשוך הוה אתסחי בההוא נהורא כמאן דאתסחי בנהרא עמיקא דמימוי מתפלגין ונהרין ונגדין לכל עיבר ממה דעלוי, וסליק ההוא נהורא בשפתא דימא עלאה עמיקא די כל פתחין טבין ויקירין בההוא פתחא אתפתחן.

אנא שאיל מהו פושרא דחמית. פתחו ואמרו *נושא עון* חמיתא.

אמר דא הוא תקונא תניינא, יתיב.

א״ר שמעון האידנא אתכשר עלמא, בריך את ר׳ חזקיה לעתיק דעתיקי.

אמר ר׳ שמעון כלהו בוסינין חברין דאתון בהאי עזקא קדישא אסהדנא עלי שמייא עלאי דעלאין וארעא קדישא עלאה דעלאה דאנא חמי השתא מה דלא חמא בר נש מיומא דסליק משה זמנא תניינא לטורא דסיני ואנא חמי אנפיי נהירין כנהורא דשמשא תקיפא דזמין למיפק באסוותא לעלמא דכתיב (מלאכי ג:20) *וזרחה לכם יראי שמי שמש צדקה ומרפא בכנפיה*.

[p. 360] ועוד דאנא ידענא דאנפיי נהירין ומשה לא ידע ולא אסתכל ההי״ד (שמות לד:29) *ומשה לא ידע כי קרן עור פניו*.

ועוד דאנא חמי בעיני תלת עשר אלין גליפין קמאי ונהירין כבוסיני וכד אתפרש כל חד מנייהו מפומיכון אסתלק ואתעטר ואתתקן ואיטמר בטמירותא דתקוני דיקנא וכל אחרנין אשתארן, ובעוד דכל חד מתפרש מפומייכו נהיר ואתעטר ויתיב כמלכא בגו חיליה, וכד איסתים לאתפרשא סליק ואתעטר בעטרא קדישא ואתתקן ואתטמר ויתיב בתקוני דיקנא

© 2014, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

קדישא וכן לכל חד וחד. [p. 361] אזדרזו חברין קדישין דהא כקיימא דא לא יהא עד דייתי מלכא משיחא.

קום ר׳ חזקיה תניינות.

תאנא עד לא קם ר׳ חזקיה קלא נפק ואמר אין מלאך אחד עושה שתי שליחיות. אתרגיש ר׳ שמעון ואמר כל חד וחד באתריה ואנא ור׳ אלעזר ברי ור׳ אבא אשתלים שלימותא עלנא.

קום ר׳ חייא. קם ר׳ חייא פתח ואמר (ירמיה א:6) *ואומר אהה יי׳ אלהים הנה לא ידעתי דבר כי נער אנכי*. וכי ירמיה לא הוה ידע למללא והא כמה מלולין נפקו מפומוי עד לא אמר דא, והוה אמר מלה כדיבא דכתיב *הנה לא ידעתי דבר*. [p. 362] אלא ח״ו דאיהו אמר על דא אלא הכי תאנא מה בין דבור לאמירה. אמירה הוא דלא בעי לארמא קלא **[קלג ע״א]** דבור בעי לארמא קלא ולאכרזא מלין. מנא לן, דכתיב (שמות כ:1) *וידבר אלהים את כל הדברים האלה*, ותאנא כל עלמא שמעו ההוא דבור ואזדעזעו, ובגין כך כתיב *וידבר* ולא כתיב ויאמר. אוף הכא כתיב *הנה לא ידעתי דבר*, לאכרזא ולאוכחא ברוח קדשא לעלמא.

אי הכי הא כתיב *וידבר יי׳ אל משה*. מאן הוא נביאה עלאה כמשה דלא זכה ב״נ כוותיה דהא שמע דבור באכרזא ולא דחיל ולא אזדעזע ושאר נביאי אפי׳ באמירה מזדעזעין ודחלין בדחילו.

ותאנא תקונא קדמאה דדיקנא ותניינא לאתבא לתליתאה דכתיב (איוב לג:29) *הן כל אלה יפעל אל פעמים שלש עם גבר*. ות״ח דתרין תקונין קדמאין למיתי לתליתאה הוי דהא תקונא תליתאה מאמצעיתא דתחות חוטמא מתחות תרין נוקבין נפיק חד ארחא ושערא אתפסק בההוא ארחא. אמאי אתפסק, משום דכתיב (מיכה ז:8) *ועובר על פשע*, והאי אורחא אתתקן לאעברא ביה, ובגין כך יתיב תחות נוקבי חוטמא האי אורחא ושערא לא אתרבי בהאי אורחא משום כובש עונות, וכתיב *עובר על פשע*, למיתן אעברא עד פומא קדישא דיימא *סלחתי*.

תאנא כמה ערקיסאות מחכאן לההוא פומא ולא אתגלי לחד מנייהו דהא אסתליק ואתעטר ואתטמר, ידיע ולא ידיע.

תאנא בצניעותא דספרא מהו דכתיב *עובר על פשע*. זכו *עובר*, לא זכו *פשע*. מאי משמע *עובר על פשע*, דאקדים שיי״ן לפי״ה. לא זכו עומד ולא *עובר* בזעיר אפין. מאי בין האי להאי. בזעיר אפין כד נחית ההוא אורחא מתחות נוקבי חוטמוי כתיב (במדבר יב:9) *ויחר אף יי׳ בם וילך*. מהו *וילך*, דנפיק רוחא דרוגזא מאינון נוקבי ומאן דאשכח קמיה אזיל ולא אשתכח הה״ד (ישעיה מ:7) *כי רוח יי׳ נשבה בו*.

© 2014, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

[p. 364] בארַיך אפין כתיב (מיכה ז:18) *עֹבֵר*, וכתיב (איוב לז:21) *ורוח עברה ותטהרם*. הכא כתיב *ועֹבֵר על פשע* בההוא ארחא, התם (שמות יב:23) *ועבר יי׳ לנגוף את מצרים*.

זכאה חולקיה דמאן דזכי להאי, ודא הוא תקונא תליתאה דאורחא דדיקנא יקירא קדישא עלאה עתיק דעתיקי.

אמר ר׳ שמעון ודאי קב״ה יסגי לאוטבא לך ויחדי לאגן עלך. ותאנא מאי דכתיב (ישעיה סא:10) *שוש אשיש ביי׳*, בעתיק יומין אתאמר דהוא חדוותא דכלא.

ותאנא בשעתא דאתגליא האי אורחא דדיקנא דעתיק יומין כל מארי יבבא וילֹלא ומאריהון דדינא סתימין ושתיקין ולית דיפתח פטרא לאבאשא משום דהאי אורחא סימנא לשתיקותא הוא, ומהאי מאן דאחזי ואזהר לשתקאה, להאי אורחא רשים דהוא סימנא דסימנין דעתיקא קדישא.

תקונא רביעאה, מתתקן שערא ונחית תחות פומא מרישא חדא לרישא חד, הה״ד (מיכה ז:18) *לשארית נחלתו*, כד״א (מלכים ב יט:4) *ונשאת תפלה בעד השארית הנמצאה*, *הנמצאה* ממש. [p. 365] *שארית*, דכתיב (צפניה ג:13) *שארית ישראל לא יעשו עולה ולא ידברו כזב*.

תקונא חמישאה, נפיק אורחא אחרא מתחות פומא הה״ד (מיכה ז:18) *לא החזיק לעד אפו*. קום ר׳ יוסי.

קם ר׳ יוסי פתח ואמר (תהלים קמד:15) *אשרי העם שככה לו אשרי העם שיי׳ אלהיו*. *אשרי העם שככה לו*, מהו *שככה*, כד״א (אסתר ז:10) *וחמת המלך שככה*, שכיך מרוגזא.

ד״א שכיך ברוגזא הה״ד (במדבר יא:15) *ואם ככה את עושה לי הרגני נא הרוג*. דא הוא דינא דדינין, *אשרי העם שיי׳ אלהיו* רחמי דרחמי.

[p. 366] ד״א *שככה*, שמא דכליל כל שמהן, וקב״ה מעבר רוגזיה ואנח ליה לזעיר אפין ומעבר על כל אינון לבר. דתניא ארחא דתקונא קדישא עלאה עתיקא דעתיקין דאיהו נחית בדיקניה תחות נוקבי דחוטמא והאי ארחא דלתתא שקילין אינון בכלא, דא **[קלג ע״ב]** לעילא ודא לתתא. לעילא *עובר על פשע*, לתתא *לא החזיק לעד אפו*. ותנינן *לא החזיק* דלא אית אתר למיתב. כמא דלעילא יהיב אתר לאעברא, כך לתתא יהיב אתר לאעברא.

תנינא בכל אתר דבהאי עתיקא טמירא דכלא ארחא אתגלייא טב לכלהו דלתתא דהא אתחזי עיטא למעבד טב לכלא. מה דסתים דלא אתגלייא לית עיטא ולית מאן דידע ליה אלא הוא בלחודוי כמא דעדן דלעילא לית דידע ליה בר איהו עתיקא דעתיקי, ועל האי כתיב (תהלים צב:6) *מה גדלו מעשיך יי׳ מאד עמקו מחשבותיך*.

© 2014, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

אמר ר׳ שמעון יתתקנון עובדך לעלמא דאתי מעם עתיקא דעתיקי.

[p. 367] תקונא שתיתאה, מתתקן שערא וסליק מלרע לעילא וחפי תקרובא דבוסמא טבא עד רישא דפומא דלעילא ונחית שערא לרישא דפתחא דארחא תתאה דפומא. קום ר׳ ייסא ואתקין תקונא דא.

קם ר׳ ייסא פתח ואמר (ישעיה נד:10) *וחסדי מאתך לא ימוש*, וכתיב (שם:8) *ובחסד עולם רחמתיך*. הני קראי קשן אהדדי. לא אקשו דתנינן אית *חסד* ואית *חסד*, אית *חסד* דלגו ואית *חסד* דלבר. *חסד* דלגו האי דאמרן דעתיק דעתיקי והוא סתים בסטרא דא דדיקנא דאקרי פאת הזקן, ולא בעי ב״נ לחבלא האי סטרא משום דהוא *חסד* דלגו דעתיק יומין, ובגין כך בכהן דלתתא כתיב (ויקרא כא:5) *לא יקרחו קרחה בראשם ופאת זקנם לא יגלחו*. מ״ט, דלא לחבלא אורחוי ד*חסד* עתיקא וכהן מסטרא דא קא אתי.

ותאנא בצניעותא דספרא בכלא אצטריך *חסד* לאתרבא ולמבני ולא לקטעא ליה ולא אשתצי מעלמא. והאי דכתיב *וחסדי מאתך לא ימוש*, *חסד* דעתיק יומין. *ובחסד עולם*, *חסד* דאקרי *חסד עולם* ואיהו אחרא דכתיב (תהלים פט:3) *אמרתי עולם חסד יבנה*. [p. 368] והאי *חסד* דעתיק דעתיקי הוא *חסד* דקשוט, ו*חסד* דקשוט לא בחיי גופא אתמר אלא בחיי דנשמתא. ובגין כך כתיב (מיכה ז:18) *כי חפץ חסד הוא*, דא הוא תקונא שתיתאה דדיקנא יקירא דעתיק דעתיקין.

תקונא שביעאה, פסיק שערא ואתחזן תרין תפוחין בתקרובא דבוסמא שפירן ויאן למיחזי.

פתח ר׳ שמעון ואמר (שיר ב:3) *כתפוח בעצי היער. כתפוח*, מה תפוח כליל בתלת גווני, כך קב״ה תרין תפוחין כליל שיתא גווני ותרין תפוחין אלין דאינון תקונא שביעאה אינון ככל שיתא תקונין דאמינא ובגיניהון אתקיים (משלי טז:15) *באור פני מלך חיים*.

[p. 369] תאנא מהני תפוחין נפקין חיי לעלמא ומחזיין חידו לזעיר אפין. כתיב (במדבר ו:25) *יאר יי׳ פניו אליך*, וכתיב (משלי טז:15) *באור פני מלך חיים*. *פני מלך*, אלין אינון תרין תפוחין דתקרובא דבוסמא דאמינא. *יאר יי׳ פניו אליך*, פנים דלבר דכד נהירין מתברך עלמא.

ותאנא כל זמן דהני בוסיני דלבר נהירין כל עלמא אתברך ולא אשתכח רוגזא בעלמא. ומה אי הני דלבר כך, תרין תפוחין דנהירין תדירא דחדאן תדירא עאכ״ו.

© 2014, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

תניא כד אתגליין תרין תפוחין אלין אתחזי זעיר אפין בחדוותא וכל אינון בוסינין דלתתא נהירין וכל עלמין חדאן ושלימין מכל שלימותא וכלא חדאן ונהירין וכל טיבו לא פסק, כלהו אתמליין בשעתא חדא כלהו חדאן בשעתא חד.

ותי"ח פנים דלבר אית זמן דנהירין ואית זמן דחשיכן ובגין כך כתיב (תהלים סז:2) *יאר פניו אתנו סלה*, מכלל דלא הוי תדיר אלא כד אתגליין תפוחין דלעילא.

תאנא אלין תפוחין דסתימין נהירין וחוורין תדירא ומנהון נהירין לתלת מאה ושבעין עיבר וכל שיתא תקונין קדמאין דבדיקנא ביה כלילן הה"ד (מיכה ז:19) *ישוב ירחמנו*. *ישוב*, משום דזמנין אתכסיין וזמנין אתגליין הה"ד *ישוב*. ובהאי דלתתא הוא *אמת*. דנא הוא תקונא **[קלד ע"א]** שביעאה דכליל שיתא בתרין תפוחין די בעתיקא דעתיקי.

[p. 370] תקונא תמינאה, נפיק חד חוטא דשערי סוחרניה דדיקנא ותליין בשקולא עד טבורא.

קום אלעזר ברי אתקין תקונא דא.

קם רבי אלעזר פתח ואמר הכל תלוי במזל ואפילו ספר תורה בהיכל. [p. 371] מלה דא אוקמוה בספרא דצניעותא והכי אמר, וכי במזל הכל תלוי ותנינן ספר תורה קדוש נרתיקו קדוש ההיכל קדוש, וכתיב (ישעיה ו:3) *וקרא זה אל זה ואמר קדוש קדוש קדוש*, תלתא אינון וספר תורה לקבליהון ההיכל קדוש נרתיקו קדוש והוא קדוש. התורה נתנה בשלש קדושות בשלש מעלות בימים שלשה, שכינה בשלש, לוחות וארון בשלש, והכל בספר תורה תליא ואיהו תליא במזל, וכתיב (ירמיה י:2) *ומאותות השמים אל תחתו*, מאן דאיהו בקדושין הללו להוי תליא במזלא.

אלא הכי אוקמוה בספרא דצניעותא האי חוטא יקירא קדישא דכל שערי דדיקנא תליין ביה אתקרי מזל. מ"ט, משום דכל קדושי קדושין דקודשא בהאי מזלא תליין, [p. 372] וספר תורה אע"ג דאיהו קדוש לא חל עליה עשר קדושין עד דעייל בהיכל. כיון דעייל בהיכל אתקרי קדוש בעשר קדושות, כגוונא דלעילא דלא אתקרי היכל אלא כד אתחברן עשר קדושות.

ותאנא הכל תלוי במזל דאיהו האי חוטא דכל שערי תליין ביה. אמאי מזל, משום דמניה תליין מזלי ונזלי מניה עלאין ותתאין, ובגין כך איהי תלייא וביה תליין כל מלי דעלמא ועלאין ותתאין ואפילו ספר תורה שבהיכל דמתעטר בעשר קדושות לא נפיק מכללא עם שאר קדושין וכלהו תליין בהאי. ומאן דחמי להאי תקונא אתכבשן מקמיה ומתכפיין הה"ד (מיכה ז:19) *יכבוש עונותינו*.

א"ל ר' שמעון בריך ברי לקודשא דקדישין עתיק מכלא.

© 2014, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

[p. 373] תקונא תשיעאה, מתערבין שערי עם אינון שערי דתליין ולא נפקין דא מן דא. קום ר' אבא.

קם ר' אבא ואמר <u>אלין</u> שערי דמתערבין עם אינון דתליין אקרון *מצולות ים* משום דנפקי ממותרי מוחא ומהאי אתרא רמיו כל מארי דתבעין חובי <u>בני</u> נשא ומתכפיין.

אמר ר' שמעון בריך תהא לעתיק יומין.

תקונא עשיראה, נחתין שערי תחות דיקא וחפיין בגרונא <u>דתחות</u> דיקנא. קום ר' יהודה.

קם ר' יהודה פתח ואמר (ישעיה ב:19) *ובאו במערות צורים <u>ובנקיקי הסלעים</u> מפני פחד יי' <u>ומהדר גאונו בקומו לערוץ הארץ</u>. מפני פחד יי'* הא אתידע דמאן דאיהו לבר *פחד יי'* <u>אקרי</u>.

<u>הדר</u> גאונו, אינון שערי דתחות דיקנא ואתקרון *הדר גאונו*.

<u>תרי</u>, (מיכה ז:20) *תתן אמת ליעקב*, וחד <u>עשר</u>, דלא נפקי נימא מן נימא, *חסד לאברהם*.

[p. 374] תקונא דתריסר, דלא תליין שערי על פומא ופומא אתפני מכל <u>סטרוי</u> ויאין שערי סחור סחור ליה.

<u>האי תקונא דכלהו מתעברן מן פומא</u> בגין דלא אשתכח טרחותא <u>כמא</u> דאצטריך. טרחותא <u>מאי</u> קא מיירי. דינא, <u>באתר דאית</u> דינא <u>טרחא</u> אשתכח. וכי שערי דדיקנא טרחא אינון או דינא אינון, והא כלא רחמי <u>אתחזון</u>. אלא דלא אתטרח <u>בנשובא</u> דרוחא <u>בזעיר</u> אפין. דתאנא מהאי פומא קדישא עלאה קדש <u>קודשין</u> נשבא רוחא. מאי רוחא, רוחא <u>דאיתרק</u> ביה <u>דמתלבש ביה</u> זעיר אפין, ומהאי רוחא <u>מתלבשאן</u> כל אינון דלתתא. וכד ההוא רוחא נפיק אתפרש לתלתין ושבעה אלף עיבר <u>ואתפשט</u> כל חד בלחודוי לאתריה וכל מאן דאתחזי <u>לאתלבש</u> מניה אתלבש. ועל דא שערין לא אשתכחו על <u>פומא</u> משום <u>דרוחא</u> נפיק ולא בעי מלה אחרא לאתערבא ביה ולקרבא בהדיה.

ודא הוא טמירותא דכלא דלא אתדבק לא לעילא ולא לתתא והוא סתים בסתימא דסתימין דלא אתידע. **[קלד ע"ב]** דא הוא דלא אתתקן ולא <u>הוי</u> ביה תקונא, ובגין כך <u>רוחא דנפיק לבר</u> ומתלבשין ביה נביאי מהימני אתקרי פה יי', אבל בהאי עתיקא דעתיקין לא אתפרש ולית מאן דידע רוחיה בר איהו, ובגין כך שערוי שקילין <u>סוחרני דפומא ואתפני</u> מכל סטרוי. [p. 375] ובהאי אתרחיצו <u>אבהתא לאתלבש</u> בהאי רוחא דמתפשט לכמה <u>עיבר</u> באתר דכל שערי שקילין בסוחרנוי <u>ההי"ד</u> (מיכה ז:20) *<u>אשר נשבעת לאבותינו</u>*. <u>דא</u> הוא תקונא קדישא עלאה

© 2014, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

דתריסר דמכאן אשתלשלו תריסר תחומין לעילא, תריסר תחומין לתתא, תריסר תחומין לתריסר שבטי אבהתא הה״ד *אשר נשבעת לאבותינו*.

תקונא דתליסר דתליין שערי בתחות דיקנא מכאן ומכאן ביקרא יאה ביקרא שפירא מחפיין עד טבורא. ולא אתחזיין מאנפי תקרובא דבוסמא בר אינון תפוחין שפירין חיוורין.

א״ר שמעון זכאה חולקיה דמאן דאשתכח בהאי אדרא קדישא עלאה דאנן בה. זכאה חולקיה בעלמא דין ובעלמא דאתי דאנן יתיבין בין אשא עלאה ואסחר לן והא כל תקונין עלאין דדיקנא קדישא אתתקנו ואתעטרו ואסחרו לדוכתייהו.

האי תקונא דתליסר, האי תקונא יאה דביה אחידן, כסופא למזקף רישא לקבליה. מניה תליין כל אינון דבזעיר אפין אחידן, מניה תליין עלאין ותתאין. דא הוא תקונא שלימתא, דא אשלים כל תקונין, דא אשלים לכלא.

ותאנא אלין תקונין אתקרון *ימי קדם*, אתקרון יומין קדמאין דקדמאי, ואינון דאשתכחו בזעיר אפין אתקרון *ימי עולם*.

[p. 376] ותאנא אלין *ימי קדם* כלהו מתתקנן בתקוני דיקנא דעתיק דעתיקי, והאי דתליסר כליל לון וכל גנזין עלאין ותתאין כלילן בהאי מזלא דמתזלי מניה כלא כמא דאתמר. ודא יומא לא אתכליל בהדייהו אלא הוא כליל כלא. ובההוא זמנא דאתער עתיק יומין תקונא ההוא אתקרי יום אחד דביה זמין לאוקיר דיקניה הה״ד (זכריה יד:7) *הוא יודע ליי׳*, *הוא* בלחודוי יתיר מכלא, *הוא* דכליל כלא, *הוא* דלא אתקרי בשמא ידיעא. דתנינן באתר דאית יום אית לילה דלית יום בלא לילה ומשום דההוא זמן יהא דיקרא דדיקנא והוא בלחודוי אשתכח לא אתקרי לא יום ולא לילה דלית יום אתקרי אלא מסטרא דילן ולית לילה אתקרי אלא מסטרא דילן. [p. 377] ומשום דהאי תקונא כליל כלא לא אתידע ולא אתחזי ומניה נגיד משחא דרבות לתליסר עיבר מבועין לכל אינון דלתתא דנהרין בההוא משחא.

אתתקנו תליסר תקונין דדיקנא קדישא עלאה ואלין תקונין דבהאי דיקנא מתתקנן ונחתן לכמה עיבר ולא אתחזון היך מתפשטין והיך נפקין, מכלא איסתימו מכלא איטמרו, לית דידע אתר גופא בהאי עתיקא. בפשיטותא דלהון כלהו כלילן כמה דאתמר, ואתידע ולא אתידע, טמיר ולא טמיר. עליה אתקרי (ישעיה מב:8) *אני יי׳ הוא שמי וכבודי לאחר לא אתן*, וכתיב (תהלים ק:3) *הוא עשנו ולא אנחנו*, וכתיב (דניאל ז:9) *ועתיק יומין יתיב*, *יתיב* ודאי, *יתיב* באתריה ולית דידע ליה, *יתיב* ולא שכיח, וכתיב (תהלים קלט:14) *אודך על כי נוראות נפלאתי נפלאים מעשיך*.

© 2014, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

אמר ר׳ שמעון לחברייא כד אתפריס פריסא דא דאתון חמאן עלנא אנא חמינא דנחתין כל אינון תקונין בגווה ונהירו באתר דא, וחד פרוכתא בוסיטא דקודשא פריס בארבע סמכין לארבע עיבר. **[קלה ע״א]**

[p. 378] סמכא חד הוה יתיב מתתא לעילא וחד מגרופיא בידיה ובמגרופיא ארבע מפתחאן שנינן מכל סטרוי ומתאחדן פרסא ונחתין לה מעילא לתתא וכן לסמכא תניינא ותליתאה ורביעאה. ובין סמכא לסמכא אחידן תמניסר רגלי דסמיכין דמתנהרין בבוסיטא דגליפין בההוא פרסא וכן לארבע עיבר.

חמינא אלין תקונין דנהרין עלה והוו מחכאן מלי דפומנא לאתעטרא ולאסתלקא כל חד באתרייהו. וכד הוה מתתקן מפומנא כל חד וחד סליק ואתעטר ואתתקן בההוא תקונא דאתתקן הכא מכל פומא דחד מינן, ובשעתא דחד פתח פומיה מינן לתקנא בההוא תקונא ההוא תקונא הוה יתיב ומחכא למלה דנפיק מפומיכון וכדין אתעטר וסלקא בדוכתיה ואתעטר.

וכל סמכין מכאן ומכאן חדאן על דשמעין מה דלא ידעין וצייתין לקליכון. כמה רתיכין קיימין הכא בגיניכון, זכאין אתון לעלמא דאתי דכל הני מלי דנפקין מפומיכון כלהו מלי קדישין כלהו מלי כשראן דלא שטאן לימינא ולשמאלא. קב״ה חדי למשמע וציית להני מלי עד דהוא אגזר דינא די לעלמא דאתי תימרון זמנא אחרא כל הני מלי קדישין. עלייכו כתיב (שיר ז:10) *וחכך כיין הטוב הולך לדוד למישרים דובב שפתי ישנים*. מאי *דובב שפתי ישנים*, אפילו לעלמא דאתי מרחשן שפוותייכו קמיה.

[p. 379] האידנא אתכוונו דעתא למתקן תקוני דזעיר אפין היך יתתקן והיך יתלבש בתקונוי מתקוני עתיק יומין קדישא דקדישי טמירא דטמירי טמיר מכלא. האידנא חובתא עלייכו למגזר דינא קשוט יאה ושפירא ולאתקנא כל תקונין על בורייה. תקונין דזעיר אפין מתקונין דאריך אפין אתתקנו ואתפשטו תקונוי מכאן ומכאן כחיזו ב״נ למשלפא ביה רוחא דטמירא מכל סטרוי בגין למיתב על כורסייא דכתיב (יחזקאל א:26) *ועל דמות הכסא דמות כמראה אדם עליו מלמעלה*. *כמראה אדם* דכליל כל דמיונין, *כמראה אדם* דכליל כל שמהן, *כמראה אדם* דביה סתימין כל עלמין עלאין ותתאין, *כמראה אדם* דכליל כל רזין דאתאמרו ואתתקנו עד לא אברי עלמא ואע״פ דלא אתקיימו.

[p. 380] תאנא בצניעותא דספרא עתיקא דעתיקין עד לא זמין תקונוי באני מלכין ומשער מלכין ולא הוו מתקיימי עד דאנח לון ואצנע לון לבתר זמנא הה״ד (בראשית לו:31) *ואלה המלכים אשר מלכו בארץ אדום לפני מלך מלך בישראל*. *בארץ אדום*, באתר דכל דינין

© 2014, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

מתקיימין תמן, וכולהו לא אתקיימו עד דרישא חוורא עתיקא דעתיקין אתתקן. כד אתתקן תקין כל תקונין דלתתא תקין כל תקונין דעלאין ותתאין.

מכאן אוליפנא כל רישא דעמא דלא אתתקן הוא בקדמיתא לית עמא מתתקנין, ואי איהו אתתקן כלהו מתתקנין, ואי איהו לא אתתקן בקדמיתא לא יכלין עמא לאתתקנא. מנא לן, מעתיק יומין דעד לא אתתקן הוא בתקונוי לא אתקיימו כל אינון דבעא לתקנא וכלהו עלמין אתחרבו הה״ד (שם 32:) *וימלוך באדום בלע בן בעור*. *וימלוך באדום*, רזא יקירא הוא, אתר דכל דינין מתקטרין תמן ותליין מתמן.

[p. 381] *בלע בן בעור*, תאנא הוא גזרת דינא תקיפא דתקיפין דבגיניה מתקטרין אלף אלפין מארי דיבבא ויללה.

ושם עירו דנהבה. מאי *דנהבה*, כלומר דין הב כד״א (משלי ל 15:) *לעלוקה שתי בנות הב הב*.

וכיון דסליק לאתישבא לא קאים ולא הוה יכיל למיקם. מאי טעמא משום דאדם לא אתתקן. מאי טעמא, דתקונא דאדם ודיוקניה כליל כלא ויכיל **[קלה ע״ב]** כלא לאתישבא ביה ובגין דתקונא דא דאדם לא אשתכח לא יכילו למיקם ולאתישבא ואתבטלו.

אתבטלו סלקא דעתך והא כלהו באדם כלילן, אלא אתבטלו ואסתלקו מההוא תקונא עד דייתי דיוקנא דאדם, וכד אתא האי דיוקנא אתגלפו כלהו ואתחזרו לקיומא אחרא, מנהון אתבסמו ומנהון אתבסמו ולא אתבסמו ומנהון לא אתבסמו כלל.

[p. 382] ואי תימא והא כתיב *וימת וימת* דאתבטלו לגמרי, לאו הכי אלא כל מאן דנחית מדרגא קדמאה דהוה ביה קארי ביה מיתא כד״א (שמות ב 23:) *וימת מלך מצרים* דנחית מדרגא דהוה ביה. וכיון דאתתקן אדם אתקרון בשמהן אחרן ואתבסמו בקיומא ביה וקיימין בדוכתייהו. וכלהו אקרון בשמהן אחרן בר ההוא דכתיב ביה (בראשית לו 39:) *ושם אשתו מהיטבאל בת מטרד בת מי זהב*. מ״ט, משום דהני לא אתבטלו כשאר. מ״ט, משום דהוה דכר ונוקבא כהאי תמרא דלא סלקא אלא דכר ונוקבא, ובגין כך השתא אשתכחו דכר ונוקבא ולא קרי בהו מיתה כאחרנין ואתקיימו אבל לא אתישבו, וכיון דאתתקן דיוקנא דאדם אתחזרו ואתקיימו בקיומא אחרא ואתיישבו.

[p. 383] תאנא כד סליק ברעותא דרישא חוורא למעבד יקרא ליקריה תקין וזמין ואפיק מבוצינא דקרדינותא חד ניצוצא, נשב בה אתתקד וסליק רעותיה ואתפשט לתלת מאה ושבעין עיבר וניצוצא קאים, ושרי נפק אוירא דכיא ומתגלגלא ומתפשט ונפיק חד גולגלתא תקיפא לארבע סטרין, ובהאי אוירא דכיא אשתאיב ניצוצא ואתאחד ואתכליל ביה. ביה ס״ד אלא

© 2014, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

אתטמר ביה, ובגין כך האי גולגלתא אתפשט בסטרוי, והאי אוירא הוא טמיר בטמירין דעתיק יומין ברוחא דגניז.

בהאי גולגלתא אתפשטו אשא מסטרא חד ואוירא מסטרא חד, ואוירא דכיא קאים עליה מהאי סטרא ואשא דכיא קאים מהאי סטרא. מאי אשא הכא, אלא לאו הוא אשא אבל בוצינא דא דאתכלל באוירא דכיא נהיר למאתן ושבעין עלמין ודינא מסטרוי אשתכח ובג״ד האי גולגלתא אתקרי גולגלתא תקיפא.

[p. 384] בגולגלתא דא יתבין תשעה אלפי רבוא עלמין דנטלין עלוי וסמכין עלוי. בהאי גולגלתא נטיף טלא מרישא חיוורא דאתמלי מניה תדיר ומהאי טלא זמינין מיתייא לאחיא, וההוא טלא אתכליל בתרי גווני, מסטרא דרישא חיורא חיוור בגווניה דכליל כל חיוארי וכלהו חיוור אבל כד אתיישבא בהאי רישא דזעיר אפין אתחזי ביה סומקא כהאי בדולחא דאיהו חיוור ואתחזי גוונא סומקא בגוונא חיוורא. ובגין כך כתיב (דניאל יב:2) *ורבים מישני אדמת עפר יקיצו אלה לחיי עולם ואלה לחרפות לדראון עולם. לחיי עולם*, בגין דאתחזיאו לההוא חיוורא דאתי מסטרא דעתיק יומין אריכא דאנפין. *לחרפות לדראון עולם*, בגין דאתחזיאו לההוא סומקא דזעיר אפין. וכלא כליל בההוא טלא הה״ד (ישעיה כו:19) *כי טל אורות טלך*, *אורות* תרי. וההוא טלא נטיף כל יומא לחקלא דתפוחין בגווני חיוורא וסומקא.

[p. 385] האי גולגלתא אנהיר בתרי גווני להאי סטר ולהאי סטר, ומהאי אוירא דכיא אתפשט מגולגלתא לאנפוי למאה וחמשין רבוא עלמין ובגין כך אתקרי זעיר אפין, ובשעתא דאצטריך אתפשטו אנפוי ואריכין בההוא זמנא בגין דישגח באנפוי דעתיק דעתיקי וחייס לעלמא.

ומהאי גולגלתא נפיק חד עיבר לכל אינון דלתתא ויהבין אגר אודאותא לעתיק יומין כד עאלין בחושבנא **[קלו ע״א]** תחות שרביטא, ולקביל דא (שמות לח:26) *בקע לגולגלת* לתתא כד עאלין בחושבנא, והאי *בקע* אגר אודאותא אשתכח מניה לעתיק יומין.

בחלליה דגולגלתא תלת חללין אשתכחו דשרייא בהו מוחא וקרומא דקיק חפייא עלייהו, אבל לא קרומא קשישא סתימאה כעתיק יומין ובגין כך האי מוחא אתפשט ונפיק לתלתין ותרין שבילין הה״ד (בראשית ב:10) *ונהר יוצא מעדן וגו׳*.

[p. 386] ותאנא בתלת חללין דגולגלתא מוחא שרייא. מחללא חד מתבקע חד מבועא לארבע סטרין ונפיק מההוא מוחא דשרייא בהאי חללא תלתין ותרין שבילין רוחין דחכמתא.

מחללא תניינא מתבקע ומתפשט חד מבועא אחרא ומתפתחין חמשין תרעין. מאלין חמשין תרעין אתאחדן חמשין יומין דאורייתא חמשין שנין דיובלא חמשין אלף דרין דזמין קב״ה לאתבא רוחיה ליה ולשרייא ביה.

© 2014, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

מחללא תליתאה נפקין אלף אלפין אדרין ואכסדרין דדעתא שרייא עלייהו ודרי בהו, והאי חללא שוי מדוריה בין האי חללא להאי חללא ואתמליין מתרין סטרין כל אינון אדרין הה״ד (משלי כד:4) *ובדעת חדרים ימלאון*. [p. 387] ואלין תלת חללין מתפשטין בכל גופא להאי סטרא ולהאי סטרא ובאינון אחיד כל גופא ואחיד בהו גופא מכל סטרוי ובכל גופא אתפשטן ואשתכחן.

תאנא בגולגלתא דרישא תליין אלף אלפי רבוא ורבוא רבוון קוצי דשערי אוכמין ומסתבכין דא בדא ומתערבין דא בדא. לית חושבנא לנימין דכל קוצא וקוצא, וכל קוצא וקוצא אחידן ביה דכיין ומסאבן ומכאן אתאחדן טעמי אורייתא בדכיא ומסאבא. בכל אינון סטרין דאינון דכיין, בכל אינון סטרין דאינון מסאבן יתבין קוצי מסתבכין ותקיפין, מנהון שעיעין מנהון תקיפין, ובכל קוצא וקוצא יתבין נימין תלין על תלין מתלהטין ותליין כגבר תקיף מארי נצח קרבין בתקונא יאה בתקונא תקיפא בריר כארזי רברבין ותקיפין הה״ד (שיר ה:15) *בחור כארזים*. [p. 388] מתתקנין קוצי בתלוי מהאי סטרא להאי סטרא על גולגלתא.

ותאנא יתבין תלי תלין משום דמשיכין ממבועין סגיאין דתלת רהטי מוחא. ממבועא דחללא חד דגולגלתא אתמשכין שערי במשיכותא ואתעבדין תלי דתליין מכמה מבועין דאתמשכין מהאי חללא. מחללא תניינא נפקין חמשין מבועין ואתמשכין שערי מאינון מבועין במשיכותא ואתעבדין תלין דתליין ומתערבין בקוצין אחרנין. מחללא תליתאה נפקין אלף אלפי אדרין ואכסדרין ואתמשכין שערי במשיכותא מכלהו ואתעבדין תלין על תלין ומתערבין בקוצין אחרנין. ובגין כך אינון קוצין תלין על תלין.

וכלהו משיכן דאתמשכן מתלת חללי דמוחא דגולגלתא וכל אינון קוצי תליין וחפיין לסטרא דאודנין ובגין כך כתיב (מלכים ב יט:16) *הטה יי׳ אזנך ושמע*. ובהאי תליין ימינא ושמאלא נהירו וחשוכא רחמי ודינא, וכל ימינא ושמאלא בהאי תלי ולא בעתיקא.

[p. 389] בפלגותא דשערי אתחזי חד אורחא דקיק דמתאחדא מההוא ארחא דעתיק יומין, ומהאי ארחא מתפרשאן שית מאה ותלת עשר ארחין דאתפלגין בארחין דפקודי אורייתא דכתיב (תהלים כה:10) *כל ארחות יי׳ חסד ואמת וגו׳*.

תנא בכל קוצא וקוצא אתאחדאן אלף אלפין מארי דיבבא ויללא דתליין בכל קוצא וקוצא מאינון תקיפין, ומן שעיעין מאריהון דמתקלא, בגין כך אית ימינא ושמאלא.

מצחא דגולגלתא אשגחותא דאשגחותא לא מתגלייא בר ההוא זמנא דצריכין חייביא לאתפקדא ולעיינא בעובדיהון.

© 2014, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

ותאנא בעידנא דהאי מצחא אתגלייא אתערו כל מאריהון דדינא וכל עלמא בדינא אתמסר **[קלו ע״ב]** בר ההוא שעתא כד סליקו צלותהון דישראל לקמי עתיק יומין ובעי לרחמא על בנוי גלי מצחא דרעוא דרעוין ונהיר בהאי דזעיר אפין ואשתכך דינא.

בהאי מצחא נפיק חד שיעורא דמתפשט ביה ממוחא דאפיק חמשין תרעין וכד אתפשט אתעבד מצחא דאשגחותא דחייבי עלמא לאינון דלא מתכספי בעובדיהון הה״ד (ירמיה ג:3) *ומצח אשה זונה היה לך מאנת הכלם*. ותניא שערא לא קאים בהאי אתר דמצחא בגין דאתגלייא לאינון דחציפין בחובייהו. [p. 390] ובשעתא דמתער קב״ה לאשתעשעא עם צדיקייא נהירין אנפוי דעתיק יומין באנפוי דזעיר יומין ומתגלייא מצחיה ונהיר להאי מצחא וכדין אתקרי *עת רצון*. וכל שעתא ושעתא דדינא תלי והאי מצחא דזעיר אפין מתגלייא אתגלייא מצחא דעתיק דעתיקי ואשתכך דינא ולא אתעביד.

תאנא האי מצחא אתפשט במאתן אלף סומקי דסומקי דאתאחדן ביה וכלילן ביה וכד אתגלייא אית רשותא לכלהו לחרבא בר גלויא דמצחא רעוא דרעוין דנהיר להאי מצחא ולכלהו וכדין כלהו משתככין.

[p. 391] ותניא עשרין וארבע דינין עלאין משתכחין וכלהו אקרון נצחים וכל חד אקרי נצח ובאתוון רצופים הוא מצח. אית מצח ואית נצח דאינון נצחים והיינו דתנן *נצח נצחים* ואינון במצחא ואתפשטן מנהון בגופא באתרין ידיעין.

תניא מאי דכתיב (שמואל א טו:29) *וגם נצח ישראל לא ישקר ולא ינחם כי לא אדם הוא להנחם*. האי רזא אוקימנא כל ההוא נצח דמתפשט בגופא זמנין דתלי על עלמא למידן ותב ומתחרט ולא עביד דינא אי תייבין. מ״ט, משום דקאי בדוכתא דאקרי *אדם* ויכיל לאתחרטא, אבל אי באתר דאקרי ראש בהאי מצחא אתחזי ומתגלייא האי נצח לאו הוא עידן ואתר לאתחרטא. מ״ט, משום דלא הוה באתר דאקרי *אדם* דהא לא אתגלי פרצופא וחוטמא אלא מצחא בלחודוי ובאתר דלא אשתכח פרצופא לא אקרי *אדם*, ובגין כך *כי לא אדם הוא להנחם* כנצח דבשאר תקוני גופא.

[p. 392] עינוי דרישא משתניין משאר עיינין, שרקותא דבגבתא דעל עיינין מכחלן באוכמתא. תליין תלין על תלין דשערי ואינון תקונא דעל עיינין ברישא דמצחא ומתאחדן מתרווייהו שבע מאה אלף מארי אשגחותא דעל ריסי דעיינין. בכסותא דעיינין להטין אלף וארבע מאה רבוא דאתאחדן בגבינין דאינהו כסותא ואשגחותא דעינא דעתיק עלייהו.

ובשעתא דסלקין אינון כסותא אתחזי כמאן דאתער משנתיה ואתפקחן עינוי וחמאן לעינא פקיחא ואתסחן בחד חוורא דעינא טבא הה״ד (שיר ה:12) *רוחצות בחלב*. מאי *בחלב*,

© 2014, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

בחוורא דלעינא קדמאה. ובההיא שעתא אשתכח אשגחותא דרחמי ובגין כך צלותא דישראל בגין דיפקח עינוי ואתסחן בהאי חוורא דכתיב (תהלים מד:24) *עורה למה תישן יי׳ הקיצה*. וכל זימנא דעינוי לא אתפקחן כל מאריהון דדינין כפיין להו לישראל ושאר עמין שלטין עלייהו, ובזמנא דיפקח עינוי אתסחן בעינא טבא ורחמי על ישראל ואסתחר עינא ועבדין נוקמין בשאר עמין והיינו דכתיב (שם מד:24) *עורה והקיצה*, *עורה* לאתסחאה בההוא חוורא, *הקיצה* למעבד נוקמין לאינון דכפיין לון.

עינוי כד אתפקחן אתחזון שפירין בחיזו כהני יונים בסומק באוכם בירוק משמע דכתיב כיונים בחוור בסומק באוכם בירוק. חוור לא אתגלי אלא בזמנא דאסתכל בעינא טבא ומתסחן כל אינון גווני בההוא חוור.

[קלז ע״א] [p. 393] מאלין גווני דמתגליין נפקין שבע עיינין דאשגחותא דנפקי מאוכמא דעינא הה״ד (זכריה ג:9) *על אבן אחת שבעה עינים*. מאי *אבן אחת*, אוכמתא דעינא.

מסומקא נפקין שבעה רהיטין דסמכין לסטר שמאלא ומתלהטין באשא דלסטר צפון ומתאחדן לאתפשטא בעלמא לגלאה ארחין דחייביא הה״ד (שם ד:10) *עיני יי׳ המה משוטטות בכל הארץ*.

מירוקא נפקין שבעה טהירין דקטרא דלסטר דרומא ומתאחדן לאתפשטא בעלמא לגלאה עובדין דכתיב (איוב לד:21, לז:7) *כי עיניו על דרכי איש לדעת כל אנשי מעשהו*. וכד אתסחאן בחוורא משתכחין לאשגחא לכל מארי קשוט לאוטבא עלמא בגינהון וכל אשגחותא הוי לטב על ישראל, ואשגח בסומקא למאן דעאקין להו הה״ד (שמות ג:7) *ראה ראיתי*, *ראה* לאוטבא לון, *ראיתי* לנקמא לון מדעקין לון. ובגין כך כתיב (תהלים מד:24) *עורה למה תישן יי׳ הקיצה*, *עורה* ו*הקיצה* תרי אשגחותא תרי פקיחין תרי טבן רחמי ונוקמין.

[p. 394] גוונא קדמאה סומקא בגו סומקא וכליל וסתים כל סומקין מקמיה לא אתחזן. סוחרניה דההוא סומקא אסחר חד חוטא אוכמא ואקיף ליה.

גוונא תניינא אוכמא כאבנא חד דנפיק מתהומא חד זמן לאלף שנין בימא רבא, וכד נפיק האי אבנא אתי רגשא ותוקפא על ימא וקליה דימא וגלגלוי אזלין ואשתמעו לנונא רבא דאקרי לויתן, ונפיק מתהומא האי אבנא ומתגלגלא בתוקפא דימא ונפיק לבר, והיא אוכמא דכל אוכמין סתימין קמיה וכך היא אוכמותא דעינא, אוכמא דכליל וסתים כל שאר אוכמין, וסוחרניה דההוא אוכמא אסחר חד חוטא סומקא ואקיף לההוא אוכמא.

גוונא תליתאה ירוקא דירוקי דכליל וסתים כל ירוקין, ובסוחרניה דההוא ירוקא אסחרו תרין חוטין, חד חוטא סומקא לסטר חד, וחד חוטא אוכמא לסטר חד ואקיפין לההוא ירוקא. וכד אסתחר חוורא ואסתחי עינא כל אינון גוונין משתככין ומשתקעין לתתא ולא

© 2014, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

אתחזון בר ההוא חוורא דנהיר מעתיק יומין ונהירין מניה כל אינון דלתתא, ולית גוונא אתחזייא בר ההוא חוורא בלחודוי, ובגין כך אסתליקו כל מאריהון דסומקא ואוכמא דאינון תאומין כחדא הה״ד (שיר ד:2) *שעלו מן הרחצה שכלם מתאימות*. מאי *מן הרחצה*, מההוא אסחותא דעינא קדישא עלאה. *שכלם מתאימות*, דא בדא. ומה דאמר *שניך כעדר הקצובות*, כלומר חוורא דלהון כההוא חוורא דעיינין כד אסחן בחוורתא דעינא עלאה.

[p. 395] ודא זמינין צדיקייא למחזי ברוח חכמתא כד״א (ישעיה נב:8) *כי עין בעין יראו*. אימתי, *בשוב יי׳ ציון*. וכתיב (במדבר יד:14) *אשר עין בעין נראה אתה יי׳*. וכדין פקיחותא דעיינין לטב ופקיחותא דעיינין לביש. לטב דכתיב (דניאל ט:18) *פקח עיניך וראה שוממותינו*, הכא לטב. ולביש דכתיב (ישעיה לג:20) *עיניך תראנה ירושלם נוה שאנן אהל בל יצען בל יסע יתדותיו לנצח*, הא הכא לטב ולביש דלא יתעביד דא בלא דא.

תנא בצניעותא דספרא מאי דכתיב *עיניך תראנה ירושלם נוה שאנן*, וכי *ירושלם נוה שאנן* הוא והא כתיב (שם א:21) *צדק ילין בה*, ובאתר דאשתכח דינא לאו שקיט ולאו *שאנן* הוא. אלא *עיניך תראנה ירושלם נוה שאנן*, *נוה שאנן* לעתיק יומין אתמר דישגח באלין עיינין דהוא עינא שקיט שאנן, עינא דרחמי, עינא דלא נטיל מאשגחותא דא לאשגחותא אחרא, ובגין כך *עינך* כתיב חסר ולא עיניך. [p. 396] ומה דאמר *ירושלם* ולא ציון, הכי אצטריך לאכפייא **[קלז ע״ב]** לדינא דאשתכח בה ולרחמא עלה.

ותאנא כתיב (דברים יא:12) *תמיד עיני יי׳ אלהיך בה מראשית השנה וגו׳*, היינו דכתיב (ישעיה א:21) *צדק ילין בה*, דבה אשכחו גזרי דינין יתיר מכל שארי אתרא. ולזמנא דאתי אשתכח בה עינא חד דרחמי, עינא דעתיקא דעתיקין הה״ד (שם נד:7) *וברחמים גדולים אקבצך*. כיון דאמר *רחמים* מהו *גדולים*, אלא אית רחמי ואית רחמי, רחמי דעתיק דעתיקי אינון אקרון *רחמים גדולים*, רחמי דזעיר אפין אקרון *רחמים* סתם משום דאית ביה ימינא ושמאלא דינא ורחמי, ובגין כך *וברחמים גדולים אקבצך* דעתיק יומין.

תאנא בהני עיינין בתרי גווני מנייהו בסומקא ואוכמא שראן תרין דמעין, וכד בעי קודשא דקודשין לרחמא לישראל מחית תרין דמעין לאתבסמא בימא רבה. מאן ימא רבה, ימא דחכמתא עלאה, כלומר דאתסחון בחוורא דמבועא דנפיק מחכמתא רבה ומרחם להו לישראל.

[p. 397] תאנא בצניעותא דספרא חוטמא דזעיר אפין, בחוטמא אשתמודע פרצופא. בהאי חוטמא אתפרשא מלה דכתיב (שמואל ב כב:9) *עלה עשן באפו ואש מפיו תאכל גחלים בערו ממנו*. *עלה עשן באפו*, בהאי תננא אתכללו אשא וגחלי דנורא דלית תננא בלא אשא ולית אשא בלא תננא וכלא אתדליקו ונפקין מחוטמוי.

© 2014, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

תאנא כד אתחברו תלת אלין דכלילן בהאי תננא דנפיק מחוטמא אתקמט חוטמא ונשיב ונפיק תננא אוכמא וסומקא ובין תרי גווני וקרינן ליה אף וחימה ומשחית. ואי תימא אף וחימה דכתיב (דברים ט:19) *כי יגורתי מפני האף והחמה*, ואינון תננא אוכמא וסומקא, משחית מנ״ל, דכתיב (בראשית יג:10) *לפני שחת יי׳ את סדום ואת עמורה*, *ושחת* המשחית בנורא דליק אוקדא.

ותאנא חמש גבוראן אינון בהאי זעיר אפין ואסתלקו לאלף וארבע מאה גבוראן ומתפשטאן בחוטמוי בפומא בדרעא בידא באצבען ובגין כך כתיב (תהלים קו:2) *מי ימלל גבורות יי׳. כתיב גבורות* וכתיב (ד״ה א כט:11) *לך יי׳ הגדולה והגבורה*, אלא הכי תאנא כד אתחבראן כלהו גבוראן אתקרי גבורה חדא. [p. 398] וכלהו גבוראן שריאן לנחתא מחוטמוי ומהאי תליין אלף אלפין וארבע מאה רבוא בכל חד מנייהו, ובהאי תננא דאפיק מחוטמוי תליין אלף אלפין רבוא וארבע מאה וחמש דמסטר גבורה דא, וכלהו גבוראן תליין מהאי חוטמא וכתיב (תהלים קמה:4) *דור לדור ישבח מעשיך וגבורותיך יגידו*. וכד שארי גבורה דא כלהו גבוראן מתלהטין ושנינן עד דנחתן *ללהט החרב המתהפכת*.

כתיב (בראשית יט:13) *כי משחיתים אנחנו את המקום הזה*, וכתיב (שם יג:10) *לפני שחת יי׳ את סדום*, (שם יט:24) *ויי׳ המטיר על סדום ועל עמורה*. אלא הכי תאנא לא דיין לרשעים שאין מהפכין מדת הדין למדת רחמים אלא דמהפכין מדת רחמים למדת הדין. [p. 399] והיאך מהפכין והא כתיב (מלאכי ג:6) *אני יי׳ לא שניתי*. אלא בכל זמן דעתיק דעתיקי רישא חוורא אתגלייא רעוא דרעוין רחמי רברבין אשתכחו בכלא, ובשעתא דלא אתגלייא כל דינין דזעיר אפין זמינין וכביכול דהאי רחמי עביד ההוא דינא עתיקא דכלא.

תאנא כד אתגלייא עתיקא דעתיקין רעוא דרעוין כלהו בוסיני דאתקרון בשמא דא נהירין ורחמי אשתכחו לכלא, ובשעתא דלא אתגליא טמירא דטמירין ולא מתנהרין אלין בוסיני מתערין דינין ואתעביד דינא. מאן גרים להאי דינא, רעוא דרעוין דלא אתגלי ובגין כך מהפכין חייביא רחמי לדינא. ומה דאמר הכא *מאת יי׳ מן השמים* בזעיר אפין כתיב ומשמע דכתיב *מן השמים*, אש ומים, רחמי ודינא לאפקא מאן דלית ביה דינא כלל.

תאנא האי חוטמא זעיר וכד שארי תננא **[קלח ע״א]** לאפקא נפיק בבהילו ואתעביד דינא. ומאן מעכב להאי חוטמא דלא יפוק תננא, חוטמא דעתיקא קדישא דהוא אקרי ארך אפים מכלא. [p. 400] והיינו רזא דתנינן (שמות לד:6) *יי׳ יי׳* פסיק טעמא בגווייהו, כמה דתנינן (שמות ג:4) *משה משה*, בכלהו אתר דשמא אדכר תרי זמני פסיק טעמא בגווייהו, (בראשית כב:11) *אברהם אברהם*, (שם מו:2) *יעקב יעקב*, (שמואל א ג:10) *שמואל שמואל*, כלהו פסיק טעמא בגווייהו בר מ*משה משה* דלא פסיק טעמא בגווייהו, מ״ט. *אברהם אברהם*, בתראה

© 2014, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

שלים קדמאה לא שלים דהשתא שלים בעשר נסיוני ובגין כך פסיק טעמא בגווייהו דהשתא לא הוה איהו כקדמיתא.

[p. 401] *יעקב יעקב*, בתראה שלים קדמאה לא שלים דהשתא אתבשר ביוסף ושראת עליה שכינתא, ועוד דהא השתא אשתלים הוא בארעא אילנא קדישא כגוונא דלעילא בתריסר תחומין בשבעין ענפין מה דלא הוה קודם ובגיני כך בתראה שלים קדמאה לא שלים ופסיק טעמא בגווייהו.

שמואל שמואל, טעמא פסיק בגויהו, מ״ט. בתראה שלים קדמאה לא שלים דהשתא הוא נביאה וקודם לא הוה נביאה. אבל *משה משה* לא אפסיק טעמא בגוויהו דמיומא דאתיליד שלים הוה דכתיב (שמות ב:2) *ותרא אותו כי טוב הוא*.

[p. 402] אוף הכא *יי׳ יי׳* פסיק טעמא בגווייהו בתראה שלים בכלהו. ומשה באתר דינא אמר לאחתאה לון מעתיקא קדישא לזעיר אפין דהכי תנינן כמה חילא דמשה דאחית מכילן דרחמי לתתא. וכד אתגלי עתיקא לזעיר אפין כלא ברחמי אתחזון וחוטמא אשתכך ותננא לא נפיק כמא דתנינן דכתיב (ישעיה מח:9) *ותהלתי אחטם לך*.

ותאנא בתרין נוקבין דחוטמא בחד נוקבא נפיק תננא להיט ומשתקע בנוקבא דתהומא רבא, ומחד נוקבא נפיק אשא דאוקיד בשלהובוי ומתלהטא בארבע אלף עלמין דבסטר שמאלא ומאן דגרים לקרבא בהאי. אקרי *אש יי׳* אשא דאכלא ואוקיד כל שאר אשין והאי אשא לא אתבסם אלא באשא דקורבנא, והאי תננא דנפיק מנוקבא אחרא לא אתבסם אלא בתננא דקורבנא דמדבחא. [p. 403] וכלא תליין בחוטמא, ובגיני כך כתיב (בראשית ח:21) *וירח יי׳ את ריח הניחח*, דכלא בחוטמא תליין לארחא האי חוטמא בתננא ואשא דסומקא, ובגין כך מתקבל ברעוא, והאי הוא דכתיב (דברים יא:17) *וחרה אף יי׳*, (שמות כב:23) *וחרה אפי*, (דברים ו:15) *פן יחרה אף יי׳*, כלא בזעיר אפין אתמר.

תניא (מלכים ב יט:16) *הטה יי׳ אזנך ושמע* האי אודנא אודנא דאתעביד תחות שערי, ושערי תליין עליה ואודנא הוא למשמע ואודנא אתעביד ברשימוי רשימין לגו כמאן דכארי דרגא בעקימא להאי ולהאי. מ״ט בעקימא, בגין למשמע טב וביש.

[p. 404] ותאנא מהאי עקימא דבגו באודנין תליין כל אינון מארי דגדפין דכתיב בהו (קהלת י:20) *כי עוף השמים יוליך את הקול ובעל כנפים יגיד דבר*. בהאי אודנא נטיף מתלת חללי דמוחא להאי נוקבא דאודנין ומההוא נטיפא עייל קלא בההוא עקימא ואצטריף בההוא נטיפא בין טב לביש, טב דכתיב (תהלים סט:34) *כי שומע אל אביונים יי׳*, ביש דכתיב (במדבר יא:1) *וישמע יי׳ ויחר אפו ותבער בם אש יי׳*.

© 2014, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

והאי אודנא סתים לבר ועקימא עייל לגו לההוא נוקבא דנטיפא מן מוחא בגין למכנש קלא לגו ולא יפוק לבר ויהא נטיר וסתים מכל סטרוי. בגין כך הוא רזא, ווי לההוא דמגלה רזין דמאן דמגלה רזין כאילו אכחיש תקונא דלעילא דאתתקן למכנש רזין ולא יפקון לבר.

ותניא בשעתא דצווחין בעאקא ושערי מתגליין מעל אודנין עייל קלא באודנין בההוא נוקבא דנטיף מן מוחא ובטש במוחא ונפיק בנוקבי דחוטמין ואתזער חוטמא ואתחמם ונפיק אשא ותננא מאינון נוקבין ומתערין **[קלח ע״ב]** כל גבוראן ועביד נוקמין. ועד לא נפקין מאינון נוקבין אשא ותננא סליק ההוא קלא לעילא ובטש ברישא דמוחא ונגדין תרין דמעין מעיינין ונפקין מנחירוי תננא ואשא בההוא קלא דנגיד לון לבר. [p. 405] בההוא קלא דעייל באודנין אתמשכאן ומתעראן כולי האי ובגיני כך כתיב *וישמע יי׳ ויחר אפו ותבער בם אש יי׳*. בההוא שמיעה דההוא קלא אתער כלא.

ותאנא כתיב *הטה יי׳* אזנך, כלומר ארכין שית מאה אלף רבוא אינון מאריהון דגדפין דתליין באלין אודנין וכלהו אתקרון אזני יי׳. ומה דאתמר *הטה יי׳ אזנך*, אזנך דזעיר אפין.

מסטרא דחד חללא דמוחא תליין אודנין ומחמשין תרעין דנפקין מההוא חללא דא הוא תרעא חד דנגיד ונפיק ואתפתח בההוא נוקבא דאודנא וכתיב (איוב לד:3) *כי אזן מלין תבחן*, וכתיב (תהלים ז:10) *ובוחן לבות וכליות*. ומסטרא דאתפשטותא דהא חללא דחמשין תרעין דאתפשט בגופא באתר דלבא שארי מתפשט ההוא חללא דחמשין תרעין, ואודנא קרי ביה בחינה ובלבא קרי ביה בחינה משום דמאתר חד מתפשטין.

תאנא בצניעותא דספרא כשום דאודנא דא אבחין בין טב לביש כך כלא דבזעיר אפין אית סטרא טב וביש ימינא ושמאלא רחמי ודינא. והאי אודנא כליל במוחא ומשום דאתכליל במוחא בחללא חד אתכליל בקלא דעייל ביה, ובאודנא קרי ביה שמיעה ובשמיעה אתכליל בינה, שמע כלומר הבן. אסתכל דכלא בחד מתקלא אתקל, ומלין אינון למאריהון דמדין אתיהבן למשמע ולאסתכלא ולמנדע.

[p. 406] ת״ח כתיב (חבקוק ג:2) *יי׳ שמעתי שמעך יראתי יי׳ פעלך בקרב שנים חייהו בקרב שנים תודיע ברוגז רחם תזכור*. האי קרא אשתמודע דכד נביאה קדישא שמע ואסתכל וידע וקאים על תקונין אלין כתיב *יראתי* דיאות הוא לדחלא וליתבר קמיה, האי בזעיר אפין.

כד אסתכל וידע מה כתיב, *יי׳ פעלך בקרב שנים חייהו*, האי לעתיק יומין אתמר. ובכל אתר דאשכחן *יי׳ יי׳* ביו״ד ה״א תרי זמני או באלף דל״ת ויו״ד ה״א חד לזעיר אפין וחד לעתיקא דעתיקי, ואע״פ דכלהו חד, וחד שמא אקרי.

ותנינן אימתי אקרי שם מלא, בזמנא דכתיב *יי׳ אלהים* דהאי הוא שם מלא עתיק דכלא וזעיר אפין, וכלא הוא שם מלא אקרי ושאר לא אקרי שם מלא כמא דאוקימנא (בראשית ב:8)

© 2014, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

ויטע יי׳ אלהים גן בעדן, שם מלא בנטיעת גנתא. ובכל אתר *יי׳ אלהים* שם מלא, *יי׳ יי׳* כלא הוא בכללא, וההוא זמנא אתערין רחמין בכלא.

יי׳ פעלך בקרב שנים חייהו, לעתיק יומין אתמר. *פעלך*, מאן *פעלך*, זעיר אפין.

[p. 407] *בקרב שנים*, אינון שנים קדמוניות דאקרון *ימי קדם* ולא אקרון שנות עולם. שנים קדמוניות אינון *ימי קדם*, שנות עולם אינון *ימי עולם*. והכא *בקרב שנים*. מאן *שנים*, שנים קדמוניות.

חייהו למאן, לזעיר אפין דכל נהירו דיליה מאינון *שנים* אתקיימו ובגין כך אמר *חייהו*.

ברוגז רחם תזכור, לההוא חסד עלאה דביה אתער רחמין לכלא למאן דבעי לרחמא ולמאן דיאות לרחמא.

תאנא אמר ר׳ שמעון אסהדנא עלי לכל אינון דעלנא קיימין דחדאן מלין אלין בכלהו עלמין וחדאן בלבאי מלי ובגו פרוכתא דפרסא עלאה מטמרין וסלקין וגניז להו עתיקא דכלא גניז וסתים מכלא. וכד שרינא למללא לא הוו ידעין חבריא דכל הני מלין מתערין הכא. זכאה חולקיכון חברייא דהכא, זכאה חולקי עמכון בעלמא דין ובעלמא דאתי.

פתח ר׳ שמעון ואמר (דברים ד:4) *ואתם הדבקים ביי׳ אלהיכם חיים כלכם היום*. מאן עמא קדישא כישראל [p. 408] דכתיב בהו (שם לג:29) *אשריך ישראל מי כמוך עם נושא ביי׳*, משום דאדבקותא דלהון הוי בשמא דא בעלמא דין, ובעלמא דאתי יתיר מהכא **[קלט ע״א]** דהתם לא מתפרשן מניה מההוא צרורא דצרירין ביה צדיקיא הה״ד *הדבקים ביי׳* ולא כתיב *הדבקים אליי׳* אלא *ביי׳* ממש.

תאנא כד נחית מן דיקנא יקירא עלאה קדישא סתים וטמיר מכלא משחא דרבות קדישא לדיקנא דזעיר אפין. וא״ת דיקנא לא אשתכח ולא אמר שלמה אלא *לחייו* ולא קרי דיקנא. אלא הכי תאנא בצניעותא דספרא כל מה דאטמר וגניז ולא אדכר ולא אתגלי ההוא מלה הוה עלאה ויקירא מכלא משום דהוא סתים וגניז, ודיקנא משום דהוא שבחא ושלימותא ויקירותא דפרצופא גנזיה קרא ולא אתגלייא. והאי דיקנא שלימותא דפרצופא ושפירותא דזעיר אפין אתתקן בתשעה תקונין ובשעתא דנהיר דיקנא יקירא דעתיק דעתיקין בהאי דיקנא דזעיר אפין נגדין תליסר מבועין דמשחא עלאה בהאי דיקנא ומשתכחין ביה כ״ב תקונין ומניה נגדין כ״ב אתוון דאורייתא קדישא.

[p. 409] ותאנא האי דיקנא נפיק מאודנוי ונחית וסליק וחפי בתקרובא דבוסמא. מאי תקרובא דבוסמא, כד״א (שיר ה:13) *לחייו כערוגת הבושם* ולא *ערוגת*.

© 2014, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

בתשעה תקונין אתתקן האי דיקנא דזעיר אנפין, בשערי דדיקנא אוכמין מתתקנא בתקונא שפיר כגבר שפיר דכתיב ביה (שם 15:) *בחור כארזים*.

תקונא קדמאה, מתתקן שערא מעילא ונפיק ההוא ניצוצא בוציצא דקרדינותא ונפיק מכלל דאוירא דכיא ובטש בתחות שערא דרישא מתחות קוצין דעל אודנין ונחית מקמי פתחא דאודנין נימין על נימין עד רישא דפומא.

תקונא תניינא, נפיק שערא וסליק מרישא דפומא עד רישא אחרא דפתחא דפומא ונחית מתחות פומא עד רישא אחרא נימין על נימין בתקונא שפירא.

[p. 410] תקונא תליתאה, מאמצעיתא דתחות חוטמא מתחות תרין נוקבין נפיק חד ארחא ושערין זעירין תקיפין מליין לההוא ארחא ושאר שערין מליין מהאי גיסא ומהאי גיסא סוחרניה דההוא ארחא, וארחא לא אתחזי לתתא כלל אלא ההוא ארחא דלעילא דנחית עד רישא דשפוותן ותמן שקיע ההוא ארחא.

תקונא רביעאה, נפיק שערא ואתתקן וסליק וחפי בעלעוי בתקרובא דבוסמין כעתיקא.

תקונא חמשאה, פסיק שערא ואתחזיין תרין תפוחין מכאן ומכאן סומקן כהאי ורדא סומקא ומתלהטין במאתן ושבעין עלמין דמנהון מתלהטין.

תקונא שתיתאה, נפיק שערא כחד חוטא בסחרניה דדיקנא ותליין עד רישא דמעוי ולא נחית עד טבורא.

תקונא שביעאה, דלא תליין שערי על פומא ופומא אתפני מכל סטרוי ויתבין שערי בתקונא סחור סחור ליה.

תקונא תמינאה, דנחתין שערי בתחות דיקנא ומחפיין קדלא דלא אתחזי. כלהו שערי שערי דקיקין נימין על נימין מליין מכל סטרוי.

[p. 411] תקונא תשיעאה, דמתחברן שערי בשקולא מלייא עד אינון שערי דתליין, כלהו בשקולא שפיר כחד גיבר תקיף מארי נצח קרבין.

בתשעה תקונין אלין נגדין ונפקין תשע מבועין דמשח רבות מההוא משח רבות דלעילא ונגדין לכל אינון דלתתא. תשעה תקונין אלין אשתכחו בדיקנא דא ובשלימות תקונא דדיקנא אתקרי בר נש לתתא גיבר תקיף דכל מאן דחמי דיקניה קיימא בקיומיה תלייא ביה גבורה תקיפא. עד כאן תקונא דדיקנא עלאה דזעיר אפין.

אמר רבי שמעון לרבי אלעזר בריה קום ברי, ברי קדישא, סלסל בדיקנא ובתקונוי אלין. **[קלט ע״ב]**

© 2014, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

קם ר׳ אלעזר פתח ואמר (תהלים קיח:5-9) *מן המצר קראתי יה ענני במרחב יה, יי׳ לי לא אירא מה יעשה לי אדם, יי׳ לי בעוזרי ואני אראה בשנאי, טוב לחסות ביי׳ מבטוח באדם, טוב לחסות ביי׳ מבטוח בנדיבים*. תנא תשעה תקונין הכא דבדיקנא ולהני תקונין אצטריך דוד מלכא בגין לנצחאה לשאר מלכין ולשאר עמין.

ות״ח כיון דאמר הני תשעה תקונין לבתר אמר *כל גוים סבבוני בשם יי׳ כי אמילם*. אמר *כל* הני תקונין דאמינא למאי אצטריכנא, משום ד*כל גוים סבבוני*, ובתקונא דתשעה תקונין דאינון *שם יי׳* אשיצינון [p. 412] מעלמא הה״ד *בשם יי׳ כי אמילם*.

ותנא בצניעותא דספרא תשעה תקונין אמר דוד הכא, שיתא אינון בשמא קדישא דשית שמהן הוו ותלת *אדם*. ואי תימא תרי אינון, תלתא הוו דהא *נדיבים* בכלל *אדם* הוו.

תנא שיתא שמהן דכתיב *מן המצר קראתי יה* חד, *ענני במרחב יה* תרי, *יי׳ לי לא אירא* תלת, *יי׳ לי בעוזרי* ארבע, *טוב לחסות ביי׳* חמש, *טוב לחסות ביי׳* שית. *אדם* תלת דכתיב *יי׳ לי לא אירא מה יעשה לי אדם* חד, *טוב לחסות ביי׳ מבטוח באדם* תרי, *טוב לחסות ביי׳ מבטוח בנדיבים* תלת.

ות״ח רזא דמלה דבכל אתר דאדכר הכא *אדם* לא אדכר אלא בשמא קדישא דהכי אתחזי משום דלא הוה *אדם* אלא במה דאתחזי ליה. ומאי אתחזי ליה, שמא קדישא דכתיב (בראשית ב:7) *וייצר יי׳ אלהים את האדם*, בשם מלא דהוא *יי׳ אלהים* כמה דאתחזי ליה, ובגין כך הכא לא אדכר *אדם* אלא בשמא קדישא.

[p. 413] ותנא כתיב *מן המצר קראתי יה ענני במרחב יה*, תרי זמני י״ה י״ה לקביל תרי עלעוי דשערי אתאחדן בהו. ומדחמא דשערי אתמשכאן ותליין שארי ואמר *יי׳ לי לא אירא, יי׳ לי בעוזרי*, בשמא דלא חסר בשמא דהוא קדישא ובשמא דא אדכר *אדם*. ומה דאמר *מה יעשה לי אדם* הכי הוא דתניא כל אינון כתרין קדישין דמלכא כד אתתקן בתקונוי אתקרון *אדם* דיוקנא דכליל כלא, ומה דמישלפא בהו אתקרי שמא קדישא, ותערא ומה דביה אתקרי ידו״ד ואתקרי *אדם* בכללא תערא ומה דביה.

ואלין תשעה תקונין דקאמר דוד בגין דמאן דאחיד דיקנא דמלכא כל מה דבעי עביד בגיניה. מ״ט דיקנא ולא גופא, אלא גופא אזיל בתר דיקנא ודיקנא לא אזיל בתר גופא.

[p. 414] ובתרי גווני אתי האי חושבנא, חד כדקאמרן, תרין *מן המצר קראתי יה* חד, *ענני במרחב יה* תרין, *יי׳ לי לא אירא* תלת, *מה יעשה לי אדם* ארבע, *יי׳ לי בעוזרי* חמש, *ואני אראה בשונאי* שיתא, *טוב לחסות ביי׳ מבטוח באדם* שבעה, *טוב לחסות ביי׳* תמניא, *מבטוח בנדיבים* תשעה.

© 2014, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

מן המצר קראתי יה, מאי קא מיירי. אלא דוד כל מה דאמר הכא על תקונא דדיקנא קאמר, ומה דאמר *מן המצר קראתי יה* מאתר דשארי דיקנא לאתפשטא דהוא מאתר דחיק מקמי דאודנוי מעילא תחות שערי, ובגין כך אמר י״ה י״ה תרי זמני. ובאתר דאתפשט דיקנא ונחית מאודנוי לאתפשטא אמר *יי׳ לי לא אירא* דהוא אתר דלא דחיק וכל האי אצטריך דוד לאכנעא תחותוי מלכין ועמין בגין יקרא דדיקנא דא.

ותאנא בצניעותא דספרא האי מאן דחמי בחילמיה דדיקנא דבר נש עלאה אחיד בידיה או דאושיט ידיה ליה לינדע דשלים הוא עם מאריה ויכנעון תחותוי אינון דמצערין ליה.

תניא מתתקן דיקנא עלאה בתשעה תקונין והוא דיקנא דזעיר אפין.

תקונא **[קמ ע״א]** קדמאה מתתקן שערא מעילא ונפיק מקמי פתחא דאודנין מתחות קוצי דתליין על אודנין ונחתין שערי נימין על נימין עד רישא דפומא.

[p. 415] תאנא כל אלין נימין דבדיקנא תקיפין יתיר מכל נימין דקוצי דשערי דרישא, ושערי דרישא אריכין והני לא אריכין, אלא שערי דרישא מנהון שעיעין ומנהון קשישין. ובשעתא דאתמשכן שערי חוורי דעתיק יומין לשערי דזעיר אפין כתיב (משלי א:20) *חכמות בחוץ תרונה*. מאי *בחוץ*, בהאי זעיר אפין דמתחברן תרי מוחי.

תרי מוחי ס״ד, אלא אימא ארבע מוחי, תלת מוחי דהוו בזעיר אפין ואשתכחו בתלת חללי דגולגלתא דרישא, וחד מוחא שקיט על בורייה דכליל כל שאר מוחין דאתמשך מניה משיכן שקילן בשערי חוורי להאי זעיר אפין לתלת מוחי דביה. משתכחין ארבע מוחי בהאי זעיר אפין, ובגיני כך אשתלימו ארבע פרשיין דבתי תפילי דאתכלל בהו שמא קדישא דעתיק דעתיקי וזעיר אפין דהאי שלימותא דשמא קדישא וכתיב (דברים כח:10) *וראו כל עמי הארץ כי שם יי׳ נקרא עליך ויראו ממך*. *שם יי׳*, *שם יי׳* ממש דאינון ארבע רהיטי בתי דתפילי.

[p. 416] ובגין כך *חכמות בחוץ תרונה* דבהכא משתכחין דהא עתיקא דעתיקין סתימא דסתימין לא אשתכח ולא זמין חכמתא דיליה משום דהיא חכמתא סתימא דכלא ולא אתפריש. ובגין דאתחברו ארבע מוחין להאי זעיר אפין אתמשכן ארבע מבועין מניה לארבע עיבר ומתפרשן מחד מבועא דנפיק מכלהו ובגין כך אינהו ארבע.

ותאנא האי חכמתא דאתכלל בארבע אתמשכן בהני שערי ואינון תליין תלין על תלין ואתמשכן ונגידו כל חד לסטרוי ואלף אלפין ורבוא רבוון תליין מנייהו דליתהון בחושבנא הה״ד (שיר ה:11) *קווצותיו תלתלים*, [p. 417] תלי תלים. וכלהו קשיין ותקיפין לאתבר כהאי חלמיש תקיף וכהאי טנרא דאיהי תקיפא עד דעבדין נוקבין ומבועין מתחות שערא ונגדין מבועין

© 2014, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

תקיפין לכל עיבר ועיבר לכל סטר וסטר. ובגין דהני שערי אוכמי וחשוכן כתיב (איוב יב:22) *מגלה עמוקות מני חשך ויוצא לאור צלמות*.

ותנא הני שערי דדיקנא תקיפין בלחודוי משאר שערי דרישא משום דהני בלחודייהו מתפרשן ומשתכחן ואינון תקיפין באורחייהו. אמאי תקיפין. אי משום דכלהו דינא, לאו הכי דהא בתקוני אלין אשתכחו רחמין ודינא ובשעתא דנחתין תלת עשר מבועי נהרי משחא אלין כלהו רחמי. אלא תאנא כל הני שערי דדיקנא כלהו תקיפין. מ״ט, כל אינון דרחמי בעיין למהוי תקיפין לאכפייא לדינא, וכל אינון דאינהו דינא הא תקיפין אינון, ובין כך ובין כך בעיין למהוי תקיפין מתרין סטרין. כד בעיין עלמא רחמי רחמי תקיפין ונצחין על דינא, וכד בעי דינא דינא תקיף ונצח על רחמי, ובגין כך בעו למהוי תקיפין מתרין סטרין. וכד בעי רחמי שערי דאינון ברחמי קיימין ומתחזיא דיקנא באינון שערי וכלא הוו רחמי, וכד בעי דינא אתחזייא דיקנא באינון שערי וכלא אתקיים בדיקנא.

וכד אתגלייא דיקנא קדישא חוורא כל הני וכל הני מתנהרין ומתסחיין כמאן דאתסחי בנהרא עמיקא ממה דהוה [p. 418] ביה ואתקיימו כלהו ברחמי ולית דינא אשתכח, וכל הני תשעה כד נהרין כחדא כלא אתסחיין ברחמי. ובגין כך אמר משה זמנא אחרא (במדבר יד:18) *יי׳ ארך אפים ורב חסד*, ואילו אמת לא קאמר משום דרזא דמלה אינון תשעה מכילן דנהרין מעתיק יומין לזעיר אפין וכד אמר משה זמנא תניינא תשעה תקונין אמר ואינהו תקוני דיקנא דמשתכחין בזעיר אפין ונחתין מעתיק יומין ונהרין **[קמ ע״ב]** ביה, ובגין כך *אמת* תלייא בעתיקא והשתא לא אמר משה.

[p. 419] תנא שערי דרישא דזעיר אפין כלהו קשישי תלין על תלין ולא שעיעין דהא אמינא דתלת מוחי בתלת חללי משתכחין ביה ונהרין ממוחא סתימא, ומשום דמוחא דעתיק יומין שכיך ושקיט כחמר טב על דורדייה שערוי כלהו שעיעין ומשיחין במשח טב ובגין כך (דניאל ז:9) *נקא, כעמר נקא*. והאי דזעיר אפין קשישין ולא קשישין דהא כלהו תליין ולא מתקמטי, ובגין כך חכמתא נפיק ונגיד אבל לא חכמתא דחכמתא דאיהי שכיכא ושקיטא דהא תנינן דלית דידע מוחיה דעתיק יומין בר איהו ומוחא דזעיר אפין בר איהו הה״ד (איוב כח:23) *אלהים הבין דרכה והוא ידע את מקומה*, *אלהים הבין דרכה* בזעיר אפין אתמר, *והוא ידע את מקומה* בעתיק יומין אתמר.

אמר רבי שמעון בריך ברי לקב״ה בעלמא דין ובעלמא דאתי.

תקונא תניינא, נפיק שערא וסליק מרישא דפומא עד רישא אחרא דפתחא דפומא ונחית מתחות פומא עד רישא אחרא נימין על נימין בתקונא שפיר. [p. 420] קום רבי אבא.

© 2014, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

קם ר' אבא פתח ואמר כד תקונא דדיקנא דא מתתקן בתקוני מלכין כגיבר תקיף שפיר למחזי רב ושליט הה"ד (תהלים קמז:5) *גדול אדונינו ורב כח*, וכד אתבסם בתקוני דיקנא יקירא קדישא דאשגח ביה אקרי בנהירו דיליה *אל רחום וגו'*. והאי תקונא תניינא אתקרי כד נהיר בנהירו דעתיק *יומין רב חסד* וכד מסתכלי דא בדא אתקרי בתקונא אחרא *ואמת* דהא נהירו אנפין.

ותאנא *נושא עון* אתקרי דא תקונא תניינא כגוונא דעתיקא קדישא אבל משום ההוא אורחא דנפיק בתקונא תליתאה מתחות תרין נוקבין ושערין תקיפין זעירין מליין לההוא אורחא לא אתקרון הכא *נושא עון ועובר על פשע* ואתקיימו באתר אחרא.

[p. 421] ותניא תלת מאה ושבעין וחמש חסדים כלילן בחסד דעתיק יומין וכלהו אקרון חסדי קדמאי דכתיב (שם פט:50) *איה חסדיך הראשונים*, וכלהו כלילן בחסד דעתיקא קדישא סתימא דכלא, וחסד דזעיר אפין אקרי חסד עולם. ובספרא דצניעותא קרי ביה בחסד קדמאה דעתיק יומין *רב חסד* ובזעיר אפין *חסד* סתם, ובגין כך כתיב (שמות לד:6) *ורב חסד* וכתיב (שם) *נוצר חסד* סתם. ואוקימנא דהאי *רב חסד* מטה כלפי חסד לנהיר ליה ולאדלקא בוציניה.

ותאנא האי אורחא דנחית תחות תרין נוקבין ושערין זעירין מליין לההוא ארחא לא אקרי ההוא ארחא *עובר על פשע* דלית אתר לאתעברא משום תרי גווני. חד משום שערי דאשתכחו בההוא ארחא והוא אתר קשיא לאעברא, וחד משום דנחית ההוא אורחא עד רישא דשפוותן וכתיב (שיר ה:13) *שפתותיו שושנים*, סומקין כוורדי, *מור עובר*, סומקא תקיף. והאי אורחא דהכא בתרי גווני אגזים ולא חייס, ומכאן מאן דבעי לאגזמא תרי זמני בטש בידיה בההוא אורחא.

[p. 422] תקונא רביעאה, נפיק שערא ואתתקן וסליק ונחית בעלעוי בתקרובא דבוסמין. האי תקונא יאה ושפירא לאתחזאה, הוד עלאה.

ותנא הוד עלאה נפיק ואתעטר ונגיד ליאה דעלעין ואתקרי האי הוד זקן. ומהאי תליין הוד והדר, לבושין יקר דאתלבש ואינון פורפירא יקירא דכתיב (תהלים קד:1) *הוד והדר לבשת*, תקונין דאתלבש בהו ואתתקן בהאי דיוקנא דאדם יתיר מכל דיוקנין.

ותאנא **[קמא ע"א]** האי הוד כד אתנהיר בנהירו דיקנא עלאה אתפשט בשאר תקונין נהירין והאי הוא *נושא עון* מהאי גיסא *ועובר על פשע* מהאי גיסא ובגין כך (שיר ה:13) *לחייו* כתיב.

© 2014, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

ובצניעותא דספרא קרי הוד תפארת, תפארת הוא *עובר על פשע*, (משלי יט:11) *ותפארתו עבור על פשע*. [p. 423] ותאנא האי תפארת לא אוקימנא אלא בתקונא תשיעאה כד״א *תפארת בחורים כחם*, וקרי *תפארת*. וכד אסתכל במתקלא חדא סלקין.

אמר ר׳ שמעון יאות אנת רבי אבא לאתברכא מעתיקא קדישא די כל ברכאן נפקין מניה.

תקונא חמישאה, פסיק שערא ואתחזון תרין תפוחין מכאן ומכאן סומקן כהאי ורדא סומקא ומתלהטין במאתן ושבעין עלמין. הני תרי תפוחין כד נהרין מתרין סטרוי מנהירו דתרין תפוחין אתמשך סומקא ואתי חיורא. בהאי כתיב *יאר יי׳ פניו אליך ויחנך*, דכד נהרין מתברך עלמא. ובשעתא דאתעבר סומקא כתיב *ישא יי׳ פניו אליך*, כלומר יסתלק ולא אשתכח רוגזא בעלמא.

תאנא כלהו נהירין דאתנהרן מעתיקא קדישא אקרון חסדי קדמאי, בגין אינון נהרין כל אינון חסדי עולם.

תקונא שתיתאה, נפיק שערא כחד חוטא בסחרניה דדיקנא, וההוא אקרי חד מחמש פאין ותליין בחסד וברחמים, ולא אבעי לחבלא האי חסד כמה דאתמר, ובגין כך (ויקרא יט:27) *ולא תשחית את פאת זקנך* כתיב.

[p. 424] תקונא שביעאה, דלא תליין שערי על פומא ופומא אתפני מכל סטרוי. קום רבי יהודה.

קם רבי יהודה פתח ואמר (דניאל ד:14) *בגזירת עירין פתגמא*. כמה אלף ורבוון מתנשבן ומתקיימן בהאי פומא ותליין מניה וכלהו אקרו פה יי׳, הה״ד (תהלים לג:6) *וברוח פיו כל צבאם*. ומההוא רוחא דנפיק מפומא מתלבשן כל אינון דלבר דתליין מהאי פומא. ומההוא רוחא כד אתפשט מתלבשן ביה נביאי מהימני, וכלהו פה יי׳ אתקרון. ובאתר דרוחא נפיק לא אתערבא מלה אחרא בהדיה בגין דכלהו פיות מחכאן לאתלבשא בההוא רוחא דנפיק. והאי תקונא שליטא על כלהו שיתא משום דהכא מתקיימין כלהו ומתאחדן ובגיני כך שערוי שקילין סוחרניה דפומא ואתפני מכל סטרוי.

אמר ר׳ שמעון בריך את לעתיקא קדישא.

© 2014, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

תקונא תמינאה, דנחתין שערי בתחות דיקנא ומחפיין קדלא דלא אתחזי דתנינן אין למעלה לא ערף ולא עפוי. ואי בזמנא דנגח קרבין אתחזי משום לאחזאה גבורתא דהא תנינן אלף עלמין אתאחדן מניה הה״ד (שיר ד:4) *אלף המגן תלוי עליו. אלף המגן*, רזא הוא בצניעותא דספרא. *כל שלטי הגבורים*, דאתו מסטר גבורה חד מאינון גבוראן.

[p. 425] תקונא תשיעאה, דמתחברן שערי בשקולא מליא עד אינון שערי דתליין כלהו בשקולא שפיר כחד גיבר תקיף מארי נצחן קרבין משום דכלהו שערי אתמשכן בתר אינון דתליין, וכללא דכלהו באינון תליין וכלא אתמשך על דא דכתיב (משלי כ:29) *תפארת בחורים כחם*, ונראה על הים כבחור טוב הה״ד (שיר ה:15) *בחור כארזים*, כגיבר עביד גבוראן ודא הוא תפארת חילא וגבורתא ורחמי.

תנא אמר ר׳ שמעון כל הני תקונין וכל הני מלין בעינא לגלאה למאריהון דמדין למאריהון דאתקלו במתקלא ולא לאינון דעאלו ולא נפקו דכל מאן דעייל ולא נפיק טב ליה דלא איברי.

[p. 426] כללא דכל מלין עתיקא דעתיקין וזעיר אפין כלא חד, כלא הוא כלא הוי כלא יהי, לא שנא ולא ישתני ולא משתני. אתתקן בתקונין אלין דיוקנא דכליל כל דיוקנין, דיוקנא דכליל כל שמהן. דיוקנא **[קמא ע״ב]** דאתחזי בגוונוי בהאי דיוקנא לאו בהאי דיוקנא הוי אלא כעין האי דיוקנא כד אתחברן עטרין וכתרין לאשלמותא דכלא. ובגין כך דיוקנא דאדם הוי דיוקנא דעלאין ותתאין דאתכללו ביה ובגין דהאי דיוקנא כליל עלאין ותתאין אתקין עתיקא קדישא תקונוי ואתקין ותקונא דזעיר אפין בהאי דיוקנא.

ואי תימא מה בין האי להאי, כלא הוא במתקלא אבל מינן מתפרשן ארחי ומינן אשתכח דינא ומסטרא דילן הוו שניין דא מן דא. ורזין אלין לא אתמסרו בר למחצדי חקלא קדישא וכתיב (תהלים כה:14) *סוד יי׳ ליראיו*.

[p. 427] כתיב (בראשית ב:7) *וייצר יי׳ אלהים את האדם*. *וייצר*, בשני יודי״ן, אשלים תקונא גו תקונא. תרין יודין למה, רזא דעתיקא קדישא ורזא דזעיר אפין, י׳ י׳ צר. מה צר, דצר צורה בגו צורה ודא הוא *וייצר*. ומהו צורה בגו צורה, תרין שמהן דאקרון שם מלא *יי׳ אלהים* ודא הוא רזא דתרין יודי״ן דצר צורה גו צורה, תקונא דשמא שלים *יי׳ אלהים*.

[p. 428] ובמה אתכללו, בדיוקנא עלאה דא דאקרי *אדם*, *אדם* דכליל דכר ונוקבא. *את*, לאפקא ולמסגי זינא דנפיק מניה מדכר ונוקבא.

© 2014, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

עפר מן האדמה, טברקא דגושפנקא גו בגו. וכל דא למה, בגין לאשתלפא ולעיילא ביה סתים דסתימאה עד סופא דכל סתימין הה״ד (שם ז:7) *ויפח באפיו נשמת חיים*, נשמתא דכל *חיים* דעילאין ותתאין תליין מההוא נשמתא ומתקיימין ביה.

ויהי האדם לנפש חיה, לאתרקא ולעילא בתקונין כגוונא דא ולאשלפא מההוא נשמתא מדרגא לדרגא עד סופא דכל דרגין בגין דיהוי ההוא נשמתא משתכחא בכלא ומתפשטא בכלא ולמהוי הוא בלחודוי. ומאן דפסיק האי מעלמא כמאן דפסיק האי נשמתא ומתחזי דאית נשמתא אחרא בר מהאי, ובגין כך אשתצי הוא ודוכרניה לדרי דרין.

בהאי *אדם* שארי ותקין כללא דכר ונוקבא. כד אתתקן דיקנא בתקונוי שארי מחדוי מבין [p. 429] תרין דרועי באתר דתליין שערי דדיקנא דאתקרון תפארת ואתפשט האי תפארת ותקין תרי חדיין ואשתלף לאחורוי ועבד גולגלתא דנוקבא, כלא סתימא מכל סטרוי בשערא בפרצופא דרישא. ובכללא חד אתעבידו בהאי *תפארת אדם* דכר ונוקבא הה״ד (ישעיה מד:13) *כתפארת אדם לשבת בית*.

כד אתברי פרצופא דרישא דנוקבא תלייא חד קוצא דשערי מאחורוי דזעיר אפין ותלי על רישא דנוקבא ואתערו שערי ברישא כלהו סומקי דכלילן בגו גווני הה״ד (שיר ז:6) *ודלת ראשך כארגמן*. מהו *ארגמן*, גווני דכלילן בגו גווני.

תאנא אתפשט האי תפארת מטבורא דלבא ונקיב ואתעבר לגיסא אחרא ותקין מפרצופא דנוקבא עד טבורא, מטבורא שארי ובטבורא שלים. תו אתפשט האי תפארת ואתקן מעוי דדכורא ועייל ואתקן בהאי אתר כל רחמי וכל סטרא דרחמי. ותאנא בהני מעין אתאחדן שית מאה אלף מארי דרחמי דאקרון בעלי מעים דכתיב (ירמיה לא:20) *על כן המו מעי לו רחם ארחמנו נאם יי׳*.

ותאנא האי תפארת כליל ברחמי וכליל בדינא ואתפשט רחמי בדכורא ואעבר [p. 430] ונקיב לסטרא אחרא ותקין מיעוי דנוקבא בסטרא דדינא ואתתקנו מעאהא.

תאנא אתתקן דכורא בסטרוי במאתן ותמניא וארבעין תקונין דכלילן ביה מנהון לגו מנהון לבר, מנהון רחמי ומנהון דינא. כלהון **[קמב ע״א]** דדינא אתדבקו בסטרא דאחורוי דנוקבא אתפשטת תמן ואתאחדו ואתפשטו בסטרהא.

ותאנא חמשה ערייתא אתגליין בה בסטרא דדינין חמשא ודינין חמשא אתפשטן במאתן וארבעין ותמניא ארחין. והכי תאנא קול שבאשה ערוה, שער שבאשה ערוה, שוק שבאשה ערוה, יד שבאשה ערוה, רגל שבאשה ערוה, ואע״ג דתרין אלין לא שניוה חבירנא ותרין אלין יתיר מערוה אינון.

© 2014, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

ותאנא בצניעותא דספרא אתפשט דכורא ואתתקן בתיקונוי, אתתקן תקונא דכסותא דביה והאי הוא אמה דביה. ארכיה דההוא אמה מאתן וארבעין ותמניא עלמין וכלהו תליין בפומא דאמה דאתקרי יו״ד. וכיון דאתגלייא יו״ד פומיה דאמה אתגלי חסד עלאה והאי אמה חסד הוא דאקרי ותלי בהאי פום אמה ולא אקרי חסד עד דאתגלייא יו״ד דפום אמה.

[p. 431] ות״ח דלא אקרי אברהם שלם בהאי חסד עד דגלי יו״ד דאמה, וכיון דאתגליא אקרי שלם הה״ד (בראשית יז:1) *התהלך לפני והיה תמים*, *תמים* ממש. וכתיב (שמואל ב כב:24) *ואהיה תמים לו ואשתמרה מעוני*. מאי קא מיירי רישא בסיפא, אלא כל דגלי האי יו״ד ואסתמר דלא עייליה ליו״ד ברשותא אחרא להוי שלים בעלמא דאתי ולהוי צריר בצרורא דחיי. מאי ברשותא אחרא, דכתיב (מלאכי ב:11) *ובעל בת אל נכר*. ובגין כך כתיב *ואהיה תמים לו*, וכיון דהוית *תמים* בגלוייא דיו״ד *ואשתמרה מעוני*.

[p. 432] וכיון דאתפשט אמה דא אתפשט סטר גבורה מאינון גבוראן בשמאלא דנוקבא ואשתקע בנוקבא באתר חד ורשים בעריתא כסותא דכל גופא דנוקבא ובההוא אתר אקרי ערוה דכלא לאצנעא אתר דההוא אמה דאקרי חסד בגין לאתבסמא גבורה דא דכליל חמש גבוראן והאי חסד כליל בחמש חסדין. חסד ימינא גבורה שמאלא, אתבסם דא בדא ואקרי אדם כליל מתרין סטרוי.

ובגין כך בכלהו כתרין עד לא זמין תקוני מלכא עתיקא דעתיקין ובנא עלמין ואתקין תקונין לאתקיימא ההוא נוקבא לא אתבסמא ולא אתקיימו עד דנחית חסד עלאה ואתקיימו ואתבסמו תקוני נוקבא בהאי אמה דאקרי חסד הה״ד (בראשית לו:37) *ואלה המלכים אשר מלכו בארץ אדום*, אתר דכל דינין משתכחין תמן ואינון תקוני אתתא. *אשר היו* לא כתיב אלא *אשר מלכו*, דלא אתבסם עד דאתקן כלא ונפיק האי חסד הה״ד *וימת וימת*, דלא אתקיימו ולא אתבסמו דינא בדינא.

[p. 433] ואי תימא אי הכי דדינא כלהו והא כתיב *וימלוך תחתיו שאול מרחובות הנהר* והא לא אתחזי דינא. תאנא כלהו דינא בר מחד דאתקיים בתראה והאי *שאול מרחובות הנהר* דא סטרא חד עטרא דאתפשט ונפק *מרחובות הנהר* דדא היא בינה דמפתחן מינה חמשין תרעין לסטרי עלמא דנהרין ובוסינין הה״ד *מרחובות הנהר*. וכלהו לא אתקיימו. לא תימא דאתבטלו אלא לא אתקיימו בההוא מלכו דבסטר נוקבא עד דאתער ואתפשט האי בתראה מכלהו דכתיב *וימלוך תחתיו הדר*. מאי *הדר*, חסד עלאה.

ושם עירו פעו. מאי *פעו*, בדא פעי בר נש דזכי לרוחא דקודשא.

[p. 434] *ושם אשתו מהיטבאל*, בכאן אתבסמו דא בדא ואתקרי *אשתו* מה דלא כתיב בכולהו. *מהיטבאל*, אתבסמותא דא בדא.

© 2014, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

בת מטרד, תקונין דמסטר גבורה.

בת מי זהב, אתבסמו ואתכללו דא בדא, *מי זהב* רחמי ודינא.

עד כאן אתדבקת אתתא בדכורא, בסטרוי אתפרשן בדרועין בשוקין.

דרועא דדכורא, חד ימינא חד שמאלא. דרועא קדמאה **[קמב ע״ב]** תלת קשרין אתקשרו ביה ואתכלילו תרין דרועין. ואתכלילו ס״ד, אלא תלת קשרין בימינא ותלת קשרין בשמאלא, תלת קשרין אתכללו בקשרין דשמאלא, ובגין כך דרועא לא כתיב אלא חד אבל ימינא לא כתיב זרוע, (שמות טו:6) *ימינך יי׳*, [p. 435] (תהלים קיח:22) *ימין יי׳* אתקרי בתלת קשרין דאבהתא דאחסינו לחולקיהון.

ואי תימא הא בתלת חללין דגולגלתא משתכחין. תאנא כלהו תלת מתפשטין ומתקשרין בכל גופא וכל גופא אתקשר בהני תלת ומתקשרין בדרועא ימינא, ובגין כך תאיב דוד ואמר (תהלים קי:1) *שב לימיני*, משום דהוה מתחבר עמהון דאבהתא ויתיב תמן לכורסיא שלימתא, ובגין כך כתיב (שם קיח:22) *אבן מאסו הבונים היתה לראש פנה*, משום דיתיב לימינא הה״ד (דניאל יב:13) *ותנוח ותעמוד לגורלך לקץ הימין*, כלומר דמאן דזכי לחביבותא דמלכא. זכאה חולקיה למאן דפריס מלכא ימינא וקביל ליה תחות ימיניה.

[p. 436] והאי ימינא כד יתיב וקשרין לא אתפשטו ודרועא לא אושיט יתיב בתלת קשירין דאמרן. וכד מתערין חייביא ומתפשטין בעלמא מתערין תלת אחרינן דאינון דינא קשיא ואושיט דרועא, וכד אושיט דרועא דא ימינא הוא אבל אתקרי (ישעיה נא:9) *זרוע יי׳*, (דברים ט:29) *זרועך הנטויה*. בזמנא דתלת אלין אתכלילן בתלת אחרנין אתקרי כלא ימינא ועביד דינא ורחמי הה״ד *ימינך יי׳* [p. 437] *נאדרי בכח ימינך יי׳ תרעץ אויב*, בגין דמתערין רחמי בהו.

ותאנא בהאי ימינא אתאחדן תלת מאה ושבעין אלף רבוא דאקרון ימינא ומאה ותמנין וחמש אלף רבוא מזרוע דאקרון *זרוע יי׳*. מהאי ומהאי תלייא דרועא, בגין כך אקרי תפארת האי והאי דכתיב (ישעיה סג:12) *מוליך לימין משה*, הא ימינא. *זרוע*, הא שמאלא, וכתיב (שם) *זרוע תפארתו*, דא בדא.

תאנא בידא שמאלא ארבע מאה וחמשין מארי תריסין מתאחדן מכל אצבעא ואצבעא, ובכל אצבעא ואצבעא עשר אלף משתכחין מארי תריסין. פוק וחשוב כמה אינון דבידא. וההוא ימינא אתקרי סיועא קדישא דאתי מדרועא ימינא מתלת קשרין, ואע״ג על גב דאקרי יד הוי סיועא דכתיב (שמואל ב ג:12) *והנה ידי עמך*. ומתאחדן מהאי אלף וארבע רבוא ותמניא וחמש מאה אלפין מאריהון דסיועין בכל עלמא ואקרון יד יי׳ עלאה, יד יי׳ תתאה. ואע״ג דבכל אתר יד שמאלא זכו *ימין יי׳*, אתכללא ידא בדרועא והוי סיועא ואקרי *ימין*, ואי לאו יד יי׳ תתאה.

© 2014, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

[p. 438] תאנא כד מתערין דינין קשיין לאחתא בעלמא הכא כתיב (תהלים כה:14) *סוד יי' ליריאיו*.

ותאנא בצניעותא דספרא כל דינין דמשתכחין מדכורא תקיפין ברישא ונייחין בסופא וכל דינין דמשתכחין מנוקבא נייחין ברישא ותקיפין בסופא, ואלמלא אתעבידו כחדא לא יכלין עלמא למסבל, עד דעתיק דעתיקי סתימא דכלא פריש דא מן דא וחבר לון לאתבסמא כחדא.

וכד פריש לון אפיל דורמיטא לזעיר אפין ופריש לנוקבא מאחורי סטרוי ואתקין כל תקונהא ואצנעא ליומא דיליה למיתהא לדכורא הה"ד (בראשית ב:21) *ויפל יי' אלהים תרדמה על האדם ויישן*. מהו *ויישן*, האי דכתיב ביה (תהלים מד:24) *עורה למה תישן יי'*.

[p. 439] *ויקח אחת מצלעותיו*. מאי *אחת*, דא היא נוקבא וסלקא ואתקנא ובאתרא שקיע רחמי וחסד הה"ד (בראשית ב:21) *ויסגור בשר תחתנה*, וכתיב (יחזקאל לו:26) *והסירותי את לב האבן מבשרכם ונתתי לכם לב בשר*.

[p. 440] ובשעתא כד בעי למיעל שבתא הוה ברי רוחין ושדין ועלעולין ועד לא סיים לון עד דאתת מטרוניתא בתקונוי ויתיבת קמיה. בשעתא דיתיבת קמיה אנח לאינון בריין ולא אשתלימו. כיון דמטרוניתא יתבת עם מלכא **[קמג ע"א]** ואתחברו אפין באפין מאן הוא דעייל בינייהו, מאן הוא דיקרב בהדייהו. בגין כך סתימא דמלה עונתן של תלמידי חכמים דידעין רזין דנן משבת לשבת. וכד אתחברו אתבסמו דא בדא יומא דכלא אתבסמן ביה ובגין כך אתבסמו דינין דא בדא ואתתקנו עלאין ותתאין.

[p. 441] ותאנא בצניעותא דספרא בעא עתיקא קדישא למחזי אי אתבסמו דינין ואתדבקו תרין אלין דא בדא ונפק מסטרא דנוקבא דינא תקיפא דלא יכיל עלמא למסבל דכתיב (בראשית ד:1) *והאדם ידע את חוה אשתו ותהר ותלד את קין ותאמר קניתי איש את יי'*, ולא הוה הכי משום דלא אתבסמת וחויא תקיפא קשיא אטיל בה זוהמא דדינא קשיא, ובגין כך לא הוה יכיל לאתבסמא.

וכד נפיק דא קין מסטרא דנוקבא נפיק תקיף קשיא, תקיף בדינוי קשיא בדינוי. כיון דנפק אתחלשת ואתבסמת בתר דא ואפיקת אחרא בסימא יתיר, וסליק קדמאה דהוה תקיפא קשיא וכל דינין אתערעו עמיה.

ת"ח מה כתיב (שם:8) *ויהי בהיותם בשדה*, *בשדה* דאשתמודע לעילא, *בשדה* דאקרי שדה של תפוחים. ונצח האי דינא לאחואה משום דהוה קשיא מניה ואכפייה ואטמריה תחותוי, עד דאתער בהאי קב"ה ואעבריה מקמיה ושקעיה [p. 442] בנוקבא דתהומא רבה וכליל לאחוי בשקועא דימא רבה דמבסם דמעין עלאין. ומנהון נחתין נשמתין לעלמא אינש כפום אורחיה.

© 2014, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

ואע״ג דטמירין אינון מתפשטין דא בדא ואתעבידו גופא חד ומהאי גופא נחתין נשמתהון דרשיעייא חייביא תקיפי רוחא. מתרוויהון ס״ד כחדא, אלא חד לסטרוי וחד לסטרוי.

זכאין אינון צדיקייא דמשלפי נשמתהון מהאי גופא קדישא דאקרי אדם דכליל כלא, אתר דעטרין וכתרין קדישין מתחבראן תמן בצרורא דאתכלא. זכאין אתון צדיקייא דכל הני מלין קדישין דאתאמרו ברוח קדישא עלאה רוח דכל רוחין קדישין אתכלילן ביה, רוח דעלאין ותתאין צייתין ליה. זכאין אתון מאריהון דמדין מחצדי חקלא דמלין אלין תנדעון ותסתכלון בהו ותנדעון למאריכון אנפין באנפין עינא בעינא, ובהני מילי תזכו לעלמא דאתי הה״ד (דברים ד:39) *וידעת היום והשבות אל לבבך כי יי׳ הוא האלהים בשמים ממעל ועל הארץ מתחת אין עוד*. *יי׳* עתיק יומין *הוא האלהים*, *הוא* חד בריך שמיה לעלם ולעלמי עלמין.

[p. 443] אמר ר׳ שמעון חמינא עלאין לתתא ותתאין לעילא. עלאין לתתא, דיוקנא דאדם דהוא תקוני כללא עלאה.

תאנא כתיב (משלי י:25) *וצדיק יסוד עולם*, דכליל שית בקרטופא כחדא האי והאי דכתיב (שיר ה:15) *שוקיו עמודי שש*. ותאנא בצניעותא דספרא באדם אתכלילו כתרין עלאין בכלל ובפרט ובאדם אתכלילו כתרין תתאין בפרט וכלל. כתרין עלאין בכלל כמה דאתמר בדיוקנא דכל הני תקונין, בפרט באצבען דידין חמש גו חמש. [p. 444] כתרין תתאין באצבען דרגלין דאינון פרט וכלל דהא גופא לא אתחזי בהדייהו ואינון לבר מגופא, ובגין כך לא הוו בגופא דגופא אעדיו מנייהו.

אי הכי מאי (זכריה יד:4) *ועמדו רגליו ביום ההוא*. אלא *רגליו* דגופא מאריהון דדינין למעבד נוקמין לשנאיהון דישראל ואקרון בעלי רגלים ומנהון קזטיפין ומתאחדן מאריהון דדינין דלתתא בכתרין תתאין.

תאנא כל אינון תקונין דלעילא דבגופא קדישא בדכר ובנוקבא כללא דאדם אתמשך דא מן דא ומתאחדן דא בדא ואשקאן דא לדא כמה דאתמשך דמא בקטפין וורידין לדא ולדא להכא ולהכא מאתר דא לאתר אחרא ואינון משקין לגופא דאשקיין דא לדא, כך כל כתרין קדישין דגופא אשקין דא לדא מנהירין דא לדא עד דאנהירו כלהו עלמין ומתברכאן בגיניהון.

תאנא כל אינון כתרין **[קמג ע״ב]** דלא אתכלילן בגופא כלהו רחיקין ומסאבין ומסאבן כל מאן דיקרב לגבן למנדע מנהון מלין.

[p. 445] תאנא מאי תיאובתא דלהון לגבי תלמידי חכמים. אלא משום דחמן בהו גופא קדישא ולאתכללא בהו בההוא גופא.

© 2014, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

ואי תימא אי הכי הא מלאכין קדישין דליתהון בכללא דגופא. לא דח״ו אי ליהוון לבר מכללא דגופא לא להוו קדישין ולא מתקיימין, וכתיב (דניאל י:6) *וגוייתו כתרשיש*, (יחזקאל א:18) *וגבותם מלאות עינים*, (דניאל ט:21) *והאיש גבריאל*, כלהו בכללא דאדם בר מהני דליתהון בכללא דגופא דאינון מסואבין ומסאבין למאן דיקרב בהדייהו.

ותאנא כלהו מרוחא דשמאלא דלא אתבסם באדם משתכחין ונפקו מכללא דגופא קדישא דלא אתדבקו ביה, ובגין כך כלהו מסאבין ואזלין ושאטין בעלמא ועאלין בנוקבא דתהומא רבה לאתדבקא בההוא דינא קדמאה דנפק בכללא דגופא דאקרי קין דלתתא ושאטן כל עלמא ופרחן ולא מתדבקאן בכללא דגופא ובגיני כך אינון לבר מכל משריין דלעילא ותתא דמסאבין דכתיב עלייהו (ויקרא יג:46) *מחוץ למחנה מושבו*.

וברוחא דאקרי הבל דאתבסם יתיר בכללא דגופא קדישא נפקין אחרנין דמתבסמין יתיר ומתדבקין בגופא ולא מתדבקין, כלהו תליין באוירא ונפקין מהאי כללא [p. 446] דאלין מסאבין ושמעין מה דשמעין מעילא ותתא, מנייהו ידעי דקאמרי להו.

ותאנא בצניעותא דספרא כיון דאתבסמו לעילא כללא דאדם גופא קדישא דכר ונוקבא אתחברו זמנא תליתאה ונפק אתבסמותא דכלא ואתבסמו עלמין עלאין ותתאין, ומכאן אשתכלל עלמא דלעילא ודלתתא מסטרא דגופא קדישא ומתחבקן עלמין ומתאחדן דא בדא ואתעבידו גופא חד. ובגין דכלהו חד גופא שכינתא לעילא שכינתא לתתא, קב״ה לעילא קב״ה לתתא, ומשלפא רוחא ועיילא בחד גופא, ובכלהו לא אתחזי אלא חד (ישעיה ו:3) *קדוש קדוש קדוש יי׳ צבאות מלא כל הארץ כבודו*, דכלא הוא חד גופא.

[p. 447] תאנא כיון דאתבסמו דא בדא דכתיב (שיר א:11) *תורי זהב נעשה לך עם נקודות הכסף*, אתקשרת דינא ברחמי ואתבסמת בדכורא, ובגיני כך לא סלקא דא בלא דא כהאי תמר דלא סלקא דא בלא דא. ועל האי תנינן מאן דאפיק גרמיה בהאי עלמא מכללא דאדם לבתר כד נפיק מהאי עלמא לא עייל בכללא דאדם דאקרי גופא קדישא אלא באינון דלא אקרון אדם ונפקין מכללא דגופא.

תניא *תורי זהב נעשה לך עם נקודות הכסף*, דאתבסמו דיני ברחמי דלית דינא דלא הוו ביה רחמי. ועל האי כתיב *נאוו לחייך בתורים צוארך בחרוזים*. *בתורים*, כד״א *תורי זהב*. *בחרוזים*, דכתיב *נקודות הכסף*.

[p. 448] *צוארך*, דבכללא דנוקבא, דא מטרוניתא. אשתכח בי מקדשא דלעילא ירושלם ומקדשא.

וכל דא מדאתבסמת בדכורא ואתעביד כלא אדם כללא מהימנותא. מאי מהימנותא, דבגויה אשתכח כל מהימנותא.

© 2014, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

ותאנא מאן דאקרי אדם ונשמתא נפקת מניה ומית אסיר למיבת בביתא ולמעבד ליה לינה על ארעא משום יקרא דהאי גופא דלא יתחזי ביה קלנא דכתיב (תהלים מט:13) *אדם ביקר בל ילין*, *אדם* דהוא *יקר* מכל יקרא *בל ילין*. מ״ט, משום דאי יעבדון הכי *נמשל כבהמות נדמו*, מה בעירי לא הוי בהו ולא אתחזי בהו רוחא קדישא אוף הכא כבעירי, גופא בלא רוחא, והאי גופא הוא יקרא דכלא לא אתחזי ביה קלנא.

ותאנא בצניעותא דספרא כל מאן דעביד לינה להאי גופא יקרא בלא רוחא עביד פגימותא בגופא דעלמין דהא בגין **[קמד ע״א]** דא לא עביד לינה כתרא קדישא דמלכא בארעא דכתיב (ישעיה א:21) *צדק ילין בה* משום דחזי גופא יקירא דאקרי דיוקנא דמלכא כחד מן בעירי הה״ד (תהלים מט:13) *נמשל כבהמות נדמו*.

[p. 449] תאנא (בראשית ו:2) *ויראו בני האלהים את בנות האדם*. *בני האלהים*, אינון דאטמרו ונפלו בנוקבא דתהומא רבה.

את בנות האדם, האדם הידוע.

וכתיב *וילדו להם המה הגבורים אשר מעולם וגו׳*, מההוא דאקרי *עולם* כדתנינן *ימי עולם*.

[p. 450] *אנשי השם*, מנהון נפקין רוחין ודינין לעלמא לאתדבקא ברשיעייא.

הנפילים היו בארץ, לאפקא אלין אחרנין דלא הוו *בארץ*. עז״א ועזא״ל הוו *בארץ*, *בני האלהים* לא הוו *בארץ*, ורזא הוא וכלא אתמר.

(שם ו:6) *וינחם יי׳ כי עשה את האדם בארץ*, לאפקא *אדם* דלעילא דלא הוה *בארץ*.

וינחם יי׳, האי בזעיר אפין אתמר.

ויתעצב אל לבו, ויעצב לא נאמר אלא *ויתעצב*, דאיהו אתעצב דביה תלייא מלתא, לאפקא מאן דלא אתעצב.

אל לבו, *בלבו* לא כתיב אלא *אל לבו*, כמאן דמתעצב ומקבל למאריה, דאחזי האי ללבא דכל לבין.

ויאמר יי׳ אמחה את האדם אשר בראתי מעל פני האדמה, לאפקא אדם דלעילא. ואי תימא אדם דלתתא בלחודוי, לאו לאפקא כלל משום דלא קאים דא בלא דא. ואלמלא חכמתא סתימאה דכלא, כלא אתתקן כמרישא הה״ד (משלי ח:12) *אני חכמה שכנתי ערמה*, אל תקרי *שכנתי* אלא שיכנתי. ואלמלא בהאי לא קאים עלמא הה״ד [p. 451] (שם ג:19) *יי׳ בחכמה יסד ארץ*, וכתיב (בראשית ו:8) *ונח מצא חן בעיני יי׳*.

© 2014, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

ותאנא כלהו מוחי תליין בהאי מוחא, והחכמה הוא כללא דכלא ודא חכמה סתימאה אתקיף ואתקין תקונא דאדם לאתיישבא באתרייהו הה״ד (קהלת ז:19) *החכמה תעוז לחכם מעשרה שליטים*, דאינון תקונא שלימה דאדם. ואדם הוא תקונא ובגו קאים רוחא הה״ד (שמואל א טז:7) *כי האדם יראה לעינים וי״י יראה ללבב* דאיהו בלגו לגו. ובהאי תקונא אתחזי שלימותא מהימנותא דכלא דקאים על כורסייא דכתיב (יחזקאל א:26) *ודמות כמראה אדם עליו מלמעלה*, וכתיב (דניאל ז:13) *וארו עם ענני שמיא כבר אנש אתי הוה ועד עתיק יומין מטא וקדמוהי הקרבוהי*.

[p. 452] עד כאן סתימאן מילי וברירן טעמי. זכאה חולקיה דמאן דידע וישגח בהו ולא יטעה בהו דמלין אלין לא אתיהיבו אלא למארי מדין מחצדי חקלא דעאלו ונפקו, וכתיב (הושע יד:10) *כי ישרים דרכי י״י וצדיקים ילכו בם וגו׳*.

תאנא בכה ר׳ שמעון וארים קליה, אמר אי במלין אלין דאתגליין הכא אתגנזו חברייא באדרא דעלמא דאתי ואסתלקון מהאי עלמא יאות ושפיר הוא בגין דלא אתגליין לחד מבני עלמא. הדר ואמר הדרי בי דהא גלי קמי עתיקא דעתיקין סתימא דכל סתימין דלא ליקרא דילי עבידנא ולא ליקרא דבית אבא ולא ליקרא דחברייא אלין אלא בגין דלא יטעון באורחוי ולא יעלון בכסופא לתרעי פלטרוי ולא ימחון בידיהון. זכאה חולקי עמהון לעלמא דאתי.

תנא עד דלא נפקו חברייא אלין מההוא אדרא מיתו ר׳ יוסי בר יעקב ור׳ חזקיה ור׳ ייסא וחמו חברייא דהוו נטלי להו מלאכין קדישין בההוא פרסא. [p. 453] מלה אמר ר׳ שמעון ואשתככו. צווח ואמר ומה שמא ח״ו גזרה אתגזר עלנא לאתענשא דאתגלי על ידנא מה דלא אתגלי מיומא דקאים משה בטורא דסיני דכתיב (שמות לד:28) *ויהי שם עם י״י ארבעים יום וארבעים לילה וגו׳*. מה אנן הכא אי בגין דא אתענשו.

שמע קלא זכאה אנת ר׳ שמעון וזכאה חולקך וחברייא אלין דקיימי בהדך דהא אתגלי לכו מה דלא אתגלי לכל חילי דלעילא. **[קמד ע״ב]** אבל ת״ח דהא כתיב (יהושע ו:26) *בבכורו ייסדנה ובצעירו יציב דלתיה*. וכ״ש דברעוא סגיא ותקיף אתדבקו נפשיהון בשעתא דא דאתנסיבו. זכאה חולקהון דהא בשלימותא אסתלקו דלא הוה כן לאינון דהוו קמייהו.

[p. 454] אמאי מיתו. תאנא בעוד דאתגליין מילי אתרגישו עלאין דאינון ברתיכין וקלא אתער במאתן וחמשין עלמין דהא מלין עתיקין לתתא אתגליין, ועד דאלין מתבסמין נשמתייהו באינון מלין נפקא נשמתייהו בנשיקה ואתקשרו בההוא פרסא ונטלו להו מלאכי עלאי. ואמאי אלין, משום דעאלו ולא נפקו זמנא אחרא מן קדמת דנא וכלהו אחריני עאלו ונפקו.

אמר ר׳ שמעון כמה זכאה חולקהון דהני תלתא וזכאה חולקנא בגין דא.

© 2014, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

נפק קלא תניינות ואמר (דברים ד:4) *ואתם הדבקים ביי׳ אלהיכם חיים כלכם היום*. קמו ולא הוו מסתכלין בכל אתר דלא סליק ריחין. אמר ר׳ שמעון שמע מנה דעלמא מתבריך בגינן. [p. 455] והוו נהרי אנפוי דכלהו דלא יכלין לאסתכלא בהו.

תאנא עשרה עאלו ושבעה נפקו והוה חדי ר׳ שמעון ורבי אבא עציב. יומא חד הוה יתיב ר׳ שמעון ורבי אבא עמיה. אמר ר׳ שמעון מלה וחמו לאלין תלתא דהוו מייתי להו מלאכין עלאין ומחזיין להו גנזין ואדרין דלעילא בגין יקרא דלהון והוו עיילי בטורי דאפרסמונא דכיא. נח דעתיה דרבי אבא.

תאנא מההוא יומא לא אעדו חברייא מבי ר׳ שמעון, וכד הוה ר׳ שמעון גלי רזין לא משתכחין אלא אינון והוה קארי להון רבי שמעון שבעה אנן *עיני יי׳* דכתיב (זכריה ד:10) *שבעה המה עיני יי׳*, ועלן אתאמר.

[p. 456] א״ר אבא אנן שיתא בוסיני דנהרין משביעאה דאנת הוא שביעאה דכלא דהא לית קיומא לשיתא בר משביעאה דכלא תלי בשביעאה.

רבי יהודה קארי ליה שבת דכלהו שיתא וכתיב *שבת ליי׳ קדש*. מה *שבת ליי׳ קדש* אוף ר׳ שמעון שבת ליי׳ קדש.

אמר ר׳ שמעון תווהנא על ההוא חגיר חרצן מארי דשערא אמאי לא אשתכח בבי אדרא דילן בזמנא דאתגליין מלין קדישין. אדהכי אתא אליהו ותלת קטפורי נהירין באנפוי. א״ל ר׳ שמעון מאן דלא שכיח בקרדוטא גליפא דמאריה ביומא דהלולא.

[p. 457] א״ל חייך רבי שבעא יומין אתברירו קמי קב״ה כל אינון דייתון וישתכחון עמיה עד לא עיילתון בבי אדרא, ובעינא קמיה דאשתכח זמין קטיר בכתפוי ולא יכילנא דההוא יומא שדרני למעבד נסין לרב המנונא סבא וחברוי דאתאסרו בקרונא דמלכא ואתרחישנא להו בנסא דרמינא להו חילא דהיכלא דמלכא ואתקטרו בקטרוי דמיתו ארבעין וחמשא פרדשכי, ואפיקנא לרב המנונא וחברוי ורמינא לון לבקעת אונו ואשתזיבו, וזמינא קמייהו נהמא ומייא דלא אכלו תלת יומין וכל ההוא יומא לא בדילנא מנייהו.

וכד תבנא אשכחנא פרסא דנטלין כל אינון סמכין ותלת מן חברייא עלה, ושאילנא לון ואמרו חולקא דקב״ה מהלולא דר׳ שמעון וחברוי. זכאה אנת ר׳ שמעון וזכאה חולקך ודאינון חברייא דיתבין קמך. כמה דרגין אתתקנו לכון לעלמא דאתי, כמה בוסינין דנהירין דזמינין לאנהרא לכו.

[p. 458] ותי״ח יומא דא בגינך אתעטרו חמשין כתרין לרבי פנחס בן יאיר חמוך ואנא אזילנא עמיה בכל אינון נהרי דטורי דאפרסמונא דכיא והא בריר דוכתיה ואתתקן.

© 2014, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

א״ל קטירין צדיקייא בקרטופא דעטרין **[קמה ע״א]** בזמני ובשבתי מכל שאר יומין.

א״ל ואפילו כל אינון דלבר דכתיב (ישעיה סו:23) *והיה מדי חדש בחדשו ומדי שבת בשבתו יבא כל בשר להשתחוות לפני אמר יי׳*. אלין אתיין כ״ש צדיקייא.

[p. 459] *מדי חדש בחדשו*, למה. משום דמתעטרי אבהתי רתיכא קדישא. *ומדי שבת בשבתו*, דמתעטר שביעאה דכל אינון שיתא יומין דכתיב (בראשית ב:3) *ויברך אלהים את יום השביעי ויקדש אותו*. ואנת הוא ר׳ שמעון שביעאה דשיתא תהא מתעטר ומתקדש יתיר מכלא, ותלת עדונין דמשתכחין בשביעאה זמינין צדיקייא לאתעדנא בגינך לעלמא דאתי, וכתיב (ישעיה נח:13) *וקראת לשבת ענג ולקדוש יי׳ מכובד*. מאן הוא *קדוש יי׳*, דא ר׳ שמעון בן יוחאי דאקרי *מכובד* בעלמא דין ובעלמא דאתי.

© 2014, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

פרשת נשא (המשך)

[p. 460] *דבר אל אהרן ואל בניו לאמר כה תברכו את בני ישראל אמור להם*. רבי יצחק פתח (תהלים קג:17) *וחסד יי׳ מעולם ועד עולם על יראיו וצדקתו לבני בנים*. כמה גדולה היראה לפני המקום שבכלל היראה ענוה ובכלל הענוה חסידות. נמצא שכל מי שיש בו יראת חטא יש בו כולם ומי שאינו ירא שמים אין בו לא ענוה ולא חסידות.

תאנא מי שיצא מן היראה ונתלבש בענוה ענוה עדיף ונכלל בכלהו הה״ד (משלי כב:4) *עקב ענוה יראת יי׳*, דכל מי שיש בו יראת שמים זוכה לענוה וכל מי שיש בו ענוה זוכה לחסידות [p. 461] וכל מי שיש בו יראת שמים זוכה לכלם, לענוה דכתיב *עקב ענוה יראת יי׳*, לחסידות דכתיב *וחסד יי׳ מעולם ועד עולם על יראיו*.

תאנא כל אדם שיש בו חסידות נקרא מלאך **[קמה ע״ב]** יי׳ צבאות הה״ד (מלאכי ב:7) *כי שפתי כהן ישמרו דעת ותורה יבקשו מפיהו כי מלאך יי׳ צבאות הוא*. ומפני מה זכה כהן *למלאך יי׳ צבאות*.

אמר ר׳ יהודה מה *מלאך יי׳ צבאות* כהן מלמעלה אף *מלאך יי׳ צבאות* כהן מלמטה. ומאן הוא *מלאך יי׳ צבאות* , דא *מיכאל השר הגדול* ואתי מן החסד של מעלה והוא כהן גדול של מעלה. כביכול כהן גדול למטה נקרא *מלאך יי׳ צבאות* משום דאתי מחסד. מהו חסד, רחמי, ובגין כך כהן לא אשתכח בסטר דדינא. מפני מה זכה כהן לחסד, מפני היראה הה״ד (תהלים קג:17) *וחסד יי׳ מעולם ועד עולם על יראיו*.

ד״א *וחסד יי׳ מעולם ועד עולם על יראיו*, *עולם* ו*עולם* מהו. אמר רבי יצחק כמא דאתתקן באדרא קדישא *עולם* חד, *עולם* תרי.

[p. 462] א״ר חייא אי הכי *מן העולם ועד העולם*.

א״ל תרי עלמי אינון ואתחזרו לחד.

א״ר אלעזר לר׳ יצחק עד מתי תסתום דבריך, *מן העולם ועד העולם* כללא דרזא עלאה אדם של מעלה ואדם של מטה והיינו *עולם* ו*עולם*, וכתיב *ימי עולם* וכתיב *שנות עולם* והא אוקמוה באדרא קדישא עלאה.

על יראיו, דכל מאן דאיהו דחיל חטאה אתקרי אדם. אימתי.

א״ר אלעזר דאית ביה יראה ענוה חסידות כללא דכלא.

[p. 463] אמר רבי יהודה והא תנן כללא דדכר ונוקבא.

א״ל ודאי הכי הוא דמאן דאתחבר דכר בנוקבא אקרי אדם וכדין דחיל חטאה, ולא עוד אלא דשריא ביה ענוה, ולא עוד אלא דשריא ביה חסד. ומאן דלא אשתכח דכר בנוקבא לא הוו

© 2014, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

ביה לא יראה ולא ענוה ולא חסידות. ובגין כך אקרי אדם כללא דכלא, וכיון דאקרי אדם שרייא חסד דכתיב (שם פט:3) *אמרתי עולם חסד יבנה*, דלא יכיל לאתבנאה אי לא אשתכחו דכר ונוקבא. וכתיב *וחסד יי׳ מעולם ועד עולם על יראיו*, *יראיו* כללא דאדם.

ד״א *וחסד יי׳ מעולם ועד עולם על יראיו*, אלין אינון כהני דאתו מסטרא דחסד ואחסינו אחסנא דא דנחית מעולם דלעילא לעולם דלתתא. *על יראיו*, כהני דלתתא, וכתיב (ויקרא טז:6) *וכפר בעדו ובעד ביתו*, לאתכללא בכללא דאדם.

וצדקתו לבני בנים, משום דזכה *לבני בנים*.

אמר רבי יהודה אי הכי מהו *וצדקתו*, וחסדו מבעי ליה.

אמר רבי אלעזר היינו רזא דתנינן בזאת דכתיב (בראשית ב:23) *כי מאיש לוקחה זאת*, וכתיב (שם) *לזאת* [p. 464] *יקרא אשה*, *וזאת* אתכלילת *מאיש* דהיינו חסד, *וזאת* נוקבא חסד דכר. בגין כך דכר דאתי מסטרא חוורא אקרי חסד, וזאת אקרי צדק דאתיא מסטרא סומקא ובגין כך אקרי איתתא הה״ד *וצדקתו*. מאי *צדקתו*, *צדקתו* דחסד בת זוגו לאתבסמא דא בדא. ובגין כך תנינן כל כהן שאין לו בת זוג אסור לעבוד משום דכתיב *וכפר בעדו ובעד ביתו*.

אמר ר׳ יצחק משום דלית שכינתא שריא במאן דלא אנסיב וכהנא בעי יתיר מכל עמא למשרי ביה שכינה, וכיון דשרת בהו שכינה שרא בהו חסד ואקרון חסידים ובעיין לברכא עמא הה״ד (תהלים קמה:10) *וחסידיך יברכוכה*, וכתיב (דברים לג:8) *תמיך ואוריך לאיש חסידיך*. ומשום דאקרי כהנא חסיד בעי לברכא, ובגין כך כתיב *דבר אל אהרן ואל בניו לאמר כה תברכו*. מאי טעמא, משום דאקרון חסידים וכתיב *וחסידיך יברכוכה*.

[p. 465] *כה תברכו את בני ישראל אמור להם*, *כה תברכו* בלשון הקדש, *כה תברכו* ביראה, *כה תברכו* בענוה.

אמר ר׳ אבא *כה תברכו*, תאנא האי צד״ק אקרי *כ״ה* דכל דינין מתערין *מכ״ה*, והיינו דאמר ר׳ אלעזר מהו *מכה רבה*, כלומר *מכה* מן כה. וכתיב (שמות ז:16) *והנה לא שמעת עד כ״ה*, כמה דאגזים משה, וכתיב (שם:17) *בזאת תדע כי אני יי׳*, וכלא חד, וכתיב (שם:23) *ולא* **[קמו ע״א]** *שת לבו גם לזאת*, דזמינא לחרבא ארעיה.

[p. 466] ומהאי כ״ה מתערין דינין ומדאתחבר עמה חסד אתבסמא, ובגין כך אתמסר דא לכהן דאתי מחסד בגין דתתברך ותתבסם כ״ה הה״ד *כה תברכו*, כלומר אע״ג דהאי כה אשתכחת בדינין תבסמון לה ותברכון לה דכתיב *כה תברכו את בני ישראל*, תברכון בהאי חסד לכ״ה ותבסמון לה לקבליהון דישראל בגין דלא ישתכחון בה דינין הה״ד *כה תברכו את בני ישראל*.

© 2014, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

אמור להם, אמרו *להם* לא כתיב אלא *אמור* לאפקא משרבו הפריצים דלא מפרסמין מלה דהא לא אתפקדו לפרסמא שמא משמע דכתיב *אמור* סתם.

[p. 467] ד״א *אמור*, כיון דכתיב *כה תברכו* אמאי לא כתיב *תאמרו*. אלא תני ר׳ יהודה *אמור להם*, זכו *להם*, לא זכו *אמור* סתם.

ר׳ יצחק פתח (דניאל י:7) *וראיתי אני דניאל לבדי את המראה והאנשים אשר היו עמי לא ראו את המראה אבל חרדה גדולה נפלה עליהם ויברחו בהחבא. וראיתי אני דניאל לבדי*, והא תנינן אינהו נביאי ואיהו לא נביא ומאן נינהו חגי זכריה ומלאכי, הא אתעביד קדש חול. וכתיב *לא ראו*, אמאי דחילו, ודניאל כתיב *וראיתי* ולא דחיל ואיהו לאו נביא, הא חול קדש.

תאנא כתיב (תהלים כז:3) *אם תחנה עלי מחנה לא יירא לבי אם תקום עלי מלחמה בזאת אני בוטח*. *בזאת* האי דאמרן, זאת עדביה חולקיה לאתחסנא ולמעבד ליה נוקמין. ותנא עביד קב״ה לדוד רתיכא קדישא עם אבהתנא כתרין עלאין דכלא דאחסינו אבהתנא. [p. 468] ותאנא מלכות ירת דוד ולבנוי בתרוי ובאתר מלכו דלעילא אתתקף ואחסין הוא ובנוי מלכותא דא דלא אעדי משולטנהון לדרי דרין. ותאנא בשעתא דהאי כתרא דמלכותא אתער לבנוי דדוד לית מאן דקאים קמיה.

וראיתי אני דניאל לבדי, משום דבניה דדוד הוה דכתיב (דניאל א:6) *ויהי בהם מבני יהודה דניאל חנניה מישאל ועזריה*. והוא חמא וחדי הא דהיא מסטר אחסנת חולקא עדבא דאבוי ומשום דהוה דיליה הוא סביל ואחריני לא סבלי.

ואמר רבי שמעון בשעתא דהאי *כ״ה* אתער בדינוי לא יכלין בני עלמא למיקם קמיה, ובשעתא דפריסן ידייהו כהני דאתיין מחסד אתער חסד דלעילא ומתחבר בהאי *כה* ומתבסמא ומתברך באפין נהירין לבני ישראל ואתעדי מנהון דינא הה״ד *כה תברכו את בני ישראל*, *בני ישראל* ולא שאר עמין. ובגיני כך כהן ולא אחרא בגין דאתער האי כתרא דיליה חס״ד על ידוי דאקרי חסיד דכתיב (דברים לג:8) *איש חסידך*, והוא אתי מסטרא דחסד וכתיב (תהלים קמה:10) *וחסידיך יברכוכה*, אל תקרי *יברכוכה* אלא *יברכו כ״ה*. *כה תברכו*, בשם המפורש. *כה תברכו*, בלשון הקדש.

[p. 469] תאנא אמר ר׳ יהודה בשעתא דכהנא מלתתא קם ופריס ידוי כל כתרין קדישין דלעילא מתערין ומתתקנין לאתברכא ונהרין מעומקא דבירא ואתמשך לכלהו מההוא עומקא דנפיק תדיר ולא פסיק ברכא דנבעין מבועין לכלהו עלמין ומתברכן ומתשקיין מכלהו.

© 2014, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

ותאנא בההוא זמנא לחישותא ושתיקותא הוי בכלהו עלמין. למלך דבעי לאזדווגא במטרוניתא ובעי למיעל לה בלחישו וכל שמשין לא מתערין בההוא זמנא ומלחשין הא מלכא אתי לאזדווגא במטרוניתא. מאן מטרוניתא, כנסת ישראל. מאן כנסת ישראל, כנסת ישראל סתם.

תניא אמר רבי יצחק בעי לזקפא ימינא על שמאלא דכתיב (ויקרא ט:22) *וישא אהרן את ידיו אל העם*, *ידו* כתיב ולא *ידיו* משום דשבחא דימינא על שמאלא.

אמר רבי אלעזר רזא הוא דכתיב (בראשית ג:16) *והוא ימשול בך*.

[p. 470] תאנא כהן דבעי לפרסא ידוי בעי דאיתוסף קדושה **[קמו ע״ב]** על קדושה דיליה דיבעי לקדשא ידוי על ידא דקדישא. מאן ידא דקדישא, ליואה דבעי כהנא ליטול קדושה דמייא מן ידוי דכתיב *וקדשת את הלוים* והא אינון קדישין, וכתיב בהו בלוים (במדבר יח:2) *וגם את אחיך מטה לוי שבט אביך הקרב אתך וילוו עליך וישרתוך*, *שבט אביך* כלל. מכאן כל כהן דפריס ידוי בעי לאתקדשא ע״י דקדישא ליתוסף קידושא על קידושיה ולא יטול קדושא דמייא מבר נש אחרא דלא הוי קדישא.

ובצניעותא דספרא תאנא לוי דאתקדש כהנא על ידוי בעי הוא לאתקדשא בקדמיתא.

ואמאי לוי ויתקדש על ידא דכהנא אחרא. תאנא כהנא אחרא לא בעי דהא כהן דלא שלים לא בעי האי כהנא שלים לאתפגם על ידא דפגימא דלא שלים, אבל לוי דהוא שלים ואתחזי לסלקא בדוכנא ולמפלח במשכן זמנא הא שלים הוא והא אקרי קדוש דכתיב *וקדשת את הלוים*.

[p. 471] א״ר תנחום וטהור אקרי דכתיב (שם ח:6) *וטהרת אותם*, ובגין כך בעי ליתוסף כהנא קדושא על קדושתיה.

תאנא כהנא דפריס ידוי בעי דלא יתחברון אצבען דא בדא בגין דיתברכון כתרין קדישין כל חד וחד בלחודוי כמא דאתחזי ליה ובגין דשמא קדישא בעי לאתפרש באתווי רשימין דלא לאערבא דא בדא ולאתכוון באינון מלין.

א״ר יצחק בעא קב״ה דיתברכון עלאין בגין דיתברכון תתאי ויתברכון עלאי על ידוי דתתאין על ידוי דאינון קדישין מכל קדישין דלתתא דכתיב (תהלים קמה:10) *וחסידיך יברכוכה*.

[p. 472] א״ר יהודה כל כהן דלא ידע רזא דא ולמאן מברך ומאן הוא ברכתא דמברך לאו ברכתא דיליה ברכתא הה״ד (מלאכי ב:7) *כי שפתי כהן ישמרו דעת ותורה יבקשו מפיהו*. מאי *דעת*, *דעת* סתם. *ותורה יבקשו מפיהו*, עלאין יבקשו *מפיהו*. ומאי *יבקשו מפיהו*, *תורה*

© 2014, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

סתם היך אחידא *תורה* לעילא דאקרי *תורה* סתם תורה שבכתב ותורה שבע״פ באינון כתרין עלאין דאתקרון הכי. מ״ט, *כי מלאך יי׳ צבאות הוא*.

תניא כהנא בעי לכוונא באינון מלין דלעילא ליחדא שמא קדישא כמה דאצטריך.

אמר ר׳ שמעון תנינן בצניעותא דספרא שמא קדישא אתגלייא ואתכסייא. דאתגלייא כתיב יו״ד ה״א וא״ו ה״א, דאתכסייא כתיב באתוון אחרן. ומהו דאתכסייא, ההוא טמירא דכלא.

א״ר יהודה ואפילו ההוא דאתגלי אתכסי באתוון אחרן בגין ההוא טמירא דטמירין בגו דהא הכא בעי כהנא לצרפא שמא קדישא ולמיתת רחמי כלהו דכלהו כלילן [p. 473] בכ״ב אתוון כ״ב כתרי רחמי, ובהני אתוון דהאי שמא סתימאן כ״ב רחמי, י״ג דעתיקא סתים וגניז מכלא וט׳ דאתגליין מזעיר אנפין ומתחברן כלהו בצרופא דשמא חד דהוה מכוון כהנא כד פריס ידוי בכ״ב אתוון גליפן.

ותאנא כד הוה צניעותא הוה מתגלייא שמא דא לכלא. מדאסגי חציפותא בעלמא סתים באתווי, דכד הוה מתגלייא כהנא מכוין ושמא מתפרש. במאי מכוין, מכוין בסתימא דטמיר וגניז ומתגלייא ומתפרש. מדאסגי חציפותא בעלמא סתים כלא באתוון רשימין.

ות״ח דכל הני כ״ב רחמי **[קמז ע״א]** משה אמרן בתרי זמני. בקדמיתא אמר י״ג מכילן דעתיקא דעתיקין סתימאה דכלא באתר דדיני אשתכחו לאכפיא כלהו דינין ולאתבסמא. זמנא תניינא אמר ט׳ מכילן [p. 474] דרחמי דכלילן בזעיר אנפין ונהרין מעתיקא סתימאה דכלא. וכל הני כ״ב מכילן סתימין בהני קראי *יברכך יי׳ וישמרך וגו׳*, אלין תלת קראי ותלת שמהן דתריסר אתוון דכלילן לקבליהון ובכללא אתכוון כחדא ואתברכו כלהו עלמין ועלאי ותתאי מתבסמן בכ״ב אתוון דסתימן בהני תלת קראי לקביל כ״ב מכילן דרחמי דכליל כלהו עלמין ה״ד *אמור* ולא אמרו. *אמור*, דבעי לכוונא בכל הני סתימן בכל הני דרגין. אמור, במלין סתימן דלעילא. *אמור*, חושבן רמ״ח אברים שבאדם חסר חד. מ״ט, דבחד תליין כלהו, וכלהו מתברכאן בהאי כד אמרי תלת קראי כדאמרן.

[p. 475] *להם*, לאתכללא בהאי ברכתא עלאין ותתאין.

תניא א״ר יוסי יומא חד יתיבנא קמיה דר׳ אלעזר ב״ר שמעון, שאילנא ליה אמינא רבי מאי קא חמא דוד דקאמר (תהלים לו:7) *אדם ובהמה תושיע יי׳*, *אדם* תינח *בהמה* למה.

א״ל יאות שאלת, כלא הוא במניינא, זכו *אדם*, לא זכו *בהמה*.

אמינא רבי רזא דמלה קא בעינא.

© 2014, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

א״ל כלא אתמר. <u>ת״ח</u> קרא קב״ה לישראל *אדם* כגוונא דלעילא וקרא להו *בהמה* וכלא בחד קרא דכתיב (יחזקאל לד:31) *<u>ואתנה</u> צאני צאן מרעיתי <u>אדם אתם</u>*. *<u>ואתנה</u> צאני צאן מרעיתי*, הא *בהמה*. *אדם אתם*, הא *אדם*. וישראל אקרו *אדם ובהמה* ובגין כך *אדם ובהמה תושיע יי׳*.

[p. 476] ועוד רזא דמלה זכו *אדם* כגוונא דלעילא, לא זכו *בהמה* אקרון, וכלהו מתברכאן בשעתא חדא, *אדם* דלעילא *ובהמה* דלתתא, וכ״ש דכלא אית בהו בישראל הה״ד *אדם ובהמה תושיע יי׳*.

ות״ח לית ברכתא לתתא אשתכח עד דישתכח לעילא, ומדאשתכח <u>לעילא אשתכח לתתא</u>, וכלא הכי תליא לטב ולביש. לטב דכתיב (הושע ב:23) *אענה את השמים והם יענו את הארץ*, לביש דכתיב (ישעיה כד:21) *<u>ופקדתי</u> על צבא המרום במרום ועל מלכי האדמה <u>באדמה</u>*.

א״ר יהודה <u>בגין כך כתיב</u> *אמור להם* סתם לאתברכא עלאין ותתאין. *<u>יברכך יי׳</u>*, <u>לעילא דכתיב</u> *כה תברכו* בתחלה ואחר כך *את בני ישראל*. *אמור להם* סתם לאתברכא כלהו <u>כחדא</u>. *<u>וישמרך</u>* לתתא. *יאר יי׳ פניו* לעילא, *ויחנך* לתתא. *ישא יי׳ פניו* לעילא, *וישם לך שלום* לתתא.

[p. 477] ר׳ אבא אמר כלהו כחדא מתברכאן בכ״ב אתוון גליפן דשמא קדישא <u>דאתכליל</u> וסתים הכא <u>ובכ״ב מתברכאן</u> כלהו, <u>ואינהו</u> רחמי גו רחמי דלא אשתכח בהו דינא.

ולא והכתיב *ישא יי׳ פניו אליך*.

אמר רבי אבא *ישא*, יסלק ויעבר בגין דלא <u>אשתכח</u> דינא כלל.

<u>תניא</u> אמר רבי יוסי בשעתא דכהנא פריס ידוי <u>אסיר</u> לעמא לאסתכלא ביה משום דשכינתא שריא בידוי.

א״ר יצחק אי הכי כיון דלא חמאן <u>מאי</u> אכפת להו דהא כתיב (שמות לג:20) *כי לא יראני האדם וחי*, בחייהון לא חמאן אבל במיתתהון חמאן.

א״ל משום דשמא קדישא רמיזא באצבען <u>דבידוי</u> ובעי ב״נ לדחלא <u>ואע״ג</u> דלא חמאן <u>לשכינתא</u> לא [p. 478] בעאן לאסתכלא בידייהו דכהני בגין דלא ישתכחון עמא <u>חציפין</u> לגבי שכינתא.

תאנא <u>בההוא</u> שעתא דכהנא פריס ידוי <u>ומתברכאן עילאין ותתאין</u> צריכין עמא למיתב בדחילו באימתא ולינדע <u>דההוא</u> שעתא עידן <u>רעוא</u> אשתכח בכלהו <u>עלמין ולית</u> דינא בכלהו, והוא שעתא דאתגלי סתימא עתיקא דעתיקין בזעיר <u>אפין</u> ואשתכח שלמא בכלא.

© 2014, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

אמר רבי שמעון בהני תלת קראי **[קמז ע״ב]** רישיהון יו״ד יו״ד יו״ד יו״ד, *יברכך יי׳ יאר יי׳ ישא יי׳*, כלהו לאחזאה מהימנותא שלימתא ולאתברכא מעתיקא מאן דאצטריך, יו״ד יו״ד יו״ד לאתברכא זעיר אפין מעתיקא דכלא, ובגין כך *יברכך יי׳* לעילא *וישמרך* הכא לתתא וכן כלהו.

תני תנא קמיה דר׳ שמעון האי מאן דמצער בחלמיה ליתי בשעתא דכהני פרסי ידייהו ולימא רבש״ע וכו׳. אמאי, משום דההיא שעתא אשתכחו רחמין בעלמא ומאן דבעי צלותיה בצעריה אתהפך ליה דינא לרחמי.

[p. 479] *ושמו את שמי*. מאי *ושמו*, תקנו כמא דכתיב (במדבר ד:19) *ושמו אותם איש איש על עבודתו ועל משאו*, לאתקנא בברכתהון כתרין דימינא לימינא ודשמאלא לשמאלא כדקא חזי, דבעיא דלא יטעון בהו לאתקנא כלא בגין דיתברכון עלאין ותתאין. ואי יעבדון הכי כדין *ואני אברכם*. למאן, לאינון כהני דכתיב (בראשית כז:29) *ומברכיך ברוך*, וכתיב (שם יב:3) *ואברכה מברכיך*, אינון מברכין לעילא ואני אברך להו. ולפיכך כתיב *ושמו* ולא כתיב ויאמרו או יזכרו.

תאנא כל כהן דלא רחמין ליה עמא לא יפריס ידוי. ועובדא הוה בחד כהן דקם ופריס ידוי ועד לא שלים אתעביד תילא דגרמי. מ״ט, משום דלא בריך בחביבותא. וקם אחר ופריס ידוי ובריך ואתתקן ההוא יומא. כל כהן דהוא לא רחים לעמא או עמא [p. 480] לא רחמין ליה לא יפרוס ידוי לברכא לעמא דכתיב (משלי כב:9) *טוב עין הוא יבורך*, אל תקרי *יבורך* אלא יברך.

תאנא א״ר יצחק תא חזי מה כתיב בבלעם, בשעתא דאתמסר ליה לברכא לישראל הוה משגח בעינא בישא בגין דלא יתקיים ברכתא והוה תלי מלוי בההוא עינא בישא דכתיב (במדבר כד:3) *נאם בלעם בנו בעור*. מאי *בנו בעור*, מההוא דהוה סאני להו יתיר מכל בני עלמא. *ונאם הגבר שתום העין*. *שתום העין*, דסתים עינא טבא מנייהו בגין דלא יתברכון ולא יתקיים ברכתא.

[p. 481] א״ר יהודה הכי הוא ודאי דאשתכנא פקיחא דעינא לברכא דכתיב (דניאל ט:18) *פקח עיניך וראה*, בגין לברכא. וכד רב המנונא סבא הוה מברך הכי אמר קב״ה יפקח עינוי עלך. ובההוא רשע כתיב *שתום העין* בגין דלא יתברכון על ידוי.

אמר ליה ר׳ יצחק בגין כך כהנא דבריך בעינא טבא ברכתיה אתקיים ודלא מברך בעינא טבא כתיב (משלי כג:6) *אל תלחם את לחם רע עין ואל תתאו למטעמותיו*, כלומר לא תבעי מניה ברכתא כלל.

© 2014, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

אמר ר׳ יוסי ת״ח (דברים כג:6) *ולא אבה יי׳ אלהיך לשמוע אל בלעם וגו׳*. *לשמוע אל בלעם*, *לשמוע אל* בלק מבעי ליה דהא בלק עביד כלא, מהו *לשמוע אל בלעם*. אלא משום דהוה סתים עינוי בגין דלא יתברכון ישראל.

תאנא א״ר יוסי א״ל קב״ה לבלעם רשע את סתים עינך בגין דלא יתברכון בני, אנא אפקח עיני וכל מלין דתימא אהפך לון לברכאן הה״ד *ויהפך ה׳ אלהיך לך את הקללה לברכה וגו׳*.

ועל דא כתיב *טוב עין הוא יבורך כי נתן מלחמו לדל*. מהו *מלחמו*, כמא דאוקימנא דכתיב (ויקרא כא:22) *לחם אלהיו מקדשי הקדשים וגו׳*, משמע דקדשי הקדשים *לחם אלהיו* נפיק מניה ובגין כך *כי נתן מלחמו לדל* כתיב.

[p. 482] תניא כמה חביבין ישראל קמי קב״ה דעלאי לא מתברכין אלא בגיניהון דישראל דתנינן אמר רבי יהודה אמר רבי חייא אמר רבי יוסי נשבע הקדוש ברוך הוא שלא יכנס בירושלם של מעלה עד שיכנסו ישראל בירושלם של מטה שנאמר (הושע יא:9) *בקרבך קדוש ולא אבא בעיר*, כלומר כל זמנא דשכינתא הכא בגלותא שמא מלעילא לא אשתלים וכל תקונין לא אתתקנו, כביכול אשתאר **[קמח ע״א]** שמא חסירא.

רבי אבא הוה אזיל ללוד. פגע ביה ר׳ זירא בר רב, א״ל הא חמינא אפי שכינתא ומאן דחמי אפי שכינתא בעי למיזל ולרהטא אבתרה הה״ד (הושע ו:3) *נדעה נרדפה לדעת את יי׳*, וכתיב (ישעיה ב:3) *והלכו עמים רבים ואמרו לכו ונעלה אל הר יי׳ ואל בית אלהי יעקב ויורנו מדרכיו ונלכה באורחותיו כי מציון תצא תורה ודבר יי׳ מירושלם*. ואנא בעינא [p. 483] למיהך בתרך למילף מאינון מלי מעלייתא דאתון טעמין כל יומא מאדרא קדישא.

מאי דכתיב (בראשית טו:6) *והאמין ביי׳ ויחשבה לו צדקה*, אי קב״ה חשבה לאברהם או אברהם חשבה לקב״ה. ואנא שמענא דקב״ה חשבה לאברהם ולא אתישבא בלבאי.

א״ל הכי אוקימנא ולא הכי הוי. ת״ח *ויחשבה*, ויחשוב לו לא כתיב אלא *ויחשבה*, אברהם ודאי חשבה לקב״ה, דתניא כתיב (שם:5) *ויוצא אותו החוצה וגו׳*. א״ל קב״ה לאברהם צא מאצטגנינות שלך וגו׳, לאו ההוא אורחא למנדע שמי. את חמי ואנא חמי, אברם אינו מוליד אברהם מוליד. מכאן ולהלאה אשתדל בארחא אחרא. *כ״ה יהיה זרעך*. מאי *כ״ה*, היא כתרא עשיראה קדישא דמלכא למנדע שמיה והיא כתרא דדינין מתערין מנה.

[p. 484] ותאנא *כה יהיה זרעך*, *זרעך* ממש. בההיא שעתא חדי אברהם לאסתכלא ולמנדע שמיה ולאדבקא ביה משום דאתבשר בכ״ה, ואע״ג דדינין מתערין מנה חשבה אברהם

© 2014, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

להוא כתרא אע״ג דהיא דינא כאלו היא רחמי הה״ד *ויחשבה*. מאי *ויחשבה*, להוא כתרא צדקה רחמי.

אמר רבי יצחק כ״ה כתרא עשיראה היא ואתקרי צד״ק ודינין מתערין מנה, ואברהם אע״ג דדינין מנה מהאי צדק *חשבה צדקה* דדינין לא מתערין מנה בגין דאיהי רחמי.

תו אמר ר׳ אבא מאי דכתיב (שם כד:1) *ויי׳ ברך את אברהם בכל*. כד״א (דה״א כט:11) *כי כל בשמים ובארץ*. [p. 485] וכתיב *כה תברכו את בני ישראל*, דבגיניהון דישראל מתברך האי *כ״ה* על ידא דכהנא בגין דיתברכון ישראל לתתא ואשתכח ברכתא בכלא ולעתיד לבא כתיב (תהלים קלה:21) *ברוך יי׳ מציון שוכן ירושלם*.

ויהי ביום כלת משה להקים את המשכן וגו׳. תאנא רבי יוסי ביום שנכנסה כלה לחופה. במאי אוקימנא ביום כלת משה. אלא מלמד דעל ידוי דמשה נכנסה.

אמר רבי יהודה וכי עד השתא אתעכבת דלא עיילת לדוכתא והא כתיב (שמות מ:35) *ולא יכול משה לבא אל אהל מועד וגו׳*.

[p. 486] א״ר יצחק אין מוקדם ומאוחר בתורה.

ויהי ביום כלת משה, כלה של משה ודאי, דתנינן אמר ר׳ שמעון מאי דכתיב (תהלים סח:19) *עלית למרום שבית שבי וגו׳*. אלא בשעה שאמר לו הקב״ה (שמות ג:5) *של נעליך מעל רגליך* נזדעזע ההר ואמר מיכאל לפני הקב״ה קב״ה רבש״ע תבעי לסתור אדם, והא כתיב (בראשית ה:2) *זכר ונקבה בראם ויברך אותם*, ולית ברכתא אשתכח אלא במאן דאיהו דכר ונוקבא ואת אמרת לאתפרשא מאתתיה.

[p. 487] א״ל הא אוקים משה פריה ורביה, השתא אנא בעינא דיתנסיב בשכינתי ובגיניה יחות שכינתי לדיירא עמיה הה״ד *עלית למרום שבית שבי*, שכינתא דאתנסבא עמך.

לקחת מתנות באדם, בְּאדם לא כתיב אלא בָאדם *באדם* הידוע למעלה. וביומא דנחתא שכינתא ההיא דאתנסבת משה נחתא הה״ד *כלת משה*, *כלת משה* ממש.

וביהושע כתיב (יהושע ה:15) *של נעלך*, דלא אתפרש אלא לזמנין ידיען דהא לא אתנסיבת ליה שכינתא כל כך ולא אתחזי ליה דכתיב (שם:14) *ויפל יהושע על פניו ארצה וגו׳*.

ולקחת מתנות באדם, *מתנת* כתיב. זכאה חולקיה דמשה דמאריה בעי ביקריה על כל בני עלמא.

© 2014, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

[p. 488] *ויאמר יי׳ אל משה נשיא אחד ליום נשיא אחד ליום*. מהו *ליום ליום*. א״ר יהודה יומין דלעילא דאתחנכו **[קמח ע״ב]** לאתברכא על ידי דתריסר נשיאים, תריסר תחומין דמתפרשאן וכל חד אתתקן ואתחנך בברכתא על ידוי דאינון נשיאים.

תאנא כלהו אתברכן בגיני מדבחא לעילא ואפילו תתאה ואפילו אומות העולם מתברכן, דתניא אמר ר׳ שמעון אלמלא לא הוה דאקריבו אלין תריסר נשיאין לא יכיל עלמא למיקם קמי תריסר נשיאי דישמעאל דכתיב (בראשית כה:16) *שנים עשר נשיאים לאומותם*. מדאקריבו אלין דישראל נסיבו שולטנותא דכלהו ובגיני כך *נשיא אחד ליום*.

כל מה דאקריבו כגוונא דלעילא אקריבו בגין דיתברכן כלהו. *אלים ששים עתודים ששים* כד״א (שיר ג:7) *ששים גבורים סביב לה*, ובסטר גבורה.

[p. 489] *כף אחת עשרה זהב*, כמא דכתיב בכי תשא ופרשתא דא כתיבא בכי תשא סכום מתקלין דדהבא כלהו דאינון שקלי דארמותא.

© 2014, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

פרשת בהעלותך

[p. 490] רבי יהודה פתח (שם יט:6) *והוא כחתן יוצא מחופתו וגו'*. זכאה חולקיהון דישראל דקב"ה אתרעי בהו ויהב לון אורייתא דקשוט אילנא דחיי דביה אחיד בר נש חיין להאי עלמא וחיין לעלמא דאתי דכל מאן דאשתדל באורייתא ואחיד בה אחיד ליה חיין וכל מאן דשביק מלי דאורייתא ואתפרש מאורייתא כאלו אתפרש מחיין בגין דהיא חיין וכל מלוי חיין הה"ד (משלי ד:22) *כי חיים הם למוצאיהם וגו'*, וכתיב (שם ג:8) *רפאות תהי לשרך וגו'*.

ת"ח אילנא דחיי אחיד מעילא לתתא והוא שמשא דנהיר לכלא, ונהורא דיליה שארי מרישא ואתפשט בגופא דאילנא בארח מישר, תרין סטרין אחידן חד לצפון וחד לדרום, חד ימינא וחד שמאלא. [p. 491] ואינון בשעתא דשמשא נהיר כמא דאתמר מההוא גופא דאילנא אתקיף לדרועא ימינא ואנהיר בתוקפיה, ומתוקפיה נהיר שמאלא ואתכליל בנהוריה.

והוא כחתן יוצא מחפתו. מאן הוא *חפתו*, דא הוא (שיר ג:11) *עטרה שעטרה לו אמו ביום חתנתו*. *יוצא מחפתו*, דא הוא רישא דכל נהורא כד"א בקרא אבתריה *מקצה השמים מוצאו*, דא הוא שירותא דכלא דאיהו *מקצה השמים*, וכדין נפיק *כחתן*, *חתן* ממש כד נפיק לאיערע לכלתיה רחימתא דנפשוי ופריש דרועוי ומקבלה ליה. כהאי גוונא *והוא כחתן יוצא מחפתו*, אזלא שמשא ואתפשט לגבי מערב, כיון דמערב אתקריב סטר צפון אתער לקבליה בקדמיתא וקריב למערב וזויג ליה באתריה כמא דאתמר דכתיב (שם ב:6) *שמאלו תחת לראשי*, ולבתר סטר דרום דאיהו ימינא דכתיב *וימינו תחבקני*. כדין *ישיש כגבור לרוץ ארח*, לאנהרא סיהרא ואוקמוה.

ת"ח *בהעלותך את הנרות* אלין בוסינין עלאין דכלהו נהירין כחדא מן שמשא.

[p. 492] ר' אבא פתח (תהלים פט:16) *אשרי העם יודעי תרועה יי' באור פניך יהלכון*. האי קרא אוקמוה אבל ת"ח זכאין אינון ישראל דקב"ה יהב לון אורייתא קדישא **[קמט ע"א]** ואוליף לון ארחוי לאתדבקא ביה ולמיטר פקודי אורייתא למזכי בהו לעלמא דאתי. וקריב להו בשעתא דנפקו ממצרים דהא כדין אפיק לון מרשותא אחרא וסליק לון לאחדא בשמיה וכדין אקרון ישראל בני חורין בני חורין מכלא דלא יהבו תחות רשותא אחרא דאתאחדו בשמיה דסליק על כלא דשליט על עלאין ותתאין. ומגו רחימותא דלהון קרא לון (שמות ד:22) *בני בכורי ישראל* כגוונא דקדושא עלאה, ועל דא קטל כל בכור דלעילא ותתא ושרא קטרין ואסורין דעלאין ותתאין בגין לאפקא לון. ועל כדין לא בעא קב"ה לא מלאך ולא שרף אלא איהו, ועוד דהא איהו הוה ידע לאבחנא ולמנדע כלא ולמשרי אסורין ולאו איהו ברשותא דשליחא אחרא אלא בידיה.

© 2014, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

ותא חזי בההוא ליליא דבעא קב״ה לקטלא כל אינון בוכרין כמא דאתמר בשעתא דרמש ליליא אתו מזמרין לזמרא קמיה, [p. 493] אמר לון לאו עידן הוא דהא שירתא אחרא מזמרין בני בארעא. בשעתא דאתפלג ליליא אתער רוח צפון וקב״ה כדין עביד נוקמין וישראל מזמרין ואמרין הלילא בקול רם וכדין עבד לון בני חורין מכלא ומלאכי עלאי וכל אינון משריין כלהו הוו צייתין להון לקליהון דישראל.

בתר דאתגזרו מההוא דמא ומדמא דפסחא רשימו לבתיהון בתלת רשימין (שם יב:29) *על המשקוף ועל שתי המזוזות*. מ״ט, הא אוקמוה בגין דאיהו רשימא קדישא וחבלותא הוא נפק וחמא ההוא דמא רשים על ההוא פתחא [p. 494] וחייס עלייהו דישראל הה״ד *ופסח יי׳ על הפתח ולא יתן המשחית וגו׳*.

הכא אית לאסתכלא אי קב״ה הוה הוא קטיל בארעא דמצרים ולא שליחא אחרא מהו *ולא יתן המשחית*, *ולא ישחית* מבעי ליה. אלא הכי הוא דכתיב (שמות יב:29) *ויי׳ הכה כל בכור*, *ויי׳* הוא ובית דינו, וההוא בי דינא הכי אשתכח.

מכאן דבכלא בעי לאחזאה עובדא בגין לאשתזבא דהא כגוונא דא על גבי מדבחא בגין דלא ישתכח מחבלא. [p. 495] האי בעובדא, ובזמנא דלא אצטריך האי כגון יום ראש השנה דאיהו יומא דדינא ומאריהון דלישנא בישא קיימין עלייהו דישראל בעינן מילין ובעותין ובעינן לאחזאה ברוחא ונפשא כמא דאוקימנא והא אתמר. ובמה, בשופר לאחזאה שופר ולאתערא שופר אחרא, ואנן מפקי בההוא קלא רחמי ודינא כחדא כלא כדקא יאות כמא דההוא שופר עלאה אפיק קלא דאיהו כליל כחדא, ולאתערי רחמי קא אזלינן ולתברא מאריהון דדינא דלא ישלטון בהאי יומא. וכד רחמי מתערין כלהו בוצינין עלאין נהרין מהאי גיסא ומהאי גיסא, כדין (משלי טז:15) *באור פני מלך חיים*.

ת״ח בשעתא דכהנא אתכוון לאדלקא בוצינין לתתא והוה קריב קטורת בוסמין בההוא שעתא כדין בוצינין עלאין נהרין ואתקטר כלא כחדא וחדו וחדווא אשתכח בכלהו עלמין הה״ד (שם כז:9) *שמן וקטורת ישמח לב*, ועל דא *בהעלותך את הנרות*.

[p. 496] רבי אלעזר ור׳ יוסי ור׳ יצחק הוו אזלי באורחא, פגעו באלין טורי קרדו. עד דהוו אזלי זקף עינוי ר׳ אלעזר וחמא אינון טורי רמאי והוו חשוכן ודחלן בדחילו. א״ר אלעזר לאינון חברייא אלו אבא הכא לא דחילנא אלא כיון דאנן תלתא הכא דינא לא אשתכח.

אמר לון כמא חביבין מלי דאורייתא דבכל מלה ומלה אית רזין עלאין ואורייתא כלל עלאה איקרי, ותנינן בתלת עשר מכילן דאורייתא כל דבר שהיה בכלל ויצא מן הכלל ללמד לא ללמד על עצמו יצא אלא ללמד על הכלל כלו יצא, דהא אורייתא דאיהי **[קמט ע״ב]** כללא

© 2014, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

אע״ג דנפק מנה חד ספור בעלמא לא אתי על ההוא ספור לאחזאה ודאי לא ללמד על עצמו יצא אלא ללמד על הכלל כלו יצא בגין דההוא ספור או ההוא עובדא אע״ג דהוה נפיק מכללא דאורייתא לאו לאחזאה על גרמיה נפק אלא לאחזאה על ההוא כללא עלאה דאורייתא כלא נפק. [p. 497] כגון דכתיב (בראשית ח:4) *ותנח התיבה בחדש השביעי וגו׳ על הרי אררט*. ודאי האי קרא מכללא דאורייתא נפק ואתי בספור דעלמא, מאי אכפת לן או דשארי בהאי או בהאי דהא באתר חד לישרי. אלא ללמד על הכלל כלו יצא. [p. 498] ומאן דאמר דההוא ספור דאורייתא לאחזאה על ההוא ספור קא אתיא תיפח רוחיה, דאי הכי לאו איהו אורייתא עלאה אורייתא דקשוט, אלא ודאי אורייתא קדישא עלאה אורייתא דקשוט.

תא חזי מלך ב״ו לאו איהו יקרא לישתעי מלה דהדיוטא כ״ש למכתב לה ואי סליק בדעתך דמלכא עלאה קב״ה לא הוה ליה מלין קדישין למכתב ולמעבד מנייהו אורייתא אלא דאיהו כניש כל מלין דהדיוטין כגון מלין דעשו, מלין דהגר, מלין דלבן ביעקב, מלין דאתון, מלין דבלעם, מלין דבלק, מלין דזמרי וכל שאר ספורין דכתיבין ועביד מנייהו אורייתא. אי הכי אמאי אקרי (מלאכי ב:6) *תורת אמת*, (תהלים יט:8-11) *תורת יי׳ תמימה, עדות יי׳ נאמנה, פקודי יי׳ ישרים, מצות יי׳ ברה, יראת יי׳ טהורה*, וכתיב *הנחמדים מזהב וגו׳*, ואלין אינון מלי דאורייתא. אלא ודאי *תורת יי׳* אקרי *תורה תמימה* וכל מלה ומלה אתייא לאחזאה מלין אחרנין עלאין וההוא מלה דההוא ספור לאו לאחזאה על גרמיה קא אתיא אלא לאחזאה על כללא קא אתיא כמא דאתמר.

[p. 499] תא חזי *ותנח התיבה בחדש השביעי על הרי אררט*, האי קרא כך וכל שכן אחרנין. בשעתא דדינא תליא בעלמא ודינין שריין וקב״ה יתיב על כורסייא דדינא למידן עלמא בההוא כורסייא כמה רשימין אתרשימו בה כמה פיתקין גניזין בגווה בגו אחמתא דמלכא, כלהו ספרין דפתיחו תמן אתגניזו ובגין כך לא אתנשי מלה מן מלכא, והאי כורסייא לא אתתקן ולא שריא אלא *בחדש השביעי* דאיהו יומא דדינא יומא דכל בני עלמא אתפקדן ביה כלהו מעברן קמי ההוא כרסייא. ועל דא *ותנח התבה בחדש השביעי*, *בחדש השביעי* ודאי דאיהו דינא דעלמא.

על הרי אררט, אלין סמכי כורסייא מאריהון דדינין מארי דיבבא ויללא דכלהו שכיחין בההוא יומא קמי קב״ה וכמה מארי תריסין אתערו בהאי יומא וכלהו קיימי תחות ההוא כרסייא בדינא דעלמא.

וישראל מצלאן צלותא בההוא יומא ובעאן ומתחננן קמיה ותקעין בשופר וקב״ה חייס עלייהו והפך דינא לרחמי, וכל עלאי ותתאי פתחי ואמרי (שם פט:16) *אשרי העם יודעי תרועה*.

© 2014, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

[p. 500] ועל דא בעאן בההוא יומא דההוא דתקע דידע עקרא דמלה ואכוון ביה בתרועה ועביד מלה בחכמתא, ועל דא כתיב *אשרי העם יודעי תרועה*, ולא כתיב שומעי *תרועה* והא אתמר.

אזלו כל ההוא יומא, כד רמש ליליא סליקו לחד אתר ואשכחו חדא מערתא, עאלו לגווה. א״ר אלעזר ליעול חד לגו מערתא אי אשתכח אתר דאיהו יתיר מתקן.

עאל ר׳ יוסי וחמא מערתא אחרא ונהורא דשרגא ביה, שמע חד קלא דהוה אמר *בהעלותך את הנרות אל מול פני המנורה יאירו שבעת הנרות*. הכא נטלא כנסת ישראל נהורא ואמא עלאה **[קנ ע״א]** מתעטרא וכלהו בוצינין מינה נהרין, בה תרין טופסרין דקיקין פרחין שבשבין כלהו קטרין לגבי עלאה ומתמן לתתא.

שמע ר׳ יוסי וחדי, אתא לגבי ר׳ אלעזר. א״ל ר׳ אלעזר ניעול דקב״ה אקדים לן האי לאתרחשא לן בניסא.

עאלו, כיון דעאלו חמו תרי בני נשא דהוו לעאן באורייתא. א״ר אלעזר (תהלים לו:8) *מה יקר חסדך אלהים ובני אדם בצל כנפיך יחסיון*. [p. 501] קמו אלין ויתבו אלין וחדו כלהו. אמר רבי אלעזר *מה יקר חסדך אלהים* דאשכחנא לכו, חסד עביד לן קב״ה באתר דא, אדלקות בוצינין.

רבי יוסי אמר *בהעלותך* ממש באדלקותך דהא כחדא אתעביד על ידא דכהנא תרין פולחנין דאינון קשורא חדא. ומאי ניהו, *שמן וקטרת* כד״א (משלי כז:9) *שמן וקטרת ישמח לב*, דכתיב (שמות ל:7-8) *והקטיר עליו אהרן קטורת סמים בבקר בבקר בהטיבו את הנרות יקטירנה*, וכתיב *ובהעלות אהרן את הנרות בין הערבים יקטירנה*. מאי שנא הכא *בהטיבו* ומאי שנא התם *בהעלות*.

[p. 502] אמר ר׳ יהודה כלא חד.

רבי יוסי אמר *בהטיבו* כד״א (שיר א:2) *כי טובים דודיך מיין*, *טובים* רווי חמרא כד״א (ירמיה מד:17) *ונשבע לחם ונהיה טובים*.

ר׳ יהודה אמר הטבה ממש כד״א (משלי טו:15) *וטוב לב משתה תמיד*.

ובהעלות, דהא בזמנא דאתשקיין ואתרוויין משקיו דנחלין כדין עילואן וברכאן משתכחי בכלהו וחדו בכלהו, *ובהעלות*.

רבי אחא אמר בשעתא דעמיקא דכלא נהיר נהירין בנחלא ונחלא נגיד בארח מישר לאשקאה כלא כדין כתיב *בהעלות* בגין דהא מעמיקא דכלא נפקי, *בהעלות* דאתי מסטרא עלאה, דא עמיקא דכלא דאקרי מחשבה וכלא חד מלה. כדין כנסת ישראל אתברכא וברכאן משתכחי בכלהו עלמין.

© 2014, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

[p. 503] רבי יצחק פתח כתיב (מלכים א ח:13) *בנה בניתי בית זבול לך מכון לשבתך עולמים. בית זבול לך* ודאי, כד אתפקדן בידהא כל גנזי מלכא ושליטא בהו כדין אקרי *בית זבול*, ורקיע חד אית דאקרי *זבול* דהא דא אשתכח לקבלא ברכאן ולסדרא כלא והיא אקרי *בית זבול*.

ת״ח כתיב (דברים לג:18) *ולזבולן אמר שמח זבולן בצאתך ויששכר באהלך*, מלמד דאשתתפי כחדא דא נפיק ואגח קרבא ודא יתיב ולעי באורייתא, ודא יהיב חולקא לדא ודא יהיב חולקא לדא. בחולקיה דזבולון ימא ואקרי ים כנרת והכי אתחזי בגין דהא תכלת נפיק מתמן ואוקמוה דהא לתתא כגוונא דלעילא, ים כנרת לעילא ים כנרת לתתא, תכלת לעילא תכלת לתתא וכלא באתר חד.

[p. 504] ועל דא ירית זבולון למיפק לאגחא קרבא. ומנלן דהכי הוא, דכתיב (שם:19) *עמים הר יקראו שם יזבחו זבחי צדק, זבחי צדק* ודאי. מ״ט, *כי שפע ימים יינקו*. [p. 505] ויששכר חולקא דאורייתא יהיב לזבולון, חולקא דאורייתא ודאי, ועל דא אשתתפי כחדא לאתברכא זבולון מיששכר דברכתא דאורייתא היא ברכתא דכלא.

ר׳ אבא אמר אחסנא דאורייתא ודאי הכי הוא ודרגא דא שתיתאה יהיב אגר אורייתא ואחסין לה לכנסת ישראל, אחסין חוורא לתכלתא, ועל דא תנינן משיכיר בין תכלת ללבן דאשתמודען גווני דהא כדין אקרי בק״ר וחוורא אתי לעלמא ותכלתא אתעבר. ועל דא כל קרבין דמלכא וכל זייני מלכא בידהא אתמנן והא אוקימנא.

(במדבר כא:18) *באר חפרוה שרים כרוה נדיבי העם. באר*, דא כנסת ישראל. *חפרוה שרים*, אלין אבא ואמא דאולידו לה. *כרוה נדיבי העם*, אלין אבהן דכתיב (תהלים מז:10) *נדיבי עמים נאספו עם אלהי אברהם*, בגין **[קנ ע״ב]** לאתברכא מנהון ע״י דדרגא חד דקאים עליה, ומנו, צדיק. ועל דא כד האי נטלא בסיועא דאבהן נטלא.

[p. 506] ואקרי באר ואקרי ים. אקרי באר בשעתא דיצחק נפיק מזיינא מסטרא דאימא ואתי לאתמשכא אבתרה דדא ומלי לה, כדין אקרי באר דיצחק באר דמרים הא אוקמוה. ים, כד אתנהרא מנהירן דאבא כדין אקרי ים, נחלין אזלין לגבה כד״א (קהלת א:7) *כל הנחלים הולכים אל הים וגו׳*.

ומיומא דאתגלי כנסת ישראל בגלותא כתיב (איוב יד:11) *אזלו מים מני ים ונהר יחרב ויבש. אזלו מים מני ים*, דא כנסת ישראל. *ונהר יחרב ויבש*, דא צדיק. ועל דא כתיב (ישעיה נז:1) *הצדיק אבד*, דהוא הוה נהר עלאה ויקירא דעייל לגווה והוא כניש כל אינון נהרין ונחלין

© 2014, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

דנגידין מנגידו דההוא נהר קדישא דלא פסקין מימוי לעלמין דנגיד ונפיק מעדן עלאה והוא עייל לגווה ומלי אגמהא ומתמן ירתן עלמין כלהו ברכאן בכלא.

ת״ח בשעתא דאתברכא כנסת ישראל עלמין כלהו אתברכן וישראל לתתא ינקין ומתברכן מינה והא אוקימנא דהיא אגנא עלייהו דישראל כמה דאתמר דכתיב (שמות יד: 19) *ויסע מלאך האלהים ההולך לפני מחנה ישראל*. *מלאך האלהים*, דא כנסת ישראל והא אוקימנא וההיא שעתא בסיועא דאבהן נטלא, וכד אינון משתכחי [p. 507] כלא משתכחי ובגין כך אתמסר באלין קראי שמא קדישא דכליל בהון אבהתא כמא דאוקמוה חד קרא כסדרא וחד למפרע וחד כסדרא.

ויסע מלאך כסדרא כגוונא דא

ו	י	ס	ע	מ	ל	א	כ
ה	א	ל	ה	י	מ	ה	ה
ל	ך	ל	פ	נ	י	מ	ח
נ	ה	י	ש	ר	א	ל	ו
י	ל	כ	מ	א	ח	ר	י
ה	מ	ו	י	ס	ע	ע	מ
ו	ד	ה	ע	נ	נ	מ	פ
נ	י	ה	מ	ו	י	ע	מ
ד	מ	א	ח	ר	י	ה	מ

[p. 508] הכא אתעטר אברהם בעטרוי ואעטר לה לכנסת ישראל ואלין אתוון כלהו בארח מישר למיהך בימּמא כד״א (תהלים מב: 9) *יומם יצוה יי׳*. ועל דא כתיב *ויסע*. אימתי נטלין במטלנון כלא, הוי אימא כד נהיר שמשא. ודא חד קרא דאיהו בע״ב אתוון.

תניינא דיצחק הכי נמי דאשתכח בע״ב אתוון ואשתכח בדינא לגבי כנסת ישראל ועל דא כתיב *ויבא בין מחנה מצרים ובין מחנה ישראל*, לקבלי אלין ולקבלי אלין.

© 2014, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

ויהי הענן והחשך , דהכי הוא דיומא דעיבא דיצחק הוי, עננא וחשוכא מניה הוא, ובגין כך סדורא דאתוון למפרע בארח עקימא ולא בארח מישר כגוונא דא

ה	ל	י	ל	ה	ל	כ	ה
ז	ל	א	ה	ז	ב	ר	ק
א	ל	ו	ה	ל	י	ל	ה
ת	א	ר	א	י	ו	כ	ש
ח	ה	ו	נ	נ	ע	ה	י
ה	י	ו	ל	א	ר	ש	י
ה	נ	ח	מ	נ	י	ב	ו
מ	י	ר	צ	מ	ה	נ	ח
מ	נ	י	ב	א	ב	י	ו

[p. 509] ועל דא אתוון כלהו למפרע דכתיב *ויהי הענן והחשך* , דכיון דעאל יצחק בדינוי *ולא קרב זה אל זה*. כתיב *זה אל זה*, אינון דאתו מסטרא דאברהם לא קריבו דא בדא דהא לא יכלין בגין דהאי באר אתדבקא ביצחק כד״א *ויאר את הלילה*, דכד אתמלייא ואתחברא ביצחק *לא קרב זה אל זה* ולא יכילו לאתקרבא עד דאתא יעקב ואתחבר באברהם ונטל ליצחק ושארי ליה באמצעיתא, כדין אתקשר מהימנותא דא בדא ודא בדא ואשתזיבו ישראל.

ותנינן באתר דאבהן משתכחי שאר צדיקייא משתכחי גבייהו ועל דא שמא דא סליק לסטרין אחרנין מתפרשן אע״ג דכלהו נפקין לארחא חד.

כד נהרא האי בא״ר מסטרא דיצחק ואתקשר ביה אתעביד ימא רבא בגלגלין תקיפין סליקין ונחתין בזעף ברוגזא בתקיפו נטיל לעילא **[קנא ע״א]** סליק ונחית לתתא. אברהם אתי לקבלה ומגו רוגזא וזעפא וחימתא ותקיפו זה אל זה לא הוו מקרבין עד דאתא יעקב ושכיך רוגזהא ומאיך ותבר גלגלי דימא הה״ד (שמות יד:21) *ויט משה את ידו על* [p. 510] *הים ויולך יי׳ את הים ברוח קדים עזה וגו׳*. מאי *ברוח קדים עזה*, תקיף לקבלה לתברא רוגזהא.

© 2014, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

וישם את הים לחרבה ויבקעו המים, אריק ימא ממימי רוגזין ואתפלגו מיא לסטרא דאברהם ולסטרא דיעקב ההי״ד *ויבקעו המים*, לסטרא דא ולסטרא דא, ועל דא אתוון כלהו בארח מישר כדקא יאות

ו	י	ט	מ	ש	ה	א	ת
י	ד	ו	ע	ל	ה	י	מ
ו	י	ו	ל	כ	י	ה	ו
ה	א	ת	ה	י	מ	ב	ר
ו	ח	ק	ד	י	מ	ע	ז
ה	כ	ל	ה	ל	י	ל	ה
ו	י	ש	מ	א	ת	ה	י
מ	ל	ח	ר	ב	ה	ו	י
ב	ק	ע	ו	ה	מ	י	מ

אלין אינון בארח מישר בסטרא דיעקב וכל אינון דאתו מסטריה.

ועל דא עובדא בתקונא דשמא קדישא בזווגא דאבהן אשתמודע דאיהו קשורא חד קשורא מהימנא למהוי רתיכא שלימתא ובזווגא דאבהן כחדא אתעביד כלא, וידעין חברייא למיהך בארח מישר לאתקנא עובדין כדקא יאות ובשמא דא קשורא דאבהן אשתכחו אורחין לדינא לרחמי לסיועא לחסד לדחילו לאורייתא לחיי למותא לטב ולביש. זכאין אינון צדיקייא [p. 511] דידעין אורחוי דאורייתא וידעין למיהך באורחי דמלכא קדישא, זכאין אינון בעלמא דין ובעלמא דאתי.

והו	ילי	סיט	עלמ	מהש	ללה	אכא	כהת
הזי	אלד	לאו	ההע	יזל	מבה	הרי	הקמ
לאו	כלי	לוו	פהל	נלכ	ייי	מלה	חהו
נתה	האא	ירת	שאה	ריי	אומ	לכב	ושר
יחו	להח	כוק	מנד	אני	חעמ	רהע	ייז
ההה	מיכ	וול	ילה	סאל	ערי	עשל	מיה
והו	דני	החש	עממ	ננא	נית	מבה	פוי
נממ	ייל	הרח	מצר	ומב	יהה	ענו	מחי
דמב	מנק	איע	חבו	ראה	יבמ	היי	מומ

© 2014, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

הא אבהן <u>במטלניהון</u> בעובדין בקשורין דמתקשרי דא בדא וכד מתחברן כחדא לית מאן דיקום <u>קמייהו</u>.

<u>שבעה</u> קשורין אינון <u>דמתקשרן</u> בהו <u>תלת</u> אבהן <u>וארבע</u> אחרנין. רישא ואמצעיתא בקשורא חדא ואלין אינון דחפרו בירא דמיא. [p. 512] תניינא *זה אל זה* ואינון קשורא חדא בתלת יודין. תליתאה שלימו דכל מהימנותא. רביעאה תרין <u>סמכין</u> קיימין דגופא קיימא עלייהו. חמישאה טב וביש נהרא דנפיק אילנא דחיי ומותא עמיקתא דכלא. שתיתאה דינא ברחמי. שביעאה בקדמיתא אתמר בההוא רישא דאמרן בגין דאיהו אמצעיתא דכלא ובגין דאיהו <u>אמצעיתא</u> אקרי אני קיומא דכל ענפין <u>ומתאחדין בסחרניה</u>.

[p. 513] שבעה דרגין אלין מדרגא חדא לדרגא <u>אחרא אשתמודע</u> רתיכא חדא <u>וכל</u> אינון דמתאחדאן ביה וכן מדרגא לדרגא וכלהו <u>אתנהגין</u> אבתריה דההוא דרגא דאתפקדא עלייהו והא אוקימנא מלי.

ת״ח בשעתא דאלין דרגין <u>משתכחין</u> כל מהימנותא אשתכח ואלין שבעה <u>ענני</u> דאסחרו להו לישראל, בגין כך כד נטלא שכינתא באבהתא נטלא וכד אלין נטלין כלהו דרגין אחרנין נטלין בהו וכדין <u>מתעטרא</u> כנסת ישראל כדקא יאות.

ת״ח זבולן <u>דקאמרינן דירית</u> ים כנרת, ים כנרת <u>סתם</u>. אי הכי יהודה <u>מאי חולקיה ביה</u>, אלא יהודה <u>נטיל</u> מלכותא כלא <u>ואתאחד</u> ביה בכל סטרין.

רבי אלעזר אמר האי פרשתא הא אתמר עובדא דמנרתא ותקונהא וכל מה דבה, אמאי הכא זמנא אחרא. אלא כיון דנשיאים קריבו <u>לעילא</u> קורבנא דמדבחא וכל תקונא דאתחזי ליה אתא קרא ואשתעי עובדא [p. 514] דמנרתא <u>דהא</u> תקונא <u>לעילא</u> על ידא דאהרן <u>דהא מנרתא</u> וכל <u>בוצינין דיליה</u> על ידא דאהרן <u>מנהרין כלהו</u>.

ת״ח מדבחא תריסר <u>נשיאים אינון לאתקנא לה</u> והא אוקמוה תריסר אינון שבטין <u>לארבע</u> סטרין <u>ארבע</u> דגלים וכלהו <u>תריסר כגוונא</u> דלעילא. מנרתא **[קנא ע״ב]** אתמני בשבעה בוצינין לאדלקא על ידא <u>דכהנא ומנרתא</u> על את <u>קיימא ואתעבידא</u> והא אוקמוה בעובדא דמנרתא. <u>ומדבחא</u> פנימאה ומנרתא קיימי כחדא לחדוותא דכלא <u>והא אוקמוה</u> דכתיב (משלי כז:9) *שמן וקטרת ישמח לב*. ואוקימנא <u>דתרין</u> מדבחן הוו, חד פנימאה דכלא <u>דהאי</u> קיימא לחדוותא <u>וחד לקרבא</u> קרבנין, <u>ומהאי</u> נפיק <u>להאי</u>. ומאן דחמי <u>יסתכל וינדע, ורזא</u> דמלה אדני <u>יהוה</u>. ועל דא לא <u>אתקריב</u> קטרתא אלא בשעתא דשמן אשתכח.

[p. 515] אשכחנא בספרא דשלמה מלכא קטרת הוא <u>לחדוותא</u> ולסלקא מותנא. מאי טעמא <u>מותנא</u>, בגין דדינא מהאי דלבר אשתכח וחדוותא וחדו וקשורא דנהירו מההוא פנימאה

© 2014, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

דכלא ביה קיימא, וכד האי אתער כל דינא אסתלק ולא יכיל למעבד דינא, ובגין כך קטרת קיימא לבטלא מותנא. ועל דא קטרת קשירו הוא דכלא והאי אתקריב בההוא פנימאה. זכאין אינון ישראל בעלמא דין ובעלמא דאתי, עלייהו כתיב (ישעיה מט:3) *ויאמר לי עבדי אתה וגו'.*

קח את הלוים מתוך בני ישראל. הא אוקמוה דבעי לדברא לון ולדכאה לון ולאמשכא לון לאתקשרא באתרייהו בגין דאינון דרועא שמאלא וסטרא דדינא, וכל דאתי מסטרא דדינא בעי דלא ירבי שערא בגין דיסגי דינא בעלמא, ועל דא אתתא כהאי גוונא דלא יתחזי שערא לבר ובעייא לאתחפייא רישא ולכסי שערא ואוקימנא והא אתמר, וכדין אתברכן כל אינון דאתיין מסטרא דדינא. ועל דא בליואי כתיב *והעבירו תער על כל בשרם וגו'.* ואתמר ליואי לא סלקין לאתרייהו עד דארים לון כהנא בגין דימינא מדבר תדיר לשמאלא.

[p. 516] ר' שמעון אמר ביומא דסלקין ליואי לדוכתייהו בתרין פרים. מ"ט פרים, אלא אינהו כפרים לקבלא בשמאלא להאי פרה דאקרי *פרה אדומה.* כהנא כל חילא וכל תקונא ביה תלייא בגין דכל חילא דגופא בדרועא ימינא קיימא, ועל דא כהנא דרועא דישראל כלהו הוי וביה קיימא לאתקנא עלמא ועם כל דא לא אשתכח בלחודוי אלא בגופא ושמאלא וגופא עקרא הוא דכלא.

ת"ח ליואה חמש ועשרין שנין יפלח, בר חמש ועשרין סליק ואתעטר בדוכתיה, חמש ועשרין יפלח דהא ב"נ כד סליק להאי דרגא דחמשין שנין ולהלא נחית מתוקפא דאשא דביה וכיון דאשא וחמימותא דגופא אתקרר הא פגים לההוא אתר דאתקשר ביה. [p. 517] ועוד דקלא דזמרה לא אתקשר בהדיה כל כך וקלא בעי דלא אתפיגם אלא בעי לאתתקפא דהא באתר דדינא תקיף קיימא ולא בחלשא, ובגין כך בעי דלא יפגים ההוא אתר דאתקשר ביה דאיהו דינא תקיפא ולא חלשא ועל דא בעי דלא לאחזאה חלשותא כלל בכל סטרין. זכאה הוא ב"נ דישתדל באורייתא וינדע אורחוי ולא סטי לימינא ולשמאלא דכתיב (הושע יד:10) *כי ישרים דרכי יי וגו'.*

וידבר יי' אל משה במדבר סיני בשנה השנית וגו', א"ר אבא מ"ט הכא פסח והא אתמר. אלא *בשנה השנית* הוה דישראל חשיבו דהא פסח לא איהו אלא במצרים, השתא כיון דעבדו ליה זמנא חדא במצרים חשיבו דלא אצטריך יתיר. אתא קב"ה ואזהר לון עלה דלא יחשבון דעבר זמניה במצרים ולא יצטריך, בגין **[קנב ע"א]** כך *במדבר סיני בשנה השנית* לאתקנא להו לדרי דרין.

© 2014, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

[p. 518] ואע״ג דהא אזהר להו במצרים השתא פקיד לון זמנא אחרא בההוא אתר דכל פקודין דאורייתא ביה אתיהבו ועל דא *בשנה השנית*. מאי *בשנה השנית בחדש הראשון*, אלא רזא עלאה הוא, חד *שנה* וחד *חדש*. ומה בין האי להאי, *חדש* דא סיהרא, *שנה* דא שמשא דנהיר לסיהרא, וכדין הוה בזמנא דכל פקודין דאורייתא אתמסרו ביה.

ר׳ שמעון אמר ווי לההוא ב״נ דאמר דהא אורייתא אתא לאחזאה ספור בעלמא ומלין דהדיוט, דאי הכי אפילו בזמנא דא אנן יכלין למעבד אורייתא במלין דהדיוט ובשבחא יתיר מכלהו. אי לאחזאה מילי דעלמא אפילו קפסירי דעלמא אית בינייהו מלין עלאין יתיר. אי הכי נזיל אבתרייהו ונעביד מנייהו אורייתא. אלא כל מלין דאורייתא כהאי גוונא.

[p. 519] ת״ח עלמא עלאה ועלמא תתאה בחד מתקלא אתתקלו, ישראל לתתא מלאכי עלאי לעילא. מלאכי עלאי כתיב (תהלים קד:4) *עושה מלאכיו רוחות וגו׳*, האי באתר עלאה, בשעתא דנחתין לתתא אע״ג דנחתי מתלבשי במלבושי דהאי עלמא ואי לאו מתלבשין בלבושא כגוונא דהאי עלמא לא יכלין למיקם בהאי עלמא ולא סביל לון עלמא. ואי במלאכין כך אורייתא דברא להו וברא עלמין כלהו וקיימין בגינה, כיון דאנחתת להאי עלמא אי לאו דמתלבשא בלבושין דהאי עלמא לא יכיל עלמא למסבל.

[p. 520] ועל דא האי ספור דאורייתא לבושא דאורייתא איהו. מאן דחשיב דההוא לבושא אורייתא איהו ממש ולאו מלה אחרא תיפח רוחיה ולא יהא ליה חולקא בעלמא דאתי. בגין כך אמר דוד (שם קיט:18) *גל עיני ואביטה נפלאות מתורתך*, מה דתחות לבושא דא דאורייתא.

ת״ח אית לבושא דאתחזי לכלא, ואינון טפשאין כד חמאן לבר נש בלבושא דאתחזי לון שפירא לא מסתכלין יתיר. חשיבותא דההוא לבושא גופא, חשיבותא דגופא נשמתא. כהאי גוונא אורייתא אית לה גופא ומלין דאורייתא דאקרון גופי תורה. האי גופא מתלבשא בלבושא דאינון ספורין דהאי עלמא. טפשין דעלמא לא מסתכלין אלא בההוא לבושא דאיהו ספור דאורייתא. אינון דידעי יתיר לא מסתכלין בלבושא אלא בגופא דאיהו תחות ההוא לבושא. חכימין עבדוי דמלכא עלאה אינון דקיימו בטורא דסיני לא מסתכלין אלא בנשמתא דאיהו עקרא דכלא אורייתא ממש. ולעלמא דאתי זמינין לאסתכלא בנשמתא דנשמתא דאורייתא.

[p. 521] ת״ח הכי נמי לעילא אית לבושא וגופא ונשמתא ונשמתא לנשמתא. שמיא וחיליהון אלין אינון לבושא. כנסת ישראל דא גופא דמקבלא לנשמתא דאיהי תפארת ישראל ועל דא היא גופא לנשמתא. נשמתא דאמרן דא תפארת ישראל דאיהי אורייתא ממש, ונשמתא לנשמתא דא איהו עתיקא קדישא וכלא אחיד דא בדא. ווי לאינון חייביא דאמרין דהא

© 2014, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

אורייתא לאו איהו אלא ספור בעלמא ואינון מסתכלי בלבושא דא ולא יתיר. זכאין אינון צדיקייא דאינון מסתכלי באורייתא כדקא יאות. חמרא לא יתיב אלא בקנקן, כך אורייתא לא יתיב אלא בלבושא דא. בגיני כך אורייתא לא בעי לאסתכלא אלא במה דאית תחות לבושא, ועל דא כל אלין מלין וכל אלין ספורין לבושא אינון.

[p. 522] *ויעשו בני ישראל את הפסח במועדו*. מאי *ויעשו*. אמר רבי יוסי הא אתמר כל מאן דאחזי עובדא לתתא כדקא יאות כאילו עביד ליה לעילא דהא בגיניה אתער ההוא מלה כביכול כאילו עביד ליה והא אתמר. **[קנב ע״ב]**

איש איש כי יהיה טמא לנפש או בדרך רחוקה וגו׳. *איש איש* תרי זמני אמאי. אלא *איש* דאיהו *איש* דאתחזי לקבלא נשמתא עלאה קדישא והוא פגים גרמיה ולא שרייא עלוי שכינתא עלאה. מ״ט, בגין דאיהו גרים ומסאיב ליה לגרמיה. ועל דא *איש איש*, *איש* דיתחזי למהוי *איש* והוא מסאב גרמיה דלא שרי עלויה קדושא דלעילא.

[p. 523] *או בדרך רחוקה*, דא הוא אחד מעשר מאינון נקודין באורייתא וכלא אתיין לאחזאה מלה. מאי *בדרך רחוקה*, בגין דב״נ דאיהו מסאיב גרמיה מסאבין ליה מלעילא. כיון דמסאבין ליה לעילא הא איהו *בדרך רחוקה* מההוא ארחא דזרע ישראל אחידן ביה, הא *בדרך רחוקה* אחיד דאתרחק למקרב לכון ולאתקשרא לכון כמא דאתון מתקשרן.

א״ר יצחק והא כתיב *כי יהיה טמא לנפש או בדרך רחוקה*, דאתחזי תרי מלין משמע דכתיב *או*.

[p. 524] אמר ר׳ יוסי כאן עד לא מסאבין ליה, כאן בתר דמסאבין ליה ומשמע אפילו האי או האי לא שארי עלוי קדושא דלעילא ולא יעבדון פסחא בזמנא דישראל עבדין ליה.

ואי תימא הא בירחא תניינא עביד אי לא מתקן גרמיה, לא אלא כיון דאתדכי ומתקן גרמיה הא ירחא תניינא למעבד פסחא. מכאן כל ב״נ דמדכי גרמיה מדכאן ליה לעילא. ואי תימא דבדרגא עלאה יתיר קאים בירחא תניינא, לאו הכי דהא ישראל זרעא קדישא דעבדו פסחא בזמניה נטלו ליה לסיהרא ולשמשא כחדא ומאן דנטיל יסודא בקדמיתא נטיל בניינא. מאי יסודא, לא תימא יסודא עלאה דצדיקא דעלמא אלא יסודא דאבן טבא כד״א (תהלים קיח:22) *אבן מאסו הבונים היתה לראש פנה*, והאי הוא *אבן* דשארי עלה מאן דשארי.

רבי יהודה אמר ודאי לאו איהו כמאן דנטיל לפסחא בזמנא אבל כלא נטיל אפי׳ בירחא תניינא ולא כאיהו דנטיל בזמניה. מאי טעמא, דא דנטיל פסחא [p. 525] בזמניה נטיל מתתא לעילא בגין דמעלין בקדש ולא מורידין, ודא דנטיל ליה בתר זמניה **[קנג ע״א]** נחית מעילא לתתא. בגין כך שויין בכלא ולא שויין דדא סליק ולא נחית ודא נחית ולא סליק, בגין כך מאן

© 2014, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

דמקרב פסחא בזמניה שבחא יתיר אית ליה. זכאין אינון ישראל דזכאין בכלא דזכאין באורייתא דכל מאן דזכי באורייתא זכי ליה בשמא קדישא, זכאין אינון ישראל בעלמא דין ובעלמא דאתי. **[קנג ע"ב]**

וביום הקים את המשכן. ר' חייא פתח (תהלים קיב:9) *פזר נתן לאביונים צדקתו עומדת לעד קרנו תרום בכבוד*. *פזר נתן לאביונים*. מאן *פזר* כד"א (משלי יא:24) *יש מפזר ונוסף עוד*. יכול פיזור בעלמא, קמ"ל *פזר נתן לאביונים*. כיון דיהיב למסכיני האי פזורא יאות. מאי *ונוסף עוד*, בכלא, *ונוסף עוד* בעותרא, *ונוסף עוד* בחיי.

האי קרא הכי מבעי ליה יש מפזר ויוסיף *עוד*, מאי *ונוסף עוד*. אלא ההוא אתר דשרי ביה מותא הוא גרם ליה דיתוסף מחיים דלעילא לאוספא ליה.

[p. 526] רבי יהודה אמר רבי חייא קרא אסהיד דכל מאן דיהיב למסכיני אתער אילנא דחיי לאוספא לההוא אילנא דמותא וכדין אשתכח חיים וחדו לעילא ובר נש דגרים דא בשעתא דאצטריך ליה ההוא אילנא דחיי קאים עליה וההוא אילנא דמותא אגין עילווי ובגין כך ונוסף עוד כד"א (תהלים קיב:9) *וצדקתו* **[קנד ע"א]** *עומדת לעד*. מאי *עומדת לעד*, *עומדת* עליה דבר נש לזמנא ליה קיומא וחיין. כמאן דאיהו יהיב ליה חיין ואתער לגבי חיין ה"נ יהבין ליה ואינון תרי אילני יהבין ליה וקיימי עליה לשיזבא ליה ולאוספא עליה חיין.

קרנו תרום בכבוד. ת"ח על מה דאמרן ההוא *קרן תרום*. ובמה, *בכבוד* דלעילא דהאי ב"נ גרים לחברא לון כחדא ולארקא ברכאן לעילא ותתא.

רבי אבא אמר בכל זמנא דמשכנא אתקם בעובדיהון דבני נשא כדין ההוא יומא יומא דחדוא דכלא ומשח רבות קודשא אתרק בכלהו בוצינין ונהירין כלהו. מאן דגרים דא גרים ליה בההוא עלמא דאתי, אשתזיב בהאי עלמא ויהא ליה חיין לעלמא דאתי הה"ד (משלי י:2) *וצדקה תציל ממות*, וכתיב (שם ד:18) *וארח צדיקים כאור נגה הולך ואור עד נכון היום*.

[p. 527] *עשה לך שתי חצוצרות כסף וגו'*. רבי שמעון פתח (יחזקאל א:19) *ובלכת החיות ילכו האופנים אצלם ובהנשא החיות מעל הארץ ינשאו האופנים*. *ובלכת החיות*, בקוזפירא דלעילא הוו אזלין דאי תימא דהאי לעילא לעילא לאו לתתא, אלא כגוונא האי מקמי אנפין והאי לבתר אנפין.

זיקא מארבע זיקין בארבע סטרין בזיוון דאתברכן בקולמיטון דאנפין נהירין. בגין כך *כעין כאשר כמראה החיות* דאינון ארבע זויין דגלין פרישן ארי"ה נש"ר שו"ר אד"ם דכליל כלהו ארבע מלאכין דשליטין וכלילן כלא.

© 2014, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

[p. 528] דגלא קדמאה, משריא מזיינא ארי״ה מיכא״ל רשים בפרישו דדגלא פרישא לימינא. מזרח שירותא דשמשא אזיל במטלנוי בנהירו, תרי ממנן תחות ידיה, יופי״אל צדקי״אל, חד לאורייתא וחד למיהך בשוקא דאזיל. כד אלין נטלין כמה משריין מזיינין מסטרא דימינא, נטיל כל חד לסטר שמאלא, שמשא אזיל ונהיר ומעטר להו, אלף ורבוון ממנן תחותייהו וכלהו בדחילו באימתא בזיע וברתת.

[p. 529] אריה אושיט ידיה ימינא כניש לכל חילוי לגביה, תלת מאה ושבעין אלף אריוותא סוחרניה דההוא ארי״ה ואיהו ביניהו באמצעיתא. כד געי האי אריה מזדעזעין רקיעין וכל חילין ומשריין מזיען מדחילו דיליה, מהאי קלא נהר דינור מתלהטא ונחית באלף וחמש מאה דרגין דגיהנם לתתא, כדין כלהו חייבי דגיהנם מזדעזעין ומתלהטאן אשא ועל דא כתיב (עמוס ג:8) *אריה שאג מי לא יירא*.

געי תניינות, תלת מאה ושבעין אלף אריוותא כלהו געאן. אושיט ידיה שמאלא, כל מאריהון דדינין לתתא דחלין ואתכפיין תחות ההוא ידא, וההוא ידא פשיט עלייהו וכלהו תחותיה כד״א (בראשית מט:8) *ידך בעורף אויביך*.

ארבע גדפין לכל חד וחד מאשא חוורא, כלהו מלהטן כל אפין דחזור ושושן בחוורא דההוא אשא שקיעין. ארבע אנפין לכל חד וחד לארבע סטרין, כלהו נהירין בחוורא דשמשא, חד לסטר מזרח נהיר בחדו וחד לסטר מערב דאתכניש נהוריה וחד לסטר צפון וחשוך בלא נהירו כצלא דשמשא לגבי שמשא, צלא חשוך שמשא נהיר בגין דשמשא וצלא ימינא ושמאלא ואזלין כחדא.

[p. 530] חושבן דאזלין עמיה כל אינון דנטלין זיינא וכלהו מימינא ומשמאלא בתלת רישין. רישא חדא דיליה שבעין אלף וארבע אלף ושית מאה, אלין אינון רישא חד. נפיק חילא בימינא דאיהו ארים עלייהו בר כל אינון ממנן לתתא תחות אלין שלטונין, אלין על אלין דרגין תתאין עם עלאין דלית לון חושבנא.

רישא תניינא דאזיל ברישא קדמאה חושבן דיליה חמשין אלף וארבע אלף וארבע מאה בר כל **[קנד ע״ב]** אינון ממנן דתחות לארבע סטרין דלית לון חושבנא.

רישא תליתאה דאזיל אבתרייהו חמשין אלף ושבע אלף וארבע מאה. כגוונא דנטיל ימינא הכי נמי נטיל שמאלא הכי נמי מקמייהו הכי נמי מבתרייהו. כיון דנטיל האי קדמאה *והורד המשכן* וכלהו ליואי אמרי שירתא מארי דתושבחן כלהו מסטריה, כדין (יחזקאל א:20) *כי רוח החיה באופנים* כתיב.

© 2014, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

דגלא תניינא, משרייא מזיינא נש״ר אוריא״ל דרו״ם, תרי ממנן עמיה שמשי חסדי. האי נשר סליק וכל מאריהון דגדפין מקמיה, כמה משריין סלקין בכל סטרין כל חד וחד בתוקפא דשמשא.

[p. 531] רוחא דרוחא פנימאה נפיק וההוא רוחא מטי להאי נשר וסליק אברוי ומכסייא לגופא כד״א (איוב לט:26) *המבינתך יאבר נץ יפרוש כנפיו לתימן*. כגוונא כדוגמא כעין *כנשר יעיר קנו וגו׳*. האי נשר נץ בהדיה יונה בהדיה נץ וכל מארי דגדפין כלהו מצפצפן וחדאן. חד סמכא קמיה סליק מתתא לעילא, כמה צפרין נחתין ועאלין מצפצפן וחדאן אזלין ושאטן.

כד נטיל אושיט גדפא ימינא, כניש לכל חילוי תלת מאה וחמשין אלף מארי דגדפין בתרי גופי נש״ר ואריי״ה כחדא. ארים קלא, כלהו אחרנין סלקין ונחתין מצפצפן מסטרייהו מכמה דרגין.

תלת רישין אינון כחדא במשריין אלין וכלהו בחד חושבן, וחושבן דאלין רישין, רישא חד ארבעין אלף ושית אלף וחמש מאה, רישא תנינא חמשין אלף ותשע אלף ותלת מאה, רישא תליתאה ארבעין וחמשה אלפין ושית מאה וחמשין.

מאלין תרין סטרין נפקין תרי כרוזי דאזלי מקמי כלהו משריין. כד אלין תרי מכריזי כל חילין וכל משריין חיוון זעירן עם רברבן כלהו מתכנשין. מאן חמי נטלא דכלהו רקיעין, כולהו נטלין במשריין לקמיה דההוא משכנא.

בשעתא דחד מנייהו ההוא דאתי מסטרא דאריה פשיט קלא בגין דלא יזדעזעון כל אינון חילין כדין מתכנשי כל אינון רישי [p. 532] משריין. בשעתא דאחרא קרי מתבר קלא ולא פשיט. כל אינון משריין דהאי נשר כלהו מתכנשי לאתכנשא במטלנייהו. לקביל אלין *שתי חצוצרות כסף* לתתא, כגוונא דא כלא לתתא.

ת״ח כד אלין נטלין מה כתיב, (יחזקאל א:19) *ובלכת החיות ילכו האופנים אצלם*, אינון דמתכנשי גבייהו, כגוונא דרישא אסתכל הכי נמי כלהו.

דגלא תליתאה, שור גבריאל צפון, תרי ממנן עמיה קפצי חזקי. האי שור מסטרא דשמאלא קרנוי סלקין בין תרי עינוי, רגיז באסתכלותא, עיינין מלהטן כאשא דנור דליק, נגח ורפסא ברגלוי ולא חייס.

כד געי האי שור נפקי מתהומא רבא כמה חבילי טריקין כלהו געאן ושטאן קמיה. אחמתא דכל חובין תלייא קמיה דהא כל חובי עלמא כלהו בספרא סלקין וכתיבין. שבעה נהרי אשא נגדי קמיה, כד צחי אזיל גביה ההוא נהר די נור ושאיב ליה בגמיעא חדא וההוא נהר

© 2014, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

[p. 533] אתמלא כדקדמיתא ולא כדיב וכל אינון חיילין שאבין אשא אכלי אשא. ואלמלא דמסטרא דאריה נפיק חד נהרא דמייא גחלתייהו לא יכלין עלמי למסבל.

חשוכא דשמשא תמן אשתכח, לא אשתכח נהירו. כמה גרדיני נמוסין אזלין ושאטין בחשוכא וההוא נורא דדליק בסטרא דא נורא אוכמא חשוך. ואי תימא דלא אית אשא חוורא אשא אוכמא אשא סומקא אשא דתרי גווני, לא תימא דהא ודאי הכי הוא, ועכ״ד לעילא לעילא הכי אשתכח ומתמן נגיד לאלין תתאי.

תנינן אורייתא במה אשתכחת, אשא חוורא ואשא אוכמא על גבי אשא חוורא, בתרי אשי אשתכחת אורייתא.

ת״ח אשא חד איהו והאי אתפלג לארבע, מיא חד **[קנה ע״א]** איהו והאי אתפלג לארבע, רוח חד איהו והאי אתפלג לארבע.

תלת רישין אתחברו במשריין אלין. חושבן דלהון, רישא חד שתין אלף ותרי אלף ושבע מאה, רישא תניינא ארבעין וחד אלף וחמש מאה, רישא אחרא תלת וחמשין אלף וארבע מאה בר כל אינון דרגין אחרנין דאתפרשן בסטרייהו ולית לון חושבנא כלהו דרגין על דרגין בר כמה גרדיני נמוסין דאינהו לתתא חציפין ככלבא נשכין כחמרי. ווי מאן דאשתכח גבייהו ובדינא דלהון.

בסטרא רביעאה דגלא רביעאה, אד״ם רפ״אל מערב. בהכא אסוותא, בסטרא דאדם אתכליל דינא עלאה ואתסי. האי אחיד [p. 534] בקרנוי דשור כד מבעי לאעלא לון בתהומא רבא וכפית להון דלא יוקיד עלמא.

באתר דא שריא קול דממה דקה, הכא מלה בחשאי, לא משתמע מלה דהברה כלל. בסטרא דא שריא מאן דשריא, סליק מאן דסליק, שמשא אתכניש לאנהרא להאי אתרא. בגין כך *ותקעתם תרועה* בסטר דרום, אבל הכא לאו האי ולאו האי. אמאי *תרועה*, לאכפייא סטר צפון ובגין כך סטר צפון לאחורא.

ת״ח *שתי חצוצרות* בגין דאינון מתרי סטרי דקא אמרן ממזרח ומדרום, אינהו זמינין לתברא דינין ולאכפייא לון ועל דא אינון מכסף ובגין כך *וביום שמחתכם ובמועדיכם וגו׳ ותקעתם בחצוצרות ונזכרתם לפני יי׳ אלהיכם ונושעתם מאויביכם*, סתם בין לעילא בין לתתא. [p. 535] זכאין אינון ישראל דקב״ה בעי ביקריהון ויהב לון חולקא עלאה על כל שאר עמין וקב״ה אשתבח בהו בתושבחתייהו הה״ד (ישעיה מט:3) *ויאמר לי עבדי אתה ישראל אשר בך אתפאר*.

© 2014, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

ויהי בנסוע הארון וגו'. רבי אלעזר אמר הכא אית לאסתכלא נ דאיהו מנוזר לאחורא אמאי בתרי דוכתי הכא.

ואי תימא נון כפופה הא ידיעא נון כפופה נוקבא, פשוטא כללא דדכר ונוקבא, והא אוקמוה באתר דא *ויהי בנסוע הארון*. אמאי אתהדר לבתר כגוונא דא [נ הפוכה לצד שני ולא למטה].

[p. 536] ת"ח נון ב*אשרי יושבי ביתך* לא אתמר בגין דהיא בגלותא ואוקמוה חברייא דכתיב (עמוס ה:2) *נפלה ולא תוסיף קום בתולת ישראל*. אלא מה כתיב לעילא, *וארון ברית יי' נוסע לפניהם דרך שלשת ימים לתור להם מנוחה*, כיון דהוה נטיל ארונא נ' נטיל עליה והא שכינתא על גבי ארונא יתיב.

ת"ח חביבותא דקב"ה לגבייהו דישראל דהא אע"ג דאינון סטאן מארח מישר קב"ה לא בעא לשבקא לון ובכל זמנא אהדר אנפוי לקבלייהו דאי לאו הכי לא יקומון בעלמא.

פוק חמי ארונא הוה נטיל קמייהו ארח תלתא יומין, נ לא הוה אתפרש מניה ונטיל עמיה ומגו רחימו דלהון דישראל אהדר אנפוי לקבליהון ואסתחר לגבי ארונא כהאי איילא [p. 537] דעוזלתא כד איהו אזל אהדר אנפיה לאתר דנפק, ועל דא *בנסוע הארון* נ' אסתחר אנפין לקבלייהו דישראל וכתפי גופא לגבי ארונא. ועל דא כד נטיל משה אמר *קומה יי'* לא תשבוק לן, אהדר אנפך לגבן. כדין נ' אתהדר לגבייהו כגוונא דא [נ הפוכה לצד שני ולא למטה] כמאן דאתהדר אנפיה למאן דרחים. וכד הוה שארי ארונא וישראל למשרי כדין אהדר נ' אנפיה מישראל ואתהדר לגבי ארונא ובכלא אתהדר.

אמר ר' שמעון אלעזר ברי הכי הוא ודאי אבל הכא לא אהדר אנפוי מישראל דאי הכי בעי נון לאתהפכא מגוונא דאחרא דלעילא, האי מנוזר והאי בארח מישר לגבי ארונא, אלא ודאי לא אתהדר אנפוי מנייהו. ומה עביד, בשעתא דשארי ארונא אמר משה *שובה יי'*, כדין שארי ארונא ושכינתא קאים בסטרא אחרא ואנפין לקבלייהו דישראל ולקבליה דארונא, ובגין כך כדין כליל לגווה **[קנה ע"ב]** לארונא ולישראל, אלא דישראל גרמו לבתר דכתיב *ויהי העם כמתאוננים*.

[p. 538] אמר רבי אלעזר אנא דאמרן מספרא דרב ייסא סבא דאמר דבין בהאי גיסא ובין בהאי גיסא אתהדר.

א"ל שפיר קאמר אבל דא דאמינא הכי תשכח בספרא דרב המנונא סבא והכי הוא ודאי.

© 2014, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

והמן כזרע גד הוא. אמר רבי יוסי לקיימא זרעא וחילין בארעא כד״א (בראשית מט:19) *גד גדוד יגודנו*. מה זרעא דגד <u>נטלו</u> חולקיהון בארעא אחרא כך מן שריא עלייהו דישראל לבר מארעא קדישא.

<u>כזרע</u> גד הוא, כזרעא <u>דגידא</u> חוורא <u>ואתקפי</u> כד נחית לאוירא <u>ואיגשים</u> בגופא והא <u>אוקימנא</u>.

ועינו כעין הבדולח, כההוא בדולחא דאיהו חוור כגוונא <u>ימינא דלעילא</u>.

[p. 539] <u>אמר</u> רבי יצחק מאי <u>שנא דמשה</u> במלה דא <u>חליש</u> לעילא <u>כדנוקבא</u> דכתיב *<u>ואם</u> ככה את עושה לי*, *את*, אתה מבעי ליה. אלא לאתר דמותא שארי ביה קאמר וההוא אתר <u>אתר</u> דנוקבא איהו, בגין כך אמר *הרגני נא הרוג*, ודא אילנא דמותא והא אוקימנא דבאילנא דחיי לא שרייא ביה מותא ועל דא אתהדר לגבי אילנא דמותא ואמר *את* <u>ולא אתה</u> והכי מבעי ליה.

מיד *ויאמר יי׳ אל משה אספה לי שבעים איש וגו׳*. א״ל קב״ה את בעי מותא בכל זמנא הרי לך, *ואצלתי מן הרוח <u>אשר עליך ושמתי עליהם</u>*.

[p. 540] ת״ח דהכא ידע משה דאיהו ימות ולא ייעול לארעא דהא אלדד ומידד מלה דא הוו אמרי. על דא לא <u>לבעי לאינש</u> בשעתא דרוגזא שארי ביה ללטייא <u>לגרמיה</u> דהא כמה קיימי עליה <u>דמקבלין ההוא</u> מלה. <u>בזמנין אחרנין</u> דבעא <u>מותא</u> לא קבילו מניה בגין דכלא לתועלתא דישראל הוה, השתא לאו איהו אלא מגו רוגזא ודוחקא ובגין כך קבילו מניה. ועל דא אשתארו לבתר אלדד ומידד ואמרו דא דמשה יתכניש ויהושע ייעול לון לישראל לארעא, ובגין כך אתא יהושע <u>לגביה דמשה ומקנא</u> עליה <u>דמשה ולא</u> אשגח <u>על יקרא</u> דיליה ועל דא אמר *אדני משה כלאם*. מאי *כלאם*, מנע מנהון אינון מלין כד״א (שמות לו:6) *ויכלא העם <u>מהביא</u>*, <u>מניעותא</u> ממש, ומשה לא בעא.

פוק חמי ענוותנותיה דמשה. מה כתיב, *המקנא אתה <u>לי</u>*. זכאה חולקיה דמשה דאיהו <u>אסליק</u> על <u>כל שאר נביאי עלאי</u>.

[p. 541] אמר רבי יהודה כל שאר <u>נביאי לגביה דמשה כשפירו דסיהרא</u> לגבי שמשא.

רבי אבא הוה יתיב ליליא חד ולעי באורייתא והוו עמיה ר׳ יוסי ור׳ חזקיה. א״ר יוסי כמה אינון בני נשא תקיפי לבא דלא <u>משגיחין</u> במלי דההוא עלמא כלום.

א״ר אבא בישא דלבא <u>דאחזא</u> בכל שייפי גופא קא עביד לון. פתח ואמר (קהלת ו:1) *יש רעה אשר ראיתי תחת השמש <u>וגו׳</u>*. *יש רעה*, דא <u>היא</u> תוקפא בישא דלבא דבעי <u>לשלטא</u> במלי דהאי עלמא ולא אשגח במלי דההוא עלמא מדי.

© 2014, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

אמאי הוא *רעה*, קרא דאבתריה אוכח דכתיב *איש אשר יתן לו האלהים עושר ונכסים וכבוד ואיננו חסר לנפשו מכל אשר יתאוה ולא ישליטנו האלהים לאכול ממנו*. האי קרא קשיא, כיון דכתיב *ואיננו חסר לנפשו מכל אשר יתאוה* אמאי *ולא ישליטנו האלהים לאכול ממנו* דהא *איננו חסר לנפשו* כלום. אלא רזא הוא וכל מלוי דשלמה מלכא מתלבשן אינון במילי אחרן כמילי דאורייתא דמתלבשן בספורי עלמא.

[p. 542] ת״ח אע״ג דבעינן לאסתכלא בלבושא השתא האי קרא הכי אתמר דב״נ אזיל בהאי עלמא ויהיב ליה **[קנו ע״א]** קב״ה עותרא בגין דיזכי ביה לעלמא אחרא ואשתאר לגביה קרן. מאי קרן, ההוא דאיהו קאים דהוא אתר לאצתררא בית נשמתא. בגין כך בעי לאשתארא אבתריה להאי קרן ויקבל ליה בתר דיפוק מהאי עלמא בגין דההוא קרן הוא אילנא דההוא עלמא ולאו קיימא בהאי עלמא אלא ההוא איבא דנפיק מניה, ועל דא איבא דיליה אכיל ב״נ דזכי בהאי והקרן קיימא ליה לההוא עלמא למזכי ביה בחיין עלאין דלעילא.

ומאן דסאיב גרמיה ואתמשך אבתריה וליתיה חסר לנפשיה מגרמיה כלום וההוא אילנא אשתאר ולא שויה לקבליה בדחילו ולקבלא ליה לעיל כדין *ולא ישליטנו האלהים לאכל ממנו* ולמזכי בההוא עותרא, *איש אחר יאכלנו* , כד״א (איוב כז:17) *יכין וצדיק ילבש*. [p. 543] בגין כך בעי בר נש למזכי במה דיהב ליה קב״ה לההוא עלמא דיכול מיניה בהאי עלמא ואשתאר לגביה ההוא קרן לעלמא אחרא למהוי צרירא בצרורא דחיי.

אמר רבי יוסי ודאי כתיב *ואם ככה את עושה לי הרגני נא הרוג*. וכי משה דאיהו ענו מכל שאר בני עלמא בגין דשאילו מניה ישראל למיכל מסר גרמיה למיתה, אמאי.

א״ר אבא האי מלה אוליפנא ורזא עלאה הוא, משה לא אבאיש קמיה ולא אשתאיל למותא על דשאילו ישראל.

ות״ח משה אתאחיד והוה סלקא במה דלא אתאחיד נביאה אחרא דהא אחיד צדקה הוה. בשעתא דא״ל קב״ה לישראל (שמות טז:4) *הנני ממטיר לכם לחם מן השמים* חדי משה ואמר ודאי השתא ההוא שלימו בי אשתכח דהא בגיני אשתכח מן לישראל. כיון דחמא משה דאחדרו לנחתא לדרגא אחרא ושאילו בשר ואינהו אמרו *ונפשנו קצה בלחם הקלוקל* אמר אי הכי הוא הא מדרגה דילי פגים דהא בגיני ייכלון ישראל מן במדברא, הא אנא פגימא ואהרן פגים ונחשון בן עמינדב פגים.

[p. 544] אמר *ואם ככה את עושה לי*, דחשיבנא נוקבא במיכלא דילה ואנא נחית מן שמייא לארעא. *את עושה לי* , לנחתא לאתר דנוקבא ולמפגם אתרי ודרגי. אי הכי *הרגני נא הרוג אם נא מצאתי חן בעיניך ואל אראה ברעתי* , *רעתי* ודאי לאחדא בדרגא תתאה.

© 2014, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

כדין *ויאמר יי' אל משה אספה לי שבעים איש וגו'*.אמר ליה הא אינון למיתן להו מיכלא אחרא ולא תהא את פגים בדרגא דילך. ועל דא *ואצלתי מן הרוח אשר עליך ושמתי עליהם*. מ"ט, כיון דכלהו אינון אתאחדו בסיהרא בעי שמשא לאנהרא לה, ועל דא *ושמתי עליהם* בגין לאנהרא מן שמשא. בגין האי מיכלא דא לא אתייא על ידא דמשה בגין דלא יתפגים.

זכאה חולקיה דמשה דקב"ה בעי ביקריה, עליה כתיב (משלי כג:25) *ישמח אביך ואמך ותגל יולדתך*. *ישמח אביך* דא קב"ה, *ואמך* דא כנסת ישראל, *ותגל יולדתך* דא אימיה [p. 545] דלתתא, דמשה קב"ה רחים ליה יתיר מכל נביאי עלמא בלא אמצעי כלל דכתיב *פה אל פה אדבר בו* ואוקמוה בכמה אתר.

ויצעק משה אל יי' ויאמר אל נא רפא נא לה, והא אוקמוה והוא רזא דשמא קדישא מחד סרי אתוון ולא בעי משה לצלאה יתיר בגין דעל דידיה למלכא לא בעי **[קנו ע"ב]** לאטרחא, כל שכן קב"ה בעא על יקרא דמשה, ובכל אתר קב"ה בעי ביקריהון דצדיקייא יתיר על דיליה. ולזמנא דאתי זמין קב"ה למתבע עלבונא דישראל משאר עמין ולמחדי לון בחדוותא דציון כד"א (ירמיה לא:12) *ובאו ורננו במרום ציון ונהרו אל טוב יי' וגו'*, וכדין (ישעיה נט:20) *ובא לציון גואל ולשבי פשע ביעקב נאם יי'*.

© 2014, 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

פרשת שלח לך

[זהר ח״ג קנו ע״ב] [p. 1] *וידבר יי׳ אל משה לאמר, שלח לך אנשים ויתורו את ארץ כנען וגו׳*. רבי חייא פתח (איוב לח:12) *המימיך צוית בקר ידעת השחר מקומו*, *שחר* כתיב, ה״א אתרחקא *משחר*, מ״ט. אלא א״ר חייא בשעתא דנטי ערב ושמשא אתחלש תוקפיה כדין שלטא שמאלא ואשתכח דינא בעלמא ואתפשט לילא וכדין בעי ב״נ לכונא רעותא קמי מאריה, [p. 2] דאמר רבי ייסא כד נטי שמשא ואתחלש כדין אתפתח חד פתיחו בשמשא ואתכניש חיליה ושמאלא שליט ויצחק כרי בירא תחותיה. כיון דעאל ליליא פתקא דקוטפא באחמתיה שכיח וכמה חבילין אזדריקו בעלמא כלהו שטאן בערבוביא ואזלין וחייכאן בנפשן דרשיעייא ומודעין לון מלין כדיבן ומנהון קשוט, ומאן דאשתכח ביניהו אתייהיב לון רשו לחבלא וכלהו בני עלמא ניימין ואתכנשו וטעמין טעמא דמותא והא אוקימנא.

[p. 3] ת״ח כד אתער רוח צפון כדין אתקבלא כנסת ישראל בשמאלא ואתחברו כחדא ושריא בדרועא באתרא וקב״ה אתי לאשתעשעאה עם צדיקייא דבגנתא דעדן, וכדין כל מאן דיתער למלעי באורייתא הא אשתתף בהדה בגין דהיא יתבא וכל אכלוסין דילה ומשבחאן למלכא עלאה וכל אינון דאשתכחו בתושבחתא דאורייתא כלהו כתיבי בבני היכלא ואקרון בשמהן ואלין רשימין בימּמא.

[p. 4] ת״ח שמא חדא קדישא אית בגלופי אתוון דהוא שלטא מפלגו ליליא ואילך דאינון אתוון מנצפך כליל לון. ם אוקמוה (ישעיה ט:6) *לםרבה המשרה*, ם הוה אסתים להאי ולהאי, כדין כתרי כלילן הוא. יי׳ דשמא קדישא אתקין ליה וסתים מבועהא, בתר דאולידת פתיחא הוה בחד רישא דפתחא. כד אתחריב בי מקדשא אסתימו מבועין בכל סטרין. ם דא כליל אתוון אחרן ואינון שבעה, תלת מהאי סטרא וארבע מהאי סטרא. *כל״ך* וסימניך (שיר ד:7) *כלך יפה רעיתי ומום אין בך*.

[p. 5] ן׳ דכר ונוקבא כליל כחדא, דא כליל תלת מכאן ותלת מכאן ואינון שית. ואוקימנא באלין תרין אתוון ס׳ ן׳ אתכלילו תריסר אתוון. סליק מנייהו תרי חד לאת חד וחד לאת חד.

כל״ך סעפ״א אענצ״ה, הכי אתגליפו אתוון ורזא דא ב*כי תצא למלחמה* קרא דכתיב (דברים כב:23) *כי יהיה נערה בתולה*, *נער* כתיב.

© 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

This document may be reproduced and distributed for educational use only. Any other use, including commercial use, is strictly prohibited without the prior written permission of Zohar Education Project, Inc.

[p. 6] בתר דאסתלק ליליא וצפרא נהיר כדין ה׳ סלקא ואתכלילת בנהורא וכדין *ידעת השחר מקומו*, דודאי *שחר מקומו* דה״א ואתכלילת בגויה.

ת״ח משה הוה שמשא ובעי לאעלא לארעא. א״ל קב״ה למשה כד אתי נהורא אתכליל סיהרא **[קנז ע״א]** בגוויה והשתא דאנת שמשא איך יקומון כחדא שמשא וסיהרא. כד נהיר סיהרא בשעתא דאתכניש שמשא אבל השתא לית אנת יכיל. אי תבעי למנדע מניה *שלח לך אנשים*, *לך*, לגרמך בגין למנדע.

ת״ח משה אי תימא דהוא לא ידע דלא ייעול לארעא בזמנא דא, לאו הכי אלא ידע והוה בעי למנדע מניה עד לא יסתלק ושלח אלין מלאכי. כיון דלא אתיבו מלה כדקא יאות לא שלח זמנא אחרא עד דקב״ה אחזי ליה דכתיב (במדבר כז:12) *עלה אל הר העברים הזה וראה את הארץ*, וכתיב (דברים לד:1) *ויראהו יי׳ את כל הארץ וגו׳*. ולא דא בלחודוי אלא כל אינון דזמינין למיקם בכל דרא ודרא כלהו [p. 7] אחזי ליה למשה ואתמר ואוקמוה חברייא.

כיון דשארי משה למשלח מה אמר לון, *היש בה עץ*. וכי מה הוא דקאמר ואי תימא דלא ידע אלא לקמן יימא מלה, אבל הכא אמר משה *היש בה עץ*, הא ידענא דאנא איעול לתמן. מאי *עץ* דא, אלא אילנא דחיי ותמן לא הוה אלא בג״ע דארעא, אמר *היש בה עץ* דא הא אנא איעול לתמן, ואי לאו לא יכילנא.

אמר רבי חייא כתיב (במדבר טו:32) *וימצאו איש מקושש עצים ביום השבת*. מאי *עצים* הכא ומאן הוא דא. אלא דא הוא צלפחד והוה דייק על אלין אילנין הא מנייהו רב על אחרא ולא חשש על יקרא דמאריה ואחלף שבת לשבת הה״ד (שם כז:3) *כי בחטאו מת*, *בחטא* וא״ו מת, ורזא דכלא ודאי *מקושש עצים*, בגין כך הוה דיניה סתים ולא אתפרש דיניה כדינין אחרנין בגין דמלה דא בעי בחשאי וסתים ולא גלייא ועל דא לא אתמר באתגלייא וקב״ה עבד יקר ליקריה.

[p. 8] רבי יוסי אמר שאר *עצים* בהדי *שבת* הוה *מקושש* וקביל עונשא לפום שעתא ואתכפר ועל דא אתקשי משה בדינא דבנאתיה דלא ידע אי אתכפר למהוי לבנאתיה חולק אחסנא או לאו. כיון דאדכר שמיה אתידע דהא אתכפר.

[p. 9] ת״ח תרי אילנין אינון, חד לעילא וחד לתתא, בדא חיין בדא מותא. מאן דאחלף לון גרים ליה מותא בהאי עלמא ולית ליה חולקא בההוא עלמא, ועל דא אמר שלמה (משלי כה:16) *דבש מצאת אכול דייך פן תשבענו והקאתו*.

© 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

ארון ותורה כחד קיימי, תורה עקרא ארון ביתא, ועל דא ארון חסר בלא וא״ו בכל אתר, *ארון הברית ארון העדות*. אהרן בכל אתר דרועא ימינא בר בחד דכתיב (במדבר א:44) *אלה הפקודים אשר פקד משה ואהרן*, נקוד לעיל.

[p. 10] א״ר יצחק משה אילנא דחיי נקט ועל דא בעא למנדע אי הוה שכיח בארעא ואי לאו ובגין כך אמר *והתחזקתם ולקחתם מפרי הארץ*, דהא אילנא דחיי אתחמד לכלא ואינון לא אייתיאו אלא ענבים ורמונים ותאנים באילנא אחרא תליין ואחידן.

ת״ח *שלח לך אנשים*, בגינך.

רבי יהודה פתח (משלי כה:13) *כצנת שלג ביום קציר ציר נאמן לשולחיו ונפש אדוניו ישיב. כצנת שלג ביום קציר*, דאהני לגופא ולנפשא.

ציר נאמן לשולחיו, אלין כלב ופנחס דהוו שליחי מהימני לגבי יהושע.

[p. 11] *ונפש אדוניו ישיב*, דאהדרו שכינתא לדיירא בהו בישראל ולא אסתלק מנייהו.

ואלין דשדר משה גרימו בכייה לדרין בתראין וגרימו לאסתלקא מישראל כמה אלף ורבבן וגרימו לאסתלקא שכינתא מארעא מבינייהו דישראל. אינון דשדר יהושע *ונפש אדוניו ישיב*.

רבי חזקיה ור׳ ייסא הוו אזלי בארחא. אמר רבי ייסא לר׳ חזקיה חמינא באנפך דהרהורא אית בגווך.

אמר ליה ודאי האי קרא אסתכלנא ביה, כיון דאמר שלמה (קהלת ג:19) *כי מקרה האדם ומקרה הבהמה מקרה אחד לכולם כמות זה כן מות זה ורוח אחד לכל ומותר האדם מן הבהמה אין כי הכל הבל*, והא תנינן דכל מלין דשלמה מלכא כלהו סתימין בדרגין דחכמתא. אי הכי האי קרא אית ביה לאסתכלא דהא פתחא לאינון דלאו בני **[קנז ע״ב]** מהימנותא אשתכח ביה.

[p. 12] א״ל ודאי הכי הוא ואית ביה למנדע ולאסתכלא.

אדהכי חמו חד ב״נ דהוה אתי. שאל לון מייא דהוה צחי והוה לאי בתוקפיה דשמשא.

אמרו ליה מאן אנת.

אמר לון יהודאי אנא ואנא לאי וצחינא.

אמרו ליה לעית באורייתא.

אמר לון עד דאנא עמכון במלין אסלק להאי טורא ותמן מייא ואשתי.

© 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

אפיק רבי ייסא חד זפירא מלי מיין ויהב ליה. אמר נסלק עמך למייא, שתי. בתר דשתה סליקו לטורא ואשכחו חד חוטא דמייא דקיק ומלי קטפורא חד, יתבו. [p. 13] אמר לון ההוא ב״נ השתא שאילו דהא אנא אשתדלנא באורייתא על ידוי דחד ברי דאנא עאלית ליה לבי רב ובגיניה רווחנא באורייתא.

אמר רבי חזקיה אי על ידא דברך טב הוא, אבל מלה דאנן ביה אנא חמינא דלאתר אחרא בעי לאסתלקא.

אמר ההוא ב״נ אימא מלך דלזמנין באפרקסיתו דענייא תשכח מרגליתא.

א״ל האי קרא דאמר שלמה, סח ליה. אמר לון במה אתון פרישן משאר בני נשא דלא ידעי.

אמרו ליה ובמה.

אמר לון ועל דא אמר שלמה האי קרא, ולא אמר האי מגרמיה כשאר מלין אלא אהדר אינון מלין דטפשאי עלמא דאמרי כך. ומאי אמרי, *כי מקרה בני האדם ומקרה הבהמה וגו׳*. טפשאי דלא ידעין ולא מסתכלן בחכמתא אמרי דהאי עלמא אזיל ב*מקרה* וקב״ה לא אשגח עלייהו אלא *מקרה האדם ומקרה הבהמה מקרה אחד לכולם וגו׳*.

וכד שלמה אסתכל באלין טפשין דקאמרי דא קרא לון *בהמה* דאינון עבדין גרמייהו בהמה ממש בגין דאמרין מלין אלין. ומנלן, [p. 14] קרא דעליה אוכח דכתיב (קהלת ג:18) *אמרתי אני בלבי על דברת בני האדם לברם האלהים ולראות שהם בהמה המה להם*. *אמרתי אני בלבי* וחשיבנא בהאי לאסתכלא. על מה, *על דברת בני האדם*, על ההוא מלה דטפשותא דאינון אמרי.

לברם האלהים, בלחודייהו ולא יתחברון בהדי בני נשא אחרי דאית להון מהימנותא.

ולראות שהם בהמה המה להם, *ולראות* בהו אינון בני מהימנותא שהם *בהמה* ממש ודעתייהו כבעירא. *המה להם*, בלחודייהו ולא לאעלא לבני מהימנותא בדעתא דטפשותא דא, ועל דא *המה להם* ולא לאחרי. ומה דעתא דלהון, *כי מקרה בני האדם ומקרה הבהמה מקרה אחד לכולם כמות זה מות זה ורוח אחד לכל ומותר האדם מן הבהמה אין*. תיפח רוחיהון דאינון בעירי, אינון טפשאי, אינון מחוסרי מהימנותא. ווי לון, ווי לנפשייהו. טב להו דלא ייתון לעלמא.

ומה אתיב לון שלמה על דא, קרא אבתריה, *ומי יודע רוח בני האדם העולה היא למעלה ורוח הבהמה היורדת היא למטה לארץ*. *ומי יודע*, באינון טפשאי דלא ידעי ביקרא דמלכא עלאה ולא מסתכלי לאורייתא.

© 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

רוח בני האדם העולה היא למעלה, לאתר עלאה לאתר יקר לאתר קדישא לאתזנא מנהירו עלאה מנהירו דמלכא קדישא למהוי צרירא בצרורא דחיי ואשתכחת קמי מלכא קדישא *עולה תמימה* ודאי, *היא העולה*, [p. 15] *העולה היא למעלה*.

ורוח הבהמה היורדת היא למטה לארץ, להההוא אתר דהוה, אבל ב״נ דכתיב ביה (בראשית ט:6) *בצלם אלהים עשה את האדם*, וכתיב (משלי כ:27) *נר יי׳ נשמת אדם*, היך אמרין אינון טפשאי דלאו בני מהימנותא *דרוח אחד להם*. תיפח רוחיהון ועלייהו כתיב (תהלים לה:5) *יהיו כמוץ לפני רוח ומלאך יי׳ דוחה*. אלין ישתארון בגיהנם לאינון דרגין תתאין ולא יסתלקון לדרי דרין, עלייהו כתיב (שם קד:35) *יתמו חטאים מן הארץ ורשעים עוד אינם ברכי נפשי את יי׳ הללויה*.

אתו רבי חזקיה ורבי ייסא ונשקו רישיה. אמרו ומה כל כך הוה עמך ולא ידענא, זכאה ההיא שעתא דאערענא בך. **[קנח ע״א]**

[p. 16] תו אמר וכי על דא בלחודוי תוה שלמה והא באתר אחרא אמר כגוונא דא. פתח ואמר (קהלת ט:3) *זה רע בכל אשר נעשה תחת השמש*. *זה רע* ודאי, ומאן *זה רע*, בגין דהאי לאו מדוריה בקב״ה ולא יהא ליה חולקא בעלמא דאתי הה״ד (תהלים ה:5) *כי לא אל חפץ רשע אתה לא יגורך רע*. ועל דא אמר *זה רע* דלא יהא ליה מדורא לעילא.

כי מקרה אחד לכל וגם לב בני האדם מלא רע, בגין דא *והוללות בלבבם בחייהם*, שטותא תקיע בלבייהו ואינון מחוסרי מהימנותא ולית לון חולקא בקב״ה ובאינון בני מהימנותא לא בעלמא דין ולא בעלמא אחרא הה״ד (קהלת ט:3) *ואחריו אל המתים*.

ת״ח קב״ה אזהר לבני עלמא ואמר (דברים ל:19) *ובחרת בחיים למען תחיה*, בהאי עלמא ובעלמא דאתי וחיין דההוא עלמא נינהו. אינון דחייבין מחוסרי [p. 17] מהימנותא מאי קאמרי, (קהלת ט:3) *כי מי אשר יבחר*, אע״ג *דיבחר* בר נש בההוא עלמא כמא דאמרן לאו הוא חיים דהא מסירא דא בידנא (שם) *אל כל החיים יש בטחון*. ומסירא דא בידייהו (שם) *כי לכלב חי הוא טוב מן האריה המת*. היך יהא לון חיים בההוא עלמא.

ועל דא *זה רע* ודאי דלא ידורון במלכא עלאה ולא יהא לון חולקא ביה. ואע״ג דכל הני קראי תשכח סמיכין לחברייא במלין אחרנין, אבל ודאי שלמה קא אתא לגלאה על אינון חייבין מחוסרי מהימנותא דלית לון חולקא בקב״ה בעלמא דין ובעלמא דאתי.

אמרו ליה תבעי דנתחבר כחד ותזיל בהדן.

אמר להו אי עבידנא הכי אורייתא קרי עלי כסיל, ולא עוד אלא דאתחייבנא בנפשאי.

אמרו ליה למה.

© 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

אמר להו דהא שליחא אנא ושדרו לי בשליחותא ושלמה מלכא אמר (משלי כו:6) *מקצה רגלים חמס שותה שולח דברים ביד כסיל.*

ת״ח מרגלים על דלא אשתכחו שלוחי מהימני אתחייבו בנפשייהו בהאי עלמא ובעלמא דאתי. [p. 18] נשק לון ואזיל ליה.

אזלו רבי חזקיה ור׳ ייסא, עד דהוו אזלי פגעו באינון בני נשא. שאילו ר׳ חזקיה ורי ייסא עליה, אמרו מה שמיה דההוא ב״נ.

אמרו להו ר׳ חגי הוא וחברא דבין חברייא הוא ושדרו ליה חברייא דבבל למנדע מלין מר׳ שמעון בן יוחאי ושאר חברייא.

א״ר ייסא ודאי דא הוא ר׳ חגי דכל יומוי לא בעא לאחזאה גרמיה כמאן דידע ועל דא אמר לן דהא בריה זכי ליה באורייתא בגין דאמר קרא (שם:12) *ראית איש חכם בעיניו תקוה לכסיל ממנו*. ודאי שליחא מהימנא איהו, וזכאה הוא שליחא מהימנא וזכאה מאן דשדר מלוי בידא דשליחא מהימנא.

ת״ח אליעזר עבד אברהם מבני כנען הוה, כד״א (הושע יב:8) *כנען בידו מאזני מרמה*. כתיב עליה (בראשית ט:25) *ארור כנען וגו׳*, ובגין דהוה שליחא מהימנא מה כתיב, (שם כד:31) *בא ברוך יי׳, ברוך יי׳* ממש, ועל דא אכתיב הכי באורייתא בגין דנפק מההוא קללה ואתברך, ולא די ליה דנפק מניה אלא דאתברך בשמיה דקב״ה, ואוליפנא דאתא מלאך ואעיל מלה דא בפומיה דלבן.

[p. 19] *וישלח אותם משה ממדבר פארן על פי יי׳ כלם אנשים*. בכלא זכאין הוו ורישי דישראל הוו אבל אינון דברו לגרמייהו עיטא בישא. אמאי נטלו עיטא דא, אלא אמרו אי ייעלון ישראל לארעא נתעבר אנן מלמהוי רישין וימני משה רישין אחרנין דהא אנן זכינן במדברא למהוי רישין אבל בארעא לא נזכי, ועל דנטלי עיטא בישא לגרמייהו מיתו אינון וכל אינון דנטלי מלייהו. **[קנח ע״ב]**

ואלה שמות האנשים אשר שלח משה לתור את הארץ. אמר רבי יצחק משה אסתכל וידע דלא יצלחון בארחייהו, כדין צלי עליה דיהושע. כדין כלב הוה בדוחקא אמר מה אעביד, הא יהושע אזיל בסייעתא עלאה, משה שדר ביה נהירו דסיהרא והוא אנהיר עליה בצלותיה בגין דאיהו שמשא. מה עבד כלב, אשתמיט מנייהו ואתא לגבי קברי אבהן וצלי תמן צלותיה.

© 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

[p. 20] א״ר יהודה ארח אחרא נטל ועקים שבילין ומטא לקברי אבהן ואסתכן בגרמיה דהא כתיב *ושם אחימן ששי ותלמי ילידי הענק*. אבל מאן דאיהו בדוחקא לא אסתכל מדי, כך כלב בגין דהוה בדוחקא לא אסתכל מדי ואתא לצלאה על קברי אבהן לאשתזבא מעיטא דא.

ויקרא משה להושע בן נון יהושע. רבי יצחק אמר וכי *הושע* קראיה קרא והא כתיב (שמות יז:9) *ויאמר משה אל יהושע בחר לנו אנשים, ויחלוש יהושע*, (שם לג:11) *ויהושע בן נון נער*. אלא א״ל משה יה יושיעך מנייהו.

רבי אבא אמר כיון דשדריה למיעל תמן אצטריך למהוי שלים. ובמה, בשכינתא, דעד ההוא שעתא *נער* אקרי כמא דאוקימנא ובההוא שעתא קשיר ליה משה בהדה. ואע״ג דאשכחן יהושע בקדמיתא קרא קרייה הכי על ההוא דזמין לאתקרי. אמר משה לא אצטריך דא ודאי למיעל תמן אלא בשכינתא והכי אתחזי.

[p. 21] *היש בה עץ אם אין וגו׳*. רבי חייא אמר וכי לא הוה ידע משה דאית בה כמה אילנין משניין דא מן דא, והא הוא שבח לה לישראל בכמה זמנין והוא אסתפק בדא, והא קב״ה קאמר ליה למשה בקדמיתא דהיא *ארץ זבת חלב ודבש*.

אמר רבי יוסי הא אתערו חברייא דכתיב (איוב א:1) *איש היה בארץ עוץ איוב שמו*.

אמר רבי שמעון רמז להם רמזא דחכמתא על מה דשאילו בקדמיתא דכתיב (שמות יז:7) *היש יי׳ בקרבנו אם אין*, אמר תמן תחמון אי היא אתחזי להאי או להאי. אמר לון אי תחמון דאיבא דארעא כשאר ארעי דעלמא *יש בה עץ* ולא מאתר עלאה יתיר. ואי תחמון דאיבא דארעא יתיר [p. 22] ומשנייא מכל אתר דעלמא תנדעון דהא מעתיקא קדישא קא נגיד ואתמשך ההוא שנוייא עלאה מכל אתרי דעלמא, ובדא תנדעון *היש בה ע״ץ אם אי״ן*, ודא בעי יתיר מקדמיתא דבמעיכון בעיתון למנדע דא דכתיב *היש יי׳ בקרבנו*, *בקרבנו* דייקא *או אם אין*. ועל דא *והתחזקתם ולקחתם מפרי הארץ*, למנדע שנוייא דיליה.

[p. 23] *והימים ימי בכורי ענבים*. *והימים*, מאי קא מיירי דהא ואז *בכורי ענבים* סגי ליה. אלא *והימים* אינון דאשתמודען, כלהו הוו מתחברן בההוא זמנא באיהו אילנא דחטא ביה אדם הראשון כמא דתנינן *ענבים* הוו, ועל דא *והימים* אינון דאשתמודען *ימי בכורי ענבים* דייקא.

ויעלו בנגב ויבא עד חברון. *ויבא*, ויבאו מבעי ליה. אלא אמר רבי יוסי כלב הוה דאתא לצלאה על קברי אבהתא. אמר כלב יהושע הא ברכיה משה בסיועא עלאה קדישא ויכיל

© 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

לאשתזבא מנייהו, אנא מה אעביד. אימלך למבעי בעותא על קברי אבהתא בגין דישתזיב מרזהון דשאר מאללין.

[p. 24] רבי יצחק אמר מאן דהוה רשים מכלהו דא עאל בגוויה דביה תליא כלא. ות״ח מאן דאיהו רשים יהב ליה רשו לאעלא במערתא. ומאן הוא משאר אחרי דיכול לאעלא תמן דהא כתיב *ושם אחימן ששי ותלמי* ומדחילו דלהון מאן יכול לאעלא **[קנט ע״א]** במערתא. אלא שכינתא עאלת תמן בכלב לבשרא לאבהן דהא מטא זמנא לאעלא בנייהו לארעא דאומי לון קב״ה, ודא הוא *ויבא עד חברון*.

תאנא אחימן ששי ותלמי ממאן נפקו, אלא זרעא הוו דאינון נפילין דאפיל לון קב״ה בארעא וחמו מבנת ארעא ומנייהו נפקו גיברי עלמא כמה דכתיב (בראשית ו:4) *המה הגבורים אשר מעולם אנשי השם*, *מעולם* ממש דשמשי עלמא משתכחין. *אנשי השם*, אחימן ששי ותלמי.

[p. 25] *ויבאו עד נחל אשכול ויכרתו משם זמורה וגו׳*. רבי יהודה פתח (ישעיה מב:5) *כה אמר האל יי׳ בורא השמים ונוטיהם רוקע הארץ וצאצאיה נותן נשמה לעם עליה ורוח להולכים בה*. כמה אית להו לבני נשא לאסתכלא בפולחנא דקב״ה, כמה אית להו לאסתכלא במלי דאורייתא דכל מאן דאשתדל באורייתא כאילו מקריב כל קורבנין דעלמא לקמי קב״ה, ולא עוד אלא דקב״ה מכפר ליה על כל חובוי ומתתקנין ליה כמה כורסוון לעלמא דאתי.

ר׳ יהודה הוה אזיל בארחא בהדי ר׳ אבא. שאל ליה, אמר מלה חדא בעינא לשאלא, כיון דידע קב״ה דזמין ב״נ למחטי קמיה ולמגזר עליה מיתה אמאי ברא ליה, דהא אורייתא הות תרי אלפי שנין עד לא איברי עלמא וכתיב באורייתא (במדבר יט:14) *אדם כי ימות באהל*, (שם כז:8) *איש כי ימות, ויחי* פלוני וימת. מאי קבעי קב״ה לב״נ בהאי עלמא דאפי׳ אי ישתדל באורייתא יממא ולילי ימות ואי לא ישתדל ימות, כלא בחד ארחא בר פרישותא דההוא עלמא כד״א (קהלת ט:2) *כטוב כחוטא*.

[p. 26] א״ל אורחי דמארך וגזרי דמארך מה לך לאטרח בהו, מה דאית לך רשו למנדע ולאסתכלא שאיל ודלית לך רשו למנדע כתיב (שם ה:5) *אל תתן את פיך לחטיא את בשרך*, דאורחוי דקב״ה וסתרין גניזין עלאין דהוא סתים וגניז לית לן לשאלא.

א״ל אי הכי הא אורייתא כלא סתים וגניז דהא היא שמא קדישא עלאה הוי ומאן דאתעסק באורייתא כאלו אתעסק בשמיה קדישא, ואי הכי לית לן לשאלא ולאסתכלא.

א״ל אורייתא כלא סתים וגלייא ושמא קדישא סתים וגלייא וכתיב (דברים כט:28) *הנסתרות ליי׳ אלהינו והנגלות לנו ולבנינו*. [p. 27] *והנגלות לנו*, דאית לן רשו לשאלא ולעיינא

© 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

ולאסתכלא בהו ולמנדע בהו. אבל *הנסתרות לייי אלהינו*, דיליה אינון וליה אתחזיין דמאן יכיל למנדע ולאתדבקא דעתוי סתימא וכ״ש למשאל.

ת״ח לית רשו לבני עלמא למימר מלין סתימין ולפרשא לון בר בוסינא קדישא ר׳ שמעון דהא קב״ה אסתכם על ידוי ובגין דדרא דיליה רשימא הוא לעילא ותתא, ועל דא מלין אתמרו באתגלייא על ידוי ולא יהא דרא כדרא דא דאיהו שריא בגויה עד דייתי מלכא משיחא.

אבל ת״ח כתיב (בראשית א:27) *ויברא אלהים את האדם בצלמו בצלם אלהים ברא אותו*, ובכלא הוא כעין דוגמא למעלה. [p. 28] ת״ח רזא דמלה, תלת עלמין אית ליה לקב״ה דאיהו גניז בגוון. עלמא קדמאה, ההוא עלאה טמירא דכלא דלא אתידע ולא אסתכל ליה בר איהו.

עלמא תניינא, עלמא דאיהו קשיר בההוא דלעילא ודא הוא דקב״ה אשתמודע מניה כמא דכתיב (תהלים קיח:19-20) *פתחו לי שערי צדק, זה השער לייי*, ודא הוא עלמא תניינא.

עלמא תליתאה, ההוא עלמא תתאה מנייהו דאשתכח ביה פרודא ודא הוא עלמא דמלאכי עלאי שריין בגוויה וקב״ה אשתכח ביה ולא אשתכח. אשתכח ביה השתא, כד בעאן לאסתכלא ולמנדע ליה אסתלק מנייהו ולא אתחזי עד דכלהו שאלי איה מקום כבודו, (יחזקאל ג:12) *ברוך כבוד ייי ממקומו*, והאי הוא עלמא דלא אשתכח ביה תדירא.

[p. 29] כגוונא דא (בראשית ט:6) *בצלם אלהים עשה את האדם*, הא כדין אית **[קנט ע״ב]** ליה תלת עלמין. עלמא קדמאה, האי עלמא דאקרי עלמא דפירודא וב״נ אשתכח ביה ולא אשתכח, כד בעאן לאסתכלא ביה אסתלק מנייהו ולא אתחזי.

עלמא תניינא, עלמא דאיהו קשיר בההוא עלמא עלאה ודא הוא ג״ע די בארעא דדא הוא קשיר בעלמא אחרא עלאה, ומהאי אתידע ואשתמודע עלמא אחרא.

עלמא תליתאה, עלמא עלאה טמירא גניז וסתים ולית מאן דידע ליה כמה דכתיב (ישעיה סד:3) *עין לא ראתה אלהים זולתך וגו׳*. וכלא כגוונא עלאה קדמאה דאמינא ובקשוט (בראשית ט:6) *בצלם אלהים עשה את האדם*.

[p. 30] ות״ח ודאי על דא כתיב (דברים יד:1) *בנים אתם לייי אלהיכם*, כמא דאוקמוה ואלין ירתין לאב עלאה ירותא כגוונא דיליה, ועל דא אזדהר באורייתא (שם) *לא תתגודדו ולא תשימו קרחה*, דהא לא אתאביד ושכיח הוא בעלמין טבין עלאין ויקירין אזדמן ושכיח. אי בני עלמא הוו ידעי דהא בר נש לא אתאביד והא שכיח בעלמין עילאין ויקירין להוון חדן כד אסתלק מהאי עלמא.

ת״ח אלמלא לא חב אדם לא יטעם טעמא דמותא בהאי עלמא בזמנא דעייל לעלמין אחרנין, אבל בגין דחב טעים טעמא דמותא עד לא ייעול לאינון עלמין, ואתפשט רוחא מהאי

© 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

גופא ואשאר ליה בהאי עלמא ורוחא אסתחיא לקבלא עונשא ולבתר עיילא לג״ע דארעא ואזדמנא ליה מאנא אחרא דנהורא כהאי פרצופא דגופא דהאי עלמא ממש ואתלבש ואתתקן ביה. [p. 31] ותמן הוא מדורא דיליה תדיר ואתקשר בריש ירחי ושבתי בנשמתא וסליק ומתעטר לעילא לעילא הה״ד (ישעיה סו:23) *והיה מדי חדש בחדשו ומדי שבת בשבתו*.

מדי חדש בחדשו אמאי, אלא רזא דמלה בגין חדתותיה דסיהרא דמתעטרא בעטרוי לאנהרא מן שמשא בההוא זמנא. וכדין *מדי שבת בשבתו*. *מדי שבת* דא סיהרא, *בשבתו* דא שמשא דנהורא אתיא לה מן תמן, ועל דא כלא חד מלה. ודא הוא ברירא דמלה בר לחייביא דכתיב בהו מיתה דכלהו עלמין כרת מכלהו עלמין ואשתציין מכלא כד לא עיילי בתשובה.

[p. 32] אמר רבי יהודה בריך רחמנא דשאילנא ורווחנא מלין אלין וקאימנא עלייהו.

אמר ר׳ שמעון מפרשתא דא אוליפנא רזא דחכמתא ואשתמעו מנה רזין עלאין ויקירין. ת״ח קב״ה משבח באורייתא ואמר אזילו באורחי אשתדלו בפולחני והא אנא מעייל לכון לעלמין טבין לעלמין עלאין. בני נשא דלא ידעי לא מהימני ולא מסתכלי קב״ה אמר אזילו אלילו ההוא עלמא טבא ההוא עלמא דכסופא עלאה.

אינון אמרין איך ניכול לאללא ליה ולמנדע כל האי. מה כתיב, *עלו זה בנגב*, אשתדלו באורייתא ותחמון דהא היא קיימא קמייכו ומנה תנדעון ליה.

וראיתם את הארץ מה היא ואת העם היושב עליה, תחמון מנה ההוא עלמא דהוא ירותא דאחסנא דאנא עייל לכו בה.

ואת העם היושב עליה, אינון צדיקייא דבגנתא דעדן דקיימין שורין שורין ביקרא עלאה בדרגין עלאין.

החזק הוא הרפה, בה תחמון אי זכון לכל האי כד אתתקפו על יצריהון ותברו ליה או לא, או כד יתתקפו [p. 33] באורייתא למלעי בה יממא ולילי או אי ארפו ידייהו מנה וזכו לכל האי.

המעט הוא אם רב, אי סגיאין אינון דאשתדלו בפולחני ואתקיפו באורייתא בגין דזכו לכל האי או לא.

ומה הארץ השמנה היא אם רזה, מדאורייתא תנדעון *מה הארץ*, מה ההוא עלמא, אי אסגי טיבו עלאה ליתבהא או אזעיר מנה כלום.

היש בה עץ אם אין, האית בה אילנא דחיי לעלם ולעלמי עלמין או אי צרורא דחיי אשתכח בגווה או לא. **[קס ע״א]**

© 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

ויעלו בנגב ויבא עד חברון. *ויעלו בנגב*, בני נשא סלקין בגווה *בנגב*, בלבא עצלא כמא דאשתדל במגנא בנגיבו דחשיב דלית בה אגר. חמי דהא עותרא דהאי עלמא אביד בגינה, חשב דכלא הוא *בנגב* כד״א (בראשית ח:13) *חרבו המים*, נגובו מיא.

לבתר *ויבא עד חברון*, עד דאתי לאתחברא בה קארי ושאני בה.

[p. 34] *ושם אחימן ששי ותלמי*, תמן חמי פליגן סגיאין טמא וטהור איסור והתר עונשין ואגרין אלין, אינון ארחי דאורייתא דקדוקי אורייתא.

ילידי הענק, דאתילידו מסטרא דגבורה.

וחברון שבע שנים נבנתה, אלין אינון שבעין ענפין דאורייתא שבעין פנים אינהן לכל סטרא עשרה. וחברון דא אורייתא ומאן דאשתדל בה אקרי חבר.

לפני צוען מצרים, תנינן אורייתא אית לקבלי אורייתא והיינו תורה שבכתב ותורה שבע״פ, והאי חברון מתורה שבכתב נפקת כד״א (משלי ז:4) *אמור לחכמה אחותי את*, והאי *נבנתה שבע שנים* דבגין כך אקרי בת שבע. [p. 35] *לפני צען מצרים*, כד״א (מלכים א ה:10) *ותרב חכמת שלמה מחכמת כל בני קדם ומכל חכמת מצרים*.

ויבאו עד נחל אשכול, אלין אינון מלי הגדה דרשא דתליין מסטרא דמהימנותא.

ויכרתו משם זמורה ואשכול ענבים אחד, אולפין מתמן רישי פרקין רישי מלין, אינון דבני מהימנותא חדאן במלין ומתברכן מלין בגוייהו ומסתכלן שרשא חד ועקרא חד ולא ישתכח בהו פרודא. [p. 36] אינון דלא משתכחי בני מהימנותא ולא אולפי אורייתא לשמה שוין ליה למהימנותא בפרודא הה״ד *וישאוהו במוט בשנים*, בפרודא. מהו *במוט*, כד״א (תהלים קכא:3) *אל יתן למוט רגלך*.

ומן הרמונים ומן התאנים, כלא שויין לסטרא אחרא לסטרא דמינאי לסטרא דפרודא.

וישובו מתור הארץ. *וישובו*, תייבין לסטרא בישא ותייבין מארחא דקשוט אמרי מה איכפת לן, עד יומא לא חמינא טב בעלמא. אעמלנא בה, ביתא ריקם, יתיבנא בקלנא דעמא ולההוא עלמא מאן יזכי ומאן ייעול לגוויה, טב לן דלא אטרחנא כל האי.

ויספרו לו ויאמרו וגו׳, הא אעמלנא ולאינא בגין למנדע חולקא דההוא עלמא, *וגם זבת חלב ודבש היא*, טב הוא ההוא עלמא עלאה כמה דידענא באורייתא אבל מאן יכיל למזכי ביה.

[p. 37] *אפס כי עז העם היושב בארץ*, תקיף הוא דלא יחשיב כל עלמא כלל בגין דיהא ליה עותרא סגיא לאשתדלא באורייתא, מאן הוא דיזכי בה. ודאי *אפס כי עז העם היושב בארץ*, מאן דבעי למזכי בה בעי למהוי תקיף בעותרא כד״א (משלי יח:23) *ועשיר יענה עזות*.

© 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

והערים גדולות בצורות, בתין מליין כל טובא דלא יחסרון מכלא. ועם כל דא *וגם ילידי הענק ראינו שם*, בעי גופא למהוי גבור כאריה דאשתכח תמן תדירא בגין דהיא מתשת חיליה דב״נ לאשתדלא בההוא איסור והתר טמא וטהור כשר וטרפה, מאן ייכול לזכאה בה.

ועוד *עמלק יושב בארץ הנגב והחתי וגו׳*. אי יימא בר נש דאפילו בכל דא איזכי, *עמלק יושב בארץ הנגב*, הא יצרא בישא קטיגורא מקטרגא דבר נש דאשתכח תדיר בגופא. *והחתי והאמורי וגו׳*, כמה מקטרגי משתכחי תמן בגין דלא יכיל בר נש למיעל בההוא עלמא כלל, מאן יזכי ליה ומאן ייעול בגויה.

[p. 38] במלין אלין *ויניאו את לב בני ישראל*, בגין דאפיקו שום ביש עלה כד״א *ויוציאו דבת הארץ*.

אינון בני מהימנותא מאי קא אמרי, *אם חפץ בנו יי׳ ונתנה לנו*. כיון דישתדל בר נש ברעותא דלבא לגבי קב״ה הא לא בעי מנן אלא לבא ויסתמרון ההוא רשימא קדישא דכתיב (ישעיה ס:21) *ועמך כלם צדיקים לעולם יירשו ארץ*.

[p. 39] אבל **[קס ע״ב]** *אך ביי׳ אל תמרודו*, בעיא דלא ימרדון באורייתא דאורייתא לא בעיא עותרא ולא מאני דכסף ודהב.

ואתם אל תיראו את עם הארץ, דהא גופא תבירא אי ישתדל באורייתא ישכח אסוותא בכלא הה״ד (משלי ג:8) *רפאות תהי לשרך ושקוי לעצמותיך*, וכתיב (שם ד:22) *ולכל בשרו מרפא*. וכל אינון מקטרגי אינון מכרזאן ואמרי פנו מקום לפלנייא עבדא דמלכא, בגין כך *אל תיראו*.

כי לחמנו הם, אינון גרמייהו מזמנן מזוני בכל יומא לאינון דמשתדלי באורייתא כד״א (מלכים א יז:4) *ואת הערבים צויתי לכלכלך*, וכתיב (שם:6) *והערבים מביאים לו לחם ובשר*.

סר צלם מעליהם. מאן *צלם*, דא תוקפא דדינא קשיא. מאי טעמא אעדי, משום *דיי׳ אתנו אל תיראום*, כלא אעדיו בגין אורייתא.

[p. 40] זכאה חולקהון דאינון דמשתדלי באורייתא לשמה דהא מתקטרי בקב״ה ממש ואקרון אחים ורעים ליה הה״ד (תהלים קכב:8) *למען אחי ורעי אדברה נא שלום בך*.

ויבאו עד נחל אשכול ויכרתו משם זמורה. רבי אבא אמר כרתו ההוא *אשכול*, אתו לסלקא ליה לא יכילו, אתו לנטלא ליה לא יכילו. אתו כלב ויהושע נטלו ליה וסליקו ליה ואזדקף על ידייהו הה״ד *וישאוהו במוט בשנים*, באינון *שנים* יחידן.

זמורה מאי קא בעאן, אלא *אשכול* הוה תלי ביה, ובעוד דהוה מתחבר באתריה אקרי *זמורה*, לבתר קרייה *מוט* דכתיב *וישאוהו במוט*, ההוא דאשתמודע ההוא *דכרתו*.

© 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

מכאן ידעו כלב ויהושע דאינון אתחזיין למיעל לארעא ולמהוי לון בה חולקת אחסנא. עד דהוו אתיין אמלכו עלייהו כלהו. קאים כלב באיבא, אמר איבא איבא אי בגינך אנן מתקטלין מה אנן בחולקך. מיד קליל גרמיה ויהבו לון.

[p. 41] ר' אלעזר אמר לא יהבו לאחרי דהא כתיב *וישאוהו* וכתיב *בשנים* ובכלהו לא הוו *שנים* כוותייהו. ומכאן אוליף יהושע לבתר דכתיב (יהושע ב:1) *וישלח יהושע בן נון מן השטים שנים אנשים מרגלים*, והני *שנים* הא אוקמוה קדמאי. וכד מטו לגבייהו דישראל יהבו לון ואינון אשתארו ועבדו גרמייהו שיריים.

ר' יצחק אמר כד הוו מטאן לגבייהו דאינון *ענקים* הוו שוויין ההוא חוטרא דמשה קמייהו ואשתזיבו. ומנא לן דההוא חוטרא יהיב לון, ההי"ד *ויאמר אליהם עלו זה בנגב*. כתיב הכא *עלו זה*, וכתיב התם (שמות ד:17) *ואת המטה הזה תקח בידך*, ובגיניה אשתזיבו. ואי תימא הני ענקייא שבקי לון, אלא אתו לנסבא לון והוו שוויין לקמייהו ההוא חוטרא ומשתמטי מנייהו.

[p. 42] רבי יהודה אמר מסורת שמא קדישא מסר לון משה ובגיני כך אשתזיבו מנייהו.

רבי חייא אמר תלת שמהן אקרון, *נפילים*, *ענקים*, *רפאים*, וכלהו אורכי יומי. *נפילים* אקרון בקדמיתא, לבתר כד אתחברו בבנת בני נשא ואולידו מנייהו אקרון *ענקים*. לבתר דהוו אזלין ושאטין בהאי עלמא ומתרפיין מההוא דלעילא אקרון *רפאים*.

אמר ר' יהודה והא כתיב (דברים ב:11) *רפאים יחשבו אף הם כענקים*.

א"ל הכי הוא בגין *דענקים* אתו מהאי סטרא ומהאי סטרא ואתיאשו יתיר בארעא. כגוונא דא *רפאים* ומנייהו נפקי והוו אורכי יומי, וכד מתחלשי אתחלש פלגות גופא ופלגות קאים, כיון דפלגות גופא הוה מית הוו נסבי עשבא מעשבי ברא ושדיין לפומייהו ומיתו, ובגין דאינון בעאן לקטלא גרמייהו אקרון *רפאים*.

[p. 43] אמר ר' יצחק שדיין גרמייהו בימא רבא וטבען ומתין ההי"ד (איוב כו:5) *הרפאים יחוללו מתחת מים ושוכניהם*.

ר' שמעון אמר אלמלא הוו עאלין ישראל לארעא בסימנא **[קסא ע"א]** דלישנא בישא לא הוה קאים עלמא רגעא חדא. מאן אומנא דלישנא בישא, נחש ורזא דמלה מדאתא נחש על חוה אטיל בה זוהמא.

אמר ר' שמעון ועל כל מחל קב"ה בר מן לישנא בישא בגין דכתיב (תהלים יב:5) *אשר אמרו ללשוננו נגביר שפתינו אתנו מי אדון לנו*. [p. 44] ת"ח כמה עבד ההוא לישנא בישא, גזר על אבהתנא דלא ייעולון לארעא, מיתו אינון דאמרו, אתגזר בכיה לדרי דרין, כ"ש הכא דאפיקו

© 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

לישנא בישא על כלא. כביכול כיון דאפיקו על ארעא קדישא כאילו אפיקו עליה, בגין כך קני קב״ה על דא כלומר קני לשמיה וקיימו ישראל כלהו לאשתצאה מעלמא בר בעותיה דמשה.

ויספרו לו ויאמרו באנו אל הארץ אשר שלחתנו. אמר רבי חייא מ״ש הכא *ויספרו* ולא כתיב *ויגידו* או *ויאמרו*. אלא כל חד אוליף מלה בלחודוי. *ויגידו* בכל אתר רמז קא רמיז בחכמתא והא אתמר. *ויאמרו* אמירה בעלמא, *ויאמרו* הרהורא דלבא, *ויאמרו* תפקידתא והא אוקמוה בכמה אתר. *ויספרו* פרישותא דמלה בכל אתר.

[p. 45] *באנו אל הארץ*, הלכנו מבעי ליה. אלא *באנו*, עאלנא לתמן לההוא ארעא דהוית משבח כל יומא ואמרת דלית דכוותה *וגם זבת חלב ודבש היא*.

רבי יצחק אמר מאן דבעי למימר כדיבא לימא מלה דקשוט בקדמיתא בגין דיהמנו ליה כדבוי.

רבי חייא אמר אלא אמרו את משבח לה כל יומא ואמרת דלית דכוותה *וגם זבת חלב ודבש היא* וארימת שבחא על כלא, ולאו הכי דהא *זה פריה*. אתכלא חד מאינון זעירין קטפו, אמרו אי לדא אחסין קב״ה לישראל וסבלו כל אינון עקתין וליאותין הא בארעא דמצרים אתכלין ואיבין דארעא יתיר על חד תרין.

[p. 46] *אפס כי עז העם היושב בארץ*, אורחיה דעלמא דאינון גברין מגיחי קרבא יתבין לבר לאסתמרא ארחין והכא אפילו אינון בני מתא תקיפין גבורין. *והערים בצורות גדולות וגו׳*, דאפילו כל מלכין דעלמא אתכנשון עלייהו לא יעבדון בהו פגימא.

א״ר יוסי כל מה דאמרו בלישנא בישא אמרו. קשיא מכלהו דכתיב *עמלק יושב בארץ הנגב*. לבר נש דנשכיה חויא, כד בעאן לאגזמא ליה אמרי הא חויא הכא.

ר׳ אבא אמר ודאי הא קשיא מכל מה דאמרו, כלומר ההוא דאגח קרבא בכלא הא הכא זמין. ובאן אתר, *בארץ הנגב* דהא הוא אתר לאעלא ביה. מיד *ותשא כל העדה ויתנו את קולם וגו׳*, קביעו בכיא עלמין בההוא ליליא.

[p. 47] א״ר יוסי עיטא נסיבו על כלא לאפקא שום ביש. מאי על כלא, על ארעא ועל קב״ה.

א״ר יצחק על ארעא תינח, על קב״ה מנין.

א״ל משמע דכתיב *אפס כי עז העם*, מאן יכול בהו, *כי עז העם* דייקא, וכתיב *עמלק יושב בארץ הנגב*. כדין גרמו כל האי כמא דאתמר ובעא קב״ה לשיצאה לון מן עלמא הה״ד (תהלים קו:23) *ויאמר להשמידם לולי משה בחירו עמד בפרץ לפניו*.

© 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

[p. 48] *ועתה יגדל נא כח יי׳ כאשר דברת לאמר*. ר׳ אחא ור׳ יוסי אמרי זכאין אינון ישראל מכל עמין דעלמא דקב״ה אתרעי בהו ואתכני בהו ואתפאר בהו דהא עלמא לא אברי אלא בגיניהון דישראל דישתדלון באורייתא בגין דחד בחד אתקשר וישראל לתתא בהאי עלמא אינון קיומא דיליה וקיומא דכל שאר עמין. אימתי, בזמנא דעבדי רעותא דמאריהון.

ת״ח כד ברא קב״ה בר נש בעלמא אתקין ליה כגוונא עלאה יקירא ויהב חיליה ותוקפיה באמצעיתא דגופא דתמן שריא לבא דהוא תוקפא ומזונא דכל גופא ומתמן אתזן כל גופא וכל אינון שייפי דגופא מתמן אתזנו. והא לבא אחיד **[קסא ע״ב]** ואתתקף באתר עלאה דלעילא דאיהו מוחא דרישא דשארי לעילא ואחיד ביה ודא אתקשר בדא.

[p. 49] כגוונא דא אתקין קב״ה עלמא ועבד ליה חד גופא ואתקין שייפי דגופא סחרניה דלבא ולבא שארי באמצעיתא וכל גופא וכל אינון שייפין אתזנו מההוא לבא דהוא תוקפא דכלא וכלא ביה תליין וההוא לבא אתקשר ואתאחיד במוחא עלאה דשריא לעילא. כך הוא כד ברא קב״ה עלמא, אסדר לימא דאוקינוס דאסחר כל ישובא דארעא וישובא דכל שבעין אומין כלא אסחר לירושלם, וירושלם באמצעיתא דכל ישובא שריא והיא אסחר להר הבית והר הבית אסחר לעזרות דישראל ואינון עזרות סחרן ללשכת הגזית דתמן סנהדרי גדולה יתבין ותנינן לית ישיבה בעזרה אלא למלכיהון דבי דוד בלחודייהו. ולשכת הגזית אסחר לבית האולם והמזבח ובית האולם והמזבח אסחר להיכל וההיכל לבית קדש הקדשים דתמן שכינה וכפרת וכרובים וארון, [p. 50] והכא הוא לבא דכל עלמא ומהכא אתזנו כל אינון אתרי ישובא דאינון שייפי דגופא, ולבא דא אתזן ממוחא דרישא ואתאחיד דא בדא הה״ד (שמות טו:17) *מכון לשבתך פעלת יי׳*.

כגוונא דא לעילא ברזא יקירא סתימאה, ימא עלאה לקביל דא ואית ימא לעילא מן ימא וימא מן ימא. ת״ח נהר דינור אסחר לכמה משריין מקבלי שבעין סטרין גליפין משבעה דליקין ואינון סחרן לאינון שמשי דלגו מנייהו ואינון סחרן לארבע רתיכין ואינון סחרן לההיא קרתא קדישא דרביעא עלייהו.

ותאנא תמן עזרות לגו מעזרות ולית ישיבה בעזרה דתמן אלא למלכיהון דבי דוד בלחודייהו דתמן מתישבי ויתבי וסנהדרי גדולה משתכחי תמן בלשכת הגזית וההוא בי דינא עלייהו דמשמש לאתר דמשמש ודינא [p. 51] אתיהיב מתמן לקדישי עליונין עד דמטא לאתר דאקרי קדש הקדשים דביה כלא ותמן הוא לבא שרייא ודא אתזן מן מוחא דעלה ואתאחיד דא בדא.

כגוונא דא לעילא לעילא ואיהו ברזא דמלכא עלאה עד דאשתכח דכלא אתזן ממוחא עלאה סתימאה דכלא, וכד יסתכלון מלי כלא אתקשר דא בדא ודא בדא.

© 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

ת״ח כד אנהיר עתיקא סתימא במוחא ומוחא אנהיר ללבא בדרך *נעם יי׳* והא אוקימנא ודא הוא *כח יי׳* ההוא חילא דאתי מעתיקא קדישא סתימא דכל סתימין.

יגדל נא, דיתרבי ויסגי לעילא לעילא ויתנגיד ויתמשך לתתא.

כאשר דברת, כמא דאוקימנא.

[p. 52] *לאמר*, למילף מהכא כל דרין בתראין לעלם ולעלמי עלמין. *לאמר*, למימר דא בשעתא דעקתא, למימר דא בשעתא דרווחא. ומאי הוא, *יי׳ ארך אפים וגו׳* והא אוקימנא מלי.

אמר רבי יצחק *אמת* אמאי סליק מכאן.

אמר רבי חייא אינון גרמו ליה דאסתליק מכאן דהא בשקרא דברו גרמייהו, בההוא מדה דב״נ מודד בה מודדין ליה. וכן שאר אחרי אסתלקו דלא יכיל משה למימרינהו בגין דאינון גרמו.

[p. 53] *סלחתי כדבריך*, *כדבריך* ממש והא אתערו חברייא, והא אתמר.

© 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

רב מתיבתא

[p. 54] דא עם דא מה דלא הוו יכלין למללא מקדמת דנא.

נפקו מההוא פתחא ויתבו בגנתא תחות אילנין, אמרו דא לדא כיון דאנן הכא וחמינן כל דא אי נמות הכא ודאי ניעול לעלמא דאתי.

יתבו ושינתא נפלת עלייהו ודמכו. אדהכי הא ההוא ממנא אתא **[קסב ע״א]** ואתער לון, אמר לון קומו פוקו לגו פרדס דאבראי.

נפקו חמו לאינון מארי קרא דהוו אמרי בההוא קרא *במדבר הזה יתמו*, הא [p. 55] באתר אחרא לא. *ושם ימותו*, הא באתר אחרא לא. ודא בגופין אבל בנשמתין לא כגוונא דבני גנתא.

אמר לון ההוא ממנא פוקו. נפקו בהדיה. אמר לון שמעתון מדי לגו ההוא דרגא.

אמרו שמענא דהא חד קלא הוה אמר מאן דפסק יתפסק, מאן דקצר יתקצר, מאן דקצר יתארך.

אמר לון ידעתון מאי האי.

אמרו לא.

אמר לון חמיתון ההוא נשרא רברבא וההוא ינוקא דקא מלקט עשבין. ר׳ אילעאי דנציבין הוה הוא ובריה ומטא הכא וחמא הוא וינוקא בריה מערתא דא, כיון דעאלו לגו חשוך לא יכילו למסבל ומיתו. [p. 56] וההוא ינוקא בריה קיימא בכל יומא קמי בצלאל בשעתא דנחית ממתיבתא עלאה ואמר קמיה תלת מלין עד לא יפתח הוא למפרח ברזין דחכמתא סתימין דכל מלוי רזין סתימין אינון (ישעיה סד:3) *דעין לא ראתה אלהים זולתך*.

האי מה דאמר מאן דפסק יתפסק, מאן דפסק מלין דאורייתא על מלין בטלין יתפסקון חייוי מהאי עלמא ודיניה קיימא בההוא עלמא.

[p. 57] מאן דקצר יתקצר, מאן דקצר אמן ולא מאריך ביה גו נייחא יתקצר מחיין דהאי עלמא.

מאן דקצר יתארך, מאן דאמר אחד צריך לחטפא אלף ולקצר קריאה דיליה ולא יתעכב בהאי את כלל, ומאן דעביד דא יתארכון חייוי.

אמרו ליה תו אמר תרין אינון וחד אשתתיף בהו ואינון תלתא, וכד אינון תלתא אינון חד.

© 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

אמר לון אלין תרין שמהן *דשמע ישראל* דאינון *יי׳ יי׳, אלהינו* אשתתף בהו ואיהו חותמא דגושפנקא אמת, וכד מתחברן כחדא אינון חד ביחודא חדא.

[p. 58] תו אמר תרין אינון וחד אתהדר, כד שליט טאס על גדפי רוחא ושאט במאתן אלף ואתטמר.

אמר לון אלין תרין כרובים דהוה רכיב בהו קב״ה, ומן יומא דאגניז יוסף מאחוי אגניז <u>איהו</u> ואשתאר חד לגבי בנימין הה״ד (תהלים יח:11) *וירכב על כרוב ויעף וידא על כנפי רוח*, ואגניז במאתן אלף <u>עלמין ההוא</u> דרכיב עליה דאינון מאתן אלף גניזין אינון דיליה בריך הוא.

פוקו מהכא זכאין אתון.

נפקו, יהב לון ההוא ממנא וורדא <u>אחרא</u> ונפקו. כד נפקו אסתים פום מערתא ולא אתחזי כלל. [p. 59] חמו ההוא נשרא דהוה נחית מההוא אילנא ועאל גו מערתא אחרא. ארחו אינון בההוא וורדא ועאלו תמן, אשכחו ההוא נשרא אפום מערתא, אמר לון עולו זכאי קשוט <u>חבירין</u> דהא לא חמינא <u>חדוא</u> דחברותא מן יומא דאנא הכא אלא בכו.

עאלו, מאטו לפרדס אחרא וההוא נשרא בהדייהו. כד מטו <u>לגו</u> אינון מאריהון דמשנה אתהדר ההוא נשרא <u>דיוקנא</u> דאדם בלבוש יקר מנהרא כוותייהו ויתיב עמהון כחדא. אמר לאינון דיתבי הבו יקר למארי מתניתא דאתו הכא דהא מאריהון אחמי לון פליאן <u>רברבין</u> הכא.

אמר חד מנייהו אית <u>בהו</u> סימנא.

אמרו הין. אפיקו תרין ורדין וארחו בהו.

אמרו תיבו מארי מתיבתא, תיבו זכאי קשוט. אחידו בהו ויתבו. <u>בההוא</u> שעתא אולפו תמן תלתין הלכות דלא הוו ידעי מקדמת דנא ורזין אחרנין דאורייתא.

אהדרו לגבי אינון מארי מקרא, אשכחו דהוו אמרי (שם פב:6) *אני אמרתי אלהים אתם ובני עליון כלכם*. *אני אמרתי*, בשעתא <u>דאקדמתון</u> עשיה לשמיעה דהא *אלהים <u>אתם</u>*. כיון דאמשכתון <u>עלייכו</u> יצר הרע *אכן* [p. 60] *כאדם <u>תמותון</u>*, מה מיתתו של אדם אחית ליה לעפרא בגין דיתמחי ההוא יצר הרע די בגויה וההוא יצר הרע <u>הוא</u> דמית ואתעכל בגויה. **[קסב ע״ב]**

אמר ההוא סבא דעלייהו אוף הכא כתיב *ופגריכם אתם יפלו במדבר הזה*. מאי *פגריכם*, דא יצר הרע <u>כלל</u> דכר ונוקבא חסרונין דאית בכו דיצר הרע נחית תדיר לחסרונא ולא סליק. בקדש מעלין ולא מורידין, במסאבו מורידין תדיר ולא <u>עולין</u>, ועל דא אקרון *פגריכם*, חסרונין דלכון כד״א (שמואל א ל:10) *אשר פגרו מעבור את הנחל וגו׳*. [p. 61] סופא דקרא אוכח דכתיב *יפלו* ולא <u>כתיב</u> תפלו, ועל דא *במדבר הזה יתמו* אינון פגרים *ושם ימותו*, בגין דרעותא דקב״ה לשיצאה להני פגרים מעלמא לעלם.

© 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

אמר ההוא רבי אילאי זכאי קשוט עולו ותחמו דהא רשו אתמסר לכו למיעל עד ההוא אתר דפרוכתא פריסא, זכאה חולקכון.

קמו ועאלו גו דוכתא חדא והוו תמן מאריהון דאגדה ואנפיהון מנהרן כנהירו דשמשא. אמרו מאן אלין.

אמר להון אלין מאריהון דאגדה וחמאן בכל יומא נהירו דאורייתא כדקא יאות. קיימו ושמעו כמה מלין חדתין דאורייתא ולא אתיהיב לון רשו למיעל בגוייהו.

א״ל ר׳ אילאי עולו לדוכתא אחדא ותחמו. עאלו לגו גנתא אחרא וחמו אוף הכי כראן קברין ומיד מתין ומתהדרין חיין בגופין מנהרין קדישין. אמרו ליה מאי האי.

א״ל דא עבדי בכל יומא ומיד דשכבי מתעכלא ההוא זוהמא בישא דקבילו בקדמיתא וקמין מיד בגופין חדתין מנהרין באינון גופין קדישין דקיימו על טורא דסיני. כגוונא דאתון חמאן קיימו כלהו על טורא דסיני בגופין בלא לכלוכא כלל, כיון [p. 62] דאמשיכו עלייהו יצה״ר אתהדרו בלבושין אחרנין דגופין קדמאי גופין נוכראין הה״ד (שמות לג:6) *ויתנצלו בני ישראל את עדים מהר חורב*.

קלא אתער זילו אתכנשו הא אהליאב קאים על קיומיה וכל אינון קתדראין קמיה. [p. 63] לשעתא פרחו כלהו ולא חמו ולא מדי, אשתארו בלחודייהו תחות אילנין דגנתא. חמו פתחא אחרא עאלו תמן, חמו היכלא חדא עאלו ויתבו. תרין עולימין הוו תמן, זקפו עיינין וחמו חד משכנא מרקמא בכל זיני ציורין וגוונין דעלמא ועליה פריס פריסא דנהורא מנצצא דלא יכלין עיינין לאסתכלא, וכפום תרין מלין חמו גו ההוא משכנא עד אתר דפרוכתא פריסא דלא חמו מתמן ולהלאה כלום.

ארכינו אודנין ושמעו חד קלא דהוה אמר בצלאל רביעאה איהו לנהורין עלאין, יוסף רביעאה איהו גו נהורין דאדם קדמאה, סליקו דלעילא חביבו דכלא, עליה כתיב (במדבר כח:7) *ונסכו רביעית ההין בקדש*.

מאן דיסתכל וחמי יסמון עינוי, מאן דלא אסתכל חמי ואתפתח.

אילנא דתמני סרי כד כפיף יזקוף ויתקיים, אי לא כפיף חויא בישא אכיל ליה.

מאן דעאל תרין כרובין לגו רעותיה אתעביד, מאן דמעיין רחיק מרעותיה.

קרבנא דרביא שלים לאתקבלא.

[p. 64] פסק האי קלא. אמרו אינון תרין עולמין סימנא אית בגוייכו.

אמרו הין. אפיקו אינון תרין ורדין וארחו בהו.

אמרו תיבו עד דתשמעו תרין מלין ברזין עתיקין מגו מארי מתיבתא ויהון תדיר ברזא בגוייכו.

© 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

אמרו הן.

אמר רבי שמעון כל הני מלין וכל מה דחמו כתבו וכד מטו הכא הוה כתיב (תהלים לט:2) *אמרתי אשמרה דרכי וגו׳*. ואנא שאילנא לאבי אבא כמה הוו אינון תרין מלין ואמר לי ברי חייך אינון תרין מלין בארו עלמין וחרוב עלמין מאן דאשתמש בהו.

כיון דשמעו אינון תרין מילין אמרו אינון ינוקי פוקו פוקו, לית לכו רשותא יתיר למשמע. אפיק חד מנייהו תפוח אחד ויהב לון, אמר ארחו בדא.

ארחו ביה ונפקו ומכל דחמו לא אנשו כלום.

נפקו, הא ממנא אחרא אתא אמר לון חברייא ר׳ אילאי שדרני לכו תורכו ליה הכא אפום מערתא והוא ייתי ויודע לכו מלין דלא ידעתון דאיהו תבע מגו **[קסג ע״א]** מתיבתא דיהא רשו לגלאה לכו מלין. [p. 65] נפקו בהדיה ואורכו אפום מערתא והוו מהדרן מלי דא לדא מכל מה דחמו ואולפו תמן.

אדהכא הא ר׳ אילאי אתא נהיר כשמשא. א״ל אורייתא חדתא שמעתא.

אמר לון ודאי ורשו יהבו לי למימר לכו מלי.

אתחברו כחדא אפום מערתא ויתבו. אמר לון זכאין אתון דאחמי לכון מאריכון כגוונא דעלמא דאתי והא לית בכו דחילו ואימתני.

אמרו ודאי הא אתנשי מנן ארחא דבני נשא ותווהא איהו על כל מה דחמינן בהאי טורא.

אמר לון חמיתון אלין טוריא, כלהו רישי מתיבתי לעמא דא דמדברא וזכו השתא מה דלא זכו כד הוו בחיין. ואלין ראשי מתיבתי כלהו בריש ירחי ושבתי ומעדייא מתכנשי לגבי טורא דאהרן כהנא תמן ומתערי לגביה ועאלין גו מתיבתא דיליה ומתחדשן תמן בדכיו דטלא קדישא דנחית על רישיה ומשח רבו דנגיד עליה ועמיה מתחדשן כלהו בחדושין דרחימין דמלכא קדישא עד דאקרי הכא מתיבתא דרחימותא. ואיהו נטיל בכל מתיבתא בטמירו דקיק מתעפפן כנשרין גו מתיבתא דנהורא ואיהו מתיבתא דמשה וכלהו [p. 66] קיימי לבר ולא עאלין לגו בר אהרן בלחודוי וכפום שעתא אקרון בשמא.

ולית מאן דחמי ליה למשה דהא איהו מסוה דאנפוי פריש קמיה ושבע ענני יקר סחרניה. אהרן קאים גו פרגודא דלתתא מן משה ופרגודא פסיק ולא פסיק בגוייהו וכל רישי מתיבתי לבר מפרוכתא דפרגודא דא וכל שאר לבר מאינון ענני. וכפום חדושי דנהירו דאורייתא דאתנהרא הכי מנהרן אינון ענני ואקלישו בדקיקו דנהורא עד דאתחזי ההוא מסוה ומגו ההוא מסוה חמאן נהורא דנהיר יתיר מכל נהורין דעלמא ואינון אנפי משה. אנפוי לא אתחזון כלל ולית מאן דחמי לון בר ההוא נהירו דנפיק מגו ההוא מסוה בתר כל אינון ענני.

© 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

משה אמר סתם מלה לאהרן ואהרן פריש לרברבי מתיבתי. במה פריש, בכל אינון מבועין דאסתימו מניה כד מטא זמניה דיהושע והשתא איהו מהדר לון בכמה פליאן ומקורין ומבועין ונחלין דנבעין מכל מלה ומלה.

כל נשין זכיין דהאי דרא אתאן למרים אוף הכי בהני זמנין וכדין סלקין כלהו כתמרות עשן גו מדברא דא, וההוא יומא אקרי יומא דהלולא. נשין בלילי שבתות ובלילי יומין טבין כלהו אתאן לגבי מרים וידעין אשתדלותא בידיעה דמארי עלמא. זכאה דרא דא מכל דרין דעלמא.

[p. 67] נפקי ממתיבתא דמשה ופרחי לגבי מתיבתא דרקיעא ואינון דאתחזון פרחי לגבי מתיבתא עלאה. על האי דרא כתיב (תהלים קמד:15) *אשרי העם שככה לו אשרי העם שיי׳ אלהיו*.

פתח ר׳ אילאי ואמר (דברים יח:13) *תמים תהיה עם יי׳ אלהיך*. מה בין *תם* ל*תמים*. אברהם כתיב (בראשית יז:1) *התהלך לפני והיה תמים*, יעקב דאשתלים יתיר כתיב ביה (שם כה:27) *ויעקב איש תם*, בגין דלא אשתאר ביה פסולת כלל דהא פריעה הוה ביה.

[p. 68] במה אתפרע ואתדכי מכל פסולת. בגין דההוא אתר דאתקיף לפסולת דלגו אתר דפריעה שארי איהו שור דיוקנא דשמאלא דכרסיא דיליה, וההוא שור אקרי שור תם דהא רתיכא דכרסיא רשומא דברית אית ביה, ועל דא האי שור אקרי *תם* ויעקב אחיד ביה בגוויה ובהאי שור עביד פריעה ואעבר זוהמא דפסולת כלל כלל.

[p. 69] במתניתא דבצלאל כתיב (שם ל:22) *ויזכור אלהים את רחל*. בשרה כתיב פקידה וברחל כתיב זכירה, אמאי. בגין דזכור אתרשים ביעקב דאיהו ברית שלים כד אתעביד יוסף. ובמה, כד נטל שור בהדיה דלא יתתקיף לסטרא אחרא, ובגין כך אתקרי יוסף *בכור* מההוא *שור* **[קסג ע״ב]** דנטל יעקב, (דברים לג:17) *בכור שורו* ודאי. וההוא שור שור תם *ויעקב איש תם* רבון ושליט מארי דביתא דההוא שור תם שארי בגוויה. בגין דאית שור מועד בסטר ערלת פריעה וכמה גרדיני נימוסין נפקין מניה עד דרגא בתרייתא דאקרי שאי״ה ההוא דאפיל ביתין דעלמא דלא דיירין בהו בני נשא, וכלהו נפקי מההוא שור מועד ודא בחבורא [p. 70] דחמור ביש ובגין כך (דברים כב:10) *לא תחרוש בשור ובחמור יחדיו*, בגין דלא לאתערא להו.

ובההוא מתיבתא דבצלאל וכן בתרי מתיבתי *ויעקב איש תם*, בעלה דההוא *תם*. ומאן איהו, א׳ רזא דוא״ו, וכד הוו כלל דכר ונוקבא כחדא כדין נטיל כל אתוון אלין את״ם ואיהו *אמ״ת* (מיכה ז:20) *תתן אמת ליעקב*, כלל דכר ונוקבא כחדא שלימו דכלא.

© 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

[p. 71] אברהם לא אתפקד על פריעה וכד עאל עאל להאי תם ולגו דרגין דיליה דאקרון כחדא ים והיינו *תמים*. לבתר אסתלק אברהם ועאל לגו ואתקשר עם ימינא עלאה.

תמים תהיה עם יי׳ אלהיך ודאי, כמא דאיהו *תמים* כללא חדא אוף אנת תהא עמיה *תמים* עמיה ודאי. במה אתעביד בר נש *תמים*, דיהא *ת״ם י״ם*. ת״ם כמא דאתמר, י״ם כל אינון דרגין קדישין דיליה אקרון י״ם ולא אתפרשן מניה לעלמין. אוף אנת כגוונא דא לאעדאה מנך דרגין נוכראין ולאתקשרא ב*תמים* למיהוי בך דרגין קדישין רזא די״ם ודרגא קדישא ת״ם לקבלא א׳ רזא דיעקב. ב״נ אצטריך למהוי בכל יומא *ת״ם י״ם* כגוונא דא ממש.

השתא פריש מאן דפריש במתיבתא דסיהרא דא קדישא שפירא איהו בחוורו וכל גוונין מנצצן בה ומרקמן ואיהי כההוא שפירו וחוורו דשמשא ממש. ובההוא ימא דילה גו שבעין שנין נפקא נונא חדא ואפיק מניה תכלת ואיהי נטלא גוון דא ותקינת ליה ואתחפייא לבר בהאי גוון. [p. 72] לאו דהאי גוון לבושא דילה דהא (משלי לא:22) *שש וארגמן לבושה*, אבל חופאה דלבר האי גוון הוא. כגוונא דא הוה משכנא דכוליה בשפירו מרקמא לגו ולבתר *ופרשו עליו בגד כליל תכלת*. מ״ט, בגין דתחות ים דא אית מצולות י״ם כלל דכר ונוקבא ואית לון עינא בישא לאסתכלא, וכד מסתכלן זמין לעינייהו גוון תכלא ולא יכלא עינייהו לשלטאה. ואיהי אתקנת לגו בכל גוונין מרקמן כדקא יאות מתתחמן לד׳ סטרין דעלמא.

כגוונא דא ב״נ דלביש ציצית אתעביד בכל יומא *תמים*, ת״ם בד׳ כנפים מתקנן כדקא יאות, י״ם בההוא [p. 73] תכלת דנונא דימא. סטרא בישא כד אסתכל בהאי בר נש לא יכיל לאבאשא ליה בעינא בישא וכדין איהו *ת״ם י״ם עם יי׳ אלהיו* ממש בתקונא, איהי לעילא ואיהו לתתא.

לבתר אסתלקת איהי גו דרגין עלאין. אוף הכי בר נש אסתלק איהו לבתר בתפלין גו דרגין עלאין, ועל דא *תמים תהיה עם יי׳ אלהיך* ודאי בשעתא חדא ברגעא חדא, איהי אתקנת לעילא וב״נ אתקן לתתא.

א״ר אילאי כל אלין דהכא כגוונא דא מתקנן למהוי כל חד *תמים עם יי׳*, ועל רזא דא *במדבר הזה יתמו*. ואי תימרון דכד אתמר לביש אתמר, הכי הוא ודאי דהוה לון למהוי כל חד *תמים עם יי׳* בארעא קדישא אתר דיי׳ שארי תמן למהוי אפין באפין כחדא עמיה, והשתא כל חד הוי *תמים* במדברא דא לבר אתר רחיק מתמן דלא אסתכל אפין באפין בהדיה למהוי *עם יי׳* כדקא יאות. *ושם ימותו*, כמא דחמיתון דעבדין בכל יומא.

זכאה חולקכון חברייא קדישין דזכיתון לכל האי. הני תרי מערתי די לכו דלא תשכחו כל דא תמן דאינון מגו מתיבתא דמשה יתבי מרחיק, ועל דא כתיב [p. 74] במשה (במדבר יב:3) *ענו מכל* **[קסד ע״א]** *האדם*, ונביאה עלאה קביל לון למתיבתא דיליה.

© 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

מיומא דשארו למחמי כל דא עד ההוא שעתא שבעה יומין והא לא הוו מסתכלן בהאי עלמא כלל.

אמר לון רבי אילאי זכאין קדישין אימא לכון מלין דשמעתון, ומלה קדמאה כד תנדעון מדידו דמשחתא בשמא גליפא מפרש תנדעון דבצלאל רביעאה איהו לנהורין עלאין דכתיב (שמות לא:3) *ואמלא אותו רוח אלהים בחכמה ובתבונה ובדעת.*

מאן דלא אסתכל חמי ואתפתח, מאן דלא אסתכל באינון תלת מלין טמירין מה לעילא מה לתתא וכו׳ זמין איהו לאתפתחא באורייתא ולפקחא עיינין בה.

[p. 75] אילנא דתמני סרי, שדרתו דב״נ כד כפיף קמי מאריה יזקוף ויתקיים לתחיית מתייא. אי לא כפיף במודים אתעביד חויא ולית ליה תקומה לההוא זמנא.

מאן דעאל תרין כרובים, מאן דעאל שיעור תרין פתחין לגו בי כנשתא אתדבק במאריה ורעותיה אתעביד.

מאן דמעיין בצלותיה ואסתכל בה רחיק מרעותיה דשאיל.

[p. 76] קרבנא דרביא, כד קריב ב״נ בריה לבי ספרא או למילה דא קרבנא שלים לאתקבלא.

מכאן ולהלאה רחימין, זילו.

אלעזר ברי שפיר קאמרת כפום מה דאוליפת, אבל ח״ו דאע״ג דרחל הות עיקרא בההוא זימנא יעקב חכים הוה, ואלמלא יעקב לא ידע דלאה אנחתיה לא קביר לה במערתא לאתחברא בהדיה בחבורא חדא ויהא קביר לה לבר מארעא. אבל ללאה אעיל גו ארעא ולרחל שוי לבר.

[p. 77] מית יעקב אתקבר בגווה בחבורא חדא כמא דעבדו כל שאר אבהן ואדם. מתה חוה בקדמיתא אתקברת תמן, ותמן ידע אדם דהא דוכתא אתחזי ליה. מית אדם אתקבר בגווה בחבורא חדא. מתה שרה אתקברת תמן וחוה חמאת וחדאת לקבלה וקמת וקבלה לה, מת אברהם אתקבר בהדה בחבורא חדא. מתה רבקה אתקברת תמן ושרה חמאת וקמת וקבלה לה, מת יצחק אתקבר בהדה בחבורא חדא. מתה לאה אתקברת תמן ורבקה חמאת וקמת וקבלה לה, מת יעקב אתקבר בהדה בחבורא חדא. וכלהו דכר ונוקבא כחדא בחבורא חדא.

סדורא דלהון היך שכבי, נשין לגבי נשין ודכורין לגבי דכורין. אדם ברישא חוה סמיך ליה, שרה לגבי חוה, אברהם סמיך לשרה, יצחק סמיך לאברהם, רבקה סמיך ליצחק, לאה סמיך לרבקה, יעקב סמיך ללאה. אשתכח אדם בסטרא דא ויעקב בסטרא דא, דא רישא ודא סיפא.

© 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

[p. 78] בספרא דשלמה מלכא איהו כדקא יאות והכי הוא, אדם וחוה בקדמיתא, אברהם ושרה סמיך לון, יצחק ורבקה לזויא אחרא בארח מישר בשורה חדא, יעקב ולאה באמצעיתא. ואינון נשין לגבי נשין ודכורין לגבי דכורין, אדם וחוה, שרה ואברהם, יעקב ולאה, רבקה ויצחק. אדם בסטרא דא ויצחק בסטרא דא ויעקב באמצעיתא. יצחק לגבי אבוה לאו ארח עלמא, ועכ״ד יעקב אצטריך באמצעיתא.

ובכל אינון זוגין כמא דאתקברו הכי יקומון והכי ישתכחון, לאה תחדי בהדי משיח בריה דדוד דנפיק מנה לגו, רחל תחדי בהדי משיח בן יוסף דנפיק מנה לבר מירושלם, וכלא לדוכתייהו.

[p. 79] דמרגלאן דאבן טבא כלהו. בין כלהו מגדלין אית חד מגדל באמצעיתא ודא סליק לרום רקיעא ולא אתחזי השתא עד ההוא זמנא דיתגלי. רב מתיבתא חמא ליה והוה רשים ביה לעילא האי קרא (משלי יח:10) *מגדל עז שם יי׳ בו ירוץ צדיק ונשגב*, ופריש רב מתיבתא קרא דא *מגדל עז*, דא כנסת ישראל. **[קסד ע״ב]** *בו ירוץ צדיק*, ביה רעותיה *דצדיק* תדיר ועל דא *ונשגב* ההוא *מגדל* דלא ינפול לעלמין כמא דהוה.

ורבי כרוספדאי חמיד לבא פריש האי קרא עד לא אסתלק ופריש שפיר. *מגדל עז*, דא תיבה וס״ת דאיהו *עז* לשואה ביה ולאפקא ליה מגו היכל דיוקנא דהיכל פנימאה דמניה נפקא תורה, וההוא *מגדל שם יי׳* איהו ודיוקנא דיליה ואצטריך בשית דרגין.

[p. 80] *בו ירוץ צדיק*. במאן, במגדל או בס״ת. אלא קרא דריש בהאי ובהאי. כד דריש *במגדל* אצטריך *צדיק* דא דליהוי חזן הכנסת זכאה דקשוט דיוקנא *דצדיק* עלאה. כד דריש לס״ת למקרי אצטריך *צדיק* ו*צדיק* אקרי. [p. 81] מאן אקרי *צדיק* מכלהו, שתיתאה דסליק מאינון שבעה.

א״ר שמעון ודאי דאיהו לא סליק כל יומוי אלא שתיתאה לאינון דסלקין. *בו ירוץ צדיק*, בס״ת *ירוץ* דברי *צדיק* דא.

ונשגב, ממאן. מדחילו דמלאך המות דהא אוריך יומין. *ונשגב*, דלא יתנזיק לעלמין.

בההוא *מגדל* דסלקא בין אינון מגדלין קיימא נהירו חד בדיוקנא דס״ת. כד אתי ציפרא נטלא ההוא *מגדל* מאתריה וקאים גו אמצעו דעזרה תחות גדפי דכרובים, ומדהוה רומיה לרום שמיא מאיך ועאל תחות אינון כרובים ושורוי בין רישי כרובים.

תלת מאה פתחין תמן, בפתחא דאמצעיתא קיימא נהירו דא דיוקנא דס״ת, ביה זמין מלך ישראל למקרי בפרשת *הקהל* ודא ליהוי מלכא משיחא ולא אחרא ובההוא ס״ת דההוא נהירו.

© 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

[p. 82] אי חסידא קדישא, זכאה איהו דמפומיה ישמעו קל נעימו דמלוי מאינון מלין סתימין דפריש באורייתא. בכל ריש ירחי ושבתי ומועדייא וזמני כד בעאן כל בני מתיבתי לסלקא לעילא לגו מתיבתא דרקיעא כלהו מתכנפי לגבי מלכא משיחא ואיהו פריש מלין ומגו מתיקו דמלוי בתיאובתא סלקין. כלהו עשר מלין גניזין לך מאינון מלין דאיהו פריש ליומא דשאלתין לך.

כד קיימא ההוא *מגדל* באמצעו דעזרה ופתחא דא פתח פתחין אינון כרובים פומייהו ופרשי גדפייהו ונהיר נהירו עלאה על האי פתחא ואיהו ס״ת פתיח ואינון כרובים פתחי ואמרי (תהלים לא:20) *מה רב טובך אשר צפנת ליראיך פעלת לחוסים בך נגד בני אדם*, וסגירו פתחין וס״ת אתגליל.

מאן חמא נהירו דנהרא דההוא ס״ת, כוליה נהרא דנהיר, אתוון דיליה שלהובי דאשא מארבע גווני דאינון דעלמא עלאה כלהו בלטי ומנצצי. לית מאן דיכיל למיקם בהו בר משיח.

[p. 83] סגיר פתחא דא, כרובים משתככי וההוא מגדל פרח וקיימא באתריה בין שאר מגדלים.

בההוא פתחא דאמצעיתא אית עטרה דפז עלאה ויקירא גניזא דלא אתחזי השתא, גליפא מחקקא בכל זיני אבני יקר וזמינא למהוי על רישא דמלכא משיחא כד סליק בההוא מגדל, ותרין נשרין דא מסטרא דא ודא מסטרא דא נטלי לה בידייהו.

כד יסליק מלכא משיחא יתתקנון נשרין ונטלי עטרה דא. בשעתא דשארי למקרי יפתח פתחא אחרא ומתמן יפוק ההוא יונה דשדר נח בימי טופנא דכתיב (בראשית ח:8) *וישלח את היונה*, ההיא דאשתמודעא ולא מלילו בה קדמאי ולא ידעו מה היא אלא מהכא נפקת ועבדת שליחותא.

ובשעתא דכתיב *ולא יספה שוב אליו עוד* לא ידע בר נש לאן אזלת אלא תבת לאתרהא ואתגניזת בפתחא דא, ואיהי תטול עטרה בפומה ותשוי על רישיה דמלכא משיחא מטי ולא מטי, וכדין כתיב (תהלים כא:4) *תשית לראשו עטרת פז* .

[p. 84] וכיון דיקרי מלכא משיחא בס״ת יקומון תרין נשרין דא מכאן ודא מכאן ויונה מאיך ומלכא משיחא נחית ועטרה על רישיה עד דרגא בתראה ותרין נשרין פרחין לעילא על רישיה ויונה תבת **[קסה ע״א]** ועטרה בפימה ויקבלון לה אינון תרין נשרין.

דוד מלכא זית רענן אקרי קמיה דקב״ה דכתיב (תהלים נב:10) *ואני כזית רענן בבית אלהים וגו׳*. *עלה זית*, דא מלכא משיחא בריה דדוד ודא איהו דרמיז יונה דא ביומי דנח דכתיב (בראשית ח:11) *והנה עלה זית טרף בפיה*. ההוא *עלה זית טרף* וחטף ליקרא דיליה. במה, *בפיה*, דקיימא על רישיה ומקבלא יקר מהאי יונה.

© 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

ומאי דכתיב *טרף* ולא טרפה, אלא כדכורא דא דעביד חילא ונצח. במתיבתא דרקיעא יונה דכר הוה ומגו דאקרי יונה כתיב כנוקבא וכתיב כדכורא בזמנא דמקבלא יקר דא.

[p. 85] מגד״ל דא כד תב לאתריה נהיר כנהירו דעינא דשמשא דכתיב (תהלים פט:37) *כסאו כשמש נגדי*, ואף דכרסייא אחרא ליהוי ליה בנסין ואתין רברבין. בריש מגדל דא אית עופין דנורא דקא מצפצפאן כד סליק צפרא, צפצופא דנעימו דלית נעימו ונגונא כההוא נעימו, ועילא מכלהו זינין אחרנין ושפנינין דקא פרחין באוירא סלקי ונחתי נחתי וסלקי לא משתככין לעלמין. אתוון זעירן ואתוון רברבן פרחין בינייהו.

אי חסידא קדישא בשעתא דאתוון פרחין חמי ב״נ מאתוון רברבן כתיב באוירא לפום שעתא (בראשית א:1) *בראשית ברא אלהים את השמים ואת הארץ*. בטשי אתוון זעירן בהו ופרחי ואתחזי מנייהו כתיב *והארץ היתה תהו ובהו וחשך על פני תהום וגו׳*. מהדרי אתוון זעירן ובטשי בהו ואתחזי מנייהו כתיב *ויאמר אלהים יהי רקיע וגו׳*, וכן כל עובדא דבראשית פליאן רברבן וחדו לעיינין עובדא דאתוון אלין. זכאה עמא דכל דא מחכאן.

אי חסידא קדישא מאן דנטיר ברית שוי ליה אבתרוי ואיהו לקמא. ואי תימא מאן דנטיר ליה לאחורא, הא נטירו רב ועלאה מכלא דנטיר ליה. ומאן איהו, צדיק עלאה ברחימו סגיא. עאל בין צדיק וצדק ואשתכח נטיר מכל סטרין. [p. 86] זכאה מאן דנטיר ברית דא, ועל דא ישראל אתחזון כל דכורין דנטרין את קיימא דא קמי מלכא קדישא. מאן איהו דיכיל לנזקא לברא דאיהו באמצעיתא, אבוה מכאן ואמיה מכאן ואיהו בינייהו ודא כד איהו *אחרי יי׳*.

ת״ח ההוא רקיע כד סחרא בגלגולא מנגנא בנגונא ומקל נהימו דמיין דנבעין לא ידיע ההוא נגונא, כל אינון אגנין די בארבע סטרין מליין מנביעו דמיין דנבעין. מאן דאיהו לגו בתרין סטרין קיימא תמן, חד בחדוא דלית חדוא כההוא חדוא בעלמא לקיימא (שם ק:2) *עבדו את יי׳ בשמחה*, וחד *ביראה* דלית דחילו כההוא דחילו בעלמא לקיימא (שם ב:11) *עבדו את יי׳ ביראה*.

חד מעיינא דמייא דנביע מסטר מזרח דא הוא דאמר יחזקאל נביאה. מהאי מעיינא לא יכלין לסיימא שבחא כל בני עלמא. באתר דאתייליד תמן לסטר מזרח לית עומקא ורומא דיליה אלא זרתא ולא יתיר. כד נבעין מיא וסלקין סלקין כל זיני מרגלאן בגוון חד לפום שעתא, נפלי אלין והא סלקין אחרנין בגוון אחרא בכל זיני גוונין דעלמא, נפלין אינון מרגלאן ולא נפלי לבר.

[p. 87] סחרניה דההוא נביעו חיזור ושושן סחרן ולא יכלי למיקם על אינון גוונין, כלהו שלהובין מלהטאן ולא יכלין לאסתכלא בהו.

לא ידיע חשיבו דעובדא. טרפין דלהון מנצצן בכמה גוונין עובד ציור אומנו דמארי עלמא, חפיין על תלת מאה ושבעין וחמש כרובים דתחותייהו בתר שבכין אחרנין לגו ואינון

© 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

שבכין סחור סחור דעזרה לגו. ולעילא מנהון אינון **[קסה ע״ב]** גופנין פרישאן, תחות גופנין אינון כרובים כלהו גדפין פרישן משלבן אלין באלין. הכא אמר רב מתיבתא דכל מאן דאסתכל באינון גופנין מנהרין אנפוי כנהירו דשמשא.

אינון שבכין דאתתחמן סחור סחור דעזרה כלהו מרקמן בחוטין דנהרין בגוונין סגיאין מלהטן בארבע זיני נהורין דאשא, שלהובין סלקין וגוונין מנצצן ולזמנין שלהובין משתככי וגוונין ונהורין סלקין ובטשי אלין באלין.

שית אלף אגנין לגבי אינון שבכין, ארבע גוונין לארבע סטרין דעזרה. אלין אינון רברבין ונביעו דמיין חיין בכל סטר ואינון נפלי באינון אגנין ובלעי תמן באתרייהו ואלין מיין לא ידיע לאן אזלין.

באמצעו דעזרה יקומון כלהו ישראל ואתחזון קמי מלכא קדישא. בסטר דרום בעזרה דא אתייליד חד מעיינא דמיא ויתדמי דקא ישטפון מיא כל עלמא. מאן דייעול בהו יהון מי ברכים, אי ייעול בהו גיבר רב ייעול בהו עד ברכים, אי תינוק בר יומא עד ברכים אינון. מאן דשתי מנייהו אתחכם ואתפקח בחכמתא.

[p. 88] מעיינא דא נפיק מגו מרגלא חדא זעירא בכותלא דדרום, אינון מיין בלעין גו אתרא ומתמן יפקון לבר ממקדשא עד דיעלו לנחל שטים וישטפו ההוא זמה דאולדין מיא דשטים. ועל דא מיין אלין בעזרה בגין אינון דאתחזון תמן דכורין, הוו שתאן מן מיא לא חיישי בנוקבי במיתיהון לאתחזאה קמי מלכא קדישא. תו דהא יתפקחון למנדע מלין סתימין דמלכא עלאה. גו מקדשא דא כל הרהורין ישתכחון בר הרהורי דחדוא דמלכא קדישא.

ענפא חד נפקא גו אמצעו דההוא מעייניא. אמר רב מתיבתא כד קריבנא לההוא ענפא גו מעיינא אסתלק ענפא לעילא לעילא, כל מה דקריבנא הכי אסתלק.

יסודא ושרשא דההוא ענפא לאו איהו אלא במיא. ההוא ענפא חפי עלמין, כל גוונין דעלמא באינון טרפין דיליה. איבא דיליה לא ידיע מהו ולא יכלין למנדע. ואמר דקא שאיל למשיח על ההוא איבא ואמר איבא דא גניז *לאיש משענתו בידו מרוב ימים*. מאן דזכי למנדע דא לינדע.

[p. 89] רקיע חד אית על ההוא ענפא פריש לעילא, ההוא רקיע אזיל טלא ע״ג מעיינא דא ולא יתיר. כד אסתכל ב״נ לההוא רקיע מרחיק דמי תכלא, קריב יתיר דמי סומק, קריב יתיר דמי ירוק, קריב יתיר דמי חוור דלא חוורו בעלמא כגיניה. טלא דקא אזיל מניה אשתאיב ההוא ענפא ועביד איבא דא ואתרבי. ההוא רקיע איהו אזיל בגלגולא יתיר ממה דעיינין יכלין לאסתכלא.

© 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

כל אינון נטרי קיימא קדישא דבעון לאתחזאה קמי מלכא דהא לא אתחזון אלא בגין לאחזאה דאינון בני גזירו קדישא ועל דא כתיב (שמות כג: 17) *יראה כל זכורך*, אינון בני קיימא קדישא. דייק רב מתיבתא *זכורך* ולא זכרך דהא זכר כתיב ולא זכור. מאי *זכורך*, אלא כל אינון דנטרי קיימא קדישא ולא חבאן ביה אינון הוו בני מלכא דבכל יומא משתבח בהו ודכיר לון תדיר, ועל דא זכורך ההוא דאית ביה קיימא קדישא דדכר לון מלכא בכל יומא דלית שבחא קמי מלכא עלאה אלא במאן דנטיר קיימא דא.

[p. 90] ועל דא בעי דיתחזון תלת זמנין בשתא קמיה. תלת זמנין אמאי, אלא בגין אבהן קדמאי דקבילו להאי ברית בקדמיתא, ובגין כך תלת זמנין אינון בשתא. אברהם קביל ברית, יצחק קביל ברית, יעקב הוה שלים מכלהו ועל דא כתיב ביה (בראשית כה: 27) *ויעקב איש תם*, שלים מכלא.

אברהם *תמים* אקרי ולא הוה כ״כ שלים אבל *תם* שלים מכלא. מה כתיב בנח, (שם ו: 9) *איש צדיק תמים היה בדורותיו*, דהוה רשים ברשימו קדישא ביניהו. ואמר רב מתיבתא בכל אתר דכתיב *תמים* דרשים ברשימו קדישא באת קיימא דברית, ובגין **[קסו ע״א]** דנטיר ברית דא אקרי *תמים בדורותיו*, מה דלא הוו כלהו הכי דאינון מחבלן ארחייהו.

[p. 91] ועל דא כתיב *את האלהים התהלך נח*. וכי מאן יכיל למיהך עמיה, אלא כל מאן דנטיר ברית קדישא אזדווגת ביה שכינתא ושארת עליה, ובגין כך (דברים יח: 13) *תמים תהיה עם יי׳ אלהיך*, *תמים תהיה* ולבתר *עם יי׳ אלהיך* בזווגא חדא דכיון דנטיר ברית דא *עם יי׳* להוי ולא אתפרש מניה.

באברהם כתיב (בראשית יז: 1) *התהלך לפני והיה תמים*, גזירו דאת קיימא. *התהלך לפני*, מהכא דלא יהך גברא בתר אתתא אלא לקמהא ארח כשרא איהו. והא כתיב (שמות כג: 20) *הנה אנכי שולח מלאך לפניך*, (שם לג: 2) *ושלחתי לפניך מלאך*.

[p. 92] אברהם דלא הוה גזיר דחה ליה לקמא, ועל דא לא כתיב *היה תמים והתהלך לפני* אלא *התהלך לפני* דלא יאות אנת עד שתהא *תמים*, וכן בכלהו, כיון דב״נ *תמים* ונטיר ליה מיד היא לקמא ואיהו אבתרא, כשר איהו לדא. לגרעונא מה כתיב, (שמואל א טו: 11) *כי שב מאחרי*.

נח גזיר הוה *תמים*, פריעה לא הוה ביה, ובגין דלא הוה ביה פריעה מה כתיב, *את האלהים* ולא אחר *האלהים*. לקמא לא הוה בגין דהוה גזיר, לאחורא לא הוה בגין דלא אתפרע. איך הוה, *את האלהים*, סמיך ליה ולא יכיל לאסתכלא ביה דלאו כשרא כ״כ.

© 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

בישראל כתיב (שמות יג:21) *וי״י הולך לפניהם יומם בעמוד ענן ולילה בעמוד אש וגו׳.* כיון דאמרו ישראל (שם יד:11-12) *המבלי אין קברים כי טוב לנו עבוד את מצרים*, כביכול אתחלש דעתא, כתיב *ויסע מלאך האלהים ההולך לפני מחנה ישראל וילך מאחריהם.*

[p. 93] *ויסע מלאך*, למעבד בהו נוקמין.

ועל דא חדי משיח וחדי רב מתיבתא דקא אתבשר בדא, ואמר רב מתיבתא דדייק למשיח מנא הוה לדניאל דקא אמר (דניאל ה:28) *פריס פריסת מלכותך ויהבת למדי ופרס.* מאינון אתוון דופרסין אשתמע ליה, והכא מאי הוא.

[p. 94] א״ל הכי הוא ודאי, *פריס פריסת מלכותא* ע״י דמשיח אחרא ולבתר ישלוט מלך פרס ויטול מלכוון סגיאין והוא ישלוט על ארעא קדישא תריסר ירחי והוא ישלוט וקטיל סגיאין וההוא משיחא ולבתר יפול *ויקבלון מלכותא קדישי עליונין*, ועל דא *ופרסין* מלכא דפרס אשתמע הכא.

אי חסידא קדישא כמה חדוא על חדוא בההוא מעיינא מגדלא כל זיני אילנין דנציב קב״ה בגנתא דעדן וכלהו קיימי לאסוותא טרפין ואיבין וענפין ולחדו לבא תדיר ולית מנייהו כפנא ודאגה ואנחה לעלמין. זכאה עמא דכל דא גניז לון.

אמר ר׳ שמעון בקרקע דההיא מקדשא אית מאלין פליאן.

א״ל אי רבי אי רבי זכאה חולקך דכל האי... בההוא... ע״ג ההוא מעיינא רקיע אבל לית מאן דיכיל לאסתכלא ביה. לזמנין נהירו דיליה נהורא לזמנין חשוכא לזמנין גוון ארגוונא מנצצן דלא יכלין עיינין לאסתכלא לעילא. ההוא דשאלת מההוא קרקע דמקדש רב מתיבתא לא פריש מניה דהא גניז איהו גו ירדנא והא אמינא לך מה דאמינא, אבל נשאל מלה דא ותנדע מה דתנדע.

[p. 95] ירדן דא עאל ואתמשך זמנא חדא בשתא גו ההוא נהר דנפיק מעדן, לאו מאינון נהרין ארבע דאתמשכן מניה אלא ביה ממש. כיון דמטי לגביה איהו אתמשך ואתפשט ועאל גו ירדנא וכיון דמטי לגבי קרקע דמקדשא אשתכך תמן תלתא יומין ולא אתפשט ולא אתמשך לאתר אחרא. ואמר רב מתיבתא דכד אהדר ההוא נהר לאתריה שביק תמן כל מיני ציורין דקא עביד קב״ה בגנתא דעדן באינון ציורין דתחות...

...לדוכתייהו אלין הכא ואלין הכא וסלקי ונחתי כדקדמיתא.

© 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

בההוא סטר דרום אית תלת מאה וחמשין עמודין מכל זיני מרגלאן ואלין אינון דסחרן תדיר ונטפין בוסמין טמירין דלא אתגלו לעלמין. ארבע אגנין בכל **[קסו ע״ב]** עמודא ועמודא נעיצין וכד אינון בוסמין נטפין מאינון עמודין נפלין בהו ואתמליין כלהו אגנות ולא נפקי בוסמין לבר. מאינון בוסמין זמינין לזמנא דאתי לאקטרא קטורתא בכל יומא קמי מלכא קדישא דלא יהון מכתישו דבני נשא. אינון בוסמין לא ידיע עקרא דלהון וממה הוו אלא מאינון עמודין נפלי תמן.

תרין נשרין בכל עמודא ועמודא מתנצצן מתלהטן בכל גוונין, שבע מאה נשרין אינון, פרחין אלין הכא ואלין הכא בגלגולא דעמודין. כד אסתחרן לא יכלין עיינין לאסתכלא דוכתא בהו. תלת אתוון בלטין ופרחין מפימא דא לפימא דא בגלגולא דעמודין ונשרין. כל אינון אתוון מרקמן באשא חוורא ודהבא ירוקא. תרין אלפין ומאה מנרתין דתליין בין אינון עמודין ותרין אלפין ומאה שרגין בכל מנרתא ומנרתא, דלקין בימּמא ובליליא מתדעכי על צערא דישראל. כד אתי צפרא נהרין כלהו מגרמייהו.

[p. 96] אדהוו יתבי ואמרי דא רמש ליליא. אמרו ליה לר׳ שמעון אי חסידא קדישא נהירו דעלמא טול פנקסא דאחמתא דא וטול שרגא וכתוב מלין אלין דהא מטא זמנא דילן לפקדא כל חד וחד לגו קבריה, עד פלגו ליליא דקב״ה עאל גו גנתא לאשתעשעא בהדי צדיקייא וכדין כל חד וחד פרח לתמן. ולמחר נהוי לגבך הואיל ויהבו לן רשו לאשלמא דורונא דקא משדרי לך. פרחו.

בכה ר׳ שמעון וגעה. פתח ואמר (משלי ה:19) *אילת אהבים ויעלת חן דדיה ירווך בכל עת באהבתה תשגה תמיד*. אורייתא אורייתא נהירו דכל עלמין כמה ימין ונחלין ומקורין ומבועין מתפשטי מנך לכל סטרין, מנך כלא, עלך קיימאן עלאין ותתאין, נהירו עלאה ודאי מנך נפקא. אורייתא אורייתא מה אימא לגבך, *אילת אהבים* אנת *ויעלת חן* גבי עילא ותתא, רחימין דילך מאן יזכי לינקא מנך כדקא יאות. אורייתא אורייתא שעשועין דמארך, מאן יכול לגלאה ולמימר סתרין וגניזין דילך.

בכה ואעיל רישי בין ברכוי ונשק לעפרא. [p. 97] אדהכי חמא כמה דיוקנין דחברייא סחרניה. א״ל לא תדחל בריה דיוחאי, לא תדחל בוסינא קדישא, כתוב וחדי גו חדוא דמארך.

כתב אינון מלין דשמע כל ההוא ליליא ולעא לון ולהג לון ולא אנשי מלה, וההוא שרגא נהיר קמיה כל ההוא ליליא עד דאתא צפרא. כד אתא צפרא זקף עינוי וחמא חד נהירו דהוה נהיר ברקיעא, מאיך עינוי לתתא, אהדר כמלקדמין וחמא נהירו בכל רקיעא דנהיר וסליק ובההוא נהירו דיוקנא דביתא בכמה ציורין. חדא ר׳ שמעון ולפום רגעא אגניז ההוא נהורא.

© 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

אדהכי הא אינון תרין שליחן אתיין, אשכחוהו רישיה בין ברכוי. אמרו ליה שלמא עליה דמר, שלמא למאן דעלאין ותתאין בעאן לאקדמא ליה שלם. יקום.

קם ר׳ שמעון וחדא בהון. אמרו ליה ולא חמית נייחא דרוחא דעבד לך מארך, חמית נהירו דביתא ברקיעא.

אמר לון חמינא.

אמרו ליה בה שעתא אפיק תהומא בי מקדשא ואעבריה קב״ה בימא רבא ומנהירו דיליה הוה נהיר ברקיעא.

אמרו ליה רב מתיבתא בעא בשלמך והא ידע דאנן שליחן לגבך, וכמה מלין חדתין עתיקין אתחדש באורייתא בהא ליליא.

אמר לון במטו מנייכו אמרו חד מלה מנייהו.

אמרו לא אתייהיב לן רשו אלא למאן דאתינן לגבך, אבל מלה חד הוה לגבן השתא, דפתח רב ואמר (בראשית יב:1) *ויהושע היה לבוש בגדים צואים וגו׳*, דא בגין לאנהרא ביה נהירו. כגוונא דא מאן דלא זכי באתר דא יהך ויטיל גרמיה לאתר אחרא ויזכי ביה. אעא דדליק ונהורא לא סליק ונהיר ביה, ינענעון ליה ויסלק ביה נהורא ואנהיר. [p. 98] והוינן זמינין למשמע אבל בגין למיתי גבך **[קסז ע״א]** לא בעינן לאתעכבא.

חדי ר׳ שמעון. אמרו ליה אי חסידא קדישא כל מלין די בגוון באורייתא מלין זעירין אינון בכל מלה ומלה, ואינון מלין זעירין כמה אינון מלין רברבין ועלאין עד דלית לון שיעורא דהא לית בגוון ספקא אלא ברירו דאורייתא על בורייה. והשתא רב מתיבתא פריש מלין סתימין על דא בגין דעקרא דנשמתא אמאי לא נהיר באתר דא וזכי לאתנהרא באתר אחרא, ועד כען לא זכינן בהו בגין למיתי גבך.

ומלה אחרא זכינן למשמע מניה, רוחא דאזלא בערטורא בההוא עלמא בלא בנין אנתתיה אתעביד מאנא לאתבנאה איהו. מאי טעמא, אנתתיה איהי שרגא דאתדליקת מניה ותרווייהו שרגא חדא הוו, נהורא דא נפק מנהורא דא. אתדעך דא אתדליק מגו נהוריה ממש בגין דחדא נהורא הוו.

[p. 99] השתא רבי נהדר למלין קדמאין וכד נהדר לאתרין נטיל רשו מרב מתיבתא באינון מלין דנקבל מניה ונימא קמך. זכאה חולקך דאת זכי לנהורין סתימין מכל סטרין מעילא ומתתא, מהאי עלמא ומעלמא אוחרא.

אמר ר׳ שמעון מלה חדא בעינא למנדע אי תיכול לאודעא לי, נשין בההוא עלמא אי זכאן לסלקא לעילא או היך אינון תמן.

© 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

אמרו ליה אי רבי אי רבי בדא אית לן רזא יתירא בגין דלא לגלאה סתרין דתמן, אבל דא יהך ויטול רשו ונימא לך.

אדהכי פרח חד ואתכסי מנייהו ואזל ליה, ולפום שעתא תב לגבייהו. אמר לון זמינא הוינא למיעאל והוו כלהו בעטורא חדא דדייני דינא דחד בר נש דקאים על פתחא דגנתא דעדן ואינון כרובים אחידן ביה ולא שבקו ליה למיעאל תמן והוה בצערא בינייהו וצווח צווחין על גבי פתחא ושמעו כולהו צדיקייא דתמן, והשתא הוו מתכנפי כל בני מתיבתי למיעאל לגבי מלכא משיחא לעיינא בדיניה ואתינא לאודעא לכו ודא חבראי אצטריך למהך תמן דכרוזא הוה אעבר בכל אינון בני מתיבתי דיהוון כנישין השתא קמי משיח.

[p. 100] נטל פתקא חדא ויהב לר׳ שמעון. אמר טול דא ועיין במה דתמן עד דניתי גבך. פרחו תרוייהו ור׳ שמעון נטל פתקא וחמא מה דחמא ברזין דתמן כל ההוא יומא. בליליא חמא שרגא ונפיל ביה שינתא, דמך עד צפרא. כד נהר יממא קם ופרח פתקא מניה, והא אינון תרווייהו אתיין, אמרו ליה קום רבי זכאה חולקך קום, בגינך חמינן וזכינן לכמה סתרין עלאין, כמה חדוא אחזיאו לן כד יהבו רשו לגלאה לך כל מה דאת בעי. ריש מתיבתא עלאה נפק לגבן ואמר שאילו בשלמיה דבר יוחאי, אתריה דבר יוחאי הא פנו ליה מכמה יומין, לית מאן דיקרב לגביה זכאה הוא.

רבי רבי כד פרחנא מגבך עיילנא וחמינא כל בני מתיבתי דהא מתכנפי לגו היכלא חדא דמשיח תמן ודיינו דינא דההוא בר נש דקאים אפתחא, שמיה לית לן רשו לגלאה.

אצטער ר׳ שמעון על דא. אמרו ליה רבי לא תצטער על דא, אנת תנדע בדא ליליא בחלמך. אבל דינא דיינו עליה וגזר משיח דלהוי ההוא בר נש לבר בההוא צערא ארבעין יומין. לסוף ארבעין יומין יצערון ליה בצערא דגיהנם שעתא ופלגא. וכל דא בגין דיומא חדא חד מן חברייא הוה פריש מילי דאורייתא, כד מטא לחד מלה ידע האי ב״נ דיתכשל ביה ואמר לחברייא שתוקו לא תימרון מדי. [p. 101] ובגין דשתקו חברייא אתכשל בההוא מלה ואכסיף, וההוא כסופא דגרים האי בר נש דיינין ליה בהאי דינא **[קסז ע״ב]** קשיא בגין דלא בעי קב״ה לשבקא חובא דאורייתא אפילו כמלא נימא.

דיינו דיניה ונפקו כל בני מתיבתי ואנא שאילנא רשו דהא בריה דיוחאי שאיל שאלתא דא ועל דא אחזיו לי מה דלא ידענא מקדמת דנא. אי רבי שית היכלין אחזיו לי בכמה ענוגין ועדונין ואתר דפרוכתא פרישא בגנתא דהא מההוא פרוכתא ולהלאה לא עאלין דכורין כלל.

בהיכלא חדא אית בתיה בת פרעה וכמה רבוא ואלפי נשין זכיין בהדה וכל חדא וחדא מנייהו דוכתין דנהורין וענוגין בלא דחקא כלל אית לה. תלת זמנין ביומא כרוזי אכריזי הא דיוקנא דמשה מהימנא אתי ובתיה נפקת לאתר דפרגודא חדא דאית לה וחמאת דיוקנא דמשה

© 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

וסגידת לגביה [p. 102] ואמרת זכאה חולקי דרביתי נהירו דא. ודא איהו ענוגין דילה יתיר מכלהו.

אהדרת לגבי נשין ואשתדלן בפקודי אורייתא כלהו באינון דיוקנין דהוו בהאי עלמא בלבושא דנהורא כלבושא דדכורין בר דלא נהרי הכי. פקודין דאורייתא דלא זכו לקיימא לון בהאי עלמא משתדלי בהו ובטעמייהו בההוא עלמא. וכל הני נשין דיתבין בהדי בתיה בת פרעה אקרון *נשים שאננות* דלא אצטערו בצערא דגיהנם כלל.

[p. 103] בהיכלא אחרא אית סרח בת אשר וכמה נשין רבוא ואלפין בהדה. תלת זמנין ביומא מכריזין קמה הא דיוקנא דיוסף צדיקא אתא ואיהי חדאת ונפקת לגבי פרגודא חדא דאית לה וחמאת נהירו דדיוקנא דיוסף וחדאת וסגידת לגביה ואמרת זכאה יומא דאתערית בשורה דילך לגבי סבאי. לבתר אהדרת לגבי שאר נשין ומשתדלין בתושבחן דמארי עלמא ולאודאה שמיה, וכמה דוכתין וחידו אית לכל חדא וחדא ולבתר אהדרן לאשתדלא בפקודי אורייתא ובטעמייהו.

בהיכלא אחרא אית יוכבד אמיה דמשה נביאה מהימנא וכמה אלפין ורבבן בהדה. בהיכלא דא לא מכריזי כלל אלא תלת זמני בכל יומא ויומא אודת ומשבחת למארי עלמא איהי וכל אינון נשין די בהדה ושירתא דימא מזמרן בכל יומא ואיהי בלחודהא אמרת מהכא (שמות טו:20-21) *ותקח מרים הנביאה אחות אהרן את התוף בידה וגו׳*, וכל אינון צדיקייא די בגנתא דעדן צייתין לקל נעימו דילה וכמה מלאכין קדישין אודאן ומשבחן עמה לשמא קדישא.

[p. 104] בהיכלא שתיתאה דבורה אוף הכי וכל שאר נשין בהדה אודן ומזמרן בההוא שירתא דהיא אמרת בהאי עלמא. אי רבי אי רבי מאן חמא חדוא דצדיקייא ונשין זכיין דעבדין לגבי קב״ה.

לגו לגו אינון היכלין אית ארבע היכלין דאמהן קדישין דלא אתמסרן לגלאה ולית מאן דחמי לון. בכל יומא ויומא כדקא אמינא לך אינון בלחודיהון וגוברין אוף הכי, בכל ליליא אתכלילן כלהו כחדא כמא דאתמר בגין דשעתא דזווגא איהו בפלגו ליליא בין בהאי עלמא בין בההוא עלמא. זווגא דההוא עלמא אתדבקותא דנשמתא בנשמתא נהורא בנהורא, זווגא דהאי עלמא גופא בגופא וכלא כמא דאתחזי.

היכלין דארבע אמהן אקרון היכלין דבנות בוטחות. זכאה חולקהון דצדיקייא גוברין ונוקבי דאזלי בארח מישר בהאי עלמא וזכאן לכלהו ענוגין דההוא עלמא, ולא זכינן בהו למיחמי.

[p. 105] אי רבי אי רבי אלמלא בר יוחאי אנת לא אתמסר לגלאה. זווגא דההוא עלמא עביד איבא **[קסח ע״א]** יתיר מאיבא דאתעביד בהאי עלמא בזווגא דלהון. בזווגא דההוא

© 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

עלמא בתיאובתא דלהון כחדא כד מתדבקן נשמתין דא עם דא עבדי איבין ונפקי נהורין מנייהו דאתעבדי שרגין, ואינון נשמתין לגיורין דמתגיירן וכל הני עיילין להיכלא חדא. וכד מתגייר גיורא פרחא מההוא היכלא נשמתא ועאלת תחות גדפהא דשכינתא ונשקת לה בגין דאיהי איבא דצדיקייא ומשדרת לה לגו ההוא גיורא ושראת ביה, ומההוא זמנא אקרי גר צדק, והיינו רזא דכתיב (משלי יא:30) *פרי צדיק עץ חיים*, מה אילנא דחיי אפיק נשמתין, אוף הכי צדיק איבא דיליה עביד נשמתין.

[p. 106] רב מתיבתא אמר כתיב (בראשית יא:30) *ותהי שרי עקרה אין לה ולד*. ממאי דאמר *ותהי שרי עקרה* לית אנא ידע דלית *לה ולד*, מאי *אין לה ולד*. *אלא ולד* לא הוה מולדא, אבל נשמתין הוה מולדא, באתדבקותא דתיאובתא דאינון תרין זכאין הוו מולידין נשמתין לגיורי כל ההוא זמנא דהוו בחרן כמא דעבדין צדיקייא בגנתא דעדן דכתיב (שם יב:5) *ואת הנפש אשר עשו בחרן*, *נפש עשו* ודאי.

חדי ר׳ שמעון. א״ל ההוא גברא אי רבי אי רבי מה אימא לך, בכל ריש ירחי ושבתי ומועדייא וזימני אינון דכורין סלקין לאתחזאה קמי מלכא קדישא, דכורין ולא נוקבין כד״א (שמות כג:17) *יראה כל זכורך*, וכד אהדרן אהדרן בכמה מלין חדתין ואהדרן קמי רב מתיבתא.

[p. 107] יומא דא אהדרו מלין חדתין קמי רב מתיבתא על רזין עתיקין צדיק וטוב לו, צדיק ורע לו וגו׳, דכלהו סלקין גו מתקלא דאילנא עד לא ייתון לעלמא וכפום תיקלא דמתקלא הכי אית לון בהאי עלמא. רב מתיבתא נחית וגלי ממה דשמע לעילא, מלה חדא גלי ולא יתיר. אעא דלא סליק נהוריה יבטשון ביה וינהיר. גופא דלא סלקא ביה נהורא דנשמתא יבטשון ביה ויסליק נהירו דנשמתא ויתאחדון דא בדא לאנהרא. בגין דאית גופא דנהירו דנשמתא לא נהיר ביה עד דיבטשון ביה, כדין נהיר נהירו דנשמתא ואתאחד בגופא וגופא אתאחד בה. גופא כדין סליק נהירו מגו נשמתא, מהדר מרומם ומשבח מצלי צלותין ובעותין מברך למאריה, הא כדין כלא נהיר. בגין דאית גופא דלא יכילת נשמתא לאנהרא ביה עד דיבטשון ביה וכדין נהיר ואתאחד דא בדא. אית אעא דלא אתאחד בנהורא ולא סליק נהורא ביה עד דיבטשון ביה וכדין נהיר.

[p. 108] סטרא אחרא בעי למעבד הכי ובטש בחייביא וכל מה דבטש כדין (משלי יג:9) *נר רשעים ידעך*, מחרף ומגדף לכל סטרין, לא יכיל לאנהרא כלל וכדין כתיב (קהלת ב:12) *כי מה האדם שיבא אחרי המלך*, ובעי לאתדמה ליה ולא יכיל, ועל דא (תהלים יא:5) *יי׳ צדיק יבחן*, ובטש ביה וכדין נהיר ואתקיף בנהירו. *יבחן*, כד״א (ישעיה כח:16) *אבן בחן*.

גחין ר׳ שמעון ונשק לעפרא. אמר מלה מלה אבתרך רדיפנא מיומא דהוינא והשתא אשתמודע לי מלתא מגו שרשא ועקרא דכלא.

© 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

א״ל אי רבי אי רבי כד סלקין לעילא כל אינון רוחין דכורין ונוקבין בההוא זמנא שמעין מלין חדתין ועתיקין. נחתין ועאלין לגו מתיבתא ומהדרן מלין קמי רב מתיבתא ואיהו אוליף לון מלה על קיומיה. כד סלקן מתפשטין מלבושיהון וסלקין, כד נחתי מתלבשאן בלבושיהון דההוא גופא.

[p. 109] אי רבי אי רבי כמה חדתין מלין מגו רב מתיבתא. זכאה איהו מאן דאזער גרמיה בהאי עלמא, כמה איהו רב ועלאה בההוא עלמא. והכי פתח רב מתיבתא מאן דאיהו זעיר איהו רב, מאן דאיהו רב איהו זעיר דכתיב (בראשית כג:1) *ויהיו* **[קסח ע״ב]** *חיי שרה מאה שנה ועשרים שנה ושבע שנים. מאה* דאיהי חושבן רב כתיב ביה *שנה*, זעירו דשנין חד אזעיר ליה. *שבע* דאיהו זעיר רבי ליה דכתיב *שבע שנים*. לא רבה קב״ה אלא לזעיר, לא אזעיר אלא לרב. זכאה איהו מאן דאזעיר גרמיה בהאי עלמא, כמה איהו רב תמן ועלאה בעלויא.

אדהכי שמעו שירתא דימא בקל נעימו דלא שמעו מיומא דאתבריאו קל נעימו דשירתא כההוא נעימו דהוו אמרי. וכד סיימו ואמרו (שמות טו:18) *יי׳ ימלוך לעולם ועד*, חמו ד׳ דיוקנין ברקיעא וחד מנייהו רב ועלאה מכלהו וקל אתער ואמר (ירמיה ב:2) *כה אמר יי׳ זכרתי לך חסד נעוריך אהבת כלולותיך לכתך אחרי במדבר בארץ לא זרועה*. וההוא רב ועלאה מנייהו שאט ברקיעא ואגניז.

[p. 110] קם אחרא אבתריה ואמר (ישעיה מב:16) *והולכתי עורים בדרך לא ידעו בנתיבות לא ידעו אדריכם אשים מחשך לפניהם לאור ומעקשים למישור אלה הדברים עשיתים ולא עזבתים*. סיים ושאט ברקיעא ואגניז.

פתח אידך ואמר (שם לה:1) *ישושום מדבר וציה ותגל ערבה ותפרח כחבצלת*, ושאט ברקיעא ואגניז.

פתח אידך ואמר (שם מג:1) *כה אמר יי׳ בוראך יעקב ויוצרך ישראל לא תירא כי גאלתיך קראתי בשמך לי אתה*, (שם:16, 19-20) *כה אמר יי׳ הנותן בים דרך ובמים עזים נתיבה, הנני עושה חדשה עתה תצמח הלא תדעוה אף אשים במדבר דרך בישימון נהרות, תכבדני חית השדה תנים ובנות יענה כי נתתי במדבר מים נהרות בישימון להשקות עמי בחירי*. סיים ושאט ברקיעא ואגניז.

כדין דחילו סגיא ואמתני נפל עלייהו. כד הוה נהיר יממא קלא אתער כמלקדמין ואמר עמא תקיפא כאריא גברין כנמרין הבו יקר למאריכון (שם כה:3) *על כן יכבדוך עם עז*. שמעו קל חילין ומשריין דהוו אמרי (דה״א כט:11-12) *לך יי׳ הגדולה והגבורה והתפארת והנצח וההוד כי*

© 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

<u>כל בשמים ובארץ לך יי׳ הממלכה והמתנשא לכל לראש, והעושר והכבוד מלפניך ואתה מושל</u> <u>בכל</u> וגו׳, עד ומרומם על כל ברכה ותהלה.

תווהו ואזלו. אדהכי נהר יממא, אהדרו רישא וחמו כל מדברא חפי בענני יקר מנהרן מנצצן בגוונין סגיאין. אמרו דא לדא ודאי קב״ה בעי לאשתבחא בתושבחתא דדרא דמדברא דלא הוה [p. 111] בעלמא דרא עלאה כדרא דא ולא יהא עד דייתי מלכא משיחא. ודאי כל מה דאחמי לן קב״ה לא הוה אלא בגין לאודעא לן חביבו דמאריהון עלייהו, לאודעא דאית לון <u>חולקא</u> ואינון בני עלמא <u>דאתי, וזמינין לאחייא</u> בקדמיתא כד״א (ישעיה כו:19) *יחיו מתיך*, <u>אלין</u> אינון דרא דמדברא.

א״ל אי מלה חדתא ידעת דאנא ערטירא בה.

א״ל אימא.

אמר קלא <u>דאהדרא</u> בעינא למנדע, ב״נ יהיב קלא בחקלא או באתר אחרא והדרא קלא אחרא ולא ידיע.

א״ל אי חסידא קדישא על מלה דא כמה קלין אתערו וכמה דקדוקין הוו קמי רב מתיבתא, וכד נחת רב מתיבתא אמר הכי אוקמוה מלה במתיבתא דרקיעא ורזא יקירא איהי. תא חזי תלת קלין אינון דלא אתאבידו לעלמין בר קלין דאורייתא וצלותא דאלין סלקין לעילא ובקעין רקיעין, אבל קלין אחרנין אינון דלא סלקין ולא אתאבידו ואינון תלת.

קול חיה בשעתא דאיהי על קלביטא, <u>איהו</u> קלא <u>משטטא מסייפי דעלמא</u> עד סייפי <u>דעלמא</u>. קול דבר נש בשעתא <u>דסליק מעלמא וההוא</u> קלא משטטא <u>ואזלא מסייפי דעלמא</u> עד סייפי <u>דעלמא</u>. קול נחש בשעתא דפשיט משכיה, ההוא קלא <u>משטטא ואזלא</u> מסייפי <u>דעלמא</u> עד סייפי <u>דעלמא</u>.

[p. 112] אי חסידא קדישא כמה מלה דא <u>רב</u> ויקירא. אלין קלין מה אתעביד מינייהו <u>ולאן עאלין ושרהאן</u>. אלין קלין דצערא אינון ואזלין <u>ומשטטין</u> באוירא ואזלי מסייפי <u>דעלמא</u> עד סייפי דעלמא ועאלין גו נקיקין ומחילין דעפרא ואתטמרן תמן, וכד **[קסט ע״א]** יהיב ב״נ קלא אינון מתערין לגבי ההוא קלא.

קלא דנחש לא אתער לגבי קלא דב״נ. היאך <u>אתער</u>, במחאה כד מחי ב״נ מחאה אתער קלא דנחש דאתטמר <u>לגבי</u> ההוא קלא <u>ולא</u> קלא אחרא. קלא <u>אתער קלא זינא לזיניה</u>. ועל דא ביומא דר״ה קול שופר אתער קול <u>שופר</u>, זינא בתר זיניה אזלא. ארחיה דנחש לביש איהו לקטלא <u>ולמחאה. לא</u> אתער קלא דהאי נחש אלא בתר זיניה ודא איהו כד ב״נ מחי בחוטרא בארעא וקרי ליה לזיניה, כדין אתער ההוא קלא דנחש לאתבא לזיניה ורזא דא <u>הוי טמירא</u>.

© 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

אמר ר׳ שמעון ודאי מלה דא מלה סתימא איהי ותווהנא היך שלמה מלכא לא ידע מלה דא.

[p. 113] א״ל שלמה מלכא מנדע ידע ולאו כ״כ, אבל מה דלא ידע ההוא קלא מה תועלתא אית בה והיך יתבא. ורב מתיבתא הכי אמר דקדוקא דא לא ידע שלמה מלכא דהא ההיא קלא כלילא איהי רוחא ונפשא מהבל גרמי מעצבונא דבשרא ומשטטא באוירא וכל חד אתפרש דא מן דא. וכד מטא לההוא אתר דעאל ביה יתבא כמיתא, וכל אינון חרשין וקוסמין ידעין מילין בחרשייהו וגחנין לארעא ושמעין קלא דא דמתחברן אינון רוחא ונפשא והבל דגרמי ואודעין מלה, ודא איהו (ישעיה כט:4) *אוב מארץ* . ועל דא רדיף שלמה למנדע מה דאתעביד מההוא קלא ולא ידע. זכאה חולקך זכאה דקשוט.

כד ב״נ אתער קלא מיד אתחברן ואתער ההוא קלא ולית לה רשו לארכא יתיר, אלא כעין ההוא קלא דאתער ב״נ ולא יתיר, ואי אריך ב״נ קליה איהו לא אריך כל כך בהדיה אלא לסופא דקלא בגין דלא יכיל לארכא. מאי טעמא, בגין דכד נפק בקדמיתא אתאריך מסייפי עלמא עד סייפי עלמא והשתא דעאל תמן לא יכיל לארכא דהא לית ליה אתר למשטטא תמן כדבקדמיתא.

[p. 114] חדי ר׳ שמעון ואמר אלמלא לא זכינא למשמע אלא מלה דא די לי למהוי חדי דזכינא למשמע מלין דקשוט דההוא עלמא.

א״ל אי חסידא קדישא אלמלא ידעת חדוא דמלין בההוא עלמא קמי רב מתיבתא תהוי חדי יתיר.

א״ל מאי חדושא הוה השתא כד אתית לגבאי.

אמר קרא פתח רב מתיבתא ואמר (בראשית מו:4) *ויוסף ישית ידו על עיניך* . חדוא אמאי סתימו דעיינין למיתא. בגין דעיינין גוונין דהאי עלמא איהו וחיזו ודיוקנא דהאי עלמא איהו, אסתים מניה האי עלמא וחיזו דהאי עלמא. סתימו דעינוי כל חיזו דהאי עלמא הא אתחשך מניה וחשכון מניה חיזו דעיינין, לית ליה חיזו בהאי עלמא מתמן ולהלאה.

אמר ר׳ שמעון יאות תקונא דקדמאי וחכמתא דלהון יתיר ממלאכין קדישין.

א״ל יוסף אמאי *ישית ידו* מכל בנוי. ואי תימא על בשורה דיליה, *ויוסף חי* תראה מבעי ליה. [p. 115] אבל *ישית ידו* בגין דרחימו דיליה הוה ובגין כך דא אסתים מניה נהירו דהאי עלמא ודא נטיל ליה. מאן דאסתים עינוי רחימא דיליה אחזי הכי, חיזו דילך דהאי עלמא אתאביד, הא אנא חיזו דילך באתרך, מכאן ולהלאה יתתקנון לך חיזו אחרא דההוא עלמא.

© 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

אמר ר׳ שמעון מה אתהני האי למיתא ומה תועלתא אית ליה בהאי. מאן דיבעי למשאל יימא דאצטריך לאפקחא עינוי בגין לאחזאה דעדיין אזדמן איהו לאתבא לחיזו דהאי עלמא כדקדמיתא.

א״ל אי חסידא קדישא ודאי אי לא אסתים מניה כל חיזו דהאי עלמא ולא יתאביד כלא מניה לא להוי ליה חיזו וחולקא דההוא עלמא. עלמא דא בהפוכא איהו מההוא עלמא דאנן ביה, דבזמנא דתחיית מתייא אפילו כחוטא דשערא לא ישתאר בבר נש מעובדא דהאי עלמא דכלא אתאביד בקדמיתא בההוא **[קסט ע״ב]** טלא ויתעבר מניה כל זוהמא ולבתר אתעביד כחמירא דא ומניה אתבני כל גופא בריה חדתא, כך הכא.

[p. 116] א״ל רבי שמעון ודאי ידענא דאתון מלובשין תמן בלבוש יקר דגופא דכיא קדישא, אי הוה כגוונא דא בהאי עלמא, ב״נ דאתחזי בההוא גופא כגוונא דאתון קיימין בההוא עלמא.

א״ל מלה דא שאילו קמי רב מתיבתא תרין עולמין דאתלבשו בינגא בתר דסבלו צערא על חובא חדא דלא אתחזי לגלאה, ושאילו דא קמי רב מתיבתא ואיהו אמר דהא הוה בהאי עלמא הכי. מנא לן, דכתיב (אסתר ה:1) *ויהי ביום השלישי ותלבש אסתר מלכות*, אתלבשת בההוא דיוקנא דההוא עלמא. *מלכות*, דא רוח קודשא דהא *מלכות* שמיא נשיב רוחא מההוא רוחא דאוירא דההוא עלמא ואתלבשא ביה אסתר, וכד עאלת קמי מלכא אחשורוש וחמא ההוא לבושא דנהורא דיוקנאה דאמי לברן אלהין פרחה מניה נשמתא לפום שעה.

[p. 117] מרדכי אוף הכי דכתיב (שם ח:15) *ומרדכי יצא מלפני המלך בלבוש מלכות*, *לבוש מלכות* ודאי, דיוקנא דההוא עלמא. ועל דא כתיב (שם ט:3) *כי נפל פחד מרדכי עליהם*, *פחד מרדכי* ולא *פחד* אחשורוש.

אמר רבי שמעון כמה מתיקין מלין אלין, זכאה חולקי, ודאי ידענא דצדיקייא בהאי עלמא אתלבשן בלבושא דאקרי *לבוש מלכות* והכי הוא ודאי.

א״ל אוירי דגנתא דעדן נשיבו דרוח קודשא אינון וביה מתלבשן צדיקייא כגוונא דהוו בהאי עלמא, ולבתר רוח קודשא שראת על רישא דכל חד וחד ואתעביד ליה עטרה, וכך הוה למרדכי דכתיב *בלבוש מלכות*, דיוקנא דההוא עלמא, ולבתר *ועטרת זהב גדולה*, דא *עטרת* דשראת על רישיהון דצדיקייא בההוא עלמא.

כד קבילו ישראל אורייתא כגוונא דא הוה להון, עד דכתיב בהו (שמות לג:6) *ויתנצלו בני ישראל את עדים מהר חורב*, אתפשטו מההוא לבושא. [p. 118] וכן כתיב ביהושע כהנא רבא (זכריה ג:4-5) *הסירו הבגדים הצואים מעליו*, וכתיב *וילבישוהו בגדים*, אלין לבושין דההוא עלמא. מהכא מלין קדמאין, ומהכא כל זמנא דגופא דהאי עלמא קיימא בקברא בקיומא לא

© 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

אתלבש רוחא בלבושא דההוא עלמא דכתיב *ויסירו הבגדים הצואים מעליו* בקדמיתא ולבתר *וילבישוהו בגדים*.

ומלאך יי׳ עומד, מהו *עומד*, אלא דא הוא עטרה דאקרי *מלאך יי׳* דקיימא על רישיהון דצדיקייא ודא איהו *עומד*, *עומד* על רישא לעילא לבתר דאתלבשן בלבוש יקר.

[p. 119] תרין גופין כחדא לא יכלין למיקם. כל זמנא דהאי קיים רוחא לא מקבלא אחרא, אתעבר דא הא אחרא זמינא מיד ודאי, דא נפיק ודא עאל. כגוונא דיצר הטוב ויצר הרע בהאי עלמא, לא בעי קב״ה דתרווייהו יקומון כחדא.

אמר ליה תווהנא על מה דכתיב (שם:1) *והשטן עומד על ימינו לשטנו*. וכי יהושע בן יהוצדק כך, שאר בני עלמא על אחת כמה וכמה.

א״ל אי חסידא קדישא כמה טמירין וסתימין מלין אלין.

א״ל אע״ג דחברייא ידעין במלין דההוא עלמא לא יכלין למנדע ברזין אלין, דכיון דבר נש בההוא עלמא מה תועלתא אית לההוא שטן לאסטאה ליה, ולא די ליה דאפיק נשמתיה מניה וקטיל ליה.

אמר ליה אי חסידא קדישא זכאה חולקך. ת״ח תיאובתא דההוא שטן לא הוי אלא בגין דלא אתלבש ההוא זכאה בלבושא דכיא קדישא. כיון דחזי דמלבושא דיליה אתדחא ולא אתחשיב על דא אסטי ליה. מאי טעמא, בגין דאי אתלבש בההוא לבוש יקר מיד לבושא דזוהמא ועבידתא דההוא שטן יתבטל ואתעבר מעלמא. ותו דבכל זמנא דלא אתלבש פקדא רוחא לההוא גופא דזוהמא דיליה וניחא ליה לשטן, וכיון דיתלבש **[קע ע״א]** בההוא לבוש יקר הא אתבטיל גופא דא וליה ליה דוכרנא בהדיה לעלמין.

ואי תימא דאנן פקדין לבי קברי בריש כל ליליא, לאו על גופא היא אלא נפשא אזלא ערטיראה כל [p. 120] זמנא דבשרא קיימא ורוחא פקדא עלה ונפשא לגופא, אבל השתא פקדונא איהו לנפשא דאיהי משתככא ואשתאבת בשכוכי גו גרמי, ובגין כך בריש כל ליליא פקדונא דרוחא לנפשא ולאו על בשרא.

אי חסידא קדישא תא ואגלי לך מלה סתימא. בניינא דגופא דבר נש הכי הוא, רוחא מעם רוחא דקודשא, נשמתא מגו אילנא דחיי. כיון דרוחא קדישא יהב חילא מיד רתיכין דילה יהבי חילייהו, חילא דלהון גרמי ושייפין כלהו מסטרא דלהון ותקונייהו דא על דא. [p. 121] סטרא אחרא יהבת בשרא ומסטרא דילה אתיא בשרא ולא מלה אחרא, רתיכין דילה יהבין כל אינון גידין וערקין לאמשכא דמא לבשרא. בתר דאלין יהבי שמיא יהבי חילייהו, ומאן אינון, עור דאתמשך על כלא כגוונא דלהון. לבתר מתחברן שמיא וארעא כחדא ויהבי אשא ומיא ואוירא ועפרא לאגנא על כל אלין ולחפיא על כלא.

© 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

לבתר כל חד נטיל חולקיה דיהב ואתבטל. רוחא קודשא ורתיכין דילה, רוחא דקודשא רוחא דיליה קיימא ונשמתא סלקא. רתיכין דרוחא דקודשא גרמין דלהון קיימין, ועל דא חשיבו דגופא גרמין הוו ובגין כך כתיב (ישעיה נח:11) *ועצמותיך יחליץ*, ובשרא לא כתיב.

וכל זמנא דבשרא דסטר אחרא קאים בקיומא ההוא שטן קיימא לאסטאה. אתעבר בשרא לית ליה רשו לאסטאה דהא לית ליה על מה דאסתמיך, ועל דא כתיב (איוב לג:21) *יכל בשרו מרואי ושפו עצמותיו לא ראו*, מההוא חיזו דשטן דקיימא לאסטאה ולא יכיל כיון ד*יכל בשרו*.

[p. 122] *ושפו עצמותיו לא ראו*, לא אתחזון לגביה דלית ליה בהון חולקא. אע״ג דשף כל אחד ואחד מדוכתיה לא תבע עלייהו ולא קאים לאסטנא בגינייהו דבתר דבשרא מתעכלא הא לא תבע דינא ולא קאים לאסטנא ולא אידכר לב״נ בשום מלה בעלמא.

א״ר שמעון השתא ידענא מלין על תקונייהו, ודאי יאות ליה לאסטנא.

א״ל ר׳ שמעון חגור זינך ותקין גרמך, אי תבעי למנדע מלין דשארית או אי תשאל בהני מלין אימא.

א״ל ודאי הא ידענא דביתאי שכיבא דלא ידעת מני וחברייא ידעין. נשין מ״ט דעתייהו קלה.

[p. 123] א״ל דעתא אתיא בשית דרגין וכל חד נטיל חולקיה, מה דאשתאר *קל* איהו אבל יקירא. במלה דא לא תשאל דהא ידענא דלאו על ביתך שאלת אלא על מה דכתיב (ישעיה יט:1) *הנה יי׳ רוכב על עב קל*, וההוא *עב קל* אקרי דעת מההיא כלה יראת יי׳ ואיהו קאים באמצעיתא כגוונא דדעת עלאה אבל אקרי *קל*. והא ידענא שאלתא דילך מאי היא, אבל שארי וחגור זינך וקטיר קטרך דהא עידנא הוא לגלאה במה דשארית.

עובדא דעל אנפי רוחב ביתא, אולם דעזרה לגו. בהאי עזרה אית תריסר פתחין לפום חושבן שבטיא דישראל. בפתחא חדא כתיב ראובן ובפתחא אחרא כתיב שמעון וכן כל שבטיא דישראל רשימין על אינון פתחין. בזמנא דיסלקון לאתחזאה קמי מאריה דעלמא מאן דעייל בפתחא דרשים ביה ראובן אי משבטא דראובן איהו מקבלין ליה פתחין ואי לאו פלטין ליה לבר וכן בכלהו דלא יקבלון פתחין אלא למאן דאיהו מההוא שבטא דרשים בהו ובדא יתחקקון וישתמודעון כל חד וחד.

תלת מאה ושתין וחמש עמודין דנהורא מלהטא אית בכל סטרא מאינון ארבע סטרין, כל אלין עמודין אקרון עמודים חיים בגין דלא קיימא נהורא דלהון **[קע ע״ב]** שכיך באתר חד, וכלהו אלין סלקין ואלין נחתין יהבי דוכתא דא לדא, אלין דסלקין בטשי דא בדא ומנגני נגונא ואלין דנחתי אוף הכי.

© 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

[p. 124] אלין דסלקי דנגני נגונא מאי נגונא מנגני, שיר יתמא (תהלים צח:1) *מזמור שירו ליי׳ שיר חדש כי נפלאות עשה וגו׳*. *שיר חדש*, וכי אית *שיר* עתיקא. אלא *שיר* דעד כען מלאכין קדישין לא שבחו ליה בגין דאיהו *חדש* וליהוי *חדש*. מאי טעמא איהו *חדש*, בגין דההוא דמחדש עולימוי משבח ליה ואמר ליה.

והכי אמר רב מתיבתא דא אקרי *חדש* ואיהו *חדש* בגין דדביק בשמשא ולא אתפרש מניה, לאפקא סטרא אחרא דלית ביה חדושא דכתיב ביה (קהלת א:9) *אין כל חדש*, זקן הוא ואתבלי ולא אתחדש.

[p. 125] תו פתח רב מתיבתא שרה אתחדש בעדונא, דרגא דילה גרים דכתיב (בראשית יח:12) *אחרי בלותי היתה לי עדנה*. מאי *עדנה*, משיכו דעדן עלאה, ובגין דאתמשך עלה מסטרא דנוקבא כתיב *עדנה* בה׳ ובגין כך כתיב *היתה* ולא היה.

ואדני זקן, וכי אע״ג דאיהו *זקן* לא אתחזי לאולדא. אלא בגין לאזער גרמה דאתדבקת בההוא *זקן* וכסיל דלא אתחדש ולא עביד תולדין דאלמלא הוה עביד תולדין הוה מטשטשא עלמא. ועל דא אהדר קב״ה *למה זה צחקה שרה וגו׳*. [p. 126] ואי תימא והא כתיב (שם כד:1) *ואברהם זקן בא בימים*. אלא *בא בימים*, באינון יומין עלאין דמחדשי עולמין כנשרא.

ועי״ד נגונא דא נגונא דההוא *חדש* איהו. *הושיעה לו*, למאן, לההוא *חדש הושיעה* ימינא דמלכא עלאה ודרועא דיליה.

אינון דנחתי אוף הכי מנגני ואמרי שירה אחרא יתמא. ומאן איהו, (תהלים ק:1) *מזמור לתודה* דאיהו יתמא אוף הכי. [p. 127] נהורא דלהון חד אתחזי וכד מתגלגלי אתחזון חמש גוונין דנהורין בכל עמודא ועמודא. עמודין אלין כלהו חללין מלגאו וכד סלקי ונחתי נפקי מנייהו שלהובין דנורא כגווני חיזור ושושן. לעילא מכל עמודא ועמודא אית תלת תפוחין דבטשי בהו תלת גוונין סומק ירוק וחוור, בכל גוון וגוון מלהטן אתוון בלטי משלהובי ירוקא דאשא ולא משתככי לעלמין ולית מאן דיקום עלייהו.

ארבע גלגלין מתחמן עובד ציור בכל עמודא ועמודא, באינון גלגלין אית פליאן רברבן. כד מסתחרן מפקין מנייהו זגין דדהבא ואבני יקר ומיד מתכנשי בגווייהו ולא נפלי לארעא. כד נפקי אינון זגין דדהבא ואינון אבני יקר גו אסתחרותא דגלגלין אשתמע קלא דאמרי (ישעיה נד:17) *זאת נחלת עבדי יי׳ וצדקתם מאתי נאם יי׳*.

תרין אריין בכל גלגלא וגלגלא, אריא חד מסטרא דא ואריא מסטרא דא וכלהו מאשא ירוקא, ובגלגולא דקא מסתחרן גלגלין מתחבקן אלין באלין ואזלי כלהו בגלגולא מתדבקן דא בדא. כד סלקין עמודין מנהמן אריין אלין באלין ותפוחין פרחין באוירא וסלקין לעילא ובטשי

© 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

אלין באלין באוירא ותבו לאתרייהו ומתמן נפלי ואריין פשטי ידייהו לנטלא לון וסלקין אינון מגרמייהו. אי חסידא קדישא מאן חמא חכמתא דאומנו דצייר קב״ה בעמודין אלין.

בפלגו יומא נפקין תרין נשרין בכל גלגלא וגלגלא ולא ידיע אתר דנפקי מתמן ושריין על רישיהון דאלין אריין, וכדין משתככי עמודין וגלגלין וקיימי בקיומייהו ותפוחין נפלי על פומייהו דנשרין ומקבלי לון ומיד פרחין מפימא לפימא ואזלי ומשטטי בינייהו ותבו לאתרייהו ולא ידיע מאי היא. לבתר שעתא ופלגא נשרין ארימין קלא ומנגנין נגונא תאיבא ואתטמרן ולא ידיע בהי אתר.

[p. 128] סחרנייהו דאינון עמודין אית שבכין עובד ציור אשא סומקא ונהורא חוורא וחוטין דדהבא סחור סחור סחרין לכל סטר ומעיינא דמיא **[קעא ע״א]** כד״א (זכריה יד:8) *והיה ביום ההוא יצאו מים חיים מירושלם חצים אל הים הקדמוני וחצים אל הים האחרון*.

הכא פריש רב מתיבתא קרא דא לגו ולבר ואדהוה פריש קרא דא, אי קדישא אי קדישא, קל ינוקא אתער מלבר, ההוא ינוקא דהוה פריש תלמודיה וגמיר קמי חד עמודיה דעלמא בריה דרבי יהודה דרבית אנת, והוו אחדי ביה לדינא וקליה אתער מלבר בהאי קרא ואמר מיא דאינון מלרע היך סלקין לעילא מניה לאתר עלאה יתיר מניה בכמה דרגין, ומה אצטריך לון לאינון מיין, ומה אתר דכל מבועין ונחלין נפקי מניה ולית פסיקו למבועי ונחלוי אתשקי מאתר נגיב, מאן חמא חפירא דבירא יהיב מיין למבועא דנביע. וכי ירושלם יהיב מיין אל *הים הקדמוני*, אתר דכל מימין דעלמא נפקי מתמן ונבעין.

[p. 129] אי חסידא קדישא לקליה דא אשתככו וצייתו כל קלין דבני מתיבתי דתמן ובגין כך לא יכילו מארי דדינא למקרב גביה.

בכה ר׳ שמעון. א״ל לא תבכי בוצינא קדישא, זכאה חולקך דאפילו ינוקי מנך אמרי רזין סתימין דאורייתא.

תא ואימא לך מה עבדו כל בני מתיבתא על קליה דההוא ינוקא כד עאל קליה כגירא לגו וכלהו צייתו ליה. בההוא שעתא אזדעזע רב מתיבתא וכל אינון דהוו קמיה, אמר מאן אינון דלא שבקין לההוא ברא דאלהא חייא למיעל. קמו ואחידו ביה תלת עמודין דקיימי קמי רב מתיבתא ועאל וכל בני מתיבתי אתכנשו לגביה. אמר רב מתיבתא אימא קראיך ברא קדישא.

אמר עד כען דחילנא דהא אנא ממתיבתא אחרינא הוינא והכי אמרו לי כד מארי דדינא הוו אחידין בי.

א״ל לא תדחל ברא קדישא הכא תהא בינגא שבעה יומין ותתסחי בכל יומא מטלא קדישא, ולבתר יסלקון לך לגו ההוא מתיבתא בשאר ינוקי דהכא.

© 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

[p. 130] פתח ההוא ינוקא ואמר *והיה ביום ההוא*. *ההוא*, לא ידיע מאן *הוא*, אלא בכל אתר *ביום ההוא* יומא בתראה איהו. אמאי אקרי *ההוא*, אלא דא *הוא* יומא דאחיד סופא בשירותא. שירותא אקרי הוא כד״א (במדבר יח:23) *ועבד הלוי הוא*, פולחנא דלוי לדרגא דאקרי *הוא*, סופא דכל דרגין אקרי *ההוא ה׳ הוא* לאחזאה סופא דכל דרגין דאיהו שירותא וכלא חד, ובגין דאיהו סופא אתוסף ביה ה׳.

זמינא ירושלם לאפקא מיין ולנבעא נביעו. הכא אית לומר סופא דכל דרגין לאו איהו ירושלם, אלא ודאי ירושלם ויומא ההוא כלא חד. מה בין האי להאי, אלא ירושלם כל דרגין קדישין דילה כד אסתחרן אקרון ירושלם והכי אתחמאן, ואית דרגין דסחרן ואקרון עזרות אלין פנימאין ואלין לבר ואית דרגין דאקרון כד אסתחרן לשכות ואית דרגין דאקרון כד אסתחרן היכל ודביר. לגו מכל אינון דרגין אית חד נקודה (תהלים מה:14) *כבודה בת מלך פנימה*. [p. 131] נקודה דא אקרי *ההוא* וסימניך (דברים ג:13) *ההוא יקרא ארץ*.

וכד יקום יומא דא מגו שבכין דעזרה יקום נביעו דמיין והאי נביעו מן *הים הקדמוני* להוי, כגוונא דאמא דברא בין דרועהא ומסגיאו חלבא דיניק ואתמלי פימיה ואתרבי ביה אריק חלבא לפימא דאמיה, כך *חצים אל הים הקדמוני*.

נטל ליה רב מתיבתא ונשקיה, אמר חיין דעלמא דא ברא קדישא הכי אוקמוה במתיבתא דרקיעא והכי הוא ודאי. *ים האחרון*, דרגין בתראין דילה.

אי חסידא קדישא כמה חדוא על חדוא אתוסף בההוא ינוקא גו בני מתיבתי, שבעה ועשרין טעמי דאורייתא אמר ההוא ינוקא ושבעין כתרין אעטרוה לאבוה בההוא יומא. זכאה חולקיה מאן דזכי למילף לבריה.

[p. 132] אמר רבי שמעון לא זכה אבוה למילף ליה.

אמר אבוה שבק. ורזא סתימא **[קעא ע״ב]** הוה בהאי ינוקא על דאסתלק מעלמא ועל דבעו למידן ליה. דיניה באתגלייא הוה ואשתזיב מניה דהוה מכסיף לרביה קמי כלא בשאלתין וקושיין דיליה ולא חייש למהך לאחרא לאתתקנא תלמודוי וחליש דעתא דרביה, ועל דא בעו למידן ליה בדינא תקיפא, ובגין כך אע״ג דאשתזיב ממאריהון דדינא לא אשתזיב הכא. שבעה יומין הוו דלא אשתלים דיוקניה וכד הוה אסתחי בכאבא יתירא, הא כסיף קמי כלא כל אינון שבעה יומין עד דאשתלים דיוקניה. ועל דאסתלק מעלמא לא תבעי למנדע. אי רבי אי רבי זכאה חולקך.

ת״ח תחות עגולא דאינון שבכין דתמן באינון מיין דההוא נביעו דמעיינא אתרשים נביעו חד ואתפשט ונפיק לבר ועאל גו ימא רבא דתמן ורשים ביה ארחא בלבא דימא ומיניה שתי

© 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

לויתן ורוי וחדי ואתרבי ברבוייא, וכד נפיק נביעו אחרא ההוא נביעו אתפשט ואזיל בטמירו תחות תהומי לגו ימא בתראה וכל אינון מיין זדונים ומיין תקיפין מאיך לון וכפיף לון דלא יפקון לחבלא בני עלמא, וסימניך (ישעיה מג:16) *הנתן בים דרך ובמים עזים נתיבה*.

[p. 133] באמצעיתא דההוא עזרה אית תרין כרובין עובדא דאומנו דמלכא קדישא ולא יכלין לקיימא בהו עלאין ותתאין. תחותייהו זמינין כל ישראל לקיימא דלא יפקון מתחות גדפייהו לבר, זכאין ליהוון כל דעאלין תחות גדפייהו.

י״ב אלפי מגדלין דשמשא דנהיר בצצועא דמרגלא דאבן טבא כדקא יאות. רב מתיבתא בגין כך זכה לההוא יקר. מאן יכיל למימר מלין דקא מתחדשן בכל יומא מקמי רב מתיבתא.

אי רבי בכל זמנא דרוחין דכורין סלקין לעילא נשין בההוא זמנא נפקין כלהו ומתכנשי לגו היכלא דבתיה תמן וחדאן תמן בכמה מלין עתיקין, ומתמן נפקין ועאלין והיא עמהון לגו היכלא דסרח וחדאן בכמה מלין חדתין ועתיקין, ומתמן נפקין והיא עמהון ועאלין לגו היכלא דיוכבד וכן לכל אינון היכלין.

השתא ר׳ אימא לך רזא חדא. ת״ח בכל שמטה ושמטה כרוזא נפיק אתכנישו גוברין ונשין וכל אינון בני מהימנותא וסליקו. כדין כלהו מתפשטי דכורין ונשין וסלקי וכל אינון ינוקי גמולי מחלב ועאלין לגו מתיבתא דרקיעא וחמאן חדוא ועלויא דלהון ותמן חדו על חדו. וההוא נער דמפתחן דמאריה בידיה קם ואמר לון כמה מלין חדתין ועתיקין וכלהו חמאן חדוא דלית חדוא כההוא חדוא.

[p. 134] לבתר עאלין כלהו לגו כמה פרוכתין וכמה היכלין גניזין תמן דאינון נהרין בגו היכלא דאהבה ודא הוא דכתיב (תהלים כז:4) *לחזות בנועם יי׳ ולבקר בהיכלו*. *מעם יי׳* לבתר פרחין ינוקין לעילא ואינון פרחין לתתא ומתהדרין לדוכתייהו ומתלבשן כדקדמיתא. זכאה עמא דכל טובא דההוא עלמא מחכאן.

אמר ר׳ שמעון כמה מתיקין מלין דשמענא, זכאה חולקי דזכינא לכולי האי למשמע, זכאה יומא דנפיקנא הכא.

אמרי ליה רבי תלת יומין אית לן רשו למיתי גבך ולבתר יומא חד יומא... חדוא דילך....

...איהו משיך משיכו מסטר דיליה ואתטמר ואתחפא תחות ההוא אתר דאקרי (מלכים א יד:28) *תא הרצים* עד פלגו ליליא. [p. 135] מבתר פלגו ליליא שלהובא דעמודא דיצחק נפיק ובטש בהאי תרנגולא דאקרי גבר כגוונא דגבר אחרא עלאה עליה, וכיון דבטש ביה האי גבר קרי ויהיב שית קלין וכלהו בסכלתנו.

© 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

בשעתא דאיהו קרי כל תרנגולין דהאי עלמא קראן ונפיק מניה שלהובא אחרא ומטי לון תחות גדפייהו וקראן. איהו מה קרי. בשעתא קדמאה קרי ואמר (תהלים כט:4) *קול יי' בכח קול יי' בהדר*, בשעתא תניינא קרי ואמר (מיכה ו:9) *קול יי' לעיר יקרא וגו'*, בשעתא תליתאה קרי ואמר *קול יי' חוצב להבות אש*, **[קעב ע"א]** בשעתא רביעאה קרי ואמר (תהלים כט:7) *קול יי' יחיל מדבר וגו'*, בשעתא חמישאה קרי ואמר *קול יי' על המים וגו'*, בשעתא שתיתאה קרי ואמר *קול יי' יחולל אילות ויחשוף יערות ובהיכלו וגו'*. לבתר קרי ואמר (ישעיה מ:6) *קול אומר קרא ואמר מה אקרא וגו'*. ודא איהו תרנגולא דקרי ולא שכיך ולבתר קרי כמלקדמין.

ומה קרי, כל עובדין דבני עלמא בגין דאיהו מארי דאחמתא וקסת הסופר בחרצוי וכל עובדין דבני עלמא כתיב בכל יומא, ובליליא בתר דקרי כל קריאן אלין קרי כל מה דכתב ביומא. [p. 136] ואלמלא רגלוי אצבעאן דיליה דאינון תרין דרגין, חד ההוא דקיימא באמצעיתא דאיהו רב וההוא דקיימא מאחורא דאיהו זעיר, דקא מעכבין ליה יהא מוקיד עלמא בשלהובוי. ומה עבדי, כיון דסליק צפרא וחוטא דנהירו נפיק מסטר דרום כדין מתחברין כלהו ואתעבדין תרין רגלין תרין טלפין כעגלא לקיימא דכתיב (יחזקאל א:7) *וכף רגליהם ככף רגל עגל*, והא ידעת רזא דא.

שאלת ענפא דגורן...

לגו בעזרה דא אית תלת מאה ושתין וחמש היכלין כחושבן ימי שתא ובכל פתחא ופתחא כתיב שלוה לקיימא (תהלים קכב:7) *יהי שלום בחילך שלוה בארמנותיך*. לא ידיע מאי הוא בהני היכלין אלא כלהו מתתחמן עובד ציור. שבע סדרין דמרגלאן אתתחמן אלין באלין בכל חד וחד.

[p. 137] אי חסידא קדישא כמה משבח רב מתיבתא היכלא חדא דאיהו בריש סטר מזרח דעזרה דא בגין דארבע אינון בד' סטרין דעלמא אבל היכלא דסטר מזרח אסגי נהורין דיליה יתיר מכלהו.

יומא חד בימא רבא לויתן נפיק וכל ימא אזדעזע וכל נוני ימא אזלין לכאן ולכאן. כד מטי לויתן בפתחא דתהומא שארי למחדי ואשתכך תמן.

...תהומי אלא ההוא... כחיזו דמעיין ואתחפיין נהורין ולא אתחזון כל אינון נהורין בר נהורא דהיכלא דבסטר מזרח דא.

ההוא מרגלא דקא אפיק לויתן מגו ההוא תהומא דאקרי סיגדו"ן ממה אתעביד. אלא יומא דא דקא אפיק לויתן ואזדעזע ימא יומא דאתחרב בי מקדשא ט' באב איהו, וההוא מרגלא דכד אדכיר קב"ה לבנוי ואושיד תרין דמעין לגו ימא רבא חד נפיל לגו תהומא דא דאקרי סיגדו"ן וחד נפיל לגו תהומא אחרא דאקרי גילב"א בגין דחמש תהומי אחרנין אינון

© 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

בימא רבא אבל לא חשיבין כהני אחרנין. וכיון דנפלי אינון דמעין קפאן גו תהומי. חד... וחד אטבע גו תהומא דאקרי גילב״א.

לתתא גו שמרים דחמרא דורדיין בישין נפיק חד ערעורא מקטרגא מזיקא קדמאה ואיהו ברוחא דיוקנא דאדם כד קריב לגו קודשא. כיון דמתעבר מתמן ובעי לנחתא לתתא בעי לאתלבשא בלבושא לנזקא עלמא ונחית הוא ורתיכוי ולבושא קדמאה דקא נקיט *תבנית שור* ודיוקנא דשור. קדמאה לנזיקין מאינון ארבע שור איהו, ואינון ארבע אבות לנזקא עלמא וכלהו תלתא דאבות נזיקין בר שור כלהו דיליה ועל דא כתיב (שם קו:20) *וימירו את כבודם בתבנית שור*.

[p. 138] מהו *אוכל עשב*, הא דרשינן ביה אבל עקרא דמלה מתמצית דלחם ולא שבעת זיני דגן לית ליה בהו חולקא... ולא יאות לה למהוי תמן.

...ואלין יתבין בדוכתייהו. עד לא נפקי אלין זמינין אלין, נהירו ונציצו דלהון לא יכלין עיינין למסבל, אזלי בסחרנן לית לון שכיכו לעלמין.

[p. 139] כד אסתכל ב״נ בהאי היכלא מיד באסתכלותא קדמאה אתחזי זעיר ולא זעיר. אסתכל יתיר אתחזי רב, תו אסתכל אתחזי יתיר רב. כל מה דאסתכל הכי אתחזי באתפשטותא רב ועלאה עד דדמי **[קעב ע״ב]** באסתכלותא כמלא נימא דלית ליה שיעורא.

עובדין סגיאין לגו דלא ידיע אומנו דלהון, מניה נהרא עזרה וכל מה דאית בה בר כרובים דנהורא דלהון סלקא עד רום רקיעא בגוונין סגיאין ונהורין מנצצן. אלף וחמש מאה וחמשה ושבעין גופנין עבדין איבין בעזרה דא.

...יתיר. *חובק את ידיו* במרירו ואנינו דיליה ולבתר *אוכל את בשרו* בעל כרחיה דלית ליה רשו לשלטאה על מלה אחרא.

מה אתהני ליה בכל מה דאסטי ועביד ועמל דלבתר לית ליה רשו אלא על דיליה. לבתר מרקיד וחדי ככסיל בלא דעתא כלל ואזיל בלא תועלתא ואכיל לבשריה ובשאר לית ליה רשו. מרירו דעילא ותתא כד ישראל בעאקו ואכלין לון שנאיהון ולא יהבי חילא בעובדין זכיאן דלהון לנפקא מניה.

ואפילו מבשריה דאיהו מההיא סטרא אבאיש קמיה דמלכא קדישא בגין דאיהו רחום וחנון, אבל על דיליה רוחא קדישא [p. 140] ונשמתא קדישא לית עלאין ותתאין יכלין לשלטאה עלוי כלל. ועל דא כל תסקופין וכל מה דאסטי ההוא רע חשיב למשלט על רוחא

© 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

קדישא ולבתר *לא יכיל וישוב ואוכל את בשרו*, מה תועלתא הוה ליה. ועוד דאינון קפאן כלהו בערטיראה תקיף ולית שכיכו לעלאין ותתאין.

תא ואימא לך מלה. אי תימא דחדו הוא למלאך המות כד קטיל לבני נשא, לאו, אלא בגין דחמי דרעותא דמאריה בכך אחזי גרמיה בחדו למעבד רעותיה דכתיב (תהלים קמח: 8) *רוח סערה עושה דברו*.

א״ל ר׳ שמעון והא איהו אזיל ומרקד בחדוא קמי נשין.

[p. 141] א״ל אי חסידא קדישא ודאי הכי הוא לאחזאה קמי מלכא דניחא ליה ברעותיה דמלכא, אבל נייחא דיליה בהספדא דנשין, איהו רקיד ואודניה להספדא.

א״ל אי הכי אמאי אזיל ואסטי על ב״נ לעילא ואדכר לחובוי.

א״ל בגין דאיהו זקן וכסיל וחשיב למשלט על רוחא וכל תאובתיה בגיני כך איהו, לסוף לא שליט אלא על דיליה בשרא דיליה ועל דא כתיב (שם ז: 17) *ישוב עמלו בראשו*.

אזיל ובעי ארגשא עלמא ומיא סלקין מגו שאר תהומין ובעאן לחפיא עלמא. אינון דמעין רתיחין יתיר מכל אשא דעלמא ומגו תוקפא דרתיחו דילהו אתקפו מיין גו ימא דנקפא, ואלמלא דרמיז קב״ה חד נשיבו מסטרא דאברהם מעמודא דיליה ואחזי על עלמא לא ייכול למיקם אפילו רגעא חדא.

אינון דמעין כד נפלין גו ימא אשתמע קלא בין ימא עד מערתא דכפלתא ומקל נהימו דלהון דקא אשתמע תמן כד עאלין גו ימא מתערן אבהן קדמאי וקמו וחשבו דקב״ה בעי להפכא עלמא, עד דקלא נפיק ואמר לון לא תדחלון רחימין קדישין, בגינכון דכיר קב״ה לבניכון ואיהו בעי למפרק לון ואתון תחמון.

אלפא ביתין כלהו משלבן ומתצרפאן אלין באלין ואתחברן בצרופא דשמא קדישא. כיון דאתחזון אתוון בצרופא דא אלין גניזין ונפקי אחרנין וכן כלהו אלין גניזין אלין נפקין כלהו לגו בחלולא דאינון כפתורין.

[p. 142] תו פרחי תלת זמנין ביומא באוירא ונפקי לבר וקיימא שמא בארבע אתוון תליין באוירא שעתא ופלגא. לבתר גניז דא, מיד נפיק מגו אוירא מחלולא דיליה שמא דתריסר אתוון, פרח ותליא באוירא שעתא חדא ולא יתיר. לבתר גניז דא ונפקא מיד צרופא דאתוון אחרנין שמא דעשרין אתוון ותליין באוירא שעתא אחרא. דא איגניז ומיד נפקי אתוון מחלולא אחרא שמא דתמניא ועשרין אתוון מתעטראן כלהו בעטרייהו וקיימי שעתא ופלגא. איגניז דא ומיד נפקי תליא באוירא שמא דעשרין וחמש אתוון בצרופייהו וקיימא שעתא ותלת רגעי.

© 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

נפקי אתוון דמ״ב אתוון לעלמא קיימא... שמהן אלא אתוון כולהו לא **[קעג ע״א]** משתככי לעלמין, בלטי ומנצצי לבר וסלקי ונחתי, לית מאן דיכיל לקיימא בהו בר משיח בטורח סגי. דא גניז לבתר דקיימא תרין שעתין ועשרין ותרין רגעין, והא שמא גליפא דע״ב אתוון קא נפיק וקיימא תליא באוירא שעתא ופלגא.

[p. 143] כל הני שמהן לא נפקי ולא אתחזון אלא זמנא חדא ביומא אבל אינון אלפא ביתין אתחזון פרחין באוירא ומצרפן אלין באלין תלת זמנין ביומא. כד פרחין אתוון דאלפא ביתין אלין פרחין מכאן ואלין מכאן ומתצרפן כלהו. כד נחית תמן רב מתיבתא בהדי משיח חמא בצרופא דאלפא ביתין אתוון כמא דחמא דניאל דאינון ממתוס ננקפי אאלרן.

דכל מעלי שבתא כד מקדשין יומא ישראל לתתא כרוזא כריז לארבע סטרי עלמא אתכנשו משריין עלמא אתקנו כרסיין קדישין. מאן חמי חדוא בתלת מאה ותשעין רקיעין, כמה ממנן כמה שולטנין מתכנשי לאתרייהו.

[p. 144] כיון דישראל לתתא מקדשין וקב״ה אתער כדין אילנא דחייא אקיש באינון טרפין דיליה רוח נשיבו חד מגו עלמא דאתי ואינון ענפין דאילנא מתנענען וסלקין ריחין דעלמא דאתי, וההוא אילנא דחיי אתער ואפיק נשמתין קדישין ופריש על עלמא. ועם כל דא נשמתין נפקין ונשמתין עאלין, אלין מתערי אלין, אלין נפקין ואלין עאלין ואילנא דחיי בחדוא.

וכדין ישראל כלהו מתעטרן בעטרין דאינון נשמתין קדישין כלהו בחדוא בנייחא, וכל שבת אית לון ההוא חדוא וההוא נייחא, וכן לצדיקייא [p. 145] די בגנתא דכלהו סלקין ומתענגין בענוגא עלאה דעלמא דאתי. כיון דנפיק שבת כלהו נשמתין פרחין וסלקין.

ת״ח כד עייל שבתא נשמתין נחתין לשרייא על עמא קדישא ונשמתין דצדיקייא סלקין לעילא. כד נפיק שבתא נשמתין סלקין אינון דשארו עלייהו דישראל ונשמתין נחתין אינון נשמתין דצדיקייא. כיון דסלקין כלהו נשמתין דשארו עלייהו דישראל סלקין וקיימין בדיוקנא קמי מלכא קדישא וקב״ה שאיל לכלהו מאי חדושא הוה להו בההוא עלמא באורייתא. זכאה איהו מאן דחדושא דאורייתא אמרת קמיה, כמה חדוא עביד. קב״ה כניש לפמליא דיליה ואמר שמעו חדושא דאורייתא דאמרת נשמתא דא דפלוני, וכלהו מוקמי ההוא מלה בתרי מתיבתי, אינון לתתא וקב״ה לעילא חתים לההוא מלה.

ת״ח כד מלה אתחדש באורייתא ונשמתא דנחתא בשבתא אתעסקת באינון מלין חדתין וסלקת לעילא כל פמליא דלעילא צייתין לההוא מלה וחיות הקדש מתרבן בגדפין ומתלבשן בגדפין. [p. 146] וכד שאיל לון קב״ה ולא תבין ושתקין כדין חיות הקדש מה כתיב, (יחזקאל

© 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

א:24) *בעמדם תרפינה כנפיהם*, כד״א (איוב לב:16) *כי עמדו לא ענו עוד*, (נחמיה ח:5) *וכפתחו עמדו כל העם*.

ואי תימא שתיקה אמאי קרו ליה עמידה. אלא בדבורא אית שייפין מנענען בהדיה, לבא ריאה קנה לשון שניים שפוון בשר, ובשתיקה קיימי בקיומייהו בלא נענועא ועל דא איהו עמידה.

דרב המנונא אמר (תהלים כ:3) *ישלח עזרך מקדש וגו׳*. *מקדש*, דא קדוש ידים. *ומציון יסעדך*, דא המוציא דאיהו סעיד לבא דבר נש. *יזכור כל מנחותיך*, *כל* לאסגאה מלה אחרא, דא נטילת ידים בתרייתא. *ועולתך ידשנה סלה*, דא ברכת המזון. ואי את עביד כן *יתן לך כלבבך וכל עצתך ימלא*. ובשבת *מקדש*, דא קדושא רבא. ועל מלה דא אתעטרו צדיקייא בגנתא דעדן משבת לשבת אחרא.

[p. 147] תו פתח ואמר (ישעיה מ:9) *על הר* **[קעג ע״ב]** *גבוה עלי לך מבשרת ציון הרימי בכח קולך מבשרת ירושלים הרימי אל תיראי אמרי לערי יהודה וגו׳*. *על הר גבוה*, הא ודאי הר העברים אתר דמשה אתקבר, והא אוקמוה דשכינתא תסלק לתמן ותבשר עלמא, אבל כלא איהו. *מבשרת ציון*, דא איהי חפצי בה אתתא דנתן בר דוד, אימא איהי דמשיחא מנחם ב״ר עמיי״אל ואיהי תיפוק ותבשר ואיהי בכללא ד*מבשרת ציון*.

[p. 148] קלא אשתמע בעלמא ותרין מלכין אתערון בעלמא לאגחא קרבא ויפוק שמא קדישא על עלמא. מה תבשר ותימר, (שם:10) *הנה יי׳ אלהים בחזק יבא וזרועו מושלה לו הנה שכרו אתו ופעולתו לפניו*. *הנה שכרו אתו*, דקב״ה כריז בכל פמליא דלעילא ויימא לון אתכנשו ודאינו דינא. מאן דמסר נשמתיה על קדושת שמי אגריה מאי הוא, ואינון יימרון כך. מאן דסביל כמה חרופין וגדופין בכל יומא עלי מהו אגריה, אינון אמרי כך. מאן דאתענש בכל יומא עלי מהו אגריה, אינון אמרי כך, הה״ד *הנה שכרו אתו ופעולתו לפניו*. מהו *פעולתו*, אלא הה״ד (תהלים לא:20) *מה רב טובך אשר צפנת ליראיך פעלת לחוסים בך*, דא הוא *פעולתו*.

נגד בני אדם מהו, אלא *נגד* בני אומות העולם.

אשר צפנת, מהו *צפנת*, וכי מאן יגזול ויגטול מן ידוי מה דהוא בעי למיהב דכתיב *צפנת*. אלא פוק וחמי עובדין דרחמנו דעביד קב״ה, במה דאיהו מחי ביה יהיב אסוותא. במה מחי, בשמאלא, בימינא קריב ובשמאלא מחי. בההוא דמחי ביה יהיב אסוותא לעולם. (ירמיה א:14) *מצפון תפתח הרעה*, ו*מצפון* מחי דמתמן נפקי כל דינין וכל גזיראן קשיין, וביה שרי כל אגר טב וכל טיבו דזמין קב״ה למיהב לישראל. לזמנא דאתי קרי קב״ה [p. 149] *לצפון* ויימא ליה בך יהבית כל טיבו וכל אגר טוב לבני דסבלו כמה בישין בהאי עלמא על קדושת שמי, הב אגרא טבא דיהבית בך, הה״ד (ישעיה מג:6) *אומר לצפון תני ולתימן אל תכלאי וגו׳*. וכי ארחא הכי

© 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

הוא והא כל ברכאן מסטרא דדרום וכל טבין דעלמא מדרום נפקי ואיהו אמר *אל תכלאי*. אלא בההוא שעתא יתער קב״ה לאברהם ויימא ליה קום דהא מטי זמנא דאנא פריק לבנך ולמיהב לון אגר טב על כל מה דסבלו בגלותא. ומגו דאברהם הוה בזבינו דלהון דכתיב (דברים לב:30) *אם לא כי צורם מכרם*, דא אברהם, הוה ליה כמאן דלא טב בעינוי ואחמי גרמיה כמאן דבעי דילקון על חוביהון יתיר ויימא גבו מחוביהון גבו מחטאיהון.

[p. 150] א״ל קב״ה לאברהם ידענא כלא איהו מה דאמרת לאנפין, אנא אוף הכי לאנפין, אל תכלאי, אנא בעי לפייסא לך על בנך, לא תמנע טיבו מנהון לא תמנע אגר טב מנהון, כמה וכמה סבלו על חוביהון. ובגיני כך *אומר לצפון תני*, והיינו *אשר צפנת*, ודא הוא מלה דתהא מבשרת.

ותו תבשר זמנא תניינא בשעתא דשכינתא תסלק על ההוא טורא עלאה ותהך ותבשר לאבות, מיד תהך לירושלם ותחמי לה בחרבנא, תיעול לציון ותמן תקרקר קירא כמלקדמין על אתר בי מותבא ועל יקרא דילה בההוא אתר, ותמן אומיאת דלא תיטול מתמן ולא תפוק עד דקב״ה יפרק לבנהא. ודא חפצי בה תבשר כמלקדמין ואמרת (ישעיה יב:6) *צהלי ורני יושבת ציון כי גדול בקרבך קדוש ישראל*. מאי *גדול בקרבך*, דא קב״ה דאיהו אתי לגבה לאקמא לה מעפרא דציון ויימא לה (שם נב:2) *התנערי מעפר קומי שבי ירושלם* ודאי.

[p. 151] ובדא אוף הכי כמה חדו על חדו הוי לצדיקייא בגנתא דעדן ובגין כך זכאה איהו מאן דנשמתא דשבת אסהידת מקמי מלכא קדישא על חדושא דאורייתא דקב״ה וכל פמליא דיליה וכל אינון נשמתין דצדיקייא דהוו בגנתא דעדן כלהו מתעטרן בההוא מלה.

תו שמענא בוסינא **[קעד ע״א]** קדישא דכמה יקר על יקר ועטרה על עטרה מעטרן לאבוה דההוא בר נש. בשעתא דאמר קב״ה אתכנשו למשמע חדושא ומלין חדתין דאורייתא משמיה דפלוני בר פלוני כמה אינון דנשקין על רישיה כמה צדיקיא מעטרין ליה כד נחתין. זכאה חולקהון דכל אינון דמשתדלי באורייתא יומא דשבת משאר יומין.

© 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

פרשת ציצית

[p. 152] ר' חזקיה פתח (זכריה ג:1) *ויראני את יהושע הכהן הגדול עומד לפני מלאך יי' והשטן עומד על ימינו לשטנו*. כמה זכאין אינון ישראל דקב"ה בעי ביקרהון על כל בני עלמא ויהב להו אורייתא קדישא ויהב להו נביאי מהימני דמדברי להו באורייתא בארח קשוט.

תא חזי כל נביאי ונביאי דאוקים קב"ה לישראל כלהו אתגלי קב"ה עלייהו בדרגין עלאין קדישין וחמו זיו יקרא דמלכא קדישא מאתר עלאה אבל לא קריב כמשה דהוא קריב למלכא יתיר מכלא דהא זכאה חולקיה מכל בני עלמא דעליה כתיב (במדבר יב:8) *פה אל פה אדבר בו* [p. 153] *ומראה ולא בחידות*, ושאר נביאי הוו חמאן מאתר רחיקא כד"א (ירמיה לא:3) *מרחוק יי' נראה לי*.

ואמר ר' חזקיה הכי אוליפנא כתיב (שמות ב:2) *וילך איש מבית לוי*. *וילך איש*, דא קב"ה כד"א (שם טו:3) *יי' איש מלחמה*.

מבית לוי, דא קב"ה אתר דחכמה עלאה וההוא נהר מתחברן כחדא ולא מתפרשן לעלמין. *מבית לוי*, דאשרי לויתן לחדו בעלמא ההי"ד (תהלים קד:26) *לויתן זה יצרת לשחק בו*.

[p. 154] *ויקח את בת לוי*, דא קב"ה אתר דנהירו דסיהרא נהיר.

ותהר האשה ותלד בן, *האשה* ודאי כד"א (בראשית ב:23) *לזאת יקרא אשה*. בקדמיתא *בת לוי* והכי הוא ודאי. וכי *בת לוי* בקדמיתא והשתא *אשה*, אלא הכי אוליפנא אתתא עד לא אזדווגת אתקריא בת פלוני, בתר דאזדווגת *אשה* אתקריא, והכא *בת* ו*אשה* כלא בחד דרגא הוא.

ותצפנהו שלשה ירחים, אלין תלת ירחין דדינא קשיא שריא בעלמא. ומאי נינהו, תמו"ז א"ב וטב"ת. מאי קא משמע, דעד לא נחת משה לעלמא שכיח הוה הוא לעילא ועל דא אזדווגת ביה שכינתא מיומא דאתיליד. מכאן אמר רבי שמעון רוחיהון דצדיקייא שכיחין אינון לעילא עד לא יחתון לעלמא.

ולא יכלה עוד הצפינו ותקח לו תיבת גומא. מאי *ותקח לו תיבת גומא*, דחפת ליה בסימנהא למהוי נטיר מאינון נוני ימא דשאטין בין ימא רבא כמה דכתיב (תהלים [p. 155] קד:25) *שם רמש ואין מספר וגו'*, והיא חפת ליה למהוי נטיר מנייהו בחפו דטיסטרובלא יקירא דרתרין גווני חיוור ואוכם ואנח ליה למישט בינייהו **[קעד ע"ב]** דישתמודע עמהון בגין דזמין הוא לסלקא בינייהו זמנא אחרא לקבלא אורייתא.

ותרד בת פרעה לרחוץ על היאור, דא היא דאתיא מסטרא דשמאלא דדינא קשיא כמה דאתמר *לרחוץ על היאור*, *על היאור* דייקא ולא *על הים*. ואי תימא הא כתיב (שמות יז:5) *ומטך*

© 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

אשר הכית בו את היאור, ומשה לא מחא אלא על ימא וקרייה *יאור*, אלא *יאור* הוה דמחא אהרן על ידא דמשה ושווייה קרא דאיהו עבד. כהאי גוונא (שם ז:25) *וימלא שבעת ימים אחרי הכות יי׳ את היאור*, ואהרן מחא, אלא על דאתא מסטרא דקב״ה קרייה קרא *הכות יי׳*, לבתר קרייה בשמא דמשה.

[p. 156] *ונערותיה הולכות על יד היאור*, אינון שאר משריין דאתיין מסטרה.

(שם ב:6) *ותפתח ותראהו את הילד*. ותרא מבעי ליה, מאי *ותראהו*, והא אמר רבי שמעון לית לך מלה באורייתא או את חד באורייתא דלא אית בה רזין עלאין ויקירין. אלא הכי אוליפנא רשימא דמלכא ומטרוניתא אשתכחת ביה ואינון רשימא דוא״ו ה״א, מיד *ותחמול עליו וגו׳*.

עד כאן לעילא, מכאן ולהלא לתתא בר האי קרא דכתיב *ותתצב אחותו מרחוק*. *אחותו* דמאן, *אחותו* דההוא דקרא לכנסת ישראל *אחותי* כד״א (שיר ה:2) *פתחי לי אחותי רעיתי*.

[p. 157] *מרחוק*, כד״א (ירמיה לא:3) *מרחוק יי׳ נראה לי*.

מאי משמע, דאינון זכאין עד לא נחתו לעלמא אשתמודען אינון לעילא לגבי כלא וכ״ש משה ומשמע דנשמתהון דצדיקייא אתמשך מאתר עלאה כמא דאוקימנא. ורזא דמלה אוליפנא דמשמע דאב ואם אית לנשמתא כמא דאית אב ואם לגופא בארעא, ומשמע דבכל סטרין בין לעילא בין לתתא מדכר ונוקבא אתיא כלא ומשתכחי. והא אוקמוה רזא דכתיב (בראשית א:24) *תוצא הארץ נפש חיה*. *הארץ*, דא כנסת ישראל. *נפש חיה*, נפשא דאדם קדמאה עלאה כמה דאתמר.

אתא רבי אבא ונשקיה, אמר ודאי שפיר קאמרת והכי הוא כלא. זכאה חולקיה דמשה נביאה מהימנא על כל שאר נביאי עלמא, בגין כך לא אשתדל ביה כד אסתליק מעלמא בר [p. 158] קב״ה דעייליה לפרגודיה, ועל דא סליק משה בנבואה עלאה ובדרגין יקירין מכל נביאי עלמא ושאר נביאין חמאן בתר כותלין סגיאין.

(זכריה ג:1) *ויראני את יהושע הכהן הגדול עומד וגו׳*. מאי קא חמא, דהוה קאים קמי מלאכא ומתלבש בלבושין מלוכלכין עד דכרוזא נפיק ואמר *הסירו הבגדים הצואים מעליו*.

אמר רבי יצחק כתיב *ויהושע היה לבוש בגדים צואים ועומד לפני המלאך*. מאי *לפני המלאך*, דהוה דאין דינוי ההוא דכתיב ביה (קהלת ה:5) *ואל תאמר לפני המלאך כי שגגה היא*.

מאי קא משמע, דכל בר נש דלא זכי בהאי עלמא לאתעטפא בעטופא דמצוה ולאתלבשא בלבושא דמצוה, בההוא עלמא קאים בלבושא טנופא דלא אצטריך וקאים בדינא עליה.

[p. 159] ת״ח כמה לבושין מזדמנין בההוא עלמא וההוא בר נש דלא זכי בהאי עלמא בלבושין דמצוה כד עייל לההוא עלמא מלבשין ליה בחד לבושא דאשתמודע לגבי מאריהון

© 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

דגיהנם וההוא לבושא ווי למאן דאתלבש ביה דהא כמה **[קעה ע״א]** גרדיני נמוסין זמינין לאחדא ביה ועיילין ליה לגיהנם, ושלמה מלכא צווח (קהלת ט:8) *בכל עת יהיו בגדיך לבנים.*

תאנא ברזא דספרא דצניעותא ארבע מלכין נפקין לקדמות ארבע, בהו תליין כענבים באתכלא. צרירן בהו שבעה רהיטין סהדין סהדותא ולא קיימי בדוכתייהו. **[קעה ע״ב]**

אמר רבי יהודה כמה סהדי עביד קב״ה לאסהדא בהו בבני נשא וכלהו בעיטא ובסהדותא קיימין לקבליה. קם בצפרא אושיט רגלוי למהך סהדייא קיימין לקבליה מכריזין ואמרי (שמואל א ב:9) *רגלי חסידיו ישמור וגו׳*, (קהלת ד:17) *שמור רגלך כאשר תלך אל בית האלהים*, (משלי ד:26) *פלס מעגל רגלך*. פתח עינוי לאסתכלא בעלמא סהדייא אמרי (שם:25) *עיניך לנכח יביטו*. קם למללא סהדייא אמרי (תהלים לד:14) *נצור לשונך מרע וגו׳*. אושיט ידוי במלי דעלמא סהדייא אמרי (שם:15) *סור מרע ועשה טוב.*

אי אצית להו יאות, ואי לאו כתיב (זכריה ג:1) *והשטן עומד על ימינו לשטנו*, כלהו סהדין עליה בחובוי לעילא. אי בעי ב״נ לאשתדלא בפולחנא דקב״ה כלהו סהדין סניגורין קמיה וקיימין לאסהדא עליה טבאן בשעתא דאצטריך ליה.

[p. 160] קם בצפרא מברך כמה ברכאן, אנח תפילין ברישיה בין עינוי. בעי לזקפא רישיה חמי שמא קדישא עלאה אחיד ורשים על רישיה ורצועין תליין מהאי גיסא ומהאי גיסא על לביה, הא אסתכל ביקרא דמאריה. אושיט ידוי חמי ידא אחרא מתקשרא בקשורא דשמא קדישא, אהדר ידיה ואסתכל ביקרא דמאריה.

אתעטף בעטופא דמצוה בארבע זויין דכסותיה. ארבע מלכין נפקין לקדמות ארבע, סהדי קשוט דמלכא תליין מארבע זויין ותליין בהו כענבין באתכלא. מה אתכלא דאיהו חד ותליין ביה כמה ענבין מהאי סטר ומהאי סטר כך האי מצוה חדא ותליין ביה כמה ענבין וזגין וזמורין.

[p. 161] צרירן בהו שבעה רהיטין, אלין אינון שבעה כריכן דתכלתא דבעי לכרכא ביה בכל חד וחד, או לאסגאה עד תליסר. מאן דיוסיף לא יוסיף עלייהו, מאן דיזער לא יזער משבעה.

[p. 162] ותאנא האי תכלת הוא רזא דדוד מלכא ודא חוטא דאברהם דזכה ביה לבנוהי בתרוי. מאי תכלת, תכלית דכלא.

רבי יהודה אמר כסא הכבוד אקרי.

אמר רבי יצחק שבעה כריכן דאיהי שביעתא דכלא ודאי דהא היא מתברכא משיתא אחרנין על ידא דצדיק, ואי תלת עשר אינון כמא דאוקמוה בתלת עשר מכילן דרחמי, והאי היא

© 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

פתחא דכלהו. [p. 163] והיא חוטא חד ורשימא בגוונהא וגוונא דיליה נפיק מחד נונא דאזיל בים כנרת וכנרת על שמה אתקרי, ועל דא כנור הוה תליא לעילא מערסא דדוד דהא דוד היא ודאי. כנור דוד מנגן מאליו למלכא עלאה, ובגין כך גווני עייל עד רקיעא ומרקיעא עד כורסייא.

והכא כתיב מצוה כד״א (מלכים ב יח:36) *מצות המלך*, (אסתר ג:3) *מדוע אתה עובר את מצות המלך*, (נחמיה יא:23) *כי מצות המלך*. ותאנא יסודא ושרשא במלכו מתעטרין כחדא, ודא הוא דוכרנא ופתחא לכל שאר כתרין דכתיב (תהלים קיח:19) *פתחו לי שערי צדק*, וכתיב (שם:20) *זה השער ליי׳*, ועל דא כתיב *וראיתם אותו וזכרתם את כל מצות יי׳*, לאכללא בהאי כל שאר כתרין. ועל דא אינון סהדין סהדותא ולא קיימי בדוכתייהו בגין דאיהי מצוה.

[p. 164] ותנינא תשמישי מצוה נזרקין. ואי תימא הא לולב וערבה וכו׳, אלא תשמישי קדושה בגין דרשימין בכתיבא דשמא קדישא.

א״ר יצחק אינון חוטין לאחזאה היך תליין מכאן ומכאן לארבע סטרי עלמא מהאי אתר והיא שלטא על כלא ברזא דלב דאיהי לבא דכל האי עלמא ולבא דעלאי ותליא בלב עלאה וכלא הוא בלב דנפיק מחכמה עלאה.

[p. 165] א״ר יצחק שעורא דהאי ואורכא דהאי אתמר באתוון גליפן דר׳ אלעזר.

א״ר יהודה אמר קב״ה מאן דבעי למהך בתר דחלתי יהך בתר לבא דא ובתר עיינין דקיימין עלה. מאן אינון עיינין, כד״א (שם לד:16) *עיני יי׳ אל צדיקים*, אבל אתם *לא תתורו אחרי לבבכם ואחרי עיניכם*. מ״ט, **[קעו ע״א]** בגין ד*אתם זונים אחריהם*.

אמר רבי חייא מאי טעמא הכא יציאת מצרים דכתיב *אשר הוצאתי אתכם מארץ מצרים*. אלא בגין דכד נפקו ממצרים בהאי חולקא עאלו ובהאי קטיל קב״ה קטולא דמצרים ועל דא באתריה אידכר ובאתריה אזהר להו בדא. מאי באתריה, בגין דהאי מצוה היא אתר דיליה.

[p. 166] תאני ר׳ ייסא כתיב (מיכה ז:15) *כימי צאתך מארץ מצרים וגו׳*. *כימי*, כיום מבעי ליה דהא בחד זמנא נפקו ולא אתעכבו. אלא כאינון יומין עלאין דאתברכא בהו כנסת ישראל, כך זמין קב״ה לאפקא לישראל מן גלותא וכדין כתיב (ישעי׳ יב:4-5) *ואמרתם ביום ההוא הודו ליי׳ קראו בשמו וגו׳, זמרו יי׳ כי גאות עשה מודעת זאת בכל הארץ*. מאי *מודעת זאת*, בגין דאשתמודע *זאת* השתא בעטופא דמצוה, אשתמודעא *זאת* בכמה נמוסין דילה, ואשתמודעא *זאת* בההוא זמנא דיעביד קב״ה אתין ונסין בעלמא, כדין כתיב (זכריה יד:9) *ביום ההוא יהיה יי׳ אחד ושמו אחד*.

© 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

פרשת ויקח קרח

[p. 167] רבי אבא פתח (תהלים יט: 11) *הנחמדים מזהב ומפז רב ומתוקים מדבש ונפת צופים*. כמה עלאין פתגמי אורייתא כמה יקירין פתגמי אורייתא, תאיבין אינון לעילא תאיבין אינון לכלא בגין דאינון שמא קדישא וכל מאן דאשתדל באורייתא אשתדל בשמא קדישא ואשתזיב מכלא, אשתזיב בעלמא דין אשתזיב בעלמא דאתי. ת״ח כל מאן דאשתדל באורייתא אחיד באילנא דחיי, כיון דאחיד ביה בכלא אחיד דכתיב (משלי ג: 18) *עץ חיים היא למחזיקים בה*.

רבי יצחק אמר כל מאן דאשתדל באורייתא חירו אית ליה מכלא, חירו ממיתה כמה דאמרן בגין דחירו עליה שריא ואחיד ביה. אילו ישראל מנטרין אורייתא אשתזיבו מכלא ולא אשתכחו בגלותא. מה כתיב, (שמות לב: 16) *חרות על הלחות*, אל תקרי *חרות* אלא חירות וחירות דא הא אוקמוה.

[p. 168] באורייתא אשתכח חילא דימינא כד״א (דברים לג: 2) *מימינו אש דת למו*, ושמאלא אתכליל בימינא. מאן דעביד ימינא שמאלא ושמאלא ימינא הא איהו כאילו חריב עלמא.

ת״ח אהרן ימינא, ליואי שמאלא. קרח בעא למעבד חלופא דימינא לשמאלא, בגין כך אתענש. ולא עוד אלא דאשתכח ביה לישנא בישא ואתענש בכלא.

רבי יהודה אמר שמאלא אתכליל תדיר בימינא, קרח בעא לאחלפא תקונא דלעילא ותתא, בגין כך אתאביד מעילא ותתא.

ויקח קרח. מאי *ויקח*, נסיב עיטא בישא לגרמיה. כל מאן דרדיף בתר דלאו דיליה איהו עריק מקמיה [p. 169] ולא עוד אלא דמה דאית ביה אתאביד מניה. קרח רדף בתר דלאו דיליה, דידיה אביד ואחרא לא רווח.

קרח אזל במחלוקת. מאי מחלוקת, פלוגתא, פלוגתא דלעילא ותתא, ומאן דבעי לאפלגא תקונא דלעילא יתאביד מכלהו עלמין. מחלוקת פלוגתא דשלום ומאן דפליג על שלום פליג על שמא **[קעו ע״א]** קדישא בגין דשמא קדישא שלום אקרי.

ת״ח לית עלמא קאים אלא על שלום. כד ברא קב״ה עלמא לא יכיל לאתקיימא עד דאתא ושרא עלייהו שלום, ומהו, שבת דאיהו שלמא דעלאי ותתאי וכדין אתקיים עלמא. ומאן דפליג עליה יתאביד מעלמא.

© 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

[p. 170] צלפחד פליג על שבת דהוה *מקושש עצים*. ומאן אינון *עצים*, אינון אילנין אחרנין כדקא אמרן ואינון מלי דחול וחול בקדש לא שרייא. מכאן ולהלא מלי דחול בשבת אסיר, ודאי פליג על שלמא דעלמא.

רבי יוסי אמר כתיב (תהלים קיט:165) *שלום רב לאוהבי תורתך*. אורייתא הוא *שלום* דכתיב (משלי ג:17) *וכל נתיבותיה שלום*, וקרח אתא לאפגמא *שלום* דלעילא ותתא ובגין כך אתאביד מכלא מעילא ותתא.

ויקומו לפני משה ואנשים מבני ישראל חמשים ומאתים נשיאי עדה קריאי מועד אנשי שם. האי קרא אוקמוה חברייא. ר' שמעון אמר *קריאי מועד*, *קראי* כתיב חסר יו"ד, אמאי. אלא הכי הוא מלכותא דארעא כעין מלכותא דרקיעא ורזא דא כל אינון כתרין עלאין דשמא קדישא אתאחיד בהו כלהו זמינין מאתר דאקרי *קדש* הה"ד (ויקרא כג:4) *מקראי קדש*. ואימתי, בשעתא דזמין *מועד* בעלמא. כגוונא דאינון כתרין עלאין דזמינין *מקדש* עלאה ה"נ *קדש* תתאה זמין לחילוי לאעטרא להו.

[p. 171] *קדש* עלאה ידיעא, *קדש* תתאה חכמת שלמה, ה"נ איהי זמינא לכל חילהא ואינון חיילין כולהו זמינין לאתעטרא בהאי *קדש* בזמנא ד*מועד* שריא בעלמא. כגוונא דחילהא קיימין לעילא ה"נ קיימי ממנן כדוגמא דילהון לתתא ועל דא אקרון *קראי מועד*. בגין דאנון לתתא *קראי מועד* חסר כגוונא דלעילא אבל בשלימו יתיר אינון.

אנשי שם, *אנשי שם* ודאי ולא *אנשי ייי* ודא הוא רזא *בנקבו שם יומת* ואוקימנא ועל דא אקרון הכא *אנשי שם*, כיון דבסטר דגבורה קא אתיין *אנשי שם* אינון, הא שבחא דלהון יתיר, אבל אינון נטלו לגרמייהו ואתאחדו במחלוקת.

[p. 172] *בקר ויודע ייי את אשר לו ואת הקדוש והקריב אליו*. אמאי *בקר* ואמאי *קדוש* ולא טהור. אלא אינון מסטרא דטהור קא אתיין *וקדוש* כהנא. אמר משה *בקר* דכדין כתרא דכהנא אתער בעלמא, אי אתון כהני הא *בקר* פלחו עבודה ד*בקר*, כדין *ויודע ייי את אשר לו ואת הקדוש*. *את אשר לו* סתם, דא ליואה. *ואת הקדוש*, דא כהנא. כדין *והקריב אליו*, ולית מאן דאבחין מלה אלא *בקר*. אי תתחזון לאשתארא בסטר דינא *בקר* לא סביל לכו דהא לאו זמניה הוא, ואי תתחזון לאשתארא בחסד הא זמניה הוא ותשתארון גביה ויקביל לכו. ובמה, בקטרת דהא קטרת בעיא לשושבינא לאתקטרא על ידיה בכלא ולאתקשרא. מאן שושבינא, דא כהנא. ובגין כך *והיה האיש אשר יבחר ייי הוא הקדוש* ולא הטהור. תרין דרגין אינון, *קדוש* וטהור, כהן *קדוש*, לוי טהור, ועל דא הוא *הקדוש* כתיב.

© 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

[p. 173] *ויפלו על פניהם ויאמרו אל אלהי הרוחות לכל בשר*. ת״ח משה ואהרן מסרו גרמייהו למיתה. במה, בגין דכתיב *ויפלו על פניהם ויאמרו אל אלהי הרוחות*, *רוחת* חסר וא״ו דאילנא דמותא הוא ובכל אתר נפילת אנפין לההוא אתר הוי, ועל דא *אל אלהי*. *אל*, הה״ד (תהלים ז:12) *אל זועם בכל יום*.

אלהי הרוחות, דאיהו אתר דנשמתין דעלמא וכל נשמתין תמן סלקין ומתמן אתיאן.

רבי יהודה פתח (איוב לד:2) *שמעו חכמים מלי ויודעים האזינו לי*. האי קרא אליהו אמרו. ת״ח מה כתיב, (שם לב:3) *ובשלשת רעיו חרה אפו על אשר לא מצאו מענה וגו׳*, דהא אינון הוו אמרי מלין ואיוב לא אתנחים עלייהו. מהכא אוליפנא מאן דעאל לנחמא אבל בעי לסדרא מלין בקדמיתא **[קעז ע״א]** דהא חברייא דאיוב הוו אמרי מלי קשוט אבל לנחמא ליה לא בגין דבעי מלין דאיהו יודי עלייהו בארח קשוט וכדין יקבל עליה דינא דלעילא ויודי למלכא קדישא עליה. מה כתיב, (איוב לב:4) *ואליהו חכה את איוב בדברים*, דאודי לבתר לקב״ה וקביל עליה דינא דשמיא.

[p. 174] ת״ח כתיב (שם לד:10) *לכן אנשי לבב שמעו לי חלילה לאל מרשע ושדי מעול*. *לכן אנשי לבב*, שלימין בכלא דידעין לאבחנא מלין. *חלילה לאל מרשע*, הה״ד (תהלים ז:12) *ואל זועם בכל יום*. *ושדי מעול*, דא סמיך לקביל דא והא אוקמוה אל שדי.

(איוב לד:11) *כי פועל אדם ישלם לו*, הא ב״נ אזיל בהאי עלמא ועביד עבידתוי וחטי קמי מאריה, ההוא עובדא תליא עליה לשלמא ליה דינא הה״ד *כי פועל אדם ישלם לו*, ההוא עובדא *ישלם לו*. ועם כל דא *אם ישים אליו לבו*, כיון דבר נש שוי לביה ורעותיה לאתבא קמי מאריה *רוחו ונשמתו אליו יאסוף*, לאתצררא בצרורא דחיי ולא שביק לנפשיה לבר לאתדנא בדינא אחרא.

רבי יוסי אמר האי מלה רזא אחרא הוא בדינין טמירין דקב״ה. *כי פועל אדם ישלם לו*, לאתדנא בדיניה ובאינון עובדין דבר נש עביד בהאי עלמא וסליק ליה לאתדנא כעובדוי ויתאביד מעלמא. [p. 175] מה כתיב בתריה, *מי פקד עליו ארצה ומי שם תבל כלה*. *מי פקד עליו ארצה*, דא הוא אחוה דקריב ליה. *ומי שם תבל כלה*, דבאני ביתיה ובני בניין עלמא ותקונא וישובא.

מה כתיב בתריה, *אם ישים אליו לבו*. האי בר נש דפקיד עליה למבני בניינא בעי לכוונא לבא ורעותא לגביה דההוא מיתא. מכאן דבר נש דאתי על ההיא אתתא בגין שפירו ותיאובתא דילה הא בניינא דעלמא לא אתבני דהא רעותא ולבא לא אתכוון לגבי מיתא. ובגין כך כתיב *אם ישים אליו לבו*, ברעותא דלבא דיכוין לגביה, כדין *רוחו ונשמתו אליו יאסוף*, ואתמשך גביה לאתבני בהאי עלמא.

© 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

מה כתיב בתריה, *יגוע כל בשר יחד ואדם על עפר ישוב*. *יגוע כל בשר יחד*, ההוא גופא יתבלי בעפרא וכל ההוא בשרא, והשתא *אדם על עפר ישוב*, הא חדתותי דבנינא כמלקדמין ויתוב על עפרא דבניינא דגופא אחרא כמה דהוה בקדמיתא. [p. 176] ועל דא רוחא ונשמתא בידוי דקב״ה וחייס עליהו דבני נשא דלא אתאבידו מהאי עלמא ומעלמא אחרא, בגיני כך *אל אלהי הרוחות לכל בשר*.

ויאמר משה אל אהרן קח את המחתה ותן עליה אש. רבי חייא פתח (משלי טז:14) *חמת מלך מלאכי מות ואיש חכם יכפרנה*. כמה אית להו לבני נשא לאסתמרא מחובוי ולנטרא עובדוי דהא בכל יומא ויומא עובדין במתקלא סלקין ומשגיחין עלייהו לעילא ואיכתיבו קמיה, ועל דא בעי בר נש לאזדהרא מחובוי דהא כמה זמנין עלמא אתדן ובגין כך סליק רוגזא קמי מלכא ודינא אתער הה״ד *חמת מלך מלאכי מות*.

ואיש חכם יכפרנה. בשעתא דמאריהון דדינין קיימין על עלמא ורוגזא תלי אי אשתכח בדרא זכאה דרשים לעילא קב״ה אשגח ביה ואשתכך רוגזא. למלכא דאתרגיז על עבדוי והוה תבע על סנטירא למעבד בהו דינא. אדהכי עאל רחימא דמלכא וקם קמיה, כיון דחמא ליה מלכא אתנהירו אנפוי, שארי ההוא רחימא דמלכא לאשתעי בהדיה ומלכא חדי. לבתר כד אתא סנטירא חזא אנפוי דמלכא חדאן, וכדין ההוא רחימא בעי למלכא על עבדוי ומכפר להו. ובגין כך *ואיש חכם יכפרנה*.

אוף הכא כד חמא משה דרוגזא הוה **[קעז ע״ב]** תלי מיד *ויאמר משה אל אהרן*, בגין דאיהו שושבינא דמטרוניתא וקטרת לא סלקא אלא בידוי דאיהו אסגי שלמא בעלמא וקשיר קשרא דמהימנותא. [p. 177] קטרת הא אוקמוה חדוותא דעילא ותתא קשורא דמהימנותא סליקו דרוגזא הה״ד (משלי כז:9) *שמן וקטרת ישמח לב*, וכדין *ואיש חכם יכפרנה*, ינקי וידכי לההוא רוגזא ורחמי מתערין.

רבי אלעזר אמר (במדבר ד:18) *אל תכריתו את שבט משפחות הקהתי מתוך הלוים*, בגין דאינון גזעא ושרשא דליואי. *וזאת עשו להם וחיו ולא ימותו*, דבעי כהנא לאתקנא להו דאע״ג דקריבין אינון לקודשא לא ייעלון אלא בתקונא דכהנא דהוא ידע סימנא דימטון לגביה ולא יתיר. וכד מכסיא למאני קודשא כדין כסויא אחרא שרי ואסיר לון לקרבא למחמי דהא מלה בחשאי לא אית לגבייהו אלא לכהני, ועל דא מלה דלהון ועובדא דלהון ברזא וליואי לארמא קלא.

© 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

[p. 178] בגין כך כהני בחשאי וברזא ואסיר לון חמרא דחמרא לארמא קלא. בגין כך ליואי אתמסרו בדינא דהא דינא באתגלייא איהו ולפרסמא מלה אבל כהנא כל מלוי ברזא ובחשאי ולאו באתגלייא. סימנא דכלא שמאל תהא דוחה וימין תהא מקרבת, ובגין דימין מקרב כד דינין שריין בעלמא מסטרא דשמאלא ימינא תהא מקרבת, ובמה, בקטורת דאיהו בחשאי ברזא דקיק ופנימאה מכלא.

[p. 179] ת״ח כד האי מדבחא אחרא שארי לאתערא אתערותא כד לא אשתכחו זכאין מדבחא פנימאה אתער לגביה וקאים לקבליה ודינין משתככי ועל דא קיימא לקביל דא וכדין דינא אסתלק.

ר׳ אלעזר אמר בשעתא דבני קהת נטלין קדש קודשין כדין אתי כהנא וחפי כלא עד לא יקרבון לנטלא ליה ולא הוו חמאן לעלמין מה דאינון נטלין אלא כלא בכסוייא מנייהו, ורוב כסוייא דמאני מקדשא תכלת איהו בגין דתכלת הא אוקמוה ואתמר. בתר דאתכסייא כלא מקרבין בני קהת דנטלין ולא מקרבין אלא באינון בדין דנפקין לבר הה״ד (במדבר ד:15) *וכלה אהרן ובניו לכסות את הקדש ואחרי כן יבאו בני קהת לשאת*.

בגין כך קטרת דאיהו פנימאה וכל מה די ברזא לכהנא אתמסר, ועל דא *ויקח אהרן כאשר דבר משה וירץ אל תוך הקהל ויתן את הקטרת*, דאיהו פנימאה רזא דכהנא, כדין *ויכפר על העם. ויעמוד בין המתים ובין החיים*, בין אילנא דחיי ובין אילנא דמותא, וכדין ימינא קריב דא בדא *ותעצר המגפה*.

[p. 180] זכאה חולקא דכהנא דאית ליה חילא לעילא ואית ליה חילא לתתא והוא גרים שלמא לעילא ותתא ובכל זמנא שמאלא פלח לימינא הה״ד *וילוו עליך וישרתוך*, וימינא ושמאלא משתכחי במקדש.

רבי אלעזר הוה קאים קמיה דרבי שמעון אבוי, א״ל כתיב (קהלת ט:9) *ראה חיים עם אשה אשר אהבת כל ימי הבלך*.

א״ל ת״ח *ראה חיים עם אשה אשר אהבת*, דא הוא רזא דבעי בר נש לאכללא חיים באתר דא. דא בלא דא לא אזלא, ובעי ב״נ לאכללא מדת יום בלילה ומדת לילה ביום ודא הוא *ראה חיים עם אשה אשר אהבת*. מ״ט, בגין *כי הוא חלקך בחיים*, דחיים לא שראן אלא על דא. *ובעמלך אשר אתה עמל תחת השמש*, כד״א (משלי ג:6) *בכל דרכיך דעהו והוא יישר ארחותיך*.

ות״ח כל מלוי דשלמה מלכא כלהו סתימין לגו בחכמתא והני קראי אתחזון דהותרה רצועה. מה כתיב בתריה, *כל* [p. 181] *אשר תמצא ידך לעשות בכחך עשה כי אין מעשה וחשבון וגו׳*. האי קרא אית לאסתכלא ביה, *כל אשר תמצא ידך לעשות בכחך עשה*, וכי שלמה

© 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

[קעח ע״א] דחכמתא עלאה ביה יתיר על כל בני עלמא אמר הכי. אלא כל מלוי דשלמה מלכא על רזא דחכמתא אתמרו.

ת״ח (קהלת ט:10) *כל אשר תמצא ידך לעשות בכחך עשה*, דא הוא דבעי בר נש לאכללא שמאלא בימינא ובכל מה דאיהו עביד מבעי ליה דלא יהון אלא כלילן בימינא. *כל אשר תמצא ידך*, דא שמאלא. *לעשות בכחך*, דא הוא ימינא כד״א (שמות טו:6) *ימינך יי׳ נאדרי בכח*. וכיון דבר נש יזדהר דכל עובדוי יהון לסטר ימינא ויכליל שמאלא בימינא כדין קב״ה שארי בגוויה בהאי עלמא ויכניש ליה לגביה לההוא עלמא דאתי.

ולא יימא בר נש בשעתא דאתי בההוא עלמא כדין אתבע מן מלכא רחמי ואתוב קמיה, אלא *כי אין מעשה וחשבון ודעת וחכמה בשאול* בתר דאסתלק בר נש מהאי עלמא. אלא אי בעי בר נש דמלכא קדישא ינהיר ליה לההוא עלמא ויתן ליה חולקא לעלמא דאתי ישתדל בהאי עלמא לאכללא עובדוי בימינא וכל עובדוי יהון לשמא דקב״ה דהא לבתר כד אתכניש מהאי עלמא לאתדנא בדינא תקיפא בדינא דגיהנם לית תמן עיטא ו*חכמה* וסכלתנו לאשתזבא מן דינא.

[p. 182] ד״א *כי אין מעשה וחשבון ודעת וחכמה בשאול*. בגיהנם אית מדורין על מדורין, מדורא תתאה שאול, מדורא תתאה מניה אבדון ודא סמיך לדא. מאן דנחית לשאול ידינון ליה ומתמן יצפצף ועולה הה״ד (שמואל א ב:6) *מוריד שאול ויעל*. אי נחית לאבדון תו לא סליק לעלמין.

מאן דאית ביה עובדא טבא או דאיהו מאריה דחושבנא הא אוקימנא דבכל ליליא וליליא עד לא ישכב ועד לא נאים בעי בר נש למעבד חושבנא מעובדוי דעבד כל ההוא יומא ויתוב מנייהו ויבעי עלייהו רחמי. מ״ט בההוא שעתא, בגין דההוא שעתא אילנא דמותא שארי בעלמא וכל בני עלמא טעמין טעמא דמותא ובעי בההוא שעתא למעבד חושבנא מעובדוי ויודי עלייהו בגין דאיהו שעתא דמותא ואלין אקרון מארי דחושבנא.

[p. 183] וכל מאן דאשתדל ב*דעת וחכמה* למנדע למאריה כד יעברון ליה לאסתלקא ולאסתכלא באינון חייבין דאיטרידו בגיהנם ובדרגא דשאול וכלהו צווחין מאינון דרגין הוא לא אשתאר תמן ולא ישתכח ביניהו.

ועל דא *אין מעשה וחשבון ודעת וחכמה בשאול* ולא ישתכח אלא לעילא לעילא באתר די כמה נהורין ובוצינין וכמה כסופין שארי ביה וקב״ה אתי ביה לאשתעשעא עם צדיקייא די בגנתא דעדן. זכאה חולקהון דצדיקייא בהאי עלמא ובעלמא דאתי, עלייהו כתיב (תהלים קמ:14) *אך צדיקים יודו לשמך ישבו ישרים את פניך*.

© 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

ועבד הלוי הוא את עבודת אהל מועד. רבי אבא פתח (ישעיה מ:22) *היושב על חוג הארץ ויושביה כחגבים*. ת״ח כד בעא קב״ה למברי עלמא סליק ברעותא קמיה וברא ליה באורייתא ובה אשתכלל הה״ד (משלי ח:27) *בהכינו שמים שם אני וגו׳*, וכתיב (שם:30) *ואהיה אצלו אמון*, והא אוקמוה אל תקרי *אמון* אלא אומן.

[p. 184] כד אתא למברי אדם והא אתמר אמרה אורייתא וכי למגנא אתקריאת *ארך אפים ורב חסד*. בההוא שעתא דנפיק אדם לעלמא הוה זיו פרצופא דיליה מעילא ומתתא והוו דחלין מניה כל בריין ואוקמוה. ת״ח לא אתקיים עלמא ולא אשתלים עד ההוא שעתא דנפיק אדם בשלימו דכלא ואתקדש יומא ואתתקן כרסייא קדישא למלכא, כדין אשתלימו עלאי ותתאי ואשתכחו חדוון בכלהו עלמין.

בההוא שעתא דבעא יומא לאתקדשא הוו נפקין רוחיהון דשידי לאתברי גופא דלהון ואתקדש יומא ולא אתבריאו ואשתאר עלמא כמא דאיפגים מעבידתא **[קעח ע״ב]** ואיתחסר. כיון דאתקדשו עלמין וישראל אשתלימו בדרגיהון ואשתכחו ליואי בסטר שמאלא כדין אשתלים ההוא פגימו דעלמא דמסטר שמאלא.

[p. 185] ועל דא בעאן לאתדכאה ליואי וכדין כלא אתכליל בימינא ועלמא לא אתפגים, ובגין כך כתיב *ועבד הלוי הוא*, *הוא* אשלים לסטר שמאלא, *הוא* אשלים לפגימו דעלמא ואפי׳ ההוא סטרא דצפון דאשתאר חסר בעלמא כד ברא קב״ה עלמא ליואה בארונא אשלים לכלא. מאי בארונא, בההוא מטולא דהוו נטלי במשכנא אשתלים כל ההוא פגימו על ידיה. ההוא לעילא לשמאלא הוא אתכליל בימינא.

תו *הוא* דא עתיקא. אלמלא דינא לא אשתכח בעלמא לא הוו ידעי בני נשא מהימנותא עלאה ולא ישתדלון בני נשא באורייתא ולא יתקיימון פקודי אורייתא. פולחנא שלימותא דישתכח בעלמא לגבי מלכא קדישא מאן עביד ליה, הוי אימא דא ליואה.

ותו *ועבד הלוי הוא*, כד״א (דברים ד:35) *כי יי׳ הוא האלהים*, הוא אשלים שלימותא למיהוי כלא חד, הוא פשיטא [p. 186] לקבלא לכנסת ישראל כד״א (שיר ב:6) *שמאלו תחת לראשי*, בגין לחברא זווגא כחדא. מאן אתער רחימותא, הוי אימא *הוא*.

תו *הוא*, כד״א (תהלים ק:3) *הוא עשנו ולא אנחנו*. בגין כך *הוא* לתתא *הוא* לעילא, *הוא* אתגלייא *הוא* סתים, *הוא האלהים* ודאי.

ר׳ יצחק אמר זמין קב״ה לאנהרא לסיהרא כנהורא דשמשא ונהורא דשמשא יהא על חד שבע זמנין הה״ד (ישעיה ל:26) *והיה אור הלבנה כאור החמה ואור החמה יהיה שבעתיים כאור שבעה הימים וגו׳*, וכתיב (שם ס:20) *לא יבא עוד שמשך וירחך לא יאסף וגו׳*, וכתיב (שם:19) *לא יהיה לך עוד השמש לאור יומם וגו׳*.

© 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

פרשת חקת

[קעט ע״ב] [p. 187] <u>ר׳ יוסי</u> פתח (דברים ד:44) *וזאת התורה אשר שם משה לפני בני ישראל*. ת״ח מלין דאורייתא קדישין אינון עלאין אינון מתיקין אינון כמה <u>דאתמר</u> דכתיב (תהלים יט:11) *הנחמדים מזהב ומפז רב ומתוקים מדבש וגו׳*. מאן דאשתדל באורייתא כאלו קאים כל יומא על טורא דסיני וקביל אורייתא הה״ד (דברים כז:9) *היום הזה נהיית לעם*, והא אוקמוה חברייא.

כתיב הכא *<u>וזאת התורה</u>*, וכתיב *<u>זאת חקת התורה</u>*, מה בין האי להאי. אלא רזא עלאה הוא והכי אוליפנא, *וזאת התורה* לאחזאה כלא ביחודא חד ולאכללא כנסת ישראל בקב״ה <u>לאשכחא</u> כלא חד. בגיני כך *וזאת התורה*. אמאי תוספת וא״ו, אלא <u>אתמר</u> לאחזאה דכלא חד <u>דכלא</u> בלא פרודא. [p. 188] *וזאת*, כלל ופרט כחדא דכר ונוקבא, <u>בגין</u> כך *וזאת התורה* ודאי, אבל *זאת* בלא תוספת וא״ו *חקת התורה* ודאי ולא *התורה*, דינא דאורייתא גזרה דאורייתא.

ת״ח (במדבר ח:24) *זאת אשר ללוים*, ולא *וזאת* דהא מסטרא דדינא <u>קשיא</u> קא אתיין ולא מסטרא דרחמי.

א״ר יהודה והא כתיב (במדבר ד:19) *וזאת עשו להם וחיו*, ודא <u>על ליואי קא</u> אתמר ואת אמרת *זאת* ולא *וזאת*.

א״ל ודאי הכי הוא <u>וקראיה</u> מוכח, מאן דאחיד סמא דמותא אי לא יערב ביה סמא דחיי הא ודאי ימות [p. 189] ועל דא *וזאת עשו להם וחיו ולא ימותו*, בגין דסמא דחיי מערב <u>בהדי</u> *<u>זאת וחיו</u> ולא ימותו*, ודאי *וזאת* אצטריך <u>ליה</u> ולא *זאת*.

בגיני כך *וזאת התורה* ממש ביחודא חד ביחודא שלים כללא דדכר ונוקבא ו״ה. *זאת* ה׳ בלחודוי ועל דא *זאת חוקת התורה*.

רבי שמעון <u>ור׳ אלעזר ור׳ אבא</u> ור׳ יצחק הוו שכיחי בבי <u>דר׳</u> פנחס בן יאיר. אמר ר׳ פנחס לר׳ שמעון <u>במטו</u> מנך אנת דאוקמי <u>מילך</u> לעילא ומילך באתגלייא מה דלא אתיהיב <u>ליה</u> רשותא לב״נ אחרא, בפרשתא דא אימא מלה חדתא.

א״ל ומאי היא.

א״ל *זאת חקת התורה*.

א״ל הא שאר חברייא יאמרו. **[קפ ע״א]** אמר לר׳ אלעזר <u>ברי</u> אלעזר קום בקיומך <u>וסלסל בטעמיה דיבום וחליצה</u> ואימא מלה חד בפרשתא דא וחברייא יימרון אבתרך.

© 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

[p. 190] קם ר' אלעזר פתח ואמר (רות ד:7) *וזאת לפנים בישראל על הגאולה ועל התמורה לקיים כל דבר שלף איש נעלו ונתן לרעהו וזאת התעודה בישראל*. האי קרא אית לאסתכלא ביה, אי אינון עבדי הסכמה בעלמא ואתו בתראי ובטלוה אמאי. ואי לאו איהו הסכמה בעלמא אלא בדינא דאורייתא אמאי בטלוה והא מאן דבטיל מלה דאורייתא כאילו חריב עלמא שלים.

אלא ודאי בדינא דאורייתא הוה וברזא עלאה אתעבידא מלה ובגין דהוו קדמאי זכאי חסידי מלה אתגלייא ביניהו ומדאסגיאו חייבי בעלמא אעברו האי מלה בגיסא אוחרא בגין לאתכסיה מלין דאינון ברזא עלאה והא אוקמוה.

(שמות ג:5) *ויאמר יי' אל משה של נעליך מעל רגליך וגו'*. וכי אמאי נעל הכא, אלא אתמר דפקיד ליה על אתתיה לאתפרשא מנה ולאזדווגא [p. 191] באתתא אחרא דנהירו קדישא עלה, וההוא נעל אוקים ליה באתר אחרא, אעבר ליה מהאי עלמא ואוקים ליה בעלמא אחרא.

ועל דא כל מה דיהיב מיתא לבר נש טב, נטל מאני מן ביתא ביש כגון סנדליה. מ"ט, בגין דאעבר רגליה מהאי עלמא וכניש לון וסליקי לעלמא אחרא אתר דמותא שארי ביה דכתיב (שיר ז:2) *מה יפו פעמיך בנעלים בת נדיב*, ורזא דמלה הוא בין חברייא. [p. 192] ודא כד מיתא נטיל לון אבל בזמנא דחייא שליף מסאניה ויהיב לבר נש אחרא בגין לקיימא קיים קא עביד בגזירה דלעילא.

נעל דחליצה בגוונא אחרא וכלא אתר חד. ת"ח ההוא מיתא דאסתלק מעלמא בלא בנין האי בת נדיב לא כניש ליה לההוא בר נש לגבה ואזיל לאתטרדא בעלמא דלא אשכח אתר, וקב"ה חייס עליה לאתבא לאתתקנא בעפרא אחרא כמה דכתיב (איוב לד:15) *ואדם על עפר ישוב* ואוקמוה.

ואי ההוא פרוקא לא בעי לקיימא לאחוהי קיים בהאי עלמא בעי למקטר חד נעל ברגליה וההיא אתתא דתשרי ליה ומקבלא לההוא נעל לגבה. אמאי, אלא בגין דההוא נעל בגין דמיתא הוא ואתיהיב ברגליה דחייא אחוהי ואתתא מקבלא לההוא נעל לגבה לאחזאה דהא ההוא מיתא בין חייא אהדר בעובדא דא. [p. 193] והוא בהפוכא מההוא נעל דנטיל מיתא מחייא דהשתא האי נעל נטיל חייא ממיתא, ובעי נעל דההוא מיתא לא אזל ביה בחייוי, ואתתא נטלא ליה לגבה לאחזאה דההיא אתתא עטרת בעלה נטלא ליה ומקבלא ליה לגבה.

ובעי לבטשא ליה לההוא נעל לארעא לאחזאה דישכיך גופיה דההוא מיתא וקב"ה לזמנא דא או לבתר זמנא דחייס עליה ויקביל ליה לעלמא אחרא. תו בטשותא דההוא נעל

© 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

מידא דאתתא לאחזאה דהא לא אתבני ההוא מיתא בעפרא אחרא דהאי עלמא והשתא יתוב לעפריה דהוה מתמן בקדמיתא, אכדין ההיא אתתא תשתרי למעבד זרעא באחרא ואוקמוה.

ת״ח ע״ד מאן דבעי לקיימא קיים נטיל נעליה ויהיב לחבריה לקיימא עליה קיימא *דבת נדיב. וזאת לפנים בישראל*. מאי *וזאת*, קיימא שלים בכלא.

[p. 194] *לפנים בישראל*, כד הוו צנועין קדישין. *לקיים כל דבר* ממש דהא הוא קיומא. וכדין *וזאת התעודה בישראל* ודאי דלא תימא דהסכמה אחרא היא אלא קיומא עלאה למהוי עובדיהון בקיומא דלעילא.

כיון דאסגיאו חייבין בעלמא כסיאו מלה בגוונא אחרא בכנפא דמלבושא והאי הוא מלבושא לתקונא ורזא דמלה (דברים כג:1) *ולא יגלה כנף אביו* כתיב. **[קפ ע״ב]**

זאת חקת התורה. *זאת*, דא את קיימא דלא אתפרע, וכד אתפרע דא כלא אקרי זה ומנוקבא עייל לדכר ועל דא *שמו״ר* ו*זכו״ר* כחדא מתחברן.

[p. 195] *חקת התורה*, חק *התורה* מבעי ליה, מאי *חקת*. אלא *חקת* ודאי ואוקימנא. ה׳ ד׳ הות והא אתמר, אבל ת׳ הוא ד׳ ונ׳ מחבר כחדא ונו״ן הא אתמר.

נו״ן אמאי אקרי הכי, אלא כד״א (ויקרא כה:17) *ולא תונו איש את עמיתו* , דהשתא היא באנפין נהירין ועבדא אונאה לבני נשא, לבתר מחיא כחויא ושצי [p. 196] וקטיל (משלי ל:20) *ואמרה לא פעלתי און* , ועל דא הכי אקרי בנו״ן דאתמר מילייהו.

ת׳ כלא כחדא דל״ת נו״ן. דל״ת ריי״ש, ה״א ודל״ת חד מלה הוא, ובאתוון גליפן אינון. תא חזי *חקת* וכלא חד מלה.

דבר אל בני ישראל ויקחו אליך פרה אדומה תמימה. האי *פרה* לדכיותא קא אתייא לדכאה למסאבי. *פרה*, דקבילת מן שמאלא. ומאן הוא לשמאלא, *שור* כד״א (יחזקאל א:10) *ופני שור מהשמאל*.

אדומה, סומקא כוורדא דכתיב (שיר ב:2) *כשושנה בין החוחים*. *אדומה*, גזרת דינא.

[p. 197] *תמימה*. מאי *תמימה*, כמא דתנינן שור תם ושור מועד. שור תם דינא רפייא, שור מועד דינא קשיא. אף הכא *תמימה*, דינא רפייא גבורה תתאה, דא היא *תמימה*. גבורה עלאה, דא היא דינא קשיא והיא יד החזקה תקיפא.

אשר אין בה מום, כד״א (שיר ד:7) *כלך יפה רעיתי ומום אין בך* .

אשר לא עלה עליה עול, *על* כתיב כד״א (שמואל ב כג:1) *נאום הגבר הוקם על*. מ״ט, בגין דהיא (שם כ:19) *שלומי אמוני ישראל*, ועליה לאו אלא עמה. *אשר לא עלה עליה עול*, על היינו דכתיב (עמוס ה:2) *בתולת ישראל, בתולה ואיש לא ידעה*.

© 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

[p. 198] *ונתתם אותה אל אלעזר הכהן והוציא אותה*. מצותה בסגן ואוקמוה. מ״ט ליה ולא לאהרן, אלא אהרן הוא שושבינא דמטרוניתא. ועוד אהרן לא אתי מסטרא דטהור אלא מסטרא דקדוש ובגין דדא אתי לטהרה לא אתייהיב ליה.

כל מלה דהאי פרה היא בשבע, שבע כבוסים וגו׳ והא אתמר. מ״ט, בגין דהיא שבע שני שמטה, בת שבע אתקרי וכל עובדוי בשביעיתא.

[p. 199] ת״ח כל מה דאתעביד מהאי פרה בגין לדכאה ולא לקדשא, ואע״ג דאתייהיב לסגן הוא לא שחיט ולא שריף בגין דלא ישתכח דינא בסטרוי כ״ש וכ״ש אהרן דאיהו בדרגא שלים יתיר דלא בעי לאשתכחא תמן ולאזדמנא תמן.

האי פרה כיון דאתעביד אפר בעי למשדי בה *עץ ארז ואזוב ושני תולעת* והא אלין אתמרו.

ואסף איש טהור, ולא קדוש, *והניח מחוץ למחנה במקום טהור*, דהא *טהור* לא אקרי אלא מסטרא דמסאב בקדמיתא.

רזא דכלא האי דכתיב *למי נדה חטאת היא*, בגין דכל דינין תתאין וכל אינון דאתו מסטרא מסאבא כד איהי ינקא מסטרא אחרא ויתיבת בדינא כד״א (ישעיה לד:6) *מלאה דם הודשנה מחלב וגו׳*, כדין כלהו מתערי ומסתלקי ושראן בעלמא. כיון דעבדי האי עובדא דלתתא וכל האי דינא באתר דא דהאי פרה ורמאן עלה *עץ* **[קפא ע״א]** *ארז ואזוב וגו׳*, כדין אתחלש חילא דלהון ובכל אתר דשראן אתברו ואתחלשו וערקין מניה דהאי חילא דלהון אתחזי כגוונא דא גבייהו, כדין לא שראן ביה בבר נש ואתדכי. [p. 200] ועל דא אתקרי *מי נדה*, מייא לדכאה כד עלמא שארי בדינא וסטרא מסאבא אתפשט בעלמא. הכא אתכלילן כל זיני מסאבא וכל זיני דכיו ובגיני כך טומאה וטהרה כללא עלאה דאורייתא ואוקמוה חברייא.

אמר ר׳ שמעון אלעזר עבדת לחברייא דלא יימרון הכא מלה אבתרך.

פתח ר׳ שמעון ואמר (תהלים קד:10-11) *המשלח מעינים בנחלים בין הרים יהלכון, ישקו כל חיתו שדי ישברו פראים צמאם*. הני קראי דוד מלכא אמר לון ברוח קודשא ואית לאסתכלא בהו.

ת״ח בשעתא דחכמתא עלאה בטש בגלופוי אע״ג דהיא טמירא בכל סטרין פתח ואנגיד מניה חד נהרא מליא בתרעין עלאין. כמבועא מקורא דמיא דמלי קוזפא רבא מניה ומתמן אתמשכן נהרין ונחלין לכל סטר, כך האי בחד שביל דקיק דלא אתיידע משיך ואנגיד ההוא נהר דנגיד ונפיק ומתמן אתמשכאן מבועין ונחלין ואתמליין מניה הה״ד *המשלח מעינים בנחלים בין*

© 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

הרים יהלכון, אלין נהרי עלאי קדישי דאפרסמונא דכייא וכלהו אתשקיין כחד מההוא נביעא דנחלא עלאה קדישא דנגיד ונפיק.

[p. 201] *לבתר ישקו כל חיתו שדי וגו׳. ישקו כל חיתו שדי*, היינו דכתיב (בראשית ב:10) *ומשם יפרד והיה לארבעה ראשים*. הני *ארבעה ראשים* אלין אינון *חיתו שדי*, כללא כל אינון משריין וכל אינון חיילין דאחידן בהו. *שדי*, אל תקרי *שדי* אלא *שדי* דהא נטיל ואשלים שמא מיסודא דעלמא.

ישברו פראים צמאם, אלין אינון דכתיב בהו (יחזקאל א:20) *והאופנים ינשאו לעומתם כי רוח החיה באופנים*. מאן *חיה*, אלא אלין *חיתו שדי* ארבע אינון וכל חד וחד לחד סטרא דעלמא וההוא אקרי *חיה*, [p. 202] *ואופנים* לקביל כל חד וחד ולא אזלין אלא מרוח דההוא *חיה* דאזיל עלייהו. וכד אלין אתשקיין מההוא שקיו עלאה כל שאר חיילין אחרנין אתשקיין ואתרוון ואתשרשאן בשרשייהו ואתאחדן אלין באלין בדרגין ידיען הה״ד *עליהם עוף השמים ישכון מבין עפאים וגו׳*, אלין שאר דרגין עלאין. לבתר כל דא *מפרי מעשיך תשבע הארץ*, לתתא וכל עלמין כלהו חדאן ומתברכאן. דא בשעתא דברכאן משתכחי משקיו דנחלא עמיקא דכלא.

ובשעתא דעלמא יתיב בדינא ברכאן לא משתכחי לנחתא בעלמא וכדין אסתאב מקדשא וכמה חבילי טריקין משתכחי בעלמא ושראן בכמה אתר על בני נשא ומסאב ההוא רוחא להו כבר נש דגוע ורוח מסאבא שריא עליה, הכי נמי שריא למאן דיקרב בהדיה הה״ד *תסתיר פניך יבהלון תוסף רוחם יגועון וגו׳*. האי קרא מאי קא מיירי, אלא *תסתיר פניך יבהלון* דהא לא אתשקיין לאשתכחא ברכאן לעלמין. *תוסף רוחם*, לאתערא רוחא אחרא דלאו קדישא מסטר שמאלא ורוח מסאבא שריא על בני נשא על אינון דמיתין ומאן דקריב בהדייהו ועל שאר בני נשא.

[p. 203] מאן אסוותא דלהון, האי דכתיב *ואל עפרם ישובון*, *האי עפר שריפת החטאת* בגין לאתדכאה ביה והיינו רזא (קהלת ג:20) *הכל היה מן העפר* ואפי׳ גלגל חמה. לבתר דמתהדרן להאי *עפר* בגין לאתדכאה ביה מתעבר רוח מסאבא ואתער רוחא אחרא קדישא ושארי בעלמא הה״ד *תשלח רוחך יבראון ותחדש פני אדמה*. *יבראון*, יסתאן באסוותא עלאה דרוחא אחרא. [p. 204] *ותחדש פני אדמה*, דהא אתדכיאת אתתא לבעלה וחדתותי דסיהרא אשתכח ועלמין כלהו מתברכאן.

זכאה חולקהון דישראל דקב״ה יהב לון עיטא דכלא אסוותא דכלא בגין דיזכון לחיי עלמא דאתי וישתכחון דכיין בהאי עלמא, קדישין בהאי עלמא קדישין לעלמא דאתי, עלייהו כתיב (יחזקאל לו:25) *וזרקתי עליכם מים טהורים וטהרתם*.

© 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

[קפא ע״ב] *ויבאו בני ישראל כל העדה מדבר צין וגו׳*. ר׳ יהודה אמר אמאי פרשתא דפרה סמיכא במיתת מרים, הא אוקמוה אלא כיון דאתעביד דינא בהאי פרה לדכאה למסאבי אתעביד דינא במרים ואסתלקת מעלמא. כיון דאסתלקת מרים אסתלק ההוא באר דהוה אזיל עמהון דישראל במדברא ואסתלק בירא בכלא.

[p. 205] א״ר אבא כתיב *ואתה בן אדם שא קינה על בתולת ישראל*. וכי עלה בלחודהא, לא אלא בגין דכלא אתבר בגינה. אתבר ימינא אבתרה בגין דהיא מקרבא לה לגבי גופא וגופא אתחשיך בגינה ודא הוא רזא דכתיב (תהלים ס:7) *הושיעה ימינך*. גופא דכתיב (ישעיהו נ:3) *לבשו שמים קדרות*, דהא שמשא אתחשך בגינה. כגוונא דא *ותמת שם מרים ותקבר שם ולא היה מים לעדה*, דהא אסתלק בירא דעילא ותתא. לבתר אתבר ימינא דכתיב *יאסף אהרן אל עמיו וגו׳*, ולבתר אתחשך שמשא דכתיב *ומות בהר* וכתיב *והאסף אל עמיך גם אתה כאשר נאסף וגו׳*, הא דרועא ימינא אתבר וגופא דאיהו שמשא אתחשך.

[p. 206] ות״ח לא אשתכח דרא בעלמא כדרא דמשה קיימא בעלמא ואהרן ומרים. ואי תימא ביומוי דשלמה הכי נמי, לאו דהא ביומוי דשלמה שליט סיהרא ושמשא אתכניש וביומוי דמשה אתכניש סיהרא ושמשא שלטא.

תלת אחין הוו משה אהרן ומרים כד״א (מיכה ו:4) *ואשלח לפניך את משה אהרן ומרים*. מרים סיהרא, משה שמשא, אהרן דרועא ימינא, חור דרועא שמאלא ואמרי לה נחשון בן עמינדב.

בקדמיתא אסתלקת סיהרא, מיתת מרים, אסתלק באר. לבתר אתבר דרועא ימינא דמקרב תדיר בסיהרא באחוה בחידו ועל דא כתיב (שמות טו:20) *ותקח מרים הנביאה אחות אהרן*, *אחות אהרן* ודאי דאיהו דרועא דמקרב לה באחדותא באחוה עם גופא. לבתר אתכניש שמשא ואתחשך [p. 207] כמא דאוקימנא דכתיב *והאסף אל עמך גם אתה*. זכאה חולקא דמשה ואהרן ומרים דאשתכחו בעלמא.

ביומוי דשלמה שלטא סיהרא בתקונהא ואתחזי בעלמא ואתקיים שלמה בחכמתא דנהירו דילה ושליט בעלמא. כיון דסיהרא נחתא לתתא בחובוי אתפגים יומא בתר יומא עד דאשתכחת בקרן מערבית ולא יתיר ואתיהיב שבטא חד לבריה. זכאה חולקיה דמשה נביאה.

כתיב (קהלת א:5) *וזרח השמש ובא השמש וגו׳*. האי קרא אוקמוה, אבל *וזרח השמש* כד נפקו ישראל ממצרים דשמשא נהיר ולא סיהרא.

[p. 208] *ואל מקומו שואף זורח הוא שם*. הא כתיב *ובא השמש*, במדברא עם שאר מתי מדברא. כיון דעאל שמשא לאן אתר אתכניש, *אל מקומו* בגין לאנהרא לסיהרא ההי״ד *שואף*

© 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

זורח הוא שם דאע״ג דאתכניש *זורח הוא שם* ודאי דהא לא אנהיר סיהרא אלא מנהורא דשמשא, ודא הוא רזא דכתיב (דברים לא:16) *הנך שוכב עם אבותיך*, אע״ג דאת תתכניש הנך קיים לאנהרא לסיהרא.

כך הוא משה ועליה כתיב האי קרא (קהלת א:3) *מה יתרון לאדם בכל עמלו שיעמל תחת השמש*. *מה יתרון לאדם בכל עמלו*, דא יהושע דאשתדל לאחסנא ארעא לישראל ולא זכה לאשלמא לסיהרא כדקא יאות דהא הוא אעמל בהו בישראל *תחת השמש* תחותיה דמשה.

ת״ח ווי להוא כסופא ווי להוא כלימא בגין דפלח ולא נטל אתריה ממש אלא תחות שמשא ולא הוה ליה נהירו מדידיה אלא נהורא דנהיר ליה. אי הכי מה תושבחתא הוה ליה הואיל ולא אשלים להכא ולהכא.

[p. 209] ובכל אתר דאמר שלמה *תחת השמש* על דרגא דיליה קאמר, (קהלת ה:12) *וראיתי תחת השמש*, (שם ג:16) *עוד ראיתי תחת השמש*, (שם ט:11) *שבתי וראה* **[קפב ע״א]** *תחת השמש* וכן כלהו, ובגין דרגא דיליה קאמר רזא דמלה ודאי.

ר׳ שמעון אמר ודאי מאן דנטיל סמא דמותא בלחודוי עליה כתיב *בכל עמלו שיעמול תחת השמש*, *תחת השמש* ודאי. ומאן הוא *תחת השמש*, הוי אימא דא סיהרא, ומאן דאחיד סיהרא בלא שמשא *עמלו תחת השמש* ודאי ודא הוא חובא קדמאה דעלמא. ועל דא *מה יתרון לאדם*, לאדם קדמאה וכן לכלהו דאתיין בתריה דחבו באתר דא.

[p. 210] *הולך אל דרום וסובב אל צפון*, היינו דכתיב (דברים לג:2) *מימינו אש דת למו*, *ימינו* זו דרום, *אש דת* דא צפון ודא כליל בדא.

סובב סובב הולך הרוח. האי קרא קשיא, *סובב סובב הולך* השמש מבעי ליה, מאן *רוח* דא, דא הוא *תחת השמש* דאקרי רוח הקדש ודא *רוח הולך*, *הולך וסובב* לאלין תרי סטרין לאתחברא בגופא ועל דא כתיב *הרוח* ההוא דאשתמודעא, *השמש* סתם דאשתמודעא חולקא דישראל.

[p. 211] *ועל סביבותיו שב הרוח*. מאן *סביבותיו*, אלין אבהן דאינון רתיכא קדישא ואינון תלת ודא רוח דאתחברא בהו, הא אינון רתיכא שלימא ועל דא רוח כתיב (תהלים קיח:22) *אבן מאסו הבונים היתה לראש פנה*.

בגין כך כל מלוי דשלמה מלכא סתימין כלהו בחכמתא וכלהו לגו בגו דהיכלא קדישא ובני נשא לא מסתכלי בהו וחמאן מלוי כמלין דב״נ אחרא. אי הכי מה שבחא הוא לשלמה מלכא בחכמתיה משאר בני נשא, אלא ודאי כל מלה ומלה דשלמה מלכא סתים בחכמתא.

© 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

פתח ואמר (קהלת ז:11) *טובה חכמה עם נחלה וגו'*. אי לאו דהא אתגלייא מלה דא לא ידענא מאי קאמר. *טובה חכמה*, דא היא *חכמה* דהיא *תחת השמש* לכורסייא מתתקנא ליה.

[p. 212] *טובה חכמה עם נחלה*, ויאה ושפירא עמהון דישראל דאינון *נחלה* ועדבא דילה לאתקשרא בה. אבל תושבחא יתיר *לרואי השמש*, לאינון דזכו לאתאחדא בשמשא ולאתקשרא ביה דהא אחיד באילנא דחיי, ומאן דאחיד ביה אחיד בחיין דהאי עלמא ובחיין דעלמא דאתי.

ודא הוא דכתיב (שם:12) *ויתרון דעת החכמה תחיה בעליה*. מאי *ויתרון דעת*, אלא *דעת* דא אילנא דחיי. *יתרון* דיליה מהו, *החכמה* ודאי דהא תורה מחכמה עלאה נפקא.

תו *טובה חכמה עם נחלה*, *טובה חכמה* ודאי *עם נחלה*, דא צדיקא דעלמא דאיהו נהורא דשמשא דהא דרגין אלין כחדא יתבי ודא הוא שפירו דלהון, אבל *ויותר לרואי השמש*, לאינון דמאחדין ליה בשמשא תוקפא דכלא שבחא דכלא.

[p. 213] ודא הוא דעת, אילנא דחיי והא אוקימנא (משלי יט:2) *גם בלא דעת נפש לא טוב*. מאן *נפש*, דא נפש דוד מלכא ודא חכמה דקאמרן.

ובגין כך *ויתרון דעת החכמה* דמתמן אתשרשא אילנא ואתנטע לכל סטרין וכן כל אינון דאחידו ביה בהאי אילנא.

ועל דא שלמה מלכא לא אשתכח אלא בההוא דרגא דיליה דמתמן ידע כלא והוה אמר *עוד ראיתי תחת השמש*, *שבתי וראה תחת השמש* וכן כלהו.

זכאין אינון צדיקייא דמשתדלי באורייתא וידעין אורחוי דמלכא קדישא וסתימין עלאין דגניזי באורייתא דכתיב (הושע יד:10) *כי ישרים דרכי יי' וגו'*.

יאסף אהרן אל עמיו כי לא יבא וגו'. רבי חייא פתח (קהלת ד:2) *ושבח אני את המתים שכבר מתו וגו'*. האי קרא אתמר ואוקמוה. ת"ח כל עובדוי דקב"ה בדינא וקשוט ולית מאן דאקשי לקבליה וימחי בידיה ויימר ליה מה עבדת וכרעותיה עביד בכלא.

[p. 214] *ושבח אני* **[קפב ע"ב]** *את המתים*. וכי שלמה מלכא משבח למתייא יתיר מן חייא והא חי לא אקרי אלא מאן דאיהו בארח קשוט בהאי עלמא כד"א (שמואל ב כג:20) *ובניהו בן יהוידע בן איש חי וגו'* והא אוקמוה חברייא ורשע דלא אזיל בארח קשוט אקרי מת ואיהו משבח למתים מן החיים. אלא ודאי שלמה מלכא כל מלוי בחכמה איתמרו והא אתמר. *ושבח אני את המתים*, אילו לא כתיב יתיר הוינא אמינא הכי אבל כיון דכתיב *שכבר מתו* אשתכח מלה אחרא בחכמתא. *שכבר מתו*, זמנא אחרא אסתלקו מעלמא ואתתקן בעפרא דאזדמנא עליה ומיתב בחיי עלמא בגין דאתתקן. בתר דאשתלים זמניה מית, הא ודאי דא הוא שבחא משאר מתי עלמא. אי תימא אתדן זמנא אחרא בההוא עלמא, הא כתיב (נחום א:9) *לא*

© 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

תקום פעמים צרה, כ״ש דהא קביל עונשא זמנא ותרין, ודאי דהא אתריה אתתקן בשבחא יתיר מאינון חיי דעד לא קבילו עונשא.

[p. 215] ועל דא כתיב *ושבח אני את המתים שכבר מתו*, *שכבר מתו* דייקא. אלין אינון *חיים* ואקרון *מתים*. מ״ט אקרון *מתים*, בגין דהא טעמו טעמא דמותא ואע״ג דקיימי בהאי עלמא *מתים* אינון ומבין מתייא אהדרו. ועוד על עובדין קדמאין קיימין לאתקנא ואקרון *מתים*.

מן החיים אשר הם חיים, דעד לא טעמו טעמא דמותא ולא קבילו עונשייהו ולא ידעי אי זכאן בההוא עלמא ואי לאו.

ת״ח זכאין דזכאן לאתקשרא בצרורא דחיי אינון זכאן למחמי ביקרא עלאה דמלכא קדישא כד״א (תהלים כז:4) *לחזות בנעם יי׳ ולבקר בהיכלו*, ואינון מדוריהון יתיר ועלאה מכל אינון מלאכין קדישין וכל דרגין דלהון דהא ההוא מדורא עלאה לא זכאן עלאין ותתאין למחמי ליה הה״ד (ישעיה סד:3) *עין לא ראתה אלהים זולתך יעשה למחכה לו*. ואינון דלא זכאן כ״כ כאינון מדורא אית לון לתתא כפום אורחייהו ואלין לא זכאן לסלקא לההוא אתר ולמחמי כמא דחמאן אינון דלעילא ואלין קיימי בקיומא דעדן תתאה ולא יתיר.

[p. 216] ואי תימא מאן עדן תתאה, אלא דא עדן דאקרי חכמה תתאה ודא קיימא על גן דבארעא ואשגחותא דהאי עדן עליה ולא יתיר, ואלין קיימי בהאי גן ואתהנון מעדן דא.

מאי בין עדן תתאה לעלאה, *כיתרון האור מן החשך*. דא עדן תתאה אקרי עדנה נוקבא, עדן עלאה אקרי עדן דכר, עליה כתיב *עין לא ראתה אלהים זולתך*. האי עדן תתאה אקרי גן לעדן דלעילא והאי גן אקרי עדן לגן דלתתא, ואלין דאשתכחו בגן תתאה אתהנון מהאי עדן דעלייהו בכל שבת ושבת ובכל ירחא וירחא הה״ד (שם סו:23) *והיה מדי חדש בחדשו ומדי שבת בשבתו וגו׳*.

ועל אלין אמר שלמה *מן החיים אשר הם חיים עדנה*, דהא אלין בדרגא עלאה יתיר מנייהו. מאן אינון, אינון *שכבר מתו* וקבילו עונשא תרי זמני ואלין אקרון *כסף מזוקק* דעאל לנורא זמנא ותרין ונפיק מניה זוהמא ואתבריר ואינקי.

[p. 217] (קהלת ד:3) *וטוב משניהם את אשר עדן לא היה*, דהא קאים ההוא רוחא לעילא ואתעכב לנחתא לארעא דהא קאים בקיומיה ולית ליה לקבלא עונשא ואית ליה מזונא מההוא מזונא **[קפג ע״א]** עלאה דלעילא לעילא.

וטב מכלהו מאן דלא אתפרש ולא אתגלייא וכל מלוי בסתימא אינון, דא הוא זכאה חסידא דנטר פקודי אורייתא וקיים לון ואשתדל באורייתא יממא ולילי, דא אתאחיד ואתהני בדרגא עלאה על כל שאר בני נשא וכלהו אתוקדן מחופה דהאי.

© 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

[p. 218] ת״ח בשעתא דאמר קב״ה למשה *יאסף אהרן אל עמיו* אתחלש חילא דיליה וידע דהא אתבר דרועא ימינא דיליה ואזדעזע כל גופיה. כיון דאמר *קח את אהרן ואת אלעזר בנו* א״ל קב״ה משה הא דרועא אחרא אוזיפנא לך *והפשט את אהרן את בגדיו והלבשתם את אלעזר בנו ואהרן יאסף*, הא אלעזר יהא לגבך זמנא דא תחות אבוי. ועם כל דא לא אשלים אתר בההוא זמנא כאבוי דהא ענני יקר אסתלקו ולא אהדרו אלא בזכותיה דמשה ולא בזכותיה דאלעזר.

ויעש משה כאשר צוה יי׳ ויעלו אל הר ההר וגו׳. אמאי *לעיני כל העדה*, אלא בגין דאהרן הוה רחימא דעמא יתיר מכלא ולא יימרון דהא אתגניז על ידא דמשה, ומשה משיך לאהרן [p. 219] במלין עד דסלקו לטורא וכל ישראל הוו חמאן בשעתא דאפשיט משה לבושוי דאהרן ואלביש לון לאלעזר.

מאי טעמא משה ולא אהרן, אלא משה אלבישינון לאהרן כד סליק לכהנא הה״ד *וילבש משה את אהרן את בגדיו*, השתא משה אעדי מניה מה דהב ליה וקב״ה אעדי מניה מה דהב ליה ותרווייהו אפשיטו ליה לאהרן מכלא ומשה אעדי לבר וקב״ה לגו, ועד דאעדי משה קב״ה לא אעדי, זכאה חולקיה דמשה.

זכאה חולקהון דצדיקייא דקב״ה בעי ביקריהון. אתקין קב״ה לאהרן ערסא ומנרתא דנהרא. [p. 220] ומדידיה נטל, מההוא מנרתא דהוה דליק בכל יומא תרי זמני. ואסתים פום מערתא ונחתו.

רבי יהודה אמר פום מערתא הוה פתיחא דכל ישראל חמאן לאהרן שכיב ובוסינא דמנרתא דליק קמיה וערסיה נפיק ועייל ועננא חד קאים עליה, וכדין ידעו ישראל דהא אהרן מית וחמו דהא אסתלקו ענני כבוד הה״ד *ויראו כל העדה כי גוע אהרן וגו׳* והא אוקמוה. ועל דא בכו לאהרן *כל בית ישראל* גוברין ונשין וטף דהא רחימא מכלהו הוה.

רבי שמעון אמר הני תלתא אחין עלאין קדישין אמאי לא אתקברו באתר חד ושייפין אתבדרו חד הכא וחד הכא וחד באתר אחרא. אלא אית דאמרי באתר דבעאן ישראל לאסתכן ביה מית כל חד וחד בגין לאגנא עלייהו ואשתזבון. אבל כל חד וחד מית כדקא חזי עלייהו, מרים בקדש בין צפון לדרום, אהרן לסטר ימינא, משה כדקא חזי ליה. אחיד ההוא טורא להאי טורא דאהרן וכניש לקבורתא דמרים לגביה, ההוא טורא אחיד לתרי סטרי, ועל דא אתקרי *הר העברים*, [p. 221] דתרי סטרי, טורא דמעבר ואחיד לסטרא דא ולסטרא דא.

זכאה חולקהון דצדיקייא בעלמא דין ובעלמא דאתי, ואע״ג דאינון בעלמא אחרא עלאה זכותהון קיימא בעלמא דא לדרי דרין, ובשעתא דישראל תייבין בתיאובתא קמי קב״ה וגזרא אתגזר עלייהו כדין קארי קב״ה לצדיקייא דקיימי קמיה לעילא ואודע לון ואינון מבטלי ההוא

© 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

גזרה וחייס קב״ה עלייהו דישראל. זכאין אינון צדיקייא דעלייהו כתיב (ישעיה נח:11) *ונחך יי׳ תמיד והשביע בצחצחות נפשך ועצמותיך יחליץ והיית כגן רוה ומוצא מים אשר לא יכזבו מימיו*.

וידבר העם באלהים ובמשה למה העליתונו ממצרים וגו׳. פרשתא דא באתר אחרא אסתליק עם אינון מי מריבה דמשה ואהרן.

[p. 222] רבי יצחק פתח (אסתר ה:1) *ויהי ביום השלישי* **[קפג ע״ב]** *ותלבש אסתר מלכות ותעמוד בחצר בית המלך הפנימית וגו׳*. תנינן מגלת אסתר ברוה״ק נאמרה ובגיני כך כתובה בין הכתובים. *ויהי ביום השלישי*, דאתחלש חילא דגופא והא קיימא ברוחא בלא גופא, כדין *ותלבש אסתר מלכות*. מאי *מלכות*, אי תימא בלבושי יקר וארגוונא האי לאו אקרי הכי, אלא *ותלבש אסתר מלכות* דאתלבשת ב*מלכות* עלאה קדישא, ודאי לבשה רוח הקדש.

מאי טעמא זכתה להאי אתר, בגין דנטרא פימא דלא לחוואה מדי הה״ד (אסתר ב:20) *אין אסתר מגדת מולדתה ואת עמה*, ואוליפנא כל מאן דנטיר פומיה ולישניה זכי לאתלבשא ברוח קודשא וכל מאן דסטי פומיה למלה בישא הא ודאי ההוא מלה בישא עליה, ואי לאו הא נגעים או צרעת דמוקדין כחויא והא אוקמוה.

[p. 223] *וידבר העם באלהים ובמשה*, דאמרו מלה בישא, ובתרגום ועם משה נצו.

למה העליתונו, שוו כל אנפייא שווין, בגין כך אזדמן לגבייהו חווין דמוקדן לון כאשא ועייל אשא לפומייהו ונפלין מתין.

ר׳ חייא אמר חווין הוו אתיין ומלחשן בפומייהו ונשכין ומתין. מאי מלחשן, כד״א (קהלת י:11) *אם ישוך הנחש בלא לחש*, אשא הוה מלהטא בפומייהו ונשכין ושדיין אשא בהו ואתוקדאן מעייהו ומתין. והא מלין אלין אסתליקו לאתר אחרא.

ומשם בארה היא הבאר. מ״ש הכא *בארה* ובתר *באר*, אלא *בארה* לבתר דמתכנשו מייא לגו ימא ונחתו לתתאי, *באר* בשעתא דיצחק מלייא ליה. [p. 224] *היא הבאר*, *הוא* כתיב ורזא דא כמא דכתיב (במדבר יח:23) *ועבד הלוי הוא*.

ר׳ אבא אמר בכל אתר *הוא* וקרינן *היא* דכר ונוקבא כחדא, וכללא עלאה ה׳ נוקבא, ו׳ דכר, א׳ כללא דכלא דהא א׳ בשלימו שריא. זכאין אינון ישראל אע״ג דאינון לתתא אינון אחידאן בכללא עלאה דכלא ובגין כך כתיב (תהלים ק:3) *הוא עשנו ולא אנחנו*, באלף כתיב כללא דו״ה דכליל כלא.

© 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

[p. 225] ר׳ שמעון אמר רוח דמיא דא היא רוח הקדש דנשבא בקדמיתא כד״א (שיר ד:16) *הפיחי גני*, לבתר נזלין מייא למליא כלא הה״ד (תהלים קמז:18) *ישב רוחו יזלו מים*, *ישב רוחו* בקדמיתא, לבתר *יזלו מים*, ועד לא נשיב האי רוחא לא נזלין הני מייא. מאי קא משמע, משמע דבעי בכלא לאתערא מלה בעובדא או במלה או לאתחזאה כחיזו דעובדא, והכא עד דרוחא לא נשיב לא נזלין מייא לגביה דההוא רוח.

הוא הבאר, *היא* קרינן. מ״ש בקדמיתא *בארה* והשתא *באר*, אלא בקדמיתא נוקבא בלחודהא והשתא דקאמר *הוא* כללא דדכר ונוקבא אקרי *באר* ובאתר דאשתכח דכר אפי׳ מאה נוקבי דכר קרינן כלא.

[p. 226] *אשר אמר יי׳ למשה אסוף את העם ואתנה להם מים*, בגין דהאי באר לא אעדי מנייהו. ואי תימא היך יכלין לשאבא מניה כלא, אלא איהו נפיק לתליסר נחלין ונביע ואתמלי ונפיק לכל סטרין, וכדין הוו ישראל בשעתא דשארן ובעיין מייא קיימין עליה ואמרין שירתא. ומה אמרי, *עלי באר*, סקי מימיך לאפקא מיין לכלא ולאשתקאה מנך, וכן אמרי תושבחתא דהאי באר, *באר חפרוה שרים וגו׳*. מלה קשוט הוו אמרי וכך הוא.

מהכא אוליפנא כל מאן דבעי לאתערא מלה דלעילא בין בעובדא בין במלה, אי ההוא עובדא לא אתעביד כדקא יאות או ההוא מלה לא אתמר כדקא יאות לא יתער מדי. כל בני עלמא אזלין לבי כנישתא לאתערא מלה דלעילא אבל זעירין אינון דידעין לאתערא, וקב״ה קריב לכלא אבל אי לא ידעי למקרי ליה לאו איהו קרוב הה״ד (תהלים קמה:18) *קרוב יי׳ לכל קוראיו לכל אשר יקראוהו באמת*. מאי *באמת*, דידעי מלה דקשוט כדקא יאות וכן בכלא.

[p. 227] אף הכא הוו אמרי ישראל הני מלי מלין דקשוט בגין לאתערא **[קפד ע״א]** להאי בירא ולאשקאה לון לישראל ועד דאמרי הני מלי לא אתער. וכן אפילו באינון חרשי עלמא דמשתמשי בזינין בישין עד דעבדי עובדי קשוט לגבייהו אי אמרי מלי קשוט בגין לאמשכא לון בההוא גוונא דבעיין לא מתערי לגבייהו, ואפי׳ דסחי כל יומא במלין אחרנין או בעובדא אחרא לא משכין לון לגבייהו לעלמין ולא מתערי לקבלייהו.

ת״ח כתיב (מלכים א יח:26) *ויקראו בשם הבעל מהבקר ועד הצהרים לאמר הבעל עננו ואין קול ואין קשב*. מאי טעמא, חד דלאו רשו לההוא בעל בהאי, ועוד דמלין לא מתכשרן בינייהו ואנשי לון קב״ה מנהון הה״ד (שם:37) *ואתה הסבות את לבם אחורנית*. זכאן אינון צדיקייא דידעי למקרי למאריהון כדקא יאות.

אמר רבי שמעון הכא בעינא לגלאה מלה. ת״ח כל מאן דידע לסדרא עובדא כדקא יאות ולסדרא מלין כדקא יאות הא ודאי מתערי לקב״ה לאמשכא מלין עלאין לגבייהו. אי הכי כל עלמא ידעי לסדרא עובדא ולסדרא מלין, מאי חשיבו דלהון דצדיקייא דידעי עקרא דמלה

© 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

עקרא דעובדא וידעי לכוונא לבא ורעותא יתיר מאלין אחרנין דלא ידעי כל כך. [p. 228] אלא אלין דלא ידעי עקרא דכל האי אלא סדורא בעלמא ולא יתיר משכין עלייהו משיכו דבתר כתפוי דקב״ה דלא טסטוורא דשגיחו אקרי, ואלין דידעי ומכווני לבא ורעותא מפקי ברכאן מאתר דמחשבה ונפקי בכל גזעין ושרשין בארח מישר כדקא יאות עד דמתברכן עלאין ותתאין ושמא קדישא עלאה מתברך על ידייהו. זכאה חולקהון דהא קב״ה קריב לגבייהו וזמין לקבלייהו, בשעתא דקראין ליה הוא זמין לון, בשעתא דאינון בעאקו הוא לגבייהו, הוא אוקיר לון בעלמא דין ובעלמא דאתי הה״ד (תהלים צא:14-16) *כי בי חשק ואפלטהו אשגבהו כי ידע שמי, יקראני ואענהו עמו אנכי בצרה אחלצהו ואכבדהו, אורך ימים אשביעהו ואראהו בישועתי*.

ויאמר יי׳ אל משה אל תירא אותו כי בידך נתתי אותו ואת כל עמו וגו׳. רבי יהודה פתח (משלי לא:21) *לא תירא לביתה משלג כי כל ביתה לבוש שנים*. ת״ח כנסת ישראל ינקא מתרי סטרי, השתא ברחמי השתא בדינא. כד בעיא לינקא ברחמי רחמי אשכח אתר לאתישבא ביה, כד בעיא לינקא בדינא אתר אשתכח [p. 229] לאתישבא ביה ולמשרי עלוהי, דהכי הוא בכל אתר לא שארי מלה דלעילא עד דאשתכח אתר למשרי עלוי. ועל דא כנסת ישראל *לא תירא לביתה משלג*. מ״ט, בגין ד*כל ביתה לבוש שנים*, לא שריא האי אלא בהאי חוור בסומק וסומק בחוור והא אוקמוה.

ת״ח *ויאמר יי׳ אל משה אל תירא אותו*, תרין *אותו* אינון שלימין באורייתא בתרי וי״י, חד דא וחד (דברים כב:2) *עד דרוש אחיך אותו*. מ״ט, בגין דאינון אות ממש *עד דרוש אחיך אותו* דבעי לפרשא ההוא אות דההוא אבידה. אף הכא דא עוג אתדבק באברהם ומאנשי ביתיה הוה וכד אתגזר אברהם מה כתיב, *וכל אנשי ביתו וגו׳*, [p. 230] דא עוג דהוא אתגזר עמיה וקביל האי אות קדישא. כיון דחמא עוג דישראל מקרבין גביה אמר הא ודאי אנא אקדימנא זכותא דקאים לון ודא שוי לקבליה.

ביה שעתא דחיל משה היך יכיל לאעקרא רשימא דרשים אברהם. אמר ודאי הא ימינא דילי מית דהא ימינא בעיא להאי. אי נימא הא אלעזר, ימינא דסיהרא הוא ולא דילי והאי את לימינא היא דאברהם לימינא הוא.

מיד אמר קב״ה *אל תירא אותו*, לא תדחל לההוא את דיליה ואפילו ימינא לא אצטריך, *כי בידך נתתי*, שמאלא דילך יעקר ליה מעלמא דהא הוא פגים רשימא דיליה ומאן דפגים להאי את אתחזי לאתעקרא מעלמא, כ״ש שמאלא דידך דאיהו ידך יעקר ליה מעלמא. בגיני כך **[קפד ע״ב]** אתעקר מעלמא ואפילו דאיהו תקיפא מבני גובריא ובעא לשיצאה להו לישראל נפל בידיה דמשה. בגיני כך כלא שציאו ישראל בנוי וכל עמיה וכל דיליה והא אוקמוה חברייא.

© 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

[p. 231] זכאין אינון ישראל דמשה נביאה הוה בינייהו דבגיניה עבד לון קב״ה כל הני אתוון ואוקמוה, וקב״ה לא גזר קיימיה עם שאר עמא לאתקשרא ביה אלא עם ישראל דאינון בנוי דאברהם דכתיב (בראשית יז:7) *ובין זרעך אחריך לדרתם לברית עולם*, וכתיב (ישעיה נט:21) *ואני זאת בריתי אותם אמר יי׳ רוחי אשר עליך ודברי אשר שמתי בפיך לא ימושו מפיך ומפי זרעך ומפי זרע זרעך וגו׳*.

© 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

פרשת בלק

[p. 232] ר' שמעון פתח ואמר *וירא בלק בן צפור וגו'*. מה ראיה חמא, ראיה ודאי חמא במשקופא דחכמתא וחמא בעינוי. חמא במשקופא דחכמתא דכתיב (בראשית כו:8) *וישקף אבימלך מלך פלשתים בעד החלון*. מאי *בעד החלון*, כד"א (שופטים ה:28) *בעד החלון נשקפה ותיבב אם סיסרא*, אלא ודאי *חלון* דחכמתא דזנבי שוליהון דככביא ואינון חלוני דחכמתא. וחד *חלון* אית דכל חכמתא ביה שריא ובה חמי מאן דחמי בעקרא. אוף הכי הכא *וירא בלק* בחכמתא דיליה.

[p. 233] *בן צפור*, כמא דאתמר אבל *בן צפור* ממש דהא חרשוי הוו בכמה זינין. נטיל צפור מכשכש בעשבא מפרח באוירא עביד עובדין ולחיש לחישי וההוא צפור הוה אתי ועשבא בפימיה מצפצפא קמיה ואעיל ליה בכלוב חד, מקטר קטרתין קמיה ואיהו אודע ליה כמה מלין. עביד חרשוי ומצפצפא עופא ופרח וטס לגבי *גלוי עינים* ואודע ליה ואיהו אתי, וכל מלוי בההוא צפור הוו.

יומא חד עביד עובדוי ונטיל ההוא צפור ופרח ואזל, אתעכב ולא אתא, הוה מצטער בנפשיה, עד דאתא חמא חד שלהובא דאשא דטס אבתריה ואוקיד גדפוי. כדין חמא מה דחמא ודחיל מקמייהו דישראל.

מה שמיה דההוא צפור, ידו"ע איהו וכל אינון דמשמשי וידעי לשמשא בההוא צפור לא ידעין חרשוי כמא דהוה ידע בלק. [p. 234] וכל חכמתא דהוה ידע בההוא צפור הוה ידע, והכי הוה עביד, גחין קמיה וקטיר קטרתא חפי רישיה וגחין ואמר. איהו אמר ישראל מאד, צפרא אתיב רב, על שום רב עלאה דאזיל בהו. שבעין זמנין צפצפו דא ודא, איהו דל וצפרא רב, כדין דחיל דכתיב *ויגר מואב מפני העם מאד כי רב הוא*, *רב הוא* ודאי.

בזיני חרשין דקסדיא"ל קדמאה אשכחן דצפרא דא הוו עבדין לה לזמנין מכסף מערב בדהבא, רישא דדהבא, פימא דכסף, גדפוי מנחשת קלל מערב בכספא, גופא דדהבא, נקודין דנוצא בכסף, רגלין דדהבא, ושויין בפומא לישן דההוא צפור ידו"ע ושויין לההוא צפרא בחלון חד ופתחין כוין לקבל שמשא ובליליא פתחין כוין לסיהרא, מקטרין קטרתין ועבדין חרשין ואומאן לשמשא ובליליא אומאן לסיהרא **[קפה ע"א]** ודא עבדין שבעה יומין. מכאן ולהלאה ההוא לישנא מכשכש לפימא דההוא צפרא, נקדין לההוא לישנא במחטא דדהבא והיא ממללא רברבן מגרמה. ובכלא הוה ידע בלק בצפור דא ודאי, ע"ד *בן צפור* ובגין כך חמא מה דב"נ אחרא לא יכיל למנדע ולא יכיל למיחמי.

© 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

(תהלים סח:23) *אמר יי׳ מבשן אשיב אשיב ממצולות ים*. אית לן לשוואה לבא למהימנותא דקב״ה דכל מלוי מלי קשוט ומהימנותא סגיא דכיון דמלה אמר כלא אתעביד ודא בר נש הוא דחיק לבא ואמר לכמה שנין ולכמה [p. 235] זמנין ישתלים דא דאיהו כך. כפום רברבנו דיליה דכל עלמין מליא יקריה הכי הוא מלוי, בר נש זעיר וכל מלוי אינון לפום שעתא הכי הוא לפום שעתא, אבל בתיובתא ובעותא ובעובדין טבין ובדמעין סגיאין איהו קדישא רב ועלאה על כל עלמין אזעיר נהורין וקמיט קדושתיה לגבי ב״נ למעבד רעותיה.

אמר יי׳ לזמנא דאתי דא לאתערא ולאתבא *מבשן* כל אינון דקטלו לון חיות ברא ואכלו לון בגין דאית בעלמא אתר מותבא דכל חיון רברבן וטורין רמאין אלין באלין, וערוד מדברא תקיפא תמן, איהו עוג בין ערודי דמדברא הוה ושבחא דיליה תקיפא בגין דהוה מלך הבשן דכל מלכי עלמא לא יכלין לאגחא ביה קרבא בגין דתוקפא דבשן ואתא משה ואגח ביה קרבא.

סיחון, סייחא דמדברא הוה סיחון ורחצנו דמואב עליה הוה *כי ארנון גבול מואב בין מואב ובין האמורי*.

[p. 236] ת״ח בשעתא דחריבו ישראל ארעא דסיחון כרוזא אתעבר במלכו שמיא, אתכנשו גברין שלטנין על שאר עמין ותחמון מלכו דאמוראה היך אתחרב. בההוא שעתא כל אינון שלטנין דהוו ממנן על שבע עממין אתכנשו ובעו לאהדרא מלכו ליושנה. כיון דחמו תוקפא דמשה אהדרו לאחורא הה״ד (במדבר כא:27) *על כן יאמרו המושלים באו חשבון*, אינון שלטונין ממנן עלייהו דאתכנשו והוו אמרי *באו חשבון*, מאן הוא דין דחריב ליה, *תבנה ותכונן* כדקדמיתא ותהדר מלכו ליושנה.

כד חמו גבורתא דמשה ושלהובא דמלכו אמרו *כי אש יצאה מחשבון להבה מקרית סיחון*. כיון דכתיב *מחשבון* אמאי *מקרית סיחון* דהא *קרית סיחון חשבון* הוה דכתיב *כי חשבון עיר סיחון מלך האמורי*. אלא שלהובא דמלכו שמיא נפק ועאלת וחריב כלא. בשעתא דאינון אמרין *תבנה ותכונן עיר סיחון* סתם ולא אמרו *חשבון* דחשיבו דבגין כך יתבני למותבא דאמוראה. כדין אתיבו ואמרו לא יכילנא. מ״ט, בגין דכל ארחין ושבילין אסתמו בתוקפא דרב עלאה דלהון. אי נהדר ונימא תהדר חשבון ותבנה הא *אש יצאה מחשבון*. אי נהדר ונימא סתם *קרית סיחון* הא *להבה יצאה מקרית סיחון* ודאי. כיון דההוא שלהובא דאשא שריא תמן עלה לית מאן דיכיל לה לאהדרה ליושנה דהא מכל סטרין לית לן רשו.

[p. 237] מכאן ולהלאה *אוי לך מואב* דהא ההוא דהוה מגן עלך אתבר, ובגין כך מואב כיון דחמא דמגן דלהון אתבר כדין *ויגר מואב מפני העם מאד*. מאי *מאד*, יתיר מן מותא.

© 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

כי רב הוא, דהא כדין איהו הוה *רב* ו*רב* הוה זעיר דכתיב (עובדיה א:2) *הנה קטן נתתיך בגוים*, וישראל הוה *רב* באתר עשו דכתיב ביה *ורב יעבוד צעיר*. מ״ט, בגין דחמו דשלטו ישראל עילא ותתא דכתיב *את כל אשר עשה ישראל לאמורי*. *אשר עשה ישראל* מבעי ליה, מאי *את כל*, לאסגאה עילא ותתא, עילא דאפילו משלטנייהו רברבנין ושלטנין דלעילא, ואפילו משלטנייהו רברבנין ושלטנין דלתתא, ועל דא *את כל אשר עשה ישראל*. ועל דא *כי רב הוא*, באתר ד*רב* בוכרא קדישא דכתיב (שמות ד:22) *בני בכורי ישראל*.

[p. 238] ואי תימא דקב״ה בעא הכי ולאו מן דינא, ת״ח עשו קליפה הוה וסטרא אחרא הוה, כיון **[קפה ע״ב]** דנפק קליפה ואתעבר הא מוחא שכיחא, ערלה קדמאה קאי לבר, ברית איהו רב ועלאה מכלא ואיהו אתגלי לבתר.

ויאמר מואב אל זקני מדין עתה ילחכו הקהל את כל סביבותינו וגו׳. ר׳ חייא פתח (זכריה ג:1) *ויראני את יהושע הכהן הגדול עומד לפני מלאך יי׳ וגו׳*. כמה אית ליה לב״נ לאסתמרא בהאי עלמא ולמהך בארח קשוט בגין דכל אורחוי דב״נ במניינא ונטורי קיימין וסהדי מתוקנין ותבעי דינא תריצין ודיינא קיימא לקבלא סהדותא ואינון דטענו טענתא מרחשן ולא ידיע אי יהכון מימינא ואי משמאילין משמאלא, דהא כד רוחין דבני נשא נפקין מהאי עלמא כמה אינון מקטרגין דקיימין קמייהו וכרוזין נפקין הן לטב הן לביש כפום מה דנפקין מן דינא, דתנינן בכמה דינין אתדן ב״נ בהאי עלמא בין בחייוי בין לבתר דהא [p. 239] כל מלוי בדינא אינון וקב״ה תדיר ברחמנו ורחמוי על כלא ולא בעי לדיינא לבני נשא כפום עובדין דהכי אמר דוד (תהלים קל:3) *אם עונות תשמר יה יי׳ מי יעמוד*.

הכא אית לאסתכלא כיון דאמר *אם עונות תשמר י״ה*, *יי׳* אמאי. אלא תרין דרגין דרחמי אדכר דוד הכא. *אם עונות*, *אם* חובין סגיאו עד דסלקין לעילא לגבי אבא ואמא הא *יי׳* דאיהו רחמי. ואי שמא דא אע״ג דאיהו רחמי יתער בדינא וכל דרגין אסתימו בדינא דרגא חדא אית דנהדר לגביה דכל אסוותין מניה נפקין, איהו יחוס עלן. ומאן איהו, *מי*, *מ״י יעמוד* ודאי, *מ״י ירפא לך* כד״א (איכה ב:13) *כי גדול כים שברך מ״י ירפא לך*. ועל דא *יה יי׳*, אי אלין יסתמון מנן *מ״י יעמוד* דכל ארחין פתיחין מניה.

[p. 240] ת״ח יהושע בן יהוצדק צדיק גמור גברא דהוה עאל לפני לפנים דעיילוהו למתיבתא דרקיעא, אתכנשו כל בני מתיבתא תמן לעיינא בדיניה. וכך ארחוי דההוא מתיבתא דרקיעא כד עיילי לדינא, כרוזא נפיק ואכריז כל בני מלכא עולו לאדרא טמירא, ובי דינא מתכנשי וההוא רוחא דההוא בר נש סלקא ע״י תרין ממנן. כיון דעאל קריב לגבי חד עמודא דשלהובא מלהטא דקיימא תמן... איגלים ברוחא דאוירא דנשיב בההוא עמודא.

© 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

וכמה אינון דסלקין לון תמן... בגין דכל אינון דמשתדלי באורייתא ומחדשי בה חדושין מיד אכתוב לדוכתא... מתיבתא אינון מלין, כדין כל אינון בני מתיבתא אתאן למחמי ליה. אינון תרין ממנן נפקין וסלקין ליה לההוא מתיבתא דרקיעא, מיד קריב לגבי ההוא עמודא דאיגלים תמן. עאל למתיבתא וחמאן ליה, אי מלה כדקא יאות זכאה איהו, כמה עטרין מנצצן מעטרין ליה כל בני מתיבתא. ואי מלה אחרא הוה ווי ליה לההוא כסופא, דחיין ליה לבר [p. 241] וקאים גו עמודא עד דעיילי ליה לדינא רחמנא לשיזבן.

ואית אחרנין דסלקין לון תמן כד קב״ה בפלוגתא בבני מתיבתא ואמרי מאן מוכח, הא פלוני דאוכח מלה, כדין סלקין ליה תמן ואוכח ההוא מלה בין קב״ה ובין בני מתיבתא. ואית אחרנין דסיקין לון תמן לדינא לבררא לון וללבנא לון.

א״ל ר׳ יוסי אי הכי בלא דינא אתפטר בר נש ואסתלק מהאי עלמא, ואי בדינא אסתלק אמאי אתדן זמנא אחרא.

א״ל הכי אוליפנא והכי שמענא דהא ודאי בדינא אסתלק ב״נ מהאי עלמא, אבל עד לא ייעול למחיצתהון דצדיקיא סלקין ליה לדינא ותמן אתדן בההוא מתיבתא דרקיעא. ותמן קיימא ההוא ממנא דגיהנם לאסטאה, זכאה איהו מאן דזכי מן דינא, ואי לאו ההוא ממנא דגיהנם נטיל ליה בשעתא דמסרין ליה בידוי ומקלע ליה מתמן לתתא כמאן דאקלע אבנא **[קפו ע״א]** בקרטיפא דכתיב (שמואל א כה:29) *ואת נפש אויביך יקלענה בתוך כף הקלע*, ושדי ליה לגיהנם וקביל עונשיה כפום מה דאתדן.

[p. 242] ת״ח (זכריה ג:1) *ויראני את יהושע הכהן הגדול עומד לפני מלאך יי׳*, סלקו ליה לדינא גו ההוא מתיבתא דרקיעא בשעתא דאתפטר מהאי עלמא. *עומד לפני מלאך יי׳*, דא הוא ההוא נער ריש מתיבתא דאיהו חתיך דינא על כלא.

והשטן, מאי שטן ההוא דממנא על נפשתא בגיהנם דתיאובתיה למיהב ותדיר קיימא ואמר *הב הב* הבו חייבין לגיהנם. *לשטנו*, לאדכרא חובוי.

כדין *ויאמר יי׳ אל השטן יגער יי׳ בך השטן ויגער יי׳ בך*. תרין גערות אמאי, אלא חד לדומה וחד להוא דנפקא מניה גיהנם דקיימא תדיר לאסטאה.

[p. 243] ת״ח ההוא שטן עלאה נחית כמא דאוקמוה דאגלים בדיוקנא דשור וכל אינון רוחין בישין דאתדנו לאעלא בגיהנם לחיך לון ברגעא חדא וחטף לון ונחית ויהב לון לדומה לבתר דבלע לון, ודא הוא דכתיב *ויאמר מואב אל זקני מדין עתה ילחכו הקהל את כל סביבותינו כלחוך השור*, *השור* דאשתמודע, *השור* דקיימא לביש על כל בני עלמא.

את ירק השדה, אינון רוחין דבני נשא דאינון *ירק השדה*, ההוא *שדה* דאשתמודע.

א״ר יוסי אי הכי חכים הוה בלק.

© 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

א״ל ודאי והכי אצטריך ליה למנדע כל ארחוי דההוא שור, ואי לא ינדע לא יכיל למעבד חרשוי וקסמוי.

[p. 244] א״ר יוסי ודאי הכי הוא ויאות אמרת, ותוקפיה דההוא שור מכי כריזו על התבואה כל אינון יומין דמכריזין וכל אינון יומין דמכריזי על רוחיהון דבני נשא, ואינון יומי ניסן ויומי תשרי והא אתמר.

© 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

ינוקא

[p. 245] רבי יצחק ורבי יהודה הוו אזלי באורחא, מטו לההוא אתר דכפר סכנין, אתארחו באתתא חדא דהוה לה ברא זעירא וכל יומא הוה בבי ספרא, ההוא יומא סליק מבי ספרא ואתא לביתא. חמא לון לאלין חכימין. א״ל אמיה קריב לגבי אלין גוברין עלאין ותרווח מנייהו ברכאן.

קריב לגבייהו, עד לא קריב אהדר לאחורא. א״ל לאמיה לא בעינא לקרבא לגבייהו דהא יומא דא לא קרו קרית שמע והכי אולפו לי כל מאן דלא קרי ק״ש בעונתה בנדוי הוא כל ההוא יומא.

[p. 246] שמעו אינון, ארימו ידייהו ובריכו ליה. אמרו ודאי הכי הוא ויומא דא אשתדלנא בהדי חתן וכלה דלא הוה לון צרכייהו והוו מתאחרן לאזדווגא ולא הוה ב״נ דאשתדל עלייהו ואנן אשתדלנא בהו ולא קרינן ק״ש ומאן דאתעסק במצוה פטור מן המצוה.

אמרו ליה ברי במאי ידעת.

א״ל בריחא דלבושייכו ידענא כד קריבנא לגבייכו.

תווהו, נטלו ידייהו וכריכו רפתא, ור׳ יהודה הוו ידוי מלכלכן ונטיל ידוי ובריך עד לא נטיל. [p. 247] א״ל אי תלמידי דרב שמעיה חסידא אתון לא הוה לכו לברכא בידים מזוהמות, ומאן דבריך בידים מזוהמות חייב מיתה.

פתח ההוא ינוקא ואמר (שמות ל:20) *בבאם אל אהל מועד ירחצו מים ולא ימותו וגו׳*. ילפינן מהאי קרא דמאן דלא חייש להאי ואתחזי קמי מלכא בידין מזוהמן חייב מיתה. מ״ט, בגין דאצבען דב״נ יתבין ברומו של עולם. אצבעא חדא אית בידא דב״נ ואיהו אצבעא דארמא משה. כתיב (שם כו:26-28) *ועשית את הבריחים למשכן חמשה לקרשי צלע המשכן האחד וחמשה בריחים לקרשי צלע המשכן השנית*, וכתיב *והבריח התיכון בתוך הקרשים מבריח מן הקצה אל הקצה*. ואי תימא דההוא *בריח התיכון* אחרא הוא דלא הוה בכללא דאינון *חמשה*, לאו הכי אלא ההוא *בריח התיכון* מאינון *חמשה בריחים*, תרין מכאן ותרין מכאן וחד באמצעיתא, וחד באמצעיתא הוא הוה *בריח התיכון* עמודא דיעקב רזא דמשה. **[קפו ע״ב]** [p. 248] לקבל דא חמש אצבעאן בידא דבר נש *והבריח התיכון* באמצעיתא רב ועלאה מכלא, ביה קיימין שאר אחרנין, ואינון *חמש בריחים* דאקרון חמש מאה שנין דאילנא דחיי אזיל בהון, וברית קדישא אתער בחמש אצבען דידא, ומלה סתימא הוא על מה דאמי׳. [p. 249] ועל דא כל ברכאן דכהנא באצבען תליין, פרישו דידא דמשה ע״ד הוה. אי כל דא אית בהו לית דינא למהוי

© 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

בנקיו כד מברכאן בהו לקב״ה בגין דבהו ודוגמא דלהון מתברך שמא קדישא. ועל דא אתון דחכמיתו טובא היך לא אשגחתון להא ולא שמעתון לר׳ שמעיה חסידא ואיהו אמר כל טנופא וכל לכלוכא סליקו ליה לסטרא אחרא דהא סטרא אחרא מהא טנופא ולכלוכא אתזן, על דא מים אחרונים חובא וחובה אינון.

תווהו ולא יכילו למללא. א״ר יהודה ברי שמא דאבוך מאן הוה.

שתיק ינוקא רגעא חדא, קם לגבי אמיה ונשק לה. א״ל אמי על אבא שאלין לי אלין חכימין, אימא לון.

א״ל אימיה ברי בדקת להו.

אמר הא בדקית ולא אשכחן כדקא יאות.

[p. 250] לחישת ליה אמיה ואהדר לגבייהו. א״ל אתון שאלין על אבא והא אסתלק מעלמא ובכל יומא דחסידי קדישין אזלין בארחא איהו טייעא אבתרייהו, ואי אתון קדישי עליונין היך לא אשכחתון ליה אזיל טייעא אבתרייכו. אבל בקדמיתא חמינא בכו והשתא חמינא בכו דאבא לא חמא חמרא דלא הוי טעין אבתריה חמארא למסבל עולא דאורייתא. כיון דלא זכיתון דאבא יטעין גבייכו לא אימא מאן הוה אבא.

אמר רבי יהודה לר׳ יצחק כדדמי לן לא האי ינוקא בר נש.

אכלו וההוא ינוקא הוה אמר מלי דאורייתא וחדושי דאורייתא. אמרו הב ונבריך.

אמר לון יאות אמרתון בגין דשמא קדישא לא מתברך בברכה דא אלא בהזמנה.

[p. 251] פתח (תהלים לד:2) *אברכה את יי׳ בכל עת תמיד תהלתו בפי. אברכה את יי׳*, וכי מאי חמא דוד לומר *אברכה את יי׳*, אלא חמא דוד דבעי הזמנה ואמר *אברכה*. כל היכא דבר נש יתיב על פתורא שכינתא קיימא תמן וסטרא אחרא קיימא תמן. כד אזמין בר נש לברכא לקב״ה סטרא אחרא אתכפייא ואיהי אתתקנת בברכהא לגבי עילא וסטרא אחרא לאו איהי בכללא, ואי לא אזמין ב״נ לברכא לקב״ה סטרא אחרא חדא ומכשכשא למהוי לה חולקא בההוא ברכה.

ואי תימא בשאר ברכאן אמאי לא אית הזמנה. אלא ההוא מלה דקא מברכין עליה איהי הזמנה. ות״ח דהכי הוא דהאי דמברך על פרי ההוא פרי איהו הזמנה ומברכין עליה ולית ביה חולקא לסטרא אחרא, וקודם דא דהוה ההוא פרי ברשו דסטרא אחרא לא מברכין עליה וכתיב (ויקרא יט:23) *לא יאכל*, בגין דלא יברכון על ההוא פרי ולא יתברך סטרא אחרא. כיון דנפק מרשותיה יאכל ומברכין עליה ואיהו הזמנה לברכתא. וכן כל מילין דעלמא דקא מברכין עלייהו כלהו הזמנא לברכתא ולית בהו חולקא לסטרא אחרא.

© 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

[p. 252] ואי תימא אוף הכי לברכת זמון כסא דברכתא הוה הזמנא, אמאי הב ונבריך. אלא הואיל ובקדמיתא כד הוה שתי אמר בורא פרי הגפן, הא הזמנא הוי, והשתא לברכת מזונא בעינן שנוי להזמנא אחרא דהא כסא דא לקב״ה הוי ולאו למזונא ובגין כך בעי הזמנא דפימא.

ואי תימא נברך שאכלנו משלו דא הוה הזמנה, ברוך שאכלנו דא הוא ברכה, הכי הוא ודאי, אבל נברך הזמנה אחרא איהו. הזמנא דקדמיתא איהי הזמנא לכוס דברכה סתם, ובהאי כוס כיון דאנטיל איהו הזמנה אחרא במלה דנברך לגבי עלמא עלאה דכל מזונין מתמן נפקין ובגין כך איהו בארח סתים דעלמא עלאה סתים איהו ולית לגביה הזמנה אלא בדרגא דא כוס דברכה.

א״ר יהודה זכאה חולקנא דמן **[קפז ע״א]** יומא דעלמא עד השתא לא שמענא מלין אלין, ודאי הא אמינא דדא לאו ב״נ איהו.

[p. 253] א״ל ברא מלאכא דיי׳ רחימא דיליה האי דאמרת *ועשית את הבריחים למשכן חמשה לקרשי צלע המשכן וגו׳ וחמשה בריחים לירכתים ימה*, הא *בריחים* טובא איכא הכא וידים תרין אינון.

אמר לון דא הוא דאמרית מפימוי דבר נש אשתמע מאן איהו, אבל הואיל ולא אשגחתון אנא אימא.

פתח ואמר (קהלת ב:14) *החכם עיניו בראשו והכסיל בחשך הולך*. וכי באן אתר עינוי דב״נ אלא *בראשו*, דילמא בגופיה או בדרועיה דאפיק לחכם יתיר מכל בני עלמא. אלא קרא הכי הוא ודאי דתנן לא יהך בר נש בגלויא דרישא ארבע אמות. מ״ט, דשכינתא שריא על רישיה וכל חכים עינוי ומלוי *בראשו* אינון בההוא דשריא וקיימא על רישיה וכד עינוי תמן לינדע דההוא נהורא דאדליק על רישיה אצטריך למשחא בגין דגופא דב״נ איהו פתילה ונהורא אדליק לעילא ושלמה מלכא צווח ואמר (שם ט:8) *ושמן על ראשך אל יחסר*, דהא נהורא דראשו אצטריך למשחא ואינון עובדין טבאן, ועל דא *החכם עיניו בראשו* ולא באתר אחרא.

[p. 254] ודאי אתון חכימין ושכינתא שרייא על רישייכו, היך לא אשגחתון להאי, כתיב *חמשה בריחים לקרשי צלע המשכן האחת וחמשה בריחים לקרשי צלע המשכן השנית*. *האחת והשנית* אמר קרא, שלישית ורביעית לא אמר דהא *אחת ושנית* דא חשיבו דתרין סטרין ובגין כך לא עביד חושבנא אלא על תרין אלין.

אתו אינון ונשקוהו כמלקדמין. בכה רבי יהודה אמר ר׳ שמעון זכאה חולקך זכאה דרך דהא בזכותך אפילו ינוקי דבי רב אינון טנרין תקיפין רמאין.

אתאת אמיה אמרה לון רבותי במטו מנייכו לא תשגחון על ברי אלא בעינא טבא.

© 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

אמרו לה זכאה חולקך אתתא כשרה אתתא ברירא מכל שאר נשין דהא קב״ה בריר חולקך וארים דגלך על כל נשין דעלמא.

[p. 255] אמר ינוקא אנא לא מסתפינא מהאי דבר נונא רבא ויקירא אנא ונונא לא דחיל מעינא בישא דכתיב (בראשית מח:16) *וידגו לרוב בקרב הארץ*. מאי *לרוב*, לאסגאה על עינא, ותנינן מה דגים דימא מיא חפא עליהון ולית עינא בישא וכו׳. *לרוב* ודאי. *בקרב הארץ*, בגו בני אנשא על ארעא.

אמרו ברא מלאכא דיי׳ לית בנא עינא בישא ולא מסטרא דעינא בישא אתינן וקב״ה חפי עלך בגדפוי.

פתח ואמר (שם) *המלאך הגואל אותי מכל רע וגו׳*. האי קרא אמר יעקב ברוח קודשא. אי ברוח קודשא א״ל רזא דחכמתא אית ביה. *המלאך*, קרי ליה *מלאך* וקרי ליה שמהן אחרנין, הכא אמאי אקרי *מלאך*. אלא [p. 256] שליחא איהו מלעילא כד קביל זהרא מגו אספקלריא דלעילא, דכד מתברכין אבא ואמא להאי אמרי ברתי זילי נטורי ביתיך פקידי לביתיך, הכי עבידא לביתיך, זילי וזוני לון, זילי דההוא עלמא דלתתא מחכא לך, בני ביתך מחכאן מזונא מנך, הא לך כל מה דתצרכי למיהב לון. כדין איהי *מלאך*.

ואי תימא והא בכמה דוכתין אקרי *מלאך* ולא אתי למיזן עלמין, ועוד דבשמא דא לא זן עלמין אלא בשמא דיי׳. הכי הוא ודאי, כד שליח מגו אבא ואמא אקרי *מלאך*, כיון דשארי על דוכתיה על תרין כרובים יי׳ שמיה.

למשה כד אתחזי ליה בקדמיתא אקרי *מלאך*, ליעקב לא אתחזי הכי אלא בדוגמא דכתיב (בראשית כט:9) *ורחל באה*, דא דיוקנא דרחל אחרא דכתיב (ירמיה לא:15) *כה אמר יי׳ קול ברמה נשמע וגו׳ רחל מבכה על בניה*. *ורחל באה* סתם. *עם הצאן*, דרגין דילה. *אשר לאביה* ודאי וכלהו אתמנון ואתפקדון בידהא. *כי רועה היא*, מנהגא לון ואתפקדא עלייהו. והכא **[קפז ע״ב]** במשה כתיב (שמות ג:2) *וירא מלאך יי׳ אליו*.

[p. 257] ואי תימא יתיר הוא שבחא דאברהם דלא כתיב ביה *מלאך* אלא (בראשית יח:1) *וירא אליו יי׳ באלוני ממרא*. התם באברהם אתחזי ליה אדון בא״ד בגין דבההוא זמנא קביל ברית ומה דהוה אתכסי מניה עד כען אתחזי ליה רבון ושליט והכי אתחזי דהא כדין בההוא דרגא אתקשר לא יתיר, ובגין כך בשמא דאדון רבון עליה. אבל משה דלא הוה ביה פרודא דכתיב (שמות ג:4) *משה משה*, דלא פסקא טעמא כמא דכתיב (בראשית כב:11) *אברהם* ו*אברהם* דפסקא טעמא בגין דהשתא הוא שלים, מה דלא הוה מקדמת דנא, פרישו אית בין אברהם דהשתא לאברהם דקדמיתא. אבל משה מיד דאתייליד אספקלריא דנהרא דכתיב

© 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

(שם ב:2) *ותרא אותו כי טוב הוא*, וכתיב (בראשית א:4) *וירא אלהים את האור כי טוב*. מיד אתקשר בדרגא דיליה ובגין כך *משה משה* ולא אפסיק טעמא. ועל דא לגבי משה אזעיר גרמיה דכתיב *מלאך יי׳*.

[p. 258] יעקב קרא ליה בשעתא דהוה סליק מעלמא *מלאך*. מ״ט, בגין דבההוא שעתא הוה ירתא ליה לשלטאה. משה בחייו, יעקב לבתר דסליק מעלמא. משה בגופא, יעקב ברוחא, זכאה חולקיה דמשה.

[p. 259] *הגואל אותי מכל רע*, דלא אתקריב לעלמין לגבי סטרא דרע ולא יכיל רע לשלטאה ביה.

יברך את הנערים, כדין יעקב הוה מתתקן לביתיה כב״נ דאזיל לביתא חדתא ומתקן לה בתקונוי ומקשט לה בקשוטוי. *יברך את הנערים*, אינון דאשתמודען אינון דאתפקדן על עלמא לאתמשכא מנייהו ברכאן, תרין כרובין אינון.

ויקרא בהם שמי, השתא אתקין ביתיה ואיהו אסתלק בדרגיה בגין דחבורא ביעקב הוי. גופא אתדבק באתר דאצטריך ותרין דרועין בהדיה.

לבתר דאינון *נערים* מתברכן כדין כדקא יאות *וידגו לרוב בקרב הארץ*. ארחא דנונין לאסגאה גו מיין ואי נפקי מגו מיא ליבשתא מיד מתין, ואלין לאו הכי אלא אינון מן ימא רבא וסגיאו דלהון לאפשא ולאסגי *בקרב הארץ* איהו, מה דלית הכי לכל נונין דעלמא.

מה כתיב לעילא, *ויברך את יוסף ויאמר*, ולא אשכחן ליה הכא ברכאן דהא לבתר בריך ליה דכתיב (בראשית מט:22) *בן פורת יוסף*. אלא כיון דבריך לאלין *נערים* ליוסף בריך דהא לא יכלין לאתברכא אלא מגו יוסף, ומגו דאיהו בטמירו ולא אתחזי לגלאה כתיב *ויקרא בהם שמי ושם אבותי*, לכסאה עליה. מן האבות מתברכן ולא מאתר אחרא, דא הוא כסויא לחפאה על מה דאצטריך.

[p. 260] אתו ונשקוה כמלקדמין, אמרו הבו ונבריך.

אמר איהו אנא אברך דכל מה דשמעתון עד הכא מנאי הוה ואקיים בי (משלי כב:9) *טוב עין הוא יברך*. מ״ט, בגין *כי נתן מלחמו לדל*, מלחמא ומיכלא דילי דאורייתא אכלתון.

א״ר יהודה ברא רחימא דקב״ה הא תנינן בעל הבית בוצע ואורח מברך.

א״ל לאו אנא בעל הבית ולאו אתון אורחין, אבל קרא אשכחנא ואקימנא ליה דהא אנא *טוב עין* ודאי, בלא שאילו דלכון אמינא עד השתא ולחמא ומיכלא דילי אכלתון.

[p. 261] נטל כסא דברכתא ובריך וידוי לא יכלין למסבל כסא והוו מרתתי. כד מטא על הארץ ועל המזון אמר (תהלים קטז:13) *כוס ישועות אשא ובשם יי׳ אקרא*, קיימא כסא על תקוניה ואתישב בימיניה.

© 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

בריך לון, לסוף אמר יהא רעוא דחד מאלין אתמשכון ליה חיין מגו מלכא דחיי דכל חיין ביה תליין וקב״ה יערב ליה וישכח ערבא לתתא דיסתכם בערבותיה בהדי מלכא קדישא.

כיון דבריך אסתים עינוי רגעא חדא, לבתר פתח לון אמר חברייא שלם לכון מרבון טב דכל שלמא דיליה הוא.

תווהו ובכו ובריכו ליה. בתו ההוא ליליא, **[קפח ע״א]** אקדימו ואזלו. כד מטו לגבי דר׳ שמעון סחו ליה עובדא. תוה ר׳ שמעון, אמר בר טנרא תקיפא איהו ויאות הוא לכך ויתיר מדלא חשיב ב״נ, בריה דרב המנונא סבא.

[p. 262] אזדעזע ר׳ אלעזר, אמר עלי למיהך למחמי לההוא בוסינא דדליק.

אמר ר׳ שמעון דא לא סליק בשמא בעלמא דהא מלה עלאה אית ביה, ורזא איהו דהא משיכו דאבוי מנהרא עליה ורזא דא לא מתפשטא בין חברייא.

יומא חד הוו חברייא יתבין ומתנגחין אלין באלין והוו תמן ר׳ אלעזר ור׳ אבא ור׳ חייא ור׳ יוסי ושאר חברייא. אמרו הא כתיב (דברים ב:9) *אל תצר את מואב ואל תתגר בם מלחמה*, בגין רות ונעמה דהוו זמינין לנפקא מנייהו, צפורה אתת משה דהות ממדין ויתרו ובנוי דנפקו ממדין דהוו כלהו זכאי קשוט עאכ״ו. ותו משה דרביאו ליה במדין, ואמר ליה קב״ה (במדבר לא:2) *נקום נקמת בני ישראל מאת המדינים*, א״ה משוא פנים אית במלה דיתיר אתחזו בני מדין לשזבא מן מואב.

[p. 263] ר׳ שמעון אמר לא דמי מאן דזמין למלקט תאני למאן דכבר לקיט לון.

א״ל אע״ג דכבר לקיט לון שבחא איהו.

אמר להו מאן דלא לקיט תאני נטיר תאנה תדיר דלא יהא בה פגם בגין תאני דזמינת לאייתאה, כיון דלקיט תאני שביק לה לתאנה ותו לא נטיר לה. כך מואב דזמינת לאייתאה אינון תאני נטר ליה קב״ה דכתיב *אל תצר את מואב*, מדין דקא יהיבת תאני ואלקיטו כתיב (שם כה:17) *צרור את המדינים*, דהא מכאן ולהלאה תאנה דא לא זמינת לאייתאה פירין ובגין כך אתחזיאת ליקידת אשא.

פתח ואמר *ויאמר מואב אל זקני מדין עתה ילחכו וגו׳*. מואב אינון שרו ובגין אינון תאני דזמין מואב לאפקא אשתזיבו מן עונשא.

רבי אלעזר בעא למיחמי לר׳ יוסי בר׳ שמעון בן לקוניא חמוי והוו אזלי ר׳ אבא ור׳ יוסי ור׳ חייא בהדיה, אזלו בארחא והוו אמרי מלי דאורייתא כל ההוא ארחא.

© 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

[p. 264] א״ר אבא מאי דכתיב *ויאמר יי׳ אלי אל תצר את מואב ואל תתגר בם מלחמה*, וכתיב (דברים ב:9) *וקרבת מול בני עמון אל תצורם ואל תתגר בם*, מלה דא כמלה דא, מה הפרש בין דא לדא, אלא אתחזי דשקילי הוו. ותנינן כד הוו מקרבי לגבי בני מואב הוו ישראל אתחזיין לגבייהו בכל מאני קרבא ולא מתגראן בהו, ולגבי בני עמון הוו ישראל מתעטפי בעטופייהו בלא מאני קרבא כלל, וקראי מוכחן בשקולא דא בדא.

אמר ר׳ אלעזר ודאי הכי הוא ותנינן דדא דהות חציפא ואמרת מואב דכתיב (בראשית יט:37) *ותקרא את שמו מואב* אתחזון ישראל חציפין לגבייהו כמא דאיהי הות חציפא ואמרת *מואב*, מאב הוה ברא דא, אבל זערתא דאמרת *בן עמי* וכסיאת ארחהא ישראל הוו מכסיין ארחייהו לגבייהו מעטפי עטופא דטלית ואתחזון קמייהו כאחין ממש והא אוקמוה.

[p. 265] עד דהוו אזלי אדכר ר׳ אלעזר מההוא ינוקא, סטו מארחא תלת פרסי ומטו להתם. אתארחו בההוא ביתא, עאלו ואשכחו לההוא ינוקא דהוה יתיב ומתקנין פתורא קמיה, כיון דחמא לון קריב גבייהו, א״ל עולו חסידי קדישין, עולו שתילין דעלמא, אינון דעילא ותתא משבחין לון, אינון דאפילו נוני ימא רבה נפקין ביבשתא לגבייהו.

אתא ר׳ אלעזר ונשקיה ברישיה, אתא כמלקדמין ונשקיה בפומיה. א״ר אלעזר נשיקא קדמאה על נונין דשבקין מיא ואזלין ביבשתא ונשיקא תניינא על ביעין דנונא דעבדו איבא טבא בעלמא.

אמר ההוא ינוקא בריחא דלבושייכו חמינא דעמון ומואב אתגרי בכו, היך אשתזבתון מנייהו. מאני קרבא לא אית בידייכו ואי לאו לרחצנו תהכון בלא דחילו. **[קפח ע״ב]**

[p. 266] תווהו ר׳ אלעזר ור׳ אבא ור׳ חייא. אמר רבי אבא זכאה ארחא דא וזכאה חולקנא דזכינא למיחמי דא.

אתקינו פתורא כמלקדמין. אמר חכימין קדישין תבעון נהמא דקרבא ופתורא דמאני קרבא או תבעון לברכא למלכא בכל מאני קרבא דהא פתורא לא אסתליק בלא קרבא.

אמר ר׳ אלעזר ברא רחימא חביבא קדישא הכי בעינן דהא כל זייני קרבא אשתדלנא בהו וידענא לאגחא בחרבא ובקשתא וברומחא ובאבנין דקירטא ואנת רביא עד לא חמית היך מגיחין קרבא גוברין תקיפין דעלמא.

חדי ההוא ינוקא, אמר ודאי לא חמינא אבל כתיב (מלכים א כ:11) *אל יתהלל חוגר כמפתח*.

אתקינו פתורא בנהמא ובכל מה דאצטריך. א״ר אלעזר כמה חדו אית בלבאי ברביא דא וכמה חדושין יתחדשון על פתורא דא, ועל דא אמרית דידענא דזגי פעמוני רוח קודשא הוו אזלין ביה.

© 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

[p. 267] אמר ההוא ינוקא מאן דבעי לנהמא על פום חרבא ייכול.

חדי ר׳ אלעזר. אהדר וקריב ינוקא לגביה, א״ל בגין דשבחת גרמך אית לך למיגח קרבא בקדמיתא, ואנא אמרית בקדמיתא דקרבא ליהוי בתר אכילה אבל השתא מאן דבעי סולתא יתלה מאני קרבא בידוי.

אמר ר׳ אלעזר לך יאות לאחזאה מאינון מאני קרבא דילך.

פתח (במדבר טו:19) *והיה באכלכם מלחם הארץ תרימו תרומה ליי׳*. קרא דא על*עומר התנופה* אתמר. מאי *תנופה*, אי בגין דאניף לה כהנא לעילא איהו *תנופה*, מאי אכפת לן אי אניף אי מאיך. אלא ודאי אצטריך לעילא והיינו *תרומה*, ואע״ג דדרשינן תרי ממאה והכי הוא אבל *תנופה* מאי הוא, ארמותא.

[p. 268] רזא דחכמתא הכא. אי חסידי קדישין מארי דרומחין לא שמשתון לר׳ שמעיה חסידא, דאי לאו תנדעון *תנופה* מאי הוא, חטה מאי הוא, שעורה מאי הוא. *תנופה* דקא אמרינן היינו תנ״ו פ״ה ורזא דיליה (ירמיה יג:16) *תנו כבוד ליי׳ אלהיכם*, דהא פה עלאה היינו *כבוד* דבעינן למיהב ליה לקב״ה, ועל דא אבעי לן לארמא לעילא לאחזאה דליה אנן יהבין להאי פה, דלית שבחא למלכא עלאה אלא כד ישראל מתקני ליה ויהבי ליה למלכא ודא הוא *תנופה* וארמא הוא ודאי.

קרא דשרינא ביה, *והיה באכלכם מלחם הארץ*. וכי *לחם הארץ* שעורה איהו, לאו הכי ואנן שעורה מקרבינן בגין דשעורה קדמאה לשאר נהמא דעלמא. שעורה איהו שעור ה׳ דהא אתר אתר ידיעא הוא בשיעורא דה״א. חטה, ט׳ בנקודה באמצעיתא דלית חולקא לסטרא אחרא דחובא [p. 269] תמן, אלא חטה, ברתא דמתחטא לקמיה אבוה ועבדא לה רעותה. ומאי חטה, כללא דעשרין ותרין אתוון.

א״ר אלעזר אע״ג דהוה לן למשמע הכא אית לן למימר ולדרכא קשתא.

אמר ההוא ינוקא הא מגנא לקבל גירא.

אמר רבי אלעזר ודאי חטה הכי קרינן לה, אבל חמינן בשבטים כלהו דלית בהו ח״ט ובה אית ח״ט וקרינן חט״ה.

[p. 270] אמר ההוא ינוקא ודאי הכי הוא דהא ח״ט שריא סמיך ליה, בהו בשבטים לא הוו אתוון אלין דקא אתו מסטר קדושה אבל לגבה שריא. ואי תימא לא, תפיק חרבא ותימא אמאי נקטת אתוון אלין ההיא ברתא. אלא אי תנדע חובה דאדם הראשון דאמרו חט״ה הוה תנדע כלא, ואילנא דא כד נצח סטרא דטוב נקיט לכל סטרא אחרא וכפייא ליה.

חברייא קדמאי פרישו מלה דא ושרו לה מרחיק, חטה סתם. אתו בתראי ואמרו חטה ממש, אתא ישעיה ופריש מלה דכתיב (ישעיה נד:14) *וממחתה כי לא תקרב אליך*. וע״כ נקודה

© 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

באמצעיתא דלא יהא חטאה דאלו נקודה לא הוי חטאה להוי, וחלופא בין ט׳ לת׳ תבירו לסטרא אחרא, ברירו דמלה.

[p. 271] אתון חברייא דלא שמשתון לר׳ **[קפט ע״א]** שמעיה חסידא אמרין דבשבעת זיני דגן לא אית חולקא לסטרא אחרא ולאו הכי דהא כל מה דאתבלי בארעא לסטרא אחרא אית ביה חולקא. ומאי חולקא אית ליה, *מוץ דתדפנו רוח* דכתיב (תהלים א:4) *לא כן הרשעים כי אם כמוץ אשר תדפנו רוח*, וכתיב (שם קג:16) *כי רוח עברה בו ואיננו ולא יכירנו עוד מקומו*, בגין דרוח קודשא מפזר ליה בכל סטרין דעלמא דלא ישתכח.

דא בנוקבא, דכורא מאי הוא, תבן. ומוץ ותבן כחדא אזלין ועל דא פטור ממעשר דלית בהו חולקא בקודשא.

ה׳, דגן בנקיו בלא תבן ומוץ. ח״ט, דכר ונוקבא מוץ ותבן, ה׳ בנקיו דדגן, ועל דא שלימו דאילנא חטה איהו ואילנא דחטא ביה אדם הראשון חטה הוה דכלא איהו ברזא דחטה.

תווה ר״א ותווהו חברייא, א״ר אלעזר ודאי הכי הוא.

אמר ההוא ינוקא הכי הוא ודאי קרא דשרינן ביה דהא שעורה אקדים למיתי לעלמא ואיהו מתקן למיכלא דבעירא [p. 272] סתם ואיהו רזא דאלף הרים דמגדלין בכל יומא והיא אכלה לון. ואקרי *לחם תרומה*, מיכלא דההוא תרומה ואתקריב בליליא דהא כתיב (ויקרא כב:7) *ובא השמש וטהר ואחר יאכל מן הקדשים כי לחמו הוא*. *מן הקדשים*, דא תרומה, *מן הקדשים* ולא *קדשים* דהא קדש סתם לא אקרי תרומה דחומר בקדש מבתרומה תנן.

ארעא קדישא ברשו קב״ה הות ורשו אחרא לא עאל תמן. היך אבדיקת ארעא אי קיימא במהימנותא ולא אתחברת ברשו אחרא, בקריבו דתרומה דא דשעורים כגוונא דרזא דסוטה.

[p. 273] א״ר אבא ודאי שננא דחרבא לגבך.

אמר ההוא ינוקא ודאי אתקפנא במגן וצינה לאגנא מניה.

א״ר אבא ארעא קדישא לית בה רשו אחרא ולא עאל תמן, מוץ ותבן ממאן הוו.

פתח ההוא ינוקא ואמר (בראשית א:27) *ויברא אלהים את האדם בצלמו וגו׳*, וכתיב *ויאמר להם אלהים פרו ורבו*. ואי לא ייתי נחש על חוה לא יעביד תולדות לעלמין, או אי לא תאבו ישראל בעובדא דעגלא לא יעבדון תולדין. [p. 274] אלא ודאי אי לא ייתי נחש על חוה תולדין יעביד אדם מיד ודאי דהא גזרה אתגזר מיד דאתברי דכתיב *פרו ורבו ומלאו את הארץ וכבשוה*, ואינון תולדין כלהון יהון בנקיו בלא זוהמא כלל. אוף הכי ארעא קדישא דהא לא עאל בה רשו אחרא עבדית מוץ ותבן ולאו מההוא סטרא ולבר מארעא ההוא מוץ ותבן דסטרא אחרא הוי דאזלא בתר קדושה כקוף בתר בני נשא.

© 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

אתו ר׳ אלעזר וחברייא ונשקוה. אמר לון דאמי לי דרווחנא במאני קרבא נהמא דפתורא.

[p. 275] א״ר אלעזר ודאי הכי הוא דהא כל זיני קרבא בידך אינון ומצלחן בידך. אתו ונשקוה כמלקדמין.

פתח איהו ואמר (שם מ:10) *ובגפן שלשה שריגים והיא כפורחת עלתה נצה הבשילו אשכלותיה ענבים*. עד הכא חזיונא דמלה דהא מכאן ולהלא חזיונא דיליה הוה דכתיב *וכוס פרעה בידי*, אבל חזיונא דמלה בגיניה דיוסף הוה ולבשרא ליה דישמע יוסף וינדע.

תנינן שבעה רקיעין אינון ואינון שבעה היכלין, ושית אינון וחמש אינון, וכלהו נפקי מגו יין עתיקא קדישא עלאה, ההוא יין דמשיך ליה יעקב מרחיק וסחיט ליה מענבים דההוא גפן. כדין יעקב אמשיך ליה ההוא יין דקא אתחזי ליה וחדי ושתה הה״ד (שם כז:25) *ויבא לו יין וישת*, הכא אכליל עילא ותתא ועל דא ארחיק מלה ומשיך לה במשיכו דתרי תנועי והיינו *לו*, ליה לתתא ליה לעילא, בתרין סטרין אחיד.

[p. 276] חנוך מטטרון אמר *ויבא לו יין* דארמי מיא בההוא יין, ואי לאו דארמי ביה מים לא יכיל למסבל. ושפיר אמר חנוך מטטרון ובגין כך אמשיך ליה טעמא, וההוא יין אזיל מדרגא לדרגא וכלהו טעמין ביה עד דיוסף חסידא טעים ליה דהיינו דוד נאמן הה״ד (שיר ז:10) *כיין הטוב הולך לדודי למישרים*. **[קפט ע״ב]**

מהו *כיין הטוב*, דאתא יעקב וארמי ביה מיא, דא הוא *יין הטוב* והכי הוא כמא דאמר חנוך מטטרון.

תווה ר׳ אלעזר ותווה ר׳ אבא, אמרו הא חמרא דילך הוא, נצחת מלאכא שליחא, פומא דרוח קודשא.

א״ל עד כען ההוא גפן מחכא למעבד פירין. *ובגפן*, דא איהו גפן דאשתמודעא בקודשא, בגין דאית גפן אחרא דאיהי אקרי *גפן נכריה* וענבין דילה לאו אינהו ענבין אלא קשין אחידין לבא נשכין ככלבא. אינון ענבין אקרון (ירמיה ב:21) *סורי הגפן נכריה*, אבל גפן דא כתיב *ובגפן*, [p. 277] האי דאשתמודעא, ההיא דכל קודשין טעמו חמרא עתיקא חמרא טבא חמרא דיעקב יהב ביה מיא עד דכל אינון דידעין לטעמא חמרא טעמו ליה והוה טב לחכא.

וההוא גפן כד מטת לגבה אושיטת *שלשה שריגים* ואינון תלת דיוקנא דאבהן דאתקדשת בהו, ולית קדושה אלא ביין ולית ברכתא אלא ביין באתר דחדוא שארי.

והיא כפורחת, ככלה דאתקשטת ועאלת ברחימו דחדוא דההוא יין דאתערב במיא. כדין *עלתה נצה*, סליקת רחימו דילה לגבי דודה ושריאת לנגנא ולאעלא ברחימו, וכדין אתמליין

© 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

ואתבשלן אינון ענבין רכיכן ומליין מההוא חמרא טבא עתיקא. ועל דא מאן דמברך על היין ומטי על הארץ אצטריך למרמי ביה מיא בגין דאית ליה לברכא רחם על ישראל עמך במיא גו חמרא, ואי לאו מאן יכיל למסבל. דא הוה לבשרא ליוסף בגין דביה הוה תליא מלתא.

[p. 278] חנו״ך מטטרו״ן אמר *שלשה שריגים* ודאי לקבל תלת אבהן, והא ארבע אינון דילה. אלא דא הוא דכתיב *והיא כפורחת*, בזמנא דאיהי סליקת ופרחת לסלקא בכנפהא כדין *עלתה נצה*, דא הוא ההוא רביעאה דאשתאר דסליק בהדה ולא אתפרש מנה הה״ד (שמואל ב כב:11) *וירכב על כרוב ויעף*, כד יעוף. *כפורחת*, בזמנא *דפורחת*, ושפיר אמר חנוך מטטרון והכי הוא.

אתו חברייא כלהו ונשקוהו. א״ר אלעזר בריך רחמנא דשדרני הכא.

אמר ההוא ינוקא חברייא נהמא וחמרא עיקרא דפתורא אינהו, כל שאר מיכלא אבתרייהו אתמשך, והא אורייתא רווחת לון ודילה אינון. אורייתא בעאת מנייכו בבעו ברחימו ואמרת (משלי ט:5) *לכו לחמו בלחמי ושתו ביין מסכתי*, והואיל ואורייתא זמינת לכו והיא בעאת מנייכו מלה דא אית לכו למעבד רעותא דילה. במטו מנייכו הואיל ואיהי זמינת לכו דתעבידון רעותה.

אמרו הכי הוא ודאי. יתבו ואכלו וחדו בהדיה. כיון דאכלו אתעכבו על פתורא.

[p. 279] פתח איהו ואמר *ויאמר מואב אל זקני מדין עתה ילחכו הקהל את כל סביבותינו כלחוך השור את ירק השדה וגו׳*. *ויאמר מואב אל זקני מדין*, ויאמרו *זקני מואב אל זקני מדין* לא כתיב אלא *ויאמר מואב*, עולימין נטלו עיטא מסביא וסביא אתמשכו אבתרייהו ואינון יהבו לון עיטא. מאי עיטא יהבו לון, עיטא בישא נטלו לגרמייהו. אמרו לון למואב גדולא בישא גדלנא בינא, ומנו, משה רבהון, על חד כומרא דהוה בינא דגדיל ליה ורבי ליה בביתיה ויהב ליה ברתיה לאנתו. ולא עוד אלא יהב ליה ממונא ושדר ליה למצרים לשיצאה כל ארעא ואיהו וכל ביתיה אתמשכו אבתריה. אי ליה לההוא רביהון ניכול לאעקרא מן עלמא כל עמא דיליה יתעקרון מיד מן עלמא. וכל עיטא בישא מההוא מלה דפעור ממדין הוה.

ות״ח דכלא הוה ממדין וכל עיטא דלהון על משה הוה ובעיטא דלהון שדרו לבלעם. כיון דחמו דבלעם לא יכיל נטלו עיטא אחרא בישא לגרמייהו ואפקירו נשייהו וברתייהו יתיר ממואב דהא על נשי מדין כתיב (במדבר לא:16) *הן הנה היו לבני ישראל בדבר בלעם למסור מעל ביי׳ וגו׳*, וכלא ממדין הוה.

[p. 280] נטלו **[קצ ע״א]** עיטא בהדי נשיאה דלהון דיפקיר ברתיה וחשיבו לנטלא למשה ברשתיהון, בכמה זיני חרשין אעטרו לה דיתפס רישא דלהון וקב״ה *משיב חכמים אחור*. אינון חמן דרישא יתפס ברשתא דלהון ולא ידעו, חמו ולא חמו. חמו רישא דעמא דנפיל בהדה

© 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

וכמה אלפין אוחרנין וחשיבו דמשה הוה, אפקירו לה ופקידו לה על משה דלא תזדווגי אלא ביה.

אמרה לון במה אנדע.

אמרו ההוא דתחמי דכלא קיימי קמיה ביה תזדווגי ולא באחרא.

כיון דאתא זמרי בן סלוא קמו קמיה ארבעה ועשרים אלף משבטא דשמעון בגין דהוה נשיאה דלהון והיא חשיבת דהוא משה ואזדווגת ביה. כיון דחמו כל אינון שאר לדא עבדו מה דעבדו והוה מה דהוה.

וכלא הוה ממדין בכמה זינין ובגין כך אתענשו מדין, וקב״ה אמר למשה (במדבר לא:16) *נקום נקמת בני ישראל מאת המדינים*, לך אתחזי ולך יאות. למואב אנא סליק לון לבתר דתפקון תרין מרגלאן מנייהו, הא דוד בריה דישי דאיהו ינקום נוקמין מן מואב ויסחי קדירה מליא טנופא הה״ד (תהלים ס:10) *מואב סיר רחצי* ודאי. ועד דאינון תרין מרגלאן לא נפקו לא אתענשו, כיון [p. 281] דנפקו אתא דוד ואסחי קדירה מטנופא דלהון, וכלהו אתענשו, מדין בימי משה, מואב בימי דוד.

ת״ח חייביא דמדין דעכ״ד לא שכיכו מכל בישין דלהון. לבתר דרין דחמו דמית יהושע וכל אינון זקנים דאיתחזון למעבד נס על ידייהו אמרו השתא שעתא קיימא לו. מה עבדו, אתו לגבי עמלק, אמרו אית לכון לאדכרא מה דעבדו לכון בני ישראל ומשה רביהון ויהושע תלמידא דיליה דשיצו לכון מעלמא, השתא הוא עדנא דלית בהו מאן דאגין עלייהו ואנן בהדייכו. מיד (שופטים ו:3) *מדין ועמלק ובני קדם וגו׳*, (שם:2) *מפני מדין עשו להם בני ישראל את המנהרות וגו׳*. לא הוה בעלמא מאן דיעביד בישא בכלא כמדין ואי תימא עמלק, עמלק בגין קנאת ברית דקריבו לגבי ברית עלאה, על דא קני קב״ה קנאת עלמין דלא יתנשי.

אמרו ודאי הכי הוא ולית הכא ספקא בעלמא.

פתח ואמר (דברים ב:9) *ויאמר יי׳ אלי אל תצר את מואב ואל תתגר בם מלחמה וגו׳,* וכתיב *וקרבת מול בני עמון אל תצורם ואל תתגר בם*. *ויאמר יי׳* [p. 282] *אלי*, וכי עד השתא לא ידענא דעם משה הוה ממלל קב״ה ולא עם אחרא דכתיב *ויאמר יי׳ אלי*, *אלי* למה. אלא למשה פקיד קב״ה דלא לאבאשא למואב אבל לאחרא לאו, לדוד לא פקיד דא ובגין כך *אלי*.

אל תצר את מואב, אפילו לתחום זעירא דלהון דהא מנייהו יפוק מאן דיתן נוקמין לישראל וינקום נוקמייהו ואיהו דוד דאתא מרות המואביה.

ואל תתגר בם מלחמה, כל דא אתפקד למשה, הא לאחרא שרי. ואי תימא ליהושע ולאינון זקנים דהוו דאריכו יומין בתריה שרי, לאו הכי בגין דכלהו מבי דינא דמשה הוו ומה דאתסר למשה אתסר להו. ועוד דלא נפקו אינון מרגלאן טבאן דהא ביומי שופטים נפקא רות

© 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

וברתיה דעגלון מלך מואב הות. מית עגלון דקטל ליה אהוד ומנו מלך אחרא, ודא ברתיה אשתארת והות בבי אומנא ובשדי מואב, כיון דאזל תמן אלימלך נסבה לבריה.

ואי תימא דגיירה אלימלך תמן, לאו, אלא כל אורחי ביתא ומיכלא ומשתיא אוליפת קודם דאתגיירת, לבתר כד אזלת בנעמי כדין אמרת (רות א:16) *עמך עמי ואלהיך אלהי*.

[p. 283] נעמה בבני עמון ביומי דדוד נפקת. כדין שראת רוח קודשא על דוד, אמי לו דוד כד כל עלמא מדידנא ישראל *חבל נחלתו* הוו, דכירנא מה דעבדו *בחבל נחלתו* מואב. מה כתיב ביה, (שמואל ב ח:2) *וימדדם בחבל*, בההוא *חבל* נחלת יי׳. כל אינון דהוו מההוא זרעא ההוא *חבל* אחיד בהו.

כתיב (שם) *מלא החבל*, מהו *מלא החבל*, ההוא דכתיב (ישעיה ו:3) *מלא כל הארץ כבודו*. הוה אמר דא הוא לאחייא ודא הוא לקטלא וההוא *חבל* אחיד באינון דאתחזון לקטלא, ובגין כך אחיד *בחבל* ופשיט *חבל* על ההוא *חבל* נחלת יי׳.

מדין גדעון שצי כל ההוא זרעא דלא אשאיר מנייהו מכל אינון דאבאישו לישראל בעיטא או במלה אחרא. ולכלהו דאבאישו לישראל קב״ה נטיר לון דבבו ונטיל מנייהו נוקמין, אבל אי זמינין מנייהו טב לעלמא **[קצ ע״ב]** [p. 284] אריך אפיה ורוגזיה עמהון עד דיפוק ההוא טב לעלמא ובתר כן נטיל נוקמא ודינא מנייהו.

א״ר אלעזר הכי הוא ודאי ודא הוא ברירו דמלה.

אמר ההוא ינוקא מכאן ולהלאה חברייא אתקינו מאני קרבא בידייכו ואגחו קרבא.

פתח ר׳ אלעזר ואמר (תהלים קג:20) *ברכו יי׳ מלאכיו גבורי כח עושי דברו לשמוע בקול דברו*. דוד מלכא זמין לברכא לקב״ה, זמין לחילי שמיא דאינון ככביא ומזלי ושאר חיילין ושתף לנשמתיה בהדייהו לברכא לקב״ה הה״ד *ברכו יי׳ כל צבאיו וגו׳*, *ברכי נפשי את יי׳*, חתים בנפשיה כל ברכאן.

זמין למלאכי מרומא לברכא ליה דכתיב *ברכו יי׳ מלאכיו גבורי כח עושי דברו*. עד לא אתו ישראל מלאכי מרומא הוו עבדי ושלמי עשייה, כיון דאתו ישראל וקיימו על טורא דסיני ואמרו *נעשה ונשמע* נטלי עשייה ממלאכי השרת אתכלילו *בדברו*, ומכדין הוה עשיה בארעא בישראל בלחודייהו ומלאכי קדישין בלחודייהו וישראל גמרי ושלמי עשייה, ועל דא *גבורי כח עושי דברו* בקדמיתא ולבתר לשמוע. זכאין אינון ישראל דנטלו עשייה מנייהו ואתקיים בהו.

[p. 285] אמר ההוא ינוקא נטיר גרמך ואצלח במאנך. וכי שבחא דא בלחודוי נטלו ישראל ולא אחרא.

אמר שבחא דא אשכחנא ולא אחרא.

© 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

אמר ההוא ינוקא שננא דחרבא דילך לא אצלח או אנת לא מנענעא ליה כדקא חזי למאן דאגח קרבא. שבחא עלאה דלא אתמסר למלאכי מרומא בלחודייהו אלא לישראל מאן איהו, קדושה. ברכה אתמסר לון בלחודייהו כמה דאתמסר לישראל אבל קדוש לא אתמסר לון בלחודייהו אלא בהדי ישראל דלא מקדשי קדושה אלא בהדי ישראל.

ואי תימא והא כתיב (ישעיה ו:3) *וקרא זה אל זה ואמר*. אימתי, בזמנא דישראל מקדשי לתתא, ועד דישראל לא מקדשי לתתא אינון לא אמרי קדושה בגין דקדושה מתלת עלמין סלקא ולא מתרין והיינו *וקרא זה* הא חד, *אל זה* הא תרין, *ואמר* הא תלתא. תלת עלמין אינון, לקבלייהו תלת קדושות, ובגין כך שבחא דישראל דנטלין קדושה לתתא.

[p. 286] א״ר אלעזר הכי הוא ומלין אלין אוקימנא לון. ותו אוקימנא דהא תלת קדושות אתמסרו לישראל לתתא מן הדא קרא דכתיב *והתקדשתם והייתם קדושים כי קדוש אני יי׳*. *והתקדשתם* חד, *והייתם קדושים* תרין, *כי קדוש אני יי׳* הא תלתא. הכא אתמסר לון קדושה.

א״ל יאות עבדית דלא אדכרת מרומחא עד דנטלית לה מבתר כתפך ושוית לה בידך. מכאן ולהלאה תדכר מרומחא דאיהי בידך. תוב לאתר דשבקת.

א״ר אלעזר במלין דאנן בהו בברכה אינון. *ברכו*, מאי *ברכו*, משיכו ברכאן מאתר דכל ברכאן נפקי עד דיתעבדון ברכה בסגיאו משיכו דאתמשך, ומגו סגיאו מיין בההוא בריכה מיד יפשון מיין נונין סגיאין לכמה זינין. וההוא משיכו מאי הוא, יי׳ משיכו נהורא דנהיר מגו ההוא אספקלריא דנהרא דאתמשך מעילא לתתא.

האי למלאכי עלאי דאינון בבי מרומא דאדרא אתמר *ברכו יי׳*. אנן דיתבי לתתא אמרין ברכו את יי׳ בגין דאנן צריכין לאמשכא עלן להאי את ובה ניעול לגבי מלכא לאחזאה אנפוי, ועל דא אמר דוד (תהלים יז:15) *אני בצדק אחזה פניך*, *בצדק* ודאי. ובגין כך שירותא דצלותא ברכו את יי׳ לאמשכא על רישן האי את, וכיון דאנן משכן להאי את עלנא אית לן לומר צלותא ולשבחא. [p. 287] ובגין כך אסור לברכא לב״נ עד לא יצלי ב״נ צלותיה וימשיך על רישיה להאי את, ואי יקדים ויברך לב״נ בקדמיתא הא אמשיך לההוא ב״נ במה על רישיה באתר דהאי את. ובגין כך למלאכי עלאי כתיב *ברכו יי׳*, ואנן את לתוספת.

אמר ההוא ינוקא ודאי ידענא דמאני קרבא דילך טבין אינון אי תדכר מנהון ולא תנשי לון. ודאי גבורה דבר נש דאגח קרבא **[קצא ע״א]** ברומחא וחרבא איהו.

מהו גבורי כח עושי דברו לשמוע בקול דברו.

א״ר אלעזר הא אמרית.

© 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

אמר ההוא ינוקא הא ידענא דחילא דדרועא דילך אתחלש, השתא איהו עדנא דלא לאמתנא אלא לאלקאה בקירטא אבנא בתר אבנא כד״א (שמואל א יז:50) *בקלע ובאבן*, בבהילו דא בתר דא.

[p. 288] חדי ר׳ אלעזר וחדו ר׳ אבא וחבריא.

פתח ההוא ינוקא ואמר (שיר א:5-6) *שחורה אני ונאוה בנות ירושלם כאהלי קדר כיריעות שלמה, אל תראוני שאני שחרחרת וגו׳*. מלין אלין הא אוקמוה, אבל בשעתא דאיהי גו רחימו סגי לגבי רחימא מגו דחיקו דרחימו דלא יכלא למסבל אזעירת גרמה בזעירו סגי עד לא אתחזיאת מנה אלא זעירו דנקודה חדא, ומאי איהי, י׳. כדין אתכסיאת מכל חילין ומשריין דילה ואיהי אמרת *שחורה אני* דלית באת דא חוורו בגווה כשאר אתוון, ודא *שחורה אני* ולית לי אתר לאעלא לכון תחות גדפאי.

כאהלי קדר, תנינן דא ז׳ דלית בה חוורו לגו. *כיריעות שלמה*, דא ו׳. [p. 289] ובגין כך *אל תראוני*, לא תחמון בי כלל דאנא נקודה זעירא.

מה עבדין גברין תקיפין חיילין דילה, שאגין כאריין תקיפין כד״א (תהלים קד:21) *הכפירים שואגים לטרף*, ומגו קלין ושאגין תקיפין דקא משאגין כאריין גוברין תקיפין דחילא שמע רחימא לעילא וידע דרחימתיה היא ברחימו כוותיה מגו רחימין עד דלא אתחזיאת מדיוקנא ושפירו דילה כלל.

כדין מגו קלין ושאגין דאינון גברי חילא דילה נפיק דודה רחימא מגו היכליה בכמה מתנן בכמה נבזבזן בריחין ובוסמין ואתי לגבה ואשכח לה כמאתא בלא דיוקנא ושפירו כלל, קריב לגבה מחבק לה ומנשק לה עד דאתערת זעיר זעיר מגו ריחין ובוסמין, ובחדוא דרחימא דעמה אתבניאת ואתעבידת בתקונהא בדיוקנהא בשפירו דילה ה׳ כמלקדמין.

ודא *גבורי כח* עשו לה ואהדרו לה לדיוקנהא ושפירו דילה דתוקפא וגבורתא דלהון גרימו דא, ועל דא כתיב *גבורי כח עושי דברו*, *עושי דברו* ודאי ומתקנין ליה ומהדרין ליה לדיוקנא קדמאה. מכאן ולהלאה כיון דאתתקנת ואתעבידת בדיוקנהא שפיר כמלקדמין כדין אינון וכל שאר חילין קיימין לשמוע מה דאיהי אמרת והיא קיימא כמלכא גו חיילהא, ודא הוא *עושי דברו* ודאי.

כגוונא דא לתתא בזמנא דחייבין בדרא איהי אתכפיא ואזעירת גרמה עד דלא אתחזיאת מכל דיוקנהא בר נקודה חדא. [p. 290] כד אתאן *גבורי כח* וזכאי קשוט כביכול*עושים* להאי *דבר* ואנהירת זעיר זעיר ואתעבידת בדיוקנהא בשפירו דילה כמלקדמין.

אתו חברייא ונשקוה. א״ר אלעזר אלמלא יחזקאל נביאה אמר דא תווהא הוי בעלמא. נטליה ר׳ אלעזר ונשקיה כמלקדמין.

© 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

אמר ההוא ינוקא אנא אברך.

אמרו את בריך ולך יאות לברכא.

אמר כמה אתון קדישין, כמה ברכות זמינין לכו מאימא קדישא בגין דלא מנעתון לי לברכא.

פתח ואמר (משלי יא:26) *מונע בר יקבוהו לאום וברכה לראש משביר*. האי קרא באורייתא כמשמעו, אבל תנינן כל בר נש חייב בברכת המזון ואי לאו ידע אתתיה או בנוי מברכין ליה ותבא מארה לההוא גברא דלא ידע לברכא עד דאצטריך לאתתיה ובנוי דיברכון ליה. ואי הוה ידע אצטריך לחנכא לבריה ולמהב ליה כסא לברכא, ומאן דמנע ליה דלא יתחנך יקבוהו לאום. *מונע בר* דלא לברכא לקב״ה ולא יתחנך במצות יקבוהו לאום. יקבהו מבעי ליה או *יקבוהו* לאומים דהא *לאום* חד הוא כד״א (בראשית כה:23) *ולאום מלאום יאמץ*, מאי *יקבוהו לאום*. אלא *לאם* כתיב, לאימא קדישא *יקבוהו* [p. 291] להאי בר נש דמנע לההוא בר מלברכא לקב״ה.

אנא ברא יחידאי הוינא לאמי, הבו לי כסא ואברך למלכא קדישא דיהב בביתא דאמי גוברין דחילא דמלילנא קמייהו מלין תקיפין וזכינא לון ובגין כך אנא אברך. וקודם דא אתישר קרא על תקוניה, הא **[קצא ע״ב]** דשרינן ביה.

מונע בר יקבוהו לאם, מאן דמנע *בר* כמא דאתמר *יקבוהו לאם*. מאי *יקבוהו*, (ויקרא כד:11) *ויקוב בן האשה הישראלית את השם*. אוף הכא *יקבוהו*, יפרשון ליה *לאם*, יפרשון חטאוי לאמא קדישא.

[p. 292] *וברכה לראש משביר*, לההוא ב״נ דיחנך בריה לברכא לקב״ה ולחנכא ליה בפקודי אורייתא.

ורזא דמלה כתיב ברזא דלעילא (משלי ל:4) *מה שמו ומה שם בנו כי תדע*, ההוא *שם* ידיעא *יי׳ צבאות שמו*. *שם בנו*, *ישראל* שמו דכתיב (שמות ד:22) *בני בכרי ישראל*. והאי *ישראל* כל מפתחן דמהימנותא ביה תליין ואיהו משתבח ואמר (תהלים ב:7) *יי׳ אמר אלי בני אתה*. והכי הוא ודאי דהא אבא ואמא אעטרו ליה ובריכו ליה בכמה ברכאן ואמרו ופקידו לכלא (שם:12) *נשקו בר*, נשיקו ידא להאי *בר*. כביכול שלטנו יהב ליה על כלא דכלא יפלחון ליה.

פן יאנף, בגין דאעטרו ליה בדינא ורחמי. מאן דזכי לדינא לדינא, מאן דזכי לרחמי לרחמי.

כל ברכאן דעילא ותתא להאי *בר* סלקין ומתעטרן, ומאן דמנע ברכאן מהאי *בר* יפרשון חטאוי קמי מלכא קדישא, *לאם* ממש.

© 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

וברכה לראש משביר, מאן דמברך ואזמין [p. 293] בכסא דברכה למאן דאצטריך ליה בהא אתבר סטרא אחרא ואתכפיא בחבירו ואסתלק סטר קדושה ודא הוא דכתיב *וברכה לראש משביר*. כמא דאיהו מסלק ומברך לקב״ה ועביד לסטר אחרא דאתבר, הכי קב״ה משיך עליה ברכאן מלעילא וההוא דאקרי *ברכה* שריא על רישיה. מכאן ולהלאה חברייא הבו ונבריך.

יהבו ליה כסא ובריך, וחברייא כלהו הוו בחדוא דהא מיומא דהלולא דר׳ אלעזר לא חדו חברייא כההוא יומא דיתבו תמן.

אקדימו ובריכו ליה בחדוא ברעו דלבא.

אמר ההוא ינוקא לית לכו לאתפרשא אלא מגו מלי דאורייתא והכי תנינן.

פתח ואמר (שמות יג:21) *ויי׳ הולך לפניהם יומם בעמוד ענן לנחותם הדרך ולילה בעמוד אש להאיר להם ללכת יומם ולילה*. *ויי׳*, זקיף טעמא לעילא, אמאי. אלא בההוא שעתא כמה יאות ושפירו הות להאי כלה דהות אתכפיאת עד השתא בגלותא והשתא אזלת בזקיפו דרישא באכלוסהא בחדוא. בודאי זקיף טעמא לעילא.

[p. 294] *הולך לפניהם יומם*, עד הכא לא ידיע אי האי כלה אזלת קמייהו ואי לא דהא טעמא אפסיק ב*יי׳*. אלא איהי הות תמן אבל מאן דאזיל קמייהו סבא עלאה מארי דביתא ההוא דאומי ליה קב״ה, ומנו, אברהם דכתיב (תהלים מב:9) *יומם יצוה יי׳ חסדו*, וכתיב (ירמיה לג:25) *אם לא בריתי יומם ולילה*, יומא דכל יומין כלילן ביה, יומא דשאר יומין איהו, שאר כל יומין ודאי, ועל דא אקרי *יומם* ולא יום. ובגין כך *הולך לפניהם יומם*, הוא הוה אזיל בימּמא וכלה אזלת בליליא דכתיב *ולילה בעמוד אש להאיר להם*, דא כלה כל חד כדקא חזי ליה. [p. 295] ואתון חברייא *יומם ולילה* יהא קמייכו בכל שעתא.

נשקוה וברכוה כמלקדמין ואזלו.

אתו לגבי רבי שמעון וסחו ליה עובדא. תוה, אמר כמה יאות הוא אבל לא סליק בשמא. אעא דקיק כד סליק נהוריה סליק לפום שעתא, ומיד כבה ואשתקע. ותו הא אמינא נהורא דא ממה הוי.

פתח ואמר (תהלים קיב:2) *גבור בארץ יהיה זרעו דור ישרים יבורך*. כד בר נש איהו *גבור בארץ*, *גבור* באורייתא *גבור* ביצריה *גבור בארץ* ודאי, סליק נהוריה ואתמשך ביה משיכו סגי, כדין *דור ישרים יבורך*, *יברך* כתיב.

אמר רבי אבא והא חמינן ינוקי דאמרין מלין עלאין וקיימין לבתר רישין דעלמא.

א״ל ינוקא דאמר מלה חדא או תרין לפום שעתא בלא כוונה דלהון מובטח בר נש בדא דיזכי למילף אורייתא בישראל, אבל דא דנהורא דיליה קיימא על קיומיה בדעתא שלים לאו הכי. ותו דהא קב״ה תיאובתא דיליה לארחא בתפוחא דא, **[קצב ע״א]** זכאה חולקיה.

© 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

[p. 296] זכאין אתון צדיקייא דאתון כתיב בכו (מלכים ב יט:30) *ויספה פליטת בית יהודה הנשארת שרש למטה ועשה פרי למעלה*. *שרש למטה*, כגון אבוי דאסתלק מעלמא ואיהו *שרש למטה* במתיבתא דרקיעא. *ועשה פרי למעלה*, במתיבתא עלאה. כמה טבא שרשא ואיבא. ואי לאו דלא אהא מקטרגא לקב"ה דהואיל ותיאובתיה לארחא ביה לא הוה מאן דיכיל לשלטאה ביה, אבל יהא רעוא דאמיה לא תחמי צערא עליה. וכך הוה.

© 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

פרשת בלק (המשך)

[p. 297] *וישלח מלאכים אל בלעם בן בעור פתורה אשר על הנהר וגו' ממולי*. הכא אית עשרין ותמניא תיבין לקבל עשרין ותמניא דרגין דחרשי קוסמין דצפור. ואית לאסתכלא מאן דבעי למללא ביה בבלעם ולאתחברא בהדיה אמאי שדר ליה מיד עד ייתי לגביה מלין בפירושא דקאמר *הנה עם יצא ממצרים ועתה לכה קבה לי אותו*. הוה ליה לאתחברא בהדיה בקדמיתא ולפייסא ולשוחדא ליה ולבתר לאודעא ליה מלוי.

אלא אמר רבי יוסי מהכא אשתמודע דהא ידע בלק רעותיה דההוא רשע דבעא לאתיקרא תדיר במלין רברבין ולית ליה תיאובתא אלא כד עביד בישין. בלק קסם קסמין ועבד חרשין ואתקן צפרא וידע דדרגין דמשה עלאין ויקירין וחרש בחרשוי וקסם בקסמוי וידע דדרגין דבלעם הוו לקבלייהו, מיד *וישלח מלאכים אל בלעם בן בעור*.

[p. 298] *פתורה*, שמא דאתרא הוא כד"א (דברים כג:5) *מפתור ארם נהרים לקללך*. אמאי אקרי הכי, בגין דכתיב (ישעיה סה:11) *העורכים לגד שלחן*, ופתורא הוה מתסדר תמן כל יומוי דהכי הוא ודאי דסטרין בישין מסדרין קמייהו פתורא במיכלא ומשתייא ועבדין חרשין ומקטרין קטרתא בישא לקמי פתורא ומתכנשין תמן כל רוחין מסאבין ואודעין לון מה דאינון בעאן וכל חרשין וקסמין על ההוא פתורא הוו, ובגין כך אקרי שמא דאתרא ההוא פתורא דהכי קורין בארם נהרים לשלחן פתורא.

פתח ואמר (שמות כה:23) *ועשית שלחן עצי שטים*, וכתיב (שם:30) *ונתת על השלחן לחם פנים לפני תמיד*. כל אינון מאני קודשא דקמיה לאמשכא רוח קדישא מעילא לתתא. ההוא רשע דבלעם הוה מסדר הכי לסטרא אחרא והוה מסדר שלחן ונהמא דאקרי *לחם מגואל* כמה דאתמר דהכי אזיל סטרא אחרא בתר קדושה כקוף בתר בני נשא. ושלמה מלכא צווח ואמר (קהלת ב:12) *כי מה האדם שיבא אחרי המלך את אשר כבר עשוהו*, והא אתמר קרא דא.

[p. 299] ת"ח כתיב (שופטים ה:4) *יי' בצאתך משעיר בצעדך משדה אדום ארץ רעשה גם שמים נטפו גם עבים נטפו מים*. בשעתא דבעא קב"ה למיהב אורייתא לישראל אזל וזמין להו לבני עשו ולא קבלוה כד"א (דברים לג:2) *יי' מסיני בא וזרח משעיר למו*, ולא בעו לקבלה. אזל לבני ישמעאל ולא בעו לקבלה דכתיב *הופיע מהר פארן*. כיון דלא בעו אהדר לון לישראל, הכי תנינן.

השתא אית לשאלא והא תנינן דלית חטאה כד בר נש מדקדק דיוקין דאורייתא וישאל שאלתוי לאנהרא מלוי. האי קרא לא אתיישבא ואית לשאלא, קב"ה כד אתא לשעיר למאן נביאה דלהון אתגלי, וכד אזיל לפארן למאן נביאה דלהון אתגלי. אי תימא דאתגלי לכלהו לא אשכחן דא לעלמין בר לישראל בלחודייהו וע"י דמשה.

© 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

והא אתמר דהכי מבעי קרא למימר, *יי׳ לסיני בא וזרח לשעיר למו הופיע להר פארן*, מהו *משעיר למו* ומהו *מהר פארן*. כלא אית למנדע ולאסתכלא, והא שאילנא ולא שמענא ולא ידענא.

[p. 300] כד אתא רבי שמעון אתא ושאיל מלה כמלקדמין. א״ל הא שאלתא דא אתאמרא, *יי׳ מסיני בא* כד״א (שמות יט:9) *הנה אנכי בא אליך בעב הענן*, *ומסיני בא* ואתגלי עלייהו.

וזרח **[קצב ע״ב]** *משעיר למו*, ממה דאמרו בני שעיר דלא בעו לקבלה מהאי אנהר להו לישראל ואוסיף עלייהו נהורא וחביבו סגי. אוף הכי הופיע ואנהיר לישראל *מהר פארן*, ממה דאמרו בני פארן דלא בעו לקבלה, מהאי אוסיפו ישראל חביבו ונהירו יתיר כדקא יאות.

ומה דשאלת על ידא דמאן אתגלי עלייהו ת״ח רזא עלאה איהו ואתגלי מלה על ידך. אורייתא נפקת מרזא עלאה דרישא דמלכא סתימא. כד מטת לגבי דרועא שמאלא חמא קב״ה בההוא דרועא דמא בישא דהוה מתרבי מתמן. אמר אצטריך לי לבערא וללבנא דרועא דא, ואי לא ימאיך ההוא דמא בישא יפגים כלא, אבל אצטריך לבררא מהכא כל פגימו.

מה עבד, קרא לסמאל ואתא קמיה ואמר ליה תבעי אורייתא דילי.

אמר מה כתיב בה.

אמר ליה *לא תרצח*. דליג קב״ה לאתר דאצטריך.

אמר ח״ו אורייתא דא דילך היא ודילך ליהוי, לא בעינא אורייתא דא.

[p. 301] אתיב ואתחנן קמיה, אמר מאריה דעלמא אי את יהבת לי כל שלטנו דילי אתעבר דהא שלטנו דילי על קטולא איהו וקרבין לא יהון ושלטנו דילי על ככבא דמאדים. א״ה כלא אתבטל מעלמא. מאריה דעלמא טול אורייתך ולא יהא לי חולקא ואחסנא בה. אבל אי ניחא קמך הא עמא בנוי דיעקב לון אתחזי. ואיהו חשיב דהא דלטורא אמר עלייהו.

ודא הוא *וזרח משעיר למו*, *משעיר* ממש נפק נהורא לון לישראל. אמר סמא״ל ודאי אי בנוי דיעקב יקבלון דא יתעברון מעלמא ולא ישלטון לעלמין.

אתיב ליה כמה זמנין ואמר דא. אמר ליה את בוכרא ולך אתחזי.

אמר ליה הא ליה בכירותא דילי והא אזדבן ליה ואנא אודית.

אמר ליה הואיל ולא בעית למהוי לך חולקא בה אתעבר מנה בכלא.

אמר יאות.

אמר ליה הואיל וכך הב לי עיטא היך אעביד דיקבלון לה בנוי דיעקב דאת אמר.

אמר ליה מאריה דעלמא אצטריך לשחדא לון, טול נהורא מנהירו דחילי שמיא והב עלייהו ובדא יקבלון לה והא דילי יהא בקדמיתא.

© 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

אפשיט מניה נהירו דחפיא עליה ויהב ליה למיהב לון לישראל הה״ד *וזרח משעיר למו*, *משעיר* [p. 302] ממש, דא סמא״ל דכתיב (ויקרא טז: 22) *ונשא השעיר עליו*. *למו*, לישראל.

כיון דביער דא ואעבר דמא בישא מדרועא שמאלא אהדר לדרועא ימינא, חמא ביה אוף הכי, אמר הכי נמי אצטריך לנקייא מדמא בישא דרועא דא. קרא לרה״ב ואמר ליה תבעי את אורייתא דילי.

אמר ליה מה כתיב בה.

דליג ליה ואמר *לא תנאף*.

אמר ווי אי ירותא דא יחסין לי קב״ה, ירותא בישא דאעבר כל שלטוני דהא ברכתא דמיא נטילנא ברכתא דנוני ימא דכתיב (בראשית א: 22) *פרו ורבו וגו׳*, וכתיב (שם טז: 12) *והוא יהיה פרא אדם*.

[p. 303] שארי לאתחננא קמיה, אמר ליה מאריה דעלמא תרין בנין נפקנא מאברהם, הא בנוי דיצחק הב לון ולון אתחזי.

אמר ליה לא יכילנא דאנת בוכרא ולך אתחזי.

שארי לאתחננא ואמר מאריה דעלמא בכירותא דילי יהא ליה והא נהורא דאנא יריתנא על דא טול והב לון. וכך עבד דכתיב (דברים לג: 29) *הופיע מהר פארן*.

מאי שנא בסמא״ל כתיב *וזרח* וברה״ב כתיב *הופיע*. אלא נטל בההוא נהירו דאפשיט מניה סמא״ל חרב וקטולא לקטלא בדינא ולקטלא כדקא יאות הה״ד (שם) *ואשר חרב גאותך*, אע״ג דלא הוה דילך. ונטל בההוא ברכתא דאפשיט מניה רה״ב זעיר כמאן דאופע זעיר מברכתא דלהון למעבד פריה ורביה, ובגין כך *הופיע מהר פארן* ולא כתיב *וזרח*.

[p. 304] כיון דנטל מתנן אלין לישראל מאינון רברבין שלטנין אתא וקרא להו לכל **[קצג ע״א]** *רבבות קדש* דממנן על שאר עמין ואתיבו ליה אוף הכי ומכלהו קביל ונטל מתנן למיהב לון לישראל.

לאסיא דהוה ליה חד מאנא מליא מסמא דחיי ונטיר ליה לבריה. בעא למיהב ליה לבריה ההוא פלייטון דסמא דחיי. אסיא הוה חכים, אמר עבדין בישין אית בביתי, אי ינדעון דאנא יהיב לברי נבזבזא דא יבאיש בעינייהו ויבעון לקטלא ליה.

מה עבד, נטל זעיר מסמא דמותא ושוי אפתחא דמאנא, קרא לעבדוי אמר לון אתון מהימנן קמאי, תבעון לההוא סמא.

אמרו נחמי מאי היא. נטלו למטעם, עד לא ארחו בעו למימת, אמרו בלבייהו אי האי סמא יהיב לבריה בהאי ימות ואנן נירת לרבוננא. אמרו קמיה מרנא סמא דא לא אתחזי אלא לברך והא אגרא דפולחננא קמך שבקנא קמך והב ליה לשוחדא דיקח סמא דא.

© 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

כך קב״ה אסיא חכים, ידע דאי יהיב אורייתא לישראל עד לא אודע לון בכל יומא הוו רדפין לון לישראל עלה וקטלין לון, אבל עבד דא ואינון יהבון ליה מתנן ונבזבזן בגין דיקבלון לה, וכלהו קביל לון משה למיהב לון לישראל הה״ד (תהלים סח:19) *עלית למרום שבית שבי לקחת מתנות באדם*. ובגין כך ירתו ישראל אורייתא בלא ערעורא ובלא קטרוגא כלל. בריך הוא ובריך שמיה לעלם ולעלמי עלמיא.

[p. 305] ת״ח עדים דבני ישראל דין נבזבזן הוו דנטלו ובגין כך לא הוה שליט עלייהו מיתה ולא סטרא אחרא, ולא די לון דנטלו אורייתא בלא ערעורא כלל אלא דקבילו מתנן ונבזבזן מכלהו. כיון דחטו מה כתיב, (שמות לג:6) *ויתנצלו בני ישראל את עדים*, אינון (תהלים שם) *מתנות באדם*. מה אשתאר מנהון, ההוא *שבי* דכתיב *עלית למרום שבית שבי*.

אוספו לחטו מה כתיב, (במדבר כא:1) *וישמע הכנעני מלך ערד*, וכתיב *וילחם בישראל וישב ממנו שבי*. ועכ״ד כל זמנא דישראל תבין לאבוהון דבשמיא אינון נבזבזן וכלא יהדר לגבייהו ואתחפיין ביה, ולזמנא דאתי כלא אתהדר דכתיב (דברים ל:3) *ושב יי׳ אלהיך את שבותך ורחמך וגו׳*. [p. 306] מכאן והלאה אימא מילך.

א״ר יוסי (שופטים ה:4) *יי׳ בצאתך משעיר בצעדך משדה אדום ארץ רעשה*. בשעתא דקב״ה תב משעיר דלא קבילו אורייתא *ארץ רעשה*. מ״ט *רעשה*, בגין דבעאת לאהדרא לתהו ובהו דהכי אתני קב״ה בעלמא, אי יקבלון בני ישראל אורייתא מוטב ואם לאו אהדר עלמא *לתהו ובהו*. כיון דחמאת ארעא דהא אזמין קב״ה לכל עממיא דיקבלון אורייתא ולא קבילו ומכל עממיא לא אשתארו אלא ישראל בלחודייהו חשיבת ארעא דישראל לא יקבלון כוותייהו ובגין כך *ארץ רעשה*. כיון דאמרו *נעשה ונשמע יראה ושקטה*, *יראה* בקדמיתא ולבסוף *שקטה*.

ות״ח בגין דישראל אמרו *נעשה* לא דחלין לכל עשייה דיכלין כל חרשי עלמא למעבד ולא מכל קסמין וחרשין דעלמא. מ״ט, חד בג״ד, וחד דכד אפיק לון קב״ה [p. 307] ממצרים תבר קמייהו כל זיני חרשי וקסמין דלא יכלין לשלטאה עלייהו. וההוא שעתא דאתא בלק הוה ידע דא ומיד *וישלח מלאכים אל בלעם בן בעור פתורה*. מאי הכא *פתורה*, אלא דאתקין פתורא ויבעי מתמן עיטא מה יעביד.

אשר על הנהר, *אשר על* נהרים מבעי ליה, מאי *על הנהר*. ודאי הכי הוא דעל חד נהרא קיימא תדיר.

רבי אלעזר ורבי אבא הוו אזלי בארחא למיחמי לרבי יוסי בר׳ שמעון בן לקוניא חמוי דרבי אלעזר. קמו בפלגות ליליא למלעי באורייתא, יתבו. [p. 308] א״ר אלעזר השתא הוא עדנא דקב״ה עאל בגנתא דעדן לאשתעשעא בצדיקייא דתמן. שעשועא דא מאי הוא והיך אשתעשע בהו.

© 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

א״ר <u>אבא</u> מלה דא רזא <u>סתימאה היא</u> **[קצג ע״ב]** טמירא לגבי דלא ידיע.

א״ל וכי בריקניא הוו סמכין רברבין דמקדמת דנא בהאי עלמא דלא ידעו ולא רדפו אבתרה למנדע על מה <u>קיימי</u> בהאי עלמא ומה הוו מחכאן <u>לההוא</u> עלמא.

<u>פתח ואמר</u> (ישעיה כה:1) *יי׳ אלהי אתה ארוממך אודה שמך כי עשית <u>פלא עצות מרחוק אמונה אומן</u>*. האי קרא רזא דמהימנותא איהו. *יי׳*, רזא עלאה שירותא דנקודה עלאה סתימא דלא ידיע. <u>אלא</u> *אלהי* רזא (מלכים א יט:12) *קול דממה דקה* <u>ואיהי</u> שירותא דקיימא לשאלא ואסתים ולא ידיע ולית מאן דאתיב עליה בגין דאיהו סתים <u>טמיר</u> וגניז.

[p. 309] *אתה*, <u>דא שירותא</u> דקיימא לשאלא ולאתבא ביה והוא כהן <u>לעלמין</u> כד״א (תהלים קי:4) *אתה כהן לעולם על דברתי מלכי צדק*. מאן *על דברתי מלכי צדק*, אלא כהן עלאה דא איהו דקיימא על *דבר* בגין דההוא *דבר* לא קיימא אלא בימינא. וההוא *דבר* מאן איהו, *מלכי צדק* כך שמיה. <u>ומה</u> דאמר *דברתי*, בגין דאתקשר ביה בדוד וכל <u>מלין</u> שבחא דיליה בההוא דבר אתיין, ועל דא *דברתי*. ובגין כך *אתה*, דא כהן, והא אוקימנא דתלת דוכתי אינון דאקרי כל חד *אתה*.

ארוממך, כלא כחדא. *אודה שמך*, כדקא יאות <u>והא ידיע</u>.

כי עשית פלא, כסויא ולבושא לאתלבשא נהורא סתימא <u>עתיקא טמירא</u> בכסויא דנהורא אחרא.

[p. 310] ד״א *כי עשית פלא*, כי עשית אל״ף. ומהו אל״ף, הא תנינן <u>א׳ ב׳</u>, אלף בינה. אבל דיוקנא <u>דאל״ף</u> איהו תלת סטרין, ראשית דרזא עלאה דאדם קדמאה, בגין דבדיוקנא <u>דאל״ף</u> אית תרין דרועין, חד מכאן וחד מכאן וגופא באמצעיתא, וכלא רזא חדא ואיהו רזא <u>דיחודא</u> ובגין כך אל״ף לחושבנא אחד והיינו *כי עשית פלא*.

ורב המנונא סבא אמר הכי *כי עשית פלא*, <u>*פלא* הוא</u> חד דרגא מאינון פלאות חכמה, ומאן איהו, דא (איוב כח:7) *נתיב לא ידעו עיט*, ואיהו *פלא*.

עצות מרחוק, קרא להאי בקדמיתא (ישעיה ט:5) *<u>פלא יועץ</u> אל גבור אבי עד שר שלום*, והכא לא אתא לממני חושבנא. אבל [p. 311] *עצות מרחוק* מאי נינהו, תרי בדי ערבות דכל עיטא דנביאי מתמן אתיא, אינון אקרון *עצות מרחוק*.

אמונה אומן, תרין דאינון חד, נהר וגן, <u>נהר דנפיק</u> מעדן <u>וגן דאתשקי</u> מיניה. הא הכא כל רזא סתימא דמהימנותא. **[שג ע״א]**

ואוליפנא האי מאן דאתער בליליא בההוא שעתא <u>דקב״ה עאל בגינתא דעדן בהדי צדיקייא</u> אצטריך <u>למימר</u> קרא דא ברעותא דלבא ולכוונא דעתיה ביה, ובתר (תהלים קלט:14) *אודך על כי נוראות <u>נפלאתי</u> נפלאים מעשיך ונפשי יודעת מאד*, והיינו שבחא דחסידי קדמאי כד <u>מתערי בפלגו</u> ליליא <u>ולבתר</u> מסדרי שבחייהו ולעאן באורייתא.

© 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

שעשועא דקב״ה מאי הוא, אלא כל צדיקייא דקיימין בדיוקנייהו מתלבשן בגנתא דעדן בכל יומא ויומא, כיון דאתסחאן בטלא דזמין קב״ה לאחייא ביה מתייא, עאלין כלהו לגבי משיח ושאלין מה דשאלין והא אתערו חברייא.

[p. 312] לבתר מתכנשין ומשתדלין כולהו בדעתא עלאה דכלהו מתיבתי דתמן ועליהו כמה ממנן ומתחדשי תמן כמה חדושין באורייתא, לבתר נפקי כלהו וחמאן כד אתי אליהו לגבי אבהן, איהו נפיק ואינהו עאלין וקיימין קמי אבהן וחדי בהון בכמה בנין קדישין די בסחרנייהו וחדאן כלהו.

כד עייל קב״ה בפלגו ליליא כלהו קיימי מתקנן כדקא יאות וכל אשתדלותא דאשתדלי כל ההוא יומא בחדושי אורייתא קב״ה תיאובתיה בההוא צדיק דחדש בה מלין ואשתעשע ביה ואשתעשע באינון מלין וכן בכל צדיקא וצדיקא.

לבתר כלהון מתקנן דכר ונוקבא וקב״ה בתר דארח ואשתעשע בהו בכל אינון רזין דחכמתא דלהון אתגלי עלייהו ואינון חמאן בההוא נועם יי׳, כדין כלהו חדאן בחדוה סגי עד דמתפשטי זיוא ונהורא דלהון ומההוא משיכו דנהורא דזיוא ונהורא דחדוא דלהון עבדין פירין ואיבין [p. 313] לעלמא דא, וההוא איבא עאל תחות גדפוי דשכינה עד זמנא דאצטריך. וכן משתעשעא בכל צדיק וצדיק ואמר זכאה איהו מלכא דבנין אלין אתברירו לחולקיה ועדביה.

קלא אתער מאמצעיתא דרקיעא דגנתא וקרא בקל תקיף ואמר (תהלים קלז:7) *זכור יי׳ לבני אדום את יום ירושלם האומרים ערו ערו עד היסוד בה.* כדין ערטירו דיליה וקרקורא דיליה וכל צדיקיא דתמן אשתמע בתלת מאה ותשעין רקיעין, בגין דלית חדוא ושעשועא קמי קב״ה אלא בשעתא דקיימי קמיה צדיקיא דתמן ובגין דאומי ואמר (שם:5) *אם אשכחך ירושלם תשכח ימיני וגו׳ [תדבק לשוני לחכי אם לא אזכרכי אם לא אעלה את ירושלם על ראש שמחתי].* בכל אתר דאית חדוא לקב״ה קלא דא נפיק וקארי.

כדין נפיק מתמן וסליק ובטש ברקיעין ושאג שאגין עד דכל חילי שמיא כלהו בערטורא, כדין נשבה רוחא [p. 314] ובטש בטרפין דההוא אילנא רברבא וכל ענפין דיליה בטש דא בדא וקלא אתער מגו נופא דאילנא וקרי ואמר (שם קה:8-9) *זכר לעולם בריתו דבר צוה לאלף דור, אשר כרת את אברהם ושבועתו ליצחק.* כיון דקלא דא אתער שמע אברהם סבא ואיתער, כדין איהו רעוא למלכא ואתנחם בהדיה.

בההוא שעתא אתער רוחא חדא מסטרא דדרום וכל רעו וחדוא ואסותא אתער על עלמא וכדין סליק צפרא ורעוא אשתכח ונייחא איהו לכל אסירי מלכא דאינון ככי מרעייהו. זכאה עמא דיכלין למנדע מרזין טמירין סתימין דמלכא קדישא.

אמר רבי אבא יומא **[שג ע״ב]** חדא הוינא אזיל במדברא ור׳ יהודה דמן עכו בהדי, ואעלנא במערתא חדא ואשכחן תמן ספרא עתיקא דמן יומין קדמאין. אפתחנא ביה

© 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

ואשכחנא דהוה כתיב ביה בריש מלוי (ישעיה מב:9) *הראשונות הנה באו וחדשות אני מגיד*, ואוקים קרא בנשמתהון דצדיקייא. מן יומא דסליק ברעותא דמחשבה למברי עלמא ועד לא אתברי עלמא כל רוחין דצדיקייא הוו גניזין במחשבה קמיה כל חד וחד בדיוקניה. כיון דצייר עלמא אתגלון כלהו וקיימו בדיוקנייהו קמיה במרומי מרומים. לבתר יהב לון באוצר חד בגנתא דעדן לעילא וההוא אוצר לא מליא לעלמין ותדיר קרי *הראשונות הנה באו וחדשות אני מגיד*. מאן אינון *אני מגיד*, *אני מגיד* כלהו בשמהן. ולית תיאובתא וכסופא לההוא אוצר [p. 315] אלא לארקא ביה נשמתין תדיר, כמא דגיהנם לית ליה תיאובתא וכסופא אלא לקבלא נשמתין לאתדכאה תמן וכל יומא קארי *הב הב*. מאי *הב הב*, אוקיד אוקיד.

[p. 316] וההוא אוצר נטיר כל אינון נשמתין עד זמנא דאלביש לון ונחתי להאי עלמא, ומגו חובא דאדם הראשון דאמשיך סטרא בישא לעלמא אצטריכו לאלבשא אינון נשמתין בלבושא דא דהא לבושא אחרא בעי קב״ה לאלבשא לאינון נשמתין. והוה אמר ההוא ספרא עד הכא, שתיקו.

וחמינא מכאן ולהלא אתוון מחיקקאן דלא אשתמודען, ובתר חמינא לון בחלמא ואמרו לי שתוק ולא תגלי אלא לטינרא תקיפא, וכך עבידנא.

ואשכחנא ביה ואתמר דלבושא אחרא זמין קב״ה לאלבשא לאינון נשמתין לזמנא דאתי. מתים דאחיא יחזקאל מ״ט לא עבד לון ההוא לבושא, אלא בגין דלא מטא זמנא לאעברא בעלמא ההוא אוירא דכיא דעביד לבושין ובגין כך לא אלביש לון אלא כמא דהוו, וכך יהא לתחיית המתים בר דההוא זוהמא דקדמיתא לא אשתכח תמן.

[p. 317] כד בר נש נפק מהאי עלמא כלהו בין צדיקי וחסידי ותמימי וחייבין ורשעים כלהו עברי באורחא למחמי לאדם הראשון לבני עלמא, ומתמן נטיל אורחא הן לגנתא דעדן הן לגיהנם.

כל אינון דאורחייהו לגנתא דעדן מתקרבין לגבי חומה דלבר מאינון תלת חומות דתמן, כדין נפיק חד ממנא ואתער קמייהו וקארי ואמר זכאין אתון צדיקייא זכאין אתון בעלמין כלהו, וההוא ממנא יעזריא״ל שמיה אוליף לון אורחא ואזלין קמיה עד תרעא חדא דגיהנם, ההוא ממנא קארי בחילא ואמר צנון תננא, צנון יקידתא. בההוא שעתא בבהילו מצננין ליה ועאלין כלהו וטבלין ועברין. כל אינון חייבין אתמסרן בידא דדומ״ה ועאלין בגהינם וכל אינון זכאין לא אתמסרן אלא בידוי דהאי ממנא.

כיון דטבלין ועברין ההוא ממנא אזל קמייהו עד דמטון לשור חומה דגנתא דעדן. ההוא ממנא קארי לפיתחא ואמר (שם כו:2) *פתחו שערים ויבא גוי צדיק שומר אמונים*. כדין פתחין פיתחא ואעיל לון וכן בכל פתחא ופתחא.

© 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

כיון דעאלו לגו לאתר דצדיקייא אוחרנין קיימין כמה חדוה על חדוה וכמה חדו על חדו על צדיקייא וכל בני מתיבתא חדאן. לסוף תלתא יומין דאתטמרן בהיכלין ידיען נפקין ואוירן נשבין ומתציירין כולהו בדיוקנייהו. מכאן והלא ירתין אחסנת ירותא כדקא חזי לכל חד וחד.

[p. 318] חזווא דאתחזי בגנתא דעדן מחיזו יקרא דיוקנא דכל דיוקנין וגוון דכל גוונין דמלכא קדישא לא אתגלי בהיכלא ולא באתר חד אלא אתפתח רקיעא מרקמא על גבי גנתא דעדן לארבע סטרין ואתמליא מזיוא יקרא קדישא ואתחזי תמן ואתהנן כולהו צדיקייא. מאן חמא חדוה דא וכסופא כההוא נועם יי׳.

עד כאן הוה לי רשו למחמי בההוא ספרא. אדמקיפנא למחמי יתיר בספרא דא פרח מן ידי ולא חמינא ליה. אשתארנא עציב ובכינא, דמיכנא תמן בההוא מערתא וחמינא ליה לההוא דלביש מדא, אמר לי ר׳ למה לך למבכי ולא תתעצב, ממאן דהוה ההוא ספרא פרח לגביה ונטליה, ועד לא יפוק מהאי עלמא גניז ליה בההוא מערתא דמדברא דא והשתא דהוה מתגלי לחייא הכא פרח באוירא ונטליה. מכאן ולהלא אזיל לך לאורחך.

[p. 319] ומההוא יומא עד הכא לא אתגלי לי ולא זכינא למשמע ממאן הוה, ובכל זמנא דאנא דכירנא הוינא עציב.

אמר רבי אלעזר דלמא קב״ה בעי ביקריה דלא בעי דאתגלי בעלמא.

עד דהוו יתבין ולעאן באורייתא במלין עלאין יקירין אלין נהר יממא, קמו ואזלו.

א״ר אלעזר השתא עידן רעוא הוא מקמי מלכא קדישא, נימא מילי דאורייתא ונתעסק בה ונשתתף בשכינתא. **[רד ע״א]**

פתח ואמר (תהלים ה:4) *יי׳ בוקר תשמע קולי בקר ארוך לך ואצפה. יי׳ בקר*. מאי *בקר*, דא *בקר* דאברהם דכתיב (בראשית כב:3) *וישכם אברהם בבקר*, דהא כד אתי צפרא ההוא *בקר* דאברהם אתער בעלמא ואיהו עידן רעוא לכלא ולמעבד טיבו לכל עלמא לזכאין ולחייבין וכדין עידן צלותא הוה לקמי מלכא קדישא.

ועל דא בשעתא דאתא צפרא בעידנא דא כל אינון אסירי מלכא אשכחו נייחא דאיהו עידן צלותא איהו עלייהו וכ״ש אינון דתייבין בתיובתא ובעאן בעותהון לקמי מלכא קדישא בגין דההוא שעתא חד ממנא נפיק לסטר דרום וכל זיני אסוותא בידוי ומסטר דרום נפק חד רוחא ומטי לגבי ההוא ממנא ורפאל שמיה [p. 320] ההוא די ממנא על אסוותא, וכד מטי צלותא לקמי קב״ה פקיד לבי דינא דיליה דלא יפתחון בדינא בגין דחיים בידוי דקב״ה ולא בידייהו. ומיגו דאיהו עידן רעוא בעי קב״ה זכותא דההוא ב״נ. אי אשתכח מוטב, ואי לאו חשיב ליה דאיהו מארי דתיאובתא וחס עליה.

© 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

בההוא שעתא קל צפרין דמתקנן אשתמעו כד״א (תהלים קד: 17) *אשר שם צפרים יקננו חסידה ברושים ביתה*, ואודן ומשבחן לקב״ה וההוא אילת השחר אתער על עלמא ואמר (שם לא: 20) *מה רב טובך אשר צפנת ליראיך פעלת לחוסים בך נגד בני אדם*. כדין ההוא ממנא נפיק ועביד כל מה דאתפקד.

אי תימא דזיני אסוותא בידוי כמה דאמרן, לאו הכי דהא אסוותא לא הוי אלא בידא דמלכא קדישא, אבל בשעתא דפקיד קב״ה אסוותא לההוא בר נש איהו נפיק וכל אינון מקטרגין דממנן על מרעין דחלין מניה. כדין ההוא רוחא דקא נקט מסטרא דדרום אושיט ליה לההוא ב״נ והא אסוותא אשתכח וכלא בידא דקב״ה.

[p. 321] ועל דא *יי׳ בקר תשמע קולי*, ולא כתיב *יי׳ בבקר תשמע קולי* אלא לגבי *בקר* דאברהם קאמר.

בקר אערך לך, תרי *בקר* אמאי. אלא חד דאברהם וחד *בקר* דיוסף דכתיב (בראשית מד: 3) *הבקר אור*, ומתרגמינן צפרא **[רד ע״ב]** נהר, נהר ודאי.

אערך לך ואצפה. *אערך לך* מהו, אלא אסדר בוצינא דילך מיד לאדלקא, כד״א (תהלים קלב: 17) *ערכתי נר למשיחי*, ולגבי *בקר* דיוסף קאמר דהא סדורא דבוצינא דיליה הוא.

ואצפה. מהו *ואצפה*, הא כל בני עלמא מצפאן ומחכאן לטיבו דקב״ה אפילו חייבין דעלמא, מאי שבחא דדוד יתיר מכל בני עלמא. אלא מלה דא שאילנא והכי אמרו לי ואיהו מלה קשוט דאתי מרחיק.

נהורא סתימאה קדמאה דברא קב״ה הוה נהיר עד דלא הוו יכלין עלמין למסבל ליה. מה עבד קב״ה, עבד נהורא לנהוריה לאתלבשא דא בדא וכן לשאר נהורין עד דעלמין כלהו אתקיימו בקיומייהו ויכלין למסבל. [p. 322] אתפשטו דרגין ואתלבשו נהורין ואינון אקרון כנפים עלאין עד דמטי להאי *בקר* דיוסף ואיהו נטיל כל נהורין עלאין ומגו דכל נהורין עלאין ביה תליין זיויה סליק מסייפי עלמא עד סייפי עלמא עד דעלמין דלתתא לא יכלין למסבל.

אתא דוד ואתקין חופאה להאי *בקר* דיוסף לאתחפיא ביה ולקיימא עלמין דלתתא בסדורא דבוצינא דא, ודא דכתיב *בקר אערך לך ואצפה*, כד״א (שמות לז: 2) *ויצפהו זהב טהור*, ובגין דההוא בוצינא מחשבתא ושבחא דדוד ביה תלייא אמר דאיהו ליהוי חופאה להאי *בקר*.

אתא רבי אבא ונשקיה, אמר אלמלא לא נפקנא בארחא אלא למשמע מלה דא די.

עד דהוו אזלי הא יונה חדא מטא לגבי רבי אלעזר, שריאת וקא מצפצפת קמיה. [p. 323] אמר לה יונה כשרה הוית ומהימנא תדיר בשליחותיך, זילי ואימא ליה הא חברייא

© 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

אתאן לגבך ואנא עמהון ונסא יתרחיש ליה לתלתא יומין ולא ינפל עליה דחילו דהא בחדוא אנן אזלין לגביה.

אתיב זמנא אחרא ואמר לא חדינא סגי ובאיש בעינוי סגי על חד רמונא מליא דאתיהיב תחותיה ויוסי שמיה. אזלת ההיא יונה מקמיה ואינון אזלו.

אמר רבי אבא מאי האי, תווהנא סגי ממה דחמינא.

א״ל יונה דא אתאת לגבי בשליחותא דרבי יוסי חמי דאיהו בבי מרעיה וידענא דאשתזיב וחלופא אתיהב עליה ואתסי.

עד דהוו מהלכי הא עורבא חדא קאים לקמייהו קרי בחילא ומצפצפא צפצופא סגי. אמר רבי אלעזר להכי את קיימא ולהכי את מתתקן, זיל לארחך דהא ידענא.

אמר ר׳ אלעזר חברייא ניזיל ונגמול חסד לרמונא דהוה מליא מכלא ורבי יוסי דפקיעין איהו דהא אסתלק מעלמא דין ולית מאן דאתחזי לאשתדלא ביה ואיהו קריב לגבן.

סטו מארחא ואזלו תמן. כיון דחמו לון כל בני מאתא נפקו לגבייהו ועאלו תמן חברייא אלין. [p. 324] ברא זעירא הוה ליה לרבי יוסי ולא שביק בר נש דימטי לערסיה ואיהו בלחודוי הוה סמיך ליה ובכי עלוי פומיה בפומיה מתדבקא.

פתח ההוא ינוקא ואמר (דברים כב:6-7) *כי יקרא קן צפור לפניך בדרך בכל עץ או על הארץ אפרוחים או ביצים והאם רובצת על האפרוחים או על הביצים לא תקח האם על הביצים, שלח תשלח את האם ואת הבנים תקח לך למען ייטב לך וגו׳*. הוה געי ההוא ינוקא ובכי, אמר מארי דעלמא תרי הוינא אנא ואחתא זעירתא מנאי, הוה לך לנטלא לן ולקיימא דינא דאוריתא. ואי תימא אם כתיב ולא אב, כולא הוה אבא ואמא. אימא מיתת ונסבת לה מעל בנין, הא אבא דהוי חפיא עלן אנסיב מעל בנין, אן דינא.

בכו ר׳ אלעזר וחברייא לקל בכיה וגעו דההוא ינוקא. פתח ר׳ אלעזר ואמר (משלי כה:3) *שמים לרום וארץ לעומק ולב מלכים אין חקר*.

עד דהוה אמר ר׳ אלעזר דא הא עמודא דאשא פסיק בינייהו וההוא ינוקא דביק בפומיה דאבוי ולא הוו מתפרשי. א״ר אלעזר קב״ה או בעי למרחש ניסא או בעי דלא ישתדל בר נש אחרא עליה, אבל על ההוא ינוקא לא יכילנא למסבלא דמעין.

עד דהוו יתבי שמעו חד קלא דהוה **[רה ע״א]** אמר זכאה אנת רבי יוסי דמלין דהאי גדיא זעירא ודמעוי סליקו לקמי [p. 325] כרסייא דמלכא ודנו דינא ותליסר בני נשא דעלמא אזמין קב״ה למלאך המות בגינך, והא עשרין ותרין שנין אוסיפו לך עד דתוליף בר להאי גדיא שלימא חביבא לקמי מלכא.

קמו ר׳ אלעזר וחברייא ולא שבקו חד בר נש בביתא. אדהכי חמו ההוא עמודא דאשא דסליק ור׳ יוסי פתח עינוי וההוא ינוקא דביק פומיה בפומיה. א״ר אלעזר חברייא זכאה חולקנא דחמינא תחיית המתים עינא בעינא.

© 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

קריבו לגביה וההוא ינוקא נאים כמאן דגוע מהאי עלמא. אמרו זכאה חולקך רבי ובריך רחמנא דארחיש לך ניסא על געיא ובכיה דברך ובמלוי דהכי דחיק במלין שפירין לתרע שמיא, דמעוי ומלוי אוסיפו לך חיין.

נטלוה לההוא ינוקא ונשקוה ובכו עמיה מחדוא סגיא ואפקוהו לביתא אחרא ואתערו עליה ולא אודעו ליה מיד אלא לבתר הכי. חדו תמן תלתא יומין וחדשו בהדי ההוא רבי יוסי כמה חדושין באורייתא.

[p. 326] אמר לון ר׳ יוסי חברייא מההוא עלמא לא יהב לי רשו לגלאה אלא לבתר תריסר שנין מכל מה דחמינא, אבל תלת מאה ושבעין וחמש דמעין דאושד ברי אעילו בחושבנא לקמי מלכא קדישא ואומינא לכו חברייא בשעתא דפתח בההוא פסוקא וגעא באינון מלין אזדעזעו תלת מאה אלף ספסלי דהוי במתיבתא דרקיעא וכלהו קיימי קמי מלכא קדישא ובעי רחמי עלי וערבו לי. וקב״ה אתמלי רחמים עלי ושפר קמיה אינון מלין היך מסר נפשיה עלי, וחד אפטרפוסא טבא הוה קמיה ואמר מאריה דעלמא הא כתיב (תהלים ח:3) *מפי עוללים ויונקים יסדת עז למען צורריך להשבית אויב ומתנקם*, די לך זכותא דאורייתא וזכו דההוא רביא דקא מסר נפשיה על אבוה בדינא תקיף. כדין קרא קב״ה למלאך המות וערב ליה איהו. מאי ערבונא יהב ליה, תליסר בני נשא. ויתיב ליה לבתר עשרין ותרין שנין דהא לאו ערבונא קמיה אלא דיתוב לידוי משכנין דהוו בידוי. השתא חברייא בגין דחמא קב״ה דאתון זכאי קשוט אתרחיש ניסא לעינייכו, זכאין אתון.

[p. 327] פתח ר׳ יוסי ואמר (שמואל א ב:6) *יי׳ ממית ומחיה מוריד שאול ויעל*. האי קרא אית לאסתכלא ביה, וכי *יי׳ ממית* והא שמיה סמא דחיין איהו לכלא ומותא לא שריא ביה ובכל אתר שמיה יהב חיין לכל עלמא. מהו *יי׳ ממית*, חשבין בני עלמא דהא איהו קטיל לכל בני נשא, אלא *יי׳ ממית* ודאי, היך איהו *ממית*. אי תימא בגין דאסתלק מעל בר נש דהא בעוד דאיהו שארי עליה לא יכלין כל מקטרגין דעלמא לנזקא ליה ובשעתא דיסתלק מניה מיד כל מקטרגין יכלין ליה ומית ב״נ. לאו הכי, אלא *יי׳ ממית*, למאן *ממית*, לההוא משיכו דסטרא אחרא בישא, דכיון דמשיכו דסטרא בישא חמי ליה לזיו יקריה מיד מית ולית ליה קיומא אפי׳ רגעא חדא. כיון דההוא משיכו דסטרא אחרא מית ואתעבר מיד מחיה. למאן, לההוא רוח משיכו דסטר קדושה, מחיה ליה ואוקים ליה בקיומא שלים, כלא בזמנא חדא.

ומה דאמר *מוריד שאול ויעל*, *מוריד* לההוא רוח קדישא *לשאול* ועביד ליה תמן טבילה לאתדכאה ומיד סליק ועאל לאתר דאצטריך בגנתא דעדן.

ואנא חברייא בההוא שעתא דאסתלקנא מעלמא רוחא דילי דמיך מיד עד שעתא זעירא דאחיה ליה קב״ה וגופא הוה מית. בשעתא דפתח ברי באינון מלין כדין פרחה נשמתיה [p. 328] וערעת בנשמתא דילי דהות סליקת מגו דכיו ועאלנא לאתר דעאלנא

© 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

ותמן אתדן דינא. [רה ע"ב] השתא מכאן ולהלא אית לי לאשתדלא במה דחמינא דהא לית לאשתדלא במלין דהאי עלמא כיון דחמינא מה דחמינא ובעא קב"ה דלא יתנשי מנאי כלום.

פתח ואמר (תהלים קיח:18) *יסור יסרני יה ולמות לא נתנני* דוד מלכא אמר דא על כל מה דאעבר בהאי עלמא ואמר על אבטחותא דהוה ליה בההוא עלמא. על כל מאי דאעבר בהאי עלמא, דרדיפו ליה והוה ערק באתרין נוכראין בארעא דמואב בארעא דפלשתאי ומכלהו שזיב ליה קב"ה ולא שבקיה למותא. על אבטחותא דההוא עלמא אמר דוד אי הכא חבנא לגבי קב"ה, הכא אלקינא וקבילנא עונשא ואדכי לי מכל מה דחבנא ולא שביק עונשא דילי לההוא עלמא לבתר מותא. ודאי *יסור יסרני יה* בהאי עלמא בגין לנקאה לי, *ולמות לא נתנני* דיטול נוקמתא מנאי. ואנא הא קב"ה אנקי לי זמנא חדא, מכאן והלא אצטריכנא דלא אהא בכסופא לעלמא דאתי.

פתח ההוא ינוקא בריה ואמר (במדבר כז:3) *אבינו מת במדבר והוא לא היה בתוך העדה הנועדים על יי' בעדת קרח כי בחטאו מת*. *אבינו*, הא טעמא לעילא אריך מלה ומשיך ליה. אי חסידין קדישין כמה משיכו דצערא במקרי *אבינו*, לית צערא ולית כאבא דרוחא ונפשא אלא כד קראן הכי, *אבינו* בכאבא דלבא.

מת במדבר, וכי אחרנין לא מיתו *במדבר* דהכי רשים ליה ואמר דאיהו *מת במדבר*. אלא כמה בני נשא ערטראין על דא, מנהון אמרי דההוא מקושש עצים הוה דכתיב *כי בחטאו מת*, ומנהון אמרי הכי ומנהון אמרי הכי. אלא הכי אוליפנא, יומא דאבא נפל בבי מרעיה אולפו לי דא, ואנא חמינא מה דחמינא דפקיד לי אבא דלא לגלאה. אלא כמה וכמה אלף ורבוון דמיתו במדבר ולא על חובא דקרח ולא על חובא דמרגלים כד אתגזר גזירתא, אלא קודם מתן תורה ובתר עגלא דעבדו אינון מטייעי עלמא ואינון דאתמשכו אבתרייהו.

אבל טענה דאטעינון אינון בנתין דמית במדבר איהו הוה צלפחד רב לבית יוסף ומגו דלא הוה ידע ארחי אורייתא כדקא יאות לא הוה נשיאה ואיהו הוה דלא נטר פומיה ומלוי לקבליה דמשה, ועליה כתיב (שם כא:6) *וימת עם רב מישראל*, גבר דלא [p. 330] ידע אורייתא ואיהו *רב במשפחה*, *רב לזרעיה* דיוסף, מבנוי דמנשה. ובגין דחב *במדבר* במלולא ממש חשיבו דמשה ינטר דבבו, ועל דא קריבו עם משה לאלעזר ולכל הנשיאים ולכל רישי אבהן וכל העדה ולא מלילו עם משה אלא לקמייהו בגין דקניאו קנאה מניה.

מכאן מאן דחייש מן דיינא יקריב אחרנין ויסגי בגוברין בהדי ההוא דיינא בגין דישמעון דינא דיליה וידחל מנייהו ולא יהא דן אלא כדקא יאות, ואי לא ידחי ליה מן דינא. ואינהו לא ידעי דהא (שם יב:3) *משה עניו מאד מכל האדם אשר על פני האדמה*, ולא ידעי דמשה לאו הכי.

© 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

כיון דחמא משה כך אמר חמינא דכל כנופיא דגוברין רברבני דישראל וכל רישי אבהן ונשיאי כנשתא עלי איהו. מיד אסתלק משה מן דינא דכתיב (שם כז:5) *ויקרב משה את משפטן לפני יי׳*, אמר משה לא אתחזי לי דינא דא. ענותנותא דמשה אקריב משפטן *לפני יי׳*. [p. 331] דיינין אחרנין אי לא נטלי ארחא דא אע״ג דכנופיא סגי עמהון אינון אקרון עזי פנים, לית בהו ענותנותא דמשה, זכאה חולקיה דמשה.

חדו ר׳ אלעזר וחברייא.

אמר ההוא ינוקא אהדרנא למלין קדמאין, *אבינו מת במדבר*. *אבינו*, גלו לי דהא נחש תאלי על קדליה ומשיך זנביה בטעמא ההוא דאתמשך עליה לעילא. *מת במדבר*, מית במלולא דפומיה.

אתבהיל ההוא ינוקא בבהילו ואתקיף בקדלא דאבוי ובכה ואמר צלפחד מית במלולא ואנת אבא במלולא אהדרת לעלמא. **[רו ע״א]**

גפיף ליה ונשיק ליה. בכו חברייא כלהו ואבוה בהדייהו. נטלוה כלהו ונשקוה בפומיה ובךרישיה ועל עינוי ואבוה הוה בכי בהדיה.

א״ל רבי אלעזר ברי הואיל ואמרת מהו *כי בחטאו מת*.

אמר ליה אבא אבא בחד מלה סגי לון. כיון דההוא נחש כרוך בזנביה לעילא משיך טעמא *בחטאו*. מאי *בחטאו*, *בחטאו* דההוא נחש ולא בחטא [p. 332] אחרא. ומאי איהו, מלולא דפומיה, *כי בחטאו מת*. טעמא דאיהו משיכו דההוא נחש דכריך אל רישיה, *בחטאו* ודאי.

נטליה ר׳ אלעזר בתוקפיה בין דרועוי ובכו כלהו חבריא בהדיה.

אמר לון רבנן שבוקו לי בהדי אבא דעד כען רוחי לא אתיישבא.

א״ר אלעזר לר׳ יוסי אימא כמה יומין ושנין להאי רביא.

אמר לון חברייא במטו מנייכו לא תבעון דא דהא עד לא מטון עלוי חמש שנין.

אמר ר׳ אלעזר חס ושלום בעינא טבא אשגחנא ביה. (בראשית מה:6) *חמש שנים אשר אין חריש וקציר*, ולא תקצור ליה לעלמין.

א״ר אלעזר לר׳ אבא ניתיב הכא עד שבעה יומין בגין דאתיישבא ביתא דהא כל שבעה יומין דנשמתא נפקת מן גופא אזלת ערטיראה, והשתא דאהדרת עד כען לא אתיישבת בדוכתה עד שבעה יומין.

[p. 333] אמר ר׳ אבא כתב (דברים טו:11) *פתוח תפתח את ידך לאחיך לעניך ולאביונך בארצך*. קרא דא הא תנינן ליה דלא ישבוק ב״נ עניא דיליה ויטול אחרא, הא ר׳ יוסי חמוך בבי מרעיה ניזיל ונגמול חסדא.

אמר ודאי הכי הוא ובתר דנהדר ניעול בהאי, והא כל זמנא דאיקלע בארחא דא ניעול למחמי תחיית המתים.

© 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

נשקוה לינוקא וברכוה, נפקו ואזלו.

אמר ר' אלעזר תווהנא על דרדקי דדרא דא כמה תקיפא חילא דילהו ואינון טנרין רברבין רמאין.

אמר ר' אבא זכאה חולקיה דסבא מארי דדרא דהא ביומוי בעי קב"ה לאתקנא תרי מתיבתי דיליה ולמעבד לון ישובא רברבא ועלאה כדקא יאות דהא לא יהא כדרא דא עד זמנא דייתי מלכא משיחא.

[p. 334] אזלו. עד דהוו אזלי אמר רבי אבא תנינן על חד סרי מלין נגעין אתיין על בני נשא, ואלין אינון, על ע"ז ועל קללת השם ועל גלוי עריות ועל גניבה ועל לשון הרע, ועל מעידי עדות שקר, ועל דיינא דמקלקל ית דינא, ועל שבועת שוא, ועל דעאל בתחומא דחבריה, ועל דחשיב מחשבות בישין, ועל *משלח מדנים בין אחים*, ואית אמרי על עינא בישא.

וכלהו תנינן במתניתין. ע"ז מנין, דכתיב (שמות לב:25) *וירא משה את העם כי פרוע הוא כי פרעה אהרן*. מאי *כי פרוע הוא*, דאילקו בצרעת. כתיב הכא *כי פרוע הוא*, וכתיב במצורע (ויקרא יג:45) *בגדיו יהיו פרומים וראשו יהיה פרוע*.

ועל קללת השם דכתיב בגלית הפלשתי (שמואל א יז:46) *היום הזה יסגרך יי' בידי*, וכתיב התם (ויקרא יג:45) *והסגירו הכהן*.

[p. 335] אמר ר' אבא מלה דא לא אתיישבא ואצטריך לעיינא בה.

א"ר אלעזר ודאי הכי הוא, פלשתי דא קריב ליוחסא דרות הוה ובנה דערפה הוה והיינו (שמואל א יז:46) *ממערות פלשתים*, דשווה לאמיה כמערה דא. וכיון דכתיב (שם:43) *ויקלל הפלשתי את דוד באלהיו* אסתכל ביה דוד בעינא בישא ובכל אתר דהוה מסתכל בעינא בישא כל זיני צרעת אתמשכן מעיניה. והכי הוה ביואב, כיון דאסתכל ביה בעינא בישא מה כתיב, (שם ב ג:29) *ולא יכרת מבית יואב זב ומצורע וגו'*.

[p. 336] והכא בפלשתי כיון דקלל את השם אסתכל דוד ביה בעינא בישא וחמא במצחיה דאצטרע, מיד ותטבע האבן במצחו, ואתדבקת צרעת במצחו. וכלא הוה, אשתקעת עינא בישא דצרעת במצחו ואשתקעת אבנא ממש במצחו, ודאי מצורע הוה.

רשע חייבא בישא **[רו ע"ב]** דבלעם עינא דיליה הוה בהפוכא דדוד. דוד עיניה הוה מרקמא מכל זייני גוונין. לא הוה עינא דעלמא שפירא למחזי כעינא דדוד, כל גוונין דעלמא מנצצן ביה, וכלא ברחמנו למאן דדחיל חטאה דכתיב (תהלים קיט:74) *יראיך יראוני וישמחו*, חדאן כד חמאן לי. וכל אינון חייבין דחלין מקמיה.

עינוי דבלעם חייבא עינא בישא בכלא, בכל אתר דהוה מסתכל שלהובא שיצי ליה דהא לית עינא בישא בעלמא כההוא רשע בהפוכא דעינוי דדוד.

© 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

על גלוי עריות דכתיב (ישעיה ג:17) *ושפח יי׳ קדקוד בנות ציון*, וכתיב (ויקרא יד:56) *ולשאת ולספחת*.

על הגניבה דכתיב (זכריה ה:4) *וכלתו את עציו ואת אבניו*. מאן הוא מלה דמכלה עצים [p. 337] ואבנים, הוי אימא דא צרעת דכתיב (ויקרא יד:45) *ונתץ את הבית את אבניו ואת עציו*.

על לשון הרע דכתיב (במדבר יב:1) *ותדבר מרים ואהרן במשה*, וכתיב (שם:10) *ויפן אהרן אל מרים והנה מצורעת*.

על עדות שקר בגין דהעידו שקר ואמרו (שמות לב:4) *אלה אלהיך ישראל* בקל תקיף דכתיב (שם:17) *קול מלחמה במחנה*, בג״ד (במדבר ה:2) *וישלחו מן המחנה כל צרוע*.

ועל דיין דמקלקל ית דינא דכתיב (ישעיה ה:24) *לכן כאכול קש לשון אש וגו׳ ופרחם כאבק יעלה וגו׳*. [p. 338] מאי טעמא, *כי מאסו את תורת יי׳ צבאות*. ואין *פרחם* אלא צרעת דכתיב (ויקרא יג:12) *ואם פרוח תפרח הצרעת*.

על דעאל בתחומא דחבריה מנין, מעוזיהו דעאל בתחום כהונה, וכתיב (ד״ה ב כו:19) *והצרעת זרחה במצחו*.

ועל המשלח מדנים בין אחים דכתיב (בראשית יב:17) *וינגע יי׳ את פרעה נגעים גדולים*, דשלח מדנים בין אברהם ושרה.

ועל עינא בישא מנין, כמא דאתמר. וכלהו הוו ביה בההוא חייבא דבלעם.

[p. 339] ת״ח כתיב *פתורה אשר על הנהר*. מאי *על הנהר*, דנטל עינא בישא על ההוא *נהר* דקיימא בהו בישראל דכתיב (ישעיה סו:12) *הנני נוטה אליה כנהר שלום*, והוא אתא בההוא *פתורה* ואיגרי בהו.

א״ר אבא כל הני מלין ודאי הוו ביה, אבל גלוי עריות מנין.

א״ל דכתיב (במדבר לא:16) *הן הנה היו לבני ישראל בדבר בלעם למסר מעל ביי׳ על דבר פעור*, הא הכא ע״ז וגלוי עריות.

[p. 340] סהדותא דשקרא דכתיב *ויודע דעת עליון*, *דעת* בהמתו לא הוה ידע, *דעת עליון* הוה ידע. *שומע אמרי אל*.

קלקל ית דינא דכתיב *לך איעצך*, דהא בדינא קיימא ויהב עיטא בישא לאבאשא וסטא מן דינא ואמליך בישין עלייהו.

עאל בתחומא דלאו דיליה דכתיב *ואעל פר ואיל*, *את שבעת המזבחות ערכתי*.

משלח מדנים בין אחים, בין ישראל לאבוהון דשמיא.

לשון הרע, לא הוה בעלמא כגווניה.

קללת השם דכתיב *ואנכי אקרה כה*.

© 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

[p. 341] וכלהו הוו ביה. עינא בישא כמא דאתמר וכלא על ההוא נהר דישראל נטל עיטין לאיגרי בהו.

(במדבר כב:5) *ארץ בני עמו*. וכי לא ידענא דארץ *בני עמו* הוה, אלא ארץ דא רזא דכל *בני עמו* מתדבקן ביה. **[שד ע"א]**

לאמר הנה עם יצא ממצרים. אי תימא דהא את צריך לנטלא פיפוסין ויוחסין דלהון לא אצטריך אלא אורח כללעם. מ"ט, משום דהכי קרא לון פטרונא דלהון כמה זמנין ועל דא לא תטעי דכתיב (שמות ה:1) *שלח את עמי*, בכל זמן.

ועוד כד נטילת עיטא עלייהו עם פרעה בלישן דא יכילת להו דכתיב (שם א:9) *הנה עם בני ישראל רב ועצום ממנו*, ובלישן דא השתא דכתיב *הנה עם יצא ממצרים*. ולא אפיק לון אחרא אלא איהו מגרמיה נפק ובגין כך תיכול לאבאשא לון.

[p. 342] *הנה כסה את עין הארץ*, אית דאמרי סיחון ועוג דהוו עינא דארעא. אלא כד אייתי קב"ה ארבה על מצראי מה כתיב, (שם י:15) *ויכס את עין כל הארץ ותחשך הארץ*. אמאי, בגין דכל חרשין וקוסמין דעלמא לא יכלין למעבד חרשין אלא מלה חדא בדרגא חדא ובזמנא חדא, ועמא דא אייתי ערוב מבולבל מכמה זינין מבולבלין אלין באלין דלא יכלין חרשין וקוסמין לקיימא קמייהו. ודא הוא *ויכס את עין כל הארץ ותחשך הארץ*, והכא כתיב *והנה כסה את עין הארץ* והכי הוא ודאי.

א"ר אבא ודאי בלעם ובלק לא הוו חרשין וקוסמין כוותייהו. בלעם חיליה ותוקפיה הוה בפומיה ובעיניה, בלק חיליה ותוקפיה הוה בעובדא דידין, ודא אצטריך לדא ודא אצטריך לדא דהא כל זיני חרשין דעלמא בפומא ועובדא הוה ובהו תליין. דא הוה ליה לישן ולא ידין ודא הוה ליה ידין ולא לישן.

אזלו, מטו חד בי חקל ושמשא הוה תקיף לחדא. חמו ההוא בי חקל בשפירו דעשבין ומיין נפקין בכל סטר ואילני חקלא סגיאין, יתבו תמן. א"ר אלעזר כמה יאות אתר דא לנייחא ביה.

[p. 343] אדהוו יתבי הא חויא רברבא אתי בתוקפא דשמשא ואעבר קמייהו. א"ל ר' אלעזר חויא חויא סטי לך מאורחך דהא תב ואתנחם על מה דעבד ולא יוסיף למעבד ההוא מלה.

תווהו חברייא. א"ר אבא מאי האי.

אמר לון שתוקו. אמר חויא חויא לבתר דלחישו לך אתנחם ההוא גברא ושוי בדעתיה דלא יתוב ביה לעלם, סטי לך מאורחך.

קם חויא בקיומיה ולא נטיל הכא והכא. תב כמלקדמין, א"ל חויא חויא ידענא מאי את בעי, תוב וסטי לארחך דהא גוי חייבא אתי דעביד בישין לחד יודאי ויהא נאים שכיב במערתא דילך, זיל וקטליה. מיד אהדר חויא ודליג דלוגין קמייהו.

© 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

א״ר אלעזר חברייא אי לא הוינא הכא כמה בישין הוה האי חויא עביד דהא ב״נ חד עבד עובדא דחובא ועד לא תב לחישו ליה לקטלא ליה. אימלך ההוא ב״נ בין כך ובין כך ואתנחם ולא יתוב לעלמין בהאי חטאה ועל דא אשתזיב מן דינא.

אמרו חברייא במה ידעת.

אמר לון סימנא יהב לי אבא ואנא אשתמודענא ביה.

אמרו ליה תינח חויא דתשתמודע ביה, ההוא בר נש דאתנחם ותב מחוביה במה ידעת.

אמר לון כד הוה אזיל האי חויא קשקשוי הוו סלקין וזנביה זקיף ואיהו אזיל בבהילו. רוחא חדא הוה אזיל לקבליה והוה קארי קמיה תוב מארחך דהא תב ואתנחם ההוא ב״נ מהאי חטאה. וחויא חייבא לא הוה ציית ליה עד דיתנון ליה כופר בהדיה דההוא ב״נ, דכך אורחוי דההוא חויא עילא ותתא, כיון דאתיהב ליה רשו לא תב עד האי חיוא דאשלים ביש או דיתנון ליה כופרא דהא בריקנייא לא יפוק חויא כיון דנטל רשו. [p. 344]

אמרו ליה תינח כל דא, ההוא גוי דאמרת דיהבת ליה כופרא מנא ידעת.

אמר לון ההוא רוחא דהוה אזיל לקבליה ולחיש ליה דליג על אודני ואמר לי.

תווהו. אמר ר׳ אלעזר חברייא ניהך ונקרב ונחמי דהא חויא כבר עביד מה דעבד.

קמו וקריבו גבי חד טינרא בההוא חקל, אשכחוה לההוא גוי מית וההוא נחש כרוך ליה על עקביה ולא הוה בדיל מניה, ולבתר אתפרש מעקביה וסליק על גרוניה ואכריך תמן ומתמן נחית על עקביה ולא הוה מתפרש מניה.

אשכחוה ליה ארנקי מליא דדינרי דהבא דגזל לחד יודאי בארחא ומחא ליה. נטל ר׳ אלעזר הארנקי אמר בריך רחמנא דבכלא עביד שליחותא. תבו לההוא אתר דיתבו תמן.

פתח ר׳ אלעזר ואמר (ישעיה מג:4) *מאשר יקרת בעיני נכבדת ואני אהבתיך ואתן אדם תחתיך ולאומים תחת נפשך*. *מאשר יקרת*, [p. 345] יקר מבעי ליה והכי אצטריך ליה למימר *מאשר* אתה יקר *בעיני*, מהו *יקרת* מכלל דאיהו מגרמיה ואתהדר ואתייקר. הכי הוא ודאי דכל ב״נ דהוה בחיובא **[שד ע״ב]** בקדמיתא הוה מזלזלא תועבה איהו קמי קב״ה ואי לבתר אימלך ותב מחוביה השתא אתיקר איהו מגרמיה וקב״ה קארי עליה ואמר *מאשר יקרת בעיני*, *את* מגרמך *יקרת בעיני נכבדת*. *ואני אהבתיך*, דהא לית רחימו לקב״ה בהדי ב״נ בעלמא אלא בבר נש דתב מחוביה, ועל דא *ואני אהבתיך* דהא לית רחימו לקב״ה אלא ביה.

אבל מה אעביד, דהא אתיהיב רשו לחויא תקיפא לנזקא. דא היא עיטא קדמאי *ואתן אדם תחתיך*. מאי איהו *אדם* דיהיב קב״ה כופר תחותיה, חייבא אוחרא דלא אתנחם על חוביה. וההוא מאן יהא, מעמא דההוא חויא מדיליה ייכול דכתיב *ואתן אדם תחתיך*, אל

© 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

תקרי *אדם* אלא אדום. [p. 346] *ולאומים תחת נפשך*, דא הוא *ולאום מלאום יאמץ* ודא זרעא דעשו דיהא *תחת נפשך*.

אדהוו יתבי הא יודאי דגזל ליה גוי דקטיל חויא אתא באורחא לאי ועיף מאורחא, ומגו תקיפו דשמשא עאל בההוא חקלא ויתיב תחות אילנא חד והוה מצדיק עלוי דינא ואמר מארי דעלמא גלוי וידוע לקמך דלא חיישנא עלי כלום ולא על גופי ולא על ממונאי דהא בדינא את עביד כל מה דאת עביד. אבל אבא ואמא סבין אית לי דלית לי במה אפרנס לון ועל דא חיישנא.

ותו על כל דא צרורא חדא דדינרין דהוה בההוא ארנקי דחד מסכינא למעבד חופה לברתיה ענייה. מה אעביד מארי דעלמא, ע״ד כאיבנא בלבאי יתיר.

בכה ואמר (תהלים יט:10) *משפטי יי׳ אמת צדקו יחדיו*. דינין דמארי עלמא קשוט אינון. אמאי אינון קשוט, בגין *דצדקו יחדיו*, דהא בשעתא דדינא בעי קב״ה למעבד דינין, כמה מארי תריסין קיימי מהאי סטרא ומהאי סטרא ומצדיקין אלין באלין ונגחי אלין באלין. כיון דצדקו יחדיו אלין באלין ואסתכמו כחדא כדין *משפטי יי׳ אמת*. אימתי *צדקו יחדיו*, כד מצדיקי כל [p. 347] בני דינא דלעילא. ואנא מארי דעלמא על כל דא בכינא ולא על דידי.

שמע ר׳ אלעזר וחברייא וקמו לגביה, חמו ליה יתיב תחות ההוא אילנא ואתקיפו ביה ונטלוהו לגבייהו. אמר ליה ר׳ אלעזר לא תדחל זכאה קשוט דאי לאו זכאה אנת לא ירחיש לך קב״ה ניסא רברבא כמא דעבד בקדמיתא. טול ארנקי דדינרין דילך ותא ותחזי מה דעבד קב״ה בגינך.

אזל בהדייהו וחמא ההוא גוי מית וחויא הוה עבד ביה נוקמין והוה כריך על קדליה כדבקדמיתא. אשתטח ההוא יודאי בעפרא ואודי ושבח למארי עלמא וקם ונשיק ידוי דרבי אלעזר וחברייא. אמר לון השתא ידענא דקב״ה ארחיש ניסא דא בגינייכו, אבל רבנן על אבא ואמא סבין דאית לי בכינא ועל חד מסכינא דיהב לי צרורא דא כאיבנא.

פתח ארנקי ואחמי לון ואחמי לון ההוא מחאה דעבד ליה ההוא גוי. צלי עליה ר׳ אלעזר ואיתסי.

קריבו לגבי ההוא גוי כמלקדמין וחמו חויא דהוה עביד כדבקדמיתא. אמר ליה ר׳ אלעזר חויא חויא כל מה דעבדת יאות עבדת. ותו דאחמית חילך וגבורתך ביה ועבדת נוקמין סגיאין, והא חמינן תלת זמנין ואחמית כל מה דעבדת. מכאן והלא זיל ואתטמר במערתך וגזרנא עלך דלא תנזיק לברייתא לעלמין. אתפרש ההוא חויא וכפיף רישיה ואזיל ליה.

© 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

אמר ר׳ אלעזר לההוא יודאי טול עדאה דשנאך דהא כיסא דדינרי דדהבא אית לגביה דשבק ליה בריה דההוא גוי לאבוי ושבוק ליה מנוי ולא תטול מדיליה כלום וזיל לגבי גברא דדוך [p. 348] פלן ותשכח דההוא שעתא מיתת אינתתיה, זיל לגביה והב ליה כיסא דדינרין דא בגין דההוא גברא אית ליה ברא חדא ושמעון שמיה והוה אזיל בסחורתא על ימא ואינון בארבא, בריה דהאי גוי גנב ליה האי כיסא ויהב ליה להאי רשע. ואימא לההוא יודאי דיסליק כיסא דא לבריה דלעגל ייתי לגביה ויברך לקב״ה דאחזר אבידה למארה.

וכך עבד, נטל כיסא ואסגיד לקמיה דר׳ אלעזר ונשיק ידווי.

תווהו חברייא. אמר ר׳ אבא בכל אורחא דא אית תווהא בכל מה דחמינן בך והשתא איהו תווהא על תווהא, מהו דין.

אמר להו מלה דא לאו בסימנא איהו ולאו בחכמתא, אלא רוחא דילי אסתכל ואנא חמינא כאלו עינא בעינא חמינא.

תווהו. אזלו כלהו וההוא יודאי בהדייהו עד דמטו לבי חמוי. כיון דמטו תמן אשכחוה לחמוה דהוה יתיב על גבי ערסוי ולעי באורייתא. בריך ברכתא ר׳ אלעזר ובריכו חברייא ואיהו חדא בהו.

פתח ואמר (ירמיה יז:14) *רפאני יי׳ וארפא הושיעני ואושעה כי תהלתי אתה*. כיון דאמר *רפאני יי׳* מהו *וארפא*, כיון דאמר *הושיעני* מהו *ואושעה*, כיון דאסיא מסי מאן הוא דימחי. אלא כל אסוותא דעלמא בידוי דקב״ה אינון אלא אית מנהון על ידא דשליחא ואית מנהון דלא אתמסרו בידא דשליחא ואינון דאתמסרו על ידא **[שה ע״א]** דשליחא אסוותא אינון אבל לזמנא מתהדרן ואינון דאיהו מסי ההוא מרעה דילנא [p. 349] לא אהדר לעלמין. ועל דא אסוותא דיליה אסוותא דלית בה מרעה כלל, ובגין כך *רפאני יי׳ וארפא*, *וארפא* ודאי בלא קטרוגא כלל. והשתא חברייא קב״ה יהב לי אסוותא ועשק לי וערב לי.

סחו ליה כל עובדא, תווה בכי וחדי. אמר חברייא נדרנא דאיהך לגביה ואתחבר בהדיה ונודה ונשבח למארי עלמא. חדי בהדייהו.

אמרו ליה במה הוית מתעסק.

אמר לון הוינא משתדל בפרשתא דבלק וחמינא דחכמתא דיליה הוה תקיף יתיר מחכמתא דבלעם. חכמתא דבלעם רגעא חדא, חכמתא דבלק בכל זמן. אבל מפתחן כלהו בידא דבלעם בגין דאיהו הוו אשלים בפומא. בלק הוה ידע למעבד חרשוי ולא הוה ידע לאשלמא בפומא.

[p. 350] פתח ואמר (ירמיה ל:14) *אתה אל תירא עבדי יעקב ואל תחת ישראל כי אתך אני כי אעשה כלה בכל הגוים אשר הדחתיך שמה ואותך לא אעשה כלה ויסרתיך*

© 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

למשפט ונקה לא אנקך. האי קרא אוקמוה אבל *אתה אל תירא עבדי יעקב* מחרשוי דבלעם, *ואל תחת ישראל* מקסמוי דבלק.

ת״ח היך הוו תרווייהו דא בדא בעיטא בישא. אמר בלעם יעקב בביתא דלבן אבי אבא הוה וניחש נחשין לקבליה ויכיל ליה, אסדר אנא נחשין לקבלייהו. אמר בלק ואנא אסדר קסמין לשמא דאקרי ישראל.

בההיא שעתא נפק רוחא חדא מסטרא דיוסף מגו ענפי אילנא ונשיב לאינון נחשים ובטיל לון והיינו דאמר יוסף (בראשית מד:15) *כי נחש ינחש איש אשר כמוני*. מאי *איש אשר כמוני*, בגיני אית *איש* דנחשים יבטל [p. 351] לבנייכו, בגיני איהו לעילא, והיינו *איש אשר כמוני*, *כמוני* אית *איש* לעילא.

נפק רוחא אחרא מגו אילנא דלתתא ונשיב בההוא קסם ובטיל ליה, והיינו *קסם על שפתי מלך*. מאן *מלך*, דא אילנא דלתתא. כדין אתיב בלעם ואמר *כי לא נחש ביעקב ולא קסם בישראל*, ותרווייהו הוו בתרין סטרין אלין.

כי אתך אני. לא הוו יומין מן יומא דאיברי עלמא דאצטריך הכי למהוי קב״ה בהדייהו דישראל כההוא זמנא דבעא בלעם לשיצאה לשנאיהון דישראל מעלמא, ועל דא אמר קב״ה בלעם בעא לשיצאה לכו מעלמא ואנא לא אעביד הכי אלא (ירמיה ל:11) *כי אעשה כלה בכל הגוים אשר הדחתיך שמה ואותך לא אעשה כלה*, דאלו ייתון כל עמין לא ייכלון לשיצאה לכון מעלמא.

אתא לבן בקדמיתא ובעא לאעקרא ליה ליעקב בלחודוי מעלמא, אתא קב״ה ואגין עליה דכתיב (בראשית לא:24) *השמר לך פן תדבר עם יעקב מטוב עד רע*. אתא פרעה ובעא לשיצאה לון מעלמא, אתא קב״ה ואגין עלייהו דכתיב (שמות א:12) *וכאשר יענו אותו כן ירבה וכן יפרוץ*. [p. 352] אתא המן ובעא לשיצאה כלא, אתא קב״ה ואגין עלייהו ואתיב כלא על רישיה. וכן בכל דרא ודרא וישראל אמרי (איכה ג:22) *חסדי יי׳ כי לא תמנו כי לא כלו רחמיו*. *כי לא* תמו מבעי ליה, אלא *חסדי יי׳* בכל דרא ודרא דהוו בסעדן *דלא תמנו* ולא אשתצינא. מ״ט, בגין דלא אתמנעו רחמוי מינן דכתיב *כי לא כלו רחמיו*.

ת״ח מה כתיב בקדמיתא, *וישלח מלאכים אל בלעם בן בעור*, ולבתר כתיב *וילכו זקני מואב וזקני מדין וקסמים וגו׳*. הוה ליה *למכתב וילכו המלאכים*, מאי שנא דקא שני מלה ממה דאמר בקדמיתא. אלא ההוא רשע דבלק חכים הוה בכל דרגין דלעילא, אינון דקשרין קשרין למעבד בהו חרשין וקסמין וכל אינון דרגין עלאין מנייהו דבהו כפיין לדרגין תתאין.

א״ל בכל זמנא דאנן חרשין קסמין וחרשין נחשין אית לן דרגין ומלאכין ידיעאן דאשתמודעאן לגבי חרשין וקסמין, אבל מכאן ולהלא אית לך לעיינא באתר אחרא עלאה. [p. 353] כתב ליה שמהן אחרנן באינון דרגין קדישין, והכי אורחין דקסמין וחרשין, ידעי

© 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

אינון דרגין דההוא קסם שריא בהו ועבדין חרשייהו ואומאן לון בדרגין אחרנין עלאין מנייהו ועבדי מה דעבדי.

שלח ליה הכי, עמא דא לאו קשרא דלהון כשאר עמין דעלמא, קשרא דלהון באתר אחרא עלאה מתקשרן. כתב ושלח ליה פופוסא ופטרונא דתריסר נציבין דסחרן גלגלי רתיכא דכרסייא קדישא. א״ל אי תסתכל בהני אסתכל בגין דהני תריסר מתקשרן בתריסר שבטין, ואי בהני תעביד חרשין בדיוקנא דלהון דאינון תריסר שבטין דגלין פרישין ניכול ונגח בהו קרבא ונעקר לון מעלמא. והיינו *וישלח מלאכים*, *מלאכים* ודאי, ודא הוא *וקסמים בידם*, פופוסין דמלאכין קדישין הוו אתייאן בידייהו. ואיהו לא הוה ידע דכל דרגין עלאין בידוי דקב״ה אינון. מה חשיב בלק, חשיב דעמא דישראל אתמסרו למלאכין כשאר כל עמין דעלמא ועל דא כתיב שמהן דאלין מלאכין תריסר ושלח ליה והיינו דכתיב *וישלח מלאכים*.

א״ל ת״ח כל דרגין דאינון מתקשראן **[שה ע״ב]** קשרין לאתברא עמא דא מסטרא דצפון אינון ומסטרא דצפון זמינין למנפל. שולטנו דחרשין דילן בסטרא דצפון אינון, השתא ניכול לאגחא בהו קרבא דהא תריסר אלין דאינון מתקשראן בהו [p. 354] מסטרא דצפון שראן לממני, הואיל ומשמאלא שריין תוקפא דילהון אתחלש ואתבר בגין דכל תוקפא דילן לההוא סטר איהו. מהו דקאמר, (מלכים א ז:25) *עומד על שנים עשר בקר שלשה פונים צפונה*, מצפון שארי לממני.

אמר הא תוקפא דילן בסטרא דצפון איהו ואינון ארבעים חסר חד דרגין תקיפין מפרזלא ונחשא ותחותייהו לית לון חושבנא, ועל דא אנן ניכול לאגחא קרבא בהו ולאיגרי בהו.

וקב״ה לא עבד הכי לעמא קדישא ולא בעא למשבק לון למלאכים ולא לכל חילי שמיא אלא איהו בלחודוי. בדר מלאכין ורברבין דשלטנין על כל שאר עמין, ענפין פרידן על כלהו. כיון דאתא לישראל נטיל לון איהו בלחודוי ואחסין ליה בנופא תוקפא דאילנא ולא שביק לון בידא דמלאכין ולא בידא דממנאן ורברבין דעלמא דכתיב (דברים לב:8) *בהנחל עליון גוים בהפרידו בני אדם יציב גבולות עמים למספר בני ישראל*. ואינון תריסר תחומין מתחמן בארבע סטרין דעלמא. לבתר דבדר ענפין וטרפין נטל לישראל ואחסין לון בתוקפא נופא דאילנא דכתיב (שם:9) *כי חלק יי׳ עמו יעקב חבל נחלתו*.

[p. 355] א״ר אלעזר כמה יאות ושפיר קאמרת, זכאה אורחא דילן דכמה מלין עלאין קדישין חמינא ורווחנא לון.

ההוא יודאי הוה תמן לקמייהו. אמר לון רבנן כל מילין אלין כמה טבאן ומילין עלאין קדישין נינהו. מהו דכתיב (שם:8) *ימצאהו בארץ מדבר ובתוהו ילל ישימון וגו׳*.

אמרו ליה אי ידעת ביה מלה אימא דהא מלה דא אוקמוה באברהם דאשכח ליה קב״ה בארעא דפלחי ע״ז דלא הוון ידעין מהימנותא דקב״ה אלא כולהו הוו טעאן בתר ע״ז,

© 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

וקם אברהם ופרח בינייהו ענפא חדא שלים במארי עלמא ואשכח ליה תמן. מה עבד ליה קב״ה, נטיל לההוא ענפא ונטיר ליה ואשקי ליה ואשתדל עליה ועקר ליה מתמן ושתיל ליה באתר אחרא דכתיב (בראשית יב:1) *לך לך מארצך וממולדתך ומבית אביך אל הארץ אשר אראיך*, ועבד מניה עמא קדישא. מציאה אשכח ביה קב״ה בעלמא בארעא דלא מהימני ליה ולא הוו ידעי מאי איהו.

אמר ההוא יודאי ודאי שפיר הוא ויאות מלה, אבל אית לשאלא אי אברהם הוה דיוקנא עלאה כלא איהו דיוקנא ואצטריך [p. 356] למהוי דיוקנא דהא אברהם סבא מאתר עלאה הוה ונפק ואברהם לתתא הכי אצטריך.

ותו דהא קרא לא אוכח על אברהם כלל ולא אדכר לאברהם ולא ליצחק אלא ליעקב בלחודוי דכתיב *כי חלק יי׳ עמו יעקב חבל נחלתו*, ובתריה כתיב *ימצאהו בארץ מדבר וגו׳*.

א״ר אלעזר עם כל דא לית קושיא הכא דהא אשכחן לאברהם דנפק מגו פלחי ע״ז, והכא אע״ג ד*יעקב* כתיב איהו אברהם ולית פירוכא במלה. אבל אי ידעת מלה או חדושא אימא.

פתח ההוא יודאי ואמר (בראשית א:2) *והארץ היתה תוהו ובוהו וחושך על פני תהום ורוח אלהים מרחפת על פני המים. והארץ*. מאן *ארץ*, ההיא *ארץ* דאשתמודעא עילא ותתא.

היתה תוהו ובוהו. מאי *תוהו*, דא קו ירוק דאקיף כל עלמא ואקרי קו *תוהו* דכתיב (ישעיה לד:11) *ונטה עליה קו תהו ואבני בהו*. *בהו*, כמא דתנינן אבנין מפולמות דמשתקען גו תהומי ומנהון נפק מייא.

[p. 357] השתא אית למנדע *תהו* דא דאיהו קו ירוק, מאן הוא קו ירוק ומהו קו ירוק. אלא אשכחן בספרא דאסיין דקירטנא אסיא, ויודאן דקסרי שמיה וקרון ליה קירטנא אסיא בגין דאיהו רב על אסיין ויקירא בחכמתא, והכי אמרי ליה בלשון פרסי לבר נש יקירא קירטנא רב ויקירא בחכמתא. והוא אמר *והארץ היתה תהו ובהו*. מאי *תהו*, איהו קו ירוק דאסחר כל עלמא. ומאן איהו, קליפא דאגוזא ודא איהו ההוא קליפה דלבר דאיהו ירוק. לגו מניה *בהו*, אינון אבנין מפולמין דמנהון נפקין מיין. מן *תהו* אתמשך עור ובשר, מן *בהו* אתמשכן גרמי.

[p. 358] לגו מנהון *וחשך*, דא משיכו דאתמשך מניה עמא דעשו.

ואי תימא מן *תהו* הכי הוא ודאי דהא *חשך* מניה תליא *תהו*, אלא אינון אבנין מפולמין עאלו באמצעיתא דמנייהו אתמשכאן גרמי כמא דאתמר. *וחשך*, משיכו דקיק דמניה אתמשך עשו.

ורוח אלהים, דא מוחא דאגוזא דמתמן אתמשך יעקב שלימא.

כגוונא דא רזא דכתיב (יחזקאל א:4) *והנה רוח סערה באה מן הצפון*, לקבליה ד*תהו*. לגו מניה *ענן גדול*, לקבליה ד*בהו*. *ואש מתקלחת*, לגו מניה ואיהו לקבליה ד*חשך*. *ונגה לו*

© 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

סביב, לגו מניה לקבליה *דרוח אלהים*. *ומתוכה כעין החשמל*, לגו מכלא, לקבליה *מרחפת על פני המים*, דא רוחא דאמא עלאה דקא מרחפא על כלא. ויעקב שלימא ודאי איהו מוחא דאגוזא וקב״ה *ימצאהו בארץ מדבר ובתהו* ודאי. לבתר עבד דכל אינון קליפין יהון כולהון משתעבדן ליה.

[p. 359] עד הכא הוה כתיב בההוא ספרא דקירטנא אסיא. לבתר הוה רשים בהאי קרא כל נטורא דאצטריך אסיא חכים למעבד למרע דשכיב בבי אסירי דמלכא למפלח למארי עלמא. דכד אזיל אסיא חכים לגביה *ימצאהו בארץ מדבר ובתהו*, מרעין דשריין עליה. אשכח ליה **[שו ע״א]** באסירו דמלכא.

אי תימא הואיל וקב״ה פקיד לתפשא ליה דלא ישתדל בר נש אבתריה, לאו הכי דהא דוד אמר (תהלים מא:2) *אשרי משכיל אל דל ביום רעה ימלטהו יי׳*, *דל* ההוא דשכיב בבי מרעיה, ואי אסיא חכים הוא קב״ה יהיב ליה ברכאן לההוא דאשתדל ביה.

וההוא אסיא אי *ימצאהו בארץ מדבר*, בבי מרעיה שכיב, *ובתהו ילל ישימון*, דאינון מרעין דחקן ליה מה אצטריך ליה למעבד. *יסובבנהו*, יסובב ליה סיבות [p. 360] וייתי עילות בגין דימנע מניה אינון מלין דנזקין ליה. יקיז ויפיק מניה דמא בישא.

יבוננהו, יסתכל ויבין ההוא מרעה ממה הוי ויסתכל בגין דלא יתרבי עלוי וימאך ליה. לבתר *יצרנהו כאישון עינו*, בגין דיהא נטיר כדקא יאות באינון משקין באינון אסוותא דאצטריכו ליה, ולא יטעי מנייהו דאלמלא יטעי אפילו במלה חדא קב״ה חשיב על ההוא אסיא כאלו שפך דמיה וקטליה. בגין דקב״ה בעי דאע״ג דההוא ב״נ איהו בבית אסירי דמלכא ואיהו אסיר בבית אסירי דישתדל ב״נ עליה ויסייע ליה לאפקא ליה מבי אסירי.

והוה אמר הכי קב״ה דן דינין דבני עלמא לעילא *הן למות הן לשרושי הן לענש נכסין ולאסורין*. מאן דאיתחזי *לענש נכסין* נפיל בבי מרעיה ולא יתסי עד דיתן כל מה דיתגזר עליה. כיון דאתענש בממוניה ויהב מה דאתגזר עליה איתסי ונפיק מבי אסירי. ועל דא אצטריך לאשתדלא עליה דיתן עונשיה ויפוק.

[p. 361] מאן דאתחזי *לשרושי* יתפסון ליה ויהבי ליה בבי אסירי עד דישתרש מכלא ולזמנין דישתרש משייפוי או מחד מנייהו ולבתר יפקון ליה מבי אסירי. מאן דאתחזי *למות* הכי הוא דאלו יתן כל כופרא וכל ממונא דעלמא לא ישתזיב.

ועל כל דא אצטריך לאסיא חכים לאשתדלא עליה. אי יכיל למיהב ליה אסוותא מן גופא יאות, ואי לא יתן ליה אסוותא לנשמתיה וישתדל על אסוותא דנשמתיה, ודא איהו אסיא דקב״ה ישתדל עליה בהאי עלמא ובעלמא דאתי.

אמר ר׳ אלעזר עד השתא לא שמענא מאסיא דא ומספרא דא בר זמנא חדא דאמר לי טייעא חדא דשמע לאבוי דאסיא חדא הוה ביומוי דכד הוה מסתכל בב״נ דאיהו בבי מרעיה הוה אמר דא חי ודא מית. והוו אמרין עלוי דהוה זכאה קשוט דחיל חטאה וכל מאן דלא

© 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

יכיל למדבק מה דאצטריך ליה איהו הוה קני ויהיב מדיליה, והוו אמרין דלית חכים בעלמא כגיניה וצלותיה הוה עביד יתיר ממה דהוה עביד בידוי, וכדדמי לן דא הוה ההוא אסיא.

אמר ההוא יודאי ודאי ספרא דיליה בידי איהו דקא יריתנא ליה מאבי אבא וכל מילוי דההוא ספרא כולהו אתיסדן על רזין דאורייתא ורזין סתימין אשכחנא ביה ומלין דאסוותא סגיאין דאיהו אמר דלא יאות למפעל לון בר דאיהו דחיל חטאה. ואינון ממה דהוה עביד בלעם דהוה לחיש לחישין על מרע והוה אמר בפימוי ואיתסי מיד, [p. 362] וכולהו בריר לון בההוא ספרא ואמר דא אסור ודא מותר למאן דדחיל חטאה, בגין דמרעין סגיאין אמר דתליין אסוותא דילהון בלחישו דפומא ואינון מסטרא דנחש ומנהון מסטרא דקסם, וכל אינון דאסור למימר בפומא ואסור למעבד בעובדא הוה אמר עד דאשכחנא תמן על מרעין ידיעאן דאצטריך לומר כך ולנדויי בנדוי ושמתא על ההוא מרע ואיהו תווהא סגיא לגבן.

חדי רבי אלעזר וחדו חברייא. א״ר אלעזר אי ההוא ספרא יהא לגבן נחמי מאי הוא.

אמר אנא אמסר יתיה לכון במסירה על מנת לאחזאה לבוסינא קדישא.

ותנינן אמר ר׳ אלעזר ההוא ספרא הוה בידי תריסר ירחי ואשכחנא ביה כמה נהורין עלאין ויקירין, כד מטינן לאינון רזין סתימין דהוו מבלעם תווהנא.

יומא חדא לחישנא באתר חד והוו אתוון סלקן ונחתן עד דחמינא בחלמא ואמרי לי מה לך למיעל ולמשאל בתחומא דלא דילך ולא אצטריך לך. איתערנא ואבאיש קמאי על רזין סתימין דהוו תמן. שדרנא לההוא יודאי ור׳ יוסי בר׳ יהודה שמיה ויהיבנא ליה ספרא.

וברזין דבלעם אשכחנא מאינון שמהן דמלאכים דשדר ליה בלק ולא הוו מתסדרן על תיקונייהו כדקא יאות, אבל כמה זייני אסוותא אשכחנא ביה דקא מתקנן על תיקוני אורייתא ורזין סתימין דילה וחמינא דאיהו בחסידותא וצלותין ובעותין לקב״ה.

[p. 363] ואי תימא דהוה עביד אסוותא בפסוקי אורייתא או ברזין דאורייתא ח״ו אלא דהוה אמר רזין דאורייתא ועל ההוא רזא הוה אפיק רזין דאסוותא דלא חמינא כההוא גוונא לעלמין. אמינא בריך רחמנא דאחכים לבני נשא מחכמתא דלעילא.

ומאינון מלין דבלעם נסיבנא וחמינא בהו דלא הוה בעלמא חכים בחרשין כוותיה. אמינא בריך רחמנא דבטיל מעלמא חרשין אלין דלא יטעון בני נשא מבתר דחלתא דקב״ה. **[קצג ע״ב]**

א״ר אלעזר בלעם חייבא מאן קטיל ליה והיך אקטיל.

א״ר יצחק קרא הוא דכתיב (יהושע יג:22) *ואת בלעם בן בעור הקוסם הרגו בחרב.*

א״ל ר׳ אלעזר כל דא ידענא.

© 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

אמר ר׳ שמעון אלעזר מלוי דבלעם חייבא תקיפין אינון והא אוקמוה חברייא דכתיב (דברים לד:10) *ולא קם נביא עוד בישראל כמשה*, ואמרו *בישראל לא קם* אבל באו״ה *קם*, ומנו בלעם, והא אוקימנא מלה. ואי כל דא הוה בידיה והוה כל כך תקיף בחכמתא, גבר דשבח גרמיה בחיליה תקיף דכתיב *ואנכי אקרה כה*, אעקר לכה מהאי, היך יכילו לקטלא ליה. [p. 364] אלא בספרא דחכמתא דשלמה מלכא הכי אמר תלת סימנין אינון, סימן לעבירה ירקון, סימן לשטות מלין, סימן דלא ידע כלום שבוחי, ודא אכרע לשאר, שוטה בעל עבירות כלא אית ביה.

ואי תימא הא כתיב (משלי כז:2) *יהללך זר ולא פיך*, ואי לאו *זר*, *פיך*. לאו הכי אלא אי לא הוי מאן דאשתמודע לך אפתח פומך למללא באורייתא ולאודעא מלי קשוט באורייתא וכדין פתיחו דפומך ישבחון מילך וינדעון מאן אנת דלית מלה בעלמא דאשתמודעון ליה לב״נ אלא בזמנא דאפתח פימיה, פימיה יהודע לבני נשא מאן הוא.

ההוא רשע דבלעם שבוחי קא משבח גרמיה בכלא, ועכ״ד גניבו דדעתא קא גניב ואסתלק במלוי. במלין זעירין הוה עביד רברבין, מה דאמר על אינון מלין מסאבין הוה אמר וקשוט אמר אבל ההוא רשע הוה אמר ומשבח גרמיה בארח סתים ואסתלק במלוי דכל מאן דהוה שמע חשיב דהוה אסתלק על כל נביאי [p. 365] דעלמא דכתיב *נאום שומע אמרי אל וידע* **[קצד ע״א]** *דעת עליון*. מאן גבר בעלמא דהוה שמע מפימיה מלין אלין דלא חשיב דלית בעלמא נביאה עילאה כגיניה.

וקשוט הוה והכי הוה. *נאום שומע אמרי אל*, הכי הוה. *ויודע דעת עליון*, הכי הוה. וההוא רשע אמר על דרגין דאתדבק בהו. *שומע אמרי אל*, מלה דאיהו בסליקו עלאה, והכי אמר *שומע אמרי אל*, *האל* לא כתיב דהא (תהלים יח:31) *האל תמים דרכו*, אבל *אל* סתם *אל אחר* איהו, (שמות לד:14) *כי לא תשתחוה לאל אחר*. *שומע אמרי אל*, מלה זעירא איהי ודמי למאן דלא ידע דאיהו רב ועלאה.

ויודע דעת עליון, על כל דרגין דמסאבו אינון דמנהגי ארבא דימא וסערא, ארבעין חסר חד אינון וההוא רב החובל דכלהו מתנהגי על ידוי איהו עליון על כל. בדא הוה מתדבק ההוא רשע ואמר דהוה *ידע דעת עליון*, דרגא דאיהו *עליון* על כולהו מנהגי ארבא. מאן שמע הכי דלא בהיל בדעתו ויימא דלא הוה כגיניה בעלמא, אלא ההוא רשע משבח גרמיה בארח סתים ואמר מלי דקשוט וגניב דעתא דבני עלמא.

אשר מחזה שדי יחזה, מאן דשמע דא חשיב דהוה חמי מה דלא חמא אחרא בעלמא. *מחזה שדי*, דא ענפא חדא מאינון ענפין דהוו נפקי [p. 366] משדי ואתענשו לעילא ואקרון *מחזה* כד״א (מלכים א ז:5) *ומול מחזה אל מחזה*, ענפא דנפיק מתמן.

ומאן הוא, עזא ועזאל דאינון *נופל וגלוי עינים*, ואיהו אמר *מחזה שדי* דהוה חמא *נופל וגלוי עינים*.

© 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

אן הוה בלעם בההוא שעתא. אי תימא במדין הא כתיב *ועתה הנני הולך אל עמי*, אי אזל ליה מאן יהביה במדין. אלא ההוא רשע כיון דחמא דנפלו מישראל עשרין ושנים אלף על עיטוי אתעכב תמן והוה בעי מנייהו אגרוי, ובעוד דאתעכב תמן אתא פנחס ורברבני חילא לתמן. [p. 367] כיון דחמא לפנחס פרח באוירא ותרין בנוהי עמיה יונוס ויומברוס. ואי תימא היך לא מיתו בעובדא דעגל דהא אינון עבדו, הכי הוה ודאי ודא הוא דכתיב (שמות לב:28) *ויפול מן העם ביום ההוא כשלשת אלפי איש*. וכי לא הוו ידעי חושבנא זעירא דא והרי כמה חושבנין אחראין רמאין ועלאין ורברבנין ידע קרא לממני והכא *כשלשת אלפי איש*. אלא אינון בנוי דבלעם יונו״ס ויומברו״ס דהוו שקילי *כשלשת אלפי איש*. אלא ההוא רשע כל חרשין דעלמא הוה ידע ונטל חרשין דבנוי דהוו רגילין בהו ובהו טאס ואסתלק. פנחס חמא ליה דהוה ב״נ חד טס באוירא והוה מסתלק מעינא, רמא קלא לבני חילא, אמר אית מאן דידע למפרח אבתריה דההוא רשע דהא בלעם איהו. חמו ליה דהוה טאס.

צליה בריה דשבטא דדן קם ונטל שלטנו דשליט על חרשין ופרח ואסתלק. כיון דחמא ליה ההוא רשע עבד ארחא אוחרא באוירא ובקע חמש אוירין בההוא ארח, **[קצד ע״ב]** כדין אתכסי מעינא. בההוא שעתא אסתכן צליה והוה בצערא דלא הוה ידע מה יעביד. רמא ליה קלא פנחס ואמר טולא דתניניא דרבעין על כל חוויין הפוך במזייך. מיד ידע וגלי ההוא ארחא [p. 368] ועאל לגביה, מיד אתגלי ונחתו תרוויהו קמיה דפנחס.

תא חזי ההוא רשע כתיב ביה *וילך שפי*, דא הוא עליון דדרגין דיליה חויא דכורא. צליה נטל תרין דכר ונוקבא ובהו שליט עליה בגין דשלטנו דשליט עלייהו נטל ואתכפיין קמיה. ודא הוה *שפיפון עלי ארח*, על ההוא *ארח* דעבד ההוא רשע דכתיב (בראשית מט:17) *יהי דן נחש עלי דרך*, דא שמשון. *שפיפון עלי ארח*, דא צליה.

הנושך עקבי סוס, דא עירא דהוה בהדיה דדוד דהוה אתי מדן ובגיניה תליא גבורתיה בדוד דכתיב (שמואל ב ח:4) *ויעקר דוד את כל הרכב*.

[p. 369] *ויפול רוכבו אחור*, דא שריה דזמין למיתי בהדי משיחא דאפרים ואיהו הוי משבטא דדן וזמין איהו למעבד נוקמין וקרבין בשאר עמין. וכד דא יקום כדין הוי מחכא לפורקנא דישראל דכתיב (בראשית מט:17) *לישועתך קויתי יי׳*, ואע״ג דאוקמוה להאי קרא אבל ברירו דמלה כמא דאתמר וכמא דאוקמוה, ועל דא אתא קרא ואוכח.

כיון דנחת ההוא רשע לקמי פנחס אמר ליה רשע כמה גלגולין בישין עבדת על עמא קדישא. אמר ליה לצליה תא וקטליה ולא בשמא דלא אתחזי הא לאדכרא עליה קדושה עלאה בגין דלא תפוק נשמתיה ותתכליל באלין דרגין קדישין ותתקיים ביה מה דאמר *תמות נפשי מות ישרים*.

בההוא שעתא עבד ביה כמה זיני מותא ולא מית עד דנטל חרבא דהוה חקיק עלוי חויא מהאי סטרא וחויא מהאי סטרא. א״ל פנחס בדיליה קטול ליה ובדיליה ימות. כדין

© 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

קטל ליה ויכיל ליה. [p. 370] דכך ארחוי דההוא סטרא, מאן דאזל אבתרה בה ימות ובה תפוק נשמתיה ובה תתכליל, והכי מית בלעם ודיינין ליה בדינין בההוא עלמא ולא אתקבר לעלמין וגרמוי כלהו אתרקבו ואתעבידו כמה חויין מזוהמן מנזקי שאר בריין ואפילו תולעתין דהוו אכלי בשריה אתהדרו חויין.

אשכחנא בספרא דאשמדאי דיהב ליה לשלמה מלכא דכל מאן דהוה בעי למעבד חרשין תקיפין סתימין דעינא, אי ידע טנרא דנפל תמן בלעם ישכח מאינון חויין דהוו מגרמוי דההוא רשע. אי יקטיל חד מנייהו רישא דיליה ביה יעביד חרשין עלאין, בגופא דיליה חרשין אחרנין בזנבא חרשין אחרנין, תלת זיני חרשין אית בכל חד וחד.

מלכת שבא כד אתת לגבי שלמה מאינון מלין דשאילת לשלמה אמרת גרמא דחויא דתלת חרשין במה נתפס. מיד (מלכים א י:3) *לא היה דבר נעלם מן המלך אשר לא הגיד לה.* איהי שאילת על דא והות אצטריכת לאינון חויין ולא יכילת לנטלא חד מנייהו. מה אתיב לה, מלין דהוו בלבה כך אודע לה דכתיב *ויגד לה המלך את כל לבבה*. אינון [p. 371] חויין לא יכלי לון כל בני עלמא בר ממלה דרזא חדא, ומאי איהו, שכבת זרע רותחת.

ואי תימא מאן יכיל, אלא בשעתא דההוא שכבת זרע אפיק ב״נ כד איהו בתיאובתא אפיק לה לשמא דההוא חויא ברעותא דתיאובתא. כד נפיק ברתיחו נטלי ליה מיד בלבושא חדא וההוא לבושא זרקין לגבי חויא, מיד כפיף רישיה ותפסן ליה כמא דתפיס תרנגולא דביתא. ואי בכל מאני קרבין דעלמא יגיחון בחד מנייהו לא יכלין ליה, ובהאי לא אצטריך ב״נ בעלמא מאני קרבא ולא מלה אחרא ולא אצטריך לאסתמרא מנייהו דהא כלהו אתכפיין לגביה. כדין אתדבקו אינון מלין בלבבה ותאיבת להאי.

מכאן ולהלאה אלעזר קב״ה עבד מה דעבד בההוא חייבא ורזין סתימין אלין לא אצטריכו לגלאה אבל בגין דחבריא ינדעון ארחין סתימין דעלמא גלינא לכו דהא כמה נמוסין סתימין אינון בעלמא ובני נשא לא ידעין ואינון פליאן סתימין רברבין ועלאין. עליה ועל דדמי ליה קראן (משלי י:7) *ושם* **[קצה ע״א]** *רשעים ירקב*. זכאין אינון זכאי קשוט, עלייהו כתיב (תהלים קמ:14) *אך צדיקים יודו לשמך ישבו ישרים את פניך*.

[p. 372] *ועתה לכה נא ארה לי את העם הזה כי עצום הוא ממני וגו׳*. ר׳ אבא פתח (שם קב:1) *תפלה לעני כי יעטוף ולפני יי׳ ישפוך שיחו*. תלת אינון דכתיב בהו *תפלה* ואוקמוה מלה דא אבל חד הוה משה וחד הוה דוד וחד עני דאתכליל בהו ואתחבר בהו. ואי תימא הא כתיב (חבקוק ג:1) *תפלה לחבקוק הנביא*, הא ארבע אינון. אלא חבקוק לאו בגין תפלה הוה ואע״ג דכתיב ביה *תפלה* תושבחתא והודאה איהו לקב״ה על דאחיא ליה ועבד עמיה נסין וגבורן דהא בריה דשונמית הוה. אבל תלת אינון דאקרון תפלה. (תהלים צ:1)

© 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

תפלה למשה איש האלהים, תפלה דא דלית כגינה בבר נש אחרא. (שם פו:1) *תפלה לדוד*, *תפלה* דלית כגינה במלכא אחרא. *תפלה לעני*, תפלה איהי.

מאינון תלת מאן חשיבא מכלהו, הוי אימא *תפלה לעני*. תפלה דא קדים *לתפלה דמשה* וקדים *לתפלה לדוד* וקדים לכל שאר צלותין דעלמא. מ״ט, בגין דעני [p. 373] איהו תביר לבא וכתיב (שם לד:19) *קרוב יי׳ לנשברי לב וגו׳*, ומסכנא עביד תדיר קטטה בקב״ה וקב״ה אצית ושמע מלוי. כיון דצלי צלותיה פתח כל כוי רקיעין וכל שאר צלותין דקא סלקין לעילא דחי לון ההוא מסכנא תביר לבא דכתיב תפלה *לעני כי יעטוף*. *כי יעטוף*, *כי* יתעטף מבעי ליה, מאי *כי יעטוף*. אלא איהו עביד עטיפא לכל צלותין דעלמא ולא עאלין עד דצלותא דיליה עאלת. וקב״ה אמר יתעטפון כל צלותין וצלותא דא תיעול לגבאי. לא בעינא הכא בי דינא דידונון ביננא, קמאי ליהוו תרעומין דיליה ואנא והוא בלחודנא. וקב״ה אתיחדא בלחודוי באינון תורעמין בההוא צלותא דכתיב *ולפני יי׳ ישפוך שיחו*, *לפני יי׳* ודאי.

כל חילי שמיא שאלין אלין לאלין קב״ה במאי אתעסק במאי אשתדל. אמרין אתיחדא בתיאובתא במאנין דיליה. כלהו לא ידעי מה אתעביד מההוא צלותא דמסכנא ומכל אינון תרעומין דיליה דלית תיאובתא למסכנא אלא כד שפיך דמעוי בתורעמוי קמי מלכא קדישא, ולית תיאובתא לקב״ה אלא כד מקבל לון ואשדו קמיה ודא היא צלותא דעביד עטיפא לכל צלותין דעלמא.

[p. 374] משה צלי צלותיה ואתעכב כמה יומין בההוא צלותא. דוד חמא דכל תרעין וכוי שמיא כלהו זמינין לאפתחא למסכנא ולית בכל צלותין דעלמא דקב״ה אצית מיד כצלותא דמסכנא, כיון דחמא האי עבד גרמיה עניא ומסכנא, פשט לבושא דמלכותא ויתיב בארעא כמסכנא, אמר תפלה דכתיב *תפלה לדוד הטה יי׳ אזנך ענני*. ואי תימא אמאי, בגין *כי עני ואביון אני*.

א״ל קב״ה דוד ולא מלכא אנת ושליטא על מלכין תקיפין ואת עביד גרמך עני ואביון. מיד אהדר צלותיה בגוונא אחרא ושבק מלה דאביון ואמר *שמרה נפשי כי חסיד אני*. ועכ״ד כלא הוה ביה בדוד.

אמר ליה רבי אלעזר שפיר קאמרת, ועכ״ד אצטריך ליה לבר נש דצלי צלותיה למהוי תמן *עני ואביון* ולמעבד גרמיה עני בגין דתיעול צלותיה בכללא דכלהו עניים דהא כל נטורי תרעין לא שבקין הכי למיעאל כמא דשבקין למסכנין דהא בלא רשות עאלין, ואי עביד בר נש גרמיה ושוי רעותיה תדיר כמסכנא צלותיה סלקת ואערעת באינון צלותין דמסכנין ואתחברת בהו וסלקת בהדייהו ובכללא דלהון עאלת ואתקבלת ברעוא קמי מלכא קדישא בהון.

דוד מלכא שוי גרמיה בארבעה ארחין, שוי גרמיה בהדי מסכני, שוי גרמיה בהדי חסידים, שוי גרמיה בהדי עבדים, שוי גרמיה בהדי אינון דמסרי גרמייהו ונפשייהו על

© 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

קדושת השם. שוי גרמיה בהדי מסכנא דכתיב *כי עני ואביון אני*. שוי גרמיה בהדי חסידים דכתיב *שמרה נפשי כי חסיד אני*, בגין דאצטריך ליה לבר נש דלא לשואה גרמיה רשע.

[p. 375] ואי תימא א״ה לא יפרט חטאוי לעלמין, לאו הכי, אלא כד יפרט חטאוי כדין איהו *חסיד* דאתי לקבלא תשובה, אפיק גרמיה מסטרא בישא דהוה בטנופא דילה עד השתא, והשתא אתדבק בימינא עלאה דאיהי פשוטה לקבלא ליה.

ולא תימא דלא מקבל ליה קב״ה עד דיפרט חטאוי מיומא דהוה בעלמא או אינון **[קצה ע״ב]** דאתכסו מניה דלא יכיל לאדבקא, אלא לא אצטריך לפרשא בר אינון דאדכר מנייהו ואי שוי רעותיה בהו כל אחרנין אתמשכן אבתרייהו דהא תנינן אין בודקין חורי ביתא עלאין לעילא ולא אינון תתאין לתתא בביעור חמץ אלא כיון דבדיק כפום חיזו דעינוי מה דיכיל לאדבקא כלא אתמשך אבתר דא ואתבטל בהדיה.

והכי גרסינן בנגעים עשרים וארבע ראשי אברים אינון דלא מטמאין משום מחיה, וכהנא לא אטרח אבתרייהו והיינו דכתיב (ויקרא יג:12) *לכל מראה עיני הכהן*, אתר דיכול כהנא לאחזאה מכתשא באסתכלותא חדא ולא אצטריך למאכא גרמיה ולארמא עינוי הכא והכא.

[p. 376] אוף הכי לא אצטריך לפרטא חטאוי למבעי מן יומא דהוה דאינון חורי ביתא תתאין ולאו אינון דאתכסו דלא יכיל לאדבקא דאינון חורי ביתא עלאין לעילא. ת״ח *לכל מראה עיני הכהן*, וכלהו אתמשכן אבתרייהו. ועל דא שוי דוד גרמיה גו חסידים.

שוי גרמיה בהדי עבדים דכתיב (תהלים קכג:2) *הנה כעיני עבדים אל יד אדוניהם*, וכתיב (שם פו:2) *הושע עבדך אתה אלהי*. שוי גרמיה בהדי אינון דמסרי נפשייהו על קדושת שמיה, דכתיב (שם:4) *שמח נפש עבדך כי אליך יי׳ נפשי אשא*. בכל הני ארבע עבד גרמיה דוד מלכא קמי מאריה.

אמר רבי אלעזר ארימית ידי בצלו לקמי מלכא קדישא דהא תנינן דאסיר ליה לבר נש לארמא ידוי לעילא בר בצלו או בברכאן למאריה ותחנונים דכתיב (בראשית יד:22) *הרימותי ידי אל יי׳ אל עליון*, ומתרגמינן ארימית ידי בצלו, דהא אצבעאן דידין מלין עלאין אית בהו. והשתא אנא הכי עבידנא ואמינא דכל מאן דאלין ארבע יסדר קמי מאריה ועביד גרמיה ברעותא כדקא יאות בתקונא דא לא תהדר צלותיה בריקניא.

[p. 377] בקדמיתא עבד לסדרא שבחא קמי מאריה ולזמרא קמיה ודא בתושבחן דקמי צלותא, ולבתר עבד לבתר דצלי צלותא דעמידה איהו עבדא דסדר צלותא דמאריה ואזיל ליה, ולבתר עבד לבתר דצלי כל צלותיה. ועל דא תלת זמנין עבד גרמיה בצלותא דא עבד דכתיב *הושע עבדך אתה אלהי*, *שמח נפש עבדך*, וכתיב (תהלים פו:16) *תנה עזך לעבדך*, הא תלת זמנין אצטריך לשואה גרמיה עבד.

© 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

לבתר לשואה גרמיה גו אינון דמסרי נפשייהו על קדושת שמיה והיינו ביחודא דשמע ישראל דכל מאן דשוי הכי רעותיה בהאי קרא אתחשיב ליה כאלו מסר נפשיה על קדושת שמיה.

לבתר לשואה גרמיה עני בזמנא דעאל ודפיק דשין דרומי מרומים כד אמר אמת ויציב <u>וסמיך</u> גאולה לתפלה למהוי בצלותא דעמידה תביר לבא עניא <u>מסכנא</u> ולשואה רעותיה לאתכללא גו מסכני בתבירו דלבא במאיכו דנפשא.

[p. 378] לבתר לשואה גרמיה גו חסידים בשומע תפלה לפרשא חטאוי דהכי אצטריך יחיד בשומע תפלה בגין לאתדבקא בימינא דפשוטה לקבלא לאינון דתבין וכדין אקרי חסיד, הא ארבע אלין כדקא יאות.

מאן כליל לכל הני, ההוא דקא אצטריך <u>לאכללא</u> לון. <u>ומאי</u> איהו, עבד דאכליל לכל שאר. תלת עבדין אינון בתלת <u>דוכתי</u> וכלהו חד ועלייהו כתיב *הנה כעיני עבדים אל יד אדוניהם וגו'*. בין עבד לעבד אינון אחרנין, בין עבד קדמאה לעבד תניינא <u>אית</u> לממסר נפשיה על יחודא דקדושת שמיה ולשואה גרמיה עני ומסכנא בצלותא דעמידה ולשואה גרמיה גו חסידים בשומע תפלה. עבד תליתאה בתר דסיים וסדר כלא.

תנן <u>בההוא</u> שעתא דסדר בר נש כל הני סדורין ארבע ברעו דלבא קב"ה ניחא קמיה ופריש ימיניה עליה בההוא עבד תליתאה וקרא עליה וא"ל *עבדי אתה* דכתיב (ישעיה מט:3) *ויאמר לי עבדי אתה ישראל אשר בך אתפאר*. ודאי צלותא **[קצו ע"א]** דהאי בר נש לא <u>יהדר</u> בריקניא לעלמין.

[p. 379] אתא ר' אבא ונשקיה.

אמר ר' אלעזר ת"ח תרי עבד מאינון תלתא אינון דכללי כל הני דהא תליתאה קיימא לחתמא ביה חותמא לעילא לשואה ביה ידא ימינא דמלכא ולאשתבחא ביה, אבל הני תרין קדמאה ותניינא אינון כללא דכלא. ודוד שבח גרמיה <u>לבתר</u> בהו דכתיב (תהלים קטז:16) *אנה יי' כי אני עבדך אני <u>עבדך</u>*, דאלין כללי <u>כל</u> שאר. תליתאה בך קיימא למפרק לי דכתיב *הושע עבדך אתה אלהי*. מאן דמסדר דא ידיע ליהוי ליה דקב"ה משתבח ביה וקרא עליה *עבדי אתה ישראל אשר בך <u>אתפאר</u>*.

<u>א"ר</u> אבא ע"ד קרינן (שם יט:11) *הנחמדים מזהב ומפז רב <u>ומתוקים מדבש ונופת צופים</u>*. כמה מתיקין מלין עתיקין דסדרו קדמאי ואנן כד טעמין לון לא יכלין למיכל. ודאי הכי הוא והא קרא אוכח על תלתא עבדין ואינון חד ובאתר חד. <u>תרין</u> כדקאמרת וחד דאיהו לאתעטרא ביה קב"ה דכתיב (ויקרא כה:55) *כי לי בני ישראל עבדים עבדי הם <u>אשר הוצאתי אותם מארץ מצרים</u>, לא ימכרו ממכרת עבד*, בגין דקב"ה אצטריך לאתעטרא בהאי תליתאה ועל דא *לא ימכרו* לשמא דעבד דהא דקב"ה הוי.

© 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

[p. 380] פתח ר׳ אלעזר ואמר (ישעיה נ:10) *מי בכם ירא יי׳ שומע בקול עבדו*. מאי *שומע בקול עבדו אשר הלך חשכים ואין נוגה לו יבטח בשם יי׳ וישען באלהיו*. האי קרא אוקמוה חברייא והכי הוא, מאן דרגיל למיתי לבי כנשתא לצלאה ויומא חדא לא אתי קב״ה שאיל עליה ואמר *מי בכם ירא יי׳ וגו׳*. מאי *שומע בקול עבדו*, במאן. אי תימא בנביאה או גבר אחרא מאן יהב נביאה או גבר אחרא לצלותא דבגין דצלי צלותיה *שומע בקול* נביאה או דגבר בעלמא. אלא ההוא דצלי צלותיה בכל יומא איהו *שומע* בההוא *קול* דקרא ליה קב״ה ומשתבח ביה ואמר דאיהו *עבדו* ודאי. *שומע בקול*, במאי *קול*, בההוא דאקרי *עבדו*. שבחא עלאה איהו דנפיק עליה *קול* דאיהו *עבדו*. ותו דקלא אשתמע בכל אינון רקיען דאיהו *עבדו* דמלכא קדישא ודא איהו *שומע בקול עבדו*.

אשר הלך חשכים, וכי בגין דלא אתי לצלויי *הלך חשכים*. אלא אוקמוה, אבל עד לא יתכנשון ישראל לבתי כנסיות לצלאה סטרא אחרא קיימא וסגיר כל נהורין עלאין דלא יתפשטון ויפקון על עלמין, ותלת זמנין ביומא אזלין סטרא אחרא דכר ונוקבא ומשטטי בעלמא וההוא עידן אתתקן לצלותא בגין דלא הוי תמן קטרוגא כלל. וכדין איהו עידן לצלותא בגין דאינון אזלין לשדרא בטורי חשוך והר נשפה, כדין פתיחין כוי [p. 381] נהורין עלאין ונפקי ושריין על בתי כנסיות ברישיהון דאינון דצלן צלותין ומתפלגי נהורין על רישייהו. וקב״ה שאיל על ההוא דלא אשתכח תמן ואמר חבל לפלניא דהוה רגיל הכא והשתא *דהלך חשכים* ואתעבר מקמי נהורין והלך לשטטא בטוריא בעלמא ונפק מההוא נגה נהורא דנהיר, ולית ליה ביה חולקא, *אין נגה לו* כמא דאתפליג ושריא על אחרנין דתמן. כמה טבין אתאבידו מניה, *אין נגה לו השתא דהלך חשכים*. ואלו הוה תמן *יבטח בשם יי׳*, בכללא דעבד קדמאה, *וישען באלהיו*, ברזא דעבד תניינא.

אמר ר׳ שמעון אלעזר ודאי רוח נבואה שריא עלך.

א״ר אבא אריא בר אריא מאן יקום קמייהו כד שאגי למטרף טרפא. כל אריין דעלמא תקיפין ואלין יתיר [p. 382] מכלהו. כל אריין דעלמא קשיין לאפקא טרפא מפימייהו ואלין נוחי לאפקא מפימייהו טרפא, אינון טרפי טרפא ויהבי לכלא.

אשר הלך חשכים, *אשר* הלכו מבעי ליה.

אמר רבי אלעזר בגין דאינון שראן בחבורא ומיד אתפרשן, *הלך* חבורא, *חשכים* אתפרשן, שראן בחבורא ואתפרשן מיד. כגוונא דא (יחזקאל א:4) *רוח סערה באה*, כלל דכר ונוקבא, *באה* **[קצו ע״ב]** והיא שבקת ליה, מיד מתפרשן.

[p. 383] *ויירא בלק וגו׳*. רבי אלעזר אמר ודאי מה דאמר רבי חייא מלה סתימא הוה, אבל כתיב (תהלים פד:4) *גם צפור מצאה בית ודרור קן לה אשר שתה אפרוחיה את מזבחותיך יי׳ צבאות מלכי ואלהי*. וכי דוד מלכא על צפרא בעלמא הוה אמר מלה דא. אלא

© 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

כמה דתנינן כמה חביבין נשמתין קמי קב״ה. אי תימא כל נשמתין דעלמא לא, אלא אינון נשמתהון דצדיקייא דתמן מדוריהון בהדיה, מדוריהון לעילא ומדוריהון לתתא. והכי אתמר *גם צפור מצאה בית*, אלין רוחיהון דצדיקייא.

תנינן תלת שורין אינון לגנתא דעדן ובין כל חד כמה נשמתין ורוחין מטיילין תמן דאתהנן מריחא דענוגין דצדיקייא דלגו אע״ג דלא זכו למיעאל, אבל ענוגא דצדיקייא לגו (ישעיה סד:3) *עין לא ראתה אלהים וגו׳.*

ויומין רשימין אית בשתא ואינון יומי ניסן ויומי תשרי דאינון רוחין משטטן ופקדן לאתר דאצטריך. ואע״ג דזמנין סגיאין משטטן אבל יומין אלין רשימין אינון ואתחזון על [p. 384] גבי שורין דגנתא כל חד וחד כחיזו דצפרין מצפצפן בכל צפרא וצפרא. וההוא צפצופא שבחא דקב״ה וצלותא על חיי בני נשא דהאי עלמא בגין דיומין אלין ישראל כלהו מתעסקין במצות ובפקודין דמארי עלמא, וכדין בחדו אתחזון צפרין מצפצפן וע״ג שורין דגנתא מצפצפן משבחן ואודן ומצלן על חייא דהאי עלמא.

אמר ר׳ שמעון שפיר קאמרת דודאי אינון רוחין דתמן, אבל מה תימא *ודרור קן לה.*

אמר הכי אוליפנא דא היא נשמתא קדישא דסלקא לעילא וסלקא לאתר טמיר וגניז *דעין לא ראתה וגו׳.*

א״ר שמעון אלעזר ודאי שפיר קאמרת ושפיר הוא, אבל כל דא בגנתא דעדן דלתתא הוא וכמא דאמרת הכי הוא והכי ודאי. *גם צפור מצאה בית*, אלין רוחין קדישין דזכו למיעאל ולמיפק לבתר בגין דמשטטן ואתחזון הכי ואלין רוחין *מצאה בית* ודאי, וכל חדא וחדא אית לון מדורין ידיעאן לגו. ועד כען כלהו נכוין מחופה דחבריה. כיון דאית לון דרור וחירו מכלא קב״ה אחזי לון היכלא טמירא חדא גניז *דעין לא ראתה אלהים* וההוא היכלא אקרי *קן צפור* , תמן מעטרי עטרין למשיח בזמנא דאתי. וביומין רשימין תלת זמנין בשתא קב״ה בעי לאשתעשעא באינון צדיקייא ואחזי לון ההוא היכלא טמירא גניז דלא ידעין ולא אשתמודען ביה כל צדיקייא דתמן.

[p. 385] *אשר שתה אפרוחיה*, אלין אינון צדיקייא דאשתכללו בבנין קדישין דזכו לתורה דבכתב ולתורה דבעל פה בהאי עלמא ואלין אקרון תרין מדבחן מתעטרן לקמי מלכא קדישא דהא זכותא דבנייהו בהאי עלמא מעטרן להו תמן. מאן רוחא זכאת להאי, האי *דשתה אפרוחיה* לאולפא *למזבחותיך וגו׳*. מכאן ולהלאה אימא מילך דהא בלא כסופא אתחזינא תמן.

פתח כמלקדמין רבי אלעזר ואמר *גם צפור מצאה בית*, דא יתרו. *ודרור קן לה*, דא בנוי דהוו בלשכת הגזית אולפי אורייתא וחתכין מלין דאורייתא בפומייהו.

© 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

[p. 386] *מצאה בית* מהו, אלא בקדמיתא נטלו ושארו במדברא, נטלו מענוגא דיריחו וממתיקו דתמן ושרו במדברא. כיון דחמא קב״ה דעל אורייתא הוה כסופא דלהון משיך לון מתמן ואעיל לון ללשכת הגזית.

ודרור קן לה, כלא חד, *צפור דרור* כלא איהו חד, (שופטים ד:17) *חבר הקני*, (שמואל א טו:6) *ויאמר שאול אל הקני*.

ת״ח מה כתיב, *וירא בלק בן צפור*. וכי מאי שנא דאדכר שמא דאבוי משאר מלכין. אלא יתרו אתמשך ואתעבר מע״ז ואתא לאתדבקא בישראל הוא ובנוי וכוליה עלמא נדוהו **[קצז ע״א]** ורדפו אבתריה.

[p. 387] בלק מבני בנוי הוה ואתעבר מארחא דאבוי. כיון דחמו סבי מדין וסבי מואב דהוו בהדי הדדי באחוא דהא יתרו ובנוי אתדבקו בשכינתא ודא אתמשך מנהון אתו ואמלכוהו עלייהו בההוא שעתא הה״ד *ובלק בן צפור מלך למואב בעת ההיא*, *בעת ההיא* הוה *מלך* מה דלא הוה מקדמת דנא. ועל דא כתיב *בן צפור*, מה דלא אתחזי למעבד הכי.

וירא בלק, וישמע *בלק* מבעי ליה, מהו *וירא*. ראייה חמא וידע דזמין הוא למנפל בידא דישראל, למנפל ישראל בקדמיתא בידוי ולבתר איהו בידא דישראל.

וירא בלק בן צפור. רבי אבא פתח (שיר א:8) *אם לא תדעי לך היפה בנשים צאי לך בעקבי הצאן ורעי את גדיותיך על משכנות הרועים*. כנישתא דישראל אמרת לגבי מלכא עלאה. כנישתא דישראל, מהו כנישתא, דא איהו עצרת, כנישו כד״א (במדבר י:25) *מאסף לכל המחנות*, מאן [p. 388] דכניש לכל משריין עלאין לגביה. ומגו דלזמנין נוקבא אקרי כנישתא.

ואי תימא עצרת כד״א (בראשית כ:18) *כי עצור עצר יי׳*, דנקיט ולא יהיב. הכי הוא ודאי דהא מגו מהימנו סגיא דילה דלא אשכחן בה מומא יהבי לה בלא עכובא כלל, ואיהי כד מטי לגבה כל מה דכניסת *עצר* מעצר ומעכבת דלא נחית אלא כפום טלא טפין טפין זעיר זעיר. מ״ט, בגין דלא אשכחת לתתא מהימנותא אלא כד״א (ישעיה כח:13) *זעיר שם זעיר שם*, *זעיר הכא זעיר הכא*. דאלמלא תשכח מהימנותא כמא דאשכח בה אריקת בכל סטרא וסטרא בלא עכובא כלל ואיהי חדאת, וכדין יהבין לה מתנן ונבזבזן סגיאין דא על דא ולא יהון מעכבין לה כלל. אבל תתאין אינון מעכבין לון ומעכבין לה וכדין איהי עצרת, *עצור עצר יי׳* ודאי, כביכול יהיב תמצית ולא יתיר. ועכ״ד כאימא יהיבת לבנין בטמירו דלא ידעין בה, הכי עבידת לון לבנהא ישראל.

[p. 389] ואוליפנא מגו בוצינא קדישא דבשעתא דאיהי סליקת למלקט ענוגין וכסופין ומומא אשתכחת בהו בישראל לתתא כדין מטי לגבה טפה כחרדל ומיד אתעדיאת ויתיבת עלה יומין במנין. וכדין ידעין לעילא דמומא בהו בישראל ואתער שמאלא מיד

© 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

ומשיך חוטא לתתא. (בראשית כז:1) *ותכהין עיניו מראות*, מה דהוה מסתכל בעין שפירו בכללא דאברהם בלא דינא כלל כדין *ותכהין עיניו מראות*, *מראות* ודאי מלאסתכלא בכללא דרחמנו. כדין אתערו דסמא״ל בקל תקיף לאתערא על עלמא כד״א *ויקרא את עשו בנו הגדול*, *גדול* איהו לגבי משריין דסטרא אחרא, איהו *גדול* עלייהו ונהיג לכל ארבין דימא דערטיראן ברוחא בישא לאטבעא לון בעומקא דימא באינון *מצולות ים* דיליה.

[p. 390] וכד קב״ה ברחמנו כדין כל חטאין וכל חובין דישראל יהיב ליה ואיהו אטיל לון *למצולות ים*. כל משריין דיליה *מצולות ים* אקרון ואינון נטלי לון ומשטטן בהו לכל שאר עמין.

וכי חטאין דישראל וחובייהו זרקין ומתפלגין לעמא דלהון. אלא אינון מחכאן ומצפאן למתנן דלעילא ככלבא לקמי פתורא, וכד קב״ה נטיל כל חובייהו וזריק עלייהו כלהו חשבי דמתנן ונבזבזן דאיהו בעא למיהב לישראל דעבר מנייהו ויהב לון ומיד כלהו כחדא זרקין לון על שאר עמין.

ת״ח כנישתא דישראל איהי אמרת בקדמיתא *שחורה אני ונאוה*, אזעירת גרמה לקמי מלכא עלאה, וכדין שאילת מניה ואמרת (שיר א:5) *הגידה לי שאהבה נפשי איכה תרעה איכה תרביץ בצהרים*. תרין זמנין *איכה איכה* אמאי, אלא איהי רמיזת על תרין חרבנין דתרין מקדשין דקראן כלא *איכה*. *איכה תרעה* בחרבן בית ראשון, *איכה תרביץ* בחרבן בית שני, ועל דא תרין זמנין *איכה איכה*.

[p. 391] *תרעה*, *תרביץ*, לאו דא כדא. ירעה, ירביץ מבעי ליה דהא על ישראל אמרת. אלא איהי אמרת על נפשה *איכה תרעה* כלתך לבנהא בגלותא דיהון בין שאר עמין. *איכה תרביץ בצהרים*, איך תטיף עלייהו טלין ומיין גו חמימו *דצהרים*.

שלמה אהיה כעטיה, בשעתא דישראל קראן מגו דחיקו דלהון ושאר עמין **[קצז ע״ב]** מחרפין ומגדפין לון אימתי תפקון מגלותא, אלהכון היך לא עביד לכון נסין. ואינון משבחן גרמייהו ואמרין כה *תרעה* לן כיומין קדמאין, כה *תרביץ* במיין קדישין לצננא חמימו דרשפין ושלהובין דלכון. ואינון משבחן כל דא ואנא יתיב *כעטיה* ולא יכילת למעבד לון נסין ולמיהב לון נוקמין.

[p. 392] איהו אתיב לגבה *אם לא תדעי לך היפה בנשים*. האי קרא הכי מבעי ליה *אם לא תדעי היפה בנשים*, *לך* אמאי. אלא *אם לא תדעי* לאתקפא גרמך ולאתקפא חילך לאגנא על בנך, *צאי לך* לאתתקפא *בעקבי הצאן*, אלין תינוקות דבי רבן דאולפי תורה.

ורעי את גדיותיך, אלין עתיקי משדים דקא מסתלקי מעלמא ואתמשכן לבי מתיבתא עלאה דאיהי *על משכנות הרועים*, *על* דייקא, *למשכנות הרועים* לא כתיב אלא *על משכנות הרועים*, דא מתיבתא דמטטרו״ן דתמן כל תקיפין דעלמא ומנהיגי אורייתא בהאי עלמא

© 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

באיסור והיתר בכל מה דאצטריכו בני עלמא דהא *עקבי הצאן* אינון תינוקות של בי רבן כדקאמרן.

אמר ר' אלעזר *עקבי הצאן* אינון תלמידי דבי רב דקא אתיין לבתר בעלמא ואשכחן אורייתא בארח מישר ואורחא [p. 393] פתיחא ועל דא אינון מחדשין מלין עתיקין בכל יומא ושכינתא שרייא עלייהו וצייתא למליהון כד"א (מלאכי ג:16) *ויקשב יי' וישמע*.

אמר ר' אבא הכי הוא ודאי וכלא חד מלה.

ד"א *אם לא תדעי לך*. *לך* למה, אלא דבכל אתר דישראל בגלותא איהי עמהון בגלותא, ועל דא כתיב *לך* וכתיב (ישעיה סג:9) *בכל צרתם לו צר*, ודא הוא *לך*.

[p. 394] *היפה בנשים*. *היפה*, איהי אמרת דאיהי אוכמתא כד"א (שיר א:5) *שחורה אני*, ואיהו אמר לגבה *היפה בנשים*, שפירת. *היפה בנשים*, (שם ו:4) *יפה את רעיתי*.

ד"א *היפה בנשים*, טבתא בטיבו דעבידת טיבו לבנהא בטמירו בגניזו וקב"ה סגי טב עליה כל מה דעבידת לבנהא אע"ג דלא אתחזון לכך. מהכא דאתחזי לאבא לרחמא ולמהוי טב בעינוי כל מה דאימא עבידת לבנהא בטמירו בגניזו אע"ג דלא מכשרן עובדוי.

אמר ר' אבא תווהנא על ההוא דכתיב (דברים כא:18-19) *כי יהיה לאיש בן סורר ומורה וגו' ותפשו בו אביו ואמו וגו'*. ותנינן דבההוא שעתא אמר קב"ה למשה כתוב.

אמר ליה משה מאריה דעלמא אית אבא דעביד כדין לבריה. ומשה מרחיק הוה חמי בחכמתא כל מה דעביד קב"ה לבני ישראל, אמר מאריה דעלמא שבוק מלה דא.

א"ל קב"ה משה חמינא מה דאת אמר, כתוב וקבל אגרא. את ידעת ואנא ידע יתיר, מה דאת חמי עלי ההוא עובדא, דרוש קרא ותשכח.

[p. 395] בההוא שעתא רמז ליה ליופיא"ל רבנא דאורייתא, אמר למשה אנא דרישנא להאי קרא. כתיב *כי יהיה לאיש*, דא קב"ה דכתיב (שמות טו:3) *יי' איש מלחמה*.

בן, דא ישראל דכתיב *בני בכורי ישראל*.

סורר ומורה, דכתיב (הושע ד:16) *כי כפרה סוררה סרר ישראל*.

איננו שומע בקול אביו ובקול אמו, דא קב"ה וכנסת ישראל.

ויסרו אותו, דכתיב (מלכים ב יז:13) *וישלח יי' ביד כל נביא וכל חוזה וגו'*.

ולא ישמע אליהם, דכתיב *ולא ישמעו אל יי' וגו'*.

[p. 396] *ותפשו בו אביו ואמו*, בדעתא חדא בהסכמה חדא.

והוציאו אותו אל זקני עירו ואל שער מקומו. *אל זקני עירו*, *אל זקני* עירם מבעי ליה, מאי *אל זקני עירו ואל שער מקומו*. אלא *אל זקני עירו* דא קב"ה, *ואל שער מקומו* דא כנסת ישראל. *זקני עירו* אלין יומין קדמאין יומין עתיקין סבין דכלא, *שער מקומו* דא מוסף שבת.

© 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

ועכ״ד אע״ג דכלא ידעין דינא לעילא איהו בגין דבי דינא דאמא קריבין אינון לישראל ואחדין בהו וכל קריב לא דאין דינא לקריביה ופסול איהו לדינא. בקדמיתא מה כתיב, *אל זקני עירו ואל שער מקומו*, כיון דחמא קב״ה דאינון קריבין מיד סליק דינא *משער מקומו*. מה כתיב, *ואמרו אל זקני עירו* **[קצח ע״א]** לחוד, *ואל שער מקומו* לא כתיב אלא *אל זקני עירו*.

[p. 397] *בנינו זה*, ודאי ולא שאר עמין.

סורר ומורה איננו שומע בקולנו, מאי שנא דהא בקדמיתא לא כתיב *זולל וסובא* ובתר כתיב *זולל וסובא*. אלא מאן גרים להו לישראל למהוי *סורר ומורה* לגבי אבוהון דבשמיא, בגין דאיהו *זולל וסובא* כשאר עמין דכתיב (תהלים קו:35) *ויתערבו בגוים וילמדו מעשיהם*, וכתיב *ויאכל העם וישתחוו*, דעקרא ויסודא אכילה ושתיה כד עבדין כשאר עמין, דא גרים לון למהוי *בן סורר ומורה* לגבי אבוהון דבשמיא.

ורגמוהו כל אנשי עירו באבנים, אלין כל שאר עמין דהוו מקלעין להו באבנין וסתרין שורין ומנתצין מגדלין ולא מהני לון כלום. כיון דשמע משה כדין כתב פרשתא דא.

ועם כל דא *היפה בנשים*, טבא ויקירא *בנשים* דעלמא. *צאי לך בעקבי הצאן*, הא אוקמוה אלין בתי כנסיות ובתי מדרשות.

ורעי את גדיותיך, אלין ינוקי דבי רב דלא טעמו טעם חובא מעלמא.

על משכנות הרועים אלין מלמדי תינוקות ורישי מתיבות.

ד״א *על משכנות הרעים* חסר ו׳, אינון בישין אלין מלכי האמורי דנטלו ישראל ארעא דלהון לרעיא מקניהון ולבי מרעה יהב ישראל ארעא דא. כדין שמע בלק דארעא דהוה חשיבא כ״כ עבדו ישראל קרבא בה [p. 398] וסתרו לה עד דשוו לה בי מרעה. כדין אשתדל בכל מה דאשתדל ושתף בהדיה לבלעם.

וירא בלק. רבי חזקיה פתח (ישעיה נו:1) *כה אמר יי׳ שמרו משפט ועשו צדקה כי קרובה ישועתי לבא וצדקתי להגלות*. כמה חביבין ישראל קמי קב״ה דאע״ג דאינון חאבו קמיה וחבין קמיה בכל זמנא וזמנא איהו עביד לון זדונות כשגגות, דהכי הוה אמר רב המנונא סבא תלת בבי דינין תקינו רבנן בסדרי מתניתא, חדא קדמיתא בארבע אבות נזיקין שור וכו׳, תניינא טלית דאשתכח, תליתאה שותפין ורזא דאבידה. מ״ט, אלא קב״ה בכל זמנא עביד לון לישראל זדונות כשגגות. ואינון דסדרו מתניתין דתלתא בבי הכי סדרו ארח דקרא דכתיב (שמות כב:8) *על כל דבר פשע*, והאי *פשע* איהו דלא בזדון, ומאן איהו, *על שור על חמור על שה*, בבא קמא דהכי הוא באינון מלין. [p. 399] *על שלמה*, דא בבא מציעא. *על כל אבדה*, דא בבא תליתאה. וארח קרא נקטו, דכד מטא לבבא מציעא הוה אמר שירותא

© 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

דקא נקטו בטלית דא אמאי. כיון דאשכח קרא אמר ודאי דא הלכה למשה מסיני וכיאות כל מלי דרבנן.

כה אמר יי׳, מ״ש בכל דוכתא דנביאי דכתיב *כה אמר יי׳* ובמשה לא כתיב הכי. אלא משה דהות נביאותיה מגו אספקלריא דנהרא לעילא לא כתיב ביה *כה*, אבל שאר נביאי דהוו מנבאין מגו אספקלריא דלא נהרא נבאו מגו *כה*.

[p. 400] *ועתה לכה נא ארה לי את העם הזה כי עצום הוא ממני אולי אוכל נכה בו וגו׳*. *ועתה*, רבי אלעזר אמר, ודאי שעתא קיימא לי למעבד מה דאנא בעי. חמא ולא חמא יאות. חמא כמה אלפין נפלין מישראל על ידוי לזמן זעיר, אמר ודאי שעתא קיימא, ועתה ולא בזמנא אחרא.

לכה. לך מבעי ליה, מאי *לכה*. אמר נזדרז גרמן לההוא דרחיק בגדפוי עלייהו דשמיה *כ״ה*. *ועתה לכה*, נגח קרבא לההוא *כ״ה*. *ועתה לכה*, כד״א (מלכים ב ג:23) *ועתה לשלל מואב*.

אמר עד השתא לא הוה בעלמא מאן דייכול להו בגין ההוא פטרונא דאית להו, השתא דשעתא קיימא *לכה* נעביד קרבא. ובגין כך כל עיטא דההוא רשע *לכ״ה* הוה דכתיב *ואנכי אקרה כה*, אעקר לההוא *כה* מאתריה. ותרווייהו בעיטא בישא הוו כד״א (תהלים ב:2) *על יי׳ ועל משיחו*, ולא ידעו דהא לבתר האי *כ״ה* אעקר לון מעלמא.

[p. 401] *כי עצום הוא ממני*. וכי עד ההוא שעתא אן אגחו ביה קרבא ונצחו ליה, באן אתר אערעו בחרבא דלהון והוו גברין **[קצח ע״ב]** כגיברין לאחזאה גבורתא דלהון, מאי *כי עצום הוא ממני*. אלא ההוא רשע חכים הוה וחמי למרחיק, חמא לדוד מלכא דאתי מרות המואביה גיבר תקיף כאריא ונצח קרבין תקיפין למואב ושוי לון תחות רגלוי. אמר *עצום הוא* וירתא ההוא גבורתא חד מלכא דלהון מינן ויפיק לשיצאה למואב.

אולי אוכל נכה בו. האי קרא הכי הוה ליה למימר *אולי אוכל* אכה *בו* או *אולי* נוכל *נכה בו*. אלא ההוא רשע הוה חכים, אמר חמינא ידא חדא דחד אריא תקיפא פריש ידא, אי איכול עמך דנתחבר תרוונא ונגרע מההוא אריא ידא דא לא ייתי ההוא מלכא לעלמא ולא יתרך למואב מאתריה.

[p. 402] *ארה לי*, מאי *ארה לי*. א״ר אבא ההוא רשע בתרי לישני קאמר לבלעם, חד אמר *ארה לי* וחד *קבה לי*, מה בין האי להאי. א״ל *ארה לי* עשבין וחרשין דרישי דחויין ושוי לון בקדרה דחרשיא. כיון דחמא דחיליה יתיר בפימא תב ואמר *ולכה נא קבה לי*.

ואוף ההוא רשע דבלק לא שבק חרשוי אלא לקיט כל זיני עשבין חרשי דרישי דחויין ונטל קדרה דחרשין ונעיץ לה תחות ארעא אלף וחמש מאה אמין וגניז ליה לסוף יומין. כיון דאתא דוד כרה בתהומא אלף וחמש מאה אמין ואפיק מיא מן תהומא ונסך על מדבחא.

© 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

בההוא שעתא אמר אנא אסחי ההוא קדרה (תהלים קח:10) *מואב סיר רחצי*, *סיר רחצי* ודאי.

על אדום אשליך נעלי. מאי *אשליך נעלי*, אלא דא אוף הכי למרחיק הוה דכתיב (בראשית כה:30) *ויאמר עשו אל יעקב הלעיטני נא מן האדום האדום הזה כי עיף אנכי*. *הלעיטני*, [p. 403] הלעטה ממש, פתיחו דפימא וגרונא למבלע. אמר דוד להההוא בלען מלעט הלעטין אנא ארמי עליה נעלי למסתם גרוניה.

עלי פלשת אתרועע, אוף הכי דא למרחיק אסתכי דוד. סטרא בישא דסטרא אחרא איהו ופלשתים מתמן אינון. לסטרא אחרא מה אצטריך, תרועה לתברא חיליה ותוקפיה ובגין כך *עלי פלשת אתרועע* והכי אתחזי לון.

ועתה לכה נא ארה לי את העם הזה כי עצום הוא ממני. ר' חזקיה פתח (ישעיה יא:5) *והיה צדק אזור מתניו והאמונה אזור חלציו*. האי קרא כלא הוא חד, מאי חדושא אתא לאשמועינן דהא *צדק* היינו *אמונה* ו*אמונה* היינו *צדק*, *אזור מתניו* היינו *אזור חלציו*, *אזור חלציו* היינו *אזור מתניו*, לא אשכחן קרא כהאי גוונא. אלא לאו *צדק* *כאמונה* ואע"ג דכלא חד וחד דרגא איהו, אבל בזמנא דקיימא בדינא קשיא ומקבלא מסטר שמאלא כדין אקרי *צדק* דינא ממש. והיינו (שם כו:9) *כי כאשר משפטיך לארץ צדק למדו כל יושבי תבל*, דהא דרגא דמשפט רחמי איהו וכד אתקריב משפט ב*צדק* כדין אתבסם כלא ויכלין בני עלמא למסבל דינא ד*צדק*, ועל דא *צדק* איהו *כאמונה*.

[p. 404] *אמונה*, בשעתא דאתחבר בה אמת וחדוא וכל אנפין נהירין כדין אקרי *אמונה* ואית וותרנותא לכלא, וכל נשמתין סלקין מתחייבין בכמה חיובין דחייבין בישין וכיון דבפקדון סלקן אקדים לון ברחמי וחס עלייהו, וכדין אקרי *אמונה*, ולית *אמונה* בלא אמת.

השתא אית לאסתכלא *אזור מתניו* ו*אזור חלציו*, מהו תרין אזורין הכא. ו*מתנים* ו*חלצים* אע"ג דחד אינון תרין דרגין אינון חד לעילא וחד לתתא, לעילא בשירותא אקרי *מתנים*, לתתא בסופא אקרי *חלצים* כד"א (ישעיה לב:11) *וחגורה על חלצים*, בסופא על ריש ירכים. כד אתתא בצערא מנתקן אינון חלצים מריש ירכין ושויאת ידהא בכאבא עלייהו. ובגין כך לגבורה ולקרבא *צדק אזור מתניו* והכי אצטריך, לרחמנו ולטב *אמונה אזור חלציו*. בחד דרגא ידין עלמא, לתרין סטרין חד דרגא **[קצט ע"א]** דישראל וחד דרגא לשאר עמין.

[p. 405] ואי תימא צדק דינא תקיף איהו והא כתיב (ויקרא יט:15) *בצדק תשפוט עמיתך*, (דברים טז:20) *צדק צדק תרדוף*, וכמה אינון. ודאי הכי הוא דהא *צדק* לית ביה וותרנותא כלל. מאן דדאין לחבריה לא אצטריך למעבד ליה וותרנו מן דינא כלל אלא ב*צדק* דלא ישגח לרחימו. *מאזני צדק*, בלא וותרנו להאי סטרא ולהאי סטרא למאן דמיהיב ולמאן

© 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

דמקבל. ובגין כך חד דרגא אתפלג לתרין סטרין ונהורין קיימאן, חד לשאר עמין וחד לישראל. בשעתא דנפקו ישראל ממצרים אתאזרו בנהורין אלין, חד דקרבא וחד דשלמא וכלא הוה *בצדק*.

כד אתיעטו בלק אמר *ואגרשנו מן הארץ*. אמר ההוא דרגא דקא אתאזרן ביה *מן הארץ* ודאי. ודא הוא *כי עצום הוא ממני* ודאי, מאן ייכול לקיימא בישראל, דרגא דלהון תקיף הוא מדילי. ובגין כך *ואגרשנו מן הארץ*, ואי מהאי *ארץ אגרשנו* ואתריך יתיה איכול למעבד כל רעותי. חילא דלהון במאי איהו, בפימא ובעובדא, הא פימא דילך ועובדא דילי.

[p. 406] *כי ידעתי את אשר תברך מבורך וגו'*. וכי מאן הוה ידע. הא אוקמוה דהא בקדמיתא כתיב (במדבר כא:26) *והוא נלחם במלך מואב הראשון ויקח את כל ארצו מידו*, דאגר ליה לבלעם וכו'. אבל *כי ידעתי*, ידיעה ודאי ידע בחכמתא דיליה.

את אשר תברך מבורך, מאי אצטריך הכא ברכה דהא בגין קללה הוה אזיל, ואי ההוא מלה דהוה ידע מבלעם דעבד בקדמיתא קללה הוה מאי *את אשר תברך מבורך*. אלא מלה הכא ולא ידענא בה ולא זכינא בה עד דאתא רבי אלעזר ודרש (תהלים לד:2) *אברכה את יי' בכל עת תמיד תהלתו בפי*, וכתיב (שם טז:7) *אברך את יי' אשר יעצני*. מאן אצטריך ברכתא מן תתאי, את דהא אתאחד בהו כשלהובא בפתילה. ודוד דהוה ידע דא אמר *אברכה את*. אמר ההוא רשע ההוא דרגא דלהון אחיד בהו בגין ברכאן דלהון דקא מברכין ליה בכל יומא, חילא אית בך לברכא לההוא דרגא ותעקר ליה מנייהו, *כי ידעתי את אשר תברך* [p. 407] *מבורך*, ובדא ניכול בהו, *תברך* לההוא דרגא ותילוט לפתילה. ועל דא אמר *ואנכי אקרה כה*, אעקר ליה מנייהו דלא יתאחד בהו.

מיד *וילכו זקני מואב וזקני מדין וקסמים*, לא יימא ההוא רשע דלאו עמיה אינון חרשין דאצטריך ויתעכב עלייהו.

פתח ואמר (ירמיה מו:27-28) *אתה אל תירא עבדי יעקב ואל תחת ישראל כי אתך אני כי אעשה כלה וגו'*. האי קרא אתמר ואתערנא ביה אבל עד כען אית לאתערא יתיר. *אתה*, האי איהו רזא דארון הברית דדא איהו דרגא דאזלא בגלותא בהדי בנהא עמא קדישא. [p. 408] משה בשעתא דתבע רחמין עלייהו דישראל מה כתיב, (במדבר יא:15) *ואם ככה את עושה לי* ואוקמוה, אבל הכי אמר משה, דרגא חד דיהבת לי אקרי *אתה* בגין דלית ליה פרישו ממך, ה' דילה אתאחד בהו בישראל. אי את שצי לון מעלמא האי ה' דשמא דא דאתאחד בהו אתעבר מניה, אי הכי את, דה' עקרא דשמא דא אתעקר. ועל דא אמר יהושע לבתר (יהושע ז:9) *ומה תעשה לשמך הגדול*, דהא ודאי שמא דא עקרא ויסודא דכלא, *אתה הוא יי'*. ומשה אע"ג דקב"ה לא א"ל הכי ידע דהא בהא תלייא וחובא גרים.

© 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

[p. 409] *אתה אל תירא עבדי יעקב ואל תחת ישראל*, כלא חד.

כי אתך אני, הא אוקימנא *כי* אתי אתה לא כתיב אלא *כי אתך אני*.

כי אעשה כלה בכל הגוים, בכל הגוים אעשה כלה.

רב המנונא קדמאה אמר דחיקו ועאקו דישראל כמה טב וכמה תועלתא גרים לון, רפיון דשאר עמין כמה בישין גרים לון. דחיקו ועאקו דישראל גרים לון דטב ליהוי ותועלתא ומאי ניהו, **[קצט ע״ב]** *כלה* כלא דחיק. רפיון דשאר עמין גרים לון רפיון וביש ומאי ניהו, *כלה* והכי אתחזי לון דהא כל רפיון בלא דחיקו דהוה לון בהאי עלמא גרים לון רפיון לבתר בלא דחיקו, *כלה*, (ישעיה כח:22) *כי כלה ונחרצה שמעתי*, *כי אעשה כלה*, כלא ברפיון. לישראל דהוה לון דחיקו ועאקו, (שם סא:10) *כלה תעדה כליה*. מאן *כליה*, אלין ישראל דאינון כלים דהאי *כלה*. [p. 410] ישראל דהוה לון דחיקו ועאקו, (עמוס ט:11) *אקים את סכת דוד הנופלת*, סכת שלום. לשאר עמין דהוה לון רפיון, צוקה, *צרה וצוקה*, *כלה* ברפיון כמה דהוה לון. ועל דא *כי אעשה כלה בכל הגוים וגו׳ ואותך לא אעשה כלה*, דהא דחיק הוית ודחיק תהוית *כלה*.

ויסרתיך למשפט, האי קרא הכי מבעי ליה *ויסרתיך* ב*משפט* דהא אימתי ייסורי, בשעתא דדינא והכא לאו הכי אלא *ויסרתיך למשפט*. אבל כתיב (ישעיה ג:14) *יי׳ במשפט יבא עם זקני עמו*, וההוא יומא אקדים קב״ה אסוותא לישראל עד לא ייעלון לדינא בגין [p. 411] דייכלון לקיימא, ומהו, בכל שעתא ובכל זמנא יהיב לון יסורין זעיר זעיר בגין דכד ייעלון לדינא לא ישלוט עלייהו דינא.

ונקה לא אנקך מהו. אלא כד ישראל בלחודייהו ולא עאלין בדינא עם שאר עמין קב״ה עביד לון לפנים משורת הדין והוא מכפר עלייהו, ובזמנא דעאלין לדינא בשאר עמין מה עביד, ידע קב״ה דהא סמא״ל אפוטרופוס דלהון ייתי לאדכרא חוביהון דישראל וכניס כלהו לגביה ליומא דדינא, איהו אקדים לון אסוותא ועל כל חובה וחובה לקי בהו ביסורין זעיר זעיר. כד אתאן לדינא אתי סמא״ל בכמה פתקין עלייהו. קב״ה אפיק פתקין דיסורין דסבלו ישראל על כל חובא וחובא ונמוחו כל חובין ולא עבד לון וותרנותא כלל, כדין תשש כחיה וחיליה ולא יכיל לון.

ודוד מלכא אמר (תהלים יא:2) *כי הנה הרשעים ידרכון קשת כוננו חצם על יתר לירות במו אופל לישרי לב*. ואע״ג דהאי קרא אוקמוה על שבנא וסיעתו ויואח ממנן דחזקיהו ואתמר, אבל האי קרא על סמא״ל וסיעתיה אתמר דכל עובדוי ועיטוי על ישראל נינהו.

[p. 412] בלק ובלעם ההוא ארח ממש נקטו והא אתמר דחבורא בישא עבדו. אמרו עמל״ק ע״ם ל״ק, עמא דלקא לון כחויא דמחי בזנבא דיליה. הא אנן יתיר, בל״ק ב״א ל״ק, אתא מאן דלקי לון כרעותיה, בלע״ם ב״ל ע״ם, לית עמא ולית רעיא, שמא דילן גרים

© 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

לשיצאה לון מעלמא. וקב״ה חשיב בגוונא אחרא שמיהון, בבלק ב״ל, בבלעם ב״ל, הא בלב״ל. מה אתוון אשתארו, עמ״ק, בלבל עמקא דמחשבה דלהון דלא ישלטון בעלמא.

אמר ר׳ שמעון יאות אמרת אבל בלק תפח רוחיה בגיהנם ובלעם ישתחקון תמן גרמוי ורוחיה, והכי הוא עיטא בישא נטלו על פטרונא, על האי כה דחשיבו לאעקרא וחשיבו לסטרא בישא לסלקא בפימא ובעובדא. אמר ההוא רשע קדמאי אשתדלו ולא יכילו, דור הפלגה אשתדלו ולא יכילו, עבדו עובדא ופימא חסר מנייהו דלישנהון אתבלבל ולא יכילו, אבל אנת הא פימך שנן ולישנך מתתקן בתרין סטרין אלין, *את אשר תברך מבורך ואשר תאור יואר*, ההוא סטרא דאת בעי לסלקא [p. 413] בפימך ולישנך אסתליק וסטרא קמך וכלא בך תלייא **[ר ע״א]** דהא עובדא אתתקן, אבל במלה תלייא כלא, ההוא סטרא ד*תברך מבורך* וההוא סטרא ד*תאור יואר*.

והוא לא ידע דקב״ה (איוב יב:20) *מסיר שפה לנאמנים וטעם זקנים יקח*, וכלא ברשותא קיימא. *מסיר שפה לנאמנים*, אלו דור הפלגה דבלבל לישניהון דלא ישלטון במלה כלל דכתיב (בראשית יא:7) *אשר לא ישמעו איש שפת רעהו*. *וטעם זקנים יקח*, אלין בלעם ובלק דתרווייהו הוו בעיטא חדא דכתיב *ויעל בלק ובלעם פר ואיל במזבח*.

חמי ההוא רשע דכל עובדוי לביש ברום לבא. תרווייהו הוו סלקי קרבנא דכתיב *ויעל בלק ובלעם*, וכל מדבחין בלק הוה מסדר, ואיהו רשע הוה משבח גרמיה *את שבעת המזבחות ערכתי ואעל פר ואיל במזבח*, ואלו לבלק לא שתף בהדיה. אמר קב״ה רשע כלא ידענא אלא *שוב אל בלק* ואת לית צריך למללא *וכה תדבר*, *כה תדבר* ואת לית צריך למללא הה״ד *וטעם זקנים יקח*.

ד״א *וטעם זקנים יקח*, דכתיב *וילכו זקני מואב וזקני מדין וקסמים* [p. 414] *בידם*. טעמא דאינון *זקנים* נטל מנייהו ולא יכילו למשלט בחרשייהו כלל.

וידברו אליו דברי בלק, מלין באתגליא ולא בלחישו. פגים אודנא הוה ופגים עינא ופגים רגלא, מתלת דוכתין הוה פגים, אתקן הוה לסטרא אחרא והכי אצטריך לההוא סטרא.

ויאמר אליהם לינו פה הלילה, אינון כתיב *וידברו אליו*, ואיהו כתיב *ויאמר אליהם*.

לינו פה הלילה, בגין דבההוא זמנא דסטרא אחרא הוי לחרשיא בשעתא דמשתכחי סטרין בישין ומתפשטן בעלמא.

כאשר ידבר יי׳ אלי, שבוחי קא משבח גרמיה בשמא דיי׳.

וישבו שרי מואב, ושרי מדין אתפרשו מנייהו ולא בעו למיתב תמן וסבי מואב אשתארו דכתיב *וישבו שרי מואב* בלחודייהו. יאות עבדו מדין דאתפרשו מכל וכל ואלמלא לא הוו מחאן בסופא, וקרא אוכח חובא דלהון דכתיב (במדבר כה:18) *כי צוררים הם לכם בנכליהם אשר נכלו לכם על דבר פעור ועל דבר כזבי בת נשיא מדין אחותם וגו׳*. [p. 415]

© 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

בתרין אלין חאבו והוה חובא דלהון דמחו בזנבא לבתר. ובגין כך אלין אשתארו בהדיה ואלין אזלו בלחודייהו.

ד״א *וישבו שרי מואב עם בלעם*, כמה יאות הוה לון לבני מדין אי רעותא דלהון הכי אבל ישיבה דיתיבו אינון דמואב גרמא לון טב בגין דאשתארו תמן ומאן דאזלו אינון דמדין גרמא לון ביש. מ״ט, אלין חששו ליקרא דמלה דקב״ה ואלין לא חששו לה כלום ואזלו לארחייהו. בשעתא דאמר ההוא רשע *והשיבותי אתכם דבר כאשר ידבר יי׳ אלי*, מיד אזדעזעו אינון דמואב למלה דא ויתיבו תמן ואינון דמדין לא חששו לדא כלום ואזלו לון, ועל דא *וישבו שרי מואב עם בלעם*.

בההוא ליליא ההוא רשע לחש לחשין ועבד בלטין ואמשיך עליה רוחא מלעילא, מיד *ויבא אלהים אל בלעם*, *אלהים* סתם.

[p. 416] *ויאמר מי האנשים האלה עמך*, דרגא הוה דקא אצטריך למשאל ואע״ג דחברייא אתערו בדא בגוונא אחרא דקב״ה נסיונא עבד ליה במלוי. ג׳ הוו, חד חזקיה וחד יחזקאל וחד בלעם. תרין לא קיימו כדקא יאות וחד קאים, ומנו, יחזקאל דכתיב (יחזקאל לז:3) *התחיינה העצמות האלה*, ואיהו תב ואמר *יי׳ אלהים אתה ידעת*. חזקיהו אמר (ישעיה לט:3) *מארץ רחוקה באו אלי מבבל*. בלעם, *בלק בן צפור מלך מואב שלח אלי*, ואוקמוה.

חד כותי שאיל לר׳ אלעזר, א״ל חילא תקיף חמינא ביה בבלעם יתיר ממשה דאילו במשה כתיב (ויקרא א:1) *ויקרא אל משה*, ובבלעם **[ר ע״ב]** כתיב *ויבא אלהים אל בלעם*.

אמר ליה למלכא דהוה יתיב בהיכליה על כורסייה, חד סגיר קרא לתרעא. אמר מאן הוא דבטש לתרעא. [p. 417] אמרו סגיר פלן. אמר לא ליעול הכא ולא ליטנף היכלא. ידענא דאי בשליחא אימא ליה לא חייש ויזיל ויסאב ברי ויקרב ביה, אבל אנא איזיל ואגזים ביה דירחיק ארחיה ממותבא דברי ולא יסאב ליה. אקדים מלכא ואגזים ליה ואתא לגביה ואמר ליה סגיר סגיר מנע רגלך מארחא דברי שארי תמן, ואי לאו אומינא דחתיכין יעבדון גופך בני שפחתי.

רחימא דמלכא קרי לדשא. אמר מלכא מאן. אמרו רחימך פלניא. אמר רחימא חביבא דנפשי לא יקרי ליה קלא אחרא אלא אנא. צווח מלכא ואמר פלניא פלניא עול חביבא דנפשי רחימא דילי אתקינו היכלין למללא עמיה.

כך בלעם איהו סגיר רחיקא מבני נשא קרא לתרעא דמלכא. שמע מלכא, אמר סגיר מסאבא לא ליעול ולא ליטנף היכלא דילי. אנא אצטריך לאגזמא ליה דלא יקרב לגבי תרעא דברי ולא יסאיב ליה. אמר ליה סגיר סגיר *לא תלך עמהם לא תאור את העם כי ברוך הוא*, לא תקרב לגבי ברי הן לטב הן לביש, מסאב אנת בכלא. אבל במשה כתיב *ויקרא אל משה*, קלא דמלכא ולא שליחא אחרא.

© 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

ד"א *מאהל מועד*, מהיכלא קדישא מהיכלא מתקנא מהיכלא יקירא דעלאין ותתאין תאיבין לגביה ולא יכלין למקרב לגביה.

ויאמר בלעם אל האלהים בלק בן צפור. והוא אמר *מלך מואב* מלכא חשיבא *שלח אלי. מלך מואב*, חמו גאותא דההוא רשע דאפיי ליה לבלק לא חשיב כלום משמע דכתיב *מלך מואב* ולא אמר *מלך למואב* מכלל גברא דלא [p. 418] אתחזי למלכא והא אתעביד מלכא *למואב*. קדמאה מה כתיב ביה, (במדבר כא:26) *והוא נלחם במלך מואב הראשון*, מלכא בר מלכא, חשיבא בר חשיבא, אבל דא *מלך למואב* כתיב, קרא אסהיד *מלך למואב*. והא אתערנא דאתכוון איהו לגאותא לבא רב, כל מלכין דעלמא שלחין לגבאי שלוחיהון וחשיבנא לגבייהו.

רבי פנחס הוה אזיל למחמי ברתיה אימיה דר' אלעזר דהוה בבי מרעא והוו עמיה חברייא והוה רכיב בחמריה. עד דהוה בארחא פגע בתרין ערבאי, אמר לון בחקל דא אתער קלא מיומין דעלמא.

[p. 419] אמרו ליה מיומין דעלמא לא אנן ידעין, מיומין דילן אנן ידעין דהא יומא חדא הוו אינון לסטין מקפחין ארחין עברין בההוא חקלא ופגעו באינון יודאי ואתו לקפחא לון ואשתמע מרחיק בהאי חקל קל דחמרא דא דנהק תרי זמני ואתא שלהובא דאשא בההוא קלא ואוקיד לון ואשתזיבו אינון יודאי.

אמר לון ערבאי ערבאי במלה דא דקאמרתון לי תשתזבון יומא דא מלסטין אחרנין דקא מחכן לכו בארחא.

בכה ר' פנחס, אמר מאריה דעלמא רחשא דניסא עבדת בגיני ואשתזיבו אינון יודאי ולא ידענא. פתח ואמר (תהלים קלו:4) *לעושה נפלאות גדולות לבדו כי לעולם חסדו*. כמה טיבו עביד קב"ה עם בני נשא ולא ידיע אלא איהו בלחודוי. ב"נ קם בצפרא ושוי רגליה על רישא דחויא דאתי לקטלא ליה ובר נש שוי רגליה על רישיה וקטיל ליה, ולא ידע ביה בר קב"ה בלחודוי, הוי *לעושה נפלאות גדולות לבדו*. ב"נ אזיל בארחא ולסטים מחכאן ליה למקטליה, אתי אחרא דאתיהיב כופרא תחותיה ואיהו אשתזיב, ולא ידע טיבו דעבד ליה קב"ה ונסא דארחיש ליה בר איהו בלחודוי, *לעושה נפלאות גדולות לבדו*, *לבדו* עביד וידע ואחרא לא ידע.

אמר לחברייא חברייא **[רא ע"א]** מה דשאילנא להני ערבאי דמשתדלי תדיר בחקלי אי קלא דחברייא דאינון משתדלי באורייתא שמעו דהא ר' שמעון ור' אלעזר בריה ושאר חברייא אזלין לקמן ולא ידעין מנן ושאילנא להני ערבאי עלייהו דידענא דקלא דר' שמעון ארגיז חקלין וטורין, ואינון גלו לי מה דלא ידענא.

© 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

[p. 420] עד דהוו אזלי אינון ערבאי אהדרו לגביה אמרו ליה סבא אנת שאילת לן מן יומין דעלמא ולא שאילת על יומא דא דחמינן תווהא על תווהא, חמינן חמשה בני נשא יתבין וחד סבא בהדייהו וחמינן עופי מתכנפי וקא פרשין גדפין על רישייהו, אלין אזלין ואלין תבין וטולא לא אתעבר מעל רישייהו וההוא סבא ארים קליה עלייהו ואינון שמעין.

אמר על דא שאילנא. ערבאי ערבאי תהכון וארחא דא תהא מתקנא קמייכו בכל מה דתבעון, תרין מלין אמרתון דחדינא בהו. אזלו.

אמרו ליה חברייא ההוא אתר דר׳ שמעון שארי ביה היך אנן ידעין.

אמר לון שבוקו למארי פסיען דבעירי דאיהו ידריך פסיעוי לתמן. לא הוי טעין חמריה וחמריה סאטי מארחא תרין מלין ואזיל לתמן. שארי נהיק תלת זמנין. נחת ר׳ פנחס, אמר לחברייא נתקן לקבלא סבר אפי יומין דהשתא יפקון לגבן אנפי רברבי ואנפי זוטרי.

[p. 421] שמע ר׳ שמעון נהיקו דחמרא, אמר לחברייא ניקום דהא קלא דחמריה דסבא חסידא אתער לגבן. קם ר׳ שמעון וקמו חברייא.

פתח ר׳ שמעון ואמר (תהלים צח:1) *מזמור שירו ליי׳ שיר חדש כי נפלאות עשה הושיעה לו ימינו וזרוע קדשו*. *מזמור*, זקיף טעמא לעילא. שירה יתמא קרינן להאי, אלא רשים טעמא רבא דהא אתי מתעטרא ההוא *מזמור* בעטרא עלאה לעילא על רישיה ואתי זקיף.

מאן אמר שירה דא, אינון פרות באינון גועין דהוו געאן, *שירו ליי׳ שיר חדש*. למאן הוו אמרי *שירו*, לכמה רתיכין לכמה ממנן לכמה דרגין דהוו אתאן תמן ונפקו לקבלא ליה לארונא סתם, ולהון הוו אמרי *שירו ליי׳ שיר חדש* דכר. מ״ט הכא *שיר*, ומשה אמר שירה נוקבא, [p. 422] אלא התם במשה ארונא חדא, זאת, נפקא מן גלותא היא ואוכלוסהא ולא יתיר ובגין כך *את השירה הזאת* נוקבא, אבל הכא ארונא ומה דהוה בגויה גניז ובגין ההוא דהוה גניז בגויה אתמר *שיר חדש* דכר.

כי נפלאות עשה, במה דעבד בפלשתים ומה דעבד בטעוותהון.

הושיעה לו, למאן, לעצמו. מאן עצמו, ההוא *מזמור* עצמו דרוחא עלאה קדישא גניז ביה.

ימינו, ההוא דירית סבא. דא *ימינו* אתקיף בההוא *מזמור* ולא שביק ליה בידא דאחרא.

[p. 423] הכא אית לגלאה מלה חדא, כל זמן דההוא ימין הוה מרחיש ניסא הוה אתקיף בהאי *מזמור* ושוי ליה לקמיה לאתקפא ביה. לאבא דאתקיף ימיניה בחדוי דבריה לקמיה ואמר מאן הוא דיקרב לגבי ברי. כיון דסרח לגבי אבוי שוי ידיה אבוי על כתפיה לאחורא ושדייה בידא דשנאוי.

© 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

כביכול בקדמיתא כתיב (שמות טו:6) *ימינך יי׳ נאדרי בכח*. בכח, ההוא דאשתמודעא. בערביא קורין לחדוי דבר נש *כח*. ההוא ימינא *נאדרי* ואתקיף *בכח*, מאן הוא דיקרב לגבי ברי. לבתר מה כתיב, (איכה ב:3) *השיב אחור ימינו*, שוי ימיניה על כתפיה ודחי ליה בידא דשנאוי. בקדמיתא ימיניה לקמא בחדוי, ולבתר לאחורא על כתפוי לדחייא ליה. והכא *הושיעה לו ימינו וזרוע קדשו*, תרין דרועין.

[p. 424] אי אינון פרות דלא אתרגילו בנסין אלא ההיא שעתא בגועא דלהון אמרו שיר דא, נהיקו דחמריה דסבא חסידא דרגיל בנסין עאכ״ו דאמר שירה.

חברייא אי תימרון דחמרא לאו הוה ארחיה בכך מיומא דאברי עלמא, פוקו וחמו אתון דבלעם חייבא נצחת לרבונה בכלא, חמריה דרבי **[רא ע״ב]** פנחס עאכ״ו. ותו אתון דבלעם כד מלילת מלאכא עלאה הוה עלה מלעילא.

השתא אית לגלאה, חברייא שמעו. פי האתון דאברי ע״ש בין השמשות, סלקא בדעתייכו דפימא הוה פתיחא מההוא זמנא, או תנאי דאתני קב״ה מההוא זמנא. לאו הכי, רזא הכא דאתמסר לחכימין דלא משגיחין לטפשו דליבא. פי האתון, דרגא דאתני ההוא עלאה דסטר נוקבי ואיהו הוה דשריא על [p. 425] ההוא אתון ומליל עלה. וכד ברא קב״ה להאי דרגא דאקרי פי האתון סתם ליה בגו נוקבא דתהומא רבא ואסתים עליה עד ההוא זמנא. כד מטא ההוא זמנא פתח ההוא נוקבא ונפק ושרא עלה ומלילת.

כגוונא דא (במדבר טז:32) *ותפתח הארץ את פיה*, *את* לאסגאה דומ״ה דאיהו פי הארץ. *את פי האתון*, לאסגאה קמריא״ל דאקרי *פי האתון*. פי הבאר כגוונא דא. מאן פי הבאר, ההוא דרגא דהוה ממנא עליה לתתא ואיהו תחות פי יי׳. מאן איהו, יהדריא״ל שמיה.

[p. 426] תלת פימין אלין אתבריאו ע״ש בין השמשות. בשעה שקדש יומא סלקא פה דממנא על כל שאר פימין, ומאן איהו, ההוא דאתקדש ואסתלק בכלא, ההוא דאקרי פי יי׳. ע״ש בין השמשות אברון שאר פימין, אתקדש יומא, סלקא פימא דשליט על כלא פי יי׳.

אדהכי חמו לר׳ פנחס דהוה אתי, מטו לגביה. אתא ר׳ פנחס ונשקיה לר׳ שמעון. אמר נשקנא פי יי׳ דאתבסם בבוסמין דגנתא דיליה. חדו כחדא ויתבו.

כיון דיתבו פרחו כל אינון עופין דהוו עבדי טולא ואתבדרו. אהדר רישיה ר׳ שמעון ורמא לון קלא ואמר עופי שמיא לית אתון משגיחן ביקרא דמאריכון דקאים הכא. קיימו ולא נטלו מדוכתייהו ולא קריבו לגבייהו.

א״ר פנחס אימא לון דיהכון לארחייהו דהא לא יהבי לון רשו לאהדרא.

אמר ר׳ שמעון ידענא דקב״ה בעי למרחש לן ניסא. עופין עופין זילו לארחייכו ואמרו להוא דממנא עלייכו דהא בקדמיתא הוה ברשותיה והשתא לאו ברשותיה קיימא, אבל

© 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

סליקנא ליה ליומא דטנרא כד סליק עיבא בין שיני תקיפין ולא מתחברין. אתבדרו אינון עופי ואזלו.

[p. 427] אדהכי הא תלת אילנין מתפשטן בענפין לתלת סטרין עלייהו ומעיינא דמיא נבעין קמייהו. חדו כלהו חברייא וחדו ר׳ פנחס ור׳ שמעון.

אמר ר׳ פנחס טורח סגי הוה לאינון עופי בקדמיתא וטורח בעלי חיים לא בעינן דהא (תהלים קמה:9) *ורחמיו על כל מעשיו* כתיב.

אמר ר׳ שמעון אנא לא אטרחנא לון, אבל אי קב״ה חס עלן לית אנן יכלין לדחייא מתנן דיליה. יתבו תחות ההוא אילנא ושתו מן מייא ואתהנו תמן.

פתח ר׳ פנחס ואמר (שיר ד:15) *מעין גנים באר מים חיים ונוזלים מן לבנון*. *מעין גנים*, וכי לית *מעיין* אלא ההוא מן *גנים* והא כמה מעיינין טבין ויקירין אית בעלמא. אלא לית כל הנאות שוין. אית מעיין דנפיק במדברא באתר יבישא, הנאה אית למאן דיתיב ושתי, אבל *מעיין דגנים* כמה איהו טב ויקירא, ההוא מעיין עביד טיבו לעשבין ואיבין, מאן דקריב עליה אתהני בכלא, אתהני במיא אתהני בעשבין אתהני באיבין, ההוא מעיין מתעטרא בכלא, כמה וורדין כמה עשבין דריחא סחרניה, כמה יאות ההוא מעיין משאר מעיינין, *באר מים חיים*.

[p. 428] הכי אוקימנא כלא בכנסת ישראל קאמר, איהי *מעיין גנים*. מאן *גנים*, חמש גנים אית ליה לקב״ה דקא משתעשעא בהו ומעיינא חדא עלווייהו דקא אשקי לון ורוי לון טמיר וגניז וכלהו עבדין פירין ואיבין. גנתא חדא אית לתתא מנייהו וההוא גנתא נטיר סחרא מכל סטרין דעלמא. תחות האי גנתא אית גנים אחרנין עבדין איבין לזנייהו, והאי גנתא אתהפך והוי מעיין דאשקי לון.

באר מים חיים, כד אצטריך הוי *מעיין* וכד אצטריך הוי *באר*. מה בין האי להאי, לא דאמי כד אתמשכון **[רב ע״א]** מיא מאלייהו לכד שאבין מיא לאשקאה.

ונוזלים מן לבנון. מאי *נוזלים*, אלין *נוזלים* אהדרו *למעיין* כד נבעין מיין ונוזלים טפין לעילא אלין בתר אלין, מיין מתיקן דנפשא אזלא אבתרייהו. כך אינון חמש מקורין דנפקי *מן לבנון* לעילא אתעבידו *נוזלים* להאי *מעיין*. כך קב״ה רחיש לן ניסא באתר דא, קרינא על מעיינא דא קרא דא.

[p. 429] תו פתח ואמר (דברים כ:19) *כי תצור אל עיר ימים רבים להלחם עליה לתפשה לא תשחית את עצה לנדוח עליו גרזן כי ממנו תאכל ואותו לא תכרות כי האדם עץ השדה לבוא מפניך במצור*. *כי תצור על עיר*, כמה טבין אינון ארחין ושבילין דאורייתא דהא בכל מלה ומלה אית כמה עיטין כמה טבין לבני נשא כמה מרגלאן דקא מנהרן לכל סטר,

© 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

ולית לך מלה באורייתא דלית בה כמה בוצינין מנהרן לכל סטר. האי קרא איהו כפום פשטיה ואית ביה כפום מדרשיה ואית ביה חכמתא עלאה לאזהרא למאן דאצטריך.

זכאה חולקיה מאן דאשתדל באורייתא תדיר. מאן דאשתדל בה מה כתיב, (תהלים א:2-3) *כי אם בתורת יי׳ חפצו ובתורתו יהגה יומם ולילה, והיה כעץ*. אמאי דא סמיך לדא. אלא מאן דאשתדל באורייתא *יומם ולילה* לא ליהוי כאעא יבישא אלא כמאן, *כעץ שתול על פלגי מים*. מה אילן אית ביה שרשין ואית ביה קליפין ואית ביה מוחא ואית ביה ענפין ואית ביה טרפין ואית ביה פרחין ואית ביה איבא, שבעת זינין אלין סלקן לעשר, עשר לע׳, אוף מלין דאורייתא אית בהו פשטיה דקרא, דרשא, רמז דקא רמיז חכמתא, גימטריאות, רזין טמירין, רזין סתימין אלין על אלין, פסול וכשר, טמא וטהור, איסור והיתר. מכאן ולהלאה מתפשטין ענפין לכל סטר. *והיה כעץ* ודאי, ואי לאו לאו איהו חכם בחכמתא.

[p. 430] ת״ח כמה חביבין אינון דמשתדלי באורייתא קמי קב״ה דאפי׳ בזמנא דדינא קא תליא בעלמא ואתייהיב רשו למחבלא לחבלא קב״ה פקיד ליה עלווייהו על אינון דקא משתדלי באורייתא והכי א״ל קב״ה, *כי תצור אל עיר*, בגין דחוביהון סגיאין דחטאן לקמאי ואתחייבו בדינא.

ימים רבים. מאי *רבים*, תלתא יומין דא בתר דא דאשתמודעא דבר במתא. מנא לן ד*ימים רבים* תלתא יומין אינון, דכתיב (ויקרא טו:25) *ואשה כי יזוב זוב דמה ימים רבים*. וכי *ימים רבים* אינון, אלא תלתא יומין דא בתר דא אקרי *ימים רבים*. אוף הכא *כי תצור אל עיר ימים רבים*, תלתא יומין דא בתר דא דאשתמודעא דבר במתא.

תא ואפקיד לך על בני ביתי. *לא תשחית את עצה*, דא ת״ח דאיהו במתא דדא איהו אילנא דחיי אילנא דיהיב איבין.

[p. 431] *את עצה*, ההוא דאיהו עיטא דמתא ויהיב עיטא למתא לאשתזבא מן דינא ואוליף לון ארחא דיהכון בה. ועל דא *לא תשחית את עצה לנדוח עליו גרזן*, לנדחא עליה דינא ולא לאושטא עליה חרבא מלהטא חרבא משננא, ההיא דקטלא לשאר אינשא דעלמא.

כי ממנו תאכל, וכי ההוא מחבלא אכיל מניה. לא, אלא *כי ממנו תאכל*, האי טנרא תקיפא, האי דכל רוחין תקיפין וקדישין נפקי מנה, דלית הנאה ותיאובתא לרוח קודשא בהאי עלמא אלא אורייתא דההוא זכאה, כביכול איהו מפרנס לה ויהיב לה מזונא בהאי עלמא יתיר מכל קרבנין דעלמא.

בקרבן מה כתיב, (שיר ה:1) *אכלתי יערי עם דבשי אכלו רעים*. ומיומא דאתחרב בי מקדשא ובטלו קרבנין לית ליה לקב״ה אלא אינון מלין דאורייתא ואורייתא דאתחדשת בפומיה, בגין כך *כי ממנו תאכל* ולית לה מזונא בהאי עלמא אלא *ממנו* ומאינון דכוותיה, וכיון ד*ממנו תאכל* ואיהו זן לה *אותו לא תכרות*, הוי זהיר ביה דלא תקרב ביה.

[p. 432] *כי האדם* **[רב ע״ב]** *עץ השדה*, דא אקרי *אדם* דאשתמודע עילא ותתא.

© 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

עץ השדה, אילנא רברבא ותקיף דההוא (בראשית כז:27) *שדה אשר ברכו יי׳* סמיך עליה, אילן דאשתמודע לההוא *שדה* תדיר.

לבא מפניך במצור, מלה דא אהדר לרישא דקרא דכתיב *לא תשחית את עצה*, ההוא דיהיב לון עיטא ואתקין למתא *לבא מפניך במצור*, איהו יהיב לון עיטא לאתקנא ולאהדרא בתיובתא ואתקין לון מאני זיינין בוקינס ושופרין.

לבא מפניך. מאי *לבא מפניך*, לבא לקמאי ולאעלא *מפניך*, מקמי דחילו דילך.

[p. 433] *במצור*, באתר דעלאין ותתאין לא יכלין לאעלא תמן. ומאן איהו, דרגא דבעלי תשובה עאלין תמן. ומאן איהו, תשובה, דא איהו *מצור* אתר תקיף וטנרא תקיפא.

וכיון דעיטא דא נטלין אנא מכפר לחובייהו ואתקבלן ברעוא לקמאי. וכל דא פקיד קב״ה על אינון דמשתדלי באורייתא. בגין כך זכאין אינון דקא משתדלי באורייתא, אינון דמשתדלי באורייתא אינון אילנין רברבין בהאי עלמא.

חמו מה עבד קב״ה דנטע אילין אילנין, זכאה ארחא דא, ולא די אילנא חדא אלא תלתא אילנין רברבין פריסן ענפין לכל סטר עביד לן קב״ה. יהא רעוא קמי שמיא דלא יתעדון לעלמא אילנין אלין ודא מעיינא מאתר דא.

ועד יומא קיימין תמן וההוא מעיינא דמיא וקראן לון בני נשא נציבו דר׳ פנחס בן יאיר.

פתח ר׳ שמעון ואמר (בראשית לג:5) *וישא את עיניו וירא את הנשים ואת הילדים ויאמר מי אלה לך ויאמר הילדים אשר חנן אלהים את עבדך*. ת״ח ההוא רשע דעשו יהיב עינוי לעיינא על נשין ובגיניה אתקין תיקונוי יעקב, שוי שפחות בקדמיתא ובניהון לבתר דחשיבו יתיר, לאה אבתרייהו ובנהא לבתר, לבתר רחל ובנה יוסף *והוא עבר לפניהם*.

[p. 434] כד סגידו כלהון מה כתיב, (שם:6-7) *ותגשנה השפחות הנה וילדיהן ותשתחוין*, ולבתר כתיב *ותגש גם לאה וילדיה וישתחוו ואחר נגש יוסף ורחל*, והא יוסף לבתרייתא הוה ורחל לקמא. אלא ברא טבא ברא רחימא צדיקא דעלמא יוסף כיון דחמא עיניה דההוא רשע מסתכל בנשים דחיל על אמיה, נפק מאבתרה ופריש דרועוי וגופיה וכסי עלה בגין דלא יתן ההוא רשע עינוי באמיה. כמה אתסגי, שית אמין לכל סטר וחפא עלה ולא יכיל עיניה דההוא רשע לשלטאה עלה.

כגוונא דא *וישא בלעם את עיניו*, *עינו* כתיב, ההוא עינא בישא. תרין עיינין הוה זקיף אלא בשעתא דבעי לאסתכלא סתים עינא חדא ופקח ההוא פגימא ההוא עינא בישא.

[p. 435] *וירא את ישראל שוכן לשבטיו*. מהו *שוכן לשבטיו*, אלא שבטא דיוסף הוה תמן ושבטא דבנימן. שבטא דיוסף לא שלטא בהו עינא בישא דכתיב (שם מט:22) *בן פורת יוסף*. מאי *בן פורת*, דאתסגי לכסאה על אמיה. *בן פורת עלי עין*, דלא שלטא ביה עינא

© 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

בישא. שבטא דבנימן דכתיב (דברים לג:12) *ובין כתפיו שכן*, וכתיב (שם) *ישכון לבטח*. מאי *לבטח*, דלא דחיל מעינא בישא ולא דחיל מפגעין בישין.

אמר ההוא רשע אנא אעבר שורא דא דלא אתקיים, אנא אסתכל כדקא יאות. רחל הות תמן, חמאת דעינא דההוא רשע משננא לאבאשא. מה עבדת, נפקת ופרישת גדפהא עלייהו וחפאת על ברהא הה״ד *וישא בלעם את עיניו וירא את ישראל שוכן לשבטיו*, כיון דחמא רוח קודשא דעיניה משננא מיד *ותהי עליו רוח אלהים*, על מאן, על ישראל דפריש גדפוי וחפא עלייהו, ומיד תב ההוא רשע לאחורא.

[p. 436] בקדמיתא ברא חפא על אימא, והשתא אימא חפאת על ברא. אמר קב״ה בההוא שעתא דחפא איהו על רחל אמיה דלא ישלוט עינא דההוא רשע עלה חייך בשעתא דייתי עינא בישא אחרא לאסתכלא על בנך ועל בני אמך תחפי עלייהו. את חפי על אמך, אמך תחפי עלך.

וישא את עיניו וירא את הנשים ואת הילדים. האי קרא ברזא דחכמתא אתמר. ביומא דכפורי דבני עלמא קיימי בדינא קמי קב״ה לכפרא על חובייהו וההוא מקטרגא קיימא עלייהו דחשיב לאובדא לון על חובייהו שלחי ליה ההוא דורונא וכדין כתיב (בראשית לג:21) *כי אמר אכפרה פניו במנחה ההולכת לפני*. לבתר דמקבל דורונא זקיף עינוי ההוא מקטרגא וחמי לון לישראל מתענן כלהו בתעניתא יחפי רגלין, חמי נשין חמי ינוקין כלהו בתעניתא כלהו **[רג ע״א]** נקיין בנקיו, *ויאמר מי אלה לך*, שמא קדישא לך.

[p. 437] *מי אלה לך*, שאיל על ינוקי. *ויאמר הילדים אשר חנן אלהים את עבדך*. וכי אמאי אצטריך לאתבא ליה כלום, אלא כיון דמקבל ההוא שוחד אתהפך להו סניגור. זקיף עינוי וחמי לישראל כגוונא דא, חשיב דבגין דחילו דיליה אינון קיימין כך. שאיל על ינוקי ואמר *מי אלה לך*. מהו *מי אלה לך*, אלא אמר תינח אתון דחבתון קמי מלכא, אבל אלין ינוקי אמאי קיימי הכי, *מי אלה לך*.

ויאמר הילדים, רוח קדשא אמר ועל דא זקיף טעמא *ויאמר* בארח סתים.

הילדים אשר חנן אלהים את עבדך, וכי רוח הקדש אמר *את עבדך*. אלא רוח קודשא אמר אלין אינון ינוקי דלא חאבו ולא טעימו טעמא דחטאה ומסר לון קב״ה בידא דההוא ממנא דילך וקטיל לון בלא חובא כד״א [p. 438] (קהלת ד:1) *ומיד עושקיהם כח*, ודא הוא *את עבדך*.

כיון דשמע מאינון ינוקי מיד סליק לגבי קב״ה ואמר מארי דעלמא כל ארחך בקשוט בדינא ואי דינא שריא על ישראל בגין חוביהון איהו, ינוקין דלהון דלא חאבו לקמך אמאי מסרת לון לקטלא לון בלא חובא. וקב״ה נטיל מלוי בכך וחס עלייהו וההוא שעתא לא הוי אסכרא בתינוקות.

© 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

וההוא מקטרגא נטיל קנאה מההוא ממנא דתחות ידיה, אמר וכי לי יהיב קב״ה אינון דמתלבשן בחטאין וחובין ולההוא ממנא דילי מסר ינוקין בלא חובא ולא טעמו טעמא דחובא. מיד אזיל לאפקא לון מתחות ידיה ולא ישלוט בהו. ועל דא אקדים ליה וא״ל *הילדים אשר חנן אלהים להההוא עבדך* בלא חובא ובלא חטאה. ובגין דלא יהא שבחא לממנא דיליה יתיר מניה בעא לאפקא להו מן ידוי.

[p. 439] כד סלקין צלותין דישראל ביומא דא קמי מלכא קדישא מה כתיב, (בראשית לג:3) *והוא עבר לפניהם*, הא רוח קודשא *עבר* לקמייהו, כד״א (מיכה ב:13) *ויעבור מלכם לפניהם*, והוא ודאי *עבר לפניהם*.

וישתחו ארצה שבע פעמים, אזעיר גרמיה לגבי עילא. *שבע פעמים*, *שבע* זמנין לגבי *שבע* דרגין עלאין דעליה ואקטין גרמיה לאכללא לון עמיה כל חד וחד.

עד גשתו עד אחיו, לההוא דרגא דרחמי דהא בן ובת אינון. בן, (שמות ד:22) *בני בכורי ישראל*. בת, כנסת ישראל רוח קודשא, עביד אזעירו דגרמיה *עד גשתו עד אחיו*.

כיון דמטא לגביה תבע מיניה ואודע ליה צערא דבנייהו לתתא ותרווייהו עאלין להיכלא טמירא גניזא דיום הכפורים אימא דלהון ותבעין על ישראל לכפרא לון, כדין כתיב (ויקרא טז:30) *כי ביום הזה יכפר עליכם לטהר אתכם*, אכפר *עליכם* לא כתיב אלא *יכפר עליכם*.

והשתא *הילדים*, אלין חכימין דהכא קב״ה יהב לון רזין דאורייתא לאתעטרא בהו ולאשתכללא בהו. עינא בישא לא שלטא עלייהו בגין עינא טבא רוח קודשא דר׳ פנחס דשריא עלייהו.

[p. 440] אתא ר׳ פנחס ונשקיה, אמר אלמלא לא אתינא ארחא דא אלא למשמע מלין אלין די לי. זכאה ארחא דא דאתינא לגבך. וקב״ה הכא דאסתכם עמנא, ולא די אילנא חד אלא תלת, אבל מעיינא דא דיוקנא עלאה הוא לגבי ההוא מעיינא טמיר וגניז, תלת אילנין אלין תלת ארזין אינון דאקרון ארזי לבנון ואינון דיוקנא דתלת אילנין רברבין רזא דאבהן. זכאה חולקנא.

בההוא שעתא ארכינו אילנין, חד על רישיה דר׳ שמעון וחד על רישיה דרבי פנחס וחד על רישיה דרבי אלעזר, אתפשטו ענפין לכל סטר על רישיהון דחברייא. בכה רבי פנחס ואמר זכאה חולקי וזכאין עיני דחמאן כך, ולאו על דידך ועל דידי חדינא בלחודייהו אלא על רבי אלעזר ברנא קא חדינא דחשיב איהו לקמי מלכא קדישא כחד מינן. קם ונשקיה.

אמר רבי שמעון אלעזר קום בקיומך ואימא לקמי מארך מלין דיליה.

קם רבי אלעזר. **[רג ע״ב]** פתח ואמר (מיכה ו:5) *עמי זכר נא מה יעץ בלק מלך מואב ומה ענה אותו בלעם בן בעור מן השטים עד הגלגל למען דעת וגו׳*. *עמי*, כמה קב״ה אבא רחמן על בנוי, אע״ג דחאבו גביה כל מלוי כאבא לגבי בריה. חטי בריה לגבי אבוי אלקי ליה,

© 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

כ״כ דאלקי ליה לא תב מארחיה, נזיף ביה במלין ולא קביל. אמר אבוי לא בעינא למעבד לברי כמה דעבדנא עד יומא דא, אלו אלקייה יהא חשיש ברישיה, הא כאיבא דיליה גבאי. אהי נזיף ביה, הא דיוקניה משתניא. מה אעביד, [p. 441] אלא איזיל ואתחנן לגביה ואימא ליה מלין רכיכין בגין דלא יתעצב.

כך בכל זינין אזיל קב״ה בישראל, שארי עמהון לאלקאה ולא קבילו, נזיף בהו ולא קבילו. אמר קב״ה חמינא בברי דבגין מלקיותא דלקינא לון אינון חששו ברישיהון. ווי דהא מגו כאיבא דלהון חשישנא אנא דכתיב (ישעיה סג:9) *בכל צרתם לו צר*. נזיפנא בהו אשתנא דיוקנא דלהון דכתיב (איכא ד:8) *חשך משחור תארם לא נכרו בחצות*, ווי כד אסתכלית בהו ולא אשתמודעו, השתא אהי מתחננא לגביה גו תחנונים. *עמי מה עשיתי לך ומה הלאיתיך*, ברי יחידאה דילי חביבא דנפשי *מה עשיתי לך*, שליטית לך על כל בני היכלא דילי, שליטית לך על כל מלכין דעלמא, ואי עבדית לך עובדין אחרנין *ענה בי*, אנת הוי סהיד בי.

עמי זכר נא מה יעץ בלק מלך מואב ומה ענה אותו בלעם בן בעור. *זכר נא*, הוי דכיר בבעו במטו מינך. *מה יעץ*, השתא אית לאסתכלא מה הוה עיטא דבלק על עמא קדישא, ואורייתא לא חשיבת ליה לבלק כלום כמא דהוה דכתיב (דברים כו:5) *ארמי אובד אבי וגו׳*.

[p. 442] ...ציורא ודיוקנא דאבוי אתרשים ביה ממש ומההוא זמנא דהוה במעהא דאמיה מסטרא דילה אתמתח ואושיט פסיעה יתיר לבר. דא דיוקנא וציורא דאבוי ממש. כיון דהוה במעהא דאמיה *אשורנו*, אושיט פסיעה לבר, ו׳ כגוונא דא, ודא הוא *ומגבעות אשורנו*.

במתיבתא עלאה *גבעת* חסר בלא ו׳, רמאה דכלא ההיא עלאה דכלא. במתיבתא דרקיעא *ומגבעות* באת ו׳ ואשלים לתרין סטרין, חד דהא האי *גבעת* לא אתפרשת מן ברה לעלמין ולא שבקת ליה, ועל דא אתכליל ו׳ בהדה לעלם. וחד דהא גבעה דלתתא ברה דאתכליל בה אצטריך לזמנא דאתי כד ייתי מלכא משיחא לנטלא ליה *גבעת* עלאה ולאעלא ליה גו גדפהא בגין לאתקפא ליה ולאוקמא בחיין עלאין, ומנה יפוק בההוא יומא משיחא דדוד.

[p. 443] ורזא דא (תהלים ב:7) *אספרה אל חק י״י אמר אלי בני אתה אני היום ילדתיך*, זמין אנא לומר לההוא אתר דאקרי *חק* ולבשרא...

אמר אלי בני אתה אני היום ילדתיך. ההוא יומא ממש יפיק ליה מתחות גדפהא בכמה חיין בכמה עטרין בכמה ברכאן כדקא יאות. וההוא *חק* לא אשתאר בלחודוי, אתכליל ביה משיחא אחרא בריה דיוסף ותמן יתתקף ולא באתר אחרא, ובגין דאיהו גבעה תתאה דלית ליה חיין ימות משיח דא ויתקטיל ויהא מית זימנא עד דתלקוט חיין דא גבעה ויקום.

© 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

[p. 444] ובגין כך במתיבתא דרקיעא *ומגבעות* שלים באות ו' על תרין סטרין אלין כתיב, אבל במתיבתא עלאה חסר בלא ו' לאחזאה מלה דלית בה קושיא וספק.

הן עם לבדד ישכון, ביחודא בלא ערבוביא אחרא.

כל יחודא שלים הכא איהו, *יי' אלהינו יי' אחד*, דהא רזא דיליה *מראש צורים* איהו ואתייחד בגזע ושבילא. *יי'*, דא רישא עלאה אוירא דסלקא. *אלהינו*, דא *גזע* דאתמר (ישעיה יא:1) *גזע ישי*. *יי'*, דא שבילא דלתתא. ועל רזא דא אתייחד ביה יחודא כדקא יאות, ובגין דאתמתח ביה שבילא אצטריך....

[p. 445] ...רזא דאתגזר בתרי מתיבתי. זכאה חולקך רבי דזכית למלין עלאין דמאריך אתרעי בך.

כמה שיעורא דמתיחן דשבילא דא בשיעורא עלאה דרישא **[רד ע"א]** וגזעא ושבילא ואתלבשן במתיחו דא. ועל דא מתיחו דאחד שיעורא דשית סטרין וכלא אתיחד בהאי את, ובג"כ *לבדד ישכון* כדקא יאות.

ובגוים לא יתחשב, ישראל אית לון כתב ולשון ובכל את יכלין לאסתכלא בדיוקנא וציורא כדקא יאות, אבל *בגוים לא יתחשב* רזא דנא בגין דלית לון כתב ולשון ולית לון לאסתכלא ולמנדע כלום דהא (ירמיה י:15) *הבל המה מעשה תעתועים*, *ולא יתחשב* רזא דנא במחשבה ובאסתכלותא דלהון הואיל ולא אית לון כתב. זכאין אינון ישראל.

מי מנה עפר יעקב ומספר את רובע ישראל. *מי*, האי נקודה עלאה רישא וגזעא ושבילא בטמירו איהו ולא קיימא לשאלא לבר, אבל משעתא דשארי לאתבנאה ולמעבד היכלא ברעותיה אקרי *מ"י*. שארי לאתבנאה דיוקנא דיליה ממש, אפיק נוקבא דיליה בדיוקנא דאמיה.

[p. 446] מאן *מי*, דא רישא וגזעא ושבילא *יי*, ואתפשט לאתבנאה בפשיטו דחד היכלא, לתרין סטרין באני. ואע"ג דאפיק לישראל דאיהו ו' אוף הכי אפיק לנוקבא דיליה כחדא ואזמנה לגביה.

מנה, כד"א (דניאל א:5) *וימן להם המלך*, (אסתר ט:22) *ומשלוח מנות*, יהב ליה נבזבזא רב ויקירא ואפיק ליה כחדא מניה. בההוא פשיטו דאתפשט אפיק תרווייהו כחדא כגוונא דא, י' פשיט להכא ולהכא, אפיק ברא וברתא ברגעא חדא, ועל דא שמים וארץ ברגעא אתבריאו כחדא בשעתא חדא.

ומספר את רובע ישראל. *רובע ישראל*, רזא דא אתמסר בגינך, זכאה חולקך ר'. *רובע ישראל*, רביעית מן מדידו דישראל איהו ברית. אמאי אקרי *רובע*, אלא שיעורא דגופא ארבע בריתות הוי בשיעורא דיליה, וברית רובע איהו בשיעורא דמדידו דגופא. כלא אפיק *מי*.

[רו ע"ב]

© 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

[p. 447] *ויירא בלק בן צפור וגו׳*. רבי יוסי פתח (משלי כג:6) *אל תלחם את לחם רע עין*, דא בלעם דבריך להו לישראל. *ואל תתאו למטעמותיו*, דא בלק דקב״ה לא אתרעי באינון עלוון דאתקין קמיה.

ת״ח בשעתא דחמא בלק דהא סיחון ועוג וכו׳. חמא, מה חמא דאיהו אמר *וירא*. אלא חמא בחכמתא דיליה דאיהו וחמשה עלאי דמדין ועמיה נפלין בידא דישראל, חמא ולא ידע, ועל דא אקדים לבלעם דחיליה בפומיה כגוונא דישראל דחיליהון בפומיהון.

ואפילו בלעם תאיב הוה יתיר מבלק, וההוא ידיעא דהוה ידע בלילה הוא בגין דאינון כתרין תתאי וחמרי לא שכיחי אלא במשמרה ראשונה דליליא, ועל דא הוה ליה אתנא דהאי גיסא לאתחברא **[רז ע״א]** חמרי בהדא ברישא דליליא.

[p. 448] ואי תימא הא כתיב *ויבא אלהים אל בלעם לילה*. הכי הוא ודאי ואוקימנא ההוא ממנא דממנא עלייהו והוא הוה אתי לקבליה, כגוונא דא (בראשית לא:24) *ויבא אלהים אל לבן הארמי וגו׳*, וכלא חד מלה. בגין דא איהו אמר לרברבי בלק *לינו פה הלילה וגו׳*.

כיון דהוה אתי ההוא ממנא בלעם הוה יתיב לגבי אתניה ועביד עובדיה ואמר מלי, וכדין אתנא אודעא ליה ואיהו אחזי עובדא למשרי עלוי ההוא רוחא. ומאי אחזא, הוא הוה ידע דחמרי שטאן ושראן בקדמיתא דליליא, כדין אחזי עובדא וקאים לאתניה [p. 449] באתר מתתקן ועביד עובדוי וסדר מלוי, וכדין הוה אתי מאן דאתי ואודע ליה על ידא דההוא אתון.

כיון דליליא חד א״ל *לא תלך עמהם* מ״ט תב תניינות להאי. אלא אינון ברשותא קיימי דלעילא, והא תנינן בדרך שאדם רוצה לילך בה מוליכין אותו. בקדמיתא כתיב *לא תלך עמהם*, כיון דחמא קב״ה דרעותיה הוה למיהך א״ל *קום לך אתם ואך את הדבר אשר אדבר וגו׳*.

מה עבד בלעם, כל ההוא ליליא הוה מהרהר ואמר ומה אן הוא יקרא דילי אי בקטורא אחרא אתקטרנא. אשגח כל ההוא ליליא בחרשוי ולא אשכח סטרא דיהא הוא ברשותיה אלא מסטרא דאתניה. והיינו דא״ר יצחק אמר ר׳ יהודה באלין כתרין תתאין אית ימינא ואית שמאלא, מסטרא דימינא חמרי כמה דאוקימנא ומסטרא דשמאלא אתני.

[p. 450] ותאנא עשרה אינון לימינא ועשרה לשמאלא, והיינו דא״ר יוסי יוסף כד פריש מאבוי ידע בחכמתא עילאה ברזא דכתרין קדישין עלאין, כיון דהוה במצרים אוליף בההוא חכמתא דלהון באינון כתרין תתאין, היך אחידן אינון דימינא ואינון דשמאלא, עשרה דימינא ועשרה דשמאלא חמרי ואתני. ובגין כך רמז לאבוי ממה דאוליף תמן דכתיב (שם מה:23) *ולאביו שלח כזאת עשרה חמורים נושאים מטוב מצרים ועשר אתונות וגו׳*.

© 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

א״ר יוסי אינון דימינא כלילן כלהו בחד דאקרי חמו״ר והאי הוא ההוא חמור דכתיב (דברים כב:10) *לא תחרוש בשור ובחמו״ר*. והאי הוא *חמור* דזמין מלכא משיחא למשלט עליה כמא דאוקימנא. ואינון דשמאלא כלילן כלהו בחד דאקרי *אתון* דהא מסטרהא נפיק עירה קטרוגא דדרדקי כמא דאוקימנא, והיינו דכתיב (זכריה ט:9) *עני ורוכב על חמור ועל עיר בן אתונת* חסרא, עשרה דכלילן בחד.

[p. 451] ודא הוא דאמר ר׳ שמעון מאי דכתיב (בראשית מט:11) *אסרי לגפן עירה ולשורקה בני אתונו*. *אסרי לגפן*, זמין קב״ה לקשרא בגיניהון דישראל דאקרון *גפן*, *עירה* דאיהו קטרוגא דילהון. ובגין דאקרון *שורק* דכתיב (ירמיה ב:21) *ואנכי נטעתיך שורק*, *בני אתנו*, ההוא דנפיק מסטרא דהאי אתון. והני עשרה מימינא ועשרה משמאלא דאתכלילן בהני תרי כלהו אינון משתכחין *בקס״ם*, ואית עשרה אחרנין דימינא ועשרה דשמאלא דמשתכחי *בנח״ש*, ועל דא כתיב *כי לא נחש ביעקב ולא קסם בישראל*. מ״ט, בגין *יי׳ אלהיו עמו*. [p. 452] ומסטרא *דנח״ש* נפיק שו״ר, ודא הוא *שור וחמור*.

ועל דא בלעם כיון דידע דאתקטר ברשותא אחרא דאמר ליה *אך את הדבר אשר אדבר אליך וגו׳*, אבאיש ליה. אמר ומה אן הוא יקרא דילי. מיד אסתכל בחרשוי ולא אשכח דיהא ברשותיה אלא האי אתון. מיד *וישכם בלעם בבקר ויחבוש את אתונו*, למעבד בה רעותיה ורעותיה דבלק, ועל דא *ויחר אף אלהים כי הולך הוא*, *הוא* דייקא דאפיק גרמיה מרשותיה ממה דאמר ליה *ואפס את הדבר וגו׳*.

ת״ח דהכי הוא דהא בקדמיתא יהב ליה רשותא ואמר *קום לך אתם*, השתא דהוה אזיל אמאי *ויחר אף אלהים*. אלא בגין *דהולך הוא*, *הוא* ברשותיה דיליה לנפקא מההוא דאמר ליה *ואפס את הדבר*.

אמר ליה קב״ה **[רז ע״ב]** רשע את מתקין ומזרז זיינך לנפקא מרשותי, חייך אנת ואתנך ברשותי תהוון. מיד *ויתיצב מלאך יי׳ בדרך לשטן לו*.

[p. 453] מאי *ויתיצב*. א״ר אבא נפק וקאים באומנא אחרא מאומנותא דיליה, דהאי מלאכא דרחמי הוה. והיינו דאמר ר׳ שמעון חייביא מהפכי רחמי לדינא. *לשטן לו*, דהא לא אומנותא דיליה הוא.

אמר רבי אלעזר לא שני מלאכא ולא נפק מאומנותא דיליה, אלא בגין דהוה האי מלאכא מסטרא דרחמי וקאים לקבליה סתיר חכמתא דיליה וקלקל רעותיה הה״ד *לשטן לו*, *לו* הוה *שטן* ואשתכח *שטן* אבל לאחרא לא הוה *שטן*.

תאנא אמר ר׳ שמעון כמה חכים הוה בלעם בחרשוי על כל בני עלמא דהא בשעתא דאשגח לאשכחא עיטא לנפקא מרשותיה דקב״ה מההוא מלה דכתיב *ואך את הדבר וגו׳*, אסתכל בחרשוי ולא אשכח בר ההוא אתון. מה כתיב, *ויחבוש את אתונו*, אטעין לה בכל חרשין וכל קסמין דהוה ידע ואעיל בה ואכליל לה מכלהו בגין למילט לישראל. מיד *ויחר אף*

© 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

אלהים כי הולך הוא, *הוא* דייקא כמה דאתמר. מה עבד קב״ה, אקדים למלאכא דרחמי לקיימא לקבליה ויסתיר חרשוי וקסמוי.

[p. 454] ת״ח דעד השתא לא כתיב *יי׳* ולא אתחזי בקסמוי וחרשוי והא אוקימנא, והשתא כיון דאתקין אתניה וזרזא בתקוני חרשוי בסטרא דדינא למילט לישראל אקדים קב״ה למלאכא דרחמי לקבליה ובשמא דרחמי בגין לסתור חכמתא דיליה ולאסטאה לאתניה מההוא ארחא כמא דכתיב *ותט האתון מן הדרך*, *מן הדרך* דייקא. ועל דא לא כתיב *ויתיצב מלאך* האלהים, *ויעמוד מלאך* האלהים, אלא *מלאך יי׳* דרחמי. אמר קב״ה רשע את אטענת לאתנך בחרשך בכמה סטרי דדיני לקבלי בני, אנא אעבר טוענך ויהבך מארחא דא. מיד אקדים מלאכא דרחמי *לשטן לו*, *לו* דייקא כמא דאתמר.

ותרא האתון את מלאך יי׳ נצב בדרך וגו׳. רבי יצחק אמר וכי אמאי חמאת היא ובלעם דהוה חכים כל כך לא חמא.

אמר רבי יוסי ח״ו דההוא רשע אסתכל בחיזו קדישא.

אמר ליה אי הכי הא כתיב *נופל וגלוי עינים*.

[p. 455] אמר ליה לא שמענא בהא מידי ולא אימא.

א״ל אנא שמענא דכד הוה אצטריך לאסתכלא הוה נפיל וחמא והשתא לא אצטריך לאסתכלא.

אמר ליה אי הכי בדרגא עלאה יתיר הוה על כל נביאי מהימנותא דאיהו *גלוי עינים* חמי ואסתכל ביקרא דקב״ה, והא אמר ר׳ שמעון בלעם בחרשוי הוה ידע באינון כתרין תתאין דלתתא כמא דכתיב (יהושע יג:22) *ואת בלעם בן בעור הקוסם*, *קוסם* קראיה קרא דטנופא דטנופי, היך יסתכל ביקרא דמאריה. ועוד דהא אמר רבי שמעון בחיזו חד דחזא לפום שעתא דכתיב *ויגל אלהים את עיני בלעם*, אתעקימו עינוי, ואת אמרת דהוה חמי בגלויא דעיינין ואסתכל ביקרא דקב״ה.

[p. 456] אמר אהדרנא לקבלך, דידי ודידך בעי צחותא. ודאי רזי אורייתא עלאין ולא יכלין בני עלמא למיקם עלייהו, בגין כך אסיר לאקדמא במלה דאורייתא עד דישמע מלה וידע ליה על בורייה.

אתו לקמיה דר׳ שמעון, אמרו מלה קמיה.

פתח ואמר (תהלים ח:5) *מה אנוש כי תזכרנו וגו׳*. האי קרא ממנן דעלמא אמרוה, בשעתא דסליק ברעותיה דקב״ה למברי *אנוש* קרא לכתות כתות דמלאכי עלאי ואותיב לון קמיה, אמר לון בעינא למברי אדם.

אמרו קמיה (שם מט:13) *אדם ביקר בל ילין וגו׳*. אושיט קב״ה אצבעא דיליה ואוקיד לון.

© 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

[p. 457] אותיב כתות אחרנין קמיה, אמר לון בעינא למברי אדם. אמרו קמיה **[רח ע"א]** *מה אנוש כי תזכרנו*, מה טיבו דב"נ דא.

אמר לון ב"נ דיהא בצלמא דידן דיהא חכמתא דיליה עלאה מחכמתכון.

כיון דברא אדם וחטא ונפק בדימוס קמיה אתו עז"א ועז"אל, אמרו קמיה פתחון פה אית לן גבך, הרי ב"נ דעבדת חטי קמך.

אמר לון אלמלא תהוון שכיחין גבייהו וכו'. מה עבד קב"ה, אפיל לון מדרגא קדישא דלהון מן שמיא.

[p. 458] אמר ר' שמעון השתא אהדרנא לתיובתייכו דבלעם אמר *נופל וגלוי עינים*. אי נימא דלא הוה הכי ושבוחי קא משבח גרמיה היך יכתוב קב"ה מלה כדיבא באורייתא. ואי מלה דקשוט היא היך ישתבח ההוא רשע בדרגא עלאה על כל נביאי מהימנותא. ועוד דהא לא שריא קדושא דלעילא אלא באתריה דאתחזי ליה.

השתא אהדרנא למלה קדמאה, בתר דאפיל לון קב"ה מאתר קדישא דלהון מן שמיא וטעו בעלמא ואטעו עלמא. הכא אית לאסתכלא והא כתיב (תהלים קד:4) *עושה מלאכיו רוחות וגו'*, והא אלין מלאכין הוו. אלא ת"ח כל אינון מלאכין דלעילא לא קיימין ולא יכלין למיקם בר בנהורא עלאה דנהיר לון וקיים לון, ואי פסיק מנייהו ההוא נהורא לא יכלין למיקם, כל שכן אלין דאפיל לון קב"ה ופסק מנייהו ההוא נהורא דלעילא דאשתני זיווייהו וכד נחתו ושליט בהו אוירא דעלמא אשתנו בדרגא אחרא.

ת"ח מנא דהוה נחית להו לישראל במדברא ההוא מנא הוה מטלא דלעילא דהוה נחית מעתיקא סתימא [p. 459] דכל סתימין, וכד הוה נחית הוה נהוריה נהיר בכלהו עלמין ומניה אתזן חקל דתפוחין ומלאכי עלאי, וכד הוה נחית לתתא ושליט ביה אוירא דעלמא אגליד ואשתני זיויה ולא הוה זיויה אלא כמא דכתיב (במדבר יא:7) *והמן כזרע גד* ולא יתיר. כל שכן אלין כיון דנחתו ושליט בהו אוירא אשתנו מההוא דרגא קדמאה דהוו.

מה עבד קב"ה, חמא דאטעיין עלמא, קשר לון בשלשלאי דפרזלא בטורי דחשוכא. באן אתר יתבי, בעמיקא דטורי אותיב ליה לעז"א ורמי חשוכא באנפוי בגין דההוא שעתא דקשר לון קב"ה אתתקף וארגיז כלפי מעלה וקב"ה אפיל ליה בעומקא עד קדליה [p. 460] וזריק חשוכא באנפוי. עזא"ל דלא אתתקף אותביה גביה ונהיר ליה חשוכא.

ובני עלמא דידעין אתרייהו אזלין לגבייהו ואולפין לון לבני נשא חרשין ונחשין וקסמין, ואינון טורי חשוכא אקרון *הררי קדם*. מ"ט, בגין דחשוכא אקדים לנהורא ובגין כך טורי חשוכא *הררי קדם* אקרון. ולבן ובלעם מנייהו אולפין חרשין והיינו דאמר בלעם *מן ארם ינחני בלק מלך מואב מהררי קדם*.

© 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

ת״ח בלעם הוה קא משבח גרמיה מהאי אתר ואמר *נאם שומע אמרי אל וגו׳*, בגין דעז״א ועזא״ל אמרי לאינון בני עלמא מאינון מלין עלאין דהוו ידעי בקדמיתא לעילא ומשתעי מעלמא קדישא דהוו ביה הה״ד *שומע אמרי אל*, *שומע* קול *אל* לא כתיב אלא *אמרי אל*, אינון אמירן דאמרי מניה. מאן דאתי מפרקא ושאלין ליה מאן את אתי אמר מלמשמע מלין דמלכא קדישא. כך *נאם שומע אמרי אל*.

[p. 461] *ויודע דעת עליון*, דהוה ידע שעתא דתליא דינא בעלמא ומכוין שעתא בחרשוי.

אשר מחזה שדי יחזה. מאן *מחזה שדי*, אלין אינון *נופל וגלוי עינים* ואלין אינון עז״א ועזאל. *נופל* דא עז״א דאעמיק ליה קב״ה בעומקא דחשוכא ויתיב בעומקא עד קדליה כדקאמרן וחשוכא אזדריק באנפוי ועל דא אקרי *נופל*, נפל זמנא חדא ונפל לבתר בעומקא דחשוכא. עזא״ל הוא *גלוי עינים* דהא לא אזדריק חשוכא עליה דלא אתתקף ולא ארגיז כהאי לעילא **[רח ע״ב]** ובלעם קרי לון *מחזה שדי* דאינון *נופל וגלוי עינים*.

ובההוא זמנא לא אשתאר בעלמא דאשתכח גבייהו בר איהו, ובכל יומא הוה איסתים באינון טורי עמהון הה״ד *ינחני בלק מלך מואב מהררי קדם*, *מהררי קדם* ודאי ולא מארץ *בני קדם*.

[p. 462] אמר ר׳ שמעון כמה זמנין אמינא מלה דא ולא מסתכלי חברייא דהא קב״ה לא שריא אלא באתר קדישא באתר דאתחזי לשריא עלוי. וכי קב״ה אכריז ואמר (דברים יח:10) *לא ימצא בך מעביר בנו ובתו באש קוסם קסמים וגו׳*, והוא אתי לאתערבא בהדייהו. אלא זכאה חולקיהון דישראל דקב״ה קדיש לון לשריא בינייהו והיינו דכתיב (שם כג:15) *כי יי׳ אלהיך מתהלך בקרב מחניך*, ובגין דהוא *מתהלך בקרב מחניך* כתיב *והיה מחניך קדוש ולא יראה בך ערות דבר ושב מאחריך*, וכתיב *והייתם קדושים כי קדוש אני יי׳*, וכתיב (ויקרא יח:24) *אל תטמאו בכל אלה כי בכל אלה נטמאו הגוים*, וכתיב (שם כ:23) *ואקוץ בם*, דלא יכילנא לקרבא גבייהו ושרו לי לבר. זכאה חולקהון וזכאה חולקהון דנביאי מהימני קדישי דאינון קדישין ואית לון חולקא לאשתמשא בקדושא דלעילא.

[p. 463] *ותרא האתון את מלאך יי׳ נצב בדרך*, בההוא ארחא דהוה משתקע בגווה. *וחרבו שלופה בידו*. וכי אי הוא נפיק לקביל האי אתון מאי בעי חרבא, ואי הוא נפיק לקבליה דבלעם אמאי חמת אתנא ואיהו לא חמא. אלא לכלא אזדמן, ההוא מלאכא אזדמן לקבליה דאתון לאפקא לה מההוא ארחא דאתטען בה, ובמה ברחמי. ואזדמן לקבליה דבלעם לאענשא ליה על דאיהו הוה בעא למיהך ברשותיה ולא ברשו אחרא.

א״ר יוסי השתא אית לשאלא, אי מלוי הוו אתיין מסטרא דכתרין תתאין ולאו מאתר אחרא אמאי כתיב *ואך את הדבר אשר אדבר אליך אותו תעשה*.

© 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

א״ר יצחק בגיניהון דישראל אתהדר מלאכא למללא עמיה. ואי תימא דקב״ה מליל עמיה והוא אמר *אך את הדבר וגו׳*, ח״ו דהא ההוא מלאכא אמר ליה *ואפס את הדבר אשר אדבר אליך*. ואי תימא *ויאמר אלהים אל בלעם קום לך אתם ואך את הדבר*, הכי אוליפנא דהאי אלהים דהכא כלהו מלאכא הוה וההוא איהו אתר דאתי מסטרא דדינא קשיא דביה אחידן חילא ותוקפא דאינון כתרין תתאין דהוה משתמש בהו בלעם. ובגין כך *ויבא אלהים אל בלעם*, *ויאמר אלהים אל בלעם*, דלזמנין אקרון מלאכי בשמא עלאה.

[p. 464] *ותט האתון מן הדרך*, סטאת מההוא ארחא דהות טעינא מסטרא דדינא קשיא לקבליהון דישראל. ובמה חמא בלעם דהיא סטאת מההוא ארחא, אלא הכי אמר ר׳ שמעון ואפי׳ בארחא בעא לאבאשא להו לישראל בחילא דאתניה, וכיון דלא סליק בידוי מה כתיב, *ויך בלעם את האתון במקל*, אטען לה ואלביש לה בזרוזי דינא קשיא תקיפא הה״ד *במקל* דייקא דאיהו דינא קשיא תקיפא, במקלו לא כתיב אלא *במקל*.

פוק חמי כמה תקיפא חכמתא דההוא רשע ותיאובתא דיליה לאבאשא לישראל דאיהו אשגח לנפקא מרשותיה דלעילא בגין תיאובתא לאתייקרא ולאבאשא להו לישראל.

[p. 465] *ויעמוד מלאך יי׳ במשעול הכרמים גדר מזה וגדר מזה*. מה כתיב לעילא, בקדמיתא כתיב *ותט האתון מן הדרך ותלך בשדה*, *ותלך* בארח מישר מסטרא *דשדה*, אתער ואתרקינת ממה דהוה בה.

ויך בלעם את האתון להטותה הדרך, לאסטאה לה מההוא ארחא *דשדה*.

אמר רבי יוסי בין מלאכא ובין בלעם הוה אתנא בעקוי. לבתר כד חמא בלעם דלא הוה יכיל כדין *ויך את האתון במקל* כמא דאתמר.

ויעמוד מלאך יי׳ במשעול הכרמים. ר׳ אבא אמר כמה אית לן לאסתכלא במלי אורייתא. הני קראי רמיזי **[רט ע״א]** בחכמתא עלאה. וכי למגנא נפק האי מלאכא לאתחזיא לחד אתנא או למיקם בין כרמייא לקבלא זמנא הכא וזמנא הכא. אלא כלא רזא עלאה הוא וכלא בעי קב״ה בגין לאגנא עלייהו דישראל ולא ישלטון בהו זינין בישין בגין דאינון חולקיה דקב״ה.

ויעמוד מלאך יי׳ במשעול הכרמים. תאנא מסטרא דאמא כד איהי מתעטרא נפקין בעטרהא אלף וחמש מאה סטרי גליפן בתכשיטהא וכד בעיא לאזדווגא במלכא מתעטרא בחד עטרא דארבע גוונין. אינון גוונין מתלהטן בארבע סטרי עלמא, כל גוונא וגוונא מתלהטא תלת זמנין בההוא סטרא דאינון תריסר תחומי גליפין ועאלין ואתכלילו בתריסר אחרנין.

[p. 466] ברישא דעטרא אית ארבע שורין לארבע סטרין, ואינון מגדלות כד״א (שיר ה: 13) *מגדלות מרקחים*. מהו *מרקחים*, כמא דכתיב (שם ג: 6) *מכל אבקת רוכל*. ועל כל מגדלא ומגדלא תלת פתחין קביען באבנין טבן מכל סטרא וסטרא. האי עטרא טהירא

© 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

בדלוגין דאופיר בגין יקרא דמלכא כמא דכתיב (ישעיה יג:12) *אוקיר אנוש מפז ואדם מכתם אופיר*.

תחות עטרא תליין ר' זגי דדהבא בסחרנהא, זגא דדהבא מסטרא דא וזגא דדהבא מסטרא דא וחד רומנא בגוון. ההוא רומנא אית בה אלף זגין וכל זגא מנייהו מתלהטא בסומקא בחוורא. ההוא רומנא אתפלג בפלוגין ארבע וקיימא פתיחא לאתחזאה זגהא. [p. 467] תלת מאה ועשרין וחמש זגין לסטרא דא וכן לכל סטרא וסטרא עד דמתלהטן ארבע סטרי עלמא מחיזו דכל פלכייא ופלכייא ואינון אקרון *פלח הרמון* כמא דכתיב (שיר ד:3) *כפלח הרמון רקתך*.

ארבע גלגלין בפלכייא, ארבע זווין נטלין בגלגולא לההוא עטרא, וכד נטלין לה יזקפן לעילא עד דמטו לגלגולא דפלכא עלאה דנהים יממא ולילי. מתחברן כל אינון פלכין ונטלין לעטרא וזקפן לה, וקלא דאינון גלגלין אשתמע בכלהו רקיעין. לקל נעימותא מתרעשין כל חילי שמיא וכלהו שאלין דא לדא עד דכלהו אמרי (יחזקאל ג:12) *ברוך כבוד יי' ממקומו*.

כד מזדווגי מלכא במטרוניתא סלקא עטרא דא ואתישבת ברישא דמטרוניתא, כדין נחית חד עטרא עלאה קביעא דכל אבן טבא וחיזור ושושן בסחרנהא, בשית גלגלין אתיא לשית סטרין דעלמא, שית גדפין דנשרי נטלין לה בפלכוי, חמשין פתחין סחרנהא דגליף בה אימא עלאה קביעין באבן טבא חוור וסומק וירוק ואוכם תכלא וארגוונא, שית מאה ותלת עשר זוויין לכל סטרא וסטרא.

[p. 468] אלף ושית מאה מגדלין לכל סטרא, וכל מגדלא ומגדלא טורין קביען פרחין לעילא אשתאבין בפתורא דאימא עלאה במשח רבות דילה. כדין אימא בלחישו נגיד מתמן מתנן עלאין ושדר וקבע לון בההוא עטרא, לבתר אינגיד נחלי דמשח רבות קודשא על רישא דמלכא ומרישיה נחית ההוא משחא טבא עלאה על דיקניה יקירא ומתמן נגיד על אינון לבושי מלכא הה"ד (תהלים קלג:2) *כשמן הטוב על הראש יורד על הזקן וגו'*.

לבתר אתהדר עטרא ומעטרא ליה אימא עילאה בההוא עטרא ופרשא עליה ועל מטרוניתא לבוש יקר בההוא עטרא, כדין קלא אשתמע בכלהו עלמין (שיר ג:11) *צאינה וראינה בנות ציון במלך שלמה בעטרה וגו'*. כדין חדוותא הוא בכל אינון בני מלכא, ומאן אינון, כל אינון דאתו מסטרייהו דישראל דהא לא מזדווגי בהו ולא קיימי עמהון בר אינון ישראל דאינון בני ביתא ומשמשי להו. כדין ברכאן דנפקי מנייהו דישראל הוא, וישראל נטלין כלא ומשדרי מניה לשאר עמין ומההוא חולקא אתזנו כל אינון שאר עמין.

[p. 469] ותאנא מבין סטרי חולקיהון דממנן על שאר עמין נפיק **[רט ע"ב]** חד שביל דקיק דמתמן אתנגיד חולקא לאינון תתאי ומתמן אתפרש לכמה סטרין, ודא קרינן ליה תמצית דנפיק מסטרא דארעא קדישא ועל דא עלמא כוליה מתמצית ארץ ישראל שותה. מאן ארץ ישראל, הא אוקימנא. ובין לעילא ובין לתתא כל אינון שאר עמין לא אתזנו אלא

© 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

מההוא תמצית. ולא תימא <u>דאלין</u> בלחודוי אלא אפילו אינון כתרין תתאין מההוא תמצית שתיין. ודא הוא *<u>משעול</u> הכרמים*, שביל מרברבי שאר עמין דמתברכן מניה.

כד חמא ההוא מלאכא דהא בלעם אסטי לאתון לההוא שבילא דכתיב *להטותה הדרך* מיד *ויעמוד מלאך יי׳ במשעול הכרמים*, לאסתמא שבילא דלא יסתייעון ביה אינון שאר <u>עמין</u> ואינון כתרין תתאין. [p. 470] ואזלא הא <u>כמא</u> דאמר רבי יצחק כתיב (שיר א:6) *שמוני נוטרה <u>את הכרמים</u>*, לנטרא ולברכא לשאר עמין בגלותא, וישראל דאינון *כרמי שלי לא נטרתי*, בגין דאינון בגלותא ולא מתברכין כדקא חזי.

גדר מזה וגדר מזה. אמר ר׳ אבא היך יכיל ההוא מלאכא לאסתמא ההוא שבילא, <u>בגין</u> דסיועא אחרא הוה ליה קב״ה וכנסת ישראל.

ר׳ יהודה אמר אורייתא <u>קא</u> מסייעא ליה דכתיב (שמות לב:15) *מזה ומזה הם כתובים*.

בההיא שעתא מה כתיב *ותרא האתון <u>את מלאך יי׳</u> ותלחץ אל הקיר*. מאי *ותלחץ אל הקיר*, כד״א (ישעיה כב:5) *מקרקר קיר <u>ושוע אל ההר</u>*. *קיר*, פטרונא ההוא דשלטא עלייהו. *ותלחץ את רגל בלעם אל הקיר*, היא לא יהבא ליה סיועא כלל ובעקותא <u>אשדת</u> ליה לההוא *קיר* ורמזא ליה האי, כדין *ויוסף להכותה* בהאי סטרא.

[p. 471] *<u>ויוסף מלאך יי׳ עבור ויעמוד במקום צר אשר אין דרך לנטות ימין ושמאל</u>*. <u>בההוא</u> שעתא אסתים לה כל ארחין וכל סיועין דלא אשתכח בה מכל סטרא דעלמא סיועא, כדין *ותרבץ תחת בלעם ויחר אף בלעם <u>וגו׳</u>*.

<u>ויפתח</u> יי׳ את פי <u>האתון</u>. היינו חד מאינון מלין דאתבריאו ערב שבת בין השמשות.

[p. 472] א״ר יצחק מאי סגי האי לבלעם או לאתון או לישראל בהני מלין.

<u>ר׳ יוסי אמר דחייכן</u> ביה אינון רברבין דהוו עמיה, וכד מטו לבלק אמרו ליה וכי להאי שטיא שדרת ליקרא, לא תשכח ביה ממשות ולא במלוי ובאינון <u>מילי</u> דאתנא אתבזא <u>מיקריה</u>.

ר׳ חייא אמר <u>אלמלא</u> לא אמרת אתנא האי לא שביק בלעם ההוא דיליה, ובמילי דאתנא ידע דאתבר חיליה.

ר׳ אבא רמי, כתיב (במדבר טז:32) *ותפתח הארץ <u>את פיה</u>*, וכתיב *ויפתח יי׳ את פי <u>האתון</u>*. מאי שנא *ארץ* מ*אתון* דלא כתיב <u>ביה</u> *ויפתח יי׳ את פי הארץ*. אלא התם משה גזר על <u>פימא</u> ופתחת ועבדת ארעא פקודא דמשה ולא יאות דקב״ה <u>יעביד</u> פקודיה דהא משה גזר ופקיד (שם:30) *<u>ופתחה</u> האדמה את פיה*, ועל דא היא עבדת <u>פקודיה</u> דכתיב *ותפתח הארץ את פיה*. אבל הכא לא אשתכח מאן דגזר אלא רעותא דקב״ה הוה והואיל ורעותיה הוה בכך כתיב *ויפתח יי׳ את פי האתון*, מניה אתא מלה ומניה אשתכח.

© 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

[p. 473] ר׳ יהודה אמר אסתכלנא בפרשתא דא ובאלין מלין ואתחזיין דלא מלין דאצטרכן אינון. וכי מאחר דכתיב *ויפתח יי׳ את פי האתון* בעיין להוי אינון מלין מלי מעלייתא מלי דחכמתא, ואי כמא דאתערו חברנא דאיהו משבח דסוסיא דיליה רעי ברטיבא והיא תבת ואמרת *הלא אנכי אתונך*, מהכא הוה למפתח והיא לא פתחא אלא *מה עשיתי לך*, ואי הכי אמאי קא טרח קב״ה למפתח פימא.

[p. 474] אמר רב אבא ודאי באילין מלין אוליפנא דעתא דבלעם דלאו כדאי הוא למשרי עליה רוח קדישא, ואוליפנא דהא לית יכילו באתניה לאבאשא או **[רי ע״א]** לאוטבא, ואוליפנא מהאי אתון דהא לית חילא בבעירי לאשראה עלייהו דעתא שלים.

ת״ח בלעם בההוא מלה דאתניה ובההוא דעתא טפשא לא יכיל למיקם, בדעתא עלאה עאכ״ו.

ותאמר לבלעם מה עשיתי לך כי הכיתני. וכי ברשותה הוה למעבד טב וביש. לא דהא בעירי לא מתנהגן אלא כמה דנהיגי לון, ואע״ג דההיא אתנא בעמיקא יתיר לאו ברשותה היא דהא הוא אטעין לה בחרשוי וברשותיה קיימא.

ויאמר בלעם לאתון כי התעללת בי, הוה ליה לחייכא מנה והוא אתיב לקבלה טפשותא דמלהא, כדין חייכו מניה ואתקליל בעינייהו וידעו דאיהו שטיא. ומה אמר, *כי התעללת בי לו יש חרב בידי*. אמרו שטיא דא אי הוא יכיל לשיצאה עמין בפימיה היך לא יכיל לשיצאה לאתניה והוא בעי חרבא.

[p. 475] ואוליפנא דלית חילא בבעירי לאשראה עלייהו רוחא אחרא, דאי יימרון בני נשא אי ימללון בעירי כמא דעתא שלים יפקון לעלמא, פוק ואוליף מהאי אתנא דהא קב״ה אפתח פימה, חמי מלוי.

ויהי בבקר ויקח בלק את בלעם ויעלהו במות בעל וירא משם קצה העם. ר׳ יצחק אמר בלק חכים הוה בחרשין מבלעם בר דלא הוה מכוין שעתא ללטייא. משל וכו׳. בגין כך *ויקח בלק את בלעם*, הוא הוה אתקין לי׳ ואחיד לי׳ לכלא.

ויעלהו במות בעל. מאי *ויעלהו במות בעל*, אלא אשגח בחרשוי במה סטרא יתאחיד בהו ואשכח דזמינין ישראל למעבד *במות* ולמפלח *לבעל* כמא דכתיב *וילכו אחרי הבעל*.

[p. 476] *וירא משם קצה העם*, חמא רברבי עמא ומלכא דלהון דפלחין ליה כמה דכתיב (מלכים א יח:26) *ויקראו בשם הבעל*, וכתיב (שם :21) *אם יי׳ הוא האלהים לכו אחריו ואם בעל לכו אחריו*. כיון דחמא בלעם דזמינין ישראל להאי מיד *ויאמר בלעם אל בלק בנה לי בזה שבעה מזבחות, מזבחת* חסר.

© 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

ר׳ יוסי ור׳ יהודה, חד אמר לקבלי מדבחן דקדמאי אקריב אינון שבעה מדבחן, וחד אמר בחכמתא עבד כלא ואשגח דחולקהון דישראל בשבעה דרגין אתקשר, בגיני כך אסדר שבעה מדבחן.

לב״נ דהוה ליה רחימא חד דשבק לי׳ אבוי ובני נשא מסתפו לקטטא בהדיה בגין ההוא רחימא. ליומין אתא ב״נ אחרא ובעי לאתערבא בהדיה. [p. 477] אמר מה אעביד, אי אתער בי׳ קטטא הא ההוא רחימא דאתקשר בהדיה ולא יכילנא. מה עבד, שדר ליה דורון לההוא רחימא. אמר ההוא רחימא וכי מה אית לי׳ להאי ב״נ גבאי. ידע דבגין ההוא בר רחימוי הוה, אמר האי דורון לא ייעול קמאי, זמינו ליה לכלבי ויכלוניה.

כך בלעם אתא לאתערא קטטא בהו בישראל וחמא דלא יכיל בגין ההוא רחימא עלאה דלהון כד״א (משלי כז:10) *רעך ורע אביך אל תעזוב*. שארי לתקנא קמיה דורון. אמר קב״ה רשע ומה אית לך גבאי. את בעי לאזדווגא בבני, הרי דורונך זמין לכלבי.

ת״ח מה כתיב *ויקר אלהים אל בלעם*, ואמר ר׳ שמעון לשון קרי וטומאה, דורונך לאלין אתמסר ולא ייעול קמאי.

ר׳ אבא אמר *ויקר*, כד״א (תהלים קמז:17) *לפני קרתו מי יעמוד*. הוא הוה זמין דבההוא דורון יכיל בהו בישראל. מה כתיב, *ויקר אלהים*, קריר גרמיה מן דהוה חשיב.

[p. 478] *ויקר אלהים*, כמא דאתמר דאתער עליה מסטרא מסאבא.

רבי אלעזר אמר *ויקר*, בלעם חשיב דבההוא דורון ייעול לאבאשא להו לישראל וקב״ה אעקר ליה מקמיה לההוא דורון ואעקר ליה לבלעם ממה דהוה חשיב ואעקר ליה מההוא דרגא הה״ד *ויקר*, כד״א (משלי ל:17) *יקרוה עורבי נחל*. אמר ליה רשע לית אנת כדאי לאתקשרא בהדי **[רי ע״ב]** ולמיעל קמאי, דורונך לכלבי יתמסר.

אמר ר׳ שמעון ת״ח האי רשע געלא דכלא דלא תשכח לכל פרשתא דא ויאמר ייי אל בלעם או וידבר ייי אל בלעם, ח״ו. מה כתיב *וישם ייי דבר בפי בלעם*, כמאן דמשוי חסמא בפום חמרא דלא יסטי הכא או הכא, כך *וישם ייי דבר בפי בלעם*.

אמר קב״ה רשע את חשיב דעלך יהא ויתקיים ברכה דבני או אפכא, לא צריכין אינון לך כמא דאמרי לצרעה לא מדבשיך ולא מעוקציך. [p. 479] אלא *שוב אל בלק וכה תדבר*, וכד תפתח פימך לא יהא ברשותך ולא בפימך תלייא מלולא אלא *וכה תדבר*, הרי *כ״ה* דזמינא לברכא לון, כה תמלל ברכאן דבני. כד תפתח פימך היא תמלל מלין לאתקיימא על בני דלא אשבוק מלין לך.

ת״ח דכך הוא, כיון דאתא לבלק ובלק שמע כל אינון מלין הוה חשיב דהא מפימיה דבלעם נפקין, אמר *לקוב אויבי לקחתיך והנה ברכת ברך*. אמר ליה בלעם סב אלין חרשין בידך בגין לאעכבא הכא להאי *כה*, ואי את תיכול לאעכבא לה בהאי חרשין אנא אעקר לה מאינון מלין דהיא אמרה.

© 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

מה כתיב, *התיצב כה על עולתך*, בהאי באלין חרשין תעכב לה *ואנכי אקרה כ״ה*, כלומר אעקר לה מאלין מלין.

אמר קב״ה רשע אנא אעקר לך. מה כתיב בתריה, *ויקר אלהים אל בלעם וישם* [p. 480] *דבר בפיו*, וההוא *דבר* ארים קלא במלולי דכ״ה *ויאמר שוב אל בלק וכה תדבר*, *כ״ה תדבר* ודאי.

ת״ח בקדמיתא לא כתיב *התיצב כה על עולתך* אלא *התיצב על עולתך ואלכה אולי יקרה יי׳ לקראתי*. כיון דחמא דכ״ה אמר אינון ברכאן כדין אמר *התיצב כ״ה על עולתך ואנכי אקרה כ״ה*.

לכה ארה לי יעקב ולכה זועמה ישראל. לכה ארה לי, רבי יוסי אמר אשדי לון מההוא דרגא דאינון קיימי כד״א (שמואל א כ:20) *צדה אורה*. אמר אי תיכול לאשדי לההוא דרגא דלהון הא כלהו אתעקרו מעלמא.

[p. 481] *ולכה זועמה ישראל*, ישראל סבא דלעילא דישתכח רוגזא קמיה כד״א (תהלים ז:12) *ואל זועם בכל יום*.

כי מראש צורים אראנו ומגבעות אשורנו. צורים. א״ר יצחק אלין אינון אבהתא דכתיב (ישעיה נא:1) *הביטו אל צור חוצבתם*. *ומגבעות אשורנו*, אלין אמהן. בין מהאי סטרא בין מהאי סטרא לא יכלין לאתלטייא.

ר׳ אבא אמר *כי מראש צורים*, מאן יכיל להו לישראל דהא אחיד מרישא דכל *צורים* נפקי. ומאן אינון *צורים*, גבורן דהא כל דינין דעלמא מאינון גבורן נפקי ואינון אתאחדן בהו.

ומגבעות אשורנו, אלין שאר משריין דאתאחדן בהו. ד״א *ומגבעות*, אלין שאר כתרין דאחידן בהו.

[p. 482] *הן עם לבדד ישכון*, כד״א (דברים לב:12) *יי׳ בדד ינחנו ואין עמו אל נכר*.

מי מנה עפר יעקב, הא אוקמוה, אלא א״ר יוסי תרי דרגין אינון יעקב וישראל, בקדמיתא יעקב ולבתר ישראל. ואע״ג דכלא חד תרי דרגין הכא דהא דרגא עלאה ישראל הוא. *מי מנה עפר יעקב*, לתתא.

מאן הוא *עפר*. ר׳ שמעון אמר האי דכתיב ביה (ישעיה מא:2) *יתן כעפר חרבו*. מאן *חרבו*, הא ידיעא דכתיב (שם לד:6) *חרב ליי׳ מלאה דם*. *עפר*, ההוא אתר דאתברי מניה אדם הראשון דכתיב (בראשית ב:7) *וייצר יי׳ אלהים את האדם עפר מן האדמה*. ומההוא *עפר* כמה חיילין כמה משריין נפקו, כמה טפשין כמה גרדיני נמוסין כמה גירין כמה בליסטראות כמה רומחין וסייפין וזיינין אשתכחו מההוא *עפר*. *מי מנה*, כד״א (איוב כה:3) *היש מספר לגדודיו*.

© 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

[p. 483] *ומספר את רובע ישראל, היא* ה״א וחד מלה היא. *רובע ישראל*, כד״א (שמות כג:5) *רובץ תחת משאו*, רביע הה״ד (שיר ג:7) *הנה מטתו שלשלמה*. *רובע*, כמו רביעית מישראל לתתא, *רובע* אתקרי לפום כתרין משמע דאיהו רגלא רביעא דכורסייא.

[p. 484] ד״א *מי מנה עפר יעקב*, כל אינון דחשיבין עפרא כמא דאוקימנא.

ומספר את רובע ישראל, דכתיב *היש מספר לגדודיו*. *רובע ישראל*, כמא **[ריא ע״א]** דאוקימנא.

ד״א *מי מנה עפר יעקב*, אינון פקודין דאינון בעפרא בזריעא בנטיעא בחצדא והא אוקמוה חברייא.

ומספר את רובע ישראל, כד״א (ויקרא יט:19) *בהמתך לא תרביע כלאים וגו׳*. א״ר אבא בלק חכים הוה בחרשין מבלעם בר דלא הוה ידע לכוין שעתא.

וישא משלו ויאמר, וידבר לא כתיב. [p. 485] מאי *וישא משלו*. רבי חייא אמר הוא הוה זקיף קלא לגבי ההוא ממלל. *וישא משלו*, בלעם. *ויאמר*, האי *כה* כמא דכתיב *וכה תדבר*, ואמירה מנה הוה.

ת״ח כיון דחמא בלעם דבכל חרשוי ובכל האי דורון לא יכיל לאעקרא ההוא *כה*, כד״א *ואנכי אקרה כה*, אעקר להאי *כה*, א״ל קב״ה רשע את סבור לאעקרא לה, אנא אעקר לך משלשולך. מה כתיב, *ויקר אלהים אל בלעם*, כמא דאתמר.

לבתר כיון דחמא דלא יכיל הדר ואמר *וברך ולא אשיבנה*, ולא אשיבנו מבעי ליה, אלא *ולא אשיבנה* ודאי לההיא דכתיב *כה*, *וכה תדבר*, לית אנא יכיל לאהדר לה.

[p. 486] אמר בלעם בתרין דרגין בעינא לאעלא בהו, בעינא מדרגא דיעקב ולא יכילנא, בעינא לאעלא בהו מסטרא אחרא דישראל ולא יכילנא. מאי טעמא, בגין דשמא דא או דא לא אתקשר בזינין בישין הה״ד *לא הביט און ביעקב ולא ראה עמל בישראל*.

תאנא תרין דרגין אינון כמא דאתמר *נחש* ו*קסם*, לקבליהון *עמל* ו*און*. אמר בלעם הא ודאי אנן אשכחנא לקבלי דהני יעקב וישראל, *און* לקבלי דיעקב דאיהו קשיר ב*נחש*, *עמל* לקבלי דישראל דאיהו קשיר ב*קסם*. כיון דחמא דלא יכיל אמר ודאי *לא הביט און ביעקב ולא ראה עמל בישראל*. מ״ט, בגין *דיי׳ אלהיו עמו וגו׳*.

ואי תימא בהני לא יכילנא, ב*קסם* ו*נחש* יכילנא, כתיב *כי לא נחש ביעקב ולא קסם בישראל*. ולא עוד אלא דכל חילין דלעילא וכל משריין כלהו לא ידעי ולא מסתכלי בנמוסי דמלכא עלאה עד דשאלי להני תרי יעקב וישראל. ומאי אמרי, *מה פעל אל*.

[p. 487] אמר רבי אלעזר כל הני מלין *כ״ה אמר*, והוא ארים קלא לקבלה ולא ידע מה היא ולא אשתמע בר קליה.

© 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

הן עם כלביא יקום וכארי יתנשא. מאן עמא תקיפא כישראל. בשעתא דאתנהר צפרא קם ומתגבר כאריה לפולחנא דמאריהון בכמה שירין בכמה תושבחן, משתדלי באורייתא כל יומא וברמשא *לא ישכב עד יאכל טרף*, כד בעי ב"נ למשכב על ערסיה מקדש שמא עלאה, אמלך ליה לעילא ותתא. כמה גרדיני נמוסין מתקשרן קמייהו בשעתא דפתחין פימיהון על ערסייהו *בשמע ישראל יי' אלהינו יי' אחד*, ובעאן רחמי קמי מלכא קדישא בכמה קראי דרחמי.

ר' אבא אמר *הן עם כלביא יקום*, זמינין האי עמא למיקם על כל שאר עמין כאריה גיבר ותקיף ויתרמי עלייהו. ארחיהו דכל אריוותא למשכב על טרפייהו אבל עמא דא *לא ישכב עד יאכל טרף וגו'*.

ד"א *הן עם כלביא יקום*, לקרבא קרבנין ועלוון לקמי מלכהון על גבי מדבחא. ותאנא בשעתא דקורבנא [p. 488] אתוקד על גבי מדבחא הוו חמן דיוקנא דהאי אריה רביעא על ההוא קרבנא ואכיל ליה.

ואמר רבי אבא דיוקנא דאוריא"ל מלאכא עלאה הוה וחמאן ליה בדיוקנא דאריה תקיפא רביעא על מדבחא ואכיל לון לקרבנין. וכד ישראל לא הוו זכאין כל כך הוו חמאן דיוקנא דחד כלבא חציפא רביעא עליה. כדין הוו ישראל ידעין דבעיין תשובה וכדין תייבין.

לא ישכב עד יאכל טרף, אלין קרבנין דליליא כגון עלוון. *ודם חללים ישתה*, דקב"ה אגח קרבא דלהון על שנאיהון.

רבי אלעזר אמר *לא ישכב*, מהו *לא ישכב*, אלא בכל ליליא וליליא כד בר נש אזיל בפקודי דמאריה לא **[ריא ע"ב]** שכיב על ערסיה עד דקטיל אלף ומאה ועשרים וחמשה מאינון זיינין בישין דשריין עמיה.

רבי אבא אמר אלף אינון דאינון מסטרא שמאלא דכתיב (תהלים צא:7) *יפול מצדך אלף וגו'*. ובמה, כמא דכתיב (שם קמט:5) *יעלזו חסידים בכבוד ירננו על משכבותם וגו'* (שם:7) *לעשות נקמה בגוים וגו'* [p. 489] הה"ד *לא ישכב עד יאכל טרף*, ודא הוא *לעשות בהם משפט כתוב הדר הוא לכל חסידיו הללויה*.

אמר רבי חזקיה לקבלי תלת זמנין דהוא מחי לאתניה ואטעין לה בחרשוי אתברכון ישראל תלת זמנין.

רבי חייא אמר לקבלי תלת זמנין דסלקין ישראל לאתחזאה קמי מלכא קדישא.

וירא בלעם כי טוב בעיני יי' לברך את ישראל ולא הלך כפעם בפעם לקראת נחשים. מאי *לקראת נחשים*. א"ר יוסי דהני תרי זמני קדמאי הוה אזיל בכל חרשוי ובעי ללטייא ליה לישראל, כיון דחמא קב"ה רעותיה אמר *שוב אל בלק* דהא מלולך לא בעיין בני, זמין

© 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

אחרא. מאי הוא, כמא דכתיב *וכה תדבר*, *כה תדבר* ולא אנת. *כה תדבר*, דשלטא על כל חרשין וקסמין וזינין בישין דלא יוכלון לאבאשא לבני.

[p. 490] ת״ח האי רשע כד אסתכל בהו בישראל הוה מסתכל אלין תרין דרגין יעקב וישראל לאבאשא לון בהאי או בהאי מחרשוי. בגיני כך כל ברכן וברכן יעקב וישראל אתברכו.

וירא בלעם כי טוב. במה חמא, חמא דבשעתא דאנפי מלכא נהירין זינין בישין לא קיימי בקיומייהו וכל חרשין וכל קסמין לא סלקין בחרשייהו.

ת״ח בהני תרי זמני כתיב *ויקר אלהים*, *ויקר יי׳ אל בלעם*, וכתיב *וכה תדבר*, והשתא כיון דחמא דהא לא אשתכח רוגזא וחרשוי לא סלקין כדין *ולא הלך כפעם בפעם לקראת נחשים*. כיון דאפריש גרמיה ואסתלק מחרשוי שארי ברוחא אחרא באתערותא אחרא לאשבחא לישראל.

א״ר יהודה מאי אתערותא הכא.

א״ל *רוח אלהים* ולא *רוח יי׳*, אלא רוחא חד מסטרא דשמאלא, ההוא דאתקשרו תחותוי אינון זינין וחרשין דיליה.

א״ר אלעזר הא אוליפנא דאפילו האי לא שריא ביה רוחא קדישא.

[p. 491] א״ל ר׳ יוסי אי הכי הא כתיב *ותהי עליו רוח אלהים*, ובכל אינון זמנין אחרנין לא כתיב הכי.

א״ל הכי הוא ודאי. ת״ח כתיב (משלי כב:9) *טוב עין הוא יבורך*, והא אוקמוה אל תקרי *יבורך* אלא יברך, ובלעם הוה רע עין דלא אשתכח רע עין בעלמא כוותיה דבכל אתר דהוה מסתכל בעינוי הוה מתלטייא. ועל דא אמרו האי מאן דאעבר בריה בשוקא ומסתפי מעינא בישא יחפי סודרא על רישיה בגין דלא יכיל עינא בישא לשלטאה עליה. אוף הכא כיון דחמא בלעם דלא יכיל בחרשוי וקסמוי לאבאשא להו לישראל בעא לאסתכלא בהו בעינא בישא בגין דבכל אתר דהוה מסתכל בעינא בישא הוה אתלטייא.

ת״ח מה רעותיה דיליה לקבלהון דישראל, כתיב *וישת אל המדבר פניו*, כתרגומו בגין דיהא ליה סטר סיועא לאבאשא להו.

השתא חמי מה כתיב, *וישא בלעם את עיניו וירא את ישראל*. ביה שעתא אלמלא דאקדים לון קב״ה אסוותא הוה מאבד לון באסתכלותא דעינוי. ומאי [p. 492] אסוותא יהב קב״ה לישראל בההיא שעתא, דא הוא דכתיב *ותהי עליו רוח אלהים*. *ותהי עליו*, על ישראל קאמר, כמאן דמפרש סודרא על רישיה דינוקא בגין דלא ישלוט בהו עינוי. כדין שארי ואמר *מה טובו אהליך יעקב וגו׳*.

ות״ח כל מאן דבעי לאסתכלא בעינא בישא לא יכיל אלא כד משבח ואוקיר לההוא מלה דבעי לאתלטייא בעינא בישא. ומאי ארחיה, אמר חמו כמה טבא דא, כמה יאה דא

© 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

בגין דישלוט ביה עינא בישא. אוף הכא אמר *מה טובו אהליך יעקב*, כמה אינון יאן כמה **[ריב ע״א]** אינון שפירן, חמו כמה נטיען שפירן דאתנטע בינייהו, דמיין לאינון נטיען דנטע קב״ה בגנתא דעדן. מאן יתן דאינון נטיען אשכחו מאינון מסכני דבהו.

יזל מים מדליו. לב״נ דהוה ליה ידין שפירן יאן למחזי, אעבר חד ב״נ בעינא בישא, אסתכל באינון ידין נקיט בהו שארי לשבחא אמר כמה אינון שפירן כמה אינון יאן, חמו אצבען מגזרא דשפירו עלאה. לבתר אמר מאן יתן ידין אלין דשריין בין אבנין יקירין ובלבושי יקר דארגוונא בביתאי לאשתעשא בהו ויהון גניזין בתיבותא דילי.

כך בלעם שרי לאשבחא *מה טובו אהליך יעקב*, חמו כמה שפירן כמה יאן וכו׳, לבתר *יזל מים מדליו*, לא אשכח נטיעא שפירא דא נטיעא דאורייתא [p. 493] בר מאינון מסכנין. *וזרעו במים רבים* דלא יסגי ולא ירבי רוח דקודשא.

אמר רשע לא יכלין עיניך לאבאשא, הא פרישו דקודשא עלייהו.

כדין אמר *אל מוציאו ממצרים כתועפות ראם לו*, הא לא יכלין כל בני עלמא לאבאשא לון דהא חילא תקיפא עלאה אחיד בהו, ומאי איהו, *אל מוציאו ממצרים*. ולא עוד אלא *כתועפות ראם לו*, דלא יכיל ב״נ לאושיט ידיה עליה מגו רומיה. ומדאשתכח בזקיפו עלאה הכי *יאכל גוים צריו*, ולית מאן דיכול לאבאשא לון.

ואפילו בזמנא דלא זקיף לא יכלין לון הה״ד *כרע שכב*, לא דחיל בגין דאשתכח גיבר *כארי וכלביא*. אפילו כד אינון ביני עממיא *וכרע* בינייהו ושכיב *כארי* הוא ישתכח בנמוסי אורייתא באורחי אורייתא. ואעפ״כ שולטנותא אית להו במאריהון דאפילו כל מלכי עלמא לא יעקרון ליה, כאריה דא כד שכיב על טרפיה לא יכלין לאקמא ליה מניה הה״ד *כרע שכב כארי וכלביא מי יקימנו*.

[p. 494] א״ר אלעזר לא אשתכח בעלמא חכים לאבאשא כבלעם דהא בקדמיתא הוא אשתכח במצרים ועל ידוי קשירו מצראי עלייהו דישראל קשורא דלא יפקון מעבדותהון לעלמין, ודא הוא דאמר מה איכול לאבאשא להו דהא אנא עבידנא דלא יפקון מעבידתא דמצראי לעלמין אבל *אל מוציאו ממצרים* ולקבליהון לא יכלין חכימין וחרשין דעלמא.

ועתה הנני הולך לעמי לכה איעצך אשר יעשה העם הזה באחרית הימים. ר׳ יהודה פתח (דברים כג:16-17) *לא תסגיר עבד אל אדוניו אשר ינצל אליך מעם אדוניו, עמך ישב בקרבך וגו׳*. כמה חביבין מלי דאורייתא, כמה חביבא אורייתא קמי קב״ה, כמה חביבא אורייתא דאורית לה קב״ה לכנסת ישראל.

ת״ח בשעתא דנפקו ישראל ממצרים שמע בלעם דהא חרשוי וקסמוי לא סליקו בהו בישראל. שרא למירט רישיה, אזל לאינון טורי חשוכא, מטא לגבי אינון שלשלאי דפרזלא.

© 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

וכך הוא ארחא דמאן דמטי גבייהו, כיון דעאל ב״נ ברישי טוריא חמי ליה עזא״ל ההוא דאקרי *גלוי עינים*, מיד אמר לעז״א, כדין יהבין קלא ומתכנשי גבייהו חויין רברבי דמתוקדן וסחרין לון. משדרי אוכימתא זעירא לקבלי דב״נ. ותנא כמין שונרא היא ורישא כרישא דחוייא ותרין זנבין בה וידהא ורגלהא זעירין. ב״נ דחמי ליה חפי אנפוי והוא מייתי חד קטורתא מאוקידו דתרנגולא חוורא, שדי באנפהא והיא אתית עמיה עד דמטי לגבי דרישא דשלשלאי, וההיא רישא דשלשלאי נעיץ בארעא ומטי עד תהומא ותמן בתהומא חד סמיך והוא נעיץ בתהומא תתאה, ובההוא סמיך אתקשר רישא דשלשלאי. [p. 495] כד מטי ב״נ לגבי שלשלאה בטש בה תלת זמנין ואינון קראן ליה, כדין כרע וסגיד על ברכוי ואזיל ואטים עינוי עד דמטי גבייהו. כדין יתיב קמייהו וכל אינון חויין סחרין ליה מהאי סטרא ומהאי סטרא, פתח עינוי וחמי לון, אזדעזע ונפל על אנפוי וסגיד לקבלייהו. לבתר אולפין ליה חרשין וקסמין ויתיב גבייהו **[ריב ע״ב]** חמישין יומין. כד מטי זמנא למיהך לארחיה ההוא אוכימתא וכל אינון חויין אזלין קמיה עד דנפיק מן טורייא בין ההוא חשוכא תקיפא.

ובלעם כד מטא גבייהו אודע לון מלה ואסגר גרמיה בטורייא עמהון. ובעא לקטרגא לון לאתבא לון למצרים וקב״ה בלבל וקלקל כל חכמתא דעלמא וכל חרשין דעלמא דלא יכילו לקרבא בהדייהו.

ת״ח השתא כיון דחמא בלעם דלא יכיל לאבאשא להו לישראל אהדר גרמיה ואמליך ליה לבלק מה דלא בעא מניה בגין לאבאשא לון, ועיטא דיליה הוה באינון נוקבי דמדין דאינון שפירן, ואלמלא דאמר ליה משה לא הוינא ידעי דכתיב (במדבר לא:16) *הן הנה היו לבני ישראל בדבר בלעם וגו׳*. [p. 496] כיון דחמא קב״ה עיטא דיליה אמר הא ודאי גרמך בעיטך ינפול.

מה עבד ההוא חילא דשלטא על כל חרשוי, אחמי ליה סופא דכלא.

וכי אית להו רשותא לזמן רחיק. א״ר יצחק עינא חמא, ומלין אתמרו מההוא דקאים עליה, והא אוקמוה *וישא משלו*, בלעם. *ויאמר*, מאן דאית ליה למימר. מ״ט, בגין דלא יתקיימון מלין דגעלא בדעתא עלאה באורייתא.

אראנו ולא עתה אשורנו ולא קרוב, דהא מלין אלין מנייהו אתקיימו בההוא זמנא ומנייהו לבתר ומנייהו בזמנא דמלכא משיחא.

[p. 497] תאנא זמין קב״ה למבני ולאחזאה חד ככבא קביעא מנצצא בע׳ רהיטין ובע׳ זיקין נהירין מינה באמצעות רקיעא וישתאבון ביה ע׳ ככבין אחרינן ויהא נהיר ולהיט ע׳ יומין. וביומא דשתיתאה אתחזי בכ״ה יומין לירחא שתיתאה ואתכניש ביומא שביעאה לסוף ע׳ יומין. יומא קדמאה אתחזי בקרתא דרומי וההוא יומא ינפלון תלת שורין עלאין מקרתא והיכלא רברבא ינפול ושליטא דקרתא ימות.

© 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

כדין יתפשט ההוא ככבא לאתחזאה בעלמא ובההוא זמנא יתערון קרבין תקיפין בעלמא בכל סטרין ארבע ומהימנותא לא ישתכח בינייהו. ובאמצעות עלמא כד יתנהר ההוא ככבא באמצעות רקיעא יקום מלכא חד רב ושליט בעלמא ויתגאי רוחיה על כל מלכין ויתער קרבין בתרין סטרין ויתגבר עלייהו.

וביומא דיתכסי ככבא יזדעזע ארעא קדישא מ' וה' מילין סחרניה אתר דהוה בי מקדשא ומערתא חדא מתחות ארעא אתגלי ומההוא מערתא יפוק אשא תקיפא לאוקדא עלמא ומההוא מערתא יסגי חד ענפא רברבא עלאה דישלוט בכל עלמא [p. 498] וליה אתיהיב מלכותא וקדישי עליונין יתכנשון גביה, וכדין יתגלי מלכא משיחא בכל עלמא.

ובני עלמא בשעתא דאתגלי יהון משתכחי בעקתא בתר עקתא ושנאיהון דישראל יתגברון. כדין יתער רוחא דמשיחא עלייהו וישצי לאדום חייבא וכל ארעא דשעיר יוקיד בנורא. כדין כתיב *וישראל עושה חיל*, ההי"ד *והיה אדום ירשה והיה ירשה שעיר אויביו*, *אויביו* דישראל, וכדין *וישראל עושה חיל*.

ובההוא זמנא יקים קב"ה למיתי עמיה ויתנשי מנהון מותא ההי"ד (תהלים קיח:16-17) *ימין יי' עושה חיל, לא אמות כי אחיה ואספר מעשה יה*, וכדין (זכריה יד:9) *והיה יי' למלך על כל הארץ וגו'*.

א"ר אבא מאי דכתיב (ישעיה נה:12) *כי בשמחה תצאו ובשלום תובלון*. מאי *בשמחה תצאו*, אלא ישראל כד יפקון מן גלותא שכינה נפקא עמהון ועמה יפקון ההי"ד *כי בשמחה תצאו*. *ובשלום*, דא *ששון* ודא קב"ה.

ר' יצחק אמר דא צדיק ההי"ד (שם נא:3) *ששון ושמחה ימצא בה וגו'*.

[p. 499] אמר ר' שמעון צדיק *ששון* אקרי ומן יומא דכנסת ישראל נפלת בגלותא אתמנעו ברכן מלנחתא לעלמא מההוא צדיק. בההוא זמנא מה כתיב, (שם יב:3) *ושאבתם מים בששון*, דא צדיק. *ממעייני הישועה*, אלין אבא ואמא.

ד"א אלין נצ"ח והו"ד, וכלא ממבועי נביעין עמיקין. כדין (שם:1) *ואמרת ביום ההוא אודך יי' כי אנפת בי וגו'*, וכתיב (שם:6) *צהלי ורני ישבת ציון וגו'*.

© 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

פרשת פינחס

[ריג ע"א] [p. 500] רבי אלעזר פתח (משלי א:8) *שמע בני מוסר אביך ואל תטוש תורת אמך*. *שמע בני מוסר אביך*, דא קב"ה. *ואל תטוש תורת אמך*, דא כנסת ישראל. מאי *מוסר אביך*, *מוסר* דא אורייתא דאית בה כמה ויכוחין כמה עונשין כד"א (שם ג:11) *מוסר יי' בני אל תמאס ואל תקוץ בתוכחתו*. בגין כך כל מאן דאשתדל באורייתא בהאי עלמא זכי דיתפתחון ליה כמה תרעין להההוא עלמא כמה נהירין. בשעתא דינפוק מהאי עלמא היא אקדימת ליה קמיה ואזלת לכל נטורי תרעין מכרזת ואומרת (ישעיה כו:2) *פתחו שערים*, אתקינו כרסיין לפלניא עבדא דמלכא. דלית ליה חדו לקב"ה אלא מאן דאשתדל באורייתא, כ"ש ב"נ דמתער בליליא לאשתדלא באורייתא דהא כל צדיקייא דגנתא דעדן צייתין לקליה [p. 501] וקב"ה משתכח בינייהו כמא דאוקימנא (שיר ח:13) *היושבת בגנים חברים מקשיבים לקולך השמיעיני*.

ר' שמעון אמר האי קרא רזא דחכמתא אית ביה. *היושבת בגנים*, דא כנסת ישראל דאיהי בגלותא עם ישראל ואזלא עמהון בעקתייהו.

חברים מקשיבים לקולך, משריין עלאין כלהו צייתין *לקולך*, לקול תושבחתך בגלותא.

השמיעיני, כד"א (שם ב:14) *הראיני את מראיך השמיעיני את קולך*, *השמיעיני* קלא דאינון חברייא דמשתדלי באורייתא דהא לית תושבחתא קמאי כאינון דמשתדלי באורייתא.

אמר ר' שמעון כביכול כל אינון דזכאן לאשתדלא באורייתא מכד פליג ליליא ואתיין במטרוניתא כד נהיר יממא לקבלא אנפי מלכא אתקיף ואחסין בשכינתא. ולא עוד אלא דשריא ביה חוטא דחסד כמא דאוקימנא.

[p. 502] ת"ח כל מאן דזכי לאתתקפא בשכינתא יסתמר גרמיה מאנון מלין דאחידן לקבלא. מאן אינון, דלא משקרי באת קדישא כגון *בת אל נכר*. וכל מאן דנטיר האי כביכול כנסת ישראל אחידא ביה ונטרא ליה והיא אקדימת ליה שלם וכ"ש אי זכי וקני להאי.

ואמר ר' שמעון אתחזיין ישראל לאשתצאה בההיא שעתא בר דאקדים פנחס להאי עובדא ושכיך רוגזא הה"ד *פנחס בן אלעזר בן אהרן הכהן השיב את חמתי*.

ד"א *פנחס בן אלעזר וגו'*. אמר ר' שמעון *בן בן* תרי זמני לאשלמא אובדא קא אתיא.

[p. 503] אמר רבי שמעון האי ב"נ דנטיל גלגולא דנשמתא ולא זכי דיתתקן ביה כאילו משקר בקושטא דמלכא ואנא קרינא עליה האי קרא (ויקרא ה:22) *או מצא אבדה וכחש בה ונשבע על שקר*. *וכחש בה*, טב ליה דלא אברי.

© 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

[p. 504] תנינן צדיק גמור אינו נדחה, צדיק שאינו גמור נדחה. מאן הוא צדיק גמור ומאן הוא צדיק שאינו גמור, וכי מאן דלא שלים במלוי צדיק אקרי. אלא צדיק גמור ידיעא דהא לא נטל גלגולין עקימין ובאחסנתיה בני בניין ואתקין שורין וחצב בירין ונטע אילנין. צדיק שאינו גמור דבני בניין באחסנתא אחרא חפר בה אתקין אבני יסודא כמלקדמין ואעמל בה ולא ידע אי אשתאר דיליה. ועוד הא מסטרא דיליה טב וצדיק אקרי ומסטרא דההוא אחסנתא לאו הכי.

לב״נ דבני בניין שפירן יאן למחזי, אסתכל ביסודא וחמי ליה שקיעא עקימא מכל סטרין, הא בניינא לא שלים עד דסתר ליה ואתקין ליה כמלקדמין. מסטרא דההוא בניינא דיליה אשתכח טב ושפיר, **[ריג ע״ב]** מסטרא דיסודא ביש ועקים, בגיני כך לא אקרי עובדא שלים, לא אקרי בניינא שלים. בגין כך צדיק שאינו גמור נדחה ועל דא (חבקוק א:13) *כבלע רשע צדיק ממנו*.

[p. 505] ת״ח מאן דמקנא לשמא דקב״ה דאפילו לא יזכה לגדולה ולא יתחזי לה ודאי ירוח לה ונטיל לה. פנחס לא אתחזי לה בההוא זמנא ובגין דקני לשמא דמאריה רווח לכלא סליק לכלא ואתתקן ביה כלא וזכא לאשמשא בכהונה עלאה. מההוא שעתא *פנחס בן אלעזר בן אהרן הכהן*, דאשלים בתרין בגין דקני לשמא קדישא דמאריה דאתקין מה דאתעקם.

רבי יהודה פתח (תהלים פו:2) *שמרה נפשי כי חסיד אני הושע עבדך אתה אלהי הבוטח אליך*. סופיה דקרא [p. 506] אית לאסתכלא ולבתר קרא כלא. סופיה דקרא כתיב *הבוטח אליך*, *הבוטח* בך מבעי ליה, מאי *הבוטח אליך*. אלא כביכול דוד אבטח ליה דלא יעבר עליה פלגות ליליא בשנתא כמא דכתיב (שם קיט:62) *חצות לילה אקום להודות לך*. *אקום*, קמתי מבעי ליה, אלא *אקום* לעלמין ואתקשר בך לעלמין.

שמרה נפשי, שמור מבעי ליה, והא תנינן דלית את באורייתא דלא אית ביה רזין יקירין עלאין. *שמרה*, לקב״ה קאמר *שמרה*, לההוא חולקא דאתאחד ביה נפשי. דכד נפשא נפקאת מהאי עלמא אתיא למירת עלמיה. אי זכי כמה חילין נפקין לקבלא לנטרא לה ולאעלא במדורא דדוכתא, והאי ה׳ נטיר לה לאתאחדא עמה בריש ירחי ושבתי.

[p. 507] ואי לא זכי כמה גרדיני טהירין אזדמנן לקבלא ודחו לה לבר. ווי לה לההוא נפשא דמתגלגלא בריקניא כאבנא בקוספתא ההי״ד (שמואל א כה:29) *ואת נפש אויביך יקלענה בתוך כף הקלע*. ודוד בעי בעותיה קמי קב״ה ואמר *שמרה נפשי* דלא ידחון לה לבר וכד מטי לקיבלך דיפתחון לה פתחין ותקבל לה קמך.

כי חסיד אני, וכי *חסיד* אקרי. א״ר יהודה אין כמא דכתיב (ישעיה נה:3) *חסדי דוד הנאמנים*. בגין כך *שמרה נפשי* דלא תשבוק לה למהך לבר.

© 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

[p. 508] אמר ר' יצחק כל ב"נ דאית ליה חולקא בצדיק ירית להאי *ארץ* כמא דכתיב (שם ס:21) *ועמך כלם צדיקים לעולם ירשו ארץ*. והאי צדיק *חסיד* אקרי. אמר דוד באתר דהאי אחידנא, *חסיד אני*, ובגין כך *שמרה נפשי* לאתקטרא בך.

רבי אחא פתח (תהלים פא:6) *עדות ביהוסף שמו בצאתו על ארץ מצרים וגו'*. הא אוקמוה דאוליף שבעין פתקין ולשון הקדש יתיר הה"ד (שם) *שפת לא ידעתי אשמע*. אבל מאי *עדות*. [p. 509] ת"ח בשעתא דאינתו דפוטיפר הוה אחידא ביה לההוא מלה הוה יוסף עביד גרמיה כמאן דלא ידע לישנא דילה, וכן בכל יומא עד ההוא שעתא בתרייתא דכתיב (בראשית לט:12) *ותתפשהו בבגדו*. מאי טעמא *ותתפשהו*, אלא בגין דעביד גרמיה כמאן דלא ידע בלישנא. ורוח הקדש צווח לקבליה (משלי ז:5) *לשמרך מאשה זרה מנכריה אמריה החליקה*. מאי קמ"ל. אלא כל מאן דנטיר גרמיה מהאי אתקשר בה בשכינתא ואחיד בההוא *עדות*. ומאי איהו, ה' דאתוסף ביה דכתיב *עדות ביהוסף שמו*. אוף הכא י' אתקשר בפינחס על דקני בה והא אוקמוה.

רבי ייסא פתח (תהלים קלז:1) *על נהרות בבל שם ישבנו גם בכינו בזכרנו את ציון*. *בזכרנו את* ירושלם מבעי ליה כמא דכתיב *אם אשכחך ירושלם תשכח ימיני*, מאי *בזכרנו את ציון*.

לב"נ דהוה ליה היכלא יקירא יאה ושפירא, אתו לסטין ואוקידו ליה. צערא דמאן הוא, לאו [p. 510] דמאריה דהיכלא. אוף הכא שכינתא בגלותא, צערא דמאן הוא, לאו דציון. ואזלא הא כמא דאוקמוה דכתיב (ישעיה נז:1) *הצדיק אבד*, *הצדיק אבד* ממש. אוף הכא *בזכרנו את ציון*, *בזכרנו* ההוא נבוכה דיליה על זווגהא, צערא דיליה הוא.

אמר רבי ייסא מאן דאוקיר שמא דמאריה בהאי ונטיר האי זכי דיוקיר ליה מאריה על כלא. מנלן, מיוסף דכתיב (בראשית מא:43) *וירכב אותו במרכבת המשנה אשר לו*, וכתיב *ונתון אותו על כל ארץ מצרים*. **[ריד ע"א]** ולא עוד אלא כד עברו ישראל ית ימא ארונא דיוסף עאל בקדמיתא ולא הוו מיא קיימין קמיה הה"ד (תהלים קיד:3) *הים ראה וינוס*. מאי *וינוס*, אלא ראה ההוא דכתיב ביה (בראשית לט:8) *וינס ויצא החוצה*.

ת"ח זכא ליקרא בחייוי וזכא לבתר במיתתיה. בחייוי אמאי, בגין ההוא זמן דלא בעא לאתדבקא בה דכתיב (שם) *וימאן ויאמר אל אשת אדניו*, וכתיב *ולא שמע אליה לשכב אצלה להיות עמה*. על דא זכא בהאי עלמא. כיון דכתיב *ותתפשהו בבגדו* [p. 511] *לאמר*, וכתיב *וינס ויצא החוצה*, זכא לבתר דעאל לגו פרוכתא עלאה. והכי אתחזי, דידיה נטל בהאי עלמא ודידיה נטל בעלמא אחרא.

© 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

פנחס זכא בהאי עלמא וזכא בעלמא דאתי וזכא לקיומא יתיר מכל אינון דנפקו ממצרים וזכא לכהנא עלאה הוא וכל בנוי אבתריה. ואי תימא דהא זכא לכהונה עד לא עבד עובדא דא אין דאפילו אינון דאמרי דלא זכא קודם לאו הכי. אלא במאי אוקימנא *תחת אשר קנא לאלהיו*, דמשמע דבגין עובדא דא רווח כהונה מה דלא הוה קודם.

[p. 512] ת״ח כל כהן דקטל נפש פסל ליה כהונה לעלמין דהא ודאי פסיל ההוא דרגא דיליה לגביה, ופנחס מן דינא פסיל לכהונה הוה, ובגין דקנא לקב״ה אצטריך ליחסא ליה כהונת עלמין ליה ולבנוי אבתריה לדרי דרין.

א״ר יצחק ת״ח רשים הוה פנחס לעילא ותתא עד לא יפוק לעלמא דהא עם אינון דנפקו ממצרים אתמני.

רבי אלעזר ור׳ יוסי ור׳ חייא הוו אזלי במדברא. א״ר יוסי האי דכתיב בפנחס *הנני נותן לו את בריתי שלום*, שלום ממלאך המות דלא שלטא ביה לעלמין ולא אתדן בדינוי. ואי תימא דלא מית, ודאי לא מית כשאר בני נשא ואוריך יומין על כל בני דרא בגין דהאי ברית עלאה אחיד ביה וכד אסתליק מעלמא בתיאובתא עלאה ובדביקותא שפיר אסתליק משאר בני עלמא.

[p. 513] רבי אלעזר פתח ואמר (זכריה ג:1) *ויראני את יהושע הכהן הגדול עומד לפני מלאך יי׳ וגו׳*. ת״ח ווי לון לבני נשא דלא ידעי ולא מסתכלי ביקרא דמאריהון וכל יומא ויומא כרוזא קארי עליהו ולא משגיחין. אתי ב״נ לאסתכלא בפקודי אורייתא כמה סניגורין קיימין לאדכרא ליה לטב. אתא ב״נ ועבר על פקודי אורייתא אינון עובדין קטיגורין עליה לביש קמי קב״ה. *יהושע כהן גדול* הוה ואוקמוה, מה כתיב, *והשטן עומד על ימינו לשטנו*. ומה בהאי כך, בשאר בני עלמא דלא מסתכלי ביקרא דמאריהון על אחת כמה וכמה.

[p. 514] חמי מה כתיב, *ויהושע היה לבוש בגדים צואים* ואוקמוה, אבל *בגדים צואים* ודאי אינון לבושין דמתלבשא בהו רוחא בההוא עלמא. זכאה חולקיה מאן דלבושוי מתתקנין ושלמין בההוא עלמא. והא אתמר כל מאן דבעיין לאעלא לגיהנם אינון לבושין דמלבישין ליה היך אינון. מה כתיב הכא, *ויהושע היה לבוש בגדים צואים ועומד לפני המלאך*. מאן *מלאך*, דא מלאך דממנא על גיהנם וממנא על מאן דחמי באינון לבושין. עד דאתיב קלא ואמר *הסירו הבגדים הצואים מעליו*.

מהכא אית לאסתכלא דעובדין בשין דב״נ עבדין ליה אינון לבושים *צואים*. *ויאמר אליו ראה העברתי מעליך עונך והלבש אותך מחלצות*, לבשיה בלבושין אחרנין מתתקנן דבהו אסתכל ב״נ בזיו יקרא דמאריה.

© 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

ת״ח כגוונא דא פנחס לא אסתליק מעלמא עד דאתתקנו קמיה לבושין אחרנין דרוחא אתהני בהו לעלמא **[ריד ע״ב]** דאתי. בשעתא חדא אתפשט מאלין ואתלבש באלין לקיימא דכתיב *הנני נותן לו את בריתי שלום*.

עד דהוו אזלי שמשא הוה תקיפא ויתבו תחות צלא דחד טנרא דמדברא. אמר ר׳ אלעזר ודאי צלא דא חדוותא דנפשא הוא.

אמר רבי חייא לרבי אלעזר אלין יומין מראש השנה עד יומא בתראה דחג בעינא למיקם עלייהו.

א״ר אלעזר הא אתמר וחברייא אתערו בהו.

[p. 515] א״ר חייא ודאי הכי הוא אבל אנא שמענא לבוסינא עלאה מלה בהו.

אמר ליה אימא ההוא מלה.

א״ל עד לא קאימנא ביה.

א״ר אלעזר אע״ג דחברייא הא אוקמו מלה ושפיר הוא, אבל סדורא דהני יומי רזא דחכמתא בין מחצדי חקלא. ת״ח הא אתמר סדורא דיחודא כלא בחד היך הוי והא אתמר.

פתח ואמר (ישעיה נב:10) *חשף יי׳ את זרוע קדשו לעיני כל הגוים וראו כל אפסי ארץ את ישועת אלהינו. חשף יי׳ את זרוע קדשו*, דא דרועא חדא דביה תליא ישועה דביה תליא נוקמא דביה תליא פורקנא. ולמה, למיקם לה לכנסת ישראל מעפרא ולקבלא לה לגביה לאזדווגא כחדא, וכד האי אתער לקבלה כמה דחילו שריא בעלמא עד דינח ההוא דרועא תחות רישא לאתחברא כד״א (שיר ב:6) *שמאלו תחת לראשי וגו׳*, וכדין נייחא דינא ומכפר חובין.

לבתר אתי ימינא לחבקא, כדין חדוותא שרייא בעלמא וכל אנפין נהירין. לבתר אזדווגת בגופא וכדין כלא אקרי אחד בלא פרודא, כדין הוא שלימו דכלא וחדוותא דכלא ואחידו ודאי, מה דלא אשתכח הכי בשאר זמני.

כגוונא דהאי סדורא דהני יומי מראש השנה עד יומא בתראה דחג. בראש השנה אתער דרועא שמאלא לקבלא לה למטרוניתא, וכדין כל עלמא בדחילו בדינא ובעי בההוא זמנא בתיובתא שלים לאשתכחא עלמא קמי קב״ה.

[p. 516] לבתר אתיאת מטרוניתא ובעיין בני היכלא בט׳ לחדש למעבד חדווא ולמטבל בנהרא לדכאה גרמייהו בזווגהא דמטרוניתא. ביומא אחרא הוא זווגא דילה לשוואה שמאלא תחות רישא כד״א *שמאלו תחת לראשי*. וכדין ישראל בתעניתא על חובייהו ומכפרא להו דהא אימא עלאה אנהרת אנפהא למטרוניתא בזווגהא ומתכפרין כל בני היכלא כיון דשמאלא מקבל לה בהאי יומא ורישא דמטרוניתא שרייא על שמאלא.

© 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

ביומא קדמאה דחג אתער ימינא לקבלה בגין לחבקא וכדין כל חדווא וכל אנפין נהירין וחדוותא חד דמיין צלולין לנסכא על מדבחא ובעיין בני נשא למחדי בכל זינין דחידו דהא ימינא גרים. בכל אתר דשארי ימינא חדוותא אצטריך בכלא דהא כדין חדוותא לאשתעשעא.

לבתר ביומא תמינאה חדוותא דאורייתא הוא דהא כדין זווגא דגופא זווגא דכלא למהוי כלא חד ודא הוא שלימו דכלא, ודא יומא דישראל הוא ודאי בלחודייהו, לית ביה חולקא לאחרא. זכאין אינון ישראל [p. 517] בעלמא דין ובעלמא דאתי דעליהון כתיב (דברים ז:6) *כי עם קדוש אתה לייי אלהיך וגו'*.

פנחס בן אלעזר. ר' יהודה פתח (איוב ד:7) *זכר נא מי הוא נקי אבד ואיפה ישרים נכחדו*. תמן תנינן מאן דחמי קשת בגוונוי אצטריך לברכא ברוך זוכר הברית, בגין דדא איהו ברית קיימא קדישא דשוי קב"ה **[רטו ע"א]** בארעא דלא ייתי עלה מי טופנא, בגין דכד סגיאו חייבין בעלמא בעי קב"ה לאובדא לון וכדין דכיר לון האי אומאה כמה דכתיב (ישעיה נד:9) *אשר נשבעתי מעבור מי נח*.

[p. 518] רבי יוסי אמר קשת אתיא לאגנא על עלמא. למלכא דכל זמנא דבריה חב לקמיה אתי מלכא לאלקאה ליה, אתגליא ליה מטרוניתא בלבוש יקר דמלכו. מלכא חמי לה, סליק רוגזא דבריה וחדי בה. כך (בראשית ט:16) *וראיתיה לזכור ברית עולם*, ועל דא לא אתחזי קשת על עלמא אלא בלבושי יקר דמלכו. בשעתא דאית צדיק בארעא איהו ברית למיקם ברית ואגין על עלמא, לא הוי צדיק הא קשת לאתחזאה דהא עלמא איהו קיימא לאובדא אלא בגין קשת דא.

ר' אלעזר אמר לעולם לא אתלבש קשת דא אלא בלבושי אבהן קדמאי, ירוקא וסומק וחיוור. ירוק דא לבושא דאברהם, אצטבע גוון דא כד נפק מניה ישמעאל. סומקא דא גוון דיצחק דאתיא סומקא ואצטבע כד נפק מניה עשו, ואתמשך ההוא סומקא עד ככבא דמאדים דאתאחיד ביה עשו. חוור דא איהו לבושא טבא דיעקב דלא אשתנו אנפוי לעלמין.

[p. 519] ר' אבא אמר יאות הוא אבל הכי אמר בוסינא קדישא. חוור דא אברהם דאתלבן בחוורא דנורא. סומק דא יצחק ודאי. ירוק דא איהו יעקב דקיימא בין תרין גוונין, וכתיב ביה ביעקב (ישעיה כט:22) *לא עתה יבוש יעקב ולא עתה פניו יחורו*, דהא כל ערסיה שלים הוה. והכי הוא, *לא עתה יבוש יעקב*, לאתחזאה בגוון סומק כיצחק דנפק מניה עשו. *ולא עתה פניו יחורו*, כאברהם לאתחזאה בגוון חוור דנפק מניה ישמעאל. אלא נטיל גוונין לאתעטרא בהו על אבהן דיליה, **[רטו ע"ב]** ובלבושין אלין מתלבשא קשת בשעתא דאתחזי קמי מלכא.

© 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

[p. 520] תא חזי רזא דברית קדישא היא את יו״ד דמתעטרא ברשימו עלאה ודא איהי דאתרשים בברית תדיר לעלמין, ובגין דקני פינחס על ברית אתרשים בשמיה הכא את דא, פינחס, יו״ד זעירא איהו, יו״ד דאיהי ברית ודאי דנפיק מגו יו״ד עלאה קדישא. ועל דא איהו קאים בקיומא שלים קמי מלכא קדישא דלא אתאביד מגו עלמא. והכי הוא נקי מההוא חובא דפעור ולא אתאביד תדיר מגו עלמא. (איוב ד:7) *ואיפה ישרים נכחדו*, אלין נדב ואביהוא דלא אשתציאו מההוא עלמא בגיניה. **[ריז ע״א]**

[p. 521] רבי שמעון הוה יתיב ולעי בפרשתא דא. אתא לקמיה ר׳ אלעזר בריה, א״ל נדב ואביהוא מאי עבידתייהו בפנחס. אי נימא דלא הוה פנחס בעלמא כד מיתו ובתר אתא לעלמא ואשלים דוכתייהו לאו הכי דהא פנחס בעלמא הוה וסגן קאים ונשמתיה ביה בקיומא קאי.

א״ל ברי רזא עלאה הכי והכי הוא דבשעתא דאסתלקו מעלמא לא הוו מתטמרי תחות גדפי טנרא קדישא. מ״ט, בגין דכתיב (במדבר ג:4) *ובנים לא היו להם*, דאזעירו דיוקנא דמלכא דהא אינון אתחזון לאשתמשא בכהונה רבה.

בשעתא דקני פנחס על ברית קדישא ועאל בגו כמה אוכלוסין וסליק לון לגייפין על רומחא לעיניהון דכל ישראל וכל שבטא דשמעון בכמה אכלוסין דאתו לגביה פרחה נשמתיה מניה, ותרין נשמתין דהוו עריראן בלא דוכתא אתקריבו בה ואתכלילו כחדא ואהדרת נשמתיה כלילא רוחא דאתכליל בתרין רוחין [p. 522] ואתתקפו ביה. כדין רווח דוכתייהו למיהוי כהנא רבה מה דלא אתחזי מן קדמת דנא. ועל דא איהו (איוב ד:7) *נקי* דלא אתאביד בההוא שעתא ולא אביד רוחיה כד פרחה מניה. *ואיפה ישרים נכחדו*, אלין בני אהרן דאהדר לעלמא מה דאביד בחיוי. ועל דא כתיב ביה בפנחס *בן בן* תרי זמני.

פנחס בן אלעזר. מה כתיב לעילא מפרשתא דא, (במדבר כה:4) *ויאמר יי׳ אל משה קח את כל ראשי העם והוקע אותם ליי׳ נגד השמש*. וכי על דקטלין בליליא או על דקטלין בימֵמא ביומא דעיבא כתיב *נגד השמש*.

[p. 523] אמר ר׳ יהודה דתהא מיתתהון באתגלייא כמה דחבו באתגלייא.

א״ר שמעון לאו בגין כך אתמר אלא מהכא אוליפנא בדרגא דחב ב״נ לקב״ה לההוא אתר אצטריך למעבד תקונא דנפשיה. אינון חבו בברית קדישא דאקרי שמש, בגין כך דינא ותקונא איהו *נגד השמש* ולא באתר אחרא. מכאן דלא אצטריך ב״נ לתקנא נפשיה אלא בההוא אתר דחב לגביה ומאן דלא עביד הכי לית ליה תקונא לעלמין כדקא יאות.

© 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

רב חייא פתח (תהלים קד:16-17) *ישבעו עצי יי׳ ארזי לבנון אשר נטע וגו׳*. מה כתיב לעילא, *ויין ישמח לבב אנוש להצהיל פנים משמן ולחם לבב אנוש יסעד*. וכי מה בין האי להאי, אלא הכי אוליפנא דכתיב (שם:14) *מצמיח חציר לבהמה ועשב לעבודת האדם להוציא לחם מן הארץ*. וכי שבחא דבהמה דאית לה חציר אתא דוד לומר ברוח קודשא. אלא *מצמיח חציר*, אלין אינון שתין אלף רבוא דמלאכין שליחן דאתבריאו ביומא תניינא דבראשית וכלהו אשא מלהטא, ואלין אינון *חציר*. אמאי *חציר*, בגין דצמחין *כחציר* דא, בכל יומא ויומא אתקצירו השתא, לבתר צמחין ומתהדרן כמלקדמין. [p. 524] ועל דא כתיב *מצמיח חציר לבהמה*, ההייד (משלי יב:10) *יודע צדיק נפש בהמתו*. ותנינן אלף טורין סלקין לה בכל יומא ויומא וכל טורא וטורא שתין רבוא הוי והיא אכלה.

ועשב לעבודת האדם, אלין אינון נשמתהון דצדיקייא, דההוא אדם דרכיב ושליט על בהמה דא אכיל ואעיל לון בגוויה ובזכותהון אתזן כל עלמא מההוא אדם דכתיב ביה (יחזקאל א:26) *ועל דמות הכסא דמות כמראה אדם*. ועל דא כתיב [p. 525] *האדם*, ההוא דאשתמודע, בגין *להוציא לחם מן הארץ*, לאפקא מזונא לעלמא מן הארץ קדישא.

ויין, דא חמרא עתיקא דנגיד מלעילא.

ישמח לבב אנוש, *אנוש* דא רזא דההוא נער **[ריז ע״ב]** דסליק לסיבו ואתהדר כמלקדמין, ועל דא כתיב (תהלים קג:15) *אנוש כחציר ימיו*.

להצהיל פנים, אלין *פנים* דאקרון אנפי רברבי ואנפי זוטרי.

[p. 526] *משמן*, מנגידו דעלמא דאתי, משה ורבו קדישאה עלאה.

ולחם לבב אנוש, ההוא *לחם* דאזילו שחקים וטחנן מנא למיכלא דצדיקייא סתמא ומתמן אינגיד לכמה חיילין דאקרון *לבב אנוש* וכלא אתי מנגידו עלאה.

ישבעו עצי יי׳, אינון אילנין עלאין פנימאין.

ארזי לבנון, דהוא אתעקרו ונטע לון קב״ה. מאי בין *עצי יי׳* ל*ארזי לבנון*, *עצי יי׳* אלין עץ החיים ועץ הדעת וטוב ורע, *ארזי לבנון* אלין חמשין תרעין דאקרון חמש מאות שנה.

[p. 527] *אשר שם צפרים יקננו*, בטוליהון מקננין נשמתהון דצדיקייא וכל חיילין קדישין אתזנו מתמן.

חסידה, ברתיה דאברהם אבינו דאקרי חסיד ועביד חסד עם כל בני עלמא, ועל כך אתקרי חסידה.

ברושים ביתה, בין דרועי עלמא.

רבי אבא ור׳ יוסי קמו למלעי באורייתא בפלגו ליליא. עד דהוו יתבי ולעאן באורייתא א״ר יוסי הא דא״ר חייא *אנוש כחציר ימיו* שפיר קאמר, אבל במאי אוקמוה סופא דמלה דכתיב *כי רוח עברה בו ואיננו ולא יכירנו עוד מקומו*.

© 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

[p. 528] א״ל הכי איהו ודאי, *אנוש כחציר ימיו*, כמה דאמר *כציץ השדה*, דאתחדש ואתהדר כמלקדמין, הכי יציץ וסליק. מ״ט, בגין *כי רוח עברה בו ואיננו*, דא רוח עלאה טמירא קדישא גניזא מכלא וכליל ליה בגויה וכדין *ואיננו*, ודא הוא רזא דחנוך דכתיב ביה (בראשית ה:24) *ואיננו*. מ״ט, *כי לקח אותו אלהים* דא אלהים עלאה, רוח גניזא טמירא.

ולא יכירנו עוד מקומו, דהא אתכליל רוח זעירא ברוח עלאה.

מה כתיב בתריה, *וחסד יי׳ מעולם ועד עולם*, עאל כהנא רבה לגו קדש קודשין ונטיל ליה ואוליד ליה כמלקדמין ואתחדש כנשר עולימין ואתהדר איהו נער.

עד דהוו יתבי חמו חד טולא דקיימא עלייהו, אזלא ואתיא אתיא ואזלא בגו ביתא. תווהו. א״ר אבא יוסי בני אימא לך מה דהוה לי עם בוסינא קדישא, יומא חד הוינן אזלין בבקעת אונו והוינן לעאן באורייתא כל ההוא **[ריח ע״א]** יומא ומגו תוקפא דשמשא אותיבנן גבי חד טינרא בגו נוקבא חד.

[p. 529] אמינא ליה מאי האי דבכל שעתא דחייבין אסגיאו בעלמא זכאין דיבהו לקאן עלייהו דהכי תנינן בחובא דדרא צדיקייא אתפסון. אמאי, אי בגין דאינון לא מוכיחין לעלמא על עובדיהון, כמה אינון דמוכחין ולא מקבלין מנייהו וצדיקייא אתכפיין קמייהו. אי בגין דלא יהוי מאן דיגין על עלמא, לא יהון מתין ולא יתפסון בחובייהו דהא חדווא איהו לצדיקייא באיבודא דלהון.

א״ל בחובא דדרא ודאי מתפסין צדיקייא והא אוקימנא הני מילי, אבל בשעתא דיתפסון צדיקייא במרעין או במכתשין בגין לכפרא על עלמא הוי, כדין יתכפרון כל חובי דרא. [p. 530] מנא לן, מכל שייפי גופא, בשעתא דכל שייפין בעאקו ומרע סגי שרייא עלייהו שייפא חד אצטריך לאלקאה בגין דיתסון כלהו. ומנו, דרועא, דרועא אלקי ואפיקו מיניה דמא, כדין הוא אסוותא לכל שייפין דגופא.

אף הכי נמי בני עלמא אינון שייפין דא עם דא. בשעתא דבעי קב״ה למיהב אסוותא לעלמא אלקי חד צדיקא בינייהו ובגיניה יהיב אסוותא לכלא. מנא לן, דכתיב (ישעיה נג:5) *והוא מחולל מפשעינו מדוכא מעונותינו ובחבורתו נרפא לנו*. *ובחבורתו*, אקזותא דדמא כמאן דאקיז דרועיה ובההוא חבורה *נרפא לנו*, אסוותא הוא לנא לכל שייפין דגופא.

ולעולם לית זכאה לקי אלא למיהב אסוותא לדרא ולכפרא עלייהו, ורזא דא צדיק ורע לו דהא ניחא לסטרא אחרא דדינא לשלטאה על זכאה יתיר מכלא דלא חייש כדין לכל עלמא ולא אשגח בהו מחדוא דשליט עליה. וההוא זכאה זכי לשולטנו עלאה בהאי עלמא ובעלמא דאתי. צדיק **[ריח ע״ב]** וטוב לו, דלא חייש קב״ה לכפרא על עלמא.

[p. 531] אמינא ליה אלו לא הוו בחד זמנא יאות, אבל אית צדיק הכא ואית צדיק בגויה, לדא אית מרעין ומכתשין ולדא כל טיבו דעלמא.

© 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

אמר לי בחד מנייהו או תרין סגי דלא בעי קב״ה לאלקאה כלא כמא דלא אצטריך אלא דרועא חדא לאלקאה ולאקזא למיהב אסוותא לכל שייפין, אף הכי בחד צדיקא סגי.

ואי אתיקר ביה מרע על כל שייפין כדין אצטריך לאקזא תרין דרועין. אף הכי אי אסגיאו חובין יקירין על עלמא כדין כל זכאין אלקון למיהב אסוותא על כל דרא. אבל בזמן דלא אסגיאו כל כך כדין חד זכאה אלקי ושאר צדיקיא בשלם דהא לא אצטריך עלמא דילקן כלהו. אתסיאו עמא אתסיאו צדיקייא. ולזמנין דכל יומיהון קיימין במרעייהו לאגנא על דרא. מיתו הא אתסי כלא ואתכפר לזמנין דחובין אינון יקירין יתיר.

קמנא ואזלנא ותוקפא דשמשא הוה יתיר דדחיק לן באורחא, חמינן אילנין במדברא ומיין תחותייהו, יתיבנא תחות טולא דאילנא דמדברא. שאילנא ליה מאי האי דכל עמין דעלמא לא עבדין אלא ישראל בלחודייהו, דכד לעאן באורייתא מתנענען הכא והכא בלא למודא דבר נש בעלמא ולא יכלין למיקם בקיומייהו.

[p. 532] אמר לי אדכרתן מלה עלאה ובני עלמא לא ידעין ולא משגחן. יתיב שעתא ובכה. אמר ווי לעלמא ווי לבני נשא דאזלין כבעירי חקלא בלא סוכלתנו. במלה דא בלחודוי אשתמודען נשמתהון דישראל בין נשמתהון דשאר עמין. נשמתהון דישראל אתגזרו מגו בוסינא דדליק קדישא דכתיב (משלי כ:27) *נר יי׳ נשמת אדם*, והאי *נר* בשעתא דאתאחד **[ריט ע״א]** בגו אורייתא דלעילא לא שכיך נהורא עליה אפילו רגעא, ורזא דא (תהלים פג:2) *אלהים אל דמי לך*. כגוונא דא כתיב (ישעיה סב:6) *המזכירים את יי׳ אל דמי לכם*, לא שכיכו לכון.

נהורא דשרגא כיון דאתאחדא גו פתילה ההוא נהורא לא שכיך לעלמין אלא מתנענעא נהורא לכאן ולכאן, לא משתכיך לעלמין. כגוונא דא ישראל דנשמתייהו מגו ההוא נהורא דשרגא, כיון דמתאחדא במילי אורייתא הא נהורא דליק, לא יכלון לאשתככא, מתנענען לכאן ולכאן ולכל סטרין כנהורא דשרגא דהא (משלי כ:27) *נר יי׳ נשמת אדם* כתיב. [p. 533] וכתיב (יחזקאל לד:31) *אדם אתם*, *אתם אדם* ולא שאר עמין. נשמתהון דשאר עמין מדעיכו דקש בלא נהורא דשרי עלייהו ועל דא אית לון שכיכו ולא מתנענען דהא לית לון אורייתא ולא דלקין בה ולאו נהורא שרייא בהו. אינון קיימין כעצים בגו נורא דדלקין בלא נהורא דשריא עלייהו, ועל דא משתככין בלא נהורא כלל.

א״ר יוסי דא הוא ברירו דמלה, זכאה חולקי דזכינא להאי ולמשמע דא. **[ריט ע״ב]**

פתח ר׳ אבא ואמר (ישעיה מב:10) *שירו ליי׳ שיר חדש תהלתו מקצה הארץ יורדי הים ומלואו איים ויושביהם*. כמה חביבין ישראל בקב״ה דחדוא דלהון ותושבחא דלהון לאו איהו אלא ביה דהכי תנינן כל חדוא דישראל דלא משתתפי בה לקב״ה לאו איהו חדוא וזמין הוא סמאל וכל סייעתא דיליה לקטרגא לההוא חדוא בגין דלא חדוא לישראל אלא

© 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

בשותפו דיליה. מנא לן, דכתיב (תהלים קמט:2) *ישמח ישראל בעושיו*, חדוא דישראל לאו איהו אלא *בעושיו*. *בעושיו*, *בעושו* מבעי ליה כד״א (איוב מ:19) *העושו יגש חרבו*. אלא *בעושיו* בגין דב״נ אתעביד בשותפו גברא ואתתא [p. 534] וקב״ה, ועל רזא דא כתיב (בראשית א:26) *נעשה אדם*, בשותפו, דתנינן תלת אומנין עבד קב״ה לאפקא מנהון עלמא ואלין אינון שמים ומייא וארץ וכל חד שמיש חד יומא ואהדרו כמלקדמין.

יומא קדמאה אפיק שמים אומנותא דיליה דכתיב (בראשית א:3) *ויאמר אלהים יהי אור*. יומא תניינא אפיקו מיא אומנותא לעבידתא דכתיב *ויאמר אלהים יהי רקיע בתוך המים ויהי מבדיל בין מים למים*. אסתלקו פלגו מייא לעילא ופלגו מייא אשתארו לתתא, ואלמלא כך דמיא אתפרשו עלמא לא הוה קאים. יומא תליתאה עבדת ארעא ואפיקת כמה דאתפקדת דכתיב *ויאמר אלהים תדשא ארץ דשא וגו'*, וכתיב *ותוצא הארץ*.

עד הכא כל אומנא דאלין תלתא אפיק אומנותא דיליה ועבדו מה דאתפקדו. אשתארו תלת יומין אחרנין. אתפקד אומנא קדמאה למעבד אומנותא דיליה דכתיב *ויאמר אלהים יהי מארת ברקיע השמים*, והיינו *שמים*. ביומא חמשאה אפיקו מייא דאיהו אומנא אחרא דכתיב *ויאמר אלהים ישרצו המים שרץ נפש חיה*. ביומא שתיתאה עבדת ארעא אומנותא דילה דכתיב *ויאמר אלהים תוצא הארץ נפש חיה למינה בהמה וגו'*.

כיון דתלת אומנין אלין אשלימו עבידתייהו אמר לון קב״ה אומנותא חדא אית לי למעבד דאיהו אדם, אתחברו [p. 535] כחדא ואנא עמכון *נעשה אדם*, גופא דלכון ואנא אהא בשותפו עמכון *נעשה אדם*. כמא דבקדמיתא הוה בשותפו הכי נמי לבתר, אבא ואמא דבהון עבידתא כגוונא דארעא וקב״ה דאשתתף בהדייהו, ועל רזא דא כתיב *בעושיו*.

ואע״ג דאבא ואמא אתפרשו מהאי עלמא חדוא בכל שותפותא הוה דתנינן בשעתא דבר נש **[רכ ע״א]** שתיף לקב״ה בחדוה דיליה קב״ה אתי לגנתא דעדן ואעקר מתמן לאבוי ואמיה דאינון שותפין בהדיה ואייתי לון עמיה לההוא חדוה וכלהו זמינין תמן ובני נשא לא ידעין. אבל בעקו דב״נ קב״ה זמין לגביה בלחודוי ולא אודע לאבוי ולאמיה הה״ד (תהלים יח:7) *בצר לי אקרא יי׳ ואל אלהי אשוע וישמע מהיכלו קולי ושועתי לפניו תבוא באזניו*.

אהדר ההוא טולא כמלקדמין ואזלא גו ביתא בדיוקנא דב״נ. נפל על אנפוי ר׳ אבא.

אמר רבי יוסי אדכרנא דבהאי אתרא חמינא ליה לר׳ פנחס בן יאיר, יומא חד הוה קאים בהאי דוכתא והוה אמר הכי פינחס בן אלעזר בן אהרן הכהן, באת יו״ד זעירא, בגין דתרין אלפא ביתין רשימין, אלפא ביתא דאתוון רברבן ואלפא ביתא דאתוון זעירין. אתוון רברבן אינון דעלמא דאתי, ואתוון זעירן אינון דעלמא תתאה, ברית קיימא קדישא. כיון דקני פנחס על ברית דא אתוסף ביה יו״ד זעירא רזא דברית דא.

© 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

[p. 536] בה שעתא אמר קב״ה מה אעביד עם משה, ברית דא מן משה איהו, למיהב ליה לאחרא בלא דעתא דמשה לא יאות.

שארי קב״ה ואמר למשה, משה פינחס בן אלעזר בן אהרן הכהן.

אמר רבון כל העולמים מהו.

א״ל משה את הוא דמסרת נפשך על ישראל דלא ישתיצון מעלמא בכמה זמנין ואיהו *השיב את חמתי מעל בני ישראל וגו׳*.

אמר משה מה את בעי.

א״ל כלה דידך דתשרי בגויה.

[p. 537] אמר משה הא בלבא שלים תהוי לגביה.

א״ל אימא אנת בפומך וארים קלך דאנת מסר ליה בלבא שלים הה״ד *לכן אמור*, את אימא ברעותא, *הנני נותן לו את בריתי שלום*. משה הוה אמר *הנני נותן לו וגו׳*, ואילו אמר קב״ה ה״ל למימר *לכן הנני נותן לו את בריתי*, אלא כתיב *לכן אמור הנני נותן לו את בריתי*, משה אמר *הנני נותן לו את בריתי שלום*. ואי תימא דאתעברת מן משה, לא, אלא כבוסינא דא, דא אהני ודא לא אתגרע מניה.

אתא ההוא טולא ויתיב ונשיק ליה. שמעו חד קלא דהוה אמר פנון אתר פנון אתר לר׳ פנחס בן יאיר דאיהו גבייכו. דתנינן בכל אתר דצדיקא אתחדש ביה מלי דאורייתא, כד איהו בההוא עלמא פקיד לההוא אתר ואתי ליה לגביה וכ״ש כד שראן בגוויה צדיקייא אחרנין לחדתא בההוא אתר מלי דאורייתא. כגוונא דא דהוה אתי ר׳ פנחס בן יאיר למפקד לאתריה ואשכח אלין צדיקייא מחדתין מילי דאורייתא ואתחדש כמלקדמין ההוא מלה דר׳ פנחס בן יאיר קמיה.

[p. 538] אמר יאות מלה דרבי פנחס בן יאיר דהא לא כתיב *לכן אמור לו* אלא *לכן אמור*. וכי מלה דא הוה גניזא מחסידא דא תחות ידך ולא הוית אמר. זכאה חולקנא למהוי בסיעתא דטולא קדישא הכא.

אף הוא פתח ואמר משמיה דר׳ פנחס (קהלת ט:10) *כל אשר תמצא ידך לעשות בכחך עשה כי אין מעשה וחשבון ודעת וחכמה בשאול אשר אתה הולך שמה*. כמה יאות ליה לב״נ בעוד דבוסינא דליק ושריא על רישיה לאשתדלא ולמעבד רעותא דמאריה בגין דההוא נהורא דבוסינא איהי *כ״ח* דשריא עליה, ועל דא כתיב (במדבר יד:17) *יגדל נא כח יי׳*. *כח יי׳*, דא הוא *כח* דשריא על רישיהון דצדיקייא וכל אינון דמשתדלין ברעותא דמאריהון.

ועל דא תנינן דכל העונה אמן יהא שמיה רבא מברך בכל כחו, דא היא כחו. ודאי אצטריך לאתערא כל שייפוי בחילא תקיף בגין דבאתערותא תקיף דאתתקף אתער ההוא כח קדישא עלאה ואסתלק גו קדושה ואתתברת חילא ותוקפא דסטרא אחרא, ועל דא **[רכ ע״ב]** *בכחך* אצטריך למעבד רעותא דמאריך.

© 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

[p. 539] *כי אין מעשה וחשבון ודעת וחכמה בשאול אשר אתה הולך שמה*, בגין דבההוא *כח* אית *מעשה*, אשתדלותא לאשתדלא בהאי עלמא דאקרי *מעשה* עלמא דעובדא למשלם סופא דמחשבה.

וחשבון, דא הוא עלמא דתליא בדבורא דהא *חשבון* בדבורא תלייא ועל דא כל גימטריאות ותקופין ועבורין בעלמא דסיהרא הוו.

ודעת, דא איהו רזא דשית סטרין דתליין במחשבה ואקרון עלמא דההוא מחשבה.

וחכמה, דכלא תלייא מניה וכל אלין כלילן בההוא *כח* דלאו הכי בסטרא דשאול דרגא דגיהנם, והא כל ב״נ דלא אשתדל בהאי *כ״ח* בהאי עלמא לאעלא ביה *במעשה וחשבון ודעת וחכמה* סופיה לאעלא בשאול דלית ביה *מעשה וחשבון ודעת וחכמה*, [p. 540] דהא סטרא אחרא ארח שאול איהי דכתיב (משלי ז:27) *דרכי שאול ביתה*. מאן דאתרפי מהאי *כ״ח* קדישא אתתקף גו סטרא אחרא *דשאול ביתה*.

אשר אתה הולך שמה. וכי כל בני עלמא אזלין לשאול. אין, אבל סלקין מיד דכתיב (שמואל א ב:6) *מוריד שאול ויעל*, בר אינון חייבין דלא הרהרו תשובה לעלמין דנחתין ולא סלקין. ואפילו צדיקים גמורים נחתין תמן. אמאי נחתין, בגין דנטלין כמה חייבין מתמן וסלקין לון לעילא ותמן עבדי לון להרהר תשובה. ומאן אינון, אינון דהרהרו תשובה בהאי עלמא ולא יכילו ואסתלקו מעלמא, צדיקייא נחתי בגיניהון גו שאול ונטלי לון וסלקי לון מן תמן.

אמר ר׳ יוסי כתיב (קהלת ז:27) *אחת לאחת למצא חשבון*, *חשבון* דגימטריאות דקיימא בסיהרא באן דרגא דילה אינון.

[p. 541] לא אתיב ליה. אמר שמענא ולא אדכרנא מלה. קם ההוא טולא, בטש בעינוי דר׳ אבא, נפל על אנפוי מגו דחילו. עד דהוה על אנפוי נפל קרא בפומיה דכתיב (שיר ז:5) *עיניך ברכות בחשבון על שער בת רבים*. ואלין עיינין דילה פרפראות לגו חכמה עלאה דאתמשכא מלעילא ומגו *חשבון* ותקופין ועבורין אתמליין ואתעבידו *בריכות* דנפקי מימין לכל סטרין, אינון עיינין, עד דאתפקדן לכל חושבן דסיהרא דלבר וככבים ומזלי למעבד חושבן ודא איהו *על שער בת רבים*, דא איהי סיהרא לבר.

א״ר אבא לר׳ יוסי ההוא מרגלא קדישא דהוה תחות ידך מגו סיעתא קדישא דאית גבן כמה שפיר איהו ואהדרנא ביה דהא ודאי לא אצטריך לאפקא אתתא למהוי באתר אחרא עד דבעלה יתן לה רשות, ואודעין לבעלה בקדמיתא ומפייסין ליה דאיהו אפקיד לה ויהב לה רשו למיהך לההוא אתר. [p. 542] כך קב״ה פייס למשה ועד דיהב לה רשו וא״ל את אימא *הנני נותן לו את בריתי שלום*, למשרי בגוויה ולמהך תמן לא אזלת.

מנא לן, מצדיקו דעלמא דיהיב לה רשו למהוי גו צדיקים בהאי עלמא ויתבה עמהון ככלה גו קשוטהא וצדיק דעלמא חמי וחדי בהאי, אבל בין דרועי דבעלה שכיבת ואהדרת

© 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

למהוי בהדייהו ותבת לבעלה כד״א (אסתר ב:14) *בערב היא באה ובבקר היא שבה*. *בערב היא באה* לגו בעלה, *ובבקר היא שבה* לגבי צדיקייא דארעא וכלא ברשו בעלה הה״ד (תהלים לז:21) *וצדיק חונן ונותן*.

ומשה כך אמר *הנני נותן לו*, כמה דצדיק דלעילא נותן אף אנא *הנני נותן*. מתנה למהדר מתנה איהי. [p. 543] בגין דברית דא רווח כהונה עלאה, ואי לא תהא בהדיה לא אתקשר פנחס בדרגא דכהונה עלאה דהא ברית דבקא איהו תדיר בימינא עלאה וימינא עלאה דא זמין למבני בי מקדשא דאיהו ברית.

אמר רבי אבא הא אדכרנא מלה חדא דשמענא מבוסינא קדישא דשמע משמיה דרבי אליעזר. יומא חד אתא לקמיה חד חכים גוי, א״ל סבא סבא תלת בעיין **[רכא ע״א]** בעינא למתבע מנך. חד דאתון אמרין דיתבני לכו בי מקדשא אחרא והא לא הוו למבני אלא תרין, בית ראשון ובית שני, בית שלישי ובית רביעי לא תשכח באורייתא והא מה דהוה למבני כבר אתבנון ולעולם לית ביה יתיר דהא תרי בתי ישראל קרי להו קרא, וכתיב (חגי ב:9) *גדול יהיה כבוד הבית הזה האחרון מן הראשון*.

ותו דאתון אמרין דאתון קריבין למלכא עלאה מכל שאר עמין. מאן דמקרב למלכא איהו חדי תדיר בלא צערא בלא דחיקו, והא אתון בצערא ובדחקא וביגונא יתיר מכל עממיא, ואנן לא אתקריב לן צערא ודחיקו ויגונא כלל. אנן קריבין למלכא עלאה ואתון רחיקין מניה ועל דא אית לכו צערא ודחקא אבלא ויגונא מה דלא אית לן.

ותו דאתון לא אכלין נבלה וטרפה בגין דתהוון בריאין וגופא דלכון להוי בבריאותא. אנן אכלין כל מה דבעינן ואנן תקיפין בחילא בבריאותא וכל שייפין דילן בקיומייהו, ואתון דלא אכלין חלשין כלכו במרעין בתבירו יתיר מכל שאר עמין, עמא דסני אלהכון בכלא.

[p. 544] אמר סבא סבא לא תימא לי מדי דלא אשמעינך ולא אקבל מנך.

זקיף עינוי ר׳ אליעזר ואשגח ביה ואתעביד תלא דגרמי. כיון דנח רוגזיה אהדר רישיה ובכה, אמר (תהלים ח:2) *יי׳ אדונינו מה אדיר שמך בכל הארץ*, כמה תקיף חילא קדישא בכל ארעא ולית מלה זעירא דאתיא באורייתא דלא נפיק מפומיה דקב״ה. מלין אלין דשאיל ההוא רשע אנא שאילנא יומא חד לאליהו ואמר דהא במתיבתא דרקיעא אסתדרו קמיה דקב״ה, דכד נפקו ישראל ממצרים בעא קב״ה למעבד לון בארעא כמלאכין קדישין לעילא ובעא למבני לון ביתא קדישא ולנחתא ליה מגו שמי רקיעין ולנטעא לון לישראל נציבו קדישא כגוונא דדיוקנא דלעילא הה״ד (שמות טו:17) *תביאמו ותטעמו בהר נחלתך*. באן אתר, *מכון לשבתך פעלת יי׳*, בההוא *דפעלת* את ולא אחרא, דא בית ראשון. *מקדש יי׳ כוננו ידיך*, דא בית שני, ותרווייהו אומנותא דקב״ה אינון.

[p. 545] ומדארגיזו קמיה במדברא מיתו ואכנס קב״ה בארעא לבניהון דאוליפו עובדיהון וביתא אתבני על ידא דבר נש, ובגין כך לא הוה ביה קיים ושלמה אמר (תהלים

© 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

קכז:1) *אם יי׳ לא יבנה בית שוא עמלו בוניו בו*, דהא לית ביה קיומא. ביומי עזרא גרים חטאה בכמה חובין ואצטרכו אינון למבני ולא הוה ביה קיומא. ועד כען בניינא קדמאה דקב״ה לא הוה בעלמא דכתיב (שם קמז:2) *בונה ירושלם יי׳*, איהו ולא אחרא, ובניינא דא אנן מחכאן ולא בניינא דבר נש דלית ביה קיומא כלל.

ובית ראשון ובית שני ינחית לון קב״ה כחדא מלעילא, בית ראשון באתכסיא ובית שני באתגליא. ההוא בית להוי באתגליא דאקרי בית שני [p. 546] דאתחזי לכל עלמא אומנותא דקב״ה חדוא שלים ורעותא דלבא בכל קיומא. ההוא בית ראשון באתכסיא יסתלק לעילא על גבוי דההוא דאתגלייא וכל עלמא יחמון ענני יקר דסחרן על גבי דההוא דאתגלייא ובגו דאינון ענני הוי בית ראשון בעובדא טמירא דסליק עד רום יקר שמייא, ובניינא דא אנן מחכאן, ועד לא הוה בעלמא. ואפילו קרתא דירושלם לא ליהוי אומנותא דב״נ דהא כתיב (זכריה ב:9) *ואני אהיה לה נאם יי׳ חומת אש סביב וגו׳*. אי לקרתא כתיב הכי, כל שכן ביתא דאיהו דיורא דיליה. ועובדא דא הוה אתחזי למהוי ברישא כד נפקו ישראל ממצרים ואסתלק עד לסוף יומין בפורקנא **[רכא ע״ב]** בתראה.

ושאלתא אחרא דודאי אנן קריבין למלכא עלאה יתיר מכל שאר עמין, ודאי הכי הוא דישראל ודאי עבד לון קב״ה לבא דכל עלמא, והכי אינון ישראל בין שאר עממין לבא בין שייפין, כל בני עלמא אינון שייפין דגופא וישראל לבא בגווייהו, ואי לא הוו ישראל בעלמא לית עמא דיכיל למיקם בעלמא אפילו רגעא חדא, כשייפין בלא לבא. ועל דא הוו באמצעיתא דכל עלמא, לבא גו שייפין.

וישראל מתנהגן גו שאר עמין כגוונא דלבא גו שייפין. לבא איהו רכיך וחלש ואיהו קיומא דכל שייפין. כל שייפין לא ידעין מצערא ודחקא ויגונא כלל אלא לבא דביה קיימא וביה סוכלתנו. שאר שייפין לא אתקריב בהו כלל דהא לית בהו קיומא ולא ידעין מדי. כל שאר שייפין לא קריבין למלכא דאיהו סוכלתנו וחכמתא דשריא במוחא אלא לבא ושאר שייפין רחיקין מניה ולא ידעי מניה כלל. כך ישראל למלכא קדישא קריבין ושאר עמין רחיקין מניה.

[p. 547] שאלתא אחרא דישראל לא אכלי נבלות וטרפות וטנופא ולכלוכא דשקצים ורמשים כשאר עמין, הכי הוא דהא לבא דאיהו רכיך וחלש ומלכא וקיומא דכל שאר שייפין לא נטיל למזוניה אלא ברירו וצחותא דכל דמא ומזוניה נקייה וברירא דכלא ושאר פסולת אנח לכל שייפין, וכל שאר שייפין לא משגיחי בהאי אבל פסולת וביש ועכור דכלא נטלין ואינון בתקיפו כמא דאתחזי לון. ועל דא בכל שאר שייפין אית אבעבועין שאת וספחת סגירו דצרעת, ללבא לאו מכל הני כלום אלא איהו נקייא ודכיא מכלא, לית ביה מומא כלל, ועל דא כתיב (שיר ד:7) *כלך יפה רעיתי ומום אין בך*.

אתא רבי יוסי ונשיק ידוי, אמר אילו לא אתינא לעלמא אלא למשמע דא די.

© 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

ושם איש ישראל המוכה אשר הוכה את המדינית. אמר ר׳ יצחק האי קרא הכי הוה למכתב *ושם איש ישראל אשר* הכה פנחס, ולא להוי כתיב *המוכה אשר הוכה*, ולא אמר אלא בארח סתים. [p. 548] והכי אמר ר׳ אלעזר כיון דסלקיה קב״ה לפנחס לכהונא רבתא לא בעא לאדכרא ליה בקטילותא דבר נש דהא לא יתחזי לכהנא רבה. עד לא סלקיה לכהונא רבה אידכר שמיה, *וירא פנחס וגו׳ ויקח רמח וגו׳ וידקור את שניהם*. כיון דסלקיה לכהנא רבה לא אידכר שמיה בקטילותא דלא אתחזי ליה וחש על יקריה קב״ה דכהנא רבה לא אתחזי לאדכרא בקטילותא. *ושם האשה המוכה* אף הכי.

רבי שמעון הוה אזיל מקפוטקיא ללוד ור׳ יהודה אזיל עמיה. עד דהוו אזלי פגע בהו ר׳ פנחס בן יאיר ותרין גוברין טענין אבתריה. שכיך חמריה דר׳ פנחס, טעינו ליה ולא אזל. [p. 549] אמר ר׳ פנחס שבוקו ליה דהא ריחא דאנפין חדתין קא ארח או נסא יתעבד לן השתא.

עד דאינון תמן נפק ר׳ שמעון מבתר חד טנרא, נטל חמרא ואזל. אמר להו ר׳ פנחס ולא אמרית לכו דריחא דאנפין חדתין קא ארח.

נחת וגפיף ליה ר׳ פנחס ובכה, אמר ליה חמינא בחלמי דאתיא שכינתא לגבאי ויהבת לי נבזבזן רברבן וחדינא בה, הא השתא כמה דחמינא.

אמר ר׳ שמעון מקל פרסי דחמרך ידענא דאנת הוא, השתא חדוא שלים.

אמר ר׳ פנחס נתיב בדוך חד דמלי אורייתא אצטריך צחותא.

אשכחו עינא דמייא ואילנא, יתבו. אמר ר׳ פנחס מסתכל הוינא דהא לתחיית המתים באורח אוחרא יעביד לון קב״ה, כמה דהוא השתא קדמאה ליהוי כדין בתראה. מנלן, מאינון עצמות, גרמין דאחיא לון קב״ה על ידא דיחזקאל דכתיב (יחזקאל לז: 7-8) *ותקרבו עצמות עצם אל עצמו* בקדמיתא, ולבתר כתיב **[רכב ע״א]** *וראיתי והנה עליהם גידים ובשר עלה ויקרם עליהם עור מלמעלה ורוח אין בהם*, דהא מה דאפשיט בקדמיתא ליהוי בבתרייתא, בקדמיתא אפשיט מרוחא ולבתר *עור ובשר* ובתר *עצמות*.

[p. 550] אמר ר׳ שמעון בדא אקשו קדמאי, אבל גרמין אלין דאחיא קב״ה נסין ואתין משניין עבד בהו קב״ה. ת״ח מה כתיב (איוב י: 9) *זכר נא כי כחומר עשיתני ואל עפר תשיבני*. מה כתיב בתריה, *הלא כחלב תתיכני וכגבינה תקפיאני, עור ובשר תלבישני ובעצמות וגידים תסוככני*. זמין קב״ה לבתר דיתבלי ב״נ בעפרא ומטי זמנא דתחיית המתים דההוא גרמא דאשתאר למעבד ליה כעיסה דא ונביע *כחלב* דא ומההוא נביעו נקי מצוחצח בצחותא יתערב ההוא גרמא ויתמחי כחלבא, ולבתר יקפיא ליה ויתצייר בציורא *כגבינה* דא בקפיאותא ולבתר יתמשך עליה *עור ובשר ועצמות* הה״ד *הלא כחלב תתיכני*, התכתני לא

© 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

כתיב אלא *תתיכני*, הקפיתני לא כתיב אלא *תקפיאני*, עור ובשר הלבשתני לא כתיב אלא *תלבישני*, סוככתני לא כתיב אלא *תסוככני*.

[p. 551] ולבתר מה כתיב *חיים וחסד עשית עמדי* דא רוחא דחיי. ואי תימא *עשית עמדי* ולא כתיב תעשה, אלא הכי אמר *חיים וחסד עשית עמדי* בהאי עלמא דשדית בי רוחא דחיי, אבל *ופקודתך שמרה רוחי*, דאת זמין לפקדא בקדמיתא, *שמרה רוחי*.

ורזא דמלה כל נפשאן דצדיקייא גניזן וטמירן תחות כרסייא דמלכא ואיהי נטרא לון לאתבא לון [p. 552] לדוכתייהו הה״ד *ופקודתך שמרה רוחי*. מאי *פקודתך*, כד״א (תהלים קט:8) *ופקודתו יקח אחר*, *פקודתך* ודאי, מטרוניתא דמלכא דכל רוחין אינון פקדונין בידהא הה״ד (שם לא:6) *בידך אפקיד רוחי וגו׳*, ואיהי נטרא לון. בגין דא *שמרה רוחי*, איהי נטרת לה.

כגוונא דא (שם פו:2) *שמרה נפשי כי חסיד אני*. *שמרה*, דא מטרוניתא דמלכא דאיהי נטרא *נפשי* בגין *כי חסיד אני*, ובכל אתר דכתיב סתם דא מטרוניתא כד״א (ויקרא א:1) *ויקרא אל משה*, (שמות טו:26) *ויאמר אם שמע תשמע*.

בכה ר׳ פנחס ואמר ולא אמרית לך דשכינתא יהבת לי נבזבזן ומתנן, זכאה חולקי דחמינא לך ושמענא דא.

א״ל בההוא זמנא תינח ההוא גרמא, שאר גרמין דישתכחון מה יתעבד מנהון.

[p. 553] א״ל כלהו יתכלילו בההוא נביעו דהאי גרמא ויתכלילו בהדיה ויתעביד כלא עיסה חדא ותמן יתצייר ציורא כמא דאתמר הה״ד (ישעיה נח:11) *ועצמותיך יחליץ*. מאי *יחליץ*, כד״א (הושע ה:6) *חלץ מהם*, כלהו יתעברון מקיומייהו ויתכלילו בההוא גרמא למהוי עיסה חדא, וכדין (ישעיה נח:11) *והיית כגן רוה וכמוצא מים אשר לא יכזבו מימיו*. **[רכד ע״א]**

אמר רבי פנחס מסתכל הוינא, שמירה בלב איהו ודאי ולב דוגמא דלב עלאה, ועל דא *שמור* בלב איהו ולאו באתר אחרא. זכירה בזכר במוחא דרכיב ושליט על הלב, ולית זכירה אלא במוחא. ועל דא *זכור* לזכר *ושמור* לנקבה.

[p. 554] מוחא איהו דכורא ורכיב על הלב. לב שליט ורכיב על הכבד. כבד סמאל ונחש דא בדא ואיהו חד, **[רכד ע״ב]** יותרת הכבד וכבד. ועל דא בקורבנא יותרת הכבד דא נחש, כבד מיכלא דדכורא רזא דסמא״ל.

אמר ר׳ שמעון ודאי כך הוא ויאות הוא, ובריר‌א דמלה ורזא וסתרי דקרבן הכי הוא, כבד נטיל בקדמיתא הוא ויותרת דיליה סמאל ובת זוגו וכל אינון ערקין דכבדא חיילין ומשריין דלהון, ונטילו דלהון חלבין ושמנינו דקרבנא, וכדין קריב כלא לגבי לב. ולב לא נטיל מכלא אלא ודוי דאתעביד ביה וסליק בההוא תננא וצלותא דאתעביד עליה דההוא

© 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

קרבנא. לב קריב לגבי מוחא רעותא דיחודא דכהנא וחדווא דליואי. מוחא דא דכורא דאתיא ממוחא עלאה. מוחא קריב לגבי טמיר מכלא דלא אתידע כלל ואתקשר דא בדא ומוחא קריב נחת רוחא דכלא.

[p. 555] ערקין דכבדא אלין אישים וכל אינון חייליהון. כבד כמא דאתמר, יותרת נוקבא דיליה. אמאי יותרת, דלא אתדבקת בדכורא דילה אלא כד אשתארת לה שעתא לבתר דעבדת גיופהא ושביקת ליה. תו יותרת נוקבא דכד בעיא לאתחברא בב״נ אתעבידת לגביה שיורין דלא אתחשיב כלל, לבתר איהי אתקשטת זעיר זעיר לגביה עד דאתעבידת ליה חבורא חדא. ומאלין ערקין דכבדא מתפשטן אחרנין זעירין לכמה זיינין וכלא נטלין אמורין ופדרין וכלהו כלילן בכבד.

לב דאיהו עקרא בקדושה נטיל ומקריב כמא דאתמר. לב שריא על תרין כוליין ואינון תרין כרובים יהבי עיטא ואינון רחיקין וקריבין ימינא ושמאלא, וכלהו נטלין ואכלין כל חד כדקא יאות עד דאתקשר כלא כחדא.

[p. 556] (תהלים נא:19) *זבחי אלהים רוח נשברה*, דא מתקריב ללב. *רוח נשברה*, ודוי וצלותיה דהא ודאי (קהלת יב:7) *הרוח תשוב אל* **[רכה ע״א]** *האלהים*. וכבד מקריב ליה לגבי לב דאיהו סניגוריא עליה וכלא קשורא חדא בקורבנא.

מן כבדא נפקין כל מרעין וכל מכתשין לכל שייפי גופא וביה שריין. לב איהו זכיך מכלא ומניה נפקין כל טב וכל בריאותא בשייפין כלהו וכל תוקפא וכל חדוא וכל שלימו דאצטריך לכל שייפין. **[רכה ע״ב]**

פתח ואמר (תהלים לז:3) *בטח בי״י ועשה טוב שכן ארץ ורעה אמונה*. *בטח בי״י* כדקא יאות. *ועשה טוב*, תקונא דברית קדישא דתהא מתקין ליה ונטיר ליה כדקא יאות. ואי תעביד דא תהא רבא בארעא ויתזן מנך ויתחדי מנך ההיא *אמונה* דלעילא.

ותו *התענג על י״י ויתן לך משאלות לבך*. כל דא אתקנא בתקונא דברית, כיון דאתתקן ברית אתקן כלא.

פנחס בגין דקני על ברית דא זכה לכלא. ולא עוד אלא דאגין על כל ישראל וביה אתקיים *והתענג על י״י*, דהא סליק ואתקשר לעילא ואנהיר [p. 557] באור קדמאה דברא קב״ה דגניז ליה, בההוא אור דאתהני מניה אברהם, קשורא דאהרן כהנא.

לבתר דאסתלק לכהנא רבה לא אידכר ליה בקטילותא דזמרי ולא יאות בגין דלא יתאחיד כלל בענפוי דסטרא אחרא ולא אתחזי ליה דכל מאן דקטיל ענפין דסטרא אחרא אית ביה ופנחס הא אתאחיד בימינא ולית ליה חולק בסטרא אחרא כלל ועל דא לא אדכר הכא. מה דאתחזי שבחא איהו גנאי ליה נחיתו מדרגא עלאה דאתאחיד ביה, ועל דא כתיב *המוכה אשר הוכה, ושם האשה המוכה*.

© 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

א״ר פנחס זכאה דרא דשמעין מילך באורייתא, זכאה חולקי דזכינא לכך.

אמר רבי שמעון זכאה דרא דאנת וחסידותך אשתכח בגויה.

עד דהוו יתבי ומפייסין דא לדא אתא רבי אלעזר בריה דר׳ שמעון ואשכח לון תמן.

א״ר פנחס ודאי [p. 558] כתיב (בראשית לב:3) *ויאמר יעקב כאשר ראם מחנה אלהים זה.*

א״ל ר׳ שמעון תיב ואימא קרא. יתיב רבי אלעזר. פתח ואמר (שם:2) *ויעקב הלך לדרכו ויפגעו בו מלאכי אלהים.* מאי *ויפגעו בו*, אית פגיעה לטב, ואית פגיעה לביש, ואית פגיעה לצלותא. אלא בשעתא דהוה אזיל לחרן מה כתיב, (שם כח:11) *ויפגע במקום*, צלותא דערבית איהו דצלי בההוא אתר דאקרי *מקום* כד״א (שמות לג:2) *הנה מקום אתי*, וצלותא דערבית בההוא אתר אתחזי.

תו *ויפגע במקום*, מלי פיוסין איהו דאתא שמשא קדישא לגבי סיהרא בעל לגבי אתתא. מכאן דלא ייתי בעל לגבי אתתיה אלא במלי פיוסין לפייסא לה דכתיב *ויפגע במקום*, ולבתר *וילן שם*. כד הוה אתי יעקב מחרן כתיב *ויפגעו בו*, [p. 559] שדרת היא לפייסא ליה למיתי לגבה. *ויאמר יעקב כאשר ראם מחנה אלהים זה*. מאי *כאשר ראם*, אלא מלאכים דיום ומלאכים דלילה הוו ואתכסו מניה ולבתר אתגליין ליה ועל דא *כאשר ראם* כתיב.

מחנה אלהים זה, אלין דליליא כתיב בהו **[רכו ע״א]** *מחנה אלהים* ואלין דיממא כתיב בהו *זה*, ועל דא *ויקרא שם המקום ההוא מחנים*, תרין משריין. והשתא משריין קדישין חמינא הכא, זכאה ארחי דאתינא הכא.

אמר ר׳ שמעון מאן דפתח פתחא יימא.

א״ר אלעזר תנינן כל מאן דאמר *תהלה לדוד* תלת זמנין בכל יומא איהו בן עלמא דאתי, והא אתמר טעמא מאי. אי משום פרנסה פרנסה ומזונא לכל עלמא תרין זמנין אינון ביומא בצפרא וברמשא דכתיב (שמות טז:8) *בתת יי׳ לכם בערב בשר ובבקר תשבעו לחם.* אי הכי אמאי תלת זמנין בכל יומא. אלא תרין למזונא דבני נשא וכל עלמא וחד למיהב תוקפא לההוא אתר דפתיחו ידוי.

[p. 560] תרין מזוני אלין משוניין דא מן דא הכא. (תהלים קמה:15) *ואתה נותן להם את אכלם בעתו*, דא מזונא דעשירים דיהב מיכלין סגיאין *בעתו*, דא חד. תניינא דכתיב *ומשביע לכל חי רצון*, דא מזונא דמסכני דאינון שבעין *מרצון* ולא מגו מיכלא סגי. *פותח את ידך*, דא תוקפא לההוא אתר דבפתיחו ידוי נפקא *רצון* ושבעא לכלא.

תו הכי אוליפנא דלא איהו אלא תרי זמני בכל יומא דאלין חיובא על ב״נ ואי אמר יתיר לאו בגין חובה איהו אלא בגין שבחא גו תושבחן דזמירות דדוד מלכא. מ״ט, בגין דפרנסה לא חזי למשאל אלא בתר צלותא ופיוסא דמאריה. מלכא ייכול בקדמיתא ובתר כן

© 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

ייכלון עבדוי הה״ד (שיר ה:1) *באתי לגני אחותי כלה אכלתי יערי עם דבשי שתיתי ייני עם חלבי*, לבתר *אכלו רעים וגו׳*.

[p. 561] *אכלתי יערי*, דא צלותא דמיושב. *עם דבשי*, דא קרית שמע. *אכלתי יערי*, דא צלותא דמיושב בההוא יער **[רכו ע״ב]** לבנון, יוצר אור, והאופנים וחיות הקדש, כלם קדושים, כל הני אקרון יער אילנין ונציבין דביה.

עם דבשי, דא קרית שמע דאיהי מתיקא דכלא בכמה צופין ומתיקין.

שתיתי ייני עם חלבי, דא צלותא דמעומד משיכא דיין עלאה דאתנטר ודא בשלש ראשונות.

עם חלבי, אלין שלש ברכות אחרונות, ואתכלילן אלין באלין.

עד כאן מיכלא דמלכא. לבתר *אכלו רעים* לעילא, *שתו ושכרו דודים* לתתא.

[p. 562] ועל דא לית חיובא דמזונא אלא בתר צלותא. ובצלותא דמנחה בערב קודם צלותא, מ״ט. בגין דעד לא אשתכח דינא קשיא, בעוד דאנפי מלכא נהירין יימא *תהלה לדוד* בהאי סדורא דמזונא דלבתר דדינא שריא ותלי על עלמא לאו שעתא איהו.

אתא ר׳ פנחס ונשקיה. **[רלא ע״א]**

אמר רבי יודא לימא לן מר מאינון מילי מעליתא דראש השנה.

פתח רבי שמעון (מלכים ב ד:8) *ויהי היום*. בכל אתר דכתיב *ויהי* איהו צער, *ויהי בימי* צער ודאי. *ויהי היום*, יומא דאית ביה צער ודא איהו ראש השנה דאיהו יומא דדינא קשיא על עלמא. *ויהי היום ויעבר אלישע אל שונם*, יומא דראש השנה הוה. ובכל אתר *ויהי היום* ראש השנה, (איוב א:6) *ויהי היום ויבאו בני האלהים*, יום ראש השנה הוה.

[p. 563] ובכל זמנא תרין יומין אינון. מאי טעמא, בגין דלהוי יצחק כליל דינא ורחמי, תרין יומין ולאו חד דאלמלא ישתכח אחד יחידאי יתחריב עלמא, ועל דא כתיב תרי זמני *ויהי היום*.

ויבאו בני האלהים, אלין ב״ד רברבא, *בני האלהים* ודאי, בנוי דמלכא קריבין לגביה ואינון חתכין דינא על עלמא.

להתיצב על יי׳. וכי *על יי׳* קיימי, אלא בשעתא דאלין קיימי על דינא, דינא קדמאה דכלא ביה מאן הוא דלא יוקיר לשמא דקב״ה ודלא יוקיר לאורייתא ולעבדוהי. אוף הכי מאן הוא דלא חייש על יקרא דשמא קדישא דלא יתחלל בארעא, מאן הוא דלא חייש ליקריה, מאן הוא דלא שוי יקר על שמא דא.

[p. 564] *ויבא גם השטן בתוכם*, *גם* לרבות לאסגאה הוא ונוקביה. אוף הכי *להתיצב על יי׳*, דאיהו חייש נמי ליקרא דשמא דא.

© 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

הכא אפליגו עמודין קדמאי דעלמא, חד אמר איוב מחסידי אומות העולם הוה, וחד אמר מחסידי ישראל הוה ואילקי לכפרא על עלמא, דהא יומא חד אשכחיה רב המנונא לאליהו, א״ל ודאי תנינן צדיק ורע לו וכו׳. א״ל דינוי דמארי עלמא עמיקין, אבל בשעתא דקב״ה בעי לכפרא חובין דעמא אלקי בדרועא דלהון ואסי לכלהו, כאסייא דאלקי לדרועא לשיזבא כל שייפין כמא דכתיב (ישעיה נג:5) *והוא מחולל מפשעינו מדוכא מעונותינו מוסר שלומינו עליו ובחבורתו נרפא לנו*, כמא דאתמר.

[p. 565] בההוא יומא דקיימין שבעין קתדראין למידן דינא דעלמא כמה אינון מארי תריסין קטיגורין דקיימי לעילא, אלין מיימינים לזכו ואלין משמאילים לחובה לאדכרא חובין דעלמא חובין דכל חד וחד, ועל דא אצטריך לב״נ לפרשא חובוי כל חד וחד כמה דאיהו בגין דמאן דמפרש חטאיה לא אתמסר דיניה אלא בידא דמלכא קב״ה בלחודוי וכל בי דינא בדילין הימנו. ועל דא אצטריכו לפרשא חובין דכל שייפא ושייפא וכל מה דעביד בפרט הה״ד (תהלים לב:5) *חטאתי אודיעך ועוני לא כסיתי אמרתי אודה על פשעי ליי׳*, לבתר *ואתה נשאת עון חטאתי סלה*. מנא לן, ממשה דכתיב (שמות לב:31) *וישב משה אל יי׳ ויאמר אנא חטא העם הזה חטאה גדולה ויעשו להם אלהי זהב*. בישראל כתיב (שמואל א יב:10) *חטאנו כי עזבנו את יי׳ ונעבוד את הבעלים ואת העשתרות*. ואי תימא האי ביחיד אבל בצבור לא, הא כתיב קרא דא. ואי תימא הא בצבור אבל שליח דלהון לא, הא כתיב (שמות לב:31) *וישב משה אל יי׳ וגו׳*, וכתיב (שם) *ויעשו להם אלהי זהב*.

מ״ט מאן דמפרש חוביה בי דינא בדילין הימנו, בגין דב״נ קריב לגרמיה ולא איתדן על פומיה. [p. 566] ותו דלא שביק דוכתא למקטרגא לאולפא עליה חובא. מומא דבר נש יקדים **[רלא ע״ב]** ויימא ולא יהיב דוכתא לאחרא למימר. כדין קב״ה מחיל ליה הה״ד (משלי כח:13) *ומודה ועוזב ירוחם*.

ביומי ראש השנה מתקנין בי דינא כורסייא למלכא ודאין לכל עלמא וישראל עאלין בקדמיתא לדינא קמי דליפוש רוגזא.

תנן *ומשפט עמו ישראל דבר יום ביומו*. *יום ביומו* מאי הוא, אלא הני תרין יומי דר״ה. אמאי תרין יומי, בגין דאינון תרי בי דינא דמתחברן כחדא, דינא עלאה דאיהו קשיא, דינא תתאה דאיהו רפיא ותרווייהו משתכחי. ועל דא לא ידעי הני בבלאי רזא דיבבא ויללותא ולא ידעי דתרווייהו אצטריך, יללותא דאיהו דינא תקיפא, תלת תבירין דינא רפיא, גנוחי גנח רפיא. אינון לא ידעי ועבדין תרווייהו ואנן ידעין ועבדין תרווייהו וכלא נפקין לארח קשוט.

[p. 567] פתח ואמר (תהלים פא:4) *תקעו בחדש שופר בכסא ליום חגנו*. *תקעו בחדש שופר*, מאי *בחדש*, דא בי דינא רפיא דאקרי *חדש*.

© 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

בכסא, כס דעלמא עלאה. כ״ס דא פחד יצחק דאיהו כס למלכא עלאה. תו *בכסא*, דא דינא קשיא פחד יצחק, דינא דאתכסי תדיר דלא איהו דינא באתגלייא.

כי חק, דא דינא רפיא. *ומשפט*, דא דינא קשיא ברחמי. ותרווייהו אינון כחדא, בגין כך תרין יומין ותרווייהו ברזא חדא.

(שם פט:16) *אשרי העם יודעי תרועה יי׳ באור פניך יהלכון*. *אשרי העם יודעי תרועה* ולא כתיב *שומעי*, *יודעי תרועה* בגין חכימין דידעי באוירא דארעא קדישא אינון ידעין *תרועה*, רזא ד*תרועה* כמה דכתיב (שם ב:9) *תרועם בשבט ברזל*. [p. 568] מאן עמא כישראל דידעין רזין עלאין דמאריהון למיעל קמיה ולאתקרב ביה. וכל אינון דידעי רזא דתרועה יתקרבון למיהך באור פניו דקב״ה, דא אור קדמאה דגניז קב״ה לצדיקייא, ועל דא אצטריך למנדע ליה.

כתיב (ויקרא ט:10) *יותרת מן הכבד*, וכתיב (שם ג:4) *ואת היותרת על הכבד*. *יותרת מן הכבד*, *אשת זנונים* דאזלא ונפקא *מן הכבד* לאסטאה בני עלמא ולאסטאה עלייהו ושבקא לדכורא למעבד *זנונים*.

[p. 569] *יותרת על הכבד*, דשלטא היא *על* דכורא דילה. *מצח אשה זונה*, שלטא *על הכבד* אשת מדנים וכעס. *יותרת מן הכבד*, *מן הכבד* נפקא לאבאשא לכל עלמא ולמעבד גיופין עם כלא. לבתר איהי סלקא לגבי דכורא *מצח אשה זונה* בעזותא דאנפין וכדין איהי *על הכבד*.

מגו כבד ויותרת דיליה נפקא מרה ואיהי חרבא דמלאך המות דנפקו אינון טפין מרירן לקטלא בני נשא הה״ד (משלי ה:4) *ואחריתה מרה כלענה חדה וגו׳*, ואיהי תליא בכבד וכל מרעין דמותא בה תליין.

בההוא יומא משטטה בעלמא לאכנשא כל חובי עלמא וכדין כל ישראל בעאקו ונטלין שופר לאתערא ביה **[רלב ע״א]** ההוא תרועה ותקיעה דינא קשיא ברחמי ודינא רפיא ברחמי, וכדין אתערו הכי לעילא ואתבסם כלא דא בדא. וכל מה דההוא כבד נקיט אקריב כלא לגבי לב דאיהו מלכא לדיינא, וההוא לב לאו אורחיה ולאו תיאובתיה בעכירו דעובדין דעמיה אלא נקיט כל ברירא וצחותא **[רלב ע״ב]** וכל זכיין וכל עובדין טבין וכל ההוא עכירו וטנופא ולכלוכא זריק לון על שאר עמין. כיון דנטל לב כל אינון זכיין ועובדין טבין וברירו וצחותא כדקא יאות כדין כבד נטיל כל אינון חובי ולכלולא וטנופא דעובדין בעל כרחיה וזריק על שאר עמין הה״ד (ויקרא טז:22) *ונשא השעיר עליו את כל עונותם*, דהכי הוא כיון דלבא נטיל כל זכיכו וברירו וצחותא כבד נטיל כל מה דישתאר ולכלוכא וטנופא ועכירו וזריק בכל שייפין אחרנין בעל כרחיה.

© 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

[p. 570] אמר רבי פנחס אורחא דא הוה מתקנא לי למשמע <u>מילי עתיק</u> יומין. זכאה עלמא דאנת <u>שריא</u> בגויה, ווי לעלמא דישתארון יתמין ולא ידעין מלי דאורייתא כדקא יאות. ודאי הכי הוא דכבד נטיל כלא טב וביש, ואע״ג דמשטטא ולקיט כל חוביהון דישראל ה״נ זכיין דלהון לקיט בגין לקיימא קורציה וכלא האי והאי מקריב לגבי לב. ואורחוי דלב לא נטיל אלא זכיכו ובירירו וצחותא דכלא <u>כמא</u> דאמרת ושאר טנופא ולכלוכא <u>ועכירו</u> אהדר לכבד ונטיל כלא בעל כרחיה דכתיב *ונשא השעיר עליו וגו׳*. מלה דא אהדרנא בגין <u>דאתבסם לפימי</u> כמתקא דדובשא, זכאה חולקי דזכינא להאי <u>ולמחמי</u> דא בעיני.

<u>אף</u> הוא פתח ואמר (תהלים קלא:1) *יי׳ לא גבה לבי ולא רמו עיני <u>ולא הלכתי בגדולות ובנפלאות ממני</u>*. [p. 571] האי קרא אמר דוד בשעתא דהוה אזיל על כיף נהרא <u>והוה אמר רבון כל העולמים</u> כלום הוה ב״נ בעלמא דאודי ומשבח <u>לקבלך</u> כוותי. אזדמנת ליה צפרדע, <u>אמרה</u> ליה דוד לא <u>תתגאי</u> דאנא עבדית יתיר מנך דמסרית גופאי על מימרא דמארי דכתיב (שמות ז:28) *ושרץ היאור צפרדעים*, והא אוקמוה. ותו דאנא מזמר ומשבח ליליא <u>ויממא</u> בלא שכיכו. <u>בההוא</u> שעתא <u>אמר</u> *יי׳ לא גבה לבי ולא רמו עיני <u>וגו׳</u>*.

יי׳ לא גבה <u>לבי</u><u>, דא איהו</u> קרבנא <u>בכל</u> יומא ובכל זמן וזמן לגבי קב״ה דאתכלילת כנסת ישראל ביה בין כל שאר אכלוסין וכל <u>אינון</u> פולחנין אפיקו לה מבין <u>גובין</u>. **[רלג ע״א]** <u>כך</u> ישראל כל <u>זמנא</u> דאינון <u>אטימין</u> לבא ולא פתחין בתיובתא לא סלקין ריחא ולא אפיק לון <u>מבין</u> גובין <u>בין שאר עמין. פתחין</u> בתיובתא מיד סלקין ריחא ויפיק לון מבין גובין ויתהני בהו כנסת ישראל דכתיב (שיר ה:2) *פתחי לי אחותי רעיתי*, דכל <u>זמנא</u> דשושנה אטימא לית לה ריחא ולא <u>סליק מגו</u> גובין ודיורהא בינייהו <u>כמא</u> דאתמר. [p. 572] וקב״ה לא שדר לן למהך אורחא דא אלא <u>בגין דא לאולפא</u> מלין אלין.

עד דהוו יתבי אתא נשרא <u>חד</u> ומאיך ונטיל <u>שושנה חדא בינייהו</u> ואזלת. <u>אמרו</u> מכאן <u>ולהלן</u> נהך לאורחין. קמו ואזלו. עד הכא אורחא דר׳ פנחס <u>ואורחא דר׳ שמעון</u>. אזל ליה איהו ור׳ אלעזר ושאר חברייא, ור׳ פנחס ושאר חברייא.

פתח <u>ואמר</u> (תהלים ס:1) *למנצח על שושן עדות מכתם לדוד ללמד*. מאי *ללמד*, לאולפא <u>לדרי</u> עלמא חכמתא והא אוקמוה. *שושן עדות*, אלין סנהדרי גדולה דכתיב <u>בהו</u> (שיר ז:3) *סוגה בשושנים*.

מכתם לדוד, סימנא <u>דאחזיו</u> ליה לדוד כד שדר ליואב לארם נהרים ולארם <u>צובה</u> לאגחא בהו <u>קרבא וכו׳</u>.

[p. 573] א״ר פנחס דא איהו *שושן עדות* דקיימא <u>הכא שכינתא</u> עלן ודרגין עלאין בהדה וסייעתא קדישא לתושבחתא, דא <u>איהי</u> *שושן* בשלימו כדקא יאות.

© 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

קמו ואזלו אלין הכא ואלין הכא. אזל ליה ר' פנחס ובת בכפר עקימון ור' חייא ור' יצחק בהדיה. עד דאקדימו למיזל יתבו ומחכאן לנהורא דצפרא. זקיף עינוי ר' חייא וחמא אלין כוכביא דשרביטא דקא מרהטין ואזלין, אמר ודאי בכמה זמנין שאילנא על אלין כוכביא.

א"ר פנחס אלין כוכביא דשרביטא ידיען בסוכלתנו דחברייא דהא קב"ה ברא כל אינון כוכבי רקיעא רברבין וזעירין וכלהו מודן ומשבחן לקב"ה דכתיב (תהלים קמז:4) *מונה מספר לככבים*, וכד מטא זמנייהו לנהרא קרא לון קב"ה בשמא דכתיב *לכולם בשם יקרא*, וכדין רהטי ואושיטו שרביטא דנהורא לחדוא למהך לשבחא למאריהון בההוא אתר דאתפקדן הה"ד (ישעיה מ:26) *שאו מרום עיניכם וראו מי ברא אלה וגו'*.

[p. 574] אדהכי אתא נהורא, קמו ואזלו. עד דהוו אזלי אתא נשרא רברבא אסחר על רישייהו וקיימא עלייהו. א"ר פנחס ודאי עידן רעותא הוא, השתא אתפתחו תרעי דרחמי לכל אינון בי מרעי והוא זמנא דאסוותא לון ואע"ג דאינון אסירין למלכא דהא נשרא דא סימנא דרחמי איהו.

פתח ואמר (דברים לב:11) *כנשר יעיר קנו על גוזליו ירחף וגו'*. ליכא בעלמא מאן דאיהו ברחמי על בנוי כנשרא והא אוקמוה דכתיב (משלי ל:17) *ויאכלוה בני נשר*, דאיהו רחמנא על בנוי. ומגו דהשתא עידן דרחמי אתא נשרא דא ואסחר עלן דשעתא איהו דכתיב (תהלים ה:4) *יי' בקר תשמע קולי*, ודא *בקר* דאברהם ואתערותא דיליה.

אדהכי אסחר נשרא ואעבר לקמייהו. א"ר פנחס נשרא מה אנת לגבן. אי בשליחותא דמרך אתית הא אנן הכא, אי בגין סימנא אחרא אנן זמינין הכא. איתרם נשרא לעילא ואתכסי מנייהו ואינון יתבו.

א"ר חייא הא דשלמה מלכא תווהא הוה דתנינן נשרא רברבא הוה אתיא לגבי שלמה מלכא בכל יומוי והוה שלמה רכיב על גדפהא ואוביל ליה ארבע מאה פרסי בשעתא חדא. לאן אוביל ליה, *לתרמו"ד במדבר*. [p. 575] אתר חד איהו לגבי טורי דחשוכא דאקרי *תרמוד במדבר*, ולא הוא דין אתר דתרמודאי אלא *תרמוד* דאיהו *במדבר בהרים* ותמן מתכנשי כל רוחין וסטרין אחרנין, וההוא נשרא הוה טאס לתמן בשעתא חדא.

כיון דקאים על ההוא דוכתא אגבה נשרא ושלמה כתב פתקא וארמי תמן ואשתזיב מאינון רוחין, ונשרא הוה מסתכל גו חשוכא דטורין לאתר דתמן עזא ועזאל דאינון תמן תפיסן בשלשלאי דפרזלא נעיצן גו תהומי ולית יכילו לב"נ בעלמא **[רלג ע"ב]** למיעל תמן ואפי' עופי שמיא בר בלעם. וכיון דנשרא מסתכל גו חשוכא רברבא מאיך לתתא ונטלא ליה לשלמה מלכא תחות גדפהא דשמאל ומכסייא ליה וקיימא על אינון שלשלאי ואזלא ומקרבא לגבייהו, ושלמה כדין אפיק עזקא דחקוק עלה שמא קדישא ושדי בפומיה דנשרא ומיד אינון הוו אמרי כל מה דבעי שלמה ומתמן הוה ידע שלמה חכמתא עלאה הה"ד

© 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

(מלכים א ט:18) *ויבן את תרמוד במדבר בהרים*. וכי בניינא הוה עביד *בהרים*, אלא מהו *ויבן*, אסתכל בסכלתנו וידע לההוא דוכתא למנדע ביה חכמתא עלאה כד"א (נחמיה ח:8) *ויבינו במקרא*.

[p. 576] עד דהוו יתבי הא נשרא אתא לגבייהו ושושנה חדא בפימיה ושדי קמייהו ואזלת לה, חמו וחדו. א"ר פנחס ולא אמינא לכו דנשרא דא בשליחותא דמארה הוה אתיא. *שושן* דא איהי *שושן עדות* דקאמינא וקב"ה שדר ליה לגבן.

פתח כמלקדמין ואמר (תהלים ס:1) *למנצח על שושן עדות מכתם לדוד ללמד*. *שושן עדות*, וכי *שושן* מה סהדותא סהיד, אלא *שושן* דא איהי סהדותא למעשה בראשית ואיהי סהדותא לכנסת ישראל ואיהי סהדותא ליחודא עלאה. סהדותא לכנסת ישראל, דא איהו בגין דשושנה דא אית בה תליסר עלין וכלהו קיימאן בעקרא חדא. אית בה חמש לבר תקיפין דחפיין לדא שושן ואגינו עלה וכלא ברזא דחכמתא.

אינון תליסר אלין תליסר מכילן דרחמי דירתא כנסת ישראל מלעילא וכלהו אחידן בעקרא חדא ואיהו ברית ודוגמא דברית יסודא דכלא. [p. 577] חמש תקיפין דסחרן עליה אלין חמשין תרעין חמש מאה שנין דיסודא ברית קדישא אילנא דחיי אזלא בהו.

סהדותא לעובדא דבראשית, כל עובדא דבראשית כלהו תיבין ידיען בסוכלתנו וקיימן בחושבנא. *אלהים* דמעשה בראשית אחזי לעילא ואחזי לתתא, אחזי לעילא ברזא דעלמא דאתי ואחזי לתתא ברזא דכנסת ישראל.

שושנה דסהדותא דקיימא בכל הני סימנין. כתיב *בראשית ברא אלהים*, דא שושנה. תליסר עלין אינון תליסר תיבין עד *אלהים* תניינא ואינון *את השמים ואת הארץ והארץ היתה תהו ובהו וחשך על פני תהום ורוח*, הא תליסר עלין דשושנה. [p. 578] חמשה תקיפין דסחרן לה, אלין אינון *מרחפת על פני המים ויאמר*, הא חמש אחרנין. לבתר *יהי אור*, דא עיקרא ושרשא דשושנה דכלהו אחידן ביה.

סהדותא ליחודא, חמש עלין תקיפין ושרשא ויסודא דאחידן ביה תליסר עלין אלין. *שמע ישראל יי' אלהינו יי'*, הא חמש עלין דשושנה. אחד, דא הוא עיקרא ושרשא דכלהו אחידן ביה, רזא דתליסר בחושבן גושפנקא דמלכא.

ת"ח כגוונא דשושנה אינון ישראל, (שיר ב:2) *כשושנה בין החוחים*, בין שאר עמין, כנסת ישראל בין שאר אכלוסין רברבן ממנן. כל זמנא דשושנה קיימא סתימא דלא פתיח לית בה ריחא ולא סלקין לה מגו גובין. בשעתא דפתיח סלקא ריחא וכדין אפיקו לה.

אמר ר' אלעזר לאבוה הא שמענא אלין שייפין אטימין ברזא דקרבנא, שייפין אחרנין רזא דלהון היך הוא.

© 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

[p. 579] אמר ליה **[רלד ע"א]** אלעזר ברי כל שאר שייפין דלגו רזא עלאה איהו.

ת"ח לבא הא אתמר אבל לב דא איהו נורא דדליק, ואלמלא דזמין לגביה מלכא עלאה כנפי ריאה דאתיין לקמיה רוחא מרוחא דנשיב מגו בוסמין עלאין הוה אוקיד עלמא ברגעא חדא.

פתח ואמר (בראשית יט:24) *ויי' המטיר על סדום ועל עמורה גפרית ואש*. אמאי אוקיד לון, בגין דכנפי ריאה לא נשיבו בההיא שעתא. וסתרא דא (תהלים סח:14) *כנפי יונה נחפה בכסף*, ואינון רפאל וצדקיאל ועליהו אתמר (שם קד:4) *עושה מלאכיו רוחות*, לנשבא תדיר קמיה דלבא.

טחול. פתח ואמר (קהלת ד:1) *שבתי אני ואראה את כל העשוקים אשר נעשו תחת השמש והנה דמעת העשוקים ואין להם מנחם ומיד עושקיהם כח*. מאן אינון *עשוקים*, אלין ינוקי בתוקפא דאמהון דסלקין מעלמא על ידא דמלאך המות. וכי מלאך המות קטיל לון דאיהו *עושק*, אלא הדר ואמר *ומיד עושקיהם כח*. מאן ההוא *כח*, ההוא דכתיב (בראשית א:14) *יהי מארת ברקיע השמים*, [p. 580] חסר ודא לילית דאיהי ממנא דההוא *עושק* ודא אקרי טחול ואיהי אזלת וחייכא בינוקי ובתר עבדת בהו רוגזא ודמעה למבכי עלייהו. טחול לזינא דכבד אזלא, דא איברי בשני ודא איברי ברביעי בעובדא דבראשית, ועל דא לית סימנא טבא בב' ד', מותא דרברבי ומותא דזוטרי. **[רלד ע"ב]**

קיבה איהו דרגא חד משתין דמותא ודא אקרי תרדמה, עסטיריא דרגא שתיתאה דמלאך המות, ומגו דאתי מרחיק איהו בסטרא דמותא ולאו מותא, רמזא חדא משתין דמותא. **[רלה ע"א]**

[p. 581] אצטומכא, דא נטיל כלא ושחיק ומשדר לכל סטרין לתתא ומניה איתזנו תתאי מאינון שמרים לתתא, כל אינון רוחין וסטרין אחרנין דאיתזנו בליליא מאינון אברים ופדרים, ושאר נטלין כל שייפין ונטיל כלא כבד וקריב ללב כמא דאתמר, ודא איהו דכתיב (יחזקאל א:10) *ופני אריה אל הימין*, ועל דא אתחזי על מדבחא כגוונא דאריה אכיל קרבנין. מכאן ולהלאה כל שאר שייפין ברזא דגופא כגוונא דלעילא. **[רלה ע"ב]**

קנה, שית עזקאן מתחבראן כחדא ואינון אקרון *בני אלים*, מפקי רוחא לנשבא על עלמא ואתיין מסטרא דגבורה, וכד אינון מתחברן כחדא אינון כגוונא דשופר ואקרי שופר של איל, *אלים בני בשן*, *הבו ליי' בני אלים*, *אלים* דיצחק. [p. 582] ומפקי רוחא וקלא וההוא קלא נפיק ואיערע בעבי מטרא ואשתמע לבר ועל דא כתיב (איוב כו:14) *ורעם גבורותיו מי יתבונן*, דהא מסטרא דגבורה אתיין. ומה אמר ההוא קלא, *קול יי' על המים אל הכבוד הרעים יי' על מים רבים*, רועם לא כתיב אלא *הרעים* על ידא *דבני אלים*, ולית מאן דידע בשבחא דהאי קלא הה"ד *מי יתבונן*.

© 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

ושט דבלע מיכלא, ומתמן עאל לכלהו שייפין, דא איהו רזא דרגא דאישים. אישים אינון קרבין מיד ובלעי ונטלי כליל מגו אשא, מיד ודאי כליל לאישים, ורזא דא (דברים יח:1) *אישי יי׳ ונחלתו יאכלון*, אלין אכלין ובלעין ושאר לא אכלין הכי.

וכל בני עלמא לבר לא ידעי היך אכלין ולאו רזא דלהון אלא דרגין דלגיו אינון ידעין ונטלי מנייהו, ודאי ושט לית ליה בדיקה מבחוץ דלא ידעי אלא מבפנים ידעי ובדקי ונטלי. עד דעאל לבי טחנא ואשתחיק ואתבשל ונטיל כלא כבד כמא דאתמר. מאלין אישים נפקין דרגין דקדמי ונטלי בקדמיתא ואלין אקרון טוחנות, אכלין קרבנין וטחנין, ועל דא מדאתחריב בי מקדשא כתיב (קהלת יב:3) *ובטלו הטוחנות כי מעטו*. אלין טחנין בקדמיתא, כיון דאתטחנן אינון דשלטי עלייהו בלעי ונטלי ואקרון וש״ט. אמאי, ו״ו שט, דיוקנא דו״ו [רלו ע״א] איהו כפיף ולבתר שט [p. 583] למיכל כד״א (במדבר יא:8) *שטו העם ולקטו*, מיכלא למיכל.

משתיא חמרא ומיא, נסוכא דמיין ונסוכא דחמרא בהאי ושט עאל ואשתאיב בריאה. אלין שרפים בשלהובא דלהון נטלי משתיא ואקרון ריאה בחבורא חדא ואשתאיב כלא בהו.

וכל אלין נטלין כל חד וחד כדקא חזי ליה. מדאתחריב בי מקדשא כלהו אזעירו דיוקנייהו ומזונייהו ולית יומא דלא הוה ביה מארה.

[p. 584] וארים קליה ר׳ שמעון ואמר ווי ירושלם קרתא קדישא, ווי לעלמא דכל טבוון אלין אבדין, רברבן גיברין ממנן אזעירו דיוקנייהו.

על דא בכו חברייא, אמרו ווי רבי כד תסתלק מן עלמא, מאן יגלי רזין סתימין עמיקין כאלין דלא אשתמעו מן יומא דשלמה מלכא ועד השתא. זכאה דרא דשמעין מלין אלין וזכאה דרא דאנת בגוויה, ווי לדרא דישתארון יתמין מנך. [רלו ע״ב]

פתח ואמר (דברים ו:4) *שמע ישראל יי׳ אלהינו יי׳ אחד*. ע׳ רברבא, ד׳ אף הכי וסימנא דא*עד* היינו דכתיב (שמואל א יב:5) *עד יי׳ בכם*. אשתארו אתוון ש״מ, במ״ם פתוחה. מ״ט, ס׳ סתימה מלך עלאה, מ״ם פתוחה מלך תתאה. אתוון אחרנין אשתארון א״ח, (משלי כה:2) *כבוד אלהים הסתר דבר* כתיב.

[p. 585] רב המנונא סבא אמר כל מאן דמייחד יחודא דא בכל יומא חדווא זמינא ליה מלעילא מרזא דאתוון אלין, ש״מ מהאי סטרא, א״ח מהאי סטרא, ומצרף אתוון למפרע שרי ובמישר סיים וסימניך *אשמח* דכתיב (תהילים קד:34) *אנכי אשמח ביי׳*, ביי׳ ממש. דא יחודא קדישא ושפיר איהו, והכי בספרא דחנוך דאמר כי האי גוונא דמאן דמייחד יחודא בכל יומא חדווא זמינא ליה מלעילא.

תו אית ביה ש״מ דאתכליל מן ע׳ רברבא, אלין שבעין שמהן דרזא דאבהן קדישין.

© 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

[p. 586] *ישראל יי׳ אלהינו יי׳*, אלין ארבע בתי דתפלין דאחיד לון א״ח ההוא דאמר (שיר ה:2) *פתחי לי אחותי רעיתי*. ד׳ דא קשר של תפלין דהיא אחידת בהו, רזא לחכימין דלא אתמסר לגלאה.

שתיק ר׳ שמעון. בכה וחאיך, אמר אימא דהא רעוא אשתכח ולית כדרא דא עד דייתי מלכא משיחא דיהא לון רשו לגלאה.

תרין רצועין נפקין מסטרא דא ומסטרא דא, רזא תרין ירכין דהאי א״ח דנביאי קשוט אחידן בהו דהא מלעילא נפקין תרין דרועין מימינא ומשמלא ודל״ת אתאחדת בהו.

[p. 587] לבתר נחתא אתפשטו ירכין לתתא, כיון דהיא אתאחדת לעילא כדקא יאות נחתא לתתא לאתיחדא באכלוסהא, וכד איהי אתאחדת אחידת בשיפולי ירכין ורשימו דיו״ד ברית קדישא עלה מלעילא, כדין איהי אתיחדת ביחודהא.

יו״ד דא איהי רזא דברית ועל דא כל מאן דנטיר ברית דא איהו אשתזיב לעילא ואשתזיב לתתא. מנא לן, מפינחס בגין דאיקני על ברית דא אשתזיב מן דינא עלאה ומדינא דלתהא ובג״כ אתרשים יו״ד דא בגוויה הה״ד *פינחס בן אלעזר וגו׳*.

יו״ד דא אצטריך דלא יעדי כלל מגו תפלה של יד דלא יעביד פרודא וכל חדווא דיליה בהאי איהו. יו״ד דא בדכורא איהי ולא בנוקבא ובגין כך אתקריבת בהדה, ומאן דרחיק לה מאתרא רחיקן ליה מעדונא דעלמא דאתי.

בדכורא איהו צדיק ואיהי צדק בלא יו״ד, איהו איש ואיהי אשה בלא יו״ד, ובג״כ חדווא דילה לאתקרבא בה ולאתעדנא בה. מאן דרחיק עדונא ירחקון ליה מעדונא דלעילא, וע״ד כתיב (שמואל א ב:30) *כי מכבדי אכבד וגו׳*.

[p. 588] ת״ח פינחס קאים קמי דינא תקיפא דיצחק וסתים פרצה, בגין כך אשלים לגבי פינחס רזא דיצחק. קם קמי פרצה דכתיב (תהילים קו:30) *ויעמוד פינחס ויפלל*, קם בפרצה קמי דינא דיצחק בגין לאגנא עלייהו דישראל, וע״ד כליל דא בדא בחושבנא.

ואי תימא הא חושבנא לא תלייא אלא בעיינין דילה והכא חושבנא לעילא ביצחק, אלא ודאי הכי הוא בגין דיצחק תליא ואתמשך בההוא אתר דאינון עיינין דתמן דיינין דינין דכל עלמא דהא עיינין דילה אינון שבעין קתדראין דדיינין בעלמא ואקרון סנהדרין, וע״ד כלא חד בגין דיצחק ואינון כחדא אזלין וכלא שפיר.

פינחס דא יצחק וקם פינחס ודאין דינא ואתלבש בגבורה תקיפא דאיהו שמאלא, ובג״כ משמאלא זכה לימינא, הכא אתכליל שמאלא בימינא.

[p. 589] *השיב את חמתי*. מאי *השיב את חמתי*, כיון דחמא ההוא חימה דהוה פשיט ואתמשך מסטרא דיצחק מה עבד, אתלבש ואחיד בההוא חימה כמאן **[רלז ע״א]** דאחיד בחבריה ואתיב ליה לאחורא. וכדין דן דינא ועביד דינא. דן דינא דכל בועל ארמית קנאין פוגעין בו, ועביד דינא דכתיב *וידקור את שניהם*. וע״ד *השיב את חמתי*, כתיב הכא *השיב*

© 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

וכתיב התם (איכה ב:3) *השיב אחור ימינו*, מה להלן לאחורא אף הכא נמי לאחורא. וע״ד יו״ד דפינחס דא יו״ד דיצחק דכלא הוא.

מעל בני ישראל, דכד חמא ההוא חימה חמא ליה דהוה נחית על רישיהון דישראל.

[p. 590] מאי חמא, חמא מ׳ את דא דהוה טאס ברקיעא ודא הוא סימנא דמלאך המות דבעת לאתחברא באת ו׳ ואת ת׳. מה עבד פינחס, מה דהוה מתלבש ביצחק כדין נטל ההוא אות וחטף ליה וחבר ליה בהדיה, כיון דחמא מלאך המות דפינחס חטף ליה לההוא מ׳ בהדיה מיד תב לאחורא. מ״ט, בגין דכד קני בלביה פינחס אתלבש ביצחק ואסתלק למהוי בחושבנא ר״ח והכי סליק שמיה ר״ח והכי סליק יצחק. כיון דחמא לאת מ׳ טאס ברקיעא חטף ליה וחבר ליה בהדיה ואתעביד מיד רמ״ח הה״ד *ויקח רמח בידו*, מה דהוה ר״ח אתעביד *רמ״ח*. בגין דאת מ׳ הוה סימנא קדמאה לאדם הראשון למבני מות על עלמא בגין דאת דא הוה טאס על רישיה דאדם בשעתא דכתיב (בראשית ג:6) *ותקח מפריו*, והוה מחכא ו״ת בזמנא דכתיב *ותאכל ותתן ותפקחנה*, כדין אתבני מות על עלמא.

[p. 591] פינחס תמא ליה השתא ההוא את מ׳ דהוה טאס על רישיהון דישראל. והיאך חמא ליה, חמא דיוקנא דמ׳ פתוחה מליא דמא, כיון דחמא לה אמר הא ודאי סימנא דמלאך המות, מיד חטף ליה אדכר עליה שמא מפרש ונחית להאי את לגביה, ומה דהוה ר״ח אתעביד רמ״ח דכתיב *ויקח רמח בידו*. וע״ד כתיב *מעל בני ישראל*.

בקנאו את קנאתי, דקנא על ברית קדישא דהוו מחבראן ליה ברשו אחרא.

בתוכם. מאי *בתוכם*, בגין דהוה אזיל ועאל בגו כמה אכלוסין כמה רבוון ומסר גרמיה למותא בינייהו. אבל *בתוכם*, *בתוך מ׳*, *בתוך מ׳* הות ההיא קנאה דקנא. מ״ט מ׳, בגין דאיהי סימנא דמות, איהי סימנא דארבעים מלקיות, איהי סימנא דארבע מיתות ב״ד. סליק ונחית, נחית וסליק, סליק לארבעים ונחית לארבע. נחית מארבע, אינון ארבע רוחין דמתפרשן מגו דכר ונוקבא ממסאבותא ובגינייהו ארבע מיתות בית דין, ומתמן סלקין לארבעים והיינו מ׳ סימנא ומאנין דמלאך המות ודא נטיל פנחס *וקנא בתוך מ׳*, וע״ד *ולא כליתי את בני ישראל בקנאתי*.

[p. 592] וכי היך השיב פנחס חמתו דקב״ה והא כתיב *ויהיו המתים במגפה ארבעה ועשרים אלף*. אילו לא מית חד מנייהו הוינא אמי *השיב את חמתי*, אבל כיון דכל הני מיתו מ״ט *השיב את חמתי ולא כליתי את בני ישראל*. אלא ודאי ברירו דמלה ווי ליה לבר נש דפגים זרעיה, ווי ליה למאן דלא נטיר זרעיה כדקא יאות. חס ושלום דאפילו חד מישראל מית אלא שבטא דשמעון, כד אתו אינון ערב רב אתערבו בנשין דשבטא דשמעון בתר דאתגיירו ואולידו בנין, מנהון מיתו בעגל ומנהון מיתו במותנא ואחרנין מיתו הכא אינון דאשתארו הה״ד *ויהיו המתים במגפה*, אשר מתו לא כתיב אלא *המתים*, *מתים* דמעיקרא הוו. [p. 593] ובגין דאסתמרו כל אינון זרעא קדישא אתמנון כלהו בגין דלא חסר מנייהו

© 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

אפילו חד ועי"ד כתיב *ולא כליתי את בני ישראל בקנאתי*, מכלל דאחרנין כלו, וכן *השיב את חמתי מעל בני ישראל*, אבל *מעל* אחרנין לא *השיב*, ועי"ד רשים קרא ואמר *מעל בני ישראל*, ובגין כך אתמנון בני ישראל כמלקדמין וחבר לון קב"ה בהדיה.

כגוונא דא בעובדא דעגל כתיב (שמות לב:28) *ויפול מן העם ביום ההוא*, כל אינון מערב רב הוו, ולאחזאה דלא הוו מבני ישראל מה כתיב לבתר, (שם לה:1) *ויקהל משה את כל עדת בני ישראל*, **[רלז ע"ב]** (שם:5) *קחו מאתכם תרומה*.

ת"ח בקדמיתא כתיב (שם כה:2) *מאת כל איש אשר ידבנו לבו* כלא בכלל, כיון דאינון ערב רב עבדו דא ומיתו מנייהו אינון דמיתו בעא קב"ה לאתפייסא בהדייהו דישראל. אמר לון אתחברו כלכו לסטר חד ההי"ד (שם לה:1) *ויקהל משה את כל עדת בני ישראל* בלחודייהו. אמר לון בני בכו אנא בעי למשרי, [p. 594] עמכון תהא דיורא דילי, ועל דא (שם:5) *קחו מאתכם תרומה*, *מאתכם* ולא מאחרא, לא בעינא דתהא שתופא לאחרנין בהדאי ולא בהדייכו, ובגין כך כלהו אשתציאו.

אף הכא מאינון גזעא בישא הוו, *ויהיו המתים*, *המתים* ודאי ולאו מישראל, ובגין כך מנא לון דכתיב *שאו את ראש*, ארימו רישייהו.

א"ר אלעזר אבא כמה יאות הוא אי לא אשכחנן פלוגתא על דא.

אמר ליה אימא ברי.

א"ל והא כתיב (במדבר כה:3) *ויצמד ישראל לבעל פעור*, ותנינן דאתחברו ישראל בהדיה כצמיד דא דאתחבר בב"נ בקשוטי הכי אתחברו *ישראל בבעל פעור*.

א"ל אלעזר הכי הוא *ויצמד ישראל*, אלא אנא לא אמרית דאתדכו ישראל מההוא חובה אלא דאתדכו מן מותא דלא שריא עליהו מותא.

[p. 595] א"ל והא כתיב (שם:4) *קח את כל ראשי העם והוקע אותם*.

א"ל *ראשי העם* ודאי ולא *ראשי* בני ישראל. *ומן העם* אית לך למילף, כתיב הכא *העם* וכתיב התם (שמות לב:1) *וירא העם*, (שם) *ויקהל העם*, (שם:28) *ויפול מן העם*. אבל ת"ח *ויצמד ישראל לבעל פעור* ולא פלחו ליה, אבל מן סופיה דקרא אוכח דכתיב *ויאכל העם וישתחוו*, ולא כתיב *ויאכל ישראל וישתחוו* אלא *העם*, כיון דכתיב *ויצמד ישראל* מאי *ויאכל העם*, אלא ההוא זרעא בישא הוו חובה דישראל. **[רלח ע"א]**

מהו דכתיב (במדבר כה:3) *ויצמד ישראל לבעל פעור*. ת"ח *ויצמד ישראל בבעל פעור* לא כתיב אלא *לבעל פעור*, קשוטין ותוקפא יהבו *לבעל פעור* בלא דעתא, בגין דפולחנא דפעור הוא למפער גרמיה ולאפקא קמיה צואה רותחת וההוא עיבידתא אהני ליה ואתתקף מניה. וישראל כיון דחמו דא חשיבו דזלזולא דיליה איהו וקלקולא דיליה דהא עבודה זרה כתיב (ישעיה ל:22) *צא תאמר לו*, ואינון בגין זלזולא דעבודה זרה פרעו גרמייהו בלא ידיעה, ועל הני כפר פינחס ובטל מותנא דכתיב *ויכפר על בני ישראל*. **[רלט ע"א]**

© 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

[p. 596] *על פי הגורל תחלק נחלתו בין רב למעט*. ר' יהודה פתח (קהלת ג:14) *ידעתי כי כל אשר יעשה האלהים הוא יהיה לעולם עליו אין להוסיף וממנו אין לגרוע והאלהים עשה שיראו לפניו*. שלמה מלכא דחכמתא דיליה יתיר על כל בני עלמא לא ידענא *כי כל אשר יעשה האלהים הוא יהיה לעולם* ואיהו אמר *ידעתי* מה דלא ידע ב"נ אחרא. אלא ודאי שלמה מלכא חכמתיה דיליה סלקא על כל בני עלמא ומה דאיהו ידע לא ידעי שאר בני נשא. ת"ח שאר אומני דעלמא כד איהו עביד עבידתא אשגח בה ואסתכל בה זמנא ותרי זמני ועביד ליה ולבתר אוסיף עלה או גרע מינה, וקב"ה לאו הכי, אפיק עבידיה לאמיתה מתהו דלית בה ממשות כלל ואיהו ממש אתתקן כדקא יאות ולא אצטריך לאוספא ולאגרעא מניה, ובגין כך כתיב (בראשית א:31) *וירא אלהים את כל אשר עשה והנה טוב מאד*. תו *כל אשר יעשה האלהים*, לתקונא דעלמא ודאי, *הוא יהיה לעולם וגו'*.

[p. 597] ר' יצחק אמר אי הכי מהו *והאלהים עשה שייראו מלפניו*. אלא האי קרא הכי אוליפנא והוא רזא עלאה בין חבריא, האי קרא הכי מבעי ליה, *כי כל אשר* עשה *האלהים הוא יהיה לעולם*, מהו *כל אשר יעשה* והא כתיב *מה שהיה כבר הוא ואשר להיות כבר היה*, ואת אמרת *כל אשר יעשה*. אלא מקרא אחרא אשתמע, כתיב (ישעיה סד:3) *עין לא ראתה אלהים זולתך יעשה למחכה לו*, עשית מבעי ליה, למחכה לך מבעי ליה. אבל אתר עלאה הוא דנגיד ונפיק ואדליק בוצינין כלהו לכל עיבר ואקרי עולם הבא ומניה נפיק חד אילנא **[רלט ע"ב]** לאתשקיא ולאתתקנא והאי אילנא עלאה ויקירא הוא על כל שאר אילנין ואוקמוה, וההוא עולם הבא דנגיד ונפיק אתקין ליה להאי אילנא תדיר אשקי ליה ומתקן ליה בעבידתיה מעטר ליה בעטרין לא פסיק מבועוי מניה לעלם לעלמי עלמין.

בההוא אילנא תליא מהימנותא, ביה שריא מכל שאר אילנין, קיומא דכלא ביה ועל דא כתיב *כל אשר יעשה האלהים הוא יהיה לעולם*, ודאי הוא הוה והוא הוי והוא יהא, *עליו אין להוסיף וממנו אין לגרוע*, ועל דא באורייתא כתיב (דברים יג:1) *לא תוסף עליו ולא תגרע ממנו*, דאילנא דא אורייתא הוא [p. 598] ואתר דא אתקין האלהים תדיר. *האלהים* דא גבורה מאין סוף ומאין חקר כד"א (ישעיה מ:28) *אין חקר לתבונתו*, *האלהים* ולא *אלהים*. ועל דא *יעשה* תדיר כמבוע דלא פסקין מימוי לדרי דרין. בגין כך כתיב *והאלהים עשה שייראו מלפניו*, אתקין ליה להאי אילנא בתקונא שלים דאחיד לכל סטר לעילא ותתא בגין *דייראו מלפניו* ולא יחלפו ליה בחלופא לדרי דרין.

א"ר אבא ודאי שפיר קאמרת אבל תו אית לאסתכלא, בקדמיתא *יעשה* ולבתר *והאלהים עשה*, מה בין האי להאי. אלא ודאי *יעשה* תדיר ואתקין להאי אילנא דלא יפסקון מימוי לדרי דרין, ולבתר *עשה*. מהו *עשה*, אלא *עשה* אילנא אחרא לתתא מניה ולא *יעשה* כהאי דהאי אילנא תתאה עביד ליה ואתקין ליה בגין דמאן דיעול לאילנא עלאה ייעול ברשו

© 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

וישכח לאילנא תתאה וידחל למיעאל אלא כדקא חזי, דהאי נטיר פתחא הוא ועל דא אקרי *שומר ישראל*, ודא אילנא תתאה *עשה ומתזן* מאילנא דלעילא ועל דא לא כתיב *יעשה* אלא *עשה*. מ״ט, *שייראו מלפניו ולא יקרבון אלא* אינון [p. 599] דאתחזון לקרבא ולא אחרא ויסתמרון בני נשא אורחוי דאורייתא ולא יסטון לימינא ולשמאלא.

ת״ח על האי אילנא דכל חילוי ביה שריא אמר (תהלים טו:5) *אתה תומיך גורלי*. מהו *גורלי*, דא עדבא דאחיד ביה דוד מלכא ועל דא *על פי הגורל* כתיב ודא הוא *על פי יי׳*, *וימת שם משה על פי יי׳*. זכאה חולקהון דאינון דמשתדלי באורייתא יממא ולילי וידעי ארחוי ואינון אכלי בכל יומא מזונא עלאה כד״א (קהלת ז:12) *החכמה תחיה בעליה*, דהא אורייתא דלעילא מאתר דא אתזן והא אתמר, עלייהו כתיב (ישעיה סה:13) *הנה עבדי יאכלו ואתם תרעבו וגו׳*.

[p. 600] רבי אבא פתח ואמר (יחזקאל א:25) *ויהי קול מעל לרקיע אשר על ראשם בעמדם תרפינה כנפיהם*. האי קרא אוקמוה אבל *ויהי קול מעל לרקיע*, דא *קול* דאחיד להאי *רקיע* ואשתתף בהדיה ודא הוא (תהלים קיא:4) *זכר עשה לנפלאותיו* וההוא *רקיע* קאים עלייהו על אינון חיוון ודא הוא *רקיע* דאברי בשני (בראשית א:6) *להבדיל בין מים למים*. והא אוקמוה דשבעה רקיעין לעילא לעילא, ודאי וילון אינו משמש דהא לית ליה מדיליה אלא מה דיהבין ליה ומסכני ביה אתאחדו ודא הוא רזא דכתיב (דה״א כב:14) *ובעניי הכינותי לבית אלהי*, ודא מכניס שחרית ומוציא ערבית דהא בליליא אפיק חילוי לכל סטרין ושלטא על אינון חיילין ואכלוסין ובשחרית כניש לכלהו ואעיל לון לנקבייהו ולא שלטין דהא בקר כליל כלהו כד״א (תהלים צב:3) *להגיד בבקר חסדך ואמונתך בלילות*, והא אוקמוה.

[p. 601] *וקול* אית על האי *רקיע*, מניה אתזן האי *רקיע*. בשעתא דהאי *קול* אתער כלהו אכלוסין לא נטלין ולית בהו רשו אלא למיקם בדוכתייהו ואקרבי חיליהון ומחכאן לההוא טיבו דנגיד לההוא *רקיע* ויתברכן בגיניה ועל דא איהו *מעל לרקיע אשר על ראשם*.

ת״ח *וממעל לרקיע אשר על ראשם כמראה אבן ספיר דמות כסא*. *כמראה אבן ספיר*, דא אבן ישראל ודא הוא רזא דכתיב (בראשית כט:3) *וגללו את האבן וגו׳*. חד אבן נחתא מלעילא כד בעו ישראל למירת ארעא וכתיב ביה גורל ואיהו אמר דא לפלניא ודא לפלניא וההוא אבן מתחות **[רמ ע״א]** כרסייא דמלכא נחתא. ודאי (בראשית מט:24) *משם רועה אבן ישראל* כתיב ובגיני כך *על פי הגורל* ודאי *תחלק נחלתו*.

[p. 602] רבי יצחק ורבי יהודה הוו אזלי מאושא ללוד. פגע בהו ר׳ אלעזר, רהטו אבתריה, אמרו ודאי נרהיט אבתריה דשכינתא. עד דמטו לגביה אמרו ודאי נשתתף בהדך ונשמע מלה חדתא.

© 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

פתח ואמר (ישעיה נא:1) *שמעו אלי רודפי צדק מבקשי יי׳*. *שמעו אלי רודפי צדק*, אינון דאזלין בתר מהימנותא, *רודפי צדק* ודאי, אינון *מבקשי יי׳*. אי בעיתו למנדע מהימנותא ולאחדא להאי *צדק* לא תסתכלון בה בלחודהא כשאר בני עלמא דגרמו מיתה לגרמייהו על דא, אבל (שם) *הביטו אל צור חוצבתם ואל מקבת בור נוקרתם*.

צו את בני ישראל ואמרת אליהם את קרבני לחמי לאשי ריח ניחוחי וגו׳. כתיב (שמואל א טו:22) *החפץ ליי׳ בעולות וזבחים כשמוע בקול יי׳ הנה שמוע מזבח טוב להקריב מחלב אילים*. לית רעותא דקב״ה דייחב בר נש ועל חוביה דיקריב קרבן אלא קרבן [p. 603] דאיהו בלא חובה דא קרבן שלים ואקרי שלמים, וקרבן תמיד אוף הכי אע״ג דמכפר על חובין.

רבי אבא פתח (תהלים נא:19) *זבחי אלהים רוח נשברה לב נשבר ונדכה אלהים לא תבזה*. האי קרא אוקמוה דרעותא דקב״ה לא אתרעי בבר נש על חובוי אלא *רוח נשברה*, ובני נשא לא ידעי מאי קאמרי והכי שמענא מבוסינא קדישא דכד אתי ב״נ לאסתאבא בחובוי אמשיך עליה רוח דמסאבא ואתגאי על ב״נ ושליט עליה לכל רעותיה, וההוא סטרא מסאבא אתגבר בחיליה ואתתקף ושליט עליה לכל רעותיה. אתי בר נש לאתדכא מדכאין ליה.

בזמנא דהוה בי מקדשא קיים אקריב קרבניה, כל כפרה דיליה תלייא עליה עד דאתחרט ותבר לההוא רוח מגו גאותא דיליה ומאיך ליה ודא הוא תבירו דההוא דרגא מסאבא, וכד אתבר ההוא רוח וקריב קרבניה דא איהו דאתקבל ברעוא כדקא יאות. ואי לא אתבר ההוא רוח קרבניה לאו כלום ולכלבי אתמסר דהא [p. 604] קרבנא דא לאו דקב״ה אלא לכלבי. ובגין כך *זבחי אלהים* כדקא יאות *רוח נשברה* דאיתבר ההוא רוח מסאבא ולא ישלוט, ועל דא מאן דאיתבר ליה כדקא יאות עליה כתיב (שם עח:39) *רוח הולך ולא ישוב*, ליהוי ההוא גברא באבטחותא דלא יתוב לגביה לעלמין הה״ד *ולא ישוב*.

לב נשבר ונדכה, ההוא גברא דלא אתגאי ולא אתענג בענוגין דעלמא, *אלהים לא תבזה*, ביקרא איהו לגביה.

צו את בני ישראל. מאי *צו*, דא עבודה זרה, בגין דלא ייעול גרמיה לאסתאבא ברוח מסאבא דאיהו עבודה זרה ממש.

ר׳ אלעזר פתח (שיר ה:1) *באתי לגני אחותי כלה אריתי מורי עם בשמי אכלתי יערי עם דבשי שתיתי ייני עם חלבי אכלו רעים שתו ושכרו דודים*. האי קרא אוקמוה אבל שית סדרין דקרבנא הכא וכלא אתמר.

[p. 605] אמר ר׳ שמעון אלעזר ברי יאות הוא דשרית מלה, וסתמת, אמאי.

© 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

אמר בגין דחמינא בספרא דחנוך מלה ואוליפנא.

אמר אימא ההוא מלה דחמית **[רמ ע״ב]** ושמעת.

אמר כלא חדא מלה. קב״ה אמר דא, *באתי לגני*, בגין דכל קרבנין דעלמא כד סלקין כלהו עיילין לגו גנתא דעדן בקדמיתא רזא דכנסת ישראל. והיאך, בקדמיתא ושירותא דקרבנא בשעתא דב״נ אודי חובוי עלוי ונכיסו וזריקו דדמיה על מדבחא.

השתא אית לאסתכלא, היאך אינון רוחין קדישין אתהנון מהאי ומ״ט קרבנא דבהמה והא יתיר סגיא לתברא ב״נ ההוא רוח ולאתבא בתיובתא, מ״ט נכיסו דבהמה ולאוקדא ליה בנורא דמדבחא. אלא רזא איהו בגין דאית בהמה רביעא על אלף טורין ואלף טורין אכלת בכל יומא וכלהו אקרון *בהמות בהרדי אלף*, ועל דא תנינן דאית בעירא אכיל בעירי. וממה הוו, מאשא וכלהו לחיך לון ההיא בהמה בלחיכא חדא הה״ד (דברים ד:24) *כי יי׳ אלהיך אש אכלה הוא אל קנא*. וכל מיא דירדן מלא בשית שנין היא עבדת ליה גמיעא חדא הה״ד (איוב מ:23) *יבטח כי יגיח ירדן אל פיהו*.

[p. 606] וסתרא דמלה חמינא דכל הני עקרא ויסודא להני בעירי דלתתא בגין דרוחא דבעירי מנייהו אתפשט לתתא ואתצייר ההוא רוחא לתתא בבעירי, וכד חב ב״נ אייתי בעירא לקרבנא וההוא רוחא דבעירא דא סלקא ותב לאתריה וכל אינון דזינא דא מתקרבין ואתפשט ההוא רוחא בכלהו ואתיין ואתהנון מההוא חלבא ודמא דההוא לבושא דרוחא דא דהא מסטר דלהון הוה בגין ההוא רוח דלהון וכלהון אתהנו ואתזנו ואתעבדון סניגורין על ההוא ב״נ, ועאל דרך ושט כמה דאתמר, ובגין כך קרבנא מן הבהמה.

אמר ר׳ שמעון בריך ברי לקב״ה, עלך אתמר (משלי כג:25) *ישמח אביך ואמך ותגל יולדתך*. *ישמח אביך* דלעילא *ואמך* דא כנסת ישראל, *ותגל יולדתך* דא ברתיה דר׳ פנחס חסידא.

[p. 607] אלעזר ברי אימא, הא קורבנא דבהמה, קרבנא דעופי מאי דכתיב (ויקרא א:14) *ואם מן העוף עולה קרבנו*.

א״ל לא חמינא אבל אסתכלנא מהאי מלה דבהמה מלה דעופי ולא אימא בגין דלא חמינא ועד לא שמענא.

א״ל אלעזר יאות אמרת אבל סתרא דקרבנין סתרין סגיאין תמן ולא אתמסר לגלאה בר לזכאי קשוט דרזא דמאריהון לא אתכסי מנייהו. סתרא דקרבנייא דא איהו ארבע דיוקנין חקוקין בכסא ודא איהו כורסייא דמלכא קדישא, פני שור, פני נשר, פני אריה, פני אדם דכליל לכלהו וכל אפין מסתכלין אלין באלין ואתכלילן אלין באלין ומנייהו מתפשטן לכמה סטרין ורבוון עילא ותתא דלית להון שיעורא ומניינא וחשבון.

פני שור אתפשט לבעירי רוחא מניה לארבע זינין ואתכלילן בחד ואלין אינון פרים וכבשים ועתודים ועזים ואלין קיימי [p. 608] לקרבנא, ובגין דמנהון הוי מאינון חיילין

© 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

קדישין דמתפשטי מההוא פני שור מתקרבין ליסודא דלהון ואתהנון מההוא יסודא ולבושא דלהון, ואי לא דהוי להו יסודא בהאי עלמא לא מתקרבי תמן. כגוונא דהוי נייחא לשכינתא קדישא מרוחיהון דצדיקייא ואתקריבת לקביל ההוא רוחא דההוא זכאה ואתהנא מניה בגין דמנה הות ההוא רוחא, כך אלין אתהנון מסטרא ויסודא דלהון ואתהנון מההוא לבושא דמקריב דהא רוח מלבושא דרוחא דלהון הות ובגין כך אתהנון מניה.

פני נשר אתפשט לעופי רוח מניה, ונשר בתרין סטרין איהו ורזא דא (בראשית א:20) *ועוף יעופף*, תרין סטרין ובגין כך נחתא ואתפשט מימינא ומשמאלא. וקרבנא דעופי מכל סטר דכיא לא אתקריב אלא יונה ותורין דאינון בקושטא לזווגייהו **[רמא ע״א]** מכל שאר עופין נרדפין ולא רודפין מהימנא דא לדא נוקבא לבר זוגה ועל דא קרבנא מנייהו ונחתי ומתקרבי אינון רוחין קדישין ואתהנון מיסודא ועקרא דלהון.

[p. 609] ואי תימא היאך אתפשט מהאי יונה או משפנינא דא לכמה סטרין חיילין דלית לון שיעורא או מן בעירא חדא אוף הכי. ת״ח חד שרגא דהא יתמלי מניה כל עלמא. תו אעא דקיק דליק לרברבא.

עד הכא מתרין סטרין דחקיקין בכסא. השתא אית לשאלא ארבעה דיוקנין אינון דחקיקין בכסא, מ״ט לית קרבנא מן אוחרנין. אלא ודאי מכלא קרבנא. אריה חקיק בכסא, בשעתא דקרבנא שלים אריה נחת ועאל באשא ואכיל ואתהני תמן. אדם חקיק בכורסייא, אדם עקרא דכלא ומקריב תמן רוחיה ונשמתיה ואדם עלאה אתהני מאדם דלתתא. וכל זינא מתקרב לזיניה ואתהני מניה, אתהני מדיליה ממש ומיסודא דיליה.

ואי תימא הא אריה דלית ליה יסודא לתתא מההוא קרבנא, אריה כליל בכלהו דהא מימינא הוי ובגין כך אכיל מכלהו וכל שאר לא אכלין מזיניה דימינא איהו.

[p. 610] הא כל ארבע דיוקנין דחקיקין בכסא מתקרבין לקרבנא ובגין כך קרבנא שלים. וכד הני אתהנו מיסודא ועקרא דלהון כדין נחת רוחא לאדלקא בוצינין עלאין.

כהנא וליואי יהבי יסודא ועקרא לאינון דרגין עלאין דלהון וכל דרגא יהב ליסודיה. ארבע דיוקנין בכורסייא בקדמיתא כדאמרן זינא לקבל זינא ומתקרבין אינון בקדמיתא זינא לזיניה. פני שור, כלהו פנים דמתפשטן לאינון זינין כדקאמרן כלהו מתקרבי ליסודא ועקרא דלהון. פני נשר כדאמרן. אריה כמא דאתמר. אדם דאקריב רוחיה ונשמתיה מתקריב לגבי אדם עלאה.

כהנא דמיחד שמא קדישא מתקריב לגבי כהנא עלאה ההוא דעאל לבית קדש הקדשים ואתקריב ואדליק בתקוניה בנהירו דאפין לקדמות כהנא דלתתא. ליואי דנגני בחדוא ההוא סטרא דלהון חדי ואנהיר אנפין. ישראל קיימי על קרבנא בצלותא דהא צלותא דלהון על כלא הוה, אתער גבייהו ישראל סבא חותמא קדישא ואנהיר אפין.

© 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

כל זינא לזיניה וכל מלה בתר יסודא דיליה אזלא ואתער דרגין תתאין ודרגין עלאין אע"ג דכלהו מתערי דרגין דחקיקין בכסא לגבי דרגין דארעא יסודא דלהון ואינון דרגין עלאין דמטמרן כלהו מתקרבי לסעודתא ומתערי, אבל לית [p. 611] רשו לחד מנייהו לאושטא ידא בקרבנא עד דמלכא עלאה אכיל ואתהני ויהב לון רשו. לבתר כיון דיהב לון רשו כל חד וחד אכל ומתהנון כדקא יאות והיינו דכתיב (שיר ה:1) *אריתי מורי עם בשמי*, אלין אינון דרגין עלאין. *מורי עם בשמי*, דא דרועא דימינא בירכא דשמאלא.

אכלתי יערי עם דבשי, יעקב ברחל, הא אכילנא כדקא יאות.

שתיתי ייני עם חלבי, דא דרועא דשמאלא בירכא דימינא.

הא כלהו דרגין עלאין דאתהני בהו מלכא קדישא בקדמיתא ודא מיכלא דיליה והנאה דיליה. מיכלא דמלכא עלאה בקדמיתא, מכאן ולהלא יהיב רשו לארבע דיוקנין דחקיקין בכורסייא וכל אינון דמתפשטן מנייהו לאתהני ולמיכל הה"ד *אכלו רעים שתו ושכרו דודים*. *אכלו רעים*, אלין ארבע דיוקנין דאמרן. *שתו ושכרו דודים*, כל אינון דמתפשטי מנייהו, וכלהו אכלי ואתהנון כדקא יאות ואנהירו אנפין ועלמין כלהו בחידו, **[רמא ע"ב]** וכל חד וחד בין דרגין עלאין ובין דרגין תתאין ביסודא דלהון מתקרבין ומתהנון. דא איהו רזא וסתרא דקרבנא כדקא חזי.

אתו ר' אלעזר ור' אבא וכלהו חברייא, אשתטחו קמיה. א"ר אבא אלמלא לא אתמסר אורייתא בטורא דסיני אלא דאמר קב"ה הא בר יוחאי אורייתי וסתרין דילי דיי לעלמא. ווי כד תסתלק מן עלמא, מאן ינהיר בוסינין דאורייתא, כלא אתחשך [p. 612] מההוא יומא דהא עד דייתי מלכא משיחא לא ליהוי דרא כדרא דא דר' שמעון שריא בגויה.

אמר ר' שמעון על רזא דא אסור ליה לב"נ לטעום כלום עד דייכול מלכא עלאה, ומאן איהו, צלותא. צלותא דב"נ כגוונא דא, בקדמיתא מזמין לדיוקנין דחקיקין בכורסייא על אינון בריין דמתפשטי רוחין כלהון דלהון, עופי ובעירי לקרבנא, בריין דרוחין דלהון יסודא בהאי עלמא מנייהו והיינו (תהלים קד:24) *מה רבו מעשיך יי' כלם בחכמה עשית וגו'*, דא בריין דאתחזון לקרבנא דרוחא דילהון מתפשטי עלייהו. ארבע דיוקנין מזמנן על בריין אלין, היינו דקאמרינן *והאופנים וחיות הקדש* וכל אינון חיילין אחרנין דקא מתפשטי מנייהו.

ולבתר כהנא רבה דקא מייחדא שמא קדישא, היינו אהבת עולם אהבתנו וגו'. יחודא דקא מייחד היינו (דברים ו:4) *שמע ישראל יי' אלהינו יי' אחד*. ולבתר ליואי דקא מתערי לנגונא, היינו (שם יא:13) *והיה אם שמוע תשמעו אל מצותי וגו', השמרו לכם פן יפתה לבבכם*, דא נגונא דליואי בגין לאתערא סטרא דא לקורבנא דא. ולבתר ישראל, דא אמת ויציב, ישראל סבא דקיימא על קרבנא דא.

© 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

[p. 613] הא דרגין עלאין פנימאין דכלא קיימין על פתורא, אבל לית רשו לחד מנייהו למיכל ולאושיט ידא לקרבנא עד דמלכא עלאה אכיל והיינו שלש ראשונות ושלש אחרונות. כיון דאיהו אכיל יהיב רשו לארבע דיוקנין ולכל אינון סטרין דמתפרשן מנייהו למיכל.

כדין אדם דא דאיהו דיוקנא דכליל לכל שאר דיוקנין מאיך ונפיל על אנפוי ומסר גרמיה ורוחיה לגבי אדם דחקיק על אינון דיוקנין לאתערא ליה עליה כדקא חזי והיינו (תהלים כה:1) *אליך יי׳ נפשי אשא.* [p. 614] תלת דיוקנין אחרנין וכל אינון דמתפשטי מנייהו, *תהלה לדוד* והיינו *יביעו*, *ירננו*, *יאמרו*, *ידברו*. כלהו אכלי ואתהנון כל חד וחד כדקחזי ליה.

מכאן ולהלא לימא ב״נ עקוי דלביה, (שם כ:2) *יענך יי׳ ביום צרה*, עאקו כעוברתא דיתבא בעאקו דמתהפכא כלהו סניגורין עליה דב״נ. על דא כתיב (שם קמד:15) *אשרי העם שככה לו אשרי העם שיי׳ אלהיו.*

ר׳ שמעון הוה אזיל לטבריה, פגע ביה אליהו. א״ל שלמא עליה דמר, במאי קא עסיק קב״ה ברקיעא.

א״ל עסיק בקרבנות ואמר מלין חדתין משמך, זכאה אנת ואתינא לקבלך לאקדמא לך שלם. ומלה חדא בעינא מנך לאסכמא, במתיבתא דרקיעא שאלתא שאילו, עלמא דאתי לית ביה אכילה ושתיה והא כתיב (שיר ה:1) *באתי לגני אחותי כלה אכלתי יערי עם דבשי וגו׳*. מאן דלית ביה אכילה ושתיה איהו אמר *אכלתי יערי שתיתי ייני*.

[p. 615] אמר ר׳ שמעון וקב״ה מה אותיב לון.

א״ל אמר קב״ה הא בר יוחאי יימא ואתינא למשאל מנך.

אמר ר׳ שמעון כמה חביבו חבב קב״ה לכנסת ישראל ומסגיאו דרחימו דרחים לה שני עובדוי מכמה דהוא עביד, דאע״ג דלית אורחוי במיכלא ומשתייא בגין רחימותהא אכיל ושתה, הואיל ואתי לגבה עביד רעותה. כלה עיילת בחופה ובעת למיכל לית דין דייכול חתנא בהדה אע״ג דלאו אורחוי למיכל הכי הה״ד *באתי לגני אחותי כלה*, הואיל ואתינא לגבה ולמיעל בהדה לחופה **[רמב ע״א]** *אכלתי יערי עם דבשי*.

וילפינן מדוד דזמין לקב״ה ושני עובדין ממה דארחוי דקב״ה, וקב״ה קביל ועבד רעותיה, זימן למלכא ולמטרוניתא בהדיה הה״ד (תהלים קלב:8) *קומה יי׳ למנוחתך אתה וארון עוזך*, מלכא ומטרוניתא כחדא בגין דלא לאפרשא לון.

שני מאנין ושני עובדין דמלכא הה״ד (שם: 9-10) *כהניך ילבשו צדק וחסידיך ירננו בעבור דוד וגו׳. כהניך ילבשו צדק*, לוייך מבעי ליה דהא צדק מסטרא דליואי נינהו. *וחסידיך ירננו*, ולוייך *ירננו* מבעי ליה דהא רנא וזמרה [p. 616] דליואי נינהו ואיהו שני ואמר

© 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

וחסידיך דאינון מסטרא דימינא. א״ל קב״ה דוד לאו אורח דילי הכי. אמר דוד רבון עלמא *בעבור דוד עבדך אל תשב פני משיחך*, תקונא דאנא תקינית לא תשני ליה. א״ל דוד הואיל וזמינת לי אית לי למעבד רעותך ולאו רעותאי. וילפינן מהאי אורחיה דעלמא דמאן דמזמן לאחרא ההוא דאתי לגביה אית ליה למעבד רעותיה אע״ג דלאו אורחיה בכך.

כך (בראשית כח:11) *ויקח מאבני המקום וישם מראשותיו*, הואיל ואתא חתן לגבי כלה אע״ג דלאו אורחוי למשכב אלא בכרים וכסתות ואיהי יהבא ליה אבנין למשכב כלא יקבל ברעותא דלבא הה״ד *וישכב במקום ההוא*, על אינון אבנין אע״ג דלא אורחוי בכך.

אף נמי הכא *אכלתי יערי עם דבשי*, אע״ג דלאו אורחיה בכך בגין רחימו דכלה, ועכ״ד בביתא דכלה ולא באתר אחרא, באתריה לא אכיל ושתי, באתר דילה אכיל ושתי הה״ד *באתי לגני אחותי כלה*. [p. 617] מלאכים דשדר קב״ה לאברהם באתרייהו לא אכלו ולא שתו, בגיניה דאברהם אכלו ושתו.

א״ל ר׳ חייך מלה דא בעי קב״ה למימריה ובגין דלא למחזק טיבו לגרמיה קמי כנסת ישראל סליק מלה לגרמך. זכאה אנת בעלמא דמארך משתבח בך לעילא, עלך כתיב (שמואל ב כג:3) *צדיק מושל יראת אלהים*.

את קרבני לחמי לאשי. ר׳ יהודה אמר בקרבנא אית עשן ואית *ריח* ואית *ניחח*. עשן אינון מארי דרוגזא דכתיב (דברים כט:19) *כי אז יעשן אף יי׳ וקאנתו*, אינון אתהנון מעשן ועשן רוגזא בחוטמא איהו. *ריח* אינון דאקרון *תפוחים*.

[p. 618] אמר ר׳ אבא *כתפוחים* הה״ד (שיר ז:9) *וריח אפיך כתפוחים*.

את הכבש אחד תעשה בבקר. מאי *בבקר*, דא *בקר* דאברהם דכתיב (בראשית כב:3) *וישכם אברהם בבקר*. מנא לן דהאי *בקר* דאברהם הוא.

א״ר אלעזר מהכא (שם מד:3) *הבקר אור*, *בקר אור* לא כתיב אלא *הבקר אור* ודא אור קדמאה דברא קב״ה בעובדא דבראשית ועל דא *תעשה בבקר*, *בבקר* דאשתמודעא, ולקביל *בקר* דאברהם אתקריב קרבנא דא.

קרבן דבין הערבים דא יצחק ולקביל ערב דיצחק אתקריב. מנא לן, דכתיב (שם כד:63) *ויצא יצחק לשוח בשדה לפנות ערב*, *ערב* דיצחק הוא והא אוקימנא. **[רמד ע״א]**

[p. 619] *ועשירית האיפה*. אמאי, אלא *עשירית האיפה* לקביל כנסת ישראל דאיהי עשיראה דדרגין ואצטריכא לאתייהבא בין תרין דרועין, ואיהי *סלת* נהמא ובגין דאיהי נהמא לא אתפקד על נהמא דשבעה מינין אלא קב״ה בלחודוי. ובג״ד מאן דמזלזל בנהמא וזריק ליה בארעא עניותא רדיף אבתריה וחד ממנא אתפקד על דא ואיהו רדיף אבתריה למיהב ליה עניות ולא יפוק מעלמא עד דיצטריך לבריין ועליה כתיב (איוב טו:23) *נודד הוא*

© 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

ללחם איה, *נדד הוא* ויהך מטלטל וגלי מאתר לאתר *ללחם* ולית **[רמד ע״ב]** מאן דישגח עלוי הה״ד *איה*, *איה* מאן דירחם עליה בגין דלא ישכח. **[רמו ע״א]**

תלת אינון דגרמין ביש לגרמייהו, תרין בהאי עלמא וחד בעלמא אחרא ואלין אינון מאן דלייט גרמיה דתנינן חד ממנא אתפקד קמיה דב״נ ובשעתא דלייט גרמיה ההוא ב״נ האי ממנא ושבעין אחרנין דממנן תחותיה נטלי ההוא מלה ואמרי אמן וסלקי לה לעילא ודיינין לה ואיהו רדיף אבתריה עד דעביד ליה ואשלים ליה ההוא מלה.

[p. 620] מאן לן רב ממשה דאמר (שמות לב:32) *ואם אין מחני נא מספרך אשר כתבת*, ואמר לצורך ואע״ג דקב״ה עבד רעותיה עם כל דא לא אשתזיב מעונשא והא אתמר דלא אדכר בפרשה דמשכן ואתמחה מתמן והא אוקמוה.

מאן לן רב מדוד מלכא דאמר (תהלים לט:2) *אמרתי אשמרה דרכי מחטוא בלשוני אשמרה לפי מחסום בעוד רשע לנגדי*. מאי *בעוד רשע לנגדי*, ההוא ממנא דאתפקד על דא ונטיל ההוא מלה לאבאשא לבר נש.

וחד מאן דזריק נהמא או פירורין דנהמא בארעא וקא עביד ביה זלזולא כמא דאתמר. הני תרי בהאי עלמא.

חד בההוא עלמא מאן דאוקיד שרגא במוצאי שבת עד דלא מטו ישראל לקדושא דסדרא בגין דקא מחלל שבתא וגרים לנורא דגיהנם לאתוקרא בנורא עד לא מטא **[רמו ע״ב]** זמניה.

[p. 621] חד דוכתא אית בגיהנם לאינון דקא מחללי שבתא. כיון דאיהו אוקיד שרגא עד לא מטא זימנא חד ממנא אית בגיהנם במוצאי שבת ואוקיד בקדמיתא לההוא דוכתא ואמר האי דוכתא דפלניא, וכל חייבין דגיהנם מסייעין לאוקדא ההוא דוכתא. ההוא ממנא קארי ואמר (ישעיה כב:7) *הנה יי׳ מטלטלך טלטלה גבר ועוטך עטה*, וכלהו חייבין דגיהנם אמרי (שם:18) *כדור אל ארץ רחבת ידים שמה תמות ושמה מרכבות וגו׳*, בגין דאיהו גרים לון לאתוקדא עד לא מטא זמנייהו. הא אלין תלתא דגרמי ביש לגרמייהו כמה דאתמר. **[רמז ע״א]**

סלת למנחה, לאעלא להאי *סלת* קמי מלכא עלאה *למנחה* בין תרין דרועין.

[p. 622] *בלולה בשמן כתית*, בההוא שמן דנגיד ונפיק מלעילא.

אמר ר׳ שמעון יאות אמרת, אבל מאי *כתית*. אלא רזא עלאה איהו דכיון דאיהו *שמן* מהו *כתית*, רזא שמושא בנוקבא לאנגדא לגבה שמן רבות כדקא יאות לא הוי אלא *כתית*, לאפקא מזיתים דאינון שייפין דגופא ולאמשכא ההוא נגידו מלעילא בכל שייפא ושייפא לא הוי אלא *כתית*.

© 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

וצדיק איהו דכתיש **[רמז ע״ב]** כתישא ואפיק מכל אינון שייפין עלאין דאינון זיתים קדישין משח רבו בתיאובתא שלים לגבי נוקבא, ואי לא כתיש לא יפוק לההוא משחא אלא בלא תיאובתא דשייפין וההוא נגידו לא אתהני מניה נוקבא ולא הוי כדקא יאות, ועל דא *בלולה בשמן כתית*, לאתהנא מניה ולאתזנא מניה.

רביעית ההין, בגין דאיהי רביעאה רגלא רביעאה לכרסייא עלאה.

דא עולת תמיד בכל יומא ויומא. בשבת על חד תרין בגין דאיתוסף נהירו ושלימו כדקא יאות והא אתמר. **[רמח ע״א]**

ובראשי חדשיכם. וכי כמה ראשין אינון לסיהרא והא לית רישא לסיהרא אלא שמשא דאיהו רישא לגבה. אלא *ראשי*, תרין בכל ירחא וירחא ואינון יעקב ויוסף דמתחדתי על סיהרא. [p. 623] ועל דא לחדתא לה, *פרים בני בקר שנים*, ואלין אינון דאמרת סיהרא דהיך ישתמשון בה כחדא ואזעירת גרמה תחותייהו.

ואיל אחד, דא איל דיצחק. וכי אברהם לאן אזיל, אלא בגין דאתער תמן עשו אתכניש דלא יחמי ליה. ומאן איהו, שעיר דראש חדש. ובגין דזמין לאתערא תמן עשו דאיהו *שעיר* [p. 624] אתכניש אברהם ולא אשתכח תמן. יצחק אשתכח תמן דרחימו דיליה לגביה כחמרא על דורדייה. יעקב אשתכח תמן לתברא אנפוי, יוסף דאיהו שטן דיליה לגבי רחל.

שבעה כבשים, אינון שבעה יומין דסיהרא. *בני שנה*, בנוי דסיהרא דאקרי *שנה* דאיהי חדא מאינון שנים קדמוניות.

[p. 625] *שלשה עשרונים*, תלת דרגין קדמאין דילה דכל חד וחד עשר כגוונא דלעילא. *עשרונים*, חד מעשרה.

ושעיר חטאת. אמאי אקרי *חטאת*, בגין דאיהו *חטאת* ומסטרא דחטאת.

א״ר אלעזר והא תנינן דכתיב *ליי׳*. **[רמח ע״ב]** אלא *ליי׳* אתקריב ודאי דכתיב *לכפר*, לתברא אנפין ולא יתקריב למקדשא. יהבי דא חולקא לסמאל ואכיל ליה ולא אכיל בשאר קרבנין ודא איהו לחודיה דלא אשתתף אחרא עמיה למיכל ביה. אתהני בגו סעודתא דמלכא בחולקא דא ועל דא חדי ואתפרש מישראל ולא מקטרגא עלייהו.

ואי לא דהוה מיעוטא דסיהרא לא יהבי ליה בסעודתא דמלכא כלום. וכי במיעוטא דסיהרא מאי קא עביד. אלא בגין דקריב ויניק ונטיל חילא לעמיה מגו סטר שמאלא דסיהרא ואתתקף ביה ובשעיר דא אתפרש מכלא ואתהני בהאי. ובגין דקב״ה דאזעיר לה לסיהרא מקרבין לסמאל כי היכי דיתפרש מינה ולא יתקריב [p. 626] למקדשא, ועל דא תנינן הביאו עלי כפרה, עלי, בגיני בגין דאזעירית לה, בגין סבת דילי אתון צריכין דא.

© 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

אשכחן בספרא דחנוך דאמר כמה דבראש חדש דאתדכיאת סיהרא לקרבא בבעלה אצטריך למיהב לסטרא אחרא חולקא חדא בההוא זינא דילה, אף ה״נ אצטריכת לאתתא למיהב חולקא חדא בההוא זינא בשעתא דאתדכיאת לקרבא לבעלה. ומאן איהו ההוא חולקא, טופרהא בטנופא דלהון וזעיר מריש דשערא ולאכרכא לון דא בדא ולא יזיל אבתרה ההוא סטרא בישא לאבאשא לה ויתפרש מינה בכל סטרין. ומה תעביד מההוא שערא וטופרין, לבתר דתכריך לון כחדא אצטריך לאנחא לון באתר דלא עברין תמן בני נשא או בין חורין תתאין דחצרה ותגניז לון תמן. [**רמט ע״א**]

[p. 627] *ובחדש הראשון*. רבי אבא פתח (תהלים מב:2) *כאיל תערוג על אפיקי מים כן נפשי תערוג אליך אלהים*. האי קרא אוקמוה, אבל כתיב *איל* וכתיב *אילת* וכלא חד בגין דאית דכר ונוקבא. אע״ג דאית דכר ונוקבא האי *איל* איהו אקרי דכר ואיהו אקרי נוקבא, הה״ד *כאיל תערוג* ולא כתיב יערוג.

וכתיב *אילת השחר*. מאי *אילת השחר*, אלא דא איהי חיה חדא רחמנית דלית בעלמא רחמנית כוותה בגין דבשעתא דאצטריכת למזונא איהי אזלת למרחיק לארח רחיקא ואתיית מזונא ולא בעיא למיכל עד דתיתי ותהדר לאתרא. אמאי, בגין דיתכנשון לגבה שאר חיון ותחלק לון מההוא מזונא, וכד אתת מתכנשין לגבה כל שאר חיון והיא קיימא באמצעיתא ופלגת לכל חד וחד. וממה דפליגת איהי שבעה כאלו אכלת יתיר מכלא.

אימתי פליגת להון, כד צפרא בעיא למיתי בעוד דאיהו לילה וקדרותא סליקת לאנהרא. כיון דאנהיר צפרא כלהו שבעין במזונא דילה. [p. 628] כדין קלא חדא אתער באמצעיתא דרקיעא, קרא בחיל ואמר קריבין עולו לדוכתייכו, רחיקין פוקו כל חד וחד ליכנש לאתריה דאיתחזי ליה.

כיון דנהיר שמשא כל חד וחד אתכניש לאתריה הה״ד (תהלים קד:22) *תזרח השמש יאספון וגו׳*. ואיהי אזלת ביממא ואתגליית בליליא ופליגת בצפרא, ובגין כך אקרי *אילת השחר*. לבתר אתתקף כגיבר ואזלת ואקרי *איל*. לאן אתר אזלת, אזלת שתין פרסי מההוא [**רמט ע״ב**] אתר דנפקת ועאלת לגו טורא דחשוכא ומתמן ארחת מזונא. אזלת בגו ההוא טורא דחשוכא, ארח לרגלה חויא חדא עקימא ואזיל לרגלה, ואיהי סלקא מתמן לגבי טורא דנהורא. כיון דמטת תמן זמין לה קב״ה חויא אחרא ונפיק ומקטרג בדא ואיהי אשתזיבת, ומתמן נטלא מזונא ותבת לאתרה בפלגו ליליא. שריאת לפלגא עד דסליקת קדרותא דצפרא, כיון דאנהיר יממא אזלת ולא אתחזיאת כמא דאתמר.

ובשעתא דעלמא אצטריך למטרא מתכנשין לגבה כל שאר חוותא והיא סליקת לריש טורא רמאה ואתעטפת רישה בין ברכהא וגעת גועה בתר גועה וקב״ה שמע קלא ואתמלי רחמין וחס על עלמא והיא נחתת מריש טורא ורהטת וטמירת גרמהא וכל שאר חיותא

© 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

אבתרה רהטין ולא משכחין לה ההי״ד (תהלים מב:2) *כאיל תערוג על אפיקי מים*. מאי *על אפיקי מים*, מהנהו דאתיבשו ועלמא צחי על מייא, כדין *תערוג*.

[p. 629] בשעתא דאתעברת אסתימת, כד מטא זמנא למילד געאת ורמאת קלין קלא בתר קלא עד שבעין קלין כחושבן תיבין (שם כ:2) *דיענך יי׳ ביום צרה* דאיהו שירתא דעוברתא דא וקב״ה שמע לה וזמין לגבה, כדין אפיק חד חויא רברבא מגו טורייא חשוך ואתיא בין טורין פומיה מלחכא בעפרא, מטי עד האי *איל* ואתי ונשיך לה בההוא אתר תרי זמני.

זמנא קדמאה נפק דמא ואיהו לחיך, זמנא תניינא נפק מייא ושתו כל אינון בעירן די בטורייא ואתפתחת ואולידת וסימנך (במדבר כ:11) *ויך את הסלע במטהו פעמים*, וכתיב *ותשת העדה ובעירם*. בההוא זמנא דקב״ה חס עלה על עובדא דנחש דא מה כתיב, (תהלים כט:9) *קול יי׳ יחולל אילות וגו׳. קול יי׳ יחולל אילות*, אינון חבלין וצירין לאתערא אינון שבעין קלין, מיד *ויחשוף יערות*, לאעברא ההוא נחש ולאתגלייא בינייהו למיהך. [p. 630] *ובהיכלו*. מאי *ובהיכלו*, *בהיכלו* דקב״ה כל אינון אכלוסין פתחין ואמרין *כבוד*. מאי *כבוד*, (יחזקאל ג:12) *ברוך כבוד יי׳ ממקומו*.

ובחדש הראשון. מאן *חדש הראשון*, דא איהו *חדש* דהאי חיה אתגלייא ביה ואתתקפת ביה ונפקת לעלמא.

בארבעה עשר יום. *בארבעה עשר*, אלין שאר חיוותא דאינון עשר עשר לכל סטר בארבע סטרין דעלמא. ובסטרא קדמאה איהו עשר וחד לכל סטרא לארבע סטרין דאינון ארבע. כיון דאינון ארבע מתחבראן ומתתקנן עם אינון עשר דבסטרא דימינא כדין *ארבעה עשר* בחדוא לאתתקנא חיה דא בתקונהא.

ר׳ אלעזר אמר ודאי הכי הוא ות״ח כתיב (שמות יב:21) *משכו וקחו לכם צאן למשפחותיכם ושחטו הפסח*. *משכו*. מאי *משכו*, כמאן דמשיך מאתר אחרא לאתר דא, *משכו* יומין עלאין לגבי יומין תתאין. יומין עלאין אינון תלת מאה ושתין ושית **[רנ ע״א]** כחושבן *משכו*. יומין תתאין זמנין דאינון תלת מאה וחמשין וחמש ובזמנא דאנהירוות סיהרא באשלמותא סליקו למהוי אינון יומין תלת מאה ושתין וחמש כחושבן *משכו* חסר חד.

[p. 631] *משכו* יומין עלאין לגבי יומין תתאין למהוי כלהו כחדא בחבורא חדא. ומאן משיך לון, אינון עשר דלסטר ימינא דכתיב *בעשור*. *בעשור*, בעשרה מבעי ליה, מאי *בעשור*. אלא תשע אינון לכל סטר ונקודה חדא דאזלא באמצעיתא, וההוא נקודה אשלימת לעשר ועל דא *בעשור* כד״א *שמור זכור ב׳ לשמשא* בעשרה אינון יומי תשע בהאי נקודה.

לחדש הזה, יומין דלסטר ימינא בגין לאתחברא זאת בזה למהוי כלא חד.

© 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

וביומא דאינון ארבע דאתקשרו לארבע סטרין מתחבראן בהדייהו כדין אולידת ההיא חיה וחויא אזיל ליה, ובההוא זמנא מקדשין לעילא להאי חיה וקראן לה *כבוד* וכדין אתקדש מועדא. מה דלא הות *כבוד* עד הכא השתא קראן לה *כבוד* הה״ד (תהלים כט:9) *ובהיכלו כלו אומר כבוד*.

[p. 632] מאן *היכלו*, דא היכלא פנימאה עלאה דתמן מקדשין כלא, תמן מקדשין למאן דחזי לאתקדשא. היך מקדשין לה בההוא היכלא, בקדמיתא אתפתחו תרעין וחד מפתחא סתימא אתתקן ופתח תרעא חד דלסטר דרום, כדין עאל כהנא רבה בההוא פתחא ואזדרז בהימנוי ותקונוי ואתעטר בעטרא דקודשא ולביש חושנא ואפודא ומעילא דשבעין זוגין ורמונין עלייהו וציץ נזרא דקודשא על מצחיה ומתקשט בתמניא לבושין וארבעין ותרין אתוון מלהטן ביה ומתנצצין עליה ונהיר כל ההוא היכלא בנהורין עלאין.

אסתחר ההוא מפתחא ופתח תרעא אחרא דלסטר צפון, כדין עאל לוי מעשרא דיעקב דאפריש לקב״ה וכנור דעשר נימין עמיה ואתעטר בעטרוי. וכדין אסתחר מפתחא ופתח בההוא היכלא חד תרעא, ההוא תרעא דקיימא באמצעיתא, עמודא דלסטר מזרח **[רנ ע״ב]** עאל ואתעטר בשבעין עטרין ואתעטר בארבע אתוון דאינון תריסר ואתעטר [p. 633] בגלופין דמאתן ושבעין אלף עלמין ואתעטר בעטרין דסייפי עלמא עד סייפי עלמא בכמה לבושי יקר בכמה עטרין קדישין.

אסתחר ההוא מפתחא ופתח ליה כל תרעין גניזין וכל תרעין קדישין טמירין ואתקדש בהו וקיימא תמן כמלכא, מתברך בכמה ברכאן מתעטר בכמה עטרין, כדין נפקי כלהו בחבורא חדא מתעטרן בעטרייהו כדקא יאות.

כיון דנפקי אתער לוי בקשוטוי והאי חיה אתערת ואזעירת גרמה מגו רחימו דשירתא. היך אזעירת גרמה מגו חביבו דשירתא, אזעירת גרמה זעיר זעיר עד דאתעבידת נקודה חדא. כיון דאיהי אזעירת גרמה בשירתא כדין כתיב (שמות ב:1) *וילך איש מבית לוי ויקח את בת לוי*, ודאי מסטרא דשמאלא. היך אחיד לה, אושיט שמאלא תחות רישה מגו חביבו.

ואי תימא כיון דאיהי נקודה חדא היך יכיל לאחדא בנקודה זעירא, אלא לגבי עילא כל מה דהוה מלה זעירא דא תושבחתא ודא עלוייא ורבו עלאה.

מיד כהנא רבה אתער ואחיד בה וחביק לה דאלו הוות רברבא לא יכלין לאחדא בה כלל אבל כיון דאזעירת גרמה ואיהי נקודה חדא כדין אחדין בה וסלקין לה לעילא. כיון דסלקין לה ויתבא בין תרין סטרין אלין כדין ההוא עמודא דקיימא באמצעיתא אתחבר בהדה בחביבו דנשיקין ברחימו דחבורא חדא כדין (בראשית כט:11) *וישק יעקב לרחל*, ברחימו דנשיקין מתדבקן דא בדא בלא פרודא עד דנקטא נפשה בעדונין כדקא יאות.

© 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

[p. 634] בשעתא דנקטא נפשה דענוגין כדקא יאות ובעיא לפקדא לחילהא מתכנשי כלהו וקראן לה מגו היכלא קדישא כבוד כבוד בהיכלא קדישא. אבא ואמא פתחי ואמרי מקודש. כדין ירחא אתקדש כדקא יאות, כדין כתיב *ובחדש הראשון*, *ראשון* ודאי, ועל דא *משכו וגו'*. ועל דא *בעשור לחדש הזה* דאתחברת סיהרא בשמשא ומה דהות נקודה חדא כד נחתא אתפשטת זעיר זעיר ואתמלייא ואתעבידת מלייא מכל סטרין מתקשטא כדקא יאות.

ר' חייא אמר אימרא דאיהו פסח אמאי, אלא בגין דכתיב (שמות ח:22) *הן נזבח את תועבת מצרים*. מאי *תועבת מצרים*, וכי על דשנאין ליה כתיב *תועבת מצרים*, אלא דחלא דמצראי ואלהא דילהון אקרי *תועבת מצרים* ועל דא כתיב (דברים יח:9) *כתועבת הגוים*, דחלן דשאר עמין.

[p. 635] ת"ח חכמתא דיוסף דכתיב (בראשית מז:2) *ומקצה אחיו לקח חמשה אנשים*, ואוליף לון לומר *רועי צאן עבדיך גם אנחנו גם אבותינו*. וכי מלכא דהוה שליט על כל ארעא ואבא למלכא עביד כדא ועביד לאחוי דישנאון **[רנא ע"א]** להון ולא יחשבון להון, אלא ודאי *תועבת מצרים* דחלא ואלהא דילהון אקרי הכי ועל דא כתיב *הן נזבח את תועבת מצרים וגו'*.

אמר יוסף כל מיטב הארץ היא ארץ רעמסס וההיא ארעא אפרישו מצראי לדחלן דלהון לרעיא ולמיהך בכל ענוגי דעלמא וכל מצראי חשיבו לאינון דרעאן לדחליהון כדחליהון, אעביד לאחי דירתון ההיא ארעא ויסגדון לון מצראי ויחשבון לון כדקא יאות והיינו דכתיב *כי תועבת מצרים כל רועי צאן*, מחשבין לון כדחליהון.

א"ר יוסי והא תנינן כמה דיתפרע קב"ה מאינון דפלחי לע"ז הכי אתפרע מע"ז ממש, וכי יוסף עביד לאחוי ע"ז.

[p. 636] א"ל לא עביד יוסף לאחוי ע"ז אלא עבד לון לשלטאה על ע"ז דילהון ולאכפיא לדחלן דילהון תחות ידייהו ולרדאה לון במקל. אמר יוסף אי ישלטון אחי על דחלן דילהון כ"ש דישלטון על גרמייהו, ובגין כך אותיב לון במיטב הארץ ואשליט לון על כל ארעא.

ועל דא אמרא דאיהו פסח אמאי. אלא דחלא דמצרים ואלהא דילהון אימרא הוה, אמר קב"ה מבעשור לחדש סיבו דחלא דילהון דמצראי ותפסו ליה ויהא אסור ותפיס בתפיסה דילכון יומא חד ותרין ותלת וביומא רביעאה אפיקו ליה לדינא ואתכנשו עליה.

ובשעתא דמצראי הוו שמעין קל דחלא דילהון דתפיס בתפיסה דישראל ולא יכלין לשזבא ליה הוו בכאן וקשי עלייהו כאילו גרמייהו עקידו לקטלא. אמר קב"ה יהיה תפיס ברשותייכו יומא בתר יומא ארבעה יומין בגין דיחמון ליה תפוס וביומא רביעאה אפיקו ליה

© 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

לקונפון לקטלא וייחמון ליה מצראי היך אתון עבדין ביה דינא, ודא קשי להון מכל מכתשין דעבד לון קב״ה אינון דינין דעבדו בדחליהון.

לבתר דייני ליה **[רנא ע״ב]** בנורא בגין דכתיב *פסילי אלהיהם תשרפון באש*. אמר קב״ה *אל תאכלו ממנו נא*, דלא יימרון בתיאובתא דדחלנא אכלין ליה הכי, *ולא מבושל*, דאלו *מבושל* יהא טמיר ולא יחמון ליה, אלא [p. 637] תקונא דיליה דיחמון ליה מוקדא בנורא בגין דיהא ריחיה נודף.

ותו רישיה עליה כפיף על קרסולוי דלא יימרון דחיה או מלה אחרא הוא אלא דישתמודעון ליה דאיהו דחלא דלהון. ותו דלא ייכלון ליה בתיאובתא אלא על שבעא ארח קלנא ובזיון.

ותו *ועצם לא תשברו בו*, אלא דיחמון גרמוי רמאן בשוקא ולא יכלי לשזבא ליה ועל דא כתיב (שמות יב:12) *שפטים*, דינין סגיאין.

תו *ומקלכם בידכם*, ולא חרבא ורומחא ושאר מאני קרבא.

אמר ר׳ יהודה הא אוקמוה דמצראי פלחין למזל טלה ובגין כך פלחין לאימרא.

[p. 638] א״ר יוסי אי הכי טלה יפלחון ולא אימרא.

א״ל כלא פלחין אלא מזל טלה נחית וסליק בטלה ואימרא ובגין כך פלחין לכלא.

א״ל הכי שמענא דכל בעירא רבא דחלא דלהון הוה ועל דא קטיל קב״ה *כל בכור בהמה*, והא אתמר דאלין אינון דרגין דלעילא דאקרון הכי.

א״ר אלעזר כתיב (שמות יב:20) *כל מחמצת לא תאכלו*, וכתיב (שם יג:3) *ולא יאכל חמץ*, אלא דא דכר ודא נוקבא.

ר׳ שמעון אמר אלעזר ברי בדא כתיב *לא תאכלו* ובדא כתיב *לא יאכל*, אמאי לא כתיב *לא תאכלו*, אלא נוקבא דאיהי אשטיאת ארחהא באזהרה ודאי, דכר דאיהו אחיד בחוטא דדכיו יתירא בבקשה.

[p. 639] אמר ר׳ אלעזר אבא והא כתיב (דברים טז:3) *לא תאכל עליו חמץ*.

א״ל אסגי תיבין יתיר ליקרא, אבל בקדמיתא בבקשה לא יאכל ולבתר באזהרה.

קשיא מתרווייהו *מחמצת*. מ״ט, בגין דריחא דמותא אית תמן. *מחמצת* כלל דכר ונוקבא, דכר חמץ, נוקבא (משלי ה:5) *דרגליה יורדות מות*, ברישא וסופא דתיבה תשכח לה. ובגין כך מאן דאכיל נהמא דחמץ בפסח איהי אקדימת ליה מותא ולינדע דמית איהו בעלמא דא ובעלמא דאתי ועל דא כתיב (שמות יב:19) *ונכרתה הנפש ההיא*.

מצה אמאי, אלא הכי תנינן שדי בגין דאמר לעלמא די, אלא בגין דקא משדד לאינון סטרין בישין. ועל דא קטטה דעביד בהו וקא מברח להו מכל משכני קדושה אקרי מצה כד״א (שם יז:7) *מסה ומריבה*.

© 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

[p. 640] רבי שמעון פתח (תהלים סח:31) *גער חית קנה עדת אבירים בעגלי עמים*. *גער חית קנה*, דא חיה דאתאחד ביה בעשו חייבא. *קנה*, תנינן דביומא דנסב שלמה מלכא בת פרעה בא גבריאל ונעץ קנה בימא רבא ועליה אתבני כרך גדול של רומי. מאי *קנה*, דא דכורא דהאי *חיה* **[רנב ע"א]** בישא דאית ליה סטרא זעירא באחדותא דקדושה ודא איהו קנה דנעיץ בימא רבה ובגין כך איהי שלטא על עלמא ועל שולטנו דא כתיב (ישעיה יט:6) *קנה וסוף קמלו*. *קנה*, שולטנותא וראש לכל מלכוון. תו *קנה*, דזמין קב"ה לתברא ליה כקנה דא.

[p. 641] ת"ח במצרים איהי שלטא ומנה נפקו כמה שלטנין לזנייהו וכלא ברזא דחמץ, כיון דתבר לה קב"ה אפיק חמץ ועייל מצה. במה, בחוטא זעירא מכלא תבר ח' ואתעביד מצה אינון אתוון. אלא דתבר ח' דהאי חיה דאקרי חמץ ועל דא אקרי *חית קנה* דנוח לאתברא כקנה דא. במה אתבר, בחוטא זעירא כנימא תבר ח' ואתעבר מאתריה והוה מצה, ועל דא כתיב *גער חית קנה*, *גער* בה קב"ה ואתבר ח' ואתעביד ה'.

וזמין קב"ה לתברא לההוא *קנה* כגוונא דא, יתבר רגליה ואשתאר *הנה* הה"ד (ישעיה מ:10) *הנה יי' אלהים בחזק יבא וזרועו מושלה לו הנה שכרו אתו ופעולתו לפניו*. מאי *ופעולתו לפניו*, דא פעולה דההיא ק' דיתבר לה וההיא פעולה *לפניו*, איהו יעבר רגלה ויהא *הנה*, (שם מא:27) *ראשון לציון הנה הנם ולירושלם מבשר אתן*. **[רנג ע"א]**

[p. 642] *וביום הבכורים בהקריבכם מנחה חדשה ליי' בשבועותיכם מקרא קדש יהיה לכם*. רבי אבא אמר *יום הבכורים*, מאן *יום*, דא נהר היוצא מעדן דאיהו יומא מאינון בכורין עלאין, ודא איהו דאורייתא תליא ביה ואיהו אפיק כל רזין דאורייתא ובגין דאיהו אילנא דחיי פרי אילנין אצטריכו לאייתאה. **[רנג ע"ב]**

רבי שמעון פתח קרא ואמר *שאו שערים ראשיכם והנשאו פתחי עולם ויבא מלך הכבוד*. האי קרא אוקמוה ואתמר, אבל *שאו שערים ראשיכם*, אלין אינון תרעין עלאין תרעין דסכלתנו עלאה ואינון חמשין תרעין. *ראשיכם*, אינון ראשין מאן אינון, אלא כל חד וחד אית ליה רישא לאתפשטא ולמיעל דא בדא ולאתכללא דא בדא.

אשכחנא בספרא דחנוך *שאו שערים*, אלין אינון תרעין דלתתא מאבהן ואינון תלת בתראי. *ראשיכם*, אלין אינון ראשי אלפי ישראל ואינון אבהן עלאי דאינון ראשין דאינון תרעין, ובגין דאלין אינון אופנים דסחרן ונטלין לון על כתפייהו אמי *שאו שערים*. *שאו* למאן, *ראשיכם* דאינון רישין עלייכו ושלטנין עלייכו.

[p. 643] *והנשאו פתחי עולם*, אלין אינון אמהן וארבע אינון לתתא.

© 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

ויבא מלך הכבוד, דא מלכא עלאה דכלא דאיהו מלך מההוא *כבוד* דנהיר לסיהרא, ומאן איהו, *יי' צבאות*. *ויבא*, לאן אתר, למיעל אורייתא בארונא בחבורא חדא כדקא יאות. וכיון דהאי עאל לאתריה כדין אורייתא עאל בארונא ואתחבר חבורא חדא ואורייתא עלאה באורייתא **[רנד ע"א]** דבעל פה מתחברן לאפרשא מילין סתימין.

אימתי, *בשבועותיכם*, למניינא דאתון מונין דבכל שעתא דישראל עבדין חושבנין לירחין וזמנין קב"ה אתקין תיבה גו אינון רקיעין ואעבר כרוזא הא בני לתתא קדשו ירחא קדשו זמנא, אתקדשו כלכו לעילא. ועביד לכל חילי דשמיא דמתקדשין כחדא בעמא קדישא וכלהו נטרין כחדא נטורא חדא, ועל דא *בשבועותיכם* דאתון מונים באינון שבע שבתות.

וכדין משיך קב"ה משיכו דשבע דרגין לתתא בההוא דרגא דאתאחד בהו באינון שבע. ואי תימא והא שיתא אינון ולא יתיר, אלא כדין אימא יתבא על אפרוחים ואשתכחת רביעא עלייהו ואנן פרחין לה ונטלי אינון שית בנין בהאי דרגא [p. 644] דלתתא לקיימא קרא דכתיב (דברים כב:7) *שלח תשלח את האם ואת הבנים תקח לך*.

רב המנונא סבא אמר בהאי יומא לא נטלי ישראל אלא חמש בנין ואינון חמשה חומשי תורה. ואי תימא שית אינון, אלא שבע אינון בחד צפרא דאשתכח בין גדפהא דאימא. וישראל ידעי למיצד צידא רב ויקירא. מה עבדי, מפקי תחות גדפהא דאימא ההוא צפרא בלחישו דפומא מלחשי לגבה לחישו בתר לחישו וההוא צפרא רחים לאינון לחישין ולאינון קלין דקא מלחשי לגבה, ואע"ג דאיהי תחות גדפי אימה זקיף רישא ואסתכלת לגבי ההוא לחישו דקלא ופרחת לגבייהו ונפקת מתחות גדפהא דאימה. כיון דישראל נטלי לה אתקיפו בה ולחשין לה וקשרין לה בקשורא דלא תפרח ותזיל. מיד נטלי ישראל בההוא קשרא ואיהי פרחת ולא יכילת למיזל לה. בעוד דההוא קשירא בידייהו אינון מלחשי בקליהון ואיהי מצפצפא בהדייהו **[רנד ע"ב]** ופרחא לעילא ונחתא.

[p. 645] כל אינון בנין דתחות גדפי אמהון כיון דשמעי צפצפא דאחתהון ההוא צפרא ולחישו דההוא קלא מיד נפקי מתחות גדפהא דאמהון ופרחי לגבי ההוא צפרא, וישראל נטלי לון ואחדי בהו, ואלמלא ההוא צפרא דקא אחדי בקדמיתא אינון לא פרחי לגבייהו לעלמין ולא יכלין לאחדא בהו.

היך צדין צידא דהאי צפרא קדישא, מתקנין לגבה מיכלא יקירא בחדווא וכל ענוגין ועאלין לבי כנישתא ולבי מדרשא ומצפצפין לגבה מלחשין לגבה בקל לחישותא כדקא יאות ואיהי דמתטמרא תחות גדפהא דאימה זקפת רישא וחמאת פתורין מתתקנן וצפצופין לגבה כדקא יאות,נפקת ופרחת לגבייהו כמא דאתמר ובה אחדין כל אינון בנין. ומשלחי לאימא דרביעא עלייהו ואזלת בגין דהא מן רקיעא שביעאה ולעילא באתכסי מינך אל תחקור ואל תדרוש, שדר ליה דלא תיכול לאדבקא ועל דא כתיב (דברים כב:7) *שלח תשלח את האם ואת הבנים תקח לך למען ייטב לך והארכת ימים*.

© 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

מקרא קדש, דא קריאה וצפצופא דעבדין לההוא צפרא קדישא בקדמיתא, וכיון דאחדין בה שאר יומין אקרון *מקראי קדש*. האי צפרא אקרי *קדש* דכתיב (שמות לא:14) *כי קדש היא לכם*, ובגין דאיהי *קדש* איהי קרא לכולהו ואתיין לגבה, ובגין כך אקרון *מקראי קדש*.

[p. 646] איהי קרא וישראל מצפצפי בהדה וקראן אוף הכי, ועל דא אינון אתיין לגבייהו ואחדי בהו, ובגין כך כתיב (ויקרא כג:4) *אלה מועדי יי׳ מקראי קדש אשר תקראו אותם*, בצפצופא דילכון ובההוא צפרא קדישא *קדש* דקרא לון. **[רנח ע״ב]**

והקרבתם עולה ליי׳. ת״ח בפסח כתיב *והקרבתם אשה עולה ליי׳*, והכא לא כתיב *אשה* דהא ביומא דא *אשה לא כתיב ביה* אלא *והקרבתם עולה*, מ״ט. יומא דא יומא דעאלת כלה לחופה איהו והא נפקת מכל סטרי בישא ונטרת יומי דכיו כדקא חזי. ורזא דא מלכא טעם בתולה טעים, ובגין כך לא כתיב ביה *אשה* דהא אחרא לא קריב למשכנא והא אתרחק מתמן, ועל דא אישים לאו הכא ולא אצטריכו להכא, וישראל מרחקן אינון מסטרא בישא ומנו יומין דדכיו יומין ושבועין ואתכללו ועאלו ביומין דדכיו.

[p. 647] א״ר אבא עדיין צריכין אנו לפתחא דא למפתח.

אמר ר׳ שמעון ארימית ידי בצלו למאן דברא עלמא, ורזא דא אשכחן בספרי קדמאי. אישים אינון באמצעיתא ואתיין בסטרא דא ובסטרא דא, אתדבקו באילנא דדעת טוב ורע, אדבקן ברע ואדבקן בטוב, ובגין כך בשאר יומין כליל לאישים וכתיב בהו *אשה עולה*, אבל בהאי יומא דאילנא דחיי קיימא ולא אחרא לית אנן צריכין לאישים ולא אצטריך למהוי תמן. יומא דאילנא דחיי איהו ולא [p. 648] דדעת טוב ורע ובגין כך *והקרבתם עולה ליי׳*, ולא *אשה עולה*, *ועולה* לשום *עולה* כמא דאתמר, והא אתערנא מלי *דפרים בני בקר* וכל ההוא קרבן.

ובחדש השביעי, כמא דאתמר יומא דראש השנה ודינא דכל עלמא דינא תקיפא ודינא רפיא.

ועשיתם עולה. *ועשיתם*, *והקרבתם* מבעי ליה כשאר כל יומין, מאי *ועשיתם*, אלא ביומא דא (בראשית כז:4) *ועשה לי מטעמים* כתיב, כמה *מטעמים* ותבשילין עבדי ישראל בהאי יומא בעוד דמקטרגא אזיל לפשפשא בחובין דעלמא ועל דא לא כתיב *והקרבתם* אלא *ועשיתם* [p. 649] *עולה* ולא *אשה עולה*, וכן בכל שאר קרבנין לא כתיב *אשה* דלית לון חולקא בכל הני יומי כ״ש בהאי יומא דאנן עבדין מטעמים ותבשילין בלא דעתא דסטרא אחרא דהא יצחק משדר ליה לצוד צידה דחובין דבני עלמא ולאייתאה לגביה. ובעוד דאיהו אזל ישראל נטלי עיטא ברבקה ועבדין כל אינון פולחנין כל אינון צלותין, מזמני שופר ותקעי

© 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

ליה בגין לאתערא רחמי, והא אוקימנא (שם 25:) *ויבא לו יין וישת*, דאתי מרחיק מגו אתר דחמרא עתיקא ושתי ואטעים ליה וחדי ומברך ליה בכמה ברכאן ואעבר על חובוי.

[p. 650] מה כתיב, (שם 30:) *ויהי אך יצוא יצא יעקב מאת פני אביו ועשו אחיו בא מצדו*, טעין מכמה טועני כמא דאתמר והא אוקימנא מלה.

ובגין כך איהו יומא דיבבא וקרבנא איהו עולה. *איל אחד*, כמא דאתמר בגין דאיל דיצחק. *ושעיר עזים אחד*, שוחד לסמאל לכפרא אנפוי בההוא בכיה דאיהו בכי בהאי יומא כיון דחמי דלא אתעבדא רעותיה והא למגנא צד צידא כמא דאתמר. כגוונא דא ביומא דכפורי והא כתיב בפ' *אמור אל הכהנים*.

ובחמשה עשר יום לחדש השביעי וגו'. ר' אבא פתח (בראשית ח 4:) *ותנח התיבה בחדש השביעי בשבעה עשר לחדש על הרי אררט*. ת"ח כל הני יומי אזלת אימא על בנהא בגין דלא ישלוט אחרא עלייהו ובגין לשיזבא לון. כיון דאשתזיבו בנהא והא יתבי בסכות מתנטרין בנטורא. יומא קדמאה ויומא תנינא [p. 651] פקידת לון לישראל למעבד סעודתא לממנן דשאר עמין ואיהי לא שריא תמן, מיומא תליתאה דאיהו *שבעה עשר יום לחדש* שריאת למשרי עלייהו הה"ד *בשבעה עשר יום לחדש על הרי אררט*, טורין דכל לווטין ומארין שריין בגווייהו.

אמר רבי אלעזר יומא קדמאה דחג לא שריא עלייהו ולא יומא תניינא, יומא תליתאה דאוסיף וגרע שריא עלייהו, אוסיף אתוון וגרע קרבן דכתיב *עשתי עשר*. והכי אתחזי לרע עין, בגין דיומא קמא ויומא תניינא חדוא דבנהא ואינון מפלגי עדאן לון, מיומא תליתאה ולהלא דאיהי שריא עלייהו מה כתיב, (שם 5:) *והמים היו הלוך וחסור עד החדש העשירי בעשירי באחד לחדש נראו ראשי ההרים*. **[רנט ע"א]** *והמים היו הלוך וחסור*, אלין קרבנין דאזלין ומתמעטין וכמא דאינון מתמעטין הכי אתמעט טובא דלהון.

[p. 652] אמר ר' שמעון אלעזר ברי ת"ח מיומא תניינא שריאו מים לאתחזאה, כיון דשריאו מיומא תליתאה איהי שרת עלייהו. [p. 653] ואינון מים לא הוו ידעי בבלאי אמאי רשימין הכא דהא טובא דישראל לא הוי באתר דמעוטא אלא באתר דרבוייא, ובגין דאלין מים דרשימין הכא אתמעטן אתא קרא לאשמעינן דכתיב *והמים*, אינון דידיען ביומי דחג, אינון דרשימין גו קרבנין דאינון טורי לווטין, *היו הלוך וחסור*, טובא דלהון ונגידו דאנגיד עלייהו *היו הלוך וחסור*, ובגין דאינון מים דלהון הוא לא אתחברן אתוון דלא יתחבר טובא דלהון אלא זעיר זעיר.

אבל לישראל דאינון מקב"ה מה כתיב, (תהלים לד 11:) *ודורשי יי' לא יחסרו כל טוב*. רישיה דקרא *כפירים רשו ורעבו*, אלין ממנן דשאר עמין, *ודורשי יי'* אלין ישראל *לא יחסרו*

© 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

כל טוב אלא אזלין ואסתלקון לעילא לעילא, ובגין כך טובא דלהון דאינון *מים היו הלוך וחסור*.

[p. 654] *עד החדש העשירי*, דא טבת דהא כדין ימי הרעה הוו ואתערת ההיא רעה ואתתקפת וכלה קדישא לא אנהירת מגו שמשא, כדין *נראו ראשי ההרים*, אלין אינון הרי חשוכא טורין דלווטין אתחזון ואתתקפו ועבדי בישין בעלמא ביומין אלין.

אשה בההיא עולה דהא כדין אכלי חולקהון. שבעין פרים אינון לקביל שבעין ממנן דשלטי על שבעין עמין וסלקין ביומא קדמאה ונחתי בכל יומא ויומא ואקרון פרים מנגחין ביומין דלהון.

אילם חסר. ארביסר אינון סימן *י״ד יי׳*, ידא שליטא עלייהו, תרין בכל יומא ויומא. אמרין *בני שנה*, מניינא דלהון ח״ץ.

[p. 655] ואי תימא אי הכי רע עין הוינן לגבייהו, אין דהא כתיב (משלי כה: 22) *כי גחלים אתה חותה על ראשו*, אבל אנן לא יהבינן אלא בחדוה דלית ביומי שתא חדוה כאלין יומין, ובגין דאנן יהבי בטוב לבא ובחדוה דרעותא אתהפך עלייהו *גחלים* על רישיהון וגומרין מלהטן. חדוה דילן עביד לון ביש, *י״ד יי׳* וחץ, כך סלקין בחושבנא דילהון וכל דא אתמר.

אי תימא מאן יהיב לך לאקרבא עלייהו, דילמא אינון לא בעאן כל דא, אלא לית חדוה לכל אינון ממנן בכל אינון תורין אילים ואמרין כהאי בשעתא דישראל יהבי לון סעודתי אלין, ועם כל דא לא מתקרב כלא אלא לקב״ה בלחודוי ואינון מתקרבי תמן ואיהו פליג לון. ועל דא כתיב (שם: 21) *אם רעב שונאך האכילהו לחם*, אלין אינון קרבנין דחג, *ואם צמא השקהו מים*, אלין מים דרשימין הכא ביומי דחג ביומא תניינא וביומא שתיתאה וביומא שביעאה וסימניך הה״ד (שיר ח: 7) *בו״ז יבוזו לו*.

[p. 656] *מים רבים לא יוכלו לכבות את האהבה*, אלין אינון מים דמנסכי ישראל בחג בחדוא ורחימו לקב״ה. *ונהרות לא ישטפוה*, אלין נהרי דאפרסמונא דכיא דכלהו דבקי ומתקשרי ברחימו דא.

אם יתן איש את כל הון ביתו, דא סמאל, *באהבה* דישראל למהוי ליה חולקא בהדייהו באינון מים דרשימין הכא בפרשתא, *בוז יבוזו לו*, סימנא דאינון מים *בו״ז יבוזו לו* ודאי דהא כלהו אתחשיבו לגבן חרש נשבר דלית ביה תקנה לעלמין.

מים דלהון אתפליגו ביומין *בו״ז*, אשתארו שאר יומין דאינון שלישי רביעי חמישי וסימניך (ישעיה מה: 9) *חר״ש את חרשי אדמה*, ולית לון תקונא בהדן ולא לעלמין.

ואי תימא יומא קדמאה מאי עביד ליה, אלא לא אקרי *ראשון* ולא *אחד* אלא *חמשה עשר* סתם בלא רשומא כלל, אבל שירותא דרשימו דיומין מיום שני הוי, והכי אתחזי [p. 657] בגין דלית *טוב* בשני ובגין כך לא רשים *ראשון* ולא *אחד* כלל והוה בסתם ושרי

© 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

רשימו דיומין ביום שני ואתפלגו מים *בבו״ז* ואשתארו ביומין *חר״ש* כמא דאתמר וכלא כדקא יאות.

זכאה חולקהון דישראל דידעי **[רנט ע״ב]** לאעלא לגו מוחא דאגוזא ובגין למיעל לגו מוחא מתברין קליפין אלין ועאלין. מה כתיב לבתר כל האי, *ביום השמיני עצרת תהיה לכם*, עאלו בכל הני קליפין ותברו כמה גזיזין וכמה נחשים קטלו וכמה עקרבין דהוו לון באינון טורי דחשוכא עד דאשכחו אתר דישובא וקרתא קדישא מקפא שורין סחור סחור, כדין עאלו לגווה למעבד נייחא תמן ולמחדי בה והא אוקימנא מלה ודא איהו *עצרת*, כנישין אתר דאתכניש כלא לגבה. [p. 658] *תהיה לכם*, *לכם* ולא לאחרא, למחדי אתון במאריכון ואיהו בהדייכו ועל דא כתיב (תהלים לב:11) *שמחו ביי׳ וגילו צדיקים והרנינו כל ישרי לב*.

© 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

פרשת ואתחנן

[רס ע״א] [p. 659] ר׳ יוסי פתח ואמר (ישעיה לח:2) *ויסב חזקיהו פניו אל הקיר ויתפלל אל יי׳*. ת״ח כמה תקיפא חילא דאורייתא וכמה הוא עלאה על כלא דכל מאן דאשתדל באורייתא לא דחיל מעלאי ותתאי ולא דחיל מערעורין בישין דעלמא בגין דאיהו אחיד באילנא דחיי ואכיל מניה בכל יומא, דהא אורייתא אוליף ליה לב״נ בארח קשוט, אוליף ליה עיטא היך יתוב קמי מאריה לבטלא ההיא גזרה דאפילו אתגזר עליה כלא אתבטל ואסתלק מניה ולא שריא עלוהי.

עיטא דב״נ בהאי עלמא לאשתדלא באורייתא יומם ולילי ולא אתעדי מניה הה״ד (יהושע א:8) *והגית בו יומם ולילה*. ואי אתעדי מינה דאורייתא או אתפרש מינה כאלו אתפרש מן חייא.

ת״ח עיטא דב״נ כד איהו סליק בליליא על ערסיה בעי לקבלא עליה מלכותא דלעילא בלבא שלים ולאקדמא למימסר בידיה פקדונא דנפשיה, והא אוקמוה בגין דכל עלמא טעמין טעמא דמותא דהא אילנא דמותא [p. 660] שריא בעלמא וכל רוחין דבני נשא נפקין וסלקין ואתמסרן גביה, ובגין דאינון בפקדונא כלהו תבין לאתרייהו.

ת״ח כד אתער רוח צפון בפלגות ליליא וכרוזא נפיק אתער קב״ה בגנתא דעדן לאשתעשע ברוחיהון דצדיקייא, כדין מתכווני כל בני מטרוניתא וכל בני היכלא לשבחא ליה למלכא קדישא וכדין כל אינון פקדונין דרוחין דאתמסרן בידיה כלהו אתיב למאריהון, ורובא דבני עלמא מתערי בההוא שעתא דהא פקדונין כלהו לגבייהו ואינון דבני היכלא עלאה קיימי בקיומייהו ומשתדלי בתושבחתא דאורייתא עד דנהיר יממא ומשתתפי בכנסת ישראל. כדין כד אתי צפרא היא וכל בני היכלא כלהו אתיין לגבי מלכא קדישא ואינון אקרון בני היכלא דמלכא בנין דקב״ה והא אוקמוה.

[p. 661] כד אתי צפרא בעי לנקאה גרמיה בכלא ולמיזן זייניה לאשתדלא עם מלכא קדישא דהא בליליא אשתדל במטרוניתא, השתא אתי עם מטרוניתא לזווגא לה עם מלכא. אתי לבי כנישתא מדכי גרמיה בקרבנין משבח בתושבחתי׳ דדוד תפילין ברישיה וציצית בגדפיה אומר *תהלה לדוד* ואוקמוה. צלי צלותא קמי מאריה. בצלותא בעי למיקם כגוונא דמלאכי עלאי לאתחברא בהדייהו דאינון אקרון *העומדים* כד״א (זכריה ג:7) *ונתתי לך מהלכים בין העומדים האלה*, ולכוונא רעותיה קמי מאריה ותבע בעותיה.

ת״ח בשעתא דב״נ קאים בפלגות ליליא מערסיה לאשתדלא באורייתא כרוזא קאים עליה ואמר (תהלים קלד:1) *הנה ברכו את יי׳ כל עבדי יי׳ העומדים בבית יי׳ בלילות*. השתא כד איהו קאים בצלותא קמי מאריה ההוא כרוזא קאים עליה ואמר *ונתתי לך מהלכים בין העומדים האלה*. [p. 662] בתר דמסיים צלותא וקאים בעיטא קמי מאריה הא אוקמוה

© 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

דבעי למיסר נפשיה ברעותא דלבא לההוא אתר דאצטריך וכו׳. וכמה עיטין ליה לבר נש בכלא. **[רס ע״ב]** ובשעתא דצלותא סיימא כל אינון מלין דאפיק בר נש בפומיה בההוא צלותא כלהו סלקין לעילא ובקעין רקיעין עד דמטו לההוא אתר דמטו ומתעטרי ברישא דמלכא ועביד מנייהו עטרה. והא אוקמוה חברייא צלותא דבעי ב״נ לקב״ה לכוונא דיהוי צלותיה תחנונים. מנא לן, ממשה רבינו דכתיב *ואתחנן אל יי׳*, דהא היא צלותא מעליא.

ת״ח מאן דקאים בצלותא בעי לכוונא רגלוי ואוקמוה ובעי למחפיא רישיה כמאן דיתיב קמי מלכא ובעי למכסיא עינוי בגין דלא יסתכל בשכינתא. [p. 663] ובספרא דרב המנונא סבא אמר מאן דפקח עינוי בשעתא דצלותא או מאן דלא מאיך עינוי בארעא אקדים עליה מלאך המות וכד תיפוק נפשיה לא אסתכל בנהירו דשכינתא ולא ימות בנשיקה. מאן דמזלזל בשכינתא מתזלזל הוא בההוא שעתא דאצטריך ביה הה״ד (שמואל א ב:30) *כי מכבדי אכבד ובוזי יקלו*, האי מאן דאסתכל בשכינתא בשעתא דאיהו מצלי.

והיך יכיל לאסתכלא בשכינתא, אלא למנדע דודאי שכינתא קמיה הה״ד (ישעיה לח:2) *ויסב חזקיה פניו אל הקיר וגו׳*, דתמן שריא שכינתא. בגין כך לא בעי למהוי חוצץ בינו לבין הקיר ואוקמוה.

[p. 664] מאן דקאים בצלותא בעי לסדרא שבחא דמאריה בקדמיתא ולבתר יתבע בעותיה דהא משה רבינו הכי אמר בקדמיתא *אתה החלות* ולבתר *אעברה נא ואראה*.

ר׳ יהודה אמר מ״ט הכא דכתיב אדנ״י בקדמיתא ולבתר יו״ד ה״א וקרינן אלהי״ם. אלא סדורא הכי הוא מתתא לעילא ולאכללא מדת יום בלילה ומדת לילה ביום ולזווגא כלא כחדא כדקא יאות.

אתה החלות להראות את עבדך וגו׳. מאי שירותא הכא, אלא ודאי דמשה שירותא הוה בעלמא ולמהוי שלים בכלא. ואי תימא יעקב שלים הוה ואילנא אשתלים לתתא כגוונא דלעילא, אבל מה דהוה למשה לא הוה לב״נ אחרא דהא אתעטר בשלימו יתיר בכמה אלף ורבוון מישראל באורייתא במשכנא בליואי בשבטין ברברבי ממנן עלייהו. [p. 665] הוא אשתלים בגופא שלים, אהרן לימינא נחשון בן עמינדב לשמאלא, הוא בינייהו, בגין כך *את גדלך* מימינא דא אהרן, *ואת ידך החזקה* משמאלא דא נחשון והא אתמר. בגין כך משה שירותא בעלמא הוה.

ואי תימא מאן הוא סיומא דהא משה שירותא הוה, סיומא מלכא משיחא דהא כדין אשתכח שלימו בעלמא מה דלא הוה כן לדרי דרין. בההוא זמנא ישתכח שלימו לעילא ותתא ויהון עלמין כלהו בזווגא חדא, כדין כתיב (זכריה יד:9) *ביום ההוא יהיה יי׳ אחד ושמו אחד*.

© 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

ויאמר יי' אלי רב לך אל תוסף וגו'. אמר ר' חייא א"ל קב"ה *<u>למשה</u> רב לך* דאזדווגת בשכינתא, מכאן *<u>ולהלא</u> אל תוסף.*

רבי יצחק אמר *רב לך* בנהירו דשמשא דהוה גבך, אל תוסף דהא זמנא דסיהרא מטא וסיהרא לא יכיל לאנהרא עד <u>דיתכנש</u> שמשא, אבל *וצו את יהושע וחזקהו ואמצהו <u>וגו'</u>*, <u>את</u> דהוא שמשא בעי לאנהרא לסיהרא והא אתמר.

[p. 666] *ואתם הדבקים ביי' <u>אלהיכם</u>.* ר' יוסי אמר (תהלים קמד:15) *אשרי העם שככה <u>לו</u>*, זכאה עמא דקב"ה בחר בהו מכל <u>שאר עמין</u> וסליק לון לעדביה ובריך לון בברכתא דיליה בברכתא דשמיה חדא הוא דכתיב (ישעיה סא:9) *כי הם זרע ברך יי' <u>ממש</u>.*

תא חזי כל שאר עמין דעלמא יהב לון קב"ה לרברבי ממנן <u>דשליטין</u> עלייהו <u>ולישראל</u> אחיד לון קב"ה <u>לעדביה לאתאחדא</u> ביה ממש ויהיב לון אורייתא קדישא בגין לאתאחדא בשמיה **[רסא ע"א]** ועל דא (דברים ד:4) *ואתם הדבקים ביי', <u>ביי'</u>* ולא בממנא אחרא כשאר עמין והא אוקמוה בכמה אתר.

וידבר יי' אליכם מתוך האש קול דברים אתם שומעים וגו'. <u>ר' אלעזר אמר</u> האי קרא אית לאסתכלא ביה. *קול דברים*, <u>מאן</u> *קול דברים*, אלא *קול* דאקרי דבור דכל <u>דבור</u> ביה תליא ועל דא כתיב *<u>וידבר אלהים</u>* דהא דבור באתר דא תליא <u>והאי</u> אקרי *קול דברים.*

<u>*אתם שומעים*, דשמיעה לא תליא אלא בהאי בגין דשמיעה בדבור תליא ובגין כך *אתם שומעים*</u>, והא אוקמוה (שמות כא:6) *ורצע אדוניו* [p. 667] *את אזנו במרצע*, בגין דפגים <u>אתר דאתקרי</u> שמיעה והוא דבור והוא שמיעה.

<u>ותמונה אינכם רואים זולתי קול</u>. מאי *<u>תמונה</u>*, כד"א (במדבר יב:8) *ותמונת יי' יביט.*

ד"א *ותמונה*, *<u>קול</u>* פנימאה דלא הוה מתחזי כלל. *זולתי <u>קול</u>*, <u>אחרא דאמרן</u>. *ותמונה*, אמאי אקרי הכי, בגין דכל תקונא דגופא מיניה נפקא.

ואי תימא אחרא <u>הכי אקרי</u> נמי, אין דהאי אחרא תקונא דלתתא מיניה נפקא, ובגין כך <u>ה"א</u> עלאה <u>ה"א</u> תתאה, <u>ה"א</u> עלאה *קול גדול ולא יסף*, דלא פסקי <u>מבועוי</u> לעלמין וכל אינון קולות תמן אשתכחו כד <u>יהיב</u> אורייתא לישראל וכלא נפקא מההוא קול <u>פנימאה</u> בגין דביה תליא מלתא.

[p. 668] האי דאקרי משנה תורה משה מפי עצמו אמרן והא אוקימנא מלה. אמאי הכי, אלא חכמה עלאה כללא דאורייתא <u>אקרי</u> ומנה נפקא כלא בההוא קול פנימאה, לבתר מתישבא כלא <u>ומתיחדא</u> באתר דאקרי עץ החיים וביה תליא כלל ופרט תורה שבכתב <u>ותורה שבעל פה</u> והוא <u>אקרי משנה</u> תורה. [p. 669] בקדמיתא גבורה דלא פסק והשתא כלא

© 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

כחדא, בגין כך הכא באלין עשרת הדברות כלא רשים בוא״ו, *ולא תנאף ולא תגנוב ולא תענה ולא תחמוד ולא תתאוה* ואוקמוה.

אמר ר׳ יוסי מאי *ולא תתאוה*, כיון דכתיב *ולא תחמוד* דהא בהאי סגיא.

א״ל זכאין אינון מארי קשוט, חמידה חד דרגא, תאוה דרגא אחרא. חמידה דאי יכיל אזיל למיסב דיליה בגין דההוא חמידה דנקט אזיל למעבד עובדא. תאוה לאו הכי דהא אפילו דלא ינקוט אורחא למהך אבתריה, וכל דא אוקמוה חברייא.

[p. 670] א״ל רבי יוסי אמאי לא כתיב *ולא תרצח* כהני אחריני.

א״ל בגין דדינא בגבורה תליא ולא באתר דרחמי, בגין כך *לא תרצח* לא כתיב ביה וא״ו. ובגין דבעיין חמש ווין אתוסף *ולא תתאוה* דהא ב*לא תרצח* לא בעי למשרי וא״ו ואתוסף הכא.

שמע ר׳ פנחס דיהיב אבתרוי ונשקיה ובכה וחייך. אמר גור ואריא לית דקאים קמייהו, מאן יכיל לקיימא קמיה ואבוה בעלמא. זכאה חולקהון דצדיקייא, זכאה חולקי בהאי עלמא ובעלמא דאתי דזכינא להאי, ועל דא כתיב (איוב כב:19) *יראו צדיקים וישמחו*.

ר׳ אלעזר פתח *קרב אתה ושמע את כל אשר יאמר יי׳ אלהינו וגו׳*. [p. 671] ת״ח בשעתא דאתייהיבת אורייתא לישראל כלהו קולות אשתכחו וקב״ה יתיב על כורסייא ודא מגו דא אתחזי ומלולא דדא נפיק מגו עלאה דעליה ודא הוא רזא דכתיב (דברים ה:4) *פנים בפנים דבר יי׳ עמכם וגו׳*, דמלולא נפקא ומליל מגו אשא ושלהובא דדחי ליה לבר בדפיקו דרוחא ומייא דיהבין חילא לאשא ורוחא ומייא מגו שופר דאיהו כליל לכלהו וישראל אתרחקו מדחילו דא.

ואת תדבר אלינו, לא בעינן בתוקפא עלאה דלעילא אלא מאתר דנוקבא ולא יתיר. אמר משה ודאי חלשתון חילא דילי, חלשתון חילא אחרא, דאלמלא לא אתרחקון ישראל וישמעון כל **[רסא ע״ב]** ההוא מלה כקדמיתא לא הוה יכיל עלמא למהוי חרוב לבתר ואינון הוו קיימין לדרי דרין. [p. 672] דהא בשעתא קדמיתא מיתו בגין דהכי אצטריך דהא אילנא דמותא גרים, לבתר דחייו וקמו ובעאן לאעלא באילנא דחיי דקאים על אילנא דמותא בגין למהוי קיימין לעלמין אתרחקו ולא בעו. כדין אתחלש חילא דמשה עלייהו ואתחלש חילא אחרא. אמר קב״ה אנא בעינא לקיימא לכו באתר עלאה ולאתדבקא בחיין, אתון בעיתון אתר דנוקבא שריא, *לך אמור להם שובו לכם לאהליכם*, כל חד יהך לנוקביה ויתאחד בה.

[p. 673] ועם כל דא כיון דישראל לא עבדו אלא בדחילו עלאה דהוה עלייהו לא אתמר עלייהו אלא *מי יתן והיה לבבם זה להם ליראה אותי*. מכאן אוליפנא דכל מאן דעביד

© 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

מלה ולביה ורעותיה לא שוי לסטר בישא אע״ג דאיהו עביד ביש הואיל ולא עביד ברעותיה עונשא לא שריא עלוי ולא כב״נ אחרא וקב״ה לא דאין ליה לביש.

ואתה פה עמוד עמדי. מהכא אתפרש מכל וכל מאתתיה ואתדבק ואסתלק באתר אחרא בדכורא ולא בנוקבא. זכאה חולקיה דמשה נביאה מהימנא דזכה לדרגין עלאין מה דלא זכה ב״נ אחרא לעלמין, ועל דא כתיב (קהלת ז:26) *טוב לפני האלהים ימלט ממנה וגו׳*. מאי *טוב*, דא משה דכתיב (שמות ב:2) *ותרא אותו כי טוב הוא*, ובגין דהוה *טוב* סליק לדרגא אחרא עלאה. ועל דא כתיב (שם ג:5) *כי המקום אשר אתה עומד עליו אדמת קדש הוא*, *עומד עליו* דייקא. מ״ט, בגין *כי טוב הוא*, *וטוב* הוא דכורא.

[p. 674] ואי תימא דאמר רבי יהודה הא דוד דכתיב ביה (שמואל א טז:12) *וטוב ראי*, אמאי לא הוה יתיר. אלא *וטוב ראי* כתיב, *מראי* דא דאיהו חיזו לאסתכלא. הכי הוה גביה *טוב*, מראי הוה *טוב* דאיהו חיזו. ובמשה כתיב *טוב הוא* ממש, והכא *טוב ראי*, ועם כל דא בתרווייהו הוה דהא דא בדא אחיד. ומשה לבתר דהוה *טוב* סליק למהוי גופא *איש*, (במדבר יב:3) *והאיש משה ענו מאד*.

אמר רבי יהודה בכל עובדוי בעי ב״נ לשואה לקבליה לקב״ה והא אוקימנא מלה. רבי יהודה לטעמיה דא״ר יהודה האי מאן דאזיל בארחא יתכוין לתלת מלין ועילא מנהון צלותא, ואע״ג דצלותא יתיר, עילא מכלא תרי חברי או תלתא [p. 675] ובינייהו מלי דאורייתא דהא לא מסתפו בגין דשכינתא אשתתף בהדייהו.

כי הא דר׳ אלעזר ור׳ חייא הוו אזלי בארחא. א״ר אלעזר כתיב (בראשית ג:21) *ויעש יי׳ אלהים לאדם ולאשתו כתנות עור וילבישם*. וכי עד השתא פשיטין הוו מההוא *עור*, אין, אלא מאני יקר הוו.

א״ל ר׳ חייא אי הכי לא אתחזיין להו, דאי תימא עד דלא חאבו אלבישו להו, לא לבתר דחבו כתיב *ויעש יי׳ אלהים לאדם ולאשתו*.

[p. 676] א״ל הכי הוא ודאי, בקדמיתא הוו כגוונא דלעילא ומתפשטן מן גווני דלתתא והוה נהורא דלעילא אסחר עלייהו, בתר דחבו אהדר לון כגווני דהאי עלמא ואעבר מנייהו גווני דלעילא. מה כתיב, *ויעש יי׳ אלהים לאדם ולאשתו כתנות עור*, מגוונא דהאי עלמא.

כתיב (שמות כט:4,8) *ואת אהרן ואת בניו תקריב והלבשתם כתנות*. התם כגוונא דלעילא, הכא כגוונא דלתתא. התם כתנות שש, הכא *כתנות עור*. ואע״ג דאיהו הכי שפירא דאינון לבושין סליק על כלא.

© 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

(בראשית ג:7) *ותפקחנה עיני שניהם*, בטיפסא דהאי עלמא מה דלא הוה קודם דהוו משגחין ופקחין לעילא. כתיב (ישעיה מב:16) *והולכתי עורים בדרך לא ידעו בנתיבות לא ידעו אדריכם אשים מחשך לפניהם לאור וגו'*. זמין קב"ה לאפקח עיינין דלא חכימין ולאסתכלא **[רסב ע"א]** בחכמתא עלאה ולאתדבקא במה דלא אתדבקו בהאי עלמא בגין דינדעון למאריהון. זכאין אינון צדיקיא דיזכו לההיא חכמתא דלאו חכמתא כההיא חכמתא ולא ידיעא כאתדבקותא ההיא.

[p. 677] עד דהוו אזלי חזו אינון לסטין אזלין בתרייהו לאקפחא לון. אסתכל בהו ר' אלעזר, אתו תרי חיון ברא וקטילו לון. אמר בריך רחמנא דשיזבן. קרא ר' אלעזר (משלי ד:12) *בלכתך לא יצר צעדך ואם תרוץ לא תכשל*, וכתיב (תהלים צא:11) *כי מלאכיו יצוה לך לשמרך בכל דרכיך*, וכתיב (שם:14) *כי בי חשק ואפלטהו*.

תאנא ברזא עלאה בספרא דצניעותא תלת חללין דאתוון רשימין אתגליין בה בגולגלתא דזעיר אפין. ותנינן תלת מוחי אינון דסתימן באינון חללין וממשיכותא דמוחא עלאה סתימאה דעתיקא קדישא אשתכחו ארבע מוחי בההוא זעיר אנפין ואלין ארבע מוחין משתכחין ומתפשטין בכלא, ואינון ארבע רהיטי בארבע בתי דתפילין דאנח קב"ה. [p. 678] ובגין כך בעי בר נש לאנחא בכל יום בגין דאינון שמא קדישא עלאה באתווי רשימין דכתיב (דברים כח:10) *וראו כל עמי הארץ כי שם יי' נקרא עליך ויראו ממך*, ותנן *שם יי'* ממש ואלין תפלין דרישא.

[p. 679] מוחא עלאה דאתמשך במוחא תתאה אקרון תרי מוחי ואינון דכתיב *חכמות* ומתפרשן בחד.

ר' יצחק אמר הוא דכתיב (שמות יג:2) *קדש לי כל בכור*, דהוא כתרא דכליל ואסתים כל אינון אחרנין. *כל בכור* סתם לאעלא משיכותא דלעילא סתימא דכלא ודא אקרי *פטר כל רחם*, פתחא דכל משיכותא ויחודא דלעילא.

ואמר ר' שמעון וסתים ביו"ד דשמא קדישא, חד ביתא דתפילי דהוא *קדש לי כל בכור* סתם, מוחא עלאה חד ביתא.

תניינא *והיה כי יביאך*. א"ר יהודה מוחא דתרעוי נפקין לחמשין תרעין, תרעין סגיאין אינון לקביל זמנין סגיאין דכתיב (שם כ:1) *אשר הוצאתיך* [p. 680] *מארץ מצרים*, (שם יג:9) *הוציאך יי' ממצרים*, ואדכר זמנין סגיאין דוכרנא דמצרים ואינון חמשין לקביל חמשין.

ותנינן בספרא דרב המנונא סבא דאמר תרעין סגיאין דלעילא ותתא אתבר קב"ה דהוו סתימן ומתקטרין בשלשוליהון בגין לאפקא להו לישראל לבר דהא מאלין תרעין

© 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

דההוא מוחא מתפתחי ומתקטרי כל שאר תרעין, ואלמלא דאתברו ואתפתחו אינון תרעין דההיא מוחא לא הוו מתפתחין אחרנין למעבד דינא ולאפקא לישראל מעבדותא.

וכלא סתים בהאי דאקרי אימא עלאה דמנה אתער חילא לאימא דלתתא. ומאי איהי, ההוא דכתיב ביה (ישעיה נא:4) *ולאומי אלי האזינו*, אל תקרי *לאומי* אלא לאמי, לא זז קב״ה מחבבה לכנסת ישראל עד דקרא לה אמי.

[p. 681] והאי נפקא מאימא עלאה דהיא ביתא תניינא דאקרי ה׳ דשמא קדישא דאתפתחא לחמשין תרעין, ומהאי נפקא רוחא לחד נוקבא דפרדשקא דחוטמא.

ותנינן יובלא דנפקן בה עבדין לחירות בהאי מוחא אתאחד דאינון חמשין שנין דיובלא ואינון חמשין יומין דחושבנא דעומר ואתאחדן ביה די בהו נייחין רוחי דעבדין ומפקי רוחיהון לנייחא כמה דכתיב (שם יד:3) *ביום הניח יי׳ לך מעצבך ומרגזך ומן העבודה הקשה*, ובגין כך ה׳ נייחא דרוחא לאפקא רוחא לחירות.

[p. 682] והאי ביתא דיציאת מצרים ביה תלייא ובאות ה׳ דשמא קדישא כמה דאתמר. ע״כ כללא דשמא קדישא.

תא חזי מסטרא דאבא נפיק חסד, מסטרא דאמא נפקא גבורה, וכלא אחיד קב״ה ומתעטרא בהו את ו׳. **[רסב ע״ב]**

תליתאה *שמע ישראל*, ישראל סבא.

ואהבת את יי׳ אלהיך. תני ר׳ שמעון דא היא רזא עלאה דישראל אתעטר בסטרא דאבא, ומאן ניהו, אברהם. ואתעטר בסטרא דאימא, ומאן ניהו, יצחק.

[p. 683] תנינן *ואהבת* בגין דרחים ליה יתיר למלכא עביד חסד עם כלא. וחסד יקירא ההוא דאקרי חסד דאמת דלא בעי אגר עליה אלא בגין רחימותא דמלכא דרחים ליה יתיר, וברחימותא דמלכא תליא חסד, ועל דא (ישעיה מא:8) *אברהם אוהבי*, ובגין דרחים ליה יתיר אסגי חסד בעלמא. ועל דא *ואהבת*, ברחימותא תליא חסד ודא היא ביתא תליתאה.

רביעאה *והיה אם שמוע, השמרו לכם, וחרה אף יי׳ וגו׳*, גבורה תקיפא ודינא קשיא היא ונפקא מסטרא דאימא עלאה. ותנינן אע״ג דלית היא דינא מסטרהא נפק גבורה עלאה.

ואי תימא *והיה אם שמוע* דלאו היא דינא, לית כתרא מכל כתרין דמלכא דלא אתכליל טב וביש, כ״ש גבורה דאתכליל טב וביש.

[p. 684] ואלין ארבעה נטיל לון ו׳ ואתעטר בהו ואלין אינון תפילין דאנח קב״ה. תנינן האי ו׳ סליק ואתעטר בעטרוי ואחיד להאי ולהאי ואתעטר בכלהו, ועל דא ו׳ אמצעיתא דכלא דלעילא ותתאה לאחזאה חכמתא שלימתא מכל סטרוי.

© 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

תאני ר׳ אבא האי דכתיב (דברים י:15) *רק באבותיך חשק יי׳*, מכאן אמר ר׳ שמעון אבהתא אינון רתיכא קדישא עלאה דכתיב *חשק יי׳*. ת״ח כמא דאית רתיכא קדישא לתתא כך אית רתיכא קדישא לעילא. ומאי איהו, הא דאמרן. רתיכא קדישא כלא אקרי וכלא אתקשר דא בדא ועביד כלא חד.

רק באבותיך, תלתא ורתיכא ארבעה. ארבעה מנא לן, דכתיב (שם) *ויבחר בזרעם אחריהם*, מאי משמע, לאתכללא בהו דוד מלכא דאיהו רביעאה לאתתקנא [p. 685] ברתיכא קדישא, דתנינן אבהתא תקונא ושלימותא דכלא וגופא בהו אשתכללא ואתבני ובהו אתאחיד, אתא דוד מלכא ושכלל כלא ואתקין גופא ואשלימיה בהו.

וא״ר יצחק כמה דזכו אבהתא לאתעטרא ברתיכא קדישא כך זכה דוד לאתתקנא בסמכא רביעאה דרתיכא.

א״ר יהודה כתיב ביה בדוד (שמואל א טז:12) *והוא אדמוני עם יפה עינים וטוב ראי*. מאי טעמא *אדמוני*, משום דחולקא דעדביה גרמא ליה, *אדמוני* דינא ודאי. *עם יפה עינים*, דינא ברחמי כמה דכתיב (ישעיה נה:3) *חסדי דוד הנאמנים*.

א״ר יצחק *חסדי דוד* באתריה אוקימנא, אלא והוא אדמוני כמא דאמרן. *עם יפה עינים*, אלין אבהתא.

ת״ח ירושלם וציון דינא ורחמי ואע״פ כן כתיב (מלכים א ח:1) *עיר דוד היא ציון*. כתיב (הושע יא:9) *בקרבך קדוש ולא אבא בעיר*, נשבע הקב״ה שלא יכנס בירושלם של מעלה וכו׳. אימתי.

[p. 686] א״ר יהודה כד אתהדר מלכו בית דוד לאתריה לתתא.

רבי יצחק אמר ש׳ דרשימא בתלת קשרין וש׳ [ש׳ עם ארבעה ראשים] דארבע קשרין, רמיזא הוא לתלתא ורמיזא לארבעה. תלתא דאמרינן, ארבעה למהוי רתיכא קדישא כחדא, דדא כללא דתקונא עלאה ומהכא אתפרשן ואתמשכן תתאי בארחייהו ברצועיהון דתליין בהני שערי דרישא דתליין בהו ואתמשכן מנייהו כל אינון אחרנין עד דאתקשרן באתרייהו.

תנינן ו׳ נטיל אינון עלאי דאמרינן ואלין תפלין דאנח קב״ה, בגין כך בעי בר נש לאתפארה בהו, עליה כתיב (דברים כח:10) *וראו כל עמי הארץ כי שם יי׳ נקרא עליך*, *שם יי׳* ממש, אינון תפלין דרישא.

תפלין דדרועא היא שמאלא דאקרי עו״ז וירתא מעוז הה״ד (שמות יג:16) *והיה לאות על ידכה* [p. 687] בה׳ והיא ה׳ דאוקימנא. זכאה חולקהון **[רסג ע״א]** דישראל. ועל דא ה׳ בתראה נטלה תפילין דהיא שמאלא. ומאן אינון, ארבעה דאינון חד גופא ועל דא כלילן בחד, ומאן אינון, תפארת נצח הוד יסוד. והיא ה׳ *דידכה* וכלהו אחידא היא בגין דאתברכא מנייהו וכלילא מכלהו.

© 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

א״ר חייא אי הכי הא כתיב (שמות לג:23) *וראית את אחורי*, ותנינן דא קשר של תפלין.

[p. 688] אמר ליה הא אוקימנא ושפיר הוא וכלא ברירא דמלה, ועל דא מהאי תלייא רצועה חד לתתא דהא מנה תליין תתאי ואתזנו מנה, ועל דא אקרי *אות* כד״א (בראשית ט:17) *זאת אות הברית*, וכתיב (שמות יג:16) *והיה לאות על ידכה* בה׳ והא אתמר.

שמע ישראל. א״ר ייבא ישראל סבא.

ר׳ יצחק אמר ע׳ רברבא לאכללא שבעין שמהן דסהדותא דכלא.

שמע ישראל, כמא דכתיב (ישעיה א:2) *שמעו שמים*, (דברים לב:1) *האזינו השמים*. אוף הכא *שמע ישראל* וכלא חד מלה.

יהו״ה, רישא דכלא בנהירו דעתיקא קדישא ואקרי א״ב.

[p. 689] *אלהינו*, עמיקתא דנחלין ומבועין דנפקין ונגדין לכלא.

יהו״ה, נופא דאילנא שלימו דשרשין.

אחד, כנסת ישראל. וכלא חד שלימותא ואתקשר דא בדא ולא אשתכח פרודא אלא כלא חד.

תני ר׳ יצחק רתיכא קדישא עלאה ארבעה בתי דתפילי דאנח ו׳ כמא דאתמר. רתיכא קדישא אחרא ארבע אחרנין דכלילן בחד דאנח ה׳ בתראה כמא דאוקמוה. **[רסה ע״א]**

רבי אבא שלח ליה לר׳ שמעון, אמר ליה הא דאוקמיה מר בתפילי דמארי עלמא ואינון קודשא דקודשין, משכא של תפילין ואינון רצועין אקרי קדושה, אסמכתא מנלן.

אמר ליה (בראשית ג:21) *ויעש יי׳ אלהים לאדם ולאשתו כתנות עור וילבישם*, *לאדם ולאשתו* דייקא, והכי אוקמיה רב המנונא סבא ואלין אינון דרישא ודרועא, *ידכה* בה׳ והא אוקמוה.

[p. 690] אמר ר׳ שמעון אית מאן דמתני כהאי ההוא דרועא שמאלא דקב״ה ואקרי גבורה. אי הכי לא אשתארן ברישא אלא תלת ואינון ארבע. אבל תרין רתיכין קדישין אינון ושפיר קאמרו חברייא, ובגין כך דא אתקשר בלבא ודא אתקשר במוחא ולבא ומוחא אתקשר דא בדא וזווגא חד להון. *והיה לאות* כמא דאתמר *על ידכה* ולא אקרי אלא *אות*.

אמר ר׳ שמעון בשעתא דב״נ אקדים בצפרא ואנח תפילין ברישיה ותפילין ברשימא קדישא בדרועיה ואתעטף בעטופא דמצוה ואתי לנפקא מתרעא דביתיה אערע במזוזה רשימא דשמא קדישא בתרעא דביתיה, ארבע מלאכין קדישין מזדווגין עמיה ונפקין עמיה מתרעא דביתיה ואוזפי ליה עד בי כנישתא ומכרזי קמיה הבו יקרא לדיוקנא דמלכא

© 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

קדישא, הבו יקרא לבריה דמלכא לפרצופא דמלכא קדישא. רוחא קדישא שריא עליה ואכריז ואמר (ישעיה מט:3) *ישראל אשר בך אתפאר*.

[p. 691] כדין ההוא רוחא קדישא סלקא לעילא ואסהיד עליה קמי מלכא קדישא. כדין פקיד מלכא עלאה למכתב קמיה כל אינון בני היכלא כל אינון דאשתמודען קמיה הה״ד (מלאכי ג:16) *ויכתב בספר זכרון לפניו ליראי יי׳ ולחושבי שמו*, כד״א (שמות כט:5) *בחשב האפוד*, אינון דעבדין לשמיה אומנות דכלא, אומנותא דתפילין בבתיהון ברצועיהון וכתיבתהון, אומנותא דציצית בחוטיהון בחוטא דתכלתא, אומנותא דמזוזה, ואלין אינון *חושבי שמו*, וכתיב (שם לה:35) *וחושבי מחשבות*. [p. 692] ולא עוד אלא דקב״ה משתבח ביה ומכריז עליה בכלהו עלמין חמו מה בריה עבדית בעולמי.

ומאן דעייל קמיה לבי כנישתא כד נפיק מתרעיה ולא תפילין ברישיה ולא ציצית בלבושיה ואמר (תהלים ה:8) *אשתחוה אל היכל קדשך ביראתך*, קב״ה אמר אן הוא מוראי, הא אסהיד סהדותא דשקרא.

א״ר יוסי זכאה חולקיה דמשה דהכא אמר *אלהינו* דא״ר יצחק משה בדרגא עלאה יתיר אתאחד על שאר נביאי מהימני.

וא״ר שמעון אלמלא הוו ידעין בני נשא מלין דאורייתא לינדעו דהא לית מלה באורייתא או אות באורייתא דלא אית ביה רזין עלאין ויקירין. ת״ח כתיב (שמות יט:19) *משה ידבר והאלהים יעננו בקול*, ותנינן מאי *בקול*, בקולו של משה, ושפיר הוא בקולו של משה דייקא, בההוא *קול* דאיהו אחיד ביה על כל שאר נביאי ומתמן משה אתזן על כלהו. ובגין דאיהו אתאחיד על כלהו בההוא *קול* דרגא עלאה הוה אמר להו לישראל *יי׳ אלהיך*, דאיהו דרגא דאקרי שכינתא בגווייהו. זכאה חולקיה.

[p. 693] ואמר ר׳ שמעון תנינן קללות שבתורת כהנים משה מפי הגבורה אמרן, שבמשנה תורה כו׳ משה מפי עצמו אמרן. מאי מפי עצמו, וכי ס״ד אות זעירא באורייתא דמשה אמר לה מגרמיה. אלא שפיר הוא והא אתערנא מעצמו לא תנינן אלא מפי עצמו. ומאי איהו, ההוא *קול* דאיהו אחיד ביה, ועל דא הללו מפי הגבורה והללו מפי עצמו, מפי ההוא דרגא דאתקשר בה על שאר נביאי מהימני. ועל דא בכל אתר *אלהיך* והכא *אלהינו*.

[p. 694] ת״ח כמה אית להו לבני נשא לאסתמרא אורחוי בגין דישתדלון בפלחנא דמאריהון ויזכון לחיי עלמין. תחות כורסייא דמלכא קדישא אית מדורין עלאי, ובההוא אתר דכורסייא מזוזה אתקשר לאשתזבא מכמה מארי דדינין **[רסה ע״ב]** דזמינין לאתערא בהו בבני נשא בההוא עלמא. כגוונא דא עבד קב״ה לישראל ויהיב להו פקודי

© 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

אורייתא בגין דישתדלון בהו וישתזבון בהאי עלמא מכמה מארי דדינין מכמה מקטרגי דאזדמנון בהו בבני נשא בכל יומא.

ר׳ חייא אמר האי מאן דיסתמר אורחוי לא יעבר על מייא דאושדין קמי פתחא בגין דתמן שרי חד שידא והוא בין תרין דשין דפתחא ואנפוי לקבליה דפתחא ואסתכי מה דעבדין בביתא ולא איבעי ליה לאניש לישדי מייא בין תרעי.

ר׳ יצחק אמר מיא דצלילן לית לן בה והוא דלא יושיד לון ארח קלנא. מאי טעמא, בגין דאית ליה רשו לנזקא, ולא עוד אלא דאהדר רישיה לקבלי ביתא ובכל מאי דאסתכל אתלטייא.

תלת מאה ושתין וחמש כחושבן ימי שתא אית ליה שמשין דהוא שליט עלייהו וכלהו נפקין עם ב״נ כד נפיק מתרעא דביתיה.

א״ר אלעזר כל דא בעא קב״ה לנטרא להו לישראל ואתקין שמא קדישא לעילא דאיהו אורייתא, ואורייתא כלא שמא קדישא היא ומאן דאשתדל באורייתא אשתדל בשמיה.

ת״ח בעי ב״נ בפתחא דביתא לרשמא שמא קדישא דאיהו מהימנותא דכלא דהא בכל אתר דשמא קדישא אשתכח זינין בישין לא משתכחי תמן ולא יכלי לקטרגא ליה לב״נ כמא דכתיב (תהלים צא:10) *לא תאונה אליך רעה וגו׳*.

[p. 695] מזוזה אקרי אתר דפתחא דביתא שריא כגוונא דלעילא. אתר דפתחא דביתא עלאה שריא מזוזה אקרי דהוא תקונא דביתא ופתחא דביתא. מההוא מזוזה ערקין כמה מארי נימוסין, מארי דדינין קמיה לא משתכחין. לקבל דא לתתא כד ב״נ אתקין מזוזה לפתחא דביתא דאיהו שמא קדישא רשים באתווי האי ב״נ אתעטר בעטורי דמאריה ולא קרבין לפתחא דביתא זינין בישין ולא משתכחי תמן.

ר׳ אבא הוה אתי מלמחמי לר׳ שמעון, פגע ביה ר׳ יצחק אמר ליה מאן אתי מארי דנהורא גבר דאתדבק בנורא דאכל כל יומא, הא *נהורא עמיה שרי*.

אמר ליה הכי תנינן דחובה עליה דב״נ לקבלא אנפי שכינתא בכל רישי ירחי ושבתי, ומאן איהו, רביה. כ״ש בוצינא עלאה דכל בני עלמא בעאן לקבלא אנפוי.

[p. 696] א״ר יצחק אהדרנא עמך ואקבל אפי שכינתא ואטעים מאינון מלין עלאין דאטעמת קמיה.

פתח ר׳ אבא ואמר (שם קכג:1) *שיר המעלות אליך נשאתי את עיני היושבי בשמים*. שירה דא לא כתיב מאן אמרו, אלא בכל אתר דאיהו סתם רוח הקדש אמרו עלייהו דישראל בגלותא.

© 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

היושבי בשמים, היושב בשמים מבעי ליה מאי *היושבי* אלא הא אוקימנא כל מאן דבעי לצלאה צלותיה קמי מלכא קדישא בעי למבעי מעמיקתא דכלא לארקא ברכאן לתתא כמא דכתיב (שם קל:1) *ממעמקים קראתיך יי׳*. והאי יו״ד עמיקתא דכלא היא והאי בעי לארקא ברכאן לההוא אתר דאקרי *שמים* לאתזנא מניה כלא, ועל דא *היושבי בשמים*, *בשמים* ממש, דכד אינון ברכאן נגידו ואתמשכו מההוא עומקא דכלא ואתישבן באתר דאקרי שמים כדין ברכאן משתכחי בעלאי ובתתאי.

[p. 697] *כעיני עבדים אל יד אדוניהם*. מאן *כעיני עבדים*, אלא אינון שאר רברבי עמין דלא אתזנו אלא משיורי נופא דאילנא דישראל מתדבקי ביה, וכד ישראל נטלין ברכאן מההוא אתר כלהו מתברכן מישראל.

כעיני שפחה אל יד גבירתה, דא היא *שפחה* דאוקימנא דקטיל קב״ה חילא דילה במצרים דהא לית לה חילא אלא כד אתנגיד מתמצית האי ארץ ישראל, וארץ ישראל **[רסו ע״א]** גברתה אתקרי, ועל דא כתיב (משלי ל:21-23) *תחת שלש רגזה ארץ וגו׳*. מאן *ארץ*, דא ארץ ישראל כמא דאתמר.

[p. 698] *תחת עבד כי ימלוך*, אלין אינון *עבדים* דקאמרן כד אתיהיב שלטנותא לחד מנייהו ודא הוא דכתיב *אשר הוצאתיך מארץ מצרים מבית עבדים*.

ושפחה כי תירש גבירתה. *מאי היא, שפחה* דקאמרן.

ת״ח מסטרא דהאי *שפחה* נפקי כמה גרדיני טהירין מקטרגין לקבלייהו דישראל ולקטרגא להו. וקב״ה עביד להו לישראל כאבא דבעי לנטרא לבריה מכלא. אמר קב״ה ישראל כמה מקטרגין זמינין לקבלייכו, אשתדלו בפולחני ואנא אהא נטיר לכו מלבר, ואתון תהוו זמינין בבתיכון מלגו ונייחי בערסייכו ואנא אהא נטיר לכו סחרני ערסייכו.

ות״ח בשעתא דאינון זינין בישין קריבין לפתחא דב״נ זקפן רישא ומסתכלן ברשימא קדישא דאתחזי לבר שדי דמתעטר בעטרוי, שמא דא שליט על כלהו, מניה דחלין וערקין ולא קרבין לפתחא דב״נ.

א״ל רבי יצחק אי הכי ירשום ב״נ שמא דא לפתחא דביתיה ולא יתיר, אמאי כל פרשתא.

אמר ליה שפיר הוא דהא שמא דא לא מתעטר אלא באינון אתוון כלהו רשימין ברשימא דמלכא וכד אכתב כל פרשתא כדין [p. 699] שמא דא מתעטר בעטרוי ונפיק כמלכא בכל חילוי, כדין דחלין מניה וערקין מניה מקמיה.

ת״ח *והיה* שמא קדישא מתתא לעילא ועל דא שדי אתרשים מלבר לקבלי שמא דא, *והי״ה* מלגאו, שד״י מלבר למהוי נטיר ב״נ בכל סטרין מלגאו ומלבר.

א״ר אבא כמה חיילין קדישין זמינין בההוא שעתא דאנח ב״נ מזוזה לתרעיה, כלהו מכרזי ואמרי (תהלים קיח:20) *זה השער ליי׳ וגו׳*. זכאה חולקהון דישראל. כדין אשתמודען

© 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

ישראל דאינון בני מלכא קדישא דהא כלהו אתרשימו מניה, אתרשימו בגופייהו ברשימא קדישא, אתרשימו בלבושייהו בעטופא דמצוה, אתרשימו ברישייהו בבתי דתפילי בשמא דמאריהון, אתרשימו בידייהו ברצועא דקדושא, אתרשימו במסאנייהו במסאנא דמצוה, אתרשימו לבר בזריעה וחצדא, אתרשימו בבתיהון. בכלא רשימין דאינון בני מלכא עלאה, זכאה חולקהון.

עד דהוו אזלי אמר רבי אבא מאי דכתיב (ירמיה ב:13) *אותי עזבו מקור מים חיים לחצוב להם בארות וגו׳*. *אותי עזבו*, דא הוא מאן דמשקר באת רשימא קדישא. ובמה משקר ביה, דעייל ליה [p. 700] ברשותא אחרא דאקרי (שם) *בורות נשברים*, דהא שאר עמין אקרון *בורות נשברים* ודישראל אקרי באר אתר דנביעו דמייא צלילין נפקין ונזלין מניה כד״א (משלי ה:15) *ונזלים מתוך בארך*, וכתיב (שיר ד:15) *מעין גנים באר מיים חיים וגו׳*.

אשר לא יכילו המים. מהו, אלא ההוא נהר דנגיד ונפיק אשקי לכל גינתא ורוי לכל אתר ואתר כמא דאוקימנא עד דמלי לההוא אתר גנתא דאקרי *באר מים חיים* ומתמן אתזנו עלאין ותתאין כד״א (בראשית ב:10) *ומשם יפרד וגו׳*. וכל אינון סטרין דסטר שמאלא לא מתשקיין מההוא נביעו דמיין נביעין בגין דאינון מסטרא דשאר עמין. ומאן דמשקר בשמא קדישא בההוא סטרא אתדבק ב*בורות נשברים אשר לא יכילו המים* ולא עיילי תמן, וההוא דזכי לנטרא ליה זכי לאתשקייא מההוא נביעו דנחלא בעלמא דין ובעלמא דאתי הה״ד (ישעיה נח:11) *והיית כגן רוה וכמוצא מים וגו׳*, וזכי דאתמלי ההוא באר עלאה לנגדא ברכאן לעילא ותתא. [p. 701] ווי לההוא דמשקר בהאי רשימא קדישא דהא משקר **[רסו ע״ב]** בשמא עלאה, ולא עוד אלא דגרים להאי באר דלא אתברכא וקרינן עליה (דברים כב:19) *כי הוציא שם רע על בתולת ישראל*. ואוקמיה רבי שמעון באתריה מאן דשוי תסקופי מלין על אנתתיה קדמיתא ואפיק עלה שום ביש כמא דאפיק לעילא דכתיב *כי הוציא שם רע על בתולת ישראל* סתם.

ואזלא הא כי הא דאמר רבי חייא אמר רבי יוסי בתולתא ירתא שבע ברכות ואתברכא בשבע בגין דבתולת ישראל ירתא ברכאן שבע ועל דא אקרי בת שבע. ואנתתא אחרא מאן ברכתא דילה, ברכתא דבעז ורות כד״א (רות ד:11) *ויאמרו כל העם אשר בשער והזקנים* [p. 702] *עדים יתן יי׳ את האשה וגו׳*, דודאי בתולה בשבע אתברכא ברזא דא.

כיון דמטו בחד בי חקל חמו אילני, יתבו תחותייהו. אמר רבי אבא הא צחותא דמלי דאורייתא, נתיב.

פתח ואמר (ישעיה כז:13) *והיה ביום ההוא יתקע בשופר גדול וגו׳*. *והיה ביום ההוא*, מאן *ההוא*, אלא *ההוא* יומא דאתידע לקב״ה כד״א (זכריה יד:7) *והיה יום אחד הוא יודע ליי׳ לא יום ולא לילה*. תו *ביום ההוא*, כד״א (יחזקאל לח:18) *ביום בא גוג על אדמת ישראל*.

© 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

יתקע בשופר גדול. מה לן ביה אי הוא רב או זעירא, אלא ההוא *שופר* עלאה דביה נפקין עבדין לחירו תדיר, ומאי איהו, יובלא דיובלא עלאה הוא ורברבא הוא, וכד האי אתער כל חירו דעלמין מתערין ביה וההוא אקרי *שופר גדול*.

[p. 703] *ובאו האובדים*. האבודים מבעי ליה או הנאבדים, מאי *האובדים*. *האובדים* ממש בגין דאינון ברשותא אחרא. מכאן מאן דשארי ברשותא אחרא יניק מרשותא אחרא וכאלו לא שריא בהימנותיה, בגין כך *אובדים* אקרון, *אובדים* אינון בכל סטרין. דכד ישראל שריין בארעא קדישא זכאן תדיר, זכאן בכלא, זכאן לעילא זכאן תתא.

ד״א *ובאו האובדים*, מאן אינון, צדיק וכנסת ישראל דאקרון *אובדים*. מנ״ל כנסת ישראל דכתיב (ירמיה ט:11) *על מה אבדה הארץ*, אבודה או נאבדת לא כתיב אלא *אבדה הארץ*, דא כנסת ישראל. *צדיק* דכתיב (ישעיה נז:1) *הצדיק אבד*, אבוד או נאבד לא כתיב אלא *הצדיק אבד* והא אוקמוה.

ואי תימא *ובאו*, מאן אתר אתיין אלין *אובדים*. אלא כנסת ישראל מן גלותא, צדיק כמא דאוקמוה דכתיב (תהלים קכו:1) *בשוב יי׳ את שיבת ציון*, בגין דייתוב לאתריה ואתי לאתחברא בכנסת ישראל, ועל דא *ובאו האובדים בארץ אשור*.

[p. 704] ואי תימא *והשתחוו ליי׳ בהר הקדש בירושלם* מאי קא מיירי. אלא מלה דא *והנדחים בארץ מצרים* תב דישראל לא יפקון מן גלותא אלא בשכינתא כמא דאוקימנא, ואינון *נדחים והשתחוו ליי׳ וגו׳*.

תו אמר רבי אבא כתיב (שם קכא:8) *יי׳ ישמר צאתך ובאך מעתה ועד עולם*. *ישמר צאתך* תינח, *ובאך* מאי קא מיירי, הא מאן דעייל לביתיה לא מסתפי. אלא האי ב״נ דשוי רשימא קדישא דמלין דשמא עלאה אתנטר מכלא. כד נפיק, ההוא דמדוריה לתרעא דביתיה זקיף וחמי רשימא קדישא נעיץ בפתחיה, כד נפיק ב״נ הוא אוזיף ליה ונטיר ליה. כד עייל לביתיה הוא אכריז קמיה אזדהרו ביקרא דדיוקנא דמלכא קדישא. וכל דא בגין ההוא רשימא קדישא דאתרשים בתרעיה.

ולא די ליה לב״נ דיתנטר אלא דכתיב *יי׳ ישמר צאתך ובאך וגו׳*, קב״ה נטיר ליה כד עייל וכד נפיק. זכאין אינון ישראל בהאי עלמא ובעלמא דאתי.

ת״ח האי רוחא בישא דשארי **[רסז ע״א]** בין תרעי, ווי ליה לב״נ דלא ידע לאזדהרא מניה ולא רשים לפתחא דביתיה שמא קדישא עלאה דישתכח עמיה דהא אית ליה תלת מאה ושתין וחמש שמשין בישין מקטרגין וכל חד [p. 705] משמש יומיה וכלהו משתכחי עמיה כל יומי שתא ומקטרגי ליה לעילא ותתא וכלהו משתכחי גביה בימּמא ובליליא, בימּמא לקטרגא ליה ובליליא לצערא ליה בחלמיה.

כד נפיק לקטרגא ליה, כד עייל שווין ידייהו עליה דכתפי ואמרין ווי ליה לפלניא דנפק מרשותא דמאריה, ווי ליה לפלניא בהאי עלמא ובעלמא דאתי. בגין כך בעאן בני

© 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

מהימנותא למהוי רשימין בכלא ברשימין דמאריהון לאזדעזעא כל סטרין דזיינין בישין למהוי נטירין בהאי עלמא ובעלמא דאתי. זכאה חולקהון דישראל, עלייהו כתיב (ישעיה ס:21) *ועמך כלם צדיקים לעולם יירשו ארץ וגו׳.*

ואהבת את יי׳ אלהיך בכל לבבך וגו׳. רבי יוסי פתח (שם נב:5) *ועתה מה לי פה נאם יי׳ כי לקח עמי חנם וגו׳.* ת״ח רחימותא דקב״ה לישראל, אע״ג דחוביהו גרמו לאסתלקא מבינייהו ואתבדרו ביני עממיא הוא תבע עלבונא דילהו. ות״ח בשעתא דישראל שריין בארעהון קב״ה הוה משתעשע בגנתיה וקריב לגבייהו דישראל ושמע קליהון ואשתבח בהו. כיון דגרמו חובייהו ואתגלו ישראל מארעא קדישא קב״ה לא עאל בגנתיה ולא משתעשע ביה, ולא עוד אלא דאיהו צווח ואמר *ועתה מה לי פה נאם יי׳*, וכתיב התם (תהלים קלב:14) *פה אשב כי אויתיה. כי לקח עמי חנם*, כד״א (ישעיה שם:3) *חנם נמכרתם.*

[p. 706] ומההוא יומא דאתגלו ישראל מארעהון לא אשתכח חדוותא קמי קב״ה הה״ד (שם נ:3) *אלביש שמים קדרות וגו׳.* וכל דא בגין רחימותא דלהון דרחים לון קב״ה כד״א (מלאכי א:2) *אהבתי אתכם אמר יי׳*, ועל דא *ואהבת את יי׳ אלהיך.*

ואהבת את יי׳ אלהיך, דבעי בר נש לאתקשרא ברחימותא דכל פולחנא עלאה דבעי ב״נ למפלח לקב״ה דיפלח ברחימו דלית לך פולחנא כמו רחימותא דקב״ה.

ר׳ אבא אמר הני מלי כללא דאורייתא אינון בגין דעשר אמירן דאורייתא הכא אתכלילו והא אוקמוה חברייא.

ות״ח לית לך מילי דחביבותא קמי קב״ה כמאן דרחים ליה כדקא יאות, ומהו, כמא דכתיב *בכל לבבך. בכל* מאי קא מיירי, *בלבבך* מבעי ליה, *בנפשך, במאדך*, מהו *בכל.* אלא לאכללא תרין לבין חד טב וחד ביש, *בכל נפשך*, חד טב וחד ביש. *בכל מאדך*, דא לא אתיא לדרשא.

[p. 707] א״ר אלעזר אפילו האי לדרשא הוא. מ״ט, בין דנפל ליה ממונא מירותא ומסטרא אחרא, בין דאיהו רווח ליה ועל דא כתיב *בכל מאדך.*

א״ר אבא אהדרנא לקרא *ואהבת.* מאן דרחים לקב״ה מתעטר בחסד בכל סטרין ועביד חסד בכלא ולא חייס על גופיה ועל ממוניה. מנא לן, מאברהם כמא דאתמר דהא לא חס ברחימותא דמאריה על לביה דאיהו יצריה ועל נפשיה ועל ממוניה. על לביה, לא אשגח על רעותא דיליה בגין רחימותא דמאריה, ועל נפשיה ועל בריה ועל אתתיה בגין רחימותא דמאריה. על ממוניה, דהוה קאי בפרשת ארחין ואתקין מזוני לכל עלמא, בגין כך אתעטר בעטרא דחסד כמא דכתיב (מיכה ז:20) *חסד לאברהם.* ומאן דאתקשר ברחימותא דמאריה זכה להאי, ולא עוד אלא דעלמין כלהו מתברכן בגיניה הה״ד (תהלים קמה:10) *וחסידיך יברכוכה*, אל תקרי *יברכוכה* אלא *יברכו כ״ה.*

© 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

[p. 708] יומא חד חלש רבי יוסי, עאל לגביה ר' אבא ור' יהודה ור' יצחק, חמו ליה דהוה נפיל על אנפיה ונאים, יתבו. כד אתער חמו ליה לאנפוי דחייכן. א"ל ר' אבא מלתא חדתא חמית. **[רסז ע"ב]**

אמר לון ודאי דהשתא סלקא נפשאי וחמית יקרא מאינון דמיתו ומסרו גרמייהו על קדושה דמאריהון דהוו עאלין בתליסר טורי אפרסמונא דכיא וקב"ה משתעשע בהו, וחמינא מה דלא יהבו לי רשותא למימר ושאילנא לון האי יקרא ממאן הוא. אמרו לי מאינון דרחימו למאריהון בההוא עלמא. וממאי דחמית נפשאי ולבאי אתנהיר ועל דא אנפאי חייכן.

א"ל ר' אבא זכאה חולקך, אבל אורייתא אסהיד בהו דכתיב (ישעיה סד:3) *עין לא ראתה אלהים זולתך יעשה למחכה לו*.

א"ל ר' יהודה הא שאילו חברייא דא דכתיב *יעשה*, תעשה מבעי ליה.

א"ל הא אתמר אבל רזא דמלה היינו דכתיב (תהלים כז:4) *לחזות בנעם יי' ולבקר בהיכלו*, ואוקמוה *נעם יי'* [p. 709] ההוא דאתיא מעתיקא קדישא דקב"ה משתעשע ביה דהא ההוא *נעם* מעתיקא נפקא. אוף הכא *עין לא ראתה אלהים זולתך יעשה*, מאן הוא, עתיקא סתימא דכלא דהא ביה תליא.

א"ל ודאי הכי הוא. זכאה חולקהון דאינון דרחימותא דמאריהון מתדבק בהו, לאלין לית שעורא לחולקהון בההוא עלמא.

אמר ר' יצחק כמה מדורין על מדורין אית להו לצדיקייא בההוא עלמא ומדורא עלאה דכלא אינון דרחימותא אתקשר בהו דהא מדוריהון סליק על כלא. מ"ט, בגין דקב"ה בהאי אתעטר.

ת"ח כלא אהבה אתקרי ובגין אהבה קיימא כלא כמא דכתיב (שיר ח:7) *מים רבים לא יוכלו לכבות את האהבה*, וכלא ברחימותא קיימא דהא שמא קדישא הכי אשתכח והא אוקמוה, י' לא אתפרש קוצא דלעילא מן י' לעלמין דהא ברחימותא שריא עליה ולא מתפרש מניה לעלמין.

ה' הא אוקמוה די' לא מתפרש מינה ואשתכחו כחדא בחביבותא לא אתפרשן דא מן דא, י"ה הא אתמר כמא דכתיב (בראשית ב:10) *ונהר יוצא מעדן*, *יוצא לעלמין* בחביבותא אתדבק.

[p. 710] ו"ה כד אתדבקן דא בדא אתדבקן בחביבותא כחדא, חתן בכלה דארחייהו בחביבותא.

י' בה', ה' עם ו', ו' עם ה' בגין כך כלא אהבה מתקרי ודא בדא אתקשר בחביבותא. ועל דא מאן דרחים למלכא הא אתקשר בההוא אהבה, ובגין כך *ואהבת את יי' אלהיך*.

© 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

והיו הדברים האלה אשר אנכי מצוך היום וגו׳. ר׳ יצחק פתח (תהלים לה:10) *כל עצמותי תאמרנה יי׳ מי כמוך מציל עני וגו׳*. האי קרא אמריה דוד ברוחא דקודשא. *כל עצמותי תאמרנה*, וכי מאן חמי גרמי דאמרי שירתא, אלא האי קרא בזמנא דקב״ה זמין לאחייא מתייא וזמין קב״ה לאתקנא גרמי ולקרבא כל חד וחד לאתרייהו כד״א (ישעיה נח:11) *ועצמותיך יחליץ*. כדין זמינין אינון למימר שירתא.

ומאי שירתא אמרי, *יי׳ מי כמוך*. מקדמי שירתא מעלייא ממה דאמרו ישראל על ימא דהא אינון לא אדכרו שמא קדישא אלא בתר תלת מלין דכתיב (שמות טו:11) *מי כמוכה באלים יי׳*, [p. 711] והכא אינון מקדמי לשמא קדישא דכתיב *יי׳ מי כמוך*.

מציל עני מחזק ממנו, דא יצר טוב מיצר רע בגין דיצר רע תקיף הוא כאבנא כד״א (יחזקאל לו:26) *והסירותי את לב האבן מבשרכם*, ויצר טוב הוא בשרא דכתיב *ונתתי לכם לב בשר*.

ת״ח יצר הרע למה דמי, בשעתא דאתי לאזדווגא בב״נ הוא כפרזלא עד דעאלין ליה בנורא, בתר דאתחמם אתהדר כלא נורא.

רבי חייא אמר יצר הרע כד אתי לאזדווגא בבר נש דמי לב״נ דקריב לפתחא ואזיל ליה לארחיה, כיון דקריב ליה לפתחא ולא אית דמחי בידיה עאל לביתא ואתעביד ליה אורח, חמי דלא אית מאן דמחי בידיה אתענג עליה ואתעביד מארי דביתא **[רסח ע״א]** עד דאשתכח דכל ביתא קאים ברשותיה.

מאן אוליפנא, מפרשתא דדוד אוליפנא. מה כתיב, (שמואל ב יב:4) *ויבא הלך לאיש העשיר*. *הלך*, דקריב לפתחא ולא בעי לאתעכבא תמן אלא למהך בארחיה. כך הוא יצר הרע, כמאן דמקרב לביתא מתקרב לגבי ב״נ, אתער עליה בחובא זעיר, הוי אורח עראי. חמי דלית דמחי בידיה מה כתיב, *לעשות לאורח הבא אליו*, אתעביד ליה *אורח* אכסנאי בביתא, אתער עליה בחובי חטאה יומא חד תרי יומי כהאי אורח דשראן ליה בביתא יומא או תרין יומין בגין דאיהו אורח. כיון דחמי דלית מאן דמחי בידיה מה כתיב, *ויעש לאיש הבא אליו*, אתעביד מארי דביתא כד״א (בראשית מב:30) *האיש אדוני הארץ*, (רות א:3) *איש נעמי*. כך הוא יצר הרע, אתעביד לקבליה דב״נ *איש* בעל הבית, הא אתקשר ב״נ בפולחניה והוא עביד ליה רעותיה.

[p. 712] ועל דא בעי ב״נ לשואה מלין דאורייתא עליה בגין דיהא תבירא ביה דלית ליה קטיגורא ליצר הרע בר מלי דאורייתא, ועל דא כתיב *והיו הדברים האלה אשר אנכי מצוך היום על לבבך*, על תרי יצריך.

א״ר יהודה יצר טוב מה בעי מלי דאורייתא.

א״ל יצר טוב אתעטר בהו ויצר רע אתכנא בהו.

© 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

כד אתא ר' שמעון אמר הא ודאי פרשתא דא דק"ש ארמיזא בעשר אמירן כמא דאוקמוה, והכא *והיו הדברים האלה* כללא דעשר אמירן אינון, ובגין כך עשר פקודין אית הכא לקביל עשר פקודין דאורייתא. ומאן אינון, *ושננתם לבניך, ודברת בם,* [p. 713] *בשבתך בביתך, ובלכתך בדרך, ובשכבך, ובקומך, וקשרתם לאות על ידך, והיו לטוטפות בין עיניך, וכתבתם על מזוזות ביתך, ובשעריך*, הא עשר לקביל עשר אמירן. ועל דא פרשיין אלין כלל רב אינון באורייתא. זכאה חולקיה מאן דאשלים לון בכל יומא תרי זמני דהא אתקדש בפומיה שמא קדישא כדקא יאות.

ר' אחא הוה קאים עמיה דר' אלעזר ליליא חד בתר פלגות ליליא והוו משתדלי באורייתא. פתח ר' אלעזר ואמר (דברים ל:20) *כי היא חייך ואורך ימיך*. ת"ח על כל תנאין דגזר קב"ה כד עאלו לארעא דישראל גזרה דאורייתא הוה. מאי טעמא, בגין דשכינתא לא מתיישבא בעלמא אלא באורייתא ולא מתיישבא לעילא אלא באורייתא, [p. 714] דהכי אמר ר' שמעון אבא תורה שבע"פ לא אשתמודע אלא בגין תורה שבכתב. שכינתא לא מתיישבא לעילא ותתא אלא עם תורה וכל זמנא דאורייתא אשתכח עמיה יכלא למיקם בעלמא ההי"ד *כי היא חייך ואורך ימיך לשבת על האדמה, על האדמה* סתם. ואי לאו כתיב (ירמיה ט:11-12) *על מה אבדה הארץ*, וכתיב *על עזבם את תורתי*.

עד דהוו יתבי מאיך ר' אלעזר רישיה אמר ודאי הכי הוא ודא הוא רזא דאשכחנא בספרא דרב המנונא סבא דאוקים קרא דא ברזא דכנסת ישראל דכתיב (שמות כא:10) *שארה כסותה ועונתה לא יגרע*. ואי אתמנעו מנה מה כתיב, *ויצאה חנם אין כסף*, כד"א (ישעיה נ:1) *אי זה ספר כריתות אמכם אשר שלחתיה*, וכתיב (שם נב:3) *חנם נמכרתם וגו'*. ומאן דמנע אורייתא מנה כמאן דנסיב מארי דאתתא ומנע ליה מנה דהא אשתארת כארמלתא ולא ארמלתא ההי"ד (איכה א:1) *היתה כאלמנה*, ולא *אלמנה*.

[p. 715] יתבו ואתעסקו באורייתא עד דנהיר יממא, בתר דנהיר יומא קמו ואזלו. עד דהוו אזלי חמו חד גבר דהוה אזיל בארחא ורישיה עטיף, קריבו לגביה והוה רחיש **[רסח ע"ב]** בשפוותיה ולא אתיב לון מדי. אמר רבי אלעזר הא ודאי אמלך במאריה.

יתיבו רבי אלעזר ורבי אחא וצלו צלותייהו וההוא גבר קאים בקיומיה באתר אחרא. בתר דסיימו צלותא אזלו בארחא וההוא גבר אשתמיט מנייהו. אמר רבי אלעזר האי גברא או טפשא הוא או ארחוי לא מתכשראן. אמר נתעסק באורייתא דהא שעתא הוא.

פתח רבי אלעזר ואמר (משלי ג:35) *כבוד חכמים ינחלו וכסילים מרים קלון*. *כבוד חכמים ינחלו*, זכאין אינון דמתעסקי באורייתא.

עד לא פתח מלה קרב ההוא בר נש לגבייהו. אמר ר' אלעזר לית לן למפסק מלה דאורייתא דכל מאן דאשתדל באורייתא [p. 716] זכי למירת ירותא לעילא ביקרא דמלכא

© 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

קדישא וזכי למירת ירותא דאחסנא בהאי עלמא. ומאי איהו, ההוא דאקרי כבוד יי׳ דלא פסק מנייהו לעלמין הה״ד *כבוד חכמים ינחלו*, ההוא דאקרי *כבוד*.

וכסילים מרים קלון, מאי האי. ת״ח כד בר נש אזיל בארח מישר קמי קב״ה ואשתדל באורייתא ההוא *כבוד* ירית לגרמיה וכמה אפטרופסין סניגורין משתכחי לעילא עליה וכלהו אולפין עליה זכו קמי מלכא קדישא. ואי בר נש לא אשתדל באורייתא ולא אזיל באורחי דמאריה הוא עביד קטיגורא עליה, וההוא קטיגורא שאט באוירא ואזיל ביה ולא סליק לעילא דלמא יתיב אדם מחובוי. כיון דחמי דבר נש לא תב ולא בעי לאשתדלא באורייתא כדין הוא סליק לעילא ואוליף עליה חובא הה״ד *וכסילים מרים קלון*.

תו פתח ואמר (זכריה יד:18) *ואם משפחת מצרים לא תעלה ולא באה ולא עליהם תהיה המגפה אשר יגוף יי׳ את כל הגוים אשר לא יעלו לחוג את חג הסוכות*. מאי שנא מצרים הכא מכל שאר עמין דהא לכלהו כתיב (שם:7) *ולא עליהם יהיה הגשם*, והכא לא. אלא הא אוקמוה חברייא דהא ארעא דמצרים לא אצטריך למטרא ועל דא לאו היא בכללא דאינון דייבדון מטרא אבל דינא אחרא אסתליק עלייהו ושפיר קאמרו.

[p. 717] ת״ח כתיב (דברים יא:10) *כי הארץ אשר אתה בא שמה לרשתה ולא כארץ מצרים היא וגו׳ והשקית ברגלך*, דהא נהרא סליק ומניה משקיין ארעא, אבל הכא *למטר השמים תשתה מים*, דהא ארעא קדישא מן שמייא אתשקייא תדיר, וכד ישראל הוו עסקי באורייתא הות אתשקייא כדקא יאות, ומאן דמנע אורייתא מניה כאילו מנע טב מכל עלמא.

עאלו למערתא חדא דהוה בארחא, עאל ההוא גברא עמהון, יתבו. פתח ההוא גברא ואמר (שמות לג:11) *ודבר יי׳ אל משה פנים אל פנים וגו׳*, האי קרא לא רישיה סופיה ולא סופיה רישיה ולא מלה דא כמלה דא. בקדמיתא *ודבר יי׳ אל משה פנים אל פנים* שפיר, לבתר *ושב אל המחנה*, לבתר *ומשרתו יהושע בן נון נער וגו׳*, מהו.

א״ר אלעזר ודאי קב״ה אתרעי ביקרא דילן דהשתא זווגא דילן זווגא ושכינתא לא אתעדי מנן. מאן דפתח פתחא לימא מלה.

[p. 718] פתח ואמר *ודבר יי׳ אל משה פנים אל פנים*, בכמה דרגין עלאין ויקירין אתפרש משה נביאה מהימנא על כל שאר נביאי עלמא דהא כלהו לקבליה כקוף בפני בני נשא. שאר נביאי הוו מסתכלי באספקלריא דלא נהרא ועם כל דא לא הוו זקפן אנפין לעילא לאסתכלא כמא דכתיב (דניאל י:9) *ואני הייתי נרדם על פני ופני ארצה*, ולא עוד אלא דמלין לא הוו אתגליין גבייהו. ומשה נביאה מהימנא לאו הכי דהוא הוה מסתכל באספקלריא נהיר וקאים בקיומיה, ולא עוד אלא דהוה זקיף רישא לאסתכלא כמאן דאמר לחבריה זקיף רישיך ויסתכלון אנפך באנפי בגין דתנדע מלי. כך משה *פנים אל פנים* זקיף רישא בלא דחילו, אנפוי זקפאן ומסתכל **[רסט ע״א]** בזיו יקרא עלאה, ולא אשתני דעתוי ואנפוי

© 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

כשאר נביאי דכד הוו בעאן לאסתכלא נפקי מרשותייהו ומדעתייהו ואשתני זיו אנפייהו ולא הוו ידעי מהאי עלמא כלום. [p. 719] ומשה לאו הכי דבההוא דרגא עלאה ממש הוה מסתכל ולא נפיק מרשותיה ומדעתיה דהא בשעתא דהוה מסתכל בזיו יקרא עלאה מיד *ושב אל המחנה* למללא עמהון בכל מה דאצטריכון ודעתיה מתישבא ביה כקדמיתא ויתיר ודא הוא *ושב אל המחנה*.

ומשרתו יהושע בן נון נער ודאי דהוא יניק מתוך האהל ואוליף לאסתכלא ברוח קודשא כד״א (שמואל א ב:18) *ושמואל משרת את פני יי׳ נער*.

ת״ח כל זמנא דהוה יהושע לגביה דמשה הוה אוליף *ויניק מתוך האוהל* ולא דחיל. בתר דאתפרש מן משה והוה בלחודוי מה כתיב, *ויפול יהושע על פניו ארצה וגו׳*, דלא הוה יכיל למסבל והאי מחד שליחא כ״ש מאתר אחרא.

לבר נש דאפקיד ביה מלכא מאני דהב ואבני יקרא, כל זמנא דמשתכחי גביה שמשא דביתיה אחיד בהו ואסתכל בהו, כיון דסליק ההוא בר נש מעלמא שמשא דיליה לא שביק מלכא לגביה כלום ואחיד פקדונא דיליה. אמר ההוא שמשא ווי דהא ביומוי דמארי כל אלין הוו בידי. [p. 720] כך יהושע ביומוי דמשה הוה יניק בכל יומא *מתוך האהל* ולא דחיל. בתר דשכיב משה מה כתיב, *ויפול יהושע על פניו ארצה וישתחו וגו׳*. ואנא בגין דאנא שכיח גבייכו אסתכל במלי דאורייתא ולא אהא דחיל. בתר דאתפרש מנייכו לא איכול לאסתכלא בלחודאי.

תו פתח *ושננתם לבניך ודברת בם בשבתך בביתך וגו׳. ושננתם לבניך*, כד״א (תהלים מה:6) *חציך שנונים*, דבעי ב״נ לחדדא מלי דאורייתא לבריה כחרבא דאיהו שננא בתרין סטרוי בגין דייעול ליה חדודא דאורייתא ולא יעייל בלביה טפשותא.

ודברת בם, כל מלי דאורייתא כל חד וחד אורחא ליה בלחודוי.

ודברת בם, ותדבר מבעי ליה, אלא בעי ב״נ לאנהגא בהו ולאנהגא גרמיה דלא יסטי לימינא ולשמאלא.

בשבתך בביתך, לאנהגא גרמיה בביתיה באורח תקונא דילפון מניה בני ביתיה, לאנהגא גרמיה עמהון בנחת ובחדו ולא יפיל דחילו בבני ביתיה יתיר וכל עובדוי בביתיה באורח תקונא באורח קשוט.

[p. 721] *ובלכתך בדרך*, לאנהגא במלי דאורייתא ולאתקנא גרמיה בהו כמא דאצטריך ולדברא גרמיה באורחוי דאורייתא. ומאי איהו, כמא דיעקב לדורון לקרבא לצלותא, וצלותא בעי לצלאה למאריה ועילא מנהון מלי דאורייתא.

ובשכבך, לדברא גרמיה בדחילו דמאריה בקדושה בענוה דלא ישתכח חציף לקביל דמאריה.

© 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

ובקומך, למיהב תושבחן למאריה דאתיב נשמתיה דהא בכמה חיובין אשתכחת קמי מאריה וקב״ה עביד עמיה חסד ואתיב לה לגופיה.

וקשרתם לאות על ידכה. הא אוקמוה על יד כהה ודא הוא שמאלא. ובספרא דאגדתא אמרינן על *יד כ״ה* כד״א (בראשית טו:5) *כ״ה יהיה זרעך*.

[p. 722] וחבירנא יתבי דרומא אוקמוה ברזא דלהון בתי תפילין כי האי גוונא. *קדש לי כל בכור*, *כל בכור* סתם לקביל כתרא עלאה דכלא. *והיה כי יביאך*, לקביל חכמה. *שמע ישראל ואהבת*, לקביל בינה. *והיה*, לקביל חסד. לבתר כלילן כלהו בדרועא שמאלא דאקרי *עז* וכתיב (ישעיה סב:8) *ובזרוע עזו*, ואין *עז* אלא תורה ואין *עז* אלא תפלין. [p. 723] ומלין לא מתיישרן לגבן. מ״ט, בגין דכתר עליון הוא כליל כלא ולאו בחושבנא. ועוד *והיה* **[רסט ע״ב]** *כי יביאך* ביציאת מצרים תלייא, ההוא אתר דאשתכח ביה חירו לעבדין, ועל דא לא מתתקנן בארחייהו. ואנן מחכמה שריין והכי הוא וקב״ה נטיל לון, וכן ארבע לעילא ארבע לתתא, ארבע באתר דמוחא, ארבע באתר דלבא שריא בגין דדא בדא אתקשר.

ובעי ב״נ לאתעטרא בהו בגין דאיהו שמא קדישא עלאה דכתיב (דברים כח:10) *וראו כל עמי הארץ כי שם יי׳ נקרא עליך*. וכל מאן דמתעטר בעטרא קדישא דא אקרי מלך בארעא וקב״ה מלך ברקיעא הה״ד (שיר ז:6) *מלך אסור ברהטים*. כמא דקב״ה *מלך* לעילא כך הוא *מלך* לתתא. [p. 724] ועם כל דא *וכתבתם על מזוזות ביתך*, בגין דאיהו בר נש שלים מכלא וישתכח שלים בפקודי דמאריה, רשים לעילא רשים לתתא, זכאה חולקהון דישראל.

פתח ר׳ אלעזר ואמר תרי קראי אשכחנא ואע״ג דכלא בחד תלייא לאו אינון בדרגא חד. חד קרא כתיב (שמואל א טו:2) *כה אמר יי׳ צבאות*, וחד קרא כתיב *כה אמר יי׳ אלהים*, מה בין האי להאי. אלא בזמנא דכתיב *כה אמר יי׳ צבאות* כדין מלה אתיא ברחמי ובזמנא דכתיב *כה אמר יי׳ אלהים* כדין מלה אתיא בדינא.

כה אמר יי׳ צבאות, בגין דהאי *כה* אתברכא מצדיק ומנצח והוד דאקרון *יי׳ צבאות* וכדין מלה באתבסמותא אתייא דהא מאתר דא קא אתיא. *כה אמר יי׳ אלהים*, כדין האי *כה* ינקא מסטרא דדינא מאתר דגבורה עלאה, ואוליפנא מאבא דדינא הוא ברחמי בגין [p. 725] דכתיב *יי׳ אלהים* דהא *אלהים* גבורה הוא בכל אתר. ועל דא אשתמודען מלי בפומא דנביאה והוא הוה אתכוון למימר מלה מאתריה וכדין הוו ידעי אינון בני מהימנותא מאן אתר תלייא מלתא.

פתח רבי אחא ואמר (שופטים ה:23) *אורו מרוז אמר מלאך יי׳ אורו ארור יושביה כי לא באו לעזרת יי׳ בגבורים*. ת״ח האי קרא רזא הוא ברזין עלאין. בשעתא דמלכא קדישא מסר ביתיה בידא דמטרוניתא כל זיינין ורומחאן ובליסטראות דיליה אפקיד בידהא

© 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

וכל אינון מגיחי קרבא דיליה אפקיד עמה הה״ד (שיר ג:7) *הנה מטתו שלשלמה ששים גבורים סביב לה מגבורי ישראל וגו׳* והא אוקמוה. וכדין אגח קרבא דיליה קב״ה ואינון גבורין דקאמרן מגיחין קרבא ואינון אקרון *מלומדי מלחמה*.

כתיב (שופטים ה:20-21) *מן שמים נלחמו הכוכבים ממסלותם נלחמו עם סיסרא וגו׳*. ותנן בההוא שעתא דאתנדיבו ישראל לגלאה רשימא קדישא בבשרהון כדין ההוא *חרב נוקמת נקם ברית* כנש כל חילא דיליה וכל זיינין [p. 726] וכל אינון מגיחי קרבא לאגחא קרבא עמיה דסיסרא וכוכבייא הוו אשדין נורא מלעילא.

ואמר רבי שמעון כל כוכב וכוכב אית ליה שמא בלחודוי וכלהו בשמהן אקרון. אמר לון קב״ה אתעתדו לנקמא נוקמא דבני. תרי נוקמי אנא זמין לאתפרעא מנייהו, חד נוקמא דשית מאה רתיכין דאוזיף ליה לרברבא דמצרים בגין לאגחא קרבא בהו בישראל דכתיב (שמות יד:7) *ויקח שש מאות רכב בחור וגו׳*. וחד נוקמא דבני דעאקו להו עד השתא. ובגין כך אתדנו בתרי דינין, חד במייא וחד באשא. במייא דכתיב (שופטים ה:21) *נחל קישון גרפם וגו׳*, באשא דכתיב *הכוכבים ממסלותם נלחמו עם סיסרא*.

ובאינון ככבייא אית ככבא חד דלא אתא לההוא נוקמא ואתלטיא לעלמין דכד שארי לאנהרא אתיין שאר ככבייא [p. 727] ובלען ליה ולכל סיעתא דיליה ואתאבידו כלהו כחדא הה״ד *אורו מרוז אמר מלאך יי׳*. וכי רשות אית למלאכא בהאי, אלא ההוא מלאך דכתיב ביה (שמות יד:19) *ויסע מלאך האלהים ההולך לפני מחנה ישראל*, ודא הוא דכל קרבין דיליה אינון. **[רע ע״א]**

כי לא באו לעזרת יי׳, כד נפקו ישראל ממצרים. *לעזרת יי׳ בגבורים*, באינון *ששים גבורים* כד אזדמנו לאגחא קרבא על סיסרא. ודא *מלאך* דכל דינין וכל קרבין דמלכא ברשותיה, ועל דא *מלאך יי׳* כתיב, ודא הוא דכתיב (בראשית מח:16) *המלאך הגואל אותי מכל רע וגו׳* והא אוקמוה חבריא. ודא זמינא למהוי עלאה ויקירא לזמנא דאתי ובדא אתרבי שמא קדישא ובדא זמין קב״ה לאתפרעא משאר עמין ועל דא כתיב (יחזקאל לח:23) *והתגדלתי והתקדשתי ונועדתי לעיני עמים רבים*.

אזלו עד דמטו לגביה דר׳ שמעון, כיון דחמא לון אמר ר׳ שמעון הא שכינתא הכא, ודאי צריכין אנן למחזק טיבו לאנפי שכינתא.

[p. 728] פתח ואמר (בראשית כט:7) *הן עוד היום גדול לא עת האסף המקנה השקו הצאן ולכו רעו*. האי קרא הא אוקמוה דכד ישראל יתערון תשובה לקמי קב״ה בזכו אורייתא יתובון לארעא קדישא ויתכנשון מן גלותא דהא ודאי יומא חד יהא גלותא דישראל ולא יתיר הה״ד (איכה א:13) *נתנני שוממה כל היום דוה*. ואי לא יתובון קב״ה אמר *הן עוד היום גדול לא עת האסף המקנה*, בלא זכו ובלא עובדין דכשרן. אבל אסותא חד

© 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

לכו, *השקו הצאן*, אשתדלו באורייתא ואתשקיו ממימי אורייתא, *ולכו רעו* לאתר דנייחא לאתר טבא וכסופא דאחסנתכון.

ד״א *הן ויאמר עוד היום גדול וגו׳*, דא הוא *יום* דאקרי (ישעיה כב:5) *יום מהומה ומבוכה ומבוסה*, דבההוא יום אתחריב בי מקדשא ונפלו ישראל בגלותא ומן קדם עובדין בישין ההוא יומא אתמשך ואתרבי הה״ד *הן עוד היום גדול לא עת האסף המקנה*, בגין דאינון משכין ליה לההוא יומא. *השקו הצאן*, כמא דאתמר במלי דאורייתא דהא בזכותא דאורייתא יפקון ישראל מן גלותא.

ישראל מאי קאמרי, *ויאמרו לא נוכל עד אשר יאספו כל העדרים וגללו את האבן מעל פי הבאר וגו׳*, עד דיתכנשו כל שאר יומין עלאין. *וגללו את האבן*, ויגנדרון לההוא [p. 729] דינא קשיא דההוא יומא דשלטא *על פי הבאר* ואשתכחת ההיא בא״ר בגלותא עמנא, וכד אתגלייא *ההיא בא״ר* וההוא *אבן* לא שלטא עליה מיד *והשקינו הצאן*.

וזמין קב״ה בסוף יומייא לאהדרא לישראל לארעא קדישא ולאכנשא להון מן גלותא. ומאן אינון סוף יומייא, ההוא דאיהו *אחרית הימים* דבהאי *אחרית הימים* ישראל סבלו גלותא הה״ד *והיה כי יבואו עליך כל הדברים האלה באחרית הימים, באחרית הימים* דייקא. והיא כנסת ישראל בגלותא ועם *אחרית הימים* דא קבילו ישראל עונשא בגלותא, ובדא עבד קב״ה נוקמין לישראל תדירא הה״ד (במדבר כד:14) *אשר יעשה העם הזה לעמך באחרית הימים*. ובכל אתר דא היא. וקב״ה זמין לאתבא לה לאתרה הה״ד (ישעיה ב:2) *והיה באחרית הימים נכון יהיה הר בית יי׳ בראש ההרים ונשא מגבעות ונהרו אליו כל הגוים*, ודא הוי *יום*.

[p. 730] ומדשארי צל למעבד בשירותא דיומא אחרא כמא בזמנא דאתחריב בי מקדשא הוה נטה צל למיעל הה״ד (ירמיה ו:5) *אוי לנו כי פנה היום כי ינטו צללי ערב*, וצל הוא סוף גלותא, ושיעורא דהאי צל שית קמצין ופלגא ובגודל דמשחא דבר נש גבר בין גוברין. ודוכרנא להאי רזא דבין חברייא דכתיב (איוב ח:9) *כי תמול אנחנו ולא נדע כי צל ימינו עלי ארץ*. *כי תמול אנחנו* בגלותא ולא הוינא ידעי *כי צל ימינו* לאשראה לן קב״ה *עלי ארץ*.

זכאה חולקיה מאן דחמי ליה וזכאה חולקיה מאן דלא חמי ליה. ווי למאן דיזדמן כד יתבע אריא רברבא לאתחברא לנוקביה, כל שכן בשעתא דיזדווגון כחדא. על ההוא שעתא כתיב (עמוס ג:8) *אריה שאג מי לא יירא וגו׳*.

[p. 731] ת״ח בקדמיתא כתיב (ירמיה כה:30) *שאג ישאג על נוהו*, ובההוא זמנא כד יפוק לקבלא בת זוגו כדין *אריה שאג מי לא יירא*. בההוא שעתא כתיב (דברים ל:3) *ושב יי׳ אלהיך את שבותך ורחמך ושב וקבצך מכל העמים אשר הפיצך יי׳ אלהיך שמה. ושב ושב*

© 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

מאי הוא, אלא קב״ה *שב* מן גלותא, *שב* כנסת ישראל מן גלותא ו*שב* צדיק לאזדווגא **[רע ע״ב]** באתריה, כדין כתיב (תהלים קמ:14) *אך צדיקים יודו לשמך ישבו ישרים את פניך*.

© 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

פרשת וילך

[רפג ע״א] [p. 732] *וילך משה וידבר וגו׳*. ר׳ חזקיה פתח (ישעיה סג:12) *מוליך לימין משה זרוע תפארתו בוקע מים מפניהם וגו׳. מוליך לימין משה*. זכאין אינון ישראל דקב״ה אתרעי בהו ובגין דאתרעי בהו קרא לון בני **[רפג ע״ב]** בוכרין קדישין אחין, כביכול נחת לדיירא עמהון הה״ד (שמות כה:8) *ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם*, ובעי לתקנא להו כגוונא דלעילא, אשרי עלייהו שבעה ענני יקר, שכינתיה אזיל קמייהו הה״ד (שם יג:21) *וי״י הולך לפניהם יומם וגו׳*.

תלת אחין קדישין אזלין ביניהו, משה אהרן ומרים, ובזכותהון יהיב להון קב״ה מתנן עלאין והא אתמר. כל יומי דאהרן לא אעדו ענני יקר מישראל והא אוקמוה בגין דאהרן דרועא חדא דישראל הוה והיינו דכתיב (במדבר כא:1) *וישמע הכנעני מלך ערד יושב הנגב כי בא ישראל* [p. 733] *דרך האתרים*, כב״נ דאזיל בלא דרועא וסמיך גרמיה לכל אתר, וכדין *וילחם בישראל וישב ממנו שבי*, בגין דהוו בלא דרועא ימינא, ועל דא אצטריכו ישראל למידר נדרין עליה הה״ד *וידר ישראל נדר ליי׳ ויאמר אם נתן תתן את העם הזה בידי וגו׳*.

ת״ח אהרן דרועא ימינא הוה דגופא ועל דא כתיב (ישעיה סג:12) *מוליך לימין משה זרוע תפארתו*. ומאן איהו, אהרן.

וילך משה. מאי *וילך*, לאן הלך, אלא *וילך* כגופא בלא דרועא כד״א (איכה א:6) *וילכו בלא כח*, דהא מית אהרן דרועא ימינא ובעא לאסתלקא גופא.

[p. 734] כל יומוי דמשה שמשא נהיר בעלמא. כל יומוי דמשה אכלו ישראל *לחם מן השמים*, כיון דאתא יהושע מה כתיב, (יהושע ה:11,12) *וישבות המן ויאכלו מעבור הארץ וגו׳*. מה בין האי להאי, אלא דא מלעילא ודא לתתא. מכאן אוליפנא כל יומי דמשה אשתכח גופא דשמשא שלים ונהיר לעלמא, כיון דאסתלק משה אתכניש גופא דשמשא ונפיק גופא דסיהרא.

כתיב (שמות לג:15-16) *אם אין פניך הולכים אל תעלנו מזה ובמה יודע אפוא כי מצאתי חן בעיניך אני ועמך הלא בלכתך עמנו וגו׳*. הכי אוליפנא כיון דאמר קב״ה למשה (שם לב:34) *הנה מלאכי ילך לפניך וגו׳*, אמר משה ומה קסטיפא דשמשא דאתכניש וידבר סיהרא, גופא דסיהרא לא בעינן, *אם אין פניך הולכים אל תעלינו מזה*, גופא דשמשא בעינא ולא סיהרא. כדין גופא דשמשא אתנהיר ואתעביד משה כגוונא דא גופא דשמשא קמייהו דישראל. כיון דאתכניש משה אתכניש שמשא ונהיר סיהרא והוה יהושע משתמש לנהורא דסיהרא. ווי לההוא כסופא.

© 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

[p. 735] *ויאמר אליהם בן מאה ועשרים שנה אנכי היום*. היינו דא״ר אלעזר ארבעין שנה נהיר שמשא להו לישראל ואתכניש לסוף ארבעין ונהיר סיהרא.

אמר ר׳ שמעון האי דכתיב (משלי יג:23) *ויש נספה בלא משפט*, ודאי הכי הוא והא אתערו חברייא ואנן נוקים ליה לקרא, אבל על מה דאתערו כלא הוא אצטריך לעלמא ולתועלתא דבר נש דיתכניש עד לא מטון יומוי.

ת״ח הא אתמר דכל רוחין דנפקי מלעילא דכר ונוקבא נפקי ומתפרשן וכו׳. ולזמנין דדכורא לא [p. 736] מטא זמניה לאזדווג בהדי נוקביה ואתי אחרא ואתנסיב בהדה. כיון דמטא זמניה דהאי זווגא כד אתער צדק בעלמא למפקד על חייבי עלמא כניש ליה להאי אחרא דהוה נסיב בהדה ואתי אחרא ונטיל לה. ועל דא קשיין זווגין קמי קב״ה.

וכל דא דסרח עובדוי ואע״ג דלא סרח עובדוי כ״כ בחטאיה אתכניש בההוא זמנא עד לא מטון יומוי דלא עביד הכי *במשפט* ואיערע ביה דינא בצדק בחובוי בגין דמטא זמניה דאחרא ונסיב לה דהא דידיה היא.

[p. 737] א״ל ר׳ אלעזר ואמאי, יפריש לון קב״ה וייתי אחרא ויסב לה.

אמר ליה דא הוא תועלתא דבר נש וטיבו דעביד עמיה דלא יחמי אתתיה בידא דאחרא. ות״ח אי האי **[רפד ע״א]** לא כשרן עובדוי אע״ג דדיליה היא ההיא אתתא לא אתדחי האי אחרא מקמיה.

ת״ח שאול מלכא נטל מלכו. אמאי, בגין דעד לא מטא זמניה דדוד להאי דהא מלכו דדוד הוה ודאי ואתא שאול ונטל ליה. כיון דמטא זמניה למירת דליה כדין אתער צדק מלכותא דלעילא וכניש ליה לשאול בחובוי ואתדחי מקמי דוד ואתא דוד ונטיל דיליה.

ואמאי לא יעדי קב״ה לשאול ממלכותא ולא ימות. אלא טיבו עביד עמיה קב״ה דכניש ליה במלכותא ולא יחמי עבדיה שליט עליה ונטיל דהוה דיליה בקדמיתא. כך האי. בגין כך ליבעי ב״נ רחמין קמי קב״ה כד אזדווג דלא אתדחי קמי אחרא.

כתיב (דברים ג:26) *ויאמר יי׳ אלי רב לך אל תוסף וגו׳*. והא אוקימנא אמר ליה קב״ה משה תבעי לאכחשא עלמא. חמית מן יומך שמשא פלח לסיהרא, חמית מן יומך דישלוט סיהרא בעוד דשמשא קיימא. אלא *הן קרבו ימיך* [p. 738] *למות קרא את יהושע וגו׳*, יתכניש שמשא וישלוט סיהרא. ולא עוד אלא אי אנת תיעול לארעא יתכניש סיהרא מקמך ולא ישלוט. ודאי שולטנותא דסיהרא מטא ולא תשלוט בעוד דאנת קיימא בעלמא.

קרא את יהושע והתיצבו באהל מועד ואצונו וגו׳. ומאי קאמר, *הנך שוכב עם אבותיך וקם העם הזה וגו׳*, ולא אשכחנא דפקיד קב״ה ליהושע אלא למשה דא״ל כולי האי דכתיב

© 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

(שם לא: 7) *ועזבני והפר את בריתי וגו' וחרה אפי בו ביום ההוא, ועתה כתבו לכם את השירה הזאת ולמדה את בני ישראל*. אי הכי מהו *ואצונו*.

[p. 739] אלא במה דאמר לו *הנך*, אמר ליה קב"ה משה אע"ג דאת תשכוב באבהתך *הנך*, את קיימא לאנהרא תדיר לסיהרא כמא דשמשא אע"ג דאתכניש לא אתכניש אלא לאנהרא לסיהרא וכדין אנהיר לסיהרא כד אתכנש. על דא *הנך*, *הנך* שכיח לאנהרא ודא הוא *ואצונו*. וכדין אתקשר יהושע לאתנהרא ועל דא *לא כתיב ושכבת עם אבותיך*.

ויצו את יהושע בן נון ויאמר אליו לעיני כל ישראל חזק ואמץ כי אתה תבא, ולבתר *תביא*, מה בין האי להאי. אלא חד *תבא*, לבשרא ליה דייעול לארעא ויתקיים בה, וחד *תביא*, לבשרא ליה שלטנותא על ישראל, אתבשר על קיומא דגרמיה ואתבשר על שלטנותא דישראל.

[p. 740] ר' שמעון פתח (ישעיה כד: 16) *מכנף הארץ זמירות שמענו צבי לצדיק ואומר רזי לי רזי לי אוי לי בוגדים בגדו ובגד בוגדים בגדו*. ווי לון לבני עלמא לאינון דלא משגיחין ולא מסתכלין ביקרא דמארייהו ולא מסתכלאן בקדושא עלאה לאתקדשא בהאי עלמא למהוי קדישין בעלמא דאתי.

מכנף הארץ, דא כסותא עלאה קדישא.

זמירות שמענו, כד"א (איוב לה: 10) *ולא אמר איה אלוה עושי נותן זמירות בלילה*. *זמירות*, תושבחן דכנסת ישראל קמי קב"ה. *בלילה*, בגלותא. *בלילה*, בזמנא דאיהי אזדמנא ושכיחא לשבחא ליה לקב"ה. ואימתי, מפלגות ליליא ואילך, וכדין *זמירות בלילה*, תושבחן.

זמירות, כד"א (ויקרא כה: 4) *לא תזמור*, וכתיב (ישעיה כה: 5) *זמיר עריצים*, אעקרותא מאתרייהו כל אינון תקיפין, דהא כד עייל ליליא כמה *עריצים* גרדיני נימוסין שכיחן בעלמא אזלין ושאטין בעלמא לקטרגא. מפלגות ליליא אתער רוחא חדא ואעקר לכלהו מאתרייהו ואעבר לון דלא ישלטון.

[p. 741] *זמירות שמענו*, תושבחן דכנסת ישראל בליליא. וכל דא למה, *צבי לצדיק*, לאזדווגא בזווגא חדא לקב"ה **[רפד ע"ב]** ולאתקדשא בקדושא חדא.

ואומר רזי לי רזי לי, דא הוא רזא עלאה דא הוא רזא קדישא, אבל *אוי לי* על דרא ועל עלמא. *בוגדים בגדו*, דכלהו משקרן ביה, משקרן בגרמייהו, ולא די דמשקרן בגרמייהו ממש אלא אינון בנין דאולידו מתשקרן בההוא שקרא דלהון ואשתכחו פגימין לעילא ותתא.

[p. 742] כיון דאסתכל ישעיהו בהאי כניש לאינון דחלי חטאה ואוליף לון ארח קדישא לאתקדשא בקדושא דמלכא ולאשתכחא בנייהו קדישין. כיון דאתקדשו אלין אינון בנין

© 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

דאולידו אקרון על שמיה הה"ד (ישעיה ח:18) *הנה אנכי והילדים אשר נתן לי יי' לאותות ולמופתים בישראל*, פרישאן משאר עמא.

מכנף הארץ זמירות שמענו, בשעתא דעאלו ישראל לארעא וארון קיימא קדישא קמייהו שמעו ישראל דמסטרא חד דארעא תושבחן בחדו וקל מזמרי עלאי דמזמרי בארעא, כדין *צבי לצדיק*, תושבחא דמשה הוה בההיא שעתא דבכל אתר דארון הוה שארי בארעא הוו שמעי קלא ואמרי (דברים ד:44) *וזאת התורה אשר שם משה לפני בני ישראל*. אבל *אוי לי דבוגדים בגדו*, דזמינין ישראל לשקרא בקב"ה ולאתעקרא מארעא זמנא חדא, ובגין דיתאחדו בנייהו שקרא דלהון יתעקרו זמנא תניינא עד דישתלים חובייהו בארעא אחרא.

פרשת *הקהל* הא אתמר *מהיה אם שמוע*.

לקוח את ספר התורה הזה ושמתם אותו מצד ארון ברית יי' אלהיכם. אלהיכם, אלהיך, ולא אלהינו, דאמר ר' אבא אמר ר' יהודה מאי דכתיב (שמות ג:5) *כי המקום אשר אתה עומד עליו אדמת קדש הוא*, *אדמת* ודאי דהיינו ארץ החיים. וכתיב *אשר אתה עומד עליו*, *עליו* ודאי, היינו בקדמיתא כל שכן לבתר.

[p. 743] תאנא אמר ר' יוסי כתיב *והיה שם בך לעד*, *לעד* ודאי דסהיד סהדותא. תלתא אינון דקיימי בסהדותא לאסהדא ואלין אינון, באר דיצחק, גורל, ואבנא דשוי יהושע. ודא שירתא סהדותא יתיר מכלא.

אמר ר' יצחק אי הכי ארבע אינון.

אמר ליה ודאי אבל גורל לא כתיב ביה סהדותא. באר דיצחק מנא לן, דכתיב (בראשית כא:30) *בעבור תהיה לי לעדה וגו'*. [p. 744] גורל דכתיב (במדבר כו:56) *על פי הגורל יקום נחלתו*, דהא אמר דא ליהודה דא לבנימין וכן כלהו. אבנא דיהושע דכתיב (יהושע כד:27) *והאבן הזאת תהיה לנו לעדה*. והכא *והיה שם בך לעד*, וכתיב *וענתה השירה הזאת לפניו לעד*, היא ודאי אסהידת בהו בישראל.

תאנא א"ר אלעזר מאי דכתיב *ויכתוב משה את דברי השירה הזאת עד תומם*. הכא אית לאסתכלא *ויכתוב משה את השירה הזאת* מבעי ליה, מהו *את דברי*. וכתיב *עד תומם*, מאי *עד תומם*. אלא הכי תאנא ברזא דמילי כל אלין מלין דאמר משה כלהו מתגלפי בשמא קדישא וכל אינון מלין הוו אתיין וסלקין ונחתין ומתגלפי תמן כל מלה ומלה הוה אתייא קמיה לאתגלפא על ידוי וקיימא קמיה והיינו דכתיב *עד תומם*.

[p. 745] אמר ר' אבא כתיב *את דברי השירה הזאת*, *השירה הזאת* מבעי ליה, מאי קא רמיזא. אלא שירתא דקב"ה אמר כד"א *שיר השירים אשר לשלמה*, והא אוקימנא מלי דתניא

© 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

כתיב (תהלים צב:1) *מזמור שיר ליום השבת*, ותנינין *ליום השבת* ממש, *שיר* דקב״ה אמר. *שיר השירים אשר לשלמה*, *שיר* דקב״ה אמר. וכתיב *את דברי השירה הזאת*, *שירה* דקב״ה אמר.

אלא הכא אית לאסתכלא, התם *שיר* והכא *שירה*, דא דכר דא נוקבא. וכי והא תנינן כל נביאי כלהו לגבי משה כקוף בפנייהו דבני נשא ואינון אמרו *שיר* ומשה אמר *שירה*. ומנא לן דהאי נוקבא היא, דכתיב *וענתה השירה הזאת*. [p. 746] ומשה הוה ליה למימר *שיר* ואינון *שירה*. **[רפה ע״א]** אלא דא היא רזא דמלה משה לגרמיה לא קאמר דא אלא לישראל.

א״ל ר׳ שמעון לאו הכי אלא משה ודאי מהכא אשתמודע דאיהו בדרגא עלאה יתיר מכלא. משה סליק מתתא לעילא ואינון נחתו מעילא לתתא. הוא סליק מתתא לעילא כמא דתנינן מעלין בקדש. משה סליק מתתא לעילא בגין דאמר שירה תושבחתא דמטרוניתא משבחת למלכא, ומשה במלכא אתאחד. ואינון נחתו מעילא לתתא בגין דאמרו שיר דהוא שבחא דמשבח מלכא למטרוניתא ואינון במטרוניתא אתאחדו. ועל דא בהאי אשתמודע שבחא דמשה יתיר מכלהו והיינו דכתיב (שמות טו:1) *אז ישיר משה ובני ישראל את השירה הזאת*, שירתא דמטרוניתא. למאן, *ליי׳*. ובגין כך הכא *ויכתוב משה את דברי השירה הזאת וגו׳*.

וענתה השירה הזאת. *וענתה השירה הזאת*, וענו הדברים האלה מבעי ליה. אלא רזא דמלה כמה דאוקימנא דכתיב (איוב כ:27) *וארץ מתקוממה לו*. ומשה בכלא אסתכל ועל דא אמר *שירה* בגין לאתאחדא מלין באתר דא למהוי עלייהו דינא דכתיב *וענתה השירה הזאת בפניו*. ולמה, דכתיב *כי ידעתי את יצרו*, וכתיב *כי ידעתי כי השחת תשחיתון וסרתם מן הדרך*, וכד תעבדון דא מיד *וענתה השירה הזאת*.

[p. 747] ת״ח כתיב (שם) *יגלו שמים עונו*, לא יתיר אבל *וארץ מתקוממה לו*, בהאי דינא יתעביד למאן דאתעביד.

כתיב (שמואל ב כב:1) *וידבר דוד ליי׳ את דברי השירה הזאת*. השתא תושבחתא דדוד הוא בגין דאמר שירה מתתא לעילא וזכה להאי ולא אמר האי בר בסוף יומין דהוה בשלימו יתיר. מאי בשלימו יתיר, כמה דתנינן אל תאמן בעצמך עד יום מותך. והכא אימתי זכה דוד למימר שירתא מתתא לעילא, בסוף יומוי דהוה בנייחא מכל סטרוי דכתיב (שם) *ביום הציל יי׳ אותו מכף כל אויביו וגו׳*.

אמר ר׳ שמעון שירתא מעליא מכלא מאי היא, כמא דתנינן ברזא דמתניתין במלין ובעובדא הכי הוא מתתא לעילא ומעילא לתתא ובתר לכוונא בלבא ולקשרא כלא בחד קשרא. [p. 748] מנא לן, ממשה. בקדמיתא כתיב (דברים לב:3) *כי שם יי׳ אקרא*. מאי *אקרא*, כמא דכתיב (ויקרא א:1) *ויקרא אל משה*, דא שכינתא. לבתר *הבו גדל לאלהינו*, ודא מלכא עלאה.

© 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

לבתר נחית בדרגוי עד הכא דכתיב *צדיק וישר*. לבתר קשיר קשרא מהימנותא ואמר *הוא*, ודא הוא קשרא דכלא.

בגין כך בעי בר נש לסדרא שבחא דמאריה כהאי גוונא. מתתא לעילא לסלקא יקרא דמאריה לאתר דשקיו דעמיקא דבירא נגיד ונפיק. לבתר ינגיד לאמשכא מעילא לתתא מההוא שקיו דנחלא לכל דרגא ודרגא עד דרגא בתראה לאמשכא ברכאן לכלא מעילא לתתא. לבתר בעי לקשרא קשרא בכלא קשרא דמהימנותא ודא הוא ב״נ דאוקיר לשמא קדישא לשמא דמאריה, ועל דא כתיב (שמואל א ב:30) *כי מכבדי אכבד*, *אכבד* בעלמא דין, *אכבד* בעלמא דאתי.

ובוזי יקלו. מאי *ובוזי יקלו*, דא הוא מאן דלא ידע לאחדא שמא קדישא ולקשרא קשרא דמהימנותא ולאמשכא ברכאן לאתר דאצטריך ולאוקיר שמא דמאריה, וכל מאן דלא ידע לאוקיר שמא דמאריה טב ליה דלא אברי.

[p. 749] א״ר יהודה *ובוזי יקלו*, מאן דלא ידע לאוקיר למאריה ולא אתכוון באמן דתנינן גדול העונה אמן יותר מן המברך, והא אוקימנא קמיה דר׳ שמעון דאמן משיך ברכאן ממבועא למלכא וממלכא למטרוניתא, דא כנסת ישראל. ובאתוון גליפן דרבי אלעזר מאלף למ״ם וממ״ם לנו״ן. כיון דמטו ברכאן לנו״ן מתמן נגדין **[רפה ע״ב]** ונפקין ברכאן לעלאי ותתאי ומתפשטי בכלא וקלא נפיק אתשקיין משקיותא דברכן דאפיק פלניא עבדא דמלכא קדישא.

וכד ישראל לתתא משמרין לאתבא אמן ולכוונא לבייהו כמה דאצטריך כמה פתחין דברכאן פתיחן לעילא, כמה טבאן משתכחאן בכלהו עלמין, כמה חדו בכלא. מאי אגר להו לישראל דגרמין האי, אגר להו בעלמא דין ובעלמא דאתי. בעלמא דין בשעתא דעאקין להו לישראל ומצלן צלותא קמי מאריהון קלא מכרזא בכלהו עלמין (ישעיהו כו:2) *פתחו שערים ויבוא גוי צדיק שומר אמונים*, אל תקרי *אמונים* אלא *אמנים*. *פתחו שערים*, כמא דישראל פתחין לכו תרעין דברכאן כך השתא *פתחו שערים* ויתקבל צלותהון מאינון דעאקין להו.

[p. 750] האי בעלמא דין. בעלמא ההוא מאי, דכד יפוק ב״נ מהאי עלמא דהוא בר נש דהוה *שומר* לאתבא אמן—מאי *שומר*, כלומר נטיר ההוא ברכה דאמר ההוא מברך ומחכה ליה לאתבא אמן כמא דאצטריך—נשמתיה סלקא ומכרזי קמיה *פתחו שערים* כמא דאיהו הוה פתח תרעין כל יומא כד הוה *שומר אמנים*.

א״ר יוסי מאי אמן.

א״ר אבא הא אוקימנא כלא. אמן אקרי מבועא דההוא נחלא דנגיד, אמן אקרי דכתיב (משלי ח:30) *ואהיה אצלו אמון*, אל תקרי *אמון* אלא *אמן*. קיומא דכלא ההוא נחלא דנגיד

© 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

ונפיק אמן אקרי דתניא (תהלים מא:14) *מן העולם ועד העולם*, *עולם* דלעילא *עולם* דלתתא. אוף הכא *אמן ואמן*, *אמן* דלעילא *ואמן* דלתתא והא אוקימנא *אמן* באינון אתוון.

[p. 751] ר' שמעון אמר אלף עמיקא דבירא דכל ברכאן מתמן נבעין ונפקין ומשתכחין. מ"ם נהרא דנגיד ונפיק ואקרי מ"ם וההוא רזא תנינן מ"ם פתוחה מ"ם סתומה כמה דאוקימנא *לםרבה המשרה*. נו"ן פשוטה כללא דתרין נונין, נו"ן פשוטה נו"ן כפופה. נו"ן פשוטה כללא דאת וא"ו כללא דנו"ן כפופה. בגין כך כלא אקרי ו' ן' נ'.

ברזא דמתניתא הכי תאנא ו' דכר, ן' פשוטה כללא דדכר ונוקבא, נ' כפופה בכללא דפשוטה היא. [p. 752] ובספרא דרב המנונא סבא מ"ם דהכא נוטריקון מל"ך והיינו אמן נוטריקון א"ל מ"לך נ"אמן כללא דכלא, ושפיר הוא והא אתמר.

תאנא כל מאן דשמע ברכה מההוא דמברך ולא אתכוון לאמן עליה נאמר *ובוזי יקלו*, כד"א (מלאכי א:6) *לכם הכהנים בוזי שמי*. ובשעתא דאצטריך מאי עונשיה, כמא דלא פתח ברכאן לעילא כך לא פתחין ליה, ולא עוד אלא כד נפיק מהאי עלמא מכרזי קמיה ואמרי טרוקו גלי קמיה דפלנייא, לא ליעול לא תקבלון ליה, ווי ליה ווי לנפשיה.

תאנא חייבין דגיהנם כלהו סלקין במדורין ידיעין וכמה פתחין אית ליה לגיהנם וכלהו פתחין לקבלי פתחין דגן עדן ובשעתא דאפקי לאינון חייביא דקבילו עונשייהו אינון פתחין פתיחן ושאבין לון לבר. וכלהו פתחין בשמהן אקרון לקבליהון פתחין דגן עדן וכל פתחא ופתחא אקרי בשמא לקבלי ההוא פתחא דגיהנם, ואשתמודען פתחין לקבליהון פתחין אינון פתחין דג"ע.

[p. 753] בגיהנם אית מדורא בתראה תתאה מכלהו, וההוא מדורא הוי מדורא על מדורא ואקרי (איוב י:22) *ארץ עיפתה*. מאי *עיפתה*, כד"א (שמות כח:16) *רבוע יהיה כפול*, ומתרגמינן מרבע יהא עיף. אוף הכא *עיפתה* כלומר כפולה. וההוא אקרי *שאול תחתית*, *שאול* הוא מדורא חד, *תחתית* הוא מדורא תתאה, ובגין כך אקרי *ארץ עיפתה תחתית* ואקרי *אבדון*, ועל דא כתיב (משלי טו:11) *שאול ואבדון*, וכלהו מדורין לא איכפלו כלומר לא עייפין בר מהאי.

ותאנא מאן דנחית לאבדון **[רפו ע"א]** דאקרי *תחתית* לא סליק לעלמין וההוא אקרי גבר דאשתצי ואתאביד מכלהו עלמין. ותאנא לההוא אתר נחתין לההוא גבר דמבזה לאתבא אמן, ואמן סגיאן אתאבידו מניה דלא חשיב להו, דיינין ליה בגיהנם ונחתין ליה בההוא מדורא דלית בה פתחא ואתאביד ולא סליק מתמן לעלמין, ועל דא כתיב (איוב ז:9) *כלה ענן וילך כן יורד שאול לא יעלה*.

© 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

[p. 754] ולא והא כתיב (יונה ב:3) *מבטן שאול שועתי שמעת קולי*, וכתיב (שמואל א ב:6) *מוריד שאול ויעל*. אלא הכא *שאול*, התם *תחתית*, ואוקימנא הא דאהדר ביה הא דלא אהדר ביה.

א״ר יוסי מאי דכתיב (ירמיה ב:13) *כי שתים רעות עשה עמי אותי עזבו מקור מים חיים לחצוב להם בורות בורות נשברים אשר לא יכילו המים*. *אותי עזבו מקור מים חיים*, דא הוא דלא בעי לקדשא שמיה דקב״ה באמן. מאי עונשייהו, כתיב *לחצוב להם בורות בורות נשברים*, דנחתין לגיהנם דרגא בתר דרגא עד דנחתין לאבדון דאקרי *תחתית*.

ואי הוא קדיש שמא דקב״ה לכוונא ביה כדקא יאות סליק דרגא בתר דרגא לאתענגא מההוא עלמא דאתי דנגיד תדיר ולא פסיק הה״ד (תהלים לא:24) *אמונים נוצר יי׳ וגו׳*.

תאנא שירה משיך ברכא מעילא לתתא עד דישתכחון ברכאן בכלהו עלמין. א״ר יוסי זמינין אינון ישראל למימר שירתא שלימתא שירה דכליל כל שאר שירין הה״ד (ישעיה יב:4) *ואמרתם ביום ההוא הודו* [p. 755] *ליי׳ קראו בשמו הודיעו בעמים עלילותיו וגו׳*.

א״ר אלעזר זמינין ישראל לזמרא שירתא מתתא לעילא ומעילא לתתא ולקשרא קשרא מהימנותא דכתיב (במדבר כא:17) *אז ישיר ישראל את השירה הזאת*, *אז* שר לא כתיב אלא *אז ישיר*, וכן כלהו כהאי גוונא. *את השירה הזאת*, מתתא לעילא.

עלי באר ענו לה. *עלי באר*, כלומר סק לאתריך לאתאחברא בבעליך, דא הוא מתתא לעילא, ולבתר מעילא לתתא דהא עד השתא בגלותא אשתכחת עמנא.

באר חפרוה שרים, דאולידו לה אבא ואימא, הא לעילא. *כרוה נדיבי העם*, אלין אבהן דאקרון *נדיבי עמים*. *כרוה*, אתר לאזדווגא בה מלכא בברכן. ובמה הוא זווגא, *במחוקק*, דא יסוד. *במשענותם*, דא נצח והוד, הא מעילא לתתא.

[p. 756] *וממדבר מתנה וממתנה נחליאל ומנחליאל במות*, הא קשרא שלימתא קשרא דמהימנותא קשרא קיימא דכלא ביה.

בההוא זמנא כתיב (זכריה יד:9) *והיה יי׳ למלך על כל הארץ ביום ההוא יהיה יי׳ אחד ושמו אחד*, וכתיב (תהלים קכו:2-3) *אז ימלא שחוק פינו ולשוננו רנה, אז יאמרו בגוים הגדיל יי׳ לעשות עם אלה*.

© 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

פרשת האזינו

[רפו ע״א] [p. 757] רבי יהודה פתח (שיר ה:5-6) *קמתי אני לפתוח לדודי ודודי חמק עבר וגו'. מה* כתיב לעילא, *אני ישנה ולבי ער קול דודי דופק פתחי לי. אני ישנה*, אמרה כנסת ישראל *אני ישנה* מפקודי אורייתא בזמנא דאזילנא במדברא. *ולבי ער* , לאעלא לארעא למעבד להו דהא כל פקודי אורייתא בארעא משתכחין.

קול דודי דופק, דא משה דאוכח להו לישראל בכמה ויכוחין **[רפו ע״ב]** בכמה קטטין דכתיב *אלה הדברים וגו'*, [p. 758] (דברים ט:7) *ממרים הייתם עם יי'*, (שם:8) *ובחורב הקצפתם את יי' וגו'* ההי״ד (שיר ה:2) *דופק*.

ועכ״ד דמשה אוכח להו לישראל ברחימותא דבר מלוי דכתיב (דברים ז:6) *כי עם קדוש אתה ליי' אלהיך ובך בחר יי' אלהיך להיות לו לעם סגולה וגו'*, (שם יד:1) *בנים אתם ליי' אלהיכם*, (שם ד:4) *ואתם הדבקים ביי'*. ועל דא (שם כז:10) *ושמעת בקול יי' אלהיך* , (שם ז:8) *כי מאהבת יי' אתכם וגו'* ההי״ד (שיר ה:2) *פתחי לי אחותי רעיתי יונתי תמתי*.

מה כתיב לעילא, (שם:5-6) *קמתי אני לפתוח לדודי וגו' ודודי חמק עבר*. אמרו ישראל בעוד דהוינא זמינין למיעל לארעא ולקבלא אינון פקודי אורייתא על ידוי דמשה מה כתיב, *ודודי חמק עבר* , דכתיב (דברים לד:5) *וימת שם משה עבד יי'*.

בקשתיהו ולא מצאתיהו, דלא הוה דרא כדרא דמשה דקב״ה יעביד להו נימוסין כמה דעביד על ידוי.

[p. 759] ר' יצחק אמר *קמתי אני לפתוח לדודי ודודי חמק עבר*, דא קב״ה דכל יומוי דמשה לא בעא מלאכא ושליחא לדברא עמיה. זכאה חולקיה דקב״ה אסתכם לרעותא דמשה. בתר דשכיב מה כתיב, *וירא מלאך יי' אל יהושע*, וכתיב *ויפול יהושע על פניו ארצה וישתחו ויאמר לו מה אדוני מדבר אל עבדו*.

משה הוה שמע קלא קדישא דמלכא עלאה ולא מזדעזע וכ״ש מלאכא דלא בעי לחשבא ליה בלביה ולא קבליה.

ת״ח כתיב *ויאמר לא כי אני שר צבא יי' עתה באתי* , ביומוי דמשה רבך אתינא ולא קבלני. ביה שעתא ידעו ישראל שבחא דמשה, בההוא זמנא בעו ישראל לקב״ה ולא אזדמן להו הכי כיומוי דמשה ההי״ד *בקשתיו ולא מצאתיו קראתיו ולא ענני*.

האזינו השמים. רבי חייא אמר זכאה חולקיה דמשה יתיר על כל בני עלמא. ת״ח כתיב (ישעיה א:2) *שמעו שמים והאזיני ארץ כי יי' דבר* . בישעיה דהוה רחיקא יתיר מן מלכא כתיב

© 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

[p. 760] *והאזיני ארץ*, משה דהוה קריב יתיר למלכא כתיב *האזינו השמים, ותשמע הארץ וגו'*. *שמעו שמים*

תאנא בההוא שעתא דאמר ישעיה *שמעו שמים והאזיני ארץ* כמה גרדיני טהירין אזדמנו לתברא רישיה, נפקא קלא ואמר מאן הוא דין דבעי לארעשא עלמין, עד דפתח ואמר לאו אנא ולאו דידי אלא *כי יי' דבר* ולא אנא.

משה מה כתיב, *האזינו השמים ואדברה*, אנא ולאו אחרא, *ואדברה* בלא דחילו. *ותשמע הארץ אמרי פי*, ולא מאחרא. זכאה חולקיה.

א"ר אבא באתוון גליפן דר' אלעזר, *האזינו השמים ואדברה ותשמע הארץ*, הכא אתרמיזא שמא דקודשא עלאה.

ר' יוסי אמר תו מה בין משה לישעיהו. משה אמר *האזינו השמים*, *השמים*, אינון דאשתמודען, *השמים* דאקרון שמא דקב"ה. *ותשמע הארץ*, ההיא דאשתמודעא. ישעיהו כתיב *שמעו שמים* ולא *השמים*, *והאזיני ארץ* ולא *הארץ*. ועם כל דא בעו לאענשא ליה עד דאמר *כי יי' דבר*. ומשה אמר כולי האי וכתיב *ואדברה, אמרי פי, האזינו השמים ואדברה וגו'*.

[p. 761] רבי יצחק פתח (שיר ב:3) *כתפוח בעצי היער כן דודי בין הבנים וגו'*. *כתפוח בעצי היער*, זכאה חולקהון דישראל מכל שאר עמין דהא כל שאר עמין אתיהיבו לרברבן ממנן בשלטנותא עלייהו וישראל קדישין זכאה חולקהון בעלמא דין ובעלמא דאתי דלא יהיב לון קב"ה לא למלאכא ולא לשליטא אחרא אלא הוא אחיד לון לחולקיה הה"ד *כי חלק יי' עמו*, וכתיב (תהלים קלה:4) *כי יעקב בחר לו ישראל לסגולתו*.

כתפוח בעצי היער, מה תפוח מתפרשא בגוונוי על כל שאר אילני חקלא כך קב"ה מתפרש ואתרשים על כל חילין עלאין ותתאין, בגין כך *יי' צבאות שמו*, אות הוא בכל חילא דלעילא.

ת"ח קב"ה *כתפוח* דאית ביה תלת גוונין, כנסת ישראל *כשושנה*. מאן *שושנה*.

[p. 762] א"ר אבא *שושנה סתם*, *שושנה* דאתכלילת בשית טרפי, *שושנה* דגווניה סומק וחוור, וכלא הוא תרין גווני סומק וחוור, הכי כנסת ישראל.

קב"ה *כתפוח*, כנסת ישראל *כשושנה*, והכי אמרת כנסת ישראל (שיר ח:5) *תחת התפוח עוררתיך*. *תחת התפוח* **[רפז ע"א]** באן אתר הוא, אלא אלין אבהן.

ר' יוסי אמר דא יובלא.

ר' אבא אמר כלא שפיר אבל אלין אבהן דאמרן, אלין אינון תלתא גווני דמתחברן בתפוח.

© 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

ר׳ יצחק אמר באן אתר אתכלילת כנסת ישראל בשושנה. באינון נשיקין דרחימותא דאתדבקת במלכא עלאה <u>נטלא</u> תרי שושנים כד״א (שיר ה:13) *שפתותיו שושנים*, ובגין כך אמרה כנסת ישראל (שם א:2) *ישקני מנשיקות פיהו*, <u>כד״א (בראשית מא:40)</u> <u>*ועל פיך ישק כל עמי*</u>, בגין דאתכלילת <u>בשושנים</u>.

[p. 763] ר׳ יהודה אמר קב״ה שמים אקרי ובגין דאקרי שמים כל אינון רקיעין דאתכלילן בשמא דא <u>שבעה אינון וכד מתחברן</u> כחדא <u>אקרון</u> שמים <u>ואקרון</u> שמא דקב״ה. מאן אינון <u>רקיעין, כמה</u> דתנינן וילון, רקיע, שחקים, זבול, מעון, מכון, ערבות. <u>באגדתא</u> דבי רבי המנונא סבא הכי תנינן.

ר׳ יצחק אמר הני <u>ברייתא</u> דבי <u>רב סבא וסגיאין</u> אינון בכל הני גווני כמה דתנינן.

אמר ר׳ שמעון <u>תנינא ברייתא דלבר דכל</u> הני <u>שבעה</u> כתרין דמלכא לקבליהון <u>שריין שבעה</u> רקיעין <u>ושבעה ככבים דרהיטין</u> ואזלין, <u>וקרו להו</u> שמהן בשמהן ואע״ג דשווין כלהו כסאי דרקיעין <u>ושבעה ככבים</u>. שבתאי, צדק, מאדים, חמה, נוגה, כוכב, לבנה. ושווין אלין [p. 764] לקביל אלין בכסויא <u>דמילי</u> לגבי אינון דכתיב (ישעיה מז:13) *יעמדו נא ויושיעך הוברי שמים החוזים בככבים*. כלהו <u>מילי</u> מתכסיין ואע״ג דלאו אורחי דאורייתא. ואנן בתר אורחין דאורייתא קא אזלינן כמה דכתיב (בראשית כו:18) *ויקרא <u>להם</u> שמות כשמות אשר קרא <u>להם</u> <u>אביו</u>*. כמה דמליל קב״ה אזלינן <u>ובתריה</u> אזלינן כמה דכתיב (דברים כח:9) *והלכת בדרכיו*.

אמר רבי יוסי פשיטין <u>מלין לגבי דחברייא</u> ואשתמודען <u>מלי</u> ואע״ג <u>דאתכסיאו</u>.

א״ל והכי תנן כמה דא״ר יהודה א״ר חייא לקמן והכי <u>אוליפו</u> מאינון ברייתי דתנא ביומוי דשלמה מלכא קיימא סיהרא באשלמותא, ובאתרין סגיאין אשתמודען מלי דאינון ברייתי.

אמר ר׳ שמעון ארימית ידי בצלו לקדישא עלאה דמלין אלין אתגליאו על ידי בההוא עלמא כמה דאתכסיאו [p. 765] בלבאי, ולית אנן באינון ארחין דאינון ברייתי <u>דאורחין</u> דאורייתא נקטינן.

תאנא א״ר יהודה מאן לך רב בחכמתא כדוד מלכא ושלמה <u>מלכא</u> בהאי כתרא <u>אשתמודע</u> בברייתי <u>אינון. סיהרא</u> קרייה דוד מלכא צדק דהא דיליה הוא דכתיב (תהלים קיח:19) *פתחו לי שערי <u>צדק</u>*. שלמה מלכא הכי נמי. ואיהו <u>אקרי</u> צדק ושמשא <u>דאקרי בריתי</u> איהו אקרי משפט, ואינון <u>כורסיא</u> יקרא דמלכא דכתיב (שם פט:15) *צדק ומשפט מכון כסאך*. צדיק וצדק הכי נמי בחד דרגא הוו.

תאנא <u>שבעה כתרים</u> אוקמוה תשעה אקרון, ואפילו באינון ברייתי שבעה רקיעין אינון תשעה הוו.

© 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

אמר ר׳ שמעון עד אימתי יקרון חברייא בהני מילי, הא אנן בתר קב״ה אזלינן ואנן ידעי מילי והא אתגלי על ידן מה דלא אתגלי לקדמאי. מכאן ולהבא כל הני מילי וכל אינון ברייתי סליקו להו לאינון דלא עאלו ונפקו, ובגיני כך אתיין לשאלא, וכד ישאלון יימרון חברייא ווי לדרא דר׳ שמעון אסתלק מניה. אבל ת״ח מכאן ולהלא לא יהא דרא כדרא דא ולא אורייתא אתגלי על חברייא.

[p. 766] ת״ח דרא בתראה די נפקו ממצרים ידעו כלא דהא משה גלי לון כל אינון ארבעין שנין דהוו במדברא כמה דאמינא.

תאנא א״ר יצחק ואף משה לא גלי דא אלא בההוא יומא דהוה סליק מעלמא דכתיב (דברים לא:2) *בן מאה ועשרים שנה אנכי היום*, בההוא יום ממש, ועכ״ד לא אמר עד דיהבו ליה רשות דכתיב (שם:19) *ועתה כתבו לכם את השירה הזאת*. וכד גלי לא אמר *האזינו* ישראל אלא *האזינו השמים*.

א״ר יוסי כתיב *את השירה*, וכי *שירה* אתקרי.

א״ר יצחק ודאי *שירה*, מה **[רפז ע״ב]** שירה אתמשך ברוח קדישא מעילא לתתא אוף הכא מלין אלין אתמשכן ברוח קדישא מעילא לתתא, ובגין כך אמר משה *שירה*.

ת״ח כולי האי אמר משה וקרא לעלאי עד לא יימא מלה דכתיב *האזינו השמים*. וכל כך למה, משום *כי שם יי׳ אקרא*. עד דיימא מלה ארעישו כלהו עלמין.

תניא בההיא שעתא דאמר משה *האזינו השמים* אתרגישו עלמין, נפק קלא ואמר משה משה אמאי את מרעיש כלא, את בריה דבר נש ובגינך אתרגישו עלמין. פתח ואמר *כי שם יי׳ אקרא*, בההיא שעתא אשתככו ואציתו מלוי.

© 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

אדרא זוטא

[רפז ע״ב] [p. 767] תאנא בההוא יומא דאתכנישו חברייא לבי ר׳ שמעון והוה מסדר מלוי לסלקא מעלמא, והוו קמיה ר׳ אלעזר בריה ור׳ אבא ושאר חברייא והוה מליא ביתא, זקיף עינוי ר׳ שמעון וחמא דאתמלי ביתא.

בכה ר׳ שמעון ואמר בזמנא אחרא כד הוינא בבי מרעי הוה רבי פנחס בן יאיר קמאי ועד דברירנא דוכתאי אוריכו לי עד השתא, וכד תבנא אסחר אשא מקמאי ומעלמין לא אתפסק ולא הוה עאל בר נש אלא ברשותא, והשתא חמינא דאפסק והא ביתא אתמליא.

[p. 768] עד דהוו יתבי פתח עינוי ר׳ שמעון וחמא מאי דחמא ואסחר אשא בביתא. נפקו כולהו ואשתארו רבי אלעזר ורבי אבא ושאר חברייא יתבו אבראי.

אמר ר׳ שמעון לרבי אלעזר בריה פוק חזי אי הכא רבי יצחק דאנא מערבנא ביה. אימא ליה דיסדר מלוי ויתוב לגבאי, זכאה חולקיה.

קם ר׳ שמעון ויתיב וחדי וחייך. אמר אן אינון חברייא. קם רבי אלעזר ואעיל לון, יתבו קמיה. זקיף ידוי ר׳ שמעון וצלי צלותא והוה חדי. אמר אינון חברייא דאשתכחו בבי אדרא אזדמנון הכא.

[p. 769] נפקו כלהו ואשתארו רבי אלעזר בריה ורבי אבא ורבי יהודה ורבי יוסי בר׳ יעקב ורבי חייא. אדהכי עאל רבי יצחק. א״ל ר׳ שמעון כמה יאות חולקך, כמה חידו בעי לאתוסף לך בהאי יומא. יתיב רבי אבא בתר כתפוי ורבי אלעזר קמיה.

אמר ר׳ שמעון הא שעתא שעתא דרעותא הוא ואנא בעינא למיעל בלא כסופא לעלמא דאתי והא מלין קדישין דלא גלינא עד השתא בעינא לגלאה קמי שכינתא עד לא יימרון דהא בגריעותא אסתלקנא. ועל האי טמירין הוו בלבאי למיעל בהו לעלמא דאתי. וכך אסדרנא לכו, רבי אבא יכתוב ורבי אלעזר ברי ילעי ושאר חברייא ירחשון בלבייהו.

קם רבי אבא מבתר כתפוי ויתיב רבי אלעזר בריה. א״ל קום ברי דהא אחרא יתיב בההוא אתר. קם רבי אלעזר. אתעטף ר׳ שמעון ויתיב.

[p. 770] פתח ואמר (תהלים קטו:17-18) *לא המתים יהללו יה ולא כל יורדי דומה ואנחנו נברך יה וגו׳*. *לא המתים יהללו יה*, הכי הוא ודאי אינון דאקרון *מתים* דהא קב״ה חי אקרי והוא שארי בין אינון דאקרון חיים ולא עם אינון דאקרון *מתים*. וסופיה דקרא כתיב *ולא כל יורדי דומה*, וכל אינון דנחתין *לדומה* בגיהנם ישתאבון. שאני אינון דאקרון חיים דהא קב״ה בעי ביקריהון.

© 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

אמר ר׳ שמעון כמה שניא דא שעתא **[רפח ע״א]** מאדרא דבאדרא אזדמן קב״ה ורתיכוי והשתא הא קב״ה הכא ואתי עם אינון צדיקייא דבגנתא דעדן מה דלא אערעו באדרא. וקב״ה בעי ביקריהון דצדיקייא יתיר על דיליה כמה דכתיב בירבעם דהוה מקטר ופלח לע״ז וכיון דאושיט ידיה לקבליה דעדו נביאה כתיב (מלכים א יג:4) *ותיבש ידו*, ועל דפלח לע״ז לא כתיב אלא על דאושיט ידיה לקבליה דנביאה. והשתא קב״ה בעי ביקרא דילהון וכלהו אתיין עמיה.

[p. 771] אמר הא רב המנונא סבא הכא וסחרניה שבעים זקנים גליפין בעטרוי מנהרין כל חד מזיהרא דזיוא דעתיקא קדישא סתימא דכל סתימין דהוא אתי למשמע בחדוותא אלין מלין דאנא אימא.

עד דהוה יתיב אמר הא רבי פנחס בן יאיר הכא, אתקינו דוכתיה. אזדעזעו חברייא דהוו תמן וקמו ויתבו בשיפולי ביתא ורבי אלעזר ורבי אבא אשתארו קמיה.

אמר ר׳ שמעון אילו כמה דהוינא באדרא אשתכחנא דכל חברייא הוו אמרי ואנא עמהון, והשתא אנא בלחודאי, וכלהו צייתין למלי עלאין ותתאין. זכאה חולקי יומא דא.

פתח ר׳ שמעון ואמר (שיר ז:11) *אני לדודי ועלי תשוקתו*. כל יומין דאתקטרנא בהאי עלמא בחד קטירא איקטרנא ביה בקב״ה ובגין כך השתא *עלי תשוקתו*, הוא וכל סיעתא קדישא דא למשמע בחדוא מלין סתימין ושבחא דעתיקא קדישא סתימא דכל סתימין. פריש ואתפרש מכלא ולא פריש דהא כלא ביה מתדבקן והוא מתדבק בכלא. הוא הוא כלא, [p. 772] עתיקא דעתיקין סתימא דכל סתימין אתתקן ולא אתתקן. אתתקן בגין לקיימא כלא, ולא אתתקן בגין דלא שכיח.

כד אתתקן אפיק תשעה נהירין דלהטין מניה מתקונוי ואינון נהירין מתלהטין ואזלין ומתפשטין לכל עיבר, כבוצינא עילאה דמתפשטין מניה נהורין לכל עיבר, ואינון נהורין דמתפשטין כד יקרבון למנדע לון לא שכיח אלא בוצינא בלחודוי. כך הוא עתיקא קדישא בוצינא עלאה סתימאה דכל סתימין ולא שכיח בר אינון נהירין דמתפשטין דמתגליין וטמירן ואינון אקרון שמא קדישא ובגין כך כלא חד.

ומה דאמרו חברנא בספרי קדמאי דאינון דרגין דאתבריאו בעתיקא קדישא דאתגלי בהו בכל חד וחד משום דאינון תקונין דעתיקא קדישא, לאו השתא עידנא להני מילי דהא אמינא לון באדרא קדישא, וחמינא מה דלא ידענא הכי ואיסתים בלבאי מלה, והשתא אנא בלחודאי אסהידנא קמי מלכא וכל הני זכאי קשוט דאתו למשמע מלין.

© 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

[p. 773] גולגלתא חיורא דרישא לאו ביה שירותא וסיומא, קולטרא דקטפוי דאתפשט ואתנהיר ומניה ירתן צדיקייא ארבע מאה עלמין דכסופין לעלמא דאתי. מהאי קולטרא דקטפא דהוא גולגלתא חוורא נטיף טלא כל יומא לההוא זעיר אנפין לאתר דאקרי שמים וביה זמינין מיתייא לאחייא לזמנא דאתי דכתיב (בראשית כז:28) *ויתן לך האלהים מטל השמים*. ואתמלייא רישיה וכל חקל תפוחין נטיפין מההוא טלא.

[p. 774] האי עתיקא קדישא טמיר וגניז וחכמתא עלאה סתימאה בההוא גולגלתא משתכח ולא משתכח. ודאי בהאי עתיקא לא אתגלייא אלא רישא בלחודוי בגין דאיהו רישא לכל רישא. ראשיתא דההיא חכמתא עלאה ביה סתים ואקרי מוחא עלאה, מוחא סתימאה, מוחא דשכיך ושקיט, ולית דידע ליה בר איהו.

תלת רישין אתגלפן דא לגו מן דא, ודא לעילא מן דא. רישא חדא חכמתא סתימאה דאתכסייא ולא מתפתחא וחכמה דא סתימאה רישא לכל רישי דשאר חכמות. רישא עלאה עתיקא קדישא סתימא דכל סתימין. רישא לכל רישא, **[רפח ע״ב]** רישא דלא רישא ולא ידיע ולא אתידע מה דהוי ברישא דא דלא אתדבק בחכמתא ולא בסוכלתנו, ועל האי אקרי (במדבר כד:11) *ברח לך אל מקומך*, (יחזקאל א:14) *והחיות רצוא ושוב*. ובגין כך עתיקא קדישא אין אקרי דביה תלייא אין.

[p. 775] כל אינון שערי וכל אינון נימין ממוחא סתימאה תליין וכלהו שעיען בשקולא ולא אתחזי קדלא. כלא הוא בגין דהאי עתיקא קדישא בחד הוי, כלא בחידו לא שניא מרחמי לעלמין. בתלת עשר אשתכח בגין דהאי חכמתא סתימאה ביה מתפרש תלת זמנין לארבע ארבע והוא עתיקא כליל לון ושליט על כלא.

חד ארחא דנהיר בפלגותא דשערי דנפקי ממוחא הוא ארחא דנהירין ביה צדיקייא לעלמא דאתי דכתיב (משלי ד:18) *וארח צדיקים כאור נגה*, ועל דא כתיב [p. 776] (ישעיה נח:14) *אז תתענג על יי׳*. ומהאי ארחא מתנהרין כל שאר ארחין דתליין בזעיר אנפין.

האי עתיקא סבא דסבין, כתרא עלאה לעילא דמתעטרין כל עטרין וכתרין. מתנהרין בוצינין ומתלהטין והוא הוא בוצינא עלאה טמירא דלא אתידע וכל שאר בוצינין מניה מתלהטן ומתנהרן.

האי עתיקא אשתכח בתלת רישין וכלילן בחד רישא, וההוא רישא עלאה לעילא לעילא. ובגין דעתיקא קדישא אתרשים בתלת כל שאר בוצינין דנהירין בתלת.

עוד עתיקא קדישא אתרשים בתרין, כללא דעתיקא בתרין הוא, כתרא עלאה דכל עלאין רישא דכל רישין וההוא דהוי לעילא מן דא דלא אתידע. כך כל שאר בוצינין סתימין בתרין.

© 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

[p. 777] עוד עתיקא אתרשים ואסתים בחד והוא חד וכלא הוא, כך כל שאר בוצינין מתקשרן ומתהדרן בחד ואינון חד וכלא הוא.

מצחא דאתגלי בעתיקא קדישא רצון אקרי דהא רישא עלאה דא סתים סתים לעילא דלא אתידע פשיט חד טורנא בסימא יאה דאתכליל במצחא, ובגין דאיהו רעוא דכל רעוין אתתקן במצחא דאתגלייא בבוסיטא, וכד דא אתגלייא רעוא דרעוין משתכחין בכלהו עלמין וכל צלותין דלתתא מתקבלין ומנהרין אנפוי דזעיר אפין וכלא ברחמי אשתכח. ובגין דכל דינין אתטמרן ואתכפיין בשבתא בשעתא דצלותא דמנחה דהוא עידן דכל דינין מתערין אתגלייא האי מצחא ואתכפיין כל דינין ואשתכחו רחמין. ובגין כך אשתכח בלא דינא לא לעילא ולא לתתא ואפילו אשא דגיהנם אשתקע באתריה ונייחין חייביא.

[p. 778] ועל דא אתוסף נשמתא דחדו בשבתא ובעי בר נש למחדי בתלת סעודתי דשבתא דהא כל מהימנותא וכל כללא דמהימנותא ביה אשתכח, ובעי בר נש לסדרא ולמיכל תלת סעודתא דהימנותא ולמחדי בהו.

אמר רבי שמעון אסהידנא עלי לכל אלין דהכא דהא מן יומאי לא בטילנא אלין תלת סעודתא ובגיניהון לא אצטריכנא לתעניתא בשבתא ואפילו ביומא אוחרא לא אצטריכנא כ״ש בשבתא, דמאן דזכי בהו זכי הימנותא שלימתא. חד סעודתא דמטרוניתא וחד סעודתא דמלכא וחד סעודתא דעתיקא קדישא סתימא דכל סתימין ובההוא עלמא יזכי להו לאלין.

[p. 779] האי רצון כד אתגלייא נהרין כל דינין ואתכפיין משלשוליהון.

תקונא דעתיקא קדישא אתתקן בתקונא חד כללא דכל תקונין והיא חכמה עלאה סתימאה כללא דכל שאר, והאי אקרי עדן עלאה סתימאה דכל סתימין והוא מוחא דעתיקא והאי מוחא אתפשט לכל עיבר, מניה אתפשט לעדן אחרא ומהאי עדן אתגלף.

וההוא **[רפט ע״א]** רישא סתימא דברישא דעתיקא דלא אתידע כד פשיט חד טורנא דהוא לאתנהרא בטש בהאי מוחא ואתגלף ואתנהיר בכמה נהירין ואפיק וארשים בבוסיטא דא בהאי מצחא ואתרשים ביה חד נהורא דאקרי רצון. והאי רצון מתפשט לתתא בדיקנא עד ההוא אתר דמתישבא בדיקנא ואקרי חסד עלאה, ובהאי רצון כד אתגלייא מסתכלין מארי דדינא ומתכפיין.

© 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

[p. 780] עינוי דרישא דעתיקא קדישא תרין כחד שקילין דאשגיחין תדירא ולא נאים דכתיב (תהלים קכא:4) *הנה לא ינום ולא יישן שומר ישראל*, ישראל קדישא. בגין כך לא גבינין על עינא ולא כסותא.

ההוא מוחא אתגליף ונהיר בתלת חוורין דעינא. בחוורא דא מסתחיין עינין דזעיר אנפין דכתיב (שיר ה:12) *רוחצות בחלב* דהא חוורא קדמאה ושאר חוורין אסתחיין ונהרין לשאר בוצינין.

מוחא אקרי נביעא דברכתא נביעא דכל ברכאן מניה אשתכחו. ובגין דהאי מוחא להיט בתלת חוורין דעינא אקרי (משלי כב:9) *טוב עין הוא יבורך* , תלי ביה ברכתא דהא במוחא אתגליין חוורין דעינא.

האי עינא כד אשגח בזעיר אנפין עלמין כלהו בחדו. עינא דא הוא ימינא, עיינין דתתאה ימינא ושמאלא תרי בתרי גווני.

בצניעותא דספרא אוליפנא דהא י׳ עלאה י׳ תתאה, ה׳ עלאה ה׳ תתאה, ו׳ עלאה ו׳ תתאה. כל אלין עלאין בעתיקא תליין ותתאין [p. 781] בזעיר אנפין אינון, לאו דתליין אלא אינון ממש ובעתיקא קדישא תליין, דהא שמא דעתיקא אתכסייא מכלא ולא אשתכח, אבל אלין אתוון דתליין בעתיקא בגין דיתקיימון כלהו דלתתא, דאי לאו הכי לא יתקיימון.

ובגין כך שמא קדישא סתים וגלייא. ההוא דסתים לקבליה דעתיקא קדישא סתימא דכלא, וההוא דאתגליא בגיני ההוא דאתגליא דתליא בזעיר אפין, ובגין כך כל ברכאן בעיין סתים וגלייא.

אלין אתוון סתימן דתליין בעתיקא תליין ודאי בגולגלתא במצחא בעיינין תליין. י׳ אמאי תלייא, לקיימא לי׳ דלתתא.

[p. 782] חוטמא. בהאי חוטמא בנוקבא דפרדשקא דביה נשיב רוחא דחיי לזעיר אנפין. ובהאי חוטמא בנוקבא דפרדשקא תלייא ה׳ לקיימא ה׳ אחרא דלתתא, ודא רוחא נפיק ממוחא סתימאה ואקרי רוחא דחיי ובהאי רוחא זמינין למנדע חכמתא לזמנא דמלכא משיחא דכתיב (ישעיה יא:2) *ונחה עליו רוח ייי רוח חכמה ובינה*.

האי חוטמא חיין מכל סטרא, חדו שלימא, נחת רוח, אסוותא. חוטמא דזעיר אנפין כמה דאוקימנא דכתיב (שמואל ב כב:9) *עלה עשן באפו*, והכא כתיב (ישעיה מח:9) *ותהלתי אחטם לך*.

© 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

ובספרא דאגדתא דרב ייבא סבא אוקים ה׳ בפומא וה׳ הכא לא מתקיימא הכי ולא אצטריכנא אע״ג דבחד סלקא, אלא בה״א דינא תליא ודינא בחוטמא תליא [p. 783] וכתיב *עלה עשן באפו וגו׳*, עקרא דרוגזא בחוטמא תליא.

כל תקונין דעתיקא במוחא שקיט וסתים מתתקנן וכל תקונין דזעיר אנפין במוחא תתאה מתתקנן דכתיב (תהלים קד:24) *כלם בחכמה עשית*, והוא כללא דכלא ודאי. מה בין ה׳ לה׳, ה׳ דהכא דינא אתער מניה ודהכא רחמי גו רחמי.

בדיקנא דעתיקא קדישא תליא כלא יקירו דכלא. מזלא דכלא אקרי. מההוא דיקנא מזלא יקירותא דכל יקירין מזלי עלאי ותתאי. כלהו משגיחין לההוא מזלא. בהאי מזלא תליין חיים דכלא, בהאי מזלא תליין שמיא וארעא גשמים דרעוא מזוני דכלא. בהאי מזלא אשגחותא דכלא. בהאי מזלא תליין כל חיילין עלאין ותתאין. **[רפט ע״ב]**

[p. 784] תלת עשר נביעין דמשחא דרבותא טבא תליין בדיקנא דמזלא יקירא דא וכלהו נפקי לזעירא דאנפין. לא תימא כלהו אלא תשעה מנייהו משתכחן לאתכפייא דינין.

וכד האי מזלא תלייא בשקולא עד טבורא כל קדושי קדושין דקודשייא ביה תליין. בהאי מזלא פשיט פשיטותא דקוטרא עלאה, ההוא רישא דכל רישין דלא אתידע ולא אשתמודע ולא ידעין עלאין ותתאין. בגין כך כלא בהאי מזלא תלייא.

[p. 785] בדיקנא דא תלת רישין דאמינא מתפשטין וכלהו מתחברן בהאי מזלא ומשתכחי ביה, ובגין כך כל יקירו דיקירותא בהאי מזלא תלייא. אלין אתוון דתליין בהאי עתיקא כולהו תליין בהאי דיקנא ומתחברן בהאי מזלא ותליין ביה לקיימא אתוון אחרן, דאלמלא לא סליק אלין אתוון לא קיימן אלין אחרן. ובגין כך אמר משה כד אצטריך *יי׳ יי׳* תרי זמני ופסיק טעמא בגווייהו דהא במזלא תלייא כלא. מהאי מזלא מתכספי עלאי ותתאי ומתכפיין קמיה. זכאה חולקיה מאן דזכי להאי.

האי עתיקא קדישא סתימא דכל סתימין לא אדכר ולא אשתכח, ובגין דאיהו רישא עלאה דכל עלאין לא אידכר בר רישא חד בלא גופא לקיימא כלא, והאי טמיר וסתים וגניז מכלא. [p. 786] תקונוי דאתתקן בההוא מוחא סתימאה דכלא דאתפשט ואתקין כלא ונפיק חסד עלאה, וחסד עלאה אתפשט ואתקין ואתכליל כלא במוחא סתימאה דא.

כד אתתקן חוורא דא דנהירו דא בטש מאן דבטש בהאי מוחא ואתנהיר, ותלייא ממזלא יקירא מוחא אחרא דאתפשט לתלתין ותרין שבילין. כד אתנהיר נהירו ממזלא יקירא אתנהירו

© 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

תלת רישין עלאין, תרין רישין וחד דכליל לון ובמזלא תליין ואתכלילן ביה. מכאן שארי לאתגלייא יקירו דדיקנא דאיהו מזלא סתימאה ואינון מתתקנן.

כמה דעתיקא קדישא תלת רישין מתעטרן ביה הכי כלא בתלת רישין, וכד אתנהרין תליין כלהו דא בדא בתלת רישין, תרין מתרין סטרין וחד דכליל לון.

ואי תימא מאן עתיקא קדישא, ת״ח לעילא אית דלא אתידע ולא אשתמודע ולא אתרשים והוא כליל כלא ותרתין רישין ביה כלילן וכדין כלא אחרא הכי אתתקן, וההוא לאו במניינא ולא בכללא ולא בחושבן דרעותא דלבא, על דא אתמר (תהלים לט:2) *אשמרה דרכי מחטא בלשוני אשמרה לפי מחסום וגו׳*.

[p. 787] אתר דשירותא אשתכח מעתיקא דאתנהיר ממזלא הוא נהירו דחכמתא דמתפשטא לתלתין ותרתין עיבר ונפקא מההוא מוחא סתימאה מנהירו דביה. ומה דעתיקא קדישא נהיר בחכמתא דא היא שירותא ממה דאתגלייא הוי ואתעביד לתלת רישין ורישא חדא כליל לון, ואלין תלת מתפשטי בזעיר אנפין ומאלין נהרא כלא.

אתגליף האי חכמתא ואפיק חד נהרא דנגיד ונפיק לאשקאה גנתא ועייל ברישא דזעיר אנפין ואתעביד חד מוחא, ומתמן אתמשך ונגיד בכל גופא ואשקי כל אינון נטיעין הה״ד (בראשית ב:10) *ונהר יוצא מעדן להשקות את הגן*.

תו אתגליף האי חכמתא ואתמשך ועייל ברישא דזעיר אנפין ואתעביד מוחא אחרא. ההוא אחרא ההוא נהירו דאתמשכא מניה. אלין תרין אתגליפו ומתחבראן בחד רישא דעמיקא דבירא דכתיב (משלי ג:20) *בדעתו תהומות נבקעו*. ועייל ברישא דזעיר אנפין ואתעביד מוחא אחרא, ומתמן אתמשיך ועייל לגו בגו דגופא ומלייא כל אינון אדרין ואכסדרין דגופא הה״ד (שם כד:4) *ובדעת חדרים ימלאו*.

[p. 788] ואלין נהרין מנהירו דההוא מוחא עלאה סתימאה דנהיר במזלא עתיקא קדישא, וכלא דא בדא תלייא ואתקשר דא בדא ודא בדא עד דאשתמודע דכלא חד וכלא הוא עתיקא **[רצ ע״א]** ולא אתפרש מניה כלום.

אלין תלת נהורין נהרין לתלת אחרנין דאקרון אבהן ואלין אבהן נהרין לבנין וכלא נהיר מאתר חד. כד אתגלייא האי עתיקא רעוא דרעוין כלא נהיר וכלא אשתכח בחדו שלימתא.

האי עדן אתמשיך מעדן עלאה סתימאה דכל סתימן ומהאי עדן אקרי שירותא. בעתיקא לא אקרי ולא הוי שירותא וסיומא, ובגין דלא הוי ביה שירותא וסיומא לא אקרי אתה בגין דאתכסיא ולא אתגלייא ואקרי הוא, ומאתר דשירותא אשתכח אקרי אתה ואקרי אב דכתיב (ישעיה סג:16) *כי אתה אבינו*.

© 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

באגדתא דבי רב סבא כללא דכלא זעיר אנפין אקרי אתה, עתיקא קדישא אקרי הוא. ושפיר, והשתא קרינן באתר דשירותא אשתכח אע״ג דאתכסייא, [p. 789] מניה הוי שירותא ואקרי אתה. והוא אב לאבהן, והאי אב נפיק מעתיקא קדישא דכתיב (איוב כח:12) *והחכמה מאין תמצא*, ובגין כך לא אשתמודע.

ת״ח (שם:23) *אלהים הבין דרכה*, *הבין דרכה* ממש, אבל *והוא ידע את מקומה*, *מקומה ממש וכ״ש דרכה*. וכ״ש ההוא חכמה דסתימאה ביה בעתיקא קדישא.

האי חכמה שירותא דכלא מניה מתפשטין תלתין ותרתין שבילין, שבילין ולא ארחין, ואורייתא בהו אתכלילת בעשרין ותרתין אתוון ועשר אמירן. האי חכמה אב לאבהן ובהאי חכמה שירותא וסיומא אשתכח ובגין כך חכמה עלאה חכמה תתאה. כד מתפשטא חכמה אקרי אב לאבהן. כלא לא אשתכלל אלא בהאי דכתיב (תהלים קד:24) *כלם בחכמה עשית*.

[p. 790] זקיף ר׳ שמעון ידוי וחדי. אמר ודאי עידן הוא וכלא אצטריך בשעתא דא. תא חזי בשעתא דעתיקא קדישא סתימא דכל סתימין בעא לאתקנא כלא כעין דכר ונוקבא באתר דאתכלילו דכר ונוקבא לא אתקיימו אלא בקיומא אחרא דדכר ונוקבא. והאי חכמה כללא דכלא כד נפקא ואתנהיר מעתיקא קדישא לא אתנהיר אלא בדכר ונוקבא. האי חכמתא אתפשט ואשתכח דדכר ונוקבא הוא, חכמה אב, בינה אם. חכמה ובינה בחד מתקלא אתקלו דכר ונוקבא, ובגיניהון כלא אתקיים בדכר ונוקבא דאלמלא האי לא מתקיימין.

שירותא דא אב לכלא, אב לכלהו אבהן. אתחברו דא בדא, חכמה אב, בינה אם, וכתיב (משלי ב:3) *כי אם לבינה תקרא*. כד אתחברו אולידו ואתפשט מהימנותא.

[p. 791] באגדתא דבי רב ייבא סבא הכי תאנא, מהו בינה. אלא כד אתחבר דא בדא י׳ בה׳ אתעברת ואפיקת בן ואולידו ובגין כך בינה, בן י״ה, שלימותא אשתכח תרווייהו דמתחברן ובן בגווייהו. כללא דכלא בתקונייהו אשתכחו שלימותא דכלא אב ואם בן ובת.

מלין אלין לא אתייהבו בר לקדישי עליונין דעאלו ונפקו, דידעין ארחוי דקב״ה דלא סטאן בהו לימינא ושמאלא דכתיב (הושע יד:10) *כי ישרים דרכי יי׳ וצדיקים ילכו בם ופושעים יכשלו בם*. זכאה חולקיה דמאן דזכי למנדע אורחוי ולא יטעי בהו דמלין אלין סתימין אינון וקדישי עליונין נהרין בהו כמאן דנהיר מנהירו דבוצינא. לא אתמסרו מלין אלין למאן דלא עאל ונפק, דמאן דלא עאל ונפק טב ליה דלא איברי. דהא גליא קמי עתיקא קדישא סתימא דכל סתימין דמלין אלין נהרין בלבאי באשלמותא דרחימותא ודחילו דקב״ה, ואלין בני דהכא ידענא בהו דהא עאלו ונפקו באלין מלין ולא בכלהו והשתא אתנהירו בשלימותא כמא דאצטריך. זכאה חולקי עמהון בההוא עלמא.

© 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

[p. 792] אמר ר׳ שמעון כל מה דאמינא דעתיקא קדישא וכל מה דזעיר אנפין כלא חד, כלא הוא כלא חד מלה, לא **[רצ ע״ב]** תלייא ביה פירודא. בריך הוא בריך שמיה לעלם ולעלמי עלמין.

ת״ח שירותא דא דאקרי אב אתכליל ביי דתלייא ממזלא קדישא ובגין כך סתימא מכל אתוון אחרן. יי כליל אתוון אחרן, יי רישא וסופא דכלא. [p. 793] וההוא נהר דנגיד ונפיק אקרי עלמא דאתי, דאתי תדיר ולא פסיק. והאי הוא ענוגא דצדיקיא לזכאה להאי עלמא דאתי תדיר לגנתא ולא פסיק. עליה כתיב (ישעיה נח:11) *וכמוצא מים אשר לא יכזבו מימיו*. וההוא עלמא דאתי אברי ביי הה״ד (בראשית ב:10) *ונהר יוצא מעדן להשקות את הגן*. יי כליל תרין אתוון.

באגדתא דבי רב תנינן אמאי ו״ד כלולין ביו״ד. אלא נטיעה דגנתא ו״ד אקרי, גנתא ו׳ אקרי ואית גנתא אחרא דאיהי ד׳ ומהאי ו׳ אתשקייא ד׳ דאיהי ארבע והיינו רזא דכתיב *ונהר יוצא מעדן*. מאן הוא *עדן*, דא חכמתא עלאה ודא יי. *להשקות את הגן*, דא הוא ו׳. *ומשם יפרד והיה לארבעה ראשים*, דא הוא ד׳. וכלא כליל ביו״ד. [p. 794] ובגין כך אב אקרי לכלא, אב לאבהן. שירותא דכלא אקרי, ביתא דכלא, מוחא, יי, שירותא וסיומא דכלא דכתיב (תהלים קד:24) *כלם בחכמה עשית*. באתריה לא אתגלייא ולא ידיע, מדאתחבר באימא ארמיז באימא, ובגין כך אימא כללא דכלא אתידע ואתרמיז. שירותא וסיומא דכלא חכמה אתקרי וביה סתים כלל כלא, כלל שמא קדישא.

עד השתא רמיזנא ולא אמינא כל אלין יומין, והאידנא מתגלפן סטרין. יי כליל בהאי חכמה, ה׳ דא אימא וקרינן בינה, ו״ה אלין תרין בנין דמתעטרין מאימא. והא תנינן דבינה אתכליל מכלא, יי דמתחברא באימא ומפקין ב״ן, והיינו בינה, א״ב ואי״ם י״ה, ב״ן בגווייהו. השתא אקרי תבונה דכלא כליל באלין אתוון, ב״ן ב״ת אינון ו״ה וכלא בחד כללא והיינו תבונה.

בספרא דרב המנונא סבא אמר שלמה מלכא תקונא קדמאה דגלי ואמר (שיר ד:1) *הנך יפה רעיתי* [p. 795] מהאי הוה, ותקונא תניינא קרי *כלה* דאקרי נוקבא דלתתא. ואינון דאמרי תרווייהו להאי נוקבא דלתתא ואינון אתפני, לאו הכי, דהי קדמאה לא אקרי *כלה*, הי בתראה אקרי *כלה* לזמנין ידיען לזמנין סגיאין דהא זמנין סגיאין אינון דדכורא לא מתחבר עמה ואסתלק מינה וההוא זמנא כתיב (ויקרא יח:19) *ואל אשה בנדת טומאתה וגו׳*. בשעתא דאתדכאה נוקבא ודכורא בעי לאתחברא עמה כדין אקרי *כל״ה*, כלה ממש. אבל האי אימא לא איפסיק רעותא דתרווייהו לעלמין, בחד נפקין בחד שריין, לא איפסיק דא מן דא ולא אסתלק דא מן דא, ובגין כך כתיב *ונהר יצא מעדן*, *יוצא* ודאי ולא איפסיק, וכתיב *וכמוצא מים אשר לא*

יכזבו מימיו. ובגין כך כתיב *רעיתי*, ברעותא באחוה שריין, באחדותא שלימותא. אבל הכא *כלה*, דכד אתי דכורא לאתחברא עמה היא *כלה*, ככלה אתייא ממש.

[p. 796] ובגין כך תרין תקונין דנוקבי פריש שלמה. תקונא דקדמיתא סתים בגין דאיהי סתימא, ותקונא דתניינא פריש יתיר ולא סתים כולי האי. ולבתר תליא כל שבחא באיהי דלעילא דכתיב (שיר ו:9) *אחת היא לאמה ברה היא ליולדתה*, ובגין דהאי אימא מתעטרא בעטרא דכלא ורעותא די' לא איפסיק מנה לעלמין אתיהיב בה ברשותה כל חירו דעבדין, כל חירו דכלא, כל חירו דחייביא לדכאה כלא דכתיב (ויקרא טז:30) *כי ביום הזה יכפר עליכם לטהר אתכם*, וכתיב (שם כח:10,12) *וקדשתם את שנת החמשים שנה וקראתם דרור וגו' כי יובל היא קדש וגו'*. מאי *יובל*, כד"א (ירמיה יז:8) *ועל יובל ישלח שרשיו*, משום ההוא נהר דאתי ונגיד ונפיק ולא פסיק.

[p. 797] כתיב **[רצא ע"א]** (משלי ב:3) *כי אם לבינה תקרא לתבונה תתן קולך*. כיון דאמר לבינה אמאי אמר לתבונה. אלא כלא כמה דאמינא. הי מנייהו עלאה, בינה עלאה מתבונה, בינה אב ואם ובן, אב י', אם ה', בן בגווייהו. תבונה כלא כללא דבנין, בן בת ו' ה', ולא אשתכח אב ואם אלא דאימא רביעא עלייהו ולא אתגלייא. אשתכח דכללא דתרין בנין אקרי תבונה, וכללא דאב ואם ובן אקרי בינה, וכד בעי לאכללא כלא בהאי אתכליל.

והאי אב ואם ובן אקרון חכמה בינה דעת. בגין דהאי בן נטיל סימנין דאבוי ואמיה אקרי דעת דהוא סהדותא דתרווייהו. והאי בן אקרי בוכרא דכתיב (שמות ד:22) *בני בכורי ישראל*, ובגין דאקרי בוכרא נטיל תרין חולקין, וכד אתרבי בעטרוי תלתא חולקין, ובין כך ובין כך תרין חולקין ותלת חולקין כלא חד מלה, והאי והאי הכי הוי, ירותא דאבוי ואמיה ירית.

מאי ירותא, דא עטרין דהוו גניזין בגווייהו ואתחסינו לבן דא. מסטרא דאבוי הוה [p. 798] גניז בגוויה חד עטרה דאקרי חסד, ומסטרא דאימא חד עטרה דאקרי גבורה, וכלהו מתעטרין ברישיה ואחיד לון. וכד נהירין אלין אב ואם עלייהו כלהו אקרון תפילין דרישא. וכלא ירית בן דא ונטיל כלא והאי יהיב לברתא, וברתא מניה אתזן. ועכ"פ מכאן ברא ירית לאבוי ואמיה ולא ברתא ומניה אתזן ברתא כמא דכתיב (דניאל ד:9) *ומזון לכלא ביה*.

ואי תימא כל האי והאי אקרון צדיק וצדק, בחד אינון וחד כלא.

הני אב ואם כלילן ומתחברן דא בדא, ואב טמיר יתיר, וכלא אחידא מעתיקא קדישא ותליא במזלא קדישא יקירו דכל יקירין. ואלין אב ואם מתקנין ביתא כמא דאמינא דכתיב (משלי כד:3-4) *בחכמה יבנה בית ובתבונה יתכונן ובדעת חדרים ימלאו כל הון יקר ונעים*, וכתיב (שם כב:18) *כי נעים כי תשמרם בבטנך*. הני כללא דכלא כמא דאמינא ותליין ממזלא יקירא.

© 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

[p. 799] אמר ר׳ שמעון באדרא לא גלינא כלא וכל הני מלין טמירין הוו עד השתא ובעינא לאטמרא לון לעלמא דאתי משום דתמן שאלתא שאלינן כמה דכתיב (ישעיה לג:6) *והיה אמונת עתך חוסן ישועות חכמת ודעת יראת יי׳ היא אוצרו*, וחכמה בעיין מיניה. והשתא רעותא דקב״ה בהאי, הא בלא כסופא איעול קמי פלטרוי.

כתיב (שמואל א ב:3) *כי אל דעות יי׳*, הוא דעת, דעת ירית, בדעת כל פלטרוי אתמליין דכתיב *ובדעת חדרים ימלאו*. ובגיני כך דעת אחרא לא אתגליא דהא טמירא אזיל בגוויה ואתכליל ביה במוחא בגופא כלא, *כי אל דעות*.

בספרא דאגדתא תנינן *כי אל דעות*, אל תקרי *דעות* אלא *עדות* דהוא סהדותא דכלא סהדותא דתרין חולקין כד״א (תהלים עח:5) *ויקם עדות ביעקב*. ואע״ג דהאי מלה אוקמוה בספרא דצניעותא בסטרא אחרא והתם באתריה שלים, הכי כלא שפיר וכלא הוי כד אסתים מלה.

[p. 800] האי אב ואם כלילן כלא ובהו סתימאן, ואינון סתימין במזלא קדישא עתיקא דכל עתיקין, ביה סתימין ביה כלילן. כלא הוא כלא הוי, בריך הוא בריך שמיה לעלם ולעלמי עלמין.

כל מלין דאדרא יאות וכלהו מלין קדישין מלין דלא סטאן לימינא ולשמאלא, כלהו מלין דסתימין לאינון דעאלו ונפקו וכלא הכי הוא. ועד השתא הוו מתכסיין אלין מלין דדחילנא לגלאה והשתא אתגליין, גלי קמי עתיקא קדישא דהא לא ליקרא דידי ודבית אבא עבידנא אלא בגין דלא איעול בכסופא קמי פלטרוי עבידנא. ועוד דהא חמינא דקב״ה וכל הני זכאי קשוט דהכא מסתכמין על ידאי דהא חמינא דכלהו חדאן בהאי הלולא דידי וכלהו זמינין **[רצא ע״ב]** בההוא עלמא בהילולא דידי, זכאה חולקי.

[p. 801] א״ר אבא כד סיים מלה דא בוצינא קדישא בוצינא עלאה ארים ידוהי ובכה וחייך. בעא לגלאה מלה חדא. אמר במלה דא לאינא ואצטערנא כל יומאי והשתא לא יהבין לי רשותא. איתקיף ויתיב, רחיש בשפוותיה וסגיד תלת זמני, ולא הוה ב״נ יכיל לאסתכלא באתריה כ״ש ביה. אמר פימא פימא דזכית לכל האי לא אנגיבו מבועך, מבועך נפיק ולא פסק. עלך קרינא (בראשית ב:10) *ונהר יוצא מעדן*, וכתיב (ישעיה נח:11) *וכמוצא מים אשר לא יכזבו מימיו*.

האידנא אסהדנא עלי דכל יומין דקאימנא תאיבנא למחמי יומא דא ולא סליק ברעותי דהא בעטרא דא מתעטר האי יומא. והשתא בעינא מלין לגלאה קמי קב״ה דהא כלהו מתעטרן

© 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

ברישי, והאי יומא לא אידחק למיעל לדוכתיה כיומא אחרא דהא כל יומא ברשותי קיימא, והשתא שרינא לגלאה מלין בגין דלא איעול בכסופא לעלמא דאתי, והא שרינא אימא.

כתיב (תהלים פט:15) *צדק ומשפט מכון כסאך חסד ואמת יקדמו פניך*. מאן חכימא יסתכל בהאי למחמי אורחוי דקדישא עלאה דינוי דקדישא עלאה דינין דקשוט דינין דמתעטרין בכתרין עלאין דהא אמינא דכלהו בוסינין דנהרין מבוסינא עלאה טמירא דכל טמירין כלהו דרגין לאנהרא, ובההוא נהורא [p. 802] דבכל דרגא ודרגא אתגלייא מה דאתגלייא, וכלהו נהורין אחידן נהורא בנהורא ונהרין דא בדא ולא מתפרשין דא מן דא.

נהורא דכל בוסינא ובוסינא דאקרון כתרי מלכא תקוני מלכא כל חד נהיר ואחיד בההוא נהורא דלגו לגו ולא מתפרש לבר, ובגין כך כלא בחד דרגא אסתלק וכלא בחד מלה אתעטר ולא מתפרש דא מן דא, הוא ושמיה חד הוא.

נהורא דאתגלייא אקרי לבושא דמלכא, נהורא דלגו לגו בההוא נהורא הוא מה דלא אתפרש ולא אתגלייא וכלהו בוסיני וכלהו נהורי נהרין מעתיקא קדישא סתימא דכל סתימין בוסינא עלאה. וכד מסתכלין כלהו נהורין דאתפשטו לא אשתכח בר בוסינא עלאה דאטמר ולא אתגלייא.

באינון לבושין דיקר לבושי קשוט תקוני קשוט בוסיני קשוט אשתכחו תרי בוסינין תקונא דכורסייא דמלכא ואקרון צדק ומשפט, ואינון שירותא ושלימותא ובהני מתעטרין כל דינין דלעילא ותתא, וכלא סתים במשפט, וצדק מהאי משפט אתזן. ולזמנין קרי לה (בראשית יד:18) *מלכי צדק מלך שלם*, וכד מתערין דינין ממשפט כלהו רחמי כלהו בשלימו דהאי מבסם להאי צדק ודינין מתתקנין וכלהו נחתין לעלמא בשלימו ברחמי, וכדין אקדיש שעתא דמתחברן דכר ונוקבא וכל עלמין כלהו ברחמי בחדוותא.

[p. 803] וכד אסגיאו חובי עלמא ואסתאבת מקדשא ודכורא אתרחק מן נוקבא וחויא תקיפא שריא לאתערא ווי לעלמא דמתזן בההוא זמנא מהאי צדק. כמה חבילי טריקין מתערין בעלמא, כמה זכאין מסתלקין מעלמא בגין דאתרחק דכורא מן נוקבא ומשפט לא קריב בצדק דא, ועל האי כתיב (משלי יג:23) *ויש נספה בלא משפט*, דמשפט אתרחק מצדק ולא אתבסמת וצדק ינקא מאתר אחרא.

ועל דא אמר שלמה מלכא (קהלת ז:15) *את הכל ראיתי בימי הבלי*. *הבלי*, דא הבל מהבלים דלעילא דאקרון אפי מלכא. ומה דאמר *הבלי* דא צדק מלכותא קדישא דכד היא מתערא בדינוי כתיב *יש צדיק אובד בצדקו*. מ״ט, בגין דמשפט אתרחק מינה ובגין כך *ויש נספה בלא משפט*.

© 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

[p. 804] ת״ח כד אשתכח זכאה עלאה בעלמא רחימא דקב״ה אפילו כד אתער צדק יכיל עלמא לאשתזבא בגיניה וקב״ה בעי ביקריה ולא מסתפי **[רצב ע״א]** מן דינא. וכד ההוא זכאה לא קיימא בקיומיה ומסתפי אפילו ממשפט אסתפי ולא יכיל למיקם ביה כ״ש בצדק.

דוד מלכא בקדמיתא אמר (תהלים כו:2) *בחנני יי׳ ונסני*, דהא אנא לא מסתפינא מכל דינין אפילו מהאי צדק וכ״ש דאחידנא ביה. מה כתיב, (שם יז:15) *אני בצדק אחזה פניך*, *בצדק* ודאי דהא לא מסתפינא למיקם בדינוי. בתר דחב אפילו ממשפט מסתפי דכתיב (שם קמג:2) *ואל תבא במשפט את עבדך*.

ת״ח כד מתבסמא האי צדק במשפט כדין אקרי צדקה ועלמא מתבסמא בחסד ואתמליא מניה דכתיב (שם לג:5) *אוהב צדקה ומשפט חסד יי׳ מלאה הארץ*.

אסהדנא עלי דכל יומאי הוינא מצטער על עלמא דלא יערע בדינא דצדק ולא יוקיד עלמא בשלהובוי כמה דכתיב (משלי ל:20) *אכלה ומחתה פיה ואמרה לא פעלתי און*. מכאן ולהלה כל חד בפום בירא עמיקא והא בדרא דא אית זכאין וזעירין אינון דיקומון לאגנא עאנא מארבע זויין.

[p. 805] עד כאן אחידן מלי דא בדא ומתפרשן מלי דסתימן בעתיקא קדישא סתימא דכל סתימין והיך אחידן אלין באלין. מכאן ולהלה מלין דזעיר אפין אינון דלא אתגליין באדרא, אינון דהוו סתימין בלבאי ותמן לא אתתקנו. עד כאן סתימין מלין ובּרירן כלהו. זכאה חולקי ואינון דירתין ירותא דא דכתיב (תהלים קמד:15) *אשרי העם שככה לו אשרי העם שיי׳ אלהיו*.

האי דאוקימנא אב ואם בעתיקא אחידן בתיקונוי דהא ממוחא סתימאה דכל סתימין תליין ומתאחדן ביה. ואע״ג דעתיקא קדישא אתתקן בלחודוי כד יסתכלון מלי כלא הוא עתיקא בלחודוי, הוא הוי והוא יהי, וכל הני תקונין ביה אחידן ביה סתימן לא מתפרשן מניה. מוחא סתימאה לא אתגליא ולא תליא ביה, א״ב וא״ם מהאי מוחא נפקו וביה תליין וביה אחידן, זעיר אפין בעתיקא קדישא תלייא ואחיד, והא אוקימנא מלי באדרא. [p. 806] זכאה חולקיה דמאן דעאל ונפיק וינדע אורחין דלא יסטי לימינא ושמאלא, ומאן דלא עאל ונפק טב ליה דלא איברי, וכתיב (הושע יד:10) *כי ישרים דרכי יי׳ וצדיקים ילכו בם וגו׳*.

אמר רבי שמעון מסתכל הוינא כל יומאי וארו האי קרא דכתיב (תהלים לד:3) *ביי׳ תתהלל נפשי ישמעו ענוים וישמחו*, והאידנא אתקיים קרא כלא. *ביי׳ תתהלל נפשי* ודאי דהא נשמתי ביה אחידא ביה להיטא ביה אתדבקת ואשתדלת ובאשתדלותא דא יסתלק לאתריה.

© 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

ישמעו ענוים וישמחו, כל הני צדיקייא וזכאין דאתיין עם קב״ה כלהו שמעין וחדאן, הא השתא מתיבתא קדישא ובגיני כך (שם :4) *גדלו ליי׳ אתי ונרוממה שמו יחדיו*.

כתיב *כי הנה המלכים נועדו עברו יחדיו*, הה״ד (בראשית לו :31) *ואלה המלכים אשר מלכו בארץ אדום*, באתר דדינין מתאחדין תמן.

[p. 807] *עברו יחדיו*, דכתיב *וימת וימת וימלוך תחתיו*.

המה ראו כן תמהו נבהלו נחפזו, דלא אתקיימו באתרייהו בגין דתקונין דמלכא לא אתתקנו וקרתא קדישא ושורוי לא אזדמנו הה״ד *כאשר שמענו כן ראינו בעיר יי׳ צבאות בעיר אלהינו אלהים יכוננה עד עולם סלה*. דהא כלהו לא אתקיימו והאי אתקיימת השתא בסטרא דדכורא דשריא עמה הה״ד *וימלוך תחתיו הדר ושם עירו פעו ושם אשתו מהיטבאל בת מטרד בת מי זהב*, *מי זהב* ודאי כמא דאוקימנא באדרא.

[p. 808] והא בספרא דאגדתא דרב המנונא אתמר *וימלוך תחתיו הדר*, *הדר* ודאי כד״א (ויקרא כג :40) *פרי עץ הדר*. *ושם אשתו מהיטבאל*, כד״א *כפות תמרים*, וכתיב (תהלים צב :13) *צדיק כתמר יפרח*, דאיהי דכר ונוקבא.

האי אקרי בת, *בת מטרד* בת מההוא אתר דאטרדין כלא לאתדבקא, ואקרי אב, וכתיב (איוב כח :13) *לא ידע אנוש ערכה ולא תמצא בארץ החיים*.

ד״א בת מאימא דמסטרהא אתאחדן דינין דטרדין **[רצב ע״ב]** לכלא.

בת מי זהב, דינקא בתרין אפין דנהירא בתרי גווני בחסד בדינא.

[p. 809] עד לא איברי עלמא לא הוו משגיחין אפין באפין ובגין כך עלמין קדמאין אתחרבו ועלמין קדמאין בלא תקונא אתעבידו. וההוא דלא הוה בתקונא אקרי זיקין נצוצין כהאי אומנא מרזפא כד אכתש אמנא דפרזלא אפיק זיקין לכל עיבר ואינון דנפקין להטין ונהירין ודעכין לאלתר. ואלין אקרון עלמין קדמאי ובגין כך אתחרבו ולא אתקיימו עד דאיתקן עתיקא קדישא ונפיק אומנא לאומנותיה.

ועל האי תנינן במתניתא דילן דניצוצא אפיק זיקין בזיקין לתלת מאה ועשרין עיבר ואינון זיקין עלמין קדמאי אתקריין ומיתו לאלתר. לבתר נפק אומנא לאומנותיה ואתתקן בדכר ונוקבא והני זיקין אתדעכון ומיתו והשתא אתקיים כלא.

מבוצינא דקרדינותא נפק ניצוצא פטישא תקיפא דבטש ואפיק זיקין עלמין קדמאי ומתערב באוירא דכיא ואתבסמו דא בדא כד אתחברו אב״א ואימ״א. [p. 810] וההוא אב הוא רוחא דגניז בעתיק יומין וביה אתגניז האי אוירא ואכליל לניצוצא דנפק מבוצינא דקרדינותא דגניז במעוי דאימא, וכד אתחברו תרווייהו ואתכליל דא בדא נפק חד גולגלתא תקיפא

© 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

ואתפשט בסטרוי דא בסטרא דא ודא בסטרא דא. כמא דעתיקא קדישא תלת רישין אשתכחו בחד כך כלא אזדמן בתלת רישין כמא דאמינא.

בהאי גולגלתא נטיף טלא מרישא חוורא ואחיד ליה וההוא טלא אתחזי בתרי גווני ומניה מתזן חקלא דתפוחין קדישין, ומהאי טלא דגולגלתא טחנין מנא לצדיקייא לעלמא דאתי וביה זמינין מתייא לאחייא. ולא אזדמן מנא דנפיק מהאי טלא בר ההוא זמנא דאזלו ישראל במדברא וזן להו עתיקא דכלא מהאי אתר מה דלא אשתכח הכי לבתר הה״ד (שמות טז:4) *הנני ממטיר לכם לחם מן השמים*. *מן השמים*, כד״א (בראשית כז:28) *ויתן לך האלהים מטל השמים*.

[p. 811] האי בההוא זמנא, בזמנא אחרא תנינן קשין מזונותיו של אדם לפני הקב״ה וכו׳. והא במזלא תלייא, במזלא ודאי, ועל כל פנים בני חיי ומזוני לאו בזכותא תלייא מלתא אלא במזלא תלייא מלתא, וכלא תלייא בהאי מזלא כמה דאוקימנא.

תשעה אלפי רבוא עלמין נטלי וסמכין על האי גולגלתא והאי אוירא דכיא אתכלל בכלא. כיון דהוה כליל מכלא וכלא אתכלל ביה אתפשטו אנפוי לתרין סטרין בתרי נהורין כלילן מכלא. וכד אסתכלו אנפוי באנפין דעתיקא קדישא כלא ארך אפין אקרי. מאי ארך אפין, אסוותא דאנפין דהא לא אשתכח אסוותא בעלמא אלא בזמנא דאשגחין אנפין באנפין.

[p. 812] בחלליה דגולגלתא נהירין תלת נהורין. ואי תימא תלת, ארבע אינון כמה דאמינא אחסנתא דאבוי ואמיה ותרין גניזין דילהו ומתעטרין כלהו ברישיה ואינון תפלין דרישא. לבתר מתחברן בסטרוי ונהרין ועאלין בתלת חללי דגולגלתא ונפקין כל חד בסטרוי ומתפשטין בכל גופא. ואלין מתחברן בתרי מוחי ומוחא תליתאה כליל לון ואחיד בהאי סטר ובהאי סטר ומתפשט בכל גופא ואתעביד מניה תרין גווני כלילן כחדא ונהיר אנפוי ואסהיד באבא ובאימא גווני דאנפוי.

והוא אקרי דעת בדעת וכתיב (שמואל א ב:3) *כי אל דעות יי׳ ולו נתכנו עלילות*, בגין דאיהו בתרי גווני *לו נתכנו עלילות*. אבל לעתיקא קדישא סתימא לא נתכנו. מ״ט נתכנו להאי, בגין דירית תרי חולקין וכתיב (שם ב כב:26) *עם חסיד תתחסד וגו׳*.

[p. 813] והא בקשוט אוקימו חברייא דכתיב (בראשית כט:12) *ויגד יעקב* **[רצג ע״א]** *לרחל*. *ויגד*, הא אוקימנא *ויגד לכם את בריתו*, *הגדתי היום ליי׳ אלהיך*, *שאל אביך ויגדך*, *האספו ואגידה לכם*, כלהו רמיזי בחכמתא ובגיני כך לא כתיב אמירה. אוף הכא *ויגד יעקב לרחל כי אחי אביה הוא וכי בן רבקה הוא*. *בן רבקה* ולא כתיב *בן* יצחק וכלא רמיזא בחכמתא. ועל האי אקרי שלים בכלא וביה אתחזי מהימנותא ובגין כך כתיב *ויגד יעקב* ולא כתיב ויאמר.

© 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

[p. 814] הני גווני מתפשטין בכל גופא וגופא אתאחיד בהו. לעתיקא סתימא קדישא *לא נתכנו* ולא ייאן ליה דהא כלא אשתכח בחד חיים לכלא, לא תלייא ביה דינא, אבל בהאי *ולו נתכנו עלילות* ודאי.

בגולגלתא דרישא תליין כל אינון רבוון ואלפין מקוצי דשערי דאינון אוכמין, ומסתבכין דא בדא אחידן דא בדא דאחידן בנהירו עלאה דמתעטר ברישיה מאבא וממוחא דאתנהיר מאבא. לבתר נפקין נימין על נימין מנהירו דמתעטר ברישיה מאימא ומשאר מוחי. וכלהו אחידן ומסתבכי באינון שערי דאחידן מאבא בגין דאינון מתערבין דא בדא ומסתבכין דא בדא. כלהו מוחי אחידן במוחא עלאה וכלהו משיכן דאתמשכן מתלת חללי דמוחא מתערבין דא בדא בדכיא במסאבא בכל אינון טעמין ורזין סתימין ומתגליין, [p. 815] ובגין כך כלהו מוחי רמיזי ב*אנכי יי׳ אלהיך וגו׳* כמא דנהרין בעטרא דרישא ועאלין בחללי דגולגלתא.

כל אינון קוצין חפיין ותליין לסטרא דאודנין והא אוקימנא דבגין כך כתיב (מלכים ב יט:16) *הטה יי׳ אזנך ושמע*. מכאן אוקימנא מאן דבעא דירכין מלכא אודנוי לקבליה יסלסל ברישיה דמלכא ויפני שערי מעל אודנוי וישמע ליה מלכא בכל מה דבעי.

בפלגותא דשערי מתאחדא חד אורחא בארחא דעתיק יומין ומתפרשן מניה כל אורחי דפקודי אורייתא ואתמנן עלייהו כל מאריהון דיבבא ויללא ותליין בכל קוצא וקוצא ואינון מפרשין רשתא לחייביא דלא ידעין אינון ארחין הה״ד (משלי ד:19) *דרך רשעים כאפלה לא ידעו במה יכשלו*, וכל אלין תליין בקוצין תקיפין ובגין כך כלהו תקיפין. [p. 816] ואוקימנא באינון שעיעין אתאחדן מאריהון דמתקלא כמא דכתיב (תהלים כה:10) *כל ארחות יי׳ חסד ואמת לנוצרי בריתו ועדותיו*. וכל כך בגין דמשיכין ממוחין סתימין דרהטי מוחא ובגין כך משתכחין כל חד כפום אורחוי.

מחד מוחא באינון קוצין שעיעין אתמשכן מאריהון דמתקלא דכתיב בהו *חסד ואמת* דכתיב *כל ארחות יי׳ חסד ואמת*. ממוחא תניינא באינון קוצין תקיפין אתמשכן ותליין מאריהון דיבבא ויללא דכתיב בהו *דרך רשעים כאפלה לא ידעו במה יכשלו*. מאי קא מיירי, אלא *לא ידעו* כלומר לא ידעין ולא בעאן למנדע. *במה יכשלו*, אל תקרי *במה* אלא באימא *יכשלו*, באינון דמתאחדן בסטרא דאימא. מאן סטרא דאימא, גבורה תקיפא ומינה מתאחדן מאריהון דיבבא ויללא.

© 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

ממוחא תליתאה באינון קוצין דאינון באמצעיתא אתמשכן ותליין מאריהון דמדין ואקרון אפין נהירין ולא נהירין, ובהני כתיב (משלי ד:26) *פלס מעגל רגלך וגו׳*. וכלא אשתכח באינון קוצין ושערי דרישא.

[p. 817] מצחא דגולגלתא, מצחא לאתפקדא חייביא. וכד האי מצחא אתגלייא מתערין מאריהון דדינין לאינון דלא מתכספי בעובדיהו. האי מצחא סומקא כוורדא ובשעתא דאתגלייא מצחא דעתיקא בהאי מצחא אתחזרת חוורא כתלגא וההיא שעתא עד רצון אקרי לכלא.

בספרא דאגדתא דבי רב סבא אמר מצח, זכי מצח דעתיקא, ואי לאו אשדי חי״ת בין תרין אתוון כד״א (במדבר כד:17) *ומחץ פאתי מואב*.

ואוקימנא דאקרי נצח באתוון רצופין. וכמה נצחים הוו, ואע״ג דנצח אחרא באתר אחרא אסתלק ואית נצחים דמתפשטין בכל גופא. ובגין דבשבתא בשעתא דמנחה בגין דלא יתער דינין גליא עתיקא קדישא מצחא דיליה וכל דינין אתכפיין ואשתככו ולא אתעבידו.

[p. 818] בהאי מצחא תליין עשרין וארבע בתי דינין לכל אינון דחציפין בעובדיהון כמא דכתיב (תהלים עג:11) *ואמרו איכה ידע אל וגו׳*. והא עשרין אינון, ארבע **[רצג ע״ב]** למה. לקבליהון דארבע מיתות דבי דינא דלתתא דתליין מעילא. ואשתארו עשרין, ובגין כך לא מענישין בדינא לעילא עד דישלים וסלקא לעשרין שנין לקבליהון דעשרין בתי דינא. במתניתא סתימאה דילן תנינן לקבליהון דעשרין וארבע ספרים דאתכלילן באורייתא.

עיינין דרישא, אינון עיינין דלא מסתמרי מנייהו חייביא. עיינין דניימין ולא ניימין ובגין כך אקרו (שיר ה:12) *עיניו כיונים*. מאי *יונים*, כד״א (ויקרא כה:17) *לא תונו איש את עמיתו*. ועל דא כתיב (תהלים צד:7) *ויאמרו לא יראה י״ה ולא יבין אלהי יעקב*, וכתיב (שם:9) *הנוטע אזן הלא ישמע אם יוצר עין הלא יביט*.

[p. 819] תקונא דעל עינא, שערי דמשערן בשעורא. מאינון שערי תליין אלף ושבע מאה מארי דאשגחותא לאגחא קרבא, וכדין קיימי כלהו משולשליהון ומתפקחין עיינין.

כסותא דעל עיינין, גבינין אתאחדן בהו, ואלף ורבוון מארי תריסין אתאחדן בהו ואינון אקרון כסותא דעיינין. וכל אינון דאקרון עיני יי׳ לא פקחין ולא אתערין בר בזמנא דאלין כסותי דגבינין מתפרשן אינון תתאי מעלאי, ובשעתא דאתפרשן גבינין תתאי מעלאי ויהבין אתר לאשגחא מתפקחין עיינין ואתחזי כמאן דאתער משינתיה. אתסחרו עיינין וחמן לעינא פקיחא ואתסחן בחוורא דיליה, וכד אתסתחן אתכפיין מאריהון דדינין לישראל ובגין כך כתיב (שם מד:24) *עורה למה תישן יי׳ וגו׳*.

© 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

ארבע גוונין אתחזיין באינון עיינין. מאינון נהירין ארבע בתי דתפילין דנהרין ברהיטי מוחא. [p. 820] שבעה דאקרון עיני אשגחותא נפקין מגוון אוכמא דעינא כמא דאוקימנא דכתיב (זכריה ג:9) *על אבן אחת שבעה עינים*, ואינון גווני מתלהטין בסטרהא.

מסומקא נפקין אוחרנין מארי אשגחותא לדינא ואינון אקרון (ד״ה ב טז:9) *עיני יי׳ משוטטות*, *משוטטות* ולא משוטטים בגין דכלהו דינא.

מירוקא נפקין אוחרנין דקיימין לגלאה עובדין בין טב ובין ביש דכתיב (איוב לד:21) *כי עיניו על דרכי איש וגו׳*, ואלין אקרון (זכריה ד:10) *עיני יי׳ משוטטים*, ולא *משוטטות* בגין דאינון לתרי סטרי לטב ולביש.

מחוורא נפקין כל אינון רחמי כל אינון טבאן דמשתכחין בעלמא לאוטבא להו לישראל. וכדין מתסחיין כל אינון תלת גווני לרחמא עלייהו.

אלין גוונין מתערבין דא בדא, כל חד אוזיף לחבריה מגווני דיליה בר מחוורא דכלהו כלילן ביה כד אצטריך והוא חפי על כלא. כל גוונין דלתתא לא יכלין בני עלמא לאסחר לון חוור לאוכמא לסומקא ולירוקא, והכא באשגחותא חד כלהו אסתחרן ואתסחיין בחוורא.

גבינוי לא משתככין כד בעיין גוונין לאשגחא בגין דגביני יהבין אתר לאשגחא לכלהו גווני, ואי אינון לא יהבין אתר [p. 821] לא יכלין לאשגחא ולאסתכלא. גבינין לא קיימי ולא משתככין שעתא חד שלימתא אלא פקיחין וסתימין, סתימין ופקיחין משום עינא פקיחא דקאים עלייהו ועל דא כתיב (יחזקאל א:14) *והחיות רצוא ושוב*.

הא אוקימנא (ישעיה לג:20) *עיניך תראינה ירושלם*, וכתיב (דברים יא:12) *תמיד עיני יי׳ אלהיך בה מראשית השנה ועד אחרית שנה*, דהא ירושלם בעיא כן דכתיב (ישעיה א:21) *צדק ילין בה*. ובגין כך *ירושלם* ולא *ציון* דכתיב (שם:27) *ציון במשפט תפדה וגו׳* דכלא רחמי.

עיניך, *עינך* כתיב, דעתיקא קדישא סתימא דכלא. השתא *עיני יי׳ אלהיך*, לטב ולביש כמא דאתחזי, והתם *עינך תראינה ירושלם*, כלא לטב כלא ברחמי דכתיב (שם נד:7) *וברחמים גדולים אקבצך*.

[p. 822] *תמיד עיני יי׳ אלהיך בה מרשית*, חסר אל״ף כתיב ולא *ראשית* באל״ף, בגיני כך לא אתקיימא בקיומא תדיר. מאן היא, האי דלתתא. ולעילא כתיב (איכה ב:1) *השליך משמים ארץ*. מאי טעמא *השליך משמים ארץ*, משום דכתיב (ישעיה נ:3) *אלביש* **[רצד ע״א]** *שמים קדרות*, ועיינין בקדרותא בגוונא אוכמא אתחפו.

מרשית השנה. מאן אתר מסתכלן בירושלם אלין *עיני יי׳*. חזר ופירש *מרשית השנה* דהוא דינא בלא אל״ף, ודינא אתאחד בסטרהא אע״ג דלא היא דינא ממש.

© 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

ועד אחרית שנה, אחרית שנה ודאי דינא אשתכח דהא כתיב (ישעיה א:21) *צדק ילין בה*, דהיא *אחרית שנה*.

[p. 823] ת״ח אל״ף בלחודוי אקרי ראשון דכר. באל״ף סתים וגניז מה דלא אתידע. כד אתחבר האי אל״ף באתר אחרא אקרי ראשית. ואי תימא דאתחברת, לא, אלא אתגליא ביה ונהיר ליה וכדין אקרי ראשית. ואפילו בהאי ראשית לא אשגח בירושלם דאלמלא הות בהאי אתקיימת תדירא אבל *מרשית* כתיב. ולעלמא דאתי כתיב (שם מא:27) *ראשון לציון הנה הנם ולירושלם מבשר אתן*.

חוטמא דזעיר אפין, תקונא דפרצופא. כל פרצופא ביה אשתמודע. חוטמא דא לא כחוטמא דעתיקא קדישא סתימא דכל סתימין, דחוטמא דעתיקא חיים דחיים לכלא דהא מתרין נוקבי רוחי דחיים לכלא וחיים לכלא. בהאי זעיר אפין כתיב (שמואל ב כב:29) *עלה עשן באפו ואש מפיו תאכל וגו׳*.

בהאי תננא כל גווני אחידן ביה. בכל גוונא וגוונא אחידן כמה מאריהון דדינא קשיא דאחידן בההוא תננא, ובגיני כך לא מתבסמן כלהו אלא בתננא דמדבחא דלתתא, ועל דא כתיב (בראשית ח:21) *וירח יי׳ את ריח הניחח*. מהו *הניחח*, אתבסמותא דמארי דינא נחת רוח. *וירח יי׳ את ריח* הקרבן לא כתיב אלא *את ריח הניחח*, דכלהו גבוראן דאחידן בחוטמא [p. 824] וכל דאתאחדן בהו כלהו מתבסמן. וכמה גבוראן מתאחדן כחדא דכתיב (תהלים קו:2) *מי ימלל גבורות יי׳*.

והאי חוטמא מתרין נוקבין נפיק אשא דאכלא כל שאר אשין. מחד נוקבא תננא ומחד נוקבא אשא והאי והאי משתכך במדבחא בתננא ואשא ואתגלייא האי עתיקא קדישא ואשתכך כלא, והיינו דאתמר (ישעיה מח:9) *ותהלתי אחטם לך*.

חוטמא דעתיקא קדישא אריך ומתפשט ואקרי ארך אפים, והאי חוטמא זעיר וכד תננא שרי נפיק בבהילו ואתעביד דינא. ומאן מעכב להאי, חוטמא דעתיקא. וכלא כמא דאמינא באדרא ואתערו חברייא.

[p. 825] בספרא דרב המנונא סבא אוקים הני תרי נוקבי, מחד תננא ואשא, ומחד נייחא ורוחא טבא, דאית ביה ימינא ושמאלא, דכתיב (הושע יד:7) *וריח לו כלבנון*, ובנוקבתא כתיב (שיר ז:9) *וריח אפך כתפוחים*. ומה בנוקבא הכי כל שכן ביה, ושפיר קאמר.

ומה דאמרנא *וירח יי׳ את ריח הניחח*, בתרי סטרי. חד נייחא דאתגלייא עתיקא קדישא סתימא דכל סתימין דהאי הוא נייחא ואתבסמותא דכלא, וחד אתבסמותא דלתתא בההוא תננא ואשא דמדבחא. ובגין דאיהו מתרין סטרין כתיב *ניחח* וכלא בזעיר אפין אתמר.

© 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

תרי אודנין למשמע טב וביש ותרווייהו סלקן לחד דכתיב (מ״ב יט:16) *הטה יי׳ אזנך ושמע*. אודנא לגו בגו כוליה ברשימין עקימין בגין דיתעכב קלא לאעלא במוחא ויבחין ביה מוחא ולא בבהילו דכל מלה דהוי בבהילו לא הוי בחכמתא שלימתא.

[p. 826] מאודנין אלין תליין כל מאריהון דגדפין דנטלין קלא מעלמא וכלהו הכי אקרון אזני יי׳ דכתיב בהו (קהלת י:20) *כי עוף השמים יוליך את הקול ובעל כנפים יגיד דבר*. *כי עוף השמים יוליך את הקול*, האי קרא קשיא, מאן *קול* איכא הכא, דהא רישא דקרא כתיב *גם במדעך מלך אל תקלל, במדעך* כתיב, *ובחדרי משכבך אל תקלל עשיר*. מאי טעמא, משום *כי עוף השמים יוליך את הקול* והא ליכא. אלא ודאי כל מה דחשיב ב״נ וכל מה דאסתכל בלביה לא עביד מלה עד דאפיק בשפוותיה והוא לא אתכוון ביה. וההוא מלה דאפיק מתבקע באוירא **[רצד ע״ב]** ואזלא וסלקא וטאס בעלמא ואתעביד מניה קלא, וההוא קלא נטלין מארי דגדפין וסלקין ליה למלכא ועייל באודנוי הה״ד (דברים ה:25) *וישמע יי׳ את קול דבריכם*, (במדבר יא:1) *וישמע יי׳ ויחר אפו*.

ובגין כך כל צלותא וכל בעותא דבעי ב״נ מקמי קב״ה בעי לאפקא מלין בשפוותיה, דאי לא אפיק לון לאו צלותיה צלותא ולאו בעותיה בעותא. וכיון דמלין נפקין מתבקעין באוירא וסלקין וטסין ואתעבידו קלא ונטיל לון מאן דנטיל ואחיד לון לכתרא קדישא ברישא דמלכא.

[p. 827] מתלת חללי נטיף נטיפא לאודנין וההוא אקרי נחל כד״א (מלכים א יז:3) *נחל כרית*, כלומר כרותא דאודנין. וקלא עייל בההוא עקימא ואשתאבת בההוא נהרא דההוא נטיפא וכדין אתעכבת תמן ואתבחן בין טב לביש הה״ד (איוב לד:3) *כי אזן מלין תבחן וחיך יטעם לאכול*. מ״ט *אזן מלין תבחן*, משום דאתעכב קלא בההוא נהרא דנטיפא בעקימותא דאודנין ולא עייל בבהילו ובגין כך אתבחין בין טב לביש.

וחיך יטעם לאכול. מ״ט *חיך*, בגין דאתעכב תמן ולא עייל בבהילו בגופא ועל דא *יטעם* ויתבחין בין מתיקא למרירא.

בהאי נוקבא דאודנין תליין נוקבין אוחרנין, נוקבא דעיינין, נוקבא דפימא, נוקבא דחוטמא. מההוא קלא דעייל בנוקבא דאודנין אי אצטריך עייל לנוקבי דעיינין ונבעין דמעין. מההוא קלא אי אצטריך עייל לנוקבי דפרדשקא ומפקי תננא ואשא מההוא קלא הה״ד (במדבר יא:1) *וישמע יי׳ ויחר אפו ותבער בם אש יי׳*. אי אצטריך [p. 828] עייל ההוא קלא לנוקבא דפימא ומליל וגזר מלין. מההוא קלא כלא, מההוא קלא עייל בכל גופא ואתרגיש מניה. כמה

© 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

תלייא בהאי אודנא. זכאה הוא מאן דנטר מלוי. ע״ד כתיב (תהלים לד:14) *נצור לשונך מרע ושפתיך מדבר מרמה.*

האי אודנא קרי ביה שמיעה, ובשמיעה אתכלילן אינון מוחי. חכמה אתכליל ביה דכתיב (מלכים א ג:9) *ונתת לעבדך לב שומע.* בינה כד״א (שמואל א ג:10) *דבר כי שומע עבדך*, (מלכים ב יח:26) *כי שומעים אנחנו*. ובהני תליין כלא. דעת כד״א (משלי ד:10) *שמע בני וקח אמרי וגו׳.* הא כלא תלייא באודנין.

[p. 829] בהאי אודנא תליין צלותין ובעותין ופקיחא דעיינין הה״ד (מ״ב יט:16) *הטה יי׳ אזנך ושמע פקח עיניך וראה.* הא כלא ביה תלייא.

בהאי אודנא תליין רזין עלאין דלא נפקין לבר. בגין כך איהי עקימא לגו ורזא דרזין סתימין ביה. ווי לההוא מגלה רזין. ובגין דהאי אודנא כניש רזין ועקימותא דלגו נטיל לון לא גלי רזין לאינון עקימין בארחייהו אלא לאינון דלא עקימין הה״ד (תהלים כה:14) *סוד יי׳ ליראיו*, דנטרי ארחוי ונטרי מלין.

ואינון דעקימין בארחייהו נטלי מלין ועיילין לון בבהילו ולית בהו אתר לאתעכבא וכל נוקבין אחרנין מתפתחין ביה עד דנפקין מלין בנוקבא דפימא ואלין אקרון חייבי דרא שנואי דקב״ה. במתניתא דילן תנינן כאילו קטיל גבורין וכאילו פלח לע״ז. וכלא בחד קרא דכתיב (ויקרא יט:16) *לא תלך רכיל בעמך לא תעמוד על דם רעיך אני יי׳.* מאן דעבר על דא רישא דקרא כאילו עבר על כלא.

[p. 830] זכאה חולקיהון דצדיקייא, עלייהו כתיב (משלי יא:13) *ונאמן רוח מכסה דבר*, *נאמן רוח* ודאי דהא רוחא דלהון מאתר קדישא אשתליף, ובגין כך *נאמן רוח* אקרון. וסימנא דא אוקימנא כל ההוא דמגלה רזין בידוע דנשמתיה לאו איהו מגופא דמלכא קדישא ובגין כך לית ביה רזא ולאו מאתר דרזא הוא, וכד יפוק נשמתיה לא אתדבקא בגופא דמלכא דהא לא אתריה הוא. ווי לההוא בר נש, ווי ליה ווי לנשמתיה. זכאה חולקיהון דצדיקייא מתכסיין רזין, כל שכן רזין עלאין דמלכא קדישא. עלייהו כתיב (תהלים לז:29) *וצדיקים יירשו ארץ*. **[רצה ע״א]**

אנפוי כתרין תקרובין דבוסמא כלהו סהדותא על מה דאמינא דהא סהדותא בהו תליא ובכלא תליא סהדותא, אבל הני תקרובי דבוסמא חוורי וסומקי סהדותא לאבא ואימא, סהדותא לאחסנא דירית ואחיד לון. והא במתניתא דילן אוקימנא כמה פרסי בין חוורא לסומקא ואתכלילן ביה כחדא בסטרא דחוורא. כד אתנהיר מנהירו דחוורא דעתיקא חפייא

© 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

ההוא חוורא על סומקא וכלא בנהירו אשתכח, וכד תליין דינין בעלמא וחייבין סגיאין אשתכח סגירותא בכלא וסומקא אתפשט באנפין וחפיא כל חוורא, [p. 831] וכדין כלא בדינא אשתכח וכדין בגדי קנאה, כתיב (ישעיה נט:17) *בגדי נקם* וכלא בהאי תלייא. וכדין סהדותא הוא בכלא. כמה וכמה מארי תריסין מחכאן להני גווני מצפאן להני גווני. כד נהירין גווני כל עלמין כלהו בחדו. בזמנא דנהיר חוורא כלא אתחזר בההוא גוונא, וכד אתחזי בסומקא כלא הכי אתחזר בההוא גוונא.

באלין תקרובין דבוסמא שארי דיקנא לאתחזאה מרישא דאודנין ונחית וסליק בתקרובא דבוסמא. שערין אוכמין דדיקנא בתקונא שפיר כגיבר תקיף.

משחא דרבות דדיקנא עלאה דעתיקא בהאי דיקנא דזעיר אפין. שפירו דהאי דיקנא בתשעה תקונין אשתכח וכד משחא דרבות קדישא דדיקנא דעתיקא נהיר בהאי דיקנא אשתכחו עשרין ותרין תקונין וכדין מתברכי כלהו וישראל סתם מתברכא בהאי, וסימן (בראשית מח:20) *בך יברך ישראל*.

[p. 832] תקונין דדיקנא אוקימנא באדרא והכא בעינא למיעל בלא כסופא. הא כל תקונין דדיקנא אוקימנא דכלהו מתקונין דדיקנא דעתיקא, ואוקימנא באדרא קדישא שיתא אינון, תשעה אקרון. דתקונא קדמאה נפק ההוא ניצוצא בוצינא דקרדינותא ובטש בתחות שערא דרישא מתחות קוצין דעל אודנין ונחית מקמי פתחא דאודנין עד רישא דפימא. הא תקונא דא בעתיקא קדישא לא אשתכח אלא כד נגיד ממזלא עתיקא קדישא ותלייא מניה ההוא מבועא דחכמתא. כד אימא אתמשכא ואתכלילת אוירא דכיא ההוא חוורא נקיט אימא וניצוצא עאלת ונפקת ואתאחד דא בדא ואתעביד חד תקונא. וכד אצטריך סלקא דא על דא ואתכסיא חדא מקמי אחרא, ובגין כך כלא אצטריך חד למעבד נוקמין וחד לרחמא, ועל האי תאיב להאי דיקנא דוד מלכא כמא דאוקימנא.

[p. 833] בהאי דיקנא תשעה תקונין אשתכחו, שיתא רבוון דתליין בהו ומתפשטין בכל גופא, ואלין שיתא תליין בשערי דתחות תקרובא דבוסמין, תלת מהאי סטרא ותלת מהאי סטרא. וביקירותא דדיקנא תליין תלת אחרנין, חד לעילא בשפוון ותרין באינון שערי דתליין עד טבורא. וכל הני שיתא תלת מכאן ותלת מכאן אתמשכן ותליין כלהון באינון שערי דתליין ומתפשטן בכל גופא. ובגין דהני תלתא דאינון ביקירו דדיקנא יתיר מכלהו כתיב בהו שמא קדישא דכתיב (תהלים קיח:5-6) *מן המצר קראתי יה ענני במרחב יה ייי לי לא אירא*. והא דאוקימנא באדרא *מן המצר קראתי יה*, מאתר דשרי דיקנא לאתפשטא דהוא אתר דחיק מקמי אודנין שפיר הוא.

© 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

ובספרא דאגדתא דרב ייבא סבא הכי אמר ואוקים דשירותא דדיקנא מחסד עלאה דכתיב (ד"ה א כט:11) *לך יי' הגדולה וגו'*. [p. 834] וכלא הוא והכי שארי, ותשעה אתמשכן ותליין בדיקנא ומקמי אודנין הכי שארי, וקיומא לא מתקיימין אלא באתר אחרא כמא דאמינא.

וכד אצטריך עלמא לרחמי אתגלייא מזלא עתיקא וכל הני תקונין דבדיקנא יקירא דזעיר אנפין כלהו רחמי משתכחין בגין דעבדין נוקמין לשנאיהון דישראל לאינון דעקין להו. **[רצה ע"ב]** כל יקירו דדיקנא באינון שערי דתליין אינהו משום דכלא בהאי תליין.

כל הני שערי דדיקנא דזעיר אנפין כלהו קשישין תקיפין משום דכלהו אתכפיין לדינין בשעתא דמזלא קדישא אתגלי, וכד בעי לאגחא קרבא אתחזי כגיבר תקיף מארי נצחן קרביא וכדין מריט מאן דמריט ואגליש מאן דאגליש.

[p. 835] הני תשעה תקונין אמרן משה זמנא תנייא בשעתא דאצטריך לאהדר לון כלהו רחמי, ואע"ג דתליסר תקונין לא אמרן השתא בכוונא תלייא מלתא דהא עד לא ייעול בהני תקונין לאדכרא במזלא אתכוון ואדכר ליה הה"ד (במדבר יד:17) *ועתה יגדל נא כח יי'*, ההוא דאקרי מזלא קדישא סתימאה דכל סתימין, דחילא דא ונהירו דא ממזלא תלי. וכיון דאמר משה דא ואדכר דא ואתכוון בה אמר תשעה תקונין דתליין בזעיר אנפין בגין דינהירו כלהו ולא אשתכח דינא. ועל דא כלא במזלא תליא.

[p. 836] האי דיקנא כד שריין שערי לאתערא אתערא כגיבר תקיף כגיבר מארי נצח קרביא. בהאי דיקנא נגיד משח דרבות מעתיקא סתימאה כד"א (תהלים קלג:2) *כשמן הטוב על הראש יורד על הזקן וגו'*.

אלין שערי לא חפיין על שפוון, ושפוון כלהו סומקין כוורדא דכתיב (שיר ה:13) *שפתותיו שושנים*, שפוון מרחשן גבורה מרחשן חכמתא. באינון שפוון תליין טב וביש חיי ומותא, מאלין שפוון תליין מאריהון דאתערותא. כד מרחשין אלין שפוון מתערין כלהו למגזר דינא בכל בתי דינין די מדוריהון בהו, ובגיני כך אקרון *עירין* דכתיב (דניאל ד:14) *בגזרת עירין פתגמא וגו'*. מאי עיר, כד"א (שמואל א כח:16) *ויהי ערך* , דמתערין דינא לאינון דלא אתרחימו לעילא. בגין כך מתערין אלין דאינון מארי דבבו להו, ועכ"ד בתרי גווני ברחמי ודינא ועל דא אקרון *עיר וקדיש* , דינא ורחמי.

[p. 837] באלין שפוון אתחזי פימא כד אתפתח. רוחא דנפיק מן פימא ביה מתלבשן כמה אלף ורבבן וכד אתפשט מתלבשין ביה נביאי מהימני וכלהו פה יי' אקרון.

© 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

כד מלין נפקין מן פימא ומתרחשן בשפוון מתערין ומתנהרין לכלהו תמני סרי אלפין עלמין עד די מתקשרין כלהו כחדא בתריסר אורחין ושבילין דאשתמודען. וכלא מחכא דא לדא בלישן ממלל רברבן בקטירא דטיהרא בעוטרא, ועל דא כתיב (שיר ה:16) *חכו ממתקים*, *ממתקים* ודאי. מאי *חכו*, כד״א (איוב לד:3) *וחיך יטעם לאכול*. *וכלו מחמדים*, אש ומים, אשא ומייא מתקנן ויאן בסטרוי דהא גווני מתחברן כחדא.

חכו, באתוון רשימן דמתגלפן בעטרוי גלידין. א׳, דטריד מלכין (דניאל ב:21) *ומהעדה מלכין ומהקם מלכין*.

[p. 838] ח׳, דטריד ונחית וסליק ועטיר, כביש באשא גליד ברוחא.

ה׳, ינוקא דאימא, סטיר לנוקבא אתפשט לנוקבא רבא בתיאובתא דקרתא קדישא דמתקטרי אתרין דא בדא כד״א (שיר ד:6) *הר המור וגבעת הלבונה*.

ע׳, טיהרא דטיפסא גליפא בשיפתא, רהיטין דענפין מאחדן לסטרוי לרוחין גליפין.

והא ברזי דאתוון דשלמה מלכא אתעטרו אלין אתוון ארבע בארבע, גיכ״ק. (איוב ו:6) *היאכל תפל מבלי מלח אם יש טעם בריר חלמות*, וכתיב (ישעיה לב:17) *והיה מעשה הצדקה שלום*, [p. 839] (תהלים יט:11) *הנחמדים מזהב ומפז רב ומתוקים מדבש ונופת צופים*, *מתוקים* ודאי. דוד מלכא אמר *גם עבדך נזהר בהם בשמרם עקב רב*.

אסהדנא עלי דכל יומאי אזדהרנא בהו דלא לאטעאה בהו בר יומא חד דעטירנא עטורי מלכא במערתא דמרונא וחמינא בוצינא דאשא מתלהטא אפותיא דמרונא ואזדעזענא. מההוא יומא אזדהרנא בדעתאי בהו ולא שביקנא לון כל יומאי. זכאה חולקיה מאן דאזדהר במתיקא דמלכא וטעים בהו כדקא חזי. על דא כתיב (שם לד:9) *טעמו וראו כי טוב יי׳ אשרי הגבר יחסה בו*, וכתיב (משלי ט:5) *לכו לחמו בלחמי ושתו ביין מסכתי*.

אתפשט דכורא בדעת ואתמליין אכסדרין ואדרין. מרישא דגולגלתא שרי ואתפשט בכל גופא מחדוי ודרועוי ובכלא. [p. 840] מאחורוי אתדבק ניצוצא דבוצינא דקרדינותא ולהטא ואפיק **[רצו ע״א]** גלגלתא חדא סתימא מכל סטרוי ונהירו דתרי מוחי גליפן בה, ואתדבקת בסטרוי דדכורא, בגין כך אתקרי (שיר ה:2) *יונתי תמתי*. אל תקרי *תמתי* אלא תאומתי ודאי.

שערוי דנוקבא כלילן ביני גווני כמא דכתיב (שם ז:6) *ודלת ראשך כארגמן*.

[p. 841] אתקטר גבורה בחמש גבוראן ואתפשטת נוקבא בסטרהא ואתדבקת בסטרוי דדכורא, עד דאתפרשת מסטרוי ואתיאת לאתחברא עמיה אפין באפין. וכד מתחברן מתחזיין חד גופא ממש. ומהכא אוליפנא דכר בלחודוי אתחזי פלג גופא וכלהו רחמי דאתפלג וכך נוקבא. כד מתחברן דמי כלא חד גופא ממש, והכי הוא. אוף הכא כד דכר אתחבר בנוקבא כלא הוא חד

© 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

גופא ועלמין כלהו בחדו דהא כלהו מגופא שלים מתברכן. והיינו רזא (שמות כ:11) *על כן ברך יי׳ את יום השבת ויקדשהו*, דהא אשתכח כלא בחד גופא שלים דהא מטרוניתא אתדבקת במלכא ואשתכח גופא חד, *ועל כן* ברכאן משתכחין בהאי יומא. ומהכא מאן דלא אשתכח דכר ונוקבא אקרי פלג גופא, ולית ברכתא שריא במלה חסרה במלה פגימא וחסירא אלא באתר שלים, במלה שלים ולא בפלגות מלה, ופלגות מלה לא אתקיים לעלמין ולא אתברכא לעלמין.

[p. 842] נוי דנוקבא כלא מנוי דדכורא הוא והא אוקימנא מלי ואשתמודען ביני חברייא. מהאי נוקבא מתאחדן כל אינון דלתתא, מנה ינקין ובה תבין והיא אתקרי אם להו. כמה דאחרא אם לגופא וכל גופא מנה ינקא, כך האי לכלהו אחרנין דלתתא.

כתיב (משלי ז:4) *אמור לחכמה אחותי את*. אית *חכמה* ואית *חכמה*, והאי נוקבא חכמה אתקרי זעירא לגבי אחרא ועל דא אתקרי (שיר ח:8) *אחות לנו קטנה ושדים אין לה*, דהא דא בגלותא אתמשך. *אחות לנו קטנה*, ודאי *קטנה* אתחזי, רברבא היא וסגיאה היא דהא היא שלימו דנטיל מכלא כמא דכתיב (שם:10) *אני חומה ושדי כמגדלות*. *ושדי*, דהא מליין אינון לינקא לכלא. *כמגדלות*, דאינון נהרין רברבין דנפקין מאימא עלאה.

אתפשט דכורא בימינא ושמאלא בירותא דאחסנא, וכד גווני אתחברו אקרי תפארת ואתתקן כל גופא אילנא רברבא ותקיף שפיר ויאה, (דניאל ד:9) *תחותיה תטלל חיות ברא ובענפוי ידורון צפרי שמיא ומזון לכלא ביה*.

[p. 843] דרועוי ימינא ושמאלא. בימינא חיים וחסד, בשמאלא מיתה וגבורה. מעוהי אתתקן בדעת ואתמליין כל אכסדרין ואדרין כמא דאמינא דכתיב (משלי כד:4) *ובדעת חדרים ימלאו*.

תו אתפשט גופא בתרין שוקין ומתאחדן בינייהו תרין כוליין, תרין ביעי דדכורא דכל משחא ורבותא וחילא דדכורא דכל גופא בהו אתכנשו, וכל חיילין דנפקין מנהון נפקין ושדיין כלא בפום אמה. ובגין כך אקרון צבאות ואינון נצח והוד, תפארת יי׳, נצח והוד צבאות, ובגין כך יי׳ צבאות.

אמה דדכורא סיומא דכל גופא ואקרי יסוד והוא הוא דרגא דמבסם לנוקבא, וכל תיאובתא דדכורא לגבי נוקבא בהאי יסוד עייל לנוקבא לאתר דאקרי ציון וירושלם דהתם הוא אתר כסותא דנוקבא כבית רחם לאתתא, ובגיני כך כתיב (תהלים קלב:13) *כי בחר יי׳ בציון אוה למושב לו*. כד אתפרשת מטרוניתא ואתחברת במלכא אפין באפין במעלי שבתא אתעביד

© 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

כלא חד גופא וכדין יתיב קב״ה בכורסייה ואקרי כלא שמא שלים שמא קדישא, בריך שמיה לעלם ולעלמי עלמין.

[p. 844] כל אלין מלין סליקנא עד יומא דא דאתעטר בהו לעלמא דאתי והשתא אתגליין הכא. זכאה חולקי.

האי מטרוניתא כד אתחברת עם מלכא כל עלמין אתברכאן ואשתכחו בחדוותא דכלא. **[רצו ע״ב]** כמה דדכורא כליל בתלתא ושירותא בתלתא כך כלא הכי וסיומא דכל גופא הכי ומטרוניתא לא מתברכא אלא בכללא דתלתא אלין דאינון נצח הוד יסוד ומתבסמא ומתברכא באתר קדש הקדשים דלתתא דכתיב (תהלים קלג:3) *כי שם צוה יי׳ את הברכה*, דהא תרין דרגין אינון לעילא ותתא. ובגין כך לית רשותא למיעל תמן בר כהנא רבא דאתי מסטרא דחסד בדיל דלא עייל לההוא אתר דלעילא אלא ההוא דאקרי חסד ועייל בקדש הקדשים ומתבסמת נוקבא ומתברכא האי קדש הקדשים לגו בלגו באתר דאקרי ציון.

[p. 845] ציון וירושלם תרי דרגין אינון, חד רחמי וחד דינא. ציון דכתיב (ישעיה א:27) *ציון במשפט תפדה*, ירושלם דכתיב (שם:21) *צדק ילין בה*, כמא דאוקימנא. אבל תיאובתא דדכורא לגבי נוקבא הכי קרינן ליה ומכאן נפקין ברכן לכלהו עלמין וכלהו מתברכן. האי אתר אקרי קדש וכל קדשים דדכורא עיילין תמן בההוא דרגא דאמינא, וכלהו אתיין מרישא עלאה דגולגלתא דדכורא מסטרא דמוחי עלאי דשריין ביה ונגיד ההוא ברכה בכל שייפי גופא עד אינון דאקרון צבאות וכל ההוא נגידו דאתנגיד מכל גופא מתכנשי תמן ועל כך אקרון צבאות דכל צבאות דעלאין ותתאין תמן נפקין. וההוא נגידו בתר דאתכניש תמן שדיין ליה בההוא יסוד קדישא כלא חוורא, בגין כך אקרי חסד. ומההוא חסד עייל לקדש הקדשים דכתיב *כי שם צוה יי׳ את הברכה חיים עד העולם*.

[p. 846] א״ר אבא לא סיים בוצינא עילאה קדישא למימר *חיים* עד דאשתככו מלוי. ואנא כתבנא, סברנא למכתב יתיר ולא שמענא. לא זקיפנא רישאי דנהורא הוה סגי ולא הוה יכילנא לאסתכלא. אדהכי אזדעזענא, שמענא קלא והוה אמר (משלי ג:2) *ארך ימים ושנות חיים יוסיפו לך*. שמענא קלא אחרא (תהלים כא:5) *חיים שאל ממך נתת לו אורך ימים עולם ועד*.

כל ההוא יומא לא אפסיק אשא מן ביתא ולא הוה מאן דמטא גביה דלא יכילו דנהורא ואשא הוה בסוחרניה כל ההוא יומא. נפילנא על ארעא וגעינא. בתר דאזיל אשא חמינא לבוצינא עילאה קדש קדשים דאסתלק מן עלמא אתעטף שכיב על ימיניה ואנפוי חייכין.

קם רבי אלעזר בריה נטיל ידוי ונשיק לון ואנא לחיכנא עפרא דתחות רגלוי. בעו חברייא למבכי ולא יכילו למללא. שארי בכיה דחברייא ורבי אלעזר בריה נפל תלת זמנין ולא יכיל

© 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

למפתח פומיה. לבתר פתח ואמר אבא אבא, תלת הוו, חד אתחזרו. השתא תנוד חיותא, צפראן טאסין משתקען בנוקבא דימא רבא וחברייא כלהו שתיין דמא.

[p. 847] קם רבי חייא על רגלוי ואמר עד השתא בוצינא קדישא מסתכל עלן, השתא לאו הוא עדן אלא לאשתדלא ביקריה.

קם רבי אלעזר ור׳ אבא, נטלו ליה בטיקרא דסיקלא, מאן חמא ערבוביא דחברייא, וכל ביתא הוה סלקא ריחין. סליקו ליה בפורייא ולא אשתמש ביה אלא ר׳ אלעזר ור׳ אבא.

[p. 848] אתו טריקין ומארי תריסין דצפרי וטבריא והוו בני מרוניא צווחין בקטירין דחשיבו דלא אתקבר תמן.

בתר דנפק פורייה הוה סליק באוירא ואשא הוה להיט קמיה. קלא שמעו עולו ואתו, אתכנשו להילולא דרבי שמעון. (ישעיה נז:2) *יבא שלום ינוחו על משכבותם*.

[p. 849] כד עאל למערתא שמעו קלא במערתא זה האיש מרעיש הארץ מרגיז ממלכות. כמה פטרין ברקיעא משתככין ביומא דין בגינך. דנא ר׳ שמעון בן יוחאי דמאריה משתבח ביה בכל יומא. זכאה חולקיה לעילא ותתא. כמה גניזין עלאין מסתמרן ליה, עליה אתמר (דניאל יב:13) *ואתה לך לקץ ותנוח ותעמוד לגורלך לקץ הימין*.

© 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

פרשת האזינו (המשך)

[p. 850] אמר ר׳ יוסי כמה חביבין ישראל קמי קב״ה, בקדמיתא קרא לון גוי קדוש דכתיב (דברים יד:2) *כי עם קדוש אתה*, לבתר קרא לון *קדש* דכתיב (ירמיה ב:3) *קדש ישראל ליי׳*. **[רצז ע״א]** מה בין האי להאי.

א״ר אבא *קדש* עלאה מכלא דהכי תנינן כד אתחברן כלהו קדושי כחדא אקרון *קדש* וכלהו סלקין ומתכנפין לההוא אתר עלאה דאקרי *קדש*. ובגין כך קדוש קדוש קדוש *קדש* אתעביד מנייהו, ובגין דישראל בתלת דרגין מתעטרן כד אתחברן כחדא אקרי *קדש ליי׳* דאיהי *ראשית*. והא אוקימנא *תבואתה* בה״א.

[p. 851] *כל אוכליו יאשמו*. מאי *יאשמו*. א״ר אבא הא אתמר (ויקרא כב:14) *ואיש כי יאכל קדש בשגגה*, וכתיב (שם: 10) *וכל זר לא יאכל קדש*. ישראל אקרון *קדש*, בגין כך *כל אוכליו יאשמו*.

א״ר אלעזר שירותא וסיומא דכלא אתכליל ב*קדש* וחכמה עלאה *קדש* אקרי, וכד נהיר דא חכמה דשלמה כמה דתנינן (מלכים א ה:10) *ותרב חכמת שלמה*, דקיימא סיהרא באשלמותא והא אוקמוה. וכד מתברכא מיסוד הכי קרינן לה *קדש* דהא אנהיר בשלימו, וכד לא אתנהרא ומתעטרא באשלמותא קרינן לה רוח הקדש ולא אתקרי *קדש* כההוא דלעילא. וכד מתברכא מהאי יסוד וינקא לכל אינון דלתתא אתקרי אם כההיא דלעילא וקרינן ליה קדשים, וכדין קרינן ליה קדש הקדשים [p. 852] דבי כלה דכתיב (שיר ד:8) *אתי מלבנון כלה וגו׳*. מאי *לבנון*, דא עדן דאתלבן מכל סטרין ועדן הא ידיע לגבי חברייא.

תאנא *כי שם יי׳ אקרא*. מאי *שם יי׳*. א״ר שמעון הא דכתיב *הבו גודל לאלהינו*.

א״ר אבא *הבו גודל לאלהינו*, דא גדולה. *הצור תמים פעלו*, דא גבורה. *כי כל דרכיו משפט*, דא תפארת. *אל אמונה*, דא נצח. *ואין עול*, דא הוד. *צדיק*, דא יסוד. *וישר*, דא צדק. *הוא*, כלא. *הוא*, שמא קדישא שמא דקב״ה. ובגין כך *כי שם יי׳ אקרא*.

א״ר יוסי *שם יי׳* ממש. ומשה בההוא יומא גלי להו לישראל דכתיב (דברים לא:2) *בן מאה ועשרים שנה אנכי היום*. מכאן ההוא זכאה [p. 853] דחכמתא עלאה ביה כד מטי לאסתלקא מעלמא בעי לגלאה ההיא חכמתא לאינון די רוח קדישא בינייהו. מנא לן, ממשה דכתיב *בן מאה ועשרים שנה אנכי היום*, וכתיב (שם:19) *ועתה כתבו לכם את השירה הזאת ולמדה את בני ישראל*. ואם לאו עליה כתיב (משלי ג:27) *אל תמנע טוב מבעליו בהיות לאל ידך לעשות*, עד לא תסתלק מעלמא ולא יתייהיב לך רשותא.

© 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

א״ר חייא האי קרא מניה אוליפנא חכמתא עלאה והכי *הוא*, אבל סופיה דקרא מקשר קשרא מהימנותא במאי דכתיב *הוא* כמה דאתמר *צדיק וישר הוא*, כלומר *הוא* כלא, *הוא* חד בלא פרודא. דאי תימא כל הני סגיאין אינון חזר ואמר *הוא*, כלהו סלקן ומתקשרן ומתאחדן בחד. וכלא *הוא והוא הוי והוא* יהא *והוא* חד, בריך שמיה לעלם ולעלמי עלמין. עד כאן מתקטרין מילי ומתאחדן מילי קדישין דשמא דקב״ה.

זכאה חולקיה מאן דקרי למלכא וינדע למקרי כדקא יאות. ואי איהו קרי ולא ידע מאן דקרי אתרחיק קב״ה מניה. מנא לן, דכתיב (תהלים קמה:18) *קרוב יי׳ לכל קוראיו וגו׳. קרוב יי׳ לכל קוראיו*, למאן *קרוב*. חזר ואמר *לכל אשר יקראוהו באמת*. וכי אית מאן דקרי ליה בשקרא.

[p. 854] א״ר אבא אין, ההוא מאן דקרי ולא ידע למאן קרי. מנא לן, דכתיב לכל אשר יקראוהו באמת. מאי באמת, בחותמא דגושפנקא דמלכא דהוא שלימו דכלא כד״א (מיכה ז:7) *תתן אמת ליעקב*, ובגין כך *לכל אשר יקראוהו באמת* כתיב.

זכאה חולקיה דמאן דעאל ונפק למנדע ארחוי דקב״ה, ועל דא כתיב (משלי ד:18) *וארח צדיקים כאור נוגה הולך ואור עד נכון היום*, וכתיב (ישעיה ס:21) *ועמך כלם צדיקים לעולם יירשו ארץ וגו׳*.

תניא א״ר יצחק כל הני תקונין וכל הני מלי למחצדי חקלא אתמסרן. ותנינן כביכול חייבין עבדין פגימותא לעילא. מאי פגימותא, כמה דכתיב *שחת לו לא בניו* **[רצז ע״ב]** *מומם*, דהא כל הני תקונין לא משתכחין כדקא יאות.

[p. 855] כתוב אחד אומר (ישעיה נט:17) *וילבש צדקה כשרין*, וכתיב (שם) *וילבש בגדי נקם תלבושת*. אלא א״ר יצחק *וילבש צדקה*, בזמנא דישראל זכאין. לא זכו *וילבש בגדי נקם*.

א״ר יוסי מאי פגימותא, כמה דתנינן דאבהן לא מסתפקין לאתברכא מההוא שקיו דנחלא, כ״ש בנין הה״ד *שחת לו לא בניו מומם*. מאי *לו לא* תרי זמני, אלא חד לעילא וחד לתתא. והיינו דאמר ר׳ שמעון כל זמנא דחייביא סגיאו בעלמא כביכול שמא קדישא לא מתברך בעלמא וכל זמנא דחייביא לא סגיאו בעלמא שמא קדישא מתברך בעלמא הה״ד (תהלים קד:35) *יתמו חטאים מן הארץ ורשעים עוד אינם ברכי נפשי את יי׳ הללויה*.

א״ר אבא מקרא זה ממש הוא דכתיב *שחת לו לא בניו מומם*. מאן גרים לחבלותא דא, *דור עקש ופתלתול*, [p. 856] בגין דאינון חייביא ודרא אשתכח הכי. בגין כך בתר דאמר משה כל הני מילי ואדכר שמא קדישא כדקא יאות אמר ודאי *צדיק וישר הוא*, מלה בתקוניה, אבל *שחת לו לא בניו מומם*. מ״ט הכי, משום דאינון *דור עקש ופתלתול*.

© 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

א״ר יהודה *לו לא*, כלומר לגרמייהו עבדין דא חייבין דגרמין לאסתלקא ברכאן מעלמא.

א״ר אבא *לו לא*, הא אוקמוה והכי הוא. מה כתיב בתריה, *הליי׳ תגמלו זאת*, לשלמא גמול דא לקבליה על כל אינון טבאן דגרים לך ועביד לקבלך.

ר׳ אלעזר פתח (ויקרא כו:44) *ואף גם זאת בהיותם בארץ אויביהם וגו׳*. זכאין אינון ישראל על כל שאר עמין דאע״ג דארגיזו קמי מאריהון קב״ה לא בעי לשבקא לון דבכל אתר דגלו ביני עממיא קב״ה עמהון בגלותהון הה״ד *ואף גם זאת בהיותם בארץ אויביהם וגו׳*.

ר׳ אבא אמר *ואף גם זאת*. ת״ח כמה חביבותא דקב״ה לגבייהו דישראל דאע״ג דגרמין למגלי ביני עממיא שכינתא לא אתעדיאת מנהון לעלמין, [p. 857] דלא תימא דאינון בלחודייהו בגלותא משתכחין דאף *גם זאת* עמהון משתכחא הה״ד *ואף גם זאת וגו׳*.

למלכא דארגיז על בריה וגזר עליה עונשא לאתרחקא מניה ולמיזל לארעא רחיקא. שמעת מטרוניתא ואמרה הואיל וברי אזיל לארעא רחיקא ושדי ליה מלכא מהיכליה אנא לא אשבוק ליה, או תרוונא ניתוב להיכלא דמלכא או תרוונא ניתיב בארעא אחרא. לזמנין פקיד מלכא על מטרוניתא, לא אשכחה דהוות אזלת עם בריה. אמר הואיל ומטרוניתא תמן תרווייהו יתובון.

ובזמנא דפקיד קב״ה למטרוניתא פקיד בקדמיתא ובגינה פקיד לבנוי הה״ד (שמות ו:5) *וגם אני שמעתי את נאקת בני ישראל אשר מצרים מעבידים אותם וגו׳*. מאן גרם דאנא שמענא עקתהון, כביכול מטרוניתא דדכרנא לה הה״ד (שם) *ואזכור את בריתי*, וכתיב (שם ב:24) *ויזכור אלהים את בריתו*. וכד קב״ה יהדר לישראל מן גלותא מה כתיב, (דברים ל:3) *ושב יי׳ אלהיך את שבותך ורחמך*, דא מטרוניתא.

א״ר יהודה *הליי׳ תגמלו זאת*, בגין דאתון *דור עקש ופתלתול* אתון תהון גרמין דתגלי זאת בגלותא. *הליי׳ תגמלו זאת*, דא הוא גמול דעביד עמכון [p. 858] בכל נימוסין דמצרים בכל אינון אתוון דעבד לכו. דא הוא גמול דאתון שלמין להאי *זאת*. מאן גרים לכון דא, בגין דאתון *עם נבל ולא חכם*, ולא מסתכלין בכל אינון טבן דעבד לכו עד השתא.

הליי׳, ה׳ שכינתא. והא אוקמוה מלי דתנינן ה׳ *דבהבראם* (בראשית ב:4) זעירא, ה׳ *דהליי׳* רברבא, והא אתמר דתניא א״ר יהודה ה׳ בכל אתר קב״ה ואקרי אם ותרין עלמין נינהו דכתיב *מן העולם ועד העולם*. והא תנינן ברזא דקרא (במדבר כח:5) *בשמן כתית רביעית ההין*.

[p. 859] תניא א״ר יהודה בכמה אתר אסתכלנא דקב״ה לא אעדי **[רצח ע״א]** רחימותא מנייהו דישראל דבכל אתר דאינון הוו קב״ה בינייהו דכתיב (ויקרא כו:44) *לא*

© 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

מאסתים ולא געלתים לכלותם להפר בריתי אתם, דייקא *אתם*, בינייהו עמהון, לא אעדי מנייהו לעלמין.

ר׳ יצחק הוה אזיל בארחא, פגע ביה ר׳ חייא, א״ל חמינא באנפך דהא במדורא דשכינתא מדורך. מאי כתיב, (שמות ג:8) *וארד להצילו מיד מצרים*. *וארד*, *ארד* מבעי ליה. *וארד* בקדמיתא, אימתי, כד נחת יעקב למצרים. ולמה, *להצילו מיד מצרים*, דאלמלא לא הוה בינייהו לא יכלין למסבל גלותא כד״א (תהלים צא:15) *עמו אנכי בצרה אחלצהו ואכבדהו*.

א״ל ודאי בכל אתר דישראל שריין קב״ה בינייהו, וכל אתר דחכימי דרא אזלין קב״ה אזיל עמהון דכתיב (שם:11) *כי מלאכיו יצוה לך לשמרך בכל דרכיך*. מנא לן, דכתיב (בראשית לב:2-3) *ויעקב הלך לדרכו ויפגעו בו מלאכי אלהים, ויאמר יעקב כאשר ראם מחנה אלהים זה*. השתא נשתתף כחדא וניזיל בארחא דהא ידענא דלאתר חד אזלינן לקבלא אנפוי דשכינתא.

[p. 860] א״ל ודאי.

א״ר יצחק תנינן שלוחי מצוה אינן ניזוקין לא בהליכתן ולא בחזרתן, ואנן לאתחזאה קמי קב״ה אזלינן ולא דחילנא.

עד דהוו אזלי א״ר חייא כתיב (שם ב:4) *אלה תולדות השמים והארץ*. *השמים*, לאכללא קב״ה. *והארץ*, לאכללא קב״ה. וכל מה דלתתא אינון אקרון *תולדות מנייהו*.

א״ל אי הכי מהו *בהבראם* וכתיב בה׳ בראם.

[p. 861] א״ל כלא חד מלה כד *שמים* אתחברו בהאי ה׳ אפיקת *תולדות* ואינון אקרון *תולדות השמים והארץ*.

א״ל אי הכי במאי אוקימנא *בהבראם*, באברהם.

א״ל כלא חד מלה הוא. באברהם, היינו *השמים* דמתמן שריין לאתפשטא. בה׳ בראם, היינו *והארץ*, וכלא חד מלה.

א״ל ודאי הכי הוא, והא אוליפנא דכתיב *אלה תולדות השמים והארץ*, ותנינן העולם הזה נברא בה׳ דכתיב *בהבראם*, והעולם הבא נברא בי׳ דכתיב (שם:10) *ונהר יוצא מעדן להשקות את הגן*, לאכללא *השמים*. *את הגן*, לאכללא *את הארץ*.

[p. 862] והא אוקימנא דכתיב (שיר ד:15) *מעין גנים*, דא היא *השמים*. *באר מים חיים*, דכתיב (בראשית כו:25) *ויכרו שם עבדי יצחק באר*, וכתיב (שם:22) *ויעתק משם ויחפור באר אחרת וגו׳*.

ונוזלים מן לבנון, דאינון מתעטרין לעילא וסלקין ברישא דמלכא דכתיב (תהלים קח:5) *כי גדול מעל שמים חסדך*. *מן לבנון*, מתמן נפקין לכלא ונגיד ואתמשך לכל זוויין עד דנגדין

© 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

אינון מבועין ונחתין לאתכנשא לאתר דאתקרי ימא רבא דכתיב (קהלת א:7) *כל הנחלים הולכים אל הים וגו׳*. וכתיב (ישעיה נא:1) *הביטו אל צור חוצבתם ואל מקבת בור נוקרתם*.

[p. 863] לבתר כתיב (שיר שם:12) *גן נעול אחותי כלה גל נעול מעין חתום*. ומכאן נפיקו *תולדות* לכלא דכתיב *בהבראם*, בה׳ בראם, ממש באברהם.

א״ר חייא ואפילו ביעקב ממש, וכלא חד מלה.

א״ר יצחק כד אנן יתבין לקמיה דר׳ שמעון כלא אתמר קמיה באתגליא ולא אצטריכנא לכל האי.

א״ל לאו ר׳ שמעון כשאר בני נשא דכלהו קמיה כשאר נביאי לקמי משה.

עד דהוו אזלי א״ר חייא כתיב (שם מט:15) *התשכח אשה עולה מרחם בן בטנה גם אלה תשכחנה ואנכי לא אשכחך*. האי קרא אוקמוה והכא מאי קא מיירי.

א״ר יצחק אי בקטורא דחברייא סמיכא לא אסמכנא אנן מה נימא.

א״ל דהא קלא דרמיזאה חד שמענא יומא חד כד הוה אזילנא בארחא ולא ידענא מאן אמרה ולא ידענא מלה. ות״ח שבעה יומין הוו דחלישנא ע״ד ולא טעימנא מדי, והשתא אזלנא לגביה דבוצינא קדישא דלימא לי, דילמא אדכר.

[p. 864] א״ל דילמא ההוא יומא דהוה אזיל ר׳ אלעזר לגביה דחמוי וההוא יומא אזילנא עמיה והא אדכרנא מלה.

ת״ח הכי א״ר אלעזר משמיה דאבוי אמרו ישראל קמי קב״ה מיומא דנפלנא בגלותא קב״ה שביק לן בגלותא ואנשי לן הה״ד (שם:14) *ותאמר ציון עזבני יי׳ ויי׳ שכחני*. אמרה שכינה *התשכח אשה עולה*, וכי ישראל דאקרון בנין כד״א (דברים יד:1) *בנים אתם ליי׳ אלהיכם*. *מרחם בן* **[רצח ע״ב]** *בטנה*, כד״א (ירמיה ב:21) *ואנכי נטעתיך שורק כלה זרע אמת*. *גם אלה תשכחנה*, דכתיב (בראשית ב:4) *אלה תולדות השמים והארץ*, *ואנכי לא אשכחך*. מכאן דקב״ה לא שביק לון לישראל לעלמין.

[p. 865] תו אמר *התשכח אשה עולה מרחם בן בטנה*, דא הוא רזא עלאה דאמר קב״ה דהא מלין אלין בשמיה אחידן. כמא דקב״ה לא אנשי שמיה דהא הוא כלא, כך קב״ה לא אנשי לון לישראל דאינון אחידן בשמיה ממש.

אתרגיש ר׳ חייא, אמר ודאי דא היא מלה. בריך קודשא דאערענא לך וידענא מלה וידענא מאן ההוא דשמענא מניה.

ות״ח ההוא יומא דרהיטנא ארבע מילי ולא אשכחנא מאן הוה.

א״ל בגין דעאלנא בחד מערתא דר׳ אלעזר נפיש שעתא חד.

© 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

קרי עליה רבי חייא הני קראי (ישעיה נח:8-9) *אז יבקע כשחר אורך וארוכתך מהרה תצמח, אז תקרא וייי יענה תשוע ויאמר הנני, אז תתענג על ייי והרכבתיך על במותי ארץ וגו׳.*

זכור ימות עולם בינו שנות דור ודור וגו׳. זכור ימות עולם. ר׳ אבא אמר מאן *ימות עולם*, אינון שיתא יומין דעבד קב״ה עלמא בהו דכתיב (שמות כ:11) *כי ששת ימים עשה ייי את השמים ואת הארץ. כי ששת ימים*, ולא בששת *ימים* והא אוקימנא.

[p. 866] *בינו שנות דור ודור*, כלומר אינון *ימות עולם* ידעו וישתמודעו כל אינון שנין ויומין וכל דרא ודרא עד דרא דא דאתון קיימין.

שאל אביך ויגדך, דא קב״ה הה״ד *הלא הוא אביך קנך. ויגדך*, והוא יגלי עומקא דחכמתא. ומאי היא, אלא כד אינון שיתא יומין שכלילו עלמא לא שכלילו ליה אלא בגינך דתיתי אנת ותקיים אורייתא, דתנינן כל מה דעבד קב״ה על תנאי עבד דכד ייתון ישראל אי יקבלון אורייתא יאות ואי לאו דיהדר *לתהו ובהו*. ובגין כך אינון *ימות עולם* ידעו ואשתמודעו מלה.

והא תנינן הנהו ענפי דאילנא היך מתאחדן בגו אילנא, והא אוקימנא כדין קב״ה ברר לון לממנן תריסין על שאר אמין. ואתון מה כתיב, *כי חלק ייי* [p. 867] *עמו יעקב חבל נחלתו*, דלא יהב להו לרברבא ולא למלאכא ולא לממנא אחרא.

והאי עמא דקב״ה נסב לחולקיה באן אתר אשכח ליה, דכתיב *ימצאהו בארץ מדבר ובתהו יליל ישימון וגו׳*, דכתיב (יהושע כד:2-3) *תרח אבי אברהם ואבי נחור וגו׳, ואקח את אביכם את אברהם מעבר הנהר וגו׳*. ומהכא דבר להו לישראל בכל דרא ודרא ולא אתפרש מנייהו ודבר להו ברחמי הה״ד *כנשר יעיר קנו וגו׳*.

כנשר יעיר קנו. א״ר יוסי לא אשכחנא מאן דחייס על בנוי כהאי נשר, ועל דא תנינן כתיב (יחזקאל א:10) *ופני אריה אל הימין ופני שור מהשמאל*. נשר באן דוכתיה, באתריה דיעקב קאים הה״ד (משלי ל:19) *דרך הנשר בשמים*, בההוא אתר ממש. מ״ט, בגין דאיהו רחמי על בנוי ודינא לגבי אחרנין. כך קב״ה דבר לבנוי כנשר דא.

[p. 868] מה כתיב, *ייי בדד ינחנו ואין עמו אל נכר*, הוא בלחודוי דכתיב (שמות יג:21) *וייי הולך לפניהם וגו׳. ואין עמו אל נכר*, דלא דבר להו לישראל לא מלאכא ולא ממנא אחרא דאינון אקרון *אל נכר*, ודא הוא דאמר משה (שם לג:15) *אם אין פניך הולכים אל תעלנו מזה*, הה״ד *ייי בדד ינחנו*, הוא בלחודוי, *ואין עמו אל נכר*.

זכאה חולקהון דישראל דקב״ה דבר עמהון בישראל הכי. עלייהו כתיב (תהלים קלה:4) *כי יעקב בחר לו יה ישראל לסגולתו*, וכתיב (שמואל א יב:22) *כי לא יטוש ייי את עמו בעבור*

© 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

<u>שמו הגדול</u>. מ״ט *לא יטוש <u>יי׳</u> את עמו, בעבור שמו הגדול*, בגין דהאי בהאי אתדבק. ועל דא לא ישבוק לון קב״ה דבכל אתר דאינון שריין קב״ה עמהון <u>כמא</u> דאוקימנא.

[p. 869] *לו חכמו ישכילו זאת*. א״ר יוסי כל הני קראי דהכא אוכחי אינון דאוכח להו משה לישראל בר ההוא שמא קדישא דגלי בשירותא דמלוי.

א״ר אבא ואפילו מה דאוכח לישראל בכללא דשמא קדישא הוא דלית מלה באורייתא דנפיק מכללא דשמא קדישא, דאורייתא כלא שמא דקב״ה אינון. והני קראי ידיעאן אינון, אבל בגין דשמא **[רצט ע״א]** דקב״ה רשים בהאי פרשתא אצטריכנא עד השתא. והכא הא כתיב *לו חכמו ישכילו זאת*, *זאת* ודאי, והא בכמה אתר אוקימנא האי דאי ישראל ינדעון האי <u>היך</u> *זאת* אחידא בדינוי לאתפרעא מן חייביא *יבינו לאחריתם*, ויסתמרו למהוי בה <u>כמא</u> דכתיב (איוב כ:27) *וארץ מתקוממה לו*.

ד״א *לו חכמו ישכילו זאת*, דאיהי מתקשרא בהו בישראל כד נטרין פקודי אורייתא ויתבין עמה בשלם, ינדעון דסייעתא דהאי זאת עמהון לאתפרעא משנאיהון, וישראל דאינון זעירין ביני עממיא ינדעון *איכה ירדוף אחד אלף ושנים יניסו רבבה*. ומאן גרים להו, האי זאת דהוה בהו בשלם כד עבדין פקודי אורייתא ולעלמין לא אתעדי מנייהו למעבד להו נוקמין.

[p. 870] *אם לא כי צורם מכרם ויי׳ הסגירם*. מ״ט *כי צורם מכרם*, בגין *צור ילדך תשי*, דתקונין לא שראן <u>כדיאות</u> באתרייהו.

אם לא כי צורם מכרם. א״ר יהודה דא אברהם <u>כמא</u> דאוקימנא דאמר אברהם יתחייבון ישראל בגלותא ולא ייעלון בגיהנם דתרין אלין גלותא וגיהנם לא יסבלון ישראל, וקב״ה אסתכם על ידוי דכל זמנא די יחובון ישראל יפלון בגלותא וישתעבדון בהו שנאיהון, ובגין כך *צורם מכרם* ודאי *ויי׳ הסגירם*, ואסתכם על ידוי.

תניא א״ר יהודה מ״ט אוכח להו משה בהאי שירה הכי, בגין דאינהו זמינין למיעל לארעא ולאשרי בינייהו שכינתא ובגין כך אוכח להו על האי.

ר׳ יצחק אמר בתרי אתרי קב״ה זמין לאוכחא להו לישראל וחדאן אומות העולם. חד דכתיב (הושע יב:3) *וריב ליי׳ עם יהודה ולפקוד על יעקב כדרכיו וגו׳*. שמעין אומות העולם חדאן אמרי השתא ישתצון מעלמא. כד חמי קב״ה דאינון חדאן מה כתיב בתריה, *בבטן עקב את אחיו וגו׳*. כד שמעין <u>דא אמרי</u> דא הוא תשובה.

<u>משל</u> לאתתא <u>דהות</u> לה קטטה בברה, אזלת למקביל עליה דינא. חמאת לדיינא דאין <u>נפשי</u>, מנייהו [p. 871] לאלקאה לצלבא לאוקדא. אמרה ווי מה אעביד מן ברא. כד סיים דינא

© 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

אמר לההוא אינתו אימא מה אעביד לך ברך. אמרה קובלני דכד הוה במעוי הוה בעיט בי. אמר דא הוא קבילו דברך, זילי דלית לך כלום. כך אמר קב״ה *וריב ליי׳ וגו׳*. לבתר דחדאן שאר עמין אמר *בבטן עקב את אחיו וגו׳*. אינון תאבין ואמרין דא טרוניא דקב״ה אייתי על בנוי.

אוכחא תניינא כתיב *לכו נא ונוכחה יאמר יי׳*. שמעין אומות העולם וחדאן אמרי השתא ישתצון מעלמא דהא מאריהון אתי בטרוניא עלייהו. כיון דחמא קב״ה חדוותא דילהון מה כתיב בתריה, *אם יהיו חטאיכם כשנים כשלג ילבינו ואם יאדימו כתולע כצמר יהיו*.

© 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

מדרש הנעלם, פרשת בראשית

[זהר חדש, ב ט״ד] [p. 3] תנן בעשרה מאמרות נברא העולם.

רבי חייא ורבי נתן אומרי׳ במאמר אחד נברא. ואיזהו. דכתיב (תהלים לג:6) *בדבר יי׳ שמים נעשו*.

רבי אבא אמר דכתיב (שם:9) *כי הוא אמר ויהי הוא צוה ויעמוד*, אמירה אחת בלבד.

[p. 4] ר׳ אלעזר אמר לא זה ולא זה אלא באות אחת נברא העולם בלא אמירה.

דתניא רבי אליעזר אמר אות אחת נטל הקב״ה משמו ובאותו האות נברא.

והיינו דא״ר אלעזר מאי דכתיב *מי כמכה באלים יי׳* שיוכל לברא העולם.

אלא משמע בה״א נברא העולם באות אחת ממש. ומאי נוקים *כי הוא אמר ויהי וגו׳ בדבר יי׳ שמים נעשו*.

אלא א״ר אלעזר לאתחזאה לעלמא דהא אתברי הוה ולא הוה מתגליא ואיצטריך כל חד וחד לאתגלאה לאפקא כל חד וחד עובדוי וחילוי דאיתחזי ליה.

א״ר אלעזר כל העולם כלו וכל תולדותיהם ברגע אחד נבראו בשעה אחת נבראו ביום אחד נבראו דכתיב *אלה תולדות* [p. 5] *השמים והארץ בהבראם ביום עשות יי׳ אלהים*. באותו היום ממש באותה שעה ממש ובאותו רגע ממש.

ותניא א״ר אבא א״ר יוחנן קודם שברא הקב״ה את העולם היה הוא ושמו אחד והיה בדעתו לברוא את העולם וברא קודם אלף עולמות שנאמר (שיר ח:12) *האלף לך שלמה*. ואחר כך ברא עולמות אחרים להודיע שהכל נגדו כאין.

והיינו דא״ר חייא למה אלף ראשונה באותיות. מפני שבתחלה ברא אלף עולמות שקדמו לשאר עולמות ואחריו בי״ת שהוא בנין שמים וארץ.

רב הונא אמר בתחלה כסא הכבוד שכ׳ בו (דניאל ז:10) *אלף אלפין ישמשוניה* ואחריו שאר המלאכים והארץ שהם בית העולם ואחריו גימ״ל ג״ע שהוא גמול [p. 6] הצדיקים ואחריו דל״ת שהוא האדם שנרכב בד׳ רוחות.

א״ר יצחק א״ר זריקא קלטופין דירוקין הוה מסחר על תהומא ותהומא הוה סליק ונחית ואת אחד הוה פשיט בתלת זיוייתיה על תהומא ותהומא שכיך הה״ד *ורוח אלהים מרחפת*.

אר״א לאו מהכא משמע אלא מהכא דכתיב (תהלים עז:17) *ראוך מים אלהים ראוך מים יחילו אף ירגזו תהומות*.

© 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

This document may be reproduced and distributed for educational use only. Any other use, including commercial use, is strictly prohibited without the prior written permission of Zohar Education Project, Inc.

והיינו דתנן אלף עלמין הוו עד דלא אתברי עלמא וזיו יקריה הוה מתפשט וברא עלמין וסתיר לון עד דסליק ברעותא קמיה למברי האי עלמא. וההוא שעתא אתפשטו תרין אתוון משמיה וקיים לון. ותרין אחרן אתגליפו לעילא ותתא חד גו חד. גליף חד ואתחזר [p. 7] תלת וגליף חד אחרא ואתחזר תרין עד דסלקו עשרה. אתפליגו אינון עשרה ואתחזרו לתלתין ותרין ואינון תלתין ותרין שבילי דחכמתא. אלין אתפליגו בגלופייהון לעשרה ואתחזרו למ״ב. מכאן ולהלאה מאן דישגח ישגח בבעיתותא דלבא יסתים ולית דפתחין ליה. ועל האי כתיב (ישעיה מב:8) *אני יי׳ הוא שמי וכבודי לאחר לא אתן ותהלתי לפסילים* וכתיב *לא תעשה לך פסל וכל תמונה*.

א״ר אלעזר התהום היה נשקע בארבע אדנים והוטבעו למטה על אבן אחת שהוא העמוד ועל זה העולם עומד הה״ד (איוב לח:6) *על מה אדניה הטבעו או מי ירה אבן פנתה*.

א״ר זירא זו היא אבן שממנה הושתת העולם ועליה העולם עומד וקדש קדשים והיא טיבורו של עולם וממנה יצאו אבנים המשוקעות בתהום ומהם יוצאים מים.

[p. 8] א״ר אחא בר יעקב בשלשה אותיות נשקע התהום ונחלק בשלשה חלקים והם עמודי הארץ ואחד לשלש מאות שנה מתרופפים ממקומם שנאמר (שם ט:6) *המרגיז ארץ ממקומה ועמודיה יתפלצון*.

[ג ט״א] תאני ר׳ שמעון על שבעה עמודים הארץ עומדת שנאמר (משלי ט:1) *חצבה עמודיה שבעה* והם תלויים על המים וכנגדם אמר דהמע״ה שבעה קולות דכתיב *קול יי׳ על המים*.

הכל תלוי על שבעה. עמודי שמים הם ז׳ והרקיעי׳ ז׳ והכוכבי׳ ז. שבעה מעלות ז׳ גוים למעלה שבעה גוים למטה שבעה ימי בראשית שבעה ארצות שבעה ימים שבעה נהרות והשביעי *שבת ליי׳* יום שכולו שבת.

תנן התם ר׳ יהודה בר אלעאי אומר שבעה גלוסמוי פריסן אתגליפו בתלתין וחמש אלפין פליגאן והוה פריס בהו חד שיעורא דעלמא עד דמתח ליה לארבע זיווין ואסמך על סמכיה הה״ד (ישעיה מד:24) *אנכי יי׳ כו׳ נוטה שמים לבדי רוקע הארץ מאתי*.

[p. 9] א״ר שמעון מאי דכתיב (שם מח:13) *קורא אני אליהם יעמדו יחדו*.

אלא א״ר שמעון כשעלה במחשבתו לברוא העולמות באותה שעה נבראו עליונים ותחתונים וכל מה שבהם שנאמר *קורא אני אליהם יעמדו יחדו*. אל תקרי *אליהם* אלא אלהים. מלמד בה״א בראם והיינו דכתיב *מי כמכה באלים יי׳* כמו אסקופא דמלייא מכל צרכי ביתא וכדין ידעין דתמן כלא מה דצריך לון.

© 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

א״ר יהודה בג׳ דברים ברא הקב״ה את עולמו בספר וספר וספור כנגדם בחכמה בתבונה ובדעת. בחכמה דכתיב (משלי ג:19) *יי׳ בחכמה יסד ארץ*, בתבונה דכתיב *כונן שמים בתבונה*, בדעת דכתיב *בדעתו תהומות נבקעו*.

[p. 10] רבי נחוניא אומר בחכמה בלבד נבראו כל העולמות כלם הה״ד *בראשית ברא אלהים* וראשית היא החכמה ואתיא כמאן דאמר בה״א בראם ושלשתם נכללים בו.

[ג ט״ד] פיסקא. א״ר יהודה אמר רב כתיב *יי׳ בחכמה יסד ארץ כונן שמים בתבונה* ואומר (משלי ג:19) *בדעתו תהומו׳ נבקעו*. בשלשה דברים הללו [p. 11] נברא העולם ועל שנים מהן הוא עומד על התבונה ועל הדעת. והא תנינן תלת.

א״ר יצחק החכמה נטלה הקב״ה למעלה והוא שמו להודיע לעבדיו הצדיקים, והשנים עמדו בעולם והם קיומו.

א״ר אבא כלהו תלתא אתרמיזו בחיזו זעירא ואינון תלת תנועות פומא, עליון אמצעי והתחתון, בתנועי דפומא אתנהיג בהו.

א״ר אבא והם חכמה ותבונה ודעת.

מאי משמע דהאי תרין אתנהיג בהו עלמא והם תבונה ודעת.

דתנינן אלין מנהגי עלמא השמים שנבראו בתבונה והתהום בדעת. והחכמה הוא שמו של מקום והוא נקרא חכמה. ותנינן הוא והחכמה אחד הוא. דא״ר יהושע מאי דכתיב (ישעי׳ מב:8) *אני יי׳ הוא שמי*. מלמד שהוא ושמו אחד הוא.

[p. 12] א״ר אבהו הכל נתן אבל שמו הגדול לא נתן ולא אוזיף לאחרן דכתיב *אני יי׳*, לבדי. מלמד דשם זה לא נתן לשום נברא.

וא״ר אבהו בא וראה כמה חשש הקב״ה על כבוד שמו יתברך. תדע לך בזמן שביה״מ היה קיים כל המקריב קרבן וזובחו לשם זה הנקרא אלהים חייב מיתה שנאמר *זובח לאלהים יחרם בלתי ליי׳ לבדו*, מלמד שצריך להזכיר שמו המיוחד בלבד. וע״כ צוה בקורבנות כדי שלא יטעה אדם ואמר *אדם כי יקריב מכם קרבן ליי׳*, *וכי תזבחו זבח תודה ליי׳*, *וכי תזבחו זבח שלמים ליי׳*, *וכי תקריב קרבן מנחה ליי׳*. הכל *ליי׳* ולא נאמר לאלהים.

מ״ט.

א״ר אבהו שם זה הוא משותף שהמלאכים נקראו אלהים בני אדם נקראו אלהים גדולי הדור נקראו אלהים הדיינים נקראו אלהים ואין אנו יודעים למי מהם זובח. אלא צריך להזכיר השם המיוחד לבדו.

© 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

א״ר חייא ת״ח מאן דמקלל את השם דכתיב *איש איש כי יקלל אלהיו ונשא חטאו*, דהא אם קלל שם זה סתם אינו חייב מיתה ואין מנדין אותו דיכיל לטעון לחד מן דיינא או לגדול הדור קאמר.

[p. 13] א״ר אבהו מיתה אין מחייבין אותו אבל נידוי מחייבין אותו משום לאו דאוריי׳ דכתיב *אלהים לא תקלל* סתם. אבל אם קלל שם המיוחד חייב מיתה דכתיב *ונקב שם יי׳ מות יומת*, מלמד שאינו חייב מיתה עד שיזכיר שמו המיוחד.

ההוא גברא דאקדיש בריה ואמר האי ברא דאתייליד ליהוי מקודש לאלהים.

שמע ר׳ חייא ושמתיה.

א״ל ומה על דאקדישת ברי לקב״ה להוי ההוא גברא בשמתא.

א״ל לאו על כך עבדית אלא על דאקדישתיה לשם הנקרא *אלהים* והתורה אמרה *זובח לאלהים יחרם*.

אמר והיאך הוה לי למימר.

אמר ליה האי ברא דאתייליד לי ליהוי מקודש לייי׳ ולא לשם אחר. ומנ״ל. מחנה דכתי׳ (ש״א א:11) *ונתתיו לייי׳* ולא אמרה לאלהים.

א״ר שלום והא אוקימנא דבשם אלהים נברא העולם. א״ה יכיל למטען כהאי גוונא דמלאכים הוו או גדולי הדור או דיינין הוו.

[p. 14] א״ר אבהו הא עלמא אתברי עד דלא ייתון בני נשא ועד לא ייתון דייני דרא ורברבי דרא ולא אית למשגא.

כמא דא״ר אלעזר חביבא יקירא דכתיב *מי כמוך באלים יי׳* שיוכל לברוא את העולם, משמע ד*אלים* אינו יכול לברוא העולם עד שנטל הקב״ה אות אחת משמו והיא אות ה״א ובו נברא העולם והאות הזה נתגדל באלהים ונכתב שמו אלהים ועל האי תנן בה״א בראם.

א״ר יוסי הא חזינן דלית כתרא ומלכותא [**ד ט״א**] אלא בשמיה קדישא דלא אוזפיה לאחרא והוא יי׳ יו״ד ה״א וא״ו ה״א.

דא״ר יוסי בו נכללים עליונים ותחתונים שמים וארץ וכל צבאם כסא הכבוד וחיות הקדש וכלם לנגדו כאין וכלא חשיבין. והוא היה והוא הוה והוא יהיה בריך הוא בריך שמיה לעלם ולעלמי עלמין אמן.

[p. 15] א״ר יהודה יתברך ויתעלה שמו של מלך מה״מ הקב״ה שהוא ראשון והוא אחרון ומבלעדיו אין אלהים. וברא את העולם בסוד שלשה עניינים גדולים וטובים והם דעת חכמה ובינה שנאמר *יי׳ בחכמה יסד ארץ כונן שמים בתבונה* ואומר *בדעתו תהומות נבקעו*.

© 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

ולמה ברא הקב״ה הארץ שהוא עולם השפל בסוד ה*חכמה* והשמים שהוא עולם גדול ממנו ב*תבונה* שהוא דבר קטן מן החכמה. וכבר שנינו אימתי נקרא אדם חכם בחכמה. כששואלים אותו בכל דבר ועונה ומשיב כענין וידו הוא בכל ואזי נקרא חכם בחכמה שהוא גדול על התבונה ועל הדעת. ע״כ היה לו יתברך לעשות השמים ב*חכמה* והארץ שהיא שפלה מהם ב*תבונה*.

תדע כי החכמה גדולה מכולם ועל כן נקרא אדם חכם מפני שהוא חכם בכל החכמות. והתבונה קטנה מן החכמה וע״כ נקרא אדם מבין כלומר מבין דבר מתוך דבר הוא מעצמו ומלבו מבין דבר מתוך דבר, כלומר בראותו יסוד בונה בנין עליו. וכן הוא המבין בראותו דבר אחד או קצתו משלים הענין עליו.

והקב״ה יתברך שמו ברא השמים בסוד ה*תבונה* שהיא ענין הבינה מתוך היסוד. ובראשית כל הנבראים ברא צורת המלאכים הקדושים שהם תחלת כל הנבראים הנאצלים מזיו אור הדרו. ועשרה שמות נקראו בסודם ובתוך שמותם נקראו אלהים. וע״כ בא להורות *בראשית ברא אלהים*, כלומר ברא יתברך שמו צורת המלאכים הנקראים [p. 16] אלהים והם היסוד מכל הנבראים האחרים. ומתוך זה היסוד נבראו השמים לאחר כן בסוד התבונה. כאשר תבונה הוא דבר מתוך דבר נבראו השמים דבר מתוך דבר שהם מסוד אור צורת המלאכים. כלומר הם בנין מתוך היסוד, וע״כ *כונן שמים בתבונה*.

אבל הארץ נהיה מתוך יסוד אחר אלא שהיא תלויה על המים והקב״ה יסד לה יסוד עשוי בחכמה ועל כן נאמר *יי׳ בחכמה יסד ארץ כונן שמים בתבונה* דבר מתוך דבר. והשמים נבראו מאותו האור הנשפע באלהים ועשה אותם דבר מתוך דבר. [p. 17] ובג׳ דברים הללו נעשה המשכן שנאמר *ואמלא אותו רוח אלהים בחכמה ובתבונה ובדעת*. ושלשתם הם במתנת עליון לכל אשר יחפוץ יתנם שנאמר (משלי ב:6) *כי יי׳ יתן חכמה מפיו דעת ותבונה*.

[ד ט״ד] *בראשית ברא אלהים*.

רבי אבא פתח ואמר *ביום ההוא כרת יי׳ את אברם ברית לאמר*. בחמשה ענינים נאמר הברית. א׳ הוא ברית מילה שנאמר *והיתה בריתי בבשרכם לברית עולם*. הב׳ ברית הקשת שנאמר *והיתה לאות ברית*. הג׳ ברית המלח שנאמר *ברית מלח עולם*. הד׳ ברית היסורין שנאמר *אלה דברי הברית*. הה׳ ברית הכהונה שנאמר *והיתה לו ולזרעו אחריו ברית כהנת עולם*.

[p. 18] וקודם שנתנו הה׳ בריתות לא היתה הברית אלא באש שנאמר *והנה תנור עשן ולפיד אש וגו׳* וכתיב *ביום ההוא כרת יי׳ את אברם ברית לאמר*. והאש היתה ברית בתחלה וזהו *בראשית*, הוצא משם *אש* ונשאר *ברית* כלו׳ ברי״ת א״ש.

© 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

ר׳ יוחנן אמר ברית כרותה כרת הקב״ה עם העולם ועל מנת שיעמוד אברהם ויתקיים העולם בזכותו שנאמר *אלה תולדות השמים והארץ בהבראם*, באברהם. ואותה שעה שכרת עמו הברית באש עמד העולם בקיומו וזהו *בראשית*, ברית אש *ברא אלהים את השמים ואת הארץ* כדי שיעמוד באותו ברית האש.

והחכמה אומרת למה הביא הקב״ה מבול מים לעולם ולא דבר אחר בתחלת דינו.

אלא ראה הקב״ה שהעולם נברא בברית אש וראה שאם ידין העולם בדין אחר שיוכלו הרשעים לעמוד בעולם מפני אותו ברית אש כאשר נברא העולם. אלא מה עשה. דן את העולם בדבר הראוי לכבות את האש כדי להעביר את הרשעים מן העולם שנמשלו לאש שנא׳ (יחזקאל טו:7) *מן האש יצאו והאש תאכלם*, ר״ל *מהאש יצאו* בתחלת העולם כשנברא.

[p. 19] בתחלה אמר *אמחה את האדם אשר בראתי* במים שנאמר *והרשעים כים נגרש*, לאחר כן נאמר מהאש יצאו והאש תאכלם. אמר הקב״ה ע״כ היו נמוקים במים מכאן ואילך מהאש יצאו והאש תאכלם.

וכשחטאו אחר כן דן אותם באש שנא׳ *ויי׳ המטיר על סדום ועל עמורה גפרית ואש*. ואימתי נתבסם העולם. כשעמדו על הר סיני ונתמלא כלו אש שנא׳ *וההר בוער באש עד לב השמים*.

ר׳ יצחק אמר והתורה נהיתה ברית בין השם והעולם שנמשלה באש שנ׳ (ירמי׳ כג:29) *הלא כה דברי כאש* וזהו ברית אש *בראשית*.

[p. 20] ר׳ יוחנן פתח *בחכמה יבנה בית*. שלשה דברים צריך אדם לעשות בדרכי העולם ואלו הן לבנות בית מושבו וליטע כרם להתפרנס בו ואח״כ לקחת לו אשה ולהוליד בנים לפרנסם בהם. ולא כדרך השוטים הלוקחים אשה בתחלה ואחר כך נוטעים כרם ואח״כ בונים בית.

כי הא דא״ר סימון כל הלוקח לו אשה ואין לו בתחלה במה שיוכל לפרנסה הרי זה חפשי מן המצות כמתים הנקראים חפשים שנא׳ (תהלים פח:4) *במתים חפשי*. ולמה נקרא *חפשי*. לפי שהוא חפשי מן המצות מפני שלא יוכל להשתדל בעבודת בוראו אלא בעבודת אשתו.

ר׳ יהודה אומר כאלו לוקח ע״ז לעצמו.

דא״ר יהודה בתחלה היו החכמים והחסידים לוקחין אשה ולא היה להם די פרנסתם וממיתים עצמם ברעב ובצמא ומניחים כל חיי העה״ז ועוסקים בתורה ובמצות ולעבוד בוראם. אבל בזמן הזה שהעולם טרוד אחר הפרנסה [נ״א הפרוטה] צריך לכונן בית בתחלה ולזמן

© 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

מזונותיו ואח״כ לקחת אשה **[ה ט״א]** ויכול לעבוד [p. 21] בוראו ולעסוק בתורה. כי הא דאמרו רז״ל אם אין קמח אין תורה.

וא״ר יהודה מאחר שהאדם נושא אשה אז נקרא עבד יי׳ מפני שלבו פנוי מלהסתכל בעבירה ובנשים ומלתור אחר לבבו ועיניו כד״א *ולא תתורו אחרי לבבכם ואחרי עיניכם וגו׳*. לפיכך צריך להשתדל לכונן בית בראש ולעשות ישוב בבית.

וממי אתה למד. מהקב״ה. שקודם בנה בית וכוננו וזימן כל הפרנסה והמזונות קודם שיבא אדם לעולם. היאך. ברא את העולם בראש שהוא הבית וזמן כל הפרנסה. היאך. ברא את הבהמות ואת החיות ואת העופות והדגים הצמחים והאילנות שהם זימון כל הפרנסה. לאחר שהכין הבית והפרנסה הביא את האדם וברא אותו ואת אשתו והולידו בנים ועשו ישוב בבית. ועל כן נאמר *בראשית*, בית ראש. כאשר תבין באותיות תמצא בי״ת ראש. וכן התחילה התורה *בראשית* כלומ׳ בית ראשית והכל ענין אחד.

[p. 22] ועכ״ז צריך האדם להשתדל בדרך ארץ ולעשות עתים לתורה ולהיות עמלו בשני הדרכים האלו מפני שיגיעת שניהם משכחת עון. ושמא יאמר אדם הריני בן אבות ממשפחה גדולה איני ראוי לעשות מלאכה ולא להתבזות. אמור לו שוטה כבר קדמך יוצרך שנאמר *בראשית ברא אלהים את השמים ואת הארץ* והוא עשה מלאכה קודם שתבא אתה לעולם. ומנ״ל. שנאמר *מכל מלאכתו אשר ברא אלהים לעשות*. קרא אותה *מלאכה* וכן *וישבות ביום השביעי מכל מלאכתו אשר עשה*.

והא דאמר ר׳ יוחנן בא וראה למה ברא הקב״ה את האדם אחרון לכל הנבראים. אלא ללמדך שעשה בכל יום ויום מלאכתו וברא העולם וכל צבאם וביום הששי שהוא אחרון למלאכתו ברא בו את האדם. א״ל לאדם עד כאן הייתי אני משתדל במלאכה. מכאן ואילך אתה תשתדל בה, וזהו *בראשית ברא אלהים* קודם שיבא אדם לעולם.

וא״ר יוחנן למה נברא אדם בצלם אלהים שנאמר *ויברא אלהים את האדם בצלמו*. משל למלך שהיה מושל על המדינה והיה בונה בירניות ותיקונין לעיר וכל בני העיר משתעבדין תחתיו. יום א׳ קרא לכל בני העיר ומינה עליהם שר אחד שלו. אמר [p. 23] עד כאן הייתי טורח בכל צרכי העיר ולעשות מגדלים ובירניות, מכאן ואילך הרי זה כמוני. כענין זה ראה צויתי כל העיר וכל אשר בה. כאשר הייתי מושל עליה ובונה אותה ככל חפצי כך אתה תבנה ועושה מלאכת העולם. מכאן ואילך יהיה הכל מסור בידך וכולם יהיו משועבדים תחתיך ויראים ממך כאשר היו יראים ממני שנא׳ *ומוראכם וחתכם יהיה על כל חית הארץ*. ועל כן *בצלם אלהים עשה אותו*. *ויברא אלהים את האדם בצלמו* לעשות כל צרכי העולם ותיקוניו כאשר הוא עשה בתחלה.

© 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

בראשית.

כתיב (משלי ח:22) *יי' קנני ראשית דרכו קדם מפעליו מאז*. הפסוק הזה חוזר על כל התורה שהיא היתה ראשית דרכי אל שהתורה נבראת אלפים שנה קודם שנברא העולם.

דא"ר אלעזר שבעה דברים נבראו עד שלא נברא העולם ואלו הם התורה וג"ע וגיהנם וכסא הכבוד ובית המקדש ושמו של משיח והתשובה.

ובתורה ברא את העולם שהתורה נקראת *ראשית* שנאמר *יי' קנני ראשית דרכו* ת*בראשית* זו שהיא התורה ברא את העולם וזהו *בראשית ברא* **[ה ט"ד]** *אלהים את השמים ואת הארץ*.

[p. 24] א"ר יהודה בא וראה כמה הפרש יש בין התורה והעולם שהעולם נברא בששת ימים והתורה בארבעים יום וארבעים לילה.

רבי יוחנן הוה אזיל מקסרי ללוד והיה מטייל עמיה ר' חייא בר אבא. כד מטו חד בי חקל א"ר יוחנן האי הוה דידי וזבינתיה כדי למזכי באוריית'.

בכה ר' חייא בר אבא.

א"ל ולמה את בכי.

א"ל דלא שבקת לסיבותיך כלום.

א"ל חייא ברי קלה היא בעיניך מה דעבדית דשבקית דבר שנברא בששת ימים בעבור דבר שנברא בארבעים יום שנאמר *ויהי שם עם יי' ארבעים יום וארבעים לילה*. וקניתי דברים גדולים וטובים שאינם בעולם והם עצה ותושיה וחכמה וגבורה שנאמר (שם:14) *לי עצה ותושיה אני בינה לי גבורה*.

ר' יוחנן כד הוה לעי באורייתא הוו זהירין אנפוי כזוהרא דשמשא. יומא חד פגע ביה ר' יוסי. אמר ליה חמי אנפך זהירין כזהרא דשמשא.

א"ל לאו הוא אלא שמעתא דנהרא לי.

קרא עליה (שופטים ה:31) *ואוהביו כצאת השמש בגבורתו*.

ר' יצחק אמר התורה נקראת תושיה בתחלה ואח"כ גבורה. תדע לך כי בתחלה נקראת תושיה שמתשת כחו של אדם מפני שיש לו להלחם עם יצה"ר ולכתת כל גופו בבית המדרש עד שירגיל אותו בתורה. כיון שהוא רגיל לעסוק בתורה אז יש לו שמחה וגבורה שנאמר [p. 25]

© 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

אני בינה לי גבורה ר״ל כשאדם רגיל בתורה ובחכמה אז יש לו תפארת. ואיזו היא גבורה. להלחם מלחמות יי׳ שנאמר *על כן יאמר בספר מלחמות יי׳*, שם תהא המלחמה והגבורה.

ובתורה ברא הקב״ה את עולמו שנאמר (משלי ח:30) *ואהיה אצלו אמון*. אל תקרי *אמון* אלא אומן. וזהו *בראשית ברא אלהים*, עם *ראשית ברא אלהים את השמים ואת הארץ* וזו היא התורה.

ר׳ יהודה אומר לא נברא העולם אלא בשביל היראה שנקראת *ראשית* שנאמר (שם א:7) *יראת יי׳ ראשית דעת*. ומנ״ל שהעולם נברא ע״פ המורא. שנאמ׳ (קהלת ג:14) *והאלהים עשה שייראו מלפניו*. עשה את העולם כדי שייראו מלפניו וע״פ היראה שהיא *ראשית ברא אלהים את השמים ואת הארץ*.

בראשית.

רבי אלעזר פתח (תהלים קכ:1) *שיר המעלות אל יי׳ בצרתה לי קראתי ויענני*. שירים תאבים ברא הקב״ה בבריאת שמים וארץ כדי להללו ולשבחו שהוא יוצר הכל. השמים אומרים שירה לפניו שנאמר (שם יט:2) *השמים מספרים* [p. 26] *כבוד אל* והארץ אומרת שירה שנאמר *שירו ליי׳ כל הארץ*.

ועוד שכל העולם תאבים ושמחים לפאר ליוצרם בחזותם נפלאותיו בשמים ובארץ וזהו *בראשית*, עיין באותיות ותראי׳ שי״ר תא״ב כלומר שיר תאב *ברא אלהים את השמים ואת הארץ* שכל אדם תאב לומר שי״ר על נפלאותיו בשמים ובארץ. ואיזה הם אותם המעלות שהיה דוד המלך ע״ה אומר. אלו הם אותם השירים של אותן המעלות שהם השמים שנאמר (עמוס ט:6) *הבונה בשמים מעלותיו*. ודוד תאב להם והיה אומרם וזהו שיר תאב.

ואמר ר״א כתיב (איוב לח:7) *ברן יחד כוכבי בקר ויריעו כל בני אלהים*. מאן אינון *בני האלהים*. אלו הם המלאכים שהם אומרים שירה לפני יוצר בראשית בכל לילה כנגד שלש משמרות דהוי הלילה. ובכל משמרה ומשמרה כל כת וכת אומרת שירה ובמשמרה האחרונה שהיא בסופה והיא לעת הבקר כל הכוכבים והמזלות והמלאכים הנקראים *בני האלהים* הם אומרים **[ו ט״א]** שירה שנאמר *ברן יחד כוכבי בקר*. וכל אחד ואחד כפי מעלתו להורות כי גבוה מעל גבוה שומר, כי מעלות יש להם אלה למעלה מאלה. על כן נאמר *שיר המעלות*, ממעלות המלאכים שהם [p. 27] אומרים שירה. וזהו *בראשית*, שי״ר תא״ב *ברא אלהים את השמים ואת הארץ*.

© 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

רבי חזקיה הוה אזיל באורחא והוה עמיה ר׳ יוסי בר חלפתא. קמו למיזל בתר פלגות ליליא. עד דהוו אזלי א״ר יוסי לרבי חזקיה מאי עבידנא דהא תנינן לעולם יצא אדם בכי טוב ויכנס בכי טוב.

א״ל רבי יוסי ברי תא שמע סדר נעימות גלגלי חיותא דאינון משבחן שירתא קדם אלההון.

עד דארכין אודניה שמע קל תושבחא נעימותא ושמע דהוו אמרי (תהלים ט:8) *וייי לעולם ישב וגו׳.*

א״ל רבי חזקיה ברי שמעת כלום.

אמר ליה קל נעימותא ומן נעימותא ותושבחתא מהאי פסוקא דשמעית כען ידענא פירושו דכתיב *וייי לעולם ישב כונן למשפט כסאו*. דבכל שעתא ושעתא דדייני דינא שכינתא דקב״ה דהוא כורסא יקריה מתתקן תמן משמע שנאמר *כונן למשפט כסאו*.

[p. 28] א״ל ידעת איזו היא משמרה ממלאכי השרת אמרי דא.

א״ל לאו.

א״ל משמרת אותם המלאכים הנקראים אלהים היא. דתניא עשרה משמרות של מלאכי השרת איכא ברקיעא ואינון מתחלקין בשלשה משמרות דהוי הלילה. ותדע לך היאך. כד ישראל מסיימים צלותהון בליליא נסבין שירתא בתריהון אינון דנקראים אישים ואמרי שירתא. ומאי שירתא אמרין. (שם ח:5-6, 10) *מה אנוש כי תזכרנו וגו׳ ותחסרהו מעט מאלהים וכבוד והדר תעטרהו וגו׳ ייי אדונינו מה אדיר שמך בכל הארץ*.

במשמרה שניה נסבין שירתא אינון דנקראים מלאכים וחשמלים ואראלים. ומאי אמרי. (שם כט:1) *הבו לייי בני אלים*.

בפלגות ליליא ממש עד דתסתיים משמרה שניה, דהיא שעתא דקב״ה מסתכל בעדן ממש דגניז לצדיקים לעתיד לבוא, פתחי חיות הקדש ובתריהון שרפים ואופנים וכרובים ואמרי (שם לא:20) *מה רב טובך אשר צפנת ליראיך*, (שם סח:5) *סולו לרוכב בערבות ביה שמו*.

בתחלת משמרה תליתאה נסבין שירתא אינון דנקראים אלהים ואמרי *וייי לעולם ישב וגו׳.*

[p. 29] כד אתי צפרא פתחי שמיא ואמרי *השמים מספרים כבוד אל וגו׳*. כוכבי בקר אמרי *מונה מספר לכוכבים וגו׳ גדול אדונינו ורב כח*. אותם המלאכים הנקראים בני אלהים פתחי ואמרי *הבו לייי בני אלים הבו לייי כבוד ועוז*.

עד דהוו אזלי חמו דקדרא שחרא והדר נהירא. א״ר חזקי׳ לרבי יוסי תא ואחזי לך דכך היא גאולתן של ישראל. בעידנא דינהר להון שמשא דגאולתא יתי להון עקא בתר עקא

© 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

וקדרותא בתר קדרותא. עד דאינון בה ינהר עליהון נהורא דקב״ה שנאמר (הושע ו 3:) *כשחר נכון מוצאו* וכתיב (מלאכי ג 20:) *וזרחה לכם יראי שמי שמש צדקה ומרפא בכנפיה*.

ובזמנא ההיא מלחמות יתעוררו בעולם גוי בגוי ועיר בעיר וצרות רבות יתחדשו על שונאיהם של ישראל עד שיקדרו פניהם כשולי קדרה. ואח״כ יתגלה עליהן גאולתן מתוך שאגת לחצם ודחקם.

וזהו שאמר דוד *למנצח על אילת השחר אלי אלי למה עזבתני*. *אילת השחר*, *אילת* הבוקר הוה ליה למימר. אלא *על אילת* וחוזק דשחרותא דישראל כד״א *כגבר אין איל*. בההיא שעת׳ יזעקון בני ישראל וימרון *אלי אלי למה עזבתני* מגו עקתהון. לבתר מה כתיב. (תהלים ל 12:) *פתחת שקי ותאזרני שמחה*.

[ו ט״ד] [p. 30] רבי אומר השיתין משׁשת ימי בראשית נבראו. והקב״ה ברא שית וזהו *בראשית*, כלומר ברא שית. אילו של יצחק קושיא הוא דנברא מששת ימי בראשית. והקב״ה ברא שי״ת, תי״ש בהפוך אותיות.

בראשית.

יתברך שמו של ממ״ה הקב״ה שברא כל העולם והכינו בחכמה ובתבונה ובדעת. וכנגדן ברא ג׳ עולמות עולם העליון ועולם התיכון ועולם התחתון ונתן בעולם התחתון הקטן צורת שלשתן צורה צומחת וצורה מדברת וצורה השכלית.

[p. 31] ותדע לך כי העולם התחתון מתקיים באויר כאשר תראה כי הגוף מתקיים בנפש והנפש מתקיים באויר והאויר בבורא יתברך.

תדע לך שהבורא יתברך ברא האדם וברא אותו בצלם ובצורה והכינו מארבעה דברים מובדלים זה מזה מאש מרוח ממים מעפר שנא׳ *והארץ היתה תהו ובהו וחשך על פני תהום ורוח אלהים*. אלו הם ד׳ דברים האמורים. כמד״א מקום יש בכרכי הים שקורין לאש *תהו* וזהו היסוד הראשון. *ובהו* *וחשך* הם המים והעפר. ומנ״ל *דחשך* הוא העפר שנ׳ *ובחשך שמו יכוסה*, ואמרו שזהו גוש העפר. *והרוח* הוא רוח ממש.

[p. 32] ואמנם כי האל יתברך ברא את האדם שהוא נקרא עולם התחתון כנגד עולם העליון הגדול ונתן בו קיום הנפש המניע לגוף כלו ועל כן הבדילו מכל הנבראים אשר למטה עמו. ובמה האדם מובדל מיתר הנבראים. מפני זאת הנפש. ואיזו נפש זו. נפש המדברת.

שאל ר׳ יהודה לר׳ דוסתאי הנפש אשר באדם הנקראת שכלית איזו נפש היא ואיזה מקומה.

© 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

א״ל הלא ידעת כי האדם ברא אותו המקום וכאשר הוא גדל ורואה עניני העולם ומביט בהבליה הוא מעצמו רווח הנפש הזאת, כי הואיל והוא מביט ורואה נפלאות הבורא וחידוש העולם ומזריח המאורות ערב ובקר וכי כל העולם תלוי בכחו יתברך, הוא משתדל בעצמו לחקור ולהשיג השגה קדושה וברה ואז יש לו אותה נפש השכלית מפני שהוא משכיל לדעת ולחקור בחכמה.

רבי עזריה אומר הנפש מקומה בלב והיא מניעה לכל הגוף והיא מונחת באמצע הגוף ומאירה לכל הגוף כאשר נתן השמש בחצי השמים. והגוף מתקיים בנפש והנפש באויר והאויר בבורא יתי׳ והבורא סובל כל העולמות בכחו שנא׳ (ישעיה מו:4) *אני עשיתי ואני אשא ואני אסבול*.

[p. 33] רבי יהודה אומר למה הזכיר הקב״ה בריאת שמים והארץ תחלה והלא המלאכים נבראו תחלה וכסא הכבוד תחלה. אלא כדי שלא יהרהר אדם דברים הסתומים מן העין ואשר לא גלה בראש.

רבי אומר כדי להראות לאדם שאינו בעל חכמה ואינו ראוי לגלות לו סתרי תורה. דא״ר יצחק אין מגלין סתרי תורה אלא לאדם חכם וקורא ושונה ותלמודו מתקיים בידו והוא ירא שמים ובקי בכל דבר. ואדם שאינו בענין זה וישאל על הסתרים והנעלמים של מעלה אמור לו, מה אתה שואל שא נא עיניך וראה כי *בראשית ברא אלהים את השמים ואת הארץ* . תדע לך שלא גילתה התורה יותר.

וא״ת שאין סתרים בתורה תדע לך כי על כל דבר ודבר יש תלי תלים של סודות והלכות ופירושים שנאמר *קווצותיו תלתלים*, על כל קוץ וקוץ [p. 34] תלי תלים. כי הא דרבן יוחנן בן זכאי דהוה אמר על האי פסוקא *ושם אשתו מהיטבאל* שלש מאות הלכות פסוקות ולא רצה לגלות אותם אלא לר׳ אלעזר בן ערך **[ז ט״א]** ולר׳ אליעזר בן הורקנוס תלמידיו דהוו עסקי במעשה מרכבה עמו.

[p. 35] א״ר בא וראה מה כתיב בשלמה (מ״א ה:12) *וידבר שלשת אלפים משל ויהי שירו חמשה ואלף*, עכ״ד ודבר היה אומר בו אלף וחמשה טעמים. ומה שלמה שהיה עבד של הקב״ה היה אומר על כל דבר ודבר שלשת אלפים משל ואלף וחמשה טעמים הקב״ה שהוא מגלה *עמיקתא ומסתרתא* והוא הנותן החכמה והבינה שנ׳ (משלי ב:6) *כי יי׳ יתן חכמה מפיו דעת ותבונה* על אחת כמה וכמה.

ר׳ לוי אמר כתיב *מה גדלו מעשיך יי׳ מאד עמקו מחשבותיך* . *מה גדלו מעשיך יי׳*, זה מעשה בראשית שהם מעשיו של הקב״ה. *מאד עמקו מחשבותיך* , אלו סתרי תורה.

© 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

ר׳ אליעזר הגדול אומר כתיב (מ״א ה:26) *ויי׳ נתן חכמה לשלמה כאשר דבר לו*. מלמד שעמד על דקדוקי תורה אבל על עמקיה לא עמד וכשבקש לעמוד עליה אמר *אמרתי אחכמה והיא רחוקה ממני*.

שאל ר׳ דוסתאי לר׳ אליעזר הגדול א״ל רבי העמידני על סוד זה הפסוק *עולת תמיד העשויה בהר סיני לריח ניחוח אשה ליי׳*.

א״ל בני חייך כמדומה לי שעדיין אינך ראוי לעמוד עליו ולא שאלני אדם על זה זולתי עקיבא תלמידי ועדיין שורש האפרסמון בידי.

[p. 36] שמע רבי עקיבא אמר כיון שהנצו הפרחים אכלתי השרשים.

א״ל עקיבא עקיבא מוכן תהא *לריח ניחוח ליי׳* ועדיין בליעת המתוק נשאר.

יומא חד הוו אזלי באורחא. א״ל אי כדין אכלת שרשים דאמרת.

א״ל רבי משאמרת לי הסוד עמדתי על תכונתו. סח ליה היאך.

א״ל עמדת ואכלת ועדיין הבליעה מהמתוק נשאר.

באותה שעה גלה לו ארבעים סודות בתורה.

עד דהוו אזלי חמו חד מעיינא דמיא יתבו תמן.

א״ל ר׳ אליעזר עקיבא תא ואחזי לך נביעא דמיא דקא פתחי מיא וצלילין ונזלין כהא דכתיב (שיר ד:15) *באר מים חיים ונוזלים מן לבנון*.

על דא פסוקא גילה לו שיחת מלאכי השרת שיחת כוכבים ומזלות וידיעת חלוני חמה בעתותיו וזמניו שיחת דקלים ועופות שיחת הרוחות ידיעת התקופות והעיבורים.

[p. 37] באותה שעה בכה ר׳ עקיבא. א״ל על מה קא בכית.

אמר לו אוי לדור שישארו יתומים ממך.

אמר לו לא תימא הכי אלא ווי לדור שיהיו יתומים בלי אב בלי חכם מורה ולא תלמיד הוגה. וימים יבואו שכל הדור יהיו חצופים ועזי פנים ותשתכח תורה ואין דורש ואין מבקש, והמתעורר לבו בתורה *יהיה נבזה וחדל אישים* ווי לדרא ההוא כד ייתי ההוא דרא.

א״ל לית ההוא דרא מתקיים אלא בהבל פיהם של תינוקות כד אינון רכיכין בלבד וכד אינון קשישין אורייתא משתכחת מנהון.

כי הא דא״ר יהודה מאי דכתיב (ש״א א:27) *אל הנער הזה התפללתי*. הוה לה למימר *אל הבן הזה התפללתי*. אלא אמרה חנה יהי רצון שבשעה שיגדל שישתדל בעבודת המקום כמו עכשיו שהוא נער.

© 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

וכל אדם שיזכה להיות בזקנותו כמו בנערותו יזכה למעלת שמואל הנביא דכתיב (שם ב:19) *ומעיל קטן תעשה לו אמו* [p. 38] *והעלתה לו מימים ימימה*. וכי תעלה על דעתך כך. אלא צדקתו וזכותו היה גדל תמיד עמו כתפלת אמו. ולדעתי׳ דר׳ יהודה *מעיל* ממש הוא.

ואמר רבי מאי דכתיב *מפני שיבה תקום והדרת פני זקן*.

אמר רבי בו הוא מוסר ליניקא. כלומר *מפני שיבה תקום*, קודם שתעלה לשיבה **[ז ט״ד]** ולזקנה *תקום* להיות טוב וכאשר תשתדל להיות טוב בבחרותיך לאחר כן *והדרת פני זקן*.

וסיפא דהאי פסוקא מוכיח עליו שעל זה נאמר משמע דכתיב *ויראת מאלהיך*.

רבי יצחק אמר תחלת כל העולם ובניינו לא נברא אלא על היראה להיות אדם בעל יראה לשמים ובעל יראה לבריות מדכתיב *בראשית ברא אלהים את השמים*, להיות ירא שמים, *ואת הארץ*, להיות ירא לבריות. כמו כן מלמד שכל העולם לא נברא אלא על היראה שנקראת *ראשית* שנא׳ *ראשית חכמה יראת יי׳* וזהו דכתיב *בראשית*.

[p. 39] *ויאמר אלהים יהי אור ויהי אור*.

רבי חייא פתח *אור זרוע לצדיק ולישרי לב שמחה*. הקב״ה ראה וצפה שהעולם אינו יכול לעמוד בלתי היסוד. ואיזהו היסוד שהעולם עומד עליו. הוא הצדיק שנ׳ *וצדיק יסוד עולם* וזהו יסוד הראשון שברא הקב״ה בעולמו כי הוא נקרא אור שנאמר *אור זרוע לצדיק* ועוד ממה דכתיב *וירא אלהים את האור כי טוב*. נאמר כאן *כי טוב* ונאמר להלן *אמרו צדיק כי טוב*.

רבי אומר זה האור אור המלאכים הוא שנבראו תחלה קודם כל העולם. ואי תימא והרי אנו רואים שהשמים והארץ נבראו תחלה לא קשיא דהא שנאמ׳ למעלה עד כאן ספור הוא דאמר. אלא זה *ויהי הראשון* ומכאן התחילו כל הנבראים.

ר׳ יהודה אומר זהו אור הכסא ממש ומזה האור נבראו כל שאר הנבראים וממנו נבראו השמים והכסא נברא בתחלה שנ׳ (ירמי׳ יז:12) *כסא כבוד מרום מראשון*.

[p. 40] רבי אליעזר הגדול אומר אור המלאכים נברא בתחלה דכתיב *וירא אלהים את האור כי טוב ויבדל אלהים בין האור ובין החושך*. כלומר הבדלה נתן הקב״ה בין זה האור ובין החשך שהוא העולם הזה, והשמים הם המבדילים בין העולם הזה ובין אור המלאכים והם המבדילים בינתים בין האור ובין החשך.

רבן יוחנן בן זכאי אומר נתן הקב״ה ממשלה למלאכים על השמים והשמים על הארץ וכלם נתלים בכסאו (נ״א בכחו) יתברך שמו להורות *כי גבוה מעל גבוה שומר*.

© 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

יהי אור.

רבי אלכסנדראי אומר הרואה הכוכבים במסלותם חייב לברך. מאי מברך. ברוך המסדר את הכוכבים ברקיע. ראה כוכב אחד אינו מברך שנים מברך. ואימתי. כד הוי ליליא מברכין ברוך המעריב ערבים.

רבי אומר אלין כופרנייא דקיקיא דאורחיהון מסתלקין עד ההוא יממא מדחילת חיוותא מברכין שומר את עמו ישראל לעד ולפיכך תקנו על דרך זה כל תפלת הערבית.

[p. 41] ר׳ אלעזר בר׳ שמעון אזל למחמי לר׳ יוסי בר׳ שמעון בן לקונייא חמוי. סמוך לקרייתא רמש ליליא. אמר לר׳ יוסי דהוה אזיל עמיה חמית אלין כוכביא דנהירין.

אמר חמי אנא, דא כוכבא דשרביטא. עידנא סגיאה היא דאנא משגחנא ביה ומן יומאי לא אמרו לי על דא כלום.

א״ל תרי ענייני שמענא. חדא היא דכל מאי דעביד קב״ה בין שמיא ומזליא וככביא אית בהו ידיעה וסוכלתנו וכלהון עבדי שליחותא דקב״ה. והאי כוכבא דאת אמרת לא תימא ולא תיסק על דעתך דחד הוא אלא סגיאין אינון דחד תחמי בהאי גיסא וחד בהאי גיסא וזמנין **[ח ט״א]** דכלהון בחד שעתא. ואנא שמענא מאבוי דשבע אינון וזמנא דמטא עידנא דכל חד מנהון למימר שירתא מסגיאות חדוותא דאית בהון שלחין זיוותהון ואזלין למימר שירתא. ועינינא אחרינא דאלין שבע כוכביא לא אזלין ולא נטלין מאתריהון בר בעידנא דקרי לחד מנהון רבון עלמא למנהר באתר דהוא צבי דכתיב *לכלם בשם יקרא*, וכד נטלין שלחין זיותהון עמהון למיזל.

[p. 42] כד מטו לבי חמוי לא הוה תמן. כד אתא אמר את הכא ואנא אתי למחמי חד כוכבא דהוה אזיל למשלם רעותיה דמאריה.

א״ל מאי הוא.

א״ל כוכבא דשביט וחד מנהון חמית דהוה אזיל לפיקודא דמאריה.

יתבו תמן תלתין יומין. לבתר כן אשכימו למיזל כד הוה אתי נהורא ואזיל עמיה חמוי כפלגות מיל. ברכיה חמוי אמר דא היא שעתא דתתקיים ברכתא דצדיקיא. מנ״ל דכתיב *וירא אלהים את האור כי טוב*. כתיב הכא *כי טוב* וכתיב התם *כי טוב בעיני יי׳ לברך את ישראל*.

א״ל אפי׳ ברכתא דכל אדם מתקיימא בהאי שעתא דשמיא וכוכביא ומלאכיא אמרי שירתא. ועוד שמענא מאבוי דברכתא יתירא הוספת ליה ודא היא חדוותא משום דהאי שעתא אמרי שמיא והוא *כחתן יוצא מחופתו*. מה החתן כשיוצא *ישיש* כך היוצא לדרך בהאי שעתא *ישיש*.

© 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

[p. 43] *ויאמר אלהים יהי אור*.

תמן תנינן א״ר יוסי מאי דכתיב (ישעי׳ כא:11) *משא דומה אלי קורא משעיר שומר מה מלילה שומר מה מליל*. אזל הא מלתא כי הא דא״ר יוחנן כל הגליות שגלו ישראל מארצם כלם היה גלוי לכל וגלות הרביעי לא נגלה לעולם. ואיזהו גלות הרביעי. זהו משעיר שהוא עשו דכתיב *וישב עשו בהר שעיר*.

אמר רבי למה נקרא שמו *שעיר*. על שם תוקף וחוזק העול הכבד שנותנין על ישראל. שעי״ר הוא תק״ף בגימ׳. וזהו הגלות שישראל יושבים בה היא *משא דומה* כלומר בחשאי דבר שלא נגלה מהלב לפה שנאמר *כי יום נקם בלבי*.

רבי יצחק פתח *ויקבור אותו בגיא בארץ מואב מול בית פעור* וכתיב *ולא ידע איש את* [p. 44] *קבורתו עד היום הזה*. אמר הקב״ה שוטים הם המחשבים קצי משיח דבר שלא גליתי לעולם שנאמר *כי יום נקם בלבי* לבא לפומא לא גלי ואינון משתדלי למחשב קצי.

בואו וראו. תלתא סימני כתבית ואחזית לדרי עלמא בקבורתיה דמשה עבדי ואלין אינון *בגיא בארץ מואב מול בית פעור* ולא ידעי קבורתיה דכתיב *ולא ידע איש את קבורתו*. דבר שלא גליתי ולא הראיתי היאך יאמרו שקרותא ושטותא קדמי.

הה״ד *משא דומה אלי קורא משעיר*. אלו ישראל שקוראין להקב״ה מעול כבד של בני שעיר. ומאי אמרי. *שומר מה מליל*, ר״ל רבש״ע אתה הוא שומר ישראל יי׳. אנו בזה הגלות שדומה ללילה. אמור לנו *מה מלילה* מה תהא מזו הלילה ואימתי תוציאנו ממנו.

בא וראה מאי דכתיב בתריה. *אמר שומר אתא בוקר וגם לילה*. אמר הקב״ה שהוא שומר ישראל, [p. 45] *אתא בקר*, הבאתי והוצאתי אתכם מן הגלות ולא זכיתם להיות בבקר. *וגם לילה*, הבאתי לכם הלילה והאפלתי אתכם בבור הגלות הזה שהוא הלילה. *אם תבעיון בעיו*, אם אתם מבקשים לדעת קץ גאולתכם אימתי תהיה ואימתי תבואו לארצכם, *שובו אתיו*, *שובו* בתשובה ומיד *אתיו*. כי הא דא״ר יהודה אין קץ הגלות נתלה אלא בתשובה שנא׳ *היום אם בקולו תשמעו*.

[ח ט״ד] וכיון שנברא העולם נרמז הרמז הגדול הזה ברזי הסתרים שנאמר *ויאמר אלהים יהי אור ויהי אור*, כלומר *יהי* רז, ורז ואור דבר אחד הוא. *וירא אלהים* לזה הרז *כי טוב* להיות ברז ובסוד כדי שלא יגלה לשום אדם שאלמלא יגלה כמה פריצי׳ מבני עמנו ילכו לאבדון.

ועל שנהיה ברז ובסוד הבדיל *אלהים בין האור ובין החשך* בין אומתו שהוא האור ובין האומות שהם החשך שנא׳ (ש״א ב:9) *ורשעים בחשך ידמו* ועוד כתיב *יתהלכו*.

© 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

[p. 46] *ויקרא אלהים לאור יום*.

א״ר זה יום קץ הגאולה שנא׳ *הנה יום בא ליי׳*, זה יום הקץ.

ר׳ יוסי בן חלפתא הוה יתיב קמיה דר׳ יצחק. א״ל מידי שמיע ליה למר על מה אתארך יומא דמשיחא מן גלותא דא.

א״ל לא אתארך אלא על ביטול אורייתא דהכי שמענא מרב המנונא סבא, תלתא גליות גלו ישראל וחזרו בזכותהון דתלתא אבות וגלותא רביעאה בזכותא דמשה יתחזרון. תא ואחזי לך לא איתגלו ישראל אלא על ביטול תורה שנא׳ (ירמי׳ ט:12) *ויאמר יי׳ על עזבם את תורתי*. אמר הקב״ה בגליות הראשונות חזרו בזכות אברהם יצחק ויעקב. עכשיו הם חטאו בתורה שנתתי למשה ונקראת על שמו שנאמר (מלאכי ג:22) *זכרו תורת משה עבדי*. כד יתובין ויתעסקון בתורתו בזכות משה אני גואלם.

על כן נאמר בתורה *תורה צוה לנו משה* כדי לשמרה ולעסוק בה. ואם לאו *מורשה קהלת יעקב*. *מורשה* דא מסכנותא הוא כמד״א (ש״א ב:7) *יי׳ מוריש ומעשיר*. מלמד דלא אתיא מסכנותא לבני יעקב אלא על דלא אתעסקו בפיקודין דאוריית׳.

[p. 47] רבי חזקיה אמר אנא הוית באתריהון דערביא וחמית גוברין דהוו מתטמרין בני טינרא במערתא בני טוריא ואתו מערב שבת לערב שבת לבתיהון.

אמרית להון מה דין דאתון עבדין.

אמרו לי פרישי עלמא אנן ומתעסקי באורייתא כל יומא ויומא וזמנין לית אנן אכלין בר מעשבי ברא.

אמרית להון ושאר זמנין במה אתון מתפרנסין.

אמרו לי אנן אשכחן במדברא אעייא דמצמיחים באלוד ואנן אכלין יתהון. וכד נהירא לן שמעתא מסגיאות חדוותא משתמטי מינן ומבשלין להון ואכלינן ויומא ההוא חשיב לן דהוא כי טוב. ובזמנא דלא צמחי אינון אעייא אנן אכלין עשבין דמשכחנא ומבשלי להון ואכלינן.

אמרית להון תהי חלקי עמכון לעלמא דאתי אשריכם בעולם הזה וטוב לכם לעולם הבא. כען ידענא דלא תהוון בכיסופא כד ייתי משה למתבע עולבנא דאורייתא.

[p. 48] אמרית להון בני חייכון יומא דא מה חידוש אתחדש לכון.

אמרו לי האי פסוקא *ויאמר אלהים יהי אור ויהי אור*. ותאני רבי כרוספדאי גדול התוספת אור היה זה שלא היה כמוהו ואין אור כמוהו זה הוא אור השכל הגדול שנהיה מאור זיו הודו וזהו העומד מאחורי הפרגוד.

© 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

דתנינן מאי דכתיב *עוטה אור כשלמה*. מלמד שעשה הקב״ה שאר המלאכים כמו אותו האור הראשון מאותו האור ממש. ס״ד כמוהו אלא מה הוא דבר מובדל [p. 49] ומושכל כך שאר המלאכים דברים מובדלים ומושכלים אבל אין השגתם כהשגתו.

דתאני ר׳ כרוספדאי השגת המלאכים היא השגה גדולה מה שאין כן למטה מהם. השגה שניה היא השגת השמים שמשיגים השגה מה אין משיגים מה שלמטה מהם. השגה שלישית היא השגת המדרגה התחתונה אשר עפר יסודה והיא השגת בני אדם מה **[ט ט״א]** שאין משיגין שאר כל הנבראים.

וכנגד שלש מעלות הללו יש באדם שלש צורות נפשיות. צורה הראשונה היא הנפש השכלית. השניה היא הנפש המדברת. השלישית היא הנפש הבהמית המתאוה תאות והיא הנפש אשר תמעול מעל.

ואיתימא הכי, הנפש הראשונה היא נפש הבהמית כנגד המדרגה התחתונה שאמרנו. נפש המדברת כנגד השמים שהיא מעלה יתירה על הראשונה. נפש השכלית כנגד מדרגת המלאכים שהיא המעלה העליונה על כל אלה.

[p. 50] ***ויאמר אלהים יהי רקיע בתוך המים ויהי מבדיל בין מים למים.***

ר׳ אלעזר פתח (תהלים סג:2) *אלהים אלי אתה אשחרך*. ת״ח שאין מקום בעולם פנוי בלא מים מפני שהארץ תלויה על המים שנאמר (שם כד:2) *כי הוא על ימים יסדה ועל נהרות יכוננה*. וכי תעלה על דעתך שהמים שהם מתחת לארץ והארץ שהיא כבדה מכל היסודות העומדות על המים שהמים עלו למעלה לשמים.

א״ל רב חסדא והא כתיב *המים אשר מעל לרקיע*.

א״ל לאו האי אלא כתרגומו במציעות מיא שהרקיע מבדיל ביניהם כי המים אחדים היו אבל מפני שנכנס הרקיע באמצע נחשבו כשנים והרקיע כדור ובא במימי אוקיינוס כמבדיל בין המים, נמצאו מים ממעל ומים מתחת.

א״ר יהודה רקיעים הם הסובבים לפעמים ממזרח למערב ולפעמים ממערב למזרח ובאים באמצע הים ומבדילים בינתים וזהו *ויבדל בין המים*.

[p. 51] ומפני מה מי הים מלוחים. מפני חמימות הרקיע ורתיחתו. בא וראה קדירה העומדת על האור וכל מה שנתבערה על האור יותר התבשיל נמלח מרוב חמימות האש.

וא״ר יהודה אלמלא הרקיע היה קיים בין המים כל המים היו נקפאים כמלח אלא הולך וסובב ואינו מתקיים בין המים.

© 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

אר״י בא וראה למה לא נאמר *כי טוב* בשני. מפני שענין זה חוזר על יחודו להורות כי אין שני לנגדו ואין *טוב* בשני ע״כ נאמר ביום הראשון *יום אחד*.

דתני ר״י למה לא נאמר ראשון במקום *אחד*. להורות דאלו נאמר ראשון עכ״פ היה ראוי להיות שני כי ראשון מחרת לשני אבל *אחד* אינו מחרת לשני.

[p. 52] רבי יהודה אומר והרי נאמר (ישעי׳ מא:4) *אני יי׳ ראשון*.

א״ל מלתא מסייע לקמייתא מדכתיב *ואת אחרונים אני הוא*. אע״פ שיש אחרים לראשון אני הוא. וכי אחרים יש לראשון. אין. שמו המיוחד שהוא ראש ומיוחד. אחרים הם אל״ף דל״ת נו״ן יו״ד אלהי״ם שד״י א״ל צבאו״ת והם מתכנים ביחודו והוא הוא יתברך ממש דכתיב *ואת אחרונים אני הוא*.

ר׳ יוסי בר חלפתא ור׳ יהודה בן פזי ור׳ יצחק הוו אכלי בסעודתא בהילולא דרבי אלעזר ברבי שמעון. ר׳ חייא רבה הוה ינוקא והוה יתיב תמן. א״ר יוסי לר׳ שמעון למה לא נאמר *כי טוב* בשני. א״ל מפני שלא נגמרה מלאכת המים בשני וכשנגמרה בשלישי אמר *כי טוב* תרי זמני.

אמרו נשאל להאי ינוקא דמשחרב ביהמ״ק נמצאת הנבואה בפי התינוקות אולי נמצא דבר בפיו.

א״ל חייא ברי אימא לן למה לא נאמר *כי טוב* בשני.

אמר להם מפני שאין *טוב* אלא ב*אחד*.

[p. 53] אתא רבי שמעון ונשקיה קרי עליה (ירמיה א:9) *הנה שמתי דברי בפיך*.

אמרו שעתא קיימא ליה נשאל ביה.

אמרו ליה מאי (שופטים ה:31) *ואוהביו כצאת השמש* **[ט ט״ד]** *בגבורתו*. מה שבח זה לצדיקים.

א״ל מה *השמש* כשיוצא *בגבורתו* אית דבדחי ביה ואית דלא בדחי ביה כך הצדיקים צדיקים כמותם ישישו והרשעים לא ישישו. אית למאן דעביד רפואה ואית למאן דלא עביד כך הצדיקים יהיו רפואה לטובים ומכה לרשעים.

אמרו ליה חייא ברי למה לא נזכר שם המיוחד במעשה בראשית.

אמר להו אין נאה למלך הכבוד להזכיר שמו על המתים ועל דבר הנאבד כדי שלא יאמרו כשם שכל הבריות שבראם הם כלים ונאבדים כך שמו. ולא הזכיר שמו המיוחד עד שנבראו כל הבריות שהם כלים ונאבדים ולאחר כן הזכיר שמו על דבר שהוא קיים לעולם ולעולמי עולמים שנאמר *ביום עשות יי׳ אלהים ארץ ושמים*. ומשאר כל הבריות שברא לא הזכיר בכאן אלא דבר הקיים ולא נאמר *ביום עשות יי׳ אלהים ארץ ושמים* ואדם וחיות ובהמות ועופות שהם דברים כלים אלא דבר העומד לעולם והם *ארץ ושמים*.

© 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

אמרו ליה מהו דכתיב *ויעש אלהים את הרקיע ויבדל בין המים וגו׳*. מה צורך היה לו להקב״ה לעשות רקיע להבדיל בין המים. אמר להו כבר כתיב (משלי טז:4) *כל פעל יי׳ למענהו*. לא ברא הקב״ה דבר שלא לצורך וברא הרקיע וכשהוא חוזר אינו חוזר אלא לעתים ידועים [p. 54] וסילון אחד של מים יוצא מתהומות וסילון של מים יוצא מגיהנם ויורד בצינור לסילון התהום הה״ד (תהלים מב:8) *תהום אל תהום קורא לקול צנוריך*. והרקיע נכנס באמצע משניהם ואלמלא שנכנס בנתים הורגים לשותיהם הה״ד *ויבדל בין המים אשר מתחת לרקיע ובין המים אשר מעל לרקיע.*

תא חזי א״ר יוסי האי ינוקא ברוח הקדש אמרו דהכי הויא ממש דכתיב *יהי רקיע בתוך המים בתוך* ממש באמצעי׳ מייא ובהכנס הרקיע באמצע מחזיר המים הרעים היוצאים מגיהנם למקומו ולא נפיק לעלמא מאינון מיא אלא כמלא לוגא בימי אלישע ונאמר בהם (מ״ב ב:19) *והמים רעים והארץ משכלת* כלומר בשביל *שהמים רעים הארץ משכלת* מבני אדם שכלים בשבילם.

א״ר יהודה כולי האי קרא מסהיד עליה.

דא״ר יהודה כל מה שעשה הקב״ה לא עשה דבר לבטלה ומפני שהיה גלוי לפניו שאותם המים היוצאים מגיהנם ויתערבו במים האחרים וינזיקו בריותיו עשה את הרקיע להכנס באמצע שניהם להבדיל בינתים הה״ד *ויהי מבדיל בין מים למים* בין מים הרעים למים הטובים. ובאותה שעה ממש [p. 55] שהמים יוצאים להתערב במים הטובים אז הרקיע חוזר ונכנס בינתים ומחזירם לאחור.

תא שמע א״ר אלעזר הני מייא דאינון לחיי עלמא ולתקוניהון דברייתא היאך יתקרון.

א״ר ברכיה המים אשר מעל השמים דאינון מייא טבין.

ר׳ חייא בר אבא הוה אזיל באורחא ולאה מתקיפותא דשמשא והוה צחי למשתי מיאא. פגע בהאי מדברא ואשכח חד אילנא יתיב תחותיה. עד דזקיף עינוהי חמא חד מעיינא דמיא חדי למשתי מנהון. שתי מן מיא והוו מרירן. אמר לשמשיה היינו טעמא דר׳ אלעזר דא״ר אלעזר לית לך בעלמא דלית תמן תמציתא מההוא סילונא דגיהנם בר מארעא דישראל ואלמלא דשתן כל עלמא מההוא תמציתא דארעא דישראל לא יכיל למשתי מנייהו.

א״ר הונא האי רקיע דכתיב *ויעש אלהים את הרקיע* הוא *הרקיע* הידוע למעלה שעל ראשי החיות דכתיב (יחזקאל א:22) *ודמות על ראשי החיה רקיע כעין הקרח הנורא.*

[p. 56] א״ר יצחק האי חיות. *חיה* כתיב חדא למה נאמר *ראשי*.

© 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

א״ר הונא אית חיה חד רבא ושליטא על כל שאר חיותא קדישא וזיוהי רברבין סגיאין. ליה רישין דזיווא סגיאין ומכדין כתיב *ראשי החיה*. ודא היא *החיה* דחמא יחזקאל בחיזו נבואתא. ואי סלקא דעתך דהיא החיות. ת״ש כתיב (שם :16) *וארא החיות וגו׳*. חמא האי וחמא החיות.

האי רקיע למאי אתא.

א״ר חזקיה לאפרשא בין מלאכי קדישי דמתחות ההוא רקיעא ובין מלאכי קדישי דזכו דאינון לעילא. הה״ד *ויעש אלהים את הרקיע ויבדל בין המים אשר מתחת לרקיע ובין המים אשר מעל לרקיע*. *בין המים אשר מתחת לרקיע*, מלאכיא דאינון תחות ההוא רקיעא, *ובין המים אשר מעל לרקיע*, מלאכיא דאינון מלעילא.

א״ר יצחק ש״מ דהוא פרגוד דמפסיק בינתים.

רבי אליעזר שאל לרבן יוחנן בן זכאי א״ל האי רקיע דאתברי בשני מאי הוא.

א״ל רזא עילאה. וברא קב״ה ממונה תחות ידיה ובחר ביה ושלטיה על כל חילי שמיא ובגין ההוא ענינא לא נאמר *כי טוב* בשני אע״פ דשולטנא יתירא אית ליה על כולא תחות ידיה לאחזאה לכל עלמא דלית טיבו ויקרא ופורקנא וגאותא אלא בקב״ה בלחודוהי.

[p. 57] ועוד אריב״ז מאי דכתיב (שיר ו :11) *אל גנת אגוז ירדתי לראות באבי הנחל*. זהו מה שראה יחזקאל באותו הרקיע שנברא בשני שבראו הקב״ה וסתמו מכל רבבות קודש שלו. ואותן העולמות דכסיף בהו קב״ה סתמם ממנו ויקר הדרו סתם. מאותן עולמות ולמעלה סתם והטמין מכולם וכולם שואלים ואומרים איה כבוד מלכותו. *ברוך כבוד יי׳ ממקומו*.

ת״ח מאי קאמר *אל גנת אגוז ירדתי*. *בגנת אגוז* לא כתיב אלא *אל גנת אגוז* כמאן דנחית ומקרב לגנתא ולא עייל בה כ״ש דלא קריב לאגוז אלא לגינה וכ״ש דלא חזא מה שבתוך האגוז וכ״ש דאמר *לראות* ולא אמר ראיתי, כלומר לגינה שהוא חוצה [p. 58] קרבתי *וירדתי לראות* ולא אמר שראה אפי׳ הגינה שהיא חוצה.

ועוד אריב״ז כמה נצטער ההוא גברא דכתיב ביה *לא כן עבדי משה בכל ביתי נאמן הוא* למחזי חד שמשא דמשמשא קמיה ולא איתיהיבת ליה רשותא דכתיב *הראני נא את כבודך*.

אריב״ז הוא דכתיב ביה (תהלים יט :2) *כבוד אל* והוא מטטרו״ן.

והיאך שאיל משה למחמי דא. אלא משה **[י ט״א]** סבר כיון דחמא גופיה ארבעין יומין וארבעין לילין דלא אכיל ושתי והוי ניזון מאספקלריא דלעילא סבר דכדאי הוא למישאל דא. ומה אתיב ליה. *לא תוכל לראות את פני*. הוא מאריה דאפייא. ולא יהיב ליה רשותא עד דנפק

© 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

נשמתיה לקיים מה שנאמר *כי לא יראני האדם וחי*. [p. 59] וכל נשמתא דצדיקיא אתיהיב ליה רשותא למנדע ולאדבקא מה דלא יכיל בעלמא דין.

ת״ר כל יומא ויומא קב״ה עביד מלאכין קדישין ואלין אינון נשמתהון דצדיקיא הה״ד (שם קד:4) *עושה מלאכיו רוחות משרתיו אש לוהט*. עשה לא נאמר אלא *עושה* משמע שהוא עושה בכל יום.

א״ר אבהו לא תקשי לך האי דהא אית מלאכים שנבראו מכסא הכבוד והם שלוחים ממונים בשליחותו של הקב״ה. אי שאר מלאכיא דהוו מכסא הכבוד כ״ש נשמתהון דצדיקיא דהוו מתמן וקיימו אורייתא דעביד להון קב״ה מלאכין קדישין עילאין.

[p. 60] א״ר פנחס כלל הקב״ה באדם ארבעה דברים א״ש רו״ח מי״ם עפ״ר.

א״ר יהודה והא מהפכין אינון באורייתא.

א״ל רבי פנחס ובאורייתא איכא אינון.

א״ל הן ואלו הן רו״ח א״ש מי״ם עפ״ר. תרין אינון דאתגזרו משמשיא מלעילא ותרין אינון דאתגזרו מלרע. מנ״ל דכתיב *עושה מלאכיו רוחות* הא רוח. *משרתיו אש לוהט* הא אש. *יסד ארץ על מכוניה* כמשמעו. *תהום כלבוש כסיתו על הרים יעמדו מים* הא מים. כלהו מתחברן דא עם דא רוח אש עפר מים.

א״ר פנחס אע״ג דמתהפכי לית לן בה ושפיר קאמר רבי יהודה.

וא״ר יהודה כלהו כללם הקב״ה באדם. א״ל הקב״ה אני בראתי אותך עליון והמלכתיך על כל בריותי ונתתי בך כח מן המלאכים וכח מן המשרתים שהם למעלה וכח התהום וכח הארץ ונתתי בך שכל טהור הגזור מכסאי ואת חטי קדמי.

[p. 61] א״ר יצחק רצה הקב״ה לעשות לאדם עליון על כל בריותיו למהוי יחיד בהאי עלמא כמה דאיהו יחידאי לעילא. כיון שחטא אמר הקב״ה הן האדם היה כאחד ממנו. היה בדעתי לעשותו כאחד. עכשו ועתה פן ישלח ידו.

א״ר יהודה רקיע אחד עשה הקב״ה וממנו נתהוו השמים שנאמר *ויקרא אלהים לרקיע שמים*.

א״ר יהודה לא זו בלבד אלא כל מה שעשה הקב״ה במעשה בראשית לא עשה אלא דבר א׳ מהכל ואותו דבר הוציא כל פעולותיו למינו כגון השמים עשה ממנו אחד אותו המשובח מכלם. וארץ עשה אחד.

© 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

ת״ש א״ר יהודה מהכל עשה אחד אותו המשובח מכולם וזהו *הרקיע כעין הקרח הנורא* שממנו נתהוו השמים הה״ד *ויקרא אלהים לרקיע שמים*. וארץ אותה המשובחת מכולן, וזו ארץ ישראל וממנה נתהוו שאר הארצות הה״ד (משלי ח:26) *עד לא עשה ארץ וחוצות*. *ארץ* זו ארץ ישראל *וחוצות* שאר הארצות שבחוצה לארץ. האדם אחד וממנו נתהוו [p. 62] כל השאר דכתיב (שם) *וראש עפרות תבל*, וכן כל כיוצא בזה.

א״ר יצחק מנ״ל. מהאי קרא דאמר דוד (תהלים קמח:1) *הללו את יי׳ מן השמים* מאותו שנעשו השמים ממנו.

ת״ר זמנא חדא הוה אזיל רבי יוחנן למחמי לרבי שמעון והוה רבי יוסי אזיל עמיה. א״ל רבי יוסי לאן את אזיל.

א״ל למחמי לרבי שמעון.

אמר למארי פלוגתא דילך את אזיל למחמי.

אמר ש״מ דרבי שמעון לשום שמים קא מפליג והואיל וכך הוא חביבותא דליבאי **[י ט״ב]** אשתכחת ביה.

[p. 63] אשכימו למיזל והוה ליליא. אמרו ניתיב הכא עד דייתי נהורא ונתעסק באורייתא. יתבו.

א״ר יוחנן האי רקיע שנברא בשני הוא הרקיע העליון. ותנא הוא הפרגוד המפסיק בינתים דכתיב *ודמות על ראשי החיה רקיע כעין הקרח הנורא*. ומזה הרקיע נעשו כל שאר הרקיעים הסובבים ושאינם סובבים וכולם אדוקים בזה הרקיע. וקרא לו *רקיע* וקרא לו *שמים* דכתיב *ויקרא אלהים לרקיע שמים* על שנתהוו ממנו.

עד דהוו יתבי קריב בריה דרבי יוסי לאבוהי.

א״ל האי דאמר שלמה (מ״א ח:39) *ואתה תשמע השמים מכון שבתך* הול״ל מן *השמים*.

שמע רבי יוחנן. א״ל אימא ברי אימא דמלה דפומך קדישא היא.

א״ר יוסי האי פסוקא שאיל *ואתה תשמע השמים מכון שבתך*. מן *השמים* הול״ל.

א״ר יוחנן מקרא חסר הוא כמו *שועת עניים* הוה ליה למימר מן *עניים* וכן *צעקת ענוים* וכן הרבה.

[p. 64] קריב לאבוהי וא״ל מלה שמענא ביה.

א״ל רבי יוחנן אימא ברי אימא.

אמר שמענא די בעידנא די בעון ישראל צלותהון ובעותהון בבתי צלותהון מטטרו״ן מארי דאפיא נטיל כל צלותהון דישראל וסליק להו ומנח להו בהאי רקיע וכד בעי קב״ה לאשגחא בזכותהון דישראל מעיין בההוא רקיעא דאתקרי שמים דתמן בעותהון דישראל

© 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

ומרחם עלייהו דכתיב *ואתה תשמע השמים* ממש. וכן אמר דוד *הללו את ײ׳ מן השמים* דתמן הוא תושבחתא דישראל.

אתא ר׳ יוחנן ונשקיה על רישיה וברכיה. אמר מרגלא חדא הות תחות ידך מרגלא תהא בדרך.

א״ר יצחק ת״ח עבד קב״ה הרקיע הזה ועביד מניה שמים די ממנן תחותוהי רקיעא לעילא ושמייא לתתא. ועבד תחות אלין שמייא אחרנין דאתקרון רקיע השמים דממנן ביה כל בוציניא דנהרין. [p. 65] ת״ח בין רקיעא דא דאתקרי רקיע השמים עד הרקיע הנטוי על החיות אית תלת מאה ותשעין רקיעין אחרנין ושבע אלפין וארבע מאה וחמשין חולקין סמכין אתרין דבוציניא אוחרנין ומאלין בוציניא נטל קב״ה ואנח בהאי רקיעא דשמיא לאנהרא על ארעא.

פרשה ד׳

ויאמר אלהים תוצא הארץ נפש חיה למינה.

רבי בא פתח בהאי קרא (ירמיה י:16) *לא כאלה חלק יעקב כי יוצר הכל הוא.* ת״ח כשברא הקב״ה את העולם צפה וראה שעתידין ישראל לעמוד ולקבל תורתו וגזר מכסאו כל אותם הנשמות העתידות להנתן בהם ועשה למעלה אוצר א׳ באשר כל הנשמות הגזורות מכסאו עומדות שם וקרא לו גוף הנשמות.

ולמה נקרא גוף הנשמות.

[p. 66] א״ר בא מפני שכל הנשמות כשיוצאות מן העולם הזה עושה להם הקב״ה דיוקנא של גופות כמו שהיו בזה העולם ומניחם בזה האוצר.

וזה האוצר באיזה מקום הוא.

א״ר יוחנן א״ר יצחק במקום שגנזי מתים שם גנזי חיים טובים ונקרא ערבות ובערבות יש גנזים הרבה וגנזי הנשמות שם.

והא א״ר בא שאוצר אחד הוא והכא תנינן גנזים.

א״ר יוחנן לא תקשי לך. שנים אוצרות הם אוצר הנשמות שעתידין להנתן בבני אדם דהא תנינן בההוא צורה ובההוא דיוקנא ממש שעתיד לעמוד בזה העולם בההוא דיוקנא שם. ונקרא גוף הנשמות מפני שעושה להם גוף כמו שעתידין להיות **[י ט״ג].** ואוצר אחד כנגדו לאותן הנשמות שהיו בעולם הזה וקיימו התורה ונקרא גנזי חיי העולם. והיינו דהוה א״ר שמעון בגנזי חיי עלמא תהא פלניא דנפיק מעלמא דין.

© 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

ת״ר כל יומא ויומא כרוזא קרי אתערו בני קדישא עילאה ועבידו פולחנא דמאריכון דאפריש לכון משאר עמיא ויהב בכון נשמתא קדישא דאתגזרת מכורסי יקריה. [p. 67]

א״ר יודא אם כן שאר עמין נשמתהון מאן אתר.

אזדמן ליה רבי אלעזר אמר ליה ת״ח דכתיב *ויפח באפיו נשמת חיים*. דא היא נשמתא קדישא דאתגזרת מכורסי יקרא דמלכא עילאה. מאי כתיב ביה. *ויהי האדם לנפש חיה.*

א״ר אלעזר זו היא הכח שנתן לבהמות ולחיות ולדגים שנבראת מן האדמה הה״ד *תוצא הארץ נפש חיה למינה.*

[p. 68] א״ר יצחק אורייתא אתקבלת על אדם ואמרת קב״ה ברא לב״נ ויהב ביה נשמתא קדישא למהוי ליה חיין לעלמא דאתי והוא אתחזר בחוביה לההוא נפשא חייתא דאתגזרת מן ארעא לבעירתא ולחייתא.

א״ר יהודה ממשמע דכתיב *ויהי האדם לנפש חיה*. ויעשהו לא נאמר אלא *ויהי האדם* מלמד שהוא בעצמו גרם לחזור לאותו נפש הגזור מהאדמה.

א״ר יוחנן אמר הקב״ה אדם אני בראתי אותך עליון על כל בריותי ונפחתי בך נשמת חיים הנותנת חיים לבעליה הגזורה מכסאי ואתה חזרת לאותה *נפש חיה* שבראתי מן האדמה לבהמות. חייך מכאן ואילך כל העוסק בתורתי וישמור אותה אתן לו אותה הנשמה הגזורה מכסאי שהיא נותנת חיים לבעליה. וכל אותם שלא יעסקו בתורתי יהיה חלקם באותו *נפש חיה* שבחרו למען יכלו עמה.

א״ר יצחק ת״ח מאי דכתיב (קהלת ג:21) *מי יודע רוח בני האדם העולה היא למעלה ורוח הבהמה היורדת היא למטה לארץ*. *רוח בני האדם העולה היא למעלה* דא היא נשמתא קדישא דצדיקייא. *ורוח הבהמה* דא היא נפשא חייתא דאתגזרת מן ארעא לבעירא דתשתיצי ותחות לאשתצאה מן עלמא.

א״ר חייא א״כ הגוים אין להם נשמה אלא אותה הנפש החיה.

[p. 69] א״ר יוחנן כן הוא.

א״ר אלעזר ולישראל מאן יהבא.

תוה רבי חייא.

א״ר אלעזר ת״ח דתנן בא ליטהר מסייעין אותו. מאי סיוע יהבין ליה אלא ההוא נשמתא קדישא למהוי ליה סמך דיהבין ליה לסייעא ליה בעלמא דין ובעלמא דאתי.

א״ר אלעזר עד תליסר שנין אשתדלותיה דב״נ בההוא נפש חייתא. מתליסר שנין ולעילא אי בעי למהוי זכאה יהבין ליה ההוא נשמתא קדישא עילאה דאתגזרת מכורסי יקרא דמלכא.

א״ר יהודה היינו טעמא דתנינן בתלת עשר מכילן דרחמי במתניתא דרבי אלעזר.

© 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

[p. 70] רבי שמעון בן יוחאי זמין למארי מתניתא למיכל בסעודתא רבה דעבד להו וחפא כל ביתא במאני דיקר ואותיב לרבנן בהאי גיסא והוא להאי גיסא והוה קא בדח טובא.

אמרו ליה מאי בדיחותא דמר יומא דין משאר יומין.

אמר להו דיומא דין נחתא נשמתא קדישא עילאה בארבע גפין דחיותא לרבי אלעזר ברי ובהילולא דא יהא לי בדיחותא שלימתא.

אותביה לר׳ אלעזר בריה גביה. אמר תיב ברי תיב דיומא דין את קדישא ובעדבא דקדישין.

א״ר שמעון מלה חד ואסחר אשא בביתא. נפקו רבנן וחמו קיטורא **[י ט״ד]** דהוה סליק מביתא כל ההוא יומא. אתא רבי יוסי ב״ר שמעון בן לקוניא אשכח לרבנן דהוו תוהי וקיימי בשוקא.

אמר להו מאי האי.

[p. 71] אמרו ליה חמי האי קיטורא מאשא דלעילא. הוא דהא מכתירין יומא דין בכתר״א קדישא לרבי אלעזר.

וחמו רבנן ארבע גדפין דנשרא דנחתו באשא דאסחר ליה ולרבי שמעון אבוהי. יתיב תמן רבי יוסי עד דאזל אשא. עאל קדמוהי ואמר אכתרא וסיתרא גבהותא על כלא האי הילולא להוי שלימתא.

אמר ר׳ שמעון מאי דעתיך.

א״ר יוסי הא ברתי לרבי אלעזר ברך.

אמר ודאי.

קראו לרבנן ויהב ליה ברתיה. יתבו תמן תלת יומין ולעו באורייתא קמיה ולא שבקו סתרא דמתניתין דלא אוליף להו רבי שמעון. אמרו עליו על ר׳ שמעון שלא נראתה קשת בימיו דהא הוא סימנא בעלמא הוה.

א״ר יצחק נשמתא היא קיימא בקיומא לעלמין. מה הקב״ה קיים אף היא קיימת אבל על ההוא נפשא חייתא אמר קרא *הכרת תכרת הנפש ההיא עונה בה.*

א״ר יוסי מאי חזא אונקלוס דאמר *ויהי האדם לנפש חיה* ותרגם לרוח ממללא. אי נפשא דבעירתא היא למה לא ממללן.

[p. 72] א״ר יצחק על דאתגבלון מעובייא רבה דעפרא יתיר מבני נשא ולא זקפין רישא ולא מסתכלין ברקיעא כבני נשא דאלו אתגבלו מקלילא דעפרא כבני נשא וזקפן רישא ואסתכלו ברקיעא הוו ממללן.

א״ר יוסי גבלותא וזקפן רישא תינח אבל אסתכלו׳ ברקיעא למאי.

© 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

א״ל ההוא סיועא רבה דבני נשא. ת״ח נבוכדנצר כד הוה טריד והוה בעירא בטורייא לא הוה ליה סיועא עד דאסתכל ברקיעא הה״ד *אנא נבוכדנצר עיני לשמיא נטלת ומנדעי יתיב עלי*. דעד לא יסתכל ברקיעא לא הוה מנדעיה עלוהי.

א״ר כרוספדאי הגוים ועמא דארעא דלא מהימנין בהקב״ה ולא עסקי באורייתא לית להו בר ההוא נפשא חייתא דאתנפקא מארעא ועל כך לית להו מהימנותא. אבל ישראל די מהימנין בהקב״ה ועסקי באורייתא ונטרי פקודוהי אמר הקב״ה *לא כאלה חלק יעקב* לא יהי להון נפשא חיתא אבל מה יהא להון. *כי יוצר הכל הוא*. *הכל הוא* שכינתיה ואתגזר נשמתא קדישא מינה למהוי חולקא דיעקב. מאי הוא. כלומר *הכל הוא* נשמתא הואיל ואתגזרת מינה.

[p. 73] א״ר יהודה אי לגוים לית מהימנותא הא חזינן דאזלי לטעוותהון חגרין וסומין ומליין מחין ומרעין ואיתסאן.

א״ל לאובדא להו לעלמא דאתי הה״ד (איוב יב:23) *משגיא לגוים ויאבדם*. ועוד הא תנינן *וחליים רעים ונאמנים*. מאי *נאמנים*. דעבדי מהימנותא. כד מטא זמנא נפקי מההוא גברא וזמנין דאישתכח לאינון טעוון דאינון אזלין במרעיהון לטעוותהון ואתסאן ואמרי דההוא טעווא עבד.

[p. 74] א״ר יוחנן זמנא חדא סח לי יהודאי חד דהוו ליה מרעין סגיאין ולא איתסי. חמא לאינון טעיין דהוו אזלי במרעיהון לטעוותהון ואתסאן. אמר איזיל התם ואע״ג דאיהו אסור אבל למחמי מאי הוא. אזל התם ועאל בגוייהו ובת תמן ביני אינשי דהוו מחיין ומרעין. כלהו אדמכו ואיהו לא אדמוך עד דחמא חד שטנא דהוה אזיל בינייהו ומאני דאסוותא בידיה **[יא ט״א]** והוי שוי על כל חד וחד ואתסי. אעבר עליה ולא שוי ליה. א״ל מארי הא אנא מבני מרעין שוי עלי. א״ל *לא כאלה חלק יעקב* דאלין אתפקדו לי לאובדא להון לעלמא דאתי אבל בנוי דיעקב לאו כאלין. ומן קדם מה. על *כי יוצר הכל הוא*. מה היוצר סתר ובני אף הקב״ה מחי ומסי וסתר ובני. נפק ההוא גברא וסח לי עובדא. אמרית בריך רחמנא דשדרך התם למחמי דא ולמשמע מפומיה. וכדין סח לי יוסי חרשא.

א״ר יצחק אמר רב אחא מאי דכתיב (איוב לב:8) *ונשמת שדי תבינם*. אלא הנשמה היא מביאה לאדם להכיר את קונו ולהכניסו בתורה [p. 75] ובמעשים טובים ואשריהם אותם שנכנסין בדרך התורה בדרך הנשמה שבשבילה יזכו לחיי העה״ב ולמעלת הקדושים.

א״ר יצחק א״ר אחא כל העוסק בתורה הוא קונה הנשמה מעצמו. היינו דתנינן בא ליטהר מסייעין אותו. ווי להם לרשעים שהם נדבקים בכח האדמה שהיא נקראת נפש חיה הנבראת מן האדמה שבשבילה יכלו לעולם ולעולמי עולמים.

שאל רבי דוסתאי לרבי אליעזר א״ל אותו נפש חיה מאי הוי מינה לעלמא דאתי.

© 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

א״ל לא תימא הכי אלא אימא מאי הוי מינה תדיר. ת״ש א״ר בא מאי דכתיב *הכרת תכרת הנפש ההיא*. אלא כהבל דנפיק מפומיה דב״נ דלא יכיל לסלקא לעילא אפילו כמלא עיניו ומיד תכלה כך היא אותה הנפש החיה כאותו הבל שנכרת מן הפה מהרה ותכלה והא אינו נראה לעולם והיה כלא היה.

א״ר יוסי והא תנן נפשותם של רשעים הן הן המזיקין שבעולם.

[p. 76] א״ל ר״י שפיר קאמרת שהן מזיקין לבעליהן ומניחות כח הנשמה ועבודת בוראן שאין מזיק לאדם אלא אותו הנפש על שנכרת ונכלה עם הגוף.

וא״ר אחא לא תנן הכי אלא נפשותם של רשעים כשיוצאות מן הגוף הן הן המזיקים שבעולם.

א״ר והתנן נפשותן של רשעים שבעולם. והיאך מזיק אותו הנפש לגוף. והכל תמהים היאך אותן הנפשות מזיקין שבעולם על שנדבקים בהם בני אדם.

ת״ר א״ר יהודה בר יעקב תמה אני על אנשי הדור אם רובם נעשים בכשרות. ת״ח מה כתיב *והתקדשתם והייתם קדושים*, מלמד שצריך אדם לקדש עצמו בשעת תשמיש.

מאי קידושא אצטריך הכא.

א״ר יהודה בר יעקב שלא יעשה פריצותא וחציפותא ולא לשום זנות כבהמות שהבהמות אינן עושות אלא כך. [p. 77] דהא תנן כל הבועל לשום זנות או לשום מה דאמרן ולא ישמור את עצמו מאותן הדברים הצריכין דתנינן במתניתא ההוא עוברא דאתייליד ליה להוי פריץ חצוף זונה רשע ואינו בכלל זרע אמת. וכל הבועל לשם מצוה ומקדש עצמו ויכוין לבו לשם שמים הוו ליה בנין דמעלי צדיקי׳ וחסידי׳ יראי שמים קדישין הה״ד *והתקדשתם והייתם קדושים*.

א״ר יהודה הגויים על שאינן מולידים אלא לשם זנות בעזות ובחציפות אין להם אלא אותה הנפש החיה הנתון לבהמות שעניינם אינם אלא כבהמה. אבל ישראל היודעים לקדש עצמם כתיב בהו (ירמי׳ ב:21) *ואנכי נטעתיך שורק כולו זרע אמת*.

מאי *אמת*.

[p. 78] א״ר אחא אמת בכל שאינו מהרהר באשה אחרת ויש לו אמת עם אשתו.

רב הונא אמר לכוין ולקדש עצמו לשם שמים שנאמר (תהלים קכז:1) *אם יי׳ לא יבנה בית שוא עמלו בוניו בו*. כלומר אם אין הכונה **[יא ט״ב]** לשם שמים להבנות הבית ולהוליד בנים *שוא עמלו בוניו בו* שמכניס באותו הולד עמל של שוא. ואיזהו עמל של שוא. זו נפש חיה

© 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

שתכלה ותכרת כהבל היוצא מן הפה שהוא שוא. והואיל והוא מכניסו באותו הולד הרי עמלו של שוא.

א״ר יצחק אמת הוא נוטריקון אמת. מאר״ץ. תצמ״ח. כלומר *אמת מארץ תצמח*. מאי משמע.

א״ר יצחק בשעת העבור שצריך להיות שם האמת והיושר בשעה שנהיה מארץ ונתייסד ולא בשעה שנתגבל. והיינו דאמר רב הונא כל בנין שאין בו יסוד אינו כלום. ואיזהו יסוד שצריך האדם. בשעת החיבור כדקאמרן.

רבי זירא אמר זמנא חדא הוה אזלינא במדברא ואשכחנא חד ערבאי והיה מטיל אכתפיה מטול י׳ סאין והוה סבא. אמרית ליה חילא דא בעינא למלעי באורייתא.

[p. 79] אמר לא עבדו לי אבא ואימא בגין כך אלא לעובדא דא. דאנא שמעית לאבוי דבשעתא דעביד לי דכסופיה לבר דיהא ליה חילא דייתי עיבורא מן חקלא ובהאי עיטא אימלך בההיא שעתא והא אנא סבא מאי איעבד.

א״ר יהודה אשרי מי שאבותיו הרהרו בדבר טוב. מנ״ל מן בת שבע אם שלמה דקרא מסהיד עליה שהיא אם שלמה ממש על שם דאתייסיד ממנה מעניינה ומהרהורה ומהשתדלותה שנא׳ (משלי לא:2) *מה ברי ומה בר בטני וגו׳*. אימיה תינח אבוהי מנ״ל. דכתיב *שיר המעלות לשלמה אם יי׳ לא יבנה בית שוא עמלו בוניו בו*.

וכי שלמה אמר זה המזמור.

[p. 80] אמר ר״י ח״ו אלא דוד אמרו ברוח הקודש על שלמה. בשעה שאמר הנביא לדוד (דה״א כב:9) *הנה בן נולד לך שלמה יהיה שמו* אמר דוד בן אחד היה לי מבת שבע ומת ועכשיו אחר יולד לי. מן שמיא הוא בא. ואמר שיר זה ונתכוון בו לשום שמים הה״ד *שיר המעלות לשלמה*, בשביל שלמה. אמר *אם יי׳ לא יבנה בית*, אם סיעתו לא יסייע בכוונה השלימה שלי *שוא עמלו בוניו בו*, לשוא נעמול כמות שהיה בראשונה שעמלנו לשוא ובגין ההוא חובה מת. ואנא אית לי לאתטרדא מן ירושלים ובעוד שאני אצא *אם יי׳ לא ישמר עיר* מכל אדם *שוא שקד שומר*.

א״ר פנחס שהניח עשר נשים פילגשים לשמור הבית והוה מה דהוה ועכ״פ *שוא שקד שומר*.

א״ר יהודה בשביל שלמה נאמר שיר זה שנתכוון עליו לאמרו לשום שמים ואמו נתכוונה לשום שמים ויצא מהם שלמה דכתיב ביה (דה״א כט:23) *וישב שלמה על כסא יי׳ למלך*.

א״ר יצחק לפיכך נקרא למואל. מאי למואל כמו למו פי, מלמד ששניהם נתכונו למואל כלומר לאל. [p. 81] ומכאן למדנו כל המתכוין לשם שמים באותה שעה נפיק מיניה בר דמעלי.

© 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

ומנא לן. משמואל שנתכוונה אמו עליו תמיד לשום שמים דכתיב (ש״א א:11) *ונתתיו ליי״* וכן *אל הנער הזה התפללתי*. וכן אמר דוד אם יהיה לי הבן הזה מכאן יהיה זמין למוא״ל נתון הוא לאל.

ת״ר א״ר יוסי בן פזי זמנא חדא הוינא אזיל באורחא וערענא בההוא טורא דכפר קרדו והוו גוברי בדיחי בחולקהון ובאית תמן ליליא דשבתא ונפקי שבתא וחמית לאושפיזאי דהוה בעי למשכב עם דביתהו. קאים האי מהך גיסא וצלי וקמת היא מהאי גיסא וצלת.

אמרית להו מאי צלותכון בשעתא דא.

אמרו לי עידנא **[יא ט״ג]** דידן לזווגא משבת לשבת ומצלינן צלותנא קמי קב״ה דיהא לון בר דיפלח פולחניה בר דחיל חטאה בר דיעביד פיקודוהי ולא יסטי מאורייתא לימינא ולשמאלא.

אמרית להו יהא רעוא דיהא לכון בעותכון דהא לשום שמים קא עבדתין.

א״ר יוסי אחזי אנפי שכינתא דלבתר יומין ערעית תמן וחזית ההוא ברא דאתייליד להו והוה בר שבע שנין. חמי לי בביתא ולא בעא למללא עמי.

א״ל אבוה זיל לקמיה דגברא רבא הוא.

[p. 82] אמר מסתפינא לאשתעויי בהדיה ולאתקרבא עמיה דהא לא ידענא אי אית ליה נשמתא קדישא אי לאו. דהכי אוליף לי מורי יומא דין דכל מאן דלית ליה נשמתא קדישא אסור לאשתעויי בהדיה ולאתקרבא עמיה.

א״ל ח״ו דגברא רבא וחכימא דדרא הוא.

קריב גבאי ולא ספיק למללא עמי אמר לי אנא חמי בך דנשמתא חדתא אית בך מיומין זעירין ולא אזדריקת בך בשעתא דנפקת לעלמא.

תווהית. אמרית כך הוא דרווק הוינא כד לעינא באורייתא ואתייהבת בי נשמתא.

אמר לי ידעת *נפש חיה* דאמר קרא דהוות מן ארעא והא משמע *נפש חיה*. *למה*.

[p. 83] אמרית אימא ברי.

אמר הכי אמר לי מורי דהיא נפשא דאפיקת ארעא ומן ארעא אתגזרת, אבל היא חייתא לאתנענעא לכאן ולכאן כמא דעבדין בעירא ורחשא וכלא. אבל לית בה סוכלתנותא וחכמתא בפולחנא דהקב״ה דלא אתבריאת אלא לבעירא ולחייתא לאתנענעא בה בלא סוכלתנו ולאשתצאה כד תפוק כהאי הבל דפומא.

אמרית ליה ברי מאן הוא רבך.

אמר לי רבי אלכסנדראי.

© 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

אמרית ליה ומה לעית יומא דין.

אמר לי האי קרא דכתיב (תהלים קיא:10) *ראשית חכמה יראת יי' שכל טוב לכל עושיהם*. כך א"ר אלכסנדראי מה הוא חכמה. שמו של הקב"ה הוא חכמה, ומעולם לא גילה לשום אדם אלא קצת הימנו ולא עתיד לגלאה אלא למשה סתם. ולא עמד על כל ידיעתה אלא עמד על מה שלא עמד אדם על האי *ראשית* שהיא חכמה דכתיב ביה במשה *וירא ראשית לו* וזהו חכמה.

וא"ת הא כתיב (מ"א ה:26) *ויי' נתן חכמה לשלמה*. ת"ח לא כתיב *ויי' נתן החכמה* אלא *חכמה* שעמד על קצת אמיתתה. המשיח עתיד לדעת קצתו דכתיב ביה (ישעיה יא:2) *ונחה עליו רוח יי' רוח חכמה ובינה כו'*.

[p. 84] והחכמה היא ראשית הכל וקודם הכל אבל *יראת יי' שכל טוב* כלומר היראה נשארה בשכל ובינה לדעת ולחקור יראת יי'. *לכל עושיהם*, לעושה המצות ביראה בתחלה עד שירגיל עצמו לעשות מאהבה.

אמרתי לו מה שמך.

אמר לי אהבה.

אמרתי לו מר אהבה וקריתי עליו (ירמי' לא:3) *ואהבת עולם אהבתיך* . ואנא זכינא למחמי לרב אדא בריה וסחינא ליה האי.

[p. 85] א"ר יעקב בר אידי חכם היה אדם שהיה מכיר ויודע לכל מי שהיה בו נפש חיה ומי שהיה בו נשמה כשבאו אצלו הכיר את כלם הה"ד *וכל אשר יקרא לו האדם*, למי שהיה יודע ומכיר בעבודת בוראו. וכך הוא עד היום מי שאינו יודע ומכיר בעבודת בוראו ואינו עוסק בתורה הוא יש לו נפש חיה ולא נשמה.

א"ר יהודה אע"ג דהאי נפש חיה אית בבהמות ובחיות ובמיניהם והתירם לבני אדם חס הקב"ה עליהם במיתתם שלא יצערום לאותם בעלי נפש החיה. דלית לך כל אינש דלית ביה נפש חיה עד שישוב לעבוד בוראו להבדיל עצמו משאר כל אדם כדי להתעסק בתורה ובמצות שמרויח הנשמה הקדושה.

לפיכך האי **[יא ט"ד]** טבחא דנפקא נבילה מתחות ידוהי או טריפה זמנא חדא מעברינן ליה שנית משמתינן ליה שלישית מכריזין עליה בשוקי דכל מה דשחיט הוא טריפה ולעולם לא נוקים ליה לטבחא.

[p. 86] א"ר יצחק וכי על זמנא חדא לא ליעניש בר מהאי. והא תנינן האי טבחא דלא סר סכינא קמי חכם משמתינן ליה ומעבירינן ליה ומכרזינן אבשריה דטרפה היא. ומה על

© 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

סכינא הוא כך דלא נמצאת יפה, על מי שיצאה נבלה או טרפה מתחת ידו אינו דין דמשמתין ליה ומעבירינן ליה ומכרזינן אבשריה דטרפה.

א״ר יוסי אנא חמית לרבי יהודה דזמין לרבי יוסי ורבי חגי והוה טבחא ורבי אבא קרין ליה. ונכיס ההוא תרנגולתא ונתכוין לתרי סימני ובדקו ואשכחו דנכיס חד סימנא וחד לא נכיס.

א״ל רבי יהודה על מה איתכוונת.

אמר על תרין סימנין.

אמר והא אנא אשכחנא חד נכיס. אלא בשרא הוא דכשרה ואת לא תהא טבחא מכאן ואילך ואע״ג דלא בעינא כוונה בשחיטה.

[p. 87] א״ל ר׳ יוסי הכוונה לאו להאי איתמר אלא כוונה דקב״ה דליכוס לשמיה ולא לשום פתגם אחרן. אבל נתכוון לתרי סימני ושחיט חד מותר הוא בדיעבד, דתנן השוחט אחד בעוף דיעבד אין לכתחלה לא.

א״ר יעקב ת״ח כל מה שנברא מזו הנפש החיה התירו הקב״ה לבני אדם מפני שאין להם נשמה לדעת ולהכיר דאלמלי הויא להו נשמה לא הותרו.

שאל רבי אבא לרבי חייא. אמר ליה אמריתון דנשמתא לא עייל בבר נש עד דיסתכל בפולחנא דהקב״ה וכדין להוי ליה ההוא נשמתא ואמריתון דנשמתא היא קדישא מעליא על כולא א״כ מאי האי דא״ק *כל אשר נשמת רוח חיים באפיו מכל אשר בחרבה מתו*. למה *מתו*. הואיל והוה להו נשמתא הוה להו לאשתזבא.

לא הוה בידיה. אתו ושיילוה לרבי אלעזר בר׳ שמעון. א״ל כך הוא ודאי וקרא מסייע לן דהכי אמר אבוי דכד אתי טופנא לא הוה בר נש דיעביד הקב״ה בגיניה בר מנח ובנוהי וזכותהון לא הוה אלא לאגין עליהון ועל בתיהון ולא הוה סגי זכותהון כל כך לאגנא על כל דרא. ואינון דהוו זכאין בקדמיתא כגון חנוך ירד דהוה להון נשמתא קדישא וחזיין למיעבד הקב״ה בגיניהון הוו מיתו. והיינו דא״ק *כל אשר נשמת רוח חיים באפיו*, אינון דנשמתא קדישא הוה בהו.

[p. 88] דלא תימא דעל אלין דהוו בטופנא אמר קרא אלא אתא קרא ואמר *מכל אשר בחרבה מתו* שלא היו בימי המבול ולא באותו זמן אלא *בחרבה מתו* כלומר כבר נסתלקו מן העולם ולא נשתייר בעולם צדיק להגין על דורו ואז נעשה דין ברשעים.

א״ר׳ חייא לרבי אבא לא אמרית לך דהאי גולגלתא דדהבא דהוא ממאריהון דמתני׳ לימא. זכאין אתון מאריהון דמתני׳. סגי חולקהון על כולא לעלמא דאתי.

עוד א״ר אלעזר מאי דכתיב *הללוהו בתקע שופר הללוה״ו בנב״ל וכנו״ר הללוה״ו בתו״ף ומחול הללוה״ו במני״ם ועוגב*. וכי צריך הקב״ה להאי. אלא אמר דוד כל מה שתשבחו לקמי

© 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

קב״ה בהני מיני זמר אינו כלום כאדם האומר לחברו עכשיו עשה זה וזה וכל מה שתעשה אינו כלום עד שתעשה דבר פלוני. כך אמר דוד *הללוהו בצלצלי שמע הללוהו בצלצלי תרועה* כלומר אינו הלול אלא מהו הלול. *כל הנשמה תהלל יה הללויה*. והאחר אינו כלום אלא הלול נשמה הה״ד *כל הנשמה תהלל יה הללויה*. [**יב ט״א**]

ויאמר אלהים יקוו המים וגו׳.

רבנן פתחי בהאי קרא (תהלים מו:9) *לכו חזו מפעלות אלהים אשר שם שמות בארץ*.

א״ר אלעזר בא וראה שלא כמדת הקב״ה מדת בשר ודם. מדת ב״ו מעשיו [p. 89] מבלין אותו אבל הקב״ה מבלה את מעשיו. והיינו דאמרה חנה (ש״א ב:2) *אין קדוש כיי׳ כי אין בלתך*. מאי *כי אין בלתך*. אל תקרי *בלתך* אלא בלותך.

כך הוא כתיב *לכו חזו מפעלות אלהים וגו׳*. א״ר אלעזר עובדוי דהקב״ה דעביד להו בעלמא דין דוד מלכא הוה בהתבהלא ואמר *לכו חזו מפעלות אלהים*. בואו מבעי ליה. אלא אמר דוד כל דיירי ארעא די בעלמא דין אזילו מרישא דעלמא עד סופיה ותשכחין עובדוי דהקב״ה, כעובדוי ברישא דעלמא כך עובדוי בסייפי דעלמא. מייתי דיורין בעלמא אי זכו מותיב להו ולבנייהו ולבני בנייהו עד סופא דעלמא. לא זכו מחריב להו מנהון וההוא אתרא וההוא קרתא לא אתבני לעלמין לאחזאה לבר נש דאתר חייביא הוה ההוא אתר והקב״ה עבד ביה דינא הה״ד *אשר שם שמות בארץ*.

[p. 90] דבר אחר *לכו חזו מפעלות אלהים*. א״ר פנחס מה ראה דוד דאמר *מפעלות אלהים* ולא אמר *מפעלות יי׳*. אלא א״ר פנחס בשמא ד*אלהים* אשתכלל כל עובדא דבראשית.

וכד ברא קב״ה עלמא הוו מיא אזלין ונחתין וכד חמא ארעא לתתא רמא לה בין מיא והות טמירתא ואתקרשא בין מיא. ועבד הקב״ה את בגו את. אורחיה דעלמא וטבעיה דעלמא דמיא קלילן וארעא יקירא ומאן דאיהו יקירא נחית לתתא וקלילא סליק לעילא אבל הקב״ה לאחזאה אתוהי ועובדוי לבני נשא ארכין קלילא לתתא ונחית ליה ויקירא סליק לעילא על קלילא הה״ד *לרוקע הארץ על המים*, כלומר מיא דאינון קלילין לתתא וארעא דאיהי יקירא לעילא. ועוד דמבין מיא אחזי ואפיק יבשתא דלית ארח ארעא לאפקא ביני מיא יבשתא אלא לחותא. וכד אפיק יבשתא מבין מיא קרא שמה *ארץ* הה״ד *ויקרא אלהים ליבשה ארץ*.

ותנא ז׳ שמות קרא לה ארץ אדמה גיא נשיה ציה ארקא תבל. גדול שבכולם *תבל* דכתיב (תהלים ט:9) *והוא ישפוט תבל בצדק* הה״ד [p. 91] *אשר שם שמות בארץ*.

א״ר יהודה ז׳ רקיעים ברא הקב״ה כנגדם ברא ז׳ ארצות. ותאנא ארץ אחת ממש הוציאו המים וממנה נתהוו ז׳ ארצות כדאמרן.

© 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

א״ר יוסי מיא הוו יסודא דכולא בגין דאשכחן דעיקרא דכל עובדוהי דבראשית הוו מן מיא. ותאנא בתחלה היו המים מפוזרין תחת השמים עד שגער הקב״ה בהם והכניסם ואספם אל מקום אחד *ותראה היבשה* ולאח״כ נתפזרו כמתחלה ורקע הארץ עליהם הה״ד *לרוקע הארץ על המים כל״ח*.

[p. 92] אמר עולא וכי מה צריך חסד הכא.

א״ר יוסי חסד גדול עשה הקב״ה בעולמו שאלמלא לא היתה הארץ מלמעלה כל העולם היה מטושטש בבת אחת.

א״ר חסדא אלמלא כך לא היו בני אדם נוטעין וזורעין. עכשיו שהארץ למעלה נוטעין וזורעין והארץ עומדת בכחה ובקיומה מפני לחות *המים אשר מתחת לארץ* . ומלמטה יוצאין כמה נהרות כמה מעיינות כמה מקוואות לדשן כל העולם ולהצמיח הכל וזהו החסד שעשה הקב״ה עם בריותיו ועם כל העולם.

[יב ט״ב] ת״ר יומא חד הוה יתיב רבי שמעון אבבא דתרעא דלוד והוו תמן רבי יוסי ורבי חגי ורבי אלעזר בריה. אתא רבי פנחס. א״ל הא בוצינא דמתניתא יתיב.

[p. 93] קם רבי שמעון אותביה גביה.

א״ל מאי יומא דין משאר יומין דאת שתיק ולית פומך מנטף מתקא דדובשא דחכמתא.

א״ל מסתכל הוית בלבאי האי מאי דאמר יחזקאל דכתיי (יחזקאל א:24) *ואשמע את קול כנפיהם כקול מים רבים כקול שדי* . שקל ליה *למים רבים* ושקל ליה *לקול שדי* וש״מ *כקול מים רבים כקול שדי* הוא.

א״ל על דא תווהנא עלך דלא הוו שפוותיך מרחשין ברזין עלאין.

א״ל הא רזא דעובדא דרתיכא קדישא הוא. ת״ח דתנן במתניתין דידן, ארבע מלאכין קדישין נטלין במטלנוהי דכורסא יקרא דמלכא. ומאן אינון מלאכין. אינון דאתקרון חיותא קדישא ואינון ארבע אינון יקירין ועילאין על כל שאר מלאכין בר מחד. ואית דאמרי דחד הוא מאלין ארבע ולא כך הוא דהכי אשכחן בספרא דחכמתא דשלמה מלכא. [p. 94] ואלין ארבע כד מתכנפי בכינופייא במטלניהון משתמע בכל רקיעא קל מטלניהון ככל מלאכין סגיאין עילאין דאתקרון *אלף אלפין ורבו רבבן* וכההוא קלא דההוא שמשא חד דמשמש קמיה דמלכא עילאה. וההוא כינופייא דאינון מתכנפי בעידנא דאתי לאשפעה עליהון טיב יקר מלכיהון.

בכה רבי פנחס ואמר בקלידא דקלדיטין גליפין דאמיד נתוזריטא בכד מסתלקין הויתא. במטו מינך אשלים פסוקא.

© 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

אמר *קול המולה כקול מחנה*. מאי *קול המולה*. הכי תנינן דכד משבחן לקב״ה קל מלה דאינון משבחין קמיה כמלה דתושבחתא דמשרייתא דישראל כד משבחן ליה מתתא. [p. 95] *בעמדם תרפינה כנפיהן*, מאי *בעמדם*. האי כמו (איוב לב:16) *כי עמדו ולא ענו עוד*, דכד האי משריתא דישראל לא משבחן להקב״ה לתתא מיד *תרפינה כנפיהן* מתרפן חיליהון דהאי כנופייא קדישא ולית להו חילא לשבחא תושבחתא שלימתא קמיה. ועוד קרא אחר דמסייע להאי דכתיב (יחזקאל א:25) *ויהי קול מעל לרקיע אשר על ראשם וגו׳*. *ויהי קול*, זה קולו של יעקב. כשמרבין בתפלה להיכן סלקא. *מעל לרקיע אשר על ראשם* של חיות ששם מונחת תפלתן של צדיקים. וכשפוסקים להשמיע קולם ולהתפלל ולקרוא בתורה מה כתיב. *בעמדם* כלומר בשתיקותם מהתורה ומן התפלה *תרפינה* כנפי החיות כדקאמרן.

א״ל מטול כן אתית לשמעא מפומך רוח חכמתא שורייא ושלמא דלעילא דיהב בך.

[p. 96] א״ר יהודה *יקוו המים*. כקו זה שמניחים האומנים לבנות הבנין שלא יצא חוץ ממנו לכאן ולכאן, כך עשה הקב״ה קו למים שלא יצאו משפתם לכאן ולכאן הה״ד (איוב לח:11) *ואומר עד פה תבא ולא תוסיף*.

ותאנא גבול הגביל הקב״ה לים ואי זהו גבול.

רבי אבא אומר זה החול דכתיב (ירמיה ה:22) *אשר שמתי חול גבול לים* וכשרואים זה החול חוזרים לאחור ואינם יוצאים לחוץ מאותו הקו שנתן להם הקב״ה.

א״ר יצחק בא וראה כמה הוא עיקרא דעלמא מיא דהא שמים נטלו שמא מנהון מיי״ם שמיי״ם. שהוסיף הקב״ה על המים אש וברא ממנו השמים כלומר אש ומים. **[יב ט״ג]**

א״ר יודאי לאו הכי דהא מחביבותא דקמי קב״ה איתברון שמים.

[p. 97] א״ר אלעזר ושפיר קאמר רבי יצחק ולא קשיא במאי דא״ר יודאי. וכד תנדע מהו מים תנדע עיקרא דמילתא.

וכד אתא רבי בן עאל לקמיה ר׳ יהודה ור׳ חייא. אמרו ליה לימא לן מר עיקרא דחד מלה מאינון רזין עילאין.

אמר אימא חד מלה וטב למאן דיהוי ליה לבא למנדע. אמרין מארי דרזא דמתניתא דהאי מאן דבעי למנדע ולאסתכלא בלביה מחכמתא דמלכא עלאה ינדע בקדמיתא מהו מים, ומאן דבעי למנדע מהו קרישותא דכורסיה יסתכל בקיומא דמלחא דכתיב *ברית מלח עולם היא* ומתרין אלין יסתכל בחכמתא קדישא דלעילא.

א״ר אבא מאן דבעי למנדע עניינא דקיומא דעלמא דין לינדע עניינא דמלחא דאתנהיג משמשא דאתמני תחותיה דמאריה וינדע מהו והיך יתמחי במיא ויסתכל בחכמתא.

© 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

[p. 98] א״ר יצחק אמר רב הני קלודטי דזקפין בלודטיהון מיא ומלחא עניינא דנהוריתא בוצינתא הוות לאסתכלא בחכמתא.

ד״א *ויאמר אלהים יקוו המים מתחת השמים אל מקום אחד*. רבי פתח (תהלים צג:4) *מקולות מים רבים אדירים משברי ים אדיר במרום יי׳*. *מקולות מים רבים*, כשאמר הקב״ה למים שיתכנסו *אל מקום אחד* היו משוטטים לכאן ולכאן ונתגאו למעלה.

א״ר יצחק בהאי שעתא נטלו מיא לארעא דהוות כניס בהו והוו מחפיין לה. אמר להם הקב״ה לא כך אלא הכנסו כלכם *אל מקום אחד ותראה היבשה* משמע דיבשתא הוית ארעא קודם בלא ליחותא בין מיא. משמע *יבשה* לא כתיב אלא *היבשה*. [p. 99] והוו מיא אזלין גבהין ונחתין ומשמעין קליהון לסייפי שמיא עד שגער בהם הקב״ה והכניסם לתהום ותמן היא כנישותא דמיא ועד כען קליהון לא שכיך וקרא להו *ימים*. וכד אינון גבהין תמן באתרא ההוא אתבר תוקפיהון ונחתין ולא נפקין לבר מדחילו דתקיפותא דמאריהון הה״ד *אדירים משברי ים אדיר במרום יי׳*.

א״ר יוסי וא״כ מאי כתיב אחריו *עדותיך נאמנו מאד לביתך נאוה קודש*. מאי בעי פסוקא דא לפסוקא דלעילא.

א״ר יצחק אמר דוד רבש״ע עדות שעשית במעשה בראשית הם אמת להעיד עליהם בכל יום. דהא תנינן כל המעיד במעשה בראשית בכל יום מובטח לו שהוא בן עה״ב. ואמר דוד אתה הוא שעשית את כל העולם ועשית את המים והמים היו מכסין את כל העולם מהרבוי שבהם. ועשית להם שיתכנסו בצמצום כלם אל מקום אחד. כך יהי רצון מלפניך ששכינתך שהיא מלאה כל העולם כלו שתצמצם אותה בביתך שיותר ראוי להיות שם הה״ד *לביתך נאוה קודש*, ולא לזמן מועט אלא *לאורך ימים*.

[p. 100] ד״א *ויאמר אלהים יקוו המים מתחת השמים אל מקום אחד ותראה היבשה*.

ר׳ תנחום פתח בהאי קרא (ישעי׳ נז:1) *הצדיק אבד ואין איש שם על לב ואנשי חסד נאספים באין מבין כי מפני הרעה נאסף הצדיק*. תמן תנינן כשהקב״ה מסתכל בעולם ורואה שאין בני אדם זכאין ורשעים הרבה פורחים בעולם אזי עושה דין בעולם.

א״ר תנחום כעובדא דגופא עם נשמתא עביד קב״ה עם דרא.

א״ר יצחק האיך.

© 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

א״ל כי האי גוונא, צדיקיא אינון **[יב ט״ד]** נשמתא וחייביא אינון גופא. כד מסתכל קב״ה בעלמא נטיל נשמתא ואשתאר גופא לסרחנא דבשרא. ומאי נטיל. נטיל לנשמתא דאינון צדיקיא וישתארון גופא דאינון חייביא.

א״ר תנחום הה״ד *ויאמר אלהים יקוו המים*, אלו הצדיקים הנאספים לבית עולמם שהיא *מקום אחד* מיוחד להם למעלתם. וכד יתכנשון לעלמא דאתי מאי כתיב. *ותראה היבשה* שהם הרשעים בלי מעשה שאין מי שיגין עליהם ויכסה עליהם כד״א *ויראו כל העדה כי גוע אהרן*. אל תקרי *ויראו* אלא וייראו.

[p. 101] דהא תנינן א״ר יצחק אמר רב ואמרי לה א״ר יהודה אמר רב, כל זמן שהצדיקים בדור אין מה״ד יכולה לשלוט בהם הה״ד (תהלים קו:23) *ויאמר להשמידם לולי משה בחירו עמד בפרץ לפניו להשיב חמתו מהשחית*. וכשהקב״ה רוצה לעשות דין ברשעים מסלק הצדיקים מביניהם ואז עושה דין ברשעים.

משל למה״ד למלך שהיה לו פרדס. יומא חד עאל לגיניה וחמא דהוו תמן בכוליה דרדרין סגיאין. אמר אנא בעי לבערא לון מהכא. זקף עינוהי וחזא ורדין טבין ייאין. אמר בגיני אינון ורדין אשבוק כל הדרדרין. וכד יהבו ריחא אינון וורדין נטל להון ועקר להון מן גנא. כיון דעקר להון אמר הא עידן לאעקרא דרדרין דגנא ולבערא להו מהכא. כך הקב״ה כל זמן שהצדיקים בדור אין נעשה דין ברשעים. נסתלקו הצדיקים מביניהם אז נעשה דין ברשעים.

שאל רבי יצחק לרבי אלעזר כד הוו אזלי במדברא, אמר אנא בעי למשאל חד שאילתא אי לאו הוה חטאה.

א״ל יאות אנת למשאל באורייתא מה דאת בעי שאל.

אמר האי דאמר קרא *וירא אלהים כי טוב*, אי קודם הפעולה הוה <u>יאות ושפיר</u> אלא מה דאמר לאחר הפעולה, משמע דלא הוה ידע קודם לכן עיקר הפעולה <u>ותיקונו ויופיו</u> וכשהיתה הפעולה נגמרת משמע דהוה מעיין בה [p. 102] כמות שהיא עומדת ואזי הוא אומר *כי טוב* דכתיב *וירא* ואח״כ אמר *כי טוב*.

א״ל לאו חטאה הוא ואת צריך למשאל דא. ודא היא אזהרה לב״נ דא״ר יהודה כשילמוד אדם במעשה בראשית פעולתו של כל יום ויום אין לו לשאול על מה שאינו מצווה ולומר פעולה זו למה נעשית כך בדמות זו וזו נעשית כך בדמות זו. ואמור לו תדע למה. *וירא אלהים כי טוב* לעשותו. וע״כ אל תשאל יותר.

© 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

ועוד כדי להזהיר לבני אדם ולהורות להם הדרך הנכון כי גלוי וידוע לפניו הפעולה קודם שיעשה ולא רצה לומר טוב הוא זה עד גמר המלאכה. וכך אין ראוי לאדם לשבח הדבר עד סיומו שמא ימצא בו גרעון ויתבדה ויאחז בדבריו.

א״ר ברכיה כן ראינו בכמה מקומות שנתן הקב״ה אזהרה לאדם להזהר ממנו אע״פ שלא היה צריך לו והכל גלוי לפניו, אבל כדי לתת אזהרה לאדם הוצרך לעשות כן.

ת״ח דכתיב *ארדה נא ואראה הכצעקתה הבאה אלי עשו כלה*. וכי לא היה גלוי לפניו שהוא צריך לדעת ולחקור.

[p. 103] אלא א״ר ברכיה מכאן אזהרה לב״ד שאין להם להסמך על דעתם אלא יש להם לדעת ולחקור ולדרוש הענין יפה הה״ד *ודרשת וחקרת ושאלת היטב*, ואין לך רשות להסמך על דעתך.

[יג ט״א] עד דהוו יתבי חמו לרבי אבא דהוה אתי. אמרו הא חד ממאריהון דמתניתין אתי. קריבו גביה שאילו האי שאילתא.

אמר כך פסקו מאריהון דמתניתין דכל מה דעבד קב״ה עבד ליה בפיקודוי על ידא דאמצעי. אמר לארעא עבידי כך עבדת כמא דאתפקדת ולא שנייא מיניה. אמר למיא עבידו כך ועבדו מיא עבידתהון דאתפקדו ולא שנו מיניה וכן לרקיעא כי האי גוונא.

וכד הוה עביד שום חד מנהון עבידתיה כמא דאתפקד הוה חזי ליה קב״ה דעבד כההוא גוונא דפקיד ליה והוא משבח ליה ההוא עובדא הה״ד *וירא אלהים כי טוב* כלומר *וירא* באותו המעשה שעשאוהו כמו שצוה והיה אומר *כי טוב* כלומר *כי טוב* עשה כמה שנצטוה וזהו *וירא אלהים כי טוב*.

א״ר יצחק כלהו שפיר אמרו והאי מלה שפיר מכולהון.

[p. 104] א״ר ברכיה לרבי יצחק א״כ קשיא מילתא דא מכל מה דאיתמר דא״ה הול״ל האי קרא *וירא אלהים את כל אשר עשו והנה טוב מאד* מאי *את כל אשר עשה*.

א״ר יצחק שפיר קאמרת.

אזלו בתריה דר׳ אבא אמרי ליה האי מלה. אמר להו שפירא הוא דא ודא מסייע לן דכתיב *את כל אשר עשה* בכלל ולא נאמר *את כל אשר* עשו, דמשמע אלין אמצעיים דעבד ואפיקו כל מה דאתפקדו והא טב. ובגיניה כתיב *את כל אשר עשה*.

א״ר חייא *וירא אלהים את כל אשר עשה והנה טוב*, להיותם עומדים תמיד באותו קיום ובאותו הדרך שעשהו ושלא ישתנו מדרך זו לעולם.

© 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

אמר רב הונא אמר רב לשלשה קרא קב״ה שמותם במעשה בראשית ואלו הן השמים והארץ והמים. השמים מנ״ל דכתיב *ויקרא אלהים לרקיע שמים*. הארץ מנ״ל דכתיב *ויקרא אלהים ליבשה ארץ*. המים מנ״ל דכתיב *ולמקוה המים קרא ימים*. ולמה לעשות בהם כל מלאכתו. ומה שיצא מהם הניחו לאדם לקרוא להם שמות.

א״ר ברכיה כל מה שהוציאו השמים והארץ אדה״ר קרא להם שמות שנאמר *ויקרא האדם שמות לכל הבהמה ולעוף השמים ולכל חית השדה*.

[p. 105] פרשתא ה׳.

ויאמר אלהים תדשא הארץ דשא עשב מזריע זרע עץ פרי עושה פרי למינו.

רבי יצחק פתח (שיר ד:16) *עורי צפון ובואי תימן הפיחי גני יזלו בשמיו יבא דודי לגנו ויאכל פרי מגדיו*.

רבי אבהו אמר כמה יש לאדם להרהר במעשיו ולפקוד אותם בכל יום הואיל ונתן בו הקב״ה נשמה טהורה לדעת ולהכיר לבוראו ולהסתכל בנפלאותיו שהוא עושה בכל יום ויום.

ותאנא א״ר יצחק ארבע רוחות מנשבות בכל יום מארבע רוחות העולם. רוח מזרח מנשבת מהבקר ועד חצי היום <u>ונפיק מניה</u> מההוא אוצר החמדה. דתנן אוצר יש למעלה בשערי מזרח וחמדה שמו ויש בו שלשת אלפים ושבעים וחמש רוחין דאסוותא לעלמא.

[p. 106] והיינו דתנן במתניתא דרבי <u>אליעזר דכתיב</u> (ש״ב כג:4) *בקר לא עבות* כלומר כשהוא *בקר* מאן דאית ליה מרעין וחליים אינו נלכד *בעבות*.

<u>וכנגד זה</u> אריב״ז יש מלאך ממונה מהבקר ועד חצי היום בההוא רוחא דאתי ממזרח ומיכאל שמו <u>והוא</u> ממונה לצד מזרח.

ואריב״ז הוא מיכאל דכתיב ביה *הנה מלאכי ילך לפניך* באשגחותא תשכח מיכא״ל **[יג ט״ב]** מלאכ״י ודא הוא דאמר הקב״ה למשה *הנה מלאכי ילך לפניך* כלומר *הנה* מיכאל *ילך לפניך*.

ותאנא כשרוח מזרח מתעורר לצאת לעולם מאן דאזיל באורחא ויכוין רוחיה להאי ענינא כל ברכתא דברכין ליה מתקיימת בההיא שעתא ויהא חדי כל ההוא יומא.

[p. 107] רוח מערב מנשבת מחצי היום עד הלילה ונפקי עמיה מאוצר המעין ד׳ מאה ושתין וחמש רוחין לאפרחא עשבים ואילנים ויבולים. ותאנא מלאך ממונה מחצי היום עד הלילה ורפאל שמיה והוא ממונה לצד מערב.

א״ר יוסי בן פזי א״כ קושיא איכא הכא דהא תנינן מלאך הממונה על הרפואה רפאל שמו. ואמרת דאסוותא אתי ממזרח ומיכאל ממונה עליו.

© 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

ת״ש אריב״ז כל עובדוהי דקב״ה גבי בני נשא מטול דישתמודעין ליה דהוא מחי והוא מסי ולא ישוין בני נשא לא למלאכא ולא לרברבנא ובגין כך מחליף עידנין וזמנין דלא יימרון מלאכא פלוני עבד ליה האי אלא כולא בידיה, ולפיכך מחליף רוחין עד דיצלו קמיה ויתובון וכדין יפקוד לאסוותא למשרי עלוהי וההוא מלאכא דאתפקד על אסוותא עביד מה דאתפקד מרעותיה דמריה.

ות״ח רחמנותא דהקב״ה דלא מחי לב״נ עד דסלקי עובדוהי במתקלא בבי דינא דלעילא וההוא דאתמני על דינא הוא מיכאל. ורחמנותא דהקב״ה דאע״ג דבגיניה מטא ליה דינא בידיה מטא ליה רוחא דאסוותא בכל יומא עד דיכשר אינש עובדוהי ויתוב מנייהו קמי מאריה וכדין משדר ליה אסוותא על ידוהי דההוא שליחא דממנא עלוהי.

[p. 108] רוח דרום מנשבת מרישא דליליא עד פלגות ליליא ונפקי עמיה מההוא אוצר החמדה מאתן ושבעין וחמש רוחין לדשנא ארעא ולחממא קרירותא. ומלאך ממונה עליו ואוריאל שמיה והוא ממונה לצד דרום בההוא רוחא, וההוא רוחא כבדא על בני מרעין ודחקין ביה והוא טב לעלמא. ותאנא בההוא זמנא דיינין לחייביא בנורא דגיהנם וכל עלמא שכבין והוזים בשינתא ולית מאן דמצלי עליהון.

רוח צפון מנשבת מחצי הלילה עד הבקר. ותאנא תלת מאה אלפין רוחין ועלעולין אתיין עמיה והוא קשה מכלהון לכולא וטב לבני מרעין מסגיאות קרירותא לחמימותא סגיא די בהון.

ותאנא ארשב״י ביה שעתא נפיק קב״ה מאינון עלמין סגיאין דכסיף בהו ואתי לאשתעשעא עם צדיקיא בגנתא דעדן. וקל כרוזא כריז קדמוהי ואמר *עורי צפון ובואי תימן* כלומר *עורי* רוח *צפון* ואיתער למיתי לעלמא ולאפחא בבוסמיא דעדן הה״ד (שיר ד :16) *הפיחי גני יזלו בשמיו*.

[p. 109] דתאנא בזמן שרוח צפון מנשבת בחצי הלילה והקב״ה נכנס כל הבשמים וכל האילנות שבגן עדן עולים ריחם ומזמרים לפניו דכתיב (דה״א טז :33) *אז ירננו כל עצי היער מלפני יי׳*.

א״ר שמעון האי *יער* כד״א *אכלתי יערי עם דבשי*. וכל הצדיקים כלם נהנין מזיו אספקלריא של מעלה וניזונין ממנו ומזמרין לפני יוצרם בג״ע הה״ד *יבא דודי לגנו ויאכל פרי מגדיו*.

א״ר מנחם מאי *יאכל*, סלקא דעתין דקב״ה יאכל. לא״ה אלא כמאן דאמר ייתי שולטנא דביתא יאכלו אושפיזאי. כך כתיב *יבא דודי לגנו* כלומר *כשיבא דודי לגנו יאכלו* הממתינים לו. ואיזהו. *פרי מגדיו*, אלו **[יג ט״ג]** הצדיקים שהם *פרי מגדיו* של הקב״ה.

© 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

[p. 110] ת״ר כשמתחיל רוח צפון לנשב כל השמים וכל הרקיעים וחיות הקדש והאופנים וכל צבא השמים כלם מזדעזעים ומתחלחלים ופוצחים רנה ושבחה למי שאמר והיה העולם עד שנכנס עם הצדיקים בג״ע וזהו בחצות הלילה.

אמר רב יהודה אמר רב האי מאן דנשמתא קדישא אית ביה ושמע קל תרנגולא קרי בפלגות ליליא.

דאמר רב יהודה אמר רב בפלגות ליליא כד עייל קב״ה בגנתא דעדן זיקא דאשא נפיק מבין גלגלי חיותא ואזיל בכל עלמא ומגע תחות כנפוהי דתרנגולא ובההיא שעתא בדחילו מקיש גדפוי דא עם דא וקארי ודא הוא בפלגות ליליא.

ומאן דאית ליה סוכלתנו בלבוי ויתער ויקום לאתעסקא באורייתא אזיל קליה ואשתמע בגנתא דעדן ואצית קב״ה. וצדיקיא אמרין ליה מארי עלמא מאן הוא דין, והוא אתיב ואמר פלניא ונשמתא קדישא דאית ביה לעי באורייתא אציתו כולכו דהאי ניחא קדמאי מכל שירתא ותושבחתא דאמרין לעילא [p. 111] הה״ד *היושבת בגנים*, כלומר נשמתא קדישא דאת יתבא בההוא עלמא בין גנותא וטנופא ואת מתעסקת באורייתא. בשעתא דא *חברים מקשיבים לקולך* כי אותן הצדיקים כמותך *מקשיבים לקולך* שהוא *ערב* והואיל וכן *השמיעני* והרם *קולך* בתורתי ואתן לך שכר חסד בעולם הבא.

א״ר תנחום בא וראה דוד הוה ידע ההיא שעתא. דתנן כנור היה תלוי למעלה ממטתו של דוד וכשהיה חצות לילה רוח צפונית באה ומנשבת בו ומיד היה קם ומתגבר בשירות ותשבחות דכתיב (תהלים נז:9) *עורה כבודי עורה הנבל וכנור אעירה שחר*.

א״ר זירא מנ״ל דרוח צפונית מנשבת בכנור.

א״ר יצחק מהכא, כתיב הכא *עורה כבודי* וכתיב התם *עורי צפון*. מה להלן [p. 112] צפון אף כאן צפון. והוו צייתין ליה בכל ליליא קב״ה וכל צדיקיא די בגנתא דעדן.

ת״ר עשה הקב״ה ג״ע למטה בארץ והוא מכוון כנגד כסא הכבוד ופרוכת הנורא. ותאנא מקום ידוע יש עליו אשר לא שלטא בו עין נביא לראות לא במראה ולא בחזון ועדן שמו דכתיב (ישעי׳ סד:3) *עין לא ראתה אלהים זולתך*.

ואי״ר שמעון מאותו עדן שלמעלה ממנו ניזון אותו הגן שלמטה הימנו ומתדשנים משם כל האילנות וכל הצמחים וכל היבולים שבגן.

ואר׳ שמעון שלשה פעמים בכל יום מנטף אותו עדן שלמעלה מעל הגן מכל ריחין טבין וזהרין עלאין והנאות וכיסופין ומההוא ריחא וכסופא והנאתא דנחית עלוהי מתזן כל עלמא מיניה.

© 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

ותאנא אר׳ שמעון כשאמר הקב״ה *תדשא הארץ דשא* מיד הצמיחה הארץ כל יבולין וכל דשאים וכל אילנות שבג״ע בתחלה ואח״כ הצמיחה לכל העולם.

[p. 113] וא״ר יהודה הארץ הצמיחה לכל העולם והקב״ה הצמיח לג״ע הה״ד *ויטע יי׳ אלהים גן בעדן מקדם.*

אר׳ שמעון הארץ הוציאה הכל והקב״ה בירר כל דמעלי מנייהו ושתלן בג״ע וממה דנחית מעדן כלם נזונים הה״ד (תהלים קד:16-17) *ישבעו עצי יי׳ ארזי לבנון אשר נטע אשר שם צפרים יקננו*. מאן אינון *צפרים*. אלין אינון צדיקייא דקב״ה עביד להו גדפין כצפרין לאתעופפא לעילא במנדע וסוכלתנו ולסלקא להו לההוא אתר דגניז להון **[יג ט״ד]** דכתיב ביה *עין לא ראתה אלהים זולתך וגו׳.*

א״ר יהודה הולידה הארץ דשאים המגדלים לאח״כ וצומחים לעשות צורך העולם וכל העשבים של רפואה לרפאות בהם הבריות כלם הולידה והצמיחה הארץ בבת אחת.

א״ר יהודה בר שלום בו ביום שנבראו שמים וארץ בו ביום עשו כלם תולדותם ולא חסר מהם כלום משמע דכתיב *אלה תולדות השמים והארץ* . ואימתי נעשו *תולדות* אלו. *ביום עשות יי׳ אלהים ארץ ושמים*, [p. 114] דייקא, בו ביום נעשו כל צרכי העולם ולאחר כן גילה אותם בכל יום ויום ונתן טעם לכל דבר ודבר באותו היום שנתגלה.

וכן א״ר יצחק א״ר יוחנן בו ביום שנבראת הארץ בו ביום הולידה והצמיחה כל תולדותיה והיו כלם גנוזות תחתיה עד שאמר לה הקב״ה להוציאם דכתיב *תוצא הארץ* . תברא הארץ לא נאמר אלא *תוצא הארץ* דבר שהיה גנוז בה והוציאה כל דבר ודבר באותה הטבע הראוי לה להוליד ולהזריע מהם כדומה להם הה״ד *למינה.*

א״ר יהודה כך עשה הקב״ה לארץ כנקבה זו המעוברת ואח״כ מוציאה עוברה ממנה. כך היתה הארץ בשעה שנבראת נתעברה מהיסודות כלם שנכנסו בה והם הוציאו כל תולדות שלה.

אר״י כוורדי דשליא דאמא דמלייאן מן זרעא דב״נ דאית ביה היסודות כלם כך הארץ בו ביום שנבראת בו ביום נתעברה מכל מה שהולידה דכתיב *בראשית ברא אלהים את השמים ואת הארץ* ומיד [p. 115] *והארץ היתה תהו ובהו וחשך ורוח.* הרי בכאן ארבעה יסודות אש מים חשך ורוח ואלו הולידו כל תולדותיה ומאלו נתייסדו כולם וכל התולדות נתהוו מכחות אלו.

א״ר אבא בצוציתא דארעא מליא זרעא כנקבה מאינון מיא דלעילא ומתעברת מנייהו כנוקבא דמתעברא מן דכורא.

© 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

שאל רבי חגי לרבי דוסתאי א״ל הא כתיב *ותוצא הארץ דשא עשב מזריע זרע עץ פרי עושה פרי למינו*. אי ארעא אפיקת אילנין ופירין מה כתיב לאח״כ *וכל שיח השדה טרם יהיה בארץ וכל עשב השדה טרם יצמח* ומשמע *טרם* כתרגומו.

א״ל כך הוא אבל כחותם להוליד באותו הזמן לא היה בהם ומפני מה. מפני *שלא המטיר ייי אלהים על הארץ ואד* לא היה *שיעלה מן הארץ* שאלמלי היה כך כל כחותם היו להוליד ולהצמיח, אבל מפני זה לא היה בארץ הכח המוליד.

[p. 116] רבי יצחק אזל לגבי רבי זירא עאל לביתיה אשכח דהוה מטייל בההוא גינא. פתח ואמר (שופטים א:16) *ובני יתרו חותן משה עלו מעיר התמרים*. מה חזו בני יתרו לסלקא מתמן דאמר רב יהודה אמר רב שקולה היתה יריחו כנגד כל א״י מרוב התענוגים שהיו בה. דאמר רב יהודה אמר רב למה נקראת יריחו, על שם הריח. אמרו בני יתרו אנן צריכין לאתעסקא באורייתא ואורייתא אינה צריכה תענוגים. ניקום מכאן לטורא ונתעסק באורייתא.

א״ר זירא ידענא על מה אתכוונת אלא בני יתרו עד כען לא הוו ידעי אורייתא וצריכי לטורא אבל אנא ידענא באורייתא וצריכנא צחותא לשמעתא.

א״ל מאי דכתיב *ותוצא הארץ דשא*.

א״ל הוציאה הארץ כל התולדות שהיו בה והיו גנוזים בה לחוץ. ולא היו בהם כוחותם עד שהמטיר הקב״ה [p. 117] על הארץ ועמדו כל התולדות בכחם השלימה וכתיב *וירא אלהים כי טוב*. **[יד ט״א]**

פרשתא

ויאמר אלהים יהי מאורות ברקיע השמים להאיר על הארץ. תמן תנינן א״ר יצחק בר יעקב מאי דכתיב (שיר ד:7) *כלך יפה רעיתי ומום אין בך*. ת״ח כשברא הקב״ה את עולמו עשאו מאותו האור הנאצל מלמעלה וברא השמים מאותו הרקיע הראשון שהכינו הקב״ה ובראו בתחלה, ואותו הרקיע הוליד כל שאר השמים שנתהוו ממנו.

ואמר רב יהודה אמר רב אותו הרקיע הוליד כל המאורות מאותו האור שמקבל מלמעלה. וכשברא הקב״ה אותו *רקיע השמים* נטל הקב״ה את המאורות והניחם באותו רקיע הנקרא *רקיע השמים* שאותו הרקיע נתהוה מן השמים.

[p. 118] א״ר יהודה אמר רב הרקיע העליון הוליד השמים אשר תחתיו והשמים הולידו האי רקיע ונקרא *רקיע השמים*. ונטל הקב״ה *שני המאורות* ונתנם בו הה״ד *ויתן אותם אלהים ברקיע השמים*.

© 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

א״ר יצחק עשה הקב״ה <u>שני</u> מאורות והניחם בזה הרקיע להיות ממשלה על הארץ ולהשתמש בהם הבריות. וכשבראם נתנו אורם שניהם בשוה. אמרה הלבנה רבש״ע אין לך להתנהג בשני כתרים בשוה. מה עשה הקב״ה. המעיט אותה והיינו הכפרה של שעיר ר״ח שנאמר בו *ל<u>יי׳</u>*.

א״ר יעקב בכמה <u>מקומות</u> תנינן דא ולא אתיישבא בלבאי עניינא.

[p. 119] כד אתא רב נחמן אתו ושיילוה <u>דא</u>. אמר כמשמעו.

א״ר יהודה לרבי יעקב <u>כלום</u> אתה רוצה לעבור על דברי חבריך.

אשתיק.

ר׳ יוסי ב״ר שמעון בן לקוניא אתא למחמי לרבי אלעזר ב״ר שמעון חתניה. נפקא ברתיה ושקלא ידוהי לנשקא. אמר לה לכי ומעטי את עצמך מקמי בעליך דאיהו קדישא.

שמע ר׳ אלעזר אמר כען אנא אדכרנא מלה חד דאיהו מרגלא יקירא דאיתמר על סיהרא. כדתנינן דקב״ה אמר לסיהרא לכי ומעטי את עצמך דחשבת סיהרא דלה אתייהיב שולטנא.

א״ל חמוי אנא כך שמענא וכך הוא <u>מסדר</u> בלבאי בגין דלא אעבר על דעתין דחברייא.

פתח רבי אלעזר פומיה ואמר *אשריך ישראל מי כמוך עם נושע ב<u>יי׳</u> מגן עזרך ואשר חרב גאותך* . וכי גאותן של ישראל חרב הוא. לא. דהא החרב לעשו אתייהיבת דכתיב *ועל חרבך תחיה*. אבל ישראל לא. אלא הכי שמענא <u>מאבוי</u> דאלין אינון ת״ח דכד שמעין מלה ולא אתיישב בלבהון דאינון מגיחין דא עם דא כאינון דמגיחי קרבא בחרבא ובעיין לקטלא דא לדא.

[p. 120] ומלה דא דאמר חברנא כך הוא וכן גזרנא ברזא דמתניתא דילן דכד ברא קב״ה לשמשא ולסיהרא גזר על שמשא דאתחזר למהוי שולטנא דעשו וגזר על סיהרא למהוי בעלמא דין שולטנא דיעקב ומני עליהון רברבין תקיפין עד דייתון תרין אומייא אלין. וההוא רברבנא דאתמני על סיהרא בגין אומה דיעקב בעא מן קב״ה דיתייהב שולטנא לסיהרא בעלמא דין כלומר לאומה דיעקב. אמר קב״ה וכי מה בעייא אומה דיעקב אלא לעלמא דאתי ולשלטאה להו על כל <u>אומייא</u> ,אבל בעלמא דין לכי ומעטי את עצמך ואשתעבידי בגלותא למזכי <u>לך</u> לעלמא דאתי.

[p. 121] כד אתי אומה דיעקב אתרעמו קמיה דקב״ה על דאתנטל מנהון שולטנא ואתיהיבת לעשו. אמר **[יד ט״ב]** להון קב״ה וכי מה אתון בעאן שולטנא <u>בעלמא</u> דין דהא אנא ערבאה לשלטאה לכו לעלמא דאתי על כל <u>אומייא</u> ובג״כ הקריבו עלי כפרה כלומר על אותה הבטחה שאני ערב בו, הקריבו כפרה ואתעסקו <u>בתורה</u> ועלי לתת לכם שכר טוב ועלי להשליט אתכם על כל האומות שעל כך מיעטתי את הירח בעוה״ז.

© 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

אתא ר׳ יוסי חמוי ונשקיה ברישיה. קרא לברתיה ואמר לה קוזטיפא דנהירותא ובוצינא דאיתפרשא בטבוון אית גבך. זכאה אנת זכאה חולקך זכאה הוא חולקי בעלמא דין דזכינא למחמי כך.

רבי יוחנן אמר זכו ישראל נהיר להון קב״ה ולית אינון צריכין לבוצינא אחרא דכתיב (ישעיה ס:19) *והיה לך יי׳ לאור עולם*.

א״ר אבהו ישראל כיון שנתחלף להו שולטנא מונין חושבנא לסיהרא דבה מנהגין ישראל חושבנהון הה״ד *הנך יפה רעיתי*, מנהיגתי מן רועה כצאן יוסף, [p. 122] *ומום אין בך* דלא אשתכח בך גרעונא מן מועדין וזמנין.

דבר אחר *הנך יפה רעיתי ומום אין בך*.

ת״ר בארבעה פרקים בשנה העולם נידון.

א״ר אלכסנדראי וכי לא נידון האדם אלא לפרקים אלו והא כתיב (איוב ז:18) *ותפקדנו לבקרים לרגעים תבחננו*, וא״ר יצחק אין לך כל רגע ורגע שאין הקב״ה משגיח באדם בכל מה שהוא עושה. ותנן הכא דבארבעה פרקין בשנה הוא.

א״ר אלכסנדראי הדרי בי. לאו מלה דאורייתא בעניינא דא כעניינא דההוא מלה דרבנן. דפסוקא אמר פקידה ובחינה ורבנן אמרי דינא. ומשמע דקב״ה משגח בכל יומא ויומא בעלמא אבל מידין דינא עד ארבעה זמנין אלין למידן כל עלמא.

וכלהו דינין אלו בגיניהון דבני נשא עביד קב״ה דינא בעלמא. [p. 123] בפסח על התבואה, מאי קא משמע לן. א״ר יצחק על תבואה ממש. דא״ר יצחק בשנה שעברה נתן להם הקב״ה תבואה סיפוקא דעלמא. לא מעשרין ליה בני נשא ולא יהבי למיכל מניה למסכני וליתמי ולארמלתי כד אתי שתא דא דאין לכל עלמא על ההוא תבואה דהוה בשתא דעברה.

בעצרת דן את העולם. על איזה עון. על עון פירות האילן שלא המתינו ערלתם ושלא הניחום בשבעית לעני ולגר.

בראש השנה דן כל העולם כלו גופות בני אדם והנשמות ופוקד אותם ודן אותם על כל מה שעשו כל השנה כולא. ותאנא אפילו צעדיו של אדם נמנין ובאין בדין באותו היום הה״ד (שם לא:4) *וכל צעדי יספור*.

תאני רבי יוסי שלש כתות נכנסין לדין כת צדיקים גמורים כת רשעים גמורים כת בינונים וכנגדן שלש כחות באדם כח הנשמה הקדושה וכח המתאוה וכח המניעה.

[p. 124] מאי כח המניעה. א״ר יהודה כח המגדלת והמניע את הגוף בכל צרכיו.

© 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

רבי יוסי בן פזי אומר בא וראה רחמנותו של הקב״ה אע״פ שב״ד של מעלה באין לעמוד בדין ולדון את הבריות ולהורות לפני הקב״ה זכות וחובה של בני אדם.

דתאני ר׳ יוסי בן פזי שלש כתות של מלאכי השרת עומדין על הדין ביום ר״ה. יש מורין זכות לטובה ויש מורין חובה לרעה. ות״ח רחמנותו של הקב״ה שנתן עצה להנצל מן הדין.

דתניא מאי דכתיב *זכרון תרועה.* **[יד ט״ג]** לא אשכחנא זכירה לתרועה אלא האי דא״ר יוסי, כתיב *וכי תבאו מלחמה בארצכם על הצר הצורר אתכם והרעותם בחצוצרות ונזכרתם לפני יי׳ אלהיכם ונושעתם מאויביכם*. וזכר לתרועה זו. אמר הקב״ה הריעו לפני בתרועה זו שהוא זכרון אותה התרועה מיד *ונושעתם* [p. 125] *מאויביכם* בההוא גוונא. *מאויביכם* מאן אינון. אלו הם המורים חובתם של בני אדם.

דתניא א״ר אבהו א״ר יוחנן מלאכים יש המורים חובתן של בני אדם ומלאכים יש המורים זכותן. ואפילו אחד מני אלף מורה זכותו שבקין ליה הה״ד (שם לג:23) *אם יש עליו מלאך מליץ אחד מני אלף* וכתיב בתריה *ויחננו ויאמר פדעהו מרדת שחת וגו׳.*

וכי יש מלאך משטין זכותו של אדם.

א״ר שמעון ח״ו שמלאך משטין זכות אלא יש מלאכים ממונים לעיין ולהורות בחובתו של אדם בכל שעה שיעבור והם מורים אותו דבר שנצטוו.

כיוצא בדבר (מ״א כב:19) *וכל צבא השמים עומד עליו*. מאי *עליו עליו* של אחאב שהיו מעיינים בדינו. *מימינו ומשמאלו*, אלו מימינים לכף זכות ואלו משמאילים לכף חובה.

[p. 126] אמר רב יהודה אמר רב מפני מה בר״ה דין הגוף והנשמה. מפני שבו נולד אדם הראשון ובו ביום נעשה גוף ונזרקה בו נשמה ובו ביום נידון ונקבע הדין לדורות.

ובחג נדונין על המים על שהם מבזים בנטילת ידים ועל שהם מזלזלים במקואות ובטהרות שהם מים ועל כך נדונין על המים על ענין המים.

א״ר אחא בד׳ פרקים כמו כן האדם נדון. בו ביום שמהרהר העבירה ובזמן שעושהו וביום ראש השנה ובעולם הבא.

רבי אבהו אמר בזמן שעושה העבירה ובזמן שנחלה דא״ר אבהו כיון שנחלה האדם סלקין ליה לדינא ובזמן שמת כשיוצאה נשמתו ממנו ובעולם הבא.

[p. 127] א״ר יהודה בטחון הצדיקים ושמחתם כשיוצאין מן העוה״ז בכשרון מעשים וכשבאין לעיין בנשמה אין מוחין בידה ומה אומרין לה *כלך יפה רעיתי*.

א״ר אבהו הצדיק אומר זה על הנשמה שבו *כלך יפה רעיתי* מנהיגתי דלא אבאישת לך בעובדין בישין דכתיב *ומום אין בך*.

© 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

ד״א *ויאמר אלהים יהי מארת* למה חסר ו׳. אריב״ל תפלת הצדיקים שיצאו מהעוה״ז כדי שלא יתעכב שכרם לעוה״ב. דאריב״ל מאי דכתיב *דמות כמראה אדם עליו מלמעלה*. זו מעלתן של צדיקים שהם למעלה על כל המעלות.

[p. 128] מאי *עליו*.

<u>א״ר יהודה ההוא דכתי׳ *ועליו מראה דמות כבוד יי׳ ואראה ואפול על פני*</u>.

א״ר יצחק הוא יעקב שמעלתו למעלה הה״ד *כמראה אדם*. מאי משמע. כתיב הכא *עליו* וכתיב התם *ויעל מעליו אלהים*.

א״ר <u>אחא</u> בר יעקב אין לך בכל לילה ולילה שאין הכרוז יוצא ואומר עלו חסידים באו וברכו ליוצרכם הה״ד *וחסידיך יברכוכה כבוד מלכותך יאמרו וגבורתך ידברו*. ולמה. *להודיע לבני האדם גבורותיו וגו׳*.

ת״ר זימנא חדא הוה אזיל ר״י באורחא פגע בי׳ ר׳ <u>חייא</u> ואזלו כחדא. פגעו בההוא טורא והוה טורא דחיל עליהן. א״ר יוסי לרבי <u>חייא</u> נימא <u>מילה</u> דאורייתא וניזיל.

א״ר חייא בודאי דאמרי חכימי מתניתא שמשא דהוה ליעקב עד כמה להוי דא.

[p. 129] א״ר יוסי אימא לך מלה דהוה אמר אבא דההוא שמשא ונהורא סגיאה דהוה ליעקב גניז הוא לצדיקים לעתיד לבא ולא דא הוא <u>שמשא</u> **[יד ט״ד]** <u>דמשתמשין</u> בה בנוהי דעשו. ואתגזר דישתעבדון בנוהי דיעקב תחותוהי. ביה שעתא הוה עציב יעקב אמר מארי עלמא הא נהירותא דילי אתייהיבתא לעשו. יצאה ב״ק ואמרה (ירמיה ל:10) *ואתה אל תירא עבדי יעקב* ונהירותא דילך לך אתגניז ולבניך. אמר אורינא לי. ביה שעתא אפיק קב״ה ההוא שמשא דחמי ליה יעקב ולא בר נש אחרא הה״ד *ויזרח ל״ו השמש* אותו *השמש* שהיה גנוז. *כאשר עבר את פנואל*.

[p. 130] א״ר יוסי כשנצח שרו של עשו. לו משמע ולא לאחר. ואע״ג דיעקב אתהני למחזייא <u>ונצח</u> לרברבא דעשו מה כתיב ביה. *והוא צולע על ירכו*. א״ר אחא נהורא נהיר אבל <u>לביה חשוך</u> על נפקי ירכיה דישתעבדון תחותוהי דעשו.

עד דהוו אזלי שמעו קל ינוקא בטורא דהוה אזיל ובכי. א״ר יוסי ניזיל גביה דהא לא מסתפינא דהא תנן לחד מתחזי ומזיק לתרי אתחזי ולא מזיק.

אזלו לגביה וינוקא הוה בכי. כד מטו גביה א״ר יוסי בנוי בנוי דמארי עלמא אנן דההוא דאקרי שמיה חד על תרי באתוותא תלת רשימין ברזא דארבע גליפין על חד תרין ואתקרי על חיוותא קדישא.

© 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

מאי טעמא א״ר יוסי הכי. דחיישינן שמא שד הוא ואינון מסתפו משמיה דמארי עלמא סגי.

[p. 131] ההוא ינוקא כד שמע מלה דא אתיב ואמר יודאי אנא ובר בריה דרבי חייא רבה אנא והוה אבוי מליף לי פסוקי דשיר השירים ופרשתא דבראשית ומית אבוהי וגנבו לי גנבי וכען אשתזיבנא מנהון וערקנא בהאי טורא.

בכא רבי יוסי ואמר ווי דבר בריה דרבי חייא אזיל כדין. נטליה בידוי ואזלו.

א״ל רבי יוסי אימא ברי מה הוית לעי עם אבוך.

אמר בפרשת *יהי מאורות ברקיע השמים* הוינא לעי.

א״ל מה אמר אבוך בפרשתא.

פתח ההוא ינוקא פומיה ואמר *באר חפרוה שרים כרוה נדיבי העם במחוקק במשענותם*. תאנא שלש מתנות טובות נתן הקב״ה לישראל על ידי שלשה רועים אחים משה אהרן ומרים. בזכות משה היה המן יורד לישראל. בזכות אהרן היו ענני כבוד הולכים עם ישראל. בזכות מרים היתה הבאר הולכת עמהם. מתה מרים פסקה הבאר. מת אהרן ניטלו ענני כבוד הה״ד *ויראו כל העדה* אל תקרי *ויראו* אלא ויראו. פסקה הבאר מנ״ל. דכתיב *וישב העם בקדש ותמת שם מרים* וכתיב בתריה *ולא היה מים לעדה* ובזכות משה חזרו שלשתן. [p. 132] והוה אמר אבוי תלתיהון גליפין ברקיעא דיוקנהון לאנהרא זכותהון על ישראל הה״ד *ויתן אותם אלהים ברקיע השמים להאיר על הארץ*. ומנ״ל דתלתיהון גליפין ברקיעא. דהא תנן בכלהו כתיב *על פי יי׳* ובמרים לא כתיב *על פי יי׳* דלאו אורח ארעא אלא אמר אבוי בכלהו כתיב *שם ותמת שם מרים וימת שם אהרן וימת שם משה*. כתיב הכא *שם* וכתיב התם *שם*, *ויהי שם עם יי׳*. מה להלן *עם יי׳* אף כאן נמי *עם יי׳*.

דתנן למה מת משה בחוצה לארץ. להורות דבזכותיה יתקיימון מתי מדבר. ואמר אבוי אמר משה לפני הקב״ה רבש״ע אכנס לארץ לקיימא פקודיך דהא כתיב *כי תבאו אל הארץ*, *והיה כי תבואו אל הארץ*, ותמן הוא [p. 133] קיומא דפיקודיך. א״ל מה דאזהרת שלים לך **[טו ט״א]** ומה דיעבדון ישראל בארעא קדישא יהי חולקך עמהון הה״ד (ישעי׳ נג:12) *לכן אחלק לו ברבים ואת עצומים יחלק שלל. לכן אחלק לו ברבים*, אלו זכאין דישראל. *ואת עצומים יחלק שלל*, אלין אבהתא. ולמה, תחת *אשר הערה למות נפשו*. דא״ר חייא סבא לא אשכחנא רעיא דמסר נפשיה על עאניה כמשה דאמר *ועתה אם תשא חטאתם ואם אין מחני נא מספרך אשר כתבת*. מאי [p. 134] *מחני נא*. מן עלמא דין ומן עלמא דאתי, לקיימא תחת *אשר הערה למות נפשו*. *ואת פושעים נמנה*, שנקבר עם מתי מדבר דהוו חייבין קמי קב״ה. והוא *חטא*

© 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

רבים נשא, שלא זז משם עד שמחל להם הקב״ה. *ולפושעים יפגיע*, שהרבה תפלתו עליהם ועל כדין תלתיהון גליפין לעילא.

אתא רבי יוסי ונשקיה וארכביה על כתפיה תלת מילין וקרא עליה (שם נד:13) *וכל בניך למודי יי׳*.

תאני רבי שמעון בא וראה השמש לא עשאו הקב״ה אלא לשמוש בני אדם. ת״ח בתלת מאה ותשעין אתרי דישובא דארעא אזיל שמשא וסליק ונחית ומעלות ומדרגות ידועות יש לו והיינו דכתיב (ישעי׳ לח:8) *הנני משיב את צל המעלות אשר ירדה במעלות אחז*.

[p. 135] א״ר יוסי היך היא סליק.

א״ר כבר תנינא ממאריהון דמתיבתא דעלמא סגלגל הוא ככדורא דא וכד נפיק במזרח אזיל בסגלגלותא עד דמטא לתתא וכדין אתעביד רמשא. ובההוא שעתא אזיל ונחית בגלגלין דמדריגן ידיען ונחית וסבב כל ארעא וישובא. וכד נחית ומתכסיא מינן רמש לן ונהיר לאינון דדיירין תחות לן לפום יישובא וסגלגלתא דארעא. וכדין אזיל ונחית ומפריש בין מיא דתחותוהי דימא דאוקיינוס ובין מיא דאזלין לעילא ומפריש במציעתא דמיא לעכבא סילונא דמיא דנפיק מגיהנם דלא יעבר נזקא לבני נשא. ועל דא לא אתקרי שמשא אלא לשמשא לבני נשא דעל כך אתקרי שמשא שמשא דמשמש לכולא.

א״ר אלעזר אלמלא דסחי שמשא בימא דאוקיינוס הוה שריף ואוקיד לכולי עלמא.

[p. 136] סליק מתחות ארעא דישובא ומגע לההוא דרגא דאתקרי קרבוסא בלשון יון ומההוא דרגא שרי למיסק לעילא וקל גלגלוהי אשתמע לכולהו רקיעיא במטלנוהי למיזל עם שירתיה דהוא אמר. ולא הוה ב״נ דשמע ליה בר ממשה דהוה מהימן מלכא ויהושע דמשמש ליה. וכד איצטריך ליה ליהושע והוה שמע קל נעימותא ונהימותא דשמשא לא יכיל ליה למיסבל. מה כתיב (יהושע י:12) *ויאמר לעיני ישראל שמש בגבעון דום*. מאי *דום*. *דום* מלומר שירה *דום* מקל נעימותא ונהימותא דילך דהא הוה שמע קל מטלנוהי במטלנותיה.

[p. 137] אמר רבי בא שית מאה וארבעין מטלנין עביד שמשא כחושבן שמש בין יממא ולילי ואסחר לכולא עלמא בסחרנותא. ולמאי אצטריך. לרככא ולחממא ארעא ולדשנא עשבין ויבולין ולאצמחא פירין ואילנין.

א״ר יהודה ת״ח כההוא גוונא דלעילא עביד קב״ה לתתא. מה לעילא הוו שמיא אוף לתתא הוו שמיא.

ולמה אתקרו *שמים*. א״ר הונא אש ומים.

© 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

א״ר יצחק מהכא (איוב כה:2) *עושה שלום במרומיו*. במלאכיו לא כתיב אלא *במרומיו*, על דאינון אש ומים ו*עושה שלום* ביניהם. כהאי גוונא לתתא אש ומים.

וחוזר הרקיע מתחת ומחמם האדמה מחממיות האש והשמש ומוריד הקב״ה המים על הארץ [**טו ט״ב**] ומקרר האדמה וסייע לחמימותא דמתתא. והאי והאי מולידין ומצמחין לארעא וכולהו ברא קב״ה לתועלתא דבני נשא.

[p. 138] רבי אבהו ור׳ חייא ור׳ נתן הוו אזלי באורחא. א״ר נתן לא תוהתון על אלין מאריהון דמתניתא דגזירת פומהון כגזרת מלאכין קדישין. ואנא דכירנא מה דאמרו דהאי שמשא אתצל נהירותיה מזיוא דאספקלריא דלעילא והאי נהירותא לאו דיליה הוא, משמע דכתיב *יהי מאורות*, הול״ל *יהי* אורות מאי *מאורות*. א״ר זירא מן *אורות* ותיבותא הוא *אורות* ומ׳ תוספת לשמשא כלומר מן *אורות*.

[p. 139] א״ר חייא אל תתמה עליו דהא תורה אתצל מחכמתא דלעילא ושמיא אתצלו מההוא רקיעא עילאה דעל ריש חיותא וכהאי גוונא כד תסתכל בחכמתא כל מה דלעילא ותתא אתצלו דא מן דא ודא מן דא וקב״ה על כלא. ומן כורסי יקריה שריין לאתאצלא דא מן דא וכורסיה ייקריה מניה. וכלהון כלא חשיבין לקבליה הה״ד (דניאל ד:32) *וכל דיירי ארעא כלא חשיבין וכמצבייה עביד בחיל שמיא*.

א״ר אבהו לא תקשי לך האי דהא רישא מינן בהבדל שרי בקדמיתא למילעא באורייתא לתורגמנא ותורגמנא לדסמיכין ליה ודסמיכין ליה לדסמיכין ליה, אשתכח כד תסתיים שמעתא דכלהו תליין מן רישא. וכהאי גוונא אשתכח לעילא ולכלהו עלמין.

וא״ר אבהו משה אתצל מזיוא עילאה יהושע אתצל ממשה זקנים אתצלו מיהושע נביאים אתצלו מזקנים נשיאים ורישא דעמא אתצלו מנביאים וכלהו דא מן דא.

[p. 140] עד דהוו אזלי פגעו ביה בר׳ אלעזר. אמרו הא חד ממאריהון דמתניתא אתא.
אמרו ליה ודאי דאמריתו דשמשא אתצל נהירותיה מזיוא דאספקלריא דלעילא.
אמר כך הוא.

פתח ואמר (שיר ד:15) *מעין גנים באר מים חיים ונוזלים מן לבנון*. קראיה *מעין* ואח״כ *באר* ואח״כ *נוזלים*. הכא אית לאסתכלא דהאי *מעיין* אתמשיך מן בירא ובירא מן נוזלים ונוזלים מן לבנון למינדע דכלהו אתצלו דמ״ד ודא מן דא. כך הוא שמשא, לאו נהירותא דיליה הוא אלא אתמשך חד חוטא דזיווא דנהיר לשמשא.

דהא תנן במתניתין דילן אור שברא הקב״ה בתחלה אדם רואה בו וצופה מראש העולם ועד סופו. ת״ח נהירותא דשמשא הוא חד משתין אלפין ושבעין וחמש חולקין מההוא נהירותא

© 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

דאספקלריא דההוא נהורא דאתגניז. ואפילו בהאי נהירותא דשמשא לית איניש יכיל לאסתכלא ביה כל שכן בההוא נהורא. [p. 141] והא אמרן דאיניש אסתכל ביה מרישא עלמא ועד סייפי עלמא. אלא הכי גזרנא במתניתא דילן דבההוא נהירותא יכיל אינש למנדע ולמחזי בנהירו דחכמתא כל מה דהוה וכל מאי דיהוי מרישא דעלמא ועד סייפי עלמא וההוא אתגניז לצדיקייא לעלמא דאתי. מאי לעלמא דאתי. כד יפוק נשמתא קדישא מהאי עלמא ויזיל לעלמא דאתי.

ת״ח כתיב *ויהי שם עם יי׳ ארבעים יום וארבעים לילה לחם לא אכל ומים לא שתה*. מאי טעמא. משום דאתהני מההוא זיווא ואע״ג דנחית מתמן וההוא נהירותא לא נחית עמיה לא הוו יכלין לאסתכלא באנפוי דמשה. וממה דאסתכל בקדמיתא כד הוה תמן אשתארו אנפוהי נהירין כהאי שמשא.

[p. 142] סטי רבי אלעזר לאורחיה ואינון אזלו אבתריה לאוזפיה לאורחיה תלת מילין.

[טו ט״ג] אמרו לרבי אלעזר זכאין אתון מאריהון דמתניתא דבתר גבוי דמשה הויתון כד אתייהב אורייתא על ידוי.

אזלו רבי חייא ורבי נתן ורבי אבהו לא בעא לאתפרשא מניה, אזל עמיה לאורחיה.

פתח רבי אלעזר ואמר *יהי מאורות ברקיע השמים*. ת״ש עבד קב״ה תמניסר רקיעין דנטלין למטלניהון וסחרין כל עלמא וכל חד מתעכב ההוא שיעורא דאתייהיב ליה מן מאריה וכד אשלים ההוא רקיעא ההוא שיעורא אתחדש בעלמא פתגמין רברבין וסגיאין. וחשבין בדעתייהו אינון טפשאי דלבא דבסחרנותא דההוא רקיעא אתעביד דא. ולא כך הוא דהא כל יומא ויומא מחדש קב״ה מצפרא עד רמשא פתגמין עילאין רברבין ותקיפין וזמנין דאשלים ההוא רקיעא מטלנוהי ויערע בעלמא גזירת מלכא עילאה וחשבין טפשי לבא דבגיניה דההוא רקיעא הוה וטעיין לבהון בטפשותא.

[p. 143] ועבד קב״ה לההוא רקיעא רביעאה ואנח ביה האי שמשא ואסחר כל עלמא בעידנין וזמנין לתועלתא דעלמא לשמשא לבני נשא. ותנא במתניתא דידן תלת מאה וארבעין משקופין אזיל שמשא סליק ונחית בעידנין וזמנין. ואזיל ושרי ממשקופא דמזרח מההוא משקופא דאתקרי נוגה ואזיל בסגלגלותא עד דמטא למשקופא דאתקרי קרבוסא. כדין אזיל לסייפי דצפון שיתא ירחי עד דמטא למשקופא דזהרא ואזיל שיתא ירחי לאשלמא שתא לתועלתא דברייתא למעבד זרועא וחצדא הה״ד *עוד כל ימי הארץ זרע וקציר וקור וחום וקיץ וחורף*. תלת באזלותיה לסייפי דדרום ותלת כד אזיל לסייפי דצפון. *זרע וקור וחורף* באזלותיה לסייפי דדרום לפום ישובא דארעא, *קציר וחום וקיץ* באזלותיה לסייפי דצפון וכלא לפום יישובא דארעא כדקאמרן.

© 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

ובהאי גוונא כמא דמשתמשין בני נשא להאי נהורא דהאי רקיעא כדין כל חילא דשמיא משתמשין לנהורא דרקיעא דעל ריש חיותא.

א״ר אבהו למה חסר ו״ו.

[p. 144] א״ל על מה דאמרן בקדמיתא דלאו נהירותיה שלים דלית נהירותיה בר מה דמקבל כחד חוטא בתר כותלא מההוא נהירותא דלעילא ובגיניה לא אתקרי נהורותא שלימתא ולא יאות לאתקרי שלימתא אלא ההוא נהורא דאתקרי (דניאל ב:22) *ונהורא עמיה שרא*.

וההוא דאתגניז לצדיקייא הוא חד מסי׳ אלפין ושבעין וחמש חולקין מנהירותא דשריי עם קב״ה ונהירותא דשמשא הוא חד משתין אלפין ושבעין וחמש חולקין מנהירותא דגניז לצדיקיא לעלמא דאתי. ועל כדין לא אתקרי נהירותא שלימתא האי נהירותא דשמשא ולא יאות לאתקרי. ולפיכך אמר קב״ה לא תקשי לכו דכתיב *מארת* ולא שלים דאנא לא עבדית ליה אלא למה דכתיב *להאיר על הארץ* , לשמשא לבני ארעא ודי לכו לבני ארעא לבוצינא דא לשמשא לכו.

א״ר אלעזר ומה זעירא דא לא יכלין בני נשא לאסתכלא ביה נהירותא דגניז לצדיקיא עאכו״כ.

[p. 145] א״ר אבהו וכל שכן נהירותא דבוצינא דשרי קמי מלכא עילאה.

אתא לנשקא ידיה דרבי אלעזר. אמר כען ידענא די בקושטא האי *מארת* חסר ויאות למהוי חסר יתיר מהאי. אמר ווי לעלמא כד תקפון מניה דעד יומא שאילנא דא ולא אשכחנא עיקרא דמילתא בר כען. ההוא אורחא דנפקת ביה יהא סימנא דברכה לי על דערעית לך.

[טו ט״ד] יתיב עמיה תלת יומין ואוליף ליה כל ספקא וקושיא דהוה ליה, אוליף ליה שתין טעמי בפרשתא דבראשית. אזל לאורחי׳ אשכח לרבי חייא. אמר ליה במטו מינך רבי אבהו דאטעום מההוא מיתקא דדובשא דאמצית מגזירת קדישין עילאין.

א״ל חררתא דאפיקותא וסובתא דדובשא לא מיישרי כחדא.

[p. 146] ואעפ״כ אוליף ליה. בכה ר׳ חייא ואמר נדרנא עלי עד דאוליף קמי מאריהון דמתניתא עילאה לא איתיב הכא.

יתיב תמן תריסר שנין. כד אתא קארו ליה ר׳ חייא רבה.

א״ר יצחק אור גנוז לצדיקים לעתיד לבא ההוא דהוה גניז הה״ד (תהלים צז:11) *אור זרוע לצדיק ולישרי לב שמחה*.

ויאמר אלהים יהי מארת.

ר׳ פנחס פתח בהאי קרא (שיר ג:11) *צאינה וראינה בנות ציון במלך שלמה בעטרה שעטרה לו אמו*. א״ר פנחס חזרנו על כל התורה כולא ולא אשכחן *עטרה* דעבדת בת שבע

© 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

לשלמה. כען אית למימר האי דא״ר [p. 147] יצחק מאי *צאינה וראינה* הול״ל למיכתב באו וראו. מאי *צאינה*. אלא א״ר יצחק פסוקא דא דאתקרי על אינון זכאין דנפקו מן עלמא דין ואתקברו בארעא קדישא דישראל. א״ר אלעזר ודנפקת נשמתהון תמן. ועתידה ב״ק לאתערא בכל ציונא וציונא דבתי קברי ויאמר *צאינה וראינה* פוקו מתחות בליאותא דעפרא ואיתערו משנתכון *בנות ציון* כד״א (מ״ב כג:17) *מה הציון הלז*.

א״ר פנחס זכאין אתון צדיקיא למחמי בזיווא יקירא עילאה דמלכא קדישא דשלמא כולא דיליה. ובאיזה זכותא, בשביל *עטרה שעטרה לו אמו* בדיל ההוא כתרא דאכתרו ליה צדיקיא במלי דאורייתא בעלמא דין.

[p. 148] א״ר אבהו א״ר יצחק *אמו* כמו אום כלומר אומו. ואיזהו אום של הקב״ה. אלו הצדיקים שהם אום הידועה לו.

ביום חתונתו. חתנות דא ממאן הוא. א״ר פנחס מההוא אום, חתונתו של אותו אום שלו. מהו *חתונתו*. ביומא דכשרן למעבד פיקודי אורייתא דהוא חדוותא דצדיקיא. ואימתי כשרן. א״ר יצחק מתליסר שנין ולעילא דההוא יומא חובתא על צדיקיא למיעבד חדוותא דלבא כיומא דסליק לחופה ובגין ההוא זכותא עתיד הקב״ה לאתערא להו ולעברא כרוזא קדמיהון בחדוה. *צאינה וראינה בנות ציון*.

א״ר יצחק ת״ש *יהי מארת ברקיע השמים*. כשהקב״ה יחיה את המתים ויעבר [p. 149] כרוזא על כל ציונא וציונא ביה זמנא נחית ההיא נשמתא כנהורא ובוצינא דינהר בנהירו רקיעא דשמיא על ההוא גופא דאתער מן ארעא הה״ד *יהי מאורות ברקיע השמים*. ולמה, *להאיר על הארץ*, על אותו הגוף היוצא מן הארץ.

ר׳ אבהו אמר זו היא זהר הרוח השורה על הגוף להחיותו ולהאיר אפלו הה״ד *יהי מאורות ברקיע השמים*. ולמה *להאיר על הארץ*, *על* היוצא מן *הארץ* כדקאמרן.

ר׳ יהודה בן פזי פגע ביה ברב נחמן א״ל אותו הרוח שעתיד הקב״ה להחיות בו המתים מהו.

א״ל הוא רוח אספקלריא של מעלה כאשר ישיגו בני אדם הדעות הנכונות. ומנא לן הא, ממה דכתיב (יחזקאל לז:14) *ונתתי רוחי בכם וחייתם*. *ונתתי* רוח *בכם* לא נאמר אלא *רוחי* אותו הנאצל מאספקלריא שלי וכתיב (שם לו:27) *ואת רוחי אתן בקרבכם*. ואח״כ *יהיו* סימן ידוע בעולם הה״ד *והיו לאותות ולמועדים ולימים ושנים*.

© 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

[טז ט״א] [p. 150] *ויאמר אלהים נעשה אדם בצלמנו*.

ר׳ אבהו פתח (תהלים ח:5-6) *מה אנוש כי תזכרנו ובן אדם כי תפקדנו ותחסרהו מעט מאלהים*.

ר׳ תנחום אמר בשעה שרצה הקב״ה לברוא את האדם נתייעץ עם המלאכים אותם הסובבים את כסאו ואמר להם *נעשה אדם*. אמרו לו רבש״ע מה טיבו של אדם זה *מה אנוש כי תזכרנו*.

[p. 151] ר׳ בוטא אמר חזרנו על כל התורה כולא ולא מצינו שהקב״ה נתייעץ עם המלאכים לעולם על שום דבר מכל מה שהוא צריך לעשות. ועוד מצינו שאין למעלה ולמטה שמשיגים לדעתו של הקב״ה וכשהם רצים להשיג מיד חוזרים לאחור מהשגתם כהדין קנבוסא דקונארי דפרח וחוזר לדוך דשארי. כך הם עד שחוזרים ואומרים *ברוך כבוד יי׳ ממקומו*.

ועוד אמר רבי בוטא מצינו שהקב״ה ברא אור הראשון וברא מזה האור שאר המשמשים שלו. אם האור הראשון שנברא בתחלה לא נתייעץ עמו כשרצה להוציא ממנו שאר צבאותיו כ״ש וכ״ש *אדם להבל דמה*.

א״ר יצחק הנח לרבי בוטא דעם מארי מתניתא שוי מדוריה.

[p. 152] א״ר בוטא אנא לא זכינא מדוראי עמהון אבל קושיא הוה דידהון ופירוקא שמענא דא״ר בו כהדין מלכא דהוה שליטא על כלא ובעי לאחזאה גרמיה דכלהו כלילן ביה והוא כלא, עביד גרמיה בלישן דסגיאין. כך קב״ה לאחזאה דכל עלמא דידיה כליל כולא בידיה ואמר לישן דסגיאין לאחזאה דהוא כולא.

א״ר יצחק אי קלא מן רמיא שמעתא מהאי אימא דהוה שפיר דלא אתישבא בלבאי האי פירוקא.

רבי שמעון בן יוחאי אתא לטבריא למדכי לכל שוקי טבריה. חמו ליה ר׳ פנחס ורבי בא ור׳ יצחק אמרו עד אימתי ניתיב בקיימא חדא ולא ניכול למהך. אמרו הא מארי דמתניתין הכא נשאל קמיה.

[p. 153] אתא רבי אבהו תמן. א״ל אי לא נשמע מלה דא הא אתפתחא פומהון דמינאי בפסוקא דא.

א״ל לימא לן מר עיקרא דפסוקא דא.

א״ל מאי הוא.

אמר ליה האי *נעשה אדם בצלמנו כדמותנו*.

א״ר שמעון כתיב (ישעי׳ מב:18) *החרשים שמעו והעורים הביטו לראות*. וכי *לעורים* ו*לחרשים* אמרה תורה האי. אלא *עורים* שהם עורים בתורה שדרך הישר לפניהם והולכין

© 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

ארחות עקלקלות כעורים ולא ידעון עיקרא דמלתא. האי פסוקא אתגזר במתניתא דילן והכי גזרנא, כד ברא קב״ה עלמא הוה עיקרא דכלא מיא ומן מיא אשתיל כל עלמא ועבד קב״ה תלתא אומנין דיעבדון אומנותיה בהאי עלמא ואלין אינון שמיא וארעא ומיא ועל ידוי דאלין אתברי כל מה די בעלמא דין.

[p. 154] וזמין לאלין תלתא לכל חד מנהון לאפקא ברייתא דצריך לעלמא. זמין למיא א״ל את אפיק לארעא דתחותך ואת זיל אתכניש לאתר חד ומיא עבד כך הה״ד *יקוו המים*. קרא לארעא אמר לה את אפיק בריין מינך בעירין וחיותן וכדדמי לון מיד עבדת כך הה״ד *ויאמר אלהים תוצא הארץ נפש חיה למינה*. קרא לשמים אמר לון אתון אבדילו בין מיא למיא עבדו כך הה״ד *ויעש אלהים את הרקיע*. **[טז ט״ב]** קרא לארעא אמר לה אפיקי דשאים ועשבים ויבולין ואילני חקלא מיד מה כתיב בה *ותוצא הארץ דשא עשב מזריע זרע*. קרא כמו כן לשמים אמר לון יהא בכון נהורין ובוצינין לאנהרא על ארעא הה״ד *יהי מאורות ברקיע השמים*. קרא כמו כן למיא אמר לון אתון אפיקו ריחשא דנונין ועופין וכדדמי לון הה״ד *ישרצו המים שרץ נפש חיה*. ועל ידיהון דתלתא אלין אתעביד כל עובדא דבראשית כל חד וחד לזיניה.

כד אתא יומא שתיתאה כלהו הוו זמינין למברי כשאר יומין. אמר לון קב״ה לא שום חד מנכון יכיל למעבד בריה דא בלחודוי כשאר כל בריין דהוו עד כאן אלא כולכון תתחברון כחדא ואנא עמכון ונעביד אינשא דהא אתון לא תיכלון למעבדיה בלחודיכון אבל גופא יהא דילכון תלתיכון ונשמתא דילי. ולפיכך קרא לון קב״ה ואמר לון *נעשה אדם* אנא ואתון. אנא נשמתא ואתון גופא וכך הוא דגופא הוא מתלתהון דהוו אומנין בעובדא דבראשית ונשמתא יהבה קב״ה דאשתתף עמהון בה. [p. 155] *בצלמנו כדמותנו* כלו׳ דאתחזי לנא בההוא גופא דאתנסב מנכון למנדע ולאדמאה לכון <u>בההוא</u> דאתנסיב מני דהוא נשמתא דיתפרש מעובדוי דעלמא ויהא תאובתיה ורעותיה לעילאין קדישין. ועוד *בצלמנו כדמותנו* דגופא דאתנסיב מנכון לא יהא בקיומא כגיניכון מאי כגיניכון כאינון בריין דאפקתון על דאיהי עפרא כשאר כל בריין. וההיא נשמתא קדישא דאנא יהיב ביה דיהוי לה קיומא לעלמין דליתה גופא וידמה בקיומא לי.

א״ר אבהו הדין הוא ברירא דמלתא משום <u>דאשתכחנא</u> דבבראשית הוו אלין תלתא שמיא וארעא ומיא.

ר׳ אלעזר בר ר׳ שמעון אמר יאות הוא אבל ארעא נסבא חילא דתלתהון בלחודאה עד דהוי בה <u>ארבע קיומין</u>. מן שמיא תרין ומן מיא חד וחד דבה והיא אפיקת גולמא דאדם וקב״ה נשמתא הה״ד *וייצר <u>יי׳</u> אלהים את האדם עפר מן האדמה ויפח באפיו נשמת חיים* הרי תרויהון ארעא וקב״ה דאשתתפו כחדא למעבד ליה ובגיניה אמר *נעשה אדם* דקב״ה אמר לה עשי את הגוף ואנא נשמתא.

© 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

[p. 156] א״ר יצחק הא כל ספיקא דא אתעבר מינן.

עוד א״ר אלעזר כהאי גוונא אשתתף קב״ה לעלמא בברייתא דבני נשא דהא תנינן שלשה שותפין באדם האיש ואשתו וקב״ה.

א״ר יהושע כהאי גוונא שמיא וארעא וקב״ה.

א״ר שמעון שמים כנגד איש ארץ כנגד אשתו ולעולם קב״ה משותף עמהם וע״כ נאמר *נעשה אדם* בלשון שותפות ואין הקב״ה משותף עם שום בריה זולת עם אדם.

א״ר יוסי ובשאר הבריות מי משותף עמהם.

א״ר שמעון כח האדמה דאמרן שהיא נפש חיה אבל הקב״ה אין משותף אלא על האדם בלבד.

א״ר יהודה ווי להם לרשעים שאינם רוצים להדבק בשותפותא של הקב״ה.

במה. [p. 157] א״ר יצחק באותה הנשמה שהוא נתן ודבק בכח הבהמות הה״ד (תהלים מט:13) *ואדם ביקר בל ילין נמשל כבהמות נדמו. בל ילין* שלא רצה לעמוד באותו יקר ותפארת הנשמה. אבל מה חטאתו שעשה. *שנמשל כבהמות*, באותו הכח שלהן הנכרת והנדמה **[טז ט״ג]** מהרה ולא תעלה למעלה.

א״ר שמעון בן פזי אזלא הא כי הא דא״ר יעקב בן אידי מאי דכתיב (איוב כח:10) *וכל יקר ראתה עינו*. אלו נשמותן של צדיקים שהם *יקר* ותפארת לעולם ולעולמי עולמים.

א״ר אבהו א״ר יונתן בא וראה מעלתו של אדם שהבדילו הקב״ה מכל שאר הנבראים. היאך.

א״ר אבהו כל מה שברא הקב״ה אמר לפועלים האלה שהם יעשו לבדם ולא נתייחד הוא עמהם. אמר לבריות הארץ *תוצא הארץ נפש חיה וגו׳*. אמר למים *ישרצו המים* והוא לא נתייחד עמהם. כשברא האדם נתייחד הקב״ה עמהם בעשייתו ואמר *נעשה אדם* ונתן בו קלסתר פנים ראיי״ה רי״ח קומ״ה הליכ״ה מישו״ש דבו״ר עשיי״ה המשילו במעשה ידיו הה״ד (תהלים ח:7) *תמשילהו* [p. 158] *במעשי ידיך כל שתה תחת רגליו*. וכשזרק בו נשמה קם על רגליו ונדמה לתחתונים ולעליונים נדמה גופו לארץ ונשמתו לעליונים בתואר בהדר בכבוד באימה וביראה הה״ד *וכבוד והדר תעטרהו*.

א״ר יונתן רישא דהאי קרא ספיקא בלבאי דכתיב *ותחסרהו מעט מאלהים*.

א״ר אבהו בנשמתיה דהיא קדישא ודמי ליה אבל מאי גריעותא הוא. על דהוה גופא ואתנטל מן ארעא.

© 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

ואם תאמר בדעת ובחכמה אי אפשר דהא רחוק הוא האדם מן העליונים דא״ר אלעזר א״ר תנחום המלאכים הקרובים מקבלים כח שפע אספקלריא של מעלה תחלה ומהם יורד לאותם שאינם קרובים ומהם יורד לשמים וכל צבאם ומהם אל האדם.

א״ר יוסי כסא הכבוד מקבל תחלה וממנו למלאכים העליונים ומהם לאותם שאינם גבוהים ועליונים כמותם ומהם לשמים ומהם אל האדם.

[p. 159] אבל במה נדמה לו האדם. א״ר אבהו בנשמה שהיא קדושה ולא תכלה לעולם על שנטלה ממנו מכחו ומגבורתו ולא כמו הגוף שניטל מן האדמה ויכלה וישוב עפר כשהיה.

א״ר יצחק אמר רב אדם וזווגו עמו נבראו ביחד הה״ד *זכר ונקבה בראם*, ונטלה מגביו והביאה אל האדם הה״ד *ויקח אחת מצלעותיו*.

ר׳ יהושוע אמר חוה הראשונה היתה ולקחה ממנו והיא נזקי דברייתא הה״ד *ויקח אחת מצלעותיו*, זו היא הראשונה שנלקחה ממנו על שהיא רוח מזקת. *ויסגור בשר תחתנה*, שהקים אחרת במקומה.

[p. 160] רבא אמר זו היתה בשר והאחרת לא היתה בשר ומאי הוות.

א״ר יצחק זוהמא דארעא ושמריה.

א״ר תנחום כשברא הקב״ה לאדם נתן זוהר פניו שמאיר בכל העול׳ כיון שחטא מה כתיב ביה (קהלת ח:1) *ועוז פניו ישנא*.

רבי אליעזר ור׳ עקיבא הוו אזלי באורחא. א״ל ר״ע ר׳ אימא לי הא דכתיב *ויאמר אלהים נעשה אדם* למה לא נאמר *ויהי כן* מיד כשאר כל הימים. כשהיה אומר הקב״ה דבר מיד נאמר *ויהי כן* ובכאן לא נאמר אלא לאחר שאמר *נעשה אדם* כתיב *ויברא אלהים את האדם* היה לו לומר *ויהי כן*.

א״ל עקיבא וכי זאת היתה במעשה בראשית ולא יותר והא כתיב *ויאמר אלהים יהי רקיע בתוך המים* ולא נאמר אלא *ויעש אלהים את הרקיע*. וכן *יהי מאורות ברקיע השמים להאיר על הארץ* היה לו לומר מיד *ויהי כן* וכתיב *ויעש אלהים* **[טז ט״ד]** *את שני המאורות הגדולים*. [p. 161] אלא אימא לך, כל דבר שלא היה בהם הכח האצול מלמעלה נאמר מיד *ויהי כן* שהארץ הוציאה אותם בתשלום כל פעולתם ולא הוצרכה להמתין לכח העליון להשלים תשלום אותה הפעולה. אבל בכל דבר ודבר שהוציאה הארץ וקיום תשלום הפעולה לא היתה בה הוצרכה להמתין עד שיבא הכח מלמעלה ויעש הקיום ושלמות הפעולה. וכן בכאן באדם,

© 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

הארץ הוציאה אותו הדבר המספיק לה לעשות ועמדה עד שיתן הכח אותו שיש בידו לתת ולפיכך לא נאמר מיד *ויהי כן* עד שבא הקב״ה ונתן בו הכח מלמעלה ועשה הקיום.

אמר לו ר״ע רבי מה ראה הקב״ה שלא עשה את האדם אלא בששי.

א״ל שלא יהא פתחון פה לאדם לומר שהוא סייע בשום דבר בכל מה שנברא.

אזלו עד דהוו אזלי קם רבי אליעזר וגחין ראשיה ושוי ידוי על פומיה ובכי.

א״ל ר״ע רבי למה את בכי.

אמר ליה על דא דשאילתא חיזו חזית וקשיא מלה. עקיבא עקיבא מאן יזכי להאי אורכא דגלותא דאתמשך דהא לא יקום ב״נ דעתיד לימטי *לענני שמיא* [p. 162] עד יומא שתיתאה דהוא בשית אלף שנין ולא באשלמותיה בר בתקוף תשובה דהא שולטנא דב״נ ההוא ליתיה אלא בשתיתאה. ובשביעאה ישתאר שמטה בעלמא חרוב ובתמינאה יתחדש עלמא כמלקדמין ויהא מה דיהא. ע״ד (ישעי׳ ד:3) *והיה הנשאר בציון והנותר בירושלים קדוש יאמר לו* ובגיניהון נאמר (תהלים קד:31) *יהי כבוד יי׳ לעולם ישמח יי׳ במעשיו*.

[p. 163] *אלה תולדות השמים וגו׳.*

ר׳ אבא בשם ר׳ ברכיה אמר בא הכתוב להורות כי לאחר שספר כל התולדות שהוציאו השמים והארץ שלא תאמר בששה ימים נבראו כלם בריה זו ביום פלוני ובריה זו ביום פלוני, אלא כל התולדות שנתהוו מן השמים ומן הארץ אימתי הוו. תדע לך אימתי, *ביום עשות יי׳ אלהים ארץ ושמים* כלומר באותו היום ממש היו בהם כל התולדות שנתהוו מן השמים ומן הארץ דכתיב *ביום עשות יי׳ אלהים ארץ ושמים*.

רבי ייסא אמר והא כתיב *זה ספר תולדות אדם ביום ברא אלהים אדם*. א״כ באותו היום ממש היו כל התולדות.

[p. 164] א״ר ברכיה כך הוא באותו היום נתהוו שהראהו הקב״ה באותו היום כל תולדותיו והעבירם לפניו הנשמות בדיוקניהון והיה אומר זה פלוני וזה פלוני זה חכם הדור וזה דיין הדור וכן כל הדורות ומנהיגיהן.

ר׳ יצחק בשם ר׳ חייא אמר מה כתיב למעלה מן הענין *ויכולו השמים והארץ וכל צבאם* מאחר שאמר *וירא אלהים את כל אשר עשה והנה טוב מאד*. מהו *את כל אשר עשה*. *את כל* לרבות ענין המלאכים שהם *טוב מאד* ובכל הנבראים לא נאמר אלא *כי טוב* בלבד ובכאן *כי טוב מאד* מלמד שהמלאכים נבראו ונאמר עליהם *מאד*.

וא״ר יצחק עוד הוסיף קרא ואמר *ויכולו*.

© 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

א״ר ברכיה לשון כסוף הוא. *וכל צבאם*, בכלל, הם המלאכים הנקראים *צבא השמים* הה״ד (מ״א כב:19) *וכל צבא השמים עומד עליו* וכשגמר המלאכה נכספה כלה לכל רואיה.

[p. 165] א״ר נחמן *ויכולו*, כלו ממחשבה כלו ממעשה ועשה הקב״ה ליום השבת דוגמת עולם הבא שעתיד הקב״ה לשבות בשביעי. מאי בשביעי באלף השביעי. **[יז ט״א]**

ואמר רב נחמן נפש יתירה נתוספת באדם ביום השבת.

אמר רבי מאי נפש יתירה זו.

א״ל רוח הקדש ששורה עליו ומכתיר לאדם בכתר קדוש בכתרי המלאכים והוא מאותו רוח שעתיד לשרות על הצדיקים לעתיד לבא. וע״כ חייב אדם לכבד את יום השבת על האי אושפיזא קדישא דשריי׳ עמיה.

[p. 166] וא״ר נחמן רוחא דא איך אתקרי. *מכובד* אתקרי *קדוש* אתקרי. הה״ד (ישעי׳ נח:13) *וקראת לשבת עונג*, כמשמעו. *לקדוש יי׳ מכובד*, היא תוספת הרוח הנקרא *קדוש יי׳* הנקרא *מכובד*.

א״ר יצחק כשסיימו המלאכות כלם בראם הקב״ה והכינם בעולם וצוה לכל אחד ואחד שלא ישנה הכנתו מאותו הענין שעשאהו ושכל א׳ ואחד יוציא תולדתו הראוי לו מכאן ולעולם הה״ד *אשר ברא אלהים לעשות*. מאי *לעשות*. להוליד ולהוציא כל דבר כמותו.

[p. 167] רבי יהודה אומר זה גוף השדים שלא נגמרה מלאכתם.

רבי יוסי בר נחמן אמר כיון שנכנס שבת כל הדברים שנבראו במעשה בראשית שבתו ושקטו כל אחד לפי ברייתו. דתנינן אותן האומנין שהיו מוציאין תולדותם בכל יום ויום שקטו ונחו וראו כי כלם שלמים וכל תולדותם עמהם בקיום ומעשה הה״ד *אלה תולדות השמים והארץ בהבראם*. אמר רב נחמן כאדם המשבח ואומר אלו הם הדברים שאין כמותם.

בהבראם, ר׳ יצחק אמר בה״א *בראם*. ר׳ יהודה אומר *בהבראם* ממש בדמותם ובשלימותם.

ורב נחמן אמר אל תקרי *בהבראם* אלא באברהם שקבל [p. 168] תורתו ובריתו אשר שם בו ואלמלא אברהם שקבל תורתו ובריתו של הקב״ה לא נתקיימו שמים וארץ שנאמר (ירמיה לג:25) *אם לא בריתי יומם ולילה חוקות שמים וארץ לא שמתי*. ואל תתמה על זה דהא תנן כתיב *הרים הגבוהים ליעלים סלעים מחסה לשפנים*. אם *הרים הגבוהים* לא נבראו אלא *ליעלים והסלעים* לא נבראו אלא בשביל *השפנים* אל תתמה להיות העולם נברא בשביל אברהם שקיים כל התורה וכל מה שנצטווה מהקב״ה.

רבי יצחק אמר בשם רבי יהודה בה׳ בראם הה״ד *כי שמי בקרבו*.

© 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

עוד א״ר יצחק בשם רבי יהודה לא נתייחד שמו של הקב״ה בכל הנבראים זולתי באלה דכתיב *ביום עשות יי׳ אלהים ארץ ושמים* כדקאמרן. ולא נזכרו חיות ובהמות ולא שום נברא מאותם שהם נפסדים וכלים אלא על אותם שהם קיימים לעולם הזכיר שמו.

[p. 169] רב הונא אמר יום שנכספו קמי קב״ה בריית שמים וארץ וראה השבת שהיא מנוחה וקדושה הכינו לדורות.

ותאנא אין לך בכל שבת ושבת שאין הקב״ה הולך לחול עם הצדיקים בג״ע וניזונין מההוא זיוא דאספקלריא המאירה הה״ד (שיר ד:6) *עד שיפוח היום*, זה *יום* השבת. *אלך לי אל הר המור ואל גבעת הלבונה*, זה העוה״ב.

ואמר רב הונא אל תתמה על זה. ומה בעוה״ז נותן הקב״ה רוח קדוש לכל אחד ואחד ביום השבת ומכתירן בו, הצדיקים שישנם בעוה״ב אינו דין להכתיר להם ביום השבת בכתר.

ת״ח. אמר רב הונא אפילו הרשעים שבגיהנם מוכתרין הם ביום השבת ושוקטין ונוחין.

דאמר רב הונא אין לך רשע מישראל שאין לו מעשים טובים דמעלייא להו לעלמא דאתי. ואימתי מעלייא להו. ביום השבת להיות כלם מוכתרים בכתר שבת.

א״ר יוסי וכי הרשעים שחללו שבת בפרהסיא מעלה יש להם **[יז ט״ב]** בכתר שבת.

[p. 170] א״ל אין דהא תנן *ויהי ביום הששי לקטו לחם משנה*, כך נדונים הרשעים ביום הששי *משנה* להרויח להם ביום השבת.

כי יום שבת נקרא שלם ולא נגרע לפיכך אינו נגרע מהטוב וההנאה שבו בין לצדיקים בין לרשעים, ולהורות שלא לחנם אמרה תורה *ושמרתם את השבת* והזהירה על יום השבת יותר מכל התורה כולה. ותאנא כל המקיים את השבת כאלו מקיים את כל התורה.

אמר רב יהודה אמר רב לא ישב הקב״ה על כסא כבודו עד שבא שבת ונתעלה על כסאו.

א״ל ר׳ יוסי והא קודם שנברא העולם ישב היה ויהיה.

א״ר יהודה אי משמע לן דעל כסא כבודו ממש הוא. לא. אלא הכי תנינן עד שלא נברא העולם לא היה מי שיקלס להקב״ה ויכיר אותו. כיון שברא עולמו ברא המלאכים וחיות הקדש השמים וכל צבאם וברא את האדם וכלם מוכנים לשבח ליוצרם ולפארו ועדיין לא הוה פאר ושבח לפניו עד שנכנס שבת ושקטו כלם ופצחו רנה ושבחה העליונים והתחתונים ואז ישב על כסא כבודו. כלומר אזי היה מי שיכיר את כבודו וישבח לכבודו.

וא״ר יהודה אין לך שבח וקלוס לפני הקב״ה כמו שבחו של שבת. העליונים ותחתונים כלם משבחין לו כאחד [p. 171] ואפילו יומו של השבת ממש משבח לו הה״ד *מזמור שיר ליום השבת*.

© 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

וייצר יי' אלהים.

ר' תנחום פתח (ישעיה מב:5) *כה אמר האל יי' בורא השמים ונוטיהם וגו'*. כשברא הקב"ה את עולמו ברא אותם מאין והוציאם על הפועל ועשה מהם ממשות ובכל מקום את מוצא בורא על דבר שבראו מאין והוציאו לפועל.

אמר רב חסדא וכי השמים מאי"ן נבראו והלא מאותו האור של מעלה נבראו.

א"ר תנחום כך הוא אלא גוף השמים מאין היה וצורתם מדבר ממשות וכן הוא האדם. ותמצא בשמים בריאה ואחר כך עשיה. בריאה בורא השמים כלומר מאין. עשיה לעושה השמים מדבר ממשות מאותו האור של מעלה.

[p. 172] וא"ר תנחום עשייה הוא תיקון הדבר בגודל ומעלה מכמות שהיה כד"א (ש"ב ח:13) *ויעש דוד שם*.

א"ר חנילאי פסוקא דא לא אתא אלא להדרש. *וייצר* בשני יודין וכל השאר את מוצא ביוד א'. אלא כל מה שברא הקב"ה בעולמו לא ברא במעלה בבינה זולתי האדם לבדו שנתן בו כח מן העליונים לדעת ולהכיר ולהבדיל בין הטוב ובין הרע והוא מעוטר בכבוד והדר כד"א (תהלים ח:6) *וכבוד והדר תעטרהו* והוא מושל על כל מעשה ידיו הה"ד *תמשילהו במעשי ידיך*. ואחר כל השבח הזה כשהוא זוכר שהוא עפר וישוב אל העפר הכל נעשה הבל ואין לפניו ואומר ווי. א"ר יוחנן פלג התיבה *וי יצר יי' אלהים את האדם עפר מן האדמה*, וישוב אל העפר כמות שהיה.

ד"א *וייצר יי' אלהים את האדם עפר מן האדמה*. א"ר שלום יצרו בשני יצרים ביצר טוב וביצר הרע משא"כ [p. 173] בשאר הבריות כדי לנסות בו את האדם ויהיה פתחון פה לצדיקים ולא יהיה פתחון פה לרשעים.

א"ר אבא מפני מה כתיב *יי'* ואח"כ *אלהים*. אלא השם שהוא שמו ממש שם הקיום נאמר על הנשמה שהיא באדם קיימת. *אלהים* שהוא שם משותף נאמר על הגוף שיש בו שותפות.

[יז ט"ג] א"ר אבהו שם הקיום גזיר ושליטא כהדין טריפין שקיפין דרגלין ולא אוזיפין לאחרן ובגיני כך לא אדכר בעובדוי דבראשית אלא חד אתא משמוי והוא כמ"ד בה"א *בראם*.

[p. 174] ותנינן בספרא דחכמתא רבה דשלמה שמא דשמיטה מטול שזיפא קרעוי דמלכא קושטיזא דאטיל ביה בחותמא זעירתא למשלטא תחותוי שנאמר *מי כמוכה באלים יי'*.

[p. 175] *את האדם*, לרבות כל הכחות שבו.

© 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

עפר מן האדמה. א״ר אבהו ת״ח היך יכיל אינש לאתקיימא בהאי עלמא דהא אורייתא אסהיד בהו דהוא עפרא.

וא״ר יצחק עפר ולא חומר דאלו הוה מחומר הוה יתיר בקיומא דהא בניינא דאתבני מחומר קיומא אית ליה אבל עפר ממש לא יכיל לאתקיימא הה״ד *כי עפר אתה ואל עפר תשוב*, לא איתמר *כי* חומר *אתה*.

א״ר חנין והא כתיב (איוב ד:19) *אף שוכני בתי חומר אשר בעפר יסודם*.

[p. 176] א״ר אבהו פסוקא דא מסייע לן והוא נאמר על העולם הזה שאינו כן בקיום. דהאי כתיב בבני נשא די מדרהון בהאי עלמא דבנייניה בטינא והואיל דההוא בניינא בטינא הוא ויתחזי לקיומא מאי חזי ליה ליסודא. כד״א (מ״א ה:31) *אבנים גדולות אבנים יקרות ליסד הבית*. אבל לאו הכי בניינא תקיפא הוא בקיומא דטינא ויסודא הוא עפרא בג״ד לא ליהוי בקיומא הה״ד *אף שוכני בתי חומר אשר בעפר יסודם* שאינו מתקיים.

ויפח באפיו נשמת חיים וגו׳. אורייתא אתקבלת על אדם. חזו מה דעבד בר נש דא דקב״ה יהיב ביה נשמתא קדישא למיהב ליה חיין לעלמא דאתי והוא בחובתיה אתחזר לההיא נפשא חייתא דהוא נפשא דבעירתא דאפיקת ארעא לבעירתא ולחייתא הה״ד *תוצא הארץ נפש חיה למינה*. ומאן הוא *מינה. בהמה ורמש וחיתו ארץ*.

א״ר חייא בא וראה *ויעשהו יי׳ לנפש חיה* לא נאמר אלא *ויהי האדם לנפש חיה*, הוא מעצמו חזר לאותו כח הבהמות הנגזר מן האדמה ועזב כח הנשמה הגזורה מלמעלה ונותנת חיים לבעליה.

א״ר תנחום נחזור אנן למאי דשרינן בקדמיתא. *כה אמר האל יי׳ בורא השמים ונוטיהם*. ברא [p. 177] גוף שלהם מאין ואח״כ נטה אותם כאהל הה״ד (שם מ:22) *וימתחם כאהל לשבת*.

רב הונא אמר מהכא *הנוטה כדוק שמים*.

רוקע הארץ וצאצאיה. ר׳ יצחק אמר התפשט בה כל הצורות והכחות שבה. *נותן נשמה לעם עליה*, לאחר שהיא עשתה הגוף אני נתתי נשמה *עליה*. מאי *עליה*. על אותו מעשה הגוף שעשתה.

ר׳ חייא אמר *עליה*, לאותם השולטים על כוחתיה להם נתתי הנשמה. *ורוח להולכים בה*, לאותם המשתתפים בה בכחותיה שאין להם אלא אותה נפש חיה הנקראה רוח הבהמה היורדת למטה לארץ. ועל כן נאמר *נותן נשמה לעם עליה*, השולטים עליה על כוחותיה, להם יש נשמה קדושה הגזורה מלמעלה אבל *להולכים בה*, המשתתפים עמה בכחותיה אין להם אלא רוח הבהמה היורדת הה״ד *ורוח להולכים בה*.

© 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

פרשתא ז׳.

ויטע <u>ייי</u> אלהים גן בעדן מקדם.

ר׳ יוסי ור׳ חייא אמרי תרווייהו כתיב (שיר ו:11) *אל גנת אגוז ירדתי לראות באבי הנחל.*

[יז ט״ד] ראה כמה <u>יש לאדם</u> להרהר ולדקדק בלבו בכל יום ויום ולפשפש במעשיו ולדקדק בכל עניניו ויהרהר בלבו [p. 178] שלא בראו הקב״ה ונתן בו נשמה עליונה ומעלה על שאר בריותיו אלא להרהר בעבודתו ולהדבק בו ולא ילך אחר ההבל.

דא״ר יוסי א״ר חייא כד ברא קב״ה לבר נש אסקיה קמיה בדיוקניה <u>דהוא</u> יתיב ואתרי ביה וא״ל אנא עביד <u>לך</u> בגיני למהוי את שולטנא ומלכא על כולא <u>כגיני</u>. אנא לעילא ואנת לתתא. ועוד אנא יהיב בך נשמתא למנדע סוכלתנו וחכמתא מה דלית כן לשאר בריין. הוי זהיר לאסתכלא ביקרי הוי זהיר למעבד פיקודי ובר מני לא יהא שולטנא יקירא כוותך.

ומנ״ל דאתריה ביה ואזהיר ליה ע״ד. הה״ד (איוב כח:28) *ויאמר לאדם הן יראת <u>ייי</u> היא חכמה וסור מרע בינה.* כלומר כשתחול יראתי עליך אז תשיג *חכמה* שהיא למעלה על הכל. כד חמא אדם דהוא שלטנא יקירא על כולא <u>נשא</u> פיקודא דמאריה ולא עבד מה דאתפקד.

א״ר תנחום א״ר חנילאי לא עשאו הקב״ה לאדם אלא להשתדל בכבוד קונו הה״ד (ישעיה מג:7) *כל הנקרא בשמי ולכבודי בראתיו*. מאי *לכבודי*. להשתדל ולדעת את *כבודי* <u>ולשוב</u> ממעשיו <u>שאתן</u> לו חלק טוב לעוה״ב.

[p. 179] אמר רב יהודה בכל יום ויום ב״ק יוצאת מלמעלה. ואימתי. בזמן שהחמה זורחת ואומרת אוי להם לבריות שאינם רואים את כבודי ואינם מסתכלין לדעת ולחקור את כבודי.

דתנינן א״ר אלעזר בריה דר׳ שמעון כד נטא שמשא גדפוי למהך בתקיפותא דגלגלוי מפרש [מבטשי] בטלפיהון <u>דטרפי</u> אילנייא דגנתא דעדן, וכל מלאכין עילאין וחיותא קדישא וכורסי יקרא דמלכא ובוסמיא דגנתא דעדן ואילני שמיא וארעא וחיליהון מזדעזען ומשבחן למארי כולא. וזקפן וחמאן אתוותיה דשמא קדישא דאתפרש דגליף בשמשא במטלנוי ויהבין תושבחן למארי עלמין.

[p. 180] ונפיק ההוא קלא ואמרי <u>ווי</u> להו לברייתא דלא משגחן ביקר מלכא עילאה כשאר כל בריין דאינון משגיחין ויהבין תושבחתא לשמיה.

ובג״כ א״ר אלעזר אסור ליה לבר נש למימר תושבחן דצלותיה אלא עם דמדומי חמה דכתיב (תהלים עב:5) *ייראוך עם שמש*.

© 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

וכן א״ר אלעזר צלותא ותושבחתא דליליא משקעה החמה עד לא אתחזי סיהרא דכתיב *ייראוך עם שמש*, דא היא צלותא דצפרא. *ולפני ירח דא* היא צלותא דליליא.

ר׳ יהודה אמר מהכא (מלאכי א:11) *כי ממזרח שמש ועד מבואו גדול שמי*. ובאיזה מקום. *בגוים*. באינון דכתיב *בהו גוי גדול*.

מ״ט. דתנינן א״ר יהושע א״ר יוחנן אמר רב עשה הקב״ה מלאכי השרת למעלה [p. 181] לקלסו ולשבחו ואומרים שירה ורנה לפניו בכל לילה ולילה, ועשה כנגדם ישראל למטה לקלסו ולשבחו ולומר שיר ושבח לפניו בכל יום ויום.

ותאנא שלש משמרות הוי׳ הלילה ובאלו השלש משמרות מתחלקות שלש כתות של מלאכי השרת לשבח ליוצרם בכל משמרה ומשמרה. וכנגדם יש שלש תפלות ביום שמתכנפין ישראל לשבח ליוצרם בכל תפלה ותפלה.

ת״ש א״ר יהושע אמר ר׳ יוחנן אמר רב בצפרא כשהחמה זורחת הוא זמן תפלה ובעותא דישראל ומשש שעות ולמעלה עד תשע שעות זמן תפלת המנחה, ומששקעה החמה עד שתחשך תפלה האחרונה.

דא״ר יהושע א״ר יוחנן אמר רב משקעה החמה עד שיראו שני כוכבים זמן תפלה האחרונה. **[יח ט״א]** דהכי תנינן משיראו שני כוכבים הוא תחלה לשמרת הראשונה שבאים כת הראשונה של מלאכי השרת וממתינים להם לישראל עד אותה שעה ואז מתחילין לומר שירה וננעלו כל השערים מתושבחתן של מטה ואין שערים נפתחים אלא למלאכי השרת האומרים שירה.

ומי א״ר יהושע הכי. והא תנן כל הקורא בלילה הקב״ה מושך עליו חוט של חסד ביום שנאמר (תהלים מב:9) *יומם יצוה יי׳ חסדו*. מ״ט. משום [p. 182] דבלילה שירו עמי. והכא אמריתו דננעלו כל השערים למטה.

אמר ר׳ יהושע התם במאי קאמרי. כשסיים כל תושבחתא ביום. ומפלגותא דליליא ולהלאה דעסיק בתורה. מאי טעמא. משום דבההיא שעתא קב״ה נפיק מאינון עלמיו דכסיף בהו ואזיל לאשתעשע עם צדיקיא בגנתא דעדן. והיינו דאמר דוד *חצות לילה אקום להודות לך*.

דתנן כשהקב״ה נכנס עם הצדיקים בג״ע כל שערי שמים למעלה [p. 183] על החיות ולמטה מהם כולם נפתחים והוא עת רצון לעסוק בתורה. ואותם כתות של מלאכי השרת וכל בוסמי ג״ע והצדיקים כולם פוצחים רנה לפני מי שאמר והיה העולם הה״ד (שם קמ:14) *אך צדיקים יודו לשמך*. אימתי *צדיקים יודו לשמך*. *כשיושבים ישרים את פניך* דהוא בשעה שיושבין לפניו בג״ע.

© 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

וכת שלישית של מלאכי השרת אומרת שירה עד שיבקע השחר ויש חובה לישראל בשעה שעולה עמוד השחר לקום ולהתגבר בשירות ותשבחות לפני הקב״ה. מ״ט. משום דנסבין שירתא בתר מלאכי השרת והקב״ה מצוי למטה עמהם הה״ד (משלי ח :17) *ומשחרי ימצאונני* .

וא״ר יהודה ובלבד שלא יפסיק משיתחיל עד שיתפלל כשהחמה זורחת.

א״ר יוחנן כשהקב״ה יוצא מאותן העולמות דכסיף בהו ובא להכנס עם הצדיקים בג״ע הוא ממתין ורואה אם שומע קול העוסק בתורה. דתנן ההוא קלא ניחא קמיה מכל שירין ותושבחן דאמרי מלאכי השרת לעילא הה״ד *אל גנת אגוז ירדתי לראות*. מאי *לראות*. אותם העוסקים בתורה.

א״ר יצחק וכי ג״ע הוא נקרא *גנת אגוז* .

א״ל ר׳ יוחנן כן. נקרא *גנת אגוז* כלומר *גנת* עדן. מה האגוז הוא סתום מכל עבריו ויש עליו כמה קליפות כך עדן הוא סתום מכל עבריו ויש עליו כמה שמירות שלא שלטו לראות לא מלאך ולא שרף ולא חשמל ולא עין נביא ולא חוזה דכתיב (ישעי׳ סד :3) *עין לא ראתה אלהים זולתך* .

[p. 184] א״ר שמעון אנא הוית קמי דר׳ ברוקא והיה אומר כדין אזכה למעלת *גנת אגוז* עם חסידי ישראל. ולא הוה ידענא מאי הוא עד דשמענא להא דאריב״ז, קרייה הקב״ה לגנתא דעדן *גנת אגוז* , מה האגוז קליפה אחר קליפה ופריו מבפנים אף עדן עולם אחר עולם והוא מבפנים.

תאני ר׳ שמעון הגן הזה מאין נטעו הקב״ה. נטע אותו מתחתיו של עדן. דאי תימא שזה כנגד זה בשוה אי אפשר, אלא הגן בארץ ועדן עליו מלמעלה. ומאין תמציתו של גן. מעדן הוא.

א״ל ר׳ יהודה לדבריך מאי כתיב *ונהר יוצא מעדן להשקות את הגן* . היה לו לומר *ונהר* יורד *מעדן להשקות את הגן* דמשמע דמלמעלה יורד למטה לגן.

אלא א״ר שמעון עדן למעלה ועדן למטה גן למעלה גן למטה ושניהם מכוונים זה כנגד זה והקב״ה נטע זה מתחת זה.

[p. 185] וכי הוא **[יח ט״ב]** נטעו ממש. כן. דא״ר יהודה על שאין מטעותיו כשאר מטעות והם מובחרים משאר מטעות הוא היה *מטע יי׳* כמד״א (ישעיה סא :3) *מטע יי׳ להתפאר* , כלומר לשבח וזהו *להתפאר* כלומר אין זה כי אם *מטע יי׳* ולא מאחר.

א״ר יעקב בר אידי עכ״פ *מטע יי׳* הוא שנטע שם *כל עץ נחמד למראה*. והיאך נטע. אלא כשהוציאה הארץ אילניה ופירותיה הוציאה בתחלה בג״ע ואח״כ בכל העולם והקב״ה בחר המקום ההוא והכינם להיות שם לעולם והוא פוקד אותו ומשקה בטובו מאותו הטוב הנשפע מעדן של מעלה הה״ד *ישבעו עצי יי׳ ארזי לבנון אשר נטע. ישבעו עצי יי׳*, אלו אילנות שבג״ע.

© 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

[p. 186] שאל ר' חגי לר' יהודה תאמר שג"ע הוא בארץ למאי איצטריך.

א"ל להנאתיה דנשמתא דמקבל מההוא עדן דלעילא. ואי ס"ד דלכל נשמתא, הא תנינן לאינון דלא יהבי להו רשותא לסלקא לעילא אית להו הנאה וכיסופא בההוא דלתתא ממה דמקבל מלעילא.

א"ר יהודה בכל ריש ירחא וירחא סלקי להו למתיבתא עילאה דלעילא הה"ד (שם סו:23) *והיה מדי חדש בחדשו ומדי שבת בשבתו*.

ובהאי ג"ע דלתתא יתיב אדם ושוי ליה קב"ה למהוי מדוריה ביה הה"ד *וישם שם את אדם אשר יצר*.

רבי חייא ור' יוסי הוו אזלי באורחא. א"ר יוסי לרבי חייא הא תנינן במתניתא דידן דכל מה דעביד קב"ה בין לעילא בין לתתא כלהו כסיפין ושקדין למהך לזיניה. גופא אזיל בתר זיניה לארעא דאתנסיבת מינה ונשמתא לית כסופא אלא לאתר דאתנסיבת מתמן, דכל מה דעביד כסיף בתר זיניה הה"ד (תהלים פד:3) *נכספה וגם כלתה נפשי לחצרות יי'* ולא לעלמא הדין כגופא.

א"ל ר' חייא אימא לך מלה דהיא רזא ולא ידעין בני נשא.

[p. 187] ארכין רישיה ובכי וחייך. שתיק ר' יוסי. לבתר א"ל רבי חייא זכאין אינון צדיקיא. ווי להון לרשיעיא. זכאין אינון צדיקיא דאתקרון חיים לעלמא דאתי. וכי בדיל דנשמתא קיימא בקיומהא אינון קיימין. וגופא מתרקב בארעא אע"ג דהוה שלים זכאי, והתנן דתדיר נשמתא בקיומא קיימא.

אלא הכי אתגזר דכד אתפטר צדיקא מעלמא דין זמין ליה קב"ה גופא אחרא זכאה וטב דלא להוי כהאי זוהמא ולכלוכא דגופא דין, ומעייל ביה ההוא נשמתא קדישא והוא אשרי ליה בקיומיה בההוא גופא בהאי גנתא דעדן דלתתא וההוא להוי לון עלמא אחרא עלמא דאתי.

ובכל ריש ירחא וירחא נפקין וחזן אינון חייביא דטרדין להו בגיהנם הה"ד (ישעי' סו:24) *ויצאו וראו בפגרי האנשים הפושעים בי*. מאיזה מקום *יצאו*. תאני רבי אבא מג"ע של מטה ולמה לראות לרשעים. וקב"ה סליק לון למתיבתא דרקיעא בכל שבתא ושבתא ובכל ריש ירחא וירחא הה"ד *והיה מדי חדש בחדשו*.

[p. 188] ר' יהושע דסכנין אמר בכל לילה ולילה וכד אתי צפרא מחדש לון נשמתייהו הה"ד (איכה ג:23) *חדשים לבקרים רבה אמונתך*.

© 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

ר׳ יצחק אמר אפילו לכל אדם נמי. בהאי עלמא נאים בשינתי׳ בכל לילה <u>וסלקא לעילא</u> ואשתכחת בכמה חיובין קמי קב״ה. ומהימנותא רבה דקב״ה אחזר לה לגופא ומחדש <u>לה בה</u>. ולמה. *רבה אמונתך* מפני *שרבה אמונתך*.

מכאן א״ר **[יח ט״ג]** יצחק המתחייב בממון לחבירו וחבירו <u>מוצא</u> לו <u>במה</u> שיחזיק בידו אסור לו להחזיק בו עד שיתנהו לו חבירו ואפילו שיתנהו לו בי דינא הה״ד *אם חבול תחבול שלמת רעך*.

רבי יהודה ב״ר סימון אמר *וישם שם את האדם אשר יצר*, בכלל.

[p. 189] א״ר שמעון *ויניחהו בג״ע לעבדה ולשמרה*. וכי מאי עבודה הכא. אלא עבודת הנשמה להשלים לה בתשלומיה מה שלא השלימה בזה העולם.

ר׳ <u>יהושע</u> אמר הניח הקב״ה לאדם הראשון בג״ע ונתן לו תורתו לעבוד בה ולשמור מצותיה הה״ד *ועץ החיים בתוך הגן* וכתיב (משלי ג:18) *עץ חיים היא למחזיקים בה*. אמר הקב״ה כשיהיה לו לאדם הנאה בגן זה יעסוק בה וישמור אותה. ומפני העדונין והנאות שהיו לו לאדם שם לא שמר תורתו עד שגרשהו משם.

רבי אבא בשם ר׳ חייא אמר עץ ממש היה והיו שנים האחד הנותן חיים לאדם והאחד שהאוכלו ידע הטוב והרע לדעת הדרך <u>הטוב שיכשר</u> האדם והדרך הרע שיתקלקל בה האדם, ולפיכך צוהו הקב״ה שלא יאכל ממנו פן ידחה הטוב ויחזיק ברע. וע״כ <u>אמר</u> *מכל עץ הגן אכול תאכל*, זהו עץ החיים שהיה לו לאדם לאכול ממנו והוא [p. 190] לא חטא אלא בעץ הדעת טוב ורע שנצטווה שלא יאכל ממנו הה״ד *ומעץ הדעת טוב ורע לא תאכל ממנו כי ביום אכלך ממנו מות תמות*.

מכאן אר׳ שמעון גזירה נגזרה על אדם קודם למות על שנלקח מן האדמה. משמע דכתיב *ביום אכלך ממנו*, מלמד שאלמלי לא חטא היו לו חיים ארוכים. כיון שחטא <u>היה</u> העונש שיקצר ימיו וימות באותו היום. לאחר שעשה תשובה נתן לו <u>הקב״ה יומו</u> שהוא אלף שנה.

וזו ראיה שהגזרה היתה קודם למות שאלמלא כך כשעשה תשובה היה לו לבטל הגזירה.

אלא אר׳ שמעון עשה תשובה ובטל הגזירה שנגזרה עליו *ביום אכלך ממנו* והאריך לו ימים שנתן לו יומו.

רבי ברוקא אמר הוא נצטוה על השם וחטא בשם. נצטוה על השם זהו השם המיוחד דכתיב *ועץ <u>החיים וגו׳</u>* והוא חטא בשם זהו שם המשותף דכתיב *ועץ הדעת טוב ורע*.

© 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

[p. 191] א״ר אבהו ומה המקריב קרבן לשם זה אמרה תורה *זובח לאלהים יחרם*, המחליף שמו המיוחד בשבילו על אחת כמה וכמה.

וחטא בשם מנא לן.

א״ר ברוקא דכתיב *ותקח מפריו ותאכל* שהוא השם היוצא ממנו דוגמת הפרי היוצא מן העץ.

א״ר אבהו לפיכך כנה כל הענין באלו אילני ג״ע.

א״ר יצחק חזינן דהא ארבעה מן חברייא ע״ד אתענשו.

[p. 192] א״ר יהודה הא דא״ר ברוקא אין להרהר עוד בפרשה, דאנא כהאי גוונא שמענא מאבוי וכען אדכרנא ומכאן צריך דרשה.

והנחש הי״ה ערו״ם מכל חית השדה.

תאני ר׳ יוסי זהו יצה״ר שהוא הנחש המסית לבני אדם. ולמה נקרא *נחש*. מה הנחש הולך עקלתון ואינו הולך בדרך הישר, כך יצה״ר משטין לאדם בדרך רע ולא בדרך ישר.

תאני ר׳ יוסי מאי *היה ערום מכל חית השדה*. *ערום* היה ופקח מאותו נפש החיה אשר בגוף והוא היה המסית לאדם עד שנגרש מהנאת ג״ע.

תנן התם אמר ר״י ב״ר סימון אשגחנא בהאי מלה דא״ר ברוקא ושאילנא ליה ואשכחנא דעיקר קבלה הוה בידוי והכי אתגזר בספרא קמא דמתניתא דר׳ אלעזר בן ערך.

[p. 193] אמר רבי **[יח ט״ד]** שמעון הנחש כשהשיא לאשה מה כתיב. *ותרא האשה כי טוב*. מאי *כי טוב*.

א״ר אלעזר בר שלום הסכימה בדעתה כי הוא *טוב* שנאמר *כי טוב יי׳*, *הודו ליי׳ כי טוב*. *וכי תאוה הוא לעינים* שהוא התאוה שמתאוים עליונים ותחתונים לדעת ולהשיג. מיד *ותקח מפריו ותאכל*.

א״ר שמעון אחלפא שולטנא בפולחנא.

א״ר אלעזר כד״א *אל תמר בו*.

א״ר יהודה ולא אמינא דלית להרהר עוד בפרשה דהא בהא דא״ר ברוקא פירש כל פרשתא, ולא אצטריך יתיר אלא דרשא.

א״ר יצחק מאי *ויתפרו עלה תאנה*. מתרגם רב נחמן כך ואתחברו תסקופי מלין.

[p. 194] *וישמעו את קול יי׳ אלהים מתהלך בגן לרוח היום*.

א״ר פנחס ומה קוזדיטא דאהירנא בעייא רוח היום. תנן א״ר אלעזר אמיטון בבהירותא לדא. דאמרן למה הוא דומה אדם בעוה״ז. לצפורא דאזלת כד נפקת מקינה ולא אשכחת מאן

© 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

דאכניש לה. כך הוא האדם כיון שהנשמה יוצאה שוב אינו יודע׳ ומבין בר ההוא גופא מנהירו טובא דאיזדמן ליה לאשתעשעא בגנתא דעדן.

א״ר אבא *מתהלך*, מהלך היה ליה למימר. מהו *מתהלך*.

[p. 195] א״ר אבא וכי חושבין בני אדם שהקב״ה היה. ת״ש דכתיב *את קול*, הוא דכתיב ביה *והאלהים יעננו בקול*. וכן (יחזקאל א:25) *ויהי קול מעל לרקיע אשר על ראשם*.

אמר רב חסדא א״ר יוחנן *קול* כתיב. *מתהלך לרוח* הה״ד (שם לז:7) *ויהי קול כהנבאי והנה רעש*.

א״ר יוחאי והא ר׳ יהודה חברינו אמר דכאן צריך דרשא ואתם אומרים מעשה מרכבה.

א״ר אלכסנדרי יתיר מעובדא דרכיבא הוא דהא רזין עילאין אנא חזי דאתגליין הכא.

[p. 196] ת״ר כשחלה רבי שמעון בן יוחאי עאלו קמיה ר׳ פנחס ור׳ חייא ור׳ אבהו.

אמרו לו מאן דהוא קיימא דעלמא שכיב.

אמר לון לא בי דינא דלעילא מעיינין בדינאי דהא אנא חזי דלא אנא אתייהב למלאכא ולדיינא דלעילא דאנא לאו כשאר בני נשא אלא האי דינא דילי קב״ה דייניה ולא בי דיניה והיינו דאמר דוד בבעותיה קמיה *שפטני אלהים וריבה ריבי*, וכן שלמה אמר (מ״א ח:59) *לעשות משפט עבדו*, הוא בלחודוי ולא אחרן. דהא תנינן כשהאדם הוא שוכב בי דינא דלעילא מסתכלין בדינוי. אית מנהון דנטאן לכף זכות דאחזיין זכותא דבר נש, ואית מנהון דנטאן לכף חובה דאחזיין חובה דבר נש ולא נפיק איניש מן דינא כמה דהוא בעי. אבל מאן דדאין ליה מלכא עילאה דשליט על כולא הוא טב ולא יכיל איניש למהוי בההוא דינא בר טב. מ״ט. דהא תנינן מכילוי דמלכא עילאה נטי לזכותא תדיר והוא [p. 197] כוליה צד רחמנותא ובידוי לשבקא חטאין וחובין הה״ד *כי עמך הסליחה* ולא עם אחר. ובג״כ בעינא קמיה דהוא ידין דינאי. ואנא אעיל תליסר אבבי לעלמא דאתי דלא אעברו לון בר אבהתא ולא יהא מאן דימחי בידי ועוד דלא אתבע רשותא מנהון.

אר׳ שמעון מלה וחמון בי מרעיה דלא הוה הוא תמן. תווהו ולא הוה יכיל חד מנהון למללא מפומיה מדחילו רבה דהוי עליהון. עד דהוו יתבי סליק לון ריחין דבוסמין סגיאין וכל חד וחד מנהון אתיישר חיליה עד דחמו לר׳ שמעון והוה ממלל מלין ולא הוו חמאן אחרן בר מיניה. לבתר עידן אמר לון ר׳ שמעון חמיתון מידי.

א״ל ר׳ פנחס לא אלא כולנא תווהין על **[יט ט״א]** דלא חמינא לך בבי מרעך זמן רב וכד חמינא לך סליק לן ריחין דבוסמין דגנתא דעדן ושמענא קלך ממלל ולא ידענא מאן ממלל עמך.

© 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

אמר לון ולא שמעתון מלה אוחרנא בר מדידי.

אמרו לאו.

אמר לון לית אתון חזיין למחמי סבר אפי יומין.

[p. 198] אמר לון אימא לכו מלה. תווהנא על ר׳ פנחס דלא חמא דאנא חמית ליה כען בההוא עלמא לתתא מר׳ אלעזר ברי וכען שדרו בדילי מלעילא ואחזין לי אתרא דצדיקיא לעלמא דאתי ולא אתיישר בלבאי דוכתאי בר עם אחיה השילוני ובריר נא דוכתאי ואתינא. ואתו עמי תלת מאה נשמי דצדיקיא ועילא מנהון אדם הראשון דהוה יתיב גבאי והוא הוה ממלל עמי ובעי דלא יתגלי חוביה לכל עלמא בר ההוא דאמרה אורייתא בגיניה ואתכס בההוא אילנא דגנתא דעדן.

ואנא אמינא ליה דהא חברייא גלו. אמר דההוא דגלו חברייא בינייהו טב ושפיר אבל לשאר עלמא לא.

מאי טעמא. דחס קב״ה על יקריה ולא בעא לפרסומי חוביה אלא בההוא אילנא דאמר דאכל מניה.

[p. 199] וקב״ה גלי לי ברוח הקדש ולחברייא דלישתעו אינון בינייהו ולא לדרדקי דחברייא ולאינון דייתון לעלמא, דהוא מלה דלא ידעי כל אינשי וטעיין ביה לאו משום חובתא דחב אלא משום יקרא דשמא עילאה דבני נשא לא זהירין ביה וכתיב *זה שמי לעלם*, וייתון למשאל מה דלא צריכי לון. והיינו דכתיב *פן יהרסו אל יי׳ לראות ונפל ממנו רב*. מאי *ונפל ממנו רב*. הכי גזרנא, האי חברא דאורי שמא קדישא לכולא הוא נפיל ונתפס בההוא חובא יתיר מנייהו דכתיב *ונפל ממנו רב*, הרב נופל ונתפס באותו עון.

קריב גביה רבי אלעזר בריה. א״ל אבא מה אנא התם.

א״ל זכאה חולקך ברי. זמן סגי יהא דלא תתקבר גבאי אבל בההוא עלמא דוכתא דידי ודידך בריר נא. זכאין [p. 200] אינון צדיקיא דזמינין אינון לשבחא למארי עלמא כאינון מלאכין דמשמשי קמיה הה״ד (תהלים קמ:14) *אך צדיקים יודו לשמך ישבו ישרים את פניך*.

רבי בא בשם רב הונא אמר כיון שחטא אדם וגזרו עליו אותן הגזרות גרשהו הקב״ה מאותן ההנאות שהיו לו בעדן ומינה שומרים לשערי ג״ע. ומי הם. הם הכרובים הה״ד *וישכן מקדם לגן עדן את הכרובים ואת להט החרב המתהפכת*, כדי לשמור אותו הדרך והפתח. שאז נגזר שלא יהא רשות לאדם ומכאן ואילך להכנס שם זולתי הנשמות הצרופות על ידי הכרובים תחלה. אם רואים שהיא ראויה ליכנס תכנס ואם לאו דוחים אותה לחוץ ותשרף באותו הלהב ואז תקבל עונשה.

© 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

ותאנא כנגדם היו במקדש כשנכנס הכהן לפני ולפנים. דתניא א״ר אבא בשם רב הונא לפני ולפנים הוא דוגמתו של ג״ע. וכשנכנס הכהן לשם נכנס בנשמה ולא בגוף, באימה ביראה ברתת בזיע בנקיות בטהרה. והכרובים עומדים שם שוערים. [p. 201] זכה הכהן נכנס בשלום ויצא בשלום. לא זכה מבין ב׳ הכרובים יצא להב וישרף בפנים כדוגמת אותם הכרובים העומדים בשערי ג״ע.

א״ר יהודה אשרי הזוכה לעבור מהם בשלום.

א״ר פרחיה אין לך בעולם דבר שאין בו מענה כדוגמתו. [**יט ט״ב**]

הנחש שהערים לחוה הוא דבר נופל על הלשון.

[p. 202] אמר ר׳ ייסא היאך.

א״ל כתרגומו נחש חיויא הוא חויא זכר והיא חוה נקבה דבר נופל על הלשון. כדוגמתו *נחש נחשת* דבר נופל על הלשון.

א״ר ייסא והא כתיב *ויקרא האדם שם אשתו חוה כי היא היתה אם כל חי*.

אמר ר׳ פרחיה קרא לה על שם העתיד. היה לו לקרוא אותה חיה על שם חי ונקראה על שם העתיד *חוה* דעתיד חיויא למסטי לחוה.

הוא ישופך ראש.

א״ר יהודה כך דרכו של נחש אין הקשה שלו מאדם אלא בראש ואין הנשיכה מהנחש לאדם אלא בעקב.

א״ר יצחק בר ר׳ יוסי למאן דאמר דיצר הרע הוה מאי יימא בהאי פסוקא.

אמר לו ר׳ יוסי מלמד שאין הריגה לנחש זה אלא בראש. ומי הוא הראש. זה ראש הישיבה. ואין הנחש הזה הורג לאדם אלא כשעושה עבירות ודש בהם בעקב הה״ד *עון עקבי יסובני*.

[p. 203] אמר רבי יצחק מהכא (ישעיה ה:18) *הוי מושכי העון בחבלי השוא וכעבות העגלה חטאה*, כלומר עושה עבירות ודש בהם בעקב שחושב שאינם כלום כמו *חבלי השוא* שאורג העכביש ולאחר כן הם *כעבות העגלה* חזקים וקשים עד שנאספים כלם והורגים לאדם. וכן הוא אומר *ואתה תשופנו עקב* באותו עון *העקב* הורג יצה״ר לאדם.

אמר ר׳ יצחק בא וראה כמו שנתקלקלו כך נדונו הנחש בתחלה אחריו האשה ואחריו האדם היינו דכתיב *ולאדם אמר כי שמעת לקול אשתך*.

© 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

א״ר יעקב בר אידי אם אדם חטא האדמה מה חטאה. אלא א״ר יעקב בר אידי כשנברא העולם השמים והארץ היו עדים מלמד שהקב״ה עשה אותם [p. 204] עדים על כל מה שיעשה האדם שלא יאמר מי רואני. אותם העדים מפרסמין חטאיו ההי״ד (איוב כ: 27) *יגלו שמים עונו וארץ מתקוממה לו*.

ותנא באותו היום שעבר אדם השמים החשיכו אורם והארץ לא ידעה מה לעשות עד שבא הקב״ה וקלל אותה על שהתעכבה בעדותה שלא תוסיף תת כחה לזרוע ולקצור כבראשונה, ועמדה בקללותיה עד שבא אברהם ונתבסם העולם.

ר״נ אמר עד שבא נח דכתיב *זה ינחמנו ממעשנו ומעצבון ידינו*, ולפיכך נקראה על שמו דכתיב *איש האדמה* על שיצאה מקללתה בשבילו.

אמר רב נחמן בר יצחק אדה״ר כיון שנטרד מג״ע חשב שימות מיד והתחיל בוכה ומתחנן ושב בתשובה עד שקבלו הקב״ה בתשובה והאריך ימיו וקיים דברו דכתיב [p. 205] *ביום אכלך ממנו*, ונתן לו יומו שהוא אלף שנה להורות לכל העולם שהקב״ה רחום וחנון ומקבל בתשובה לשבים ואינו חפץ מהם זולתי שיחיו דכתיב (יחזקאל יח: 31-32) *השיבו וחיו ולמה תמותו בית ישראל*.

א״ר יצחק אשריהם הבנים שהאב אומר להם כך. ווי להם לבנים שאינם שומעים ממנו.

אמר רב יהודה אמר רב לא חזינן רחמנות כרחמנותו דקב״ה. בכל מקום את מוצא כשחטאו ישראל ושבו למולו פשט ידו וקבלם ומחל להם מיד ההי״ד (מיכה ז: 18) *מי אל כמוך נושא עון ועובר על פשע*.

[p. 206] **[יט ט״ג]** פרשה ח׳.

והאדם ידע את חוה אשתו.

אריב״ל יש לנו להרהר בהא פרשתא וכ״ש בהאי פסוקא דאמרה חוה *קניתי איש את יי׳*.

א״ר יצחק אנא ידענא ליה כפשיטותיה דהא תנן אמר רב יהודה אמר רב האי מאן דאתייליד ליה בר כד שרי למללא חובה עליה לאלפא ליה פסוקי דאורייתא דאינון דחילו מן קדם יי׳ דכד ירבי ידכר לון דאינון כתובין לדחלא מן מאריה.

רבי עקיבא הוה יתיב קמיה דר׳ אליעזר. א״ל מאי האי פרשתא דפסוקא דא דאמר *ותלד את קין ותאמר קניתי איש את יי׳*.

א״ל עקיבא עקיבא אימא לך יומא דר׳ ברוקא ושאר חברייא גלו ההוא חובה דעביד אדם, לא הוה אצטריך [p. 207] לאינון דלא ידעי עמיקתא ומסתרתא. וההוא יומא דאתגלי אשתמע כלא מהאי פסוקא.

© 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

אדם נצטוה על השם וחטא בשם נצטווה על השם הוא השם המיוחד דכתיב *ועץ החיים וגו׳* וחטא בשם על השם המשותף דכתיב *ועץ הדעת טוב ורע*. וחוה היתה תחלה על זה דכתיב *ותקח מפריו*. ולאחר שחטאו וידעו עונם על מה שעברו התמרמרו על מה שחטאו והיא יותר מפני שהיא היתה תחלה לעבירה לעבור על שמו הגדול. כיון שנולד לה בן הרגישה בדבר ואמרה *קניתי איש את יי׳* שהוא השם המיוחד ועל כן לא אמרה השם המשותף.

א״ר עקיבא האי טעמא חוזר על מה דא״ר אבהו *זובח לאלהים יחרם*.

א״ר אליעזר חזרה חוה להודות על אותו עון שעברה ואמרה לא יהיה זה כמונו לתת כבוד לאחר זולתו. אבל זה *את יי׳* ממש ולא לאחר.

א״ר יצחק ושפיר קאמר ר׳ עקיבא דאתחזר עניינא על מה דא״ר אבהו וכן חוה אמרה *את יי׳* ולא שם אחר. וכן חנה אמרה *ונתתיו ליי׳ כל ימי חייו* ולא לשם אחר. ועל זה אמרה תורה *כי לא תשתחוה לאל אחר כי יי׳ קנא שמו אל קנא הוא*.

[p. 208] א״ר יהודה עד אימתי יטולון חברייא ברזין עילאין דמלכא.

אמר רבי אלסנדראי תנינן מוסרין סתרי תורה לתלמידים הראוים לכך כגון אנן וחברייא כגוונן.

ותוסף ללדת את אחיו את הבל.

א״ר אליעזר לרבי עקיבא מה שמיע לך בהאי.

א״ל על כך אנא יתיב קמך.

א״ל אסתים פומך ופתח אודנך ואצית דרמז הוא דקא רמז על ההוא שמא זעירא דאתאצל משמא קדישא דאנא ואת [p. 209] ידענא. ובהאי שמא חביין סגיאין בני נשא והוא רמז מהימנותא למאן דאסתכל בחכמתא.

עוד א״ר אליעזר עקיבא רמז דאתקטל הבל אורי על מהימנותא דשמא יקירא עילאה דמלכא דכתיב (ישעיה ב׃11) *ונשגב יי׳ לבדו*.

א״ר עקיבא ווי לעלמא כד תיפוק מניה כען אנא מסתכל בחכמתא סגיאה.

א״ל הא אמרית לך אסתים פומך דהא חזינא דדי לי ולך בעלמא.

אמר ר׳ יהודה נתחזר קין להיות עובד אדמה והבל רועה צאן זה הביא קרבן וזה הביא קרבן. א״ר יהודה קין בא בגסות הרוח והבל בנמיכות הרוח דכתיב (תהלים נא׃19) *זבחי אלהים רוח נשברה*. מה כתיב *וישע יי׳ אל הבל ואל מנחתו ואל קין ואל מנחתו לא שעה*.

[p. 210] א״ר יהודה *למה נפלו* פניו. על שלא נתקבלה מנחתי.

© 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

ותאנא אר״י אותו היום ראש השנה היה יום שדין כל הנשמות **[יט ט״ד]** עוברים לפני המקום. אמר לו *למה חרה לך הלא אם תיטיב שאת.*

א״ר יהודה כלומר *הלא אם תיטיב* יהיה לך *שאת* וגדולה על אחיך. *ואים לא תיטיב לפתח חטאת רובץ*, כלומר לאותם פתחי ג״ע שהנשמות עוברות בו *חטאת רובץ*, החטאת שתעשה יהיה מזומן שם ושם תקבל עונשך. *ואליך תשוקתו*, כלומר *אם תטיב* מעשיך והחטאת ההוא יכסוף לך שתעשה עבירות *אתה תמשל בו* שלא יוכל לקטרג עמך.

[p. 211] תאנא א״ר יוסי אנא חמינא לרבי עקיבא ששאל לרבי אליעזר דבר זה. א״ל עקיבא סק עינך לעילא ואתיב גבאי דהא מפרש כולא במה דאמרנא.

זקף עינוי לבתר ארכין רישיה. אמר הא עבדנא כעובדא דחיויא ולא ידענא.

קריב גבוי ר׳ אליעזר ולחיש ליה. אתא ר׳ עקיבא ונשיק ידוי ובכה ואמר כולא הוא כמה דאמרת בקדמיתא. זקפאן זקיפין תתאן תתאין דלא יכיל קב״ה בהדיה שותפין.

אמר ר׳ שמעון חוה אמרה שקנתה *איש את יי׳* שהוא השם המיוחד. והוא קלקל מעשיו ולא רצה לעמוד בדרך הישר הה״ד *ויצא קין מלפני יי׳*, יצא מאותו הכלל שאמרה אמו. ובשביל כך מה כתיב *וישב בארץ נוד* [p. 212] שהיה נד בארץ. והוא כמו כן עשה תשובה כשהודה על חטאתו וקבל עליו עונשו. דתנינן כל המתודה חטאתיו ומתבייש מהן מוחלין לו מיד על כל עונותיו הה״ד (משלי כח:13) *ומודה ועוזב ירוחם*.

ר׳ חייא אמר מהכא *והתודה על חטאתו* ונאמר *ונסלח לו*.

ר׳ ייסא אמר אין דבר בעולם עומד בפני התשובה. קין נגזר עליו *נע ונד תהיה בארץ* וכשעשה תשובה פקע החצי דכתיב *וישב בארץ נוד* אבל נע לא נאמר.

ת״ר על הכל הקב״ה מוחל ואינו מוחל על כבוד שמו. ומי אינו מוחל. והרי מנשה מלך יהודה המיר כבודו של מקום בהבלים. שאני מנשה דהוא בגרמיה ידע דהבל הוא ולא שוי ליה עיקר בלביה דברי ר׳ יהודה. ר׳ שמעון אומר אין לך דבר שבעולם שעומד בפני התשובה כלל.

[p. 213] א״ר יצחק מאי דכתיב *ואחות תובל קין נעמה*. אלא א״ר יצחק צדקת היתה ונעימה במעשיה.

ר׳ אבהו אמר פשוטו של מקרא מורה על שהיתה חכמה במלאכת הברזל כמו אחיה תובל קין משמע דכתיב *הוא היה אבי כל חרש נחשת וברזל ואחות תובל קין נעמה*. הוא הוציא

© 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

אומנות זו ואחותו עמו הה״ד *ואחות תובל קין נעמה* שהיתה בקיאה כמותו. וא״ו *דואחות* מוסיף על הענין של מעלה.

רבי בא אמר אמן של שדים היתה והולידה אותם דהא אימא דאשמדאי מלכא דשידי נעמה שמה.

[p. 214] ר׳ יצחק בשם ר׳ יוחנן אמר על שם יופיה נקראת כך וממנה יצאו אותן דכתיב *כי טובות הנה* במראה וביופי.

אמר רבי יוסי למה נאמר בשת *ויולד בדמותו כצלמו* ובקין ובהבל לא נאמר.

א״ל ר׳ חייא קין והבל לא היו אלא לאחזאה רמיזא עילאה ורזא יקירא ולא אתו לאתישבא עלמא מנהון אבל שת לא אתא לעלמא אלא לאשתלשלא מיניה ובג״כ אמר *בדמותו כצלמו*.

[p. 215] תניא חנוך בן ירד צדיק היה וקבל על עצמו להרשיע ולקחו הקב״ה קודם זמנו לעשות חסד עמו ושיתן לו שכר טוב לעוה״ב.

ר׳ אבהו אמר אנן תנן *כי שמע אלהים את קול הנער באשר הוא שם*. איכא דאמרי **[כ ט״א]** *באשר הוא שם* שהיה צדיק באותה שעה ולפיכך שמע הקב״ה את קולו. ואנן לא גזרינן הכי במתניתין דהא א״ר יהודה א״ר יצחק למה נתגרש ישמעאל מביתו של אברהם [p. 216] ומה ראתה שרה שאמרה *גרש את האמה הזאת ואת בנה*. אלא הכא כתיב *ותרא שרה את בן הגר המצרית אשר ילדה לאברהם מצחק*. א״ר יצחק אין *מצחק* אלא בע״ז כתיב הכא *מצחק* וכתיב התם *ויקומו לצחק* מה להלן ע״ז אף כאן ע״ז ובההיא שעתא רשע הוה.

א״כ במאי נוקים *באשר הוא שם*. אלא מההוא דגזרנא במתניתין דילן. א״ר יהודה אין ב״ד של מעלה דנין את האדם עד שיהיה בן כ׳ שנה ובית דין של מטה מי״ג שנים ולמעלה וישמעאל בההיא שעתא לא היה בר כ׳ שנה ולפיכך לא דנוהו דהא ראוי היה לעונשא אלא דיומוהי הוא דלא חייבוהו והיינו דכתיב *באשר הוא שם* ביומין דהוא שם.

א״ר ישמעאל והא חזינן רביא דליתיה בר עשרים והוא טב וקורא ושונה ומת. מאן סליק ליה [p. 217] מעלמא. אי תימא בחוביה דאבוה דא איהו מי״ג ולעילא. ואי תימא בחובין דידיה הא ליתיה בר כ׳ שנה.

א״ר יהודה מלה״ד למלך שהיה לו פרדס ויום אחד נכנס לטייל באותו פרדס וראה שושנים קטנים צומחים בתוכו והיה עולה ריחם לפניו שאין כמותו בעולם. אמר המלך אי עכשיו כשהם קטנים כך כשיגדלו על אחת כמה וכמה. לאחר ימים נכנס באותו פרדס והיה

© 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

חושב שימצא אותם השושנים שנתנו ריח בתחלה כשהיו לחים וטובים ומעלים גדולים וטובים עתה ויהנה עמהם. כיון שהשגיח בהם ראה שהם יבשים בלא ריח וכעס אמר אילו בתחלה כשהיו לחים וטובים ומעלים ריח לקטתים הייתי נהנה בהם עכשיו במה אהנה הא יבשים הם. לשנה האחרת נכנס המלך בפרדס וראה שושנים קטנים ונותנים ריח אמר המלך לקטו אותן עכשו ואהנה בהן קודם שייבשו כמו שנעשו קודם לכן.

כך הקב״ה רואה בני אדם קטנים ונותנין ריח והכל גלוי לפניו ורואה שעתידין להרשיע ויהיו חשובים כקש יבש ומקדים להם חסד כדי ליהנות בהם בג״ע ועכשיו כשהם טובים מסלקן מן העוה״ז ליתן להם שכר טוב בעוה״ב הה״ד (שיר ו:3) *אני לדודי ודודי לי הרועה בשושנים*, המנהיג עולמו כענין שושנים.

[p. 218] א״ר אבהו אנא מסייע להא דא״ר יהודה דהא חזינן כהאי גוונא דעביד הקב״ה עם ירבעם בן נבט דכד הוה רביא הוה זכאי וטב דתנן מאי דכתיב (מ״א יא:29) *ושניהם לבדם בשדה*, מלמד ששקולים הם בצדקותם ובזכותם מכל ישראל באותה שעה.

[p. 219] אמר ר׳ ברכיה הקב״ה אמר לפמליא של מעלה ריחו של ירבעם עולה לפני ואני רוצה לסלקו מן העולם עכשיו כשיש בו ריח. אמרו לפניו רבש״ע אתה דיין אמת אם עכשיו הוא כן כ״ש כשיגדל. אמר להם הקב״ה גלוי וידוע לפני שיעשה הרע בעיני. אמרו לפניו רבש״ע אם לפניך גלוי לנו ולפני כל העולם מי גלוי. הניחו הקב״ה. מה כתיב (שם יב:28) *ויועץ המלך ויעש שני עגלי זהב*. חטא והחטיא. באותה שעה אמר להם הקב״ה לא אמרתי לכם שאני רוצה לסלקו מן העולם קודם זה חבל דעבידת כן.

בא אביה בנו והיה עושה טוב כשהיה קטן. ומה טוב היה עושה. א״ר יוסי **[כ ט״ב]** א״ר חנינא עולי הרגל היו עולים על ידו שלא מדעת אביו. ראה הקב״ה שהוא טוב וסלקו מהעולם קודם ימיו כדי לעשות חסד עמו ולהנחילו לעולם הבא קודם שיבאיש ריחו וזהו החסד שעשה הקב״ה עם בריותיו.

כך חנוך בעוד שהיה צדיק והדור כלם חייבין ראה הקב״ה שאם יניחהו ילמוד [p. 220] ממעשיהם וסלקו קודם זמנו מן העולם קודם שיבאיש ריחו הה״ד *ואיננו כי לקח אותו אלהים* כלומר *ואיננו* בעולם הזה למלאות ימיו *כי לקח אותו אלהים* קודם זמנו לעשות עמו חסד להנחילו חיי העוה״ב.

ויראו בני האלהים את בנות האדם.

מאן אינון *בני האלהים*.

רבי ירמיה אמר גדולי הדור שהיו אבותיהם גדולי הדור ולא היו מוחין בידם.

© 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

אמר רבי חנינא לרב הונא מה דאמר *בני האלהים* על שם שנבראו משם זה דכתיב *ויברא אלהים את האדם*.

[p. 221] א״ר שמעון בן לקיש הוא שטן הוא יצר הרע הוא מלאך המות.

א״ר יהודה אותו היום יום של ראש השנה היה יום שיש לכל אדם לחזור למוטב וכך תראה אין דרכו של יצר הרע לקטרג אלא בשעה שהיא רוצה לחזור למוטב.

תניא סבא בביתא סמנא טבא בביתא צדיקא בדרא טבא הוי בעלמא. דתנן הקב״ה מטיל אימת הדיין והמנהיג על בני אדם דכל זמן שאימת הדיין על הדור בידוע שהוא צדיק והם צדיקים, ניטלה אימתו מבני אדם הוא חייב והם יותר ממנו.

ובא הכתוב להורות *הנפילים היו בארץ* אלו אדם ואשתו שהם היו שנפלו [p. 222] בארץ בלא אב ואם ולמה נקראו *נפילים* שנפלו ממעלתם שהיה להם כלומר נפלים הם מכמות שהיו כבר. נפלים הם על שנטרדו מג״ע ולא חזרו לשם.

ע״כ חזרה תורה ואמרה אלו *היו בארץ* שהיתה אימתם על כל הבריות ועדיין היו קיימים ולא מנעו בני הדור מלעשות עבירות. ומי הם אותם העוברים העבירות. גדולי הדור *אנשי השם* שהיו גדולים בדור.

א״ר פנחס מכאן משמעותו דקרא דכתיב *הנפילים היו בארץ בימים ההם*, להם המניעה למנוע עצמן מהעבירות בשבילם ולא מנעו ולעיניהם ממש *באים אל בנות האדם* בזנות *וילדו להם*. ומי היו אותם *הנפילים* שהיו בדור. אותם *הגבורים* שלא נראה בדור כמותם *אנשי השם* שם הידוע שקרא להם הקב״ה דכתיב *ויקרא את שמם אדם*.

© 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

מדרש הנעלם, פרשת נח

[זהר חדש, כ ט״ב] [p. 223] רבי פתח בהאי קרא (שיר ה:7) *מצאוני השומרים הסובבים בעיר הכוני פצעוני נשאו את רדידי מעלי שומרי החומות*. כמה חביבה היא הנשמה הנתונה מתחת כסא הכבוד ממקום קדוש מארצות החיים כד״א (תהלים קטז:9) *אתהלך לפני יי׳ בארצות החיים*.

ולמה קראו דוד *ארצות החיים*. וכי למעלה יש ארצות. א״ר יצחק לא ארצות ממש ולא אדעתא דארצות אמרו דוד אלא לשון ריצוי הוא כד״א (יחזקאל כ:41) *ארצה אתכם*. כלומר אמר דוד *אתהלך לפני יי׳* במקום אשר ירצו תמיד הצדיקים הנקראים *חיים* אשר רצונם **[כ ט״ד]** וחפצם ללכת שמה. וממקום טהור באה הנשמה להאיר את הגוף האפל כדי להוליכו בדרך ישרה ולעבוד עבודתו ורצון בוראו לבא למחר וליטול שכרו.

[p. 224] א״ר יהודה אלמלי לא הוינא בעלמא יאות לן ולא ניהב חושבנא למאריה דפיתקא. לבתר אמר הדרי בי.

ת״ח מה כתיב באדם, *לא טוב היות האדם לבדו אעשה לו עזר כנגדו*. א״ר זו היא הנשמה שהיא אצלו *עזר* להוליכו בדרכי קונו. והיינו דתנן בא ליטהר מסייעין אותו.

ת״ר כשהאדם הולך בדרכי קונו הרבה מסייעין אותו נשמתו מסייעת אותו מלאכי השרת מסייעין אותו שכינתו של מקום מסייעת אותו וכלם מכריזין לפניו ואומרים (משלי ד:12) *בלכתך לא יצר צעדך ואם תרוץ לא תכשל*.

רבי נתן אומר נשמתן של צדיקים מסייעין אותו.

[p. 225] רבי אלעזר ורבי יוסי חמוי הוו אזלו מאושא ללוד. א״ר יוסי לר׳ אלעזר אפשר דשמעת מאביך מאי דכתיב *ויעקב הלך לדרכו ויפגעו בו מלאכי אלהים*.

א״ל הכי שמיע לי מאבא. אינון הוו מלאכים דאוזפוהו בקדמין מארעא דישראל.

א״ל מאן אינון.

א״ל לא ידענא.

א״ל יאות לכון צדיקיא מלה דפומכון ככתרא דמלכותא ברישא דמלכא.

עד דהוו אזלי מטו למערתא דלוד. שמעו ההוא קלא דאמר תרין עוזלין דאיילתא עבדו קדמי רעותא דניחא לי ואינון הוו משרייתא קדישא דערע יעקב קמיה.

[p. 226] אתרגיש ר״א ואצטער בנפשיה ואמר מאריה דעלמא כך אורחוי טב לן דלא נשמע, שמענא ולא ידענא.

© 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

אתרחיש ליה ניסא ושמע ההוא קלא דאמר אברהם ויצחק הוו. נפל על אנפוי וחמא דיוקנא דאביו. א״ל אבא שאילנא ואתיבונא דאברהם ויצחק הוו דערעו ליעקב כד אשתיזיב מלבן.

א״ל ברי פוק פיקתך וסב סיבתך דפום ממלל רברבן הוה. ולא דא הוא בלחודוהי אלא לכל צדיקא נשמתהון דצדיקיא מערען קדמוהי לשזבותיה ואינון מלאכיא קדישי עילאי.

[p. 227] ות״ח יצחק קיים הוה בההוא שעתא אבל נשמתא קדישא אתנסיבת בכורסי יקרא דמאריה כד אתעקד על גבי מדבחא ומכדין אסתימו עינוי מחזי והיינו דכתיב *ופחד יצחק היה לי*.

א״ל מה אנא תמן.

[p. 228] א״ל אנא ואת מלאכי עילאה לאשתעשעא במשיחא מלכא דדוד.

קם. עד דהוה קם חמי חמוי דאנפוי נהירין כשמשא. א״ל חמוי, מלה חדתא שמעת או בנהירות יקרא זיוא דמשה אסתכלת.

א״ל לא. אלא זכאין אינון צדיקיא דמטמרין להון משרייתי קדישי עילאי שנאמר (תהלים צא:11) *כי״ מלאכי״ו יצו״ה ל״ך לשמרך בכל דרכיך*.

א״ר יהודה עשה הקב״ה ירושלים למעלה כנגד ירושלים של מטה ונשבע שלא יבא שם עד שיבואו ישראל בירושלים של מטה שנאמר (הושע יא:9) *בקרבך קדוש ולא אבא בעיר*.

ושבע כתות של מלאכי השרת שומרים אותו סביב ועל כל פתח ופתח כתות של מלאכי השרת והם הפתחים הנקראים [p. 229] *צדק* ואלו הם הפתחים המכוונים להכנס שם נפשות הצדיקים. ודהמע״ה נכסף להם שנאמר (תהלים קיח:19) *פתחו לי שערי צדק אבא בם אודה יה זה השער ליי״ צדיקים יבואו בו*. ולמעלה מהם שומרים מה״ש בחומות העיר שנאמ׳ (ישעי׳ סב:6) *על חומותיך ירושלים*, זו היא ירושלים של מעלה, *הפקדתי שומרים* ,אלו מה״ש **[כא ט״א]**.

ותאנא שבע פתחים יש לנפשות הצדיקים להכנס עד מקום מעלתם ועל כל פתח ופתח שומרים.

הפתח ראשון נכנסת הנשמה במערת המכפלה שהיא סמוך לג״ע ואדה״ר שומר עליו. זכתה, הוא מכריז ואומר פנו מקום שלום בואך, ויצאה מפתח הראשון.

הפתח השני בשערי ג״ע ומוצאה *את הכרובים ואת להט החרב המתהפכת*. זכתה, נכנסת בשלום ואם לאו שם תקבל עונשה ותשפט בלהב הכרובים. וכנגדם היו הכרובים במקדש בשעה

© 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

שהכהן נכנס ביום הכפורים. זכה, נכנס בשלום, לא זכה, מבין שני הכרובים יוצא להב [p. 230] ונשרף מבפנים ומת. והיו מכוונים כנגד אלו אשר בשער ג״ע לצרף הנשמות.

זכתה הנשמה נותנין לה פינקס סימן ליכנס ונכנסת לג״ע אשר בארץ. ועמוד אחד של ענן ונוגה מעורב זה בזה ועשן סביביו שנאמר (ישעיה ד:5) *וברא יי׳ על כל מכון הר ציון ועל מקראיה ענן יומם ועשן ונוגה*. והוא נעוץ מלמטה למעלה לשערי שמים. זכתה לעלות למעלה עולה באותו עמוד. לא זכתה יותר, נשארת שם ומתעדנת מהטוב אשר למעלה. דא״ר יוסי ראיתי ג״ע והוא מכוון כנגד פרוכת קרח הנורא אשר למעלה. והיא נהנית מזיו השכינה אבל אינה ניזונת ממנה.

זכתה לעלות, עולה באותו עמוד עד שמגעת הפתח השלישי והוא נגד הרקיע הנקרא זבול ומגעת עד ירושלים אשר שם ושם השומרים. זכתה, פותחין לה הפתחים ונכנסת.

לא זכתה, נועלים השערים ודוחים אותה לחוץ ונוטלים פינקסה ממנה והנשמה אומרת *מצאוני השומרים הסובבים בעיר*. אלו מלאכי השרת השומרים ביהמ״ק וירושלים אשר למעלה. *נשאו את רדידי מעלי*. זהו פינקס סימנה. [p. 231] *שומרי החומות* כד״א *על חומותיך ירושלים הפקדתי שומרים*.

זכתה לעלות, נכנסת שם באותן השערים ומשבחת להקב״ה בבית המקדש אשר למעלה ומיכאל השר הגדול מקריב אותה לקרבן.

א״ר יצחק לרבי חייא מה קרבן הוא זה. יכול לומר כשאר הקרבן.

א״ר חייא הקרבה זו היא כאדם המקריב דורון לפני המלך.

ומיכאל הולך עמה לפתח הרביעי והחמישי והששי. אומר לפני הקב״ה רבש״ע אשרי בניך בני אוהביך אברהם יצחק ויעקב אשריהם הצדיקים הטובים הזוכים לזה. עד שמגיעים לשער השביעי שהוא ערבות וגנזי חיים טובים מצויין שם וכל נשמותיהם של צדיקים כלם שם ונעשים מלאכי השרת ומקלסין לפני הקב״ה ונזונין מזיו אספקלריא המאירה ושם המנוחה והנחלה ונוח חיי העוה״ב אשר *עין לא ראתה אלהים זולתך*.

[p. 232] וזהו *אלה תולדות נח נח איש צדיק*. מי ראוי להיות בזאת ההנאה המנוחה והמרגוע. איש *צדיק תמים*.

אמר רב פפי זאת המנוחה למעלה היא *את האלהים התהלך נח*, למעלה ולא למטה.

אלה תולדות נח.

ר׳ אלכסנדראי פתח (תהלים פא:10) *לא יהיה בך אל זר ולא תשתחוה לאל נכר*. *לא יהיה בך אל זר*, זה יצה״ר, *ולא תשתחוה לאל נכר*, שלא תבעול ארמית.

© 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

[p. 233] רבי אלעזר אומר *לא יהיה בך אל זר*, שלא תהא נוח לכעוס שכל הכועס כאלו עובד ע״ז.

דא״ר עקיבא כך הוא דרכו של יצר הרע היום אומר לך עשה כך ולמחר אומר לך עבוד ע״ז והולך ועובד.

הוא היה אומר כעס ת״ח גדול מכולן. בד״א. בדברים שהם כנגד הקב״ה דאמרה תורה (משלי כא:30) *אין חכמה ואין תבונה ואין עצה לנגד יי׳*. אבל בדברים אחרים אסור לו לכעוס. והרב אצל תלמיד כדי שיהא מצוי בכבודו ובמוראו מותר. ואצל שאר העם למען יהיה מוראו עליהם לשם שמים מותר. ושאר אנשים אסור שאין כעסנותם ליראת שמים.

א״ר שמעון מדת הצדיק קשה לכעוס ונח לרצות וזו המדה גדולה מכולם ובא הכתוב להורות *אלה תולדות נח*, נח בדעתו נח בדיבורו נח במהלכו. ומי עושה זה. *איש צדיק* וכשמת אומרים עליו אי עניו אי חסיד *תמים היה* [p. 234] *בדורותיו*. ולמאי יזכה. *את האלהים התהלך נח* למעלה על כל המעלות. **[כא ט״ג]**

ויולד נח שלשה בנים.

תאני רבי כרוספדאי אלו ג׳ הנהגות אשר באדם. הנהגת הנשמה להיות לו עזר בעבודת בוראו והיא הנקראת שם. והנהגת התאוה והיצר הרע המנהיג והמחמם את הגוף בדבר עבירות והיא הנקראת חם. והנהגת היצ״ט המנהיג את האדם בכל טוב וליפות מעשיו בתורה וביראת השם והיא הנקראת יפת. וההנהגה הזו ינהיג האדם להוליכו בדרך חיים.

ומי מעכב ומפסידו. *ותשחת הארץ לפני האלהים*. זהו הגולם המפסיד והמשחית את הכל. ועליו אמר שלמה (שם ו:32) *בחכמתו משחית נפשו הוא יעשנה*. [p. 235] מאי *הוא יעשנה*. א״ר כרוספדאי הגולם *יעשנה* נשחתת.

ד״א *אלה תולדות נח*. מה כתיב למעלה מהענין. *וינחם יי׳ כי עשה את האדם בארץ ויתעצב אל לבו*.

רבי אליעזר אומר בא וראה שאין כמדת בשר ודם מדותיו של הקב״ה. מדת בשר ודם עושה מה שעושה ולאחר כן מתחרט ומתעצב ממנו. יכול הקב״ה כן. ת״ש דכתיב *ראה נתתי לפניך היום את החיים ואת הטוב ואת המות ואת הרע* והזהיר לאדם ואמר *ובחרת בחיים למען תחיה*. ואם הוא הולך בדרך רע הוא בעונו ימות שנאמר (שם ה:22) *עונותיו ילכדונו את הרשע*. כך כתיב *וירא יי׳ כי רבה רעת האדם*. אמר הקב״ה אני רואה כי כולם מחוייבים ואם יכלו

© 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

ברעתם הרי יאבד עולמי. כיון שראה לנח ובניו שהיו צדיקים וישאר פליטה בעולם התנחם ושמח.

[p. 236] וא״ר אליעזר האי *וינחם* לשון נחמה הוא וכן כל *וינחם* שבתורה לשון נחמה הוא. רואה את הרע ורואה את הטוב ומתנחם עם הטוב.

א״ל ר׳ עקיבא לדבריך מאי *ויתעצב אל לבו*.

א״ל בא וראה מדת רחמנותו של הקב״ה. כי אע״פ שהתנחם לקח עצבון על אבדת הרשעים שאע״פ שהיו רשעים אינו חפץ במיתתן ולא היתה שמחה לפניו.

א״ר יהודה מאי דכתיב *ונח מצא חן בעיני יי׳*. שמו גרים, *נח* בהפוך *חן*. ולמה פתח קרא בתולדותיו תחלה. כדי להראות לעולם כמו שהוא היה צדיק אף הם היו צדיקים וראויין להתיישב העולם מהם.

ומנא לן. תא חזי כיון שנכנסו לתיבה ראו בצערו של עולם ונצטערו ומנעו עצמם [p. 237] מפריה ורביה ואעפ״י שיצאו כמו כן עד שראה הקב״ה מעשיהם ואמר לא תהו בראתי עולמי ואתם *פרו ורבו* הזדווגו לנשותיכם ועשו פריה ורביה. באותה שעה ברכם שנאמר *ויברך אלהים את נח ואת בניו וגו׳*.

אלה תולדות נח. רבי פנחס פתח *ויראו בני האלהים את בנות האדם כי טובות הנה*. מאן אינון *בני האלהים*. בני גדולי הדור. מלמד שהיו טובות מראה. כתיב הכא *כי טובות הנה* וכתיב התם (ש״ב יא:2) *טובת מראה מאד*. היו הולכות ערומות ואנשים הולכים ערומים ואלו ואלו רואים את ערותם ונואפים אלו עם אלו. ולמה נקראו *בני האלהים*. שהיו גבורים בני ענקים.

[p. 238] אמר ריב״ל זימנא חדא ערעית בטורא דטינרא דעיטס ואשכחית בתרי סטרי טינרא תרין גוברין ודמיין בתרין פומין דא עילאה דדא והוו ממללו דא עם דא, תא ונעבריה מן עלמא. אזדמן להו ההוא גוברא רברבא דאגרת בת מחלת ושמיה יוסף שידא. אמר להון הלא דא הוא רבה סגיאה עילאה דדרא די בגזרת פומיה אעבירנא מן ישובא דארעא, ודא הוא דמכרזי עליה ברקיעא.

[p. 239] עד דהוינא אזלי אשכחנא אמהון דגובריא **[כא ט״ד]** אינון. אמרה לברתא זעירתא אלין אינון חגבייא זעירייא דחילהון בפומהון, אייתי להון גבאי ונעביד מנהון טעמא דתבשילא לאחוך.

עד דאתת איתרחיש לן ניסא ואיתעביד מקדמהא נהרא דמיא רברבא. שמענא דהוות אמרת אימא אימא פרפרא רבאת סברנא עברת. וערקנא מנהון ואשתזיבנא.

© 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

ואמר ריב״ל בימי דור המבול עשה הקב״ה קנה החטים כקנה ארזי הלבנון ולא היו זורעין וקוצרים אלא הרוח מנשבת ומנשר החטים למטה ואוספים אותן וכן בכל שנה ושנה. לאחר שחטאו אמר *עוד כל ימי הארץ זרע וקציר וקור וחום וקיץ וחורף ויום ולילה לא ישבותו*.

[p. 240] וא״ר יהושע לא נחתם גזר דינם של דור המבול עד שפשטו ידיהם בגזל שנאמר *ותמלא הארץ חמס*.

ובימי דור המבול היו פרים ורבים הרבה ומשעה שהיתה האשה יולדת היו הולכים ושולחים אותם כצאנם שנאמר (איוב כא: 11) *ישלחו כצאן עויליהם וילדיהם ירקדון*. ולאחר כל זה מאי כתיב בהו, (שם: 14) *ויאמרו לאל סור ממנו ודעת דרכיך לא חפצנו* עד שנגזר דינם והעבירם מן העולם.

ת״ר נח היה מתרה בהם קודם ולא שמעו ממנו. שהה בעשיית התיבה למען יראו וישובו והיו מלעיבין בו עד שגבר עליהם התהום שהיו המים יוצאין [p. 241] רותחין כאש והמים מלמעלה ונמחו מן העולם.

א״ר יצחק מאי דכתיב (תהלים כט: 10) *יי׳ למבול ישב*. וכי לדוד היה לומר דבר זה. וכל העולם יודעין שהוא ראשון ואחרון ואזי וקודם.

אלא א״ר יצחק בא וראה בכל מקום את מוצא *אלהים* מדת הדין, *יי׳* מדת הרחמים. ואע״פ שמדת הדין היה מדת רחמים היה בו שאלמלא כך אתחרב עלמא. אבל למען אותו מדת רחמים אתיישב עלמא. וכן את מוצא רפואה זו בכל דין שהוא עושה וכן *ויי׳ המטיר על סדום*, נשאר ממנו פלטה, *ויגוף יי׳ את העם*, נשאר פליטה וכן כלם.

[p. 242] א״ר יהודה חכמין הוו דרא דטופנא טפי דהוו ידעי מה די למהוי אבל נסבו סוכלתנו בלבהון ואמרו אי קב״ה ייתי טופנא אנחנא גוברין ראמי קומתא ונשוט על אפי מיא ונשתיזיב. ואי מן תהומא ייתי מיא רגלנא נשוי על בירא דמיא ולא יפקון מיא ונשתזיב. כד אתא טופנא ארתח קב״ה מיא דתהומא והוו משוי רגליהון על עינא דמיא ואתמשך משכיה מניה והוו נפלי ומיא מלעילא הוו מתגברי עם מיא דתהומא והוו מתגלגלין ונחתין נמוקין ברתיחותא דתהומא לבבל.

ויבאו אל נח אל התיבה.

ר׳ יוחנן פתח (שם סה: 5) *אשרי תבחר ותקרב ישכון חצריך*. בא וראה כמה יש לאדם ליזהר ולבדוק עצמו ומעשיו בכל יום ויום. היאך. קם בצפרא יימר יהי רצון מלפניך יי׳ אלהי

© 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

ואלהי אבותי [p. 243] שיהא לבי נכון ומסור בידי שלא אשכחך. אושיט רגלוהי למיזל יעיין בצעדי רגלוהי דלא ישוטון לאבאשא. אזל לדבר מצוה ירהט שנאמר (הושע יא:10) *אחרי יי׳ ילכו כאריה ישאג* ואפי׳ בשבת מצוה למירהט. עבר כל יומא צריך למבדק גופיה מה דעבד בההוא יומא ואי צריך יעשה מיד תשובה עליו קודם שיישן.

ת״ר מאי דכתיב *כרם היה לשלמה בבעל המון נתן את הכרם לנוטרים איש יביא בפריו אלף כסף*.

א״ר יהודה *כרם היה לשלמה*, למלך שהשלום שלו, *בבעל המון*, אלו מלאכי שלום. *נתן את הכרם לנוטרים*, **[כב ט״א]** אלו שומרי משמרת בארץ. *איש יביא בפריו אלף כסף*, *אלף* הנאות שהנשמה כוספת בהם.

[p. 244] ד״א *כרם היה לשלמה*, זו היא התורה *בבעל המון* מן השמים. *נתן את הכרם לנוטרים*, אלו ישראל שהם שומרי משמרתה. *איש יביא בפריו*, *אלף כסף* של שכרה.

רבי יוסי ורבי חייא הוו אזלי באורחא. א״ר חייא אימא לן ממילי מעלייתא דהוה אמר אבוך מתענוגי הנשמה.

א״ל ניפוק מכאן דקפוטקיא אלין בצירי מעובדי דכשרן.

א״ל כך יאות לן למלעי באורייתא ונשתיזיב מנהון.

א״ל באתר דסכנה לא אורוה רבנן.

[p. 245] עד דנפקו ואזלו באורחא א״ר יוסי אימא לך מילתא והיא טמירתא ביני מטמונייא דאבא בבי גנזוהי ודא היא, דכתיב *כרם היה לשלמה וכו׳* האי *כרם* דא היא נשמתא קדישא דאתנטעת לעילא תחות כורסי יקריה. *לשלמה*, מלכא דשלמא כולא דיליה. *בבעל המון*, הוא כורסי יקריה דשליטא על כל חילא שמיא וארעא והוא מאריה דכל חילא. יהב נשמתא דא. למי. *לנוטרים*, אלין נטרי פיקודוי.

ואית ליה לקב״ה עלמין סגיאין לעילא על כל חיילי שמיא ואלף ומאתן עלמין אחרנין דעייל בהון לאשתעשעא עם צדיקייא בגנתא דעדן. *איש יביא בפריו אלף כסף*, *אלף* עלמין דכסיף בהון קב״ה.

א״ר יצחק מסייע אני להאי מילתא דר׳ יוסי וכך היא ממה דכתיב אחריו, *כרמי שלי לפני האלף לך שלמה ומאתים לנוטרים את פריו*. שכסא הכבוד מכרזת ואומרת רבש״ע זו הנשמה ניטלה ממני הרי היא *לפני*. *האלף לך שלמה*, שלך הם אותם האלף עולמות ואינם ראוים לאחר. *ומאתים לנוטרים את פריו*, זה עדן שיש בו מאתים עולמות הנאות וכיסופין לנפשות הצדיקים.

© 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

[p. 246] דתנן אמר רבי בכל לילה ולילה הקב״ה נכנס בכל אותן העולמות ובשעת חצי הלילה נכנס במאתים עולמות של ג״ע להשתעשע עם הצדיקים שנאמר (שיר ז :14) *חדשים גם ישנים דודי צפנתי לך*. ודוד ע״ה נכסף לבו כשראה מעלות הצדיקים. אמר רבש״ע *אשרי תבחר ותקרב ישכון חצריך*.

א״ר אבהו בא וראה כמה יש לו לאדם להזהר הואיל ונשמת אל באפיו להטהר מעונותיו ולעיין במעשיו ולא יחטא לפני קונו למען תהיה מעלתו עם שאר הצדיקים ולא ימצא מוחה בידו בעלותו לראות את פני ייי. וממי אתה למד. מן התיבה. בא וראה מאי דכתיב *ויבאו אל נח אל התיבה*, בלא רשות. דא״ר יצחק כל אותן העופות והחיות והבהמות שלא חטאו הם באים והתיבה קולטתן, ואותן שחטאו התיבה דוחה אותן לחוץ. ומה התיבה שהוא עץ יבש כך, פתחי השמים ושומרי המשמרות וכסא הכבוד שיש בהם הרשות עאכ״ו להיות קולטין למי שלא חטאו ולהיות דוחים למי שחטאו.

[p. 247] רבי חייא אמר נח מקטני אמנה היה שלא היה מאמין שיבא המבול ולא נכנס לתיבה עד שהמים דחקוהו שנאמר *ויבא נח מפני מי המבול*.

א״ר יצחק בא וראה כשהוריד הקב״ה המים הורידם תחלה ברחמים כדי להראות לעולם שאם ישובו יקבלם. משמע דכתיב בתחלה *ויהי הגשם* ולהלן הוא אומר *ויהי המבול* שאם יחזרו יהיו גשמי ברכה. לא חזרו היה מבול.

וא״ר יצחק שבועה נשבע הקב״ה שאינו חפץ במיתתן של רשעים שנאמר (יחזקאל לג :11) *חי אני נאם ייי אלהים* **[כב ט״ב]** *אם אחפוץ במות הרשע כי אם בשוב רשע מדרכו וחיה*. בשני עולמות העולם הזה והעוה״ב.

וא״ר יצחק אשרי הבנים שאומרים להם כך *והשיבו וחיו ולמה תמותו ב״י שובו שובו* כי הוא אינו חפץ במיתתן של רשעים שיחזרו בתשובה למען יחיו.

ד״א. ר׳ יוחנן פתח (איוב יא :20) *ועיני רשעים תכלינה ומנוס אבד מנהם ותקותם מפח נפש*. משל למלך וכת לסטים שהיו שודדים בהרים. שמע המלך השליך עליהם גייסותיו ותופסם והניחום במגדל גבוה. והיו בהם פקחים אמרו ידענא בנפשתנא דעבדנא עובדין בישין ולא יכילנא לאשתזבא. מה עשו. חפרו חפירה אחת במגדל ויצאו וברחו להרים. טיפש אחד היה ביניהם [p. 248] וראה את החפירה ולא רצה לנוס להמלט. למחר בא המלך לראות את המגדל ואת הלסטים. ראה את החפירה שעשו ונסו ונמלטו. אמר לזה שוטה, חבריך ברחו בזו החפירה ונמלטו מדיני מה אני יכול לעשות עוד להם. אבל אתה שראית את החפירה בעיניך ולא רצית להמלט ינקרו עיניך ואח״כ יתלו אותך על עץ.

© 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

כך הלסטים אלו הרשעים ההולכים במחשכים. הרשעים הפקחים מה הם עושים. אומרים חטאנו למלך אנה נמלט מדינו. אבל נפתח דרך התשובה ונבקש רחמים ונברח ונימלט וכך עשו. הטפשים מה הם עושים. רואים דרך התשובה פתוח לפניהם שפתחו האחרים ונמלטו מדין שמים והם אינם רוצים להמלט. א״ל הקב״ה שוטים אחיכם ברחו ונמלטו באותו דרך של תשובה שפתחו מה אני יכול לעשות עוד להם. אבל אתם עיניכם שראו החפירה דרך התשובה פתוח לפניכם ולא רציתם להכנס בתוכו ולנוס ולהמלט. מאי כתיב בהו. *ועיני רשעים תכלינה*, שראו הדרך פתוח, *ומנוס אבד מנהם*, שלא רצו לנוס ולהמלט. *ותקותם מפח נפש* לעולם הבא.

כך דור המבול ראו לנח עושה התיבה ומתרה בהם בכל יום וראו אותו נכנס לתיבה ולא רצו לשוב. אמר הקב״ה *ועיני רשעים תכלינה ומנוס אבד מנהם*, שלא רצו לשוב ולנוס מדיני, *ותקותם מפח נפש*, שלא יקומו ליום הדין שנאמר (איוב כו:5) *הרפאים יחוללו מתחת מים ושוכניהם.*

[p. 249] *ויחל נח איש האדמה.*

א״ר יוסי למה נקרא *איש האדמה*. שנתיישבה ממנו האדמה כלומר אדון האדמה.

רבנן אמרי *איש האדמה* לפי שבשבילו עמדה האדמה בכחה וטבעה שנאמר *זה ינחמנו ממעשנו ומעצבון ידינו מן האדמה אשר אררה יי״*. תדע לך כיון שחטא אדם נתארה האדמה שנאמר *ארורה האדמה בעבורך*, ועמדה בקללותיה עד שבא נח ובטל הקללה.

דתניא א״ר חייא רבה בשעה שאמר הקב״ה לנח צא מן התיבה אמר לפניו רבש״ע לאן אצא. אצא לאדמה שנתארה ומפני שנתארה אבדו שוכניה ונתארו כולם ונתמעטו. אמר הקב״ה לא כך אתם אלא שרצו בארץ ורבו בה. האחרים אבדו בה אבל אתם *פרו ורבו* ושרצו בה. ועכ״ז לא נתיישב בלבו והעלה עולות שנאמר *ויעל עולות במזבח*, הוא המזבח שהקריב עליו אדם הראשון. אמר לו הקב״ה הרי לך מה [p. 250] ששאלת, *לא אוסיף לקלל עוד את האדמה בעבור האדם*. אז נתיישב בלבו **[כב ט״ג]** ולפיכך נקרא *איש האדמה* שנתן נפשו ולבו עליה להוציאה מן הקללה. ואית דאמרי שנתעסק בעסקי האדמה.

ויטע כרם.

גפן גרושה מצא שנתגרשה מג״ע וביומו נטעה ונשתגשגה שנאמר (ישעי׳ יז:11) *ביום נטעך תשגשגי.*

רבי אומר גפן היתה שנתגרשה מג״ע וענביה עמה וסחט אותם ושתה מן היין ונתגל.

© 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

רבי <u>אבון</u> פתח *וידבר <u>יי׳</u> אל אהרן לאמר יין ושכר אל תשת אתה ובניך אתך בבואכם אל אהל מועד ולא תמותו חקת עולם לדורותיכם*.

[p. 251] דא״ר אבון אין בכל העולם דבר שמתגאה לבו של אדם אלא <u>היין</u>. וזה היה ענשם של נדב ואביהו שאכלו ושתו וגבה לבם וזהו *אש זרה אשר לא צוה אותם*.

וקודם זה היה נגזר עליהם ובאה מדת הדין לשלוח יד בהם שנאמר *ואל אצילי בני ישראל לא שלח ידו* אעפ״י שנגזר דינם לשלוח יד בהם. ולמה הי׳ ענשם. משום *ויחזו את האלהים ויאכלו וישתו*, נכנסו כשאכלו ושתו ונגזר ענשם באותה שעה.

[p. 252] ולאחר כן ראו שלא שלח יד בהם בפעם ראשונה עשו ג״כ בשניה ומבין שני הכרובים יצא להב ונשרפו כי לכך <u>היו מכוונים</u> כנגד אותם הכרובים אשר בג״ע. ולאחר שמתו צוה לאהרן ולכהנים הבאים אחריו להמנע עצמם מן היין בבואם אל אהל מועד כדי שלא יכנסו וימצא לבם בגאות ובגסות הרוח.

אמר רבי תרי ענייני אינון דלא <u>מתיישרי</u> כחדא, יינא ופולחן שמיא. דתנינן תמן שתוי אל יתפלל. וכן שכור אל יתפלל ואם התפלל תפלתו תועבה.

[p. 253] ואמר רבי יוסי שכור המתפלל כאלו עובד ע״ז. ומנא לן. מחנה דכתיב *ויחשבה עלי לשכורה*. והשיבה ואמרה *אל תתן את אמתך לפני בת בליעל*. וא״ר יוסי כתיב הכא *בת בליעל* וכתיב התם *יצאו אנשים בני בליעל*. מה להלן ע״ז אף כאן ע״ז.

א״ר יצחק לית לך גוברין דאתקרון קדישין בר אינון פרישי חמרא דכתיב *כל ימי הזירו <u>ליי׳</u> קדוש יהיה*.

וא״ר יצחק לית לך חמר דאתקרי חמר טוב כחמרא דארעא דישראל ויתיר על כלהון חמרא דגלילא עילאה דלא יכיל אינש למשתי פלגות לוגא מניה.

רבי אלעזר בר ר׳ שמעון אזל למחמי לר׳ יוסי ב״ר שמעון בן לקוניא חמוי. יהבי ליה למיכל עגלא תליתאה רכיכא. פתח ליה חד כובא דחמרא. חמוי מזיג והוא שתי מזיג והוא שתי.

א״ל איפשר דשמעת מאביך כמה הוא שיעורו של כוס.

[p. 254] א״ל כמות שהוא אחת בחמין ואחת בצונן אבל לא שיערו רבנן בכוסך דהיא זעירא ובחמרך דהוא טבא ובמעוהי דהוא רחבה.

וא״ר יהודה מבולבל בדעתו היה נח כשיצא מן התיבה <u>ברדתו מן</u> החיות והרמשים והשרצים ומפני ששתה מעט יין נשכר ונתגל.

וא״ר יהודה בא כנען וסרסו הקיץ מיינו ומצא עצמו מסורס דכתיב *וייקץ נח מיינו וידע את אשר עשה לו בנו הקטן*. אשר ראה לא נאמר אלא אשר עשה לו שסרסו ולפיכך קללו שנאמר *ויאמר ארור כנען עבד עבדים יהיה לאחיו*.

© 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

רבי פתח *וירח יי׳ את ריח הניחוח ויאמר לא אוסיף לקלל עוד את האדמה בעבור האדם.* כשיצא נח מן התיבה פתח עיניו וראה **[כב ט״ד]** את כל העולם כלו חרב. התחיל בוכה על העולם אמר רבש״ע אם בשביל חטאת האדם או בשביל השוטים תאבד עולמך למה בראתו או האי או האי אית לך למעבד או דלא תברי אינש או דלא תברי עלמא. העלה עולות וקם והתפלל לפניו ואותו הריח עלה לפני הקב״ה ונתערב לו.

[p. 255] א״ר ג׳ ריחות עלו לפניו ריח עולתו וריח תפלתו וריח מעשיו ולא היה ריח בעולם דניחא קמיה כאותו הריח ולפיכך צוה ואמר *ריח ניחוחי תשמרו להקריב לי במועדו.* כלומר ריח שהקריב נח לפני תשמרו להקריב לי ריח עולה ותפלה וכשרון מעשים.

רבי איבו אמר נח חכם היה והיה מבין לחישת וצפצוף כל הנבראים ורמיזתם. וכשהיה בתיבה אמר יודע אני שאין פקח בעופות כמו העורב למידע מניה סימנא בעלמא. מיד *וישלח את העורב.*

א״ר חייא והאיך עביד הכי והאמר רבי בו אסור לאסתכלא באלין מנחשי בעופי דשמיא והרי הוא בכלל *לא תנחשו ולא תעוננו* אפילו כל ניחוש בעלמא.

אלא א״ר חייא מצטער הוה נח טפי על אובדא דעלמא. אמר רבש״ע ידעתי כי אתה רחום. לא רחמת על עולמך ונהפך רחמנותך לאכזרות. אתה לא רחמת על בניך, יצא זה שאינו מרחם על בניו ונהפך להם לאכזרי, ולפיכך שלח את העורב רמז הוא דקא רמז.

[p. 256] א״ר יוסי וכי לא כתיב ביה *איש צדיק תמים היה* והיאך הטיח דברים כלפי מעלה.

א״ר חייא מרוב צערו הוא דאמר. דהא תנן מנין שאין דנין את האדם לפי צערו. שנאמר (איוב לד:35) *איוב לא בדעת ידבר ודבריו לא בהשכל.* אע״פ שהטיח דברים כלפי מעלה אין דינו כמזיד אלא כאדם *בלא דעת* לפי צערו.

ולא רצה העורב להלוך בשליחותו מפני שמתוקן הוא בשליחות אחרת לפרנס אליהו שנאמר (מ״א יז:6) *והעורבים מביאים לו לחם ובשר*, ולא רצה לעשות שליחותו *עד יבשת המים מעל הארץ* שהיה על פי אליהו. כיון שראה נח שלא עשה כהוגן שלח את היונה.

ואמר רבי בו תרי ענייני רמז בה. חדא דכתיב (הושע ז:11) *כיונה פותה אין לב,* [p. 257] כלומר מרוב צערי אין לבי עמי ונפתה. אחרינא, אמר נח אין בכל העופות דיסבול מיתה בלא סרבנות כיונה ולפיכך נמשלו ישראל כיונה. אמר נח כך יאות לנא למסבל מיתה בלא סרבנותא ולפיכך *וישלח את היונה.*

© 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

א״ר יוחנן בן נורי נטל הקב״ה את שם בן נח והפרישו לכהן עליון ולשרתו והשרה שכינתו עמו וקרא שמו מלכי צדק כהן עליון מלך שלם. והיה יפת אחיו לומד תורה ממנו במדרשו עד שבא אברהם ולמד תורה במדרשו של שם ונתעסק הקב״ה באברהם ונשתכחו כל האחרים. בא אברהם והתפלל לפני הקב״ה שישרה שכינתו תמיד בביתו של שם והודה לו שנאמר (תהלים קי:4) *אתה כהן לעולם על דברתי מלכי צדק*.

[p. 258] א״ר יוחנן והלא יפת היה הגדול. למה נטל הכהונה שם. בשביל שהיה מתעסק תמיד בתורה ופירש מדרכי העולם. ומאין היה לו תורה. אלא אדם הראשון ידע התורה והניחה בקבלה לשת בנו ואח״כ באה ליד חנוך עד שבא לשם והיה מתעסק תמיד בה.

אמר לו ר׳ יוסי אם התורה היתה במדרשו של שם למה הוצרך הקב״ה לצוות לבני נח אותן שבע מצות שנצטוו שהרי בתורה נכתבו קודם לכן. **[כג ט״א]**

[p. 259] אלא א״ר יצחק בשעה שהמבול בא לעולם ונכנסו לתיבה מרוב צערם נשתכחה משם עד שבא הקב״ה וחידש להם אותם שבע מצות.

א״ר יוסי ח״ו לא נשתכחה התורה ממנו אלא אמר הקב״ה אם אומר להם שישמרו כל תורתי יפרקו כל העול מהם כאחרים שאמרו (איוב כא:14) *ודעת דרכיך לא חפצנו*. אלא אתן להם דברים מועטים וישמרו אותם עד שיבוא מי שישמור כולה וזה היה אברהם שנאמר *עקב אשר שמע אברהם בקולי וישמור משמרתי מצותי חקותי ותורותי*. דכיון שלמד משם התורה קבל על עצמו שישמור התורה כולה ולפיכך בירר הקב״ה שבעה דברים מן התורה כדי שישמרו אותם.

ת״ר מה השיב הקב״ה לנח כשיצא מן התיבה וראה את העולם חרב והתחיל לבכות עליו ואמר רבש״ע נקראת רחום היה לך לרחם על בריותיך. השיבו הקב״ה ואמר רעיא שטיא כען אמרת דא ולא בזמנא דאמרית לך בלישנא רכיכא דכתיב *כי אותך ראיתי צדיק לפני בדור הזה ואני הנני מביא את המבול מים על הארץ לשחת כל בשר עשה לך תבת עצי גופר*. כולי האי אתעכבית עמך ואמרית לך בדיל דתבעי [p. 260] רחמין על עלמא ומכדין דשמעת דתשתיזיב בתיבותא לא עאל בלבך בישותא דעלמא ועבדת תיבותא ואשתזבתא. וכען דאתאביד עלמא פתחית פומך למללא קדמי בעיין ותחנונין. כיון דחזא נח כך הקריב קורבנין ועלוותא דכתיב *ויקח מכל הבהמה הטהורה ומכל העוף הטהור ויעל עולות במזבח*.

א״ר יוחנן בא וראה מה בין הצדיקים שהיו לישראל אח״כ ובין נח. נח לא הגין על דורו ולא התפלל עליו כאברהם דכיון דאמר הקב״ה לאברהם *זעקת סדום ועמורה כי רבה*, מיד *ויגש*

© 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

אברהם ויאמר . והרבה דברים כנגד הקב״ה עד ששאל שאם ימצא שם עשרה צדיקים שיכפר לכל הדור בשבילם. וחשב אברהם שהיו בעיר עם לוט ואשתו ובנותיו וחתניו ולפיכך לא התפלל יותר.

בא משה והגין על כל הדור. כיון שאמר הקב״ה משה ישראל חטאו *סרו מהר מן הדרך* מה כתיב ביה. *ויחל משה*. מהו *ויחל*. מלמד שהתפלל עד שאחזתו חלחלה.

[p. 261] רבנן אמרי לא הניח משה להקב״ה עד שנתן נפשו עליהם מן העוה״ז ומן העוה״ב דכתיב *ועתה אם תשא חטאתם ואם אין מחני מספרך אשר כתבת*.

א״ר יוסי מהכא (תהלים קו:23) *ויאמר להשמידם לולי משה בחירו עמד בפרץ לפניו* .

וכן כל הצדיקים הגינו על דורם ולא הניחו מדת הדין לשלוט בהם. ונח התעכב הקב״ה עמו ואמר ליה רבוי דברים שמא יבקש עליהם רחמים ועשה התיבה ונאבד כל העולם.

[p. 262] רבי אליעזר ורבי יהושע הוו יתבי בפלכי טבריא. א״ר יהושע רבי מה ראה נח שלא בקש רחמים על דורו.

אמר לו אפילו הוא לא חשב בלבו שימלט. משל למוצא אשכול ענבים שאינם מבושלים בין הבוסרים דאלו הוה בין ענבים מבושלים לא הוו כלום. משמע דכתיב *כי אותך ראיתי צדיק לפני בדור הזה*. הול״ל *צדיק לפני* , מהו *בדור הזה*. כלומר לפי הדור ולפיכך לא בקש רחמים. אמר בלבו ולואי שאבקש רחמים עלי ואמלט וכ״ש על **[כג ט״ב]** אחרים.

לבתר א״ר אליעזר עכ״ד הוה ליה למיתבע רחמין על עלמא קמי קב״ה דניחא ליה מאן דאמר טבא על בנוהי. מנ״ל. מגדעון בר יואש דלא הוה זכאי ולא בר זכאי ומשום דאמר טיבותא על ישראל מה כתיב ביה. (שופטים ו:14) *ויאמר לו יי׳ לך בכחך זה והושעת את ישראל מיד מדין* . מהו *בכחך זה*. טיבותא דא דאמרת [p. 263] על בני, יהא לך חילא סגיאה לשיזבותהון מן ידא דמדין.

ועוד אר״א אע״פ דיהוי צדיקא רבה מכל עלמא ויימר בישא קמי קב״ה אי דלטורין על ישראל עונשיה סגיא מן כלהון. ולא אשכחנא צדיקא טבא כאליהו בכל דרא ומשום דאמר דלטורין על ישראל דכתיב (מ״א יט:14) *כי עזבו בריתך בני ישראל את מזבחותיך הרסו ואת נביאיך הרגו בחרב* ביה שעתא אבאיש סגיא קמיה.

ת״ח מה כתיב ביה, *וימצא מראשותיו עוגת רצפים* . מהו *רצפים*. אמר הקב״ה כדין יאות למיכל מאן דאמר דלטורין על בני.

[p. 264] א״ר אליעזר מאי דכתיב (שם:8) *וילך בכח האכילה ההיא ארבעים יום וארבעים לילה עד הר האלהים חרבה*. וכי בכח אכילת עוגת רצפים אזל כולי האי.

© 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

אלא א״ר אליעזר השליך הקב״ה דורמיטה על אליהו והראהו ענינא דמשה דיתיב קמיה ארבעין יממין וארבעין לילון ומכדין דהוה תמן עבדו ישראל ית עגלא, ובגין דהוה ארבעין יממין וארבעין לילון דנהמא לא אכל ומיא לא שתי לא אעדי מתמן עד דמחל להון קב״ה.

א״ל לאליהו כך הוה לך למעבד ועוד הוה לך למחזי דאינון בני בני רחימאי דקבילו אורייתי בטורא דחורב ודא הוא דכתיב *וילך בכח האכילה ההיא ארבעים יום וארבעים לילה*, דחזא עניינא דמשה דאישתהי קמיה ארבעין יממין וארבעין לילון ועניינא דישראל דקבילו אורייתא בטורא דחורב ודא הוא דכתיב *עד הר האלהים חורבה*.

א״ר יצחק לא זז אליהו משם עד שנשבע לפני הקב״ה להורות זכותן של ישראל תמיד, וכל מי שעושה זכות הוא מקדים ואומר לפני [p. 265] הקב״ה כך וכך עשה עכשיו פלוני, ואינו זז משם עד שיכתבו זכותו דההוא גברא. דכתיב (מלאכי ג:16) *ויכתב בספר זכרון לפניו*.

א״ר יהודה בן פזי מה היה עונשו של נח. שיצא חגר ברגליו מן התיבה ושכב ונתבזה והתלוצץ עליו בנו ועשה לו מה שעשה.

א״ר אלעזר בא וראה כמה יש לאדם ללכת בדרך ישרה. בא וראה מפני שנטל יעקב הברכות מעשו ברמאות תדע לך שלא ניתן רשות לשום אומה בעולם להשתעבד בישראל זולתי אומה של עשו.

רבי פנחס פתח בכנסת ישראל כנגד הקב״ה *וישלח את העורב*.

[p. 266] דא״ר פנחס כתיב (ש״ב טו:14) *ויאמר דוד כו׳ קומו ונברחה כי לא תהיה לנו תקומה מפני אבשלום*. ואע״פ שברח מאי כתיב ביה. *מזמור לדוד בברחו מפני אבשלום בנו*. ואע״פ שהיה בורח ונגרש ממלכותו לא מנע עצמו מלומר שירה לפני הקב״ה ולהתחנן לפניו. *וישלח את העורב* זהו דוד שהיה קורא תמיד כעורב.

דבר אחר *העורב* שבא מיהודה שנקרא עורב שנאמר *אנכי אערבנו*. עורב ערב כתיב בלא וא״ו.

א״ר פנחס למה נקרא שמו עורב. שהיה הולך בהרים כעורב. והיינו דאמר לשאול (ש״א כו:20) *כאשר ירדוף הקורא בהרים*. אמר לו שמתני להיות *כקורא בהרים*. כתיב הכא *קורא* וכתיב התם *לבני עורב אשר יקראו*. **[כג ט״ג]**

וא״ר פנחס בא וראה מה בין מלכי יהודה למלכי ישראל. שלח הקב״ה לדוד וגרשהו ממלכותו ומיד שב בתשובה לפני הקב״ה. ואל תתמה על זה ואפילו מנשה מלך יהודה שהיה רשע מיד שב בתשובה לפני הקב״ה ולקח אומנות אבותיו ושב למלכותו.

© 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

[p. 267] וזהו שבא הכתוב להורות *וישלח את הערב*, זה דוד שהיה קורא תמיד כעורב ושלחהו הקב״ה ממלכותו והוציאו מביתו. ומה כתיב ביה. *ויצא יצוא ושו״ב* דכתיב (ש״ב טו:30) *ודוד עולה במעלה הזיתים וראש לו חפוי*. היה יוצא ושב בתשובה ומתודה על חטאתיו ומבקש רחמים עליהם וידע כי חטאותיו עשו לו שנשלח ממלכותו ונגרש.

ובכל דבר ודבר דחטאה גרים במלכותו או בישראל היה תולה הדבר בו והוה ידע דהוא היה גרים. *עד יבשת המים*, שהשיבוהו לא עליך הדבר אלא *על שאול ועל בית הדמים*.

ת״ח דכתיב (שם כא:1) *ויהי רעב בימי דוד שלש שנים שנה אחר שנה ויבקש דוד את פני יי׳* דסבר דהוא הוה גרים. א״ל הקב״ה לא עליך זו אלא על שאול. *עד יבשת המים* היה תולה הכל בעצמו ומיד היה שב בתשובה. ואז לא הוצרך לחזור בתשובה שהדבר לא בא בשבילו הה״ד *ויצא יצוא* [p. 268] *ושוב עד יבשת המים* דאזי לא היה הדבר תלוי בו.

א״ר פנחס רצה הקב״ה לנסות את ישראל ושלחם לבבל שנאמר *וישלח את היונה מאתו*, זו כנסת ישראל. ראה מה כתיב בה, *ולא מצאה היונה מנוח לכף רגלה*, שהכביד עולה מלך בבל ברעב ובצמא ובהריגת צדיקים הרבה. ומשום כובד עולה, *ותשב אליו אל התיבה*, וחזרה בתשובה וקבלה.

חטאה כנסת ישראל כמתחלה והוסיף להגלותה שנאמר *וייסף שלח את היונה מן התיבה*, בגלות אחרת של יון. דא״ר יהודה גלות יון אחשיך פניהון דישראל כשולי קדרה.

ומרוב צערה ודוחקה מה כתיב בה. *ותבא אליו היונה לעת ערב*. מה [p. 269] *לעת ערב*. דלא הוה נהירא להון שעתא דרווחא כמא דהוה עביד בקדמיתא ואתקטלי צדיקייא ואתחשך יממא ואעריב להן שמשא ולא יכלין למיקם מן קדם דוחקא סגיאה דהוי עליהון שנאמר (ירמיה ו:4) *אוי לנו כי פנה היום כי ינטו צללי ערב*. *כי פנה היום*, אלו הן צדיקייא המאירים את העולם כשמש. *כי ינטו צללי ערב*, שנשארו *כעוללות בציר*, וזהו *לעת ערב* ולא כזמן דנהירין להון צדיקיא כשמשא.

והנה עלה זית טרף בפיה. לולי שהעיר הקב״ה רוח הכהנים שהיו מדליקין נרות בשמן זית אזי אבדה פליטת יהודה מן העולם. ובכל פעם ופעם שבה בתשובה ונתקבלה.

א״ר פנחס חוץ מן גלותא רביעאה דעדיין לא שבה והכל תלוי בתשובה.

וא״ר פנחס אין לך בכל פעם ופעם שלא התעכב הקב״ה גזר דינא של כנסת ישראל שבע שמיטין ושבע יובלות שמא תחזור בתשובה הה״ד *וייחל עוד שבעת ימים אחרים*, בר מן קדמאי.

[p. 270] *וישלח את היונה*, בגלות אדום *ולא יספה שוב אליו עוד*, דעד היום לא חזרה בתשובה ולא העירה רוחה.

© 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

דא״ר פנחס אלמלי חזרה בתשובה לא נשתיירה בגלות יומא חד.

רבי אליעזר אומר כל הגליות שגלתה כנסת ישראל נתן לה הקב״ה זמן וקץ ונתעוררה תמיד בתשובה, וגלות האחרון אין לו קץ וזמן אלא הכל תלוי בתשובה **[כג ט״ד]** שנאמר *ושבת עד יי׳ אלהיך ושמעת בקולו*, וכתיב *אם יהיה נדחך בקצה השמים משם יקבצך יי׳ אלהיך ומשם יקחך*.

א״ל רבי עקיבא אם כן היאך יהא דא להתעוררא כולהון כחדא בתשובה מאן דהוי בסייפי שמיא ומאן דהוא בסייפי ארעא היך יתחברון כחדא למעבד תשובה.

[p. 271] אמר לו רבי אליעזר חייך דאי יחזרון רישי כנישתא או חדא כנישתא בזכותם יתכנש כל גלותא. דקב״ה איסתכי תדירא אימתי יחזרון ויעבד להון טבא דכתיב (ישעי׳ ל:18) *ולכן יחכה יי׳ לחננכם ולכן ירום לרחמכם*. מחכה תמיד אימתי יעשו תשובה.

א״ר יוסי איתא הא כהא דא״ר פנחס דכתיב *ולא יספה שוב אליו עוד*. לא נאמר *ולא יסף שוב אליה אלא* היא *לא יספה שוב אליו*, מכלל דהוא מזומן ומחכה אימתי תשוב.

רבי הוה יתיב יומא חד והוה מסתכל בהא מילתא דכתיב *בצר לך ומצאוך כל הדברים האלה באחרית הימים ושבת עד יי׳ אלהיך ושמעת בקולו*. אמר מה דאמר משה דיהוי בסוף יומיא כל אינון עקתא הא אתא ותשובה עד כען לא אתעבידא.

[p. 272] עד דהוה יתיב אתא אליהו ז״ל. אמר ליה רבי במאי אתעסקת.

א״ל בהאי דאמרה תורה דכד ייתון עקתין לישראל בסוף יומיא דיעבדון תשובה לאלתר דכתיב *באחרית הימים ושבת* ועד כען לא תבו בתשובה.

א״ל חייך רבי בהאי מילתא אתעסק קב״ה יומא דין. ואתא מיכאל אפטרופסא רבה דילהון ובעי דאימתי יפקון בנוהי רחימוהי מתחות גלותא דאדום. ואמר את כתבת באורייתך דכד יסבלון אינון עונשייא על מה דעבדו. מאי כתיב. *כי אל רחום יי׳ אלהיך*.

א״ל ייתי סמאל אפוטרופסא דאדום ויטעין עמיה קמאי. אתא מיכאל וטעין מלתא דא כדבקדמייתא. אמר סמאל מארי דעלמא את הוא דאמרת דתהוי כנישתא דישראל תחות שולטנא דאדום עד דיהון זכאין קמך והא כלהון חייבין עד יומא דין.

[p. 273] ביה שעתא אנזיפיה קב״ה על דאמר דלטורא על בנוהי וערק תלת אלפי מילין. ואמר למיכאל, מיכאל הוה לך למהוי שפיל לרישיה דקרא דכתיב *ושבת עד יי׳ אלהיך ושמעת בקולו* ואח״כ כתיב *כי אל רחום יי׳ אלהיך*.

אמר מיכאל מארי דעלמא הוה לך לרחמא עלייהו, את רחום וכך אתקריאת.

© 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

א״ל אומאה אומיתי ביומא דאתגזרא דינא קדמאי עד די יתובון. ואי כנישתא דישראל אפתחת תשובה כעינא דמחטא אנא אפתח לה תרעין רברבין.

רבי יהודה אמר ת״ח האי דכתיב ביעקב *ויותר יעקב לבדו ויאבק איש עמו עד עלות השחר*. ביה זימנא אתיהבא רשותא לכל חילי דשמיא לאינון רברבין דאתמנון על מלכוותא ואתפרשו אלין לשלטאה על אלין ואתיהבת רשותא ושולטנא לרברבא דאדום לשלטאה על אומייא.

[p. 274] ביה שעתא מה כתיב. *ויותר יעקב לבדו*, דעד כען לא הוו ליה בנין ולא אפוטרופוסא בשמיא. *ויאבק איש עמו*, דין הוא סמאל רבא דאדום ובעא דיתייהב יעקב תחות שעבודא דאדום. ומשום זכותא רברבא דהוה ביעקב לא אתייהיב בידיה.

א״ר יהודה ביה שעתא אתכנשו כל חילא דשמיא ובעו למיטען עם סמאל בגיניה דיעקב. אמר הקב״ה לא איצטריך יעקב לשום חד מנכון הא זכותיה דיטעון עמיה. מיד *ויאבק איש עמו*, טעין עמיה.

[כד ט״א] א״ר יהודה ת״ח מה כתיב ביה. *וירא כי לא יכול לו*, דהוה סגיאה זכותיה ולא יכיל בטענתיה לאשתעבדא יעקב תחות ידא דאדום. מיד *ויגע בכף ירכו*, אלין אינון בנוהי נפקי ירכיה.

ביה שעתא אתחלש יעקב ולא יכיל למטען עמיה דכתיב *ותקע כף ירך יעקב בהאבקו עמו*, באטענותיה עמיה ואתיהבא רשותא לסמאל לאשתעבדא בנוהי דיעקב תחות ידא דאדום כל זימנא דיעברון על אורייתא.

© 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

מדרש הנעלם, פרשת לך לך

[זהר חדש, כד ט״א] [p. 275] רבי יהודה פתח (שיר ב: 12) *הנצנים נראו בארץ עת הזמיר הגיע וקול התור נשמע בארצנו*.

א״ר יהודה בא וראה כמה יש לו לאדם להכשיר מעשיו לפני בוראו ולהתעסק בתורתו יומם ולילה שמעלת התורה למעלה מן כל המעלות.

דא״ר יהודה תרין טבין רברבין אית באורייתא, חיים ועותרא דכתיב (משלי ג: 16) *אורך ימים בימינה בשמאלה עשר וכבוד*.

אמר רב פפא אלין תלתא הוו.

א״ל רבי יהודה *כבוד* בכלל *העושר* הוא דמאן דאית ליה עותרא אית ליה יקרא. ובמה יזכה האדם לכל. בשביל התורה.

כד סליק רב כהנא להתם זכי באוריתא סגיאה עד דהוו נהירין אנפוי כשמשא. כד אתא הוו אתיין קמיה למזכי [p. 276] באוריתא. כד הוה אתי בר נש קמיה הוה אמר ליה מאי את בעי אי עותרא ויקרא אי אורכא דיומין לעלמא דאתי.

יומא חד אתא לקמיה חד בר נש דהוה בשיבבותיה. אמר ליה, ר׳ בעינא למזכי באוריתא בדיל דיהוי לי עותרא.

אמר ליה כך, ברי, אנא מערבנא בה באוריתא דאי תבעי עותרא דיהוי לך עד דתלי למימר די.

יתיב ואוליף באוריתא.

אמר ליה מה שמך.

אמר ליה יוסי.

אמ׳ להו לתלמידוי קרון ליה יוסף מארי דעותרא ויקרא.

כד הוה עייל לבי מדרשא הוו קיימין קמיה והוה מליף באוריתא.

בתר יומין אמר ליה, אן הוא עותרא.

אמר ש״מ דלא לשום שמים קא עביד.

[p. 277] גחין רב כהנא. שמע ההוא קלא דאמר, שביק לההוא גברא לא תענשא, דגברא רבה ליהוי.

אמ׳ ליה, תיב ברי תיב, דעתרא סגיאה ליהוי לך.

עד דהוו יתבי אתא חד בר נש ומנא יקירא דפז בידיה. עד דאפקיה נפל נהורא בביתא.

אמר, ר׳ בעינא למהוי לי חולקי באגר דאוריתא.

© 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

אמר ליה מה עובדך.

אמר ליה שביק לי אבא דהבא וכספא סגיאה וכד יתיבנא אפתורא מנחנא עליה תליסר מני יקרין כדין, ולא זכיתי לבר למלעי באוריתא דייתון לי בדיליה לעלמא דאתי, ואתינא לאשכחא מאן דבעי כספא ודהבא והוא ילעי באוריתא ויהא זכותי כאלו אנא לעאת באוריתא.

אמר ליה, הא ר׳ יוסי מארי דעותרא והוא ילעי באוריתא בגינך.

יהב ליה ההוא מאנא דפז יקירא.

קרא עליה רב כהנא, (איוב כח:17) *לא יערכנה זהב וזכוכית ותמורתה כלי פז*.

יתיב ולעי באוריתא בגין ההוא עותרא עד דהוה ידע ספרא וספרי ותוספות והגדות, והוו קראן ליה ר׳ יוסי בן פזי.

[p. 278] בתר דאחכים אשגח באוריתא וחמא עובדוי דאינון בישין בגין דהוה שביק חיי עלמא דאתי בדיל דהבא וכספא.

אמר, ש״מ דטלפיהון דטלפין כד עקרבייא דקיקייא עד לאו רברבייא לאו אורח ארעא.

אתא לקמי דרב כהנא והוה בכי. אמר, אי שמעיא שמעין וקלייא אזלין מן גבי כמייא, לא בעינא שמאלא בגיניה דימינא. בשמאלא כתי׳ *עשר וכבוד* ובימינה *ארך ימים*.

אתקין רביה בההוא גברא דיהיב ההוא עותרא ליתמי ולארמלתי, ויהי אגריה באינון דעסקין באוריתא. ואחזיר ליה ר׳ יוסי כל דהבא וכספא ומאנא דפז יקירא דיהב ליה. ועד יומא דא לא אעדו שמיה ומן בנוהי בן פזי.

[p. 279] א״ר יהודה ת״ח אין לך בכל לילה ולילה שאינו אוחז מטטרו״ן שר הפנים כל נשמתן של ת״ח העוסקים בתורה לשמה ומראה אותן לפני הקב״ה, וממתינים מלאכי השרת ודוממים מלומר שירה עד שיתכנפו נפשות הצדיקים עמהם ויזמרו ביחד לאל עליון שנאמר *הנצנים נראו בארץ* אלו העוסקים בתורה לשמה. *עת הזמיר הגיע*, אז הוא *עת* לזמר לבוראם ביחד. *וקול התור נשמע בארצנו*, זה מטטרו״ן הבא לאסוף נשמתן של צדיקים לזמר ליוצרם בכל לילה ולילה שנאמר *יעלזו חסידים בכבוד ירננו על משכבותם*.

[p. 280] מהו *בכבוד*.

א״ר יהודה זה מטטרו״ן.

א״ר יעקב בר אידי כל נשמותן של צדיקים נגזרו מתחת כסא הכבוד לנהג את הגוף כאב המנהיג את הבן. כי בלתי הנשמה לא יוכל הגוף להתנהג ולדעת ולעשות רצון בוראו. דהא א״ר אבהו הנשמה היא מורה ומלמדה לאדם ומחנכתו לכל דרך ישר. ובשעה ששולח הקב״ה אותה לגוף ממקום הקדש מברך אותה בשבע ברכות הה״ד *ויאמר יי׳ אל אברם*, זו היא הנשמה

© 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

שהיא א״ב ללמד את הגוף ור״ם עליו שממקום רם ונשא באה. ומה אומר לה. *לך לך מארצך וממולדתך ומבית אביך*, מדירתך וממקומך ומהנאתך.

ומבית אביך. א״ר יעקב זו היא אספקלריא המאירה. *אל הארץ אשר אראך*, כלומר לגוף פלוני לגוף קדוש לגוף ישר ועם כל דא *ואברכה מברכיך*, אותם הנוהגים עמך מדות טובות מדות ישרות אותם המברכים אותי בשבילך [p. 281] ואומרים כל זמן שהנשמה בקרבי מודה אני לפניך יי׳ אלהי. *ומקללך אאור*, אותם המקללים אותך ומקלקלים **[כד ט״ב]** מעשיהם ודרכיהם.

וילך אברם כאשר דבר אליו יי׳. כיון שנתברכה בשבע ברכות הללו מה כתיב. *וילך אברם*, זו היא הנשמה שהיא אב לגוף ורם ממקום הרמים. *כאשר דבר אליו יי׳*, להכנס באותו הגוף שנצטוה להנהיגו וללמדו.

אמר רבי יעקב ראה מה כתיב ביה כיון שבאה ליכנס באותה הגוף. *וילך אתו לוט*, זהו יצר הרע המזומן ליכנס עם הנשמה ביחד כיון שנולד אדם. ומנין שנקרא יצר הרע כך. שנאמר *כי יצר לב האדם רע מנעריו*, וזהו לוט שנתארר בעולם. ואזלא הא כי הא דא״ר יצחק הנחש שהשיא לחוה הוא יצה״ר. וראינו שנתקלל שנאמר *ארור אתה מכל הבהמה*, ולפיכך נקרא לוט. שבשעה שהנשמה בא ליכנס בגוף מיד וילך אתו לוט, שהוא מזומן ליכנס עמו ולהשטין לאדם ולהיות מקטרג להנשמה.

[p. 282] א״ר יעקב בר ר׳ אידי מנין מה שאמרנו שהוא משל על הנשמה. ממה דכתיב אח״כ *ויקח אברם את שרי אשתו*, זהו הגוף. *ואת לוט בן אחיו*, זהו יצה״ר שהוא בן אחיו משותף ונדבק עם הגוף. *ואת כל רכושם אשר רכשו*, אלו מעשיהם. *ויצאו ללכת ארצה כנען*, כולם מדובקים בהבלי העולם הולכים אחרי בצעם והרהורם. *ויעבר אברם בארץ עד מקום שכם*, בכל מקום שזה מתאוה הנשמה עמו. *והכנעני אז בארץ*, זו התאוה שהיא דבקה בגוף.

כיון שפוקד הקב״ה מעשיהם ומוציא הנשמה מן הגוף הנשמה רוצה לעלות למעלה. ראה מה כתיב בה, *וילך למסעיו מנגב ועד בית אל*, ורוצה לחזור *אל המקום אשר היה שם אהלה בתחלה*. [p. 283] א״ר יעקב *אהלה* כתיב בה״א ואזי היא עומדת *בין בית אל ובין העי*, בין לעלות למעלה ובין לירד למטה.

זכתה עולה *אל מקום המזבח אשר עשה שם בראשונה*, מקום אשר מיכאל השר הגדול מקריב נשמתן של צדיקים. *ויקרא שם אברם בשם יי׳*, הנשמה נותנת שבח והודאה בירושלים של מעלה שזכתה לאותה המעלה. לא זכתה מה כתיב. *ויסע אברם הלוך ונסוע הנגבה*, דוחין אותה והולכת עד שסובבת כל העולם עד שתקבל עונשה.

© 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

א״ר יהודה בא וראה הצדיקים מה הם עושים. אם בא ליטהר אפילו יצה״ר הבא לקטרגו נשמתו מסייעת אותו שנאמר *ויאמר אברם אל לוט*, הנשמה אומרת ליצה״ר *אל נא תהי מריבה בני ובינך*. מה עושה הצדיק הזה. הולך לבה״מ קורא ושונה ומקטרג ליצה״ר ואומר לו *הלא כל הארץ לפניך הפרד נא מעלי*. סגיאין אית בעלמא דתיכול לון מן קדם דאבאישו עובדיהון. *אם השמאל ואימינה*, אם אתה רוצה להשמאיל אותי אני אימין אלך לצד ימין שלא אטה אשורי ימין [p. 284] ושמאל, *ואם הימין ואשמאילה*, אע״פ שאראה שהיא טובה עצתך אעשה הפך רצונך ותאותך.

[כד ט״ג] ואמר רבי איבו יצה״ר מהו עושה באותה שעה שהוא רואה שלא נעשתה עצתו מה כתיב ביה. *ויבחר לו לוט את כל ככר הירדן*, לאותם הרשעים שלא יקטרגו עמו ובשביל זה הדרך *ויפרדו איש מעל אחיו*. ואז הנשמה מה כתיב בה. *ואברם כבד מאד* בכל מעשים טובים וישרים בתורה ומצות.

וישמע אברם כי נשבה אחיו.

ר׳ תנחום פתח (שיר ה:5-6) *קמתי אני לפתוח לדודי כו׳ ודודי חמק עבר נפשי יצאה בדברו*.

א״ר תנחום בא וראה כמה יש לו לאדם ליטהר מעונותיו בעוד דרכי התשובה פתוחין לפניו בטרם יסתם הדרך שנאמר (ישעיה נה:6) *דרשו יי׳ בהמצאו קראוהו בהיותו קרוב*.

ס״ד יש עתים שהוא קרוב ויש עתים שהוא רחוק. ומי א״ר תנחום הכי והא אמר קרא (תהלים קמה:18) *קרוב יי׳ לכל קוראיו לכל אשר יקראוהו באמת*.

אמר האי קרא מסייע ליה משמע דכתיב *לכל אשר יקראוהו באמת*. ועם כ״ז מאי כתיב. *רצון יראיו יעשה*.

[p. 285] משל למלך דהוה יתיב ואתא ב״נ וצוח קמיה. אצית מלכא כל מה דאמר ולא אתיב ליה. הוא צוח ומלכא אצית ושתיק. אזל ההוא גברא. אמרו קמי מלכא משמשוהי, מרנא למה לא אתיבת להאי מסכינא מדעם. אמר להו שמעית כל מה דאמר ואצית ליה אבל הוא חייבא קמאי וליתוהי כדאי למעבד רעותיה, דהא א״ל ולחברוהי זמנין סגיאין מן שמי דלא יהוון בישין וייתון קמאי ואעביד עמהון טבא ולא אשגחו בי, כען לית אנא משגח בהון.

כך הוא הקב״ה *קרוב יי׳ לכל קוראיו לכל אשר יקראוהו באמת* ושומע להם. אבל ממי עושה רצונו מהאי כתיב *רצון יראיו יעשה ואת שועתם ישמע ויושיעם*.

א״ר חלבו אמר רב הונא ממי אתה למד. ממשה רבינו ע״ה דכתיב *ובמה יודע אפוא כי מצאתי חן בעיניך אני ועמך*. אמר משה רבש״ע לית אנן צריכין למלאך ולא לשרף ולא לשר.

© 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

מאי שינויא יהא לנא מן האומות. להם שר ולנו שר אבל *ונפלינו אני ועמך וגו' ובמה יודע אפוא כי מצאתי חן בעיניך הלא בלכתך עמנו* אתה ולא שר.

[p. 286] א"ר יהודה מאי הוה דעתיה דמשה דלא קביל ליה למלאכא. אלא אמר משה ידענא בהון בישראל דאינון חייביא וקשי קדל אלמלי יתמסרון למלאכא וכל שכן דהוא מדת הדין לא ישתייר משנאיהון דישראל שריד ופליט.

דא"ר יהודה בכל מקום יי' מדת רחמים. אמר משה רבש"ע אתה אמרת *שמצאתי חן בעיניך . ועתה עם נא מצאתי חן בעיניך ילך נא יי בקרבנו* שהוא הרחמים. א"ל למה. א"ל *כי עם קשה עורף הוא וסלחת.* ישראל סרבנין טרחנין הם כיון שיחטאו יש ביד המלאך לעשות דין ולא לעשות סליחה ומחילה אבל *אתה רחום וחנון* היכולת והכח בך ורחמיך רבים *וסלחת לעונינו ולחטאתנו ונחלתנו* מה שאין רשות למלאך לעשות כן.

[p. 287] א"ר סימון רחמנותו של הקב"ה אצל כנסת ישראל הה"ד *פתחי לי* פתח של תשובה למען תזכי לכל טוב שבעולם. *שראשי נמלא טל* זהו ראש העולם. *קווצותי רסיסי לילה*, זהו קצה העולם כלומר ראש העולם וקצהו מלאתי כל טוב בשבילך לא פתחה כנסת ישראל באותו זמן. ולאחר כן כשהציק לה מה כתיב. *קמתי אני לפתוח לדודי ודודי חמק עבר נפשי יצאה בדברו .*

דבר אחר *קמתי אני לפתוח לדודי*, זו היא הנשמה אצל הגוף בעוד **[כד ט"ד]** שהנשמה בגוף אינם רוצים להעיר דרכי התשובה.

א"ר פנחס בשעה שהנשמה רוצה לצאת מן הגוף מתחרטת למה לא שבה בתשובה עד שיצאה מן הגוף ונשאר הגוף ככלי אין חפץ בו.

וא"ר פנחס כל שבעת הימים נפשו מתאבלת עליו ואומרת *קמתי אני לפתוח לדודי* . תדע לך בעוד שהנשמה בגוף והגוף עומד בכחו היא תשובה מעלייתא ולא בשעתא דלא יכיל.

[p. 288] כדא"ר פנחס משל למה"ד לאדם העומד על שולחנו והיה תאב ורעב לאכול ובעוד שהיה אוכל עמד עני על הפתח ושאל לאכול ולא החזיר לו פנים. הלך אותו העני בפחי נפש. לאחר שעה הגישו עוד לפניו לאכול והיה בטנו מלא מכל. כיון שראה שאינו יכול לאכול עוד אמר תנו לו לזה העני. היה חכם אחד עומד עליו. א"ל שוטה אלו יכילת לאכול לא נתת לו, עתה שאין בך כח לאכול יותר אתה נותנו לעני.

כך האדם בעה"ז. הולך בהבליו רעב לאכול ולהרויח ממון. בא העני שהוא היצר הטוב ושאל ממנו לחזור בתשובה ואינו מחזיר לו פנים מפני שהוא רעב יותר להרויח ממון. לאחר זמן תופסין אותו בקולר. כשרואה שאינו יכול להרויח יותר אומר אחזור בתשובה, שמא יתנו לו

© 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

שעה לכך או שמא לא יתנו לו. א״ל הקב״ה שוטה עכשיו שאינך יכול עוד דאלו היית *יכול לא* תחזור. בעודו כך יצאת נשמתו ממנו.

[p. 289] וא״ר זריקא רב דמן חברייא אלישע בן אבויה הוה ולא יהבו ליה רשותא למהדר בתשובה דנפקא ההוא קלא ואמר בשעתא דהוה מת כל אורחין ושבילין מלעילא ומלרע יסתתמון מההוא גברא דלא ייתי לעלמא דאתי.

אריב״ל למה לן כולי האי (קהלת יב:1) *וזכור את בוראך כו׳ עד אשר לא יבואו ימי הרעה.*

וישמע אברם כי נשבה אחיו.

רבי אבא פתח כנגד יצר הרע כדאיתא לעיל. הא תנינן כיון שנפרד יצר הרע מן הגוף של צדיק לאיזה מקום הולך. למקום הרשעים שלא יקטרגו עמו. מאי משמע. דכתיב *ולוט ישב בערי הככר ויאהל עד סדום ואנשי סדום רעים וחטאים ליי׳*, למקום רשעים וחטאים שם שם אהלה לשבת. יצה״ר מהו עושה. חוטא עמם ומחטיא עד שנשבה בעונותיו ונלכד.

[p. 290] ונשמת הצדיק מה הוא עושה. *וישמע אברם*, זו היא הנשמה, *כי נשבה אחיו*, זה יצה״ר. *וירק את חניכיו ילידי ביתו*, אלו הם הצדיקים המחונכים במצות ובדרך הטוב. כדקאמר רבי אבהו כיון שרואה הצדיק דהרשע נעזב ונלכד בעונותיו הולך לאחוז בו אולי יחזירהו למוטב ומקרבו ומלמדו הה״ד *וירדוף עד דן*, עד עיקר דינו, רודף להצילו מדינה של גיהנם. וכן הוא דרך הצדיקים לרדוף אחרי הרשעים כדי להחזירם למוטב. מה כתיב בהו. *ויחלק עליהם לילה וגו*, וזהו נשמת הצדיקים ששוחרים ומבקשים להם כדי שלא ילכו בדרך רשעתם. *הוא ועבדיו ויכם*, הנשמה והצדיקים רודפים אחריהם ומוכיחין להם ומייסרים להם.

וירדפם עד חובה, מודיעים להם רעתם ורודפים אחריהם עד שמגלים להם רעתם ורשעתם למען יבושו ממעשיהם וזהו *וירדפם עד חובה*. הנשמה עושה כך ומודעת להם דרכם הרעה וזהו *עד חובה* **[כה ט״א]** והיאך הולכים לשמאל ולא לימין.

מה כתיב אחרי כן. *וישב את כל הרכוש וגם את לוט*. א״ר אבהו בעל כרחם הם חוזרים בתשובה דכתיב *וגם את לוט אחיו ורכושו השיב*, ואפילו יצה״ר בע״כ שב בתשובה.

[p. 291] וא״ר אבהו בא וראה כמה שכרו של אדם העושה לאחרים לחזור בתשובה. מנ״ל. ממה דכתיב אחריו *ומלכי צדק מלך שלם*.

תאני רבי חייא רבה בשעה שנשמת הצדיק המחזיר בתשובה לאחרים יוצאה מן הגוף מיכאל השר הגדול המקריב נפשות הצדיקים לפני בוראו הוא יוצא ומקדים שלום לנשמתו של

© 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

אותו צדיק שנאמר *ומלכי צדק*, זהו מיכאל ראש שומרי שערי *צדק*, *מלך שלם*, זו ירושלים של מעלה, *הוציא לחם ויין*, שמקדים ויוצא לקראתו ואומר שלום בואך.

א״ר חייא מכאן למדנו כל המקדים ויוצא לקראת הבא מן הדרך ונותן לו שלום מעלה עליו הכתוב [p. 292] כאלו נותן לו אכילה ושתיה. מנ״ל. מהאי קרא דכתיב *על דבר אשר לא קדמו אתכם בלחם ובמים*. וכי צריכין ישראל ללחם ולמים והלא המן יורד להם שהיה טב ושפיר מכל אכילה שבעולם. אלא מפני שלא באו להקדים להם שלום העלה עליהם הכתוב כאילו חסרו מחייתם. וכל המקדים שלום לחבירו ויוצא לו לדרך מעלה עליו הכתוב כאלו נותן לו לאכול ולשתות.

וכן א״ר חייא רבה מיכאל ומלאכי השרת השומרים שערי צדק יוצאין לקראתו ומקדימין לו שלום.

והוא כהן לאל עליון. דתאני רב יוסף כשם שכ״ג למטה כך מיכאל השר הגדול הוא כהן למעלה והוא מקדים ומברך לנשמה קודם ואח״כ מברך להקב״ה ואלמלא מקרא כתוב א״א לאומרו שנאמר *ויברכהו ויאמר ברוך אברם לאל עליון קונה שמים וארץ*, אשריך שזכית לכך, ואח״כ *וברוך אל עליון אשר מגן צריך בידך*, אלו הרשעים שזיכיתם בתשובה ועשית את נשמתם.

ויתן לו מעשר מכל. א״ר יצחק האי קרא לא ידענו מי נתן מעשר למי. אלא הקב״ה נותן לו [p. 293] מעשר. נוטל אות א׳ מתחת כסא הכבוד ונותן אותה עטרה על הנשמה שהוא אברם. ואיזו היא אות אחת. ה׳ באשר נברא העולם להיות צרורה בצרור החיים ונשלמת בהשלמתו הה״ד *ולא יקרא עוד את שמך אברם והיה שמך אברהם* וזהו המעשר שנתן לו הקב״ה.

א״ר יהודה הוא שכינתו של מקום. דהא תנינן א״ר ברכיה מד״כ *וי״י ברך את אברהם בכל*. שהשרה שכינתו עמו.

אמר רב חסדא אין הקב״ה עושה משפט ברשעים בעולם הבא עד שנמלך בנשמתן של צדיקים שנאמר (איוב ד:9) *מנשמת אלוה יאבדו* וכשהן אובדין אין אובדין אלא מאותו הדין שהנשמה דנה לרשעים.

[p. 294] ותאנא ערסיא״ל שרו של גיהנם עומד לפני נשמת הצדיקים שלא יתפללו על הרשעים לפני הקב״ה ושיתנם ברשותו להורידם לבאר שחת הה״ד *ויאמר מלך סדום אל אברם תן לי הנפש*. *מלך סדום*, זהו שרו של גיהנם העומד על הרשעים. ומה אומר לנשמה שהוא אברם. *תן לי הנפש* שהיא *החוטאת* כד״א (יחזקאל יח:4) *הנפש החוטאת היא תמות*, כלומר *תן לי* אותה *הנפש* **[כה ט״ב]** שהיא מתאוה בחטאות כדי שתהא נדונית כפי רשעתה ולא תקחנה

© 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

בתחנוניך. *והרכוש קח לך*, אותם אשר שבו בתשובה בנפשותם מדרכם הרעה קח לך והצילם מדינה של גיהנם.

א״ר יהודה באותה שעה הנשמה מה היא אומרת. *ויאמר אברם אל מלך סדום הרימותי ידי אל יי׳ אל עליון*, בשבועה שלא אתפלל ולא אקח לאותם הרשעים שהייתי מכריז לפניהם באותו עולם והוכחתים לחזור בתשובה ופרשתי להם כל משפטי גיהנם ולא שמעו לי. *אם אקח מכל אשר לך*, שלך הם וברשותך הם.

[p. 295] דאריב״ל זמנא חדא חזי הוית וערעית סמוך לתרעא דגיהנם ושמעית קל חייביא דהוו טרידין בגיהנם בדינא רבא דדיינין לחייביא בעלמא דאתי והוו אמרין פותקנא סייפנא שמענא ולא אריכנא אודנא ווי לן מילתא דצדיקיא לא עבדנא. בכינא. שמעית ההוא קלא דאמר בר ליואי סק סיקתך וסתום פומך לית לך רשותא דאת וחברך כתיב בכו (מלאכי ג:21) *ועסותם רשעים כי יהיו אפר תחת כפות רגליכם*.

ואריב״ל שבעה מדורות יש בגיהנם באשר נדונין הרשעים לעתיד לבא ושבעה פתחים יש בגיהנם כנגד שבעה פתחים שיש לנשמת הצדיק להכנס בהם. כנגדן יש לנפש הרשע שבעה פתחים להכנס בהם ואלו הן אופל צלמות שערי מות באר שחת טיט היון שאול ואבדון, ושם נידונים שנים עשר חדש.

[p. 296] דא״ר שמעון משפט רשעים בגיהנם שנים עשר חדש ושם יצפצפו תשובה ונשמתן של צדיקים פוגעין לפני הקב״ה ומעלין אותן משאול שהוא המדור הששי שנאמר (ש״א ב:6) *מוריד שאול ויעל*. ומי שנכנס במדור השביעי שהוא אבדון שוב אינו עולה. דתאנא א״ר יהודה אע״פ שנכנס בשאול עולה בתשובה שנאמר (יונה ב:3) *מבטן שאול שועתי שמעת קולי*.

ד״א *הרימותי ידי אל יי׳ אל עליון וגו׳ אם מחוט וגו׳*. א״ר אלעזר אותם הראוים לך שהם רשעים גמורים שלא חזרו בתשובה מעולם בשבועה שלא אקחם לעולם.

בלעדי רק אשר אכלו הנערים. א״ר תנחום בא וראה כמה חביבה התורה לפני הקב״ה שבשבילה זוכה האדם לחיי העולם הבא וכל המלמד תורה לאחרים יותר מכולם. בא וראה מה כתיב בכאן. *אם אקח מכל אשר לך*, אותם הרשעים הראוים לך. *בלעדי רק אשר אכלו הנערים*, חוץ מאותם המורים תורה לאחרים ולתינוקות ששכרם כפול. [p. 297] דא״ר יצחק המלמד תורה לתינוקות דירתו עם השכינה. והיינו דא״ר שמעון כד הוה אתי למחמי עולימייא בבי רב הוה אמר אזלית למחמי אפי שכינתא. ואומר *רק אשר אכלו הנערים*, חוץ מאותם אשר למדו *לנערים* תורה, *וחלק האנשים אשר הלכו אתי*, באותו העולם. תדע שאחזיק בהם ולא אתנם לך אע״פ שראוים ליענש. כל כך יש לנשמת הצדיק עם מלך סדום שהוא שרו של גיהנם המושל על

© 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

הרשעים. ועוד אומר לו לא אני לבדי אחזיק באלו אלא *ענר אשכול וממרא* שהם האבות *הם יקחו חלקם*.

רבי אלעזר בר רבי שמעון פגע ביה באליהו בדיוקנא דסבא חדא ועלם זעיר עמיה והוה מעבר נהרא דמייא רבא לאעברא להך גיסא.

א״ל סבא סבא ארמי אכתפאי רבייא דין ואת באידך גיסא **[כה ט״ג]** ואעבר לכון מעברא דמיא.

אמר ולאו מארי דדרא את ולא תיכול לאעברינא.

א״ל סבא סבא אי אתפסך בתרי ידי לך וליה ארמי לכון לאידך גיסא בפלגות מילא.

[p. 298] א״ל ולעית באורייתא.

א״ל אין.

א״ל ולא נקראת תושיה שמתשת כחו של אדם.

א״ל ולא נקראת אסוותא ושקוייא שנאמר (משלי ג:8) *רפאות תהי לשרך ושקוי לעצמותיך*. אף אנא שתי מאורייתא סגיאה כמאן דשתי מאנא דאסוותא ואתיישר חילי.

אעברינון. א״ל סבא סבא מאן רביא דין גבך.

א״ל אנא מליף ליה באורייתא.

א״ל סבא סבא חילי סגיא בעלמא דין ובעלמא דאתי ובגיניה דרבייא דין לא אשבוק למלאכא דגיהנם למינגע בך ואנא עיילינך לעלמא דאתי בתקוף חילי דאית לי תמן.

א״ל רבי ר׳ חילך סגיאה לעלמא דאתי כחד מן שמשוי דקב״ה דמשמשין קדמוהי.

עד דאשגח ביה לא חזייה. אמר ש״מ דאליהו הוה והוה חדי בעובדוי דעבד ליה.

ומן יומא ההוא כד הוה חמי דיוקנא דאבוי הוה א״ל אבא אבא אימא לההוא סבא שפמין סגיאין מאורייתא הוה.

[p. 299] א״ל אימא ליה סבא דקדמאי סבא דפותקא ומיד אתיישר חילך.

אחר הדברים האלה היה דבר יי׳ אל אברם וגו׳.

ר׳ עזריה פתח בהאי קרא (שיר א:4) *משכני אחריך נרוצה*.

א״ר יצחק כל הקורא ק״ש כתקנה על מטתו נשמתו עולה לשוט בארץ החיים.

א״ר בן מאי כתקנה. ת״ש ששים אותיות ידועות יש בק״ש של לילה שיהא מתכוין בהם לדעת [p. 300] הסובבים כסא הכבוד שהם ששים הה״ד *ששים גבורים סביב לה מגבורי ישראל*.

© 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

ת״ר זמנא חדא אזל רבי דוסתאי למחמי לר׳ אלעזר בן ערך. אזדמן ליה רבי חגי. א״ל לימא לי מר האי אורחא דתקנא קמיה למאן אזל.

א״ל למחמי סבר אפי יומין.

[p. 301] א״ל מאן הוא.

א״ל מאן דנחתין קמיה רברבי עילאי דמלכא בריך הוא.

א״ל ניחא ליה למר דאיזיל עמיה לאורחיה.

א״ל אי תיכול למסבר סברא למאי דתשמע זיל, ואי לא סטי לאורחך כי היכי דלא תענש.

א״ל לא ליחוש מר להאי דהא שמעית מילתא דרזא עילאה ואסתכלית ביה וסברית סברא.

א״ל ומאי היא.

א״ל שמעית האי רזא דהאי פסוקא *הנה מטתו שלשלמה*. היא כורסייא יקרא דמלכא דשלמא כולא דיליה. *ששים גבורים סביב לה*, אלין שתין רברביא משמשין עילאין קדישין דאינון משמשין גבי כורסא יקרא דמלכא עילאה. *מגבורי ישראל*, דאינון ממנן תחות שולטנא רברבא קדישא מיכאל אפוטרופסא דישראל ובגיני דאינון תחות ידיה כלהון רברבין אפוטרופין דישראל הה״ד *מגבורי ישראל*.

א״ל ר׳ דוסתאי יאות אנת יתיר מני למיזל למחמי סבר אפי יומין.

אזלו. כד מטו לגביה וחמא לון אמר לשמשיה זיל ואימא לון דכורסייא דתלת קיימא מאי היא בלא חד.

[p. 302] שמע רבי דוסתאי אסתכל בנפשיה מילתא ואמר לשמשא זיל ואימא ליה למר דלאו למגנא אמר דוד *אבן מאסו הבונים היתה לראש פנה*, דא דוד מלכא דאיהו רביעאה.

אזל שמשיה וא״ל האי מילתא.

אמר **[כה ט״ד]** מימר שפיר קאמרת אלא זיל ואימא ליה אן געלו ביה בדוד דאמר *אבן מאסו הבונים*.

א״ל לר׳ חגי שמעת בהאי מילתא פתגם.

א״ל תלת ענייני שמעית חד הוא דרשא.

א״ל לאו לדרשא קא אתינא הכא. דעובדא דישי ובנוי שמענא. אבל עיקרא דמלתא אי שמעת אימא.

אמר עיקרא דמלתא אינון תרי ענייני דשמעית. חדא הוא דאמר אבא. ביומא דאתבני בי מקדשא עבד קב״ה טיבו סגי לדוד מלכא דבתר דאזדמן ליה ההוא חובא ואע״ג דמחל ליה

© 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

קב״ה כד נפק מהאי עלמא לא שבקוהו מלאכי עילאי למעבר תרעי ירושלים דלעילא והוה יתיב אבראי. וביומא דאתבני בי מקדשא קרא קב״ה למיכאל רברבא קדישא ומני ליה למהוי הוא ושתין קדישין עילאין אפוטרופסים דישראל אינון דאסחרו כורסי יקריה ומני ליה למיכאל למיעל לדוד משיחא בתרעי ירושלים דלעילא ולאתקנא ליה עם אבהתנא רתיכא קדישא עילאה ההיד (מ״א ח:66) *על כל הטובה אשר עשה יי׳ לדוד עבדו ולישראל עמו*.

[p. 303] ואידך ענינא הוא דכתיב ביהודה סבוי דגעלוי ביה אחוי ההיד *וירד יהודה מאת אחיו* דסרו ליה מגאותיה וקב״ה לא ניחא קמיה מכל בנוי דיעקב למיהב שולטנא דמלכותא דעלמין אלא ליהודה ההיד *לא יסור שבט מיהודה*, הוא בלחודוי ולא שאר בנוי דיעקב. והיינו מלתא דהוה אמר אבוי. ותו שמענא מאי חמא קב״ה למיהב שולטנותא ליהודה מכל שאר אחוי. אלא אסתכל קב״ה בשמיה הגדול דהוה רשים בשמיה דיהודה ובגיניה אשלטיה על כלא ושולטניה לא תעדי.

אתא ר׳ דוסתאי ונשקיה ברישיה. שמע רבי אלעזר ונפק לגביהון אמר אתון מאריהון דמתיבתא עילאה פלגותא ושלימתא אייתו גבאי ותחמון ותיחון מה [p. 304] דלא הוה לעלמין דכתיב *כי לא יראני האדם וחי* ואתון תיחון.

יתבון קמיה. אשתיק ואינון אשתיקו. עאל לאדרונא שמע ההוא קלא דהוה אמר אימא לון דאינון בעאן דזכאין אינון. עד דנחית רמש ליליא. אכלו. עד דהוו אכלי אשתיק ואינון אשתיקו. כד אכלו קמו למשכב.

אמר לון אי אית מנכון דשמע מילתא לימא לי.

פתח רבי דוסתאי ואמר אנן סברא נסבור וטיבו למינדע את אימא לן.

אמר לון שמעתון האי מילתא דא״ר יצחק, כל הקורא ק״ש כתקנה על מטתו נשמתו עולה לשוט בארץ החיים ההיד *ששים גבורים סביב לה מגבורי ישראל*.

אמרו ליה לימא מר.

אמר לון בק״ש אית שתין אתוותא ועל כל את ואת עד *ובשעריך* אית סוד יקרא דמלכותא קדישא דשליטא עילאה. ופולחניה דבר נש קמיה עד דיקרב דעתיה לכורסי יקרא דמלכותא קדישא. ובגין ההוא שעתא נסיב לון מן פומיה מאריה דאפייא די שמיה כשמא דמריה דהוא אזיל למיסק בכל לילה נשמותיהן דצדיקייא ונחית להון לעילא קמי מדבחא יקרא דלעילא ונסבין לון שתין מלאכין דסחרין כורסי יקרא כל חד את חד ומזמרין בהון כל ליליא ההיד *ולקח הכהן הטנא מידך והניחו* [p. 305] *לפני מזבח יי׳ אלהיך*. *ולקח הכהן*, דא הוא מטטרו״ן. *הטנ״א*, אלין שתין אתוותא דק״ש דליליא.

© 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

אוליף להו. נפק נשמתהון מנייהו וחמו מה דחמו ואיתערו. אמר חד לחד לא ניתיב כאן **[כו ט״א]** לית אנן חזיין להאי. מאן דאיהו מלאכא עילאה להוי בהאי יקר.

מאי הוה דעתייהו. חזו דמלאכייא דחיין להו לבר ואצטערו עד דחמו מאי דחמו ונשמתיה דר׳ אלעזר אעבר להו ואשתזיבו. חמו לההוא כהנא רבא דאתא למקבל אולפניה דרבי אלעזר ואמר רבה קדישא סק סק. א״ל *משכני אחריך נרוצה.* [p. 306] א״ל מאן אלין גבך. א״ל רברבי דרא אינון. א״ל לית לי רשותא דהא קב״ה אמר לי לקבלא אפך ואנא עיילנא קמיה הה״ד *הביאני המלך חדריו*. ובחייך קדישא כל חילי דשמייא *נגילה ונשמחה בך*.

א״ר יצחק כך לכל צדיקיא עביד מטטרו״ן שר הפנים בשעתא דיסלק נשמתייהו לעילא. הוא אומר סק סק ונשמתיה אתיב ליה *משכני אחריך נרוצה הביאני המלך חדריו*, הואיל ורעותיה דאנא עייל לאידרין עילאין, *נגילה ונשמחה בך* הה״ד *יעלזו חסידים בכבו״ד*, דא מטטרון.

א״ר יצחק באותה שעה שנשמתו של אותו צדיק עולה לפני הקב״ה עושה לו הבטחה ומברך לו הה״ד *אחר הדברים האלה היה דבר יי׳ אל אברם במחזה לאמר אל תירא אברם אנכי מגן לך שכרך הרבה מאד*. *אל אברם*, זו היא הנשמה. *במחזה*, כשהוא שוכב על מטתו. ומה אומר לו. *אל תירא אברם אנכי מגן לך שכרך הרבה מאד*.

ד״א, *במחזה*, זהו שנאמר *ומראה כבוד יי׳ כאש אוכלת בראש ההר*, וזהו מטטרו״ן המוליכו לפני בוראו.

[p. 307] ד״א, א״ר תנחום מה כתיב למעלה מן הענין. *רק אשר אכלו הנערים* וכתיב בתריה *אחר הדברים האלה היה דבר יי׳ אל אברם*. באותה שעה שהנשמה יושבת ונזונת מאותו האור של מעלה ומתלבשת בו.

דא״ר תנחום לבוש הנשמה לעולם הבא הוא אור זוהר שלמעלה מכסא הכבוד הוא שנאמר *אור זרוע לצדיק ולישרי לב שמחה* וכתיב (ישעי׳ ס:19) *והיה לך יי׳ לאור עולם*, ולא מלאך ולא כסא הכבוד. ודוד אמר *יי׳ אורי וישעי ממי אירא*.

[p. 308] ואזלא הא כי הא דא״ר יהודה, נשמתו של צדיק ניטלה מאור כסא הכבוד ונכנס בעוה״ז. אי זכתה ועולה למעלה אינו דין שיתוסף לה יותר אור ממה שקבלה בראשונה ליכנס בעוה״ז.

וממי מקבלת אותו האור. א״ר יהודה אלמלא מקרא כתוב א״א לאומרו דכתיב *אל תירא אברם אנכי מגן לך*, ולא אחר. ולמה בשביל *ששכרך הרבה מאד*.

© 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

ד״א, *שכרך הרבה מאד*. יש לך *שכר הרבה מאד* על שהיי לך בראשונה. ומתלבשת מאותו האור והקב״ה נוטל אות א׳ משמו ונותנה בראשה. כי הא דתנן עתיד הקב״ה להיות עטרה בראש כל צדיק וצדיק לעולם הבא. ואיזהו זה. אות ה״א כאשר ברא שמים וארץ. הה״ד *ולא יקרא עוד את שמך אברם והיה שמך אברהם*, להיות הנשמה שלימה בתכלית השלימות והטוב [p. 309] הה״ד *עין לא ראתה אלהים זולתך יעשה למחכה לו*.

רבי יהודה בן פזי הוה ליה ההוא אריסא והוה קא מצער ליה. אתו לקמיה ר׳ זירא ור׳ אבא. אמרו ליה מאי עביד מר באריסיה.

אמר להון גנבא כי גניב מאריה דשמשא יזהר עליה זיהרא.

אמרו ליה לא לעיין מר במליה.

אמר להו ומה אעביד והוא מצער לי.

[p. 310] אמרו ליה **[כו ט״ב]** יתפרש מר מיניה ויתהני לך.

עד דהוו יתבי אמרו ליה לאו להאי אתינא גבך אלא לימא לן מר השבטים בני יעקב מה אינון לעלמא דאתי.

אמר להו קב״ה סליק להו למתיבתא דרקיעא וכל נשמתא דצדיק דסליק אינון סהדין על עובדוי הה״ד (תהלים קכב:3) *ירושלים הבנויה*, זו ירושלים של מעלה, *ששם עלו שבטים שבטי יה עדות לישראל*, כדי להעיד על כל צדיק וצדיק מישראל. ולמה. להיות כלם מודים ומברכים לשמו הה״ד *עדות לישראל להודות לשם יי׳*. וכל אחד ואחד מכיר את שלו ומשתבח ואומר רבש״ע ראה מה הנחתי בארץ, וזהו *להודות לשם יי׳*.

והיינו דתנן כל צדיק וצדיק יש לו מדור לפי כבודו ולפי הראוי לו. מאן דאתי מראובן שם מדורו עם הצדיקים מן ראובן וכן כל שבט ושבט, ומאן דהוא גר מאוה״ע ונתגייר מדורו עם גרים. והשבטים עומדים לעדים לכל צדיק וצדיק הה״ד *ששם עלו שבטים שבטי יה עדות לישראל להודות לשם יי׳*.

א״ר יהודה נשמתו של צדיק יודעת ומכרת לעולם הבא מה שאינו יודע ומכיר מלאך המשרת הה״ד (ישעיה ג:10) *אמרו צדיק כי טוב*. *מאי כי טוב. טוב* ממה״ש [p. 311] וכתיב (תהלים צז:11) *אור זרוע לצדיק ולישרי לב שמחה*.

© 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

פרשת יב.

דף א, (בראשית יז:1) *ויהי אברם בן תשעים שנה ותשע שנים וירא יי׳ אל אברם וגו׳.*

ר׳ יצחק פתח (שיר ב:3) *כתפוח בעצי היער כן דודי בין הבנים בצלו חמדתי וישבתי ופריו מתוק לחכי.*

אר״י בן שלש שנים הכיר אברהם את בוראו שנ׳ (בראשית כו:5) *עקב אשר שמע אברהם בקולי. עקב*, עק״ב שנים. וימי חיותו היו קע״ה נמצא *עקב אשר שמע בקולי* והשלש לא שמע בקולו.

[p. 312] ואר״י כל העולם כלו לא נברא אלא בשביל אבהרם שני׳ (שם ב:4) *אלה תולדות השמים והארץ בהבראם*, באברהם כתי׳. ואל תתמה על זה. בא וראה מה כתיב.

(תהלים קד:18) *הרים הגבוהים ליעלים סלעים מחסה לשפנים. הרים הגבוהים* לא בראם הקב״ה אלא בשביל להיות *מחסה לשפנים.* אם *הרים גבוהים* לא בראם אלא בשביל ה*יעלים* וה*סלעים* בשביל ה*שפנים* אל תתמה להיות העולם נברא בשביל אברהם.

א״ר יהודה בשעה שנולד אברהם קרא הב״ה לשמים ולארץ ואמ׳ להם עד היום לא הייתם ראויים לעמוד מפני הרשעים, מכאן ואילך הרי אתם קיימים לעולם ולעולמי עולמים שני׳ (ישעיה מח:13) *קורא אני עליהם ועמדו יחדו*. כתי׳ הכא *קורא* וכתי׳ התם (שם נא:2) *קראתיו*, וכתי׳ הכא *יחדו* וכתי׳ התם *אחד*. ולמה נקרא *אחד*. שעד אותו היום מנח ועד אברהם לא היה אדם שיאמין בהקב״ה זולתו וכלם היו עובדי ע״ז ובא אברהם והוא נתהוה *אחד*. ולמה לא נקרא ראשון. א״ר אחא כשם שהקב״ה *אחד* ואין שני לנגדו כך היה אברהם *אחד* ואין שני בדורו.

[p. 313] א״ר יוחנן בשעה שנברא אברהם רצה הקב״ה להראות ולהוציא טבעו לעולם ונסהו כדי שלא יהא פתחון פה לכל באי עולם ויאמרו איש צדיק הוא בשביל שלא נסהו הקב״ה שאלמלא נסהו יהיה כשאר כל אדם החוטאים ואינם עומדים בנסיון. אלא אמ׳ הקב״ה גלוי לפני שיעמוד בכל אותם הנסיונות שאנסה לאברהם אבל כדי שלא יהא פתחון פה לבאי עולם שלא נסיתיו ולפי׳ היה צדיק, על כן נסהו ועמד בכלן.

אר״י *כתפוח בעצי היער*, זהו יצחק שנתקיים בבריתו של הקב״ה הה״ד (בראשית יז:21) *ואת בריתי אקים את יצחק*. וקודם שנולד בבטן אמו נתקדש לפני הקב״ה ונקרא שמו יצחק.

[p. 314] א״ר מ״ל. מהאי דכתי׳ *אקי״ם*, נוטריקון א׳ אשר ק׳ קידש י׳ ידיד מ׳ מבטן שזהו יצחק.

© 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

דאמ״ר יוחנן מאי דכתי׳ (שם כא: 7) *מי מלל לאברהם הניקה בנים שרה*. באותו המשתה שעשה אברהם לכל גדולי הדור היו כלם מביאים בניהם והיתה שרה מניקת לכלם כדי שיאמינו. היו הן נוטלות ליצחק ולא היה יונק משדיהם והיו כלם נדמים לפניו כקוף בפני אדם הה״ד *כתפוח בעצי היער כן דודי בין הבנים* של אומות העולם.

בצלו חמדתי וישבתי. אר״י הואיל ואמ׳ *חמדתי* מהו *וישבתי*. זהו הר המוריה שבו נתעקד. *ופריו מתוק לחכי*, זהו יעקב שהוא הפרי דתנינן *העץ* זהו אברהם דכתי׳ בהו [p. 315] (בראשית יח: 4) *והשענו תחת העץ*, והצל זהו יצחק והפרי זהו יעקב שנקראו ישראל על שמו ויצאו ממנו י״ב שבטים הנקראים (ירמיה ב: 21) *זרע אמת*, זהו הפרי.

ד״א, *כתפוח בעצי היער*, זהו המילה שניתן לאברהם. דא״ר למה נדמה אברהם כשנימול בין אומות הערלים. *לתפוח* זה העומד *בין עצי היער* שאינם ראוים אלא לשריפה.

בצלו חמדתי וישבתי, זהו אברהם. ואזלא הא כיהא דא״ר תנחום בשעה שאמ׳ הקב״ה לאברהם שימול נצטער. אמ׳ לו אברהם (בראשית יז: 12) *ובן שמונת ימים ימול לכם כל זכר*. חייך כל תינוקות שימולו לשמונה אתה תהי עומד עליהם לעדות שהם קבלו בריתי ולא יכנסו לגיהנם ואליהו עומד מהאי גיסא בכסא הברית ואברהם על ראשו הה״ד *בצלו חמדתי וישבתי*, כלומ׳ *בצלו* של אברהם. *ופריו מתוק לחכי* האי דאמרי׳ להכניסו בבריתו של אברהם אבינו.

© 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

מדרש הנעלם, פרשת וירא

[זהר ח״א צז ע״א] [p. 316] רבנן פתחי בהאי קרא (שיר א:3) *לריח שמניך טובים שמן תורק שמך וגו׳.*

ת״ר האי נשמתא דבר אינש בשעתא דסלקא לרקיעא וקיימא בההוא זיהרא עלאה דאמרן קב״ה מבקר לה.

ת״ש א״ר שמעון בן יוחאי כל נשמתא דצדיקייא כיון דקיימא באתר שכינתא יקרא דחזיא למיתב קב״ה קרי לאבהתא ואמר לון זילו ובקרו לפלניא צדיקא דאתא ואקדימו ליה שלמא מן שמי. ואינון אמרין מארי עלמא לא אתחזי לאבא למיזל למיחמי לברא, ברא אתחזי למיחמי ולמחזי ולמתבע לאבוי. והוא קרי ליעקב ואמר ליה אנת דהוה לך צערא דבנין זיל וקביל אולפניה דפלניא צדיקא דאתא הכא ואנא איזיל עמך הה״ד (תהלים כד:6) *מבקשי פניך יעקב סלה*, מבקש לא נאמר אלא *מבקשי*.

[p. 317] א״ר חייא מרישיה דקרא משמע דכתיב *זה דור דורשיו וגו׳.*

א״ר יעקב א״ר חייא יעקב אבינו הוא הוא הכסא וכן תאנא דבי אליהו יעקב אבינו הוא כסא בפני עצמו דכתי׳ (ויקר׳ כו:42) *וזכרתי את בריתי יעקוב*. ברית כרת קב״ה ליעקב לבדו יותר מכל אבותיו **[צז ע״ב]** להיותו כסא הכבוד בר מן קדמאה.

[p. 318] רבי אליעזר הוה יתיב והוה לעי באורייתא. אתא לגביה ר׳ עקיבא. אמר ליה במאי עסיק מר.

א״ל בהאי קרא דכתיב (שמואל א ב:8) *וכסא כבוד ינחילם*. מהו *כסא כבוד ינחילם*. זה יעקב אבינו דעביד ליה כרסי יקר בלחודוי לקבלא אולפן נשמתא דצדיקיא וקב״ה אזיל עמיה בכל ריש ירחא וירחא, וכד חמי נשמתא יקר אספקלריאה שכינתא דמאריה מברכת וסגדת קמיה הה״ד (תהלים קד:1) *ברכי נפשי את יי׳.*

א״ר עקיבא כל פרשתא דתושבחתא דא נשמתא אמר ליה קמיה דקב״ה.

א״ר עקיבא קב״ה קאים עלוהי, ונשמתא פתח ואמר *יי׳ אלהי גדלת מאד וגו׳* כל הפרשה עד סיומא דקאמר *יתמו חטאים וגו׳.*

ועוד א״ר עקיבא ולא דא בלחודוי אלא משבחת ליה על גופא דאשתאר בעלמא דין ואמר (שם קג:1) *ברכי נפשי את יי׳ וכל קרבי וגו׳.*

וקב״ה אזיל, מנא לן האי. מהאי קרא דכתיב *וירא אליו יי׳ באלוני ממרא*. זה יעקב. מהו *ממרא*. משום דאחסין מאתן עלמין מעדן והוא כסא.

© 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

[p. 319] א״ר יצחק *ממרא* בגימטריא מאתן ותמנין וחד הוה. מאתן דעדן דכתיב (שיר ח:12) *ומאתים לנוטרים את פריו* ותמנין וחד דהוא *כסא* ובגין כך אתקרי *וירא אליו יי׳ באלוני ממרא*, ועל שום דא נקרא *ממרא*.

א״ר יהודה מהו *באלוני*. ר״ל תוקפוי הה״ד (בראשית מט:24) *אביר יעקב*. *והוא יושב פתח האהל* הה״ד (תהלים טו:1) *יי׳ מי יגור באהלך וגו׳* **[צח ע״א]**. *כחום היום* דכתיב (מלאכי ג:20) *וזרחה לכם יראי שמי שמש צדקה ומרפא בכנפיה*.

אמר רבן יוחנן בן זכאי בההיא שעתא אזיל קב״ה ובגין דשמעין אבהתא אברהם ויצחק דקב״ה אזיל לגביה תבעין מן יעקב למיזל עמהון ולאקדמא ליה שלם ואינון קיימין עלויה, ממאי דכתיב *וישא עיניו וירא והנה שלשה אנשים נצבים עליו*. *שלשה אנשים* <u>דקיימין</u> אלין אבהתא אברהם יצחק ויעקב דקיימין עלוהי וחמו עובדין טבין <u>דעבד</u>. *וירא וירץ לקראתם מפתח האהל וישתחו ארצה*, [p. 320] משום דחמי שכינת יקרא עמהון הה״ד (שיר א:3) *על כן עלמות אהבוך*. <u>אלו הן האבות</u>.

דבר אחר *וירא אליו יי׳ באלוני ממרא*. רבנן פתחי בהאי קרא בשעת פטירתו של אדם. דתניא אמר רבי יהודה בשעת פטירתו של אדם הוא יום הדין הגדול שהנשמה מתפרדת מן הגוף ולא נפטר אדם מן העולם עד שרואה את השכינה הה״ד (שמות לג:20) *כי לא יראני האדם וחי*. ובאין עם השכינה שלשה מלאכי השרת לקבל נשמתו של צדיק הה״ד *וירא אליו יי׳ וגו׳*. *כחום היום* זה יום הדין הבוער כתנור להפריד הנשמה מן הגוף. *וישא עיניו וירא והנה שלשה אנשים*, המבקרים מעשיו מה שעשה, והוא מודה עליהם בפיו וכיון שהנשמה רואה כך יוצאת מן הגוף עד פתח בית הבליעה ועומדת שם עד שמתודה כל מה שעשה הגוף עמה בעולם הזה ואז נשמת הצדיק היא שמחה במעשיה ושמחה על פקדונה. דתאנא א״ר יצחק נשמתו של צדיק מתאוה אימתי תצא מן העולם הזה שהוא הבל כדי להתענג בעולם הבא.

[p. 321] ת״ר כשחלה רבי אליעזר הגדול ההוא יומא ע״ש הוה ואותיב לימיניה הורקנוס בריה והוה מגלי ליה עמיקתא ומסתרתא והוא לא הוה מקבל בדעתיה מלייא דחשיב כמטורף בדעתיה הוה. כיון דחמא דדעתא דאבוי מתישבא עלוי קביל מניה מאה ותמנין ותשעה רזין עלאין. [p. 322] כד מטא לאבני שיש דמתערבי במיא עלאה בכה רבי אליעזר ופסק למימר. אמר קום התם ברי.

א״ל אבא למה.

אמר ליה חזינא <u>דרוחי תחלף</u> מן עלמא.

© 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

א״ל זיל ואימא לאמך דתסתלק תפלאי באתר עלאה ובתר דאסתלק מן עלמא ואיתי הכא למחמי להון לא תבכי דאינון קריבין עלאין ולא תתאין ודעתא דבר נש לא ידע **[צח ע״ב]** בהו.

עד דהוו יתבי עאלו חכימי דרא למבקר ליה. אוליט להו על דלא אתו לשמשא ליה דתנינן גדולה שמושה יותר מלימודה. עד דאתא רבי עקיבא. א״ל עקיבא עקיבא למה לא אתית לשמשא לי דהא אתא עתא לאצרפא.

א״ל רבי לא הוה לי פניא.

ארתח. אמר אתמהה עלך אי תמות מיתת עצמך.

לטייה דיהא קשה מכלהון מיתתיה. [p. 323] בכי רבי עקיבא ואמר ליה רבי אוליף לי אורייתא.

אפתח פומיה רבי אליעזר במעשה מרכבה. אתא אשא ואסחר לתרויהון. אמרו חכימיא ש״מ דלית אנן חזיין וכדאין לכך.

נפקו לפתחא דברא ויתיבו תמן. הוה מה דהוה ואזל אשא ואוליף בבהרת עזה תלת מאה הלכות פסוקות ואוליף ליה רזי טעמים דפסוקי דשיר השירים והוו עינוי דר׳ עקיבא נחתין מיא ואתחזר אשא כקדמיתא. כד מטא להאי פסוקא (שיר ב:5) *סמכוני באשישות רפדוני בתפוחים כי חולת אהבה אני* לא יכיל למסבל רבי עקיבא וארים קליה בבכייתא וגעי ולא הוה ממלל מדחילו דשכינתא דהות תמן. אורי ליה כל עמיקתא ורזין עלאין דהוה ביה בשיר השירים, ואומי ליה אומאה דלא לישתמש בשום חד פסוק מניה כי היכי דלא ליחריב עלמא קב״ה בגיניה ולא בעי קמיה דישתמשון ביה **[צט ע״א]** ברייתי מסגיאות קדושתא דאית ביה. לבתר נפיק ר״ע וגעי ונבעין עינוי מיא והוה אמר ווי רבי ווי רבי דאשתאר עלמא יתום מנך.

עאלו כל שאר חכימיא גביה ושאלו ליה ואתיב להון. דחיק ליה שעתא לר״א. אפיק תרי דרועוי ושוינון על לביה. פתח ואמר אי עלמא, עלמא עלאה [p. 324] חזרת לאעלא ולאגנזא מן תתאה כל נהירו ובוצינא, ווי לכון תרי דרעי, ווי לכון תרי תורות דישתכחון יומא דין מן עלמא.

דא״ר יצחק כל יומוי דר׳ אליעזר הוה נהירא שמעתא מפומיה כיומא דאתיהיבת בטורא דסיני.

אמר אורייתא גמרית וחכמתא סברית ושמושא עבדית דאילו יהון כל בני אינשא דעלמא סופרים לא יכלין למכתב, ולא חסרי תלמידי מחכמתי אלא ככוחלא בעינא ואנא מרבותי אלא כמאן דשתי בימא.

ולא הוה אלא למיתן טיבותא לרבוהי יתיר מניה.

© 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

והוו שאלין מניה בההוא סנדלא דיבום עד דנפק נשמתיה ואמר טהור. ולא הוה תמן ר״ע.

כד נפק שבתא אשכחיה ר׳ עקיבא דמית. בזע מאניה וגריר כל בשריה ודמא נחית ונגיד על דיוקניה הוה צוח ובכי. נפק לברא ואמר שמיא שמיא אמרו לשמשא ולסיהרא דנהירותא דהות נהיר יתיר מנהון הא אתחשך.

[צט ע״ב] אמר ר׳ יהודה בשעה שנשמת הצדיק רוצה לצאת שמחה והצדיק בטוח במיתתו כדי לקבל שכרו הה״ד *וירא וירץ לקראתם*, בשמחה לקבל פניהם. [p. 325] מאי זה מקום. *מפתח האהל* כדקא אמרן. *וישתחו ארצה*, לגבי שכינה.

ר׳ יוחנן פתח (שיר ב:17) *עד שיפוח היום ונסו הצללים סוב דמה לך דודי לצבי או לעופר האילים.*

א״ר שמעון בן פזי זו אזהרה לאדם בעודו בעולם הזה שהוא כהרף עין. ת״ח מה כתיב (קהלת ו:6) *ואלו חיה אלף שנים פעמים וגו׳*, ביום המיתה כל מה שהיה נחשב כיום אחד אצלו.

אמר רבי שמעון נשמתו של אדם מתרה בו ואומרת *עד שיפוח היום*, ודימה בעיניך כהרף עין בעודך בעולם הזה, *ונסו הצללים* הה״ד (איוב ח:9) *כי צל ימינו עלי ארץ*, בבקשה ממך *סוב דמה לך דודי לצבי*. מה הצבי קל ברגליו אף אתה היה קל כצבי או כעפר האילים לעשות רצון בוראך כדי שתנחל העולם הבא שהוא *הרי בשמים* הנקרא *הר יי׳* הר התענוג *ההר הטוב*.

[p. 326] א״ר חייא אמר רב אי הוינא מסתכלין בפרשתא דא נסתכל בחכמתא. אי עניינא דנשמתא היא לא רישיה סופיה ולא סופיה רישיה **[ק ע״א]**. ואי עניינא דפטירת איניש מעלמא היא נסתור כל פרשתא. או נוקים פרשתא בהאי או בהאי, מהו *יוקח נא מעט מים ורחצו רגליכם וגו׳ ואקחה פת לחם וגו׳ וימהר אברהם האהלה אל שרה וגו׳ ואל הבקר רץ אברהם וגו׳ ויקח חמאה וחלב וגו׳*.

כד אתא רב דימי אמר לא מצאה הנשמה תועלת לגוף אלמלא מה שרמז בכאן רמז הקרבנות. בטלו הקרבנות לא בטלה התורה. האי דלא אעסק בקרבנות ליעסק בתורה ויתהני ליה יתיר.

דאמר ר׳ יוחנן כשפירש הקב״ה הקרבנות אמר משה, רבונו של עולם תינח בזמן שהיו ישראל על אדמתם, כיון שיגלו מעל אדמתם מה יעשו. אמר לו, משה יעסקו בתורה ואני מוחל להם בשבילי׳ יותר מכל הקרבנות שבעולם שנאמר (ויקרא ז:37) *זאת התורה לעולה למנחה וגו׳*, כלומר *זאת התורה* בשביל *עולה* בשביל *מנחה* בשביל *חטאת* בשביל *אשם*.

© 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

[p. 327] א״ר כרוספדאי האי מאן דמדכר בפומיה בבתי כנסיות ובבתי מדרשות עניינא דקרבניא ותקרובתא ויכוון בהו, ברית כרותה הוא דאינון מלאכיא דמדכרין חוביה לאבאשא ליה דלא יכלין למעבד ליה אלמלא טיבו. ומאן יוכח. האי פרשתא יוכח, דכיון דאמר *והנה שלשה אנשים נצבים עליו*. מהו *עליו*. לעיין בדיניה. כיון **[ק ע״ב]** דחמא נשמתא דצדיקיא כך מה כתיב. *וימהר אברהם האהלה וגו׳*. מהו *האהלה*. בית המדרש. ומהו אומר. *מהרי שלש סאים*, ענין הקרבנות. ונשמתא מתכוונת בהו הה״ד *ואל הבקר רץ אברהם* וכדין נייחא להו ולא יכלין לאבאשא ליה.

ר׳ פנחס אמר מהאי קרא דכתיב (במדבר יז:12) *והנה החל הנגף בעם* וכתיב *ויאמר משה אל אהרן קח את המחתה וגו׳* וכתיב *ותעצר המגפה*. כתיב הכא *מהר* וכתיב התם *מהרי שלש סאים*. מה להלן קרבן לאשתזבא אף כאן קרבן לאשתזבא.

א״ר פנחס זמנא חדא הוינא אזלי בארחא וערעית ביה באליהו. אמינא ליה לימא לי מר מלה דמעלי לברייתא. [p. 328] א״ל קיים גזר קב״ה, ועאלו קמיה כל אלין מלאכיא דממנן לאדכרא חובי דבר נש, די בעדנא דידכרון בני אנשא קרבניא דמני משה ושוי לביה ורעותי׳ בהו דכלהו ידכרון לי׳ לטב. ועוד בעדנא דיערע מותנא בבני אנשא קיימא אתגזר וכרוזא אעבר על כל חילא דשמיא דאי ייעלון בנוהי בארעא בבתי כנסיות ובבתי מדרשות וימרון ברעות נפשא ולבא עניינא דקטורת בוסמין דהוו להו לישראל דיתבטל מותנא מנייהו.

א״ר יצחק בא וראה מה כתיב, *ויאמר משה אל אהרן קח את המחתה ותן עליה אש מעל המזבח ושים קטורת*. א״ל אהרן למה. אמר *כי יצא הקצף מלפני יי׳ וגו׳*. מה כתיב. *וירץ אל* **[קא ע״א]** *תוך הקהל והנה החל הנגף בעם*, וכתיב *ויעמוד בין המתים ובין החיים ותעצר המגפה*, ולא יכיל מלאכא דמחבלא לשלטאה ונתבטלא מותנא.

ר׳ אחא אזל לכפר טרשא אתא לגבי אושפיזיה לחישו עליהו כל בני מתא. אמרו גברא רבא אתא הכא נזיל לגביה.

[p. 329] אתו לגביה. אמרו ליה ליחוש מר בליביה על אובדנא.

אמר להו מהו.

אמרו ליה דאית שבעה יומין דשארי מותנא במאתא וכל יומא אתתקף ולא אתבטל.

אמר להו ניזיל לבי כנישתא ונתבע רחמי מן קב״ה.

עד דהוו אזלי אתו ואמרו פלוני ופלו׳ מיתו ופלו׳ ופלו׳ נטו למות.

אמר להו רבי אחא לית עתא לקיימא הכי דשעתא דחיקא אבל אפרישו מנכון ארבעין בני נשא מאינון דזכאין יתיר עשרה עשרה לארבעה חולקין ואנא עמכון, עשרה לזווייתא

© 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

דמאתא ועשרה לזויתא דמאתא וכן לארבע זווייתא דמאתא. ואמרו ברעות נפשכון עניינא דקטרת בוסמין דקב״ה יהב למשה ועניינא דקרבנא עמיה.

עבדו כן תלת זמנין ואעברו בכל מאתא לארבע זווייתא והוו אמרין כן. לבתר אמר להו ניזיל לאינון דאושיטו למימת. אפרישו מנייכו לבתיהון ואמרו כדין וכד תסיימו אמרון אלין פסוקיא בקל תקיף תלת זמני (במדבר יז:11) *ויאמר משה אל אהרן קח את המחתה ותן עליה אש וגו׳* **[קא ע״ב]** *ויקח אהרן וגו׳ ויעמד בין המתים וגו׳.*

וכן עבדו ואתבטל מנייהו.

שמעו ההוא קלא דאמר סתרא סתרא קמייתא אוחילו לעילא דהא דינא דשמיא לא אשרי הכא דהא ידעי לבטלא ליה.

חלש לביה דרבי אחא. אדמוך שמע דאמרי ליה כד עבדת דא עביד דא. זיל ואימא לון דיחזרון בתשובה דחייבין אינון קמאי. [p. 330] קם ואחזר להו בתשובה שלימתא וקבילו עלייהו דלא יתבטלון מאורייתא לעלם, ואחליפו שמא דקרתא וקארון לה מאתא מחסיא.

א״ר יהודה לא די להם לצדיקים שמבטלין את הגזרה אלא לאחר כן שמברכין להם. תדע לך שכן הוא דכיון שהנשמה אומרת לגוף *מהרי שלש סאים וגו׳* וכל אותו הענין ומבטל את הדין מה כתיב. *ויאמר שוב אשוב אליך כעת חיה*, הרי ברכה. כיון שרואים אותה המלאכים שזה לקח עצה לנפשו מה עושים. הולכים אצל הרשעים לעיין בדינם ולעשות בהם משפט הה״ד *ויקומו משם האנשים וישקיפו על פני סדום*, למקום הרשעים לעשות בהם משפט.

דאמר רבי יהודה כך דרכו של צדיק כיון שרואה שמעיינין בדינו אינו מתאחר לשוב ולהתפלל ולהקריב חלבו ודמו לפני צורו עד שמסתלקין בעלי הדין ממנו. דכיון שאמר *וישא עיניו* **[קב ע״א]** *וירא והנה שלשה אנשים נצבים עליו* מה כתיב בנשמה. *וימהר אברהם האהלה אל שרה*, בחפזון ובמהירות בלא שום העכבה. מיד ממהרת הנשמה אצל הגוף להחזירו למוטב ולבקש במה שיתכפר לו עד שמסתלקין ממנו בעלי הדין.

ר׳ אליעזר אומר מ״ד *ואברהם ושרה זקנים באים בימים חדל להיות לשרה ארח כנשים.* אלא כיון שהנשמה עומדת במעלתה והגוף נשאר בארץ מכמה שנים *באים בימים* שנים וימים הרבה *וחדל* לצאת ולבא ולעבור *ארח* כשאר כל אדם אתבשר להחיות הגוף. מהו אומר. *אחרי בלותי היתה לי עדנה.* [p. 331] *אחרי בלותי* בעפר מהיום כמה שנים *היתה לי עדנה* וחדוש. *ואדוני זקן*, שהיום כמה שנים שיצאת ממני ולא הפקידני. וקב״ה אמר *היפלא מיי׳ דבר למועד אשוב אליך*. מהו *למועד*. אותו הידוע אצלי להחיות המתים.

ולשרה בן. א״ר יהודה מלמד שיתחדש כבן שלש שנים.

© 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

אמר ר' יהודה ברבי סימון כיון שהנשמה ניזונת מזיוה של מעלה קב"ה אומר לאותו המלאך הנקרא דומ"ה, לך ובשר לגוף פלוני שאני עתיד להחיותו, למועד שאני אחיה את הצדיקים לעתיד לבא. והוא משיב, *אחרי בלותי היתה לי עדנה*. *אחרי בלותי* בעפר ושכנתי באדמה ואכל בשרי רמה וגוש עפר תהיה לי חדוש. קב"ה אומר לנשמה הה"ד *ויאמר יי' אל אברהם וגו' היפלא מיי' דבר <u>למועד אשוב אליך כעת חיה</u>*. *למועד* הידוע אצלי להחיות <u>בו הצדיקים</u> *אשוב אליך* אותו הגוף שהוא **[קב ע"ב]** קדוש מחודש כבראשונה להיותכם מלאכים קדושים. ואותו היום עתיד לפני לשמוח בהם הה"ד (תהלים קד:31) *יהי כבוד יי' לעולם ישמח יי' במעשיו*.

[קד ע"ב] [p. 332] *ויי' אמר המכסה אני מאברהם וגו'*. מה כתיב למעלה. *ויקומו משם האנשים וישקיפו על פני סדום*, לעשות דין ברשעי'. מה כתיב אחריו. *המכסה אני מאברהם*.

<u>תאנא</u> א"ר חסדא אין הקב"ה עושה דין ברשעים עד שנמלך בנשמתן של צדיקים הה"ד (איוב ד:9) *מנשמה אלוה יאבדו*, וכתיב *המכסה אני מאברהם*. אמר הקב"ה כלום יש לי לעשות דין ברשעים עד שאמלך בנשמות הצדיקים ואומר להם הרשעים חטאו לפני אעשה בהם דין דכתיב *ויאמר יי' זעקת סדום ועמורה כי <u>רבה</u>*.

א"ר אבהו הנשמה עומדת במקומה והיא יראה <u>להתקרב ולומר</u> לפניו כלום עד <u>שאומר הקב"ה</u> למטטרו"ן שיגישנה לפניו ותאמר מה שרצתה הה"ד *ויגש אברהם ויאמר האף תספה צדיק עם רשע חלילה לך וגו'*.

[p. 333] *אולי יש חמשים צדיקים וגו'*. הנשמה פותחת ואומרת רבש"ע שמא נתעסקו בני פרשיות של תורה ואע"פ שלא נתעסקו לשמה שכר יש להם לעוה"ב ולא יכנסו לגיהנם. מה כתיב בתריה. *ויאמר יי' אם אמצא בסדום חמשים צדיקים וגו'*.

והא <u>יתירון</u> אינון <u>פרשיות</u>.

אלא א"ר אבהו חמשה ספרים הם בתורה ובכל אחד ואחד נכללים עשרת הדברות עשרה מאמרות שבהם נברא העולם, חשוב עשרה בכל חד מנהון הוא חמשים.

עוד פותחת הנשמה ואומרת רבש"ע אע"פ שלא נתעסקו בתורה שמא קבלו עונשם על מה שחטאו בב"ד ונתכפר להם שנאמר (דברים כה:3) *ארבעים יכנו לא יוסיף*, וממה שנתביישו לפניהם דיים <u>להתכפר שלא</u> יכנסו לגיהנם. מה כתיב אחריו. *לא אעשה בעבור <u>הארבעים</u>*.

[p. 334] <u>עוד</u> פותחת ואומרת *אולי ימצאון שם עשרים*. שמא יגדלו בנים לתלמוד תורה ויש להם שכר לעשרת הדברות שתי פעמים בכל יום דאמר ר' יצחק כל **[קה ע"א]** המגדל בנו

© 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

לתלמוד תורה ומוליכו לבית רבו בבקר ובערב מעלה עליו הכתוב כאלו קיים התורה ב׳ פעמים בכל יום. מה כתיב. *ויאמר לא אשחית בעבור העשרים*.

עוד פותחת ואומרת *אולי ימצאון שם עשרה*. אומרת רבונו של עולם שמא היו מאותם העשרה הנמצאים בבית הכנסת דהא תנן כל הנמנה בעשרה הראשונים בבית הכנסת נוטל שכר כנגד כלם הבאים אחריו. מה כתיב. *ויאמר לא אשחית בעבור העשרה*.

כל זה יש לנשמת הצדיק לומר על הרשעים. כיון שלא נמצא בידם כלום מה כתיב. *וילך יי׳ כאשר כלה לדבר אל אברהם ואברהם שב למקומו*. מהו *למקומו*. למקום מעלתו הידועה.

אמר רבי מצוה לו לאדם להתפלל על הרשעים כדי שיחזרו למוטב ולא יכנסו לגיהנם דכתיב (תהלים לה:13) *ואני בחלותם לבושי שק וגו׳*.

[p. 335] ואמר רבי אסור לו לאדם להתפלל על הרשעים שיסתלקו מן העולם שאלמלא סלקו קב״ה לתרח מן העולם כשהיה עובד ע״ז לא בא אברהם אבינו לעולם ושבטי ישראל לא היו והמלך דוד והמשיח והתורה לא נתנה וכל אותם הצדיקים והחסידים והנביאים לא היו בעולם.

אמר רבי יהודה כיון שרואה הקב״ה שלא נמצא ברשעים כלום מכל אותם העניינים מה כתיב. *ויבאו שני המלאכים סדומה וגו׳*.

[קו ע״א] רבי פתח בהאי קרא (שופטים ג:1) *ואלה הגוים אשר הניח יי׳ לנסות בם את ישראל*.

אמר ר׳ חזי הוית בההוא עלמא ולית מעלה כאינון **[קו ע״ב]** דשליטין על רעותא דלבהון שנאמר (תהלים פא:6) *עדות ביהוסף שמו וגו׳*.

אמר רב יהודה למה זכה יוסף לאותה המעלה והמלכות. בשביל שכבש יצרו דתנינן כל הכובש את יצרו מלכותא דשמיא אחיל עליה.

[p. 336] דאמר ר׳ אחא לא ברא הקב״ה ליצה״ר אלא לנסות בו בני אדם.

ומי בעי קב״ה לנסותא בבני נשא. אין דאמר ר׳ אחא מנ״ל. מדכתיב (דברים יג:2-4) *כי יקום בקרבך נביא וגו׳ ובא האות והמופת וגו׳ כי מנסה יי׳ אלהיכם וגו׳*. ולמה בעי נסותא דהא כל עובדוי דבר נש אתגלי קמיה. אלא שלא לתת פתחון פה לבני אדם. ראה מה כתיב. *ולוט יושב בשער סדום*, דהוה יתיב לנסותא לברייתא.

א״ר יצחק מאי דכתיב (ישעיה נז:20) *והרשעים כים נגרש וגו׳*. אפי׳ בשעת דינו של רשע הוא מעיז פניו ואזי הוא ברשעתו קיים. ראה מה כתיב. *טרם ישכבו וגו׳*.

© 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

[p. 337] אמר ר׳ יצחק כשם שברא קב״ה ג״ע בארץ כך ברא גיהנם בארץ וכשם שברא ג״ע למעלה כך ברא גיהנם למעלה. גן עדן בארץ דכתיב (בראשית ב:8) *ויטע יי׳ אלהים גן בעדן מקדם*, גיהנם בארץ דכתיב (איוב י:22) *ארץ עיפתה כמו אופל וגו׳*, ג״ע למעלה דכתיב (שמואל א כה:25, 29) *והיתה נפש אדוני צרורה בצרור החיים את יי׳ אלהיך* וכתיב (קהלת יב:7) *והרוח תשוב אל האלהים אשר נתנה*, גיהנם למעלה דכתיב *ואת נפש אויביך יקלענה בתוך כף הקלע*.

ג״ע למטה כדקאמרן. ג״ע למעלה לנשמתן של צדיקים גמורים להיות נזונין מאור הגדול של מעלה. גיהנם למטה לאותם הרשעים שלא קבלו ברית מילה ולא האמינו בהקב״ה ודתו לא שמרו שבת, ואלו הם של אומות העולם שנדונים באש שנאמר (יחזקאל טו:7) *מהאש יצאו והאש תאכלם וגו׳*, וכתיב (ישעיה סו:24) *ויצאו וראו בפגרי האנשים וגו׳*. גיהנם למעלה לאותם פושעי ישראל שעברו על מצות התורה ולא חזרו בתשובה שדוחים אותם לחוץ עד שיקבלו עונשם והולכים וסובבים כל העולם שנאמר (תהלים יב:9) *סביב רשעים יתהלכון*, ושם נדונים שנים עשר חדש. לאחר כן מדורם עם אותם שקבלו ענשם במותם **[קז ע״א]** כל אחד ואחד כפי המקום הראוי לו.

[p. 338] והרשעים מאומות העולם נדונים תמיד באשו של גהינם ושוב אינם עולים שנאמר *ואשם לא תכבה*, משפט הרשעים בגיהנם כמה דכתיב *ויי׳ המטיר על סדום ועל עמורה גפרית ואש וגו׳*. ושוב אינם עולים ולא יקומו ליום הדין שנאמר (דברים כט:22) *אשר הפך יי׳ באפו ובחמתו*, *באפו* בעולם הזה *ובחמתו* בעולם הבא.

אמר רבי יצחק כהאי גוונא אית ג״ע למטה ואית ג״ע למעלה אית גיהנם למטה ואית גיהנם למעלה.

אמר ר׳ יעקב הרשעים שקלקלו ברית מילה שבהם וחללו שבת בפרהסיא וחללו את המועדות ושכפרו [p. 339] בתורה ושכפרו בתחיית המתים וכדומה להם, יורדי׳ לגיהנ׳ שלמטה ונדונים שם ושוב אינם עולים אבל יקומו ליום הדין ויקומו לתחיית המתים ועליהם נאמר (דניאל יב:2) *ורבים מישני אדמת עפר יקיצו וגו׳* ועליהם נאמר (ישעיה סו:24) *והיו דראון לכל בשר*. *מאידראון*. דיי ראון שהכל יאמרו דיי בראייתם, ועל הצדיקים שבישראל נאמר (שם ס:21) *ועמך כלם צדיקים וגו׳*.

[קט ע״א] *ויעל לוט מצוער וגו׳*.

אמר ר׳ אבהו בא וראה מה כתיב ביצר הרע. תדע לך שאינו מתבטל לעולם מבני אדם עד אותו זמן דכתיב (יחזקאל לו:26) *והסירותי את לב האבן וגו׳* שאע״פ שרואה בני אדם נדונין

© 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

בגיהנם הוא בא וחוזר לו אצל בני אדם הה״ד *ויעל לוט מצער*, מצערה של גיהנם, משם עולה לפתות בני אדם.

א״ר יהודה שלש הנהגות יש באדם, הנהגת השכל והחכמה וזו היא **[קט ע״ב]** כח הנשמה הקדושה, [p. 340] והנהגת התאוה שהיא מתאוה בכל תאות רעות וזהו כח התאוה, וההנהגה המנהגת לבני אדם ומחזקת הגוף והיא נקראת נפש הגוף. אמר רב דימי זהו כח המחזיק.

אמר רבי יהודה בא וראה לעולם אין יצר הרע שולט אלא באלו ב׳ כחות אלין דאמרן. נפש המתאוה היא הרודפת אחר יצר הרע לעולם משמע דכתיב *ותאמר הבכירה אל הצעירה אבינו זקן*. נפש המתאוה היא מעוררת את האחרת ומפתה אותה עם הגוף להדבק ביצר הרע והיא אומרת *לכה נשקה את אבינו יין ונשכבה עמו*. מה יש לנו בעולם הבא נלך ונרדוף אחר יצר הרע ואחר תשוקת חמדת העולם הזה. ומה עושות. שתיהן מסכימות להדבק בו. מה כתיב. *ותשקין את אביהן יין*, מתפטמות להתעורר ליצר הרע באכילה ובשתיה.

ותקם הבכירה ותשכב את אביה. כשאדם שוכב על מטתו בלילה נפש המתאוה היא המעוררת ליצר הרע ומהרהרת בו והוא דבק בכל הרהור רע עד שמתעברת ממנו עד שמביא בלב האדם אותה המחשבה הרעה [p. 341] ודבקה בו. ועדיין יש בלבו ולא נגמר לעשות אותה הרעה עד שזאת התאוה מעוררת לכח הגוף כמתחלה להדבק ביצר הרע ואז הוא תשלום הרעה הה״ד *ותהרין שתי בנות לוט* **[קי ע״א]** מאביהן.

א״ר יצחק אין יצר הרע מתפתה אלא באכילה ושתיה ומתוך שמחת היין אז שולט באדם. בצדיק מה כתיב ביה. (משלי יג:25) *צדיק אוכל לשובע נפשו*, ואינו משתכר לעולם. דא״ר יהודה האי צורבא מרבנן דמרוי קרינה עליה (שם יא:22) *נזם זהב באף חזיר*, ולא עוד אלא שמחלל שם שמים. מנהג הרשעים מהו. (ישעיה כב:13) *הנה ששון ושמחה, הרוג בקר ושחוט צאן, אכל בשר ושתות יין*. עליהם אמר הכתוב (שם ה:11) *הוי משכימי בבקר שכר ירדופו וגו׳*, כדי לעורר ליצה״ר שאין יצה״ר מתעורר אלא מתוך היין הה״ד *ותשקין את אביהן יין*.

א״ר אבהו מה כתיב *ולא ידע בשכבה ובקומה*. כלומר יצר הרע לעולם אינו משגיח בה מה תהא ממנה *בשכבה* בעולם הזה *ובקומה* לעולם הבא אלא מתעורר עם כח הגוף לעבוד תאותו בעולם הזה.

דא״ר אבהו בשעה שנכנסין הרשעים בגיהנם מכניסים ליצה״ר לראות בהן הה״ד *ולוט בא צערה, לצערה* של גיהנם, ונפק ליה [p. 342] מתמן לנסותא לברייתא כדקאמרן הה״ד *ויעל לוט מצער*, מצערה של גיהנם.

© 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

וישב בהר. א״ר יצחק משמע דכתיב *בהר* מלמד שהוא שם מושבו במקום הר, גוף שהוא חרב כהר דלית ביה טיבות׳. *ושתי בנותיו עמו*, אלו הב׳ כחות דאמרן. *כי* **[קי ע״ב]** *ירא לשבת בצער*, יראה וחרדה נופלת עליו בשעה שרואה צער גיהנם שמצערין לרשעים וחושב ששם ידון. כיון שרואה שאינו נדון שם יוצא והולך לפתות בני אדם אחריו.

רב הונא כד הוה דריש לאזדהרא לבני אדם הוה אמר להו בני אסתמרו משליחא של גיהנם ומאן הוא. זהו יצה״ר שהוא שליח של גיהנם.

ר׳ אבא אמר מאי דכתיב (משלי ל:15) *לעלוקה שתי בנות הב הב*. אלו שתי בנות לוט דאמרן שהיא נפש המתאוה ונפש המשתתפת בגוף הרודפת אחר יצה״ר לעולם.

אמר ר׳ יהושע כתיב הכא בלוט *כי ירא לשבת בצער* וכתיב התם לעלוקה. *יר״א* בגימטריא הוא עלוק״ה.

אמר ר׳ יצחק אי *ירא* הוא למאי אתי למטעי ברייתא.

א״ל כך דרך כל עושה עולה, כשרואה הרע מתיירא לפי שעה מיד חוזר ברשעתו ואינו חושש לכלום. כך יצר הרע בשעה שרואה דין ברשעים ירא, כיון שיוצא לחוץ אינו חושש כלום.

[p. 343] ר׳ אבא א״ר יוחנן מ״ד *ותאמר הבכירה אל הצעירה אבינו זקן*. מאי *אבינו זקן*. זהו יצר הרע שנקרא *זקן* שנאמר (קהלת ד:13) *מלך זקן וכסיל*, שהוא *זקן* שנולד עם האדם.

דתנינן אמר רבי יהודה אמר רבי יוסף אותה נפש המתאוה אומרת לאחרת *אבינו זקן*, נרדוף אחריו ונדבק **[קיא ע״א]** בו כשאר כל הרשעים שבעולם. *ואיש אין בארץ לבא עלינו*, אין *איש* צדיק *בארץ* ואין *איש* שליט על יצרו. הרבה רשעים בארץ, לית אנן בלחודנא חייבין. *נעשה כדרך כל הארץ* שהם חייבים שעד היום *דרך כל הארץ* בזה הוא. *לכה נשקה את אבינו יין*, נשמח בעולם הזה נאכל ונשתה ונרוה חמרא ונדבק באבינו ביצר הרע ונשכבה עמו. ורוח הקדש צווחת ואומרת (ישעיה כח:7) *גם אלה ביין שגו ובשכר תעו*.

אמר רבי יהודה ת״ח מה כתיב *ותשקין את אביהן יין*. דרך הרשעי׳ לטעות אחרי היין לפנק ליצר הרע ולעוררו ועד שהוא שמח בשכרותו שוכב על מטתו, מיד *ותקם הבכירה ותשכב את אביה*, היא מזומנת עמו ומתאוה ומהרהרת בכל הרהורים רעים ויצר הרע מתחבר עמה ונדבק בה ואינו משגיח בה מה תהא ממנה *בשכבה ובקומה*, *בשכבה* בעוה״ז *ובקומה* לעתיד לבא, *בשכבה* בעוה״ב כשתתן דין וחשבון, *ובקומה* ליום הדין דכתיב (דניאל יב:2) *ורבים מישני אדמת עפר יקיצו וגו׳*. בשום ענין מאלו אין משגיח בה יצר הרע אלא דבק בה והיא נדבקה בו ולאחר כן מעוררת לאחרא. לאחר שההרהור גדול נדבק ביצה״ר באה האחרת ונדבק׳ בו.

© 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

[p. 344] *ותשקין את* **[קיא ע״ב]** *אביהן יין*, כמו כן לעורר ליצר הרע ונדבקת בו כמו כן ואזי תשלום הרשעות לעשות ומתעברות שתיהן מיצר הרע הה״ד *ותהרין שתי בנות לוט מאביהן* עד שיצא לפועל מעשיהן, זו יולדת רשעתה וזו יולדת רשעתה. וכן דרכם של רשעים בענין זה עם יצר הרע עד שהורג לאדם ומוליכו לגיהנם ומכניסו שם ואח״כ עולה משם לפתות לבני אדם כמו כן. ומי שמכיר בו נצול ממנו ואינו מתחבר עמו.

אמר ר׳ יצחק משל למה הדבר דומה. לכת לסטים שהיו אורבים בדרכים לגזול ולהרוג לבני אדם ומפרישים מהם אחד שיודע להסיח לבני אדם ולשונו רך. מה עביד. מקדים והולך לקבלם ונעשה כעבד לפניהם עד שמאמינים הטפשים בו ובוטחים באהבתו ושמחים עמו ומוליכם בחלק דבריו באותו הדרך שהלסטים שם. כיון שמגיע עמהם לשם הוא הראשון שהורג בם לאחר שנותנם ביד הלסטים להרגם ולקחת ממונם, ואינון צווחין ואמרין ווי ווי דאציתנא לדין ולרכיכא דלישניה. לאחר שהרגו אלה עולה משם ויוצא לפתות לבני אדם כמתחלה. הפקחים מה הם עושים. כשרואים לזה יוצא לקראתם ומפתה להם מכירין בו שהוא צודה לנפשם מתגרים בו והורגים אותו והולכים בדרך אחרת. ואי לא מתפרשי מיניה וסטים באורח אחרא.

כך הוא יצר הרע. יוצא מכת הלסטים עולה מגיהנם לקבלא דבני נשא ולפתות להם בחלק מתק דבריו הה״ד *ויעל לוט מצוער וישב בהר וגו׳* כמו לסטים לארוב לבני אדם. מה עושה. עובר לפניהם והטפשים מאמינים בו ובאהבתו שהוא הולך לפתותם ועובד להם כעבד שנותן להם נשים יפות אסורות נותן להם בני אדם להרע מפרק מהם עול תורה ועול מלכות שמים. הטפשים **[קיב ע״א]** רואים כך בוטחים באהבתו עד שהולך עמהם ומוליכם באותו הדרך שהלסטים שם בדרך גיהנם אשר אין דרך לנטות ימין ושמאל. כיון שמגיע עמהם לשם הוא הראשון שהורג להם ונעשה להם מלאך המות ומכניסן לגיהנם ומורידין להון מלאכי חבלה [p. 345] ואינון צווחין ואמרין ווי ווי דאציתנא לדין ולא מהניא לון. לאחר כן עולה משם ויוצא לפתות לבני אדם. הפקחין כשרואין אותו מכירים אותו ומתגברים עליו עד ששולטין עליו וסאטין מזה הדרך ולוקחין דרך אחרת להנצל ממנו.

רב יוסף כד הוה נחית לבבל חמא אינון רווקייא דהוו עיילי ונפקי ביני נשי שפירן ולא הוו חטאן. אמר לא מסתפו אלין מיצר הרע.

אמרו ליה לא מקונדיטון בישא קאתינא, מקדושתא דקדישא אתגזרנא.

דאמר רב יהודה אמר רב צריך אדם לקדש עצמו בשעת תשמיש ונפקי מניה בני קדישי בני מעלי דלא מסתפו מיצה״ר שנאמר (ויקרא יא:44) *והתקדשתם והייתם קדושים*.

© 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

ר׳ אבא אמר מאי דכתיב (יחזקאל כ:20) *ואת שבתותי קדשו*. אלא זמן ת״ח לתשמיש משבת לשבת ומזהר להו דהואיל דתשמיש המטה דמצוה הוא *קדשו*, כלומר *קדשו* עצמכם *בשבתותי* בההוא תשמיש דמצוה.

[p. 346] אמר רב יהודה אמר רב האי מאן דעייל לקרתא וחמי נשי שפירן ירכין עינוי ויימא הכי סך ספאן איגזר איגזרנא קרדיטא תקיל פוק פוק דאבוי קדישא דשבתא הוא. מאי טעמא. דחמימות דארחא שלט ביה ויכיל יצר הרע לשלטא עלוי.

[קיג ע״א] *ויי׳ פקד את שרה כאשר אמר.*

ר׳ יוחנן פתח בהאי קרא (שיר ז:6) *ראשך עליך ככרמל ודלת ראשך כארגמן מלך אסור ברהטים*. עשה קב״ה שלטונים למעלה ותחתם שלטונים למטה. כשנותן קב״ה מעלה לשרים של מעלה נוטלים מעלה המלכים של מטה. נתן מעלה לשרו של בבל נטל מעלה נבוכדנצר הרשע דכתיב ביה (דניאל ב:38) *אנת הוא ראשה די דהבא* והיו כל העולם משועבדים תחת ידו ובנו ובן בנו הה״ד *ראשך עליך ככרמל*, זהו נבוכדנצר הה״ד (שם ד:9) *תחותוהי תטלל חיות ברא*. *ודלת ראשך כארגמן*, זהו בלשצר שהוא מכריז ואמר *ארגוונא ילבש*. *מלך אסור ברהטים*, זהו אויל מרודך שהיה *אסור* עד שמת אביו נבוכדנצר ומלך תחתיו.

[p. 347] אמר ר׳ יהודה למאי אתא האי טעם בשיר השירים.

אלא אמר רבי יהודה שבעה דברים נבראו קודם שנברא העולם ואלו הן כסא הכבוד שנאמר (תהלים צג:2) *נכון כסאך מאז מעולם אתה* וכתיב (ירמיה יז:12) *כסא כבוד מרום מראשון* שהוא היה ראש הנקדם לכל. ונטל הקב״ה את הנשמה הטהורה מכסא הכבוד להיות מאיר לגוף הה״ד *ראשך עליך ככרמל*, זהו כסא הכבוד שהוא ראש על הכל. *ודלת ראשך כארגמן*, זו היא הנשמה הנטלת ממנו. *מלך אסור ברהטים*, זהו הגוף. ד״א *מלך אסור ברהטים*, זהו הגוף שהוא אסור בקבר ונבלה בעפר ולא נשאר ממנו אלא כמלא תרוד רקב, וממנו [p. 348] יבנה כל הגוף. כשפוקד הקב״ה לגוף הוא אומר לארץ שתפליט אותו לחוץ דכתיב (ישעיה כו:19) *וארץ רפאים תפיל*.

אמר רבי יוחנן המתים שבארץ הם חיים תחלה הה״ד (שם) *יחיו מתיך*, אלו המתים שבארץ. *נבלתי יקומון*, אלו שבחוצה לארץ. *הקיצו ורננו* **[קיג ע״ב]** *שוכני עפר*, אלו המתים שבמדבר.

דאמר רבי יוחנן למה מת משה בחוצה לארץ. להראות לכל באי עולם כשם שעתיד הקב״ה להחיות למשה כך עתיד להחיות לדורו שהם קבלו התורה ועליהם נאמר (ירמיה ב:2) *זכרתי לך חסד נעוריך אהבת כלולותיך לכתך אחרי במדבר בארץ לא זרועה*.

© 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

[p. 349] ד״א *הקיצו ורננו שוכני עפר*, אלו הם האבות. והמתים בחוצה לארץ יבנה גופם ומתגלגלים תחת הארץ עד ארץ ישראל ושם יקבלו נשמתם ולא בחוצה לארץ הה״ד (יחזקאל לז: 12) *לכן הנבא ואמרת אליהם הנה אנכי פותח את קברותיכם והעליתי אתכם מקברותיכם עמי והבאתי אתכם אל אדמת ישראל*. מה כתיב אחריו. *ונתתי רוחי בכם וחייתם*.

רבי פנחס אמר הנשמה נטלה מכסא הכבוד שהוא הראש כדקאמר (שיר ז: 6) *ראשך עליך ככרמל, ודלת ראשך כארגמן*, זו היא הנשמה שהיא דלת הראש, *מלך אסור ברהטים*, זהו הגוף שהוא אסור בקברים. זהו הגוף וזהו שרה וזהו מלך. וקב״ה פוקדו למועד אשר דבר אליו הה״ד *וי״י פקד את שרה כאשר אמר*, פוקד את הגוף לזמן הידוע שבו יפקוד הצדיקים.

אמר ר׳ פנחס עתיד הקב״ה ליפות לגוף הצדיקים לעתיד לבא כיופי של אדם הראשון כשנכנס לגן עדן שנאמר (ישעיה נח: 11) *ונחך י״י תמיד וגו׳ והיית כגן רוה*.

אמר ר׳ לוי הנשמה בעודה במעלתה ניזונת באור של מעלה ומתלבשת בו, וכשיכנס לגוף לעתיד לבא באותו האור ממש יכנס, ואזי הגוף יזהיר *כזוהר הרקיע* הה״ד (דניאל יב: 3) *והמשכילים יזהירו כזהר הרקיע*, וישיגו בני אדם דעה שלימה שנאמר (ישעיה יא: 9) *כי מלאה הארץ דעה את י״י*. מ״ל הא. ממה דכתיב *ונחך י״י תמיד והשביע בצחצחות נפשך*, [p. 350] זה אור של **[קיד ע״א]** מעלה, *ועצמותיך יחליץ*, זהו פקדון הגוף, *והיית כגן רוה וכמוצא מים אשר לא יכזבו מימיו*, זהו דעת הבורא יתברך. ואזי ידעו הבריות שהנשמה הנכנסת בהם שהיא נשמת החיים נשמת התענוגים שהיא קבלה תענוגים מלמעלה ומעדנת לגוף והכל תמהים בה ואומרים (שיר ז: 7) *מה יפית ומה נעמת אהבה בתענוגים*, שזו היא הנשמה לעתיד לבא.

אמר רבי יהודה תא חזי שכך הוא ממה דכתיב (שם: 6) *מלך אסור ברהטים* וכתיב בתריה *מה יפית ומה נעמת*.

וא״ר יהודה באותו זמן עתיד הקב״ה לשמח עולמו ולשמוח בבריותיו שנאמר (תהלים קד: 31) *ישמח י״י במעשיו*, ואזי יהיה שחוק בעולם מה שאין עכשיו דכתיב (שם קכו: 2) *אז ימלא שחוק פינו וגו׳* הה״ד *ותאמר שרה צחוק עשה לי אלהים*, שאזי עתידים בני אדם לומר שירה שהוא עת שחוק.

[p. 351] רבי אבא אמר היום שישמח הקב״ה עם בריותיו לא היתה שמחה כמותה מיום שנברא העולם והצדיקים הנשארים בירושלם לא ישובו עוד לעפרם דכתיב (ישעיה ד: 3) *והיה הנשאר בציון והנותר בירושלם קדוש יאמר לו*, *הנותר* בציון *ו*בירושלם דייקא.

אמר רבי אחא א״כ זעירין אינון. אלא כל אינון דאשתארו בארעא קדישא דישראל דינא כירושלם וכציון לכל דבר, מלמד דכל ארץ ישראל בכלל ירושלם היא, ממשמע דכתיב (ויקרא יט: 23) *וכי תבאו אל הארץ*, הכל בכלל.

© 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

רבי יהודה בן אלעזר שאל לר׳ חזקיה אמר לו מתים שעתיד הקב״ה להחיות למה לא יהיב נשמתהון באתר דאתקברו תמן וייתון לאחייא בארעא דישראל.

[p. 352] אמר לו נשבע הקב״ה לבנות ירושלם ושלא תהרס לעולמים. דאמר רבי ירמיה עתיד הקב״ה לחדש עולמו ולבנות ירושלם ולהורידה בנויה מלמעלה בנין שלא יהרס, ונשבע שלא תגלה עוד כנסת ישראל ונשבע שלא יהרס בנין ירושלם שנאמר **[קיד ע״ב]** (ישעיה סב:4) *לא יאמר לך עוד עזובה ולארצך לא יאמר עוד שממה*, ובכל מקום שאתה מוצא לא לא היא שבועה הה״ד (בראשית ט:11, 15) *ולא יהיה עוד המים למבול ולא יכרת כל בשר עוד ממי המבול* וכתיב (ישעיה נד:9) *אשר נשבעתי מעבור מי נח*. מכאן שלא לא שבועה, ומן לאו אתה שומע הן, ועתיד הקב״ה לקיים עולמו קיום שלא תגלה כנסת ישראל ולא תהרס בנין בית המקדש. לפיכך אין מקבלין נשמתן אלא במקום קיים לעולמים כדי שתהיה הנשמה קיימת בגוף לעולמים ודא הוא דכתיב *הנשאר בציון והנותר בירושלם קדוש יאמר לו וגו׳*.

א״ר חזקיה מהכא הוא קדוש ירושלם קדוש הנותר בה קדוש. הוא קדוש דכתיב (ישעיה ו:3) *קדוש יי׳ צבאות*, וכתיב (הושע יא:9) *בקרבך קדוש*. ירושלם קדוש דכתיב (קהלת ח:10) *וממקום קדוש יהלכו*. הנותר בה קדוש דכתיב (ישעיה ד:3) *והיה הנשאר בציון והנותר בירושלם קדוש יאמר לו*. מה *קדוש* הראשון קיים אף השאר קדוש קיים.

א״ר יצחק מאי דכתיב (זכריה ח:4) *עוד ישבו זקנים וזקנות בשערי ירושלם ואיש משענתו בידו מרוב* [p. 353] *ימים*. מאי טיבותא דא למיזל כדין דכתיב *ואיש משענתו בידו*.

אלא אמר רבי יצחק עתידים הצדיקים לעתיד לבא להחיות מתים כאלישע הנביא דכתיב (מלכים ב ד:29) *וקח משענתי בידך ולך*, וכתיב *ושמת משענתי על פני הנער*. א״ל קב״ה דבר שעתידים הצדיקים לעשות לעתיד לבא אתה רוצה עכשיו לעשות. מה כתיב. *וישם את המשענת על פני הנער ואין קול ואין קשב*. אבל הצדיקי׳ לעתיד לבא יעלה בידי׳ הבטח׳ זו דכתיב *ואיש משענתו בידו*, כדי להחיות בו את המתים מהגרים שנתגיירו מאומות העולם דכתיב בהו (ישעיה סה:20) *כי הנער בן מאה שנה ימות והחוטא בן* **[קטו ע״א]** *מאה שנה יקולל*.

אמר רבי יצחק סופיה דקרא מוכיח, דכתיב *מרוב ימים*.

דבר אחר ותאמר שרה *צחוק עשה לי אלהים*. כתיב (ישעיה סו:10) *שמחו את ירושלם וגילו בה כל אוהביה שישו אתה משוש כל המתאבלים עליה*.

אמר רבי יהודה לא היתה שמחה לפני הקב״ה מיום שנברא העולם כאותה שמחה שעתיד לשמוח עם הצדיקים לעתיד לבא, וכל אחד ואחד מראה באצבע ואומר [p. 354]

© 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

(שם כה:9) *הנה אלהינו זה קוינו לו ויושיענו זה יי׳ קוינו לו נגילה ונשמחה בישועתו*, וכתיב (שם יב:5) *זמרו יי׳ כי גאות עשה מודעת זאת בכל הארץ*.

רבי יוחנן אמר לא חזינן מאן דמפרש האי מלה כדוד מלכא דאמר (תהלים קד:29) *תסתיר פניך יבהלון וגו׳*. מכאן שאין הקב״ה עושה רעה לשום אדם אלא כשאינו משגיח בו הוא כלה מאליו דכתיב (שם:30) *תסתיר פניך יבהלון תוסף רוחם יגועון. תשלח רוחך יבראון וגו׳*, ואחר כך (שם:31) *יהי כבוד יי׳ לעולם ישמח יי׳ במעשיו*, ואזי השחוק בעולם דכתיב (שם קכו:2) *אז ימלא שחוק פינו ולשוננו רנה* הה״ד *ותאמר שרה צחוק עשה לי אלהים* לשמוח בישועתו.

רבי חייא אמר ת״ח עד שהגוף עומד בעולם הזה הוא חסר מן התשלום. לאחר שהוא צדיק והולך בדרכי יושר ומת ביושרו נקרא שרה בתשלומו. הגיע לתחיית המתים הוא שרה כדי שלא יאמרו שאחר הוא שהחיה קב״ה. לאחר שהוא חי ושמח עם השכינה ומעביר הקב״ה היגון והעצבון מן העולם דכתיב (ישעיה כה:8) *בלע המות לנצח ומחה יי׳ אלהים דמעה מכל פנים וגו׳*, אזי נקרא יצחק בשביל השחוק והשמחה שיהיה לצדיקים לעתיד לבא.

[p. 355] רבי יהודה כד מטא לההוא אתר דכפר חנן, שדרו ליה תקרובתא כל בני מאתא. עאל לגביה רבי אבא. א״ל אימתי ליזיל מר.

אמר ליה אפרע מה דיהבו לי **[קטו ע״ב]** בני מאתא ואיזיל.

אמר ליה לא ליחוש מר להאי תקרובתא, לאורייתא הוא דעבדו ולא יקבלו מנך כלום.

אמר ליה ולא מקבלי מלי דאורייתא.

אמר אין.

אתו כל בני מאתא. א״ל רבי יהודה כלהון מארי מתיבתא.

א״ל ואית מאן דלא יאות למיתב הכא ליקום וליזיל.

קם רבי אבא ואבדיל מנייהו עשרה די יקבלון מניה.

א״ל תיבו בהדי גברא רבא דנא ואנא ואינון נקבל למחר ונתיב עמיה.

אזלו. אינון דאשתארו עמיה יתיבו אינון עשרה ולא אמר כלום.

אמרו ליה אי רעותיה דמר נקבל אפי שכינתא.

אמר להו והא רבי אבא לית הכא.

שדרו בהדיה ואתא. [p. 356] פתח ואמר *ויי׳ פקד את שרה כאשר אמר*. מאי שנויא הוה הכא. הוה ליה למימר *ויי׳ זכר את שרה*, כמה דאמר (בראשית ל:22) *ויזכור אלהים את רחל*, דאין פקידה אלא על מה דהוה בקדמיתא. אלא בקדמיתא הוה דכתיב *שוב אשוב אליך*,

© 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

ועל אותו ענין נאמר *שפקד* עכשיו משמע דכתיב *כאשר אמר*. דאלמלא לא נאמר *כאשר אמר* לימא זכירה, אבל *פקד* ההיא מלה דאמר, *למועד אשוב אליך*.

לבתר אמר הכי. האי צדיק דזכי למיסק לההוא יקר עלאה דיוקניה מתפתח בכרסי יקריה וכן לכל צדיק וצדיק דיוקניה לעילא כד הוה לתתא לאבטחא לההיא נשמתא קדישא.

והיינו דא״ר יוחנן מאי דכתיב (חבקוק ג:11) *שמש ירח עמד זבולה*. דזהרן גופא ונשמתא דקיימין באדרא קדישא עלאה דלעילא כדיוקנא דהוה קיימא בארעא, וההיא דיוקנא ממזונה הנאת נשמתא וההיא עתידה לאתלבש בהאי גרמא דאשתאר בארעא וארע׳ מתעבר מניה ותפל טיניה לברא, ודא הוא דאתקרי קדישא.

וכד קיימא דיוקנא ההיא דלעילא אתת בכל ירחא **[קטז ע״א]** לסגדא קמי מלכא קדישא ב״ה דכתיב (ישעיה סו:23) *והיה מדי חדש בחדשו*, והוא מבשר לה ואומר *למועד אשוב אליך*, [p. 357] לההוא זמן דעתיד לאחיא מיתיא עד דאתפקדת לההוא זמנא כמה דאתבשר ההי״ד *ויי׳ פקד את שרה כאשר אמר*. וההוא יומא דחדי קב״ה בעובדוי ההי״ד (תהלים קד:31) *ישמח יי׳ במעשיו*.

א״ל ר׳ אבא לימא לן מר על פרשתא.

לבתר אמר יאות לכון למפתח פרשתא דא.

פתח ואמר *ויהי אחר הדברים האלה והאלהים נסה את אברהם וגו׳ ויאמר קח נא את בנך את יחידך אשר אהבת וגו׳*. הכא אית לאסתכלא. האי אומנא דאפיק כספא ממקורא דארעא מאי עביד. בקדמיתא מעייל ליה בנור דליק עד דנפיק מניה כל זוהמא דארעא והא אשתארת כספא אבל לא כספא שלימתא. לבתר מאי עביד. מעייל לי׳ בנור׳ כדבקדמיתא ומפיק מניה סטייפי כד״א (משלי כה:4) *הגו סיגים מכסף וגו׳*, וכדין הוא כספא שלימתא בלא ערבוביא. כך הקב״ה מעייל האי גופא תחות ארעא עד דמתרקב כוליה ונפקי מניה כל זוהמא בישא ואשתאר ההוא תרווד רקב ואתבני גופא מני׳, ועד כען הוא גופא לא שלים. לבתר ההוא יומא רבא דכתיב (זכריה יד:7) *והיה יום אחד הוא יודע ליי׳ לא יום ולא לילה* מתטמרן כלהו תחות עפרא כדבקדמיתא מן קדם דחילו ותקיפו דקב״ה ההי״ד (ישעיה ב:19) *ובאו במחלות עפר ובנקיקי הסלעים מפני פחד יי׳ ומהדר גאונו וגו׳*, ונפיק נשמתייהו מנייהו ומתעכלא ההוא תרווד רקב ואשתאר [p. 358] גופא דאתבני תמן כוליה נהיר כנהורא דשמשא וכזהרא דרקיעא דכתיב (דניאל יב:3) *והמשכילים יזהירו כזהר הרקיע וגו׳*, וכדין כספא שלים גופא שלימא בלא ערבוביא אחרניתא.

דאמר ר׳ יעקב **[קטז ע״ב]** גופא דנהיר ירמי קב״ה מלעילא דכתיב (ישעיה כו:19) *כי טל אורות טלך* וכתיב (שם כב:17) *הנה יי׳ מטלטלך*. וכדין יתקרון קדישין עלאין דכתיב (שם ד:3)

© 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

קדוש יאמר לו, ודא הוא דאתקרי תחיית המתים דבתרייתא ודא הוא נסיונא בתרייתא ולא יטעמון מותא עוד דכתיב *בי נשבעתי נאם יי׳ כי יען אשר עשית את הדבר הזה וגו׳ כי ברך אברכך*. בההוא זמנא מצלו צדיקייא דלא יתנסון בדא יתיר.

[p. 359] מה כתיב. *וישא אברהם את עיניו וירא והנה איל אחר נאחז בסבך בקרניו*. אילין חייבי שאר עממין דאתקרון אילים כד״א (ישעיה ס:7) *אילי נביות ישרתונך* ומתרגמי׳ רברבי נביות. *אחר נאחז בסבך בקרניו*, כד״א (תהלים עה:11) *וכל קרני רשעים אגדע. וילך אברהם ויקח את האיל ויעלהו לעולה תחת בנו*, דאינון מזומנין לאתנסאה בכל נסיונא בישא וישתארון הצדיקים לעלמא דאתי כמלאכין עלאין קדישין ליחדא שמיה ובגין כך כתיב (זכריה יד:9) *ביום ההוא יהיה יי׳ אחד ושמו אחד*.

אמר לון מכאן ולהלאה אצלחו פתחא.

ליומא אחרא עאלו קמיה כל בני מתא. אמרו לי׳ לימא לן מר מלייא דאורייתא בפרשתא דקרינן בה יומא דשבתא *ויי׳ פקד את שרה*.

קם ביני עמודי פתח ואמר *ויי׳ פקד את שרה וגו׳*.

שלש מפתחות בידו של הקב״ה ולא מסרם לא ביד מלאך ולא ביד שרף, מפתח של חיה ושל גשמים ושל תחיית המתים. בא אליהו ונטל השנים, של גשמים ושל תחיית המתים.

[p. 360] וא״ר יוחנן לא נמסר ביד אליהו אלא אחד.

דא״ר יוחנן בשעה שבקש אליהו להחיות בן הצרפית א״ל קב״ה לא יאות לך למיסב בידך שתי מפתחות אלא תן לי מפתח הגשמים ותחיית המתים יהא לך. א״ל רבונו של עולם כך. והיינו דכתיב (מלכים א יח:1) *לך הראה אל אחאב ואתנה מטר*. לא אמר ותן *מטר* אלא *ואתנה*.

והא אלישע הוו **[קיז ע״א]** ליה.

אין, לקיים *פי שנים ברוחו של אליהו*, אלא שלשתם לא מסרם הקב״ה ביד שליח.

דאמר ר׳ סימן בא וראה כחו של הקב״ה. בפעם אחת מחיה מתים ו*מוריד שאול ויעל* מזריח מארות ומוריד גשמים *מצמיח חציר* מדשן יבולים פוקד עקרות נותן פרנסה עוזר דלים סומך נופלים *זוקף כפופים מהעדא מלכין ומהקם מלכין* והכל בבת אחת ובזמן אחד וברגע אחד מה שאין שליח בעולם יכול לעשותו.

תניא אמר רבי יהודה כל מה שעושה הקב״ה אינו צריך לעשות אלא בדבור, דכיון דאמר [p. 361] ממקום קדושתו יהא כך מיד נעשה. בא וראה כח גבורתו דכתיב (תהלים לג:6) *בדבר יי׳ שמים נעשו*.

© 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

דא״ר יהודה מאי דכתיב (שמות יב:12) *ועברתי בארץ מצרים בלילה הזה.* אני ולא מלאך. *אעשה שפטים אני יי׳*, ולא השליח, *אני יי׳* אני הוא ולא אחר. אי הכי יקרא סגיאה הוא למצראי, דלא דמי מאן דתפש מלכא למאן דתפש הדיוטא. ועוד אין לך אומה מזוהמת בכל טומאה כמו המצרים דכתיב בהו (יחזקאל כג:20) *אשר בשר חמורים בשרם וזרמת סוסים זרמתם*, שהם חשודים על משכב זכור ואתו מחם שעשה מה שעשה לאביו וקלל אותו ולכנען בנו. וכי לא היה להקב״ה מלאך או שליח לשגר לעשות נקמה במצרים כמו שעשה באשור שהיה בנו של שם דכתיב (בראשית י:22) *ובני שם עילם ואשור*, ושם היה *כהן לאל עליון* ונתברך מאביו דכתיב (שם ט:26) *ברוך יי׳ אלהי שם ויהי כנען עבד למו* והיה לשם הגדולה והברכה על אחיו, וכתיב ביה (ישעיה לז:36) *ויצא מלאך יי׳ ויך במחנה אשור*, ועל ידי שליח נעשה. כ״ש המצרים שהם מזוהמים ומטונפים יותר מכל אומה ואמר *אני ולא מלאך*.

[p. 362] אלא אמר רבי יהודה מכאן למדנו כח גבורתו של הקב״ה ומעלתו שהוא גבוה על הכל. אמר הקב״ה אומה זו של מצרים מזוהמת אומה זו היא מטונפת. אינו ראוי לשגר מלאך ולא שרף דבר קדוש בין רשעים ארורים מטונפים, אלא אני **[קיז ע״ב]** אעשה מה שאין יכול לעשות מלאך ולא שרף ולא שליח דכיון שאני אומר ממקום קדושתי יהא כך ומיד נעשה מה שאין המלאך יכול לעשות. ולפי׳ אמר אני ולא מלאך, כלומר אני יכול לעשות ולא מלאך שהמלאך עד שילך לשם אינו יכול לעשות. אבל הקב״ה ממקום קדושתו אומר יהא כך ומיד נעשה מה שהוא רוצה לעשות, ולפיכך לא נעשית נקמה זו ע״י מלאך ושליח בשביל קלון המצרים ולהראות גדולתו של מקום שלא רצה שיכנסו ביניהם דבר קדוש ועל הדרך הזה נאמר אני ולא מלאך, אני יכול לעשותו ולא מלאך.

כיוצא בו א״ר יהודה מאי דכתיב (יונה ב:11) *ויאמר יי׳ לדג ויקא את יונה אל היבשה.* וכי אם כן מה הפרש ביו הדג ובין משה רבי׳. וכמה חסידים וצדיקים מישראל שלא דבר עמהם הקב״ה ובא לדבר עם הדג דבר שאינו מכיר ויודע.

אלא א״ר יהודה כיון שעלתה תפלתו של יונה לפני הקב״ה, ממקום קדושתו אמר בשביל הדג שיקא את יונה אל היבשה, למ״ד *לדג* כמו בשביל כלומר *ויאמר יי׳* בשביל הדג שיקיא *את יונה* [p. 363] *אל היבשה*. ממקום קדושתו אמר הקב״ה יהא כך ומיד נעשה מה שאין שליח יכול לעשותו.

תניא א״ר שמעון מפתח של חיה בידו של הקב״ה היא ובעוד שהיא יושבת על המשבר הקב״ה מעיין באותו הולד. אם ראוי הוא לצאת לעולם יוצא ופותח דלתות בטנה ויוצא ואם לאו סוגר דלתותיה ומתו שניהם.

אי הכי לא יצא רשע לעולם.

© 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

אלא הכי תנינן. על שלש עבירות נשים מתות בשעת לידתן על שאינן זהירות בנדה ובחלה ובהדלקת הנר.

אמר רבי שמעון והא אמר רבי יצחק למה אשה מפלת פרי בטנה. אלא אמר רבי יצחק רואה אותו העובר שאינו ראוי לצאת לעולם ומקדים להמיתו במעי אמו שנאמר (בראשית ו:4) *הנפילים היו בארץ בימים ההם*. *הנפלים* כתיב בלא יוד ראשונה. ולמה. בשביל שאחרי כן *באו בני האלהים אל בנות האדם*, כשהיו גדולים יבאו *אל בנות האדם* וילדו להם בזנות וירבו **[קיח ע״א]** ממזרים בעולם. *המה הגבורים אשר מעולם אנשי השם*, שאין גבור ופריץ ועריץ כמו הממזר. *אנשי השם*, שהכל יכירו לקרותו השם הידוע, ממזר דכיון שרואים מעשיו שהוא פריץ ועריץ וגבור הכל יקראוהו אותו שם.

[p. 364] ומה דאמר רבי שמעון הקב״ה מעיין באותו הולד, אין לך רשע בעולם מאותם היוצאים לעולם שאין הקב״ה מעיין בו ורואה או שיניח בן הגון צדיק וכשר או שיציל לאדם מישראל ממיתה או שיעשה טובה אחרת ובשביל כך הקב״ה מוציאו לעולם.

ביומוי דר׳ יוסי הוו אינון פריצי דהוו משדדי בטורייא עם פריצי אומות העולם, וכד משכחי בר נש ותפשי ליה לקטלא הוו אמרין אימא שמך. אי הוה יודאי הוו אזלין עמיה ומפקין ליה מן טורייא, ואי הוה ב״נ אחרינא קטלי ליה. והוה א״ר יוסי אתחזון אינון בכל האי למיעל לעלמא דאתי.

[p. 365] תנו רבנן ג׳ דברים הללו אינן באין לעולם אלא בקולות, קול חיה דכתיב (בראשית ג:16) *בעצב תלדי בנים* וכתיב (שם ל:23) *וישמע אליה אלהים*, קול גשמים דכתיב (תהלים כט:3) *קול יי׳ על המים* וכתיב (מלכים א יח:41) *כי קול המון הגשם*, קול תחיית המתים דכתיב (ישעיה מ:3) *קול קורא במדבר*.

מאי בעי הכא קלא במדברא. אלא אמר רבי זריקא אלין אינון קלייא לאתערא מתי מדבר ומכאן הוא הדין לכל העולם.

א״ר יוחנן הא תנן כשנכנס אדם לקבר נכנס בקולות, כשיקומו בתחיית המתים אינו דין שיקומו בקולי קולות.

א״ר יעקב עתידה בת קול להיות מתפוצצת בבתי קברות ואומרת *הקיצו ורננו שוכני עפר* ועתידים לחיות בטל של אור גדול של מעלה דכתיב (ישעיה כו:19) *כי טל אורות טליך וארץ רפאים תפיל*. אכי״ר.

© 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

מדרש הנעלם, פרשת חיי שרה

[זהר ח״א קכא ע״א] [p. 366] רבנן פתחי בהאי קרא (שיר ז:12) *לכה דודי נצא השדה נלינה בכפרים*. ת״ר היוצא לדרך יתפלל שלש תפלות תפלה שהיא חובה בכל יום ותפלה על הדרך שהוא עושה ותפלה שיחזור לביתו לשלום ולימא ליה הני שלשה אפילו באחד יכיל למעבדיה דתנינן כל שאלותיו של אדם יכיל למכללינהו בשומע תפלה.

אמר רבי יהודה כל עובדוי דבר נש כתיבין בספרא הן טב הן ביש ועל כלהון עתיד למיתן דינא.

דתנינן א״ר יהודה אמר רב מאי דכתיב (תהלים קלט:16) *גלמי ראו עיניך ועל ספרך כלם יכתבו*. אותם הדברים שעשה הגולם שאינו משגיח בעולם הבא כולם *ראו עיניך* שעיינת בהם. *ועל ספרך כלם יכתבו*, ליתן עליהם דין וחשבון לעולם הבא. הלכך יקדים אדם תפלתו תמיד ויועיל ליה.

[p. 367] אמר רבי יצחק אין אדם עושה עבירות אלא מי שהוא גולם ולא אדם והיינו הוא דלא מסתכל בנשמתא קדישא אלא כל עובדוי כהאי בעירא דלא משגחת ולא ידעת.

אמר רבי בו וכי גולם מתקרי דוד דאמר האי פסוקא.

אמר לו רבי יצחק אדם הראשון אמרו. אמר *גלמי* **[קכא ע״ב]** *ראו עיניך*, קודם שזרקת בי נשמה *ראו עיניך* למעבד בדיוקני בני שנשא דדמו לי. *ועל ספרך כלם יכתבו*. מאן אינון. *ימים יוצרו*, כהאי צורה דידי. *ולא אחד בהם*, דלא אשתאר חד מנהון.

אמר רבי בא למה.

אמר לו ת״ח כלהו דדמו ליה או ברמיזא דיליה לא מתו במיתת נפשהון וכלהו לקו בההוא עניינא ממש.

תא חזי אמר רבי יהודה דיוקניה דאדם הראשון ושפירותיה הוה כזהרא דרקיעא עלאה דעל גבי שאר רקיעי וכההוא נהורא דגניז קב״ה לצדיקיא לעלמא דאתי. וכל אינון דהוו רמיזא ביה מדיוקניה דאדם הראשון ביה לקו ומיתו. [p. 368] דכך ארחוי דקב״ה, יהיב עותרא לבר איניש למה, למיזן עניין ולמעבד פקודוי, לא עביד האי ואתגאי ביה בההוא עותרא ביה ילקי דכתיב (קהלת ה:12) *עושר שמור לבעליו לרעתו*. יהיב ליה בנין למה, למילף להו ארחוי דקב״ה ולמיטר פקודוי כדאמור באברהם (בראשית יח:19) *כי ידעתיו למען אשר יצוה את בניו ואת ביתו אחריו ושמרו דרך יי׳ לעשות צדקה וגו׳*, לא עביד האי ומתגאה בהו, בהו לקי דכתיב (איוב יח:19) *לא נין לו ולא נכד בעמו וגו׳*. וכן כהאי גוונא כד יהיב קב״ה משפירותא טבא עלאה

© 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

דאדם הראשון להו למה בגין למיטר פקודוי ולמעבד רעותיה, לא עבדו כדין אלא אתגאו ביה, ביה לקו בהאי שפירותא.

אמר רב יהודה כד ברא קב״ה אדם הראשון הוה גולם עד לא זריק ביה נשמתא וקרא לההוא מלאכא דהוא ממונה על דיוקנא דבני נשא ואמר לו עיין וצר בדיוקנא דדין שיתא בני נשא הה״ד (בראשית ה:3) *ויולד בדמותו כצלמו ויקרא את שמו שת* כלומר שיתא.

א״ר יצחק מההוא עפרא ממש דאתברי אדם הראשון נסיב קב״ה לאתבראה אלין שיתא וקרא ליה שת שיתא הה״ד **[קכב ע״א]** *ויולד בדמותו כצלמו*, מאותי העיסה [p. 369] שנברא הגולם שלו, ועל כך נאמר *גלמי ראו עיניך* ועיינת בו <u>לעשות דדאמו</u> ליה. *ועל ספרך כלם יכתבו*. מאן אינון. כלהו דלא נטרו מאי <u>דיהב לון קב״ה</u> ואתטרדו מן עלמא <u>ואתדנו בההוא דינא</u>.

תנן התם אמר רב יהודה אמר רב <u>אשכחן</u> דתלת מטרן הוי ליליא וכל חד וחד אית עניינא דקב״ה בבר נש, כד נפיק נשמתיה מניה ואשתאר <u>בההוא</u> גולמא נאים על ערסיה ונשמתיה סלקא בכל ליליא קמי קב״ה.

אמר רבי יצחק אי זכאה היא חדאן עמה ואי לא דחיין לה לבר.

אמר רב יהודה אמר רב מאי דכתיב (שיר ה:8) *השבעתי אתכם בנות ירושלם אם תמצאו את דודי מה תגידו לו שחולת אהבה אני*.

אמר רבי פנחס אמר רבי יהודה *השבעתי אתכם בנות ירושלם*, הנשמה <u>היא</u> אומרת לאותם הנשמות הזוכות ליכנס לירושלם של מעלה והם הנקראות *בנות ירושלם* על שזוכות ליכנס שם ולפיכך הנשמה אומרת להם *השבעתי אתכם בנות ירושלם אם תמצאו את דודי*, דא קב״ה.

רב אמר זה זיו אספקלריאה של מעלה. *מה תגידו לו שחולת אהבה אני*, ליהנות <u>מזיוו</u> ולהסתופף בצלו.

[p. 370] רב הונא אמר *שחולת אהבה אני*, אותה התשוקה והכסוף שכספתי בעולם על <u>הבל</u> לפיכך אני חולה.

ר׳ יהודה אמר זו אהבה שאוהבת הנשמה לגוף דכיון שנשלם קצו של גוף אותם הימים שנגזרו עליו כד״א *ויהיו חיי שרה*, מה כתיב. *ויקם אברהם מעל פני מתו וגו׳*.

אמר רב יהודה אמר רב מה כתיב בפסוק קודם זה דכתיב *ותמת שרה בקרית ארבע היא חברון בארץ כנען*.

רבי יצחק אמר רבי יוחנן ברא **[קכב ע״ב]** קב״ה לאדם והכניס בו ארבעה דברים הנחלקים בגוף.

אמר ר׳ יהודה המחוברים בגוף.

© 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

רבי יצחק אמר הנחלקים בגוף שהם חולקים להתפרש כל אחד ליסודו כשיוצא האדם מן העולם הזה.

רבי יהודה אמר המחוברים בגוף בחייו ומשמע מן קרא דכתיב *ותמת שרה*, זה הגוף, *בקרית ארבע*, אלו הארבע יסודות, *היא חברון*, שהיו מחוברים בגופו בחייו, *בארץ כנען*, בעולם הזה הבוחר אדם בזמן מועט.

[p. 371] *ויבא אברהם לספוד לשרה ולבכותה*. היינו דתנן כל שבעת הימים נפשו של אדם פוקדת לגופו ומתאבלת עליו הה"ד (איוב יד:22) *אך בשרו עליו יכאב ונפשו עליו תאבל*. כהאי גוונא *ויבא אברהם לספוד לשרה ולבכותה*, *ויבא אברהם*, זו היא הנשמה, *לספוד לשרה*, זה הגוף.

אמר רבי יצחק בשעה שהנשמה זוכה ועולה למקום מעלתה הגוף שוכב בשלום וינוח על משכבו הה"ד (ישעי' נז:2) *יבא שלום ינוחו על משכבותם הולך נכחה*.

מאי *הולך נכחה*.

אמר רבי יצחק הנשמה *הולך נכחה*, למקום העדן הגנוז לה.

מאי משמע.

אמר ר' יהודה מהאי משמע *נכחה* כתיב בה"א. ובשעה שאינה זוכה והיא ראויה לקבל **[קכג ע"א]** עונשה הולכת ומשוטטת ומבקרת בכל יום לגוף ולקבר.

[p. 372] אמר רבי יוסי האי קוליתא דקרדינותא כד אזיל בסריחותא לכאן ולכאן חוזר ומבקר לה לאתריה. כך נשמתא ההיא דאתחזיא לקבלא ענשא אזלה לבר בעלמא ומפקד לה לאתרה תריסר ירחי בבתי קברי ובעלמא.

אמר רבי יהודה תא חזי דכתיב *ויקם אברהם מעל פני מתו וגו'*.

אמר ר' אבא בר שלום והא תנן דכד נשמתא היא בתשלומא עלאה ניתוסף ה"א בה ונקראת אברהם בתשלומא עלאה, והכא את אמר דכד ליתא זכאה כל כך דכתיב *ויקם אברהם*, עבדת מאן דיתיב בכרסיא נחית בגו זוטר תתאה. אלא הכי גזרנא *ויקם אברהם מעל פני מתו*, דאמר ר' זריקא אמר רב כהנא כשהנשמה ראויה לעלות למקום עדנה קודם תגין על הגוף הקדוש שיוצאת משם ואחר כך עולה למקום מעלתה. הה"ד *ויקם אברהם מעל פני מתו*, זהו הגוף, *וידבר אל בני חת*, אלו שאר גופות הצדיקים שהם חתים ונהלמים בעולם למען יראת קונם, חתים על שהם *שוכני עפר*.

[p. 373] ואמאי צריכה להו.

© 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

אמר ר' יהודה כלא במניינא כתיבין ועל דיהוי ההוא גופא במניינא עמהון. ומה אמר להו. בדרך פיוס ובדרך כבוד, **[קכג ע"ב]** *גר ותושב אנכי עמכם וגו'*, דיהוי האי גופא במניינא חד עמכון בחבורא חדא.

א"ר ראה מה כתיב *ויענו בני חת את אברהם וגו'*. כמו כן בדרך כבוד בדרך פיוס הה"ד *שמענו אדוני נשיא אלהים אתה בתוכנו*.

מאי *נשיא אלהים אתה*.

אמר ר' פנחס קודם שיצא הצדיק מן העולם בת קול יוצאת בכל יום על אותם הצדיקים בג"ע, הכינו מקום לפלוני שיבא לכאן ועל כן הם אומרים מאת אלהים מלמעלה *נשיא אלהים אתה בתוכנו. במבחר קברינו*, *במבחר* הצדיקים בחבורת הצדיקים המובחרים מנה אותו, הכניסהו בחשבון עמנו *ואיש ממנו* לא ימנע את המניין כי כולנו שמחים בו ומקדימים לו שלום.

אמר ר' יוסי בן **[קכד ע"א]** פזי תא חזי כיון שהנשמה פוגעת בהם והודו לה לאחר כך פוגעת לאותו המלאך הממונה עליהם דתנן מלאך ממונה על בתי קברי ודומה שמו והוא מכריז ביניהם בכל יום על הצדיקים העתידים ליכנס ביניהם ומיד פוגעת בו כדי לשכן הגוף בהשקט ובבטחה ובמנוחה ובהנאה הה"ד *וידבר אל עפרון*.

[p. 374] אמר רבי ייסא זה המלאך הנקרא דומה ולמה נתכנה שמו עפרון. על שהוא ממונה על שוכני עפר. ותאנא בידו כל פנקסי הצדיקים וחבורות החסידים השוכנים בעפר והוא עתיד להוציאם בחשבון.

תאנא אמר רבי אלעזר לעתיד לבא כשיפקוד הקב"ה להחיות המתים יקרא למלאך הממונה על הקברות ודומה שמו ויתבע ממנו מנין כל המתים הצדיקים והחסידים ואותם גרי הצדק שנהרגו על שמו והוא מוציאם בחשבון כמו שנטלם בחשבון הה"ד (ישעיה מ:26) *המוציא במספר צבאם וגו' איש לא נעדר*.

ותאנא אמר רבי שמואל ברבי יעקב נפשות הרשעים נתונות בידו של מלאך זה ששמו דומה להכניסם בגיהנם ולדון שם וכיון שנמסרות בידו שוב אינן חוזרות עד שיכנסו לגיהנם וזה יראת דוד שנתיירא כשעשה אותו עון שנאמר (תהלים צד:17) *לולי יי' עזרתה לי כמעט שכנה דומה נפשי*.

אמר רבי ייסא הנשמה פוגעת בו להכניס אותו גוף עם שאר גופות הצדיקים בחשבונם הה"ד *וידבר אל עפרון*.

אמר רבי תנחום המלאך קודם ואומר לו. ראה מה כתיב למעלה, *ועפרון יושב בתוך בני חת*, שחתו לשכון בעפר, והוא מקדים ואומר לו להכניס אותו הגוף בחשבון הצדיקים הה"ד *ויען עפרון החתי את אברהם באזני בני חת בכל באי שער עירו לאמר*.

© 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

מאי *<u>בכל</u> באי שער עירו*.

רב נחמן אמר אינון **[קכד ע״ב]** דעאלו בכתב חושבן פנקסיה.

[p. 375] דאמר רב נחמן והכי אתגזר <u>על</u> חשבון על ידוי דדומה עאלין בבתי קברי ובחושבן פתקא זמין לאפקא לון והוא ממונה על דיירי עפרא.

מהו *השדה נתתי לך והמערה אשר בו*.

אמר ר׳ יוסי הפקדא דשלוה ומנוחה רבה.

אמר רבי שלום בר מניומי אין לך כל צדיק וצדיק מאותם העוסקים בתורה שאין לו מאתים עולמות וכסופין בשביל התורה הה״ד (שיר ח:12) *ומאתים לנוטרים את פריו*, *ומאתים* על שמוסרים עצמם בכל יום כאילו נהרגו על קדושת <u>שמו כהאי פסוקא דכתיב</u> *ואהבת את יי׳ <u>אלהיך בכל לבבך ובכל נפשך</u>*. ותאנא כל <u>אדם</u> המכוין לבו בהאי פסוקא כדי למסור נפשו על קדושת שמו מעלה עליו הכתוב כאלו נהרג בכל יום עליו הה״ד (תהלים מד:23) *כי עליך הורגנו כל היום*.

אמר רב נחמן כל המוסר נפשו בהאי פסוקא נוחל ארבע מאות עולמות לעולם הבא.

אמר רב יוסף והא תנן מאתים.

אמר רב נחמן מאתים על התורה ומאתים על שמסר <u>נפשו</u> בכל יום על קדושת שמו <u>כדקאמרן</u>.

[קכג ע״ב] רבי יוסי ב״ר יהודה אזל למיחמי לרבי חייא <u>רבא</u>. א״ל לימא מר אי שמע האי פרשתא היך אמרו מארי מתניתא דפרשוה בעניינא דנשמתא.

[p. 376] אמר זכאה חולקיהון דצדיקיא בעלמא דאתי דכך היא אורייתא בלבהון כמבועא רבא דמיא, דאע״ג דמסתימין ליה מסגיאות מייא פתחי מבועין דנבעין לכל עיבר. ת״ש ר׳ יוסי רחימא את, אנא אימא לך בהאי פרשתא. לעולם אין גוף האדם נכנס בחשבון הצדיקים על יד דומה עד שתראה הנשמה פנקס סימנה שנותנין לה הכרובים בג״ע.

אמר ר׳ יוסי אנא שמענא <u>דא נשמתא עיילת</u> תמן היא אזלת לסלקא לאתרה לעילא ולא למיחת לתתא, אבל קודם שתעלה ותכנס נעשת אפטרופוס הגוף על יד דומה ומראה לו שראוי הוא לקבל שכר ארבע מאות עולמות.

אמר רבי חייא הא ר׳ אלעזר אמר דהא דומה ידע קודם משום דמכרזי עלה בגנתא דעדן אבל אנא כך שמענא, די בעדנא דיהבין ליה פנקסא חזר על גופא לאעיל ליה בפתקא דצדיקיא על ידוי דדומה הה״ד *אך אם אתה לו שמעני נתתי כסף השדה קח ממני*. מהו *כסף השדה*. דא כסופא דעלמין ארבע מאות דיהבין ליה לאחסנא.

© 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

רב יוסף כד הוה שמע פרשתא דא ממאריהון דמתיבתא <u>הוה בכי</u>. <u>אמר</u> מאן דאיהו עפרא מאי קא <u>ריקנא</u> זכי להאי. מאן יזכה ומאן יקום הה״ד (תהלים כד:3) *מי יעלה בהר ייי <u>ומי יקום במקום קדשו</u>*.

[p. 377] אמר ר׳ אבא ת״ח. מאי דכתיב *וישמע אברהם אל עפרון*. <u>מאי הוא</u>. <u>לאחזאה זכותיה דנשמתא דהיא שלמתא באשלמותיה הה״ד</u> *וישקול אברהם לעפרון את הכסף*. דא הוא כסופא רבתא דאינון עלמין וכסופין. *ארבע מאות שקל כסף*, *ארבע מאות* עולמות והנאות וכסופין.

עובר לסוחר. רב נחמן אמר שיעבור כל שערי שמים וירושלם של מעלה ואין מוחה בידה. ת״ח מה כתיב. *ואחרי כן קבר אברהם את שרה אשתו*, ונמנה עם שאר הצדיקים בחבורתם <u>בפתקא</u> דממנא על ידוי דדומה.

אמר ר׳ יצחק הכי גמירנא כל אינון דכתיבין <u>בפתקא</u> דדומה וממנן על ידוי יקומון <u>ליומא</u> דזמין לאחיא דיירי עפרא. ווי להון לרשיעיא דלא כתיבין על ידוי <u>בפתקיא ויאבדו</u> בגיהנם לעלמין ועל דא נאמר (דניאל יב:1) *ובעת ההוא ימלט עמך כל הנמצא כתוב בספר*.

[קכד ע״ב] *ואברהם זקן בא בימים וגו׳*. מתניתין אמר רבי אלעזר על כל פנים כך הוא דהאי מתני׳ שפיר דאתעביד נשמתא ההוא דכתיב ביה (יחזקאל א:15) *והנה אופן אחד בארץ אצל החיות לארבעת פניו* כדאמור בההיא מתניתא קמייתא.

[p. 378] אמר ליה רבי אבא לימא לן מר מההיא מתניתין.

אמר ליה הכי אתפרש בתלת עשר מכילן דרחמי בפרשתא דילי׳ אבל הכא אית לן למימר. פתח ואמר (שיר ו:9) *אחת היא יונתי תמתי אחת היא לאמה וגו׳*.

א״ר אלעזר מאי היא דאנן קרינן הכא בשיר השירים לישנא דנוקבתא והתם באורייתא לישנא דדכורא.

אלא א״ר אלעזר הכא בתורה נקרא בלשון זכר אצל הגוף מפני שהגוף אצל הנשמה כאשה אצל הזכר **[קכה ע״א]** והנשמה <u>אצל</u> מעלה כנקבה בפני הזכר וכל אחד מעלתו יורש.

תנן התם בארבעה פעמים בשעה בכל יום עדן מנטף על הגן ויוצא מאותם הטפות נהר גדול המתחלק לארבעה ראשים ושמנה וארבעים טפות מנטף בכל יום ומשם שבעים אילני הגן הה״ד (תהלים קד:16) *ישבעו עצי ייי*.

[p. 379] רבי תנחום אמר מהכא (שם:13) *משקה הרים מעליותיו*. אי זו היא עליה. זהו עדן.

ועדן באיזה מקום הוא.

© 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

רבי יהודה אמר למעלה מערבות הוא.

ר׳ יוסי <u>אומר</u> בערבות הוא דהא תנן שם גנזי חיים טובים ברכה ושלום ונשמתן של צדיקים והגנוז העליון הוא עדן, למטה מכוון כנגדו גן בארץ ונוטל ממנו שפע בכל יום.

א״ר אבהו שמנה וארבעים נביאים עמדו להם לישראל וכל אחד נטל בחלקו תמצית טפה אחת מאותם טפות של עדן שהם שמנה וארבעים טפות. ומה אם כל נביא <u>נטל</u> טפה אחת מהן <u>והיה</u> מעלתו ברוח הקודש על כל השאר, <u>אדם הראשון שהיה בגן והיה מקבל הטפות בכחותם על אחת כ״ו ועוד כל נביא היה מקבל אחד אדם הראשון היה מקבל משמנה וארבעים</u>. מכאן אתה למד כמה היתה חכמתו.

[p. 380] רבי בא אמר רב כהנא וכי מאין היה להם לנביאים מאותם הטפות. אלא הכי תנן בכל טפה וטפה היוצאת מעדן רוח חכמה יוצא עמו ועל כן אתגזר במתניתין אית מיא מגדלן חכימין ואית מיא מגדלן טפשין ואינון מיא דמגדלן חכימין אינון מיא הוו מטפין דעדן.

דאמר רבי יוסי מיא דביה טפין <u>יתבין</u> מכל אינון ארבע נהרי. קדמאה הוא דכתיב (בראשית ב:11) *שם האחד פישון*. מאי *שם האחד פישון*. המיוחד מכלם פישון והוא הנופל בארץ מצרים ולפיכך היתה <u>חכמת מצרים</u> יותר מכל העולם. ומשנגזרה גזרה שאבדה חכמת מצרים נטל קב״ה אותם טפין וזרק לון **[קכה ע״ב]** בההוא גנא בההוא נהרא דגנתא דעדן דכתיב (בראשית ב:10) *ונהר יוצא מעדן להשקות את הגן* וזה היה מוליד ארבעה אחרים והאחד המיוחד הנולד ממנו פישון היה. משנטלו אלו הטפות שלא יצאו מהגן אבדה החכמה ממצרים. ומאותו הרוח שהיה יוצא מעדן <u>תמצו</u> כל נביא ונביא והיינו דכתיב *מתהלך בגן לרוח היום* וגנוז <u>הוא</u> זה <u>*הנהר*</u> בג״ע לעתיד לבא <u>וזהו</u> *הנהר* שראה יחזקאל בנבואתו <u>ועי״כ כתיב</u> (ישעיה יא:9) *כי מלאה הארץ דעה את יי׳ וגו׳* שאותם מים תמיד מגדלים הידיעה בעולם.

ת״ר כל נשמתן של צדיקים למעלה בעדן הן. ומה ממה שיורד מעדן ישגא החכמה בעולם לעומדים בו ונהנין <u>בהנאותיו</u> וכסופיו עאכ״ו.

[p. 381] אמר ר׳ יצחק כיון שהנשמה זוכה ליכנס בשערי ירושלם של מעלה, מיכא״ל השר הגדול הולך עמה ומקדים לה שלום. מלאכי השרת תמהים בו ושואלים עליה (שיר ג:6) *מי זאת עולה מן המדבר, מי זאת עולה* בין העליונים <u>מן הגוף</u> החרב שדומה להבל דכתיב (תהלים קמד:4) *אדם להבל דמה*. הוא משיב ואומר (שיר ו:9) *אחת היא יונתי תמתי, אחת היא*, מיוחדת *היא*, *אחת היא <u>לאמה</u>*, <u>זו</u> היא כסא הכבוד שהיא אם לנשמה ויולדת לה שנגזרה ממנה. *ראוה בנות ויאשרוה*, אלו שאר הנשמות שהן במעלתן למעלה והם הנקראות *בנות ירושלם*.

אמר רבי יוסי הא חזרנא על מה דאמרן אלו נקראות *בנות ירושלם* והאחרות נקראות בנות לוט. *ראוה בנות ויאשרוה*, שאר הנשמות משבחות לה ואומרות שלום בואך, *מלכות*

© 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

ופלגשים מלכות, אלו האבות שהם מלכות, *ופלגשים*, הן גירי הצדק. כלם משבחות ומקלסות אותה עד שנכנסת למעלה ואזי הנשמה במעלתה **[קכו ע״א]** ומתקיים בה אריכות הימים הה״ד *ואברהם זקן בא בימים*, נכנס באריכות הימים לעולם הבא.

רבי אבא סבא קם על רגלוי ואמר מנוחה ושלום גרמין יהא לך ר׳ שמעון בן יוחאי דחזרת עטרה ליושנה. דתנינן במתניתא קדמאה שהנשמה כיון שהיא בתשלומה באתר עילאין לא תבא לגופא אלא אתבריאן מנה נשמי אחרנין דנפקי מנה והיא אשתארת בקיומא. עד דאתא רשב״י ודרש ומה אם בעולם הזה שהוא הבל והגוף שהוא טפה סרוחה נכנסת בו אותה הנשמה, לעתיד לבא שיצרפו כלם ויהי׳ הגוף מובחר בקיום ותשלום יותר אינו דין להכנס אותה הנשמ׳ בו בכל התשלומין והעלויין שבה.

[p. 382] אמר רבי אחא אותה הנשמה ממש ואותו הגוף ממש עתיד הקב״ה להעמידן בקיומן לעתיד לבא אבל יהיו שניהם בתשלום קיום בתשלום הדעת להשיג מה שלא השיגו בעולם הזה.

ואברהם זקן בא בימים. רבי אבא אמר ר׳ יוחנן באותו העולם שהוא *ימים* ולא בעולם הזה שהוא לילה.

[p. 383] אמר רבי יעקב באותם העולמות שהם *ימים*, באותם ההנאות והכסופין שהוא נוחל.

וי״י ברך את אברהם בכל, באותו המעשר שנתן לו הקב״ה משמו שהיא אות ה״א כאשר נברא העולם.

ותאנא א״ר יוחנן מטטרון שר הפנים שהוא נער עבד מרבו האדון המושל עליו ממונה על הנשמה בכל יום להספיק לה מאותו האור שנצטוה והוא עתיד למיסב חושבן פתקא בבתי קברי מן דומה ולאחזאה ליה קמי מאריה והוא זמין למעבד חמיר ההוא גרמא תחות ארעא לתקנא לגופייא ולקיימא לון בשלימותי׳ דגופא בלא נשמתא דקב״ה **[קכו ע״ב]** ישדר לה לאתרה.

[p. 384] אמר רבי יצחק באותה שעה מה כתיב. *ויאמר אברהם אל עבדו זקן ביתו*. מהו *אל עבדו*. אי בחכמתא דא נסתכל מהו *אל עבדו*.

אמר רבי יהודה לא נסתכל אלא במה דאמרן, *עבדו* של מקום, הקרוב לעבודתו. ומאן איהו. זהו מטטרו״ן כדקאמרן דאיהו עתיד ליפות לגוף בבתי קברי הה״ד *ויאמר אברהם אל עבדו* זהו מטטרון *עבדו* של מקום, *זקן ביתו*, שהוא תחלת בריותיו של מקום, *המושל בכל אשר לו*, שנתן לו קב״ה ממשלה על כל צבאותיו.

ותאנא א״ר שמעון אמר רבי יוסי אמר רב כל צבאותיו של אותו עבד נוטלים אור ונהנין מזיו הנשמה. דתאנא אור הנשמה לעולם הבא גדול מאור הכסא.

© 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

[p. 385] והא מהכסא נטלה הנשמה. אלא זה לפי הראוי לו וזה לפי הראוי לו.

רב נחמן אמר גדול מאור הכסא ממש דכתיב (יחזקאל א:26) *דמות כמראה אדם עליו מלמעלה*. מאי *עליו*. על זהרו.

וכשהוא הולך לעשות שליחותו כל צבאותיו והמרכבה שלו נזונין מאותו הזוהר הה״ד שהנשמה אומרת לו *שים נא ידך*, כלומר סיעתך *תחת ירכי*, זהו האור הנשפע על הנשמה.

אמר ר׳ יהודה ברבי שלום כך קבלנו בשעה שזה הולך בשליחותו של מקום קב״ה מניע כל צבאותיו של מעלה באות אחת בשמו.

אמר רב הונא כך הוא *ירכ״י* בגימ׳ ר״ם ,כלומר הנשמה אומרת *שים נא ידך*, סיעתך *תחת* מעלתו של רם ונשא *המושל* על הכל. ולאחר שצוה סיעת עליונים תחת ידו אני משביעך שבועה גדולה בו.

[p. 386] אמר ר׳ יצחק *אלהי השמים ואלהי הארץ*, הואיל ואמר בי״י שהוא הכל למה נאמר *אלהי השמים ואלהי הארץ* .

אמר רב יהודה שהוא אדון על הכל. בבת אחת וברגע אחד הוא מניע לכל וכלם כאין **[קכז ע״א]** נגדו.

ר׳ יצחק אומר על שתים אותיות משמו, להורות שהוא הכל ואין אחר בלתו.

ואשביעך בי״י אלהי השמים ואלהי הארץ . א״ר הונא אי הוינא עמהון מארי מתניתא כד גלו רזא דנא לא איפרשנא מנהון הכי דהא אנא חזי עמיקין סגיאין בפומייהו דגלו ולא אתחזיין לכל איניש. ת״ח שבועת קיימא דא אומי לה נשמתא דכתיב *אשר לא תקח אשה לבני* .

אמר רבי יצחק מהכא משמע שהואיל ואתה הולך בשליחות זה *לא תקח אשה לבני* , כלומר *שלא תקח* גוף *לבני* ליכנס בגוף אחר בגוף זר בגוף שאינו ראוי לו, אלא בההוא ממש שהוא שלי בההוא ממש שיצאתי ממנו הה״ד *כי אם אל ארצי ואל מולדתי תלך* .

אמר רבי יוסי מהו *ולקחת אשה לבני ליצחק*.

אמר רבי יצחק אותו הגוף שנצטער עמי באותו העולם ולא היה לו הנאה וכסוף בו מפני יראת קונו, אותו הגוף ממש *תקח ליצחק* עמו בהאי שמחת [p. 387] הצדיקים, ליצחק עמו בשמחת הקב״ה, ליצחק עמו דעכשיו עת שחוק בעולם הה״ד (תהלים קכו:2) *אז ימלא שחוק פינו וגו׳*.

א״ר יהודה בר יצחק ת״ש אין מלאך אחד עושה שתי שליחיות ותאנא אין מלאך אחד עושה אלא שליחות אחד בבת אחת. ותניא אמר רבי אבא מלאך א׳ *אשר קסת הסופר במתניו* עתיד להרשים כל אחד ואחד על מצחו ולאחר כן השר הגדול הולך לתקן כל אחד ואחד

© 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

ולהעמידו לקבל נשמתו הה״ד הוא *ישלח מלאכו לפניך ולקחת אשה*. מאי *לפניך* . לפני שליחותך.

ר׳ אלעזר אזל למחמי לרבן יוחנן בן זכאי רביה וההוא יומא ריש ירחא הוה. כד מטא גביה א״ל בירא דלא צדייא ומליין ליה והוא נביע מדידיה יתיר מאי בעי הכא.

[p. 388] א״ל חייב אדם **[קכז ע״ב]** להקביל פני רבו.

אמר ליה לאו על כך אמרית, אלא אנא חמי באנפך דמלה חדתא אית גבך מאינון עמיקיי דאת תדיר למתבע.

א״ל חמינא האי אור הראשון דמטלנוי עשרה ובעשרה נטיל וברזא דעשרה נהיג לכלא ובאתוותא דעשרה עביד עובדוי. ותאנא עשרה פתקין עשרה מפתחן דבי קברי בידוי ופתקין עשרה נטיל בגינתא דעדן לאתקנא ארעא על גופיהון דצדיקיא.

אמר ליה אלעזר ברי חמית הוית יתיר ממלאכא קדישא. דעלמי׳ בעשרה אתברי, בעשרה אתנהיג, בעשרה כרסייא קדישא, [p. 389] בעשרה אורייתא, הוא בעשרה, מטלנוי בעשרה, עלמין עלאין בעשרה וחד עלאה על כלא בריך הוא. ואימא לך מלה דעתיה דמאריה דמתניתא הוה בהאי, מה כתיב *ויקח העבד עשרה גמלים מגמלי אדוניו וילך* .

אמר ליה רבי זכינא לפסוקא דא אבל *וכל טוב אדניו בידו* מהו.

אמר ליה הוא שמיה דמאריה דאזיל גבי לאעלא ליה ולאנהגא ליה.

אמר דא ודאי הוא *כי שמי בקרבו* .

תנן אמר רבי אבהו ת״ח מאן דידיע שמיה על בורייי ידע דהוא ושמיה חד הוא, קב״ה ושמיה חד דכתיב (זכריה יד:9) *יי׳ אחד וגו׳* כלומר השם והוא *אחד* .

אמר רבי אבא אית לאסתכלא בפרשתא דא *ויברך הגמלים מחוץ לעיר אל באר המים* .

[p. 390] אמר רבי אבא *מחוץ לעיר* דא הוא בי קברי. *אל באר המים*, דתניא הנקדמים בבתי קברי, אותם שנשאו ונתנו בתורה. דהא תנן כשנכנס אדם לקבר מה דשאלו ליה, אי קבע עתים לתורה דכתיב (ישעיה לג:6) *והיה אמונת עתך וגו׳* וכשיצא אינו דין לקיימם בתחלה.

א״ר אבא *לעת ערב*, זהו יום ששי שהוא *ערב* השבת שהוא הזמן לקיימא **[קכח ע״א]** מתייא. מאי משמע. דתנן שיתא אלפי שנין הוי עלמא והוא אלף הששי שהוא סיום הכל והיינו *לעת ערב* זמן סיום הכל. *לעת צאת השואבות*, אלו הם תלמידי חכמים השואבים מימיה של תורה שהוא *עת* לצאת ולהתנער מן העפר.

© 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

ואמר ר' אבא עוד יש לדעת דתנן אותם המתעסקים לדעת את בוראם בעולם הזה ונשמתם בתשלומה לעולם הבא לצאת משבועת הנשמה, הולך לדעת מי הוא גופה ממש ומאי הוא. *הנה אנכי נצב על עין המים*, אע"פ שתלמיד חכם הוא הולך אחר התשלום דכתיב *והיה העלמה היוצאת לשאוב ואמרתי אליה השקיני נא מעט מים מכדך*, אמור לי רמז [p. 391] ידיעתו ממה שהשגת, *ואמרה אלי גם אתה שתה, אף אתה* עבד כמוני ולא נתחלף לי ידיעתך בידיעתו של מקום ב"ה וצריך אתה להשיג שאתה נברא כמוני. *וגם לגמליך אשאב*, כלומר ידיעת השגתי שלא השיגו סיעתך, וידעתי כי מעלה יש עליך והיאך נברא אתה מזיו הנתון אצלך. אם הוא אומר סימן זה יהי מסור בידי על כל דברים אלו ואדע *שהיא האשה* הוא הגוף מאותה הנשמה השלמה שהשביעני.

ויהי הוא טרם כלה לדבר וגו'. ר' יצחק אמר ר' יהודה בעוד שכל העניינים הוא רוצה לנסות על הגוף מאי כתיב. *והנה רבקה יוצאת*, זהו הגוף קדוש שנתעסק בד"ת וכתת גופו להשיג ולדעת את קונו.

בת בתואל. אמר רב יהודה בתו של אל. *בן מלכה, בן מלכה* של עולם. *אשת נחור אחי אברהם*, חברת השכל גוף שנדבק בשכל והוא אח הנשמה. *וכדה על שכמה*, משא החכמה עליה.

[p. 392] *וירץ העבד לקראתה*, זה מטטרו"ן, ויאמר **[קכח ע"ב]** *הגמיאני נא מעט מים מכדך*, אמור לי רמז חכמתא בידיעת בוראך ממה שעסקת בעולם שיצאת ממנו.

אמר רבי אבא כדפרשינן.

אחר כל זה מה כתיב. *ואשים הנזם על אפה והצמידים על ידיה*. אמר רבי אבא אותם העצמות שנפזרו לכאן ולכאן הוא צומד אותם ושוקלם זה על זה כד"א (ישעיה נח:11) *ועצמותיך יחליץ*.

אמר רבי אבא באותה שעה אותו הגוף עומד בארץ ישראל ושם נכנסת בו נשמתו.

אמר רבי יוחנן מי מוליך הגוף לארץ ישראל.

אמר רבי זירא קב"ה עושה מחילות תחת הארץ והם מתגלגלים והולכים לארץ ישראל הה"ד (שם כו:19) *וארץ רפאים תפיל*.

אמר רבי יצחק גבריא"ל מוליך אותם לארץ ישראל. מנ"ל. דכתיב (בראשית כד:29) *התלכי עם האיש הזה* וכתיב התם (דניאל ט:21) *והאיש גבריאל*.

[p. 393] אמר ר' יוסי מאי דכתיב *ולרבקה אח ושמו לבן*.

אמר רבי יצחק אין יצר הרע בטל מן העולם אע"פ שכלו לא נמצא קצתו נמצא. תא חזי בתחלה כשהיה מוטל בעולם הזה נקרא לוט, לעולם הבא יבטל מן העולם אבל לעתיד לבא לא כולו ונקרא *לבן* לא מנוול כבראשונה אלא כמאן דסחי מנוולו.

© 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

לבן למאי אצטריך.

אמר ר׳ שמעון למעבד פריה <u>ורביה</u>.

דאמר ר׳ שמעון אם אין יצר הרע <u>מצוי</u> פריה ורביה אינו מצוי.

[p. 394] ת״ש כיון שהגוף נבנה ועומד בקיומו מאי כתיב. *וישלחו את רבקה אחותם <u>ואת מניקתה</u>*. מאי <u>היא</u> *ואת מניקתה*. זה כח התנועה.

רבי יצחק אמר זה כח הגוף.

רבי אבהו פתח בהאי קרא (שיר ד:8) *אתי מלבנון כלה אתי מלבנון תבאי וגו׳*.

אמר ר׳ אבהו כיון שהגוף נבנה על קיומו ומביאין אותו לקבל נשמתו לארץ ישראל הנשמה ממתנת <u>לו</u> ויוצאת לקראתו כד״א *ויצא יצחק לשוח בשדה* הה״ד *אתי מלבנון כלה*, זו היא הנשמה, *תשורי* **[קכט ע״א]** *מראש אמנה*, היינו דכתיב *וישא עיניו וירא*.

א״ר יהודה אם היא הנשמה תינח אברהם כדקאמרן אבל יצחק מהו.

א״ר אבהו הא חברייא אמרו דעכשיו אתקרי יצחק על שום חדוותא סגיאה דבעלמא.

אמר ר׳ אבהו <u>בתחלה אברהם</u> והגוף שרה, <u>עכשיו הנשמה</u> יצחק והגוף רבקה.

תנן במתני׳ א״ר שמעון ארבעים שנה קודם קיום הגוף ממתנת הנשמה לגוף בארץ ישראל. באיזה מקום. במקום המקדש.

[p. 395] א״ר אבהו ת״ח *ויקח את רבקה ותהי לו לאשה ויאהבה וינחם יצחק אחרי אמו* , אוהב <u>אותו</u> הגוף ומתנחם עמו והוא עת לשחוק והחדוה בעולם.

א״ר יהודה הא כל פרשתא דא אתברר לן אבל לא יכילנא למנדע מהו *ויוסף אברהם ויקח אשה ושמה קטורה*. ולשקולא דדעתא כל פרשתא דא ליסתורי.

כד אתא רב דימי אמ׳ האי פרשת׳ דא שמענא ולא אדכרנא.

אמרו דעלאין תקיפין לא זמנוה לגלאה ואנן מאי נימא.

קם ר׳ יהודה ואמר ממתיבתא דחברנא מארי מתניתא גליא.

קמו ואזלו הוא ור׳ ייסא ור׳ חייא. אשכחוה לר׳ אלעזר בר׳ שמעון והוה מגלה רזין <u>עילאין בתפילין</u>. עאלו קמיי׳ ואמרו במאי אתעסק מר.

[p. 396] אמר לון טעמא דתפילין אמינ׳ דהא זכאה הוא בר נש דמנח תפלין וידע טעמא דידהו.

אמרו אי ניחא קמיה דמר לימא לן מלה.

<u>אמר</u> שמענא <u>מאבוי</u> דקב״ה ברחימותא סגיאה דהוה ליה עם ישראל אמר לון למעבד ליה בי משכנא כגוונא דרתיכא עלאה דלעילא וייתי דיוריה עמהון הה״ד (שמות כה:8) *ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם*. ושמענא <u>מאבוי</u> דהכא סתים טעמא דתפילין בהאי **[קכט ע״ב]** פסוקא.

© 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

ת״ח כגוונא עלאה אתעבד מקדש ברתיכוי קדישין ובתר כן אשרי קב״ה דיוריה עמהון. כעניינא דא וכגוונא דא אתערו חבריי׳ מארי מתניתא בטעמא דתפלין למהוי [p. 397] ההוא גברא דוגמא ברתיכי עלאין רתיכא תתאה רתיכא עלאה למיתי מלכותא דיליה וישרי דיוריה עלויה.

ותנינן אית ביה רזין עלאין ודוגמיהון ואית ביה תלת רתיכין דוגמת עלאין קדישין, רזין דתלת אתוותא דשמהן קדישי עלאין. תלת רתיכין תלתא אתוותא, ארבע פרשיות שליט על ארבע, ועל כך רזא דשי״ן דתלת כתרין ושי״ן דארבע כתרין. תלתא מלכין שליטין בגופא תפלין עלוי קב״ה לעילא. אלין תפלין דרישא.

[p. 398] תפלין דדרועא ארבע פרשיין. לבא רכיב דוגמא דרתיכא תתאה, ותתאה רכיב. עוד תנינן דא רכיבא דדרועא לתתא ולבא רכיב דוגמא דאיהו לתתא ואתמסרון בידיה לאענאה לון כל חילי שמיא. כך לבא הוא רכיב לתתא ואתמסרו בידוי כל אברי גופא. ועילא מניה ארבע פרשיין על מוחא דרישא איהו אבל קב״ה רכיב דאיהו שליטא עלאה מלכא מכלא.

ורוח חכמתא דא הוא כגוונא דמקדשא דכתיב *ועשה כרוב אחד מקצה מזה וכרוב אחד מקצה מזה, ועלייהו* דיוריה דמלכא בארבע אתוון תרין רתיכין. וכהאי גוונא לבא ומוחא, לבא מכאן ומוחא מכאן ועלייהו מדוריה דקב״ה בארבע ארבע פרשיין.

א״ר אלעזר מכאן ולהלאה רזי דכתרי אתוותא ופרשיין בגופייהו ורצעותיהון הלכה למשה מסיני ורמיזא דלהון אתגלי וטעמא דכלא בתלת עשר מכילן דרחמי.

[p. 399] א״ר יהודה אלמלא לא אתינא הכא אלא בדיל רזא דא דיי.

אמרו ליה זכאה חולקך לעלמא דאתי דכל רז לא אניס לך.

אמרו ליה אתינא **[קל ע״א]** קמיה דמר למנדע רזא דהאי פסוקא *ויוסף אברהם ויקח אשה ושמה קטורה.*

אמר פירושא דהאי פסוקא כמה דגלו חברנא מארי מתניתין, דכד נשמתא ייתי בההוא גופא קדישא דילה הא מילייא על חייביא דיקומון ויכשרון עובדין ויתן להו מזיוא יקרא דיליה דינדעון ויתובון ויזכון זכותא שלימתא. וכד חמא שלמה דא הוה תוה סגי ואמר (קהלת ח:10) *ובכן ראיתי רשעים קבורים ובאו וממקום קדוש יהלכו*, שיבאו ויחיו ממקום קדוש.

ותנינן א״ר אבא א״ר יוחנן כתיב (ירמיה יג:23) *היהפוך כושי עורו ונמר חברברותיו*. כך הרשעים שלא זכו לשוב בעולם הזה ולהקטיר [p. 400] מעשים טובים לעולם לא יקטירו בעולם הבא.

ראה מה כתיב *ויוסף אברהם ויקח אשה*, שרוצה לעשות להם נשמה לגופם ולקרבם בתשובה כד״א *ואת הנפש אשר עשו בחרן*.

© 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

אמר רבי אלעזר תא חזי מה כתיב, *ותלד לו את זמרן ואת יקשן*, הרבה מעשים רעים עד שנגרשים מן העולם דכתיב *וישלחם מעל יצחק בנו*, ועליהם נאמר (דניאל יב:2) *ורבים מישני אדמת עפר יקיצו וגו׳*, ועל האחרים נאמר *והמשכילים יזהירו כזהר הרקיע וגו׳*.

[p. 401] א״ר יהודה האי משמע כל פרשתא ומשמע דאותו זמן נאבד שם הנשמה אברהם ובמקומו נקראת יצחק כדקאמרן, הה״ד *ויהי אחרי מות אברהם ויברך אלהים את יצחק בנו וישב יצחק עם באר לחי ראי*, עם ידיעת *החי* שהוא חי העולמים לדעת ולהשיג מה שלא השיג בעולם הזה הה״ד (ישעיה יא:9) *כי מלאה הארץ דעה את יי׳*.

© 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

מדרש הנעלם, פרשת תולדות

[זהר ח״א קלד ע״א] [p. 402] *ואלה תולדות יצחק בן אברהם הוליד את יצחק.*

רבי יצחק פתח (שיר ז:14) *הדודאים נתנו ריח וגו׳*. ת״ר לעתיד לבא הקב״ה מחיה את המתים וינער אותם מעפרם שלא יהיו בנין עפר כמות שהיו בתחלה שנבראו מעפר ממש דבר שאינו מתקיים הה״ד (בראשית ב:7) *וייצר יי׳ אלהים את האדם עפר מן האדמה*. <u>באותה</u> **[קלד ע״ב]** שעה יתנערו מעפר מאותו הבנין ויעמדו בבנין מקויים להיות להם קיומא הה״ד (ישעיה נב:2) *התנערי מעפר קומי שבי ירושלם*, יתקיימו <u>בקיומם</u> ויעלו מתחת לארץ ויקבלו נשמתם בארץ ישראל. באותה שעה <u>יציף</u> קב״ה כל מיני ריחין שבג״ע עליהם הה״ד (שיר ז:14) *הדודאים נתנו ריח*.

אמר ר׳ יצחק אל תקרי *הדודאים* אלא הדודים, זהו הגוף והנשמה שהם דודים ורעים זה עם זה.

רב נחמן אמר *דודאים* ממש, מה הדודאים מולידים אהבה בעולם אף הם מולידים אהבה בעולם. ומאי *נתנו ריח*. כשרון מעשיהם לדעת ולהכיר לבוראם.

[p. 403] *ועל פתחינו*, אלו פתחי שמים שהם פתוחים להוריד נשמות לפגרים. *כל מגדים*, אלו הנשמות. *חדשים גם ישנים*, אותם שיצאו נשמתם מהיום כמה שנים ואותם שיצאו נשמתם מימים מועטים וזכו בכשרון מעשיהם להכנס בע״ה, כלם עתידים לירד בבת אחת להכנס בגופות המוכנים להם.

אמר רבי אחא בר יעקב בת קול יוצאת ואומרת *חדשים גם ישנים דודי צפנתי לך*, *צפנתי* אותם באותם העולמות. *לך*, בשבילך, בשביל שאתה גוף קדוש ונקי.

ד״א *הדודאים <u>נתנו ריח</u>*, אלו מלאכי שלום. *נתנו ריח*, אלו הנשמות שהם ריח העולם. <u>*מאי נתנו*</u>. שבקו, כד״א (במדבר כא:23) *ולא נתן סיחון את ישראל*. דתאנא אמר רבי יהודה שלש כתות של מלאכי השרת הולכים בכל חדש ובכל שבת ללוות לנשמה עד מקום מעלתה. ובמאן נוקים *על פתחינו כל מגדים*.

אמר רבי יהודה אלו הן הגופות שהם עומדים בפתחי קברות לקבל נשמתן ודומ״ה נותן פתקא דחשבנא והוא מכריז ואומר רבונו של עולם *חדשים גם ישנים*, אותם שנקברו מכמה ימים ואותם שנקברו מזמן מועט כלם *צפנתי לך* למיפק להו בחושבנא **[קלה ע״א]**.

אמר רב יהודה אמר רב עתיד הקב״ה לשמוח באותו זמן עם הצדיקים להשרות שכינתו עמהם [p. 404] והכל ישמחו באותה שמחה הה״ד (שם קד:31) *ישמח יי׳ במעשיו*.

© 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

אמר רבי יהודה עתידים הצדיקים באותו זמן לברא עולמות ולהחיות מתים.

א״ל רבי יוסי והתנן (קהלת א:9) *אין כל חדש תחת השמש*.

א״ל רבי יהודה ת״ש. בעוד שהרשעים בעולם וירבו כל העולם אינו בקיום, וכשהצדיקים בעולם אזי העולם מתקיים ועתידים להחיות מתים כדקאמרן (זכריה ח:4) *עוד ישבו זקנים וזקנות ברחובות ירושלם ואיש משענתו בידו מרוב ימים* כדכתיב לעיל.

[p. 405] באותו זמן ישיגו הצדיקים דעת שלימה. דאמר רבי יוסי ביומא דיחדי קב״ה בעובדוי זמינין אינון צדיקייא למנדע ליה בלבהון וכדין יסגי סכלתנו בלבהון כאילו חזו ליה בעינא הה״ד (ישעיה כה:9) *ואמר ביום ההוא הנה אלהינו זה וגו׳*, ושמחת הנשמה בגוף יתר מכלם על שיהיו שניהם קיימים וידעו וישיגו את בוראם ויהנו מזיו השכינה. וזהו הטוב הגנוז לצדיקים לעתיד לבא הה״ד *ואלה תולדות יצחק בן אברהם*, אלו הם *תולדות* השמחה והשחוק שיהא בעולם באותו זמן. *בן אברהם*, היא הנשמה הזוכה לכך ולהיות שלימה במעלתה. *אברהם הוליד את יצחק*, הנשמה מולידה השמחה והשחוק הזה בעולם.

אמר רבי יהודה לרבי חייא הא דתנינן דעתיד הקב״ה לעשות סעודה לצדיקים לעתיד לבא מאי היא.

[p. 406] אמר ליה עד לא אזלית קמי אינון מלאכין קדישין מארי מתני׳ הכי שמיע לי. כיון דשמעית הא דאמר רבי אלעזר אתישבא בלבאי, דאמר רבי אלעזר סעודת הצדיקים לעתיד לבא כהאי דכתיב (שמות כד:11) *ויחזו את האלהים ויאכלו וישתו* ודא הוא דתנן ניזונין. ואמר רבי **[קלה ע״ב]** אלעזר באתר חד תנינן נהנין ובאתר חד תנינן נזונין, מאי בין האי להאי. אלא הכי אמר אבוי הצדיקים שלא זכו כל כך נהנין מאותו זיו שלא ישיגו כ״כ, אבל הצדיקים שזכו נזונין עד שישיגו השגה שלמה, ואין אכילה ושתיה אלא זו וזו היא הסעודה והאכילה. ומנא לן הא. ממשה דכתיב (שמות לד:28) *ויהי שם עם יי׳ ארבעים יום וארבעים לילה לחם לא אכל ומים לא שתה*. מ״ט *לחם לא אכל ומים לא שתה*. מפני שהיה נזון מסעודה אחרת מאותו זיו של מעלה, וכהאי גוונא סעודתן של צדיקים לעתיד לבא.

[p. 407] א״ר יהודה סעודת הצדיקים לעתיד לבא לשמוח בשמחתו הה״ד (תהלים לד:3) *ישמעו ענוים וישמחו*.

רב הונא אמר מהכא (שם ה:12) *וישמחו כל חוסי בך לעולם ירננו*.

א״ר יצחק האי והאי איתא לעתיד לבא.

ותאנא אמר רבי יוסי יין המשומר בענביו מששת ימי בראשית, אלו דברים עתיקים שלא נגלו לאדם מיום שנברא העולם ועתידים להתגלות לצדיקים לעתיד לבא וזו היא השתיה והאכילה ודאי דא היא.

© 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

[p. 408] אמר ר׳ יהודה ברבי שלום א״כ מהו לויתן ומהו השור דכתיב (איוב מ:20) *כי בול הרים ישאו לו*.

אמר רבי יוסי והא כתיב (ישעיה כז:1) *בעת ההיא יפקוד יי׳ בחרבו הקשה והגדולה והחזקה על לויתן נחש בריח ועל לויתן נחש עקלתון והרג את התנין אשר בים*. הא הכא תלתא, אלא רמז הוא דקא רמז על מלכוותא.

אמר רבי תנחום לית למימר על מה דאמרו רבנן, ודאי כך היא.

אמר רבי יצחק אנא הוינא קמיה דרבי יהושע ושאילנא האי מלה. אמרנא האי סעודתא דצדיקיא לעתיד לבא אי כך הוא לא אתיישבא בלבאי, דהא אמר רבי אלעזר סעודת הצדיקים לעתיד לבא כהאי גוונא **[קלו ע״א]** דכתיב (שמות כד:11) *ויחזו את האלהים ויאכלו וישתו*. אמר רבי יהושע שפיר קאמר רבי אלעזר וכך הוא.

עוד אמר רבי יהושע האי מהימנותא דאמרו רבנן לרובא <u>דעמא</u> דזמינין אינון בהאי סעודתא דלויתן וההוא תורא ולמשתי חמרא טב דאתנטר מכד אתברי עלמא, קרא אשכחו ודרשו דכתיב (ויקרא כו:5) *ואכלתם לחמכם לשובע*. דאמר ר׳ זירא כל מיני פיתוי פתה הקב״ה לישראל להחזירם למוטב ודא הוא יתיר מכלהון, דאמר להו *ואכלתם לחמכם לשובע*, ובקללות *ואכלתם ולא תשבעו* ודא קשיא להו מכלהו. מ״ט. דכתיב (שמות טז:3) *מי יתן מותנו ביד יי׳ בארץ מצרים וגו׳*. אמר ר׳ זירא מלמד דמשום האכילה [p. 409] מסרו נפשם למות <u>בידו</u>. כיון שראה הקב״ה תאותם אמר להם אם תשמעו לקול המצות *ואכלתם לשובע*, כדי להניח דעתם. כה״ג חמו רבנן דגלותא אתמשך אסתכמו על קראי דאוריית׳ ואמרו דזמינין למיכל ולמחדי בסעודתא רבה דזמין קב״ה למעבד להו ועל דא רובא <u>דעמא</u> סבלו גלותא בגין ההיא סעודתא.

אמר רבי יוחנן לית לן לסתור מהימנותא דכלא אלא לקיימא ליה דהא אורייתא אסהידת עלוי דהא אנן ידעין מהימנותא דצדיקיא וכסופא דלהון מאי היא דכתיב (שיר א:4) *נגילה ונשמחה בך*, ולא באכילה, *נזכירה דודיך מיין*. וההיא סעודתא דזמינין בה יהא לן חולק למהני מנה וזו היא השמחה והשחוק. *ואלה תולדות יצחק*, שיצחקו הצדיקים לעתיד לבא. *אברהם הוליד את יצחק*, זכות הנשמה מוליד השחוק הזה והשמחה בעולם. **[קלו ע״ב]**

ויהי יצחק בן ארבעים שנה.

רבי <u>אבא</u> בשם רבי יוסי פתח ואמר (שיר א:2) *ישקני מנשיקות פיהו וגו׳*. בכמה מעלות <u>העולם נברא</u>. דתנינן אמר רבי אחא בר יעקב <u>כל שברא</u> קב״ה <u>חוץ</u> ממנו היו בשתוף. ומי אמר רבי אחא [p. 410] הכי חס ושלום. דהא במלה דא יסגי פלוגתא בעלמא. דאי תימא הכי

© 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

המלאכים שהם נבראים רוח הקדש ממש יאמר שיש שתוף בהם. הא כל אפייא דדהון ודידן שויין.

אמר רבי אבא במלה דא לא יסגי פלוגתא דהא תנן במתניתין דידן דכל דעבד קב״ה עבד כגון גופא ונשמתא. ואי תימא דהא לית גופא למלאכים כך הוא אבל לית אינון יכלין למעבד עובדא עד שישתתף בהו ההיא נשמתא קדישא דהיא סיועא דלעילא. ובהאי גווני כל מאי דעביד אצטריך לההוא סיועא דלעילא מניה.

א״ר יוסי בההיא שעתא דזמין קב״ה לאחיא מתיא והא סופא דכל עקתין בארבעים להוי, וגזר קיים (דברים כה:3) *ארבעים יכנו לא יוסיף*. סוף הליכתם של ישראל במדבר בשנת הארבעי׳, ארבעים שנה קודם תחיית הגוף ממתנת לו הנשמה בארץ ישראל, בשנת הארבעים יקומון הגופות מעפרם, בארבעים נכלא הגשם הה״ד (בראשית ז:12) *ויהי הגשם על הארץ ארבעים יום* וכתיב *ויהי מקץ ארבעים יום ויפתח נח*, זמן גאולתם של ישראל בשנת הארבעים הוא ובחמשי אתי ישוב עלמא דהיא היובל. החזרת **[קלז ע״א]** הנשמה לגוף בשעת הארבעים שהמתינה לו בארץ ישראל הה״ד *ויהי יצחק בן ארבעים שנה* שהמתין לגוף, [p. 411] *בקחתו את רבקה* בהכנסתה בגוף המזומן לו. באותה שעה בהכנסתה בו אין תאותם וכסופם אלא ליהנות מזיו השכינה וליזון מזיוה הה״ד (שיר א:2) *ישקני מנשיקות פיהו*.

אמר רבי אבא *ישקני*, יפרנסני שאין פרנסתן אלא ליהנות וליזון מזיוה של מעלה.

אמר רבי יוסי סופיה דקרא מוכח דכתיב *כי טובים דודיך מיין*.

בת בתואל, בת בתו של אל. רב הונא אמר לא כך הוא ואנא הוית בכרכי הים ושמענא דהוו קראן לההוא גרמא דשדרה ההוא דאשתאר בקברא מכל גופא, *בתואל* רמאה. שאלית עליה אמרו הוא כרישא דחויא דאיהו רמאה וההוא גרמא הוא רמאה מכל שאר גרמי.

[p. 412] דתאנא א״ר שמעון ההוא גרמא למה אשתאר בקיומא יתיר מכל שאר גרמי. משום דאיהו רמאה ולית סביל טעמא דמזונא דבני נשא כשאר גרמי ובגיני כך הוא תקיף מכל גרמי והוא ליהוי עקרא דגופא אתבני מניה הה״ד *בת בתואל הארמי*.

ותאנא א״ר שמעון הוא רמאי ומעולם רמאי ושכן יצר הרע דאיהו רמאי הה״ד *בת בתואל הארמי*, גרמא רמאה.

מפדן ארם, מצמד רמאין, כדתנן פדנא דתורי שהוא צמד. *אחות לבן*, *אחות* יצר הרע *הארמי*. כדתנן בתחלה שהיה מנוול בחטאות בזה העולם נקרא לוט, לעתיד לבא שלא יהא מנוול אלא כמאן דסחי ומטביל מסאבותיה וקראן *לבן*. עכ״פ אין יצר הרע בטל מן העולם.

© 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

[p. 413] ת״ש דהכי אנן אוקימנא במתניתא, *שתי בנות לוט* שהן שתי כחות הגוף המעוררות ליצר הרע. עכשיו שאינו מנוול כ״כ ונטבל מלכלוכו **[קלז ע״ב]** נקרא *לבן* ואותן *שתי בנות* אינן בטלות ממש הה״ד (בראשית כט:16) *וללבן שתי בנות*.

אמר ר׳ יוסי כך הוא. תמן כתיב *בכירה* ו*צעירה* והכא כתיב *גדולה* ו*קטנה*.

אמר רבי יוסי אבל אינן בכח לעשות רע ולהתעורר ליצר הרע כמתחלה משמע דכתי׳ *שם הגדולה לאה*, שלאה מכחה ומרשעתה, *ושם הקטנה רחל*, שאין בה כח המתעורר כד״א (ישעיה נג:7) *וכרחל לפני גוזזיה נאלמה*.

אמר רב <u>הונא יצר</u> הרע ושתי בנותיו מתחלפות מכמות שהיו בראשונה. בתחלה לוט מקולל מנוול, עכשיו לבן מלובן <u>שאינו מנוול</u> בניוולו כבראשונה. בתחלה [p. 414] שתי בנותיו חזקות כל אחת ואחת בכחה, ועכשיו *שם הגדולה לאה*, לאה בלא כח, לאה בלא חזוק, לאה ממעשיה <u>הראשונים</u>. *<u>והקטנה</u> רחל* כדקאמרן ולא כמות שהיו בראשונה.

אמר רבי אחא בר יעקב תא חזי מה כתיב *ויעתר יצחק ליי׳ לנכח אשתו כי עקרה היא*.

אמר רבי אחא מפני מה היא עקרה. מפני שיצר הרע אינו נמצא בכחו בעולם ועל כך אין נמצא פריה ורביה זולתי בתפלה. מה כתיב. *ויעתר לו יי׳ ותהר רבקה אשתו*, כיון שמתעורר יצר הרע נמצא פריה ורביה.

אמר רבי יוסי א״כ מה הפרש בין העולם הזה לאותו הזמן, ועוד דהא קרא קאמר דקב״ה עביד.

א״ר אחא כך הוא, דקב״ה אתער ליה לההוא עניינא דצריך לזווגא ולא לכל שעתא דיהא תדיר עם ב״נ כמו כען דאיהו אשתכח תדיר וחטאן ביה בני נשא, אלא לההוא זווגא בלחודוי, ואתערותא ההיא אתערותא [p. 415] דקב״ה ליהוי הה״ד (יחזקאל לו:26) *והסירותי את לב האבן מבשרכם ונתתי לכם לב בשר*. מהו *לב בשר*. אמר ר׳ יהודה *לב* להוציא *בשר* ולא לדבר אחר. **[קלח ע״א]**

רבי יצחק בר׳ יוסי הוה אתי מקפוטקיא ללוד, פגע ביה רבי יהודה. א״ל רבי יצחק תאמר דחבירנא חכימי מתניתא אתערו להאי עניינא דיצר הרע יתנשי מן עלמא בר ההיא שעתא לזיווגא.

א״ל חייך, הכי אצטריך יצר הרע לעולם כמטרא לעולם דאלמלא יצר הרע חדוותא דשמעתא לא ליהוי אבל לא מנוולה כקדמיתא למחטי בי׳ הה״ד (ישעיה יא:9) *לא ירעו ולא ישחיתו בכל הר קדשי וגו׳*.

אמר רבי שמעון הוא לבא דמדוריה דיצר הרע ביה.

© 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

[p. 416] רבי אליעזר אומר לבא טבא בניינא דגופא ונשמתא ובגין כך כתיב (דברים ו:5) *ואהבת את יי׳ אלהיך בכל לבבך*, דהוא עקרא דכלא.

כד אתא רב כהנא אמר הכי אמרי׳ משמיהון דמארי מתניתא, תרי בנייני׳ דגופא אינון כבדא ולבא. דאמר רבי שמעון אמר ר׳ יהודה כבדא ולבא אינון מנהגי גופא בכל סטרי אברוי. מנהגא דרישא מוחא אבל דגופא אינון תרין וקדמאה הוא כבדא תניינא לבא. והיינו דכתיב בפרשתא *ויתרוצצו הבנים בקרבה*, אלין תרין בנייני דגופא.

מ״ט *ויתרוצצו*. משום דלבא אתנשי מניה יצר הרע.

ויתרוצצו, וישלו מבעי ליה.

אלא אמר רב הונא *ויתרוצצו*, וישברו, כלומר נשבר כחם וחילם.

[p. 417] אמר רבי יהודה הגוף מהו אומר. *אם כן למה זה אנכי*, ולמה נבראתי. מיד *ותלך לדרוש את יי׳*.

ויאמר יי׳ לה שני גוים בבטנך ושני לאומים וגו׳. אלו השני גאים הכבד והלב.

רבי יוסי אמר המוח והלב.

רבי יהודה אמר המוח אין בכלל זה משמע דכתיב *בבטנך* והמוח אין בבטן אלא בראש.

ושני לאמים וגו׳ ורב יעבוד צעיר, זהו הכבד שהוא רב וגדול והוא משמש לפני הלב. דאמר ר׳ יהודה הכבד קולט הדם ומשמש בו לפני הלב. **[קלח ע״ב]**

ויצא הראשון אדמוני. אמר רב כהנא הכבד הוא הראשון והוא *אדמוני*. למה הוא אדמוני. על שהוא בולע הדם תחלה.

ר׳ אליעזר אומר למה נקרא שמו ראשון. על שהוא ראשון לבלוע הדם מכל המאכל והוא ראשון לדם אבל לא ליצירה. ובמאן נוקים *ורב יעבוד צעיר*. על שהוא רב וגדול בשעורו מן הלב והוא עובד ללב.

אמר רבי אבא למה אתא פרשתא דא. אלא לאחזאה לבני עלמא דאע״ג דההיא שלימותא ליהוי בארעא ארחיה וטבעיה דעלמא לא אשתני.

[p. 418] רבי ייסא אמר בא וראה הכבד הוא *הצד ציד* והוא *ציד בפיו* והלב הוא החושב והוא *יושב אהלים* הה״ד *ויזד יעקב נזיד*, חושב מחשבות נושא ונותן בתורה.

ויזד יעקב נזיד. רבי בא בשם ר׳ אחא אמר לעולם טבעו של עולם אינו משתנה. בא וראה מה כתיב, *ויזד יעקב נזיד* כד״א (שמות יח:11) *אשר זדו עליהם* ותרגומו דחשיבו, כלומר הלב חושב ומהרהר בתורה בידיעת בוראו. מה כתיב. *ויבא עשו מן השדה והוא עיף*, הכבד שדרך טבעו לצאת ולצוד ציד בפיו לבלוע ואינו מוצא נקרא עיף, והוא אומר ללב עד שאתה מהרהר בדברים אלו בד״ת הרהר באכילה ובשתיה לקיים גופך הה״ד *ויאמר עשו אל יעקב הלעיטני נא*

© 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

מן האדום האדום הזה, כי כן דרכי לבלוע הדם ולשגר לשאר האברים. *כי עיף אנכי*, בלא אכילה ושתיה. והלב אומר תן לי הראשון והמובחר מכל מה שתבלע, תן לי בכורתך הה״ד *מכרה כיום את בכורתך לי*, קונמיתא דתאיבא. עד שהלב מהרהר וחושב במאכל בולע הכבד דאלמלי ההוא כסופא והרהורא דלבא במאכל לא יוכלו הכבד והאברים לבלוע. **[קלט ע״א]** דאמר רבי יוסי כן דרך העבדים שאינם אוכלים עד שהאדון אוכל.

[p. 419] אמר רבי יוסי כתיב לאחר כן *ויעקב נתן לעשו לחם ונזיד עדשים*. מהו *עדשים* סגלגלין כגלגלתא וגלגלא סביב לעלמא ולא אתנשי מארחיה, כך הוא ב״נ בההוא זמנא, אע״ג דכל ההוא טיבו ויקר ושלימותא ליהוי ארחיה דעלמא למיכל ולמשתי לא יתנשי.

מתניתין. תנן ארבע רוחות העולם מנשבן ועתיד קב״ה להתעורר רוח אחד לקיים הגוף שיהא כלול מד׳ רוחות הה״ד (יחזקאל לז:9) *מארבע רוחות באי הרוח*. *בארבע* לא כתיב אלא *מארבע רוחות* העולם שיהא כלול מארבעתם. ותאנא אותו הרוח הוא רוח המוליד הוא הרוח האוכל ושותה ואין בין העולם הזה לימות המשיח אלא שעבוד מלכיות בלבד, ואין בין עולם הזה לתחיית המתים אלא נקיות והשגת ידיעה.

[p. 420] רב נחמן אמר ואריכות ימים.

אמר רב יוסף וכי ימות המשיח ותחיית המתים לאו חד הוא.

א״ל לא דתנן בית המקדש קודם לקבוץ גליות קבוץ גליות קודם לתחיית המתים ותחיית המתים הוא אחרון שבכלם. מנ״ל. דכתיב (תהלים קמז:2-3) *בונה ירושלם יי׳ נדחי ישראל יכנס הרופא לשבורי לב ומחבש לעצבותם*, זו היא תחיית המתים שהיא הרפואה *לשבורי לב* על מתיהם. *בונה ירושלם* תחלה ואחריו *נדחי ישראל יכנס* *והרופא לשבורי לב* אחרון על הכל.

תנן מ׳ שנה קודמין קבוץ גליות לתחיית המתים כדאמרינן ויהי יצחק בן ארבעים שנה. האי ארבעים שנה מאי עבידתייהו. אמר רב כהנא אמר רבי ברוקא מקבוץ גליות עד תחיית המתים כמה צרות כמה מלחמות יתעוררו על שונאיהם של ישראל ואשרי הנמלט מהם דכתיב **[קלט ע״ב]** (דניאל יב:1) *בעת ההיא ימלט עמך כל הנמצא כתוב בספר*.

ר׳ יהודה אמר מהכא (שם:10) *יתבררו ויתלבנו ויצרפו רבים*.

[p. 421] ר׳ יצחק אמר מהכא (זכריה יג:9) *וצרפתים כצרוף את הכסף ובחנתים כבחון את הזהב*. ובאותם הימים יהיו ימים אשר יאמרו אין לי בהם חפץ ומשעה שיעברו הצרות עד תחיית המתים ארבעים שנה.

© 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

רב הונא אמר ת״ח *כי ארבעים שנה הלכו בני ישראל במדבר וגו׳ אשר לא שמעו בקול יי׳* כהאי גוונא הכא.

אמר רב יוסף כל אלין חד מלה אמרו ולסוף ארבעים שנה שהצרות יעברו והרשעים יכלו יחיו המתים שוכני עפר. מ״ט. משום דכתיב (נחום א:9) *לא תקום פעמים צרה ודי להם במה שעברו*. ומזמן תחיית המתים יתיישב עלמא בישובו הה״ד *ביום ההוא יהיה יי׳ אחד ושמו אחד*. ר״א בן ערך הוה יתיב והוה קא מצטער בנפשוי טפי. עאל לקמיה ר׳ יהושע. א״ל נהורא דבוצינא דעלמא למה אנפוי חשיכין.

[p. 422] א״ל חיזו ודחילו סגי עאל בי דהא אנא חמי מה דאתערו חברנא מארי מתניתא דשראת עלייהו רוח קדישין, וההוא דאתערו דבשתיתאי יהא פורקנא שפיר אבל אנא חמי אורכ׳ יתרא על אינון דיירי עפרא דבאלף שתיתאי לזמן ארבע מאות ותמניא שנין מניה יהיו קיימין כל דיירי עפרא בקיומיהון, ובגיני כך אתערו חבירנא על פסוקא דקרא לון *בני ח״ת*, ח״ת דיתערון לח״ת שנה והיינו דכתיב (ויקרא כה:13) *בשנת היובל הזאת תשובו איש אל אחוזתו*, כשישתלם *הזא״ת* שהוא חמשת אלפים וארבע מאות ותמניא *תשובו איש אל אחוזתו*, אל נשמתו שהיא *אחוזתו נחלתו*.

עוד א״ר יהושע לא תקשי לך האי דהא תנינן שלש כתות הן של צדיקים גמורים ושל רשעים גמורים ושל בינונים. **[קמ ע״א]** צדיקים גמורים יקומון בקימה של מתי א״י מהיום כמה שנים שהם קודמים בתחלה בשנת הארבעים של קבוץ גליות, והאחרונים כלם לזמן ארבע מאות ושמנה שנה לאלף הששי כדקאמרן.

[p. 423] מאן יזכה להאי ארכא מאן יתקיים בקיום דתיה בין האי זמנא ועל דא אצטעירנא בנפשאי.

אמר ליה רבי הא תנינן (בראשית א:3) *יהי או״ר יהי* ר״ז.

חזר ואמר בתשובה יתקדם כלא.

אמר רבי יהושע אי לאו דאמרת הכי אחסימנא פומין למצפי פורקנא כל יומא דכתיב (ישעיה לג:6) *חסן ישועות*. מהו *ישועות*. אלו המצפים *ישועות* בכל יום.

מאי הוא דעתוי דרבי אלעזר. היינו דכתיב (דניאל יב:2) *ורבים מישני אדמת עפר יקיצו*, משמע דכתיב *מישני*, אלו הם הצדיקים הנקדמים בתחייתם קודם זה.

וכמה שנים הם נקדמים.

רבי יהודה אומר מאתים ועשר שנים.

[p. 424] רבי יצחק אומר רד״י שנה דכתיב (במדבר כד:19) *ויר״ד מיעקב וגו׳*, יר״ד שנה נקדמים הצדיקים לשאר כל אדם.

© 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

רב נחמן אמר לפי השיעור שנבלה בעפר.

א"ל רבי יוסי אם כן הרבה תחיות יהיו, אלא כל יהיו באותו הזמן והאי דאתמר בחזו"ן (דניאל י: 1) *ואמת הדבר וצבא גדול*.

ויהי רעב בארץ מלבד הרעב הראשון אשר היה בימי אברהם.

רבי אבהו פתח (שיר א: 12) *עד שהמלך במסבו נרדי נתן ריחו*. דתנינן ארבע תקופו' וארבע זמנים משונים זו מזו יעברו הצדיקי' לעתיד לבא. האחד אותו זמן ישגא החכמה בעולם וישיגו השגה מה שלא השיגו בזה העולם. דתנינן אמר רבי פנחס השגת הצדיקים לעתיד לבא יותר ממלאכי השרת דכתיב (ישעיה יא: 9) *כמים לים מכסים*. השני תתעסקון.

© 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

מדרש הנעלם, פרשת ויצא

[זהר חדש, כז ט״ב] [p. 425] *ידע מה בחשוכא* אע״ג *דנהורא עמיה שרי* והיינו דכתיב (ירמי׳ כג:24) *אם יסתר איש במסתרים ואני לא אראנו נאם יי׳*.

ומי אר״י הכי. והא אמרן דהא חכמתא הוה בסמיכותא דקראי בכל מה דאיתמר והאידנא פשיטותא דקראי צריכנא דאברהם הוה ויצחק הוה ויעקב הוה.

א״ל אע״ג דהוו חכמתא דקראי אסתכלנא למנדע.

רבי יצחק פתח (תהלים טו:1-5) *מזמור לדוד יי׳ מי יגור באהלך ומי ישכון בהר קדשך הולך תמים ופועל צדק ודובר אמת בלבבו וגו׳*. מאי משמע.

א״ר יהודה בר רבי יוסי אלין עשרה אינון כנגד עשרת הדברות שעתידין בניו של יעקב לקיים במקום ההוא.

[p. 426] א״ר יוסי והא חד סר אינון.

א״ל *לא רגל על לשונו לא עשה לרעהו רעה* חד מלה אינון, דכל המרגל בחברו מיד *עשה* עמו *רעה*. *לא רגל* ב*לשונו לא עשה* עמו *רעה*.

וכי מאן שויא לאלין כנגד עשרת הדברות.

אמר רבי יהודה כלהו עשרת הדברות משתמעי מינייהו. *הולך תמים* כנגד *אנכי יי׳ אלהיך*, מלמד שצריך אדם לקבל עליו אימת עול מלכות שמים ואין לו רשות להרהר במה שאינו יכול להשיג משמע דכתיב *אנכי יי׳ אלהיך* סתם **[כז ט״ג]**. כתיב הכא *הולך תמים* וכתיב התם *תמים תהיה עם יי׳ אלהיך*, ואין לך רשות להרהר על מה שלא הורשית.

[p. 427] *ופועל צדק* כנגד *לא יהיה לך אלהים אחרים על פני לא תשתחוה להם ולא תעבדם*. מכאן א״ר יהודה אין דבר עומד כנגד חילול יי׳. מנ״ל. ממסית דכתיב *ידך תהיה בו בראשונה להמיתו*. למה. *כי בקש להדיחך מעל יי׳ אלהיך*. ואי קטיל ליה נקרא צדיק מקנא *ופועל צדק* וזהו *ופועל צדק*.

ודובר אמת בלבבו כנגד *לא תשא את שם יי׳ אלהיך לשוא*.

א״ר יהודה לית אינון כסדרן ואע״ג דלית אינון כסדרן לית לן בה.

לא רגל על לשונו לא עשה לרעהו רעה כנגד *לא תענה ברעך עד שקר*.

וחרפה לא נשא על קרובו כנגד מחלל שבתות בפרהסיא.

[p. 428] ר׳ יוסי אומר כנגד *לא תגנוב* דכתיב *אם זרחה השמש עליו*.

© 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

נבזה בעיניו נמאס כנגד *לא תרצח*. מאן דאיהו *נבזה בעיניו* לא יעביד קטטה דיקטול ולא יקטלוניה.

ואת יראי יי׳ יכבד כנגד *כבד את אביך ואת אמך*.

א״ר יוסי על הכל חייב אדם לכבד אביו ואמו, יצא מכלל זה אם יאמרו לו לעבור על דברי תורה או לעבוד ע״ז שאינו חייב בכבודם ולפי׳ *ואת יראי יי׳ יכבד*.

נשבע להרע ולא ימיר כנגד *לא תנאף* דהא אם יצרו בעי לשלטאה עליה יטיל שבועה על יצרו כבועז דאמר (רות ג:13) *חי יי׳ שכבי עד הבקר*.

[p. 429] *כספו לא נתן בנשך* האי הוא כנגד *לא תגנוב* דאי הוא לא אוזיף ברביתא ודאי לא יזיל ויגנוב.

ושוחד על נקי לא לקח כנגד *לא תחמוד*.

א״ר יוסי בן קיסמא כנגד אלו נאמר ביעקב עשרה אחרים דכתיב *ויפגע במקום, וילן שם, כי בא השמש, ויקח מאבני המקום, וישם מראשותיו, וישכב במקום ההוא, ויחלום והנה סולם מוצב ארצה, וראשו מגיע השמימה, והנה מלאכי אלהים, עולים ויורדים בו*. הא עשרה.

ד״א *ויפגע במקום*.

רבי בו פתח (שיר א:6) *אל תראני שאני שחרחורת ששזפתני השמש בני אמי נחרו בי שמוני נוטרה את הכרמים כרמי שלי לא נטרתי*. הא אתחזר על יעקב דשלטנא דיעקב בקדמיתא הוה שמשא ואתחזר ההוא שולטנא לעשו ואתעבר מניה. ויעקב אמר *אל תראוני שאני שחרחורת* דהא אתייהיבת לי שלטנא דסיהרא דהיא אוכמא לעידנין וזמנין. *ששזפתני השמש*, דאתעבר מני שלטנא דשמשא. [p. 430] *בני אמי נחרו בי שמוני נוטרה את הכרמים*, זהו עשו דכתיב *וישטום עשו את יעקב*. *שמוני נוטרה את הכרמים* דכתיב *הייתי ביום אכלני חורב וקרח בלילה*. *כרמי שלי לא נטרתי* דכתיב *ועתה מתי אעשה גם אנכי לביתי*.

ויפגע במקום.

רבי יצחק אמר באיזה *מקום פגע*. *במקום* שעתיד לעמוד בית המקדש והתפלל שם.

רבי יהודה אומר היום היה גדול ורצה להלוך ולא יכיל.

[p. 431] א״ר יוסי התפלל באותו מקום והתחיל להתרעם לפני קונו על דאתעבר מניה ההוא שולטנא דשמשא הה״ד *וילן שם* כד״א *וילונו העם*, לשון תרעומות. ולמה. מפני *כי בא השמש* דאתעבר מניה ואתייהיבת לעשו. מה עשה יעקב. התחיל בוכה. מיד *ויקח מאבני המקום וישם מראשותיו* כדי לצער נפשו. כיוצא בדבר *ויקחו אבן וישימו תחתיו וישב עליה*.

© 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

ויקח מאבני המקום. א״ר יוסי אבן אחת **[כז ט״ד]** ממש היתה *משמע מאבני* ולא אבני כד״א *מבנות הכנעני* ולא אמר אלא אחת הה״ד *אשר לא תקח אשה לבני מבנות הכנעני* אחת מהן.

[p. 432] רבי זירא עאל קמי רבי אלעזר בן ערך אשכחיה דהוה יתיב ועינוי נבעין מיא והוה מרחיש בשפוותיה ובכי. חזר לאחורוי רבי זירא. אמר לשמשיה מאי האי דמר יתיב ובכי.

אמר תרי זמני עיילינא לקרבא גבוי ולא יכילנא.

עד דהוו יתבי חמון ליה דעאל לאדריה. עד דנחת הוה קליה אזיל בביתא ובכי. שמע דהוה אמר אבנא אבנא, אבנא קדישא, עילאה על כל עלמא בקדושתא דמארך. זמיני בני עממיא לאתזלזלא בך ולאותבא גולמי מסאבין עלך לסאבא אתרך קדישא וכל מסאבין יקרבון בך, ווי לעלמא בההוא זמנא.

נחת ויתיב בסולסלניה **[כח ט״א]**. א״ר זירא לשמשיה זיל ואימא ליה למר אי איעול קמיה.

עאל שמשיה אמר הא רבי זירא הכא.

לא אשגח ביה ולא זקיף עינוהי. לבתר אמר רבי זירא ליעול ואת תיב לבר.

עאל ר׳ זירא וארכין ברכוי ויתיב קמיה. חמא ר׳ אלעזר בטש ברגליה אמר קום מהתם ותיב כארחך.

קם ויתיב כארחיה. א״ר זירא האי דמר דהוה בכי מאי חזא.

אמר ארכבתא תבירא סגיאה דכל עלמא חזינא ההוא [p. 433] אבנא יקירא קדישא דמינה אשתיל עלמא וההוא אבנא הוה דשוי יעקב רישיה עלה. וכי אבנא דמינה אשתיל כל עלמא והוה רישיה משקעא בתהומא רבא היך יכיל יעקב לנענעה לה. אלא ההוא אבנא זוייתיה משקען בתהומא רבא ורישיה אתמגוס בבי מקדשא ועלה קדש קודשין ושכינתא יקרא עילאה עלה הה״ד *משם רועה אבן ישראל*. ושמא קדישא דמלכא עילאה הוה גליף עלה. כד אתא יעקב קרא ההוא שמא קדישא ונסבה מכאן ושויה בההוא אתר דקדש קדשין הוה תמן.

[p. 434] אמר רבי זירא אנא שמענא בשם ר׳ בון דאמר רזא דמלה בהאי ולא אדכרנא.

א״ר אלעזר אי רבי זירא דעתי אחיס עלך ודילמא האי מלה שמעת וכך הוא ברירא דמלתא, דכתיב *ויקח מאבני המקום*, אחת *מאבני המקום*. מאיזה *מקום*. *ממקום* הידוע שהוא *מקום* התהום ששם אבנים ששוחקים מים לכל העולם הה״ד (איוב יד :19) *אבנים שחקו מים*. *האבן הזאת* היתה עיקר לכלם והיתה עולה עד מקום שהיה שם בית המקדש, ויעקב לא עלה כוונתו על שום אחת מהן אלא עליה משום דרמיזא ליה רמיזא. מה היא הכל אשתיל מינה כך

© 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

יעקב כל עלמא אשתיל מניה. באותה שעה *ויקח מאבני המקום*, שהיא עיקר כל העולם, *וישם מראשותיו*, שם בלבו שהיא *מראשותיו* דוגמת זה כזו. מיד *וישכב במקום ההוא*, כלומר נתישבה דעתו באותו *מקום*. וסימן ידוע לקח אמר זו היא דוגמא שלי ואם לזו תהיה שום מעלה בידוע שיהיה לי מעלה ועל כך שם לבו עליה ונדר נדר דכתיב *והאבן הזאת אשר שמתי מצבה*, כלומר אם *האבן הזאת אשר שמתי מצבה יהיה בית אלהים*, מיד *וכל אשר תתן לי עשר אעשרנו לך*, נדר המעשר.

[p. 435] א״ר זירא הא ודאי שמענא.

א״ל על האי אתקרי אבן ישראל כלומר נקראה כך על שמו על שנתן לבו ועיניו עליה. והקב״ה עשה אותה בית עולמים ושם היתה שכינתו. ועל דא בכינא דחזינא דעל האי אבנא זמינין לשואה סואבת עממיא ופגרי מיתייא. מאן לא יבכי ווי לעלמא ווי לההוא זימנא ווי לההוא דרא.

בכה כדבקדמיתא אתנח ואשתיק. לבתר חזר ואמר ווי לאינון דיהון זמינין בעלמא כד <u>אתער מלכא דעלמא</u>.

בכה רבי זירא אמר מלאכא קדישא ידע דין יאות הוא למבכי עלה. זכאין אתון צדיקיא דאתין קדישין בעלמא דין ובעלמא דאתי.

פרשתא יח

ויחלום והנה סולם מוצב ארצה <u>וראשו מגיע השמימה והנא מלאכי אלהים</u> עולים ויורדים בו.

רבי פתח בהאי קרא (שיר ד:4) *כמגדל דוד צוארך בנוי לתלפיות אלף המגן תלוי עליו כל שלטי הגבורים*. אמר רבי כל הדברים יכלו והתורה לא תכלה ואין דבר חביב לפני הקב״ה כמו התורה ולומדיה. דתנן כל המתעסק בתורה בכל יום יתחדשו לו סתרים של מעלה והתורה אומרת [p. 436] לו *אשקך מיין הרקח מעסיס רמוני*, זהו יינה של **[כח ט״ב]** תורה וזהו יין המשומר בענביו משֵשת ימי בראשית והם דברים העתידים להגלות לצדיקים לעתיד לבא.

קם רבי <u>בא</u> על רגליו ואמר אי כך הוא לא הוה ליה למימר אלא יין המשומר בענביו מהר סיני. מהו משֵשת ימי בראשית.

א״ל אינון עומקי סדרי בראשית דלא איתגלו לבר נש וזמינין צדיקיא למנדע לון. כגוונא דא ינדעון אינון דעסקו באורייתא תדיר.

ותאנא אמר רבי יהודה רזא אורייתא לחכימין אתיהיבו לאינון דאתעסיקו באורייתא תדיר.

© 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

ותני רבי יהודה כל מאן דהוא עסיק באורייתא כל צרכו סלקין ליה לנשמתיה לעילא בשעתא דאיהו נאים בשינתיה ואולפין ליה מעומקי תורה ומינה דובבן ומרחשן שפוותיה בימְמא הה״ד (שם ז:10) *דובב שפתי ישנים*.

[p. 437] א״ר יצחק כל המתעסק בתורה לשמה כשהוא ישן בלילה נשמתו עולה ומראין לה אותן הדברים העתידין להיות בעולם.

רבי יוסי הוה יתיב ועסיק באורייתא. אתא לגביה רבי אבא. א״ר יוסי הא מאריה דשמעתא אתא.

קם קמיה יתבו ואתעסקו באורייתא. עד דהוו יתבי רמש ליליא. יתבו ואתעסקו בה עד פלגות ליליא. אדמיך רבי אבא ורבי יוסי הוה יתיב. חמא לרבי אבא דאנפוי מסמקי טפי והוא חייך וחמא נהורא רבא בביתא.

א״ר יוסי שמע מיניה דשכינתא הכא.

ארכין עינוי יתיב תמן עד דהוה סליק שחרותא דצפרא ונהורא הוה נהיר בביתא. עד דזקף עינוי חמא צפרא ואתחשך ביתא. איתער רבי אבא ואנפוי הוו נהירין ועינוי חייכין. אחיד ביה רבי יוסי.

א״ר אבא אנא ידענא מה את בעי. חייך רזין עלאין חמית ובשעתא דאחיד נשמתא דילי מארי דאפייא סליק לה לאדרין רברבין ועילאין וחמית נשמתהון דשאר צדיקיא דסלקי תמן ואמר לון זכאין אתון צדיקיא דבגיניכון אנא אתבני בבניינא קדושא דשמא יקרא לאענאה לחילוי דמלכא עילאה. וחמית אורייתי דהוה מנחא תמן תלי תלים [p. 438] כמגדלא רבא ובגיני כך חדינא בחולקי וחייכין עינאי.

א״ר יצחק אל תתמה על הא דרבי אבא דהא קרא אסהיד כך דתנינן עשה הקב״ה לזה הממונה תחתיו ותלה ממנו כל שאר הצבאות כהאי צואר שכל הגוף תלוי ממנו. ובשעה שהצדיקים עוסקים בתורה הקב״ה בונה עצמו ונותן שמו בקרבו להגיע לכל ולהספיק לעולם מטובו של מקום, וכשאין הצדיקים עוסקין בתורה הקב״ה נוטל שמו מקרבו ואזי העולם חסר והוא אינו במעלות היכולת. מנ״ל. דכתיב *כמגדל דוד צוארך בנוי לתלפיות*. אם מרבים ומגדלים הצדיקים תורה כהאי *מגדל* מיד *צוארך בנוי לתלפיות*, זהו שהוא *צוארו* של עולם *בנוי* בבנין קדוש שכל הפיות תלו ונלאו לדעת השגחתו וזהו תל פיות כד״א *ותלה ארץ מצרים*. [p. 439] ואז *אלף המגן תלוי עליו וכל שלטי הגבורים*, אותן הנקראים *אלף אלפין* וכל הנשאר תלוים עליו וכל השליטין וכל העולמות מלאים מטובו של מקום.

© 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

א״ר יהודה והיינו דכתיב *ויחלום והנה סולם מוצב ארצה*, כלומר כשהצדיקים אינם עוסקים בתורה *סולם מוצב ארצה* ואינו במעלה. זכו הצדיקים ועסקו בתורה *ראשו מגיע השמימה*, אזי יש לו מעלה וכל טוב לא יחסר ומיד *והנה מלאכי אלהים עולים ויורדים בו*.

מאי *בו*.

אמר רבי יהודה בשמו של מקום כד״א **[כח ט״ג]** *נגילה ונשמחה בו*.

א״ר יצחק *בו* בההוא ממונה. ומפני מה. דכתיב אחריו *והנה <u>יי׳</u> נצב עליו*, על ההוא ממונה. מפני זה *עולים ויורדים* בשבילו מפני שמו של מקום שהוא *נצב עליו*.

[p. 440] א״ר תנחום למה נקרא שמו *מלך שלם* מכל שאר הצבאות. שאין לך נושא שמו של מקום בקרבו כמו זה.

א״ר יעקב רמזו ליעקב והשיבו על מה שנתרעם לפני הקב״ה, כלומר שאם בניו יזכו לעסוק בתורה ובמצות יש מעלה לזה ומעלה לבניו. לא זכו לעסוק בתורה ובמצות אין מעלה לזה ואין מעלה לבניו הה״ד *והנה מלאכי אלהים עולים ויורדים בו*. *מלאכי אלהים*, אלו בניו של יעקב. <u>זכו</u> *עולים*. לא זכו *יורדים*. *בו* <u>בשבילו. כשיש</u> לו מעלה יש להם.

א״ר יצחק כל שרי <u>האומות</u> *<u>עולים</u>* או *יורדים* בשביל זה. כשיש לו מעלה *יורדים* שרי האומות. כשיש לו ירידה *עולים* והכל תלוי בבניו של יעקב.

א״ר יהודה בר שלום אין טוב ואין רע בא לעולם אלא בשביל בניו של יעקב.

[p. 441] הגמון אחד בא לרבי אבהו ואמר אית לאתכנפא כל עלמא עלייכו כעל האי גובא לאובדא לכון מן עלמא בשעתא חדא. אומה דא היא לא פלחא למארה כתיב *ועצר את השמים ולא יהיה מטר והאדמה לא תתן את יבולה*. אי היא סטייא כל עלמא ייבד בגינה.

א״ל והא אתון עבדין לה דתסטי ולא תהך באורחא דכשרא.

א״ל חובתכון עבדין לאתערא לן.

א״ר יהודה שפיר קאמר ההוא הגמון.

ת״ר *והנה סולם מוצב ארצה*, זהו בית עולמים, *וראשו מגיע השמימה* כד״א *מכון לשבתך פעלת <u>יי׳</u>*. איזהו *ראשו*. זהו ציון ששם השכינה והכרובים וקדש הקדשים.

א״ר אבא *סולם* זה סיני שבו ניתנה תורה ושם נגלו מרכבותיו של הקב״ה.

[p. 442] רבי בא בשם ר׳ יוחנן אמר עוד אית לאסתכלא בהאי קרא כדבקדמיתא, *כמגדל דוד צוארך בנוי לתלפיות*. דהא תנינן א״ר שמעון א״ר זירא כל זמן שישראל <u>עסקו</u> בתורה בית המקדש היה קיים הה״ד *כמגדל דוד צוארך בנוי*, אי מגדלים תורה כהאי *מגדל*

© 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

צוארך בני. מהו *צוארך*. זה בה״מ הה״ד *ויפל על צוארי בנימין אחיו ויבך*, מלמד שבכה על מקדש ראשון ועל מקדש שני.

א״ר יצחק מהו *מגדל*. אלא מה *מגדל דוד* מגדל חזק אף המתעסקים בתורה צריכין בנין חזק.

ר׳ תנחום אמר *מגדל דוד*. מה דוד היה מתגדל בתורה יותר מכל בני דורו כך המתעסקים בתורה צריכין להתגדל בתורה ושלא יתבטלו ממנה. מה דוד היה עוסק בתורה לילה ויומם כך צריך האדם להתעסק [p. 443] בתורה לילה ויומם ובעוד שיתעסקו בה ויתגדלו בה *כמגדל דוד הצואר בני* בנין חזק וגדול. ואם לאו *אלף המגן תלוי עליו*, אלו *אלף* שנים שיהיו בגלות והדבר תלוי אם יגאלו ואם לאו. זכו בתורה יגאלו באלף שנים. לא זכו, *כל שלטי הגבורים*.

מאי *כל שלטי הגבורים*.

א״ר תנחום *כל שלטי הגבורים* ישתעבדו בהם ולאחר כן יגאלו.

מכאן אמר רבי בא *והנה סולם מוצב ארצה*, זהו בית עולמים הנצב בבנינו בשביל אותן העוסקין בתורה בארץ. *וראשו מגיע השמימה*, שהמקדש הוא במעלה גדולה על כל העולם. *והנה מלאכי אלהים עולים ויורדים בו*, אלו כהני שרת.

ר׳ אליעזר אומר על שהוא מכוון כנגד ירושלים של מעלה ואותם השומרים ירושלים של **[כח ט״ד]** מעלה הם שומרים ירושלים של מטה, משמע *עולים ויורדים*.

[p. 444] מה מעלה יותר יש בו.

א״ר אלעזר זהו דכתיב *והנה יי׳ נצב עליו* כמד״א (תהלים קכז:1) *אם יי׳ לא ישמר עיר שוא שקד שומר* והיינו דכתיב *והנה יי׳ נצב עליו*, להיות שומר על אותן השומרים.

מהו *עליו*.

א״ר אלעזר לשמירה כד״א (ירמי׳ לט:12) *ועיניך שים עליו*, כך (מ״א ט:3) *והיו עיני ולבי שם כל הימים* ולעתיד לבא עתיד הקב״ה לחזור לירושלים ולהיות חומה לשומרה כד״א (זכריה ב:9) *ואני אהיה לה נאם יי׳ חומת אש סביב ולכבוד אהיה בתוכה*.

הארץ אשר אתה שוכב עליה.

א״ר יצחק מלמד שקפל לו ארץ ישראל.

א״ר יהודה בהמ״ק ממש היה ועליו נתבשר ועליו היה שוכב משמע דכתיב *וישכב במקום ההוא*.

[p. 445] א״ר יהודה מן הג׳ אבות לא נתבשר אחד מהם על בית המקדש אלא יעקב שהוא שלישי מן האבות וכנגד אלו השלשי בנאו ישי דוד שלמה שהוא הג׳ בנאו.

© 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

א״ר יהוד׳ יעקב שהוא הג׳ נתבשר, שלמי׳ שהוא הג׳ בנה. זה אוהב נשים וזה אוהב נשי׳. זה עומד בתומו וזה לא עמד בתומו דכתיב (מ״א יא:4) *ויהי לעת זקנת שלמה נשיו הטו את לבבו*.

ר׳ יוסי פתח (תהלים מח:3) *יפה נוף משוש כל הארץ הר ציון ירכתי צפון קרית מלך רב*. *יפה נוף*, זהו ירושלים שהיא מתוק לנפש ומרפא לעצם כמד״א (שיר ד:11) *נופת תטופנה שפתותיך*.

א״ר יהודה ארץ מצרים כל יופי שבה נוף ותחפנחס היו. נוף היה המשובח מכלם שהיתה בשלש מאות ותשעים וחמש תכשיטין של יופי. וציון גדלה ביופי והדר על נוף.

דא״ר יהודה למה נקרא שמה ציון. מה הציון עומד לנס להסתכל בו. והיתה גדולה ביופי מנוף הה״ד *יפה נוף*.

[p. 446] *משוש כל הארץ הר ציון ירכתי צפון*, שכל מי שהיה רואה אותה היה שמח.

דתניא א״ר יוסי א״ר חייא מעולם לא נכנס אדם בירושלים והיה עצב לקיים מה שנאמר *משוש כל הארץ*.

א״ר יצחק כיון ששכב יעקב עליה נתישב דעתו ועלה עליו השכינה ודבר עמו מה שלא היה קודם לכן.

דא״ר יצחק עד שעמד יעקב באותו מקום לא נגלתה עליו השכינה. כיון שראה יעקב כך ידע שהמקום גרם לו והקיץ משנתו ונתיירא שמא דבר אחר היה וישכב כבתחלה. א״ל קב״ה יעקב לא כך הוא *אני יי׳ אלהי אברהם אביך ואלהי יצחק*. ועוד *הארץ אשר אתה שוכב עליה לך אתננה ולזרעך* ולא אגלה לאומה אחרת וגלוי השכינה על הארץ הזאת *לך אתננה ולזרעך* ולא לאומה אחרת.

א״ר יוסי מהו *אשר אתה שוכב עליה*. אלא כשם שאתה *שוכב עליה* ונבואה עמך כך *זרעך* הנבואה תהיה מצויה עמהם ולא עם אומה אחרת.

ר׳ יעקב פתח (ישעי׳ כו:10) *יוחן רשע בל למד צדק*. תניא א״ר יעקב ווי שה*רשע יוחן* בעוה״ז. זה זרעו של עשו הרשע. ומפני מה יש להם חן ורחמים. מפני שזרעו של יעקב לא למד צדק. *בארץ נכוחות יעול*, זו ירושלים שהיא ארץ *נכוחות*.

[p. 447] מהו *יעול*.

א״ר יעקב אוירא דארעא דישראל מחכים ומרמיז נבואה. וזרעו של עשו *יעול* האויר והנבואה. מפני מה. שזרעו של יעקב *לא יראה גאות יי׳* ואינם עוסקים בתורה וע״כ *יוחן רשע ויעול* טוב הארץ והנבואה.

© 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

ר״י בר׳ יהושע אמר *יוחן רשע*, אלו אוה״ע שיש להם ממשלה בעוה״ז מפני שלא למד ישראל צדק. **[כט ט״א]**

© 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

מדרש הנעלם, פרשת שמות

[זהר ח״ב ד ע״א] [p. 448] *ואלה שמות*. רבי אלעזר פתח (שיר ד:12) *גן נעול אחותי כלה גל נעול מעין חתום. גן נעול* זו כנסת ישראל שהיא *גן נעול*.

דאמר רבי אלעזר מה הגן הזה צריך לשמור לעדור ולהשקות ולזמור כך כנסת ישראל צריכה לעדור ולשמור ולהשקות ולזמור. ונקראת *גן* ונקראת *כרם*. מה הכרם הזה צריך לעדור ולהשקות ולזמור ולחפור כך ישראל הה״ד (ישעיה ה:7) *כי כרם יי׳ צבאות בית ישראל* וכתיב (שם:2) *ויעזקהו ויסקלהו וגו׳*.

[ד ע״ב] [p. 449] אמר רבי שמעון כשירדה שכינה למצרים ירדה חיה אחת דשמה ישראל בדיוקנא דההוא סבא וארבעין ותרין שמשין קדישין עמיה וכל חד וחד את קדישא עמיה משמא קדישא וכלהו נחתו עם יעקב למצרים הה״ד *ואלה שמות בני ישראל הבאים מצרימה את יעקב*.

[p. 450] א״ר יצחק משמע דקאמר *בני ישראל* ואחר כך *את יעקב* ולא נאמר אתו.

שאל רבי יהודה לרבי אלעזר בר״ש אמר ליה כיון דשמעת מאבוך פרשת *ואלה שמות* ברזא עלאה מאי קאמר *איש וביתו באו*.

אמר ליה ההוא מלה דהוה אמר אבא, אינון הוו מלאכין עלאין דאינון לעילא על תתאין מנהון, היינו דכתיב *איש וביתו באו*. והכי אמר אבא כל אינון מלאכין די בדרגא עלאה אתקרון גוברין דוכרנין, ואינון די בדרגא תתאה מנהון אתקרון נוקבתא.

רבי יצחק הוה קאים קמיה דרבי אלעזר בן ערך. אמר ליה שכינה ירדה למצרים *את יעקב*.

א״ל ולא והא כתיב (בראשית מו:4) *אנכי ארד עמך מצרימה*.

אמר ליה תא חזי שכינה ירדה למצרים *את יעקב* ושית מאה אלפין רתיכין קדישין אחרנין והיינו דכתיב *כשש מאות אלף רגלי*. דתנינן שית מאה אלפין רתיכין קדישין נחתו עם יעקב למצרים וכלהו סליקו מתמן כד נפקו ישראל ממצרים הה״ד (שמות יב:37) *ויסעו בני ישראל מרעמסס סכותה כשש מאות אלף רגלי וגו׳. שש מאות* לא [p. 451] נאמר אלא *כשש מאות*. כגוונא דנפקו אלין כך נפקו אלין.

ותא חזי רזא דמלה. בעדנא דנפקו אלין רתיכין משירייתא קדישא חמו ישראל וידעו דהוו מתעכבין בגיניהון וכלהו בהילו דעבדו ישראל בגיניהון הוה והיינו דכתיב *ולא יכלו להתמהמה*. הוה ליה למימר *ולא* רצו *להתמהמה* אבל לא כתיב אלא *ולא יכלו*, ואתיידע ממש

© 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

כלהו בני ישראל הוו, בני ישראל דרקיעא והיינו דכתיב *בני ישראל הבאים מצרימה את יעקב*, ועל כן לא נאמר *ואלה שמות בני ישראל הבאים מצרימה* אתו, אלא *ואלה שמות בני ישראל הבאים מצרימה את יעקב. הבאים מצרימה* בקדמיתא ועם מי *את יעקב*.

א״ר יהודה ק״ו ומה כשניצל יעקב מלבן כתיב (בראשית לב:2) *ויעקב הלך לדרכו ויפגעו בו מלאכי אלהים*, כשירד לצאת על הגלות והקב״ה אמר *אנכי ארד עמך מצרימה* **[ה ע״א]** אינו דין הואיל ופטרונא נחתא דייחתון שמשוי עמיה היינו דכתיב *הבאים מצרימה את יעקב*.

רבי יעקב דכפר חנן אמר משמיה דר׳ אבא מאן אינון *בני ישראל* דהכא. אינון דאתקרון *בני ישראל* ממש.

ר׳ אבא פתח (תהלים מו:9) *לכו חזו מפעלות אלהים אשר שם שמות בארץ* . אל תקרי *שמות* אלא *שמות*, ואזלא הא כהא דאמר ר׳ חייא כגוונא דרקיעא עבד קב״ה בארעא. ברקיעא שמהן קדישין בארעא שמהן קדישין.

[p. 452] אמר רבי יהודה בו ביום שירד יעקב למצרים ירדו עמו ששים רבוא של מלאכי השרת.

ר׳ יהודה פתח (שיר ג:7) *הנה מטתו שלשלמה ששים גבורים סביב וגו׳.* קוזמיטין דגליפין בקלדיטא סחרן בדוכתיה קוזמיטין בשביעאה גליפין בשתיתאה הה״ד *ששים גבורים סביב לה.* ד״א *הנה מטתו שלשלמה. הנה מטתו* , זו היא השכינה, *שלשלמה*, המלך שהשלום שלו, *ששים גבורים סביב לה*, אלו הם ששים רבוא של מלאכי השרת שהם מחיל השכינה שירדו עם יעקב למצרים, *מגבורי ישראל*, ישראל דלעילא הה״ד *ואלה שמות בני ישראל הבאים מצרימה את יעקב איש וביתו באו* , אינון ונימוסיהון.

[p. 453] ר׳ חייא הוה אזיל מאושא ללוד והוה רכיב על חמרא ור׳ יוסי עמיה. נחית ר׳ חייא ושקליה בידוי לר׳ יוסי. א״ל אי בני עלמא ידעין יקרא סגיאה דיעקב בשעתא דא״ל קב״ה *אנכי ארד עמך מצרימה* הוו מלחכי עפרא תלת פרסי קריב לקבריה. דהכי מפרשי מרנא רברבי עלמא מאריהון דמתניתא כתיב (שמות יח:7) *ויצא משה לקראת חותנו* . אהרן ראה יוצא למשה ואלעזר והנשיאים והזקנים יצאו עמו ראשי האבות וקרואי העדה ושאר כל ישראל יצאו עמהם. נמצאו כל ישראל כלם שיצאו לקראת יתרו. מי ראה למשה יוצא ואינו יוצא לאהרן ולנשיאים ואינו יוצא. נמצא שבשביל משה יצאו כלם. ומה אם בשביל משה כך בשביל קב״ה כשאמר *אנכי ארד עמך מצרימה* עאכ״ו.

[p. 454] עד דהוו אזלי פגע בהו ר׳ אבא. א״ר יוסי הא שכינתא הכא דחד ממאריהון דמתניתין עמנא. אמר ר׳ אבא במאי עסקיתו.

© 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

א״ר יוסי בהאי קרא דכתיב *אנכי ארד מצרימה וגו׳* כשירד יעקב למצרים דכתיב *ואלה שמות בני ישראל הבאים מצרימה*, מלמד שכלם ירדו עם יעקב למצרים.

א״ל ר׳ אבא וזו בלבד היתה.

פתח ואמר (יחזקאל א:3) *היה היה דבר יי׳ אל יחזקאל בן בוזי הכהן בארץ כשדים על נהר כבר*. תלת פלוגתן הכא. חדא דתנינן אין שכינה שורה בחוצה לארץ, וחדא דלא הוה מהימן כמשה דכתיב ביה (במדבר יב:7) *בכל ביתי נאמן הוא* והוא גלי ופרסם כל גנזייא דמלכא, וחדא דאתחזי כמאן דלא שלים בדעתוי. [p. 455] אלא הכי אסיקנא במתניתא דילן. ח״ו דהא יחזקאל נביאה שלימא הוה וברשותא דקב״ה גלי כל מה דגלי וכלהו אצטריך דגלי ופרסם חד תרין ממה דגלי. דהכי תנן מאן דרגיל למסבל צערא ומאן דלא רגיל למסבל צערא ואתי צערא לתרוויהו ממאן צערא שלימתא יתיר. הווי אומר ממאן דלא רגיל בצערא. כך כשירדו ישראל למצרים הוו רגילים בצערא כל ימיהון ולפיכך נשאו עול הגלות. אבל הצער הגדול לא היה לישראל כמו גלות בבל דכתיב בהו (איכה ד:2) *בני ציון היקרים המסלאים בפז*.

דתנן אמר רבי יצחק (ירמיה ט:9) *על ההרים אשא בכי ונהי*. מאי *על ההרים*. אלא אלו הם *ההרים* הרמים שבעולם. ומי הם *ההרים* הרמים. הווי אומר *בני ציון היקרים*.

והוו אתיין בריחיין על צואריהון וידיהון מהדקן לאחורא. כד עאלו לבבל חשיבו דהא לא יקומון לעלמין דהא קב״ה שביק לון ולא ישגח בהון לעלמין.

[p. 456] תניא אמר ר׳ שמעון ביה שעתא קרא קב״ה לכל פמליא דיליה וכל רתיכין קדישין וכל חיליה וכל רברבנוהי וכל חילא דשמייא. אמר לון מה אתון עבדין הכא ומה בני רחימאי בגלות דחקין ואתון הכא. קומו חותו כולכון לבבל ואנא עמכון הה״ד (ישעיה מג:14) *כה אמר יי׳ למענכם שולחתי בבלה והורדתי בריחים כולם*.

כד נחתו איתפתחו שמייא ושראת רוח הקודש ביחזקאל. אמר להו לישראל הא מאריכון הכא וכל חילי שמייא ורתיכו דאתו למידר ביניכון. לא המינוהו עד דאמר כל מה דחמא *וארא כך וארא כך*.

ואמר ר׳ שמעון ביה שעתא חדו ישראל חדוותא שלמתא בסיעתא דמאריהון דהוה עמהון. וכל חד מנייהו עאל רעותא דליביה ברחימותא סגיאה למיסר נפשהון על קדושא דמאריהון.

ובגין כך גלי יחזקאל כל מה דגלי וכולא איצטריך. ומעלמין לא שביק קב״ה לישראל בגלותא עד דהוה אתי למידר דיוריה עמהון. כל שכן ביעקב דהוה נחית בגלותא וקב״ה ושכינתיה וקדישין עלאין ותתאין ורתיכין דנחתו כלהו עם יעקב הה״ד *הבאים מצרימה את יעקב*.

© 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

[p. 457] ר׳ אבהו פתח (שיר ד:8) *אתי מלבנון כלה אתי מלבנון תבואי*.

תנן אמר ר׳ יצחק אוי להם לבריות שאינם יודעים ואינם משגיחים בעבודת בוראם.

דתניא א״ר יצחק בכל יום ויום בת קול יוצאת מהר חורב ואומרת אוי להם לבריות מעבודת בוראם אוי להם לבריות מעלבונה **[ה ע״ב]** של תורה.

דאמר ר׳ יהודה כל מי שעוסק בתורה בעולם הזה ומסגל מעשים טובים נוחל עולם מלא וכל מי שאינו עוסק בתורה בעולם הזה ואינו מסגל מעשים טובים אינו נוחל לא זה ולא זה.

והא תנן יש מי שנוחל עולמו כפי מקומו וכפי הראוי לו.

א״ר יצחק לא תנן אלא מי שאין בו מעשים טובים כלל.

א״ר יהודה אלמלא היו יודעים הבריות חביבותא דרחים קב״ה לישראל היו משאגים ככפיר לרדוף אחריו. דתניא בשעה שירד יעקב למצרים קרא קב״ה [p. 458] לפמליא שלו אמר להם כלכם רדו למצרים ואני ארד עמכם. אמרה השכינה רבונו של עולם יש צבאות בלא מלך. אמר לה *אתי מלבנון כלה*. *מלבנון*, ממקום העדן המלובן בכל עינייניו. *כלה*, זו השכינה שהיא *כלה* בחופה.

ואזלא הא כהא דאמר ר׳ יהודה מאי דכתיב (במדבר ז:1) *ויהי ביום כלת משה*. *כלת* כתיב. ביום שנכנסה כלה לחופה, והשכינה היא ה*כלה*.

אתי מלבנון תבאי, ממקום מקדש של מעלה. *תשורי מראש אמנה*, מראשם של בני אמונה. ומאן נינהו. יעקב ובניו. *מראש שניר וחרמון*, שהם עתידים לקבל תורתי מהר חרמון ולהגין עליהם בגלותם. *ממעונות אריות*, [p. 459] הם האומות הדומות ל*אריות* ונמרים המענים לבני בכל עבודת פרך.

ר׳ אבא אמר *אתי מלבנון כלה*. וכי *מלבנון* באה והלא ללבנון עולה.

אלא א״ר אבא בשעה שירדה שכינה למצרים ירדו עמה ששים רבוא של מלאכי השרת וקב״ה בראש הה״ד (מיכה ב:13) *ויעבור מלכם לפניהם וי״י בראשם*.

ר׳ יצחק אמר *אתי מלבנון כלה*, זו היא השכינה. *אתי מלבנון תבאי*, ממקום מקדש של מעלה. *תשורי מראש אמנה*, ממקום מקדש של מטה. דאמר ר׳ חייא מעולם לא זזה שכינה מכותל מערבי של בית המקדש שנאמר (שיר ב:9) *הנה זה עומד אחר כתלנו* והוא *ראש אמנה* לכל העולם. *מראש שניר וחרמון*, ממקום שהתורה יוצאת לעולם. ולמה. להגין על ישראל *ממעונות אריות*, שהם האומות. ר׳ יודן אמר *ממעונות אריות*, אלו הם ת״ח השונים בתורה ב*מעונות* המדרשות ובבתי כנסיות שהם *אריות* ונמרים בתורה.

© 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

[p. 460] ר׳ חזקיה הוה יתיב קמיה דר׳ שמעון א״ל מה ראתה תורה למנות בני יעקב שהם שנים עשר תחלה ואחר כך שבעים שנאמר (בראשית מו:27) *כל הנפש לבית יעקב הבאה מצרימה שבעים*. מ״ט שבעים ולא יותר.

א״ל כנגד שבעים אומות שהם בעולם והם היו אומה יחידה כנגד כלם.

ותו אמר ת״ח קלדיטין דנהרין ענפין יתבין במטוליהון ממנן על שבעין עממין נפקין מתריסר גליפין קטירין דאסתחרן במטלניהון, למתקלן דארבע רוחי הה״ד (דברים לב:8) *יצב גבולות עמים למספר בני ישראל*. והיינו דכתיב (זכריה ב:10) *כי כארבע רוחות השמים פרשתי אתכם*, להורות שהם קיימים בשביל ישראל. ב*ארבע* לא נאמר אלא *כארבע* כשם שאי אפשר לעולם בלא ארבע רוחות כך אי אפשר לעולם בלא ישראל.

[יד ע״א] [p. 461] ד״א *ואלה שמות*.

רבי יהודה פתח ואמר (שיר א:5) *שחורה אני ונאוה וגו׳*. *שחורה אני*, זו כנסת ישראל שהיא *שחורה* מן הגלות. *ונאוה*, שהיא *נאוה* מן התורה ובמצות ובמעשים טובים. *בנות ירושלם*, שבשיל זה זוכות לרשת ירושלם של מעלה. *כאהלי קדר*, ואע״פ שהיא קודרת בגלות במעשים היא *כיריעות שלמה*, *כיריעות* של מלך שהשלום שלו.

[p. 462] רבי חייא רבא אזל לגבי מאריהון דמתניתא למילף מנייהו. אזיל לגבי רבי שמעון בן יוחאי וחמא פרגוד חד דהוה פסיק בביתא. תוה רבי חייא. יתיב. אמר אשמע מלה מפומיה מהכא.

שמע דהוה אמר (שם ח:14) *ברח דודי ודמה לך לצבי או לעופר האילים*. כל כסופא דכסיפו ישראל מקב״ה הא דא״ר שמעון תאותם של ישראל שיהיה הקב״ה בורח ולא הולך ולא מתרחק אלא *כצבי או מעופר האילים*. מ״ט. א״ר שמעון אין חיה בעולם עושה כמו הצבי או כעופר האילים. בזמן שהוא בורח הולך מעט ומחזיר את ראשו למקום שיצא ממנו ולעולם הוא מחזיר את ראשו לאחוריו. כך אמרו ישראל רבש״ע אם אנו גורמים שתסתלק מבינינו יהי רצון שתברח כמו הצבי או כמו עופר האילים שהוא בורח ומחזיר את ראשו למקום שהניח הה״ד (ויקרא כו:44) *ואף גם זאת בהיותם בארץ אויביהם לא מאסתים ולא געלתים לכלותם*.

שמע רבי חייא ואמר אי עלאין פסקין בביתא ואנא יתיב אבראי.

בכה. שמע ר׳ שמעון ואמר ודאי שכינתא לברא, מאן יפוק.

[p. 463] אמר רבי אלעזר בריה אנא.

© 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

אמר אי אנא קלינא כחולא לא קלינא דהא שכינתא ברא מינן. ליעול שכינתא ותיהוי אשתא שלימתא.

שמע קלא דאמר עד לא סמכין אסתמכו ותרעין לא אתתקנו ומזוטרי דבוסמיא דעדן דכען הוא.

לא נפק ר׳ אלעזר. יתיב רבי חייא ואתאנח ובכי. פתח ואמר (שיר ב:17) *סוב דמה לך דודי לצבי או לעפר האילים*.

אתפתח תרעא בפרגודא. לא עייל רבי חייא. זקיף רבי שמעון עינוי ואמר ש״מ אתיהיב רשותא למאן דאיהו אבראי ואנן לגו.

קם רבי שמעון. אזל אשא מדוכתיה עד דוכתא דרבי חייא. אמר רבי שמעון קוזטיפא דנהורא דקלדיטא לבר ואנן הכא לגו.

אתאלם פומיה דרבי חייא. כיון דעאל לגו מאיך עינוי ולא זקיף רישיה.

אמר רבי שמעון לרבי אלעזר בריה קום אעבר ידך אפומיה דלא רגילא בהאי.

קם רבי אלעזר אעבר ידיה אפומיה דרבי חייא.

פתח פומיה רבי חייא ואמר חמא דלא חמינא, אזדקף דלא חשיבנא, טב למימת באשא דדהבא טבא דליק באתר דשביבין זרקין לכל עיבר, וכל שביבא ושביבא סליק [p. 464] לתלת מאה [**יד ע״ב**] ושבעין רתיכין וכל רתיכא אתפרש לאלף אלפין ורבוא רבוון עד דמטו לעתיק יומין דיתיב על כרסייא וכרסייא מזדעזעא מניה למאתן ושתין עלמין עד דמטא לאתר עדונא דצדיקיא עד דאשתמע בכל רקיעין וכל עלאין ותתאין וכלהו בזמנא חדא תווהין ואמרין הדין הוא רבי שמעון בן יוחאי דהוה מרעיש כלא. מאן יכיל למיקם קמיה. דין הוא רשב״י דבשעתא דפתח פומיה למלעי באורייתא צייתין לקליה כל כרסוון וכל רתיכין וכל אינון דמשבחי למריהון. לית דפתחין ולית דמסיימין כלהו משתכחין עד דלית אשתמע בכל רקיעיא דלעילא ותחא פטרא. כד מסיים רבי שמעון למלעי באורייתא מאן חמי שירין, מאן חמי חדותא דמשבחין למריהון, מאן חמי קלין דאזלין בכלהו רקיעין. אתיין כלהו בגיניה דר׳ שמעון וכרעין וסגדין קמי דמריהון, סלקין ריחין דבוסמין דעדן עד עתיק יומין וכל האי בגיניה דר׳ שמעון.

[p. 465] פתח רבי שמעון פומיה ואמר שש מעלות ירדו עם יעקב למצרים וכל אחת ואחת עשרה אלף רבוא וכנגדם ששה מעלות לישראל וכנגדם שש מעלות לכסא של מעלה וכנגדם שש מעלות לכסא של מטה דכתיב (מלכים א י:19) *שש מעלות לכסא* הה״ד (יחזקאל טז:7) *רבבה כצמח השדה נתתיך וגו׳*, הרי שית, וכנגדן כתיב *ובני ישראל פרו וישרצו וירבו ויעצמו במאד מאד ותמלא הארץ אותם*. [p. 466] ת״ח כל חד וחד סליק לעשרה והוו שתין

© 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

ואינון שתין גברין דבסחרני שכינתא ואינון שתין רבבן דנפקו עם ישראל מגלותא ודעאלו עם יעקב בגלותא.

א״ל ר׳ חייא והא חזינן שבעה וסלקין לשבעין.

א״ל ר׳ שמעון לאו מהכא ואי ס״ד שבעה הא כתיב (שמות כה:33) *שלשה גביעים משוקדים בקנה האחד וקנה האחד* לאו בחשבנא דכתיב (במדבר ח:2) *אל מול פני המנורה יאירו שבעת הנרות*.

עד דהוו יתבי אר״א לרבי שמעון אבוי מה ראה הקב״ה להוריד לישראל למצרים בגלותא.

א״ל חדא שאלתא את שאיל או תרין.

א״ל תרין. גלותא למה, ולמצרים למה.

א״ל תרין אינון ואתחזרו לחד.

א״ל קום בקיומך. בגינך יתקיים לעילא משמך האי מלה. אימא ברי אימא.

פתח ואמר (שיר ו:8) *ששים המה מלכות ושמונים פילגשים ועלמות אין מספר*. *ששים המה מלכות*, הם הגבורים של מעלה מכח גבורה דאתאחדן בקליפין דחיותא קדישא דישראל. *ושמונים פילגשים*, ממנן בגלופוי דתחותוי, בחורא חד ממאה. *ועלמות אין מספר* כד״א (איוב כה:3) *היש מספר לגדודיו*. ועם כל דא [p. 467] כתיב (שיר ו:9) *אחת היא יונתי תמתי אחת היא לאמה*, דא היא שכינתא קדישא דנפקא מתריסר זיהרא דזהרא דנהיר לכלא ואיהי אתקרי אמא. כגוונא דא עביד קב״ה בארעא. זריק לכל עמין לכל עיבר ומני עליהן רברבי הה״ד (דברים ד:19) *אשר חלק יי׳ אלהיך אותם לכל העמים* והוא נסיב לחולקיה כנישתא דישראל הה״ד (שם לב:9) *כי חלק יי׳ עמו יעקב חבל נחלתו*, וקרא לה *אחת היא יונתי תמתי אחת היא לאמה*, דא היא שכינת יקריה דאשרי ביניהון *אחת היא* ומיוחדת לה. *ראוה בנות ויאשרוה* כד״א (משלי לא:29) *רבות בנות עשו חיל ואת עלית על כלנה*. *מלכות ופילגשים ויהללוה*, אלין רברבי עמין דאתפקדן עלייהו.

[p. 468] ועוד רזא דמלה היא דתנן בעשרה מאמרות נברא העולם וכד תעיין תלתא אינון ועלמא בהו אתברי, בחכמה ובתבונה ובדעת ועלמא לא אתברי אלא בגיניהון דישראל. כד בעא לקיימא עלמא עבד לאברהם ברזא דחכמה, ליצחק ברזא דתבונה, ליעקב ברזא דדעת, והיינו דכתיב (משלי כד:4) *ובדעת חדרים ימלאו*, ובההיא שעתא אשתכלל כל עלמא ומדאתילידו **[טו ע״א]** ליעקב תריסר שבטין אשתכלל כלא כגוונא דלעילא. כד חמא קב״ה חדוותא סגיאה דהאי עלמא תתאה דאשתכלל כגוונא דלעילא אמר דילמא ח״ו יתערבון בשאר עממין וישתאר פגימותא בכלהו עלמין. מה עבד קב״ה. טלטל לכלהו מהכא להכא עד דנחתו

© 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

למידר דיוריהון בעם קשי קדל דמבזין נמוסיהון ומבזין להון לאתחתנא בהו ולאתערבא בהדייהו וחשיבו להון עבדין, גוברין געלן בהון נוקבתא געלן בהון עד דאשתכלל כלא בזרעא קדישא. ובין כך שלים חובא דשאר עמין דכתיב (בראשית טו:16) *כי לא שלם עון האמורי עד הנה*, וכד נפקו [p. 469] נפקו זכאין קדישין דכתיב (תהלים קכב:4) *שבטי יה עדות לישראל*.

אתא ר׳ שמעון ונשקיה ברישיה. אמר קאים ברי בקיומך דשעתא קיימא לך.

יתיב ר׳ שמעון ור׳ אלעזר בריה קאים ומפרש מלי דרזי דחכמתא והוו אנפוי נהירין כשמשא ומלין מתברכאן וטאסין ברקיעא. יתבו תרין יומין דלא אכלו ולא שתו ולא הוו ידעין אי הוה יממא או ליליא. כד נפקו ידעו דהוו תרין יומין דלא טעמו מידי. קרא על דא רבי שמעון (שמות לד:28) *ויהי שם עם יי׳ ארבעים יום וארבעים לילה לחם לא אכל וגו׳*. ומה אי אנן בשעתא חדא כך משה דקרא אסהיד ביה *ויהי שם עם יי׳ ארבעים יום וגו׳* עאכ״ו.

כד אתא רבי חייא קמיה דרבי וסח ליה עובדא תוה ר׳ ואמר ר׳ גמליאל ברי ר׳ שמעון בן יוחאי אריא ורבי אלעזר בריה אריא ולאו ר׳ שמעון כשאר אריוותא, עליה כתיב (עמוס ג:8) *אריה שאג מי לא יירא וגו׳*, ומה עלמין דלעילא מזדעזעין מיניה אנן עאכ״ו. גברא דלא גזר תעניתא לעלמין על מה דשאיל [p. 470] ובעי אלא הוא גוזר וקב״ה מקיים, קב״ה גוזר ואיהו מבטל. והיינו דתנן מאי דכתיב (שמואל ב כג:3) *מושל באדם*. הקב״ה *מושל באדם* ומי מושל בהקב״ה. צדיק דאיהו גוזר גזרה והצדיק מבטלה.

תנן אמר ר׳ יהודה אין לך דבר בחביבותא קמי קב״ה כמו תפלתן של צדיקים ואע״ג דניחא ליה זמנין דעביד בעותהון זמנין דלא עביד.

ת״ר זמנא חדא הוה עלמא צריכא למטרא. אתא רבי אליעזר וגזר ארבעין תעניתא ולא אתא מטרא צלי צלותא ולא אתא מטרא. אתא רבי עקיבא וקם וצלי אמר משיב הרוח ונשב זיקא אמר ומוריד הגשם ואתא מטרא. חלש דעתיה דרבי אליעזר. אסתכל רבי עקיבא באנפוי. קם רבי עקיבא קמי עמא ואמר אמשול לכם משל למה הדבר דומה רבי אליעזר דמי לרחימא דמלכא דרחים ליה יתיר וכד עאל קמי [p. 471] מלכא ניחא ליה ולא בעי למתן ליה בעותיה בבהילו כי היכי דלא ליתפרש מניה דניחא ליה דלישתעי בהדיה, ואנא דמי לעבדא דמלכא דבעא בעותיה קמיה ולא בעי מלכא דליעול לתרעי פלטרין וכ״ש דלישתעי בהדיה. אמר מלכא הבו ליה בעותיה בבהילו ולא ליעול להאי. כך רבי אליעזר איהו רחימא דמלכא ואנא עבדא, ובעי מלכא לאשתעי בהדיה כל יומא ולא יתפרש מניה ואנא לא בעי מלכא דאעול תרעי דפלטרין.

© 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

נח דעתיה דרבי אליעזר. א״ל עקיבא תא ואימא לך מלתא דאתחזיא לי בחלמא האי דכתיב (ירמיה ז:16) *ואתה אל תתפלל בעד העם הזה ואל תשא בעדם רנה ותפלה ואל תפגע בי*. תא חזי תריסר טורי אפרסמונא עאל ההוא דלביש חושנא ואפודא ובעא מן קב״ה למיחס על עלמא ועד האידנא הוה תלי.

[p. 472] אי הכי אמאי חלש דעתיה דרבי אליעזר. משום בני נשא דלא ידעין בהאי.

אמר רבי אליעזר תמני סרי טורי אפרסמון עלאין עאלין נשמתהון דצדיקיא וארבעין ותשעה ריחין סלקין **[טו ע״ב]** בכל יומא עד ההוא אתר דאתקרי עדן. לקבל דא אתיהיבת אורייתא במ״ט פנים טמא ומ״ט פנים טהור, מ״ט אתוון בשמהן דשבטי, מ״ט יומין לקבלא אורייתא, מ״ט קדישין עלאין יתבין קיימין למיטל רשותא בכל יומא מאבנין זהירין דגליפאן בההוא חושנא. [p. 473] וההוא דלביש חושנא יתיב בכרסייא קדישא יקירא דארבע קיימין. מסתכלין בחושנא, על מימריה עאלין ועל מימריה נפקין. זקפן עינין ומסתכלין לעילא חמאן ציצא דלהיט בשית מאה ועשרין עיבר ושמא קדישא עלאה גליף עלוי. מזדעזען ומתחלחלן קטירי בסטרוי דימינא קדישא דשמאלא. נטיל בידוי סמכי שמיא וגלי לון הה״ד (ישעיה לד:4) *ונגולו כספר השמים*.

א״ל ר׳ עקיבא מהו דכתיב (שיר ו:11) *אל גנת אגוז ירדתי*.

[p. 474] א״ל תא חזי הגנה היא דנפקא מעדן ודא היא שכינתא. *אגוז* דא היא רתיכא קדישא דאינון ארבע רישין דנהרין דמתפרשן מן גנתא כהאי אגוזא דאינון ארבע רישין לגו. ומאי דאמר *ירדתי* כמה דתנן ירד פלוני למרכבה.

א״ל ר׳ עקיבא אי הכי הוה ליה למימר *לאגוז ירדתי* מהו *אל גנת אגוז ירדתי*.

א״ל משום דהיא שבחא דאגוזא מה אגוזא טמירא וסתימא מכל סטרוי כך רתיכא דנפקא מגנתא סתימא מכל סטרוי. מה אינון ארבע רישין די באגוזא מתחברן בהאי גיסא ומתפרשן מהאי גיסא כך רתיכא מתחברן באחדותא בחדוותא בשלימותא בשלימו ומתפרשן כל חד בעברוי על מה דאתמני הה״ד (בראשית ב:11) *הוא הסובב את כל ארץ החוילה הוא ההולך קדמת אשור* וכן כולם.

אמר רבי עקיבא האי לכלוכא דהיא בקליפוי דאגוזא למאי רמיזא.

אמר ליה אע״ג דאורייתא לא גלי ליה בהאי גלי. ת״ח מנהון מרירן ומנהון מתיקן, ורמיזא אית לון. אית מארי דדינא קשיא ואית מארי דשירותא אבל כל רמיזא דגלי באורייתא חזינן דהוא דינא והכי הוא לירמיהו אחזו ליה בדינא דכתיב (ירמיה א:11) *מקל שקד אני רואה*. מאי *שקד*. שקדים ממש, וכן בבליעת קרח (במדבר יז:23) *ויגמול שקדים*. [p. 475] ומן

© 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

תיבותא ממש אשתמע דהוא דינא קשיא דכתיב (דניאל ט:14) *וישקוד יי׳ על הרעה*, וכן (ירמיה א:12) *שוקד אני על דברי* וכן כולם.

אמר ליה ר׳ עקיבא משמע כל מה דעבד קב״ה למילף מניה חכמתא סגיאה דכתיב (משלי טז:4) *כל פעל יי׳ למענהו*.

ר׳ אליעזר אמר מהכא דכתיב (בראשית א:31) את *כל אשר עשה והנה טוב מאד*. מהו *מאד*. למילף מניה חכמתא עלאה.

א״ר יהודה מאי דכתיב (קהלת ז:14) *גם את זה לעמת זה עשה האלהים*. כגוונא דרקיעא עבד קב״ה בארעא וכלהו רמיזא למה דלעילא. דכד הוה חזי ר׳ אבא חד אילנא דאביה אתעביד עופא דפרח הוה בכי ואמר אי בני נשא הוו ידעי למאי רמיזאן הוו מבזען תותביהון עד טבוריהון למאי דאתנשי חכמה מנהון כ״ש בשאר מה דעבד קב״ה בארעא.

כדאמר ר׳ יוסי אלנין אינון דאתחזי מנהון חכמתא כגון חרובא דקל פסתוקא וכדומה לון כלהו בחד רכיבא אתרכבו. כל אינון דעבדין פירין בר מתפוחין [p. 476] רזא חדא אינון בר שבילין דאתפרשן. כל אינון דלא עבדין פירין ואינון רברבין בר מערבין דנחלא דאית להו רזא בלחודוי מחד יניקא יניקו. וכל חד מאינון דאינהו זוטרי בר מאזובא מאימא חדא אתילידו. כל עשבין דארעא דאתמני עליהון רברבין תקיפין בשמיא כל חד וחד רזא בלחודוי כגוונא דלעילא ובגין כך כתיב (ויקרא יט:19) *שדך לא תזרע כלאים*, דכל חד וחד עאל בלחודוי ונפיק בלחודוי הה״ד (איוב לח:33) *הידעת חקות שמים אם תשים משטרו בארץ*, וכתיב **[טז ע״א]** (ישעיה מ:26) *לכלם בשם יקרא*. ומה בכל מה דבעלמא רזא בלחודוי ולא בעא קב״ה לגלאה לון ולערבבא לון וקראן בשמהן, בני יעקב דאינון שבטין קדישין דאינון קיומא דעלמא על אחת כמה וכמה הה״ד *ואלה שמות בני ישראל*.

[p. 477] ר׳ יוסי בר׳ יהודה אמר אילו נאמר *אלה שמות* משמע דהכי הוא, השתא דכתיב *ואלה שמות* משמע דעל הראשונים מוסיף. מה הראשונים בני יעקב אף כאן בני יעקב.

א״ר יהודה ח״ו בשעה דאמר קב״ה (בראשית מו:4) *אנכי ארד עמך מצרימה* ס״ד שהשכינה ירדה עמו באותא שעה.

א״ל והא כתיב *אנכי ארד עמך מצרימה*, ממש.

א״ל בשעה שהיתה ירידה לבניו ירדה שכינה הה״ד *אנכי ארד עמך מצרימה ואנכי אעלך גם עלה*. כל זמן שיש לך עלייה כביכו״ל עלייה יש לי ובשעה שיש לך ירידה כביכו״ל *אנכי ארד עמך*. ועד שמת יוסף וכל אחיו והיתה להם ירידה עמדה השכינה וירדה עמהם כשם שירדו אלה כך ירדו אלה.

© 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

[p. 478] אמר ר' יהודה מה כתיב למעלה מן הענין. (שם נ:26) *וימת יוסף בן מאה ועשר שנים ויחנטו אתו ויישם בארון במצרים*. באותה שעה ירדו בני ישראל בגלות והשכינה ומלאכי השרת עמהם הה"ד *ואלה שמות בני ישראל*, שהם הוסיפו על הראשונים לרדת בגלות.

א"ל אי הכי יעקב הוה מית או לא.

א"ל מית.

א"ל ומהו דכתיב *הבאים מצרימה את יעקב*. אי בחיי אימא את יעקב ואי בתר דמית אפיק מתמן את יעקב.

א"ל תא חזי לא אמר קרא היורדים *מצרימה* את יעקב שעדיין לא היתה ירידה ליעקב אלא *הבאים*, מלמד שבאו עם יעקב והלכו להם עד שירדו אלה בגלות וירדו אלה עמהם הה"ד *ואלה שמות*.

ר' דוסתאי אמר בכל יום ויום היו באים והולכים להם הה"ד *הבאים מצרימה* ולא כתיב אשר באו והיינו דכתיב *הבאים מצרימה*, בתחילה *את יעקב*, ולאחר כשהיתה להם *ירידה איש וביתו באו*.

[p. 479] ות"ח בני יעקב כלהו הוו מתין בההוא זמנא ונחתו אלין ואלין נחתו.

רבי יוסי ורבי אלעזר אמרו האי פרשתא מלין עלאין אית בה. דתנן בשעתא דנחתו אלין רתיכין ומשריין קדישין דיוקניהון דשבטין דגליפין לעילא כלהו עאלן למידר עמהון הה"ד *איש וביתו באו* וכתיב *ראובן שמעון לוי*.

ד"א *ואלה שמות בני ישראל הבאים מצרימה את יעקב וגו'*. אתחזר פרשתא דא למה דא"ר יוסי ברבי יהודה וכלא הוה.

ות"ח רבי אלעזר בן ערך כד הוה מטי להאי פסוק הוה בכי. דתניא א"ר אלעזר בן ערך בשעתא שנכנסו ישראל בגלות אתכנשו כלהו נשמתהון דשבטין למערתא דכפלתא צווחו ואמרו סבא סבא כאבא דבנין לאו בלאותא דעלמא דין בניך כלהו משתעבדין בקשיו עם אחרן עבדין בהו נוקמין דעלמא. בההיא שעתא אתער רוחיה דההוא סבא רשותא שאיל ונחית. קרא קב"ה לכל רתיכוי ומשרייתיה ומלכיהון בראשיהון ונחתו כלהו עם יעקב ועם שבטוהי. שבטין נחתו חיין עם אבוהון ושבטין נחתו מתים עם אבוהון הה"ד *ואלה שמות בני ישראל הבאים מצרימה וגו'* וכתיב *ראובן שמעון לוי וגו'*. ות"ח מתים הוו ונחתו וכתיב *ויוסף היה במצרים*.

אמר רבי יצחק בהאי אתקרי (תהלים קג:13) *כרחם אב על בנים*.

[p. 480] רבי יהודה בר שלום הוה אזיל באורחא ורבי אבא הוה עמיה. עאלו לחד אדרא ובתו תמן. אכלו. כד בעו למשכב שוו רישיהון בההוא תלא דארעא והוה חד קברא. עד לא

© 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

דמיכו קרא חד קלא מן קברא אמר זרעא לארעא אזלא. תריסר שנין הוה **[טז ע״ב]** דלא אתערית בר האידנא דפרצופא דברי חמינא הכא.

א״ר יהודה מאן את.

<u>אמר</u> יודאי אנא ואנא יתיב נזיפא דאנא לא <u>בעינא</u> למיעל בגין ההוא צערא דברי, דגנביה ההוא <u>גוי</u> כד איהו הוה זעירא ואלקי ליה כל יומא וצערא דיליה דחי לי למיעאל בדוכתאי ובהאי אתרא לא אתערית בר האידנא.

אמר ליה ואתון ידעין בצערא דחיי.

א״ל שרי קברי. אי לאו בעותא דילן על חיי לא יתקיימון פלגות יומא והאידנא אתערית הכא דהוו אמרין לי כל יומא דלעגלא ייתי ברי הכא ולא ידענא אי בחיי אי במותא.

[p. 481] א״ל רבי יהודה מאי עבידתייכו בההוא עלמא.

אתרגיש קברא ואמר אזילו קומו דהאידנא ילקון לברי.

תווהו וערקו מתמן כפלגות מיל. יתבו עד דנהיר צפרא. קמו למיזל. חמו חד בר נש דהוה רהיט וערק והוה שתית דמא אכתפוי. אחדו ביה וסח להו עובדא. אמרו ליה מה שמך.

אמר להו לחמא בר ליואי.

אמרו ומה ליואי בר לחמא הוה ההוא מיתא ומסתפינא לאשתעויי יתיר בהדיה.

לא אהדרו.

אמר רבי אבא האי דאמרו דצלותהון דמתייא מגינן על חיי מנלן. דכתיב (במדבר יג:22) *ויעלו בנגב ויבא עד חברון*.

א״ר יהודה ת״ח תרין נדרין נדר קב״ה ליעקב, חד דייחות עמיה למידר עמיה בגלותא וחד דיסקיניה מקבריה למחמי חדוותא דסייעתא קדישא דדיירי עם בנוהי הה״ד (בראשית מו:4) *אנכי ארד עמך מצרימה*, *אנכי ארד עמך* בגלותא, *ואנכי אעלך גם עלה* כד״א (יחזקאל לז:12) *והעליתי אתכם מקברותיכם עמי* וכתיב (תהלים קכב:4) *ששם עלו שבטים וגו׳*.

[p. 482] *<u>ויקם</u> מלך חדש על מצרים וגו׳*.

א״ר שמעון <u>בו ביום נתנה רשות</u> לשרו של מצרים על <u>כל האומות</u>. דתנא עד <u>שלא מת</u> יוסף לא <u>נתנה שררה לשרו של מצרים</u> על ישראל. כיון <u>שמת</u> <u>יוסף</u> *<u>ויקם</u> מלך חדש על מצרים*. *<u>ויקם</u>* <u>כלומר מאן</u> דהוה מאיך וקם.

© 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

רבי יצחק פתח (שיר א:12) *עד שהמלך במסבו נרדי נתן ריחו*. *עד שהמלך*, ההי״ד (ישעיה מד:6) *כה אמר יי׳ מלך ישראל* וכתיב (דברים לג:5) *ויהי בישורון מלך*. *במסבו*, בין כנפי הכרובים. *נרדי נתן ריחו*, שסבבו להסתלק מביניהם.

ד״א *עד שהמלך במסבו*, בעוד שהיה הקב״ה נותן התורה לישראל דכתיב (שמות לד:7) *ויהי שם עם יי׳ ארבעים יום וארבעים לילה לחם לא אכל וגו׳*, בעוד שהיה כותב תורה לישראל הניחו ריחם הטוב ואמרו *אלה אלהיך ישראל*.

ד״א *עד שהמלך במסבו*, בעוד שהיה הקב״ה יורד על הר סיני לתת התורה לישראל *נרדי נתן ריחו* דכתיב (שם כד:7) *נעשה ונשמע*.

[p. 483] רבי תנחום אמר כל אומה ואומה יש לה שר למעלה וכשהקב״ה נותן שררה לזה מוריד לזה וכשנותן שררה לאותו שר אין לו שררה זולתי בישראל ההי״ד (איכה א:5) *היו צריה לראש*.

רבי יצחק אמר ישראל הם כנגד כל האומות שבעולם. מה שאר האומות הם שבעים אף ישראל הם שבעים כנגד כל אומות שבעולם דכתיב (בראשית מו:27) *כל הנפש לבית יעקב הבאה מצרימה שבעים*. ומי ששולט בישראל כאילו שולט על כל העולם כולו.

רבי אבא אמר מהכא *ובני ישראל פרו וישרצו וירבו ויעצמו במאד מאד ותמלא הארץ אותם*. הא שבעה וכל מדרגא לעשרה הא שבעים. מה כתיב אחריו. *ויקם מלך חדש על מצרים*.

אמר רב הונא מפני מה השתעבדו ישראל בכל האומות. כדי שישאר העולם בהם שהם כנגד כל העולם. וכתיב (זכריה יד:9) *ביום ההוא יהיה יי׳ אחד ושמו אחד*, ומה הוא *אחד* אף ישראל *אחד* דכתיב (שמואל ב ז:23) *גוי אחד בארץ*. מה *שמו אחד* ונתפרש בע׳ אף ישראל אחד ונתפרש בשבעים.

[p. 484] רבי יהודה פתח (משלי ל:21-23) *תחת שלש רגזה ארץ תחת עבד כי ימלוך ושפחה כי תירש גברתה*. *תחת עבד כי ימלוך*, דתניא **[יז ע״א]** אין לך אומה שפלה ונבזית לפני הקב״ה כמו המצרים ונתן להם שררה בשביל ישראל. *ושפחה כי תירש גבירתה*, זו הגר שילדה לישמעאל שעשה כמה רעות לישראל ושלט בהם ועינה אותם בכל מיני ענויין וגזר עליהם כמה שמדות ועד היום הם שולטים עליהם ואינם מניחים להם לעמוד בדתם ואין לך גלות קשה לישראל כמו גלות ישמעאל.

[p. 485] ר׳ יהושע הוה סליק לירושלם והוה אזיל באורחא. חמא חד ערבאה דהוה אזיל באורחא ובריה עמיה. פגעו ביודאי חד אמר לבריה האי יודאי געלא דמאיס ביה מריה. טול ליה ורקיק ליה בדיקניה ז׳ זמנין דאיהו מזרעא דמשעבדין ביה שבעה עממין.

© 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

אזל בריה ואחיד בדיקניה.

אמר רבי יהושע ראמין ראמין גוזרנא על עלאין דיחתון לתתא.

עד לא סיים אתבלעו באתריהון.

רבי יצחק פתח (שיר ד:6) *עד שיפוח היום ונסו הצללים אלך לי אל הר המור ואל גבעת הלבונה*. *עד שיפוח היום* האי קרא על גלותא דישראל אתמר דאינון ישתעבדון בגלותא עד שיסתיים אותו היום של מעלת האומות.

דתנן א״ר יצחק אלף שנים הוא מעלת כל האומות כאחד על ישראל ואין אומה שלא ישתעבד בהם ויום אחד הוא כנגדו דכתיב (זכריה יד:7) *והיה יום אחד הוא יודע ליי׳ וגו׳*.

ד״א *עד שיפוח היום*, קודם *שיפוח* אותו *היום* מן האומות, *ונסו הצללים*, הם שרים השולטים עליהם, *אלך לי אל הר המור*. אמר קב״ה *אלך לי* לנער האומות מירושלם שהיא *הר המור* שנאמר *בהר המוריה אשר בירושלם*, *ואל גבעת הלבונה*, [p. 486] זו בית המקדש אשר בציון דכתיב ביה (תהלים מח:3) *יפה נוף משוש כל הארץ הר ציון*.

א״ר יהודה כד״א (איוב לח:13) *לאחוז בכנפות הארץ וינערו רשעים ממנה*, כהאי דאחיד בטלית לנערא טנופא מנה.

ר׳ יוסי אמר עתיד הקב״ה להגלות על ירושלים של מטה ולטהר אותה מגלולי העמים קודם שיסתיים אותו היום של האומות. דא״ר חייא אין שולטנות האומות על ישראל אלא יום אחד ממש שנאמר (איכה א:13) *נתנני שוממה כל היום דוה*, יום אחד ממש ולא יותר.

א״ר יוסי אי יתיר ישתעבדון לא על פום גזרת מלכא הוא אלא על דלא בעיין למיהדר לקבליה וכתיב (דברים ל:1) *והיה כי יבואו עליך כל הדברים האלה* (שם ד:30) *באחרית הימים ושבת עד יי׳ אלהיך וגו׳* וכתיב (שם ל:4) *אם יהיה נדחך בקצה השמים משם יקבצך וגו׳*.

[p. 487] *ויאמר אל עמו הנה עם בני ישראל*.

א״ר שמעון ת״ח דהא על כל פנים מלאכא שלטונא דממנא על מצראי הוה והכי הוא דרובא דפרשתא לא אתמר אלא *מלך מצרים* סתם והיינו ממנא רברבא על מצראי, *פרעה מלך מצרים*, פרעה ממש.

א״ר שמעון לפיכך כתיב *ויאמר* כלומר הכניס בלבם דבר זה כד״א (שמואל ב טז:10) *כי יי׳ אמר לו קלל את דוד*, מחשבת הלב בלבד, וכן (אסתר ו:6) *ויאמר המן בלבו*, וכן (בראשית יז:17) *ויאמר בלבו הלבן מאה שנה*, אף כאן הכניס מחשבה בלבם שאמר *רב ועצום ממנו*. מאי *ממנו*. ר״ל ממני. והם אמרו במחשבותם שגדול כחם ועצום ממנו מהשר שלהם.

© 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

ר' יצחק אמר כל העולם כלו מושכים כח משריהם וישראל מושכים כחם מהב"ה והם נקראים עם יי' ולא עם מהשרים.

ר' יהודה אמר הכא נקראים *עמו* דכתיב *ויאמר אל עמו* והתם כתיב (שמות ג:7) *ראה ראיתי את עני עמי אשר במצרים*, *עמי* ממש. ישראל נקראו עם [p. 488] יי' ושאר האומות נקראו עמו של שר שלהם דכתיב (מיכה ד:5) *כי כל העמים ילכו איש בשם אלהיו ואנחנו נלך בשם יי' אלהינו לעולם ועד*.

אמר רבי אבא האי פסוק הוה ליה למימר *הנה עם ישראל* או *בני ישראל*. מהו *עם בני*. אלא *עם בני ישראל* ממש מההוא ישראל דלעילא, דחשיבו *דעם בני ישראל* הוו ולא *עם יי'* וכתיב *ויקוצו מפני בני ישראל* ולא כתיב *מפני* **[יז ע"ב]** *עם בני ישראל* אלא *מפני בני ישראל* ממש.

רבי יוחנן הוה קאים קמיה דר' יצחק אמר מה ראה בלק לומר (במדבר כב:11) *הנה עם היוצא ממצרים* ולא אמר *עם בני ישראל*.

אמר ר' יצחק בלק מכשף גדול הוה וכן דרך המכשפים לקחת הדבר שאין בו חשדא וכן אין מזכירין לעולם שם אביו של אדם אלא שם אמו דבר שאין בו חשדא דכן דרך השדים דמעיינים בההוא מלה דקאמרי להו אי איהו כדיבא מודיעין ליה מלין כדיבין ואי הוא קשוט כל מה דאמרין לזמנא זעירא קושטא הוא כל שכן למעבד עבידתא.

רבי אחא אמר בלק אורחא דקלנא נקט, *הנה עם היוצא ממצרים* כלומר דלית אנן ידעין ממאן אינון.

[p. 489] אמר רבי יוחנן מפני מה עמא דרברבין נטירין ועמא דקב"ה לא נטירין.

אמר רבי יצחק לא דמי מסכנא לעתירא. מסכנא בעי לנטרא דיליה עתירא לא נטיר דיליה וכל שכן דישראל אינון ממלכא דרחים קשוט ודינא, ודינא קדמאה עביד בגוברין דביתיה דבעי דאינון להוון נטירין מחטאה יתיר מכלהו הה"ד (עמוס ג:2) *רק אתכם ידעתי מכל משפחות האדמה על כן אפקוד עליכם את כל עונותיכם*.

רבי יוסי נפק לאורחא והוה רבי אחא בר יעקב אזיל עמיה. עד דהוו אזלי שתיק רבי יוסי והרהר במלי דעלמא ורבי אחא הרהר במלי דאורייתא. עד דהוו אזלי חמא רבי יוסי חד חויא דהוה רהיט אבתריה. א"ל לרבי אחא חזית האי חויא דרהיט אבתראי.

אמר ליה רבי אחא אנא לא חמינא ליה.

רהט רבי יוסי וחויא אבתרוי. נפל רבי יוסי ודמא שתת ונחת מחוטמוי. שמע דהוו אמרין *רק אתכם ידעתי מכל משפחות האדמה ע"כ אפקוד עליכם את כל עונותיכם*.

© 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

[p. 490] אמר רבי יוסי ומה על שעתא חדא כך מאן דמתייאש מנה על אחת כמה וכמה. פתח ואמר (דברים ב:7) *כי יי' אלהיך ברכך בכל מעשה ידך ידע לכתך וגו' המוליכך וגו' נחש שרף ועקרב וגו'*. *נחש שרף* למה הכא. אלא לקחת עונשן מישראל כל זמן שמתפרשין מן עץ החיים דכתיב (שם ל:20) *כי הוא חייך ואורך ימיך*.

אמר רבי חייא תא חזי כתיב (משלי יג:24) *חושך שבטו שונא בנו ואוהבו שחרו מוסר* וכתיב (מלאכי א:2) *אהבתי אתכם אמר יי'* וכתיב (שם:3) *ואת עשו שנאתי*. מהו *שנאתי*. דכתיב *חושך שבטו שונא בנו* כלומר *שנאתי* אותם ועל כן חשכתי שבט מהם. כל שכן וכל שכן תלמידי חכמים דלא בעי קב"ה דיתפרשון מעץ החיים אפילו רגעא חדא.

ויאמר אל עמו, נתן להם עצה לעשות עמהם רעה.

אמר רבי תנחום יודעים היו מצרים באצטגנינות שלהם שסופן ללקות על ישראל ולפיכך הקדים שר שלהם לעשות עמהם רעה.

[p. 491] רבי יצחק פגע בההוא טורא וחמא חד בר נש דהוה נאים תחות חד אילן. יתיב תמן. עד דהוה יתיב חמא ארעא דמתחלחלא ואתבר ההוא אילנא ונפל וחמא בקיעין גומין בארעא וארעא סלקא ונחתא. אתער ההוא גברא צווח לקבליה דרבי יצחק ואמר ליה יודאי יודאי בכי ונהים דהאידנא מקימין ברקיעא חד רברבא ממנא שלטנא עליון והוא זמין למעבד עמכון ביש סגי והאי רגשא דארעא בגיניכון הוה, דכל זמנא דרגשא ארעא כד קם ממנא דיעביד עמכון ביש.

תווה רבי יצחק ואמר ודאי כתיב (משלי ל:21-22) *תחת שלש רגזה ארץ תחת עבד כי ימלוך*, ממנא דהוה ממנא תחות שלטנא אחרא ומליך ויהבין ליה שלטנא וכ"ש כד שליט בישראל.

א"ר חמא בר גוריא כשהקב"ה מניח לישראל תחות ממשלת האומות יתיב וגעי ובכי הה"ד (ירמיה יג:17) *במסתרים תבכה נפשי*.

[p. 492] אמר רבי יוסי *במסתרים* ממש דווקא.

רבי יהודה עאל לגביה דרבי אלעזר אשכחיה דהוה יתיב וידיה בפומיה והוה עציב. אמר ליה במאי **[יח ע"א]** עסיק מר.

אמר ליה דכתיב (משלי טז:15) *באור פני מלך חיים*. אי טרנא עציב וכ"ש דגעי ובכי שמשוי מאי עבדי. הה"ד (ישעיה לג:7) *הן אראלם צעקו חוצה*. מאי *חוצה*. מריהון בגו ואינון

© 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

לבר, מריהון בבתי גואי ואינון בבתי בראי. בתי גואי מאן אינון. אמר רבי יצחק אינון מעשרה כתרי מלכא.

מלאכי שלום מר יבכיון, וכי יש מלאכים שאינם של *שלום*.

אמר ליה אין, תא חזי אית מארי דדינא קשיא ואית מארי דדינא דלא קשיא ואית מארי <u>דינא ורחמנותא</u> ואית מארי דרחמנותא דלית בהו דינא כלל ואלין אתקרון *מלאכי שלום* ועל אינון דלתתא כתיב (שם נ:3) *אלביש שמים קדרות ושק אשים כסותם*, וכתיב (שם לד:4) *ונמקו כל צבא השמים*.

[p. 493] אי הכי כל אינון שלטנין דממנן על שאר עמין כד חמאן למריהון עציב למאי עבדין פרוכא לבנוהי.

א"ר אלעזר לא עבדי אלא מאי דאתפקדו ורעותא דמריהון עבדין.

ר' דוסתאי אמר בעדנא דאתמסרן בנוי דקודשא ב"ה לשלטני עממין מתכנפין תריסר בתי דינין ומשתקען <u>בתהומא</u> רבא. געי טרנא <u>געין רהיטן</u> ונחתין תרין דמעין לשקיעא דימא רבא הה"ד (תהלים לו:7) *משפטיך תהום רבה*. ומתגלגלן עלאין לתתא אתבקען תתאין ונחתן מאתן וארבעין דרגין הה"ד (עמוס ג:8) *אריה שאג מי לא יירא*.

תנא <u>בשעה שמסר הקב"ה לישראל לשרו של מצרים גזר עליהן שבעה גזרות שישתעבדו בהם המצרים</u> הה"ד *<u>וימררו את חייהם בעבודה קשה בחומר ובלבנים ובכל עבודה בשדה את כל עבודתם אשר עבדו בהם בפרך</u>*<u>, כנגדם</u> *ובני ישראל פרו וישרצו וירבו ויעצמו במאד מאד ותמלא הארץ אותם*.

[p. 494] *הבה נתחכמה לו*.

רבי יוסי אמר אין *הבה* אלא לשון הזמנה <u>לעשות דין</u> כד"א (בראשית יא:7) *הבה נרדה*, (שמואל א יד:41) *הבה תמים*.

אמר רבי יוחנן <u>*הבה* לשון הסכמה כולם</u> והזמנה כמו (בראשית יא:4) *הבה נבנה לנו עיר*, (שופטים כ:7) *הבו לכם עצה*, (תהלים כט:1) *הבו ליי' בני אלים*.

רבי יצחק אמר *הבה נתחכמה לו*, <u>והיה בהסכמת דין אצלו</u> *פן ירבה*, ורוח הקדש אומרת *כן ירבה וכן <u>יפרוץ</u>*. *<u>ויקוצו</u> מפני בני ישראל* דהוו מתעקצי ממלאכי השרת כהני קוצי דמתעקצי בהו אינשי.

[p. 495] <u>ר' יודאי</u> א"ר יצחק <u>מה היתה מחשבתן של מצרים למנוע</u> מישראל פריה ורביה <u>והשר הממונה עליהם שהכניס בלבם כך. אלא היו יודעים שהיה עתיד להוליד בן אחד לעמוד לישראל ועתיד לעשות דין באלהיהם על ידו</u>.

© 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

דאמר רבי יוחנן בשעה שאמר משה (שמות יב:12) *ובכל אלהי מצרים אעשה שפטים* הלך דומה שרו של מצרים ד׳ מאות פרסה. א״ל הק״ה גזרה נגזרה לפני דכתיב (ישעיה כד:21) *יפקד יי׳ על צבא המרום במרום וגו׳*. באותה שעה נטלה השררה ממנו ונתמנה דומה שר של גיהנם לידון שם נפשות הרשעים ורבי יהודה אומר על המתים נתמנה.

[p. 496] אמר רבי חנינא כתיב (במדבר לג:4) *ובאלהיהם עשה יי׳ שפטים*. וכי באלוה של כסף ושל זהב ושל עץ ושל אבן יש *שפטים*.

אלא אמר רבי יוסי של כסף ושל זהב היו נתכים מאליהם ושל עץ מתרקבין.

אמר רבי אלעזר אלוה של מצרים שה היה וצוה הקב״ה לעשות בו *שפטים* לשרוף אותו באש כד״א (דברים ז:25) *פסילי אלהיהם תשרפון באש* כדי שיהא ריחו נודף ועוד (שמות יב:9) *ראשו על כרעיו ועל קרבו*, ועוד שעצמותיו מושלכים בשוק וזאת היתה למצרים קשה מכולן הה״ד *שפטים*.

אמר רבי יהודה *באלהיהם* ממש וזהו שר שלהם, לקיים *יפקוד יי׳ על צבא המרום במרום ועל מלכי האדמה על האדמה*. וכל זה היו יודעים החכמים שבהם וכ״ש שר שלהם, על כן כתיב *הבה נתחכמה לו*.

רבי יוחנן אמר הרבה ע״ז היו במצרים ונילוס אלוה **[יח ע״ב]** שלהם ובכלל אלהיהם ובכולם *עשה יי׳ שפטים*.

[p. 497] אמר רבי אבא הא דר׳ יוחנן דייקא ופשיטא משום דאלהיהם נלקים בתחלה ואח״כ האומה. וכן נילוס נלקה בתחלה וה*עצים* וה*אבנים* הה״ד (שמות ז:19) *ויהי הדם בכל ארץ מצרים ובעצים ובאבנים* שהיו להם אלהות ממש.

ואמר רבי יצחק *על צבא המרום במרום* כתיב ונילוס לא היה *במרום*.

א״ר יוחנן רוב מימיו כדוגמתן *במרום*.

אמר רבי יצחק שר שלהם נלקה בתחלה ואח״כ שאר אלהיהם.

רבי שמעון ברבי יוסי אומר לקות אומה של מצרים ממש לא היה אלא בים דכתיב (שם יד:14) *לא נשאר בהם עד אחד*, וקודם זה נעשה *שפטים באלהיהם* ועל דא כתיב *הבה נתחכמה לו פן ירבה והיה כי תקראנה מלחמה*, ונתנבאו על העתיד כפי מה שאירע להם, *ונוסף גם הוא על שונאינו*, נבאו על מחנות עליונים שיהיו שרויים בתוכם, *ונלחם בנו*, נבאו על מה דכתיב *יי׳ ילחם לכם וגו׳*, *ועלה מן הארץ* כד״א *ובני ישראל יוצאים ביד רמה*.

© 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

[p. 498] *וילך איש מבית לוי ויקח את בת לוי*.

רבי אלעזר פתח *שיר השירים אשר לשלמה*. תנא כשברא הקב״ה את עולמו עלה בחפץ לפניו וברא את השמים בימינו והארץ בשמאלו ועלה בחפץ לפניו לנהוג היום והלילה וברא המלאכים הממונים בחסדו ביום וברא המלאכים הממונים לומר שירה בלילה הה״ד (תהלים מב:9) *יומם יצוה יי׳ חסדו ובלילה שירה עמי*, אלו מימין ואלו משמאל אלו מקשיבים שירת היום ואלו מקשיבים שירת הלילה שירתם של ישראל קדוש.

רבי יצחק אמר אותם שאומרים שירה בלילה מקשיבים שירתם של ישראל ביום הה״ד (שיר ח:13) *חברים מקשיבים לקולך*.

אמר רבי שמעון כת אחת כלולה משלש כתות אומרת שירה בלילה הה״ד (משלי לא:15) *ותקם בעוד לילה ותתן טרף לביתה*.

[p. 499] אמר רבי אלעזר עשרה דברים נבראו ביום ראשון <u>ומהם מדת יום ומדת לילה</u> ועל מדת לילה כתיב *ותקם בעוד לילה ותתן טרף לביתה* כד״א (איוב טז:9) *אפו טרף* וכתיב (מיכה ה:7) *וטרף ואין מציל*. *וחק לנערותיה* כד״א (שמות טו:25) *חק ומשפט*, (תהלים קמז:19) *חקיו ומשפטיו*, (שם פא:5) *כי חק לישראל הוא <u>משפט</u>*<u>, מכאן</u> שמה״ד שולטת בלילה.

ותנא אלו האומרים שירה בלילה אלו הם שרים על כל בעלי שיר וכשפותחין החיים שירה מוסיפין העליונים כח לדעת ולהכיר ולהשיג מה שלא השיגו, שמים וארץ מוסיפין כח בהאי שירה.

אמר רבי נחמיה אשרי הזוכה לדעת באותו שיר. דתניא הזוכה באותו שיר ידע בענייני התורה והחכמה ויאזין ויחקור [p. 500] ויוסיף כח וגבורה במה שהיה ובמה שעתיד להיות ובזה זכה שלמה לדעת.

דתני רבי שמעון דוד ע״ה ידע בזה ותקן שירים ותושבחות הרבה ורמז בהם העתידות לבוא והוסיף כח וגבורה ברוח הקודש. ידע בענייני התורה והחכמה ואזן וחקר והוסיף כח וגבורה בלשון הקודש.

ושלמה זכה יותר באותו השיר וידע החכמה ואזן וחקר ותקן משלים הרבה ועשה ספר מאותו השיר ממש והיינו דכתיב (קהלת ב:8) *עשיתי לי שרים ושרות*, כלומר קניתי לי לדעת שיר מאותן השירים העליונים ואשר תחתם והיינו דכתיב *שיר השירים* כלומר *שיר* של אותם שרים של מעלה *שיר* שכולל כל ענייני התורה והחכמה וכח וגבורה במה שהיה ועתיד להיות, *שיר* שהשרים של מעלה משוררים.

א״ר אלעזר אלו השרים עמדו עד שנולד לוי אבל משנולד לוי ואילך אמרו שיר. כיון שנולד משה ונמשח אהרן [p. 501] ונתקדשו הלוים נשלם <u>השיר ונשארו השרים על</u> משמרותם.

© 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

ואמר רבי אלעזר באותה שעה שנולד לוי פתחו למעלה ואמרו (שיר ח:1) *מי יתנך כאח לי יונק שדי אמי* **[יט ע"א]** *אמצאך בחוץ אשקך גם לא יבוזו לי*. כיון שיצאו משבט לוי המשוררים של מטה ונתקדשו כולם עמדו על משמרותם והיו אלה לנוכח אלה חברים כאחד והעולמות אחד ומלך אחד שוכן עליהם בא שלמה ועשה ספר מאותו שיר של אותם שרים ונסתם החכמה בו.

א"ר יהודה למה נקרא שם השרים של מטה לוים. על שנלוים ונחברים למעלה כאחד והשומע נלוה ונדבק נפשו למעלה, וע"כ אמרה לאה (בראשית כט:34) *ילוה אישי אלי*.

רבי תנחום אמר שבכל נלוה זרע לוי עם השכינה במשה ואהרן ומרים ובכל זרעו אחריו והם *הנלוים אל יי' לשרתו*.

ת"ח בשעה שעמדו המשוררים של מעלה לא עמדו על משמרתם עד שנולדו שלשה האחים משה אהרן ומרים. תינח משה ואהרן, מרים למה.

[p. 502] אמר רבי יוסי הה"ד (קהלת ב:8) *ושרות* כד"א (שמות טו:21) *ותען להם מרים*. תאנא באותה שעה שנולד לוי נטלו הקב"ה ובחרו מכל אחיו והושיבו בארץ והוליד לקהת וקהת הוליד לעמרם והוא הוליד לאהרן ומרים. פירש מאשתו והחזירה. באותה שעה היו המשוררים של מעלה עומדים ומשוררים. גער בהם הקב"ה ונשתכך השיר עד שנטה קו ימינו והושיט לעמרם.

מ"ט נקרא עמרם. שיצא ממנו עם רם על כל רמים.

ולא נזכר שמו, מ"ט לא נזכר שמו.

[p. 503] רבי יהודה אמר בשם רבי אבהו מפני שבצנעא הלך ובצנעא חזר לאשתו כדי שלא יכירו בו הה"ד *וילך איש* ולא נאמר *וילך* עמרם בפרהסיא. *ויקח את בת לוי*, אף היא בצנעא חזרה ולא נזכרה שמה.

רבי אבהו אמר *וילך איש*, זה גבריאל דכתיב (דניאל ט:21) *והאיש גבריאל*, שהלך הוא והחזירה לעמרם.

רבי יהודה אמר עמרם ממש היה ולא נזכר שמו מפני שהליכה זו לא היתה ממנו להזדווג לאשתו אלא מלמעלה.

רבי יצחק אמר באהרן ומרים לא נאמר זיווג אבותם בתורה ובמשה כתיב *ויקח את בת לוי* להורות שהשכינה נקראת על שם לוי ולא היה עמרם ראוי להוליד למשה עד שנטל חלק בשכינה והוליד למשה הה"ד *ויקח את בת לוי*, ולפיכך כתיב *ותרא אותו כי טוב הוא*.

רבי אלעזר אמר זכה עמרם שיצא ממנו בן שזכה לקול גדול דכתיב (שמות יט:19) *והאלהים יעננו בקול*, ועמרם זכה לבת קול דכתיב *ויקח את בת לוי* כלומר *בת* קול. ולפיכך

© 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

כתיב [p. 504] *וילך* כלומר שהלך למדרגה זו. תאנא כשנולד משה ייחד הקב״ה שמו עליו דכתיב *ותרא אותו כי טוב הוא*, וכתיב (תהלים קמה:9) *טוב יי׳ לכל*, וכתיב (שם לד:9) *טעמו וראו כי טוב יי׳*.

ויהי בימים הרבים ההם.

רבי יהושע דסכנין אמר *ויהי בימים הרבים ההם*, סוף גלותם היה שהיו ישראל משועבדים בכל עבודה. *בימים הרבים ההם*, שהיו *רבים* לישראל במצרים. וכיון שנשתלם קץ גלותם מה כתיב. *וימת מלך מצרים*. מ״ט. שהורד שר מצרים ממעלתו ונפל מגאותו, וכיון שנפל מלך מצרים שהוא שר שלהן זכר הקב״ה לישראל ושמע תפלתם.

אמר רבי יהודה בא וראה שכך הוא שכל זמן שהשר שלהם נתנה לו שררה על ישראל לא נשמע צעקתם של ישראל. כיון שנפל השר שלהם כתיב *וימת מלך מצרים* ומיד *ויאנחו בני ישראל מן העבודה ויזעקו ותעל שועתם אל האלהים*, שעד אותה שעה לא נענו בצעקתם.

אמר רבי אלעזר בא וראה רחמנותו של הקב״ה. כשהוא מרחם על ישראל כופה למדה״ד [p. 505] ומורידה ומרחם עליהם והיינו דתנן שהקב״ה מוריד שתי דמעות לים הגדול.

מאן אינון שתי דמעות.

אמר רבי יוסי לאו **[יט ע״ב]** מלה ברירא היא דהא א״ל לאובא טמיא דהוא כדיב ומליה כדיבן.

א״ר אלעזר לאו בתר אובא טמיא אזלינן. דברירא דמלה הוא דתנן בעשרה כתרי מלכא יש שתי דמעות והן שתי מדות דין שהדין בא משתיהן כד״א (ישעיה נא:19) *שתים הנה קוראותיך*. וכשהקב״ה זוכר את בניו הוא מוריד אותם לים הגדול שהוא ים החכמה להמתיקן והופך מדת הדין למדת רחמים ומרחם עלייהו.

א״ר יהודה שתי דמעות שמהם באים הדמעות מהם בא הדין.

[p. 506] א״ר יהודה כתיב (שמות יד:10) *והנה מצרים נוסע אחריהם* וא״ר יוסי זה שר של מצרים הוא ואת אמרת *וימת מלך מצרים* זה שר של מצרים.

א״ר יצחק האי מלה קא מסייע לההוא דלעילא. כתיב הכא *והנה מצרים* וכתיב התם *מלך מצרים*, מלמד דעכשיו לא היה *מלך* דהורידוהו מגדולתו ולפיכך כתיב *והנה מצרים* ולא כתיב *מלך מצרים*. ומה דאמר *וימת* כד״א (שם ד:19) *כי מתו כל האנשים המבקשים את נפשך*.

א״ר יצחק א״ר יהושע בא וראה כל מלכי מצרים פרעה שמם ובכאן לא נאמר אלא *מלך מצרים* סתם, ובמקומו *פרעה* והוא *פרעה* ממש. ת״ח בעוד דאית שולטנותא דלעילא אית שולטנותא בעמא דלתתא אתעדי שולטנותא דלעילא אתעדי שולטנותא דלתתא.

© 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

[p. 507] א״ר <u>אבא</u> כתיב (זכריה יד:1) *הנה יום בא <u>ליי׳</u>*. <u>וכי שאר הימים אינם שלו</u>. אלא אמר רבי אבא מלמד ששאר הימים נתנים לשרים ואותו יום אינו של השרים אלא של הקב״ה כדי לעשות דין <u>באומות</u> מפני שבאותו יום יפלו כל השרים ממעלתם, ועל דא כתיב (ישעיה ב:11) *ונשגב <u>יי׳</u> לבדו ביום ההוא*, שאותו יום לא יהיה מעלה לשרים.

א״ר אבא כשהקב״ה עושה דין בשרים של מעלה מה כתיב (שם לד:5) *כי רותה בשמים חרבי*.

וכי *<u>חרב ליי׳</u>*.

<u>אמר</u> רבי יצחק *<u>חרב כתיב</u>* (שם:6) *חרב ליי׳ מלאה דם* וכתיב (שם סו:16) *ובחרבו את כל בשר*.

א״ר אבא <u>החרב הוא</u> הדין שעושה דכתיב (ד״ה א כא:16) *וירא <u>דוד</u> את מלאך <u>יי׳</u> עומד בין <u>השמים ובין הארץ</u> וחרבו שלופה* [p. 508] *בידו*. וכי *חרב שלופה* היתה ביד המלאך. אלא שהיתה הרשות נתונה בידו לעשות דין.

<u>אמר</u> ריב״ל אמר לי מלאך המות אי לאו דחייסנא ליקרא דברייתא פרענא להו בית השחיטה כבהמה.

א״ר אבא כלא משום דאתייהיב רשותא בידיה למעבד גמר דינא הה״ד (שם) *וחרבו שלופה בידו*, הרשות נתונה *בידו* לעשות דין.

אי הכי מאי (שם:27) *וישב חרבו אל נדנה*.

אמר רבי אבא שנחזר הדין לבעל הדין והרשות למי שהרשות שלו.

ויאנחו בני ישראל. ויתאנחו לא כתיב אלא *ויאנחו* כלומר <u>נאנחו</u> לו למעלה שהאנחה היתה בשבילם למעלה.

ר׳ ברכיה אמר בני ישראל דלעילא הוו. ומאן אינון בני ישראל. אינון דאתקרון בני פולחנא כלומר אותם שהם מן העבודה של מעלה. *ותעל שועתם אל האלהים*, שעד אותה שעה לא עלתה *שועתם* לפניו.

א״ר יצחק כד עביד קב״ה דינא בפמלייא של מעלה ההוא דינא מאי הוי.

[p. 509] אמר רבי <u>אבא</u> מעבר להו בההוא נהר דינור ואעבר לון משלטניהון ומני שולטנין אחרנין דשאר עמין.

א״ל והא כתיב (תהלים קד:4) *משרתיו אש לוהט*.

א״ל אית אשא קשיא מאשא ואית אשא <u>דחי</u> אשא.

© 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

אמר רבי יצחק תלת ענייני הכא, <u>אנחה, צעקה, שועה</u>, וכל חד מתפרשא מאחרא. אנחה כתיב *ויאנחו בני ישראל*, צעקה דכתיב *ויצעקו*, שועה דכתיב *ותעל שועתם*, וכל חד בלחודוי מתפרשא וכלהו עבדו ישראל.

אמר רבי יהודה צעקה ושועה עבדו, אנחה לא עבדו משמע מדכתיב *ויאנחו*, ולמעלה היתה האנחה בשבילם.

צעקה ושועה במאי אתפרשן.

אמר רבי יצחק אין לך שועה אלא בתפלה שנאמר (שם לט:13) *שמעה תפלתי יי׳ ושועתי האזינה*, (שם פח:14) *אליך יי׳ שועתי*, (שם ל:3) *שועתי אליך ותרפאני*. צעקה שצועק ואינו אומר כלום.

אמר רבי **[כ ע״א]** יהודה הלכך גדולה צעקה מכולן שצעקה היא בלב הה״ד (איכה ב:18) *צעק לבם אל יי׳*. צעקה וזעקה דבר אחד הוא וזה קרובה [p. 510] להקב״ה יותר מתפלה ואנחה דכתיב (שמות כב:22) *והיה כי <u>יצעק</u> אלי שמע אשמע צעקתו*.

אמר רבי ברכיה בשעה שאמר הקב״ה לשמואל (שמואל א טו:11) *נחמתי כי המלכתי את שאול למלך* מה כתיב. *ויחר לשמואל ויצעק אל יי׳ כל הלילה*, הניח הכל ולקח צעקה משום דהיא קרובה לקב״ה יתיר מכלהו הה״ד *ועתה הנה צעקת בני ישראל באה אלי*.

ת״ר האי מאן דצלי ובכי וצעיק עד לא יכיל למרחש בשפוותיה האי צלותא שלימתא דהיא בלבא ולעולם לא הדרא ריקניא.

אמר רבי יהודה גדולה צעקה שקורע גזר דינו של אדם מכל ימיו.

רבי יצחק אמר גדולה צעקה שמושלת על מדת הדין של מעלה.

רבי יוסי אמר גדולה צעקה שמושלת בעוה״ז ובעוה״ב. בשביל צעקה <u>נוחל העוה״ז</u> והעוה״ב דכתיב (תהלים קז:6) *ויצעקו אל <u>יי׳</u> בצר להם ממצוקותיהם יצילם*.

<u>פרשת ע״ב</u>.

ומשה היה רועה את צאן יתרו חותנו כהן מדין.

רבי שמעון פתח (שיר ב:16) *דודי לי ואני לו הרועה בשושנים*.

א״ר שמעון אוי להם לבריות שאינם משגיחים ואינם יודעים. בשעה שעלה במחשבה לפני הקדוש ב״ה לברא עולמו כל העולמות עלו במחשבה אחת [p. 511] ובמחשבה זו נבראו כולם הה״ד (תהלים קד:24) *כלם בחכמה עשית*, ובמחשבה זו שהיא החכמה נברא העולם הזה והעולם של מעלה. נטה ימינו וברא העולם של מעלה, נטה שמאלו וברא העולם הזה הה״ד

© 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

(ישעיה מח:13) *אף ידי יסדה ארץ וימיני טפחה שמים קורא אני אליהם יעמדו יחדו*, וכלם ברגע אחת בשעה אחת נבראו.

ועשה העולם הזה כנגד העולם של מעלה וכל מה שיש למעלה כדוגמתו למטה, וכל מה שיש למטה כדוגמתו בים והכל אחד. ברא בעליונים המלאכים ברא בעוה"ז בני אדם ברא בים לויתן כד"א (שמות לו:18) *לחבר את האהל להיות אחד*. כתיב באדם (בראשית ט:6) *בצלם אלהים עשה את האדם* וכתיב (תהלים ח:6) *ותחסרהו מעט מאלהים*. אי בני נשא יקירין כל האי בעובדוי ואינון מתאבדין מטפה דבירא במה אתיין לשאבא מניה. ובחר בעליונים ובחר בבני ישראל. לעליונים לא קרא בנים לתחתונים קרא *בנים* הה"ד (דברים יד:1) *בנים אתם לי"י אלהיכם*. הוא קרא להם *בנים* והם קראו לו *אב* דכתיב (ישעיה סג:16) *כי אתה אבינו* וכתיב *דודי לי ואני לו*, הוא בחר בי ואני בחרתי בו.

[p. 512] *הרועה בשושנים*. הוא *רועה בשושנים* אע"פ שהקוצים סביב להם ואין אחר יכול לרעות *בשושנים* כמותו.

ד"א *הרועה בשושנים*. מה שושן זה הוא אדום ומימיו לבן כך הקב"ה מנהיג עולמו ממה"ד למה"ר, וכתיב (שם א:18) *אם יהיו חטאיכם כשנים כשלג ילבינו*.

רבי אבא הוה אזיל באורחא והוה עמיה רבי יצחק. אדהוו אזלי פגעו באינון ורדים. נטל חד רבי אבא בידוי והוה אזיל. פגע בהו רבי יוסי אמר ודאי שכינתא הכא ואנא חמינא בידוי דרבי אבא למילף חכמתא סגיאה דהא ידענא דרבי אבא לא נטל האי אלא לאחזאה חכמתא.

[p. 513] אמר רבי אבא תיב ברי תיב.

יתבו. ארח רבי אבא בההוא ורדא. אמר ודאי אין העולם מתקיים אלא על הריח דהא חזינא דלית נפשא מתקיימא אלא על ריחא ועל דא הדס במוצ"ש.

פתח ואמר *דודי לי ואני לו הרועה בשושנים*. מי גרם לי *שאני לדודי ודודי לי*. מפני שהוא מנהיג עולמו *בשושנים*. מה שושן יש בו ריח והוא אדום מוצקין אותו והוא מתהפך ללבן ולעולם ריחו לא זז כך הקב"ה מנהיג עולמו בדרך זה שאלמלא כן לא יתקיים האדם החוטא. והחטא נקרא אדום כד"א *אם יהיו חטאיכם כשנים כשלג* **[כ ע"ב]** *ילבינו*. מקריב קרבנו לאש שהוא אדום, זורק הדם סביב למזבח שהוא אדום, מדת הדין אדום. מוצקין הריח ועולה העשן כלו לבן ואז האדום נהפך ללבן נהפך מדת הדין למדת הרחמים.

[p. 514] ותא חזי כל מדה"ד אין צריך הריח שלו אלא מצד אודם והיינו דאמר רבי יהודה מה דכתיב (מלכים א יח:28) *ויתגודדו כמשפטם עד שפך דם עליהם*. אלא היו יודעים שלא ישיגו ממדת הדין כרצונם זולתי באודם.

© 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

אמר רבי יצחק ועוד אודם ולבן נקרב לעולם והריח עולה משתיהן. מה השושן אדום ולבן כך ריח הקרבן, והקרבן מאדום ולבן. בא וראה מריח הקטורת שהסמנים מהם אדומים ומהם לבנים כגון הלבונה שהוא לבן, מר דרור אדום והריח עולה מאדום ולבן וע״כ מנהיג עולמו בשושנים שהוא אדום ולבן, וכתיב (יחזקאל מד:15) *להקריב לי חלב ודם*.

כנגד זה אדם מקריב חלבו ודמו ומתכפר לו זה אדום וזה לבן. מה השושן שהוא אדום והוא לבן אין מוצקין אותו לחזור כלו לבן אלא באש, כך הקרבן אין מוצקין אותו הריח לחזור כלו לבן אלא באש. עכשיו מי שיושב בתעניתו ומקריב חלבו ודמו אינו נצמק לחזור כלו לבן אלא באש. דאר״י מתוך תעניתו מחלישין אבריו וגובר עליו האש ובאותה שעה צריך להקריב חלבו ודמו באותו האש והוא הנקרא מזבח כפרה.

[p. 515] והיינו דרבי אלעזר כד הוה יתיב בתעניתא הוה מצלי ואמר גלוי וידוע לפניך יי׳ אלהי ואלהי אבותי שהקרבתי לפניך חלבי ודמי והרתחתי אותם בחמימות חולשת גופי יהי רצון מלפניך שיהא הריח העולה מפי בשעה זו כריח הקרבן העולה מאש המזבח ותרצני. נמצא באדם שהוא מקריב בתעניתו החלב והדם והריח והאש והוא מזבח כפרה ולפיכך תקנו התפלה במקום הקרבן ובלבד שיתכוין למה דאמרן.

אמר רבי יצחק מכאן ולהלאה כתיב (במדבר לא:23) *כל דבר אשר יבוא באש תעבירו באש וטהר*.

אמר רבי יוסי כשהיה בית המקדש קיים אדם מקריב קרבנו בענין זה ומתכפר לו. עכשיו תפלתו של אדם מכפר לו במקום הקרבן כהאי גוונא.

דבר אחר *דודי לי ואני לו הרועה בשושנים*. מה השושנים הקוצים מצויים בתוכם אף [p. 516] הקב״ה מנהיג עולמו בצדיקים ורשעים. מה השושנים אלמלא הקוצים אין השושנים כך אלמלא הרשעים אין הצדיקים. דאמר רבי יהודה במה הצדיקים ניכרים. מתוך שיש רשעים דאלמלא רשעים אין הצדיקים ניכרים.

ד״א *הרועה בשושנים*, המנהיג עולמו בשש שנים והשביעית *שבת ליי׳*.

ד״א *בשושנים*, באותם ששונים בתורה.

ומשה היה רועה את צאן יתרו חותנו כהן מדין.

רבי יהודה פתח ואמר (תהלים כג:1) *מזמור לדוד יי׳ רועי לא אחסר*, כלומר יי׳ הרועה שלי. מה הרועה מנהיג את הצאן ומוליכם למרעה טוב למרעה שמן במקום נחלי מים מישר הליכתן בצדק ובמשפט אף הקב״ה כתיב *בנאות דשא ירביצני על מי מנוחות ינהלני נפשי ישובב*.

© 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

אמר רבי יוסי דרך הרועה לנהוג בצדק את צאנו להרחיקם מן הגזל להנהיגם במישור והשבט בידו שלא יטו ימין ושמאל. כך הקב״ה הוא רועה את ישראל להנהיגם במישור ובכל עת השבט בידו שלא יטו ימין ושמאל.

דבר אחר *ומשה היה רועה*. אמר רבי יוסי תדע לך של זמן שהרועה חכם לנהל את צאנו הוא מוכן [p. 517] לקבל עול מלכות שמים. אם הרועה שוטה עליו נקרא (משלי כו:12) *תקוה לכסיל ממנו*.

אמר רבי יהודה משה חכם היה ובקי לנהוג את צאנו. בא וראה מדוד שנאמר (שמואל א טז:11) *והנה רועה בצאן*, ללמדך שדוד **[כא ע״א]** חכם גדול היה והיה רועה צאנו כדין וכשורה לפיכך עשהו הקב״ה מלך על כל ישראל.

ולמה צאן ולא בקר.

אמר רבי יהודה ישראל נקראים צאן שנאמר (יחזקאל לד:31) *ואתן צאני צאן מרעיתי*, וכתיב (שם לו:38) *כצאן קדשים כצאן ירושלים*.

מה הצאן על המזבח בשבילם זוכה לחיי העולם הבא כך המנהיג לישראל כדין וכשורה בשבילם זוכה לחיי העולם הבא. ועוד הרועה את הצאן, כשהצאן יולדת הרועה נוטל אותם טלאים בחיקו כדי שלא ילאו ויגעו ומוליכם אחרי אמותם ומרחם עליהם כך המנהיג לישראל צריך להנהילם ברחמים ולא באכזריות. וכן אמר משה (במדבר יא:12) *כי תאמר אלי שאהו בחיקך וגו׳*. מה הרועה את הצאן כשהוא רועה טוב מציל את הצאן מן הזאבים ומן האריות כך המנהיג את ישראל אם הוא טוב מצילן מן האומות [p. 518] ומדין של מטה ומדין של מעלה ומדריכן לחיי העולם הבא. כך משה רועה נאמן היה וראה הקב״ה שכדאי הוא לרעות את ישראל באותו הדין ממש שהיה רועה את הצאן לכשבים כפי הראוי להם והנקבות כפי הראוי להן.

ולפיכך כתיב *ומשה היה רועה את צאן יתרו חותנו*, ולא שלו. דאמר רבי יוסי וכי מי שנתן את צפורה בתו למשה לא נתן לו צאן ובקר. והלא יתרו עשיר היה. אלא משה לא היה רועה את צאנו כדי שלא יאמרו בשביל שהיה צאנו עמו היה רועה אותן בטוב ולכן כתיב *את צאן יתרו חותנו* ולא את שלו.

כהן מדין. רבי תנחום אומר אע״ג שהיה עובד ע״ז בשביל שעשה עמו חסד *היה רועה צאנו* כדין וכשורה במרעה טוב שמן ודשן.

וינהג את הצאן אחר המדבר. רבי יוסי אומר משה מיום שנולד לא זזה ממנו רוח הקודש. ראה ברוח הקודש שאותו מדבר היה מוכן לקבל עול מלכות שמים עליו. מה עשה. הנהיג *את הצאן אחר המדבר*.

© 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

[p. 519] רבי יצחק אמר *אחר המדבר*, עכ״פ ולא *במדבר* שלא רצה שיכנסו בתוכו אלא הרחיקם *אחר המדבר*. *ויבא אל הר האלהים חרבה*, הוא לבדו.

אר״י האי אבנא דמקבלא פרזלא כד חמי ליה מדלגא עלוי. כך משה והר סיני כשנראו זה עם זה דלג עליו הה״ד *ויבא אל הר האלהים חרבה*.

א״ר אבא מוכנים היו מששת ימי בראשית זה עם זה ואותו היום נתרגש ההר למול משה, וכשראהו שנכנס לתוכו ודלג בו עמד ההר מלמד ששמחים היו זה עם זה.

א״ר יוסי יודע היה משה שאותו הר הר האלהים הוא דכתיב *ויבא אל הר האלהים*. דתנן מה ראה משה באותו הר. ראה עופות שהיו פורחים ופורשים כנפיהם ולא היו נכנסים בו.

רבי יצחק אמר ראה העופות פורחים וטסים משם ונופלים לרגליו של משה. מיד הרגיש בענין והעמיד את הצאן *אחר המדבר* והוא נכנס לבדו.

וירא מלאך יי׳ אליו בלבת אש מתוך הסנה.

רבי תנחום אמר שעת המנחה היתה שמדת הדין שולטת בו.

רבי יוחנן אמר והא כתיב (תהלים מב:9) *יומם יצוה יי׳ חסדו* מדת חסד קאמר ולא מה״ד.

[p. 520] אמר רבי יצחק משיוצא האור עד שנוטה לרדת נקרא יום והוא מדת חסד. משנוטה לרדת נקרא ערב והוא מה״ד והיינו דכתיב (בראשית א:5) *ויקרא אלהים לאור יום*.

א״ר יוחנן שעת המנחה הוא מו׳ שעות ולמעלה.

דתניא ר׳ יצחק אומר מ״ד (שמות טז:12) *בין הערבים תאכלו בשר ובבקר תשבעו לחם*. *בין הערבים* דהוא שעתא **[כא ע״ב]** דדינא *תאכלו בשר* וכתיב (במדבר יא:33) *הבשר עודנו בין שניהם ואף יי׳ חרה בעם*, משום דבין הערבים דינא דמלכותא שליט, *ובבקר תשבעו לחם* משום דאקרי *חסד* ההוא שעתא וכתיב (תהלים נב:3) *חסד אל כל היום*, וכתיב (בראשית א:5) *ויקרא אלהים לאור יום* דאיהו מצפרא.

רבי תנחום אמר זה אדום וזה לבן, האדום בין הערבים דכתיב (שמות טז:12) *בין הערבים תאכלו בשר*, והלבן בבקר דכתיב *ובבקר תשבעו לחם*.

רבי יצחק אמר כתיב (שם יב:6) *ושחטו אותו כל קהל עדת ישראל בין הערבים*, דהוא שעתא למעבד דינא.

רבי יהודה אמר ילפינן משני כבשים שבכל יום, האחד מתקרב כנגד מדת החסד והב׳ כנגד מה״ד.

© 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

[p. 521] וא״ר יהודה מ״ד (במדבר כח:4) *את הכבש האחד תעשה בבקר* ולא כתיב *את הכבש* הראשון. אלא את *הכבש האחד*, מיוחד כנגד מדת החסד דבכל מקום שני לא נאמר *כי טוב*.

רבי תנחום אמר לפיכך יצחק תקן תפלת המנחה שהוא כנגד מה״ד.

א״ר יצחק מכאן (ירמיה ו:4) *אוי לנו כי פנה היום כי ינטו צללי ערב*. *כי פנה היום*, זה מדת החסד, *כי ינטו צללי ערב*, שכבר גבר מה״ד. אברהם תקן תפלת שחרית כנגד מדת החסד.

ת״ר בההיא שעתא דעאל משה לטורא דסיני מ״ט אתגלי ליה בשלהובי אשתא דהוא דינא.

א״ר יעקב כדין ההיא שעתא הוה גרים.

ר׳ יוסי אמר כלא לחד גזעא אשתרשא. כתיב *ויבא אל הר האלהים חרבה* וכתיב (דברים ט:8) *ובחרב* [p. 522] *הקצפתם את יי׳* וכתיב *וירא מלאך יי׳ אליו בלבת אש מתוך הסנה*, *מתוך* שהם עתידים להיות *כסנה* כהאי דכתיב (ישעיה לג:12) *קוצים כסוחים באש יצתו*.

אמר ר׳ יהודה מכאן למדנו רחמנותו של מקום על הרשעים דכתיב *והנה הסנה בוער באש*, לעשות בהם דין ברשעים, *והסנה איננו אוכל*, לעשות בהם כליה, *בוער באש*, עכ״פ רמז לאש של גיהנם אבל *הסנה איננו אוכל*, להיות להם כליה.

ד״א *וירא מלאך יי׳ אליו בלבת אש*. מ״ט למשה *בלבת אש* ולשאר נביאים לא.

א״ר יהודה לאו משה כשאר נביאים. דתנן מאן דקריב לאשא ביה אתוקד ומשה קריב לאשא ולא אתוקד דכתיב (שמות כ:18) *ומשה נגש אל הערפל אשר שם האלהים*, וכתיב *וירא מלאך יי׳ אליו בלבת אש מתוך הסנה*.

רבי אבא אמר האי דמשה אית לאסתכלא ביה בחכמתא עלאה. כתיב *כי מן המים משיתיהו*. מאן דאתמשך מן מיא לא דחיל מנורא. דתניא אמר רבי יהודה מאתר דאתגזר משה לא אתגזר בר נש אחרא.

[p. 523] א״ר יוחנן בעשרה דרגין אשתכלל דכתיב (במדבר יב:7) *בכל ביתי נאמן הוא* ולא *נאמן ביתי*. זכאה חולקיה דב״נ דמריה אסהיד כדין עלוי.

אמר רב דימי והא כתיב (דברים לד:10) *ולא קם נביא עוד בישראל כמשה* ואמר ריב״ל *בישראל לא קם* אבל באוה״ע קם ומנו, בלעם.

א״ל ודאי שפיר קאמרת.

אשתיק. כד אתא רשב״י שאילו קמיה האי מלה. פתח ואמר קוטיפא דקרנטי אתערבא באפרסמונא טבא ח״ו. אלא ודאי כך הוא, באוה״ע קם ומנו בלעם. משה עובדוי לעילא ובלעם לתתא, משה אשתמש בכתרא קדישא דמלכא עלאה לעילא ובלעם אשתמש בכתרין תתאין דלא

© 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

קדישין לתתא ובההוא גוונא ממש כתיב (יהושע יג:22) *ואת בלעם בן בעור הקוסם הרגו בחרב*. ואי סלקא דעתך יתיר זיל שאיל לאתניה.

[p. 524] אתא רבי יוסי ונשק ידוי. אמר הא חמידא דלבאי נפק לבר, דהכא משמע דאית עלאין ותתאין ימינא ושמאלא רחמי ודינא ישראל ואומות העולם. ישראל משתמשין בכתרין עלאין קדישין, אומות העולם בכתרין תתאין דלא קדישין, אלין דימינא ואלין דשמאלא. ועכ״פ מתפרשין נביאי עלאי מנביאי תתאי, נביאי דקודשא מנביאי דלאו דקודשא.

אמר רבי יהודה כגוונא דהוה **[כב ע״א]** משה פריש מכל נביאי בנבואה קדישא עלאה כך הוה בלעם פריש משאר נביאי וחרשי בנבואה דלאו קדישא תתאה. ועכ״פ משה הוה לעילא ובלעם לתתא וכמה דרגין ודרגין מתפרשין בינייהו.

אמר רבי יוחנן אמר רבי יצחק משה הוה מהרהר ואומר שמא ח״ו ישראל יכלו בהאי עבודה קשה הה״ד *וירא בסבלותם*. לפיכך *וירא מלאך יי׳ אליו בלבת אש וגו׳*, *וירא והנה הסנה בוער באש וגו׳*, כלומר משועבדים הם בעבודה קשה אבל *והסנה איננו אוכל*.

© 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

מדרש הנעלם, פרשת כי תצא

[זהר חדש, נט ט״א] [p. 525] רבי שמעון אמר נפשא דהיא מיסודא דשפעא עילאה כד איהי חבת אשא דלעילא שלטא עליה זין בזיניה ובגופא שלטא אשא דלרע ושלמא על כל ישראל.

ומאן דאמר דמאן דאזיל מהאי עלמא בלא בנין דאתי זימנא אחריתי לעלמא הדין אמר קשוט. [p. 526] ועוד אינון חייביא דשאטין באוירא עד דמרצו חובייהו ובתר נכנסין פעם שניה בגוף כדי לצרף אותו ואם יצדק שוב אינו נכנס פעם אחרת ואם לאו פעם שלישית שנאמר (איוב לג:29) *הן כל אלה יפעל אל פעמים שלש עם גבר*. ואם ח״ו לא יצדק באלו השלשה *פעמים* שוב אין לו תקנה וזהו *הכרת תכרת*. וע״ד בעי ב״נ לאזדהרא בנפשיה דילמא אתא זימנא אחרא.

ואית לנא ראיה מנדב ואביהו כדכתיבנא דמיתו פלגי גופא דלא אנסיבו.

ועוד אית לנא סמך מענין *יבמה יבא עליה* בגין דלא ישתרש זרעיה ולא יצטריך למיתי זימנא אחרא בגוף.

[p. 527] ותו אוליפנא מאונן דאמר הכתוב ביה *לבלתי נתן זרע לאחיו*.

ועוד ראיה אחרא *יולד בן לנעמי*. וכי *לנעמי יולד* והלא רות ילדתו. אלא ללמד שזה עובד הוא היה מחלון דמית בלא בנין.

ובגין כך תחמי ב״נ צדיק ורע לו דילמא זימנא אחריתי אתא לעלמא ולא הוה זכאי כל כך ומת בענין זה, וכדו השתא כד עאל להאי עלמא מנכה חוביה והדין הוא צדיק ורע לו. וכמו כן רשע וטוב לו דילמא אתא זימנא אחרא ומת בלא בנין והוה זכאי ולא גמור והשתא משלם ליה מזכותיה בעלמא דין. ודא הוא (הושע יד:10) *כי ישרים דרכי יי׳ וצדיקים ילכו בם*.

[p. 528] והא דאמרן *כי ישבו אחים יחדיו*, ר׳ יצחק אמר *כי ישבו אחים*, שיכירו בלבם שהם *אחים* כמד״א (תהלים כט:10) *וישב יי׳ מלך לעולם* כמה דאשתמודעין דהוא מלכא על כולא.

ומת אחד מהם ובן אין לו, הא אם הוו ליה בנין לא אצטריך.

רבי תנחום אמר רבי יוסי *יבמה יבא עליה* למאי אצטריך. דלא לאמעוטי מדמיונא דכליל כל דמיונין.

[p. 529] רבי יצחק פתח (קהלת ד:8) *יש אחד ואין שני גם בן ואח אין לו*. *יש אחד*, דין הוא ב״נ דיתפטר מעלמא הדין חסר מן טבתא דהוא חד ולית ליה זכותא למעבד תניין.

© 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

דתניא א״ר יצחק האי מאן דאתפטר מן עלמא הדין יחיד בלא תניין איתמעט וישתיצי מדמיונא דכליל כל דמיונין.

טובים השנים מן האחד, מ״ט. משום דכתיב *אשר יש* **[נט ט״ב]** *להם שכר טוב בעמלם*.

א״ר יצחק ת״ח דכתיב קרא (שם ד:10) *כי אם יפלו האחד יקים את חברו*, בההוא דמיונא. *ואילו האחד שיפול ואין שני להקימו*.

רבי יהודה שלח ליה לר׳ אבא. אמר אתון דקיימתון קמי מאריהון דמתניתין מ״ט *יבמה יבא עליה להקים שם המת* ולא באשה אחרת.

[p. 530] שלח ליה (ירמיה ב:24) *פרא למוד מדבר באות נפשה שאפה רוח*.

איתרגיש רבי יהודה ואמר ודאי דא היא רזא דחכמתא משמע דאמר *שאפה רוח*, *רוח* ממש.

ואזלא הא כהאי דא״ר יוסי דכתיב (קהלת ח:10) *ובכן ראיתי רשעים קבורים ובאו*. *ובאו* ממש.

א״ר יצחק ומתפרש מלה במאי דכתיב *באות נפשה* דמשמע דאפי׳ ארוסה ואפי׳ בעולה אתיין בתועלתא דהאי מלה.

[p. 531] *והיה הבכור אשר תלד יקום וכו׳* ומ״ט *הבכור* ולא השני ולא השלישי.

א״ר יודן *הבכור* והראשון על כל פנים של מת הוא ודעתייהו דתרויהון בזווגא קדמאה במיתא.

תניא א״ר יוסי *ועלתה יבמתו השערה אל הזקנים*. האי מלה חוצפא אתחזי.

א״ר יהודה ח״ו דחוצפא הוא אלא לאתחזאה טיבו דבעיא למיעבד עם מיתא ואיהו לא בעי ולפיכך עבדית ליה קלנא קמי כולא.

מאי קלנא עבדי׳ ליה. דכתיב *וירקה בפניו*, להכלם בפני הכל, *אשר לא יבנה את בית אחיו*. וקרא כתיב *וירקה ואמרה ככה כו׳*, כמד״א *ואביה ירק ירק בפניה הלא תכלם*.

רבי אבהו אמר ר׳ יוחנן צריכין רוקא דמתחזי לכולא דאיהו רוקא ולא מייא ולא דאתכסי בעפרא.

[p. 532] ההיא איתתא דאתת לקמיה דרבי שמעון ורמת רוקא וחזי בה דאכלת בההוא שעתא ולא הוה מתחזי רוקא, ולא אתעבידת ההוא יומא. ולבתר אמלכו ואזדווגו דא עם דא.

ומי עביד ר׳ שמעון הכי. והתנן אי אמלכו קודם דתסתלק קמי דיינא יאות, ומדתשרי סיניה קמי דיינא לא.

© 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

א״ר יהודה שאני האי איתתא דעד לא עבדו דא עם דא אלא דארמית רוקא למחזי ולא הוה כשרא ואזלו ואזדווגו דא עם דא לבתר.

וחלצה נעלו כמד״א *חלץ מהם*.

רבי יהודה אמר רבי חייא כתיב *אל תקרב הלום של נעליך מעל רגליך*. וכי מנעל מטהר את המקום או מטמא את המקום. אלא א״ר אבא מלמד שצוה לו הקב״ה בדרך כבוד להתפרש מאשתו מכל וכל. במשה כתיב *של נעליך* וביהושע כתיב *של נעלך*, שלא יתפרש מאשתו מכל וכל אלא לעתים מזומנים. *כי המקום אשר אתה עומד עליו*. *מקום* יש לך במעלה גדולה משאר בני אדם מדרגה הנקראת קדוש וע״כ צוה להתפרש מאשתו בדרך נעל. אף כאן נמי האי נעל פרישות אשה.

[p. 533] א״ר יוחנן צריך האדם לבטוח בקונו וליקח אשה ולהוליד בנים שלא ילך ערירי לעולם הבא. דתנן מאי דכתיב *ערירים ימותו*. דכל מי שאין לו בנים בעולם הזה הרי הוא כאלו לא נברא ולא היה ונקרא ערירי מן העוה״ז ומן העולם הבא.

דא״ר יוחנן מאחר שהאדם נושא אשה ומוליד בנים נקרא עבד יי׳ ונוחל עולם הזה והעולם הבא דכתיב (יחזקאל מד:30) *להניח ברכה אל ביתך*.

[p. 534] משל למה הדבר דומה. למלך שנתן פקדון לשלשה בני אדם. האחד שמר את הפקדון השני אבד את הפקדון לגמרי השלישי טנף את הפקדון ונתן ממנו לאחר לשמרו. לימים בא המלך לתבוע פקדונו. אותו ששמר הפקדון שבחו המלך ועשאו **[נט ט״ג]** נאמן ביתו. השני שאבד את הפקדון האבידו [p. 535] מן העולם וצוה שלא יהיה לו שם ושארית. השלישי שטנף את הפקדון והניח ממנו לאחר אמר המלך הניחו לזה עד שנראה האחר היאך יעשה ממה שהניח זה בידו. ובין כך לא יצא מבית המלך. זכה האחר יצא זה לחירות. לא זכה אמר המלך תנו לזה עונש על שטנף את הפקדון וישאר הפקדון שלו.

רב הונא אמר כיון דעאל עאל.

ואי טנף את הפקדון ולא הניח ביד אחר לשמרו מוציאין אותו מבית המלך עד שיבא אחר ויתקן מה שטנף זה, והפקדון מוציאין אותו מידו של זה ונותנין אותו לזה שתיקנו.

רבי חייא אמר כתיב *ויפח באפיו נשמת חיים ויהי האדם לנפש חיה*. כיון דאמר *נשמת חיים* אמאי *ויהי האדם לנפש חיה*. אלא ע״מ כן נתן הקב״ה נשמה באדם שיהיה *לנפש חיה*. במערבא קורין ליולדת חיה.

[p. 536] ותו אלהים אפיק זינין לזיניה והיא הנשמה והנשמה היא מתחלקת ומתרבה בגוף בעוד שהיא בגוף וכיון שיוצאה מהגוף מתרבה ביותר ומשגת מה שלא תוכל להשיג בעודה בגוף. ותכף שנפרדת מהגוף רוצה להדבק באלהים ובגין דלא אפיקת גופא דהוא זיניה כמה דאפיק אלהים נשמתא דהוא זיניה לא מתקבלת וחוזרת ושואפת עד

© 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

שתכנס בגוף אחר כדי לקיים זרע ולשוב להדבק בגוף הטהור והזך והנקי. ומי שלא הניח בנים לא מזדקק ביה הה״ד *באות נפשה שאפה רוח*.

רבי שמעון אמר האי מאן דלא אשתאר בתריה גזעין לשרשא נשמתיה אשתיצי מן ההוא דמיונא דכליל כל דמיונין עד דמתגלגלא ואיתורקת ממאנא למאנא כמד״א (ירמיה מח:11) *ולא הורק מכלי אל כלי*. מאי תקנתיה. כתיב *ובא גואלו הקרוב אליו וגאל את ממכר אחיו*.

רבי יהודה אמר מתגלגלת עד די תשכח מאנא דכשרא לאתתקנא. ואי ההוא פרוקא לא הוי קוזטיפא דבודיטא אתבר. ועל האי אתקרי *ומשלם לשנאיו אל פניו להאבידו*, [p. 537] *ועושה חסד לאלפים לאוהבי ולשומרי מצותי*.

הילכך א״ר אבא כתיב *בצלם אלהים עשה את האדם*. מה שמא דא אפיק זינין לזיניה כך בעי ב״נ לאפקא זינין לזיניה.

© 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

פרשה חדשה מן המדרש הנעלם

[429] [p. 538] *ויאמר אלהים יהי מארת ברקיע השמים.*

אמר ר׳ תנחום תיבה חסר הוא בלא ואו.

אמר ר׳ יצחק למה הוא חסר. על שלא היו מאורתם שלימים על שנחסרה הירח.

[p. 539] ואמר ר׳ יהודה אמר רב תנינן בברייתא דאגדתא דשמואל זוטר הירח למה נתמעטה. אלא כשברא קב״ה המאורות לא בראם אלא לצורך האדמה ואלו הם השמש והירח בלבד. והא כתיב *ואת הכוכבים* ואמר הכתוב *להאיר על הארץ*. אלא אמר שמואל משמע דכתיב *ואת הכוכבים* תוספת וא״ו, בלחודיהו איתבריאו וראה קב״ה שראוי השמש להאיר לבני אדם. ולמה נקרא *שמש*. שמשתמשין בו בני אדם, כלומר *שמש* הוא שמשתמשין בו ולפיכך אורו גדול אבל הירח שאין דרך בני אדם להשתמש בו לא הוצרכה.

אמר ר׳ יוסי *מארת* ממש אחד, ולא אמרה תורה מאורות. אלא דרך הוא לכל העולם כשאדם גדול בא לעיר אע״ג שמביא עמו כמה בני אדם אינם נזכרים אלא הגדול. כך השמש על שם שהוא גדול מכלם והירח והככבים כולם נכללים בכללו של שמש לא הוצרך הכתוב לומר אלא אותו הגדול ולפיכך אמר *מארת* אחד.

[p. 540] ר׳ פתח בהאי קרא *שחורה אני ונאוה וגו׳. שחורה אני*, זו הירח. כיון דלא מתהניא מנהירותא דשמשא ומתכסייא מיניה דההיא אוכמתא ולא מתחזי נהירותא והיא מתקדמת ואומרת אני זו הירח כיו[ן] וגו׳. *אל תראוני שאני שחרחורת*, כלומר אין אתם יכולין לראות אותי מפני *שאני שחרחורת*. ולמה. מפני *ששזפתני השמש*, שמתרחק ממני בזמנים ידועים ומכהה לאורי דאמר ר׳ חנילאי כך קורין בכרכי הים לאדם הרחוק מחבירו או שירחיקוהו חבריו מהם אומרים פלוני שזוף מינן. **[430]**

א״ר עזריה *מארת* כתיב על שם קללה ומאירה לעובדיה נתיבה. כשברא קב״ה לחמה ראה שעתידין בני העולם לעשותו אלוה ועשהו להם *מארת* שיאבדו מן העולם בשבילו הה״ד *ופן תשא עיניך השמימה וראיתה את השמש ואת הירח ונדחת והשתחוית להם ועבדתם*. מה כתיב בתריה. *העידותי בכם היום את השמים ואת הארץ*. ולפיו עומד להיות קללה לעובדיה.

[p. 541] תאנא א״ר יהודה עובדי החמה שמעתי שעושין בצד מזרח חלונות בהיכלם כנגד שנים עשר שעות ובכל שעה ושעה שהחמה יורד בחלונות ההם כולם

© 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

משתחוים למולו ומתפללים אליו. וכשאין החמה זורחת אומרים שאלהיהם בכעס עליהם ובוכים ומתפללים כל היום.

א״ר יצחק מאי דכתיב *ייראוך עם שמש*. שיתפלל אדם עם דמדומי חמה ולברך למי שבראו להורות לבאי עולם שאלוה יש עליו שבראו. ומה ברכה אומר. יוצר אור ובורא חושך ומסיים ברוך יוצר המאורות.

[p. 542] ד״א *ייראוך עם שמש*. א״ר יהודה בשעה שהחמה זורחת וחוזרת להתחדש בכל יום החמה באה ומשתחוה למלאכה למי שברא החמה ואז הוא זמן להתפלל ליוצר הכל ולהשתחוות לו הה״ד *ייראוך עם שמש*.

א״ר יעקב בר אידי רצה קב״ה להיות יעקב וזרעו *חבל נחלתו* לנחול העולם הבא שהוא יום ולהנחילו לבניו אחריו.

דתנינן א״ר יהושע בן לוי מבחר כל האבות יעקב היה.

אמר לו ר׳ יצחק והלא כתיב *אברהם אוהבי*, משמע דהוא גדול מכולם.

אמר לו ר׳ יהושע ת״ח אברהם היה קרוב לתרח שלא היה אמצעי בינתים ובחרו הקב״ה **[431]** והוליכו בדרך אהבה למשכו לעבודתו וקראו *אוהבי* ולא רצה לכוף אותו אלא משכו באהבה. בא יצחק לא היה אלא אמצעי אחד בינו ובין תרח הה״ד *ופחד יצחק*. [p. 543] כיון שבא יעקב אמר הקב״ה מכאן ואילך שלימותא דעלמא. מה כתיב ביה. *ואתה יעקב עבדי*.

כיון שנולד א״ר אבהו עשה דיוקנו ברקיע ובשעה שישראל חוטאין ומדת הדין עליהם מסתכל קב״ה בדיוקנו ומרחם עליהם הה״ד *ויאמר אלהים יהי מארת ברקיע השמים*. מאי *להאיר*. *להאיר על הארץ* שלכך קב״ה מאיר ומרחם על בריותיו. ולפיי ראה יוסף בחלומו *והנה השמש והירח* שזה הוא יעקב.

א״ר יהודה היה לו לומר *ויתן* אותו *אלהים ברקיע השמים*. מהו *ויתן אותם* דמשמע תרין.

אלא אמר ר׳ יעקב חקקו קב״ה אצל כסאו ועשו הרשע חקקו ברקיע התחתון להיות נענש שם. וכשהקב״ה רוצה לרחם על ישראל מסתכל בדיוקניה דיעקב ומרחם עליהם. [p. 544] וכשהקב״ה רוצה לאבד אומה מאדום הרשעה מסתכל בדיוקניה דעשו ומאבד אותם קב״ה. לזה ממשלה לעולם הבא ולזה ממשלה בעולם הזה הה״ד *ולמשול ביום ובלילה*. *ולמשול ביום*, זהו יעקב שהוא מושל *ביום* בעולם הבא שהוא יום. *ובלילה*, בעולם הזה וזהו עשו הרשע שהוא מושל בעולם הזה שהוא הלילה.

© 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

א״ר תנחום וכי עשו הרשע חקוק לעילא. והכתיב *כי לא אל חפץ רשע אתה לא יגורך רע*. וכתיב *ואת עשו שנאתי*. והיאך הוא חקוק למעלה.

[p. 545] א״ר אבהו הוא אינו חקוק אבל שמו הוא חקוק כדי לאובדא לבנוי בחוביהון לגיניה.

[432] ת״ר זימנא חדא הוה אזיל ר׳ שמעון בן יוחאי בפלכי טבריא. פגע ביה ר׳ יוסי. א״ל מארי דמתיבתא את וסימנא בעלמא. הא תנינן מן שמך אסור להסתכל בפניו, בעלמא דין אסיר כל שכן לעילא ולעלמא דאתי, והא אמר ר׳ יעקב ועשו הרשע חקוק לעילא.

פתח ר׳ שמעון ואמר *וירא* <u>*יי׳*</u> *וינאץ מכעס בניו ובנותיו ויאמר אסתירה פני מהם*. מהו *וירא* <u>*יי׳*</u> *וינאץ*. אלא מסתכל הוה קב״ה ביקרא רבה דאוקיר עשו הרשע לאבוי וכד אסתכל בההוא יקר אתרגיז על בנוי דארגיזו קמיה ובעא לאעברא קמיה דיוקניה דיעקב דלא איסתכל ביה הה״ד *ויאמר אסתירה פני מהם*, דדא הוא דיוקניה דיעקב.

אמר ר׳ בעלמא דין איתחלפו תרין <u>מנינין</u> דהא שמשא הוא יעקב ובנוהי דעשו ממנן ביה חושבני שתא, ויעקב ובנוהי ממנן חושבני שתא לסיהרא. ולעלמא דאתי עברינון קב״ה משלטנא דא הה״ד *וחפרה הלבנה ובושה החמה*. מפני מה. מפני *כי מלך* <u>*יי׳*</u> *צבאות*. וכתיב *וזרחה לכם יראי שמי שמש צדקה ומרפא*. ההוא שמשא דיעקב.

[p. 546] אמר ר׳ יוחנן הא אתית הכא כען אדכרנא מרגלא חדא דהא ר׳ חייא אמר מאי דכתיב *וזרחה לכם יראי שמי שמש צדקה ומרפא*. ההוא שמשא דיעקב.

אמר ר׳ יוחנן *ויפגע* **[433]** *במקום וילן שם כי בא השמש*. מאי *כי בא השמש*. א״ר יצחק ששקעה עליו קודם זמנו. והוה אמר ר׳ חייא לאו בגיניה הוה אלא שמשא דיעקב הוה ומכדין דאתיהיבת שולטנא לעשו אתעבר שמשא דהוה שלטניה דיעקב הה״ד *כי בא השמש*, דהא איתחלש חילא דשלטנא דיעקב ואיתיהיבת לעשו.

א״ר יהודה אמר ר׳ יצחק ביומי קדמאי הוה באטליא של [אדום] והוו עברין ריסא דעלמא ומגלפין ביה כל גלופי [p. 547] עלמא והוו מגלפי בעילא מכולהו דיוקנא דעשיו ויעקב ולעילא מרישא דיעקב הוו מציירי שמשא והוו עוד מציירים שימשא דהוה אזיל ונחית על רישיה דעשו ומתהני לזיויה וציור סיהרא הות אזיל ונחית על רישיה דיעקב ומשתמש לזיויה וההוא זיוא דלא נהיר. ולעילא מן סיהרא הוה כתיב רמאה ברמאותיה נפיל.

© 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

אמר ר׳ בו וכי תושבחת דאבהתא דגליף לעילא על כורסי יקרא זיוא דמלכא עילאה רמאה הוה. והא תנן א״ר יצחק א״ר יוחנן א״ר שמעון אסור לגנוב דעת הבריות ואפילו דעתו של גוי וכל שכן דהוה אחוה היאך גניב דעתיה ברמאותא.

קם ר׳ אבא על רגלוי ואמר אדם בריה קדמאה דעבד קב״ה בדיוקניה זיוא עילאה לשמשא קמיה [p. 548] מאן גלי עפר מעיניך דאשכחן בסתרן כתי׳ תושבחתא דאבהתא להוי ומשתבח ביה קב״ה כל יומא ושלימא בדעתיה להוי והא תלמידי דבי רב משכחן ביה דרמאי בדעתיה הוה וגניב דעתא דאחוי ועל כדין אשתעבדו תחותיה בנוי.

עד דהוו יתבי אתא ר׳ אלעזר ב״ר שמעון. אמרו הא בריה דמאריה דמתיבתא אתא.

אמר ר׳ הא עוננא למשתק.

עאל. אמר במאי קא עסקי רבנן.

ר׳ בא הוה קאים על רגלוי סח ליה.

אמר ר׳ אלעזר אי לא **[434]** דשכינתא הכא איתחזון לאלקאה על <u>דחשדתון</u> לזכאה עילאה דבר נש דרין. והכתיב *גם ענוש לצדיק לא טוב*.

[p. 549] פתח פומיה ואמר *תמים תהיה עם <u>יי׳</u> אלהיך*. מהו *תמים*. כבר נש דליתיה משגח במלתא דעלמא ולא ידע במהירות ליבא לאשאלא מה דין ומה דין אלא דמשוי גרמיה דבעירא למסבל מטול. והא תנינן במתניתא דילן מרחיקין משור תם חמשים אמה. מאי הוא תם. דמשמשי ביה דא דרביא וליתיה משגח. ועל כדין סהיד אורייתא על יעקב ואמר *ויעקב איש תם*. הא יעקב איתקרי *תם* ואתון עבדתון ליה מועד ומהימנתון מה דאמר עשו הרשע דכתיב *הכי קרא שמו יעקב וגו׳*.

אלא אנא שמענא מאבוי הכי דיעקב הוה שלים טפי והוה מליף אורייתא במדרשו של עבר ועשו הרשע אתא לגביה והוה בעי למיפק לחקלא והוה נפיק. אמר ליה הב לי למיכל ויהא לך בכירותא דילי. יעקב ממה דהוה שלים ליבא לא אשגח ביה. אמר מה אנא בעי [p. 550] בכירותא. אזל לחקלא ויעקב אזל לבי מדרשא ואמר לעבר מה דאמר ליה עשו. אמר ליה עבר לא ידעת מה דאבדת יומא דין. יומא דין אבדת תלתא חולקין עילאין על דלא בגין דלא נסיבת בכירותא מאחוך והוו חזיאן לך יתיר מיניה דאת מוליף באורייתא והוא נפיק לחקלא לקטלא בני אינשא. עביד ליה למיכל. כד ייתי וישאל מינך דלא למגנא הוא ובטן רשעים תחסר, אימא ליה על עסק בכירותא. מיד *ויזד יעקב נזיד*. חשב בלבו על שאמר לו רבו כד״א *כי בדבר אשר זדו עליהם* ומתרגמינן דחשיבו מצראי. מה כתיב *ויבוא עשו מן השדה*. שאל **[435]** מיניה למיכל. אמר ליה

© 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

יעקב בפקססא דמוחדי גושפנקא. *מכרה כיום*. הא תיובתא מודי על דנא ממשמע דכתיב *כיום* דהוה זבין ליה מן קדמת דנא. אי הוה זבין ליה מקדמת דנא מאי רמאותא אית הכא.

ועוד בברכתא לא ברמאות נסבה דהא אימיה עקאת ליה והוא בשלימותא דליביה לא הוה בעי [p. 551] ואתעכב עמה ואמר *אולי ימושני אבי* וכל אותו הענין דמשמע דלא הוה בעי מן קדם דהוה שלים ליבא וקבלה אימיה לווטיא בגזירת הבאה והוא לא אושיט ידיה לבשלא אינון גדיים ממשמע דכתיב *ותעש אמו מטעמים*, היא ולא הוא. אבל עשו הוא בעצמו עשה דכתיב *ויעש גם הוא מטעמים* ויעקב לא בעא למיעבד שום רמאותא. ת״ח מאי כתיב *ואת עורות גדיי העזים הלבישה* היא ולא הוא על דלאו הוא רמאי ולא ידע ביה משלימותא דליביה. אתקנת אימיה תבשילא. אמרה ליה נסיב האי ולא נסיב עד דהיא יהבת על ידוי הה״ד *ותתן את המטעמים ואת הלחם אשר עשתה ביד יעקב בנה*. ועוד כדשאיל ליה אבוי לא בעא למימר שיקרא אלא אמר *אנכי עשו בכורך* ולכך פסיק בין *אנכי לעשו בכורך* אבל עשו אמר *אני בנך בכורך עשו*. ועל יעקב אמר *ודובר אמת בלבבו* מה דהוה בליביה אפיק בשפוותיה ועל כן ארוח ברכאן תרי זמני דכתיב *גם ברוך יהיה*. אלו פסוקי דאורייתא מורין עליה דלא הוה רמאי.

א״ר אלעזר מאן דיימר דיעקב רמאי הוה תיפח רוחיה, אלא שלים בדעתיה, שלים בליביה, שלים באורחיה, שלים עם מאריה לקיימא מה דכתיב *תמים תהיה עם יי׳ אלהיך*.

ר׳ אלעזר ב״ר שמעון כד הוה עייל לבית הועד פניו של ר׳ מוריקות. הוה אמר ליה אבוה ר׳ אלעזר הוא אריא בר אריא ואת אריא בר שועל.

[p. 552] ת״ר עשה הקב״ה השמש והניחו ברקיע הרביעי והגביהו מעל העולם ארבעה **[436]** רקיעים ואלמלא שהגביהו ארבעה רקיעים היה שורף את כל העולם ולא היה אדם יכול להלוך אפילו פסיעה אחת והיה מסיר אור העינים מרוב האור שלו. ועשה את הירח והניחו ברקיע שעלינו. ואע״פ שהוא מונח על העולם הזה ואין מפריד בנתים אינו נכוה האור שלנו אלא כאור אחר הכותל מפני שאורו קטן.

א״ר יהודה אמר רב מאי דכתיב *והיה אור הלבנה כאור החמה וגו׳*. אי קב״ה עתיד להחליפם הירח לאומות העולם והשמש לישראל למה יאיר הלבנה. היה להחשיך אורה. אלא א״ר יצחק *והיה אור הלבנה כאור החמה* לאותם דכתיב בהו *והיו מלכים אומניך וגו׳*. *ואור החמה יהיה שבעתים* לישראל.

© 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

אמר ר׳ אלעזר לא היה זה מאיר זה לישראל אלא מה דכתיב *לא יהיה לך אור השמש לאור יומם ולנוגה הירח לא יאיר לך והיה לך ייי לאור עולם*.

***ויאמר אלהים יהי מאורות ברקיע השמים להאיר על הארץ*.**

ר׳ פתח בהאי קרא *על משכבי בלילות*.

א״ר יוחנן בוא וראה כמה יש לאדם ליזהר במעשיו ולפשפש ולדקדק אחר ענייניו. בוא וראה ברית כרת קב״ה לדוד שלא יסור ממשלה ממנו לעולם הה״ד [p. 553] *נשבע ייי לדוד אמת לא ישוב ממנה מפרי בטנך אשית לכסא לך*.

דאמר ר׳ יוחנן א״ר יהורה אין לך בעולם מי שהשתדל לעבוד לקב״ה בכל כחו ולומר לפניו כמה שירות ותושבחות כדוד. דהא תנן כמה היה שינתיה **[437]** דדוד בליליא. שתין נשמי.

א״ר יעקב והלא כבר נאמר *חצות לילה*. משמע דעד חצות נאים.

אלא א״ר יוחנן א״ר יהודה דוד הוה יתיב עם סנהררי ישראל רבעות ליליא והוו אזלי מיניה לבתר הוה מתעסק באורייתא וקארי קרית שמע כתיקונה והוה שכיב בערסיה ועד פלגות ליליא לא הוה נאים אלא שתין נשמי. בפלגות ליליא הוה מתגבר בשירות ובתושבחות הה״ד *קדמו עיני אשמורות לשיח* והוה ניחא קמיה דקב״ה שירתיה יתיר משירתא דמלאכי השרת. ומי ניחא קמיה דקב״ה שירתיה יתיר משירתא דליליא דבני אינשא. אין. דהא תנן כל העוסק בתורה בלילה קב״ה מושך עליו חוט של חסד ביום דכתיב *יומם יצוה ייי חסדו ובלילה שירה עמי*. מאי טעמא *יומם יצוה ייי חסדו*. משום דבלילה *שירה עמי*.

[p. 554] א״ר אחא מפני מה ניחא קמיה קב״ה שירתא דליליא יתיר משירת יממא.

א״ר יצחק מפני שיכול אדם לכוון את לבו בלילה מביום.

ואזלא הא כי הא דאמר ר׳ יוסי בן פזי דרכו של אדם כשנעור בלילה לחשוב מחשבות ולהתעורר יצר הרע. אי הוא מתחלף רעיוניו ומחשבתו ממה שהוא דרך לעשות והוא מתעסק בתורה אינו דין שישאר מלפניו יותר מביום.

א״ר כהנא א״ר הונא בכל אותן המעלות שהחמה עולה ויורדת אומ׳ שירה מלפניו ואינו שותק. שירתא דשמשא יתיר על חילא דשמיא ועל כל כוכביא.

© 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

מאי טעמא.

א״ר יוסי כשם שהחמה גדולה על כל הכוכבים ועל שאר המאורות כך שירה גדולה על כל הכוכבים והמאורות.

ומאי שירה הוא דשמשא.

ת״ח דתנינן עשרים וארבע מעלות החמה עולה ויורדת ועל כל מעלה ומעלה אומר שירה.

ומה שירה הוא אומר.

אמר ר׳ יצחק במעלה הראשונה הוא אומר *תורת <u>יי׳</u> תמימה משיבת נפש*.

[p. 555] מאי טעמא מתחיל בהאי פסוקא.

א״ר אבא בר כהנא תדע לך כל הנשמות אשר בבני אדם מאותם הצדיקים אשר בעולם מטטרון שר הפנים סליק לה גביה קב״ה וכיון שהחמה זורחת חוזרות למקומן כדי להתעסק בתורה ואז החמה במדרגה הראשונה. כשהנשמות חוזרות למקומן מתחיל מהאי פסוקא ליתן שבחא על הנשמות **[438]** חוזרות למקומן והוא חוזר למקומו להתחדש.

דא״ר יהודה אין החמה זורחת עד שעה שישראל מכוונין ואז החמה אומרת מהאי פסוקא תושבחתא דיליה.

במדרגה השנייה משבחת ואומרת *עדות <u>יי׳</u> נאמנה מחכימת פתי*.

במדרגה השלישית *פקודי <u>יי׳</u> ישרים משמחי לב*.

במדרגה הרביעית *מצות <u>יי׳</u> ברה מאירת עינים*.

במדרגה החמישית *יראת <u>יי׳</u> טהורה עומדת לעד*.

במדרגה הששית *משפטי <u>יי׳</u> אמת*. ואז קאי במדרגה שלו עד דיהבין ליה רשותא.

נוסע במדרגה השביעית פותח ואומר *יראוך עם שמש ולפני ירח דור דורים*.

[p. 556] במדרגה הח׳ אומר *יהי שמו לעולם לפני שמש ינון שמו*.

במדרגה הט׳ אומר *כי שמש ומגן <u>יי׳</u> אלהים וגו׳*.

במדרגה הי׳ כשהחמה יורדת אומר *וזרחה לכם יראי שמי שמש צדקה וגו׳*.

במדרגה י״א אומר *וחפרה הלבנה ובושה החמה וגו׳*.

בי״ב מעלות אומר *עשה ירח למועדים שמש ידע מבואו. תשת חשך ויהי לילה*.

בי״ג מעלות אומר *ל<u>יי׳</u> הארץ ומלואה תבל ויושבי בה*.

בי״ד מעלות אומר *שירו ל<u>יי׳</u> שיר חדש כי נפלאות עשה*.

בט״ו מעלות אומר *מי לא יראוך מלך הגויים כי לך יאתה*.

© 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

בי״ו מעלות אומר *וידעת היום והשבות אל לבבך כי יי׳ הוא האלהים וגו׳.*
בי״ז מעלות אומר *לך יי׳ הגדולה והגבורה והתפארת והנצח וההוד וגו׳.*
בי״ח מעלות אומר *גדול יי׳ ומהולל מאד.*
בי״ט מעלות אומר *מאין כמוך יי׳ גדול אתה וגדול שמך בגבורה.*
בכ׳ מעלות אומר *הבו ליי׳ כבוד שמו.*
בכ״א מעלות אומר *הוד והדר לפניו.*
בכ״ב מעלות אומר *לך שמים אף לך ארץ אתה הכינות מאורות ושמש.*
בכ״ג מעלות אומר *נכספה וגם כלתה נפשי.*
בכ״ד מעלות אומר *יהי כבוד יי׳ לעולם ישמח יי׳ במעשיו.* **[439]**

[p. 557] א״ר יצחק ב״ר אבא כיון שהחמה נכנסה בחלון בלגה מתכסה מבני אדם לפי תוכן הישוב ואזי הנפשות נעצבות והולך וסובב כל העולם עד שחוזר בחלונות הידועות לה ומשתחוה למלך יוצר בראשית ומתחדש כמתחלה ועומד במדרגה וקב״ה מחדש בכל יום תמיד מעשה בראשית והתקינו יוצר הכל לעשות תועלת לכל העולם לצמוח צמחים לדשן עשבים להפריח פרחים להאיר על העולם להוליד הזרעים לשמח הנפשות להעמיד יבולים. אמר קב״ה אני לא בראתי השמש אלא לתועלת שלכם והוא שמש שלכם ועושה כל הצורך שלכם כשמש המשמש לצורך רבו ואתם חוטאים ועושים אותו אלוה. *יהי מארת,* קללה באותו העבדות מפני שאטריח לאבד עובדיה מן העולם.

ת״ר זימנא חדא הוה אזיל רב נחמן בר רב מטבריא לצפורי והוה אזיל עמיה ר׳ יוסי בר קיסמא. אשכימו למיזל כד הוה אתי צפרא. אזלו .עד דהוו אזלי א״ר יוסי לרב נחמן לימא לן מר מהני מילי מעלייתא דהוה אמר בנהורא דיממא.

אמר ליה תא שמע אתקין קב״ה נהורא דשמשא לתועלתא דבר נש וכד נטיל שמיא בזוהרא דשמשא הוה עידנא למתבע בעותא מקמי קב״ה דהא עידני דרעותא קמיה. ת״ח בעידנא דמלכא יתיב בחדווא כל שמשיא נהירין בחדוותא אפיהו. וכד מלכא עציב אפיהון דשמשיא מתחשכין ועציבין הד״ה *באור פני מלך חיים.* ואבא ביומא דעיבא לא גזר תעניתא והוה אמר מלכא עציב ואנא אשיח לבעותא קמיה. ומי [p. 558] עציב קב״ה. והא כתיב *הוד והדר לפניו עוז וחדוה במקומו.* אלא אמר אבוי מאי עציבותא אית קמי׳. על אובדא דחייביא דאתחייבו קמי ואיתאבדין מן עלמא ולאו היא עידנא למתבע בעותא. ודוד מלכא אשגח בהאי **[440]** ואמר *ואני תפלתי לך יי׳ עת רצון,*

© 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

דבעי *עת רצון* למתבע בעותא והיינו דכתיב *ייראוך עם שמש*, כשהחמה עומדת בשוה דיתבע איניש בעותיה מן קדם מאריה בחדוה ולא בעידנא דנהורא אתחשך.

אמר ר׳ יצחק מהכא *סכות בענן לך מעבור תפלה*.

ר׳ בו ור׳ חייא ואמרי לה אמר ר׳ יוחנן אמר ר׳ בו האי מאן דאזיל באורחא וחמי קוטבא דשמשא דבעי למיזהר בתרעי לימא הכי, את שמשא קפונקא מזהירותא מזיוא טפילותא מזיוא דא דאספקלריא רבה קטקרא. את למארך את לשבחא למארך דברא יתך ומאן דברא יתך ויזהר זוהרך ברא אצוותהון דישראל ויזהר נהוריהון כבוצינא רבא ויקירא דברא בקדמיתא דאתחשך קמיה. אבל נהירותך לשמשא לנא איתבריאת. אית לן למיתן שבחא למאן דשלחך גבן, לפיכך ברוך יוצר המאורות.

[p. 559] ת״ר א״ר אליעזר החמה אותיות שם המפורש חקוקים עליו *והולך אל דרום וסובב אל צפון*. ותאנא ששה חדשים הולך לפאת צפון לחמם האויר והקרירות, וששה חדשים הולך לפאת דרום לדשן דשאים ויבולים ועשבים ואילנות [p. 560] הד״ה *הולך אל צפון וגו׳*. ונמצא בין זה ובין זה שהחמה הולכת לארבע **[441]** פאתי העולם וחוזרת חלילה.

א״ר יצחק בר גוריא מקומות נמצא ביישוב וכן במקומות שהחמה זורחת אזי הוא ליליא במקום אחד וזהו לפי סבוב השמש.

אמר ר׳ יצחק אנא ערעית בההוא כופרא דבני מדינחא ובאית תמן ויתיבנא למיכל כד רמיש ליליא ולא ספיקנא למיכל עד דהוה נהורא. אמרנא מאי האי. אמרו לי כך אורחוי דאתר דא ועוד אית אתר גבן סמיך תלת מילין דלא יכיל איניש לנמנם אפילו פלגות דא. נפקנא מתמן. אזלנא בההוא יומא תלתין וחד מילין ובאית באתר אחרא. יתיבנא למיכל אמרנא נוחי למיכל עד דלא ינהר נהורא דיממא. אמרו לי ניכול ונחדי דליליא אורכא הוא. אמרית כמה הוא. אמרו לי יכיל איניש לנמנם בארבעין מילין. תוהנא ואמרית להו הא בדוך פלן לא ספיקנא למיכל ער דהוה נהורא. אמרו לי סמוך לקבלן עכשו יממא הוא והוא אתר עילאי מכאן ידענא דהוה כן. כד אתינא לגביה דר׳ שמעון אמר לי כך הוא לפום מה דאזיל שמש. פתח לי בספרא דברייתא דשמואל קדמאה דהוה מסיפרא דאדם הראשון ואשכחנא האי **[442]** עניינא.

[p. 561] א״ר יהודה סגלגל הוא עלמא כהאי כדורא וכד אזיל שמשא אשתכח בהאי אתר דנהיר כען ובהאי דרמיש כען ודא לחיזו עינא.

ת״ר עתיד הקב״ה להוציא חמה מנרתיקה ולידון בה את הרשעים הה״ד *ויצאו וראו בפגרי האנשים וגו׳*.

© 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

רב ספרא כד סליק להתם לא הוו ידעי מאן **[443]** הוא. אזל לבי מדרשא ואשכח רבנן דהוו עסקי בהאי פסוקא דכתיב [p. 562] *לא יבא עוד שמשך וגו׳*. מהו *ולא יבוא עוד שמשך*. דתנינן בשעה שנחרב הבית ונכנסו שונאים להיכל היה שם ר׳ צדוק והיה מתפלל תפלתו ונערב השמש ונכנסו כולם בערבוביא והרגו כמה חסידים ולא חמלו על בנים ולא על אבות הד״ה *אוי לנו כי פנה היום כי ינטו צללי ערב*.

אמר רב ספרא אנא במתניתא דידן תנינן האי פסוקא דכתיב *לא יבוא עוד שמשך*. אשכחנא הא כי הא דאמר ר׳ חייא מאי דכתיב *וילן שם כי בא השמש*. אלא שמשא דהוה דיעקב. וכד אתיהיבת שלטנא לעשו אתעבר שמשא דהוה שלטניה דיעקב ואתיהיבת לעשו הד״ה *כי בא השמש*. ועד יומא דין איתעבר שימשא וזיוא ויקרא מיעקב ואתיהיבת לעשו. ולעתיד לבוא עתיד קב״ה לאחידותיה לשלטניה ולא יקבל אחרן שלטניה כד״א *וביומיהון די מלכיא אינון יקים אלה שמיא מלכו וגו׳*.

[p. 563] עוד אמר רב ספרא הואיל ואתינא הכא מהו *וביומיכון די מלכיא אינון*. מאן *אינון מלכיא*. אלא הכי גזרו מריהון דמתיבתא דידן ושמעו. ההוא דאמר זמינין מלכיא דארעא למעבד כולהון חבירותא על ישראל וגזרין גזרין בישין בעיטא חד. וכדו דיגזרון בעיטיהון ויחול ההוא גזירתא עליהון, יקים מלכותהון רבון עלמא ויזהר שמשהון עליהון ההוא דהוה עידת מנהון הד״ה *לא יבוא עוד שמשך*.

א״ר יהודה דא הוא ממרייהו דמתניתא, מילתא כמילתא דנפיק מפום מלכא.

אמרו ליה מה שמך.

אמר באתראי קרו **[444]** לי רב ספרא.

אמ׳ יאות הוא מפיסימיים דנהר לן שמעתא.

עד דהוה יתיב הוו תלמידי דרבנן עסקי על מה דאמר *ונגינותי ננגן*. מהו *נגינותי*.

[p. 564] אמר ר׳ יצחק מין ניגון הוא.

אמרו רבנן הא מבני מתניתין הכא דגזרין מלה כגזירת עירין הוא יימר מלה דין.

א״ר ספרא הכי גזרו בני מתניתא דידן. א״ר יהודה א״ר יוחנן מה בין זמר לניגון. אלא ניגון הוא כיוון הנגינות והרמת הקול לישובא דליבא בין בכלי בין בקול בין בגרון. אמר ר׳ יוחנן תלת מילין אינון דמיישבי ליבא, כלי וקול וגרון. וכתיב *ועתה קחו לי מנגן והיה כנגן המנגן*, דאינון תלת כלי וקול וגרון, וכתיב *ועתה קחו לי מנגן* והא הוא ניגון. זמר הוא כיוון הדברים בלי נעימות דא״ר יהודה א״ר יוחנן בכל מקום *מזמור* הוא בלי כלי ובלא נעימות אלא שהיה כוונתו על ענין הדברים ולא על הניגון והנעימות. ובכל מקום *מזמור* הוא ניגון הדברים בלא נעימות הד״ה *מזמור לדוד בברחו*. הא שמע מינה

© 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

דלא הוה מתכוין בנעימותא אלא על מיליא וכן אשגחו מארי מתניתא דידן על כל *מזמור* דאמר דוד דהכי איתכוון על מילייא דהוה בעי ולא על נעימותא.

[p. 565] ר' אבא קם ואמר דנא הוא ממאריהון דמתניתא לית אנן חזיין למימר שלו על מלה דידהון דהא אינון מלאכין קדישין דגזרין מלה קדישא בפומיהון.

אמר ר' יצחק אמר רב אית לן למיהרר למלה דשבקנא, *על משכבי בלילות בקשתי את שאהבה נפשי*. דתמן תנינן בתלת זמנין דשעתי בליליא קב"ה הוה אזיל **[445]** לאשתעשעה באלף עלמין דכסיף בהו קב"ה וקם ליל נשמתא דצדיקיא לאשתעשעה עמהון במאתין עלמין אוחרנין דגניז להו. והאי מאן דידע סימנא דכל שעתא מנהון וידבק ליביה בההוא כיסופא וחביבותא קב"ה יהב ליה לנשמתיה חולקא בעלמא דין. ומאן דלא ידע ואיתער משנתיה ויהיב ליביה במילי דעלמא אע"ג דיהב ליביה לדא לא שמעין ליה הה"ד *על משמרתי אנכי נצב כל הלילות*. *על משמרת* לא נאמר אלא *על משמרתי*.

[p. 566] רב נחמן אמר *על משכבי בלילות בקשתי את שאהבה נפשי*. דא היא נשמתא קדישא דסלקא למתבע אולפנא קדמיתא.

דתנינן אמר ר' אבהו ברישא דליליא לא סלקא נשמתא קדמיתא. וכד סלקין לה לההוא נשמתא קדישא דזכאה, סלקין עמה שתין רברבין קדישין דסחרן כורסי יקרא דמלכא ונטרין לה. וההוא דכתיב ביה *כבוד יי'* נפיק לקבלא אפה ונהנית מזיו יקריה הד"ה *יעלזו חסידים בכבוד*. ואי הוא זכאה יתיר על חברוהי אית ליה חביבותא למנדע לעילא מיניה ולא יהבי ליה רשותא עד דיפוק מעלמא דין, וחביבותא דנשמתא דזכאה למנדע ולמדבק לעילא ודא הוא מלה דנשמתא *על משכבי*.

א"ר תנחום על אותו משמרת שעושין לי *בקשתי את שאהבה נפשי*. אותו *דגול מרבבה*. מאי דכתיב. *בקשתיהו ולא מצאתיהו*.

מכאן א"ר יצחק אין זכות של אדם ניכרת עד שיצא מן העולם הזה.

דתנינן אמר ר' יהודה מאי דכתיב *אלהי אברהם ופחד יצחק*. *אלהי* יצחק הוה ליה למימר.

[p. 567] *ופחד יצחק*. דא"ר יהודה יצחק קיים הוה ואמר קרא *ופחד*, כלומר *אל תאמן בעצמך עד יום מותך*. נפק מן עלמא דין הא זכותיה שלים ואגריה שלים. על כן אמר שלמה **[446]** בחכמתו *ושבח אני את המתים שכבר מתו מן החיים*.

דא"ר יהושע בן לוי מעלתן של צדיקים אינן יכולים להשיגה בחייהם. נפקו, מעלתם שלמה ושבחם שלימה דאזי נוטלין שכרם בעולם הזה.

© 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

ואמר ר׳ יהושע בן לוי תפלת

© 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

קטע לא ידוע ממדרש הנעלם

[79] [p. 568] כל הקורא ק״ש באותיותיה מצננין לו גיהנם שנאמר *כפרש שדי מלכים בה תשלג בצלמון*. אל תקרי *בפרש* אלא *כפרש*, אל תקרי *בצלמון* אלא *בצלמו*ת.

ר׳ חייא אזל גבי מריהון דמתניתא למילף מיניהו. אזיל לגביה דר׳ שמעון בן יוחאי וחמא פרגודא דהוה פסיק בביתא. תוה ר׳ חייא וכו׳ כדאית׳ בפרשת ואלה שמות.

אתו לוותי׳. אמרו ליה מהו דתנינן כל הקורא ק״ש באותיותיה מצננין לו גיהנם.

פתח ר׳ שמעון ואמר עד סוף האשמורת הראשונה דברי ר׳ **[80]** אליעזר וכו׳ עד חמור נוער. שנייה כלבים צועקים. תאנא ד׳ רוחות נבראו בעולם רוח פנת המזרח רוח פנת המערב רוח פנת צפון רוח פנת דרום. ולארבע רוחות הללו ברא הקב״ה ד׳ מלאכים שממונין עליהם ביום ובלילה. מיכאל שהוא מצד החסד והרחמים הוא ממונה על רוח מזרחית עד חצי היום. ומחצי היום עד [p. 569] הלילה רפאל הוא ממונה עם רוח מערבית שהוא כמו כן מצד החסד ועליהם כתיב *חסד אל כל היום* וכתיב *יומם יצוה יי׳ חסדו וגו׳*. כשמגיע הלילה גבריאל שהוא בא מכח הדין הוא ממונה עם רוח צפונית עד חצי הלילה.

ושתי מדות יש בעולם והם נקראים שור וחמור דכתיב *וישלח יעקב מלאכים לפניו וגו׳ ויצו אותם לאמר וגו׳ עם לבן גרתי*. מה בא ללמדנו שאמר יעקב לעשו *עם לבן גרתי*. אלא כל העולם היו **[81]** יודעין שאין בעולם מכשף כמו לבן שכל מי שהיה עושה לו שום דבר רע היה הורג אותו בכח שפתיו עם כח חמש מדות שהיה מקובל בהם דכתיב *ויהי לי שור וחמור צאן ועבד ושפחה*, וכל המזיקין שבעולם מכחם הם באים. ומדת השור הוא ממונה על היום ומדת החמור בלילה. ומפני שחסדו של הקב״ה מנהיג העולם ביום אינו יכול זה השור לקטרג העולם. [p. 570] ומפני שמדת הדין שולטת בלילה יש לחמור רשות לקטרג, וכשהוא נוער במשמרה ראשונה החמורים שומעים את קולו ונוערים גם הם. ובאותה שעה שומעים כל המזיקין את קולו ובאים כולם עם זו המדה. ועל אלו המדות כתיב בתורה *קטב מרירי*, ובכתובים *מקטב ישוד צהרים*. משמרה שניה כלבים צועקים.

כשהקב״ה ברא את האדם נתן לו שני מלאכים, אחד של רחמים ואחד של דין שנאמר *כי מלאכיו יצוה לך וגו׳* ובכל לילה ולילה אותן המלאכים מעלין הנשמה לפני הקב״ה והיא שואבת חיים לגוף ואומרת לפני הקב״ה רבונו של עולם, הגוף שנכנסתי בו כך וכך עשה, כך וכך דבר, ואפילו שיחה קלה שבין אדם לחבירו או לאשתו מגידין לו

© 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

לאדם בשעת מיתתו שנאמר *ומגיד לאדם מה שיחו*. והמלאכים שעולים עם הנשמה מעידין **[82]** שנאמר *ואתם עדי נאם יי׳ ואני אל.*

[p. 571] וכשהאדם נפטר המלאכים עולים הנשמה עד מהלך שלש מאות שנה שכך שנו רז״ל מן הארץ ועד הרקיע מהלך ת״ק שנה והם עולים לשמי מרום ואומרים אם יש זכות לנשמה היא תעלה. וקודם שיעלו הם מניחין אותה במקום שיש שם שלשים ושתים אלף רבבות נתיבות מהם ישרים ומהם עקלקלות וכולם נקראו *מוקשי מות דרכי שאול*. ובכל נתיב ונתיב אש אוכלה והם אומרים אחד אל אחד אם תראה שום נשמה שתכנס בשום דרך מהדרכים הללו אמור לי.

ויש שם דרך אחד ובאותו דרך מדה אחת כמו כלב ובזמן שהנשמה נכנסת בשום נתיב מהנתיבות הכלב רואה אותה ומיד הוא צועק וכששומעין המזיקין ומלאכי חבלה את קולו יודעין שיש שם נשמה. מיד הם באים ותופשין הנשמה והם קולעין אותה דכתיב *ואת נפש אויביך יקלענה בתוך כף הקלע* עד שמשליכין אותה בגיהנם. ודוד המלך ע״ה בקש לפני הקב״ה שיצילנו מן אותו כלב שנאמר *הצילה מחרב נפשי מיד כלב יחידתי*. וכי דוד מלך ישראל היה מתיירא מכלב אחד. אלא מאותה המדה שנקראת כלב.

ועוד אמרו שאין נשמתן של ישראל **[83]** נכנסות באותו מקום ובאותן הנתיבות ואין זה הכלב מזיק אותן שנאמר *ולכל בני ישראל לא יחרץ כלב לשונו*.

ועוד אמרו שבין אותן הדרכים יש שם דרך אחד שנקרא *אורח חיים* שנאמר *ארח חיים למעלה למשכיל לסור ממוקשי מות* וכתיב *אורח חיים פן תפלס וגו׳* וכתיב *אורח חיים שומר מוסר ועוזב תוכחות מתעה*. רוצה לומר שאם לא ישמור התורה בעולם הזה שיטעה בנתיבות שאמרנו. ואמרו שבאותו הדרך שנקרא *אורח חיים* הוא חשך עד מהלך שלשה ימים שנאמר *וארון ברית יי׳ נוסע לפניהם דרך שלשת ימים לתור להם מנוחה.* ומשם ואילך [p. 572] כולו אור שנאמר *ואורח צדיקים כאור נוגה הולך ואור עד נכון היום*, ר״ל כשהוא יבא מן החשך והאש שהוא מהלך ג׳ ימים ומשם ואילך *הולך ואור עד נכון היום*, עד העולם הבא שנקרא אור יום וכל שאר הנתיבות חוץ מזה הם כולם תחלתן וסופן אש אוכלה וחשך *ואפלה מנודח* וכולם הולכים עד גיהנם ונקראים עמקי שאול. ואותו מקום שהוא באורח חיים שהוא חשך נקרא גי צלמות ודוד ע״ה בקש לפני הקב״ה שאותו דרך שיעשהו כולו אור. אמר הקב״ה אל תירא אותו שאני אהיה עמך באותו מקום. באותה שעה התחיל משורר **[84]** ומזמר שנאמר *מזמור לדוד יי׳ רועי לא אחסר, גם כי אלך בגי צלמות לא אירא רע גו׳*. והצדיקים כשנפשותן עוברות באותו

© 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

מקום מצננין להם אותו האש כמו שארז״ל כל הקורא ק״ש באותיותיה מצננין לו גיהנם שנאמר *בפרש שדי מלכים וכו׳*.

וגבריאל הוא ממונה עד חצי הלילה, בחצי הלילה ממש עד שתסיים אותה משמרה. באותה שעה הקב״ה מסתכל בעדן ממש להראות לצדיקים חלקם שהוא עתיד ליתן להם ובאותה שעה קם נוריאל עם רוח דרומית ואומר *עורי צפון ובואי תימן הפיחי גני וגו׳*, ר״ל שנוריאל אומר *עורי* גבריאל עם רוח צפונית שאתה ממונה עליו. *ובואי תימן*, זה רוח דרומית שאני ממונה עליו. *הפיחי גני יזלו בשמיו*, *יזלו* ריחיו ועיציו *בשמיו* דכתיב *ישבעו עצי יי׳ ארזי לבנון וגו׳* ואומר *אשר שם צפרים יקננו וגו׳*, אלו נפשות הצדיקים שהם צרורות בצרור החיים בגן עדן. *יבוא דודי לגנו*, יבא הקב״ה לגן עדן, *ויאכל פרי מגדיו*.

[p. 573] וכי יש אכילה לפני הקב״ה. **[85]** לא אכילה ממש ולא על דעת אכילה אמר שלמה דבר זה. אלא משל למה הדבר דומה. למלך שיש לו בן אחד והיה חוטא לפני אביו כל היום והיה אביו לוקה אותו בכל יום ויום ולא היה לוקח מוסר. אמר לו בני עד כמה אינך לוקח מוסר. מה אעשה לך הלקיתיך ולא הטית אזנך, השלכתיך בבית הסהר ולא קבלת מוסר. אגרש אותך מביתי שעד כאן היית לובש בגדים משובחים ונאים, מכאן ואילך תלך ערום בארצות. בביתי היית שבע ובבית נכרי תהיה רעב. בביתי היית נכבד בבית נכרי תהיה נבזה. כך אמר הקב״ה לישראל כשהייתם טובים הייתם בכבוד גדול בשכינה ובנביאים ובסנהדרין ובמלכים. עכשיו שחטאתם אשליך אתכם בבור הגלות *ועבדתם שם אלהים מעשה ידי אדם עץ ואבן אשר לא יראון ולא ישמעון ולא יאכלון ולא יריחו*. כל אלו המדות יש בהן. *אשר לא יראון*, הקב״ה רואה שנאמר *ארדה נא ואראה* וכתיב *וירא אלהים את בני ישראל*. אבל עץ ואבן, *עינים להם ולא יראו אזנים להם ולא ישמעו*. הקב״ה שומע שנאמר *כי שומע אל אביונים יי׳* וכתיב *וישמע אלהים את נאקתם*. אבל ע״ז *אזנים להם ולא ישמעו ולא יאכלון*. מה אכילה **[86]** יש בהקב״ה [p. 574] שהרי אמרנו שכל אלו המרות יש בהקב״ה. שהרי ע״ז לא תצא אש מלפניה ותאכל את קרבנותיה כמו שכתוב בקב״ה כתיב *ותצא אש לפני יי׳ ותאכל על המזבח את העולה*. *ולא יריחון*, הקב״ה כתיב ביה *וירח יי׳ את ריח הניחוח וכל ריח ניחוח ליי׳*. אבל הם *אף להם ולא יריחון*.

ובאותה שעה שהקב״ה מסתכל בעדן כל צבא השמים באים עמו, אראלים כרובים אופנים שרפים וכולם מזמרין כאחת ואומרים *מה רב טובך אשר צפנת ליריאך פעלת לחוסים בך וגו׳*. ודוד היה יודע אותה שעה שהקב״ה משמח עם הצדיקים בגן עדן

© 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

והיה קם בחצות הלילה דכתיב *חצות לילה אקום להודות לך*. ודוד היאך היה יודע חצות לילה אימתי. אלא דדוד היה תולה הכנור שלו ברוח צפונית וכשהיה הולך גבריאל עם רוח צפונית היה מנשבת בו והכנור היה **[87]** מנגן מאליו וכשהיה דוד שומע קם בחצי הלילה והיה משתתף עם צבא השמים והיה משורר ומזמר עד שיעלה עמוד השחר ובאותה שעה שהיא באשמורת הבקר היה מתפלל.

© 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

ואני לא הייתי שם?

[165] [p. 576] תנינן. א״ר יצחק זמנא חדא הוה ר׳ שמעון ור׳ אלעזר בריה ור׳ פנחס בפלכיא דטבריא.

א״ר שמעון חמינא דאינון טלפי גוברתא רדיפי **[166]** בשולתא על[?] פרין טריקין בעלמא.

[p. 577] א״ר פנחס אינון גברין רברבין דאתילידו בעלמא אתקריאו נפלים.

א״ר שמעון על כל דרא תווהנא, היך לא משגחן ולא מסתכלן בחכמתא דהיא קימא קמיהון.

פתח ואמר, *ויעבדו בני ישראל את יי׳ כל ימי יהושע וכל ימי הזקנים אשר האריכו ימים אחרי יהושע* (יהו׳ כד:31). דתנינן סבא בביתא סימנא טבא בביתא. צדיקא בדרא טבא הוא לעלמא. דתנן מטיל הקב״ה אימת הדיין והמנהיג על על הדור, דכל זמן דאימת הדיין על **[167]** הדור בידוע שהוא צדיק והם צדיקים. נטלה אימתו מהדור הוא חייב והם חייבים יותר ממנו.

[p. 578] ובא הכתוב לומר ש*הנפלים* אלו *היו בארץ* (על פי בר׳ ו:4). אלו אדם ואשתו שהם היו שנפלו בארץ בלא אב ואם. ועוד, למה נקראו *נפלים*. שנפלו ממעלתם הראשונה שהיה להם, כלומר כבר נפלו הם מכמות שהיו כבר. *נפלים* הם על שלא קמו על שנטרדו מג״ע ולא חזרו לשם. ע״כ חזרה התורה ואמרה אלו *היו בארץ* (בר׳ ו:4), שהיתה אימתם על כל הבריות ועדין היו קיימים ולא מנעו אנשי הדור לעשות עברות כאלו. ומי היו אותם שהיו עוברים עברות. גדולי הדור, *אנשי השם*, כד״א *אנשי שם* (שם) שהיו גדולים בדור.

א״ר יצחק מכאן משמעותו דקרא ידוע, דכתיב *הנפלים היו בארץ בימים ההם*, שהם להם למנוע עצמם מן העברות בשבילם ולא מנעו, ולעיניהם ממש באים *אל בנות האדם* בזנות *וילדו להם*. ומי היו אותם *הנפלים שהיו* בדור. הם הגבורים שלא נראה בכל הדור כמותם. *אנשי השם*, *שם* הידוע שקרא להם הקב״ה, כד״א *ויקרא את שמם אדם* (בר׳ ה:2). ומהו *אשר מעולם* (בר׳ ו:4). שנהיו משעה שעשה העולם. *מעולם* היו, ולא מאותו זמן.

[p. 579] א״ר יצחק והא קרא מסהיד מת. **[168]**

אמר לו אין מוקדם ומאוחר בתורה. ואנא ענײנא שמענא ומפומיהון דמארי מתני׳ אתגזרת.

© 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

א״ר שמעון ואנא לא הוינא תמן.

אמר לא. הא מר ובריה תחותוי דדקלא דבמדברא ובסיעתא דילהו הוו יתבי כד אתגזר גזרתא מבי מלכא.

[p. 580] אמר ליה. אימי׳.

אמר הכי אתגזר תמן.

פתח ואמר, *צדקתך כהררי אל משפטיך תהום רבה* (תה׳ לו:7). וכי דוד מלכא שויא זכותא וטיבותא דמריה בטורין רברבין. וכי מה זכותא אית בהו. אלא הכי אתגזר דא״ר בו א״ר יודא כאמבטי דיוקני קרדיני דאתפקר לכלא כך הקב״ה צדקתו הפקר לכל העולם, כהרים שהם הפקר לכל. *משפטיך תהום רבה*, כלומר שהוא מדקדק עם בריותיו עד התהום. **[169]**

[p. 581] א״ר יצחק *למשפטיך תהום רבה*, שהקב״ה מעיין באדם קודם שנולד ורואה אם הוא לצאת לעולם ואם הוא קודם והורגו ונופל, דתנן למה האשה מפלת פרי בטנה מפני שרואה הקב״ה שאינו כדאי לצאת לעולם והעולם יחסר בשבילו והוא מקדים וממיתו במעי אמו, שנ׳ *הנפלים היו בארץ בימים ההם* (בר׳ ו:4).

וא״ר יצחק *נפלים* כתיב, בלא יו״ד ראשונה, ולמה. בשביל שאחרי כן *יבאו בני האלהים וגו׳*. בני האלהים בתרגום בני רברביא, כלומר כשיהיו גדולים יעיין בהם שיבאו *אל בנות האדם וילדו להם* בזנות וירבו ממזרים בעולם. *המה הגבורים אשר מעולם אנשי השם* (שם), שאין גבור פריץ ועריץ כמו הממזר. *אנשי השם*, יכירו בו הכל לקרותו השם הידוע, ממזר, דכיון שרואים אותו פריץ ועריץ וגבור הכל מכירים בו לקראותו *אנשי שם*, אלא השם הידוע.

א״ר שמעון והאי כולה אטמרו חבירנא בגוייהו ולא אתגליא לי. קבילנא עליהון ויתיר על סיעתא קדישא דהוינא יתיב בה.

[p. 582] א״ר יצחק אנא זמין לאעלא לך לעלמא דאתי ולא על דרא בלחודוי, דהא חזינא בך פירוקא דמתני׳ טרף בפומך כשאר קדישיא דמתני׳.

אמ׳ רב הונא *הנפלים* הם הענקים גדולים הגבורים וע״ש גדולתן נקראו.

ר׳ בו אמר ראה הקב״ה שעושים ושפושטים ידיהם בגזל ורצה לכלותם מן העולם. אמר **[170]** בשביל שאני מאריך להם הם עושים כך. מיד, ***ויאמר*** ***<u>ייי</u>*** *לא ידון רוחי באדם לעולם בשגם הוא בשר* (בר׳ ו:3).

© 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

תמן תנן א״ר חייא בר יעקב שלשה כחות ישנן בכחו של אדם ואלו הם נפש רוח נשמה.

נפש הוא המשותף בגוף לעשות כל צרכי הגוף בהמשכת הדם לכל אבריו, וע״כ נק׳ נפש בדם כד״א *כי נפשו בדמו הוא*, וכתיב *הדם הוא הנפש* (דב׳ יב:23), וכתיב *אך את דמכם לנפשותיכם* (בר׳ ט:5) . רוח הוא האויר המתקיים בגוף, כי בלתי האויר אין הגוף קיים. נשמה היא הטהורה והזכה.

[p. 583] ותאנא א״ר אחא בעוד שהאויר מקבל הגוף כסדר ומועיל לו מתקיים הגוף ממנו. ניטל האויר אין הגוף מתקיים. אמר הקב״ה אעשה האויר שיהא בפלוגתא עמו ואז לא יתקיים, הה״ד *לא ידון רוחי באדם* (בר׳ ו:3) *וגו׳*. האי *ידון*, כמו *כל העם נדון* (שמ״ב יט:10), כלומר מוסכם. וכן *לא ידון רוחי באדם*, לא יהא מוסכם האויר עם האדם אלא יהא בפלוגתא עמו, והם כלים בזמן מועט.

א״ר יוסי נטל הקב״ה האויר מהם ונפלו.

א״ר יצחק וכן דוד אמר *תוסף רוחם יגועון* (תה׳ קד:29), כד״א *רוחו ונשמתו אליו יאסוף* (איוב לד:14).

א״ר בו *לא ידון רוחי באדם* (בר׳ ו:3) לא יסכים רוחי עם האדם לעולם. ומפני מה. מפני שהוא *בשר* ומתאוה לעשות עברות בכל יום, אבל *והיו ימיו קכ שנה* (שם) לקיומם.

א״ר יוסי רמז הוא למשה, שיהיו ימיו קכ שנה, שכן *בשג״ם* בגימ׳ [p. 584] מש״ה. אמ׳ הקב״ה אם משה שעתיד לקבל תורתי כך כ״ש אחרים. **[171]**

וינחם יי׳ כי עשה את האדם בארץ ויתעצב אל לבו (בר׳ ו:6). ר׳ אבהו אמר ר׳ יוחנן כל *וינחם* שבתורה לשון נחמה הוא. ראה הקב״ה שראוים הם לכלותם מן העולם ונתעצב על אבדתם, ואע״פ שהם רשעים, *וינחם*, לקח נחמה על הנשאר מהם לפליטה. ובכל מקום תמצא מדת רחמנותו של חקב״ה, אע״פ שעשה בהם דין השאיר מהם פליטה לישב העולם שכך רחמנותו של מקום, וכן *וינחם יי׳ על הרעה* (שמ׳ לב:14) לקח נחמה על הנשאר לפליטה כדי לישב העולם שלא יכלו ברעתם.

ובכל דין שנידון העולם לא נדון אלא במדת רחמים כדי שלא יכלה העולם, הה״ד יי׳ למבול ישב (תה׳ כט:10), ויי׳ המטיר על סדום וגו׳ (בר׳ יט:24), [p. 585] ויפץ יי׳ אותם משם (בר׳ יא:8) ויגוף יי׳ את העם (שמ׳ לב:35), להורות מדת רחמנותו של מקום. כשהוא מכה, מכה ברחמים ולא באכזריות.

© 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

א״ר תנחום וכן לעתיד לבא ברחמים הכה וברחמים יקבץ גלותנו, הה״ד *ברגע קטון עזבתיך וברחמים גדולים אקבצך* (ישׁ׳ נד:7), ונאמר *שבתי לירושלם ברחמים ביתי יבנה בה* (זכ׳ א:16) וגו׳.

© 2016 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

מדרש הנעלם, שיר השירים

[זהר חדש, ס ט״ג] [p. 3] רבי רחומאי פתח (ישעי׳ יא:2) *ונחה עליו רוח יי׳ רוח חכמה ובינה רוח עצה וגבורה רוח דעת ויראת יי׳*. הא הכא *ארבע רוחות* ולא זכה בהם אדם זולתי מלך המשיח בלבד. והכתיב (יחזקאל לז:9) *מארבע רוחות באי הרוח*, *ארבע* לא כתיב. אלא *מארבע רוחות*, זהו רוח שלם.

אמר ליה היאך.

אמר ליה זה הבא מתוך אהבת נשיקה. היאך, נשיקה מאהבה אינו אלא בפה, ומתחברן רוח ברוח, וכל אחד מהם כלול משתי רוחות, רוחו ורוח חבירו, נמצאו שניהם ב*ארבע רוחות*. וכ״ש [p. 4] הזכר והנקבה בהתחברם שם *ארבע רוחות* ביחד. והבן הבא מהם, זהו רוח הבא *מארבע רוחות*, כמא דאת אמר *מארבע רוחות באי הרוח*, וזהו רוח שלם.

רבי ברכיה אמר יתיב הוינא על פילי דרומי רבתא, וחמינא חד בר נש דהוה אתי. נפקנא לגביה אעילנא ליה בגו ביתאי. בדיקנא ליה במקרא במשנה בתוספתא ובהגדה, ולא אשכחנא ביה. נזיפנא ביה ולא אתיב לי מידי. אפיל גרמי׳ אחורי דשא ודמך. אמינא, הוא וכלבא ייכלון כחדא.

דהכי א״ר מניומי סבא דגוש חלבא, מהו (ישעי׳ נו:11) *והכלבים עזי נפש לא ידעו הבין*, [p. 5] אלו עמי הארץ שהם עזי פנים ככלב. *עזי נפש ככלב*, מאי טעמא. מפני *שלא ידעו הבין*, דקב״ה לא אשרי קדושתיה בגווייהו. ועל דא אינון *עזי נפש*, ובג״כ הוא וכלבא ייכלון כחדא.

כד איתער קם וקריב לגבי פתורא. מאיך רישוי ולא אמר מידי. חמינא ואסתכלנא בעינוי דחייכן. אמר לי ודאי מאורחוי דמרך אתרחקת, דהוא תקין פתורא עד דלא ייתי אדם ועד דלא יפקוד ליה ויבדוק ליה. אי איתוסף למהך באורחא דא, לא יתקיימון לך בנין. מיד אהדר ואמר ייחון לך ויקימון לך.

[p. 6] אמינא ליה אמאי אהדרת מלה ואתנחמת.

אמר לי אסור ליה לבר נש למיליט גרמי׳ וכל שכן אחרא, בגין דקללת חכם אפילו על תנאי יתקיים.

אמינא הכי הוא ודאי דכתיב *עם אשר תמצא את אלהיך לא יחיה* ואתקיים. ואנת בדיקנא בך, ולווטך לאו כלום.

© 2016–2017 Zohar EducationProject, Inc. All rights reserved.

This document may be reproduced and distributed for educational use only. Any other use, including commercial use, is strictly prohibited without the prior written permission of Zohar Education Project, Inc.

פתח ואמר *ועתה אם תשא חטאתם ואם אין מחני נא מספרך אשר כתבת*. קללה דא על תנאי הוה וקב״ה מחיל לחוביהון בגיניה דמשה, ובג״כ אתמחי מפרשתא מעלייתא באורייתא, בפיקודא דעובדא דמשכני׳. ואיהי פרשת *ואתה תצוה*, דהוה ליה למיכתב שמיה דמשה בכל מלה ומלה ובכל פיקודא ופיקודא דתמן. ואתמחי מכל ההיא פרשתא דלא אדכר תמן. הוי קללת חכם אפילו על תנאי אתקיים.

כיון דארגישנא ביה, קמנא ואותיבנא ליה ברישא דפתורא. אמינא ליה והא לבתר *ואתה תצוה* אמר משה האי מלה.

א״ל אין מוקדם ומאוחר בתורה.

[p. 7] שאילנא ליה במקרא במשנה ובתוספתא ובהגדה והוה בקי בכולא. אמינא אמאי בקדמיתא לא אתיבת לי כד בדיקנא בך.

אמר שינתא אניס לי. תרין יומין הוו דלא דמיכנא, והשתא דשינתא אתא לעיני. לא אתיבנא לך.

לבתר דאכל ושתה, פתח ואמר *שיר השירים*. ש רברבא, והיא תניינא מסופא דאתווי דאלפא ביתא. ב ד*בראשית* רברבא, והיא תניינא משירותא דאלפא ביתא. מאי טעמא.

בגין דשי״ן רזא דרתיכא עילאה, ועל דא איהי בתלת סמכין. דהא אבהן **[ס ט״ד]** אינון רתיכא, וכל שיר השירים רזא דרתיכא עילאה איהי. ובג״כ שירותא דיליה בשי״ן. ב איהי ביתא דעלמא דעובדא דעלמא איהי.

וע״ד קיימי׳ בשירותא דספריי״ן, ד׳ אינון. דהא כגוונא דאיתעבידו וכההוא רזא דילהון, הני [p. 8] אתוון רשימין ברישא. ואינון אתוון רברבן דסלקן על כל שאר אתוון. וההוא את רזא וסתרא דכל ספרא.

ואלין אינון, א דדברי הימים, ב דבראשית, מ דמשלי, ש דשיר השירים. אלין ד׳ אתוון, ריש ספרין אינון, אתוון רברבן. ומאן דידע בהו ינדע רזא דכל ספרא. דשיר השירים רשים בההוא את, וההוא את אוליף רזא דכל ספרא.

א, תיקונא דיליה דיוקנא וסתרא דאדם בתרין גוונין. רישא דלעילא על כלא, בגליפו, דאיתעטר איהי נקדה קדמאה דשלטא על כלא בגליפו, דאיתעטר לאתפשטא תחותיה. וא״ו דאיהו רזא ודיוקנא דאדם בשלימו. הוא ובת זוגיה דלת דלתתא, דאתאחדת מסטרוי, ודא איהו שלימו דאדם.

בגוונא אחרא, וא״ו באמצעיתא דיוקנא דאדם ואתאחיד׳ ביה מתרין סטרין כגוונא דדרועין, מסטרא דא ומסטרא דא.

© 2016–2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

[p. 9] ודא א דיוקנא ורזא דיליה אדם איהו. ועל דא רשימא אל״ף בריש ספרא דדברי הימים. דהא לא אתא ההוא ספרא אלא לאשלמא אדם בסתרוי ודרגוי באינון תולדין דיליה, למהוי כולא חד, אדם שלים.

ב איהי ביתא דכל עלמא. מסחרא לתלת סטרין, עילא, ותתא, וכל עובדין כלילן בגווה כחדא. תלת סטרין דכל עלמא, ואשתאר סטרא דצפון דלא אתבני, דאיהו מדורא בישא דתמן שרת רעה דכל עלמא, כד״א (ירמי׳ א:14) *מצפון תפתח הרעה*. ועל דא ב׳ איהי ביתא ובניינא דכל עלמא איהי בריש אורייתא רברבא רשימא לאחזאה על כל ספרא.

וספרא דא כעובדא דבראשית אתעביד, ברזא דשמא דארבעין ותרין, כליל בעובדא דבראשית. ועל דא רישא דספרא ב, סיומא דספרא ם, דכל ספרא ברזא דארבעין ותרין אתוון אסתלק.

[p. 10] מ׳ פתיחא רזא דנוקבא שלימתא, *אשת חיל*, מתעטרא בעטרהא. ועל דא כל ספרא דמשלי לאו איהי אלא תושבחתא דהאי *אשת חיל*, ולמיתב דעתא דבני נשא, ולאסתמרא *מאשה רעה*. כמא דאת אמר *לשמרך מאשה רעה* ולאתקרבא להאי אשת חיל בפולחנא עילאה. ועל דא מ רברבא בריש ספרא, דכל ספרא על ההוא רזא אזלא.

ש דא איהי מתייחדא ברזא דרתיכא עילאה. דאבהן אינון רתיכא עליאה, ואברהם ויצחק אחידן דא בדא וכלילן דא בדא. ויעקב עאל באמצעיתא ואסכים לתרין סטרין. ועל דא מתייחדאן כולהו ברזא דעלמא עילאה.

ובגין כך תושבחתא דא ברזא דרתיכא עילאה איהי, דאתיחדא במלכא דשלמא דיליה ובג״כ איהי רברבא. ובג״כ אתייחדת בריש ספרא לאחזאה דכל ספרא על רזא דא אזלא ואתתקן. ועל רזא דא את דא אתחזיאת שבחא דכל ספרא.

[p. 11] בההיא שעתא קמנא ונשיקנא ליה, ותבענא מניה דימחול לי. ומחל לי.

פתח ואמר (קהלת ה:5) *אל תתן את פיך לחטיא את בשרך ואל תאמר לפני המלאך כי שגגה היא. למה יקצוף האלהים על קולך וחבל את מעשה ידיך* . כמה אית ליה לבר נש לאסתמרא בהאי עלמא. האי קרא אתיבון לי חברייא דהכי אצטריך למיכתב *אל תתן את פיך לחטיא את* נפשך, כד״א *נפש כי תחטא*. ולא **[סא ט״א]** אשכחן קרא בשר *כי תחטא* אלא נפשו ויאות הוא.

אלא הכי מסקנא, דאסור ליה לבר נש למשתעי מלי דזנותא אפי׳ באיתתיה, בגין דיתקשי וייתי להרהורין בישין אחרנין, ויהא דש באידריה ויזרע חטין אחרנין. הה״ד *אל תתן את פיך לחטיא את בשרך* , דא בשר קדש, דכתיב *ונתתי בריתי בבשרכם*.

© 2016–2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

[p. 12] *ואל תאמר לפני המלאך*, ההולך <u>לימינו</u>. *אל תאמר* דברים שאינן כהוגן, אלא כל דבריך בנחת ובמשקל. מאי טעמא, מפני *כי שגגה היא*, וחייב על זה קרבן שגגה.

ועוד שעל זה *למה יקצוף האלהים על קולך*. מפני שהקול יוליך אותו עוף השמים ומעמיד אותו לפני הקב״ה.

<u>לחבל</u> את מעשה ידיך, על חטא הבשר. מאי טעמא, מפני שכל אדם שיש לו ברית קודש אין יכולים אותם השולטים בגיהנם להכניסו <u>תמן</u>, ובלבד שישמור אותו. ואם לא שמר אותו מעבירים ממנו ומשחיתים ומחבלים אותו שזהו מעשה ידיו של אדם. ואחר כך מכניסים אותו בגיהנם ואין להם על מה <u>שישגיחו</u>.

[p. 13] השתא ברי הוי זהיר בכבוד חבירך יותר מגופך.

פתח רבי יהושע ואמר (תהלים פד:4) *גם צפור מצאה בית ודרור קן לה, אשר שתה אפרוחיה את מזבחותיך, <u>יי׳</u> צבאות מלכי ואלהי*. *גם צפור*, תמן תנינן עבד קב״ה בארעא אתרין ודוכתין קדישין עילאין יתיר משאר דוכתי ישובא.

וכלא כגוונא דיצירה דבר נש, דקב״ה בריר ההוא זרעא ומנפציה כהאי דמבריר ומנפץ חטין, תבנא לחוד וקש לחוד, עד דבריר חטין על דוכתייהו.

[p. 14] כד נטל קב״ה תלגא מתחות כורסי יקריה. וההוא תלגא <u>מתחממא</u> בכמה גוונין ואטיל לה בגו מייא דאתתא.

מהכא דאיתתא לא מתעברא עד דתושיד מייא, ובאינון מיין אטיל דכורא <u>תלגא</u>, ההוא זרעא דאיהו מחובר כחדא יתיר מההוא דאתתא, כגוונא דתלגא לקביל מייא.

לבתר דאטיל ליה קב״ה גו מייא, בריר ליה ונפיץ ליה. ועבד בקדמיתא טיבורא דאיהו נקודה חדא <u>מגו</u> ברירו דתלגא, וההוא טיבורא איהו נקודא דציון. ומתמן אתפשטו ארבע חוטין לארבע סטרין דעלמא, מזרח ומערב, צפון ודרום.

[p. 15] מההוא חוטא דאתמשך מסטרא דמזרח אתעביד מניה גופא, שארי במזרח וסיים במערב. גופא איהו ארעא דישראל. אתרשים באתויי אדנ״י, אדון ורבון כל עלמא.

מההוא חוטא דאתמשך מסטרא דדרום, דאיהו ברירו דכל תלגא ותוקפיה, אתעביד מניה דרועא ימינא. ואיהו ברירו דעינוגא, ודא ג״ע דעאל ביה אדם הראשון, ואיהו <u>ענוגא</u> דנשמתין. ודא טמיר וגניז, ימינא דכל עלמא.

מההוא חוטא דאתמשך מסטרא דצפון אתעביד מניה ואתברי דרועא שמאלא. ודא גיהנם, מההוא פסולת דתלגא, ואיהו לעונשא דנשמתין דחייביא.

© 2016–2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

[p. 16] רישא, איהו בשמייא אתתקן. והוה עלמא בלא רישא עד דאתבני בי מקדשא. כד איתקם משכנא איתקם רישא.

פומא דכל עלמא דאתתקן ברישא, סיני. והוא רשים האי פומא גו מייא מבֵרירו דתלגא. ירכין וכל שאר איברים, בכל שאר ארעא.

וכשם שהאשה יש לה צירים וחבלים בשעת הלידה, כן כשבקש הקב״ה להוציא הארץ לאויר העולם היו המים עולים ויורדים, *יעלו הרים ירדו בקעות*. מה עשה הקב״ה. הוציא מן הרקיע רעמים וזוועות, ונסו המים. הה״ד *מן גערתך ינוסון מן קול* **[סא ט״ב]** *רעמך יחפזון*. ויצאה הארץ ונשארה נמוכה, מלוכלכת כולד הזה היוצא, נבוך כמת, ומלוכלך מהלידה.

כשם שמפעפעין את הולד עד שיתעורר, ונותנים אש ונר לגבו לחממו, ומראה להאיר, כך עשה הקב״ה בעולם כשיצאי׳ מתוך המים. וכולא בחד קרא, הה״ד *קול רעמך בגלגל האירו ברקים תבל*. מיד, *רגזה הארץ*. [p. 17] לאחר כן נסתם הפה והטבור עד שבאו ישראל, והפה נפתח בראשו בשמים. וזה סיני שנתנה בו התורה ושם נתתקן הדבור.

וכשנכנסו ישראל לארץ נסתם הפתוח, ונפתח הסתום. נסתם הפה שלא היה בו הדיבור, הפך מן האדם. נפתח הטבור, בהמ״ק. ומשם אוכל מה שאמו אוכלת, ושותה ממה שאמו שותה, וכל העולם נזון מתמצית ארץ ישראל.

ובג״כ דוכתין ואתרין אינון בעלמא בשבחא אלין על אלין. גן עדן, דרועא ימינא דכל עלמא, אית ביה דוכתין ואתרין לשבחא אלין על אלין, ותמן הוא עץ החיים ועץ הדעת טוב ורע.

[p. 18] ובחד היכלא מינייהו אית אתר טמיר וגניז מכולא, ולית מאן דידע בההוא אתר בר צפור חד דאתי בכל יומא תלת זמנין ומצפצפא ואמי׳ בגו אילני דגנתא. ובההוא צפור ידעין נשמתין סימנייהו בזימנא דאודן ומשבחן, ובזמנא דמשתדלן בחכמתא למנדע.

וההוא צפור עאל בההוא היכלא, ואיטמר ואגניז ולא ידיע. *ודרור*, דא היא נשמתא קדישא דסלקא לעילא, והיא בת חורין.

ד״א *ודרור קן לה*, דא יובלא דכתיב *וקראתם דרור*. *קן לה*, בחכמתא עילאה. *צפור ודרור*, דא לעילא ודא לתתא.

אשר שתה אפרוחיה, מאן. האי *דרור שנת החמישים*, דאפיקת מינה שית אפרוחין והאי *צפור*. אינון אפרוחין, תיאובתא דילהון לגו תרי מדבחן, מזבח הפנימי ומזבח החיצון. נטלו ממזבח הפנימי ויהבו למזבח החיצון. [p. 19] *מלכי ואלהי*, *מלכי* דא מזבח החיצון, *ואלהי* דא מזבח הפנימי. מזבח החיצון תיאובתי׳ תדיר לגבי מזבח הפנימי, ולעולם לא שכיך מלזמרא בשירין ותושבחין, הה״ד *שיר השירים אשר לשלמה*.

© 2016–2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

כל זמן שהנר דולק על הפתילה, והפתילה כתיקונה, האור מאיר וצח, והכל נהרין ממנו. וכ״ז שהפתילה נעדרת והשמן חסר מן הפתילה, האור נסתלק ואין מי שיודע באותו אור כלום. כל זמן שישראל היו מתוקנים ומסורגלים כפתילה זו, אור של מעלה היתה דולקת עליהם ואומרת שיר, ואינו משתכך לעולם. כדוגמת האור על הפתילה שאינו משתכך לעולם לנגד מעלה. ואותו השיר, זהו המעולה שבשירים, קדש קדשים. נעדר הפתילה, כביכול, נעדר האור ונסתלק, ואין מי שיודע בו. [p. 20] ושלמה צווח ואומר *וזכור את בוראך*, היה מתתקן ומסרגל עצמך במצות ובמעשים טובים *בימי בחורותיך*, בזמן שהמאור ההוא בוהר בפתילה.

ד״א על האור ההוא בזמן שהפתילה מתוקנת. אמר לנגד אותו האור *וזכור את בוראיך*, התעורר לנגד הקב״ה בשיר, ותעורר האהבה.

עד אשר לא יבואו ימי הרעה, בזמן שהלבנה מתמעטת ותשלוט הרעה, והימים שלה הם ימים שאין בהם חפץ. *עד אשר לא תחשך השמש*, זה *נהר היוצא מעדן*, דכתיב *ונהר יוצא מעדן*, דכתיב בו *ונהר יחרב ויבש*.

והאור, שברא הקב״ה ונתעטף בו והוא ימינו, הה״ד **[סא ט״ג]** *השיב אחור ימינו*. [p. 21] *והירח* הוא הים המתמלא מאותו נהר, הה״ד (איוב יד: 11) *אזלו מים מני ים ונהר יחרב ויבש*. *והכוכבים*, אלו שנים עשר מזלות הידועים לה. *ושבו העבים*, אלו שרי אומות העולם. *אחר הגשם* אחר בכייתן של מלאכי השרת, דכתיב *מלאכי שלום מר יבכיון*.

ביום שיזועו שומרי הבית, אלו שומרי החומות דכתיב *על חומותיך ירושלים הפקדתי שומרים*. *והתעותו אנשי החיל*, אלו הם *ששים גבורים סביב לה*. *ובטלו הטוחנות*, אלו הם אוכלי הקרבנות *כי מעטו* כנפי החיות. *וחשכו הרואות בארובות*, אלו הם *עיני יי׳ המשוטטות בכל הארץ*, והם *שבעה עיני יי׳*.

[p. 22] *וסוגרו דלתים בשוק*, אלו הם השערים שכולם ננעלו זולתי שערי דמעה שהם לא ננעלו. *בשפל קול הטחנה*, סוכת דוד שנפלה ונשפלה לעפר. וקולה שהיתה משוררה תמיד בשיר האהבה, שפל. *וישחו כל בנות השיר*, הם המלאכים הנחלקים במשמרותם על השיר, מהם משוררים ביום, ומשמרות משוררים בלילה.

[p. 23] *גם מגבוה ייראו*, *כי גבוה מעל גבוה שומר*, ושומר זה מזה, ומקבל זה מזה, בנעימה ובקדושה. ובחרבן בית המקדש יצתה מארה, ודין חזק מצוי לפניו. וגובה ייִרא מגבוה ומדינו.

© 2016–2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

ותחתתים בדרך כתיב (ישעי׳ מג:16) *הוא הנותן בים דרך*. ובאותו דרך היה יורד ובא הטל מראשו של הקב״ה, וכל שמחה וכל טוב וכל רצון באותו הדרך היה בא. ובחרבן בהמ״ק תבירו על תבירו באותו הדרך נמצא, וכל רוגזא ואימתני ודינא ותקיפא בההוא דרך הוו.

וינאץ השקד, כמא דאת אמר *וישקוד יי׳ על הרעה*, וכתיב *מקל שקד*. יצמח השקד אחד ועשרים יום, כך מי״ז בתמוז עד תשעה באב. ומיום שהשקד צץ הפרח, אין מוציא פרי עד כ״א יום.

[p. 24] *ויסתבל החגב*, יותן הסבל על שכמו של בית דוד. *ותפר האביונה*, זו עבודת בית המקדש למטה. וצווחין בני נשא ולא מתענון, מאי טעמא. *כי הולך האדם אל בית עולמו*, מסתלק הכבוד למעלה למעלה. ואינון צווחין, ולית מאן דישגח בהו, בגין דאיהו אסתלק לבית עולמו, דנפק. ועל דא אשתכח מארה וביש ומות ומאורעות רעות בעולם, וספדין וצווחין בכל יומא, דכתיב *כי עלה מות בחלונינו*.

עד אשר לא ירתק חבל הכסף, חוט של חסד שנמשך מלמעלה למטה. *ותרוץ גולת הזהב*, דאיהי נחתא בההוא חוט. נשבר החוט, נפל הגולה. *ותשבר כד על המבוע*, שהתורה נשתכחה בגלותא, ואותו המשאב יופיא״ל השר, לא שאב ממעין התורה, ובני אדם נבוכים בה. *ונרוץ הגלגל אל הבור*, ומלאך המשחית ניתן לו רשות לחבל בכל יום.

[p. 25] *וישוב העפר אל הארץ כשהיה*. ויכלו כל הנשמות, והעולם יכלה, והעפר שהכל נהיה ממנו ישוב כבתחלה, ויהיה העולם חרב כשהיה.

והרוח תשוב אל האלהים אשר נתנה, ויתחדש העולם כבתחלה. ובאותו זמן כתיב (דניאל יב:2) *ורבים מישיני אדמת עפר יקיצו*.

אתא ר׳ עזריה ורבי **[סא ט״ד]** מרינוס ונשקוהו ברישיה. קרא עליה (משלי יח:15) *לב נבון יקנה דעת ואזן חכמים תבקש דעת*.

© 2016–2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

מדרש הנעלם, רות

[זהר חדש, עה ט״א] [p. 26] *ויהי בימי שפוט השופטים*. רבנן פתרי קרא דכתיב (איוב לח:7) *ברן יחד כוכבי בקר ויריעו כל בני אלהים*. מאן *כבבי בקר*, אינון מלאכין קדישין דשלטין בימַמא. מאן *בני אלהים*, אינון מלאכין דשלטין בליליא.

בא וראה, כל מה שברא הקב״ה לא ברא אלא ליקרא דיליה, שנאמר (ישעי׳ מג:7) *כל הנקרא בשמי ולכבודי בראתיו יצרתיו אף עשיתיו*. הקב״ה ברא בר נש בעלמא ויהיב ביה שמיה יהוה. ו׳ נקראת רוח, ה׳ נקראת נפש, יה, ה׳ נקראת נשמתא, י׳ נשמתא לנשמתא. וקראם י״ה, אב ואם. ו״ה בן ובת.

[p. 27] ובדוגמא דברא רוח ונפשא דקדישא, כך ברא רוח ונפשא מסטרא דשמאלא. ובדוגמא דיהא היין בשמריו, כך הרוח והנפש השכלית על רוח ונפש הבהמית. ולמה נקראת בהמית, שהוא מסטרא דשמאלא ונחש, דאינון דכר ונוקבא. ועל דא אמר שלמה בחכמתו (קהלי ג:21) *מי יודע רוח בני האדם העולה היא למעלה ורוח הבהמה היורדת היא למטה לארץ*.

ולסטרא דמסאבו לא יהיב קב״ה שמא דיליה, שנאמר (ישעי׳ מב:8) *אני יי הוא שמי וכבודי לאחר לא אתן ותהלתי לפסילים*. *אני*, רמז למה שנאמר (ויקרא כו:28) *ויסרתי* [p. 28] *אתכם אף אני*. *יי׳*, רמז למדת הרחמים. מהו *לאחר לא אתן*. שנאמר *לא תשתחוה לאל אחר*, דהוא מסטרא דמסאבאו טמא.

פתח רבי ואמר ברזא דידוד. י׳ אקרי בדוגמא דא אלימלך. ה׳ אתקרי בדוגמא דא נעמי. ולמה נקראת שמה נעמי, שנאמר *ויהי נועם יי׳ אלהינו עלינו ומעשה ידינו כוננה וכו׳*. ו״ה, כדוגמא דא רות ובעלה. רות, הפכה לשמה **[עה ט״ב]** תור, שנאמר *ותור וגוזל*. [p. 29] נעמי שנקראת נשמתא שני, *יונתי בחגוי הסלע בסתר המדרגה הראיני את מראיך השמיעני את קולך כי קולך ערב ומראך נאוה*.

פתח ר׳ ואמי׳ מהו דאמי׳ *ומעשה ידינו כוננה עלינו*.

אמר ליה, דא עובדא דיעבד בר נש. עובדין טבין יתבן עליה יהוה, ואי לא, יסתלק מינה, שנאמר (משלי יד:1) *חכמת נשים בנתה ביתה ואולת בידיה תהרסנה*. *חכמת נשים*, הם נשמתא ונפשא. *ואולת*, נפשא דשמאלא שנקראת ערפה.

פתח ואמר, מה הוא דאמר *הראיני את מראיך*. כד יתעביד בר נש מטיפה מגופא דבשרא בשלייתא דאמיה, כמה דאתרבי יעול קב״ה ביה זעיר זעיר רוחא ונפשא. ונר יתבת על רישיה

© 2016–2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

בליליא, שנאמר (איוב כט:3) *בהילו נרו עלי ראשי*. ועמודא דנהורא בימּמא, שנאמר *ויסע עמוד הענן לנחותם הדרך, ולילה בעמוד אש להאיר להם ללכת יומם ולילה*. ונאמר *כי נר מצוה ותורה אור*. ואולפי ליה כל אורייתא ואולפי ליה כל פיקודוי.

[p. 30] וימרון ליה, חזי דדין הוא דרך עקלתון דאיתקרי לילה, ובאתרא הדין יעלון כל נפשתא דאינשא, שנאמר (איוב ג:19) *קטן וגדול שם הוא ועבד חפשי מאדוניו*. ואחזו ליה, בעמודא דאישתא דהיא על רישיה, כמה דובין ואריין ומלאכי חבלה דיתבן תמן, וכלבא תמן. על דא אמר דוד (תהלים כב:21) *הצילה מחרב נפשי מיד כלב יחידתי*. ודין אתרא הוא חושך ומלאכי חבלה קרון להון *לילות*, ועל דא אמר *מפחד בלילות*.

[p. 31] וימרון, אם תזכה למצות כל מצוה ומצוה **[עה ט״ג]** יעבדון לך מלאך טוב. וכל עידן דתיעול באתרא הדין ותזכה למצות יימרון *סולו סולו פנו דרך הרימו מכשול מדרך עמי* ולא ישלטון עליך. ובדוגמא דא, ביומא, אם תזכה לאורייתא כל אות ואות יהיה מלאך דיעזרך באתרא הדין. ואורייתא, דאקרי אורחא, ימהך באורחא הדין דלא ישלטון עלך, ועל דא אמר *לנחותם הדרך*.

ובתר כן יחזון ליה גינתא דעדן וכל חלק וחלק שיש לצדיק בפני עצמו, ומשביע לה שתקיים כל התורה.

[p. 32] ובתר כן יימרון ליה, *ויאמר יי׳ אל אברם לך לך וגו׳ ואעשך לגוי גדול וכו׳ ואברכה מברכיך וכו׳*. *ויאמר יי׳ אל אברם*, דא נשמתא דהיא אב לרוח ורם לגוף. *מארצך*, דא גנתא דעדן. *וממולדתך*, דא בטן דאימא של בשר ודם. *ומבית*, דא שכינתא. *אביך*, דא הקב״ה, אין *אביך* אלא הקב״ה, ואין אמו אלא כנסת ישראל. *אל הארץ אשר אראך*, זה העולם השפל. ויהבו ליה ז׳ ברכאן דאמירן לעיל, מ*ואעשך לגוי גדול* עד *כל משפחות האדמה ובזרעך*.

אם יזכה בר נש ויהיה צדיק והוא ידע שמא דהקב״ה, מה יימרון ליה כל מה אסתלק מעלמא. *לא תירא מפחד לילה יפול מצדך אלף וגו׳ על כפים ישאונך פן תגוף באבן רגלך*. מן האבן של דרך עקלתון, שאמרו *רגליך על שחל ופתן תדרוך* עד *כי ידע שמי*.

[p. 33] ואם בר נש לא יזכה לאורייתא ולעובדין טבן, כד יסתלק בר נש מעלמא יעול באורחא חשוכא דאמרנא, ואזדעזעו כל מאן דאית בההוא אתר, ויימרון *הזאת נעמי*, דאזלת באתרא הדין מלייא מכל טובא, מלייא מאורייתא. *עמוד הענן* דנהר לה באתרא הדין למיהך בימּמא, ועמודא דאישתא למהך לה למיזל באתרא הדין בליליא, ועם בעלה, נשמתא לנשמתא.

אתיבא איהי ואמרה, *אל תקראן לי נעמי קראן לי מרה כי המר שדי לי מאד*. דאעל לי בגופא בישא. *אני מלאה הלכתי* באתרא הדין, *וריקם השיבני יי׳*. בההיא שעתא אמרה *שובנה בנותי וגו׳*, שנאמר *ותאמר נעמי לכלותיה שובנה בנותי*. אתיבת רות, נפשתא קדישא, ואמרת,

© 2016–2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

שני ותאמר רות אל תפגעי בי לעזבך לשוב מאחריך כי אל אשר תלכי אלך ובאשר תליני אלין עמי עמי ואלהיך אלהי.

ערפה, נפשתא דהיא מסטרא דשמאלא, אזלת לגופא ואתאבלת עליה, שנאמר (איוב יד:22) *אך בשרו עליו יכאב ונפשו עליו תאבל*. וכל זמן דאתאבל עליה, אמר הגוף לנפש הבהמית, בשביל האכילה והשתייה שנתת לי הנשמה בצער גדול, ובלא תורה ובלא מצות. טול מה שנתת לי.

[p. 34] אמר *רבי אשרי משכיל אל דל וגו׳*. מהו *דל*, איש נסתר. ויאמר למה לא תתן לי, וכי יותר אני רשע על אדם שבעולם. ויעשה מלחמה. מה אמר הפסוק, דכתיב (ישעי׳ כז:5) *או יחזיק במעוזי יעשה שלום לי שלום יעשה לי*. **[עה ט״ד]** *מעוזי*, זה *הדל*. אמר הקב״ה אין דנין את האדם לפי צערו.

אמר רבי תנחום להקב״ה אמר איוב מקרא זה בשעתא דהוה איוב לפי צערו. מה אמי, (איוב כג:3-4) *מי יתן ידעתי ואמצאהו כו׳ אערכה לפניו משפט*, עד שהטיח איוב דברים כלפי מעלה. ותו לא, והלא בכמה מקומות כפר בתחיית המתים והטיח דברים וסקל איקונין של מלך.

[p. 35] אלא אמר רבי נהוראי בההיא שעתא אמר המקטרג לפני הקב״ה, איוב שאמרת עליו *איש תם וישר וירא אלהים וסר מרע*, הרי כפר בתחיית המתים והטיח דברים וסקל איקונין של מלך. א״ל הקב״ה, איוב לא בדעת ידבר.

בשעה שהתוכח איוב עם הקב״ה מה הוה א״ל, (שם י:3) *הטוב לך כי תעשוק*. וכי הוא *טוב* זה העושק שתעשה לי. אבי ואמי יעשוני הגוף, ואת אתעבידת אריס עמהון ויהבת בי נשמתא. ואמרת למקטרג, *גע ידך בכל אשר לו אך את נפשו שמור*. וכי הוא טוב זה העושק שתעשה לי *כי תמאס יגיע כפיך*.

[עה ט״ג] והיינו דאמר רבי נהוראי מ״ד *או יחזיק במעוזי יעשה שלום לי שלום יעשה לי*. וכי עם מי יש לו קטטה לקב״ה, והלא השלום שלו *ועושה שלום במרומיו*. [p. 36] אלא שהעני בשעה שרואה עצמו בדוחק הוא עושה מריבה כלפי מעלה. והמחזיק ידו של עני ועושה עמו צדקה הוא עושה שלום בין העני ובין הב״ה, והעני חוזר ומבקש מחילה מהקב״ה. מי גרם זה השלום. אותו **[עה ט״ד]** שהחזיק בידו של עני, ההוא דאמי *או יחזיק במעוזי*, לפי שאין הקב״ה דן את העני.

איוב הכי נמי. וכיון שבא להקב״ה ונתווכח עמו מה אמר, (שם מ:5) *אחת דברתי ולא אענה ושתים ולא אוסיף*. אסכר פומיה קמי דיינא.

© 2016–2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

רבי פדת אמר *כי לא דברתם אלי נכונה כעבדי איוב*. *כי לא דברתם נכונה* לא כתי׳ אלא *אלי לא דברתם נכונה*. הוא עמד וצדק את הדין ובקש על עצמו על מה שאמר, והם לא בקשו על עצמם על מה שטעו במענה לשונם.

רבי יהושע דסכנין בשם רבי יהודה אמר כל החושד בכשרים ראוי ללקות בצרעת דכתיב *אשר נואלנו ואשר חטאנו*, וכתיב *אל נא תהי כמת*. חבריו של איוב חשדוהו במה שלא היה בו ולא בקשו על נפשם עד שביקש איוב עליהם רחמים. והקב״ה הודיע להם במה שחשדוהו ולפיכך *ואיוב עבדי יתפלל עליכם*.

[p. 37] רבי יוסי בן קסמא אמ׳ (שם מב:8) *כי אם פניו אשא לבלתי עשות עמכם נבלה*. מאי *נבלה*, זו צרעת דכתיב *ואביה ירוק ירק בפניה*, ומתרגם מנבל ינבל באנפהא.

בא וראה כשנגלה הקב״ה אל איוב מה כתיב, *ויען יי׳ את איוב מן הסערה*. רבי יוסי בר חלפתא אמר השיב לו על מה שאמר דכתי׳ *אשר בסערה ישופני*. אמר איוב רבש״ע, שמא רוח סערה עברה לפניך ונתחלף לך שמי ותחשבני לאויב לך. לפיכך השיבו *מן הסערה*.

[p. 38] רבנן אמ׳ מההוא צערא של שטן שהסעיר גופו של איוב. ומנלן דאיקרי *סערה*, דכתיב *רוח סערה עושה דברו*, שאין רשות לעשות שום דבר אלא במאמרו של הקב״ה.

רבי בון אומר כתיב בשי״ן וכתי׳ בסמי״ך. כתי׳ בשי״ן *אשר בשערה ישופני*, וכתיב בסמך דכתיב *מן הסערה*. כתיב בשי״ן *אשר בשערה* וכתיב התם *לשעירים אשר הם זונים אחריהם*.

והאי דכתיב *בשערה*, רבי רחומאי אמר פעם זכר ופעם נקיבה, **[עו ט״א]** דכתיב *וישב ביום ההוא עשו לדרכו שעירה*, בסמך דכתיב *מן הסערה*. מ״ט, שמסעיר גופו של אדם. והא כתיב *ויעל אליהו בסערה השמים*. רבי נחמיה ורבי יודאי אמרי [p. 39] כשהעלה הקב״ה אליהו למרום עמד מלאך המות כנגדו. אמר ליה הקב״ה ע״מ כך בראתי שמים שיעלה אליהו לשם. אמר ליה מלאך המות, רבש״ע, עכשיו יהיה פתחון פה לבריות. אמר ליה הקב״ה, אין זה כשאר כל הבריות ויכול הוא להעביר אותך מן העולם ואינך יודע כחו. אמר ליה, רבש״ע, תן לי רשות וארד אליו. אמר ליה רד, מיד ירד. כיון שראה אותו אליהו, המאיכו תחתיו וביקש להעבירו מן העולם ולא נתן לו רשות. כפף אותו תחתיו ועלה למרום, דכתיב *ויעל אליהו בסערה השמים*.

כיון שנגלה הקב״ה לאיוב בההוא סערה נגלה אליו, דכתיב *מן הסערה*. הנו״ן כפופה ולא פשוטה. כפף אותו הקב״ה כנחש הולך על גחון, ודבר עמו. מה אמר ליה לאיוב. (שם לח:1) *איפה היית ביסדי ארץ*. מיד שתק ולא יכול לעמוד בתוכחתו, להורות שמעשיו של הקב״ה באמת.

© 2016–2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

[p. 40] רבי אלכסנדרי פתח ואמ' *ברן יחד כוכבי בקר*. כוכבים שבמרום שולטים בלילה חוץ מאותן ששולטין בבקר, וכלן משבחין ומפארין ההוא דאמר *ברן יחד כוכבי בקר*, ולא כוכבי לילה, אע״פ שממשלתן כרגע.

(שם) *ויריעו כל בני אלהי׳*. אמאי *ויריעו*, אמר רבי אלכסנדרי בשעה שעולה עמוד השחר אותן *בני אלהים* מריעין בתרועה. וכל אותן המלאכים והכוכבים הממונים בלילה מעבירין אותם ממקומם ושולטים מלאכים אחרים במקומם, להיותם ממונים ביום.

רבי חסדאי אומר כוכב אחד יש ברקיע והקב״ה מוציאו ממקומו וסילון שמו. והוא מכניס ומוציא שאר הכוכבים ומשמש כל הלילה. כיון שאותן כוכבי בוקר שולטין, נגנז ונבלע במקומו.

אמר רבי שמואל כתיב (שם ט:6) *המרגיז ארץ ממקומה ועמודיה יתפלצון*. כד הקב״ה בעי למרגז על עלמא ולארעשא סמכוהי, לא ארעיש ליה אלא ממקומו. מאן מקומו, דא נקודה דציון.

רבי רחומאי אומר מציון הושתת העולם, דכתיב *מזמור לאסף אל אלהים יי׳ דבר ויקרא ארץ ממזרח שמש עד מבואו*. וכתיב (תהלים נ:1) *מציון מכלל יופי אלהים הופיע*.

[p. 41] ואמר רבי שמלאי, כד ברא הקב״ה את עלמא, אעיל נהורא בנהורא ואלביש דא בדא וברא שמים, דכתיב (שם קד:2) *עוטה אור כשלמה נוטה שמים כיריעה*. והאי *אור* אקרי אור לבושו, אור קדמאה דאתלבש ביה הקב״ה. וההוא *אור* אתפשט בהוד והדר ואיברי עלמא.

רבי חידקא אמר כשהטיל הקב״ה השלג וזרק לתוך המים מתחת כסא כבודו, נטל כשיעור שעלו. [p. 42] רבי יודאי אמר כשיעור של זרת נטל, וזרק לתוך המים, דכתיב (ישעי׳ מ:12) *וכל בשליש עפר הארץ*, וכתיב (איוב לז:6) *כי לשלג יאמר הוי ארץ*.

ומתחת המים נקפא מקום אחד בתחילה באמצע, **[עו ט״ב]** וההיא נקודה איהי מקומו של עולם, ומשם נתפשטה הארץ לכל רוחותיה. רבי חדקא אמר כעין ברייתו של אדם.

בשעה שנקפאה הארץ מתחת המים מה כתיב, *יקוו המים מתחת השמים אל מקום אחד ותראה היבשה*. כיון שראו המים היבשה, היו עולים ונגבהים לכסותה כבראשונה עד שגער בהם הקב״ה ונסו, דכתיב (תהלים קד:7) *מן גערתך ינוסון*.

ואע״פ שהיו נסין, לא היו משתככין. מאי טעמא, מפני שהיו מכסין עליה בתחילה, ועכשיו נסין מפניה. מה עשה הקב״ה. נטל כמין צרור של חרש, וחקק בו שמו של ע״ב שמות, והשליך לתוך המים, ועמדו מיד ונשתככו.

© 2016–2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

[p. 43] ובאיזה מקום עמדו, בציון, ומשמע דכתיב *מציון מכלל יופי*, זה שמו של הקב״ה. וכשהארץ מתמוטטת, אינה מתמוטטת אלא ממקום זה, שהוא מקום העולם.

[p. 44] רבי פדת אומר הנשבע באמת בשמו של הקב״ה, צרור זה שחתום בו שמו מסתלק למעלה בחדוה ומתקיים בו, והעולם מתקיים. והנשבע לשקר, אותו חותם עולה ומסתלק, ורואה שהוא שוא. ואז העולם מתמוטט ורוצה לחזור ותוהו ובוהו. שאין העולם מתקיים אלא על שמו החתום באמת. ועל דא כתיב *לא תשא את שם יי׳ אלהיך לשוא*.

רבי חזקיה בר׳ יהודה אומר מקום כל העולם והיא נקודה אחת. כעין זה, *בכי״מ, ממקומו* הוא *ברוך*. ואי זה *מקומו*, הוי אומ׳ זו נקודה אחת, אשר עליה עומד הכל, וה*כבוד* אינו *ברוך* אלא *ממקומו*.

מאי *ועמודיה יתפלצון*, רבי פרחיא אומר אלו עמודים סמכין, דקיומא דעלמא עלייהו. וכמה אינון, ז׳, דכתיב (משלי ט:1) *חצבה עמודיה שבעה*. יסוד דאינון סמכין צדיק אחד, דכתיב (שם י:25) *וצדיק יסוד עולם*. עמוד לא כתיב אלא *יסוד*, יסודא דכולא קיימין עליה.

[p. 45] כנגד זה שבעה רקיעין הן ושבעה כוכבים רצין וחוזרין הן. שבעה ארצות, שבעה ימים, שבעה תהומות, וכולם תלוים במאמר ההוא, שנאמר (עמוס ט:6) *הבונה בשמים מעלותיו ואגודתו על ארץ יסדה הקרא למי הים וישפכם על פני הארץ יי׳ שמו*. *הבונה בשמים מעלותיו*, הם ז׳ ספירות, מעלות גדולות, עמודים חקוקים בשמו הגדול, וכלם תלוים במאמר אחד, והם שמים העליונים.

ושבע ארצות קדושות שמזדווגין עמהן, ולא אית בהון פירודא, שנאמר *ויהי ערב ויהי בקר יום אחד*, *יום שני*, *יום שלישי*, *יום רביעי*, *יום חמישי*, *יום הששי*, עד *יום השביעי*, שנאמר *כי ששת ימים עשה יי׳*.

[p. 46] וכנגדם שבעה עמודים חקוקים, שהם תלוים בשמים, ואינון שני עשר שבטים דאינון תלויין ממדת יעקב הנקרא שמים, שנאמר *ואתה תשמע השמים מכון שבתך*, *שני שמע ישראל וגו׳*.

רבי רחומאי אומר השבעה עליונים הם שמו של הקב״ה. *ואגודתו על ארץ יסדה*. מאי *אגודתו*, הם שבע מעלות למטה מהם, שעומדים על העולם ומנהיגים אותה. *על ארץ*, זו ארץ התחתונה. *יסדה*, זו ארץ העליונה, הנקראת בינה, והיא תלויה בחכמה. ומאי איהו, תבל, שנאמר (ירמי׳ י:12) *מכין תבל בחכמתו*.

(עמוס ט:6) *הקורא למי הים*, ים אחד והן שבעה. רבי כרוספדאי אומר הלא ים אחד בעולם הוא. [p. 47] א״ר רחומאי *ימים* כתיב, דכתיב *ולמקוה המים קרא ימים*. וכולן נכנסין

© 2016–2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

בים הגדול, והם שבעה, וכולם נכנסים בו, זה למטה מזה עד התהום. עד שתמצא ים הגדול שבעה זה על זה, וכולם תלוים במאמר.

אמר רבי שמלאי אימתי העולם מתמוטט. בשעה שהקב״ה מביט ורואה בו, שנאמר (תהלים יד:10) *יי׳ משמים השקיף על בני אדם וגו׳*.

רבי נהוראי ורבי יצחק קמו בנהורא כד נהר יממא למיהך באורחא. עד לא נפקי, זקף עינוהי רבי נהוראי חמא בכוכבי בקר דקא מרתתי. אמר ליה לר׳ יצחק, חזי אינון כוכביא דקא מרתתי בדחילא דמריהון. השתא מטי זמנייהו לזמרא בגין דאינון בני אלהים קיימו עלייהו.

וכד מסיימו שאר חיילין דקא משבחין בליליא, אינון בני אלהים תוקעין תרועה ומתכנסין כל משריין דשלטין בליליא לאתרייהו. כדין אינון כוכביא דשלטין בימּמא, בצפרא מרתתין ודחלי, וסלקי שירתא. והשתא מטא זמנייהו לשבחא למרייהו, בזמנא דא דשמעין ההיא תרועה, דכתיב (איוב לח:7) *ברן יחד כוכבי בקר ויריעו כל בני אלהים*.

אקדימו ואזלו, והוה נהיר יממא. כד נפק שמשא ואתגלי לעלמא, אמר ליה רבי יצחק לרבי נהוראי, תווהנא כד אסתכלנא בשמשא. דכי נפק נפיק סומקא, ולבתר הכי אתהדר חוורא. אמאי.

[p. 48] ודאי אדכרנא מלה דאמר רבי יוסי בן שלום אמר רבי יצחק בן יהודא, שמשא כד נפיק נפיק בתוקפא כגיבר תקיף, ובקע תליסר משקופי חלוני דרקיעא. ולית בכל אינון כוכבי שמיא ומזלי דאיקרי גבור כשמש.

מה גבורה עביד, אלא כד סיים יממא ועאל ליליא, אסתתמן כל אינון כוין ומשקופין דרקיעא. בשעתא דאתי יממא ושמשא נפק, אתעטר ואתגליף באתוון דרזא דשמא קדישא. ובתוקפא ובחילא דיליה בטש בכל אינון רקיעין, ובקע בכל אינון חלונין, ואתתוקדו שלהובוי, ופתח לון ונפק לבר.

ומנ״ל דאתקרי גבור, דכתיב (תהלים יט:6) *ישיש כגבור לרוץ אורח*. וכתיב (שופטים ה:31) *כצאת השמש בגבורתו*. כגבור שנכנס למלחמה ונוצח הוא אדום, כשינוח חוזר לגוונו הראשון. כך השמש כשיוצא נדלקים בו שלהבותיו והוא אדום מרוב גבורתו, ואח״כ חוזר לגוון הראשון.

[p. 49] אזלו. כד מטו חד בי חקל, אמר רבי יצחק, לימא מר מאינון מילין דמעלייתא.

פתח ואמר *שמע ישראל יי׳ אלהינו יי׳ אחד*. האי קרא תינח בשעתא דאמרו בנין דיעקב לאבוהון או משה לישראל, אבל השתא כ״ע אמרי *שמע ישראל*, למאן ישראל אמרין.

© 2016–2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

אלא הא תנינא יעקב אבינו לא מת, והקב״ה חתים ליה גו כורסא יקריה, למהוי תדיר סהדא על בנוי דקא מיחדי שמיה בכל יומא תרין זמני. וכד אינון מיחדין שמיה דקב״ה, אמרי *שמע ישראל*, סהיד עלן דאנן מיחדי שמיה דקב״ה כדקא חזי.

[p. 50] בההוא שעתא נטלי ליה ליעקב בארבע גדפין פרישן לארבע סיטרי עלמא, וסלקי ליה לקמי קדישא עילאה, ומברך ליה בשבע ברכאן. פתח ואמר, זכאה איהו אבא דזרעא דא אוליד בארעא. זכאין אינון בנין דקא מעטרין לאבוהון הכי. בההיא שעתא כל חילי דשמיא פתחי ואמרי, ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד.

ויעקב מתעטר בתליסר נהרא אפרסמונא דכיא, וקאים תדיר, כקרתא מקפא שור על בנוי, קמיה דקב״ה, ולא שבק דינא תקיפא לשלטא עלייהו. וכל בני עלמא **[עו ט״ד]** לא יכלין לשצאה להון, הה״ד (ישעי׳ מד:2) *אל תירא עבדי יעקב*.

[p. 51] פתח רבי ואמר, בדוגמא דאית י״ב שבטים לתתא, דאינון בני יעקב, כך איתא יעקב עילאה בשמיא, ותרי עשר שבטין עילאין. ובדוגמא דמייחדי שמיה דקב״ה ישראל לתתא, כך מייחדי מלאכי קדישין לעילא. וכולא בגוונא דלעילא.

פתח רבי ואמר (ישעי׳ כט:22) *כה אמר יי׳ אל בית יעקב אשר פדה את אברהם*. וכי *יעקב פדה את אברהם*, ויעקב לא אברי בעלמא. אלא ת״ח בשעתא דהוו מפלי לאברהם באור כשדים הקב״ה אכניש לפמליא דיליה ואמר שזיבו לאברהם מקדם יקרא דיליה. אמרו להקב״ה הא יפוק מיניה ישמעאל.

[p. 52] אמר הקב״ה הא יפוק מיניה יצחק.

אמרו ליה הא יפוק מיניה עשו.

אמר הקב״ה הא יפוק מיניה יעקב.

אמרו הא ודאי בזכות יעקב ישתזיב. ועל דא אמר *אשר פדה את אברהם*, דבזכותיה אישתזיב אברהם.

אמר רבי בשעה דכפיתו לחנניה מישאל ועזריה דינפלון לגו אתון נורא יקידתא, חנניה אמר *יי׳ לי לא אירא מה יעשה לי אדם*. מישאל אמר (ירמי׳ ל:10-11) *ואתה אל תירא עבדי יעקב ואל תחת ישראל כי אתך אני נאם יי׳*. עזריה אמר *שמע ישראל וגו׳*.

אמר הקב״ה (ישעי׳ מד:5) *זה יאמר ליי׳ אני*. זה שאמר *יי׳ לי לא אירא*, זה חנניה. וזה *יקרא בשם יעקב*, זה מישאל שאמר *ואתה אל תירא עבדי יעקב*. *ובשם ישראל יכנה*, זה עזריה שאמר *שמע ישראל וכו׳*. *לא עתה יבוש יעקב ולא עתה פניו יחורו*.

© 2016–2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

ולמה לא הוה דניאל בהון. אלא דניאל <u>לימדינהו בלטשצר בשום אל</u> שלו שנאמר (דניאל ד 5:) *בלטשאצר* <u>*רב חכימייא*</u>. <u>וקב״ה</u> <u>אמר לצלם *תשרפון*</u> *באש*. אזל ולא הוה עמהון.

[p. 53] מה ראו חנניה מישאל ועזריה דנפלו בנורא. אלא אמרו צפרדעים מפלין גופהון בנורא בשביל <u>דאבאישו</u> למצראי במאמר דהקב״ה. <u>על</u> אחת כמה וכמה בשביל יקרא דמארנא.

<u>אמר</u> רבי נהוראי נעבר מארחא ונסלק לטורא ונשתדל באורייתא ולא נדמוך.

עד דהוו יתבי ומשתדלי באורייתא דא עם דא, שמעו חד קלא דהוה אמר עילאין קומו. תתאין דמיכין דשנתא בחוריהון איתערו. הא הקב״ה בעי למרגז עלמא ואינון סמכין [p. 54] קיימין דעלמא סמיך עליהון מרתתי. קל בכייא דחד <u>עוזלא</u> דאילתא דקא בכייא על חד ארייא, דאיתרשים תדירא בכורסייא קדישא.

אמר רבי נהוראי לרבי יצחק שמעת מידי.

<u>אמר שמענא</u>, ועל דא אמינא *שמעתי ותרגז בטני*.

אמר ר׳ נהוראי ודאי הקב״ה בעי למידן עלמא דיליה, ועד לא יתעבד דינא הא קלא איתער ואכריז תדיר בעלמא. ודאי רמי דרמין יסתלקון השתא בעלמא. <u>וכולא</u> בריר לן בר האי דאמר קל בכייי דחד <u>עוזלא</u> דאילתא דקא בכי על חד ארייא, לא ידענא מאי איהו.

אמר רבי נחמיה לא <u>ידעו לפום</u> שעתא ליומין זעירין איתגלי בעלמא. ומאי איהו, <u>בכייא דרבי</u> ישמעאל בן אלישע כ״ג, דבכה על רישיה דרבן שמעון בן גמליאל, דההיא בכייא לא אתעבר <u>מכורסיא</u> דמלכא עד דיעביד הקב״ה נוקמין בשאר עמין.

[p. 55] אמר רבי רחומאי בא וראה בשעה שהקב״ה דן את העולם למי **[עז ט״א]** דן תחלה. לגדולי הדור דן תחלה ואח״כ דן את העולם. מנלן, מהכא דכתיב *ויהי בימי שפוט* <u>*השופטים ויהי*</u> *רעב בארץ*.

רבי יוסי בר יהודה אמר מהכא (מ״א ח 59:) *לעשות משפט עבדו ומשפט עמו ישראל*, *משפט עבדו* תחלה ואח״כ *משפט עמו ישראל*.

וילך איש מבית לחם יהודה. רבי יהודה ורבנן דאמרי בזמן שהדין בא לעיר יסלק אדם עצמו מאותה עיר, שכיון שניתן רשות למלאך <u>המשחית</u> אינו חושש לכל אדם. ואיש שפגע בו יש לו רשות להזיקו. כיון שראה אלימלך שהדין בא [p. 56] לעולם מיד ברח להסתלק מן הדין. ועם כל דא לא ברח <u>ממנו</u>.

<u>רבי</u> יהושע אמר מה כתיב בשונמית. (מ״ב ד 13:) *ותאמר בתוך עמי אנכי יושבת*. מכאן <u>צריך אדם</u> להכניס ראשו לתוך רבים ולא יהא נרשם לבד.

© 2016–2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

מה כתיב בתחלה, *וילך איש* סתם, רצה להחביא ולהסתיר עצמו שלא יכירו בו. מי הכירו, מדת הדין ואמר *ושם האיש אלימלך*, אדם ניכר ונרשם הוא להסתר, אינו ראוי להחביא. ולא איהו דא אלימלך פרנסא דעמא. ולא איהו דא אלימלך דהוה סתים עינוי מעובדי עמא.

[p. 57] רבי פרחיא אמר באותה שעה היה הקב״ה דן את העולם ובית דין שלמעלה עומד, והקב״ה היה מסתירו ואומר *וילך איש* סתם. עמדה מדת הדין והזכירו *ושם האיש אלימלך*. מיד נגזר עליו הדין ועל בניו. מה כתיב *וימת אלימלך וגו׳*.

[p. 58] רבי יהודה אמר אלימלך מה הוה ידע. אלא כיון שראה שהדור מבזין בגדוליהן אמר ודאי אלך מכאן ולא אהיה נתפס בתוכם. ואלימלך גדול הדור היה, והיה יכולת בידו למחות בהם והלך משם וברח. ולפיכך נזכר שמו ונענש.

ויהי בימי שפוט השופטים. רבי יהושע אמר כל מקום שנאמר *ויהי בימי* לשון צער הוא. אלימלך הוא היה כדוגמת מלך. כיון שהכיר בדבר השמיט עצמו מישראל והלך לגור בין האומות, דסבר שלא נידון ביניהון. מדת הדין עמדה והזכירו ונתפש.

בימי שפוט השופטים. רבי חלקיה בר אליעזר פתח קרא דכתיב (ירמי׳ לא:3) *מרחוק יי׳ נראה לי וגו׳*. כשהקב״ה מדבר עם הנביאים אינו נגלה אליהם אלא מרחוק, ועל כן רואים דמות דברים, כאדם העומד [p. 59] ממרחק, חוץ ממשה. דאמר רבי אלעזר אמר רבי חנינא כל הנביאים כולם לא נתנבאו אלא מתוך אספקלריא שאינה מאירה, משה מתוך אספקלריא המאירה. שאר הנביאים מרחוק ומשה מקרוב שנאמר *לא כן עבדי משה וגו׳*, מהימנא בבית מלכא קריב הוא למלכא.

[p. 60] ואי תימא כל הנביאים נתנבאו מרחוק, אין אהבתו של מקום עליהם. והכתיב *ואהבת עולם אהבתיך על כן משכתיך חסד*.

אמי ר׳ יש רחוק ונתקרב וקרוב ונתרחק. יש רחוק ונתקרב דכתי׳ *ממרחק תביא לחמה*. קרוב ונתרחק דכתיב *מרחוק יי׳ נראה לי*. זה קרוב לנביאים וזה רחוק למלכות. רבי אלעזר אומר איפכא, קרוב למלכות ורחוק מהנביאים, שרואין דמיונות של מעלה כמין גוף. רבי **[עז ט״ב]** חלקיה אמר כשרואין הנביאים, בציחצוח כידוע.

[p. 61] *ויהי בימי*. רבי בון כל יומוי הוה בקסרין. יומא חד חמא עמא דסרחי, דהוו מסכני אזלו ולא משגיחין עלייהו. אמר ודאי דינא אתחזי הכא. קם ואזיל ליה.

© 2016–2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

יומא חד חליש דעתיה, פגע בכפר סיכנין, וכדמוך שמע חד קלא לחד תנינא דלעי ברננא דאורייתא, דאמר *כי יקרא קן צפור לפניך בדרך בכל עץ או על הארץ אפרחים או ביצים והאם רבצת על האפרחים או על הביצים לא תקח האם על הבנים*.

קן, זה תשובה.

בדרך, זה רחל שנא׳ (משלי ד:18) *וארח צדיקים כאור נוגה הולך ואור עד נכון היום*.

וצדיקים, תרין בנין יוסף ובנימין, והיא נקראת לבנה הולכת כל הלילה ומאיר להם, *עד נכון היום*, שהוא יעקב.

[p. 62] *בכל עץ*. *כל*, דא צדיק חי העולמים.

עץ, דא שכינה שנאמר *עץ חיים היא למחזיקים בה*.

על הארץ, דא ארץ התחתונה.

אפרוחים, דא שנים עשר שבטים דלעילא.

או בצים, דא ישראל דלתתא דאינון כמלבושא דגופא.

והאם רובצת על האפרוחים וכו׳ שלח תשלח את האם, שנאמר *ובפשעכם שולחה אמכם*.

[p. 63] *ואת הבנים תקח לך*. ארכין רבי בון אודנוי ושמע ההוא קלא דאמר חס על דא, לא אמר ולא כלום. מאן דחס שבק אימא ובנהא ואזיל ליה.

ומה דאימא מתרכא מן הקן דילה, מה היא אומרת. אוי שהחרבתי את ביתי ושרפתי את היכלי והגליתי בני לבין האומות. ועל דא ירחם הקב״ה, דהא רחמנא לא אשתכח אלא הכי.

ועל דא שכינה צועקת על בני׳. והא כתיב *שלח תשלח*, תרין שלוחין. אי יהדר על גוזליה גו רחימו דבנהא, *שלח* אפי׳ כמה זמנין, עד דאזל ליה וסתר גוזליה טול בנין טמירין דקוטרא למיטל אגרא. הא רחמנא לא אשתכח אלא הכי.

[p. 64] *והארכת ימים*, שיאריך רוגז מן ששת ימים שנקראו בנים, *יי׳ יי׳ אל רחום וחנון א״א וגו׳*.

א״ר חדקא אמר רבי יוסי בן קיסמא אמר רבי שמואל כד ברא הקב״ה עלמא ברא ליה בתלת קיטרין, ואינון חכמה ותבונה ודעת, דכתיב (משלי ג:19-20) *יי׳ בחכמה יסד ארץ כונן שמים בתבונה בדעתו תהומות נבקעו*. [p. 65] וכלהו קיטרין בבר נש וקוטרא דהימנא דפקע מינייהו אתפשט בשאר בריין, ובכולהו אית סוכלתנו לפום אורחיה.

האי עופא כד פרח מגוזליה ואשתלח מעל בנהא, מצפצפא ואזלא ולא ידעה לאן אתר מצפצפא אזלא, מנדרא למיבד גרמה. הקב״ה דכתיב ביה *ורחמיו על כל מעשיו*, אפילו יתושא זעירא בעלמא, רחמין דיליה על כלא.

© 2016–2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

ההוא דממנא על עופא איתער לגבי הקב״ה והקב״ה אתער על בנוי. כדין קלא נפקא ואמרה (שם כז :8) *כצפור נודדת מן קנה כן איש נודד ממקומו*. כדין איהו אתער על כל אינון דאזלי, מנדדי מאתר לאתר ומדוך לדוך אחרא, תבירי לבא תבירי חילי. ואיתער רחמי על כל עלמין וחס עלייהו, ושביק חובי דמנדדן מאתרייהו וחס עלייהו ועל כל עלמא.

אמר הקב״ה אשרי צפורא לבר והיא איתערת רחמין על כל עלמא. מאן גרים למיחס על עלמא ולאיתער רחמין עלייהו. ההוא בר נש דשלח ההוא ציפור לצערה בתרין גוונין. הכי אתער הקב״ה ואתמלי רחמין **[עז ט״ג]** על כל אינון מארי דצערא ועל כל אינון דמנדדי מדוכתייהו. ובג״כ אגריה דהאי בר נש מה כתיב [p. 66] *למען ייטב לך והארכת ימים*.

ר׳ בון קם על רגלוהי וחדי ואמר, בריך רחמנא דשמענא להאי קלא. ואלמלא לא אתינא לעלמא אלא למשמע דא דיי.

אהדר ההוא קלא כמלקדמין. פתח ואמר (תהלים קד :24) *מה רבו מעשיך יי׳ כולם בחכמה עשית וגו׳*. כל עלמא לא איתון אלא ב*חכמה*, ובר נש אתמלי בכולא. שאר בריין בטופסא דחכמתא דאשתאר בבר נש. ואע״ג דכולהו בריין הכי, לא הוה בריה קליל למירדף בתר עובדא דבר נש כעופא. בר נש בני בניין לדיוריה, עופא בני בניין לדיוריה. עופא אתיא מזוני לבניה, בר נש אתיא מזוני לבניה. בר נש אסי למרעין, עופא אסי בעשבא למסי למרעין. בר נש אומנא ועביד ארבין בימא, עופא נטל גוזלא ואתקין ליה, ואזל ביה על ימא. בר נש משבח ומרומם למלכא עילאה, עופא מצפצפא ומשבחא למריה כולא.

ובג״כ *למען ייטב לך*. *אטיב לך* לא כתיב, אלא *ייטב לך*, ההוא שלוחא דציפורא *דתשלח* דאתער רחמין על עלמא לאוטיב לך.

רבי בון קם ואזיל גביה, ואשכח דהוא רבי ינאי סבא דמן חבריא. עאל גבוי ונשיק ליה [p. 67] ברישא. אמר כמה דמנחמת לבאי כך ינחם לך הקב״ה. יתיבו כחדא.

פתח ההוא סבא ואמר *ויהי בימי שפוט השופטים ויהי רעב בארץ*. בזמן שהקב״ה דן את העולם למי דן תחלה. לאותם שהם דנין את העולם. הם דנין את העולם. מי דן להם, הקב״ה. מפני קלקול הדין רעב בא לעולם.

בכל זמן אינו בא אלא בעון ראשי העם, כי הא דאמר רבי יודאי, (משלי יג :23) *רב אוכל ניר ראשים ויש נספה בלא משפט*. כשיש סיפוק אוכל בעולם, *ניר ראשים* הם זורעים ואוכלים לשובע. וכשאין אוכל בעולם, *יש נספה בלא משפט*. יש מי שעומד בשלוה ונספה מן העולם. על איזה עון, על עון שמקלקלים את הדין ואת המשפט ומעוותין אותו.

© 2016–2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

ואי תימא אם הגדולים חוטאים *בלא משפט* שלא עשו משפט בעולם, הקב״ה בא להרוג העניים בשבילם. אלא העניים הם כליו של הקב״ה, והם קרובים אליו. וכשהרעב בא לעולם [p. 68] הם צועקים אליו והקב״ה שומע להם ומעיין על העולם. ודן לאותן שגרמו צער זה על העניים, ונספים מן העולם קודם זמנם, כדכתי׳ *כי אם צעק יצעק אלי גו׳ ושמעתי כי חנון אני*. וכתי׳ *וחרה אפי והרגתי אתכם בחרב וגו׳*.

בודאי באותו זמן *יש נספה*, ומסתלק מן העולם קודם זמנו. *בלא משפט*, על שלא הוציאו המשפט לאורה, ועל שעוותו, וקילקלו המשפט. דאמר ר׳ יודן כל דיין שאינו מחמיר את הדין, מחמירין את דינו מלמעלה, ומסתלק מן העולם קודם זמנו. הה״ד *יש נספה בלא משפט*.

יש מי שדן את הדין לאמיתו ומקבל שכר עליו מאת הקב״ה. הדן דין לאמיתו ונתפש כגון דיין שמדקדק דקדוקים לזכות לרשע דתניא בית דין מכין ועונשין שלא מן התורה כדי לעשות סייג לתורה. או מפני שהזמן גורם והדיין מסלק עצמו ומלהענישו ומדקדק בענין הדין למצוא פתח לזכות אותו מן הדין ממש והוא דין, כשהקב״ה דן את העולם אותו הדיין נתפס עליו ומסתלק מן העולם קודם זמנו. ואם לאו עליו הכתוב אומר (איוב יח:19) *לא נין לו ולא נכד בעמו*. כשעצמו אינו נתפס נתפס זרעו.

יש מי שאינו דן את הדין לאמתו ומקבל עליו שכר כגון אבא שראה מחבר לאשת איש ומחבקה ומנשקה אפיק לו לקולפין וקטיל לון לאו דבני הריגה נינהו [p. 69] אלא לעשות סייג לתורה. דלא *לימא דיינא אפיק לון בדין תורה וסגי לי*. אלא דיינא דלא עביד סייג לתורה אין לו סייג בעולם הזה ובעולם הבא. סייג שלו *נין ונכד ועצור ועזוב* האי בעולם הזה. **[עז ט״ד]** ובעולם הבא מעבירין ממנו אותם מעשים טובים שהם סייג לאדם לעולם הבא. כי הא דאמר רבי נורי עשו סייג לתורה בגין דתורכון חיים בהאי עלמא ובעלמא דאתי.

[p. 70] *וילך איש* בכל מקום שנאמר *איש* צדיק גדול בדורו שיוכל לעמוד על עצמו ועל אחרים. כענין זה לגנאי *איש יודע ציד איש שדה* רשע גדול ברשעו קטיל ומקפח בני נשא ולא דחיל.

צדיק גדול בדורו ראוי לעמוד על עצמו ועל אחרים כיון שהיה הרעב מיד ברח. *מבית לחם יהודה* ממקום סנהדרי גדולה מנביעו דאורייתא דתמן כד״א *מי ישקני מים מבור בית לחם אשר בשער*.

ודא עקר רגלוי מנביעו דאורייתא *דבית לחם יהודה לגור בשדי מואב* ובגין כך אתענשו. ואנת רבי גלית גרמך באתר דנבעין חברייא מבועי דאורייתא הכא.

אמר בריך רחמנא דשדרני הכא למשמע מילך.

© 2016–2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

[p. 71] רבי בון הוה אזיל יומא חד באורחא, פגע ביה חד ינוקא. א״ל רבי תבעי דאיהך עמך באורחך ואשמש קמך בהאי אורחא.

א״ל זיל. אזל אבתריה.

עד דהוה אזיל פגע ר׳ חייא בר אבא ורבי יודא בר׳ יוסי. אמרו ליה את בלחודך ולית מאן דטעין בתרך.

אמר לון חד ינוקא דאזיל אבתראי.

אמר רבי חייא כדאי הוית לחוב בעצמך דלית עמך עם מאן דתשתעי במילי דאורייתא.

יתבי בחקלא תחות אילן חד.

[p. 72] פתח ר׳ חייא ואמר (משלי ד:18) *ואורח צדיקים כאור נוגה הולך ואור עד נכון היום*. ההולך בדרך צריך להיות עמו מי שידבר עמו בדברי תורה, וכך דרכן של צדיקים.

הולך ואור, הולך ועמו דברי תורה. *עד נכו״ן היום*, עד שנתתקן עמו השכינה ולא תזוז ממנו. דתנינן בכל מקום שיש דברי תורה שכינה שם, שנא׳ *בכל מקום אשר אזכיר את שמי וכו׳*.

פתח רבי יהודה ואמר (שם ג:8) *רפאות תהי לשרך וגו׳*. התורה היא רפואה לאדם, לגוף ולעצמות, בעולם הזה ובעולם הבא, דאמר ר׳ נהוראי אמי ר׳ נחמיה אסוותא לבר נש בהאי עלמא בכל יומא, מאן דקרי ק״ש על תיקוניה.

[p. 73] ואמר ר׳ נהוראי בק״ש יש רמ״ח תיבות כמנין רמ״ח אבריו של אדם. והקורא ק״ש כתיקונה כל אבר ואבר נוטל תיבה אחת לעצמו ומתרפא בו, ודא איהו *רפאות תהי לשרך*.

אדהכי מטא ההוא ינוקא, לאי מאורחא, ויתיב קמייהו. שמע אלין מלין, קם על רגלוהי, ואמר והלא בקריאת שמע אין שם אלא רמ״ה תיבות.

א״ל רבי חייא תיב בני תיב. אמר בני שמעת בהאי מידי.

א״ל כך שמעתי מאבא דבק״ש רמ״ח תיבות חסר תלת למנין איבריו של אדם. מאי תקנתיה, תקינו דש״צ חוזר שלשה תיבות. ומאי נינהו, *אני יי׳ אלהיכם* כדי להשלים רמ״ח תיבות על [p. 74] הקהל, וכדי שלא יפסיק לאמת לא פחות משלשה ולא יותר משלשה.

[p. 75] אדהכי אתי רבי יהודה בריה דר׳ פנחס ויתיב לגבייהו, ואמר להו במאי עסקיתו.

אמרו ליה במילי דק״ש, והכי אמר האי ינוקא.

אמר ודאי הכי הוא והכי אמר ר׳ יוחנן בן נורי אמר רבי יוסי בן דורמסקית משמיה דר׳ עקיבא חסידים הראשונים תקנו קריאת שמע כנגד עשרת הדברות וכנגד מנין איבריו של אדם. והא חסרו מהם שלשה למנין איבריו של אדם, תקנו שיהא שליח צבור חוזר ומשלים אותם. ומאי נינהו, *יי׳ אלהיכם אמת*.

© 2016–2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

בתפלה תקנו ג' ברכות ראשונות וג' **[עח ט"א]** ברכות אחרונות. בקריאת שמע ג' שמות בראשונה, *<u>יי'</u> אלהינו <u>יי'</u>*, ושלשה שמות באחרונה *<u>יי'</u> אלהיכם אמת*. וכל <u>האומר</u> ק"ש כהאי גוונא בידוע שאינו ניזוק באותו יום.

וכל האומר ק"ש שלא עם הצבור אינו משלים איבריו מפני שחיסר השלשה תיבות שש"צ חוזר. מאי תקנתיה, יכוון בט"ו וו"ין דאמת ויציב. [p. 76] ועם כל זה היה קורא עליו אבא (קהלת א:15) *מעוות לא יוכל לתקן וגו'*. אותן שלשה תיבות שבק"ש שש"צ חוזר אותם לא יכול להימנות אותם לתשלום רמ"ח <u>כשאר</u> <u>הציבור</u>.

אמר לההוא ינוקא אימא <u>קראך</u>.

[מח ט"א] פתח ינוקא ואמר *עמי מה עשיתי לך ומה הלאיתיך ענה בי*. קב"ה [p. 77] בחביבותא דאית ליה עם ישראל, קרא להון *עמי מה עשיתי לך*. *למה עשיתי לך*, אלא דתזלין לבתי כנסיות ולבתי מדרשות ותסהידו בי דאנא אחד, הה"ד *<u>יי'</u> אחד*.

<u>תסהידו</u> דאנא חד ומתעלה על שמא דמ"ב תיבין, דאינון בפרשת ק"ש מן *ואהבת* עד *והיה*. ותעבידו <u>לי</u> <u>חד</u> עלייכו, ואיהו שמא כדוגמא שמא דמ"ב שמהן.

[p. 78] ובשמא דע"ב תיבין דאית בפרשת ק"ש, מן *והיה* עד *ושמתם*. ובשמא דחמשין <u>תיבין כחושבן</u> שערי בינה. ובשמא דע"ב, מן *ויאמר* עד סוף הפרשה.

ואינון ארבע פרשיין עם י"ב תיבין דאית בקריאת <u>שמע עילאין</u> יתעבידו כלהו מאתן וארבעין ותמניא, כחושבן רמ"ח אברים.

וכל אינש דיקרי ק"ש כדקא יאות, כל תיבה ותיבה משפיע בכל אבר ואבר דיליה. ואי איניש לא יקרי ק"ש בימא ובליליא, כל אבר ואבר דיליה יתמלי מן רוח רעה ומכל מלין ומרעין בישין דעלמא.

אמר ינוקא תלת תיבין אינון דחסרין מן ק"ש מן רמ"ח תיבין, ובמה אשתלימו. אמר אנא שמענא מאבא עם *<u>יי'</u> אלהיכם <u>אמת</u>*.

[p. 79] פתח סבא דינוקא ואמר (קהלת ט:14-15) *עיר קטנה ואנשים בה מעט וגו' ומצא בה ילד מסכן חכם וגו'*. ת"ח *עיר קטנה*, דא תיבת נח. *ואנשים בה מעט*, אלו אשתו ובניו ונשי בניו וחיות ועופות ובהמות. *ובא אליה מלך גדול וסבב אותה*, זה יצר <u>הרע</u>. *<u>ומצא</u> בה איש מסכן וחכם*, דא נח, *ומלט הוא את העיר בחכמתו*.

[פ ט"ג] רבי חסדאי פתח *עיר קטנה ואנשים בה מעט*. *עיר קטנה*, כך אמר רבי יוסי משמיה דרבי <u>יצחק דא</u> גופו של אדם. *ואנשים בה מעט*, אלו האברים. *ובא אליה מלך גדול*, זה יצר <u>הרע</u>. *<u>ומצא</u> בה איש מסכן חכם*, זה יצר טוב שהוא מסכן ואין מאזין לו. *חכם*, שהוא

© 2016–2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

מחכים למאזין לו להנצל מעונשה של גיהנם. *ומלט הוא את העיר בחכמתו*, זו נשמתו של אדם שלא תחטא לפני בוראה. *ואדם לא זכר את האיש המסכן ההוא*, אין זוכר אליו, וישוב האדם לחטוא בההוא **[פ ט״ד]** יצר הרע.

[p. 80] אמר רבי בון ההוא ינוקא דהוה יתיב לגבן, מאי אמר בהאי קרא. אלא הכי פתח *עיר קטנה*, זו כנסת ישראל שנקראת עיר הקדש, קרתא קדישא לגבי הקב״ה. כד״א *אחות לנו קטנה*, שנאמר *ושם הקטנה רחל*. *ואנשים בה מעט* אלו האבות.

בא אדם הראשון, ירדה עמו שכינה ושרתה בתוכו. חטא אדם הראשון ונסתלקה ממנו. בא נח והורידה לארץ. חטאו דור המבול ונסתלקה מן העולם. בא אברהם והורידה. באו אנשי סדום ונסתלקה.

[p. 81] *ובא אליה מלך גדול וסבב אותה*, דא פלוני.

ומצא בה איש מסכן חכם, דא יעקב שבמסכנות היה בזמן שחטאו ישראל ונמנע השפע ממנו ונתפרשה מטרוניתא ממנו.

ומלט הוא את העיר בחכמתו, דא משה.

מהו *וסבב אותה* שמתעסק פלוני שיחטאו ישראל בגלות בשביל להתעכב המטרוניתא בגלות.

דבר אחר. *עיר קטנה*, דא ציון. *ואנשים בה מעט*, אלו ששת ימי בראשית. *ובא אליה מלך גדול וסבב אותה*, דא פלוני. *ומצא בה איש מסכן וחכם*, דא דוד שנאמר *עני ורוכב על חמור*, ונאמר *הצדיק אבד*. כל זמן שלא יבא עליו השפע *אבד*. ועליו נאמר *ונהר יחרב ויבש*.

[p. 82] *חמור* דא סמאל. *וחכם*, דא שלמה, ועליו נאמר *ומלט הוא את העיר בחכמתו*, שיהיה גואלו, ועליו נאמ׳ משיח בן דוד. ודא הוא פרוקא מלעילא.

דבר אחר. *עיר קטנה*, זו תיבת נח. *ואנשים בה מעט*, אלו נח ואשת נח ובניו. *ובא אליה מלך גדול*, דא יצר הרע שסיבב לה. *ומצא בה איש מסכן חכם*, דא נח. *ומלט הוא את העיר בחכמתו*, דא אברהם שבעבור אברהם שעתיד לבא מילט את התיבה ומלטו נח ובניו.

דבר אחר. *עיר קטנה*, זו ירושלם שהיא בזמן הזה קטנה וחריבה. *ואנשים בה מעט*, מעטים הם היהודים שיש בה. *ובא אליה מלך גדול וסבב אותה*, הוא מלכא מבני עשו, דאתמר עליה בדניאל (דניאל ב:33) *דרעוהי די פרזל*. *מרעע כל אילין תדיק ותרוע*. *די מלכיא וגו׳ תדיק כל אילין מלכוותא*. ובזמן שהוא סיבב בירושלם *מצא בה איש מסכן חכם*, דא משיח ראשון. *ומלט הוא את העיר בחכמתו*, דא משיח אחרון.

© 2016–2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

[p. 83] <u>ממה שאמרנו מן שלמה דאתקין שרגא ואנהיר בנהירו</u>. *ומילט הוא את העיר <u>בחכמתו</u>*, <u>דאיהו</u> אתקין אזנים לתורה. דתנינן עד לא אתא שלמה הות אורייתא כקלחת דלית לה אזנים, ומאן דקרב בהדה איתוקד. כיון דאתא שלמה ועבד לה אזנים ואשתיזבון בני עלמא בעצתיה. יהב בההיא עיר כביכול שזיבותא. ובמה, *בחכמתו*. וכל <u>דא תיקונא</u> דאתקין ואשתדלותא דאשתדל אבתרה ההוא *<u>מסכן</u>*, <u>דוד</u>. <u>דלא הוה</u> **[פא ט״א]** ב״נ דאשתדל אבתרה כדוד מלכא.

ותנינן יאות הוה דוד מלכא לאתקיימא בעלמא מאה שנין, דאלמלא אתקיים איהו מאה שנין איהו הוה מתקן לבוצינא תקונא תקיף דלא אתעדי לעלמין, ולא אתחריב בי מקדשא. אבל כמה <u>גריעו</u> אינון שני דלא אתקיימו.

ואדם לא זכר את האיש המסכן ההוא. <u>אדה״ר</u>, דיהיב ליה משנוי רק ע׳ שנין. *ואדם לא זכר* <u>ליה</u>, <u>משבא</u> ס״מ ורכיב <u>על גמל</u>. [p. 84] *וסבב אותו*, שחטא. *לא זכר את <u>האיש</u>*, שבמסכנותא להוי על זה העון, שנחש סבב לחוה וסמאל לאדם הראשון.

וסמאל לא הוה ליה כח דיהפוך לאדם, עד שבא נחש והפך לבה דחוה, וחוה הפכה <u>לבו</u>, <u>וחטאו השנים</u>. ועל דא אמר, *האשה אשר נתת עמדי היא נתנה לי מן העץ ואוכל*. וסמאל לא הוה ליה רשות דיהפך לביה דאדם עד שבאה חוה וגרמה ליה דאכיל מיניה, ועל דא אתתא היא אתענשת. <u>שני׳ בכל מקום שגלו, שכינה עמהם. גלו לבבל, שכינה עמהם. גלו לאדום, שכינה עמהם. ולא אמי׳ אחד מן המדות זכרים</u>.

[p. 85] אדם הראשון כד יהיב ליה משנוי אינון שבעין שנין, לא אידכר מיניה בקדמיתא. דאלמלי אידכר מיניה, מאה שנין ישאיר ליה משנוי, כמה דאתחזו ליה, בגין לאתתקפא בעלמא ויתקן תקונא דבוצינא. אלא לא אידכר מיניה בר שבעין שנין ולא יתיר.

תלתין שנין הוו דהוה אזל מנהון במדברא ומנהון בענא <u>ומנהון</u> מקמי <u>חמוי</u>. ובההיא זמנא, וחכמת המסכן בזויה ודבריו אינם נשמעין, מקמי שאול מלכא. הא דלא אשתארו ביה אלא ארבעין חסר אחת, דהא שתא חדא הוה עריק מקמי <u>בריה</u>. ובג״כ <u>נחתת</u> תקונא דשרגא עד דהוה כפשע בינו ובין המות.

וכל דא מקמי דאדם לא אידכר מיניה בקדמיתא, לאוספא ליה אינון תלתין שנין לתתא, לאשלמא ליה למאה. ואתפגימו תלתין שנין לתתא מאינון שבעין שנין, דהוה חכמתו בזויה ודבריו אינם נשמעין.

<u>דשלמה</u> מלכא כל כך משבח גרמיה וקרא איהו על נפשיה *חכם*. <u>אי כהאי</u> בג״כ <u>אמר איהו</u> בקדמיתא, *וגדולה היא אלי*. <u>מלה רברבא</u> דאנא אתי לשבחא גרמאי. <u>הואיל ולא אחרא</u> דיימא לי׳.

© 2016–2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

אתו חברייא ונשקוהו. קרו עליה (ישעי' נד:13) *וכל בניך למודי יי' ורב שלום בניך*.

[עח ט"א] רבי בון טעין יומא חד אבתרוי דרבי שמעון בן יוחאי. בסליקו דחד טינרא ברמאה דטורא, חמו חד צפורא [p. 86] מנדדא מגוזלא. ואתיין אחרנין ואמרטון טופרהא. וא"ל האי קרא עלה (משלי כז:8) *כצפור נודדת מן קנה כן איש נודד ממקומו*.

עד דהוו אזלו חמו חוויא דקטיל בר נש ואזיל ליה. וחמו אריא דטריף אודנא ואכיל. אמר רבי שמעון מאי אהני להאי חיויא דטריף למגנא.

פתח ואמר (איוב ט:17) *אשר בשערה ישופני והרבה פצעי חנם*. *אשר בשערה*, דא שטן. דאורחיה דחיוא טריף וקטיל למגנא ולא אתהני מיניה. *ישופני*, כתיב הכא *ישופני* וכתיב התם *הוא ישופך ראש*. ובגין ד*בשערה ישופני הרבה פצעי חנם*. דאורחיה לאבאשא *חנם* וטרף טרפא למגנא.

ואי תימא בלא רשות קא עביד, והכתיב *רוח סערה עושה דברו*, וכתיב (קהלת י:11) *אם ישך הנחש בלא לחש*. חיויא לא נשיך עד דלחשין ליה מלעילא. ואמ' ר' שמעון אית דלחשין ליה מלעילא ולא אשתמודע לגביה ההוא חויא, וקטיל לאחרא. זכאה מאן דלא אשתמודע גביה ולא אתרשים קמיה.

[p. 87] מה כתיב באלימלך, *ושם האיש אלימלך*. כיון דאתרשים לגביה אסטין עלוהי עד דקטל ליה, דכתיב *וימת אלימלך*. כיון דשרי ביה שארי בבנוי, וכולא בעונשא דדיינא. די לא יימא דיינא דאיהו אתענש בלחודוי, אלא איהו ובנוי וכל בייתיה יתפסון בחובא דדינא.

דיינא אית ליה למירדף ולמדע בתר עובדי מתא דלא יימא דיינא אנא למידן דינא בין גברא לחבריה ולא יתיר. אלא כל עובדי מתא תלויין על קודליה, ואי אטים עינוי מעובדי מתא איהו אתפיס בחובייהו.

אלימלך יכיל הוי למיקם ולמיגנא על דריה, וזכאה הוה. בשעתא דאיתער הקב"ה בדינא על עלמא, אשגח בראשיהן דעמא, ובעא לחפיא על אלימלך. בקדמיתא מה כתיב, *וילך איש* סתם, ולא כתיב מאן הוא. מיד קם מקטרגא ואמר *ושם האיש אלימלך*, דאתרשים איהו ואשתמודע הוא וכל בייתיה. מכאן אוליפנא דלית דיינא בכל דרא ודרא דלא אתרשים ואשתמודע לגביה עליא. ובשעתא דאתער דינא על עלמא איהו איתדן בקדמיתא.

[p. 88] *ושם שני בניו מחלון וכליון*. רבי פדת ורבי פרחיא אמרו *מחלון*, שמחל לו הקב"ה לאחר זמן, על שהיה מוחה בידו של אביו ומשתדל בו על המשפטים. *כליון*, על שנכלה מן העולם.

© 2016–2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

ר׳ יוסי בן קיסמא אמר כשם שהיו הם, כך היו נשותיהם. *ערפה*, על שמה נידונת, קשיא קדל דלא בעאת למיהוי לה חולקא **[עח ט״ב]** עם ישראל. כמו דאת אמר *כי פנו אלי עורף ולא פנים*, על שהחזירה עורף לחמותה.

רות על שם תור, שהוא כשר על המזבח כך רות כשירה לבא בקהל. שכבר נתקיימה הלכה, *עמוני* ולא עמונית, *מואבי* ולא מואבית.

[p. 89] *רות*, שיצא ממנה בן שריווה להקב״ה בשירות ותושבחות.

רות, אשת מחלון, באתה בקהל. *מחלון*, שמחל לו הקב״ה לבוא בישראל, להיות נזכר שמו. *ערפה*, אשת כליון, שיכלה לו הקב״ה. ערפה לא באתה בקהל, לא נזכר שמו בישראל.

ועל דא, *נעמי*, נשמה. *אלימלך*, נשמתא לנשמתא. *מחלון*, רוח השכלית. *רות*, נפש השכלית. *כליון* רוח הבהמיות.

ועל דא אמר שלמה (קהלת ג:21) *ומי יודע רוח בני האדם העולה היא למעלה ורוח הבהמה היורדת היא למטה לארץ*. *רוח האדם*, דא מחלון. *רוח הבהמה*, דא כליון שהוא מסטרא דשמאלא. נפש הבהמית, דא ערפה שהיא קשיא קדל והיא מסיטרא דשמאלא. ועל דא כליון לא נזכר שמו בישראל.

ויקחו להם נשים מואביות. א״ר רחומאי בנות עגלון מלך מואב היו. ומפני מה זכה עגלון. א״ר רחומאי כשבא אהוד ואמר לו (שופטים ג:20) *דבר אלהים לי אליך*, מיד *ויקם מעל הכסא*. אמר לו הקב״ה אתה קמת [p. 90] מכסאך בשביל כבודי, חייך ממך יצא מי שישב על כסאי, שנאמר (ד״ה א כט:23) *וישב שלמה על כסא יי׳*.

רבי בון אמר אלמלא הוינא התם כד אתקיימא הלכה *מואבי* ולא מואבית פליגנא עליו, ואמינא מואבית ולא מואבי. ומאן מה דכתיב בהו *ויחל העם לזנות אל בנות מואב ותקראנה לעם לזבחי אלהיהן*, *הן הנה היו לבני ישראל בדבר בלעם, ותהי המגפה בעדת יי׳*. אינון גרמין כולי האי וגוברין אסירי ואינון שריין.

[p. 91] ומיד אמר הדרי בי. ומה משה ואלעזר קבלון דכתיב *אשר לא ידעו משכב זכר החיו לכם*. מ״ט, דבהכרח עמדו בנות מואב באותו מעשה, דא״ר חלקיה אמר רבי אסיא בן גוריון האנשים באין ומביאין להם בעל כרחן, וההיא שלא קבלה הורגין אותה, עד שנמצאו עומדות כולן. ודאי האנשים אסורים והן מותרות.

על דבר אשר לא קדמו אתכם בלחם ובמים ואשר שכר עליך, עיקרא דמילתא גוברין הוו.

© 2016–2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

אמר רבי חיסדאי והא תנינן דנחל שיטים מגדל ניאוף דנשים, ואת אמרת בעל כרחן עומדות שם. ואמר רבי אושעיא מאי דכתיב (יואל ד:18) *ומעין מבית יי׳ יצא והשקה את נחל השטים*, אלא באותו זמן עתיד הקב״ה לרפאות את כל העולם, ומפני שנחל שטים מרבה ניאוף *יצא מעין מבית יי׳* לרפאות אותו הנחל. א״כ הרי לך כי בשביל הניאוף באות מעצמן.

[p. 92] א״ר מנסיא ח״ו, גלוי וידוע דבמקום שבעליהם ואביהם שם שאינן באות מעצמן בפרהסיא, אלא הם הפקירו אותן בעל כרחן בעצת בלעם.

א״ר יוסי בן קסמא תמיה אני אם מגילה זו לא באה אלא כדי ליחס זרע דוד שבא מרות המואבי׳ ולא יותר. ולמה לי כולי האי. ליכתוב יוחסא מבועז כשנשא את רות, ויאמר *אלה תולדות פרץ* עד *וישי הוליד את דוד*. אלא כולא איצטריך ביגן צדקת זו שבאה להתגייר ולחסות תחת כנפי השכינה, ולהודיע ענותנות׳ וצניעות שבה.

רבי אלעזר בר׳ יוסי אמר להודיע זרע דוד שהוא *כסף צרוף בעליל לארץ*. דהא כסף דעובד כסף צרוף הוא, ככסף זה שנצרף פעם ושתים.

ואי״ת אם כן מפני מה באו מן האומות שלהן בענין זה. אלא כסף מזוקק מתוך סגים שבה, וזרע דוד צרוף מצד זה ומצד זה, דכתיב *ואהבת את יי׳ אלהיך בכל לבבך וגו׳*, [p. 93] בשני יצריך ביצר הטוב וביצר הרע. הכל צריך כאחד, וזרע דוד איצטריך הכי.

פתח רבי ואמר אדם הראשון נשמתא לנשמתא. חוה נשמתא. קין והבל. הבל מזינא חדא עם אדם וחוה, ואתקרי רוח דקודשא. קין רוח דשמאלא אתקרי כלאים. והוי עירבוביא דלא אצטריך, סטרא אחרא דלא זיינא דאדם וחוה. ועל דא *לא תחרוש בשור ובחמור יחדיו*.

[p. 94] ועל דא לא תיעול ברית דקודשא ברשות אחריתי, *לא יהיה לך אלהים אחרים על פני*.

ואדם, הוא דוגמא של מעלה. *אלהים אחרים*, דא חמור ואתון, זכר ונקבה. ועל דא מאן דעאיל ברית קדישא ברשות אחרא כתיב ביה (הושע ה:7) *ביי׳ בגדו כי בנים זרים ילדו*. ולית קנאה להקב״ה בר מן דא דברית קדישא.

[p. 95] ברא הקב״ה באינש י״ה ו״ה דהוא שמא קדישא דיליה, נשמתא לנשמתא, ודא נקראת אדם. ומתפשטין נהורין בתשעה נהורין, והוא תלוי מן י׳. והוא אור אחד בלא פירודא. ועל דא גופא דאינש אתקרי לבושא דאדם.

ה׳ נקראת נשמה ותזדווג עם י׳, ואתפשיט לכמה נהורין. והוא חד י״ה בלי פרודא. ועל דא *ויברא אלהים את האדם בצלמו בצלם אלהים ברא אותו. זכר ונקבה בראם כו׳ ויקרא את שמם אדם*.

© 2016–2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

ו' נקראת רוח ואתקרי בן י״ה. ה' אתקריאת נפשא ואתקריאת בת. ועל דא אב ואם בן ובת, ורזא גדולה יו״ד ה״א וא״ו ה״א איקרי אד״ם. ואתפשט נהורא דיליה לחמשה [p. 96] וארבעים נהורין, ודא הוא חושבן אדם, מ״ה. והשם יו״ד וא״ו ה״א, *זכר ונקבה בראם כו', ויקרא את שמם אדם*.

ואח״כ יצר הגוף דכתיב *וייצר יי' אלהים את האדם עפר מן האדמה ויפח באפיו נשמת חיים*. מאי אית בין אדם לאדם. הרי יה״וה נקרא אדם וגופא נקרא אדם. מאי בין האי להאי. אלא באתר דאקרי *ויברא אלהים את האדם בצלמו*, הוא ידו״ד. ובאתר דלא אקרי *בצלמו*, הוא גוף.

ובתר דאמר *וייצר יי' אלהים*, שיצר לאדם, עשאו. דכתיב *ויעש יי' אלהים לאדם ולאשתו כתנות עור וילבישם*. *כתנות* אור, בדוגמא של מעלה. ובתר דחבו, *כתנות עור*.

[p. 97] ועל דא אמר (ישעי' מג:7) *כל הנקרא בשמי ולכבודי בראתיו יצרתיו אף עשיתיו*. *בראתיו*, דא יו״ד ה״א וא״ו ה״א. *יצרתיו*, דא *כתנות* אור. *א״ף עשיתיו*, דא *כתנות עור* משום דהאף סבב זה. למאן איתקרי רע, זה יצר הרע, דא נחש דעבד דאתגזר על אדם וחוה מותא ועל כל אינש.

ובדוגמא דאיתא שם דקודשא הכי אית שם דמסאבו שהוא טמא ועל דא *לא יהיה לך אלהים אחרים על פני*.

וכל הפוגם אחד מאיבריו מלמטה כאלו פוגם מלמעלה. ועל דא חרב בא לעולם ומותא אתי לעלמא. ועל דא *ונתתי נשיכם אלמנות וגו'*, למאן דעאיל ברית קדישא ברשו אחרא. ועל דא *שעטנז לא יעלה עליך*, *לא תחרוש בשור ובחמור יחדיו*. ועל דא אמר (דברים כז:21) *ארור שוכב עם כל בהמה*. מאן היא *בהמה*, גויה, שהיא מסטרא דבהמה אחרא דלעילא מסאבא.

[p. 98] ועל דא אמר (שם ל:15) *ראה נתתי לפניך היום את החיים ואת הטוב ואת המות ואת הרע*. *את החיים ואת הטוב*, דא יי'. *ואת המות ואת הרע*, דא שמיה דסמאל, נשמתא לנשמתא מסטרא דשמאלא. **[עח ט״ד]** נשמה סיטרא דשמאלא ורוח ונפש מסיטרא דשמאלא שהיא בגופא דישראל אקרי אדם, וכל שאר עמין לאו אקרון אדם. ומה אמר, *ובחרת בחיים*.

[p. 99] ועל דא אית שידין יהודאין. ולא אתא פסוקא דאמר *לא יהיה לך אלהים אחרים* אלא לישמעאל ולעשו. ו*אלהים אחרים* מן ישמעאל ועשו, מאן אתר נפקו. מן השמרים של שדים יהודאין. ועל דא (ישעי' יד:29) *כי משורש נחש יצא צפע*. ועל דא אם אמר לך יצר הרע חטא ושכב עם הבהמה, ויעשה, אל תאמן בו.

© 2016–2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

וע״ד אית שדין יהודאין וישמעאלים ונוצרים, והגדולה לבני עשו וישמעאלים. ומאיזה מקום היא, מן הגופות שלהם, שהם אחים עמנו מן הגוף, ולא מנשמה ולא מן רוח ולא מנפש ולא מנשמתא לנשמתא.

ואני פותח לך פתח גדול, כל בני ישראל הם משתחוים להקב״ה. ואלהים של בני עשו הוא ישתחוה להם. מנלן, רמז שאמר הכתוב *ויבא אלהים אל בלעם בחלום הלילה*, אלהים שלו ישתחוה לו ויבא עד ביתו וידבר [p. 100] עמו בלעם מן החלום שלו. וזה למה, בשביל כבוד הגוף שהוא עיקר שלהם.

וע״ד כל גוי שיעשה תשובה ויתפרש מעי״ז, יעול הקב״ה רוח קדישא ביה ונפשא קדישא. וע״ד יש לו חלק לעוה״ב, ולא עם בני ישראל אלא חלק בפני עצמו.

וכל זה למה, בשביל השמרים שיש בגופו שהם מן הטומאה. והרוח הקדושה ונפש הקדושה שישב עליהם השמרים בחזקה גדולה, יביאו לה לזה הגוף כמו האדם הדר באשפה. ומשימות נאבדים השמרים שלו.

ועל דא אמרו הגוף מן הגוי בחייו טמא ובמותו טהור. למה, בשביל שתתאבד נשמתא דיליה והגוף ישוב אל העפר כשהיה. היהודי בחייו טהור ובמותו טמא, בשביל שנשמתו עולה למקום גבוה ונשאר נפש הבהמית בגוף. ועל דא זה נקרא טמא במותו והגוי טהור.

[p. 101] למה״ד, לתרין אילנין, חד קדישא וחד מסאבא. מה הוי קדישא ומה הוי מסאבא. מה דעביד איבא הוי קדישא, ומה דלא עביד איבא הוי מסאבא, ודין הוא דיעביד צל לע״ז. ועם כל דא הם נטועים בארץ. ולחד אילנא אית מיין ולאילנא אחרינא אית מיין, ועם כל דא אילנא חד יעביד איבא ואילנא חד לא יעביד איבא.

בדוגמא דא אינון ישראל ובני עשו, תרי אילנין דאינון נטיעין בארעא. דרוח דקדישא ורוח דמסאבא דא הוא האילנות ואינון בארעא חדא, דאינון מן גופא אחונא עמנא. ולחד אית מיין ועביד איבא, דא איהי אורייתא קדישא דישראל שנמשלה למים, שנאמר (ישעי׳ נה:1) *הוי כל צמא לכו למים*, ואין *מים* אלא תורה.

ועל גופא דישראל אמר *ועץ עושה פרי אשר זרעו בו על הארץ וגו׳*. וירית גינתא דעדן וירית גופא קדישא דלעילא, ונהני׳ נשמתו מאור השכינה.

[p. 102] ואת אמרת דלית איבא באילנא דמסאבא. למה הפסוק אמר *עץ עושה פרי למינו*. עיין באיבא דאילנא דיעביד צל לע״ז, שיאמרו עליו דיעביד איבא דלא אכלין מיניה וידפנו הרוח. ועל זה אמר *לא כן הרשעים כי אם כמוץ וגו׳*. ואית לאילנא דא דמסאבא מיין ולא יעבד איבא אלא כמא דאמרנא, *כמו״ץ אשר תדפנו רוח*, דא אורייתא דלהון.

© 2016–2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

רבי הושעיא אמר בא וראה *מעץ הדעת טוב ורע*, זרע דוד **[עט ט״א]** כהאי גוונא. עה״ד טו״ר, היה טוב מצד האבות, ורע מצד האמהות. ועם כל זה לאו מחציפות דלהון הוא.

[p. 103] כיון ששמע רבי אלעזר בר יוסי בא ונשקו בראשו.

אמר רבי חסדאי רות מצניעות שלהן היתה. ונכנסה תחת כנפי השכינה ויצא ממנה המלוכה. והמלכים התחייבו להיות זרע דוד, כדי שיהיו רחמנים ואכזרים. רחמן מצד האב וקשה מצד האם, וזה וזה צריך להיות כאחד. ולפיכך זרע דוד נוקם ונוטר כנחש ורחמן לישראלי׳.

אמר רבי חלפתא ריח השושנה, אותה שיצאה מבין החוחים. רות, מזרע האומות יצאה כשושנה, והעלתה ריח טוב לפני הקב״ה.

שאל רבי פדת לבריה של רבי יוסי איש סוכו, רות כיון שנתגיירה מפני מה לא קראוה בשם אחר.

[p. 104] אמר ליה כך שמעתי, דשם אחר היה לה וכשנשאת למחלון קראו שמה רות, ומשם עלתה בשם זה. דהא כשנשאת למחלון נתגיירה ולא לאחר זמן.

אמר לו והכתיב אח״כ *ואלהיך אלהי באשר תליני אלין וכו׳*. הרבה התראות עשתה נעמי, הכי תנינן, וכולן קבלה עליה. ואם קודם נתגיירה, למה לה השתא כולי האי.

אמר ח״ו שנשאה מחלון והיא גויה. אלא כלקחה נתגיירה ובחזקת אימת בעלה עמדה וערפה בענין זה. כיון שמתו בעליהן, ערפה חזרה לחסרונה, דכתיב *הנה שבה יבמתך אל עמה ואל אלהיה*. דכתי׳ *ורות דבקה בה*, כמו שהיתה בתחילה. כיון שמת בעלה ברצונה *דבקה* בתורה.

[p. 105] אמר לו שמעת מה שמה בתחילה.

אמר ליה גילית שמה, כשנשאה מחלון קרא לשמה רות. ערפה, הרפה שמה, וחזרה לחסרונה ולשמה ולאלהיה, דכתיב *הנה שבה יבמתך אל עמה*. *אל עמה*, להקרא בשם הראשון, *ואל אלהיה*, לעבוד ע״ז.

רבי רחומאי ורבי קיסמא בן גירי הוו שכיחי בהדי הדדי באונו משבת לשבת. יומא חד הוו יתבי ורבי רחומאי הוה יתיב ודרש, ועמא יתבי קמיה.

פתח ואמר (ישעי׳ כד:15) *על כן באורים כבדו יי׳*. מאי *באורים*, אלו אורים ותומים.

[p. 106] *באורים*, בשתי אישות שהם בציון ובירושלים, דכתיב (שם לא:9) *נאם יי׳ אשר אור לו בציון ותנור לו בירושלם*. ואין בני אדם יודעין בהם.

© 2016–2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

בציון לבד סלקא דעתך. אלא כמו דציון וירושלים דא עם דא, הכא נמי אלין דא עם דא, והם כעין זכר ונקבה. והוא אש של זכר חלוש ושל נקבה חזק, זה אצל ציון וזה אצל ירושלים.

ואין לך אדם בעולם יודע רמז שתי אישות אלו. והם נקראים יצה״ר ויצה״ט, והקב״ה נתנם לבני אדם כדי לנחותם בהם. והכתוב אמר *על כן באורים כבדו יי׳*, בהם האדם מכבד לקונו.

[p. 107] שער אחד יש תחת ציון, והוא מחלון תחת הארץ אלפים אמה, והוא התחלת האש, דק וחלוש. והשער ההוא נקראת צפונית, ומשם הולך ומתפשט עד ירושלם, מקום הר הבית, עד מקום שעומד כל זכר *לראות את פני האדון יי׳ צבאות*.

מ״ט, מפני ששם תחת הר הבית, שעומד בפנים העזרה, מתחתיו **[עט ט״ב]** שיעור שלש מאות וששים וחמשה אמות כפלים האש. אבל למעלה האש אינו בוער כתנור חזק. ולמטה האש דוגמת הערלה החופפת על הברית והיא למטה.

ועל כל זכר שיש לו ברית נרשם עומד עליו, *לפני האדון יי׳*. ומפני כך על כן *באורי״ם כבדו יי׳*, באור של ציון ואור של ירושלים.

[p. 108] שער התנור החזק נקרא ערל, וכשהזכרים עומדים עליו נשקע אותו האש עד תהום רבה, והוא אש של גיהנום.

ויש לו שבעה שמות ליצר הרע ואלו הן, רע טמא שטן שונא אבן מכשול ערל צפוני. ועל זה נאמ׳ *ויראה כל זכורך*. ושבעה שמות לגיהנם ואלו הם, בור שחת דומה טיט היון שאול צלמות ארץ תחתית. שבעה פתחים יש לגיהנום כנגד ז׳ שמות שיש לו. ז׳ מדורות זו על זו, וכולן מדורות מזומנים לרשעים לידון שם. גופן כלה בקבר ונשמתן נשרפת והאש אוכלתן.

[p. 109] מדור הראשון בור, והוא מדור העליון, ושם כמה כתות של מלאכי חבלה, כעין הבור אשר *אין בו מים* אבל נחשים ועקרבים יש בו. כך המדור הזה, נקרא בור, בו כמה כיתות של מלאכי חבלה כעין נחשים השרפים אשר אין להם לחש.

ושלשה ממונים שולטים בגיהנם מתחת ידי דומה, והם משחית אף חימה. וכל האחרים ממונים תחתם. וכל אותם המדורות, רצים ושבים, ודנין שם נפשותן של רשעים.

וכל אותם כתות של מלאכי חבלה כולם מרעישים גיהנם, ונשמע קולם לרקיע. וקולות הרשעים ביניהם צווחין ואומרים ווי ווי, ואין מרחם עליהם.

ועל כל אלו השלשה ממונים, עם שאר כתות של מלאכי חבלה שמרעישים גיהנם, אמר קרא עלייהו (ישעי׳ סו:6) *קול שאון מעיר, קול מהיכל, קול יי׳ משלם גמול לאויביו*, כנגד ג׳ משחיתים הללו ששולטים כל ימי השבוע.

© 2016–2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

מזמן תפילת ערבית, כל הלילה דנין לאותן אשר *היה במחשך מעשיהם וגו'*, ומהרהרים הרהורים על משכבותם. ועליהם אמר הכתוב (שם כט:15) *והיה במחשך מעשיהם וגו'*, (מיכה ב:1) *הוי חושבי און וחורשי רע על משכבותם וגו'*. וכיון שהתחילו גומרים ביום על כולם, אבל התחלת הדין ברשעים [p. 110] בגיהנם משתחשך הלילה. ועל זה נקראים *לילות*, כמה דאת אמר *מפחד בלילות*. ואמר רבי אלכסנדראי מפחדה של גיהנם.

ולפיכך תקנו בתפלת ערבית כל ימי השבוע *והוא רחום*, על כי מאותה שעה שתחשך דנין את הרשעים בגיהנם ע"י הג' שהם משחית אף וחימה. וכולם נכללים בהאי, *והוא רחום*. *ההי"ד ישחית, להשיב אפו, כל חמתו*.

ולפיכך תקנו *והוא רחום* בימי החול ולא בשבת, שכיון שנכנס שבת מסתלק הדין מן העולם, והרשעים בגיהנם יש להם מנוחה, ומלאכי חבלה אינם שולטין עליהם משעה שקידש היום.

[p. 111] ועי"כ אין אומרים בערב שבת *והוא רחום*, שלא יתעוררו מלאכי חבלה. ולפיכך הוא אסור, מפני כבודו של מלך המגין על הרשעים בשבת, להורות שכבר נסתלק הדין וכבר אין רשות למחבלים לחבל.

לסנטרא דהוה אלקי לחייבא. אתא מלכא לאגנא עלוי, ושויה קמיה. כיון דשוי קמי מלכא, מאן דאגזים ליה במלקיותא לאו קלנא של מלך הוא. כך מלכא איהו שבת. נטיל לחייבי דגיהנם קמיה ואגין עלייהו, וכל סנטירין מתעברין קדם מלכא. מאן דנטל רצועה קמי מלכא ואגזים להו, לאו קלנא דמלכא הוא. וה"ה שאין **[עט ט"ג]** לומר שומר עמו ישראל.

בהאי מדור דנין לאותן *שקוטפין מלוח עלי שיח*, המפסיקים דברים שנתנו בלוחות *עלי שיחה* בטילה. ואותם שאינן נוהגין כבוד בתלמידי חכמים. [p. 112] ואין במקום הזה למבזה תלמיד חכם, דנין אותו בטיט היון.

ודנין בזה המדור המבזה ת"ח או חכם אע"פ שכבדוהו בפני אחרים, והמקלל חרש וכיוצא בהם, והעובר אחורי בית הכנסת בשעה שהציבור מתפללים, והמספר שבח חברו בפני מי ששונאו לרעה. כל אלה וכיוצא בהם נידונין במדור הראשון.

המדור השני נקרא שחת, והוא אש ירוקה. ואין שם כי אם חושך, ואין שם רחמים כלל. ושם דנין כל המספרין אחר מטתן של ת"ח, והמלבין פני חבירו שלא ללמוד ממנו, והמתגאה שלא לשם שמים, והמתכבד בקלון חבירו, והיודע בחברו שיכשל בדבר הלכה ואינו מודיעו קודם שיכשל וישמח הוא או אחרים, ומי שיש לו בהכ"נ בעירו ואינו נכנס להתפלל בה, ומי שאינו נח לחבירו בהלכה [p. 113] והם בעיר אחת, והאוכל מסעודה שאינה מספקת לבעליה.

© 2016–2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

והמגביה ידו על חבירו אע״פ שלא הכהו, ומי שמקלל בשחוק לחברו בענין שיגיע לו בושת. כל אלו נדונים שם במדור זה, וכל כיוצא בהם.

המדור השלישי הוא נקרא דומה. ושם נדונים כל אותן גסי הרוח המתגאה לבם בהלכה לפני העם שלא לש״ש, והמספרים לשון הרע, והמגיס לבם בהלכה, והדן את חברו לכף חובה, והמלוה לחברו ברבית, והמגלה פנים בתורה שלא כהלכה, ומי שאינו עונה אמן מפי המברך, ומי שעושה תפלתו פיסקי פיסקי. כגון המספר בתפלתו וחוזר ואומר דבר אחר, וחוזר ומפסיק, והוא פיסקי פיסקי. והמתלוצץ על חברו והמתלוצץ על [p. 114] הזקן ששכח תלמודו, והרואה דבר ערוה בחברו ואינו מודיעו בינו לבינו. כל אלה נדונין שם וכל כיוצא בהם.

המדור הרביעי הוא הנקרא טיט היון. ושם נידונין אותן גסי הרוח, וכל אותן העונים עזות לעני והמדוכאין, והרואה לעני בדוחק ואינו מלוהו עד שמבקש ממנו הנאתו, והעושק שכר שכיר, והמוציא זרע לבטלה, והבועל גויה ונדה, והממשכן לעני ואינו מחזיר לו משכנותיו כשאין לו דבר אחר, והמטה משפט, והלוקח שוחד. כולם נידונים במדור הזה.

המדור החמישי הוא נקרא שאול. ושם נידונים המינים והמוסרים והכופרים בתורה והכופרים בתחיית המתים. על אלה נאמר (איוב ז:9) *כלה ענן וילך כן יורד שאול לא יעלה*. ועל שאר החוטאים כתיב (ש״א ב:6) *יי׳ ממית ומחיה מוריד שאול ויעל*.

[p. 115] המדור הששי נקרא צלמות, ושם נידונין כל אותן ששכבו עם גויה ונדה.

המדור השביעי הוא הנקרא ארץ תחתית. היורד לשם שוב אינו עולה. ועליהם נאמר (מלאכי ג:21) *ועסותם רשעים וגו׳*.

וכל אלו המדורות אש אוכלה דולקת לילה ויום לנפשותם של רשעים. יש מי שנקרא רשע ונידון בגיהנם י״ב חדש. רשע גמו׳ שאין לו תשוב׳ נידון לעולם בגיהנם. רבנן אמרי רשע נידון בגיהנם ששה חדשים, רשע גמור שנים עשר חדש. והני מילי כשהרהרו תשובה ומתו, אבל אם לא הרהר לעשות תשובה או לא עשה תשובה עליו, עליהם **[עט א״ד]** [p. 116] הפסוק אמר (ישעיה סו:24) *ויצאו וראו בפגרי האנשים הפושעים בי וגו׳*.

ואמר רבי רחומאי כשגירש הקב״ה אדם הראשון מגן עדן נתיירא ממדור זה הנקרא ארץ תחתית, מפני שאין לו שיעור. ועל זה נאמר (איוב י:22) *ארץ עיפתה כמו אופל צלמות ולא סדרים ותופע כמו אופל*. מה עשה. עשה תשובה ונכנס במי גיחין עד צוארו. והקב״ה חס עליו וסלקו למקום הנקרא אדמה, שהיא אחת משבעה ארצות. ושם הוליד הבל וקין.

[p. 117] כשהרג קין להבל גזר עליו הקב״ה להיות *נע ונד בארץ*. מה כתיב, *הן גרשת אותי היום מעל פני האדמה וגו׳ והייתי נע ונד בארץ*. והקב״ה קבלו בתשובה וסילקו לארקא.

© 2016–2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

כשנולד שת סילקו הקב״ה לאדם הראשון למעלה מכל הארצות בתבל, במקום אחד בחברון. ושם היתה קבורתו וקבורת אברהם יצחק ויעקב וזוגותיהם.

רבי קיסמא אמר מערת המכפלה סמוך לפתח גן עדן היא. בשעה שמתה חוה בא אדם וקברה שם. ושם הריח מריחות גן עדן, באותו הריח שהיה שם. רצה לחצוב יותר, יצתה בת קול ואמרה דייך. באותה שעה עמד ולא חצב יותר, ושם נקבר. מי נתעסק בו. שת בנו, שהוא היה בדמותו בצלמו.

אמר רבי רחומאי הקב״ה נתעסק בו כשנולד ונתעסק בו כשמת. ולא היה מי שיודע בו עד שבא אברהם [p. 118] אע״ה וראה אותו. והריח ריח בשמים של גן עדן, ושמע קול מלאכי השרת אומרים אדם הראשון קבור כאן, ואברהם יצחק ויעקב מוכנים יהיו במקום הזה. ראה הנר דולק ויצא. מיד היתה תאוותו על המקום הזה.

אמר רב הונא קודם שבא אברהם היו מבקשים ליקבר שם, ומלאכי השרת היו שומרים המקום. ורואים אש דולקת שם ולא יכלו, עד שבא אברהם ונכנס וקנה המקום.

רבי נחמיה פתח *ויטע יי׳ אלהים גן בעדן מקדם וגו׳*. כשברא הקב״ה אדה״ר, מבית המקדש בראו, ומעפר בית המקדש נטל וברא אותו. כיון שברא אותו ועמד על רגליו, באו כל הבריות להשתחוות לו.

מה עשה הקב״ה. נטלו משם והכניסו לגן עדן. ועשה לו עשר חופות כדוגמת י׳ חופות שעתיד הקב״ה לעשות לצדיקים בגן עדן לעתיד לבא. [p. 119] ומלאכי השרת היו יורדין ועולין ועושים שמחה לפניו, ונתן לו חכמה עליונה.

וכשירד סמאל משמי מרום, ראה מעלתו של אדם, ומלאכי השרת משמשין לפניו בחופתו, וירע בעיניו. מה עשה, נטל נחש כמין גמל ורכב עליו. וירד ופתה אותו עד שעבר מאמר יוצרו.

ומהו שעבר. רבי אלכסנדרי אמר רוח זנונים נכנס בתוכו. רבי חזקיה אמר רוח הטומאה הוה, ובו עבר מאמר יוצרו. כיון שעבר, נגלה עליו הקב״ה וגרשו מגן עדן. וגזר עליו י׳ גזירות, ועל חוה עשר גזירות, ועל הנחש עשר, ועל האדמה י׳ חסר א׳ גזירות, נמצאו ארבעים חסר אחת מלקיות שנתחייב הרשע בב״ד.

לסוף עשה תשובה וקבלו הקב״ה בההיא שעתא. [p. 120] דאמר רבי יהודה בר שלום מאי דכתיב (תהלים לט:13) *שמעה תפלתי יי׳ ושועתי האזינה אל דמעתי אל תחרש כי גר אנכי עמך* . דוד מלכא אמר דא, דאמר רבי בון בר חמא אמר דוד הקב״ה איהו קריב לכל מאן דקראן ליה.

© 2016–2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

פתח ואמר האי קרא מנא לן. דכתי׳ (שם קמה:18) *קרוב יי׳ לכל קוראיו לכל אשר יקראוהו באמת*. דהא כל אינון דקראן באמת להקב״ה, קריב לון ומקבל לון. וקב״ה לבא בעי, ורעותא דבר נש חשיב קמיה מכל קרבנין ועלוון דכל עלמא. כיון דבר נש כוין דעתיה בתשובה, לית תרעא בכל אינון רקיעין דלא פתח.

קרבנא דבר נש בלבא ורעותא תליא, דכתיב *והתודה אשר חטא עליה*, *והתודה עליו*. וכולא בלבא תלייא.

[p. 121] רבי נחוניא בן הקנה אמר לחכמים בני, חייכם, אין קרוב לפני המקום כלבו של אדם, וניחא ליה יותר מכל קרבנין ועלוון דכל עלמא. מאן דיתיב בתעניתא וישוי לביה ורעותיה, איהו מקריב קרבן שלם. דניחא ליה להקב״ה מקריב קמיה תרביה ודמיה וגופיה, ומקריב קמיה אישא וריחא דפומיה. ולבא ורעותא קרי מזבח כפרה.

קרבן אתפלג לכמה סטרין, לכמה חולקין. תענית דבר נש אתפליג לכמה סטרין, לכמה חולקין, והקב״ה לא נטל מכולא, אלא לבא ורעותא.

ותלתא מלכין אינון בגופא, מוחא ולבא וכבדא. מוחא אכיל מן כולא יהיב ללבא. לבא אכל מן כולא והוא יהיב לכבדא. הכבד הוא יהיב לכולא שנאמר *כל הנחלים הולכים אל הים והים איננו מלא*. והוא בדוגמת *הים* והקב״ה מקבל.

[p. 122] לית לך בכל עלמא דקיימי קמיה אלא תשובה וצלותא דבר נש. ואמר רבי יהודה תלת זיני תשובה הכא בהאי קרא, תפלה שועה דמעה. וכלהו בהאי קרא, תפלה, *שמעה תפלתי יי׳*. שועה, *ושועתי האזינה*. דמעה, *אל דמעתי אל תחרש*. כלהו תלתא חשיבי לפני קב״ה, ומכולהו לא חשיב בדמעה, דהא בדמעין אזלא לבא ורעותא וכל גופא. תריסר תרעין עאלין דמעין קמי הקב״ה.

[p. 123] תפלה דכתיב ביה שמיעה, דכתיב *שמעה תפלתי יי׳*. שועה, כתי׳ בה *ושועתי האזינה*. דמעה לאו כהני אלא יתיר על כולא, דכתיב *אל דמעתי אל תחרש*.

מאי בין האי להאי. רבנין דקיסרי ורבי אלעזר בר יוסי. תפלה, לזמנין דבר נש צלי צלותי׳ והקב״ה שומע, אבל לא בעי למעבד שאילתיה, ושתיק מניה, ולא אשגח ביה כל כך, והא איהו תפילה.

שועה איהו יתיר מתפלה דצווח ברעותא דלבא לקמיה מריה. ובגין דשוי רעותא יתיר כתיב ביה *האזינה*, כמאן דארכין אודניה גבי ההיא מלה. ועם כל דא שתיק ולא בעי רעותיה.

דמעה איהי ברעותא ובלבא וכל גופא, ובגין כך כתיב ביה *אל דמעתי אל תחרש*.

© 2016–2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

ורבנן אמרי לאו כל דמעין עאלין קמיה מלכא. דמעין דרוגזא ודמעין דמוסר דין על חבירו לא עאלין קמיה דמלכא. אבל דצלותא ודתשובה ולמבעי בעותיה מגו עקתיה, כלהו בקעין רקיען, ופתחי תרעין, ועאלין קמיה דמלכא.

דתנינן ביומא דאתחרב בי מקדשא כל תרעין נעילו ותרעין דדמעין לא ננעלו. מה כתיב בחזקיהו. (ישעי׳ לח:5) *שמעתי את תפלתך ראיתי את דמעתך*, ראייה ממש מתוך דמעין.

[p. 124] ולזמנין דאתי מה כתיב (שם כה:8) *ומחה יי׳ אלהים דמעה מעל כל פנים*. אית דמעין דטב ואית דמעין לביש. לטב דיצר הטוב. דביש דיצר הרע. הני דמעין דמעיקוי ודמעין דצלותא כתיב (ירמי׳ לא:9) *בבכי יבואו ובתחנונים אובילם*.

[פ ט״ב] רבי כרוספדאי חלש. עאל לגביה ר׳ יוחנן בן קסמא ורבנן. ההוא יומא דשבתא הוה. חמוניה דהוה בכי ולבתר חייך, אדהכי דמיך. אמרו יום שבת הוא ואסור לטלטלו, וטירדא אוחרא לא אצטריך. שבקוהו.

קם ר׳ יוחנן ודריש, *וימת אלימלך איש נעמי ותשאר היא ושני בניה*. מת אלימלך, נשארו בניה [p. 125] נחמה בהו. אשתארו בנוי תרין לאשלמא דוכתא דאלימלך, דהוה נשמתא לנשמתא. לבתר מה כתיב, *וימותו גם שניהם מחלון וכליון*, רוח דקודשא ורוח דבהמתא. השתא הוא תבירו על תבירו. נשמתא לנשמתא שהוא י׳ ורוח השכלית שהוא וא״ו, לא ימותון אלא אדם שיורד מגדולתו נקרא מת.

אוף הכא, כד דמוך רבי אליעזר נחמתא ברבנן דאשתארו. מתו רבי יוחנן בן נורי וחביריו, והשתא חברנא רבי כרוספדאי. השתא תבירו על תבירו.

עד דהוו יתבי, רבי חלקיה הוה גביה. חמא ליה דאהדרו דמעין על אנפוי וחוכא בפומיה. קרא ליה לרבי יוחנן ולחברייא, חמוניה בדמעין על אנפוי וחוכא בפומיא. אמרו ודאי לא מית.

יתבו ולא שבקו בר נש למקרב גביה. ברמשא אפתח עינוי, שאל מיא למשתי. קריבון לגביה רבי יוחנן. אמר לון למחר תובו גבאי, ואימא לכון מאי דחמית. דהשתא צריכנא לאתקנא כל מילין דחמי, ופקידו להודיע לחברייא. ובהאי ליליא דאהוי תמן אמנא, ולא ידענא מאי הוא. אמרו לביתי דלא יקרבון גבאי ולא יהא בר נש הכא.

אזלו כלהו, ורבי יוחנן אשתאר תמן, ולא קריב גביה כל ההוא ליליא. כד הוה נהיר יממא, חמוניה דהוה משתעי ובכי, ולא ידעי מידי.

קם ויתיב וקרא ליה לרבי יוחנן.

[p. 126] אמר ליה מאי חמית.

© 2016–2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

מעלמא אחרינא אתינא. ואעילנא תמן ולא יהבי לי רשותא לגלאה מידי, אלא לך ולחברך. ואמר לון מאי דחמא. אמר ליה לר׳ יוחנן אתקין מילך וזיל לכורסך דאתקינו לך, דהא תריסר מן חברייא ייתון בגינך. זכאין אינון חברייא דתלמודייהו אתקיים בידייהון.

וחמית בההוא אתר דמלכא משיחא תמן. כרוזא כריז בכל יומא זכאין אינון דמשתדלי באורייתא, ואינון דמזכאין לאוחרנין, ואינון דמעבירין על מדותייהו.

חמיתון כד הוינא בכי וחייך. רשותא אתיהיב למ״ה והוה אתי, וחמית שכינתא לגבי ולא שבקי ליה. עד דנטלן לבי דינא דתמן וחמית כמה חיילין ומשריין תמן, כולהו מתעסקין בדינין דעלמא. ובראשיהן סנדלפו״ן מאריה דאנפין, דמקשר קשרין למאריה. וחד פרוכתא פריסא עלוי וכל חיליה שמיא תחות ידוי. ולא אתיהיב לי רשותא למיקרב למיחמיה.

[p. 127] וחמית בי דינא וכמה סרכין קמייהו, מנהון סניגורין על בני עלמא, ומנהון קטיגורין. נטלו וקריבו לי קמייהו. וחמית תמן סגיאין מן חברייא.

א״ל למלאך המות מה סטקורא דדין גבך.

אמי׳ די לא שביקו לי למיתי, וקריבנא ליה לדינא.

קמו תלת סהדין ואמרו תלת זמנא, מצאנו כופר, ואסהדנו עליה **[פ ט״ג]** דאעברנא תדיר על מדותי. אתעסקו בדיני כל ההוא זימנא דחמיתון דדמיכנא, ועבדו חשבון יומין ושנין, ואשתכחו שלימין. ועל דאעברנא על מדותי תדיר, שבקו דינא ולא יכלו למידן בהאי עד דסליקו דינאי לאתר אחרא, ולא ידענא לאן אתר.

[p. 128] ואתיא מן דינא לשבקא לי, ולמיהב לי זימנא לאשלמא תלמודאי בהאי עלמא, דעדיין לא גמירנא ליה. ולא שביק לי מלאך המות עד דיהבו ליה באתרי רבי כרוספדאי סבא דמלקדמין. כדין שבק לי.

כד חמיתון דמעין באנפי וחוכא בפומא, אינון דמעין דקא בכינא דמלאך המות, וחייכינא מחדוה דשכינתא. ועל דדמיכנא לי עד זימנא אחרא, בגין לאודעא לי מה דגלינא לכון. על יד מלאך המות, אלא שבקו בהדאי לרבי אושעיא, ועמיה אזלינא תמן.

[p. 129] תמהו חברייא וקרו עליה *עוברי בעמק הבכא מעין ישיתוהו גם ברכות יעטה מורה*. *עוברי בעמק הבכא*, דא ר׳ כרוספדאי דעבר על דא. דמלאך המות דאיהו *עמק הבכא*, דאיהו גרים בכיה לכולי עלמא. *מעין ישיתוהו*, שמינוהו למיגמר ולמהוי מעיין דאורייתא. לפיכך *גם ברכות יעטה מורה*. אי אורייתא גרים ליה חיים, כל שכן מאן דגריס ליה גירסא ואוליף ליה.

קרא עליה ר׳ יוחנן (תהלים קיב:4) *זרח בחשך אור לישרים חנון ורחום וצדיק*. *זרח בחשך*, מהו *חושך*. דא מלאך המות דאחשיך אנפי עלמא, כד״א *וחושך על פני תהום*. ואנהיר

© 2016–2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

הקב״ה <u>*בחשך* דא</u> *לצדיק*, דא רבי כרוספדאי, <u>נהירו שליט</u>, נהירו דאורייתא. ומאן עבד דא, הקב״ה, דאיקרי *חנון ורחום וצדיק*.

ותאמר נעמי לכלותיה וגו׳ כי שמעה <u>בשדה</u> מואב כי פקד <u>יי׳</u> את עמו לתת להם לחם.

א״ר ברכיה א״ר יצחק בא וראה מי שמעלים עיניו <u>מן העניים</u> בשני בצורת, הם יראו בנחמות העולם, <u>והוא</u> לא <u>יראה</u>. אלימלך עשיר היה, כיון שראה הרעב העלים עיניו מן הצדקה וברח לשדי מואב. [p. 130] אמר להם רבי ברכיה וכי לא דרכן של צדיקים לברוח מפני הרעב. <u>והלא</u> גדולים מאלימלך אברהם יצחק <u>ויעקב</u>, עשירים ממנו, והלך זה למצרים מפני הרעב וזה לארץ פלשתים.

א״ר ברכיה אמר ר׳ יצחק הקב״ה גרם להם לצדיקים הללו לצאת מתוך הרשעים ולהודיע טבעם בעולם, ולפיכך הביא הרעב. אבל אלימלך <u>לאו הכי, דהא במקומן</u> הוה <u>יתיב</u>. וכשבא הרעב <u>היו עניים</u> באים אליו והעלים עינו מהם וברח. ועוד שראה הדין חל <u>על כל העולם והלך</u> בין האומות.

[פא ט״א] אמר רבי רחומאי דוד מלכא תלת שנין הוה כפנא ביומוהי. מ״ט, בגין לאודעא ליה דעל דינא תליא מלתא, הה״ד (ש״ב כא:1) *ויהי רעב בימי <u>דוד וגו׳ ויבקש דוד</u>*, עד שאשתלים דינא. כיון דאשתלים דינא, מיד (שם:14) *ויעתר אלהים לארץ וכו׳.*

[p. 131] דתני רבי חייא כל עלמא לא שתיין אלא מתמצית ארץ ישראל. כד אתפקיד עלמא איהי אתפקדת בקדמיתא, בגין דלא אשתכח מאן <u>דישאיב</u> לה ויגין עליה <u>בקדמיתא</u>.

אלימלך זכאה הוה ויכול לאגנא על דרי עלמא, ועריק ליה בין שאר <u>האומות</u>. ובגין כך אתענש, מת איהו. <u>ואתו</u> <u>בנוהי</u> ונסיבו <u>גרמייהו</u> <u>בנשין</u> <u>נוכראן</u> <u>אוחרנין</u>, ואתענשו.

רבי <u>חנניה</u> פתח *ויראו בני האלהים את בנות האדם כי טובות הנה ויקחו להם נשים מכל אשר בחרו. ויראו בני האלהים*, עז״א ועזא״ל תרין מלאכין הוו דקטרגו למאריהון, ואפיל לון הקב״ה מאתר <u>קדישא דלעילא</u>. וכד נחתו, אתגלימו באוירא ואתעבידו כבני אינשא.

[p. 132] ולית **[פא ט״ב]** לך בכל אינון מלאכין דאשלימו לאתערבא גו בני נשא כאינון דאקרון אישים וכאינון דאיקרון *בני אלהים*. כיון דאפיל לון הקב״ה אתגלימו מכל אינון יסודי דבני נשא <u>מתלבשא בהו</u>. שאר מלאכין, כד נחתו ואינון זמינין לאתבא לדוכתייהו, אתגלימו <u>באוירא ומתפשטין</u> מיניה, ואהדרו לדוכתייהו.

© 2016–2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

קיסמא בר׳ ינאי אמ׳ כת׳ (תהלים קד:4) *עושה מלאכיו רוחות משרתיו אש לוהט*. אית מלאכין דאינון מרוח ואית מלאכין דאינון מאשא. דא יהיב מדיליה לחבריה בגין דאית שלמא בינייהו. וע״ד אינון דנחתין, מתרי יסודי אילין נחתי. וכד נחתי מתלבשין יתיר [p. 133] באוירא דהאי עלמא ואתגלימו.

אינון דאתערבו בהאי עלמא, ביסודי דהאי עלמא, ולא יכילו לפרחא ולאתבא לאתרייהו, ומתעכבו הכא. כיון דשבע יומין אתעכבו הכא, דא בתר דא, לא אתהדרו תמן. ועל דא *ויראו בני האלהים את בנות האדם וגו׳*.

מאי *כי טובת הנה*. דהוה נהיר שפירו דלהון כנהירו עילאה.

כיון דאולידו בנין, נטל להון הקב״ה ואעל לון בטורא דחשוכא דאיקרון *הררי קדם*. וכפת לון בשלשלאות של ברזל, ואינון שלשלאין משוקעין עד גו תהומא רבא, ותמן אולפין חרשין לבני נשא.

בלעם מתמן נטיל חרשוי ואוליף מינייהו דאינון טורין. הה״ד *מן ארם ינחני בלק מהררי קדם*. ותמן אתעטרו כל ידעי עלמא.

ומגו דהוו קטיגורא דמריהון בקדמיתא ועד כען יומא אינון מקטרגין למריהון, כמה דאינון חרשין דמכחישין פמליא של מעלה, ואלמלא אינון שלשלאין משקעין גו [p. 134] תהומא ואחידן בהו בתפיסו סגי, מטשטשי עלמא הוו ועלמא לא יכיל למיסבל.

ותמן באינון טורין דחשך ינקין מסיטרא דצפון, דהא מההוא סיטרא כל אינון זייני מתגברין בעלמא.

אמר רבי נחמיה אמר רבי יהודה היתה נעמה בההוא זמן, וכל העולם טועים אחריה.

רבי שלום אומר אימא של שדים היתה. כיון שראו *בני האלהים את בנות האדם* טעו אחריהם, ד*בנות האדם* הולכות ערומות, ובאין להם וילדו מהם. הה״ד *וגם אחרי כן אשר יבאו בני האלהים וגו׳ אנשי שם*.

מאי *אנשי שם וגו׳*. דאלין נפילין אוליפו בעלמא *שם* בכל מלה ומלה לאשלמא חרשייהו.

[p. 135] רבי יהודה ורבי יוסי אמרו *אנשי שם* ממש, כד״א *ששים גבורים סביב לה*.

ר׳ יצחק אמ׳ *מגבורי ישראל* כתיב.

רבי עזריה שאל לרבי יוסי איש כפר אונו מ״ט חרשין אינון יתיר בנשייא ולא בגברייא, דכתיב *מכשפה לא תחיה*, ולא כתיב *מכשף*.

א״ל כתיב *לא תאונה אליך רעה*. דא סטרא דנוקבא ודאי הוא. *ונגע לא יקרב באהליך*, דא הוא דכורא. ומן נוקבא כל זינין דחרשין וכל עומקין בישין אתיין לעלמא, הה״ד (קהלת ז:26) *ומוצא אני מר ממות את האשה וגו׳*.

© 2016–2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

[p. 136] ומאי *אסורים ידיה*. ר׳ ינאי ורבי יהושע. חד אמר כל הנוגע באשה או מקבל ממנה מידה לידו, לא ינקה מדינה של גיהנם, **[פא ט״ג]** שנא׳ *יד ליד לא ינקה רע*, ההי״ד *אסורים ידיה* ודאי.

וחד אמר מן הנקיבות באות כל מיני נחש וכישוף, וכל הרהורים רעים. ואלמלא שאסורים ידיה ולא שבקין לה, היו הורגים וממיתין כל העולם בכל עת וזמן.

ולא איתתקפא נוקבא אלא בחילא דדכורא. דכיון דהיא שארת בעומקין דיליה, יודעת לאומאה לבר נש לאשלמא רעותא. ובמה, בשם ובמילין עמיקין, בשמא מסאבו. ועי״ד עובדא בה תליא, ומלין בדכורא, ותרוייהו מנוקבא מתערי. ובג״כ זיני חרשין משתכחין בנוקבא ולא בדכורא.

[p. 137] תנן העובר בין שתי נשים, אם נדות הן נכפה, ולא תזוז מגופו אם לא יעשו לו מידי. סכנת דם או הריגה מזומנת לו. ואם אינן נדות עין הרע שולט בו בגופו או בממונו.

כי הא דר׳ נחום ברבי שמלאי. זמנא חדא הוה בדוך קסרין אעבר בין שתי נשים. אסתכלו ביה ואיסתכן מיד בגופיה ובממוניה. מאי טעמא, בגין דההוא רוחא בישא שראת עלון ויכיל לנזקא.

מאי תקנתיה. לימא הכי זיל, זיל, דומי, דומי, אעדי קטור, דקטרא לא לך ולא לי. ולבתר יתחיל ב*אל* ויסיים ב*אל*. כתי׳ *אל מוציאם ממצרים כתועפות רעם לו*, ויסיים ב*אל* כדכתי׳ *כי לא נחש ביעקב ולא קסם בישראל כעת יאמר ליעקב ולישראל מה פעל אל*. ויזיל ליה ולא ישגח אבתריה.

[p. 138] רב הונא הוה סליק מבבל לארץ ישראל. והוה סליק להתם איערע בחד כפר, חמא ההיא אתתא דהוה אתיא אבתריה. ארמאת מיין אכתפוי ונטלא עפרא מרגלוי. אהדר רישיה ואמר לה עביד וטול ברתי, בהאי לא כלום גבאי, אבל גוזרני עליך בלבולא בדעתך. לבתר אמר לא בגיני אלא בגין דלא תקטול בני אינשא אוחרנין. וכן הוה. איתבלבל דעתה ולא ידעה מידי, ומתה. ועל דא כתיב (תהלים צא:10) *לא תאונה אליך רעה ונגע לא יקרב באהליך*.

תני ר׳ חייא (קהלת ז:26) *טוב לפני האלהים ימלט ממנה וחוטא ילכד בה*. ממאן, מההוא אשה דכתיב בה *אשר היא מצודים וחרמים כו׳*.

בא וראה, בזמן שהרעב בעיר לא יראה אדם את עצמו ולא יתהלך יחידי בעיר, מפני שמלאך המות נמצא שם, ויש לו רשות לחבל. ועי״ד כתיב *ויאמר יעקב לבניו למה תתראו*. כיוצא בו בזמן שהדבר בעיר יסגור אדם עצמו ולא יתראה בשוק. דכיון שנתן רשות לחבל, מי שפגע בו ניזוק, ואיהו מתחייב בנפשו.

© 2016–2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

[p. 139] בא וראה, עשר שנים היתה נעמי בשדה מואב, לסוף *כי שמעה בשדי מואב כו׳*. מפני מה נענשו מחלון וכליון. מפני שנשאו נשים מואביות.

אין לך בעולם נשים מתעסקות בנחש וכבישוף כמו מואביות. ממאי, כתי׳ *ויצמד ישראל לבעל פעור, ויאכל העם וישתחוו לאלהיהן*. כיון דהוו אכלי מידי בחרשייהו, מיד הוו סגדין לטעוותהון.

ויצמד, רבי חייא אמר כהני צמידין תכשיטין הכי הוו מתחברים בבעל פעור.

בחרשיהון דנשיא מנלן. דכתיב *הן הנה היו לבני ישראל בדבר בלעם*, אוליף לון מילין בפומא. דהא חרשין וקוסמין לא הוו בעלמא כותייהו, אבל מילין בפומא **[פא ט״ד]** לאשלמא חרשייהו לא הוו ידעי. וע״ד *בדבר בלעם* עבדו ואשלמו חרשייהו ויכילו להו. ר׳ יוחנן אמר רות כשירה היתה.

[p. 140] *ותאמר נעמי לכלותיה לכנה שובנה אשה לבית אמה*. *יעשה* כתיב. אמרה להון אם תזכו ליכנס תחת כנפי השכינה *יעשה*, ואם לאו *יעש*, חסר ה׳.

כי צר לי מאד מכם. עליכם מבעי ליה, כמד״א (ש״ב א:26) *צר לי עליך*. מאי *מכם*, א״ר קרוניא אמר רב בזנא עאקו בלבאי מכם דאתון גרמתון לבניי דימותו, כמה דמתרעם מאחרא.

ותשק ערפה לחמותה. *ערפה*, הרפה שמה. למה נקרא שמה *ערפה*. על שהחזירה עורף לחמותה. *והלכה למקומה*, לשדה מואב, זנתה ולא כבדוה. לארץ פלשתים, והכל דשים בה כהריפות. [p. 141] הרפה, שעשתה עצמה רפה, וילדה מזנות ששה בנים, וכולם נפלו ביד דוד ואנשיו.

(ש״ב כא:16) *וישבי בנוב אשר בילידי הרפה*. וכי מי נתן אותו בנוב. והלא סמוך לירושלים היא בארץ, והוא בארץ פלשתים. אלא הכי א״ר פנחס מלמד שבא על עסקי נוב.

מפני שגרם עניין נוב עיר הכהנים, והקב״ה מדקדק עם הצדיקים אפי׳ כחוט השערה. אמר לו הקב״ה, דוד גרמת כל כך בנוב עיר הכהנים, חייך או הדין יחול עצמך או על זרעך, לא ישאר אלא אחד.

[p. 142] תני ר׳ חייא (ש״א כב:20) *וימלט בן אחד לאחימלך וגו׳*. שלא נשאר לאחימלך מכל בית אביו זולתי אביתר לבדו. ועל עון זה מת שאול ובניו, וכמה אלפים ורבבות מישראל, ונגזר על דוד למות.

© 2016–2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

כיון שהלך לארץ פלשתים ראתה אותה הרפה, אמרה לבנה, האי מאן דקטיל אחוך. באותה שעה הגיע זמן מדת הדין להנקם מדוד על עסקי נוב, וזימן לישבי להורגו. מיד *וישבי בנוב*, שבא על עסקי נוב.

אמר רבי יוחנן כך אמר דוד, רבש״ע זרעי יהיה נכון לפניך והריני מקבל עלי את הדין, מה עשה. נטלו ישבי והגרים עצמו עליו ועל המטה. אמי לאו יקרא דילי. נטלו וארמי לי׳ לאוירא ושוי סיפא סייפא דיתקטל בה דוד. הה״ד (שם) *והוא חגור חדשה, ויאמר להכות את דוד*. מיד הזכיר שם המפורש באויר ועמד. סוסו מיד נשמט והלך לירושלים.

הלך אבישי ושאל לסנהדרין, ואמר מהו לרכוב על סוסו של מלך. והתירוהו. מצאו לדוד עומד באויר, א״ל חזור תפלתך.

[p. 143] א״ל *מה אשיב ליי׳ כל תגמולוהי עלי*, שכך מקובלני מבית דינו של שמואל הרמתי וכו׳. מיד חזר לתפלתו וקבל על זרעו הדין, דכתיב *ויעזור לו אבישי בן צרויה ויך את הפלשתי וגו׳*.

מה כתיב (מלכים ב׳ יא:1) *ועתליהו אם אחזיה ראתה כי מת בנה ותקם ותאבד את כל זרע המלוכה*, לבית דוד. כתיב *ותאבד*, וכתיב (ד״ה ב כב:10) *ותדבר*. מהו *ותדבר* אמרה שעתידין זרעו של דוד ליאבד מן העולם.

ותאבד, ותקח יהושבע בת המלך יורם כו׳ את יואש כו׳. מלמד שהקב״ה דן מדה כנגד מדה.

ועל כל זה מה כתי׳. אע״פ שנגזרה גזירה זו וניתן רשות למדת הדין, על זה כתיב (ישעי׳ י:32) *עוד היום בנוב לעמוד*. עדיין **[פב ט״א]** מדת הדין בנוב עומדת ותובעת דין מלפני הקב״ה. ומה בצדיקי׳ מדקדק הקב״ה, כל שכן ברשעים עאכ״ו.

[p. 144] *ותאמר הנה שבה יבמתך אל עמה ואל אלהיה*. אמר ר׳ נחום אמר ר׳ יהודה מדקאמר *שבה* מלמד שגיורת היתה בתחלה. וכתיב *ואל אלהיה*, דהא אלוה אחד היה לה עם נעמי, ועכשיו לסרחונה הראשון, וטעת אחר ע״ז שלה.

ורות דבקה בה, כמה שקבלה עליה בחיי בעלה דבקה באמונתה. בא וראה שבחה של רות, שאע״פ שאימת בעלה לא היתה עליה, *דבקה* באמונתה. ועם כל דא נעמי חידשה לה כמתחלה, והתרתה בה התראות, וכלן קבלתן עליה.

רבי ברוקה אמר כתיב *וישכם אברהם בבקר ויקח לחם וחמת מים ויתן אל הגר שם על שכמה ואת הילד*. כיון דכתיב *אל הגר*, מהו *שם על שכמה*. אלא מלמד שהזהירה על עול האמונה, וללמד על מה שהיתה בתחלה עמו. כתיב הכא *שם על שכמה*, וכתיב *שם לו חק ומשפט*. מה להלן עול שכינה אף כאן עול שכינה. [p. 145] מה עשתה, כיון שראתה עצמה

© 2016–2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

יוצאת מתחת רשותו של אברהם, חזרה לקלקולה. מה כתיב, *ותלך ותת״ע*. אחרי ע״ז וגלולי בית אביה. וכתיב *הבל המה מעשה תעתועים*.

רבי חידקא ורבי שמעון בר יוסי הוו קאזלי באורחא. אמר ר׳ שמעון לרבי חדקא הא תנינן גוי ועוסק בתורה ככהן גדול הוי. האי ככהן גדול. מ״ט שקלו לכ״ג. והכתיב *ויקם עדות ביעקב ותורה שם בישראל*. הקב״ה יהבה לישראל לקבל עליה אגרא לעלמא דאתי. גוים דלא קבלוה, לא מקבלה עלה אגרא. דהכי אמר ר׳ עקיבא ישראל שעמדו על הר סיני מקבלין עליה שכר. ואת אמרת גוי ועוסק בתורה הרי הוא ככ״ג.

[p. 146] א״ל ככ״ג תנינן. דאמר רבי יוסי בר׳ יהודה אמר רבי יוחנן מאי דכתיב (משלי ג:15, ח:11) *יקרה היא מפנינים וכל חפצים לא ישוו בה*. אפי׳ ממזר ת״ח עדיף מכ״ג ע״ה המשמש לפני ולפנים. הואיל ואינו קורא בתורה אין עבודתו עבודה, ואין מקבל עליה שכר. ועליו כתיב (שם יט:2) *גם בלא דעת נפש לא טוב*. כהן גדול שאינו יודע עיקר עבודה, אין עבודתו עבודה.

[p. 147] וא״ר יודא מנא לן שצריך כהן גדול להיות ת״ח. דכתיב (מלאכי ב:7) *כי שפתי כהן ישמרו דעת ותורה יבקשו מפיהו*. ואם הוא ע״ה, אין מקבל עליה שכר. כך גוי העוסק בתורה, הואיל והוא גוי אין עבודתו עבודה ואין מקבל עליה שכר. שכר כהן גדול עם הארץ וגוי בשיקולא שכיחי, שאין מקבלין עליה שכר.

פתח צו *את אהרן ואת בניו לאמר*. *אהרן ובניו* מצווין ושאר בנים אינם מצווים. אלא כל כהן שאינו יודע עיקר העבודה *כאהרן ובניו* אינו מצווה. ואם עובד עבודתו פסולה, דהא במה מכוין, שאינו יודע.

והכי א״ר חייא אמר ר׳ יצחק כהנים לוים וישראלים מעכבין את הקרבן. עיקרא דקרבן כהן, דאצטריך לכוונא שמא קדישא, ולסדרא ליה דרגין עילאין, ולייחדא ליה ביחודא שלים, ולמיהוי עילאין ותתאין ברעותא וכונה דלהון.

והכי א״ר חייא א״ר יצחק מאי דכתיב *אשה ריח ניחוח ליי׳*. אלא לקבל תלתא דרגין אלין.

[p. 148] *אשה*, לקבל דא לויים דממונין על השיר, ולארמא קלא, והוא מסיטרא ד*אשה*. ומכוני בגוונא בניגונא וחדוה בשיר.

ומגו כך כל זמנא דהוא סליק על הדוכן **[פב ט״ב]** בעוד דאיהו גבר ושלהובא דאשא תקיף ביה לארמא קלא בנעימותא דניגונא, איהו כשר לעבודה. כיון דאיתחלש שלהובא דבחרותא דיליה, וגומרין דנורא מתעממין בגויה, הוא דאיתחלש תוקפיה, וקלא לאתתברא.

© 2016–2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

כדין כתיב *ומבן חמשים שנה ישוב מצבא העבודה ולא יעבוד עוד*, ופסול לעבודה. מכאן ולהלאה, *ושרת את אחיו, ועבודה לא יעבוד עוד*.

משמרות דרקיעא אוף ה״נ דנטון לנגנא קמי דמריהון, איקרון אישים. והכי שמענא משמיה דרבי שמעון בן יוחאי, דרגין אלין אית מנייהו תרעין דממנן על תרעין לבר, ומינייהו פנימאין לגו. אינון פנימאין אמרין שירתא וסלקין ועאלין בהאי שירתא חמשה דרגין, עד חמשין שנין, לקבל חמשין תרעין דיובלא.

[p. 149] כיון דסלקין תמן, נטיל לון רוחא דאשא מלהטא ותבר תוקפייהו. כיון דאתבר תוקפייהו דחיין להון ונחתין מאינון דרגין, וקיימין לבר, ממונין על תרעין. ואלין נטלין חולקיהון מתננא דאשא דקורבנא, בר אינון דנטלי לגו. דכל יום ויום מתחדשין אוחרנין, דממנן על שירתא.

ריח, לקבל דא ישראל. דקא מצלו צלותא, חשיבא קמי הקב״ה כריח בוסמין דבגנתא דעדן.

ניחוח, דאיהו נחת רוח לגבוה. כהן דאיהו מכוין כגוונא ורעותא דשמא קדישא, ומייחד יחודא באתוון רשימין. וכל דרגין נהרין ומתלהטין ונצצי בנציצי עילאה, מגו דעומקא עילאה טמירתא.

[p. 150] ועל דא אצטריך כהנא למהוי חכימא בחכמה, ונאה בסוכלתנו, ושפיר בנהירו דאורייתא, וזריז ופקח יתיר מכל עלמא. ואם ע״ה הוא, עבודתו לאו עבודה, ועליה כתיב *לא יתיצבו הוללים לנגד עיניך*.

ת״ח זוהמא דגוי, אע״ג דאתגייר, קשה לפרוש זוהמא עד תלתא דרין, כ״ש בעוד שהוא גוי. כשרה דבהו רות, ולא אשכחן בה שום דופי כלל. ודא הוא נפש השכלית. ערפה שהיא נפש הבהמית, מיד חזרה לסרחונה ולקלקולה.

אתא רבי חידקא ונשקיה. אמר ודאי דזעירין דמתעברן זוהמותייהו מינייהו.

רבי נחמיה אמר כתיב (מ״א ב:19) *וישם כסא לאם המלך*, זו רות המואביה, דזכתה וראתה למלך שלמה על כסאו.

[p. 151] כשם שלבה היה שלם כך השלים הקב״ה ימיה ושנותיה. הה״ד *ותהי משכורתך שלימה*, *שלמה* ודאי. וכתיי וקרינן *שלמה*, מלמד שראתה למלך שלמה על כסאו. זאת ראתה שכרה בעה״ז ובעה״ב.

© 2016–2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

ותצא מן המקום אשר היתה שמה ושתי כלתיה עמה. בתר דנפק נשמה ונפש השכלית ונפש הבהמית מן הגוף, מה אמרה נשמה. *ותאמר נעמי לכלותיה שובנה בנותי כו׳.* *ותאמר רות אל תפגעי בי לעזבך.* כך בודקין לגר בשביל שיתקיים תחת כנפי השכינה, רות בלבב שלם.

[פב ט״ג] [p. 152] רבי אלכסנדרי פתח (מ״ב ד:1) *ואשה אחת מנשי בני הנביאים צעקה אל אלישע וגו׳.* תמן תנינן דא אשת עובדיהו, ממונה היה מאחאב מלך ישראל. ובשעה שהלך עובדיהו אצל אליהו, הכיר בו אלישע.

ואי תימא אלישע לא שמש לפניו עדיין. כבר היה משמש ומוקדם ומאוחר. ועל כך כתיב *ועובדיה היה ירא את יי׳ מאד*, דודאי הכיר בו אלישע.

צעקה אל אלישע. באותה שעה שמת עובדיהו ומלך יהורם בא לקחת את שני ילדיו, מה עשתה. גועה ובוכה לבית הקברות. עמדה על קברו וצעקה, ירא אלהים, כך וכך עושים ליתומים.

[p. 153] אמרו ליה לעובדיהו הרי אתתך עומדת צועקת ובוכה על הדרך.

מה עשה, הלך לו אצל חזקיהו. אמר ליה דיי בעולם הזה.

הלך לו אצל האבות אמר כך וכך יש לי.

אמרו לו כבר שמענו צעקותיה אצל אלישע הנביא.

אדהכי חזרה, גועה צועקת על קברו, ואומ׳ ירא אלהים, כבתחילה. אמ׳ ליה לעובדיה הרי איתתך צועקת וגועה.

אמר לה אי ענייה, לך אצל אלישע. עד כאן תנינן.

בא וראה, בקברותיהם היאך מספרים זה עם זה. והלא נפשותם במקום אחר עומדות. *סוד יי׳ ליראיו וכו׳.*

נזדמן ליה רבי בון. אי קשיא הכי קיימא, והשתא מלה בתרין משתוקא לא כלום.

פתח ואמר (ישעי׳ כו:9) *נפשי אויתיך בלילה אף רוחי בקרבי אשחרך. נפשי אויתיך*, תרין קסרי כד יהב הקב״ה בבר נש לשמשא בהוא בהאי עלמא ואינון נפשא ורוחא. נפש [p. 154] לקיומא בגופא במצות ויתער מניה. רוח דאורייתא לאיתערא ליה ולאנהגא ליה בהאי עלמא. אי נחתא, נחתא עליה רבו יתיר מלעילא, כפום אורחוי.

ובתרין אלין אזיל בר נש בהאי עלמא לשמשא בהו. דההוא נפש לא אתקיים בגופא אלא באתערו דרוח דשריא עליה.

© 2016–2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

כד עייל בר נש לשמשא ולמפלח למאריה באלין תרין, איתער עליה מלעילא אתערו קדישא ושריא עליה דבר נש וסחרא ליה בכל סטרין. ואיתער ביה בחכמתא עילאה ולמהוי בהיכלא דמלכא.

וההוא אתערו דשרייא עליה מאתר עילאה הוא, ומאי שמיה. נשמה. ומיניה יתער לבר נש תשובה. ואיהו חילא עילאה חילא דתשובה, אימא לרוח ורוח בן לה.

[p. 155] ועל נשמתא אית ליה חילא מרחמא עילאה. ומאי שמה. נשמתא לנשמתא, ואיהו איקרי אב לרוח. מיניה יתער לבר נש יראה. ואינון א״ב ואם בן ובת. א״ב י״ה אם, וא״ו בן, ה״א בת. ודא השם מלא.

בדוגמא דאית רוחא ונפשא דשמאלא ליצר הרע, ובימינא אית רוחא ונפשא ליצר טוב. ועל דא אמר *ראה נתתי לפניך החיים והטוב את ומות ורע*. *את החיים ואת הטוב*, דקדושה. ואת המות ואת הרע, דשמאלא דיצר הרע. ועל דא רמז *ומעץ הדעת טוב ורע*. מן הטוב אכול, **[פב ט״ד]** ומן הרע לא אכיל. והמבין יבין.

[p. 156] ועל ה״א עילאה שהיא נשמתא, אם, ועל ה״א תתאה שהיא בת, איתקרי האי קרא, (משלי יד:1) *חכמות נשים בנתה ביתה. ואולת בידיה תהרסנה*. דא נפש הבהמית דיצה״ר. *בידיה תהרסנו*, הגוף. דא רוח דקודשא יהב ליה הקב״ה לשמשא בהאי עלמא, נשמה לאתער׳ לשמושא דלעילא.

בר נש בהאי עלמא נאים בערסיה, רוח משטטא ואזלא, ורעותיה לסלקא בכל ליליא. וכמה ממנין קיימין בכל רקיע ורקיע.

דאמר רבי נחוניא סח לי בן גאים, כשעליתי לזה הרקיע הראשון, מצאתי מלאכים, שרפים, כולם כמראה הלפידים, וגלגלי אש סובבים אותם, וגבותם כגחלי אש, ושיניהם ועיניהם שביבין דנור, כסותם אש לוהטת.

[p. 157] ועליהם ממונה אחד יהדומי שמו. כשראיתי אותו שם, אמרו מי נתן ילוד אשה בינינו במקום הזה. והזכרתי אותיות השם כשראיתי שמבקשים לשרוף אותי בהבל פיהם. ועמדו כולם.

אמר לי אותו השר הגדול הממונה עליהם, מי אתה.

אמרתי לו שמי.

אמר לי אי ידיד. כל באי עולם עוברים ע״י בכל לילה ולילה בשעה שבאים לשכב על מטותיהם ומפקידים רוחם בידו של אדון עולם. מיד פורחות מהם ועולות לפניו. וכל הרוחות

© 2016–2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

לפני ולא נתן לי רשות להכניס אלא הכתובים לפני, חוץ מאותם שעשו מצות ביום. ועדיין אנו מבקשים ומחפשים אחריהם.

נשאתי עיני ראיתי שס״ה היכלות, כמנין ימות החמה. וכולם לצד מזרח, וארבע שערים בכל היכל והיכל. ממונים ומשרתים עליהם, וכולם דמות אחד להם. וקוראים להם משרתי מזרח.

[p. 158] וכן לצד דרום, חוץ שראיתי לאותו צד שער גבוה עד מאוד מכל השערים. שאלתי על השער ההוא. אמר לי אי ידיד. בשער הזה עוברים כל בעלי צער, וכל בעלי דמעה מצער אומות העולם, וכל אותם בעלי תשובה, כולם נכנסים בשער זה.

למעלה מזה השער נגלה לפני שער גדול וי׳ שערים סביביו. שאלתי עליו. אמר לי השער הזה אין לי רשות עליו, ולא יפתח אלא בר״ח ושבתות וי״ט. באותו זמן כשנכנס שבת או ר״ח או מועד, קול מתפוצץ בכל הני רקיעים ואומר, *פתחו שערים ויבא גוי צדיק שומר אמונים*. מפני שכל הרוחות שבג״ע כל ימי השבוע עומדות שם ומטיילות.

ובאותו זמן באותו רקיע שע״ג ג״ע שבארץ נפתחו ד׳ חלונות, רשומות בד׳ אותיות של שם המפורש, המיוחד בגנזי מרומים. וכל אותם הרוחות מתלבשות בלבוש יקר באותו ג״ע, כדמות אותו עולם שהיו עומדות במלבוש בשר מטפה סרוחה. ובשעה שהחלונות נפתחים כולם פושטין מלבושיהם ופורחים למעלה באותן חלונות, ועולות במקום הזה.

[p. 159] וששה בעלי כנפים, וכמה ממונים עמהם, פותחים השער הזה. בכל אלו עשרה, והרוחות נכנסות שם בחדוה ועולות למעלה. וכן כל רקיע ורקיע בדרך זה.

[פג ט״א] בשעה שאלו הרוחות עולות, רוחות אחרות יורדות, שניתוסף בין החיים באותו העולם. אלו עולות ואלו יורדות. באותו מקום שירדו אלו משם, שם חנות האחרות, ואין המקום נשאר פנוי.

במוצאי שבת, בשעה שישראל אומרי׳ *ויהי נועם יי׳ אלהינו עלינו וגו׳*, אותם הרוחות שירדו להם בשבת עולות. אלו עולות ואלו יורדות. אלו עולות במקומן. וכן תמיד בענין זה.

אמר רבי אלכסנדרי בשעה שנפטר אדם מזה העולם הנשמה והנפש אזלין כחדא שנאמר *ותלכנה שתיהם עד באנה בית לחם*.

[p. 160] *ויהי כבואנה בית לחם ותהום כל העיר עליהם. ותאמרנה הזאת נעמי*. דאזילתא באתרא הדין מלייא מכל טבא מליא דאורייתא. עמודא דעננא ברישא ביממא ויחמון לה גינתא דעדן. שרגא ברישא בליליא, ויחמון לה אתר דרשיעיא דיינין ביה שנאי׳ (איוב כט:3) *בהלו נרו עלי ראשי*.

© 2016–2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

בההוא שעתא אמרה הנשמה *אל תקראנה לי נעמי קראן לי מרה כי המר שדי לי מאד. אני מלאה הלכתי וריקם השיבני יי׳*. באתרא הדין מליא מכל טבין, וכען *ריקם השיבני יי׳* לזה העולם.

למה תקראנה לי נעמי ויי׳ ענה בי ושדי הרע לי. דעאל בי יצה״ר, רוח הבהמית ונפש הבהמית, שעליה נאמר *חכמות נשים בנתה ביתה ואולת בידיה תהרסנה*. *חכמות נשים*, דא נשמה ונפש דקודשא. *ואולת*, דא נפש הבהמית דיצה״ר שתהרס הגוף באולתה. ודא היא שנשארת בגוף שנא׳ *אך בשרו עליו יכאב ונפשו עליו תאבל* דאשתתפו ביחד.

[p. 161] משל למה הדבר דומה. למלכא דיתמנא בגינתא דיליה תרין שומרין, האחד פיסח והאחד סומא. אמר להון אסתמרון דלא תיכלון מאיבא דגינתא הדא דאנא ידענא כל איבא דאית ביה. מה עבדו, אמ׳ הפיסח לסומא רעותן דניכלון מאיבא דאילנא מאינון. אמר הסומא אנא לא חזי. ואמ׳ הפיסח והא אנא לית אנא אזיל. מה עבדו, רכב הפסח על הסומא, ואכלו.

אתא מלכא וחזא דאכלו מאיבא דאילנא. אמ׳ לון מה אכיל מאיבא זה. אמ׳ הסומא אנא לא חזי. אמר הפיסח אנא הא לא יכיל למיזל.

מה עשה המלך, כמה דעבדתון ואכלתון מן האיבא כן יתעביד לכון. מה עבד מלכא אמר לעבדיו כי רכיב הפיסח על הסומא ויהבון להון פולסין באתרא הדין. כך נפש הבהמית מן יצר הרע עם הגוף.

רבי עזריה ורבי חזקיה הוו סלקו לרגל, הוה עמהון ההוא טייעא דהוה טעין אבתרייהו. אמר ר׳ עזריה לרבי חזקיה מידי שמעת בההוא קרא דכתיב (שיר ו:11) *אל גנת אגוז ירדתי לראות באבי הנחל*. דברי התורה נמשלים לאגוז, היאך.

[p. 162] אמר ליה מה אגוז אית ליה קליפין ממוחא לגו, אף דברי תורה אית בה מעשה מדרש אגדה, כלא דא לגו דא מן דא ודא לגו מן דא.

אמר ליה הכי שמענא בהאי. בההוא זימנא דהמלך שלמה גלי שיר השירים, זוהמא דההוא נחש קדמאה דאטיל באדם וחוה אתפסק מעלמא. בגין דכד נפקו תולדין **[פג ט״ב]** לעלמא מאדם וחוה מההוא זוהמא נפקי.

[p. 163] והכי שמענו מרבותינו ואינון שמעו עד פומא דאליהו דאמר הכי, מאי דכתיב *והאדם ידע את חוה אשתו ותהר ותלד את קין ותאמר קניתי איש את יי׳*. *והאדם* דא אדם קדמאה. כד אתא נחש על חוה אטיל בה זוהמא. וקין מההיא עסטורא דההוא נחש נפק, מה נחש דרכו להרוג ולהמית הכי נמי מיד קין נעשה הורג.

© 2016–2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

[p. 164] כד״א (ישעי׳ יד:29) *משורש נחש יצא צפע ופריו שרף מעופף*. *כי משורש נחש*, דא נחש הקדמוני. *יצא צפע*, דא קין שיצא משרשו ומעיקרו. *ופריו שרף מעופף*, שנעשה הורג *כשרף* הזה, שאין למכתו לחש. *מעופף*, כפול, כבר נעשה הנחש במינו כפול.

ואי תימא מההוא זוהמא נפק. ואת אמרת *והאדם ידע את חוה אשתו ותהר ותלד את קין ותי׳ קניתי איש את יי׳*, ודאי. מאדם הוה ולא מההוא זוהמא.

אלא ההוא נחש הטיל בה זוהמא בחוה, וההוא זוהמא דאשתאב בה, הוא מכשכשא במעהא. ולא הוה גופא לאתכללא ביה [p. 165] ולנפקא ההוא רוחא לעלמא. כיון שבא אדם הראשון עליה איתער ההוא זוהמא בההוא זרע ועבד גופא לההוא גופא בישא. וזוהמא דהוה במעהא אתכלילא ביה, ונפק לעלמא בדיוקנא סומקא סגי מכל שאר בני נשי עלמא דהוו בתרהא.

ועוד דההוא דאטיל אדם למיעבד גופא מההוא סיטרא בישא הוה. ואתתקף ההוא רוחא בישא ואתגלים ביה לעלמא. כיון דחמת ליה אמרה *קניתי איש את יי׳*.

וכד אייתי קרבניה, מההוא סטרא בישא אייתי ליה, דכתיב *ויהי מקץ ימי״ם* ולא כתי׳ *מקץ ימי״ן*. *שת*, בסים עלמא בצדיקים וחסידים דנפקו לבתר מניה.

[p. 166] *שת* דא סיום דאלפ״א ביתא. ומיניה אהדרון אתיין למפרע, תשר״ק.

כיון דאסתיימו אינון צדיקים וחסידים, עד דאתא נח, והוו אינון בני טופנא דיתמחון כולהון, כיון דיתמחון כולהו ונפק נח ובנוהי מן תיבותא, כדין כתיב *ומאלה נפצה כל הארץ*, כדין שריאו אתוון באלפא ביתא למפרע, תשר״ק. וכדין כתיב *ומאלה נפצה כל הארץ*.

ואזל כל עלמא בההוא זוהמא דנחש עד דקיימו ישראל על טורא דסיני, אהדרו אתוון בארחא מישר. ומנהון למפרע, חד מכאן וחד מכאן. סרחו ואהדר בגופא אחרא. אתתקנו אהדרו אתוון בגוונא אחרא.

[p. 167] וכך אזלא עלמא ברזין דאלפא ביתא עד דאתא שלמה. כיון דאתא שלמה אשתכחין אתוון קיימין על קיומייהו. כדין כתיב (מ״א ה:10) *ותרב חכמת שלמה*, וקיימא סיהרא באשלמותא. באדין אתגלי שיר השירים בעלמא, וכדין אמר *אל גינת אגוז ירדתי*. מה *אגוז*, מוחא לא אשתכח אלא לבסוף, כך עלמא הכי הות, עד דאתקימת קליפין וקיימא עלמא במוחא בסיהרא באשלמותא.

אמר ההוא טייעא במאי קאמריתו ותוקימו האי קרא דכתיב *ותלכנה שתיהן עד באנה בית לחם*. *לחם*, דא תורה דכתי׳ *לך אכול בשמחה לחמך*. *ויהי כבאנה בית לחם ותהום כל העיר עליהם*. *ותאמרנה הזא״ת נעמי*, חד ולא יתיר.

© 2016–2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

[p. 168] אמר רבי עזריה אשריכם ישראל שאפי׳ הריקנים שבכם מלאים תורה ומעשים טובים.

נחתו תרוייהו. אמרו ליה מידי שמיע לך בהאי קרא.

אמר הכי שמענא, בזמנא דבעי הקב״ה למיהב תורה לישראל הלוחות היו כתובים פנים ואחור, שנאמר *מזה ומזה* **[פג ט״ג]** *הם כתובים*. והלוח אחד פנים ואחור. והלוח אחרת ימין ושמאל. שנאמר *והלוחות מעשה אלהים המה והמכתב מכתב אלהים הוא חרות על הלוחות*.

[p. 169] תרין, על מה אמר תרין זימנין *והמכתב מכתב*. וקודם שעשו ישראל העגל ובעא הקב״ה למיהב תרין תורות אלין על ידא דמשה לישראל, היה כתו׳ בלוחות, *והלוחות מעשה אלהים המה וגו׳*. *והלוחות* היו בדוגמא ו״ה, לוח אחד. *והמכתב*, דא הוא ו״ה.

והלוחות י״ה. *מעשה אלהים המה*, דא בינה עילאה.

ו״ה, אינון תרין דרועין.

ו״ה *מכתב*, דא יעקב ורחל שנקראו שמש וירח, ונקראו שני שדים, ונקראו חד.

ועל דא אמר *מכתב אלהים הוא חרות על הלוחות*. מהו *חרות*, אלא חירו׳, ממלאך המות ומשיעבוד מלכיות וכל מרעין בישין דעלמא.

[p. 170] וכיון דעבדו ית עגלא, פרחו אתוון מתרין סטרין, פנים ואחור. ואני אפתח לך הדרך הישר שתבין, אלימלך ונעמי ומחלון ורות בדוגמא דא, תרין. אלימלך ונעמי לוח אחד, ימין ושמאל. מחלון ורות פנים ואחור, לוח אחר. וכיון דעבד ישראל ית עגלא, אסתלק אלימלך ומחלון, נשארו נעמי ורות, תרין נקיבות.

ואזלו תרוייהו כי שמעו *כי פקד יי׳ את עמו לתת להם לח״ם*, דיהבו זימנא אחרא אורייתא. *ותלכנה שתיהן עד בואנה בית לחם*.

ותהום כל העיר עליהן. *כל* דא צדיק. *העיר* דא ציון עיר דוד.

ותאמרנה הזאת נעמי. שבשעה דיהיבת אורייתא על טורא דסיני, *וכל העם רואים את הקולות ואת הלפידים*. באדין צווחת אורייתא ואמרי׳ *אל תקראנה לי נעמי*, *אני מלאה הלכתי*, מכל חידו, מכל טבין דעלמא, משעבוד מלכיות. ותשאל *למה תקראנה לי נעמי*.

[p. 171] ודא הוא רזא דאמר הקב״ה לישראל *וראית את אחורי ופני לא יראו*. כשאני רציתי למיהב אורייתא לישראל ימין ושמאל פנים ואחור הם לא רצו דעבדו ית עגלא וכען כשהם רוצים אני לא ארצה.

אמר הכי שמענא, בזמנא דבעא הקב״ה למיהב אורייתא לישראל, נטל תורה שבכתב ותורה שבעל פה ואזיל בהו לגבי שאר עמין, ולא בעו לקבלא לון עד דנחית לון לישראל ע״ג טורא דסיני.

© 2016–2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

אמרו מלאכי השרת למאן בעי הקב״ה למיהב תרין תורות אלין. אמר לישראל. אמ׳ הקב״ה אע״ג דבענן למיהב לישראל, ערבים דיליה [פג ט״ד] *עוללים ויונקים*, ובגיניהון יתערון תרין תורות אלין, דכתיב *מפי עוללים ויונקים יסדת עוז*.

[p. 172] ומהכא נפקא, מהתם נפקא, דכתיב *את מי יורה דעה ואת מי יבין שמועה גמולי מחלב עתיקי משדים*.

את מי יורה דעה, דא תורה שבכתב. *ואת מי יבין שמועה*, דא תורה שבעל פה. *גמולי מחלב עתיקי משדים*, דבגינהון נחתא אורייתא לישראל על טורא דסיני.

ד״א, *ותלכנה שתיהן עד בואנה בית לחם*. לאן הלכו, לשאר עמין, עד דאתו על טורא דסיני, דקיימו ישראל על טורא דסיני. כיון דנחתו תורה שבכתב ותורה שבעל פה, מיד *ותהום כל העיר עליהן, ותאמרנה הזאת נעמי*. אזדעזע כולי עלמא. *וכל העם רואים את הקולות ואת הלפידים*, כדין אמרת *הזאת נעמי*, דא הוה נעימו דאורייתא.

עד דאתו למרה דכתיב *ויבאו מרתה*, וכתיב *שם שם לו חק ומשפט ושם נסהו*. באדין אמרה אורייתא *קראן לי מרה*.

[p. 173] וארכביה ג׳ פרסי. קראו עליי *כפלח הרמון רקתך*. אפי׳ הריקנין שבישראל מלאין תורה כרימון.

אמר לון כדין הוו מתעטרין באורייתא, מתעטרין בשמהן גליפין עילאין. כיון דעבדו ית עגלא וסרחו, והוה מייתי משה אורייתא כתיבא על לוחין אבנין עלאין, מלאין מכל טובא, חירו ממה״מ, חירו׳ משעבוד מלכיות, ומכל מרעין בישין דעלמא. כיון דחמא משה ית עגלא, פרחו אתוון וסליקו כלהו לעילא.

כדין צווחת אוריית׳ ואמרת *אני מלאה הלכתי*, מכמה טבין לישראל. והשתא אהדרית *ריקם*, למגנא, דלא מהנית להו. באדין [p. 174] צווחו עילאין ואמרו (הושע ז :13) *אוי להם כי נדדו ממני*, ווי להון דלא אתקיימו במהימנותא דמאריהון.

רבי אלכסנדראי לטעמיה, דאמר ר׳ אלכסנדראי הנפש והגוף משותפין יחד הם, והולכים בזה העולם ביחד.

עד באנה בית לחם. ואמאי אקרי הכי, אלא בי דינא וקטרוגא וקרבא תמן. באדין *ותהום כל העיר עליהן*. כל שאר מתייא מרגישין עלייהו לקבל קרבן, דינא דקרבנא.

דתנן ההוא מלאך הממונה על בית הקברות נכנס לקבר בשעה שנפטר. עומד עליו ומביט ואומר, אוי לו לעיני זה. ויי לידים ולרגלים שהלכו בהבלי העולם.

© 2016–2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

אמר הגוף איני רואה. אמי הגוף הנפש הוא המנהיג שלי. אומרת הנפש ואיני יודע לילך. והם השנים דוגמת הפסח והעור. מה עשה הכניס הנפש בתוך הגוף ודן לו ג׳ זה אחר זה. לאחר שלשה ימים נדון מפיו ומידיו ומרגליו.

[p. 175] לאחר כן הגוף **[פד ט״א]** נבקע ורימה ותולעה עולה עליו. והנפש מתאבלת עליו, דכתיב (איוב יד:22) *אך בשרו עליו יכאב ונפשו עליו תאבל*. ואומרת *אני מלאה הלכתי* לאותו העולם, *וריקם השיבני יי׳* לזה העולם, בלא מעשים ובלא תורה.

ד״א, הנפש נמשלה לשכינה והגוף לישראל. ישראל שחטאו, למה הגלה השכינה לשם עמהם, שהיא לא תחטא. כל מי שיתן לון עושר וכבוד מאד ויהבא להון כל מה שירצו, והם יחטאו. ועל דא נאמר *וישמן ישורון ויבעט שמנת עבית כשית ויטוש אלוה עשהו וינבל צור ישועתו*, ועל דא גלה עמהם.

מה רימה ותולעה עולה על הגוף, בשעה שישראל הם רעים אומי בני ישמעאל ועשו, שנקראים רמה ותולעה, שולטים עליהם, והגוף נבקע ויהרגו לישראל. ועל דא *אך בשרו עליו יכאב ונפשו עליו*. מהו, *בשרו*, יכאבו עליהם. *ונפשו*, על ישראל *תאבל*. וכדין איהי תואיבת לנשמה עליונה דאיתקריא נעמי.

[p. 176] *ותלכנה שתיהן עד בואנה בית לחם*, עד דיהב קב״ה אוריתא לישראל. *ותהום כל העיר עליהם, וכל העם רואים את הקולות ואת הלפידים*. בתר דעבדו ישראל ית עגלא, היא צועקת ואומרת *אל תקראנה לי נעמי קראנה לי מרה, אני מליאה הלכתי וגו׳*.

אשרי מי שתלמודו בידו בזמן שהולך אדם לבית עולמו, שאפילו בקברו שפתותי״ו מרחשן. והם *שושני״ם*, אל תקרי *שושנים* אלא ששונים, מפני שתורתו מגינה עליו. הה״ד *בשכבך תשמור עליך*.

[p. 177] כי הא דרבי חסדא כשנפטר לעולמו. הלך רבי יוסי בריה ובת תמן בקבריה בליליא. שמע מגו קברא חדוה דכתות כתות דמתכנפי, והוו אמרי ניזיל לחדווא הלולא דאורייתא דרבי חסדא. ואפי׳ מלאכי השרת מיכנפי למיחדי בהדיה.

שמע דהוו אמרין מה לחיי בחדוה דילן הכא, דילוף באורייתא בההוא עלמא. א״ל ברי זיל מהכא וקיים תלמודך, דזכאה איהו מאן דאתי הכא ותלמודו בידו, דהא אפילו מלאכי השרת לא יכלין לקרבא ליה. זיל ואימא ליה לרבי חגי דיגמור תלמודיה, דהא ביום פלוני ייתי הכא.

אדהכי דהוה משתעי בהדיה, סלקי לרבי חסדא למתיבתא עילאה. וקם רבי יוסי בריה ואזיל וחוי להון לחברייא.

© 2016–2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

א״ל רבי יודאי אלמלא רבי יוסי אתה כדי הות לאתענשי תמן.

א״ל בגין צערא דאבא אזלית ושמעית כל האי. [p. 178] קרא עליה על ר׳ חסדא ר׳ יונתן (משלי ג:24) *ושכבת וערבה שנתך*, והא קרא אחרינא (קהלת ה:11) *מתוקה שנת העובד אם מעט ואם הרבה יאכל.*

ולנעמי מודע לאשה איש גבור חיל ממשפחת אלימלך ושמו בועז.

רבי רחומאי פתח (תהלים קיב:2) *גבור בארץ יהיה זרעו דור ישרים יבורך. גבור בארץ יהיה זרעו*, זכאה איהו מאן דיתברך בבנין בהאי עלמא, בגין דלא יהך יחידי בהאי עלמא. ואי לא, איהו אזיל *מיד ליד*, וכתיב *יד ליד לא ינקה רע. סוד יי׳ ליראיו*.

[p. 179] רבי נחמן אומר כד״א *ולנעמי מודע לאישה איש גבור חיל ממשפחת אלימלך ושמו בועז*, וכתיב *קרוב לנו האיש מגואלנו הוא.*

ר׳ רחומאי אמר אי הכי מאי *לא ינקה רע.*

אמר ליה לסנטרא, דהוה אלקי לחייבא עד דיהבי ליה ערבא, ולא יהבין, לא שבקין סנטירא לאלקאה. א״ל לאו הכי ולאו אלא בשעתא דייתי ויתגלי מאן דאתחייא לבר נש תנדע האי.

[p. 180] רבי זמיראה נפק לחקל אונו. חמא באינון בקעי קרטוניא קומטרי שלהובי דסלקין. ארכין אודנוי ושמע קלין. א״ל ההוא ערבאה זיל בהדאי ואחמי לך פליאן טמירין מבני נשא.

אזל עמיה אחורי טינרא וחמא בקיעין אחרנין ושלהובין סליקו לעילא. שמעו קלין אחרנין. א״ל ארכין אודנך הכא. **[פד ט״ג]** ארכין אודני ושמע קלין דאמרין ווי ווי. אמר ודאי אתר חד מאינון דוכתי דגיהנם הכא. ועבר ההוא ערבא׳ ואשתאר הוא.

[p. 181] אדהכי גחין גו דוכתא אחרא וחמא חד בר נש דהוה רמי קלין. והוו נטלין ליה ואעלין ליה לעומקא דמדורא ואכסאי, ולא חמא יתיר.

אדמיך וחמא בחלמא ההוא גברא. א״ל מאן את.

א״ל יודאי חייבא איהו, ולא שביק בישין חטאין בעלמא דלא עבדית.

והוה א״ל בגו חלמא, מה שמך.

א״ל לא ידענא, דחייבי גיהנם לא דכרין שמהון.

אמר ליה שמא דדוכתך ידעת.

א״ל בגלילא עילאה וקצבא הוינא. ומגו סגיאין בישין דעבדנא התם, דיינין לההוא בר נש תלתא זמנין בימּמא ובי׳ זימנין בליליא.

© 2016–2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

נטל מתמן ואזל ליה בגלילא עילאה. שמע קול ינוקא דהוה אמר (משלי ב:4-5) *אם תבקשנה ככסף וכמטמונים תחפשנה אז תבין יראת יי׳*. אזל ליה לבי מדרשא אחרא שמע קול ינוקא אחרא דהוה אמר (צפניה ב:3) *בקשו צדק בקשו ענוה אולי תסתרו וגו׳*. אזל וחפש אבתריה דההוא גברא.

אמי תיתי כך וכך לההוא רשע, דלא שבק בישין וחטאין בעלמא דלא עבד. כך וכך תהא לההוא ולינוקא דיניקו ליה.

אמי ברא שבק בעלמא.

א״ל הן. חד ברא שביק והוא רשע כאבוה, דהא ינוקא דאזיל בבי מטבחיא.

[p. 182] חפש אבתריה ונטיל ליה ולעי ליה באורייתא עד דאוליף ליה מקרא וצלותא וקריאת שמע. לבתר אוליף ליה משנה תלמוד והלכות והגדות עד דאתחכם יתיר, והיינו ר׳ נחום הפקולי.

אמאי קרו ליה הפקולי. כמד״א *פקו פליליה*, דאפיק לאבוה מן דינא דההוא עלמא. וכמה חכימי דרא דנפקו מיניה אקרון פקולי.

ההוא אתי ליה בחלמיה. אמי ליה רבי כמה נחמת לי כך ינחם לך קב״ה. דהא מן יומא דידע בני פסוק חד פקו לי מן דינא. כיון דקרא קריאת שמע סלקין דינאי בין יממא ללליא זימנא חד. יומא דקרא בי רב אעברו דינאי מכל וכל.

יומא דאתחכים וקרו ליה רבי אתקינו כורסי בין צדיקייא בגינתא דעדן, דבכל יומא ויומא דאתחדשא אורייתא בפומא מעטרין ליה בעיטרא עילאה [p. 183] דצדיקים מתעטרין. בגינך ר׳ זכינא בכל האי יקר. זכאה איהו מאן דשבק ברא דלעי באורייתא בההוא עלמא.

אמר ר׳ חייא בר אבא כהאי גוונא אירע ליה לרבי עקיבא.

רבי נתן שאל ליה לרבי יוסי ברבי חנינא יומא חד וא״ל אליהו הוה ליה ברא או לאו.

א״ל מילתא אחרא הוה ביה וכתיב (ד״ה א טז:22) *אל תגעו במשיחי ובנביאי אל תרעו*. מאי *אל תרעו*, אל תעשו עצמיכם רעים וחברים לעולם. הקב״ה בחר בהם והבדילם מישראל לעבודתו והכניסם בהיכלו, מי שהוא מלאך בשמים אתה שואל עליו.

רבי יוחנן אומר משבט גד היה.

[p. 184] רבי נהוראי אמר אליהו מלה אחרא הוה ביה דכתיב (משלי ל:4) *מי עלה שמים וירד*.

מי עלה שמים אמר רבי אלעזר משמיה דרבי שמעון *מי עלה שמים וירד*, דא אליהו. *וירד*, מקודם לכן. ובגין כך מילה אחרא הוה ביה.

© 2016–2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

וקשיא דרבי אלעזר דאמר ר״א אליהו דא פנחס. אי בשביל שקינא להקב״ה, זה קינא וזה קינא. לאו הכי דאמר רבי אליעזר כתיב (מ״א יט:10) *קנא קנאתי*, בשיטים וקנאתי הכא. אמר ליה הקב״ה עד מתי אתה מקנא לשמי.

[p. 185] אמר רבי יהודה בר שלום מי עלה שמים, דא אליהו דכתיב **[פד ט״ד]** *ויעל אליהו בסערה השמימה. וירד*, זה יונה דכתיב (יונה א:5) *ויונה ירד אל ירכתי הספינה וגו׳. לקצבי הרים ירדתי.*

מי אסף רוח בחפניו, זה משה.

מי צרר מים בשמלה, זה אלישע שריפא המים ביריחו. *בשמלה*, בכח שמלתו של אליהו.

[p. 186] *מי הקים כל אפסי ארץ*, דא אברהם דכתיב *אלה תולדות השמים והארץ בהבראם*, באברהם.

מה שמו של אותו אדון שהביא הללו לעבודתו, *יי׳ צבאות שמו*. ומה שם בנו, *ישראל* דכתיב *בני בכורי ישראל.*

ר׳ נחמן אומר כל האי בהקב״ה מדבר.

רבי נהוראי ורבי יודאי איערעו תחות אילנא חדא בחקלא והוו יתבי. אדהכי חמו חד רווק דהוה אתי וטעי בחקלא. אמר רבי יודאי או טעי ההוא בר נש בחקלא, או לסטים הוא, או דחיל מינן.

אמר רבי נהוראי מאן אנת.

א״ל מגו דלא שאילנא לכון בשלמא לא ידעיתון לי. יודאי אנא וטעינא בחקלא, דהא כל האי ליליא ערקנא דשבו לי שביא. ואישתמיטנא מינייהו וטעינא השתא בהאי חקלא. ולא שאילנא עלייכו דאמינא שמא גויים הם, וכתיב (ישעי׳ מח:22) *אין שלום אמר יי׳ לרשעים*. וכדין דלא אשתמודעי בכון עד דחמינא בכון כנפי מצוה וחדינא. השתא שלמא עלייכו רבנן.

[p. 187] יתבי תחות אילנא. אמר רבי יודאי נתעסק בפולחנא דמרנא ונפתח.

פתח רבי יודאי ואמר *וכתבתם על מזוזות ביתך ובשעריך*. *מזוזת* כתיב, מאי טעמא. אלא אשריהם ישראל שהם מצויים תמיד במצות בשבתם ובקומם ובלכתם, דכתיב *בשבתך בביתך ובלכתך בדרך ובשכבך ובקומך*. ושיהיו ישראל מעוטרים בתורה ובמצות כדי שידבקו תמיד להקב״ה, שנא׳ *ואתם הדבקים ביי׳ אלהיכם*. וכל הדבק בקונו אינו ניזוק לעולם.

ולא עוד אלא ששני מלאכי השרת מלוין לו לאדם, אחד בימינו ואחד בשמאלו, דכתיב (תהלים צא:11) *כי מלאכיו יצוה לך לשמרך בכל דרכיך*. ולא עוד אלא שאם תמיד מצוי במצוה, כביכול שהקב״ה נעשה לו שומר שנאמר (שם קכא:5) *יי׳ שומרך יי׳ צלך על יד ימינך*.

© 2016–2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

[p. 188] מה עושה הקב״ה, נוטל מלאך ההולך בימינו ומעמידו לפניו והוא עומד במקומו. לשמאל ואותו המלאך הולך אחרי האדם, והקב״ה מימין ומשמאל. נמצא האדם נשמר מכל צדדיו, מי יוכל להזיק אותו.

ועל כן צריך שלא יהא האדם אפי׳ שעה אחת בלא מצוה. בביתו הקב״ה נמצא שומר מבחוץ והאדם מבפנים. ותנינן א״ר יהודה בר׳ יוסי פתח המצוייה במזוזה אין מזיק, לא שטן ולא פגע רע מתקרב לשם, מפני שהקב״ה שומר הפתח. אפילו בשעה שניתן רשות למלאך המשחית לחבל, זוקף עיניו ורואה ששם המקום עומד על הפתח כביכול, *ולא יתן המשחית לבא אל בתיכם לנגוף*. לפיכך צריך האדם שיהא תמיד במזוזה.

פתח רבי נהוראי בפרשת ציצית ודרש *ועשו להם ציצית על כנפי בגדיהם לדורותם*. [p. 189] מאי הכא כתי׳ *לדורותם* ובשבת כתי׳ *לדרתם*. דכתיב *לעשות את השבת, לדרתם* חסר כתי׳.

דתנינן תקנו קרית שמע ובריתו של אדם נמצא פרשת ק״ש. חוץ מפרשת ציצית שחסר משם. במה נשלם. אלא כשאדם מתעטף **[פה ט״א]** ציצית ויוצא בו לפתחו דירתו נשלם.

והקב״ה שמח ומלאך המשחית זז משם. וניצול האדם מכל נזק ומכל משחית. והיינו *לדורתם*, שבשביל דירתם שיהא שלם. ויצא מפתח דירתו במצוה מלאך המשחית זז משם, וניצל האדם מכל נזק.

[p. 190] מנלן, ממאי דכתיב *מזוזת*. מאותיותיו משמע, ז״ז מו״ת, שלא ניתן רשות לחבל וזז מפתחו.

בשבת, דכתיב *לדרתם*, מ״ט. מפני שקידש היום דירתם של ישראל צריך שתהיה בנר דלוק ושלחן ערוך ודירתן מתוקן, כדירת חתן לקבל את הכלה. ומאי היא, שבת היא כלה. לעולם אין מכניסין אותה אלא בדירה מתוקן לכבודה כפי הראוי לה. וע״ד כתיב *לעשות את השבת*, וכתיב *לדרתם*, להכניס כלה קדושה לדירתם ולהיות בתוכם.

בשעה שקידש היום וכלה זו באה ואינה מוצאה בו דירה מתוקן ושולחן ערוך ונר דלוק, כלה זו אומרת אין דירה זו מישראל. *ביני ובין בני ישראל* כתיב, אין זה מישראל, אין דירתו לקדושה. ע״כ צריך היכר קדושה לדירת ישראל. וע״ד כתיב *לדרתם* בשבת ובציצית.

א״ר נהוראי אסהדנא על מאן דנפק מתרע ביתיה בעיטופא דמצוה ותפילין ברישי, בשעתא דנפיק בין תרין תרעין אזדמנא שכינה עילויה, ותרין מלאכין דקיימין עליה, חד מימינא וחד משמאלא, וכולהון מלוין ליה עד בי כנישתא ומברכין ליה. וחד מקטרגא דאיהו קיימא קמי פתחא דבר נש אזיל מבתרייהו, ועל כרחיה אתיב ואמר אמן.

© 2016–2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

[p. 191] *זכור* ו*שמור* כללא דכל אורייתא. *זכור* איהו פרשת מזוזה. ואיתימא מזוזה בנקיבה מדבר, הכי הוא ודאי. אבל פרשתא דא, פרשי *זכור*, כלול בנקיבה. *שמור* איהו ציצית.

וכד נפק בר נש מתרע ביתיה נפיק בתפילין, דאינון לעילא, בכלל *זכור*. ציצית בהדייהו, דאיהו *שמור*. [p. 192] בתרע ביתיה כלל *זכור*, ציצית אשלים ליי׳ לכלל.

תנן *זכור* ו*שמור* אמי׳ כחדא אינון. אלא מזוזה כללא בתרויהו, כלל דכר ונוקבא כחדא. תפילין לעילא מכלל *זכור*, תפילין דיד, *שמור*, כלל דא בדא. עשייה לא כתיב אלא בציצית, דאיהי *שמור*. וכולא כחדא אזלא.

אתא ההוא רווקא ואמר באתרא באדיין רישין אשתכחו, מאן יכיל למללא.

פתח ואמר *ולנעמי מודע לאישה איש גבור חיל ממשפחת אלימלך ושמו בועז*. מגילה זו לא היה לה להתחיל אלא מפסוק זה.

תנינן כשהקב״ה רצה לברוא העולם היה מפריש העולם לפניו ולא היה עומד עד שברא התשובה.

[p. 193] ברא את העולם והעמידו על עמוד א׳. ומאי נינהו, הוא *צדיק יסוד עולם*. כביכול העולם נתקיים.

מה עשה ברא את התשובה. כיון שברא את התשובה התנוצץ אור ממנה, וההוא אור הבהיק והאיר מסוף העולם ועד סופו, ובו נברא העולם. ראה הקב״ה ונסתכל ברשעים העתידים לבא בעולם הזה וגנזו. ולמי גנזו, לצדיקים לעתיד לבא.

[p. 194] וא״ת הואיל והוא עתיד לגונזו, למה בראו. אלא כשברא הקב״ה אור זה לא בראו אלא לברא בו את עולמו. איהו נסתכל וראה שעתידים רשעים לבא וגנזו. למי גנזו, לצדיקי׳ לעתיד לבא.

ועדיין היום, אע״פ שהקב״ה גנזו, בו העולם מתקיים. בו ס״ד, אלא אימא באור אחר היוצא **[פה ט״ב]** ממנו, והוא כמו חוט היוצא מאור גדול, והעולם בו מתקיים. והוא עמודו של עולם, שנא׳ (משלי י:25) *וצדיק יסוד עולם*.

וממנו השתיל ויצא זרע דוד ע״ה, שנא׳ (תהלים כב:31) *זרע יעבדנו יסופר ליי׳ לדור*. וכל זרעו של דוד מצדיק זה יצא. כענין זה (משלי טז:4) *כל פעל יי׳ למענהו*.

כתיב *ולנעמי מודע לאישה*. מכאן היה ראוי להתחיל מגילה זו. לעניין בריאת העולם, כמו שאמרנו למעלה, היתה אחרת ולא עמד.

[p. 195] אמי׳ ליה רבי נהוראי פתח פיך, דהא מלין אלין חדתין עתיקין אינון, מן יומא דאברי עלמא. א״ל מה שמך.

א״ל לבתר אימא.

© 2016–2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

אמר רבי יודאי שכינה גבן, ומדחמינא אתערנא לך. אימא ברי אימא.

אמר לון רות ונעמי ובועז תלתיהון בדיוקנא דקומרין, דרגין עלאין קיימין. וזרע רות מגו דיוקנא אילין אישתיל בעלמא.

מאן *נועם*, תשובה. *לחזות בנועם יי׳*, זו תשובה ועלמא דאתי. *ולבקר בהיכלו*, דא עלמא אחרא לתתא. [p. 196] רות בדיוקנא דעלמא תתאה דקא מרווה לקב״ה בשירין ובתושבחן תדיר. רות על שם תור, מה תור דמשנייא בקלא מכל שאר קלין, אף כנסת ישראל משניא בקלא בתושבחתא מכל שאר קלין, בשבחה תור.

תור דא יהבא תרין קלין כחדא, חד עילאה וחד תתאה, וכולא כחדא. אוף כנסת ישראל אתערת לעילא ואתערת לתתא, וכלא בזמנא חדא ובקלא חדא, והיינו דכתיב (תהלים פג:2) *אלהים אל דמי לך אל תחרש ואל תשקוט אל*. *אל תחרש* מלאתערא לעילא *ואל תשקוט* מלאתערא לתתא, כלא כחדא.

בוע״ז בדיוקנא עילאה, צדיק נטר ברית. ואתתקף על יצריה ואתקרי *גבור חיל*, ודאי צדיק הוה.

[p. 197] ואל תימה וכי מאן דקריב לגביה כנסת ישראל דא צדיק, והא כתיב *יש גואל קרוב ממני*. ומאן איהו, אלא ודאי *גואל קרוב ממני*, טו״ב קדמאה דכל אורייתא, *וירא אלהים את האור כי טוב*. דא הוא *קרוב* דאקדים ההוא *לטוב* דאיקרי *צדיק*, דכתיב *אמרו צדיק כי טוב*. וע״ד *אם יגאלך טוב יגאל*, דהוא *קרוב ממני* הוא דשארי דאקדים איהו אתער לאתחבקא בקדמיתא. והא איהו *קרוב*.

ולנעמי מודע לאישה. לא תבעיה ליה, דהא מלך שהשלום שלו. תנינן מאן שלום שלו, צדיק. [p. 198] אלא עלמא דאתי לא אתחדי ולא אתבריא אלא מההיא מחשבה עילאה דקיימא עליה. אוף הכא צדיק בההוא גוונא ממש דההיא מחשבה. ומה שמיה, אלימלך, כגוונא דמלך עילאה עלמא דאתי ושליט עליה אף הכא צדיק *מודע* ואשתמודע לגביה, למיחדי ולמהוי לההוא מלך תתאה בההוא גוונא **[פה ט״ג]** ממש.

ודא אתקרי בוע״ז ביה תקיף לנטלא כל עינוגי גופא וכל שפר גופא עייל תמן. ומה דאעיל תמן. כל זרעא דו״ד וכל תיקוני מלכין ופקודי אורייתא. וע״ד בה תקיף ולא חליש. חי לעלמין למיהוי בוע״ז לנטלא תיאובתין וכל עינוגין וכל שפר גופא ויהיב לה.

השתא שריאת רות לאתכנשה בעלמא זעיר זעיר, עד דאתחברת ביה בבועז. וכל קיימא דמגילה זו נעמי ובועז ורות אינון.

© 2016–2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

[p. 199] כתיב *ויתהלך חנוך את האלהים ואיננו כי לקח אותו אלהים* מגו עלמא דבני נשא. ואיתמשך חנוך זעיר זעיר עד דאתעבד מה דאתעבד, ושארי בדוכתיה כדקא יאות, מטטרון רברבא, ממנא דאנפין. ומיניה אזדעזען שליטין ושמשין עילאין, וקרבי ליה לשלטאה ולאפקא מיניה חילין ועטרין קדישין. אוף הכא כגוונא דא משיך הקב״ה רות אבתריה, ונטל לה משאר עמין, וקרב לה לגביה לאפקא מינה חיילין ומשריין קדישין.

חנוך עביד ליה הקב״ה, בזימנא דנטיל ליה מארעא, תפקידו בדביקו, דחזי בעטורא רוח עילאה. וקרא ליה נער, ובגיניה כל נערה כתיב *נער*.

[p. 200] וקיימא לגביה עילאה ותתאה, לגביה בההוא רוח עילאה, תתאה בההוא כלילו ואתכליל מסטרא דחנוך דנטל מתתא. ועל דא שולטנו דיליה בתרין סטרין, אחידא לעילא ואחידא לתתא.

כתיב (משלי כב:6) *חנוך לנער ע״פ דרכו גם כי יזקין לא יסור ממנה*. *חנוך לנער*, דא הוא מטטרו״ן דמשיך ליה הקב״ה מתתא, מנהיג ביה לגבי תתאי. *ע״פ דרכו* לפום אורחיה דלתתא.

גם כי יזקין, הינו דכתיב (תהלים לז:25) *נער הייתי גם זקנתי*. ותנינן האי קרא שר העולם אמרו. ועל דא *גם כי יזקין לא יסור ממנה*, לא יעדי מההוא אורח בגין לאתמשכא לתתא.

עד כאן שמענא מרבי אלעזר ברבי שמעון דקא מפרש כולא בגוונא דא. ומהכא אשתמע כולא.

בכו רבי נהוראי ורבי יודאי ואמרו מאן דחמי זנביה דאריה ודחיל, כ״ש מאן דחמי אריה ממש. קמו ונשקוהו.

[p. 201] אמר להם שמי ייסא זעירא.

אמרו ודאי דא״ר ייסא דמתאבק תדיר מעפרא דבוסמין דרבי שמעון בן יוחאי.

פתח רבי נהוראי ודרש (שיר ז:10) *וחכך כיין הטוב הולך לדודי למישרים*. *וחכך* אלו תלמידי חכמים שהם *כיין הטוב*. מה יין הטוב עומד כאן וריחו הולך למרחוק, אף תלמידי חכמים הם במקום אחד ותורתם הולכת בכל מקום. ואף כשהם בקבר, שפתותיהם רוחשות תורתן, ההי״ד (שם) *דובב שפתי ישנים*. כל שכן במקום שעמודי עולם עומדים, עאכו״כ. דהא אפילו מלאכי השרת אין להם כח לעמוד לפניהם.

דהא זימנא חדא דבר הוה בלוד. אתא רבי שמעון בן יוחאי למתא. אתו, אמרו ליה לרשב״י מאי נעביד. קם ואעבר במתא וחמא בני נשא שכיבן. אמר כל האי במתא ואנא הכא. גזרנא דליבטל.

© 2016–2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

שמעו חד קלא דהוה אמר, לאו הכא ולאו עביתתא, דהא רבי שמעון בן יוחאי הכא, דקב״ה גוזר והוא מבטל.

[p. 202] הוה תמן ר׳ חנינא. אתא ואמר ליה לרבי **[פה ט״ד]** מאיר. אמר שבחא דיליה, מן יכול למיקם ביה. מי לאו גדול ממשה.

פתח ואמר *ויאמר אל אהרן קח את המחתה ותן עליה אש מעל המזבח ושים עליה קטורת וגו׳*. וכתיב *ויקח אהרן וגו׳*. וכתיב *והנה החל הנגף וגו׳*. וכתיב *ויעמוד בין המתים ובין החיים ותעצר המגפה*. כולי האי אצטריך ליה למשה למטרח, ורשב״י, הקב״ה גוזר והוא מבטל מותנא.

אמר לון ר׳ ייסא הואיל ואיתערית בהני מילין דחכמתא, והא רות כשירה היתה.

א״ל רבי יודאי אע״ג דכשירה היתה, לא ניכר כשרותה עד *שדבקה* באותו צדיק. בוא וראה, כשירה מכל אומות רות. מה אמר לה בועז, *אל תלכי בשדה אחר וכה תדבקין עם נערותי*. מה אמרה היא, *גם אמר לי עם הנערים אשר לי תדבקין*. כיון שראתה חמותה כך, אמרה לה לאו הכי. *טוב בתי שתלכי עם נערותיו*, ולא עם הנערים.

[p. 203] אמר רבי ייסא ח״ו לצדקת זו מדברי גנאי. כשירה היתה, דהכי אמר רבי שמעון כתיב *הלא שמעת בתי אל תלכי ללקוט בשדה אחר*. מאי כתיב למעלה, *ותאמר רות אלכה נא השדה ואלקטה בשבלים*. מלמד שנצנצה בה רוח הקודש. *אלכה נא השדה*. מאן *שדה*, דקדקה בהימנו סגיא, ומאן ניהו. הוא *שדה אשר ברכו יי׳*, והוא שדה של תפוחים.

מאי כתיב *ויקר מקרה*. בלעם, כתיב *ויקר אלהים אל בלעם*, בלשון קרי וטומאה. והכא שינה ואמר *ויקר מקרה*, הכא בלשון כבוד, כד״א *מה יקר חסדך אלהים*. [p. 204] *ומה יקר* נפגע בה *חלקת השדה*, חולקא חדא דההוא שדה צדיקייא. ותמן אזלת ואעלת בחולקא חדא, ואוליפת אורחיה, וידעת ביה מאינון קוצרים. ומאן, תלמידי חכמים מחצדי חקלא איקרון.

אדהכי *והנה בועז בא*. הא צדיק אתי, טעין ברכן וכמה קדושין. *ויאמר לקוצרים*, מאן *קוצרים*, לעילי אינון בי דינא, סנהדרי גדולה דתמן. *יי׳ עמכם*, השתא יהיב ליה ברכאן דקדושים. ואינון אמרין *יברכך יי׳*. יהבין ליה תוקפא לשאבא ממקורא דחיי, מגו הוא עלמא דאתי.

למי הנערה הזאת. תיאובתיה לשאלה עלה דרחימו.

[p. 205] והכי אמר בוצינא קדישא ר׳ שמעון, מגילה דא רמז תורה שבכתב ותורה שבעל פה ובעלמא דאתי. דהא אתערת לצדיקיא רזא דתורה שבכתב לאתחברא בתורה שבעל פה. ובגין כך תקינו למגילה זו בשבועות, זמן מתן תורה.

© 2016–2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

הלא שמעת בתי אל תלכי ללקוט בשדה אחר. אלין אינון רתיכין קדישין דבריר לן יעקב קדישא, עדרין דלא מתערבן באחרנין. כד״א *וישת לו עדרים לבדו ולא שתם על צאן לבן*. ועל דא *לא תלכי ללקוט בשדה אחר* ולא תתערי במלכו אחרא וברתיכין אוחרנין. *וגם לא תעבורי מזה* עם אילין כתרין דילך, לא תזוזי לעלמין. *מזה*, לא תזוז מבעליך. לא תזוז מניה לעלמין.

וכה תדבקין עם נערותי. סגיאין שמהן אינון לה, וחד מנהון *כ״ה*. *וכה*, כד״א *וחסידיך יברכו״כה*. *וכה תדבקין*, עם אלין רתיכין עולימתאן דאיתברירו לך לאתדבקא בהו.

[p. 206] מיד *וימד שש שעורים וישת עליה*. נטל חד קו המדה ועביד משחתא. ומדד שית סטרין דאיתחזון לה לאתאחדא ביחודא דילהו. ויהב לה נבזבזן ומתנן, דהא בלא אלין לא יכילת לאעלא לגבי עלמא דאתי. הה״ד *שש השעורים האלה נתן לי כי אמר אל תבואי ריקם אל חמותך*. *שש שעורים*, אלין שית סטרין עלאין דקיימא עלייהו עלמא דאתי.

שעורים, כד״א *שאו שערים ראשיכם*. *וישת עליה*, שוי עלה לאנהגא לה ולברכא לה. ועל דא היא כלה כלולה מכל שית סיטרין.

[p. 207] ובג״כ כד חמת לה עלמא דאתי בכל אינון שית סטרין, *יהי מכירך ברוך*. מאן ברוך, דא שלמה מלך שהשלום שלו. וע״ד *והמלך שלמה ברוך*. בשמא דא תהא מתברכא מכאן ולהלאה, כיון דקא מתברכא מכל אלין שית סיטרין. כדין איהי, עלמא דאתי, יהבת לה תוספת ברכאן על אינון דאית לה. הה״ד *ותוצא ותתן לה את אשר הותירה משבעה*, דא תוספת קדושן וברכאן.

גם כי אמר אלי עם הנערים אשר לי תדבקין. דהא תיאובתא דילה לאתדבקא תמיד *עם הנערים*, אלין אינון כרובין קדישין, דכל תיאובתא דילה בהו. מלה דא ברזא קדישא איהו.

[p. 208] ואי תימא מלה כדיבא אמרת, והא איהו אמר *עם נערותי* ולא אמר *עם הנערים*, אלא שמא דאיקרי *כה* לאו איהו אלא כד אתקנת על תרין כרובים לקבלא ברכאן ברזא דכ״ה אתוון דיחודא, דאינון *שמע ישראל יי׳ אלהינו יי׳ אחד*. הא חמש ועשרים אתוון דיחודא בתקונא דכרובים דכיון דאתקנת בהו כדין אתקרי *כ״ה*, וכדין אמר *וכ״ה תדבקון*. ועם כל דא, *עם נערותי*, דכולא אצטריך דלא לשבקא לון דוכרין ונוקבין.

וגם לא תעבורי מזה. רב ייבא סבא אמר הכי מלמד שהראה לה כרובים. ואית בספרא דאדם דאע״ג דאתחרב בי מקדשא דלא תזוז מחד כרוב לעלמין. כגוונא עלאה, דמדאתחריב בי מקדשא לא אתחזי אלא כרוב א׳, אוף היא כגוונא דא. הה״ד *וגם לא תעבורו מזה*, לא תזוזי מחד מנהון לעלמין. ועל דא איהי אמרת *עם הנערים*, אינון ב׳ כרובים תדבקין ודאי. וכן באינון רתיכין נוקבי, כד״א *עיניך בשדה אשר יקצרון והלכת אחריהן*.

© 2016–2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

[p. 209] האי קרא לדרשא הוא דאתא. אבל *עיניך*, הם *עיני ייי משוטטות בכל הארץ*, *בשדה אשר יקצרון*. דהואיל דמשטטי בכל עלמא, *והלכת אחריהן* למנדע.

דהא *צויתי את הנערים לבלתי נגעך*, דהא כרובים לא משתככי לעלמין בגין לינקא מינה. כד״א (ישעי׳ סו:11) *למען תמוצו והתענגתם מזיז כבודה*. ובההוא זימנא דאיהי אזלת בתר עיינין למחמי כל עובדין דעלמא, אינון כרובין לא קרבין בהדה ולא מתערין למינקא מיניה.

וצמית והלכת אל הכלים. *וצמית*, כד תיאובתיך לינקא מרזא דעלמא עילאה, באתערו דאינון כרובין בהדה, דהא לית אתערו דאתערת לגבי עילא אלא באינון כרובים. ובגינהון איהי משתקיא משקיין עילאה, ההי״ד *ושתית מאש״ר ישאבון הנערים*, אינון כרובים.

אל הכלים אינון מקורין עילאין דאתמליין בקדמיתא. *ושתית*, כד אתערו כרובין דלתתא. *מאשר ישאבון הנערים*, מגו כרובין עלאין דאיקרון אנפי רברבי.

[p. 210] עד כאן הוא דעתין דמילין סתימין **[פו ט״ב]** וקדושה עילאה סתימין בהאי מגילה. וכולא בדיוקנא עלאה ורזין סתימין.

קמו ונשקוהו. אמרו זכאה דרא דזכי לכל האי למנדע מגו בוצינא קדישא מלין קדישין, מלין דחכמתא עילאה. ועל דא כתיב (משלי ג:13) *אשרי אדם מצא חכמה ואדם יפיק תבונה*.

אמרו ליה האי קרא אחרא שמעת ביה עיקרא דחכמתא, דהא אנן ידענא למדרש ביה דרשא.

אמר לון מאי היא.

אמרו כתיב *ויאמר לה בעז לעת האוכל גשי הלום ואכלת מן הלחם וטבלת פתך בחומץ*. אמר לון שמענא.

פתח ואמר (ישעי׳ סו:5) *שמעו דבר ייי החרדים אל דברו, אמרו אחיכם שונאיכם מנדיכם למען שמי יכבד ייי. ונראה בשמחתכם והם יבושו*. האי קרא אוקים ליה ר״א, *שמעו דבר ייי*. מהו *החרדים אל דברו*.

אלא *דבר ייי* בכל אתר דרגא דמהימנותא איהו, בר בכל אתר דכתיב *שמעו דבר ייי*. איהו מלה דנפיק [p. 211] מגו דרגא ההוא דאקרי ליה *דבר ייי*, והוא דרגא דשרייא עליה. *שמעו דבר ייי*, מלה דנפיק מניה כגון (ירמי׳ לא:10) *שמעו דבר ייי גוים*, מלה דנפיק מההיא דרגא.

החרדים אל דברו, ההוא דרגא ממש. מאן *חרדים*, אלו ישראל דאינון *חרדים* תדיר על ההוא *דבר*. *חרידים*, בכמה חרדות בין העמים. *חרדים*, בכמה חרדות לתקנא ליה לההוא *דבר*.

© 2016–2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

אמרו אחיכם שונאיכם, אלו בני עשו ובני ישמעאל. *מנדיכם*, מאן מנדי למאן. אלא אינון בנידוי מנייכו דלא תיכלון בהדייהו, ולא תישתון בהדייהו, ולא תקרבון בהדייהו. ועל דא אינון מנייכו בנידוי.

דבר אחר. *מנדיכם*, בגלותכון כד״א *סורו טמא קראו למו*. ומדקא אמרינן *למען שמי יכבד יי׳*, בגינן ובגין נפשאן *יכבד יי׳*. וכל יקרא דיליה בגינן הוא. וכד ישראל מתערי ומחכן בכל יומא חדוה דפורקנא דקב״ה, אינון לא מהימני כלל, ואמר *ונראה בשמחתכם*, בזמנא [p. 212] דנחית ההוא חדוה דילכון. *והם יבושו*, כמאן דתלי סורחניה באוחרן.

בדיורא דבי אדרא הוי חד עתירא מסטרא דדרדייא דחמרא. ואיהו חד ואינון תרין, וכחדא הוו וכל עטורן ושמהן דמהימנותא קדישא. אוף הכי לון כלא בהיפוכא דביש דקיימין תדיר קמי פתחא דבי מלכא, לבר מרזא דמהימנותא. ההוא *דבר יי׳* איקרי שם טוב, כד״א *טוב שם*. *יי׳* איהו *טוב*.

ההוא סטרא בישא אינון תרין, דכרא ונוקבא, ואינון חוברן חדא. ושמהן דילהון בהפוכא דביש, אלהים אחרים, אל אחר, שם רע. ההיא נוקבא הכי אתקריא בחבורא דדכורא דאתחבר בהדה, דלא מתפרשן.

וממנן על שאר עמין, ולאו בגין שם דילהון, אע״ג דאיהי מנדדא ומרחקא מיניה, עמהון בגלותהון. [p. 213] ולא ידעי בשם קדישא אינון מתתקפין, דאיהי אתזנת ואתקיף להחוא שם רע בחוביהון דישראל. כד״א *שמוני נוטרה את הכרמים*. ואפי׳ בזמנא דשלטי ההוא דקדושא דמהימנותא, נטיל ויהיב חולק גרמא לכלבא, מיניה אתזנו רשעים.

מה כתיב, *ויאמר לה בועז לעת האוכל*. בזמנא דאיהי אתתקנא מגו תתאי ועילאי. מתתאי, בקורבנין ועלוון וצלותין ורעו דרעווא סלקא מתתאי. מעילאי, בתיקונין רתיכין וכרובין, במאכלה בחדוה, ורעו. דדין איהו *לעת האוכל*.

ורעו דצדיק חד לגבה, ואתתקנת על רתיכהא. ומה אמר לה, *גשי הל״ם* **[פו ט״ג]** בקישוטי מלכותא דמלך עילאה. *ואכלת מן הלחם*. תקבל מזונא, ורעו, ומיכלא קדישא לפלגא לאוכלוסיך קדישין, לעילא ותתא.

ועם כל דא, *וטבלת פתך בחומץ*. אית לעילא טבול מההוא *חומץ* דסטר שמאלה, לינקא לההוא סטרא בישא, למיתזן שאר עמין, ולאתזנא מיניה. *ויצבט לה קלי*. מיכלא דנפקא מאשא דסטר שמאלא בגין למיהב מזונא וטרפא לכולא, ואפי׳ לכלבים, כל אינון דנפקי ומתפשטי [p. 214] מההוא סטרא אחרא דמסאבו. וכדין *ותאכל ותשבע ותותר*. *ותאכל ותשבע*, מההוא מיכלא קדישא. *ותותר*, מההוא מיכלא אחרא דאיהו אתיא שיורין שיורין מיכלא דאתי על שובע. *ותותר*, עבד לה שיורין לההוא מיכלא לסטרא אוחרא.

© 2016–2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

חדו ר׳ נהוראי ורבי יודאי. אמרו אלמלי לא אתינא לעלמא אלא למשמע מילין אלין דיי.

ויאכל בועז וישת וייטב לבו. מהו וייטב לבו. א״ר חזקיה מלמד שבירך על מזונו, דבריך להאי אתר דאקרי לב.

רבי נחמיה פתח *ואכלת ושבעת וברכת את יי׳ אלהיך. ואכלת ושבעת*, כל האוכל ושותה ואינו מברך ברכת המזון נקרא משחית וגזלן, *שני גוזל אביו ואמו ואומר אין פשע.* דהכי תנינן כל הנהנה מן העולם הזה בלא ברכה כאלו גוזל להקב״ה ולכנסת [p. 215] ישראל, שנאמר *גוזל אביו ואמו ואומר אין פשע, חבר הוא לאיש משחית.*

ואמ׳ ר׳ יהודה חבר הוא לירבעם ב״נ שהשחית את ישראל לאביהם שבשמים.

ואמר ר׳ יודאי גדול ברכת המזון שמוסיף כח של מעלה.

א״ר חנינא גדול ברכת המזון שמוסיף ברכה במעשה ידיו של אדם.

רבי בון ור׳ יוסי בר׳ חנינא הוו אזלין באורחא לפדיון שבוים. אערעו בההוא אתרא, דמכו תמן בהדי אושפיזא. ובפלגו לילא קמו למלעי באורייתא. קמת ההיא אתתא דביתא ואדלקת לון שרגא עד דהוו יתבי יתיבת היא אבתרייהו למשמע מלין דאורייתא. ר׳ בון אשגח אבתריה דאיתתא דא דבייתהו דאושפיזא, הוא אשגח בה.

[p. 216] פתח חד ואמר (משלי כ:27) *נר יי׳ נשמת אדם חופש כל חדרי בטן. נר יי׳ נשמת אדם* ודאי. מה הנר מאירה האפילה, אף נשמתו של אדם מאירה לגוף. הדר ואמר בג׳ דברים האשה זוכה, בנדה, בחלה ובהדלקת הנר, וכלהו תנינן.

[p. 217] אדהכי אהדר רישיה וחמא לההיא אתתא דקא בכיא. קם אבוה ויתיב בינייהו.

א״ל רבי אמאי קא בכיא ברתיך.

אמר דלא זכתה לבעלא דילעי באורייתא. ואיהו רבייא בר תמניסרי שנין, ואפי׳ ברכת המזון לא ידע. ולא יכילנא עמיה דיוליף ליה.

א״ל אי הכי איעבר ליה, ואמאי יהבת ליה ברתיך.

אמר איהו לא ידענא עד דחמינא יומא חד דהא למשמע חד קדיש דליג מאיגרא לתתא. נדרנא עלי לנסבא ברתי. נפקנא מבי כנישתא ויהיבנא ליה ברתי, ולא חיישינא למילי אחריתא ולא אשכחנא יתיר. והשתא אשתכח דאפילו מלה דאורייתא לא ידע, ולא בעי למילף מידי.

אמר ליה ר׳ בון דילמא יזכה לבר דיליף ליה אורייתא **[פו ט״ד]** סגי.

[p. 218] אדהכי קם ההוא רבייא מערסיה ודליג עלייהו, ויתיב בינייהו. איסתכל ביה ר׳ בון אמר אנא חמינא באנפוי דנהירו סגי דאורייתא יפוק מהאי עולימא.

© 2016–2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

פתח ההוא <u>רווק</u> <u>ואמ׳</u> (איוב לב:6) *צעיר אני לימים ואתם ישישי׳ על כן זחלתי ואירא מחות דעי אתכם*. עד דפתח <u>ואמר בברכת</u> המזון. ואמר השתא <u>דאמריתו</u> דאפי׳ ברכת המזון לא ידענא, בברכת המזון אית מילין <u>ידיעין</u>.

חד, לתקוני פתורא כפום ההוא <u>מזונא</u>, ומאן דלא <u>אית</u> ליה <u>מזונא</u> כל כך ויסדר פתורא, איהו משובח, בגין דיתיב למיכל קמי מלכא, דכתיב *ואכלת לפני <u>יי׳</u>*.

תניינ״א, נטילת ידים קודם אכילה. מאן דאכיל בלא נטילת ידים כאילו אכיל <u>טומאה</u>.

תליתא״ה, נטילת ידים, דיטול ימינא <u>לשמאלא</u> וישמש <u>שמאלא</u> לימינא. ויטול עד שיעורא דפרקא דגזרו רבנן.

[p. 219] רביעא״ה, דצריך להגביה ידיו לאחר נטילה בשעה דמברך, ויזדווג בשנים <u>זרועים</u> <u>כאחד</u> בשעת הגבהת <u>ידו</u>.

חמישא״ה, דצריך <u>למברך</u> ברכה לנטילה זו.

ששיי״ת, למיהב <u>פיתו</u> לעניים.

שביעיי״ת, לברך ברכת המוציא ולדקדק ב<u>יי׳</u>. ואסור לאכול בלא ברכה.

שמיניי״ת, האוכל על שלחנו צריך שלא יהא גרגרן ובלען, אלא כאוכל לפני המלך.

תשיעיי״ת, <u>שצריך</u> <u>להיות</u> על שולחנו דברי תורה. ויחיד שאין לו עם מי לעסוק בתורה די לו <u>ברכותיו</u>.

עשיריי״ת, מים אחרונים חובה ולא <u>איצטריכו. ברכה, ידיו</u> מזוהמות מגו מאכל, <u>מברך</u> על רחיצת ידים.

[p. 220] כל הני עשרה איצטריכו קודם ברכת המזון, וכל חד וחד אית ביה טעמא מגו מתיבתא עילאה. ואנא אהדר עלייהו.

חד, לתיקונא פתורא על ההוא מזונא של אדם בגין יקרא דמלכא דיהיב ליה מזונא לגופיה. דתנינן קשין מזונותיו של אדם <u>מקמי</u> הב״ה כקריעת ים סוף. אמאי קשין, אלא בגין דמזוני דעלמא לא אתיין אלא מגו דינא, והקב״ה אעבר על דינא וזן לרשעים <u>הגונים</u> ולשאינן מהוגנים. והקב״ה זן לכולם מקרני ראם עד ביצי כנים.

ושכינה <u>קודמת</u> ורואה על כאו״א מישראל, כמה דכתיב (יחזקאל מא:22) *זה השולחן אשר לפני <u>יי׳</u>*. *<u>לפני יי׳</u>* ודאי. וכתיב *ואכלת לפני <u>יי׳</u> אלהיך*. [p. 221] <u>לפיכך שולחנו</u> בחול ערוך ולא ערוך. <u>וביום</u> שבת צריך תוספת שינוי אחר למעליותא.

תניינא, נטילת ידים קודם אכילה, מ״ט. בגין דאכילה אצטריך נקיות כגוונא דמלאכי השרת לעילא. דהכי אמר רב המנונא סבא מאי דכתיב (תהלים עח:25) *לחם אבירים אכל איש*. *לחם* דמלאכי השרת אוכלים. למאי נפקא מניה, אלא <u>מה</u> מלאכי השרת אוכלים בקדושה

© 2016–2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

ובטהרה ובנקיות, אף ישראל כן צריכין לאכול בקדושה ובנקיות. דכתיב *והתקדשתם*, אלו מים ראשונים. *והייתם קדושים*, אלו מים אחרונים. *כי קדוש*, זה שמן טוב. *אני יי׳*, זו ברכת המזון.

והכי אמי כל האוכל בקדושה ובנקיות נדמה למלאכי השרת, שהם קדושים. *כי קדוש אני יי׳*, מלמד שצריך כונה בברכת המזון. וכל האוכל בלא נטילת ידים, ההיא מידה של הפורענות שורה עליו והיא אכילתו, **[פז ט״א]** טמא. ושכינתא, מה היא אומרת. *אל תלחם את לחם רע עין ואל תתאו למטעמותיו*. מהו *רע עין*. זה יצר הרע, וכל האוכל בלא נטילת ידים אותו המאכל *לחם רע עין*.

[p. 222] דהכי אמר רב המנונא סבא, שתי מדות עומדות על שולחנו של אדם, אחת מדת טוב ואחת מדת רע. האדם מקדש ידיו ומברך, מדת טוב אומרת זהו שולחנו של הקב״ה, ומנחא ידיה על ראשו ואומרת לו עבדי אתה, עבדו של מקום אתה, כד״א (ישעי׳ מט:3) *ויאמר לי עבדי אתה ישראל אשר בך אתפאר*. וכשאין אדם מקדש את ידיו ואוכל, מדת רע אומרת זה שלי הוא. מיד שורה עליו ומטמאה אותו, ומאכלו נקרא *לחם רע עין*.

עובדא הוה בחד בר נש דזמין להוא מסכינא למיכל. חמא ליה דלא נטל ידוי ואכיל. ההוא מסכינא קם מפתורא ואזיל ליה. קרייה וא״ל תיב לקיומך ואכיל. א״ל ח״ו דאכיל אנא עמך דעליך כתיב (משלי כג:6) *אל תלחם את לחם רע עין וכו׳* ולא עוד אלא שמאכלך טמא. וכתיב *אל תטמאו בהם ונטמתם בם*. בלא אלף. על מאן דשרייא עליה רוח רע עין, מקבל טומאה סתומה דלית לה פתיחו כלל. אתא עובדא קמי רבנן ויהבו ליה לההוא מסכינא מאה זוזי.

[p. 223] בכה רבי חגי ואמר ישראל אשריכם עוסקים בתורה ובמצות. ומה מסכינא דהוה כפין מעוי ונטר גרמיה ולא חייש אלא ליקרא דמריה, כמה אגר טב זמין למאן דלען באורייתא.

תליתאה, לנטלא ימינא בשמאלא. בגין דימינא שבחא ליה על שמאלא בכלא ואצטריך לנטלא לימינא ולשמשא ליה. דהא ימינא דבר נש כגוונא עילאה, למהוי ליה שבחא על שמאלא. דאורייתא בימינא אתייהבית, וכתיב (תהלים קיח:16) *ימין יי׳ רוממה ימין יי׳ עושה חיל*. ועל דא *כאשר ירים משה ידו וגבר ישראל*.

[p. 224] לקדשא ידיו אצטריך שמאלא לקדשא לימינא. כהן שעולה לדוכן, ממי נוטל ידיו. הוי אומר מלוי דאיהו מסטר שמאלא, דאיהו משמש לכהן העולה על הדוכן. למהוי ימינא כדקא יאות ולאתקדשא מגו שמאלא. אוף ה״נ הכא ימינא, לא בעי לאתקדשא אלא מגו שמאלא.

© 2016–2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

יי״ד אצטריך לנטלא, כל מאן דאקרי יי״ד. ארבע סרי פרקין אינון דאיקרון יי״ד, ודא איהו *כי יד על כס יי״ה*. כמא דאוקמיה רב המנונא סבא באתוון דאלפא ביתא, רישא וסיפא, דאקרי א״ת ב״ש, מגו ה״א ולעילא. וכל אינון ארבע סרי פרקין ברזא דאלפ״א בית״א מגו ה׳ ולעילא, ואיקרי יי״ד פרקין. ויי״ד פלחין ליי״ד למיהוי כלא דימינא בשמאלא ושמאלא בימינא. ועל דא נטילת ידים לאכללא דא בדא.

רביעיאה, דצריך להגביה ידיו בשעה דמברך לאחר נטילה, ויקדש ידיו, דכתיב (תהלים קלד:2) *שאו ידיכם קדש וברכו את יי׳*. מ״ט, בגין דאצבען אינון דיוקנא עילאה. אצבען אינון חמש, ד׳ אצבען דאינון מחוברים כחדא אית בהו תלת פרקין, ואינון רזא דדיוקנא דרתיכא עילאה. דהא רתיכא קדישא איהי ארבע, ואיהו תריסר פרקין. [p. 225] ועל דא שם המפורש דארבע אתוון, תריסר אתוון איהו. ודא הוא שם המפורש באותיותיו, אינון תריסר פרקין, כל פרק ופרק אות אקרי.

אצבע יתירה אית דאיהו **[פז ט״ב]** חוץ מינייהו ואית ביה תרין פרקין. אינון תרין פרקין, תרין אתוון טמירין ותרי דרגין עילאין טמירין, שבחא דכולהו. תריסר עלין בחושבנא, ולא עלין, דהא שבחא דכולהו אינון. ומפתחא דכולהו לעילא לגבי ההוא דטמיר דלא אתגלייא. ואלין פרקין כולהו זקיפין לגבי ההוא טמירא לבתר דאתקדשי, בגין דכולהו אתברכאן מיניה.

והשתא כיון דאתקדשי, אצבען לזקפא לון לעילא לאתערא אינון פרקין עילאין קדישין דאיתטמרן. ועל דא בזרוע ימין ה׳ אצבען ויי״ד פרקין דאית בהון, הרי יי״ט, וב׳ פרקין עילאין, הרי כ״א בזרוע ימין, כנגד *אהיה* שחשבונו כ״א. וביד שמאל כ״א כנגד *אהי״ה*. וע״ד *אהיה אשר אהיה*. *אהיה* רא״ש *אהיה*. ועל דא אמר *ראשיכם שבטיכם*, *ראשיכם* זרוע ימין, *שבטיכם* זרוע שמאל.

[p. 226] חמישאה, דצריך לברכא כמה דאמרן, בגין לאתערא ברכאן לעילא בדיוקנא דא דאצבען.

שתיתאה, למיהב מההוא מיכלא למסכנא, דדא איהו כדקא יאות. ומצוה מן המובחר דאיהו אכיל מכל שפר דאיהו תאיב, דהא מיי׳, מההיא מזונא דאיהו יהיב, בגין דההוא מיכלא דקא יהיב עביד נייחא למיסכנא דא וחדי ליה.

שביעאה, לברכא ברכת המוציא על נהמא. דהכי אמר רב המנונא סבא, ז׳ ארצות נינהו וכולהו מדורין לתתא. ומכלהו לא אתרעי קמיה דקב״ה אלא בתבל דא. ובכולהו לא הוה מאינון שבעה מינין אלא בתבל דא. יהיב הקב״ה כל עשבין וכל יבולי ארעא, בר מאלין שבעת המינין, נהמא דמיכלא דבני נשא. ובגיני כך אצטריך לדקדק בהו, דהא נהמא בידיה אתמסר ולא בידא דממנן, ואיהו דאפיק ליה ולא אחרא. ועל דא המוציא ולא מוציא.

© 2016–2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

[p. 227] תמינאה, דלא יהא גרגרן ובלען, אלא כמאן דאכיל קמי מלכא. דברכתא לא שרה במעוי דההוא דאשתכח בלען, אלא דלא אשתכח בלען. כעשו, דכתיב *הלעיטני נא מן האדום האדום הזה*, אורח הלעטה. מ״ט, בגין דחוייא בישא שריא במעוי ולא נשבע. ולא עוד אלא דאיקרי רשע, דכתיב (משלי יג:25) *ובטן רשעים תחסר*. מאן לשבעה בלא בלענו שפיר הוי, דאכיל כמאן דיתיב קמי מלכא.

תשיעאה, למיהוי על פתוריה דברי תורה. דהא תנינן שולחן דלית ליה דברי תורה הוי כמאן דאכל זבחי מתים. דא ע״ז, דכתיב *כי כל שלחנות מלאו קיא צואה בלי מקום*.

איקרי *קיא צואה* בגין דהקב״ה פליג חולקין בכל יומא ובכל ליליא, מזונין לעילאי ולתתאי. בליליא לאינון מלאכין דממנן על דוכתייהו ושליטי בליליא, אכלי בליליא. כד״א (שם לא:15) *ותקם בעוד לילה ותתן טרף לביתה וחוק לנערותיה*. בימַמא, אינון [p. 228] מלאכין דממנין על דוכתייהו ושליטי בימַמא, פליג לון הקב״ה מזונא בימַמא. כיון דפליג לון לבתרייהו פליג מזוני לכל בני עלמא. כל אינון מלאכין דלעילא, בעוד דאכלי מזונייהו, כולהו משבחן ומודן למאריהון אוף הכי. כגוונא דאכלי מזונייהו, ישראל לתתא אצטריך לון בהאי גוונא ממש למהוי חברים בהדייהו.

עשיראה, מים אחרונים. דאינון חובה לאעברא זוהמא בישא מיניה ולמיהב חולקא מהאי, בגין דלא ישתכח מקטרגא לגביה. דתנינן מדה טובה נטלה ההוא רעותא וכונה **[פז ט״ג]** וברכת מזונא. מדה רעה נטלה ההוא זוהמא דידיה במים אחרונים, ובדא מתפרש מיניה ולא מקטרגא עליה. וכלא נטלא חולקיה.

ועל דא כתיב *ויאכל בועז וישת וייטב לבו*, דבריך על מזוניה. והרי דכר ליה לההוא אתר דאקרי לב, ההוא לב דבעי לבא ורעותא דאיניש.

ומים אחרונים חובה, וקביל לון ההוא דאקרי חובה, ובאינון מים נייחא דעתיה. בגין דתרין דרגין אלין, חד איקרי זכות וחד איקרי חובה. וכל מלין דדא פתחין לזכות, וכל מילין דדא פתחין לחובה, ואתער לחובה. ועל דא מים אחרונים אינון חולקין דחובה דאתהני מהאי. ורזא שפיר.

[p. 229] כוס של ברכה צריך י׳ דברים, כמה דאתערו בהו רבנן.

ברכת המזון בג׳ צריך כוס, שלא בג׳ אין צריך כוס. מ״ט, דכוס של ברכה אינו מתברך אלא בג׳ ומג׳ ולמעלה, הא פחות מג׳ לא. בג׳ רבנן אמרי דהוא אומר נברך שאכלנו משלו. הכא לא אמרי למאן מברך. אע״ג דג׳ אינון לא אמרי למי שאכלנו או לשם, אלא שאכלנו, ולא אמרי למאן.

© 2016–2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

והכא איתערו רבנן דהאי כוס של ברכה קיימא קמיה, ועינוי מסתכלין ביה. בגין דכתי׳ *עיני יי׳ אלהיך בה*. וההוא כוס של ברכה נטל ברכן ומזונא מגו אבהאן תלתא ומההוא מזונא דאיהי נטלא וכד נחתא כל עלמין מההוא מזונא דאיהו נטל אכלי. ועל דא מסתכלין ביה ואמרי נבר״ך שאכלנו משלו. נסכיי״ם דעתא לברכא בגין דאכלנו משלו, מההוא מזונא דנטלא למיזן עלמא.

[p. 230] ואינון ענין ואמרין לגבי עילאה ברוך שאכלנו משלו. והשתא רשימו ואמרי דרגא ידיע דכל מזונא מיניה נפקא, ודא איהו נברך. מנא לן, דכתיב (מ״א ב:45) *והמלך שלמה ברוך*. מלך שהשלום שלו. ועל דא אינון אמרי רשימא דדוכתא מה דאיהו לא אמר.

מ״ט, בגין דהאי עלמא עילאה שהיא בינה אריק ברכאן בקדמיתא לתרין כרובין דתחותה, ואינון ימינא ושמאלא. ועל דא אתרשימו תרין למיעבד רשימו דההוא דרגא עילאה. כיון דאינון מסתכמי כחדא לתרין עשר שבטין, ההוא דמברך, דאיהו אמצעיתא בינייהו, נטיל כולא מבין תרין סטרין ואיהו מברך מכאן ולהלאה, וארשים דוכתא ודרגא.

כיון דאינון תרין מסתכמין כחדא בשלמא לגבי עלמא עילאה, ובטובו חיינו. ובטובו, ולא מטובו, ההוא עלמא תתאה, ונפיק ממדת הטוב עצמה. דדא אתקרי טובו כד״א (הושע ג:5) *ונהרו* [p. 231] *אל יי׳ ואל טובו*. *אל יי׳*, דא עלמא תתאה. *ואל טובו*, דא אילנא דחיי. (ירמיה לא:12) *ונהרו אל טוב יי׳* דעל ידיה איתזן ואתנהירו כל עלמין.

בעשרה דהא כלא בהסכמה חדא מרישא עילאה ועד סופא דכל דרגין, ההוא דמברך אמר וארשים נברך לאלהינו. וכן מתמן ולהלאה.

כיון דמברך ברכת הזן על מזונא, משמע דנפק מגו עלמא עילאה דאיהו מקור דכלא, אהדר לבתר **[פז ט״ד]** על ארץ, רזא דעלמא תתאה. מ״ט, בגין דכל ברכאן אצטריך בקדמיתא לגבי עלמא עילאה, דאיהו מקור דכולא, ולבתר לגבי עלמא תתאה קדישא.

כגוונא דא קדיש, דהא קידושה וברכה בקדמיתא לגבי עלמא עילאה ולבתר לגבי עלמא תתאה. יתגדל ויתקדש שמיה רבא, ההוא שם רבא עילאה על כולא, מקורא דחיי דמיניה נפקין כל ברכאן וכל קדושן, ודא עלמא דאתי. ולבתר משיכו מניה, בעלמא די ברא כרעותיה, [p. 232] עלמא תתאה. בגוונא דא בברכאן, חוץ מתפלה בברכה שאדם שוחה בה, דקא מתחיל מתתא לעילא. ברכת הארץ, דא עלמא תתאה דאישתכלל ברזא דברית ותורה. ברית, דא אילנא דחיי. ותורה, עמודא דאמצעיתא. חיים ומזון, דנפקי מעלמא דאתי, ומזון בההוא אילנא.

נשים ועבדים וקטנים חייבין בברכת המזון, אבל הן אינם מברכות דהא תנינן אוי לו לאדם שאשתו ובניו מברכין לו.

© 2016–2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

ואמר רבי אבא נשים חייבות במקרא מגילה אבל הם אינן קוראות מקרא מגילה. אבל חייבות לשמוע מפי הקורא והמברך. כעין זה נשים חייבות בברכת המזון לשמוע מפי המברך וחייבת האשה לשבת ולשמוע את הברכה מפי בעלה. וחייב בעלה להמתין לה על השולחן כדי לשמוע מפי המברך.

[p. 233] אין שם זכר קוראים לה למי שמברך להו. היו נשים הרבה המברך עליהן אינו מברך בשם, דתנינן נשים אינן מצטרפות, והואיל ואינן מצטרפות לזימון אין מברכין בשם המברך עלייהו. דעיקר ברכת המזון בזכר הוא ולא בנקבה, אבל מחויבות לשמוע ברכת המזון. ומחויבות במקרא מגילה, לשמוע מפי הקורא.

בנין ירושלים בברכת המזון דהא אנן מברכי עד השתא למעלה, ויש לברך למטה. ולברך על עניין בית המקדש דהא משם מזון יוצא לכל העולם, ושאר כל בני העולם אינן ניזונים אלא משם.

הכל הוא ברכת המזון ברכה אחרונה עד הכא ברכת הזימון. מאן דמברך ברכת המזון חדי לעילא וחדי לתתא, ואצטריך לחדווא בברכה וברעותא בגין למחדי מדת הטוב דכתיב (משלי טו:15) *וטוב לב משתה תמיד*.

[p. 234] אתו חברייא ונשקו ליה, ועבדו הילולא אחרא, וזמינו לכל בני דוכתא, ושויוהו רישא על כולהו.

ויבא לשכב בקצה הערימה. רבי נהוראי ורבי יהודאי אתו לטבריה, שמעו לרבי שמעון דאמר להאי קרא *ויאכל בועז וישת כו׳. וייטב לבו*, אכילת חיים של מעלה, ומאינון חיין חדי ללבו. וכיון דחדי ליה מיד *ויבא לשכב בקצה הערימה*. אלין אבנין טבין ומרגלין טבין עילאין דסחרין כורסייא קדישא, כד״א (שיר ז:3) *בטנך ערימת חטים סוגה בשושנים*.

מה דכתיב *ותבא* **[פח ט״א]** *בלט ותגל מרגלותיו ותשכב*. שכיבת לרגלוי, ולא שכיבת לקיבליה ולא לגביה. מכאן דעד חצי לילה לא ידע. ואין הקב״ה נכנס בגן עדן עם הצדיקים עד אחר חצי הלילה.

דהא בראשיתא דליליא כל נשמתא סלקין וערימת חטין מתתקני. כד אתפליג ליליא, כדין קלא איתער וקרי. וההוא קלא איתער מסטרא דצפון, וההוא שלהובי מטי לההוא דאיקרי גבר. כדין קרי בחילא ואיקרי קריאת הגבר. ומאן איהו, גבריא״ל. בטש ההוא שלהובא בגדפוי וקרא. כדין עילא ותתא בקיומא [p. 235] דדינא דשמאלא קיימא. וכדין כתיב *ויהי בחצי הלילה ויחרד האיש וילפת והנה אשה שוכבת מרגלותיו*.

© 2016–2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

ויהי בחצי הלילה. תנן תלת משמרות הן הלילה, ובכל משמרה יושב הקב״ה ושואג כארי. וכל משמרה ומשמרה מלאכין ידיעין ממנן בליליא באילין תלת משמרות.

במשמרה הראשונה משמרין אינון מלאכין דאמרין שירתא בריש ליליא. ומאי קאמרי, *לדוד מזמור לייי הארץ ומלואה תבל ויושבי בה כי הוא על ימים יסדה. מי יעלה בהר ייי וכו׳. נקי כפים ובר לבב וגו׳*. בגין דכל נשמתין דבני נשא נפקא ובעאן לסלקא.

כד סלקין לדוכתא דאלין ממנן דמשמרה ראשונה קיימין תמן תלת מאה ושיתין וחמש היכלין, כחושבן יומי שתא, וממנן תריסין עלייהו. אינון נשמתין פתחין להון פתחין עילאין. ואי לאו דחיין לון לבר, ואזלין ומשטטי בכל עלמא, ופגעי באינון רוחין בישין ואודעין להון מילין מנהון כדיבין ומנהון קשוט.

[p. 236] אי זכאן לאעלא, יאות. פתחין להון פתחא ועאלין וסלקין לדוכתא דאינון משמרה שנייה. תמן אינון ממנין אחרנין, איקרון אבלי ציון, דקא מתאבלי על חורבן בית המקדש.

ובההוא שעתא דקריאת הגבר דאיתער ההוא שלהובא דסטר צפון, מההוא אתערו דההוא שלהובא, נחתא להאי עלמא עד גדפי תרנגולא דהאי עלמא. קרי בחיל ואמר אתערו לבכיא דבמקדשא כל אינון מארי שלום.

כל מאן דלא חמא בכיא ומאן דחמא יתכנשון לבכיא דבמקדשא. מאן חמי ערבוביא דכל חילי שמיא, וכל רתיכין קדישין געי ובכי בתלת מאה ושבעין רקיעין.

וכדין בההיא שעתא כתיב *ויהי בחצי הלילה ויחרד האיש וילפת. האיש*, דא הקב״ה דגלי ויהיב קלא על בכית דבי מקדשא, הה״ד (ירמי׳ כה:30) *ייי ממרום ישאג וממעון קדשו יתן קולו וגומ׳. וילפת*, כד״א *ילפתו ארחות דרכם*. כדין איהו בעט ברקיעין כולהו וכל חיילין ורתיכין בכן ומתאבלן בההוא שעתא. מאי קאמרי, *אלהים באו גוים בנחלתך וגו׳*, *נתנו את נבלת עבדיך וגו׳*, *על נהרות בבל וגו׳*.

[p. 237] *וילפת*, אמאי. בגין דהא *והנה אשה שוכבת מרגלותיו*, שכיבת לעפרא מהדקא בין רגלין, דא כנסת ישראל. כדין בההיא שעתא איהי איתערת לגביה והוא שאיל ליה ויאמר *בת, מי את* בגלותא. *מי את* בשעתא דא.

ותאמר אנכי רות אמתך. מרוות בצערין, מרוות מכאובין על בני בגלותא, על פלטירין קדישין דאתחרבנא מהכלי מנייהו. ולא די דאתתריכנא, אלא דמחרפין ומקללין בכל יומא עלייהו, ולית לי פומא בגלותא לאהדרא לון.

© 2016–2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

[פח ט״ב] *ויאמר ברוכה את לײ׳ בתי הטבת חסדך האחרון מן הראשון לבלתי לכת אחרי הבחורים אם דל אם עשיר*. אמר לה הקב״ה ברתי, אדכר קדמי כד דוד אתתרך מירושלם והוא אתא עד בחורים. ונפיק שמעי מן הימיני לגביה משיחא וגדיף וקילל לגביה, שתיק. לא הוה כההוא גידופא, ולא חייש לאתבא ליה ושתיק.

[p. 238] והשתא בגלותא אוף הכי טיבו וקשוט סגי עבדת עמי. ואוטיבת, דא טיבו בתראה מההוא קדמאה דהוה מבחורים. ולא חיישא למיהך בתר חירופין וגידופין דשאר עמין באינון דהוו *מבחורים*. *אם דל*, אספסיינוס דהא לא בר מלכא הוה. *ואם עשיר*, נבוכדנצר מלכא בר מלכא *רישא דדהבא*.

וחכמתא דשלמה לגבי שמעי מאי כתיב ביה. (ש״ב טז:7) *צא צא איש הדמים ואיש הבליעל*. פוק פוק תרי זימני, פוק מירושלים, פוק מביתך. אמר ליה שלמה לאו הכי, אלא (מ״א ב:36-37) *בנה לך בית בירושלים וגו׳, והיה ביום צאתך וגו׳*.

[p. 239] ועל דא *אמי קב״ה הטבת חסדך האחרון מן הראשון*, דאת בקיומא לגבאי ולא חיישת לגידופין וחרופין דשאר עמין. אבל *ליני הלילה*. *ליני הלילה*, הוי השתא בגלותא ואנהיגי לבניך תמן באוריי׳ ובעובדין טבין. ואם יסעדון לך עובדין טבין למפרוק לך, יפרוק. ואם לאו, *וגאלתיך אנכי חי יי׳ שכבי עד הבקר*, דייתי צפרא ונהירו דפורקנא *שכבי עד הבקר*. ד״א *ליני הלילה שכבי עד הבקר*, בשעא דפלגות ליליא איהי איתערת לגביה.

כדין הקב״ה אעיל בגינתא דעדן לאשתעשעא עם צדיקייא באורייתא בגינתא דעדן, עד דאנהיר יומא. כדין אתי גואל. אימתי, בזמנא דישראל מצלן צלותא וסמכין גאולה לתפלה. וישראל שריי׳ על ארעא קדישא. כלא סמיך דא לדא ובזמנא דגלותא.

[p. 240] *והנה הגואל עובר אשר דבר בועז*. דא איהו *גואל קרוב*, יתיר *קרוב* לפורקן סגי, לעלמא דאתי וימינא עילאה.

ויאמר סורה שבה פה פלוני אלמוני. אמאי *פלוני אלמוני*, דהא כתיב *השיב אחור ימינו*. אמאי, אלא בגין דהא *עד קץ הימין* שכיבת לארעא, כדין הוא *אלמוני*. *פלוני*, מכוסה גנוז מיומא דאתברי עלמא.

[p. 241] *לא אוכל לגאול פן אשחית את נחלתי*. *פלוני אלמוני*, מכאן דתרין משיחין אינון, *גואל קרוב* וגואל רחוק. *גואל קרוב*, מסטרא דימינא. גואל אחרא, דא משיחא בן יוסף. ומאן איהו, יוסף דאיקרי צדיק, ודא איהו משיחא דאתי ראשון.

לא אוכל לגאול לי, דהא ימינא דאיהו לאחורא כתיב ביה *הושיעה ימינך ועניני*. ועד דאתושע דא *לא אוכל לגאל לי*.

© 2016–2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

גאל לך אתה את גאולתי, דהא בן יוסף אתי ויפרוק קדמאה, ולבתר אתער ימינא גניזא דאיהו גנוז לצדיקי. לתרין צדיקים הללו, צדיק וצדיק. ועל דא תנינן דאיהו גניז לצדיקים. וביה יקומון ויתחברון בתיאובתא בגניזו למיעבד איבין ופירין בעלמא. וכדין *ימין יי׳ רוממה*.

[p. 242] ***ויאמר הגואל לבועז קנה לך וישלוף נעלו***. *איש*, זה משה, איתערו דברית משתעי, ובלשון כבוד. דכיון דאיתער ימינא לגבי צדיק מיד *וישלף נעלו*, אתערי דיליה **[פח ט״ג]** לגבי עלמא תתאה.

כדין איתער למעבד איבין בעלמא בחילא דההוא *גואל קרוב*, ואתער ליה לגבי עלמא, ואמר *קנה לך*. ע״כ רזין דמגילה זו.

אתו רבי נהוראי ורבי יהודאי ונשקו ראשיה וידוי. אמרו ודאי נהירו דסיני הכי נמי קמיה. בוצינא דנהורא איהו.

וזאת לפנים בישראל על הגאולה ועל התמורה לקיים כל דבר שלף איש נעלו ונתן לרעהו וזאת התעודה בישראל. רבנן פתרי קרא *ואמי לפנים הארץ יסדת*. כשברא הקב״ה את עולמו לא ברא אותו אלא על התורה. והתורה היתה אלפים שנה קודם שנברא העולם, שני *ואהיה אצלו אמון ואהיה שעשועים יום יום*.

דתנינן כשברא הקב״ה את עולמו הכין את התורה, וראה וספרה וחקרה, שני (איוב כח:27) *אז ראה ויספרה* [p. 243] *הכינה וגם חקרה*. וברא בה העולם, ואח״כ גנזה עד שברא אדה״ר ולימדה לו, דכתיב *ויאמר לאדם וגו׳*.

באותה שעה עמדו כל האותיות לפניו. זאת אומרת בי יברא הקב״ה את העולם, וזאת אומרת בי יברא. עמדו לפניו כל האותיות למפרע, באת תש״ר.

[p. 244] אמרה תי״ו לפני הקב״ה, רבש״ע רצונך לברא בי את העולם שאני חתימת כל הבריות. ועוד ששמך הוא אמת בי נחתם.

א״ל, לא אינך כדאי לברוא בך את עולמי, שבך עתידין צדיקים מבני למות, דכתיב (יחזקאל ט:4) *והתוית ת״ו על מצחות האנשים וגו׳*. ומיד יצאה לפניו בפחי נפש.

עמדה שי״ן לפני הקב״ה. רבש״ע רצונך לברוא בי את עולמך ששמך שהוא שדי מתחיל בי.

אמר לה לא איברי בך את עולמי.

עד שבאו ק״ר מחוברים יחד, אמר לא איברי בהם את עולמי.

[p. 245] וכן קמו לפניו כולם עד כ״ף. כיון שירדה כ״ף מעל הכתר נזדעזע הכתר ונזדעזעו שמונים אלף רבוא מרגליות הקבועים בכתר. אמר להם הקב״ה למה אתם מזדעזעים.

© 2016–2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

אמרו רבש״ע כל טובינו וכל כבודינו אינו אלא באות כ״ף, ועכשיו ירדה מעלינו.

אמרה לפניו, רבש״ע רצונך לברוא בי את עולמך שאני אות של כבודך.

גער בה הקב״ה, אמר כ״ף כ״ף חזור למקומך ולא ישאר הכתר שלי גרוע. ולא אברא בך את עולמי שבך עתידין ליכשל כמה אלפים מישראל. מיד חזרה מלפניו בפחי נפש.

וכן כולם, עד שבאה בי״ת ואמרה לפניו, רבש״ע רצונך לברוא בי את עולמך שאני אות של ברכה ובי מברכין אותך בניך ישראל העתידים לבא בעולם, ואומרים בא״י.

אמר לה בך ודאי איברי את עולמי, ואת ראויה לכך.

עמדה אות אלף ולא נכנסה לפניו. א״ל הקב״ה אל״ף, אל״ף, למה לא תכנסי כשאר האותיות שנכנסו לפני.

אמרה לפניו רבש״ע מפני שראיתי כל האותיות שנכנסו לפניך שיצאו בפחי נפש. וכבר נתת לאות בי״ת רשות שתברא בה את עולמך, ואין ראוי למלך הכבוד למי שנתן מתנה להעבירה ממנו. ולפיכך עמדתי במקומי.

אמר לה הקב״ה הואיל וכך הוא את תהא ראשונה לכל האותיות. בך אני מתעלה להקרא בי שמי אחד.

ובתורה היה משגיח ובורא את העולם. [p. 246] והא אמרת באות ב׳ בלבד ברא הקב״ה את עולמו, ואת אמרת בתורה כולה ברא הק׳ את עולמו. אלא מלמד שעשה הקב״ה לאות בית כמין קומטרא דאסקופא זו וכל האותיות באות ומראות בה כחן, וכל האותיות **[פח ט״ד]** עמדו בה. לפיכך בתורה משגיח ממש וברא הקב״ה את עולמו.

רב הונא אמר, בא וראה שאין הקב״ה מקפח שכר כל בריה. אע״פ שהאותיות נכנסו לפניו למפרע, תש״ר, והדיחן מלפניו, ונתן הכבוד הזה לאות ב׳, כשבא לברא את עולמו בא וצרפן באות ב׳, דכתיב בראשית. הרי לך תש״ר, אותיות באות ונצרפות באות ב׳. ואות ב׳ נטלה כל האותיות עמה והקב״ה ברא בהם את עולמו.

והאותיות כולם נקראו *לפנים*. מ״ט, מפני שנבראו אלפים שנה קודם שנברא העולם. ובתורה, שנקראה *לפנים*, ברא הקב״ה את עולמו, הה״ד (תהלים קב:26) *לפנים הארץ יסדת ומעשה ידיך שמים*.

[p. 247] רבי חנינא אמי מאותו דברים שעלו במחשבה קודם שברא הקב״ה את עולמו, ישראל עלה במחשבה מפני שהוא ראוי לקבל את התורה, וכל האותיות נכתרו בראשו. כיון שעלה במחשבה כביכול עמד הקב״ה וחקק בו את התורה, וכל האותיות נכתרו בראשו.

ועליו נתקיימה, הה״ד *וזאת לפנים בישראל*. ואין *זאת* אלא התורה שהיא קודם לישראל. *לפנים*, אלו האותיות י״ה. והכל היה חקוק ונרשם בישראל.

© 2016–2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

על התעודה, זו תלמוד ירושלמי דכתיב *צור תעודה חתום תורה בלימודי*. בא״י שם נקראו *למודי יי׳* ושם היו, ולא בח״ל. וכתיב *לתורה ולתעודה*. *ועל התמורה*, זו תלמוד בבלי שחלפו הלשון והדת. והכל היה לפני הקב״ה קודם שברא העולם.

[p. 248] *לקיים כל דבר*, זה ברית מילה שהוא קיום כל התורה.

שלף איש נעלו, זו מצות חליצה. *ונתן לרעהו*, זו מצות יבום. מכאן אמר רבי עקיבא מצות חליצה קודמת למצות ייבום. *וזאת התעודה בישראל*, דאמ׳ רבי עקיבא מיום שחרב בית המקדש נגדעו אלופי עצה, והדעות משובשות, והלב אינו קיים על בוריו, והולך אחר מראית העין.

[p. 249] אמר רבי יודאי מצות יבום משובחת, והמקיים מצות ייבום נעשה שותף להקב״ה. והמקיים מצות ייבום לשמה, גדול הוא מיחזקאל הנביא, דכתיב *ויהי קול כהנבאי והנה רעש*, שנבואתו היתה ברעש ולא בנחת.

ר׳ חדקא אמר גדולה מצות יבום שהמקיים מצות יבום לשמה נעשה שותף להקב״ה, דכתיב *ולא יכרת שם המת*, וכתיב התם *ולא יכרת כל בשר*.

רבי חנינא לטעמי׳ *ונתן לרעהו*, זו מצות יבום. מאי *ונתן לרעהו*. אמר רבי חנינא משל לאדם שהיה טועה במדבר במקום לסטים וחיות. כיון שראוהו לסטים טועה, עמדו עליו והכוהו וקפחו כל שכרו וכל עמלו.

[p. 250] שמע חבירו, זיין עצמו, והלך והוציאו מידם, ערום מכל. מה עשה, בנה לו בית ונתן לו. עשה לו מלבושים אחרים ונתן לו. בא ולבש אותם המלבושים, וישב באותו הבית, והתחיל להרויח כבתחלה. ודא *ונתן לרעהו* ודאי.

וזאת התעודה בישראל, ולא בשאור האומות שלא נתן להם מצוה זו. ועליהם כתיב (ירמי׳ י:11) *יאבדו מארעא ומן תחות שמיא אלה*. שלא נתן להם תקומה לא בעוה״ז ולא בעוה״ב, דכתיב (ישעי׳ כו:14) *מתים בל יחיו רפאים בל יקומו וגו׳*.

ויאמרו כל העם אשר בשער והזקנים עדים. יתן יי׳ את האשה הבאה אל ביתך כרחל וכלאה. מכאן דאין **[פט ע״א]** מברכין שבע ברכות אלא לבתולה שנקראת כלה. אבל לאלמן ואלמנה כענין בועז ורות, אלמן ואלמנה הוו, וברכו להם כעין שבעה ברכות. דשבח בתולה על בעולה בברכות ובמתנות. זו נקראת כלה וזו לא נקראת כלה, דכתיב (שם סב:5) *כי יבעל בחור בתולה וגומ׳*. [p. 251] כגון שבעה ברכות שברכו לבועז, מאן אינון. הה״ד *ויאמר כל העם אשר*

© 2016–2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

בשער, א׳. יתן יי׳ את האשה הבאה אל ביתך, ב׳. *כרחל וכלאה אשר בנו שתיהן את בית ישראל*, ה׳. *ועשה חיל באפרתה*, ו׳. *וקרא שם בבית לחם*, ז׳.

ובגין יקרא מברכין בורא פרי הגפן לאלמן ולאלמנה כבתולה, וכוללין ברכה זו באמצע. ולבסוף חותם המברך אשר ברא ששון ושמחה חתן וכלה וגו׳, משום יקרא דילהן, דאית בית עשרה אמונים כנגד עשרה מאמרות שבהן נברא העולם.

[p. 252] רבי יהודה אומר שבע. ששון ושמחה, חד. תרי, חתן. וכלה תלת. אהבה ואחוה, חמש. שלום וריעות שבע.

רבי חנינא פריש כל חד וחד על קיומיה. ששון חד. שמחה ב׳. חתן ג׳. וכלה ד׳. ומוסיף גילה דיצה ו׳. אהבה ז׳. ואחוה ח׳. שלום ט׳. ורעות י׳. דהא אינון עשרה כנגד עשרה מאמרות שבהן נברא העולם.

ואית בברכה זו ה׳ קולות שבהן נתנה התורה. וכולן יורשת כלה בברכותיה, דהא היא ראויה ואלמנה אינה ראויה.

כל העם אשר בשער, אלו הן סנהדרי גדולה שהיו שם, כמד״א (ש״ב כג:15) *מי ישקני מים מבור בית לחם אשר בשער*. *והזקנים*, ת״ח והפרנסים. וכולן ברכו ברכה זו להם, דהא פרנס הדור היה. ומנא לן, אבצן מבית לחם.

[p. 253] *נתן להם ותקראנה השכינות שם לאמור יולד בן לנעמי*. רבנן פתרין קרא בהאי, דתנן דכתיב *אם חבול תחבול שלמת רעך וגו׳*. האי קרא בנשמתו של אדם מדבר בזה העולם, ובגופו כשהולך לבית עולמו. בנשמה בזה העולם. מלמד שנשמתו של אדם יוצאת בכל לילה ולילה והקב״ה ממשכן אותה, ולמחרתה משיב אותה לחיקו של אדם.

לפיכך צריך האדם לתת נשמתו בפקדון ליוצרו והוא פסוק חד דרחמי, כגון *בידך אפקיד רוחי וגו׳*. והואיל והיא בפקדון, אע״פ שהיא מחוייבת בכמה חובות, הקב״ה משיב אותה לחיקו של אדם.

כענין זה צריך להתנהג במידותיו דכתיב *והלכת בדרכיו*. **[פט ט״ב]**

כשהגיע עתו של אדם מרוב חובותיו לקונו, חובל את שלו ונוטל נשמתו.

[p. 254] לפיכך כתיב *לא תחבול בגד אלמנה*. מ״ט, הואיל ומשכונתו בידו של מקום אין צריך למשכן אותה פעם אחרת, דכתיב (נחום א:9) *לא תקום פעמים צרה*.

כל הנפשות בידו של הקב״ה, אם זכו, נכנסות במחיצתו של הצדיקים בגן עדן, לא זכו נכנסו בגיהנם.

© 2016–2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

רבי נחוניא בר יוסי אמר מקום נתבצר להם לנפשותם של רשעים בגיהנם ומשם יוצאות ומשוטטות בעולם. ואין להם מנוחה וחוזרות לגיהנם, ובאות לאחרי כן ודוחות להם משערי חיים וחוזרות לעולם. ומאן אינון, אותם שהפגימו את בריתם ולא נתעסקו בפריה ורביה עד שבא הקב״ה ובונה אותם ומשתיל ונוטע אותם בעולם.

משל לאדם שנטע אילן. ראה שלא הצליח, עוקרו ושותלו במקום אחר. וכן פעמים רבות דכתיב (איוב לג:29) *הן כל אלה יפעל אל פעמים שלש עם גבר*.

[p. 255] (עמוס ב:6) *ועל ארבעה לא אשיבנו*. ד׳ פתחים בשמים ובכל פתח ופתח ממונים. הראשונים רחמנים, עקרם ושתלם במקום אחר. אם שב בתשובה, הראשונים הרחמנים אומרים לו צא ונעזור לך שתצא. בזו דוגמא השניים והשלישים, אם תב בתשובה וירויח כבתחלה הרי הראשונים שניים ושלישים נעשו כולם רחמנים ויוציאוהו. אם יבא לפתח הרביעי לא יצא שנאמר *על שלשה פשעי ישראל ועל ארבעה לא*. אותם שהפגימו בריתן.

מ״ט, דתנינן א״ר יוסי א״ר יהודה מפני שממעט את הדמות. מנדין מקומו בעה״ב ומתמעטין מעשיהם לפני המקום. ועליהם כתיב (ישעי׳ סו:24) *ויצאו וראו בפגרי האנשים הפושעים בי כי תולעתם לא תמות*, שכל הפוגם בריתו כביכול כאלו פוגם במקום אחר.

[p. 256] רבי יוסי פתח (תהלים קכז:5) *אשרי הגבר אשר מלא את אשפתו מהם וגו׳*, במתעסק בפריה ורביה הכתוב מדבר. מאי *לא יבושו כי ידברו את אויבים בשער*. אלא בזמן שהאדם יוצא מן העולם הזה ונפשו באה ליכנס במקום הראוי לה, כמה מלאכי חבלה עומדים מצד זה ומצד זה, וכמה מלאכי שלום עומדים מצד זה ומצד זה. זכה, מלאכי שלום מקדימים לו ואומרים לו שלום בואך. לא זכה, מלאכי חבלה עומדים ומקדימין לו ואומרים (ישעי׳ ג:11) *אוי לרשע רע כי גמול ידיו יעשה לו*.

אוי לרשע רע. ומאן איהו, מי שלא נתעסק להניח בן בעה״ז, שכל המניח בן בעה״ז ומלמדו תורה ומעשים טובים אין מלאכי חבלה וגיהנם שולטין בו. הה״ד *לא יבושו כי ידברו את אויבים בשער*, אלו מלאכי חבלה שאינם יכולים לשלוט עליו. דלא יימא בר נש הרי תורתו ומעשיו מגינים עלי ולא נתעסק בפריה ורביה. אלא אע״פ שיש בידו [p. 257] תורה ומע״ט אינו נכנס במחיצתו של הקב״ה ואין לו חלק לעולם הבא.

כגון חד מחברנא דאפקוה מתליסר תרעין דההוא עלמא. דאלמלא קליה דרבי יהודה חסידא אתטריד מתרין עלמין. שהרי אין לך אדם בעל תורה ומעשים טובים כחזקיה מלך יהודה, וכתיב (ישעי׳ לח:1) *כה אמר יי׳ צו לביתך כי מת אתה ולא תחיה*, *מת אתה* בעולם הזה *ולא תחיה בעולם הבא*.

© 2016–2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

[פט ט״ג] רבי יוחנן הוה דרש (קהלת יא:6) *בבקר זרע את זרעך ולערב אל תנח ידך וגו׳*. צריך אדם להתעסק בפריה ורביה בבחרותו ובזקנותו, דלא ישתביק מיניה. אע״פ שהוא סבא, לא יסלק גרמיה מהאי. מאי טעמא, כי לא תדע איזה יכשר הזה או זה לפני השם.

רבי יוחנן קשישו יומוי, חזורי לאסתכלא, וחולשא תקיף עלוי. קם ואמר מת אנא לעלמא דאתי, דהא הוו לי בנין ומיתו.

[p. 258] אמרו ליה, רבינו מימך אנו שותים, כמה בנין אישתביקו דאתקיפו לך לעלמא דאתי.

לא נח דעתיה עד שהאיר הב״ה את עינוי דסבא חד. קם ואמר, עליך רבי יוחנן, דאת סבא וחולשא תקיף עליך, ועל רבי חזקיה דאיהו עקר, אמר קרא (ישעי׳ נו:4-5) *כה אמר יי׳ לסריסים אשר ישמרו את שבתותי ובחרו באשר חפצתי ומחזיקים בבריתי, ונתתי להם בביתי ובחומותי יד ושם טוב מבנים ומבנות*. נח דעתיה דרבי יוחנן. אמר ליה תנוח דעתך כמו שהנחת את דעתי.

רבי ברוקא אמר כתיב *ונכרתה הנפש ההיא מלפני*. אי *הנפש תכרת*, הגוף ההוא מה תהא ממנו. אי הכי כמה קברות בריקניא, כמה ציונין למגנא. דהא אי לבתר הקב״ה בני לההוא נפש כמלקדמין, בהאי עלמא גופא דשביק אתאביד, האי קברא בריקניא. אי הכי כמה גרמין אתאבידו וכמה קברין למגנא.

[p. 259] אלא הקב״ה לא ישוצי עובדי ידוי אלא מארעא ומתחות שמיא אלה. ויחתון לתתא ויתבנון בקיומא אחרא גו אינון תתאי, בדיורא דאקרי נשיה, ותמן איתכנשון לדרי דרין. שבע ארעין לתתא ואלו הן, ארץ אדמה ארקע גיא נשיה ציה תבל. תבל דיורא דילן. נשיה, דיורא נשיה אמאי. אלא אינהו אנשי קיומא מלא פשטא בעלמא אינשי איהו גו נשיה. ולעולם לית קברא למגנא ולית ציונא בריקניא.

ובההוא דיורא דנשיה לא הוי אלא אינון דאקרון גופי מגאן, גופי דלמגן נחתין תמן. ולא עבדין תולדין, דהא נשין לאו בינייהו, וזרעי ואכלי ואנשי כל מה דעבדין.

[p. 260] נפשין, עד לא יתבנון בהאי עלמא, אתדחיין מכמה תרעי ואזלי ומשטטי בהאי עלמא עד פרוקא. ואלין איתקרון *שכינות*, הה״ד *ותקראנה לו השכינות וגו׳*. והאי גופא אתבני לאתקיימא בתבל ארצו.

רבי יודאי הוה קמיה דרבי עזריה בר סימאי. אמר ליה, צדיקים דאזדמן לון חובה מאינון כריתות דאורייתא וחיישי תשובה ומיתו, מיתה מיכפרא עלייהו או לאו.

© 2016–2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

אמר ליה אין, ולזמנין דאתענשו בההוא עלמא ואתכפר להון.

חמא אנפוי ירוקי. אמר ליה אימא מה דתימא. אורייתי הוא דלא מקבלה טומאה, (ירמי׳ כג:29) *הלא כה דברי כאש נאם יי׳ דכתי׳. הרהורים בלבבך*.

סוד יי׳ ליראיו. עשרה סבי קטולי מלכות על מכירת יוסף.

[p. 261] אמר ליה פנחס הוא אליהו.

אמר ליה רבי עקיבא לית **[פט ט״ד]** ליה זכות אבות.

[p. 262] אמר (ד״ה א יב:33) *ומבני יששכר יודעי בינה לעיתים*.

פתח ואמר *ויבא יעקב מן השדה בערב ותצא לאה לקראתו ותאמר אלי תבא כי שכר שכרתיך*. *שכר*, לבתר זימנא. *יששכר*, יש, השתא. לבתר זמנא, נקין למלכות שמים. גופא דלהון ישתארון בדוכתייהו בהאי עלמא וכלא אתהדר כמלקדמין. *איש אשר כברכתו ברך אותם* כתיב.

נפל על אנפוי רבי יודאי, ואדמוך. אחזו ליה בחלמיה, *אל תתן את פיך לחטיא את בשרך*. נכנסת, סתום. מההוא יומא לא אשתעי בהאי. אמר (תהלים לו:8) *מה יקר חסדך* [p. 263] *אלהים ובני אדם בצל כנפיך יחסיון*. ולית למשתעי בנוי דילהון, דהא חסד יי׳ בכולא אשתכח.

אמר רבי עזריא האי הכי הוא, דהא כתיב *אל תגעו במשיחי*, וכתיב *אשר בידו נפש כל חי ורוח כל בשר איש*. בכבשין סתימאין דיליה לית למשתעי כלל, דהא מאן דבידיה רוחין ונשמתין דצדיקייא, מילין סתימאין דאיהו עביד, לית לאעלא לון.

יולד בן לנעמי מאי אשכחת, אבידה דאבדת. מכאן ההוא נפש דנד, דגופא דקיק לית ליה רשו לאנהרא ולאתפשטי למיחזי חילא, דכתיב (איוב לג:25) *ישוב לימי עלומיו*.

בההיא שעתא דגופא דא אתבני, מיד *ותקראנה לו השכנות שם*. את מוצא בכל אחד דכתיב הכא *שם*, כד״א *ולא יכרת שם המת*, דא איהו נפש. [p. 264] והכא, *ותקראנה לו השכנות שם*. אינון *שכינות* קרו לההוא גופא דאתבני השתא *שם*. קרו לההוא לנפש לאשתכללא בההוא גופא, דהא לזימנין זמינא תמן נפשא, ולזמנין לא זמינא בגין דאזלא ומשטטא בעלמא, וכדין קרון לה לגבי ההוא גופא.

ובשעתא דרעותא אתער, לאן אזלת. לגבי קברי דאבהן, לגבי קברי דחסידי. עד דאיתער בועז הכא, ושאר נשמתין קרון לה, ואתת ואשתכללת באתר חד. והא כתיב (איוב לד:14) *אם ישים אליו לבו רוחו ונשמתו אליו יאסוף*. שאני הוא דהוה *גואל קרוב* דהא תועלתא יתיר ההוא

© 2016–2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

גואל דאיקרי *קרוב* דאיתער למהוי **[צ ט״א]** זמינא תמן מיד דאתער לגביה. והכא דהוה רחיק אצטריכו למיקרי לה דהא מחשבה רחיקא הוה. במחשבה קריבא לא אצטריך אלא היא אתת בההוא אתערותא לאתבנאה תמן. על דא *ותקראנה* לההוא גופא *שם* ההוא נפש לאתבנאה תמן.

[p. 265] רבי סימאי אמר בכמה דוכתי עביד חסד קב״ה באינון נפשאן דלא אשכחין נייחא בגין דלא יתאבידו. בר אינון דכתיב *והאבדתי את הנפש ההוא*. מה אתעביד מיניה.

רבי סימאי ורבי יוסי חד אמר נחית ליה הקב״ה לארץ התחתונה, וחד אמר באבדון. מאן דנחית תמן אתאביד מכל וכל, ועליהם כתיב *והאבדתי אה הנפש ההיא*.

רבי יהודה בר סימון אמר זכאה מאן דאשתדל למנדע בההוא עולם דנשמתין תמן. מאן דידע ביה ואשתדל למנדע ביה, לית שעורא לחכמתיה.

רבי פרחיה דהוא אמר כל זמנא דגופא לא נח בדוכתיה נפשא דיליה אוף הכי. ואיהו הוה משתדיל תדיר למנדע בההיא עלמא דנשמתין.

יומא חד הוה אזיל בחקלא ואשתכח חד גופא תחות אילן חריב, מית. אשגח ביה ואשכח דהוא יהודאי, ואשכח ביה כריכין דמצוה וספרא דאגדתא בהדיה. אמר ודאי ת״ח הוא. אשתדל בקבריה, גנזיה, ואזיל למתא, ואתקין ליה תכריכין וקברא. וזמין בני נשא, ובכה עליה ואשתדל עליה, ואפיק כל מאי דהוי בידוי.

[p. 266] כיון דאתגניז ואתקבר ההוא גופא, נפש דליה אעלת לגו מתיבתא עילאה. אמרו לה לית לך הכא השתא בדוך דטנרא עילאה. זילי ואשלים טיבו למאן דאשלים לך.

יומא חד רבי פרחיה הוה אבבא דפתחא דלוד והוה עציב, דדחיקא ליה שעתא. אתא חד ב״נ לגביה, אמר ליה רבי, תיבעי למיהך בדוך פלוני בהדאי ואתן לך מאני כסף בגין דנשתדל באורייתא כחדא באורחא.

אמר ליה ניזיל.

אמר ליה רבי, מאי דכתיב (קהלת ט:5) *כי החיים יודעים שימותו והמתים אינם יודעים מאומה*.

החיים אלו הצדיקים, *והמתים* אלו הרשעים.

חייך רבי, אפי׳ הרשעים ידעי בהאי עלמא, ידעין בצערא דלהו וידעין ביקרא דצדיקייא ובדינהון דרשיעייא.

אמר ליה אי הכי, מאי *והמתים אינן יודעין מאומה*.

[p. 267] אמר **[צ ט״ב]** ליה בהאי עלמא כתיב. דהא צדיקייא דאיקרון *חיים* מסתכלין וידעין דימותון, וזמינין למיהב דינא. דאית דין ואית דיין, כד״א (שם ז:2) *והחי יתן אל לבו*.

© 2016–2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

אבל <u>חייבא</u>, דאיקרון *מתים*, לא <u>ידעין</u> <u>בעובדי</u> דההוא <u>עלמא</u>. איקרי מית בגין דהאי עלמא <u>לא</u> מבני <u>חייא כי ההוא עלמא דאתי הוא</u>.

<u>וההוא</u> עלמא דנשמתין ורוחין איהו, והאי עלמא דגופא הוא. ההוא עלמא דדיירי ביה <u>רוחיהון</u> דבני נשא. ודמיין בדיוקנין, אשתמודען דא לדא, וידעין במה <u>דזמין למיהוי בעלמא</u>, ומשתדלין למנדע ביקרא דמאריהון תמן, בההוא מלבושא דההוא עלמא.

[p. 268] כד מטא לההוא חקל אמר ליה נתעכב השתא. אתנח.

א״ל אמאי קא מתנחת.

אמר ליה אבידא קא אביד לי בהאי דוכתא.

אמר קב״ה יזמנינה לך.

אשכחו חד מערתא. אמר ההוא גברא, ר׳ ניעול הכא דהא ידענא דאשתמודענ׳ הכא. אעלו, נחתין בדרגין עד דמטו לגבי חד פרדס. וחמו תמן אילנין משניין דא מן דא, ומשאר אילני עלמא, וחד אילן משנייא משאר אילנין. סליקו תמן שמעו חד קלא דמשריין סגיאין דהוו אמרין *בואו נשתחוה ונכרעה נברכה לפני <u>יי׳</u> עושנו*.

<u>תווה</u> רבי פרחיא. אמר מאי האי.

אמר ליה שתוק.

אמר רבי פרחיא, האלהים, כד מטינא עמיה לאמצע דהאי פרדיסא וחמינא תרין ארחין, ומשריין מסטרא דא ומסטרא דא, ואמרי ליה, מאי האי. ואמר לי, הכא מתפרשין אורחין דנפשין, מאן דאזלין לג״ע ומאן דאזלין לגיהנם. מאן דאזל לג״ע, אלין אזלי <u>בהדיה</u> ואשלימו ליה שלמא. ומאן דאזל לגיהנם, אלין נטלין ליה למידן ליה בגיהנם.

[p. 269] אעברנא ההוא פרדס ומטינא לשורין ומגדלין ותרעין. כד מטינא לתרעא חד, דאיקרי שער המזרח, קרא ההוא גברא, *פתחו לי שערי צדק*. א״ל אמאי.

אמר לון בשליחותא דמאריה דעלמא קא אתינא.

פתחו ואמרו כולהו מאן יהב לילוד אשה באתרא דא.

אמר להו דא איהו רבי פרחיא.

אמר דא הוא דאשלים לך חסד בההוא עלמא.

אמר אין.

פתחו ליה ואמרו אפשיטו ליה דלית רשו למיעל הכא בגופא דההוא עלמא. מיד אפשיטו ליה ואתלבש באוירין דגנתא דלגו. ועאל וחמי ההוא רקיעא דעל גבי ההוא <u>גנתא</u>, דההוא רקיעא אתפרש <u>מההוא דקאים</u> על שאר בני עלמא. רקיע דא אתתחם בתחומא מכל <u>גוונין דעלמא</u>. ארבע חלוני משקופין פתיחין ביה בארבע סיטרי עלמא, וחד באמצעיתא.

© 2016–2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

חלון חד דבסטר מזרח ביה קיימין ארבע משקופין, מרקמן ברזא דארבע אתוון יהו״ה, סלקין לתריסר, תלת אתוון לכל חד וחד. תלת זמני ביומא מתחברן אינון משקופין ואתוון, כולהו מתחברן לשמא קדישא.

[p. 270] חד ממנא קיימא לההוא סטרא, יעזריאל שמיה. וארבע מפתחין בידיה דאיהו פתח בהו ארבעה תרעין, דאינון על גביה דההוא רקיעא. ולית מאן דידע בהו בר בריש ירחי ושבתי דאתיין אינון נפשן דמשתתפן עם גופא בקברי למכרע ולמסגד קמי אינון תרעין למארי כולא. כד״א (ישעי׳ סו:23) *והיה מדי חדש בחדשו ומדי שבת בשבתו יבא כל בשר להשתחות לפני. כל*, לאסגאה אינון נפשאן דדיירי עם גופא ואתיקרון *כל בשר*.

חלון אחר׳ דבסטר דרום ביה קיימין שית משקופין **[צ ט״ג]** לאעלין להאי אתר לאינון דלען קריאת שמע ברעותא ובכונה בכל יומא.

אמר רבי פרחיא, האלהים, כד אסתכלנא בההוא חלונא דפלגא קריב ההוא ממנא, וענאל שמיה, די ממונה על תרעא דסטר דרום. אמר לי קום בקיומך וחמי האי חלון, דלית רשו לאעלא תמן ולא למחמי ביה בר אינון דלען בקריאת שמע כדקא יאות. וכל אינון דלעאן בקריאת שמע כדקא יאות, שתין ממנן עאלין קמיה ומכתירין ליה בכתרין קדישין, ואמרין ליה דא הוא כתרא דפלוני דלעא בק״ש כדקא יאות.

[p. 271] שאילנא ליה ואמרי ליה, מארי האי קריאת שמע כדקא יאות, מה הוא.

אמר לי אי חסידא, רזא עילאה איהו הכא. בקריאת שמע אית בה ארבע פרשיין.

פרשה קדמאה דיחודא, דאיהו תרין יחודין בתריסר תיבין, שית תיבין ביחודא עילאה, ושית תיבין ביחודא אחרא.

פרשה תניינא, *ואהבת*, במ״ב תיבין, ברזא דשם דמ״ב אתוון.

[p. 272] פרשה תליתאה, *והיה אם שמוע*, דאתכליל ימינא בשמאלא ושמאלא בימינא. ואיהו ברזא וסתרא דרתיכא קדישא, עד *ושמתם*. דאיהו פרשתא דשלטא על כולא. איהי ברזא דע״ב תיבין גו רזא דע״ב שמהן דרתיכא קדישא.

פרשה רביעאה, *ושמתם*, דאיהי חמשין תיבין, דאיהו לקביל חמשין תרעין דבינה.

פרשה דציצית כלילא מכולהו, וסלקין פרשיין למניינא דאדם.

וכל שאר דוכתין, בין בפקודי דאורייתא בין כל שאר דוכתי דאורייתא, דכורא לחוד ונוקבא לחוד. והכא דאיהו ייחודא דאתייחד ביה קב״ה, דכר ונוקבא אתכנישו כחדא וסלקין בשעורא חדא. דכורא אשתלים בה מה דלאו הכי בכל שאר דוכתי דאוריית׳. ודא שבחא דמהימנותא עילאה, למנדע *דהא יי׳ הוא האלהים*, דכורא אשתלים בנוקבא, ואתכלל חד בחד, דכורא אתבני בנוקבא. ודא איהו ייחודא שלים, ולא אית שלימו אלא דכורא ונוקבא כחדא.

© 2016–2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

[p. 273] ותא חזי כל מאן דאשלים ייחודא כדקא יאות ומכוין בפרשיות אלין בכל יומא זכי לאלין משקופין וחלונין, למהוי שלים הכא. ולית מאן דיעכב על ידוי, ובלבד דיקרי כדקא יאות ויכוין בהני רזין עילאין.

ואחיד בימינא דילי וא״ל אי חסידא, תא חמי יקר דאינון דמיחדי שמא קדישא כדקא יאות ולעאן בק״ש כגוונא דא.

אעילנא בחד היכלא, ובההוא היכלא הוו שס״ה היכלים כחושבן יומי שתא. אברהם יצחק ויעקב שליטין בההוא היכלא, ואדם הראשון בגוייהו. וחמינא כמה חבילו נשמתין, מתלבשין ברקימו דאילנא דחיי וכמה גוונין דיקרא עילאה, ועיילין גו היכלא. ויופיאל רב ממנא על כולא, רב ממנא דאורייתא בהדייהו.

פתח ואמר אתערו קדישי עלמא. הא בניכון קדישין דקא מייחדי שמא קדישא ומכווני ברעותא דפרשיין דק״ש.

ואדם הראשון חמינא דמשתדל בהו. ובשעתא דעאלת קריאת שמע **[צ ט״ד]** דקרי בר נש סליקא בקדמיתא להאי היכלא. וארח בה אדם הראשון, אי חסר אות אחת מקרית שמע לא מקבל לה. דהא חסר בניינא דאדם, דאיהו רמ״ח באינון תיבין דחוזר ש״צ. ואי אשכח יתה כדקא יאות, מקבל לה ונטלין אברהם יצחק ויעקב מניה ונשקין לה. מאן חמי חדוה. מאן חמי ערבוביא בכל אינון צדיקייא דבגינתא דעדן דקא אתיין בההוא חדוה.

[p. 274] ובשעתא דייתי לההוא עלמא, מאן יחמי חדוה דילי״ה, דאותבין לי״ה אבהן לגבייהו תרי זימני ביומא. ובכל יומא נחית עלי״ה טלא מרישא דמלכא.

ובההוא טלא ידעי ואכלי מיכלא די מלאכי עילאין אכלין. וידעין מה דהוה, ומה דיהוי, ומה דזמין למהוי, עד זמנא דקב״ה יוקים לגופי דסריחן בהאי עלמא, ויוקים לון הקב״ה בבניינא מתתקנא כדקא יאות.

בחלון דבסטר דרום הוו רשומין ש, דבסטר דא ו, ובסטר אחרא ו, ובסטר אחרא ו. שאילנא לההוא גברא ואמינא, מאי הני אתוון.

אמר לא ידענא.

עד דאתא ההוא ממנא ואמר לי, אי חסידא. אינון אתוון סימנין דפרשייתא דקרית שמע. זכאה חולקיה דמאן דאמר לון בכל יומא ברעותא דלבא.

חלון אחרא דבסטר צפון, ביה קיימן תרין משקופין וחמש אתוון מלהטין ומתנצצין בגוייהו. תרין אתוון בסטרא דא ותרין [p. 275] אתוון בסטרא דא, וחד לעילא מנייהו, תליא עלייהו, ואינון ברזא דשמא קדישא איקרי אלהים. בחלון דא ובאינון משקופין שריין תרין ממנן בההוא רקיעא, ואינון צורטק וגזריאל, די ממנן תמן בההוא סטרא דלא אתפתח.

© 2016–2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

ותמן אית חד היכלא מרקמא בכמה גוונין וכמה ציורין. וביה קיימין כל אינון דמקדשי שמא דמאריהון באמירה בכל יומא. לבתר דמברכין ליה ואומרין ברוך ייי המבורך לעולם ועד, ומקדישים ליה לבתר בקדושה משולשת.

וההוא היכלא איקרי משולש כד״א (ירמיה ז:4) *היכל ייי היכל ייי היכל ייי המה*. וההוא היכלא איהו משולש. ושאילנא מאי האי.

[p. 276] אמר ההוא גברא אלין אינון דלא אכלי כל יומיהון על דמהון, בגין דנשמתא דבר נש דההוא עלמא נפקת מיניה בכל ליליא וליליא. בצפרא אתהדרא ליה ושרייא בחוטמא דבר נש, ולא עאלת ולא אתיישבא במעוי עד דמברך להקב״ה ומצלי על דמיה. כדין מתיישבא בדוכתה, ועי״ד כתיב (ישעי׳ ב:22) *חדלו לכם מן האדם אשר נשמה באפו*.

מאי *אשר נשמה באפו*. בגין דנחתא בצפרא ואומר לה הקב״ה, זילי, שרי ליה בחוטמוי על מנת דיצלי צלותיה. אי מברך הוא כדקא יאות, תשרי בגויה. ואי לא, פרחא וסליקת. ואשתכח בר נש דחסרא מיניה ההוא קדושתא דנשמתא וכיון דנשמתיה חסרא מיניה *במה נחשב הוא*, לא אתחשב לכלום, כאלו לא הוה בעלמא.

ועל דא אסיר ליה לאיניש לברכא לחבריה עד דמברך למאריה בשירותא דצלותא.

[צא ט״א] והחזן אומר ברכו את ייי, והוא אומר ברוך ייי המבורך לעולם ועד. וכיון דמברך למאריה, מתמן שרותא דצלותא לצלאה, ועי״ד שריאן קדושאן. זכאין אינון דמברכי ומקדשי למאריהון בכל יומא ברעותא דלבא.

[p. 277] בההיא שעתא אוליפנא דלית רשו לצלאה צלותא בעשרה עד דמברכין לקב״ה בשירותא דכולא. וכיון דמברכין ליה, צלו צלותהון.

אמר ההוא גברא, רבי, ההוא ברכה לאו איהו אלא לאתקנא שבחא למאריהון דאהדר לון נשמתהון, דאיתקריא בה׳ שמהן. וברכתא בה׳ תיבין, ברוך ייי המבורך כו׳. ועל ברכה דא שרייא צלותא. וקדושה לא שריא אלא על ברכה, לאתקפא למאריהון בכולא. וברכה דא וקדושה דא לאו איהו אלא בעשרה.

שאילנא ליה אמאי היכלא לסטר צפון.

[p. 278] אמר לי בהאי היכלא אתכפיין כל סטרין בישין **[צא ט״ב]** דלא ישלטון בעלמא.

חלון דא איקרי חלון דנוגה, ולית רשו לאסתכלא ביה בר אינון דדיוריהון תמן. וכלא אינון חמאן ומסתכלין, ויכלין לאסתכלא. כל אינון דתמן אזלי במלבושין בדיוקנין דהאי עלמא.

ותמן חמינא סגיאין מן חברייא, ולא אתיהיב לי רשו לאתקרבא לגבייהו. וכולהו אשתמודען דא לדא, ואכלי מיכלא דתקיפי עליונים.

© 2016–2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

[p. 279] רקיעא דא נטיל בכל יומא לארבע סטרי עלמא, וכד נטיל ארעיף טלא דחיי לגו גנתא. ואתיין כולהו צדיקיא דתמן ואסתחיין בההוא טלא, ואזהרן כזוהר הרקיע. ואעלין קמי משיחא ולקמי אבהן ואדה״ר, ולא אתיהיב לי רשו למנדע בהו.

חלון דבסטר מערב משניא מכל שאר חלונין בגוונין ובנהרין. מתתחמא בארבע אתוון דשמא קדישא דזהרין ונצצין על גבי ההוא חלונא, זימנין אתגליין זימנין אתטמרן.

ואחזי לי באתר חד כתות של צדיקים בדרגין יתיר על כולהו.

[מו ט״ד] ת״ח בשעתא דאתבריאו אתלבשו בדיוקנא קדישא עילאה דנהורא בגנתא דעדן דלעילא, ובדיוקנא קדישא אחרא בגנתא דעדן דלתתא. ויהבין לון אחסנתא עילאה ויהבו להון חולקא עילאה. ובתר דיהבין להון דא אמר להון מלאכא, אתא זימנא דתיפקו, דקב״ה אמר די תפקון מכאן.

תווהו, ואמרו לאן.

א״ל תרין מלאכין, קב״ה אמר *לך לך מארצך וממולדתך ומבית אביך אל הארץ אשר אראך*. *מארצך*, דא גנתא דעדן דלתתא. *ומבית* [p. 280] *אביך*, דא גנתא דעדן דלעילא. *אל הארץ אשר אראך*, דא ארעא חשוכא שפלה.

ואחזיאו ליה כל גנתא דעדן, ואחזיאו ליה היכלין וביתין, מדורין עילאין, וכמה היכלין דכסיפין, וכמה ביתין וכמה מדורין וכמה דרגין, וכל חלק וחלק שיש לו לצדיק בפ״ע.

אמר מה אינון היכלין.

אמרו ליה תרין מלאכין, תרין וארבעין היכלין אינון, מרקמן מכמה גוונין נאים. וכל איניש דקרי ק״ש שמא דמ״ב שמהן כדקא יאות יירת לון.

עאל ליה לשבעין דרגין, ובהון ע״ב חלונות ומרקמן בכמה גוונין. אמר מאן אינון.

אמרו ליה כל אינש דקרי ק״ש שמא דע״ב תיבין כדקא יאות יירת דא.

עאל ליה להלן ואחזי ליה חמשין מדורין אחרנין מרקמן בכמה גוונין אמר למאן אינון אמרי ליה לכל ב״נ דקרי ק״ש שמא דחמשין תיבין כדקא יאות יירת דא.

עאל ליה להלן אחזי ליה שבעין ותרין מדורין אחרנין מרקמן בכמה גוונין. אמר למאן אינון.

[p. 281] א״ל לכל בר נש דקרי ק״ש שמא דע״ב תיבין דאית בפרשתא רביעאה.

אמר להון ובמה אנא ארווח דא.

אמרו ליה *בעצבון תאכלנה*. אמר להון ומהו *העצבון*.

אמרו ליה *נעשה ונשמע*, עשייה בעובדין טבין ושמיעה באורייתא.

© 2016–2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

אפיקו ליה מגנתא דעדן ואזלו עמיה לגיהנם, ועמודא דעננא למהך בהו ביממא על רישיה, ועמודא דאשתא <u>למיהך בליליא</u>. אמרו ליה ת״ח אתרא דא איהו חשוכא ביממא <u>ובליליא</u>. אחזיאו ליה כל מדורין דגיהנם, ואחזיאו ליה *להט החרב המתהפכת*, ואחזיאו ליה *הכלבים עזי נפש לא ידעו שבעה*.

אמר לון מאן אינון.

אמרו ליה אינון ארבעין ותרין היכלין חשוכין וכמה גוברין בשלשלין בצואריהון, ואסורין מן ידיהון ומן רגליהון, ואינון צווחין ואמרין ווי ווי. ווי לנא דאזילנא בהבלי עלמא ולא אזילנא לבתי כנסיות. ולא קרינא שמא דארבעין ותרין שמהן, דלא [p. 282] אוליפנא ליה. ווי לנא, ווי לנפשנא. ובעל האסורין ממונה עליהם.

עאלו ליה להלן, אחזיאו ליה ע״ב חלונין חשוכין, ובהון הוו עאלין השלשלאין מן צואריהון. עאלו ליה להלן ואחזיאו ליה חמשין שערין, וכולהו נוקבין, ורגליהון מן חייביא הוו עאלין באינון נוקבין. ואינון צווחין ואמרין ווי לרגלנא דאזילו בהבלי העולם ולא אזילנא לבית הכנסת. ולא למדנא שמא דחמשין תיבין מן ק״ש.

עאלו ליה להלן ע״ב מדורין וידיהון אסירין בנוקבין מן מזוזיין דמן ביתא. ואינון אמרין ווי לנא, ווי לידנא דלא אקשרו <u>תפילין בידנא</u>.

עאלו ליה להלן ואחזיאו ליה כל מדורין דגיהנם. אמרו כל בר נש דעלמא ייעול באתרא דין, ואפילו מאן דאיהו חפשי, ההי״ד *קטן גדול שם הוא ועבד חפשי מאדוניו*. אלא כל גבר דידע שמא דקב״ה כדקא יאות, ההי״ד *אשגבהו כי ידע שמי יקראני ואענהו*.

[מז ט״א] תא חזי כל גברא דעביד עובדין טבין <u>דאיהו</u> מצות עשה, כל מצוה ומצוה דיעביד אסתלק לעילא וקיימא קמי קב״ה, ואמר אנא מפלנייא דעבד לי. [p. 283] ויהב ליה קב״ה מלאך אחד דיעזרוניה באתר חשוכא דגיהנם דאתקרי <u>ליליא</u> דאיהו באתרא הדין.

וכל פתגמא דאורייתא <u>דשמע</u>, כל מלה ומלה, יהב ליה קב״ה מלאך אחד לכל מלה ומלה דיעזרוניה. וע״ד *והגית בו יומם ולילה למען תשמור לעשות ככל הכתוב בו. כי אז תצליח את דרכיך ואז תשכיל*. ואם את תעביד דא דקב״ה פקדך, דתתעסק באורייתא ביממא ולילא, ותיטר ותעביד כל מה דאית בה לא תדחל מאתרא דא. ההי״ד *הלא צויתיך חזק ואמץ אל תערוץ ואל תחת וגו׳*. קב״ה יהא עמך בשעתא דתתעסק באורייתא ביממא <u>ובליליא</u>, וקב״ה יהא עמך בשעתא דתשמור לעשות ככל הכתוב בו. קב״ה יהא עמך בשעתא דתתפטרא מעלמא ותיעול הכא.

© 2016–2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

ואי לא תתעסק באורייתא ולא תיטר ותעביד פקודי אורייתא, קב״ה יסתלק מינך. מלאכיו לא יצוה לך לשמרך בכל דרכיך. הה״ד *ואם תלכו עמי קרי והלכתי עמכם בקרי*.

בתר דיחזי ליה כל דא ויימא ליה כל דא, אמר ליה מלאכא חד מן התרין דאיהו יצר הטוב, קב״ה אמר לי דאזילנא [p. 284] עמך אנא ויצר הרע. אומי לי דתקיים אורייתא כלה ללמוד וללמד לשמור ולעשות. אומי ליה. ולבתר אמר *לך לך מארצך וממולדתך*, לגוף שפל כמא דאמרנא.

ובשעתא דיפוק מבטן אימיה, יתקיף מלאך בידיה בצואריה וישכח ליה אורייתא, וארשים ליה באצבעיה על פומיה, לא תשכח האומאה דנשבעת לי.

ואם גברא יעביד ואתקיים השבועה, יהבו ליה כל מה דאחזיאו ליה, ואם יותר ירויח יותר יתנו. הדא הוא דתנן למוד תורה הרבה ויתנו לך שכר הרבה.

ואם לאו, ת״ח. בב״נ אית ביה יהו״ה, י״ה העה״ב, ו״ה העולם הזה. י״ה אתלבש בדיוקנא עילאה מן גינתא דעדן דלעילא. ו״ה אתלבש בדיוקנא דעדן דלתתא. ואינון כדוגמא דא, י׳ אלימלך, ה׳ נעמי, ו׳ מחלון, ה׳ רות.

ואם ההוא גברא אזיל בארחין טבין ויקיים האומאה דאומי, יהבו ליה כל טיבו דאחזיאו ליה. וכל מה דרווח בעלמא דין. ואם לאו מה אמרת שמא קדישא. *ערום יצאתי מבטן אמי* [p. 285] *וערום אשוב שמה*. ומאי איהו, משמא קדישא, יהו״ה דאמינא.

ת״ח בשעתא דאיהו ב״נ בעלמא יהב ביה קב״ה שמיה בב״נ. ושמא אחרא מן שד יהודאי דאיתקרי חול, ושמא אחרא דאתקרי חשך. הה״ד *ראה נתתי לפניך היום את החיים ואת הטוב ואת המות ואת הרע*. *החיים*, דא יהו״ה דקב״ה. *ואת הטוב*, זה השד יהודאי דיהב ליה עושר בעלמא דין. *ואת המות ואת הרע*, אלין תרין מקטרגין רשעים, טמאים מסטרא דסמאל ונחש. מן שרו של ישמעאל ועשו.

אם ב״נ יקיים האומאה דאומי, טוב, ואם לאו יסתלק מניה י״ו, אשתארת ה׳ ה׳. ובהאי שעתא ה׳ עילאה מה אמרת. *שובו שובו מדרכיכם הרעים*, שהם הרשעים שאמרנו.

ואם תבו, הרי טב. ואם לאו יסתלק ה׳ עילאה עם ו״י ואתעביד *הו״י*. ומה היא אומרת, *הוי גוי חוטא וגו׳*. ואם [p. 286] תבו, מדאשתארת ביה ה׳ תתאה הרי טב. ואם לאו יתעביד הוי״ה, הה״ד **[מז ט״ב]** *השיב אחור ימינו מפני אויב*, ויתעבידו הרשעים חד עליהם.

ובההוא זמנא יתעבידו הרשעים אדונים להון ומתעלה הטמא, דאיהו מסטרא דשרו של עשו על אלימלך ונעמי, ושרו של ישמעאל על מחלון ורות. ובההיא שעתא אמרו *יי׳ אלהינו בעלונו אדונים זולתך*.

© 2016–2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

ובההיא שעתא, *ויהי רעב בארץ*. *הארץ*, דא גופא. ובההיא שעתא אם יתעסק בתורה, הרי טב. ואם לאו, ייתי סמא״ל רכיב על נחש לאלימלך. *וירא כי לא יכול לו ויגע בכף ירכו*. אזיל לאתתא נעמי, יהפך לה ויעביד לה דתיחוב ותהא בישא.

אם אדם אתפרש מינה, הרי טב, כמא דאמר איוב *כדבר אחת הנבלות תדברי*. *גם את הטוב נקבל מאת האלהים והרע לא נקבל*. העצה דיהב לך הטמא *לא נקבל*. ואם יקום עצת החטא, כמו שאמרה היא, ויגנוב או יעשה כל העבירות שבעולם, אח״כ יתלוהו על העץ וימות. הה״ד [p. 287] *וימותו גם שניהם מחלון וכליון*, ונשארו ה״ה אלמנות.

ותאמר נעמי. ומה היא אומרת, ו״י ו״י ו״ה. ועכ״ז נעמי אומרת *שובנה בנתי*. שובו שובו בתשובה. *העוד לי בנים במעי והיו לכם לאנשים*, י״ו דאסלקו. ערפה מסטרא דמסאבו תשוב אל עמה ואל אלהיה. *ורות דבקה* עם נעמי, הה״ד *אל אשר תלכי אלך*. ואם תבו בתיובתא, ייתי אלימלך וייתי מחלון. ואם תבו כולהו, ייתי שמא קדישא עילאה. ואם לא, ימותו. הה״ד *ותצא מן המקום אשר היתה שמה ושתי כלותיה עמה*, נפקו מגופא.

בההיא שעתא איהי אזלת לנטרי ג״ע, תיעול בגנתא דעדן, דחיין לה לבר ואזלת באתר דחשוכא. *ותהום כל העיר עליה ותאמרנה הזאת נעמי*. בההיא שעתא אמרת *אני מלאה הלכתי וריקם השיבני <u>יי׳</u>*, שמא קדישא דהוה בי. הה״ד *<u>ויי׳</u> ענה בי*, שמא קדישא דיהו״ה אסהיד בי כל חובין דעבידנא. בההיא שעתא ייתי נחש ונסיב לה לשפחה. בההיא שעתא אמרת *איכה היתה לזונה קריה נאמנה. מלאתי משפט צדק ילין בה, ועתה מרצחים*.

[p. 288] י״ו נשארו עני ודל, *עני ורוכב על חמור*. דל, עליה אתמר *אשרי משכיל אל דל ביום רעה ימלטהו <u>יי׳</u>*. אם ישאר לו בן דאזיל בארחוהי דקב״ה ואתעסק באורייתא, אפיק לו מן רעה, שהם מתפרדים בד׳ פנות העולם.

כתיב *כה אמר <u>יי׳</u> אל בית יעקב אשר פדה את אברהם*. יעקב לא הוה בעלמא ואת אמר *אשר פדה את אברהם*.

אלא ת״ח, בשעתא דאפילו לאברהם בנורא יקידתא, בקדמיתא הוו דיינין ליה לעילא. אמר קב״ה, כרסיא דילי, זילי ושזיבי לאברהם מן אור כשדים שבשביל כבודי עביד מה דעביד. אמרו ליה מלאכי השרת, רבש״ע גברא דיפוק מיניה ישמעאל, דיעבדין <u>להן מה</u> דיעבדין.

[p. 289] אמר להו כן יפוק מיניה יצחק דיושיט קדליה ע״ג מדבחא.

אמרו ליה הא עשו דנפיק מיניה דיחריב בי מקדשא.

אמר הא נפיק מיניה יעקב דאיהו כורסיא שלימא.

© 2016–2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

אמרו הא ודאי בזכותא דיעקב ישתזיב, הה״ד *כה אמר ייי אל בית יעקב אשר פדה את אברהם*.

ובשעתא דכפיתו לחנניה מישאל ועזריה למרמי לגו אתון??? נורא יקידתא, פתח חנניה ואמר *ייי לי לא אירא, מה יעשה לי אדם. ייי לי בעוזרי ואני אראה בשונאי*.

פתח מישאל ואמר *כה אמר ייי* **[מז ט״ג]** *אל בית יעקב אשר פדה את אברהם. לא עתה יבוש יעקב ולא עתה פניו יחורו. כי בראותי ילדיו מעשה ידי וגו׳*. ובההיא שעתא דנו דינו לעילא.

אמר הקב״ה *זה יאמר לייי אני*, זה חנניה שאמר *ייי לי בעוזרי ואני אראה בשונאי*. *וזה יקרא בשם יעקב*, זה מישאל שאמר *כה אמר ייי אל בית יעקב וגו׳*. *ובשם ישראל יכנה*, זה עזריה שאמר *שמע ישראל*.

[p. 290] ת״ח בשעתא דאמר מישאל *כה אמר ייי אל בית יעקב אשר פדה את אברהם* *עבדו* ליצנות בלישניהון. אמר קב״ה, כורסייא דילי, ההוא ליצנותא דעבדו שזיב לון בדרגא דא, כמה דשזיבת לאברהם, *ולא עתה יבוש יעקב ולא עתה פניו יחורו*. בההיא שעתא כל אינון דכפיתו לון קטל לון שביבא דנורא.

דניאל אמאי לא הוה עמהון. אמר בלביה הא עבדו מיניה צלמא, ומלכא אמר שמיה כשם אלוה דיליה. הה״ד *די שמיה בלטשאצר כשם אלהי*. וכתיב *פסילי אלהים תשרפון באש*. וע״ד אתכסי מינייהו.

וכי אדם יברח מן המלכות. אלא מלאכין הוו מכסין ליה.

מה ראו חנניה מישאל ועזריה דיהבו גרמייהו לנורא. אלא ת״ח יומא חד הוה דוד נחית להנות גופו לפני הנהר, והוה אמר *שמרה נפשי כי חסיד אני*.

[p. 291] אמרו ליה ואתה חסיד.

אמר להו, ולא חסיד אני. שידי מלוכלכות בשפיר ובשליא ומטהר את הטהור ומטמא את הטמא. ואני קם בחדוה בג׳ משמרות, כד״א *חצות לילה אקום להודות לך*. ואנא נאים כסוסיא בהבל א׳, ובחצות לילה אקום להתעסק בתורה. ובמשמרה שלישית אני מנגן עם המלאכים להקב״ה, הה״ד *ברן יחד כוכבי בוקר ויריעו כל בני אלהים*. מאן אינון, מלאכין קדישין דאמרן שירה עמי בלילה. הה״ד *ובלילה שירה עמי תפלה לאל חיי*.

אמרו הצפרדעים אנחנא עבידנא יתיר מינך בדיל קב״ה.

אמר לון דוד, ומה עבדתון אתון יתיר מיני.

אמרו ליה דהוינן מוקדין גופנא בנורא בתנור׳ במצרי׳. [p. 292] ובשעתא דהוו מכפתין חנניה מישראל ועזריה אמרו בלבייהו דנעביד כצפרדעים.

© 2016–2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

תניא שלש משמורות הוי הלילה, ועל כל משמר ומשמר יושב הקב״ה ושואג כארי. ת״ח שלש משמרות אינון י״ב שעתי, ואתפלגון ד׳ לכל משמר. ובכל משמר יושב הקב״ה ושואג כארי, ואומר אוי שהחרבתי את ביתי וכו׳.

ת״ח כדוגמא דאית משמרות ברקיעא כך אית משמרות בארעא. ומאן אינון, משמרה שניה כלבים צועקים, הה״ד *לעלוקה שתי בנות הב הב. והכלבים עזי נפש לא ידעו שבעה.*

ראשונ׳ חמור נוער, הה״ד *לא תחרוש בשור ובחמור יחדיו*. ועל דא בלעם בזה החמור ובאשתו היה <u>מתנבא</u>. הה״ד *ולא קם נביא עוד בישראל כמשה*. אבל באוה״ע קם.

[p. 293] וכי מטונף מן הטנופת אתה מזכיר עם הטהור. אלא משה בטהרה, ובלעם בטומאה. וע״ז היה עושה מעשה אישות עם האתון.

כתיב *כי יקרא קן צפור לפניך וגו׳*. ת״ח *קן*, דא הוא גופא. *בדרך*, דאזיל באורחין טבין. *בכל עץ*, **[מז ט״ד]** דא תורה, כד״א *עץ חיים היא למחזיקים בה. או על הארץ*, אלין אינון ישראל דאתקרון *ארץ*, דמלמד להון אורייתא. *אפרוחים*, אלין אינון נערים גדולים דיתעסקון באורייתא. *או ביצים*, אלין זעירין דיוליף לון אל״ף בי״ת.

והאם רובצת, אין *אם* אלא תורה, הה״ד *ואל תטוש תורת אמך*. אם תרצה שתקח הבנים, *שלח תשלח את האם*, ואח״כ *ואת הבנים תקח לך והארכת ימים*.

ד״א *כי יקרא*, כד״א *ואם תלכו עמי קרי*, *<u>והלכתי עמכם</u> בקרי. ויספתי ליסרה אתכם שבע על חטאתיכם*. מאן איהי *שבע*, דא שכינתא. *בדרך*, דא קבורת רחל דאיהי קיימא בפרשת דרכים. ויבשר לה [p. 294] וינחם לה, ולא צביאת לקבלא תנחומין, הה״ד *מאנה להנחם על בניה*. ובשביל דאזלו עמו *בקרי* גלה <u>לון</u> ושכינתא גלת׳ עמהון.

בכל עץ, דא יריחו. *או על הארץ*, דא ירושלם. *אפרוחים*, אלין כרובים דלעילא, *או ביצים*, אלין כרובים דלתתא, אנפי רברבי ואנפי זוטרי. [p. 295] *והאם רובצת על האפרוחים או על הביצים*.

לא תקח האם על הבנים שלח תשלח את האם, הה״ד *ובפשעיכם שולחה אמכם*. *ואת הבנים תקח לך למען ייטב לך והארכת ימים*, בשביל <u>דאיהי</u> אזלא ומנדדא <u>מגוזלה</u> ומקינה. <u>אריכו</u> דאנפין, שית יומין דלעילא דירחמו על עלמא. הה״ד *<u>יי׳ יי׳ ארך</u> אפים*. ואריך רוגזא מן אפין דאסתלקו בחוביהון דישראל, הה״ד *וראית את אחורי ופני לא יראו*.

<u>ד״א</u> *דודי ירד לגנו לערוגת הבושם לרעות בגנים וללקוט שושנים*. ת״ח כל השירים קדש ושה״ש קדש קדשים. כנסת ישראל <u>משבח</u> ליה לקב״ה <u>ואומר</u> *דודי*, הה״ד *דודי צח ואדום*.

© 2016–2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

ת״ח בשעתא דיהא פלגות ליליא, איתער שלהובא חדא ויעול תחות גדפי דתרנגולא וקארי. ובההוא שעתא קב״ה *ירד אל גנו*, דאיהו ג״ע עילאה דאית ליה לקב״ה. ובההיא שעתא אתער תרנגולא דלעילא ואמר קומו כל אינון דשינתא בחוריהון. הא שעתא איהי לאתחברא איילתא בבעלה.

[p. 296] זכאה איהו כל ב״נ דיקום בפלגות ליליא לאתעסקא באורייתא, דקב״ה וכל צדיקייא אציתו לקליה. הה״ד *היושבת בגנים חברים מקשיבים לקולך השמיעיני*. ובהאי שעתא מאן דאתעסק באורייתא איתרק עליה חד חוטא דחסד.

ובהאי שעתא *ירד לגנו*. למי ירד, *לערוגות הבושם*. ומאן אינון *ערוגות הבושם*, הה״ד *בשמים ראש*. ומאן אינון, צדיקים. *לרעות בגנים*, בגן עדן דלעילא וגן עדן דלתתא, דאיקרי העולם הזה והעולם הבא.

ללקוט שושנים, מאן אינון *שושנים*. אלין צדיקייא דאתעסקו באורייתא, ואינון דמרחשן אורייתא בשפוותייהו, הה״ד *שושנים*. אל תקרי *שושנים*, אלא ששונים, שאפי׳ בקבר רוחשות תורה.

[p. 297] א״ל וכי לאינון דאתעסקי באורייתא קטיל לון קודם זמנם, ואינון צדיקים דלא חבו.

ת״ח ירבעם בשעתא דהוה ינוקא הוה זכאי ולא הוה ליה חובה. אמר הקב״ה למלאך המות זיל ואייתי לירבעם בן נבט.

בההוא שעתא אמרו מלאכי השרת *יי׳ אדונינו מה אדיר* **[מח ט״א]** *שמך בכל הארץ*. מה דאיהו *שמך* איהו *אדיר* ביה והוא צדיק, ועל זכותא דיליה ייתי שפע לנא.

אמר להון היא רעוא דילכון דשביק ליה אנא שביק ליה.

ובתר כן נפק לתרבות רעה ועביד תרי עגלי דדהבא, ו*חטא והחטיא את ישראל*. אמר להון קב״ה כל שפע דהוה יהיב לכון אתהפך לכון בזוהמא. הוה טב לכון דתייתי ליה הכא בשעתא דהוה זכאי. והוה אוליף ליה מטטרו״ן אורייתא.

בשעתא ההיא פתחו כלהו ואמרו *צדיק אתה יי׳ וישר משפטיך*. וע״ד קב״ה *ירד לגנו ללקוט שושנים*.

© 2016–2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

מדרש הנעלם, איכה

[זהר חדש, צא ט״א] [p. 298] שלחו להו בני בבל לבני ארעא קדישא, לן יאות למעבד הספדא על חורבן בית אלהנא על דאתבדרנא ביני עממיא, כמאן דפלח טעוון אחרנין. ואית לן למיפתח הספידא ולפרשא אלפ״א ביתא דשלח מארי עלמא להספידא דחורבן ביתיה.

[p. 299] שלחו להו בני ארץ ישראל, יאות דאתון ביני עממיא ואתון לבר מארעא קדישא. ויאות לכו למבכי עלייכו ועל גרמייכו, דנפקתון מנהורא לחשוכא, כעבדא דנפיק מקמי מאריה. אבל אנן אית לן [p. 300] למבכי ולמעבד הספידא. ולן שדר קב״ה ספרא דהספידא דאנן בנהא דמטרוניתא, ואנן מבני ביתה, וידעין יקרא דמארי עלמא. ולן יאות למבכי ולפרשא אינון אלפ״א ביתי״ן. ואנן יתמין בלא אבא ואמא. ומסתכלין עיינין לכותלי ביתא דאימנא, והא אתחרב, ולא אשכחנא לה, דהות ינקא לן בכל יומא ביומין קדמאין בין שפירו דמעהא. והוית נחימת לן וממללת על לבנא כאמא לברה, כד״א (ישעי׳ סו:13) *כאיש אשר אמו תנחמנו וגו׳*.

[p. 301] והשתא אסתכלן עיינין לכל סטר. ואתר בית מותבא דאמא אתבלבל, והא אתחרב. נבטש רישא לכותלי ביתא ומותבה. מאן ינחם לן, ומאן ימלל על לבנא, ויגין עלנא קמי מלכא.

כד הוינן חטאן קמי אבונא וסליק רצועא לאלקאה לן איהי קיימת לקמן ומקבלת מלקיותא דמלכא בגין לאגנא עלנא. כד״א (שם נג:5) *והוא מדוכה מפשעינו ומחולל מעונותינו*. והשתא אימא לית לן. ווי לן. ווי לכו לבתר. לן יאות למבכי, לן יאות למספד. לן יאות לפרשא אינון מילין דמרירו, לאודעא להו לאינון דידעין **[צא ט״ב]** למבכי מלין דהספידא.

[p. 302] נקרב בכל יומא לגבי ערסא דאימנא, ולא נשכח לה תמן. נשאל עלה, לא אית מאן דישגח עלן. נשאל לערסא דילה, באתבלבלותא. נשאל לכורסייא, נפלת. נשאל להיכלין דילה, אומאן אינון דלא ידעין מינה. נשאל לעפרא, רשימו דעקבתא לית תמן.

נשאל לאיגרא, הא איגרא אתיב לן דתמן יתבה מבכה ומייללת. ואזלת מבכה, צווחת בקול מרירו עלן מאיגרא לאיגרא. כד״א (שם כב:1) *מה לך איפוא כי עלית כלך לגגות*. נשאל לאורחין ושבילין, כלהו אמרין דשמעו קל מרירו דבכיה, דמבכה על בנהא, ולא ידעין לאן אסתלקת.

לן יאות למבכי, לן יאות למיספד. ננשק עפרא דרגלהא, ננשק אתר בי מותבה, ננשק כותלי היכלא, ונבכי במרירו. אנן נפתח בהספידא בחמי בכל יומא כל האי. נבכי תדיר ולא איתנשי מרירו דבכיה מינן.

© 2016–2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

[p. 303] פתחו אינהו ואמרי *איכה ישבה בדד העיר*. כתיב (שם כב:5) *כי יום מהומה ומבוסה ומבוכה ליי׳ אלהים צבאות בגיא חזיון מקרקר ושוע אל ההר*. *כי יום*, חד יומא איהו לקב״ה, רחימא דנפשיה, כלילא מכל שאר יומין. שית יומין כלילן ביה והוא כללא דכלהו. ועל דאסגיאו חובין, אסתלק לעילא לבי עלמא דחיין.

כדין מתחות שפולי משכנא קם יומא דמרירו, יומא דבכיה, יומא דצערא, יומא דאיקרי *מהומה ומבוכה*. ועאל בגו משכנא ושיצי וסאיב. ורבונא דמשכנא אזל וערק ואתתרך מגו מותביה לגו טורא דלבר, ולגו טורא דחרוב, ומשכנא שיצי ואתחרב.

לבתר נחת ההוא יומא עילאה דאסתלק, שאל על משכניה, והא אתחרב. עאל ואשגח על מארי דמשכנא, [p. 304] מטרוניתא, רחימתא דנפשיה, והיא אתתרכת וכל בניינה סתיר. כדין שארי למגעי, גועא בתר גועא, כנהי **[צא ט״ג]** דתרנגולא על נוקביה. הה״ד (שם) *מקרקר*, נהימו כתרנגולא. *קיר*, שליטא.

ושוע אל ההר, עביד שועה וצווח לגבי טורא דערקת תמן מטרוניתא. עביד שוע, צווח וקרי בנהימו דבכיה, *איכה*. *איכה* רחימתא דנפשאי. *איכה* שפנינתי שלימתי. *איכה* יחידתא דילי דאתיחדא עמי ביחודא. *איכה* דהוית נטלא בכל יומא חמש ועשרים אתוון דיחודא, ואתקריאת כ״ה על דא. אחתי ברתי אמי, לאן אזלת. לאן פנית למיהך.

[p. 305] אנן דשמעין בכל יומא קרקורא דא דרבוננא, לן יאות למבכי. לן יאות למספד. לן יאות למפתח *איכה ישבה בדד וגו׳*.

רבי לויטס חוזאה פתח, *ואיבה אשית בינך ובין האשה ובין זרעה*. דבבו סגי הוה מן יומא דאתברי עלמא על עילה דעיטא דנחש. מההיא שעתא דאתלטייא, אתדחייא מקמי תרעא דמלכא, והוא כמין תדיר בין גדרין דעלמא, בין אינון גדרין דאורייתא. כל אינון דדשין בעקב באינון גדרין, נשיך לון. ווי דאשכח. ווי דנשיך. ווי על דבבו בישא דאתנטיר, על דבבו בישא דהוות ליה בהאי אשה דאתקריא *אשת חיל*. דבבו ביש נטר לה מן יומא דאתברי עלמא עד דתבר לה בתבירו למשכב לעפרא.

[p. 306] הה״ד *״איכה ״ישבה ״בדד ״העיר ״רבתי ״עם ״היתה*. אסתכל ברישי תיבין כל תיבה ותיבה ותשכח נטירו דבבו בישא דאתנטירא, על דאתחרב בי מקדשא. איבה רע״ה, ברישי תיבין, להאי *אשת חיל*, לאתברא בי מקדשא, למשכב בעפרא. הה״ד *״כאלמנה ״רבתי ״בגוים ״שרתי ״במדינות ״היתה ״למס*. למפרע ראשי אתוון ל״ה בשבר״ך. תבירו דבי מקדשא, תבירו

© 2016–2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

דכנישתא דישראל, דבבו בישא אדביק ל״ה בשבר״ך. *איכה*, דאתדבקת לההיא איבה רעה, דא נחש.

[p. 307] קל מרירו דבכיה ברקיעין. אלין קראן *איכה*, ומסטרא דא קרא *איבה*.הה״ד *ואיבה אשית בינך ובין האשה*, בין סטרא דא ובין סטרא דא,אשתכח תמן בחרבן בי מקדשא. ובקרא קדמאה אתרשים כלא למנדע דהאי כ״ה אדביק *איב״ה* רעה דנטיר ביה מיומא דאתברי עלמא.

איכה ישבה בדד. רבי הרכינס פתח *ויגרש את האדם וישכן מקדם לג״ע את הכרובי׳ ואת להט החרב המתהפכת לשמור את דרך עץ החיים* . *ויגרש את*, דא כנסת ישראל בחרבן בי מקדשא, דאיתרכת בתירוכין, דאשתלחת בשלוחין מכרסייא דמלכא דנפלת. *ויגרש את*, דא כרסייא דמלכא. ווי דאתתרכת. ווי דנפלת.

[p. 308] *האדם*, ההוא דשליט על כורסייא, דכתיב ביה (יחזקאל א:26) *ועל דמות הכסא דמות כמראה אדם עליו מלמעלה*. נפל כרסייא נפל כלא.

וישכן, ההוא דתריך לדא אשכין ואשרי יישובא אחרא, בהיפוכא. בשעתא דאתחריב בי מקדשא סליק כבוד עילאה לעילא, ואזעיר דיוקנא מכמה דהוות. וכורסייא נטיל מניה, ואתפרש. כביכול, אשרי לג״ע עם כרובים לתתא ואתפרש **[צא ט״ד]** מההוא כבוד עילאה. ואשרי לההיא *להט החרב המתהפכת* למיקם בדוכתא דרבנותיה, לינטר ולמשתי לההוא אורח דאנגיד מעץ החיים.

ושלמה מלכא צווח ואמר (משלי ל:21-23) *תחת שלש רגזה ארץ כו׳, תחת עבד כי ימלוך כו׳, ושפחה כי תירש גברתה*. *שפחה* לגו, *גבירתה* לבר. *בדד*, מאי *בדד*, כד״א *בדד ישב מחוץ למחנה מושבו*.

[p. 309] *איכה ישבה בדד*. ר׳ חנינאי ורבנן פתחי קרא באדה״ר, *ויקח יי׳ אלהים את האדם ויניחהו בגן עדן לעבדה ולשמרה*. במה לקחו. ר׳ חנינאי אמר לקחו בדברים, כד״א *קח את אהרן*. ורבנן אמרו לקחו ברוח, כד״א (מלכים ב ב:5) *הנה יי׳ לוקח את אדוניך מעל ראשך*.

ויניחהו בגן עדן, כדי להיות לו הנחה לדעת ולהכיר החכמה והתורה. דא״ר חנינאי התורה לימדה הקב״ה לאדם הראשון, הה״ד (איוב כח:27) *אז ראה ויספרה הכינה וגם חקרה*, ובתר כן *ויאמר לאדם*.

והיו מלאכי השרת מקלסין לפניו עד שראה סמאל בשמים וקנא לו. וירד מן השמים [p. 310] כדמות צל של נחש. לא היה נראה אלא צל נחש עליו, תקפא וחילא דיליה.

© 2016–2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

קריב ההוא נחש לגבי איתתא, דדעתה קלה מן האיש. מכאן דאתתא לא אתפתת אלא באתתא אחרא. *ויאמר אל האשה אף כי אמר אלהים*, מיד פתח ב*אף*. מהכא דבתחלת דבריו של אדם ניכר מי הוא. כך הוא פתח ב*אף* להודיע מי הוא.

נטל סימן זה אם תקבל ואם לא תקבל. והמשיכה בדברים עד שפתחה באות מ״ם ואמרה *מכל עץ הגן אכל נאכל*. מיד נטל הנחש האות ושמה על זרועו השמאלית. והיה ממתין וא״ו תי״ו מפיה כדי להיות מו״ת נכון לפניהם.

[p. 311] התחיל לפתותה עד דכתיב *ותרא האשה* בטעמא סגי ותקיף. מלמד שפרחו האותיות וא״ו תי״ו וסלקו מלהתחבר עם אות מ״ם. ואות מ״ם היתה עולה ויורדת ולא היתה מתחברת עמהם.

עד שנפתת ויהבת וא״ו תי״ו ד׳ זמנין. ואקיפו לאות מ״ם לד׳ סטרין, דכתיב *ותקח מפריו, ותאכל, ותתן גם לאישה, ותפקחנה*, הא ד׳ זמנין ו׳ ת׳. מלמד שסבבו לאות מ״ם לארבע צדדין והמ״ם באמצע. מות בכל סטרין, כמד״א (ירמי׳ ט:20) *כי עלה מות בחלונינו*. דא סמאל דאיהו חד מחלוני שמיא. ועל דא *מי גבר יחיה ולא יראה מות*.

מיד שלט בה והטיל בה זוהמא. נחת קב״ה למחמי, מיד *ויתחבא האדם ואשתו*.

[p. 312] תא חזי קודם שחטאו היתה השכינה עטרה על ראשיהם, להיות בשבילם שורה על העולם. כיון שחטאו כביכול תש כחה ואסתלקת. וקב״ה שארי לקונן ואמר *איכה* מה תהא מינה, שלטנותא אעדו מינה. [p. 313] אוף הכא בחורבן בי מקדשא, שולטנותא אעדו וקב״ה שארי למיספד ואמר *איכה* מה תהא עליה.

[צב ט״א] *איכה*, רבי פנחס פתח (ירמי׳ לא:15) *כה אמר יי׳ קול ברמה נשמע נהי בכי תמרורים וגו׳*. בשעתא דאתחרב בי מקדשא ואתוקד אתא קלא ואיתער על קברי אבהן קדמאי. ואמר אבהן קדמאי אתון דמיכין בשינתא ולא ידעיתון צערא דעלמא. בניכון דגדלתון בצערא, ואעילתון בהימנות׳ סגי דקב״ה, הא מיתו והא אתקטלו והא אזלו בגלותא בין שנאיהון, ידיהון מהדקן לאחורא. מייתין בכפנא, בתיהון אתוקד. אן רחמין דילכון. אן מהימנות׳ דילכון. קומו איתערו לגבייהו.

מיד אתערו אבהן ואמהן ואזלו לגבי משה. אמרו ליה משה רעיא מהימנא, אן אינון ענא, אן שבקת לון. מיד איתער משה ואזל עמהון לגבי יהושע. אמר ליה בני אבהן אלין, בני ישראל דפקדני קב״ה עליהון, ושבקית לון בידך, אן אינון.

אתיב יהושע ואמר רבוני משה, בארעה קדישא שבקית לון ופליגית לון ארעא על פום עדבא כמה דפקדתני. וכלהו שבקית, גבר על אחסנתיה ועל עדביה.

© 2016–2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

[p. 314] ומיד אזלו כולהו לארעא דישראל ואשכחו לה חרבה ושממה, ולא אשתמע בה קלא. עאלו לבי מקדשא וחמו דאתוקד. עבדו ביה הספידא, עד דאשתמע קל מרירו דבכיה לרום שמיא, וכל מלאכי עילאי בכו עמהון לעילא.

איתער קב״ה ואתא לגביהון ואשכח לון ממררין בקל בכיה גו עפרא דמקדשא. אמר לון רחימין דנפשאי, מה אתון הכא, (ירמי׳ יא:15) *מה לידידי בביתי*.

קם אברהם סבא בקדמיתא, אמר קמיה מארי דעלמא את ידעת דאזלית קמך באורח קשוט. עשר זמנין נסית לי וקיימית בכלא. בני, אן אינון. לא שמענא קל מליהון בארעא דאומית לי לקיימא לון.

אמר ליה קב״ה אי אברהם רחימא דנפשאי, (שם) *ובשר קדש יעברו מעליך*. בטילו ברית מבשריהון דיהבית לך ופלחו לע״ז. ועל דא איתקפת רוגזא בהון, ובגינך אוריכית לון כמה זמנין ולא תבו קדמי.

[p. 315] כיון דשמע אברהם כך אמר ימחו על קדושת שמך כל אינון חוביהון ביני עממיא, עד דיהא רעווא קדמך, לאתבא לון לגבך. וכגוונא דא אמרי כולהו, ואזלו להו.

אשתארת תמן רחל וארימת קל בכיה במרירו דתמרורים. אמר לה קב״ה רחל מה את בבכיה.

אמרה קמיה ולא אבכה. בני אן אינון, ומה חטאן קמך.

אמר לה עאלו צרתי לקמי ואעילו לה לביתי.

מיד אמרה וכי לא עבדית אנא יתיר, דאעילנא צרתי בביתי.

דתניא דכתיב *ויגד יעקב לרחל כי אחי אביה הוא*. אמר הזדווגי לגבאי. אמרה ליה אין, אבל אחתא אית לי קשישא מינאי ומסתפינא מאבא דרמאה איהו. מיד *ויגד יעקב לרחל כי אחי אביה הוא*, ברמאותא. מיד יהב לה סימנין. כיון דעאלת לאה בההוא ליליא, אמרה רחל השתא מתכספא אחתי, אזלת ומסרה לה סימנין.

[p. 316] ועל דא אמרה לגבי קב״ה ואנא לא עבדית יתיר, דאעילנא צרתי בביתי. ואת דכתיב בך *רחום וחנון ארך אפים*, הוה לך לאעברא על חוביהון.

ובכל מה דאמר לה לא קבילת תנחומין, הה״ד (ירמי׳ לא:15) *קול ברמה נשמע נהי בכי תמרורים רחל מבכה על וגומ׳*. לא בעאת לקבלא תנחומין, מ״ט. מפני *כי איננו* כיומין קדמאין לאשראי בינייהו, והא אסתלק לעילא. ובגין דכי *איננו* בגו בנהא לא קבילת תנחומין עד דאומי לה ואומי לה **[צב ט״ב]** (שם:16) *מנעי קולך מבכי ועיניך מדמעה*.

© 2016–2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

כמה דעבדת רחל אוף הכי שכינתא לעילא, <u>כתרגומו קול</u> ברום שמייא אשתמע, שכינתא מבכה על בנהא. בההיא שעתא דאיהי הות מבכה, אתערו לגבה שתין רבוא משריין עילאין וכלהו איתערו בכיה לגבה.

[p. 317] בההוא שעתא אשתמע קלא לרקיע ערבות, ואזדעזעו מאתן אלף עלמין דהוו גניזי מן יומא דאתברי עלמא עד דאשתמע ההוא קלא לרום שמייא. ומאן איהו, דא *רקיע כעין הקרח הנורא*, דאיהו על גבי החיות.

עד דאתגלית אימא לברתא ואמרה לה *מנעי קולך*, כדין אתפרשת מתמן ואזלת היא וכל אוכלוסה' בגלותא. ואצטריכו לאתבדרא לכמה סטרין למהוי גלותא לכולא. והיא *ישבה בדד*.

רבי <u>נחומיא</u> אמר *איכה*, מאן אמר דא. ההוא רוח <u>עילאה פנימאה</u>, עלמא דאתי. וע"ד תיבה דא רוחני איהו, ולא אית בה שותפו כלל, לאו לישן ושיניין ולאו שפוון כלל. אימא שאלה על ברתה, דא קרקורא דקיר, <u>אדון רב</u> ושליט.

ישבה ולא עומדת. בתחלת <u>עומדת</u> וכל אוכלוסיה עומדים, השתא יושבת ושוממה. *בדד* כד"א *בדד ישב <u>מחוץ למחנה מושבו</u>*, כמאן דמסאיב במסאבו, *ושפחה כי תירש גברתה*, ההיא דהוות מסאבא יתבא בדוכתהא.

[p. 318] שלחו להו בני בבל לבני ארעא קדישא, יאות דאתון צריכין למבכי, ולכון יאות למספד ולמעבד אבלא במחזיכון היכלין דאימא חריבין, ואתר ערסה דאתהפך באבלא. <u>והיא</u> לית תמן, ופרחא מנכון, ולא ידעתון מינה.

תימרון דאיהי עמנא גו גלותא ונחתת דיורה בגוונא. אי הכי אנן צריכין למחדי, דהא יחזקאל נביאה חמא לה הכא וכל אוכלוסהא. ודאי על דא אנו צריכין למבכי ולמספד <u>כתניניא</u> וכיעני מדברא. <u>דאיהי</u> אתתרכת לבר מהיכלא ואנן בגלותא. והיא אתת עלנא במרירו, וחמאת לנא בכל יומין בכמה עאקו, בכמה נימוסין, <u>כמה</u> גזרין עלנא בכל זמן, ולא יכלא לאעדאה מינן עאקין, וכל אינון מכתשין דאנן סבלין.

[p. 319] שלחו להו בני ארעא קדישא יאות דאימנא ערקת ואתתרכת מגו היכלהא ונחתת לגבייכו במרירו ובקל עציב, כאיתתא דיתבא בלא דעתא, וכגברא דלא יכיל לשיזבא. ויאות לכון למספד. אבל אנן אית לן למבכי ולמספד בנהי ומרירו, <u>דאנן בכל</u> יומא <u>חזאן</u> היכלא חריב ותעלין דמדברא עאלין ונפקין ושרקין יענים בגויה. ואנן חמאן ובכאן. <u>ובעדן דאנן שכיבן אנן</u> שמעין קל נעימו דרגלהא בתלת משמרותא דליליא, <u>דאתת וחמאת</u> להיכלאה, איך <u>יתבין</u> מתוקדן. ואעלת מהיכלא להיכלא, מדוך לדוך, וגעת ומייללת ובכת עלנא ועל נפשנא. ואנן

© 2016–2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

מתערין לקל נעימו דבכייתה ויללותה. ורוחנא אזלת אבתרה ופרח לגבה, ולפום שעתא פרחת ואזלת. ולא שמענא ולא ידעין מידי לאן אזלת. ואשתארנא נבוכין, דמיכין בלא רוחא, בלא דעתא. צעקין ואמרין *איכה*.

[p. 320] תנינן בכל ליליא וליליא קל מרירות דכאיבא דציו״ן אשתמע מרום רקיעא לתתא, ומתתא לרקיעא, כד״א (שם כה:30) *יי׳ ממרום ישאג וממעון קדשו יתן קולו*.

בשירותא דליליא היא אתכוונת בבכיה ושאגת מרום רקיעא לעילא. נחתת **[צב ט״ג]** לתתא מדבח החיצון וחמת דוכתה חריב, מסאב במסאבו, וכל אתר לא אשתכח ביה. געת ומיללת, צווחת בקל מרירו, ואמרת מדבחי, מדבחי. פרנסתי, דמרוית לי בכמה ניסוכין, בכמה עלוון דכיין קדישין. כל גברין קדישין רברבן ממנן הוו מרוון וחדאן מינך, אכלין עידונין ופלגין חולקיהון ברומי רקיעא.

יהבו בך ניבלת חסידים קדושים, בני דאתדבחו עלך. רוו לך מדמיהון.

כל גברין ממנן נפלו מדוכתיהון לקל צווחיהון. יתבין לבר, צווחין ובכאן, אינון אראלים קדישין דאת שמא קדישא הוה מתעטר עלייהו, ובה אינון חדאן [p. 321] וקיימין. לקל בכיותהון את דא פרחא מנייהו וסלקא לרומי מרומים, ואשתארו כנוקבא דבכייה ומיללת. הה״ד (ישעי׳ לג:7) *הן אראלם צעקו*, בלא יו״ד.

מדבחי, מדבחי. לבתר דמרוית לי בניבלות בנין חסידין קדישין דמסרו נשמתהון עלך, איתגניזת. אן אשכח לך. אן אשתא דעלך. געת ומייללת ובוכה בקל עציב.

שתא אלפי גברי קדישין בכל סטרא דארבע סטרי עלמא, אינון דהוו אכלי קרבנא בכל יומא, נחתי בהדה ומייללין ובכיין על מדבח דעלוון. ויתיר הוו, אלא אתמעטו. ואפי׳ אינון דקיימין לבר ברוח אחרא דמרוון מאינון אימרין ופדרין בשירותא דליליא, צוחין, געאן, ומייללין על מדבח, ווי לחמרא דאביד אבוסה, אתר דמתרוה מניה. מאן חמי נהימו לתתא כהני נהימו דגברין קדישין במטרוניתא, מתתא לעילא ומעילא לתתא.

[p. 322] בפלגו ליליא עאל לגו ההיא נקודה דציון, אתר דבית קדש הקדשים. חמת ליה דאתחריב ואסתאב אתר בית מותבה וערסה. געת ומייללת, סלקא מתתא לעילא, ומעילא לתתא. אסתכל באתר דכרובים, צווחא בקל מרירו, וארימת קלא ואמרה ערסי, ערסי, אתר בית מותבי.

על האי דוכתא כתיב *משכבי בלילות*. *משכבי*, ערסא דמטרוניתא. געת בבכיה ואמרה ערסי, אתר [p. 323] מקדשי, אתר דמרגלאין טבאן, בי פרוכתא וכפורתא דהוו סמכין עלוהי

© 2016–2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

שתין אלפין רבוון אבני יקר, סדרין סדרין, שורין שורין מסתכלאן דא לדא. סדרין דרמונין מתצען עלך לד׳ סטרין. עלמא קיימא בגינך. בך הוינא רבון עלמא.

בעלי הוה אתי לגבי והוא שכב בין דרועי, וכל מה דבעינא מניה, וכל בעותי עביד בעידנא. כד הוה אתי לגבי ושביק בי מדוריה ומשתעשע *בין שדי*.

ערסי, ערסי לית את דכיר כד הוינא אתא לגבך בחדוה ובשפירו דלבא. ואינון רביין עולמין הוו לקדמותי, בטשי בגדפייהו בחדוה לקבלא לי. עפרא הוה קם מדוכתיה. וחזו איך איתנשית מני ארונא דאורייתא דהות הכא. מהכא נפקא מזונא לכל עלמא ונהורא וברכאן לכלא. אשגח על בעלי, לית הכא. אשגח לכל סטר.

[p. 324] בעידנא דא, כד הוה אתי בעלי וסחרניה כמה בנין חסידין, וכל אינון עולמתאן זמינין לקבלא ליה. והוינא שמעין מרחיק קל זוגין דפעמוני׳ מכשכשין בין רגלוי, בגין דאשמע קליה עד דלא יעול לגבי. כל עולימתאן דילי משבחן ואודן קמיה. לבתר אזלין כל חד על בי מותביה, והוינין יחידאין, מחבקן בנישוקין ברחימו.

בעלי, בעלי, אן פנית. השתא הוא עדנא דהוינא אשגח בך, אסתכלנא לכל סטר ולית אנת. אן אשכח לך. לאן אבעי בגינך. דא הוא אתרך בעידנא דא, למיתי לגבי. הא אנא זמינא הכא. הא אתנשית מנאי.

לית אנת דכיר יומי דרחימין כד הוינא שכבת **[צב ט״ד]** בתוקפך, ומחקקא בדיוקנך, ודיוקני הוות מחקקא בך. כהאי חותם דשביק דיוקני׳ בגליפו דכתבא, הכי שבקנא דיוקני בך בגין דתשתעשע בדיוקני בעוד דאנא בתוך חילי.

[p. 325] געת בבכיה וצוחת, בעלי, בעלי. נהירו דעייני הא איתחשך. לית אנת דכיר כד הוית אושיט שמלאך מתחות רישי, ואנא מתענגא על סגיאו דשלם, וימינך מחבקא בחדוא ובנשיקין. ונדרת לי דלא תשבוק רחימותא דילי לעלמין, ואומית לי*אם אשכחך ירושלים תשכח ימיני*, הא איתנשינא מנך.

לית אנת דכיר כד קאימנא לגבך בטורא דסיני, שלימין שתין רבו דקבילו לך עלייהו. ואתעטרנא לך בהו יתיר מכל עממייא, והוינא אזלין אבתרך לכל רעותך. וההיא שפחה קטלא בהו לאלפים ורבוון, ולא אשגחנא. ואתאבידו כלהו במדברא, ושבקנן לון תמן. ואעילנא בבניהון, ענפין זעירין, לקיימא קמך בארעא דא, ובדילנא לון לקיימא קמך בגין רעותך.

[p. 326] בעלי, הוי דכיר בכמה בנין קדישין קאימנא קמך בכל דרא ודרא, ביומי דוד ושלמה בריה. לית אנת דכיר כמה טבאן דעבדו קמך. יאות לך למידכר חובין ולא תדכר זכוון. אן אתהפכי עלך.

© 2016–2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

בעינא עלך, לית אנת. בעינא על בנאי, לית אינון. בעינא על קדושתא דאתר דא, הא אסתאב. כל עלמא הוה בשלם בגין אתר דא. כלבין לא נבחין בעידנא דא, כולהו הוו בשלם. געה ומייללת, וכל אינון אכלוסין לעילא, וכלבים צווחין לתתא.

בשרותא דמשמורה תליתאה, נפקת ואתת קיימא על אתר דמדבחא קטורת בוסמין, געת ומייללת. וסלקא לעילא ואשכחא חד כרוב מאינון תרין כרובין דהוו לה. דהא מההוא זמנא לא הוה לה אלא חד. וההוא רביא, עולימא דאשתאר, ינקא מינה, בכייה ויללותא.

[p. 327] כדין קב״ה זמין לגבה ונחים לה ומליל עמה, ועל דא כתיב (ירמי׳ לא:16-17) *כה אמר יי׳ מנעי קולך מבכי ועיניך מדמעה כי יש תקוה לאחריתך*. ועל דא תנינן *תינוק יונק משדי אמו ואשה מספרת עם בעלה.*

איכה ישבה בדד. רבנן פתרי האי קרא (קהלת יב:1) *וזכור את בוראיך בימי בחורותיך עד אשר לא יבואו ימי הרעה, והגיעו שנים אשר תאמר אין לי בהם חפץ*. האי קרא אוקימנא ליה בישראל כד הוו בארעא קדישא. *וזכור את בוראיך*, הוי דכיר כל אינון טבאן וכל אינון אתין ונסין דעבד לך קב״ה ביומין קדמאין, כד הוית רביא במהימנותא, כד״א (הושע יא:1) *כי נער ישראל ואהבהו*.

[p. 328] *בימי בחורותיך*, בזמנא דאיהו איתרעי בך מכל עמין דעלמא. *עד אשר לא יבאו ימי הרעה*, *וימי הזקנה*, ימין דשלטין בך שאר עמין ויבדרון לך בכל עממיא.

בימי בחורותיך, יומין דשתא דאינון ברירין לך, ונטירו דלעילא עלך. ואינון ד׳ ירחי שתא, אדר ניסן אייר סיון. אלין אינון יומין דבחר קב״ה בישראל ועבד עמהון נסין, וכנסת ישראל מתעטרא בבעלה ואתקריבת בהדיה.

עד אשר לא יבאו ימי הרעה, ימי הזקנה, *ימי הרעה* ממש. ואינון תמוז אב טבת שבט, אע״ג דלא איתגלייא כל כך. וסי׳ (משלי י:13) *ושבט לגו חסר לב*.

והגיעו שנים, *שנים* דגלותא דאזלין ישראל מטולטלין ומנדדין. ולית בהו *חפץ*, דתנינן זמינין [p. 329] ביומא דגלותא דלא ישתכח בידא דבר נש חפץ למיזבן בשוקא, וכדין תכלה פרוטה מן הכיס.

עד אשר **[צג ט״א]** *לא תחשך השמש*, זה קלסתר פני שכינה מלעילא ומתתא. מתתא, מאן אינון. מארי מתני׳ דהוו בארעא דישראל, פטישי דפרזלא מהדקין טנרין ותלשין טורין רמאין.

© 2016–2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

והאור, זה התלמוד ירושלמי דנהיר נהירו דאורייתא. מבתר דאתבטל דא, כביכול, אשתארו בחשוכא. דכתיב *במחשכים הושיבני כמתי עולם*, דא תלמוד בבלי, דאזלין ביה בני עלמא במחשכים.

[p. 330] *והירח*, הברייתות, כגון ברייתות דהוו נהירין נהירו דחכמה סתימאה.

והככבים, אלין אינון משכילים דהוו בארעא דישראל, כל אינון תנאים ואמוראים דכל עלמא קיימא בגינייהו. דכד הוו קיימי כחדא הוה אמר בר נש לחבריה, מגו מלה דא דפרח מפומוי אנא חמא מה דיהא יומא דא או למחר כך וכך.

עד אשר לא תחשך השמש, נהירו דקלסתר פני שכינה, דהוה נהיר לה בכל יומא. ומההוא נהירו, עלמא אתקיים וישראל שראן לרוחצנו על ארעא.

[p. 331] *והאור*, אור שברא הקב״ה במעשה בראשית דהוה נהיר מסייפי עלמא ועד סייפי עלמא, ואתגניז. והקב״ה הוה נהיר ואפיק מיניה חד חוטא דימינא דקב״ה, ואחיד לסיהרא. ובההוא זימנא כתיב (איכה ב:3) *השיב אחור ימינו*.

והירח, דכתיב (ישעי׳ א:21) *צדק ילין בה*.

והככבים, מלאכי השרת שהיו באים בה, וידועים אצלה, ובטלו מקיומייהו. ואלין איקרון *מלאכי שלום*. [p. 332] *ושבו העבים אחר הגשם*, דכתיב *מלאכי שלום מר יבכיון*.

ביום שיזועו שומרי הבית, אלין תלת ב״ד דהוו אולפי תורה בלשכת הגזית.

והתעוותו אנשי החיל, אלו סנהדרי גדולה וסנהדרי קטנה.

ובטלו הטוחנות, אלו כהנים ולוים, וכלהו משמרות דהוו קיימי בירושלים.

[p. 333] *וחשכו הרואות בארובות*, אלין נביאים וצופים דהוו חמאן ברוח נבואה.

וסגרו דלתים בשוק, דבני נשא צווחין ולית מאן דיתיב עלייהו, דהא כל תרעין ננעלו מיומא דחריב בי מקדשא ובטילת עבידת בית אלהנא.

בשפל קול הטחנה, אלין אינון כותשי קטורת דהוו יהבי קלא בכל יומא בכתישו דיליה.

ד״א, *קול הטחנה*, קול השכינה צווחת בכל יומא, *שובו בנים שובבים*, ולית מאן דישגח בה.

וישחו כל בנות השיר, אלין אינון סלקי על דוכתאי בכל יומא ומנגני ניגונא דשיר. כל, לאסגאה מלאכי עילאה לעילא דהוו מתחלקי משמרות לקבל אינון משמרות לתתא. *ישחו*, אלין, כביכול אף אלין דלעילא שחו. *גם מגבוה ייראו*, ואע״ג דמגבוה הוו, ננסא הוו דחלין.

[p. 334] *שחו*, אינון *בנות שיר*, דהא פ׳ אלף לויים הוו ידיהון מהדקן לאחורא. כד מטו לנהרות בבל כנוריהון הוו תליין על אילנין דתמן. הוו שאלין לון לנגנא, ואמרי *איך נשיר את שיר יי׳*. נשכו בשניהון בוהני ידיהון וכרתו לון ולא יכילו לנגנא. וקטלו לון.

© 2016–2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

וחתחתים בדרך, דהא הוו אזלין בריחיין על צואריהון תקיפי הוו, נפלו אצבעותייהו באורחא. וירמיה הוה לקיט לון בטליתיה, ונשיק לון, ובכי עלייהו, והוה אמר להו בני ולא אמרית לכו (ירמיהו יג:16) *תנו כבוד לי״י אלהים בטרם יחשיך וגו׳*. ועל דא כתיב (שם ט:9) *על ההרים אשא בכי ונהי*.

וינאץ השקד, מן יומא דנציץ אילנא לבלבין עד יומא דעביד איבא חד ועשרים יומא נינהו. כך מי״ז בתמוז עד ט׳ באב, כ״א יום נינהו. הה״ד **[צג ט״ב]** (שם א:11) *מקל שקד אני רואה*.

[p. 335] *ויסתבל החגב*, דאתיהב מטולא על כתפוי דזרעא דדוד.

ותפר האביונה, דאתבטל עבידת בית אלהנא.

כי הולך האדם לבית עולמו, הוא כבוד דאסתלק לעילא, ובני נשא צווחין ולית מאן דישגח בהו.

עד אשר לא ירתק חבל הכסף, אתר דכהנא מקטיר קטורת על מדבחא דלגאו.

[p. 336] *ותרוץ גלת הזהב*, דא הוא בית קדש הקדשים, דתמן כרובים של זהב.

ותשבר כד על המבוע, דא מלכות בית דוד דאיתבר.

וישוב העפר על הארץ כשהיה, יתחרב בי מקדשא, ויהא כעפרא.

והרוח תשוב אל האלהים אשר נתנה, דא שכינתא ואסתלקותא דרוח נבואה מן עלמא.

רבי יודאי פתח *ביום שיזועו שומרי הבית*, אלו תנאים ואמוראים דהוו נטרי עלמא בארעא דישראל ואזדעזעון מדוכתייהו.

והתעוותו אנשי חיל, כד״א *ואם ידעת ויש בם אנשי חיל*. חובא דבני יעקב דהוו *אנשי חיל* וסבלי עוות דינא, כד״א (איוב ח:3) *האל יעות משפט*. קבילו עוות דינא, אינון *אנשי* [p. 337] *חיל*. דכך אורחוי דנחש, לבתר דקטיל לבר נש, אהדר ונשיך ליה נשיכו בלא רחמין. דא איהו עוות דינא.

שלחו להו בני ארעא ישראל, יאות דאתון אית לכון למבכי כמאן דבכי מרחיק. דהא אבלא ובכיה ומספדא בנהי ומרירו לא מטא לכו. דהא רחצתון רגליכון ולא בעיתו לטנפא לון כמלקדמין, כד״א (שיר ה:3) *רחצתי את רגלי, איככה אטנפם*.

אבל אנן דשכינין בין גזרי נחש וכמין לן, בכל יומא קטיל ונשיך, ואנן חמינן בעינא עוות הדין דאתעביד ביננא. באינון *אנשי חיל* די ביומיהון שתיק ולא [p. 338] בעא דינא, דדחיל

© 2016–2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

מינייהו דחילו סגי ולא יכלא לקיימא קמייהו. וכיון דעברו לההוא עלמא בתיובתא, קיימא קמי קב״ה ותבע דינא.

ודייק קרא דכתיב *וגונב איש ומכרו ונמצא בידו מות יומת*.

אמר קב״ה לנחש יוסף לא היה *איש*.

ונמצא בידו וגו׳.

הא בידיהון לא אשתכח.

אהדר קמיה ואמר *כי ימצא איש גונב נפש מאחיו מישראל והתעמר בו ומכרו ומת הגנב ההוא*.

תמני מאה שנין הוה קיימא ותבע דינא. ואנן תנינן מאן דאתחייב בתרי דינין אתדן בחמירא. [p. 339] ווי מאן דקביל עונשא על חובוי, דהא מיתה מכפרה על חובין. ואהדר לקבל עונשא אוחרא. ווי די התעותו אנשי החיל, וסמאל ונחש קיימו.

על דא לן יאות למבכי ולמספד, דקרתא קדישא אשתארת בדד מכל טבין דבה.

בההיא שעתא נחת סמאל ובלבל עלמא. ואעיל רוחא דא במעוי דההוא רשע מלכא דרומי, ותבע דינא מתקיפי עלמא. ווי לדרא. ווי לעלמא. עוות דינא לא אשתכח מן יומא דעלמא אתברי כדא.

איכה. בניך עמודים דעלמא, קיימין סמכין דעלמא קיימא עליהון, ואנת מתעטר׳ עליהון בכל יומא. היך התעוותו ע״י דנחש. היך התעוותו רוחין קדישין לאתלבשא בלבושין אחרנין נוכראין לאקרעא למידן לון בקלנא סגי. ווי לדא. ווי לעוותא דא.

[p. 340] מאן חמא גו גנתא דעדן בשעתא דאתמסר דינא לעילא. עשר מרגלאן שפיראן, נהירו דכל גנתא בין כל אילנין, מתפשטין ונפקין כלהו לבר. וכל אילנין דגנתא צווחין ואמרין ווי דהתעוותו אנשי החיל, ונטורי תרעא דעדן מזדעזען. אינון כרובים **[צג ט״ג]** סלקין ונחתין, ולא יהבי דוכתא לאפקא אלין נהורין כד אתפשטו מגו נהורין דלבושיהון. ועילאין ותתאין צווחין לקדמותהון, ואינון נטורי חומות לעילא מזדעזעין בכל רום חיילי שמייא, בכאן ומייללן.

מאן חמא לאימנא געת ומייללא. נחתת לגבי כרובים, נטורי תרעין דבגנתא, ואינון מזדעזעין. סלקת אימנא וחד כרוב בהדה.

וכדין להט החרב המתהפכת, שננא סגי, בטש לגו תרעין ונפקו אינון עשר נהורין. עילאין ותתאין צווחין, ווי לעלמא, ווי לדרא.

© 2016–2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

[p. 341] אנן יאות לן למספד כתנים. כד נחתת אימא ולא אשכחת לון בגנתא וכל אינון נהורין ובוסינין געאן ומייללן, כדין געת ומייללת. אינון כרובים, נטורי תרעין, בכאן ומייללן פתחין בבכי׳, אנן עאכ״ו לן יאות למבכי על כולא ועל עוות דינא.

פתחו ואמרו *ויצוו אל יוסף לאמר, וגו׳ אנא שא נא פשע אחיך וחטאתם כי רעה גמלוך. ועתה שא נא לפשע עבדי אלהי אביך, ויבך יוסף בדברם אליו*. חובא ליה עבדו והוא מכפר כולא ומכפר על חובייהו. כיון דאיהו מחיל, מאן אית ליה לתבעא על חובייהו. הוי *והתעותו אנשי החיל*. **[צג ט״ד]** עוות דינא סגי הוה לאינון *אנשי החיל*. ווי לן. מאן ינחם לן. מאן ימלל על ליבנא. מאן ינחם לן.

כמה הות עות דינא דא. בגין דהא אימנא אתתרכת וערקת ואזלת לה, ובגין דא עוית דינא אשתכח. ואשתכחת בלחודהא ההוא דאסטינת עלנא, ולא הוה מאן דימחי בידיה, ויטעון עלנא טענתא. על דא אתמסרו בידהא כל תיקוני דאימנא. דאלו אימנא אשתכחת תמן, לגו משורת הדין אעלת לון.

על דא היא בכאת, [p. 342] על דא היא מייללא, על בנהא דלמגן אשתיציאו, ובדינייהו לא אשתכחת. ועביד ההוא נחש רעותיה בהו, ועל דא כתיב (ישעי נ:1) *ובפשעיכם שולחה אמכם. שולחה*, דלא תהא זמינת בדיניכון. *איכה ישבה בדד*. בההוא שעתא דאיהי הות נסבה טענת בנהא ובגינה אתקרע דינא.

כד אינון מרגלן י׳ נפקו מגן עדן לאתלבשא בלבושין אחרנין, כלהו לבושין אתמסרו בידא דנחש, בר חד, דכתיב *וישב ראובן אל הבור*. ועל דיהב עיטא למרמי לבירא, איתפס איהו בבירא ואשתזיב, תפיסת ר׳ אליעזר.

© 2016–2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

זהר, שיר השירים

[זהר חדש, סא ט״ד] [p. 345] פתח ואמר *שיר השירים אשר לשלמה*. זכאה דרא דחכמתא דלעילא שריא בגויה. בשעתא דקב״ה בעי לגלאה בארעא מה דלא אתגלי למלאכי עילאי, ומאי איהו, רזין דחכמתא דשמא גליפא עילאה, דשמהן קדישין לא אתמסרו לון ואתמסרו לחכימין בארעא, ומשבחן ואמרי *יי׳ אדונינו מה אדיר שמך בכל הארץ אשר תנה הודך על השמים*.

[p. 346] *מה אדיר שמך בכל הארץ*, אילין רזין גליפין דשמהן קדישין דאתגליין בארעא ותושבחתא דהאי *על השמים*, דכל אינון אוכלוסין אודן ומשבחן עובדא דא דאתגלי בארעא מה דלא אתגלי לון.

הא הכא רזין דרתיכא עילאה דארבע שמהן גליפן והא איהו רזא דרזין רתיכא עילאה דשמהן. אדנ״י צבאו״ת יהו״ה אהי״ה רזא דארבע שמהן גליפן דארבע זהורין. וכל זהרא אתכליל חד בחבריה ותיאובתא דהאי לעאלא בהאי ולאתכללא האי בהאי.

[p. 347] ואלין ארבע זהורין אתפרשן בשמהן ידיען, חד איקרי זוה״ר חשוך ולא חשוך. באסתכלותא דיליה מיד ארים חשוך, מסתכלאן ביה יתיר נציץ ולהיט בנהירו ושפירו עילאה, ונהוריה קמיט בגויה עד דבטש ביה זהרא אחרא דכרי בהאי נהורא ואנקיב לה כדין אתמליא מההוא זהרא ונציץ לכל סטר.

זהר״א דא אתגליף בשבעין ותרין נציצין דאינון שבעין ותרין שמהן גליפן דשבעין סנהדרין ותרין סהדין כדין האי זוהרא כלילא בשתי שמהן ומתעטרא בשמא דא אדנ״י כדין איהו שר דכל עלמין וכל חילין ומשריין דעלאין ותתאין כלהו אמרי תושבחתא דהאי דקא משבחן ליה ואמרין תושבחתא ומשבחים לעילא. ודא זהרא כד אשתלים איהו שי״ר אדון שר רבון. י שלימו דאשתלים מכולא. שי״ר המעלות, רב רבון ממנא על כל חילין ומשריין דרגין דלתתא.

[p. 348] זהר״א תניינא הוא זוהר דכל גוונין כניש לגביה, וההוא זוהר נציץ לעיינין דלא יכילו לאסתכלא ביה, והאי איקרי זוהר חי. ובגין דאיהו חי נטיל כל זהירין עלאין סתימין וזריק זהירין נציצין לתתא ועביד פירין ואיבין בזניה, ודא זוהר חי איקרי חי העולמים. ודא איהו כללא דעילאי ותתאי, ועל דאפיק זהרין נציצין ועביד איבין לזניה איקרי האי זוהר צבאו״ת.

© 2016–2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

[p. 349] ודא איהו דתיאובתי׳ תדיר לשבחא <u>תדיר</u> בהאי זוהר קדמאה דאקרי *שיר*. וכד כלילן כחדא בחבורא חדא בלא פירודא גו <u>תיאובתא</u>, כדין איקרי כלא *<u>השירים</u>*. ואפילו איהו בלחודוהי דאיהו כללא דכלא, איקרי כללא דסגיאין כללא דכל זוהרין <u>עילאה</u> <u>ותתאה</u>. כל קרינן ליה כללא דכולא, חיי״ם איהו. עליה כתיב *ועץ החיים בתוך הגן*, כל חיים ביה תליין, מיניה פרחין חיין וזהורין לכל סטר.

האי שיר דקאמרן איקרי בא״ר **[סב ט״א]** <u>ואינון</u> <u>חיים עאלין</u> בגויה, וההוא זהרא דאקרי חיים נבעין ביה, וע״ד כתיב *באר מים חיים*. וכתיב *באר חפרוה שרים* <u>*השרים*</u> על שמא דאינון רברבין עילאין זהרין טמירין דאתכנשו בהאי זהרא, ואינון לא *חפרוה* אלא על ידא דדא.

[p. 350] זהר״א תליתאה האי איהו זהרא כללא דתלת זהרין, רזא דתלת אתוון. בהאי זהרא אבהן אתדבקו. האי איהו רצוא ושוב, לית מאן <u>דיכול</u> לאתישבא בנציצו דיליה, על האי כתיב (יחזקאל א:14) *והחיות רצוא ושוב*.

דא ירית אחסנתא, ירותא בזהרין טמירין דלא אתגליין ברזא דשמא קדישא ,דתלת אתוון תליין בהו יה״ו, <u>את רביעאה</u> לקיט ונקיט, והכי אתסדר בסידורא שלים.

דא זיהר״א איהו *רצוא ושוב* ברזא דאת ו׳, ואיהו קאים באמצעיתא בין עילא ותתא, את ה מסטרא דא לעילא ואת ה מסטרא דא לתתא, *והחיות* דאינון ו באמצעיתא. ועל דא *רצוא ושוב*, *רצוא* לגבי ה עילאה לאסתלקא לגבה בתאובתא שלים, *ושוב* לגבי ה תתאה למיהב לה כמא דלקיט <u>מעילא</u>.

[p. 351] זהרא דא איהו <u>כגלגולא</u> דעינא באורח סתים דזהרא דיליה *רצוא ושוב*, תיאובתיה לאסתלקא לעילא ומיד אהדר, ורזא דא *אשר* קאים הכא והכא.

זהר״א <u>רביעאה הוא זהרא</u> סתים דלא אתחזי כלל דהא מהאי זהרא סתימא נפקו שאר זהירין ואתפשטן ואתכלילן חד בחברי׳. האי זהרא לא אתגלי כלל אבל קאים [p. 352] בסוכלתנו דלבא, דלבא ידע ואסתכל ביה אע״ג דלא אתחזי כלל, ודא בגין דכל אינון זהרין <u>נפקי מיניה</u>.

תיאובתא דזהרא תתאה לשבחא שבחא <u>לאסתלקה</u> בגו אינון זהירין לאתכללא בגוייהו, לאסתלקא למחמי בההוא *נעם* עילאה. ועל דא אמר דוד מלכא *אחת שאלתי מאת <u>יי׳</u> אותה אבקש <u>וגו׳</u> לחזות בנועם <u>יי׳</u> ולבקר בהיכלו*. ורזא דא לשלמה, למלכא <u>דשלמא דיליה</u>.

כתיב (זכרי׳ ד:2) *ראיתי והנה מנורת זהב כולה וגולה על ראשה ושבעה נרותיה עליה שבעה ושבעה מוצקות לנרות אשר על ראשה*. זכריה אתגלי ליה רזא דמנרתי דכיין חד [p. 353] מתסדרא וחד דנהרא.

© 2016–2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

ראיתי והנה מנורה, דא מנרתא מתסדרא בשבחי דגוונין גליפאן בשמא אדנ״י, בשמא דא מנהרא לתתאי וזן ומפרנס לון כדקא יאות.

זהב כלה, רזא דבי דינא בשמא אלהי״ם למידן כל עלמא, דהא בדינא קאים ואתזן ועל שמא דא אתברי וכלא ברזא דשמאלא. *כלה*, כד אשתלים בסטרא דימינא דאתקיף בה ברזא דשמא ידו״ד דהא כדין איהי כלה בחופה דעלמין כולהו ברחמי בחדוה ברחימו בחבורא חדא, דהא כדין *וגולה על ראשה*. [p. 354] כתיב *גלה*, דא איהו מקורא דצדיק דאתעביד נהר פלגיו דחדאן *עיר אלהים*, ועביד פירין ואיבין בשמא דאתקרי צבאו״ת, מתתחמא בתריסר תחומין לארבע סטרי עלמא.

ושבעה נרותיה עליה, דא רזא דשמא עילאה גליפא ברזא דשבעין שמהן דאתקרי בהו קב״ה. ואינון *שבעה* קיימין דעלמא קאים עלייהו. *שבעה ושבעה* אלין תתאי דקיימין לקבליהון דעלאי, וכלהו אחיד *לנרות אשר על ראשה*. *שבעה ושבעה* **[סב ט״ב]** *מוצקות*, אלין שבעת ימים ושבעת ימים, אלין עילאי ואלין תתאי, דמתחבראן כחדא.

[p. 355] תו, *שבעה ושבעה* כולהו לעילא בגין דכליל חד בחבריה. *שבעה* אינון וכל חד כליל בחבריה, ואי תימא שיתא איהו שפיר דכליל כד בחבריה, חד דאשתאר במאן אתכליל. אלא כד סלקין כלהו לתריסר ההוא דקאים עלייהו דאשלים תליסר אתכליל בחד דקיימא עליה דאיהו דרגא דכלהו כלילן ביה, ודא איהו נקודה עילאה דכלא נפקא מיניה.

תו, תרין דרגין אינון וכל חד איקרי שבעה. חד איהו עלמא דאתי דאיהו שבעה, ואקרי *שבעה* דכתיב *ויבנהו שבע שנים*. וחד איהו צדיק דאקרי *שבעה* ואיהו *שבע* דכתיב (משלי כד) *כי שבע יפול צדיק וקם*. ואלין תרין כתרין מוצקות לנרות חד מסטרא דא וחד מסטרא דא, ואע״ג דאינון במניינא דאינון נרות, ועם כל דא שבחא מאלין תרין דאינון *שבעה ושבעה* דמוצקות לגבייהו דאינון נרות דקא נהרין על רישא דההוא מנורה.

[p. 356] וההוא מנורא קא מנהרא מחילא דילהון לסלקא לגביה עילא, וכד סלקא סלקא מדרגא לדרגא ומכתרא לכתרא דאתאחדא כלא לעילא. ורזא דא *שיר השירים אשר לשלמה*.

שיר השירים על פומא דאליהו אתגזר ברשו עילאה. *שיר*, שבחא דשבחין למלכא דשלמא דיליה בגין דאיהו אתר דבעי חדוה, דלא אית תמן רוגזא ודינא, דהא עלמא דאתי כולא איהו חדוה ואיהו חדי לכולא ובגין כך משדר חדו וחדוה לכל דרגין. כמא דאצטריך אתערו דחדוה לאתערא מהאי עלמא לעילא, הכי אצטריך לאתערא חדוה וחידו מעלמא דסיהרא לגבי עלמא עילאה, ובגין כך עלמין קיימין בדוגמא חדא, ואתערו לא סלקא אלא מתתא לעילא.

© 2016–2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

[p. 357] *שיר* תתר״ו סימן, באתוון גליפאן דשמא קדישא זעו לכל עלמין ורתותא דכל נוקבין דתהומא רבא. עד דהאי פשיטו דרוחא עאל לגבי תרעא קדמאה דלסטר ההוא מארי דעיינין בחמש מאה מפתחאן דהיכלין. והא איהו בגליפו דשמא קדישא דתריסר אתוון דטאסין ביה תשע סרי משריין מלהטן דנורא.

[p. 358] וההוא מארי דעיינין לקיט גרמין דאשא שייפי דנורא ועאלין גו ההוא היכלא דאיקרי היכלא *זבול*, דתמן כל שבחין אתברירן לסלקא לעילא. וע״ד כתיב *בנה בניתי בית זבול לך*. ואיהו היכלא דאית בה תתר״ו דרגין דסלקן בשבחי דתושבחן, ובגו כולהו אית חד דרגא פנימאה מכולהו דתמן אתבריר רחימו דהאי תושבחתא, ברירו דנקודא תתאה. וכד אתבריר מגו כולהו סלקא לעילא ברזא דשיר ואיקרי שיר השירים, וסלקא מכל אינון שבחין 7ואתבריר מכולהו.

כתיב (מ״א ו:7) *והבית בהבנותו אבן שלמה מסע נבנה ומקבות והגרזן כל כלי ברזל לא נשמע*. *והבית בהבנותו*, כד הוו דכר ונוקבא כחדא מתחברן, כדין *אבן שלימה* אשתלימת כמה דאצטריך. ולא אשתלימת עד דהות *מסע*, דנסר לה קב״ה ואייתי לה לגבי דאדם, וכדין *נבנה* ואשתלימת מכולא.

[p. 359] וכד אתחברו דא עם דא כל רוחין אוחרנין וכל זינין בישין אתעברו מתמן ולא אתקריבו למקדשא, הה״ד *ומקבות והגרזן כל כלי ברזל לא* **[סב ט״ג]** *נשמע בבית בהבנותו*. דהא כולהו עאלו גו נוקבא דתהומא רבא. כיון דאתבני בי מקדשא לתתא ואתתקן היכלא על בורייה, כדין אתגלי שיר השירים דאצטריך לאתחברא מקדשא במקדשא.

כד הוה משה במדברא בגין חוביהון דישראל זווגא דמשה הות מתחברא ביה באחורא, והוו דכר ונוקבא מתחבראן כחדא, כדין *והבית בהבנותו*, *בהבנותו* זעיר זעיר. כד עברו ית ירדנא ומשה אתכניש נסר לה קב״ה ואתקין לה במשכן שילה עד דאשתלימת בבי עלמין ואתחברת למלך שלמה והוו עלמין אפין באפין.

[p. 360] כדין *אבן שלימה מסע נבנה*. *מסע*, דלא הות באתר חד קביע אלא אתעקר ואשתיל וכדין *נבנה* כדקא יאות.

וכל זיינין בישין וכל רוחין בישין כדין אתעברו מעלמא ולא שליטו כלל, הה״ד *ומקבות והגרזן*. בההיא שעתא כד אתעבר מעלמא ואשתארת אתתא בבעלה אפין באפין כדין אתגלי שיר השירים, ודא איהו *שיר השירים אשר לשלמה* בלא ערבוביא כלל. *אשר לשלמה* אפין באפין, *אשר לשלמה* דאתעקר ואשתיל באתר דשלמא כולא דיליה.

© 2016–2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

חדי ר׳ שמעון. אמר ליה אליהו רבי אימא מילך ואנא אבתרך דהא מיני ומינך תסתיים מלתא. ורשו אתיהיב לך מעם עתיקא דכולא דיתגלו רזין אלין מתתא ומעילא, אנת לקביל תתאי ואנא לקביל עילאי. ובחייך רבי רבו יתיר אית לך דכל מילך יכתבון לעילא קמי עתיק יומין ומיליי לא יכתבון לעילא אלא בהאי עלמא יכתבין מיליי על ידך. מילך יהון כתיבין לעילא ומיליי כתיבין לתתא. זכאין אתון צדיקייא בהאי עלמא וזכאין אתון בעלמא דאתי.

[p. 361] פתח רבי שמעון ואמר *שיר השירים אשר לשלמה*. כתיב *הלוך ילך ובכה נושא משך הזרע* *<u>בא יבא ברנה נשא אלמתיו</u>*. בכמה זמנין <u>אוכח הקב״ה</u> לון לישראל לאהדרא לון בתיובתא לגביה למהך באורח מישר בגין <u>לאסתלקא</u> בגוייהו, דהא כד ישראל <u>זכאין כביכול</u> סילוקא איהו לקב״ה עמהון <u>דכל</u> עמין דעלמא. כד ישראל זכאין ואזלין באורח מישור קב״ה סליק לון על כל בני עלמא וכולהו אודן ומשבחן ליה, ולאו אינון בלחודייהו אלא אפילו עילאין לעילא כולהו אודן ליה בגינייהו דישראל. ולא דא בלחודוי אלא איהו אסתלק ביקריה בגינייהו דישראל ממש. ולא דא בלחודוי אלא אפילו ישראל ממש מסתלקי ביקריה דקב״ה לעילא ותתא.

[p. 362] תא חזי בשעתא דישראל זכאין כורסא יקרא דלעילא אסתליק לעילא לעילא בכמה חדוון בכמה רחימו ומתחברן עלמין בחדווא, וכולהו אתברכן מעמיקא דנחלין ועלמין כולהו אשתקיין ואתברכאן ואתקדשאן בכמה ברכאן בכמה קדושין, וקב״ה חדי עמהון בחדוא בשלימו.

ובשעתא דישראל לאו אינון זכאין כולא איהו בהפוכא. ועם כל דא רחימו דקב״ה לא אתמנע מנייהו וכורסייא דיליה יתבא עלייהו כאמא על בנין, ולא אתמנעת מלמתבע עלייהו רחמי. ובהאי קלא סלקא לעילא בגין דרעותא דיליה מאן דאוליף סניגוריא על בנוי.

מנא לן, ממשה, דאסתלק בסליקו על דאוליף זכו עלייהו דישראל, הה״ד *ומשה לא ידע כי קרן עור פניו*. אימתי אסתליק <u>ביקרא</u> דא, כד חאבו **[סב ט״ד]** ישראל ואוליף עלייהו זכו. כגונא דא כתיב *הלוך ילך ובכה*, על חוביהון דישראל.

<u>מאן</u> *נושא משך הזרע*, דא רזא דכורסייא דיקרא דאיהו נטיל משיכו דזרע קודשא עילאה למיעבד פירין ואיבין בהאי עלמא. וכד אסתליקי׳ בקלא דישראל אע״ג דלאו אינון [p. 363] זכאין, עם כל דא קב״ה אמלי לה ואשקי לה משקין דנחלא עמיקא ואשתלים מכל סטרין, כדין *בא יבא ברנה* מגו <u>ההוא</u> שלימו וברכאן וקדושין <u>דאשתלים</u>. בקדמיתא *הלוך ילך ובכה* על חוביהון דישראל, כד תב *בא יבא ברנה*.

בשעתא דבנה שלמה בי מקדשא ואשתלים עלמא תתאה כגוונא דעלמא עילאה, ישראל כולהו הוו זכאין ואסתלקו בכמה דרגין עילאין. <u>כדין</u> אסתלק כורסייא דיקרא בחדוה בכמה

© 2016–2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

חדוון בכמה עילויין. וכדין *שיר השירים אשר לשלמה*, סליקו בחדווא ונחיתו בחדווא, חבורא בחדוא, עלמין כלהו בחדוא. *שיר*, לקב״ה. *השירים*, לעילאין ותתאין. *אשר לשלמה*, חבורא דעלמין כולהו בחדוא למלכא דשלמא כלא דיליה.

על פומא דאליהו אתגזר, *שיר השירים*. כתיב *יפתח יי׳ לך את אוצרו הטוב את השמים*. בשעתא דברא קב״ה עלמא ברא בקדמיתא שיתין עילאין דאינון מקורי לנחתא בהון גשמים דברכן וקדושין עילאין דלעילא, ואינון נטלו בקדמיתא ממקורא דחיי מאתר עילאה דנפקו מתמן.

[p. 364] דהא בקדמיתא עד לא איתברי עלמא סליק ואתגלי חד רעותא דאיקרי מחשבה סתימא, ושוי כולא בההיא מחשבה סתימא וכל מה דהוה ויהוי. ומההוא מחשבה סליק רעותא למברי עלמא ונפק נביעו דקיק כליל סתימו דמחשבה, ודא לא אשתמע לבר ולא אתגליא. ואית ביה אסתכלותא דחכמתא לחכימי לבא אתמסר ולא אתמסר בגין דלא אתגליא לבר.

מהאי נפקי חמש מקורין, וחד סתימא וחד דכניש כולא. ואינון מקורין הוו כד אתברי עלמא כד״א *בראשית ברא אלהים*. *בראשית*, בר״א שי״ת, דא שית מקורא דכניש כל מקורין למיזן עלמין. *את השמים*, אלין אינון ו׳ מקורין עילאין דלעילא למיהב להאי שית.

מיומא דאתברי עלמא עד דאתבני בי מקדשא הוו סתימין ולא אתפתחו כלל. ואיתימא אברהם הוה בעלמא, הא כתיב *ויהי רעב בארץ* . יצחק, *ויהי רעב בארץ מלבד הרעב וגו׳*. ויעקב, הא כתיב *ויהי רעב בכל הארצות*. משה, הא בכמה דוכתין כתיב *מי יאכילנו*, *ויצמא שם העם למים*, *ולא היה מים לעדה*. [p. 365] יהושע אע״ג דעאלו לארעא, כתיב *וישבות המן ויאכלו מעבור הארץ* . בימי השופטים, כתיב *ויהי בימי שפוט השופטים ויהי רעב בארץ* . דוד, כתיב *ויהי רעב בימי דוד* .

מאי טעמא כל דא, בגין דאינון שיתין לא אתפתחו ועלמא לא אתזן אלא מתמציתא דחיק בלא פתיחה כלל, אלא בזיע דזיע מגו אילנא ונחית לתתא או מגו אבנא. בשעתא דאתא שלמה ואתבני בי מקדשא והוו עלמין כולהו בשיקולא חדא עילא ותתא, כדין ההוא שית דמקבל וכניש כל אינון שיתין עילאין אתפתח. אימתי אתפתח, **[סג ט״א]** בשעתא דאינון שיתין עילאין אתפתחו. כיון דאתפתח האי שית נפקו ברכאן לעלמא.

אימתי אתפתח, כד אעדיו מניי׳ חד עקימו דיתיב לרגליה. כיון דההוא אתעבר שית אתעביד *שיר* .

© 2016–2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

אתפתח *אוצר הטוב* [p. 366] בחילא דמאן, *את השמים*. אינון שאר שיתין והיינו השירים דכולהו אתפתחו ואתקינו למיהב מזונא לכל עלמין. כדין כתיב (מ״א ה:5) *וישב יהודה וישראל לבטח איש תחת גפנו ותחת תאנתו*, וכתיב (שם ד:20) *אוכלים ושותים ושמחים*, דהא שית ושיתין אתפתחו.

וכל עידונין עילאין הוו נחתין לעלמין כולהו וכלהו הוו חדאן לסלקא לגבי עלמא עילאה למלקט ברכאן ועדונין לעלמין. כדין חביבו אתער מנייהו לגבי מלכא עילאה למהוי כולא חד בלא פירודא, כדין שבחא דסלקא על כל שבחין למלכא דשלמא דיליה למהוי כולא חדוא עילא ותתא.

כתיב (תהילים סה:1-2) *שיר לך דומיה תהלה וגו׳*. דוד מלכא הוה ידע ברוח קודשא דאזדמן *שיר* דא לאתגליא בעלמא ואמר *שיר*, דאזדמן לאתגלי. *לך דומיה*, איהו בחשאי, דלית רשו לאתגלאה תושבחתא דא. אלא *תהלה* ותושבחתא דא *אלהים בציון* כד אתבני בי מקדשא דאיהו לקביל מקדשא עילאה, כדין *לך ישולם נדר*.

[p. 367] פתח רבי שמעון, *אז ישיר ישראל את השירה הזאת*. *אז ישיר משה את השירה הזאת*. התם תושבחתא דנוקבא, הכא תושבחתא דסליק לעלמא דדכורא ותושבחאת דדכורא איהו.

הכא איהו רזא דגופא ורוחא מתחבראן כחדא, גופא בגופא רוחא ברוחא. *שיר השירים* אתדבקותא דגופא בגופא, *ישקני מנשיקות פיהו* אתדבקותא דרוחא ברוחא, וכלא איהו ברזא דרחימו עילאה למהוי כולא חד בייחודא חדא.

[p. 368] ורזא דייחודא הכא *שיר*, דא איהו *ישראל* דממנא בסהדו דייחודא. *השירים*, *יי׳ אלהינו יי׳* וכולא חד בייחודא חד. ואוקימנא ייחודא דא והכא ייחודא דעלמין כלהו. *אשר לשלמה*, רזא דאיהו *דאחד*. ודא הוא דאצטריך שלמה מלכא לייחדא ברזא דרוח קודשא לאתחברא כולא בייחודא חדא ברעותא לאתדבקא דא בדא למהוי כולא חד, דהא שלמה איהו מלכא דשלמא כולא דילה.

מאי כולא הכא, וכי סגיאין שלמין נינהו. אלא חד שלמא איהו, ותרין נינהו. חד שלמא איהו דאיהו שלמא דביתא דבגיניה אשתמודע דכורא דכר. וחד שלמא אחרא דאיהו שלמא דתרין סטרין. ואחיד חד דעאל באמצעיתא באינון תרין סטרין ועביד שלמא בינייהו, איהו שלום אחרא.

אבל שלום דדכורא אשתמודע דכר בגיניה איהו צדיק. ואקרי מלכא עילאה בגיניה, מלך שהשלום שלו. ובג״כ כל תושבחתא דשיר השירים למלכא דשלמא כולא דיליה, וייחודא דקא

© 2016–2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

מתייחד כולא באתר דא איהו. בגין דאיהו נטיל כל תיאובתא דכל שייפין וכל עינוגין וכל כיסופין עילאין וכניש כולא לגביה, ועל דא איקרי איהו *אחד*.

[p. 369] שלמה מלכא ברזא דרוח קודשא, כד שרא עליה ההוא רוח קודשא בעא לחברא כולא ברעותא שלים כדקא יאות ולייחדא כולא בחביבו ברעותא למהוי חד עילא ותתא. ועל דא אמר (זכרי׳ יד:9) *יהיה יי׳ אח״ד ושמ״ו אח״ד*.

[סג ט״ב] *ישקני מנשיקות פיהו*. כתיב (יחזקאל א:15) *וארא החיות והנה אופן אחד בארץ אצל החיות לארבעת פניו*. האי קרא בקיטורא דרבי אלעזר אתמר. *וארא החיות*, רזא דישראל סבא קפטירא בגליפוי בימינא ובשמאלא. תלת רשימין קטורין דא עם דא, דרום מזרח וצפון, יה״ו. אפין סתימין לא שליט עינא למחמי.

והכא, *וארא*. אלא הוה מסתכל מגו נהורא דלא נהרא, כמאן דחמי בעששיתא גו עיינין סתימין כד מנצצן גו ההוא עששיתא. להיט להיטו לפום שעתא ולא קאים בקיומא, מתגלגלין נצצין לפום ההיא שעתא ועאל נציצו דא בדא.

[p. 370] חד סליק ונחית ואתתקף בסטר דרום ברזא דאת יו״ד. אתתקף ועאל בסטר צפון ומתגלגל בקוטרוי ועאל וסליק ברזא דאת ט׳ ואתגניז. הה״ד *וירא אלהים את האור כי טוב*, דנציץ ולהיט בגלופיה באת ט׳ וגניז ליה.

[p. 371] רזא דאת דא סתימא בסתימו, נפיק מיניה כל ניצוצו וזהרא דנהיר ונציץ. זכאה איהו מאן דחמי לה בחלמיה, דא אכסדרה דמינה נצצין נציצין פשיט וכניש.

וחד סליק ונחית ואתתקף בסטר מזרח ברזא ט׳ ואת יו״ד. אתפשיט מתרין סטרין ומתגלגל בארבע, תרין לעילא כירותא דאבא ואימא. תרין מתרין סיטרין מסטר דרום וצפון. מתיישבא בכולהו ואיהו רתיכא עילאה בארבע סטרין.

אופן אחד בארץ אצל החיות, דא איהו רתיכא תתאה כלילא בארבע סטרין. רתיכא עילאה דאיהו רזא בארבע סטרין פשיט נהירו מתלת סטרין. חד דיליה, דאתחברו ביה ירותא דאבא ואימא דהוו תרין ומתחברן לחד, ותרין מתרין סטרין. פשיט נהירו דמזרח, האי רתיכא תתאה גלי פן חד לגבי דההוא נהירו ומקבלא ליה ואתנהיר מיניה. וכד אתנהיר ההוא פן מההוא נהירו כדין ההוא פן איקרי אדני. ואיהו שליט ורבון בשלטנו דנהירו רב. וההוא פן כיון דמקבל ההוא נהירו אתעביד ליה היכלא וגניז ליה בגויה, ובגיניה אתעביד אדון רבון ושליט.

[p. 372] פשיט נהירו דדרום, האי רתיכא תתאה גלי פן חד לגבי דההוא נהירו ומקבלה ליה ואתנהיר מניה, וכד אתנהיר ההוא פן מההוא נהירו כדין ההיא פן אקרי אל. ואיהו שליט לאוטבא לעלמא ברחמי ולמיהב מזונא לכלא, לכל חד וחד כדקא יאות. פשיט נהירו דצפון, האי

© 2016–2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

רתיכא תיתאה גלי פן חד לגבי דההוא נהירו ומקבלא ליה ואנהיר מניה. וכד ההוא פן אתנהיר מניה כדין ההוא פן איקרי אלהים. ואיהו שליט רבון למידן עלמא בדינא ולמיהב דינא לכל מאן דאצטריך ולאתנהגא כולא בדינא.

עד הכא אנפין עילאין ואנפין תתאין ברזא דתלת, תלת מתחבראן ואתכלילו אלין באלין. פן חד דאשתאר מרתיכא תתאה, כולא שאלין עליה *אופן*, אן איהו פן חד דאשתאר. הדר ואמר באן אתר הוא, *בארץ*, בגין דלא ישתארון תתאין בלא אשגחותא אפי׳ רגעא חדא. ההוא פן, כד אתכלילו כולהו תלתא אחרנין, האי פן נטיל מכולהו ואתכליל בכלהו ואיהו בלחודוי בכלהו, בגין לאשגחא בטובו על כל עלמא. והאי פן משבח תדיר ואתער תדיר אתערו לגבי אינון דלעילא דעלה.

ואינון **[סג ט״ג]** דלעילא דעלה מתערי לגבי אינון עילאין דלעילא. ואינון עילאין דלעילא מתערין לגבי עילא ואתקשרי דא בדא עד אין סוף. והאי כד אתער באתערו דאינון פנים באינון נשיקין עילאין למהוי דביקי ברזא עילאה ולאשלמא ולמיזן כל עלמין למהוי כלא בחידו, כד״א *ישקני מנשיקות פיהו*.

[p. 373] *ישקני מנשיקות פיהו*. על פומא דאליהו אתגזר, כתיב *והאדם ידע את חוה אשתו ותהר ותלד את קין ותאמר קניתי איש את יי׳*. *והאדם*, דא אדם קדמאה, טסירא דגליפי דקיקין עילאין. *ידע*, מה דלא אשתמודע בה מקדמת דנא, *ידע* למהוי אנפין באנפין. כד אסתכלן אנפין באנפין לשימושא כדין כתיב *ידע*. *ידע* לאשקאה לה למיזרע בה זרעא למעבד תולדין. האי לטב באתערו דאשגחותא לתתא.

מדאתא נחש על חוה אטיל בה זוהמא וקין נפק מההוא זוהמא. ואי תימא איך נפיק מתמן, והא כתיב *והאדם ידע את חוה אשתו ותהר ותלד את קין*, דמשמע דמאדם הוה ולא מסטרא אחרא, ואת אמרת דאטיל נחש בה זוהמא ונפיק מיניה קין. אלא ודאי ההוא נחש אטיל בה זוהמא ומההוא זוהמא דאשתאיב בה ההוא רוח בישא הוה מכשכשא במעהא, ולא הוה ליה גופא לאתכללא ביה ולמיפק לעלמא. וכיון דאתא אדם באתערו [p. 374] דההוא זוהמא ואתחבר באתתיה, עבד ליה גופא לההוא רוחא בישא דהוה במעהא ואתכליל בגויה ונפק לעלמא בדיוקנא שניו דאמי מעילא ותתא. וחוה אשגחת בהאי ואמרת *קניתי איש את יי׳*, עם *יי׳*.

ובגין כך כל עובדוי דקין הוו מההוא סטרא אחרא בישא. וכד אייתי קורבניה מההוא סטרא אייתי ליה, הה״ד *ויהי מקץ ימים* ולא כתיב *ויהי מקץ ימין*.

© 2016–2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

[p. 375] *ותוסף ללדת את אחיו את הבל*, דודאי ההוא רוחא בישא אתתקף ואתגבר בעובדא דקין ואתבר חילא ותוקפא דהבל ולא הוה לגביה כלום. עד הכא הוה בסטרא דזוהמא כולא.

כיון דאתא לבתר ואתייליד שת, אתבסם עלמא בצדיקי וחסידי דהוו לבתר בעלמא. ש״ת, דא איהו סיומא דאלפא ביתא. ואע״ג דאתבסם לא אעדיאו עקימו בישא מעלמא אלא אתכפיא מקמי סטרא מהימנותא סיומא דאתוון. דהא עד הכא אתברי עלמא באתוון דאורייתא ולא אשתלימו אתוון עד דאתייליד שת. כיון דאתייליד שת אשתלימו כל עובדא דלעילא ותתא ברזא דאתוון, כדין אתבסם עלמא דאשתלים תיקוני.

מכאן ולהלאה שארי עלמא לאתנהגא כפום מישר אורחוי. שירותא דקא שארי מאינון אתוון דאשתבקו בקדמיתא. *אדם* שארי [p. 376] באל״ף וסיים במ״ם ולבתר דסיים אלפא ביתא *בשת* אתהדרו אתוון. *אנו״ש*, אל״ף כמלקדמין. נ׳, דאיהו בתר מ׳ דאשתביק *מאדם*. ש׳, שירותא דאתוון דש״ת נטיל אתוון מהאי ומהאי. ו׳, דיוקנא דאדם, לאתחזאה דהא משת אתיחסו דרין בעלמא באורח מישר כדקא יאות.

וברזא דאתוון אתבני כולא. ואזלו תלתין ותרין אלפא ביתות עד דקיימו ישראל על טורא דסיני. כיון דקיימו ישראל על טורא דסיני **[סג ט״ד]** אתכנישו אתוון ואסתימו בהפוכא דאלפא ביתות. ונפקאת אורייתא כלילא בתלתין ותרין שבילין דרזא דחכמתא עילאה. ואתרשימת אלפא ביתא בתריסר תחומין, תריסר שבטין, בר תרין דאסתלקו מנהון. ואינון ח״ט דלא אתחזו בהו כלל עד דאעלו לארעא בשירותא והוה חרם בינייהו בחובא דעכן. וכדין אתהדרו אינון תרין אתוון דהוו מסתלקי מנייהו, ואינון מכרזי ואמרי *חטא ישראל*.

[p. 377] ואלין אתוון לא אסתלקו מנייהו אע״ג דהוו בארעא קדישא בכל דרא ודרא עד דאתא שלמה ובנה בי מקדשא ואתיישבו עלמין עילא ותתא בדיוקנא חדא. כדין אתיישרו אתוון כולהו ואינון תרין אתוון דהוו רשימין בינייהו אתהפיכו לטב, אתהדרו טח דכתיב *וישב יהודה וישראל לבט״ח*.

כולהו אתוון הוו שלמין בינייהו בלא קטרוגא כלל. ואתוון דאלפא ביתא כולהו הוו שלימי עילא ותתא, אתוון עילאין הוו שלימין לעילא אתוון דקיקין הוו שלימין לתתא.

בשעתא דכרובים הוו פרסי גדפייהו מתתא לעילא ואתוון פרחין מתתא לעילא ואתוון מעילא לתתא ועאלין אלין באלין ואתכלילו אלין באלין בנשיקין דרחימו. כיון דאתוון מתחברן כל דרגין תתאין ודרגין עילאין ועלמין כולהו מתחבראן כחדא ונשקי אלין באלין בנשיקו דרחימו, עד דהוו כולהו חד וקב״ה חד בלא פירודא כלל. כל נשיקין דרחימו לאו אינון אלא

© 2016–2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

למהוי כללא חדא לאתכללא דא בדא בלא פירודא, ובג״כ נשיקין אלין בכולא אינון למהוי כולא חד בכללא חדא, אתוון באתוון עלמין בעלמין דרגין בדרגין אתתא בבעלה למהוי כולא חד.

[p. 378] *פיהו*, אמאי *פיהו*, פיו מיבעי ליה. אלא לאכללא תרוייהו כחדא. *פיהו*, לאתחזאה דהא איהי זמינית לגביה כאתתא דתקינת פומה לקבלה נשיקו בעלה, בגין כך אתחזי זמינו דפומה *פיהו*.

הכא אית לאסתכלא. אי תימא דנשיקין אינון לעילא לעילא באין סוף בגין דאמר באורח סתים *ישקני פיהו* ולבתר אהדר באתגליא *דודיך*. לאו הכי דהא נשיקין לא תליין תמן לעילא אלא אתתא בבעלה. אלא עד לא אתקריבו דא בדא אמר באורח סתים, כיון דקריבו ונשיקין בדביקו דרחימו דא בדא, איהי אמרה באתגליא *דודיך*. ולא כתיב דודיו דהא כלילן כחדא ברחימו בקירובא חדא, בלא פירודא כלל.

[p. 379] *כי טובים דודיך מיין*. טוב, לאו איהו אלא מסטר דאור קדמאה דכתיב *וירא אלהים את האור כי טוב*. והשתא דאת בשלימו דאתכליל ימינא בשמאלא, *טובים דודיך מיין*. דא יינא דאורייתא דאיהו חדוה דשמאלא, *טובים* מסטרא דשמאלא.

חדי רבי שמעון ואמר ודאי דא איהו חדוא דזכינא בכל הני מלין עילאין. א״ל אליהו רבי אפתח פומך כמא דאמינא, דמילך כתיבין לעילא ומיליי לתתא. זכאין אתון צדיקיא קמי עתיק יומין בהאי עלמא ובעלמא דאתי.

פתח ר׳ שמעון ואמר *ישקני מנשיקות פיהו*. אורייתא דבעל פה איהי אמרה לגבי אורייתא דבכתב דאיהי אזלת בתר אינון נשיקין דתורה דבכתב, **[סד ט״א]** בתר מתיקו דיליה לאתחברא דא עם דא באינון נשיקין.

וכד איהי בפלוגתא בעולימתהא לאתתקנא בהדה למהוי כולהו קשיטין לגבי תורה שבכתב, וכד אתחברת ואתכלילת בתורה שבכתב בחדוה בחבורא חדא ונשיק דא לדא ברחימו, אתקפת ביה ואמרה ליה בחביבו, כמה יקירין חביבותיך מחמרא דילך דאתקיף בי רחימו דילך עד דרוי לי חמר דרחימו לאתתקפא בך.

[p. 380] קישוטא דאתקשטת אורייתא דעל פה בעולימתהא לאתחברא באורייתא דבכתב. משנה איהי שרותא דרישא ברזא דתיקונא דאתחזי לה. ברייתא איהי ברזא דתיקונא ירכין ורגלין. גופא בתיקונא דאתחזי לה. אתאן עולימתהא מקרבין לתקנא לה, דא אמר מותר ודא אמר אסור, דדא איהו קישוטא דכלה כד מקשטי לה. דא אמר, הכי אזלא קישוטא דא. ודא אמר, לאו הכי, אלא קישוטא דרישא הכי אסור ומהדק כיפה דרישא. ודא אמר, כיפה

© 2016–2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

דרישא מותר בסטרא דא ואסור ומהדק בסטרא דא. דא אמרה, קישוטא דדהבא דא בלבושא דגופא דא איהו פסול למהוי קישוטא לגבי דא. ודא אמר, כשר ויאות הוא לאתחזאה דא בדא. וכל דא איהו תיקונא וקישוטא דכלה.

ועם כל דא בעוד דאינון מקשטן ורמיא קטרוגא בקישוטא היא אוסיפת חילא ונוי וגוון ותיקון בהו ויתבא ביקרא בינייהו ואתחשבת בנפשה יתיר מכמה דהות מאה זמנין. כיון דאתקשטת בהו כולהו אחדין לה בקישוטהא ובתיקון שפירתא ועאלין לה לגבי מלכא אורייתא דבכתב. כד יתבא מטרוניתא במלכא בתיקון שפירא ומלכא חזי לה מתקשטא בשפירו, ההוא קישוטא מכריז ואמר למלכא לנשקא לה, דדא איהו דבקותא דרחימו לאתכללא דא בדא.

[p. 381] מאן גרים באינון נשיקין ובההוא רחימו, אינון עולימתאן דקשיטו לה. כד בעיא לאוטבא לעולימתהא היא ומלכא למיהב לון נבזבזן לכולהו, יהיב כחדא לכולהו דמקטרגי דא בדא על קישוטהא, יהבי מלכא ומטרוניתא נבזבזן ומתנן ברעו בחביבו למיחסן לון ירותא באלף עלמין דכסיפין לעלמא דאתי. וכ״ש אינון דידעי ברזין דחכמתא לקשטא קישוטהא, דלית שיעורא לאחסנת ירותא דלהון בעלמא דאתי, עלייהו כתיב (משלי ח:21) *להנחיל אוהבי י״ש מאוצרותיהם אמלא.*

ישקני מנשיקות פיהו כי טובים דודיך מיין. הא שבעה תיבין הכא לקביל ז׳ דרגין שייפין דעלה, ולקבלייהו *ז׳ הנערות הראויות לתת לה* דקא מקשטי לה לאעלא לה לגבי מלכא. *ישקני*, לגבי חי העולמים. *מנשיקות*, לגבי חסדי דוד. *פיהו*, לגבי ישראל סבא. *כי טובים*, לגבי אור קדמאה. *דודיך* לגבי יצחק ידיד מבטן. *מיין*, לגבי יין עילאה דמנטרא תדיר.

שבע הנערות הראויות לתת לה מבית המלך אינון מיכא״ל גבריא״ל רפא״ל אוריא״ל צדקיא״ל רזיא״ל יופיא״ל. וכמה אלף ורבבן [p. 382] משריין עמהון כד״א *ועלמות אין מספר*.

תלת קראי אינון הכא דכולהו בחושבנא על רזין דלהון. חד, *שיר השירים* דאיהו רזא דרתיכא כד״א. תרין, *ישקני* דאיהו רזא דשבע תיבין בז׳ דרגין כמא דאתמר. תלת, *לריח שמניך טובים* דאיהו **[סד ט״ב]** רזא דעשר תיבין, עשר אמירן, ודא איהו רזא דתושבחתא דא לכללא חדא קדמאה. ועל רזא דא תושבחתא דשבת מתייסדא, בר תריסר בתראי דאינון בתושבחתא אחרא.

הכא בשיר השירים *נר״ד וכרכם וגו׳*. ז׳ נשיקין אינון בשבע דרגין דהאי קרא דנשיקין שבע אינון מכל דרגא חד נשיקה. וכן נשיקין דיעקב בז׳ תיבין כליל נשיקוי, דכתיב *וישק יעקב לרחל וישא את קולו ויבך*. [p. 383] בכיה דחדוה דרחימו לקבל תיבה דיין דאיהו רחימו דחדוה לאתחזאה דנשיקין ברזא דשבע אינון, כמא דאיהי בת שבע הכי כל מילוי בשבע. וע״ד *שובע שמחות*. א״ת *שובע* אלא שבע, *שבע שמחות*.

© 2016–2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

בכל נשיקין דרחימו לית נשיקין כאינון דאתערא הכא כנסת ישראל, *ישקני מנשיקות פיהו*. אע״ג דאינון ז׳ נשיקין כד״א תלת נשיקין אתחזון הכא. והני תלת נשיקי דאתחזון בקרא, *ישקני* חד, *מנשיקות* דאינון תרין, הא תלת. והשתא איהי תבעת מאינון *נשיקות*. ומה דאמרת *מנשיקות*, חד נשיקא, דכתיב *מנשיקות* ולא כתיב *נשיקות* דהא *נשיקות* דאינון תרין, מאינון *נשיקות* לאו איהו אלא חדא.

[p. 384] ודא אצטריך, מאן דשאיל לא אצטריך לשאלה סגי אלא זעיר, דהא כיון דשארי יטול מאן דיטול. קב״ה שאלין ליה זעיר והוא יהיב סגי. אברהם שאל זעיר וקב״ה יהב ליה סגי. הוא שאל ברא חדא, מה כתיב *ושמתי את זרעך כחול הים*, בגין דכך אורחוי דקב״ה, ועל דא אמרת *מנשיקות* ולא *נשיקות*.

ישקני דביקו דרחימו רוח ברוח, דהא ד׳ רוחין מתחברן ואתעבידו כחדא, דא יהיב רוחא לחבריה ונטיל ההוא רוח דחבריה דאתדבק ביה. משתכחי רוחא דיליה ורוחא דחבריה הא תרין, אוף הכי חבריה. משתכחי ד׳ רוחין דמתחברן כחדא באינון נשיקין.

מנשיקות, מאינון נשיקין עילאין דקא הוה נשיק מקדמת דנא, דהא רחימו דחדוא לאו איהו אלא מגו נשיקין דרוחא עילאה בתתאה. *פיהו* ולא כתיב פיו. מאי *פיהו*, אלא זמינו דעלמא דאתי מלך דשלמא כולא דיליה. ודא איהו תוספת ה׳ דאתוסף על דא בגין דכל רחימו דעלמא תתאה לאו איהו אלא לאתחברא בעלמא עילאה, עלמא דאתי. ועי״ד כל תושבחן אתער עלמא תתאה לגבי עלמא עילאה.

[p. 385] *כי טובים*, דליקו ונציצו דבוסינין עילאין וכל שרגין מתתקנן ודלקין ונהרין כדקא יאות. ודא הוא *דודיך*, אינון בוסינין רחימין עילאין כולהו נהרין ונצצין בנציצו כדקא יאות. *מיין*, מחדוה דחמרא טבא עילאה דנהיר אנפין ויהיב חדוה ללבא וכל עלמין בחולקהון חדאן בההוא חדוה.

ת״ח ישראל נטלין חולקהון וחדאן בההוא חדוה דחמר טב דנהיר וזכיך ושכיך וקיימא על דורדייה. שאר עמין כולהו לא נטלי אלא מגו אינון שמרים דתחות חמרא, ועי״ד זמין קב״ה למעבד לון משתה שמרים, דהא אינון שמרים דורדיין כולהו חולקא דשאר עמין. ועי״ד ישראל חדוה דילהון בההוא יין דמנטרא ונפקא מעלמא דאתי ומנטרא בענבוי.

[סד ט״ג] תנן, מאן דחמי ענבין בחלמא אי חווראן אינון סימן טב ליה. ואי אוכמי בעיין רחמי דהא ודאי [p. 386] בדינא קיימא. מ״ט, בגין דאינון ענבין חווראין אינון ענבי דנטרי ההוא חמרא עילאה ואינון גוון חיוור רחמי. ואינון ענבין סומקיי״ן אינון סטר דינא גוון סומק. אכלן, כדאי איהו לעלמא דאתי. מ״ט, בגין דעבר על דינא ויכיל לשצאה ליה. וחמרא טבא

© 2016–2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

דעלמא דאתי אית ליה ביה חולקא. שתי חמרא חיורא סימן טב ליה וחדוה. סומקא איהו דינא דשריא עליה.

יעקב כד קריב לגבי יצחק אבוהי יהב ליה מההוא חמרא טבא דמנטר מעלמא דאתי, דחדוה ורחימו לאו איהו אלא כד אתער מגו חמרא טבא. וע״ד יצחק דהוה מסטרא דדינא קשיא, אצטריך למחדי ליה בההוא חמרא טבא דאתי מרחוק. הה״ד *ויבא ל״ו, יין* מרחוק מדוכתא עילאה משיך עליה מההוא חדוה למחדי ליה. כדין אתבסם רוגזא ודינא תקיפא אתכליל ברחמי למהוי כולא כדקא יאות.

ובגין כך אינון *דודים* רחימין עילאין, בוסינין קדישין, לא נהרין אלא מגו ההוא *יי״ן*. ומאן איהו, דא שמא גליפא מפרש דשבעין אתוון. דאינון בוסינין קדישין שמא גליפא קדישא דשבעין שמהן. דא איהו רזא דאינון ענבין דנטרין יין עילאה כללא דאינון שבעין. ובגין כך חדוה ורעו באינון נשיקין לאתערא רחימו מיין עילאה איהי. ועל דא בוסינין נהרין ונצצין מההוא *יין* דכתיב *כי טובים דודיך מיין*.

[p. 387] *לריח שמניך טובים*. ר׳ שמעון אמר האי קרא אסתכלנא ביה ואיהו סתים ברזא עילאה. *ריח*. אית ריח ואית ריח וכמה ריחין אינון. אית ריח דסליק מתתא לעילא כגון ריחא דקורבנא דהאי איהו ריחא דסליק וקשר קשרין דא בגו דא ומשתלשל דא בדא עד דאתעביד כולא קשרא חדא ונהירו חד ריח.

[p. 388] אית ריח אחרא ודא איהו מלכא משיחא דאקרי ריח, דכתיב *והריחו ביראת ד׳*. ודא אקרי ריח ומתקשרא ברזא דריח קורבנא, ורזא דא *אשה ריח ניחח ליי׳*.

אשה. לבר קישורא ומזונא ונהירו דחילין ומשריין דאשא בטהרונא קמיטין.

ריח. לגו מיניה ודא איהו דאתקשר לגו ונהיר ברזא דברית קדישא. ודא אתקרי מלכא משיחא דאיהו ריח מאינון בוסמין עילאין דכתיב *כריח בשמים*.

ניחוח. נהירו דכל גוונין עילאין תפארת ישראל ושפירו דכלא. ודא איהו נייחא דרוחא עילאה דשריא עליה ונהיר לגביה.

[p. 389] *ליי׳*. למלכא דכולא, וכולא אתקשר דא בדא ואנהיר דא בדא, למהוי חד בחדוה דכולא ברזא דקורבנא.

ואי תימא הא *אשה* דאיהו לבר בקמיטון, דא איהו *אשה* דמההוא *אשה* מתקמטן כמה חיילין וכמה משריין אלין באלין מלהטן בכמה זיינין לכמה סטרין. וכולהו ברזא דקורבנא אתקמיטו ותאבו ועאלו בההוא *אשא* בגין דכולהו מארי תריסין מארי דדינין. וכד תבין כמא דתב רוגזא דנפיק מנחירין כדין הוי ניחא לדוכתיה.

© 2016–2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

כמא דאלין חיילין ומשריין מלהטן קמטין באתרייהו, הכי נמי חיילין ומשריין עילאין קדישין מארי דנייחא ורעו נהרין ותבין **[סד ט״ד]** בנהירו לאתקשרא גו האי ה. וכלהו אלין באלין ודא בדא בחבורא חדא אקרי *אשה*, רזא דנייחא ומזונא ונהירו דכל סטרין.

ריח. נקודא דלגו רזא דברית קדישא. אמאי אקרי *ריח*, בגין דאיהו ריחא דבוסמין עילאין טמירין דלא אתגליין. וכד שריין בה ארח לון בהאי מאן דארח ודאי *ריח* בהדס, איהו *ריח* נפיק מהדס. ודא נקודה אקרי *ריח* דנפיק מהדס.

[p. 390] *ניחוח*. אתר דנחת רוח עילאה ושראת עליה למהוי רתיכא עילאה ברזא דע״ב שמהן. ורתיכא עילאה כלא קישורא חד.

ליי׳. למהוי כולא בנהירו חדא ועל דא אקרי *ריח ניחוח*.

ובכל אתר ריח מסליקו דקאים על דרגא אחרא תתאה מניה והאי איהו ריח מההוא עילאה. *לריח* דא איהו נקודה עילאה דקיימא בסתימו מגו ההוא דסתים בכל סתימו דכל סתימין דלא אתידע כלל. והאי נקודה איהי ריח מההוא סתימא דכולא. ובגין האי ריח כל אינון שמנין ובוסמין כולהו נהירין ואקרון *טובים* בגין דהאי קיים לון למהוי כולהו חד קישורא נהיר כחדא. ואי לאו לא אקרון *טובים* בגין דכד האי ריח עילאה עאל בסתימו לגו נחלא עמיקא ואמלי ליה כדקא יאות, כולהו דרגין אקרון *טובים*. מאי *טובים* נהירין.

[p. 391] רב המנונא סבא אמר הכי, אלין אינון ימים דאקרון *טובים* דאינון תפילין דרישא, דאינון תפילין דקב״ה מנח לון. וע״ד אקרון טובים בגין דאינון נהרין ברישא דקודשא עילאה. ובכל אתר ימים טובים אינון תפילין דרישא דקב״ה מנח לון. חולו של מועד דלא אקרי י״ט, אלין תפילין דדרועא דהא לית לה לסיהרא כלום אלא מנהירו די״ט. תפילין דדרועא דאיהי תפלה של יד לא נהירא אלא מגו נהירו דתפילין של ראש. תפילין דרישא ימים טובים. תפלין של יד חולו של מועד. ושפיר קאמר והכי הוא.

[p. 392] וע״ד חולו של מועד איהו לענין עבידתא כגוונא די״ט ואצטריך חדוה כגוונא דיליה. ובגין כך באלין יומין דאינון תפילין דמארי עלמא אסור לאנחא שאר תפילין דהא אלין יומין דאינון תפילין עילאין שריין על רישיהון דישראל קדישין.

רבי אלעזר שאיל לרבי שמעון אבוי, א״ל תינח תפילין דרישא דשריין על רישיהון דעמא קדישא בי״ט. תפילין של יד דאיהי חולו של מועד, איך אנן אחדין ואיהי יד כהה. אסור למיעבד עבידתא בסטרא דיליה אצטרך למיעבד חדוה בסטרא דתפלין דרישא ועמא קדישא אחדין תפילין ושריין עלייהו בי״ט ובחולו של מועד. ואסור לאעברא תפילין דמארי עלמא מעל רישיא לאנחא תפילין אחרנין דאינון דוגמא ודיוקנא לתתא.

© 2016–2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

[p. 393] למלכא דבעי לנטרא ליה לעבדיה. א״ל עביד כדיוקנא דחותמא דילי כל זמנא דההוא דיוקנא יתחזי עלך כלא יזועון וידחלון מינך. לבתר מגו רחימו עילאה דקא רחים **[סה ט״א]** ליה מלכא, יהב בידיה חותמא דגושפנקא עילאה דיליה. כיון דאחיד חותמא עילאה דמלכא בידיה שביק מניה ההוא דיוקנא דאיהו עבד. אי ההוא עבד דחי חותמא עילאה דמלכא בגין ההוא חותמא דאיהו עביד, ודאי בר קטולא איהו ההוא עבדא בגין דעביד קלנא בחותמא דמלכא ולא חייש ליקריה. ובג״כ אסור לעמא קדישא לדחיא חותמא דמלכא עילאה דשרי עלייהו בגין דיוקנא דא דאנן עבדין. האי במועד ובחולו של מועד וכ״ש בשבת דכלא שריא עלן.

שבת דמעלי שבתא תפלה של יד. שבת דיומא תפילין דרישא. והכי קא מסדר קב״ה לעמא קדישא רחימא דיליה. בחול אינון תפילין דעבדו דיוקנא דחותמא דמלכא למהוי נטירין בכל סטרין. בשבת ומועד דאינון יומין ותפילין דמארי עלמא ממש מעברן ההיא דיוקנא ומנחי תפילין דמארי עלמא. זכאין עמא דאחידן חותמא עילאה דמלכא.

מאן דמנח תפילין אצטריך למחדי ועל דא כתיב *ושמחת בחגך*. בתפילין דמארי עלמא אצטריך למחדי וחדוה דא במועד ובחולו של מועד בתפילין דרישא ובתפילין דדרועא. ביום טוב מההוא ריחא עילאה. *שמניך טובים* תפילין דרישא. בחולו של מועד *שמן תורק שמך*, תפלה של יד דקא סלקא לאתאחדא באורח סתים בתפילין דרישא.

[p. 394] *על כן עלמות אהבוך*. ביום טוב בתראה דחג דהא תפלה של יד אשתלים ואתנהיר בשלימו ולפלגא חולקא לכולא לכל אינון משריין וחילין דלעילא ולכל אינון משריין וחילין דלתתא. וע״ד *עלמות אהבוך* אינון משריין וחילין דלעילא עולמות ומשריין וחיילין דלתתא.

פתח ר׳ שמעון ואמר *וירח את ריח בגדיו ויברכהו ויאמר ראה ריח בני כריח שדה אשר ברכו יהוה*. מה חמא יצחק, דאע״ג דההוא מיכלא ומשתיא קא אייתי ליה יעקב לא ברכיה עד זמנא דארח באינון לבושין. הכא אית לאסתכלא, דהא אינון לבושין לא הוו דידיה דיעקב, דהא אורייתא אסהידת דכתיב *את בגדי עשו בנה הגדול*, והכא כתיב *את ריח בגדיו*. וכי *בגדיו* הוו. *ריח* הבגדים מיבעי ליה, מאי *בגדיו*. אלא *בגדיו* ודאי הוו לבושין אינון, ולאו דעשו. ואע״ג דכתיב *בגדי עשו* בטופסא הוו גביה.

[p. 395] כגוונא דא ההוא באר דיתיב עליה יעקב ויתיב עליה משה, בטופסא הוה לגבי אחרנין. כיון דאתא יעקב אשתמודע בירא למאריה וסליקו מיא לגביה, וכן לגבי משה.

כגוונא דא אינון לבושין בטופסא הוו לגבי דעשו. כיון דאלביש לון יעקב אשתמודעו מאנין למאריהון. מיומא דעביד לון קב״ה לא סליקו ריחין דילהון עד זמנא דא דאלביש לון

© 2016–2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

יעקב. דהא אהדרו לבושין לדיוקנייהו. יעקב דיוקנא דאדם ודאי הוה ושפירו דיליה. בשעתא דחמו לבושין דיוקנא דאדם סליקו ריחא.

תלת ריחין אסתלקו הכא, חד *ריח בגדיו*, ב׳ *ריח בני*, ג׳ *ריח שדה אשר ברכו* <u>*יי׳*</u>. וכולהו תלת סליקו לגבי דיצחק בשעת׳ דעאל יעקב לגביה וכולהו כתיב בהאי קרא, *ריח בגדיו* היינו *על כן עלמות אהבוך*. *ריח בני* היינו *שמניך טובים*. *ריח שדה* היינו *שמן תורק שמך*. **[סה ט״ב]** ודאי כולא קישורא חדא.

ורזא דקורבנא דקא אתערנא ביה כד״א. *אשה*, דהיינו *עלמות אהבוך* וכלא רזא חדא. *ריח*, *שמן תורק שמך*. *ניחוח*, *שמניך טובים*, וכולא חד. <u>*ליי׳*</u>, [p. 396] היינו *לריח*. וכולא מלה חדא ורזא חדא בקישורא חדא כד״א.

משכני אחריך נרוצה <u>*הביאני המלך חדריו וגו׳*</u>. כתיב *ונתתי משכני* <u>*בתוככם*</u>. ת״ח קב״ה יהב שכינתיה ביניהון דישראל למהוי רביעא עלייהו כאימא על בנין ולאגנא עלייהו בכל סטרין וכל זמנא. דההיא אימא קדישא יתבא עלייהו קב״ה אתי לדיירא עמהון, בגין דהא קב״ה לא שביק לה לעלמין וכל חביבו דלעילא עלה איהו. ובגין כך יהב לה משכונא בגוייהו דישראל למנדע דלא ינשי לון ולא ישבוק לון לעלמין. מ״ט, בגין דההוא משכונא בגוייהו. והיא אמרת משכונא הויתי בתתאי, אהא משכונא לגבך ולסלקא לקבלך, ואנא ובני *אחריך נרוצה*.

[p. 397] *משכני*, אהדרנא לקישורא דמילין קדמאין, <u>על רזא דאיהו</u> *אשה ריח ניחוח*. דהא בשעתא דרעותא סליק מתתא ברזא דקורבנא, איהי סלקת ואמרת לגבי רחימא דילה *משכני*, אושיט ימינך לגבאי <u>לקבלני ולסלקא</u> לי בסטרא דאתערותא דשמאלא. וימינא לחבקא לי, ודא איהי *משכני*. ודא *אשה* <u>אמר</u> לגבי *ריח*, *ריח* לגבי *ניחוח*, *ניחוח* <u>*ליי׳*</u>, וכדין *אחריך נרוצה*.

מאי *נרוצה*, נהא ברעותא כד״א *ונרצה לו לכפר עליו*. ודא איהי דכתיב *ויריצוהו מן הבור*. מאי *ויריצוהו*, דארצו ליה במלין טבין, במלין דרעוא טבא דהוה עציב מההוא בור. ועל דא *נרוצה*, נהא ברעוא ברעותא שלים כדקא יאות. *אחריך נרוצה*, טול את רעוא בקדמיתא ולבתר דתטול אנת, אנא. וכל אינון עולימתאי נהא ברעוא, <u>ועל דא אמרת</u> *משכני*.

מכאן דרעואן וברכאן לא אשתכחו אלא באתר דכר ונוקבא אתחברו כחדא. ובג״כ *משכני* לגבך בקדמיתא, בגין [p. 398] דאקבל רעוא מאתר דכל רעוין אשתכחו. ולבתר *אחריך נרוצה*, נהא ברעוא. ואי לא תמשכני לגבך רעותא ורעוא עילאה לא ישרון עלך, דהא דכר בלא נוקבא לא שריין ביה ברכאן.

וכל דא בדיוקנא דקא אתערנא, ברזא דאלף דהא תמן אשתכחו רזין אלין. *אשה ריח ניחוח* <u>*ליי׳*</u>, ואיהו רזא דלעילא ותתא, וכל רזא דמהימנותא ביה תליא. וע״ד סלקא <u>באחד</u>, וכלא איהי א.

© 2016–2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

בשעתא דאת דא פרח באוירא אסתליקו אלף ומאה עלמין ואתכלילו בגויה. ואתרשימו אתוון אחרנין ואתגליפו אבתריה. ואיהו אתעטר בעטורא גליפא דכליל כל עלמין. ואיהי חד, א, *אשה ריח ניחוח ליי׳*. *אשה*, דא קוצא דתליא לתתא, רזא דכל חיילין ומשיריין אלין ואלין. *ריח*, רזא דעל ההוא קוצא דאתאחדא באמצעיתא. *ניחוח*, [p. 399] רתיכא דפשיטו דאמצעיתא דשריא עליה רוח עילאה. *ליי׳*, נקודה עילאה דעל גבי אמצעיתא, דאיהו מקיים כולא וכולא קישורא חדא.

ודא דאחורי אמצעיתא אמר, *משכני* עמך לאתחברא עמך ליטול ברכאן מעם נקודה עילאה דעלך. וכד נהא דכר ונוקבא כחדא, כיון דתטול ברכאן ורעוא, אנא וקוצא דתליא לתתא מיני *אחריך נרוצה*. נתרעי אבתרך למהוי חד, שלימו עילא ותתא, ולמהוי א, כל אחד **[סה ט״ג]** <u>בכל שלימו</u> דיליה.

הביאני המלך חדריו וגו׳. בכה רבי שמעון כמלקדמין ואמר, הלואי דלא יהא בידן לגלאה רזין עילאין חדוא <u>יהא</u>. והואיל ורעותיה לגלאה רזין עילאין בדרא דא.

אית למנדע דהא קישורא דמלין לא אשתכחו בקרא, דכיון דאמר *משכני* מהו *הביאני המלך חדריו*. תביאני לחדריך מבעי ליה, ועל דא *נגילה ונשמחה בך*. אלא ברזא דאתוון תליין עילאין ותתאין ועלמין כולהו. וקישורא דמלין הכי הוא, קישורא דתושבחתא לגבי נהורא דעלה, אמרה לגבי בעלה, אמצעיתא דאל״ף. *משכני* עמך, כד״א.

[p. 400] ואע״ג דאמרת דא בעאת לאשתבחא לגביה. דאע״ג דאיהי תחותוי בשחותא לגבי אמצעיתא דאל״ף ושכיבת תחותיה, אמרת לאו אנא בכך. ואע״ג דאנא לגבך הכי, *הביאני המלך חדריו*. אנא בעילויא וחביבו לגבי מלכא עילאה בלא שחותא דהא *הביאני חדריו*.

באן אתר, באת <u>יי׳</u>, דהא אתפשטותא דלעילא רזא דמלכא <u>עילאה איהו</u>. וההוא דעאל לגביה, אנא איהי. ובגין כך אנא בתושבחתא סגי ובעילויא יקירא, אע״ג דאנא בשחותא לגבך. ואנא לא חיישנא אלא למהוי גבך בשחותא ואת דתשלוט עלי. ועל דא, אע״ג דאהא יתיר בשחותא לגבך, אנא וחיילי *נגילה ונשמחה בך*. חדווא ורעוא אית לן למהוי לגבך, ולא לאתפרשא מינך, דהא כל חדוא ורעוא לאו איהי אלא בך. <u>לית</u> חדוא ורעו לאתתא אלא <u>בבעלה באמא</u> ואבוה. *הביאני המלך חדריו*, ולא קבילנא <u>רעו וחדוא</u> אלא בך.

[p. 401] *הביאני המלך חדריו*, <u>אלין אינון</u> חדרי ג״ע. וא״ת חדרי ג״ע. איהי גן עדן, ואיהי <u>אמרת</u>. אלא אינון חדרים, <u>חדרים</u> דגן עדן אתזנת מנייהו ואתקרי בהו.

חדרא קדמאה י״ה. דא חדרא ואידרא עילאה, דלית ביה חיזו ולא גוון כלל אלא כמא דאצטבע לפום שעתא במדידו דבוצינא דקרדינותא, והדר סלקא <u>לאין</u> סוף בסתירו דגניז. האי

© 2016–2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

חדרא קדמאה כד סלקא משחתא, אתעברא צביעו דגוונא ואתטמר, ולא אתחזי ביה גוון. כדין בארבע סטרין, אתחזיין בטמירו ואתכסיין באתגליא, ארבע אתוון, ואינון אהיה.

[p. 402] על מה אתקרי הכי, דזמין לאתגלייא מגו ריחא דעלה. ובגין דעד לא אתמלי לנהרא לתתא אתקרי *אהי״ה*. וסימנא דא שירותא דנבואה דמשה. דעד כאן לא נפקת סיהרא מכסויה לאתנהרא מגו שמשא. וכיון דסיהרא הות בחשוכא, עד כען שמשא לא נהיר לגבה, ואידרא עילאה דא לא אתגלייא לאנהרא. דהא ההוא ריחא עילאה סלקא לגו סתימאה דכל סתימין דלא אתידע כלל, וכדין *אהי״ה*.

[p. 403] וכד תב לאתריה, כדין קיימא ודאי לאנהרא לכולא. וכדין *אשר אהיה*, דהא כדין אתתקנן לאתמליא מגו שביל חד דקיק דעייל ביה בסתימו. ועם כל דא בשמהן אלין, עד כען לא אתגלייא לאנהרא בוסינין. לבתר, *אהיה* תליתאה, דהא זמינת לאתגליא ולאפשטא נהורין לכל סטר. ודא איהו *אהי״ה*, הא אנא זמין לאתגלייא. ודא תליתאה, **[סה ט״ד]** תיקונא דשופר לאפקא קלא.

וכיון דנפק ההוא קלא בתקיפו דשירותא דקלא, כד נפיק בתוקפא דההוא דתקע ליה, ההוא שירותא דקלא איקרי יהוה. בגין דההוא תוקפא דשירותא תב לאתריה, ולא אתגלייא כשאר שמהן. לבתר כד אתפשט קלא בפשיטו ,דנייחא כדין איקרי יהוה שמא דאתגליא. הכא רזא דרזין לידעי חכמתא עילאה, וזעירין אינון דהא שמא דא.

[p. 404] ואע״ג דהא אוקימנא ברזא דאתוון והכי איהו, אבל נקודי ותנועי קבלה למשה מסיני באורח סתים לחכימי לבא. ורזא דא, *ובלב כל חכם לב נתתי חכמה*. דהא מרזא דנקודי ותנועי דטעמי הוו ידעין לאנהרא ציורין דלעילא. דהא נקודי דאתוון מתנהגן בהו הוו ידעין, וברזא דילהון הוו ידעין, ואשתמודען לקיימא ההוא ציורא ברזא עילאה. בגין דכוונה ורעותא איצטריך לכל אינון עובדין וציורין עילאין דלעילא. ואינון ידעי מגו רזא דציורא דנקודי לשוואה רעותא ולבא בכל עובדא ועובדא.

[p. 405] כל אינון ציורין דמשכנא לא הוין אלא רזא דאתוון דקיקין, בגין דאית אתוון עילאין רברבין, ואית אתוון זעירין דקיקין. אתוון זעירין דקיקין אינון עובדא דמשכנא. אתוון עילאין רברבין עובדא דבי מקדשא דבית ראשון. והני לא אתעבידו לאתקדשא לעילא אלא בציורא, דרזא דנקודי דאתוון דקיקין אינון מסטרא דשמאלא. ונקודי דאתוון עילאין רברבין, אינון מסטרא דימינא. ואלין כגוונא דאלין, ואתנשו מעלמא, בר דאתו חכימי דקבילו נהירו דחכמתא מקדמאי, ואקימו לון על אתוון לנטלא אתוון מטלנון בגינייהו. ועי״ד עבידתא דמשכנא ועבידתא דבי מקדשא בציורא דנקודי הוו שלמין ברעותא וכונה.

© 2016–2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

[p. 406] תנועי דטעמי קיימו כולא על ידא דמשה. וע״ד, *ויביאו את המשכן אל משה*, דאיהו קיים כולא ברזא דלהון. בתנועי דטעמי אית בהו תנועי ברזא דלתתא, לאנהגא ולקיימא עובדא דמשכנא, ואית בהו תנועי ברזא דלעילא, לאנהגא ולקיימא עובדא דבי מקדשא.

שלמה מלכא לא אצטריך לנקודי וטעמי, אלא אינון הוו אתיין בסתימו ולחישו, ומתציירין בגליפו ציורי מקדשא, הה״ד *והבית בהבנותו אבן שלמה וגו׳*. *בהבנותו* ודאי. *אבן שלימה מסע נבנה*, [p. 407] *אבן שלמה*, ולא חסרה באתוון דקיקין כעובדא דמשכנא. *ומקבות והגרזן כל כלי ברזל לא נשמע בבית בהבנותו*. *לא נשמע* ודאי, דהא אתריה גרם דאיהו בלחישו.

ועל דא, ספר תורה, דיוקנא דבי מקדשא, לית ביה דיוקנא דטעמי ונקודי, דכולא סתים בגויה. כגוונא דדיוקנא דרזא דבי מקדשא קדמאה דטעמי ונקודי הוו סתימין בגויה.

ודחיקו דתוקפא דשירותא דקלא אהדר לאתריה, ונקודי דיליה באתוון ידו״ד אינון, ברזא דשמא אלהים. ובגינייהו איקרי בשמא לאתגליא אלהים חיים. וע״ד נקודי מתתא לעילא, ומעילא לתתא, כניש ונטיל ואהדר לאתריה. לבתר [p. 408] אתפשיט בפשיטו בנייחא, ואתהדרו נקודי כגוונא **[סו ט״א]** דרזא עילאה, למהוי כולא רזא חדא, כדקא יאות.

אתוון ונקודי בגוונא חדא. נקודי בתלת אתוון קדמאין. ה בתראה לית לה נהורא מגרמה כלום. י איהו אתנהיר ביה נהירו דנקודא, בההוא גוונא ממש, וההוא דיוקנא ממש. ה נהירו דנקודא בההוא גוונא, ורזא חדא. ו דאיהו אמצעיתא ברזא דיליה, למהוי כולא גופא ורוחא בדיוקנא ונהירו שלים, כדקא יאות. ועל דא, שמא דא שמא דרחמי, דאתוון ונקודי בדיוקנא ורזא חדא, באורח מישר.

כד אתוון ונקודי בעקימו דא מן דא, כדין לאו איהו באורח דרחמי, דהא בהפוכא קיימא, ורזא דא *ויבא בין מחנה מצרים כו׳*. ברזא דאתוון גליפין דקב״ה אתחזי באינון תלת סטרין. וההוא דהפוכא, לאו איהו באורח דרחמי בגין דמתהפכן אתוון, וכ״ש אתוון דאינון כגוונא אחרא.

[p. 409] ה בתראה לית לה מגרמה כלום, ובגין כך לית לה נקודה מגרמה, בר כד עבדא שליחותא, דאוזפין לה חד נקודה לאעלא ולמעבד חילין ותוקפא. כמה דאוזפין לה נקודה לאעלא, אוף הכי אוזפין לה אתוון דאינון רזא עילאה, לאשלמא בההו שליחותא.

חדרא תניינא, אל. דא חדרא ואדרא דימינא, דאית ביה חיזו דאתטמר ואתגניז. כיון דנפיק ונהיר לפום שעתא אתגניז.

אל, אמאי איקרי הכי. א איהו רזא דנהורא קדמאה דכליל בתרין נהורין. ועל דא א׳ איהו חד, מתמן שירותא לאתנהרא ולאתפשטא נהורין לכל סטר. ועל דא איהו קדמאה לכל אתוון, שירותא דכלהו.

© 2016–2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

כללא דתלת דאינון חד. <u>תלת</u> נהורין אינון כלילין באות א׳, בדרועא חדא בחד סטרא, ודרועא חדא בחד סטרא. ו באמצעיתא, דכליל תרין <u>דרועין</u>. ואצטריך שיעורא דאמצעיתא בתרין דרועין [p. 410] דתרין סטרין. בגין דאיהו נטיל לון ואיהו בלחודוי בתרוייהו. א, אש מסטרא דא, מים מסטרא דא. רוח פסיק באמצעיתא, ונטיל בתרין סטרין, וכולא איהו חד.

תו, א דא אתפשט ואתכליל בכלל דכלהו. וכיון דאיהו כליל בשלימו דתרין סטרין <u>באתערו</u> <u>דלתתא</u>, אתער לגבי נוקביה, ואתהפך א ברזא אחרא, ונטיל נוקביה לתתא מיניה ומתחבראן כחדא. וכדין נקודה עילאה שריא עליה, לאחזאה דנהור׳ עילאה, נקודה קמייתא ברזא דשכינתא עילאה, לא שריא אלא באתר דאיהו דכר ונוקב׳ מתחברן כחדא.

בראשית ברא אלהים את. הא הכא ארבע אלפין מתחברן כחדא. דכר ונוקבא בארבע תיבין, בכל תיבה ותיבה א׳ דאיהו דכר, ובכל תיבה את חד דאיהו נוקבא.

ובספרא דרב המנונא סבא *בראשית*, אדם ואתתיה. *ברא*, אברהם ונוקביה. *אלהים*, יצחק ונוקביה. *את*, יעקב ונוקביה.

[p. 411] ואי תימא *את* <u>נוקבא</u> בכל אתר. ת״ח, <u>ת נוקבא, א דכר</u>, כלילן תרוייהו כחדא. ונוקבא אתחזי בשלימו כלילא ברזא דכל אתוון. ובג״כ *את*, אע״ג דנוקבא איהו, <u>אבל ברזא</u> דכללא דדכורא.

וע״ד ארבעה זווגין אינון הכא. ובכל אתר א דכר, דמתחברא <u>בנוקביה</u> באת אחרא. קרית ארבע על דאתחברו ארבע רברבן ממנן דעלמא תמן.

ל, דא מגדל **[סו ט״ב]** דפרח באוירא דאיהו מלך גדול. ובגין כן איקרי אל <u>עילא</u> <u>ואמצעיתא</u> כחדא. עילא ורישא דאשגחותא, רישא דכל אתוון כחדא. אל נטיל אל״ף סיועא דההוא מגדלא דפרח באוירא לגביה, ועליה סליק בשמא.

[p. 412] תלתין ותרין שבילין אינון דנפקי מאורייתא, ואינון רזא דעשר אמירן, ועשרין ותרין אתוון דאורייתא, וכלהו נפקי מרזא דנקודה עילאה. עשר אמירן כלהו כלילן ברזא דאורייתא, דאיהו מלך עילאה, רזא דתורה שבכתב, עלמא דאתי. ועשרין ותרין אתוון מתפשטין ושריין לאתנהרא מרישא דנהורא קדמאה, ברזא דיחודא, דתמן אתוון לאתגליא ומתמן נהרין אתוון וסלקין. א׳ רזא דכל אתוון ברזא דאחד.

חדרא תליתאה, אלהים. דא איהו זהרא סומקא, נציץ כדהבא. זהרא דלזמנין <u>תאיב</u> וטב, ולזמנין אתחשך בחשוכא, <u>דלית</u> <u>נציצו</u> כמה <u>דהוה</u>.

[p. 413] אלהים, רזא דאתערותא לגבי נוקבא בההוא סטרא. <u>שמא</u> דא איהו ברזא דרזין לידעי חכמתא, דשמא דא איהו דכר ואתערו לגבי נוקבא בשמא דא כלא אתער.

© 2016–2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

ואלמלא אתערו דשמא דא, צדי״ק לא איתער. ואע״ג דכולא איהו דינא וצדיק מסטרא דימינא איהו, אבל אתערו דיליה לאו איהו אלא מסטרא דשמאלא.

אדם שבק סטרא דא ואתער בההוא טופסרא דדהבא, מה דנפיק מלכלוכא דהתוכא דיליה.

אלהים, א׳ דכר, להי״ם אתערותא דצדי״ק, ואיהו מיל״ה בפריעו, בלא סטר ערלה כלל. ודא איהו כד אדכר שמא דא לטב, כגון *ויזכור אלהים את בריתו*, דאתער ברית. ברזא דא *ואלהים פקוד יפקוד*.

[p. 414] בסטרא אחרא, אורייתא אסהידת על דינוי, דהא תמן ערלה נפקת. לזמנין שמא דא נוקבא ירתא ליה, בגין לאתדנא עלמא בההוא רזא דערלה. כד אתתקף האי אלהים לעילא ואתקשי ההוא ערלה, ופריעה לא אשתכח.

ועל דא לטב בפריעו איהו, דהא אתפרע ערלה ואתעבר ואתגליא רזא דברית קדישא. וכולא ברזא דאלהים איהו, דהא גוון דא אתהפך לכמה גוונין, לזמנין הכי ולזמנין הכי. ודא איהו ברזא דאלהים.

אלהים תלת שמהן אינון. חדא *אלהים חיים* דאיהו *מלך עולם*. אלהים דפחד יצחק. אלהים בתראה, ומתמן מתפשטין.

אלהים דפחד יצחק, אשגחותא דיליה *חציו אל הים הקדמוני, וחציו אל הים האחרון*. *אל הים האחרון*, דייקא, דאתקרי בשמא דא.

[p. 415] ובגין מה דנטיל מלעילא אית ליה רשו לאכללא ימינא בגויה. וכד אתכלילא ימינא בגויה, כדין איהי בחדוא, ואחיד בגו ימא תתאה תחות רישא, דכתיב *שמאלו תחת לראשי*. כדין אתקרי אלהי״ם, דהא אזיל *אל הים האחרון*.

ודא איהו חדרא מההוא מלך עילאה.

חדרא רביעאה, דיוקנא דיעקב סבא. ברזא יהו, דנטיל ירותא דאבא ואמא, ואיהו אתרבי בגוייהו ואזל לקמייהו.

אורח דצניעו דכל עלמא הכי אתחזי. כגוונא דסידורא דאתוון דמארי כולא, כמא דאינון מסתדרן יהוה, אורחיה דדכורא לשואה תדיר נוקביה לקמיה, **[סו ט״ג]** לאשגחא בה ולאסתלקא מינה חשדא וקנאה, ולא יהיב עינוי באנתו אחרא. י׳ דכר, ה׳ נוקבא, י״ה הא נוקבא לקמי דכורא בגין לאסתכלא בה תדיר. ברא אזיל לקמיה אמיה לחפיא לה מעינא, בגין יקרא דילה ויקרא דאבוי.

© 2016–2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

[p. 416] וסימנך *בן פורת יוסף*, דכתיב *ואחר נגש יוסף ורחל*, *יוסף* לקמי אמיה. נטיל נוקביה ושוי לה לקמיה, לאשגחא בה ולא באחרא, הה״ד *תמיד עיני יי׳ אלהיך בה*. דלא תסתלק מעינא רגעא חדא. ודא איהו סדרא דאתוון קדישין, למהוי סידורא דא עילא ותתא.

אתוון אלין אתרשימו ברשימו דלהון. כד נפקו לבר מחילא ותוקפא דשופר. כדין בשעתא דנפקי מחילא ותוקפא דשופר, מגו דחיקו דאעביד קלא, כלילא באש ורוח ומים. אתוון אתגלימו ואתרשימו בפרצופין דלהון, כל חד וחד כדקא חזי ליה, ואתיישבו בדוכתייהו. גניזין הוו אתוון גו שופר, בלא רשימו דאתחזי כלל. כיון דנפקי, אתגלימו כולהו ואתרשימו בדיוקנייהו, כל חד וחד כדקא חזי ליה, כמא דאתחזי גו רזא דנקודין.

[p. 417] *חדריו*, חדרין טמירין. *הביאני*, גו אינון אתוון למהוי בינייהו, גופטרא, בחבורא חדא. וכל דא למה, *נגילה ונשמחה בך*, בגין דיהא לן חדווא בך.

על פומא דאליהו אתגזר. *משכני אחריך נרוצה*. כתיב *ויברא אלהים את האדם בצלמו בצלם אלהים ברא אותו וגו׳*. כד ברא קב״ה לאדם, כמא דאמרו חברייא זכאין אינון, דו פרצופין אתבריאו, באתוון עילאין רברבין ובאתוון זעירין תתאין.

אתוון עילאין רברבין הוו בארח מישור [p. 418] לגבי דכר. אתוון זעירין תתאין הוו בהיפוכא לגבי נוקבא. אתוון עילאין רברבין הוו בארח מישר לגבי דכר אב גד. וכן כולהו כמא דאתחזי, למיהך אתוון בארח מישר לגבי דכר. אתוון זעירין תתאין הוו בהפוכא למפרע גו נוקבא תשרק. וכן כולהו כמא דאתחזי. גבי נוקבא דהוות מאחורא, קשר דתפילין דאיקרי *אחור*, כד״א *אחור וקדם צרתני*. *אחור* לגבי נוקבא, *וקדם* לגבי דכורא, ודא איהו דכתיב *וראית את אחורי*, דא נוקבא דהות מאחורא.

וכד אתקשטת נוקבא, דקשיט לה מלכא עילאה לאתיישבא אתוון בדוכתייהו כדקא חזי, אעיל לון לאדרוי לאתתקנא, ואתתקנו אתוון. וכל את דנוקבא קרי לכל את דדכורא, ואתתקנו כל את ואת דכר ונוקבא. וכל את קרי ואמר, *משכני אחריך נרוצה*.

כד אתתקנו לאתחברא, ברזא דא״ת ב״ש אתתקנו, ואתיישבו אנפין באנפין. ונוקבא כד בעא לאתחזאה לגביה, היא אומרת דהא אתקשטא ברעו דאימא וכל אתוון אתתקנו, וע״ד *הביאני המלך חדריו*. *הביאני המלך חדריו*, לאתתקנא ולאתקשט׳ כדקא יאות.

[p. 419] וכל דא בגין *דנגילה ונשמחה ב״ך*, עשרין ותרין אתוון רשימין עילאין. ודא איהו *ב״ך*, ורזא דא *אשר נשבעת להם בך*.

© 2016–2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

נזכירה דודיך, כיון דנתחבר כחדא בההוא חדוא דילן, ניהב חלקא לכל חד וחד מההוא חדוא דילן. ונרווי לון כד"א *יזכור כל מנחותיך*. *מיין*, מחדוא דילן, מסטרא דההוא *יין* דחדי כולא.

מישרים אהבוך. *מישרים*, אינון שאר אתוון דאשתארו. ומאן אינון, מנצפ"ך דלית בכל אתוון דאיקרון *מישרים* בר אלין. **[סו ט"ד]** אינון דאתכפלו *מישרים* אלין באלין, מ' בס' נ' בן' צ' בץ' פ' בף' כ' בך'. אלין *מישרים*, אלין באלין ודא בדא.

[p. 420] דהא עשרין ותרין אתוון כלילן *ב"ך*. אינון דאשתארו, דאינון *מישרים*, *אהבוך*, לאתכללא עמך באינון עשרין ותרין אתוון. אילין *מישרים* אינון אתוון טמירין גניזין גו עלמא עילאה. וכד אתגניז אור קדמאה, אתגניזו אתוון אלין, והוה ידע לון אדם. בתר דחטא אדם, אתגניזו כמלקדמין עד דאתא אברהם וידע לון ברוח קודשא דשראת עליה. לבתר אורית לין ליצחק דכתיב *ויתן אברהם את כל אשר לו ליצחק*. יצחק אורית לון ליעקב. יעקב אורית לון ליוסף. כיון דמית יוסף ובני ישראל הוו בגלותא, אתגניזו אתוון ואסתלקו כמלקדמין, עד דקיימו ישראל על טורא דסיני. ואתמסרת אורייתא לישראל, אתגלו אתוון והוו ישראל ידעין לון על ברירו דלהון, ברזא דשמהן גליפין.

עד דחטאו. כיון דחטאו כתיב *ויתנצלו בני ישראל את עדים*. והוה ידע לון משה ויהושע ואינון זקנים, ובהו עאלו לארעא. כיון דאתבני בי מקדשא ואתגלי שיר דא, אתגליפו אלין אתוון בעשרין ותרין אתוון, רזא *ב"ך*, והיינו *משרים אהבוך*.

[p. 421] וכתיב *אתה כוננת משרים*. *וחכך כיין הטוב הולך לדודי למשרים*. כלהו ברזא דאלין אתוון, אינון דאקרון *משרים*. ואלין אתוון כתרין גניזין גו עלמא דאתי אינון. וכולהו נביעו בתר נביעו גו מחשבה, בגליפו דרזין דשמהן קדישין. בגליפו דכר בנוקבא, לאסתכמא כחדא. דהא לית בכל אתוון אסכמותא, אלין באלין למהוי דא בדא, בר אלין.

תו, *משרים*, אלין יה דרחימו דלהון לגבי ו', ואינון אסכמותא דכלא וברעותא חדא לגבי ו. ועל דא *משכני* לגביך, למהוי עמך. דהא אתוון קדישין עילאין אינון יה, אתחבר עמהון ו', ואיהו שמא קדישא עילאה יהו. תחותיה, ולית מגרמה כלום. תיאובתה דידה לסלקא לגביה, לאתחבר בהדיה. ולא סלקא אלא ברשו. ואיהי אמרת, *משכני*, למהוי בהדך בחיבורא חדא.

הביאני המלך חדריו, ואתקין לי בכל זיני תיקונין, בשפירו עילאה, בגין למהוי לגבך. וע"ד *נגילה ונשמחה בך*, אנא וכל תיקוני, כד אהא לגבך בחיבורא חדא.

© 2016–2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

נזכירה דודיך, כמה דאיתמר נרווי לכל חד ונחדי לון, מההוא יין דחדי כולא. ולא נפסיק מלמחדי לון דהא *משרים אהבוך*, ולא יפסקון למיתן לך, הואיל והם *אהבוך*, למיתן לך ולארקא בך ולאנהרא לך.

[p. 422] א״ר שמעון אי ניחא קמי דמר, הא כתיב *אתה כוננת משרים*. אי אינון יה, מאן יכיל לאתתקנא לון בר עתיקא דכל עתיקין דלא ידיע כלל. וההוא דלא אתיידיע טמיר וגניז לא אקרי *אתה*. *אתה כוננת משרים*.

אמר ליה הא אתמר דלית דיוקנא לאתוון בגלימו דלהון עד דנפקי לבר. כיון דנפקי, אגלימו ואתתקנו לאתקרי בהו באינון אתוון קב״ה. ובגין כך *אתה כוננת משרים*. כיון דמטו לההוא אתר דאקרי *אתה*, כדין אתתקנו *משרים*.

ועל דא תיאובתא לאתחברא באינון אתוון, למהוי כולא שמא שלים. ועד דאתתקנו אינון סטרין דילה, לא אתחברת עם שאר אתוון למהוי כולא שמא שלים. ועל דא **[סז ט״א]** איהי אמרת בתיקוני שפירהא, *משכני אחריך נרוצה*, הא היא וסטרהא. *הביאני המלך חדריו נגילה ונשמחה*, הא היא וסטרהא, בגין דאיהי אתתקנת בשפירו תיקונהא, לאתחברא למהוי שמא שליי, בחיבורא חדא. דכד סלקא כדין איהו שמא שלים, רזא דשמא ידו״ד אלהים.

[p. 423] ואי תימא הא כד סלקא לאתחברא, כדין היא שמא שלים, ידו״ד ולא יתיר. אן הוא רזא דאלהים. אלא כד הוי שמא בשלימו, כדין אתכלילת עילא ותתא, עילא בשמא דידו״ד לתתא בשמא דאלהים, וכדין אשתלימת בכולא.

כתיב (מ״א ב:45) *והמלך שלמה ברוך*. אמאי איקרי הכי. *והמלך שלמה*, מלכא דשלמה דיליה. דהא בכמה אתרי כתיב *המלך* סתם ולא כתיב *המלך שלמה*. אלא *המלך* סתם על בית דוד קאמר, *המלך שלמה* על מלכא דשלמא דיליה קאמר.

ברוך, דהא כדין נביעו דברכאן לא הוו פסקין עילא ותתא. *ברוך*, דכל ברכאן נבעין מתמן, לאתברכא כל עלמין. וכל אתוון אתנהרין, כלהו בחבורא חדא, בשלימו חד.

[p. 424] וכדין ירתא שמא דא את בתראה דבשמא קדישא לאתקרי אוף הכי *ברוך* דכתיב (מ״א ח:15) *ברוך יי׳ אלהי כו׳ דוד אבי*. דכד אתקרי *ברוך*, כדין כולא איהו שמא שלים כדקא יאות, וכל עלמין אתברכאן גו מקורא דחיי. ושמא דא איהי עילא ותתא, לזמנין לעילא לזמנין לתתא.

זכאין אתון עמא קדישא, דרזין קדישין עילאין אתגליין לכו.

כד מתחברן אתוון דשמא קדישא, כדין ו׳ נחית לאמשכא ה׳ מתתא לעילא, למהוי חיבורא חדא. וכדין אתוון דאלפא ביתא נחתין וסלקין. א נחתא לגבי ת לאמשכא לה לגביה, לאתחברא אלין גו אלין. ב סלקא לגבי ש מתתא לעילא, דהא אתמשכת מתתא ובעיא

© 2016–2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

לאתעטרא בבעלה. א רזא דאת ו, דבעי לאקמא לכלה באלין שירין דאיהי אתערת מתתא, כד איהי מתקשטת. ויהיב לה ידא לאמשכא לה לגביה, ואתוון חדאן דא לגבי דא.

בשעתא דאיהי אמרת לגביה *משכני*, כדין א׳ דאיהו ו׳, נחית לגבי ת׳ לאמשכא לה לגביה. ובשעתא דאיהי אמרת *אחריך נרוצה*, סלקא ב׳ ומרהטא בתר ש׳ דאיהו ו׳, וכדין עיילא איהי גו חדרי מלכא דאינון תלת נקודין, וחדרין ואכסדרין לגו חדרין. דא איהו את ש׳, תלת נקודין ואכסדרין לגו.

[p. 425] ובשעתא דאמרת *נגילה ונשמחה בך*, אתיא ג׳ לאתדבקא באת ר׳, דהא כדין חדווא ורעוא בעשרין ותרין אתוון דאשתלימו באת ג׳. ואת ר׳ אתפרעא לגביה, לנטלא מניה בלא כיסופא כלל. ואיהו לאתדבקא בה, ולארקא בה ברעוא.

בשעתא דאיהי אמרת *נזכירה דודיך מיין*, אידכרת דהא ערלה אתייא גו אינון אוכלוסין לערבבא חדוהא, בגין למיטל חולקא בחדווא דקודשא. וכד איהי חמת ליה, דאחיד מסאבא בשיפולי מקדשא, כדין איהי אזעירת גרמה, בגין למיהב ליה תמצית דחיק וסתים, כמה דנביע מגו אבנא. וכדין ד׳ יהיב לאת ק׳. ק׳ אתפשט בחדווא, לנטלא חולקא גו מקדשא.

[p. 426] ועל דכלה דא קדישא איח *למיהב למסאבו*, עבידת גרמה ד׳, כמאן דלא נטיל בגויי כל כך, ואיהי מסכנא, והכי אצטריך. וסימניך *ויאמר יעקב לבניו למה תתראו* דאתון בשבעא ובעותרא, הא חייבי ארעא גבייכו, אחזו גרמייכו מסכנין וכפינין. ועל דא אחזיאת גרמה בחדוה.

כד חמא חייבא ד׳, את ק׳, אתפשט נחש, פשיט זנביה ואתקיף ליה בחדוא לינקא מן מקדשא, דכדין איהו אזדמן לערבבא חדווא בכל אתר דחמי לה. וע״ד בכל אתר דחדוא אית לאסגאה חילין, בגין דלא יכיל לקטרגא. וכן בכל אתר דאבלא אית לאסגאה חילין, דהא איהו תמן ולא יכיל לקטרגא, ויתברון חיליה.

[p. 427] בשעתא דאיהי אמרת *משרים* ואדכרת את חד מאינון *מישרים*, כדין נפקת את תקיף, זנבא פשיט לתתא חמשין אמין. כגוונא דההוא אתר דהמן אזדקיף ביה, ודא איהי את צ׳. כיון דזקיף נחש עינוי וחמא להאי זקפא דאתי, כדין אתפרש מגו מקדשא ועריק. וכלה נפקת לגביה ואתעברת מאת ד׳ ועיילא באת ה׳, ונפקת לגביה, וחדוה אתשלים מכל סטרין בלא קטרוגא אחרא ובלא ערבוביא.

הכא אית לאסתכלא. בשעתא דאמרת משכני, איהו א׳ ואיהי ת׳. ובשעתא דאמרת אחריך נרוצה, איהי ב׳ ואיהו ש׳. ובשעתא דאמרת נגילה ונשמחה בך, איהו ג׳ ואיהי ר׳. ובשעתא דאתיא נחש, כד אמרה נזכירה דודיך מיין, איהי ד׳ וההוא מקטרגא ק׳. כל דא, אמאי מתחלפי אתוון מאתר לאתר, איהו אתחלף באתוון אחרנין ואיהי מתחלפא באתוון אחרנין.

© 2016–2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

[p. 428] אלא בשעתא דאמרת משכני, לית את דאמשיך לה בר דא, דאיהי את דנהרא בסטרא דאור קדמאה, רזא דימינא. דהא ימינא מקרב תדיר, ואתקיף בה לאמשכא לה לעילא. ובגין כך איהו א׳ ואיהי ת׳, דאיהי מתקשטא בכל סטרין, בגין לסלקא לעילא, משבחת ומהדרת לאתערא לעילא.

ובשעתא דאמרת *אחריך נרוצה*, הא כל אינון אוכלוסין פנימאן דילה, דאינון גופא, נטלה לגבה. ואיהי ביתא לקבלא אוכלוסהא ולעאלא לון לגבי מלכא, כד״א (תהלים מה:15) *בתולות אחריה רעותיה מובאות לך*. ועל דא איהי ב׳ ואיהו אתעטר. ופתח היכלין דאינון חדרי מלכא, לקבלא לה ולאעלא לה לגבייהו.

ובשעתא דאמרת *נגילה ונשמחה בך*, הא חדוא דצדיק דאזדמן למחדי לה. ועל דא איהו ג׳ ואיהו ר׳. אתתקנת איהי בלחודהא ואתפרעא לגביה לנטלא חדווא. דההוא אתר כאתתא דאתפרעא לאשתמשא בבעלה.

[p. 429] ובשעתא דאמרת *נזכירה דודיך מיין*, אתקריב ההוא מקטרגא. וכיון דחמת ליה, אתעבידת מסכנא ברזא דאת ד׳, בגין דלא יסתאב מקדשא. וההוא מקטרגא פשיט זנביה בחידו, לקבלא מעינוגי דחדוא. וע״ד ק׳.

עד דאמרת *משרים* ואתגלייא ץ׳, וההוא מקטרגא ערק. ואיהי אתייא ומתעברא מאת ד׳ ועיילת באת ה׳. וכדין אתגליין *משרים*, ה״ץ, הא *משרים*. ו״ף, הא *משרים*. ועל דא מתחלפי אתוון מאתר לאתר, ומדרגא לדרגא, וכולא ברזא דאתוון דאורייתא. זכאין עמא קדישא דאינון מתדבקי במלכא עילאה, וכולא אתתקן בגינייהו   .

[סז ט״ג] חדי רבי שמעון. אמר ליה אליהו ר׳ אפתח פומך וינהרון מילך קמי עתיק יומין.

פתח רבי שמעון ואמר ניחא קמי דמר דאשאל מיניה חד שאילתא. אמר ליה ר׳ קוטרא דהורמנותא בגליפין טהירין מהו.

א״ל הה״ד *משכני אחריך נרוצה*, דהא באתר דהורמנותא דמלכא עילאה אזיל תמן אזלי כולהו ואתמשכן אבתריה. השתא ר׳ אימא מיליך וסדר זיינך.

[p. 430] פתח ואמר *משכני אחריך נרוצה הביאני המלך חדריו*. כתיב (תהלים סג:1) *מזמור לדוד בהיותו במדבר יהודה*. ת״ח דוד מלכא קב״ה אתרעי ביה יתיר מכל מלכין דעלמא כד״א (מ״א ח:16) *ואבחר בדוד להיות על עמי ישראל*. מ״ט בגין דדוד מן יומא דהוה אזיל בתר עאנא במדברא הוה מסתכל התם במדברא עובד אומנותא דקב״ה, והוה משבח ואמר (תהלים ח:10) *כי אראה שמיך מעשה אצבעותיך ירח וכוכבים אשר כוננתה*.

© 2016–2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

מ״ט, בגין דהא בליליא כל בני עלמא שכביניימין על ערסייהו ואיהו הוה יתיב במדברא ומסתכל בשמיא בסיהרא וכוכביא ובמזלי ובעובדי דשמיא. והוה אמר *כי אראה שמיך מעשה אצבעותיך ירח וכוכבים אשר כוננתה*, וכתיב *יי׳ אדונינו מה אדיר שמך בכל הארץ*. ותדיר הוה דחיל ומשבח ומרומם לקב״ה.

לבתר הוה עריק מקמי חמוי ובכל עאקו דהוה ליה, הוה משבח ומצלי קמי קב״ה. והשתא בהיותו במדבר יהודה דהוה שאול מלכא רדיף ליה הוה אמר שירה, דכתיב *מזמור לדוד*. וכן באבשלום כתיב *מזמור לדוד בברחו מפני אבשלום בנו* הוה אמר שירה, והשתא אמר שירה *בהיותו במדבר יהודה* באתר דהוה רדפין אבתריה. [p. 431] ומה אמר, *אלהים אלי אתה אשחרך צמאה לך נפשי כמה לך בשרי*.

אלהים אלי אתה, תלת שמהן אינון. *אלהים*, דא איהו דרגא דיליה, כתרא דמלכותא. *אלי*, דא רישא דכתרא דא דקיימא עליה ואיהו חד עמודא דכל עלמא עליה קיימא, דכתיב *וצדיק יסוד עולם*. *אתה*, דא ימינא עילאה דכתיב *אתה כהן לעולם*. וע״ד תלת דרגין הכא *אלהי״ם אל״י את״ה*.

אשחרך ואבקר לגבך בכל יומא תדיר. *צמאה לך נפשי* כמאן דצחי למשתי אוף הכי אנא צחי *נפשי* לגבך תאיבא לגבך בשרא דילי, למהוי נפשא ובשרא דבקא לגבך. *בארץ ציה ועיף בלי מים*. מאי *בלי מים*, דלית תמן נהירו דאורייתא נהירו דנהורא עילאה.

כן בקדש חזיתיך. מאי טעמא, אלא *כן בקדש חזיתיך* אע״ג דאנא במדברא דא באתר דאיהו הכי אנא חמי לך לאתדבקא בך ותאיב אבתרך למחמי *עוזך וכבודך*. ודא איהו כמא דכתיב *משכני אחריך נרוצה*, בזמנא דתמשכני אבתרך כלא נתרעי עמך.

הביאני המלך חדריו, אלין חדרי דגנתא דעדן. דתנינן כד ברא קב״ה לאדם הראשון מעפרא דבי מקדשא נטיל ומתמן אתברי ונפח באנפוי נשמתא דחיי. ומתמן פתח ליה פתחא דגן עדן ועייל לה בשבעין אדרין היכלין קדישין. ועבד עשר חופות כגוונא דאינון חופות דזמין קב״ה למעבד לצדיקים בג״ע, ומלאכי עילאי הוו מרקדן קמיה והוה חדי תמן.

[p. 432] ותמן אעבר קמיה קב״ה כל אינון רוחין ונשמתין דזמינין ומתעתדן למהוי בבני **[סז ט״ד]** נשא דיפקון מיניה. כיון דמטא למלך דוד חמא ליה דלא הוי ליה חיין כלל. אמר קמיה רבש״ע מאן הוא דנא דלא חמינא ליה חיין. עד דאמר ליה קב״ה דוד מלכא איהו. כיון דחמא אדם הראשון כך יהיב ליה משנוי שבעין שנין ואינון ע׳ שנין דחיי דוד מלכא. וכל שייפא ושייפא מכל שייפוי יהב ליה מדיליה. וחסרו מאדם קדמאה שבעין שנין מאינון אלף שנין דיליה.

© 2016–2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

כתיב *משכני אחריך נרוצה*. אתוון דרזא דשמא קדישא הוו גליפין עילא ותתא. בשעתא דאינון אתוון בלטין וסלקין [p. 433] לגבי אתוון אחרנין כל אינון משריין קדישין נטלין במטלנון בכסופא ואימתא בגין דלית תקיפו לעילאי. מהכא כל אינון בני עלמא דלית בהו כיסיפא לית להו חולקא לעלמא דאתי. כל אינון תקיפא מצחא דהוי בהו בישראל כד הוו מסתכלין באתוון דשמא קדישא בציצא נזרא דקודשא דכהן גדול הוו מתברי לביהו ומסתכלאן בעובדיהון. בגין דציץ על את הוה קאים דכל מאן דאסתכל ביה הוה מכסיף בעובדוי.

אתוון דרזא דשמא קדישא דידו״ד דהוה גליף על ציצא הוו נהרין ובלטין ונצצין. כל מאן דהוה מסתכל בההוא נציצו חמי אתוון בלטין ואנפוי נפלין מאימתא דמאריה ותבר לביה לגבי קב״ה.

כגוונא דא קטורת. כל מאן דארח בההוא תננא כד סליק ההוא עמודא מההוא מעלה עשן הוה מברר לביה בברירו ונהירו בחדווא ורעותא למפלח למאריה. ואעבר מניה זוהמא וטנופא דיצר הרע ולא הוה ליה אלא לבא חדא לקבל אבוי דבשמיא, בגין דקטורת תבירו דיצר הרע איהו ודאי בכל סטרין. וכמא [p. 434] דציץ הוה קאים על ניסא אוף הכי קטורת, דלית לך מלה בעלמא דמתבר ליה לסטרא אחרא בר קטורת.

תא חזי דהא אוקמוה דכתיב *ויאמר משה אל אהרן קח את המחתה ותן עליה אש מעל המזבח ושים קטורת*. דהא חבירו דסטרא אחרא לאו איהו אלא קטורת בגין דהא לית חדוה וחביבו קמי קב״ה כקטורת. וקיימא לבטלא חרשין ומילין בישין מביתא. ריחא ועשנא דקטורת דעבדי בני נשא לההוא עובדא ואיהו מבטל, כ״ש קטורת.

מלה דא איהו גזר אתקיימא קמיה קב״ה, דכל מאן דאסתכל וקרי בכל יומא עובדא דקטורת אשתזיב מכל מלין דחרשין דעלמא ומכל פגעין בישין ומהרהורא בישא ומדינא בישא וממותנא. ולא יתזק כל ההוא יומא דלא יכיל סטרא אחרא לשלטאה עליה, ואצטריך דיכוין ביה.

[p. 435] אמר רבי שמעון אי בני נשא הוו ידעי כמה עילאה הוא עובדא דקטורת קמי קב״ה, הוו נטלי כל מלה ומלה מניה וסלקי לה עטרא על רישייהו ככתרא דדהבא. ומאן דישתדל ביה לאסתכלא עובדא דקטורת ולכוין ביה בכל יומא אית ליה חולקא בהאי עלמא ובעלמא דאתי. ויסלק מותנא מיניה ומעלמא וישתזיב מכל דינין דהאי עלמא ומסטרין בישין ומדיני דגיהנם ומדינא דמלכו אחרא.

© 2016–2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

בההוא קטורת כד הוה סליק תננא בעמודא, כהנא הוה חמי אתוון דרזא דשמא קדישא פרישן באוירא וסלקין לעילא בההוא עמודא. לבתר כמה רתיכין קדישין הוו סחרין ליה מכל סטרין עד דסליק וחדי למאן דחדי. ובההוא קטורת הוה **[סח ט״א]** מתקשרי קשורין עילאין ושייפין נחתין לאמשכא לדרגא דלתתא לעילא. וכדין איהי אמרת *משכני אחריך נרוצה*, בגין דקטורת איהי מקשר קשרין עילא ותתא.

פתח ואמר *ויעש מזבח מקטר קטורת וגו׳*. האי קרא אית לאסתכלא ביה בגין דתרין מדבחין הוו, מדבחא דעלוון ומדבחא דקטורת בוסמין, דא לבר ודא לגאו. האי מדבחא דקטורת איהו פנימאה. [p. 436] אמאי איקרי *מזבח* והא לא דבחין ביה דבחין ו*מזבח* על דא איקרי. אלא בגין דבטיל וכפית לכמה סטרין בישין. וההוא סטרא אחרא הוה כפית כעולה דכפית לדבחא, אוף הכי סטרא אחרא הוה כפית דלא יכיל לשלטאה ולא למהוי קטרוגא. ועי״ד איקרי *מזבח*.

כד ההוא סטרא אחרא הוה חמי עמודא דקטורת סליק הוה אתכפייא וערק ולא יכיל לקרבא למשכנא. ובגין דא כלא אתדכי ולא אתערב בההוא חדווא דלעילא אחרא קב״ה בלחודוי. ולית סטרא אחרא דאתהני מיניה ולית ביה חולקא כשאר קורבנין ועלוון, בגין דבשאר קורבנין לכולא אית חולקא וקריבו בההוא קרבן. בקטורת לא מתקשר ומתקרב אלא קב״ה, וכל סטרין בישין ערקין.

ומתקשרין שייפא לשייפא דא לדא כל חד וחד כדקא חזי ליה. ובגין דחביבא כ״כ לא קאים ההוא מזבח אלא לגו פנימאה. דהאי איהו מזבח דברכה אשתכח ביה ועי״ד סתים מעינא.

סימנא דא אתמסר בידנא דבכל אתר דאמרי בכונה וברעותא דלבא עובדא דקטורת דלא שלטא מותנא בההוא אתר ולא יתזקו. ולא יכלין שאר עמין ולא שאר דרגין אחרנין לאתקרבא בהדייהו.

[p. 437] מה כתיב ביעקב, *וישת לו עדרים לבדו*. מכאן דבירר פסולת מן מקדשא ושוי חולקיה בלחודוי, וכל אינון רתיכין דאתחזון ליה לרזא דמהימנותא קדישא. *ולא שתם על צאן לבן* דשוי חולק שאר עמין בלחודייהו דלא יתערבון בהדי מהימנותא קדישא. *הצאן המקושרות* אינון דמתקשרי בקישורא חדא דלא מתערבי בשאר עמין דלא מתקשרין בהדייהו לעלמין.

כגוונא דא קטורת. דהא בההוא קטורת כל רתיכין קדישין דרזא דמהימנותא הוו מתקשרן, וכל שייפין עילאין ותתאין כולהו מתקשרין אלין באלין. דהא רתיכין קדישין דלתתא הוו מתקרבין ומתקשרין אלין באלין למהוי כולהו בייחודא כדקא חזי.

© 2016–2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

וכל אינון משריין דשאר עמין כולהו מתבדרי ומתפלגי דא מן דא. וע״ד איקרון ישראל *גוי אחד* דאינון בייחודא וקישורא חדא. ועל דא איקרון *הצאן המקושרות* מה דלית הכי לשאר עמין.

קטורת אסור לאקטרא באתר אחרא.

האי מאן דדינא רדיף אבתריה אצטריך להאי קטורת ולאתבא לקמי מאריה, דהא סיועא איהו לאסתלקא דינין מעליה. ובהאי ודאי מסתלקין דינין מעליה אי הוא רגיל **[סח ט״ב]** בהאי לאדכרא ליה תרין זמנין ביומא בצפרא וברמשא, דכתיב *והקטיר עליו אהרן קטורת סמים* [p. 438] *בבקר בבקר*, וכתיב *ובהעלות אהרן את הנרות בין הערבים יקטירנה*. ודא איהו קיומא דעלמא תדיר דכתי׳ *קטורת תמיד לפני יי׳ לדורותיכם*, ודא איהו קיומא דעלמא לתתא וקיומא דעלמא לעילא.

בההוא אתר דלא אידכר בכל יומא עובדא דקטורת, דינין דלעילא שריין עליה ומותנין סגיאין ביה ועמין אחרנין שלטין עליה. בגין דכתיב *קטורת תמיד לפני יי׳ לדורותיכם* תדיר איהו קיימא *לפני יי׳* יתיר מכל פולחנין אחרנין.

משכני באתוון דשמא קדישא. כד מתחברן תרין שמהן כחדא, דאינון שמא שלים יהוה אלהים, שמא קדמאה משיך לגבי שמא אחרא.

ומה דאמר *אחריך נרוצה* ולא כתיב ארוצה, בגין דשמא דא דאיקרי אלהי״ם, כמה רתיכין וכמה בי דינין כולהו כלילן ומתחברן ביה. וע״ד כתיב *אחריך נרוצה*. סגיאין אינון דכלילן בהאי שמא ואיהו כולא שמא חדא. דכיון דשמא קדמאה משיך לשמא אחרא כדין כלא הוא חבורא חדא. ועילאין ותתאין כולהו דרגין מתקשרין דא בדא, למהוי כולהו קשורא חד וחיבורא חד וייחודא חד.

הביאני המלך חדריו, דא מלכא קדישא עילאה. *חדריו*, אלין חדרין עילאין ואידרין קדישין דרתיכין, דאינון חדרין קדמאין עילאין.

[p. 439] חדרא קדמאה, איהו נהירו דנהיר מסטרא דימינא, נהירו דנהיר מסייפי עלמא ועד סייפי עלמא, נהירו דכל נהורין כלילן ביה, נהירו דארבע גוונין גליפין בארבע סטרין דעלמא, ואיקרי אל גדול. נהירו דנטיל ברישא, אדרא וחדרא קדמאה, ודא איהו נהירו דאתאחדא ברישא ברזא דאיקרי יהוה.

חדרא תניינא נהירו דחשוכא דקא נפקא מסטרא דנהירו קדמאה. ודא איהו נהירו סומקא דחשיך, ודא איהו דאתקרי אלהים דבסטר שמאלא לאתקשרא בנהירו קדמאה.

© 2016–2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

תרין אדרין דמתקשרן ומתחברן דא בדא. דהא באלין נהירו דלתתא אתאחדא ואעיל לה מלכא עילאה לאלין אדרין קדישין. ואנא וכולהו בשעתא דאתקשרנא כחדא בקישורא חדא, *נגילה ונשמחה בך*. *נגילה ונשמחה* באינון כ״ב אתוון אלפא ביתא דאקרי *ב״ך*, כד״א *אשר נשבעת להם בך, בך יברך ישראל*.

[p. 440] אב גד הו זח טי כל מנ סע פצ קר שת. אלין אינון עשרין ותרין אתוון דאלפא ביתא ומתחלפי לעשרין ותרין אלפא ביתות ברזא דשמהן קדישין גליפין בשמהן דלהון ואינון איקרון *ב״ך*.

נגילה ונשמחה בך. *בך* ודאי דהא כל אתוון נטיל האי קיומא קדישא רזא *בך*. אב גד הו זח טי כל מנ סע פצ קר שת. אשב גתד הקו זרח טפי כצל מסן עזר. אכתריאל יה צבאות *יושב על כסא רם ונשא* וכל גדודי שרי צבאות מעלה, מימינו חיים משמאלו מות, והכסא עומד על ארבעה עמודים.

[p. 441] עמוד הימיני בד׳ שלהובי מלהטן דאתוון, בשא דתג וקה חרז יפט לצכ נסמ עזר יהו. דא איהו רזא וסתרא דעמודא קדמאה מאינון ארבע עמודין דההוא כסא סמכא עלייהו ברזא דאתוון דאלפא ביתא. ואינון **[סח ט״ג]** תריסר בכל עמודא ועמודא לאתקיימא כל חד מנייהו על תריסר עמודין סמכין לאתקיימא כורסייא עלייהו.

עמוד השמאלי איהו ברזא אחרא, דא איהו רזא וסתרא דעמודא דשמאלא, תאש רבק צגפ עדס נהם לוך כזי טחי הוי.

וכורסייא מתתקנא עלייהו ברזא וסתרא דתריסר סמכין. והא תשעה הוו. אלא תלת אתוון [p. 442] מצטרפין גו צירופא חדא בהאי סטרא ובהאי סטרא לתלת תיבין. סלקין ונתחין, ואינון טמירין ברזא יה״ו, גליפו דשמא קדישא מחקקא.

יה״ו יו״ה הי״ו, אלין גניזין בעמודא קדמאה דאיהו עמודא דימינא.

יו״ה יה״ו הי״ו, אלין גניזין בעמודא דשמאלא למהוי כורסייא שלימא ברזא דעשרין ותרין אתוון דאלפא ביתא. דההוא קים כניש ונטיל לגביה ברזא *בך*. וע״ד *נגילה ונשמחה בך*.

נזכירה דודיך מיין, מיינה של תורה. *דודיך*, אלין ע׳ ממנן דסחרין כורסייא קדישא. ואינון רברבין שלטין ונטלין דינא מההוא *יין*. ועל דא כתיב *אשקך מיין הרקח*. ואינון דודים שבעין.

[p. 443] ואלין אינון, מיכאל גבריאל רפאל נוריאל קדומיאל מלכיאל צדקיאל פדאל תומיאל חסדיאל צוריאל רמאל יופיאל סטוריה גזריאל להמיאל חזקיאל רהטיאל קדשיאל

© 2016–2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

שבניאל גדהסיאל ומיאל קדמיאל חכמיאל רמאל קדשיאל עניאל עזריאל פוריאל חכמיאל מבניאל קניאל גדיאל צורטק עופפיאל רחמיאל סנסניה ודרגזריה ודרגויה רססיאל רומיאל סניה טהריאל עזריאל גדיה שמיאל עינאל תסוריה דנאל צוריה כסיסיה עיריאל סמכיאל מרוניה כמניה ירויאל טטרוסיה חוניאל זכריאל ועריאל דטיאל גדיאל בראל אהינאל.

אילין אנון דסחרין כורסייא קדישא דאקרון *דודיך*. ונהרין ונצצין מאינון *דודיך* עילאין דנהרין ונצצין בטמירו וגניזו עלאה. ועלייהו כתיב *כי טובים דודיך מיין*. *דודך*, כולהון בכללי חדא, תתאין מגו עילאין, וכולהו נהירין ונציצין מגו מההוא יין דמנטרא.

עילאין טמירין אינון איקרון חיות טמירין, דאינון *רצוא ושוב* ואינון נהרין מגו עלמא עילאה עלמא דאתי. ואלין תתאין נהרין ונציצין מגו ההוא נהירו טמיר וגניז, דאלין נציצין.

[p. 444] וכלהו *מיין*, מאינון שבעין שמהן דאינון נהירין טמירין. דהא **[סח ט״ד]** אינון שבעין דסחרין כורסיא קדישא לתתא מאינון שבעין פנימאין נהירין כלהו ונצצי. ודא הוא *מיין*, מאינון נהרין עילאין יינא דאורייתא ואינון בוצינין עילאין דנהרין אנפין ובוצינין.

ואינון שבעין שמהן דאתקרי בהו קב״ה, ברזא וסתרא דאלפא ביתא דאינון כ״ב אתוון. אית מנייהו עשר עילאין, א״ב ג״ד ה״ו ז״ח ט״י, ותריסר אחרנין דמתהפכין לכמה גוונין ומתגלגלין באתוון. ולעולם לא משניין דהא יינא דאוריי׳ מהכא מתפרש.

לא דנפקא מאלין אתוון אלא מטמירו דלהון, בגין דאתוון כולהו נפקו מגו נקודא עילאה טמירא וסתימא, רזא וכללא דאורייתא. ולא הוו רשימין אתוון עד דעלו לגו היכלא טמירא, ונפקו אתוון ולחים הוו ואתקרישו.

וכדין אתגליף שמא קדישא ברזא דאתוון בגו אתוון דאתבריאו בהו שמיא וארעא, שמא גליפא עילאה ברזא דמ״ב אתוון. כיון דקיימו אתוון על תיקונייהו ואתקיים עלמא, כדין אתתקני אתוון בע״ב שמהן דאיקרון *יין*, שבעין שמהן דאתקרי קב״ה בהו, ואלין אינון *יי״ן*.

[p. 445] וה״ו יל״י סי״ט על״ם מה״ש לל״ה אכ״א כה״ת הז״י אל״ד לא״ו הה״ע יז״ל מב״ה הר״י הק״ם לא״ו כל״י לו״ו פה״ל נל״ך יי״י מל״ה חה״ו נת״ה הא״א יר״ת שא״ה רי״י או״ם לכ״ב וש״ר יח״ו לה״ח כו״ק מנ״ד אנ״י חע״ם רה״ע יי״ז הה״ה מי״ך וו״ל יל״ה סא״ל ער״י עש״ל מי״ה וה״ו דנ״י הח״ש עמ״ם ננ״א ני״ת מב״ה פו״י נמ״ם יי״ל הר״ח מצ״ר ומ״ב יה״ה ענ״ו מח״י דמ״ב מנ״ק אי״ע חב״ו רא״ה יב״ם הי״י מו״ם.

© 2016–2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

שחורה אני ונאוה. בוצינא דמערב כד שלטא וקיימא לגבי בוצינא דמזרח, דא אוכמא ודא חיוורא, כמה הוא יאה בההוא נהירו חוורא. נהירו דבוצינא, תרין נהורין מתחברן כחדא, תתאה אוכמא עילאה חיוורא. דא שלטא על דא [p. 446] נהורא חיוורא על אוכמא. ועם כל דא, כמה איהי יאה בתיקונא דתחותה.

כמה תיקונין קיימין תחותה, פתילה ושרגא ומשחא. ואיהי קיימא יאה ברבו עילאה בההוא נהורא חיוורא. כך *בנות ירושלים*, אלין תקונין דלתתא דקיימין תחותה, בנוי דילה. *כאהלי קדר וגו׳*, דא אוכמא ודא חיוורא.

שחורה אני ונאוה. כתיב (משלי כב:6) *חנוך לנער ע״פ דרכו, גם כי יזקין לא יסור ממנה*. כד ברא קב״ה לאדם ברא ליה בדיוקנא עילאה, אברוי ושייפוי כלהו ברזא עילאה. [p. 447] נחית ליה לארעא גו גינתא דעדן דברא קב״ה בארעא, באתר טמיר וגניז, דאיהו בדיוקנא וציורא דלעילא. דכתיב *ויקח יי׳ אלהים את האדם ויניחהו בגן עדן לעבדה ולשמרה*. *ויניחהו בג״ע*, סתם דכולא ברזא חדא.

ואי תימא בג״ע עילאה כמה תחומין וכמה שורין מתתחמן סחור סחור ליה מכמה משריין עילאין ורוחין קדישין, והכא בהאי גנתא דעדן דארעא לא מתתחמא הכי. דאי תימא הואיל ואיהו בדיוקנא עילאה אתקין ליה בכמה רוחין ונשמתין דצדיקייא, אי הכי עד לא הוו צדיקייא בעלמא לא הוה בדיוקנא עילאה האי גנתא דעדן דלתתא.

אלא ודאי בדוגמא ודיוקנא עילאה איהו מיומא דאתברי עלמא. ועד לא אתברי אדם הוו כמה **[סט ט״א]** שורין תחומין דמלאכין עילאין סחרין ליה, דלא הוה בלא נטירו. בגין דבכל אינון היכלין דתמן אית שולטנין נטרין ליה. [p. 448] עד דאינון רוחין אתכלילן למיתי בהאי עלמא, כל רוחין ונשמתין דהוו זמינין לאעלא בהאי עלמא, כלהו הוו תמן עד לא אתברי אדם. ועד יומא עד לא ייתון בהאי עלמא, אינון רוחין דזמינין לאתייהבא בהאי עלמא כלהו תמן.

ואלין רוחין ונשמתין סלקין ונחתין, נפקו מג״ע דלעילא ונחתי בג״ע דלתתא. ומתלבשן תמן בלבושין כגוונא דגופי דהאי עלמא. ואתעסקן באורייתא למנדע ולאסתכלא, בההוא לבושא, ביקרא דמאריהון. כל חד וחד כמה דאזדמן למהוי בהאי עלמא.

וההוא דתיקוניה שפיר ויאות בההוא לבושא, ואי אשתדלותיה כדקא יאות, סלקין ליה לעילא לקמי מלכא קדישא בההוא לבושא כגוונא דהאי עלמא. וקאים קמיה וחדי ביה קב״ה, הה״ד (מ״ב ה:16) *חי יי׳ אשר עמדתי לפניו*. *אשר עמדתי*, עד לא נפקית לעלמא.

[p. 449] אית לבושין דמתלבשין בהון רוחין קדישין כגוונא דגופא דהאי עלמא, והאי גופא אזדמן למשבק רוח׳ קדישא ולאסטאה בתר רוחא בישא. ההוא רוחא קדישא פרח מגו

© 2016–2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

ההוא לבושא, וההוא לבושא אתמשך לבר מג״ע. בגין דבכל יומא תניינא ובכל יומא רביעאה רוחא בישא ד*אשת זנונים* אזלא סחרניה דגנתא דעדן. ואית לבושין דאתמשכן אבתריה דההוא רוחא בישא ותיאובתיה דההוא רוחא בישא בהו. וכיון דרוחא קודשא נחית ואתלבשא בגויה, לא אתישבא בגויה ופרח מניה וסליק לעילא, וההוא לבושא אתמשך בתר ההוא רוחא בישא ומפקי ליה לבר. ולבתר אתדן בגהינם, ויתבא תמן עד דאתי ההוא בר נש ואתלבש ביה בגיהנם, ואתדן ביה בכל יומא.

[p. 450] וההוא רוחא קודשא דקא פרח מההוא לבושא סליק לעילא ואעל בחד אוצר, עד דנפיק מההוא חייבא ברא או זרעא דייחות ההוא רוחא קדישא ביה ואשתלים כדקא יאות. וההוא חייבא אית ליה נייחא לבתר, ומצפצפא וסליק ואתלבש בלבושא אחרא.

וקאי אפתחא דג״ע וחמי לההוא רוחא קדישא דאיהו שבק בכמה יקר ובכמה נהירו, ואכסיף ביה. וכן אשגח בההוא יקר דשאר צדיקי ובכי ואכסיף על עובדוי.

וכד ברא קב״ה לאדם הראשון, אעיל ליה בגנתא דעדן בחד לבוש, יקר דנהורא דג״ע. ואשתלים ביה ברוח ונשמה קדישא למהוי שלים בכולא. הוה הוא ואתתיה מטיילין בג״ע ומלאכי עילאי סחרנייהו, מענגי לון בכמה עדונין ועינוגין. פתח ליה חד אוצר ואחמי ליה כל אינון דרין בתראין עד כל דרא ודרא. והוה חמי דיוקנין עילאין ודיוקנין תתאין בנהירו דאספקלריא דנהרא עלייהו.

[p. 451] נחתא *אשת זנונים* וההוא דרכיב ושליט עלה, ההוא חסר לב, דאסטי כלא. וחמו ההוא יקר עילאה דהוה ביה אדם ואתתיה. אתתקפת *אשת זנונים* בחילא ותוקפא דההוא דשליט עלה. וקריבת אצל חוה ושריאת למפתי לה בכמה פתוים ובכמה מתיקו דלישנא, עד דאתפתיאת. כדין, ואתפתי לבתר אדם, ופרחו אינון לבושין מיניה. וסליק׳ נשמתא זהרא דאספקלריא דלעילא מיניה, ואשתאר ערום מכלא הוא ואתתיה.

כיון דחשיב תשובה **[סט ט״ב]** לבתר דאתתרך מגן עדן וקיימא לבר, חס עליה קב״ה ועבד ליה לבושין אחרנין כגוונא דאצטריך לאשתמשא בהאי עלמא. ולבתר אשתמש לבר ואוליד בנין.

[p. 452] וההוא זהרא דנשמתא עילאה דפרחה מניה סליקא לעילא, והות גניזא בחד אוצר דאיהו גוף, עד דאוליד בנין ונפק חנוך לעלמא. כיון דאתא חנוך, ההוא זהרא עילאה, נשמתא קדישא, נחתת ביה, והוה חנוך בההוא רבו עילאה דשבק מניה אדם. הה״ד *ויתהלך חנוך את האלהים וגו׳*.

© 2016–2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

לבתר אצטריך ליה קב״ה לנטלא ליה מהאי עלמא, ולאתכללא רוחא קדישא מתתא ומלעילא ואתכליל כולא בההוא רוחא. וההוא רוחא קדישא אתכליל מתתא ומלעילא לאתמשכא כל עלמא, זינא בתר זיניה.

כיון דאתכליל אתעביד ממנא בהאי עלמא ובעלמא דלעילא. בהאי עלמא מסטרא דההוא כלילו דאתכליל מהאי עלמא, ובעלמא דלעילא מסטר דההוא כלילו דאתכלל מלעילא.

[p. 453] ובכל זמנא וזמנא דצדיקי וחסידי אית בעלמא, אתחדש ההוא כלילו דאתכליל מתתא, מסטרא ד*חנוך*. כדין איהו *נער* ברזא דחדתותא דסיהרא. ורזא דא *חנו״ך לנע״ר על פי דרכו*. מאי *ע״פ דרכו*, *ע״פ דרכו* ד*חנוך*, למיזל בההוא דרך קשוט באורח שלים.

[p. 454] *גם כי יזקין*, ההוא דיוקנא דחנוך מההוא זמנא דאתכליל בההוא קודשא. לא תימא דהא סיב מכמה יומין ואתעדי מההוא אתר. לאו הכי. אלא בכל זמנא וזמנא דצדיקי וחסידי אית בעלמא, ההוא כלילו דההוא סטרא אתחדש, ואתחזי ההוא דיוקנא ממש *נער*. ולא אתעדי מתמן. ובגין ההוא כלילו ירתי תתאי מטלא דשקיו עילאה, ונחתא ירותא דרבו קדישא לעלמא.

וע״ד *שחורה אני* מסטרא דלתתא *ונאוה* אני מסטרא דכלילו דלעילא. *שחורה אני*, כד חזינא כמה חייבין מרגזין למארי כולא ואנא זן לון בסטרא דההוא כלילו דלתתא דבי. *ונאוה* מסטרא דלעילא.

[p. 455] *בנות ירושלים*, אע״ג ד*ירושלם* ובי מקדשא כולא חדא, בי מקדשא איהו יתיר בכמה קדושין בכמה עילויין. בי מקדשא חד ו*ירושלים* חד ובית קדש הקדשים לגו מינייהו, פנימאה מכולהו. והאי בשעתא דמטרוניתא אתקשטת ובעיא לאתקרבא בבעלה והיא אתקשט׳, איהי אמרת לאוכלסיה, *שחורה אני* מסטרא דלתתא, *ונאוה* מסטרא דלתתא תליא. בגין דכתיב *ואתם הדבקים ביי׳ אלהיכם*. ישראל *דבקים ביי׳*, בההיא תיקונא יתיר מכולא.

שחורה אני ונאוה. אמר ליה אליהו, ר׳ כל אלין מלין כלהו רשימין לעילא עד לא תיתי לעלמא מן שמך. והשתא בחדתותא קיימי כולהו כמלקדמין, ובחותמא דגושפנא דמלכא כולהו חתימין.

פתח ואמר, *ויאמר אלהים יהי מארת ברקיע השמים*. האי קרא אתמר, וחבריא אתערו ביה והכי איהו. אלא אמאי כתיב דא ביומא רביעאה. דהא מיום שני אתחזי למהוי סיהרא חסרא, דביום שני אתברי ביה גיהנם והואיל ואתברי ביה, סיהרא חסרה איהי בגיניה. אמאי איהו כתיב ברביעי. [p. 456] תו אית לשאלא, **[סט ט״ג]** אי גרעונא דסיהרא איהו ברביעי,

© 2016–2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

הא תנינן דנישואי בתולה לאו איהו אלא ברביעי. יומא דגרעונא דבתולת ישראל לא אתחזי למהוי בתולה אחרא בשלימו, דהא לית שלימו לאתתא אלא בבעלה.

אבל ביום שני דאתברי ביה גיהנם, עד לא קיימא בקיומא. דהא נפק מיום שני דהוא *חשך*, וכדין אתברי מניה, דכתיב (איוב כח:3) *קץ שם לחשך וגו׳*. וארחיה דההוא *קץ*, *לכל תכלית הוא חוקר*. אימתי, לבתר דקיימא בקיומה. ולא קיימת בקיומה עד דאזעירת סיהרא ברביעי, דהא סיהרא רגלא רביעאה איהי דכורסייא עילאה. ובגין דאיהי יומא ד׳ גבי ג׳ קיימין אחרנין, אתמר ברביעאה עובדא דילה. דהא אזעירת גרמה ואחשיך נהוראה.

[p. 457] ועל דא בתולה אית לה קיימא ברביעאה, לאחזאה קיימא בסיהרא. וההוא יומא דבתולה נשאת, ברביעי, ואית לה קיומא לתתא. כרוזא קרי לעילא, *אל תשמחי אויבתי לי, כי נפלתי קמתי. כי אשב בחשך יי׳ אור לי*. וע״ד ביומא דנפילה קימה משמע, דכתיב *כי נפלתי קמתי*.

ויאמר אלהים יהי מארת, חסר בגין דאתיהיב דוכתא לסטרא אחרא לשלטאה. וחפיא נהורא דסיהרא כהאי אגוזא דקליפה חפיא על מוחא בכל סטרין, ואתתקפת קליפא לבר וכערלה על ברית. ובגין כך אתחשכת נהורא דלעילא.

בנות ירושלם, לגבי אינון אוכלוסין דלא הוו בקשוטהא כאינון פנימאי. לפנימאי דקשיטו לה, לא אמרת האי. אלא כד נפקת לבר לגבי שאר אוכלסין אמרת האי. לפנימאי דידעי קישוטהא וקשיטו לה בכמה קישוטין עילאין היא אמרת לון *ישקני*, כמה אנא מתתקנת יאות לקבל נשיקין ממלכא.

[p. 458] לאינון דלבר דלא ידעי בקישוטהא, אמרת דאיהי *שחורה* מסטרא דתתאי, מסטרא דכלילו דלתתא, בגין דלא ישגחון בעינא בישא לקטרגא לתתאי.

דהא לית לון קנאה אלא בתתאי, כד תתאי אינון בעילויא אינון מקנאן לון יתיר מכולא. וא״ת דלית בהו קנאה בינייהו, תנינן בינייהו לית קנאה אבל על אחרנין אית קנאה.

ובגין דאיהי כאימא על בנהא על ישראל, ההוא תיקונא שפירא ויאה מכולא, דאיהו מסטרא דההוא כלילו דלתתא דבגיניה סלקא לעילא, מבערא ליה לגבי אוכלוסהא דלבר בגין דלא יקנאון ולא יקטרגו עלייהו דישראל. ובגין כך, *אל תראוני שאני שחרחורת*, לא תסתכלון בהאי תיקונא בגין *שאני שחרחורת*.

[p. 459] ובכל תיקונין דילה לית תיקונא שפירא ויאה בעילוייא, לסלקא לקודשא, בר ההוא תקונא מסטרא דכלילו דלתתא. וכל דא לגביה אוכלוסהא קאמ׳, ולא לגבי רחימה. ועל דא אמרת לון *שחורה אני ונאוה*.

© 2016–2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

תו, *שחורה אני*, מסטרא דלתתא, *ונאוה*, מסטרא דילכון אתון *בנות ירושלים*. הא תיקונא דילי בכון איהי, דאתון אוכלוסין קדישין. ובגין כך לא תסתכלון בי, בההוא תיקונא דסטר תתאי.

[p. 460] וכלא איהו כאמא על בנין. דכמה מקטרגין אינון דקיימי התם. ואי יסתכלו בההוא תיקונא דכלילו דלתתא, כמה איהו יאה וכמה איהי שפירא, לסלקא ביה לעילא, ייתון לקטרגא ולאדכרא חוביהון דישראל. ומעכבי להי לסלקא לעילא ולאתחברא בבעלה.

ועל דא *כאהלי קדר*, מסטרא דתתאי. *כיריעות שלמה*, מסטרא דילכון. ובגין כך *אל תראוני*, לא תסתכלון בי כלל, ובכל אינון תיקוני דילי דאינון בסטרא דתתאי. דהא **[סט ט״ד]** בגיניהון נזיף בי שמשא. ולאו איהו בלחודוי, אלא *בני אמי נחרו בי*, אבהן דעלמא, כד חמו קדרותא דילי מסטרא דתתאי.

וא״ת יאות הוא למימר הכי. אין, דהא מתרין סטרין יאות הוא. חד, בגין אורח שלים דלא יקטרגון על ישראל בנהא. וחד, דלא יעכבון עלה מלסלקא לאתחברא בבעלה ולמלקט נייחא. דהא כלא בסיהרא.

דבזמנא דאיהי חפיא נהורא דסיהרא, שמשא לא אתקרב בהדה, בר חוטא חדא דחסד עילאה דאתמשיך עלה. והאי כרי בההוא קליפה ותבר חילה ויהיב לה נוי ושפירו. ואיהו אמרת *שחורה אני* מסטרא דערלה *ונאוה* מסטרא דההוא חוטא דאתמשך עלי.

[p. 461] תו, *שחורה*, מסטרא דחשך עילאה כד אתתקף, כד״א (ישעי׳ ס:2) *כי הנה החשך יכסה ארץ*. *ונאוה*, מסטרא דאור קדמאה. כד״א (מיכה ז:8) *כי אשב בחשך*, מסטרא דשמאלא, *יי׳ אור לי*, מסטרא דימינא.

אל תראוני שאני שחרחורת, היא אמרת לאוכלוסהא כמה ערבוביא דא לכון. ד*אל תראוני* בזמנא דחפיא עלי ההיא סטרא, ולא תיכלון לאתנהרא מני ולאסתכלא בנהורי כלל.

בני אמי נחרו בי, דהא אסתלקו לעילא שמשא אתכניש *ובני אמי* אסתלקו לעילא. ובג״כ שלטא ערלה. ואתון *אל תראוני*, לא תיכלון למחמי ולאסתכלא בנהורי כלל.

שמוני נוטרה את הכרמים, דהואיל וערלה לגבי, הא ינקא ממני למיהב לאוכלסין ולאינון משריין דשאר עמין. [p. 462] *כרמי שלי לא נטרתי*, אלין אוכלסין קדישין דילי, דלא יכילנא בההוא סטרא למיזן לון.

השתא אית לאסתכלא, מאן דאתעסק בשיר, איך אמר תרעומין וקנטורין בשירותא דתושבחתא. אלא ודאי טעמא קדמאה איהו רזא דתושבחתא, וכלא איהו בקרא.

© 2016–2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

על פומא דאליהו אתגזר, *שחורה אני ונאוה וגו׳*. כתיב (תהלים מח:3) *יפה נוף משוש כל הארץ וגו׳*. *יפה נוף*, שפירו דנופא דאילנא דחיי, ברזא דכלילו דכל אתיון. דכד אתוון מתחקקן ואתרשימו באילנא דחיי, סלקן אתוון כולהו ואתרשמו בחד את, ואתכלילו בההוא את. וכיון דאתכלילו ביה כולהו, אפיק לון לבתר.

וההוא את איהו שבחא דכולהו. האי את לא עביד רשימו אחרא לבר מינה בגין דאיהי אתכלילת בגוה, ולא עביד רשימו בר טמירו וגניזו. ומאן איהי, את י׳ דאיהי נקודה חדא בלא רשימו אחרא. כל אתוון אית לון רשימו אחרא על גבי אתריה דכתיב תמן, וההוא רשימו אשתאר בחוורו דההוא את. בר י׳ דאיהי נקודה חדא בלא חוורו דאתר אחרא.

[p. 463] והאי נקודה ירתא כלה דא בתיקונהא. ואיהי נקודה חדא גו חילהא ומשרייאה, ואתקרי י׳ נקודה חדא. וכיון דסלקא בשמא דא ואתקרי י׳, הא אתקשטת בתיקונא עילאה ואמרת, *שחורה אני*, לית לי אתרא לאתכללא אחרנין בגוואי בזמנא דא. דהא בשמא די׳ אתקרינא לסלקא לעילא.

ועי״ד *שחורה אני ונאוה*, כתיקונא דלעילא, ריש כל דרגין. בהאי אתכלילנא בגווי לסלקא לעילא. ולית לי השתא אתר פשיטו אחרא לאתגליא. הא אתכסינא בלא חיזו אחרא, ברזא דנקודה חדא, לסלקא נקודה לנקודה. ובגין דאנא *שחורה* בלא פשיטו דאתר אחרא, *אל תראוני*, לית לכו רשו למחזי <u>בי</u> כלל. לא תיכלון **[ע ט״א]** למחזי בי דהא אנא בטמירו וגניזו ברזא דחד נקודה, דלא אתידע בה <u>סטר</u> כלל.

<u>כל</u> אתוון אית לון דוכתא אחרא בחוורו, בר י׳ דלית לה פשיטו לאתחזאה כלל. <u>ועל דא</u>, *<u>אל</u> תראוני שאני שחרחורת*. בכל סטרין לית בי אתר חוורו ודוכתא אחרא לאתכללא בי אחרנין.

כאהלי קדר, דטמירין גו טינרי ולא נפקי לבר. כך הוא *יונתי תמתי בחגוי הסלע*, נקודה גו אוכלוסהא.

כיריעות שלמה. *יריעות שלמה* אינון כלילן כחדא באת חד, ובההוא את לא <u>אתחזין כלל</u>. ואינון שית ואינון חמש. [p. 464] ורזא דא חמש היריעות תהיין חוברות, בלא פירודא כלל. וחד דכליל לון דאיהו טמיר וגניז. ואיהו את חד דלית ביה חיורו דאתר אחרא. ודא <u>איהו ו׳</u> דלית בה אתר לאתחזאה בה כללא אחרא, אלא כלא סתים בגויה. כך האי נקודה היא בלא חוורו דאתר אחרא, וכלא כליל בגויה. ומאן כליל בגויה, שית סטרין אחרנין.

כאהלי קדר, דא את אחרא דאית בה כל דרגין אחרנין, דלית לה חוורו דאתר אחרא וכולא כליל בגויה. ודא איהו את ז׳. את דא איהי *אהלי קדר*, *יריעות שלמה* דא את ו׳. <u>ועל דאת</u>

© 2016–2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

ז׳ איהו דבני קדר, כולהו מגיחי קרבא תדיר מכל שאר עמין. וזמינין לאגחא קרבא בסוף יומין בכל עמין דעלמא.

ועי״ד *שחורה אני*. כד״א דלית ביה חוורא דאתר אחרא, וכולא כליל בגויה. *כאהלי קדר*, את ז׳ דהכי איהו דלית ביה חוורא מאתר אחרא, וכולא כליל בגויה. *כיריעות שלמה*, את ו׳ דלית ביה חוורו דאתר אחרא, וכולא כליל בגויה.

ועם כל דא אע״ג דתרין אלין, *אהלי קדר* ו*יריעות שלמה*, אינון סתימין ולית בהו חוורו אחרא, לית סתים וגניז כאת י׳. ובג״כ *אל תראוני* כד״א.

[p. 465] וא״ת את ן׳. האי נפקא מאת ו׳ דאתפשט בכלילו דכר ונוקבא. ובגין דנפקת מאת ו׳ לאו איהו חושבנא בגרמה. ועי״ד תרין אלין אינון שחורות בגרמייהו. וכללא דאינון פנימאין, קרבין דלהון, ולית בהו חוורו דאתר אחרא לאתחזאה, *אהלי קדר* ו*יריעות שלמה*. ובכל אתוון לית בהו כמה דאת י׳, דאיהי סתים מכל סטרוי.

יפה נוף, דא נופא דאילנא דחיי דנפיק מאת ו׳, ולבתר אתכליל באת י׳. כיון דאריק כל אינון ברכאן בחבורא חדא אתכליל באת י׳, והוי כולא נקודה חדא. ודא איהו *משוש כל הארץ*. לבתר דאתכליל בההוא נקודה כלא איהו *הר ציון*, נקודה חדא איהי.

אע״ג דאיהי זעירא *קרית מלך רב איהי*. ולא אתחזיאת בה פשיטו אחרא וחוורו לאתכללא בה אחרנין, *קרית מלך רב* איהי. וההוא *מלך רב*, עילאה ושליטא. וכל אוכלסין דיליה כולהון עאלין גו האי נקודה דאיהי י׳.

ודא איהי *עיר קטנה ואנשים בה מעט*, דלית בה חוורו דאתר לאתכללא ולאעלא אחרנין בגווה. [p. 466] *ובא אליה מלך גדול*, דא את ל׳ דאיהי מגדלא דפרח באוירא דכיא דאתתפש. בגין דאית אוירא אחרא דלא אתתפש כלל ולא ידיע.

והאי אע״ג דאת דא *מלך גדול* על כל אתוון עייל בגווה, ואיהי את זעירא *שחורה* דלית בה חוורו דאתר. כניש ליה בגוה וכלל ליה. *וסבב אותה* באת חד דאיהי ט׳, ל׳ הות. ובההוא סיבובא דקא מסבב סחור אתעביד בעגולא ט.

ובנה עליה מצודים גדולים. *עליה*, לאתפשא **[ע ט״ב]** ולמלקט מאן דבעיא בתפיסו דילה כד״א *אשר היא מצודים וחרמים*. *ובנה עליה*. *עליה*, ודאי, בגינה. בגין יקרה למיהב לה שלטנו [p. 467] בני. כמה מיתות בית דין, כמה קנסין, כמה עונשין, מאן דיעול לגבי ההוא נקודה. קנסא יתירא קניס על נקודה דא.

© 2016–2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

בגין נקודה דא אפסיד שלמה מלכא מלכותיה ואתקרע ואתיהב לאחרנין, ואע״ג דאיהי זעירא מכל אתוון ואיהי נקודה חדא בלחודאה. דהא בההוא שעתא סליק י׳ קמי מלכא קדישא אמרה קמיה, הא שלמה מלכא עבד לי פלסתר. מאן י׳. י׳ ד*לא י״רבה לו סוסים ולא י״רבה לו נשים וכסף וזהב לא י״רבה לו מאד*. אמר לה קב״ה, שלמה יתאבד ואלף אחרנין, ואת לא תתעקר מגו אתרך.

בההיא שעתא נפקת קוף מקמי קב״ה, ותריך ליה ממלכותיה. ואזל הדיוטא בעלמא והוה אכריז ואמר באת ק׳, *אני קהלת הייתי מלך על ישראל בירושלים*.

[p. 468] ועל דא *ובנה עלי״ה מצודים גדולים*, לאתפסא בגינ״ה בני עלמא בחוביהון. ואם לשלמה מלכא הוה הכי ואתפס באינון מצודין, כ״ש וכל שכן שאר בני נשא. ובגין כך איהי אמרת *שחורה אני*, כמה דאתמר. וע״ד *אל תראוני*, לא תיכלון לאסתכלא בי ולעאלא בגוואי, בגין *שאני שחרחורת*, כלא כד״א.

בני אמי נחרו בי, אעיקו לי בהאי נקודה דלא לאעלא אחרא בגוואי. אינון אתפשיטו ואתתקנו בתיקוניהון כדקא יאות. אתתקנו ואתפשטו באת ו׳ דנפקא מגו נקודה עילאה, ואתתקנו בתקוניהון כדקא יאות. אתתקנו ואתפשטו ואתגליפו באת ש׳ דנפקא מתמן. אתתקנו ואתגליפו ואתפשטו באת ן׳. אתתקנו ואתגליפו ואתפשטו באת ץ. ואנא לית לי פשיטו לסטרא בעלמא, ולא שבקו לי אתר אחרא לאכללא לכו.

שמוני נוטרה את הכרמים, דאנא נקודה חד דנטיר לשאר אתוון דאתנקידו בי. ונטיר לון דהא אנא אזיל בכל אתוון ואתפשטו כולהו בי, מגואי אתפשטו.

[p. 469] *כרמי שלי לא נטרתי* דאנא לית לי פשיטו ולא ענפא לסטרא דא ולא לסטרא דא. דאלמלי פשיטנא ענפין, ואחידנא לכון בגואי. אבל *לא נטרתי*, לא אושיטנא ענפין לסטרא בעלמא. *נטרתי*, נטר ענפא.

את דא בית ישראל איהי, דירית לה מגו נקודה עילאה, דכתיב (ישעי׳ ה:7) *כי כרם יי׳ צבאות בית ישראל*. וע״ד *כרמי שלי לא נטרתי* דלא אושיטנא ענפין לסטרא בעלמא לאחדא לכו.

ואנא *נוטרה את הכרמים*, משלח ופשיט ענפין לכל אתוון, ומגוואי אתתקנו ואות. *שלי לא* אושיטנא ביה ענפין. ובגין כך *אל תראוני*, לא תוכלון לאסתכלא בי ולאעלא בגואי.

וכל דא בגין דאיהי ה״א, אתכלילא בייחודהא לסלקא לעילא. ולא אצטריכה לאכללא בגוה, בר איהי בייחודא דילה, נקודה פנימאה גו אוכלוסהא. וכל אוכלוסהא בתיאובתא

© 2016–2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

לאתקרבא בגווה. וכיון דאמרת דא איהי סלקא ואתטמרא מנייהו לאשתעשעא לעילא. כיון דסלקא, ושבקו לה אוכלוסהא.

דהא דא קשיא בגין דלא שבקו לה אוכלוסהא, ואפי׳ רגעא חדא. וכד איהי באת דא, אתכלילת בגוה בייחודהא, ואמרת דא. כדין [ע ט״ג] אוכלוסהא שבקין לה בעל כרחייהו. ואיהי אשתמיטת מנייהו וסלקא לעילא. כיון דסלקא לעילא, אמרת לגבי רחימה, *הגידה לי שאהבה נפשי איכה תרעה איכה תרבץ בצהרים*.

[p. 470] חדי ר׳ שמעון, אמר, אי ניחא ליה למר מאן דשרי מלה ליסיים. דהואיל וחדוה במלין דמר במאי דשרי ליסיים.

א״ל, ר׳ מליך דמתחקקין ומתגלפין לעילא, הוי אימא בקדמיתא. מילי דמתחקקין ומתגלפין לתתא, אימא לבתר. ואת פתח פומך וינהרון מילך.

פתח רבי שמעון ואמר, *הגידה לי שאהבה נפשי וגו׳*. הא אתערנא, בכל אתר דכתיב *הגד ויגד הגידו*, כולהו מלי דאגדה אינון ואית לאסתכלא בהו. והכא כתיב *הגידה לי*, רזא דחכמתא איהו.

וא״ת הא סגיאין אינון באורייתא דלית בהו רזא דחכמתא. כגוונא דכתיב (ש״א י:16) *הגד הגיד לנו כי נמצאו האתונות, ואת דבר המלוכה לא הגיד לו*. אפי׳ הני רזא דחכמתא הוו. דאלמלא ברזא דחכמתא, מנא ידע שמואל אי אשתכחן אי לא אשתכחן. *דבר המלוכה* חכמתא עילאה איהו לעילא ותתא, רזין דקב״ה.

הגידה לי שאהבה נפשי. כתיב *ויאמר אלהים יקוו המים מתחת השמים וכו׳*. כד סליק ברעותא דקב״ה למברא ארעא, נטיל מתלגא דתחות כורסי יקריה, וארמיה לגו מיא. ואתקפא תמן, והות ארעא גלידא גו מיא ואתטמרת תמן, והות גו חשוכא בקדרו.

[p. 471] בשעתא דאמר *יקוו המים מתחת השמים אל מקום אחד*, דהא אינון מקורין אושיטו ואנגידו מיין מעילא לאתר דיסודא דעלמא. כדין ארעא, דהוות טמירא גו תתא, אתקשטת ואתתקנת לאתחזאה. דאי לא אתתקן האי אתר, ארעא לא אתחזיאת, דהאי אתר לא אתתקן בנגידו דמיין עילאין בר למיתן לנוקבא.

וכד איהו אתתקן לגבה, כדין *ותראה היבשה*. *ותראה*, בקשוטהא. מכאן דלא תתחזי אתתא בקישוטהא ובתיקונהא בר כד איהי בבעלה, אזי *תראה* ותתתקן כדקא יאות.

כדין *ויקרא אלהים ליבשה ארץ*. *יבשה* הות בקדמיתא, דלית לה חיזו ודיוקנא למעבד פירין ואיבין. כיון דאתתקין בבעלה, מיד נקראת *ארץ*, אתר מתתקנא למעבד פירי ואיבין. בשעתא דאמר *יקוו המים מתחת השמים*, ודאי. [p. 472] כדין, כל חדוה וכל חידו וכל תיקונא

© 2016–2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

אתתקן. כיון דתיקונא אתתקן, כדין סלקא לגבי דכורא, ואיהי אמרת, *הגידה לי שאהבה נפשי איכה תרעה, איכה תרביץ בצהרים.*

איכה איכה, תרין זמנין, רמז על חרבן בית ראשון וחרבן בית שני. ובגין כך *איכה תרעה*, בחרבן קדמאה, *איכה תרביץ בצהרים*, בחרבן תניינא. דהא חדוה דילן טב ויאות, ובגו חדוה דא אית לי לבעיא על תרי מקדשי, חד מקדשא עלאה, וחד מקדשא תתאה.

שלמה אהיה כעוטיה, אי לאו הני תרי זמני דאנא זמינא למקרי *איכה*. *שלמה אהיה*, בשלם כעוטיה בלא גאותא כלל. בשלם על בני לתתא.

כעוטיה, כד״א (שמואל א׳ כח:14) *והוא עוטה מעיל*. איהי מתעטפא בעיטופא קדישא עילאה, דאיהו שמא קדישא י״ה. *שלמה אהיה*, בשלם איהי בכל שלימו דלעילא. *כעוטיה*, כעוטה י״ה, למהוי בכל שלימו עילאה. *על עדרי* [p. 473] *חבירך*, אלין דרגין קדישין, דכולהו כגוונא דלעילא.

כדין **[ע ט״ד]** איהו אתיב לגבה ושרי ממלה דא, דאיהו בתראה מן האי שבחא. ואמר *אם לא תדעי לך היפה בנשים*. *אם* את *לא* ידעת תרין *איכה איכה* למאי נינהו, *צאי לך*, פוק וחמי על מה יהא חורבן בית ראשון ובית שני. תנדע על מה, *על משכנות הרועים*, זמינין לבטלא אורייתא בבית ראשון ובבית שני.

הגידה לי שאהבה נפשי. את רחימא דנפשאי, *הגידה לי*, ברזא דחכמתא, *איכה תרעה*. אי כדין תרעי אנת לקבלי, למהוי אנא גבך בחדוה, ולמהוי עמך. דהא בזמנא דאהא עמך, *שלמה אהי׳*. בשלם אהא כמוחא דאגוזא, דאיהי מתעטפא על כל אינון היכלין דבגווה, דכתיב *וידעת היום והשבות אל לבבך כי יי׳ הוא האלהים בשמים ממעל ועל הארץ מתחת אין עוד*.

זכאין כל אינון דמשתדלי באורייתא למנדע בחכמתא דמאריהון, ואינון ידעי ומסתכלין ברזין עילאין. בגין דכד ב״נ [p. 474] נפיק מהאי עלמא, בהא אסתלקו מניה כל דינין דעלמא. ולא עוד, אלא דמתפתחן ליה תליסר תרעי דרזי דאפרסמונא דכיא, דחכמתא עילאה תלייא בהו. ולא עוד, אלא דקב״ה חקיק ליה בההוא פורפירא דכל דיוקנין גליפין תמן, בהאי עלמא ובעלמא דאתי. וקב״ה אשתעשע ביה בגן עדן ואחסין תרין עלמין, עלמא דא ועלמא דאתי.

חכמתא דאצטריך ליה לבר נש. חד למנדע לאסתכלא ברזא דמאריה. וחד למנדע ליה לגופיה, ולאשתמודע מאן איהו, ואיך אתברי. ומאן אתי, ולאן יהך. ותיקונא דגופא, היאך אתתקן. והיאך איהו זמין למיעל בדינא קמי מלכא דכולא.

[p. 475] וחד למנדע ולאסתכלא ברזין דנשמתיה. מאי היא האי נפש דביה. ומאן אתיא. ועל מה אתי׳ להאי גופא, טפה סרוחה, דיומא כאן ולמחר בקבר. וחד לאסתכלא בהאי עלמא

© 2016–2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

דאיהו ביה, ועל מה יתתקן. ולבתר, ברזין עילאין דעלמא דלעילא לאשתמודעא למאריה. וכל דא יסתכל בר נש מגו רזין דאורייתא.

ת״ח כל מאן דאזיל לההוא עלמא בלא ידיעה, אפי׳ אית ביה עובדין טבין סגיאין, מפקין ליה מכל תרעי דההוא עלמא.

פוק חמי מאי כתיב הכא, *הגידה לי*, אימא לי רזין דחכמתא. איך אנת רעי ואנהיגת בההוא עלמא. אוליף לי רזין דחכמתא, מההוא חכמתא עילאה, דלא ידענא ולא אסתכלנא עד הכא, בגין דלא אהוי בכיסופא בגו אינון דרגין עילאין דאנא עאל בינייהו. דהא עד הכא לא אסתכלנא בהו.

תא חזי מאי כתיב *אם לא תדעי לך*. אם אנת אתיא בלא ידיעה ולא אסתכלת בחכמתא עד דלא תיעול הכא, ולא ידעת ברזין דעלמא עילאה, *צאי לך*. לית אנת כדאי למיעל הכא בלא ידיעה. והוי ידעת גו אינון *עקבי הצאן*, אלין אינון דבני נשא דשין לון בעקב. וידעין רזין עילאין דמאריהון, ובהו תנדע לאסתכלא.

[p. 476] *ורעי את גדיותיך*, אלין אינון תינוקות, ינוקי דאינון בבי מדרשא, ואולפין אורייתא. *על משכנות הרועים*, על אינון בתי כנסיות ובתי מדרשות דתמן אולפין חכמתא עילאה. אע״ג דאינון לא ידעי, אנת תנדע מגו אלין דחכמתא דקאמרי.

כתיב *ויברא אלהים את שני המאורות הגדולים וכו׳*. *ויברא אלהים*, בקדמיתא תרין נהורין הוו שקולין דא לקביל דא, כמא דאוקמוה חבריא. ואוקימנא דאינון תרין נהורין הוו ברזא חדא, דבוקים כחדא. והוו בשיקולא חדא, **[עא ט״א]** לאתקרי תרוייהו *גדולים*, כמה דאוקימנא.

לאו דהות סיהרא בקדמיתא רב ועילאה. אלא דבכל זימנא דסיהרא קיימת בשמשא ברזא חדא, בגיניה אתקריא *איהי*, בהדיה, *גדולים*. זנבא דאריה אריה איהו, ואריה אתקרי.

[p. 477] אמרה סיהרא קמי קב״ה, אפשר למלכא חד דלאשתמשא בתרין כתרין כחדא. אלא דא בלחודוהי ודא בלחודוהי.

אמר לה, חמינא בך דרעותך למהוי ראש לשועלים. זילי ואזעירי גרמיך. דהא אע״ג דתהא רישא להון, אזעירו אית לך מכמה דהוית.

ודא איהו דאמרת סיהרא, *הגידה לי שאהבה נפשי, איכה תרעה*. איכדין אפשר לך לאנהגא בתרין כתרין כחדא. *איכה*, איכדין תנהיג. *בצהרים*, דהא סיהרא לית היא כדאי לאנהרא, ואי אפשר לך לאנהגא בתרין כתרין כחדא, בשמשא ובסיהרא, דהא סיהרא, מה נהורא אית לה בצהרים. בג״כ, אי אפשר לך לאשתמשא בתרין כתרין כחדא.

© 2016–2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

שלמה אהיה כעטיה, אכדין אהא אנא מתעטפא בצהרים כד נהירו ותוקפא דשמשא להוי אזיל ואתקיף. הא אנא מתעטפא בכיסופא קמיה. ולא איכול לשמשא קמך. ואנת, איך תיכול לאנהגא ולאשתמשא בתרין כחדא.

אמר לה קב״ה, הא ידענא ביך. זילי ואזעירי גרמיך. *אם לא תדעי לך היפה בנשים*, דאמרת דאיך אפשר לי לאנהגא בתרין כתרין כחדא. זילי ואזעירי גרמיך, ותהא רישא לשועלים.

[p. 478] *צאי לך בעקבי הצאן*, פיקי והוי רישא לכל אינון אוכלוסין וחיילין זעירין דלתתא. *ורעי* לון ואנהיגי לון, והוי מלכא דכולהו תתאי, ואנהיגי לכל חד וחד כדקא חזי ליה. והוי שלטא בליליא ודאי. פוקי ואזעירי גרמיך, והכי אתחזי לך.

אמר ליה אליהו, זכאה חולקך. דסתרין דמארך נהירין קמך כנהורא דשמשא. ובג״כ כל אינון מילין דפומך חקיקין לעילא, וחדינא דאנא שמענא לון מפומך. זכאה אנת בהאי עלמא וזכאה אנת בעלמא דאתי. מלה דא הוה תליא קמי מלכא קדישא דלא אתגלי לכל חיילין דלעילא. מאן איהו דגלי ליה בהאי קרא השתא. אנת הוא, דזכאה חולקך בעלמא דין ובעלמא דאתי.

על פומא דאליהו אתגזר, *הגידה לי שאהבה נפשי*. כיון דאיהי סלקת לעילא, ואשתמיטת מגו חילהא וכל אינון אוכלוסהא ברזא דאת י, איהי אמרת *הגידה לי, שאהבה נפשי*, אנת דאיהו רחימא דנפשאי, *איכה תרעה*. הואיל ואנא נקודה חדא בלא פשיטו כלל, דהא אנא כלילא בגרמאי ולא יכילנא למלקט ולמיהב.

ודא איהי אמרה לגבי רחימה בגין דיתבא קמוטא בגרמה, בנקודה חדא. ואיהו בעי לאעלא בגוה, כד״א *ובא אליה מלך גדול*, אע״ג דאיהי את זעירא מכל אתוון.

וע״ד מיומא דאתחריב בי מקדשא, אומי קב״ה דלא ייעול לגבה עד דייעלון ישראל לתתא. דכתיב (הושע יא:9) *בקרבך קדוש ולא אבא בעיר*. כתיב הכא *בעיר*, וכתיב התם (קהלת ט:14) *עיר קטנה*. דהא איהי את י׳ זעירא מכלהו.

[p. 479] *שלמה אהיה כעטיה*, כלילא בגואי, דלית לי פשיטו מכל סטרין כלל. בגין דאיהי סתימא מכל סטרין, יתיר מכל שאר אתוון.

אם לא תדעי לך וגו׳ צאי לך פשיטי גרמיך בכל סטרין, ולקיטי עדונין וכיסופין בההוא **[עא ט״ב]** פשיטו. ומאי איהו ההוא פשיטו, דאתעביד כחד סכה דעבדי אינון נטורי עדרי עאנא. ודא איהו את ה׳.

© 2016–2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

ודא איהי *צאי לך*. *צאי* לא כתיב אלא *צאי לך*, כד״א (ישעי׳ נד:2) *הרחיבי מקום אהלך ויריעות משכנותיך יטו, אל תחשוכי*. דהא בקדמיתא לא הוית אלא נקודה חדא *שחורה* דלית בה אתר אחרא, אלא איהי סתימא בגווה. השתא דסלקא וקא מתחברא בבעלה, איהו אמר לה *צאי לך*. *הרחיבי מקום אהלך*, פשיטי גרמיך. וכדין, *ורעי את גדיותיך*, תוכלי למלקט עדונין וכיסופין.

דהא בשעתא דאיהי נקודה חדא וסלקא לעילא, וההוא מלכא עילאה נחית לגבה למיעל בה, בטש בההוא נקודה ואתפשט בכל סטרין. ואתעביד ההוא נקודה את ה׳, ואשתלימת מכל סטרין, ונקטא [p. 480] עדונין וכיסופין. כדין אמר לה *ורעי את גדיותיך*, זילי, והוי זן ומפרנס לכל אוכלוסיך, זעירין ורברבין.

היפה בנשים, נקודא חדא גו אתוון. לית שפירו לכל אתוון בר את י׳. בנקודה דא מתתקנן כל אתוון, ואיהי שפירא דכלהו. ולית את דאזיל בלא נקודה דא. היא בכלהו וכלהו בה. והיא *יפה* ושפירו דכולא. דהא מאתר סתימא עילאה קא אחת ריש כל דרגין עילאין, ובה איהי ריש כל דרגין תתאין, דלתתא. בג״כ, *היפה בנשים*, שפירו דכלא.

ותו, *היפה בנשים*, כתיב *בנשים*, באינון אתוון דאינון נוקבי. ומאי איהו, את ה׳. דהא כדין איהי פשיטו ושפירו דכולא, למרעי ולפלגא חולקין לכל אוכלוסין עילאין דילה. ועל דא, *צאי לך*, מהאי סתימו דאת כלילא וסתימא בגווך. *לך*, לגרמך ולתועלתך. וכולא ברזא דאתוון איהו.

כתיב (תהלים מח:4) *אלהים בארמנותיה נודע למשגב*, דהא בשעתא דההוא מלך גדול אתי לגבה ואמשיך לה לעילא למיעל בה ובטש בה בההוא נקודה. כיון דבטש בההוא נקודה, [p. 481] אתפשטת ואתפתחת לכל סטרין. ואתעבידת את ה׳, פתחא דהכלין לכל סטר, למעל בה ההוא *מלך גדול*. וכדין *אלהים בארמנותיה*, באינון פתיחו דהיכלין באת ה׳ אשתמודע.

ההוא אלהים חיים, נטלא ההוא שמא למיזן ולמפלגא חולקין לכולא. וכדין, *נודע למשגב*, למהוי *משגב* לתתאי, ולארקא ברכאן לכולא, כגוונא דלעילא.

בשעתא דבעא קב״ה למברי עלמא, סליקו כל מלין דעלמא, וכל דרגין עילאין ותתאין, כלהו במחשבה. אמאי אקרי מחשבה, אלא דא איהי נקודה חדא סתימא, דקיימא במחשבה. דהא נקודה חדא, לא אתידע לאן אתר אתפשטת, ומה יהוי מינה, ולאן אתר יסטי אורחא. ונקודה דא איהי רישא דכל רעותין וכל מחשבין דעלמא.

והוה כלא סתים בגווה, ולא אתידיע, עד דאתפשט האי מחשבה ואתעביד חד פשיטו לסטרא דא ולסטרא דא. כיון דהאי נקודה אתפשט בהאי פשיטו, אתגלי יתיר כל מה דהוה סתים.

© 2016–2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

[p. 482] לא דאתגלי בה למנדע, אלא אתגלי ההוא סתימו לאן אתר סטי אורחא ונפקא מרזא דמחשבה. דהא לא קיימא במחשבה ולא סלקא בשמא דא. אלא קיימא בשמא לאתגלייא, ואתעביד חד קול בלחש. ומאי איהו, דא את ה', דא איהו זמינו לאפקא כל אינון מלין סתימין דהוו גו מחשבה.

הכא איהו בהיפוכא מגוונא דלתתא. לתתא, מאן דבטש בההיא נקודה דלתתא, כד איהי סתימא ואתי **[עא ט"ג]** לגבה, ההוא *מלך גדול*, דאיהו ברזא דאת ו', דנפיק מההוא ה' עילאה. ההוא ו' דנפיק מגויה, בטש בהאי נקודה, ואפיק מגווה כל מה דנקיט מלעילא, ואתפשטת ואתפתחת לכל סטרין, ואתעביד את ה'.

לעילא, מאן דבטש באת ה' עילאה, איהי נקודה חדא עילאה סתימא. כיון דבטש בה, אפיק לבר ואתגליין כל אינון מלין סתימין דהוו תמן, ונפקי לבר. הא אתיידע ההוא מחשבה דהוה סתים ולא ידיע.

כגוונא דא, כד בטש ו' בנקודה דא לתתא, כדין אפיק מגווה כל אינון חיילין ומשריין ואוכלוסין ונהורין ונחלין עמיקין דלעילא.

וכדין אמרי לה, *ורעי את גדיותיך על משכנות הרועים*. טול נהורין ומזונין, ופלגי לכל אינון חיילין, והבי לון. [p. 483] *על משכנות הרועים*, אינון *רועים* דקא מנהגי עלמא, למיהב לון שולטנו ותוקפא כל חד וחד כדקא חזי ליה. וכל דא באתפשטו דההיא נקודא, דהות סתימא מן קדמת דנא.

חדי רבי שמעון ואמר, בקדמיתא, עד לא אתאמר ולא אתגלי מלין אלין דשיר השירים, בכינא ועציבנא. והשתא דמלין אלין אתגליין, חדינא. ואמינא, דזכאה חולקי דהוינא בדא. ותו, דמלין עילאין דלעילא אתגליין הכא על ידא דמר.

לסוסתי ברכבי פרעה דמיתיך, רעיתי.

רבי שמעון פתח ואמר, *ויקח שש מאות רכב בחור וכל רכב מצרים ושלשם על כלה*. ת"ח חכמתא דמצרים, דכל מה דעבדו, לגבי רזא דחכמתא דלעילא עבדו. ופרעה חכים הוה יתיר, דהא לא מוקמי מלכא במצרים אי לא יהא חכים מכלהו.

ועל דא כתיב *ויקח*, איהו נטיל כולא בחכמה. נטיל עיטא דחכמתא לגביה. אמר עמא דא *שש מאות אלף* אינון. עאל לאידרוי והפך בכל זיני חרשין דיליה, ועבד פגימין פסיסין, וחרש חרשין, ונטיל שית מאה רכב ברירן. *בחור*, ברירן בחרשין, טעונין בכל זיני קסמין וחרשין כרזא דלעילא, דההוא ממנא דאתמנא עלייהו.

© 2016–2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

[p. 484] והוה נטיל, טעין בקסמין וחרשין, *שש מאות רכב בחור* דהוו ברירן לקבלייהו דישראל. *וכל רכב מצרים*, כל חד וחד טעין בחרשוי וקולפוי. לא הוו חכימין בכל מצרים דלא טעין טעונין דקסמין וחרשין.

ושלישים על כלה, מאי *ושלישים*. אלא זינין דחרשין ושמהן דמסאבו הוו באתוון דתלת תלת. כלהו גליפי בקסירין מזיינן כגוונא דלעילא, למהוי ליה זיינין קסירין לגבייהו דישראל.

על כלה כתיב דהא עיטא נטל על כלה, ובגין לשיצאה לון לישראל. וכלהו הוו זיני משריין על כלה, דהות נטלא קמייהו דישראל.

[p. 485] מיד, *ויחזק יי׳ את לב פרעה מלך מצרים, וירדוף אחרי בני ישראל, ובני ישראל יוצאים ביד רמה*. *מאי יד רמה*, אלא *יד רמה* ההוא דכתי׳ *וירא ישראל את היד הגדולה*. ההיא *יד הגדולה* איהי *יד רמה*.

בההיא שעתא, חקיק קב״ה בהאי *יד* כל דיוקנין וכל חיילין ותוקפין דמצראי, כגוונא דאינון חרשין וקסמין דעבדו. בשעתא דהוו אתיין בחרשא דא, ההיא *יד* הוה חקיק ביה לקבליה דההוא חרשאי, ואתברת קמיה דההוא דיוקנא דהוה חקיק בההוא *יד*. הה״ד *ימינך יי׳ נאדרי בכח, ימינך יי׳ תרעץ אויב*. **[עא ט״ד]** ובגין האי, *דמיתיך*. דיוקנין וציורין חקיקנא ביך כגוונא דסוסוותא דפרעה.

עד הכא. אבל בקישורא דמלין לא אתקשרו. דאי הכי, מאי האי לגבי קרא דלעילא. וברזא דרחימו וחדוה דתשבחתא דא, מאי בעאן הכא רתיכין דפרעה. ומאי קא אתיב לגבה. אלא ודאי כולא בקישורא דרזא חדא איהו. *לסוסתי ברכבי פרעה*.

[p. 486] אהדרנא למלה קדמאה. דכד קב״ה מני לה על כל אינון אוכלסין ומשיריין דלתתא, למהוי רישא דלהון, מההוא זמנא איהי משבחת תדיר ולא שכיכת. וכל אוכלוסין דילה משבחן תדיר ולא שכיכו לעלמין.

ותושבחתא דרחימו דא הוי שירותא כד נפקת ממצרים, וכל אוכלוסין דלעילא ותתא הוו קמה. וכדין שריאת רחימו דתושבחן לגבי עילא. וסוסוון דפרעה ורתיכוי הוו נטלן אבתרייהו דישראל, איהי שריאת בתושבחתא דרחימו לגבי עילא.

וקב״ה לא בעי בתושבחתא בההוא זמנא, כמא דתנינן, *ולא קרב זה אל זה כל הלילה*. ואיהי אשתיקת מגו תושבחתא דרחימו דשריאת.

פוק חמי, כלה דקיימא ברחימו למחמי לבעלה, כיון דחמאת ליה אתערת רחימו לגביה, ושריאת לשבחא לגביה. ואי איהו לא בעי בתושבחתא, ושתקה בשתיקו מאתערותא דרחימו דשריאת. היך שכיך לבה ורעותה.

© 2016–2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

כיון דטבעי כל אינון סוסוון ורתיכין דפרעה בימא, וחמו ישראל כל אינון גבוראן וניסין דעבד לון קב״ה, שבחו ישראל בארעא תושבחתא בגינה. וקביל לון קב״ה, דכתיב *אז ישיר משה ובני ישראל את השירה הזאת ליי׳*. לבתר, כד אהדר בירא, שבחו ישראל תשבחתא בגינה, דכתיב *אז ישיר ישראל את השירה הזאת*. אתא יהושע ושבח תושבחתא בגינה. אתו דבורה וברק ושבחו תושבחתא בגינה.

[p. 487] כיון דבנה שלמה בי מקדשא ועלמין הוו כלהו בשיקולא חדא, כדין איהי אתערת רחימו ותושבחתא עילאה, ואמרת מלין דתושבחן ורחימו לגביה.

כדין איהו, מגו רחימו ותיאובתא דכלה, בעא לאדכורי לה ההוא שתיקו דעבד לה למשתק, ולא בעא בתושבחתא. פתח ואמר, *לסוסתי ברכבי פרעה*. כד אינון סוסוון ורתיכין דפרעה הוו אתיין ורדפין אבתריהון דישראל, *דמיתיך רעיתי*, אשתיקית לך באשתוקא.

דמיתיך כד״א *דומיה*, *וידום אהרן*, *דמו להרג*.

ועם כל דא הכי אצטריך, דהא בההוא זמנא עד כען בנין ואוכלוסין דארעא וכל תיקונין דילך, לא הוו שלמין כדקא יאות. ואת לא הוית בהו מתעטרא כדקא יאות בתיקוניך.

אבל השתא, *נאוו לחייך בתורים*, כמא יאיין כל תיקונין דילך. וכמה שפירין אינון *בתורים*, [p. 488] דכבר קבילו אורייתא, תורה שבכתב ותורה שבעל פה, ואתעטרת בה, מה דלא הוית מקדמת דנא.

ובגין כך *דמיתיך*, ולא בעינא בתושבחתיך ואתערו דרחימו דילך, בגין *דאת ערם ועריה*, ולא הוית מתתקנא בתיקונין. והשתא, כמא יאיין תיקונין דילך, ורעינא בך ובמילי תושבחתיך.

צוארך, הא אית לך בי מקדשא בארעא בגוונא דכלהו ציורין עילאין, וכמה צדיקים וחסידים עאלין בגויה. והשת׳ דאת מתעטר׳ **[עב ט״א]** בתיקוניך ובשלימו דלהון, הא כל מקורין עילאין וכל דרגין ושייפין, הא אינון לגבך, לקבלא לך ולאתקנא לך בתיקונין עילאין.

[p. 489] ועל דא, *תורי זהב נעשה לך*. *נעשה*, ודאי. אעשה לא כתיב אלא *נעשה*, מרישא דנקודה עילאה עד יסודא תתאה נתקן לך ונקבל לך מסטרא *דזהב*, דתמן אתערו דרחימו. *עם נקודות הכסף*, מסטרא דימינא.

לאחזאה דהא אתערו דלעילא לא אתער ולא אתתקן לגבה אלא כד אתתקנן בקדמיתא בתיקוני דהאי עלמא. כיון דתיקונין דהאי עלמא אתתקנו בה כדקא יאות, כדין תיקוני דלעילא מתתקני בה, ויהבי לה *תורי זהב עם נקודות הכסף*. *תורי*, כמד״א, *תור אסתר בת אביחיל*.

וע״ד, כד סוסוון *ברכבי פרעה*, *דמיתיך*, דלא תשבח ולא תתער רחימו גבאי בלא תיקונין דילך לתתא. והשתא, יאות הוא, דהא *נאוו לחייך בתורים וגו׳*. ודאי *תורי זהב נעשה לך וגו׳*, נתקן לך כדקא יאות. כל חד וחד כפום אורחוי.

© 2016–2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

ומלין הכי מתקשרן.

[p. 490] *סוסתי ברכבי פרעה וגו׳.* כתיב *וייי הולך לפניהם יומם בעמוד ענן וגו׳.* בשעתא דקב״ה אפיק לון לישראל ממצרים, לא הוו בעאן למיזל במדברא באורח נגיבו. דהוו רגילין במצרים דהויא כגנתא דעדן, כד״א *כגן יי׳ כארץ מצרים.* והוו אזלין באתר נגיבו, בחורבא בלא יישובא.

מה עבד קב״ה, שדר קדמייהו שכינתא, דהות אזלא בכל גוונין דזהרא, בכל גוונין דתיאובתא. והוו רהטין אבתרה, למחמי בתיאובתא. ובג״כ הוו רהיטין ואזלי אבתרה, ואזלי ולא הוו מתעכבי. וקב״ה עביד לון הכי בגין דלא יתעכב קדושא דשמיה על ימא, דאיהו הוה בעי לאתיקרא בגו עמין דעלמא.

כגוונא דאלין אזלין בבהילו, אוף הכי עבד פרעה ברתיכוי וסוסוון דיליה, בגין למרדף בבהילו, ולא יתעכבון רתיכוי באורחא. מה עבד, נטל סוסוון נוקבי וסוסוון דכורי, ושוי נוקבי קמייהו ודכורי מאחורא. דכורי הוו רהטי בתר נוקבי ונוקבי הוו רהטי מקמי דכורי, ואלין ואלין רהטי בבהילו. ודא עבד פרעה בחכמתא, למרדף בבהילו אבתרייהו דישראל.

[p. 491] כיון דאדביק לון ובעא לאגחא בהון, נטל נוקבי וחגר לון לאחורא ודכורי לקמייהו, בגין ליאשא רתיכוי. כך בקדמיתא כתיב *וייי הולך לפניהם יומם*, ולבתר כתיב *ויסע מלאך האלהים ההולך לפני מחנה ישראל וילך מאחריהם*, בגין דיתייאשון ישראל ויהון נטירין. וכל אינון גירין ובלסטראין ואבנין וקולפין דהוו שדאן לגבייהו דישראל לא מטו לון. ועל דא כתיב *התיצבו וראו את ישועת יי׳*. *התייצבו* ודאי. ובגין כך *דמיתיך*, בההוא גוונא ממש.

כיון דאינון אוכלוסין אתעברו, וחמו כל עלמא אינון נסין וגבורן דעבד קב״ה על ימא, כדין *נאוו לחייך בתורים*, אתתקנו ישראל ברזא דמהימנותא. דכתיב *ויאמינו ביי׳ ובמשה עבדו*. וקבילו ישראל אורייתא על טורא דסיני, תורה שבכתב ותורה שבעל פה, וכדין אתתקן כולא, עילא ותתא כדקא יאות.

נאוו לחייך בתורים. ת״ח כל גוונין דלגו וכל מחשבין וכל רעותין דעלמא דאינון גו לבא, כולהו אתחזון באנפין, ובאנפין אשתמודעא בר נש. מאן איהו עובדוי לטב. ומאן איהו עובדוי לביש. כד״א (ישעי׳ ג:9) *הכרת פניהם* **[עב ט״ב]** *ענתה בם.* והשתא דתיקונין דכלא כלהו כדקא יאות, בתיקונין דכשראן, בתיקונין דעובדין טבין, מיד *נאוו לחייך*, בלא כיסופא כלל.

[p. 492] וכל דא הוי בזמנא דאתבני בי מקדשא ועלמין כולהו בחבורא חדא, עילא ותתא. וכדין אתתקנו אנפין כדקא חזי. אנפין באנפין כדקא חזי.

לחייך, ולא כתיב פניך, בגין דכולא חד. אבל לחיים, אינון מתקנן צפצופא ומילולא לאסתכלא בהו. ובגין כך שירתא דא, השתא אתתקנת יתיר משאר זמנין דעלמא.

© 2016–2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

[p. 493] כתיב *והנה דבר יי׳ אליו לאמר לא יירשך זה כי אם אשר יצא ממעיך הוא יירשך*. וכי אברהם, דהוה אזיל בשלימו לגבי מלכא קדישא, איך לא הימין בכמה זמנין דקב״ה אמי׳ ליה דיהא בנין, דכתיב *ויוצא אותו החוצה וגו׳*. וכתיב *לזרעך אתן את הארץ הזאת*. ולבתר איהו אמר *והנה בן ביתי יורש אותי*. שפיל לרישיה דקרא מה כתיב *ואנכי הולך ערירי*. וכתיב *הן לי לא נתת זרע והנה בן ביתי יורש אותי*.

אלא בקדמיתא אברהם דהוה מהימין בקב״ה, הוה מסתכל בכוכבייא ובקיני דמזליא והוה חמי דלא יהא ליה בר. בגין דעד כען לא הוה דביק בדביקו דמאריה.

כיון דכתיב *ויוצא אותו החוצה*, אפיק ליה מההוא אורח וקריב ליה לגביה לפולחניה, למנדע אורחין אחרנין דחכמתא. ואפיק ליה מההוא טיירו ואמר ליה, אברם אינו מוליד ודאי. *לא יקרא עוד את שמך אברם והיה שמך אברהם כי אב המון גוים נתתיך*.

[p. 494] מאי טעמא, בגין דלית בכל אתוון את דמתתקנא לאולדא בר את ה׳. האי את איהי מתתקנא למעבד פירין ואיבין יתיר מכל שאר אתוון, ובגין כך איהו פתיחא מכל סטרין.

וא״ת את דא לא אצטריך ליה לאברהם לאתוספא ליה, דהא לאו דיליה. ה׳ איהי נוקבא בכל אתר. ותינח לשרה למהוי את דא רשימא בגווה.

אלא תרי ההין אינון, חד עילאה וחד תתאה, חד עלמא דדכורא וחד עלמא תתאה דאיהו עלמא דנוקבא. כיון דאתוסף ה׳ באברהם, אור קדמאה, דהוה האי ה׳ מתעטף ביה, נפיק ועבד איבין. ואתרשים אברהם בההוא דרגא עילאה דיליה בחילא דהאי ה׳ עילאה, דהא לית חילא ותוקפא לההוא אור קדמאה בר ה׳. ובגין כך נטיל ההוא אור קדמאה את ה׳ עמיה ואתישב בדרגיה, דהא סליק למהוי עביד תולדין.

[p. 495] תרין אתוון רשימין הכא, דאינון סליקו דעלמא עילאה, ואינון ה״ם. את ס׳ מעלמא עילאה איהו. מאי בינייהו בין את מם ובין את ה׳, דהא תרוויהו מעלמא עילאה אינון.

אלא כד סתים כולא גו מחשבה עילאה, ואיהי נקודה אתפשטא ואסתים כל אינון שבילין עילאין, ואסתים כולא באת ס׳. והוו כל אינון שבילין ואתוון עילאין סתימין כלילן באת דא. כיון דסלקי ברעו לאתגלאה ולאפקא תולדין, האי את ס׳ אתפתח ואתעביד את ה׳.

לא אשתנו דא מדא אלא דאתפתח לאפקא תולדין ולאתגלייא בלחישו, דהא את דא לא אתגלייא אלא בפום גלי ולא אדכר. ואע״ג דאיהי בלחישו, הוא בפום גלי.

[p. 496] ובגין כך בשעתא דאתגלי ואתפתח כדין זמין לאולדא. דהא בעוד דלא קיימא בפתיחו דה׳, כולא סתים **[עב ט״ג]** בגויה באת ס׳. לבתר דאתפתח עביד תולדין באות ה׳.

© 2016–2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

ואינון תולדין לא נפקי לבר בר בחד אבר, שייפא קדישא, דאתתקן גביה ועאל באת ה׳ בתרייתא. מאת ה׳ נפיק ובאת ה׳ עייל, בההוא אבר דאתתקן גבי ה׳ תיתאה.

ובשעתא דאתוסף ואתפתח את דא, ה׳ עילאה, כדין אתתקן בתיאובתא האי אבר, צדיקא דעלמא, אתתקן עליה. וע״ד כד אתתקן האי אבר בתיאובתא, אתוסף ביה ה׳. וכד האי אבר לא הוה בתיאובתא והוה טמיר וגניז, גרע ה׳ והוה ס׳ בלחודוי, לאתחזאה דהא לא קיימא לאולדא.

ורזא דא אב״ר ס׳, דא אינו מוליד דהא ס׳ סתימא איהו ולא קיימא לאולדא. כד אתוסף ה׳ הא ההוא ס׳ אתפתח ואתוסף ה׳, וקיימא בההוא אבר למעבד תולדין. ורזא דא אב״ר ה״ס, דא מוליד ועביד איבין. ובגין כך אברם אינו מוליד, אברהם מוליד, בגין דההוא אבר לא אתתקן עד דאתי ה׳. ובכל אתר, ה״א קיימא לתולדין ואיבין. וע״ד שמא גרים.

[p. 497] ומנ״ל דההוא אבר לא אתתקן אלא בגין ה׳. דהא בזמנא דהוה אברם, לא אתגזר ההוא אבר ולא אתתקן. בתר דאתא ה׳, אתתקן ההוא אבר ואתגזר, למעבד איבין בההוא ה׳ בתראה. ובעוד דאיהו עלמא עילאה סתום באת ס׳, ההוא אבר לא אתתקן, וקיימא ערלה בלא גזירו.

ודרגא תתאה קיימא מגו ערלה, באת ד׳ גו מסכנו. כד עלמא עילאה גו סתימו ברזא דאת ס׳, עלמא תתאה במסכנו ברזא דאת ד׳. כד אתפתח עלמא דאת ס׳ ואתעביד ה׳, כדין אתתקן ברית ואתעבר ערלה.

[p. 498] וכיון דאתתקן האי ברית, נפקין אלין תרין אתוון ועיילי אתוון אוחרנין. נפקין תרין אלין ד״ם. וכל גזירו דלא נפיק מיניה דם לאו איהו גזירו. דהא אלין מתעברן ועיילין תרין אחרנין. באתר דאת ס׳ עייל ה׳, באתר דאת ד׳ עייל ה׳. כדין כולא קיימא לאולדא.

ורזא דא (ישעי׳ ט:6) *לם״רבה המשרה ולשלום אין קץ על כסא דוד ועל ממלכתו להכין אותה ולסעדה. לם רבה*, רזא דא, כד לאת ס׳ *רבה המשרה*, דאסגיאו רבו עילאה, דאתפתח ואתעביד ה׳, כדין *ולשלום אין קץ*.

[p. 499] מאי *ולשלום*, אלא *ולשלום*, דא ההוא אבר יסודא דעלמא, דאתעבר מניה ערלה. ההוא דאקרי *קץ כל בשר*, ודאי. *ולשלום אין קץ*, דהא אתעבר. ולשמשא ההוא *שלום*, *על כסא דוד ועל ממלכתו, להכין אותה ולסעדה במשפט ובצדקה*.

וכל דא כד אתעבר ס׳ ואתפתח, כדין אתעבר ערלה ואתעבר ד׳, כד״א. ורזא דא *הנה דם הברית*, דאצטריך לאפקא מיניה תרין אתוון אלין.

ועל רזא דא, אברהם אבר ה. דאתפתח את ס׳ בגין לשמשא ההוא אבר בעלמא לתיתא.

© 2016–2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

[p. 500] ובגין האי יצחק לא נפיק עד דאתעבר ערלה מההוא אבר קדישא עילאה. ובג״כ קב״ה כל מה דעבד בארעא, כולא איהו ברזא דשימושא, כגוונא עילאה. לאחזאה דהא אפיק שמהן כולהו בחכמתא עילאה כגוונא דרזא דלעילא, כלא כדקא יאות.

והנה דבר יי׳ אליו לאמר, לא יירשך זה. מאי טעמא, בגין דהוה **[עב ט״ד]** *עבד משכיל*. וכדין אמר *הן לי לא נתת זרע. והנה בן ביתי כו׳*. בגין דהא איהו הוה מסתכל וחמי בטייר דלא יוליד.

ובשעתא דאתגזר, אברהם אשתלים בכולא, באת ה״א דאתפתח מאת ס׳, ואת ד׳ אוף הכי. כדין עאל אברהם באורח אחרא, ואתעבר מההוא אורחא קדמאה דכוכביא ומזלי.

ת״ח בשעתא דהוה ביה ערלה, דלא אתגזר, קב״ה לא אתגלי ליה אלא במחזה, בגין דעלמא עילאה הוה סתום באת ס׳, ועלמא תתאה הוה במסכנו באת ד׳. כיון דעלמא עילאה אתפתח באת ה׳, ואברהם אעבר ההוא ערלה, ואתעבר עלמא תתאה מההוא ד׳, כדין כתיב *וירא אליו יי׳*. אתגלי כולא ואתפתח מאי דלא הוה מקדמת דנא כדין.

[p. 501] בהאי גוונא ממש, כל זמנא דצדיקי וחסידי אסגיאו בעלמא, כדין כולא אתגליא ואתפתח. בזמנא דשלמה מלכא בנה בי מקדשא והוו ישראל כולהו צדיקי וחסידי, שקטי כחמרא על דורדייה, כדין אתפתח כולא, ואתגלי שירתא דא עילא ותתא.

בההוא שעתא כתיב *לסוסתי ברכבי פרעה*. מה סוסוותא דרתיכין דפרעה הוו כולהו מזיינין בכל זייני קרבא, אוף הכי אנת הוית מתלבשא בכמה זיני קרבא לאגחא קרבין. אי מה סוסוון דפרעה הוו טעונין בכמה זיני קרבין, אבנין גירין בלסטראין קסורין, כולהו טעונין לאגחא קרבא, אוף הכי אנא בך טעין כל זייני קרבא, לאגחא קרבין, לאתקדשא בך לעיניהון דכולא, ולאגחא קרבא בהון.

[p. 502] והשתא חמינא לך בגוונא אחרא, בכמה תיקונין יאין, בכמה שפירין. *נאוו לחייך בתרים*, בתרי ההי״ן. דהא כולא אתפתח לגביך, ואתגלייא. ה׳ עילאה חדי בך ויאי לקבלך, ואתפתח. ואת אתעברת מאת ד׳ ועיילת באת ה׳. ואלין תרין *נאוו* ואתתקנו לגביך. דאינון תרין ההי״ן אינון *תרים*, תורה שבכתב ותורה שבעל פה. *צוארך בחרוזים*, תיקונין עילאין, דכל מקורין דאתתקנו לגבך.

ודא איהו דאיהו דכר לגבה בחביבו ורחימו סגי, בגין דתיאובתיה לגבה, ולנחמה ולמללא על לבה, ולאחזאה לה רחימו סגי. ועל דא אמר לגבה *תורי זהב נעשה לך עם נקודות הכסף*. מכאן ואילך אית לאוספא לך שפירו על שפירו, תיקונין על תיקונין.

© 2016–2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

כתיב *ויאמר יי׳ אל משה עלה אלי ההרה והיה שם ואתנה לך את לוחות האבן והתורה והמצוה אשר כתבתי להורותם*. האי קרא אוקמוה חברייא. [p. 503] אבל *עלה אלי ההרה*, זכאה חולקא דעבדא דמריה סליק ליה לגביה ברתיכיה. הה״ד *עלה אלי ההרה*, *ההרה* ודאי. דהא *ההר* מבעי ליה.

והיי״ה שם, הכא אתמסר ליה למשה מה דלא אתמסר ליה מקדמת דנא, דהא ההוא <u>שמא רתיכאה</u> קדישא אתמסר ליה בידיה.

וא״ת הא כתיב *של נעליך*. ודאי פקיד ליה לאתפרשא מאתתי׳ מכל וכל, אבל זווגא אחרא לא אתמסר ליה עד השתא. בשעתא דאמר <u>ליה</u> *<u>והיי״ה</u> שם*, כדין מסר ליה <u>קב״ה שמיה</u> גליפא, וחקיק ליה לגבי משה בארעא.

בקדמיתא כד הוה במצרים, חקק ביה שמא דאלקים, דכתיב *ראה נתתיך אלהים לפרעה*.

שמא דא [p. 504] ודאי אתחקק ביה בשירותא דנביאותיה. **[עג ט״א]** כיון דאסתלק בעילוייא אחרא, חקיק ביה קב״ה שמי׳ ממש, בגין לאסתלקא על שמא דאלהים דהוה ביה בקדמיתא. והשתא חקיק ביה שמא קדישא דיליה בגין <u>לאזדווגא בשמא</u> קדמאה. ולמהוי בארעא שמא שלים כגוונא דלעילא, יהו״ה אלהי״ם, דהוא שמא שלים.

ושמא שלים הוה ביומי דמשה בארעא. אלקים ההוא זווגא דיליה. יהו״ה שמא קדישא ביה. <u>ועד</u> <u>דאתגליף</u> ביה במשה, שמא דא לא אזדווג ביה שמא דאלקים. כיון דכתיב *עלה אלי ההרה*, אתיהיב ליה רשו למיתב על [p. 505] כורסייא דמלכא. כדין כד מלכא יהיב ליה כורסייה, יהיב ליה שמיה ממש. דכתיב *והיי״ה שם*. אנח ליה באתריה בכולא.

בתרין דרגין סליק משה בההוא זמנא, מה דלא אסתליק הכי בר נש בעלמא, אתיהיב ליה כורסייא דמלכא ומלכא מסר ליה שמיה. זכאה חולקיה דמשה.

ואתנה לך את לחת האבן. והא אוקמוה *לחת האבן* כמשמען, אלא כל מפתחן אתמסרו ליה למשה. משמע דכתיב *ואתנה לך*. *ל״ך* ודאי. דהא כד אסתלק בשמא דא, *והיי״ה שם*, ואתמסר ליה כורסייא דמלכא. כדין אעטר ליה בכולא, למהוי תיקונא שלים, תיקונא עילאה.

והתורה והמצוה, אלין תרין דרועין, מסטרא דא ומסטרא דא. *אשר כתבתי*, אלין תרין ירכין. *להורותם*, דא איהו דרגא יסודא חדא דמיניה נפקין כל טעמין <u>לאענאה לתתא</u>. וכלא אתמסר ליה למשה, בגין לאעטרא <u>ליה בגוונא דרזא</u> עילאה, למהוי תרין שמהן גליפן דאינון שמא שלים בארעא.

© 2016–2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

[p. 506] ועל דא אמר דוד מלכא (תהלים מו:9) *לכו חזו מפעלות אלהים אשר שם שמות בארץ*. אל תקרי *שמות* אלא *שמות*. תרין שמהן דאינון שמהן גליפן וסלקן לשמא שלים, למהוי שמא שלים בארעא כגוונא דלעילא.

כיון דאתא שלמה ואתבני בי מקדשא, מה כתיב. *וישב שלמה על כסא יהו״ה למלך*. כדין האי *כסא* אתעטרא עילא ותתא, וסלקא בתושבחתא לגבי עילא.

כיון דסלקת בתושבחתא, אושיט לה מלכא ימינא לקבלא לה. וקביל לה בין דרועוי, ואמר לה מילי דרחימו, ופקיד למיהב לה מתנן ונבזבזן ויקר סגי. ואמר *תורי זהב נעשה לך עם נקודות הכסף*.

תורי זהב, אינון פסוקי טעמי, בגין דאינון אולפין אורח לאענאה, אי לימינא ואי לשמאלא.

[p. 507] ועל מה אקרון *תורי*. בגין דכד מטא *תור* וזמנא דהאי דרגא למיהב לה על ידא דההוא יסודא, עביד בה רשימו לאענאה ולמהך בההוא אורח דבעי למהך. וכן כד דרגא אחרא מטא *תור* וזמנא למיהב בה, עביד בה רשימו בגוונא אחרא, לאענאה ולמהך בההוא אורח ממש. ועל רזא דא (הושע יד:10) *ישרים דרכי יי׳*. אלין אינון תנועי דטעמי, כל חד וחד כדקא חזי ליה.

תורי זהב, בגין דטעמי הכי תליין על אתוון כמא דתליין נזורין דנזמין על גבי אודנין, כגון תלשא ושאר תנועי, דאינון נזמין ונזורי דתיקונין דאתוון.

תיבין בלא טעמי, ולא אית בהו תנועי, הכי אינון כאודנין דכלה בלא נזורין ועגולין ושלילא מתקוני. תיבין בלא נקודי הכי אינון כאתתא בלא לבושין, דלא יכלא למיהך לאתר דעלמא. בגין כך תיקוני דאתוון [p. 508] אינון טעמי ותנועי. אלין ואלין **[עג ט״ב]** תיקונין ומלבושין אינון דאתוון. וע״ד *תורי זהב* אלין תנועי דטעמי.

ומה דאמר *זהב*, בגין דאינון אתיין מרישא דמלכא למיהב דעתא וסכלתנו לאתוון כלהו. בגין כך כולהו ברזא חדא קיימין.

נקודי וטעמי, תרין דרגין אינון. כלהו, אלין ואלין אצטריכו לאתתקנא בהו אתוון. אתוון אינון רשימין ברזין עילאין, דהא כולהו נפקן מרזא דחכמתא עילאה, באינון תלתין ותרין שבילין דנפקא מחכמתא.

ואתוון כולהו חקיקין לתתא, וירתא לון תורה שבעל פה. וכד כולהו אתיין לאתקנא לה ברזא דאינון אתוון, עבדי בה נקודי וטעמי. כמה דאתמר ועל דא *תורי זהב נעשה לך עם נקודות הכסף*.

והכא רזין עילאין לאינון דידעי מדין. אתוון כולהו רשימין ברזא עילאה ואקרון גוף תורה, דקיימן לאולפא ולמנדע ברזין עילאין.

© 2016–2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

[p. 509] נקודין אינון נפקין מרזא דמוחא לקיימא אתוון על תיקונייהו. ובנקודה חדא אשתני תיבה, ואעבר לההיא תיבה מקיומה בגוונא אחרא.

בוצינא דקרדינותא כד בטש ההוא אוירא דכיא במוחא, בטש ולא בטש. מטא לגביה דההוא מוחא ואסתליק, מטא ולא מטא. כדין ההוא בטישו נפיק לגבי אתוון מגו מוחא, ואתוון אתנקידו.

וא״ת נקודי תיקון סופרים הוא. ח״ו דאפי׳ כל נביאי עלמא אי יהון כמשה דקביל אורייתא מטורא דסיני, לית לון רשו לחדתא אפילו חדא נקודא זעירא באת חד, אפילו את זעירא דאורייתא.

[p. 510] כיון דההוא בטישו אתיישב במוחא מגו אוירא דכיא דאתפס, בגין דאית אוירא דכיא דלא אתפס כלל. והאי דאתפס, כד אתיישב בהאי מוחא ההוא בטישו עילאה, כדין נפקי כל תנועי דטעמי.

ואינון טעמי כמתג לסוסיא למהך באורח מישר, לימינא ולשמאלא, לכל רעותא דטעמי. אזלי ופסקי יתבי ומרהטי אזלי בגאותא ובשפלי. ולית רשו לכל אתוון למהך לסטרא דא ולסטרא דא בר ברשו כמה דטעמי מדברי לון. ומלה בגינהון אשתמע בגין למהך באורח מישר.

ועי״ד אתוון כלהו אתיין למיהך ברזא דהני תרין, בנקודי וטעמי כחדא. ורזא דא (משלי כה:11) *תפוחי זהב במשכיות כסף דבר* [p. 511] *דבור על אופניו*. *תפוחי זהב*, אינון טעמי ותנועי. *במשכיות כסף*, אלין נקודי. *דבר דבור על אופניו*, דהא לית מלה כדקא יאות בר בתרין אלין. ובג״כ *תורי זהב נעשה לך*.

כתיב *ויאמר אלהים נעשה אדם בצלמנו כדמותנו וירדו וגו׳*. האי קרא אתערו ביה חברייא. ודאי קב״ה אמר דא גבי משריין עילאין ואתייעט בהו למברי אדם, כמלכא גו חילוי.

אבל אית לאסתכלא אי ברזא דלעילא הוה דהאי אלהים. אי איהו אלהים חיים רזא דעלמא עילאה, ואי איהו אלהים רזא דעלמא תתאה. אי אלהים רזא דעלמא עילאה, היך אתתקן *נעשה* להאי סטרא ולהאי סטרא.

אלא ודאי כולא איהו כגוונא חדא וברזא חדא. אדם כליל בכל סטרין, רזא דיליה איהו בכולא, ומרזא דאלהים אשתכח אדם, ולא אשתכח מרזא דשאר שמהן. הה״ד *ויברא אלהים את האדם בצלמו בצלם אלהים*.

[p. 512] *בצלמו בצלם*, תרין צלמין אמאי אינון. אלא חד לדכורא וחד לנוקבא. תרין אלהים הכא חד דכר וחד נוקבא. *בצלמו* דכר. *בצלם* נוקבא. ועל דא *ויברא* **[עג ט״ג]** *אלהים*

© 2016–2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

את האדם בצלמו, דא עלמא עילאה. *בצלם אלהים*, דא עלמא תתאה. ורזא דא, *נעשה*, כללא חדא כדקא אמרן.

בשעתא דאתברי אדם, אתוון כלהו אתגלימו ואתציירו. בשעתא דאתנשיב ביה רוחא, נפקו נקודי ואתיישבו באתוון. בשעתא דאתתקן בסוכלתנו ובמדע, נפקו תנועי וטעמי ואתיישבו על נקודי ואתוון. וכל תיקונא דרזא דאדם הכי איהו, בכל סטרין דעלמין. ברזא דאדם אתיישב כולא כד״א. ולית אדם בר בכל הני תיקונין.

א״ל אליהו, ר׳ אפתח פומך וינהרון מילך, דרשו דלעילא אתמסר בידך.

[p. 513] פתח ואמר *בראשית ברא אלהים את השמים ואת הארץ*. האי קרא אוקימנא ליה בכמה דוכתי. אבל ת״ח, על רזא דא בעקרא דא כדקא אמרן, דהא אי ייתון כל נביאי מהימני דעלמא ויסלקון בנבואתהון בסליקו דנבואה דמשה, לא יכלין לחדתא אפי׳ חדא נקודה דאורייתא.

מאי טעמא, בגין דאתוון כולהו לא נפקו אלא מגו נקודה חד זעירא. ואתוון אינון כללא דאורייתא, והא לית לכל אתוון רשו לנטלא להאי סטרא ולהאי סטרא בר בנקודי. אתוון כולהו כגופא בלא נפשא. כד אתיין נקודי, הא גופא אתקיים בקיומיה. וכדין, *ויהי האדם לנפש חיה* כתיב. וכלהו מרזא דחד נקודה נפקי.

בשעתא דאתוון נפקו מגו עלמא דאתי, כולהו אגלימו ברזא דאדם, והוו גופא בלא נפשא. עד דאתער האי נקודה עילאה ועאל בטמירו גו עלמא דאתי, ונפקו נקודי כולהו מגו האי נקודה, לקיימא אתוון על קיומייהו.

[p. 514] ודא איהו *בראשית ברא אלהים*. *בראשית*, דא נקודא עילאה דבה *ברא אלהים*, ואתקין כל תיקוני דאתוון, דאינון רזא ד*שמים וארץ*. ואי לא האי *ראשית*, רזא דנקודא עילאה, לא אתנקידו אתוון ולא הוה בהו קיומא.

ת״ח *בראשית*, בהאי *ראשית* רזא דנקודא עילאה *ברא אלהים*. בחילא דהאי נקודה נפקו אתוון ואתציירו בתיקונייהו, למהוי רזא דגופא בשייפין ידיען, בלא נפשא. ובג״כ כתיב *ברא*, בגין דלא נפק נפשא לגופא למיהוי בקיומיה.

[p. 515] כיון דאתער נקודה עילאה לאפקא נקודי נפשא גו עלמא דאתי, כדין כתיב *ויאמר אלהים יהי אור*, אתנהירו אתוון בנקודי נפשא.

אור, דא נקודה קדמאה דנהיר מגו ההיא נקודה עילאה סתימא, דסתים ולא ידיע. נקודה דא דנהיר מגו ההיא סתימא, דא נקודה דאיקרי חולם, דנהיר לעילא על כל אתוון, בגין יקרא דנקודה סתימא.

© 2016–2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

ובגין דאתוון כולהו אתכנשו בחמש מאה פרסי דעלמא דאתי, אנהיר נקודה דא חמש זמנין. ורזא דא *ויאמר אלהים יהי אור, ויהי אור, וירא אלהים את האור כי טוב, ויבדל אלהים בין האור ובין החושך, ויקרא אלהים לאור יום.*

[p. 516] *יהי אור*, דא נקודה חלם. *ויהי אור*, דא נקודה אחרא דאקרי שרק. בגין דנקודה קדמאה דאיקרי חלם נהיר לעילא, ועד דלא אתמשך לאנהרא לתתא, הוה סתים. כיון דאתמשך, נהיר גו אמצעיתא, ברזא דשרק. *וירא אלהים את האור כי טוב*, דא חרק כד נהיר לתתא.

בזמנא דנפקו נקודין לאנהרא לגופא, אור קדמאה, דאיהו חלם, נהיר לעילא ואתיישב ברישא דגופא, ויהיב **[עג ט״ד]** נהירו לכל רישא, לאנפין, לעיינין, לנהירו דרישא, לכל תיקוני רישא.

ושרק שארי באמצעיתא ויהיב נהירו לגופא וקיומא, *ממראה מתניו ולמעלה*, בכל רזין דיליה.

חרק שארי לתתא, ויהיב נהירו וקיומא, *ממראה מתניו ולמטה*, בכל תיקונין ורזין דיליה. כדין *וירא אלהים את האור כי טוב.*

[p. 517] כד אתתקן גופא דאתוון באלין, *ויבדל אלהים בין האור ובין החושך*. לעולם הבדלה בדרועא דשמאלא, דאית ביה *חשך*. ואנהיר בנקודת סגול, לאנהרא מגו חשוכא ולואי.

ויקרא אלהים לאור יום, דא נקודת צרי, דאנהיר ואתישב בדרועא ימינא, ואתקין ליה בכל תיקונוי.

וכד נוקבא אתדבקת בימינא ושמאלא, ואתיהיבת בינייהו, אתדבקו בה תרין נקודין אלין צר״י וסגול. בקיומא והפוכא אחרא, דלא מתיישבן בה הכי, צרי אתהפך ואנהיר בה בדיוקנא אחרא, בלא יישובא בדכורא, ואיהו שבא. וסגול אתהפך ואנהיר בה בדיוקנא אחרא, ואיהו שרק דתלת נקודין. ולאחזאה חביבו דדכורא לגבי נוקבא, דאיהו כולא חד, לזמנין דאנהיר בהו דכורא. מהכא אתפשטו נקודי לכל שאר שייפין דאתוון בגופא.

[p. 518] *ויאמר אלהים יהי רקיע בתוך המים*, דא נקוד׳ פתח, פשיטו דנהירו דאנהיר בסטרא דדכורא, בסטרוי שמאלא, ואנהיר לההוא סטרא, והשתא אתחליפו ואתכללו ימינא בשמאלא, ושמאלא בימינא.

מים, איהו לימינא, ברזא דההיא נקודה דאנהיר בה צר״י. בסטרא דא דימינא, אתפליגו תרין מימין, והא אוקימנא. ובגין כך צרי תרין נקודין, מתיישבן לקביל תרין מימין, חד לעילא וחד לתתא, כמה דאתחזי בנקודת שב״א.

© 2016–2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

[p. 519] לבתר כיון דאתנהיר האי *רקיע*, דאיהו נקודה דאיקרי פתח, האי נקודה עאל בין נקודה לנקודה דצרי, *בין מים למים*. ואפריש בינייהו ונטיל לון לגביה. וכדין *מים* לסטר שמאלא, בנקודת פת״ח. ועל רזא דא, *יפתח יי׳ לך את אוצרו הטוב את השמים לתת מטר וכו׳*. דהא *מים* מסטרא דפתח אינון.

תו אתפשט *רקיע* מסטרא דימינא ועאל בסטר שמאלא, בין נקודת סגו״ל, ואתעביד קמץ. ועאל כדין שמאלא בימינא, ואתכליל דא בדא, ימינא בשמאלא, ושמאלא בימינא.

ויאמר אלהים יקוו המים. לעילא כתיב *מים* חמש זמנין, *יהי רקיע בתוך המים*, [p. 520] *ויהי מבדיל בין מים למים*, *ויבדל בין המים כו׳*, *ובין המים*. הא חמש זמנין *מים* לקביל תרין נקודין, דאינון חמש צרי וסגול. צרי תרין, וסגול תלתא. הא חמש אלין מתיישבן בימינא ושמאלא.

נוקבא עאלת בין ימינא ושמאלא ומקבלא לאלין נקודין למיהב לה דעתא בשלימו. ולא מתיישבן בה הכי, ומתהפכן בה באורח קליל. צרי אתהפך בה לנקדת שבא, באורח קליל. סגול אתהפך בה לנקודה שורק, באורח קליל.

ולעולם אתתא דעתה קליל עלה, דהא לא יכילו לאתישבא בה למהוי בה דעתה שלים, כמה דאינון לעילא. אלא אהדרו בה באורח קליל, ואשתכח דעתה קלה עלה.

כמה דאינון תרין נקודי צרי סגול אינון חמש, אוף הכי בה שבא שרק אינון חמש, אבל בלא יישובא כלל.

יקוו המים, אינון כולהו חמש, לנקודא חדא, **[עד ט״א]** דאיהי נקודת חיריק דקיימא תחות *רקיע* קמץ. כל [p. 521] אינון מיין דהאי סטרא והאי סטרא, ואינון חמש נקודין מתיישבן בהאי נקודה. ודא אתיישבת ונהיר לברית קדישא דבדכורא. וכל נהירו דחמש נקודין כולהו ירית דא.

כיון דהאי ירית כולהו, כדין אתנהירת נוקבא למעבד פירין ואיבין, דכתיב *תדשא הארץ דשא וגו׳*. בחילא דהאי נקודה דקיימא לתתא דעביד בה פירין ואיבין.

ויאמר אלהים יהי מאורות ברקיע השמים, דא נקודת חטף קמץ, דנהיר נהירו כגוונא דההוא אור קדמאה, נקודת חלם. ועל דלא אנהיר בישובא כגוונא דיליה, איהו *מארת* חסר, דלא נהיר בישובא כגוונא דחלם, אע״ג דקיימא בגוונא דיליה.

ויאמר אלהים ישרצו המים שרץ נפש חיה, דא איהו ברזא דנקודת שב״א סגו״ל, דהא סגו״ל דאתכלילו מיין באשא. רחשין רחישו דההוא *נפש חיה*, ההוא דעתא דאתיהיב לה מתרין סטרין, ואיהי קלה עלה. ודא אקרי *שרץ נפש חיה*, רחישו דרחיש ואזלא בכל נקודי.

© 2016–2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

[p. 522] ותא חזי, שב״א איקרי *מהיר צדק*, והכי הוא שמיה. ובג״כ איקרי *נפש* דההיא *חיה*.

שרק דתלת נקודין, בשעתא דאת ו' אסתלק מינה, אפיקת דעתא, וההיא דנטלה מגו עילא, כד״א. ובאתריה דאת ו' נפיק שרק, והכי איהו בכל אתר.

ועל דא נקודי כולהו קיימין לאנהרא לאתוון, כעובדא דשמיא וארעא, וכל עלמין כולהו. ולית קיומא ונהירו לכל אתוון בר בנהירו דנקודי, וכולא אתמסר ברזא דאורייתא בסיני. והכי איהו ברזא דלעילא, וכלא תיקונא דאדם כמה דאתמר.

[p. 523] *ויאמר אלהים נעשה אדם בצלמנו כדמותנו*. כתיב (תהלים לז:23) *מיי׳ מצעדי גבר כוננו ודרכו יחפץ*. ת״ח כד ברא קב״ה עלמא עילאה ועלמא תתאה, כולא בדיוקנא חדא הוה, למהוי דא כגוונא דדא. בשעתא דבעא למברי אדם לתתא, בעא למעבד ליה כגוונא דתרין עלמין.

וכל רזין דלעילא ותתא, כלא איהו באדם. גולגלתא דרישא דקיימא על גופא איהו ברזא דעלמא עילאה, באינון תיקונין דרישא. גופא איהו ברזא דגופא, דקיימין דרגין בשייפין ידיען תחות האי רישא. ירכין ורגלין כולא בדרגין דלתתא, כמה דאתחזי ליה, למהוי כגוונא דלעילא ולמהוי כגוונא דלתתא. כל דיוקנין עילאין ותתאין כולהו חקיק קב״ה באדם, למהוי איהו שלים בכולא.

תא חזי, *מיי׳ מצעדי גבר כוננו*. כד קב״ה אתרעי ביה בבר נש, כל צעדוי וכל אורחוי כלהו מתתקנן קמיה, ואיהו מתקן לכלהו, כל חד וחד כדקא יאות. *ודרכו יחפץ* אפילו במילי דעלמא.

תו, *מיי׳ מצעדי גבר כוננו*. אי בר נש ישוי דעתיה ורעותיה ולביה לגבי מלכא קדישא לבתר אורחיה דאיהו עביד, קב״ה אתרעי ביה כאילו הוא דיליה ממש.

[p. 524] בשעתא דנפקו אתוון מגו רזא עילאה, כד״א, ואתגלימו ואצטיירו בדיוקנא דאדם, לבתר נפקו נקודי ואנשיב בהו רוחא דחיי, ואתקיימו אתוון, כבר נש דקאים על רגלוי בקיומא דרוחא.

לבתר דנקודי אתקיימו על אתוון ויהבו בהו נפשא, אצטריך למהוי בדעתא וסוכלתנו, ולנטלא במטלנוי, ולמיהב מזונא לאחרא. ודא איהי **[עד ט״ב]** *בצלמנו כדמותינו*, כמא דאוקימנא. *בצלמנו*, דא רזא דעלמא עילאה. *כדמותנו*, דא רזא דעלמא תתאה.

דבר אחר. *בצלמנו*, אלין תנועי דטעמי דאינון תיקונא ושלימו בדעתא וסוכלתנו, למנדע ידיעה לאסתכלא לעילא, כמה דאיהו סתים ולא אתגלייא.

© 2016–2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

כמלכא דאיהו חכים בסוכלתנו בחכמתא ולא נטיל לסטרא דא או לסטרא דא בר בדעתא ובסוכלתנו ובמנדע. [p. 525] אוף הכי, כגוונא דא תנועי דטעמי כולהו מטלניהין בחכמתא ובסכלתנו ובמנדע, כמה דאתחזי. ודא איהו *בצלמנו* .

כדמותנו , אלין רזא דנקודי דאינון נפקו מגו דיוקנא חדא דנקודה עילאה, מההוא דיוקנא סתימא דלא אתחזי. ומגו דנפקי מגו נקודה חדא, אקרון נקודי. *דמות*, דיוקנא דנקודה עילאה.

דאי תימא אתוון, לאו הכי, דהא דיוקנא לאו איהו לעילא ולא תלייא תמן דיוקנא. דהא לבתר דנפקי מרזא דעלמא עילאה אגלימו ואצטיירו כולהו, מה דלא הות מקדמת דנא. דלאו אית דיוקנא וציורא לעילא כלל.

ועל דא, לא ידעי ולית מאן דידע ביה כלום. ראשיתא, סתימא דאתגלייא ולא ידיע. חד נקודה סתימא איהו. וההוא נקודה לא ידיע ולא אתגליא, ולית מאן דידע בה.

אבל אתוון לא אתציירן ולא תליין לעילא, דהא לית תמן דיוקנא כלל. ועל דא *כדמותינו* , אלין נקודי. *בצלמינו* , אלין תנועי דאיהו שלימו דכלא.

[p. 526] רזא הכא לידעי מדין. תנועי דאיהו שלימו דכלא, אן אינון בבר נש. אלא רזא דא *בצלמנו* , דא איהו צולמי דבר נש, מלגו ולבר. לגו, סוכלתנו ומדע וחכמה. לבר, ההוא צולמא דאזלא עליה ומדברא ליה לבר נש בנטירו, למהוי נטיר מכלא. בעוד דהני תנועי אינון בבר נש, ב״נ איהו שלים בכלא. כגוונא דא בכל אינון רזין עילאין דלעילא.

ורזא דא *מיי׳ מצעדי גבר כוננו* , למיטל במטלנוי באינון תנועין דטעמי. *ודרכו יחפץ* , באינון נקודי. *מיי׳*, מיניה אתנטיל רזא דא, למהוי לתתא כלא כגוונא חדא ורזא חדא.

[p. 527] *מיי׳ מצעדי גבר כוננו* , כגון אזלא מקף שופר הולך, דאינון *מצעדי גבר* , דמתתקנן כל חד וחד כדקא חזי ליה, ודא איהו כוננו. ושאר תנועי אינון דכתיב *ודרכו יחפץ* , הן בזקיפו, הן למיזל, הן למיפסק, הן לנגנא בחדווא, הן למשתק, הן למיהב דינא, כלא איהו מנדע וסכלתנו למיטל במטלנוי, כדקא יאות.

זרקא, דא איהו ניגונא בחדוה, כד אתי בוצינא דקרדינותא בההוא בטישו דגו אוירא דכיא דלא אתפס, יהיב חדו וחדוה וזריק מרחוק, לנגנא בחדוה למאן דלא ידיע ולא אתפס כלל. וקאים בקיומיה ולא אתישב למנדע עד דקריי׳ בסכלתנו יתיר. וכן תנועי כולהו, כל חד וחד כדקא יאות.

[p. 528] ועד לא מטו אלין תנועי, כל אינון שייפין דגופא לא יכלין לנטלא במטלנין. דהא כל שייפין דגופא אתפלגו באתוון, דאינון עשרין ותרין אתוון דאתגלמו בפרקין ושייפין. תריסר שייפין, אינון פרקין דנטלין. ואלין תריסר לא נטלין במטלנין כדקא יאות בר ברזא דתריסר

© 2016–2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

תנועי, דכולהו עבדין להני פרקין לנטלא לון. ואית תנועי אחרנין למיהב סוכלתנו וחכמה ומדע לכל גופא, ולנטלא כל גופא, ולמיהב חדוה לעילא ותתא, **[עד ט״ג]** כולא כדקא חזי.

עשרין ותרין אתוון, אינון כללא דרזא דגופא, וכלהו אתפלגו בשייפין דגופא. ומרזא דאתוון גופא אשתלים. אשתארו אתוון אחרנין, דאינון עשר. תריסר אתוון אינון קדמאי, דאינון שייפין קיומא דכל גופא, למהוי כל שייפא ושייפא על תיקוניה.

[p. 529] ואע״ג דאית בהו באתוון אתוון דאתחזון בדכורא, ואתוון דאתחזון בנוקבא. כגון א׳ דכורא, ב׳ נוקבא, ג׳ דכורא, ד׳ נוקבא, ה׳ נוקבא, ו׳ דכורא, וכן אתוון כולהו אחרנין, מנהון כלילן בדכורא, ומנהון כלילן בנוקבא. ואי תימא, אי הכי איך אתבני אדם ברזא דעשרין ותרין אתוון. דהא כד אסתכלן ואתבררו אתוון דאצטריכו לדכורא ואתחזון ליה, בר תריסר, לקביל תריסר שייפין.

אלא ודאי אתוון כולהו כלילן ברזא דדכורא. ואינון עשרין ותרין אתוון, אתוון דכורי ואתוון נוקבי. בגין דשייפין כולהו, אית שייפא באינון פרקין דאינון כלילן דא בדא, ועייל דא בדא. מאן דעייל, איהו דכר ההוא דמקבל ליה בגויה, איהי נוקבא.

בכל שייפין אית דכר ונוקבא, ועייל דא בדא כדכורא בנוקבא. ובגין כך כלהו אתוון סלקין ברזא דדכורא ונוקבא. ואתוון כולהו אצטריכו אלין לאלין, ולאתחברא אלין באלין, אעיל דא בדא כדכורא בנוקבא.

כ״ב אתוון אחרנין כלילן בנוקבא לתתא, ואינון אתוון זעירין. דהא כד אתחבר דכר בנוקבא בתיאובתא דכל אתוון דשייפין כולהו לגבי נוקבא, אטיל בה רזא דאתוון באינון מיין דילה. ולבתר אקרישו שמים, דאגלימו אתוון ונפקי אתוון אחרנין כגוונא דאלין. ועל דא אית אלפא ביתא דאתוון עילאין, ואית אלפא ביתא דאתוון דקיקין.

[p. 530] א איהו חד ורזא דחד, נפיק ואגלים ברזא דתלתא שייפין עילאין דמתחברן בחד, ואינון חד. ועם כל דא לאו איהו אלא שייפא חד, בגין דכד נפקא א ואתיהיבת בראש, נפקא בההוא דיוקנא דאינון אחרנין דאצטריכו ליה לאתחברא בהדיה. וכד נפק א, אחזי לתרין דרגין אחרנין דאצטריכו למיהוי בהדיה, דאינון שמאלא ואמצעיתא. וכולהו אתאחדו כחדא ואתחזון בדיוקנא דיליה. כיון דאשתכחו ואתיישבו בדוכתייהו אינון תרין שייפין אחרנין, אתהדר א ואתיישב בדוכתיה, בראש בסטרא דימינא.

היך עבד קב״ה. כד אתוון נפקו, את קדמאה דנפיק, ריש לכל אתוון, איהי א. מה עבד קב״ה. אתעטף בההוא את וברא שמים. ואת דא ברא ביה קב״ה רזא דייחודא, דאינון תלת דרגין. ואינון שמים, רזא חד, כמא דאוקימנא והא אתמר.

© 2016–2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

[p. 531] כיון דאתברו שמים ברזא דא, עד לא הוו קרישו ולא גלידו שמים. דהא טמירין הוו גו מייא, רזא דאת א, דאיהו לימינא. לבתר דאקרישו, מגו מייא נפקת את ו׳ מתציירא בציורא, דגלימו בדיוקנא דאדם. ועם כל דא לא חסר מההוא דיוקנא דאת א <u>כלום</u>, ואתהדר ואתיישב בדוכתיה.

שארי נהירו דהאי את לאנהרא מרישא דעלמא לסייפי <u>דעלמא</u>. גניז ליה נהורי׳ באת אחרא, ועביד להאי את בי״ת חד, לאגנזא נהוריא בגויה. ואתגניז ההוא אור בגויה.

ומההיא שעתא אתגניז ואיטמר ולא נפיק לעלמא בר בחד שביל דקיק, דאמשך חד חוטא מיניה. ומיניה אתזן עלמא וקאים בקיומיה. מהאי את אתבני כולא. מהאי את <u>אתזן</u> כולא.

[p. 532] באת דא **[עד ט״ד]** נטיר לון קב״ה לישראל <u>ותבר</u> שנאיהון קמייהו, ההי״ד *ימינך יי׳ נאדרי בכח ימינך יי׳ תרעץ אויב*. בשעתא דגרמו חובין מה כתיב (איכה ב:3) *השיב אחור ימינו*. כדין בההוא זמנא אתגלון ישראל מארעא, ושלטו בהון שונאיהון.

א אתיישב בדרועא ברזא ותוקפא וחילא דאינון תרין סטרין אחרנין דאתתקפו ביה, ואיהו דרועא דימינא. ב אתכליל בגווה וכניש ליה לקבליה, כנוקבא דעייל בגוה <u>לדכורא</u>. בג״כ אתוון כולהו, חד דכר וחד נוקבא.

א אתפשט לאתוון אחרנין <u>ואשתלים</u> בשלימו, לנטלא תרין דרגין אחרנין, אלף, למהוי שלימו דיליה. ורזא דא *והחונים עליו מטה* פלוני. *והחונים עליו* תרי דרגין בחד.

[p. 533] עד דסלקין אתוון לשתין רבוא, כחושבן שבטיהון דישראל, דאינון תריסר, וסלקין לשתין רבוא. אוף הכי אתוון כד <u>אתפליגו</u>, סלקין לשתין, אלף בית גימל דלת הא וו זין חית טת יוד כף למד מם נון סמך עין פא צדי קוף ריש שין תו. אלין אינון סליקו דאתוון לשיתין רבוא, בגין למהוי <u>שלימו</u> ברזא דאתוון בשייפי כולהו.

<u>תו אשתארו</u> אתוון ואינון תריסר, מם סתימא, צדי <u>אחרא אריכא</u>, נון, פא, כף. ואינון אתוון אחרנין כפולי׳ מנצפ״ך, ואינון סלקי לתריסר אתוון. וכד אתוון כולהו אשתלימו, סלקין לע״ב אתוון, רזא דשמא קדישא דקב״ה אתקרי בהו.

חושבן ישראל שבעים נפש ותרין אתוון, דאינון סהדי בגוייהו ואתכלילו בהו, ואינון י״ה, דכתיב (תהלים קכב:4) *ששם עלו שבטים שבטי י״ה עדות לישראל*. <u>ורזא</u> דא *הראובני השמעוני*, והא אוקמוה. <u>וכולא</u> <u>סלקא</u> לע״ב.

[p. 534] כגוונא דא אלפ״א בית״א, דסלקא אתוון כולהו לרזא דע״ב אתוון, למהוי כלא רזא דגופא שלים, רזא דאדם, רזא דרתיכא עילאה, רזא דשמא קדישא גליפא.

© 2016–2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

בג״כ אתוון כלהו סלקין בסליקו דרתיכא עילאה, בדיוקנייהו וגופייהו, למהוי כולא רזא חדא כדקא יאות. אתוון כולהו, כד מתחברן ואתגליפו בגלופייהו ברזא דע״ב אתוון גליפין, אתעבידו כולהו גופא חדא.

© 2016–2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

מתניתין

[זהר ח״א, ק ע״ב] [p. 535] מתניתין. עלאין טסין דימינא. תשע נקודין דאורייתא נפקין ומתפלגין באתוון, ואתוון בהו נטלין מטלנין דקיקין ברזי פלגוון. אלין תשע שליטין על אתוון, אתוון מנייהו אתפשטו, אשתארו נקודין לאעלאה לון. לא נטלין בר כד אינון נפקין, אלין אינון ברזא דאין סוף, כלהו אתוון מטלטלן ברזא דאין סוף. כמה דאינון נטלי לון, הכי נטלי אלין סתימין. אתוון גליין ולא גליין. הני טמירין, על מה דשריין, אתוון.

[p. 536] תשע שמהן גליפן בעשר, ואינון, קדמאה אהיה, יו״ד ה״א וא״ו ה״א, אהיי״ה **[קא ע״א]** אשר אהיי״ה, יהוי״ה, הא״ל, אלהיי״ם, יהוי״ה, צבאוי״ת, אדוי״ן, שדי״י.

[קנד ע״ב] [p. 537] מתניתין. בני עליון, קדישי עליונין, ברירן דעלמא, מוחא דאגוזא, כנשו למנדע. הא צפרא נחית בכל יומא, אתער בגנתא, שלהובא דנורא בגדפהא. בידהא תלתא מגרופיין שנינן כחרבא, מפתחא בידא ימינא.

[p. 538] קרא בחיל, ואמר מאן מנכון דעאל ונפק, ואתתקיף באילנא דחיי, מטא בענפוי ואחיד בשרשוי, אכיל מאיביה מתיק מדובשא, יהיב חיין לנפשא, אסוותא לגרמיה, אסתמר מהרהורא בישא, מהרהורא דמשקרי, דמשקר באילנא דחיי, מסאיב נהרא ונחלא מקורא דישראל, ועביד אילנא דשקרא דיהיב מותא לנפשא ותבירו לגרמיה, לית ליה קיומא כלל.

הרהורא דמסאיב ההוא מקורא דיליה בגין דההוא הרהורא סלקא ואתחלף נפשא תחות נפשא. אילנא דחיי אסתלק, ואילנא דמותא אתתקיף ביה, נפשא מתמן משיך. ווי ליי דאתעקר **[קנה ע״א]** בההוא הרהורא מגו אילנא דחיי, ואתדבק באילנא דמותא, ענפין לית ביה. לא חמא טבא לעלמין, יבשא איהו, בלא לחותא כלל, אנביה מריר. עליה אתמר (ירמיה יז:6) *והיה כערער בערבה וגו׳*.

[p. 539] בגין דהרהורא טבא סליק לעילא, אחיד באילנא דחיי, אתקיף בענפוי, אכיל מאנביה. כל קדושין וכל ברכאן נפקין מניה, אחסין חיין לנפשיה, ואסוותא לגרמיה. עליה אתמר (שם:8) *והיה כעץ שתול על מים, ועל יובל ישלח שרשיו, ולא יראה כי יבא חום וגו׳*. כל מלין דעלמא אזלין בתר הרהורא ומחשבה. ועי״ד (ויקרא יא:7) *והתקדשתם והייתם קדושים*, בגין דכל קדושין דעלמא אפיק ומשיך בהרהורא טבא.

מאן דאסתאב בהרהורא בישא, כד אתי לאזדווגא באתתיה ושוי רעותיה והרהוריה באתתא אחרא, וזרע זרעא בהרהורא אחרא, דא איהו דאחלף דרגין עלאין דלעילא, דרגא

© 2016–2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

דקודשא בגין דרגא דמסאבא. כמה דהרהורא דילי׳ עביד חלופין לתתא, אוף הכי עבד חלופין לעילא. כמה דגופא דההוא ברא דיוליד אקרי בן תמורה, אוף הכי בנפשא בן תמורה אקרי, דהא לא משיך משיכו קדישא בההוא הרהורא, ונפשא דיליה אתחלף בדרגא אחרא.

[p. 540] יעקב שלימא דכלא, גלי לקב״ה דכל ארחוי בקשוט הוו, והרהורא דקשוט הרהר תדיר בכלא. בההוא ליליא דמשמש באתתיה בלאה, הרהורא דיליה ברחל הות. משמש בלאה וחשיב ברחל. ומקורא דיליה בההוא הרהורא אזלא, ולאו לדעתא דהא לא הוה ידע.

בגין כך לא סליק ראובן בשמא. קב״ה דהוה ידע, אחמי ליה, ואמר *ראו בן* דאתיליד בעלמא. וע״ד כתיב (ירמיה כג:24) *אם יסתר איש במסתרים ואני לא אראנו*. אל תקרי *אראנו* אלא *אראנו*, דיסתכלון ביה. ובגין [p. 541] דאתגלי קמי קב״ה דהא לאו לדעתא הוה, ובארח קשוט הרהר ברעותיה יעקב, לא איפסל מגו שבטין קדישין. דאי לאו הכי הוה איפסל.

ובגין דהרהורא עקרא איהו ועביד עובדא, קב״ה דהוה ידע ההוא הרהורא באתר דאתדבקא בההיא טפה **[קנה ע״ב]** קדמאה, אתמסר ליה בכירותא, דכתיב (דה״א ה:1) *ראובן כי הוא הבכור וגו׳ נתנה בכורתו ליוסף*, בההוא אתר דהרהורא אזלא ואתדבק בההיא טפה. תמן אתדבק ואתמסר ההוא בכורא ואתנטילת בכורה מראובן ואתמסר באתר דהרהורא אתדבק בה. ברחל הרהר ואתדבק רעותא, ברחל אתדבק בכירותא, וכלא אתהדר בתר הרהורא ומחשבה.

כגוונא דא הרהורא ומחשבה עביד עובדא ומשיך משיכו בכל מה דאתדבק בר נש בסתרא, דכתיב (דברים כה:5) *לא תהיה אשת המת החוצה לאיש זר, יבמה יבא עליה*. והכא אצטריך הרהורא ורעותא לאתדבקא, [p. 542] ובההוא רעותא ומחשבה עביד עובדא דאצטריך, ולא ישתצי שמא מעלמא. וסתרא דא (איוב לד:14) *אם ישים אליו לבו רוחו ונשמתו אליו יאסוף*, דהא ודאי רעותא ומחשבה משיך משיכו ועביד עובדא בכל מה דאצטריך.

ועל דא בצלותא אצטריך רעותא והרהורא לכוונא. וכן בכל אינון פולחנין דקב״ה הרהורא ומחשבה עביד עובדא, ומשיך משיכו בכל מה דאצטריך.

[קסא ע״ב] *ויקח לו יעקב מקל לבנה לח ולוז וערמון*.

מתני׳.

רעותא דעובדא, קטרי דמהימנותא. קל, קלא דקליא אתער לעילא לתתא. אנן פתיחין עיינין הוינן. גלגלא אסחר מעילא לכמה סטרין. קל נעימותא אתער, אתערו ניימין, דמיכין, דשינתא בחוריהון, ולא ידעי מסתכלן ולא [p. 543] חמאן. אטימין אודנין, כבדין בלבא, ניימין ולא ידעין. אורייתא קיימא קמייהו ולא משגיחין ולא ידעי במה מסתכלן, חמאן ולא חמאן.

© 2016–2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

אורייתא רמאת קלין, אסתכלו טפשין, פתחו עיינין ותנדעון. לית מאן דישגח ולית מאן דירכין אודניה. עד מה תהוון בגו חשוכא דרעותייכו. אסתכלו למנדע, ואתגלי לכון נהורא דנהיר.

בזמנא דיעקב שלימא אזל מארעא לרשו אחרא, בגו דרגין נוכראין, דחה לכלהו, ובריר חולק עדביה ואחסנתיה מגו חשוכא, חכמתא מגו טפשותא. ואוקיר ליה למאריה בגו אל זר. ע״ד כתיב (ישעיה כט:22) *לא עתה יבוש יעקב ולא עתה פניו יחורו*.

השמטות

[א:רנא ע״א] [p. 544] מתניתין. קטורי רמאי הורמני דבוריירי, קריבו שמעו. מאן מנכון דסליק ונחית, מאן כנש רוחא בידוי, יקום וינדע.

בשעתא דסלקי ברעותא דרישא חיורא למעבד יקרא ליקריה, סליק חד טהירו סתימו ברישא דכלא. נשב בה ואפיק קומרין טהירין מתחברן כחדא, וסליקו ונחתו ואתעביד כלא חד.

וההוא טהירו סתימו כד נשיב בה ואנהיר אקרי *אהי״ה*. ההוא טהירו סלקא ונחתא וזריק זיקין נציצין. ואנשיב בה ואפיק חד חילא טמירא ואקרי שמיה [p. 545] *אשר אהי״ה* בגליפו טמיר וסתים. אינון קומרין טהירן דאתחברו מגו חד טינרא סתים, נפקי בגלופא בחילא דההוא טהירו עלאה, ואקרי יהו״ה.

תו נשיב בה ואפיק זיקין נציצין זרקין לכל עיבר. ואפיק חד חילא טמירא נציץ לכל סטר, ואקרי א״ל.

תו ההוא טהירו סתים נשב בה וסלקא ונחתא, וסליק באלף ומאתן קיטורין דנורא. ואפיק חד חילא טמירא ואקרי אלהים. מהאי מתפשטאן חילין טמירין להטין לכל סטר, מנהון די מתקנן בתקוני יאות, ומנהון די מתקנן בתקוני אחרא.

תו נשיב בה **[רנא ע״ב]** ואפיק חד חילא טמירא וקיימא בין תרין חילין דאקרון צבאו״ת. מהאי נפקן כל חילין וכל משריין עלאין, כל חד וחד לזניה לקיימא ולאנהגא עלמין. עליה כתיב (תהלים פד:13) *יי׳ צבאות אשרי אדם בוטח בך*.

[זהר ח״ב ד ע״א] [p. 546] מתניתין. אמר רבי שמעון אנן פתחין עיננא, חמאן גלגלי רתיכתא קדישתא נטלין במטלנוי וקל שירתא בסימא לאודנין, יאה ללבא, סלקא ונחתא, אזלא ולא נטלא. מזדעזעין אלף אלפין ורבוא רבבן, ופתחין שירתא מלרע לעילא.

© 2016–2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

לקל נעימותא ההוא קיימין דקיימין ומתכנפין בכנופיא לסטרא דימינא ארבע וחמשין אלפין מארי דעיינין, חמאן ולא חמאן. קיימין בקיומיהון תרין סטרין אחרנין אתחזרו בגיניהון.

ולסטרא דשמאלא מאתן וחמשין אלפין, אינון מאריהון דיבבא מיבבין ומיללין מאתר בית מותביהון. פתחין בדינא ומסיימין בדינא. מיבבין תניינות ודינא יתיב וספרין פתיחו.

ביה שעתא סליק מאריה דדינא דקאים עליהון ויתיב בכורסייא דדינא. ושירתא אשתכך עד לא תסתיים דינא. [p. 547] סחרן מארי דעיינין דלסטרא ימינא ועמהון **[ד ע״ב]** תמניסר אלפין אחרנין, תקעין ולא מיבבין ולא מיללין. פתחין שירתא מזדעזען מאתן וחמשין אלפין מארי דיבבא תקע תניינות ולא מיבבין.

נטיל פטרונא מההוא כורסייא ויתיב בכורסייא דוותרנותא. ביה זמנא הוה מדכר שמא קדישא עלאה רבא דבההוא שמא חייס לכלא. פתח ואמר זמנא חדא יו״ד ה״א וא״ו ה״א כד״א (שמות לד: 5) *ויקרא בשם יהוה*. פתחין כקדמיתא גלגלי קדישין ואלף אלפין ורבוא רבבן, ואמרי שירתא, משבחין ואמרין בריך יקרא דיי׳ מאתר בית שכינתיה.

[p. 548] אתיא ההוא גנתא דאיהי טמירא במאתן וחמשין עלמין, הוא שכינתא, יקרא בזיוה דנפיק מזיוא לזיוא. וזיוה נגיד מניה לד׳ סטרין, רישין לקדמאי. מההוא זיוא אתמשך לכלהו דאינון לתתא וההיא אקרי גנתא דעדן.

פתח תניינות ההוא סבא פטרונא דכלא, ומדכר שמיה יו״ד ה״א וא״ו ה״א, וכלהו פתחי בתליסר מכילן דרחמי.

מאן חמי כל אלין תקיפין, ראמין דראמין, תקיפין דתקיפין, רתיכין קדישין ושמיא וכל חיליהון מזדעזעין ומתחלחלן באימתא סגיא, משבחן שמא קדישא ואמרין שירתא. זכאין אינון נשמתהון דצדיקייא דאינון בההוא עדונא וידעין דא. על האי איתמר (ירמיה י: 7) *מי לא ייראך מלך הגוים, כי לך יאתה וגו׳*.

[יב ע״ב] [p. 549] מתניתין. אינון רדפי קשוט, אינון דתבעו רזא דמהימנותא, אינון דאתדבקו בקשורא מהימנא, אינון דידעין אורחוי דמלכא עלאה, קריבו שמעו.

כד סליקו תרין ונפקי לקדמות חד, מקבלין ליה בין תרין דרעין. תרין נחתין לתלתא. תרין אינון, חד בינייהו. תרין יתבין מותבא דנביאי ינקין בהו. חד בינייהו, חבורא איהו דכלא, הוא נטיל כלא.

© 2016–2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

[יג ע״א] ההוא בירא קדישא קאים תחותייהו, חקלא דתפוחין קדישין איהו. מהאי בירא אתשקיין עדרייא דרעי משה במדברא. מהאי בירא אתשקיין עדרייא דבריר יעקב, כד אתבריר לון לגו חולקיה, כל אינון רתיכין כל אינון מארי דגדפין.

תלת קיימין רביעין על האי בירא. האי בירא מנייהו אתמלי. *אדנ״י* אתקרי, על דא כתיב (דברים ג:24) *אדני אלהים אתה החלות וגו׳*, וכתיב (דניאל ט:17) *והאר פניך על מקדשך השמם למען אדני*. [p. 550] *אדון כל הארץ*, הה״ד (יהושע ג:11) *הנה ארון הברית אדון כל הארץ*. ביה גניז חד מקורא קדישא דנביע ביה תדיר ואמלי ליה. יי׳ צבאות אקרי. בריך הוא לעלם ולעלמי עלמין.

[נ ע״א] *ויסע מלאך האלהים ההולך לפני מחנה ישראל וגו׳*.

מתניתין. עד לא אשתקע אוירא דכיא ולא נהיר, אבנין נקיבן הוו סתימאן. תלת רוחין דכלילן בתלת הוו שקיען, ומיין סתימן תחות נוקבי. בשבעין ותרין אתוון אתהדרו לאתרייהו. **[נ ע״ב]** אינון אבנין, בתר שבעין ותרין דרגין, אתבקעו ואתנקיבו אבנין תחות צרורא דהוה חקיק, ואתכנפו ואתעבידו כנופיא חד.

[p. 551] לבתר אתפלגו ואתעבידו תרין מייא, פלוגתא אגלידו ופלוגתא אשתקעו, אלין סליקו ואלין נחתו. מהכא שרא עלמא לאתפלגא.

צרורא אחרא אית לעילא לעילא, והיא גליפא בע״ב חתימן דגושפנקא תקיפא, ובהו שקיעין גלגלוי דימא. כד נטלין אתפלגו לארבע זויין, פלגו חדא סליק ופלגו חדא נחית, פלגו חדא לסטר צפון ופלגו חדא לסטר דרום. כד מתחברן כחדא, גומרין דלהטין קיימין בלהט שננא דחרבא דמתהפכא.

[p. 552] חד קיימא נעיץ בגו ימא. דרגא, שליחא דאפרכא עלאה, סליק בההוא קיימא לעילא לעילא, אסתכל, אסתליק למרחיק קטורא דארבין דשאטין בימא. מאן חמי גלגלין דסלקין ונחתין ורוחא דנשיב בהו, ונוני ימא נגדין כל אינון ארבין לכל סטרי עלמא.

ההוא דרגא כד נחית מההוא קיימא, אלף מימיניה ואלף משמאליה, הוה תב ויתיב באתריה כמלכא בכורסיא. ההוא דרגא, דכד שאטי ימא לארבע סטרי עלמא עמיה נפקת, ביה תבת, הוא תב בקיומא דמלכא.

כדין כרוזין נפקין, מאן מארי דעיינין זקפאן לון לעילא לעילא. מאריהון דגדפין יקומון בקיומייהו. מארי דאנפין חפיין לון עד דנטיל ימא במטלנוי. כדין *ויסע מלאך האלהים*.

© 2016–2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

[עד ע״א] [p. 553] מתניתין. בני עלמא, מאריהון דסכלתנו פקיחי עיינין, מאריהון דסכלתנו ודמהימנותא די הוה גניזא בכו. מאן מנכון דסליק ונחית, מאן מנכון די רוח אלהין קדישין ביה, ליקום ולינדע.

בשעתא דסליק ברעותא דרישא חוורא למברי אדם בטש בגו בוצינא חדא, ובטש בוצינא בפשיטו דנהיר, וההוא פשיטו דבוצינא אפיק נשמתין. אוף הכי בטש גו טנרא חדא תקיפא ואפיק ההוא טנרא שלהובא חדא מלהטא, מרקמא בכמה גוונין. וההוא שלהובא סלקא ונחתא עד דההוא פשיטו בטש ביה ותב ואתישב בדוכתיה, ואתעביד רוחא דחייא.

וההוא רוחא אתתחם ונטיל גוון חד משמשא. נחית לתתא, נטיל גוון חד מסיהרא. סטא לימינא, נטל גוון מייא כליל בפומא דאריה חדא. סטא לשמאלא, נטל גוון אשא כליל בפומא דחד שור, סומקא כוורדא. סטא לקמיה, נטל גוון רוחא [p. 554] כליל בפומא דחד נשר רברבא, רב גדפין, מאריה דנוצה כל גוונין ביה מתחמאן. סטא לאחורא, נטל גוון עפרא כליל בפומא דאדם. וכל דיוקנין מסתכלן לגביה.

[עד ע״ב] אתיישב ההוא רוחא בההוא עפרא ואתלבש ביה. כדין ההוא עפרא מכשכשא ונחת לתתא, ובטש סטרא מד׳ סטרין דעלמא, ואתעביד דיוקנא חדא ופרצופא. וההוא רוחא אתטמר מגו לגו. וההוא עפרא דאתכניש מד׳ סטרין, בטש לגביה נפש כלילא בעפרא.

וההוא נפש איהו יסודא לעובדי גופא, וכפום עובדין דההוא נפש בגופא רוחא דא אתטמר לגו. וההוא אחזי לבר סליק ונחית. ובטש באנפוי ואחזי דיוקנין ורשימין. בטש במצחיה, אחזי דיוקנין ורשימין. בטש בעינוי ואחזי דיוקנין ורשימין. הה״ד (ישעיה ג:9) *הכרת פניהם ענתה בם*.

[p. 555] בוצינא דאתמשך מניה מדידו דחד חוטא ירוקא, שלהבותא דתהו, בטש בידוי בשעתא דבר נש נאים, ורשים רשימין ושרטוטין בידיה. וכפום עובדין דב״נ הכי אתרשים, ואלין אתוון מתהפכן מתתא לעילא. וידעי לון חברי קשוט ברשימו דאתוון דבוצינא. וכל אלין חילין דלגו בב״נ עבדין רשומין ושרטוטין, אתוון מתהפכן. מאן דרקים דא רקים בשפולי משכנא כד״א (תהלים קלט:15) *רקמתי בתחתיות ארץ* .

בריך הוא בריך שמיה לעלם ולעלמי עלמין.

פרשת עריות

[ח״ג עג ע״ב] מתניתין. מתני בנמוסי טהירין. ארבע מפתחן שנינן לארבע סטרי עלמא בזוייתהון אשתכחו. חד לסטר ארבע וארבע לסטר חד, אתגלפן בחד גוונא. בההוא גוונא תכלא וארגוונא צבע זהורי חיוורא וסומקא, דא עייל בגוונא דחבריה, ודידיה ביה רשים.

© 2016–2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

[p. 556] ארבע רישין כחדא אסתלקו, בחד דיוקנא מתדבקן. חד רישא אסתליק מגו סחיו דאסתחי. תרי איילתא קציבן בשיעורא חד סלקן מההוא סחיותא דכתיב (שיר ד:2) *כעדר הקצובות שעלו מן הרחצה וגו'*.

[p. 557] בשערא דלהון חיזו דאבן טבא דארבע גוונין. ארבע גדפין דכסיין על גופא, ידין זעירין תחות גדפייהו, חמש בחמש גליפן. טאסין לעילא לעילא מהיכלא דשפירא בריוא ויאה למחזי.

חד עולים רביא נפיק, שנן חרבא דמתהפכא לגוברין לנוקבא. נטלין למשחא דאיפה בין שמיא ובין ארעא. לזמנין נטלין לה בכל עלמא. וכל משחין בה משיחן דכתיב (ויקרא יט:36) *איפת צדק וגו'*.

חד חיזו בדולחא קיימא על חרבא חד. ברישא דההוא חרבא מלהטא סומקא מגו בדולחא. **[עד ע"א]** תרין סטרין מהאי גיסא ומהאי גיסא אתחזיא ההוא חרבא ברשימין עמיקין. חד גיבר תקיף, סולמא דקיימא בתלת עשר עלמין, חגיר ההוא חרבא למעבד נוקמין. עמיה חגירן שתין אחרנין כולהו מתיילפי נצחין קרבא, ההי"ד (תהלים מה:4) *חגור חרבך על ירך גבור הודך והדרך*, וכתיב (שיר ג:8) *כלם אחוזי חרב מלומדי מלחמה איש חרבו על ירכו*. בכמה גוונין מתהפכין אנפייהו, לית דידע [p. 558] לון בר חד תולעתא דשאט בין נוני ימא, כל אבנין דאעבר עלייהו מתבקעין.

בההוא זמנא קלא דנפיק מאינון חגירי חרבא מבקע תמני סר טורין רברבין. לית מאן דירכין אודניה, כלהו דעלמא סתימין עיינין אטימין לבא ולית מאן דישגח דהא בניינא לסתור. כד עובדן לא מתכשראן סטאן מארחא דתקנא ימינא אעדיו ושמאלא שלטא, כדין עריין אשתכחו. [p. 559] ווי לחייביא דגרמין דא בעלמא דהא לא מתברכין לעילא עד דישתיצון אינון לתתא. ההי"ד (תהלים קד:35) *ורשעים עוד אינם ברכי נפשי את יי' הללויה*.

[רע ע"ב] מתניתין. לכון בני נשא, מארי דחכמתא מארי דסכלתנו, קלא קרי מאן מנכון דאתחכם וידע.

בשעתא דרישא חיוורא אתקין רישא, רשימא מעילא ולתתא ומתתא לעילא. אתקין סטר צפון בעטורא דקונאריתא, ביה רשים עומקא דתהומא עלאה דסליק ונחית בגוויה. נחית חד דרגא טמירא באלף וחמש מאה רשימין דאלף וחמש מאה עלמין.

[p. 560] (דניאל ד:9) *תחותיה תטלל חד חיות ברא* (שם ז:7) *וקרנין עשר לה*, וארו עינין כעייני אנשא לחיותא ופום ממלל רברבן. כד שלטא אזלא בימּמא טמירא בליליא, כד נחתא

© 2016–2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

טמירא בימּמא ואזלא בליליא. כד נטלא מזדעזען ארבע מגרופי דאחידן בידהא ונטלין עמה שתין פולסין דנורא, כל חד חרבא שננא על ירכיה.

סליק ברעותא לנפקא בר נש שליטא לתתא, אתקין בהאי חיוא חד עפרא דקיקא כליל מכלא. [p. 561] נשב ביה, אתפשט בד' סטרי עלמא וד' אתגלגלו, חד לעילא חד לתתא חד לצפון חד לדרום.

אילנא חד רברבא ותקיף אתחבר ואזדווג בה בחד ענפא שפירא דחזו חדוותא דכלא, כד"א (תהלים מח:3) *יפה נוף משוש כל הארץ*. ביה אזדווג, אפיקו חד רוחא טמירא ומליא לההוא גבילו דעפרא, וקאים על רגלוי ואמלכיה על כל עלמא ושלטיה על כלא, הה"ד (שם ח:7) *תמשילהו במעשי ידיך כל שתה תחת רגליו*.

אתפקיד על ההוא אילנא, לא נטיר פקודא. אתיב מלכא רוחיה לגביה וההוא חיותא נטלא ליה. כדין זמינין מנא אחרא וקאים ביניהו, בקוטרא דגליפין בין מלאכין קדישין, בטופסרא דעטורין אתאחדן.

דרין בתראין תפיסין בחובייהו, אשתליף רוחיהון מההוא מאנא דלבושא. לבתר אגניז בעפרא, בין רגבי נחלא אתטמרו ואתגניזו. בחד גרמא תקיף דההוא מאנא יתבנון בקדמיתא ויקומון חילין חילין תניינות, בארעא קדישא מתערין. וזמין קב"ה למגבל ההוא עפרא קדמיתא דההוא מאנא ממש ולאעלא ביה גבילו דקיק, כהאי חמירא דעיסה, ומההוא גבילו דאיהו צחותא [p. 562] דלעילא יתתקן ויתישר מאנא דכשרא. כגוונא (יואל ד:18) *ומעין מבית יי' יצא והשקה את נחל השטים*, בגין דההוא נחל אסגי זנותא בעלמא. וכד ההוא מעיינא קדישא יפוק וייעול לגביה כדין יתתקן ויתישר ולא יהא בסורחניה כקדמיתא.

ואינון דלא זכאן יקומון לאתדנא בדינא דמלכא עלאה, הה"ד (דניאל יב:2) *ורבים מישני אדמת* [p. 563] *עפר יקיצו אלה לחיי עולם ואלה לחרפות ולדראון עולם*, וכדין כתיב (ישעיה סו:22) *כי כאשר השמים החדשים והארץ החדשה אשר אני עושה עומדים לפני נאם יי' כן יעמוד זרעכם ושמכם*.

[זהר חדש א ט"ד] מתניתין. עשר ספירות בלימה.

א, תנן ארבע תקיפין, רוחי עלמא. תרין סטרין, חמשין מטלנוי עביד בגוון. אתקין חד בלי כלום. ונפיק מצפון חד ספר, ושוי עלוי תלת אתוון רשימן, אתקין תחותוי תלת אחרנין. רשים חד על תרין. ושוי עלוי את ת'.

[p. 564] ב אפיק מצפון ספר תניין, באתוון ארבע רשימין, תרין על חד. ושוי עלוי את ה'.

© 2016–2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

ג, אשטח על **[ב ט״א]** קוטא בספר תליתאי, סטרא חד, באתוות חד רשימא בכתרא דמלכותא, תלי לה מעילאי לעילאי. ומינה סטרא חד רשים אומנא, ושוי בה ההוא את, בההוא את אומנותא אשתכלל. ואשתכלל סטר צפון ואתברי מינה. תחותוהי אשתכללו תלת סטרוי מתלת זיויתיה. ושוי עלוי את וא״ו.

[p. 565] ד, אפיק לעילא קרדנותא דסיהרא, לה ארבע רישין. בספר רביעאה אטבע ליה בכסיפא דתהומא רבא. הוא תהומא רבא דדינא אתייהיב, אתר בי דינא מותבא. ההוא דכתיב *משפטיך תהום רבה.* אשרי עלוי תרין אתוון רשימן בעזקתא דמלכא. ההוא עזקא, בה נטלין, בה שריין. שוי חד על ד׳. ואותיב עלוי את אלף.

ה, אשטח על זוייתא דספר חמישאה, פרוכתא דפרסא לאפרשא מתתאין לעילאין. בה אתייהיב רשותא למאן דרשים. מעילוי מינה נטלין בה תרין תקיפין, אלף עלמין ביה, ירותא דאחסנא סמיך עלוי. ביה חמש אתוון רשימין בתרין, תלת על תרין אתקין גבוי. תרין אחרנין רשימו ברזא דחמש, חמש גו חמש. שוי עלוי את יו״ד.

[p. 566] ו, אפיק בזיקין דנור על ספר שתיתאה, תרין סטרין. סטר חד מרחיש גבורן, סטר חד רוח חכמה דבהיקו. וההוא זיויא אשתטח לתלת אנפוי, וזיויא דסטרוי קיים לתלת. ארבע בארבע רשימין. חד לקבל חד שליט, חד רכיב. תרי אתוון רשימין בחד. ושוי עלוי את ו׳.

ז, אשטח על זיויתיה דספר שביעאה, תוקפא דבלי כלום. הורמני דברייריי ועילעולא דקואנריתא קוזמיטין בשביעאה. בלימין על שביעתא, אתנהגן ולא נטלן, נטלן ולא אזלן, אזלן ולא הויין, הויין ולא אתבריין, אתבריין ולא אתמשיין. עילאין ותתאין נחתין, סלקין. תלת רכיבין, ארבע רשימין, חד אתחזרו, חד הוא. דחילא דחד שביל דשארי עלוי. שוי עלוי את ד׳.

[p. 567] ח, אפיק על עילתא דספר תמינאה, רשים בככבא חד, והיינו ברשימא חד. הוא על ארבע, ארבע עלוי. שליט חד בחד, דא קאים דא יתיב, דא נסיב דא שביק, דא סליק דא נחת, מחד תליין, מחד אתבריין. קדישא הוא, עילאה הוא, הוא הוי, הוא חד. רשים בגויה את ה׳.

ט, אשטח על זיותא עילאה, ספר תשיעאה, דחזי ולא אתחזי. טמירא במאתן וארבעין ותמניא עלמין דאזלין בגויה. שקולא בצלמא [p. 568] דמארי׳. רשימא בחמש, רכיבא על חמש. מלכא דאינון עלמין פלחין ליה, נחתא ביממא דנהיר, סלקא בליליא דאתחשך. רשים עלה תלת אתוון. שוי עלה את י׳.

י, אפיק מרזין תמניסר אלפין, ספר עשרה. באתין עשרה, בשמא דאתגלף בי׳, שליטא בעשרה. כד מטא לאזדעזעא בתמניסר עלמין, ארבע אתאן אזלין עלה. עשרה בעשרה רכיב עלה. עזקא דעזקאן אתאחדן מניה, הוא ואתתיה, חד הוא.

© 2016–2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

אתפלגו עשר ספירן אלין מעשר אתוותין עילאין דשמיה קדישא. ולקביל דנא, בעשרה אתברי עלמא, אפיק חיליהון בעשר [p. 569] אמירן. שמיה סתים, פריש לא הוה. עשר על חמש, חמש על עשר. שיתא על חמש, חמש על שיתא. בריך הוא, בריך שמיה לעלם, ולעלמי עלמין, אמן ואמן.

[ג ט״א] מתני׳.

פתחי אתפתחו, תרעי הוו נטירין דעייל לא נפיק ודנפיק לא עייל. קמי פתחא הוו סגדן, סלקין בגויה רברבין תקיפין. סמך חד קאים בגויה, ההוא סמך הוה נעיץ. ותלת גוונין הוו ביה, גוון חשוך, גוון חוורא, גוון ירוקא. ביה סלקין ביה נחתין. כלא תאיבין למיעל בגויה, ולית רשותא לכולא. הוא קדמא לברייתא דעלמא. עליה קאים חד שלטן דאגניז באלף עלמין. מניה אתבקעו כל גילופי עלמא. זכאה הוא דישרי בגויה.

[p. 570] בתריה אשתכחו תרין אחין אחידאן דא בדא. חדא קביל אושפיזין, והוא חיזו דחיין. מאן דאכיל בפתוריה קאים תדירא. וחד הוא קביל אושפיזין ולא קביל, הוא חיזו דחיין, חיזו דמותא. מאן דאכיל בפתוריה נפיל ומית, לית ליה שיזבא, לית דאחיד בידיה. בתרי׳ אשתכחו רחימין, תאיבין למחמי, תאיבין למקרב לון.

ולא משכחן לון עד עויר הוה אזיל קריב לגבון, לא בעא חולקהון. קריב לההוא חיזו דחיין וחיזו דמותא, אתקיף ביה, אחיד בגופי׳. חברא דיליה הוה קריב, (משלי כג:2) *ושמת שכין בלועיך אם בעל נפש אתה*, לא אצית ולא ארכין אודניה עד דנפיל ומית.

[p. 571] בתר אלין נפק חד מתקא ואתפליג לארבע. וכל חכמתא נפיק מההוא רבא ויקירא, שבעאן כל אינון רחימין, ותאיבין למחמי, ואינון תרין אחין דאחידן דא בדא.

בתרוהי תרין רביין, עולמין, ינוקין, ושיננא דסייפא דמלהטא אשא בידיהון, נטרין אורחין ושבילין דלא ייעול חד ולא יפוק חד, בר ההוא דלא אכיל ולא שתי. אתבריאו קמי עלמא דין. מכאן ולהלאה אשתכללו כל סטרוי דעלמא.

שוריא אחרא סטרוי דשמאלא, סטר דנפלין שרידין אמצרייא, אתר דנורא הוה דליק יממין ולילין, למרמא קמה לרמי רוחא דאזלין לשמאלא. ביה אתטרדון עד עדן עדנין.

אלין אינון ימינא ושמאלא, אקדימו לברייתא דעלמא, ולבתר זוייתהון דארעא.

[קה ט״א] [p. 572] מתניתין.

בארבע תקיפין דרוחי דעלמא, (דניאל יב:3) *והמשכילים יזהירו*. מאן *משכילים*, אלין דידעי לאסתכלא ביקרא דמאריהון, וידעי רזא דחכמתא למיעל בלא כיסופא לעלמא דאתי,

© 2016–2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

אלין זהירין כזוהרא עילאה. ומה דאמר *המשכילים* ולא אמר והיודעים, אלין ודאי. אינון דמסתכלאן ברזין פנימאין, סתימין, דלא קיימין בגילוייא, ולא אתמסרו לכל בר נש. מאן דזכי לאסתכלא בהו בסכלתנו, דא אזהר ונציץ בעיטורא דזיהרא עילאה על כולא. לית זיהרא דאזהר כדא, לית זיהרא דנציץ לההוא עלמא כהאי זיהרא. דא זוהר דאורייתא, דא זוהר דמאריהון דחכמתא דירתין ההוא עלמא על כלא. אינון נפקין ועאלין בכל גנזי דמאריהון, ולית מאן דימחי בידיהון. כלא כסיפן מזוהרא דילהון, זוהר דא נציץ לכל סטר.

[p. 573] (שם 3:) *ומצדיקי הרבים*, *הרבים* ולא כלא. כגוונא דכתיי (שם 2:) *ורבים מישני אדמת עפר יקיצו*. מאי *ורבים*, בגין דאית דלא יקומון. ודא היא *אדמת עפר*. מאי *אדמת עפר*, אלא *אדמת* דהיא *מעפר*. ודא היא ארעא דישראל דאיהי *אדמת עפר*, מההוא *עפר* דכתיב ביה (קהלת ג 20:) *הכל היה מן העפר*, ואפיי גלגל חמה. ואתנערין שאר חייבין מינה, ולא יקומון. ובגין כך *ורבים*, אלין ישראל.

[p. 574] אוף הכא *ומצדיקי הרבים ככוכבים לעולם ועד*, אלין ישראל דזכו לאורייתא דנקודה דסתים. ואורייתא כללא דנביאים וכתובים, כללא דאורייתא דבעל פה. ובגין דאיהי כללא דכלא, מאן דזכי בה זכי בכלא.

ככוכבים, אתחזון *כוכבים* לסטר מזרח, *כוכבים* לסטר צפון, *כוכבים* לסטר דרום, *כוכבים* לסטר מערב. אי קיסטון בקולפון, תלת לכל סטר, דקיקיא נצצין, ותרין, כקיטפא. כוכבא דזיהרא, זהיר וסתים גו תוקפוי דעגלא. ככבא **[קה ט״ב]** נהיר וזהיר בחוורו מהאי סטרא. אחרא נהיר וזהיר סומקא. דא חיין, דא מותא.

[p. 575] סמיך להאי דקיק דלא נהיר ולא נפיק, קיטטא דקינטא. גו היכלא דאתוון דקיקין, שבע טעמי דאורייתא תליין בהון. ואלין טעמין דאתפרשו מאינון אחרנין, תליסר דקיימין לאענאה ולנגנא. ואלין שבע מתפרשן לי״ג אחרנין, לאענאה ולנגנא לכתובים. ואלין יחידאי לאתר דא, בשבעה היכלין דכתובים.

[p. 576] ואלין שבע מתפרשן מאינון אחרנין. וכד שראן בכתובים מתפרשן לעשר. ועלייהו איקרי כתובים ספר אמונים. ועשר אמונים עלייהו אינון. לבתר מתפרשן לי״ג. וכלא כגוונא דלעילא באורייתא. נביאים שראן בדוכתייהו, וכלא ברזא דאורייתא אזלא.

בוציצא דקרדינותא עביד משחתא במדידו, דקא אמרן, וכלא ברזא דא״ס. בניגונא דטעמי שארי ובטש אוירא דילהון, דההוא אוירא נפקא מא״ס. ובטש גו מוחא, ומוחא אפיק אוירא, ובטש בגרונא, דמתמן נפיק אוירא אחרא לבר. אשתכחו תלת אוירין ואתכלילו בחד. אלין שראן בתלת קשרין, דקא אמרן.

© 2016–2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

[p. 577] ושארי מבוצינא פשיטו לאתפשטא, ומדיד לאורכא ופותיא לעומקא ורומא לאינון עשרין ותרין מפתחין עילאין, ומדיד עשרים ושנים אתוון וכל רזא ועומקא וסתימו דילהון לקבל תלת אוירין, ג׳ קשרין, *יהו״ה אלהינו יהו״ה*. וכלא ברזא למשה מסיני.

[p. 578] וכיון דאדכרו בפומא, נפקא בוציצא ואיצטריך למדיד לון להני שמהן גו משחתא. ומשחתא דילהון אחיד במדידו דאורכא ופותיא, עומקא ורומא, עיגולא וריבועא. והכי איצטריך בגין דרזא דשמהן בעאן לאסתמכא על א״ס, ולאתקיימא בקיומא שלים גו משחתא דבוצינא, בניקודין וטעמי בניגונא. דדא שלימו דרזא דייחודא כדקא חזי, ולית מאן דידע על מה קיומא דכלא בר מארי מהימנותא, וזעירין אינון.

אח״ד, א׳ בחטיפא, רזא לאתקשרא בוצינא באינון קשרין.

ועביד משחתי אורייתא דמשה, נקודה חדא דנפקא מאין. נביאים מההוא נקודה אתפשטו ואתכלילו, ונחתי לתתא. ואלין אסתמכו על קיומא דסתים מאין סוף, ג׳ קשרין כדקא אמרן.

[p. 579] מתניתין.

קיטופי דקטרין, מארי דחריכין, פקיחין דעיינין, מארי דלבא בסכלתנו, קריבו שמעו. מאן מנכון דשמע קל גלגלא דנהים, ואסחר בגלגולא, סלקא ונחתא, ורמי קלין בקל נעימו, ותלת נציצין נפקין מאפותא דכל קלא.

וההוא גלגלא אסחר לעילא ולתתא, ונפקא נציצא ולהיט לה לגלגלא, וכדין אפיק אשא מלהטא בקולפין. ההוא גלגלא, כד אתפשט בוצינא למשחתא, נפקא אוירא דכיא דלהיט באינון תלת אוירין דקאמרן, ולהטין כחדא. ומההוא להיטו נפקא גלגלא דא דאסחר וסלקא ונחתא. וכד משחתא דבוצינא נפקא ומדיד מעילא לתתא, האי גלגלא כניש כל משריין. וכד שארא משחתא האי גלגלא נהים בנעימו ואפיק אתוון נציצין דקיקין לפרשא **[קה ט״ג]** באתוון דאורייתא, וכדין אקרי מסורת.

[p. 580] מהאי גלגלא להיט אחרא תתאה, ואתפשט ולהיט אתוון אחרנין לפרשא, ולא כאינון קדמאי, ואקרי מסורת זעירא. אלין תרין גלגלין איקרון מסורת זעירא ומסורת רברבא. אלין תרין מסורת אתמסרו לידוי דרעיא מהימנא למנדע ולאסתכלא, עד דנחתו אתוון ואתחקקו על לוחי אבנין.

כד גלגלא שארי ואסחר כמה חיילין וכמה משריין, מאריהון דגדפין טאסין באינון רקיעין. ואינון אתוון דנפקי אתמסרו לההוא ממנא קדישא דאיקרי יופיא״ל, מארי דחכמתא. וכדין אזיל וחקיק לון סחרני דאתוון, והאי ממנא קדישא מסר לון למהימנא קדישא, כד״א (שמות כד:12) *עלה אלי ההרה והיה שם וגו׳*.

© 2016–2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

[קכא ט״ד] [p. 581] מתניתין. בטהירו, בריש הורמנותא דמלכא גליף תשע גליפין בגלגולי טהירין, וחד טמיר ולא ידיע.

גליף גליפין, ובטש גו בוצינא חדא, ונפיק א, הימנו דחד הורמנותא, טמיר בטמירו, ידיע ולא ידיע. כל סוכלתנו ביה, הדרא לאחורא. זעיר הוא, ומגו זעירותא דיליה, טמיר בסתימו דמעוי, ולא ידיע. כל הרהורין ביה משבשן, תבין והדרן ולא אתדבקו. ביה סתימין תלתין ותרין עיינין, אינון עיינין לא פתיחין, רשימין אינון ברשימו זעיר. ביה סלקין הרהורין ועובדין, ולא גלי טעמייהו. כניש לון בשעתא דאיזדריקו, ובשעתא דאיתכנישו זריק לון. ביה מתציירן ציורין, סתימין, ולא גליין.

[p. 582] גליף גליפין **[קכב ט״א]** ובטש, ונפק ב, חד דלתתא, דסחרא סחור סחור, ופרחא באוירא. בטש במגדלא ואיסתחר היכלא מגו אוירא דפרחא. ביה שויין ציורין, אומנין בכל מאני כסף ודהב ונחשא.

אזלא, ואיתטמרא, ולא אישתמע קליה לבר, לגו במעוי שמיע קל דלא איתיידע, וההוא קלא נפיק מסייפי דעלמא עד סייפי דעלמא, סלקא ונחתא, אזלא וקיימא.

[p. 583] עינא לא שלטא למיחמי. בשעתא דאיתכסי, איתגלייא, ובשעתא דאיתגלייא, איתכסי. בסתימו דעיינין חמאן ליה, באטימו דאודנין שמעין ליה. בפתיחו דעיינין איתכסי ליה, ולא ידיע עד דאיזדמין לפתוריה זכאי קשוט למיכל.

גליף גו גליפא דציורא, ונפק ג׳, דאיתכסי חושנא ואפודא, מזרז בהמיינא. איתגלי בימּמא ואיתכסי בליליא. נפק זמנא חדא ואתחריט, ואגניז עד דאתי ו׳, אחיד ביה, ואיתפייס ותב לדוכתיה, ולא בעי לאיתגלאה אלא לאינון דקראן ליה בליליא. ובצפרא גלי רשימו דחוטא זעיר דקיק דאתחבר בהדייהו בימּמא, מגו שירתא וחדוה דמזמרן ליה בליליא.

[p. 584] עביד טיבו לכלא, סליק דגלא לימינא, ואתרשים וקיים עלמא. עאל גו היכלין פנימאין ונפיק, ובני עלמין, שירותא וסופא איהו טמיר בשתין רבוון עלמין. בסטר דרומא שארי, ונפק ואחיד מגרופיא, ואפיק מזונא לכלא, ונהיר לון.

גליף גליפו דטהירו דטיהרא דכיא, ואפיק ד׳ בחשכא דמאתן אלף עלמין, ערטורא דנהורא דנהיר, מניה נפקין עמיקן לגלאה. נהורא דנהיר ואיתטמר ואתחשך. ואיהו דחי, ואחרא מקרב. איהו מחי, ואחרא מסי. בידיה שרביט דחיי ומותא.

[p. 585] טמיר בארבע מאה אוונין, מגיחי קרבא, מארי דרומחא וחרבא דמלהטא, דמתמן נפקין ומתפשטין בלא חושבנא.

כד אגליף גליפו בהיתוכא דנורא דדליק, נפיק מניה חד, סומקא כורדא. שערוי תליין כדובי דטורי חשוך. דחילו ואימתנו, ותקיפא יתירא הוספת ביה, ידוי דבקן בשלהובא דחרבא

© 2016–2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

מהפכא. יומא דיתער, כלא עברין קמיה כבני מרונא. זכאה איהו מאן דקריב ביה ואשתזיב מניה.

[p. 586] גליף גליפין דטורי נהירו, ואפיק ה׳, דקיימא גו עמודין דעלמא. כלא קיימין קמיה ויתיב בינייהו כמלכא גו חיליה. תרין רברבין ממנן קיימין לקבליה, עביד שלמא בינייהו.

בשעתא דאיתגלי, כלא קיימין בקיומייהו. סגיר ופתח. ובגיניה קיימין שתין אלף רבוא על טורין סגיאין. וכל מפתחן דמלכא ביה קיימין. עביד כרעותיה, ולית מאן דימחי בידיה. סתימין עילאין, ראמין טמירין, קיימין עליה וחדאן ביה. כווי נהורא מניה פתיחן ונהרן. חותמא טמירא דמלכא בידיה, עביד כרעותיה בחיל שמיא ודיירי ארעא. גו אצילי ידוי ידורון תלת מאה אלף רבוא עלמין.

אורכיה מסייפי עלמא לסייפי עלמא. יתיב על כורסייא דשביבין דנור, מניה נהרין עלמין, מניה איתזנו. [p. 587] חד הוא, חד ליהוי, חד איקרי. בריך הוא לעלם ולעלמי עלמין.

גליף גליפו ובטש בציורא, ואפיק ו׳, דאזלא תדיר, ואחיד רחיין ושחיק נהירין למיזן עלמין באינון נהורין דשחיק. חמש סמנין דקטורת בוסמין איתערבן בהדייהו. איהו שחיק ונהיר, ולא איתבסם לבר. טמיר גרמיה דלא יתבסם, ולא יריחון ביה ריחא.

קדמא לשמושא ברזא דת״ק רזין דמלכא. קאים על קיומיה, **[קכב ט״ב]** ומלכא תמיד עליה. ביה שריין כל אינון מהימני קשוט. חד חברא אית ליה, יהיב רשו דא לדא, מיומא דהוו אילפו הכי.

[p. 588] גליף ובטש בגליפוי ואפיק ז׳, ההוא מהימנא אחרא דלגבי חבריה. כל אומנותיה דחבריה איהו עביד קאים לגביה ברעוא סגי. דא ע״ד קאים, נטיל. מהימנין אינון למיעבד טיבו לבי דוד.

אברהם רחימא תמיד על דא. יצחק, קרבנא שלים, תמיד על דא. יעקב, שלימו דכלא, קאים ותמיד עלייהו. כחדא אינון, ואיתחפיין, כעששיתא דמקבל שמשא.

גליף גליפין ובטש בוצינא ואפיק ח׳. דא תמינאה לחושבנא, ואפיק חד רחימא דכלא, תיאובתא דכלא, זכאה דכלא, מהימנא דכלא. דיוקנא דההוא שלים, זיהרא דמתפשטא לד׳ זהרין, הוא נעיץ בארעא ורישיה מטי לצית שמיא. עפיה שפיר ואנביה סגיא, ומזון לכלא ביה.

[p. 589] תחותיה תטלל ההיא חיותא דאיתחמא לד׳ סטרין דעלמא. בענפוי ידורון צפרי שמיא. אזל ועאל בחמש מאה עלמין, ואפיק מיכלא מכלהו. ואיהו נטיל וגבי מינייהו, דא יהיב נהמא, ודא יהיב מיא, ודא יהיב משחא, ודא יהיב מנא. ואיהו גבי ואעיל באוצרא דמסכני. איהו טמיר, לית ביה דיוקנא לאיסתכלא לבר.

© 2016–2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

נהירו דיליה מסייפי דעלמא ועד סייפי דעלמא. כל חיין ביה שריין ואיהו יהיב למאן דלית ליה חיין כלל. עאל לאינון חמש מאה עלמין ונטיל מינייהו חמשין שנין, ולא יתיר, ואיהו יהיב. לבתר עאל לגבי אבא ואימא, וממה דיהבי ליה יהיב איהו, ואשלים לשבעין. איתגלי בימָמא איתחם לתריסר תחומין. שבעין תמרים ותריסר מבועין דנבעין ביה תליין. זכאין איקרון על שמיה. כל מיכלא וכל עיבורא דכל עלמא איהו לקיט ואיהו יהיב. בריך דוכרניה לעלם ולעלמי עלמין.

[p. 590] גליף בתוקפא גלידא גליפו חד, ואפיק ט׳. ואיהו גרמא תשיעאה דסלקא בימָמא ונחית׳ בליליא. טמירא בתלת מאה ושתין וחמש דיוקנין טמירין. אזלא נחתא וקיימא, טמירין בין תרין דרועי דמלכא, גליפא בעזקתא דשרביטא דגושפנקא. פרוונקא דנטיר באורחא, דאין דינין ויתיב על עיונא דספרין פתיחן. טב וביש קיימא לקבליה, מסטריה חיין ומסטריה מותא, מסטריה מתקא ומסטריה מרירו.

[p. 591] חד חוייא קאים לקבליה, רישיה תחות לרגלוי. בשעתא דאפיק רישיה, מחי בזנבוי. מאן דאערע בקשקשוי, מאיך ליה עד נוקבא דתהומא רבא. קיימא רגליה על רישיה דההוא חוויא.

כד אסתלק, בקע ימא באוירא דמטי ולא מטי. קיימא בליליא, פלג נכסין לעותרין, יהיב מזונא לביתיה. איתחבר ואיתטמר ברמ״ח אנפין, איתקשט בקישוטי מלכא. רבון כל ארעא אגניז בגויה נהורא דנהיר, ורהיט בארונא לאורייתא.

[p. 592] אגח קרבא בשנאוי ונטיל נוקמין. מזרז גרמיה כגבר תקיף, חרבא משננא בידיה, רומחיה שביבין דנור, גירין דזריק להטן בתקיפו דאשא דאכלא.

בוצינא דשרגא דשארי על רישייהו דזכאי קשוט. טמירו דאינון היכלין דיליה, לית ליה חושבנא. תחומין דיליה עד שפתא דימא דגנוסר, איתתחמא לד׳ סטרין, ארבע מלכין מתציירן מגויה, בהו שלטא על עלמא. תרין רביין קבועין תחותיה. טס בהו בתריסר עלמין, ואגניז תמן.

[p. 593] בריך הוא לעלם ולעלמי עלמין.

(51) 2061

[331 ע״א] מתני׳. ר׳ שמעון אמ׳ עילאין אציתו תתאין שמעו. טורין רברבין טינרין רמאין, חכימין מארי דעיינין בסוכלתנו, הורמני דבוריירי קריבו שמעו, מאן מנכון די סליק ונחית, מאן כנש רוחא בידיה, ולינדע.

© 2016–2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

כד סליק ברעותא דרישא חיוורא למעבד יקרא ליקריה אפיק מבוצינא דקרדנותא חד ניצוצא. נשב בה, אתוקד ואפיק חד חילא תקיפא, וסליק ונחית למאתן ושבעין עלמין ושב לדוכתיה ונהיר.

[p. 594] א״ל נפק ניצוצא ובטש בגליפא דאלין תרין אתוון, דאיהי פטישא תקיפ׳, רישא ואמצעית׳, וזרק זיקין בזיקין לתלת מאה ושבעין עיבר. ועאלו תרין אלין תחות נהירותא דבזיקין ואתנהירו תלתא אחרנין.

ובאתוון דגליפא זעירא דר׳ אלעזר אינון פ׳ ואתחבר עם תרין קדמאין ואינון אל״ף. ופטישא בטש בהאי ואפיק חמשין תרעי **[331 ע״ב]** בינה, ודא הוא נהירו דדרדקי דאמרו אל״ף בינה.

נפק ניצוצא ובטש בהאי את דכליל תלתא ואתעביד ימא רבה, והוא איתקרי ים החכמה. ואתגליף י״ם בא״ל ונהיר איל״ם. מהאי נפקו רברבין תקיפין מתמנן בקלדיטין דבוסיטא שולטנין, ואינון איתקרון בני איל״ם.

[p. 595] נפק ניצוצא ובטש עאלו דנפקו בוצצין דכתרין. כתרא דמלכותא אתעטר כתרא עילאה, דא איתנהיר במאתן ושבעין עלמין.

אתיא ציצא נורא דקודשא ואתעטר באילם כד״א (שמות לט:30) *וישם ציץ נזר הקודש על ראשו*, ואסתחר אלהי״ם. ובהאי אשתכללו עלמין, ועל האי תנן באברהם בה׳ בראם.

[p. 596] בתר דאשתכלל דא נחת ניצוצא מהאי דרגא ובטש משיפולי מעילא, ונפקו זיקי בוציצין דכתרין דמתערין רוח קודש׳ לנביאי קשוט, מינהון ימינא ומנהון שמאלא.

מנהון אתקרון *י״ד יי׳* כד״א (יחזקאל לז:1) *היתה עלי יד יי׳*, (מלכים א יח:46) *ויד יי׳ היתה אל אליהו*. האי אצטבע בגוונין סגיאין, *יד יי׳* עילאה *יד יי׳* תתאה, וסגיאין גוונין מתהפכין בה בשמאלא.

ומנהון אתקרון *דבר יי׳* כד״א (הושע א:1) *דבר יי׳ אשר היה*, (שמואל א טו:10) *ויהי דבר יי׳*, (שם ג:1) *ודבר יי׳ היה יקר*, (בראשית טו:1) *היה דבר יי׳ אל אברם במחזה לאמר*. לשאר נביאין כן באמצעות שליחא דהוא שליחא ממש כד״א (תהלים קז:20) *ישלח דברו וירפאם*, (שם קמז:18) *ישלח דברו וימסם*. ולמשה כתי׳ (שמות ו:1) *וידבר יי׳ אל משה*.

מכאן ולעילא קוזטיפא דהרדינא עשרא דאפקותא. מאן דחמי חמי מאן דלא חמי לא חמי. ולעלמ׳ דאתי כתי׳ (ישעיה לג:6) *והיה אמונת עתיך חוסן ישועות חכמה ודעת יראת יי׳ היא אוצרו*. דנאי סתמא דמלה, ותמן בעדונא עלאה דההוא עלמא פשרא וההוא קדם מלכא. (תהלים פט:53) *ברוך יי׳ לעולם אמן ואמן*.

© 2016–2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

תוספתא

[זהר ח״א, סב ע״א] [p. 598] תוספתא. קטורי רמאי, קסטורי דקוסטרי. אנן פתיחן עיינין, פתיחן אודנין. קל, קלא מן קליא, נחית מעילא לתתא, מתבר טורין וטנרין.

[p. 599] מאן אינון דחמאן ולא חמאן, אטימין אודנין, סתימין עיינין. לא חמאן, ולא שמעין, לא ידעין בסכלתנו חד דכללא בתרין בגווייהו, דחיין ליה לבר. אינון מתדבקן בין אינון תרי, חד אומנא דאומנא לא שריא בגווייהו . **[סב ע״ב]** לא אכתבו בספרי דוכרנייא, אתמחון מספרא דחיי, כד״א (תהלים סט:29) *ימחו מספר חיים ועם צדיקים אל יכתבו* .

ווי לון כד יפקון מהאי עלמא, ווי לחיון. מאן יתבע לון. יתמסרון בידא דדומה, יתוקדון בנורא דדליק ולא יפקון מניה, בר בריש ירחי ושבתי, כד״א (ישעיה סו:23) *והיה מדי חדש בחדשו ומדי שבת בשבתו וגו׳*. לבתר כרוזא דבסטר צפון אכריז עלייהו ואמר (תהלים ט:18) *ישובו רשעים לשאולה וגו׳*. כמה חבילי טריקין אתכנשו עלייהו. בארבע סטרין אשא מלהטא בגי בן הנם, תלת זמנין ביומא מתוקדן.

[p. 600] ולא עוד אלא בזמנא דישראל אתיבו בקול רם אמן יהא שמיה רבא מברך, קב״ה אתמלי רחמין וחייס על כלא. ורמיז למלאכא ממנא על תרעי דגיהנם, סמריאל שמיה. ותלת מפתחן בידיה, ופתח תלת תרעין דבסטר מדברא, וחמאן נהורא דהאי עלמא. אתא תננא דנורא וסתים אורחין. כדין תלת ממנן, דתחות ידיה תלת מגרופין, מנשבן בידייהו ואתיבו תננא לאתריה, ורווחין לון שעתא ופלגות שעתא, ולבתר תייבין לאשייהו. וכן בתלת זמנין ביומא ובכל זמנין דאמרי ישראל אמן יהא שמיה רבא מברך.

[p. 601] זכאין אינון צדיקיא דאורחיהון מנהרא בההוא עלמא לכל סטרין, כד״א (משלי ד:18) *ואורח צדיקים כאור נוגה הולך ואור עד נכון היום*.

[קז ע״ב] תוספתא.

קטורי רמאי. הורמני דבדורי. חכימין בסכלתנו יסתכלון למנדע.

[p. 602] בשעתא דרישא חוורא אתקין כרסייא ע״ג סמכין דאבנין דמרגליטן, בין אינון אבנין אית חד מרגליטא, שפירא בחיזו, יאה בריוא, קומטרא דקיטרא דמלהטא בשבעין גוונין. אינון גוונין מלהטן לכל סטר. אלין שבעין מתפרשאן מגו תלת גוונין.

[p. 603] אלין זיקין, בזיקין דנציצין לד׳ סטרי עלמא הכא אתי׳ זיקא תקיפא דסטר שמאלא דאתאחיד בשמים. אינון גוונין שבעין, *דינא יתיבו וספרין פתיחו* . מהכא נפקי גירין

© 2016–2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

וסייפין ורומחין ואשא דקוזטרא. ואתאחיד אשא תקיפא דנפקא משמים ביה. וכד אתאחדו עלאין באלין דלתתא לית מאן דיכיל לאתבר רוגזא **[קח ע״א]** ודינא.

עיינין מלהטן כטיסין דנורא, נחית בהו לעלמא. ווי מאן דאערע ביה חגיר חרצין, איהו חרבא שננא בידיה. לא חייש על טב ועל ביש, דהא פיתקא דאנון שבעין ברשו דאתאחיד ההוא סטרא דשמים. נחית, בידא שמאלא, בכמה דינין אתהפך, בכמה גוונין הפוך בכל יומא. איהו אקרי *כרום זלות* דמתקנא לגבי בני אדם. כל גוונין דכלי זעמו דקב״ה ביה אתחזיין, ואנון יתבין ברומא דעלמא.

[p. 604] ובני נשא בסכלותא דלהון לא משגחי בהון. *גפרית ואש*, התוכא דמיא ואשא דמתהתכי מן שמיא אתאחדו דא בדא ונחת על סדום. ווי לחייביא דלא משגיחין ביקרא דמאריהון.

עשרה שמהן גליפן בהורמנותא דמלכא. עשר אינון וסלקין לחושבן סגי. ע גוונן מלהטי בכל סטר, נפקי מגו שבעין שמהן. דאגליף רזא דע׳ שמהן דמלאכייא דאינון ברזא דשמים, ואינון מיכאל גבריאל רפאל נוריאל ״קדומיאל ״צדקיאל ״מלכיאל ״פדאל ״תומיאל ״חסדיאל ״צוריאל ״רזיאל יופיאל ״סטטוריה ״גזריאל ״ודריאל ״קמואל ״חזקיאל ״רהטיאל ״קדשיאל ״שמעאל ״ברכיאל ״אהיאל חניא״ל ״להדיאל ״מחניאל ק״ניאל ״ענייאל ענאל גדיאל אהינאל רחמיאל עזריאל סנניה ודרגזיה רסיסיאל דומיאל סניה טהריאל עזריאל נריאל סמכיאל רמיאל ברקיאל ״תסוריה רנאל ״שבניאל ״קנוניה ״צוריה פסוסיה **[קח ע״ב]** ״צורטק ״עדיאל ״סמכיאל ״נריאל ״מרוניה ״לסני ״כמוסיה ״ידיאל ״טטרוסיה ״חוניאל ״זכריאל ״ודריאל ״ה״ינאל ד״נדאל ג״דיאל ב״דאל עופפיאל ועדי״אל.

[p. 605] אדנ״י על כלהו. כד מתחברן כלהו כחדא ברזא דא בחילא עלאה כדין אקרי *ויהוה*, כלא בכללא חדא. *מאת יי׳ מן השמים*, שמא קדישא דאתגלף בע׳ שמהן אחרנין, רזא *דשמים*. ואלין אינון שבעין דשלטין על אילין ע׳ דינין, רזא דיהו״ה. ואלין שבעין שמהן בקודשא עילאה, יהו״ה *שמים*. אלין נטלין מאלין, *ויהוה*. נטיל מאת יהוה, דא מן דא. ואלין תליין מאלין, תתאין בעילאין, וכלא קשורא חדא. ובהאי קב״ה אשתמודע ביקריה, *שמים* דאינון ע׳. רזא יהוה, דא איהו ברזא דשבעין שמהן.

וה״ו ילי״ סי״ט עלי״ם מה״ש לל״ה אכ״א כה״ת הז״י אל״ד לא״ו הה״ע יז״ל מב״ה ״הר״י הק״ם לא״ו כל״י לו״ו פה״ל נל״ך יי״י מל״ה חה״ו נת״ה הא״א יר״ת שא״ה רי״י או״ם לכ״ב יש״ר יח״ו לה״ח כו״ק מנ״ד אנ״י חע״ם רה״ע יי״ז הה״ה מי״ך וו״ל יל״ה סא״ל ער״י

© 2016–2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

עש״ל מ״יה וה״ו דנ״י הח״ש עמ״ם ננ״א ני״ת מב״ה פו״י נמ״מ יי״ל הר״ח מצ״ר ומ״ב יה״ה ענ״ו מח״י דמ״ב מנ״ק אי״ע חב״ו רא״ח יב״מ הי״י מו״ם.

[p. 606] ואלין אינון שבעין שמהן דשלטין על שבעין דרגין תתאין, רזא *ויהוה*. אלין שבעין שמהן, יהוה, רזא דאקרי *שמים*. שבעא רקיעין אינון דסלקין לשבעין, שמא קדישא. ודא איהו *ויהוה המטיר וגו׳*.

מאת יהוה מן השמים, סתרא דסתרין לחכימין אתמסר, שמא **[קט ע״א]** דא דאקרי *שמים* מניה אתברי סתרי דאקרי אדם חשבן שייפי גופא דאינון חושבן מאתן וארבעין ותמניא שייפין חשבן אתווהי מאתן ושית סרי שמא דא דאיהו רזא וסתר׳ כללא דאורייתא בכ״ב אתוון ועשר אמירן בגין דהא שמא דא מאתן ושית סרי אתוון ותלתין ותרין שבילין דאתכלילן ביה הא מאתן וארבעין ותמניא שייפין דגופא רזא דאקרי *אדם* דשליט על כרסיא, רזא דשבעין לתתא וסתרא דא דכתיב (יחזקאל א:26) *ועל דמות הכסא דמות כמראה אדם עליו מלמעלה* ודא הוא סתרא דכתיב (בראשית יט:24) *וי״י המטיר על סדום וגו׳ מאת י״י מן השמים* וכלא חד ומלה חדא וסתרא חדא לחכימי לבא אתמסר. זכאה חולקהון בעלמא דין ובעלמא דאתי.

[p. 607] סתם גזר דינא דלהון דמנעו צדקה מנייהו כד״א (יחזקאל טז:49) *ויד עני ואביון לא החזיקה* ובגין כך דינא לא הוה אלא *מן שמים*. צדקה ושמים כלא חד וכתיב (תהלים קח:5) *כי גדול מעל שמים חסדך* ובגין דתליא צדקה בשמים דינא הוה משמים דכתיב *מאת י״י מן השמים*.

דינא דישראל מהאי אתר דכתיב (איכה ד:6) *ויגדל עון בת עמי מחטאת סדום*, ואקרי ירושלם אחות לסדום כד״א (יחזקאל טז:49) *חטאת סדום אחותך* ודינהון אתא מן שמים דינא חדא כסדום על דמנעו צדקה מנייהו, בר דדא אתהפך ודא אתחרב, דא אית לה תקומה ודא לית לה תקומה.

[קכא ע״א] [p. 608] *ויהיו חיי שרה*.

גופא דמתניתין, אנן קריבין הוינא, שמענא קלא מתהפך מעילא לתתא, אתפשטת בעלמא. קל מתבר טורין ומתבר טנרין תקיפין, עלעולין רברבין סלקין, אודננא פתיחן הוה. אמר במטלנוי, קוץ קוציתא דמיכן, שינתא בחוריהון, קיימין בקיומיהון.

מלכא דממללא, לא אשתכר נטרי תרעין, שליטא דחילין סגיאין קם בקיומיה.

[p. 609] כלהו לא מרגשן, ולא ידעי דספרא פתיח, ובשמא אכתוב. ודומה קאים ונטיל בחושבנא. ודיירי עפרא תאיבין לדייר, וקריב תאיב לאתמנאה בהו, לא תאיבין גלגלא הפוך, נפלין ולא קיימין. אתמחון חייבין מספרא דדומה. מאן יתבע לון, ומאן יתיב בחושבנהון. ווי לון

© 2016–2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

לחייהון, ווי לרגשיהון. בגינהון אתקרי (תהלים סט:29) *ימחו מספר חיים ועם צדיקים אל יכתבו.*

[קמז ע״א] פרשת *ויצא יעקב מבאר שבע וילך חרנה.*

בני עלמא, רחימי עלאה, הורמני דבוריירי, קריבו, שמעו. מאן חכימא בכו, מארי דעיינין בסוכלתנו. ליתי ולינדע. בשעתא דרישא חוורא נטיל תלת אתוון וגליף לון בגלופא בגלופין, חד א׳, חד י׳, וחד ן׳, ואתגליף אי״ן. רישא עלאה דכלא, טמירא דכל טמירין. י׳ סליקו דרעותא הוי אשתכלל מרישא לעילא ונחת לתתא, נפק ואפיק תלתין ותרין שבילין עד דאתגליפו בין אבני יקר דמתלהטן, ואתקשרו באת נו״ן, דאיהו דכר ונוקבא. תרין רחימין, קשורא תקיפא בהו אשתכללו, ושמא קדישא בהו אתקשר. מנייהו אשתכח מזונא לכלא, אשתכללו עלמין. ועל דא אתגליף ן׳ פשוט׳, כללא דתרין, נ׳ כפופה נוקב׳ חדא.

[p. 610] י׳ דאיהי רעותא **[קמז ע״ב]** דאפיק שבילין, בטש בין אתוון ועבד רקיעא דיעקב בין תרין רוחין, ואטיל ביני שייפי מלולי עד דנחת להאי נ׳ דאיהי כפופה. וחברו לה כחדא צפון ודרום. לבתר אתקשרו כחדא. האי נ׳ כפופה, באר שבע אקרי, ואתמלי מיעקב לאשקאה כל עדרי ענא. ועל דא *ויצא יעקב מבאר שבע וילך חרנה.*

[p. 611] תו, *מבאר שבע* לעילא, דהא מינה נפקא. לבתר נמיך לאשקאה *לחרנה* דאיהו בירא דלתתא, חרון אף יי׳, חרב יי׳, בי דינא אלהים. ועל דא (תהלים עט:1) *אלהים באו גוים בנחלתך.*

[קנא ע״ב] *וירא והנה באר בשדה.*

רבי אלעזר פתח, כתיב (ישעיה נא:1) *שמעו אלי רודפי צדק,* אינון דתבעי רזא דמהימנותא, אינון דאתדבקו בקשורא דמהימנותא, אינון דידעין ארחוי דמלכא עלאה.

כד סליקו תרין ונפקו לקדמות חד, מקבלין ליה בין תרין דרועין. תרי נחתי לתתא, תרין אינון, חד בינייהו. תרין אלין מותבא דנביאי, אתר דינקי ביה. חד בינייהו דאיהו אתחבר בכלא, הוא נטיל כלא.

[p. 612] וההיא בירא קדישא **[קנב ע״א]** קאים תחותייהו, חקלא דתפוחין קדישין איהו. מהאי בירא מתשקיין עדריא, כל אינון רתיכין, כל אינון מארי גדפין.

ג׳ קיימין רביעין על האי בירא, האי בירא מנייהו אתמלי. הה״ד (בראשית כט:2) *כי מן הבאר ההיא ישקו העדרים וגו׳.* דא אדני״י אתקרי, על דא כתיב (דברים ג:24) *אדני אלהים אתה*

© 2016–2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

החילות, וכתיב (דניאל ט:17) *והאר פניך על מקדשך השמם למען אדוני*. *אדון כל הארץ*, הה״ד (יהושע ג:11) *הנה ארון הברית אדון כל הארץ*.

[קסא ע״ב] תוספתא. קטורא דקוטרא דכיא הוה סליק לגו לגו, עד לא אשתכח בית מותבא. ההוא אתר לאו אתר, לאו אשתכח לעילא ותתא, מכלא אתאביד, אבדון הוי מכלא. אבדון, דכורא סמא״ל דנפק מהתוכא דתוקפא דיצחק. ומות, נוקבא דיליה, נחש קדמאה, *אשת זנונים*, דכתיב (משלי ה:5) *רגליה יורדות מות*.

[p. 613] ואלין תרין אבדון ומות שמעו תוקפא דהורמנו דמלכא, רזא וסתרא, טמירא עלאה. אתאביד מכלא, אתאביד **[קסב ע״א]** מרעיונין והרהורין. מאן דאתמשך בתר אילין אתאביד מכלא. כולא בהפוכא דא מן דא.

טבוהי דגבר שלים כיעקב דסליק ולא אתחשכו עיינין בהאי תננא, וזכה לאתקרבא באמת, חותמא דמלכא קדישא.

ת״ח טמירא עלאה מכלא, מניה נפק יו״ד, נקודה עלאה. מהאי נקודה עלאה נפק כלא, אמשיך ואפיק ה׳ אמא עלאה דאשקי לכלא. מהאי נפיק ו׳, רזא דשית, דאחיד לכל סטרין, דאיהו *מקל לבנה לח ולוז וערמון*. תרין דרועין דאחידן ביה, אלין נפקי ואחידו בה״א תתאה, [p. 614] לחברא משכנא כחד, ולמהוי חד. כדין תליסר מכילן הוו חד. וחוורא אתגלייא וסליק על גוונין כלהו. הה״ד *מחשוף הלבן*. וכדין אקרי (זכריה יד:9) *יי׳ אחד ושמו אחד*. וכדין (תהלים כג:1) *יי׳ רועי לא אחסר*, וכתיב (שם: 3-2) *בנאות דשא ירביצני, על מי מנוחות ינהלני. נפשי ישובב וגו׳*.

[רלב ע״א] רחימי עלאי, מארי דסכלתנו, אסתכלו. הורמני ידיען בקולפי דסיכת׳, קריבו למנדע. מאן מנכון מארי דעיינין בסכלתנו וינדע.

בשעתא דסליק ברעותא דרזא דרזין לאפקא תלת גוונין כלילן כחדא, חוור וסומק וירוק, תלת גוונין כחדא אשתליבאן, דא עם דא מזדלגן דא עם דא.

© 2016–2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

[p. 615] מגרופיא תתאה אצטבע, ונפקא מגו גוונין אלין. כל גוונין אתחזון בהאי, חיזו איהו לאסתכלא כעינא דבדולחא אתחזי, בשעתא דגוונא בטש בגווה הכי אתחזי לבר.

תלת אלין גוונין סחרן בהאי, גוונא אזלא וסלקא ונחתא, קסטורין דקטרא קביעין בגווה. גוונין סחרין, כלילן כחדא, סלקין לה לעילא, סלקא ביממא, ונחתא בליליא. שרגא דדליק אתחזי בליליא, ביממא אסתתרת נהורא טמירא במאתן וארבעין ותמניא עלמין, כלהו אזלין בגינה מעילא לתתא גו תלת מאה ושתין וחמש שייפין, גניזא ואתכסיי לתתי׳.

[p. 616] מאן דיפשפש **[רלב ע״ב]** לאשכחא לה יתבר גדפין קליפין טמירין, ויפתח תרעין. מאן דזכי למיחמי יחמי גו ידיעה וסכלתנו, כמאן דחמי בתר כותלא, בר מן משה נביאה מהימנא עלאה דהוה חמי עינא בעינא לעילא, באתר דלא אתיידע.

[p. 617] מאן דלא זכו דחו ליה לבר. כמה חבילי טהירין לגביה אזדמנן, נפקי עליה, ואפקו ליה דלא יסתכל בענוגא דמלכא. ווי לון לאינון חייבין דלא זכאן לאסתכלא, כד״א (במדבר ד:20) *ולא יבאו לראות וגו׳*.

אמר רבי יהודה מסתכל הוינא, והא מגו האי אתר מסתכלן אנון נשמתהון דצדיקיא כד אתדבקו בהאי אתר. מגו זהירין אלין מסתכלין נשמתהון דצדיקיא אלין גוונין סלקין ואתכלילן כחדא. זכאה איהו מאן דידע לאכללא וליחדא כלהו כחדא, לאתקנא כלא באתר דאצטריך לעילא, לעילא. וכדין אתנטיר בר נש בהאי עלמא ובעלמא דאתי.

[רלג ע״ב] קל גלגלא מתגלגלא מתתא לעילא. רתיכה׳ טורקה׳ אזלין ומתגלגלין, קל נעימותא סלקא ונחתא, אזלא ושטיא בעלמא. קל שופרא נגיד בעומקי דדרגין, אסחר גלגלא.

[p. 618] סחרנה׳ יתבין תרין מגרופין, מימינא ומשמאלא, בתרי גוונין משתאבין דא בדא, דא חוור דא סומק, ותרווייהו סחרין גלגלא לעילא. אסחר לימינא, חוורא סלקא, אסחר לשמאלא, סומקא נחתא. **[רלד ע״א]** וגלגלא אסחר תדיר ולא שכיך.

תרין צפרין סלקין מצפצפן, חד לסטר דרום וחד לסטר צפון, פרחין באוירא. צפצופא וקל נעימו דגלגל׳ מתחברן כחדא, כדין (תהלים צב:1) *מזמור שיר ליום השבת*, וכל ברכאן נגדין בלחישו בדא נעימו מגו רחימו דקול שופרא.

לקבלא אינון ברכאן, נחתין מעילא לתתא ואתגניזו כחדא בגו עומקא דבירא, נביעו דבירא דלא פסקא בלחישו עד דאתמליא.

[p. 619] ההוא גלגלא סחרא, אינון תרין מגרופין סחרן, חד דימינא קרא בחיל ואמר, זהירו דזהרן, דסלקא ונחתא. תרי אלפי עלמי״ן, אזדהרו. עלמא דאמצעיתא בגווייהו, אזדהר בזוהרא דמארך.

© 2016–2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

כל אינון מארי דעיינין, אסתכלו. ופקחו עיניכון ותזכון להאי נהירו, להאי עדונא, אלין אינון ברכאן דנגדי מלעילא. מאן דזכי, גלגלא אסחרא לימינא, ואנגיד ואמשיך לההוא דזכי, ואתעדן מאינון ברכאן עלאין דזהרן. זכאין אינון דזכאן בהו.

וכד לא זכי גלגלא אסחר וההוא מגרופא דלסטר שמאלא אסחר ונחת לתתא, ואמשיך דינא על האי דלא זכי. וקלא נפקת, ווי לאינון חייבין דלא זכו. מההוא סטרא נפקא אשא דשלהובא, דדליק דשארי על רישיהון דחייביא. זכאין אינון כל אינון דאזלו בארח קשוט בהאי עלמא למזכי לההוא נהירו עלאה, ברכאן דצחצחן, כד״א (ישעיה נח:11) *והשביע בצחצחות נפשך וכו׳.*

[זהר ח״ב סח ע״ב] תוספתא. בטמירו דטמירין אתרשים רשימו חד, דלא אתחזי ולא אתגליא. ההוא רשימו רשים ולא רשים. מארי דסכלתנו, פקחין דעיינין, לא יכלין למיקם ביה, איהו קיומא דכלא. ההוא [p. 620] רשימו איהו זעיר, דלא אתחזיא ולא אתגליא. קיימא ברעותא, לקיימא כלא, לנטלא מה דנטלא ממה דלית ביה רשימו ולא רעותא, דלא אתחזי.

ההוא רשימו בעא לחפייא גרמיה, ועבד ליה לגרמיה, לאתטמרא ביה, חד היכלא, ההוא היכלא אפיק ליה מגרמיה, ומתח ליה במתיחו רב וסגיא, לכל סטרין. אוקיר ליה בלבושי יקר, פתח ליה חמשין תרעין.

לגו, בגו אתטמר ואתגניז ההוא רשימו. כיון דאתגניז ביה ועאל בגויה, אתמליא נהורא. מההוא נהירו נבעין נהורין, ונציצין נפקין מאינון תרעין, ונהרין כלא.

ההוא היכלא אתחפייא בשית יריען, אינון שית יריען אינון חמש. לגו בגו באינון יריען קיימא חד מרקמא. בההוא יריעה אתחפייא ההוא היכלא, מניה אשגח וחמי לכלא. האי היכלא איהו פקיחא דעיינין, דלא נאים. איהו אשגח תדיר לאנהרא לתתא מגו נהירו דההוא רשימו. ההוא סכלתנו חכמתא טמירתא, רעו דרעותין הוי, וטמיר, גניז, ולא אתגליא, קיימא ולא קיימא. בריך הוא מטמיר דטמירו. בריך הוא לעלם ולעלמי עלמין. אמן.

[רלה ע״ב] [p. 621] תוספתא. ברזין עלאין, טסקורי קמיטין שכיחין. אלין סלקין ונחתין, ואלין קיימין בקיומייהו. גלגלין דסחראן הוו קיימין מההוא זמנא דעפרא אתכניש. אינון גלגלין סחרין עלמא. סחרנותא דסחרין, מדברין טיפסרא דקולטא בגווייהו.

© 2016–2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

חד גלגלא אית בגווייהו, האי גלגלא סחרא ולא סחרא, קיימא תריסר אלפי עלמין. בינייהו שכיח, סליק ונטיל בגווייהו.

תחות ההוא גלגלא קיימא חד עמודא דנעיץ עד תהומא רבא. ביה מתגלגלאן אבנין, גו תהומי אינון סלקין ונחתין. [p. 622] ההוא עמודא קאים עלייהו, נטיל ולא נטיל, נעיץ מעילא לתתא. סחראן מאתן ועשרין גלגלין אחרנין סחרניה דההוא עמודא.

ההוא גלגלא אחרא דעליה, דקאים בתריסר אלפי עלמא, איהו סחרא גו משכנא, סחרא ולא סחרא.

ההוא משכנא קאים על תריסר אלפי עלמין. ביה קיימא ההוא כרוזא דקרי, אסתמרו מגלגלא דסחרא. מאן דאיהו מארי דעיינין בסכלתנו ינדע ויסתכל בחכמתא דמאריה, וינדע דאינון מלין עלאין, דמפתחן דמאריה קיימן תמן, די אינון טמיראן גו משכנא קדישא. זכאין אינון בהאי עלמא וזכאין אינון בעלמא דאתי. עלייהו כתיב (תהלים פד:6) *אשרי אדם עוז לו בך מסלות בלבבם*, (שם סה:5) *אשרי תבחר ותקרב ישכון חצריך נשבעה בטוב ביתך קדוש היכלך*.

© 2016–2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

סתרי תורה

[זהר ח״א, רנג ע״ב [p. 623] (בראשית ה:3) *ויולד בדמותו כצלמו ויקרא את שמו שת.*
אוליפנא מהכא דאחרנין לא הוו בדיוקנא דיליה, ודא *בדמותו* אתעביד, בתקונא דגופא, בתקונא דנפשא, בארח מישר כדקא יאות.

נחש אטיל זוהמה בחוה וההוא זוהמא מכשכשא הוה במעהא, ולא יכיל לאתציירא. בגין דעד לא חטא אדם הוו אתוון דאלפא ביתא מתתקן ביה ואתציירן ביה בהאי עלמא. עד דמטא לאת פ״ף אתתקנו דכר ונוקבא בחביבו בגנתא [p. 624] ומלאכי עלאי קמייהו. מיד אבאיש לסמאל ברקיעא ונחת רכיב על נחש תקיף ואתחזי קמיה.

מיד אתערבו אתוון. כדין אתחבר סמאל בההוא נחש ואתעבידו חד. ונטלו אתוון ועבידו מתמן ולהלאה אומנותא בישא באתוון צ״ד, צי״ד, והיינו צ״ץ. וצדו לון בפתייא בישא. ועבדו אומנותא יתיר באתוון ק״ר, אומנותא דשקרא, בגין דאתהדרו לאהפכא אתוון באומנותא בישא. קוף דלא יכיל לקיימא דלית לה רגלין, קופא קמיה בני נשא לית ליה קיומא. רי״ש רע.

[p. 625] אלין אתהפכו באומנותא בישא עד דנפלו אדם ואתתיה. ובאלין אתוון ק״ר אולידו בנין, ולא הוו בקיומא. זוהמא דנחש דאסתאיב בחוה, מההוא זוהמא ממש אתיליד קין. ובגין כך אשתכח קטולא בגין דנחש אומנותא דיליה קטולא הוא. ואתעכבו אתוון עד הכא.

בשעתא דתב אדם בתיובתא, ואהדר כמלקדמין לשמשא בנוקבא, מה כתיב. ויולד בדמותו כצלמו, דא הוה מתקונא דגופא ורוחא כדקא יאות. וכדין כתיב (קהלת ח:14) *יש הבל אשר נעשה על הארץ*, ואהדרו אתוון בשירותא דשי״ן ותי״ו, דכתיב (בראשית ד:25) *כי שת לי אלהים זרע אחר תחת הבל כי הרגו קין.*

[p. 626] שת הוא בצלם ובדמות דקדמאי, לאו הכי. ומהכא אתבני עלמא בגוונא אחרא דאלפא ביתא, קינן ומהללאל ירד, אתוסף אתוון לאתקנא עקימא.

סידורא דעלמא בשבע קטרין סגלגלן. שבע ארצות אינון, דא לעילא מן דא, כמה דאינון שבעה רקיעין, דא לעילא מן דא. ואינון ארץ אדמה ארקא גי נשיה ציה תבל. תבל לעילא מכלהו, דכתיב (תהלים ט:9) והוא *ישפוט תבל בצדק.*

[p. 627] כד נפיק אדם מגנתא דעדן ואתתרך מתמן, אתרמי לההוא דאקרי ארץ. ואיהו אתר חשיך דלית תמן כלום, ולא משמש כלום. כיון דאדם עאל תמן דחיל דחילו סגי. *ולהט*

© 2016–2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

החרב המתהפכת הוה מלהטא בכל סטרין גו ההוא ארץ. כיון דנפק שבת והרהר תשובה, ארמי ליה קב״ה ואפיק ליה בההוא אתר דאקרי אדמה, דכתיב (בראשית ג:23) *לעבוד את האדמה*.

בהאי אית נהירו דנהיר ודיוקנין דככביא ומזלי. ותמן חמא ציורין דבני נשא עלאין, גברין דנפקו מאדם במאה ותלתין שנין דקא הוה משמש ברוחי נוקבי. ואינון עציבין תדיר, דלית בהו חדוה. ואלין משטטי ונפקי לעלמא דא ומתהפכאן לסטר בישא. ומתהדרן תמן וצלאן צלותא ומתיישבן בדוכתייהו תמן. וזרעין זרעין בריחין ואכלי, וחטין לית תמן, ולא חד מזיני תבואה.

בהאי אתר אתיליד קין והבל. כיון דחטא קין, אחית ליה קב״ה לההוא אתר דאקרי **[רנד ע״א]** ארץ, דכתיב (בראשית ד:14) *הן* [p. 628] *גרשת אותי היום מעל פני האדמה*, מההוא אתר דאקרי *אדמה*. *והייתי נע ונד בארץ*, בגין דתמן אדחי ואתתרך. *והיה כל מוצאי יהרגני*, ההוא *להט החרב המתהפכת*.

והוה דחיל והרהר תשובה, וסליק ליה קב״ה לארקא. והוה תמן, ואוליד בנין. בארקא אית נהירו דנהיר מגו שמשא, וזרעין זרעין ונטעין אילנין, ולית תמן חטין ולא מאינון שבע זיני תבואה.

כל אינון דתמן מתולדין דקין, ואינון בתרין רישין. מנהון גברין עלאין, ומנהון זעירין, ולית בהו דעתא שלים כשאר בני נשא. דהא זכאין אינון לזמנין ואתהדרן לסטרא טבא, ולזמנין אתהדרן לסטרא בישא. ומולידין ומתין כשאר בני נשא.

אדם הוה באדמה עד דאוליד שת, ומתמן סליק לעילא תלת דרגין מקין, וסליק להאי אתר דאקרי תבל. כיון דסליק, סליק לאתר בית מקדשא דאקרי באינון שמהן דהוה דיוריה בהו.

[p. 629] גיא איהו אתר ודוכתא סגי, בהאי פותיא וארכא דגיהנם. בגיא ונשיה וציה אתבדרו אינון דבנו מגדלא, ואולידו תמן על דארגיזו למלכא עלאה. בגין דא קריב לנורא דדליק. ואית בני נשא בכל יקירו דעותרא ועפרות זהב ואבנין יקירין. מאן דעאל תמן והוה מהכא מתבל, בחמידו דההוא עותרא, יהבין ליה.

וסליק לזמנין לדוכתא דאקרי נשיה בגין דאתנשי תמן. ונחית להאי גיא, ולא ידע אתר דהוה מתמן. גיא דא הוא באמצעותא דעילא ותתא, ודא אקרי גיא בן הנם. ורצועא חדא נפקא מתמן לעילא להאי תבל, ואקרי אוף הכי גיא בן הנם. ותמן פתחא דגיהנם. אינון בני נשא דתמן כולהו ידעי חרשין וחכמאן יקירין. ותמן זרעי ונטעי אילנין, ולית תמן חטין, ולא חד משבעת המינים.

© 2016–2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

בנשיה אית בני נשא כולהו קטיעין זעירין, ולית לון חוטמין בר תרין נוקבין דנפיק בהו רוחא. וכל מה דעבדין מיד משתכחי, ועל דא אקרי נשיה. וזרעי ונטעי אילנין, ולית תמן חטין, ולא משבעת המינים.

ציי״ה איהו אתר כשמיה, ביבושתא דכלא. ותמן בני נשא שפירן בחיזו. ומגו דאיהו ציה, כד ידעי מיא נבעין, עאלין תמן. ולזמנין דסלקין מגו אתר דמיא, סלקין להאי תבל. ואינון בני מהימנותא יתיר מבני נשא אחרנין, וביניהו דיורין טבין ועותרא סגי. וזרעי זעיר מגו יבשותא דהתם, ונטעי אילנין ולא מצליחין. ותיאובתא דלהון לבני נשא דהכא.

[p. 630] ומכלהו לית דאכלי נהמא בר אלין בתבל. הכא לעילא מכל אלין תבל, (תהלים ט:9) *והוא ישפוט תבל בצדק*. כגוונא דכל אלין ארעאן אית בהאי תבל, וכל אלין שמהן אית להו, אוף הכי בגין דאיהו שביעאה אית הכא כגוונא דאינון דוכתי תחומין ודוכתי הכא. ואקרי כל חד וחד כגוונא דההוא דוכתא דלתתא. וכל אלין בדיורין דבני נשא, משניין אלין מאלין, דכתיב (שם קד:24) *מה רבו מעשיך יי׳ כלם בחכמה עשית מלאה הארץ קנינך*.

[עד ע״ב] *ויהי כל הארץ שפה אחת ודברים אחדים*. קומטרא דהרמני ממללן בלשון הקדש דמלאכי עילאין אשתמודען ביה, ולא הוו ממללין בלישן אחרא. בגין כך כתיב *ועתה לא יבצר מהם*, דאלמלי משתעאן בלישן אחר׳ דמלאכי עלאי לא אשתמודען ביה גרע חשיבו דהוו חשבין למעבד, בגין דעובדא דשדין לאו איהו אלא ברגעי׳ לחזו בני אנשא ולא יתיר.

ודברים אחדים, דהוו ידעין דרגין עלאין כל חד וחד על ברייה ולא אתחלף להו דרגא, והיינו [p. 631] *ודברים אחדים*. ובגין כך אתיעטו בעיטא בישא, עיטא דחכמתא, דכתיב *הבה נבנה לנו עיר ומגדל וראשו בשמים*.

כלא ברזא דחכמתא הוא, ובעו לאתקפא בארעא סטרא אחרא ולמפלח פולחנא דיליה, בגין דהוו ידעין דהא כל דינין בישין נחתי מתמן לעלמא ובעו לדחויא דרגא דקדשא.

עי״ר ומגד״ל, חכמתא עלאה דהוו ידעי דשמא קדישא לא אתתקף בארעא אלא *בעיר ומגדל*. *עי״ר* דכתיב (מל״א ח:1) *עיר דוד היא ציון*, עיר הקדש. *מגד״ל* דכתיב (שיר ד:4) *כמגדל דוד צוארך*. ובחכמתא עבדו למהוי שלטנא דסטרא אחרא בארעא, לדחייא *אדון כל הארץ* מאתריה, ולמהוי דיורא דסטרא אחרא בארעא.

ונעשה לנו שם, כמה דאחרא איהו *שם* לעילא הא אוף הכי נתקיף לה בינגא למהוי *שם* בארעא. *פן נפוץ*, ידיעא הוו ידעין דיתבדרון מעל אפי ארעא ובגין כך הוו מתיחדין למעבד עבידתא דא בחכמא.

© 2016–2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

[p. 632] סטרא <u>אחרא דכר</u> ונוקבא, תוקפא דזוהמא דדינא קשיא. וכמה דאדם חב <u>בהו</u> ואתקפו בגיניה על עלמא אוף הכי אינון עבדין דאתתקף יתיר, דכתיב *אשר בנו בני האדם*, בנוי דאדם קדמאה דאייתי ואשליט סטרא אחרא <u>בעלמא</u> סטרא בישא. כמה דסטרא דקדושה לאו שלטניה בהאי עלמא אלא ב*עיר ומגדל*, אוף הכי חשיבי אנון למבני *עיר ומגדל* למישלט האי סטר בישא בעלמא.

וירד יי׳ לראות, **[עה ע״א]** נחת האי שמא <u>דקודשא</u> <u>למחזי עובדיהון</u> דבניינא דבנו. ואנון הוו <u>בלשון הקדש ממללן</u> לגבי כל אינון דרגין קדישין והוו מצליחין <u>עובדין</u>. כיון דנחתת קדושה אתבלבלו כל אינון דרגין, עלאין נחתו ותתאין סליקו, ולא הוו קיימין בארח מישר כמה דהוו. ולבתר בלבל לישנהון בע׳ לישן ואתבדרו לכל סטרי עלמא.

חד ממנא הוא ברקיע׳ וביה קיימין <u>כל מפתחן</u> דעובדי עלמא. ואיהו קיימא זמין בשעתי ורגעי דיומא, ואינון הוו ידעין ברזא דחכמתא גנזא דהאי ממנא, [p. 633] והוו פתחי וסגרי ומצלחי בעובדיהון במימרא דפומהון. כיון <u>דאתבלבל</u> מימרא דלהון כלא אתמנע מנייהו.

ואתר <u>מתקנא</u> אשכחו בההוא בקעה, <u>סתרא דרזין</u>. *וימצאו בקעה*, אתר מתקן <u>להאי</u> סטרא בישא דבעו אנון לאתקפ׳ ואתמנעו. <u>תוקפא דיליה הוה</u> תליא לאתפרעא בההיא *בקעה* עד דנטלא תמן חילין ומשיריין כגוונא דאינון דבנו קרתא ומגדלא, ואתיהיבו <u>כלהו</u> בידהא. ואתקטלו תמן אנון דלא בעו למיפק ב*ק״ץ הימי״ן*, אתבהילו ונפלו ב*קץ הימי״ם*, בההוא אתר דאתחלש תקפא בקדמיתא בהאי בקעה. וע״ד כתיב (יחזקאל לז:1) *והיא מלאה עצמות*.

[p. 634] ואתתקפת בההוא צולמא דאקים נבוכדנצר ואתבר תוקפא לבתר באנון גרמין. ובההוא צולמא, <u>אינון</u> <u>גרמי</u> <u>אתקיימו</u> וקמו על רגליהון וההוא צולמא אתבר. וכדין ידעו כל עמין דעלמא דלית אלוה בר קב״ה בלחודוי. ותו דאתקדש שמיה על ידא דחנניה מישאל ועזריה וכלא בחד יומא. וע״ד (ישעיה כט:23) *והקדישו את קדוש יעקב <u>ואת אלהי ישראל יעריצו</u>*.

[עו ע״ב] תאנא בתוקפא דהרמנו דמלכא אנציב חד אילנא רבא <u>ותקיף</u>, <u>ונטיען נטיע</u>. אילנא דא בתריסר תחומין <u>אתסחר</u>, בארבע סטרין דעלמא פרישא רגליה. ת״ק פרסי מטלנוי, כל רעותין דאינון פרסין ביה תליין.

[p. 635] כד אתער האי כלהו מתערין בהדיה. לית מאן דנפיק מרעותיה. לבתר כלהו ברעותא חדא בהדיה. קם מלעילא, <u>איתנחית</u> במטלנוי לגו ימא. מניה ימא <u>אתמליא</u>, איהו

© 2016–2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

מקורא דכל מיין דנבעין. תחותיה מתפלגין כל מימוי דבראשית. שקיו דגנתא ביה תליין. כל נשמתין דעלמא מניה פרחין.

נשמתין אלין עאלין בגנתא לנחתא להאי עלמא. נשמתא כד נפקא אתברכא בשבע ברכאן, למהוי אבא [p. 636] לרוחא ורם לגופא ולמהוי בסליקו דדיוקנא עלאה. הה״ד *ויאמר יי׳ אל אברם*, הא נשמתא עלאה אבא לרוחא ורם לגופא בסליקו דדיוקנא עלאה.

כד בעיא לנחתא להאי עלמא אומי לה קב״ה למיטר פקודי אורייתא ולמעבד רעותיה. ומסר לה מאה מפתחאן **[עז ע״א]** דברכאן דכל יומא לאשלמא לדרגין עלאין כחושבן *ל״ך ל״ך*. דהא כלהו אתמסר לה בגין לאתקנא בהו לגנתא, ולמפלח לה ולנטרא לה.

מארצך, דא גנתא דעדן. *וממולדתך*, דא גופא דאתקרי אילנא דחיי, דאיהו תריסר שבטין עלאין. *ומבית אביך*, דא שכינתא. *אביך*, דא קב״ה שנאמר (משלי כח:24) *גוזל אביו ואמו*, ואין *אביו* אלא קב״ה, ואין *אמו* אלא כנסת ישראל. *אל הארץ אשר אראך*, דא איהו האי עלמא.

[עח ע״א] [p. 637] *ואעשך לגוי גדול*, האי ברכתא חדא. *ואברכך*, תרין. *ואגדלה שמך*, תלת. *והיה ברכה*, ארבע. *ואברכה מברכיך*, חמש. *ומקללך אאור*, שית. *ונברכו בך כל משפחות האדמה*, הא שבע. כיון דאתברכא באלין שבע ברכאן מה כתיב, *וילך אברם כאשר דבר אליו יי׳*, לנחתא להאי עלמא כמה דאתפקדא.

מיד *וילך אתו לוט*, דא איהו נחש דאתלטיא, ואתלטיא עלמא בגיניה, דאיהו קאים לפתחא לאסטאה לגופא. ולא תפעול נשמתא פולחנא דאתפקדת עד דיעברון בהאי עלמא י״ג שנין דהא מתריסר ולעילא נשמתא אתערת למפלח פולחנא דאתפקדת. הה״ד, **[עח ע״ב]** *ואברם בן חמש שנים ושבעים שנה*, *שבע* ו*חמש* תריסר אינון.

[p. 638] וכדין אתחזיאת נשמתא בהאי עלמ׳, דאיהי אתיא *מחמש שנים* דאנון פרסי דאילנא דחיי. *ושבעים שנה*, דא איהו ההוא אילנא ממש, דאיהו שביעאה לדרגין ושבעין שנה אתקרי.

כדין נפקת מההוא זוהמא דההוא נחש ועאלת בפולחנא קדישא, הה״ד *בצאתו מחרן*, מההוא תוקפא דההוא שטן דהוה אסטי ליה עד השתא לגופא ושלטא עלוי.

[p. 639] באילנא שלטא ערלה תלת שנין, בבר נש תלת סרי שנין דאקרון שני ערל׳. כיון דאעברו על גופ׳ אינון שנין אתערת נשמתא למפלח פולחנא קדישא, פקידת לגופא לרעותא וכפיף לההוא נחש. דהא לא יכיל **[עט ע״א]** לשלטאה כמה דהוי, דכתיב *ויקח אברם את שרי אשתו וגו׳*. דא גופא דאיהי לגבי נשמתא כנוקבא לגבי דכורא. *ואת לוט*, דא הוא נחש דלא אעדי

© 2016–2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

כל כך מן גופא בגין דדבקותא דגופא לא אעדיו כל כך מניה. אבל אתערותא דנשמתא אלקי ליה תדיר ואוכח ליה וכפיף ליה על כרחיה, ולא יכיל לשלטאה.

ואת כל רכושם אשר רכשו, אלין עובדין טבין דעביד ב״נ בהאי עלמא באתערותא דנשמתא.

[p. 640] *ואת הנפש אשר עשו בחרן*, ההוא *נפש* דהות בקדמיתא בדבקותא בחברותא דההיא ערלה בהדי גופא ואתקין לה לבתר. דהא לבתר דתליסר שנין ולעילא, דנשמתא אתערת לאתקנא לגופא, תרווייהו מתקנין לההוא *נפש* דמשתתפא בתוקפא דנחש ותאובתיה בישא. הה״ד *ואת הנפש אשר עשו בחרן*. ועם כל דא נשמתא אתקיפת ביה בההוא נחש, לתברא ליה בתוקפא, בשעבודא דתשובה, בשעבודא דאורייתא ואמשיך ליה בבתי כנסיות ובתי מדרשות בגין דלא יתגבר על רוחא בקדמיתא. [p. 641] הה״ד **[פ ע״א]** (בראשית יב:6) *ויעבור אברם בארץ עד מקום שכם*, דא בי כנישתא, אתר דדיורא דשכינתא תמן. כד״א (בראשית מח:22) *ואני נתתי לך שכם אחד*, דא שכינתא, דאתחזי ליה הואיל ואתקרי צדיק. דהא צדק לאו דיורה אלא בהדי צדיק. ודא הוא *עד מקום שכם עד אלון מורה*, אלו בתי מדרשות דאולפין ומורים תורה ברבים.

והכנעני אז בארץ, כדין אתבסם ואתתקן יצר הרע בגופא בעל כרחיה. דסגיאין שמהן אית ליה, ובגיני כך אדכר בשמהן סגיאין. *אז בארץ*, ודאי, ואתיישב בעל כורחיה, ואתכפיא בהאי. בגין דכדין איהו גופא, בזמנא דלא אתעבר מניה ההוא נחש כל כך, בגין דבקותא דגופא, כדין *הכנעני אז בארץ*.

אמאי אקרי *כנעני*, דאסחר גופא לדינין בישין.

[p. 642] ונשמתא קיימא בהאי עלמא כדקא יאות בגין למזכי בה לבתר, כד נפקת מהאי עלמא. אי זכאת, סלקאת לאתרה דנפקת מתמן, דכתיב *אל מקום המזבח*, וכתיב *אל המקום אשר היה שם אהלה בתחלה*. *אהלה* בה״א, והשתא איהי קיימאת בין לסלקא לעילא ובין לנחתא לתתא, *בין בית אל ובין העי*. אי זכאת, סלקא *אל מקום המזבח אשר עשה שם בראשונה*.

מאן *עשה שם*, ומאן *מזבח*. אלא *אשר עשה שם*, דא קב״ה דאיהו עבד תמן האי *מזבח* ואתקין לה על תריסר אבנין, *למספר שבטי בני יעקב אשר היה דבר יי׳ אליו לאמר ישראל יהיה שמך*, ודאי.

ו*מזבח* דא, *עשה שם בראשונה*, כד אתברי עלמא עילאה, טמירא לכל עלמין. ומיכא״ל כהנא רבא קאים ומקריב עלה קרבנין דנשמתין. כיון **[פ ע״ב]** דנשמתא סלקת תמן, מה כתיב. *ויקרא שם אברם בשם יי׳*. נשמתא קארי תמן ואצרירא בצרורא דחיי.

© 2016–2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

[p. 643] וכל דא אי זכאה בהאי עלמא לאתקנא גופא כדקא יאות, ולאכפיא תוקפא דההוא לייטא עד דאתפרשא מניה. מה כתיב, *ויהי ריב בין רועי מקנה אברם ובין רועי מקנה לוט*. דבכל יומא ויומא בהאי עלמא אינון סיען ומנהיגין דנשמתא ואינון סיען ומנהיגין דיצר הרע, אינון בקטרוגא מקטרגין אלין באלין. וכל שייפין דגופא בצערא בינייהו, בין נשמתא וההוא נחש, דקא מגיחין קרבא בכל יומא.

מה כתיב, *ויאמר אברם אל לוט*. נשמתא אהדרא לגבי יצר הרע ואמר ליה, *אל נא תהי מריבה ביני ובינך, ובין רועי ובין רועיך*, סטרין דילי וסטרין דילך. *כי אנשים אחים אנחנו*, יצר טוב ויצה״ר, קריבין דא בדא, דא לימינא ודא לשמאלא. *הלא כל הארץ לפניך. הפרד נא מעלי*, סגיאין חייבין אינון בעלמא, זיל ושוט אבתרייהו ואתפרש מעמי, *אם השמאל ואימינה וגו׳*. ואוכח ליה ואעיק ליה בכמה קרבין דעביד בהדיה בכל יומא, עד דכתיב *ויפרדו איש מעל אחיו*.

[p. 644] כיון דמתפרשין דא מן דא מה כתיב. *אברם ישב בארץ*, אשתארת נשמתא באינון צדיקייא בישובא טב בשלם. *ולוט ישב בערי הככר*, ההוא לייטא מקטרגא אזיל לקטרגא ולאתחברא באתר דחייביא תמן, דכתיב *ויאהל עד סדום*. מה כתיב בתריה, *ואנשי סדום רעים וחטאים ליי׳ מאד*. תמן שריא ושוי דיוריה בינייהו לאתחברא בהו, לאסטאה לון ולאובדא לון בעובדין בישין.

כיון דאשתארת נשמתא בלא מקטרגא, ואתדכי גופא מההוא זוהמא, מיד קב״ה שארי בגויה. *ההייד ויי׳ אמ׳ אל אברם אחרי הפרד לוט מעמו*. שוי דיוריה בגויה ולא אתפרש מיניה לעלמין. דהא כדין קב״ה אשרי דיוריה בהדיה, וירית אחסנתא, ירותא עלאה ותתאה. האי אית ליה נייחא בין הצדיקים והקב״ה שארי בגויה, וההוא ליטא בין אינון חייביא, חטאן בהדיה עד דלא הוה פורקנא לחובייהו.

מה כתיב, *וישמע אברם כי נשבה אחיו*. *וישמע אברם*, דא נשמתא דאשתארת בדכיו בגופא. *כי נשבה אחיו*, דא יצר הרע *תשבה* בין אינון חייביא בחובין סגיאין. *וירק את חניכיו ילידי ביתו*, אלין אינון צדיקיא אינון דלעאן באורייתא.

[p. 645] תו, אלין שייפי דגופא, זריזין למהך לגביה. *י״ח ושלש מאות*, אלין רמ״ח שייפין דגופא, *ושבעין* דרזא דנשמתא דנפקא מתמן. בכלא אזדרז למהך תמן, לגבי אינון חייביא לאתבא לון מחוביהו.

מה כתיב, *וירדוף עד דן*. רדיף אבתרייהו ואודע לון דינא דההוא עלמא, ועונשא דגיהנם. ולא יהיב דמיכו לעיניה בימאמ ובליליא עד דאוכח לון לאינון חייבין, ואתיב לון בתיובתא לגבי קב״ה. מה כתיב, *וישב את כל הרכוש*. אתיב לון בתיובתא שלימא כדקא יאות.

© 2016–2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

וגם את לוט אחיו וגו׳, אפילו לההוא יצר הרע אתקיף ביה, עד דאכפייה בעל כרחיה, ואמתיק ליה כדקא יאות. כלא אתיב בתיובתא שלימתא כדקא חזי, בגין דלא אשתכך יממא ולילי עד דאוכח לון ורדף לון על ההוא חובא דחאבו, עד דתאבו בתיובתא שלימתא כדקא חזי. אהדרנא למלי קדמאי דפרשתא.

כתיב (שיר ה:7) *מצאוני השומרים הסובבים בעיר הכוני פצעוני נשאו את רדידי מעלי שמרי החמות*. תנן עבד קב״ה ירושלם לעילא כגוונא דירושלם דלתתא, בשורין ובמגדלין ופתחין פתיחין. ואינון חומות דתמן אית עלייהו נטרין **[פא ע״א]** דנטרי תרעי דאינון חומות, דכתיב (ישעיה סב:6) *על חומותיך ירושלים הפקדתי שומרים וגו׳*, ומיכאל כהנא רבא עלאה מכלהו נטרי תרעי דאינון חומות.

[p. 646] נשמתא כד נפקת מהאי עלמא, אי זכאת עאלת בגנתא דעדן דארעא, דנטע קב״ה לרוחיהון דצדיקייא, כגוונא דההוא גנתא דעדן דלעילא, ותמן כל צדיקיא דעלמא.

וכד נשמתא נפקת מהאי עלמא עאלת במערתא דכפלתא, דתמן איהו פתחא דג״ע. פגעת באדם הראשון ובאינון אבהן דתמן. אי זכאת איהי, חדאן בה ופתחין לה תרעא ועאלת. ואי לא, דחיין לה לבר. כיון דעיילת יתבא תמן בגנתא ואתלבשת תמן בלבושא דדיוקנא דהאי עלמא, ואתעדנת תמן.

סתרא דסתרין לחכימי לבא אתמסר. תלת דרגין אינון דאחידן דא בדא, ואלין אינון נפש רו״ח ונשמה. נפש איהו חילא דגופא אתבני מניה. דכד בר נש אתער בהאי עלמא בשימושא בנוקביה כל שייפי מסתכמי ומתתקני ולאתהנאה תמן, וההוא נפש ורעותא דיליה אסתכם ביה בההוא עובדא. ומשיך ליה לההוא נפש ואעיל ליה תמן בההוא זרעא דאושיד. ומגו רעותא ומשיכו דנפשא דמשיך תמן, אתמשך חילא אוחרא תמן מאינון דרגין דתאקרון אישי״ם. ועאל כלא [p. 647] במשיכו דההוא זרעא, ואתבני מניה גופא. ודא איהו חילא קדמאה, תתאה דאינון תלתא.

ובגין דהאי נפש איהי בדבקותא ויסודא דגופא, קרבנא דאתקריב לכפרא על נפש אתיהיבת חולקא לאינון דרגין דאישים, בגין דמשיכו דחולקא דההוא נפש אתי מנייהו. והיינו דכתיב (במדבר כח:2) *את קרבני לחמי לאשי*, בגין דההוא כפרה דנפש נטלי חולקיהון.

וכד מית ב״נ בהאי עלמא, ההיא נפש לא אתעדי מקברא לעלמין. ובחילא דא ידעי מתייא ומשתעו דא עם דא.

© 2016–2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

רוח איהו דמקיים לנפש בהאי עלמא, ואיהו משיכו דאתערותא דנוקבא לגבי דכורא כד אינון בתיאובתא חדא. וכדין אתערת לגבי דכורא בתיאובתא דילה, האי רוח, כגוונא דנוקבא [p. 648] דלתתא אשדיאת זרעא בתיאובתא לגבי דכורא. וסתרא דא (קהלת יב:7) *והרוח תשוב אל האלהים אשר נתנה.*

והאי רו״ח כד נפקא מהאי עלמא ואתפרשת מנפש, עאל לגנתא דעדן דבהאי עלמא. ואתלבש תמן גו אוירא דגנתא כמה דמתלבשי מלאכי עלאי כד נחתין להאי עלמא, בגין דאינון מההוא *רוח* הוו, דכתיב (תהלים קד:4) *עושה מלאכיו רוחות וגו׳.* אוף הכי רוחא דא אתלבשת בג״ע דארעא בדיוקנא דהאי עלמא, ותמן אתעדנת בכל עידונין. בג״ע דא אית ציורין ודיוקנין דהאי עלמא, ואית ציורין ודיוקנין דעלמא עלאה. ותמן כל אינון צדיקייא אזלין ומתעדנין תמן, ובריש ירחי ושבתי אינון בעאן לסלקא לעילא.

[p. 649] ובאמצעיתא דגנתא אית עמודא חדא, מרקמא בכל גוונין. וההוא רוח כד בעא לסלקא אתפשט תמן מההוא לבושא ועאל גו ההוא עמודא, וסלקא לעילא גו ההוא אתר דנפקת מניה, כדכתיב *והרוח תשוב אל האלהים אשר נתנה.* כדין נטיל לה מיכאל כהנא רבא ומקריב לה קרבן בוסמין קמי קב״ה, ויתבא תמן ומתעדנא בההוא צרורא דחיי, (ישעיה סד:3) *דעין לא ראתה אלהים זולתך וגו׳.* לבתר **[פא ע״ב]** נחתא לגו גנתא דארעא ומתעדנא בכל עדונין. ואתלבשת בההוא לבושא, ויתבא תמן בעטורא, על חד תרין מכמה דהות בקדמיתא.

נשמה איהו חילא עלאה על כל אלין, ואיהי מחילא דדכורא, רזא דאילנא דחיי. ודא סלקא לעילא מיד. וכל הני תלת דרגין מתקשרין דא בדא, ואחידן דא בדא, וכד מתפרשן כולהו סלקין ותבין לההוא אתר דנפקו מניה.

כד האי רוחא נפקת מהאי עלמא ועאלת בגו מערתא דאדם הראשון ואבהן, יהבין לה פנקס סימנא, ועאלת לגבי גנתא דעדן. קריבת תמן ואשכחת *כרובים* וההוא *להט החרב המתהפכת.* אי זכאת, חמאן פנקס סימנא ופתחין לה פתחא ועאלת. ואי לא, דחיין לה לבר, ויתבא תמן.

[p. 650] כל ההוא זמנא דיתבא, מתלבשא תמן בדיוקנא דהאי עלמא. ובריש ירחי ושבתי כד בעאת לסלקא, אינון צדיקי׳ דבגנתא דעדן יהבין לה פנקס סימנא. וסלקת בההוא עמודא ופגעת באינון נטרי חומות ירושלם. אי זכאה, פתחין לה פתחא ועאלת. ואי לא, נטלין מינה ההוא פנקס ודחיין לה לבר. תבת לגנתא ואמרה (שיר ה:7) *מצאוני השומרים הסובבים בעיר וגו׳. נשאו את רדידי מעלי*, דא איהו פנקס סימנא דנטלי מניה. *שומרי החומות*, אלין אנון נטרי חומות ירושלם.

© 2016–2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

[פח ע״א] (בראשית טו:1) *אחר הדברים האלה היה דבר יהוה אל אברם במחזה לאמר, אל תירא אברם אנכי מגן לך, שכרך הרבה מאד.*

אחר הדברים האלה, אלין פתגמי אורייתא, דכתיב (דברים ה:19) *את הדברים האלה דבר יי׳ אל כל קהלכם*. מה להלן פתגמי אורייתא, אוף הכא פתגמי אורייתא. בתר דאשתדל ב״נ בהאי עלמא ב*דברים האלה*, קב״ה מבשר ליה ואקדים לה לנשמתא שלם. הה״ד *אל תירא אברם אנכי מגן לך*, מכל זיינין בישין דגיהנם.

בגין דהא *שכרך הרבה מאד*, ההוא אשתדלותא דאשתדלתא באורייתא. *הרבה מאד*, בגין דכל מאן דאשתדל באורייתא בהאי [p. 651] עלמא זכי ואחסין ירותא, אחסנתא בעלמא דאתי, כמה דכתיב (משלי ח:21) *להנחיל אוהבי יש*. מאי *י״ש* *ואוצרותיהם אמלא*. דא *י״ש* מאין, תלת עשר נהרי דאפרסמונא דכיא, דיהבי ליה אחסנתא עלאה בעלמא דאתי. *ואוצרותיהם אמלא*, בהאי עלמא מעותרא ומכל טיבו דעלמא. מאן דאזיל לימינא, לעלמא דאתי, ומאן דאזיל לשמאלא, הא עותרא בעלמא דין.

ר׳ אבא כד אתא מהתם הוה מכריז, מאן בעי עותרא ומאן בעי אורכא דחיי בעלמא דאתי, ייתי וישתדל באורייתא. הוו מתכנשין כולי עלמא לגביה.

[p. 652] רווק חד הוה בשיבבותיה, יומא חד אתא לגביה. א״ל ר׳ בעינא למלעי באורייתא כדי שיהיה לי עותרא.

א״ל הא ודאי.

א״ל מה שמך.

א״ל יוסי.

אמר לון לתלמידוי דיקרון ליה ר׳ יוסי מארי דעותרא ויקרא.

יתיב ואתעסק באורייתא. ליומין א״ל, ר׳, אן הוא עותרא.

אמר **[פח ע״ב]** שמע מינה דלאו לשם שמים קא עביד. ועאל לאדריה שמע חד קלא דהוה אמר לא תענשיי. תוב לגביה דגברא רבא ליהוי.

[p. 653] תב לגביי. אמר ליה תיב ברי תיב ואנא יהיבנא לך עותרא.

אדהכי אתא גברא חד ומאנא דפז בידיה. אפקיה ונפל נהורא בביתא. א״ל, ר׳ בעינא למזכי באורייתא ואנא לא זכינא לבנין, ובעינא מאן דישתדל באורייתא בגיני, דהא אית לי עותרא סגי דקא שבק לי אבא. דכד הוה יתיב על פתוריה הוה מסדר עליה תריסר כסי מאלין. ובעינא למזכי באורייתא ואנא יהיבנא עותרא.

© 2016–2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

אמי אן ר' יוסי מאריה דעותרא ויקרא, הא הכא עותרא. תשתדל באורייתא ודא יהבי לך עותרא. יהב ליה ההוא כסא דפז, קרא עליה ר' אבא (איוב כח: 17) *לא יערכנה זהב וזכוכית ותמורתה כלי פז*. יתיב ולעא באורייתא, וההוא ב"נ הוה יהיב ליה עותרא.

ליומין עאל חמידו דאורייתא במעוי. יומא חד הוה יתיב והוה בכי, אשכחיה רביה דהוה בכי. א"ל על מה קא בכית.

ואמר ומה מנחנא חיי דעלמא דאתי בגין האי. לא בעינא אלא למזכי לגבאי.

אמר השתא ש"מ דהא לשם שמים קא עביד.

קרא ליה לההוא גברא, א"ל טול עותרך והב ליה ליתמי ולמסכני, ואנא יהיב לך חולק יתיר באורייתא בכל מה דאנן לעאן. אהדר ליה ר' יוסי ההוא כסא דפז ועד יומא לא אעדי מיניה שמיה בן פזי ומן בנוי בן פזי. והיינו ר' יוסי בן פזי. וזכה לכמה [p. 654] אורייתא הוא ובנוי, דלית לך אגר טב בעלמא כמאן דלעי באורייתא.

אחר הדברים האלה היה דבר יי' אל אברם במחזה.

בכל אתר דכתיב באורייתא *במחזה*, דא שמא דאתגלי לאבהן. ומאן איהו, *שד"י*, שנאמר (שמות ו: 3) *וארא אל אברהם אל יצחק ואל יעקב באל שדי*. כד"א (במדבר כד: 4) *אשר מחזה שדי יחזה*. ודא איהו חיזו, דכל חזוון עלאין אתחזיין מגויה. כהאי מראה דכל דיוקנין אתחזיין ביה. וכלא חד, מראה *מחזה* חד הוא, דא תרגום ודא לשון הקודש.

[p. 655] ר' יוסי אומ' סגיאין אינון באורייתא, וע"ד הוה רשו לאונקלוס לתרגם בההוא לישנא דגלי קב"ה באורייתא. ולישנא דא סתים איהו מגו מלאכי עלאה, *במחזה* דהוה סתים ממלאכי עלאי, דלא ידעי בדא כד ממליל ביה באברהם. מ"ט, בגין דאברהם לא הוה גזיר וקיימא קדישא לא חתים בבשריה. ובגין כך הוה סתים ממלאכי עילאי בגין דלא יהב לון פתרא דקב"ה ממלל בבר נש ערל. ובגין כך הוה סתים מינייהו לשון תרגום. כגוונא דא בלעם דכתי' **[פט ע"א]** *אשר מחזה שדי יחזה יחזה*, סתים הוה מלה מגו מלאכי קדישי בגין דלא יהא לון פטרא דקב"ה ממלל בההוא ערל מסאבא. דהא מלאכי קדישי לאו נזקקין בלשון תרגום.

אי תימא דלא ידעי, והא גבריאל אוליף ליה ליוסף ע' לשון, ותרגום חד מע' לשון הוא. אלא מנדע ידעי אבל לא נזקקין. תנן [p. 656] דלא חיישי ולא משגיחין עליה דהא מאיס איהו קמייהו מכל שאר לשון.

ואי תימא הואיל ומאיס איהו ממלאכי עלאי, אמאי תרגום אונקלוס אורייתא בהאי לשון ויונתן בן עוזיאל המקרא. אלא מאיס הוא קמייהו, והכי אצטריך, דלית קנאה למלאכי

© 2016–2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

עלאי בהדייהו דישראל אלא אורייתא, ואלמלא הוו ידעי שבחא דאורייתא הוו להו קנאה בהדייהו דישראל יתיר. ועל דא תרגום של תורה כך. ולאו מאיס איהו, דהא בכמה דוכתי כתב הב״ה באורייתא הכי. ובג״כ סתים איהו מגו מלאכי קדישי.

ועל דא אתגלי לאברהם באורח סתים דלא ישגחון ביה מלאכין קדישין ולא יהא לון פטרא דקב״ה אתגלי על בר נש ערל.

[p. 657] אימתי אתגלי ליה באתגליא דמלאכי עלאי. כד יהיב ליה ברית קיימא קדישא, דכתיב *וידבר אתו אלהים לאמר אלהים* שמא דקודשא ולא כתיב *במחזה* שמא באתגלייא.

לאמר מאי *לאמר*, *לאמר* ולאכרזא בכל לשון דלא תהא באתכסיא אלא בלישנא דכלא משתעיין בה, דיכלי למימר דא לדא.

ר׳ יהודה אמר בגין כך את ה׳ לא אתייהב ליה עד דאתגזר. בגין דאיהי ממש ברי״ת אקרי. ועל דא כיון דעאל בברית כדין אתיהיב ליה את דא, אברה״ם.

[p. 658] רבי חייא הוה אזיל למחמי לרבי אלעזר. פגע ביה רבי חגאי. א״ל האי ארחא דמתקנא קמיה דמר, לאן איהו אזיל.

א״ל למחמי לסבר אפי יומין.

א״ל ניחא ליה למר דאיזיל עמיה לאורחיה.

א״ל אי תיכול למסבר סברא למאי דתשמע, זיל. ואי לאו, תוב אבתרך.

[p. 659] א״ל לא ליחוש מר להאי דהא אנא שמענא כמה רזין באורייתא ויכילנא למיקם בהו.

והשתא שמענא רזא דהאי קרא דכתיב (במדבר כח:2) *את קרבני לחמי לאשי* **[פט ע״ב]** *וגו׳*. *את קרבני*, דא קרבן בשרא דאתקרב לכפרא, דמא על דמא בשרא על בשרא, דקרבנין דעלמא לא מתקרבין אלא בשרא לכפרא על בשרא.

והכי שמענא, אי ב״נ חטא, בהמה מה חטאת. דקב״ה אמר (ויקרא א:2) *אדם כי יקריב וגו׳*. אמאי, אלא קב״ה עבד רוח בני נשא ורוח הבהמה, ואפריש דא מן דא. ובג״כ (קהלת ג:21) *רוח בני האדם העולה היא למעלה, ורוח הבהמה יורדת היא למטה בארץ*, ודאי מתפרש דא מן דא.

[p. 660] עד לא חטא אדם, מה כתיב, (בראשית א:29) *הנה נתתי לכם את כל עשב וגו׳*, וכתיב *לכם יהיה לאכלה*, ולא יתיר. כיון דחטא ויצה״ר אשתאיב בגופיה ובכל אינון תולדין עבד בהו דינא.

© 2016–2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

ולבתר אתא נח וחמא דהא גופא אתבני <u>מאשתאבא</u> דיצה״ר, אקריב קרבן כמה דאקריב אדם. מה כתיב, (שם ח:21) *וירח יי׳ את ריח הניחח וגו׳, <u>כי</u> יצר לב האדם רע מנעוריו*. אמר קב״ה מכאן ולהלאה הואיל וגופא אשתאיב מההוא יצה״ר יתענג גופא כמה דאתחזי ליה, ייכול בשרא.

כירק עשב נתתי לכם את כל. כד אכיל בשרא מההוא בשרא אתענג בשרא דיליה, ואתערב דא בדא. ואתרבי גופא מניה, ומההוא ענג גופא חטא בכמה חטאין. אמר קב״ה כפרה על גופא, בשרא. <u>בשרא</u> דאכיל <u>בר נש</u> עביד דמא לגופא. בג״כ דמא דאשתאר מההוא <u>בשרא לבר</u>, אתעתד לכפרא על דמא דאתעביד מההוא בשרא דיליה, דכתיב (ויקרא יז:11) *כי הדם הוא בנפש יכפר*.

[p. 661] כתיב (במדבר כח:2) *קרבני* וכתיב (ויקרא א:2) *<u>קרבנכם</u>*. מה בין האי להאי, אלא *קרבני*, כגון שלמים <u>דאתייא</u> על שלום. *קרבנכם* כגון חטאות ואשמות דאתיין על חטא ואשם. בג״כ *את קרבני*, בשרא. *לחמי*, נהמא וחמרא. *ריח*, דא קטורת. *ניחחי*, דא נחת רוח דעביד כהנא ברעותא דשמא קדישא, וליואי ברעות׳ דשיר ושבחה.

תשמרו להקריב לי במעדו. *במועדו*, מאי <u>איהו</u>. אי תימא בכל יומא בבקר ובערב, מאי <u>אריא דאיהו *מועדו*</u>. אלא *מועדו* דשלטא בההוא זמנא רעוא, <u>ורעוא</u> דאשתכח לעילא בדרגא ידיעא, ועל דא כתיב *במועדו*. [p. 662] כד <u>קורבנא</u> אתקריב כלא נטלין חולקא, ואתבדרן קליפין לכל סטרא, <u>וייחודא</u> אתקריב ואתייחד, ובוצינין אתנהרין, ואשתכח רעוא ורעו בכל עלמין, וקב״ה אשתכח ברזא דיחודא חדא כדקא חזי.

אתא ר׳ חייא ונשקיה. א״ל יאות <u>אנת מיני</u> למיהך למחמי ליה לסבר אנפין <u>דיומין</u>.

אזלו. כד מטון לגביה חמא לון יתבי על תרעא. <u>אמי</u> לשמשא, זיל ואימא לון, האי כרסייא דתלת קיימין, מהו <u>בלא חד</u>.

[p. 663] אמרו ליה זיל ואימא ליה למר דלאו למגנא אמר דוד מלכא דאיהו רביעאה *אבן מאסו הבונים <u>היתה לראש פנה</u>*.

א״ל, זיל ואימא לון דאן געלו ביה בדוד דאיהו אמר *אבן מאסו הבונים <u>היתה</u>*.

אהדר ר׳ חייא רישיה לגבי ר׳ חגאי ואמר ליה, שמעת בהאי מדי.

אמר שמענא בהאי קרא דכתיב (שיר א:6) *״בני ״אמי ״נחרו <u>בי וגו׳</u>*, <u>דהאי</u> קרא <u>דוד אמרו</u> כד דחו ליה אחוהי מנייהו.

ותו שמענא. מאי חמא קב״ה למיהב <u>מלכותיה</u> ליהודה מכל אחוהי. אלא אתוון דשמיה <u>הוו</u> חקיקן ביה וקב״ה יהב יקרא לשמיה, ובגין כך אחסין מלכותא.

© 2016–2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

[p. 664] ותו שמענא, יהודה הא אתוון דשמיה ודאי ד׳ ליתיה, אמאי. אלא דוד מלכא דאיהו אתקשר בשמיה מכל בני עלמא, דכתיב (הושע ג:5) *ובקשו את יי׳ אלהיהם ואת דוד מלכם וגו׳*. הא דוד קשיר בשמיה.

תו דאיהו קשר של תפלין ודאי. ד׳ דוד מלכא קשר של תפילין איהו ודאי. ובגין כך אתקשר בשמיה.

עאלו. כיון דעאלו יתיבו קמיה. אשתיק ואינון אשתיקו. עאל לאדריה, שמע קל חדא דהוה אמר, זיל ואימא לון מה דאינון בעאן, דכשרין אינון. אהדר לגבייהו, אמר לון אית מאן דשמע מלה.

אמרו ליה אנן מחכאן לאנהרא מגו צחותא דבוצינא עלאה, וסברא **[צ ע״א]** נסבר.

פתח ואמר (חבקוק ב:20) *ויי׳ בהיכל קדשו הס מפניו כל הארץ*. כד בעי קב״ה למברי עלמא, אסתכל גו מחשבה, רזא דאורייתא, ורשים רשומין. ולא הוה יכיל למיקם עד דברא תשובה, דאיהי היכלא פנימאה עלאה ורזא סתימא. ותמן אתרשימו ואתציירו אתוון בגלופייהו. כיון דאתברי דא אסתכל [p. 665] מהאי היכלא ורשים קמיה ציורין דכל עלמא, דכתיב *הס מפניו כל הארץ*.

בעי למברי שמים, מה עבד. אסתכל באור קדמאה ואתעטף ביה וברא שמים, דכתיב (תהלים קד:2) *עוטה אור כשלמה*, ואח״כ *נוטה שמים כיריעה*.

[p. 666] אסתכל למעבד עלמא תתאה. עבד היכלא אוחרא ועאל ביה. ומניה אסתכל ורשים קמיה כל עלמין לתתא, וברא לון. הה״ד (חבקוק ב:20) *ויי׳ בהיכל קדשו הס מפניו כל הארץ*. *ה״ס*, רשים נקודין דכל עלמא, דאינון שתין וחמש, כחושבן *ה״ס*. בג״כ יקרא דקב״ה לאו איהו אלא לאינון דידעין ארחוי דקשוט ומהלכין בה.

אדהכי דהוה משתעי, אתא נורא ואסחר ליה, ואינון יתבו לבר. שמעו חד קלא דהוה אמר אי קדישא, *הביאני המלך חדריו*, בכל אינון אידרין דסבא דאנפין עולימא קדישא. דאתמסרו מפתחן דלהון בידיה, וכלהו מתקנן לך, ובאינון דבגינך. ובחייך קדישא, כל חילא דשמיא *נגילה ונשמחה בך*.

[p. 667] כד חמו אלין הכי אזדעזעו, ודחילו סגי נפל עלייהו. אמרי לית אנן חזיין להאי, נפוק מכאן ונהך לאורחין. יתבו תמן כל ההוא יומא ולא יכילו למחמי ליה. ואמרו לית רעותא דקב״ה דנתיב הכא. נפקו ואזלי.

עד דהוו אזלי פתח ר׳ חייא ואמר (שם קג:20) *ברכו יי׳ מלאכיו גבורי כח עושי דברו לשמוע בקול דברו*. זכאין אינון ישראל מכל עמין דעלמא דקב״ה אתרעי בהו מכל שאר עמין,

© 2016–2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

ועבד לון חולקיה ואחסנתיה. ועל דא יהיב לון אורייתא קדישא, דהוו ברעותא חדא על טורא דסיני ואקדימו עשיה לשמיעה.

[p. 668] כיון דאקדימו עשייה לשמיעה קרא קב״ה לפמליא דיליה, אמר לון עד הכא הויתון אתון יחידאין קמאי בעלמא. מכאן ולהלאה הא בני חברים בהדייכו בכלא. לית לכו רשו לקדשא שמי עד דישראל יתחברון בהדייכו בארעא, וכלהו כחדא תהוון חבריי׳ לקדשא שמי. בגין דאקדימו עשיה לשמיעה כגוונא דמלאכי עלאי עבדי ברקיעא, דכתיב *ברכו יי׳ מלאכיו גבורי כח עושי דברו לשמוע בקול דברו*. *עושי דברו* בקדמיתא, ולבתר *לשמוע*.

דבר אחר. *ברכו יי׳ מלאכיו*, אלין צדיקיא בארעא דאינון חשיבין קמי קב״ה כמלאכי עלאי ברקיעא, בגין דאינון *גבורי כח* דמתגברי על יצריהון, כגבר טב דמתגבר על שנאיה.

לשמוע בקול דברו, דזכאן בכל יומא *לשמוע* קלא מלעילא בשעתא דאצטריכו. השתא מאן יכיל למיקם בהדייהו אינון קדישין עליונין. זכאין אינון דיכלי למיקם קמייהו, מאן דיכיל. אשגחותא דקב״ה עלייהו בכל יומא, היך אנן יכילן למיעל קמייהו. ועל דא כתיב (שם סה:5) *אשרי תבחר ותקרב ישכון חצריך*, וכתיב (שם פד:6) *אשרי אדם עוז לו בך מסלות בלבבם*.

[צז ע״א] [p. 669] הורמנותא דמלכא אתחזי בתלת גוונין. גוון חד דאתחזי לעינא מרחיק, ועינא לא יכיל לקיימא בבירירו דחזי בגין דאיהו מרחוק, עד דנטיל עינא חיזו זעיר בקמיטו דיליה. וע״ד כתיב (ירמיה לא:3) *מרחוק יי׳ נראה לי*.

גוון תניין חיזו חזי עינא בסתימו דיליה. דהאי לא אתחזי לעינא בר בסתימו דנקיט זעיר, ולא קיימא בבירירו. סתים עינא ופתח זעיר, ונקיט ההוא חיזו גוון. ודא אצטריך לפתרונא לקיימא על מה דנקיט עינא. ועל דא (שם א:13) *וארא והנה ראיתי, מה אתה רואה*.

גוון תליתאה הוא זהר אספקלריאה דלא אתחזי ביה כלל, בר בגלגולא דעינא, כד איהו סתים בסתימו, ומגלגלין ליה בגלגולא. [p. 670] ואתחזאי בההוא גלגולא אספקלריאה **[צז ע״ב]** דנהרא ולא יכיל לקיימא בההוא גוון בר דחזי זוהר מנהרא בסתימו דעינא. ועל דא כתיב (יחזקאל לז:1) *היתה עלי יד יי׳*, (מלכים א יח:46) *ויד יי׳ הייתה אל אליהו*. וכלהו מתפרשי לנביאי קשוט, בר מהימנא עלאה דזכה לאסתכלא לעילא במה דלא אתחזי כלל. עליה כתיב (במדבר יב:7) *לא כן עבדי משה וגו׳*.

וירא אליו, אתחזי ואתגלי ליה שכינתא גו אינון דרגין דמתחברן בסטרוי. מיכא״ל לסטר ימינא, גבריא״ל לסטר שמאלא, רפא״ל לקמא, אוריא״ל לאחרא. ועל דא אתגליא עליה

© 2016–2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

שכינתא בהני אלוני בוסמין דעלמא בגין לאחזאה ברית קדמאה, רשימו קדישא ברזא דמהימנותא.

[p. 671] *והוא יושב פתח האהל*. מאן *פתח האהל*, *פתח* משכנא עילאה, דכדין עאל אברהם בההוא רשימו קדישא ברזא דמהימנותי׳ ויתיב *פתח האהל*. דא אתר דאקרי ברית, רזא דמהימנותא.

כחום היום, דא רזא דאתדבק ביה אברהם, תוקפא דסטרא דימינא, דרגא דיליה. *פתח* **[צח ע״ב]** *האהל*, רזא דתרעא דצדק, פתחא דמהימנותא, דכדין עאל ביה אברהם בההוא רשימא קדישא. *כחום היום*, דא צדי״ק, דרגא דחבורא חדא, דעאל ביה מאן דאתגזר ואתרשים ביה רשימא קדישא. דהא אתעבר מערלה ועאל בקיומא דתרין דרגין, אלין דאינון רזא דמהימנותא.

[p. 672] *והנה שלשה אנשים כו׳*, תלת מלאכין שליחן דמתלבשן באוירא, ונחתי להאי עלמא, ואתחזון בחיזו דבר נש. ותלת הוו כגוונא דלעילא, בגין דקשת לא אתחזי אלא בגוונין תלתא חוור וסומק וירוק, והכי הוא ודאי. ואלין אינון *שלשה אנשים* תלתא גוונין, גוון חוור, גוון סומק, גוון ירוק. גוון חוור, דא מיכאל בגין דאיהו ממנא דימינא. גוון סומק, דא גבריאל סטרא דשמאלא. גוון ירוק, דא **[צט ע״א]** רפאל. והני אינון תלת גוונין דקשת, דקשת לא אתחזי אלא עמהון. ובג״כ *וירא אליו*, גלוי שכינה בתלת גוונין אלין.

וכלהו אצטריכו, חד לאסיא מן המילה, ודא איהו רפא״ל דאיהו מאריה דאסוון. וחד לבשרא לשרה על ברא, ודא איהו מיכאל, בגין דאיהו אתמנא לימינא. וכל טבין וברכאן בידיה אתמסרן מסטרא דימינא. וחד להפכא לסדום, ודא איהו גבריאל דאיהו לשמאלא. ואיהו אתמנא על כל דינין דעלמא מסטרא דשמאלא למידן ולמעבד ידא דמלאך המות, דאיהו מארי דקטולא דבי מלכא.

[p. 673] וכלהו עבדו שליחתהון, וכל חד וחד כדקא חזי ליה, מלאך גבריא״ל בשליחותיה לנשמתא קדישא, ומלאך בשליחותיה לנפשא דיצר הרע. ועם כל דא נשמתא קדישא לא יפיק עד דחזי שכינתא.

כד חמא לון מתחברן כחדא, כדין חמא שכינתא **[צט ע״ב]** בגוונהא וסגיד, דכתיב (בראשית יח:2) *וישתחו ארצה*, שנאמר (שם מז:31) *וישתחו ישראל על ראש המטה*, לשכינה.

ולגבי שכינתא אמר בשמא *אדנ״י*, ולגבי צדיק אדו״ן. דהא כדין אקרי *אדון כל הארץ* כד איהי בגוונהא, דא אשתלים לעילא.

© 2016–2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

[p. 674] מהכא דחיזו דלתתא משיך משיכו מלעילא, דהא גוונין אלין משכין משיכו מלעילי, מאינון מקורין עלאין. *אדנ״י* משכא מלעילא באלין תלת גוונין דאתלבש בהו, ובהו נטלא כל מה דנטלא מלעילא. ובגין דאינון חבורא דילה וסמכין דילה בכלא, אתמר שמא דא *אדנ״י*.

דהא שמא דא אתגלי ליה, כליל ברזין עלאין. אתגלי ליה באתגליא מה דלא הוות מקדמת דנא, דלא הוה גזיר, ועד דאתגזר לא בעא קב״ה לאפקא מניה זרעא קדישא. כיון דאתגזר מיד נפק מניה זרעא קדישא, ובגין כך אתגלי עליה שכינתא באינון דרגין **[ק ע״א]** קדישין.

[p. 675] (דניאל יב:3) *והמשכילים יזהירו כזהר הרקיע*.

זה״ר זהרא דזהרין בדליקו זהרא.

זה״ר דאנהיר ואדליק, ונציץ לכמה סטרין.

זה״ר סליק ונחית.

[p. 676] *זה״ר* נציץ לכל עיבר.

זה״ר נגיד ונפיק.

זה״ר דלא פסיק לעלמין.

זה״ר דעביד תולדין.

זה״ר טמיר וגניז, נציצו דכל נציצין ושרגין. כלא ביה נפיק וטמיר, סתים וגליא, חזי ולא חזי. ספתא בסיקורא, מבועא דבירא, נפיק בימֵמא, טמיר בליליא. אשתעשע בפלגות ליליא בתולדין דאפיק.

זה״ר דזהיר ואנהיר לכלא, כללא דאורייתא. ודא איהו דאתחזי, וכל גוונין סתימין ביה, ואתקרי בשמא ד*אדנ״י*. תלת גוונין אתחזי לתתא, מהאי תלת גוונין לעילא. מאלין עלאין אתמשך כלא אינון עלאין.

זהר דלא אתחזי, ונציץ בתריסר נציצין וזהירין דנציצין מניה, תליסר אינון ברזא דשמא **[ק ע״ב]** קדישא, וגו רזא דאין סוף יהוה אקרי. כד אתחבר זהר תתאה אדני, [p. 677] בזהר עלאה יהוה, אתעביד שמא סתים דביה ידעי נביאי קשוט ומסתכלאן לגו זהרא עלאה, ודא יאהדונהי, חיזו טמירין, דכתיב (יחזקאל א:4) *כעין החשמל מתוך האש*.

מתניתין. עלאין טסין דימינא. תשע נקודין דאורייתא נפקין ומתפלגין באתוון, ואתוון בהו נטלין מטלנין דקיקין ברזי פלגוון. אלין תשע שליטין על אתוון, אתוון מנייהו אתפשטו,

© 2016–2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

אשתארו נקודין לאעלאה לון. לא נטלין בר כד אינון נפקין, אלין אינון ברזא דאין סוף, כלהו אתוון מטלטלן ברזא דאין סוף. כמה דאינון [p. 678] נטלי לון, הכי נטלי אלין סתימין. אתוון גליין ולא גליין. הני טמירין, על מה דשריין, אתוון.

תשע שמהן גליפן בעשר, ואינון, קדמאה אהיה, יו״ד ה״א וא״ו ה״א, אהיי״ה, [קא ע״א] אשר אהיי״ה, יהו״ה, הא״ל, אלהיי״ם, יהו״ה, צבאו״ת, אדו״ן, שד״י.

[p. 679] אלין אינון עשר שמהן גליפן בסטריהון. וכל הני שמהן אתגליפו ועאלין בחד, איהו *ארו״ן הברית*. ומאן איהו, שמא דאתקרי *אדני*. ודא אתגלי השתא לאברהם.

מיכאל שמא דימינא, דקא אחיד ומשמשא לשמא דא יתיר מאינון אחרנין. בכל אתר דרזא דהאי שמא תמן, מיכאל תמן, [קא ע״ב] אסתליק האי מיכאל, אסתליק בהדי.

בקדמיתא *שלשה אנשים*, ואגלימו בציורא דאוירא, והוו אכלי. אכלי ודאי, דאשא דלהו אכל ושצי כלא, ואעביד נחת רוח לאברהם. אינון אשא ודאי, וההוא אשא אתכסי בציורא דאוירא, ולא אתחזי. וההוא מיכלא אשא מלהטא, ואכלה ליה, ואברהם מקבל נחת רוח מהאי.

כיון דאסתלק שכינתא, מה כתיב. *ויעל אלהים מעל אברהם*. מיד מסתלק בהדיה מיכאל, דכתיב *ויבאו שני המלאכים סדומה וגו׳*. *שלשה* כתיב בקדמיתא, והשתא תרין. אלא מיכאל דאיהו ימינא, אסתליק בהדי שכינתא.

[p. 680] מלאך דאתחזי למנוח נחת ואיגלים ליה באוירא, ואתחזי ליה. ודא איהו אוריאל, מה דלא נחת באלין דאברהם נחת הכא בלחודוי, לבשרא למנוח דאתי מדן. [קב ע״א] ובגין דלא חשיב כאברהם לא כתיב דאכל, דהא כתיב (שופטים יג:16) *אם תעצרני לא אוכל בלחמך*. וכתיב (שם:20) *ויהי בעלות הלהב מעל המזבח ויעל מלאך יי׳ בלהב המזבח וגו׳*, והכא *ויעל אלהים מעל אברהם*, בגין דביה אסתליק מיכאל.

ואשתארו רפאל וגבריאל, ועלייהו כתיב *שני המלאכים סדומה בערב*, בשעתא דדינא תליא על עלמא. לבתר אסתלק חד ואשתכח גבריאל בלחודיה. בזכותיה דאברהם אשתזיב לוט. ואיהו אוף הכי זכה בהו, ועל דא אתו לגביה.

[קט ע״ב] *ויעל לוט מצוער וישב בהר ושתי בנותיו עמו וגו׳ וישב במערה ושתי בנותיו.*

מגו הורמנותא דמלכא אתפרשא מסטרא דימינא התוכא דקטורא דגולפא, מתדבקא בגו התוכא דדהבא מסטרא דשמאלא בגו מסאבו דיוריה, ואתעביד דיקטורי חדא דאילנא.

כד בעא יצחק לאתערא בעלמא בתוקפיה דדינא קשיא, אתתקף ופריש דרגין מקיומייהו. [p. 681] ואתתקף אברהם ופריש ההוא דיקטורי חדא דאילנא מגו ההוא מסאבו.

© 2016–2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

ההוא נחש קדמאה עאל באנביה דההוא אילנא, ואיהו חמרא דשתא, ואוליד תרין דרגין קטירין דא בדא. ואינון דרגין דסחרן בסטר מסאבו, חד אקרי מלכו״ם וחד אקרי פעו״ר, דא עיטא דאתכסיא ודא עיטא דאתגליא. פעור, דאתגליא איהו וכל עובדוי באתגליא, מלכו״ם, דאתכסיא איהו וכל עובדוי באתכסיא. מאלין תרין אתפרשן זינין סגיאין לזנייהו **[קי ע״א]** וסחרן ימא רבא ולכל אינון סטרי מסאבו. וכל חד וחד שף לדוכתיה.

כגוונא דא איהו לתתא. לוט אתפרש מאברהם ושוי דיוריה באנשי סדום. כד אתער דינא בהו אדכר אברהם ושלח ליה מתמן ואתפריש מנייהו. יין אשקיאו ליה בנתיה ואולידו בהו תרין אומין, עמון ומואב, דא באתגליא ודא באתכסיא. עמון, דרגא דיליה מלכו״ם, עיטא דאתכסיא. מואב דרגא דיליה פעו״ר, כלא באתגליא. כגוונא דא בנתיה, דא אמרת *בן עמי* ברא אית לי*עמי*, ולא אמרת ממאן הוא, בגין כך איהו באתכסיא. דא אמרת *מואב*, [p. 682] *מאב* הוא דנא, מאבא אולידת ליה. דרגא דיליה פעו״ר, באתגליא.

ובתרין אלין אחיד דוד מלכא לבתר. מן מואב אתת רות ונפק מנה דוד מלכא. מן עמון **[קי ע״ב]** אתעטר דוד מלכא בההוא עטרא דאיהי סהדותא לזרעא דדוד, דכתיב (מלכים ב יא:12) *ויתן עליו את הנזר ואת העדות*. והאי הות מן מלכום, דרגא דבני עמון, דכתיב (ש״ב יב:30) *ויקח את עטרת מלכם*. *מלכם*, דרגא דבני עמון הוא, דכתיב *ותהי על ראש דוד*. ומתמן הוה סהדותא לבנוי לעלמין, ובה אשתמודע מאן דאיהו מן בנוי דדוד, דאתחזי *למלכא*. דאפילו אתיליד יומא יכיל למסבל לה על רישיה, דהא איהי דהות משקל זהב ואבן יקרה הות. וב״נ אחרא לא יכיל למסבלא. ודא הוא דכתיב ביואש, *ויתן עליו את הנזר ואת העדות*.

[p. 683] ובתרין דרגין אתאחיד דוד מלכא ואינון תוקפא דמלכותיה, לאתתקפא על שאר עמין. דאי לא אתכליל בסטרא דלהון, לא יכיל לאתתקפא עלייהו.

(בראשית יט:30) *ויעל לוט מצוער* **[קיא ע״א]** *וישב בהר ושתי בנותיו עמו*.

כתיב (משלי ל:15) *לעלוקה שתי בנות*. *שתי בנות*, אלין *שתי בנות* דיצר הרע דאינון מתערין ליה לשלטא בגופא. חדא איהי נפש דאתרביאת תדיר בגופא, וחדא איהי נפש דכסיפת בתיאובתין בישין, בכל כסופין בישין דהאי עלמא. ודא איהי *בכיר״ה*, ואחרא איהי *צעיר״ה*. ויצה״ר לא אתחבר תדיר אלא בתרין אלין בגין לפתאה לבני נשא ובגין דיהמנון ליה לאובלא להו לאתר גירין דמותא, ויפלחון ליה, כד״א (שם ז:23) *עד יפלח חץ כבדו*.

ללסטים דמקפחי בטוריא וכמינו. וטמירו גרמייהו באתר דחיל דטוריא, וידעין דהא בני נשא אתטמרן גרמייהו למיהך באינון דוכתי. מה עבדי, ברירו מנייהו ההוא דחדידא בלישניה

© 2016–2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

מכלא, ההוא דידע למפתי בני נשא. ויפוק מבינייהו ויתיב באורח מישר דכל בני עלמא עברין תמן. כיון דמטא לגבייהו שרי לאתחברא.

[קמו ע״ב] [p. 684] ד״א *וזרח השמש ובא השמש*. מאי קא חמא שלמה מלכא דשירותא דספרא דחכמתא דיליה מהכא איהו. אלא אמר רבי אלעזר, שלמה מלכא האי ספרא אוקים ליה על שבע הבלים דעלמא קאים עלייהו. ואינון עמודין וסמכין קיומא דעלמא, דבג״כ אקרון *הבלים*. מה גופא לא אתקיים בלא הבל, אוף הכי עלמא לא אתקיים אלא על אינון *הבלים* דאמר שלמה מלכא. ואינון שבע, דכתיב (קהלת א:1) *הבל הבלים אמר קהלת, הבל הבלים, הכל הבל*, הא שבע.

ואי תימא הני אינון טבאן דעלמא קיימא עלייהו, הא כתיב *הבלים* בישין, ואינון סתירו דעלמא. כגון (קהלת ו:2) *זה הבל וחלי רע הוא*, (שם ד:4) *זה הבל ורעות רוח*. אלא ודאי אלין שבע *הבלים* אינון קיומא דעלמא, ומנייהו מתפשטין *הבלים* אחרנין, וכלא קיומא דעלמא. בגין דאית בהני שבע *הבל* דכל דינין דעלמא נפקי **[קמז ע״א]** ומתפשטי מניה. ואקרון *הבלים* אחרנין, לאלקאה בני נשא ולאתקנא לון דיהכון בארח מישר. ואקרון *הבל* דשריא בהו *חלי רע*, *הבל* דאיהו *רעות רוח*. ואינון קיומי דעלמא דבגיניהון בני נשא אזלין בארח מישר ודחלי מקב״ה. ועל דא סגיאין אינון *הבלים* דמתפשטי מהני שבע.

[p. 685] ושירותא דאיהו אמר, רזא דשמשא, דאיהו הבל דקיים עלמא, ואיהו רזא לאעלא בר נש לגו מהימנותא עלאה דקב״ה. ובג״כ כל מה דתחות האי דרגא לאו איהו רזא דמהימנותא. ועי״ד כתיב *ואין יתרון תחת השמש בכל אשר נעשה תחת השמש* דהא תחות האי לא אצטריך לאתדבקא. שמשא וסיהרא חדא אינון בלא פרודא, וסיהרא אע״ג דהיא תחות שמשא, כלא איהו שמשא בלא פרודא. ותחות האי כלא איהו *רעות רוח*, ואסיר לאתדבקא ביה.

ויצא יעקב. בקטרא דסתימו מגו סתרא סתימאה, נפקא זהר, אספקלריאה דנהרא, כלילן מתרין גוונין דמתחברן כחדא. **[קמז ע״ב]** כיון דאלין אתכלילו דא בדא אתחזון ביה כל גוונין, ארגמן איהו כל חיזו דנהורין ביה כלילן, *רצוא ושוב*. אינון נהורין לא מתעכבן למחמי חבורא חדא, אתחברן בההוא זהר.

[p. 686] בהאי זה״ר שארי מאן דשארי, שמא איהו לההוא דסתים דלא ידיע כלל, *קול יעקב* אקרי. בהאי אתחזי מהימנותא דכלא, ההוא דסתים ולא ידיע כלל. בהאי שריא יהו״ה, שלימו דכל סטרין הוא, עלאה ותתאה הכא אשתכח. יעקב שלימו דאבהן דאחיד בכל סטרין.

זה״ר דא על ברירו דשמא דא אקרי, דכתיב (ישעיה מא:8) *יעקב אשר בחרתיך*, תרין שמהן אקרי, יעקב וישראל. בקדמיתא יעקב ולבסוף ישראל.

© 2016–2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

[p. 687] סתרא דא, כד הוה בקדמיתא בהאי סופא דמחשבה דאיהו פרוש דאורייתא דבכתב. ואיהי תורה שבעל פה, ועל דא אקרי *באר*, כד״א (דברים א:5) *הואיל משה באר*. *בא״ר* איהו, ההוא דאקרי *שבע*, דכתיב (מ״א ו:38) *ויבנהו שבע שנים*. והיינו קול גדול, ודא סופא דמחשבה, בא״ר שבע איהו.

ויעקב עאל בהאי רישא למהימנותא. כיון דאתדבק בהימנותא דא אצטריך ליה לאתבחנא בההוא אתר דאתבחינו אבהן דיליה, דעאלו בשלם ונפקו בשלם. אדם עאל ולא אסתמר, ואתפתא אבתרה, וחטא בההיא אשת זנונים, נחש קדמאה. נח עאל ונתפתא אבתרה וחטא, דכתיב *וישת מן היין וישכר ויתגל בתוך אהלה*. אברהם עאל ונפק דכתיב *וירד אברם מצרימה*, וכתיב *ויעל אברם ממצרים*. יצחק עאל ונפק דכתיב *וילך יצחק אל אבימלך מלך פלשתים*, וכתיב *ויעל משם יצחק*.

[p. 688] יעקב כיון דעאל במהימנותא אצטריך למיעל **[קמח ע״א]** ולנחתא להההוא סטרא, בגין דמאן דאשתזיב מתמן איהו רחימא ובזירא דקב״ה. מאי כתיב, *ויצא יעקב מבאר שבע*, סתרא דרזא דמהימנותא. *וילך חרנה*, סטרא דאשת זנונים, אשה מנאפת.

סתרא דסתרין, מגו דתוקפא דטיהרא דיצחק נפקא מגו דורדיא דחמרא חד נעיצו קטירא כליל דכר ונוקבא, סומקא כוורדא, מתפרשן [p. 689] לכמה סטרין ושבילין. דכורא אקרי סמא״ל, נוקביה כלילא בגויה תדיר. כמה דאיהו בסטר קדושה, הכי נמי בסטרא אחרא, דכר ונוקבא כלילן דא בדא. נוקבא דסמא״ל נחש אקרי, אשת זנונים, קץ כל בשר, קץ הימים. תרין בישין מתדבקן כחדא, רוחא דדכורא דקיק, רוחא דנוקבא בכמה אורחין ושבילין מתפרשא, ומתדבקא בההוא רוחא דדכורא.

קשיטת גרמה בכמה תכשיטין כזונה מרחקא, קיימת בריש אורחין ושבילין לפתאה לבני נשא. שטיא דקריב בהדה, אתקיפת ביה ונשקת ליה, מסכת ליה חמרא דדורדיא דמרורת פתנים. כיון דשתי אסטי אבתרה. לבתר דחמת ליה סטי מאורחא דקשוט, אפשיטת גרמה מכל אינון תקונין דהות מתתקנא לגבי דההוא שטיא.

תקונין דילה לפתאה לבני נשא, שערהא מתקנין, סומקן כוורדא, אנפהא חוורין וסומקין, באודנהא תליין שיתא תקונין, אטונא דמצרים, תליין על קדלה׳ כל חילי דארע׳ דקדם, פיה מתתקנ׳ בפתיחו דקיק, יאה בתקונהא. לישנא חדידא כחרבא, שעיען מלהא כמשחא, שפווהא יאן סומקין כוורדא, מתיקו בכל מתיקו דעלמא. ארגוונא לבשת, מתתקנת בארבעין תקונין חסר חד.

[p. 690] שטיא דא סטי אבתרה׳, ושתי מכס׳ דחמר׳, ועביד בה ניאופין ואסטי בהדה. מה עבדת, שבקת ליה נאים בערסא וסלקת לעילא, ואלשינת עליה ונטלא רשו, ונחתא. אתער

© 2016–2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

ההוא שטיא וחשב לחייכא בהדה כקדמיתא. והיא אעדיאת תקונהא מינה ואתהדרת גיבר תקיף קאים לקבליה, לביש לבושא דנורא מלהטא, בדחילו תקיף מרתתא **[קמח ע״ב]** גרמא ונפשא. מלייא דעיינין דחלן, חרבא שננא בידיה, טיפין מרירן תליין מההוא חרבא. קטיל ליה לההוא שטיא וארמי ליה לגו גיהנם.

יעקב נחת לגבה ואזל לאתרה, וחמא כל תקון ביתא ואשתזיב מינה. דכורא דקא אבאיש קמיה ונחת לאגחא ביה קרבא ולא יכיל ליה, דכתיב *ויאבק איש עמו וכו׳*. אשתזיב מכלא, ואשתלים בשלימו. ואסתלק בדרגא שלים, ואתקרי ישראל. כדין סליק בדרגא עלאה ואשתלים בכלא.

[קמט ע״א] [p. 691] *ויחלום והנה סלם מוצב ארצה וראשו מגיע השמימה וגו׳*.

חלמא מדרגא שתיתאה, מאינון דרגין תרין דנבואה עד ההוא דרגא שית דרגין אינון. ועל דא חלמא חד משתין דרגין דנבואה.

סלם, חמא בנוי דזמינין לקבלא אורייתא בטורא דסיני. *סלם*, דא סיני דאיהו נעיץ בארעא וחשיב בסליקו לשמיא. וכל רתיכין ומשריין עלאין כלהו נחתי תמן בהדי קב״ה כד יהיב לון אורייתא, וכלא חמא.

חמא מטטרון סבא דביתא, דשליט בכל דיליה. דאיהו קאי בשלטנו על האי עלמא בשם שד״י, וסליק לעילא בסליקו [p. 692] דשמא דמריה יהו״ה, אתר דיעקב אשתלים ביה לבתר. *וראשו* דשם שדי איהו י׳. ודא *מגיע השמימה*, כיון דמטי וסליק את דא לההוא אתר אשתלים ואתקרי בההוא שמא דמאריה יהו״ה.

והנה מלאכי אלהים עולים ויורדים בו, אינון מלאכין קדישין דקרבין למלכותא סלקין, ואינון אחרנין דלא קרבין הם נחתי. ותו בו סלקי ונחתי, כד איהו סליק סלקין בהדיה, כד נחית נחתין בהדיה.

[קמט ע״ב] *מלאכי אלהים* תריסר מרגליטאן, מיכא״ל, קדמיא״ל, פדא״ל, גבריא״ל, צדקיא״ל, חסדיא״ל, רפא״ל, רזיא״ל, סטוריי״ה, נוריא״ל, יפיא״ל, ענא״ל.

[p. 693] *אלפי שנאן. שנא״ן, שו״ר, נש״ר, ארי״ה*, ן׳ אדם כליל דכר ונוקבא. ואילין סלקי כד איהו סליק, ואלין נחתי כד איהו נחית. ותו כל אינון דשלטי בשלטנו דהאי עלמא על ידיה סלקין, וכל אינון דנחתי על ידיה נחתי, כלהו בהאי *סלם*. יהו״ה שלטא על כלא, דכתיב *והנה יי׳ נצב עליו*.

© 2016–2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

כד אתער כתיב *אין זה כי אם בית אלהים וזה שער השמים*. *בית אלהים*, ודאי, ואיהו תרעא לאעלא לגו, דכתיב (תהלים קיח:19) *פתחו לי שערי צדק אבא בם אודה יה. זה השער לייי, זה שער השמים* כלא חד.

[קנא ע״ב] [p. 694] *וירא והנה באר בשדה*. *באר*, דרגא דאדון כל הארץ. *בשדה*, חקלא דתפוחין קדישין. *שלשה עדרי צאן*, תלת דרגין עלאין קדישין, מתתקנן על ההוא בירא. ואינון נצ״ח והו״ד ויסודא דעלמא. ואלין משכין מיא מלעילא ומליין להאי בירא, בגין דההוא מקורא יסודא דעלמא, שארי בגו ההוא בירא ונביע תדיר ואתמליא ההוא בירא מניה. כיון דאתמליא, ודאי, *כי מן הבאר ההיא ישקו העדרים*. אלין אינון כל אוכלוסי׳ ומשריין קדישין דכלהו שקיין ושתאן מההוא בירא וכל חד וחד כמה דאתחזי ליה.

והאבן גדולה על פי הבאר, דא *אבן* דמינה כשלי בני עלמא *אבן נגף* דקיימא תדיר על פי האי באר ועל מימריה למתבע דינא דכל עלמא, דלא יחות מזונא וטב לעלמא.

[קנב ע״א] *ונאספו שמה כל העדרים*. *ונאספו שמה העדרים* לא כתי׳ אלא *כל העדרים*, משריין קדישין לעילא ומשריין ישראל לתתא. אלין בשירין ותושבחן לעילא ואלין בצלותין ובעותין לתתא, אלין ואלין. מיד *וגללו את האבן מעל פי הבאר*, מגנדרין לה ומעברין לה מן קודשא, ואסתליק מן דינא. מיד *והשקו את הצאן*, נטלו מלאכי עלאי לעילא, ונטלי ישראל לתתא.

[p. 695] לבתר *והשיבו את האבן*, על מימרא דהאי באר, לאתעתדא קמיה ולמתבע דינא דעלמא, לאתנהגא עלמא בדינא. והכי אצטריך דהא לא יכיל עלמא למיקם אלא על דינא, למהוי כלא בקשוט ובזכו.

כיון דאשתלים יעקב לא אצטריך להאי אבן סיועא אחרא. מה כתיב, *ויגש יעקב ויגל את האבן*.

ויגל וגללו, ולא כתיב ויסר והסירו. אלא *וגללו*, היינו ערבובא דשטן, דמערבבין ליה דלא יכיל לקטרגא.

ויעקב, בלחודיה, לא אצטריך לסיועא אחרא. אלא איהו בלחודיה דהא שלימו דאבהתא הוה יעקב. דכיון דיכיל ביה בעשו בהאי עלמ׳ יכיל לעילא. ובכלא אצטריך עובדא.

[p. 696] תרין עלמין אחסין יעקב, חד עלמא דאתגליא וחד עלמא דאתכסיא. כגוונא דלהון, מחד נפקו תרין שבטין ומחד נפקו שית שבטין. עלמא דאתכסיא אפיק שית סטרין,

© 2016–2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

עלמא דאתגליא אפיק תרין,. ואינון תרין כרובין דתחותה. ויעקב בין תרין עלמין אשתכח, בדיוקנא דלהון ממש. ובגין כך כל מלוי דלאה הוו באתכסיא ודרחל באתגליא.

[קנו ע״א] *וילך ראובן בימי קציר חטים וגו׳*.

תנן כוס של ברכה לא אתברכא אלא בסטר ימינא. ובגין כך בעוד דאתער ימינא לגבי כוס של ברכה, שמאלא לא תסייע תמן דהא ימיני׳ אשכח מלה בההו׳ כוס לאתער׳ לגבי עלמא עלאה.

[p. 697] וסתרא דא, *וילך ראובן*, דא סטרא דרום. בג״כ דגליה בדרום, דאיהו רישא לתריסר תחומין ותיאובתיה דסטר דרום לאשכחא עילה ותקרובא למטרוניתא לברכא לה. מה כתיב, (בראשית ל:14) *וימצא דודאים בשדה*. אזל לחפשא בכל אינון גניזין דילה ואשכח בהאי *שדה* אינון *דודאים*. ועלייהו אתמר *הדודאים נתנו ריח*, ואינון תרין כרובים דאינון תקונא דילה, לאתערא אתערו לעילא. דהא בכל אינון תקונין דהאי שדה לית תקונא דיתער לגבי עילא בר כרובים.

סטר דרום, אימתי אתער לגבה לאשכחא עילה לברכא לה. *בימי קציר חטים*, בזמנא דפליגת חולק שללא לאוכלוסהא וכלהו חצדי חקלא. מיד *ויבא אותם אל לאה אמו*, סליק ריחא ואתערו דלהון לגבי עלמא עלאה, עלמא דאתכסיא, בגין דיתער ברכאן לעלמא תתאה.

[p. 698] וכד איהי אתברכא, אינון דודאים נקטין ויהבין לכל עלמין, דכתיב (שיר ז:14) *הדודאים נתנו ריח ועל פתחינו כל מגדים*. כד אינון *נתנו ריח* ההוא ריחא נקיט ליה סטר דרום, לאתערא לגבי עלמא עלאה. מיד *על פתחינו כל מגדים*, וכל טובא לא חסיר מעלמא. עלמא תתאה **[קנו ע״ב]** לא אתער לגבי עלמא עלאה אלא כד אינון דודאים יהבין ריחא לימינא.

כיון דאינון יהבין ריחא לימינא וימינא אתער לגבי עלמא עלאה, מיד עלמא תתאה אתער לשאלה מה דאצטריך. מה כתיב, *ותאמר רחל אל לאה תני נא לי*. הב לי ברכאן מההוא אתערו דאינון דודאי׳ דאתער לגבך סטר ימינא.

כדין עלמא עלאה בחדוה, בשעשוע, אתיב לגבה ואמרת *המעט קחתך את אישי*, כאמא לגבי ברתא. ואי הכי, בעלה דעלמא עלאה יעקב איהו. לאו הכי, אלא תיאובתא דאבא תדיר לאו איהו אלא לגבי ברתא דנא. דהאי בת רחימו דיליה לגבה בגין דאיהי בת יחידאה בין שית בנין. ולכל אינון שית בנין פליג לון חולקין ונבזבזן ומתנן, ולה לא פליג ולית לה ירותא כלום. ועל כל דא איהו אשגח בה בתיאובתא ורחימו יתיר מכלא.

ברחימו דיליה קרא לה בת. לא ספיק ליה דא, קרא לה אחות. לא ספיק ליה דא, קרא לה אם בשום אמיה. לא ספיק ליה דא, קרא לה בשמיה, דכתיב (איוב כח:12) *והחכמה מאין*

© 2016–2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

תמצא, *חכמה* ודאי. ועל דא עלמא עלאה אמרת לגבה *המעט קחתך את אישי*, דכל רחימו דיליה אתמשך לך לגבך.

[p. 699] ועל דא בשעשועא ורחימו אימא לגבי ברתא, מה אתיבת איהי. *לכן ישכב עמך הלילה*. בכל אתר *לכן* שבועה איהי.

ישכב, מהו *ישכב*. אלא שכיבה בכל אתר תקונא דנוקבא לגבי דכורא, לאעלא בה ציורא דאתוון כלהו ודא איהו *ישכב*. <u>יי״ש</u>, <u>דא עלמא</u> עלאה, <u>רזא</u> דאורייתא, נקודה טמירא דאתער לגבה כ״ב אתוון, ודא הוא ישכ״ב. יי״ש, עלמא דאתי, דכתיב (משלי ח:21) *להנחיל אוהבי יש*. כ״ב, נקודה עלאה דאעיל כל כ״ב אתוון, רזא דכל אורייתא, **[קנז ע״א]** ודא הוא *ישכב*.

[p. 700] *ישכב עמך* יעקב לא כתיב אלא *ישכב עמך*, ההוא טמירא דאתחזי לאתערא לגבך, וכלא באתערו <u>דאינון דודאים</u>, <u>וכלא</u> כתיב ברחימו.

[קנז ע״ב] *ויבא יעקב מן השדה בערב*, <u>תפארת</u> קדישא מההוא *שדה* דנקיט כל ברכאן, דכתיב ביה *אשר ברכו יי׳*. *בערב*, אמאי *בערב*, <u>בזמנא</u> דאתער יצחק אבוי לגבי האי *שדה*, ונקיט ליה. דהא יצחק לא אתער לגבי האי *שדה* <u>אלא בערב, דכתיב (בראשית כד:63)</u> <u>*ויצא יצחק לשוח בשדה לפנות ערב*</u>. כיון דאסתלק יעקב מתמן בערב, שביק האי שדה ליצחק אבוי, ואיהו סליק בההוא זמנא לגבי עילא.

מה כתיב, *ותצא לאה לקראתו*, אמא עלאה לגבי ברא יחידא, ותאמר *אלי תבוא*, תחות גדפאי לברכא לך ולרוואה לך בתפנוקין ועדונין עלאין. הא עידן רעוא וענוגא למיהב <u>לך לגבי</u> ההוא *שדה*, עד לא יתוקד בתוקפא דיצחק.

[p. 701] כיון דנקטא ליעקב תחות גדפאה, כדין *וישכב עמה בלילה הוא*. הוא דסתים מכלא. *הוא* דכל <u>ברכאן קדושין</u> נפקי מתמן. יעקב לא כתיב, אלא *הוא*, מאן דאתחזי לאתערא לגבה. ועד <u>דיהא</u> זמין לגבה תחות גדפהא, מאן דנקיט אינון קדישאן וברכאן, לא <u>אתמלי מנקודה</u> טמירא ההוא עלמא עלאה. ועל <u>כך</u> דודאים מתערי כלא, וכלא כגוונא דרזא עלאה.

ראובן, מאי *ראובן*. קב״ה שוי שמהן בארעא, דכתיב (תהלים מו:9) *לכו חזו מפעלות* <u>*אלהים*</u> *אשר שם שמות בארץ*.

[קסב ע״א] *ויקח לו יעקב*, בריר ליה לחולקיה, לעדביה. *מקל לבנה לח*, סטרא דימינא, גוון חוור. *לח*, סטרא איהו דמים. *ולוז*, דא סטרא דשמאלא, סומקא כוורדא. *וערמון*, כליל דא בדא. <u>ובכלהו</u> אחיד ימינא, חוורא בגווניה, וסלקא בהו דכתיב *מחשוף הלבן*. דאע״ג דאחיד

© 2016–2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

לתרין סטרין, <u>נטה</u> חולקיה לסטר ימינא, ואגליף בכלא, בהאי סטרא ובהאי סטרא. כדין אקרי גבר שלים, שלים בכלא.

[p. 702] מה כתיב בתריה, (בראשית לא:41) *והיה <u>בעת</u> יחם הצאן המקשרות ושם יעקב את המקלות וגו'*, סתרא דסתרין לחכימי לבא אתמסר. בגו משריין עלאין קדישין אית דרגין עלאין, אלין על אלין, אלין פנימאין, ואלין לבר. אינון פנימאין מתקשרין במלכא קדישא ומתקשרין בישראל, בנין קדישין לקב"ה. ואלין אקרון *הצאן המקשרות*, משריין דאינון *מקשרות*, עילא ותתא.

בשעתא דתיאובתא דלהון לגבי זוהרא עלאה דלעילא, עמודא דאמצעיתא, יעקב שלימא, נטל אינון מקלות, תפלין דרישא, *ברהטים*, אתר ודוכתא לדיורי תפלין. ומהכא נטלי <u>נהורא כל</u> חילין ומשריין עלאין, אינון דמתקשרן לעילא [p. 703] ומתקשרן לתתא. כיון דאינון נטלין מגו רהטין, שקתות המים, כדין אינון הוו מקורין ומבועין לנחתא לתתא, ולמיהב לכלא.

ובג"כ אפריש יעקב בין דרגין <u>עלאין לדרגין</u> אחרנין דשאר עממין, כד"א *וישת לו עדרים לבדו ולא שתם על צאן לבן*. <u>אינון</u> *עדרים* אפריש ליה **[קסב ע"ב]** לגרמיה דלא <u>יהא חולק</u> בשאר עממין. כמה דאפריש ליה דרגי דמהימנותא לעילא לחולקיה ועדביה, הכי אצטריך לאפרשא דרגין דמשריין קדישין לתתא, לקשרא לון בהדיה באינון היכלין דמטרוניתא.

וכלהו רשימין ברשימו דמלכא עלאה. כמה דישראל רשימין לתתא <u>בין שאר</u> עממין, אוף דרגין דמשריין עלאין רשימין אינון לחולקי' <u>דקב"ה</u> בין כל שאר חילין ומשריין עלאין. וע"ד בריר יעקב <u>אלין</u> לחולקיה ועדביה, רשימין <u>לחולקא דמהימנותא</u>. <u>ובגין כך כתיב *כי יעקב בחר לו יה*, איהו בריר חולקיה ועדביה ברזא דמהימנותא</u>, אוף הכי קב"ה בריר ליה מכל שאר חילין ומשריין דעלמא, ומשריין עלאין מתפרשאן אלין מאלין.

בשעתא דזהרא דנורא בנהירו דשכינתא אתגליא, כל אינון דרגין אחרנין אתכספן ומתעטפי מההוא זהרא, ולא יכלו לקרבא לגביה. וכל אינון <u>תקונין קדישין</u>, <u>תקונא</u> דיליה בשעתא דאתגליא ההוא זהרא, מיד חדאן וסלקן לאתקרבא בהדיה ולאתקשרא לגביה, ואיהו בהו אתתקנת. וסתרא דא *והיה העטופים ללבן והקשורים ליעקב*, ואצטריך <u>לבררא</u> ולאתפרשא דרגין קדישין דחולקיה, מאינון דרגין דשאר עמין. ובכלא אצטריך יעקב <u>קדישא</u>, ועל דא קב"ה כתיב באורייתא מהימנותא דיליה בגו <u>סתרין</u> מלין אלין. זכאה חולקיה.

[קסה ע"א] [p. 704] <u>מתני'</u>. *ויעקב הלך לדרכו ויפגעו בו מלאכי אלהים*.

<u>תוקפי</u> דהורמני זקיפין מלעילא, ושננא דחרבא דמלהטא, ממנא על <u>כמה</u> חילין ומשיריין. ההוא חרבא מלהטא היא חרבא סומקא, דכתיב (ישעיה לד:6) *חרב לי׳׳ מלאה דם*.

© 2016–2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

ההוא חרבא דתליא ביה הפוכא, אינון דמהפכי לכמה גוונין, הוא נשיין הוא גוברין. בסטרין סגיאין מתפרשין גוונין אחרנין לכמה דרגין.

מסטרא דאילנא דחיי נפקי אינון דמתיחדי ביחודא בקשורא, קדישין אלין אשתאבן תדיר *מטל השמים*. שמא דאלהים אתתקן בהו, ועל דא אמר *משמני הארץ*, ואתתקן בארבע סטרין דעלמא. אתעבידו סמכין דכרסייא, כלהו מרגליטין שייפין וסמכין, לא מתפרשין לעלמא מגו האי שמא.

[p. 705] אינון קשורין דיעקב דבריר חולקיה ומתקשרן בשמא דא, כולהו נפקו בערב. ויעקב כד נפק למיזל לארחיה לארבע סטרין, אקיפו ליה לארבע זוויין דעלמא, נטרו ביה. שעתא קלה אתרגיש מאתר דאילנא דלעילא למיטר אילנא דלתתא. וכדין (בראשית לב:3) *ויאמר יעקב כאשר ראם מחנה אלהים זה, ויקרא שם המקום ההוא מחנים.*

[זהר ח״ב קמו ע״א] ***ויקחו לי תרומה.***

רזא דרזין לידעי חכמתא. כד אסתלק ברעותא דסתרא דכל סתרין למעבד יקרא ליקריה, אנשיב רוחא מנקודא עלאה דנגיד מלעילא לתתא, ושוי תקוניה לאתישבא בהאי עלמא.

אמאי, בגין דאי לא יהא עקרא ושרשא דהאי עלמא, לא יהא מנא לארקא להאי עלמא כלל. ואי לא יריק להאי עלמא, מיד אתאביד, ולא יכיל לקיימא אפי׳ רגעא חדא. אבל בגין דתקוניה איהו [p. 706] מהאי עלמא אתמלי מסטרא חדא לארקא להאי עלמא ומסטרא אחרא לארקא למלאכי עלאי, וכלא אתזנו מניה כחדא.

שלימו דתקונא דהאי רוחא רוחיהון דצדיקיא בהאי עלמא. רוחא דא אשתלים בזמנא דחנוך וירד ומהללאל הוו בעלמא, וכד אסגיאו חייבי עלמא אעדו ההוא שלימו מניה. לבתר דאתאבידו, אתא נח ואשלים ליה. אתא דור הפלגה, אעדו ההוא שלימו מניה. אתא אברהם ואשלים ליה. אתו אנשי סדום ואעדו ליה. אתא יצחק ואשלים ליה. אתו פלשתים וחייבי דרא ואעדו ליה מניה.

אתא יעקב ובנוי, ערסא שלימא, ואשלימו ליה. נפקו מארעא קדישא ונחתו למצרים, ובגינייהו אתעכבת תמן. ובגין דאהדרי תמן ישראל לעובדין דמצראי, אתכפיא ואתעדי ההוא שלימו עד דנפקו ממצרים ואתו למעבד משכנא.

© 2016–2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

[p. 707] אמר קב״ה רעותי לדיירא בינייכו, אבל לא יכילנא עד דתתקנון ההוא רוחא דילי דישרי בגווייכו. הה״ד *ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם*. ודא איהו רזא דכתיב *ויקחו לי תרומה*.

אמר משה לקב״ה מאן יכיל למיסב לה ולמעבד לה.

א״ל, משה לא כמה דאת חשיב, אלא *מאת כל איש אשר ידבנו לבו וגו׳*, מההוא רעותא ורוחא דלהון תסבון לה ותשלמון לה.

כד אתא שלמה, אתקין לההוא רוחא בשלימו דלעילא. דהא מן יומא דאשתלים לתתא ביומוי דמשה, לא אעדיאו ההוא שלימו מניה עד דאתא שלמה. כיון דאתא שלמה, אשתדל לאשלמא ליה לעילא. ושארי לאתקנא חיזו דעלמא עלאה, לאתתקנא מההוא חיזו עלמא תתאה. ודא איהו *אשר לשלמה*.

© 2016–2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

היכלות בראשית

[זהר ח״א לח ע״א] [p. 3] אמר ר׳ שמעון הא תנינן דכד ברא קב״ה עלמא גליף בגילופי דרזא דמהימנותא גו טהירין ברזין עלאין וגליף לעילא וגליף לתתא וכלא ברזא חדא. ועביד עלמא תתאה כגוונא דעלמא עלאה ודא קאים לקביל דא למהוי כלא חד ביחודא חדא, ובגין כך קב״ה גליף גליפי דאתוון עילא ותתא, ובהו ברא עלמין. ות״ח כגוונא דעבד קב״ה עלמא הכי נמי ברא ליה לאדם קדמאה.

[p. 4] פתח ואמר (הושע ו:7) *והמה כאדם עברו ברית וגו׳* דהא קב״ה אעטר ליה בעטרין עלאין וברא ליה בשית סטרין דעלמא למהוי שלים בכלא, וכלא זעאן ודחלן מקמיה דהא כד אתברי אדם אתברי בדיוקנא עלאה, והוו מסתכלן בההוא דיוקנא וזעאן ודחלין מקמיה. ולבתר אעיל ליה קב״ה בגנתא דעדן לאתעדנא תמן בעדונין עלאין והוו מלאכין עלאין סחרין ליה ומשמשין קמיה ורזין דמריהון הוו אודעין ליה. ת״ח בשעתא דאעיל ליה קב״ה לגנתא דעדן הוה חמי ואסתכל מתמן כל רזין עלאין וכל חכמתא בגין למנדע ולאסתכלא ביקרא דמריה.

שבעה היכלין מדורין אינון לעילא דאינון רזא דמהימנותא עלאה ושבעה היכלין אינון <u>לתתא כגוונא דלהון חד לקביל חד. שבעה מדורין דהיכלין אינון לתתא כגוונא</u> דלעילא, ואינון שית כגוונא עלאה וחד טמיר וגניז איהו לעילא. וכל אלין אינון ברזא עלאה, בגין דכל הני היכלין אית בהו כגוונא דלעילא ואית בהו כגוונא דלתתא למהוי כליל בדיוקנא דרזא דלעילא ובדיוקנא דרזא דלתתא ובהו הוה דיוריה דאדם. [p. 5] ולבתר דאתתרך מגנתא דעדן אתקין <u>ליה</u> קב״ה לנשמתהון דצדיקיא לאשתעשעא בהו כדקא חזי מזיוא דיקרא עלאה וכל חד וחד אתתקן כגוונא דלעילא וכגוונא דלתתא כמה דאוקימנא.

[p. 6] היכלא קדמאה, אתר דאיהו מתתקן לתתא למהוי כגוונא דלעילא, והא אתערו חברייא נמוסי דגנתא דעדן כמה דאיהו ברזא עלאה <u>דאיהו מתקן לגו לגו, גו טמירא דרזא דלתתא גניז וסתים מכלא,</u> ולא שלטא ביה עינא בר נשמתהון דצדיקייא למהוי **[לח ע״ב]** גליפן לעילא ותתא ולאסתכלא מתמן ברזא דמריהון ובענוגא דלעילא.

ואלין אינון צדיקיא דלא אחלפו יקרא דמריהון בגין דחלא אחרא. כתיב (משלי יב:4) *אשת חיל עטרת בעלה* רזא דמהימנותא לאתדבקא בר נש במריה ולדחלא מניה תדיר ולא יסטי לימינא ושמאלא, והא אוקימנא דלא יהך בר נש בתר דחלא אחרא דאקרי אש״ת זנוני״ם, ובגין כך כתיב (שם ז:5) *לשמרך מאשה זרה מנכריה אמריה החליקה.*

© 2017 Zohar EducationProject, Inc. All rights reserved.

This document may be reproduced and distributed for educational use only. Any other use, including commercial use, is strictly prohibited without the prior written permission of Zohar Education Project, Inc.

היכלא דא קאים בדיוקנא דרזא עלאה בגין דכד נשמתין דצדיקיא נפקי מהאי עלמא עאלין גו היכלין אלין די בגנתא דעדן דלתתא, ותמן עאלין כל חד וחד כל ההוא זמנא דאצטריכא נשמתא למיתב תמן. ובכל היכלא והיכלא דיוקנין כגוונא עלאה ודיוקנין כגוונא תתאה ותמן אתלבשת נשמתא בלבושין כגוונא דהאי עלמא ואתעדנת תמן כל ההוא זמנא דאצטריכת עד דמטי זמנא לסלקא לאתר עלאה כמה דאצטריך. ומגו ההוא מאנא דאתלבשת ביה חמאת דיוקנין עלאין לאסתכלא ביקרא דמריהון.

[p. 7] בהאי היכלא אית נהורין עלאין לאסתכלא ונשמתהון דאינון גיורין דאתגיירו קיימין תמן ועאלין תמן לאסתכלא ביקרא עלאה ומתלבשן תמן בלבושא חדא דנהורא דנהיר ולא נהיר, וההוא היכלא מקפא מאבן טבא ודהבא. ותמן איהו פתחא חדא דנחית לקבל פתחא דגיהנם. ומתמן מסתכלן לכל אינון חייבי דשאר עמא דלא עאלו בברית קיימא קדישא ואתתרכו באינון מלאכי חבלה דטרדי לון בנורא דדליק ואינון חמאן וחדאן על דאתגיירו. ותלת זמנין ביומא נהרין מגו נהירו עלאה ומשתעשען תמן. ועילא מנהון אנקלוס גיורא ושאר גיורין דאתגיירו. כגוונא דא לעילא כד זכאן לסלקא נשמתהון לאתעטרא תמן.

היכלא תנינא. היכלא דא קיימא לגו מהאי היכלא קדמאה והאי פתחא איהו סמיך לגו מערתא דאבהן, והאי היכלא נהיר מקדמאה. הכא אית כל אבנין יקירין דמקפן ליה. [p. 8] בגו דהאי היכלא אית חד נהירו כליל מכל גוונין ואיהו נהיר מעילא לתתא. בהאי היכלא קיימין אינון דסבלו יסורין ומרעין בהאי עלמא בגין לאתתקנא והוו אודן ומשבחן למריהון כל יומא ולא הוו מבטלי צלותא מפומייהו לעלמין. לגו מהאי היכלא קיימין כל אנון דמקדשין בכל חילא שמא דמריהון ואתיבו אמן יהא שמיה רבא מברך בכל חילא ואלין אנון קיימין לגו בגו בהאי היכלא וההוא נהורא דכליל כל גוונין נהיר לון. מההוא נהירו קיימין וחמאן נהורין אחרנין דאתאחדן ולא אתאחדן בגוייהו ועילא מנהון משיח דאיהו עאל וקאים בינייהו ונחים לון.

איהו נטיל מהאי היכלא ועאל בהיכלא תליתאה ותמן כל אינון בני מרעין וכאבין יתיר וכל אינון דרדקי דבי רבן דלא אשלימו יומין, וכל אינון דעצבין על חרוב בי מקדשא ואושידו דמעין, כלהון קיימין בההוא היכלא ואיהו מנחם לון.

ונטיל מהאי היכלא ועאל בהיכלא רביעאה ותמן כל אינון אבלי ציון וירושלם וכל אינון קטולי דשאר עמין ואיהו שרי ובכי **[לט ע"א]** וכדין כל אינון נשיאין דזרעא דדוד כלהו אחידן ביה ומנחמין ליה. שארי תניינות ובכי עד דקלא נפיק ומתאחד בההוא קלא וסליק לעילא ואשתהי תמן עד ריש ירחא וכד נחית נחתין עמיה כמה נהורין וזיוין מנהרין לכל אנון היכלין ואסוותא ונהורא לכל אינון בני מרעין ומכאובין דסבילו עמיה דמשיח.

[p. 9] וכדין פורפירא לביש ותמן חקיקין ורשימין כל אינון קטולי דשאר עמין בההוא פורפירא וסליק ההוא פורפירא לעילא ואתחקק תמן גו פורפירא עלאה דמלכא, וקב"ה זמין

© 2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

לאלבשא ההוא פורפירא ולמידן עמין דכתיב (תהלים קי: 6) *ידין בגוים מלא גויות*. עד די אתא ונחים לון ונחתין עמיה נהורין ועדונין לאתעדנא וכמה מלאכין ורתיכין עמיה, ובידא דכל חד וחד מלבושא לאתלבשא בהו כל אינון נשמתין דקטולין ותמן מתעדנין כל ההוא זמנא דאיהו סליק ונחית.

לגו מהאי היכלא קיימי גו דרגא עלאה אינון עשרה רברבין ממנן כגון רבי עקיבא וחברוי וכלהו סלקי בסליקו גו אספקלריאה דלעילא ונהרין בזיו יקרא עילאה. עלייהו כתיב (ישעיה סד: 3) *עין לא ראתה אלהים זולתך יעשה למחכה לו*.

[p. 10] בהיכלא חמישאה קיימין כל אינון מאריהון דתיובתא שלימתא דתבו מחטאיהון ואתנחמו בהו ונפקת נשמתייהו בדכיו וכל אינון שבע מאריהון דתיובתא וכל אינון דקדישו שמא דמריהון וקבילו עליהו מותא. ובתרעא דהאי פתחא קיימא מנשה מלך יהודה דקביל ליה קב״ה בתיובתא שלימתא וחתר ליה חתירא לקבלא ליה. ולגו מהאי היכלא קיימין כל אינון מאריהון דתיובתא תקיפא דנשמתהון נפקת בשעתא דאתמרמרו על עובדיהון ואלין מתעדנין בעדונא עלאה בכל יומא ויומא. ותלת זמנין ביומא נהירו עאל בההוא היכלא דמתעדנין ביה כל חד וחד כדקא חזי ליה, וכל חד נכוה מנהורא דחופה דחבריה בין לתתא בין לעילא. האי היכלא קיימא על אינון תתאי ואפילו צדיקים גמורין לא יכלין לאעלאה בההוא היכלא ולמיקם ביה, והאי איהו דרגא עלאה על כלא בר דרגא דחסידי דאיהו דרגא עלאה על כלא.

[p. 11] היכלא שתיתאה היכלא דא היכלא דחסידי. היכלא דא היכלא עלאה על כלא והאי הוא היכלא דקיימא על כלא היכלא דימינא לית מאן דיקים ביה אלא אינון חסידים קדישין וכל אינון דמרחמי למריהון ברחימו סגי. ולפתחא דהאי היכלא קיימא כל אינון דמיחדי יחודא דמריהון בכל יומא ואלין עאלין בהאי היכלא וזמינין לסלקא בקדמיתא. ועילא מהאי פתחא אברהם ימינא דקב״ה ולפתחא אחרא קיימא יצחק דאתעקד על גבי מדבחא והוה קרבנא שלים קמיה דקב״ה, ולפתחא אחרא לגו קיימא יעקב שלימא ותריסר שבטין סחרניה ושכינתא על רישייהו. וכד ישראל בעקו אתערו תלת אבהן ומתערי לה לשכינתא לאגנא עלייהו וכדין איהי סלקא ואתעטרא לעילא ואגנא עלייהו דישראל.

וכמה דאית היכלין לתתא בגנתא דעדן הכי נמי לעילא אית היכלין מתקנן דאינון רזא דמהימנותא. וכל אינון היכלין כלהו מתקשרן ומתעטרן בחד היכלא דאיהו היכלא שביעאה והאי איהו גניז וסתים [p. 12] מכל שאר היכלין. באמצעיתא דהא היכלא קאים חד עמודא **[לט ע״ב]** דאיהו בגוונין סגיאין ירוק חוור סומק אוכם, וכד נשמתין סלקין אינון עאלין גו האי היכלא. מאן דאתחזי להאי גוון סליק ביה ומאן דאתחזי להאי גוון סליק ביה כל חד וחד כדקא חזי ליה. ואלין שית היכלין אינון למדורא כדאמרן, ושביעאה לאו איהו למדורא. ושית כלא ברזא דשת, ועל דא כתיב *בראשית*, שית דרגין לעילא שית דרגין לתתא וכלא רזא חדא.

© 2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

תא חזי *בראשית*. רבי יהודה אמר תרין בתין הוו בית ראשון ובית שני דא עלאה ודא תתאה, תרין ההי״ן אינון דא עלאה ודא תתאה וכולא חד. ב׳ עלאה פתחא תרעין לכל סטרא דהכי הוא דכליל דא בדא. *ראשית*, כדין הוא *ראשית* לאעלה בחושבנא לבניינא.

רבי יצחק אמר רבי אלעזר *בראשית*, דא כללא דיוקנא דכל דיוקנין כלילן ביה, רזא [p. 13] דכתיב (יחזקאל א:28) *הוא מראה דמות כבוד יי׳*, חיזו דאתחזון ביה שית אחרנין ודא *בראשית*, *ברא שית*. תא חזי כד עאלין בהאי חיזו שית גוונין היא אתקינת גרמא לאחזאה לון ולמפעל בהו אומנותא דעלמא. ואי תימא דהאי אומנותא דעלמא מדרגא דא הוא, כתיב *ברא שית*, שבחא דשית איהו דעבדי אומנותא בהאי.

רבי יוסי פתח (שיר ב:12) *הנצנים נראו בארץ עת הזמיר הגיע וקול התור נשמע בארצנו*. *הנצנים נראו בארץ*, דא היא רזא דשית. *נראו בארץ*, בגין דאינון דיוקנין לאתחזאה בהאי דרגא. *עת הזמיר הגיע*, דהא כדין משבח ומהדר כד״א (תהלים ל:13) *למען יזמרך כבוד ולא ידום*, ובגין כך אקרי *מזמור* כמה דתנינן דכתיב *מזמור לדוד* דשארית עליה שכינתא ברישא ודא הוא *עת הזמיר הגיע*.

[p. 14] רבי חייא אמר דהא כדין מטא זמנא לשבחא.

רבי אבא אמר עלמא עלאה סתים וכל מלוי סתימין בגין דקיימא ברזא עלאה יומא דכל יומין. וכד ברא ואפיק אפיק אלין שית ובגין דאיהו סתים דכל מלוי סתימין אמר *בראשית*, *ברא שית* יומין עלאין ולא אתמר מאן ברא להון בגין דאיהו עלמא עלאה סתימאה. ולבתר גלי ואמר עבידתא תתאה ואמר מאן ברא ליה בגין דאיהו עלמא דקיימא באתגלייא ואמר *ברא אלהים את השמים ואת הארץ*. ולא כתיב בארח סתים *ברא את השמים* בגין דאיהו עלמא באתגליא ואמר *ברא אלהים*, *אלהים* ודאי שמא באתגליא, קדמאה בסתימאה דאיהו עלאה, תתאה באתגליא למהוי תדיר עובדא דקב״ה סתים וגליא, ורזא דשמא קדישא הכי הוא סתים וגליא. *את השמים*, לאסגאה שמים תתאי לתתא. *ואת הארץ*, לאכללא ארץ דלתתא ולאסגאה כל עובדהא כגוונא דלעילא.

[p. 15] *והארץ היתה תוהו ובוהו* כדקאמרן. דא ארץ עלאה דלית לה נהורא מגרמה. *היתה*, בקדמיתא כבר הות כדקא יאות, והשתא *תהו ובוהו וחשך*. *היתה*, דייקא. לבתר אזעירת גרמה ואזעירת נהורא. *תהו ובהו וחשך ורוח*, ארבע יסודי עלמא דאשתכללו בה.

[p. 16] ד״א *ואת הארץ* כדקאמרן לאסגאה ארעא דלתתא דאיהו אתעבידת בכמה מדורין כלא כגוונא עלאה ודא הוא *והארץ היתה תהו ובהו וחשך ורוח*, אלין אינון מדורי ארעא, ארץ, אדמה, גיא, נשיה, ציה, ארקא, תבל, וגדול שבכולם תבל דכתיב (תהלים ט:9) *והוא* **[מ ע״א]** *ישפוט תבל בצדק*.

© 2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

אמר רבי יוסי מאן הוא ציה.

א״ל דא הוא אתר דגיהנם כד״א *ציה וצלמות* ורזא דא דכתיב *וחשך על פני תהום*, דא רזא אתר דגיהנם, דא הוא ציה אתר דמלאך המות כדקאמרן דאיהו מחשיך אנפייהו דברייתא ודא הוא אתר דחשך עלאה. *תה״ו* דא נשיי״ה דלא אתחזייא בה חיזו כלל עד דאתנשי מכלא, ועל דא אתקרי נשיה. *ובהו*, דא ארקע אתר דלא אתנשי.

[p. 17] ר׳ חייא אמר דא גיא. *ורוח אלהים מרחפת*, לקבל תבל דאתזן מרוח אלהים וכלא כחד הוא.

כגוונא דא אית לארץ עלאה שבעה מדורין אינון לעילא דרגא על דרגא ובכלהו מדורין מלאכי עלאי אלין על אלין הכי נמי לתתא וכלא אחיד דא בדא למהוי כלא חד. שבעה מדורין אינון לעילא, והא ארץ עלאה אחידת לון וכלהו קיימין בה ובכלהון קיימא תושבחתא דקב״ה, דרגין פרישן דא מן דא ואתרין פרישן דא מן דא.

מדורא קדמאה לתתא הוא אתר בי חשוך דלא נהיר והוא מתתקן למדורי רוחי וקסטירי ועלעולי תקיפין דלא אתחזיין ולא אית ביה נהורא ולא חשוכא ולא דיוקנא כלל, ותמן לא ידעין ביה ידיעא כלל דלאו ביה צורה גו כלל סורטא. ועל ההוא אתר ממנא חד טהריאל שמיה ועמיה שבעין ממנן מעופפין ואתחמחון מבזיקי שביבין דעלייהו ולא קיימין ולא אתחזון ולא משתכחי. וכד אתי צפרא כלהו מתחדשן ולא קיימי. כד מטאן לגבי דהאי אתר אבדין ולא משתכחין ועאלין בחד נוקבא דתהומא ולא אתחזון. כד אתרמיש ליליא אתמחון מאינון שביבין עד דמטי צפרא.

[p. 18] מדורא תניינא הוא אתר דנהיר יתיר ואיהו חשוך אבל לא חשוך כההוא קדמאה והוא מתתקן למדורי מלאכין די ממנן על עובדיהון דבני נשא ולמסטי להון בההוא ארח בישא דאינון אזלין. וההוא אתר אתחזי יתיר מן קדמאה ואלין מלאכין אית להון קורבא עם בני נשא ומתהנן מריחא ובוסמא דלתתא לסלקא בתועלתא ולאנהרא יתיר, ועלייהו חד ממנא קדומיאל שמיה ואלין פתחין שירתא ומשתככי ואזלין לון ולא אתחזון עד דישראל לתתא פתחי ואמרי שירתא, כדין קיימן בדוכתייהו ואתחזן נהירין יתיר. תלת זמנין ביומא מקדשי קדושתא, וכד ישראל עסקי באורייתא כלהון טאסין וסהדי סהדותא לעילא וקב״ה חייס עלייהו.

[p. 19] מדורא תליתאה הוא אתר דשביבין וקטורין ותמן נגידו דנהר דינור דנגיד ונפיק דאיהו בי מוקדא דנפשייהו דרשיעייא דמתמן נחית אשא על רישייהו דרשיעייא ותמן מלאכי חבלה דטרדי להו. ותמן אשתכח דלטורייא עלייהו דישראל לזמנין ולאסטאה לון בר בזמנא דנסבי אסוותא לדחייא ליה. וחד ממנא עלייהו מסטרא דשמאלא כלהו מסטרא דחשך כד״א *וחשך על פני תהום*, וסמאל חייבא אשתכח תמן.

© 2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

מדורא רביעאה הוא אתר דנהיר ותמן הוא נהירו למלאכי עלאי די בסטר ימינא ופתחי שירתא וסיימי ולא אזלין לאעברא כהני קדמאי **[מ ע״ב]** דפתחין שירתא ואיתוקדן ומתעבן בנור דליק ותבין ומתחדשין כמלקדמין. והני קיימיין בדוכתייהו ולא מתעברן והני מלאכי דרחמי דלא משניין לעלמין, ועלייהו כתיב (תהלים קד:4) *עושה מלאכיו רוחות וגו׳*. ואלין עבדין שליחותייהו בעלמא ולא אתחזון לבני נשא בר בחזווא או בסטרא אחרא בסכלתנו סגי. וחד מלאכא ממנא עלייהו פדאל שמיה וביה פתיחין מפתחן דרחמי לאינון דתייבין לגביה דמאריהון ופתחין תרעין לאעברא צלותהון ובעותהון.

מדורא חמישאה הוא מדורא דנהיר בנהירו יתיר מכלהו קדמאי ואית ביה מלאכין מנהון אשא ומנהון מיא לזמנין משתכחי ברחמי [p. 20] ולזמנין משתכחי בדינא, אלין בסטרא דא ואלין בסטרא דא, לזמנין נהרין אלין וחשכין אלין. ואלין ממנן לזמרא למאריהון אלין בפלגות ליליא ואלין כד סליק נהורא. וחד ממנא עלייהו קדשיאל שמיה. כד אתפלג ליליא ואתער רוח צפון וקב״ה אתי לאשתעשעא עם צדיקייא בגנתא דעדן כדין רוח צפון אקיש ומטא לאלין דממנן בפלגות ליליא לזמרא וכלהו מזמרין ופתחין שירתא. וכד אתי צפרא ומתחבר קדרותא דצפרא בנהורא כדין כלהו אחרנין אמרין שירתא וכל ככבי רקיעא וכל שאר מלאכין דלתתא מסייעין לון כמה דכתיב (איוב לח:7) *ברן יחד ככבי בקר ויריעו כל בני אלהים*, עד דישראל נטלי שירתא ותושבחתא אבתרייהו.

מדורא שתיתאה הוא מדורא עלאה קריב למלכו שמיא וביה ארבין ונהרין ונחלין דמתפלגין מן ימא וכמה נונין אינון דמרחשן לארבע סטרי עלמא. ועילא מנהון סרכין ממנן וחד ממנא עלייהו ואוריאל שמיה והוא ממנא על כל אלין תתאין. וכלהו נטלי בשעתי ורגעי כד נטלי ארבי לסטרא דא ולסטרא דא. כד נטלי ארבי לסטר דרום ממנא דקיימא לההוא סטרא הוא מיכא״ל דאתא מימינא, וכד נטלי ארבי לסטר צפון ממנא דקיימא עלייהו לההוא סטרא הוא גבריאל דאתי מסטרא דשמאלא וכד נטלי ארבי לסטר מזרח הא תמן איהו ממנא דקיימא לההוא סטרא אוריאל שמיה והוא לימינא, וכד נטלי ארבי לסטר מערב ממנא דקיימא לההוא סטרא הוא רפאל.

[p. 21] מדורא שביעאה הוא מדורא עלאה על כלא ותמן לא אשתכחו בר נשמתהון דצדיקייא דתמן מתעדנין מזהרא עלאה ומתעדנין בעדונין ותפנוקין עילאין. ותמן לא אשתכחו בר אינון זכאין, וגנזי שלום ברכה ונדבה כלא הוא כגוונא עלאה והא אמרו חברייא.

כדין הוא לארץ דלתתא בשבעא מדורין וכלהו כגוונא דלעילא ובכלהו אית זינין כחיזו בני נשא וכלהו מודן ומשבחן לקב״ה ולית מאן דידע יקריה כאינון דאינון במדורא עלאה ואלין חזאן יקריה כדקא יאות למפלח ליה ולשבחא ליה ולאשתמודע יקריה. ועלמא דא עלאה דאיהו תבל לא קיימא בקיומיה אלא בגיניהון דצדיקייא דאינון גופין קדישין **[מא ע״א]**. כגוונא

© 2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

דלעילא לא קיימא הוא מדורא שביעאה אלא לנשמתהון דצדיקיא. הכי נמי האי מדורא שביעאה לתתא לא קיימא אלא לגופיהון דצדיקיא למהוי כלא חד דא כגוונא דא.

ת״ח א״ר שמעון שבעה מדורין אינון דקאמרן ובגו אינון אית ז׳ היכלין מאינון רזי מהימנותא לקבל ז׳ רקיעין עלאין ובכל היכלא והיכלא אית רוחין עלאין.

[p. 22] היכלא קדמאה. הכא אית רוחא דאתמנא על נשמתהון דגרין דאתגיירו ורחמיאל שמיה ואיהו נטיל לון ואתהנון מזיו יקרא דלעילא.

היכלא תניינא. הכא אית רוחא חדא אהינאל שמיה ודא קיימא על כל אינון נשמתין דרביי דלא זכו בהאי עלמא למעלי באורייתא ואיהו קיימא עלייהו ואוליף לון.

היכלא תליתאה. בהאי אית רוחא חדא אדרהינאל שמיה ואיהו קיימא על נשמתהון דאינון דהדרו בתיובתא ולא אהדרו כגון דחשיבו ועד לא אהדרו בהו מיתו. אלין טרדין לון בגיהנם ולבתר עאלין לון להאי רוחא ממנא ונטיל לון וחמדן לאתהנאה מזיו יקרא דמאריהון ולא אתהנון. ואלין אקרון בני בשר ועלייהו כתיב (ישעיה סו:23) *והיה מדי חדש בחדשו ומדי שבת בשבתו יבא כל בשר להשתחוות לפני אמר יי׳.*

[p. 23] היכלא רביעאה. הכא קיימא חד רוחא גדריהאל שמיה דא קיימא על כל אינון נשמתין דקטולי דשאר עמין לעאלא לון גו פורפרא דמלכא ואתרשימו תמן עד יומא דינקום לון קב״ה דכתיב (תהלים קי:6) *ידין בגוים מלא גויות מחץ ראש על ארץ רבה.*

היכלא חמישאה. הכא קיימא חד רוחא דאקרי אדיריאל ודא קיימא על כל אלין נשמתין דטריקין דלא טעמו חובי עלמא כ״כ והוו דחלין למאריהון תדיר ואתזנון הכא מזיו יקרא דמלכא.

היכלא שתיתאה. הכא קיימא חד רוחא צדקיא״ל שמיה ודא ממנא על כל אינון נשמתין דמאריהון דתיובתא שלימתא ואלין אינון קיימין לאתהנאה מזיו יקרא דמלכא עילאה ולא אעדון מיניה.

היכלא שביעאה. הכא קיימא ההוא רוחא עלאה דלסטר ימינא ומיכא״ל שמיה ודא קיימא על כל אינין נשמתין דחסידיי דאתקיימו בההוא סטרא ואלין אינון לעילא מכלהו די במדורא דא עלאה על כלא. ומיכאל רב ממנא על כלהו דקיימין ביה וכמה אלף ורבבן כלהו קיימין תחותיה בההוא סטרא ותמן מתעדנין אינון נשמתין דחסידי בההוא נהורא עלאה דנגדא מעלמא דאתי.

[p. 24] ת״ח. א״ר שמעון מאן הוא דידע לסדרא צלותא דמריה כמשה. בשעתא דאצטריך ליה לסדרא צלותיה באריכות סדר ובשעתא דאצטריך ליה לקצרא צלותיה הכי נמי.

© 2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

א״ר שמעון הא אשכחנא בספרי קדמאי סדורא דרזי דרזין בקשורא חדא. זמנין דאצטריך לסדרא צלותיה כדקא יאות ולקשרא קשרא לבסומי למאריה כדקא יאות ולמנדע ליחדא יחודא שלימתא למבקע [p. 25] רקיעין ולאפתחא פתחין דלא יהא מאן דימחי בידיה. זכאין אינון צדיקיא דאנון ידעי למפתי למאריהון ולבטולי גזרין ולאשראה שכינתא בעלמא ולנחתא ברכאן ולמעדי מאריהון דדינין דלא ישלטון בעלמא.

קם ר׳ שמעון ואמר (תהלים קו:2) *מי ימלל גבורות יי׳ וגו׳*. מאן יגלי מעינך עפרא אברהם חסידא ימינא דקב״ה דאיתגלי לך רזא דרזין ושריאת צלותין בעלמא ואתגליין לך היכלי דמלכא עלאה.

שבעה היכלין קדישין אינון ואינון קיימין תרעין בקיומא ובכל חד וחד עאל **[מא ע״ב]** צלותא דיחודא. דמאן דידע לבסומי למאריה וליחדא יחודא בשלימו דידע לאעלא בכלהו ולקשרא קשרין אלין באלין רוחא ברוחא רוחא תתאה ברוחא עלאה. כתיב (ישעיה כו:16) *יי׳ בצר פקדוך צקון לחש מוסרך למו*.

[p. 26] היכלא קדמאה כתיב (שמות כד:10) *ותחת רגליו כמעשה לבנת הספיר וכעצם השמים לטהר*. רזא דרזין. רוחא דאקרי ספירא כספירו דאבן טבא נציץ לתרין סטרין. נהורא חד סליק ונחית וההוא נהורא חוור נציץ לכל סטר עילא ותתא ולארבע סטרי עלמא. נהורא תנינא סתים וגלייא. מנהורא דא מתפרשין ד׳ נהורין לד׳ סטרין וכלהו נהורין חד נהורא כבוצינא דשרגא דדליק ונציץ נהורין לחיזו דעיינין דבני נשא ואינון נהורין דשרגא סלקין ונחתין אזלין ותייבין מגו ההוא אשא דנהורא דשרגא דדליק וכלהו חד נהורא הכי נמי אלין. ונציצין כלהו נהורין כחיזו דנחשא בטישא בסומקא כמה דאתמר (יחזקאל א:7) *ונוצצים כעין נחשת קלל*. דא הוא לימינא.

[p. 27] לשמאלא רוחא דאקרי לבנת ודא אתכליל ברוחא קדמאה ועאל דא בדא. נהורי׳ סומק וחוור כחדא בגין דנפקא מאינון נהורין קדמאין. כד אתו נהורין דדא מטו בנהורין קדמאין ואתכלילו בי׳ ואינון חד ואתחזון נהורי קדמאי בלחודייהו ולא אתגליין אינון אחרנין ולא אתידעו דעאלו בגווייהו ואתטמרו ביה כד״א (בראשית מא:21) *ולא נודע כי באו אל קרבנה וגו׳*. ודא הוא רוחא ברוחא דאינון חד, נהורין בנהורין דאינון חד. והכא אינון תרין רקיעין תתאין מאינון רקיעין דאקרון שמי השמים.

מתרין רוחין אלין מנצצן אתבריאו אינון אופנין דאינון קדישין דדינייהו כדינא דחיות כדכתיב *מראה האופנים ומעשיהם וגו׳* ודא הוא דכתיב *ודמות החיות מראיהן כגחלי אש בוערות כמראה הלפידים היא מתהלכת בין החיות*. מאן *היא*. דא רוחא קדישא, אתר דנפקו מניה ואיהי נהיר לון דכתיב *ונוגה לאש ומן האש יוצא ברק*.

© 2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

כד אתכליל רוחא ברוחא נפיק מנייהו נהירו דחד חיוותא רמיו על ד׳ אופנין והא דיוקנא דיליה כאריה [p. 28] שליט על אלף ותלת מאה רבוא דאופנין אחרנין, גדפהא דנשרא. האי אתמנא על כל אינון אופנים. בד׳ גלגלים נטלין כל חד וחד מאינון ארבע, בכל גלגלא וגלגלא תלת סמכין ואינון תריסר סמכין בד׳ גלגלין. רוחא דא שלטא על כלא, מהכא נפקו ודא רוחא קיימא לכלהו, מינה אתזנו.

ד׳ אלין אופנים ד׳ אנפין לכל חד וחד וכל אינון אנפין אסתכיין לארבע סטרין דההוא חיותא דקיימא עלייהו. כד נטלין אלין ארבע תחות ההוא חיותא עאלו דא בדא ומשלבן דא בדא כד״א (שמות לו:12) *מקבילות הלולאות אחת אל אחת*, לאתכללא חדא בחדא דא בדא. כד נטלין אינון גלגלין אשתמע קל נעימותא בכל אינון חילין דלתתא לזינייהו.

תחות היכלא דא מתפרשין חילין לבר לכמה סטרין דרקיעין דלתתא עד דמטו לככבא דשבתאי. כלהו אסתכיין להיכלא דא, מתמן אתזנו. כל אלין די בהיכלא דא כלהו אסתכו לההוא רוחא דכתיב (יחזקאל א:12) *אל אשר יהיה שמה הרוח ללכת ילכו לא יסבו בלכתן*, ודא הוא היכלא דאקרי היכלא דלבנת הספיר.

[p. 29] רוחא דא דכליל רוחא תניינא סלקא ונחתא נהוריה דלא שכיך לעלמין כנהורא דשמשא גו מיא. לית מאן דקאים עליה בר רעותא דבר נש זכאה בההוא צלותא דעלאת בההוא היכלא וסלקא לקשרא קשרין בשלימו בשרותא [**מב ע״א**] דרוחא דא כדקא חזי. כדין נהורא אתעטף ביה וחדי בה וסלקא עמה לאתקשרא בקשורא דהיכלא תניינא לאתכללא רוחא דכליל ברוחא אחרא עלאה דעליה.

ורוחא דא דכליל כלילין ביה ההיא חיוותא וכל אינון אופנין וגלגלין ואתאחדן ביה כגוונא דאתאחדא אשא במיא ומיא באשא דרום בצפון צפון בדרום מזרח במערב ומערב במזרח, הכי אתאחדן כלהו דא בדא ואתקשרן דא בדא. ההוא רוחא סלקא לאתקשרא וההיא חיותא אסתכייא לעילא לגבי היכלא תניינא ואסתכיין דא בדא.

באמצעיתא דהיכלא דא נעיץ חד עמודא דסלקא עד אמצעיתא דהיכלא אחרא ואיהו נקיב ונעיץ מתתא לעילא לאתדבקא רוחא ברוחא וכן עד לעילא מכלהו למהוי כלהו רוחא חדא כד״א (קהלת ג:19) *ורוח אחד לכל*.

[p. 30] היכלא תניינא. כתיב (שמות כד:10) *וכעצם השמים לטוהר*. הכא איהו ההוא רוחא דאקרי זהר דלא אשתני וקיימא בחוורתא תדיר דלא אתערב גווניו באחרא ואיהו *עצם* דלא אשתני לעלמין. דא לאו איהו באתגליא הכי לאתנצצא כאחרא. דא קשי לאתגליא כסתימו דעינא דכד מתגלגלא אזדהר ונציץ בגלגולא, ודא אוף הכי. בגין דכד ההוא רוחא קדמאה סלקא

© 2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

מגלגל בגלגולא וגלי ליה ואתקשר בהדיה בקשורא דחוורתא דעינא גו גוון אחרא דאיהו דקיק מיניה דשארי עלוי.

מתגלגלא רוחא דא מגו רוחא דלתתא. נהורא דלתתא אסחר וגלגל נהורא דא ואתנהיר, ולא יכיל לאתנהרא עד דאחיד תתאה ביה ואתקשר בהדיה וכדין אנהיר ואחיד בנהורא דלתתא דהוא כליל ולא אשתני כלל אלא אתגליא בגיניה בגלגולא דיליה. וכד נהורא דא מתגלגלא נטיל נהורא אחרא לסטר שמאלה ואתגלגלא בהדיה ואסתחר עמיה ורזא דא כתיב (שיר ז:2) *חמוקי ירכיך כמו חלאים מעשה ידי אמן*. זכאה איהו מאן דידע לגלגלא נהורין.

רוחא אחרא אתכליל בהדיה ואסתחר ונהיר סחרניה בגוון תכלא וחוור. ההוא חוור אתקשר בחוור דא וההוא תכלא אתקשר בסומקא [p. 31] דנהורא תתאה דלסטר שמאלא ואתכלילו דא בדא והוו חד ואקרון עצם השמים. וכל מה דלתתא וההוא היכלא דלתתא כלא אתכליל הכא ובגין דכלא אתכליל הכא אתקרי עצם השמים.

מכללא דנהורין אלין אתבריאו אינון שרפים דשית גדפין כד״א (ישעיה ו:2) *שרפים עומדים ממעל לו שש כנפים שש כנפים לאחד*, כלהו בשש בגין דכלהו מעצם השמים. אלין אינון דאוקידו לאינון דלא חיישי על יקרא דמאריהון. ורזא, דאשתמש בתגא חלף. מאן דקארי ותני שית סדרי משנה דא הוא מאן דידע לסדרא ולקשרא יחודא דמאריה כדקא יאות. אלין אינון דמקדשין שמא דמאריהון בכל יומא תדיר.

כד מתגלגלן נהורין נפק מנייהו נהירו דחד חיוותא דאיהי קיימא ורמיו על ד׳ חיוון שליטין על קמאי דכלילו לון בגווייהו. ובאלין כד נטלין אתכפיין שרפים תתאי נחשים דנפקי מגו ההוא נחש שרף דגרים מותא לכל עלמא. אלין חיוון אנפי נשר. מסתכלן [p. 32] לגבי ההוא חיותא נשרא עלאה דעלייהו כד״א (משלי ל:19) *דרך הנשר בשמים*.

רוחא דא שלטא על כלא. ההיא חיותא דרמיו על כלהו אסתכייא לעילא וכלהו לגבה. כלהו כד נטלין מזדעזעין כמה חיילין, מנהון נהירין מנהון מתתברי מקמיהון ואוקדי לון בנורא ואתיין ומתחדשן כמלקדמין. כלהו עאלין תחות ההיא חיותא מסתתרין תחות גדפהא לאכללא לון לעילא.

אינון ד׳ חיוון [**מב ע״ב**] סלקין כד רוחא אזדהר בגו ההוא חיוותא. ארבע גלגלין לכל חד וחד. גלגלא חדא אסתכי לסטר מזרח תלת סמכין נטלין ליה ואסתכיין לאמצעיתא, וגלגלא חדא אסתכי לסטר מערב ותלת סמכין נטלין ליה ואסתכיין לאמצעיתא, וגלגלא חדא אסתכי לסטר דרום ותלת סמכין נטלין ליה ואסתכיין לאמצעיתא, וגלגלא חדא אסתכי לסטר צפון ותלת סמכין נטלין ליה ואסתכיין לאמצעיתא. וכלהו סמכין תריסר נטלין מגו אמצעיתא וההוא אמצעיתא סגיר ופתח. וכל גלגלא וגלגלא כד נטלא קלא אשתמע בכלהו רקיעין. אלין ארבע חיוון כלהו אשתלבן דא בדא, ועאלין אינון אופנים דלתתא בגו אלין חיוון כלילן אלין באלין.

© 2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

רוחא דא דאתכליל באינון רוחין מלהטא וסלקא לאתאחדא לעילא וקיימא לאתאחדא ולאתקשרא ברעותא דבר נש זכאה בההיא צלותא דצלי. דכד סלקא ועאלת בההוא היכלא נטיל כלא [p. 33] וכלהו נטלין בהדה ואתכלילו דא בדא עד דאתכלילו בההוא רוחא. וההוא רוחא נטלא ברעותא דקשורא דיחודא דצלותא דמיחדא כלא עד דמטו כלהו להיכלא תליתאה כלילן דא בדא כדקדמאי, אשא במיא ומיא באשא רוחא בעפרא ועפרא ברוחא מזרח במערב במזרח צפון בדרום דרום בצפון. והכי כלהו מתקשרן דא בדא ומתאחדן דא בדא ומשלבן דא בדא, וכן כמה חיילין ומשריין דנחתי לתתא ואתערבו באינון תתאי עד דמטו לככבא דצדק ותמן כמה ממנן על עלמא.

וכד רוחא דא אתכליל מכלהו וכלהו כלילן ביה סליק ואתאחד ועאל בגו היכלא תליתאה עד דאתאחד ברוחא דתמן בגו ההוא עמודא דקאים באמצעיתא וכדין כלא אשתלים עד הכא כדקא יאות וכלהו רוחא חדא כליל מכלא ושלים מכלא כד״א *ורוח אחד לכל*. הכא הכרעה לאתדבקא במאריה.

היכלא תליתאה. היכלא דא איהו היכלא דההוא רוחא דאקרי נגה. רוחא דא איהו דכייא מכלהו לית ליה גוון דאתחזי ביה לאו חוור ולאו ירוק ולאו אוכם ולא סומק ובגין כך אקרי טוהר דכייא ברירא מכל אלין תתאין. ואע״ג דאיהו דכייא מכלא לא אתחזי עד דאלין [p. 34] תתאי מתגלגלן ונראין ביה ועאלין בגויה. כיון דעאלין בגויה כדין אחזי נהוריה ולא גוון חד מכלהו.

כד אשתלים האי רוחא מכלהו תתאי אפיק מניה נהורא דכליל בתלת נהורין. אינון תרין נהורין סלקין ונחתין ונצצין. בההוא נצוצא אתחזון עשרין ותרין נהורין משניין דא מן דא וכלהו חד נהורא. ועאלין בגו ההוא חד נהורא וההוא נהורא כליל לון, ולא נהיר בר בזמנא דאלין נהורין דלתתא סלקין וההוא רעותא דצלותא נטיל לכלהו. כדין ההוא נהורא נפיק מגו ההוא רוחא אתנהיר ההוא נהורא ואפיק אלין תרין נהורין נצצין ואתחזון עשרין ותרין כחושבן אתוון דאורייתא. לבתר מתהדרין וכלילן בההוא נהורא.

כל אינון נהורין תתאי כלהו כלילן בהני נהורין וכלהו בנהורא דא. האי נהורא איהו כליל בגו ההוא רוחא וההוא רוחא קיימא בהיכלא תליתאה דא, ולא קאים לאתישבא אלא בגו היכלא רביעאה דתיאובתיה לסלקא לגויה.

אלין נהורין דנפקו מגו ההוא רוחא כד מנצצין מתחברן כלהו נהורין דנצצן. בשעתא דנפקי מגו ההוא נהורא חדא ודחיין לאתנצצא נפקי מנייהו חד חיותא קדישא רברבא דיוקנהא

© 2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

כחיזו דכל אינון [**מג ע"א**] שאר חיותא דיוקנא דאריה ודיוקנא דנשר כלילן כחדא ואתעבידו בה חד דיוקנא מנייהו.

תחות האי חיותא אית ד' אופנין עלאין כחיזו דתרשיש מרקמן בכלילו דכל גוונין, ושית מאה אלף רברבן כלהו בגווייהו ואלין ד' אופנים בתמניא גדפין כלהו. [p. 35] וכלהו נפקין מגו נהירו דההוא חיותא דשלטא עלייהו. בשעתא דנציץ ההוא נהורא אפיקת חיילין אלין.

ואלין ד' דתחותה קיימין בד' סטרין דעלמא. בד' אנפין כל חד וחד. תרין אנפין מסתכלן לגבי ההוא חיותא, ותרין אנפין מחפיין בגדפייהו מאינון נהורין דנצצן דלא יכלין לאסתכלא. בכל זמנא דנטלי אלין בד' גלגלין ותריסר סמכין כקדמאי אתעביד מההוא זיעא דלהון כמה חיילין ומשריין דכלהו משבחין ומזמרי דלא משתככי לעלמין, ולאלין לית שעורא.

ארבע פתחין אית להיכלא דא לארבע סטרין דעלמא עשר ממנן לכל פתחא ופתחא. ובזמנא דכלהו די בגו היכלין דלתתא ואינון היכלין סלקין ברעו דצלותא דכייא כלהו פתחין פתחין עד דכלילן כלהו אלין באלין ומשלבין אלין באלין. ועאלין כלהו, ממנן גו ממנן משריין גו משריין, אופנים בחיות וחיות באופנים, באלין אופנים, נהורין בנהורין רוחא ברוחא עד דעאלו ברוחא דא.

בהיכלא דא אית דוכתא חדא כחיזו דדהבא דנציץ ותמן גניזין כמה חיילין ומשריין דלא סלקין ולא מתעטרין לעילא אלא בשעתא דכל אלין קשרין קשירן והיכל נטיל לאתעטרא כלהון נפקין מליין בדינא ואקרון מארי תריסין שליחן בעלמא מגו מארי דינין די בהיכלא רביעאה. בהאי דוכתא תליין בארבע סטרין שית מאה אלף רבוון מגינים דדהבא לכל סטר וסטר, וכן לתתא מנייהו [p. 36] שורין מקפן ואינון שתין. וכל הני מגינים כלהו מגיחין קרבין סייפין ורומחין לבר בכל אינון שליחי דינין דעלמא עד דמטו דרגין בדרגין לככבא דמאדים. וכדין היכלא סלקא ואתעטרת בההוא רוחא בכל אינון חיילין ואשתאר ההוא דוכתא באתריה וההוא דוכתא אקרי *תא הרצים*, אינון שליחן מרהטי לאשלמא דינין ופורענין בכל סטרי עלמא.

כד סלקא צלותא נטיל כל הני נהורין ומשריין וקשר קשרין ואתכלילו כלהו כחדא עד דאתקשר רוחא ברוחא ואינון חד ועאלו גו ההוא עמודא לאתכללא ברוחא דהיכלא רביעאה. זכאה חולקיה מאן דידע רזא דמאריה וארים דגליה באתר דאצטריך.

ות"ח כלא אצטריך דא לדא ודא לדא לאשלמא דא עם דא ולאתנהרא דא בדא עד דסלקי כלא לאתר דאצטריך שלימו, מתתא בקדמיתא ומלעילא לבתר. וכדין איהו שלימו בכל סטרין ואשתלים כלא כדקא יאות.

[p. 37] מאן דידע רזין אלין ועביד שלימו דא איהו מתדבק במאריה ובטיל כל גזרין קשין ואיהו אעטר למאריה ומשיך ברכאן על עלמא ודא איהו בר נש דאקרי עמודא דעלמא וצלותיה לא אהדר ריקנייא וחולקיה בעלמא דאתי ואיהו בחושבן בני מהימנותא.

© 2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

ת״ח כל הני היכלין וכל הני חיותא וכל הני חילין וכל הני נהורין וכל הני רוחין כלהו אצטריכו דא לדא בגין לאשתלמא מתתא ולאשתלמא לבתר מלעילא. אלין היכלין אינון מתדבקין דא בדא.

וכלהו כגוונין דעינא מתדבקין דא עם דא. כל מה די בגוייהו אינון כההוא חיזו דמתחזיא בסתימו כד מתגלגלא עינא ואתחזי ההוא זהרא נציץ. וההוא מה דלא אתחזי בההוא גלגולא איהו ההוא רוחא דשלטא על כלא. ובגין כך קיימא דא בדא דרגין על דרגין ודרגין על דרגין עד דאתעטר כלא **[מג ע״ב]** כדקא יאות.

ות״ח אלמלא כל אינון גוונין דעינא דאתחזיין, כד אסתים עינא ואתגלגלא בגלגלא לא אתחזון אינון גוונין דזהרן, ואלמלא אינון גוונין לא אתדבק ההוא דסתים דשלטא עלייהו. אשתכח דכלא תליא דא בדא ואתקשר דא בדא.

כד אתכליל כלא כחדא בהיכלא תליתאה ורעותא דצלותא סלקא לאתעטרא בהיכלא רביעאה כדין כלא חד ורעותא חדא וקישורא חדא. הכא השתחואה לאתרצאה במאריה.

[p. 38] היכלא רביעאה. היכלא דא איהו משניא מכלהו, ארבע היכלין לדא, דא לגו מן דא וכלהו חד היכלא. הכא איהו רוחא דאקרי זכות. באתר דא מתהפך זכות דכל בני עלמא. רוחא דא נטיל כלא. מניה נפקו שבעין נהורין כלהו מנצצן וכלהו בעגולא דלא מתפשטי כאלין אחרנין, מתדבקן דא בדא ונהירין דא בדא אחידן דא בדא. כל זכיין דעלמא קמי אלין נהורין קיימין. מכלהו נפקי תרין נהורין שקולין כחדא דקיימי קמייהו תדירא. לקבל אלין אינון שבעין רברבן ממנן לבר דסחרין כל הני היכלין. שבעין נהורין אלין ותרי נהורין דקיימין קמייהו כלהו פנימאין גו לגו ורזא דא דכתיב (שיר ז:3) *בטנך ערמת חטים סוגה בשושנים*.

לקמי נהורין אלין עאלין כל זכו וכל עובדין דעלמא לאתדנא. תרין נהורין אלין אינון סהדי סהדותא בגין דאינון שבעה עיני יי׳ דמשטטי בכל ארעא. כל מה דאתעביד בעלמא אתרשים, בההוא עובדא ממש וההוא זכותא ממש וקיימי בקיומייהו. ואלין תרין נהורין [p. 39] חמאן בהו ומסתכלן וסהדי קמי אלין ע׳ נהורין. אלין ע׳ גזרי גזרין ודייני דינין הן לטב הן לביש והכא איהו אתר דזכותא.

רוחא דא ביה אתרשימו אתוון תלת דאינון יה״ו. דכד אלין אתוון מתדבקן בהאי אתר באתדבקותא דדכורא בנוקבא כדין אתרשימו ביה ולא אתעדון מתמן. לבתר נפק חד נהורא נהיר לארבע סטרין. האי נהורא אפיק תלת אחרנין דאינון תלת בתי דינא דדיינין דינין אחרנין במלין דעלמא, בעותרא במסכנו במרעין בשלימו בכל אינון שאר מלין דעלמא אתדן בהו. חד היכלא לאינון ע׳ קדמאי לגו, תלתא לאלין תלתא אחרנין.

© 2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

סלקא האי רוחא וכליל כל אינון דלתתא ואפיק חד חיוותא קדישא מתלהטא ועיינין לה כעיני אינשא לאשגחא באלף אלפין ורבוא רבוון חיילין מאריהון דדינא. כלהו נטלין פתקין ופתחין וסגרין בעלמא ואשלימו דינא.

תחות האי חיותא ד׳ שרפים מלהטן כלהו כחזור ושושן ושביבי דאשא סלקין, ע״ב גלגלין לכל חד מלהטן באשא. כד נטלין אתעביד נהר חד די נורא, אלף אלפין משמשין לההוא נורא מתמן נפקי כמה חיילין. כד גלגלין נטלין כמה אינון רבוא רבוון דיוקומון מנייהו בגו ההוא נורא. תחות היכלא תניינא נפקי חיילין דמזמרין ואתיין לקרבא הכא ואתוקדון כלהו.

[p. 40] כל אינון ממנן דעלמא דאתמנון לשלטאה מהכא נפיק דינהון לשלטאה מגו ההוא רוחא דאתרשים בתלת אתוון, ומהכא מעברין קיומייהו מעלמא ואתדנו בהאי נורא דנגיד ונפיק. כלא אתמסר בהאי היכלא בגין דאתרשימו בתלת אתוון הכא האי רוחא אתכליל בהו. ההיא חיוותא אפיק חיילין ומשריין דלית להון חושבנא.

כל דינין דעלמא מהאי היכלא נפקי הן לטב הן לביש בר תלת בנ״י חי״י ומזונ״י דלא אתייהב רשו באתר דא דהא בההוא נהר עלאה דכל נהורין נגדין מניה קיימא מלה. באמצעיתא **[מד ע״א]** דהיכלא דא הוא אתר מתקנא לקבל רוחא דלעילא בגו רוחא דא ודא סלקא בהו.

תרין עשר פתחין אינון להיכלא דא, בכל פתחא ופתחא כל אינון סרכין וממנן דאינון מכרזי לאודעא לתתא כל אינון דינין דזמנין לנחתא לתתא כד״א (דניאל ד :11) *קרא בחיל וכן אמר גדו אילנא וגו׳*. ומגו כרוזי אלין נטלי מלה כל מריהון דגדפין עד דאודעי מלה לרקיע דחמה. ומתמן כד נפיק שמשא נפיק מלה ואתשטייא בעלמא עד דמטי לההוא חיויא דרקיעא די ככבי רקיעא גלידן ביה דאיהו באמצעיתא דרקיעא. ושמעין מלה ונקטין לה אינון סרכין דתחות שמשא ואינון דממנן על ההוא [p. 41] חיויא ומתמן אתפשט לעלמא ואפילו רוחין ושדין ואפילו עופי שמיא מודעי ליה בעלמא. כרוזין תבין וסתמין פתחין לאסתלקא רוחא ברוחא עד דכלהו רוחין תתאי כלהו חד בהדי האי רוחא וכלהו אתכלילן ועאלין דא בדא עד דאתעביד כלא חד.

בר נש כד איהו בבי מרעיה הכא אתדן הן לחיים הן למות. חיין תליין לעילא. אי אתדן הכא לחיים *יהבי ליה חיין* מלעילא, ואי לא לא יהבין. זכאה חולקיה מאן דאתדבק במאריה ויעול ונפיק. הכא קידא באפין בארעא לאתגברא על דינא. על האי היכלא אתמר (דברים לב :4) *אל אמונה ואין עול וגו׳*.

[p. 42] היכלא חמישאה. היכלא דא היכלא דברקא זהיר דאיהו רוחא דמזהיר נהיר לאלין תתאי. רוחא דא דאיהו כליל ופתח וסגיר נציץ לכל סטרין. מנציצו דא נהיר חד נהורא

© 2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

כעין ארגוונא. נהורא דא כליל כל גוונין דנהרין, נהורא חוור ואוכם סומק וירוק. אתכלילן אלין באלין, אתרקים חוור בסומק, אוכם בירוק, לבתר חוור באוכם ואתעביד חד חיוותא מרקמא ואתכליל בה ירוק וסומק דיוקנהא כדיוקנא דב״נ דכליל כל דיוקנין.

מינה נפקו ד׳ סמכין דאינון חיוון רברבן על אלין דלתתא. חד אקרי אופן דאיהו תרין בגין דכד אתחזי האי אתנהיר אחרא בגויה, דביק דא בדא, עאל דא בדא. לבתר עאל אחרא דא בדא ואתחזון ד׳ רישין לד׳ סטרין דעלמא וכלהו חד גופא, ואלין אינון דכתיב בהו (יחזקאל א:16) *כאשר יהיה האופן בתוך האופן*. וכלהו אלין קשירין דא בדא כחיזו דחיוון עלאין דלא מתפרשן לעלמין. האי חיותא דארבע גוונין מרקמן אחידן אלין באלין לד׳ סטרין. מהכא כד נטלא חיותא דא נטלא לתרין סטרין.

[p. 43] האי רוחא דברקא אתכליל בתרין רוחין, רוחא דא דברקא דאפיק חד חיותא וכל אינון נהורין, רוחא אחרא אתנהיר מניה דאקרי רוחא מלהטא. נהרין מניה תרין נהורין דאינון ארבע ואלין נהורין מתהפכין בגוונין והכא איהו (בראשית ג:24) *להט החרב המתהפכת*, אלין אינון נהורין דמתהפכן שננא דחרבא. ואלין קיימי על היכלא דלתתא בגין דהאי *להט החרב* קיימא על אינון ע׳ נהורין דבי דינא. מהכא כל אינון דיינין דדייני דינא חרבא תלייא על רישייהו מלעילא.

האי להט החרב דאלין אינון נהורין דלסטר שמאלא אפיקו חד חיותא אחרא דקיימא על ד׳ דלא קיימי בקיומייהו, תרי מימינא ותרי משמאלא. כד רוחא דחיותא האי עאל באלין נציץ מנייהו תרי ניצוצין מלהטן ונפקי מהאי היכלא לבר ומתהפכי תדיר. אלין ניצוצין מלהטן לזמנין נוקבי לזמנין גוברי לזמנין רוחין לזמנין עירין קדישין. מ״ט. בגין דכד אתכליל האי חיוותא בחיוותא קדמאה מגו תקיפו דאתכלילן דא בדא נפקא חד נצוצא מלהטא תדיר דלא אתדעך לעלמין ושאטא ואזלא אבתרייהו דאינון תרין ניצוצין. והשתא אינון גוברין ועבדין שליחותא בעלמא ועד לא מסיימי מתדעכי. כדין ההוא ניצוצא בטש בהו **[מד ע״ב]** ונהיר לון ואתחדשון כמלקדמין ואינון נוקבי ואזלי [p. 44] ושטאן ועד לא מסיימי מתדעכי, והאי ניצוצא בטש בהו ונהיר לון ואתהדרן כמלקדמין בגין דההוא ניצוצא כליל מכלא כליל מד׳ גוונין ובגין דא אינון מתהפכין לכל הני גווני.

רוחא דא אתכליל ברוחא אחרא כדקאמרן ואתחזון תרין כחדא ולא כאחרנין קדמאין דכד אתכליל דא בדא לא אתחזי בר חד. והכא אתחזון וקיימי בחביבותא כלילן מכלהו תתאי. ואע״ג דאינון תרין אינון חד, כד אתפשט רוחא ברוחא ואתחזון בחביבותא ודא הוא רזא דכתיב (שיר ד:5) *שני שדיך כשני עפרים תאומי צביה הרועים בשושנים*. וכד תרין רוחין מתפשטן דא בדא בחביבותא כדין אתהדר האי היכלא ואקרי היכלא דרחימותא. היכלא דא קאים תדיר

© 2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

בקיומיה אתגניז ברזא דרזין למאן דאצטריך לאתדבקא ביה. והכא כתיב (שם ז:13) *שם אתן את דודי לך*.

לבתר כד נהרין תרין רוחין דאינון חד נפקי כמה חיילין לכמה סטרין אלפין ורבוון דלית לון שיעורא, מנהון אקרון דודאים, מנהון גפנים, מנהון רמונים, עד דמטו כמה חיילין לבר עד ההוא ככבא דאקרי נגה וכלהו בחביבו דלא מתפרשין לעלמין. בהכא כתיב (שם ח:7) *אם יתן איש את כל הון ביתו באהבה בוז יבוזו לו*. הכא השתחואה ופרישו דידין לאתדבקא ברחימו דמאריה.

[p. 45] היכלא שתיתאה. הכא הוא רוחא דאקרי *חו״ט השני* רזא דכתיב (שם ד:3) *כחוט השני שפתותיך*. האי היכלא היכלא דאקרי היכל הרצון, הכא רוחא דאיהו רעוא דכל הני רוחין תתאין רהטין אבתריה לאתדבקא ביה בנשיקה ברחימותא. האי רוחא אתכליל בשית וקיימא בשית. אתכליל בשית דלתתא בהדיה, וקיימא בשית עלאין. ובגין כך האי רוחא אפיק תריסר נהורין כלילן כלהו מתתא ומלעילא. הני תריסר נהורין אינון חדון לסלקא לעילא ולקבלא כל הני דלתתא.

היכלא דא דאיהו רצון רעוא דכלא. מאן דקשר קשרין וסליק לון הכא דא הוא דאפיק רצון מיי׳ בחביבותא. בגו היכלא דא אתכניש משה ברחימו דנשיק נשיקי רחימותא. האי הוא היכלא דמשה. רוחא דא רוחא דרחימותא רוחא דיחודא דאמשיך רחימו לכל סטרין.

אינון תריסר נהורין סלקין ולהטין. מנציצו דלהון נפקי ארבע חיוון קדישין רחימי דאהבה. אלין אקרון חיות גדולות [p. 46] לאתחברא אינון זוטי לאתכללא בהו דכתיב (תהלים קד:25) *חיות קטנות עם גדולות*. אלין אחידן דא בדא לד׳ סטרין כאגוזא דמתחברא לד׳ סטרין ובגין כך אקרי היכלא דא גנת אגוז דכתיב (שיר ו:11) *אל גנת אגוז ירדתי*. מאי *אל גנת אגוז*. בגיניה ד*גנת אגוז ירדתי* דאיהו היכלא דרחימו לאתדבקא דכורא בנוקבא.

אלין ארבע מתפרשן לתריסר, תלת תלת לכל סטר. כל אינון תתאי כלילן בהו, ובהו קיימין רוחין ברוחין נהורין בנהורין כלהו אלין באלין עד דאתעבידו חד. וכדין האי רוחא דכליל מכלהו סלקא לאתעטרא ברוחא דלעילא ההוא דאקרי שמי״ם וזמין ליה לאתחברא בהדיה. כיון דאתקשרו כלהו דלתתא בהדיה אמר (שם א:2) *ישקני מנשיקות פיהו*, וכדין איהו חדוה לאתקשרא רוחא ברוחא ולאשתלמא דא בדא, כדין איהו שלימו בחבורא חדא.

[p. 47] כיון דהאי רוחא אתחבר בהדיה ואשתלים דא בדא ואתנהירו דא בדא בכל שלימו כדקא חזי בהאי רעותא דצלותא דברנש זכאה דסליק כולא כדקא חזי **[מה ע״א]** עד ההוא אתר לחברא רחימו דא בדא, כדין כל אינון היכלין וכל אינון רוחין דאתכלילו בהאי, כל

© 2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

חד וחד מאינון רוחין והיכלין דאנון בכללא דשמים, כל חד וחד נטיל ההוא היכלא וההוא רוחא דאתחזי ליה לאתחברא בהדיה ולאשתלמא בהדי׳ כדקא יאות בגין דההוא רוחא שתיתאה דאקרי רצון סליק לון לגבייהו בההוא יחודא.

והכי אתחברן, שמים דאיהי רוחא קדישא לעילא נטיל היכלא דא רוחא דא דאקרי רצון לאתנשקא דא בדא, לאתחברא דא בדא לאשתלמא דא בדא, ורזא דא (בראשית כט: 11) *וישק יעקב לרחל וגו׳*. אברהם דאיהו ימינא לעילא נטיל היכל אהבה דקאמרן רוחא דאקרי אהב״ה לאתקשרא דא בדא לאתחברא דא בדא למהוי חד וסימניך (שם יב: 11) *הנה נא ידעתי כי אשה יפת מראה את*, ושפירו דאתתא באינון שדים. יצחק דאיהו שמאלא נטיל ההוא היכלא דבי דינא דכל דינין מתערין מתמן, רוחא דאקרי זכותא לאתחברא דא בדא ולאשתלמא דא בדא למהוי כלא חד כדקא יאות. שאר נביאים נטלין תרין היכלין דלתתא תרין רוחין נוג״ה וזה״ר ברזא דכתיב (שיר ז: 2) *חמוקי ירכיך וגו׳* לאתקשרא אלין באלין ולאשתלמא אילין באילין למהוי חד. יוסף הצדיק עמודא דעלמא נטיל היכלא דספיר רוחא דאקרי *לבנת הספיר* ואע״ג דכתיב (שמות כד: 10) *ותחת רגליו כמעשה לבנת הספיר* בגין יקרא דמלכא והכי הוא ודאי. ולבתר עמודא דא נטיל יתיר דאיהו רזא דרזין באתר דהיכלא שביעאה.

[p. 48] עד הכא מתחברן דרגין ומתחברן דא בדא לאשתלמא דא עם דא למהוי כלהו חד, כלא כדקא חזי. וכדין (מלכים א׳ יח: 39) *יי׳ הוא האלהים וגו׳*. זכאה חולקיה בהאי עלמא ובעלמא דאתי מאן דידע לקשרא לון ולאתדבקא במאריה. הכא הכרעה והשתחואה קידא פרישא דכפין ונפילה באנפין לאמשכא רעותא דרוחא עלאה נשמתא דכל נשמתין דאיהו תליא לעילא לעילא עד אין סוף, דמניה נפקי נהירו וברכאן לאשלמא כלא מלעילא כדקא יאות, ולמהוי כלא בשלימו מתתא ומלעילא וכל אנפין נהירין בכל סטרין כדקא יאות. כדין כל גזרי דינין מתבטלין וכל רעותא אתעביד לעילא ותתא ועל דא כתיב (ישעיה מט: 3) *ויאמר לי עבדי אתה ישראל אשר בך אתפאר*, וכתיב (תהלים קמד: 15) *אשרי העם שככה לו אשרי העם שיי׳ אלהיו*.

[p. 49] היכלא שביעאה. היכלא דא לאו בי׳ דיוקנא ממש כלא איהו בסתימו. גו רזא דרזין פרוכתא פריסא דלא לאתחזאה תרין כרובים. לגו מן דא קיימא כפורתא דיוקנא דקדש קודשין. בגין כך היכלא דא אקרי קדש הקדשים. האי קדש הקדשים אתר מתתקנא לההוא נשמתא עלאה כללא דכלא עלמא דאתי לגבי האי עלמא.

דהא כד מתחברן כלהו רוחי דא בדא ואשתלימו דא עם דא כדקא חזי כדין אתער רוחא עלאה נשמתא דכלא לגבי [p. 50] עילא סתימא דכל סתימין לאתערא על כלא לאנהרא לון

© 2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

מעילא לתתא ולאשלמא לון לאדלקא בוצינין. וכד כלא איהו בשלימו בנהירו דכלא ונחית נהירו עלאה כדין האי היכלא שביעאה איהו היכלא סתימאה בסתימו דכלא לקבלא ההוא קדש הקדשים נהירו דנחית ולאתמליא מתמן כנוקבא דמתעברא מן דכורא ואתמלייא, ולא אתמלייא אלא מהאי היכלא דמתתקנא לקבלא ההוא נהירו עלאה. ורזא דא היכלא שביעאה איהו אתר דחבורא דזווגא לאתחברא שביעאה בשביעאה למהוי **[מה ע״ב]** כלא חד שלימו כדקא חזי.

ומאן דידע לקשרא יחודא דא זכאה חולקיה רחים לעילא רחים לתתא, קב״ה גזיר ואיהו בטיל. סלקא דעתין דאיהו מקטרגא במאריה. לאו הכי אלא בגין דכד איהו קשיר קשירין וידע ליחדא יחודא וכל אנפין נהירין וכל שלימו אשתכח וכלא אתברכא כדקא יאות כל דינין מתעברין ומתבטלין ולא אשתכח דינא בעלמא. זכאה חולקיה בהאי עלמא ובעלמא דאתי. דא הוא לתתא דכתיב ביה (משלי י:25) *וצדיק יסוד עולם*, דא הוא קיומא דעלמא. בכל יומא קארי עלוי כרוזא (ישעיה מא:16) *ואתה תגיל ביי׳ בקדוש ישראל תתהלל*.

[p. 51] כגוונא דא קרבנא. סלקא תננא ומסתפקין כל חד וחד כדקחזי ליה, וכהני ברעותא ולואי בבסימו דשירתא. דא אתכליל בדא ועיילי היכלא בהיכלא רוחא ברוחא עד דמתחברן באתרייהו כדקא חזי ליה שייפא בשייפא ואשתלימו דא בדא ואתייחדו דא בדא עד דאנון חד ואתנהרין דא בדא. כדין נשמתא עלאה דכלא אתיא מלעילא ונהיר לון והוו נהירין כלהו בוצינין בשלימו כדקא חזי עד דההוא נהורא עלאה אתער וכלא אעיל לגבי קדש הקדשים ואתברכא ואתמלייא כבירא דמיין נבעין ולא פסקין וכלהו מתברכאן לעילא ותתא.

[p. 52] הכא רזא דרזין. ההוא דלא אתיידע ולא אעיל בחושבנא, רעותא דלא אתפס לעלמין, בסים לגו לגו בגווייהו, ולא אתיידע ההוא רעותא ולא אתפס למנדע. וכדין כלא רעותא חדא עד א״ס וכלא איהו בשלימו מתתא ומלעילא ומגו לגו עד דאתעביד כלא חד. האי רעותא לא אעיל לגו אע״ג דלא אתידע עד דכלא אשתלים ואתנהיר בקדמיתא בכלהו סטרין. כדין בסים ההוא רעותא דלא אתפס לגו בגו בסתימו. וכדין זכאה חולקיה מאן דיתדבק במאריה בההיא שעתא. זכאה איהו לעילא זכאה איהו לתתא. עליה כתיב (משלי כג:25) *ישמח אביך ואמך ותגל יולדתך*.

ת״ח כיון דכלהו אשתלימו דא בדא ואתקשרו דא בדא בקשורא חדא ונשמתא עלאה נהיר לון מסטרא דלעילא וכלהו נהורין אינון בוצינא חדא בשלימו כדין רעוא חדא דמחשבה אתפס נהירו דלא אתפס ולא אתיידע, בר ההוא רעו דמחשבה תפיס ולא ידע מה תפיס אלא דאתנהיר ואתבסם ההוא רעו דמחשבה ואתמליא כלא ואשתלים כלא ואתנהיר ואתבסם כלא כדקא יאות. ועל דא כתיב (תהלים קמד:15) *אשרי העם שככה לו וגו׳*.

© 2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

[p. 53] מאן דזכי לאתדבקא במאריה כהאי גוונא ירית עלמין כלהו, רחימא לעילא רחימא לתתא, צלותיה לא אהדרא ריקניא. דא אתחטי קמי מאריה כברא קמי אבוי ועביד ליה רעותא בכל מה דאצטריך ואימתיה שליט על כל בריין. איהו גזיר וקב״ה עביד. עליה כתיב (איוב כב:28) *ותגזר אומר ויקם לך ועל דרכיך נגה אור*.

© 2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

היכלות פקודי

[זהר ח״ב רמד ע״ב] [p. 54] אמר רבי שמעון הא תנינן באינון היכלין דאינון קיימין לסדרא סדורא דשבחא דקב״ה בין סדורא דקיימא במלה בין סדורא דקיימא ברעותא, בגין דאית סדורא דקיימא למנדע ולאסתכלא ואית סדורא דקיימא ברעותא בגין לאסתכלא לעילא לעילא עד אין סוף דתמן תקיעו דכל רעותין ומחשבין ולא קיימן במלה כלל. אלא כמה דאיהו סתים הכי כל מלוי בסתימו.

ת״ח האי דאמרן באינון היכלין כלהו, כל אינון סדורין אינון כללא חדא בגין לאתכללא תתאי בעלאי. אבל תא חזי משה כד סדר צלותיה בגיניהון דישראל אריך בהאי צלותא בגין דאיהי צלותא דקיימא לעילא וכד סדר צלותיה בקצירו דלא אריך בה בגין דקיימא לתתא דכתיב (במדבר יב:13) *אל* [p. 55] *נא רפא נא לה* ולא אריך יתיר בגין דאיהו מארי דביתא ופקיד ביתיה כדקא חזי **[רמה ע״א]** ובגין כך לא אריך יתיר בבעותיה.

ועל דא כלהו סדורין לאשראה שכינתא בעלמא כמה דאוקימנא בכל אינון שאר היכלין דקאמרן.

ר׳ שמעון קם ואמר זכאה חולקך אדם קדמאה ברירא דכל נבראין דקיימין בעלמא דרבי לך קב״ה על כלא ואעיל לך בגנתא דעדן ואתקין לך ז׳ חופות ביה לאשתעשעאה בענוגא דנעם עלאה כד״א (תהלים כז:4) *לחזות בנעם יי׳ ולבקר בהיכלו. לחזות בנעם* [p. 56] *יי׳* לעילא *ולבקר בהיכלו* לתתא, *לחזות בנעם יי׳* באינון שבעה רקיען לעילא *ולבקר בהיכלו* באינון שבעה רקיעין דלתתא. ואלין קיימין אלין לקבל אלין, ובכלהו קיימת בגנתא דעדן. אינון ז׳ חופות עלאין קדישין קיימו עלך לעילא לאתעטרא בהו ואינון ז׳ תתאין קמת בהו לאשתעשעא בהו ובכלהו אשלים לך מארך למהוי שלים בכלא עד דאתדחו רגלך בתר עיטא בישא ואתתרכת מגנתא דעדן וגרמת מותא לך ולכל עלמא בגין דשבקת אלין עדונין דלעילא ותתא ואתמשכת בתר אינון כסופין מסאבין דאקרון (איוב כ:16) *ראש פתנים*, דגופא משיך בהו ולא רוחא כד״א (דברים לב:33) *וראש פתנים אכזר* וכתיב *ענבימו ענבי ראש*, עד דאתא אברהם חסידא ושארי לאתקנא עלמא ועאל גו מהימנותא קדישא ואתקן לעילא ותתא באינון רקיעין עלאין ובאינון רקיעין תתאין.

אינון תתאין היכלין לאינון רקיעין עלאין לאתאחדא דא בדא ולאתקשרא דא בדא כמה דאוקימנא באינון היכלין דקאמרן, ואע״ג דאוקימנא התם גו כללא, אית לן לפרטא מלין ולאתקנא ייחודא כדקא יאות בגין [p. 57] דלא יטעון חברייא ויהכון בארח מישר כמה דכתיב (הושע יד:10) *כי ישרים דרכי יי׳ וצדיקים ילכו בם וגו׳*.

© 2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

היכלא קדמאה שירותא גו מהימנותא והאי איהו שירותא לרזא דמהימנותא ובדרגין דחיזו דמהימנותא. נביאי קשוט הוו חמאן מגו דא אספקלריאה דאינה מאירה, ובגין דהאי איהו שירותא דמהימנותא כתיב (שם א:2) *תחלת דבר יי׳ בהושע* דחמא מגו דרגא דא שירותא דכל דרגין לסלקא לעילא וסופא דכל דרגין לנחתא לתתא. ובגין דהושע חמא מגו שירותא דא סופא דכל דרגין אצטריך בגין דישראל אתדחו ואתמשכו מתמן לתתא לגבי ההוא אתר דאקרי אשת זנונים בגין דשבקו ולא אתדבקו בהאי אשת חיל. וחמא מתמן כל אינון היכלין דאינון בסטרא מסאבא דאית ליה היכלין דמסאבא כלהו מסאבין למאן דאתדבק בהון.

[p. 58] ועל דא כתיב *קח לך אשת זנונים וגו׳*. וכי נביאה דקשוט אצטריך לדא. אלא בגין דאסיר ליה לבר נש לאעלא באינון היכלין בגין דלא יתמשך אברתייהו כגוונא דעבד נח דכתיב (בראשית ט:21) *וישת מן היין וישכר ויתגל*. והושע דחיל לאסתכלא באינון היכלין דאסתאבו בהו ישראל ואתדבקו עד דא״*לקח לך אשת זנונים וילדי זנונים*. וכתיב *וילך ויקח את גמר בת דבלים*, למנדע במה דאתדבקו ואסתאבו ושבקו רזא דמהימנותא בגין אל נכר. ועל דא חמא מגו היכלא דא שירותא דכל דרגין.

היכלא דא שירותא דכלא לסלקא בדרגין. האי היכלא איהו מדורא דקיימא בנהירו לאתעטרא בדרגוי באינון דרגין דכתיב (שמות כד:10) *ויראו את אלהי ישראל*.

בהאי היכלא ממנא חד שמשא טהר״יאל שמיה ואיהו קיימא על פתחא דההוא היכלא. בגין דכל נשמתין דסלקין קיימא האי ממנא בהאי סטרא וכמה ממנן אחרנין עמיה כלהו אשא דמלהטא ושרביטין דאשא [p. 59] בידייהו וכלהו **[רמה ע״ב]** מארי דעיינין. האי ממנא קיימא בסטרא דא. אי זכאת האי נשמתא למיעל עאלת, האי ממנא פתח פתחא ועאלת. ואי לא זכאת ההוא ממנא אחרא דקיימא בסטרא אחרא זמין וכמה אלף ורבבן גרדיני נימוסין עמיה. דחי לה ההוא ממנא אחרא קדישא ונקיט לה האי אחרא די בסטרא דמסאבא ואעיל לה גו אינון היכלי מסאבי וכל אינון גרדיני נימוסין אחדי לה עד דנחתי לה לגיהנם ואתדנת תמן תריסר ירחי תקונא דההוא סטרא אחרא בי דינא לאתדנא בהו חייביא.

כגוונא דא ההוא ממנא קדישא דקיימא על ההוא פתחא. כל אינון צלותין דבקעי אוירין ורקיעין למיעאל קמי מלכא אי צלותא דסגיאין אינון פתח פתחא ואעיל ההוא צלותא עד דאתעבידו כל צלותין דעלמא עטרא ברישא דצדיק כמה דאוקמוה. ואי צלותא דיחיד סלקא עד דמטי לפתחא דהיכלא דא דהאי ממנא קיימא ביה. אי יאה ההיא צלותא לאעלא קמי מלכא קדישא יאות מיד פתח פתחא ואעיל לה. ואי לא יאה דחי לה לבר ונחתא ואתשטיא בעלמא וקיימא גו רקיעא תתאה מאינון רקיעין דלתתא דמדברי גו עלמא.

© 2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

[p. 60] ובההוא רקיעא קיימא חד ממנא די שמיה סהדיא״ל וממנא על האי רקיעא ונטיל כל הני צלותין דאתדחיין דאקרון צלותי פסילאן וגניז לון עד דאיתדן ההוא ב״נ. אי תב לגבי מאריה כדקא יאות וצלי צלותא אחרא זכאה ההיא צלותא כד סלקא נטיל האי ממנא סהדיי״אל האי צלותא וסליק לה לעילא עד דאערע בההיא צלותא זכאה ואתערבון כחדא ועאלין קמי מלכא. ולזמנין דכד אתדחיא ההיא צלותא דההוא בר נש אתמשך בתר סטרא אחרא ואיהו אסתאב בההוא סטרא נטיל לה ההוא ממנא די בההוא סטרא אחרא מסאבא. וכדין קיימא ההוא סטרא אחרא מסאבא סליק ואדכר חובוי דההוא בר נש קמי קב״ה ואסטי עליה לעילא. ועל דא כל צלותין וכל נשמתין כד סלקן כולהון סלקן וקיימן קמי היכלא דא, והאי ממנא קיימא על פתחא דהיכלא דא לאעלא נשמתין וצלותין או לדחייא לון לבר.

לעילא מהאי פתחא אית פתחא אחרא דקב״ה חתיר לה ואתפתח תלת זמני ביומא ולא אנעיל וקיימא לאינון מאריהון דתיובתא די אושדין דמעה בצלותהון קמי מאריהון. וכל תרעין ופתחין ננעלו עד דעייל ברשותא בר תרעין אלין דאקרון שערי דמעה. [p. 61] וכד האי צלותא דדמעה סלקא לעילא לאעלא באינון תרעין אזדמן ההוא אופן דקיימא על שית מאה חיון רברבן ורחמיי״אל שמיה ונטיל ההיא צלותא באינון דמעין, צלותא עאלת ואתקשרת לעילא, ואינון דמעין רשימין בההוא פתחא.

ואית דמעין אחרנין דרשימין תדיר על כל אינון רתיכין עלאין דלא אתמחון. אלין אינון דמעין דאושדו לעילא ותתא כד אתחרב בי מקדשא דכתיב (ישעיה לג:7) *הן אראלם צעקו חוצה מלאכי שלום מר יבכיון*, ואינון דמעין דאושדין על צדיקיא וזכאין כד מסתלקי מעלמא. כלהו נטלי לון אינון רתיכין וערבי לון באינון דמעין דאתושדו על חריבו דבי מקדשא, ועל דא כתיב (שם כה:8) *ומחה יי׳ אלהים דמעה מעל כל פנים*. מאן *פנים*. אלין רתיכין קדישין עלאין, ולבתר *וחרפת עמו יסיר מעל כל הארץ כי יי׳ דבר*.

בהאי היכלא אית רוחא דאקרי סטוטריה והאי איהו חיזו ספירא דנציץ לכל עיבר והאי איהו דקיימא לתרין סטרין. ומאלין מתפרשאן נציצין כנציצו דשרגא כמה דאוקימנא בכמה סטרין. וכמה [**רמו ע״א**] גוונין מלהטן מהאי לסטרא דימינא.

[p. 62] כד ההוא רקיעא עלאה נהר דנגיד ונפיק מעדן אפיק נשמתין לאעלא גו היכלא שביעאה ההוא היכלא שביעאה נקיט לון. וכד נפקי אינון נשמתין קדישין מגו ההוא היכלא שביעאה נפקי ונקיט לון האי רוחא קדישא סטוטריה שמיה דאיהו לימינא. וכל אינון נשמתין דאינון זמינין לאתפרחא בזכאין דכורין לימינא כלהו נקיט לון ומתעכבי תמן עד דאתכלילו בנשמתין דנוקבי.

© 2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

<u>בגין דמהאי</u> רוחא נפקא רוחא אחרא לשמאלא דאתחזי ואתגניז ואתכליל בהאי רוחא קדמאה ואינון חד כלילן דא בדא. והאי רוחא אחרא אקרי אדירי״ה <u>סנוגיי״א</u>, האי איהו רוחא לשמאלא.

והאי קיימא דכד תיאובתא דהיכלא שביעאה לאתדבקא בההוא נהר דנגיד ונפיק ההוא רעותא דסלקא מתתא לעילא <u>נקטא</u> נשמתין ברעותא דיליה ואינון נוקבי. וכד רעותא דההוא נהר נחתא ואתדבקא מעילא לתתא עבדין נשמתין דכורין. רעותא דלעילא עביד דכורין רעותא דלתתא עביד נוקבין. וכד אלין נשמתין נוקבין נפקין מגו <u>ההוא היכלא נחתין</u> עד דמאטו להאי רוחא שמאלא דאקרי אדירי״ה ואקרי לבנ״ת הספי״ר כמה דאוקימנא בסטרין אחרנין. כיון דמטו להאי רוחא אינון נשמתין נוקבין נקטא לון האי רוחא וקיימאן ביה.

[p. 63] ולבתר אתכלילו רוחא דא דשמאלא ברוחא דא דימינא וכדין אתעבידו אינון נשמתין כלילן דכר ונוקבא כחדא. <u>מזדווגן</u> ופרחאן מהאי היכלא ואתפרשאן בבני <u>נשא כדקא יאות</u>.

<u>כד אתא לאתכללא</u> רוחא דא דשמאלא בימינא בטש דא בדא לאתכללא, ונפקי נציצין דמתפשטי לכל עיבר. ואתעבידו אינון אופנים מנייהו מאינון נציצין דנפקי מגו רוחא שמאלא דכתיב בהו (יחזקאל א:16) *מראה האופנים <u>ומעשיהם וגו׳</u>*. <u>ואלין</u> אינון *אופנים* דמלהטן אשא וקיימן בשירתא.

כיון דאתבסמו רוחא ברוחא ואתכלילו כחדא כדין נפקא חד נהירו דסלקא ונחתא ומתישבא על ארבע שורין דאופנים, ואיהו חד חיותא דשלטא עלייהו ואקרי בזק. האי בזק נהיר בנהורא דנציץ גו שלהובא ושלטא על כל אינון אופנים.

[p. 64] ואתפשט מניה חד רקיעא דקיימא על תרין סמכין ואינון תרין סמכין אינון תרין כרובין חד מסטרא דא וחד מסטרא דא והאי רקיע על רישייהו כמה דכתיב (שם י:1) *ואראה והנה אל הרקיע אשר על ראש הכרובים*, ולאו האי רקיע דעל ריש חיוותא. והאי בזק ממנא עליה ורוחא עלאה דאתכליל על כלא.

כל אינון צלותהון דמקדמי עד לא סיימו ישראל <u>צלותהון כלהו</u> מתעכבי בהאי רקיעא והאי בזק דשלטא על האי רקיעא מתקן לון עד דאתא סנדלפון רב ממנא רוח עלאה דשליט על כלא. וכד סיימי ישראל כלהו צלותין נטיל לון מהאי רקיעא וסלקא וקשיר לון <u>קשרין</u> למאריה כמה דאוקמוה.

האי בזק קאים לממני כל אינון צלותין דסלקן וכל אינון מלי דאורייתא דמתעטרן בליליא. כד רוח דצפון אתער וליליא אתפלג כל מאן <u>דקאים ואתעסק</u> באורייתא כל אינון מלין סלקין ונטיל לון האי בז״ק ואנח לון בהאי רקיעא עד דסלקא יממא. ולבתר דסליק יממא

© 2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

סלקא אינון מלין ושארן באתר דרקיע דביה תליין ככביא ומזלי שמשא וסיהרא והאי אקרי ספר הזכרון דכתיב (מלאכי ג:16) *ויכתב בספר הזכרון לפניו*, בגין דספר זכרון בקשורא חדא.

[p. 65] אינון ארבע גלגלין אינון נטלין על תריסר סמכין. אלין ד׳ אהניא״ל קדומיא״ל *מלכיא״ל יהדוניה* די מפתחאן דשמא קדישא בידייהו. ואלין ארבע אינון כלילן **[רמו ע״ב]** ברזא דאתוון אדנ״י די סנדלפון מארי רתיכין משתמש בהו. אלין ארבע פרחין באוירא דההוא אוירא כליל באתוון דשמא קדישא יו״ד ה״א וא״ו ה״א וההוא אוירא כליל לון ואתכלילו אלין באלין, ואלין ד׳ נטלין לון ברזא דההוא בזק.

ואלין ד׳ עאלין בד׳ אלין באלין דכתיב (שמות לו:12) *מקבילות הלולאות אחת אל אחת*, והא אוקימנא. ורזא איהו [p. 66] לאתכללא אלין באלין ולשלבא אלין באלין ברזא דההוא רוחא דכליל ברזא דשמא קדישא דכליל שמא דא בשמא דא.

וכלא בהאי היכלא מתנהגי ונטלי בההוא רוחא ברזא דשמא קדישא דשליט על כלא. בהאי היכלא איהו יאהדונ״הי כללא דתרין שמהן מגו דאיהו רוחא ברוחא. וכד שמא דא כליל ברזא דרוחא ברוחא וכליל דא בדא כדין נהיר כלא וסלקא נהורא ונחתא כנהורא דשמשא גו מיא ואוקימנא.

וכדין האי רוחא כלא נטלין בגיניה דכתיב (יחזקאל א:12) *אל אשר יהיה שמה הרוח ללכת ילכו לא יסבו בלכתן*. וכד רוחא דא נהיר בשמא דא כדין עאלין כלהו דא בדא, ואתקשרו כלהו כחדא לסלקא לעילא ברזא דשמא דא קדישא.

באמצעיתא דהיכלא דא קיימא חד עמודא נעיץ מהיכלא דא להיכלא תניינא בהאי סליק רוחא דלתתא לגבי רוחא דלעילא כד״א *ורוח אחד להם*. [p. 67] עמודא דא דקיימא באמצעיתא אדרהני״אל שמיה ורזין דמפתחן דשמא קדישא בידיה. כד צלותין סלקאן ומטאן להאי עמודא כדין נטלי כלהו דאינון בהיכלא דא לגו היכלא תניינא לאתאחדא דא בדא להוי כלא ברזא חדא לאתייחדא עילא ותתא כחדא למהוי שמא קדישא שלים כדקא יאות.

היכלא תניינא. היכלא דא קיימא גו רזא דמהימנותא לאתאחדא ברזא דלעילא. האי היכלא טמיר וגניז יתיר מן קדמאה.

בהיכלא דא אית תלת פתחין וחד שמשא ממנא עלייהו אורפני״יאל שמיה. האי ממנא שליט על תלת סטרי עלמא דרום וצפון ומזרח, דרום מהאי סטרא וצפון מהאי סטרא ומזרח באמצעיתא. אינון תלת פתחין לתלת סטרין אילין תרין סתימין וחד באמצעיתא פתיח ברזא דכתיב (שמות כד:10) *וכעצם השמים לטהר*. האי ממנא אתפקד בההוא פתחא דאיהו פתיח ותחות ידיה תרין ממנן אחרנין דממנן על אינון פתחין אחרנין סתימין.

© 2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

וכל אינון נשמתין דאינון קטולי בית דין או אינון קטולי שאר עמין כלהו אתמנן תחות ידיהון והאי ממנא דעלייהו חקיק לון לדיוקניהון בלבושוי דאינון נור דליק וסלקא לעילא ואחמי לון למאריה. וכדין נטיל לון וחקיק לון בפורפורוי לאינון קטולי שאר עמין.

[p. 68] ואינון קטולי בית דין נחית לון האי ממנא ואעיל לון בתר אינון פתחין תרין סתימין דאינון תרין ממנן אחרנין קיימין עלייהו ומתמן חמאן יקרא דכל אינון דקיימו אורייתא ונטרו פקודוי. ואינון כסיפין בגרמייהו ונכוין מחופה דלהון עד דהאי ממנא דקיימא עלייהו פתח לון תרעא דמזרח ונהיר לון ויהיב לון חיים דאתפתחו בההוא תרעא דמזרח. ובידא דההוא ממנא חד נהורא דחיין דאיהו מליא נהורין והאי אקרי כוס תנחומין כסא דחייא דהא בגין כסא אחרא דשתו בקדמיתא זכו להאי.

כגוונא דא אית בסטרא אחרא בהיכלא דמסאבא ממנא אחרא ובידיה כוס דאקרי *כוס תרעלה כוס חמתו*. כמה דתנינן אית יין ואית יין אית כוס ואית כוס וכלא דא לטב ודא לביש, יין לטב דכתיב (תהלים קד:15) *ויין ישמח לבב אנוש*, יין לביש דכתיב (שם עה:9) *ויין חמר מלא מסך וגו׳*, כוס לטב דכתיב (שם קטז:13) *כוס ישועות אשא*, כוס [**רמז ע״א**] לביש, דכתיב (ישעיה נא:17) *כוס חמתו כוס התרעלה*.

[p. 69] כמה דאית בסטרא דקדושה היכלין וממנן כלא לטב ורוחין קדישין וכל סטרין קדישין, הכי נמי אית בסטר מסאבא היכלין וממנן כלהו לביש ורוחין מסאבין ממנן וכל סטרין מסאבין, ודא לקבל דא כגון יצר הטוב ויצר הרע וכלא ברזא חדא.

היכלא דא אקרי היכל זוהר בגין דאית ביה רוחא דאקרי אורפ״ניאל ואיהו זוהר דלא אשתני וקיימא בנהירו סתימא דנהיר מעילא ובנהירו דנהיר לתתא. וכד בטש נהירו דלתתא בנהירו עלאה נהיר האי רוחא כגוונא דחיזו דעינא דכד מתגלגלא כדין אפיק נהורא דנציץ וזהרא הכי נמי האי רוחא.

ועל דא אקרי אורפניי״אל האי איהו דנהיר להיכלא דא ונהיר להיכלא קדמאה בגין דההוא רוחא קדמאה נהיר באתגליא מהאי רוחא דאיהו סתימאה. דא רוחא נטיל לעילא ונטיל לתתא ברזא דכתיב (שיר ז:2) *חמוקי ירכיך כמו חלאים*. ומה דאמר *חמוקי* בגין דאית רוחא אחרא דנפיק מניה לסטר שמאלא ואתקשר בהדיה, ועל דא כתיב *חמוקי*, תרין. והאי רוחא שמאלא אקרי הדר״ניאל ואתכלילו דא בדא כלילן כחדא ואינון *עצם השמים* דכלילא באש ומים.

[p. 70] כתיב (יחזקאל א:28) *כמראה הקשת אשר יהיה בענן ביום הגשם כן מראה הנגה סביב הוא מראה דמות כבוד יי׳*. האי רוחא קדמאה אורפ״ניאל דאיהו סתים בין עילא ותתא ונהיר איהו (שם:27) *כעין חשמל*. האי איהו *כעין חשמל* ולזמנין איהו *חשמל* בגין דמניה קיימין כל אינון שרפים חיוון ממללן חיוון דקיימי ולא קיימי, *חשמל*.

© 2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

אורפניי״אל דקאמרן, בדא אשתמודעאן חיין לעלמא. כד אתדן עלמא לטב כדין נהר רוחא דא וכל חיין וכל חדו אשתכח. דהא כיון דזכותא נפקא ונהירו דינין כדין רוחא דא אנהיר, וסימניך (משלי טז:15) *באור פני מלך חיים*. וכד אתדן עלמא בדינא כדין ההוא סטרא אחרא מסאבא שלטא ואתקף והאי רוחא אגניז ואתחשך. וכדין כל עלמא קיימא בדינא ואתדן, וכלא קיימא בהאי רוחא וסימניך (דניאל ה:6) *וארכבתיה דא לדא נקשן*.

הכא קיימין כל אינון מלבושין דנשמתהון דצדיקיא דסלקין לאתחזאה קמי מאריהון ולקיימא קמיה. וכד נשמתא סלקא ומטי להאי היכלא כדין אזדמן חד ממנא דאתפקד על אינון לבושין [p. 71] וצדקיי״אל שמיה. דהא בזמנא דבר נש עביד פקודין דאורייתא בהאי עלמא כגוונא דאיהו אשתדל גרמיה הכי אתעביד ליה בהאי היכלא לעילא מלבושא לאתלבשא ביה בההוא עלמא.

וכד נשמתא סלקא ההוא ממנא נטיל ההוא לבושא דילה ואזיל עמה עד די מטא לנהר דינור די נשמתא אצטריכא לאתסחייא ולאתלבנא תמן. ולזמנין דטבעא ההיא נשמתא תמן ואתוקדא ולא סלקא עד דכל יומא. בצפרא כד אתער רוח דסטרא דדרום כדין קיימי כלהו ומתחדשן ואמרי שירתא ומזמרן כגוונא דאינון מלאכין דאתעבר שלטנהון ואתוקדן וקיימן ומתחדשן כמלקדמין ואמרי שירתא ואזלי לון ה״נ אלין נשמתין.

[p. 72] ואי זכאת האי נשמתא וסלקת, האי ממנא צדקיי״אל נטיל לה להאי נשמתא ואלביש לה בההוא לבושא ואתקנת ביה וסלקא לקרבנא על ידא דמיכאל כהנא לקיימא תדיר כל יומין קמי עתיק יומין. זכאה חולקא דהאי נשמתא דקיימא וזכאת להאי.

ובכלא אתמנא האי רוחא אורפניי״אל דקאמרן ואיהו שליט על האי היכלא.

מכללא דא כד אתכליל רוחא ברוחא ובטש דא בדא לאתכללא כחדא אתבריאו אינון שליטין אחרנין דאתמנן על עלמא ואלין שרפים דשית גדפין דמקדשי למאריהון תלת **[רמז ע״ב]** זמנין ביומא. ואלין אינון דמדקדקי עם צדיקיא אפילו בחד נימא דשערא ואלין אינון דקיימי לאענשא בהאי עלמא ובעלמא דאתי לאינון דמזלזלי לבר נש דאוליפו מניה אפילו מלה חדא באורייתא ולא מנהגי ביה יקר ולכל אינון דמשתמשי במאן דקארי שית סדרי משנה ליחדא יחודא דמאריהון.

[p. 73] כד מתישבן רוחא ברוחא ואתנהרן כחדא מההוא נהירו נפקא חיותא חדא דשלטא על אינון שרפים וארבע תחותה דאנפייהו אנפין דנשר. האי חיותא יופיי״אל שמיה ואיהי קיימא בכל רזי דחכמתא וכל אינון מפתחאן דחכמתא קיימין ביה.

האי חיותא קיימא למתבע אגרא מעם קב״ה למיהב לכל אינון דרדפי בתר כל מאריהון דחכמה ואפילו מכל בר נש ואולפי חכמה למנדע למאריהון. וההוא אגרא דיהיב לבני נשא דרדפי בתר חכמה למנדע למאריהון, דכד נפק בר נש מהאי עלמא האי חיותא נפקא על ד׳ שרפים

© 2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

מעפפין וטאסת קמיה ולא שביק כל אינון גרדיני נימוסין די בסטרא אחרא למקרב בהדיה וכמה אינון שליחן דשלם סחרניה. ואלין שרפים כד נטלין ואתחזיין אתכפיין אינון שרפים נחשים דנפקן מההוא נחש דגרים מותא לכל עלמא.

[p. 74] האי חיותא קדישא קיימא כד נשמתא סלקא ומטאת לגביה כדין שאל לה ברזא דחכמתא דמאריה וכפום ההיא חכמתא דרדיף אבתרה ואדבק הכי יהבי ליה אגריה. ואי יכיל לאדבקא ולא אדבק דחי ליה לבר ולא עיילה וקיימא תחות ההוא היכלא בכסיפו. וכד נטלי גדפייהו אלין שרפים דתחותה כדין כלהו בטשי בגדפייהו ואוקדון <u>בה</u> ואתוקדת ולא אתוקדת וקיימא ולא קיימא והכי אתדנת בכל יומא נהירת ולא נהירת ואע״ג דעובדין טבין אית לה.

בגין דלית אגרא בההוא עלמא כאינון דמשתדלי בחכמתא לאסתכלא ביקרא <u>דמאריהון והא</u> לית שעורא לאגרא דאינון דידעי חכמתא לאסתכלא ביקרא דמאריהון. זכאה <u>חולקהון בעלמא</u> דאתי דכתיב (משלי ג:13) *אשרי אדם מצא חכמה ואדם יפיק תבונה*.

רוחא דא שלטא על כלא, כלא כלילן בה כלא אסתכיין לגבה. האי חיותא שלטא על ארבע אחרנין וארבע גלגלין לכל חד וחד. גלגלא חדא אסתכי לסטר מזרח וגלגלא חדא אסתכי לסטר צפון וגלגלא חדא אסתכי לסטר דרום וגלגלא חדא אסתכי לסטר מערב, וכל חד וחד בתלת סמכין. גלגלא דלסטר מזרח חניי״אל שמיה, גלגלא דלסטר צפון קרשיי״אל שמיה, גלגלא דלסטר דרום עזריי״אל שמיה, גלגלא דלסטר מערב ענייי״אל שמיה. ואינון תלת סמכין דאינון לכל חד וחד כלהו אסתכיין לאמצעיתא בגין דאמצעיתא איהו נטיל לון וכלהו נטלו בגיניה דאמצעיתא.

[p. 75] אלין דקיימי באמצעיתא כלהו ממנן בשירתא ואלין דימינא אמרי שירתא דסלקא רעותא לעילא ואמרי קדוש ואלין דשמאלא אמרי שירתא וסלקי רעותא לעילא ואמרי ברוך, קדוש לעילא וברוך לתתא. אלין דקיימי לעילא לסטר ימינא נטלי קדושה ומתחבראן בקדושה בכל אינון דידעי לקדשא למאריהון ביחודא ברזא דחכמתא, ואלין דקיימי בשמאלא נטלי קדושה ומתחבראן בכל אינון דלא ידעי לקדשא למאריהון כדקא יאות. וכלהו כלילן אלין באלין ביחודא חדא ומתקשראן דא בדא עד דכלהו אתעבידו קשורא חדא ורוחא חדא ומתקשרן באינון דלעילא למהוי כלא חד לאתכללא דא בדא.

מאתר דא ינקי כל אינון מאריהון דחכמתא דקיימן למנדע במראה או ברזא דחלמא בגין דנביאים ינקי מלעילא ואלין מארי דחלמא או דמראה ינקי מהכא. וכד מתחברא אתרא דא באתרא דלעילא בקשורא חדא כדין <u>נביאים כולהו ינקי מכלא מעילא</u> ומתתא בקשורא חדא. **[רמח ע״א]** [p. 76] ובגין כך אית משל במלייהו דלא צחצחא נבואתהון כדקא יאות כמה דהוה ביה במשה דהוה צחצוחא בנבואתיה בכלא, <u>בגין דכד נהירו נפיק מאתר</u> דכל נהורין נפקין מניה ומטא <u>לדרגיה הכי יניק</u> נבואתיה ונהיר מה דלא הוה כדין לכלא לכל שאר נביאין.

© 2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

אינון מאריהון דחלמא מאריהון דמראה כלהו ינקי מאתר דא לתתא בלא חבורא דלעילא על ידא דדרגא אחרא תתאה דאיהו לבר. כמה דדרגא דנביאים דלעילא לא הוו חמאן נביאים בר על ידא דדרגא אחרא תתאה, הכי נמי אלין דרגא דיניקו דלהון איהו לעילא בהאי דרגא תתאה אבל לא אתגליא לון אלא על ידא דדרגא אחרא לבר דאיהו תתאה מניה.

בגין דנפקא מהאי היכלא ומטא מלה עד ההוא ממנא דקיימא על תרעא דהיכלא דא ומתמן לההוא ממנא דתחות ידיה וכן עד כלהו דכמה אינון דנטלי ההיא מלה ואתערבו [p. 77] בהדה, ועל דא כד מטא לגביה דבר נש כמה אינון דאתערבו בהדה ועל דא לא צחצחא מלה כדקא יאות.

כד מתחברין אלין ארבע גלגלין בארבע אינון די באמצעיתא כדין כלהו אקרון *חמודות* ואינון מאריהון דמראה. ובגין כך האי חיותא דקאמרן שלטא עלייהו, ובגין כך אקרי דניאל *איש חמודות* דכתיב (דניאל ט:23) *כי חמודות אתה*, וכלא רזא כדקא יאות. זכאין אינון דידעין רזי דמאריהון למיהך בארח קשוט בעלמא דין ובעלמא דאתי.

היכלא תליתאה. היכלא דא היכלא דקיימא בנהירו עלאה יתיר על כל אלין קדמאי. בהיכלא דא קיימין ארבע פתחין חד לסטר דרום וחד לסטר מזרח חד לסטר צפון וחד לסטר מערב. בכל פתחא ופתחא אית ממנא חדא דקיימא ממנא על כל פתחא ופתחא.

פתחא קדמאה. דא פתחא דקיימא ביה חד ממנא מלכיי״אל שמיה ואיהו שליטא על כל אינון פתקין דנפקי מבי דינא דמלכא לאתדנא עלמא בההוא פתקא בגין דהאי איהו ממנא לאשגחא בהו באינון פתקין ותרין סופרין תחות ידיה חד מימינא וחד משמאלא.

להאי אתייהיבו תקוני פתקין לאתקנא עד לא יפקון מהאי תרעא לבר ויתמסרו בידא דההוא ממנא די בהיכלא קדמאה. דהא מזמנא דאתמסרו בידא דההוא ממנא קדמאה הא נפקי מתמן ולית רשו [p. 78] לאתבא לון. דהא מיד ממנא דסטרא אחרא מסאבא מאריה דדינא קשיא תקיפא דלא מרחם וסנגדיי״אל שמיה ואיהו ממנא על תרעא דהיכלא קדמאה די בסטרא אחרא דאיהו גיהנם, וכמה אינון גרדיני נימוסין ממנן לשטיא בעלמא וזמינין למעבד דינא.

ובגין כך קיימא ההוא ממנא לעיינא בפתקין ואינון תרי סופרין דקיימא תחות ממנא דא שמשיי״אל וקמוי״אל אלין סופרין לאתקנא פתקין וההוא ממנא עלייהו דאיהו מלכיי״אל. בגין דבאינון היכלין די בסטר אחרא מסאבא אתפקידו ממנן ידיען בהפוכא מאלין ממנן די בהיכלין אלין וכל אינון רוחין וכל אינון ממנן כלהו לאבאשא.

ת״ח האי סנגדיי״אל כד נטיל פתקא מסטרא דההוא ממנא דקיימא לפתחא קדמאה פתח חד פתחא לסטרא דחשוכא דאקרי בור שחת ותמן ממנן אלף ורבבן זמינין לנטלא אינון פתקין והאי ממנא עלייהו. וכדין כרוזין נפקין וכמה גרדיני שטיין **[רמח ע״ב]** בעלמא וההוא דינא

© 2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

אשתלים. ועל דא ממנא דא קיימא לעיינא בפתקין ולאתקנא נימוסי פתקין עד לא נפקו מהאי פתחא והאי פתחא איהו פתחא דדרום.

פתחא תניינא. דא פתחא דחיין ומותא תליין ביה בגין דבהאי פתחא חתמין חתימין דכל פתקין דכיון [p. 79] דפתקין אתקנו כדקא יאות חד שמשא זמין גזריי״אל שמיה ונטיל פתקין בהאי פתחא תניינא.

ממנא חדא קיימא על ההוא פתחא ועזריי״אל שמיה וכל פתחא ופתחא אתקרי על שמא דההוא ממנא דאתפקדא עליה. האי ממנא תחות שלטניה ותחות ידיה תרין שמשין די שמהון סטריי״ה (סנוריי״א) עדיא״ל, חד מימינא וחד משמאלא. ההוא מימינא ביה תליין חיין וההוא דשמאלא ביה תליא מותא, ותרין חותמין בידייהו חותם חיים וחותם מות. דא קאים לסטרא דא ודא קאים לסטרא דא.

האי פתחא סתים כל יומי שתא וביומא דשבתא וביומא דחדשא אתפתח לאחזאה חיים בההוא חותמא דתליין ביה חיים בגין דשבת וחדש חותמא דחיים אתקיים בהו.

ביומא דכפורי דישראל כלהו קיימי בצלותין ובעותין ומשתדלי בפולחנא דמאריהון סתים ההוא פתחא עד שעתא דצלותא דמנחה. כיון דאעבר האי צלותא דמנחה מאתר בי דינא דהיכלא דזכותא חד אוירא נפקא ופתחא דא אתפתח והאי ממנא דהיכלא דא קיימא ואינון תרין שמשין חד מימינא וחד משמאלא וחותמי דחיים ומותא בידייהו וכל פתקין דעלמא קמייהו וכדין אחתימו הן לחיים הן למות ודא הוא פתחא דמזרח.

פתחא תליתאה. דא פתחא דקיימא בקיומא למנדע כל אינון די דינא יעבר עלייהו בין למרעין בין למכאובין בין למסכנו, דינא דלא קיימא למותא. כד תרעא דפתחא דא סגיר כדין דינא אתרשים על בר נש דלא תייבין ליה בר [p. 80] בחילא דצלותא תקיפא ותיובתא שלים דכתיב (איוב יב:14) *יסגור על איש ולא יפתח.*

חד ממנא קיימא על פתחא דא וקפציי״אל שמיה והאי ממנא על פתחא דא בגין לסגרא האי פתחא על ההוא בר נש דאתחזי לאתענשא בגין דלא יתקבל בצלותא עד דיתוב לקמי מאריה.

ובההוא זמנא דאתגזר דינא בבנוי דלא חאבו באינון רביין זעירין חד ממנא שמשא תחות ידיה עיריי״אל שמיה נפק וכריז לסטר שמאלא עד דאתער חד רוחא דאיקרי רוחא דפגימו דהאי אתברי בפגימו דסיהרא ואקרי אסכר״א. והאי איהו רוחא דקיימא על דרגא רביעאה בהיכלא תליתאה די בסטר מסאבא ודא קיימא על קטולא דלהון ויתחזי לון לרביי כאתתא דרביא להון לרביי ואחידת לון וקטלת לון.

וכדין ההיא נשמתא סלקא ואחיד לה האי ממנא וסלקא לה לממנא דקיימא על היכלא רביעאה וההוא ממנא מגדלא לון ואשתעשע בהו וסליק לון לאתחזאה קמי מלכא קדישא בכל

© 2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

שבת ושבת ובכל ריש ירחא וריש ירחא ואתחזון קמיה ואתברכון מניה. ובשעתא דרוגזא שלטא אסתכל בהו קב״ה וחייס על עלמא.

[p. 81] וכל אנון רביין דלא אשלימו שנין עד תליסר שנין ויומא חד כלהו אתמסרו בידא דהאי. מתליסר שנין עד עשרים כלהו אתמסרו על ידא דרוחא אחרא. רוחא דא אקרי אגיריסו״ן דנפקא מהאי נחש עקימא דגרים מותא לכל עלמא ואיהו יצר הרע. מעשרין שנין ולעילא אתדן בר נש מבי דינא אתר דאקרי זכותא. איהו בגרמיה אתדן ואתמסר בידא דהאי חויא דאיהו מלאך המות.

בגין דהא מעשרין שנין ולתתא עד תליסר שנין האי רוחא דקיימא **[רמט ע״א]** ביה כנחש אזיל אבתריה, דא אגירי״סון דקאמרן, בגין דלא אתנטיר כד הוה רביא דקיק כדקא יאות. וחמי ביה סימן דיתפגים לבתר, והאי אתנטל בלא רשו ועל דא כתיב (משלי יג:23) *ויש נספה בלא משפט*. ורזא דא כתיב (בראשית א:31) *והנה טוב מאד* ותנינן *והנה טוב מאד* דא מלאך המות דאקדים ליה עד לא יתפגים לבתר. והאי ממנא דקאים על האי פתחא אעיל נשמתיה וסלקא לה לעילא.

[p. 82] מתליסר שנין ולתתא אתדן אבוי ובחובוי אתדן ואתמסר בידא דהאי אסכרא דקאמרן. וכל חד וחד היכלא דא לקביל היכלא דא, דא בהפוכא מן דא כדקאמרן, והאי פתחא איהו לסטר צפון.

פתחא רביעאה. פתחא דא קיימא לאסוותא ואקרי פתחא דאסוותא. בהאי פתחא קיימא חד ממנא פדי״אל שמיה והאי קיימא על כל אינון אסוותן דעלמא ולאעלא צלותין דכל אינון מארי דמכאובין ומרעין וצערין והאי איהו סליק בכל אינון צלותין ואעיל לון קמי קב״ה.

והאי איהו (איוב לג:23) *מלאך מליץ אחד מני אלף*, וכתיב *ויחננו ויאמר פדעהו מרדת שחת מצאתי כפר*, בגין דסליק בההוא צלותא וקיימא מליץ טוב עליה דב״נ ואדכר זכותיה דעבד קמי מלכא קדישא בגין דהאי איהו קיימא תדיר לטב. ועל דא כלא קיימא בהאי פתחא די פדי״אל ממנא ביה. פתחא דא איהו לסטר מערב.

[p. 83] ובג״ד אלין ארבע פתחין קיימין בהיכלא דא.

בהיכלא דא קיימא רוחא חדא דאקרי נוגה, האי איהו רוחא שליטא בהאי היכלא, כל זיוא וכל תיאובתא קיימאן ביה. האי איהו קיימא לכל אינון דאית לון חולקא בעלמא דאתי, דא אעטר לאינון נשמתין בזיוא דיקרא בגין למנדע כל אינון רוחין די בהיכלין אחרנין דדא איהו בר עלמא דאתי ויעבר בכלהו ולית מאן דימחי בידיה.

האי רוחא איהו רוחא דכיא בריר מאלין תתאין זהרי״אל שמיה. מההוא משחא דרבות קדישא דנגיד מעלמא דאתי נגיד ביה ומההוא משחא אתברי ואצמח. והאי איהו נר כד״א

© 2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

(תהלים קלב:17) *ערכתי נר למשיחי*, בגין דהאי איהו סדורא לאדלקא בוצינין לתתא כד שרא עליה נהירו דנגיד מלעילא בגין דהאי אתסדר כד אתכלילו ביה כל אינון תתאין לתתא.

וכד אתסדר האי רוחא בכל אינון תתאין ונהיר כדין אפיק מניה נהורא חד די שמיה אהדי״אל והאי איהו כליל ברוחא דא. האי קיימא תחות האי רוחא לאמשחא לכל אינון נשמתין דסלקין דאית לון חולקא בעלמא דאתי ואתחזון לסלקא לעילא.

בגין דכד נשמתא סלקא ועאלת באינון היכלין תתאין רשימא איהי בעשרין ותרין אתוון דאורייתא. כד נשמתא זכאת וקיימא קמיה [p. 84] דההוא רוחא דא ממנא אהדי״אל משח לון, וסלקין ועאלין בההוא נהר דינור וסלקין ואתקריבו לקרבנא.

האי נהורא כליל בתלת נהורין בגין דההוא רבות משחא אתכליל בתלת גוונין. וכד נציץ האי נהורא נציץ מניה עשרין ותרין נהורין לקבל כ״ב אתוון דרשימין בהאי נשמתא. ואלין עשרין ותרין נהורין כלהו ממנן שמשין דקיימי עמיה וכלהו אתקרון על שמא דהאי נהורא דעלייהו וכלהו אתכלילו ביה.

האי נוהרא וכל אינון נהורין אתכליל בהאי רוחא והאי רוחא כליל ביה ואסתכי לאתישבא גו היכלא רביעאה.

רוחא דא כד אתכליל מכלהו מנהורא דא ומכלהו נהורין כד דחיין לאתנצצא [**רמט ע״ב**] נפקא מנייהו חד חיותא קדישא כלילא בתרי גווני אריא ונשרא ואיהי חד דיוקנא והאי אקרי אהי״אל.

והאי חיותא קדישא נפקי מנציצו דילה כד מטי נהירו דהאי רוחא עלאה בה ארבע אופנים כלילן בכל גוונין ואינון דהרי״אל יהדרי״אל אהדו״יא, אסימו״ן, כל אלין בתמניא גדפין. ואלין אינון ממנן על כל חילי שמיא מגיחי קרבא בגין דלאו אשתכח קרבא בעלמא או עקירו דמלכותא מאתרייהו עד דחילי שמיא וככביא דשאר רקיעין כלהו אחזיו קרבין וסכסוכין אלין באלין. ואלין ארבע אופנים קיימי עלייהו לארבע סטרין דעלמא.

[p. 85] אלין ארבע כד נטלין לאחזאה קרבין מרזא דהיכלא דלעילא דאיהו בי דינא ואקרי זכותא מזיעא דלהון אפיקו כמה חילין ומשריין דלית לון חושבנא וכלהו קיימי תחות אלין אופנים.

מנהון קיימי על שירתא ומנהון שליחן על עלמא, לקבל אינון שליחאן דלסטר מסאבא דנפקי מגו ההוא היכלא תליתאה דילה ואינון מקטרגי עלמא לאבאשא. ואלין אשתכחו לקבלייהו דלא ישלטון לגבי אינון דמשתדלי באורייתא כד״א (תהלים צא:11) *כי מלאכיו יצוה לך לשמרך בכל דרכיך*. וכתיב *על כפים ישאונך פן תגוף באבן רגליך*. *באבן*, דא (ישעיה ח:14) *אבן נגף צור מכשול*. האי אקרי *אבן נגף צור מכשול*, והאי אקרי (שם כח:16) *אבן בחן פנת יקרת* (שם ל:29) *צור ישראל*, וכלא קיימא דא לקבל דא.

© 2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

מרזא דהיכלא תליתאה די בסטרא אחרא נפקי תרין רוחין דאקרון א״ף וחמ״ה ומתרין אלין נפקין כל אינון שליחאן דאזלין לאסטאה בני נשא מארחא דקשוט. ואלין אינון דקיימאן ואקרי על ב״נ דקא אזיל לארחא דמצוה. ועל דא אלין אופנים קיימן לקבלייהו בגין לאגנא עליה דב״נ דלא יתנזקון. מאינון תרין רוחין דחיל משה כד הוה נחית מן טורא דכתיב (דברים ט:19) *כי יגרתי מפני האף והחמה*.

[p. 86] באמצעיתא דהיכלא דא אית אתרא אחרא דקיימא לעילא לעילא בארבע פתחין לארבע סטרי עלמא עשר ממנן לכל פתחא ופתחא. וחד ממנא עלייהו, והאי כליל בנהורא דאקרי אהדיי״אל והאי *אופן בתוך האופן* משלבן דא בדא.

אלין מ׳ נטלי דינא מבי זכותא לאלקאה להאי נשמתא דחבאת ובעיא לאלקאה. ואלין קיימי בשלהובי נורא לגבי אינון נשמתין וטאסין לבר מהיכלא דא ואלקאן לנשמתא עד דקיימא נזיפא לבר כל אינון יומין דאתגזרת עלה.

אלין אינון ארבעים קיימין ואנזיפו ומנדין לכל אינון דאפיקו מפומייהו מלה דלא אצטריכא ומטנפי פומייהו בה. ואלין מנדין לון וקיימי ארבעין יומין דלא אשתמע צלותהון ולא עאלין לפרגודא וקיימין נזיפין לבר.

וכן לכל אינון דחאבו אינון חובין דבעיין לנזפא עשרה כרוזין נפקי בכל יומא ומכרזי בכל אינון רקיעין ובכל אינון חילין ומשריין אזדהרו בפלניא דאיהו נזיפא, נזיפא איהו על חובא פלוני עד דתב קמי מאריה, רחמנא לישזבן. כד תב מההוא חובא מתכנפי אלין ארבעין ושראן ליה וכדין אכריזו עליה פלניא שרא נזיפא מכאן ולהלאה צלותא עאלת. ועד לא תב נזיף איהו לעילא ותתא ונטירו דמאריה אתעדי מניה, ואפילו בליליא נשמתיה נזיפא דסתמין לה כל תרעי שמיא ולא סלקא ודחיין לה לבר.

[p. 87] האי אופן דקיימא על אלין ארבעין כד נטיל מטא לההוא אתר דאקרי (מלכים א יד:28) *תא הרצ״ים*. וכד עאל עאלו עמיה אינון ארבעין די ממנן בארבע פתחין וסלקין כל אינון מגינין די דהבא ואלין אינון מלאכין דאקרון חשמ״לים ואינון מגינין וסייפין ורומחין דרהטי לאגנא עלייהו דישראל משאר **[רנ ע״א]** עמין ולאגחא בהו קרבא ולנקמא לון כפום שעתא בלא אריכו.

ובגין כך אקרי *תא הרצים* אתר דאינון רצים רהטי ואוחו לאגחא ולנקמא נוקמין לקבל רצים אחרנין דרהטי לאבאשא ולאתרעא מזלין לשלטאה עלייהו. ורזא דא (אסתר ג:15) *הרצים יצאו דחופים*, רצים מסטרא דא ורצים מסטרא דא ובגינהון סימניך (שם ח:15) *והעיר שושן צהלה ושמחה* או (שם ג:15) *נבוכה*. אי מקדמי אלין דהכא *העיר שושן שמחה*, ואי מקדמי אלין דסטרא אחרא *העיר שושן נבוכה*.

© 2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

והא אוקימנא דבכלא קיימין אלין לקביל אלין סטרא דא לקבל סטרא דא, ובגין כך אלין אינון מגינין לכלא. כד סלקין אלין באלין נפק חד אוירא דלעילא ואתעבידו כלהו מגן חד וסימניך (בראשית טו:1) *אנכי מגן לך*.

תריסר גלגלין אינון דסחראן גו היכלא דא ואינון ממנן שרפים דתרין גוונין חוור וסומק רחמי ודינא. אלין אינון קיימי [p. 88] לאשגחא תדיר על כל אינון מארי דצערא דצערין לון שאר עמין ודחקין לון. ואקרון *חלונות*, והיינו דכתיב (שיר ב:9) *משגיח מן החלונות*.

ואלין קיימי לאסתכלא כל אינון דמצלן צלותייהו דמקדמי לבי כנישתא ואתמנון מאינון עשרה קדמאי. כדין סלקין וכתבין לון לעילא בגין דאלין אקרון *חברים* לגבייהו הה״ד (שם ח:13) *חברים מקשיבים לקולך השמעיני*.

זכאין אינון צדיקיא דידעי לסדרא צלותהון כדקא יאות. בגין דכד האי צלותא שראת לאסתלקא אלין סלקין בהאי צלותא ועאלין בכל אינון רקיעין ובכל אינון היכלין עד תרעא דפתחא עלאה ועאלת ההיא צלותא קמי מלכא לאתעטרא כמה דאתמר.

תא חזי כל אינון דמצלאן צלותין ומקדשי למאריהון ברעותא שלים האי צלותא בעיא מגו מחשבה לאפקא לה וברעותא דרוחא ומלולא וכדין אתקדש שמיה דקב״ה.

וכד מטאת לגבי אלין חברים כלהו נטלי לההיא צלותא ואזלן בהדה עד היכלא רביעאה בההוא פתחא ואלין משבחין בההוא זמנא דמצלאן צלותין ומקדשי בההוא זמנא. אלין אינון די ממנן בימָמא בהו בישראל למהוי עמהון חברים ולאו בליליא כאינון אחרנין דאמרי שירתא בליליא.

[p. 89] ותא חזי כתיב (משלי כח:24) *גוזל אביו ואמו ואומר אין פשע חבר הוא לאיש משחית* והא אוקמוה בגין דמנע ברכאן דקב״ה דאיהו אביו כמה דכתיב (דברים לב:7) *שאל אביך ויגדך*, וכתיב (משלי כג:25) *ישמח אביך* ואוקמוה.

חבר הוא לאיש משחית. מאן *איש משחית*. דא איהו ההוא איש דפגים לסיהרא ואקרי (שם טז:28) *איש תהפוכות* (תהלים קמ:12) *איש לשון* (בראשית כה:27) *איש יודע ציד איש שדה* והאי איהו *איש משחית* דהאי איהו מנע ברכאן מעלמא. אוף הכי מאן דמנע ברכאן מעלמא *חבר הוא* להאי *איש משחית* כדקאמרן.

ודא הוא רזא, בגין דאצטריך ליה לב״נ לברכא לקב״ה ולצלאה צלותא כדקא יאות בגין דיתברך שמיה קדישא ויתחבר באלין חברין קדישין, ולא יפגום צלותיה בגין דימנע ברכאן מעלמא ויתחבר בההוא *חבר איש משחית* דאיהו מנע ברכאן מעלמא וגרים מותא לכלהו.

כתיב (דברים יח:11) *וחובר חבר*. מאי *וחובר חבר*. ההוא מאן דאזיל בתר סטרא אחרא וחרש חרשין איהו משך עליה רוחא אחרא מסאבא [p. 90] ואתחבר בההוא חברותא דההוא

© 2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

חבר רע ושארי בחברותא בהדיה ההוא חבר איש משחית. אמאי אקרי חבר. בגין דבשעתא דאתיליד בר נש אתחבר עמיה ותדיר קיימא בהדיה חבר. לבתר אתהפך ליה חבר איש משחית.

והכי אית בסטרא דקדושה בסטרא דימינא חבר טוב דעבד טיבו עמיה דבר נש בעלמא דין ובעלמא דאתי. ואלין חברים קיימי תדיר עליה דבר נש בחברותא חדא לשיזבא ליה ולאגנא עליה ולמהוי עמיה חברים לקדשא שמא דמאריהון ולזמרא ולשבחא קמיה תדיר.

מאלין נפקי **[רנ ע״ב]** ארבע סמכין אחרנין לאינון תריסר דקאמרן הני חברים. ואלין אינון קיימי לגבי אינון דעטין עיטא <u>לאבאשא לון לצדיקיא או דאזלי לאבאשא. אע״ג</u> דלא עבדי וסלקי ואודעי מלה לעילא ובטלי לההוא עיטא. ואלין אקרון ארא״לים ואע״ג דכלהו אתמנון לדא כל חד וחד אתמנא ואתפקד על מלין ידיעאן, ותחות אלין לית לון חושבנא.

אלין ארבע קיימי לארבע סטרי עלמא וכל חד <u>קאים לההוא סטרא כולהו לאשגחא ואלין</u> אקרון *חרכים* [p. 91] כד״א (שיר ב:9) *מציץ מן החרכים*. שמא דאלין ארבע דאקרון *חרכים*, עיגא״ל, עירי״ה, ערי״אל, <u>יהיר״אל ואלין אינין קיימין לאשגחא.</u>

<u>עיג״אל קיימא לסטר</u> מזרח ודא קיימא לאשגחא על כל אינון דעבדין עובדין טבין ועל כל אינון דמחשבי מחשבה דמצוה אע״ג דלא יכלי למעבד.

עירי״ה קיימא לסטר דרום ודא קיימא לאשגחא לכל אינון דמנחמי למסכנא או דצערי לבייהו עליה אע״ג דלא יכלי למיהב ליה, ולאינון דאזלי לארחא דמצוה ולאינון דעבדי חסד עם מתים, ואיהו קיימא קיומא דאמת. והאי אתמנא לאדכרא ליה לעילא ולאחקא דיוקניה לעילא לאעלא ליה לעלמא דאתי.

ערי״אל קיימא לסטר צפון ודא קיימא לאשגחא לכל אינון דחשיבו למעבד בישין ולא עבדי או בעאן למחטי ואתו למעבד ואתקף ביצריה ולא עביד.

יהיר״אל קיימא לסטר מערב והאי קיימא לאשגחא לכל אינון דלעאן באורייתא ועיילי <u>בנייהו לבי רב למלעי באורייתא ולכל</u> אינון דמסתכלי על מרע כד איהו בבי מרעיה ואשגחו עליה ואודעו ליה דיסתכל בחובוי ובעובדוי ויתוב מנייהו למאריה. בגין דכל מאן דישתדל בההוא מרע דיסתכל בעובדוי ויתוב בתיובתא קמי קב״ה איהו גרים ליה לאשתזבא ולאתבא ליה רוחיה.

[p. 92] ועל דא כתיב (תהלים מא:2) *אשרי משכיל אל דל ביום רעה ימלטהו יי׳*. מאי *ביום רעה*. *ביום רע* מבעי ליה. אלא *ביום רעה*, ביומא דשלטא ההוא *רעה* למיסב נשמתיה. *אשרי משכיל אל דל*, דא הוא מרע כד״א (שמואל ב יג:4) *מדוע אתה ככה דל בן המלך*. ובגין כך *ביום רעה ימלטהו יי׳*, <u>ואלין אינון דמסתכלי בההוא</u> מרע לאתבא ליה מחובוי גבי קב״ה כמה דאוקימנא. בהיכלא דא קיימא עליה לאשגחא וביומא דשריא דינא על עלמא ישתזיב מניה כד״א *ביום רעה ימלטהו יי׳*, יומא דאתמסר דינא לההיא רעה לשלטאה ביה <u>על עלמא</u>. וכלהו אלין קיימא <u>לאשגחא.</u>

© 2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

ביומא דראש השנה כד קב״ה קאים בדינא על עלמא וההוא סטרא בישא אתי לאסטאה כדין מתכנפי כל הני וקיימן קמי קב״ה וכדין מתעטרן כלהו וקיימן קמי קב״ה. בההוא זמנא מה כתיב. *משגיח מן החלונות מציץ מן החרכים*. *מציץ*, כמאן דאשגח מאתר דקיק דחמי ולא חמי כל מה דאצטריך. ולבתר *משגיח מן החלונות*, אתר אשגחותא יתיר דפתח פתחין לרחמא על כלא. וכד קב״ה אשגח על עלמא אסתכל באלין *חלונות* ובאלין *חרכים* וחייס על כלא.

וכדין כד ישראל תקעין בההוא שופר ואתער מתתא ההוא קול דנפקא מגו משופר כליל מאשא ומיא ורוחא ואתעביד מכולא ההוא קול, בגין לאתערא קול עלאה דנפקא מגו שופר דאיהו כגוונא דא כליל באשא ובמיא ורוחא, כדין כרוזא נפקא ואכריז [p. 93] בכלהו רקיעין ואמר *קול דודי הנה זה בא וגו׳ משגיח מן החלונות מציץ מן החרכים*.

וכדין ידעי כלהו דהא קב״ה חייס עלייהו דישראל ואמרי זכאין אינון ישראל דאית לון עיטא בארעא בגין לאתערא רחמי מלעילא. כדין כתיב (תהלים פט:16) *אשרי העם יודעי תרועה*. *מאי יודעי תרועה*. **[רנא ע״א]** *יודעי תרועה*, מתברי האי *תרועה* דאיהו דינא קשיא דלא אתדנו בה. זכאין אינון ישראל בעלמא דין ובעלמא דאתי בגין דאינון ידעי ארחוי דקב״ה וידעי למהך בארחוי וליחדא יחודא כדקא יאות.

אלין חלונות ואלין חרכים קיימי כלהו לאחדא כל צלותין דסלקין מתתא לעילא ולאשגחא בהו קב״ה. כגוונא דא כל בית הכנסת דלאו ביה חלונות לאו אתר לצלאה ביה. בגין דאית בית הכנסת לקבל בית הכנסת, בית הכנסת לתתא לקבל בית הכנסת לעילא דאית ביה חלונות כמה דאמרן, הכי נמי לתתא. כנסת הגדולה אית בה תריסר חלונות עלאין הכי נמי להאי בית הכנסת תתאה. וכולא קיימא דא לקבל דא בגין דעלמין קיימין אלין כגוונא דאלין. וקב״ה סליק יקריה בכלא ועל דא *ביום רעה*. כד שלטא ההיא סטרא בישא *ימלטהו יי׳*.

[p. 94] כגונא דא האי ממנא יהיראי״ל קיימא על כל אינון דחייסי על מסכני כד״א *אשרי משכיל אל דל*.

ובגין דא כלא קיימא בהיכלא דא והיכלא דא אתכליל בהיכלא אחרא רביעאה דתמן הוא גזרין ודינין לכלא. בגין כך זכאה חולקיה מאן דידע גנזי דמאריה ליחדא ליה ולקדשא שמיה תדירא למזכי ליה בעלמא דין ובעלמא דאתי.

היכלא רביעאה. היכלא דא די קב״ה אשתמודע שולטניה בארעא בגיניה. ודא איהו היכלא דקיימא למטר ארחוי דאורייתא. האי היכלא אקרי זכותא היכלא דביה אתדנו כל דינין דעלמא וכל זכיין וכל חובין וכל עונשין וכל אגר טב לאינון דנטרי פקודי אורייתא.

היכל זכותא דא משניא מכל שאר היכלין והאי היכלא כלילן ביה ארבע היכלין וכלהו משניין דא מן דא וכלהו חד היכלא. בהיכלא דא אית רוחא חדא דאקרי זכו״ת והיכלא דא

© 2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

אקרי על שמיה זכותא והאי איהו אל. והכא אתדני כל דינין דעלמא והאי איהו רזא דכתיב (תהלים ז: 12) *ואל זועם בכל יום*.

ד' היכלין אלין דאינון בהיכלא דא דא לגו מן דא כלהו כלילן דא בדא וכלהו חד היכלא ואקרי זכותא. ארבע היכלין אלין ארבע פתחין להו. [p. 95] חד ממנא לבר דקיימא לפתחא קדמאה עילאה דהיכלא סנסנייה שמיה. ועל שמא דא אית ממנא אחרא לסט״א דשמאלא דנטלא דינין לאתערא בההוא היכלא דיליה למעבד בעלמא דינין. ובגין דנטלא מניה אקרי על שמיה סנסניה ואיהו שליט על ההוא אסכר״א דרביי. והאי ממנא עלאה סנסנייה כד נטיל דינא אכריז לאינון ממנן דקיימין על תריסר פתחין ואינון כרוזין דמכרזי כל אינון דינין דאתדנו מהיכלא דזכותא דא.

רוחא דא דנטיל כלא דאקרי זכו״ת אל דקאמרן כלא כליל ביה. מניה נפקו שבעין נהורין נציצין, וכלהו בעגולא קיימי בגין לאחזאה דא בדא דלא אתכסי דא מן דא. כל זכיין וכל עונשין וכל דינין קמי כלהו נהורין קיימין.

מנייהו נפקי תרין נהורין דקיימי קמייהו תדיר. ואלין לגו באמצעיתא דהיכלא והא רזא דהיכלא (שיר ז: 3) *שררך אגן הסהר אל יחסר המזג*.

לקבל אינון שבעין ותרין נהורין אחרנין מסטרא דימינא ושבעין ותרין נהורין אחרנין מסטרא דשמאלא. ואלין פנימאי אינון קדמאי. לקמי נהורין אלין עאלין כל זכו וכל עובדין דעלמא מאינון פנימאי נפקי. אשתכחו כל נהורין דנפקי מרוחא דא עלאה מאתן ושית סרי נהורין וכלהו כלילן ברוחא דא.

[p. 96] אינון תרי נהורין דקיימי קמי אינון שבעין אינון סהדי סהדותא תדיר וכתבי פתקי דינא דזכו או דחובא. אלין שבעין אינון גזרי גזרין ודיינין דינין הן לטב הן לביש.

הכא איהו דא רוחא דאיהו זכו״ת אל כדקאמרן, ביה רשימין תלת אתוון דמדבקן ביה מלעילא דאינון יה״ו. והא אוקימנא דכד אלין אתוון מתדבקאן בהאי אתר **[רנא ע״ב]** באתדבקותא דדכורא בנוקבא כדין אתרשימו בהאי רוחא אינון אתוון. והכא אמר דוד (תהלים צד: 22) *ואלהי לצור מחסי*, רזא דרוחא דא דאקרי א״ל ורזא דאינון אתוון דרשימין ביה דאקרון יה״ו.

אלין תלת סטרין דנהורין דקאמרן אינון תלת בתי דינין דמתפלגי בדינין אחרנין במילי דעלמא בעותרא במסכנו במרעין בשלימו. דאינון ארבע היכלין אינון מתקנן לכל אינון אחרנין, תרין היכלין לאלין תרי סטרי נהורין אחרנין וחד היכלא לכל אינון מארי דעיינין דעבדי חושבנין מכל עובדין דעלמא, וחד היכלא לספרין אחרנין די תחות אלין קדמאי פנימאי. אלין ארבע היכלין כלילן בהיכלא דא דאקרי על שמא דהאי רוחא זכותא כדקאמרן.

בכל פתחא ופתחא אית ממנא חד באלין היכלין.

© 2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

בפתחא קדמאה אית ממנא חדא דשמיה אקרי גזריא״ל. האי איהו ממנא לגלאה דינין דאתדנו ואתגזרו לההוא ממנא קדמאה דקיימא [p. 97] לפתחא קדמאה דכולא דשמיה סנסניי״ה דמניה נטיל ההוא ממנא אחרא דקיימא על היכלא דסטרא אחרא וקיימא על אסכרה דרביי כדקאמרן.

והאי ממנא גזריא״ל נטיל מלה דבי דינא פנימאה דכלא אתגזר תמן וכדין אודיע מלה להאי ממנא דלבר. וכל אינון כרוזי מכרזי ואמרי בכלהו רקיעין כך וכך אתגזר מבי מלכא עד דנטלי ההיא מלה בהיכלא דלתתא. ומתמן נפקי ומכרזי מלה עד דאשתמע בכלהו רקיעין ונחתי ואודעי מלה לכלהו דלתתא. ונטלי מלה כלהו תתאין מדרגא לדרגא אפילו צפרי שמיא ועופי דארעא כלהו נטלי מלה ואודעי לה בעלמא, עד דנטלי מלה כל אינון גרדיני נימוסין ואחזיין בחלמא לבני נשא ואתיא ההיא מלה לזמן קריב.

ולזמנין דההיא מלה דאצטריכא למלכי ארעא דאינון ממנן לאתזנא ולדברא עמא דאודעין ההיא מלה עד רקיעא דשמשא דלתתא וקיימא תמן עד דאינון ממנן שמשין דאתמנון על שמשא נטלי ההיא מלה ואודעי לה לאינון ממנן עלאין די בסטרא אחרא ואינון מודעין ההיא מלה למלכי ארעא דאינון בסטרא דלהון.

וכד הוו נביאים בהו בישראל הוו נטלין נבואה דלהון מתרין עמודין עלאין דאורייתא סמיך עלייהו. לבתר דאסתלקו נביאים מעלמא ואתו מארי דמראה ומארי דחלמא [p. 98] נטלי מלה מאתריה כדקאמרן. וכד מלכי הוו בינייהו דישראל ונביאים אסתלקו ומארי דחלמא ומראה לא אשתכחו, אודעין מלה לאינון מלכין מהאי פתחא כדקאמרן.

ואי תימא היך נטיל מלה מהאי אתר. ת״ח כל דרגא ודרגא וכל פתחא ופתחא כלהו אית לון לבר ממנן ידיען דאתמנון בסטרא דלהון בכל אינון רקיעין עד דנחתי לתתא ברקיעין תתאין ואודעין מלה לאינון דאצטריך. בגין דהא מאלין היכלין דאינון סטרא דקדושה ורזא דמהימנותא אתפרשו דרגין לתתא כלהו ברזא דמהימנותא ונחתו דרגין על דרגין עד דפרחין מהאי עלמא ואתמנון ביה. מנהון לנטרא בני נשא מסטרא אחרא ומנזיקי עלמא ובאינון ארחי דקא אזלי, ומנהון לסייעא לבני נשא כד אתאן לאתדכאה ומנהון למעבד אתין ונסין בעלמא, ומנהן דקיימי לאשגחא בעובדין דבני נשא למסהד סהדותא. וכן כגוונא דא מתפרשין כמה דרגין לסטרייהו וכלהו ברזא דמהימנותא עלאה בקדושה עלאה.

כגוונא דא בסטרא אחרא סטרא מסאבא מתפרשין דרגין מאינון היכלין לתתא כלהו דרגין לאבאשא ולאסטאה עלמא. מנהון קיימי לאסטאה בני נשא מארח טב לארח בישא ומנהון קיימי לסאבא בני **[רנב ע״א]** נשא לאינון דאתו לאסתאבא כמה דתנינן אתא בר נש לאסתאבא מסאבין ליה בהאי עלמא ומסאבין ליה בההוא עלמא. ואינון אקרו צואה רותחת כד״א (ישעיה

© 2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

ל:22) *צא תאמר לו*. ואינון דרגין דקיימן לסאבא יתיר. ובגין כך אלין תדיר לקבל אלין ועל דא כלא איהו בדרגין ידיעאן כדקא חזי.

[p. 99] פתחא תניינא. אית בהאי פתחא ממנא דהריא״ל שמיה דאיהו ממנא לאעלא כל זכותין דזכו בהו בני נשא בגין דיתדן בר נש לטב עלייהו. וכן כד אתדן לטב ואינון זכיין קיימן סגיאין על חובי בני נשא כדין האי ממנא פקיד על אגרא וחולקא דאינון זכיין ואגרן לטב. ואפיק ההוא דינא ומני ליה לההוא ממנא דאקרי פדיא״ל די בהיכלא דלתתא וכדין א״ל (איוב לג:24) *פדעהו מרדת שחת*. בגין דכד בר נש קאים בבבי מרעיה ואתפס בתפיסו דמלכא כדין אתדן בר נש וכל זכו וכל חובא דעבד בהאי עלמא כלא עאל בהאי היכלא לאתדנא. וכד אתדן לטב בהאי פתחא נפיק דיניה לטב לימינא דהאי ממנא דהריא״ל דקיימא ביה ואודעין דיניה לטב עד דאשתזיב. ונחתא ההוא דינא בכל אינון ממנן דרגין דאשתמודעו לטב לתתא כלהו דרגין על דרגין. וכלא בין לטב בין לביש מבי מלכא אתדן ההוא בר נש.

פתחא תליתאה. בהאי פתחא אית ממנא חד גדיא״ל שמיה ואיהו לסטר שמאלא והאי איהו ממנא לאעלא כל חובין וכל בישין דבר נש אסטי אבתרייהו בהאי עלמא. ונחית לון גו מתקלא לאתקלא באינון זכיין דעאלו בידא דההוא ממנא אחרא דקאמרן. וההוא מתקלא קיימא גו פתחא רביעאה ותמן אתקלו זכיין וחובין כחדא. מאן דנצח מנייהו הכי אית ליה ממנן אחרנין. מסטרא דימינא אי נצחן זכיין כמה ממנן אית לההוא סטרא ונטלי מלה דההוא דינא ומעברין בישין ומרעין מההוא בר נש עד דאשתזיב. מסטרא דשמאלא אי נצחן חובין כמה ממנן אית לההוא סטרא עד דנטלי מלה ההוא סטרא אחרא וכל אינון גרדיני נימוסין עד דאתרע מזליה וכדין נחתא ההוא סטרא אחרא ונטיל נשמתא. זכאה חולקהון דצדיקיא בעלמא דין ובעלמא דאתי.

[p. 100] פתחא רביעאה. בהאי פתחא קיימא חד ממנא יאזניי״ה שמיה והאי איהו מתקלא דנטלא זכיין וחובין וביה אתקלו כלהו כחדא. ודא אקרי *מאזני צדק* כדכתיב (ויקרא יט:36) *מאזני צדק*. בהאי אתקלו כלהו לאתדנא. תחות האי ממנא אית תרין ממנן חד לימינא וחד לשמאלא. חד לימינא הריא״ל שמיה, חד לשמאלא גדודיא״ל שמיה. וכד אתקלו זכיין וחובין דא אכרע לסטר ימינא ודא אכרע לסטר שמאלא. וכלהו אתכלילו בהאי רוחא דאקרי זכו״ת.

וכד אתכלילן כלהו ביה אפיק חד חיותא קדישא והאי חיותא מלהטא ואקרי שמיה תומיא״ל. האי חיותא איהי חיותא דקיימא לאשגחא בעלמא באינון עיני יי׳ דאזלן ושטאן בעלמא. והכא אינון עיני יי׳ כלהו נטלי אשגחותא מאינון עובדין טמירין דאתעבידו בעלמא ולאשגחא באינון עובידן דאינון בשלימו דלבא ואע״ג דלא אתעבידו כדקא יאות.

© 2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

האי חיותא איהי קיימא באשגחותא דצלותין בגין דאינון שאלתין דשאלי בני נשא בצלותהון כלהו קיימי בידא דהאי חיותא ואנח להו בהאי היכלא. וקיימין אינון שאלתין בהאי היכלא עד ארבעין יומין לאשגחא בהו. דהא לסוף ארבעין יומין בכל ארבעין וארבעין נפקא האי חיותא ונטיל לכל אינון שאלתין ואנח לון קמייהו דאינון נהורין שבעין ותרין ודיינין לון, וכדין האי רוחא דאקרי זכו״ת אל **[רנב ע״ב]** מעיין בהו אי זכי אי לא זכי. אי זכי נפקא האי צלותא ומתגלגלא האי שאלתא ונפקאן עמה תריסר ממנן [p. 101] כל חד חד תבעין מעם ההוא רוחא קיומא בההיא שאלתא ואתקיימא בהו.

תחות האי חיותא ארבעה שרפין מלהטן. אינון ארבע שרפים מלהטן שרפא״ל ברקיא״ל קרישיא״ל קדומיי״ה. ואלין ד׳ תחות האי חיותא לארבע סטרין, אלין ד׳ קיימי לד׳ סטרי עלמא ואינון ממנן לאשגחא בכל אינון דנטרי יומא דשבתא ומענגי שבתא כדקא יאות.

מאלין ארבע כד נטלי נפקי שביבין דאשא ומאלין שביבין אתעבידו שבעין ותרין גלגלין מלהטן באשא. מהכא אתעביד נהר דינור אלף אלפין ישמשוניה לההוא נורא. כל אינון דמעגני שבתא אלין ארבע ממנן משגחן בכל אינון דמעגני שבתא והאי חיותא קיימא עלייהו ונטלי בגינה תחותה.

בכל יומא יומא נגיד ההוא נהר דינור ואוקיד לכמה רוחין ולכמה שליטין. וכד עייל שבתא כרוזא נפקא ושכיך ההוא נהר דינור וזעפין וזיקין ושביבין אשתככו והאי חיותא אזלא וסלקא על ארבעה אלין שרפים דקאמרן, ועאל גו אמצעיתא דהיכלא דא והאי אתר אקרי ענג.

[p. 102] בגין דבהאי אתר כד עייל שבתא מתסדראן תמן כל פתורי דבני עלמא דאקרו בני היכלא דמלכא ואלף אלפין ורבו רבוון קיימי ממנן על אינון פתורי. והאי חיותא עלאה עייל על ארבע אלין שרפים בההוא אתר וחמא כל אינון פתורי וכל אינון דקיימי עלייהו ואשגח בכל פתורא ופתורא והיך מענגי ליה לכל פתורא ופתורא וקיימא ובריך ליה לההוא פתורא. וכל אינון אלף אלפין ורבוא רבבן כלהו פתחי ואמרי אמן.

ומה ברכה היא דבריך על האי פתורא דמתסדר ואתענגא כדקא יאות. (ישעיה נח:14) *אז תתענג על יי׳ והרכבתיך על במותי ארץ והאכלתיך נחלת יעקב אביך כי פי יי׳ דבר*, וכלהו אמרי (שם:9) *אז תקרא ויי׳ יענה תשוע ויאמר הנני*. רוחא עלאה דאקרי אל כד ההוא פתורא אתענג בכלהו סעודתי בסעודתא בתראה תליתאה מסיים ואמר על כל אינון קדמאי ואמר (שם:8) *אז יבקע כשחר אורך וארכתך מהרה תצמח והלך לפניך צדקך כבוד יי׳ יאספך*. כל אינון שבעין נהורין אחרנין פתחי בכל סטרי ואמרי (תהלים קכח:4) *הנה כי כן יבורך גבר ירא יי׳*.

[p. 103] וכד פתורא דבר נש לא קיימא בההוא אתר בסדורא דענוגא כדקא יאות כדין האי חיותא ואינון ארבע דתחותה וכל אינון אלף אלפין ורבו רבבן כלהו דחיין ליה לבר לההוא סטרא אחרא וכמה גרדיני נימוסין כלהו נטלי ליה ועיילי ליה לההוא אתר דאיהו בהפוכא מן

© 2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

דא ואקרי נגע. וכד עיילא ליה תמן כלהו פתחי ואמרי (שם קט:17) *ויאהב קללה ותבואהו ולא חפץ בברכה ותרחק ממנו* (שם:11-12) *ינקש נושה לכל אשר לו ויבזו זרים יגיעו אל יהי לו מושך חסד וגו׳*, רחמנא לשזבן.

בגין דענוגא דקב״ה ומהימנותא איהו. אלין פתורי דענוגי דשבתא וזמנין וחגין כולהו חדוותא דקב״ה. ובג״ד כל אינון דמענגי ענוגא דשבתא וזמני ומועדי אלין ארבע דקיימי תחות האי חיותא קיימא לקבל ההוא נהר דינור ולא שבקי לאתוקדא ביה לכל אינון דמתענגי ענוגייהו.

תחות אלין ארבע אית ממנן אחרנין דקיימי לבר דאשתמודעאן מסטרא דהיכלא דא וכולהו כרוזין לבר ומכרזי כל אינון דינין וכל אינון גזרין דאתגזרו בהאי היכלא.

כלא אתדן הכא בר תלת מלין דלא אתיהיב רשו הכא בהיכלא דא דאקרי זכותא. ואלין אינון בני חיי ומזוני דהא אלין [p. 104] תלתא לא קיימי הכא בגין דהא במזלא תליא מלתא דהא ההוא נהר דנגיד ונפיק תמן תליין חיין דלעילא ותמן תליין מזוני ותמן תליין בני. דהא כלא נפקי מתמן ונגדי ואתמשכאן לתתא, ובגין כך כלא קיימא בהיכלא דא בר הני תלתא.

בר נש כד איהו בבי מרעיה [**רנג ע״א**] אי אתדן לחיים לאו דחיים תליין הכא אלא כד אתדן הכא לחיים כדין נגדין חיים מלעילא ויהבי ליה ואי לאו לא יהבין. זכאה חולקהון דצדיקיא דידעי ארחוי דאורייתא וזכאין בה לחיי עלמא. עלייהו כתיב (ישעיה ס:21) *ועמך כלם צדיקים לעולם יירשו ארץ*.

היכלא חמישאה. היכלא דא קיימא לאנהרא לאלין תתאי, והאי איהו היכלא דקיימא לאנהרא ברזא דמהימנותא.

פתחא חדא קיימא בהאי היכלא וחד ממנא עליה וההוא ממנא אקרי סניגורי״ה. האי ממנא קיימא על פתחא דא בגין למילף סניגוריא עלייהו דישראל ובג״ד אקרי שמיה כך דהא איהו ממנא על כל אינון טבין דישראל למיעל סניגוריא דלהון קמיה דמאריהון ולא ישלוט עלייהו סטרא אחרא.

בהיכלא דא קיימא חד רוחא דכליל בארבע דהא רוחא דא כליל בארבע גוונין חוור ואוכם ירוק וסומק. והאי איהו רוחא דקיימא [p. 105] כליל בכלא ואקרי סורי״ה רב על כל אינון חיילין תתאין. וכלהו קיימין תחותיה וממנן תחות ידיה.

האי רוחא דסגיר ופתח כל מפתחאן עלאין כלהו אתמסרן בידיה. תלת זמנין ביומא כל חיילין תתאין כלהו אתכלילן וקיימין תחותיה ומניה אתזנו. האי קיימא בכל רזין דמאריה כל גנזין עלאין כלהו אתמסרן בידיה.

© 2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

האי רוחא אקרי אהבה ובגין דא אקרי היכל דא היכל אהבה בגין דהכא אתגניזו כל רזא דרזין למאן דאצטריך לאתדבקא ביה. והכא הוא רזא דכתיב (שיר ז:13) *שם אתן את דודי לך*.

רוחא דא איהו נטיר כל נטירו דלעילא ודא אקרי (תהלים קכא:4) *שומר ישראל* (דברים ז:9) *שומר הברית*, בגין דהכא איהו נטירו דכל גנזין עלאין ועל דא גניזין דמאריה גניזין ביה. מהאי נפקי שבילין וארחין לאינון דלתתא בגין לאתערא בהו רוחא.

אלין גוונין דביה ארבע אתכלילן דא בדא, וכד בעאן לאכללא בטש דא בדא ונפק מכלהו חד חיותא קדישא דאקרי זהר. והאי חיותא על דא כתיב (יחזקאל י:15) *היא החיה אשר ראיתי על נהר כבר*.

[p. 106] מהיכלא דא נפקין כל רוחין קדישין דקיימין בקיומא דנשיקין עלאין. דהא מאינון נשיקין נפקא אוירא דרוחא לקיומא דנפשא לכל אינון נשמתין דאתייהיבו בבני נשא ורזא ההוא דכתיב (דברים ח:3) *כי על כל מוצא פי יי׳ יחיה האדם*. בגין דבהאי היכלא קיימין כל נשמתין וכל גופין דזמינין לנחתא בבני נשא מיומא דאתברי עלמא. ועל דא היכלא דא נקטא כל אינון נשמתין דנפקין מההוא נהר דנגיד ונפיק ובגין דא היכלא דא לא קיימא לעלמין בריקניא.

ומיומא דאתחרב בי מקדשא לא עאלו הכא נשמתין אחרנין וכד יסתיימון אלין היכלא לא קיימא בריקניא ויתפקד מלעילא וכדין ייתי מלכא משיחא ואתער היכלא דא לעילא ויתער היכלא לתתא.

[p. 107] ורזא דהיכלא דא כתיב (שיר ד:5) *שני שדיך כשני עפרים תאומי צביה*. בגין דבהיכלא דא ההוא רוחא דקאמרן וההוא חיותא אפיק תרין נהורין כלילן דא בדא מתקשרן דא בדא ואקרון א״ל שד״י. אלין אקרון שד״י וא״ל דלתתא מתחברן דא בדא ואעיל דא בדא ואקרי א״ל שד״י, בגין דנפק מכללא דאלין שדים.

והאי א״ל נטיל מאתר דא כל אינון רחמין דקיימי לאתזנא ההוא היכלא דלתתא דאקרי זכות״א על שמא דהאי רוחא דקאמרן. האי שדי יניק לכל אינון תתאין ולכל אינון היכלין ולכל אינון דלבר דקיימי מסטרא דא דאקרון *יתדות המשכן* כמה דאוקימנא. ועל דא אקרי שדי בגין דמספקא מזונא לכלהו תתאי כמה דאיהו מקבלא מסטרא דימינא.

מהכא נפקו אינון נהורין דאקרון (בראשית ג:24) *להט החרב המתהפכת*, בגין דמתהפכא לכמה גוונין. והא אוקימנא אלין מתערי דינא בשליחותא לעלמא ואינון **[רנג ע״ב]** מסטר שמאלא.

[p. 108] כד אתפרש רוחא דא ובטש לאפקא נהורין לכל סטרין כאינון שדיים דרמאן חלבא לכל סטר הכי נמי מהאי רוחא נפקי לכל סטר ואפיקו חד חיותא אחרא די ממנא על אלין דאקרי *להט החרב המהתפכת*.

© 2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

ודא אקרי [שבע] והאי איהו ממנא על עלמא בזמנא די ממנא כפנא על עלמא ואתדן ביה. כדין האי חיותא אתפקדא על עלמא ואפיק רוחא דמזונא לכל אינון בני מהימנותא דלא ימותון בכפנא וסעיד לבייהו. בגין דהא מסטרא אחרא כד שלטא כפנא בעלמא נפקי מהאי סטרא תרין רוחין מסאבין ואקרון שוד וכפן ודא איהו רזא (איוב ה:22) *לשוד ולכפן תשחק*. בגין דאלין קיימין בעלמא ועבדין לון לבני נשא קטרוגא. חד הוא דקא משדר להו כפנא ומייתי, וחד דקא אכלי בני נשא ולא שבעין בגין דהא רוחא בישא שלטא בעלמא.

חיותא דא אפיק חד ניצוצא דקא נפיק מנציצו דתרין ניצוצין דאמרן דאינון מתהפכאן לכמה גוונין. והאי ניצוצא אקרי שרפים והאי אחיד בהון ולהיט לון.

בהיכלא דא אית תרין ממנן נהורין דקיימין על אלף ורבוא רבבן דאקרון גפנים ואלף ורבוא רבבן דאקרון רמונים וכלהו קיימין בחביבותא. ואלין אינון דאעלי רחימותא בין ישראל לתתא וקב״ה לעילא וכלהו מתערי רחימותא וקיימן ברחימו. וכד אתער רחימו מתתא לעילא ומעילא לתתא כדין אתמלייא היכלא דא מכמה טבין מכמה חסדין מכמה רחמין. וכדין רחימו דלתתא גו רחימו עלאה אתדבק דא בדא.

[p. 109] מהכא נפקי תרין ממנן ואקרון אהבה על שמא דהיכלא. ואלין קיימין לאשגחא על כל אינון דמיחדי יחודא דמאריהון ברחימו ומסרי נפשייהו עליה ברחימו, וסלקי ואסהידו לעילא.

וכל אינון דעבדי חסד בעלמא אינון חסדין סלקין ועאלין גו האי היכלא ומתעטרי תמן וסלקי לאתעטרא גו אהבה עלאה. ועל דא כתיב (תהלים קח:5) *כי גדול מעל שמים חסדך*. בהיכלא דא כתיב (שיר ח:7) *מים רבים לא יוכלו לכבות את האהבה ונהרות לא ישטפוה וגו׳*.

היכלא שתיתאה. דא הוא היכלא דאקרי היכלא דרצון דאיהו רעוא דאקרי (דברים ח:3) *מוצא פי יי׳*, חדוה דאתדבקותא דכלא. והכא איהו רעוא דרעוין ברזא דכתיב [p. 110] (שיר ד:3) *כחוט השני שפתותיך*, רעוא דכל נשמתין דנפקי מההוא *מוצא פי יי׳*.

האי היכלא היכלא דרעוא דקיימן הכא כל שאלתין וכל בעותין דעלמא בגין דרעוא דכל רעוין כד נשיקין אשתכחו ברזא דכתיב (בראשית כט:11) *וישק יעקב לרחל* סימן. וכדין כד נשיק דא לדא כדין אקרי *עת רצון* בגין דהא כדין שלימו אשתכח וכל אנפין נהירין. וכד צלותין סלקין כדין איהו *עת רצון* לאשתכחא ועל דא כתיב (תהלים סט:14) *ואני תפלתי לך יי׳ עת רצון* דאיהו חבורא דא עם דא.

בהיכלא דא קיימן שית פתחין ד׳ פתחין לארבע סטרין דעלמא וחד לעילא וחד לתתא. באלין פתחין אתמנא חד רוחא דאיהו רב על כלהו די ממנן בכל אלין פתחין ורזיא״ל שמיה

© 2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

והאי אתמנא ואתפקד בכל אינון רזין עלאין דפומא לפומא ממללן דנשקין דא לדא ברחימו דרחימותא.

תרעין אלין לא קיימן לגלאה. כד אתפתחו כדין ידעין כלהו היכלין וכל אינון רוחין וכל אינון משריין דהא תרעי דרצון [p. 111] אתפתחו. ולא אעלין באלין תרעין אלא רעוי דצלותין רעוי דשבחא רעוי דנשמתין קדישין עלאין.

האי איהו היכלא דמשה. בהאי היכלא אתכניש משה ברחימו מנשק נשיקין. בהאי היכלא (שמות יט:19) *משה ידבר והאלהים יעננו בקול* כד אתדבקו נשיקין בנשיקין **[רנד ע״א]** דא עם דא. ועל דא כתיב (שיר א:2) *ישקני מנשיקות פיהו וגו׳*. לית נשיקין בחדוה אלא כד רוואן דא עם דא בתפנוקין דכלא ובחדוה מנהירו עלאה.

תא חזי *משה ידבר* דכתיב (שיר א:15) *הנך יפה רעיתי* וכתיב (שם ד:3) *כחוט השני שפתותיך*, *והאלהים יעננו בקול* דכתיב (שם א:16) *הנך יפה דודי אף נעים* וכתיב (שם ה:13) *שפתותיו שושנים נוטפות מור עובר*.

האי רוחא אתמסרו בידיה כל רזין דאינון נשמתין דמתערי תיאובתא דרחימו דלעילא ותתא כחדא, אינון נשמתין עלאין כגון רבי עקיבא וחברוי דאלין לא אתקריבו לאתחסאה באתר דנהר דינור דהא כל שאר נשמתין אתחסיין תמן ועברו ביה והא אוקימנא.

[p. 112] תא חזי רוחא דא אפיק תריסר נהורין וכלהו קיימי ברזא דתחות האי רוחא. בארבע סטרין דעלמא קיימין ארבע נהורין עלאין דשלטין לארבע סטרין.

בסטרא דדרום קיימא חד נהורא עלאה ימינא דכל עלמא דהא מניה שראן ישראל לאתאחדא ברזא דמהימנותא ואיהו מיכאל רב חילא דנהורא עלאה דנחתא מסטרא דדרום דתמן נהורא קיימא בתוקפיה.

האי מיכאל נהורא ימינא אפטרופוסא רבא דישראל בגין דכד סטרא אחרא קיימא לאסטאה עלייהו דישראל כדין מיכאל אטען עמיה ואתעביד סניגוריא עלייהו דישראל ואשתזבן מההוא קטיגוריא מארי דבבו דישראל. בר בזמנא דאיחרב ירושלם דהא כדין אתגברו חובין ומיכאל לא יכיל בהדיה דסטרא אחרא דטענתיה דמיכאל תבירא עלייהו דישראל וכדין כתיב (איכה ב:3) *השיב אחור ימינו מפני אויב*.

מסטרא דצפון קיימא נהורא אחרא דהא איהו קיימא לנטלא דינא מבי היכלא רביעאה ויהב לממנא דפתחא. דבההוא פתחא קיימאן ממנן אחרן דאינון דבסטר מסאבא מחכאן לההוא ממנא ונטלי דינא. ולזמנין דהאי ההוא נהורא דבסטרא דצפון איהו עביד דינא ולא אתמסר בסטרא אחרא בגין דכל דינין דאתעבידו ביה אית לון אסוותא וקב״ה עביד חסד באינון אתרי.

© 2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

[p. 113] גבר״יאל איהו האי נהורא דבסטרא דצפון ובכל אתר דאיהו מחי שרי ביה חסד בגין דגבר״יאל בתרין סטרין כליל בתרווייהו ועל דא מחיא ואסוותא ביה. בסטרא דא קיימא רזא דכתיב (דברים ח:5) *כי כאשר ייסר איש את בנו יי׳ אלהיך מיסרך*, ואלין יסורין דרחימותא דכלילן בסטרא דא ובסטרא דא.

בסטרא דמזרח קיימא נהורא אחרא דאיהו קיימא בכל מילי דאסוותא למיעל קמי מאריה כל אינון דאתנשיין בבי מרעייהו ולקרבא זמנין וקצין לאינון מרעין דאשתלימו מהימנותייהו. וסחרא עלמא בכל יומא ויומא בגין לאשלמא אסוותא בפקודא דמאריה. והאי נהורא רפ״אל שמיה ואע״ג דהא אוקימנא ליה לסטרא אחרא. ודא אחיד לסטרא דא ולסטרא דא לסטרא דמיכאל ולסטרא דגבריאל.

והאי איהו ממנא בשעתא דאתדן בר נש בהיכלא רביעאה לחיים כדין איהו אקדים באסוותא. והאי אסוותא מגו דחיקו נפקא בגין דמתרין סטרין נפקא והאי דחיקו אתיא מגו סטר שמאלא ואסוותא מגו סטר ימינא. ועל דא ההוא מרע כד אתיא ליה אסוותא מגו דחיקו סגיא אתיא ליה. [p. 114] והכי הוא מסטרא דמערב ואע״ג דאמרן דרפאל בסטר מזרח ואוקמוה בסטר דא דמערב, אסוותא וחיין לאו איהו אלא מסטר מזרח דהא מתמן אתמשכאן לתתא.

ובהאי סטרא נהורא חד ונוריא״ל שמיה ואיהו אוריא״ל ודא איהו כליל מכלהו וקיימא שליחא בכלא. ואית ליה תלת סטרין אבל תרין אינון בגין דכל חד מאלין כליל בחבריה [**רנד ע״ב**].

דאינון ארבע יסודין תתאין מאינון ארבע יסודי עלמא עלאין על כלא. ובגין דכלהו מתקשרין דא בדא רמז קרא ואמר (שיר ו:11) *אל גנת אגוז ירדתי* והא אוקימנא.

אינון תריסר נהורין קיימין בההוא רוחא דקאמרן וההוא רוחא עלייהו בשלימו. אלין ארבע נהורין עלאין אית תחותייהו תמניא אחרנין למהוי בשלימו וכלהו שלימו חד. וכד מתפרשין כלהו אינון תלת לכל סטר.

אלין ארבע סמכין קיימין לסלקא ולאתאחדא האי היכלא לעילא באתר דאקרי שמים ואתחברא נשיקין אלין באלין כחדא. תחות אלין כמה דרגין לדרגין [p. 115] כלהו נפקי מנייהו מאלין יסודין תתאין מנייהו מסטרא דמיא ומנייהו מסטרא דאשא ומנייהו מסטרא דרוחא ומנייהו מסטרא דעפרא.

כגוונא דא תנינן ארבעה נכנסו לפרדס וכלהו אתברירו לדוכתא דא לאלין ארבע יסודי. וכל חד וחד אתקשר בדוכתיה דא בסטרא דאשא ודא בסטרא דמיא ודא בסטרא דרוחא ודא בסטרא דעפרא. וכלהו אטבעו ביסודא דיליה כמה דעאלו בר ההוא שלימא חסידא דאתיא בסטרא דימינא ואתדבק בימינא וסליק לעילא.

© 2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

וכד מטא להאי אתר דאקרי היכל אהבה אתדבק ביה ברעו דלבא. אמר האי היכלא אצטריך איהו לדבקא ליה בהיכלא דלעילא באהבה רבה. כדין אשתלים ברזא דמהימנותא ואיהו סליק ואשלים אהבה זוטא באהבה רבה כדקא חזי. ועל דא מית באהבה ונפק נשמתיה בהאי קרא (דברים ו:5) *ואהבת*, זכאה חולקיה.

[p. 116] כל אינון אחרנין נחתו לתתא כל חד וחד ואתענשו בההוא יסודא דנחת לתתא.

אלישע נחת לתתא בסטר שמאלא דאיהו אשא ונחית ביה ולא סליק ואערע בההוא סטרא אחרא דאקרי *אל אחר*. ואתמנע מניה תשובה ואתתרך בגין דאתדבק ביה ועל דא אקרי אחר ואוקימנא.

בן עזאי נחית ביסודא דעפרא ועד לא מטא לאוקידו דעפרא דמאטי לההוא סטרא אחרא אטבע בההוא עפרא ומית, ועל דא כתיב (תהלים קטז:15) *יקר בעיני ייי המותה לחסידיו*.

בן זומא נחית ביסודא דרוחא ואערע ברוחא אחרא דמטא לסטר מסאבא. ובגין דאעבר עליה רוחא אחרא נפגע. מאי נפגע. ההוא רוחא מסאבא דאקרי *פגע רע* ובגין כך נפגע. פגע ביה ולא אתישב ביה.

וכלהו לא אשתזבן מעונשא. ועל דא אמר שלמה (קהלת ח:14) *יש הבל אשר נעשה על הארץ אשר יש צדיקים שמגיע אליהם כמעשה הרשעים*, בגין דאלין נחתו בדרגין אלין ואתענשו.

[p. 117] ת״ח בגין דרבי עקיבא סליק לעילא כדקא יאות עאל בשלם ונפק בשלם.

שאיל שאלתא ולא אתפרש דכתיב (תהלים יז:14) *ממתים ידך ייי ממתים מחלד חלקם בחיים*. על דא תוהא, אלין דאתקטלו בקטולי עלמא זכאין צדיקין דלא חאבו חובה בגין דיתענשון. תא חזי. *ממתים ידך ייי ממתים מחלד חלקם בחיים*. הכא איהו תרי סטרי *ידך ייי*, ו*חלד*. *ידך ייי* דא קב״ה דנשמתא אתכניש לגביה. *ממתים מחלד*, דא סטרא אחרא דגופא איהו שלטא עלוי דכתיב (ישעיה לח:11) *לא אביט אדם עוד עם יושבי חדל*.

ת״ח נשמתא דאלין לאשלמותא דרוחא קדישא דלהון עשרה רוחין מתתא כדקא יאות. וגופא דלהון יתמסר למלכו הרשעה, כל חד נטיל חולקיה ומהכא רזא דקרבנין.

[p. 118] ותא חזי. כד שרי שירותא רישא דמהימנותא גו מחשבה בטש בוצינא דקרדינותא וסליק גו מחשבה ואפיק נצוצין נציצין זריק לתלת מאה ועשרין עיבר ובריר פסולת מגו מחשבה ואתבריר.

אוף הכי כגוונא דא סליק במחשבה. כמה דאתברר ביה פסולת אתברר אוף הכי אלין דבהו אשתלים [p. 119] מאן דאצטריך. ודאי כך סליק במחשבה וכלא **[רנה ע״א]** כמה דאצטריך, חדו מסטרא דא ועציבו מסטרא דא.

© 2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

כתיב (קהלת ח:15) *ושבחתי אני את השמחה אשר אין טוב לאדם תחת השמש כי אם לאכול ולשתות ולשמוח והוא ילונו בעמלו ימי חייו אשר נתן לו האלהים תחת השמש. ושבחתי אני את השמחה*, וכי שלמה מלכא קא משבח דא. אלא *ושבחתי אני את השמחה*, דא חדוותא דמלכא קדישא די בזמנא דאיהו שלטא בשבתא וביומין טבין. דמכל עובידן טבין דב״נ עביד *אין טוב לאדם תחת השמש כי אם לאכול ולשתות* ולאחזאה חדוותא בההוא זמנא בגין דיהא ליה חולקא בעלמא דאתי. *והוא ילונו בעמלו*. מאן. קב״ה. *הוא ילונו* ויהך עמיה לאעלא ליה לעלמא דאתי.

ד״א *והוא ילונו*. מאן *הוא*. ההוא ב״נ דאכיל ושתי וחדי. כל מאי דאפיק למיכל ולמשתי *הוא ילונו* לקב״ה בהלואה ואיהו יהיב ליה כפלי כפלים מכל מה דאפיק בהאי. בתרין אלין אוזיף ב״נ לקב״ה, כד חייס ליה למסכנא וכד אפיק בשבתי וזמני דהא כלא אוזיף לקב״ה כד״א (משלי יט:17) *מלוה יי׳ חונן דל וגמולו ישלם לו*.

[p. 120] ובגין כך דא שמחה ודא עציבו, דא חיים ודא מות, דא טוב ודא רע, דא ג״ע ודא גיהנם, וכלא דא בהפוכא דדא. ועל דא גופא דלהון הוא בעציבו ונשמתא בחדוה. וכד הוו אלין עשרה דאקרון הרוגי מלכות הרוגים הוו מסטרא אחרא ואשלימו אתר אחרא דקדושה, ובגין כך כלא אגלי קמי קב״ה ואתעביד כדקא יאות.

בהיכלא דא קיימן אינון תריסר, ארבע אלין לעילא ותמניא עמהון, בגין דכל חד נטיל עמיה תרין כמה דאיהו סדורא דתריסר דגלים וכן בסדורא דלתתא עד סוף דכל דרגין.

מהיכלא דא נפקין כל אינון צלותין וכל אינון רעוין דרעו דאתעבידו ברחימו וכד עאלין בהאי היכלא כלהו מתדבקן ביה בקב״ה. ובכל יומא ובכל זמנא דנשיקין אתחברו כדין איהו זמנא דקב״ה אשתעשע בנשמתין דצדיקיא. ומהו שעשוע. דמתקרבין באינון נשיקין ואינון אקדימו לההוא ענוגא ועל דא כתיב (ישעיה נח:14) *אז תתענג על יי׳* ואוקימנא.

היכלא דא כללא דכל אינון היכלין תתאין כלהו כלילן בהאי היכלא.

[p. 121] היכלא קדמאה דתמן קיימא ההוא רוחא דקאמרן וכל אינון חיוון אסתמיך בתרין סמכין לסטר מזרח ובתרין סמכין לסטר דרום ובתרין סמכין לסטר מערב ובתרין סמכין לסטר צפון ואינון תמניא, ואלין אקרון יתדות וקיימי לבר.

כד מלכא עלאה אתי נטלי אינון יתדות ואתעקרן מאתרייהו ואינון מיתרים דאינון תמניא אחרנין בר מאינון יתדות דקאמרן. ההוא רוחא קדמאה די בגו ההוא היכלא עאל ואתכליל בגו ההוא היכלא תניינא ברוחא תניינא דביה.

אינון תרין סמכין דלסטר מזרח אינון קרעיא״ל דאתמנא לבר על תריסר אלפי ממנן דכלהו אקרון יתדות המשכן, דא לימינא. לשמאלא שמעיא״ל ואתמנא על תריסר אלפי ממנן אחרנין וכלהו יתדות כדקאמרן.

© 2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

אינון ממנן אחרנין סמכין דאתמנון לסטר דרום חד סעדיא״ל וחד סטריהא״ל כל חד וחד על תריסר אלפי ממנן אחרנין, אלין לא אתעדון משלטנהון לעלמין.

[p. 122] אלין כלהו ממנן על קיומא דעלמא. אלין אינון דקיימן בקיומא דאינון דאתנסיבו דשקלי במתקלא דכורין ונוקבין דא עם דא ואלין אקרון *מאזנים* ועל דא כתיב (תהלים סב:10) *במאזנים לעלות*, ולא אינון דכתיב בהו (ויקרא יט:36) *מאזני צדק* דקאמרן.

כל אינון דשקילין דא עם דא ולא שקיל דא יתיר מן דא סלקין ואתחברן כחדא ואינון חבורא [**רנה ע״ב**] דדכר ונוקבא כחדא ועל דא *במאזנים לעלות*, ואע״ג דלזמנין מסתייעא מלתא ושקיל דא יתיר מן דא ומתחברן כחדא והא אוקימנא.

אינון ממנן אחרנין דלסטר צפון דאינון תרין סמכין אינון פתחיא״ל, עטריא״ל וממנן כל חד וחד על תריסר אלפין אחרנין ואינון יתדות המשכן, כאלין אחרנין דקאמרן.

אינון ממנן תרין סמכין אחרנין דלסטר מערב אינון פדתיי״אל תומיהא״ל, ואתמנון כל חד על תריסר אלפי ממנן אחרנין וכלהו יתדות המשכן כדקאמרן.

אלין אינון אושדי דמעין על כל אינון דמתרכי נשיהון קמייתא בגין אינון שבע ברכאן דאתמסרו לה אתעדן ולא אתקיימו בגין דאתתרכא ולא אתדבקו בעלא ואתתא כחדא. ועל דא כלהו אושדי דמעין דאחזי תירוכין [p. 123] דאינון שבע ברכאן כמה דאתעדן מאתר אחרא. כדין בההיא שעתא קלא נפק ואמר (ישעיה נ:1) *אי זה ספר כריתות אמכם אשר שלחתיה*.

היכלא תניינא דקא אמרן דכליל להיכלא קדמאה לאתייחדא ביה, וכל אינון חיוון, הכי נמי אית ליה תמניא סמכין כקדמאי, וכולהו ממנן כל חד וחד על תריסר אלפי ממנן אחרנין כאלין קדמאי כדקאמרן. תרין אינון לסטר מזרח תרין סמכין לסטר דרום ותרין סמכין לסטר צפון ותרין סמכין לסטר מערב.

אלין תרין סמכין דלסטר מזרח יהדניי״אל, גזו״ריה, תריסר אלפי ממנן אחרנין לכל חד וכלהו יתדות. אינון תרין סמכין דלסטר דרום אהריא״ל, ברהיא״ל, ואינון על תריסר אלפין כל חד כקדמאי.

אלין ממנן על משבר ואקרון הכי ונטלי אינון קלי דנשין ומנחן לון קמי ההוא היכלא. וכד ההוא סטרא אחרא אתי לקטרגא בההוא שעתא דאיהו שעתא דסכנה קיימי אלין ועאלין הני קלי לממנא דעל פתחא ולא יכיל ההוא סטרא אחרא לקטרגא. ולזמנין דקדים ההוא סטר אחרא ועאל וקטריג ויכיל לנזקאה.

[p. 124] אלין תרין סמכין דלסטר צפון חלחליא״ל, קרספיהא״ל, אינון ממנן כל חד על תריסר אלפין אחרנין כדקאמרן. אינון תרי סמכין אחרנין דלסטר מערב אינון סוגדיי״ה, גדריי״ה, ואלין על תריסר אלפי אחרנין.

© 2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

ואלין ממנן על ההוא דמא דברית כד אתגזר ההוא ולדא לתמניא יומין, ואלין נטלי ההוא דמא ומנחן ליה קמי האי היכלא. וכד רוגזא אתער בעלמא אשגח קב״ה על ההוא דמא ולא אתיהיב לההוא סטרא אחרא רשו לאעלא תמן.

ת״ח בזמנא דאתגזר ב״נ לתמניא יומין ושראת עליה שבת מלכות קדישא, ההיא ערלה דגזרין ושדאן ליה לבר כדין קיימא ההוא סטרא אחרא וחמא דההוא איהו חולקיה מקרבנא דא. כדין אתבר ולא יכיל לשלטאה ולקטרגא עלוי וסליק ואתעביד סניגוריא על ישראל קמי קב״ה.

[p. 125] היכלא תליתאה. היכלא דא קיימא לאכללא וליחדא ביה ההוא היכלא תניינא וההוא רוחא וכל אינון חיוון דביה. כלהו כלילן ואתייחדן דא בדא, ואינון חד רוחא דכליל דא בדא. הכי נמי אית ליה תמניא סמכין לארבע סטרין דעלמא וכלהו אקרון יתדות.

תרין סמכין דלסטר מזרח אינון יהודי״ה, עזריא״ל ואלין קיימי כל חד וחד על י״ב אלפי ממנן אחרנין וכלהו אקרון יתדות המשכן. תרי סמכין דלסטר דרום אינון שכניא״ל, עזוזי״ה ואינון ממנן על תריסר אלפי ממנן אחרנין.

ואלין אינון ממנן על ההוא הבל דתינוקות דלעאן באורייתא לקיימא עלמא. ואלין נטלי ההוא הבל וסלקי ליה לעילא וכל הבל והבל דאינון תינוקות דלעאן באורייתא אתעביד מניה רוחא חדא וסלקא ההוא רוחא לעילא ואתעטר בעטרא קדישא ואתמנא נטורא דעלמא וכן כלהו.

תרין סמכין דאינון לסטר צפון אינון עזפיא״ל, קטטריהא״ל ואינון ממנן **[רנו ע״א]** על תריסר אלפי ממנן אחרנין כל חד וחד כדקאמרן. תרין סמכין דלסטר מערב אינון עססני״ה, אדירירי״ה ואלין ממנן על תריסר אלפין כל חד וחד כדקאמרן.

אלין אתמנון לאכרזא בכל רקיעין לכל אינון דמעברין בנייהו מאורייתא וסלקין לון דלא ילעון בה כדין נפקי כל הני ממנן ומכריזי ואמרי ווי לפלניא דקא סליק בריה מאורייתא ווי ליה דהא אתאביד מחולקא דעלמא דאתי.

[p. 126] היכלא רביעאה. היכלא דא היכלא דקיימא בנטירו יתיר. היכלא דא סחרין ליה תלתין ותרין יתדות עלאין וחמש מאה אלף אחרנין דממנן תחות אלין, וארבע אחרנין עלאין על כלהו וכלהו יתדות דהיכלא דא. אלין ארבע אינון חסדיהא״ל, קסירי״ה, קדומי״ה, דהריא״ל, אלין ארבע ממנן על כלהו, וכלהו אחרנין כלהו ממנן תחותייהו.

ועל ידא דאלין אתידע דינא למעבד בעלמא ועל אלין כתיב (דניאל ד :14) *ובמימר קדישין שאלתא*. להני ארבע אתיין כל אינון חיילין די ממנן על דינא לשאלא היך אתגזר דינא בעלמא, בכל אינון דינין דלא אתייהיבו בפתקין לקיומא דעלמא. ועל דא כלהו אתיין לשאלא ובגין כך כלהו ממנן על דא.

© 2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

אינון תלתין ותרין אחרנין אינון ממנן על כל אינון דלעאן באורייתא תדיר ולא פסקי בימּמא ובליליא. ואלין אחרנין כלהו דתחותייהו אינון ממנן על כל אינון דקבעין זמנין ידיעאן לאורייתא. ועל דא אינון ממנן כלהו ולאענשא לכל אינון דיכלי לאשתדלא באורייתא ולא משתדלי.

היכלא חמישאה. היכלא דא קיימין ביה תלת מאה ושתין וחמש ממנן כחושבן ימי שתא, ועילא מנייהו ד׳ סמכין עלאין על כלהו. ואלין [p. 127] אינון קרשיהאי״ל, סרטיהאי״ל, עסיריי״ה, קדמיאי״ל, ואלין אקרון יתדות דהיכלא דא.

אלין אתמנון לבדחא עלמא כד נשמתא אתוספא מע״ש לע״ש ואיהי נפקת. כד איהי נפקת נפקין אלין עמה ומעברי מישראל כל עציבו וכל יגיעה וכל מרירו דנפשא וכל רוגזא דעלמא ואלין אינון בדיחי עלמא.

כל אינון דלתתא מאלין ארבעה כלהו אתמנון לאעברא דינא מאינון מארי דדינא ומאינון דטרדי לון בגיהנם דיסלקון דינא מנייהו. ועל דא כל אלין יתדות כלהו קיימי בחדוה ומחדוה נפקי ובגין כך כלהו היכלין קיימי לאתעטרא לעילא כמה דאתמר.

היכלא שתיתאה. היכלא דא היכלא דקיימא על כל היכלין תתאין, בהאי מאה אחרנין דקיימאן לבר דאקרון יתדות כאינון אחרנין, ואינון מאה לסטר ימינא ומאה אחרנין לסטר שמאלא.

תרין ממנן עלאין לסטר ימינא ותרין ממנן אחרנין עלאין לסטר שמאלא. אלין דימינא אינון מלכיאי״ל, שמעיהאי״ל, ואלין דשמאלא אקרון מססרניי״ה, צפצפיי״ה. אלין אינון יתדות עלאין מימינא ומשמאלא.

ואלין אינון קיימי וזמינין בעלמא. בההוא זמנא דצדיקא מטא זמניה לאסתלקא מעלמא ואתייהיב רשו לסטרא אחרא אלין ארבע קיימי לאתעתדא תמן בגין דתפוק נשמתיה [p. 128] בנשיקה ולא תהא כפיטורי ותצטער בשלטנו דסטרא אחרא. זכאין אינון צדיקיא בעלמא דין ובעלמא דאתי דמאריהון אקדים עלייהו שולטניהון למהוי נטירן בעלמא דין ובעלמא דאתי.

מהיכלא דא שראן כל רזין וכל דרגין עלאין ותתאין לאתחברא בגין דישתכח כלא עילא ותתא בשלימו למהוי כלא חד וחבורא חד לאתיחדא שמא קידשא כדקא יאות ולאשתלמא לאנהרא נגידו עלאה בתתאה ונהירו דבוצינין כחד דלא תעדי דא מן דא. וכדין נגיד ואתמשך מאן דאתמשך דלא אתידע ולא אתגליא בגין דיתקשר **[רנו ע״ב]** ויתיחד דא עם דא למהוי קב״ה ביחודא שלים כדקא יאות.

זכאה חולקיה מאן דידע ברזא דמאריה דאתשמודעאה ליה כדקא יאות ואכלין חולקהון בעלמא דין ובעלמא דאתי. ע״ד כתיב (ישעיה סה:13) *הנה עבדי יאכלו ואתם תרעבו וגו׳*. זכאין אינון צדיקיא דידעי ארחוי דקב״ה דמשתדלי באורייתא יממא ולילי בגין דאינון ידעי ליחדא

© 2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

יחודא קדישא כדקא חזי. דכל דידע ליחדא שמא קדישא בשלימו כדקא חזי זכאה איהו בהאי עלמא וזכאה איהו בעלמא דאתי.

קשורא דכל הני היכלין הכא מתקשראן. יעקב קשירו דכל מהימנותא רוחא דקיימא לקבלא רוחא דאיהו לתתא והאי רוחא דאיהו לעילא קיימא לקבלא רוחא עלאה דכל רוחין קיימין ביה .דא איהו יעקב דאיהו רוח אמצעיתא דכל רוחין. איהו נטיל האי היכלא שתיתאה באינון נשיקין לאתדבקא רוחא ברוחא כד״א (שיר א:2) *ישקני מנשיקות פיהו*, [p. 129] וכל נשיקה איהו לאתדבקא רוחא ברוחא תתאה בעלאה. ובאלין נשיקין אסתלק רוחא דלתתא לאתדבקא ברוחא דלעילא. וכד מתדבקן רוחא ברוחא כדין רוחא עלאה סתימאה שארי על האי רוחא דאמצעיתא, ועד לא אתער לאתדבקא רוחא ברוחא רוחא עלאה לא שריא על רוחא דאמצעיתא.

ורזא דא כד אתאחיד רוחא ברוחא כדין שראן נשיקין לאתחברא ומתערין שאר שייפין בתיאובתא ורוחא דא מתדבקא בדא. וכדין שייפין כלהו מתערי אלין באלין לאתקשרא שייפא בשייפיה.

ואי תימא מאן אתער שייפי תתאי או שייפי עלאי. שייפי תתאי מתערי תדיר לגבי עלאי, מאן דאיהו בחשוכא תאיב תדיר למהוי בנהורא, שלהובא אוכמא דלתתא אתער תדיר לגבי שלהובא חוורא דלעילא בגין לאתדבקא ביה ולמשרי תחותיה. ורזא דא (תהלים פג:2) *אלהים אל דמי לך אל תחרש ואל תשקוט אל*.

כד נטיל יעקב האי היכלא שתיתאה כדין אקרי בשמא קדישא שלימא. ואי תימא שלימא דכלא, לאו הכי. אלא [p. 130] כד אשתלימו כלהו היכלין אלין באלין כדין אקרי כלא בשמא שלים יהוה אלהים ודא הוא שמא שלים. ועד לא אתחברו דא עם דא היכלין בהיכלין לא אקרי בשמא שלימא דא. וכד מתחברן כחדא אלין באלין כדין אשתלים כלא מעילא ותתא, ונהירו דעילא לעילא נחתא ושריא על כלא ואתקשר כלא כחדא למהוי כלא חד.

ורזא דמלה יעקב נטיל ארבע נשין וכליל לון בגויה, ואע״ג דאוקימנא להאי מלה ברזא אחרא דאיהו קיימא בין תרין עלמין. ורזא דכלא, כד יעקב נטיל האי היכלא דאיהו שתיתאה נטיל וכליל בגוויה כל אינון ארבע נשין, ארבע מלאכין, וכלהו דבקי בהיכלא דא. אלין אינון ארבע רישי נהרין דכתיב (בראשית ב:10) *ומשם יפרד והיה לארבעה ראשים*. אלין ארבע רישין אינון ארבע נשין. נטיל לון יעקב כדקאמרן וליה אצטריך ואיהו נטיל היכלא דא. וכדין אקרי האי היכלא *ייי*, כד איהו לטב כד״א (שמות יג:21) *ייי הולך לפניהם יומם*, (בראשית יח:17) *ייי אמר המכסה אני מאברהם*. וכד אתחבר יצחק בהיכלא דבי דינא דאקרי זכות״א כדין אקרי כלא *ייי* לאענשא לחייביא כד״א (שם יט:24) *ייי המטיר על סדום וגו׳*, וכלא ברזא חדא כדקא יאות.

© 2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

[p. 131] וכד יעקב נטיל היכלא דא כדין אקרי כלא רצון שלים וסימניך (אסתר ב:15) *ובהגיע תור אסתר* ודא הוא עת רצון. ומכאן ולהלאה שראן היכלין לאתחברא ולאתקשרא אלין באלין. ואע״ג דתנינן דרומית מזרחית וכלא איהו כחדא. הכא איהו רוחא ברוחא דבקותא חדא.

מכאן שרי אברהם דאיהו ימינא דאקרי אהב״ה רבה דקאמרן ואיהו נטיל היכלא דאקרי אהב״ה כמה דאתמר. ובגין דאברהם נטיל היכלא דא דאיקרי אהב״ה כדין (יחזקאל טז:17) *שדים נכונו*, ואתמליין מכל טוב לספקא ולאתזנא כלא מהכא. וכד אלין *שדים נכונו* ואתמליין מגו רחימו עלאה כדין אקרי היכלא דא אל שד״י כדקאמרן. ובהאי [p. 132] אסתפק כל **[רנז ע״א]** עלמא כד אתברי דהא כד אתברי עלמא לא יכיל למיקם בקיומא ולא הוה קאים עד דאתגלי היכלא דא דנטיל אברהם. וכד אתגלי אברהם בהאי היכלא כדין אמר לעלמא די הא ספוקא לאתזנא מניה עלמא ולאתקיימא. ובגין כך אקרי א״ל שד״י, א״ל שד״י לכלא ביה לאתזנא מיניה ולינקא מיניה.

ת״ח היכלא דא זמין קב״ה למליא ליה ולאתקנא ליה לזמנא דאתי דכתיב (ישעיה סו:11) *למען תינקו ושבעתם משד תנחמיה למען תמוצו והתענגתם מזיז כבודה. שד תנחמיה* ו*זיז כבודה*, כלא איהו בהאי היכלא. וכדין בההוא זמנא כתיב (בראשית כא:7) *מי מלל לאברהם הניקה בנים שרה*, דהא יניקא תליא ביה באברהם.

יצחק דאיהו שמאלא דקב״ה אתר דמניה מתערין כל דינין דעלמא ואיהו דרועא דשמאלא שירותא דכל דינין וכל דינין מתערי מתמן האי איהו נטיל ואחיד ההוא היכלא דאקרי זכותא לאתחברא דינא בדינא ולמהוי כלא קשורא חדא בגין דהאי איהו דינא דלעילא ורשימין דדינין קיימין ביה.

והכא אתרשים שמא קדישא דאקרי אלהים. בגין דאית אלהים חיים דאיהו לעילא לעילא [p. 133] סתים מכלא, ואית אלהים דאיהו בי דינא דלעילא, ואלהים דאיהו בי דינא דלתתא הה״ד (תהלים נח:12) *אך יש אלהים שופטים בארץ*, *אלהים* עלאה כליל לאלין דלתתא וכלא איהו חד.

בהאי היכלא אתער יצחק וכלהו שבעין ותרין נהורין דכלילן ביה דעלייהו אתגזרו כל דינין דלתתא בעלמא דכתיב (דניאל ד:14) *בגזרת עירין פתגמא*. ואמאי אקרון *עירין*. אלא בגין דכלהו קיימין בהאי עיר, (תהלים מח:9) *עיר יי׳ צבאות, עיר אלהינו*. כל אינון היכלין לעילא כל חד וחד אקרי *עיר* כד״א (דניאל ד:10) *עיר וקדיש*, ואלין אינון *עירין* דקיימין לגו בגו דהיכלא דקיימן ב*עיר*, בגין כך אקרון *עירי״ן*.

האי היכלא אתכליל ביצחק וכלא בהיכלא דאברהם בגין דימינא אכליל לשמאלא. ות״ח כל חד וחד כליל לחבריה, והא אוקימנא דכד אברהם עקד ליצחק בגין לאכללא ביה דינא ולאשתכחא שמאלא כליל בימינא ולאשלטא ימינא על שמאלא. ועל דא קב״ה פקיד ליה

© 2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

לאברהם לקרבא בריה לדינא ולאתקפא עלוי ולא פקיד ליצחק אלא לאברהם. ועל דא אשתכח דא בדינא ודא בחסד וכלא חד ואתכליל דא בדא, והכי אתכלילו היכלין תתאין בעלאין.

[p. 134] כד נטיל יצחק היכלא דא כדין כלא איהו לטב, דינא בזכותא. ועל דא בעי בר נש דדאין דינא למידן דינא בזכותא בגין דאיהו רזא עלאה שלימו דדינא. בגין דלית שלימו דדינא אלא בזכותא, דא בלא דא לאו איהו שלימו, דינא בזכותא דא איהו שלימו דמהימנותא כגוונא דלעילא.

ביומא דראש השנה כד דינא אתער בעלמא בעאן ישראל לתתא לאתערא רחמי מגו שופר כגוונא דרזא עלאה והא אוקימנא. ובעינן לחברא דינא לקבל זכותא בגין דכד קיימא דינא בזכותא כלא איהו בחבורא חדא, ועילא ותתא בשלימו וכדין (איוב ה:16) *ועולתה קפצה פיה* דלית לה רשו לאסטאה ולקטרגא בעלמא. וכדין כלא ביחודא חדא כדקא יאות. ודינא בלא זכו לאו איהו דינא.

ודא איהו רזא דישראל דאית לון דינא בזכותא, אבל שאר עמין לא אית לון דינא בזכותא. ועל דא אסיר לן לסדרא דינין דילן בערכאי דשאר עמין דהא לית לון חולקא בסטר מהימנותא דילן דכתיב (תהלים קמז:20) *לא עשה כן לכל גוי ומשפטים בל ידעום*. ומסטרא דישראל כל מאן דדאין דינא ולא אכליל ביה זכות דא איהו חטי דקא גרע רזא דמהימנותא ואסטי גרמיה לההוא סטרא דאית ביה דינא בלא זכות.

[p. 135] ות״ח כד קיימי סנהדרין לתתא למידן דיני נפשות אצטריכו למפתח בזכותא בגין לאכללא זכותא בדינא. ותו דהא אקרון מבי זכותא ועל דא אשתדלותא דלהון למפתח בזכותא. ושראן בזכותא מזעירא ולבתר אשתלים דינא מעלאה למהוי זכותא כליל בדינא דא לעילא ודא לתתא. דינא בזכותא שלימו דדינא. דא בלא דא לאו איהו שלימו. ובגין כך יצחק **[רנז ע״ב]** ורבקה כחדא אינון, דא דינא ודא זכותא למהוי שלימו כחדא. זכאה חולקהון דישראל דקב״ה יהב לון אורייתא שלימתא למיהך בארח קשוט כגוונא דלעילא.

ת״ח לא דיינין דינא אלא בזכו ולעיינא זכותא דקדמיתא למהוי כליל דא בדא. וסנהדרין קא מהפכי בזכותא בדינא לאכללא כלא כחדא בגין דלא ישלוט סטרא אחרא דהא כד זכותא לא אשתכח סטרא אחרא אשתכח דאקרי חובה ואתחברת בדינא ואתתקפת ודא הוא דינא בחובה.

ועל דא ביומא דר״ה בעינן לחברא זכותא בדינא ולא יתגבר חובה. ובגין כך בעינן זכותא ודינא למהוי כחדא בגין דאיהו שלים. דכד סטרא אחרא שלטא לאו איהו שלים אלא קטרוגא כמה דאיהו קטרוגא ואינון ארבע מיתות. וכד סטרא דקדושה דאיהו זכות שלטא כלא איהו שלים (מלכים ב כ:19) *שלום ואמת* (תהלים קג:4) *חסד ורחמים*.

© 2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

[p. 136] וכד אתחברת סטרא אחרא בדינא <u>דשלטא</u> בקטרוגא באינון ארבע מיתות בית דין, סקילה שריפה הרג וחנק, כלהו שלטנותא דקטרוגא בישא. סקילה בגין דאיהו (ישעיה ח:14) *אבן נגף*, שריפה בגין דאיהו (שם) *צור מכשול* אשא תקיפא, הרג דא (דברים לב:42) *חרב תאכל בשר*, *תאכל בשר* ודאי דשלטא בבשרא ודא הוא (בראשית ו:13) *קץ כל בשר*, חנק בגין דאיהו (דברים כא:23) *קללת אלהי״ם* ההוא דשלטא על חנק ועל צליבו ואוקימנא בגין דלא ישתאר אלא בשרא בלחודוי, וההוא *קללת אלהים* שלטא בבשרא מרה חשוכא ובגין כך דא לטב ודא לביש.

ואצטריכו ישראל דרזא דמהימנותא בהו לאסתמרא בגין דישלוט סטרא דמהימנותא ולא <u>יהיבו</u> דוכתא לסטרא אחרא לשלטאה. זכאין אינון בעלמא דין ובעלמא דאתי. עלייהו כתיב (ישעיה ס:21) *ועמך כלם <u>צדיקים לעולם ירשו ארץ</u>*.

[p. 137] נביאין דאינון סטרין עלאין תרין ירכין דסמכין לאורייתא קדישא אינון נטלין להיכלא דתרין רוחין ביה דאינון נוגה וזוהר ואינון תרין ירכין לתתא לסמכא לאינון היכלין דלעילא דאקרון תורה שבעל פה. כמה דאית סמכין לאורייתא דאיהי תורה שבכתב כך אית סמכין קיימין לאורייתא דאיהי תורה שבע״פ ואתכלילו דא בדא. כדין אלין תרין סמכין דלתתא כד מתחברן באלין עלאין אתרשים בהו סטרא דנבואה. ומאן איהו. מראה דאיהו כגוונא דנבואה. וכל אינון מאריהון דמראה מהכא ינקין. לעילא נבואה הכא מראה.

ועל דא איהו דא כגוונא <u>דא. וכד</u> מתחברן דא בדא כדין שליט על האי אתר שמא קדישא דאקרי צבאות בגין דכל אינון חיילין קדישין כלהו קיימי הכא וכלהו אקרון מסטרא דנבואה, מראה וחלמא מסטרא דנבואה הוו.

ואע״ג דקא אמרי׳ די בגו ההוא אות קיימא קדישא שריא שמא דא בגין <u>דכלהו נפקי</u> מהאי אות, עם כל דא ירכין דאינון קיימין לבר קרינן על שמא דא. ואלין אינון דאקרון ברייתי דהא ברייתא לבר ממשנה, מתני׳ קיימא לגו ברייתי ואקרון ירכין בתי בראי כגוונא די לעילא.

[p. 138] מתני׳ איהו רזא דקיימא לגו דאולפי <u>מתמן</u> עקרא דכלא, <u>ועל דא תנאי. ורזא דא</u> (שיר ח:2) *אנהגך אביאך אל בית אמי תלמדני*. *אל בית אמי*, דא <u>בית קה״ק</u>, *<u>תלמדני</u>*, דא הוא רזא דמתניתין. דכד עאל דא נהר דנגיד ונפיק בההוא בית קדש <u>הקדשים כדין כתיב</u> *תלמדני*. ודא הוא רזא דאקרי משנה כד״א (דברים יז:18) *את משנה התורה <u>הזאת</u>*<u>. ולבתר כד אתמשכא אקרי</u> ברייתא, תרין ירכין אינון ברייתי.

רזא דרזין דלא אתייהיב לאתגלאה בגין דלא אתמסר רזא בר לחכימי עליונין. ווי אי אתגלי ווי אי לא אתגלי, בגין דאיהו רזא מרזין עלאין דקב״ה אנהיג ביה עלמא.

[p. 139] בית ראשון קיימא בימי שלמה לקבל עלמא עלאה ואיהו אקרי בית ראשון. ואשתמש כלא בבית קדשי הקדשים אתר דאשתמש ביה שמשא **[רנח ע״א]** <u>בסיהרא וקיימא</u>

© 2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

עלמא באשלמותא. ולבתר גרמו חובין ואתמשכו רזין ואתדחיין מבית קדש הקדשים לבר. כד אתדחו לירכין כדין קיימו לבר דאקרון בתי בראי ואצטריכו לברייתי.

בית שני קיימו בבתי בראי בירכין. ומנייהו אהדרו ושארו בהאי בית קדש הקדשים ואיהו בית שני. ואינון אחרנין אשתארו בברייתא לבר ביני ירכין. והוו אולפנין ממתני׳ ואתנהיגו מינה והיינו רזא דכתיב (ישעיה ב:3) *כי מציון תצא תורה*.

ולבתר כד גרמו חובין אתעדי שלטנו דהאי בית שני ואע״ג דשלטנא דיליה לא הוה כבית ראשון דהוה ביה שלמא. בית ראשון אתר דאית ביה שלמא תדיר בגין דאיהו מלכא דשלמא דיליה תדיר ועל דא הוה בשלום. בית שני לא הוה ביה שלם הכי בגין דערלה הוה בגויה וקטרגא ביה תדיר, ועל דא הוו כהני זמינין תדיר לגביה ולקטרגא בהאי ערלה, ולהו אצטריך מלה לקטרגא בהדה ולאגנא על בית שני, וכלא ברזא כדקא חזי.

[p. 140] לבתר גרמו חובין ושלטא ההיא ערלה ואתדחיין מבית שני לבר ונחתו מתמן לחמוקי ירכין ולבתר נחתו מתמן ואתדחו מאינון חמוקי לתתא עד די שרון לתתא ברגלין. וכד יתבון ברגלין כדין (זכריה יד:4) *ועמדו רגליו ביום ההוא*, ועלמא בכלא יתנהיג ברזא עלאה כדקא חזי. ואע״ג דאתדחו לא אשתבקו מניה ולעלמין אתאחידו ביה.

ומאן דידע ומדיד בשיעורא דקו המדה ארכא דמשיכו דירכין עד רגלין יכיל למנדע משיכו דגלותא דאתמשך, ורזא איהו בין מחצדי חקלא וכלא ברזא עלאה.

[p. 141] ובגין דא כלהו ברייתי וכלהו תנאי וכלהו אמוראי קיימי בדוכתייהו כדקא חזי, אלין לגו ואלין לבר באינון חמוקי ירכין ואלין לבר לתתא מברכין, ובכולהו אקרי תורה שבע״פ, ובכלהו נחתי ישראל ואתגלו.

וכדין כד יסתיים גלותא במשיכו עד רגלין כדין *ועמדו רגליו ביום ההוא*, ויתעבר ההוא רוחא מסאבא ערלה מן עלמא ויתהדרון ישראל בלחודייהו לשלטאה כדקא יאות, בגין דההיא ערלה נחית לון לתתא עד השתא, ומכאן ולהלאה דההיא ערלה אתקצץ ואתעבר מגו עלמא. כדין (דברים לג:28) *וישכון ישראל בטח בדד עין יעקב*, בההוא *עין יעקב*, ולא אשתכח מקטרגא עלייהו. זכאה חולקהון דישראל בעלמא דין ובעלמא דאתי.

יוסף הצדיק עמודא דעלמא איהו נטיל ברשותיה היכלא טמיר וגניז וברשותיה קיימא היכלא שביעאה. ואע״ג דקא אמרן דהיכלא דלבנ״ת הספי״ר ברשותיה קיימא, הכי הוא דביה מתקן.

[p. 142] אבל ת״ח נביאים דקא אמרן כד מתחברי לתתא תרין דרגין מתפרשין מנייהו מראה וחלום וקיימי בירכין. באינון חמוקין קיימי מראה וההוא דאקרי נבואה קטנה, מירכין ולתתא קאים חלום, עד דמאטו רגלין ברגלין, ותמן קאים היכלא תתאה ואקרי לבנת הספיר.

© 2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

כלא ירכין בירכין לאשתלמא חד בחד וכלהו דרגין דנבואה, דהא מתמן נפקי ושראן על האי אתר ואתעביד מנייהו מראה ושראן על האי אתר ואתעביד מנייהו חלום.

יוסף הצדיק איהו שלימא דכלא. איהו נטיל כלא בגין דכלא אתקן בגיניה. כלא תאיב בתיאובתא בגיניה.

ת״ח בשעתא דיוסף הצדיק קיימא לאתקנא כלא כדין איהו נטיל כלא וכד אתחבר בהיכליה כדין מתערי כלהו לנטלא תיאובתא ורעותא עלאי ותתאי. וכלא אינון ברעותא חדא ושלימו חד למהוי עלאי ותתאי רעותא חדא כדקא יאות, וכלהו תתאי קיימי בקיומא בגיניה. ועל דא כתיב (משלי י:25) *וצדיק יסוד עולם*, ועל האי יסודא קאים האי עלמא.

[p. 143] האי לבנ״ת הספיי״ר לא קאים בקיומיה עד דהאי יוסף הצדיק אתתקן וכד איהו אתתקן כלא מתתקני. דא הוא יסודא דכלהו בניינא. ועל דא כתיב (בראשית ב:22) *ויבן יי׳ אלהים את הצלע* ולא כתיב *וייצר* ולא כתיב *ויברא* בגין דהאי קיימא על יסודא .ולבתר דיסודא אתקן כלא אתבני **[רנח ע״ב]** עליה, ובגין דא כלהו קיימן בהאי והא אוקימנא.

ת״ח כתיב (בראשית ב:22) *ויבן יי׳ אלהים את הצלע*, דהוות מסטרא אוחרא ואתקין לה לאהדרא אנפין באנפין, הכי אוקימנא. אבל *ויבן*, אסתכל לסלקא לה בההוא דרגא דעלמא עלאה שריא ביה למהוי דא כגוונא דדא. *ויבן*, אסתכל בסטרוי ואתקין וכוין כל רוחותיה למזרע ולאשקאה ולאולדא למעבד בה כל צרכוי כמה דאצטריך. ולבתר *ויביאה*. במה. בהאי צדיק דכתיב (אסתר ב:13) *ובזה הנערה באה אל המלך*, דהאי אמשיך לכלא לסלקא לאתעטרא בשלימו.

[p. 144] הכא מניעו דכל חובין הכא מניעו דכל תיאובתין בישין מה דלא איהו בההוא היכלא שתיתאה בסטרא אחרא, דתמן כל ענוגין בישין וכל סטרין דתיאובתין דענוגא דהאי עלמא. וכד האי עלמא אתנהיג בהו בני נשא כשלי בהו ובגין דבני נשא טעיין בהו כשלין בהו לההוא עלמא, דחמאן כמה ענוגין דגופא ותיאובתין דגופא אתהני ואתעניג מנייהו וטעין אבתרייהו, הה״ד (בראשית ג:6) *ותרא האשה כי טוב העץ למאכל וגו׳*, דהא כל תיאובתין וכל ענוגין דעלמא ביה תליין.

ועל דא כגוונא דא, אית מלין דגופא אתהני מנייהו ועיילי לגופא ולא לנשמתא, ואית מלין דנשמתא אתהני מנייהו ולא גופא. ועל דא דרגין פרישין דא מן דא. זכאין אינון צדיקיא דנטלי אורח מישר ומנעי גרמייהו מההוא סטרא ומתדבקן בסטרא דקדושה.

היכלא דא כליל כל שאר שמהן דכל אלין חיילין דלתתא. תרין שמהן אינון דכלילו שאר שמהן אחרנין. חד דכד אתחבר עילא בתתא ויעקב נטיל היכליה באינון נשיקין ברזא עלאה כדין כליל כל שאר שמהן ואקרי יהו״ה אלהי״ם ודא אקרי שם מלא כמה דאוקימנא. וחד כד אתחבר יסודא דעלמא בהיכליה וכלהו מתערי בחביבותא ובתיאובתא לגביה וכלהו כלילן ביה כדין כליל

© 2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

כל שאר שמהן, ואקרי יהו״ה צבאות ודא אקרי שמא קדישא שלים ולאו איהו שלים כהאי אחרא.

[p. 145] מה בין האי להאי. דא שליט עלאה בתתאה גופא בגופא כדקאמרן, ודא שליט מאתר דסיומא דגופא ולתתא באינון היכלין ובכלא דלתתא. ורזא דא בית ראשון ובית שני. ובגין דא היכלא דא כליל כל שאר שמהן דלתתא כמה דאוקימנא. ועל דא שמהן אלין דא סליק ודא נחית. זכאין אינון צדיקייא דידעין ארחוי דאורייתא.

יסודא דא אתתקן לתרין סטרין, חד לאתקנא כל שאר דלתתא וחד לאתקנא היכלא שביעאה ולאתקנא דא בדא למהוי כלא רעו חדא כדקא יאות. עד הכא יחודא דתרין סטרין דלעילא ותתא לאתיחדא כחדא בשלימו למיהך בארח מישר.

זכאה איהו מאן דידע ליחדא יחודא ולסדרא סדרי מהימנותא למיהך בארח מישר. זכאה איהו בהאי עלמא ובעלמא דאתי. ועל דא כתיב (תהלים פה:11) *חסד ואמת נפגשו צדק ושלום נשקו*, וכדין (שם:12-13) *אמת מארץ תצמח וצדק משמים נשקף, גם יי׳ יתן הטוב וארצנו תתן יבולה*.

היכלא שביעאה. היכלא דא היכלא פנימאה מכולא. האי היכלא איהו דלאו ביה דיוקנא ממש ולית ביה גופא כלל. הכא איהו סתימו דסתימין דגו רזא [p. 146] דרזין. האי איהו רזא דאיהו אתר לאעלא תמן בגו אינן צנורין דלעילא רוחא דכל רוחין רעווא דכל רעווין לאתחברא כלא כחדא רוחא דחיי בהאי למהוי כלא תקונא חדא.

היכלא דא אקרי בית קדש הקדשים אתר לקבלא ההיא נשמתא עלאה דאקרי הכי לאייתאה עלמא דאתי לגביה. האי עלמא עולם אקרי. עולם, סליקא, דסליק עלמא תתאה לגבי עלמא עלאה ואסתתר בגווה ואתעלם ביה אתגליא בסתירה. עולם דסליק איהו וכל אינון **[רנט ע״א]** דקרבין ביה ואסתתרן גו סתירו עלאה. עולם עלאה דסליק ואסתתר ברעותא עלאה גו טמירו דכל טמירין דלא אתידע כלל כלל ולא אתגלי ולית מאן דידע ליה.

פרוכתא דפרסא פריסא חפיא גו טמירו דסתימין. כפורתא פריסא גו טהירין עלאין לאסתמא סתימו דהאי טמירו סתים. לגו מן כפורתא אית אתר סתים וטמיר וגניז לאכנשא ליה בגויה משח רבות עלאה רוחא דחיי על ידא דההוא נהר דנגיד ונפיק. והאי נהר אקרי מבועא דבירא דלא פסקין מימוי לעלמין.

[p. 147] וכד האי עייל ונגיד כל ההוא רבות קדשא מלעילא מאתר דקדש הקדשים נהירו נחית ואתי גו אינון צנורון. והאי אתמליא מתמן כנוקבא דמתעברא ואתמליא מן דכורא. אוף הכי נמי האי היכלא מתתקנא תדיר לקבלא כנוקבא דמקבלא מן דכורא.

© 2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

קבילו דקביל, כל אינון רוחין ונשמתין קדישין דנחתין לעלמא ואתעכבו תמן כל ההוא זמנא דאצטריך, יתעכבון עד זמנא דייתי מלכא משיחא ויסתפקון כל אינון נשמתין וייתון ויתחדי עלמא כמלקדמין וכדין יתחדי קב״ה בעובדוי כד״א (תהלים קד:31) *ישמח יי׳ במעשיו*.

[p. 148] בהאי היכלא קיימין ענוגין ותפנוקין דרוחי ואשתעשעותא דאשתעשע קב״ה בגנתא דעדן. הכי איהו תיאובתא דכלא וענוגא דכלא לאתחברא כלא כחדא ולמהוי כלא חד קשורא דכלא ביחודא חדא הכא קיימא.

דכד שייפי כלהו מתחבראן בשייפין עלאין כל חד וחד כדקא חזי ליה לית לון תיאובתא ולית לון ענוגא בר ביחודא דהאי היכלא. כלא הכא תליא. כד אתחברותא דהכא אתייחד ביחודא חדא כדין כל נהירו דשייפין וכל נהירו דאנפין וכל חדוון כלהו נהירין וחדאן.

זכאה חולקיה מאן דידע לסדרא סדורין ולאתקנא תקוני אשתלמותא ולייחדא ייחודא כדקא יאות. רחים איהו לעילא רחים הוא לתתא קב״ה תבע ביקריה בהאי עלמא ובעלמא דאתי והא אוקימנא. וכדין כל דינין וכל גזרין בישין מתעברין ומתבטלין מעלמא.

היכלא דא היכלא דתיאובתא היכלא דענוגא היכלא לאשתעשעא עילא ותתא כחדא ולקבלא כלא נהירו דבוצינא עלאה דנהיר לכלא ולאתיחדא כלא כדקא יאות ביחודא שלים. ועל דא היכלא דא קאים בטמירו דכלא האי גניז מכלא. ת״ח אע״ג דכלהו טמירין, דא טמיר וגניז יתיר למהוי ברית קיימא כלא כחדא דכר ונוקבא למהוי שלים.

היכל דא אקרי *ארון הברית* דאיהו *אדון כל הארץ* בגין דהאי איהו אתר דנפקו מניה כל נשמתין דעלמא ליחדא יחודא לתתא ולאמשכא יקרא דקב״ה מעילא [p. 149] לתתא ליהבא לצדיק בגין דנפקו מצדיק ועיילי בצדיק. ולבתר נפקי מצדיק ועיילי באתר דנפקי מתמן.

האי *ארון הברית* נקיט כלא מצדיק. ולבתר נפקי מניה ועיילי בצדיק לתתא. לבתר נפקי מצדיק דלתתא ועיילי בהאי *ארון הברית* למהוי כל נשמתין כלילן מעילא ומתתא למהוי שלים מכל סטרין. והאי *ארון הברית* נקיט מצדיק אינון נשמתין מתרין סטרין.

ת״ח מבועא דבירא לא מתפרשא מבירא לעלמין ועל דא האי אתר שכלולא דכלא קיומא דכל גופא למהוי שלים בכלא כדקא יאות. הכא הוא יחודא וקשורא כחדא למהוי עילא ותתא חד בקשורא חדא דלא מתפרשן כל שייפין דא מן דא ולאשתכחא כלא אנפין באנפין.

ועל דא תנינן מאן דשמיש ערסיה מאחורא אכחיש תקונא דאסתכלותא אנפין באנפין לאנהרא כלא כחדא ולאשתכחא כלא אנפין באנפין בדבקותא כדקא יאות כד״א (בראשית ב:24) *ודבק באשתו, באשתו* דייקא ולא אחורי *אשתו*.

[p. 150] תרין אינון, יעקב איהו לעילא יוסף לתתא. תרין תיאובתין אינון, חד היכלא שתיתאה וחד האי היכלא שביעאה. תיאובתא לעילא באינון נשיקין דנטל יעקב, תיאובתא לתתא בהאי שמושא דנטיל יוסף. מתרין סטרין אלין נטיל האי **[רנט ע״ב]** *ארון הברית* רוחא

© 2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

דחיי. מסטרא דיעקב נטיל רוחא דחיי דלעילא דאתדבק ביה באינון נשיקין ואעיל רוחא דחיי דלעילא ביה לאתזנא מניה. מסטרא דיוסף דאיהו לתתא בסיומא דגופא בהאי היכלא נטיל רוחין ונשמתין לארקא לתתא להאי עלמא.

אלין תרין סטרין מתפרשן לתרין סטרין. סטרא דיעקב אתפשט ויהיב תוקפא לנבעא באינון שדים דאתמליין מההוא רוחא דחיי ויניק בהו לאינון מלאכין קדישין דאינון חיין וקיימין לעלמין וקיימין בקיומא ביה. סטרא דיוסף עייל בתיאובתא ויהב תוקפא לגו ועביד נשמתין ורוחין לנחתא לתתא ולאתזנא בהו בני עלמא.

ועל דא קיימין תרין סטרין אלין דא לעילא ודא לתתא, דא לאתזנא לעילא ודא למיזן לתתא, כל חד וחד כדקא חזי ליה ועל דא כלא איהו חד וחד רזא איהו. ועם כל דא יוסף זן לכל גופא ואשקי ליה ומהאי רוחא דחיי דאתדבקותא דיעקב נחית לתתא וביה אתדבק האי *ארון הברית* ברעותא לעילא ונחית ההוא רוחא דחיי לתתא בההוא אתדבקותא דיוסף. וכד אתחבר כלא כחדא אתמליין אינון שדים לינקא לכלא ובגין כך כלא איהו חד.

[p. 151] זכאה חולקיה מאן דידע לקשרא קשרין וליחדא יחודא ברעותא דלבא כדקא יאות בגין לדבקא שייפא בשייפא רוחא ברוחא כלא בכללא חדא למהוי כלא חד כדקא חזי.

תא חזי האי היכלא כד אלין רוחין קדישין וכל אינון רתיכין כלהו מתיחדי כחדא ואשתכחו בקשורא חדא כדין האי רוחא עלאה דכלהו דאיהו נקודה חדא אסתים בהו ולא אתגליא ואתעביד רוחא סתים דכלא כגוונא עלאה. וסימניך אגוזא, יחודא בקשורא דכלא כדקאמרן לאתקשרא דא בדא למהוי כלא שלים בשלימו דכר ונוקבא כחדא.

והא אוקימנא דכגוונא דא קרבנא סלקא ליחדא יחודא ולאסתפקא כל חד וחד כדקא חזי ליה מההוא תננא דסליק. וכהנא דאיהו ימינא בקשורא דיחודא ברעותא, וליואי בשירתא, דא כליל בדא היכלא בהיכלא רוחא ברוחא עד דמתחברן באתרייהו שייפא בשייפא למהוי כלא כליל כחדא כדקא יאות.

והא אוקימנא דכד אשתלים כלא כחדא שייפין עלאין בתתאין כדין נשמתא עלאה דכלא אתערת ועאלת בכלהו ונהיר לכלא וכלהו מתברכאן עלאין ותתאין. וההוא דלא אתידע ולא עאל בחושבנא רעותא דלא אתפס לעלמין. כדין כלא סליק עד אין סוף ואתקשר כלא בקשורא חדא ובסים ההוא רעותא לגו בגו בסתימו.

[p. 152] נהירו דנשמתא עלאה סלקא לגו בגו ונהיר לכלא. בגו דהאי נהירו אעיל סתימו דמחשבה דאיהו כליל כלא, ובגו לגו בההוא רעו דמחשבה אנהיר ואתבסם ותפיס ולא תפיס. וסליק האי רעו דמחשבה לתפשא ביה וכד האי סליק נהירו דלתתא תפיס ביה.

וכן כלא לאתקשרא ולאתמליא ולאתברכא כלא כחדא כדקא יאות. וכדין אתקשר דא בדא כדקאמרן היכלין בהיכלין תתאין בעלאין רזא דכר ונוקבא כחדא נהירו עלאה בנהירו

© 2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

דסתים וגניז יתיר ביה, וההוא דגניז כליל במה דגניז יתיר עד דאשתקע כלא כדקא יאות ביחודא חדא.

ועל דא משה הוה ידע לסדרא סדורא דמאריה מכל בני עלמא. כד אצטריך לארכא אריך וכד אצטריך לקצרא קצר כמה דאוקימנא (במדבר יב:13) *אל נא רפא נא לה*. תנינן מאן דאריך בצלותיה ויסתכל ביה לסוף אתא לידי כאב לב. ותנינן מאן דאריך בצלותיה יורכון יומוי. ורזא דמלה, מאן דאריך באתר דבעי לקצרא אתי לידי כאב לב. מאן לב. דא הוא דכתיב (משלי טו:15) *וטוב לב משתה תמיד* בגין דאיהו אתר דבעי לקצרא ולא לארכא ביה. דהא כלא קאים לעילא ובעי דלא לאמשכא ליה, [אלא] לקשרא ליה בקשורא דלעילא בלא אריכו למהוי כלא **[רס ע״א]** חד ביחודא חד. וכיון דאתקשר כחדא כדין לא בעי לארכא באריכו ולאתחננא בתחנוני. וכד אריך באריכו באתר דאצטריך קב״ה קביל צלותיה ודא הוא יקרא דקב״ה בגין דיחודא דצלותא קא מקשר קשרין ואסגי ברכאן לעילא ותתא.

[p. 153] היכלא דא קיימא גו נקודה חדא טמירתא והאי נקודה איהי רוחא לקבלא רוחא. וכד שריא רוחא ברוחא כדין עאל דא בדא ואיהו חד ודבקותא חדא ואתרכיב דא בדא למהוי חד כהאי אילנא דארכיב דא בדא ואיהו חד זינא בזיניה. ווי מאן דארכיב זינא בלא זיניה כאינון בני אהרן דבעו לארכבא אילנא באחרא דלאו איהו זיניה.

ומאן דארכיב זינא בזיניה וידע לקשרא קשרא בקשריה היכלא בהיכליה דרגא בדרגיה דא אית ליה חולקא בעלמא דאתי כמה דאוקימנא. ועל דא האי איהו שלימו דכלא, וכד אשתלים דא בדא ואיהו כלא חד עובדא דנפיק מהאי שלימו ההוא אקרי מעשה מרכבה.

ורזא דא (בראשית ב:7) *וייצר יי׳ אלהים את האדם*, שם מלא, ואדם איהו עובדא דהאי מרכבה דארכיב דא בדא עובדא דשלימו דכלא. וכד אשתלים דא בדא כדין יי׳ אלהים שם מלא. זכאה איהו מאן דידע לקשרא קשרי מהימנותא וליחדא יחודא כדקא חזי.

[p. 154] ת״ח כמה דאיתנהו שמהן קדישין עלאין מתחברין אלין באלין הכי איהו שמא קדישא, אתפרש לעילא ואתפרש לתתא. שמא דא איהו לעילא שמא דא איהו באמצעיתא שמא דא איהו לתתא. יהו״ה דאיהו רזא דשמא קדישא איהו חד. רזא דכלא, עלמא עלאה בסתימו דסתימותא דעליה דאשתתף בהדיה ואיהו חד. עלמא תתאה בסתימו דאמצעיתא רזא דרתיכא קדישא עלאה דעליה ואוקימנא.

מהאי גיסא ד׳ רתיכין נפקין ומהאי גיסא ארבע רתיכין נפקין בגין דכל חד וחד מתפרש לארבע. כל רתיכא ארבע אינון כד מסתכלין דרגין. וכן כלהו ארבע בארבע ברזא דשמא קדישא עד דנחתין דרגין לתתא בההוא אתר דאקרי רזא דשמא קדישא דאיהו אדנ״י באינון רתיכין דקיימי ונטלי בשמא דא ואינון אקרון (זכריה ו:1) *הרי נחשת*. בגין דאית הרים ואית הרים. אית הרים עלאין והרים תתאין, ואינון בתלת סטרין קיימי ונפקי מגו זהב וכסף ונחשת.

© 2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

[p. 155] נחשת לתתא, בגין דאינון רתיכין דנפקי מגו אל״ף דל״ת נו״ן יו״ד די בגו היכלא קדמאה דאינון ארבע רתיכין דנפקין מגו אינון תרין רוחין ימינא ושמאלא מגו לבנת הספיר כדקאמרן, אלין תרין רוחין דקאמרינן התם אינון אקרון תרי טורים ואינון *הרי נחשת*.

מאינון תרי רוחין דאקרון *הרי נחשת* נפקי אינון ארבע רתיכין דמשתמשי בההוא שמא דאל״ף דל״ת דאשתקע בסנדלפו״ן מארי דאפיא וכלהו שליחן אלין על אלין בעלמא ברזא דסוסוון ורתיכין בגין דאית רתיכא על סוסוון דנטלי לה.

ודא שמא קדישא אתכליל ביו״ד ה״א כמה דאוקימנא דאתכליל אל״ף דל״ת ביו״ד ה״א ואיהו יאהדונה״י והא אתמר. אלהים לא אתכליל בשמא אחרא בגין דאית אלהים חיים ומהאי אתפשט לכמה סטרין ולא אתכניש אלא אתפשט.

שמא דכליל כל שמהן יו״ד ה״א וא״ו ה״א ברזא דאתוון צירופא דשמא קדישא דביה הוה ידע <u>לצרפא כהנא</u> בכל סטרוי עד דסלקי שמהן בכמה סטרין בארבעין ותרין גוונין באשתטחו דבוצינא דקרדינותא, דהאי איהו כליל כל שמהן.

[p. 156] ושמא דא כליל כל שמהן, <u>אהיולדינ״ם</u> סימן. באלין אתוון כלילן אחרנין מתחברן, ונפקי אלין ועיילי אלין.

לבתר כד אתנטי ואתפשט בוצינא דקרדינותא מצטרפי אתוון בגווה ועאלי אתוון ונפקי אתוון ברזא דאלין תשע אתוון. ואלין אתמסרו לקדישי עליונין **[רס ע״ב]** למיהך בארחא דרזא דאתון לצרפא יחודא <u>דשמהן כמה</u> דהוה <u>כהנא ידע</u> לצרפא שמהן באתוון רשימין.

[p. 157] (יחזקאל א:8) *וידי אדם מתחת כנפיהם*. כלהו *ידי אדם* הא אוקימנא דאינון רוחין וחיון <u>ואופנים כלהו</u> בגדפין וידין תחות גדפייהו לקבלא צלותין ולקבלא מארי דתיובתא. *ידי אדם*, אתרין ודוכתין לקבלא בני נשא בצלותהון ובעותהון ולאפתחא פתחין לקבלא לון ליחדא ולקשרא קשרין ולמעבד רעותיהון.

ואלין אתרין ודוכתין דאקרון *ידי אדם* דקיימי לבני נשא אלין אינון שמהן קדישין דשליטין בכל דרגא ודרגא בגין דבהון עאלין ב״נ בצלותהון ובעותהון בכל תרעין עלאין. ובדא שלטין תתאין לעילא, ורזא דא (תהלים קיט:73) *ידיך עשוני ויכוננוני*, <u>ואלין רזי שמהן</u> קדישין.

(שמות ט:22) *ויאמר יי׳ אל משה נטה את ידך על השמים*. וכי היך יכיל לארמא ידיה על שמיא. אלא נטה, ארכין, כד״א (תהלים יח:10) *ויט שמים וירד*, משיכו מלעילא לתתא. *ידך*, אתרך, אתרא דדרגא דילך דאת שארי בגוויה ודא ברזא דשמא קדישא. וכלא עלאי <u>ותתאי על רזי</u> דשמהן נטלי וקיימי, ובהו עאלין בני נשא להיכלין <u>עלאין ולדפקא בכל אינון תרעין עילאין ולית</u> מאן דימחי בידייהו. זכאין אינון דידעין לסדרא יחודא דמאריהון כדקא יאות ולמיהך בארח קשוט בגין דלא יטעון ברזא דמהימנותא.

© 2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

תא חזי בהיכלין אלין אית רזא עלאה גו מהימנותא. וכלהו חיון רתיכין כלהו משניין דא מן דא לאתכללא אלין באלין לטב לאתקנא וסימניך (אסתר ב:9) *וישנה ואת נערותיה לטוב*.

[p. 158] בשבעה היכלין אלין שלימו דעילא, כד אשתלים דא בדא ועאלו צלותין ובעותין, דמאן דידע לסדרא לון לאתקנא לון לעילא כד״א (שם) *ואת שבע הנערות הראויות לתת לה מבית המלך*.

היכלא קדמאה. (ישעיה מה:7) *יוצר אור ובורא חשך*, נהירו דאבן טבא, ספירו דאבן טבא נציץ לתרין סטרין כמה דאוקימנא לימינא ולשמאלא אור וחשך. (תהלים קד:24) *מה רבו מעשיך יי׳ כלם בחכמה עשית*, כלהו אופנים וגלגלים, *מלאה הארץ קנינך וגו׳*. *המלך המרומם לבדו מאז*, שמא קדישא יאהדונה״י כללא דשמא קדישא שלים בתרי שמהן ודא הוא סליק באוירא *ומתנשא מימות עולם*.

היכלא תניינא. אל ברוך גדול דעה, אורפניא״ל רזא דכליל אתוון זעירין דאלפא ביתא. הכא אינון דקאמרי קדוש וברוך והכא איהו קדושה וברוך כבוד יי׳.

[p. 159] היכלא תליתאה. לאל ברוך נעימות יתנו.

היכלא רביעאה. המחדש בטובו בכל יום תמיד מעשה בראשית בגין דהכא מתגלגלין נהורין ודינין דעלמא. מאן דאיהו לחיים מתחדש כמלקדמין לאתקיימא בעלמא בנהורא דימינא דאקרי אל כדקאמרן.

היכלא חמישאה. היכלא דא אקרי אהבת עולם ודא איהו משיכו דרחימותא דהיכלא דאקרי אהבה ודא היא אהבת עולם אהבתנו יי׳ אלהינו. בא״י הבוחר בעמו ישראל באהבה, ברזא דא״ל שד״י.

היכלא שתיתאה. אמת ויציב ונכון וקיים, ובעינן דלא לאפסקא בין היכלין אלין לאלין דהא במשיכו דצלותא ורעותא מתחבראן כחדא ואתקשראן אלין באלין ברזא דשמהן קדישין דשליטין בכל חד וחד.

[p. 160] היכלא שביעאה. רזא דרזין בלחישו ולא אשתמע קלא. הכא איהו רעותא דלבא לאתכוונא ולסלקא רעותא לעילא עד אין סוף ולקשרא שביעאה בשביעאה וכלא חד בחד דא בדא מתתא לעילא ולבתר מעילא לתתא לאמשכא ברכאן בכלהו כדקא חזי, ממקורא דחיי דאיהו שביעאה לעילא ודא שירותא ברעותא דלבא ובסתימו דאתוון דשבע שמהן עלאין קדישין. **[רסא ע״א]**

היכלא שביעאה דאיהו מקורא דחיי דא איהו היכלא קדמאה שירותא דכלא מעילא לתתא ולנטלא שביעאה מתתא לאתחברא דא בדא שביעאה בשביעאה, דהא מהאי דלתתא עייל מאן דעייל להיכלא עלאה.

© 2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

[p. 161] ברוך, רבויא דכלהו תתאי כללא דחיון ושרפים ואופנים וכלהו היכלין ,רבויא דרזא דקדש הקדשים דשריא בגויה בגניזו. וכדין אקרי ברו״ך בכל אלין רבויין וברכאן ורזין דאשתלימו בהו.

את״ה, עטורא דסתימו דאתוון כללא דכלהו כ״ב אתוון, ודא היא א״ת. ה׳ דכליל לון מעילא האי ה׳ וכניש לון בגויה ודא איהו א״ת ה׳. וכד איהי בשלימו בההוא נהר דאחיד בה סלקא לאתעטרא לעילא ודא איהו רזא דכתיב (אסתר ב:13) *ובזה הנערה באה אל המלך*. וכדין *את כל אשר תאמר ינתן לה*. ודא איהו רזא ברוך אתה, ובעי לאתכוונא בהאי ולקשרא רעותא בהאי רזא.

יי׳ אלהינו, דא איהו קשורא דמלכא עלאה לעילא בהאי, כד *הנערה באה אל המלך את כל אשר תאמר ינתן לה.*

דא רזא דאבהן לברכא לה, ודא איהו רזא אלהי אברהם אלהי יצחק ואלהי יעקב. כמה דהאי נערה לא אשתבקת מתתאי הכי נמי לא אשתבקת מאבהן לעלמין. איהי אחידת בהון לנטרא לון. ובגין דיתברכון כל חד מנה בעי לאדכרא לה על כל חד וחד. ולבתר יתכנשון כלהו בחבורא חדא ומתעטרי בהדה.

[p. 162] האל הגדול הגבור והנורא. הא כלהו כחדא לסלקא לעילא. בקדמיתא מעילא לתתא והשתא מתתא לעילא לאכללא לון בהדה. דכיון דאמר האל הגדול הגבור והנורא כלהו כלילן בה. וכדין אל עליון גומל חסדים טובים כללא דכלא.

דאשתהו בהדה ועאלו במעהא ואתברכון תמן. ולבתר שארי לון ואפיק לון כד אינון אתברכאן מגווה. בגו ההוא השתחואה דאמר בא״י מגן אברהם הכא נפקי כלהו ובכללא דא דימינא כלהו מתברכאן כדקא חזי.

ת״ח היכלא שביעאה דא רזא דמלכא עלאה מתעטרן ביה אבהן כדקאמרן ואתכלילו ביה. ועד השתא אתכלילו ובעי לאפקא לון איהו היכלא דא. כד אפיק לון מברכאן בגין האי נערה כדין איהי אחידת בהו בכל אינון ברכאן. ואע״ג דהא אתכלילו היכלין בהיכלין השתא אתאחידו באינון ברכאן כחדא, וכד אמר מלך עוזר ומושיע ומגן כדין אפיק לון מברכאן.

והאי איהו היכלא שביעאה ברזא דשמא קדישא עלאה בוכ״ו, ברכה וחסד כח ומשפט כליל כולא ודא הוא רזא אהי״ה [p. 163] כללא דכלא, בגין דאלין אתוון אפיקו אלין דנפקו מנייהו כללא דאבהן ודא איהו דמתחברא בהדייהו דאקרי ברכה.

כיון דאמר בא״י מגן אברהם הא אחידת ברכאן מנייהו ברזא דהיכלא חמשאה אהבה דאיהו ימינא ואיהו חמשאה לאתקשרא ברחימו דברכאן דימינא.

© 2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

והכי אצטריך מעילא לתתא לאתברכא. בקדמיתא אתתקנו היכלא בהיכלא כדקאמרן והשתא נטלי ברכאן לאשתכחא אלין מקדמת אלין. ואע״ג דאית מאן דנטיל בקדמיתא, כיון דאשתכחי מסטרא דימינא ברכאן בהיכלא חמשאה שארי לאחדא.

בסטר שמאלא ברזא דא, אתה גבור, והאי איהו חבורא אתה וגבור תרין דינין. וכיון דאתמשכאן ברכאן אתכליל ברחמי ואשתכח בההוא סטרא כלא כחדא, מחיה מתים סומך נופלים ורופא חולים כו׳.

ודא איהו ברזא דשמא קדישא דאקרי אכדט״ס רזא איהו באתוון דשמא עילאה דאקרי אלהים, בגין דאלין אתוון סלקין לאתעטרא לעילא ואפיקו אלין לאתקרי בהו. [p. 164] סלקין לאתעטרא לעילא אלהים חיים וגרע באתוון לאחדא בגריעו. ומהכא [**רסא ע״ב**] אתפשט לתתא לנטלא מגו אלין אתוון אחרנין ולסלקא מאלין אתוון בשמא דאלהים.

כיון דאתמשכאן ברכאן בחמשאה ורביעאה מעילא כדקאמרן, שארי ואחיד ברכאן מאמצעיתא דכולא מהיכלא שתיתאה ואחיד ברכאן בהאי ובהאי. ובגין כך אתה אזיל בכלהו.

אתה קדוש ושמך קדוש. כיון דאמר אתה קדוש ואתכליל אתה בקדוש אמאי ושמך קדוש, היינו שם היינו אתה. אלא הא תנינן בכל אתר דאשתכח יחודא וקשורא בעינן קדושה ותוספת קדושה וההוא תוספת עקרא הוא יתיר מכלא. ובגין כך בכלהו כתיב אתה ולא יתיר והכא בהאי אתר אמר קדושה ותוספת קדושה. אתה קדוש, קדושה, ושמך קדוש, תוספת קדושה.

[p. 165] וקדושים בכל יום. אלו שאר קדושין עלאין די בכל היכלא והיכלא דמתקדשי מהאי תוספת, בגין דקדושה קמייתא לה ותוספת קדושה לאתקדשא כל אינון שאר דקאמרן.

ולבתר כלא מעילא ומכלהו אבהן אתקשר בקשורא חדא והיינו ברוך אתה יי׳ האל הקדוש. הכא כלא קשורא חדא בגין דאמר ברוך אתה יי׳ האל הקדוש. ועל דא אקרי צרורא וקשורא דכלא ביחודא חד. זכאה חולקיה מאן דידע לסדרא שבחי דמאריה באתר דאצטריך. עד הכא דבקותא וברכאן וקדושה כחדא באבהן.

מכאן ולהלאה קיימין שאלתין ובעותין. שירותא דבעי בר נש למשאל עסקוי למנדע במלין דמאריה בגין למחזי תיאובתיה לגבי ולא אתפרש מניה. בגין דבעי בר נש לאשתתפא בקדושה דמאריה דשמא קדישא עלאה איתעטר ביה ואיהו שמא דברכאן וקדושין, כוז״ו, רזא דשמא קדישא ידו״ד דאיהו קדיש בקדושה. ואלין אתוון אחרנין נפקי מניה. הני אתוון אחרנין חבורא דהני כחבורא דדכר בנוקבא. והני קיימן גו רזא דנוקבא בדכורא דשוי לנוקביה לקמיה. וכד אפיקו אלין אתוון קדישין עלאין רזא דקדושה אלין אתוון אחרנין אקרון ט״ל, טל השמים, רזא דחושבנא דאתוון, בגין דהכא לתתא קיימין כל מלין בחושבנא ולאו חושבנא אלא לסיהרא.

© 2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

[p. 166] ובגין כך בעי <u>לאתקשרא בקישורא דקדושה</u> דמאריה ולא אתפרש בר נש מניה. וכד שאיל שירותא <u>דשאלתין לאחזאה</u> דתיאובתיה לגביה. מכאן ולהלאה יתפרש זעיר זעיר וישאל שאלתוי מה דאצטריך לשאלא.

וכל שאלתוי יהון לבתר דיסדר סדורא דא דקאמרן. כגוונא דא כל שאלתוי יהון בתחנונים ובעותין לקמי מאריה ולא יצדיק גרמיה מניה. זכאה חולקיה מאן דידע לסדרא סדורא דא למיהך בארח מישר כדקא חזי.

כגוונא דאתאחדא אשא במיא ומיא באשא, דרום בצפון וצפון בדרום, מזרח במערב ומערב במזרח, הכי נמי אתקשר כלא כחדא ויחודא אשתלים דא בדא.

[p. 167] וכל אינון דידעין לסדרא צלותהון כדקא <u>יאות אתקשר</u> בהו <u>וקריבו</u> ליה לאתכללא בהו. שאלתא שאיל ויהיב ליה. זכאה חולקיה בהאי עלמא ובעלמא דאתי.

בתר דסיים שאלתין וגופא שלים בכל סטרין בחדוה דלבא ואיהו שאיל וסיים שאלתין, יהדר לאמשכא ברכאן וחדוואן <u>לתתא היכלא</u> תליתאה לאמשכא <u>לתתא. רצה</u> יי׳ אלהינו בעמ״ך ישראל, האי איהו דמעמדות אינון סמכין דגופא, שירותא לתתא מן גופא, תרין ירכין עד דמטי לברכין. ואלין אינון רזא דמעמדות דקיימי על קרבנא. והכא איהו רזא <u>דתרין ירכין שירותא עד ברכין מלעילא</u>, חבורא דנביאים ומראות ברזא דאתוון <u>דאקרון בשמא קדישא</u> השתפ״א דאיהו רזא דשמא דאקרי צבאות, דא סליק ודא נחית, דא נביאים ודא מראות.

והכא איהו רזא עלאה דברייתי דקאמרן. וכד מטי איניש לברכין יכרע. ברוך אתה יי׳ המחזיר שכינתו לציון, והא הכא אהדרו ברייתי למתני׳ ואתברכאן כחדא. [p. 168]

היכלא [**רסב ע״א**] תניינא לתתא דאתפקדו ביה נשמתין לסלקא לאתחזאה בחיזו דחלמא. מודים, לאכנעא ברכין לאודאה על נשמתין כדקאמרן, על נשמותינו <u>הפקודות לך כמאן</u> דאשתאיל ממאריה עד דמטי להטוב שמך ולך נאה להודות.

ודא הוא גו רזא דשמא קדישא דאקרי ב״ם במוכ״ן, דא אקרי אל אלהים דאיהו ברזא עלאה, (יהושע כב:22) *א״ל אלהי״ם יהו״ה הוא יודע*, כללא דאלין אתוון אחרנין דנפקי מנייהו. והכא איהו רזא חדא, דכלהו ירכין מברכין ולתתא רזא דחלמא, רזא לההוא אתר לאעלא בהו נשמתין. ובעינן לאמשכא בהני ברכאן בגין לאשכחא נייחא בהאי עלמא ובעלמא דאתי.

היכלא <u>תתאה כללא לתתא. הכא איהו שלום</u>, שלום לעילא שלום לתתא שלום לכל סטרין שלום בפמליא דלעילא שלום בפמליא [p. 169] <u>דלתתא. ודא</u> איהו פמליא דלתתא דאיהו היכלא דלתתא ודא בחבורא חדא <u>בפמליא ומהכא</u> נגיד לכל אינון תתאי <u>דלבר.</u>

<u>ורזא דא כליל ואשתלים</u> כלא כחדא עילא ותתא בנהירו חדא לאשתלמא שם <u>מלא, שם</u> דא דאיהו שלם בכל אינון היכלין בכל אינון נהורין עלאין למהוי כלהו חד.

© 2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

שים שלום טובה וברכה. האי ב״נ כד אשתאיל מהיכלא דא לנפקא לבר, ישוי גרמיה כמאן דנפיק מחברותא דמלכא ומגו היכליה וימאיך גרמיה קמיה. אבל יחדי גרמיה דהא קדמאה איהו לנטלא עטרה דמשיכו דברכאן דנגדין מיחודא דמאריה. דא איהו בר דאיהו מהיכלא דמלכא. דהא בהאי שעתא דקא נפיק מקמי מלכא וכלא קשור בכל הני סטרין דקשורא דיחודא וברכאן וקדושה ותוספת קדושה, קב״ה קרי לפמליא דלעילא ואמר לון כתובו להאי ב״נ פלניא מאינון דאקרון חושבי שמו.

מאן חושבי שמו. אינון דמחשבי ומכוונין ברזא דשמיה ליחדא היכלין בהיכלין לקשרא קשרין וליחדא כלהו ביחודא חדא. ואלין אינון חושבי שמו כד״א (מלאכי ג:16) *ולחושבי שמו*. כדין אכתיבו ליה ואתרשים ואשתמודע לעילא ואשתלים איהו לעילא ותתא.

[p. 170] ומאן דלא אשלים ולא קשיר קשרא דמאריה כדקאמרן כד קריב קמי מארי וצלי צלותיה ולא חייש על יקרא דמאריה טב ליה דלא אברי. וקב״ה אמר (ירמיה כב:30) *כתבו את האיש הזה ערירי גבר לא יצלח בימיו*, ודא איהו (משלי כח:24) *גוזל אביו ואמו*.

הכא אשתלים כלא לעילא ותתא רזא דשמא קדישא שליטא לעילא, מצפ״ץ מצפ״ץ, (שמות לד:6) *יי׳ יי׳ אל רחום וחנון*. הכא איהו רזא דשמא קדישא לאתקדשא באתווי בבי עשרה ואתוון אחרנין בקדושה דיחידאי בצלותא. בתר דסיים קאים על רגלוי לכפרא על חובוי בגין דלא יהא פטרא דפומא לסטרא אחרא לאסטאה ליה, ואתכפיא קמיה ויקום בקיומיה לאתברכא מבי מלכא.

וזכאה חולקיה מאן דאתקדש ביה בהאי גוונא בצלותא כדקאמרן וקשר קשרין וייחד יחודין ויתכוון בכלא ולא יסטי לימינא ולשמאלא. צלותיה לא אהדר בריקניא. [p. 171] קב״ה גזיר ואיהו מבטל. על דא כתיב (משלי כג:25) *ישמח אביך ואמך ותגל יולדתך*. אית ליה חולקא בעלמא דין ובעלמא דאתי.

(אסתר ב:14) *בערב היא באה* היינו דכתיב (משלי לא:15) *ותקם בעוד לילה ותתן טרף לביתה וחק לנערותיה*, מההוא רבוי׳ דברכאן וקדושה ותוספת קדושה דקא נטלא, כד״א (בראשית מט:27) *ולערב יחלק שלל*, אפילו חולקא לכולא חולקא אחרא לסטרא אחרא חולקא בלחודהא.

ורזא דא רזא לבני מהימנותא. חולקא דסטרא אחרא מסאבא כל אינון חטאין וכל אינון חובין דההוא ב״נ דקשר קשרין דיחודא דאתודה עלייהו. כלהו שריין עליה דסטרא אחרא ואינון חולקא ואחסנתא דסטרא אחרא מסאבא. **[רסב ע״ב]**

ואי לא אודי עליה אשתכח מקטרגא ויכיל ליה. ואי אודי על כל חובוי בההיא צלותא דיחודא קשר קשרין ואתברכאן עלאי ותתאי. ומההוא צלותא חולקא דסטרא אחרא כל אינון

© 2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

חובין וחטאין דאודי עלייהו ונטלא לון לחולקיה. ורזא דא שעיר, דכתיב (ויקרא טז:21) *והתודה עליו את כל עונות וגו׳* וכתיב *ונשא השעיר וגו׳* [p. 172] דא הוא חולקיה ועדביה ואתחסנתיה.

ואי ההוא בר נש תב לסורחני דחובוי ווי ליה דכלהו נטיל לון מההוא סטרא בעל כרחיה. ומגו דנטיל לון מהאי סטרא בעל כרחיה כדין אבאיש ליה ואתהפך עליה מקטרגא וקטריג ליה. וכד אודי עלוי נטיל לון ההוא סטרא אחרא ואיהו עדביה וחולקיה.

ורזא דא הכי נמי קרבנא דבעי לאודאה על ההוא קרבנא כל חובוי וחטאוי למיהב חולקא למאן דאצטריך. קרבנא כלא לסטרא דא, חולקא דקודשא ורעותא דקדושא. ולסטרא דא ההוא חולקא דאינון חובין וחטאין דאתייהיבו בהודאה על ההוא בשרא דקרבנא כמה דכתיב (משלי כה:21-22) *אם רעב שונאך האכילהו לחם ואם צמא השקהו מים כי גחלים אתה חותה על ראשו וײ׳ ישלם לך*, וסימניך (אסתר ה:8) *יבא המלך והמן אל המשתה*. זכאה איהו מאן דידע ארחיה למיהך בארח קשוט.

וכל מאן דלא ידע לסדרא שבחא דמאריה טב ליה דלא אברי. בגין דאצטריך צלותא דאיהו שלמא לעילא, בגין דאצטריך צלותא מגו מחשבה ורעותא דלבא וקלא ומלה דשפוון למעבד שלימו וקשורא ויחודא לעילא כגוונא דאיהו לעילא. [p. 173] כגוונא דנפקא שלימו מעילא לתתא הכי אצטריך מתתא לעילא לקשרא קשרא כדקא יאות.

רזא לחברייא דיהכון בארח מישר. מחשבה, ורעותא, וקלא, ומלה, אלין ארבע מקשרין קשרין. לבתר דקשירו קשרין כלהו כחדא אתעבידו כלהו רתיכא חדא לאשראה עלייהו שכינתא ואתעבידו כלהו לבתר ארבעה סמכין לאתעטרא בהו ושכינתא אסתמיך עלייהו בכל אינון קשרין עלאין.

מחשבה אפיק רעותא, רעותא אפיק קלא, רעותא דנפיק מגו מחשבה אפיק קלא. קלא דאשתמע סליק לקשרא קשרין מתתא לעילא היכלין תתאין בעלאין. קלא דאיהו קשיר קשרין ומשיך ברכאן מעילא לתתא בלחישו סמיך אלין ארבעה, מחשבה, ורעותא, קלא, ומלה, סמיכו בסיומא דקשורא, אתר דכלא אתקשר ביה כחדא.

זכאה איהו ב״נ דקשר קשרין דמאריה וסמיך סמיכין כדקא יאות ואתכוון בכל הני מלין דקאמרן. זכאה איהו בהאי עלמא וזכאה איהו בעלמא דאתי.

כתי׳ *ויהי ככלות שלמה להתפלל אל יי׳ את כל התפלה והתחנה הזאת קם מלפני מזבח יי׳ מכרוע על ברכיו וכפיו פרושות השמים*. תא חזי שלמה מלכא צלי צלותא ואריך בה בגין לאמשכא ברכאן מעילא לתתא בגין דההוא שעתא דאתתקן ביתא לתתא אתתקן ביתא לעילא ואיהו צלי צלותא ואוריך בה ואתקין צלותיה לאתקנא לעילא לאתקנא לתתא. [p. 174]

© 2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

ועם כל דא צלותיה דצלייה הוה כרע על ברכוהי. מאי טעמא כרע על ברכוהי. אלא רזא איהו לחברייא דאזלי באורח מישור. כרע על ברכוהי מאי טעמא. בגין דכתי' *ואתה תשמע השמי' מכון שבתך*, דתמן תקיעו דכל ברכאן דלעילא ותמן קאים כולא בגין דישתכח תמן כל ברכאן. מאי טעמא. בגין דכד דכורא נטיל ברכאן נוקבא אתברכא מיניה והא אוקימנא. ועל דא שלמה בעא לאתקנא דדכורא ולאתברכא ההוא אתר דכיון דההוא אתר אתברך מכל ברכאן נוקבא אתברכא מיניה לתתא. ובגין כך *ואתה תשמע השמים* ו*שמעת השמים*. ועל דא למעבד תקיעו בההוא אתר בלחודוהי פסק ירכין לאתתקנא גופא.

[p. 175] תא חזי מה בין משכנא דעבד משה לביתא דא דעבד שלמה. הא אוקימנא מכל תיקונא דבית ראשון שמים איהו ודא איהו רזא דתיקונא עילאה ועל דא כתי' *מכרוע על ברכיו וכפיו פרושות השמים* בגין דכל מילוי בשמים הוה באתר <u>דאשרי תקיעו</u> דכולא. *פרושות השימימה* אמאי *פרושות*. אלא לאחזאה פתיחו דברכאן בכולא כד"א *פותח את ידיך ומשביע לכל חי רצון*. תו לאחזאה רזא דדרגין קדישין דרגא על דרגא ולאתברכ' כלהו כחדא ממקורא דכולא. כגוונא דא כתי' *והיה כאשר ירים <u>משה ידו</u> וגבר ישראל* ואוקימנא.

אכרעא, רזא דא איהו לקבל תיקונא דרזא דשמים דתמן <u>כל</u> ברכאן ומאן דשארי עלויה דאיהו תיקונא לרזא עילאה. השתחואה, רישא וגופא וכל <u>שייפין. כלא איהו לגבי עלמא עילאה לקביל כל רעו דמחשבה דסתים תמן</u>. ואי תימא כתי' *<u>אשתחוה אל היכל</u> קדשך* דא הוא ודאי דאיהו עלמא עילאה היכל הקדש ודא לתתא היכל לגבי <u>עילא. בגין דאית היכלא פנימאה ואית היכלא לתתא ובגין כך השתחואה לגבי עילא ברישא</u> וכל גופא כדקאמרן וכולא ברזא עילאה כדקא חזי. קידה על אנפין לגבי דרגא דלתתא דקביל כל דיוקנין וכל אנפין סתימין ביה בגין דהאי איהו נפילא על אנפין ואוקיד אנפין לתתא. ועל דא כולא [p. 176] ברזא עילאה וכל דרגין ידיעין לאינון דאזלי באורח מישור לאדבקא במאריהון.

וכל מאן דידע לסדרא סידורא דמאריה זכאה חולקיה בעלמא דין ובעלמא דאתי. תא חזי מאן דצלי צלותא יסדר שבחא דמאריה בקדמיתא בגין לסלקא בשבחא דמאריה כדקא יאות. וכל אילין שבחן דאיהו מסדר כמה אינון מארי דשבחן דמשבחי וזמרי למאריהון וכלהו מתחבראן עימיה ואיהו סליק בכלהו שבחן דאיהו מסדר. ולבתר יסדר צלותא לסלקא לעילא לאעטרא ולקרבא לכנסת ישראל בין צפון לדרום בגין דתהא ינקא מתרין סטרין אילין דאינון תרין רעותין למדבק בה. ורזא דא *שמאלו תחת לראשי וימינו תחבקני*, ולאסמכא גאולה לתפלה והא אוקימנא ואוקמוה חבריא.

[p. 177] רעותא דצלותא בעייא לאסתלקא לקשרא לה לעילא עד אין סוף. בגין דלית מלה דלא אצטריך רעותא בכולא, מילה ורעותא כדקא יאות למהוי כולא חד וכך אינון כל מלין דאורית' כלהו אצטריכו למהוי מלה ורעותא כחדא, מלה ההוא מלה דאתחזיא, ורעותא לעילא,

© 2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

כולא איהו ברזא דאתגליא וסתירו. וכן בכל מילין דקדושה ובכל קדושין דקב״ה למהוי רזא דמהימנות׳ בקדושא עילאה כדקא יאות. זכאין אינון צדיקייא בעלמא דין ובעלמא דאתי וקב״ה זמין לברכא מברכן דלעילא לצדיקייא די עבדין רעותיה כד״א *כי אתה תברך צדיק יי׳ כצנה רצון תעטרנו*. עד הכא אשתכללו היכלין [p. 178] בסטרא דקדושה. זכאה חולקיה מאן דאזדהר וידע לייחדא שמא דמאריה כדקא יאות זכאה איהו בעלמא דין ובעלמא דאתי.

רבי שמעון פתח (הושע ו:7) *והמה כאדם עברו ברית שם בגדו בי*. מאן יגלה עפר מעיניך אדם קדמאה דקב״ה פקיד לך פקודא חדא ולא יכילת לקיימא בה, בגין דאתפתית על מלין בישין דאסטי לך ההוא חויא בישא דכתיב (בראשית ג:1) *והנחש היה ערום* ובגין כך אתפתית אבתריה וגרמת מיתה לגרמך ולכל אינון תולדין דנפקו מינך. ת״ח דכל מאן דאתפתא אבתריה ונחית לגביה ברגעא חדא יתאביד לגביה.

ת״ח דוד הוה קיומיה נעיץ במקורא דמיין נבעין וכד אתדחיא לארעא אחרא וצערין ליה ולפום צעריה אתדחיא מארעא קדישא. אע״ג דנחית מדרגוי לדרגא תתאה קם בקיומיה ולא עאל לסטרא אחרא ואסתמר מניה. מה כתיב (שמואל א כ:3) *ואולם חי יי׳ וחי נפשך כי כפשע ביני ובין המות*. דהא נחית בדרגוי עד דהוה ביה האי שעורא. וזכאה חולקיה מאן דאסתמר מההוא סטרא בישא ומכל דרגין דההוא סטרא דמשתכחי בעלמא.

[p. 179] דכמה סטרין ודרגין אית ליצר הרע, נחש עקלתון, שטן, מלאך **[רסג ע״א]** המות, יצר הרע. והא אוקמוה בגין דאע״ג דבשמהן אלין אקרי, שבע שמהן אינון ליה, רע, טמא, שטן, שונא, אבן מכשול, ערל, צפוני. אלין אינון שבע שמהן לקבל שבע דרגין דהיכלין דכלהו סטר מסאבא כדקאמרן, לקבל אלין שבעה שמהן אינון דאקרי בהו גיהנם, אתר דאתדנו ביה חייביא דעלמא, ואלין אינון, בור, שחת, דומה, טיט היון, שאול, צלמות, ארץ תחתית. כל אילין אינון דרגין אלין לקביל אלין.

והא אוקימנא דכמה דאית דרגין והיכלין לסטר קדושה הכי נמי לסטר מסאבא, וכלהו משתכחי ושלטי בעלמא. בסטר מסאבא שמאלא שבעה היכלין אינון דאינון לקבל שבעה שמהן דאקרי בהו יצר הרע ולקבל שבע שמהן דאקרי בהו גיהנם וכלהו קיימי לאסטאה ולדינא בישא ולסאבא בני נשא, אינון דדבקי בהו ולא אסתמרן ארחייהו בהאי עלמא.

[p. 180] מאן דאתי לאתדכאה בהאי עלמא בסטרא דדכייא מדכאין ליה בההוא אתר דאקרי רזא דמהימנותא, דכמה דרגין אינון וכמה ממנן דכלהו קיימן לקרבא לבר נש לפלחניה דקדשא בריך הוא ולדכאה ליה. ומאן דאתי לאסתאבא מסאבין ליה בהאי סטרא אחרא דאיהו

© 2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

מסאבא, דהא כמה דרגין וכמה ממנן כלהו קיימי לסאבא לון לבני נשא מאן דיקרב בהו ואתי לאתמשכא בתר ההוא סטרא בישא.

כתיב (תהלים פט:49) *מי גבר יחיה ולא יראה מות ימלט נפשו וגו׳*. מאן איהו בר נש דאתברי בעלמא דלא יחמי מותא ההוא דכל עלמא אתמשכאן אבתריה. דהא בההוא זמנא דאתי בר נש למיהב חושבנא קמי מאריה עד לא יפוק מהאי עלמא חמי ליה והא אוקימנא.

ואלין שבעה היכלין דאינון שבעה מדורין לגיהנם תריסר ירחין אקרון, בגין דהא כמה דאית לסטר מהימנותא תריסר ירחין דרגין קדישין הכי נמי אית לסטרא אחרא דא תריסר ירחין דחייביא אתדנו בהו ונשמתא דלהון אתדנת בהו. זכאה חולקהון דצדיקיא דאתמנען רגלייהו מנייהו ולא מתקרבי לתרעייהו בגין לאשתזבא מנייהו בההוא עלמא.

היכלא קדמאה. שירותא דסטרא דיצר הרע. האי היכלא קדמאה אקרי בור ריקא מכלא. מאן דאתי לאעלא ביה לית מאן דאחיד ביה אלא דאחדין ליה למנפל דלא יקום. לית ביה סמך לטב.

[p. 181] בהאי היכלא קיימא חד ממנא ודומה שמיה והאי איהו קיימא לעילא ותתא. דא איהו אחיד בנשמתא כד אתדחיא מהיכלא קדישא על ידא דההוא ממנא טהריא״ל, והאי איהו קאים לגבי ההוא תרעא דההוא סטרא קדישא ובגין כך קיימא האי דומה לאחדא לה לנשמתא וכמה גרדיני נימוסין בהדיה.

תחות האי ממנא קיימא חד ממנא אחרא די אלף ורבבן תחותיה והאי אקרי פתותי דאיהו קיימא לפתאה בני נשא. והאי איהו שרי לגביה ואסטי ליה לאסתכלא ולעיינא בכל נאופין ובכל זנונין. וכל אינון דעמיה כלהו קיימין לגביה ואזלין קמיה ואכריחן ליה לאסטאה עינוי לאסתכלא במה דלא אצטריך.

והאי אקרי סרסרים דאיהו סרסורא בישא לכל אינון בישין. האי קאים על קברא בזמנא דאתדן ההוא גופא ותבר ליה עינוי בגין דאיהו רווח לון כד איהו בהאי עלמא ודיליה אינון. [p. 182] ובהאי אתר אתדנת נשמתא עד דאעלת להאי אתר דאקרי בור וכמה נחשים ועקרבים אית ביה דכלהו עקצי לה להאי **[רסג ע״ב]** נשמתא ואחדי בה ודיינין לה.

לגו מן דא אית חד רוחא אחרא מסאבא דאיהו עלאה על כלא ודא קיימא על כל היכלא דא וכלהו נטלי בגיניה. והאי אקרי גמגימ״א, האי הוא סומקא כוורדא, איהו קאים לאבאשא תדיר. דהא כד צלותא דבר נש אתדחיא ולא זכי בה ההוא בר נש האי רוחא קיימא וסלקא ואשתתף ברוחא מסאבא עלאה על כלא ואסטי לעילא ואדכיר חובוי דבר נש קמי קב״ה וסימניך (איוב א:10) *ויבא ג״ם השט״ן בתוכם*, ולא כתיב *ויבא השטן* אלא *גם*.

© 2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

ומהאי רוחא בישא תליין כמה גרדינין אחרנין דאינון ממנן לאחדא מלה בישא או מלה טנופא דאפיק בר נש מפומיה ולבתר אפיק מלין קדישין. ווי לון ווי לחייהון. אלין אינון בני נשא דגרמי לאלין גרדינין אחרנין לשלטאה למפגם אתר קדישא. ווי לון בהאי עלמא ווי לון בעלמא אחרא. בגין דאלין רוחין מסאבין נטלין ההיא מלה מסאבא וכד אפיק בר נש לבתר מלה קדישא אקדימו אלין רוחי מסאבי ונטלי ההיא מלה מסאבא ומסאבי לההיא מלה קדישא ולא זכי ביה בר נש וכביכול תשש חילא קדישא.

ועילא מאלין אית חד ממנא ספסיריט״א שמיה, וכמה גרדיני נימוסין והאי ממנא דעלייהו נטלי אינון מלין בישין. וה״נ נטלי כל אלין מלין דזריק בר נש בידוי כד רוגזא שריא עלוי. [p. 183] דהא כדין האי ממנא ספסיריט״א נקיט ההוא מלה וסליק ואמר דא הוא קרבנא דפלניא דקריב לסטרא דילן.

בגין דכל סטרא דנייחא איהו מסטרא דימינא סטרא דמהימנותא וכל סטרא דרוגזא איהו מסטרא אחרא בישא סטרא מסאבא. ועל דא מאן דאשדי מן ידוי מדי ברוגזא כל אלין נטלין לה להאי מלה דאזדריק וסלקי לה לעילא ואתקריב לההוא סטרא ואמרי דא קרבנא דפלניא.

וכרוזא קארי בכל אינון רקיעין ווי לפלניא דאסטי בתר אל זר ופלח לאל אחר.וכרוזא קארי תניינות ואמר (הושע ז :13) *אוי להם כי נדדו ממני וגו׳.* זכאה איהו בר נש דאסתמר מארחוי ולא יסטי לימינא ולשמאלא ולא ינפול בגו בירא עמיקא דלא יכיל לסלקא מניה.

היכלא תניינא. היכלא דא איהו חשוך יתיר על היכלא קדמאה. האי אקרי שחת לקבל שמא דאקרי טמא בגין דהיכלא קדמאה אקרי בור לקבל שמא דאקרי שטן והאי אקרי שחת לקבל שמא דאקרי טמא. בהיכלא דא קיימין תלת פתחין לתלת סטרין.

פתחא קדמאה. ביה קיימא חד ממנא עסטי״ריא שמיה וכמה אלף ורבבן ממנן תחותיה והאי איהו קיימא על כל אינון דמחבלי ארחייהו לאושדא זרעא על ארעא או דמפקי זרעא דלא כארחא או לכל אינון דמזנו בידייהו. אלין אינון דלא חמאן אנפי שכינתא כלל, אלא האי ממנא דבסטר מסאבא דקאמרן נפיק בההוא זמנא וכל אינון אלף [p. 184] ורבבן כלהו מתכנפי על ההוא בר נש ומסאבי ליה בהאי עלמא. ולבתר כד נפקא נשמתיה מהאי עלמא האי ממנא וכל אילין דעמיה מסאבין ליה ואחדין ביה ואסתאבת בהו ואעילו לה לאתדנא בהו.

ואלין אקרון שכבת זרע רותחת, דכלהו רוגזין מסאבין קיימין כלהו על דא בגין דכלהו קיימין ושראן עליה דבר נש בההוא זמנא דארתח גרמיה וחמים ליה לתיאובתא דא. וכדין נטלין ליה לההוא תיאובתא וההוא זרעא דאתושד בארעא ואתתקפו ביה ונטלי ליה וסלקי ליה לעילא וגרמו דברית דא דישתעבד בסטר מסאבא. **[רסד ע״א]**

© 2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

פתחא תניינא. ביה קיימא ממנא אחרא טסקיפ״ה שמיה, והאי איהו ממנא על כל אינון דמחבלי ארחייהו דלא אושדי זרעא על ארעא אלא דאושדי זרעא בבעירי או באיסורין חמורין דאורייתא באינון עריות. דהאי ממנא וכמה אלף ורבבן עמיה כלהו קיימי לסאבא ליה כמה דאתמר באינון אחרנין.

תא חזי כל אינון קטולי בית דין דאתקטלו או אתענשו מנהון על חובין אלין כלהו אתעקרו מאלין סטרין מסאבין ולא אית לון חולקא בהון ובהאי ממנא דאקרי *כוס התרעלה*. בגין דכל אינון דלא שתו ההוא כסא דב״ד לאתעקרא מהאי *כוס התרעלה*, לבתר כד נפיק מהאי עלמא האי ממנא וכל אינון דעמיה אחידן ביה ודא הוא (עמוס ח:10) *יום המר* , ורוי לה לההיא נשמתא מכמה דינין משניין אלין מאלין.

[p. 185] בהיכלא דא קיימא חד רוחא דאלין ממנן תחותיה ודא הוא ניאציריא״ל. מהאי נפקי תלת טפין מרירין דנפלי להאי *כוס*. חד אקרי חצ״ץ וחד אקרי מר המות וחד אקרי קובע״ת. וכלהו מתכנשי לההוא *כוס*. לבתר מהאי *כוס* נפקין תלת טפין בההיא חרבא דקטלא בני נשא כמה דאוקמוה.

פתחא תליתאה. ביה קיימא ממנא חד סנגדיא״ל שמיה והאי איהו ממנא על כל אינון דעיילי האי ברית קדישא באינתו אחרא דאיהו מההוא סטרא דאל נכר. וכל אינון דמחבלי ארחייהו בדא ומשקרי באת קיימא קדישא האי ממנא וכל אינון ממנן דעמיה כלהו מציירי בגווייהו ציורין דאינון נשין מסאבין דסאיב בהו ההוא קיימא קדישא וכלהו אתרשימו קמיה כד נפיק בר נש מהאי עלמא ומסאבי ליה לבתר.

[p. 186] ההוא רוחא דגו היכלא דא ביה תליין רזי דחרשין לקטלא בני נשא עד לא ימטי זמנייהו וכלהו חרשין דאצטריכו בני נשא, אינון דחרשי חרשייהו לאסתאבא בהו כגון דהוה בלעם חרש בחרשוי ואסתאב בקדמיתא במסאבו דזרעא רותחת דאשדי בבעירי. ובגין דא ביה אתדן בההוא שכבת זרע רותחת דקאמרן, ועל דא האי היכלא אקרי שחת טמא.

בהאי היכלא אית רוחא אחרא די ממנא תחות ההוא רוחא דלעילא והאי אקרי סרטיי״א וכמה אלף ורבבן תחותיה. וכלהו קיימי כד חלמא נפקא מגו סטרא קדישא. ההוא מלה נפקא והאי רוחא וכל אינון גרדינין דעמיה כלהו נפקי ומתחבראן בההיא מלה ונחתי בה ומתערבי בהדה בגין לאכחשא לה ואודעי ליה לב״נ מלין אחרנין, מלין כדיבין.

כך ארחוי דכדיבא, דאלמלא לא נטיל מלה דקשוט לא יכיל לתקנא כדיבוי. אוף הכא אלין. לבתר [p. 187] מתפרשי כל אינון תתאי לתתא דלית לון קיומא ולא מתקיימי ואודעי מלין בעלמא לכמה סטרין, וכל הני אינון לתתא בדרגין דמתפרשן לבר לכמה זיינין לכמה סטרין.

© 2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

מסטרא דהיכלא דא נפקין תרין רוחין דמתהפכאן לזמנין גוברין לזמנין נשין. ואלין אזלין ושטאן בעלמא וחייכאן בבני נשא ואתחזון להון כנשין שפירן בחזו דחלמא ונטלי תיאובתא.

ואלין אקרון רוחי תתאי לתתא, דנפקי מגו שלהובא. דכד נטלין אלין רוחין דלעילא די בגו היכלא דא נפקי תרי שלהובי דאשא ואלין טסאן בעלמא ואתעבידו אלין תרין רוחין כדקא אמרן וכלא בסטרא דא. זכאין אינון צדיקיא דאתמנען מסטרין אלין ואסתמרו מנייהו, ועל **[רסד ע"ב]** דא כתיב (משלי ז:5) *לשמרך מאשה זרה מנכריה אמריה החליקה*.

היכלא תליתאה. היכלא דא איהו היכלא דאפיל וחשיך ולית ביה נהורא כלל ואיהו אפיל יתיר מן קדמאי. והאי איהו דאקרי דומ"ה לקבל שמא דאקרי שונ"א. בהיכלא דא קיימי ארבע פתחין חד קיימא לסטרא דא ודא לסטרא דא.

[p. 188] וחד ממנא קיימא על האי פתחא קדמאה והאי ממנא קיימא בההוא תקיפו דרוגזא דעלמא. כד דינא שריא בעלמא וההוא ממנא שריא בהאי פתחא ונטיל זיינין ואנח לון לאינון תרעין דבי כנישתא. והאי אקרי סקפורטי"א ודא הוא כשלונא דעלמא ועל דא כתיב (שם ד:19) *דרך רשעים כאפלה לא ידעו במה יכשלו*. האי ממנא קיימא על פרשת ארחין למחמי בההוא זמנא דאיהו שליט ושריא דינא בעלמא ואיהו קיימא למחמי למאן דאזיל יחידאי בשוקא, ואי הוא אערע בהדיה יכיל לנזקא ליה ולאתרע מזליה.

פתחא תניינא. ביה קיימא חד ממנא אחרינא ודא איהו קיימא לנטלא פתקין דדינא ודא איהו סנגדיא"ל ותחות ידיה כמה גרדיני נימוסין דשלטאן דקיימין לקבלא אינון פתקין דדינא. האי קיימא על פתחא דא וכד נטיל פתקא דדינא נחית לתתא לאינון פתחין חשוכאן דלתתא, חד לההוא דאקרי שחת, וחד לההוא דאקרי בור, דאינון לתתא, ותמן אלף ורבבן ממנן לשטיא בעלמא למעבד דינא ואשתלים דינא בההוא פתקא.

פתחא תליתאה. הכא אית ממנא אחרא אנגריו"ן שמיה, ודא איהו קיימא על כל אינון מרעין ומכאובין וחלחולין ואשא דגרמי. דהא מניה נפקי כמה וכמה אלף ורבבן דממנן עמיה על כל אינון מרעין ומכאובין כמה דאתמר.

פתחא רביעאה. הכא איהו חד רוחא דאתברי בפגימו דסיהרא ואקרי אסכר"א והאי קיימא על קטולי דרביי. ודא אתחזי לון כאתתא דרביא ומניקת לון ואחידת וקטלת לון.

[p. 189] באמצעיתא דהאי היכלא קיימא חד רוחא דאקרי אגיריסו"ן האי אתמנא על כל אינון דמתין מבר תליסר שנין עד עשרין, האי איהו קטולא דלהון כמה דאוקימנא. ודא איהו בחברותא דההוא נחש כדקאמרן וקיימא בהדיה ואזיל אבתריה. ועל דא אקרי מלאך המות טוב מאד דכתיב (בראשית א:31) *והנה טוב מאד* ואוקימנא.

© 2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

מהכא מתפשטין ונפקין תרין רוחין א״ף וחמ״ה ואלין אתמנון על כל אינון דשמעי נזיפא ממאן דלעי באורייתא ואתרחצן ביה ולא מקנאן עליה, וכן על כל אינון דחייכאן ממלי דאורייתא וממלי דרבנן.

דהא מאף וחמה נפקין כמה אלף וכמה רבבן וכלהו נפקי ושארן עלייהו דבני נשא אינון דמשתדלין באורייתא או דמשתדלי במלי דמצוה ואזלי בארחא דמצוה, בגין דיתעצבון ולא יחדון בה. מתרין אלין דחיל משה כד חאבו ישראל והוה נחית מן טורא דכתיב (דברים ט:19) *כי יגרתי מפני האף והחמה*.

תחות אלין אית רוחא חדא דקיימא על כל אינון מארי דלישנא בישא. וכד מתערי אילין דלישנא בישא או ההוא בר נש דאתער בלישנא בישא כדין אתער האי רוחא מסאבא לעילא ואקרי סכסיכ״א. ואיהו שארי על ההוא אתערותא דלישנא בישא ושריא ביה ואיהו עאל וגרים בההוא לישנא מותא וחרבא וקטולא. **[רסה ע״א]** ווי לאינון דמתערי להאי סטרא ולא נטרי פומייהו ולישנהון ולא חששי על דא ולא ידעי דהא באתערו דיליה קיימא אתערו אוחרא.

[p. 190] ת״ח כד האי אתערו דלישנא בישא אתער לתתא כדין האי *נחש עקלתון נחש בריח סליק* קשקשוי ואוקים לון בסליקו ואתער מרישא ועד רגלוי. וכד קשקשוי סליקו ומתערי כדין כל גופא אתער, קשקשוי אלין אינון כל גרדיני נימוסין דלבר. וכלהו מתערי וחדאן בההוא מלה בישא ומתערי לגבה. ולבתר כל ההוא גופא בישא אתער מרישיה ועד רגלוי בכל הני היכלין דקאמרן. וכל אינון קשקשין בההוא גלדא נחתין לתתא וההוא גלדא אתפשט מניה ונחית לתתא, וגופא סליק ואתער למהוי דלטורא לעילא.

תא חזי אע״ג דזמנא קביעא איהו לכל חווין דעלמא לאתפשטא משכא דלהון, לא מתפשטי אלא בזמנא דאסגי לישנא בישא בעלמא וכדין אתער ההוא חויא בישא לעילא ופשט משכיה וקשקשוי מניה. דא סליק ודא נחית. וקשיא עליה ההוא אתפשטותא דקשקשוי במשכיה מכלא. מאי טעמא. בגין דאתפרש מזווגיה, דאלמלי הוה כלא בחבורא חדא לא יכלין עלמין למסבל לון .וכלא בגין אתערותא דלישנא בישא דלתתא.

[p. 191] כד חויין דלתתא מתפשטי מההוא משכא כדין כל חד יהיב קלא ואתער לכמה חויין דקיימי בההוא אתר דאקרי בור דתמן כמה נחשין קיימין, וכלהו דלטורין לאתערא לחויא רבא וסליק והוי דלטורא לעילא. וכלא בגין לישנא בישא כד קיימא אתערותא דיליה לתתא.

כגוונא דא מאן דלעי באורייתא כמה אינון דאקרון לשון הקדש דמתחברון ואתערי אתערותא לההוא אתר דאקרי לשון הקדש, לשון מההוא קדש דלעילא וכמה קדושין מתערין מכל סטרין. זכאה חולקהון דצדיקיא דאינון גרמי לאתערא קדושין לעילא ולתתא קדושה דלעילא וקדושה דלתתא.

© 2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

ועל דא כתיב (ויקרא יא:44) *והתקדשתם והייתם קדושים. והתקדשתם*, אלו מים ראשונים ואינון מיים עלאין, *והייתם קדושים*, אלין מים תתאין ואקרון מים אחרונים, ומזון באמצע בין מים ראשונים למים אחרונים. ועל דא מזון לאו איהו במים אחרונים אלא במים ראשונים. מים ראשונים מעילא דמזונא תליא ביה, ולא במים אחרונים. ורזא לקדישי עליונין אתיהיב. זכאה חולקהון בעלמא דין ובעלמא דאתי.

[p. 192] היכלא רביעאה. היכלא דא איהו דאקרי חוב״ה ודא איהו טיט היון לקבל שמא אחרא דאקרי אבן מכשול וכלא חד. חוב״ה דתמן איהו קיימא כל חובה דעלמא אכרעותא דחובין.

בהאי היכלא קיימין כל חובי בני עלמא. בגין דכד חבאן בני נשא כל אינון גרדיני נימוסין נטלין אינון חובין ואנחן לון בהאי היכלא. וכל זכיין דעלמא, כלהו מלאכין קדישין נטלי לון ואוקמי לון בההוא היכלא רביעאה דאקרי זכותא. וקיימי זכיין מהאי היכלא דאיקרי זכותא וקיימי חובין מהיכלא אחרא דאיקרי חובה ואתקלו כחדא (קהלת ז:14) *גם את זה לעמת זה עשה האלהים*. ולבתר דאכרעו זכיין או חובין לסטרא דא או לסטרא דא הכי נצח.

ועל דא ביום ראש השנה כד מתחברן אלין תרין סטרין זכות וחובה חיים ומות, אי זכיין אכרעו לסטרא דא דאקרי זכות אכתוב בר נש בההוא סטרא דאקרי חיים. **[רסה ע״ב]** בגין דהני תרין סטרין קיימי בההוא יומא דא בסטרא דא ודא בסטרא דא. אי זכי ההוא בר נש ונצחין אינון זכיין הא אכתוב ההוא בר נש לחיים בגין דאחיד ביה האי סטרא קדישא ואמר דא דילי הוא ודידי הוה ואכתוב דאיהו דיליה. ואי נצחן חובין האי סטרא אחרא דאקרי חובה מות אחיד ביה ואמר האי דילי הוא ודידי הוי וכדין אכתוב דאיהו דיליה. ודא הוא דתנינן דהא ביומא דא אכתוב בר נש או לחיים או למיתה. אי אכתוב לסטרא דא אתקיים בסטרא דקדושה ודביק ביה, ואי אכתוב לסטרא אחרא אתקיים בסטרא דמסאבותא ודביק ביה ודא הוא הן לחיים הן למות, ואתמשך בהאי סטרא או בסטרא דא.

[p. 193] כל זמנא דאיהו קיימא בסטרא דא דקדושה כל קדושין וכל דכיין מתדבקין ביה. יקרא וקב״ה יתיב וישמע ליה. עליה כתיב (תהלים צא:15) *יקראני ואענהו עמו אנכי בצרה אחלצהו ואכבדהו אורך ימים אשביעהו ואראהו בישועתי*. וכל זמנא דאיהו קיימא בסטרא אחרא דמסאבא כל מסאבו וכל חובה וכל בישין מתדבקן ביה. יקרא ולית מאן דישמע ליה, מרחקא איהו מקב״ה. עליה כתיב (שם קיט:155) *רחוק מרשעים ישועה* וכתיב (ישעיה א:15) *גם כי תרבו תפלה אינני שומע*.

© 2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

היכלא דא איהו אתר דכל אינון דאקרון אלהים אחרים בגין דאתגליין הכא וכל אינון דמפתו להו לבני נשא בענוגין דהאי עלמא לאזנאה לאתענגא בענוגי נאופין דעלמא ומשכי להו בתר ענוגין ונאופין דהאי עלמא כדקאמרן.

הכא אתחזי רוחא שליט תקיפא דאיהו על כלהו ודא אקרי אוף הכי אל כגוונא דאחרא דבסטר קדושה. האי איהו (דברים לב:12) *א״ל נכ״ר*, ודא איהו דמפתי לבר נש דלעי באורייתא או דקאים בבי מדרשא. איהו מפתי ליה וחשיב כמה הרהורין ואמר מה את קאים הכא. טב לך למהך בחבורת אינון דגאו על בני נשא אינון דאזלי בתר נשין שפיראן אינון דמתחבראן באינון דמתענגי בעדונין דעלמא.

כיון דהאי מתפתי וברנש אסטי אבתריה כדין כלהו שטיין ואתמשכאן אבתריה, וכמה אינון אחרנין דקיימי תחותיה, וכלהו מסאבי ליה בהאי עלמא ומסאבי ליה בההוא עלמא. ואינון אקרון צואה רותחת דכתיב (ישעיה ל:22) *צא תאמר לו*. אינון דרגין דקיימין לסאבא תדיר והא אתמר.

באמצעיתא דהאי היכלא אית רוחא אחרא דאקרי נגע ומהאי נפקא רוחא אחרא דאקרי נגע צרעת [p. 194] וקיימא לסאבא לכל אינון מאריהון דלישנא בישא יתיר על כל דמסאבין ליה.

והאי נגע עלאה איהו ממנא על כל אינון פתורי. דכד עייל שבתא ולא אתסדרו בענוגא כדקא יאות ואינון קא מבזי ענוגא דשבתא האי נגע נטיל לאינון פתורי דלאו אינון בענוגי דשבתא כדקאמרן. וכד האי נטיל לאינון פתורי כל אינון גרדיני נימוסין דקיימי ביה כלהו פתחי ואמרי (תהלים קט:11-18) *ויאהב קללה ותבואהו ולא חפץ בברכה ותרחק ממנו, וילבש קללה כמדו וגו׳, ינקש נושה לכל אשר לו וגו׳, אל יהי לו מושך חסד וגו׳.*

והא אוקימנא בההוא ליליא דשבתא כד פתורי אתייהיבו לההוא סטרא בישא כדין אתתקף ההוא סטרא בישא וההוא בר נש אתמסר לההוא סטרא. ווי ליה דאתגרע מסטרא דמהימנותא ואתפקד בסטרא אחרא. כגוונא דא בכל אינון סעודתי.

הכא בהאי היכלא **[רסו ע״א]** בני חיי ומזוני בהפוכא איהו מההוא היכלא אחרא. בההוא היכלא אחרא לא קיימי תלת אלין ותליין לעילא, והכא קיימין לביש. כד מטו דינוי דבר נש להאי היכלא הא תמן קיימין חיים לשיצאה לון, והא תמן בנין כד אינון זעירין, מהכא נפקי בגין לאתמנאה קטגורא עלייהו, והא תמן [p. 195] קיימין מזוני לאעברה לון מניה. וכלא איהו בחובה, ועל דא אקרי חובה כמה דאתמר.

מהכא נפקא חד רוחא מסאבא דאקרי ארירי״א וכמה אלף ורבבן עמיה וכלהו אקרון *אוררי יום* כד״א (איוב ג:8) *יקבוהו אוררי יום*. והאי רוחא וכל אינון דעמיה כלהו קיימי לנטלא

© 2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

ההיא מלה דלייט בר נש גרמיה ברוגזיה ואלין מתערי להאי חויא דאקרי (ישעיה כז: 1) *לויתן נחש עקלתון* בגין לאייתאה ולאתערא לווטין כד"א *העתידים עורר לויתן*.

אלין שלטי ברגעי ושעתי בכל יומא ונטלי כל אינון מילין דאינון דלטיין גרמייהו ברוגזא או לטיין גרמייהו באומאה. כולהו נטלי ההוא מילה ומתערי בה לההוא לויתן בגין לקיימא ליה. ועל דא לייט איוב גרמיה בצעריה דכתיב (איוב ג: 1) *ויקלל את יומו*, בתחלה, ולבתר *יקבוהו אוררי יום וגו׳*. רחמנא לישזבן מסטרא בישא ומתוקפוי.

היכלא חמשאה. היכלא דא איהו היכלא דאקרי שאו"ל לקבל ההוא דאקרי ערל והא אוקימנא דדא איהו רזא דערלה. בהאי היכלא אית חד פתחא וחד ממנא עליה דדא הוא קטיגורא תדיר לאתערא קטיגורא תדיר על עלמא. ודא הוא איב"ה בגין דהאי רוחא הכי שמיה ועל דא איקרי ההוא היכלא איב"ה וסימניך (בראשית ג: 15) *ואיבה אשית בינך ובין האשה וגו׳*.

[p. 196] בהיכלא דא קיימא חד רוחא דשליט על כלא והאי אקרי שוד"ד ואיהו (ישעיה נט: 7) *שד ושבר*, ודא הוא שודד בטורי רמאי גו טנרין וטורין. בגין דמהיכלא דא ינקי כל אינון משדדי ומשצי בחרבנין. מהכא נפקין כל אינון קטולי סייפין ורומחין ואזלין בתר *להט החרב המתהפכת* לשיצאה כלא.

וכד שלטא כפנא על עלמא האי רוחא דאקרי ש"ד איהו אשתכח ורוחא אחרא עמיה דאקרי כפ"ן ואלין אזלי בעלמא ומשתכחי לקבל בני נשא והיינו דכתיב (איוב ה: 22) *לשד ולכפן תשחק*. ואלין עבדין קטרוגא לבני נשא ומשדדי לכלא. חד דאקרי שוד כיון דאזיל בגו טורין רמאין ושדיד וחריב ושצי כלא כדין תב ושדד לון לבני נשא ומתין בחולשא דיליה. וחד דאכלי בני נשא ולא שבעין בגין דאיהו שלטא בעלמא.

ובההוא זמנא מאן דעביד חסד עם בני נשא ויהיב לון למיכל ולמשתי כדאי איהו לדחייא לון לאלין תרין רוחין לבר דלא שלטי בעלמא. וכד ישראל לא עבדי חסד עם בני נשא ושאר עמין מתערי חסד בעלמא כדין אלין תרין רוחין מתבסמין להו ומתתקפי עלייהו דישראל בגין דהא כדין אתקף ההוא סטרא אחרא [p. 197] וישראל אתכפיין. וכד ישראל עבדי חסד אתכפייא ההוא סטרא אחרא ואתגבר סטרא דקדושה.

ואי לאו אינון תרין רוחין מתבסמי, חד אתבסם להו לשאר עמין וינקא להו ואתהפך לאכפייא לון לישראל. וכדין אינון ברכאן נגדין מלעילא מסטר ימינא לשמאלא וינקי כל אינון דקיימי לההוא סטרא ודא הוא דכתיב (שיר א: 6) *שמוני נוטרה את הכרמים*, אלין שאר עמין, *כרמי שלי לא נטרתי*, אלין ישראל, בגין דשאר עמין משכי ליה בגווייהו באינון חסדים דקא עבדי וישראל מרחקן ליה מגווייהו בגין דלא משתדלי באינון חסדים.

© 2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

תחות אלין קיימין כל אינון דאקרון ערלה, זמורי [רסו ע״ב] ערלה, ענפי ערלה ועילא מנהון חד ממנא דאקרי גזר דיני״א, והאי איהו קיימא על כל אינון דלא נטרי שני ערלה דאילנא, ועל כל אינון דמעכבי את קיימא לברייהו. ועל דא בעא חויא לקטלא לבריה דמשה עד דגזרת ליה צפורה דכתיב (שמות ד:25) *ותקח צפורה צר ותכרות את ערלת בנה וגו׳.*

[p. 198] האי איהו ממנא כד בר נש אסטי אורחיה ולא חייש על יקרא דמאריה למיטר את קיימא קדישא והאי אעיל ליה לגיהנם לההוא אתר דאקרי שאול ואבדון ואתדן תמן כמה דאוקימנא.

הכא בהאי היכלא לגו באמצעיתא אית רוחא דאיהו קיימא וכמין על ארחין ושבילין למחמי לכל אינון דעברין על פתגמי אורייתא ולמיעל דבבו בין תתא לעילא בגין דכל האי היכלא איבה איהו.

האי וכל אינון אחרנין כלהו קיימין לאחזאה אנפין נהירין לבני נשא ולמפתי להו בגין דיסטון מארח קשוט ולאמשכא לון לגבייהו. ולבתר אינון קטלי לון וימותון בתרי עלמין דכתיב (משלי ה:4) *ואחריתה מרה כלענה חדה כחרב פיות.*

האי רוחא איהו אקרי אפרא אפר, אפרא דקיטמא דלא עביד תולדין ואיבין לעלמין בגין דהאי איהו עפרא דקיטמא. ואע״ג דאקרי *עפר* [p. 199] לאו איהו עפרא קדישא דאפיק איבין ואקרי (איוב כח:6) *עפרות זהב*, אלא כד״א (במדבר יט:17) *מעפר שרפת החטאת* ודא הוא *עפר שרפת החטאת.* וסימנא דא אתיא בתרין סטרין, חד בגין דאיהו כליל בהאי חטאת רזא דההוא חויא תקיפא, וחד דכד בר נש עביד חטאת איהו אתקיף להאי עפר ושלטא בעלמא.

והאי איהו כליל ב*מי המרים המאררים* ועל דא אצטריך לאנתו דאסטיאת תחות בעלה ועבדת עובדא דאשת זנונים לאשקאה לה מיא כלילן בעפרא דאיהו מקרקע המשכן. האי עפר איהו מההוא אתר דאקרי קרקע וההוא אקרי קרקע דההוא משכן, והאי עפר מההוא קרקע איהו. ובגין כך אצטריך כהנא לאשקאה להאי אתתא כגוונא דא וכלא איהו ברמיזא עלאה.

[p. 200] זכאה חולקהון דישראל דקב״ה מדכי לון במיין דכיין עלאין דכתיב (יחזקאל לו:25) *וזרקתי עליכם מים טהורים וטהרתם. מים טהורים*, הא אמרן בין מים ראשונים למים אחרונים, ואע״ג דהא אוקימנא, מים ראשונים מצוה והכי אתקרון, מים אחרונים חובה והכי אתקרון. והא אוקימנא על תרין סטרין דא סטרא דקדושה אתקרי מצוה ודא סטרא אחרא אתקרי חובה, ובגין כך חולקא נטלא באינון מים ועל דא כתיב *וזרקתי עליכם מים טהורים וטהרתם.*

© 2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

היכלא שתיתאה. היכלא דא קיימא עלאה על כל אינון שאר היכלין תתאין. ארבע פתחין אינון להיכלא דא, חד אקרי מות וחד אקרי רע וחד אקרי צלמו״ת וחד אקרי אפ״ל. אלין ארבע פתחין קיימין תדיר לאבאשא, אלין אינון כללא חדא.

כמה דאית בסטרא קדישא ברזא דמהימנותא ארבע סטרין דמתקשראן דא עם דא וכלהו קדישין הכי נמי הכא. וכד אלין מתקשרן ומתחברן דא עם דא כחדא בהיכלא דא כדין אקרי *בית חבר* [p. 201] כד״א (משלי כא:29) *מאשת מדנים ובית חבר*. והאי היכלא קיימא לאבאשא תדיר.

על האי היכלא כתיב (שם כז:7) *ונעתרות נשיקות שונא*, בגין דהכא קיימן כל אינון נשיקין בישין ותיאובתין בישין וכל עדונין דגופא דהאי עלמא די באינון עדונין אתתרך בר נש מהאי עלמא ומעלמא דאתי. ועל דא כתיב (שם ה:3) *כי נפת* **[רסז ע״א]** *תטפנה שפתי זרה וחלק משמן חכה.*

בהאי היכלא קיימא חד רוחא דאיהי ממנא על כל אלין דלתתא ואיהו כללא דכל שאר רוחין. האי היכלא מתקשטא בקשוטוי דשפירו על כל אינון היכלין. בהיכלא דא מתלכדי רגלייהו דטפשאי. על דא כתיב (משלי ו:25) *אל תחמוד יפיה בלבבך ואל תקחך בעפעפיה.*

הכא תליין כל תיאובתין דעלמא וכל ענוגין דטפשאי דאינון חסרי לבא כד״א (שם ז:7-9) *וארא בפתאים אבינה בבנים נער חסר לב, עובר בשוק אצל פנה וגו׳, בנשף בערב יום וגו׳.* וכדין אתקריבו רגלוי להאי היכלא דאיהו כללא דכלהו תתאין, כדין (שם:10) *והנה אשה לקראתו שית זונה ונצורת לב. שית*, דא איהו האי היכלא דאיהו שית לכל שאר היכלין, והכא קיימא זונה לאפתאה לטפשאין.

בהאי היכלא קיימא ולא קיימא, נחתא ומפתי סלקא ואסטיאת, כד״א (שם:11) *ביתה לא ישכנו רגליה. פעם בחוץ פעם ברחובות, פעם בחוץ* כד נחתא לתתא, *פעם ברחובות* כד סלקא לעילא, (שם) *ואצל כל פנה תארוב*, כד נטיל נשמתא.

[p. 202] מה כתיב (שם:13) *והחזיקה בו ונשקה לו*. אלין אינון נשיקין לסאבא ולאטעאה בני נשא אבתרה בגין דהכא אתדבקותא דכל בישין דכל זיינין נוכראין דאינון מתיקין לפום שעתא, ווי לסופייהו כמה דאוקימנא דכתיב (שם ה:3) *וחלק משמן חכה* וכתיב *ואחריתה מרה כלענה*. מאי *מרה*. דא הוא בר נש דאתפתא אבתרה בהאי עלמא ומטא זמניה לאסתלקא מעלמא. האי איהי קיימא עליה דבר נש ואתגלי קמיה בגלימו דגופא דאשא וחרבא שיננא בידיה ותלת טיפין בה ואוקמוה.

ובה טפה חדא מאינון טיפין דאיהי מרירא ובשעתא דאטיל לה לפומיה דבר נש עאל במעוי וכדין נשמתא אתבלבלת. וההיא טפה שטיא ואזלת ואעקרת לה לנשמתא מאתרה ולא שביק לה לנשמתא אתר למיתב. ואיהי *מרה כלענה* ואטעים לה בר נש במרירו חלף ההוא

© 2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

מתיקא דטעמו בה בהאי עלמא כד אתמשכו בתרה. לבתר אשדי טפה אחרא ונשמתא נפקאת ומית בר נש, ולבתר אשדי אחרא וירוקין אנפוי ואבאיש בגין דנשמתא היא קדישא וכד שלטא דא סטרא אחרא אתעקרת מקמה ולא אתישבו כחדא.

בג״כ כמה דאתדבק באינון נשיקין בישין בהאי עלמא אוף הכי נמי בהאי שעתא. דאי בר נש אתמשך אבתרה בהאי עלמא ושבק סטרא קדישא כדין נשמתיה לא אהדרת לההוא אתר קדישא, וכמה דאתמשך אבתרה בהאי עלמא הכי נמי שלטא על נשמתיה וכדין נשמתיה נפקית בפטורי ואוקמוה. וכל דא בגין אינון נשיקין דקא נשקא ליה בהאי עלמא. נשיקין אינון מתיקין בהאי עלמא, ולבתר מרירין אינון בההוא שעתא לגביה. ועל דא *והחזיקה בו ונשקה לו*, בהאי עלמא כמה דאוקימנא.

[p. 203] (שם ז:13) *העזה פניה ותאמר לו*. בגין דבהאי היכלא קיימא כל קטגורין וכל שליחאן בישין דמשתכחי לגבי דבר נש ועבדי ליה דיתקן בתקונוי ויסלסל בשעריה ויתסחי ויתתקן בגין דיסתכלון ביה. הכא קיימא רוחא חדא דאקרי סקטופ״א ודא הוא ממנא על תקונא וסלסולא דבני נשא.

לגו לגו בהאי היכלא קיימא חד ממנא אחרא, דהאי ממנא אחרא עביד ליה לבר נש לאתערא ליה דהא לבתר דאתקין ליה וסלסל ליה שוי ליה בידיה חד מראה דאיהו חיזו לאסתכלא ביה. ושוי ליה בידיה ואסתכל ביה וחמי דיוקניה בהאי חיזו ואתער לההוא חילא אחרא דאקרי עסירט״א. מהכא נפקי כל אינון דאחזיאו כדיבין לבני נשא בחלמייהו וכל אינון מאריהון דחיזו אינון דאחזיאו מלין לבני עלמא ולא קיימי בהו אלא לערבבא לון. [**רסז ע״ב**]

ולבתר כד אינון בני נשא אתמשכאן בההוא חיזו דאקרי מראה כלהו בגסותא דרוחא דלהון האי רוחא דקאמרינן דאיקרי עסירט״א איהו אתער לחד ממנא דתחות ידיה ועאל בנוקבא דלתתא דכל נוקבין וסליק מתמן חד רוחא אחרא דאיהו ממנא עם ההוא רוחא דאקרי אסכר״א כדקאמרן. ודא איהו לילית אימא דשדין. וכד ההוא בר נש אתער להאי רוחא אחרא דאקרי עסירט״א כדין אתחבר עמיה דההוא ב״נ ואתקשרת עמיה תדיר. וכדין בכל ריש ירחא וירחא אתער ההוא רוחא דחיזו בישא בהדה דלילית ולזמנין דאתזק מנייהו ההוא בר נש וימות וינפול לארעא ולא יכיל למיקם או דאתזק נזקא סגי. ועל דא חיזו [p. 204] דמראה קא גרים ליה. וכמה דאסגי גסו דרוחא בליביה הכי אסגי רוחא בישא לגביה ועל דא כלא איהו קיימא באתערו דלתתא.

(שם ז:14) *זבחי שלמים עלי היום שלמתי נדרי*. ת״ח *זבחי שלמים עלי*, שלמים לא אתיין לא על חובה ולא על חטאת אלא על שלום. מאי שלום. אלא שלמים מתרין סטרין דלא אשתכח מקטרגא לעילא ולא אשתכח מקטרגא לתתא. מאן מקטרגא. דא הוא סטרא דשמאלא דיצר

© 2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

הרע דאשתכח בשלמא בימינא. ועל דא *זבחי שלמים עלי*. *עלי* דייקא, ההוא *זבחי שלמים עלי* איהו בגין דלא ישתכח מקטרגא על עלמא.

ד"א *זבחי שלמים עלי*. הא אנא בשלמא לגבך לאחזאה לך שלם. ובגין כך *היום שלמתי נדרי*, לפתאה בני עלמא תדיר. על כן *יצאתי לקראתך*, דידענא דאנת חסר לבא חסר טובה. *לשחר פניך*, לאתחברא בהדך בכל בישין דעלמא ויאות לך לאזנאה ולמטעי בתיאובתין דעלמא. ודחי ליה ממלה למלה ומביש לביש. אהדרנא באינון טפשאין ושחירנא פניך *ואמצאך*, כבר אשכחנא לך לאתדבקא בהדך.

[p. 205] *לכה נרוה דודים עד הבקר*, הה"ד (איוב כד:15) *ועין נואף שמרה נשף לאמר לא תשורני עין וסתר פנים ישים*, דהא כדין הוא זמניה לשלטאה. *לכה נרוה דודים*, נהך כחדא הא אנא עמך. דהא עד כען את רביא אנת בחילך. אי השתא לא תענג גרמך אימתי. כד תהא סיב. השתא הוא זמנא. מ"ט. בגין *כי אין האיש בביתו*, דא הוא יצר טוב דהא לאו שריא הכא בגווך ולאו איהו זמנא. *הלך בדרך מרחוק*, הא איהו לא שריא לגביה דבר נש אלא *בדרך מרחוק* כד בר נש איהו סיב כד איהו מתליסר שנין ולהלאה ולאו בכל בר נש. ואנא מן יומא דאתילידת, כל שכן השתא דאנת רווק. השתא איהו זמנא לך לאתענגא.

(משלי ז:20) *צרור הכסף לקח בידו*, לסלקא לעילא ולאתעכבא תמן ולאתענגא בהו. *ליום הכסא יבוא ביתו*. אימתי יהדר לקבלך. *ליום הכסא* דהוא יומא לאשגחא בדינא דכתיב (תהלים פא:4) *בכסה ליום חגנו*. בזמנא דאצטריך בר נש לאתענגא בעלמא ולאתהני ביה אתרחקא מניה, ובזמנא דשריא בדינא כדין אתי לגביה למעבד עמיה דינא. ועל דא *הטתו ברב לקחה וגו', עד יפלח חץ כבדו*. זכאין אינון צדיקיא דידעין ארחין קדישין למהך בהו ולא יסטין לימינא ולשמאלא. זכאין אינון בעלמא דין ובעלמא דאתי.

[p. 206] היכלא שביעאה. הדא היא היכלא דשמרי דחמרא לאתרוואה ביה כד"א (בראשית ט:21) *וישת מן היין וישכר*. סחיטה דכל אינון ענבין כלהו ענבין בישין הכא איהו סחיטה דלהון ודא איהו (תהלים עה:9) *יין חמר*, שמרים ד*חמר*, לית מאן דשתי מניה דלא גרים מותא לגרמיה. חוה דא אטעימת לבעלה ואעלת ליה בהיכלא דא. דתנינן סחטה ענבין ויהיבת ליה וגרימת מותא ליה ולכל עלמא אבתריה.

בהיכלא דא קיימן כל אינון נשמתין מסאבין דנחתי לאינון די בסטרא דא דמתדבקי בה וההוא רוחא דנחתא לכל אינון די מסטרא דא מהכא נפקי. כגוונא דא אפיק לאינון דסטו ארחייהו בהאי עלמא ואשתדלו בזנותא באתר דלא אצטריך לאתרחקא מארח קשוט. כדין כגוונא דאיהו אתדבק **[רסח ע"א]** בההוא יצה"ר בזנותא הכי נמי נפיק מהיכלא דא רוחא מסאבא לסאבא ליה וההוא ברא אקרי ממזר דאתי מסטרא דאל זר. כמה דאיהו אשתכר

© 2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

בההוא תיאובתא ובההוא זנותא הכי נמי משיך לגביה דההוא ברא רוחא אחרא מסאבא דסאיב ליה, וכלא סהדין עליה דאיהו ממזר והכי כל עובדוי וסטרוי בההוא גוונא ממש.

מהיכלא דא נפקא חד רוחא די ממנא על אינון רוחין דאקרי צפוני, וסימניך (משלי כז:16) *צפניה צפן רוח* [p. 207] והאי איהו ממנא על היכלא דא. והאי אתר לקבל ההוא אתר דאקרי (יחזקאל לא:14) *ארץ תחתית*, ועל דא כתיב (יואל ב:20) *ואת הצפוני ארחיק מעליכם*.

הכא איהו נקודה חדא דקיימא לגו בגו. ומהכא נפקי כל אינון רוחין אחרנין דשטאן בעלמא ושלטין בהאי עלמא בכל אינון עובדין דאתמסרו בסטר שמאלא. ומהכא נפקי כל אינון זיקין ניצין דמתדעכי לאלתר להטי ומתדעכי. ומאלין נפקין רוחין אחרנין דשטיין בעלמא דנפקי מגו תהומא רבא ואיהו האי היכלא כד"א (תהלים לו:7) *משפטיך תהום רבה*, ואינון רוחין דלא אתמסרו למגלם בגולמין ואתחזון ולא אתחזון כמה דאתמר.

ולבתר אינון רוחין דשטיין בעלמא קיימי למרחש נסין לבני נשא בגין דאלין לא קיימין בטנופא דמסאבא כל כך כאחרנין. וחד רוחא ממנא עלייהו ואקרי נסיר"א דאיהו אתנסר מאינון סטרין דמסאבו יתיר. ואלין פרחי באוירא ואבאישו לסטרא דלהון בגין למעבד נסין לאינון די בסטרא דקדושה.

רוחא דא דאתנסר דאקרי נסיר"א מניה נפקי כמה סטרין אחרנין מתפרשן לזנייהו וכלהו קיימאן שליחאן [p. 208] בעלמא כל חד וחד כדקא חזי ליה עד דאתמנון לתתא מלכין וסרכין, ולית לון קיומא תדיר כאינון אחרנין דלעילא.

בהיכלא דא אתדבקותא דסטר מסאבא וכל תיאובתין מסאבין דמסאבין לעלמא. האי איהו זמין לאפקא בכל רגעא ושעתא ולית מאן דיקום קמיה. מהכא נפקא אשא דרוחא תקיפא לתתא לאתדנא בהו חייביא ורוחא מלהטא נפקא דאיהו אשא ותלגא ואקרי צלמון כד"א (תהלים סח:15) *תשלג בצלמון*.

בהיכלא דא קיימאן ארבעה פתחין דמתפתחין לארבע סטרין לבר ואלין אחדין ולא אחדין בסטרא דקדושה. לא אתאחדי אלא דאתחזי באינון פתחין נהורא דנהיר ואיהו אתר דמתתקן בכל פתחא ופתחא לחסידי שאר עמין דלא אבאישו לון לישראל ואשתדלו בהו בקשוט. אלין קיימי באלין פתחין מהאי סטרא ונייחין בהאי סטרא.

בפתחא דהאי היכלא באמצעיתא לבר אית שית פתחין דמתאחדי בהאי היכלא וכלהו אחדין ביה. הכא אית כוין פתיחן לסטרא דנהורא דקדושא ואינון דוכתין מתתקני למלכי שאר עמין אינון דלא עאקו לון לישראל ואגינו עלייהו תדיר. אלין אית לון יקר בגיניהון דישראל ואתהנון בההוא אפלה דאינון יתבין מגו נהורא דנהיר מסטרא דקדושה כד"א (ישעיה יד:18) *מלכי גוים כלם שכבו בכבוד*.

© 2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

[p. 209] ואי עבדו עאקו לישראל או דחיקו לון כמה אינון דאחדין בהו לתתא ודיינין להו תלת זמנין ביומא בכמה דינין משניין אלין מאלין באינון מלכין דאעקו להו דאתדנו בההוא עלמא בכמה דינין. וכל יומא ויומא סהדין סהדותא עלייהו דישראל ועל מהימנותא דילהון ונחתי לתתא ואתדנו תמן. זכאין אינון ישראל בעלמא דין ובעלמא דאתי.

עד הכא שבע היכלין מדורי מסאבא מסטרא דנחש. זכאה חולקיה מאן דאשתזיב מניה ומלחישותיה דלא יתנשיך מניה ולא יטיל ביה ארסא דימות ביה. [**רסח ע״ב**] מכל סטרין אית לאסתמרא מניה מעילא ומתתא. מאן דישתזיב מרישא לא ישתזיב מזנבא. כד זקיף זנבא מחי וקטיל.

ועם כל דא (קהלת י:11) *אם ישוך הנחש בלא לחש*. כמה דתנינן נטיל רשו ואפיק נשמתא. בגין כך אצטריך ליה לב״נ לאסתמרא דלא יחוב קמי קדשא בריך הוא בגין דלא ילחישו ליה לההוא חויא דינשוך ויקטול.

© 2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

פקודין

[זהר ח"ג צב ע"ב] [p. 210] פקודי דמארי עלמא. הא תנינן דכתיב *ושמרתם את כל מצותי ועשיתם אותם*. אי נטורי קא בעינן עבידא למה. תו כל פקודי אורייתא אינון בתרין גוונין דאינון חד, *זכור* ו*שמור*, *זכור* לדכורא, ו*שמור* לנוקבא וכלהו כללא חדא. אי *שמור* לנוקבא אמאי כתיב *ושמרתם את כל מצותי*.

[p. 211] אלא כלא בהאי קרא. *ושמרתם* דא *שמור*, *ועשיתם* דא *זכור* דכלא רזא חדא. זכירה דא איהי עשייה דהא מאן דאדכר מלה לתתא אתקין ואתעביד ההוא רזא דלעילא. פקודי אורייתא אלין אינון שית מאה ותליסר פקודין דאינון כללא דדכר ונוקבא וכלא רזא חדא.

[ב: כה ע"א] פקודא קדמאה ראשיתא קדמאה דכל פקודין למנדע ליה לקב"ה בכללא. מאי בכללא. למנדע דאית שליטא עלאה דאיהו רבון עלמא וברא עלמין כלהו שמיא וארעא וכל חיליהון ודא איהו בכללא. וסופא דכלא בפרט למנדע ליה בפרט.

[p. 212] וכלל ופרט איהו רישא וסופא רזא דכר ונוקבא כחדא. ואשתכח בר נש בהאי עלמא דאתעסק בכלל ופרט, בר נש בהאי עלמא איהו כלל ופרט, תקונא דהאי עלמא איהו כלל ופרט. בגין כך ראשיתא דכלא למנדע דאית שליט ודיין על עלמא ואיהו רבון כל עלמין וברא ליה לבר נש מעפרא ונפח באפוי נשמתא דחיי ודא איהו באורח כלל.

כד נפקו ישראל ממצרים לא הוו ידעי ליה לקב"ה. כיון דאתא משה לגבייהו פקודא קדמאה דאוליף לון [p. 213] דכתיב *וידעתם כי אני יי' אלהיכם המוציא אתכם וגו'*. ואלמלא פקודא דא לא הוו ישראל מהימנין בכל אינון נסין וגבורן דעבד לון במצרים. כיון דידעו פקודא דא באורח כלל אתעבידו להון נסין וגבורן.

ולסוף מ' שנין דקא אשתדלו בכל אינון פקודין דאורייתא דאוליף לון משה בין אינון דמנהגי בארעא בין אינון דמנהגי לבר מארעא כדין אוליף לון באורח פרט הה"ד (דברים ד:39) *וידעת היום והשבות אל לבבך*, *היום* דייקא מה דלא הוה רשו מקדמת דנא, *כי יי' הוא האלהים*, דא באורח פרט. במלה דא כמה רזין וסתרין אית בה. ודא וההוא דקדמיתא כלא מלה חדא, דא בכלל ודא בפרט.

ואי תימא הא כתיב (משלי א:7) *יראת יי' ראשית דעת*. דא באורח פרט למנדע מאן איהו *יראת יי'*. ואע"ג דאית ליה לבר נש לדחלא מניה עד לא ינדע אבל הכא כתיב *ראשית דעת*, למנדע ליה דהא איהו ראשיתא למנדע ליה באורח פרט.

© 2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

[p. 214] בגין כך פקודא קדמאה למנדע ליה לקב״ה בכלל ופרט ברישא ובסופא ורזא דא (ישעיה מד:6) *אני ראשון ואני אחרון*. *אני ראשון*, בכלל, *ואני אחרון*, בפרט. וכלא כללא חדא ורזא חדא.

כיון דינדע דא בכלל ישלים כל שייפוי. ומאן אינון. רמ״ח פקודין דאינון רמ״ח שייפין דבר נש. כיון דאשתלים בהו על האי בכלל כדין ינדע באורח פרט דדא איהו אסוותא לכלהו וינדע כל יומי שתא דמתחברן למיהב אסוותא לכל שייפין.

[p. 215] ואי תימא כל יומי שתא היך יהבין אסוותא לכל שייפין. ודאי הכי הוא עילא ותתא. שתא ויומין דיליה יהבין אסוותא לכל שייפין לעילא. בזמנא דשייפין אריקו ברכאן ליומי שתא כדין אסוותא וחיין תליין עלון מלעילא ואתמליין מכלא. מאן גרים לון. יומי שתא. אוף הכי נמי לתתא, כד בר נש ישלים גופיה באינון פקודין דאורייתא לית לך כל יומא דלא אתייא לאתברכא מניה, וכד אינון אתברכאן מניה כדין חיין ואסוותא תליין עליה מלעילא. מאן גרים ליה. אינון יומי שתא. יומי שתא כמא דאתברכאן מלעילא מרזא **[כה ע״ב]** דאדם, הכי אתברכאן מתתא מרזא דאדם.

זכאין אינון ישראל בהאי עלמא באלין פקודין דאורייתא דאקרון *אדם* דכתיב (יחזקאל לד:31) *אדם אתם*. *אתם* קרויים *אדם* ושאר עמין לא אקרון *אדם*. ובגין דישראל אקרון *אדם* אית לון לאשתדלא באינון פקודין דאורייתא למהוי כלא חד ברזא ד*אדם*.

[p. 216] כד יהב קב״ה אורייתא לישראל על טורא דסיני מלה קדמאה איהו *אנכי*. *אנכי* סלקא לרזין סגיאין. והכא איהו רזא דפקודא קדמאה למנדע ליה בכללא. בגין דכתיב *אנכי*, הא קא רמיז דאית אלהא שליטא עלאה על עלמא דאיהו פקודא קדמאה בכלל. בפרט, בגין דכתיב *יי׳ אלהיך*, דא פרט. *אנכי*, כלל. *יי׳ אלהיך*, פרט. ודא כלל ופרט. פקודא קדמאה דאצטריך למנדע ברישא ובסופא כמה דאוקימנא.

[ג: קיא ע״ב] פקודא תניינא לעבוד בכל מיני עבודה במקדש ולבר ממקדש בכל אינון פולחנין דאקרון עבודה, בצלותא לאשתדלא בתר פקודי אורייתא, דכלא אקרי עבודה כעבד דאשתדל בתר מאריה בכל מה דאצטריך.

בגין דישראל אקרון לון *עבדים* דכתיב *כי לי בני ישראל עבדים עבדי הם*. מ״ט אינון *עבדים*. בגין דכתיב *אשר הוצאתי אותם מארץ מצרים*. ובגין כך כתיב בעשר אמירן לבתר דכתיב (שמות כ:2) *אנכי יי׳ אלהיך אשר הוצאתיך מארץ מצרים* למפלח ליה כעבד דפלח למאריה דפריק ליה מן מותא דפרק ליה מכל בישין דעלמא.

[p. 217] בתרין אינון אקרון ישראל לקב״ה, אקרון *עבדים* דכתיב *עבדי הם*, ואקרון *בנים* דכתיב (דברים יד:1) *בנים אתם ליי׳ אלהיכם*. בזמנא דידע ליה ב״נ לקב״ה בארח כלל

© 2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

כדין אקרי עבד דעביד פקודא דמארי ולית ליה רשו לחפשא בגניזוי וברזין דביתיה. בזמנא דידע <u>בר נש לקב״ה</u> בארח פרט כדין אקרי בן רחימא דיליה כבן דחפיש <u>בגניזוי</u> בכל רזין דביתיה.

ואע״ג דאקרי בן ברא בוכרא לקב״ה כד״א (שמות ד:22) *בני בכורי ישראל* לא יפוק גרמיה מכללא דעבד למפלח לאבוי בכל פולחנין דאינון יקרא דאבוי. והכי אצטריך לכל ב״נ למהוי לגבי אבוי בן לחפשא בגניזוי ולמנדע רזין דביתיה ולאשתדלא אבתרייהו, ולמהוי לגבי אבוי עבד.

ורזא דמלה תרין דרגין אינון לעילא דאצטריך ב״נ לאתעטרא בהו ואינון רזא דמהימנותא ואינון חד, חד רזא דעבד, וחד רזא דבן. והאי עבד אקרי *אדון כל הארץ* , בן כמה דאוקימנא *בני בכורי ישראל*, וכלא רזא חדא דמיהמנותא. ואצטריך ב״נ לאתעטרא באלין דרגין לאתכללא ברזא דמהימנותא.

[p. 218] עבד, למפלח בכל זיני פולחנא בצלותא דאקרי עבודה כהאי עבד דאיהו רזא עלאה דלא שכיך לעלמין תדיר וקא משבחא ומנגנא תדיר. והא אתמר בפולחנין אחרנין דכל פולחנין ומלין דעלמין כלהו איהו עביד ופלח ובג״ד אקרי *אדון* בגין דאיהו עבד למפלח אקרי *אדון כל הארץ* . בר נש דאתעטר ברזא [**קיב ע״א**] דא למיהוי עבד למפלח פולחניה דמאריה איהו סליק ואתעטר למהוי בדרגא דא ואקרי אוף הכי *אדון <u>כל הארץ</u>* דהא איהו בריך בכל אינון פולחנין להאי עלמא וקיים ליה, ועל דא אקרי *אדון <u>כל הארץ</u>*.

זכאה <u>חולקיה בן לאשתדלא</u> למנדע בגנזי דאבוי ובכל רזין דביתיה כברא יחידאי <u>דשלטיה</u> אבוי בכל גנזוי ודא איהו יקרא דשליט על כלא. מאן דישתדל <u>בחכמתא</u> למנדע ליה לקב״ה ובאינון גניזין דיליה אקרי בן לקב״ה. כל חילי שמיא לית מאן דימחי בידיה בכל שעתא דאצטריך למיעל לגבי אבוי. זכאה חולקיה בעלמין כלהו. ובג״ד כד אשתדל למנדע ליה באורח פרט ברזא דחכמתא כדין אקרי בן.

בפולחנא דב״נ פלח ליה לקב״ה אית פולחנא דאצטריך ב״נ לאתכללא בתרוייהו למהוי עבד ובן לאתעטרא ביה בקב״ה. <u>ומאן</u> איהו. דא פולחנא דצלותא דאצטריך למהוי בה עבד ובן לאתכללא בדרגין עלאין אלין, למפלח ולאתקנא צלותא ברזא דעבד, למפלח פולחנא דתקונא דעלמין, ולאתדבקא רעותיה ברזין דחכמתא [p. 219] לאתדבקא במאריה <u>ברזין עלאין ברזא דבן וכלא בכללא חדא. זכאה חולקיה דבר נש דידע לאתעטרא ברזין</u> עילאין כדקא חזי.

בן אתדבק תדיר באבוי בלא פרודא כלל לית מאן דימחי בידיה. עבד עביד פולחניה דמאריה ואתקין תקוני עלמא. מאן דהוי תרוייהו בכללא חד בחבורא חדא דא איהו ב״נ דאתקין רזא דכל מהימנותא בכללא חדא בלא פרודא כלל ומחבר כלא כחדא. דא איהו ב״נ דקב״ה אכריז עלוי בכל אלין חיילין ומשריין דכל עלמין ובכל אינון רקיען, אזדהרו בפלניא

© 2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

מהימנא דבי מלכא, <u>רזא דבי מלכא וכל</u> גנזי דמאריה בידיה. זכאה איהו בהאי עלמא וזכאה איהו בעלמא דאתי.

מההוא יומא ולהלאה אשתמודע <u>ההוא</u> ב״נ ואתרשים בעלמין כלהו. בשעתא דאצטריך כל חילין ומשריין <u>עלאין</u> כלהו אזדהרן למהוי גביה וקב״ה לא בעי אלא איהו בלחודוי. וקלא אתער יאות הוא ליחיד למהוי גביה דיחיד ולאתעסקא יחיד ביחיד.

ורזא דתרין דרגין אלין אשכחנא בחד קרא דכתיב (ישעיה מט:3) *ויאמר לי עבדי אתה ישראל אשר בך אתפאר*. *ויאמר לי עבדי אתה*, הא עבד, *ישראל*, הא בן. דכד אינון כללא חדא כדין כתיב *אשר בך <u>אתפאר</u>*.

[ב: קלד ע״ב] פקודא <u>תליתאה</u> ללמוד תורה בכל יומא דאיהי <u>רזא עלאה</u> למנדע ארחיה דקב״ה. דכל מאן דאשתדל [p. 220] באורייתא זכי בהאי עלמא וזכי בעלמא דאתי ואשתזיב מכל קטרוגין בישין. בגין דאורייתא רזא דמהימנותא איהי, דמאן דאתעסק בה אתעסק במהימנותא עלאה, קב״ה אשרי שכינתיה בגויה דלא תעדי מניה.

מאן דידע מלה דאורייתא אצטריך למרדף אבתרייה ולאולפה <u>ההוא</u> מלה מניה לקיימא רזא דכתיב *מאת כל איש אשר ידבנו לבו תקחו את תרומתי*. אורייתא אילנא דחיי איהו למיהב חיין לכולא. מאן דאתתקף באורייתא אתתקף באילנא דחיי כד״א (משלי ג:18) *עץ חיים היא למחזיקים בה*.

וכמה רזין עלאין אוקמינא במאן דאשתדל באורייתא, דזכי לאתקשרא באורייתא דלעילא. בהאי עלמא לא שכיך ולא שכיך בעלמא דאתי. ואפי׳ בקברא שפוותיה מרחשן אורייתא כד״א (שיר ז:10) *דובב שפתי ישנים*.

[ג: רסג ע״א] [p. 221] <u>פקודא רביעאה</u> ליחדא שמיה דקב״ה בכל יומא דהא כמה דמייחדי שמא דקב״ה לתתא הכי אתייחד שמיה לעילא. אשתכח קב״ה יחידאי עילא ותתא.

מאן דמייחד שמיה דקב״ה ישוי לביה ורעותיה בההוא יחודא דקאמרן ויחבר כל שייפוי בההוא יחודא בההוא רעותא למהוי כלהו אחד. כמה דשוי כל שייפוי ברזא דחד הכי לעילא מחבר כל שייפין עלאין בההוא יחודא למהוי כלהו חד.

[p. 222] בשעתא דאתי ב״נ לייחדא שמא דקב״ה כל חילי שמיא כלהו קיימין שורין שורין בגין לאתתקנא ולאתכללא כלהו בההוא יחודא למיקם ברזא דחד ביחודא חדא כלהו מתתקנן <u>בתקונין</u> כדקא יאות.

© 2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

בהאי שעתא קיימא חד ממנא שמשא דקיימא תחות רמ״ח עלמין וכלהו אקרון שייפין דגופא ודא אקרי הלני״ו קיימא מחכה בההוא יחודא. ודא איהו מלקט שושנים כד״א (שיר ו:2) *וללקוט שושנים*, דאינון שייפין דגופא. שייפין עלאין לקיט לון שמא עלאה ברזא דיחודא דקא אתייחד ברזא דמ״ב שמהן ולקיט כל אינון שושנים עלאין, ושמשא דא לקיט כל אינון תתאין די כלהו ממנן בכללא דע״ב שמהן. ואתלקיטו כלהו בההוא יחודא ואתעבידו כלהו גופא חדא ברזא חדא. וההוא יחודא סלקא וקא מייחד כלא בתרין סטרין ביחודא חדא. בההוא שעתא מתלקטין שייפין כלהו ומתחברן בחבורא חדא למהוי כלהו ברזא דחד עילא ותתא ברזא *דיהוה א׳ ושמו א׳*.

[p. 223] ועל דא מאריכין ב*אחד* בתרי אתוון למלקט שושנים, לאתייחדא ברזא *דאחד* ביחודא שלים. כיון דאתייחדן שייפין כלהו ברזא חדא דיחודא חדא כדין אתקרי כלא קרבן שלים. ועל רזא דא אעיל ליה קב״ה בג״ע לאדם קדמאה [p. 224] כמה דכתיב (בראשית ב:15) *לעבדה ולשמרה*, ותנינן דאלין אינון קרבנין תרין רזא *דיהוה א׳ ושמו א׳*. ועל אינון קרבנין כתיב *וללקוט שושנים*, דקב״ה איהו לקיט שושנים, לקיט כל אינון שייפין דעילא ותתא לחברא לון ביחודא חדא בההוא יחודא דקאמרן. כדין אתער מאן דאתער *ללקוט שושנים*, אלין שייפין דתרין סטרין דאינון חד.

שושנים רזא איהו. דכד מתחברן כל אינון שייפין כחדא למהוי כלהו ביחודא חדא רזא דקרבן כדין מתעטר קב״ה בעטרוי ברישא דכתם פז למהוי ביקרוי מתעטרא. ורזא דא הוי דכתיב *שושנים*, רזא דכל אינון שייפין דעילא ותתא, ורזא דההוא פז, עטורא דמתעטרא וסלקא מבינייהו וכלא איהו ביה.

[p. 225] בהני שושנים אית ביה שית מאה ותליסר פקודין דאינון שייפין דתרין סטרין רזא *דיהוה אחד ושמו אחד* **[רסג ע״ב]** ואית ביה סליקו דההוא פז דקא סליק מבינייהו. ובכל אתר דאינון משתכחין ההוא סליקו עלאה אשתכח מבינייהו לאסתלקא. ורזא דא *תפוח בעצי היער ושושנה בין החוחים*. דא ודא אצטריך לאסתלקא כחדא ביחודא שלים. זכאה איהו מאן דקריב קרבנין אלין. ודאי לרעוא ליה בהאי עלמא ובעלמא דאתי.

פקודא חמישאה ליראה בארח כלל ובארח פרט. והא יראה אוקימנא בגין דאית עליה דב״נ לדחלא מקמי קב״ה תדיר ובגין יראה יסתמר בארחוי.

[p. 226] ויראה, אתר הוא דאקרי יראה כד״א (דברים כח:58) *ליראה את השם הנכבד והנורא הזה את יי׳ אלהיך*, בגין דתמן שריא דחלא דקב״ה ואיהו ירא ממש לדחלא מניה ודא איהו רזא דכתיב *ומקדשי תיראו*. בהאי יראה שריא פולסא דנורא לאלקאה לון לחייביא דלא נטרין פקודי אורייתא. ועל דא בארח כלל אית לדחלא.

© 2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

ובתר בארח פרט, כד ינדע ב״נ מאן איהי יראת יי׳. ודא איהו דחלא דחביבותא דאיהי עיקר ויסודא למרחם ליה לקב״ה. בתר האי יראה עביד לנטרא כל פקודוי דאורייתא למהוי ב״נ עבד נאמן לגבי קב״ה כדקא יאות והא אוקימנא יראה.

פקודא שתיתאה לאהבה, והא אוקימנא רחימו דקב״ה, דבעי ב״נ לרחמא ליה רחימו סגי כאברהם דרחים ליה לקב״ה בכמה רחימו ומסר גופיה ונפשיה לגביה.

מכאן אוליפנא מאן דרחים ליה לקב״ה איהו מקיים עשר אמירן עילא ותתא. ועל דא כל אינון עשר נסיוני דאתנסא אברהם וקאים בכלהו כולהו לקבל עשר אמירן, כל נסיונא אמירא היא, ואתנסא בההוא אמירא וקאים ביה.

[p. 227] ועל דא אינון עשר נסיוני, וכלהו קאים בהו אברהם בגין דאתקשר ואתדבק בימינא דקב״ה דאיהי אהבה רבה. מ״ט איקרי אהבה רבה. בגין דקאים האי אהבה מתקשר בעלמא עלאה. אהבת עולם דא רזא דעלמא תתאה בלא פרודא דאתקשר ביה רחימו דיליה וכלא רזא חדא. והא אתמר רזא דאהבה.

רחימו דא סליק על כל פולחנין דעלמא, בהאי אתייקר שמיה דקב״ה יתיר מכלא ואתברך. בריך הוא לעלם ולעלמי עלמין ורזא דאהבה אתמר.

[ג: קעד ע״ב] פקודא שביעאה ציצית. פקודא דא איהו לאדכרא כל פקודי דאורייתא בגינה כד״א *וראיתם אותו וזכרתם את כל מצות יי׳ ועשיתם אותם*, דא איהו סימנא דמלכא לאדכרא ולמעבד.

[p. 228] כתיב (שמות כח:36) *ועשית ציץ זהב*, והא אוקימנא רזא דציץ לאתעטרא ביה כהנא רבא, ודא איהו ציץ לאסתכלא ביה עיינין דאיהו סימן דעלמא עלאה דאתעטר ביה כהנא רבא. ובגין כך אסתכלותא דיליה מכפרא על עזות פנים, דלא קיימא לקמיה אלא פנים דקשוט רזא דכל אינון פנים עלאין דאינון פנים **[קעה ע״א]** דקשוט פנים דאמת דכלילן באמת דיעקב.

ציצית איהו נוקבא רזא דעלמא תתאה אסתכלותא לאדכרא. ציץ דכר, ציצית נוקבא, ודא לכל ב״נ, ציץ לכהנא.

ותנינן אסור לאסתכלא בשכינתא בגין כך אית תכלא בגין דתכלת איהו כרסייא לבית דוד ותקונא דיליה. ודא איהו דחלא דיהוה לדחלא מההוא אתר. ועל דא *וראיתם אותו וזכרתם את כל מצות יי׳*. ודא כרסייא דדיינין בה דיני דנפשות. [p. 229] כמה דאוקמוה דכל גוונין טבין לחלמא בר תכלת דאיהו כרסייא דסליק בדינא דנפשאן.

© 2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

כתיב *ונתנו על ציצית הכנף פתיל תכלת. ונתנו על הכנף* לא כתיב, אלא *ונתנו על ציצית*, דדא איהו דחפי על שאר חוטין.

וראיתם אותו וזכרתם וכתיב (דברים כה:17) *זכור את אשר עשה לך עמלק*. מ״ט דא. אלא לברא דפריץ גדרא ונשכיה כלבא. כל זמנא דאבוי [p. 230] בעי לאוכחא לבריה הוה אמר הוי דכיר כד נשיך לך כלבא. אוף הכא *וראיתם אותו וזכרתם*, דדא איהו אתר דסלקין נשמתין למידן. כגוונא דא (במדבר כא:8) *והיה כל הנשוך וראה אותו וחי*. אמאי. אלא כד סליק לעינוי וחמי דיוקנא דההוא דנשיך ליה הוה דחיל וצלי קמי דקב״ה והוה ידע דאיהו עונשא דחייביא. כל זמנא דברא חמי רצועה דאבוי דחיל מאבוי, אשתזיב מרצועה אשתזיב מכלא. מאן גרים ליה לאשתזבא. ההוא דחמי בעינוי ההוא רצועה, ההוא רצועה גרים ליה לאשתזבא. ועל דא *וראה אותו וחי*, חמי רצועה דאלקי ליה ואיהו עביד ליה לאשתזבא. אוף הכא *וראיתם אותו וזכרתם ועשיתם*, *ועשיתם* ודאי. ואי לאו הא רצועה, דהא יגרום לכון למהוי תבין לפולחנא דילי תדיר. וכדין *ועשיתם*, *ולא תתורו אחרי לבבכם*, ימנע מנכון בישין ארחין אחרנין. ודאי *לא תתורו* ולא תעבדו בישין. ועל דא סלקא גוון תכלא. דא תכלת דמיא לכסא הכבוד. מה כסא הכבוד עביד לבר נש למהך בארח מישר לדכאה ליה, אוף האי תכלת עביד לב״נ למהך בארח מישר. ודאי דכלא אית לדחלא מהאי אתר למיהך במישר.

[p. 231] כתיב (ישעי׳ כד:16) *מכנף הארץ זמירות שמענו צבי לצדיק ואומר רזי לי רזי לי אוי לי בגדים בגדו ובגד בוגדים בגדו*. *מכנף הארץ*, דא *כנף* דציצית דאיהו *כנף הארץ*. *זמירות שמענו*, אלין שאר חוטין דנפקין ותליין מאתר עלאה גו אינון שבילין עלאין דנפקין מחכמה עלאה. *צבי לצדיק*, דא *צדיק* חי העולמים דאינון חוטין אינון שפירו דיליה דהא מניה נפקין וכל חוטא כלילא בתרין סטרין. וכד אסתכלנא אמינא *רזי לי רזי לי*, דהא מגו רזא עלאה דכל מהימנותא נפקין. וכד אסתכלנא בתכלת וחמינא רצועה לאלקאה אתר דחילו למדחל אמינא *אוי לי*, דבני נשא לא ידעי לאשגחא ולאסתכלא על מה מתענשין לשקרא בהאי. *בוגדים בגדו*, דהא קורין ק״ש בלא ציצית וסהדין סהדותא דשקרא. ואלין אינון *בוגדים דבגדו* משקרי בגרמייהו. *ובגד בוגדים בגדו*, לבושא דלהון בלא ציצית אקרי *בגד בוגדים*, לבושא דאינון *בוגדים דבגדו* דמשקרי וסהדין סהדותא דשקרא בכל יומא. ווי לון ווי לנפשיהון. דסלקי בההוא כרסייא דתכלא למידן ועלייהו כתיב (תהלים קא:7) *דובר שקרים לא יכון לנגד עיני*. ההוא בגד דלהון אשתמודע לגבי כל מאריהון דדינין. ווי לון דלית לון חולקא בעלמא דאתי. זכאין אינון צדיקייא דמלבושיהון ותקוניהון אשתמודען לעילא לאוטבא לון בהאי עלמא ובעלמא דאתי.

© 2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

[ב: מג ע״א] [p. 232] פקודא תמניא תפילין. דא פקודא דאקרי בגוונא אחרא ולא אקרי מצוה אלא קדושה ואלין אינון תפלין, תפלה של יד ותפלה של ראש, תקונא פארא שפירו דגוונין עלאין, ועל דא אקרון *טוטפות* כד״א (ישעיה מט:3) *ישראל אשר בך אתפאר*.

[p. 233] וכתיב (הושע יא:1) *כי נער ישראל ואהבהו*, ישראל זוטא. ישראל סבא, שפירו דגוונין, עילא ותתא. יוסף סליק ואתעטר בתרין דרגין, בקדמיתא נער ובסופא צדיק. כמה יאן ביה גוונין למחזי. ורזא דא (בראשית לט:6) *ויהי יוסף יפה תאר ויפה מראה*, שפירא בתרין סטרין עילא ותתא.

[p. 234] כתיב (דברים ו:18) *ועשית הישר והטוב*. *הישר*, דא תפלה של יד לאסמכא לה בתפלין של ראש לאתיחדא כחדא. ותפלה של יד אקדים לשל ראש ואצטריך דלא הוי פרודא בינייהו כלל.

מאן דמתעטרא בתפלין קאים ברזא דגוונא עלאה וקאים באינון תרין רזין דקאמרן כיוסף דאקרי נער ואקרי צדיק ברזא דעבד נאמן וברזא דבן יחידאי. ואלין אינון תפלה של יד ותפלה של ראש, ואינון כללא חדא בלא פרודא.

[p. 235] ארבע פרשיין דתפלין בד׳ בתים בתפלין של ראש, וכמה דאינון ד׳ פרשיין באינון תפלין של ראש אוף הכי כלהו בתפלין של יד בבית אחת דהא בתפלה של יד לית לה מגרמה כלום אלא מה דנקטא מלעילא. ורזא דא (קהלת א:7) *כל הנחלים הולכים אל הים*. ומגו דנקטא לון אקרי תפלה ואתקדשת בקדושתהון וכלא אקרי קדושה וכדין אקרי מלכות שמים שלימה.

ד׳ פרשיין, הא אוקימנא רזא דלהון בכמה דוכתי. אבל פרשה קדמאה *קדש לי כל בכור*, דא איהו רזא **[מג ע״ב]** עלאה דכליל כל ד׳ בתים ברזא דנהירו עלאה דנפקא מאין, וכל אינון ד׳ אתרמיזו הכא.

[p. 236] *קדש*, דא קדושה עלאה, רזא דחכמתא עלאה דמתמן כלא אתקדש ברזא דגניזו עלאה אקרי *קדש*. *לי*, דא בינא, רזא דעלמא עלאה היכלא פנימאה. ורזא דא (ויקרא כה:55) *כי לי בני ישראל עבדים* (במדבר ג:13) *כי לי כל בכור* (שמות יט:5) *והייתם לי סגולה*. *כל*, רזא דחסד בכל דוכתא בין לעילא בין לתתא. *בכור*, דא בן בכור דכתיב (שם ד:22) *בני בכורי ישראל*, והאי בן בכור כליל כל סטרין וכל גוונין. ובגין כך קרא כליל כלהו ארבע ברזא דחכמתא עלאה. אבל דא באורח כלל למנדע דכלא כליל בהאי, אבל באורח פרט דא איהי פרשתא קדמאה דכליל כל שאר פרשיין.

פרשה תניינא *והיה כי יביאך וגו׳*. דא בינה דהא בפרשתא דא איהי יציאת מצרים דהוה מסטרא דיובלא. ועל דא שירותא דילה *והיה* דהא מלה דא איהי ביובלא ובגין כך שמא דילה

© 2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

והיה [p. 237] דלית הויה אלא באתר דא דאיהו זמין לאתמשכא לתתא ולאנהרא בוסינין ולאשתכחא בדרגא תתאה. *והיה*, כמאן דאמר על מלכא די יהוי זמין לאתמשכא לתתא ולאנהרא בוסינין וכלא ברזא חדא. ובגין דאקרי באורח טמיר לא אקרי באתגלייא בשמא דא אלא אתמסר לחכמימין למנדע. ועל דא אתרשים בשמא קדישא מלה דא.

פרשה תליתאה *שמע*. דא רזא דימינא דאקרי חסד עלאה דאיהו קא מייחד יחודא דכלא לד׳ סטרין וקב״ה מסדר ביה סדורא דכל עלמא ודא איהו דקא מתפשט בכל סטרין אפילו גו תהומי תתאי. בדא קב״ה ברא עלמא כד אתעטף בעטופא דזהרא. ודא דקא מייחד יחודא, ובגין כך *שמע* סמיך *לוהיה*.

[p. 238] יחודא דכל יומא איהו יחודא למנדע ולשואה רעותא. יחודא דא הא אמרן בכמה דוכתי. יחודא דכל יומא איהו יחודא דקרא (דברים ו:4) *יי׳* קדמאה *אלהינו יי׳*. הא כלהו חד, ועל דא אקרי *אחד*. הא תלת שמהן אינון, היך אינון חד. ואע״ג דקרינן *אחד* אמאי אינון חד.

אלא בחזיונא דרוח קדשא אתיידע ואינון בחיזו דעינא למנדע דתלתא אלין אחד. ודא איהו רזא דקול דאשתמע. קול איהו חד ואיהו תלתא גוונין, אשא ורוחא ומיא וכלהו חד ברזא דקול ולאו אינון אלא חד. אוף הכא *יי׳ אלהינו יי׳*, אינון חד, תלתא גוונין ואינון חד. ודא איהו קול דעביד בר נש ולשוואה ביחודא דכלא מאין סוף עד סופא דכלא בהאי קול דקא עביד בהני תלתא דאינון חד. ודא איהו יחודא דכל יומא דאתגלי ברזא דרוח קודשא.

[p. 239] וכמה גוונין דיחודא אתערו וכלהו קשוט. מאן דעביד האי עביד, ומאן דעביד האי עביד. אבל האי יחודא דקא אנן מתערי מתתא ברזא דחד קול דאיהו חד ברירא דמלה. האי בכללא.

לבתר *והיה אם שמוע*, פרט דדינא עילאה כדקאמרן ואיהי פרשה רביעאה הוא רזא דדינא קשיא, (שם יא:16) *השמרו לכם*.

[p. 240] ואצטריך בר נש לאנחא לון בכל יומא למהוי בר נש בדיוקנא עלאה וע״ד כתיב (דברים כח:10) *וראו כל עמי הארץ כי שם יי׳ נקרא עליך*. אלין תפלין דרישא ותפלין דדרועא כגוונא דא והא אתערנא בהו וכלהו חד.

קשרא דתפלין דרישא איהו דל״ת ועל דא כתיב (שמות לג:23) *וראית את אחורי*, ועל דא איהו לאחורא. ותמן אתקשר כלא בקשרא חדא. ואיהי כד מנחא אלין תפלין דדרועא מתקשרא אחרא רזא דברית קדישא. רזא דא כמה דאתמר בכמה דוכתי וכלא רזא חדא.

© 2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

[ג: צג ע״א] פקודא תשיעאה לקדשא ליה בכל יומא לסלקא קדושתיה מתתא לעילא כמה דאיהו קדישא לעילא עד דסליק קדושתיה לאבהן ובנין. ורזא דא *ונקדשתי בתוך* [p. 241] *בני ישראל*, עילא ותתא, עילא בתלת דרגין, לתתא בתלת דרגין.

קדושה הא אוקימנא בכמה דוכתי. אבל כמה דאית קדושה לעילא על כלא הכי אית קדושה באמצעיתא, קדושה לתתא, וכלא ברזא דתלתא, קדושא דלעילא לעילא ברזא חדא, קדושה באמצעיתא, ולתתא, תלת דרגין דאינון חד.

קדש איהו סטר עלאה דאשתכח ראשיתא לכל דרגין. ואע״ג דאיהו סטר טמירא ואקרי קדש מתמן אתפשט פשיטו דנהיר בחד שבילא דקיקא טמירא לאמצעיתא. כיון דנהיר [p. 242] לאמצעיתא כדין אתרשים חד ו׳ דנהיר גו האי קדש. מהאי נהירו אתפשט פשיטו לתתא סופא דכל דרגין. כיון דאתנהיר בסופא כדין אתרשים בנהירו חד ה׳ ואקרי קדושה והא אוקימנא.

ומה דאקרי *קדוש קדוש קדוש* דהא קדש מבעי ליה רזא דראשיתא דכלא, הואיל ומתמן אשתכח. אי הכי אמאי אקרי לעילא *קדוש* דהא תמן ו׳ לא אשתכח.

אלא רזא הכי הוא. ודאי וישראל מקדשי לתתא כגוונא דמלאכי עלאי לעילא דכתיב בהו (ישעיה ו:3) *וקרא זה אל זה ואמר קדוש*. וכיון דישראל קא מקדשי סלקי מתתא לעילא יקרא עלאה עד דאסתלק ו׳ רזא דשמים עלאין לעילא. כיון דאינון שמים אסתלקו לעילא נהיר ההוא קדש בהו וכדין אקרי לעילא קדוש. ולבתר נהיר ההוא נהירו עלאה על כרסייא דאיהו שמים, ואינון שמים תבין לדוכתייהו ומתיישבן ביה בההוא נהירו וכדין אקרי קדוש. לבתר נחית ההוא נהירו עד דנטיל כלא חד צדיק עלאה דרגא יקירא לקדשא כלא לתתא. כיון דאיהו נטיל כלא כדין אקרי קדוש. ודא איהו רזא דכלא.

[p. 243] ומאן דשוי רעותיה בהאי שפיר קא עביד, ומאן דשוי רעותיה בתלת דרגין דאבהן בכללא חדא ליחדא לון גו קדושתא דא, אי לא יכיל לשואה רעותיה יתיר, שפיר קא עביד. וכלא לנחתא מגו קדושתא דלעילא לתתא לקדשא כל חד גרמיה בהאי קדושה ולנטלא ליה למפרש פרישו דקדושתא על גביה. ורזא דא *ונקדשתי בתוך בני ישראל*, בקדמיתא, ולבתר, *אני יי׳ מקדשכם*.

באן אתר יקדש ב״נ גרמיה גו קדושתא דא לאכללא גרמיה בה. כד מטי ב״נ לשמא קדישא *יי׳ צבאות*, ורזא דא *אני יי׳ מקדשכם*. דא אשכחנא ברזא דספרי קדמאי. ואנן לא עבדינן הכי אלא לבתר *יי׳ צבאות*, בלחודוי בקדמיתא. ולבתר כד מטי ב״נ *מלא כל הארץ כבודו* כדין יכלול גרמיה בההוא קדושה לאתקדשא לתתא גו ההוא כבוד דלתתא. ורזא דא *ונקדש בכבודי*. ולבתר [p. 244] יעביד ארח פרט, לאתקדשא כלא כמה דאנן עבדין לעומתם דמלאכי עלאי דאמרי *ברוך כבוד יי׳ ממקומו*, דא כבוד עלאה, ולבתר, *ימלוך יי׳ לעולם וכו׳*, דא כבוד דלתתא.

© 2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

ובספרא דרב ייסא סבא *קדוש קדוש קדוש*, דא איהו קדושה לאתקדשא תורה שבכתב בכללא חדא. ולבתר לעמתם *ברוך כבוד יי׳*, אלין נביאים, ולבתר *ימלוך יי׳ לעולם*. רזא דא אנן צריכין בקדושתא דא לאשתכחא תמן קדושה ברכה ומלכות לאשתכחא כלא כחדא. קדושה כמה דאתמר *קדוש וכו׳*. ברכה, *ברוך כבוד יי׳ ממקומו*. מלכות, *ימלוך יי׳ לעולם*. ועל דא כלא אנן צריכין לאשלמא ועל דא יכוון ב״נ וישוי רעותיה בכל יומא.

[ג: רסג ע״ב] [p. 245] פקודא עשיראה למקרי קריאת שמע ב׳ זמנין בכל יומא, חד לקבל דרגא דיממא וחד לקבל דרגא דליליא, ולאכללא ביממא דרגא דליליא ולאכללא בליליא דרגא דיממא .והא אתמר ועל דא תרין זמנין בכל יומא חד ביממא וחד בליליא.

פקודא חדסרי מזוזה. למקבע ב״נ מזוזה לתרעיה למהוי כל ב״נ נטיר מעם קב״ה כד נפיק וכד עייל. ורזא דא (תהלים קכא:8) *יי׳ ישמר צאתך ובאך מעתה ועד עולם*. בגין דרזא דמזוזה איהו קאים תדיר לפתחא ודא איהו פתחא דלעילא ודא איהו דרגא דאקרי שומר לאשתכחא. דלאו נטירו לבר נש בר נטירו דקב״ה דאיהו נטיר תדיר וקאים לפתחא וב״נ לגו.

[p. 246] ותו בגין דלא ינשי ב״נ דוכרנא דקב״ה לעלמין ודא איהו כגוונא דציצית כד״א (במדבר טו:39) *וראיתם אותו וזכרתם וגו׳*. כיון דחמי בר נש להאי דוכרנא אדכר בגרמיה למעבד פקודא דמאריה. ורזא דמהימנותא מזוזה כללא דכר ונוקבא כחדא.

[p. 247] בספרא דשלמה. סמיך לפתחא לקבל תרין דרגין אזדמן חד שידא ודא אית ליה רשו לחבלא, ואיהו קאים לסטר שמאלא. זקיף ב״נ עינוי חמי ליה לרזא דשמא דמאריה ואדכר ליה ולא יכיל ליה לאבאשא.

ואי תימא אי הכי כד נפיק ב״נ מתרעיה לבר הא ההוא שידא קאים לימיניה ומזוזה לשמאליה והיאך אתנטיר ב״נ אי איהו שארי לשמאליה.

אלא כל מה דעבד קב״ה כל מלה ומלה אתמשך בתר זיניה. בבר נש קיימין תרין דרגין כגוונא דא חד מימינא וחד משמאלא. ההוא דימינא אקרי יצה״ט וההוא דשמאלא אקרי יצר הרע. כיון דנפק בר נש מתרעא דביתיה ההוא שידא זקיף עינוי וחמי ליצר הרע דשארי לשמאלא. אתמשך לההוא סטרא ואתעדי מימינא. ובההוא סטרא קאים שמא דמאריה ולא יכיל לקרבא ליה ולאבאשא ליה ונפיק ב״נ **[רסד ע״א]** ואשתזיב מניה. כד עייל הא שמא קדישא לימיניה קאים ולא יכיל לקטרגא בהדיה.

[p. 248] ועל דא אצטריך ב״נ דלא יעביד טנופא ולכלוכא בתרעא דביתיה ולא יושיד מיין עכורין, חד דלא יעביד קלנא לגבי שמא דמאריה וחד דאית ליה רשו לההוא מחבלא לחבלא. ובגין כך יזדהר ב״נ מהאי ויזדהר ב״נ דלא ימנע מתרעא דביתיה שמא דמאריה.

© 2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

וכד בר נש אתקין מזוזה לפתחיה כד עייל ההוא יצר הרע וההוא שידא בעל כרחייהו נטרי ליה ואמרי (תהלים קיח:20) *זה השער ליי׳ צדיקים יבאו בו*. וכד לא קאים מזוזה לפתחיה דב״נ יצר הרע וההוא שידא מתתקנין כחדא, שוו ידייהו על רישיה בזמנא דעייל פתחי ואמרי ווי ליה לפלניא דהא נפק מרשותא דמאריה. מההוא זמנא קאים בלא נטירו דלית מאן דנטיר עליה. רחמנא לישזבן.

[ב: צא ע״ב] פקודא <u>תריסר</u> לאומאה בשמיה בארח קשוט. ומאן דאומי שבועה הוא כליל גרמיה באינון ז׳ דרגין עלאין דשמא דקב״ה אתכליל בהו. והא שיתא אינון. ההוא בר נש דאומי אומאה <u>דקשוט כליל</u> גרמיה בהו והוא שביעאה לקיימא שמא קדישא בדוכתיה. ועל דא כתיב (דברים ו:13) *ובשמו תשבע*. ומאן דאומי אומאה למגנא ולשקרא גרים לההוא אתר דלא יתקיים בדוכתיה.

[p. 249] אומאה לקיימא פקודא דמאריה דא איהו שבועה דקשוט כד ההוא יצר הרע מקטרג לבר נש ומפתי ליה למעבר על פקודא דמאריה. דא איהו אומאה דמאריה אשתבח ביה, ואצטריך ליה לבר נש לאומאה במאריה על דא ואיהו שבחא דיליה, וקב״ה משתבח ביה. כגון בועז דכתיב (רות ג:13) *חי יי׳ שכבי עד הבקר*, דהא יצר הרע הוה מקטרג <u>ביה</u> ואומי על דא.

נדר איהו לעילא ואינון חיי מלכא רזא דרמ״ח שייפין ותריסר קטירין כחושבן נד״ר, ועל דא חמיר משבועה. חיי <u>דמלכא, דיהיב</u> חיין לכל אלין שייפין ואקרון הכי בגין <u>אינון חיין</u> נחתין [p. 250] מעילא לתתא לההוא מקורא דחיין ומההוא מקורא נחתין לתתא לכל אינון שייפין.

שבועה, לקיימא דרגא דלתתא רזא דשמא קדישא, ודא אקרי מלך עצמו דרוחא עלאה וגופא דיליה למשרי <u>בגויה. עצמו</u> דההוא דסתיר לעילא. ובגין כך מאן דאומי בקשוט הוא מקיים לההוא אתר וכד קאי האי אתר מקויים מקיים כל עלמא. נדר שריא על כלא על מצוה ועל <u>רשות</u>, דלאו הכי בשבועה <u>והא</u> אוקמוה חברייא.

[א: רסד ע״ב] <u>פקודא תליסר</u> לאתעסקא בהאי עלמא בפריה ורביה ולמעבד תולדין לאתפשטא שמא קדישא לכל סטרין ולמלקט רוחין ונשמתין למהוי יקרא דקב״ה עילא ותתא.

[p. 251] דכל מאן דלא אתעסק בפריה ורביה אזעיר דיוקנא דמריה דלא אשתכח בהאי עלמא וגרים דלא שריא שכינתא בהאי עלמא. כמה דאתוספאן רוחין ונשמתין הכי אתוסף לנחתא בהאי עלמא זיו יקרא דמלכא דכתיב (משלי יד:28) *ברב עם הדרת מלך ובאפס לאם מחתת רזון*.

הדרת מלך, דא זיו יקרא דמלכא דאתוסף לנחתא בהאי עלמא. *מחתת רזון*, דא זעירו דדיוקנא דמלכא **[רסה ע״א]** דאזעיר מהאי עלמא הכי אזעיר מעילא. דהא ההוא זיוא לא נחית

© 2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

ואתחשב על ההוא בר נש כאלו אושיד דמין דגרע דיוקנא דלתתא כגוונא דלעילא דכתיב *כי בצלם אלהים עשה* [p. 252] *את האדם* ואיהו אזעיר *צלם אלהים* לתתא ודמות ודיוקנא לעילא. ועל דא איצטריך בר נש לאתעסקא בפריה ורביה ולמעבד *צלם אלהים* לאסגאה יקרא דיי׳ בכל סטרין.

[ג: מג ע״ב] <u>פקודא ארביסר</u> למגזר לתמניא יומין. גזירו דקיימא קדישא רזא עלאה דכתיב (תהלים כה:14) *סוד יי׳ ליראיו ובריתו להודיעם*. למאן. לאינון *יראיו*, אינון דחלי חטאה דהא רזא דקיימא קדישא לא אתחזי לגלאה בר להו. ורזא דקיימא קדישא הא אוקמוה ואתמר בכמה דוכתין.

ורזא דא לתמניא יומין איהו חיובא על עלמא לכל עמא קדישא דכתיב *וביום השמיני ימול בשר ערלתו*. *יום השמיני*, דא הוא את קיימא קדישא ואיהו תמינאה לכל דרגין וגזירו דההוא קיימא <u>לאעברא ערלה</u> **[מד ע״א]** מקמי ברית.

[p. 253] דהא בההוא זמנא דמתכנשי עמא קדישא לאעברא ההוא ערלה מקמי ברית קב״ה כניש כל פמליא דיליה ואתגלי <u>ודחי לההוא</u> ערלה לעילא מקמי ברית קיימא קדישא. דהא כל עובדין דישראל עבדין לתתא מתערי עובדא לעילא, ובההוא זמנא אתדחייא ההוא ערלה <u>מעל</u> עמא קדישא לעילא.

ולההוא ערלה מתקני מאנא חדא בעפרא לאשראה ההוא ערלה בגויה ברזא דכתיב (ישעיה סה:25) *ונחש עפר לחמו*, (בראשית ג:14) *ועפר תאכל כל ימי חייך*. מכאן דלא אצטריך לאנהגא קלנא בההוא אתר אע״ג דמעברי ליה מקמי האי ברית. ודוכתיה כד מתעברא מהאי ברית עפרא איהו, <u>דהא</u> בתר דההוא נחש אתעבר מקמי אדם קב״ה שוי ליה מדוריה בעפר דכתיב *ועפר תאכל כל ימי חייך*. וכיון דקב״ה כד אעבר ליה מקמי אדם שוי מדוריה בעפרא ואתקין ליה, כך <u>אנן</u> בהוא גוונא ממש אנן צריכין כד מעברין לערלה <u>לאתקנא</u> ליה עפרא למהוי ביה מדוריה.

[p. 254] כל בר נש אצריך לקרבא ההוא ברא קרבנא לקב״ה בחדוה ברעו דלבא למיעל ליה תחות גדפוי דשכינתא ואתחשב קמי קב״ה דאיהו קרבנא שלים לאתקבלא ברעוא.

וקרבנא דא כגוונא דקרבנא דבעירא. דא לתמניא יומין ודא לתמניא יומין דכתיב *ומיום השמיני והלאה ירצה*. במאי *ירצה*. במעבר עליה חד שבתא. כיון דאעבר עליה חד שבתא כדין *ירצה* דא לקרבנא ודא לקרבנא. אמאי. בגין דאתדבק ואזדמן לגבי ההוא שבת רזא דברית קדישא. ועל דא כלא ברזא עלאה איהו.

© 2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

[ג: רעז ע״ב] [p. 255] <u>פקודא חמיסר</u> חתן למחדי באתתיה שתא חד דכתיב *נקי יהיה לביתו שנה אחת*. ואינון תריסר ירחין אינון מדילה דהא שנה איהי כלה ולית כלה בר בתריסר ירחין דכתיב (מלכים א׳ ז:25) *עומד על שנים עשר בקר*. והואיל ולית תקונ׳ דכלה בר בתריסר אצטריך חתן למחדי לה ולביתה, לה ולתקונהא כגוונא דלעילא. ועל דא יעקב כתיב ביה (בראשית כח:11) *ויקח מאבני המקום, אבני המקום* תריסר הוו. ומאן דחדי לכלה חדי לעולימתהא **[רעח ע״א]** <u>ועולימתהא</u> תריסר הוו. וכלא איהו רזא דשנה. בגין כך אצטריך לחתן למחדי באתתיה שנה <u>חדא</u>.

והא אוקימנא דחדוה דא לאו דיליה היא אלא דילה דכתיב *ושמח את אשתו*. *ושמח את אשתו* לא כתיב אלא *ושמח*, יחדי לכלה. כגוונא דא לאו חדו לכלה בר <u>כל גופא</u> ותקונהא. ומאן חדי לון. צדיק. ועל דא *נקי יהיה לביתו*. *נקי*, דלא יעמול במלי דעלמא דיהא ביה רעוא למחדי לה, *נקי* מכלא, נקי למסין ולארנונין וגולגלתין, נקי דלא יפוק לחילא לאגחא קרבא, לאשתכחא חדוה עילא ותתא ולאתערא חדוה לעילא. זכאין עמא קדישא דמאריהון חדי בהון. זכאין אינון בהאי עלמא וזכאין אינון בעלמא דאתי.

[p. 256] <u>פקודא דשיתסר למהך בר נש בארחוי דקב״ה דכתי׳ *והלכת בדרכיו*, למילף בר נש בארחוי. מה איהו קדוש אוף הכי בר נש, מה איהו רחום אוף הכי בר נש, דלא יסטי מארחוי לימינא ולשמאלא. וע״ד כתי׳ *בכל דרכיך דעהו וגו׳*. *בכל דרכיך*, בכל אינון ארחין דאת עביד בהאי עלמא, *דעהו* לקב״ה למלף אינון ארחין דיליה ותעביד בגווניהו. וכדין, *והוא יישר ארחותיך*. ובעי בר נש למלף אינון ארחין ולא ישני מניהו. וכד יעביד כל מה דעביד באינון ארחין כדין יחסין תרין עלמין, עלמא דא ועלמא דאתי.</u>

[ג: פה ע״ב] <u>פקודא דשביסר</u> לאוכחא לההוא דחטי למחזי ליה רחימו סגיא דרחים ליה בגין דלא יתענש איהו. דהא בקב״ה כתיב (משלי ג:12) *כי את אשר יאהב יי׳ יוכיח*. <u>וכיון</u> דקב״ה עביד <u>הכי</u> ואוכח למאן דרחים <u>ליה יוליף</u> בר נש מההוא ארחא ויוכח לחבריה.

[p. 257] קב״ה במאי אוכח לבר נש. אוכח ליה ברחימו בסתרא. אי <u>יקבל יאות</u>, ואי לא אוכח ליה בין רחימוי. אי יקבל יאות, ואי לא אוכח ליה באתגליא לעיניהון דכלא. אי יקבל יאות, ואי לאו שרי ליה ולא אוכח ליה ושביק **[פו ע״א]** ליה ייזיל ויעביד רעותיה.

בקדמיתא אודע ליה בסתרא בגין לאוכחא ליה ולאתערא ליה דלא ינדע ביה ב״נ, ודא איהו ביניה לביניה. אי מקבל יאות, ואי לאו אודע ליה בין רחימוי. בזמנא דכהנא רבא הוה בעלמא יהיב ליה מרעין בערסיה ואתו רחימוי דקב״ה ואודען ליה אי אית ביה חובא דייתוב מניה ולעיין במליה. אי מקבל יאות, ואי לאו אוכח ליה באתגלייא בממוניה בבנוי דכלא מלחשן

© 2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

עליה וייתון לגביה. אי מקבל יאות, ואי לאו שארי ליה מאריה למעבד רעותיה ולא יתקיף ביה לעלמין.

כגוונא דא אצטריך ליה לבר נש לאוכחא לחבריה, בקדמיתא בסתרא, לבתר בין רחימוי, לבתר באתגלייא. מכאן ולהלאה ישבוק ליה ויעביד רעותיה. ועל דא כתיב *הוכח תוכיח*. *הוכח*, בסתרא דלא ינדע ביה ב״נ. *תוכיח*, בין חברוי ורחימוי. *את עמיתך* , באתגלייא. ועל דא לא כתיב בקדמיתא *תוכיח* אלא *הוכח*.

[p. 258] תו *הוכח תוכיח*, אי איהו ב״נ דיכסוף לא יימא ליה ולא יוכיח ליה אפילו בסתרא. אלא יימא קמיה כמאן דמשתעי במלין אחרנין ובגו אינון מלין ידכר מאן דעבד ההוא חובא הוא כך וכך, בגין דאיהו ינדע בגרמיה וישתביק מההוא חובא. ועל דא *הוכח*, ואם לאו, *תוכיח*, ולבתר *את עמיתך* באתגלייא. מכאן ולהלאה *ולא תשא עליו חטא*.

ד״א *ולא תשא עליו חטא*. דהא כיון דב״נ אוכח לחבריה ואזדמן לאוכחא ליה באתגלייא לא יסלק קמיה ההוא חובא דעביד דאסיר ליה ודאי. אלא יימא סתם ולא יסלק עלוי ההוא חובא באתגלייא ולא ירשים עלוי חובא, דקב״ה חס על יקרא דבר נש אפילו בחייביא.

[ג: רע ע״ב] פקודא תמניסרי לברכא ליה לקב״ה על כל מה דאכיל ושתי ואתהני בהאי עלמא. ואי לא בריך אקרי גזלן לגבי קב״ה דכתיב (משלי כח:24) *גוזל אביו ואמו* והא אוקמוה חברייא. בגין דברכאן דבריך ב״נ לקב״ה אתי לאמשכא חיין ממקורא [p. 259] דחיי לשמיה קדישא ולארקא עליה מההוא משחא עלאה, ואתי לאתמשכא מתמן לכל עלמא. וכתיב *ואכלת ושבעת וברכת את יי׳ אלהיך* **[רעא ע״א]**. ואינון ברכאן אריק ב״נ באינון מלין מההוא מקורא עלאה ואתברכאן כל אינון דרגין ומקורין ואתמליין לארקא על כל עלמין ואתברכאן כלהו כחדא.

ועל דא אצטריך ב״נ לשואה רעותיה ברזא דברכאן בגין דיתברכון אבהן ובנין כלא כחדא. ומאן דמברך לקב״ה יתברך ונטיל חולקיה מאינון ברכאן בקדמיתא דכל עלמא לתתא. כיון דשמא דקב״ה מתברך מתמן נחית ושרא על רישיה חולקא קדמאה. והא אוקימנא דכתיב (שמות כ:21) *בכל המקום אשר אזכיר את שמי אבא אליך וברכתיך* . *אזכיר* , כד״א (תהלים כ:4) *יזכור כל מנחותיך* . כיון דההיא ברכה אתייא ושרא על רישיה מתמן אתפשט בכל עלמא.

[p. 260] בשעתא דאינון ברכאן נחתין מתעטרן גו חקל תפוחין קדישין ופגעי בהו כמה דרגין דממנן בעלמא ונחתי בהו ואמרי ומכריזי דא איהו דורונא דשדר פלוני לקב״ה. מאן אתר נחתי. לבתר מרישא חדא דצדיק. תמן סלקין ומתערי לנחתא אחרנין מלעילא ואתמלייא מלעילא ומתתא הה״ד (משלי י:6) *ברכות לראש צדיק*. כיון דהאי דרגא אתמלייא אריק להאי כלה ומתמן נגדין ואתמשכן לתתא.

© 2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

כד סלקין אינון ברכאן מתתא לית פתחא ופתחא לעילא ולית ממנא לעילא דלא פתח כל אינון פתחין ומכרזי ואמרי בכל אינון רקיעין דא איהו דורונא דמלכא דשדר פלוני, דא הוא דורונא בקיומא כדקא יאות. ומאן איהו. ברכה דאתיבו עליה אמן, דכל ברכה דאתיבו עליה אמן דא איהו בקיומא כדקא יאות.

וכיון דהאי ברכתא סלקא כל דרגין דלעילא כלהו זמינין לגבי ההוא נהורא דלא נהיר בגין לאנהרא לגבה. וכל שכן אי היא ברכתא דסגיאין מברכן לה ומעטרין לה בעטרין קדישין ברזא דאמן. אמן הוא רזא דקשרי דכל יחודא וקדושה [p. 261] ברזא דמאריה ומעטר לההיא ברכתא בעטרין עלאין כדקא יאות.

וקב״ה אתרעי בהו באינון דמברכין ליה ותיאובתיה בברכתא דלתתא. דההיא ברכתא סלקא ואנהיר בוסינא דלא נהיר ואתקיף לה בתוקפא תקיפא לסלקא לעילא. ועל רזא דא כתיב (שמואל א ב:30) *כי מכבדי אכבד*, אלין אינון דמברכין ליה לקב״ה, *ובוזי יקלו*, אלין אינון דלא מברכין ליה לקב״ה ומנעין ברכתא מפומייהו.

רזא דרזין לאינון דידעי חכמתא דמאריהון למנדע רזא דברכאן בפקודי אורייתא ובכל הנאין וכסופין דהאי עלמא, לארקא ברכאן מעילא לתתא בר ברכאן דצלותא דאינון תקונא דמאריהון מתתא לעילא ומעילא לתתא.

ברכאן דלאו אינון בצלותא סלקין מתתא לעילא עד דמטו גו נהורא דלא נהיר ומתערי לעילא בתוקפא לההוא נהורא דלא נהיר בההיא ברכה. וסלקא אתערו לעילא עד דמטו לכרסייא עלאה מקורא דכל חיין, כדין נפקו מההוא מקורא עלאה ברכאן אחרנין ואערעו אלין באלין ונשקי אלין לאלין ואתיין ושראן לריש צדיק לארקא לתתא. וכד נחתין אתברכן אבהן ובנין וכל שרגין דלהון.

[p. 262] ורזא דאלין ברכאן לאתערא מעילא לתתא ברזא דא.

ברוך, דא רזא דמקורא עלאה מכלא לארקא ולאמשכא ולאנהרא כל בוסינין ואיהו ברוך תדיר דלא פסקין מימוי. ומתמן שירותא דאקרי עלמא דאתי ואיהו קצה השמים דההיא קצה קצה עלאה איהו בגין דאית קצה כגוונא דא לתתא ואיהו עלמא תתאה, ואקרי אוף הכי ברוך לקבל תתאי לארקא לתתא ולאתערא מתתא לעילא בברכאן דצלותא. וברוך קדמאה אקרי הכי ברזא דחכמתא עלאה דאמלי לההוא אתר בחד שביל דקיק דאעיל ביה.

[p. 263] אתה, לבתר דשארי לאתגלייא. דהא האי ברוך סתים איהו, ובגין כך אקרי בארח סתים. ברוך, מקורא עלאה דלא אתגלייא. אתה, שירותא לאתגלייא לבר ובגין כך אקרי אתה. ומאן איהו. דא רזא דימינא ואקרי כהן לגבי ההוא אתר. ורזא דא (תהלים קי:4) *אתה כהן לעולם*. מאן *כהן* לההוא *עולם*. *אתה*, ודא איהו ימינא עלאה דהא אשתכח לאתגלייא. *יהוה*, דא רזא דאמצעיתא, רזא דמהימנותא בכל סטרין [**רעא ע״ב**].

© 2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

אלהינו, דא סטרא דשמאלא דכליל בימינא וימינא ביה ואתכלילו דא בדא למהוי חד.

ועד הכא אתקשרו ברכאן. דכיון דאלין אתברכאן כלהון דלתתא אתברכאן.

לבתר דאינון אתברכאן ונטלי ברכאן לגרמייהו אתהדרו כלילן כחד לההוא מקורא, דאינון לא יכלין לאתהדרא לגבי ההוא אתר עד דאתברכן. כיון דאתברכן בקדמיתא אתהדרו ועאלין לגבי ההוא [p. 264] אתר לנטלא ברכאן יתירן אחרנין לארקא לתתא. ועד דאינון אתברכן לא עאלין ולא <u>תבין</u> לגביה. ורזא דא (שמות כג:15) *ולא יראו פני ריקם*.

וכד תבין לגבי ההוא אתר <u>ועאלין</u> תמן כדין אקרי ההוא אתר מלך. ומלך לא אתקרי בר כד אינון מתקרבין לגביה מתברכן. <u>מלכא</u> אימתי אקרי מלך. כד רברבנוי אתיין לגביה עתירין מסתפקן בכל מה דאצטריכו בלא חסרונא. כדין איהו מלך. מלך לתתא כד <u>מעטרן אלין</u> ליה בספוקא <u>בעטרוי</u> קדישין. <u>והכא</u> אקרי מלך ומאן איהו. העולם אשר קדשנו וצונו. ובגין דאיהו עלמא דלא אתגלייא לבר ואיהו סתים קרי ליה הכי בארח סתים. ועל דא לא אקרי אלא בארח סתים.

ולעולם ימינא אתה כמה דאתמר. ועל דא כהן כפיף לגבי ההוא אתר ברישא ובסופא. ועלמא תתאה [p. 265] כד אתקשר לימינא ואתדבק ביה קרי מתתא לעילא ברוך. ולא אקרי ברוך בר ברזא דמקורא דאתדבק <u>בהדיה</u> ועייל ביה ואמלי ליה. אתה, רזא דההוא כהן לאתדבקא בהדיה. ועל דא בצלותא ב״נ כורע בברוך דאיהו עלמא כפוף לגבי עילא. ודא איהו <u>שינויא</u> בין ברוך דצלותא ובין ברוך דשאר ברכאן. וכלא ברזא עלאה איהו לארקא ברכאן לכל עלמין.

ברוך דצלותא ב״נ כורע ביה בברכוי וגחין רישא באתה בגין דאתה אקרי ראש, ועל דא כהן נטיל בראש ואיהו ראש תדיר. ובגין כך כריעה בברוך וגחינו דרישא באתה. וכהן, בכל אתר דאקרי אתה גחין בצלותא. מלך, בתר דגחין תו לא זקיף. מ״ט. קב״ה אמר לה לסיהרא זילי אזעירי גרמיך, ותו לא זקפא.

[p. 266] ובג״ד ברכתא דב״נ בריך לקב״ה אתער לארקא ברכאן מלעילא לעלמין כלהו כמה דאתמר. זכאין אינון ישראל בעלמא דין ובעלמא דאתי.

כתיב (ישעיה סג:16) *כי אתה אבינו כי אברהם וגו׳*. תנינן לזמנא דאתי אמרין ליה ליצחק וכו׳, בגין דשמאלא אתכליל בימינא. אבל ימינא מנלן דאקרי אב. דכתיב *וישמהו לו לאב ולכהן*, ואע״ג דלעילא אקרי *אב*. ואפילו לנהורא דלא נהיר בשעתא דאתדבק בימינא אקרי אתה כד״א (שם) *אתה יי׳ אבינו גואלנו וגו׳*.

© 2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

[ב: נט ע״ב] [p. 267] פקודא תשסרי למבני מקדשא לתתא כגוונא דבי מקדשא דלעילא כד״א *מכון לשבתך פעלת יי׳*, דאצטריך למבני בי *כנישתא* לתתא ולצלאה בגויה צלותא בכל יומא למפלח ליה לקב״ה דהא צלותא אקרי עבודה.

[p. 268] וההוא בי כנשתא אצטריך למבני ליה בשפירו סגיא ולאתקנא ליה בכל תקונין דהא בי כנשתא לתתא קיימא לקבל בי כנשתא לעילא.

בית המקדש לתתא איהו קאים כגוונא דבית המקדש דלעילא דקאים דא לקבל דא, וההוא בי מקדשא כל תקונוי וכל פולחנוי וכל אנון מאנין ושמשין כלהו אינון כגוונא דלעילא.

משכנא דקא עבד משה במדברא כלא הוא כגוונא דלעילא. בי מקדשא דבנה שלמה מלכא הוא בי נייחא כגוונא עלאה בכל אינון תקונין למהוי בתקונא דלעילא, בי נייחא ואחסנתא.

[p. 269] בי כנשתא אצטריך בכל תקוני שפירו למהוי כגוונא עלאה למהוי בית צלותא לאתקנא תקונין בצלותא כמה דאוקימנא. וההוא בי *כנישתא למהוי* ביה חלונות דכתיב (דניאל ו:11) *וכוון פתיחן* כגוונא דלעילא ועל דא (שיר ב:9) *משגיח מן החלונות מציץ מן החרכים*.

ואי תימא אפילו בחקלא בגין דרוחא להוי סליק. לאו הכי דהא אנן צריכין בית וליכא, לאשתכחא בית לתתא כגוונא דבית דלעילא, לנחתא דיורא עלאה לדיורא תתאה.

ותו דההוא צלותא וההוא רוחא אצטריך לסלקא ולנפקא מגו עאקו בארח מישר לקבל ירושלים **[ס ע״א]** ועל דא כתיב (תהלים קיח:5) *מן המצר קראתי יה*, דאצטריך אתר דחיק בעאקו לשדרא בגויה ההוא רוחא דלא יסטי [p. 270] לימינא ולשמאלא, ובחקלא לא יכיל קלא לשדרא ליה הכי. דהא כגוונא דא קלא דשופר אתדחייא לבר בארח מישר מגו אתר דחיק ואזיל ובקע רקיעין וסליק בסליקו לאתערא רוחא לעילא.

ואי תימא הא כתיב (בראשית כד:63) *ויצא יצחק לשוח בשדה*. שאני יצחק דמלה אחרא הוה ביה מה דלא הוה בכל עלמא. ותו דהאי קרא לאו להכי אתא דודאי בשדה אחר הוה מצלי והא אוקימנא.

פקודא עשרין למדחל מההוא מקדשא דודאי תמן שארי דחילו דקב״ה ודיורא עלאה נחית לדיירא ביה. ובגין דדיורא עלאה שריא בגויה אצטריך בר נש לדחלא מההוא [p. 271] אתר כמאן דדחיל למאריה למנדע דתמן אתי מלכא לדיירא ובי דיוריה דמלכא איהו. וע״ד כתי׳ *ומדקשי תיראו*.

© 2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

[ג: פח ע״ב] פקודא חד ועשרין לסדרא כהנא בכל יומא בוסינין בבי מקדשא. והא אוקימנא ברזא דמנורה ואיהו רזא כגוונא דלעילא. בגין דנהירו עלאה במשח רבו נחית על רישא דכהנא בקדמיתא, לבתר איהו אדליק ואנהיר כל בוסינין. דכתיב *כשמן הטוב על הראש יורד וגו׳* וכתיב *כי שמן משחת אלהיו עליו וגו׳*. ועל דא אתייהיב רשו לכהנא בלחודוי לסדרא בוסינין ולאדלקא לון בכל יומא תרין זמנין לקבל נהירו דיחודא בכל יומא תרין זמנין וכלא אצטריך.

[p. 272] ועל ידי דכהנא נהרין בוסינין בכלא עילא ותתא **[פט ע״א]** למחדי חדו ולאשכחא חדו בכל סטרין באדלקותא דבוסינין. דהא תרין אינון על ידא דכהנא לאשתכחא חידו בכל סטרין ואלין אינון אדלקותא דבוסינין וקטרת והא אוקימנא דכתיב (משלי כז:9) *שמן וקטרת ישמח לב*.

[ג: קמה ע״א] פקודא תרין ועשרין לברכא כהנא בכל יומא ית עמא בזקיפו דאצבען ולברכא ברכתא בכל יומא לאשתכחא ברכאן עילא ותתא. דהא אצבעאן קיימן ברזא עלאה, חמש גו חמש, חמש דימינא וחמש דשמאלא. חמש דימינא אינון שבחא יתירא על אינון דשמאלא בגין דהא ימינא אית ליה שבחא יתירא על שמאלא. ועל דא בברכתא דקא בריך כהנא ית עמא אצטריך לזקפא ימינא על שמאלא ולעיינא בעינא טבא.

[p. 273] וכד פריש ידוי כהנא שכינתא שריא על אינון אצבען דהא קב״ה אסתכם עמיה דכהנא באינון ברכאן וישראל מתברכין מתרין סטרין מעילא ומתתא, מעילא שכינתא דשריא על אינון אצבען ומתתא כהנא דקא מברך.

ת״ח מלין דלתתא דקא עבדי מתערין מלין לעילא. כגוונא דא בפרישו דאצבען דכהנא לתתא אתערת שכינתא למיתי ולשריא עלון. וכן כמה מלין אינון בעלמא דמתערין מלין לעילא, דהא באתערותא דלתתא אתער חילא אחרא לעילא, והא אוקימנא בכמה דוכתי. והיינו טעמא דלולב והיינו טעמא דשופר, וכמה אינון בהאי גוונא. עשר אצבען מתערי שכינתא לשרייא עלייהו, מתערי עשר דרגין אחרנין לעילא לאנהרא וכלא בשעתא חדא.

ועל דא אסיר ליה לבר נש לזקפא אצבען בזקיפו למגנא, אלא בצלותא ובברכאן ובשמא דקב״ה. והא אוקימנא דאינון אתערו דשמא קדישא ורזא דמהימנותא. זקיפו דאצבעאן ממנן [p. 274] בההוא זקיפו דלהון עשרה שליטין כמה דאוקמוה. וכהנא בעי לברכא בעינא טבא באסתכמותא דשכינתא כמה דאתמר.

בההיא שעתא דברכתא דא נפקא מפומיה דכהנא אינון שתין אתוון נפקין וטסין ברקיעא וממנן שתין רברבין על כל את ואת, וכלהו אודן על כל אלין ברכאן. מאי טעמא שתין אתוון בברכן אלין. בגין דישראל שתין רבוא אינון וברזא דשתין רבוא קיימין תדיר בעלמא וכל חד וחד איהו חד רבוא.

© 2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

שמא קדישא דנפקא מהאי סלקא לעילא עד ההוא כרסייא דלעילא. וכלא שכינתא עלאה ושכינתא דלתתא אודן בכהנא באינון ברכאן וכל אינון שתין ממנן. ועל דא כתיב *ושמו את שמי על בני ישראל*. וכדין קב״ה מברך לון לכהני כמה דאתמר.

[ג: פג ע״א] פקודא תלת ועשרין לכבד אב ואם, דאצטריך בר נש למדחל מאבוי ומאמיה ולאוקיר לון. כמה דאצטריך בר נש לאוקיר ליה לקב״ה מסטרא דרוחא דיהב בגויה ולמדחל מניה, הכי אצטריך ליה לאוקיר לאבוי ולאמיה מסטרא דגופא דיליה ולמדחל מנהון. דהא אינון [p. 275] משתתפין בקב״ה ועבדי ליה גופא. והואיל ואינון שותפין בעובדא ליהוו שותפין בדחילו ויקרא.

כגוונא דא תלת שותפין אשתכחו לעילא ברזא דאדם. אדם קדמאה אע״ג דגופא דיליה הוה מעפרא לאו מעפרא דהכא הוה, אלא מעפרא דבי מקדשא לעילא. אבא ואמא אשתכחו ומלכא עלאה אשתתף בהדייהו ושדר ביה רוחא דחיי ואתברי. וכגוונא דא אשתכח כלא עילא ותתא. ועל דא אצטריך ליה לבר נש למדחל לקב״ה ולמדחל לאבוי ולאמיה.

בס״ת. אדם קדמאה לא הוה ליה מהאי עלמא כלום. חד צדיק עבד שמושא בנוקביה ואתעביד מההוא שמושא גופא חדא דנהירו דיליה יתיר מכל אינון מלאכין שליחן לעילא. וכד אתברי ההוא גופא מלכא עלאה שדר [p. 276] בההוא צדיק כ״ב אתוון ואשתתף בהדייהו ונפק לעלמא.

כיון דנפק חמו ליה שמשא וסיהרא ואסתימו **[פג ע״ב]** נהורייהו דתפוחא דרגליה אחשיך נהורא דלהון. מאי טעמא. בגין דמעובדא דשמשא וסיהרא עלאה נפק. כיון דחטא אתחשך ואזעיר גרמיה ואצטריך לגופא אחרא במשכא ובבשרא דכתיב (בראשית ג:21) *ויעש יי׳ אלהים לאדם ולאשתו כתנות עור וילבישם*.

[p. 277] כההוא שמושא דעבד ההוא צדיק בנוקביה לא אשתכח מקדמת דנא ולבתר דנא. דהא עד לא נפק לצורף אומנא עד דאתא חנוך ונטל ליה קב״ה מארעא ואבריר פסולת וקסטורא מכספא, וכן בכל אינון צדיקייא די בארעא. לבתר אתתקן ההוא אתר ואתעבידו רוחין ונשמתין בשמושייהו, וגופא מתתא בארעא. ועל דא בשותפו דלעילא ותתא בר נש אתי לעלמא ואצטריך למדחל לאינון שותפין ולאוקיר לון כמה דאתמר.

[ב: צב ע״א] פקודא כ״ד למהוי דכיר יום השבת כד״א *זכור את יום השבת לקדשו*. רזא דשבת הא אוקימנא בכל אינון דוכתי, יומא דנייחא לדוכרנא דעלמא ואיהו כללא דאורייתא. מאן דנטיר שבת כאילו נטיר אורייתא כלא.

© 2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

[p. 278] והא אתמר דוכרנא דשבת לקדשא ליה בכל זיני קדושין. מאן דאדכר למלכא אצטריך לברכא ליה, מאן דאדכר יום שבת אצטריך לקדשא ליה.

והא אתמר, *זכור* לדכורא איהו, *שמור* איהו לנוקבא, ודא ודא בלא פרודא. יום שבת רזא דכל מהימנותא דתליא מרישא עלאה עד סופא דכל דרגין, שבת איהו כלא.

תלת דרגין אינון וכלהו אקרון שבת, שבת עלאה, שבת דיומא, שבת דליליא, וכלהו חד ואקרי כלא שבת. וכל חד כד איהו שלטא נטיל לחברוי וזמין לון בהדיה בההוא שלטנו דיליה. וכד האי אתי לעלמא כלהו אתיין וזמינין בהדיה.

[p. 279] כד אתי ליליא זמין בהדיה לשבת דיממא וזמין ליה בהיכליה ואתטמר בהדיה. כיון דהאי אתיא שבת עלאה אתמשך עליה וכלהו גניזין בהיכלא דליליא. ובגין דא סעודתא דליליא חמור דביממא.

כד אתי יממא זמין בהדיה לתרין אלין אחרנין, דרגא עלאה ודרגא תתאה, דא דאנהיר ליה ודא דאתנהיר מניה. וכלא כחדא אקרי שבת ושלטין ביומא דשבת. ואלין תלת דרגין אינון כללא ורזא דכל אורייתא, תורה שבכתב נביאים וכתובים. מאן דנטיר שבת נטיר אורייתא כלא.

תרין מרגלן אינון וחד סיכתא בהדייהו בגווייהו דקאים בין האי ובין האי. מרגלא עלאה לית ביה גוון לית ביה חיזו באתגלייא.

האי מרגלא כד שארי לאתגלייא נהרין ז׳ אתוון גליפין בלטין ונצצין ובקעין בקיען וקסטירין ונהרין כל חד וחד. ואינון ז׳ אתוון אינון תרין שמהן מחקקין בההוא מרגלא. וביומא דשבת נצצין ונהרין ופתחין פתחין ונפקי ושלטי, ואינון אהיה יהו. מתנצצי אתוון ובנציצו דלהון עאלין דא בדא ונהרין דא בדא.

[p. 280] וכד עאלין דא בדא נהרין דא מגו דא בתרין גוונין, חד גוון חוור וחד גוון סומק. ומאינון תרין גוונין אתעבידו תרין שמהן אחרנין עד דסלקין אתוון לשבע שמהן.

א׳ נפיק ונציץ ועאל באת ו׳ ונהרין תרווייהו בתרין גוונין ואינון תרין שמהן, חד אקרי יהוה וחד אקרי אל ונהרין כחדא. ה׳ נפיק ונציץ ועאל באת ה׳ ונהרין תרווייהו בתרין גוונין ואינון תרין שמהן, חד אקרי יֱהֹוִה רזא דאלהים, וחד אקרי אלהים ונהרין כחדא.

[p. 281] י׳ עאל בי׳ ונהרין ונציצין כחדא ועאלו דא בדא ונהרין תרווייהו גליפין מחקקן כחדא. ואינון זקפן רישא, נהירין מנצצין. ענפין סלקין מהאי סטרא ומהאי סטרא ואינון חד סרי ענפין. ואלין תרין אתוון דנהרן מתחברן דא בדא אינון יהוה יהוה מצפץ מצפץ ברזא דתליסר מכילן דרחמי. ואלין תרין אתוון כד עאלין דא בדא ומתחבקן דא בדא זקפין רישא ונהרן ומנצצן על כלא באינון חד סרי ענפין דנפקין בכל **[צב ע״ב]** סטר.

ה׳ דאשתאר איהי סלקא בשמא חד לאתחברא בהדייהו ואיהי אדני.

© 2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

וכל אלין שמהן בלטין ונצצין ונפקי ושלטי בהאי יומא. כיון דאלין שלטי נפק ההוא מרגלא עלאה, בלטא מנצצא, ומגו נציצו דילה לא אתחזי בה גוון.

[p. 282] כד נפקא בטש באלין שבע שמהן. חד שמא מנייהו אדני דאיהו שביעאה מתעטרא ועאל במרגלא תתאה ואתיישב שמא אחרא תחותיה ואיהו יה. ואסתחר ההוא מרגלא עלאה ביה ומתעטרא ההוא נציצו דנציץ בהאי שמא.

לבתר דבטש באלין שמהן נפקין מינייהו שבעים ענפין לכל סטר ומתחברן כלהו כחדא ואתעביד רתיכא וכרסייא חדא לההוא מרגלא עלאה ושלטא בעטרוי מלכא בכרסייא ביומא דא וחדי כלא. כיון דחדי כלא יתיב מלכא על כרסייא דינא וסליק בשבעין ענפין כרסייא כדקאמרן.

ואינון תרין אתוון סלקין ונחתין ונהרין ומעטרן עשרין ותרין אתוון כללא דאורייתא. בטשי בתרין אתוון קדמאי וסלקי לחד לשית שבטין וחד לשית שבטין אחרנין, ואלין אינון י״ב שבטין דישראל עלאה. תו אלין תרין אתוון סלקין ונחתין ובטשי בתרין אתוון דסופא דכ״ב אתוון וסלקי חד בחמש דרגין וחד בחמש דרגין, ואינון עשר אמירן לשכללא לכ״ב אתוון. י״ב שבטין בתרין אתוון קדמאי ועשר אמירן דתרין אתוון דסופא, הא כ״ב אתוון כללא דאורייתא. ורזא דא ירית מרגלא עלאה ביומא דשבתא.

[p. 283] מרגלא תתאה, בשעתא דיתיב מרגלא עלאה בההוא כרסייא דע״ב ונהרין כ״ב אתוון, כדין ההוא מרגלא תתאה דהוה בחשוכא מסתכל בההוא נהירו בחילא דתוקפא דאינון אתוון דאתרשים בהון דאקרון אדני. וכדין אתנהיר וסליק ההוא נהורא ונטיל כל אינון כ״ב אתוון עלאין ושאיב לון ההוא מרגלא בגויה ונהיר נהירו דנציץ לע״ב עיבר.

כיון דהאי מרגלא נציץ ושאיב לאינון אתוון בהדיה מרגלא עלאה אתמשך בהדייהו ואתדבק מרגלא במרגלא והוי כלא חד. ודא איהו רזא חדא דתושבחתא והא אוקימנא.

[p. 284] אתוון כד נצצין מהאי סטרא ומהאי סטרא דא איהו סיכתא דעייל בגווייהו בין מרגלא למרגלא. כדין אתעביד כלא רזא דשמא קדישא דמ״ב אתוון וברזא דשמא קדישא דע״ב אתוון דרתיכא עלאה. וכלא האי והאי אתקרי שבת, ודא איהו רזא דשבת.

[ב: מ ע״ב] פקודא כ״ה לבער חמץ דהא פקודא דא אתמסר להו לישראל דכתיב *וישא העם את בצקו טרם יחמץ*, וכתיב *שאור לא ימצא בבתיכם*. והא אוקמוה חבריא ורזא אוקמינא בין חמץ ומצה בכמה דוכתי, דא יצר רע ודא יצר טוב.

[p. 285] פקודא כ״ו לספר בשבחא דיציאת מצרים דאיהו חיובא על בר נש לאשתעי בהאי שבחא לעלמין. הכי אוקימנא, כל בר נש דאשתעי ביציאת מצרים ובההוא ספור חדי

© 2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

בחדוה זמין איהו למחדי בשכינתא לעלמא דאתי ולמעבד ליה חדו מכלא דהאי איהו בר נש דחדי במריה, וקב״ה חדי בההוא ספור.

ביה שעתא כניש קב״ה לכל פמלייא דיליה ואמר לון זילו ושמעו ספורא שבחא דילי דקא משתעו בני וחדאן בפורקני. כדין כלהו מתכנשין ואתיין ומתחברין בהדייהו דישראל ושמעו ספורא דשבחא דקא חדאן בחדוא דפורקנא דמריהון. כדין אתיין ואודן ליה לקב״ה על כל אינון נסין וגבורן ואודאן ליה על עמא קדישא דאית ליה בארעא דחדאן בחדוה דפורקנא דמאריהון.

כדין אתוסף חילא וגבורתא לעילא. וישראל בההוא ספורא יהבי חילא למאריהון כמלכא דאתוסף חילא וגבורתא כד משבחין גבורתיה ואודן ליה וכלהו דחלין קמיה ואסתלק יקריה על כלהו. ובגין כך אית לשבחא ולאשתעי בספורא [**מא ע״א**] כמה דאתמר.

כגוונא דא חובה איהו על בר נש לאשתעי תדיר קמיה קב״ה ולפרסומי ניסא קמיה בכל אינון [p. 286] ניסין דעבד. ואי תימא אמאי איהו חובתא. והא קב״ה ידע כלא כל מה דהוה ויהוי לבתר דנא. אמאי פרסומא דא קמיה על מה דאיהו עבד ואיהו ידע. אלא ודאי אצטריך בר נש לפרסומי ולאשתעי קמיה בכל מה דאיהו עבד. בגין דאינון מלין סלקין וכל פמליא דלעילא מתכנשין וחמאן לון ואודאן כלהו לקב״ה ואסתלק יקריה עלייהו עילא ותתא.

כגוונא דא מאן דאשתעי ומפרט חטאוי על כל מה דעבד. אי תימא למאי אצטריך. אלא מקטרגא קאים תדיר קמיה קב״ה בגין לאשתעי חובי בני נשא ולמתבע עליהון דינא. כיון דבר נש אקדים ומפריט חטאוי כל חד וחד לא אשאיר פטרא דפומא לההוא מקטרגא ולא יכיל למתבע עליה דינא. דהא תדיר תבע דינא בקדמיתא ולבתר משתעי ומקטרג פלוני עבד כך. ועל דא אצטריך ליה לבר נש לאקדמא ולפרט חטאוי.

כיון דמקטרגא חמי דא לית ליה פטרא דפומא עליה וכדין אתפרש מניה מכל וכל. אי תב בתיובתא יאות. ואי לאו הא מקטרגא אשתכח עליה ואמר פלוני דאתא קמך בתוקפא דאפין [p. 287] בעיט במריה, חובוי כך וכך. על דא יאות לאזדהרא בכל הני בגין דישתכח עבדא מהימנא קמי קב״ה.

פקודא כ״ז לאכול מצה בפסח בגין דאיהו דוכרנא לדרי דרין על רזא דמהימנותא. והא אוקימנא דישראל נפקו בההוא זמנא מרזא דטעוון אחרן ועאלו ברזא דמהימנותא. והא אוקמוה רזא דנא בכמה דוכתי.

פקודא כ״ח למשחט פסח בין הערבים בי״ד בניסן דוכרנא דההוא פסח דמצרים ודא איהו חובתא על כלא כד״א *ושחטו אותו כל קהל עדת ישראל בין הערבים*.

© 2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

פסח דא אצטריך למהוי נטיר מעשרה יומין ולהלאה דכתיב *בעשור לחדש הזה ויקחו להם וגו׳*. מאי טעמא. בגין דהא כדין שריאת סיהרא לאנהרא מעשרה יומין עד דאשתלים בחמיסר וארביסר דליהוי נכיס בשעתא דדינא תליא על עלמא.

[p. 288] רזא דא לאעברא זוהמא מקמי ברית קדישא ולאתהנאה בההוא ריחא דנדיף טוי נור. ועל דא לא אתיא אלא על שבעא, ועל דא *וכל ערל לא יאכל בו*. מאן דאית ביה ברית קדישא ייכול ביה, מאן דלא אית ביה ברית קדישא לא ייכול ביה. דהאי מבני ברית איהו לתברא תוקפא דחילא אחרא לאעברא ערלה מקמי ברית. בגין כך האי בבני ברית איהו למעבד ולא בבני ערלה.

כד אתא קב״ה למצרים חמא דמא דההוא פסח דהוה רשים על פתחא ודמא דברית היך הוו קיימין על פתחא דכתיב *ולקחתם אגדת אזוב וטבלתם בדם אשר בסף והגעתם וגו׳*. אזובא הא אוקימנא דאיהו מעבר רוחין בישין וכל סטר רוח בישא מעבר באתערותא דיליה דכתיב *תחטאני באזוב ואטהר*.

[p. 289] בפורקנא עלאה דישראל לזמנא דאתי ייתי קב״ה ליצר הרע ויכוס ליה. והשתא בפורקנא דא כתיב *ושחטו אותו כל קהל עדת ישראל וגו׳*, דוכרנא דזמנא דאתי בההוא פורקנא עלאה.

על שתי המזוזות ועל המשקוף, בהאי רשימו דאת יו״ד ובהאי רשימו דאת יו״ד ובהאי רשימו דאת יו״ד לאחזאה רשימו דברית קדישא, ואתבר ערלה מקמי דמיה דברית רשים על כלא ואתא דמא על דמא. כד עבר ההוא משחית הוה חמי ואזדקיף מביתא כד״א *ולא יתן המשחית וגו׳*.

[p. 290] אי קב״ה הוה איהו בלחודוי קטיל אמאי כתיב *ולא יתן המשחית*, דמשמע *משחית* הוה אזיל ולא קב״ה. אלא ודאי קב״ה הוה קטיל *ומשחית* הוה אזיל **[מא ע״ב]** לאשכחא עילה לישראל. כיון דהוה חמי ההוא תבירו דערלה בתרין סטרין הוה ערק ואתפרש מנייהו. ועל דקטל קב״ה כל אינון בכורין דההוא סטרא יהיב בכורין דישראל לפורקנא דלא ישכח עלייהו סטרא אחרא עילה כלל. ובכלא נטיר לון קב״ה כאבא על בנין.

פקודא כ״ט למיכל האי פסח על מצות ומרורין דכתיב *על מצות ומרורים יאכלוהו*. *מצות ומרורים, מצת* כתיב. מאי האי לקבל האי. אלא לאחזאה גלותא דשכינתא עמהון דישראל בההוא מרירו דלהון דכתיב *וימררו את חייהם* [p. 291] *בעבודה קשה וגו׳*. וכד אכלין להאי פסח לאחזאה כל האי דעבדו לון במצרים בההוא גלותא ובההוא שעבודא.

מה כתיב *ועצם לא תשברו בו*. לאחזאה ביה קלנא ובכל אינון טעוון דמצראי, דהא גרמין הוו רמאן בשוקא ואתו כלבי והוו גררי לון מאתר לאתר. ודא קשיא לון מכלא דהא גרמי אינון

© 2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

תקונא דגופא ודמי לגוונא אחרא וישראל רמאן לון בשוקא אורח קלנא. ועל דא כתיב *ועצם לא תשברו בו*, אתון *לא תשברון* אבל כלבי הוו אתיין ומשברין לון.

[p. 292] תו מצראי הוו אתיין לבתר והוו חמאן אינון גרמי דנטלי לון כלבי מאתר לאתר והוו נטלי לון ומדקן לון לעפרא בגין כלבי דלא ישכחון לון. ודא איהו בטולא דע״ז יתיר, מסטרא דלהון. ובדא קב״ה אסתלק ביקריה ואתכפיין כל חילין אחרינין. דהא אתכפיין יתיר כד בטילו אשתכח מסטרא דלהון. ועל דא אתפקדו ישראל *ועצם לא תשברו בו*.

[ג: קנב ע״ב] פקודא תלתין למעבד פסח שני על אינון דלא יכילו או דאסתאבו במסאבו אחרא.

אי רזא דפסח רזא דמהימנותא דישראל עאלין בה שלטא בניסן וכדין איהו זמנא לחדוה איך יכלין אלין דלא יכילו או דאסתאבו למעבד בירחא תניינא דהא אעבר זמנא. אלא כיון דכנסת ישראל מתעטרא בעטרהא בניסן לא אתעדיאת כתרהא ועטרהא מנה תלתין יומין. וכל אינון תלתין יומין מן יומא דנפקו ישראל מפסח יתבא מטרוניתא בעטרהא וכל חילהא בחדוה. מאן דבעי למחמי למטרוניתא יכיל למחמי. וכרוזא כריז כל מאן דלא יכיל למחמי מטרוניתא ייתי ויחמי עד לא ינעלון תרעיה. אימתי כרוזא כריז. בארבעה עשר לירחא תניינא דהא מתמן עד שבעה יומין תרעין פתיחן. מכאן ולהלאה ינעלון תרעי. ועל דא פסח שני.

[ג: צז ע״א] [p. 293] פקודא ל״א לספור ספירת העמר הא אוקימנא. ורזא דא ישראל אע״ג דאתדכו למעבד פסחא ונפקו ממסאבו לא הוו שלמין ודכיין כדקא חזי. ועל דא לאו הלל גמור ביומי דפסח, דעד כען לא אשתלימו כדקא יאות.

[p. 294] כאתתא דנפקא ממסאבו, וכיון דנפיק מתמן ולהלאה *וספרה לה*. אוף הכא ישראל כד נפקו ממצרים נפקו **[צז ע״ב]** ממסאבו ועבדו פסח למיכל בפתורא דאבוהון. מתמן ולהלאה יעבדון חשבנא למקרב אתתא בבעלה לאתחברא כחדא. ואינון חמישין יומין אינון יומי דכי לאעלא לרזא דעלמא דאתי ולקבלא אורייתא ולמקרב אתתא בבעלה.

ובגין דאלין יומין יומין דעלמא דדכורא לא אתמסר חושבנא דא אלא לגברי בלחודייהו. ועל דא חושבנא דא בעמידה איהו. ומלין דעלמא תתאה בישיבה ולא בעמידה. ורזא דא צלותא דעמידה וצלותא מיושב.

[p. 295] ואלין חמשין, מ״ט אינון, כלל אנפי אורייתא, דהא ביומא חמישין איהו רזא דאורייתא ממש. ואלין אינון חמשין יומין דביה שמטה ויובלא.

© 2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

ואי תימא חמשין אינון. לאו בה, אלא חד טמירא איהו ועלמא אסתמיך עליה. ובההוא יומא דחמשין אתגליא טמירא ואתכסייא ביה, כמלכא דאתי לבי שושביניה ואשתכח תמן. אוף הכא יומא דחמשין והא אוקימנא רזא דא.

[ג: צז ע״א] [p. 296] פקודא ל״ב לקרבא קרבן העומר. קרבנא דא כלא איהו בדבקותא עילא ותתא מטרוניתא ובנהא כחדא אזלין. עמר דא מקרבין ישראל בדכיותא דלהון וההוא קרבנא איהו מן שעורים ודא אתקריב למיעל רחימו בין אתתא ובעלה.

אשת זנונים אתרחקת גרמה מבדיקו דא דלא יכלת למיקם על גבה. אשת חיל קריבת גרמה [p. 297] לקרבא לגבי כהנא רבא, ודאי טהורה היא (במדבר ה:28) *ונקתה ונזרעה זרע*, ואוסיפת חילא ורחימו לגבי בעלה.

אשת זנונים ערקת מן מקדשא דלא למקרב לגביה, דאלמלי בההוא זמנא דאשת חיל אבדיקת גרמה איהי אתקריבת לגבה אתאבידת מעלמא. ועל דא לא בעיא לקרבא למקדשא וערקת מניה ואשתארו ישראל זכאין בלא ערבוביא אחרא לגבי רזא דמהימנותא.

רזא דסתרא דא תרתין אחתן. וכד ארחת דא לגבי דא בבדיקו דילה *צבתה בטנה ונפלה ירכה*, דהא בדיקו דאשת חיל סמא דמותא לאשת זנונים. ודא איהו עיטא דיהב קב״ה לבנוי לקרבא קרבנא דא בגין אשת חיל דתערוק אשת זנונים מינה. זכאין אינון ישראל בעלמא דין ובעלמא דאתי.

[ג: צז ע״ב] [p. 298] פקודא ל״ג למעבד חג שבועות דכתיב *ועשית חג שבועות ליי׳ אלהיך*. *שבועות* על דעאלו ישראל לרזא דחמשין יומין דאינין שבעה שבועות. ובקרבנא דעמר אתבטל יצר הרע דערקת מאשת חיל. וכד תמן לא אתקריב מתדבקין ישראל בקב״ה ואתבטל מעילא ומתתא.

ובגין כך אקרי כגוונא דא *עצרת* דאית ביה בטול יצר הרע. ועל דא לא כתיב ביה חטאת כשאר זמנין דכתיב בהו חטאת. וכדין כל נהורין אתכנשו לאשת חיל, ובגין כך *עצרת*.

שבועות [p. 299] ולא כתיב כמה אינון. אלא בכל אתר דאתמר סתם שמא גרים דאינון מן שבע, וכתיב *שבעה שבועות תספר לך*. אמאי כתיב *שבועות* בלחודוי. אלא הכי אצטריך *שבועות* סתם לאכללא עילא ותתא. דהא בכל אתר דאלין מתערי אלין אוף הכי מתערי עמהון.

עד לא הוה שלמה לא הוה אתגליין. כיון דאתא שלמה עבד מנייהו פרט דכתיב (מלכים א ח:65) *שבעת ימים ושבעת ימים*, דא איהו פרט. בזמנא אחרא בכלל, *שבועות* סתם. ולא אצטריך לב״נ אחרא למעבד מנהון פרט בר שלמה בגין דאינון שבעת יומין דלתתא לא נהירו

© 2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

בשלימו עד דאתא שלמה וכדין קיימא סיהרא באשלמותא באינון שבעת יומין. והכא *חג שבועות* סתם בגין דאתכללו תתאי בעלאי ולא אנהירו כיומי דשלמה.

[p. 300] פקודא ל״ד **[צח ע״א]** לקרבא שתי הלחם. הא אוקימנא שתי הלחם תרתי שכינתי עילא ותתא דאתחברן כחדא. לגביהון תרין נהמי בשבת מזונא דחד תרין מזונא דעילא ותתא. ועל דא תנינן כתיב (שמות טז:22) *שני העמר לאחד*, *לאחד* ודאי לאתייחדא באתר חד, לההוא דאקרי *אחד*. ומאן איהו. *הקול קול יעקב* דאיהו ירית עילא ותתא, תרין נהמי כחדא. ובגין דשבת איהו רזא דעילא ותתא וכלא איהו שבת אתקריבו תרין נהמי.

פקודא ל״ה לקרבא ההוא קרבנא על אינון שתי הלחם דכתי׳ *והקרבתם על הלחם*.

[ב: רעא ע״ב] [p. 301] פקודא ל״ו לאקרבא קרבנא בר״ח דאיהו חדתותא דסיהרא בכל ירחא וירחא ובחדתותי דילה למקרב חביבותא עילא ותתא ולאעברא זוהמא מגו מקדשא. וקרבנא דר״ח סליק לעילא בגין לאמשכא נהירו דאנפין ממקורא דלעילא לתתא דדא אצטריך בגין מיעוטא וזעירו דסיהרא.

וההוא שעיר דר״ח אעבר זוהמא וסליק ליה דלא חפי לסיהרא. וכדין אנגיד נגידו לגבה מעילא לתתא ואתנהרת סיהרא כדקא יאות. בגין דשעיר מפני זוהמא תדיר ממקדשא וגרם לאמשכא נהירו מעילא לתתא. וקרבנא דא סליק לעילא.

[p. 302] ובגין כך כתיב בו (במדבר כח:15) *חטאת ליי׳*, בגין ההוא זוהמא דחפי לסיהרא. ואיהו רזא דכתיב (בראשית ד:7) *לפתח חטאת רובץ*.

ואי תימא אמאי כתיב *חטאת ליי׳*. אלא ודאי ההוא שעיר מעברא ההוא חטאת וגרים לאמשכא נהירו מעילא. ודא איהו *ושעיר עזים אחד לחטאת ליי׳*. *לחטאת*, לאעברא ליה מן מקדשא. *ליי׳*, לאמשכא נהירו מעילא. דכד חטאת אתעבר ההוא נהירו וחדוה נחית מעילא לתתא. ועל דא סליק קרבנא דא לעילא וקרבנא דא אקרי כפרה לפנאה מקדשא ולאעברא זוהמא.

פקודא ל״ז לקרבא קרבן מוסף שבת דאיהו תוספת נהירו וחדוה כמ׳ דאתמ׳ בכמה דוכתי.

פקודא ל״ח לקרבא קרבן מוסף ר״ח כמה דאתמר.

פקודא ל״ט לקרבא קרבן מוסף פסח.

© 2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

פקודא מ׳ לקרבא קרבן מוסף עצרת.

[p. 303] פקודא מ״א לקרבא קרבן מוסף ראש השנה.

[ג: צח ע״ב] פקודא מ״ב לתקוע בשופר בראש השנה דהוא יומא דדינא לעלמא כמה דאוקימנא. והא אוקמוה חבריא דכתיב *תקעו בחודש שופר בכסה ליום חגנו*. והא אתמר דהאי איהו יומא דסיהרא אתכסי ביה וקאים עלמא בדינא. בגין דההוא מקטרגא חפי וכסי ואנעל פתחא על מלכא, אתר דדינא שריא למתבע דינא על עלמא.

ואי תימא איך אתיהיב ליה רשו לההוא מקטרגא לחפאה ולמתבע דינא. אלא ודאי בידא דהאי מקטרגא שוי קב״ה למתבע דינא על כל עלמא ושוי ליה יומא ידיעא למתבע קמיה כל דינין דעלמא. דהא קב״ה עביד ליה ושוי ליה קמיה למהוי דחילו דקב״ה סלקא ושריא על כלא. ורזא דא (קהלת ג:14) *והאלהים עשה שייראו מלפניו*. מאי *עשה*. *עשה* להאי מקטרגא ואתקין ליה קמיה למהוי סייפא שננא על כל עלמא, וכל דא **[צט ע״א]** בגין דידחלון מקמי קב״ה כלא. ודא איהו סנטירא דתבע חובי בני נשא ותבע דינא ותפיס בני נשא וקטיל לון ואלקי לון כלא כמה דנפיק מן דינא.

[p. 304] כגוונא דא ההוא ממונה ב״ד דלתתא דאתייהיב ליה רשו לאדכרא קמי בי דינא פלוני עבד כך ופלוני עבר על כך, ולמתבע עלייהו דינא. ותנן רשו אתייהיב לההוא ממונה ב״ד לאנעלא על בי דינא פתחא עד דיגזרון דינא על כל מה דאיהו תבע. ולית רשו לבית דין לדחייא ליה בגין (ישעיה סא:8) *כי אני יי׳ אוהב משפט*, ואיהו בעי דעלמא יתקיים בדינא ולמנדע דאית דין ואית דיין.

כהאי גוונא שוי קב״ה קמיה להאי דאיהו תבע דינא קמי מלכא על כל בני עלמא. ובהאי יומא אתייהיב ליה רשו לכסאה פתחא דמלכא וסיהרא אתחפיא לגו עד דיתגזר דינא על כל בני עלמא. ואע״ג דכלא אתגלי קמי קב״ה לא בעי אלא בדינא. כלא כגוונא חדא עילא ותתא.

אתקין כרסייא דדינא בהאי יומא וסנטירא אתא ותבע דינא על כל עובדי בני עלמא כל חד וחד כפום ארחוי וכפום מה דעבד. וסהדין אתיין וסהדי על כל עובדי בני עלמא. ואלין אינון [p. 305] עיני יי׳ דאינון משטטי בכל עלמא. וכמה אינון עיני יי׳ דלית לון חושבנא דקא אזלי ומשטטי בכל עלמא וחמאן כל עובדי בני עלמא.

ווי לאינון דלא משגיחין ולא מסתכלין בעובדיהון. דהא לגבייהו קיימין ואזלין סהדי מלכא ומשגיחין וחמאן על כל מה דאינון עבדי ואמרי. דהא אינון סלקי וסהדי קמי מלכא, והא סנטירא קאים קמי מלכא ותבע דינא, פלוני עבר דינא פלוני עבד כך, והא הכא סהדי. ועד

© 2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

דקב״ה לא שאיל לון לית לון רשו לסהדא. כדין אינון סהדי סהדותא וכלא אכתיב קמי מלכא בפתקא.

בבי מלכא אית חד היכלא, היכלא דא מליא אשא חוורא. והאי אשא מתגלגלא בפלקא ולהיט שביבין והאי לא פסיק לעלמין. לגו מהאי היכלא אית היכלא אחרא מליא מאשא אוכמא דלא פסיק לעלמין. תרין סופרין קיימין תדיר קמי מלכא. בשעתא דדינא כל סהדין סהדי קמי מלכא, אינון סופרין נטלין **[צט ע״ב]** מההוא פלקא דאשא חוורא וכתבי עליה בההוא אשא אוכמא.

וכדין מלכא אחמיץ דינא עד זמנא ידיעא דילמא בין כך יהדרון בתשובה. אי יהדרון פתקין קרעין, ואי לאו מלכא יתיב וכל אינון דבי זכותא קיימי קמיה. כרוזא קם וכריז פלוני עבד כך. מאן יוליף עליה זכות. אי אית מאן דיוליף עליה זכות יאות, ואי לאו הא אתמסר לסנטירא.

וכלא ידע קב״ה. אמאי אצטריך לכל דא. אלא בגין דלא יהא פטרא דפומא לבני עלמא, [p. 306] אלא לאחזאה דכלא עביד בארח קשוט וניחא קמיה מאן דאשתזיב מן דיניה.

ואי תימא מנ״ל. האי אתמסר לחכימין. ואפי׳ לאינון דלא ידעי, מאן דבעי לאסתכלא ישגח במה דאיהו באתגלייא וידע במה דאיהו בסתרא, דהא כלא כגוונא חדא. כל מה דפקיד קב״ה בארעא כלא איהו כגוונא דלעילא.

יומא דר״ה איהו יומא דדינא ומלכא יתיב בכרסייא דדינא. סנטירא קא אתי וחפי פתחא דמלכא ותבע דינא. ואע״ג דקב״ה רחים ליה לדינא כד״א (ישעיה סא:8) *כי אני יי׳ אוהב משפט*, נצח רחימוי דבנוי לרחימו דדינא, ובשעתא דסנטירא קם למטען מלין עלייהו פקיד למתקע בשופר בגין לאתערא רחמי מתתא לעילא.

בההוא שופר סלקא ההוא קלא כלילא באשא ורוחא ומיא, ואתעביד מנייהו קלא חדא ואתער קלא אחרא לעילא. כד ההוא קלא אתער מעילא ומתתא כדין כל טענות דקא טעין ההוא מקטרגא מתערבבי.

[p. 307] ביומא דר״ה נפיק יצחק בלחודוי וקרי לעשו לאטעמא ליה תבשילין דכל עלמא, כל חד כפום ארחוי. דהא בההיא שעתא (בראשית כז:1) *ותכהין עיניו מראות*, דנפק מניה ואחשיך אנפי בריין. ואתפרש ושכיב על ערסיה דדינא וקרי לעשו ואמר *וצודה לי צידה ועשה לי מטעמים והביאה לי*.

ורבקה אמרה אל יעקב בנה, רחימא דנפשה בנה רחימא דאתמסר לה מיומא דאתברי עלמא, ופקידת ליה לאתערא איהו באינון מטעמים דיליה. ויעקב אתער **[ק ע״א]** מתתא, מתלבש בצלותין ובעותין. *והקול קול יעקב*, בההוא שופר דקא סליק .ואתער יעקב לגביה ואתקריב בהדיה *ויגש לו ויאכל*, ואתכליל דא בדא. כיון דאתכליל בהדיה *ויבא לו יין*, דא יין

© 2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

דמנטרא יין <u>דחדוה</u> חדו דלבא רזא דעלמא דאתי. כדין *וירח את ריח בגדיו*, <u>צלותין</u> דסלקין ובעותין, *ויברכהו*, נח רוגזא וחדי לבא וכלא איהו רחמי.

[p. 308] כיון דאיהו אתכליל ביעקב כל אינון חיילין ותוקפין ורוגזין דהוו זמינין <u>לדינא</u> אתבדרו ולא אשתכחו תמן וישראל נפקין מן דינא בחדוה ובברכאן. *ויהי אך יצא יצא יעקב מאת פני יצחק אביו*, ביומא דא בחדוה ובברכאן עלאין, *<u>ועשו בא</u> מצידו*, טעין טועני מעובדי דעלמא. *ויעש גם הוא מטעמים*, חדיד לישניה למטען טענות. אתקין סהדי *ויבא לאביו ויאמר יקום אבי*, יתער בדינוי, *ויאכל*, כמה עובדין בישין דכל עלמא דקא אשכחנא.

ויחרד יצחק חרדה גדולה עד מאד, דהא לא יכיל לאתפרשא מכללא דיעקב דאיהו בחדוה, *ויאמר מי איפה הוא הצד ציד*, בכמה צלותין ובעותין, *ואוכל מכל בטרם תבא ואברכהו גם ברוך יהיה. כשמוע עשו את דברי אביו ויצעק צעקה וגו׳*, דחמי דהא צידו לא הוה כלום. עד לבתר <u>דאמר</u> ליה *הנה משמני הארץ יהיה <u>מושבך</u>*, אלין תקיפין ואכלוסין דשאר עמין. ודא קשיא ליה מכלא. *וישטום עשו את יעקב*, למיזל אבתריה ולקטרגא ליה תדיר.

ויעקב אזיל באינון יומין דבין ר״ה ליום הכפורים עריק לאשתזבא מניה, תב בתיובתא שוי גרמיה בתעניתא. עד <u>דאתי י״ה</u> כדין ידעי ישראל דעשו בא *ועמו ארבע מאות איש* כלהו מקטרגי זמינין לקטרגא לון. <u>מיד</u> *ויירא יעקב מאד ויצר לו*, ואסגי בצלותין ובעותין, [p. 309] (בראשית לב:8) *ויאמר יעקב אלהי אבי אברהם ואלהי אבי וגו׳*. עד דנטיל עיטא ואמר *כי אמר אכפרה פניו במנחה ההולכת לפני ויקח מן הבא בידו מנחה וגו׳ עזים מאתים <u>ותישים וגו׳</u>*. כך הוא סטרא דיליה, *גמלים*, הוא נחש כמין גמל. בשעתא **[ק ע״ב]** דפתי סמאל לאדם ארכיב על נחש כמין גמל. תנינן מאן דחמי גמל בחלמיה מיתה נקנסה עליו <u>מלעילא</u> ואשתזיב מינה, וכלא חד.

וכדין אהדר עשו אפטרופוסא דיעקב. ויעקב לא בעא דובשיה <u>ולא עוקציה</u>, *יעבר נא אדוני לפני עבדו*, כדין *וישב ביום ההוא עשו לדרכו <u>שעירה</u>*. אימתי. בשעת נעילה דהא אתפרש מעמא קדישא וקב״ה שביק <u>לחובין ומכפר</u> עלייהו.

[p. 310] כיון דההוא מקטרגא אזל בההוא דורונא ואתפרש מנייהו בעי קב״ה למחדי בבנוי. מה כתיב. *ויעקב נסע סכתה ויבן לו בית וגו׳, על כן קרא שם המקום סכות*. כיון דיתבו ב*סכות* הא אשתזיבו מן מקטרגא וקב״ה חדי בבנוי. זכאה חולקהון בהאי עלמא ובעלמא דאתי.

[ג: קא ע״א] פקודא <u>מ״ג לאתענאה</u> ביומא דכפורי לאכנעא <u>נפשא וגופא</u> ברזא דחמש ענויין דחמש דרגין דיומא דכפורי, דהא מקטרגא קא אתי לאדכרא חוביהון כמה דאתמר, וכלהו בתיובתא שלימתא קמי אבוהון. כלא כמה דאתמר בכמה דוכתי.

© 2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

[ג: סג ע״א] פקודא <u>מ״ד למפלח</u> כהנא רבא פולחנא דההוא יומא כמה דאצטריך ולמשלח שעיר לעזאזל. רזא דא כמא <u>דאתמר</u> בגין לאתפרשא מעמא קדישא ולא [p. 311] יתבע חוביהון קמי מלכא ולא יקטרג עלייהו, דהא לית ליה תקיפו <u>ושלטנו בר</u> כד אתקף רוגזא מלעילא. ובההוא דורונא אתהפך לבתר אפוטרופסא עלייהו. ועל דא אתדחייא מקמי מלכא. והא אוקימנא בגין דאיהו *קץ כל בשר*.

ועמא קדישא יהבין ליה כמה דאצטריך ליה, שעיר. ורזא דא (בראשית כז:11) *הן עשו אחי איש שעיר*. כמה דאיהו בסטר דקדושה דכר ונוקבא אוף הכי בסטר מסאבו דכר ונוקבא. מתלא אמרי לכלבא ארמי ליה גרמא ילחך עפרא דרגלך.

[p. 312] שאלו לבן זומא מהו לסרוסי כלבא. אמר להם (ויקרא כב:24) *ובארצכם לא תעשו*, *כל שבארצכם לא תעשו*. כמה דאצטריך עלמא להאי הכי אצטריך עלמא להאי. ועל דא אתמר (בראשית א:31) *והנה טוב מאד*, דא מלאך המות. לית לבטלא ליה מן עלמא, עלמא אצטריך ליה. אע״ג דכתי׳ <u>בהו</u> (ישעי׳ נו:11) *והכלבים עזי <u>נפש וגו׳</u>*, לא יתבטלון מן עלמא, כלא אצטריך טוב ורע.

ובגיני כך אית לן ביומא דא למרמי ליה גרמא לכלבא. עד דאיהו גריר ייעול מאן דייעול לגבי היכלא דמלכא ולית מאן דימחי בידוי. לבתר **[סג ע״ב]** יכשכש ליה בזנביה.

[p. 313] מה כתיב *והתודה עליו את כל עונות בני ישראל* וכתיב *ונשא השעיר עליו את כל עונותם*. כיון דאיהו חמי האי שעיר תיאובתיה לגביה ולאשתכללא בהדיה ולא ידע מאינון חובין דקא נטיל שעיר. תב לגבייהו דישראל, חמי לון בלא חובין בלא פשעין דהא כלהו שראן ברישא דשעיר. סליק לעילא ושבח לון קמי קב״ה. וקב״ה חמי סהדותא דההוא מקטרגא והואיל ותיאובתיה לרחמא על עמיה אע״ג דאיהו ידע כל עובדא חס עליהון דישראל.

וכלא שריא בדא בגין דלא יתער רזא דדינא <u>קשיא</u> מלעילא ויתקף האי וישתצון בני עלמא דהא דא מסטרא דדינא קשיא קא אתי. ואי יתער האי בחובי בני אנשא אתער. דהא לית ליה אתערו לסלקא לעילא לאתערא דינא קשיא בר בדיל חובי בני נשא. דהא בשעתא דב״נ עביד חובא אתכנש האי וכמה אלף סייען דיליה ומתכנפי תמן ונטלי ליה וסלקי לעילא. רחמנא לישזבן. ועל כלא יהב קב״ה עיטא לישראל לאשתזבא מכל סטרין. ועל דא כתיב (תהלים קמד:15) *אשרי העם שככה לו אשרי העם שיי׳ אלהיו*.

[ג: קג ע״ב] <u>פקודא מ״ה לישב</u> בסכה והא אוקימנא בגין לאתחזאה דישראל יתבי ברזא דמהימנותא בלא דחילו כלל דהא מקטרגא אתפרש מנייהו. וכל מאן דאיהו ברזא דמהימנותא

© 2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

יתיב בסכה כמה דאוקימנא דכתיב *כל האזרח בישראל ישבו בסכות*, מאן דאיהו ברזא דמהימנותא ומזרעא ושרשא דישראל יהא *בסכות*. ורזא דא אתמר בכמה דוכתי.

[p. 314] פקודא מ״ו לקרבא קרבנא בכל יומא. וקרבנא דא למהוי חולקא לכלא בחדוותא דבנוי. בגין דכלהו אחידן באילנא, ענפין דלתתא דלגבי שרשא דאילנא, כלא אתברכאן בגין אילנא. אע״ג דלית בהו תועלתא כלא אתברכאן. ובחדוותא דישראל באבוהון דלעילא יהבי חולקא דברכאן לכל אינון שאר עמין דאית לון אחידו ואתאחדו בהו בישראל.

וכל אלין קרבנין למיהב מזונא לאינון ממנן דשאר עמין. דהא מגו רחימו דקא רחים קב״ה לבנוי בעי דכלא יהון רחימין דלהון. ורזא דא (משלי טז:7) *ברצות יי׳ דרכי איש גם אויביו ישלים אתו*, אפי׳ כל אינון מקטרגי עלאי כלהו אהדרן רחימין לישראל. וכד חיילין דלעילא אהדרו רחימין לישראל כל אינון דלתתא עאכו״כ.

[p. 315] ואי תימא להון הוו מקרבי קרבנא. לאו הכי אלא כלא לקב״ה סליק ומתקרב ואיהו פריש מזונא לכלהו אכלוסין דסטרין אחרנין דיתהנון בההוא דורונא דבנוי ויתהדרון רחימין דלהון, דינדעון עילא ותתא דהא לית עמא כעמא דישראל דאינון חולקיה ועדביה דקב״ה. ואסתלק יקרא דקב״ה עילא ותתא כדקא יאות, וכל אכלוסין עלאין פתחי ואמרי (שמואל ב ז:23) *ומי כעמך כישראל גוי אחד בארץ*.

[ג: קד ע״א] פקודא מ״ז ליטול לולב בההוא יומא באינון זינין דיליה. והאי רזא אוקימנא ואוקמוה חברייא, כמה דקב״ה נטיל לון לישראל בהני יומין וחדי בהון, אוף הכי ישראל נטלי ליה לקב״ה לחולקהון וחדאן ביה. ודא הוא רזא דלולב וזינין דביה דאיהו רזא דיוקנא דאדם והא אתמר.

© 2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

רזא דרזי דסתרי דאוריתא קדישתא שלימתא

[זהר ח״ב ע ע״א] [p. 317] *ואתה תחזה מכל העם*.

זה ספר תולדות אדם, דא ספר מאינון ספרין סתימין ועמיקין.

אמר ר׳ שמעון ארימית ידי בצלו למאן דברא עלמא, דאע״ג דבהאי קרא גלי סתימין קדמאי עלאין, [p. 319] אית לעיינא ולאסתכלא ברזין דספרא קדמאה דמתמן אתמשכא ספרא גניזא דשלמה מלכא.

זה, דתליא ביה כלא. *זה*, אילנא דחיי. *זה*, ולא אחרא דגלי. *זה*, מאי *זה*, כד״א (שמות יב:2) *החדש הזה לכם*, זה ניסן ולא אחרא.

זה ספר , לאשגחא ולגלאה *תולדות אדם*, אילנא דגלי *תולדות אדם* ועביד איבין לאפקא לעלמא. *זה ספר* , למנדע חכמתא סתימא ועמיקא דאתמסר לאדם קדמאה [p. 320] בדיוקנא דבני נשא. חכמתא דא אתמסר לשלמה מלכא וירית לה וכתב בספריה.

אוליפנא דמשה אתקשי בדא עד דאתת שכינתא ואוליפת ליה. והיא חמאת ובְרירת לכל אינון גוברין דאתחזון בפרצופא. ותמן אוליף משה חכמתא דא ועייל בגויה, הה״ד *ואתה תחזה מכל העם*, ההוא דכתיב ביה (תהלים קב:28) *ואתה הוא ושנותיך לא יתמו* , (נחמיה ט:6) *ואתה מחיה את כלם*, (תהלים ג:4) *ואתה יי׳ מגן בעדי* , *ואתה תחזה* ותסתכל בהא, אנת ולא אחרא למנדע ולאסתכלא בשתין רבוא.

[p. 321] בשית סטרין אית לאסתכלא בדיוקנין דבני נשא ולמנדע חכמתא על בורייה, ואלין אינון בשערא, בעיינין, בחוטמא, בשפוון **[ע ע״ב]** באפין בידין, באינון שרטוטין דידין. ובשית סטרין אלין כתיב *ואתה תחזה*.

ואתה תחזה, בשערא, בקמיטין דמצחא, באינון דעל עיינין.

מכל העם, בעיינין, בדוקין, ובעינא, ובקמיטין דתחות עינא.

אנשי חיל, דבהו חילא למיקם בהיכלא דמלכא, באפין, בצהיבו דאפין, בקמיטו דאפין, ברשימו דבהו בדיקנא.

[p. 322] *שנאי בצע*, בידין, בשרטוטי ידין, רשימין דבהו.

וכלהו שית סטרין רמיזין הכא דאתמסרו למשה לאסתכלא ולמנדע חכמתא סתימאה, וחכמתא דא ירתן זכאי קשוט כדקא יאות. זכאה חולקהון.

כתיב (איוב י:11) *עור ובשר תלבישני וגו׳*. כגוונא דא עבד קב״ה לעילא דרגין על דרגין, אלין על אלין, סתימין גו סתימין. אלין אינון ערקין וגידין ואלין אינון גרמין, וקיימין בקיומא דדרגין דבר נש.

© 2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

[p. 323] ואלין אקרון *בשר*, דרגין ושלטנותא *דקץ כל בשר*, וכל אינון דאתהנון מבשר דריחין דקרבנין, ואחרנין דשלטין בבשר. ועילא מכלהו *עור* משכא דאתפשטותא דרקיעא, ואיהו עור דמשכא דחפי על כלא.

כגוונא דעבד קב״ה ככבים ומזלות במשכא דרקיעא *למנדע* ולאסתכלא בהו, הכי עבד קב״ה בבני נשא רשימין וקמיטין כאינון ככבים ומזלות למנדע ולאסתכלא בהו חכמתא סגיא ולאנהגא בהו גופא. כמה דמתחלפי במשכא דרקיעא חיזו דככביא ומזלי לפום עובדין דעלמא, הכי מתחלפין חיזו דרשימין וקמיטין במשכא דב״נ לפום עובדוי מזמן לזמן. ומלין אלין לא אתמסרו אלא לזכאי קשוט למנדע ולאלפא חכמתא סגיא.

[p. 324] *זה ספר תולדות אדם*, מזמן לזמן לפום עובדוי הכי אתילידו ואתרשימו ואתחלפו ביה, דהא בזמנא דרוחא קדשא שריא בגויה הכי עביד תולדות ואחזי רשימין ההוא רוח לבר. ובזמנא דמתעברא מניה רוח קדשא ואתיא רוח מסאבא וההוא רוח מסאבא הוא מכשכשא בגויה ואחזי לבר חיזו ורשימין ידיעאן דאשתמודען ביה בקמיטין במשכא לבר, ואע״ג **[עא ע״א]** דשערא ומצחא וחוטמא ועיינין וכל אינון סימנין קיימין על קיומייהו.

זר״ה פס״ץ, את דא דמתחלפא תדיר בהא חכמתא, באת ז״ין מלה דקיימא בשערא. וסימניך ז״ין ומאני קרבא דשמשון בשערא, ודא הוא נזרא דאלהים עליה. שערא דקיימא לאשתמודעא ותליא. דא קיימא באת ז׳ ואתחבר ביה את צ׳, דא עאל ואפיק ס׳.

[p. 325] אי שערא דא תליא ואוכם, ובמצחא תלתא שרטוטין מסטרא דימינא ותרין משמאלא, ולא מתחברין אלין באלין, בסטר ימינא אית תלתא רשימין דקיקין דעברין עלייהו, ואינון שבילין למעבר על אינון שרטוטין אחרנין ובסטר שמאלא חמש וחד מניה זעיר בארכיה, דא קיימא בגו את ז׳ ואת ץ׳. כדין תשכח קריצין תקיפין דעל חורי עינוי דמתחברן דא בדא. דא איהו בר נש מאריה דרוגזא ולא בבהילו ונייחא דיליה בעכובא. חשיב בגרמיה דאיהו חכים ולאו הכי. זקיף רישא לאסתכלא תדיר, מארי מצותא לבר, בביתיה לאו הכי, אורייתא לא חשיב לאסתכלא בה, מלין דבני נשא חשיבין עליה כמטול ואתיב מלין תקיפין עלייהו.

[p. 326] ואי מתפרשן קריצין דא מן דא, מטו ולא מטו, כדין תשכח לסטרא דימינא תרין שרטוטין רברבין וחד זעירא, ותרין רשימין זעירין דעאלין בינייהו לפותיא. ולסטר שמאלא תרין חד רברבא וחד זעירא וחד רשימו זעיר דעאל בחד ולא מטי לתניינא, דא איהו מאריה דרוגזא, לפום שעתא אתמלי רוגזא ולפום שעתא שכיך רוגזיה. ומארי קטטא בביתיה ולאו ברוח נייחא. זמנא חדא בעלמא אתיב תוקפין לבני נשא. אסתכל לתתא, מצחיה קמיט ברוגזיה ודמי ככלבא, ומיד שכיך ואתיב רכיכין, דא איהו בר נש דרוחא דיליה ורעותא דיליה לאשתדלא בסחורתא, (עזרא ד:13) *ומנדה בלו והלך*, ובאשתדלותיה דיליה סליק לממונא, דהא אתחלף את ץ׳ באת ס׳.

© 2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

ואי מתפרשן קריצין דא מן דא ושערין אחרנין עיילין בין דא לדא זעירין, דא נטיר דבבו סגי תדיר. טב איהו בביתיה וחדי **[עא ע״ב]** ועציב בבני נשא. דא קיימא בין ץ׳ ובין ס׳. טמיר ממוניה, לא בעי לאגלויי לאתגלי בעובדוי, קמצן איהו. ושעריה גביל דא עם דא ותלייא. לא חשיב גרמיה למלבש כדקא יאות, מה דלביש לא אתתקן ביה.

מצחיה רברבא, תלת שרטוטין בימינא וארבע בשמאלא, תרין רשימין עיילין בינייהו. דא כד מליל פשיט משכא דמצחא ואינון שרטוטין לא אתחזון כל כך. כפיף רישיה אזיל. ימינא מניה שמאלא שמאלא מניה ימינא. [p. 327] עציב תדיר, אנינא איהו. מאריה דלישנא בישא. חשיב גרמיה חכים בכל עובדוי. מארי דבבו בכל אינון דמשתדלן באורייתא. בדרועא שמאלא אית ליה רשימא אוכמא וד׳ שערין זעירין בה ותרין רברבין דתליין ביה סומקין.

שערא שעיע ותלי, ואיהו לאו סומק ולאו אוכם. מצחא דיליה לא רב ולא זעיר. דא קיימא בין את ס׳ ובין את ץ׳ כלילא באת ז׳. חד שרטוטא רב במצחיה דאזלא בפותיא מסטרא דא לסטרא דא, תרין שרטוטין אחרנין אבל לא רשימין כ״כ דהא לא קיימין מסטרא דא לסטרא דא כהאי. ארבע קמיטין זעירין קיימין בין תרין קריצין על רישא דחוטמא לעילא. דא איהו מאריה דחדוה, חכים פקיח וותרן בממוניה. בכל מה דאשתדל למנדע איהו חכים. לפום שעתא רגז ולפום שעתא נח רוגזיה, לא נטר דבבו לעלמין. לזמנא טב ולזמנא לאו הכי כ״כ, קאים במתקלא.

כד תב למאריה, מאריה אחיד בידיה וסליק ליקר סגיא. כלא צריכין ליה. את ס׳ אזלא לדידיה תדיר יתיר מאת ץ׳. כל אינון דיעטין עליה עיטא בישא לא מצליחין ולא אתקיים ההוא עיטא, ולא יכלין לאבאשא ליה. אתחזי רמאה ולאו הכי הוא. את ס׳ ואת ץ׳ מגיחין עליה ובגין כך סליק ונחית. כד תב למאריה את ס׳ נצח ואתעביד רעותיה בכלא. רחמן איהו, ובכי כד אתמלי רחמין. חד רשימא אית ליה בדרועא ימינא וקיימא פרצופא, ולית ליה שערין כלל.

ואי שערא קמיטא ולא תלי תחות אודנין, ואיהו קמיט לעילא מאודנין, **[עב ע״א]** דא קיימא במלוליה. [p. 328] מצחיה רב ולאו כ״כ, שרטוטין דיליה חמש, תלת עברין מסטרא דא לסטרא דא, ותרין לא עברין. מארי קטטה איהו ובביתיה יתיר, כל עובדוי בבהילו. אתחזי טב ולאו הכי. שבח גרמיה במה דלא אית ביה. דא קאים באת ז׳ לחוד וסליק למרחיק באת צ׳ לחוד, מטי ולא מטי. את ס׳ לית ביה כלל. וותרן במלוליה ולא יתיר, אעיל גרמיה במה דלא אתחזי ליה. מאן דאשתתף בהדיה אצטריך לאסתמרא מחמידו דיליה אבל אצלח איהו בהדיה.

שערא דתלי ולא שעיע ושעריה רב. חמש שרטוטין ביה דמטו ולא מטו דא לדא. עיינין דיליה צהיבין, פקחין. דא כפיף רישיה, אתחזי טב וזכאה ולאו הכי. שבח גרמיה אי אשתדל באורייתא כבר נש רב, תקיף ביצריה. כד מליל אקמיט חוטמיה ופשיט משכא דמצחיה. כל עובדוי לחיזו דבני נשא. אצלח בממונא, רמאה איהו בכל עובדוי, מארי דלישנא בישא, ידע

© 2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

לאסתמרא מבני נשא בכלא, שגעונא ביה ואתכסי במה דאיהו עביד, אעיל קטטין בלחישו. אודנוי רברבן קיימין בקיומייהו תחות שערא. דא קיימא באת ץ׳ ואת ז׳, ובגין כך עובדוי לחיזו בני נשא. בין כתפוי תליין תלת שערין בלא רשימא כלל. מאן דאשתתף בהדיה לא אצלח, ואיהו אצלח ברמאותא דיליה. ואתחזי זכאה לאחרא וחשיב דעבד לקבליה עובדי קשוט.

[p. 329] שערא קמיטא ותלי תחות אודנין. אי איהו רווק חד שרטוטא במצחיה ותלת קמיטין על רישא דחוטמין בין קריצין דיליה. מאריה דחדוה, איהו פקיחא בכלא, רמאה. וותרן איהו, עביד וותרנותא לאינון דמקרבין בהדיה. דא קיימא באת ס׳ ואת ז׳, וכד סיב הוו מתחלפן אתוון, את ז׳ ברישא ואת ס׳ בהדיה. לאו איהו וותרן אלא בביתיה, אצלח בממוניה, רמאה לא הוי, אעדי גרמיה מההוא ארחא.

על קריצא שמאלא אית חד רישומא זעיר דמכה ביומי עולימוי מבר נש אטים עינא ימינא. חמש קמיטין על רישא דחוטמיה בפותייה בין קריצי עינוי, שערא קמיטא זעיר על **[עב ע״ב]** רישיה. קמיט דעיינין. דא איהו באת ז׳ בלחודוי, בלא סכלתנו, שגעונא בלביה, בהיל בעובדוי.

חד שרטוטא על מצחיה, וארבע אחרנין זעירין. לית ביה מהימנותא לא ישתתף בר נש בהדיה דלא יצלח. חייבא איהו למאריה בכל עובדוי. חד תולדתא זעירא אית ליה על ירכא שמאלא, לזמנין אתמחי ולזמנין אתייליד. ואי ארבע שרטוטין על מצחיה כל הני אית ביה אבל לית בה תולדתא.

ואי תלת רברבין ותלת זעירין שפירו דשערא איהו, ואיהו באמצעיתא.

ע״כ רזא דשערא.

מצחא מתפרשא בשערא, ומצחא מתפרשא בעיינין. עינא מתפרשא בשערא לד׳ סטרין. בבת עינא, בגוונין דעינא, בחוורו דעינא, באוכמו דעינא.

[p. 330] כל אסתכלותא לאסתכלא בכל אינון סימנין דשית דקאמרן לית להו אלא מי״ג שנין ולעילא דאתפרשא רוח קדשא מרוח מסאבא. בר בשרטוטי בלחודוי דשרטוטין בין זעירא ובין רב מתחלפי תדיר וכן בכלהו.

כתיב (שמות יח:25) *ויבחר משה אנשי חיל מכל ישראל וגו׳*, דאילו על אינון סימנין אחרנין בעא ולא אשכח, וכן (דברים א:13) *הבו לכם אנשים חכמים ונבנים וידועים לשבטיכם*. מאי *ידועים*, דאשתמודעאן באינון סימנין ואשכח, בר *נבונים* דלא אשכח.

© 2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

עינא ברזא דאת ר׳ ואת פ׳ דגבינין חוורין ושערא סומקא. אי גבינין דעינוי חוורין דא הוא בר נש דאצטריכו בני נשא לאסתמרא מניה, כל מלוי ברמאותא. פקיחא איהו נטיר דבבו. [p. 331] דא איהו באת ר׳ בלחודוי ולא אתחבר בהדיה את פ׳. את דא אזלא ושאט עליה ולא אתישבא ביה. עינוי דדא שקיעין, בהיל בעובדוי, וכן כל מאן דעינוי שקיעין אצטריך לאסתמרא מניה. בכל עובדין רמאה איהו וברמאותיה יהיב טעמא למלוי.

מצחא דיליה רב ולא עגולא. תרין רשימין רברבין אזלין בפותיא דמצחיה מסטר לסטר וארבע זעירין. שערא דיליה תליא. קריר מוחא איהו ועל דא פקיחא הוי. אודנוי זעירין, בדרועוי שערא רב. נקיד איהו בנקודין **[עג ע״א]** דרשימין אוכמין, ואי רשימין סומקין תב לזמנין למעבד טיבו ואתקיים ביה זמנא זעירא, ולזמנין תב לקלקוליה, חמדן איהו.

זרעא דדוד בהפוכא. דוד מלכא ירית דא סומקא שפירא למעבד דינא ולמעבד שפירו דעובדוי. עינוי עינין דרחמי, יתבין על שלימו, סלקין חנא וחסדא. חד חוטא ירוקא אזיל בגוייהו, בשעתא דאגח קרבא ההוא חוטא אתהפך ואתהוי סומקא כוורדא, נח רוגזיה בקרבא תב ההוא חוטא כמלקדמין. נסין רברבין הוו בעינוי, הוו חדאן, תאיבין למחמי. נקודין בתלת גוונין, חדו דלבא הוו בלב כלא. חייביא דמסתכלין בהו הוו זעין ודחלין, סלקין בלבייהו אימתא ודחילו.

[p. 332] מצחא דיליה רב עגולא בשפירו, וכל אתוון אתחזון וסלקין ביה, אלין סלקין ואלין נחתין. אינון דנחתין סלקין, יהבין דוכתא אלין לאלין. בגין כך רשימין דיליה סלקין בארכא לעילא.

גבינין דעינוי רחמין לרחמנותא, לא אוכמין ולא סומקין אלא בין תרין גוונין. בת עינא דלגו אחזי כל דיוקנין דעלמא. חוטא סומקא סחרא ליה וחדווא סחור סחור כלא. שירותא דחייבין מקרבין למחמי אינון חייביא חמאן לון חייכאן רחמי חנא וחסדא, לבתר תוקפא ודחילו ואמתנו ורוגזא. ועינוי יונים לגבייהו. מאי יונים, דעבדין לון אונאה לחייביא כד״א (ויקרא כה:17) *לא תונו איש את עמיתו*, וכתיב (שיר א:15) *עיניך יונים* מקרבן ומרחקן. כל דיוקנין דעלמא כלהו כלילן באנפוי.

[p. 333] שערא דרישיה הוה רשים בגווני שבעה זיני דהבא. חמינא בספרא דאדם קדמאה דאמר הכי דיוקנין דמשיחא קדמאה לסיהרא. גוון דיליה זהב ירקרק באנפוי, גוון דיליה זהב אופיר בדיקניה, גוון דיליה זהב שבא בגבינוי, גוון דיליה (ד״ה ב ג:6) *זהב פרוים* בקריצין דעל עינוי, גוון דיליה זהב סגור בשערא דרישיה, גוון דיליה זהב מופז על חדוי, בלוחא דעל לביה, גוון דיליה זהב תרשיש על תרין דרועין. כל שבעה גוונין אלין הוו **[עג ע״ב]** רשימין על כל אינון דוכתי דשערוי.

בדרועא ימינא הוה חקיק ורשים רשומא חדא, סתים מבני נשא, מגדל חקיק באריה ואלף זעירא רשים בגויה. וסימנא דא (שיר ד:4) *אלף המגן תלוי עליו*. כל זמנא דאגח קרבא

© 2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

ההוא רשימא סלקא ובלטא, ועל מגדל מכשכשא האי אלף, וכדין אתתקף לאגחא קרבא. כד עאל בקרבא מכשכשא ההוא אריה וכדין אתגבר כאריה ונצח קרבין. וההוא מגדל אתרהיט וסימניה (משלי יח:10) *בו ירוץ צדיק ונשגב. ונשגב*, דוד משנאוי דלא יכלין לגביה. ומן סמנין ורשימין אלין הוו רשימין בדרעיה שמאלא. רשומא דבר נש אחרא לאו כהאי.

[p. 334] עיינין צהיבין פקיעין, שגעונא בלביה. מצחא רב, שערוי סגיאין תליין רחיקין ממשכא דרישא. פקיחא איהו, פום ממלל רברבן. שפוון דיליה עתיקין, מאריה דלישנא בישא.

במצחיה תלת שרטוטין. אי בעיניה תרין שורייקי סומקי דא הוה באת ר׳ בלחודוי. ושורייקא זהיר לגבייהו, עבירה אזדמנת לגביה ואשתזיב מינה. ואי שורייקא חדא סומקא לגו בעינא, קיימא בארכא, ותרין זעירין תחותיה וחד דאעבר בעינוי, דדין אית ליה עיטא בישא באתתא אסורה, ועדיין עיטא קיימא כדין תשתכח במצחיה חד שרטוטא לארכא מקריצא ימינא, חד שערא וארבע זעירין תחותיה, וחד דאעבר בינייהו לפותייה. ואי יתפרש מההוא חטאה תשכח בעיניה שורייקי תרין דקיקין אזלין בפותייה דעינא, ולא אעבר חד בינייהו, וכן במצחא. ומזמן דאתפרש מההוא חובה הוא מזמן ט׳ יום דהא מתמן ולהלאה יתמחון רשימין אלין ויתיילדו אחרנין.

עיינין דקיקין ומתהפכן זעיר בסומקא דא איהו פקיחא. כל מלוי בתיובא ולאבאשא.

[p. 335] במצחוי תשכח רשימין תלת, חד רב דאעבר מסטרא דא לסטרא דא, ותרין אחרנין דלא עברין. קריצין דעינוי רברבין. מריה דקשיו איהו, כד מליל קמיט בחוטמי ברוגזיה או בקשיו דלביה. זקוף שום ביש עליה, ביש בעיני דכלא, כלא שנאין ליה. אצלח לזמנין ולזמנין לא. תלת שערין רברבין **[עד ע״א]** בחדוי על לביה. שפוון דיליה עתיקין, מאריה גאותא בשגעונא, לישנא בישא.

שערוי שעיעין רברבין וסגיאין. אנפוי אנפין אריכין זעיר ועגולין זעיר. לזמנין אתחרט מכל מה דעבד, ותב לקלקוליה. בעיניה תשכח שורייקי תרין בעינא דימינא וחד בעינא דשמאלא. אודנוי זעירין קיימין בקיומא.

זרעא דדוד בהפוכא. זרעא דדוד כל סימנין אלין לטב ולמעבד טיבו. בר שפוון רברבין דכל מאן דשפוותיה רברבין מאריה דלישנא בישא איהו, בין זכאה בין חייבא בר אי צדיק גמור הוא ובזכיו דיליה נצח ונטיר גרמיה.

עיינין ירוקין זעיר מגוון סומק אזיל בינייהו. במצחיה תרין רשומין מסטרא דא לסטרא דא, וחד לעילא זעירא וחד לתתא. איהו באת פ׳ ואת ר׳. דא מצחיה רב בעגולא, איהו טב לכלא, יהיב מכל מה דאית ליה לכל בר נש. ותרן איהו. שערוי שעיע ותלי, בסטר ימינא אית ליה חוורו דשערי מיומא דאתברי.

© 2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

[עד ע״ב] [p. 336] עיינין חוורין ואברין סומקין באתריה דנפיק מיניה, דא איהו באת פ׳ ואת ר׳ כלילא כחדא. מצחיה רב תלת שרטוטין סלקין במצחיה שית זעירין אחרינן. סומק הוא ולא סומק, קיימא בין תרין גוונין, שעריה אוף הכי. אנפוי רברבן, שעריה קמיט ולא כ״כ, תלי זעיר תחות אודנוי. טב איהו, מארי דמהימנותא מארי דרוגזא תקיף.

בשעתא דאתרגיז ההוא סומקא דתחות עינא אתפשט בעיניה, רוגזיה ביש. בשעתא דמליל ברוגזיה סתים פומיה ונפיק תננא מנחירוי. ולזמן זעיר נח רוגזיה ולא כל רוגזיה עד יומא אחרא או תרין יומין. דא אצלח לזמנין ולזמנין לא, אבל קאים תדיר באצלחותא בין זעיר ובין רב.

ואי סומקא דפום עינא זעיר כחוטא ולא אתפשט בשעתא דרוגזיה בעינא, ואית ביה כל הני סימנין, חלשא בלבא ואיהו דחיל מכלא, **[עה ע״א]** שינתיה לא אתיישב ביה. חשיב תדיר מחשבין ודחיל מכלהו. ואצלח לכלא. מאריה דגייפי לא חש לגיופא.

לזמנין תב בתיובתא ודחיל, ומגו דחילו חייש. כדין תשכח בעיניה ימינא ההוא סומקא דפום עינא בסופא בשפולי עינא וחד שורקייא דקיק סומק בעיניה שמאלא. ואי מתחלפי מה דימינא לשמאלא ומה דשמאלא לימינא כדין איהו בקלקוליה, ותב ותבר גזיזא דברדא בגין לאעברא עבירה.

תרין קמיטין על רישא דעינא ותלת לתתא. וברגליה שמאלא באצבעא דאמצעיתא שית שערין, ובזמנא אחרא חמש. והשתא שית, חד זעירא בינייהו.

עיינין אוכמין וקריצין דעל עינוי רברבין, סגיעין שערין אלין על אלין. ואינון עיינין אוכמין וירוקא אזיל בגווהו, וההוא ירוקא אטבע יתיר. האי אית ליה חמש שרטוטין במצחא, תרין דעברין מסטר לסטר, **[זהר חדש, לה ט״ב]** ותלת דלא עברין. האי איהו באת פ׳ ואת א׳, וכלא פ״א באשלמותיה. את ר׳ לית ביה כלל.

[p. 337] שערוי אוכמין תליין ולא שעיען, דא איהו ב״נ דשתיק תדיר אבל פקיחא איהו. מארי דלישנא בישא, מלוי ברוגזא, פום ממלל רברבן. אצלח ולא אצלח. מארי קטטא בביתיה, לא חייש ליקרא דב״נ, חד בפומיה וחד בלביה, הפכפך בלישניה.

גבינין דיליה סומקין זעיר. ואית קמיטא תחות עיניה רב ואזיל עד חוטמא מסטר ימינא, ותרין תחותיה וחד מנייהו זעיר מאוחרא, דא שכיב בנדה מיומין זעירין, וחוביה רשים ביה רשימין.

בין כתפוי אית ליה רושם חד וד׳ שערין ביה, חד מניהו באמצעיתא רב ותלי וג׳ אחרנין זעירין. ועד לא הוה עבירה דא הוו תלת זעירין וחד דאתרשם ביה דקיק וזעיר מכלהו. ההוא רושם הוה ביה מקדמת דנא אוכם ואינון שערין חוורין כלהו. השתא לאו הכי אלא רושם אוכם

© 2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

וחד סומקא כרשימו דטולפחא באמצעיתא. וההוא שערא דאתרבי בין אחרנין רישיה סומק ודאשתאר חיור. אי תב בתיובתא תשכח בעיניה ימינא חד חיורא, חיור גו ההוא אוכמא.

במצחיה תלת שרטוטין עברין ותרין דלא עברין. ההוא רושם אוכם וסחרניה חוטא סומקא, ובגו ההוא חוטא חד שערא דקיק זעיר, ותלת שערין באמצעיתא כלהו כחדא. זעירא יחכם באורייתא יוליף, ולא יצלח בעובדוי.

ואי ירוקא דעינא לא אצטבע כל כך ועינוי אוכמין וחד חוטא סומק זעיר אעבר בין אינון גוונין, כדין איהו באת פ׳ בשלימו ובאת ר׳ בלחודוי.

[p. 338] במצחיה תשכח שית שרטוטין תלת עברין ותלת לא עברין. שעריה תקיף ולא כ״כ, תלי ולא תלי, האי איהו בשלימו לכל ב״נ. קמצן איהו, לית ביה חידו ואפילו בחדוה לא אתחזי, בדוונא אתחזי.

אטים אודניה שמאליה. בשינוי אית תלת רברבין מלעילא ויהבון לון דוכתא אינון דלתתא. מהימנא איהו ולא כ״כ. אנפוי אריכין ולא שפירין. קליה כאיתתא ומלוי כאיתתא, מקנח פומיה במלוי, אפתח אצבעאן דידוי במילוליה. כד אזל אקדים ליה בליתא דפרסאי דלא יחוב בר נש לגביה. עליה כתיב (דברים כד:4) *כי תועבה היא לפני יי׳*.

עיינין ירוקין ואלין סימנין ביה, ואנפוי אריכין שפירן, שערוי אוכמין ומריטין מלעילא ברישיה. רישיה רב, כד אזיל כפיף רישיה קריצין דעינוי כקדמאה. עליה כתיב (משלי א:15) *מנע רגלך מנתיבתם*.

עיינין רברבין וירוקין דא איהו בתרין אתוון ר׳ פ״א, חד יחידא וחד בשלימו. במצחוי שרטוטא חדא דאזיל ועבר מסטר לסטר, ותלת אחרנין אית דלא עברין. מצחיה רב, קריצין דעל עינוי לאו רברבין, בדיקניה שערא טפי. דא באנפוי שפירן, סומק. שעריה שעיע ולא כ״כ.

דחיל חטאה איהו, רחים אורייתא איהו, רחים לאינון דמשתדלין בה. חדי בכלא, עביד טיבו **[לה ט״ג]** לכלא כד יבא לתועלתיה. מהימנא איהו לרזין דאורייתא, טב איהו למלין דעלמא. מאן דאשתתף בהדיה לא אצלח, לא איהו ולא אחרא. אצלח איהו בלחודוהי דהא את ר׳ גרים.

[p. 339] פגים איהו ברישיה לעילא רשימא דחד מכתשא דהוה ליה תמן דעבד ליה חד רבייא באבנא בלא רעו וכוונה, ואיכסי בשערא. וההוא רישומא דמכתשא כגוונא דגימל יוני״ת. מהימנא איהו לגבי בני נשא, וסליק למהוי רישא דעמא. עד הכא רזא דעיינין.

ואית רזין אחרנין בעיינין דמתפרשן מינייהו.

© 2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

עיינן דמעמקן וחייכן, דא איהו בשלימו דאתוון בר דקדמאה ר׳ ולבתר פ׳. דא איהו ב״נ דאצלח בעובדוי.

תלת שרטוטין במצחיה, מצחיה עגיל. עינוי נהירין, מרקמן עובד ציור, דכיין קיימין על שלימו. שנאוי יפלון תחותיה. פקיחא איהו, אצלח בכולא, בהיל בעובדוי. טב איהו עם בני נשא, מלוי בקשיו בלא דחילו. וותרן איהו. עביד טיבו ולא לשמה.

שעריה שעיע ותליא, ולישניה כחרבא. תחות עינוי קמיטין תלת רברבין ותלת זעירן. ואי אית ד׳ זעירין ותלת רברבין כדין תשכח תרין שרטוטין במצחיה עברין מסטר לסטר, ותלת דמטו ולא מטו. תחות טבוריה קיימא רישומא חד, ציורא דרישא דב״נ, אוכם וחיוור תרין שערין תליין ביה.

ההוא ב״נ אתכשל באיתת גבר מיומין רחיקין ולא תב מההוא חובא, מרעין רדפין אבתריה. ועי״ד אינון מרעין דצריך לאושדא שתן ולא יכיל, דעד כען ההוא חובא תלייא בקדליה דנחש עקימא, ושליט עליה בדא. ודא לסוף יומין, דסיבו. ואי תב בתיובתא בזמנא דאיהו בחיליה, ההוא רשומא [p. 340] אזעירת דיוקנאה ושערין לא תליין ביה כלל. ואי תב בתיובתא בסוף יומוי כד מרעין רדפין אבתריה, כדין ההוא רשימא קמיט ושערין תליין ביה וההוא מרעא לא אעדי מניה, מגו דתלייא בקדליה דנחש.

בגין דההוא נחש כיון דאחיד ההוא חובא על קדליה, לית מאן דיתיר קשרא מקדליה. בגין דההוא נחש לית ליה רשות ביומי דעולימו דב״נ לקשרא ההוא חובא על קדליה. וקשרי ליה בקשרין תקיפין ואיהו רדיף אבתריה דההוא ב״נ ומלקי ליה בההוא ברית דחב ביה. ואע״ג דתב בתיובתא יצווח מגו עאקו דלקותא. ההוא חויא דליג ועאל בההוא קשרא לשיפולי דתהומא רבא, כדין רווח ליה לבר נש. וההוא נחש לבתר יומין נפיק ועביד דא.

ובזמנא דמית ההוא ב״נ תלת מאה שוטרין רדפין אבתריה דההוא ב״נ ותפסין ליה ועיילין ליה קמי מלכא. ומלכא קדישא מתבר אינון קשרין ונחית ההוא חובה מעל קדליה. ועל רזא דא כתיב (ישעיה כב:14) *אם יכופר העון הזה לכם עד תמותון*, כד״א (שם כח:18) *וכופר בריתכם את מות*, תבר ההוא קיימא דילכון את מות, כד״א *כי אמר אכפרה פניו במנחה*, אבטל רוגזיה. כדין ההוא ב״נ אזיל לההוא עלמא נקי מההוא חובה, דהא קביל עונשיה בהאי עלמא.

[p. 341] וכי תימא היכי משמע דבהאי עון אשת איש משתעי קרא, דכתיב הכא *אם יכופר העון הזה* וכתיב התם באיסור אשת איש שזינתה (במדבר ה:31) *ונקה האיש מעון*. וכתיב גבי אבנר ואיש בשת (ש״ב ג:8) *ותפקוד עלי עון האשה היום הזה*.

אי נמי (ישעי׳ כב:13) *והנה ששון ושמחה הרוג בקר ושחוט צאן אכול ושתו*, וכתיב התם (משלי ל:20) *אכלה ומחתה פיה*, וכתיב *כי אם הלחם אשר הוא אוכל*.

© 2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

וכתיב (שם ט:16-18) *מי פתי יסור* **[לה ט"ד]** *הנה וחסר לב ואמרה לו, מים גנובים ימתקו ולחם סתרים ינעם. ולא ידע כי רפאים שם בעמקי שאול קרואיה.* זהו כד לא קביל ענשיה בהאי עלמא.

[p. 342] ואי אשתכח ביה זכות אבות עונשיה בהאי עלמא בההוא עון, כד"א (תהלים פט:33) *ופקדתי בשבט פשעם ובנגעים עונם. ופקדתי*, זעיר זעיר. (איוב ל:24) *אם בפידו להם שוע. פוקד עון אבות על בנים*, מזעיר ונותן זעיר על דא וזעיר על דא, ואשתיזיב הוא ואבוי מעונשא דההוא עלמא, דהא ברא מזכי אבא.

עיינין עקימין דלא מסתכלין באורח קשוט, דא הוא בלא את כלל. פרחין מניה כל אתוון בגין דאיהו מארי דעינא בישא, חיזו דיליה בהיפוכא, ההוא רע עין שליט עליה. ואי כשרין עובדוי דההוא ב"נ, לא שליט אלא על עינוי, ואצטריך ב"נ לאסטמרא מעינוי בגין דסטרא אחרא שלטא עלייהו. אינון עיינין חמדן כל ביש ואתעבידין סרסורין לגביה. ושייפי גופא נצחן אבל שלטין עינוי מסתכלין.

מאן דבעי לאסתמרא מניה לכתוב בידיה ימינא יו"ד ובידיה שמאלא זי"ן, ויפתח קמיה ולימא יו"ד באפכא באתווי ואשתזיב מנייהו.

[p. 343] דא איהו דפגים לשימושא דקדושה, בג"כ לא שריין ביה אתוון. והא אסתלקו מניה דהא איהו ברזא דההוא קו ירוק דנפיק מתוהו במדידו דבוצינא. ואית לאסתכלא גו שרטוטין דידא בימינא ובשמאלא. וברזא דאינון שרטוטין דידין תשכח דא.

מאן דעינא חד אטים ולא כ"כ ועינא אחרא פקיחא, מומא חד מאינון מומין אית ביה. דא איהו באת ר' בלחודוי באשלמותיה, ואת י' מטי לגביה ולא מטי.

[p. 344] במצחיה תלת שרטוטין עברין וחד זעירא דאעבר אוף הכי. רשימא חדא סליק מעיניה לקביל אודניה. שעריה תלי ותקיף, קריצוי רברבין. אית מומא מסטר אוחרא, אימא דיליה אזלת בחרשין כד הוה במעהא, ונפקת לפרשא דאורחין בליליא כד דא אתייליד. בגו תרין שנין דיליה אתחלש עד דאזער דיוקניה, ואמיה אזלא בלילא בהדיה וקא עבדת חרשין עליה.

האי חדי בחדוא. לית ביה מהימנותא. משבח גרמיה במה דלית ביה, גס רוח, ממלל בישין ועתיקין. ווּתרן איהו, לית ביה קמצנו כלל. מארי דגייפא הוא. אצלח ולא אצלח. חדידא בלישניה.

© 2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

ואי חד שרטוטא במצחיה רב ותרין זעירין, דא אזל גו חרשין והא אימיה עבדת להו. ומתחלפין שרטוטין, דקא סלקין מעינא ימינא לעינא שמאלא. גס רוח איהו אבל לית ביה בישא כלל. קמצאן איהו. לית ביה קצת גיופא. חדידא בלישניה איהו.

בשפה דיליה אית ביה רושם חד סומק טפי, וחד שערא באמצעותא. אצבען די ברגליה שמאלא קמיטין, זקיפין מתפשטין. עיינין זבלגנין, ירוקין, נחתין דמעין תדיר. האי אתדבק באת פ׳, ואת ר׳ לא אתיישב ביה.

האי אית ליה ארבע שרטוטין במצחיה ועברין כלהו, ותרין זעירין מעיניה ועד שעריה. תרין רשימין ותלת זעירין בין קריצי עינוי. האי איהו ב״נ דאזל כפיף רישא. זינא חד מתלת מארי רשומין, דתולדות מארי צרעת אית ביה בזיניה. האי לאו מסאבא הוה למסגר.

[p. 345] חדי איהו בכלא וחייך תדיר. כל מלוי חייכין בהו בני נשא. קמצן איהו בביתיה, באחרנין לאו הכי. לית ליה כסופא במלוי בגין דחמי דכלא חייכין ביה. גייפא איהו. שערוי סומקין זעיר, לא שעיעין ולא קמיטין.

ואי במצחוי תלת שרטוטין דעברין ותלת זעירין דלא עברין וכל שאר סימנין ביה **[לו ט״א]** האי אית ליה פגימו ורושם חד בעינא. דב״נ דהוה צד צפרין עבד ליה בלא כוונה באעא דהוה אושיט לצפרין ואיהו אתרשים על עיניה שמאלא לעילא מקרצוי באורכא. ההוא דהוה צד צפרין אגזים ליה בההוא אעא בגין דהוה אפרח צפרים ומחא ליה בלא כוונה.

האי אצלח למזוניה ולביתיה ולא למכנש ממונא סגי. מהימנא איהו ולא כ״כ והאי מהימנותא במלין זעירין אבל ברברבין לאו איהו מהימנא. מארי דלישנא בישא וכלא חייכין במלוי. פומיה רב שפוותיה רברבין. מאן דאשתתף בהדיא אצלח בכולא ואיהו אצלח אוף הכי טב איהו לכל שתופא.

רשימא דההוא מכתשא עמיה עינוהי זבלגין ירוקין וחד רשימו אוכם סחרא לון. האי איהו באת פ״א בשלימו דתרין אתוון ואת ר׳ בלחודוי.

דא רישיה רב וד׳ שרטוטין רברבין במצחיה ותלת זעירין בין קריצוי על חוטמיה. שערוי רברבין אנפוי רברבין רישיה עגיל וחד לעילא קריעא זעיר. הוא גיבר חילא מארי זדונא במלין. שעריה קמיט. גייפא איהו ובליליא אשתתף איהו לגיופא. לזמנין אתכשל איהו באינתו אסורה.

[p. 346] דיקניה מליא בשערין האי אית ליה בדרועא שמאלא חד רשימו דחרבא דמחא ליה חד גבר אטר ימינא ביומא רביעאה דשבתא כד בעא שמשא לאתכנשא דהא בההוא יומא איתער עליה חד חוטא דמאדים ההוא חוטא דבסטר שמאלא וההוא רשימו עקימא בבשריה בעיגולא. כד מטא ליומין דסיבו נפל מאתר דרכיב ביה או סוסייא או חמרא או נפיל מן כותלא ומניה יתחלש וימות דהא חובא דחב בעולימוי בהבל רדיף אבתריה. ואי ההוא גברא תב

© 2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

בתיובתא <u>נפיל באמצע יומוי מגו</u> חולשא דביה וימות. ואי תב בעולימוי כדין תשכח שרטוטין דמצחיה תלת רברבין וארבעה זעירין ותרין תרין מגו עינוי דסלקין לעילא. האי באורח כל ארעא יהא מרעיה <u>ויפול</u> מערסיה וימות, דהא לעלמין אית ביה נפילה לבסוף.

עיינין זעירין דקיקין דלא אתחזיין גוונין דילהון לפום שעתא וכד מסתכלין בהון אינון ירוקין ואוכמין האי איהו שפוון חדין ואפין אריכין בחדידו כדין תשכח במצחיה תרין שרטוטין וחד זעירא בינייהו האי איהו באת פ״א בלחודוי ובאת ר׳ בלחודוי.

האי איהו שעריה תליא ולא שעיע [p. 347] אצלח בעובדי ידוי ובאורייתא אי אשתדל. אוף הכי זעירא איהו בשייפוי וגס בשרא לית ביה רוחא. ממלל מגו חוטמוי בגין דנקבין דלהון דחיקין ובג״כ נפיק רוחא בדחיקו לסטר שמאלא. בירכא דיליה לעילא מארכובא רשימא חד <u>דמארי</u> חבורה דעבד ליה רבייא חד בסכין ביומי עולימוי ואסתכן ביה.

מקנא הוא לאתתיה עד דב״נ חייכין מניה. בעי לאתתקנא בגוברין אחרנין ולא אתתקן וחייכין ביה. האי לא ישתתף ב״נ בהדיה דלא יצלח. חמדן איהו, אשתדל במה דלא אית ליה. חשיב גרמיה דאיהו גברא רבא ולאו הכי. זכי לבנות ולא לבנים ואי מתחלפן שרטוטין תרין זעירין וחד רברבא במצחיה ואנפוי סומקין זכי לבנין ולברתא חדא <u>או</u> דילדת בר ואסתלקת מעלמא.

<u>אי</u> חד אית ליה בתר אודניה ימינא רושם דטולפחא וחד שערא דתלי בריש אודניה ואצבעא זעירא די בידא שמאלא כפיף כדין תתקיים ותוליד בנין ובנן. אי סימנין אלין **[לו ט״ב]** תהוין לה. בין רגלהא יכרע ויפול חד ברא בין אינון דיהא מבועא דנביע באורייתא. הוא מקרב ומפיק מבועין ונחלין דאורייתא, ובשנין זעירין יתכנש מעלמא. האי איהו מאינון אלף דמתכנשין מעלמא מריש שתא ועד ריש שתא ביומין קדמאין. מדאתחרב בי מקדשא לא אשכח בר שתין חסר חד. ואלין אינון דמסתלקי מעלמא כד יהבי ריחא עד לא מטא זמנייהו בגין דכד קב״ה עאל לאוליף אורייתא לאינון ינוקין דאסתלקו מעלמא כד יהבו ריחא עד לא מטא זמנייהו, אינון קדמאי באינון מלין.

<u>קב״ה</u> א״ל לההוא ממנא יופיא״ל שמיה דקאים וקשיר קשרין דאורייתא, מאן הוא דין דאקדים לי, הה״ד (איוב מא:3) *מי הקדימני ואשלם. ואשלם* ודאי.

[p. 348] כדין קרא קב״ה למטטרו״ן דאיהו קיימא גו פרוכתא דפרסא, וששים אלף רבוא מארי דאולפנא דאורייתא סוחרניה ואיהו מקשר קשרים למאריה, א״ל מאן האי דאקדים לי, *מי הקדימני ואשלם*. איהו רשים גו מתיבתך או לא.

[p. 349] א״ל מארי דעלמא לאו איהו במתיבתא דילי גו מתיבתך איהו וכל אינון דקדמי תחות כל שמיא <u>דילך</u> הוא. הה״ד (שם) *תחת כל השמים לי הוא*. בגין דתרין מתיבתין אית

© 2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

לעילא. מתיבתא דההוא נער מטטרו״ן. ומתיבתא עילאה דקב״ה. ובכל אתר דתנינן מתיבתא עילאה דא דקב״ה. מתיבתא דרקיע דא דמטטרו״ן.

כדין א״ל קב״ה אי הכי לקוט ליה גבאי לקיט ליה וארח ליה הה״ד (שיר ו:2) *דודי ירד לגנו לערוגת הבושם. דודי* דא קב״ה כד״א (שם ב:16) *דודי לי ואני לו הרועה בשושנים. ירד לגנו*, דא גורן דרקיע דקיימי כגורן. *לערוגת הבושם*, דא מתיבתא דמטטרו״ן. *לרעות בגנים וללקוט שושנים*, לעיינא ולאסתכלא באינון מתיבתאן דיליה. מאי *וללקוט שושנים*, אל תקרי *שושנים* אלא ששונים, אלין אינון דמקדמי ריחא בהאי עלמא דמתלקטי ומסתלקי מהאי עלמא עד דלא מטא זמנייהו.

[p. 350] כדין קארי ההוא נער מטטרו״ן לגבריאל די קסת הסופר בחרצוי, ואמר ליה כתוב פתקא והב למלאך המות על פלוני דילקוט ליה מעלמא. ואתלקיט מיד, וסלקין ליה בקדמיתא למתיבתא דמטטרו״ן, ותמן אמר תלמודיה דאייתי בידיה ואוליף תמן מה דאוליף. לבתר סלקין ליה למתיבתא עילאה דקב״ה וזמינא למתיבתא דיליה, ותמן אשתעשע בהו באינון דיליה וברזין עילאין וטעמי דאורייתא דהוו סתימין בהאי עלמא.

[p. 351] ויופיא״ל רב ממנא אזיל מגו מתיבתא עילאה וחתים סתרין ורזין דאורייתא מגו תרין מתיבתין. כל מה דאקשו במתיבתא דרקיעא אינון דמתיבתא עילאה מתרצין. במתיבתא עילאה לית תמן פרכי וקושיין אלא במתיבתא דרקיעא וחתים מתרי מתיבתי מלין דאורייתא כדקא יאות. ועל דא כתיב (תהלים פד:8) *ילכו מחיל אל חיל*, ולזמנא דאתי יסתלקון פרכי וקושיין מגו מתיבתא דרקיעא כמא דאיתמר *ילכו מחיל אל חיל*, וכתיב (שם קכב:7) *יהי שלום בחילך שלוה בארמנותיך*.

עד הכא רזין דעיינין בגו גוונין לאסתכלא.

דיוקנין דחוטמא. חוטמא איהו חותמא ופרצופא דב״נ לאשתמודעא.

חוטמא זעירא עקימא דלא אתיישבת כראוי באורח מישר, דא איהו דאביד פרצופא דב״נ. ודא איהו באת ה׳ בלחודוי בלא שלימו. [p. 352] דא איהו דאורח **[לו ט״ג]** ענותנותא ושלימתא אתעכב׳ מיניה חציפא איהו.

שעריה בין סומק לחיור. תלת רשימין רברבין על מצחיה ותלת אחרנין דלא אתחזיין כ״כ. תלת שרטוטין אחרנין מסטרא דא לסטרא דא. שפוון דיליה רברבן. בחציפותיה ממלל בקשיו כל מה דבעי דאורח ענותנותא אתעבר מחוטמיה ומעל אנפוי, דהא כיסופא וענותנותא מיישר חוטמא על אנפין והאי לית ביה כלל. ובגין דאיהו חציפא כדיב וחייך במלוי.

© 2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

ואי מתעברין שרטוטין מעל מצחיה, ואינון ג׳ רברבן וג׳ זעירין, ושעריה אוכם, הא איהו בין תרין אתוון במתקלא. דא נמיך רישא וחייך במלוי. שעריה שעיע ולא כ״כ. צערין רברבין מתערין עלוי ואשתזיב מכלהו.

דא זכו זעירא מאבוי מגין עליה. וההוא זכו אתרשים גו עמודא דקאים ביה ההוא נער. ואיהו זכי בחד יתמא, בגין דכל יתם וארמלתא קיימין בפקדוניה דמטטרו״ן דקיימא לדיינא באינון שבעין סנהדרין.

בהיכלא דזכותא דיינין כל דינין דעלמא בר מתלת, בני חיי ומזוני, וכלהו בקראי כתיבי. בני, (ש״א א:10) *ותתפלל על יי׳*, *על* דייקא. לעילא לעילא, אתרא דמזלא עילאה. חיי, (ישעיה לח:5) *הנני יוסיף על ימיך חמש עשרה שנה*, *יוסיף* דייקא. [p. 353] מזוני, דכתיב (תהלים נה:23) *השלך על יי׳ יהבך והוא יכלכלך*, *על* דייקא.

ותמן דיינין בני עלמא ויהבין פתקא למלאך המות לקטלא לון ולנטלא רוחיהון. והואיל ומשכונין עילאין וטבין דבני נשא בידוי דקב״ה, פקיד למטטרו״ן דיהון בנוי דההוא בר נש ואתתיה בפקדונא דיליה. ובגין דאסור למשכנא לון משכונין על משכונין לא יקומון.

[p. 354] וע״ד מאן ישיזיב לון מעינויא, ההוא זכו אגין על בנוי. והוא חד מנייהו דההוא זכו אגין עליה בעידן עקתיה.

לדא אית ליה רושם במצחיה. חייבא או גייפא איהו ולא אתחזי קמי בני נשא דלא ידעין ביה. דא אצלח ומאן דאתחבר בהדיה יצלח יתיר מניה.

חוטמא עקימא ותרין נוקבין דיליה רברבין, וסלקין לבר אינון פתחין דנחירוי, וחוטמא לא סליק. דא איהו באת ה׳ בשלימו.

ד׳ שרטוטין במצחיה רברבן ושית זעירין. אודנוי רברבן, עינוי רברבן, ותרין רשימין אוכמין דקיקין בעיניה דימינא. שעריה לא אתתקן במזייה בגין דאיהו רב ותקיף. רושם מכתשא במצחיה.

דא שרפא, בכל יומא זמין. כד אתרעם ברוגזיה קריר חוטמיה ואתחזי חוור. תב מרוגזיה לזמן רב. מהימנא איהו במלין רברבין, ובזעירין לאו הכי. חמדן איהו. גופיה מלי מכתשין ואבעבועין בכל יומי שתא ובר זמנא חד זעיר ביומין דסתווא. אתנהיג בענתנותא בביתיה תיאובתיה למיכל בכל אתר אע״ג דלא יזמנון ליה. אי זכי באורייתא ואוליף ינוקין, זכי בהו בשי״ן תי״ו.

בידיה ימינא רושם עמיקא מתולדה דאתילד ביה.

© 2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

[p. 355] תרתי נשין אזדמנו ליה. קדמייתא תמית על משברא. תניינא תזכי לתרין בנין, חד ימית זעיר בחלבא דאימיה, וחד יקום בעלמא גייפא יתיר מבני נשא אחרנין. וחיין קיימין ביה, אבל לא כל כך.

חוטמא דאזיל באורח מישר ומתתקנא על גבי אנפין, האי איהו באת ה׳ בשלימו. דא אתגלי במצחיה תרין שרטוטין רברבין וה׳ זעירין ותרין מסטרא דימינא לגבי שעריה, מישר מתתא לעילא. שעריה בין אוכם וסומק, תליא על אודנוי. עינוי רברבין ירוקין, וחוטא סומקא סחרא לגו. אנפוי אריכין, דא איקרי אנפי נשר.

דא מבנוי דסיהרא באשלמותא. **[לו ט״ד]** כד בעי לאזערא גרמיה טב איהו לגבי מאריה. דחיל חטאה איהו. בימי עולימוי איהו בלא מרעין, אזיל בבריאותיה כגיבר בלא דחילו. ביומין דסיבו נחית כנחיתו דסיהרא, חלשא להוי. מרעין רדפין אבתריה, דא זכאה, במרעין יתכפרון.

ואי מתחלפין סימנין, ביומי עולימוי להוי במרעין, בגין דאיהו כסיהרא דבעיא לאנהרא. ויהא ההוא גברא במסכנו, וביומין דסיבו יהוי בלא מרעין ובעותרא ויקר סגיא, דהא כדין אנהירת סיהרא וקיימא באשלמותא. ודא איהו צדיק וטוב לו. ודא ענותנותא ביה רחים הוא למאריה בכלא.

חוטמא אריכא וחד, חדודא כרישא דחוטמא דנשרא, האי איהו בלא את כלל. [p. 356] שעריה קמיט, שרטוטין דמצחיה תלת. אנפוי חדידן, עינוי זעירין. הא איהו חמדן במה דאית להו לאחרנין. כל עובדוי לאו בדחילו דשמיא. סאני אורייתא, סאני מאן דלעאן בה. רחים לפום שעתא למשמע מלין דאורייתא ולפום שעתא פרחין מניה.

ברגליה שמאלא תרין אצבען קמיטין דלא מתפשטין, וברגליה ימינא חד. האי איהו בחטאה דגנבא ולא יתוב מההוא חובא לעלמין.

בין כתפוי תליין תרין שערין רברבין. בחדוי אית תלת שערין דתליין. אומי אומאה בכל רגעא ושעתא ולא אתהני.

זמנין תרין בשתא ישתתף ב״נ בהדיה ולא יתיר ויצלח. והוא מאדר עד ריש ניסן, ומאלול עד שית יומין דמרחשוון, ולא יתיר. וביומין אלין יצלח מאן דישתתף בהדיה דהא יומין אלין יומין דאתוון אינון, ומאן דלית ליה אתוון אתאחד בהו.

ביומין אלין נפקין נשמתין ערטלאין ואינון מתהדרן כמלקדמין ולית לון זווגין. וביומין אלין נפקין אתוון כ״ב ושראן בהו ומתעטרן בהו, וברחמי ישתכחין זווגין. ובירחין אחרנין וביומין אחרנין לאו. דהא מז׳ באדר בטש בוצינא ואפיק אתוון זעירין, ובקעין רקיען ונפקין

© 2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

לעלמא. בזמנא דאינון נפקין כל אינון נשמתין ערטלאין דהוו זמינין לאתהדרא נפקין בהדייהו ואתאחדן באינון אתוון.

[p. 357] ונפקין ע״י דפרוונקא. בגין דכל בני עלמא כד אתבנין לאתציירא בהאי עלמא, כל ציורין דאתוון מתציירין בהו על ידא דאינון תלת שותפין דקא מזדווג בניינא. והשתא אלין דקא מתהדרן כל אינון אתוון דקא אתציירו בהו, אחרנין לא מתציירי בהו. דהא אינון פרוונקין לא מציירין לון באתוון כמה דאתציירו בקדמיתא מסטרא דאבא ואימא.

[p. 358] ואלין אתוון אזלין ומשטטין בעלמא, ואתאחדאן בהו כל אינון דלית להו אתוון, עד ריש ירחא דסיון, דהא כדין אתטמרן אלין ואתוון עילאין בעיין לאתגלאה. ומאלול אתטמרו אלין עילאין עד ו׳ יומין במרחשוון, עד דיהדרון בני נשא מחובייהו, ויתכפר לון, ומתהדרן אתוון כמלקדמין.

ובין כך וב״כ אינון זעירין נפקן לקיימא עלמא ואלין אתאחדין בהו בגין דלית לון אתוון כלל. דהא מאלול קיימא תשובה ואתוון סלקין לגבה ובני עלמא מתהדרן מחובייהו ומתהדרן לאתוון.

וקיימין על עלמא תרין ירחין ומסתלקין טבת ושבט. מז׳ באדר נפקין אלין אחרנין כמא דאתמר. ואלין דמתאחדן בהו מקדמי רחמי באלין יומין. ותרין ירחין אחרנין אתטמרן כלהו ואלין תמוז ואב, ונפקין ימי הרעה באתוותייהו. ושלטין אלין על עלמא ואחרנין אתטמרו. ובג״כ באינון יומין זכאה איהו מאן דאשתזיב מנייהו.

[p. 359] וכד חוטמא אריכא רב בפותייא לגבי רישא, דא איהו באת ה׳ ולזמנין **[לז ט״א]** את י׳ אתחבר בהדיא. דא איהו בר נש דאצלח. אנפוי קמיטין בתולדות דאבעבועין, עינוי סומקין. דא איהו בין אינון תולדין דסגירו דעינוי לזמנין זלגין דמעין.

קמיטין דמצחיה ד׳ וב׳ עברין, רשימין כאריח על גבי לבנה. שעריה רב. האי אצלח ודחיל חטאה. שבח גרמיה בכלא יתיר ממה דאית ביה. ובזמנא דאתנענע זלגין דמעין. וכאיבא בחוטמיה עד דאושיד ליחה ירוקה. ודא קשיא מאינון זיני סגירו. מאן דאשתתף בהדיא אצלח. מהימנא איהו בכלא.

על כתפיה שמאלא אית תלת רשימין, ב׳ סומקין וחד אוכם, ברם אוכם אית ליה תועלתא, האי משיך לאתקרבא בבני נשא ואחיד בהו דלא יחשבון ליה כסגירא.

מומא אתייליד ביה בלילא בחד יומא דסתווא ביומי דעולימוי, דאכל נונא ושתה מיא ונפק לבר. ובההוא שעתא הוה שליט כוכב שבתאי בעלמא וחד ענפא דיליה הוה משיך לאתפשטא לתתא. ונפק איהו בגילוייא דרישא ומחא ביה על ידא דקורקפנ״י ושמרירו״ן, תרין רוחין דשלטין בההוא ענפא. וכך אתמחי האי ב״נ, רשמו ביה תרין רשימין סומקין וההוא ענפא רשים ביה ההוא רשימו אוכמא, דהא מילוי דשבתאי באוכם אשתמש.

© 2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

[p. 360] ורזא דא שליט ביומא דשבתא ולא בעמא קדישא, בגין דעמא קדישא לית לון חולקא ואחסנתא בכוכבייא ומזלי אלא בקב״ה בלחודוי. ואצטריך לון לאחזאה חדוה ומיכלא ומשתייא ולבושין, ולתקנא ביתא ופתורא ביומא דא.

[p. 361] דלאו הכי לכל אינון דאחידן בכוכבייא דשבתאי דאצטריך לון לאתענאה ולאחזאה עציבו ודאגה ורוגזא, ולמלבש שחורין ולכסאה שחורין, ולא למיכל בשרא וחמרא ומשחא, ולא לאתענגא בעינוגין דעלמא, אלא למיתב בדיורא עציב ולאתפרשא מן בני נשא. וכדין אלין רוחין קרקפונ״י ושמרירו״ן אתמשכין עליה ואודעין ליה מלין דעלמא באמשכותא דשבתאי.

חזינא בספרא דשלמה מלכא דאית ב״נ דאתיילידו כד שלטא ענפא דא, ואינון עציבין תדיר דלא חדאן לעלמין בר אי לעאן באורייתא, וקא אתאחדאן בקב״ה. ועכ״ד אי אית ביה בההוא ב״נ יסודין ושרשין מזכו דאבהן, ענפא דא דנפיק משבתאי לזמנין נצח ליה ואחיד ליה.

[p. 362] ואינון תרין רוחין מתפשטין ואזלין לנוקבא דטינרא, דתמן מתכנשין כל רוחין ערטלאין דלא עאלן לגו פרגודא דמלכא. ואינון ערטלאין בהאי עלמא, וכד נפקי מהאי עלמא משטטי לאעלא בההוא עלמא. ונעלין תרעא באנפייהו בכל סטרין דעלמא, ולא אשכחו נייחא עד דאינון נפקין ומשטטי בעלמא. ואלין איקרון בשמהן שכנות.

וביומא דשבתא כד אתקדש יומא, ואינון, לאן עאלין. לגו נוקבא דחד טינרא דאיהו לבר מחומות גנתא בטורין דלבר. ומשתכחי תמן כל יומא דשבתא, ולבתר נפקין ומשטטין בעלמא ומודיעין בחיזו דליליא מלין לבני נשא.

וכד נצח ענפא דא לההוא ב״נ, אינון תרין רוחין אזלין לההוא נוקבא ומתעכבין תמן עד דנפיק שבתא. כיון דנפיק שבתא נפקין אינון נשמתין ואינון רוחין בהדייהו ומתחברן כחדא.

ואתיין אינון תרין רוחין וחד נשמתא דגזעא דההוא בר נש ע׳ דרגין לאחורא. ושארן על ההוא ב״נ רוחא בתר רוחא **[לז ט״ב]** ואודעי ליה מלין בעלמא, מנייהו קשוט ומנייהו לאו קשוט. מנייהו קשוט מסטרא דנשמתא ערטילאה, דהא אשכחא תמן נייחא. ומנייהו לאו קשוט מסטרא דאינון רוחין. ולזמנין אינון רוחין אודעין ליה מילי קשוט לזמן קריב.

ודא איהי נשמתא דלא אשכחת פירוקא לעלמא מע׳ דרגין לאחורא. כדין כוכב שבתאי משיך להאי עלמא אינון רוחין, ובגינה לא דחיל ההוא בר נש כד שראן עלוהי ולא אזדעזע. זכאה חולקיה דמאן דאית ליה זכו דאבהן לסייעא בכל אינון עובדין.

© 2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

[p. 363] חוטמא עקים, וההוא עקימו סטא לסטר ימינא, דא איהו ב״נ דרשים באת ה׳ ולזמנין באת ר׳, ולא מתחברן כחדא. דא איהו ב״נ ממלל רברבין.

במצחיה שרטוטא חדא רברבא וד׳ זעירין. ועינוי דקיקין ולא כ״כ, ואינון מתהפכן לסומקא. שערוי תליין שעיעין זעיר.

שלשלאה רברבא הוה ליה ותלייא מניה, סיועא אית ליה. מהימנא איהו, אצלח בעובדוי.

דא אית ליה פגימו דמומא, דאיהו סריס חמה או תלייא בכיסא דביעוי חד מבעוי, ולא אפיק זרעא כדקא יאות. בידא דשמאלא אית אצבע זעירא קמיט ולא אתפשט.

אמר אדם קדמאה (תהלים קלט:15) *לא נכחד עצמי ממך אשר עושיתי בסתר רוקמתי בתחתיות ארץ*. מכאן דמזווגא דדכר ונוקבא אתיא נשמתא קדישא, זיווגא דמלכא במטרוניתא. מ״ט *תחתיות ארץ*, תרין תחותין אית לההיא דאיתקרי *ארץ חפץ*, אתרא דאתציירא נשמתא דדכורא לימינא ואתרא דנשמתא דנוקבא לשמאלא.

[p. 364] וע״ד בעי אתערותא מסטרא דנוקבא, הה״ד (ישעיה מא:25) *העירותי מצפון ויאת*. וכדין *ממזרח שמש קורא בשמי*, זווגא דשמשא בסיהרא, יעקב ברחל. *ויבא סגנים כמו חמר*, אלין חיילין דעלמא דנפקו מאד״ם קדמאה.

בתר הכי (תהלים קלט:16) *גלמי ראו עיניך*, כשהייתי מוטל גולם בלא צורה ממזרח למערב. *ראו עיניך*, הדורות העתידות לצאת ממני *כי אתה הוא הקורא הדורות מראש*. *ועל ספרך כולם יכתבו*, *זה ספר תולדות אדם* לדיוקנין. דבהאי ספרן של צדיקים הוו אתחקקן כל דיוקנין דעלמי בצירופא דאתוון זר״ה פס״ץ.

[p. 365] ותמן כלם יכתבו בציורין דקמטין במשכא דאדם, כגוונא דרקיע השמים דתמן כוכבים, *המוציא במספר צבאם לכלם בשם יקרא*. לזרעא דישראל עבדי, *יעקב אשר בחרתיך*, דאינון איקרון אדם דכתיב (יחזקאל לד:31) *ואתנה צאני צאן מרעיתי אדם אתם*. ובגינהון אתברי עלמא, הה״ד (ירמיה ב:3) *קדש ישראל ליי׳ ראשית תבואתה*. דאינון עאלו במחשבה עד לא אתברי עלמא, וכלהו *ועל ספרך יכתבו*.

[p. 366] *ימים יוצרו*, לכלהו יומין עילאין כמנין *משכ״ו וקחו לכם*. *משכו* יומין עילאין לאנהרא ליומין תתאין, שס״ה ורביע יום. ומקצת יומא ככולי יומא לחושבן *משכו*. ומאן דמשיך מתמן משיך נהירו לסיהרא לקדשא לה.

ולא אחד בהם, דא דוד משיחא דלא הוו ליה יומין לאתנהרא, ואיהו משיך ליה שבעין שנין כד״א (תהלים לט:6) *הנה טפחות נתת ימי*. מאי *טפחות*, ט׳ פחות, טב הכא דפחית לון מיומוי אדם למיהב לדוד דהוה *טוב רואי*. *טוב* דיליה מאדם קדמאה דעבד עמיה צדקה בגין

© 2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

דיהא מוכן דוד לעשות צדקה לישראל. כגוונא דקביל דוד **[לז ט״ג]** <u>עני</u> ואביון, הכי יהיב למסכני. וכלא במשפט כד״א (ש״ב ח:15) *ויהי דוד עושה משפט וצדקה לכל עמו*.

[p. 367] ואתערו שופריה דיעקב אבינו מעין שופריה דאדם קדמאה בגין דיעקב *יושב אוהלים* ואוליף תמן בבית שם ועבר ואברהם ויצחק למפלח לקב״ה, בגין דאיהו בכור דכתיב *בני בכורי ישראל*, ועבודה בבכורות הוה.

ודאי ספרא דאדם קדמאה הוה ליה ליעקב וספרא דחנוך וספר יצירה דא״א. והא איתערו מסכת ע״ז דא״א ד׳ מאה <u>פרקי</u>. ומכל אינון ספרין אוליף יעקב אבינו *איש תם יושב אוהלים* חכמתא סגיאה.

[p. 368] והוה שופריה ושרטוטין דיעקב <u>כגוונא דאדם</u> קדמאה. והוא כגוונא דאדם קדמאה דאיהו קדם ליצירה יציר כפיו של הקב״ה, אוף יעקב ראשון, ראשון לשלימו. *קדש ישראל ליי׳ ראשית תבואתה*, דהוה ערסיה שלים מה דלית הכי באברהם דנפיק מניה ישמעאל ובני קטורה, <u>ואינון</u> סיגי הכסף. ואדם דנפק מניה קין, ונח דנפק מניה חם, ויצחק דנפק מניה עשו, סיגי דהבא. אבל יעקב ערסיה שלימא איהו, ועל דא ביה בחר יי׳ מכל העמים דכתיב (תהלים קלה:4) *כי יעקב בחר לו יה ישראל לסגלתו*, וכתיב (דברים לב:9) *כי חלק יי׳ עמו יעקב חבל נחלתו*.

© 2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

סתרי אותיות

[זהר חדש, א ט״ב] [p. 370] רבי שמעון פתח (תהלים קו:2) *מי ימלל גבורות יי׳ ישמיע כל תהלתו וגו׳.* (ירמי׳ י:7) *מי לא יראך מלך הגוים כי לך יאתה, <u>כי בכל חכמי הגוים</u> וגו׳.*

באתוון רשימן דמחקקין ע״ג סתימו <u>דסרטא</u> דקיומא, סלקן רתיכין ברתיכין קדישין. כל רתיכא ורתיכא סלקא באת רשימא. אתרשים את בקיומיה סליק בגויה ההוא רתיכא, כל את ואת קאים על קיומיה דההוא רתיכא דאתחזי ליה.

[p. 371] מהכא סלקא מלה לאתפרשא, כל את ואת ברזא <u>דרתיכין קדישין</u> בארבע סטרי עלמא. רזא דאת קדמאה סלקא ונחתא, סליק בעטרוי לגבי מאה עלמין. לקבל דא את יו״ד סלקא ברעו דמחשבה ואסתים ולא אתיידע.

אתחפייא תחותי׳ חד אגוזא דחפייא טמירא בטמירו, ואיהו רתיכא דקיימא תחות ההוא רזא טמירא. וההוא את קיימא בגניזו [p. 372] נקודה חדא תחותיה. ההוא אגוזא קיימא בשית סמכין, וסמכין לה בשית סטרין. אינון שית סטרין גניזין בגו ההוא אגוזא.

מגו <u>סטרא</u> דאת דא נפקא רתיכא חד קדישא. ואיהו רתיכא גניז ולא אתגלייא בר כד נהיר נהירו דההיא אגוזא טמירא, כדין אתגלי ההוא רתיכא. וההוא רתיכא טמיר וגליא. ואיהי נפקא מגו נציצו דבוצינא כד מדיד משחתא תחות קשרא קדמאה. <u>וההוא</u> נציצו, כד משחתא קיימא, נהיר דא וסלקא ונחתא, ואסתמיך תחות את יוד, ואיהי נקודה חדא.

[p. 373] ולבתר אתפשט ההוא נציצו ואפיק תלת ניצוצין אחרנין, ואסתמכין תחות קוצא תתאה דיו״ד. לבתר נפקא מגו קשרא תניינא נציצו אחרא דנהיר וסלקא ונחתא, ואסתמיך תחות את יו״ד בסטרא אחראי. <u>לבתר אתפשט</u> ההוא נציצו ואפיק תלת ניצוצין אחרנין ואסתמכן בסטרא דא תחות את יו״ד. לבתר נפקא מגו קשרא תליתאה <u>נציצו אחרא</u> ומגו דא אתקשר רזא דחו״ל במשחתא דבוצינא.

אשתכחו לאת יו״ד נקודה עילאה תשעה סמכין על מה דאסתמיך, וכלהו רתיכא לגבי את דא. כדין אתנהיר ואסתמיך על תשע סמכין אלין. וכדין נהרין מגויה תמניא אחרנין וכלהו קיימין ברזא דאת יו״ד, נקודה עילאה טמירא.

אלין תשע סמכין דלתתא סלקין בשמא ולא סלקין, בגין דאינון תשע דאיקרון אין סוף קיימין ולא קיימין, ולא אתיידעו. ואיקרון ולא איקרון, ולא ידיעו כלל. ואלין סלקין בשמא ולא סלקין. <u>ורזא</u> *<u>לפני״ך</u> וחנותי את אשר אחון, ורחמתי את אשר ארחם.* לית מאן דיקום בהון ובשמהן דילהון, ולא <u>אתגליא</u> למיקם בארחייהו. וע״ד לא קאים משה עלייהו בגין [p. 374] דהוו מקדמת דרגא <u>דיליה</u>, דההוא נציצו קדמאה כתיב *לפניך*. וכן כולהו קיימין אקדימו לדרגא

© 2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

דיליה, ועל דא לא קאים באורחוי דקב״ה בגין דכלהו סלקין גו מחשבה ומתמן מתפשטין אורחוי לכמה סטרין ברעותיה דקב״ה, ולא אתיידעו כלל.

סלקא את דא באלין סמכין לעילא. בטש מאן דבטש דלא ידיע. ואין סוף נהיר ולא נהיר, ונחתא ולא ידיע ממאן דנהיר. כד נחית אתכלילן ביה אינון סמכין, ואתפשט. כד אתפשט נפק חד נהורא כליל מכולן ואתחפיין ביה, כמאן דעייל בחד היכלא. ההוא היכלא קיימא בתרין סטרין דלחפייא, ואתגלייא לעילא. ואינון תשע **[א ט״ג]** סמכין נהרין בגו ההוא היכלא, ואת יו״ד אגניז בגו ההוא היכלא באינון סמכין.

וההוא היכלא איקרי ה״א, זמין ולא זמין, אתגלייא ולא אתגלייא, לא אתגלייא כלל. ברזא דא קיימא את יו״ד וכולהו סמכין, בגין דאיהי טמירא, ובה קיימא כלא לאתעטרא.

[p. 375] האי אית ליה חמש רתיכין דנפקן מגו ההוא נהירו דבוצינא כד סלקא לאתרה ואתכנישת לבתר דעבדת משחתא ואלין אקרון *נפלאות, נ׳ פלאות*. רזא דא בעא דוד מלכא למיקם על חמש רתיכין אלין כד״א *גל עיני ואביטה נפלאות*. ואלין כד נהרין וסלקין לה לאתעטרא אתעבידו חמשין לנהרא גו חמש דלתתא דנפקין מינה.

ואינהו *נ׳ פלאות* אלין נהרין וסלקין לה לעילא ואתעטרן ואתקשרן גו אינון תשע סמכין אחרנין ואינון תשע סלקין לאת יו״ד לעילא לעילא כד נחתין ולא ידיע ממאן נחתין האי ה״א אתעטרת ב״י ברזא ד״נ דאינון חמשין ואינון *פלאות* דאינון חמש סמכין בגווה וכד אתעטרת ואתפשטת אהדרת מרזא דנו״ן לגו רזא דה״א אתפשיטו אילין חמש סמכין לתתא וקיימא עלייהו. וכד אתנהירת בכולהו כדין נפקין מינה ה׳ נהורין, משתנין ולא משתנין, ימינא ושמאלא.

[p. 376] מכאן ולהלאה קיימא מלה באתגליא לאסתמכא על רזא עילאה ברזא דשמא קדישא למהוי סתים דא בדא ולאשתכללא רתיכא קדישא.

ואלין חמש אינון ארבע, ואינון חמש לקביל חמש סמכין סתימין, ואינון ארבע לקביל ארבע סטרי עלמא. וכל חד וחד אית ליה רתיכא בלחודוי וכלהו רתיכין כלהו כלילן כל רתיכא ורתיכא בנהורא חד וכל נהורא ונהורא אתכליל באינון סמכין. וכל סמכא וסמכא אתכליל באת ה״א והאי את ה״א אתכליל באינון תשע סמכין וכל חד וחד אתכליל באת יו״ד נקודה קדמאה עילאה למהוי כלא חד.

מהכא אשתכחו רתיכין דסלקין עד את ה״א מתתא לעילא כ״ה רתיכין. ורזא דא *יברכו כ״ה* מתתא לעילא.

[p. 377] מאת ה״א ולעילא תשע רתיכין דקיימין בלחודוייהו בלא חושבנא עד רזא דיו״ד וכלא אסתים בגויה.

© 2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

מכאן ולהלאה רזא דשמא קדישא לאתעטרא באינון רתיכין ולאתכללא דא בדא באלין אתוון יהו״ה.

א״ר שמעון קב״ה איקרי *אחד* דכתיב (דברים ו:6) *יי׳ אלהינו יי׳ אחד*. קב״ה הוא איקרי *ראשון* דכתיב (ישעיה מד:6) *אני יי׳ ראשון*. קב״ה הוא איקרי *אחרון* דכתיב (שם) *ואני אחרון*. בריך הוא ובריך שמיה לעלם ולעלמי עלמיא.

ה״א רזא דכתיב *ואני אחרון*, דא ה״א בתראה דשמא קדישא. רתיכא קדישא ב*אחרון* דכתיב (שם מא:4) *ואת אחרונים אני הוא*. *אחרון* ו*אחרונים* כלהו ברזא חדא אתכלילו אלין באלין. רזא דה״א אינון ד׳, ואלין ד׳ דאיקרון אחרונים כלהו קיימין מסטרא דלעילא ומסטרא דלתתא.

רתיכא דא מיכאל גבריאל רפאל אוריאל. אלין אינון ארבע וחדא נקודה דקיימא עלייהו אינון ה״א. ולא איקרי ה״א דא אלא ברזא דאלין ארבע ונקודה בתראה דשרייא עלייהו. ורזא דה״א דא דל״ת הות וההוא נקודה דשרייא עלייהו באמצעיתא אתעביד ה״א.

[p. 378] וברזא דחנוך אית ה״א אחרא לתתא, דקיימא מתקשרא בהאי ה״א, וכלא חד בחד. וכדין איהי למבכי, וסימניך *אה״ה*, בגין דסחרני בישא לתתא חפייא כגוונא דדל״ת. וסחרא לאלין ארבע ולהאי וקיימא בהאי נקודה קליפא תקיפא לחפייא עלה. וכדין אתכסיאת סיהרא ונהירו דילה אתחפייא וכדין אתייהב רשו למידן עלמא בדינין בישין. ורזא דא ה״א בתראה, **[ב ט״ב]** מתרוייהו בחד נקודה ה״א, דהא כדין דינא אתיהיב ברזא דכתיב (דניאל ד:14) *בגזרת עירין פתגמא*.

[p. 379] רתיכא דא קיימא בה״א בתראה, לא מתפרשן דא מן דא לעלמין. בכל אתר דתשכח מיכאל, דאיהו רישא לאלין, תמן איהי שכינתא. וכלא אתקשר דא בדא ואינון מתקשרן גו ההוא נקודה וכלא ה״א.

וכד איהי חד ה״א ואת אל״ף או את יו״ד קדמא לה ואיהי בחד נקודה, כדין איהי אתייא לאוטבא עלמא, א״ה או י״ה, דהא קליפא בישא איתברת קמה ולא חפייא עלה. הא״י קיימא ברז״א ד״א.

כגוונא לית לך שמא קדישא באתוון רשימ״ן דלא קיימא בההוא את רתיכא דיליה, בההוא שמא על מה דאיסתמיך. וההוא רתיכא סמכא דיליה, דלית לך מלכא דלא אתי בחילוי ולא אשתכח יחידאי. וע״ד כתי׳ יי׳ צבאות, כלא כחדא דלא איתפרשן רתיכין מן שמא קדישא, וכל את ואת כליל בגויה רתיכא דיליה. וכדין כלא איהו שמא קדישא.

האי את ה״א אית לה רתיכא באינון שליטין לתתא בגין דאת דא באתגלייא זעירא דמן חברייא. אבל כלהו אתוון אחרנין לית לון רתיכא לאתכללא באינון אתוון באלין תתאי, בר האי בגין דאת דא אתכליל בתתאי דלבר. ואתוון אחרנין אתכלילו בהו רתיכין קדישין דלאו אינון

© 2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

לבר, בר כד מתחברן היכלין בהיכלין תתאי בעילאי אבל לא איתכלילן באינון אתוון למהוי חד את.

[p. 380] ובגין כך כל את ואת מן שמא קדישא אתכליל ביה רתיכיה. כל שמא ושמא מן שמהן קדישין אתכליל רתיכיה בגויה. ודא הוא שמא קדישא כדקא יאות, וכן כל את ואת מאינון ארבע, אינון רזא דרתיכא למאן דלא אתיידע. ולכל את ואת אית ליה רתיכא דאתכליל בגויה ואתרשים בההוא את ממש.

האי ה״א איהי תריסר וההוא נקודה דקיימא לעילא איהי תליסר, ואינון תליסר מכילן דרחמי לתתא כגוונא דלעילא. הני תריסר אינון תריסר תחומין, ואינון לד׳ סטרי עלמא, תלת תלת לכל סטר. ואינון תלת אינון תשעה לכל סטר. לסטר מזרח תשעה, לסטר דרום תשעה, לסטר צפון תשעה, לסטר מערב תשעה, והאי נקודה דקיימא עלייהו באמצעיתא. אשתכח האי נקודה דאשלים לכל סטר לעשרה, בגין דקיימא באמצעיתא. לסטר מזרח עשרה, לסטר דרום עשרה, לסטר צפון עשרה, לסטר מערב עשרה, עשר ספירן לכל סטר. ואלין אינון מ׳ אתוון דקיימין ברזא ד*בראשית* לתת׳ ברזא דשמא קדיש׳, ותרין אזנין ליחדא בימינא ושמאלא וכלהו קיימין ברזא דה״א. השתא אשתכח דה״א דא בכל אילין רזין עילאין, בההוא רתיכא קדישא, באינון תריסר, ברזא דעשר ספירן, ברזא דמ״ב אתוון מחקקן דבשמא קדישא, כלא אתכליל בהאי דיוקנא דה״א.

[p. 381] וכלהו קיימי באלכסונא ברזא דנקודה דקיימא באמצעיתא דאכרע להו באורח מישר סטרא דא בסטרא דא. [p. 382] וכן לד׳ סטרין כלהו קיימי במתקלא, טיקלא דקיימא לאתקנא כלא.

ברזא דא אתבריאו ואתתקנו כל הני תתאי, ע״ד כתיב (בראשית א:26) *ויאמר אלהים נעשה אדם בצלמנו כדמותנו*. *נעשה*, ודאי. איהו ה״א וכל הני רזין דקיימי לתתא ואתאחדו בה בדיוקנה ממש, כמא דאיקרי ה׳, בר מה דאתאחידת לעילא במה דלא אתחזי כלל בדיוקנהא ולא איתרשים בה לאיתחזאה.

כד **[ב ט״ג]** איקרי ה״א אזדמנת בכל הני רזין, איהי כלא. בגין דא קיימא האי נקודה גו אמצעיתא, בגין דאיתאחידת בכולא, אלין דלסטר מזרח אתחדא בהו ואיהו עמהון. אלין דלסטר דרום אתאחידת בה ואיהי עמהון. אילין דלסטר צפון אתאחידת עמהון ואיהי עמהון. ובג״כ איהי בכלא, וכלא בה, וכלא ה״א. ועי״ד כתיב *נעשה אדם*, וכתיב *ויאמר אלהים*, כלא איהו ברזא עילאה כדקא חזי.

[p. 383] וכל הני רזין וכל רזין עילאין כלהו אשתמודען בהני אתוון, ואתרשימו בההוא את ממש לאתייחדא שמא קדישא כדקא יאות. וכלא רזא עילאה בשמא קדישא. עד הכא

© 2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

איתרמיזת חכמה עילאה <u>ברזא ה״א</u> בתראה דאתוון ארבע. זכאה חולקיה מאן דעאל ונפק וידע אורחוי דקב״ה למיעל בלא כיסופא לעלמא דאתי.

רזא דאת ו״ו, רתיכא קדישא עילאה דקיימא בקיומא שלים. האי אתפלג לתרין אתוון דאינון תרין וויי״ן ו״ו דא כגוונא דדא, ואינון תריסר רזין עילאין. האי ו״ו עילאה איהו קיימא בחמש סמכין עילאין דקיימא עלייהו את ה״א עילאה. [p. 384] והאי ו״ו אע״ג <u>דאיהי</u> שית ורזא דשית איהו חמש ורזא דחמש, וכלא איהו כדקא חזי.

שירותא בסטרא דימינא רזא <u>דנהורא</u> קדמאה. דא קיימא על רתיכא חדא דאיהו תלת תלת ולא ארבע. ואע״ג דלית רתיכא אלא בארבע כלא הכא ברזא <u>דתלת</u> תלת כמה דאתוון אזלין <u>בשמי</u> קדישא. <u>הכי נטלין כלהו האי את ו׳ איהי תליתאה דשמא קדישא</u>, ובג״כ כלא אזלא בתלת תלת.

את ה״א <u>דקאמרן</u> איהי רביעתא דאתוון, ובג״כ רתיכא דילה איהי בארבע. ואע״ג דאיהי בארבע איהי בתלת תלת. וכלא אזלא בארח מישר לסלקא דא כגוונא דדא למהוי חד.

[p. 385] רתיכא דלסטר דרום דאיהו ימינא, <u>ההוא רתיכא</u> בתלתא די נפקא מגו בוצינא. כד סלקא רוחא דנשיב <u>בתריסר ריחין דבוסמין דסלקין</u> ריחא ולא סלקין, כליל בתלת גוונין, נהיר בנהירו <u>ואשתיאב בגויה</u>. חד להיט באשא וחד להיט במיא וחד להיט ברוחא. והאי אתפרש והוי תלת. האי רוחא כד אתפרש והוי תלת גוונין אלין, לאו אינון אשא ולאו אינון מיא ולאו אינון רוחא, אלא האי <u>רוחא</u> כד אתפרש כל חד וחד נהיר ולהיט ויהיב תוקפא לאתר דעליה, ולבתר אתעביד סמך תחותוי. גוונא חד אתלהיט ואתקף ביה אשא <u>דאתכלילו בימינא</u>. גוונא אחרא אתלהט <u>ואתתקפו מיא</u> דאתכלילו בימינא. גוונא אחרא אתלהיט ואתקף ביה רוחא דאתכליל בהאי סטרא דימינא. ואלין תלת גוונין אינון רתיכא חדא לסטר ימינא ברזא דאת <u>ו׳</u>.

ואלין אינון כינויין דאית ביה בקב״ה, ברזא דאינון שמהן דאיקרי בהו. וע״ד שמא דקב״ה איקרי בכמה שמהן וכלהו <u>כנויין</u> אתכלילן בכל רזא ורזא מאלין סטרין עילאין דאינון שמהן דלא נמחקין.

[p. 386] סטר דא דאיהו ימינא איקרי אל, רתיכא דיליה איקרי גדול בכללא. כד אתפרשן האי רתיכא <u>דאינון אילין</u> תלת גוונין הכי אינון שמהן איקרון גדו״ל חסיי״ן קדו״ש. הני אינון רתיכא לימינא דאיקרי אל, רזא עילאה מאינון שמהן עשרה כמה דאוקימנא. הני תלת גוונין דאינון רתיכא לסטר <u>דימינא</u>, להטין ונהרין <u>לתתא</u> וכל גוון וגוון מהני תלתא אתפריש <u>ותרי</u> אחרנין לכל סטר עד דעאלו בחושבנא תלת תלת, ואינון <u>תשעה</u>. והאי ימינא דעלייהו רכיב אשלים לעשרה. אוף נמי כל הני איקרון ספירן עילאין וזעירין, וכולהו <u>מדין</u> דקב״ה.

© 2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

תרין דנפקו מגו גוון חד **[ג ט״ב]** איקרי חנו״ן וחד רחו״ם, אל, ואלין אינון מההוא גוון דאיתתקף במיא. תרין דנפקו מגו גוון דאיתקף ביה אשא, חד איקרי ארך אפים וחד איקרי רב חסד. תרין דנפקו מגו גוון דאתתקף ביה רוחא, חד איקרי חסיד וחד איקרי סולח. וברזא דספרא דחנוך האי איקרי *טוב* והאי איקרי *ישר*, וסימנך *טוב וישר יי׳*.

[p. 387] ומאלין מתפרשין נהורין לתתא, וכולהו רתיכין אלין לאלין. וכלהו כנויין לבר אבל לא מתדבקין באלין לגבי עילא, וכלהו כלילן בסטרא דימינא. וכלהו חד לגבי האי סטרא, וכלא ברזא דאת ו״ו.

שירותא בסטרא דשמאלא רזא דחשוכא דמתפשטא בחשוכא לתתא עד דאיתברי מניה גיהנם מלהטא מההוא חשוכא דאשא תקיפא סומקא אוכמא. והכא מלהטין שביבין תקיפין דנגדין ואתמשכן לתתא וכלהו מגו חשוכא דאיהי שמאלא להאי סטרא.

כד בוצינא סלקא מגו מדידו דמשחתא נהיר לסטר ימינא. ומההוא נהירו נהיר לגבי חשוכא. ומטין לגביה דההוא אשא נהורין, וקרבין לגבי ההוא אשא לגבי ימינא, ונהיר מניה.

כדין אתפשט ונהיר מגו בוצינא רוחא אחרא דנהיר מלהטא. האי איהו אתפשט למהוי רתיכא לההוא סטר דשמאלא. אתפשט ברזא דתלת גוונין לגבי האי סטר דאיקרי צפון. והאי רוחא לא סליק בבוסמין כלל ולא ריחא בגין דהאי שמאלא איסתמיך על ההוא רוחא דאתפרש בתלת גוונין אלין. אלין גוונין נהרין בתלת סטרין דאשא דאיהו סטרא דשמאלא, אשא גוון חשוך, אשא גוון סומקא, אשא גוון אוכמא. הני תלת גוונין דמתפרשן מההוא רוחא דנפקא מגו בוציצא סמכין לתרין סטרין. גוונא אחרא אתלהט ואתתקף ביה אשא גוון חשוך דאיהו בסטר שמאלא. גוון אחרא אתלהט ואיתתקף ביה אשא גוון סומק דאיהו בסטר שמאלא. גוונא תליתאה אתלהיט ואתתקף ביה אשא גוון אוכם דאיהו בההוא סטר שמאלא. ואלין תלת גוונין אינון רתיכא חדא לסטר שמאלא ברזא דאת ו״ו.

[p. 388] אלין איקרון כינויין להקב״ה ברזא דשמאלא, חד איקרי אדיר וחד אקרי חזק. וכלא בכללא חדא אקרי גבור בגין דסטרא דא דאיקרי שמאלא איהו אלהים. והא אוקימנא לכמה סטרין איקרי אלהים.

הני תלת גוונין דאינון בסטר שמאלא מלהטין נהרין לתתא. וכל גוון וגוון מהני תלתא איתפריש לתרין אחרנין לכל סטרא עד דעאלו בחושבנא תלת אינון תשעה, כמה דאוקימנא בסטרא אוחרא. והאי שמאלא דעלייהו רכיב אשלים לעשרה.

תרין דנפקו מגו גוון דחד דאתכליל גו אשא גוון חשוך חד איקרי *שופט* וחד איקרי *דיין*, כמד״א *אלהים שופט* וכתיב *ודיין אלמנות*. תרין דנפקו מגו גוון חד דאתכליל ואתתקף גו אשא

© 2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

סומקא חד איקרי *כביר כח* וחד איקרי *איש מלחמה*. [p. 389] תרין דנפקו מגו גוון דאתכליל ואתתקף גו גוון אשא אוכמא חד איקרי *פוקד עון* וחד *משלם גמול*.

ומהכא אתפרשן לתתא לכמה גבורן דלית לון חושבנא, וכלא מהני תלת גוונין דקאמרן. ועי״ד כתיב *מי ימלל גבורות יי׳* בגין דלית לון חושבנא וכלהו כלילן בסטר שמאלא. ובכלהו איקרי קב״ה וכלהו רתיכין לתתא לכל סטר וסטר, וכלא ברזא דאת ו״ו. בגין דכל את ואת מהני ד׳ אתוון דברזא דשמא קדישא כלהו קיימין על רתיכין קדישין סמכין על מה דאסתמיכו וכלהו רשימין [ג ט״ג] עלייהו כל חד וחד כדקא חזי ליה. ואלין רתיכין אינון כינויין לההוא שמא על מה דקיימין.

ועל דא מאן דאתי לייחדא שמא קדישא אצטריך למנדע כל חד וחד מאינון שמהן דכנויין על מה קיימין ומאן איהו שמא דשליט עליהו, דהא מהכא מתפרשן לתתא עד דמטו לאינון שליטין, ממנן דאינון רתיכין לתתא. וכלהו אשתמודעין ברזא דההיא שמא דשליט עלייהו ובההוא סטרא דקיימין רתיכין. וכלא ברזא דשמא קדישא באלין אתוון ד׳ דאקרי קב״ה בהון. זכאין אינון צדיקיא דאינון אזלין באורח מישר, זכאין בהאי עלמא וזכאין בעלמא דאתי.

שירותא בסטרא דאמצעיתא בפתחא דמזרח, דפתחא דמזרח איהי קיימא באמצעיתא. נטיל תרין סטרין לעברא לון בעברין ודשין בסטרא דא ובסטרא דא. פתחא דא איהי כלילא מכל הני דקאמרן ודא קיימא על רתיכא עילאה ואיהי רתיכא דקיימא ברזא דאת ו״ו, דאיהו ו״ו כלילא דכל הני ודא קיימא ברזא דכל שית סטרין עילאין. דא קיימא על רתיכא חדא דאיהו תלת בימינא ובשמאלא. נפקא מגו בוציצא כד סלקא רוחא דנשיב [p. 390] בתריסר ריחין דבוסמיא דסלקין ריחא ולא סלקין. האי רוחא נהיר בנהירו, ודא איהו רוחא דאיהו שלמא ואיקרי שלמא.

ודא רוחא כד אתפרש אתפרש בתלת גוונין מלהטין באשא ומיא ורוחא כמה דאתמר בימינא. וכד אתפרש כל חד וחד להיט באתריה ויהיב תוקפא האי נהירו רוחא דאתפרש מהאי. דאתפרש מהאי רוחא לכל סטרא וסטרא מהני תלתא. גוונא חדא להיט באשא ואתקיף ליה. גוונא אחרא להיט במיא ואפיש ליה. גוונא תליתאה להיט ברוחא ונהיר ליה כארגוונא, מלהטא בתרין סטרין אלין. ואלין תלת גוונין אינון רתיכא חדא ברזא דאת ו״ו, ואיהו רזא דאה ו״ו.

ואלין אינון כינויין דאיקרי בהון קב״ה כמא דאתמר דקב״ה איקרי בכל הני שמהן. ואלין כינויין אתכלילן ברזא דשמא קדישא דהאי סטרא אמצעיתא איקרי ביה. ואע״ג דהאי איקרי ברזא דאת ו״ו, דא נטיל כל שמהן עילאין ותתאין. וכל ד׳ אתוון דשמא קדישא ביה אחידן בגין דנטיל לכל סטרין עילא ותתא, ודא רזא יה״ו. הכא תלייא שמא דא, ואיהו ידו״ד,

© 2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

נטיל תרין אתוון לעילא ונטיל חד לתתא ואיהו קאים באמצעיתא בין עילא ותתא ומתרין סטרין כדקאמרן.

[p. 391] רתיכא דיליה איקרי נורא בכללא. כד אתפרש האי רתיכא דאיהו האי רוחא כדקאמרן ואתפרש לתלת גוונין דאיקרון נורא אמ״ת נוצ״ר חס״ד. הני אינון הני תלת דאינון רתיכא קדישא להאי סטרא דקיימא באמצעיתא. הני תלת גוונין דאינון רתיכא קדישא דאת ו״ו להטין ונהרין לתתא. וכל גוון מהני תלתא אתפרש לתרין אחרנין לכל סטרא עד דאתעבידו בחושבנא תלת תלת לכל סטרא, ואינון תשעה והאי שמא קדישא דשליט עלייהו אשלים לעשרה.

וכל חד וחד מהני סטרין תלתא דקאמרן, ימינא ושמאלא ואמצעיתא, כל חד וחד ברזא דרתיכין דיליה איהו עשרה בגין דכלא עילא ותתא באשלמותא חדא אינון עשר ספירן, עשר אמירן. וכל הני רתיכין בההוא סטרא דשליט עלייהו איקרון עשר ספירן, עשר אמירן. ובג״כ כל חד וחד מהני סטרין סלקא לעשרה, ומהכא לחושבן סגיא דמתפרשן רתיכין לכל סטרא עד דסליק כל חד לחושבן סגיא.

ות״ח כל רתיכין אלין כד מתפרשן לסטרייהו כלהו איקרון בההוא שמא דשליט עלייהו וברזא דההוא את ממש לתתא.

[p. 392] תרין דנפקו מגו נקודה חד, חד איקרי נושא עון **[ד ט״ב]** וחד איקרי עובר על פשע. אלין אינון מההוא גוון דאתתקף ביה מיא. תרין דנפקי מגו גוון דאתתקף ביה אשא, חד איקרי מרום וחד איקרי רם.

ובספרא דחנוך שמהן אלין כלילן ברזא דעלמא דאתי, והכא בהאי סטרא בוחן לבות. *מרום* כמד״א *אדיר במרום יי׳, כתי׳ מרום משפטיך מנגדו*. ואע״ג דשמא דא קאים בעלמא דאתי, הא כתיב *מרום*. ועל דא אשתתף עלמא דאתי בכל הני והכי איקרי אלהים כגוונא דשמאלא, וכלא חד.

גוונא תליתאה אתתקף ביה רוחא. אינון תרין דנפקו מניה חד איקרי שוכן עד וחד איקרי קדוש. ומאלין אתפרשן נהורין לתתא, וכלהו רתיכין אלין לאלין. וכולהו כינויין דאיקרי בהו קב״ה, וכולהו אשתמודען לסטרא דשליט עלייהו.

כגוונא דא אית סטרין תלתא דנפקין מגו אלין סטרין עילאין דקאמרן, דאינון ימינא ושמאלא ואמצעיתא. ואלין נפקין לבר מנייהו וקיימין תרין מנייהו לבר. וכלהו נטלי רתיכין כגוונא דאלין עילאין, ולאו עילאין כגינייהו. ואלין דלתתא, דנפקי [p. 393] מגו אינון סטרין עילאין דקאמרן, אינון כגוונא דילהון, חד איקרי ימינא וחד איקרי שמאלא וחד דקאי

© 2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

באמצעיתא, גו ההוא אמצעיתא דקאמרן. וכלהו כלילן בהני תלת עילאין וכלהו כלילן ברזא דאת ו״ו דכליל כלהו.

וכלהו ברתיכין ידיען מתפרשן בסטרייהו, ואלין לא איקרון בשמהן ידיעאן בר באינון כינויין דלתתא, כגוונא דאינון כינויין עילאין. ואלין תתאין אחידן בעילאין והני תלתא אוחרנין כלהו רתיכין דלבר, והא אוקימנא.

ת״ח הני תרין קיימין אינון סמכין דלבר, ואינון ימינא ושמאלא, ואיקרון *חסדי דוד*. ואלין צבאות רתיכא דילהון תרין דקיימין ועבדין שליחותא בנביאי קשוט.

ומתמן מתפרשין עובדין בעלמא דאתגלייא. ורזא דא דכתיב (תהלים קיא:2) *גדולים מעשי יי׳ דרושים לכל חפציהם*. *גדולים* דנפקי מגדול ואלין איקרון (שם קיט:156) *רחמיך רבים יי׳*, [p. 394] (שם פט:50) *איה חסדיך*, (שם כה:6) *זכור רחמיך יי׳ וחסדיך*. ואע״ג דאוקימנא דאינון לעילא אוף הכי אתפרשן לתתא כגוונא דלעילא דכתיב *כי מעולם המה*, *מעולם המה* לעילא, *מעולם המה* לתתא.

ועל דא לא איקרון בשמהן כגוונא דאיקרון בשמהן אינון דלעילא. ואינון כגוונא דלעילא אבל אינון בכללא אינון דקיימי לבר. ואינון סמכין דאוריית׳ דנפקי מרתיכין עילאין. ואלין הוו דדוד מלכא, ודא איהו דאדכר תדיר בכללא כמה דאוקימנא.

ת״ח כל הני שמהן עילאין מאינון עשרה דקאמרן דלא נמחקין, יאות הוא. רתיכין דילהון דאינון איקרון אינון כינויין, אמאי נמחקין. אלא רזא דא הא אתמר גו ספרא דרב המנונא סבא דכל הני שמהן עלאין אינון קיימין כגופא לנשמתא עילאה דלא אתידע ולא אתגליא. ואלין כנויין אינון גופא לגופא, כגוונא דאגוזא דאית קליפה לקליפה או אילין לבלבין דאית לון קליפה לקליפה ומוחא לגו. הכי נמי דא אלין עשרה שמהן כלהו כגוונא דהאי קליפה למוחא. ואע״ג דכלהו מוחא, כלהו נהורין עילאין ובוצינין עילאין דלית מאן דקאים בקיומייהו, אבל כלהו כגוונא דקליפה לגבי מה דלא ידיע ולא קיימא בחכמתא כלל, כל שכן רזא דאין סיף. והני כינויין אינון קליפה לגבייהו, וכולא דא לגו מן דא ומוחא סתימאה לגו בגו דלא אתיידע כלל. [p. 395] ועל דא קליפה בתראה לא איכפת לן, ואע״ג דנמחקין.

עם כל דא לא אתיהיב רשותא למחקא אפי׳ אות זעירא דאוריית׳. ואי תימא אי הכי האי ה׳ בתראה דקאמרן איהי קליפה בתראה לגבי אלין, **[ד ט״ג]** לאו הכי. קליפה איהי לגבי אלין עילאין, אבל לגבי אינון כינויין לאו, דהא לא משמשי בה אלא אינון שמהן עילאין ולאו אינון כינויין. אלא כד איהי סלקא לאתעטרא בעילא ולאתאחדא ברזא דימינא ושמאלא, כל הני רתיכין דאינון כינויין כלהו סחרין לה וחפיין עלה סחרנהא, כבעלא לאתתא דפריש גדפיה

© 2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

עלהא. הכי אינון פרישי' גדפין דבעלה עלה וחפיין לה בכל סטרא ואיהי משמשא בבעלה.
וסימנא (יחזקאל טז:8) *ואפרוש כנפי עליך*, (רות ג:9) *ופרשת כנפיך על אמתך*.

[p. 396] ובג"כ אינון לגו ואינון לבר, ואיהי לגו ואיהי לבר, והני כינויין אינון לגו ואינון לבר. מה דאיהו לגו קיימא לבר, מה דאיהו לבר קיימא לגו, וכלא שפיר איהו.

זכאה חולקיהון דאינון דידעין למיזל באורח מישר דלא יטעון לימינא ושמאלא, כמה דאוקימנא *כי ישרים דרכי יי'*.

מבועא דבירא דלא פסיק לעלמין, האי קיימא קיומא לקיימא כלא. כלהו עילאין וכלהו תתאין קיימין בהאי לרחמא דתיאובתא, בגין דאיהו תיאובתא לעילא ותתא לאנהרא אנפין ולאשקאה גנתא.

[p. 397] בהאי לאו רתיכא קיימא ביה לאתגליא אלא כלא איהו סתים בסתימו. ולא קיימא באתגליא אלא כלהו שמהן עילאין וכלהו רתיכין כלהו אתאן לגביה בלחישו. כד אינון שמהן אתיין לגביה אלין רתיכין פרישאן וחפיין לכל סטרין, לדרגא דא ולדרגא דלתתא. ואלין איקרון גדפין דבעלה לחפייא על כלא. והאי דרגא עאל בלחישו כמבועא גו בירא, דלא פסקין מימוי לעלמין ולא אתפרש מבועא לעלמין. וכלא איהו *באר* דכתיב (במדבר כא:18) *חפרוה שרים*, (בראשית כו:19) *באר מים חיים* והא אוקימנא.

האי מבועא דבירא איהו סתים לגבי ההוא בירא, דעאל לגביה בלחישו, והאי כרי גו ההוא נקודה דקאמרן רזא דה"א בתראה, וכרי בה ועאל לגבה, ולא אתיידע כלל.

והאי איהו כמא דאוקימנא דכד אלף אתחבר בה"א או יו"ד האי ה"א איהי בנקודה חדא לאוטבא לעלמא, כגון א"ה או י"ה. כדין ההוא מבועא דבירא גו ההוא נקודה ועאל לגווה ולא אתיידע, וכדין ההיא נקודה קיימא ברזא דקדש הקדשים.

[p. 398] וע"ד רזא דדוכרנא דילה איהו ברזא דקדש הקדשים, דמפקנו דרוחא קיימא בבי גרונא, א"ה י"ה, בגין דהאי איהו אתר דקיימא קדש הקדשים קול גדול, ולא אשתמודע. ולאו איהו רוח ממש. וכדין איהו קדש הקדשים ודאי, וקיימא באשלמותא דכולא לאנהרא מעילא ומתתא. וכדין איהו ה"א בחיבורא דאינון אתוון עילאין וכלא שמא חדא לאנהרא מעילא ותתא.

כד כרי האי מבועא בהאי נקודה ועאל בגויה, כדין כל אינון שמהן עילאין וכל אינון סטרין עלאין דקאמרן כלהו עאלין בגויה בתיאובתא, ברוחא שלים. לעילא בתיאובתא עאלין בה ולא במלה אחרא, כולא ברוחא ולא בגופא. כבעלא דאשתליל מכל לבושי בשעתא דאתי לאזדווגא באיתתיה, ה"נ כל אינון רתיכין דקאמרן דלעילא ותתא כלהו סחרין לה ואינון חפיין

© 2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

עלה, ובעלה אשתליל מכלהו. ועל דא לא אתיין כל אינון שייפין לאתחברא בה אלא ברוח ממש, וכדין כלא איהו רעותא חדא.

[p. 399] וע״ד בשעתא דקב״ה זמין לגבה וישראל לאו אינון זכאין, דאינון פתילה לאנהרא, מה כתיב. *פשטתי את כתנתי, איככה אלבשנה, רחצתי את רגלי, איככה אטנפם.* *פשטתי את כתנתי*, אלין אינון כינויין דקאמרן דכלהו כד מתחברן אינון כתנתא דקב״ה. וכד איהו זמין לגבה איהו אשתליל מכלהו לאתחברא בהדה. וע״ד *פשטתי וגו׳*, לאתתקנא **[ה ט״ב]** ולמהוי זמין לאוטבא לך, ואת לא מתתקנא כדקא יאות. השתא *איככה אלבשנה*, ואתהדר ואסתלק מינה.

רחצתי את רגלי, איככה אטנפם. הא אסחית *רגלי* מההוא טינופא, ומאי איהו. בגין דכד אתתקנית ואזדמנית לגבך אעברית ההוא סטרא אוחרא מסאבא מקמי *רגלי*. השתא *איככה* אהדר לשוייא ההוא טינופא לחפייא על מקדשא הואיל ואת לא זמינת בתיקונך לאתתקנא לגבאי.

הכא אוליפנא דכד רוח מסאבא אתעבר מעלמא כדין אתרבי כלא עילא ותתא. וכד כנסת ישראל זמינא לגבי קב״ה כדין זוהמא לא שלטא בעלמא וכולא אתרבי עילא ותתא. ועל דא *רחצתי את רגלי, איככה אטנפם* כמלקדמין.

ובגין כך כל אינון כינוין אתפשטו בשעתא דהאי מבועא כרי בההוא נקודה ואסתים בגויה. וכדין כד ההוא מבועא אסתים בגווה כדין כלא אנהיר ובירא אתמליא מההוא מבועא דעאל בגווה, ואסתים ביה בחשאי. אינון כינויין חפיין עלה ואתפשטו לסטר דא ולסטר דא.

[p. 400] והני אינון גלידין דאגוזא קלישא דקיימא וחפייא לגו על מוחא, וההיא קליפא תקיפא איתברת ולא קיימא תמן. וכדין כלא איהי ברזא עילאה למיהך ברזין אלין. זכאין אינון דמסתכלין ברעותייהו מלין דרזין עילאין למיהך באורח קשוט, למזכי בהאי עלמא ולאנהרא לון בעלמא דאתי. עלייהו כתיב (דניאל יב:3) *והמשכילים יזהירו כזוהר הרקיע ומצדיקי הרבים ככוכבים לעולם ועד*. זכאין אינון בעלמא דין ובעלמא דאתי.

[p. 401] דיוקנא דאתוון ברזא קדישא ה״א תתאה דקאמרן. רזא דמקדשא, סיהרא כד שלטא ואתקשטת לגבי שמשא לקבלא נהורא מניה, אינון קיימין כתרין רחימין דא לקבל דא. ואינון בתולאן דקיימן בהדה אתקשטן ואתתקנן בתיקונין, חדא בתראה וחדא לקמאה וחדא מסטרא דא וחדא מסטרא דא, ואיהי קיימא באמצעיתא. ושבעין ותרין סנהדרין קיימין כפלגו גורן עגולה למיעבד גופא לסיהרא, לאתקשטא מטרוניתא לגבי בעלה.

© 2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

ואיהי קיימא כגוונא דא כפלגו סיהרא, ודא נקודה באמצעיתא. דההיא נקודה נטלא נהורא מן שמשא לאנהרא לכל גופא.

ורזא דא נקודה דקיימא בפלגו דעינא כלא קיימא בההיא נקודה דקיימא באמצעיתא דאיהי נטלה כל נהורא לאנהרא לכל עינא. וסיהרא לא אתנהירת אלא מגו חד נקודה דקיימא ואסתים גו אמצעיתא, אע״ג דלא אתחזייא בסיהרא.

[p. 402] ת״ח לית לך עיגולא בעלמא דלא איתעביד מגו נקודה חדא דקיימא באמצעיתא, ובגין כך עיגולא דסיהרא מגו חד נקודה דאסתים בגווא באמצעיתא, אתעביד כלא. והאי נקודה דקיימא באמצעיתא נטיל כל נהורא ואנהיר לה לגופא ואתנהיר כלא.

רזא דרזין לאינון דמסתכלין ברזי דחכמתא, האי ה״א דאיהי פלגו דגופא דסיהרא ואיהי בעיגולא כדאמרן, בגו ההוא נקודה דקיימא גו אמצעיתא, אמאי איהו פלגא. לאו פלגו אלא סתימא מסטרא דא ופתיחא מסטרא דא, כנוקבא דפתיחא לגבי דכורא לקבלא ליה בגווה ולאתנהרא מניה ולאתחברא בהדיה. ועל דא איהי פתיחא לגביה לקבלא ליה, וכדין איקרי ה״א. מאי ה״א, כמאן דאמר הא אנא.

וכד איהי אתנהירת מניה ואתחברו דא בדא וסיהרא אתמלייא, כדין האי ה״א אשתלים ואתמליא סיהרא מכלא. ומאתרא דאיהו ה״א פלגו דסיהרא אתעביד מ״ם, סיהרא בשלימו.

[ה ט״ג] וקיימא כגוונא דאימא עילאה, דאיהי ס׳ סתימא כמא דאוקימנא ברזא *לסרבה המשרה*. והשתא קיימא סיהרא באשלמותה, עלמא תתאה כגוונא דעלמא עילאה. ודא איהו רזא דאת ס׳.

[p. 403] ות״ח את דא ס׳ לאו איהו אלא בעיגולא כיון דקיימא סיהרא באשלמותא, וכלא מרזא דאת ה׳ כמא דאתמר. על דא איהי בקדמיתא פתיחא ברזא דה״א לקבלא לבעלה, ולבתר דאשתלים מניה איתמליא באשלמותא, אתעביד ס׳ כגוונא עילאה דעלמא דאתי כדקאמרן. ובג״כ ה״א עילאה ה״א תתאה, ס׳ עילאה ס׳ תתאה, כלא דא כגוונא דא. ודא איהו רזא חדא, עילאה ותתאה כחדא.

ת״ח עלמא עילאה איהי פתיחא בקדמיתא ברזא דה״א, וכד אתמלייא מאינון שבילין עילאין ואתנהרא לאנהרא, אתפשטת ואשתלים ואתעביד ס׳, וכלא ברזא חד.

דיוקנא דאת ו״ו ברזא קדישא. האי את עלמא דלעילא, פשיט פשיטו לאנהרא לתתא. וההוא פשיטו איהו בשית סטרין כלילן כחדא, בחיבורא חדא, דא כגוונא דדא, ודא כגוונא דדא, וכלהו מתחברן באינון רתיכין דילהון באת דא.

© 2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

והאי את איהו רשימו בשית סטרין כלילן כחדא, ודא הוא דאנהיר לסיהרא ברזא דשית סטרין כלילן. דהא כד מתחברן כחדא פשיטין בפשיטו, כלא דיוקנא דו״ו דיוקנא דאדם. ואע״פ דאינון שיתא סטרין, לא איתחזו בפשיטו בר חד גופא.

[p. 404] רזא דרזין לאינון דמסתכלין באורח מישר בדיוקנין דאתוון. הכא בהאי את כלהו בחיבורא חדא, לאחזאה דכלהו קיימין בקיומא דגופא, דאיהו נטיל כלא. וכד האי ו״ו קיימא הכי בחיבורא חדא, הא איהו זמין לגבי נוקבא, פשיט ואשתליל מכלא, רזא דיוקנא דגופא דיוקנא דאדם.

וכד מסתכלין רזין דרועין מסטרא דא ומסטרא דא מתחברן בהאי גופא, דלא אתחזיין בר גופא בלחודוי, בגין דכלהו כלילן ביה. אימתי אתחזון, בשעתא דאת דא אתפשטת ואיקרי אלף, כדין תרין דרועין דא מסטרא דא ודא מסטרא דא, וגופא קיימא בינייהו באמצעיתא.

ועל דא אלף רישא לכל אתוון, בגין דתיקונא דא כד קאים איהו רישא לכל מה דנפיק מעלמא דאתי. ואע״ג דרזין עילאין אחרנין נאמרו ברזא דאל״ף, אבל דא איהו בירורו דרזא דמלה, כמה דאיהו בספרא דאדם, והכי בירורו דרזא. ומהכא אתפשטו אתוון אחרנין, כלהו בסטרייהו, כל חד וחד כדקא חזי ליה.

[p. 405] ואת דא כלא איהו חד, ו״ו ואל״ף, בר דהאי אסתים כלא בגויה והאי אחזי כל דיוקניה. ואי תימא תרין ירכין דלא אתחזיין, הכי הוא ודאי, דהא תלת סטרין אינון רזא דתלת אחרנין. ותו אלין אינון רזא דתורה שבכתב, כללא דכולא, ומהכא נפקן כל שאר, כגוונא דא נביאים וכתובים כלהו כחדא. אל״ף איהו חד, רזא דתלת גוונין כחדא דאינון אבהן. וכד אבהן מתחברן כחדא אינון חד. ועל דא איקרי אלף חד, רישא לכל אתוון, רזא דתורה שבכתב כמא דאיתמר. ועל דא ו׳ ואלף רזא חדא אינון. את ו׳ דיוקנא דאדם, רישא וגופא אתפשטותא חד, אל״ף אשלמותא דדיוקנא לאחזאה.

וכי תימא ו׳ דאיהו אתפשטותא חד, פשיטו חד בלא דיוקנין אחרנין, אמאי רזא דיליה שיתא ואלף דאיהי תלת דיוקנין, אמאי רזא **[ו ט״ב]** דיליה חד. אלא מהכא רזין דסלקין בשמא קדישא אסור לאסגאה לון בפרטא אלא לחברא כלהו ולייחדא לון כחדא למהוי חד. וכד אינון כחדא בכללא חדא בדיוקנא חדא, אית לפרשא לון ולמעבד פרטין דנפקי מההוא כללא דאיתחזי. ועל דא כלל אתהדר למהוי פרט, פרט אתהדר למהוי כלל. כלל דא ו״ו דאתהדר למהוי פרט ברזא דשית, ואיהי פשיטו חד בלחודוי. פרט, אלף, תלת דיוקנין מתחברן כחדא, ואתהדר למהוי כלל [p. 406] ברזא דחד. ורזא דא כלל ופרט וכלל, א׳ ו״ו א׳, וכלא חד.

אל״ף פרט דאתהדר למהוי כלל, ולבתר אתהדר למהוי פרט, ואיהו פרט וכלל ופרט. ו״ו כלל ואתהדר למהוי פרט, ולבתר אתהדר למהוי כלל, ודא רזא כלל ופרט וכלל. אל״ף פרט ואתהדר למהוי כלל כמא דאוקימנא, ולבתר אתהדר למהוי פרט בגין דאיהו אל״ף. והכי סלקא

© 2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

ברזא דאלף, דרועין וגופא ואתפרשן רזין למאה, וממאה לאלף. ע״ד אקרי אל״ף ברזא דאל״ף, אלף חד כלל. אלף אלפא פרט.

ו״ו כלל ואתהדר למהוי פרט כמה דאוקימנא, ולבתר אתהדר למהוי כלל, רזא דאדם חד, רזא חד. וכלא סלקא ברזא חדא ובמתקלא חדא למהוי כלא חד. ו״ו אתהדר למהוי כולא חד, נהורא חדא כלילן בשית סטרין.

ורזא דא *וירא אלהים את האור כי טוב*, דא ו״ו דהוא אזיל ונהיר ברזא דימינא, בכללא חדא. ולבתר [p. 407] *ויבדל אלהים בין האור ובין החושך*. אתהדר את דא למהוי אלף, תרין דרועין, דא מסטרא דא ודא מסטרא דא, חד אתקרי *אור* וחד אתקרי *חשך*. אתפלג את דא בגוייהו וכדין אתפלג מחלוקת מתרין סטרין דאינון *אור* ו*חשך*, דכתיב *ויבדל אלהים בין האור ובין החושך*. מהו *ויבדל*, דאיתפרש מחלוקת ההוא ואסתכמו תרין סטרין למהוי בשלם. והבדלה דא היא הבדלת מחלוקת לאסתכמא למהוי כלא חד, שלים כחדא. ובג״כ א״ו כחדא אינון.

ויקרא אלהים לאור יום, דא סטרא חדא דרזא דאל״ף. לבתר אתפרשו תרין סטרין למיעבד עובדא, חד עביד ערב וחד עביד בקר. כיון דעבדו עובדין אסתכמו תרוייהו ואתכלילו באת ו״ו. ההי״ד *ויהי ערב ויהי בקר*. *ויהי ערב*, מסטרא דחשך, *ויהי בקר*, מסטרא דאור. כיון דעבדו עובדין מיד אשתכללו לחד, דכתיב *יום אחד*. דא רזא דאת ו״ו דאתכלילן ביה למהוי חד.

ודא הוא רזא דכתיב *ויהי* ולא כתיב והיה. *ויהי*, כד אתחזיין ברזא דאלף ועבדו עובדין ואסתימו, ולא אתחזון, כדין כתיב *ויהי*. הוה, והשתא לאו הכי, דהא אתכליל ברזא דו״ו, והשתא כלא *יום אחד*. (תהלים קו:2) *מי ימלל גבורות יי׳ ישמיע כל תהלתו*.

[p. 408] *ויאמר אלהים יקוו המים מתחת השמים אל וגו׳. יקוו המים מתחת השמים*, דא סטרא תתאה, סטרא חד דברזא דאלף, דאיהי סטרא דאקרי *חשך*. ודא הוא *מתחת השמים*, דהא מההוא סטרא מתפרשן מיין, ונבעין בנגידו דטמירו מסטרא אחרא דלעילא, דאיהו ימינא.

אור דאתגניז, באן אתר אתגניז. ברזא דאת ו״ו. וכד איהי איתגניז כולא אתגניז, סטרא אחרא גניז עמיה. ועל דא *מתחת השמים אל מקום אחד*. ודא הוא סטרא דאשתאר חד בלא חבריה, כד איתגניז בקדמיתא. ומההוא סטרא כד אתפלגו מיא **[ו ט״ג]** ואתכנישו בגויה כדין איתחזי יבשתא מההוא סטרא. ורזא דא *הר ציון ירכתי צפון, קרית מלך רב*, דהא מההוא סטרא איתחזי ואתגליא. לבתר דאיתגניזו אלין תרין סטרין אתהדר כלא למהוי ו״ו, ואסתים כלא בגויה והוה חד.

© 2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

[p. 409] (בראשית א:14) *ויאמר אלהים יהי מארת ברקיע השמים*. *רקיע השמים*, דו״ו דאיהי את דאקרי *שמים*. *רקיע השמים*, דאתפשט מניה פשיטו חד לאנהרא לארעא ולאשקאה ההוא יבשתא, והאי איהו *רקיע השמים*.

מאן איהו *רקיע השמים*, ההוא פשיטו דאתפשט מאת ו׳ כגוונא דא, ג׳. האי איהו פשיטו דאתפשט מאת ו׳ו אתעביד ג, רזא דתלתא, דהאי קיומא דתלתא דקיימן לתתא. וכל אינון נהורין עילאין כלהו קיימי בהאי *רקיע* פשיטו דאתפשט מאת ו״ו לאנהרא ולאשקאה לארעא כמא דאתמר.

את ו״ו, דיוקנא דא אשתליל מכלא, דלא איתחזון ביה כלל מכל אינון סטרין אחרנין, בר חד פשיטו דגופא בלחודוי בלא דרועין וסמכין. וקיימא הכי ברזא דשמא קדישא בגין למהוי זמין לגבי נוקבא לתתא.

ואע״ג דאלין סטרין אחרנין אתרשימו בגויה, הכא רזא דרזין לאינון דידעי רזי דמהימנותא, למנדע באן זמנא איהו אל״ף ובאן זמנא איהו ו״ו. [p. 410] בזמנא דקיימא לאחזאה רזי מהימנותא ולאלפא יחודא ברזא דשמא קדישא לכל עלמא. כדין קיימא ברזא דאל״ף לעיינא דדא ראשיתא דכלא, למילף מהימנותא ויחודא דקב״ה. וע״ד קיימא ריש לכל אתון, דהא לא אתא בר נש לעלמא אלא למילף ולמנדע למאריה. וקיימא בדיוקנא לעיניהון דכלא, אוליף חכמתא דמהימנותא דמארך (דברים ד:32) *מקצה השמים ועד קצה השמים*.

וע״ד אתרשים קמיה דבר נש בדיוקנין דאתחזי למשאל ולמנדע, דכתיב (שם) *כי שאל נא וגו׳*. ודא איהו שאלתא קדמאה לאשתמודע ב״נ למאריה, דדא הוא ראשיתא דכלא. וכדין איהו רזא דאל״ף ראשיתא דקיימא לכל אתוון.

ובזמנא דקיימא לאזדמנא לגבי נוקבא ברזא דשמא קדישא, קיימא אשתליל מכלא, ואתקשר כלא בנוקבא, ולא אתחזי בר גופא בלחודוי. וכלא אתקשר בנוקבא דרועין, חד תחות רישא וחד דמחבקא לה. וע״ד לא איתחזון באת ו״ו ירכין. וההוא דרקיעא כלא [p. 411] אסתים בגווה בסתימו ורזא דרזין. ואיתחזו ו״ו בלחודוי כמאן דאשתליל מכלא, וכדין איהו זמין ואתקשר לגבה דנוקבא. וע״ד זמין את ו״ו ורזא דשמא קדישא לאתחזאה, דהא לא קיימא ה״א בתראה אלא שלימא ומליא כמא דאתחזי.

זכאה איהו חולקיה מאן דעאל ונפק וידע אורחין ושבילין ברזא דמהימנותא לאשתמודעא למאריה. זכאה איהו בהאי עלמא וזכאה איהו בעלמא דאתי.

דיוקנא דאת יו״ד, נקודא קדמאה דסלקא במחשבה, ואסתים ולא ידיע. האי נקודה קיימא בסתימו דמחשבה בגין דלא אתפשט כלל. ולא ידיע לאן אורחא הוא ולאן אזיל, ומאן איהי ומאן נפקא. וע״ד כלהו קיימין בה.

© 2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

וההוא נקודה ברעו דמחשבה דלא אתידע כלל. ואיהי נקודה דקיימא באת ה״א עילאה דקיימא על כל אילין שית סמכין דקאמרן, ואינון חמש כדקאמרן, ואינון פליאות. וע״ד איקרי רזא דא פלא, ואות אלף סלקא הכא והכא, כלא אות פלאות, והא אוקימנא.

[p. 412] בכל אלין סמכין בכל אלין רתיכין דקאמרן, כד סלקא ה״א בתראה, אתקשר באת וא״ו אינון רתיכין דיליה, פרישן על נוקבא כדקאמרן. כד סלקא ה׳ בתראה אתקשר דלא כלילן באינון רתיכין עילאין, כלהו חפיין בסחרנא דנוקבא. רזא דא כד נוקבא לא אתקשרת בדכורא, חפיא לה חד קליפה תקיפא דסתים נהורה. וכד אתקשרת בדכורא, חפיין לה כל הני רתיכין עילאין ותתאין, אינון קליפה קדישא דחפיין לה ומתלבשת בהו. והיא אתקשרת באת ו״ו עילאה בה״א דנקודה עילאה סתים בגווה. וכד איהי נטלא לון וכלהו בה, כדין איתעבידו כלהו ה׳ כגוונא דא . ואסתים נקודה עילאה דקיימא באמצעיתא. ואיהי ו״ו דאזלא בעיגולא למעבד גופא לאסתמא האי נקודה.

כגוונא אחרא עביד גופא באינון רתיכין דילה, ואיהי נקודה דקיימא באמצעיתא, וכדין איקרי ה״א. ה״נ האי את רזא דו״ו, אינון גופא וקיימא ברזא דא והאי נקודה באמצעיתא. ובג״כ כלא חד. והאי נקודה עילאה איקרי חכמה עילאה, והאי נקודה תתאה איקרי חכמה תתאה, חכמה זעירא. והאי ה״א והאי ה״א, בר דהאי נקודה אתרשים בקדמיתא בלחודהא.

י׳ נקודה חד עילאה דקיימא על תשעה סמכין, כמא דאוקימנא. אלין לא איקרון בשמהן בר אילין ה״ו באינון רתיכין דילהון, אבל הני תשע סמכין די׳ נפקי מגו בוציצא ואתרשימו תחותוי ד״י באילין אינון ט׳ נקודין דמתפשטן באתוון, בגין דכל אתוון נפקין מיו״ד באינון שבילין דילה. וכמא דאתוון נפקין מן יו״ד, הני נקודין תשע נפקין מאינון תשע.

[p. 413] ואע״ג דאמרן דהני תשע אינון תחותיה דיו״ד, עליה דיו״ד אינון. אבל אינון סמכין לה ואיקרון רתיכין בתשע אחרנין דאינון רזא דאין סוף, וכלהו קיימא ליו״ד. וכל הני דלתתא אסתימו ואהדרו להאי נקודה. ועל דא כל יומין.

© 2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

קו המדה

[זהר חדש, נו ט״ד] [p. 414] א״ר שמעון עד הכא לא הוו חברייא ידעי רזא יחודא. א״ר אלעזר כל קראין דאורייתא רזין סתימין עילאין אינון, והאי קרא מאן איהו.

[p. 415] פתח ואמר (דברים ו:4) *שמע ישראל יי׳ אלהינו יי׳ אחד*. האי קרא אע״ג דכמה סטרין דרישנא ביה רזא דייחודא דביה סתימין מעיינין, לבא אטים מניה. דכמה חכימין טרישין דלבא לעאן ולא דבקין ולא ידעי. סתים מחיזו עיניהון, מסוכלתנו לביהון.

ת״ח ברזא דייחודא אתוון טמירין, שורין, ותיבין, גליפין בקיומייהו. *שמ״ע, שמ״ע,* דרזא דייחודא גו טמירא עילאה סתים, וגליא גו גליפי טמירין, לסלקא בדרגוי לאשתלמא לעילא.

[p. 416] *שמע*, ביה תלייא *ש״ם*, ביה תלייא שמיעה. *שם* כד״א (ש״ב ו:2) *אשר נקרא שם*. *ע׳*, אשגחותא דריש שתא ועד סייפא שתא. ע׳ טובה לאסתכלא ביה, בגין דאית עין טובה ועין רעה. עין טובה מסטרא דימינא, עין רעה מסטרא דשמאלא. עין טובה, היינו רזא דרשים ביה *ישראל* דכתיב *ישראל*, ישראל סבא, ואוקמוה דהכא ישראל סבא.

[p. 417] ומאן דאמר ישראל זוטא, כלא חד. ישראל זוטא שפיר דעין סמיך ביה. ומאן איהו, דכתיב (איוב לו:7) *לא יגרע מצדיק עינו*. ודא ו׳ זעירא, ו׳ עילאה, כלא חד. ו׳ זעירא, מבועא דבירא דלא אפסיק מניה לעלמין.

עד הכא אתפרשו אורחין גליפין ברזא דא. מכאן ולהלאה רזי דרזין דייחודא שלים כדקא חזי, שיעורא דלית שיעורא למיעבד מדידין ושיעורין לסטרין כלהו.

[p. 418] *יהוה אלהינו יהוה*. רזא דארביסר אתוון, תלת שמהן פנימאין, כללא דכלא. רזא חדא, עילאה ואמצעיתא ותתא. הכא כללא דכל סטרין מאתר דלית ביה שיעורא דאקרי אין סוף, עד סייפי סטרא בתראה, תתאה לכל דרגין. חד לעילא, אתר דשירותא דמתמן נפקין שבילן לכל סטרין. חד באמצעיתא, רזא דמשה אכליל גרמיה ביה בגו אברהם ויצחק. חד כללא דדוד מלכא, תיקונא וסמכ״א חד לכלהו.

וכד מתחברן אתוון דמהימנותא אתגליין בחבורא וקישורא דכלא, תרין עלמין עילאה ותתאה. עילאה סלקא דלית שעורא [p. 419] וא״ס. תתאה נחתא **[נז ט״א]** משעורא עד אין סוף דכל דרגין. עלמא עילאה דמתקשרא וסלקא עד א״ס, פליג אתווי בדרגוי, שבע אתוון, יהו״ה אל״ה. ע״כ רזא דעלמא עילאה דמתקשרא וסלקא עד א״ס ואתפליג באתווי שבעה.

© 2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

עלמא תתאה דמתקשרא ביה ונחתא עד סוף דכל דרגין פליג אתווי בדרגוי, שבע אתוון, ינ״ו יהו״ה. תלת אתוון עילאין בד׳ אלין, רזא חדא, חבורא וקשורא חדא, דלית בהו פירודא. ובג״כ ארביסר אתוון, ז׳ וז׳, וכלא חד.

אחד , ואוקמוה דלי״ת עילאה, רב על כל שאר אתוון. וכן ריי״ש *דאל אחר* לאשתמודעא דלא לאחלפא רזא קדישא עילאה ולאכללא סטרא אחרא בהדיה.

סימן עיי״ן דל״ת דאינון רברבין, ע״ד סהדותא דרזי רזין, לאפקא משחתא דא למשיחא דרזא דמהימנותא. ומאן דידע רזא דא ידע רזא דמאריה, ואחסין תרין עלמין, עלמא דא ועלמא דאתי.

ומשחתא אקרי [p. 420] קו המדה. ודא אתייהיב לחכימי עליונים קדישין דידעין רזא דמאריהון ומשתדלי ביקריה, ולא אתייהיב לחייבי עלמא דלא ידעי ולא חששי ליקרא דמאריהון. ואינון זכאי קשוט די בהון רזא דמהימנותא עילאה אתיהיב למנדע ולאסתכלא, בגין דלא סטאן ימינא ושמאלא.

קו המדה אורך ורוחב. קו המדה עומקא ורומא. קו המדה עיגולא וריבועא.

[p. 421] בתליסר תרעין קיימא למנדע, ואינון שיתא ועשרין לתרין סטרין. כד מתגלפי בגלופייהו כלא חד במשחתא דא. קו המדה סלקא ונחתא, אתגליף בגליפוי לכל סטרין.

נהורא דלא קיימא בנהורא גליף ונפיק נציצו דכל נצוצין ובטש גו רעוא דרעוון, ואתטמר ביה ולא ידיע.

בזמנא דרעוא דא בעא לאתפשטא, נפיק האי נציצו דטמיר גו האי רעותא, בגין דאתחזי ולא אתחזי לאתקיימא כגוונא. כד אתפשט רעותא דא בטש האי נציצו דאחזי גוון ולא גוון ועאל בהוא אתפשטותא, ונפק בגוונוי, וסלקא וקיימא בסליקו גו רעותא ואתפשטותא.

בטש רעוא אתפשטותא דיליה בסתימו דלא אתיידע, ואפיק נהורין דקיקין, כלילין כחדא. כד בעאן לנפקא האי נציצו דביה גוונין, בטש בההוא אתפשטותא ואתדחיק. ומגו [p. 422] דחיקו, נפקין אינון נהורין דקיקין ואשתמעו כחדא. כדין האי נציצו אחזי בהו גווני, ואצטבע כלהו כחדא, חיור וסומק וירוק ואוכם. ואתעכב ביה תריסר ירחין, ולבתר אתעקרו מתמן ואשתילו באתר אחרא.

והאי נציצו סלקא ונחתא, והאי איקרי בוצינא דקרדינותא. האי אתקין ובטש בכל נטיען נהורין, ואומר לו גדל. כדין אפיק מבועי ההוא אתפשטותא עילאה קדמאה, ואשקי ונהיר לכלהו ואתרביאו.

© 2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

[p. 423] בהאי בוציצא דקרדינותא נהיר מאן דנהיר וסלקא ונחתא ואתפשט לכל סטרין, וכדין איקרי קו המדה וקיימא משחתא לעילא ותתא.

קו המדה, בוציצא דקרדינותא, סתימא דכל סתימן, משחתא נהירא דאתקין שפירו לכלא. ההוא שפירו דנפיק מפשיטו קדמאה איהו אתקין לון, ביה קיימין למשחתא לעילא ותתא.

מאן דזכי בהאי וידע ביה זכה למנדע בחכמתא דמאריה. זכאה חולקיה בהאי עלמא ובעלמא דאתי.

[p. 424] דא משחתא לרזא דמהימנותא. קו המדה אורכא ופותיא **[נז ט״ב]** בשיעורא, עומקא ורומא בשיעורא, עיגולא ורבועא בשיעורא, כלא סחרא משחתא חדא. כל נהורין וכל רזין לא סלקין ולא נחתין ולא מתפשטין אלא במשחתא דא, בר לעילא לעילא דלית שיעורא ולא קיימא בהאי לאסתכלא ולמנדע. כל שיעורין וכל משחתין, הוא כליל לון וכולא אתכליל ביה.

קו המדה, אינון גוונין דאצטבעו ביה וקיימין ביה אתפשטו. וכד אתרביאו סלקן ומתפשטן לאורכא ולפותיא ועומקא ורומא, ואיהו סלקא ומדיד לכלא במשחתא חדא. שארי מלעילא מאתר דשארי שיעורא עד סוף דרגי מהימנותא.

תרעא קדמאה, שירותא דשארי טמירא דטמירו. והאי נציצו אתרבי ונציץ, דלא אתגליא ולא ידיע עד דמטי לרעוא דרעוין, ומתמן אתגלייא ולא אתגליא עד דקשיר קשרין למשחתא. כגוונא דאיהו מדיד הכי אתרביאו וסלקן לכל סטר, קשרא דנעיץ מתמן ושראן קשרין.

ההוא קשרא קדמאה תלתא אלפי עלמין קשירין ביה. חד עלמא סלקא לעילא, וחד נחתא לגביה, וחד לתתא מניה, דאיהו דקיקא מכלהו. בין עלמא ועלמא אלף עלמין. עלמא תתאה מכלהו, אלף אמין וחמש זרתין אתכלילו בהאי קשרא. והאי קשרה אורכיה תלתא אלפי עלמין וחמש אצבען. פותייה תלת [p. 425] אלפי אמין. וכלא אתקשר בעיגולא, עיגולא דסלקא ונחתא בעיגולא אחרא. שית אלפין עלמין לגו מעיגולא חד, והאי קשרא כליל כלא.

האי קשרא קדמאה, קיומא נעיץ מהכא ואתפשטו קשרין ומדידין. מהאי קשרא שארי קו המדה לאתפשטא מדידין. מדיד אלף, דאיהו עיזקא חדא ואלף דאיהו עיזקא חדא, לאתאחדא דא בדא. ואינון עיזקן אינון מאתן אלף עלמין דכסיף בהו קב״ה. ואלין עיזקן אתאחדן דא בדא. בין עיזקא לעיזקא ת״ק אלף עלמין, ואלין דפתחי תרעין לכל סטר, בין עלמא ועלמא טפח. עיזקא תניינא רב מחבירתה, במשחתא דקשרא קדמאה דכלא.

© 2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

[p. 421] מהכא אתפשט לתתא ומדיד קו המדה תלת זרתין, פשיטין בלא קשרא. ארכא דההוא זרת שתין רבוא עלמין. בהאי זרת אתתקנו שמים ברזא דשתין רבוא עלמין, וכל עלמא ועלמא כלילא בארבע אלפין עלמין אחרנין. הה״ד (ישעיה מ:12) *ושמים בזרת תכן*.

אתפשט ק״ו המד״ה, ואתתקן במדידו תרין זרתין ופלגא ופלג פלגא, בלא קשרא.

כל משחתין אלין דהאי סטרא דקיימי בקו המדה משחתא חדא לריבועא כלא, ולאו הכא לעיגולא. ומשחתא דקיימא בק״ו המד״ה איקרי משחתא דריבועא. בהאי משחתא קיימא כלא ואתקיים. עומקא דריבועא, דא חמשין זרתין לאתפתחא לחמש סטרין, רומא חמש. ועד הכא קיימא משחתא דריבועא, והכא קיימא קשרא לקיומא.

קשרא קדמאה דאיהו שירותא דהאי איהו קיומא. קיימא קו המדה במדידו דמשחתא. ועד הכא תרעא קדמאה לקיומא.

אשתכח קו המדה במשחתא דא דריבועא בכל סטרוי שבע מאה אלף עלמין ושבעה טפחים וחמש זרתים ופלגא ופלג פלגא. עומקא ורומא חמשין וחמש זרתין.

[p. 427] הכא אשתכללו קו המדה במשחתא חדא משירותא דקשרא קדמאה עד סיומא דמשחתא דנא דריבועא. הכא משחתא חדא לקיימא חד **[נז ט״ג]** והאי איקרי משחתא עילאה, קיומא סתימאה, קשרא קדמאה. וריבועא דא קיומא דרזא ידו״ד, שמא קדישא עילאה, כללא דקשרא קדמאה, ומשחתא דריבועא דסלקי גו משחתא ברעותא דסתימו עד אין סוף. ועד הכא קיומא חדא עילאה סתימאה.

מהכא אתפשט קו המדה ומדיד גו גוונין דקיימין בקשירא חדא, כלילא חדא. קו המדה אתגלייא וקיימא בנציצו דנהיר, וכל גווני קיימין ביה.

תרעא תניינא. קו המדה שארי ואתגלייא בי״ב קשרין עילאין, ומאתן ותלתין ושית קשרין אחרנין דקיקין. אלין י״ב קשרין עילאין קיימין גו קשרא קדמאה סתימא ורבועא, ומתקשראן ואתאחדאן בהו, ומתאחדאן ומתקשרין באלין אחרנין. וכד מסתכלין, מלין כולא איהו משחתא חדא.

[p. 428] וקשרא קדמאה מאינון י״ב, אלין אינון דקיימין במשחתא בגין דמתפשטי יתיר, וכל אינון אחרנין לא מתפשטי הכי, אלא דבקין דא עם דא וכלילן דא עם דא. ובקו המדה קיימי כלהו כחדא, כללא חדא למשיחא הדא.

האי קשרא כגוונא דקשרא קדמאה איהו, ושיעורא דיליה ואורכיה ופותייה כההוא גוונא ממש, בר דהאי באתגלייא וההוא קדמאה נעיץ דלא אתגלייא.

קשרא תליתאה. קשרא דא איהו קדמאה, ודא משנייא מכל אינון גוונין. ודא איהו קשרא בגוון יתיר ואיהו קאים למשחתא לאתפשטא. שארי קו המדה ומדיד באלין תריסר קשרין. תלת מינייהו עילאין דקיימין למשחתא בההוא מדידו דמדיד, ואסגי ארכאן דיומין

© 2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

בכולא. וסימן דא *חו״ל*, רזא דכתיב (איוב כט:18) *וכחול ארבה ימים*, והא אוקימנא. מדיד אלף ושארי מרישא דעזקא דלעילא דיוקנא רזא דאדם.

[p. 429] מדיד ברישא לאתפשטא לתתא באורכא ההוא רישא, שארי מלעילא ומדיד בעיגולא לתרין סטרין. סטרא חדא תלת מאה זרתין ופלגא וחד שליש. סטרא דא קיימא בחמש מזלגין דעיילי לסטרא תניינא ומתדבקן אלין באלין. ומשחתא דאלין מזלגין דעיילי דא בדא תלת מאה טפחים וחד זרתא ופלגא. מתדבקן אלין באלין לקשרא סטרא דא בסטרא תניינא. סטרא תניינא מדיד בוציצא באתפשטות ואתעביד משחתא, תלת מאה זרתין ופלגא וחד שליש בההוא סטרא קדמאה. אשתכח עיגולא דרישא, דא שית מאה זרתין וחד ותרין שלישים. משחתא דאינון מזלגין שית מאה טפחים ותלת זרתין.

דא הוא עיגולא דרישא דאתפשט בוציצא, ומדיד לתתא לאורכא. אשתכח בההוא בוציצא במדידו שית מאה אלפין עלמין ושתין רבוא אחרנין. דא איהו אתפשטותא דבוציצא למיעבד משחתין לעיגולא ואורכא. והכא איהו קשרא חדא לתתא וקשרא לעילא.

קו המדה מדיד אלף ושארי מעומקא דגופא לגו. ואתפשט בוציצא ומדיד לאורכא בעומקא, וקשר חמש מאה אלפין עלמין במעוי לגו, כד״א (שיר ה:14) *מעיו עשת שן מעולפת ספירים*. *מעולפת*, דא היא בוציצא עד דלא אתפשטת, דאיהי *מעולפת* לאתפשטא ולמיעבד מדידו.

[p. 430] ודא איהו מדידו דבוציצא בהאי סטרא, רומא ופותייא. ברזא דנפיק מבוציצא אתפשטותא חדא, דאיהו רומא ופותייא, תלת מאה אלפין זרתין לאתפשטא בתלת מאה עלמין. ובין עלמא ועלמא תלת מאה אלף טפחים, וכלהו קיימי ברומא ופותייא ברזא דבוציצא דקרדינותא. **[נז ט״ד]** וקיימא האי בשית סטרין אלין, שית סטרין דעלמא, דכלהו קיימין בהאי בוציצא באתפשטותא דא.

והכא אתקשר קשרא חדא לתתא וקשרא חדא באמצעיתא וקשרא חדא לעילא. אתקשרו קשרין אלין תלתא באתר דא בבוציצא. אשתכח בוציצא דא ברזא דלעילא ואמציעתא ותתא למיעבד משחתא. תלת קשירין אלין אתקשרין בבוציצא וקיימא אלין תלתא בסטרא דאורכא, ואלין עבדין תלתא אחרנין בסטרא דאחרא. אלין תלת קדמאי קיימי גו משחתא. כל קשרא וקשרא קאים במשחתא, שית מאה אלף עלמין ושית זרתין ושית טפחים, וכלהו קיימין בקיומא. אשתכחו תלת קשרין קדמאי דאינון תמני סרי אלפי אמין ותמני סרי זרתין ותמני סרי טפחים. ודא איהו רזא דבוציצא בסטרא דא. וכן כגוונא דא קיימין תלת קשרין אחרנין.

[p. 431] וכלא קיימא ברעותא דמשחתא דבוציצא דסלקא עד א״ס. משחתא דבוציצא אתפשטת מקשרין אלין, וסליק וקשיר כלא בקישורא חדא, גו משחתא בשלימו חדא.

© 2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

אתהדרת אתפשטותא וקיים גו רומא ועיגולא ורבועא, וסליק וקשיר לעילא חד קשרא. לבתר נחית וקשיר לתתא קשרא חדא, וקיים כלא.

אשתכח רזא דבוציצא בכל הני קשרין ובכל הני מדידין, משחתא חדא, וקשרא חדא. וההוא קשרא כד סלקא וקשיר חד קשרא, עביד משחתא, וקאים בקיומא, ונעיץ נעיצו דמהימנותא. כד נחית וקשיר חד קשרא עביד משחתא וקאים בקיומא ונעיץ נעיצו דמהימנותא.

רבועא קיימא על עיגולא, ועיגולא על אורכא, ואורכא על עומקא, ועומקא על רומא, וכלא ברזא דבוציצא למיעבד מדידו.

קיימא בוציצא ואהדר לאתפשטא כמלקדמין. כד קשיר קיומא זמנא חדא איהו מעולפת. בזמן דאיהי מעולפת כדין רשים כל גוונין באינון אתרין דאתחזיין, חיור וסומק וירוק ואוכם. ואלין אינין גוונין ארבע דאתקינת בוציצא ואנהירת בנהירא דנעיץ ונפקא. ורזא דא *מעולפת ספירים, ספירים* דנהירין.

[p. 432] אהדרת בוציצא ואתפשטת כמלקדמין, ונטה קו ועביד מדה. ומדיד אלף לסטר דא ואלף לסטר דא, לארבע סטרין, לקבל קיומא דאתוון יהו״ה, דאינון ד׳ אתוון. אתפשטת בוציצא ומדיד גו גוונין לקיומא בנציצו, לאורכא ולרומא ולעומקא ולפותייא.

נציצו דימינא בגוון חיור ברזא דבוציצא במשחתא, כההוא פשיטו דגוונין קיימאן במדידו לאורכא לעילא ותתא, שבע מאה אלף עלמין ושית מאה ותליסר זרתין. וכן בכל אינון סטרין, בכל אינון גוונין. כד מדידו דההוא גוון אוכם דקיימא בגריעותא לאתחברא בגוון חיור, וכד מתחברן אלין תרין גוונין, כדין אינון משחתא חדא. אשתכחו אלין גוונין במדידו דמשחתא לארבעה סטרין דגוונין, תמנייא ועשרין אלף עלמין ואלף ומאתן ואלף ומאתן מהאי סטרא ומהאי סטרא, ותריסר זרתין.

עד הכא פשיטו דרזא דבוציצא לעילא במדידו דכל סטרין, לאורכא ופותייא לעומקא ורומא. בהני ארבע קיימין כל משחתין ברזא דבוציצא, ואתקנא לקיימא תדיר בקיומא גו רעותא ואתפשטותא דלבא ורוחא.

מאן דבעי למיעבד מדידו בשיעורא דא ולנטלא בוציצא דקרדינותא בידיה, ולאתפשטא ביה בכל הני סטרין, ועביד משחתא דא, זכאה חולקיה, דכל רז **[נח ט״א]** לא אניס ליה, וכל מלה דחכמתא לא יסתלק מניה. [p. 433] עד הכא קיימא בוציצא ברזא דחכמה עילאה.

אלין קשרין עילאין דקיימין בבוציצא דקרדיניתא אינון שבע עשרה קשרין. באלין י״ז קשרין קיימא רזא דמשחתא, ולנטלא מטלנין, ואתפשטותא דבוציצא, בין קשרא וקשרא, לסטרא דא ולסטרא דא. וכלהו שבסרי קשרי, כלהו קיימין בכל משחתין דאורכא ופותייא עומקא ורומא. מקשרא דא לקשרא דא קיימין כלהו רזין בכל משחתין. ואינון קשרין תליסר,

© 2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

וכל אינון אחרנין כלהו קיימין בכללא <u>חדא</u>, וכלהו ברזא <u>חדא</u>, לקביל ארבע אלין דקאמרין, ולקביל ארבע גוונין, ולקביל רזא דארבע אתוון.

מכאן ולהלאה אתפשט בוציצא, וקיימין קשרין אחרנין בבוציצא למיעבד משחתין אחרנין, ברזא דתלת שמהן. ומנייהו קיימין ב׳ שמהן לבוציצא גו משחתא. ואינון תלת שמהן דקאמרן אינון *יהוה אלהינו יהוה*. אשתארו תרין שמהן לבוציצא ואינון *יהוה אלהינו*.

השתא בבוציצא דא איהו משחתא דלא עמיק גו עומקא, וקיימא רזא דא באמצעיתא. השתא בוציצא <u>איהי</u> *מעולפת*. אתפשטת בתלת סטרי דרזא למעבד משחתא. הכא קיימא בוציצא ואתתקנת, בגין דהכא איהו משחתא אחרא בר מאינון משחתין.

[p. 434] תיקונא דבוציצא דאתתקנת עד לא אתפשטת, אתתקנת מגו טמירו דא״ס, סלקא ונחתא, ואתגניז ביה מה דאתגניז. ופשיט <u>לה</u> תלת ארגוונין <u>דלא</u> אתחזיין, ואינון הוו תיקונא לאתפשטא ולמיעבד משחתא.

אתתקנת בגניזו דגניז בגוון אחרא למיעבד שפירו ותיקונא דאדם, לאתקנא גו משחתא בשפירו, בתיקינא לאתחפייא מה דטמיר לגו.

שארי בוציצא לאתפשטא <u>ואתעביד</u> חד קשרא לעילא. ההוא קשרא אסתלק גו ההיא אתפשטותא מגו דההוא *מעולפת*. כד שארי ואתפשטת, קשיר קשרא חדא. וההוא קשרא, אלף אמין ביה מההוא קשרא. ואתפשטת בוציצא חד זרתא ופלגא ומדיד מדידו לאורכא אלף ושית מאה עלמין.

ההוא אורכא קשרא מכאן וקשרא מכאן. ונטיל ההוא אורכא גו ההוא טמירו דאין סוף עד דמטו לחד מגדלא דפרחא באוירא. כיון דמטא התם אתפשטת בוציצא וקיימא לאנחא ההוא משחתא בקשירו דא. ואתעבידת בוציצא דלא אתידע עד דאתמשח האי משחתא, דהאי אתגניז בגו ההוא גניזו. לבתר בטש ליה לבר. כד נפקא אשתכח ביה אלף <u>עלמין</u> <u>וארבע רבוא</u> עלמין, וכמה רזין אחרנין כלהו קיימין בהאי משחתא.

[p. 435] לבתר אתפשטת מהאי אתר ומדיד בריבועא חמש קשרין. וכל קשרא וקשרא אית ביה חמש מאה אלף עלמין. כל קשרא וקשרא קיימא ברזא דההוא גניזו.

קשרא קדמאה שארי ואתפשט בוציצא עד קשרא תניינא בגו ריבועא, אלף אמין. מהאי קשרא אתפשטת בוציצא עד קשרא תליתאה, אלף אמין אחרנין. מהאי קשרא עד קשרא רביעאה לעומקא, אלף אמין. מהאי קשרא לעומקא דלתתא, אלף אמין. אשתכחו אלין קשרין באלין משחתין תמניא אלף עלמין.

© 2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

והכא במשחתא דא אתעביד דא כורסייא למשחתא קדמיתא דקאמרן. והכא קיימא ואתיישבא משחתא קדמאה דאתעביד בבוציצא לקיומא, לאשראה ביה. דא משחתא דאמצעיתא דלגאו, **[נח ט״ב]** איהו גניזא כקדמאה.

בהאי משחתא דרזא דאדם דקאמרן, בוציצא קיימא ועביד משחתא בגו אתפשטותא דא, ומדיד מדידו דקשרא דקיימא, דלא נטיל לעלמין. וקשרא דא קיימא לתתא ועביד בהאי קשרא משחתא לההוא מדידו דקיימא בשפירו, ואתקין [p. 436] ומדיד משחתין מגו רעו דגניז. ומשיך ההוא מדידו לתתא.

וע״ד אחסין משה ירותא דאתכליל בגו רזא דאתמשכותא דא דאתמשך לתתא. וע״ד אכליל גרמיה במשחתא דא דהיא קיימא במשיכו דאמצעיתא. משחתא דא קיימא בקיומא עד קיימא קדישא דקאמרן. ותמן אשתכחו משחתין ברזא דבוציצא כמשחתא דלעילא.

מכאן ולהלאה אתפשטו ברזא דמהימנותא לאשתכחא ולמהוי קיומא דכלא, לכל אינון רתיכין עילאין ותתאין.

עד כאן רזא דבוציצא, קו המדה, גו רזא דעלמא עילאה, לאשתכחא קיומא בכל אינון קיומין ורזין עילאין. זכאה חולקהון דצדיקיא בעלמא דין ובעלמא דאתי, ואינון יכלי לאתדבקא ברזא דמאריהון כדקא חזי.

[p. 437] מכאן ולהלאה שארי בוציצא לאתפשטא גו רזא דמהימנותא. וההוא פשיטו קדמאה דמשחתא אגניז ואסתלק, אתנהיר ואתנציץ, כלא מגו רזא דבוציצא. בההוא משחתא אוירא חדא נפקא מגו בוציצא, וההוא אוירא סלקא ועביד חד פשיטו אחרא, משנייא מקדמאה. וההוא פשיטו איהו דנפקא מגו ההיא אוירא ברזא דבוציצא, דקיימא ולא קיימא. נפקא חד פשיטו דההוא בוציצא ונפקא ומשיך לאתעטרא לתתא ההוא משחתא, בגין דהכא לתתא קיימא משחתא לאתעטרא ולאתקיימא.

בוציצא נפקא ואתפשטת ברזא דההוא אוירא דנפקא ומדיד גו תלת מאה ושתין וחמש גוונין, בסוספיתא דדהבא כספא נחשא ופרזלא. ונפקא מגו קשרא חדא דקיימא לחברא בין עילא ותתא. וההוא קשרא אפיק כל גוונין ברזא דמשחתא דשרביטא.

מהאי קשרא ולתתא אתפרשן משחתין לכמה סטרין, וההוא פשיטו דנפק מגו ההוא קשרא מחבר לון כחדא. קשרא דא אתקשר לעילא בההוא פשיטו דמשחתא עילאה דטמיר וגניז ואתקיים בקיומיה דבוציצא דנהיר וקיים. כולא אתקשר לתתא כההוא נהורא דלא [p. 438] נהיר, דקיימא לאנהרא ברזא דמהימנותא, לאתחברא דא בדא.

האי קשרא קאי בין עילא ותתא. שבע אלפי עלמין קיימין בנהירו דמשחתא בההוא קשרא, נהיר באינון גוונין לתתא כגוונא דלעילא. אינון גוונין נהרין מגו ההוא קשרא וקיימין

© 2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

כלהו במדידו דמשחתא בההוא פשיטו דאתפשט, ואתקיימן כלהו בקיומא בשלימו לאתעטרא. האי פשיטו, כד אתפשט ומדיד, כולא אתתקן לאתחברא דא בדא.

אתפשט פשיטו דנפקא מגו בוציצא ועביד משחתא לימינא ושמאלא, לעומקא ולרומא, לאורכא ולפותייא.

משחתא קדמאה לימינא בההוא פשיטו, ההוא פשיטו נפק' מגו ההוא דקאמרן, וההוא פשיטו איקרי בוציצא זעירא. וקיימא למשחתא דכמה שייפין לחברא לון כחדא, ולקשרא לון בקישורא חדא בההיא משחתא דלעילא, למהוי כלא ברזא דמשחתא חדא.

אתפשט ההוא פשיטו לימינא ועביד משחתא. שארי גו עיגולא ומדיד אלף בההוא פשיטו. ההוא פשיטו מדיד בעיגולא ועביד קשרא. מההוא קשרא דלעילא עד האי **[נח ט״ג]** פשיטו תרי אלפי אמין, ותרי אלפי אמין לסטר שמאלא, ותרי אלפי אמין לכל סטר.

עיגולא דשארי מדיד ועביד קשרא כדקאמרן בתחום תרי אלפי אמין גו משחתא.

[p. 439] מתפשט מגו נקודה דקיימא בין שאר חיילין ומדיד תרי אלפי מילין לכל סטר.

שארי בההוא עיגולא, אלף ותשע מאה זרתין ופלגא.

בההוא פשיטו שארי ומדיד בעיגולא ועביד תרין קשרין משירותא דא עד סופא דהאי מדידו, דאתר דא לא קיימא ברבועא.

יהו״ה, דא משחתא דפשיטו דנפקא מגו קשרא עילאה, ברזא דבוציצא. שארי בעיגולא ומשיך ונטי לתתא עד סטרא דקשרא לתתא. אהדר ומדיד מסטרא דא לסטרא דא בגו עומקא דההוא עיגולא, ולא קשיר קשרא. ומדיד במשיכו לתתא משחתא, דהאי משירותא דעיגולא אלף אמין ותריסר אלפין.

שארי ומדיד מגו רומא ועומקא ואורכא ופותייא ברזא דדיוקנא דאדם, בשפירו חיזו דנוקבא. ומדיד בעיגולא דרישא בסטרא חדא בההוא פשיטו. ההוא פשיטו אתפשט ומדיד מעיגולא דרישא בלא פלגו כלל.

[p. 440] ומדיד בסטרא דרומא בעיגולא, ואתפשט ומשיך לתתא, וקשיר קשרא. מדיד מרישא בעיגולא בשיעורא דתלת אלף אמין כלילן כחדא, ואתמשך ואתפשט לתתא בלא קשירו. וההוא שיעורא שית אלפין סטרין דעלמין, ושית אלף טפחים בעיגולא.

גו פשיטו דבוציצא דנפקא, אתפשטת האי דנפק מגו האי קשרא עילאה דרזא דבוציצא, ומדיד בעיגולא לסטרא רביעאה. ועביד משחתא ומדיד לסטרא ימינא. משחתא דהאי סטרא לימינא לתרע דרומא, מדיד אלף ואלף ואלף בההוא סטרא לארבע סטרין דעלמא, אשתכחו ארבע אלף. וכן אתפשט האי לכל שאר סטרין.

בתרע מזרח קיימא פשיטו אחרא דנפקא מהאי פשיטו דמדיד משחתא. וקיימא ההוא פשיטו אחרא באמצעיתא ומדיד אלף בההוא סטרא באמצעיתא.

© 2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

ועמיק בעומקא ומדיד מדידו ברזא דמהימנותא, ברזא דשית סדרי משנה. ואלין שית סדרין קיימין בההוא עומקא דרזא דבוציצא דההוא פשיטו. אלין שית סדרין קיימין גו מדידו דשנה. שנ״ה איהו סימן ברזא דאינון שית סדרין דמשנה דקאמרן.

[p. 441] האי פשיטו קדמאה דנחתא ונפיק מגו ההוא קשרא דקאמרן, אורכא דיליה למיעבד משחתא. ביה איהו אלף אלפין רבוון אמין עד ההוא נציצו בתראה דלית ביה נהורא כלל. ורזא דא לבני מהימנותא למיעבד משחתא, איהו רזא דכתיב (דניאל ז :10) *אלף אלפין ישמשוניה ורבו רבוון קדמוהי יקומון*. בהאי איהו רזא למשחתא כדקאמרן.

פשיטו תניינא דקאמרן דנחתא ונפיק מגו האי פשיטו קדמאה, ואיהו קיימא באמצעיתא. אורכא דיליה למיעבד משחתא ביה בההוא סטרא, אלף רבוא עלמין ושבע מאה אלף וחמשה ושבעין. וסימניך *ואת האלף ושבע מאות וחמשה ושבעים עשה ווים לעמודים*.

זכאין אינון דידעין לאפקא רזין עילאין גו מהימנותא, וידעי למיעל לימינא ולשמאלא כדקא יאות, בלא כסופא. ועי״ד (שם יב :3) *והמשכילים יזהירו וגו׳*.

בוציצא דקרדינותא, כד עביד משחתא, אתכנש לגויה וקיימא בכל דרגא ודרגא בההוא כנישו, וקיים לון. לבתר קיימא וסלקא, מעולפת עד דסליק [p. 442] ואתגניז ואתטמר ולא אתיידע, **[נח ט״ד]** וכלא אשתאר בקיומא. כדין נהיר מה דנהיר, ואפיק נחלין ומיין לרוואה כולא.

עד הכא רזא דבוציצא דקרדינותא, לאחדא בה בכל אינון סטרי מהימנותא. בוציצא קיימא גו טמירו דטמירין וסלקא ונחתא. מאן ידע רזא דחכמתא יכיל לאדבקא ולמיעבד משחתין בכלהו סטרין עד דידע ברזין עילאין דמאריה, ברזין דחכמתא, בגין למנדע ולאדבקא. מאן דידע ואסתכל, זכאה חולקיה בהאי עלמא ובעלמא דאתי, בגין דהא כללא דא יתקן רגלוי דבר נש לעאלא בפרגודא ולמיהך באורח מישר. זכאה איהו בעלמא דין וזכאה איהו בעלמא דאתי.

© 2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

מרכבת יחזקאל

[זהר חדש, לז ט״ג] [p. 443] *וידבר אלהים את כל הדברים האלה לאמר*.

רבי שמעון ור׳ אלעזר ור׳ אבא הוו יתבי. א״ר אלעזר אי ניחא ליה לאבא לימא חד מלה במעשה מרכבה.

א״ל והא תנן ולא במרכבה ביחיד.

[p. 444] א״ל דעתיה דאבא דאימא מלה דאוליפנא מניה.

נפק ר׳ אבא. א״ל ר׳ שמעון לר׳ אבא אנת בלחודך תתקן פתורא ואלעזר בהדי.

פתח רבי אלעזר ואמר (יחזקאל א:1) *ויהי בשלשים שנה ברביעי בחמשה לחדש ואני בתוך הגולה על נהר כבר נפתחו השמים ואראה מראות אלהים*. האי קרא לא אתמר מאן אמרה. אי יחזקאל הא כתיב אבתריה *היה היה דבר יי׳ אל יחזקאל בן בוזי הכהן*, והאי קרא אצטריך ליה למקדם בקדמיתא דהא ברשותא קאמר, ולבתר *ויהי בשלשים*. אלא יחזקאל קאמר ליה וברשותא דקב״ה קאמר כל מה דקאמר וגלי כל מה דגלי.

[p. 445] והאי קרא אוקמוה חברייא, אבל נבואה דא בזמנא דנחתת שכינתא עמהון דישראל בגלותא, ויקרא עילאה מנצצא סתימא. אסתכלותא דההוא דאיקרי זהר שכינתא דמההוא זוהרא אתזנת לא אזדהרא. ושכינתא עילאה אסתלקת מעל בנין, ואתייהב רשו לשבעין שנין אחרנין דמלכות בבל לשלטאה.

[p. 446] אדהכי נחתת אשא מלעילא וסחרא לון, והוו שמעין קל משריין עילאין מגו אשא. חדי ר׳ שמעון. א״ל פתח פומך וינהרין מלין.

פתח ואמר *ברביעי*, דא דוד מלכא דאיהו סמכא רביעאה לכורסייא עילאה בהדי אינון תלת סמכין עילאין דאינון רזא ד*שלשים שנה*. והאי סמכא רביעאה איהו בחיבורא חדא עמהון, ובגין דאיהו עמהון בלא פירודא אתמר *ברביעי* ולא אמר *וברביעי*. *בחמשה לחדש*, אלין דרגין לתתא דאינון תיקונא דסיהרא **[לז ט״ד]** לאתחברא בהו.

ולית לכלהו דרגין באסתלקות שכינתא עילאה מעל בנין נייחא ונהורא. וכדין *לבשו שמים קדרות ושק הושם כסותם*, וכדין כתיב *ואני בתוך הגולה*, דהא נחתת שכינתא בגלותא, ואתגלייא יקרא עילאה, ושמשא אתחשך.

[p. 447] וכמה דבזמנא דא האי קרא דרשינן ליה בצער, בזמנא אוחרא כל ההוא זימנא דקיימא נהורא לאנהרא, וכרסוון אשתלימו בנהירו דא בדא, כורסייא עילאה קדישא אנהיר נהירו באבהן בקדמיתא. וכד אינון נהרין מגו ההוא נהורא עילאה, כלא נהיר, הה״ד *ויהי בשלשים שנה*, דהוה נהורא עלאה בהו, כמד״א *ויהי אור*. ומגו דאיתמר *ויהי* ואתגניז, ולא

© 2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

אתקיים לאנהרא, אוף הכא *ויהי* ההוא נהורא *בשלשים שנה*, דאינון נהרין בקדמיתא, מגו נהירו עילאה. *ויהי*, מקדמת דנא.

והכי תנינן *ויהי אור*. והיה *אור* לא נאמר, אלא *ויהי אור*, שכבר הוה. אוף הכא *ויהי בשלשים שנה*, והיה לא נאמר אלא *ויהי*, דהא כבר הוה. ורזא דא דכתיב *על נהר כבר*, על נהורא דכבר הוה.

[p. 448] *ברביעי*, דא דוד מלכא, כמא דאתמר. ואיהו קיימא בארבע סרי לאנהרא, איהו רביעאה, ודאי. *בחמשה*, דא שלמה מלכא דאיהו אשלים לכורסייא, דכתיב (דה״א כט:23) *וישב שלמה על כסא יי׳ למלך*. ע״כ אתנהיר נהירו בכלא, מכאן ואילך שארי נהירו לאתכסייא, דכתיב *ואני בתוך הגולה*. רזא *ואני* קריבת לאתחשכא, דכתיב *בתוך הגולה*, ולא כתיב *בגולה*, אלא דהוה קריב *לגולה* ואתחשכא ואזיל עד דאתחשך ואתכסי נהורא.

[p. 449] אמאי אתכסי נהורא. אהדר ואמר *על נהר כבר*, על נהורא *דכבר* הוה דאסתלק ואתפרש מינה. ובגין דאתפרש מינה ההוא נהורא *דכבר* הוה, דאיהו נהורא קדמאה, *נפתחו השמים*. בגין כך *נפתחו השמים*, ודאי.

דהא בקדמיתא אשתכח חיבורא חדא, בכללא חד, דאתכלילא ימינא בשמאלא ושמאלא בימינא, ואתעביד מניה שמים דכליל תרוויהו. כיון דימינא אתהדר לאחורא, כמא דכתיב (איכה ב:3) *השיב אחור ימינו*, כדין ודאי *נפתחו השמים*, *נפתחו* מההוא שלימו דחבורא דהוה בקדמיתא. ואתכסי קדרותא בההוא אתר, דכתיב (ישעי׳ נ:3) *לבשו שמים קדרות*, דחסר מנייהו *נהר כבר*, ההוא נהורא, אור קדמאה *דכבר* הוה. כביכול, אשתכח פירודא. ורזא *כי אברהם לא ידענו*. וכיון *דאברהם לא ידענו* ולא נהיר לן, וכדין *וישראל לא יכירנו*, דהא *נפתחו השמים*, וחבורא לא אשתכח, ונהורא אתאבד.

[p. 450] *ואראה מראות אלהים*, מה דהוו מתכסיין בקדמיתא בגו נהירו עילאה ולא אתגליין, השתא חמינא לון בקדרו, צווחין לבר, כד״א (שם לג:7) *הן אראלם וגו׳*. חמינא לון דיצעקו חוצה ונחתו לגלותא, דאיהו חוצה לבר מארעא קדישא, לבר מתחומא דילהון.

וצווחין תרין בכיין, חד על דנחתי בגלותא לבר מתחומא דילהון, וחד על *דנפתחו השמים* ושלום לא אשתכח. ואינון תרין בכיין, הה״ד *צעקו חוצה*, הא בכייה חד. *מלאכי שלום*, אינון דהוו מסטרא דשלום יבכו על ההוא שלום, בגין דחסר נהר כבר.

[p. 451] *בחמשה לחדש היא השנה החמישית לגלות המלך יהויכין*. *בחמשה לחדש*, הא אוקמוה אבל יומא דא יומא דשבועות הוה, יומא דקבילו ישראל אורייתא על טורא דסיני

© 2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

ושמעו *אנכי*, **[לח ט״א]** וכדין אתקיים *ואנכי לא אשכחך*. ואדכר לון ההוא יומא ונחתת שכינתא לגלותא לדיירא עמהון דישראל.

בההוא יומא דאיהו *חמש״ה לחדש* יומא דחמשין תרעין הוה, כד קבילו ישראל אורייתא על טורא דסיני. ונחתי כמה רתיכין ומשריין דסחרין כורסי יקרא עילאה, וקב״ה יתיב על כורסייא גו יקרא עילאה דמלכא שליטא בהידורא. ורפיד שמיא ושמי שמיא על טורא דסיני ויהיב אורייתא.

[p. 452] וכדין אשתכח חדוה קמיה יותר מיומא דאתברון שמיא וארעא. דהא שמים וארץ על תנאי אתבריאו ולא אתקיימו בקיומייהו עד ההוא יומא דאתיהיב אורייתא לישראל. כיון דקבילו ישראל אורייתא על טורא דסיני כדין אתבסם עלמא ואתקיימו שמיא וארעא.

וכמא דההוא יומא הוה חדוה קמי קב״ה, ה״נ הכא יומא דערבוביא ועציבו הוה, לאתתרכא שכינתא מתחומא קדישא. והואיל ואתגלייא נבואה לא אתגלייא אלא ביומא דא, יומא דאדכר קב״ה לישראל ההיא קיומא דטורא דסיני וקבילו אורייתא.

היה היה דבר יי׳ אל יחזקאל בן בוזי הכהן בארץ כשדים על נהר כבר ותהי עליו שם יד יי׳. מכאן דברשותא גלי יחזקאל ואתיהיב ליה רשו לגלאה כל מה דגלי.

היה היה, קיום על קיום הוה, בקיומא ההוא מלה וההוא נבואה.

[p. 453] שמא דקב״ה דאתמסר למשה הוא שמא קדישא עילאה *אהי״ה*, ושמא דא איהו לאגנא על גלותא. ואלמלי הוה שלם ברזא דשלימו לא יתעכבון כלל בגלותא, אבל אסתלק משמא דא א׳ ואשתאר *היה*. ובגין דאסתלק א אתכפל תרי זמני לאגנא עלייהו, ואיהו רזא חדא. דהא בשמא דא נחתא שכינתא לגלותא, אבל באיסתלקותא דאת א׳.

ואתגלי נבואה דא ליחזקאל בארץ כשדים בחסרון אות אל״ף מרזא דשמא קדישא לאחזאה דלא הוה אלא *על נהר כבר*, על נהרא *דכבר* הוה, דאסתלק משמא דא.

ובג״כ *ותהי עליו שם יד יי׳*. בקדמיתא *דבר יי׳* ולבתר *יד יי׳*, וכלא חד ורזא חד. אלא בקדמיתא לאו בדינא, דהא לאו אתריה איהו לאתגליא עלוי שכינתא. והאי קרא רוח קודשא אמרה, דאסהיד עליה דיחזקאל דאתייהיב ליה רשו וברוח נבואה אמר כל מה דאמר.

[p. 454] ע״כ אשתעי קרא רזא דעובדא, מכאן ולהלאה שירותא דרזין עילאין.

וארא והנה רוח סערה באה מן הצפון וגו׳. מכאן שירותא לגלאה רזין, ולא אצטריכו לגלאה בר לחכימי ליבא דידעין למדרש בהו. *וארא* ולא כתיב *ואראה*, אלא ה׳ עילאה אסתלק ולא חמא מה דלא אתיהיב להו רשו ולא לאחרא לגלאה. והוא אסתכל לתתא באינון מראת

© 2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

דאתגליין יתיר. ותמן כתיב *ואראה*, אבל הכא אע״ג דקא רמיז מלין עילאין, כמאן דאסתכל בתר כותלא. בג״כ אסתלק ה׳ מאתלקותי דא.

[p. 455] *והנה רוח סערה באה מן הצפון*, האי איהו רזא דקאמרן דאתא למיתבר קמי נבוכדנצר חייבא מלכוון. *רוח סערה*, דקא מסער כולא.

והיינו רזא דקא קב״ה גלי לאליהו דכתיב (מ״א יט:11) *והנה רוח גדולה וחזק מפרק הרים ומשבר סלעים כו׳, לא ברוח יי׳* ודאי. *ואחר הרוח רעש, לא ברעש יי׳*. והיינו *ענן גדול* דההוא עננא קא מרעיש ואזיל דאיהו *גדול*. *ואחר הרעש אש, לא באש יי׳* ודאי. והיינו *אש מתלקחת*.

כל אלין קליפין למוחא דסחרן דא לגו מן דא, ודא לגו מן דא. וההוא *אש* איהו דקא אחיד בגויה ההוא *נגה*, דכתיב *ונגה לו סביב*. האי איהו לגו **[לח ט״ב]** מן כולא, ודא איהו דקא מתאחד במוחא.

הכא איהו רזא דארבע מלכוון דסחרן כולא. *רוח סערה*, דא מלכות בבל. *ענן גדול*, דא איהו מלכות מדי. *ואש מתלקחת*, דא איהו מלכות אדום. *ונגה לו סביב*, דא איהו מלכות יון דסחרא לון *נוגה* [p. 456] ולא נגה, דכתיב בהו *סביב*. בגין דלית בכל מלכוון דאינון קרובים לאורח מהימנותא כוותייהו. אוף הכא באלין קליפין לאו איהו מאן דקריב למוחא כהאי. והאי סחרא ליה *נוגה* ולאו ביה נגה. נפקא מגו מוחא ונהיר סחור סחור.

ואלין ד׳ מלכוון מתחלפין. כד שלטא האי על אינון אחרנין אתדחיין כל אלין ועאל ההוא דשלטא לקבלא מהאי נוגה וביה שלטא למהוי קריב.

ומתוכה כעין החשמל. הא אוקמוה דאינון חיון אשא ממללן, ואינון זוהרא דזהיר סלקא ונחתא, אשא דלהיט קאים ולא קאים, דלית מאן דיכול למיקם ביה בדוכתא חדא. ועיינין וחזווהי לא יכלין לשלטאה עליה. הא איהו והא לא איהו, הא [p. 457] בדוכתא חדא והא בדוכתא אחרא, הא סליק והא נחית. ובחיזו דא אתטמר מה דאתטמר, ואתגניז מה דאתגניז, ודא איהו רזא דאקרי *חשמל*.

דנביאה למגו מן דא אצטריך למיחזי ולמנדע ולאסתכלא בצחותא דליבא ועינא. איהו סגי יתיר מכולא, ולואי דיכיל לקיימא ביה. וכל מה דאסתכל למחמי ולמנדע, כל דא באספקלריא דלא נהרא, אבל באספקלריא דנהרא לא זכה נביאה לאסתכלא בר נביאה מהימנא דכל מפתחן דביתא בידיה. שאר נביאים כד הוו מטאן להאי חשמל לאסתכלא לגיו רעיונין אתבהילו ולבא לא שכיך, ונפק ביה מכל רעיוני גופא. כדין חמו לגו מה דחמו בלחישו.

[p. 458] האי חשמל גוון אשא מלהטא מנצצא סלקא ונחתא, נציץ ולהיט. מהאי סטרא נפקא נציצו חד, חיזו מנצצא מלהטא, הוי ולא הוי, קאים ולא קאים. וחד כגוונא דא מהאי

© 2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

סטרא ודא מהאי סטרא, וכן לד'. ממלל מדא אל דא ודא ממלל אל דא, וכן כלהו עד דאינון חד. כדין נצצן נציצין בנציצו חד, סלקא ונחתא, אזלא וקיימא, אתחזי ולא אתחזי. הא איהו והא לאו איהו. לית מאן דקיימא ביה. אתהדרן נציצו בחיזו דחיון כמלקדמין, ממללאן דא בדא. רעיונין מתבהלין ביה ולבא לא שכיך. ודא איהו רזא חשמל.

לגו מן דא איהו רזא בלחישו, רזא דקיימא לגו במוחא. ודא איהו דכתיב *ומתוכה דמות ד' חיות וזה מראיהן. ומתוכה וגו'*, האי איהו רזא פנימאה במוחא, קיימא גו רזין עילאין בדיוקנא עילאה מגו כל אינון קליפין דסחרין למוחא כדקאמרן. *ומתוכה, מתוכה* דמאן. מתוך ההוא דאקרי *חשמל*.

[p. 459] ואי תימא הא כתיב *חשמל* והא כתיב *חשמלה*, דמשמע ד*חשמל* איהו דכר ו*חשמלה* איהי נוקבא, והכא כתיב *חשמל*, אמאי כתיב *ומתוכה*. אלא כלהו לתתא נוקבי אינון, וכל מאן דשליט דא על דא דאיהו לתתא איקרי נוקבא. וכל אלין נוקבי אינון, ודא לגו מן דא, ודא לגו מן דא.

דמות ד' חיות, דמות דמאן. דמות דאינון חיון עילאין, דהא מאלין אתחזון אינון גניזין דלא אתחזון.

הכא איקרי *דמות*, ואיקרי *צלם* דכתיב (בראשית א:26) *בצלמנו כדמותנו*, וכתיב (בראשית ט:6) *בצלם אלהים עשה את האדם*, וכתיב (בראשית ה:1) *בדמות אלהים עשה אותו*.

בגין דהכא רזא עילאה איהו דכד ההוא נהר דנפיק מעדן פרחין מניה כל אינון נשמתין דאינון איבא דקב"ה ונטלא לון מאן דנטלא בשעתא דנפקי קמי קב"ה. כלהו כל חד עאל בדיוקנא לאצטיירא בההוא אתר דאיקרי *דמות* ואינון ד' חיוון. **[לח ט"ג]** ותמן מצטיירא כל חד וחד בההוא דיוקנא דאתחזי ליה. ומתמן נפקי כל אינון דיוקנין, מצטיירין [p. 460] בדיוקנייהו, כל חד בדיוקניה כמאן דאעיל בדפוס לאצטיירא.

דמות דא אפיק *דמות*, ו*צלם* אפיק *צלם*. *חיות* דנפקי מחילא דחיה דאיהו דכר, ובגין דאינון נוקבי איקרון *חיות דאינון* בד' סטרין דעלמא, ובהו כלילן כל אינון חילין ומשריין. *דמות* ברזא דלעילא ברזא דלתתא, נטלי דיוקנין לעילא, נטלי דיוקנין לתתא. ואינון דיוקנא ממש דכל סטרין, ואפיקו דיוקנין דכל סטרין דלעילא ותתא.

כיון דאמר *דמות* לבתר כתיב *וזה מראיהן*, דאחית קמיה ואחזייה מלה דלא ידיע, כד"א *וזה מעשה המנורה, וזה אשר תעשה, וגו'*. אוף הכא *וזה מראיהן*.

[p. 461] ואי כל אינון נביאים בר משה מהימנא כלהו מתערבבי דעתייהו כד מטי לגו *חשמל*, הכא היך יכיל למיקם על דא. אלא ברוח נבואה הוה קאמר מלין, ובגין רחימו דישראל איתגלי כל חזוון דלבר. כלהו מתערבבי וכלהו בערבוביא.

© 2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

וחיזו פנימאה איהו חיזו <u>בלחישו</u> כמא דאמר (מ״א יט:12) *ואחר האש קול דממה דקה.* ודא איהו רזא דדיוקנא דכליל כל דיוקנין בחיזו דלעילא. *קול* עילאה בלחישו דלעילא דמניה נפקי כל דיוקנין. *קול* לתתא כההוא *קול* עילאה דנקיט, <u>כליל</u> בגויה כל דיוקנין. ובגין דדא איהו בלחישו כד נביאה מטי לגביה נהיר ביה עיינין ונהרין רעיונין.

וזה מראיהן, דהא לית לון חיזו אלא מגו רזא דאספקלריא דנהרא לעילא, דאיהו חיזו דילהון וחזווא דכלא, וכלא נהרין בההוא נהורא.

[p. 462] *חשמל* אינון ארבע נציצין דלהטין ונצצי ועאלין דא בדא. אתעביד מנייהו חד גופא ואיקרי *חשמל.* אוף הכא אלין ד׳ חיות כלילן דא בדא, בגין דאינון לד׳ סטרין. ההוא דלסטר מזרח אתכליל בסטר מערב, וההוא דלסטר מערב אתכליל בסטר מזרח, וההוא דלסטר דרום אתכליל בסטר צפון, וההוא דלסטר צפון אתכליל בסטר דרום.

וכיון דאתכלילו כולהו דא בדא אתעביד מנייהו חד גופא, ואיהו רזא דאקרי אדם, ואע״ג דכל אנפין <u>משתניין</u> בסטרייהו.

ומגו אלין דאינון רזא פנימאה לגבי נקודה דקיימא עלייהו, נפקי כמה משריין לזינייהו.

אדם, דכר ונוקבא. את דאיהו רזא דכר איהו את ו׳, רזא דאדם בשלימו. ואת דא שלטא בנקודה דא <u>דאיהו על</u> ד׳ חיון. וברזא דא דאיהו רזא פנימאה דכלא, כל אינון משריין אחרנין [p. 463] וכל אינון חילין אקרון בשמא דא, דכתיב (תהלים סח:18) *אלפי שנאן.*

ואע״ג דאוקמוה, אבל רזא דא בגין דנפקי מגו רזא דמוחא פנימאה, בכללא דכלא *שנא״ן,* רזא דמוחא, שור נשר אריה. אדם כליל לון, אכליל עלייהו ו׳. אתחבר מוחא כלא כחדא ברזא פנימאה, ואינון רזא *שנא״ן.* ועל דא אקרון *אלפי שנאן.*

[p. 464] וכד לפום שעתא מסתכלין, *<u>ודמות</u> פניהם פני אדם,* ולבתר מתפרשו דיוקנין כל חד וחד לסטריה. וכד אתחפיין כלהו דלא מסתכלין לעילא לגו רזא דעלייהו, לא אתחזי דיוקנא כלל, בר דיוקנא דאדם דדא איהו דיוקנא דכליל כל דיוקנין, וכלהו סתימין קמי האי דיוקנא. בג״כ כל דיוקנין דעלמא כד מסתכלן לדיוקנא דאדם כלהו דחלי וזעאין מקמי האי דיוקנא.

דיוקנא עילאה דנפק מגו רזא עילאה בגו אתוון רשימן איהי רזא דאדם וכלא כליל ביה. אדם כללא דכלא, <u>מרזא</u> *דמקצה השמים עד קצה השמים.* ואיהו אמצעיתא ותתא ועילא, כלא בכללא חדא. ם סתימא לעילא, דכליל כלא לתתא. ד׳ לתתא, דכליל כמה רתיכין ומשריין כחדא. א רזא דכלא באמצעיתא **[לח ט״ד]** דנטיל לכל סטרין. בגין כך אדם רזא דכלא, מסטרא חד לסטרא חד, בר רזא עילאה דקיימא במחשבה ורעו עד דסלקא לאין סוף.

[p. 465] *ורגליהם רגל ישרה וגו׳* דא איהו רזא. <u>דלבתר</u> דקאמר רזין דגופא אהדר ונחית לתתא ברגלין וטלפין.

© 2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

אלין מטו עד ניצוצי דחשמל, האי איהו חשמל דלבר, בגין דמהאי חשמל נפקין אחרנין דאיקרון על שמא דא. וכלהו נפקי בשעתא דחיות מכווני רגלייהו ומטו לאינון ניצוצין [p. 466] דחשמל. כדין מלהטים אינון ניצוצין, סלקי ונחתי, ונפקי כל אינון דאיקרון על שמא דא.

חשמל דא מקיף סחור סחור. נצוצין דיליה נחתין לתתא עד ההוא אתר דאקרי קרקע זעירא. ותמן בההוא קרקע רהטי כל זיני אבנין דבדולחא, ומרגלאן נציצין, ואבנין דברקת.

וכד <u>להיט ונציץ</u> נהירו דחשמל, וסליק ונחית ומתגפפן אינון ד׳ סטרין דא עם דא, נהיר ההוא קרקע זעירא ורהטי אבנין ומרגלאן, סלקין עד דמטן לגבי תרעא דדרום. ותמן אוצרין סתימין ופיתחאן ד׳ מאה ושבעין כחושבן קרק״ע, וגליצו״ר ממונה בהו.

[p. 467] בזמנא דהאי חשמל אנהיר נצוצין לד׳ סטרין קל חד נפיק מלעילא ואיתער מבין גדפין כד אקישו דא עם דא. אינון גדפין דאשמיעו קלא, כמד״א *ואשמע את קול כנפיהם כקול מים רבים*. וכדין האי קלא כלילא בד׳ קלין. כד נפק פגע באינון נצוצין ואתפליג לד׳ קלין.

קל חד אזלא לגליצו״ר ואיתער בההוא קלא נהירו דחשמל, ואתעביד מניה דבור חד. ובההוא דבור איתער דיבורא אחרא, <u>סתימא</u> בלחישו. וכד מטי האי לגליצו״ר כדין אתגליין ליה מאתן וארבע סרי רזין עילאין דאתגליאן.

קלא תנינא אזלא לענא״ל רב ממנא על תמנסרי אלף רבוא משריין, משמשין גו קרקע אחרא דאיהו בנהירו דכל גוונין. האי אקרי קרקע דארגוונא, נהיר בכל זיני נהורין דנפקי מהאי חשמל. ותמן בההוא קרקע שקיען תריסר אלף רבוא מרגלאן <u>עילאין. וכד סלקין נציצין דחשמל ועאלין דא בדא, סלקין כל אינון מרגלאן</u> דאינון שקיען בההוא קרקע ומטו לגבי תרעא דמזרח. ותמן שית אלף אלפין תרעין פתיחן, וענא״ל רב ממנא בהו.

קלא כד איתער מלעילא, בטש נהירו דהאי חשמל ביה ואתעביד מניה דבור, ובההוא דבור אתער דבור אחרא סתימא. וכד מטי האי לענא״ל ממנא, כדין אתגליין <u>ליה</u> תלת מאה ושתין וחמש רזין עילאין, דאינון שקיעים בגושפנקא <u>דחותם</u> אמת. כדין באימתא <u>בדחילו</u> ברתת בזיע סלקין שירין ותושבחן למארי כלא.

[p. 468] ונהירו דרשים בשם המפורש, במ״ב אתוון מחקקן, נפקא מההוא רב סגנין על כל שאר משריין, וסנדלפו״ן אקרי. וההוא נהירו חפייא על אינון ב׳ קרקעי, <u>מקרקע</u> ועד קרקע <u>דנא</u>. ורזא דא (מ״א ז:7) *וספון בארז מהקרקע ועד הקרקע*. סנדלפון <u>אמאי</u> אקרי הכי, בגין דתמן עאלין כל רזי פנים עילאין, ואנעילו ביה כהאי סנדלא דאיהו אעיל בגויה כל יסודא ושרשא דגופא.

דא רב ממנא משמשא לאינון פנים <u>דלגו</u>. בהאי חקיקין רזין דאתוון רשימין, גליפין, בלטין בההוא נהירו דחפייאן על אינון קרקעי. כד האי קשיר כתרין למאריה, אינון אתוון

© 2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

סלקין בההוא נהירו ומתעטרן באינון כתרין. והדרא ההוא נהורא חפייא באתריה, ואתוון סלקין באינון כתרין ברזין דשמא קדישא.

[p. 469] *ורגליהם רגל ישרה*, מתחבראן כחדא דאינון כחדא. בחד למהך באורך מישר ברגשת חבורתא דסטר קדישא דלא לאתערבא בסטרא **[לט ט״א]** אחרא. כלהו חבריא במישר כחדא ורגלין במישר. וע״ד לחיזו נביאה בדרגין ידיעאן. וכלהו דרגין איקרון רגלי חיוון ארע מנייהו. ולהו כחיזו רגלין בגופא בסידורא דקא מסדרא, ואיהו כלא בשיעורא.

וכף רגליהם ככף רגל עגל, בחיבורא דהאי סטרא והאי סטרא. ולית לון אצבען לתתא בגין דאצבען לתתא אינון אחזיין חילין אחרנין בדיוקנא אוחרא. וע״ד ב״נ אחזי באצבען חילין אחרנין לעילא בידין וחילין אחרנין לתתא ברגלין. ואלין לא רשימין בגוייהו חילין אחרנין דסטר אחרא, וע״ד אקרו *רגל ישרה* דסתים לסטרא דא, ואינון כף אחת.

[p. 470] ואע״ג דלא מתפרשין בפרישו דאצבען חילין אחרנין דסטר אוחרא, אית בהו רשימו חד למיהב דוכתא לסטר אחרא, ואחזיין לתתא *ככף רגל עגל* אבל לא *כף* לאסטאה. אע״ג דאינון *רגל עגל, ישרה* איהו דלא אסטי לעלמין.

בההוא רגשא נפק חד נציצו ושלהובא לסטרא דא, לימינא, וחד נציצו ושלהובא לסטרא דא, לשמאלא. ואינון נציצו ושלהובא מתחברן כחדא ונצצין לכל עיבר. ואתעביד מנייהו חיילין ומשריין וכלהו איקרון *רגלי החיות* בגין דנפקי אינון רגלין. וכלהו אזלין ושאטן בשליחותא דעלמא, לאתלבשא בגופא לתתא. ואתחזון כאינון אחרנין דאיתחזון, ועבדי שליחותא בעלמא. ומהדרן ברמשא ובפניא ומקדשי שמא דמאריהון.

[p. 471] (שם י:10) *ודמות פניהם פני אדם. דמות* ההוא דיוקנא לעילא, לאצטיירא בציורא גניזא, פנים קליטין בקולפין דקיקין. דמות אנפין דלגו ציורא דיוקנא דאדם, דנציץ נציצו דההוא נציצא מלהטא דלגו דחשמל פנימאה דטמיר וגניז, הוי ולא הוי.

אור נציץ. אשא להיט, מלהטא בשלהובי דנורא. רוחא מנצצא אחיד בגוונוי. קולפא בסוטרא גו כלילא חדא. אחיד לתתא, אחיד לעילא, גוונוי אחידן לכמה סטרין.

גוון אור גניז אחיד נהיר ונציץ בנציצו. והאי אור אחיד ותפיס ואעיל לגביה נהירו דאשא מלהטא ושלהובי נורא. אלין תרין לא מתישבן כחדא. ומגו מרגלא סתימא דלא אתגלייא כלל נפקא רוחא דבוסמא, כלילא בתריסר בוסמין עילאין. ומגו ההוא סליקו דאינון תרין דלא מתישבן כחדא אחיד בהו ההוא רוחא ומתישבן בדוכתיה.

© 2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

וכדין אצטבע ההוא רוחא מגו ההוא נהירו דאור גניז ונהירו דאשא מלהטא ואתיאשן וקיימא ביה. כדין אצטיירו ביה ציורא דפני אדם דכליל כל דיוקנין, והאי איהו גוון דכליל כל גוונין אנפין דכליל כל אנפין. וכד אינון מתתקנן כדקא יאות לגו כרסייא כלהו בדיוקנא חדא דאדם.

[p. 472] ורזא דא כד מסתכלין לסטר מזרח כלהו אינון בדיוקנא חדא דאדם, בגין דמתמן איהו תקיעו דרזא דאדם. וכד מסתכלאן לסטר דרום כל אנפין אינון בדיוקנא חדא, דיוקנא דאריה, דתמן איהו חילא ותוקפא דכלא. וכד מסתכלין לסטר צפון כל אינון אנפין בדיוקנא חדא, דיוקנא דשור, דתמן איהו נגיחו דדינא תקיפא. וכד מסתכלאן לסטר מערב כל אנפין אינון בדיוקנא חדא, דיוקנא דנשר, בגין דתמן *נשר יעיר קנו על גוזליו ירחף*. ואורח דנשר לאתדבקא תדיר בשמים דתמן איהו תיאובתיה דנשר לסלקא ולאתדבקא, ובג״כ איהו לסטר מערב.

ובגין דכל אנפין משתנין כפום ההוא אתר דההוא סטרא דמסתכלאן ביה, כתיב בכלהו, בכל דיוקנא ודיוקנא, *לארבעתם*. פני אדם פני אריה *לארבעתם*, פני נשר *לארבעתם*.

[p. 473] האי כד מתתקנן בכרסייא. **[לט ט״ב]** כמה דכרסייא פני למיזל, הכי אינון אתחזיין דיוקנייהו כפום ההוא סטרא דאזלין, כדכתיב *אל אשר יהיה שמה הרוח ללכת ילכו*. וכד לא אזלין ולא מתתקנין לגבי כרסייא, כדין כל חד וחד אתפרש בדיוקניה דאתחזי ליה. ועכ״ד כל חד וחד אתדבק בדיוקנא דחבריה, וכלהו אתחזיין דיוקנייהו מתדבקן דא בדא, ודא כליל בדא. כל חד כליל בחבריה וחבריה ביה.

סטרא חד אומר *קדוש*, וסטרא חדא אומר *קדוש*, וסטרא אחרא אומ׳ *קדוש*, וסטר אחרא אומר *יי׳ צבאות מלא כל הארץ כבודו*.

וידי אדם מתחת כנפיהם, האי לקבלא מאריהון דתיובתא לגבייהו, דהא ידא דקב״ה פרישא לקבלא אינון דתייבין לגביה. *מתחת כנפיהם*, אמאי, בגין צניעו, דהא מאריהון דתיובתא צניעו אצטריכו דלא למנדע בהו אחרא, כמד״א (תהלים לב:1) *כסוי חטאה*.

[p. 474] רזא דא דלא סלקין ידייהו לעילא כמא דבני נשא דידייהו סלקין לעילא על רישייהו. והני לא״ה דהא מתחות גדפייהו לא נפקי לבר, דהא גדפייהו ואנפייהו פרידן אינון לעילא, כמא דאמר *ופניהם וכנפיהם פרודות מלמעלה*. דאתפרשן כד לא מתתקנן גו כורסייא כדקאמרן. ואלין ידין לא אתחזיין כלל לאעלא סטרא מגו דאתגלייא. ועי״ד *מתחת כנפיהם* כתיב.

וכד אלין נטלין, גדפייהו מתחברן כחדא למהוי בארח מישר לנטלא דא עם דא כחדא, בשעתא חדא, בזמנא חדא, וכלהו כחדא סלקין לכרסייא לעילא. ואינון לא ידעי לאן אתר ולא

© 2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

חמאן ולא מסתכלין מההוא זיעא דלהון. כד נטלין וסלקין לכורסייא קדישא אתעביד מההוא זיעא נהר דינור נגיד ונפיק.

וההוא זיעא בנטילו דנטלי איהו טפין מנטפין מד׳ גווני אשין, אשא חוורא מנטפא אשא סומקא, אשא ירוקא. אשא סומקא מנטפא אשא אוכמא, אשא חוורא, אשא ירוקא. אשא ירוקא מנטפא אשא סומקא, אשא חוורא. אשא אוכמא, ההוא אשא סומקא.

[p. 475] חיוורא תניינא לאו איהו חיורא קדמאה. וההיא אשא אוכמא לאו איהו ההיא אשא קדמאה אוכמא. וכן כל גוונין לאו אלין כאלין, קדמאה ותניינא ותליתאה. וכן כלהו בשעתא דנפלין אלין אשין ואתכלילו לאתחברא כחדא, סלקין שלהובין, מלהטן, ובטשי דא בדא.

ומההוא בטישו דבטשו כחדא אתעבידו כל אינון מלאכי חבלה דטרדי חייביא בגיהנם. מאינון שלהובין אתעביד נורא דגיהנם לתתא דאלין שליחן דחבלה אתמנון באינון שלהובין לאוקדא חייביא תמן. דרזא דילהון תמן, דכתיב (יחזקאל טו:7) *מהאש יצאו והאש תאכלם*.

כד נטלין כלהון נטלין לקביל אנפוי דההוא דאתמנא לההוא סטרא. כד רוחא איתער למיהך לסטרא דמזרח, בטיש ההוא רוחא לגבי אנפין דההוא דקיימא לההוא סטרא. ואיהו נטיל בקדמיתא וכלהו עמיה כחדא, דכתיב *ואיש אל עבר פניו ילכו אל אשר יהיה שמה הרוח ללכת ילכו*.

האי רוח איהו רוח ממללא, רוח דכליל כל רוחין בגויה, רוח טמיר וגניז בגווייהו. רוח דא איהו רוח דכליל ברזא דלתתא לקבל תלת קידושין דאתקדש בהון כחדא. ואינון *קדוש קדוש קדוש* לקבל תלת רוח. תלת זימנין, דכתיב הכא *אל אשר יהיה שמה הרוח ללכת*, חד. *על אשר יהיה שמה הרוח ללכת*, תרי. *כי רוח החיה*, תלת. בגין דרוח דא כליל מתלת רוחין רזא דחיות הקדש עילאין דאינון רזא בתלת קדושאן דנחתא מההוא קדש עילאה רוח סתימא דכל קדושאן מניה תליין.

[לט ט״ג] [p. 476] *ודמות החיות מראיהם כגחלי אש בוערות וגו׳. ודמות* דיוקנא דמתלבשן בחד מנייהו דאתלבש בנורא, ואיהו לא חזא אלא דיוקנא חיזו שמשי דגחלי דנורא.

גחלי אש אינון דאיקרון *מראיהם* חיזו דחיון, דבהו אסתכלן למיחמי בחיזו דמראה דאחזי כל גוונין. הכי שרפים אינון כמראה לאחזאה בהון דיוקנין דחיון בגין דכולא אתלבש דא בדא, ודא מראה דדא.

© 2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

אבל *ודמות החיות,* לא אמר דיוקנא דילהון ולא איצטריך, דהא בקדמיתא קאמר כל דיוקנין דילהון והכא קאמ׳ מאינון דמות דלהון, דאינון מראות דילהון. *כגחלי אש*. מאן *גחלי אש,* אלין שרפים. *מראיהם,* אינון *אופנים* דבהון אתלבשן לאחזאה דיוקנין וחיזו דילהון.

[p. 477] נציצו דילהון באינון דאיקרון *לפידים,* ומאן אינון. חשמלי תתאי לתתא דנפקי מההוא חשמל תתאה. רזא דא ברזא עילאה לעילא, בההוא חשמל פנימאה, בגין דכלא גוונא חדא מתתא ועילא.

עד הכא רזא דחשמל בגוונין דלא אתחזון אלא בחיזו. חיזו לגו מן חיזו, חיזו דא לגו מן דא, כמא דכתיב *ממראה מתניו ולמעלה, וממראה מתניו ולמטה.*

היא מתהלכת בין החיות, דאתייהיבת בין תרין סטרין ואתחקקת תמן בגלופא ודיוקנהא, דכתיב (שיר ח:6) *שימני כחותם על לבך וגו׳.* ומגו דהאי אבן טבא מרגליתא אזלא בין תרין סטרין אית לה נהירו לאנהרא ולסלקא נהורא על כל שאר אבנין מנצצן.

[p. 478] *ונגה לאש,* האי נוגה איהו מסטרא דימינא ואתכליל בשמאלא, ושמאלא בימינא, ואשא מלהטא מנצצא מההוא נוגה. והאי נוגה נהיר ההוא אבנא ואתייהיב בה חיזו לאסתכלא בשופרהא.

והאי נוגה איהו נציצו דנציצן באשא ונהיר סומקא דיליה. ומגו בשעתא דעאל ונקיב גו ההוא אבנא איהי שפירא בחיזו. בתרין גוונין אתחזייא האי אבנא, ואצטבע בגין דאיהי גוון חשוך בקדמיתא. כיון דאתתקנת לקבלא נהורא, אתער נהירו מסטרא דימינא ואתנהירת בחוורו. כיון דאנהירת בחוורו כאבנא בדולחא. עד כען לית לה חיזו בשפירו לאסתכלא עד דאתא סטרא דשמאלא בההוא נוגה דסומקא ועאל בגויה ההוא סומקא בההוא נוגה. כדין איהי שפירא בחיזו, שפירא בריוא לאסתכלא. איהי אבנא יקירא, בשלימו בגוונין, כאתתא שפירא בחיזו חוור וסומק. וכדין אתוון מנצצן בגוה ונפיק בגו ההוא נציצו ברק מברקת, נהיר לפום שעתא, חיור וסומק, סומק וחיור.

[p. 479] רזא קדישא, לאצטבע שאר אבנין מההוא אבנא טבא דאקרי ברקת. בגין דאצטבע מההוא נהירו דברק איקרי על שמיה ברקת. בגין דהאי אבנא טבא מרגליתא עילאה אצטבע בתריסר גוונין מנהרין גו אינון תרין. מגו נציצו דנציץ ואפיק, אצטבען תריסר אבנין דילה ואינון תלת סדרין. וכפום דאצטבעו מינה הכי אקרון על ההוא שמא ממש.

והחיות רצוא ושוב. נהירין גניזין, גליין וסתרין, קיימין ולא קיימין, כנהירו דנהיר כותלא, לזמנין אתחזייא הכא, ולפום שעתא באתר אחרא, הא הוי הא לא הוי, אתוון מחקקן

© 2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

קיימין, ולא קיימין. נהרין ולא נהרין, זמנין נהרין בהאי גוון ולפום שעתא גוון אחרא, זמנין שמא דא, ולפום שעתא באחרא. לית מאן דיכיל לקיימא באלין נהורין.

[p. 480] יהו״ה נהירו דאסתלק בשמא דא דכליל כל נהורין בשלימו. ולפום **[לט ט״ד]** שעתא נחית ואתהדר נהירו בגוון אוחרא ואסתלק בשמא אחרא, אלהי״ם, ולפום שעתא א״ל, ולפום שעתא צבאו״ת, ולפום שעתא שד״י. והכי בכל אינון שמהן דאיקרי בהו קב״ה.

ובגין דאית אתר גניז דנפקי מנייהו, וכפום דאיהו נביע מגו מבועא גניז דאתגניז ביה, הכי אתחזי כל חד ולית מאן דיקום בהו. ורזא דא מנא דמייא לשמשא בכותלא. וכמא דאינון *רצוא ושוב* אוף הכי בלבא ודעתא, בר נביאי מהימני דמסתכלאן מגו אלין דלתתא דאינון ברזא דאספקלריא דלא נהרא, ומגו אלין הוו מסתכלין כבתר כותלא.

עד הכא דמות מאינון רזין לעילא, והשתא לתת״א.

[p. 481] כתיב *וארא החיות והנה אופן אחד בארץ וגו׳. וארא החיות,* דא איהו אסתכלותא באספקלריא דלא נהרא, ומגו דחמא אלין, אסתכל במה דסתים וגניז.

והנה אופן אחד בארץ , דא מטטרון דאיהו עילאה מנייהו חמש מאה שנין. מטטרון מיטטרון זבול עבד זבוליאל, הא חמש, וכפום שליחו דמאריה הכי אסגיאו שמוי לד׳ סטרוי בד׳ סטרין דעלמא.

[p. 482] קשיר קשרין למאריה, שליט ברזין דארבע אלף וחמש מאה נהרי אפרסמונא דנגדין ונפקין מגו תליסר אחרנין גניזין. וארבעה אלף וחמש מאות רבוא היכלין דאינון טמירין בגו אינון נהירין קיימין קמיה, ואיהו ממנא עלייהו. כל זמנא דעאל ונפיק אלף וחמש מאה רקיעין זעאין קמיה.

תריסר אלפי רבוא מימיניה ותריסר אלפי רבוא משמאליה. תריסר אלפי רבוא קמיה תריסר אלפי רבוא מאחוריה. כל הני משריין נהרין מגו שלהובא חד מנצצא דנפקא מניה. ובההוא שלהובא חקיקן אתוון דשם המפורש, נציצין מלהטין מגו ההוא שלהובא. וכלהו כד מסתכלאן בנהירו דאתוון מחקקן גליפן, כלהו זעאין ודחלין ונטלין לגבי ההוא נציצו דאתוון.

ומגו שלהובא דא נהרין אופנים אוחרנין דנטלי ברתיכין אחרנין לתתא גו אינון היכלין דאינון משלבן דא בדא, כד״א *כאשר יהיה האופן בתוך האופן ,* כליל דא בדא ועאל דא בדא, רישין ברישין אלין מאלין, ואנפין פרישן בסטרייהו.

[p. 483] וכלהו נטלין לגבי אנפין בגו נהירו דמסתכלאן לגבי אינון אנפין. כד מסתכלאן למהך חמאן ההוא נהירו דנהיר לההוא אתר דנהיר. אזלין ונטלין כלהו ואתוון דשמא קדישא מחקקא נהיר על כלא, ואיהו נטיל כלהו גו ההוא רוחא עילאה דנטיל כל משריין.

© 2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

ומטטרון רב ממנא קאים בקיומא דההוא שמא קדישא, ונטיל לכל משריין ברזא דיליה לד׳ פניו בד׳ דיוקנין גו ד׳ סטרין דעלמא. ואיהו כליל שמא דאקרי שדי, וכלהו קראן שמא דא גבי שמא עילאה קדישא.

בידא דמטטרון אתמסרו תריסר מפתחין עילאין ברזא דשמא קדישא, וד׳ מפתחן מנייהו ואינון ד׳ רזין נהורין דמתפרשן.

מפתחא חדא אקרי אור נציץ, טמיר וגניז, ונפיק ונהיר, לית ליה גוון. וההוא נציצו לא קיימא לאסתכלא ולא אתחזי גוון, אלא נציץ נציצו לעיינין, ואגניז ולא אתיידע.

מפתחא תניינא אקרי אור נהירו, חדו לאסתכלא, לזמנין איהו חיור, לזמנין ירוק, לזמנין לא דא ולא דא.

[p. 484] מפתחא תליתאה אקרי אור זוהר, דזהיר ונהיר. איהו זוהר דנהיר לכל שאר נהורין, האי מרקמא בכל גוונין. האי אור איהו מההוא זוהר דההוא רקיע דעל גבי חיון, דכתיב *כזוהר הרקיע,* **[מ ט״א]** כליל גו עשר שבילין דנפקי מאינון ל״ב שבילין גניזין.

מפתחא רביעאה איקרי אור דסוכלתנו, דיהב סוכלתנו בלבא למינדע ולאסתכלא ולקיימא על רזין עילאין. והאי אור דחדי לבא, יהיב נהירו דחכמתא בסוכלתנו, למינדע ולאסתכלא.

ואלין אינון ד׳ מפתחן עילאין דכל שאר מפתחן כלילן בהו. וכלהו אתמסרו בידא דהאי רב ממנא מטטרון, מארי רב, כלהו גו רזין דמאריה בגילופין דרזין דשמא קדישא מפרש.

על ארבעת רבעיהן בלכתם ילכו וגו׳. על ארבעת, דאינון ד׳ דתחותייהו. ואינון דתחותייהו איקרון רבעיהן, כד״א רביע תחות טועניה. ועל אינון דרביעין תחותייהו, כד אינון בעאן למיזל אזלין. דכל חד אית ליה ד׳ גלגלי אופנים, רביעין תחותייהו, ועל אלין *רבעיהן בלכתם ילכו*, והיינו דכתיב *ובלכת החיות ילכו האופנים אצלם ובהנשא החיות, ינשאו האופנים.*

[p. 485] ואי אופנים אינון *רבעיהם* דחיות אצטריך לומר *ובלכת האופנים.* אלא מכאן דחיות נטלין למטלין לון, כגוונא דא ארון נטיל למאן דנטיל ליה, כרסייא קדישא נטיל לחיות.

ואי היא נטילת לון, זיעא דחיות ממאי אתעביד. אלא זיעא דילהון באסתכלותא למינדע ולאסתכלא ולאדבקא במה דטמיר וגניז, ולא יכלין למיקם ביה. ועל דא איהו זיעא דילהון. אבל כל אינון דמתדבקאן בקדושה עילאה אינון נטלין לאינון דנטלין לון. ורזא דא *על ארבעת רבעיהן בלכתם ילכו.*

וגביהם וגובה להם. וגביהן, רזא דגוונין דגופא, אתנהיר וסלקא בשיעורא מרישא דבוצינא לרישא דבוצינא כשיעורא דלתתא, ואסתחרא בארבע גוונין נציצין. גוון נהיר בנהירו

© 2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

[p. 486] ברזא דחשמל לעילא. כד נהיר ואתגניז גו גוונוי, גוון נציץ דנציץ בנציצי. גוון זהיר בזוהרא דרקימו דרקיעא דקיימא עלייהו. גוון מרקמא מכל גוונין ואתכליל בכלהו, ודא איהו גופא מציירא בציורא, לאתכללא בכללא חדא.

וגובה להם מסטרא דלעילא, *ויראה להם* מסטרא דלתתא. *וגובה להם גובה שמים*. *ויראה להם*, דחילו דדחיל ומבעית וארעיש כולא, דחילו דסחרא, דלא לקרבא לקודשא. ואיהו דחילו דסחרא לון מסטרא דלתתא.

וגובה להם, בסליקו דחיזו דגווני שמים, בגין דגווני שמים ההוא רזא דכתיב *גובה שמים*. ומאן איהו, דנטיל כל גוונין מימינא ומשמאלא, וכד נטיל לון לגביה איקרי *גובה שמים*. *ויראה להם*, בחיזו דההוא *יראה* לתתא, בסדורא דאינון גוונין להטין, ומהפכין חיזו דאשא דלא דקיק, כאשא דקיק לעילא בחדווהא. והאי איהו דקא מבעית לכלא, ובגין כך, *גובה להם* מלעילא, *ויראה להם* מתתא.

וגבותם מלאות עינים, לאסתכלא בכל סטרין. ואע״ג דאית מארי דעינים בחיזו לאסתכלא אחרנין לתתא, אלא אלין באינון עיינין לאסתכלא אלין באלין בסחרנו, קמייהו ובאחורא, דעיינין סחרין בכל סטרין. ובג״כ חמאן הכא והכא, בסטרא דא ובסטרא דא. חמאן מה [p. 487] דהוי ומה דזמין למהוי מסטרא דאחורא, והיינו דכתיב *סביב*. וחמאן מימינא וחמאן משמאלא. חמאן מימינא בכל ארח קשוט וזכו. חמאן משמאלא בכל ארח דלא קשוט ולא קיימא בזכו. וע״ד מסתכלן בכל סטרין, ובדא אית לון שולטנו וסוכלתנו על כולא, לאסתכלא בכל הני סטרין מה דלא מסתכלן הכי כל **[מ ט״ב]** אינון אחרנין.

ועכ״ד לא יכלין לאסתכלא לעילא ולא אתייהיב לון רשו לאסתכלא. וכד בעאן לאסתכלא, כלהו מרתתי בדחילו, באימתא, בזיע, וכלהו קראן בחיל סגי, בקל רב, *ברוך כבוד יי׳ ממקומו*.

וגביהן, ולא כתיב מהו כמא דכתיב לבתר *וגבותם מלאות עינים*. אלא גופא דסטרא דמסתכלא לגו, לגבי נקודה סתימא, מההיא סטרא אית לון *גובה*. וכלהו מסתכלין לגו, כד״א (מ״א ז:25) *וכל אחוריהם ביתה*.

[p. 488] אברהם כד אתקריב לגביה דקב״ה וגזר גרמיה, איקרי *תמים*, כד״א *התהלך לפני והיה תמים*, וכדין אתקריב לגבי רזא דקיימא עד דסליק ברזא עילאה לעילא. ועם כל דא לא זכה כיעקב, דיעקב איקרי *איש תם*. מהו *איש תם*, רזא דא כמה דאתמר *איש האלהים*, מאריה דביתא. משה אקרי *איש האלהים*, ויעקב אקרי *איש תם*, וכלא רזא חדא.

© 2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

אוף הכי *וגבותם*, ההוא דקיימא לגו. כלהו מליא עיינין לאסתכלא לבר, ואע״ג דלא מסתכלא לגו, *גובה להם*, ועל דא *וגבותם מלאות עינים*.

[p. 489] *ובלכת החיות ילכו האופנים, ובהנשא החיות ינשאו האופנים*. וכלהו כפום ההוא רוחא דאזיל ושליט עלייהו.

על אשר יהיה שמה הרוח ללכת. כתי׳ *אל אשר*, וכתיב *על אשר*. אלא רוח דא רוח דנפיק מגו רוחא סתימאה, ודא איהו רוח קודשא. דכד נפיק מגו ההוא טמירא דכורסייא ובטיש בההוא, דשרי עלוי, כדין כלהו נטלין כחדא לגביה. והיינו *על אשר*. *אל אשר*, דבטיש קמיה ההוא רוחא ולא שארי עלוי, אלא דנטיל לגבי ונטלי כלהו כחדא לגבי ההוא סטרא.

על אשר יהיה שמה הרוח וגו׳, *על* ההוא אתר טמיר וגניז דההוא רוחא עילאה שריא עלוי, כלהו מסתכלן לגביה לאתוספא זיוא. ומההוא זיוא אתוסף זיוא, אינון קרני החיות. ואינון זיוא דלהיט ונציץ לפום אסתכלותא דיקרא דההוא רוח אחרא דנפיק מהאי רוח קדמאה, רו״ח קדמאי״ה דאיהו טמיר וגניז בגניזו יקרא.

דא איהו ברזא דשמא קדישא, כליל ביה שם אהיי״ה, שמא ורב ושליטא. מהאי שמא זעאין ודחלין, חיות עילאין כד נפקין למהך, מסתכלאן גו שמא דרזא דא, [p. 490] זעין דחלין ונטלין באימתא בזיע. ודא איהו שמא דשליט על רתיכא דא, ברשימו דתלת שמהן דכלילן ביה.

ברזא דא אית שבעין שמהן מפורשין שליטין על כל רזין וגניזין עילאין, די כל חילין ומשריין זעאן מנייהו ונטלי בגינייהו. ברזא דא כלילן כ״ב אתוון וכלהו שבילין.

רוחא אחרא דנפיק מהאי רוחא קדמאה איהו רוח דמתמן רזא דמהימנותא בכל סטרין. ודא איהו ברזא דשמא קדישא דכליל ורשים עליה שמא דאיקרי יהו״ה דנפיק ואתרשים מגו שם אהיי״ה. ואע״ג דכלא ברזא חדא, אבל שם יהו״ה בנין אב דאתבני משמא טמירא אהיי״ה. ודא איהו רזא דנפיק מרוחא קדמאה.

רוחא אחרא תתאה דנפיק מגו רוחא דא, דא איהו ברזא דשמא קדישא כליל ביה שם יהוה אדנ״י. שמא דא שליט על חיות ואופנים לתתא.

והכי איהו רזא עילאה ותתאה. עילאה שם אהיי״ה שליט על אינון חיוון עילאין ברזא דשמא קדישא דקאמרן. תתאה שם אדני שליט על אלין חיוון תתאין לתתא ואינון אופנים.

[p. 491] חיות עילאין ואופנים עילאין, חיות תתאין ואופנים תתאין. חיות עילאין דקאמרן. אופנים עילאין אינון רזא דכתיב *שוקיו עמודי שש*. ואופנים עילאין ברזא דלתתא כמה דחיות ברזא דלתתא.

© 2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

חיות עילאין ד׳. אופנים ד׳. כד מתחברא חד באינון רזא דחיות, כדין אינון ואופנים בחיבורא דההוא חד אינון ד׳. וכן כגוונא דא לתתא כלהו ברזא דא דארבע, חיות ד׳, אופנים ד׳, ואתפרשן **[מ ט״ג]** לתתא ברזא דא. והכא בכלהו מתפרשאן רזין, עילא ותתא, וע״ד איקרי מרכבה. ואע״ג דלא חמא יחזקאל אלא מגו רזא דלתתא, ואסתכי ברזא דלעילא.

על אשר יהיה שמה הרוח ללכת. רזא אהי״ה כללא דכלא, שליט על חיות עילאין סתימין. ובג״כ *על אשר יהיה שמה הרוח ללכת,* רזא יהו״ה בנין אב. *כי רוח החיה* רזא אדנ״י, למהוי סתימין רזין גליפין גו סתימין דרתיכא דא, למהוי כלא כחדא ברזא חדא.

בלכתם ילכו. בלכתם, מאן. אי תימא דחיות, לאו. אלא ברזא דאלין תלת רוחין תלת שמהן. כד נצצי נהרין ונפקין אזלין חיון עילאין ותתאין. *ובעמדם יעמודו,* כד [p. 492] אינון בחבורא חד בלחישו, כלהו קיימין. כדין אתעבידו תלת רוחין חד, תלת שמהן חד, וקב״ה איתגאי בגיאותא על כלא.

ובהנשאם מעל הארץ ינשאו האופנים, בהסתלקות חיות ברזא דרוחין עילאין, *מעל הארץ,* מלשמשא על רוחא תתאה, אינון אופנים מסתלקין עמהון לאחזאה דכלהו גופא חדא ורזא חדא בלא פירודא עמהון. *כי רוח החיה באופנים,* רעותא דההיא *חיה באופנים,* דאע״ג דרעותא באינון חיות עילאין, רעותא יתיר באינון אופנים.

תלתא, תרין גליין וחד גניז. ואלין עבדין עובדא דרעו בההיא חיה, והיינו דכתיב *ומעשיהם כעין תרשיש.* כעין תרי שש, דא ימינא ושמאלא, דאלין תרין מאינון שית. וע״ד *כעין* כגוונא דילהון.

[p. 493] עד הכא רזא דחיות ברזא עילאה, כגוונא דא לתתא.

ודמות על ראשי החיה, רקיע. ודמות, דיוקנא לתתא כגוונא דלעילא. דעד הכא אית רשו לפרשא, מכאן ולהלאה מאן דחמי חמי, דלא אית רשו לאסתכלא. מהאי רקיע ולתתא אית רשו למחמי, ומהאי רקיע ולתתא אית רשו לאסתכלא. מאתר דאסתכלותא ולעילא אתכסיין שבילין ואורחין, לית עינא דאסתכל ביה דכולא אתכסייא.

ראשי החיה, אינון רתיכין, ד׳ רישי נהורין לד׳ זיווין, ואינון תריסר ירחין, ואינון תריסר מכילן, וחד דשלטא עלייהו למהוי תליסר. ואלין איקרון *ראשי,* שולטנין שליטין, נהירין לכלא.

[p. 494] *רקיע,* בחד אית רזא דדיוקנין דלא אתחזין, ובחד לית ביה דיוקנין ולא גוונין לא למנדע ולא לאסתכלא, ולית מאן דיקום ביה. דא איהו רקיע עילאה טמירא דגניז מאן דגניז, ויהב חידו וקיומא לכלא ברזא דשם אהי״ה, שלימו דכל שמהן.

© 2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

א״ה, רזא דרתיכא קדישא ברזא דארבע זיוון דעלמא עילאה. רזא דד׳ שמהן דכלילן בחד, תלת שמהן עילאין וחד דאתחבר עמהון בכללא חד. י״ה, רזא טמירא עילאה, כללא דכלא, רקיע עילאה טמיר דקיימא בגניזו, וחד ספירא גניזא טמירא דכלא עליה. האי איתאחד ולא אתאחד במה דלא אתיידע ולא קיימא בסוכלתנו, רזא דכלא, כללא דכלא. ב״ה, בריך שמיה, בריך להוי לעלם ולעלמי עלמין.

לתתא כד אתפשט שמא דא איהו ו׳ באתריה דאלפא, ברזא חדא. כדין איהו רקיע לתתא כגוונא דלעילא וחד אבן ספירא לעילא על גבי ההוא רקיעא. ודא איהו רזא יה׳ באתפרשא שמא לתתא, ברזא יהו״ה. ולזמנין דאתחבר [p. 495] בשמא דא את ו׳, ואיהו כללא חדא, הוא ובית דינו. וכלא חד ברזא חדא, רזא דרזין גו שמהן קדישין.

נטוי על ראשיהם מלמעלה, פריש לעילא דלא יכילין חיות למנדע ולאסתכלא אע״ג דכלא אחיד דא בדא. רזא דא סימנא בעלמא. ב״נ לא יכיל למחמי לראשיה ואע״ג דאיהו הוא, כ״ש במה דסתים ביה.

האי רקיעא **[מ ט״ד]** עילאה לית ביה דיוקנא, לית מאן דאסתכל, מתמן ולהלאה כולא סתים וחתים בגושפנקא.

רקיעא פריש ע״ג רישי דחיון לעילא, מזונא דילהון נטיף מההוא רקיעא. ולתתא כלהו קיימין בקיומא מתחות האי רקיע. רקיע דא תליין ביה תלת שמהן בעינא דמתפרש א׳ לתתא, קדו״ש רחו״ם חנו״ן. כנוי שמהן קדישין סתים לעילא ברזא לתתא, כלא כגוונא דא מן דא.

[p. 496] אלין שמהן קדישין גו רזי מהימנותא, רזא דילהון. כל אינון כינוי שמהן תליין ברזא דשמא קדישא, ואלין איקרון חיוון טמיראן, מחפיין על שמהן דלגאו. מעפפן באלין, אתחפיין באלין. קב״ה איקרי בהו, ודא איהו דכתיב *פשטתי את כתנתי*, לאתתקנא לגבה.

מהאי רקיע ולתתא תליין אינון כינויין לאתחפיא בהו רזא דשמא קדישא. מהאי רקיע ולעילא לא תליין כינויין כלל, הה״ד *ותחת הרקיע כנפיהם ישרות אשה אל אחותה*, בגין לאתחפייא בהו רזא קדישא. *ותחת הרקיע*, ודאי. אינון כנפיים לאתחפייא בהו אינון טמירין עילאין ברזי שמהן קדישין. כנפים, כסויין לאתכסאה שמהן בטמירו. ולזמנא דאתי לא יתכסי רזא דשמא קדישא דכלהו זכאי קשוט ינדעון באתגלייא ולא מגו כינויין. ורזא דא כתיב (ישעיהו ל:20) *ולא יכנף עוד מוריך והיו עיניך רואות את מוריך*.

לאיש שתים מכסות להנה, תרין אינון לכל חד וחד לאתכסיא בהו. ההוא דימינא אית ליה חד דימינא וחד דשמאלא. ההוא דשמאלא אית ליה [p. 497] חד דשמאלא וחד דימינא. וכן כלהו כלילן אלין באלין לאתחפיא בהו.

גויותיהנה, רזין דלגאו בשמהן קדישין בעינייהו, רזא דגופא דילהון. ועכ״ד אלין כגוונא דאלין, הה״ד *ואשמע את קול כנפיהם כקול*, כגון *אל אלהים יי׳*. דכנפיהם, *גדול גבור נורא*. האי

© 2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

ברזא דרזין לעילא, לאטמרא כלא. בגניזו לתתא קיימין בחיזו גדפין גו שעורא, בת״ק פרסי דשיעורא. ואינון גדפין בחיזווא.

הכא אית חמש קולות לקבל חמש עילאין סתימין, דכתיב *ואשמע את קול כנפיהם כקול מים רבים, כקול שדי בלכתם, קול המולה כקול מחנה.*

קול כנפיהם, דהא באינון כינויין אית שמא חד כההוא שמא דאיהו מאינון שמהן דלגו. ומאן איהו, א״ל, דהא שמא דא אזל באינון כינויין, ודא איהו שמא כשמא ד*מים רבים*. ומהכא אתפרש שמא דא לתתאי.

[p. 498] *כקול שדי,* אלהים, דשמא דא אתכני בתתאי ואתחתים בתתאי אלהים.

קול המול״ה, דא שמא דאיקרי אלו״ה. ושמא דא אתבני בבי דינא לתתא באתר דזכותא שריא.

כקול מחנה, דא שמא דיעקב שריא ביה דכתיב *מחנה אלהים זה.*

תו *קול* דא מחפיין חד גופא לאפרשא דא מן דא, לאשתמודעא ולחברא גופא חד הכא וגופא חד הכא, כד״א *לאיש שתים חוברות איש*. מחברן איש לאשתמודעא ולאפרשא דא מן דא. ותרין אחרנין מחפיין גופייהו דכתי׳ *ושתים מכסות את גויותיהנה.*

וכלהו גליפין מחקקן באתוון דרזא דשמא קדישא בארבעין ותרין אתוון תחות תרין אבנין עילא ותתא, לאשתמודעא קב״ה בשמיה ביקריה למהוי חד.

ארבעין ותמנייא רתיכין טמירין בגרמייהו, טמירין בסטרא דההוא אדם דשרייא על כרסייא, ברזא דארבעין ותמניא אתוון ומאתן [p. 499] אחרנין גליפן בגרמייהו לקביל שייפין דגופא. וכולהון שלטין על כורסייא לתתא כחושבן פקודי אורייתא ברזא ד*זכור*. ההוא *מראה אדם* נטיל לכל הני פקודין **[מא ט״א]** וכל הני רזין דשייפין דגופא, ואותיב ברזא דילהון לגו כרסייא קדישא. ובהו אסתלקת כרסייא בתלת מאה ושתין וה׳ פקודין אחרנין ברזא ד*שמור*.

כרסייא עילאה אפיק כל אלין מגו חד מבועא טמירא, גניזא דאתגניז דשלטא עליה. ההוא מבועא לית מאן דידע ליה ולית מאן דאסתכל ביה. עליה כתיב (איוב כח:21) *ונעלמה מעיני כל חי ומעוף השמים נסתרה, לא ידע אנוש ערכה וגו׳*. [p. 500] כתי׳ *שש מעלות לכסא,* אלין שית סיטרין לתתא כגוונא דשית סטרין לעילא. *שש מעלות* לכרסייא עילאה, *שש מעלות* לכורסייא תתאה, אלין ואלין לא יכלין לאסתכלא ולמנדע ליקרא דכרסייא דעלייהו, כל שכן למאן דשרי על כרסייא. כלהו באימתא בדחילו תחות כרסייא קיימין, נטלין כרסייא עלייהו, ולא ידעו לאן אתר מתחבראן גופין, כד״א *חוברות אשה אל אחותה כנפיהם*, בגין לסלקא לה. וכדין כל אינון כינויין דמכסיין לשמהן קדישין שלטין בשמייהו ואקרי קב״ה בכנוייא.

וכד קיימא כרסייא בקיומא דחדווהא באתר דאצטריך כדין אינון חיון תרפינה כנפיהם, ולא שלטין באינון כינויין. וחדוה דילהון בההוא זמנא דאינון כינויין *תרפינה*. דהא כדין קב״ה

© 2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

איקרי בהון בשמהן אחרנין קדישין עילאין, הה״ד *בעמדם על קיומייהו*. *בעמדם*, דלא נטלין אלא דחדאן מחדוה דקדושא ונהרין מגו נהירו דנטלין מכורסיא. ועל דא *תרפינה כנפיהם* ושלטין שמהן אחרנין עילאין קדישין דקב״ה איקרי בהו.

ואֵרא כעין חשמל כמראה אש בית לה סביב וגו׳. *ואֵרא*, דהא אסתלק מניה ההוא חיזו דחמי לפום שעתא, בג״כ אמר *ואֵרא* ולא כתיב *ואראה*. *כעין חשמל* ולא *חשמל*. *כעין*, כגוון מלהטא מנצצא סלקא בגוונוי. *כעין*, כגוונא דעינא דלא יכיל לאסתכלא באסתכלותא, אלא סתים ופקיחא, פקיחא וסתים. [p. 501] הכי איהו *חשמל*, דאית *חשמל* סתים דלא אתחזי כלל אלא מגו *מראה* סתימא, דלית מאן דיכיל לקיימא ביה ולאשתמודעא ביה כלל. ואית *חשמל* דקיימא בגוונוי, גו נציצו לאנהרא ולאסתכלא לפום שעתא. ודא איהו לתתא, דהא לעילא לא כתיב *ואֵרא* אלא *ואראה*.

ודא *חשמל* דאתחזי בגוונין, גוון ארגוונא ירוק אדום לבן. סלקא דא ונחתא דא, נציץ ולהיט, סלקא ונחתא. ובג״כ כתיב *כעין חשמל* ולא כתיב *חשמל* ולא *החשמל*. דלאו איהו חשמל אלא כגוונא דיליה, כגוון דאתחזי הכי גוונוי.

[p. 502] *חשמל*, דא איהו נהירו דנקיט נהירו בגויה, ההוא נהירו דאתחזי באינון נצוצין, נהירו אחרא דקיק זהיר ונציץ יתיר אית בגויה. והאי דקאמר הכא לאו איהו *חשמל* אלא *כעין חשמל*.

בחיזו קדמאה מה כתיב, *ואש מתלקחת ונוגה לו סביב*, ולבתר *ומתוכה כעין החשמל*. והכא בקדמיתא *כעין חשמל*, ולבתר *כמראה אש בית לה סביב*, *כעין חשמל* בקדמיתא ולבתר *כמראה אש*, מאמצעיתא דגופא ולעילא ומאמצעיתא דגופא ולתתא.

ותלת גוונין הכא, *חשמל* בקדמיתא, ולבתר *אש* לגו מינה, ולבתר *נוגה*. ואינון רזין גליפין גו שמא קדישא, אדני בקדמיתא *כעין חשמל*, אלהים לבתר *כמראה אש בית לה*, ידו״ד לגו מכולא *ונוגה לו*. וכולהו תלת גליפאן גו האי רזא כלילן בחד למהוי כולא חד דא בדא. וע״ד **[מא ט״ב]** יחזקאל אסתכל לעילא ואסתכל לתתא גו מהימנותא ברזין עילאין *ממראה מתניו כו׳*.

© 2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

[זהר על הפרשות]

פרשת נח

[זהר חדש כ ט"ג] [p. 503] ר' חזקיה אמר זכאה חולקיהון דישראל דקב"ה איתרעי בהו ויהב לון אורייתא קדישא. ואזהר לון ויהב לון עיטא לאסתמרא מעילא ותתא בגין דלא ישלוט בהו בר קב"ה בלחודוי. ואינון ידעי לדחייא מנייהו כל מקטרגין וכל קסטירין בגין דיהון חולקא דעדביה ואחסנתיה, כד"א *כי חלק יי' עמו יעקב חבל נחלתו*.

[p. 504] ת"ח בראש השנה קב"ה יתיב בדינא על עלמא וכל בני עלמא עאלין בחושבנא קמיה, ולא אית מאן דלא עאל בחושבנא, וספרין דחיין ומתין פתיחן.

וקב"ה בגין דאתרעי בהו יהב לון עיטא לאשתזבא מכל מיני קטרגי' דלעילי' דאינון אתמנן בכל זמנא דדינא שריא על עלמא. בהאי יומא אזדמנן ישראל לאתערא רחמי עלייהו. ובמה, בשופר דהא קלא דנפיק סליק לעילא ואתער שופר דלעילא. אתער רחמי מאתריה וקב"ה קם מכורסיא דדינא ויתיב בכורסייא דרחמי ורחים עלייהו דישראל ולא אתייהיב רשו למקטרגא עליהון.

[p. 505] וישראל יתבי קמי קב"ה בתיובתא ותקעי שופר ואתערו רחמי, ההוא קלא דנפק אתערותא דרחמי איהו. וכדין דלטורא לא יכיל לקיימא קמי כורסייא דרחמי, דהא לא אתי מההוא סטרא ולא אשתכח קטיגורא.

ביומא דכפורי דאיהו חתימא דדינא וקיימי ישראל בקדושתא דמאריהון, בההוא יומא בגין דלא יקרב דלטורא למקדשא, יהבין ליה שעיר דאתי מסטרא דרוחא מסאבא, ורוחא מסאבא אתהני מיניה ואתעסק ביה ולא קריב למקדשא לסאבא. וכדין אנפין נהירין וישראל אשתזבן מניה.

בזמנא אחרא כד סגיאו חובי בני נשא, האי דלטורא בשעתא דדינא איתער על חובי עלמא. כדין איהו אתי ואשתכח דלטורא קמי קב"ה, ואסתאב מקדשא וכל אנפין עציבין ודינא אשתכח. ועל [p. 506] דא *קץ כל בשר בא לפני*. *בא לפני* ודאי, למתבע על חובי עלמי' דאינון גרמו.

רבי יהודה פתח *הודיעני וכו'*.

© 2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

עוד לפי נח. ת״ח כל ב״נ דיעבד וינטר פיקודי אורייתא נשמתא אסתמרא בגופיה דאיהו תיבה, ולא אתענש ולא ישלוט עליה מלאך המות. וכל ב״נ דלא נטיר ולא קיים פקודי אורייתא, ואעבר עליה, מלאך המות כדין ישלוט עליה.

ת״ח תיבה, איהו גופא. נח ואשתו י״ה. שם ואשתו י״ה. יפת ואשתו י״ה, ואתעביד השם מלא, ידו״ד אחד, חם ואשתו, ואינון כדוגמא.

ודא *ויאמר אלהים לנח. אלהים*, דא שכינתא. *קץ כל בשר וגו׳.*

[p. 507] *צהר תעשה לתיבה*, דא איהו רזא דגופא. *אתה ובניך וגו׳*, גוברין לחוד ונשין לחוד. *ויעש נח*, דא ברית קדישא. *ככל אשר צוה אותו אלהים*, דא שכינתא. *ויאמר יי׳ לנח*, הכא מדת רחמים. *תיבה*, דא גופא. *כי אותך ראיתי.*

ומן הבהמה אשר לא טהורה היא שנים, איש ואשתו, דהא היא מסטרא דמסאבא. וע״ד אמר *והאבדתי*. ואסתכל דלית ביה אלא תרין ולא אית בהון *שבעה שבעה* כמה דכתיב *בעוף השמים*, ארבע סרי דכר ונוקבא *לחיות זרע על פני כל הארץ*. *שנים שנים באו וגו׳*. אסתכל וחמי על מה דאמר בקדמיתא *ומן הבהמה אשר לא טהורה היא*, ולבתר *שנים שנים*.

[כא ט״ב] א״ר יהודה ת״ח לית לך בכל ליליא וליליא דלא תיפוק נשמתא מגופא דב״נ דאיקרי יונה, דכתיב *וישלח את היונה. הקלו המים*, אלין מים זדונים כד״א *המים הזדונים*, דאינון מסטרא דמסאבו. *מעל הארץ*, דאינון לעיל מן ארעא, אלין מלאכי חבלה.

[p. 508] מה כתיב, *ולא מצאה היונה מנוח*, דאתמנעי מעלמא עילאה ומן צדיקים דלעילא ומכל ברכאן, הה״ד *ותשב אליו אל התיבה כי מים על פני כל הארץ*. אפיק לה תניינות, *ויוסף שלח את היונה מאתו*, ומגו דוחקא וצערא *ותבא אליו היונה לעת ערב*, דלא הות נהרא לון שעתא דרווחא כמה דהוה בקדמיתא, ואתחשך לה יומא ואתערב לה שמשא.

ומה אמרת לנח ולבנוי, *מצאוני השומרים הסובבים בעיר*. אלין נטרי תרעי ירושלים. ועכ״ד *והנה עלה זית טרף בפיה*, ועל דא *וידע נח כי קלו המים* ואתתקפו מלאכי דקדושה על מלאכי חבלה. *וייחל עוד שבעת ימים אחרים כו׳ ולא יספה דחרבו המים מעל הארץ*.

בתר דאסתתר ואעבר ההוא זימנא דשליט מלאך המות ואתעברו חייבין מעלמא, מה כתיב. *ויזכור אלהים את נח.*

[p. 509] ספינתא אמתילת לתיבותא דנח ואית בה גוברין יהודאין וישמעאלים ובני עשו. כדוגמא דא אית בגופא כליל מכולהון, דגופא דא לאו איהו מן נשמתא קדישא. ודא הוא דאמר לנח דאיהו נשמתא לנשמתא כד״א *עשה לך תיבת עצי גופר*.

ודא הוא דאמר לאברם *לך לך מארצך*. למה תרי זימני, אלא פוק מן דירתך ומן גופך. ומן *בית אביך* דא ירושלים דלעילא. *אל הארץ אשר אראך*, דא גופא דאיהי תיבת נח.

© 2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

ובדוגמא דא הוה נח, הה״ד *וישלח את היונה*, ואפיקו לה ליונה מן תיבותא ויהבו לה במיא. [p. 510] בדוגמא דא נפקא לה יונה מן תיבותא דנח כד״א *ויצא יצוא ושוב כו׳ עד ולא יספה שוב אליו עוד.*

ר״ יהודה אמר נח כד הוה בתיבותא הוה דחיל דלא ידכר ליה קב״ה לעלמין. וכיון דאתעברו חובי עלמא כדין מה כתיב, *ויזכור אלהים את נח.*

© 2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

פרשת לך לך

[כד ט״א] ת״ח קב״ה מגן לצדיקיא דלא ישלטון בהון בני אנשא. וקב״ה אגין על אברהם דלא ישלטון ביה ובאנתתיה. ת״ח שכינתא לא אתעדי מינה דשרה כל ההוא לילה. אתא פרעה למיקרב בהדה, אתא מלאכא ואלקי ליה. כל **[כד ט״ב]** אימת דאמרה שרה אלקי, הוה מלקי. ואברהם היה מתקיף במאריה דהא שרה לא יכלין לשלטאה עלה. הה״ד (משלי כח:1) *וצדיקים ככפיר יבטח.* והכא נסיונא הוא דלא הרהר אבתריה דקב״ה.

אמר רבי ת״ח דבג״כ לא פקיד ליה קב״ה לנחתא אל מצרים, אלא הוא עצמו מגרמיה נחת, בגין [p. 511] דלא יהא פתחון פה לבני עלמא דאמר ליה כך ולבתר אצטער על אנתתיה.

ר׳ יצחק פתח *צדיק כתמר יפרח כארז בלבנון ישגא.*

© 2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

פרשת וירא

[כו ט״ב] זמנא חדא נפק ר׳ שמעון וחזא עלמא דחשיך ואפיל ואסתתם נהוריה. א״ל לר׳ אלעזר תא ונחזי מה בעי קב״ה למעבד בעלמא. אזלו ואשכחו חד מלאכא דדמי לטורא רברבא ואפיק תלתין שלהיבין דנורא מפומיה. א״ל רבי שמעון מה את בעי למיעבד.

א״ל בעינא למחרביה לעלמא בגין דלא שכיחי תלתין זכאין בדרא, דהכי גזר קב״ה על אברהם. *ואברהם היה יהיה, יהיה* בגימטריא תלתין הוו.

א״ל רבי שמעון במטו מינך, זיל קמי קב״ה ואימא ליה בר יוחאי שכיח בארעא.

אזל ההוא מלאכא קמי קב״ה, ואמר ליה מארי דעלמא גלי קמך מה דאמר לי בר יוחאי.

[p. 512] א״ל קב״ה זיל אחרביה לעלמא ולא תשגח ביה בבר יוחאי.

כד אתא חזייה רבי שמעון למלאכא, א״ל אי לא תיזיל גזרנא עלך דלא תיעול לשמייא ותהוי באתר עזא ועזאל. וכד תיעול קמי קב״ה אימא ליה אי לית **[כו ט״ג]** תלתין זכאין בעלמא ליהוון עשרים, דהכי כתיב *לא אעשה בעבור העשרים*. ואי לית עשרים להוו עשרה, דהכי כתיב *לא אשחית בעבור העשרה*. אי לית עשרה להוון תרין דאינון אנא וברי, דהכי כתיב *על פי שנים עדים יקום דבר*, ואין *דבר* אלא *עולם* דכתיב (תהלים לג:6) *בדבר יי׳ שמים*. ואי לית תרין אית חד ואנא הוא, דכתיב (משלי י:25) *וצדיק יסוד עולם*.

ביה שעתא קלאן שמיא נפק ואמר זכאה חולקך רבי שמעון דקב״ה גזר למעלה ואת מבטל לתתא. עלך אתמר (תהלים קמה:19) *רצון יראיו יעשה*.

© 2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

פרשת תולדות

[זוהר חדש כו ט"ג] [p. 513] *ויאמר עשו אל יעקב הלעיטני נא מן האדום האדום הזה.* אמאי כתיב תרי זמני *האדום*, אלא בגין דכל מה דאית ליה אדום. כד"א *ויצא הראשון אדמוני*. ותבשילא דיליה אדום דכתיב *מן האדום האדום הזה*. וארעא דיליה אדומה דכתיב *ארצה שעיר שדה אדום*. וגוברין דיליה אדומין דכתיב (בראשית לו:43) *הוא עשו אבי אדום*. ומאן דזמין לאתפרעא מניה אדום דכתיב *דודי צח ואדום*. ולבושיה אדום דכתיב (ישעי' סג:2) *מדוע אדום ללבושיך*, וכתיב (שם:1) *מי זה בא מאדום*.

© 2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

פרשת ויצא

[כז ט״ד] פתח ההוא יודאי ואמר *ויקח לו יעקב מקל לבנה לח ולוז וערמון*. *ויקח לו*, לגרמיה ולתקוניה. *מקל לבנה*, דא רזא דוא״ו דשמא קדישא דאקרי תפארת, דאיהו אחיד בה, ואיהו כגוונא דמקל. *לבנ״ה*, ב״ין לה״א עילאה סתימאה.

[p. 514] *לח*, מסטרא דמיא דאקרון חסד. *ולוז*, מסטרא דיניק לאש דאיקרי גבורה. *וערמון*, מסטרא דגרמיה וחולקיה, כללא דכל גוונין, דהא יעקב חכימא הוה בערמימותא.

ויפצל בהם פצלות לבנות. *בהם*, בו הול״ל דהא מקל חד הוה. מאי *בהם*, בכל אינון ז׳ [p. 515] דרגין דרמיזין בקרא *דלך יי׳ הגדולה והגבורה* אשלים לון באינון קילופין חוורין דקליף בהו סטרא דאש, ואסחר לון לסטרא דמים. הה״ד *מחשוף הלבן אשר על המקלות*.

ת״ח ז׳ מקלות רמיזין בהני קראי. *ויקח לו יעקב מקל*, חד. *אשר על המקלות*, תרין, הא תלת. *ויצג את המקלות*, תרין, הא חמשה. *יחמו הצאן אל המקלות*, הא ז׳. ואינון רזא דז׳ קולות, ואינון רזא דכתיב (משלי ט:1) *חצבה עמודיה שבעה*. ואינון ז׳ יומי בראשית דנהרין מראשית דאיקרי חכמה. ואינון ז׳ סמכין דאקים קב״ה עלייהו עלמא, וכולא ברזא דשמיה קדישא.

[p. 516] ת״ח כד הוה האי מקל בידו דיעקב שלימא, קרי ליה אורייתא *מקל*. וכד הוה בידייהו דמשה ואהרן, קרי ליה *מטה*. הה״ד *ויקח משה את מטה האלהים בידו*, ואהרן נמי אחיד ביה. מה בין האי להאי.

אלא רזא עילאה הוא. כד הוה בידוי דיעקב קרי ליה אורייתא *מקל*, מסטרא דקל, דהא יעקב *קול* איקרי, דכתיב *הקול קול יעקב*, ובקול אחיד דהא דרגיה הוא.

וכד הוה בידייהו דמשה ואהרן דאינון אחידין בנצ״ח והו״ד, דאינון תרין סמכין, איקרי *מטה*, לישנא דסמכא. דהא על ידיהן אסתמיך עלמא באורייתא דנפיק מבין תרין למודים ואתייהיבא על ידייהו. ועל דאינון סמכין לעלמא באורייתא דנפיק מבין נצ״ח והו״ד, דאחידן בהו, קרא ליה *מטה*.

ומאן דאחיד באורייתא סמכא ליה ומחזקא ליה על ירכוי דלא יסטי לימינא ושמאלא. זכאין אינון ישראל דקב״ה יהב לון לישראל אורייתא לגלאה להו רזין עילאין. עלייהו כתיב, (דברים ד:4) *ואתם הדבקים ביי׳ אלהיכם חיים כולכם היום*.

© 2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

מפרשת וישב יעקב

[כו ט״ג] [p. 517] ת״ח שבעה יומין עילאין ברא קב״ה בעלמא ועלייהו שתיל ובאני עלמין, הה״ד *כי ששת ימים עשה יי׳ את השמים ואת הארץ וביום השביעי שבת וינפש*. ולא כתיב *בששת*, אלא *ששת*. [p. 518] ולקבל אינון יומין עילאין ברא בארעא שבעה זכאי קשוט לקיימא לון ולאנהרא לון, כל חד וחד לקביל יומיה. ושתיל לון כל חד וחד בדרא דחזי ליה, ואינון אבהן דעלמא, אברהם יצחק ויעקב משה אהרן יוסף דוד. ואינון איקרון הרים, *הררי קדם* דאינון תליין בשבעה יומין עילאין דאמרן, שתא יומי בראשית ושביעה דאזיל דקמייהו, כמד״א (זכריה יב:8) *ובית דוד כאלהים כמלאך יי׳ לפניהם*.

ואע״ג דאיהו שביעאה רביעאה איהו ביומין. ויוסף שביעאה איהו אבל כד אתכלילת ביה ביוסף ויהיב ליה תוספת תפנוקא מבי מלכא אקרי אוף איהי שביעאה.

וכלהו אחידו בה בשכינתא ברזא דשבעה בגין דשכינתא איהי בת שבע, בת מאימא עילאה דאיהי כללא מאינון שבע דרגין עלאין דעמה. ואיהי דרגא דצדק עשיראה מאינון עשרה נהרין דאיקרי בהון קב״ה.

[p. 519] דא איהי שביעאה בקרא *דלך יי׳ הגדולה והגבורה והתפארת והנצח וההוד כי כל בשמים ובארץ לך יי׳ הממלכה* (ד״ה א׳ כט:11). ומ״ט, והא רביעאה היא ליומי. אלא בגין דאיהי נטיעה בתראה ואתכלילת בשביעאה, בג״כ נטלה שמיה.

וכל חד וחד מאבהן תתאי ידע ליה לקב״ה מגו דרגא דיליה ואחיד ביה בההיא דרגא. אברהם אחיד ביה בקב״ה וידע ליה מגו אספקלריה דיליה והיא גדול״ה דאיהי חס״ד ימינ״א דמלכא. ועל דא אחיד בה ולא שביק לה לעלמין ועביד טיבו עם בני נשא. ואוקמוה דעובדוי סליקו ליה בהאי דרגא.

[p. 520] יצחק ידע ליה בדרגא דגבורה דאקרי *פחד יצחק*, ודחיל ליה לעלמין. יעקב ידע ליה מגו דרגא דתפארת דאיהו כליל מחסד ומפחד, ואקרי *אמת*, ואחיד בה. הה״ד (מיכה ז:20) *תתן אמת ליעקב חסד לאברהם*.

ויוסף ידע **[כו ט״ד]** ליה לקב״ה מגו ההיא אספקלריא דאקרי כ״ל ואיקרי יסו״ד צדי״ק. ועל דא איקרי יוסף כלכל דכתיב *ויכלכל יוסף*, דאיקרי *יסוד עולם*.

משה ואהרן אינון תרין כרובין דאשתמע קלא דלעילא מבינייהו, ועל דא אתייהיב אורייתא על ידייהו, הה״ד *ונועדתי לך שם ודברתי אתך מעל הכפורת אשר על ארון העדות את כל אשר אצוה אותך*. ואינון תרין כרובין דלעילא ואיקרון נצח והוד, ואינון תרין סמכין דגופא. כגוונא דא אית לה למטרוניתא לתתא תרין כרובין תחות ימא דינקין מינה.

© 2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

ואינון ודאי *על ארון העדות* דאיקרי צדק, ארונא דעדות. ומאן *עדות*, דא יוסף, הה״ד (תהלים פא:6) *עדות* [p. 521] *ביהוסף שמו*, ואיקרי תורה שבכתב, והאי ארונא תורה שבעל פה.

ת״ח כל בנין עילאין דאחידן לעילא רמיזן כלהו בתורה שבכתב, תורת יי׳. ודוד דאיהו אחיד בברייתא דאיהי תורה שבע״פ רמיזא בדברי קבלה, ובג״כ אקרי קבלה דמקבלא נהירו מאורייתא דבכתב דאיקרי יוסף, ואיקרי צדיק, כ״ל, יסו״ד, ואיהו חולקיה דיוסף.

ואינון תרין כרובין עילאין קיימין על ההוא סהדותא דארונא, הה״ד *והנצח וההוד כי כל בשמים ובארץ*. ודא איהו סיומא דשמי״ם, ומזווג לההוא *ארץ*. והכי הוא דכל מאי דברא קב״ה לעילא ברא לקבליה לתתא. ויוסף אקרי *עדות*, הה״ד *עדות ביהוסף שמו*. ואיהו שלו״ם לעילא ותתא.

[p. 522] ועל דא תנינן ארון של יוסף וארון שכינה בהדי הדדי הוו קא אזלי במדברא. כולי עלמא אמרין מה טיבן של שני ארונות הללו, ואמרן לון קיים זה מה שכתוב בזה. קיי״ם ודאי, הה״ד *וצדיק יסוד עולם* דאיהו קיומא דעלמא, ודאי.

אתא דוד דאיהו שביעאה דאבהן, אחיד בה בהאי בת שבע דאיהי ממלכה ולא שביק לה לעלמין. הה״ד (יחזקאל לז:25) *ודוד עבדי נשיא להם לעולם*, וכתיב (תהלים פט:37) *כסאו כשמש נגדי*. וכל דא אוליפנא לן אורייתא דכלהו אחידן בה בשכינתא ברזא דשבע.

ת״ח אברהם בוצינא קדמאה קדישא דעלמא, כד בעא לסלקא בדרגיה לא יכיל עד דסליק באינון תלת דרגין עילאין דאינון לעילא מחולקא דיליה. כיון דאישתמודע ליה קב״ה מגו אינון תלתא דאינון עתיקא ואו״א דנגיד מנהון נהירו לתתא, אז אחיד לחולקיה נהורא קדמאה דאיקרי יום ראשון. וכלהו אדביק לון [p. 523] מגו ההוא אספקלריא דשלטא לעילא, דבהו ממש לא הוה ב״נ דאשתמודע כלום. ועל דא תנינן בן שלש שנים הכיר אברהם את בוראו, בן שלש שנים דייקא.

ות״ח דהני שלש שנים בגין דשכינתא איקרי בת שבע ולא יכיל לאתדבקא בהדה עד דאיסתלקא לאישתמודע מטה ולאיתנהרא ולאנהרא לכל מאי דאיהו לתתא באינון שלש דרגין עילאין דעם אינון ז׳. שבע ושלש, הא עשר דרגין עלאין, רזא דאמא דקב״ה.

וכיון דהוה מתנהיר באינון שלשה בעא לסלקא באינון שבע, דכתיב *ויצב אברהם את שבע כבשות הצאן* לבדיהון. ורזא דא רמז ליה לאבימלך דלא ישלטון עליהון בנוי עד דישתלימו אינון שבעה זכאי קשוט בישראל לקביל לתתא אינון דרגין **[כז ט״א]** דלעילא. כיון דישתלמון יהא עלמא תתאה כגוונא דעלמא עילאה בקיומא שלים.

[p. 524] דוד דאיהו שביעאה ויתער לההיא בת שבע דלעילא, דאיהי נקמא נקמתהון דישראל ויתפרע מנהון, הה״ד (ש״ב ח:1) *ויהי אחרי כן ויך דוד את פלשתים ויכניעם, ויקח דוד*

© 2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

את מתג האמה מיד פלשתים. מאי *ויהי אחרי כן.* בתר דאשתלימו ישראל והוו כגוונא דלעילא, כדין *ויך דוד את פלשתים ויכניעם.* דהא עד השתא לא יכילו ישראל למיתבר תוקפיהון. והא איתערו חברייא בההוא *מתג האמה* ואוקמוה.

ות״ח האי דרמז ליה אברהם ב*כבשות הצאן* ולא בעזים בגין דאינון מסטרא דחסד מאינון ממנן דינקין מסטרא דימינא, ינקין אילין לתתא, ואינון כבשים תחות שולטניהון. ואברהם אחיד לחולקיה, דרגא [p. 525] *ימינ״א, חס״ד, בכלא דרגא* דחכמתא. וע״ד תנינן מאן דשרי גו עאנא, לא איתנזק לעלמין, ואי איהו שרי בגו עזים, כמה גרדיני נימוסין קודמין לקבליה לאסטאה ליה, בגין דאינון מסטרא דדינא קשיא.

אבל כד אתא יצחק למגזר עמיה קיים, גזר עמיה בשכינתא דאיתגליא מגו ההוא בירא, ההוא דכתיב *ויקרא אותה שבעה.*

ת״ח אברהם קרא ליה להאי בארא דמייא נובעין *באר שבע,* יצחק קרא לה *שבעה.* מאי בין האי להאי. אלא בגין דיצחק אחיד לחולקיה דרגא דפחד, דאיהו דינא, וע״ד אוסיף בה ה׳. וה׳ בכל אתרא דינא הוא, וסימנך (יחזקאל טז:43) *הא דרכך בראש נתתי.* ועל דא כתיב *ויקרא אותה שבעה.* ולא עבד בחרפן כמא דעבד אבוי, וכלא ברזא דחכמתא, ואוסיף בה ה׳ לאחזאה דהוא חולקיה.

[p. 526] ת״ח כד ברא קב״ה עלמא, ברא ליה בדינא. כיון דחזא דלא מתקיים שתף עמיה חסד, הה״ד *ביום עשות יי׳ אלהים ארץ ושמים.* ואוקמוה באברהם איתקיים עלמא.

בג״כ האי בירא ביתא דעלמא. על שם כך איקרי אבן שתיה, הה״ד *על כן שם העיר באר שבע,* אע״ג דידבק ביצחק, דכתיב *ויקרא אותה שבעה.* שמיה *באר שבע* כבירא דאברהם, ולא *באר שבעה,* הה״ד *וימינו תחבקני.*

[p. 527] ות״ח, ד׳ מאינון שבעה זכאי קשוט כד בעו לאתקרבא בשכינתא ברזא דשבע, כלהו ערעו בהאי באר דלא פסקין מימוי לעלמין. אברהם כרי לה להאי בירא בגין דאיהו אוליף לון לבני עלמא דינדעון לקב״ה ויפלחון ליה. וכיון דכרי לה אפיק מיין נבעין דלא פסקין לעלמין. וכיון דמת אברהם מה כתיב. *וכל הבארות אשר חפרו עבדי אביו בימי אברהם אביו, וגו׳.*

בארת כתיב, לישנא דנוקבא, והאי בירא חד הוה, דכתיב *באר שבע.* וקרינן ליה *בארות* דמשמע דסגיאין הוו. משום דהאי בירא מתחזי לון לאבהן בכל דוכתא דהוו אזלין, והוה מתחזי לון כבירין סגיאין.

כיון דמילאו פלשתים עפרא, הוה עלמא שמם דלית דידע לקב״ה. כיון דאתא יצחק מה כתיב, *וישב יצחק ויחפור את בארות המים אשר חפרו בימי אברהם אביו.* מאי *וישב,* אלא

© 2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

דאתיב עלמא לתיקוניה ואוליף לון לבני עלמא דינדעון ליה לקב״ה. הה״ד *ויהי אחרי מות אברהם ויברך אלהים את יצחק בנו. וישב יצחק עם באר לחי רא״י.*

[p. 528] ממאן הוא האי בירא. ממאן דכל חיין עילאין ותתאין וקיומיהון תליין ביה. וחזי כלא, הה״ד (דניאל ב:22) *ידע מה בחשוכא ונהורא עמיה שרי.*

ות״ח, אינון עבדי יצחק **[כז ט״ב]** בגין דאינון מסטרא דדינא קשייא, כד חפרו לה מה כתיב. *שטנה,* והא אוקמוה. עד דאתא איהו *ויחפר באר אחרת ויקרא שמה רחובות,* ודאי. אבל עבדי אביו, בגין דכלהו אתיין מסטרא דימינא, לא הוה שטנא בעלמא, ולא נפיק דינא בהאי בירא לאשטנא לון כד לא מכשרי עובדיהון.

ומהאי בירא איהו פתחא למינדע ליה לקב״ה, הה״ד (תהלים קיח:19) *פתחו לי שערי צדק, אבא בם אודה יה.*

ועד דלא סליק יצחק מעלמא בריך ליה ליעקב ושלחיה ללבן לאזדוגא. וכד אזיל לחרן מה כתיב, *וירא והנה באר בשדה.* כיון דחזא יעקב יקרא דקב״ה מגו ההוא בירא דאקרי *באר שבע,* כדין א״ל ללבן *אעבדך שבע שנים ברחל וגו׳.*

[ט 116א] [p. 529] ות״ח, אע״ג דהאי בירא בבאר שבע הוה, עם כל דא בכל אתר דאבהן אזלין הוה אזיל עמהון, והוא הוה אזיל עם ישראל במדברא. וכיון דחזא יעקב שלימא דאיהו אזיל עמיה, מה כתי׳. (בראשית כט:2) *וירא והנה בא״ר בשד״ה,* כמאן דחזי מדיליה, מה דהוה הכא חזייה הכא. כדין בעא לאזדווגא בשכינת״א ברזא דשב״ע ואמ׳ ליה ללבן, (שם:18) *אעבד״ך שב״ע שני״ם ברח״ל בת״ך הקטנ״ה,* דייקא. וכלא ברזא דחכמתא. כדין אמ׳ לבן, (שם:19) *טו״ב תתי אותה לך,* הה״ד (תהילים קמה:9) *טוב יי׳ לכל גו׳.*

כיון דאתא יוס״ף, יסודא דעלמא, מה כתי׳. (בראשית לז:2) *אלה תולדות יעקב יוסף גו׳.* וכי *תולדות יעקב* לא הוו אלא *יוסף.* והא הוו ליה כמה שבטין זכאין. אלא שבחא דכל אינון *תולדות,* קיומא דעלמין כולהו, מאן איהו. *יוס״ף בן שבע עשרה שנה,* ואיהו אחיד בקב״ה יתיר מכולהו, אחיד לתתא ברזא דשב״ע, ואחיד לעילא ברזא דעשר. הה״ד *בן שבע* בקדמיתא, והדר *עשרה.*

[p. 530] וסליק מתתא לעילא ויתיב ברישיהו דאבה״ן וזן לון, דהא בגיניה נחית ההוא משח רבות ממוחא סתימאה לקיומא דכולא.

ואיקרי *צדי״ק* לעילא, הה״ד (משלי י:25) *וצדי״ק יסו״ד עול״ם,* דבגיניה מתקיימין כולהו ברזא דשב״ע לתתא, הה״ד (משלי ט:1) *חצבה עמודיה שבע״ה,* וכתי׳ *צדי״ק יסו״ד עול״ם.* ודא הוא דאחיד לתתא ביסודא דיאהו לתתא ברזא דשב״ע ואחיד לעילא ברזא דעש״ר, וסליק לעילא מכולהו עד רישא דמוח״א. ובגין דא כתי׳ בברכתיה דיוסף (דברים לג:15) *ומרא״ש הרר״י קד״ם.*

© 2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

[p. 531] מאן יתיב ברישיהו דאינון שבע הרים רמין דעלמא מתקיים עליהו. הוי אימא, דא יוס״ף, דתלתא זכאי קשוט דאחידו בה בשכינת״א יתבין מימיניה, ואינון אברהם יצחק ויעקב, ותלתא משמאליה, ואיהו יתיב ברישיהו, הה״ד (דברים לג:15) *ומראש הרר״י קד״ם*. בגין דאיהו יתיב לעילא מנייהו ברזא דעש״ר דמפרשאן ביה, הה״ד (בראשית לז:2) *בן שב״ע עשרה שנה*, אחיד לעילא ותתא, לקיימא עילאין ותתאין. ויתיב באמצעיתא כגוונא דאינון שית קני מנרתא, וקנה אמצעיתא קיים לכולהו.

הכי צדי״ק לעילא, דאיקרי שב״ת איהו באמצעיתא כמלכא, הה״ד (בראשית מב:6) *ויוסף הוא השליט על האר״ץ*, דייקא. ועל דא פתחת אוריתא למללא בשבחיה ולמימר, (בראשית לז:2) *אלה תולדות יעקב יוסף*.

מאן אינון *תולדות יעקב* שלימא בעלמא כד איתותב בארע״א עילאה, הה״ד (בראשית לז:1) *וישב יעקב באר״ץ מגורי אביו*. ואע״ג דאיתיליד יוסף בחרן, עם כל דא לא סליק בדרגא דא אלא כד הוה יעקב שלימא *באר״ץ מגורי אביו*, ארץ עלאה.

ומ״ט *מגורי אביו*, אלא ודאי דשליט מדת דינא דאתיא [p. 532] מסטרא דאבי״ו בארע״א, ובגין דא בעי בר נש למדחל ממדת דינא דלא ישלוט בעלמא, דהא יעקב שלימה דחיל הוה מאבו״י, דייקא, בגין דלא קיים כבוד אב ואם עשרין ותרין שנין דהוה בבית לבן, ואישתלים ליה הכא ביוסף כ״ב שנין, הה״ד (בראשית לז:2) *אלה תולדות יעקב יוסף*.

מאן הוא כללא דכולהו, קיומא דעלאין ותתאין. הוי אימא דא יוסף. ומאי הוא תושבחתיה, דאיהו (בראשית לז:2) *בן שב״ע עשר״ה שנ״ה*.

וכדין שאילת אורייתא, מה עובדוי דההוא יוסף צדיקא. **[116ב]** כדין אתיב ליה תור״ה שבכת״ב, (בראשית לז:2) *היה רועה את אחיו בצאן*. רזא *מש״ם*, דכתיב (בראשית מט:24) *רועה אב״ן ישראל*. ודאי איהו רעי להו וזן להו לאחוהי ומקיים עלמא כוליה, הה״ד (משלי י:25) *וצדי״ק יסו״ד עול״ם*.

ואיהו אקרי *צדיק* בגין דאיהו נטיר לההוא ברי״ת, דאיהו ברזא דיו״ד, ואיהו כללא דאינון עשר, ולא אעיל ליה באתר נוכראה. ולא בעא [p. 533] לאכחשא גופא דלעילא ולאסתאבא ב*אשת זנוני״ם*, אש״ת פוטיפר״ע.

וכי תימא, במאי רעי להו לאחוהי וקיים לון בעלמא. ב*צא״ן*, ודאי, בתמידין דאינון מקרבין בכל יומא, דאינון מצאן. ורזא דמלה *שנה היה רועה את אחיו בצאן*, באינון (שמות כט:38) *כבשים בני שנה*.

וכדין שאלת אוריתא דבעל פה דקב״ה יהבה לבנוי ברחימו סגיאה דרחים לון, יהבה לגלאה להו רזין עלאין, ואמרת, התינח בשעתא דמקדשא בשלמותיה, דמקרבין ביה אינון תמידין, אבל בשעתא דחריב בי מקדשא בחוביהון דישראל ולא מקרבין לון, במה רעי להו.

© 2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

[p. 534] כדין אתיבת אוריתא עילאה, *והוא נע״ר*, ההוא דהוה מלך עד האידנא והוא שליט, הה״ד (בראשית מב:6) *ויוסף הוא השליט על הארץ*, וכתי׳ ביה (קהלת ד:14) *כי מבית הסורים יצא למלוך*. אשתאר השתא בחוביהון דישראל נע״ר, הה״ד (ישעיהו יט:5) *ונה״ר יחרב ויבש*. ההוא דהוה *נה״ר* עילאה אתהפך *נע״ר*, ועל דא כתי׳ (קהלת י:16) *אי לך ארץ שמלכך נע״ר*.

בשעתא ד*מלכך* דהוה נה״ר איהו נע״ר ואזיל בגלותא עמהון דישראל, צדי״ק וכנס״ת ישרא״ל, ורעי להון לשאר עמין בגין דיתזון ישראל ביניהו, הה״ד (שיר השירים א:6) *שמוני נטרה את הכרמים, כרמי שלי לא נטרתי*. *שמוני*, חוביהון דישרא׳. *נטרה את הכרמים*, אינון שאר עמין. אינון דאיקרון *כרמי שלי*, הה״ד (ישעיהו ה:7) *כי כרם יי׳ צבאות בית ישראל* (שיר השירים א:6) *לא נטרתי* כדקיאות.

[p. 535] ווי לון לבני עלמא כד ההוא דהוה מל״ך אתהפך לנע״ר, ההוא דהוא נה״ר עילאה, דנהיר לכלא, איהו אתנער מטיבו עלאה דמוח״א סתימאה. אבל לזמנא דאתי יתוב צדיק עם כנסת ישראל מן גלותא. והא אוקמוה דכתי׳ (ישעיהו כז:13) *ובאו האובדי״ם בארץ אשור*, דא צדי״ק וכנס״ת ישרא״ל, דאינון אבדו שפע חולקהון. צדי״ק, דכתי׳ (ישעיהו נז:1) *הצדי״ק אבד* כנס״ת ישרא״ל, דכתי׳ (ירמיהו ט:11) *על מה אבדה האר״ץ*.

כדין שאילת אוריתא, מאן גרם דיפסקון ברכאן דאתיין לעלמא על ידא דההוא צדיק, דאיהו (תהלים פ:2) *רוע״ה ישראל*.

כדין אתיבת ואמרת, (בראשית לז:2) *ויבא יוסף את דבתם רעה אל אביהם*, ההוא דבה רעה, ודחבו אינון שבטין בההוא צדיקא גרם לון מניעו דברכאן דאתיין לון על ידוי דעשו חייבא, וגרם לון דיתחרב בי מקדשא.

[p. 536] ובדא הוא רזא דר׳ עקיבא וחברוי, אינון עשרה דאתקטלו על ידוי דעשו, ואוקמוה. ות״ח יקרא דקב״ה, דעל ידוי דעשו תבע ליה לההוא עלבונא דההוא צדי״ק, אע״ג דיוסף שטניה דעשו, ואוקמוה.

ומאן גרם תלתא פורענין אלין. הה״ד *על שלשה פשעי ישראל*. לקבל אינון תלתא הוו פורענין תלתא, מניעו דברכאן וגלותא וחריבו דבי מקדשא, וכולהו תליין האי בהאי. ות״ח, תלתא זימנין חבו בההוא זכאה. חדא, (עמוס ב:6) *על מכרם בכסף צדי״ק*, דייקא. וחדא, דרמו יתיה לגובא ובעטו ביה בסנדליהון, הה״ד (שם) *ואביון בעבור נעליים*. וחדא, דאשלחו כתונא דעליה, הה״ד *ועל בגדים חבולים יטו אצל כל מזב״ח*, ודאי.

[p. 537] אינון *בגדים*, דאינון כתונא דפיוסא לפייסא למטרונית״א, לחפאה לההוא *מזב״ח*, אינון מה עבדו. עבדו בהו חבוליא ונטו להו מההוא מזב״ח. כדין האי מזב״ח נטלא

© 2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

מנהון נוקמהא, ההי״ד (שם 8:) *ויי״ן ענושי״ם ישתו בי״ת* **[ט 117א]** *אלהיה״ם*. ההוא יינ״א דאיקרי כו״ס החמ״ה וכו״ס התרעל״ה, איהו עונשיהון.

ומאן אתי לון *מבית אלהיה״ם*. ההוא אתרא דאיקרי *בית אלהיהם* חלף ההוא יינא דמינטרא דהוו שתאן. ואינון גרמו דאסטיאו ההוא נהירו דברכאן מההוא (שמות ל 28:) *מזב״ח העולה* דחפיא גדפהא עליהו, כאימא על בניא. ההי״ד *יטו, יטו* ודאי, כד״א (במדבר כ 21:) *ויט ישראל מעליו*. *יטו*, ודאי, לההוא שפע דברכאן דלא אתיין לון דהוו אתיין על ידיה. ועל דא, מכאן אוליפנא מאן דמצלי דינא גרים מניעו דברכאן דאתיין מצדי״ק לצד״ק. ההי״ד *לא תטה משפ״ט, צד״ק צד״ק תרדוף למען תחיה וירשת את האר״ץ*.

[p. 538] וכל שאר חובין דכתיבין בההוא ענינא דשלשה פשעי ישראל לא הוו ממנינא דאינון שלשה, בגין דלא חבו ביה בההוא צדיק אלא בהני תלתא דאמרן.

ותא חזי, עד דיתמחון אינון חובין בדמעתהון דישראל וייתי עמהון ההוא צדי״ק דזבינו לא יכלין לשיצאה לעשו מעלמא, ההי״ד (עובדיה א 18:) *והיה בית יעקב אש ובית יוסף להבה וגו׳*. ואש בלא להבה לא אכיל כל כך. וכיוון דייתי ההוא זכאה עמהון כדין כתי׳ (שם 21:) *ועלו מושיעי״ם בה״ר ציו״ן לשפוט את הר עשו גו׳*. *מושיעים*, תרין, יעקב ויוסף, *ו*מלוכה אזדווגת בהו.

כדין שאלת אוריתא ואמרת, דילמא חס ושלום יגרמון אינון חובין וידחון לההוא צדיק״א מאתריה דהוה יניק <u>בקדמיתא</u> וזן לעלמא.

כדין אתיבת אורית״א שבכת״ב, לא, ודאי. דהא לא שביק ליה קב״ה אלא רחים ליה יתיר ומני ליה שליט על עלמא למיזן ולמרעי ליה, ולמיזן להו לישראל כל זימנא דאינון נטרין ההוא שבת, דאיתיהיב לון לקבליה לכפרא ההוא חובה דחללו להא שב״ת עלאה. קב״ה חס עליהו ורעי לון על ידוי, ההי״ד (בראשית לז 3:) *וישרא״ל אהב את יוס״ף מכל בניו וגו׳*.

[p. 539] ישרא״ל עילאה רחים ליה ודכיר ליה ולא שביק ליה לעלמין. מ״ט, *כי בן זקונים הוא*, יתיב ברישיהו דאינון *זקוני״ם* עלאין דהוו בעלמא, דאינון (דברים לג 15:) *הרר״י קד״ם*. דברישיהו כתי׳ (בראשית כד 1:) *ואברהם זקן בא בימי״ם*, באינון יומי״ן עילאין. ובסופיהו כתי׳ (מלכים א א 1:) *והמלך דוד זקן בא בימי״ם*.

ומ״ט רשים לון אוריתא להני תרי יתיר מכל שאר אבהן ואמ׳ לן דיוסף, מעלי מנייהו. אלא בגין דארבהם הוה קדמאה, וחפר ליה להאי ביר״א דמיין נבעי״ן בעלמא, ואיהו אבוהון דכולהון. ודוד דאיהו מלכא, ההי״ד (יחזקאל לז 25:) *ודוד עבדי נשיא להם לעולם*, וכתי׳ (תהילים פט 37:) *כסאו כשמש נגדי*. עם כל דא שלים הוא מכל סטרין יתיר מנייהו, ואיהו יסוד״א דכל עלמא, ואיהו ארונ״א דסהדותא, ואיהו יתיב ברישיהו, ואיהו יתיב תלתא מימינא ותלתא משמאליה, והא אוקמוה.

© 2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

כדין (בראשית לז:3) *ועשה לו כתונת פסים*, עבד ליה לבושא לההוא צדיק״א, לבושא דפיוסין לפייסא ביה מטרונית״א ולאזדווגא כחדא. כדין צדי״ק וצד״ק אשתכחו כחדא, וכל עלמא בחדווא בשעשועא. ונטיל ליה להאי צד״ק תחות גדפוי, בההוא כתונת עלאה דפיוסים דעליה, ואפיקו נשמתין לעלמא בההוא ליליא שביעאה דשבתא, לארקא על בינייהו, דאינון מזדווגין מלילי שבת ללילי שבת. וכלא ברזא דאינון שב״ע דאמרן.

[p. 540] אתא משה ואחיד לחולקיה נצ״ח, ואחיד בה בשכנת״א. ואתגליא עליה בההוא ביר״א, ההי״ד (שמות ב:15) *וישב על הבאר*. כדין אחיד בה ברזא דשבע, ההי״ד *וישב על הבא״ר*, וסמיך ליה (שם:16) *ולכהן מדיי״ן שב״ע בנו״ת*. ולא כתי׳ וליתרו, אלא לההוא *כהן* דלעילא, דאיהו זן לעלמ״א. שב״ע בנן הוו ליה, ואינון שב״ע תקונא דהאי בא״ר.

ת״ח, כתי׳ (ישעיה סג:12) *ומוליך לימי״ן משה זרוע תפארת״ו*. כיון דאמי׳ *מוליך* **[117ב]** *לימין משה*, אלמא משה מימינ״א דמלכא הוא. והדר אמי׳ *זרו״ע תפארת״ו*, אלמא לשמאלא דמלכא הוא. אלא האי קרא רזא דחכמתא הוא, והכי הוא, *מוליך לימין משה זרוע תפארתו*. אע״ג דאיהו מליואי, דאינון מסטר שמאל״א ואיהו *זרו״ע* <u>*תפארתו*</u>, איהו דאחיד לחולקיה מדת תפאר״ת ויניק מזרוע דאיקרי גבור״ה, ההי״ד (שם סב:8) *נשבע יי׳ בימינ״ו ובזרו״ע עוז״ו*.

[p. 541] ותנינן *ימינו*, זו תורה, ההי״ד (דברים לג:2) *מימינו אש דת למו*. *זרוע עוז*, אלו תפלין, ההי״ד (תהלים כט:11) *יי׳ עוז לעמו יתן*. ועל דא אוריתא כלילא רחמי ודינא. רחמ״י, מימינ״ו. *אש דת למו*, דינ״א.

דתנינן, קללות שבתורת כהנים משה מפי הגבור״ה, דאיהי שמאל״א, אמרן. ואע״ג דאיהו אחיד לחולקיה *זרוע תפארתו*, עם כל דא *מוליך לימין משה*, דא הוא ירכ״א ימינ״א דאיקרי נצ״ח. ההי״ד *מוליך*, דייקא.

מכאן אוליפנא דאית שמאל״א דאיהי ימינ״א לגבי שמאל״א תתאה. דהא אע״ג דאהרן מכהני, דאינון מסטרא ימינ״א, לא אחיד לחולקיה אלא מדת ההו״ד. אלמא איקרי שמאל״א לגבי שמאל״א עלאה דמשה דהדרא לימינ״א. [p. 542] ההי״ד (שמות ד:16) *והיה הוא יהיה לך לפה ואתה תהיה לו לאלהים*.

כתי׳ *ולכה״ן מדיי״ן שב״ע בנו״ת ותבאנה ודלינה גו׳*.

ולכה״ן מדין, כמא דאוקמוה.

שב״ע בנו״ת, אלין שב״ע כתר״י מלכא דאחידין אבהן דעלמא בהון בפסוק (דה״א כט:11) *לך יי׳ הגדול״ה והגבור״ה והתפאר״ת גו׳*.

© 2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

[p. 543] *ותבאנ"ה ותדלנה,* דלאן אינון צדיקים מההוא מקורא עלאה מהאי בא"ר, כד"א (שמות ב:16) *ותמלאנה את הרהטים,* כד"א *וירץ,* ורהט. אלין אינון מלאכי שליחן דעל ידיהו אתיין ברכאן לעלמא.

וכל דא למה, (שם) *להשקות צאן אביהן,* כד"א *ואתנה צאני צאן מרעיתי אדם אתם.* אלין אינון ישראל, דאיקרון *אדם.*

(שמות ב:17) *ויבואו הרועים ויגרשום,* כד"א (ירמיהו יב:10) *רועים רבים שיחתו כרמי,* אלין אינון שאר עמים. (שמות ב:17) *ויקם משה ויושיען,* דא אוריתא דאיתיהיבת על ידא דמשה, איהי משיזבא לון.

כיון דישראל הדרן בתיאובתא לגבי מאריהון ולעאן באוריתא, מה כתי'. *ותבאנה אל רעואל אביהן,* ההוא דהוה עד השתא *כה"ן מדי"ן* ויתיב על כורסיא דדינא עליהו. כיון דאינון הדרו לגביה אשכחו דאיהו *רעוא"ל,* [p. 544] רעי בהו וצבי בהו, ולא שביק לון לעלמין.

כדין ההוא סבא פתח פומיה בחכמתא עלאה ואמ' להו, (שמות ב:18) *מדוע מהרתן בא היום.* כלומ' מאן גרם לכו דתהדרון בתיאובתא ותיתון למתבע ההוא חס"ד עלאה דאיקרי *יום.* כדין מה כתי', (שמות ב:19) *ותאמר"ן איש מצרי הצילנו מיד הרועים.*

איש, כד"א, (במדבר יב:3) *והאיש משה ענו מאד. מצרי,* דה"א אפיק לן מארץ מצרים.

[p. 545] ד"א, *איש מצרי,* דההוא *אי"ש* כד אנן לא מתעסקי באוריתא איהו *מצר"י,* יתיב בעקתא עלן. וכד אנן הדרן בתיואבתא, (שמות ב:19) *הצילנו מיד הרועים וגם דלה דלה לנו.*

מ"ט *דלה דלה* תרי זמני. אלא *דלה* לעילא, רזא משה מפי הגבורה. *דלה* לתתא, רזא משה מפי עצמ"ו. דא הוא מדת הנצ"ח דאיהו *דלה* מתמן אינון ברכאן עלאין לאשקאה לון, הה"ד (שם) *וישק את הצאן.*

והאי דקארי להו בההוא שעתא (שמות ב:16) *שב"ע בנו"ת,* בגין דהוו ישראל בההיא שעתא בגלותא. אבל כיון דאינון על ארעהון, איתהדרו למיהוי בנ"ין נוקב"ן בני"ן דכרי"ן, הה"ד (שופטים א:16) *ובני קני חותן משה עלו. עלו,* ודאי.

זכאין אינון ישראל דקב"ה רעי בהו ולא שביק לון לעלמין ויהיב לון אוריתא על ידא דההוא רעיא מהימנא, הה"ד *זכרו תורת משה עבדי,* ואיהי מגינה עליהו בגלותא. דאי לאו אוריתא לא יכלין למיקם בין שאר עמין, וכיון דאינון הדרן לאוריתא, דכתי' *זכרו תורת משה עבדי,* כדין זמינא פורקנא [p. 546] ונהירו דברכא לון, הה"ד (מלאכי ג:23) *הנה אנכי שולח לכם את אליה הנביא גו'.*

© 2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

ת״ח, כתי׳ (שמות יג:19) *ויקח משה את עצמות יוסף עמו,* **[118א]** דא אוריתא, דאיהו תוקפיהו דיוסף, תורה שבכתי״ב.

אתא אהרן ואחיד לחולקיה מדת ההוי״ד, ההי״ד (שמות כח:2) *לכבוד ולתפאר״ת.* וכדין אחיד בה בשכינת״א ברזא דשבע, ההי״ד (שמות ו:23) *ויקח אהרן את אלישב״ע בת עמנדב.* ועל דא איתיהיב אוריתא על ידיהו דמשה ואהרן בגין דאינון אחידו לחולקיהו אינון תרין כרובי״ם דלעילא, דאישתמע קלא מביניהו, דאינון נצ״ח והו״ד. ועל דא תנינן, קללות שבתורת כהנים, משה מפי הגבור״ה אמרן. קללות שבמשנה תורה, משה מפי עצמ״ו אמרן. [p. 547] מפי עצמ״ו, דייק״א, מהאי מדה דאחיד בה ואוקמוה.

אתא דוד ואחיד בה שכינת״א ברזא דשב״ע, ההי״ד (מל״א ב:11) *בחברון מלך שבע שנים. בחברון,* לאתחברא עם אבהן דבחברון למהוי רתיכא עלאה. כדין נסיב לה להאי ב״ת שב״ע, כד״א (שמואל ב יא:3) *הלא זאת ב״ת שב״ע בת אליע״ם אשת אוריה החתי.* הלא דא היא בת שבע, דאיהי בת *אל״י* דאחדין לה *לעם* קדישא דיליה.

נ״א. סיתר״א דימינא דאיקרי אל, דכתי׳ (בראשית כד:1) *ויי׳ ברך את אברהם בכל.* ותנינן, בת היתה לו ו*בכל* שמה, ואיקרי על שמיה דאיהו חפי ליה להאי בירא, וכתי׳ ביה (בראשית יח:19) *כי ידעתיו למען אשר יצוה וגו׳.*

ת״ח, האי דרגא איקרי *שמור* ואיקרי (בראשית יח:19) *דרך יי׳.* וכד ישראל עבדין (שם) *צדקה ומשפט* אז נטרין להאי ארוסה דלא יקרב בה ערל וטמא. [p. 548] בגין כך דוד (שמואל ב ח:15) *עושה משפט וצדקה לכל עמו* לנטרא להאי דרך עילאה וכיון דהוא נטיר לה כדין *ויואב על הצבא,* איהי מגיחת קרבא בעממיא וכל דיני דמלכא בידהא יתמסרון.

ורזא דאתיהיבת בת שבע לאוריה מקמי דוד ורזא דאיתהיבת ארעא קדישא לכנען, כלא במתקלא חד סלקא, ואוקמוה. ואלמלא דאכלה דוד פגה, לא הוה פסיק מלכותא מישראל לעלמין, דהכי הוא דינא למיהוי מלכותא דארעא מעין מלכותא דרקיעא.

[p. 549] עם כל דא, כיון דאהדר בתיאובתא קמי מאריה ההוא ברא דיתיליד מנה הוה שלמה וסליק לעילא, ההי״ד (דברי הימים א כט:23) *וישב שלמה על כסא יי׳ למלך.* ועל דא תנינן, ביומוי דשלמה מלכא קיימא סיהר״א באשלמותה ואוקמוה. וכלא חד, כולהו עשר.

(בראשית לז:5) *ויחלם יוסף חלום ויגד לאחיו גו׳.*

ר׳ פתח ואמ׳ (משלי יח:10) *מגדל עוז שם יי׳ גו׳.* כמה אית לון לבני נשא לאשתדלא <u>באוריתא</u>, אילנא דחיי, דכל מאן דזכי לה זכי לכל טבאן דעלמא. ולא עוד אלא דאחיד בשמא דמלכא ואיסתמיך ביה, דהא אוריתא שמא דקב״ה.

© 2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

[p. 550] ות״ח, יוסף הצדיק אחיד באורייתא דאיקרי תור״ה שבכת״ב יתיר משאר אחוי. ועל דא תנינן כל מה דאוליף יעקב מעבר מסר ליה ליוסף, בגין ד*בן זקונים* הוה ליה. וכיון דחמא קב״ה תיאובתא דההוא צדי״ק לאתדבקא בטוב ולסלקא בדרגא דיליה אתער עלוי ברזא דחילמא.

מ״ט איקרי חילמ״א. בגין דחמי ליה בר נש כד איהו בחלימות״א ובתוקפא דנפשא.

[p. 551] וכד סליקת נפשיה לעילא חמא ההוא דרגא דזמין לאתדבקא ביה ברזא דכתי׳ (בראשית לז:7) *והנה אנחנו מאלמים אלומים*, לישנא דתקיפו, כ״ל דאלים גבר. ובאן אתר אנן מתדבקין. (שם) *בתוך השדה*, בגו לגו.

(שם) *והנה קמה אלומתי וגם נצבה*, ברזא דהוא אחיד בדרגא עילאה יתיר מכולהו, וההי״ד (משלי יח:10) *מגדל עוז שם יי׳ גו׳*. בגיני כך, *קמה*, ודאי, בקיומא שלים, ברזא ד*צדי״ק יסו״ד עול״ם* (שם י:25), **[118ב]** קיימא למסמך עלמא. *וגם נצבה*. *וגם*, לאכללא ביה כנסת ישראל, דכתי׳ *נצבה*, רזא דה״א תתאה דלא איתפרשא מההוא דרגא, לינקא מיניה.

(בראשית לז:7) *והנה תסובינה <u>אלומותיכם</u>*, כולהו תריסר שבטין עם מנשה ואפרים מסתחרין וקיימין תחות ההוא ימ״א דחכמת״א תתאה, דכתי׳ (מלכים א ז:25) *עומד על שני עשר בקר שלשה פונים צפונה ושלשה פונים ימה ושלשה פונים נגבה ושלשה פונים מזרחה, והי״ם עליהם מלמעלה*. רזא דה״א תתאה דאתתקנא עליהו דהנהו שבטין ואיקרי *ים*, ההי״ד (קהלת א:7) *כ״ל הנחלי״ם הולכים אל הי״ם*, בגין דהאי *כ״ל* איתדבק בה בקדמיתא. וכדין שאר דרגין עילאין, דאינון שש״ת ימ״י בראשי״ת, דאינון ינקין מראשי״ת עילאה, דאקרי חכמה עילאה.

[p. 552] ולקביל רזא דא קיימין סחור סחור למשכנא, (במדבר ב:2) איש על דגלו באותות, ובגין כך כתי׳ דגל מחנה אפרים (במדבר ב:18) ולא כתי׳ יוסף, בגין דהוא לעילא אחיד בההוא (משלי יח:10) מגד״ל עו״ז. ובגין כך (בראשית לז:7) ותשתחוין לאלומת״י, דהוא דרגא דילי.

ת״ח, כתי׳ (שם:8) *ויאמרו לו אחיו המלוך תמלו״ך עלינו*, ברזא דדרגא עילאה דידך. (שם) *אם משול תמשול בנו*, ברזא דלתתא. כדין (שם) *ויוסיפו עוד שנא אותו על חלומותי״ו*, ברזא דשלטנותא דלעילא. (שם) *ועל דבריו*, ברזא דשלטנותא דלתתא. ההי״ד (שם מב:6) *ויוסף הוא השליט על הארץ, הוא המשביר לכל עם הארץ*. הוא שביר בקדמיתא, ההי״ד (תהלים קמה:15) *עיני כ״ל אליך ישברו*. והדר משביר לכל עם הארץ, ההי״ד *ואתה נותן להם את אכלם בעתו*. מאי *בעת״ו*, אלא ודאי, *בעת״ו*, דההוא צדי״ק, ההוא דרגא דיליה, מתמן נפיק כל טבאן לעלמא.

© 2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

[p. 553] ת״ח, כתיי (שם לז:9) *ויחלום עוד חלום אחר*. ברזא דשלטנותא דלתתא, דאיהו שליט עליהו. וכיון דאחמו אחוי כדין קניאו ביה.

ת״ח, מה כתיי. (בראשית לז:12) *וילכו אחיו לרעות את צאן אביהם בשכם*. מאי *א״ת*, דא כללא דאוריתא דהוו אזלין לאולפא בשכ״ם בגין דהוא חולקהו״ן דיהב לון קב״ה בהאי עלמא לאולפא אורחהא ולסלקא לעילא. ואינון לא אוליפו לה כדקיאות ולא קיימוה כדקא חזי. בגיני כך נקוד על *א״ת*.

כדין אמי ליה ההוא סבא לההוא צדיק, הלא (בראשית לז:13) *אחיך רועים בשכם* ואינות משתדלין באוריתא. (שם) *לכה ואשלחך אליהם*, לאתתקנא בהו. כדין, (שם) *ויאמר* [p. 554] *לו הנני*. אע״ג דהוה ידע דהוו סנאין ליה ולא אתמנע מלמעבד תיפקדתא דאבוי.

כיון דאשכחיה גבריאל דהוה תעי בההוא שד״ה, דהוה חשיב בליביה דהוו אחוי קיימין בקיומא שלים לאתקנא ההוא שדה על סמכוי. ואינון לא עבדו הכי, אלא אזלו לאתר אחרי דלא הוה חזי לאתדבקא ביה. כדין אזלי אוף הוא לתמן וגלי מההוא שד״ה, ואזל בתריהון לאתבותהון בתיאובתא לגבי ההוא שדה דלא יסטון מאורחא דאוריתא לאחסנא ירותת ההוא שד״ה בשלימו כדקא חזי.

ואזל ואשכח דהוו יתבין (שם:17) *בדותן*. ת״ח, האי *דות״ן* אתרא דדינא קשיא הוא, והכי איקרי בגין דאיתמליאו על ההוא צדיק נכלי דתות לדחאותיה מאתריה. וכדין כתיי (בראשית לז:18) *ויראו אותו מרחוק*, בגין דאיתרחקו מארחא קדישא דאתדבק בה ההוא צדיק, ארחא דחיי.

[p. 555] וכדין, (שם) *ויתנכלו אותו להמיתו*. ת״ח, עני חשוב כמת. מ״ט, בגין דחסר מיניה ההוא כ״ל. בגין כך אינון בעו לדחאה ליה מאתריה, דאיקרי כ״ל ויהיב שפע זוהרא לאר״ץ ישרא״ל, דאיתדבקותיה לאו איהו אלא בה. ואינון בעו לדחאה יתיה מינה ולממנע מיניה ההוא טיבותא עילאה. וכדין, איתערו שמעון ולוי, דאינון **[119א]** מסטרא דדינא לאעדאה מיניה ולאפרדא מיניה ההוא (שם כו:19) *בא״ר מי״ם חיי״ם* מקורא קדישא דאתדבק ביה, ולמירמי יתיה באתרא מסאבא, חולקא דשאר עמין דאתי מסטרא מסאבא, הה״ד (שם לז:20) *ונשליכהו באחד הבורו״ת* חולקא דשאר עמין.

[p. 556] ת״ח, כתיי (שם:23) *ויהי כאשר בא יוסף אל אחיו ויפשיטו את יוסף גו׳*, אשלחו מיניה סיועא דאיתיהיב ליה מלעילא, דהוא כתונת פיוסים, לפייסא מטרונית״א, לאתדבקא בכנסת ישראל. הה״ד (שם) *כתנתו*, חולקיה ועדביה.

(שם) *כתונת הפסים אשר עליו*, דפריסא פריסא דגדפהא עלוי מלעילא. כיון דאיתדחי ההוא צדי״ק מאתריה יהבו אתרא לההוא סטרא מסאבא לשלטא בעלמא, הה״ד (שם:31) *וישחטו שעיר עזים*, דא הוא דאתי מסיטרא דינא, חולקיה דעשו. כדין איתכסי סיהר״א

© 2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

בגלותא, ההייד (שם) *ויטבלו את הכתנת בדם*, סאיבו אתרא דמקדשא ואתיהיב רשותא לחיוייא לשלטייא בעלמא, וכדין עלמא בגריעו סגיאה. ההייד (שם :24) *ויקחוהו וישליכו אותו הבוריה, והבויר רק, אין בו מיים*, נביעו דחסדייא לא אית ביה בגין דהוא אתרא דמסאבותא. אבל נחשים ועקרבים יש בו, אינון דחקין לון בגלותא, ההייד (ירמיה ח :17) *נחשים צפעונים אשר אין להם לחש גוי*. בגין דאתון סאיבתון מקדשא דאיהו לכון סעדא עילאה ואתדבקתון בפולחנא נוכראה.

[p. 557] כדין, (בראשית לז :28) *ויעברו אנשים מדינים סוחרים וימשכו וגוי. ויעברו אנשים מדינים*, דאינון מסטרא *דאשית מדיניים ובית חביר* (משלי כא :9). *סחריים*, דאינון סחרין ומסבבין לאתר דדינייא קשיא. *וימשכו ויעלו את יוסף מן הבור וימכרו את יוסף לישמעלים גוי, ויביאו את יוסף מצרימייה*, אתרא דשלטנותא דשאר עמין, אתרא דגלותא. ועם כל דא סיוע דקבייה לא אתעדי מיניה, מההוא צדיק, ההייד (שם לט :21) *ויהי ייי את יוסף*. תא חזי, כתיי ברזא דמהימנותא (תהלים קמה :9) *טוב ייי לכל ורחמיו על כל מעשיו*.

[כז טייב] לקביל אינון שבעה זכאין פקיד קבייה באורייתא לקרבא קרבן מוסף בשבע זמנין בשתא בגין לאוספא להו עדונין ותפנוקין מבי מלכא, דישבעון אבהן בקדמיתא ובתר כן בנין. ואינון זי זמנין ולא יתיר.

[p. 558] בשבתא לקבל *צדיק יסוד עולם* דאקרי כל, ואקרי שבת לאוספא ליה עידונין ממוחא סתימאה.

ובריש ירחא לקבל כנסת ישראל דאתקריאת סיהרא.

ובטייו יומא לירחא קדמאה לקביל אברהם אבוהון דאחיד במדת החסד ואקרי ראשון.

ובעצרת דבחדש הגי דאתייהיבת ביה אורייתא בשבעה קולות לקביל יעקב דאיהו תליתאי לאבהן ואחיד ב*קול קול יעקב*.

ובראש השנה לקביל יצחק דאתיליד ביה, ואנן מדכרינן ביה עקדת יצחק. ואיהו יומא דדינא לקבל מדת הדין דאחיד בה.

[p. 559] ביום הכפורים לקביל משה דקביל קבייה ביה צלותיה, וחס על ישראל, ואהדר ליה לוחי אורייתא.

בחג הסכות לקביל אהרן דבזכותיה הוו אזלין שבעה ענני דחפן על ישראל כסוכות, ובגייכ אינון עבדין סוכה.

וכל אורייתא כמה רזין עילאין סתימין בה. וכד אלין שבעה מתוספין בברכאן כל עלמא בשלימו סגיאה.

© 2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

[כט ט״א] [p. 560] פתח ההוא יודאי ואמר (תהלים עג:28) *ואני קרבת אלהים לי טוב וגו׳*. ת״ח כד ב״נ אתקריב לאורייתא דאקרי *טוב* דכתיב (שם קיט:72) *טוב לי תורת פיך* כדין אתקריב לקב״ה דאקרי *טוב* דכתיב (שם קמה:9) *טוב יי׳ לכל* וכדין אתקריב למהוי זכאה כמד״א (ישעיה ג:10) *אמרו צדיק כי טוב* וכד איהו זכאה שכינתא שריא עליה ואוליפת ליה רזין עילאין באורייתא, בגין דשכינתא לא אזדווגא אלא בטוב דהא צדיק וצדק כחדא אזלין.

ת״ח כד ברא קב״ה עלמא קיים ליה ושתיל ליה על הנהו **[כט ט״ב]** שיתא יומין עילאין ושביעאה דעלייהו דבגיניה דשביעאה דאקרי צדיק מתזנין עילאין ותתאין ועליה קיימין וביה מסתמכין והוא יסודא ושרשא דילהון, הה״ד (שם:15) *עיני כל אליך ישברו וגו׳*, לההוא משח רבות עילאה דנגיד ממוחא סתימאה דכל סתימין, להאי כ״ל. וכדין *ואתה נותן להם את אכלם בעתו* דהאי כל כד אתער לכלה דאיהי כנסת ישראל. וכדין הוא למירחם על עלמא וכולהו עלמין חדו בשעשועא. [p. 561] וכדין מה כתיב, *פותח את ידיך ומשביע לכל חי רצון*, ודא רעוא דרעוין דנחית ממוחא סתימאה להאי כל. וכיון דהאי כל אתברך כולהו עלמין איתבריכו, הה״ד *צדיק יי׳ וגו׳ קרוב יי׳ וגו׳ רצון יראיו יעשה וגו׳*.

וכמא דברא האי בעלמא עילאה ברזא דשמיה קדישא הכי ברא בעלמא תתאה שיתא זכאי קשוט וחד שביעאה כדכתיב (קהלת ז:14) *גם את זה לעמת זה עשה האלהים*. וכד גרמו חובין דדחו לההוא כל דאיקרי צדיק מאתריה כדכתיב *על מכרם בכסף צדיק*, אמר קב״ה אנא גזרנא דיהא עלמא תתאה כגוונא דעלמא עילאה ויהא ההוא צדיק שליט על הארץ ויהוון כל בני עלמא מתברכין על ידוי. הה״ד *בן פורת יוסף* דהא לית בכל שייפי גופא דיעביד פירין אלא האי *צדיק יסוד עולם*.

[p. 562] *בן פורת עלי עין*. כמא דהאי עין גלגלא קיומא דגלגל דלא יכלא גלגלא לאתקימא אלא בבת עין דיליה, הכי יוסף איהו כעין לכל אינון שתא דסחרין ליה. מימיניה תלתא ומשמאלא תלתא ואיהו מקיים לון. והכי איהו לכל עלמא דהא עלמא לא קיימא אלא על אינון שיתא ושביעאה דעלייהו.

וקרא קב״ה לצדיק ברזא דשבת, ונח ביה ואנח ביה כל ברכאן לברכא כל שאר יומין, הה״ד *וינח ביום השביעי על כן ברך יי׳*. מאן *שבת*, דא צדיק.

אמר קב״ה אתון חללתון להאי שבת ואנא גזרית דיהא מלך על כל שאר יומין ואתון עבדתון יתיה עבד עבדין, אוף אתון תסבלון ההוא עבדותא קשיא.

ותא חזי כמה שנין יתיב ההוא צדיק דלא חמא לאבוי. כ״ב שנין. הא אנון יתבו בארעא דמצרים כ״ב שנין לכל שבטא מאינון עשר שבטין דזבינו ליה. הוו מאתן ועשרים שנין לכולהו, דל מינייהו עשר שנין דנכיתו לון לעילא בגין עשר שבטין דמיתו תמן במצרים. אשתארו מאתן ועשר, הה״ד *רד״ו שמה*.

© 2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

[p. 563] אמר לון יעקב בבעו מנכון חותו לגלותא ונכיתו אינון חובין ולא יתחרב עלמא בכפנא דהא לית לתתא בזכו מאן דיזין ליה קב״ה בר ע״י דההוא דזבינתון, הה״ד *פותח את ידיך*. הדר פריש, מאן האי *כל*, צדיק, הה״ד *צדיק יי׳ וגו׳*. וכגוונא דא לתתא על ידוי דהאי צדיקא הוה ליה לעלמא שיזבותא באינון שבע שני כפנא. ועל דמנעו ברכאן משבע דרגין עילאין איתערו דרגין דסטרא אחרא עלייהו בחובייהו.

כיון דנחת יעקב שלימא למצרים, הוא וכל אינון שבטין, וחמא עולם תתאה כגוונא דעלמא עילאה דע״י דההוא צדיק מיתזן עלמא, הה״ד *הוא המשביר לכל עם הארץ*. מאי *משביר*, אלא הוא שביר בקדמיתא, מעלמא עילאה, כדכתיב *עיני כל אליך ישברו* ובתר *משביר* לעלמא תתאה.

[p. 564] ומנ״ל דיוסף *כל אקרי*, **[כט ט״ג]** ותאנה כלכל זה יוסף, דכתיב *ויכלכל*. וכתו׳ *משם רועה אבן ישראל*.

כיון דחמא יעקב דכל שבע דרגין עילאין איסתכמו למהוי כפנא על חובא דגרמו בנוי לאפקא לההוא צדיק מארעא קדישא, כדין צלי לקב״ה ואעדי מנהון חמש שנין, בגין דאיהו באינון יומין עילאין בדרגא בחמשאה מתתא לעילא. אבל באינון תרין דאחדין בהו אבהתוי, לא הוה ליה רשותא לבטלא.

ויוסף הצדיק נמי עביד הכי, הה״ד *ומקצה אחיו לקח חמשה אנשים כו׳*. אינון דן ונפתלי גד ואשר, ובנימן דלא סני ליה, הה״ד *והוא נער את בני בלהה ואת בני זלפה*. אמר כדאי אתון למיקם בהאי פרצה דפרצו אחוכון.

[p. 565] מאי *לפני פרעה*, דא בי דינא עילאה דקיימא לאתפרעא מחובי עלמא. וכד אשתלימו אינון יומין דחובא דעלייהו, כדין איתער קב״ה ברחמוהי סגיאין עלייהו, ובדינא על אינון דאשתעבדו בהו, ואפיק לון מתמן.

כיון דמטו למרה קמת ביה דינא מסטרא דשמאלא קמי קב״ה ואמרת, והיך יפקון ישראל מגלותא, והא כתיב באורייתא עילאה, טמירא תרי אלפי שנין עד לא דאתברי עלמא, דעל חד שבעה על חוביהון אית לון למסבל בגין ההוא פרצה רבתא דפרצו וחבו בההוא זכאה קדישא. א״ל הקב״ה, אחוותא אית לון באוריתא קדישתא, מתנה טובה, ושבת שמה. אי אינון נטרין לה, איהו קיימא בההוא אתר לסגרא ההיא פרצה דפרצו, דההוא צדיק בה אחיד, וכדאי היא לכפרא על ההוא חובא. הה״ד *ויצעק אל יי׳*. מאן *ויצעק*, דא מדת דינא דאיהי קיימא כל שעתא למצווח קמיה על דינא.

[p. 566] *ויורהו יי׳ עץ*, דא אורייתא, הה״ד (משלי ג:18) *עץ חיים היא למחזיקים בה*. *וישלך אל המים*, אינון מים הזדונים דקיימין לאתפרעא מינייהו. וכדין *וימתקו המים*, בסימו ודאי, דהא חזו אסוותא רבא לההוא חובא.

© 2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

ומנא לן דבמרה אתפקדו, דכתיב *שמור את יום השבת לקדשו וכו'*. אמר לון קב"ה אי אתון נטרין להאי שביעאה עילאה, לית רשו למדת דינא לקטרגא בכו, הה"ד *שם שם לו חק ומשפט*. ועל דא תנינן יכולה היא שתרחם עלינו ויקבצנו קב"ה מן גלותינו. ואלמלי שמרו ישראל שתי שבתות כהלכתן מיד נגאלים.

[p. 567] ת"ח, כד גרמו חובין והאי שבת לא אתנטיר כדקא חזי, כדאשכחן דאזהר לון נביאה עליה, הה"ד (ירמיה יז:21) *כה אמר יי' השמרו בנפשותיכם ואל תשאו משא ביום השבת והבאתם בשערי ירושלים*. מאי *ואל תשאו משא*, אלא אמר לון לא תטלון מטולא דחובה דשבת עליכון, חובא קדמאה דהאי משא מטולא איהו. ומדוריה דהאי שבת לאו איהו אלא בשערי ירושלים עילאה דאקרון שערי צדק. ואיהי כלה הכלולה מהכל.

ואי אתון נטרין ליה כדין היא תתחזק בידא דמלכותא דארעא, מלכותא דדוד, דאחיד בה דוד. בגין כך אמ' דוד (דה"א כט:11) *לך יי' הממלכה* ולא אמר מלוכה לאכללא מלכותא דיליה במלכותא דשמיא. ואי אתון לא נטרין שבת, **[כט ט"ד]** (שם) *והצתי אש בשעריה ואכלה ארמנות ירושלים* דלתתא.

ת"ח, כד אתערת האי *חרב נוקמת נקם ברית* על דלא נטרו ההוא ברית קדש [p. 568] בתלת גוונין, וכולא בדרגא חד. חדא בצדיק דזבינו דאחיד ביה ונטר ליה ובגיניה אקרי צדיק. וחדא (שם יא:15) *ובשר קדש יעברו מעליך*. וחד ברזא דשבת דחללו.

וכדין *על ג' פשעי ישראל וכו' על מכרם בכסף צדיק*, כדין אתגזר עליהו למיהוי שבעין שנין למברא לארעא קדישא, עשרה לכל יומא. ובסוף שבעין שנין אפיק לון קב"ה מתמן ואתו לארעא קדישא ואתקיימת ת"כ שנין על חילא דאורייתא דהוו מתעסקין בה באינון פקודין קדישין כדקא חזי.

[p. 569] וכד אשתלימו גרם חובה דשנאת חנם ואיתער ההיא שנאת חנם דקדמיתא. הה"ד *וישנאו אותו*, לההוא צדיק. וכדין יהב יתהון קב"ה בידא דמאן דסני לון שנאת חנם, ודא עשו, דכתיב *יען היות לך איבת עולם ותגר את בית ישראל ע"י חרב*.

וכדין אתפרע מנייהו על ידא דממנא דעשו דאינון שנין דחסרו מרזא *דשבע על חטאתיכם*. ת"ח כד תמנה כ"ב שנין ז' זמנין לכל חד מאינון עשרה דזבינו ליה תשכח אלף תק"מ.

[p. 570] איתער פורקנא דישראל כצפרא דשארת לאנהרא זעיר זעיר, עד תלתין שנין דאסתלק ההוא צדיק דאינון תלתין דרגין עלאין. הה"ד *יוסף בן שלשים שנה בעומדו לפני פרעה*. דהא כדין יתחזי למיקם בפרץ קמי מדת דינא, (עובדיה א:18) *והיה בית יעקב אש ובית יוסף להבה*. וכדין יתער קב"ה טבאן סגיאין על ישראל ויתבע עלבונהון ועלבונא דאורייתא דקלו שנאין דאינון דאתקטלו על קדושת שמיה.

© 2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

ת״ח דהכי הוא דתנינא בי״ז בתמוז בטל תמידא ובט׳ באב איתחרב בי מקדשא, כדא״ר יוסי מגלגלין זכות ליום זכאי וחובה ליום חייב. דההיא ליליא אפיקו דבה רעה על ארעא קדישא. [p. 571] ות״ח ההוא ליליא דט׳ באב בכו בכיה דחנם ואיתקבע בכיה לדרי דרין.

דוק ותשכח אדאיתבטל תמידא דהוה מכפר על חוביהון עד דאתחרב בי מקדשא, בין זמנא קדמאה ובין זמנא תנינא, כ״ב יומין לקבל אינון כ״ב שנין דלא חזא ההוא צדיק אפי יקרא דאבוה.

והא איתערו חברייא כד איתחרב בי מקדשא מוצאי שבת היתה ומוצאי שביעית היתה. ומשמרתו של יהויריב היתה, והלוים עומדים על דוכנם ואומרים שירה *יגודו על נפש צדיק וגו׳ ויהי יי׳ לי למשגב וגו׳ וישב עליהם את אונם וגו׳* ולא הספיקו לגמור את הדבר *יצמיתם יי׳ אלהינו* עד שבאו גוים וכבשום. דהאי הוו אמרי ליה לא הוה לון תקנה.

[p. 572] ומוצאי שבת, חכמתא סגיאה קא רמז דנפקו משבת דהוה רפואה למכתהון. ומוצאי שביעית, דחבו לגבי כנסת ישראל. ולא עוד אלא דנפקו במילה ולא קיימא בשר קדש. ומשמרתו של יהויריב כד״א (ירמיה ב:9) *עוד אריב אתכם נאם יי׳ ואת בני בניכם אריב.*

וזמין קב״ה לאפקא לון מגלותא, הה״ד (זכריה ט:9) *גילי מאד בת ציון הריעי בת ירושלים הנה מלכך יבא לך צדי״ק ונושע הוא.*

ואי תימא אמאי אתי משיחא מיהודה, מיוסף מבעי ליה. אלא דתרויהו ייתון, ובגין דקב״ה לא מקפח שכר כל בריה יהב מלכותא לדוד בגין דהוה עשיראה לצדיקים ושביעאה דאחים. והכי הוא מלכותא דארעא כעין מלכותא דרקיעא.

© 2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

פרשת בשלח

[ל ט״א] [p. 573] מ״ט יהושע אגח קרבא, לא משה ולא שאר מן עמא. אלא בגין דעמלק אתא עליה על ההוא חובא דשבתא דלא נטרו ליה, כמה דאתערו חז״ל, אלמלא נטרו ישראל שבתא קמא לא שלטא בהו אומה ולשון. מה כתיב, *ויהי ביום השביעי יצאו מן העם ללקוט ולא מצאו*, וכתיב *ויבא עמלק*.

ות״ח, רזא דמלה כד פקיד לון קב״ה לישראל במרה על שבתא בגין דאתיא מדת דינא לקטרגא על ההוא חובה דצדיק דזבינו ליה, דאיהו לקביל יומא דשבתא, ואינון אפיקו ליה לחול. אמר קב״ה הא אית לון רפואה לההוא חובה, אי אינון נטרין ליומא דשבתא, דאיהו לקביל צדיק חי העולמים. והיינו דכתיב *ויורהו יי׳ עץ*, *עץ* חיים, דינטרון יומא דשבתא, ואינון אחילו ליה. כדין *ויבא עמלק*.

[p. 574] בההיא שעתא א״ל משה ליהושע, פוק אגח קרבא בעמלק דהא לך חזיא בגין דאת בר בריה דההוא צדיק, ואיהו בההוא חובא אתי עלן. ואי לא אשתכח מקטרגא ליה לעמלק מחולקיה ומבנוי דההוא צדיק, לית מאן דיכיל ליה. כדין עבד יהושע כמא דאמר משה.

ות״ח, דבגין ההוא חובא אתא עלייהו. דדבר לון לאינון דהוו מבתר עננא ונסיב מינייהו ההוא ברית קדישא, וזריק ליה כלפי עילא. ואי לאו דאינון חאבו ביה לא הוה ליה רשו ולא הוה ליה סייעתא מלעילא למיעבד הכי. אלא בגין לאחזאה לון דישתמודעון חוביהון דחבו בההוא צדיק דנטר האי ברית. והשתא אחילו שבתא דאיהו לקבליה דאיהי קאי לאגנא עלייהו מקמי מדת דינא.

[p. 575] ת״ח כתיב *ויסעו ממרה ויבאו אלימה ושם שתים עשרה עינות מים וגו׳*. מהו *אלימה*, אלא דתבו לפולחנא דקב״ה ולקבלא מלוי בלבא שלים. בג״כ *אל״ימ״ה*. והא אוקמוה דההיא אתרא הוה משובח במיא מכל אתרין דעלמא, דהא אורייתא שבכתב תמן הוא, ותמן תרין עשר מבועין ושבעין דקלין, וכולא ברזא דמהימנותא. דהא כלהו ע׳ סנהדרין מההוא אתרא מתזנין ומתברכין מאינון מיין עילאין בסימאן.

זכאה מאן דזכי לההוא מייא לאתברכא מנייהו. וישראל קדישין שראן תמן ומחברין אינון מיין עילאין באינון תרין עשר מבועין תתאין.

[p. 576] ואי אינון קלקלו בקדמיתא וחבו לגבי ההוא צדיק, הא דביקו ליה באתריה ומתזן על ידיה עלמא. ואינון תרין עשר לקביל תרין עשר תמרים, מתזנין מההוא תמר, *זאת קומתך דמתה לתמר*. ואינון תרין עשר מבועין לקביל תרין עשר שבטין סחרין לההוא אתרא קדישא. והוו ישראל עסקין באולפן אורייתא דאוליפו ממרה. ואתחבר עמייהו ההוא, ואתפרש חויא עקימא מההוא באר מים דהוה ממרר לאינון מיין. ומאן הוה גרים, חובייהו עד השתא.

© 2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

אבל השתא כיון דאהדרו בתיובתא למאריהון, וקב״ה אוליף לון אורחי דההוא אילנא דחיי, ההי״ד *ויורהו יי׳ עץ*, דא תורה שבכתב. *וישלך אל המים*, דא תורה שבעל פה.

ומאי *וישלך*, אלא *יי״ש ל״ך*. *יי״ש*, דא עלמא דאתי, ההי״ד (משלי ח:21) *להנחיל אוהבי יש*. *ל״ך*, דא אימא עילאה, חמשין תרעין דאתדבק ביה. כדין בסימו מיא ונחת טלא עילאה מעתיקא קדישא ואתמלי חקל תפוחין.

[p. 577] מאן גרם כל דא. *<u>אל״י מ״ה</u>*, תיובתא דישראל למאריהון. וכדין הוה להון רשו למשרי על הנהו מיא, **[ל ט״ב]** ההי״ד *ויחנו שם על המים*. מאי *ויחנו שם*, אלא סמא דחיי שריא באינון מיין, בג״כ *ש״ם על המים*.

<u>תניא</u> א״ר יוסי גליף הוה חוטרא מתרין סטרין בשמא קדישא. חד סטרא דרחמי ודינא באתוון גליפין, וחד סטר דינא בדינא, *נחש עלי צור*.

[p. 578] ת״ח כתיב *ואתה הרם את מטך ונטה את ידך על הים*. מאי *ונטה*, כלומר *<u>נטה</u>* בחד גיסא דגליפא ברחמי ודינא. וכתיב *ויט משה את ידו*, ולא כתיב *וישלח את ידו*, כלומר אסטי מחד גיסא.

ואי תימא דגליף הוה מקדמת דנא *נחש עלי צור*, אלא באסנא אתגליף, דכתיב *וישלכהו ארצה ויהי לנחש*, בההיא שעתא אתגליף *נחש עלי צור*.

[p. 579] ות״ח א״ר יהודה בעא קב״ה דשמוי דהוו גליפין בחוטרא יעביד אתאן. ותניא תרין אתין אתעבידו בימא. בההוא סטר דסטא משה ברחמי ודינא <u>בזע</u> ימא לישראל בי״ב שבילין, ואתיב בדינא על מצראי ואטבע לון בתהומא, ההי״ד *וישב יי׳ עליהם את מי הים*.

<u>מההוא</u> שעתא בעי לאפקא מיא. א״ל <u>קב״ה, אסטי</u> חוטרא מגיסא אחרא, <u>ותרין</u> אתאן אתעבידו ביה כמא דאתעביד מסטרא אחרא, חד את הכא וחד את במריבה. אבל השתא *והכית בצור*. מאי *צור*, בהאי *צור* <u>וסליק</u> *נחש* <u>דלזמנא</u> אחרא.

א״ר אלעזר מאי דכתיב *קח את המטה והקהל את העדה אתה ואהרן אחיך ודברתם*. מהו *ודברתם*, אר״א מני ליה *עלי נחש* דהא אתעביד *בצור*. השתא בעי דיתעביד *<u>נחש</u>* לאשלמא שמוי דקב״ה באלין אתוון.

משמע דכתיב *<u>ודברתם</u>*. וכתיב *וידבר העם באלהים ובמשה*. מה כתיב בתריה, [p. 580] *וישלח יי׳ בעם את הנחשים השרפים*. מה נחש חיליה בפומיה אוף הכא בפומא. ומשה לא עביד הכי אלא <u>הכה</u>. <u>מחא</u> ולא אשלים שמא אלא חזר כקדמיתא בשמא *דצור* ושבק דנחש. ההי״ד *ויך*, ולא כתיב וידבר כמה דאתפקד *ודברתם*.

דתנינן *צור* למעבד ונחש למללא. וכתיב *ויך את הסלע במטהו פעמים*, חד <u>עבר</u> וחד <u>השתא</u>.

© 2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

תניא אר״א בה שעתא אשתאר שמא, כלומר דלא אשתלים בההוא אות. דשבק משה נחש ולא אשתלים כל שמא. דהא בחד גיסא אשתלים בימא. מגיסא אחרא שרי בצור ולא אשתלים בנחש. א״ל קב״ה עבדא דשרי שמי ולא אשתלים למעבד אתין, אוף את שרית ולא תשתלים, לכן *לא תביאו*. שרית לאפקא לון ולא תשלים לאעלאה לון לארעא, *לכן לא תביאו*.

אר״א ידע לבא דמשה בקדמיתא דדחיל כד חמא נחש, דכתיב *וינס משה מפניו*, לבא חמא ולא ידע.

[p. 581] א״ר אלעזר כתיב *ויעש משה נחש נחשת וישימהו על הנס*. *על נס* לא כתיב אלא *על הנס*, בעא לאתקן ולהשלים מה דחסר. א״ל קב״ה כתיב *להקדישני במים*, *במים* ולא בדבר אחר. כשם שהתחלתי במים בעינא דישתלים בשמי הנס במים.

א״ר אלעזר אתרא דחסר לא שלים אבל את מגיד נסא דא.

[ל ט״ג] א״ר יהושע כתיב *עשה לך שרף*. *עשה לך*, לתועלתך. *עשה לך*, תקין מה דחסרת. עכ״ז לא תקן אלא ראיה, שהיו רואין בנחש וחיין, אבל לא נקדש שמא במים ואשתאר חסר מהשאר.

ותקנת בראיה, *עלה אל הר העברים וגו׳ וראה*. *הנך רואה בעיניך ושמה לא תעבור* [p. 582] *וראית אותה ונאספת אל עמיך*. ת״ח דעונשו הוה דאפילו ראיה. כיון דעבד ראיה בהאי אשלים ליה ראיה. אבל לא אשלים שמא במיא כמו שאר כל שמא.

א״ר יצחק בשעה שאמר קב״ה *לכן לא תביאו*, אמר משה האי חוויא לתקלא דעלמא הוה. א״ל קב״ה לאו הכי, דינא הוה לחייביא וחיין למארי קשוט. באותה שעה דכתיב *וראה אותו וחי*, ידע משה דרכיו והצדיק עליו את הדין. פתח ואמר *הצור תמים פעלו*, דא הוא צור דקאמרינן. *אל אמונה ואין עול* דכתיב *וראה אותו וחי*. וכתיב (תהלים יח:31) *האל תמים דרכו*.

א״ר חייא והא תנינן אל גזרת רחמי הוה כד״א *אל מוציאם ממצרים*, *אל רחום וחנון*.

א״ל לאו הכי, דתנינן דשליט רחמי על דינא. אל בלחודוי יכולת הוה ליה ורשותיה הוה דיליה. מאי יכולת, [p. 583] שולטנותא. דאל אתגבר גזרה דיליה כד״א *יש לאל ידי*. ורשותא דיליה, יכולת דעינא בישא. כד״א *יש לאל ידי*.

א״ל והא כתיב *האל הגדול הגבור*. *אל גדול* נצחא, *אל* בלחודוי נצחא. וכתיב *הצור תמים פעלו כי כל דרכיו משפט*, הא צור. *אל אמונה ואין עול*, הא *נחש עלי צור*.

נהדר למילי קדמאי. וכתיב (איוב ח:3) *האל יעות משפט* משום דאורחיה דנחש לאסטאה אורחיה, לכך כתיב *ואין עול*. *האל יעות משפט*, ח״ו.

א״ר אלעזר היינו דכתיב (תהלים פה:9) *אשמעה מה ידבר האל יי׳ וגו׳*.

וישלח ידו ויחזק בו ויהי למטה בכפו, כד״א *מטה משפט*, מטה כלפי חסד.

© 2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

[p. 584] א״ר יוסי שני מטות היו, אחד של משה ואחד של הקב״ה. מאי משמע דכתיב *ומטה האלהים*. דתנינן בשעתא שהיה נוטל משה המטה היה ברשותו, כאלו שלו, הה״ד *ויקח משה את מטה האלהים בידו*. כיון דאמר *ויקח משה* איני יודע שלקחו *בידו*. אלא מהו *בידו*, ברשותו, ביכלתו.

וא״ר יוסי ברשותו של משה היה עד שהוקם המשכן. כיון שהוקם המשכן חזר המטה לפני העדות ומשם היה נוטלו לעשות בו נסים. הה״ד *ויקח משה את המטה מלפני יי׳*. כיון שלקחו הרי הוא ברשותו וכשלו היה.

א״ר יהושע אותו המטה של סנפירנון היה, ומששת ימי בראשית נברא, כמה דתנינן והמכתב והמטה.

ר׳ יהודה אומר של עץ היה.

[p. 585] מאן דאמר של סנפירינון היה דכתיב (יחזקאל א:26) *כמראה אבן ספיר דמות כסא*, וכתיב *ומטה האלהים*.

ומאן דאמר עץ היה דכתיב *ויורהו יי׳ עץ וגו׳ שם שם לו חק ומשפט ושם נסהו*. אמר הקב״ה מכאן הרי *חק ומשפט* לעשות נסים. *חק ומשפט*, *נחש עלי צור*, דכתיב *נחש עלי צור*. *ושם נסהו* משום דכתיב *וימתקו המים*.

דבר אחר. אמר הקב״ה מכאן ולהלאה *חק ומשפט* שלא יהא נקדש אלא במים שנמתקו.

א״ר יהודה כתיב *כי מרים הם*. מכאן שנינו יש מים עכורים ויש מים צלולים, ויש מים מרים ויש מים מתוקים.

ויצעק אל יי׳. למה צעק, מכאן שהיה בצער באותה שעה. א״ל, משה הנחש **[ל ט״ד]** שנהפך בסנה עכשיו אצטריך לחקקא ליה בצור. ותרוייהו עמדו על המים המרים. ובאותה שעה [p. 586] נתחקק צור בנחש שהיה בו קודם, הה״ד *שם שם לו חק ומשפט*.

כד אתא רבי אבא שאילו קמיה. אמר להו שפיר קאמר ר׳ יהודה והכי הוא, ואנא אצטריך לגלאה רזא דמלה, הא חזינא דרבי יהודה גלי לה.

אלא אמר הקב״ה למשה, משה, השתא במצרים היה המטה של אהרן לדחות הקש השולט על ישראל במצרים, אבל כשיצאו ממצרים כמה מקטרגים מזומנים על ישראל לדחותם בים. כמה מים מרים נזדמנו אצלם, כמה מים רעים יקטרגו בהם.

באו לים, בא רהב שרו של מצרים ושל ים. אמר הקב״ה, משה, *הרם את מטך ונטה את ידך*. כיון דאמר *הרם את מטך*, מהו *ונטה את ידך*. אלא *הרם את מטך* נגד שרו של ים.

[p. 587] באו למרה כמה מים מרים נזדמנו אצלם ונצטער משה וצעק, הה״ד *ויצעק אל יי׳*. א״ל קב״ה, משה, הרי לך עצה בזה. השלך המטה אצלם ויתחקק *נחש עלי צור*, שניהם ביחד

© 2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

ויצולו. הה״ד *ויורהו יי׳ עץ*, כמד״א (קהלת יא:3) *מקום שיפול העץ*, שהוא עצה. *וישלך אל המים*. וכתיב *שם שם לו חק ומשפט*, *נחש עלי צור*.

ושם נסהו, עטרהו בנסים. אמר הקב״ה מכאן ולהלאה הרי לך שיעמוד אצל המים, הרי לך שיתקדש שמי במים.

[p. 588] כשבאו לאלים באו המים לקטרג עליהם. אמר קב״ה, משה, במקום הזה אין צריך מטה. הרי יעקב, שהוא האילן *בשבעים נפש*, והוא *שבעים תמרים*. *ושתים עשרה עינות מים*, שנים עשר שבטים.

כשבעים עמודים ושנים עשר שבטים זכותם יגן עליכם במקום הזה שנקרא אילן. והוא *אלים*, כד״א (ישעי׳ א:29) *כי יבושו מאילים אשר חמדתם*.

מיד, *ויחנו שם על המים*. משמע דכתיב *על המים*. ומשמע דכתיב *שם שם לו*, ולא במקום אחר. ושם שלטו בני ישראל על המים ולא הוצרך המטה. מכאן ולהלאה אצטריך המטה ב*מחש עלי צור* אצל המים.

[p. 589] באו לחורב, באו המים לקטרג. אמר ליה הקב״ה, *והכית בצור*. המטה אצטריך הכא, *והכית* לאלו באותו *צור*, ולא בנחש.

אמר משה, יתיר אצטריך הכא, אנא חמי מים דבעו לשטפא. אמאי, *הנני עומד לפניך שם על הצור והכית בצור*.

א״ל קב״ה למשה, עדיין במריבה עתידים המים לקטרג יותר שהם מים עכורים רעים וזדונים, ויזדווגו בהם בישראל בגלוי לעיניהון. ובאותה שעה אצטריך המטה והתיר עליהם הנחש בגלוי לעיניהם, ויתקדש שמי, הה״ד *להקדישני במים לעיניהם*. מהו *לעיניהם*, בגלוי, <u>דבר</u> שנזדווגו בהם בגלוי.

ת״ח הכי חמא דוד דכתיב *לולי יי׳ שהיה לנו בקום עלינו אדם*, זה פרעה. *אזי עבר על נפשנו, המים הזדונים*, כדאמרינן. וכתיב (תהלים קכד:7) *נפשנו כצפור נמלטה מפח יוקשים וגו׳*.

[p. 590] א״ר אבא מה ראה משה באותה שעה שלא עשה בנחש. אלא ישראל היו דוחקין למשה, תנה לנו מים. נתיעץ משה ואמר, קב״ה אמר לי לעמוד בנחש ואנא חמי דאין גזירה לנחש במים <u>אלא</u> בעפר, דכתיב *ועפר תאכל כל ימי חייך*. משמע דעפרא <u>ייכול כל</u> יומוי אבל <u>לא במיא</u>. וישראל דחקין לי. ואע״ג <u>דיתעביד</u> ניסא לא <u>יתעביד</u> <u>באתר</u> דא <u>אלא אתחקק</u> בעפרא, ולא במיא, דכתיב *וישליכהו ארצה ויהי לנחש*. וצור בדא אתחקק במיא במרה, וכבר עבד <u>ניסא בהאי</u> דאתעביד <u>זמנא</u> אחרא, <u>דכתיב *ויך*</u> *את הסלע* **[לא ט״א]** *במטהו פעמים*.

א״ל קב״ה, משה *יען לא האמנתם בי להקדישני* דחשבתון דלא יכיל נחש במים, לכן *לא תביאו*.

© 2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

[פירוש למרכבת יחזקאל]

[ט 213ב] (יחזקאל א:1) *ויהי בשלשים שנה*. הא אוקמוה לתמן לזמן דאשכח חלקיה הכהן ס״ת, וכן תרג׳ יונתן. ולמה מנה מאותו זמן, לפי שאמרו כי יחזקאל בן ירמיהו הוא, שנתבזה על כבוד קונו וכל שהיה מיסר את ישראל, והוא היה בן חלקיהו.

[p. 591] ולהורות כי שלשה מעלות, עשר בכל מעלה, כנגדו שלשה דורות, חלקיהו, ירמיהו, יחזקאל, צדיק בן צדיק בן בנו של צדיק, ולהורות כי משם ינק נבואתו. וזכה חלקיה לבן שנבא מ׳ שנה, דהיינו ירמיהו, כמו שנבא משה דכתי׳ (דברים יח:15) *נביא מקרבך מאחיך כמוני יקים לך יי׳ אלהיך אליו תשמעון*, וזהו ירמיהו שהתנבא כמותו, והזהירם משה שישמעו לו כדי שלא יגלו, וזכה חלקיהו להוציא בן זה לעולם על שהוציא ס״ת שהיה גנוז בעזרה, והחזיר את ישראל למוטב.

ת״ח. עשרין וחמשה שנין אמתנת לון אי יתובון קמי מאריהון. כיון דלא תבו אגלי ליויכין בשנת עשרים וחמשה, דכ״ה איתערת עליהו בדינהו וגלו לעשרים וחמשה שנין. וחמשה שנין לגלות המלך יויכין, הרי שלשים שנה. בגיני כך *ויהי בשלשים שנה*.

ד״א, *ויהי בשלשים שנה*, לקביל ל מעלות דסיהרא דישתלימת בהו, והשתא בעיה למשלם אינון ל יומין ולמפל בגלותא.

[p. 592] ד״א, לקביל תלת דרגין דמליאן לההוא באר, דכל חד איתכליל מעשרה, דהא כל כתרי מלכא כל חד איתכליל מעשרה, ולקביל כולהו מאה ברכות. השתא אינון תלתא עדרי צאן דרבעין עלהא איתמליאן דינא מסטרא דצפון לארא בה, וכל דא ל שנה שריין, בהו איקריא סיהרא חדש.

ד״א, *ברביעי*, דא תמוז, ירחא קדמאה דדינא איתער ביה בעלמא, והוא הוה קדמאה לדיניהו דישראל. בתר דהוה להו חירו ממלאך המות ירחא רביעאה איתער דינא עליהו ואיתפסק חירו דמלאך המות דאיתיהיב בהו בלוחות.

[p. 593] ת״ח. שלשה ירחין דשתא דינא איתער בהו, ואינון תמוז, אב, טבת. והאי תמוז דאיקרי רביעי איהו קדמאה.

ת״ח. בשלישית איתיהיבת אוריתא, רזא דתורה שבכתב דאיקרי עץ חיים. לקביל דא, *בשלשים <u>שנה</u>*, רזא דתלת עשרות, לזימנא דאישתכחת אוריתא בימי חלקיהו. והשתא אינון, *ברביעי*, דשריא דינא עליהו.

ואע״ג דדנת לון אוף היא עמהון בגלותא, הה״ד (ויקרא כו:28) *ויסרתי אתכם אף אני*. יכול אתון תהכון בגלותא ולא אני. ת״ל *אף אני* עמכון בגלותא ודא שכנתא לדיירא עמכון. בגין כך (יחזקאל שם) *ואני בתוך הגולה*, למהוי עמכון בצרה. ת״ח. כיון דכתי׳ (יחזקאל א:3) *היה*

© 2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

היה דבר ייי אל יחזקאל בן בוזי ה״ל למכתב ויחזקאל *בתוך הגולה*. מאי *ואני*, דא שכנתא דנחתת עמהון. *בחמשה לחדש*, איתחזיאת ליחזקאל רזא דה״א תתאה דנחתת בגו גלותא.

[p. 594] *על נהר כבר*, ההוא נהרא *כבר* הוה. מאי דהוה אנהיר לה, והשתא עאל ואסתלק לעילא, ואיהי נחתת לגלותא בגין דבנהא אינון מארי אוריתא, *החרש והמסגר*, תמן לא בעיא לאתפרשא **[ט 214א]** מנהון.

(יחזקאל א:1) *היה היה*. *היה* לעילא, *היה* לתתא. *היה* בארעא קדישא, דמלילת עמיה כבר תמן. היה, השתא בגלותא דאיתהדרת למללא עמיה בזכותו דישראל.

(יחזקאל א:1) *יחזקאל*, כד״א (ישעיהו לה:3) *חזקו ידים רפות*. בגין כך איקרי *יחזקאל*, בגין דאתא לאיתתקפא לבייהו דישראל דהוו תבירין בגלותא.

[p. 595] (יחזקאל א:1) *בן בוזי*, על דאיתבזו ישראל בגלותא אע״ג דאינון *ממלכת כהנים* איקרי אוף איהו (שם:3) *בן בוזי הכהן*.

ד״א. בגין דאודע לון מאן גרם לון האי גלותא בגין דהוו מבזו דברי ירמיהו כד הוו בארעיהו ולא בעו לקבלא מיניה אולפא. בגין כך נחתו לארץ כשדים.

ת״ח. כד ישראל מכשרי עובדיהו איהדרא שמאלא למיהוי ימינא, הה״ד (שמות טו:6) *ימינך תרעץ אויב*. כגוונא דא אברהם, בקדמיתא בשמאלא, באור כשדים. אפקיה קב״ה ואהדריה לימינא, הה״ד (בראשית יב:9) *ויסע אברהם הלוך ונסוע הנגבה*. ואע״ג דנחתא למצרים בתר הכי תב, דכתי׳ (שם יג:1) *ויעל אברהם ממצרים וכו׳ ולוט עמו הנגבה*.

והא איתערו (יהושע כד:3) *ואקח את אביכם את אברהם מעבר הנהר ואולך*, ויצחק אישתאר תמן בסטרוי לאתקפא בדינא. כגוונא דא יחזקאל, בקדמיתא איתגלי ליה *בארץ כשדים על נהר כבר*, סטרא דשמאלא, ובסופא אהדריה לימינא.

[p. 596] (יחזקאל מ:1) *בכ״ה שנה לגלותינו בראש השנה בעשור לחדש בארבע עשרה שנה אחר אשר הכתה העיר* (שם לג:21) *בא אלי הפליט מירושלם לאמר הכתה העיר*. (שם מ:2) *במראות אלהים הביאני אל א״י וינחני אל הר גבוה מאד ועליו כמבנה עיר מנגב*, דאיתהדר בה לאחזאה ליחזקאל מה דיתדבקון בסוף יומיא, דיתדבקון בימינא ולא איתפרדון מתמן לעלמין, הה״ד *במראות אלהים הביאני <u>אל</u> א״י ויניחני על הר גבוה מאד ועליו כמבנה עיר מנגב*. דהאי *עיר* איתהדר משמאלא ותניק מימינא נהירו דחסד. ועל דא *הר גבוה מאד*, כד״א (ישעיהו נב:13) *ירום ונשא וגבה מאד*. ועלה דסיהרא איתמר ואוקימנא.

בגין השתא, בארץ כשדים, (יחזקאל א:3) *ותהי עלי שם יד ייי* כביכול בגין צדיקיא נחתת תמן דהוה משולש בזכותא. זכותא דחלקיהו וירמיהו וזכותיה דאיתעטרו באוריתא באינון תלתין שנין מדאשתכח ההוא סיפרא. בגין כך *עלי*, דיקא.

© 2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

השתא בעי לפרשא מאי דחמא, בגין לאתקפא לבייהו דישראל דאיהו תביר בגלותא דבגין כך איקרי יחזקאל.

ואמי׳ (שם:4) *וארא והנה רוח סערה באה מן הצפון,* דא איתערו דסיטרא דשמאלא דאיתער למיעבד דינא באה [p. 597] לקבליה דהוא אתריה בדרום ב׳ [?], ואתיא שמאלא לשלטא על ימינא, הה״ד (שם) *ענן גדול ואש מתלקחת. ענן גדול,* דא ימינא, *ואש מתלקחת,* דשליט שמאל ואיתער דינא בעלמא, בגין דכתי׳ (איכה ב:3) *השיב אחור ימינו מפני אויב.* ועל דא לענן גדול מקפין ליה רוח סערה מהאי גיסא ואשא האי גיסא.

ועם כל דא, *ונוגה לו סביב,* דקב״ה אינהיר לו קצת בגלותא בגין דלא יבדון תמן דלא איתחזי ליחזקאל לתתא במערב ולא חזא לעילא בימינא ממש.

ת״ח. בהאי *יד יי׳* כולהו דרגין איתכלילו בה, ונגיד לה חוט של חסד מסטרא דאברהם ודינא מסטרא דיצחק *ונוגה לו* מסטרא דרחמי דאיקרי *לו.*

והשתא ההוא חוטא דחסד דאיקרי *ענן גדול* איתכסי ביה מקמי דינא והכא אישתני, אבל לעילא (מלאכי ג:6) *כי אני יי׳ לא שניתי* בגין כך *אתם בני יעקב לא כליתם.*

[p. 598] (יחזקאל א:4) *ומתוכה,* דא הוא רוח סערה.

כעין החשמל מתוך האש, דאיתלבש באש.

(שם:5) *ומתוכה דמות ארבע חיות,* אינון מלאכין קדישין קריבין להיכלא דמלכא ואיקרון חיות דסיטרא דחיים איתנהירת בהו. ובגין דלא תטעי לומר חיות ממש אמי׳ (שם) *וזה מראיהן דמות אדם* **[ט 214ב]** *להנה,* אדם דעדיף מכלא.

וארבעה פנים לאחת, להיות פונה לכל צד.

(שם:10) *ודמות פניהם פני אדם,* ר״ל כי לכולם, לכל אחד ארבע חיות, יהיו פני האדם שבכל חיה פונים לצד דרום. (שם) *ופני אריה אל הימין,* של פני אדם, דהיינו מזרח לכל אחת מארבעתן. (שם) *ופני שור מהשמאל,* משמאל דרום, דהיינו, מערב. (שם) *לארבעתן,* מצד שכלפי צפון.

ולפי שפגע בדרום לא נתברר לו בתוכה לצד צפון בכל חיה שפיר בין נשר לנחש, והכל שם כמו שפירשו, זכו נשר, לא זכו נשר כחה ואיתיהיב חילא לחויא דשרי תמן לסטרא דצפון לשלטא.

[p. 599] ת״ח. האי נשר באתרא דיעקב וזה תלי, דכתי׳ (משלי ל:19) *דרך הנשר בשמים* ממש, ואירתרשים הכא לסטרא דצפון, בגין דיעקב בעי ליה לנטרא ביתיה, דאיקרי בית יעקב, מההוא נחש שלא יקרב לסאבא מקדשיה דיעקב כלל. ובגין כך איצטריך למהוי חכים בערמימותא, ואיקרי שמיה הכי יעקב, וקב״ה קרי ליה הכי דאיתחכם לקבל ההוא נחש.

© 2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

[p. 600] ות״ח. אע״ג דאדם בדרום זימנין הוא במערב לאמשכא לה חוט של חסד, וזימנין איסתלק לעילא בדרום ואיתדבק בימיני, כד״א (תהילים קי:1) *נאם יי׳ לאדני שב לימיני.*

שור דשארי במערב זימנין סליק לצפון לינקא דינא מתמן, בגין דילמא איצטריך ליה, וכן כולהו איתכלילו האי בהאי לאחזאה דכלא חד.

© 2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

פרשת יתרו

[לא ט״א] *אנכי יי׳ אלהיך*. בהאי פסוקא שאל רבי ייסא זעירא דמן חברייא מרשב״י, וא״ל אית למשאל שאילתא חדא מינך ומכשכשא לי בלבאי. ואנא דחיל מלמשאל מינך, ואמינא אי נשאל דחילנא דילמא איתענש, אי לא נשאל משבשא לי בלבאי.

[p. 601] א״ל ר׳ שמעון אימא.

א״ל האי דקב״ה מדכר להון לישראל בכל אתר ואתר *אנכי יי׳ אלהיך אשר הוצאתיך מארץ מצרים. אני יי׳ אלהיכם אשר הוצאתי אתכם מארץ מצרים*. מאי רבותא אוליף הכא. תנאה שלים הוא הדא דאמר לאברהם *כי גר יהיה זרעך בארץ לא להם וגו׳ ואחרי כן יצאו ברכוש גדול*. א״כ למה לאדכרא להון מילתא דא בכל אתר ואתר.

א״ל ת״ח ברי, קב״ה לא אתני עם אברהם אלא דיפיק ית ישראל מן גלותא דמצרים ולא מתחות שעבודא דדחלא אחרא. דודאי ישראל כד הוו במצרים אסתאבו ואתטנפו גרמיהון בכל זיני מסאבו עד דהוו שראן תחות ארבעים ותשע חילי דמסאבותא. וקב״ה אפיק יתהון מתחות פולחן כל שאר חילין. ועוד דאעיל יתהון במ״ט תרעי דסוכלתנו לקבליהון מה דלא אתני עם אברהם אלא לאפקותהון ממצרים, והוא עביד טיבותיה וחסדיה עמהון.

[p. 602] ובג״כ תשכח באורייתא חמשין זמנין יציאת מצרים לאחזאה לכל בני עלמא חסדא דעבד קב״ה עם ישראל דאפיק יתהון מאינון חילין דמסאבו ואעיל לון לגו חילין דדכיו, דהיינו חמשין תרעין דסוכלתנו. ודא איהו דאנן מנן להו מיומא טבא דפסחא ואנן מנן יומי ושבועי. והא איתערו חברייא מצוה לממני יומי ומצוה למימני שבועי, כי בכל יומא אפיק לן מחילא דמסאבו ואעיל לן בחילא דדכיו.

[מא ט״ב] *וידבר אלהים את כל הדברים האלה לאמר*. איהו בלחודוי בדיבורא חדא, והא אוקימנא *אנכי ולא יהיה לך* בדיבורא חדא אתאמרו. וכי הני ותו לא.

[p. 603] אלא הני כללא דכלא, הני כללא דכל אורייתא, והכי נמי *זכור ושמור*. ובגין *דזכור ושמור* אינון כללא דכלא נקט הני דאינון כללא. *זכור ושמור*, *אנכי זכור*, *לא יהיה לך שמור*. וכלא בדיבורא חדא.

מאי בדבורא חדא, הכי הוא ודאי בדיבורא חדא ולא בתרין, בגין דהאי דבור איהו אתכליל מכלהו קלי. ואיהו דהוה אמר בתוקפא וחילא דכלהו, דכל חד וחד הוא בטש ביה [p. 604] בלחישו ואיהו הוה אמר. ובגין דכלהו הוו בלחישו ולא אשתמעו כתיב *וכל העם רואים*, ולא כתיב *וכל העם שומעים*, בגין דלא אשתמעו כלל. אלא כלהו הוו אתיין וכל חד וחד

© 2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

נשיק להאי דבור בלחישו, כמאן דנשיק בחביבו דרחימותא. ולבתר האי דבור פריש, ואמר מלה ואכריז לה.

ועי"ד כתיב *וידבר אלהים את כל הדברים האלה* דאינון כללא ד*זכור* ו*שמור*, *אנכי* ו*לא יהיה לך*.

אנכי כללא דכל פיקודי אורייתא דאינון בכלל *זכור*, ואיקרון מצות עשה. *אנכי* כללא דדכר ונוקבא כחדא. ומאן דאמר דאיהו רזא דכורסיא, לאו איהו כורסיא בלחודוהי ולאו הכי, דהא רזא דזכור איהו ואיהו דכורא. אבל אע"ג דאיהו דכורא, כללא דדכר ונוקבא כחדא איהו.

ואע"ג דכלא שפיר, אבל אני דא רזא דברית קדישא, יסודא דעלמא. כ' אתכליל בגויה, דא איהו רזא דנוקבא. ובכל אתר כ' דא איהי נוקבא, דאקרי [p. 605] כתר. ובג"כ כלא איהו כחדא, רזא דדכר ונוקבא כחדא, וכלא אקרי *זכור* דהא דכר לאו איהו בלחודוי, ונוקבא אוף הכי לאו איהי בלחודהא, ולעלמין לא אתפרשן דא מן דא.

זכור אתיא בנוקביה, *שמור* אתיא אוף הכי ברזא דוא"ו דאיהו דכורא, בגין דלא מתפרשן דא מן דא. *אנכי* כללא דדכר ונוקבא כחדא, וכלא איקרי *זכור*. מ"ט, בגין דאיהו נטיל לנוקבא ואכליל לה בגוויה, ועי"ד לא אידכר, אלא איהו בלחודוי. וכד איהי אמשיכת לבעלה בהדה ואתי איהו לגבה, כד"א (שיר ג:4) *עד שהבאתיו אל בית אמי*, כדין איהי נטלא שמא וכלא איקרי *שמור*. מ"ט, בגין דאיהי אמשיכת ליה לגבה ונטלת ליה. כדין כל ביתא קיימא ברשותהא, ולא אדכר אלא איהי בלחודהא, ולעלמין לא מתפרשין דא מן דא.

אנכי, רזא דרזין לידעי חכמתא. בההוא שעתא דאלין אתוון נפקו ברזא דכליל כחדא, נפקא בוציצא לגלפא משחתא. מדיד בסטרא דא עשר אמין ונפקו זיקין בזיקין שבעין ואחד. ואתלהטן שביבין נציצין, סלקין ונחתין. לבתר אשתככו וקאימו בסליקו לעילא לעילא. מדיד בסטרא אחרא עשר אמין ונפקו אוף הכי זיקין <u>בזיקין</u>, <u>כההוא</u> גוונא קדמאה, וכן לכל סטרין.

[p. 606] <u>אתפשטת</u> בוציצא וסחרא סחור סחור ואתלהיטו שביבין נציצין, וסליקו לעילא לעילא, ואתלהיטו שמיא. וכל חיילין עילאין כלהו אתלהיטו ואתנציצו כחדא. סחרא בוציצא לבתר מסטרא דדרום ומדיד, וסחרא מתמן למזרח, וממזרח לצפון עד **[מא ט"ג]** דאסחר ותב לסטרא דדרום כדבקדמיתא. לבתר מתגלגלא בוציצא לאסתלקא וזיקין ושביבין אשתככו.

וכדין נפקו אלין אתוון מחקקן מתלהטן נצצין כדהבא. כד אתלהיט בנציצו, כהאי אומנא כד מצרף כספא ודהבא, ואפיק לון מגו אשא מלהטא בריר וצריף כולא. הכי נמי נפקי אתוון צריפן ברירן מגו משחתא דבוציצא. ועי"ד כתיב (תהלים יח:31) *אמרת יי' צרופה*, כמאן דמצרף כספא ודהבא.

© 2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

כד נפקו אלין אתוון, נפקו כלהו צריפין מחקקן ברירן נציצין מלהטן. וישראל כלהו הוו חמאן לון דהוו פרחי באוירא, ואזלין לכל סטרין, ואתו ומתחקקן על לוחי אבנא.

תא חזי. כד הוו נפקי אלין אתוון ברזא דכללא דדכר ונוקבא ברירן מחקקן, חד את הוה סליק עלייהו דהוה רשים וגליף להני אתוון ומעטר לון. וההוא את אזיל בכולהו, [p. 607] מרזא דבוציצא אתגליף. וההוא את איהו אות ו' דהוא סליק על כל אתוון אחרנין וגליף לון על כלא.

ורזא דא *וכל העם רואים א"ת ה"קולות וא"ת ה"לפידים ואת קול השופר*. *את הקולות*, אלין אינון אתוון אחרנין דהוו נפקין מאינון קולות כדקאמרן, ואתחזון באוירא לעיניהון דכלא, דכתיב *את הקולות*. ולא כתיב *וכל העם רואים קולות*, אלא *את הקולות*, אלין אינון אתוון דהוו נפקי מנייהו.

ואת קול השופר, דא את ו' דהוה סליק על כל אתוון וגליף לון כמא דאיתמר, בגין דרזא ד*את* ו' איקרי *קול השופר*, ובג"כ כתיב *רואים*.

[p. 608] וכד שמעו, לא שמעו אלא קול מילולא חדא, דכתיב *קול דברים אתם שומעים*, ההוא *קול* דאיקרי *דברים*, דהוא הוה אמר מלה בלחודוי.

ואע"ג דכל ישראל חמו יקריה דקב"ה, כמאן דחמי מגו עששיתא. והוו מסתכלן למנדע חכמתא באינון אתוון דהוו נפקי. והוו חמאן נהירו דנהיר מגו נהירו אחרא. ועי"ד כתיב *כי לא ראיתם כל תמונה*.

אנכי רזא *דזכור*, רזא דדכורא דבטש ואנהיר לדבור, ונפקי אלין אתוון לאתעטרא, ובאלין אתוון הוו חמאן והוו שמעין מלה דאקרי *אנכי*, דאיהו אסתכלותא הוו חמאן מנייהו. שמיעה דתיבותא דילהון הוו שמעין, דכתיב *קול דברים אתם שומעים*. ההוא שמיעה למעבד דברים מאינון אתוון דהוו חמאן. ואע"ג *דקול דברים* איהו, ואיהו הוה ממלל, ולא הוה ממלל אלא מלה דאינון אתוון כמא דאיתמר.

אנכי, הכא איהו רזא כלל. ופרט, *יהוה אלהיך*. *יי'*, רזא *דזכור*. *אלהיך*, רזא *דשמור*. ועל דא הכא כלל ופרט, ואורייתא ברזא דא מתעטרא. *אנכי*, רזא *דזכור* בכלל ופרט, כללא דכל אורייתא וכל פקודי אורייתא, בגין דאיהו כללא *דזכור ושמור* כחדא, כמא דאוקימנא בספרא דשלמה בגילופא דעיטורא דאתוון.

[p. 609] *אנכי*, א"י דכר. נ"כ, נוקבא. ושפיר איהו, והכי קאמר, אני, דכר ונוקבא כחדא, דהא נו"ן כפופה איהו נוקבא בכל אתר. אוף הכא *אנכי* כלא כחדא.

אמאי נקט *אנכי* ולא אני. אלא נ"כ תרי נוקבי אינון, ותנינן כמה דשכינה לתתא אוף הכי שכינה לעילא, וכלא אשתכח במלת *אנכי* בחיבורא חדא.

© 2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

[p. 610] *אנכי כללא דזכור*, רזא דכל מהימנותא, כללא דעילא ותתא. יו״ד, לעילא לעילא, ראשיתא דכל מהימנותא. נ״כ, תרין נוקבי, **[מא ט״ד]** עילאה ותתאה, תרין עלמין עילא ותתא. א, רזא דקו אמצעיתא דנטיל מכל סטרין, מעילא ומסטרוי. וע״ד הכא אשתכח כל רזא דמהימנותא. ובגין דהכא תליא כלא בחיבורא חדא בכללא חדא שארי בהאי מלה, לאעטרא רזא דאורייתא במלה דא.

אנכי, כללא דכלא. *יי׳ אלהיך*, פרטא דכלא, שמא שלים דאתגליף עלייהו דישראל תדיר. ת״ח *יי׳ אלהים*, שם מלא על עולם מלא. דקיימא איהו בלחודוי ואתעטיר בגויה בגין דלא אשתכח בההוא זימנא עמא ולישן על מה דאתעטר, ובג״כ הוה מתעטר בגויה ואקרי *יי׳ אלהים*. כיון דאתו ישראל וקיימו על טורא דסיני וקבילו אורייתא, כדין אתעטר שמא שלים עלייהו דישראל, ואיקרי *אלהיך*.

[p. 611] וכד <u>משה אמר</u> *יי׳ אלהינו*, בגין דאיהו שבחא דישראל ועמיה אהרן כהנא רבא ובנוי דמשה מסטרא אוחרא, ביה הוה מתעטר שמא שלים יתיר מישראל, וע״ד הוה אמר *יי׳ אלהינו*. ועכ״ד אכליל עמיה לכל ישראל דלא כתיב *יי׳ אלהים*, אלא *יי׳ אלהינו*, כלא כחדא לאתעטרא עלייהו. וע״ד <u>אתעטרו</u> ישראל על טורא דסיני למהוי שמא שלים מתעטרא עלייהו כחדא, דהא מקדמת דנא לא אקרי *יי׳ אלהיך* אלא *יי׳ אלהים*.

כיון דקבילו ישראל אורייתא, ם סתימא דהוה אסתים בגויה, בההיא שעתא אתפתח ואתמשך לאנהרא לתתא ולאתעטרא עלייהו דישראל. ומן אות ם׳ אתפתח ואתמשך לאנהרא לתתא ואתעביד ך׳. ועל דא תנינן ברזא דאתוון שיעורא דאת ך׳ כשיעורא דסתימו דם׳. סתימא ומשיכו דאת נו״ן לתתא כשיעורא דכפלתא דנו״ן כפופה, דהא כלא <u>רזא</u> חדא וכלא הוה נפיק מההוא *קול דברים* דקאמרן, דכתיב *וידבר אלהים את כל הדברים האלה לאמר*.

© 2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

פרשת תרומה

[p. 612] א״ר שמעון בן יוחאי בשעתא דב״נ אקדים בצפרא ואנח תפילין ברישיה ותפילין ברשימא קדישא בדרועא, ואתעטף בעיטופא דמצוה ואתי לנפקא מתרעא דביתיה, ד׳ מלאכין קדישין מזדווגין עמיה ונפקי עמיה מן תרעא דביתיה, ואוזיפו ליה לבי כנישתא, ומכריזו קמיה הבו יקרא לדיוקנא דמלכא קדישא. הבו יקרא לבריה דמלכא, לפרצופא יקירא דמלכא. רוחא קדישא שריא עליה, אכריז ואמר *ישראל אשר בך אתפאר*.

[p. 613] בתר הכי אית ליה למקרי פרשתא דבראשית עד *יום אחד*, דאיהו עילוייא ותושבחתא דכלא. לבתר יתעסק בפרשת קרבנות לכפרא עלוי, וכל אינון קרבנין. ויימא *צו את אהרן ואת בניו לאמר, זאת תורת העולה*, בגין לכפרא על כל אינון הרהורין ומחשבין דליליא. לבתר ישבח בתושבחן דדוד מלכא, ובגין כך עאל ב״נ בתרעין דבי כלה, ואיהי אתתקנת ומתתקנין דרגין בהדה.

[p. 614] כיון דמטי ליוצר אור דאיהו שירותא דצלותא דמיושב, כדין כל אינון דרגין פתחין תרעין. וכדין (שיר ג:6) *כתמרות עשן* כתיב. מה *תמרות עשן* דקטורת סלקא ומתחברן דרגין אלין באלין, אוף הכא איהי צלותא *כתמרת עשן* דקטרת סלקא ומתחברן דרגין ומתקשרן אלין **[מב ט״א]** באלין, דהא איהו מקשר לון.

ואומר כלם אהובים, כלם ברורים, כלם גבורים. לבתר אהבה רבה לסלקא ולאתקשרא בימינא ויחודא דשמע ואינון פרשיין. וכדין איקרי *מקטרת מר*. לבתר אמת ויציב, דאיהו *ולבונה*. ואע״ג דאיהו דידה, כללא איהו.

[p. 615] כיון דאמר אמת, אמאי ויציב דאיהו תרגום, ומה אצטריכא הכא. אלא ודאי כל אמת דא יעקב, ויציב דא יוסף, ואצטריך לאתדבקא בתרוייהו. ובגין דפרשת ציצית רזא דכלה אצטריכת לון, מיד אנן אמרי תרוייהו, אמת ויציב. וע״ד אמת דא יעקב, ויציב דא יוסף.

אי הכי, אמאי תרגום. אלא בגין דאמת אמת לא אמרינן בגין פגימו. וע״ד איהו תרגום ולית פגימו בתרוייהו.

מכל אבקת רוכל, דא צלותא דמעומד. ג׳ קדמאי דאינון מגן, ומחיה, ואתה קדוש. מגן אית ביה מ״ב תיבין ברזא דשמא קדישא דמ״ב אתוון. ואית לאכללא ליה בלבא, ולאתקשרא ביה ברזא דא, כשלהובא בגחלת ברחימו דמאריה. ודא איהי ברכתא ימינא.

[p. 616] מחיה אית ביה מ״ט תיבין ברזא דחמשין תרעין חסר חד. ואית ביה שמא רזא דגבורות יי׳, ואיהו את״ה גבו״ר לעול״ם אדנ״י, ורזא דיליה אגל״א. וברזא אחרא יגל״א. וכולא רזא חדא מן גבורתא דברכאן, *״יהודה אתה יודוך, ״גור אריה יהודה, ״לא יסור שבט מיהודה, ״אוסרי לגפן עירה*. בדא איתער יהודה בגבורתא קדישא, ודא איהי ברכתא שמאלא.

© 2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

[p. 617] קדושה אית ביה י״ד תיבין, עשר אמירן וד׳ אתוון, ודא כליל לכל סטרין, ואחיד מסייפי עלמא עד סייפי עלמא.

תלת בתראי לאו אינו בחושבן דא בתיבין. ואינון רצה ומודים, תמכי אורייתא, תרין עמודים. שים שלום, אילנא דחיי, דאיהו שלמא דביתא שלמא דכולא.

בין כך ובין כך, באמצעיתא אינון ברכאן דתקינו קדמאי, והא אוקמוה.

לבתר דמסיים צלותא ואודי על חוביה, נפילת אפים. נפילת אנפין מה היא, הא אוקמוה דקא עביד כל מה דעביד משה, צלותא ותחנונים ובעותין ונפילת אפים, דכתיב *ואתנפל לפני יי׳*.

[p. 618] אבל בתר דמסיים צלותיה ועאל בכל אינון דרגין עילאין ואתקשרת כלה בכלהו, אית לנחתא לתתא. והואיל ונחית לתתא אצטריך נפילת אנפין באלפא ביתא. מ״ט, בגין דכיון דצלי צלותיה ואודי על חובוי, מכאן ולהלאה אחזי גרמיה דמסר נפשיה למאריה ברחימו, (תהלים כה:1) *לדוד אליך יי׳ נפשי אשא*. וניחא ליה לההוא סטרא דשרייא ביה מותא, ועביד ליה נייחא בדא.

ועם כל דא באלפא ביתא אית רזא דרזין לחכימין. באלפא ביתא דא לית ביה וא״ו, ואית ביה פ״א באתריה, והיינו *פדה אלהים את ישראל*. לבתר ר׳ תרי זמני נינהו, ולית ביה קו״ף. מ״ט, בגין דנפילה דא דאתמסר בר נש למותא, אצטריך לכוונא רעותיה ולמעבד נחת רוח לההוא סטרא דשרייא ביה מותא.

[p. 619] כמה דעביד קוף בחרבות ובהרים, אחזי גרמיה דמית, ואתחזי דמית קמי חיותא חדא דדחיל מינה. כיון דההיא חיוותא קריב לגביה וחשיב לקטלא ליה ולנשכא ליה, חמא ליה נפיל לארעא כמת, וחשיב דאיהו מת. כדין תב לאחורא ולא מקטרג ליה.

ועל דא אסתלקו אלין ב׳ אתוון דלא ידע בהו בר קב״ה בלחודוי. ועם כל דא ברעותא דלבא ישוי גרמיה לקב״ה דמסר ליה נפשיה ברחימו, וקב״ה חשיב עלוי כאלו נטיל נשמתיה מניה.

וע״ד צריך למנפל בארעא כמת בשעתא דיימר נפילת אנפין בגין דאית חובין דעביד ב״נ דלא מתכפרין אלא במותא, כדכתיב **[מב ט״ב]** (ישעיה כב:14) *אם יכופר העון הזה וגו׳*. והשתא דאתחשיב ליה דנטל קב״ה נשמתיה ואיהו יהיב לה ברעותא, ההיא שעתא קיימא לכפרא על חובוי, ואשלים לכל סטרין, ולההוא סטרא דאתמר.

ועל כל דא צלותא עולה ואסתלקא בין ב׳ דרועין בחבוק דרחימו כדקא יאות, ואיהו *מקוטרת מור ולבונה מכל אבקת רוכל*.

<u>הוצרך</u> משה ארבעים יום לתורה שבע״פ ללמדה בגין דההוא דרגא ארבעין אקרי. ולכך אמר *<u>ויהי משה בהר ארבעים</u> יום וארבעים* [p. 620] *לילה* דאתחברו תורה שבכתב ותורה שבע״פ. ולכך הוצרך להזכיר ולפרט *ארבעים יום וארבעים לילה*, דהא ב*ארבעים יום* הוה סגי.

© 2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

ובמ׳ יום אפיקת ההיא *הורת״ם* בתורה ובמצוה. לתורה ומצוה לקבל מ׳ יום דיצירת הולד דנפיק מן הכח אל הפועל, ואתרשימו איברוי דההוא דכורא באינון ארבעין יומין.

ד״א, ארבעין יומין לאכללא ביה נהירו דלעילא ולאתבנאה תמן גופיה מנהירו דלעילא בגין דיתחזי לשמשא קמי מלכא ולאמשכא עליה רוח נבואה לתתא.

כגוונא דאשתלים במ׳ יום במעי אמיה גופא דלתתא, הכי אשתלים לעילא. וע״ד, *בכל ביתי נאמן הוא,* דאשתכלל לעילא בביתא דילי כגוונא דביתא דלתתא. ועל דא *קרן עור פני משה,* דהא אתנהיר מקרן עילאה, ומשיך *שמן הטוב* על ראשיה, ואשתלים כל חד מארבע יסודין דיליה בעשר, הא ארבעין יומין וארבעין לילוון, ואמשיך *שמן הטוב* על ראשיה, וכדין אתנהיר.

[p. 621] ולבתר בא אהרן ושנה לו פרקו, דאחית ליה ההוא נהירו על דיקניה. והיינו שני טפי מרגליות דנחתי על דיקנא דאהרן, ונהירין נהירו סגי. ואינון רמז לתורה שבכתב ותורה שבע״פ דאתחברו בדיקנא דאהרן, וחיבורא דילהון במזלא עילאה תלי. וכדין *מה טוב ומה נעים.* דא תורה שבכתב, ודא צדיק. *נעים,* דא *זמירות ישראל* דאיקרי *נעים* כד שרא עליה נועם דלעילא דעלמא דאתי.

וכולא על ידא דאהרן, דחבר לון כחדא בקרבנא. וע״ד (מלאכי ב:5) *בריתי היתה אתו וגו׳,* דא מטרוניתא דילי, כהנת עמי. *החיים והשלום, חיים* דאימא עילאה, *ושלום,* דא שר שלום. *ואתנם לו מורא, וייראני.* יהבית ליה הנהו דרגין לחברא לון, אינון שתי טיפי מרגליות יהבית ליה.

[p. 622] וכד אעבר מורה על דקניה, דהיינו כד הוה מסתפר, כמד״א (שופטים יג:5) *ומורה לא יעלה על ראשו, ויראני,* דלמא מעל בההוא שמן דנגיד ליה משמי עילאה דאיקרי שם דנגיד מניה *שמן הטוב.* ועל דא, *ומפני שמי ניחת הוא.*

[p. 623] והוא מה עביד, *בשלום ובמישור הלך אתי,* דחבר *שלום* ב*מישור.* מאי *מישור,* כמד״א *צדיק וישר הוא.* וכדין *ורבים השיב מעון* ע״י דקרבנוי דקריב לון קמי מלכא. וכדין אתיהב *שלום במישור.* והכא תלי רזי דקרבנא דמסר ליה קב״ה לאהרן. ו*מישור* איקרי על דאמשיך אורייתא ונהירו לעלמא תתאה.

ומזרח אנהיר לדרום בקדמיתא, דכתיב *הולך אל דרום.* בג״כ *וישובו אליו אהרן וכל הנשיאים בעדה.* [p. 624] *אהרן,* דא רזא דאהרן דאתנהיר ממשה. *וכל הנשיאים,* דא נחשון דאיהו רישא דכל הנשיאים וכלהו אתמשכו אבתריה, וקיימי לשמאלא דמשה. והא איתערו *את גדלך,* דא אהרן מימינא. *ואת ידך החזקה,* דא נחשון משמאלא.

דבתר דאתנהיר דרום מאספקלריא דנהרא יתנהיר צפון, דכתיב (קהלת א:6) *הולך אל דרום וסובב אל צפון,* דאקיף ליה נהירו **[מב ט״ג]** דרחמי מכל סטרין דלא יפוק בשלהובוי

© 2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

לאוקדא עלמא, ויתבסם דינא ברחמי. מאן רחמי, דא שמשא, והיינו *רוח* דכתיב (שם ‎5:) *סובב הולך הרוח*, דרחמי אקיף כלא.

ועל סביבותיו שב הרוח. *סביבותיו* דמאן, *סביבותיו* דההוא מקום, דכתיב לעילא *ואל מקומו שואף*. ודא מערב, [p. 625] ועד תמן *שב הרוח* לאנהרא באינון ע׳ שנין דאתכליל *מקומו* לאנהרא לעלמין, ולאנהרא לע׳ רברבין ממנן דקיימין סחרניה דההוא *מקומו* דשמשא דאמרן.

ת״ח כגוונא דא משה לתתא אנהיר לאהרן, סטרא דדרום, ולבתר לנשיאים, סטרא דצפון, דכתיב *וסובב אל צפון*, ואקיף לון סחרני מדבחא. לבתר *ואצלתי מן הרוח אשר עליך ושמתי עליהם*, ודא היא *ועל סביבותיו שב הרוח*.

ת״ח בקדמיתא אינון שבעים זקנים ינקין ממשה, ואינון דבקצה המחנה איתכלן בנורא דדליק. והא איתערו מאן גרים לון. כיון דחזא משה דלא יכלין לאתקיימא בלא זקנים בעא סיעתא לאנהרא לישראל. וקב״ה א״ל *אספה לי ואצלתי מן הרוח אשר עליך*. דא *רוח* דאספקלריא דנהרא במשה שריא, ולא באחרא. בג״כ אצטריכו לאתנהרא מניה, ודא הוא *ועל סביבותיו שב הרוח*, לאנהרא כדבקדמיתא.

[p. 626] כיון דחמא שלמה נביאה דא אמר *הבל הבלים כו׳*.

וזרח השמש, ביומוי דמשה, דנהיר שמשא לישראל ארבעין שנין לקביל נהירו דקביל לעילא באינון ארבעין יומין דהוה בהו. ומקצת שנה ראשונה ככולה דבה קבל נהירו דאנהיר לתתא. *ובא השמש*, כד אסתלק מעלמא.

[p. 627] *ואל מקומו שואף*, כד״א *ברוך כבוד יי׳ ממקומו*. ודא מקום עילאה דנהיר למקום תתאה.

ד״א, *מקומו* תתאה, ממש. *שואף* נהירו מלעילא וזורח הוא שם דנהיר תמן לסיהרא. ודא יהושע דאתנהיר מניה, דכתיב *ונתת מהודך עליו*. ואתערו פני משה כפני חמה וכו׳.

הולך אל דרום, בקדמיתא כד הוה בעלמא כל סטרין אתנהירו כדאמרן, אבל השתא כד אסתלק, *במקומו זורח* ולא יתיר.

© 2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

פרשת צו

[מו ט״ג] ובסטר שמאלא קיימא דרגא אחרא דבסטר מסאבא דאקרי אוף הכי מחשבה. ואקרי מחשבה רעה בגין דדרגא דעלה איהו רע, ובג״כ איקרי מחשבה רעה. הכא קיימא כל רעותין בישין, וכל הרהורין בישין, וכל בישין דעלמא. ואיהי קיימא לכל רעותין אלין דיסתאב ב״נ בהו. בהאי מחשבה רעה קיימא כמה דרגין מסאבין, וכלהו קיימין לסאבא לב״נ באינון רעותין [p. 628] והרהורין דמחשבה רעה. וכדין אסתאב ב״נ בהו ואתדבק בההוא סטרא.

וע״ד בעי לקרבא עולה, לאתדכאה. וכד קריב לה בעי לאסטאה רעותיה לגבי מחשבה קדישא. <u>סליק</u> תננא מאינון חלבין ואמורין ומאינון איברין לההיא מחשבה רעה, סלקא בקדמיתא, וכלהו נטילת לה ומתזנא מינייהו.

ולבתר סליק תננא אחרא דקיק. וכל אינון עילאין, מינייהו מאריהון דדינא, מתכנשי ועיילי לגו לגו עד דאתכנש דא לגו דא ודא לגו דא, עד דאסתליקו כולהו לאתכללא כלא דא עם דא, ולאשלמא דע״ד, וגופא אתקשר בגופא.

כדין אעטר ההוא ב״נ רעותיה ברעותיה דההיא מחשבה טהורה. וכדין כהנא מסטרא דימינא וליואי מסטרא דשמאלא מקשרי שייפין בשייפין עד דאסתלקא האי מחשבה טהורה בין ימינא לשמאלא, ואתחברו דא עם דא, ואתקשרו דע״ד, והוו חד. וכדין אקרי ניחוח, ניחא ורעותא לאתחברא ולאעאלא דא בדא.

[p. 629] וכד כלא אתקשרו דא בדא, עלמא דאתי אפיק כל נהירו לאתנהרא כולהו כחדא, וכל חידו אשתכח, וכל אנפין נהירין, וכלא איהו בבסימו. ואתפרש ב״נ מגו מחשבה רעה ואתדבק במחשבה טהורה עד דאתדבק כלא בגו מחשבה סתימאה, עילאה דכלא, והוי כלא חד.

ומאי דאשתאר מן קרבנא בעיא לאתוקדא ולאתאכלא בליליא דלא יתהני מניה ב״נ. מ״ט דהאי עולה, קרבנא דעלוון, לית רשו לב״נ בעלמא לאתהנאה מניה. בגין דההוא קרבנא לא אתקריב אלא מגו דאתמשכא במחשבה רעה, סטרא דמסאבא. ודלא יתפשט ולא יסטי <u>האי</u> סטרא, כלא אתהדר לגו אשא לאתאכלא, ולא יתהני מההוא קרבנא ב״נ בעלמא.

בלילא אתאכל כל מאי דאשתאר, כד״א *על מוקדה על המזבח כל הלילה*, דכד עאל ליליא כל אינון גרדיני נימוסין משתכחין ואזלין ושלטין בכל אינון אמורין ופדרין. וכלהו מתאכלי, ומנהון אתזנון כל אינון גרדיני נמוסין. ואינון חולקא דילהון לאיתזנא בגין דלא ישלטון ולא יתקרבון לגו קודשא.

[p. 630] ויתפרש ב״נ מההוא סטרא, ויתדבק ברעותא עילאה, וכדין שביק ליה מאריה לההוא ב״נ, וכהנא מכפר עליה, דכתיב *וכפר עליו הכהן מחטאתו*.

© 2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

פרשת אחרי מות

[מח ט״א] סעודתי דשבת, בכל אינון אוכלוסין עילאין. *ויאמר משה אכלוהו היום, כי שבת היום, ליי׳ היום.* תלת זמנין *היום* כחושבן תלת סעודתי דאתקריאו *עונג*. ומהו *עונג*, ההי״ד (ישעיה נח:13) *וקראת לשבת ענ״ג, ונהר יוצא מעדן להשקות את הגן.*

ובחשבון תלת גליות שאמר משה כנגדן *אהיי״ה אהיי״ה אהיי״ה* תלת זמנין. אנא *אהיה* עמכון בגלותא קדמאה, הדא הוא דאמר [p. 631] גלו למצרים, שכינה עמהם. ואנא *אהיה* עמכון בגלותא תניינא, ההי״ד גלו לבבל, שכינה עמהם. ואנא *אהיה* עמכון בגלותא תליתאה, ההי״ד גלו ליון, שכינה עמהם. *אהיה* רביעאה לא גילה להון, אלא (ישעיה ס:22) *אני יי׳ בעתה אחישנה.* זכו, *אחישנה*, לא זכו, *בעתה.*

אמר ר׳ פנחס רצה הקב״ה לנסות את ישראל וכו׳. ת״ח *אם ישיבו* לא נשארו בגלות יום א׳ שלם. [p. 632] אמר ליה בחשאי מהו **[מח ט״ב]** יום א׳.

זהו שאמר מן *עוד היום גדול לא עת האסף המקנה וגו׳.* אם תבו בתיובתא יצאו לזמן *היום* שאמר הנביא, ואם *לא עת האסף המקנה השקו הצאן ולכו רעו.*

בספרא דרב המנונא סבא, אם לא תבו בתיובתא לא יפקון עד דישתלים שמא דקב״ה יהו״ה.

[p. 633] ד״א, ישראל נמשלו ליונה והכנפים למצות. כמו בשעה שהיונה יש לה כנפים והכנפים שלימים לא יש עוף בעולם שיקחה, כך ישראל בשעה שהם שלמים במצות לא יש בכל העולם מי שיוכל להם. כמו שהוא כתוב בפי בלעם *מה אקוב לא קבה אל ומה אזעום לא זעם יי׳,* ואח״כ *זנו אחרי אלהיהם ויחר אף יי׳ בהם.*

ועל דא, *ולא תתורו אחרי לבבכם ואחרי עיניכם אשר אתם זונים אחריהם.* ומהו *אחרי לבבכם ואחרי עיניכם*, זהו *רק רע כל היום* דאינון עשו וישמעאל. וזהו (משלי כ:14) *רע רע יאמר וגו׳.*

ועל דא *וראית את אחורי*, ההי״ד *השיב אחור ימינו*, וכתיב *אסתירה פני מהם, אראה מה אחריתם וגו׳.*

[p. 634] וע״ד בשעה שישראל היו בלב שלם לפני יי׳ מה היה. *פנים בפנים דבר יי׳.* ואם לאו, בסטרא דאחוריים. וזהו העריות, ההי״ד *ערות אביך וערות אמך לא תגלה.*

ויש אחור מן קדושה, ההי״ד (הושע יא:10) *אחרי״י יי׳ ילכו, כאריה ישאג.* ואתקרי פנים לגבי מטה ואחור לגבי מעלה. ואתקרי חול לגבי מעלה, וקודש לגבי מטה.

© 2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

וזה בקש משה לידע, זה שהיה פנים לגבי מעלה. ואמר ליה *כי לא יראני האדם וחי*. ואח״כ בקש שיתן נשמה לישראל מן הפנים שהם למטה ונקראו אחוריי לגבי מעלה. ואמר ליה *וראית את אחורי. אתה תראה,* והם לא יראו. הרי תבין שהיה לגביה אחור ולגבי ישראל פנים. ועל זה אמר *לא יראו*, ולא אמר *לא* תראה.

[p. 635] ת״ח בחובא דאדם קדמאה אבדו הפנים עילאין, ובחובא דעגל פנים תתאין, דאתקרי אחור לגבי עילא. ובכל גלות וגלות אבדו, ואיהו רזא רברבא.

וכל דא נרמז בשם יהו״ה. י׳, פנים עילאין. ה׳, אחור לגבי י׳ ופנים לגבי ו׳. ו׳, אחור לגבי ה׳ עילאה ופנים לגבי ה׳ תתאה. ה׳, אחור לגבי ו׳ ופנים לגבי רזא דלתתא.

ומאי איהו ידו״ד דאתקרי אחור לגבי ידו״ד דלעילא. ודא המבדיל בין הקדש ובין קדש הקדשים. ידו״ד דלעילא אדם עילאה, ידו״ד דלתתא דאיהו תליתאה דאקרי אחור לגבי שמא תניינא ושמא תניינא איהו פנים לגבי דא. ודא הוא המבדיל בין קדש לחול. ואינון תלת בחושבן *אהי״ה אהי״ה אהי״ה,* תלת זמנין.

[p. 636] ד״א, *ויאמר משה אכלהו היום כי שבת היום לי״, היום לא תמצאוהו בשדה*. האי קרא אוקמוה חבריא. תחות כפתור עילאה, כפתור די ממנא בכ״ב אתוון, בעיזקא דלעילא לקטין תרין סטרין, חד עיזקא. וההוא עיזקא איהו בריבועא לארבע סטרי עלמא אחידן.

אחידן האי עיזקא מהאי סטרא ומהאי סטרא, דא לימינא ודא לשמאלא. ההוא דימינא סלקא ברישא, וכד איהו זקפא נטיל עמיה שית מאה אלף גוברין, גברין אחידן סייפין על ירכין. הה״ד *שש מאות אלף רגלי הגברים לבד מטף*. וההוא דשמאלא סלקא לבתר כן, וכד איהו זקפא נטיל עמיה שית מאה אלף מארי דגדפין, אנפין דרחמי. ומתחלפין דימינא בשמאלא ודשמאלא בימינא.

[p. 637] זקפאן לעילא עד דמאטו לחד כהנא דגלי מיומא דאתברי עלמא. כד מטו תמן, נפיק ההוא כהנא רבא וקא מברך לההיא כפתור. כיון דקא מתברכא מתמן מגו עתיקא, סבא דסבין, **[מח ט״ג]** סיבתא דכל סיבתין, נפיק טלא דבדולחא ונגיד לההוא ראש דכהנא, ואיהו אמלי להאי כפתור. כיון דאתמלייא, אתמלייא בשית סטרין, לשית יומין דשבתא.

כד נחית מסטרא דשמאלא ואקריש לההוא בדולחא, אתעביד כגוונא דבדולחא, דאבן טבא. וכלהו אוכלוסין אתזנו מניה בכל יומא, ומנהון בליליא. אינון דיממא אכלי בגוונא חד, ואינון [p. 638] דליליא אכלי בגוונא אחרא. אינון דליליא אקרון מתברי טורין וטנרין. אלין לקטין מפלגות דליליא עד דיתתקף שמשא, כיון דאתא שמשא לא לקטי. אינון דיממא אקרון ילידי ביתא, טמירי היכלא. לא לקטי אלא בצפרא. כיון דאתי צפרא לקטי כל חד וחד כדקא חזי ליה.

© 2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

אחרנין אית דלקטי לעידן רמשא, וכל חד וחד כדקא חזי ליה. אינון דליליא עלייהו כתיב *ובבקר היתה שכבת הטל*. אלין אינון נזלי טלא דמנא לתתאי מחולקא דילהון. האי מנא לא הוה ליה גוון ולא אגליד. אינון דצפרא עלייהו כתיב (קהלת יא:6) *בבקר זרע את זרעך*. אלין הוי נזלי טלא דמנא לתתאי ויהבי גוון לההוא מנא ומתקא ודובשא.

[p. 639] אינון דרמשא עלייהו כתיב *ערב וידעתם*. ואינון דליליא הוו נזלי בזמנא חדא מסטרא דאלין. מאן דאשאר מניה עד צפרא כתיב *וירם תולעים ויבאש*.

תלת סטרין גליפין הכא לקביל תלת *היו״ם היו״ם היו״ם*. תלת ההיי״ן ה׳ ה׳ ה׳ ולכולהו תלת אתוון, ואתעבידו תרין עשר כחושבן תרי עשר שעתי דיממא. וכלהו חד וכלהו יום. תלת שבתי אינון, כלהון יומא חד, שבתא דליליא שבתא דיממא שבתא דרמשא. לקבלהון תלת סעודתי, סעודתא דליליא סעודתא דיממא סעודתא דרמשא.

סעודתא דליליא, עד לא אתקדש יומא מתתקני אוכלסין כלהו. תלת קסירין עאלין גו נהרי דאפרסמונא, אתסחיין בטסירו דוורדי גליפן. מתעברן גו נהר דינור, וסלקין מתמן בקומי. כיון דסלקין לסטר חוורא, אתסחיין אינון וורדין, סהדו סהדין דשבת בראשית. כולהון דליליא קריטין, לסטר חד לשית שית סטרין.

[p. 640] כד בעא יומא לאתקדשא, קל שופרא אתנגיד מלעילא לתתא, וההוא קלא חולקא דעמא דישראל איהו. בגין דלית קדושא בר כד אשתמע ההוא קלא, וכדין ידיע דאתקדש יומא.

סנדלפון נזירא פרישא אתעטרא בעטרוי גליפין, רשימאן באתוון דאקרי גלגולא דחד ותרין ותלת וארבע וחמש ושית. ואינון אתוון איי״ק בכ״ר גל״ש דמ״ת הנ״ך וכו׳.

[p. 641] כדין בוא״ל, רב אסוון דאקרי רפאל, *אל נא רפא נא*, בעותא דקאמר מהימנא דמארוי, ואתר דא אסי למרים. נ״א נ״א הוא בוא״ל באתוון רשימאן דאל״ף דל״ת נו״ן יו״ד. בי״ת וא״ו אל״ף למ״ד דא הוא בוא״ל. האי רב אסוון אסי לכלהו אוכלוסי, ומעבר מנייהו זיוא דחשוכא דהוה מקרבא גבייהו שאר יומי.

בההוא שעתא מתערי תרין רוחין עילאין, חד מסטרא דאור וחד מסטרא דחשך. ואינון מיכאל גבריא״ל, מתגלפאן לשתין רבוא אכלוסין דשלטן בההוא ליליא. ואתעתדן חד לימינא וחד לשמאלא. לכל חד וחד פתורי אתתקנן, בתר דאתחזון כל פתורי דלתתא בהיכלא ידיעא.

[p. 642] כל אוכלוסין דלעילא אית לון דוכתין פרישן בהאי ליליא, וכל חד רב ויקירא בדוכתיה על כל שאר חילוי. ואינון חיילין ממנן תחות ידוי. מאינון חילוי מתפרשן תרין עילאין די בהו ונטלי פתורא חד מימינא וחד משמאלא. וכל פתורא דלא איתקרב בין **[מח ט״ד]** תרין אלין לאו איהו פתורא דשבתא, ולאו איהו פתורא דקמי מלכא קדישא.

© 2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

וכד אינון אתתא ובעלה בחדווה, כדין ההוא פתורא מתעטרא. כד אתקריב ההוא פתורא בשית נהמי דההוא מנא בההוא סטרא, ושית נהמי דההוא מנא בהאי סטרא, דא איהו פתורא דמתעטרא בעטרוי. אינון תרין דנטלין פתורא אצטריכו לנטרא פתורא דלא יתערבו נהמי שית דהאי סטרא ושית דהאי סטרא. כיון דהאי פתורא אתקריב קמי ההוא רב ועילאה מינייהו, כדין נטיל חד מהאי סטרא וחד מהאי סטרא וקא מברכא עלייהו. כל חד אמר לאוכלסוי *זה השולחן אשר לפני יי׳*. הכין *ז״ה* תרין עשר.

[p. 643] על כל פתורא ופתורא אתמנן תלת סרכין ורוחא עילאה עלייהו, וההוא רוחא חדי בההוא חדוה. אוריא״ל ועם כל אוכלוסין דיליה אזיל על כל אינון פתורין. שתין ממנן טעמין טעמא על כל חד וחד ואומר המוציא ומברך להקב״ה.

ומאן דטעים בתיאובתא, הכי איתוסף חילא בתיאובתא עילאה, ההוא רוחא דקא שלטא עלייהו, שסלקא נהירו בחדווה.

ות״ח כדוגמא דאינון מלאכים, דאינון שדין יהודאין, דאכלין בדוגמא דבר נש, כך אית אחרנין עילאין לעילא לעילא ואינון אכלין ושתין מאור דשכינתא, דאינון נהנין. ודא הוא דאמרו, צדיקים יושבין ועטרותיהם בראשיהן, ונהנין מאור השכינה, ודא האכילה ודאית.

[p. 644] חד את נהיר לעילא לעילא ואיהי את יי׳. האי את נהיר ואנהיר כל אוכלוסין, ואיהי לא ידיע ולא אתגלייא. תחות האי אתנהרן חמש אתוון, ופרישן על כלהו אוכלסין, ואינון אלהיי״ם. אתגלגלא את א׳ ושרייא על אוכלסא חד.

ות״ח ביומא דא דשבתא בעי ב״נ למחדי ביממא ובליליא. ובעי לתקנא פתורא ויעביד חידו לעילאין ותתאין.

ות״ח כד אתי ב״נ מבי כנישתא יהכון עמיה מלאכין קדישין מהאי גיסא ומלאכין מהאי גיסא, ושכינתא על כלהון, כאימא על בנין. ובהאי שעתא *יפול מצדך אלף ורבבה מימינך וגו׳, רק בעיניך תביט וגו׳, כי אתה יי׳ מחסי וגו׳, לא תאונה אליך רעה וגו׳*.

כל דא אם איניש יעיל לבייתיה בחדווא ויקבל אושפיזין בחדווא. וכד אתי שכינתא ומלאכין ויחזו שרגא נהרא, ופתורא מתתקנא, ואיניש ואיתתיה בחדוה, האי שעתא שכינתא אמרת זה שלי הוא, *ישראל אשר בך אתפאר*.

[p. 645] ואם לאו, שכינתא אזלת ומלאכין עמה. וייתי יצר הרע עם חיליה ואתחברו עמהון, ויאמר זה שלי הוא ומן חיילין דילי, ומיד שורה עליו ומטמאתו. ויסתלק יי״ה מנהון, וישתאר אשא עם אשא.

ומאכלו טמא, ועי״ד *אל תתאו למטעמותיו של רע עין*. ודאי פתורא דיליה היא מלאה *קי״א צוא״ה*, ואין *צואה* אלא יצר הרע שהוא טמא. ועי״ד הבא ליטהר מסייעין אותו, בא לטמא פתחין לו.

© 2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

ות״ח מלאכין קדישין ומלאכין מסאבין אזלין עם ב״נ בכל אתר דאזיל. אם ב״נ זכאה הוא, אזדווגו ליה מלאכין קדישין, וינטרון ליה בכל אתרא דאזיל. הה״ד (תהלים צא:11) *כי מלאכיו יצוה לך לשמרך בכל דרכיך.*

[p. 646] ואם לאו יסתלקון מניה מלאכין קדישין, וישלטון עליה מלאכין מסאבין, ואנהיגו ליה לגיהנם. ובהאי שעתא, *קראתי ואין עונה,* בשעת דחקו. ובשעתא דשליט עליה רוח מסאבא או מרעין, או שלטין עליה אוה״ע, *סכותה בענן לך* **[מט ט״א]** *מעבור תפלה,* *<u>גם</u> תפלתו תועבה.*

ד״א *אשרי משכיל אל דל, ביום רעה ימלטהו יי׳.* (ישעיה כז:5) *או יחזק במעוזי יעשה שלום לי, שלום יעשה לי.* ת״ח *דל* אתקרי גברא דלית ליה מדיליה כלום, ולא שאיל פרוטה משום גברא, ואיהו נסתר דלא גלי דוחקא דיליה לשום גברא. ובשעת דוחקא דיליה הוא יעשה מריבה כלפי מעלה, ואמר יותר חייבא אנא מכל שאר גוברין דעלמא. לגברא חד עותרא סגי, ביתא דיליה מלייא מן דהבא מן כספא, ולי אין לי שום פרוטה בעולם, ולא אית לי לחם לאכול ובגד ללבוש, עד דיחוב קמי קב״ה. וכל איניש דיחזיק במעוזו ויהיב ליה צדקה *יעשה שלום לי, שלום יעשה לי.*

ות״ח כל איניש דאיהו דל וחב קמי קב״ה, לא חשיב ליה קב״ה חובה בגין דלאו איהו בדעתיה. ומנא לון, מאיוב.

[p. 647] בשעתא דאמר קב״ה לשטן *מאין תבא כו׳, השמת לבך אל עבדי איוב,* אמר ליה השטן לקב״ה אית ב״נ בעלמא דיהיב ליה מאריה כספא ודהבא ומרגליות ובנים וכל טובא דעלמא ויהא ביש.

א״ל *הנה כל אשר לו בידך, רק אליו אל תשלח ידך.* יהב ליה בידוי וקטיל בנוי ולא נשאר בידוי כלום.

לבתר הדר ואמר *וגע אל עצמו ואל בשרו,* עד דקב״ה אמר ליה *הנו בידך אך את נפשו שמור.*

בההיא שעתא נפק איוב מדעתיה ואמר הכי (איוב י:3) *הטוב לך כי תעשוק, הטוב* זה העושק שתעשה לי. אבי ואמי עשו הגוף ואתה התחברת עמהם בשותפות, ונתת בי נפש ונשמה. <u>הנפש שלך</u>, אמרת *אך את נפשו שמור.* והגוף שעשו לי אבי ואמי, <u>עשה</u> בו כל מה שתרצה. <u>וכי טוב</u> זה העושק שתעשה לי.

[p. 648] ד״א *אשרי משכיל אל דל.* מהו *דל,* אדם שימות בלא בנים. <u>יצא</u> נשמתו ממנו בשעת פטירתו מן העולם, ראה מה אמר עליו הפסוק (משלי יא:21) *יד ליד לא ינקה רע.* ואם נשאר לו בן בעולם, אם יחזיק <u>בו וילמדנו</u> תורה, *יעשה שלום לי. וביום רעה ימלטהו יי׳.*

© 2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

ות״ח גברא חד אזיל לבי טורי קרדונייא, הוא ותרין עמיה, וחמא גומין בקיעין דאשא, ותננא נפיק מן גומין. ושמע גברא חד דאמר ווי ווי. אמר ודאי אתר חד מן דוכתי דגיהנם הכא. [p. 649] אדמוך וחזא בחלמיה לאינש חד, גדישא מן קוצין על כתפוי. ותרין ממונין מן גיהנם עאלין נורא תחות גדישא דמן קוצין. ואיתוקד והוה צעיק. והוו אמרין ליה תרין מלאכין קדישין שלוחין מן השופט דלעילא דדן ליה, את שבקת להקב״ה ולמלאכין דיליה דהוו נטרין לך בעלמא דין ובעלמא דאתי, ואת עבדת רעווא דקוצין, דאינון רשעים, דאינון מסטרא דסמאל ונחש. הקוצין ישרפו אותך.

א״ל לההוא חייבא דגיהנם מאן אנת.

אמר יודאי חייבא אנא וממונין דגיהנם לא מדכרין לי שמי. ותלת זמנין דיינין לי ביומא ותרין בליליא.

אמר ליה שמא דדוכתך ידעית.

אמר ליה גלילא עילאה.

ושבקת בר בעלמא.

אמר ינוקא שבקנא, ואנא קצבא הוינא. ומן בישין סגיאין דעבידנא בקדמיתא הוו דיינין לי מפי ומרגלי ומידי. ומלאך שהוא ממונה על הקברות אומר לי, בשעתא דדיינין לי, אוי למי שנשבע לקיים את התורה ונשבע על שקר. ווי לקרקפתא דלא מנחא תפלין מעולם. ואוי לידים ששמשו בהבלי העולם. **[מט ט״ב]** ואוי לרגלים שהיו הולכים בהבלי העולם.

[p. 650] בשעתא שהיו מלקין אותי מכות מרדות אמרתי כל מה שעשיתי, ובאה נשמתי והמלאך שהיה ממונה על נשמתי ונתנו כתב אחד מכל מה שעשיתי. ונשמתי עשתה עדות עם המלאך ואמרו *ע״פ שנים עדים או שלשה עדים יומת המת.* וע״ד (מיכה ז :5) *משוכבת חיקך שמור פתחי פיך.* ומאן איהו, דא נשמתא דהיא מעידה על בר נש בשעת מיתתו.

[p. 651] איתער משינתיה ההוא גברא. אזיל לגלילא עילאה ואמר לגברא חד, חזיתא לינוקא דאיהו בן קצבא דמית בזמן פלוני.

א״ל ינוקא דא דאת שאיל עליה איהו אזיל בבי מטבחיא, ואיהו רשע כאבוהי. כך וכך יהא ליה ולאבוה ולמיניקתא דיניקא ליה.

אזיל למדרשא חד, שמע לינוקא דהוה אמר (משלי ב :4) *אם תבקשנה ככסף וגו׳.*

אזל לבי מטבחיא וחזא לינוקא דהוה משחק עם הנערים בבי מטבחייא. א״ל ברי זיל עמי, ואזל עמיה. ואלביש יתיה, ויהב ליה לרב חד דהוה אוליף ליה אורייתא עד דרבא רביא וקרא. ועבד ליה דיימר הפטרה בבית הכנסת ועבד ליה דיתפלל עד דקרא. ואתחכם יותר עד דקרו ליה רבי.

© 2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

ההוא ב״נ מית, דהוא אבוהי דינוקא דהוו דיינין ליה, אתא בחלמא לחכם דא. ואמר ליה, רבי כמה דנחמת לי, ינחם לך קב״ה. בשעתא דאמר בני ההפטרה בקהל אפקעי לי מן דינא. בשעתא דעבר לתפלה ואמר קדיש קרעו לי גזר דין מכל וכל. ובשעתא דאתחכם יהבו לי חולקא בגנתא דעדן, ודא הוא חלק דאמרי חלק לעה״ב, חלק שיש לכל [p. 652] צדיק וצדיק בפני עצמו, ועאלו לי עם הצדיקים בישיבה דילהון. ובשעתא דאתחכם יותר וקרו ליה רבי אעטרו לי בכתרא דצדיקייא אתעטרין ביה. ויהבו לי אכילה ושתיה מההיא שנהנין מזיו השכינה, ודא הוא דאמרי צדיקים יושבין ועטרותיהם בראשיהם, ונהנין מזיו השכינה. וכל גברא דנהנה מזיו השכינה כאלו אכל ושתה. ובשבילך רבי, זכינא לכל האי יקר. זכאה חולקך, שבשביל דא אית לך חולקא עילאה יתיר בעלמא דין ובעלמא דאתי. וזכאה איהו מאן דזכי דישבוק ברא בעלמא.

© 2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

ענין י״ח אלף עולמות

רבי שמעון אומר עד שלא ברא הקב״ה את עולמו הוה הוא ושמיה סתים בגויה. סליק ברעותא למברי עלמא. כיון דסליק ברעותא אסחר נקודא דסתים [p. 653] ואסחר תחומיה בהיכליה ופשיט פשיטו לתלת סטרין ולא יתיר.

מגו דנקודא דא נפקו כחדא תלת נקודין, ואתיישרו תרין בחד גוונא וחד לתתא. ואיהי נקודה דאפיק אלין תלת עאל ואתטמר באמצעיתא ועד דלא עאל סליק ואיגניז.

בשעה דנפקו אלין תלת נקודין ודליגו מגווה נפק מגו סתימא דסתים חד בוצינא, ידיע ולא ידיע, טמיר ולא טמיר. ומדיד משחתא סתימא מנקודא דא לנקודא דא. ואתפשטו נקודין גו חילא דבוצינא, ומדיד אלף עלמין סתימין דעין לא ראתה, מן דא נקודה לדא נקודה. ואתאחידו תרין נקודין כחדא, ובין נקודה לנקודה אלף עלמין.

[p. 654] מדיד אלף מגו נקודה תניינא עד נקודה דלתתא, ועבד משחתא בפשיטו דאלף עלמין אחרנין. וכלהו עלמין סתימין. ואלין אינון תרין אלפין שנין דקיימא אורייתא עד לא אברי עלמא. כדין עאל אורייתא, נקודה סתימא, באמצעיתא ואשלים להאי סטרא ולהאי **[מט ט״ג]** סטרא. ואשתכחו להאי סטרא תלת נקודין, ולהאי סטרא תלת נקודין.

כיון דאתעביד דא אתפשטו נקודין ודליג מהאי נקודא להאי נקודא אחרא, נהורא דנהיר ואתלבש נקודה דא בנקודה דא. דליג מהאי נקודא אחרא סתימא נקודא אחרא, ואתלבש דא בדא.

נקודא סתימא דברא כלא בטש, ובגין דקיימא באמצעיתא, אפיק נקודה אחרא, עמודא דקיימא באמצעיתא בין אינון נקודין דנפקו דאינון לבושין להני סתימין.

עד הכא תרין נקודין סתימין דאתפשטו ואיברו מגו נקודה סתימא עבדו אומנות דא בההיא נקודה סתימא. ההוא נקודה דלתתא דאתאחד באינון תרין אפיק, כנקודא דלעילא, תרין נקודין לתתא מאינון נקודין לבושין דקא אמרן.

וההיא נקודה, עיקרא דכלא, אפיק ודליג מניה נקודה אחרא דקיימא באמצעיתא בין תרין נקודין אלין דלתתא.

[p. 655] עד הכא אינון נקודין לבישין לנקודין עילאין כדקא חזי. ואינון שית נקודין דנפקא מגו תלת נקודין סתימין, דאינון שית בנקודא, עיקרא דכלא דאשלים לכל סטר.

אלין נקודין, לבושין דאינון שית. כל חד אפיק תרין ואיהו עאל באמצעיתא ואתלבש בתרין נקודין אלין, ואתעבידו לבושין להאי נקודה דנפקו מתמן.

© 2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

ואע״ג דאמרן דאינון שית, ארבע נקודין מנייהו הוו דאפיקו כל חד וחד תרין נקודין לאתכסאה ולאתלבשא בהו, ואתעבידו תמנייא נקודין, דאינון לבושין לד׳ נקודין, לבושין דאינון עילאין סתימין.

עד הכא נקודין דציורא דעלמא עילאה. כיון דאצטיירו נקודין נפק בוצינא ועבד משחתא, ומדיד אלף בין נקודא לנקודא. ובין כל נקודא ונקודא אשתכחו מדידו ומשחתא דבוצינא. באלין נקודין תמנייא אלף עלמין מתפשטין תמניא נקודין דאתאחדן בהו. אלין משחתי אקרון תמנייא אלף עלמין גניזין, אשתכחו משחתי באתגלייא ונקודי דאתכסיין, שיתסר אלף עלמין.

[p. 656] ומן שית נקודין לבושין אלין אשתכחו תרין דאינון באמצעיתא דנקודין, על חד אלף עלמין. אשתכחו תמניסר אלף עלמין דאזיל בהו קב״ה בכל יומא, וכל עלמא ועלמא סתים וגניז דא מן דא. ועל כלהו כתיב (קהלת ה:7) *כי גבוה מעל גבוה שומר, וגבוהים עליהם*. וכתיב (ישעי׳ סד:3) *עין לא ראתה אלהים זולתך*.

© 2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

פרשת בהר סיני

[מט ט״ג] רבי שמעון פתח (משלי ח:21) *להנחיל אוהבי יש ואוצרותיהם אמלא*. מאי *אוהבי*, דא אברהם דאתמר ביה (ישעיה מא:8) *זרע אברהם אוהבי*.

א״ר אלעזר אבא אבא והא ישמעאל ובני קטורה מניה קא אתיין.

בההוא שעתא תמה רבי שמעון. אדהכי אתא אליהו. א״ל בוצינא קדישא, שרגא עילאה, שפיר קאמר ר׳ אלעזר, דלית *אוהבי* אלא זרעא דיעקב, דכתיב (מלאכי א:2) *ואוהב את יעקב*.

[p. 657] בדח ר׳ שמעון ונשקיה לר׳ אלעזר על רישיה. א״ל בני אם חכם לבך ישמח לבי גם אני. קום ברי ויתגלי רזא דהאי קרא. אזדעזע וקם על רגלוי.

א״ר שמעון *להנחיל אוהבי י״ש*. *מאי יש*, דא רזא דיובל ושמטה דלא מסר יתהון קב״ה לשאר עמין אלא לעמא קדישא. ובשעתא דישראל נטרין שתא דשמטה כדקא יאות נשמתהון דצדיקיא משתעשען בגנתא דעדן ואתהדרו חדתין. ועלייהו אתמר (ישעיה מ:31) *וקוי יי׳* **[מט ט״ד]** *יחליפו כח*.

[p. 658] ותו כלהו נשמתין קב״ה טביל לון בנהרא דחמשין דבגנתא דעדן דלעילא, ואתקרי נהר דינור.

וברזא דשמטה ויובל קביל קב״ה צלותא דשרה רבקה רחל ולאה וזלפה ובלהה, דהא כולהו אתרשימו בה״א ה״א, דהיא שמטה ויובל. ובגין דחזת רחל דאתרמיז שמטה ויובל בשמא דלאה, והיא לית לה רשימו דה״א, מיד אמרה *הנה אמתי בלהה*, דאית בה תרי.

סופיה דיוב״ל ברישא דשמא דלאה ובסיפא דשמא דרחל.

© 2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

פרשת נשא

[נ ט״א] [p. 659] *וידבר יי׳ כו׳ כה תברכו*. ת״ח כיון דש״ץ עביד צלותיה ואתא לברכא ברכתא דכהני אצטריך ודאי לכוונא ברעותא דלבא, לברכא ליה לעמא קדישא, די בעובדא ובמילולא קשיר קשורא דייחודא. וישתכח דעל ידיה מתברכין עילאין ותתאין.

וכדין בעי ליה ש״ץ למימר *יברכך יי׳* כלפי ההיכל. *וישמרך*, לאסתכלא לסטרא דימינא דיליה לאמשכא חוטא דחסד על עמא קדישא בקדמיתא. ולבתר יאמר *יאר יי׳* כלפי ההיכל. *פניו אליך ויחנך*, ויסתכל לסטרא דשמאלא דיליה לייחדא בימינא, בגין דמקורא דברכתא מסטרא דימינא הוא. וכדין כל סטרא דשמאלא אסתלק, ולא הוייא נזקא כלל. וכדין *ישא יי׳ פניו אליך וישם לך שלום*. ודא הוא צלותא שלים.

[p. 660] ווי ליה למאן דאתא למפתי למאריה בלבא רחיקא ולא ברעותא שלימתא, כמד״א (תהלים עח:36-37) *ויפתוהו בפיהם, ובלשונם יכזבו לו, ולבם לא נכון עמו*. ודא הוא שליחא דציבורא דיסתכל בקדמיתא בסטרא דשמאלא דיליה בגין דיתעורר סטרא דדינא בקדמיתא. ועל ידיה הוי פירודא ולא קישורא.

דייחודא דצלותא וברכתא תלייא בדיבורא ובמילולא דפומא, וכולא תלייא בעיקרא דעובדא. ומאן דלא ידע עיקרא דעובדא, לאו עבידתיה עבודה. ואי פגים עובדא, מילולא לא אשכח אתר לשרייא ביה ברכתא. ולאו איהו צלותיה צלותא, ואתפגים ההוא בר נש לעילא ותתא.

[p. 661] ווי לההוא ב״נ דפגים צלותיה פולחנא דמאריה. עליה כתיב *כי תבאו לראות כו׳, רמוס חצרי לא תוסיפו הביא וגו׳, לא אוכל און ועצרה*.

© 2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

פרשת בלק

אראנו, ולא עתה. אשורנו, ולא קרוב. דרך כוכב מיעקב וקם שבט מישראל וגו'. **[נה ט"ב]** *אראנו,* למלה דפורקנא, דא דאיהו רביעאה. *ולא עתה,* אלא לסוף יומייא.

שית יומין הוו עלמא. ביומא רביעאה חמינא דנהורין דהוו ביה מסתלקי ומתדעכי, שמשא וסיהרא וכוכבייא ומזלי אתגניזו. ביה הוו [p. 662] בעובדא דבראשי', וביה אסתלקו ביומי' דאלף רביעאה.

בכה ר' שמעון ואמר ווי דגלותא אתמשך, ומאן יכיל למסבל ליה.

אמר ליה אי רבי אי רבי, אלו הוית ידע כמה ערטירא ובלבולא עבד קב"ה בכלהו רקיעין בשעתא דגזר ומסר לון לישראל בידא דההיא שפחה, ולאשתעבדא תחות ידא דאדום. בשעתא דהוו כתבי פתקין ברקיעא עד דלא אחתימו בגושפנקא דחותמא דמלכא, קרא קב"ה לכל חילי שמייא וקרא לגבריאל דקסת הסופר בחרצוי, ואמר ליה, איעכב פתקין עד דלא אחתימו. ואבכה על בני ואעביד להון מספדא ואבלא. באומאה עלייכו כל חילא דשמייא דתשבקון לי ולא תתקפון לנחמא לי, כד"א (ישעיהו כב:4) *על כן אמרתי שעו מני, אמרר בבכי, וכו',* וכתיב *אל תאיצו לנחמני על שוד בת עמי.*

[p. 663] בעט בעיטין ברקיעא דערבות ועבד ביה בקיעין וחלונין פתיחין. פתח ואמר בני בני רחימו דמעיי, רביתי לכון, ונטלית לכון כאבא דנטיל לבריה. אוליפנא לכו דחלתי, אשלטית לכו על כל אומין דעלמא. חבתון קמאי בכמה חובין, עברנא עלייכו בגין דבנין יקירין רחימין הוויתן קמאי. בני בני אקרא לארבע סטרין דעלמא ואומינא להו עלייכו.

מזרח מזרח, באומאה עלך, אי בני יתבדרון בינך דתסתכל בתוארא ודיוקנא דילהון, היך אשתני ואשתחר בענויין דעבדון לון בגווך, ותבכה ותספד עליהון ותנטר לון.

בני בני כד הויתון בביתאי בתוקפא דאמכון, בעידונין בעינוגין, לא אשגחתון עלי. בני בני מה אעביד לכון, גזירה גזרנא באומאה, אלא אנא ואתון נגלי. משה, רעייא מהימנא, איך לא תשגח על בני, ענא קדישא דמסרית בידך.

מזרח מזרח, אתערי לגבי משה ותבכון ותספדון על בני. אבלא ומספדא אשמעו כחדא עד דאנא אשמע ואתרוי עמכון.

[p. 664] בני בני, רחימין דנפשאי, היך **[נה ט"ג]** תהכון בשלשלאין תקיפין, ידכון מהדקן לאחורא. בנין דאתרביאו בעידונין, בנין דהוו יקירין מפז וספירין. בני בני, חסידין קדישין, היך תפלון בידי נוכראין דלא רחמין כלל. בשרא קדישא דגופיכון איתרמי ואתחלל

© 2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

בשווקים וברחובות. בני בני, ווי עליכון ועלי. כדין בזע פורפירא דיליה, והיינו דכתיב *בצע אמרתו*.

דרום דרום, באומאה עלך, כד יתבדרון בני בגווך דתסתכל בהו, היך משחרא דיוקניהון וימיניהון תבירין ביני עממיא. דרום דרום, באומאה עלך, אתער לגבי אברהם רחימאי, ואימא ליה, איך נפלו בנוי ואתבדרו בין שנאיהון, ותבכון ותספדון עליהון. דרום דרום, באומאה עלך, דתנטר בני, רחימו דנפשאי, כד יתבדרון בגווך.

צפון צפון, אתער בקול בכיה ומספד ואבלא ויגונא לגבי בני, ואימא ליה לעקידא דמדבחי, היך אזלין בנוי והיך נפלון בחרבא. לא תימרון דא ולא תהודעון דא <u>ליעקב</u> דלא יהפך עלמא בריגעא.

מערב מערב, אתער לגבי נאקת חללין וקרבין תקיפין דבני. איתער לגבי רחימתי, יונתי, תמתי. היך אזלין בנהא והיך מתבדרין בכמה סטרין. [p. 665] אחתי, ברתי, רעייתי, רעייא דילי, רחימתא דנפשאי, מה נעביד מן <u>בננא</u>, מה יעבדון אינון. אבל רחימתי, אחתי, אימא לך, אי ברעו סלקא עלך, אנת מרובעת, וגדפין דילך פרישן לד׳ סטרין, באומאה עלך ברתי, יחידתי, דתהך בהדייהו ולא תשבוק לון ותחפי עלייהו בארבע סטרין דעלמא. ואי לא, יתאבדון מעלמא.

מה אימא לך ר׳. בההוא שעתא דכנסת ישראל שמעת דא, ארימת קלא ואזדעזעו תמינסר אלף עלמין, וקב״ה בהדה, וכדין (ירמיהו לא:15) *קול ברמ׳ נשמע, נהי בכי תמרורים, רחל מבכה על בניה*.

וקב״ה כדין, *ויקרא <u>יי׳ אלקים צבאות</u> ביום ההוא לבכי ולמספד*. מאן חמא ערטורא בכלהו רקיען. מאן חמא בלבולא ומספידא דתמן עד דכל חיילי שמייא חשיבו דכל עלמין יתהפכון.

אמר לה קב״ה לכנסת ישראל, ברתי, יחידתי דילי, תהך לחפייא עלייהו ולדיירא עם <u>בנך</u>.

אמרה ליה, מארי דעלמא לא איהך. בתר דרבית לון ותקינית לון וגדילית לון, אהי חמית לשנאיהון דאכלי לון, ותינשי לנא תמן.

כדין אומי קב״ה לה לאקמא לה ולמפרק לון <u>לישראל</u>, כד״א (ירמיהו לא:16) *כה אמר יי׳, מנעי קולך מבכי וגו׳, ויש תקוה לאחריתך כו׳, ושבו בנים לגבולם*. ועל דא נפקת מקמיה.

[p. 666] כיון דנפקת מקמיה פתח קב״ה על כל חילי שמייא ואמר, *איכה יועם זהב*. וכל ההוא קינה דאלפא ביתא קב״ה בלחודי אמר לה. לבתר קשר רחימין בההוא אלייא, וחתמו פתקין.

והשתא אהדרנא לפרשתא דבלעם, דורא גלותא אתמשך.

אראנו ולא עתה. <u>למאן</u>, לההוא דאיתמר עלוי *כי איננו*, כד ייתי לפקדא לאיילתא. *ולא עתה*, ולא לזמן קרוב. *אשורנו ולא קרוב*, אסתכלנא ביה אבל לאו [כען] אלא לזמן רחוק.

© 2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

דרך כוכב מיעקב. רבי, רבי, כמה רזין סתימין כלילן הכא.

פתח ואמר *ויפל יי׳ אלהים תרדמה על האדם ויישן.* כד ברא קב״ה לאדם קדמאה דו פרצופין בראו, והוו מתחברן כחדא בלא פירודא. מאי טעמא, בגין דכתיב *זכר ונקבה בראם* בלא פירודא. ולא כתיב בראו אלא *בראם.* כיון [p. 667] דאתבריאו הוו כחדא **[נה ט״ד]** דא עם דא בשיקולא. מה עבד ליה קב״ה, נסר ליה נסירין ונטל לנוקבא מניה, ואתקין לה בכמה תיקונין, וקשטה בכמה קישוטין, ואלביש לה בכמה לבושין. באן אתר, בגנתא דעדן אתקין לה.

כמה קישוטין קשט לה, שבעין, ואינון שבעים פנים דאורייתא. כמה תיקונין תקין לה, תליסר תיקונין, אינון תליסר מכילין דאורייתא נדרשת בהו. כמה לבושין אלביש לה, שית לבושין, ואינון שית סדרי משנה בשית אנפין. כל הני תיקונין וכל הני קישוטין וכל הני לבושין עבד לה קב״ה תמן בגנתא דעדן, ולבתר *ויביאה אל האדם.*

[p. 668] ואדם היכן הוה, באתר דנקודה דציון, דבי מקדשא תמן, ומתמן נטיל לון, ואעיל לון בגנתא דעדן, ובריך לון ברכת חתנים.

ורזא דא *דרך כוכב מיעקב, דרך* וקשיט ותקין ההוא *כוכב* דאתנטיל מיעקב, דבגין כך, בגינה יתגלי מאן דיתגלי. בגין דעל דא הוה אתי לגבה ואתמשך מעילא לתתא. *וקם שבט מישראל,* דא אילנא דחיי. וקם, כמד״א *והקימותי את בריתי.*

וכד יהא דא *ומחץ פאתי מואב וגו׳,* כל אינון סטרין דאתאחדן באילנא תתאה יתעברון ויתעדון מניה. כדין *ויאמר האדם זאת הפעם,* דא זמנא דעידונין וענוגין לאשתעשעא כחדא, ולא כשאר זמנין דסטרא בישא אתאחדא בינגא, אבל השתא לית ערבוביא דסטרא אחרא עמנא, אלא *עצם מעצמי* בלא שיתופא אחרא דביש.

[p. 669] *עצם מעצמי,* נהירו דאספקלריא דנהרא, ממש. *ובשר מבשרי,* מלבושא מההוא מלבושא דאתלבש ביה נהורא עילאה דילי. *לזאת יקרא אשה,* בשלטנותא עילאה על כל עלמא דלא תעדי לעלם. כדין (דניאל ב:44) *תדיק ותסיף כל מלכוותא והיא תקום לעלמייא.*

אראנו ולא עתה. ראייה דא דאנא חמינא זמינא למחמי ליה ולאתקרבא כחדא. *ולא עתה,* בגלותא דבבל, בההוא ביתא דבנו עולי גולה. *אשורנו,* אנא זמינא לאסתכלא ביה אנפין באנפין. *ולא קרוב,* אלא בההוא ביתא בתרייתא. דבין האי ובין האי לא הוה נייחא ולא קורבא ואחדותא כדקא יאות.

אי רבי, אי רבי, כמה קשיא מלה ואריך זימנא. כמה עאקו על עאקו זמינין לשנאיהון דישראל בגלותא. וכמה ישלטון חיוותא, וכמה ישאגון למיטרף טרפין דישראל בכל זמנא וזמנא עד סוף יומיא.

כעת, לסוף יומיא, כפום שעתא דיומא, בעידן די זרח שמשא מן יומא שתיתאה, בשעתא דיזדמנון לפום מנין שנין דיובל ושמטה כחדא, דאיהו רע״ד מן יומא שתיתאה, זמינא קלא חדא

© 2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

לאתערא מרום רומי רקיעין, קלא עציב במרירו, מה דלא הוה הכי מן יומא דאתברון עלמין. וההוא קלא יהוי דקיק בחשאי, במרירו ועציבו, נחית וסליק, סליק ונחית.

[p. 670] וכן אמר, איילת רחימין הות לי מן יומין קדמאין, ואתנשיאת מינאי. רחומין קיימין הוו לי בהדה. אדכרנא דחותמא דדיוקנה הוה חתים על לבי והוה חתים על דרועאי, והוה תקיף בגווי רחימו דילה, ורשפי שלהובה מוקדין בגווי.

בההוא שעתא געי תלת גועין, דא בתר דא, ויזדעזעון רקיעין ויזדעזעון עלמין כלהו עד דישתמעו קלין תלת לגו נונא תנינא. ויערוק ארבע מאה אלף פרסי גו נונא חד דימא. ותמן יושיט מצודין ויפריש רשתין, וימשיך ליה מן ימא. ויעיל **[נו ט״א]** ליה גו מתיבתא דרקיע, ויחמון מניה כל אינון קושין וכל אינון פלוגתין דאקשו תמן. ויהא תפיס תמן מאה וחמשין יומין.

וההוא זמנא יכנוש קב״ה כל חילי שמייא, וכל בני מתיבתא דיליה, והוא לעילא מכלהו. ואייתון קמיה ההוא תנינא, ויתיר תלת קשרין בקודליה, ויטול אינון רחימין. ויהדרון ליה לאתר דהוה תפיס תמן. ואינון רחימין ייעול בהיכלא חדא דאיקרי אהבה, ויהון גניזין תמן.

[p. 671] ואומי לון קב״ה לכל אינון חיילין ולתרי מתיבתי למהך כלהו ולמשמע קלא דרחימותא, דאיהו תאיב למשמע קלה בהדייהו. בההוא שעתא יתער על עמא קדישא כמה עאקין, אלין על אלין, בדחיקו סגי, ואינון צווחין צווחה בתר צווחה, דמעין בתר דמעין, ויתערון לה. איהי אשמעת קלא על בנהא.

וקב״ה קארי ואמר דא היא איילתי, חבירתי, יונתי, שלימתי, היושבת בגנים. דלא הות יתבא אלא בסתר המדריגה פנימאה, כמד״א (תהלים מה:14) *כל כבודה בת מלך פנימה*. והשתא בגנים בחציפו, כאימא דאזלא בתר ברה בשווקים ובפותיי קרתא, מדחילו דלא יבאישון ליה.

איילתי חבירתי אמי, הא חברייא כלהו דתרי מתיבתי הכא, חבירים דאינון מתיבתי מקשיבים לקולך. השמיעני, דתיאובתי למשמע לקלך. כמה זמנין איהו דלא שמענא לקלך ולא ידענא לך.

כדין כל עלמא בערבובייא, עמין בעמין, אומין באומין. ומאן דלא אתחזי למלכא ייתון ליה למישלט, וייתון עמיה עמין נוכראין ולישנין אוחרנין, דלא ישתמודעין דינא ולא נימוסי מלכותא. וכמה קרבין יחשבון למעבד, ובגו שפה רפייא וממלל רכיך יעביד כרעותיה, וישלוט ויחשיב כמה מחשבין לאבאשא. ועל עמא יחידאה יעביד נימוסין בישין. כדין יהא עאקו על עאקו על ההוא עמא יחידאה. ביה זימנא יתתקף קב״ה ויפייס לאיילתיה בכמה פיוסין, ויתקיף בה ויוקים לה מעפרא, איהו ולא אחרא, ותרי מתיבתי ישתארון בהדה.

[p. 672] תלת מלכין יתערון בתלת סטרין דעלמא על עמא דא, וההוא מלכא דהוה שליט בפום רכיך ישלוט ברגז סגיא ונס ותוקפא על עמא קדישא.

© 2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

ובירחא תליתאי בד׳ לירחא בתשע שעתי ופלגא, יהכון כל בני מתיבתי בהדה דאיילתא לגו קבריה דרעיא, מהימנא דביתא, ותתן תלת קלין עליה. בשעתא דשמשא יתכניש מעלמא וקבריה יתפתח ויבעון בני מתיבתי לעאלא לתמן ולא יתייהיב לון, ויסתלקין כלהו לאתרייהו. והיא תיעול, ומגוויה יפוק מה דיפוק. ותשכח למשה יתיב ולעי ובוצינא דליק קמיה, וכמה ריחין ובוסמין סחרניה.

כיון דחאמי לה דעאלת יקום ויתחברון, דא עם דא, וקליא יתערון ברום רומי רקיעין. וקב״ה ישמע, וייעול לגו היכלא דאהבה, ויטול מתמן רחימין, ויפתח לון. כדין יתער משיח בההוא ליליא וישתכח תמן בהדייהו, ויהדרון רזין דאורייתא בכל ההוא ליליא [p. 673] במערתא דמשה.

וכד סליק עמודא דצפרא יתגניז משיח, וישתארון משה ושכינתא בההוא יומא כיומא דשבועות. סלקא שכינתא על ההוא טורא ותשתמע תלת קלין, חד לקביל אברהם, וחד לקביל יצחק, וחד לקביל משה ויעקב. הה״ד (ישעיה מ:9) *על הר גבוה עלי לך מבשרת ציון, הרימי בכח קולך וגו׳, אל תיראי. הרימי, הרימי, אמרי,* דא **[נו ט״ב]** תרועה ותקיעה ותרועה כחדא. *הרימי,* בכח תרועה. *הרימי אל תראי,* תקיעה. *אמרי,* הא תרועה תקיעה ותרועה כחדא. ודא איקרא *שופר תרועה,* שופר מההוא תרועה דלעילא.

[p. 674] שופר זעירא, בגין דאית אחרא דאקרי שופר גדול. שופר זעירא דא אקרי שופר הולך גו תנועי דבוצינא, הה״ד *ויהי קול השופר הולך*. בגין דאחרא איהו שופר גניז טמיר ולא הולך, אבל דא זעירא איהו להכא כיומא דשבועות. והאי איהו דאיתער דאורייתא ביומא דשבועות.

באתערו דהאי שופר, דאיתער בתרועה ותקיעה ותרועה, יתערון אבהן מגו מערתא, ויסתלקון ברוחא וייתון לגבה. ומההוא קלא כמה חייבין בארעא קדישא ימותון ויסתלקון מעלמא. בההוא יומא סלקון צלותין דישראל בכל אתר דאינון קמי מלכא קדישא. ואבהן ייתון כחדא, ויהון בההוא טורא, ומשה סליק בהדייהו. ותמן יסתכל באבהן ואינון ביה, וייעלון כלהו גו מערתא דמשה. ומשיח יתער לגבייהו ויתחברון כלהון בהאי יומא.

ובהאי יומא יתערון עשר שבטין לאגחא קרבין לארבע סטרין דעלמא, בהדי משיחא דאתמשח עלייהו. ויקבל משיחו על יד דחד כהן צדק, ושבעה רועים מהימנן עמיה. ומשיחא דא משבטא דאפרים הוא, ומזרעא דירבעם בן נבט הוי, מבריה דאביה דבעולימוי מת. וההוא יומא דמת אתייליד ליה בר, ואתנטיל מבי ירבעם למדברא. [p. 675] תמן נטלו מאה ושבעין גברין כלהו זכאין משבטא דאפרים דלא אשתכחו בחובא דירבעם.

© 2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

ומהאי בריה דאביה נפיק האי משיחא, ועל דא כתיב (מ״א יד:13) *וספדו עליו כל ישראל וקברו אותו*. סתים האי נבואה לשעתא ונבואה לעתיד, *כי הוא לבדו יבא לירבעם אל קבר יען נמצא בו דבר טוב אל יי׳ אלהי ישראל בבית ירבעם*. דא האי משיח דאיהו *דבר טוב אל יי׳*.

כיון דינדעון אבהן דפקיד הקב״ה לאיילתיה ולעמיה כמה חידו על חידו בהאי יומא. בארעא דצפון, מלכותא דתימן, כמה עאקו על עאקו יתערון בהאי יומא על עמא דישראל, [p. 676] ותתקבל צלותהון ברעווא. ובפנייא דהאי יומא תהדר שכינתא לגו ביתא, ומשיח לאתריה, ואבהן לגו מערתא דילהון.

שכינתא תהך ותהדר לגבי משה שבעין יומין. לסוף שבעין יומין סליק נאקו דישראל לקמי מלכא קדישא, דיהון מעיקין לון בכל סטרין דעלמא. וכנישתא חדא לצד דרומא יתאביד ויתחריב, וחמשה זכאי קשוט יתקטלון בינייהו.

כדין לסוף תלתין ותרין יומין דיקטלון לכנישתא ההיא, ילבש קנאה קב״ה לההוא שופר זעירא. וההוא משיח בריה דאפרים יפרוש פרישא כחד תור דקרנוי סלקין כקרנוי דראם.

וההוא שופר זעירא יתקע תרועה תקיעה ותרועה, תלת זמנין בריש טורא כמלקדמין. כדין נטלין דגלין דההוא משיח ויפול רעשא על עלמא באינון קלין דשופרא. וכל אינון בני עלמא ישמעון ויחמון כמד״א (ישעיה יח:3) *כל יושבי תבל ושוכני ארץ כנשוא נס הרים תראו וכתקוע שופר תשמעו*.

[p. 677] וכדין יתבערון גלולין מן ארעא קדישא. ותלת קרבין יעבדון בני ישמעאל בהדי משיח דא, ואינון ייתין ויסגדון למארי עלמא בטורא דקודשא בירושלים. ואילין קרבין יהון באלף שתיתאה.

[נו ט״ג] ובירחא דבול יפולו שנאיהון, ויתבערון כל אינון גילולין דישתארון בארעא קדישא. ומתמן יהכון ויתערון קרבין על עלמא. ובעוד דאינון יגיחון קרבין עם כל בני עלמא, יתכנשון בנוי דאדום על ארעא קדישא ויתפסון לה וישלטון עלה תריסר ירחי.

[p. 678] לסוף תריסר ירחין יתגעש וירעש כל עלמא. ובין זמנין אלין דשכינתא תהך ותהדר לגבי מערתא דמשה, יתטמר מלכא משיחא ט׳ ירחין כירחין דיולדה. ואינון ט׳ ירחין כמה צירין וחבלים יטול על גרמיה.

ובין כך קב״ה יסגי צעריה, ויעול לגו שבילין דאילנא חדא. דאית ליה אילנא קדישא רברבא ותקיף. ותמן בשבעין ענפין יטול מכילן דאלכסונין, ויטול לשבעין ממנן דסחראן בשבעין ענפין דאילנא גו אינון אכלוסין אלכסונין. וישתכחון אסורין חד תקלא דמכילא ופלגו. כדין יחית לון מכל עלמי׳ וענפא.

© 2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

וכמה ענפין זעירין ודלא זעירין יתברון במיחתהון מתמן בגין דאתאחדאן גו ענפין, ובמיחתהון יתברו. כדין כמה סגיאין [p. 679] מעמא קדישא יתברון בין רגלין דשאר עמין. וכל אינון ממנן יעברון לון גו נהר דינור ויתעברון משולטניהון.

ובין כך משיח צירין וחבלין יהון ליה כיולדה. ועל ההוא זמנא כתיב (תהלים כ:2) *יענך יי׳ ביום צרה,* דאינון תשע פסוקים כירחין דיולדה. ושבעין תיבין, דהא לשבעין שנין באלף שתיתאה יוליד וישלוט על כל עלמא. ובג״כ באינון תשעה ירחין יתחזון בכל ליליא מפלגו ואילך רכב אש וסוסי אש, לבר מרקיעא מגיחן קרבאן, אלין באלין, עד דינהר צפרא.

לבתר דאינון תשעה ירחין יעברון כדין קב״ה יתער למשיח דא ויפיק ליה מגנתא דעדן. וההוא יומא דיפוק, יזדעזע כל עלמא, דיחשבו כל בני עלמא דימותון.

ועל ההוא יומא כתיב (ישעיה ב:19) *ובאו במערות צורים ובנקיקי סלעים מפני פחד יי׳,* דא שכינתא דתירום מההוא זימנא ואילך, ומשיח בהדה. *ומהדר גאונו*, דא משיח. *בקומו לערוץ הארץ*, כדין *ואסף נדחי ישראל ונפוצות יהודה יקבץ*, דא בשתין שנין דאלף שתיתאה, ויהכון לבתר דיעביד לון קב״ה כמה נסין.

© 2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

פרשת מטות

[p. 680] *וכל הטף בנשים אשר לא ידעו משכב זכר*. תמן תנינן, א״ר יהודה אין העולם מתנהג אלא בתרין גוונין דאתו מסטר אתתא דאשתכחת חכימת לבא, הה״ד *וכל אשה חכמת לב בידיה טוו*, *ויביאו מטוה את התכלת ואת הארגמן*. ומאי מתיין, *את התכלת ואת הארגמן* גוונין דכלילן בגו גווני. הה״ד (משלי לא:13) *דרשה צמר ופשתים ותעש בחפץ כפיה*. וכתיב *בידיה טוו*. מאי *טוו*.

א״ר יהודה *טוו* בדינא, טוו ברחמי.

א״ר יצחק אמאי אתקריא *אשה*.

[p. 681] א״ל דכלילא בדינא וכלילא ברחמי. ת״ח דא״ר אלעזר כל אתתא בדינא אתקריאת עד דאטעמת טעמא דרחמי. דתניא מסטרא דבר נש אתי חוורא, ומסטרא דאתתא אתי סומקא. טעמא אתתא מחוורא, חוורא עדיף.

ות״ח. אמאי אסירן נשי שאר עמין דידעי משכבי דכורא. משום דתנינן אית ימינא ואית שמאלא, ישראל ושאר עמין, גן עדן וגיהנם, עלמא דא ועלמא דאתי. ישראל לקבלי דרחמי ושאר עמין לקבלי דדינא. ותנן אתתא דאטעמת טעמא דרחמי, רחמין נצחא. **[נו ט״ד]** אתתא דטעמא טעמא דדינא, דינא בדינא אתדבקת, ועלייהו אתקרי (ישעיה נו:11) *והכלבים עזי נפש לא ידעו שבעה*. וע״ד תנינן הנבעלת לגוי קשורה בו ככלב, מה כלבא תקיפא ברוחיה חציפא, אוף הכי דינא בדינא תקיפא חציפא בכולא.

[p. 682] הנבעלת לישראל, תנינן כתיב *ואתם הדבקים ביי׳ אלהיכם חיים כלכם היום*. מ״ט, משום דנשמתא דישראל אתייא מרוחא ד*אלהים חיים*, דכתיב (שם נז:16) *כי רוח מלפני יעטוף*, משמע דכתיב *מלפני*. ובג״כ אתתא דהיא בתולתא ולא אתדבקת בדינא קשיא דשאר עמין, ואתדבקת בישראל, רחמין נצחא ואתכשרת.

ות״ח כתיב (תהלים פט:3) *כי אמרתי עולם חסד יבנה*. מאי *חסד*, הוא חד מכתרי עילאי דמלכא. דנשמתא דישראל קרא ליה קב״ה *חסד* על תנאי דיתבני ולא ישתיצי חסד מעלמא, משמע דכתיב *יבנה*. בג״כ תנינן מאן דשצי חסד מעלמא, אשתיצי הוא לעלמא דאתי. וע״ד כתיב *לא תהיה אשת המת החוצה* בגין למיעבד חסד עם מיתא, ואתעביד בניינא, דכתיב *עולם חסד יבנה*.

© 2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

פרשת כי תצא

[נח ט״ד] [p. 683] *כי תצא למלחמה על אויביך*. ר׳ שמעון פתח (הושע ח:3) *זנח ישראל טוב, אויב ירדפו*. מאי *זנח ישראל טוב*, דא יצר הטוב, דשלמה [p. 684] מלכא קרייה *טוב*, דכתיב (קהלת ד:13) *טוב ילד מסכן וחכם*.

אויב ירדפו, דא יצר הרע דאיהו שנאיה דב״נ, דשלמה מלכא קרייה שונא. דסגיאין שמהן אית ליה, דכתיב (משלי כה:21) *אם רעב שונאך האכילהו לחם*. ודא היא אורייתא קדישא, כד״א (שם ט:5) *לכו לחמו בלחמי*. ועי״ד בעי ב״נ לשוואה מלין דאורייתא עליה בגין דיהא תבירא ביה, דלית ליה קטרוגא ליצר הרע בר מלין דאורייתא. ועי״ד כתיב *והיו הדברים האלה אשר אנכי מצוך היום על לבבך*, על תרי יצריך.

[p. 685] א״ל רבי יהודה יצר הטוב, מאי בעי מלין דאורייתא.

א״ל יצר הטוב אתעטר בהו ויצר הרע אתכנע בהו. ועי״ד *כי תצא למלחמה על אויביך*, דא איהו יצה״ר דאנן צריכין למיפק לקבליה במלין דאורייתא ולקטרגא ליה. וכדין יתמסר בידא דב״נ כמא דאתמר *ונתנו יי׳ אלהיך בידך ושבית שביו*.

א״ר שמעון ווי על דא, ווי עי״ד. (שם ל:22) *תחת עבד כי ימלוך, ונבל כי ישבע לחם*, דהא יצר הטוב אשתבאי בידיה ואיהו מלך עליה.

אשת יפת תאר, דא היא נשמתא, כד״א (שם לא:30) *אשה יראת יי׳ היא תתהלל*. דהא בכל יומא ויומא אינון סיען ומנהיגין דנשמתין ואינון סיען ומנהיגין דיצר הרע אינון בקטרוגא תדירא, מקטרגין אלין באלין. וכל שייפין דגופא בצערא בינייהו, בין נשמתא ובין יצה״ר.

[p. 686] *והבאתה אל תוך ביתך*, דאתתרכת מתמן, *ושפחה כי תירש גברתה*, וכבר אוקימנא מלין.

וגלחה את ראשה ועשתה את צפרניה, ותדכי מההוא זוהמא דאטיל בה נחש. *והסירה את שמלת שביה*, מאינון כסו דמסאבא וזינין בישין מחובא דעגלא. דהא בקדמיתא הוייא להו לבושי קודשא דקבילו בטורא דסיני. וכד עבדו ית עגלא, אעדו מנייהו אינון לבושי יקר, דכתיב *ויתנצלו בני ישראל את עדים מהר חורב*.

[p. 687] *ובכתה את אביה ואת אמה ירח ימים*, דא היא ירחא דאלול דביה סליק משה לטורא למבעי רחמין קמי קב״ה בגין דישתביק לישראל על עגלא. ובגין דא *את אביה ואת אמה ירח ימים*, בגין דגלי ערייתא דקב״ה ועריתא דאורייתא, כד״א *ערות אביך וערות אמך לא תגלה*. ועי״ד אמר (תהלים קיט:136) *פלגי מים ירדו עיני על לא שמרו תורתך*.

© 2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

והוו ישראל רחיקין ממלכא כל ההוא זמנא עד יומא דכפורי דנחית משה **[נט ט״א]** מן טורא. והוו ישראל בתעניתא כל הוא יומא, וכדין אתדבק מלכא במטרוניתא, כד״א *ואחר כן תבא אליה ובעלתה, והיתה לך לאשה.*

וגזרו קיימא עם קב״ה דלא יפלחין עוד פולחן נוכראה, כד״א *הנה אנכי כורת ברית נגד כל עמך וגו׳*, וכתיב תמן *אלהי מסכה לא תעשה לך.* ועל דא *ומכור לא תמכרנה בכסף*, לא תשקר בנשמתך בגין דחלן *דכסף*, כד״א *לא תעשון אתי אלהי כסף ואלהי זהב, לא תעשו לכם.*

[p. 688] זכאין אינון ישראל דקב״ה גזר עליהון תעניתא ביומא דין, דכתיב *כי כל הנפש אשר לא תעונה בעצם היום הזה ונכרתה מעמיה*, בגין דיתכפר להון כל חוביהון, דכתיב *כי ביום הזה יכפר עליכם לטהר אתכם מכל חטאתיכם לפני ייי תטהרו.*

© 2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

פרשת כי תבא

[נט ט״ג] רבי שמעון בן יוחאי אזל וערק למדברא דלוד ואתגניז בחד מערתא, הוא ורבי אלעזר בריה. אתרחיש לון ניסא ונפק חד חרובא וחד מעיינא דמייא. אכלי מההוא חרובא ושתאן מאינון מיין. הוה אליהו ז״ל אתי לון בכל יומא תרי זמני ואוליף לון, ולא ידע איניש בהו.

יומא חד הוו חכימייא בבי מדרשא שואלין ואמרין, קללות שבתורת כהנים אינון כנגד בית ראשון. קללות שבמשנה תורה כנגד בית שני. בקללות שבתורת כהנים אית בהו הבטחות וחביבו דקב״ה לישראל, דכתיב *וזכרתי את בריתי יעקב*, וכתיב *ואף גם זאת בהיותם בארץ אויביהם*. קללות שבמשנה תורה [p. 689] לית בהו הבטחות, ולית בהו נחמה כלל כמא דכתיב בקללות קדמאין. ולא הוו ידעי.

קם רבי יהודה בר אלעאי ואמר חבל על גריעותא דבר יוחאי, ולית מאן **[נט ט״ד]** דידע מניה, ואלו ידעי לית רשו לגלאה ליה.

ר׳ יוסי ב״ר יהודה קם יומא חד בצפרא, חמא אינון עופין דאינון הוו טאסן, ושפנינא חדא אזלא בתרייהו. קם על רגלוי ואמר שפנינא, שפנינא מהימנא. מיומי טופנא דיוקנא דעמא קדישא לך יאות ולך נאה. זיל ועביד לי שליחותא חדא לבר יוחאי באתר דאיהו תמן. אסתחרא ההוא שפנינא וקמת קמיה. כתב פתקא חדא ואמר מה דאמר. וקמת שפנינא ונטלת בפומה ואזלת לגביה דר׳ שמעון, ושויאת ליה בכנפא.

אסתכל בההוא פתקא ובכה, הוא ורבי אלעזר בריה. ואמר בכינא על פרישותנא מן חבריא, [p. 690] ובכינא על מלין אלין דלא אתגליין להו. מה יעבדון דרי בתראי אי ישגיחון בהאי.

אדהכי אתא אליהו ז״ל. חמי דבכי, אמר בשליחותא אחרא הוינא זמין ושדרני קב״ה לשככא דמעיך. אי רבי אי רבי לא הוה אצטריך השתא לגלאה לצדיקייא מלין אלין. אבל כך אמר קב״ה, בקללות קדמאין אית ל״ב קראי וכלהו לקביל שבילי דאורייתא. בקללות בתראי אית בהו נ״ג קראי לקביל פרשיין ואורחין דאורייתא. בגלות קדמאה דבית ראשון עברו ישראל אינון שבילין סתימין דסתרא, ואיתגלי חובייהו, ואתגלי קיצא דילהון ונחמתא ואבטחותא דילהון. בגלות בתראה דבית שני עברו ישראל ג״ן פרשיות, אורחין דאתגליין. אסתים חובייהו ואסתים קיצייהו, ולא כתיב בהו הבטחות ונחמות.

[p. 691] אדהכי עבר רוחא ואפריש לון, וסליק אליהו גו גלגלא דנורא. ואשתאר רבי שמעון ובכי, ואדמוך אפיתחא דמערתא. אדהכי אתא אליהו ז״ל, אמר קום רבי שמעון, אתער משנתך. זכאה חולקך דקב״ה בעי ביקרך. כל הבטחות ונחמות דישראל בהני קללות כתיבי.

© 2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

פוק וחזי, מלכא דרחים לבריה, ואע״ג דלטייה ואלקייה, רחימו דמעוי עליה. כד אחזי רוגזא תקיף, כדין רחמנותא עליה. כך קב״ה אע״ג דלייט, מלוי ברחימו. אתחזיין באתגלייא לווטין ואינון טבוון סגיאן בגין דאלין קללות ברחימו הוו, מה דלא הוה כן באינון קדמאין, דכלהו הוו בדינא תקיף. באלין אית דינא ורחימו כאבא דרחים על בריה, ורצועה דמלקיותא נקיט בידיה. עביד נהימו סגיא וקלין רברבין, ומלקיותא קלילין ברחמי.

קשה מכל אינון קללות דא הוא דכתיב *גם כל חלי וכל מכה אשר לא כתוב בספר התורה יעלם יי׳ עליך עד השמדך*. הכא אינון הבטחות [p. 692] דאבא על בריה ברחימו סגי. יעלה לא כתיב, אלא *יעלם*. יכבש לון ויבטלון בנוקבא דדוכתייהו, דלא יפקון לבר, ויהון כבושין ומכוסין בנוקבייהו.

עד השמדך, מה דלא יהי לעלם ולעלמי עלמייא, דהא אומי קב״ה דלא ישיצי ית ישראל לעלם ולעלמי עלמין, ודוכרניהון יהי קיים תדירא דכתיב (ישעיה סו:22) *כן יעמוד זרעכם ושמכם*. וכתיב (ירמיה לא:37) *כה אמר יי׳ אם ימדו שמים ממעל כו׳*. והואיל ובאומאה איהו דלא ישתיצון ישראל, זמינא דיהון כל מכתשין ומרעין טמירין ומכוסין דלא יפקון לבר לאבאשא לון עד זימנא דישתיצון מן עלמא, מה דלא יהא לעלם ולעלמי עלמין.

סופא דכולהון וסיומא דילהון *והשיבך יי׳ מצרים באניות בדרך אשר אמרתי לך לא תוסיף עוד לראותה, והתמכרתם שם לאויביך לעבדים* **[ס ט״א]** *ולשפחות ואין קונה*. הכא הבטחות ונחמות דזמין קב״ה למעבד לישראל בסוף יומיא. *והשיבך יי׳ מצרים באניות*, הבטחות לאתבא ולמיעבד נסין ואתוון [p. 693] דעבד קב״ה במצרים ביומין קדמאין, כד״א (מיכה ז:15) *כימי צאתך ממצרים אראנו נפלאות*.

באניות, איהו כמא דאמרת דאת דריש בעניות ותכלה פרוטה מן הכיס. אבל זמינין כל בני עלמא למיתי עלייהו דישראל על ספינן דימא ויחשבון לשיצאה לון מן עלמא, וכלהו טביעין גו ימא כמא דעבד ביומין קדמאין, ותמן איהו חדוה סגיאה. כתיב הכא *באניות*, וכתיב התם (ישעיה מג:14) *באניות רנתם*. מה להלן רנה, אף כאן רנה.

[p. 694] *בדרך אשר אמרתי לך*. מן יומא דאתברי עלמא לא גלי גבורתיה קב״ה לאתחזאה בעלמא ושעתא דרעותא אלא בההוא *דרך*. *כי כאשר ראיתם את מצרים*, באותו *דרך* ובההוא גוונא יעביד לך.

דהא לבתר מכל שאר סטרין יתכנשון עלייהו ויחשבון ישראל דבזמנא דא יתאבדון, ואינון זבינין לבעלי דבביהון, הה״ד *והתמכרתם שם*. ונמכרתם לא כתיב, אלא *והתמכרתם*, בלבבכון תחשבון דאתון זבינין, ולאו הכי דהא *אין קונה* כתיב. ולית מאן דיכיל לשלטאה עלייהו.

© 2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

וכל דא לסוף יומייא, ותלייא כולא בתיובתא. וכולא סתים, כמא דכתיב *למען תשכילו את כל אשר תעשון*. מאן דאית ליה לבא יסתכל וידע לאתבא למאריה.

אמר ליה ר׳ שמעון באן אתר אתגלייא פירקנא דישראל בהני קללות.

אמר אשגח ודייק דוכתא בישא מכלהו, תמן הוי. אשגח ודייק ואשכח דכתיב *והיו חייך תלוים לך מנגד ופחדת לילה ויומם, ולא תאמין בחייך*. ואע״ג דידעי זמן, אינון חיים תלוין קמן וספיקן. ועיקרא איהו ויציבן מלין.

כתב פתקא לעידן רמשא ושויה בפום שפנינא. ואזלת לגביה דרבי יוסי דהוה בדוכתיה, ועינוי מחכאן. כיון דחמא לה אמר שפנינא, שפנינא, כמא את [p. 695] מהימנא מכל עופא דשמיא. קרא עליה *ותבא אליו היונה לעת ערב והנה עלה זית טרף בפיה*. נטל פתקא ועאל לגבי חברייא ואחמי לון וחזי לון עובדא, תווהו.

בכה רבי יהודה ואמר ווי, אע״ג דלא ידעינן ליה (קהלת יא:3) *מקום שיפול העץ שם יהוא*. אתר דבר יוחאי תמן חברייא בהדיה ומתערין מניה ואולפין מניה. זכאה נפשיה דבר יוחאי דקב״ה עביד עמיה נסין ואיהו גזיר וקב״ה מקיים. ועתיד למהוי רישא לצדיקייא דיתבי בגנתא דעדן ויקבל אפי שכינתא, ויחמי לקב״ה וישתעשע עם צדיקייא, ויימא להו *באו נשתחוה ונכרעה, נברכה לפני יי׳ עושנו*.

© 2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

לקוטים

יוסף מדיליה יהבו ליה. פומא דלא נשק לעבירה, *ועל פיך ישק כל עמי*. ורזא דמלה מניה אתזן כל עלמא, ומניה פרחין נשמתין לכולא. **[ס ט״ב]** [p. 696] הצואר שלא הרכין לעבירה, *וישם רביד הזהב על צוארו*. ורזא דמלה ז׳ דרגין דאינון לעילא מניה, וכולהו נגדין ליה נגידו טבא מעתיקא קדישא. ודא הוא רזא ד*זה״ב* דאיהו ארביסר, דכל חדא וחדא מאינון ז׳ דרגין כלילא מרחמא ודינא.

ודא הוא רזא דאמרו מארי מתניתין, סוכה שהיא גבוהה למעלה מעשרים אמה פסולה בגין דכל חדא וחדא כלילא מרחמי ודינא. ואם היא לתתא מי׳ פסולה, בגין דלאו איהי כלילא מרחמי ודינא.

[p. 697] הגוף שלא הרכין לעבירה, *וילבש אותו בגדי שש*, היינו רזא דו״ו דשמא קדישא.

הרגלים שלא הלכו לדבר עבירה, *וירכב אותו במרכבת המשנה*, בגין דאית רתיכא עילאה ורתיכא תתאה, ויוסף זכי לתרווייהו בגין דנטר ברית קיימא קדישא.

שבת. ש׳ בת. בזמן שיתחברו ג׳ אבות עם המלכות שהיא ב״ת תקרא *שבת*.

ויטע אשל בבאר שבע, הקיצוץ שקצץ אדם הראשון תקנו אברהם. והוא *בבאר שבע*, שהיא המלכות.

[p. 698] ד״א, *אש״ל* גווני מדות שהם חג״ת, ״אדום ״שחור ״לבן, המשיך לה מהם בסוד *ג׳ עדרי צאן רובצים עליה*.

יעקב שמש בבית שם ועבר י״ד שנה לתקון יובל ושמטה שהם לאה ורחל.

ת״ח בשעתא דאפיק קב״ה לישראל מארעא דמצרים אפיק לון ברזא דשמא דמ״ב אתוון כגוונא דברא ביה שמייא וארעא. ובגין דא כד נפקו ישראל מארעא דמצרים נטלו תריסר מטלנין, עד דמטו לטורא דסיני, הה״ד *ביום הזה באו מדבר סיני*. ובעא קב״ה דתלתין מטלנין אוחרנין דלהוו אזלין יתהון בתלתא יומין, הה״ד *ויסעו מהר יי׳ דרך שלשת ימים*, עשרה מטלנין בכל יומא.

© 2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

[p. 699] ובגין דחבו, גרמו דלהוו נטלין יתהון בתליסר קדמאין. ובגין דא לא עלו לארעא עד דנטלו תלתין מטלנין אוחרנין ואשתלים רזא דשמא דמ״ב אתוון, כגוונא דעובדא דבראשית.

מפרי העץ אשר בתוך הגן. דא הוא אתר דרוחיהון דבני נשא גניזין, ודא הוא אתר דאיקרי אוצר הנשמות, והוא גביה דקב״ה. ואמר לון לא תשתדלון למנדע האיך רוחיהון מתפרשין מזווגא דיקרא דילי.

ועל דא תנינן, *אשה כי תזריע וילדה זכר* כתיב, ולא כליל דכר ונוקבא כפום אורחוי דעלמא, דלא מתחבראן כמה דנפקו מלעילא זוגות זוגות, בגין דאדם קדמאה וזוגא דיליה חבו קמיה קב״ה. ועל דא מתפרשין כד נפקין מלעילא, עד דיהא רעוא קמי קב״ה. אי זכה בר נש [p. 700] יהבין ליה זוגיה, ואי לא, מפרשין לה מניה ויהבין לה אוחרא ומולידין בנין דלא כדקא יאות.

וע״ד כתיב *לא ידון רוחי באדם לעולם*. מאי *רוחי*, רוחו מבעי ליה. אלא אינון תרי *רוחי* דנפקי זוגות, לא ידונין כחדא. ועל דא כתיב *וילדה [זכר]*, ולא כליל דכר ונוקבא כפום אורחיי דעלמא דאינון גרמו.

© 2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

[תוספות]

[זהר ח״א:לא ע״ב] [p. 701] תוספתא *בראשי״ת בר״א* רומז לכת״ר חכמ״ה, *אלהים* רומז לבינ״ה, *א״ת* רומז לגדולה וגבור״ה *השמי״ם* דא הוא ת״ת, *וא״ת* רומז לנצ״ח והו״ד יסו״ד, *האר״ץ* רומז למלכות.

[לב ע״א] [p. 702] תוספתא תנינן מל ולא פרע את המילה כאילו לא מל בגין דתרין דרגין אינון מילה ופריעה *זכור* *ושמור* צדיק וצדק זכר ונוקבא אות ברית דא יוסף וברית דא רחל ואצטריך לחברא לון ובמה מחבר לון כד איהו **[לב ע״ב]** גזיר ופריע ומאן דגזיר ולא פריע כאלו עביד בינייהו פרודא.

[לז ע״א] תוספתא ארז״ל בשעתא דברא קב״ה לאדם ברא ליה בג״ע ופקדיה על ז׳ מצות חב ואתגרש מגינתא דעדן ותרי מלאכי שמיא עזא ועזאל אמרו קמי קב״ה אלו הוינן אנן בארעא הוינן זכאין א״ל קב״ה וכי אתון יכלין על יצרא בישא [p. 703] אמרו קמיה יכלין מיד אפיל לון קב״ה כד״א *הנפילים היו בארץ* וכתיב *הגבורים וגו׳* ובשעתא דנחתו לארע׳ עאל בהו יצרא בישא שנאמר *ויקחו להם נשים מכל אשר בחרו* חבו ואתעקרו מקדושתייהו ע״כ.

[נד ע״ב] תוספתא כיון דאמר קין *גדול עוני מנשא* מחל ליה קב״ה פלגו מעונשיה בגין דגזר עליה בקדמיתא ואמר ליה *נע ונד תהיה בארץ* והשתא אשתאר *בנוד* בלחודוי הה״ד *ויצא קין מלפני יי׳ וישב בארץ נוד קדמי׳ עדן*. כלומר דנפק מן קדם יי׳ הוה בגין למהוי *נד* בארעא ולא *נע*, ועוד אמרו כד נפיק קין מן קדם יי׳ אמר לו אדם ברי מה אתעביד על דינך, אמר לו קין אבא כבר אתבשרית דמחל לי קב״ה *בנוד* בלחודוי אמר לו היאך הוא אמר לו בגין דתבית ואודית קמיה [p. 704] אמר אדם וכי כדין הוא חילא דתשובה ואנא לא ידיעת שרא לשבחא למריה ולאודאה ליה פתח ואמר (תהלים צב:1) *מזמור שיר ליום השבת טוב להודות ליי׳* כלומר *טוב* לשבחא ולאודאה קמי קב״ה. ע״כ.

[נט ע״ב] תוספתא למה *נח נח* תרי זמני, אלא כל צדיק וצדיק די בעלמא **[ס ע״א]** אית ליה תרין רוחין רוחא חד בעלמא דין ורוחא חד בעלמא דאתי וכן תשכח בכלהו צדיקי *משה משה יעקב יעקב אברהם אברהם שמואל שמואל שם שם* בר מיצחק דלא כתיב ביה כמה דכתיב

© 2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.

בהו, בגין דיצחק בשעתא דאתקרב על גבי מדבחא נפקת נשמתיה דהות ביה בהאי עלמא וכיון דאתמר ליה לאברהם ברוך מחיה המתים תבת ביה נשמתיה דעלמא דאתי, בגין דא תשכח דלא יחד קב״ה שמיה אלא על יצחק בגין דאתחשב כמת ועל דא רמז קרא ואמר (איוב טו:15) *הן בקדושיו לא יאמין וגו׳.*

[p. 705] ד״א *אלה תולדות* בגין דהוה צדיק שבח ליה תרי זמני, *תמים היה בדורותיו* אבל בדרין אחרנין אינו נחשב לכלום כמו דרא דאברהם ודרא דמשה ודרא דדוד.

ד״א חמי מאי עבד בדרא דכלהו חייבים ק״ו אלו היה בדרא דכולהו צדיקים.

[צח ע״ב] תוספתא *וירא אליו יי׳ באלוני ממרא.* אמאי *באלוני ממרא* ולא באתר אחרא. אלא בגין דיהיב ליה עיטא על גזירו דקיימא דיליה. בשעתא דאמר קב״ה לאברהם למגזר אזל אברהם, אמלך עם חברוי. אמר לי׳ ענר אנת בן תשעין שנין ואת מעיק גרמך. א״ל ממרא דכרת יומא דרמו לך כשדאי באתון דנורא וההוא כפנא דעבר על עלמא דכתיב (בראשית יב:10) *ויהי רעב בארץ וירד אברם מצרימה* ואינון מלכין דרדפת בתריהון ומחיתנון וקב״ה שזבינך מכלא ולא יכיל בר נש למעבד לך ביש, קום עביד פקודא דמרך. [p. 706] א״ל קב״ה ממרא אנת יהבת ליה עיטא למגזר. חייך, לית אנא מתגלי עליה אלא בפלטרין דילך, הה״ד *באלוני ממרא.*

[זהר ח״ג נה ע״ב] תוספתא רבי אלעזר ור׳ יוסי חמוי הוו אזלי מאושא ללוד, א״ר יוסי לר׳ אלעזר אפשר שמעת מאבוך מאי דכתיב *ויעקב הלך לדרכו וגו׳,* א״ל לא ידענא עד דהוו אזלי מטול מערתא דלוד, שמעו ההוא קלא דאמר תרי עוזלין דאיילתא יבדו קמאי רעותא דניחא לי ואינון הוו משירייתא קדישא דערע יעקב קמיה, [p. 707] אתרגיש ר׳ אלעזר ואסתער בנפשוי ואמר מריה דעלמא כך אורחוי טב לן דלא נשמע, שמענא ולא ידענא, אתרחיש לי׳ ניסא ושמע ההוא קלא דאמר אברהם ויצחק הוו, נפל על אנפוי וחמא דיוקנא דאבוי א״ל אבא שאילנא, ואתיבונא דאברהם ויצחק הוו דערעו ליעקב כד אשתזיב מלבן, א״ל ברי פוק פתקך וסב סבתך פום ממלל רברבן הוה ולא דא היא בלחודוי אלא לכל צדיקייא נשמתהון דצדיקייא מערעין קדמוהי לשיזבותיה ואינון מלאכיא קדישי עלאי, ות״ח יצחק קיים הוה בההיא שעתא אבל נשמתיה קדישא אתנסיבת בכורסייא יקרא דמאריה כד אתעקד על גבי מדבחא [p. 708] ומכדין אסתמו עינוי מחיזו, היינו דכתי׳ *ופחד יצחק היה לי.*

© 2017 Zohar Education Project, Inc. All rights reserved.